Biblia Sacra

Vulgatae Editionis
Sixti V. et Clementis VIII.

Pontt. Maxx.
Jussu
Recognita Atque Edita

Sun 27th Feb, 2005
http://www.bibles.org.uk

The Books of the Old Testament

The Books of the New Testament

THE FIRST BOOK OF MOSES, CALLED GENESIS.

In principio creavit Deus caelum et terram terra autem **I**, 2
erat inanis et vacua et tenebrae super faciem abyssi et
spiritus Dei ferebatur super aquas dixitque Deus fiat 3
lux et facta est lux et vidit Deus lucem quod esset 4
bona et divisit lucem ac tenebras appellavitque lucem diem et 5
tenebras noctem factumque est vespere et mane dies unus di- 6
xit quoque Deus fiat firmamentum in medio aquarum et divi-
dat aquas ab aquis et fecit Deus firmamentum divisitque aquas 7
quae erant sub firmamento ab his quae erant super firmamen-
tum et factum est ita vocavitque Deus firmamentum caelum 8
et factum est vespere et mane dies secundus dixit vero Deus 9
congregentur aquae quae sub caelo sunt in locum unum et ap-
pareat arida factumque est ita et vocavit Deus aridam terram 10
congregationesque aquarum appellavit maria et vidit Deus quod
esset bonum et ait germinet terra herbam virentem et facientem 11
semen et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum
cuius semen in semet ipso sit super terram et factum est ita et 12
protulit terra herbam virentem et adferentem semen iuxta ge-
nus suum lignumque faciens fructum et habens unumquodque
sementem secundum speciem suam et vidit Deus quod esset bo-
num factumque est vespere et mane dies tertius dixit autem 13, 14
Deus fiant luminaria in firmamento caeli ut dividant diem ac
noctem et sint in signa et tempora et dies et annos ut luceant 15
in firmamento caeli et inluminent terram et factum est ita fecit- 16
que Deus duo magna luminaria luminare maius ut praeesset diei
et luminare minus ut praeesset nocti et stellas et posuit eas in 17
firmamento caeli ut lucerent super terram et praeessent diei ac 18
nocti et dividerent lucem ac tenebras et vidit Deus quod esset
bonum et factum est vespere et mane dies quartus dixit etiam 19, 20
Deus producant aquae reptile animae viventis et volatile super

21 terram sub firmamento caeli creavitque Deus cete grandia et
omnem animam viventem atque motabilem quam produxerant
aquae in species suas et omne volatile secundum genus suum et
22 vidit Deus quod esset bonum benedixitque eis dicens crescite
et multiplicamini et replete aquas maris avesque multiplicentur
23, 24 super terram et factum est vespere et mane dies quintus di-
xit quoque Deus producat terra animam viventem in genere suo
iumenta et reptilia et bestias terrae secundum species suas fac-
25 tumque est ita et fecit Deus bestias terrae iuxta species suas et
iumenta et omne reptile terrae in genere suo et vidit Deus quod
26 esset bonum et ait faciamus hominem ad imaginem et simili-
tudinem nostram et praesit piscibus maris et volatilibus caeli et
bestiis universaeque terrae omnique reptili quod movetur in ter-
27 ra et creavit Deus hominem ad imaginem suam ad imaginem
28 Dei creavit illum masculum et feminam creavit eos benedixit-
que illis Deus et ait crescite et multiplicamini et replete terram
et subicite eam et dominamini piscibus maris et volatilibus caeli
29 et universis animantibus quae moventur super terram dixitque
Deus ecce dedi vobis omnem herbam adferentem semen super
terram et universa ligna quae habent in semet ipsis sementem
30 generis sui ut sint vobis in escam et cunctis animantibus ter-
rae omnique volucri caeli et universis quae moventur in terra et
in quibus est anima vivens ut habeant ad vescendum et factum
31 est ita viditque Deus cuncta quae fecit et erant valde bona et
factum est vespere et mane dies sextus

II, 2 igitur perfecti sunt caeli et terra et omnis ornatus eorum con-
plevitque Deus die septimo opus suum quod fecerat et requievit
3 die septimo ab universo opere quod patrarat et benedixit diei
septimo et sanctificavit illum quia in ipso cessaverat ab omni
4 opere suo quod creavit Deus ut faceret istae generationes cae-
li et terrae quando creatae sunt in die quo fecit Dominus Deus
5 caelum et terram et omne virgultum agri antequam oreretur
in terra omnemque herbam regionis priusquam germinaret non
enim pluerat Dominus Deus super terram et homo non erat qui
6 operaretur terram sed fons ascendebat e terra inrigans univer-
7 sam superficiem terrae formavit igitur Dominus Deus hominem
de limo terrae et inspiravit in faciem eius spiraculum vitae et fac-
8 tus est homo in animam viventem plantaverat autem Dominus
Deus paradisum voluptatis a principio in quo posuit hominem

quem formaverat produxitque Dominus Deus de humo omne li- 9
gnum pulchrum visu et ad vescendum suave lignum etiam vitae
in medio paradisi lignumque scientiae boni et mali et fluvius 10
egrediebatur de loco voluptatis ad inrigandum paradisum qui
inde dividitur in quattuor capita nomen uni Phison ipse est 11
qui circuit omnem terram Evilat ubi nascitur aurum et aurum 12
terrae illius optimum est ibique invenitur bdellium et lapis ony-
chinus et nomen fluvio secundo Geon ipse est qui circuit omnem 13
terram Aethiopiae nomen vero fluminis tertii Tigris ipse vadit 14
contra Assyrios fluvius autem quartus ipse est Eufrates tulit 15
ergo Dominus Deus hominem et posuit eum in paradiso volup-
tatis ut operaretur et custodiret illum praecepitque ei dicens 16
ex omni ligno paradisi comede de ligno autem scientiae boni et 17
mali ne comedas in quocumque enim die comederis ex eo morte
morieris dixit quoque Dominus Deus non est bonum esse homi- 18
nem solum faciamus ei adiutorium similem sui formatis igitur 19
Dominus Deus de humo cunctis animantibus terrae et universis
volatilibus caeli adduxit ea ad Adam ut videret quid vocaret ea
omne enim quod vocavit Adam animae viventis ipsum est no-
men eius appellavitque Adam nominibus suis cuncta animantia 20
et universa volatilia caeli et omnes bestias terrae Adam vero non
inveniebatur adiutor similis eius inmisit ergo Dominus Deus so- 21
porem in Adam cumque obdormisset tulit unam de costis eius
et replevit carnem pro ea et aedificavit Dominus Deus costam 22
quam tulerat de Adam in mulierem et adduxit eam ad Adam
dixitque Adam hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea 23
haec vocabitur virago quoniam de viro sumpta est quam ob 24
rem relinquet homo patrem suum et matrem et adherebit uxori
suae et erunt duo in carne una erant autem uterque nudi Adam 25
scilicet et uxor eius et non erubescebant

sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terrae quae **III**
fecerat Dominus Deus qui dixit ad mulierem cur praecepit vobis
Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi cui respondit 2
mulier de fructu lignorum quae sunt in paradiso vescemur de 3
fructu vero ligni quod est in medio paradisi praecepit nobis Deus
ne comederemus et ne tangeremus illud ne forte moriamur dixit 4
autem serpens ad mulierem nequaquam morte moriemini scit 5
enim Deus quod in quocumque die comederitis ex eo aperientur
oculi vestri et eritis sicut dii scientes bonum et malum vidit 6

igitur mulier quod bonum esset lignum ad vescendum et pul-
chrum oculis aspectuque delectabile et tulit de fructu illius et
7 comedit deditque viro suo qui comedit et aperti sunt oculi am-
borum cumque cognovissent esse se nudos consuerunt folia ficus
8 et fecerunt sibi perizomata et cum audissent vocem Domini Dei
deambulantis in paradiso ad auram post meridiem abscondit se
Adam et uxor eius a facie Domini Dei in medio ligni paradisi
9, 10 vocavitque Dominus Deus Adam et dixit ei ubi es qui ait vo-
cem tuam audivi in paradiso et timui eo quod nudus essem et
11 abscondi me cui dixit quis enim indicavit tibi quod nudus esses
nisi quod ex ligno de quo tibi praeceperam ne comederes comedi-
12 sti dixitque Adam mulier quam dedisti sociam mihi dedit mihi
13 de ligno et comedi et dixit Dominus Deus ad mulierem quare
14 hoc fecisti quae respondit serpens decepit me et comedi et ait
Dominus Deus ad serpentem quia fecisti hoc maledictus es inter
omnia animantia et bestias terrae super pectus tuum gradieris
15 et terram comedes cunctis diebus vitae tuae inimicitias ponam
inter te et mulierem et semen tuum et semen illius ipsa conteret
16 caput tuum et tu insidiaberis calcaneo eius mulieri quoque dixit
multiplicabo aerumnas tuas et conceptus tuos in dolore paries fi-
17 lios et sub viri potestate eris et ipse dominabitur tui ad Adam
vero dixit quia audisti vocem uxoris tuae et comedisti de ligno
ex quo praeceperam tibi ne comederes maledicta terra in opere
18 tuo in laboribus comedes eam cunctis diebus vitae tuae spinas
19 et tribulos germinabit tibi et comedes herbas terrae in sudore
vultus tui vesceris pane donec revertaris in terram de qua sump-
20 tus es quia pulvis es et in pulverem reverteris et vocavit Adam
nomen uxoris suae Hava eo quod mater esset cunctorum viven-
21 tium fecit quoque Dominus Deus Adam et uxori eius tunicas
22 pellicias et induit eos et ait ecce Adam factus est quasi unus
ex nobis sciens bonum et malum nunc ergo ne forte mittat ma-
num suam et sumat etiam de ligno vitae et comedat et vivat in
23 aeternum emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis ut
24 operaretur terram de qua sumptus est eiecitque Adam et conlo-
cavit ante paradisum voluptatis cherubin et flammeum gladium
atque versatilem ad custodiendam viam ligni vitae

IV Adam vero cognovit Havam uxorem suam quae concepit et
2 peperit Cain dicens possedi hominem per Dominum rursusque
peperit fratrem eius Abel fuit autem Abel pastor ovium et Cain

agricola factum est autem post multos dies ut offerret Cain de 3
fructibus terrae munera Domino Abel quoque obtulit de pri- 4
mogenitis gregis sui et de adipibus eorum et respexit Dominus
ad Abel et ad munera eius ad Cain vero et ad munera illius 5
non respexit iratusque est Cain vehementer et concidit vultus
eius dixitque Dominus ad eum quare maestus es et cur concidit 6
facies tua nonne si bene egeris recipies sin autem male statim 7
in foribus peccatum aderit sed sub te erit appetitus eius et tu
dominaberis illius dixitque Cain ad Abel fratrem suum egre- 8
diamur foras cumque essent in agro consurrexit Cain adversus
Abel fratrem suum et interfecit eum et ait Dominus ad Cain 9
ubi est Abel frater tuus qui respondit nescio num custos fratris
mei sum dixitque ad eum quid fecisti vox sanguinis fratris tui 10
clamat ad me de terra nunc igitur maledictus eris super ter- 11
ram quae aperuit os suum et suscepit sanguinem fratris tui de
manu tua cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos 12
vagus et profugus eris super terram dixitque Cain ad Domi- 13
num maior est iniquitas mea quam ut veniam merear ecce eicis 14
me hodie a facie terrae et a facie tua abscondar et ero vagus
et profugus in terra omnis igitur qui invenerit me occidet me
dixitque ei Dominus nequaquam ita fiet sed omnis qui occide- 15
rit Cain septuplum punietur posuitque Dominus Cain signum ut
non eum interficeret omnis qui invenisset eum egressusque Cain 16
a facie Domini habitavit in terra profugus ad orientalem plagam
Eden cognovit autem Cain uxorem suam quae concepit et pe- 17
perit Enoch et aedificavit civitatem vocavitque nomen eius ex
nomine filii sui Enoch porro Enoch genuit Irad et Irad genuit 18
Maviahel et Maviahel genuit Matusahel et Matusahel genuit La-
mech qui accepit uxores duas nomen uni Ada et nomen alteri 19
Sella genuitque Ada Iabel qui fuit pater habitantium in tento- 20
riis atque pastorum et nomen fratris eius Iubal ipse fuit pater 21
canentium cithara et organo Sella quoque genuit Thubalcain 22
qui fuit malleator et faber in cuncta opera aeris et ferri soror ve-
ro Thubalcain Noemma dixitque Lamech uxoribus suis Adae et 23
Sellae audite vocem meam uxores Lamech auscultate sermonem
meum quoniam occidi virum in vulnus meum et adulescentulum
in livorem meum septuplum ultio dabitur de Cain de Lamech 24
vero septuagies septies cognovit quoque adhuc Adam uxorem 25
suam et peperit filium vocavitque nomen eius Seth dicens posuit

26 mihi Deus semen aliud pro Abel quem occidit Cain sed et Seth
natus est filius quem vocavit Enos iste coepit invocare nomen
Domini
V hic est liber generationis Adam in die qua creavit Deus ho-
2 minem ad similitudinem Dei fecit illum masculum et feminam
creavit eos et benedixit illis et vocavit nomen eorum Adam in die
3 qua creati sunt vixit autem Adam centum triginta annis et gen-
uit ad similitudinem et imaginem suam vocavitque nomen eius
4 Seth et facti sunt dies Adam postquam genuit Seth octingenti
5 anni genuitque filios et filias et factum est omne tempus quod
6 vixit Adam anni nongenti triginta et mortuus est vixit quoque
7 Seth centum quinque annos et genuit Enos vixitque Seth post-
quam genuit Enos octingentis septem annis genuitque filios et
8 filias et facti sunt omnes dies Seth nongentorum duodecim an-
9 norum et mortuus est vixit vero Enos nonaginta annis et genuit
10 Cainan post cuius ortum vixit octingentis quindecim annis et
11 genuit filios et filias factique sunt omnes dies Enos nongento-
12 rum quinque annorum et mortuus est vixit quoque Cainan sep-
13 tuaginta annis et genuit Malalehel et vixit Cainan postquam
genuit Malalehel octingentos quadraginta annos genuitque filios
14 et filias et facti sunt omnes dies Cainan nongenti decem anni
15 et mortuus est vixit autem Malalehel sexaginta quinque annos
16 et genuit Iared et vixit Malalehel postquam genuit Iared octin-
17 gentis triginta annis et genuit filios et filias et facti sunt omnes
dies Malalehel octingenti nonaginta quinque anni et mortuus est
18 vixitque Iared centum sexaginta duobus annis et genuit Eno-
19 ch et vixit Iared postquam genuit Enoch octingentos annos et
20 genuit filios et filias et facti sunt omnes dies Iared nongenti se-
21 xaginta duo anni et mortuus est porro Enoch vixit sexaginta
22 quinque annis et genuit Mathusalam et ambulavit Enoch cum
Deo postquam genuit Mathusalam trecentis annis et genuit filios
23 et filias et facti sunt omnes dies Enoch trecenti sexaginta quin-
24 que anni ambulavitque cum Deo et non apparuit quia tulit eum
25 Deus vixit quoque Mathusalam centum octoginta septem annos
26 et genuit Lamech et vixit Mathusalam postquam genuit Lame-
27 ch septingentos octoginta duos annos et genuit filios et filias et
facti sunt omnes dies Mathusalae nongenti sexaginta novem anni
28 et mortuus est vixit autem Lamech centum octoginta duobus
29 annis et genuit filium vocavitque nomen eius Noe dicens iste

consolabitur nos ab operibus et laboribus manuum nostrarum in
terra cui maledixit Dominus vixitque Lamech postquam genuit 30
Noe quingentos nonaginta quinque annos et genuit filios et filias
et facti sunt omnes dies Lamech septingenti septuaginta septem 31
anni et mortuus est Noe vero cum quingentorum esset annorum 32
genuit Sem et Ham et Iafeth

cumque coepissent homines multiplicari super terram et filias **VI**
procreassent videntes filii Dei filias eorum quod essent pulchrae 2
acceperunt uxores sibi ex omnibus quas elegerant dixitque Deus 3
non permanebit spiritus meus in homine in aeternum quia caro
est eruntque dies illius centum viginti annorum gigantes autem 4
erant super terram in diebus illis postquam enim ingressi sunt
filii Dei ad filias hominum illaeque genuerunt isti sunt potentes
a saeculo viri famosi videns autem Deus quod multa malitia 5
hominum esset in terra et cuncta cogitatio cordis intenta esset
ad malum omni tempore paenituit eum quod hominem fecisset 6
in terra et tactus dolore cordis intrinsecus delebo inquit homi- 7
nem quem creavi a facie terrae ab homine usque ad animantia a
reptili usque ad volucres caeli paenitet enim me fecisse eos Noe 8
vero invenit gratiam coram Domino hae generationes Noe Noe 9
vir iustus atque perfectus fuit in generationibus suis cum Deo
ambulavit et genuit tres filios Sem Ham et Iafeth corrupta est 10, 11
autem terra coram Deo et repleta est iniquitate cumque vidis- 12
set Deus terram esse corruptam omnis quippe caro corruperat
viam suam super terram dixit ad Noe finis universae carnis ve- 13
nit coram me repleta est terra iniquitate a facie eorum et ego
disperdam eos cum terra fac tibi arcam de lignis levigatis man- 14
siunculas in arca facies et bitumine linies intrinsecus et extrinse-
cus et sic facies eam trecentorum cubitorum erit longitudo arcae 15
quinquaginta cubitorum latitudo et triginta cubitorum altitudo
illius fenestram in arca facies et in cubito consummabis sum- 16
mitatem ostium autem arcae pones ex latere deorsum cenacula
et tristega facies in ea ecce ego adducam diluvii aquas super 17
terram ut interficiam omnem carnem in qua spiritus vitae est
subter caelum universa quae in terra sunt consumentur ponam- 18
que foedus meum tecum et ingredieris arcam tu et filii tui uxor
tua et uxores filiorum tuorum tecum et ex cunctis animantibus 19
universae carnis bina induces in arcam ut vivant tecum masculini
sexus et feminini de volucribus iuxta genus suum et de iumentis 20

in genere suo et ex omni reptili terrae secundum genus suum bi-
21 na de omnibus ingredientur tecum ut possint vivere tolles igitur
tecum ex omnibus escis quae mandi possunt et conportabis apud
22 te et erunt tam tibi quam illis in cibum fecit ergo Noe omnia
quae praeceperat illi Deus
VII dixitque Dominus ad eum ingredere tu et omnis domus tua
2 arcam te enim vidi iustum coram me in generatione hac ex om-
nibus animantibus mundis tolle septena septena masculum et
feminam de animantibus vero non mundis duo duo masculum
3 et feminam sed et de volatilibus caeli septena septena mascu-
lum et feminam ut salvetur semen super faciem universae terrae
4 adhuc enim et post dies septem ego pluam super terram quadra-
ginta diebus et quadraginta noctibus et delebo omnem substan-
5 tiam quam feci de superficie terrae fecit ergo Noe omnia quae
6 mandaverat ei Dominus eratque sescentorum annorum quando
7 diluvii aquae inundaverunt super terram et ingressus est Noe
et filii eius uxor eius et uxores filiorum eius cum eo in arcam
8 propter aquas diluvii de animantibus quoque mundis et inmun-
9 dis et de volucribus et ex omni quod movetur super terram duo
et duo ingressa sunt ad Noe in arcam masculus et femina sicut
10 praeceperat Deus Noe cumque transissent septem dies aquae
11 diluvii inundaverunt super terram anno sescentesimo vitae Noe
mense secundo septimodecimo die mensis rupti sunt omnes fon-
12 tes abyssi magnae et cataractae caeli apertae sunt et facta est
pluvia super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus
13 in articulo diei illius ingressus est Noe et Sem et Ham et Iafeth
filii eius uxor illius et tres uxores filiorum eius cum eis in arcam
14 ipsi et omne animal secundum genus suum universaque iumenta
in genus suum et omne quod movetur super terram in genere suo
cunctumque volatile secundum genus suum universae aves om-
15 nesque volucres ingressae sunt ad Noe in arcam bina et bina ex
16 omni carne in qua erat spiritus vitae et quae ingressa sunt ma-
sculus et femina ex omni carne introierunt sicut praeceperat ei
17 Deus et inclusit eum Dominus de foris factumque est diluvium
quadraginta diebus super terram et multiplicatae sunt aquae et
18 elevaverunt arcam in sublime a terra vehementer inundaverunt
et omnia repleverunt in superficie terrae porro arca ferebatur su-
19 per aquas et aquae praevaluerunt nimis super terram opertique
20 sunt omnes montes excelsi sub universo caelo quindecim cubitis

altior fuit aqua super montes quos operuerat consumptaque est 21
omnis caro quae movebatur super terram volucrum animantium
bestiarum omniumque reptilium quae reptant super terram uni-
versi homines et cuncta in quibus spiraculum vitae est in terra 22
mortua sunt et delevit omnem substantiam quae erat super ter- 23
ram ab homine usque ad pecus tam reptile quam volucres caeli
et deleta sunt de terra remansit autem solus Noe et qui cum eo
erant in arca obtinueruntque aquae terras centum quinquaginta 24
diebus

recordatus autem Deus Noe cunctarumque animantium et **VIII**
omnium iumentorum quae erant cum eo in arca adduxit spiri-
tum super terram et inminutae sunt aquae et clausi sunt fontes 2
abyssi et cataractae caeli et prohibitae sunt pluviae de caelo re- 3
versaeque aquae de terra euntes et redeuntes et coeperunt minui
post centum quinquaginta dies requievitque arca mense septi- 4
mo vicesima septima die mensis super montes Armeniae at vero 5
aquae ibant et decrescebant usque ad decimum mensem decimo
enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium
cumque transissent quadraginta dies aperiens Noe fenestram ar- 6
cae quam fecerat dimisit corvum qui egrediebatur et reverteba- 7
tur donec siccarentur aquae super terram emisit quoque colum- 8
bam post eum ut videret si iam cessassent aquae super faciem
terrae quae cum non invenisset ubi requiesceret pes eius reversa 9
est ad eum in arcam aquae enim erant super universam terram
extenditque manum et adprehensam intulit in arcam expecta- 10
tis autem ultra septem diebus aliis rursum dimisit columbam
ex arca at illa venit ad eum ad vesperam portans ramum oli- 11
vae virentibus foliis in ore suo intellexit ergo Noe quod cessassent
aquae super terram expectavitque nihilominus septem alios dies 12
et emisit columbam quae non est reversa ultra ad eum igitur se- 13
scentesimo primo anno primo mense prima die mensis inminutae
sunt aquae super terram et aperiens Noe tectum arcae aspexit
viditque quod exsiccata esset superficies terrae mense secundo 14
septima et vicesima die mensis arefacta est terra locutus est 15
autem Deus ad Noe dicens egredere de arca tu et uxor tua fi- 16
lii tui et uxores filiorum tuorum tecum cuncta animantia quae 17
sunt apud te ex omni carne tam in volatilibus quam in bestiis
et in universis reptilibus quae reptant super terram educ tecum
et ingredimini super terram crescite et multiplicamini super eam

18 egressus est ergo Noe et filii eius uxor illius et uxores filiorum eius
19 cum eo sed et omnia animantia iumenta et reptilia quae repunt
20 super terram secundum genus suum arcam egressa sunt aedifi-
cavit autem Noe altare Domino et tollens de cunctis pecoribus
21 et volucribus mundis obtulit holocausta super altare odoratus-
que est Dominus odorem suavitatis et ait ad eum nequaquam
ultra maledicam terrae propter homines sensus enim et cogitatio
humani cordis in malum prona sunt ab adulescentia sua non igi-
22 tur ultra percutiam omnem animantem sicut feci cunctis diebus
terrae sementis et messis frigus et aestus aestas et hiemps nox et
dies non requiescent

IX benedixitque Deus Noe et filiis eius et dixit ad eos crescite
2 et multiplicamini et implete terram et terror vester ac tremor
sit super cuncta animalia terrae et super omnes volucres caeli
cum universis quae moventur in terra omnes pisces maris manui
3 vestrae traditi sunt et omne quod movetur et vivit erit vobis in
4 cibum quasi holera virentia tradidi vobis omnia excepto quod
5 carnem cum sanguine non comedetis sanguinem enim animarum
vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum et de manu
hominis de manu viri et fratris eius requiram animam hominis
6 quicumque effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius
7 ad imaginem quippe Dei factus est homo vos autem crescite et
8 multiplicamini et ingredimini super terram et implete eam haec
9 quoque dixit Deus ad Noe et ad filios eius cum eo ecce ego sta-
10 tuam pactum meum vobiscum et cum semine vestro post vos et
ad omnem animam viventem quae est vobiscum tam in volucri-
bus quam in iumentis et pecudibus terrae cunctis quae egressa
11 sunt de arca et universis bestiis terrae statuam pactum meum
vobiscum et nequaquam ultra interficietur omnis caro aquis dilu-
12 vii neque erit deinceps diluvium dissipans terram dixitque Deus
hoc signum foederis quod do inter me et vos et ad omnem ani-
mam viventem quae est vobiscum in generationes sempiternas
13 arcum meum ponam in nubibus et erit signum foederis inter me
14 et inter terram cumque obduxero nubibus caelum apparebit ar-
15 cus meus in nubibus et recordabor foederis mei vobiscum et
cum omni anima vivente quae carnem vegetat et non erunt ultra
16 aquae diluvii ad delendam universam carnem eritque arcus in
nubibus et videbo illum et recordabor foederis sempiterni quod
pactum est inter Deum et inter omnem animam viventem uni-

versae carnis quae est super terram dixitque Deus Noe hoc erit 17
signum foederis quod constitui inter me et inter omnem carnem
super terram erant igitur filii Noe qui egressi sunt de arca Sem 18
Ham et Iafeth porro Ham ipse est pater Chanaan tres isti sunt 19
filii Noe et ab his disseminatum est omne hominum genus super
universam terram coepitque Noe vir agricola exercere terram et 20
plantavit vineam bibensque vinum inebriatus est et nudatus in 21
tabernaculo suo quod cum vidisset Ham pater Chanaan verenda 22
scilicet patris sui esse nuda nuntiavit duobus fratribus suis foras
at vero Sem et Iafeth pallium inposuerunt umeris suis et inceden- 23
tes retrorsum operuerunt verecunda patris sui faciesque eorum
aversae erant et patris virilia non viderunt evigilans autem Noe 24
ex vino cum didicisset quae fecerat ei filius suus minor ait ma- 25
ledictus Chanaan servus servorum erit fratribus suis dixitque 26
benedictus Dominus Deus Sem sit Chanaan servus eius dilatet 27
Deus Iafeth et habitet in tabernaculis Sem sitque Chanaan ser-
vus eius vixit autem Noe post diluvium trecentis quinquaginta 28
annis et impleti sunt omnes dies eius nongentorum quinquaginta 29
annorum et mortuus est

hae generationes filiorum Noe Sem Ham Iafeth natique sunt **X**
eis filii post diluvium filii Iafeth Gomer Magog et Madai Iavan 2
et Thubal et Mosoch et Thiras porro filii Gomer Aschenez et 3
Rifath et Thogorma filii autem Iavan Elisa et Tharsis Cetthim 4
et Dodanim ab his divisae sunt insulae gentium in regionibus 5
suis unusquisque secundum linguam et familias in nationibus suis
filii autem Ham Chus et Mesraim et Fut et Chanaan filii Chus 6, 7
Saba et Hevila et Sabatha et Regma et Sabathaca filii Regma
Saba et Dadan porro Chus genuit Nemrod ipse coepit esse po- 8
tens in terra et erat robustus venator coram Domino ab hoc 9
exivit proverbium quasi Nemrod robustus venator coram Domi-
no fuit autem principium regni eius Babylon et Arach et Archad 10
et Chalanne in terra Sennaar de terra illa egressus est Assur et 11
aedificavit Nineven et plateas civitatis et Chale Resen quoque 12
inter Nineven et Chale haec est civitas magna at vero Mesraim 13
genuit Ludim et Anamim et Laabim Nepthuim et Phetrusim et 14
Cesluim de quibus egressi sunt Philisthim et Capthurim Cha- 15
naan autem genuit Sidonem primogenitum suum Ettheum et 16
Iebuseum et Amorreum Gergeseum Eveum et Araceum Sineum 17
et Aradium Samariten et Amatheum et post haec disseminati 18

19 sunt populi Chananeorum factique sunt termini Chanaan ve-
nientibus a Sidone Geraram usque Gazam donec ingrediaris So-
20 domam et Gomorram et Adama et Seboim usque Lesa hii filii
Ham in cognationibus et linguis et generationibus terrisque et
21 gentibus suis de Sem quoque nati sunt patre omnium filiorum
22 Eber fratre Iafeth maiore filii Sem Aelam et Assur et Arfaxad
23, 24 et Lud et Aram filii Aram Us et Hul et Gether et Mes at vero
25 Arfaxad genuit Sala de quo ortus est Eber natique sunt Eber
filii duo nomen uni Faleg eo quod in diebus eius divisa sit ter-
26 ra et nomen fratris eius Iectan qui Iectan genuit Helmodad et
27, 28 Saleph et Asarmoth Iare et Aduram et Uzal Decla et Ebal et
29 Abimahel Saba et Ophir et Evila et Iobab omnes isti filii Iectan
30 et facta est habitatio eorum de Messa pergentibus usque Sephar
31 montem orientalem isti filii Sem secundum cognationes et lin-
32 guas et regiones in gentibus suis hae familiae Noe iuxta populos
et nationes suas ab his divisae sunt gentes in terra post diluvium
XI, 2 erat autem terra labii unius et sermonum eorundem cumque
proficiscerentur de oriente invenerunt campum in terra Sennaar
3 et habitaverunt in eo dixitque alter ad proximum suum venite
faciamus lateres et coquamus eos igni habueruntque lateres pro
4 saxis et bitumen pro cemento et dixerunt venite faciamus nobis
civitatem et turrem cuius culmen pertingat ad caelum et cele-
bremus nomen nostrum antequam dividamur in universas ter-
5 ras descendit autem Dominus ut videret civitatem et turrem
6 quam aedificabant filii Adam et dixit ecce unus est populus
et unum labium omnibus coeperuntque hoc facere nec desistent
7 a cogitationibus suis donec eas opere conpleant venite igitur
descendamus et confundamus ibi linguam eorum ut non audiat
8 unusquisque vocem proximi sui atque ita divisit eos Dominus
ex illo loco in universas terras et cessaverunt aedificare civita-
9 tem et idcirco vocatum est nomen eius Babel quia ibi confusum
est labium universae terrae et inde dispersit eos Dominus super
10 faciem cunctarum regionum hae generationes Sem Sem centum
11 erat annorum quando genuit Arfaxad biennio post diluvium vi-
xitque Sem postquam genuit Arfaxad quingentos annos et genuit
12 filios et filias porro Arfaxad vixit triginta quinque annos et gen-
13 uit Sale vixitque Arfaxad postquam genuit Sale trecentis tribus
14 annis et genuit filios et filias Sale quoque vixit triginta annis et
15 genuit Eber vixitque Sale postquam genuit Eber quadringentis

tribus annis et genuit filios et filias vixit autem Eber triginta 16
quattuor annis et genuit Faleg et vixit Eber postquam genuit 17
Faleg quadringentis triginta annis et genuit filios et filias vixit 18
quoque Faleg triginta annis et genuit Reu vixitque Faleg post- 19
quam genuit Reu ducentis novem annis et genuit filios et filias
vixit autem Reu triginta duobus annis et genuit Sarug vixit- 20, 21
que Reu postquam genuit Sarug ducentis septem annis et genuit
filios et filias vixit vero Sarug triginta annis et genuit Nahor 22
vixitque Sarug postquam genuit Nahor ducentos annos et genuit 23
filios et filias vixit autem Nahor viginti novem annis et genuit 24
Thare vixitque Nahor postquam genuit Thare centum decem 25
et novem annos et genuit filios et filias vixitque Thare septua- 26
ginta annis et genuit Abram et Nahor et Aran hae sunt autem 27
generationes Thare Thare genuit Abram et Nahor et Aran por-
ro Aran genuit Loth mortuusque est Aran ante Thare patrem 28
suum in terra nativitatis suae in Ur Chaldeorum duxerunt au- 29
tem Abram et Nahor uxores nomen autem uxoris Abram Sarai
et nomen uxoris Nahor Melcha filia Aran patris Melchae et pa-
tris Ieschae erat autem Sarai sterilis nec habebat liberos tulit 30, 31
itaque Thare Abram filium suum et Loth filium Aran filium filii
sui et Sarai nurum suam uxorem Abram filii sui et eduxit eos de
Ur Chaldeorum ut irent in terram Chanaan veneruntque usque
Haran et habitaverunt ibi et facti sunt dies Thare ducentorum 32
quinque annorum et mortuus est in Haran

dixit autem Dominus ad Abram egredere de terra tua et de **XII**
cognatione tua et de domo patris tui in terram quam monstra-
bo tibi faciamque te in gentem magnam et benedicam tibi et 2
magnificabo nomen tuum erisque benedictus benedicam benedi- 3
centibus tibi et maledicam maledicentibus tibi atque in te benedi-
centur universae cognationes terrae egressus est itaque Abram 4
sicut praeceperat ei Dominus et ivit cum eo Loth septuaginta
quinque annorum erat Abram cum egrederetur de Haran tulit- 5
que Sarai uxorem suam et Loth filium fratris sui universamque
substantiam quam possederant et animas quas fecerant in Ha-
ran et egressi sunt ut irent in terram Chanaan cumque venissent
in eam pertransivit Abram terram usque ad locum Sychem us- 6
que ad convallem Inlustrem Chananeus autem tunc erat in terra
apparuitque Dominus Abram et dixit ei semini tuo dabo ter- 7
ram hanc qui aedificavit ibi altare Domino qui apparuerat ei et 8

inde transgrediens ad montem qui erat contra orientem Bethel
tetendit ibi tabernaculum suum ab occidente habens Bethel et
ab oriente Ai aedificavit quoque ibi altare Domino et invocavit
9 nomen eius perrexitque Abram vadens et ultra progrediens ad
10 meridiem facta est autem fames in terra descenditque Abram
in Aegyptum ut peregrinaretur ibi praevaluerat enim fames in
11 terra cumque prope esset ut ingrederetur Aegyptum dixit Sarai
12 uxori suae novi quod pulchra sis mulier et quod cum viderint
te Aegyptii dicturi sunt uxor ipsius est et interficient me et te
13 reservabunt dic ergo obsecro te quod soror mea sis ut bene sit
14 mihi propter te et vivat anima mea ob gratiam tui cum itaque
ingressus esset Abram Aegyptum viderunt Aegyptii mulierem
15 quod esset pulchra nimis et nuntiaverunt principes Pharaoni
et laudaverunt eam apud illum et sublata est mulier in domum
16 Pharaonis Abram vero bene usi sunt propter illam fueruntque
ei oves et boves et asini et servi et famulae et asinae et cameli
17 flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis maximis et domum
18 eius propter Sarai uxorem Abram vocavitque Pharao Abram et
dixit ei quidnam est quod fecisti mihi quare non indicasti quod
19 uxor tua esset quam ob causam dixisti esse sororem tuam ut tol-
lerem eam mihi in uxorem nunc igitur ecce coniux tua accipe eam
20 et vade praecepitque Pharao super Abram viris et deduxerunt
eum et uxorem illius et omnia quae habebat

XIII ascendit ergo Abram de Aegypto ipse et uxor eius et omnia
2 quae habebat et Loth cum eo ad australem plagam erat autem
3 dives valde in possessione argenti et auri reversusque est per
iter quo venerat a meridie in Bethel usque ad locum ubi prius
4 fixerat tabernaculum inter Bethel et Ai in loco altaris quod fe-
5 cerat prius et invocavit ibi nomen Domini sed et Loth qui erat
6 cum Abram fuerunt greges ovium et armenta et tabernacula nec
poterat eos capere terra ut habitarent simul erat quippe substan-
7 tia eorum multa et non quibant habitare communiter unde et
facta est rixa inter pastores gregum Abram et Loth eo autem
8 tempore Chananeus et Ferezeus habitabant in illa terra dixit
ergo Abram ad Loth ne quaeso sit iurgium inter me et te et inter
9 pastores meos et pastores tuos fratres enim sumus ecce universa
terra coram te est recede a me obsecro si ad sinistram ieris ego ad
dexteram tenebo si tu dexteram elegeris ego ad sinistram pergam
10 elevatis itaque Loth oculis vidit omnem circa regionem Iordanis

quae universa inrigabatur antequam subverteret Dominus Sodo-
mam et Gomorram sicut paradisus Domini et sicut Aegyptus
venientibus in Segor elegitque sibi Loth regionem circa Iorda- 11
nem et recessit ab oriente divisique sunt alterutrum a fratre suo
Abram habitavit in terra Chanaan Loth moratus est in oppidis 12
quae erant circa Iordanem et habitavit in Sodomis homines au- 13
tem Sodomitae pessimi erant et peccatores coram Domino nimis
dixitque Dominus ad Abram postquam divisus est Loth ab eo 14
leva oculos tuos et vide a loco in quo nunc es ad aquilonem et ad
meridiem ad orientem et ad occidentem omnem terram quam 15
conspicis tibi dabo et semini tuo usque in sempiternum faciam- 16
que semen tuum sicut pulverem terrae si quis potest hominum
numerare pulverem semen quoque tuum numerare poterit surge 17
et perambula terram in longitudine et in latitudine sua quia ti-
bi daturus sum eam movens igitur Abram tabernaculum suum 18
venit et habitavit iuxta convallem Mambre quod est in Hebron
aedificavitque ibi altare Domino

factum est autem in illo tempore ut Amrafel rex Sennaar et **XIV**
Arioch rex Ponti et Chodorlahomor rex Aelamitarum et Thadal
rex Gentium inirent bellum contra Bara regem Sodomorum et 2
contra Bersa regem Gomorrae et contra Sennaab regem Adamae
et contra Semeber regem Seboim contraque regem Balae ipsa est
Segor omnes hii convenerunt in vallem Silvestrem quae nunc est 3
mare Salis duodecim enim annis servierant Chodorlahomor et 4
tertiodecimo anno recesserunt ab eo igitur anno quartodecimo 5
venit Chodorlahomor et reges qui erant cum eo percusserunt-
que Rafaim in Astharothcarnaim et Zuzim cum eis et Emim in
Savecariathaim et Chorreos in montibus Seir usque ad campe- 6
stria Pharan quae est in solitudine reversique sunt et venerunt 7
ad fontem Mesfat ipsa est Cades et percusserunt omnem regio-
nem Amalechitarum et Amorreum qui habitabat in Asasontha-
mar et egressi sunt rex Sodomorum et rex Gomorrae rexque 8
Adamae et rex Seboim necnon et rex Balae quae est Segor et
direxerunt contra eos aciem in valle Silvestri scilicet adversum 9
Chodorlahomor regem Aelamitarum et Thadal regem Gentium
et Amrafel regem Sennaar et Arioch regem Ponti quattuor reges
adversus quinque vallis autem Silvestris habebat puteos multos 10
bituminis itaque rex Sodomorum et Gomorrae terga verterunt
cecideruntque ibi et qui remanserant fugerunt ad montem tu- 11

lerunt autem omnem substantiam Sodomorum et Gomorrae et
12 universa quae ad cibum pertinent et abierunt necnon et Loth
et substantiam eius filium fratris Abram qui habitabat in So-
13 domis et ecce unus qui evaserat nuntiavit Abram Hebraeo qui
habitabat in convalle Mambre Amorrei fratris Eschol et fratris
14 Aner hii enim pepigerant foedus cum Abram quod cum audisset
Abram captum videlicet Loth fratrem suum numeravit expedi-
tos vernaculos suos trecentos decem et octo et persecutus est eos
15 usque Dan et divisis sociis inruit super eos nocte percussitque
eos et persecutus est usque Hoba quae est ad levam Damasci
16 reduxitque omnem substantiam et Loth fratrem suum cum sub-
17 stantia illius mulieres quoque et populum egressus est autem
rex Sodomorum in occursum eius postquam reversus est a caede
Chodorlahomor et regum qui cum eo erant in valle Save quae est
18 vallis Regis at vero Melchisedech rex Salem proferens panem
19 et vinum erat enim sacerdos Dei altissimi benedixit ei et ait
20 benedictus Abram Deo excelso qui creavit caelum et terram et
benedictus Deus excelsus quo protegente hostes in manibus tuis
21 sunt et dedit ei decimas ex omnibus dixit autem rex Sodomo-
22 rum ad Abram da mihi animas cetera tolle tibi qui respondit
ei levo manum meam ad Dominum Deum excelsum possessorem
23 caeli et terrae quod a filo subteminis usque ad corrigiam cali-
gae non accipiam ex omnibus quae tua sunt ne dicas ego ditavi
24 Abram exceptis his quae comederunt iuvenes et partibus viro-
rum qui venerunt mecum Aner Eschol et Mambre isti accipient
partes suas

XV his itaque transactis factus est sermo Domini ad Abram per
visionem dicens noli timere Abram ego protector tuus sum et
2 merces tua magna nimis dixitque Abram Domine Deus quid
dabis mihi ego vadam absque liberis et filius procuratoris domus
3 meae iste Damascus Eliezer addiditque Abram mihi autem non
4 dedisti semen et ecce vernaculus meus heres meus erit statimque
sermo Domini factus est ad eum dicens non erit hic heres tuus
5 sed qui egredietur de utero tuo ipsum habebis heredem eduxit-
que eum foras et ait illi suspice caelum et numera stellas si potes
6 et dixit ei sic erit semen tuum credidit Domino et reputatum
7 est ei ad iustitiam dixitque ad eum ego Dominus qui eduxi te
de Ur Chaldeorum ut darem tibi terram istam et possideres eam
8 at ille ait Domine Deus unde scire possum quod possessurus sim

eam respondens Dominus sume inquit mihi vaccam triennem 9
et capram trimam et arietem annorum trium turturem quoque
et columbam qui tollens universa haec divisit per medium et 10
utrasque partes contra se altrinsecus posuit aves autem non di-
visit descenderuntque volucres super cadavera et abigebat eas 11
Abram cumque sol occumberet sopor inruit super Abram et 12
horror magnus et tenebrosus invasit eum dictumque est ad eum 13
scito praenoscens quod peregrinum futurum sit semen tuum in
terra non sua et subicient eos servituti et adfligent quadringen-
tis annis verumtamen gentem cui servituri sunt ego iudicabo 14
et post haec egredientur cum magna substantia tu autem ibis 15
ad patres tuos in pace sepultus in senectute bona generatio- 16
ne autem quarta revertentur huc necdum enim conpletae sunt
iniquitates Amorreorum usque ad praesens tempus cum ergo 17
occubuisset sol facta est caligo tenebrosa et apparuit clibanus
fumans et lampas ignis transiens inter divisiones illas in die il- 18
lo pepigit Dominus cum Abram foedus dicens semini tuo dabo
terram hanc a fluvio Aegypti usque ad fluvium magnum flumen
Eufraten Cineos et Cenezeos et Cedmoneos et Hettheos et Fe- 19, 20
rezeos Rafaim quoque et Amorreos et Chananeos et Gergeseos 21
et Iebuseos

igitur Sarai uxor Abram non genuerat liberos sed habens an- **XVI**
cillam aegyptiam nomine Agar dixit marito suo ecce conclusit 2
me Dominus ne parerem ingredere ad ancillam meam si forte sal-
tem ex illa suscipiam filios cumque ille adquiesceret deprecanti
tulit Agar Aegyptiam ancillam suam post annos decem quam ha- 3
bitare coeperant in terra Chanaan et dedit eam viro suo uxorem
qui ingressus est ad eam at illa concepisse se videns despexit 4
dominam suam dixitque Sarai ad Abram inique agis contra me 5
ego dedi ancillam meam in sinum tuum quae videns quod con-
ceperit despectui me habet iudicet Dominus inter me et te cui 6
respondens Abram ecce ait ancilla tua in manu tua est utere ea
ut libet adfligente igitur eam Sarai fugam iniit cumque invenis- 7
set illam angelus Domini iuxta fontem aquae in solitudine qui
est in via Sur dixit ad eam Agar ancilla Sarai unde venis et quo 8
vadis quae respondit a facie Sarai dominae meae ego fugio dixit- 9
que ei angelus Domini revertere ad dominam tuam et humiliare
sub manibus ipsius et rursum multiplicans inquit multiplicabo 10
semen tuum et non numerabitur prae multitudine ac deinceps 11

ecce ait concepisti et paries filium vocabisque nomen eius Isma-
12 hel eo quod audierit Dominus adflictionem tuam hic erit ferus
homo manus eius contra omnes et manus omnium contra eum et
13 e regione universorum fratrum suorum figet tabernacula vocavit
autem nomen Domini qui loquebatur ad eam Tu Deus qui vidisti
14 me dixit enim profecto hic vidi posteriora videntis me propterea
appellavit puteum illum puteum Viventis et videntis me ipse est
15 inter Cades et Barad peperitque Abrae filium qui vocavit no-
16 men eius Ismahel octoginta et sex annorum erat quando peperit
ei Agar Ismahelem

XVII postquam vero nonaginta et novem annorum esse coeperat
apparuit ei Dominus dixitque ad eum ego Deus omnipotens am-
2 bula coram me et esto perfectus ponamque foedus meum inter
3 me et te et multiplicabo te vehementer nimis cecidit Abram
4 pronus in faciem dixitque ei Deus ego sum et pactum meum
5 tecum erisque pater multarum gentium nec ultra vocabitur no-
men tuum Abram sed appellaberis Abraham quia patrem multa-
6 rum gentium constitui te faciamque te crescere vehementissime
7 et ponam in gentibus regesque ex te egredientur et statuam
pactum meum inter me et te et inter semen tuum post te in
generationibus suis foedere sempiterno ut sim Deus tuus et se-
8 minis tui post te daboque tibi et semini tuo terram peregrina-
tionis tuae omnem terram Chanaan in possessionem aeternam
9 eroque Deus eorum dixit iterum Deus ad Abraham et tu ergo
custodies pactum meum et semen tuum post te in generatio-
10 nibus suis hoc est pactum quod observabitis inter me et vos
et semen tuum post te circumcidetur ex vobis omne masculi-
11 num et circumcidetis carnem praeputii vestri ut sit in signum
12 foederis inter me et vos infans octo dierum circumcidetur in
vobis omne masculinum in generationibus vestris tam vernacu-
lus quam empticius circumcidetur et quicumque non fuerit de
13 stirpe vestra eritque pactum meum in carne vestra in foedus
14 aeternum masculus cuius praeputii caro circumcisa non fuerit
delebitur anima illa de populo suo quia pactum meum irritum
15 fecit dixit quoque Deus ad Abraham Sarai uxorem tuam non
16 vocabis Sarai sed Sarram et benedicam ei et ex illa dabo tibi
filium cui benedicturus sum eritque in nationes et reges popu-
17 lorum orientur ex eo cecidit Abraham in faciem et risit dicens
in corde suo putasne centenario nascetur filius et Sarra nona-

genaria pariet dixitque ad Deum utinam Ismahel vivat coram 18
te et ait Deus ad Abraham Sarra uxor tua pariet tibi filium 19
vocabisque nomen eius Isaac et constituam pactum meum illi
in foedus sempiternum et semini eius post eum super Ismahel 20
quoque exaudivi te ecce benedicam ei et augebo et multiplicabo
eum valde duodecim duces generabit et faciam illum in gentem
magnam pactum vero meum statuam ad Isaac quem pariet tibi 21
Sarra tempore isto in anno altero cumque finitus esset sermo 22
loquentis cum eo ascendit Deus ab Abraham tulit autem Abra- 23
ham Ismahelem filium suum et omnes vernaculos domus suae
universosque quos emerat cunctos mares ex omnibus viris do-
mus suae et circumcidit carnem praeputii eorum statim in ipsa
die sicut praeceperat ei Deus nonaginta novem erat annorum 24
quando circumcidit carnem praeputii sui et Ismahel filius eius 25
tredecim annos impleverat tempore circumcisionis suae eadem 26
die circumcisus est Abraham et Ismahel filius eius et omnes viri 27
domus illius tam vernaculi quam empticii et alienigenae pariter
circumcisi sunt

apparuit autem ei Dominus in convalle Mambre sedenti in **XVIII**
ostio tabernaculi sui in ipso fervore diei cumque elevasset ocu- 2
los apparuerunt ei tres viri stantes propter eum quos cum vidisset
cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi et adoravit in
terra et dixit Domine si inveni gratiam in oculis tuis ne tran- 3
seas servum tuum sed adferam pauxillum aquae et lavate pedes 4
vestros et requiescite sub arbore ponam buccellam panis et con- 5
fortate cor vestrum postea transibitis idcirco enim declinastis ad
servum vestrum qui dixerunt fac ut locutus es festinavit Abra- 6
ham in tabernaculum ad Sarram dixitque ei adcelera tria sata
similae commisce et fac subcinericios panes ipse vero ad ar- 7
mentum cucurrit et tulit inde vitulum tenerrimum et optimum
deditque puero qui festinavit et coxit illum tulit quoque buty- 8
rum et lac et vitulum quem coxerat et posuit coram eis ipse vero
stabat iuxta eos sub arbore cumque comedissent dixerunt ad 9
eum ubi est Sarra uxor tua ille respondit ecce in tabernaculo
est cui dixit revertens veniam ad te tempore isto vita comi- 10
te et habebit filium Sarra uxor tua quo audito Sarra risit post
ostium tabernaculi erant autem ambo senes provectaeque aeta- 11
tis et desierant Sarrae fieri muliebria quae risit occulte dicens 12
postquam consenui et dominus meus vetulus est voluptati ope-

13 ram dabo dixit autem Dominus ad Abraham quare risit Sarra
14 dicens num vere paritura sum anus numquid Deo est quicquam
difficile iuxta condictum revertar ad te hoc eodem tempore vi-
15 ta comite et habebit Sarra filium negavit Sarra dicens non risi
timore perterrita Dominus autem non est inquit ita sed risisti
16 cum ergo surrexissent inde viri direxerunt oculos suos contra So-
17 domam et Abraham simul gradiebatur deducens eos dixitque
18 Dominus num celare potero Abraham quae gesturus sum cum
futurus sit in gentem magnam ac robustissimam et benedicendae
19 sint in illo omnes nationes terrae scio enim quod praecepturus
sit filiis suis et domui suae post se ut custodiant viam Domi-
ni et faciant iustitiam et iudicium ut adducat Dominus propter
20 Abraham omnia quae locutus est ad eum dixit itaque Dominus
clamor Sodomorum et Gomorrae multiplicatus est et peccatum
21 earum adgravatum est nimis descendam et videbo utrum cla-
morem qui venit ad me opere conpleverint an non est ita ut sciam
22 converteruntque se inde et abierunt Sodomam Abraham vero ad-
23 huc stabat coram Domino et adpropinquans ait numquid perdes
24 iustum cum impio si fuerint quinquaginta iusti in civitate peri-
bunt simul et non parces loco illi propter quinquaginta iustos si
25 fuerint in eo absit a te ut rem hanc facias et occidas iustum cum
impio fiatque iustus sicut impius non est hoc tuum qui iudicas
26 omnem terram nequaquam facies iudicium dixitque Dominus ad
eum si invenero Sodomis quinquaginta iustos in medio civitatis
27 dimittam omni loco propter eos respondens Abraham ait quia
semel coepi loquar ad Dominum meum cum sim pulvis et cinis
28 quid si minus quinquaginta iustis quinque fuerint delebis prop-
ter quinque universam urbem et ait non delebo si invenero ibi
29 quadraginta quinque rursumque locutus est ad eum sin autem
quadraginta inventi fuerint quid facies ait non percutiam propter
30 quadraginta ne quaeso inquit indigneris Domine si loquar quid
si inventi fuerint ibi triginta respondit non faciam si invenero ibi
31 triginta quia semel ait coepi loquar ad Dominum meum quid
si inventi fuerint ibi viginti dixit non interficiam propter viginti
32 obsecro inquit ne irascaris Domine si loquar adhuc semel quid si
33 inventi fuerint ibi decem dixit non delebo propter decem abiit
Dominus postquam cessavit loqui ad Abraham et ille reversus
est in locum suum

XIX veneruntque duo angeli Sodomam vespere sedente Loth in

foribus civitatis qui cum vidisset surrexit et ivit obviam eis ado-
ravitque pronus in terra et dixit obsecro domini declinate in 2
domum pueri vestri et manete ibi lavate pedes vestros et mane
proficiscimini in viam vestram qui dixerunt minime sed in platea
manebimus conpulit illos oppido ut deverterent ad eum ingres- 3
sisque domum illius fecit convivium coxit azyma et comederunt
prius autem quam irent cubitum viri civitatis vallaverunt domum 4
a puero usque ad senem omnis populus simul vocaveruntque Lo- 5
th et dixerunt ei ubi sunt viri qui introierunt ad te nocte educ
illos huc ut cognoscamus eos egressus ad eos Loth post tergum 6
adcludens ostium ait nolite quaeso fratres mei nolite malum hoc 7
facere habeo duas filias quae necdum cognoverunt virum edu- 8
cam eas ad vos et abutimini eis sicut placuerit vobis dummodo
viris istis nihil faciatis mali quia ingressi sunt sub umbraculum
tegminis mei at illi dixerunt recede illuc et rursus ingressus es in- 9
quiunt ut advena numquid ut iudices te ergo ipsum magis quam
hos adfligemus vimque faciebant Loth vehementissime iam pro-
pe erat ut refringerent fores et ecce miserunt manum viri et 10
introduxerunt ad se Loth cluseruntque ostium et eos qui erant 11
foris percusserunt caecitate a minimo usque ad maximum ita ut
ostium invenire non possent dixerunt autem ad Loth habes hic 12
tuorum quempiam generum aut filios aut filias omnes qui tui
sunt educ de urbe hac delebimus enim locum istum eo quod 13
increverit clamor eorum coram Domino qui misit nos ut perda-
mus illos egressus itaque Loth locutus est ad generos suos qui 14
accepturi erant filias eius et dixit surgite egredimini de loco isto
quia delebit Dominus civitatem hanc et visus est eis quasi ludens
loqui cumque esset mane cogebant eum angeli dicentes surge et 15
tolle uxorem tuam et duas filias quas habes ne et tu pariter pe-
reas in scelere civitatis dissimulante illo adprehenderunt manum 16
eius et manum uxoris ac duarum filiarum eius eo quod parceret
Dominus illi et eduxerunt eum posueruntque extra civitatem 17
ibi locutus est ad eum salva animam tuam noli respicere post
tergum nec stes in omni circa regione sed in monte salvum te fac
ne et tu simul pereas dixitque Loth ad eos quaeso Domine mi 18
quia invenit servus tuus gratiam coram te et magnificasti mise- 19
ricordiam tuam quam fecisti mecum ut salvares animam meam
nec possum in monte salvari ne forte adprehendat me malum
et moriar est civitas haec iuxta ad quam possum fugere parva 20

et salvabor in ea numquid non modica est et vivet anima mea
21 dixitque ad eum ecce etiam in hoc suscepi preces tuas ut non su-
22 bvertam urbem pro qua locutus es festina et salvare ibi quia non
potero facere quicquam donec ingrediaris illuc idcirco vocatum
23 est nomen urbis illius Segor sol egressus est super terram et Lo-
24 th ingressus est in Segor igitur Dominus pluit super Sodomam
25 et Gomorram sulphur et ignem a Domino de caelo et subvertit
civitates has et omnem circa regionem universos habitatores ur-
26 bium et cuncta terrae virentia respiciensque uxor eius post se
27 versa est in statuam salis Abraham autem consurgens mane ubi
28 steterat prius cum Domino intuitus est Sodomam et Gomorram
et universam terram regionis illius viditque ascendentem favillam
29 de terra quasi fornacis fumum cum enim subverteret Deus civi-
tates regionis illius recordatus est Abrahae et liberavit Loth de
30 subversione urbium in quibus habitaverat ascenditque Loth de
Segor et mansit in monte duae quoque filiae eius cum eo timuerat
enim manere in Segor et mansit in spelunca ipse et duae filiae
31 eius dixitque maior ad minorem pater noster senex est et nullus
virorum remansit in terra qui possit ingredi ad nos iuxta morem
32 universae terrae veni inebriemus eum vino dormiamusque cum
33 eo ut servare possimus ex patre nostro semen dederunt itaque
patri suo bibere vinum nocte illa et ingressa est maior dormivit-
que cum patre at ille non sensit nec quando accubuit filia nec
34 quando surrexit altera quoque die dixit maior ad minorem ecce
dormivi heri cum patre meo demus ei bibere vinum etiam hac
35 nocte et dormies cum eo ut salvemus semen de patre nostro de-
derunt et illa nocte patri vinum ingressaque minor filia dormivit
cum eo et nec tunc quidem sensit quando concubuerit vel quan-
36 do illa surrexerit conceperunt ergo duae filiae Loth de patre
37 suo peperitque maior filium et vocavit nomen eius Moab ipse
38 est pater Moabitarum usque in praesentem diem minor quoque
peperit filium et vocavit nomen eius Ammon id est filius populi
mei ipse est pater Ammanitarum usque hodie

XX profectus inde Abraham in terram australem habitavit inter
2 Cades et Sur et peregrinatus est in Geraris dixitque de Sarra
uxore sua soror mea est misit ergo Abimelech rex Gerarae et
3 tulit eam venit autem Deus ad Abimelech per somnium noctis
et ait ei en morieris propter mulierem quam tulisti habet enim
4 virum Abimelech vero non tetigerat eam et ait Domine num

gentem ignorantem et iustam interficies nonne ipse dixit mihi 5
soror mea est et ipsa ait frater meus est in simplicitate cordis
mei et munditia manuum mearum feci hoc dixitque ad eum 6
Deus et ego scio quod simplici corde feceris et ideo custodivi te
ne peccares in me et non dimisi ut tangeres eam nunc igitur 7
redde uxorem viro suo quia propheta est et orabit pro te et vives
si autem nolueris reddere scito quod morte morieris tu et omnia
quae tua sunt statimque de nocte consurgens Abimelech vocavit 8
omnes servos suos et locutus est universa verba haec in auribus
eorum timueruntque omnes viri valde vocavit autem Abimele- 9
ch etiam Abraham et dixit ei quid fecisti nobis quid peccavimus
in te quia induxisti super me et super regnum meum peccatum
grande quae non debuisti facere fecisti nobis rursusque expostu- 10
lans ait quid vidisti ut hoc faceres respondit Abraham cogitavi 11
mecum dicens forsitan non est timor Dei in loco isto et interfi-
cient me propter uxorem meam alias autem et vere soror mea 12
est filia patris mei et non filia matris meae et duxi eam uxorem
postquam autem eduxit me Deus de domo patris mei dixi ad eam 13
hanc misericordiam facies mecum in omni loco ad quem ingre-
diemur dices quod frater tuus sim tulit igitur Abimelech oves 14
et boves et servos et ancillas et dedit Abraham reddiditque illi
Sarram uxorem suam et ait terra coram vobis est ubicumque ti- 15
bi placuerit habita Sarrae autem dixit ecce mille argenteos dedi 16
fratri tuo hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui te-
cum sunt et quocumque perrexeris mementoque te deprehensam
orante autem Abraham sanavit Deus Abimelech et uxorem ancil- 17
lasque eius et pepererunt concluserat enim Deus omnem vulvam 18
domus Abimelech propter Sarram uxorem Abraham

visitavit autem Dominus Sarram sicut promiserat et implevit **XXI**
quae locutus est concepitque et peperit filium in senectute sua 2
tempore quo praedixerat ei Deus vocavitque Abraham nomen 3
filii sui quem genuit ei Sarra Isaac et circumcidit eum octavo die 4
sicut praeceperat ei Deus cum centum esset annorum hac quip- 5
pe aetate patris natus est Isaac dixitque Sarra risum fecit mihi 6
Deus quicumque audierit conridebit mihi rursumque ait quis 7
auditurum crederet Abraham quod Sarra lactaret filium quem
peperit ei iam seni crevit igitur puer et ablactatus est fecitque 8
Abraham grande convivium in die ablactationis eius cumque 9
vidisset Sarra filium Agar Aegyptiae ludentem dixit ad Abra-

10 ham eice ancillam hanc et filium eius non enim erit heres filius
11 ancillae cum filio meo Isaac dure accepit hoc Abraham pro filio
12 suo cui dixit Deus non tibi videatur asperum super puero et
super ancilla tua omnia quae dixerit tibi Sarra audi vocem eius
13 quia in Isaac vocabitur tibi semen sed et filium ancillae faciam
14 in gentem magnam quia semen tuum est surrexit itaque Abra-
ham mane et tollens panem et utrem aquae inposuit scapulae
eius tradiditque puerum et dimisit eam quae cum abisset erra-
15 bat in solitudine Bersabee cumque consumpta esset aqua in utre
16 abiecit puerum subter unam arborum quae ibi erant et abiit se-
ditque e regione procul quantum potest arcus iacere dixit enim
non videbo morientem puerum et sedens contra levavit vocem
17 suam et flevit exaudivit autem Deus vocem pueri vocavitque
angelus Domini Agar de caelo dicens quid agis Agar noli timere
18 exaudivit enim Deus vocem pueri de loco in quo est surge tol-
le puerum et tene manum illius quia in gentem magnam faciam
19 eum aperuitque oculos eius Deus quae videns puteum aquae
20 abiit et implevit utrem deditque puero bibere et fuit cum eo
qui crevit et moratus est in solitudine et factus est iuvenis sa-
21 gittarius habitavitque in deserto Pharan et accepit illi mater
22 sua uxorem de terra Aegypti eodem tempore dixit Abimelech
et Fichol princeps exercitus eius ad Abraham Deus tecum est
23 in universis quae agis iura ergo per Dominum ne noceas mihi
et posteris meis stirpique meae sed iuxta misericordiam quam
24 feci tibi facies mihi et terrae in qua versatus es advena dixitque
25 Abraham ego iurabo et increpavit Abimelech propter puteum
26 aquae quem vi abstulerant servi illius respondit Abimelech ne-
scivi quis fecerit hanc rem sed et tu non indicasti mihi et ego
27 non audivi praeter hodie tulit itaque Abraham oves et boves et
28 dedit Abimelech percusseruntque ambo foedus et statuit Abra-
29 ham septem agnas gregis seorsum cui dixit Abimelech quid sibi
30 volunt septem agnae istae quas stare fecisti seorsum at ille sep-
tem inquit agnas accipies de manu mea ut sint in testimonium
31 mihi quoniam ego fodi puteum istum idcirco vocatus est locus
32 ille Bersabee quia ibi uterque iuraverunt et inierunt foedus pro
33 puteo Iuramenti surrexit autem Abimelech et Fichol princeps
militiae eius reversique sunt in terram Palestinorum Abraham
vero plantavit nemus in Bersabee et invocavit ibi nomen Domini
34 Dei aeterni et fuit colonus terrae Philisthinorum diebus multis

quae postquam gesta sunt temptavit Deus Abraham et dixit XXII
ad eum Abraham ille respondit adsum ait ei tolle filium tuum 2
unigenitum quem diligis Isaac et vade in terram Visionis atque
offer eum ibi holocaustum super unum montium quem monstra-
vero tibi igitur Abraham de nocte consurgens stravit asinum 3
suum ducens secum duos iuvenes et Isaac filium suum cumque
concidisset ligna in holocaustum abiit ad locum quem praecepe-
rat ei Deus die autem tertio elevatis oculis vidit locum procul 4
dixitque ad pueros suos expectate hic cum asino ego et puer il- 5
luc usque properantes postquam adoraverimus revertemur ad vos
tulit quoque ligna holocausti et inposuit super Isaac filium suum 6
ipse vero portabat in manibus ignem et gladium cumque duo
pergerent simul dixit Isaac patri suo pater mi at ille respondit 7
quid vis fili ecce inquit ignis et ligna ubi est victima holocau-
sti dixit Abraham Deus providebit sibi victimam holocausti fili 8
mi pergebant ergo pariter veneruntque ad locum quem osten- 9
derat ei Deus in quo aedificavit altare et desuper ligna conposuit
cumque conligasset Isaac filium suum posuit eum in altari super
struem lignorum extenditque manum et arripuit gladium ut im- 10
molaret filium et ecce angelus Domini de caelo clamavit dicens 11
Abraham Abraham qui respondit adsum dixitque ei non exten- 12
das manum tuam super puerum neque facias illi quicquam nunc
cognovi quod timeas Dominum et non peperceris filio tuo unige-
nito propter me levavit Abraham oculos viditque post tergum 13
arietem inter vepres herentem cornibus quem adsumens obtulit
holocaustum pro filio appellavitque nomen loci illius Dominus 14
videt unde usque hodie dicitur in monte Dominus videbit vo- 15
cavit autem angelus Domini Abraham secundo de caelo dicens
per memet ipsum iuravi dicit Dominus quia fecisti rem hanc et 16
non pepercisti filio tuo unigenito benedicam tibi et multiplica- 17
bo semen tuum sicut stellas caeli et velut harenam quae est in
litore maris possidebit semen tuum portas inimicorum suorum
et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae quia oboedi- 18
sti voci meae reversus est Abraham ad pueros suos abieruntque 19
Bersabee simul et habitavit ibi his itaque gestis nuntiatum est 20
Abraham quod Melcha quoque genuisset filios Nahor fratri suo
Hus primogenitum et Buz fratrem eius Camuhel patrem Syro- 21
rum et Chased et Azau Pheldas quoque et Iedlaph ac Bathuel 22, 23
de quo nata est Rebecca octo istos genuit Melcha Nahor fratri

24 Abraham concubina vero illius nomine Roma peperit Tabee et
Gaom et Thaas et Maacha

XXIII, 2 vixit autem Sarra centum viginti septem annis et mortua
est in civitate Arbee quae est Hebron in terra Chanaan venit-
3 que Abraham ut plangeret et fleret eam cumque surrexisset ab
4 officio funeris locutus est ad filios Heth dicens advena sum et
peregrinus apud vos date mihi ius sepulchri vobiscum ut sepe-
5, 6 liam mortuum meum responderuntque filii Heth audi nos do-
mine princeps Dei es apud nos in electis sepulchris nostris sepeli
mortuum tuum nullusque prohibere te poterit quin in monumen-
7 to eius sepelias mortuum tuum surrexit Abraham et adoravit
8 populum terrae filios videlicet Heth dixitque ad eos si placet
animae vestrae ut sepeliam mortuum meum audite me et inter-
9 cedite apud Ephron filium Soor ut det mihi speluncam dupli-
cem quam habet in extrema parte agri sui pecunia digna tradat
10 mihi eam coram vobis in possessionem sepulchri habitabat au-
tem Ephron in medio filiorum Heth responditque ad Abraham
cunctis audientibus qui ingrediebantur portam civitatis illius di-
11 cens nequaquam ita fiat domine mi sed magis ausculta quod
loquor agrum trado tibi et speluncam quae in eo est praesenti-
12 bus filiis populi mei sepeli mortuum tuum adoravit Abraham
13 coram populo terrae et locutus est ad Ephron circumstante ple-
be quaeso ut audias me dabo pecuniam pro agro suscipe eam et
14, 15 sic sepeliam mortuum meum in eo respondit Ephron domine
mi audi terram quam postulas quadringentis argenti siclis valet
istud est pretium inter me et te sed quantum est hoc sepeli mor-
16 tuum tuum quod cum audisset Abraham adpendit pecuniam
quam Ephron postulaverat audientibus filiis Heth quadringentos
17 siclos argenti et probati monetae publicae confirmatusque est
ager quondam Ephronis in quo erat spelunca duplex respiciens
Mambre tam ipse quam spelunca et omnes arbores eius in cunc-
18 tis terminis per circuitum Abrahae in possessionem videntibus
19 filiis Heth et cunctis qui intrabant portam civitatis illius atque
ita sepelivit Abraham Sarram uxorem suam in spelunca agri du-
plici qui respiciebat Mambre haec est Hebron in terra Chanaan
20 et confirmatus est ager et antrum quod erat in eo Abrahae in
possessionem monumenti a filiis Heth

XXIV erat autem Abraham senex dierumque multorum et Dominus
2 in cunctis benedixerat ei dixitque ad servum seniorem domus

suae qui praeerat omnibus quae habebat pone manum tuam sub-
ter femur meum ut adiurem te per Dominum Deum caeli et ter- 3
rae ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananeorum
inter quos habito sed ad terram et ad cognationem meam profi- 4
ciscaris et inde accipias uxorem filio meo Isaac respondit servus 5
si noluerit mulier venire mecum in terram hanc num reducere
debeo filium tuum ad locum de quo egressus es dixit Abraham 6
cave nequando reducas illuc filium meum Dominus Deus caeli 7
qui tulit me de domo patris mei et de terra nativitatis meae qui
locutus est mihi et iuravit dicens semini tuo dabo terram hanc
ipse mittet angelum suum coram te et accipies inde uxorem filio
meo sin autem noluerit mulier sequi te non teneberis iuramento 8
filium tantum meum ne reducas illuc posuit ergo servus manum 9
sub femore Abraham domini sui et iuravit illi super sermone hoc
tulitque decem camelos de grege domini sui et abiit ex omnibus 10
bonis eius portans secum profectusque perrexit Mesopotamiam
ad urbem Nahor cumque camelos fecisset accumbere extra op- 11
pidum iuxta puteum aquae vespere eo tempore quo solent mu-
lieres egredi ad hauriendam aquam dixit Domine Deus domini 12
mei Abraham occurre obsecro hodie mihi et fac misericordiam
cum domino meo Abraham ecce ego sto propter fontem aquae 13
et filiae habitatorum huius civitatis egredientur ad hauriendam
aquam igitur puella cui ego dixero inclina hydriam tuam ut bi- 14
bam et illa responderit bibe quin et camelis tuis dabo potum
ipsa est quam praeparasti servo tuo Isaac et per hoc intellegam
quod feceris misericordiam cum domino meo necdum intra se 15
verba conpleverat et ecce Rebecca egrediebatur filia Bathuel filii
Melchae uxoris Nahor fratris Abraham habens hydriam in sca-
pula puella decora nimis virgoque pulcherrima et incognita viro 16
descenderat autem ad fontem et impleverat hydriam ac rever-
tebatur occurritque ei servus et ait pauxillum mihi ad sorben- 17
dum praebe aquae de hydria tua quae respondit bibe domine 18
mi celeriterque deposuit hydriam super ulnam suam et dedit ei
potum cumque ille bibisset adiecit quin et camelis tuis hauriam 19
aquam donec cuncti bibant effundensque hydriam in canalibus 20
recurrit ad puteum ut hauriret aquam et haustam omnibus ca-
melis dedit ille autem contemplabatur eam tacitus scire volens 21
utrum prosperum fecisset iter suum Dominus an non postquam 22
ergo biberunt cameli protulit vir inaures aureas adpendentes si-

23 clos duos et armillas totidem pondo siclorum decem dixitque ad
eam cuius es filia indica mihi est in domo patris tui locus ad ma-
24 nendum quae respondit filia Bathuelis sum filii Melchae quem
25 peperit Nahor et addidit dicens palearum quoque et faeni plu-
26 rimum est apud nos et locus spatiosus ad manendum inclinavit
27 se homo et adoravit Dominum dicens benedictus Dominus Deus
domini mei Abraham qui non abstulit misericordiam et verita-
tem suam a domino meo et recto me itinere perduxit in domum
28 fratris domini mei cucurrit itaque puella et nuntiavit in domum
29 matris suae omnia quae audierat habebat autem Rebecca fra-
trem nomine Laban qui festinus egressus est ad hominem ubi
30 erat fons cumque vidisset inaures et armillas in manibus sororis
suae et audisset cuncta verba referentis haec locutus est mihi
homo venit ad virum qui stabat iuxta camelos et propter fontem
31 aquae dixitque ad eum ingredere benedicte Domini cur foris stas
32 praeparavi domum et locum camelis et introduxit eum hospi-
tium ac destravit camelos deditque paleas et faenum et aquam
ad lavandos pedes camelorum et virorum qui venerant cum eo
33 et adpositus est in conspectu eius panis qui ait non comedam
34 donec loquar sermones meos respondit ei loquere at ille servus
35 inquit Abraham sum et Dominus benedixit domino meo valde
magnificatusque est et dedit ei oves et boves argentum et aurum
36 servos et ancillas camelos et asinos et peperit Sarra uxor domi-
ni mei filium domino meo in senectute sua deditque illi omnia
37 quae habuerat et adiuravit me dominus meus dicens non acci-
pies uxorem filio meo de filiabus Chananeorum in quorum terra
38 habito sed ad domum patris mei perges et de cognatione mea
39 accipies uxorem filio meo ego vero respondi domino meo quid si
40 noluerit venire mecum mulier Dominus ait in cuius conspectu
ambulo mittet angelum suum tecum et diriget viam tuam acci-
piesque uxorem filio meo de cognatione mea et de domo patris
41 mei innocens eris a maledictione mea cum veneris ad propin-
42 quos meos et non dederint tibi veni ergo hodie ad fontem et
dixi Domine Deus domini mei Abraham si direxisti viam meam
43 in qua nunc ambulo ecce sto iuxta fontem aquae et virgo quae
egredietur ad hauriendam aquam audierit a me da mihi pau-
44 xillum aquae ad bibendum ex hydria tua et dixerit mihi et tu
bibe et camelis tuis hauriam ipsa est mulier quam praeparavit
45 Dominus filio domini mei dum haec mecum tacitus volverem

apparuit Rebecca veniens cum hydria quam portabat in scapu-
la descenditque ad fontem et hausit aquam et aio ad eam da
mihi paululum bibere quae festina deposuit hydriam de umero 46
et dixit mihi et tu bibe et camelis tuis potum tribuam bibi et
adaquavit camelos interrogavique eam et dixi cuius es filia quae 47
respondit filia Bathuelis sum filii Nahor quem peperit illi Mel-
cha suspendi itaque inaures ad ornandam faciem eius et armillas
posui in manibus pronusque adoravi Dominum benedicens Do- 48
mino Deo domini mei Abraham qui perduxisset me recto itinere
ut sumerem filiam fratris domini mei filio eius quam ob rem si 49
facitis misericordiam et veritatem cum domino meo indicate mi-
hi sin autem aliud placet et hoc dicite ut vadam ad dextram sive
ad sinistram responderunt Laban et Bathuel a Domino egres- 50
sus est sermo non possumus extra placitum eius quicquam aliud
tecum loqui en Rebecca coram te est tolle eam et proficisce- 51
re et sit uxor filii domini tui sicut locutus est Dominus quod 52
cum audisset puer Abraham adoravit in terra Dominum pro- 53
latisque vasis argenteis et aureis ac vestibus dedit ea Rebeccae
pro munere fratribus quoque eius et matri dona obtulit inito- 54
que convivio vescentes pariter et bibentes manserunt ibi surgens
autem mane locutus est puer dimittite me ut vadam ad domi-
num meum responderunt fratres eius et mater maneat puella 55
saltem decem dies apud nos et postea proficiscetur nolite ait 56
me retinere quia Dominus direxit viam meam dimittite me ut
pergam ad dominum meum dixerunt vocemus puellam et quae- 57
ramus ipsius voluntatem cumque vocata venisset sciscitati sunt 58
vis ire cum homine isto quae ait vadam dimiserunt ergo eam et 59
nutricem illius servumque Abraham et comites eius inprecan- 60
tes prospera sorori suae atque dicentes soror nostra es crescas in
mille milia et possideat semen tuum portas inimicorum suorum
igitur Rebecca et puellae illius ascensis camelis secutae sunt vi- 61
rum qui festinus revertebatur ad dominum suum eo tempore 62
Isaac deambulabat per viam quae ducit ad puteum cuius no-
men est Viventis et videntis habitabat enim in terra australi et 63
egressus fuerat ad meditandum in agro inclinata iam die cumque
levasset oculos vidit camelos venientes procul Rebecca quoque 64
conspecto Isaac descendit de camelo et ait ad puerum quis est 65
ille homo qui venit per agrum in occursum nobis dixit ei ipse est
dominus meus at illa tollens cito pallium operuit se servus au- 66

67 tem cuncta quae gesserat narravit Isaac qui introduxit eam in
tabernaculum Sarrae matris suae et accepit uxorem et in tantum
dilexit ut dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret
XXV, 2 Abraham vero aliam duxit uxorem nomine Cetthuram quae
peperit ei Zamram et Iexan et Madan et Madian et Iesboch et
3 Sue Iexan quoque genuit Saba et Dadan filii Dadan fuerunt
4 Assurim et Lathusim et Loommim at vero ex Madian ortus
est Epha et Opher et Enoch et Abida et Eldaa omnes hii filii
5, 6 Cetthurae deditque Abraham cuncta quae possederat Isaac fi-
liis autem concubinarum largitus est munera et separavit eos ab
7 Isaac filio suo dum adhuc ipse viveret ad plagam orientalem fue-
8 runt autem dies vitae eius centum septuaginta quinque anni et
deficiens mortuus est in senectute bona provectaeque aetatis et
9 plenus dierum congregatusque est ad populum suum et sepelie-
runt eum Isaac et Ismahel filii sui in spelunca duplici quae sita
10 est in agro Ephron filii Soor Hetthei e regione Mambre quem
11 emerat a filiis Heth ibi sepultus est ipse et Sarra uxor eius et
post obitum illius benedixit Deus Isaac filio eius qui habitabat
12 iuxta puteum nomine Viventis et videntis hae sunt generatio-
nes Ismahel filii Abraham quem peperit ei Agar Aegyptia famula
13 Sarrae et haec nomina filiorum eius in vocabulis et generationi-
bus suis primogenitus Ismahelis Nabaioth dein Cedar et Abdeel
14, 15 et Mabsam Masma quoque et Duma et Massa Adad et Thema
16 Itur et Naphis et Cedma isti sunt filii Ismahel et haec nomina
per castella et oppida eorum duodecim principes tribuum suarum
17 anni vitae Ismahel centum triginta septem deficiens mortuus est
18 et adpositus ad populum suum habitavit autem ab Evila us-
que Sur quae respicit Aegyptum introeuntibus Assyrios coram
19 cunctis fratribus suis obiit hae quoque sunt generationes Isaac
20 filii Abraham Abraham genuit Isaac qui cum quadraginta esset
annorum duxit uxorem Rebeccam filiam Bathuel Syri de Me-
21 sopotamiam sororem Laban deprecatusque est Dominum pro
uxore sua eo quod esset sterilis qui exaudivit eum et dedit con-
22 ceptum Rebeccae sed conlidebantur in utero eius parvuli quae
ait si sic mihi futurum erat quid necesse fuit concipere perrexit-
23 que ut consuleret Dominum qui respondens ait duae gentes in
utero tuo sunt et duo populi ex ventre tuo dividentur populusque
24 populum superabit et maior minori serviet iam tempus pariendi
25 venerat et ecce gemini in utero repperti sunt qui primus egres-

sus est rufus erat et totus in morem pellis hispidus vocatumque
est nomen eius Esau protinus alter egrediens plantam fratris te-
nebat manu et idcirco appellavit eum Iacob sexagenarius erat 26
Isaac quando nati sunt parvuli quibus adultis factus est Esau vir 27
gnarus venandi et homo agricola Iacob autem vir simplex habita-
bat in tabernaculis Isaac amabat Esau eo quod de venationibus 28
illius vesceretur et Rebecca diligebat Iacob coxit autem Iacob 29
pulmentum ad quem cum venisset Esau de agro lassus ait da 30
mihi de coctione hac rufa quia oppido lassus sum quam ob cau-
sam vocatum est nomen eius Edom cui dixit Iacob vende mihi 31
primogenita tua ille respondit en morior quid mihi proderunt 32
primogenita ait Iacob iura ergo mihi iuravit Esau et vendidit 33
primogenita et sic accepto pane et lentis edulio comedit et bibit 34
et abiit parvipendens quod primogenita vendidisset

orta autem fame super terram post eam sterilitatem quae ac- **XXVI**
ciderat in diebus Abraham abiit Isaac ad Abimelech regem Pale-
stinorum in Gerara apparuitque ei Dominus et ait ne descendas 2
in Aegyptum sed quiesce in terra quam dixero tibi et peregrina- 3
re in ea eroque tecum et benedicam tibi tibi enim et semini tuo
dabo universas regiones has conplens iuramentum quod spopon-
di Abraham patri tuo et multiplicabo semen tuum sicut stellas 4
caeli daboque posteris tuis universas regiones has et benedicentur
in semine tuo omnes gentes terrae eo quod oboedierit Abraham 5
voci meae et custodierit praecepta et mandata mea et caerimo-
nias legesque servaverit mansit itaque Isaac in Geraris qui cum 6, 7
interrogaretur a viris loci illius super uxore sua respondit soror
mea est timuerat enim confiteri quod sibi esset sociata coniugio
reputans ne forte interficerent eum propter illius pulchritudinem
cumque pertransissent dies plurimi et ibi demoraretur prospi- 8
ciens Abimelech Palestinorum rex per fenestram vidit eum io-
cantem cum Rebecca uxore sua et accersito ait perspicuum est 9
quod uxor tua sit cur mentitus es sororem tuam esse respondit
timui ne morerer propter eam dixitque Abimelech quare inpo- 10
suisti nobis potuit coire quispiam de populo cum uxore tua et
induxeras super nos grande peccatum praecepitque omni populo
dicens qui tetigerit hominis huius uxorem morte morietur ser- 11, 12
uit autem Isaac in terra illa et invenit in ipso anno centuplum
benedixitque ei Dominus et locupletatus est homo et ibat pro- 13
ficiens atque succrescens donec magnus vehementer effectus est

14 habuit quoque possessionem ovium et armentorum et familiae
15 plurimum ob haec invidentes ei Palestini omnes puteos quos
foderant servi patris illius Abraham illo tempore obstruxerunt
16 implentes humo in tantum ut ipse Abimelech diceret ad Isaac
17 recede a nobis quoniam potentior nostri factus es valde et ille
18 discedens veniret ad torrentem Gerarae habitaretque ibi rur-
sum fodit alios puteos quos foderant servi patris sui Abraham
et quos illo mortuo olim obstruxerant Philisthim appellavitque
19 eos hisdem nominibus quibus ante pater vocaverat foderunt in
20 torrente et reppererunt aquam vivam sed et ibi iurgium fuit
pastorum Gerarae adversum pastores Isaac dicentium nostra est
aqua quam ob rem nomen putei ex eo quod acciderat vocavit
21 Calumniam foderunt et alium et pro illo quoque rixati sunt ap-
22 pellavitque eum Inimicitias profectus inde fodit alium puteum
pro quo non contenderunt itaque vocavit nomen illius Latitudo
dicens nunc dilatavit nos Dominus et fecit crescere super terram
23, 24 ascendit autem ex illo loco in Bersabee ubi apparuit ei Domi-
nus in ipsa nocte dicens ego sum Deus Abraham patris tui noli
metuere quia tecum sum benedicam tibi et multiplicabo semen
25 tuum propter servum meum Abraham itaque aedificavit ibi al-
tare et invocato nomine Domini extendit tabernaculum praece-
26 pitque servis suis ut foderent puteum ad quem locum cum ve-
nissent de Geraris Abimelech et Ochozath amicus illius et Fichol
27 dux militum locutus est eis Isaac quid venistis ad me hominem
28 quem odistis et expulistis a vobis qui responderunt vidimus te-
cum esse Dominum et idcirco nunc diximus sit iuramentum inter
29 nos et ineamus foedus ut non facias nobis quicquam mali sicut
et nos nihil tuorum adtigimus nec fecimus quod te laederet sed
30 cum pace dimisimus auctum benedictione Domini fecit ergo eis
31 convivium et post cibum et potum surgentes mane iuraverunt
32 sibi mutuo dimisitque eos Isaac pacifice in locum suum ecce
autem venerunt in ipso die servi Isaac adnuntiantes ei de puteo
33 quem foderant atque dicentes invenimus aquam unde appellavit
eum Abundantiam et nomen urbi inpositum est Bersabee usque
34 in praesentem diem Esau vero quadragenarius duxit uxores Iu-
dith filiam Beeri Hetthei et Basemath filiam Helon eiusdem loci
35 quae ambae offenderant animum Isaac et Rebeccae

XXVII senuit autem Isaac et caligaverunt oculi eius et videre non
poterat vocavitque Esau filium suum maiorem et dixit ei fili mi

qui respondit adsum cui pater vides inquit quod senuerim et 2
ignorem diem mortis meae sume arma tua faretram et arcum 3
et egredere foras cumque venatu aliquid adprehenderis fac mi- 4
hi inde pulmentum sicut velle me nosti et adfer ut comedam et
benedicat tibi anima mea antequam moriar quod cum audis- 5
set Rebecca et ille abisset in agrum ut iussionem patris expleret
dixit filio suo Iacob audivi patrem tuum loquentem cum Esau 6
fratre tuo et dicentem ei adfer mihi venationem tuam et fac 7
cibos ut comedam et benedicam tibi coram Domino antequam
moriar nunc ergo fili mi adquiesce consiliis meis et pergens ad 8, 9
gregem adfer mihi duos hedos optimos ut faciam ex eis escas pa-
tri tuo quibus libenter vescitur quas cum intuleris et comederit 10
benedicat tibi priusquam moriatur cui ille respondit nosti quod 11
Esau frater meus homo pilosus sit et ego lenis si adtractaverit 12
me pater meus et senserit timeo ne putet sibi voluisse inludere
et inducat super me maledictionem pro benedictione ad quem 13
mater in me sit ait ista maledictio fili mi tantum audi vocem
meam et perge adferque quae dixi abiit et adtulit deditque ma- 14
tri paravit illa cibos sicut noverat velle patrem illius et vestibus 15
Esau valde bonis quas apud se habebat domi induit eum pel- 16
liculasque hedorum circumdedit manibus et colli nuda protexit
dedit pulmentum et panes quos coxerat tradidit quibus inlatis 17, 18
dixit pater mi et ille respondit audio quis tu es fili mi dixit- 19
que Iacob ego sum Esau primogenitus tuus feci sicut praecepisti
mihi surge sede et comede de venatione mea ut benedicat mihi
anima tua rursum Isaac ad filium suum quomodo inquit tam 20
cito invenire potuisti fili mi qui respondit voluntatis Dei fuit ut
cito mihi occurreret quod volebam dixitque Isaac accede huc ut 21
tangam te fili mi et probem utrum tu sis filius meus Esau an non
accessit ille ad patrem et palpato eo dixit Isaac vox quidem vox 22
Iacob est sed manus manus sunt Esau et non cognovit eum quia 23
pilosae manus similitudinem maioris expresserant benedicens er-
go illi ait tu es filius meus Esau respondit ego sum at ille offer 24, 25
inquit mihi cibos de venatione tua fili mi ut benedicat tibi ani-
ma mea quos cum oblatos comedisset obtulit ei etiam vinum quo
hausto dixit ad eum accede ad me et da mihi osculum fili mi 26
accessit et osculatus est eum statimque ut sensit vestimentorum 27
illius flagrantiam benedicens ait ecce odor filii mei sicut odor agri
cui benedixit Dominus det tibi Deus de rore caeli et de pingue- 28

29 dine terrae abundantiam frumenti et vini et serviant tibi populi
et adorent te tribus esto dominus fratrum tuorum et incurven-
tur ante te filii matris tuae qui maledixerit tibi sit maledictus
30 et qui benedixerit benedictionibus repleatur vix Isaac sermo-
31 nem impleverat et egresso Iacob foras venit Esau coctosque de
venatione cibos intulit patri dicens surge pater mi et comede
32 de venatione filii tui ut benedicat mihi anima tua dixitque illi
Isaac quis enim es tu qui respondit ego sum primogenitus filius
33 tuus Esau expavit Isaac stupore vehementi et ultra quam credi
potest admirans ait quis igitur ille est qui dudum captam vena-
tionem adtulit mihi et comedi ex omnibus priusquam tu venires
34 benedixique ei et erit benedictus auditis Esau sermonibus pa-
tris inrugiit clamore magno et consternatus ait benedic etiam
35 mihi pater mi qui ait venit germanus tuus fraudulenter et ac-
36 cepit benedictionem tuam at ille subiunxit iuste vocatum est
nomen eius Iacob subplantavit enim me en altera vice primo-
genita mea ante tulit et nunc secundo subripuit benedictionem
meam rursumque ad patrem numquid non reservasti ait et mihi
37 benedictionem respondit Isaac dominum tuum illum constitui
et omnes fratres eius servituti illius subiugavi frumento et vino
38 stabilivi eum tibi post haec fili mi ultra quid faciam cui Esau
num unam inquit tantum benedictionem habes pater mihi quo-
39 que obsecro ut benedicas cumque heiulatu magno fleret motus
Isaac dixit ad eum in pinguedine terrae et in rore caeli desuper
40 erit benedictio tua vives gladio et fratri tuo servies tempusque
41 veniet cum excutias et solvas iugum eius de cervicibus tuis ode-
rat ergo semper Esau Iacob pro benedictione qua benedixerat ei
pater dixitque in corde suo veniant dies luctus patris mei ut oc-
42 cidam Iacob fratrem meum nuntiata sunt haec Rebeccae quae
mittens et vocans Iacob filium suum dixit ad eum ecce Esau fra-
43 ter tuus minatur ut occidat te nunc ergo fili audi vocem meam et
44 consurgens fuge ad Laban fratrem meum in Haran habitabisque
45 cum eo dies paucos donec requiescat furor fratris tui et cesset
indignatio eius obliviscaturque eorum quae fecisti in eum postea
mittam et adducam te inde huc cur utroque orbabor filio in una
46 die dixit quoque Rebecca ad Isaac taedet me vitae meae propter
filias Heth si acceperit Iacob uxorem de stirpe huius terrae nolo
vivere

XXVIII vocavit itaque Isaac Iacob et benedixit praecepitque ei dicens

noli accipere coniugem de genere Chanaan sed vade et profici- 2
scere in Mesopotamiam Syriae ad domum Bathuel patrem matris
tuae et accipe tibi inde uxorem de filiabus Laban avunculi tui
Deus autem omnipotens benedicat tibi et crescere te faciat atque 3
multiplicet ut sis in turbas populorum et det tibi benedictiones 4
Abraham et semini tuo post te ut possideas terram peregrina-
tionis tuae quam pollicitus est avo tuo cumque dimisisset eum 5
Isaac profectus venit in Mesopotamiam Syriae ad Laban filium
Bathuel Syri fratrem Rebeccae matris suae videns autem Esau 6
quod benedixisset pater suus Iacob et misisset eum in Mesopo-
tamiam Syriae ut inde uxorem duceret et quod post benedic-
tionem praecepisset ei dicens non accipies coniugem de filiabus
Chanaan quodque oboediens Iacob parentibus isset in Syriam 7
probans quoque quod non libenter aspiceret filias Chanaan pater 8
suus ivit ad Ismahelem et duxit uxorem absque his quas prius 9
habebat Maeleth filiam Ismahel filii Abraham sororem Nabaio-
th igitur egressus Iacob de Bersabee pergebat Haran cumque 10, 11
venisset ad quendam locum et vellet in eo requiescere post solis
occubitum tulit de lapidibus qui iacebant et subponens capiti
suo dormivit in eodem loco viditque in somnis scalam stantem 12
super terram et cacumen illius tangens caelum angelos quoque
Dei ascendentes et descendentes per eam et Dominum innixum 13
scalae dicentem sibi ego sum Dominus Deus Abraham patris tui
et Deus Isaac terram in qua dormis tibi dabo et semini tuo erit- 14
que germen tuum quasi pulvis terrae dilataberis ad occidentem
et orientem septentrionem et meridiem et benedicentur in te et in
semine tuo cunctae tribus terrae et ero custos tuus quocumque 15
perrexeris et reducam te in terram hanc nec dimittam nisi conple-
vero universa quae dixi cumque evigilasset Iacob de somno ait 16
vere Dominus est in loco isto et ego nesciebam pavensque quam 17
terribilis inquit est locus iste non est hic aliud nisi domus Dei et
porta caeli surgens ergo mane tulit lapidem quem subposuerat 18
capiti suo et erexit in titulum fundens oleum desuper appel- 19
lavitque nomen urbis Bethel quae prius Luza vocabatur vovit 20
etiam votum dicens si fuerit Deus mecum et custodierit me in
via per quam ambulo et dederit mihi panem ad vescendum et
vestem ad induendum reversusque fuero prospere ad domum 21
patris mei erit mihi Dominus in Deum et lapis iste quem ere- 22
xi in titulum vocabitur Domus Dei cunctorumque quae dederis

mihi decimas offeram tibi
XXIX, 2 profectus ergo Iacob venit ad terram orientalem et vidit pu-
teum in agro tresque greges ovium accubantes iuxta eum nam
ex illo adaquabantur pecora et os eius grandi lapide claudebatur
3 morisque erat ut cunctis ovibus congregatis devolverent lapidem
4 et refectis gregibus rursum super os putei ponerent dixitque
5 ad pastores fratres unde estis qui responderunt de Haran quos
interrogans numquid ait nostis Laban filium Nahor dixerunt no-
6 vimus sanusne est inquit valet inquiunt et ecce Rahel filia eius
7 venit cum grege suo dixitque Iacob adhuc multum diei superest
nec est tempus ut reducantur ad caulas greges date ante potum
8 ovibus et sic ad pastum eas reducite qui responderunt non pos-
sumus donec omnia pecora congregentur et amoveamus lapidem
9 de ore putei ut adaquemus greges adhuc loquebantur et ecce
Rahel veniebat cum ovibus patris sui nam gregem ipsa pascebat
10 quam cum vidisset Iacob et sciret consobrinam suam ovesque
11 Laban avunculi sui amovit lapidem quo puteus claudebatur et
12 adaquato grege osculatus est eam elevataque voce flevit et indi-
cavit ei quod frater esset patris eius et filius Rebeccae at illa fe-
13 stinans nuntiavit patri suo qui cum audisset venisse Iacob filium
sororis suae cucurrit obviam conplexusque eum et in oscula ruens
14 duxit in domum suam auditis autem causis itineris respondit os
meum es et caro mea et postquam expleti sunt dies mensis unius
15 dixit ei num quia frater meus es gratis servies mihi dic quid mer-
16 cedis accipias habebat vero filias duas nomen maioris Lia minor
17 appellabatur Rahel sed Lia lippis erat oculis Rahel decora fa-
18 cie et venusto aspectu quam diligens Iacob ait serviam tibi pro
19 Rahel filia tua minore septem annis respondit Laban melius est
20 ut tibi eam dem quam viro alteri mane apud me servivit igitur
Iacob pro Rahel septem annis et videbantur illi pauci dies prae
21 amoris magnitudine dixitque ad Laban da mihi uxorem meam
22 quia iam tempus expletum est ut ingrediar ad eam qui vocatis
23 multis amicorum turbis ad convivium fecit nuptias et vespere
24 filiam suam Liam introduxit ad eum dans ancillam filiae Zel-
pham nomine ad quam cum ex more Iacob fuisset ingressus facto
25 mane vidit Liam et dixit ad socerum quid est quod facere volui-
26 sti nonne pro Rahel servivi tibi quare inposuisti mihi respondit
Laban non est in loco nostro consuetudinis ut minores ante tra-
27 damus ad nuptias imple ebdomadem dierum huius copulae et

hanc quoque dabo tibi pro opere quo serviturus es mihi septem
annis aliis adquievit placito et ebdomade transacta Rahel duxit 28
uxorem cui pater servam Balam dederat tandemque potitus 29, 30
optatis nuptiis amorem sequentis priori praetulit serviens apud
eum septem annis aliis videns autem Dominus quod despiceret 31
Liam aperuit vulvam eius sorore sterili permanente quae con- 32
ceptum genuit filium vocavitque nomen eius Ruben dicens vidit
Dominus humilitatem meam nunc amabit me vir meus rursum- 33
que concepit et peperit filium et ait quoniam audivit Dominus
haberi me contemptui dedit etiam istum mihi vocavitque nomen
illius Symeon concepit tertio et genuit alium dixitque nunc quo- 34
que copulabitur mihi maritus meus eo quod pepererim illi tres
filios et idcirco appellavit nomen eius Levi quarto concepit et 35
peperit filium et ait modo confitebor Domino et ob hoc vocavit
eum Iudam cessavitque parere

cernens autem Rahel quod infecunda esset invidit sorori et **XXX**
ait marito suo da mihi liberos alioquin moriar cui iratus re- 2
spondit Iacob num pro Deo ego sum qui privavit te fructu ven-
tris tui at illa habeo inquit famulam Balam ingredere ad eam 3
ut pariat super genua mea et habeam ex ea filios deditque illi 4
Balam in coniugium quae ingresso ad se viro concepit et pepe- 5
rit filium dixitque Rahel iudicavit mihi Dominus et exaudivit 6
vocem meam dans mihi filium et idcirco appellavit nomen illius
Dan rursumque Bala concipiens peperit alterum pro quo ait 7, 8
Rahel conparavit me Deus cum sorore mea et invalui vocavit-
que eum Nepthalim sentiens Lia quod parere desisset Zelpham 9
ancillam suam marito tradidit qua post conceptum edente fi- 10
lium dixit feliciter et idcirco vocavit nomen eius Gad peperit 11, 12
quoque Zelpha alterum dixitque Lia hoc pro beatitudine mea 13
beatam quippe me dicent mulieres propterea appellavit eum Aser
egressus autem Ruben tempore messis triticeae in agro repperit 14
mandragoras quos matri Liae detulit dixitque Rahel da mihi par-
tem de mandragoris filii tui illa respondit parumne tibi videtur 15
quod praeripueris maritum mihi nisi etiam mandragoras filii mei
tuleris ait Rahel dormiat tecum hac nocte pro mandragoris filii
tui redeuntique ad vesperam de agro Iacob egressa est in occur- 16
sum Lia et ad me inquit intrabis quia mercede conduxi te pro
mandragoris filii mei dormivit cum ea nocte illa et exaudivit 17
Deus preces eius concepitque et peperit filium quintum et ait 18

dedit Deus mercedem mihi quia dedi ancillam meam viro meo ap-
19 pellavitque nomen illius Isachar rursum Lia concipiens peperit
20 sextum filium et ait ditavit me Deus dote bona etiam hac vice
mecum erit maritus meus eo quod genuerim ei sex filios et idcirco
21 appellavit nomen eius Zabulon post quem peperit filiam nomi-
22 ne Dinam recordatus quoque Dominus Rahelis exaudivit eam
23 et aperuit vulvam illius quae concepit et peperit filium dicens
24 abstulit Deus obprobrium meum et vocavit nomen illius Ioseph
25 dicens addat mihi Dominus filium alterum nato autem Ioseph
dixit Iacob socero suo dimitte me ut revertar in patriam et ad
26 terram meam da mihi uxores et liberos meos pro quibus servivi
27 tibi ut abeam tu nosti servitutem qua servivi tibi ait ei Laban
inveniam gratiam in conspectu tuo experimento didici quod be-
28 nedixerit mihi Deus propter te constitue mercedem tuam quam
29 dem tibi at ille respondit tu nosti quomodo servierim tibi et
30 quanta in manibus meis fuerit possessio tua modicum habui-
sti antequam venirem et nunc dives effectus es benedixitque tibi
Dominus ad introitum meum iustum est igitur ut aliquando pro-
31 videam etiam domui meae dixitque Laban quid dabo tibi at ille
ait nihil volo sed si feceris quod postulo iterum pascam et custo-
32 diam pecora tua gyra omnes greges tuos et separa cunctas oves
varias et sparso vellere et quodcumque furvum et maculosum
variumque fuerit tam in ovibus quam in capris erit merces mea
33 respondebitque mihi cras iustitia mea quando placiti tempus ad-
venerit coram te et omnia quae non fuerint varia et maculosa et
34 furva tam in ovibus quam in capris furti me arguent dixit Laban
35 gratum habeo quod petis et separavit in die illo capras et oves
hircos et arietes varios atque maculosos cunctum autem gregem
unicolorem id est albi et nigri velleris tradidit in manu filiorum
36 suorum et posuit spatium itineris inter se et generum dierum
37 trium qui pascebat reliquos greges eius tollens ergo Iacob virgas
populeas virides et amigdalinas et ex platanis ex parte decortica-
vit eas detractisque corticibus in his quae spoliata fuerant candor
apparuit illa vero quae integra erant viridia permanserunt atque
38 in hunc modum color effectus est varius posuitque eas in cana-
libus ubi effundebatur aqua ut cum venissent greges ad biben-
dum ante oculos haberent virgas et in aspectu earum conciperent
39 factumque est ut in ipso calore coitus oves intuerentur virgas et
40 parerent maculosa et varia et diverso colore respersa divisitque

gregem Iacob et posuit virgas ante oculos arietum erant autem
alba quaeque et nigra Laban cetera vero Iacob separatis inter
se gregibus igitur quando primo tempore ascendebantur oves 41
ponebat Iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum
et ovium ut in earum contemplatione conciperent quando vero 42
serotina admissura erat et conceptus extremus non ponebat eas
factaque sunt ea quae erant serotina Laban et quae primi tem-
poris Iacob ditatusque est homo ultra modum et habuit greges 43
multos ancillas et servos camelos et asinos

postquam autem audivit verba filiorum Laban dicentium tulit **XXXI**
Iacob omnia quae fuerunt patris nostri et de illius facultate dita-
tus factus est inclitus animadvertit quoque faciem Laban quod 2
non esset erga se sicut heri et nudius tertius maxime dicente 3
sibi Domino revertere in terram patrum tuorum et ad genera-
tionem tuam eroque tecum misit et vocavit Rahel et Liam in 4
agrum ubi pascebat greges dixitque eis video faciem patris ve- 5
stri quod non sit erga me sicut heri et nudius tertius Deus autem
patris mei fuit mecum et ipsae nostis quod totis viribus meis 6
servierim patri vestro sed pater vester circumvenit me et mu- 7
tavit mercedem meam decem vicibus et tamen non dimisit eum
Deus ut noceret mihi si quando dixit variae erunt mercedes tuae 8
pariebant omnes oves varios fetus quando vero e contrario ait al-
ba quaeque accipies pro mercede omnes greges alba pepererunt
tulitque Deus substantiam patris vestri et dedit mihi postquam 9, 10
enim conceptus ovium tempus advenerat levavi oculos meos et
vidi in somnis ascendentes mares super feminas varios et ma-
culosos et diversorum colorum dixitque angelus Dei ad me in 11
somnis Iacob et ego respondi adsum qui ait leva oculos tuos 12
et vide universos masculos ascendentes super feminas varios re-
spersos atque maculosos vidi enim omnia quae fecit tibi Laban
ego sum Deus Bethel ubi unxisti lapidem et votum vovisti mi- 13
hi nunc ergo surge et egredere de terra hac revertens in terram
nativitatis tuae responderunt Rahel et Lia numquid habemus 14
residui quicquam in facultatibus et hereditate domus patris no-
stri nonne quasi alienas reputavit nos et vendidit comeditque 15
pretium nostrum sed Deus tulit opes patris nostri et nobis eas 16
tradidit ac filiis nostris unde omnia quae praecepit fac surrexit 17
itaque Iacob et inpositis liberis et coniugibus suis super camelos
abiit tulitque omnem substantiam et greges et quicquid in Me- 18

sopotamiam quaesierat pergens ad Isaac patrem suum in terram
19 Chanaan eo tempore Laban ierat ad tondendas oves et Rahel
20 furata est idola patris sui noluitque Iacob confiteri socero quod
21 fugeret cumque abisset tam ipse quam omnia quae iuris eius
22 erant et amne transmisso pergeret contra montem Galaad nun-
23 tiatum est Laban die tertio quod fugeret Iacob qui adsumptis
fratribus suis persecutus est eum diebus septem et conprehendit
24 in monte Galaad viditque in somnis dicentem sibi Dominum
25 cave ne quicquam aspere loquaris contra Iacob iamque Iacob
extenderat in monte tabernaculum cum ille consecutus eum cum
26 fratribus suis in eodem monte Galaad fixit tentorium et dixit ad
Iacob quare ita egisti ut clam me abigeres filias meas quasi cap-
27 tivas gladio cur ignorante me fugere voluisti nec indicare mihi
ut prosequerer te cum gaudio et canticis et tympanis et cithara
28 non es passus ut oscularer filios meos ac filias stulte operatus es
29 et nunc valet quidem manus mea reddere tibi malum sed Deus
patris vestri heri dixit mihi cave ne loquaris cum Iacob quicquam
30 durius esto ad tuos ire cupiebas et desiderio tibi erat domus pa-
31 tris tui cur furatus es deos meos respondit Iacob quod inscio te
32 profectus sum timui ne violenter auferres filias tuas quod autem
furti arguis apud quemcumque inveneris deos tuos necetur coram
fratribus nostris scrutare quicquid tuorum apud me inveneris et
33 aufer haec dicens ignorabat quod Rahel furata esset idola in-
gressus itaque Laban tabernaculum Iacob et Liae et utriusque
34 famulae non invenit cumque intrasset tentorium Rahelis illa fe-
stinans abscondit idola subter stramen cameli et sedit desuper
35 scrutantique omne tentorium et nihil invenienti ait ne irascatur
dominus meus quod coram te adsurgere nequeo quia iuxta con-
suetudinem feminarum nunc accidit mihi sic delusa sollicitudo
36 quaerentis est tumensque Iacob cum iurgio ait quam ob culpam
37 meam et ob quod peccatum sic exarsisti post me et scrutatus es
omnem supellectilem meam quid invenisti de cuncta substantia
domus tuae pone hic coram fratribus meis et fratribus tuis et
38 iudicent inter me et te idcirco viginti annis fui tecum oves tuae
39 et caprae steriles non fuerunt arietes gregis tui non comedi nec
captum a bestia ostendi tibi ego damnum omne reddebam quic-
40 quid furto perierat a me exigebas die noctuque aestu urebar et
41 gelu fugiebat somnus ab oculis meis sic per viginti annos in do-
mo tua servivi tibi quattuordecim pro filiabus et sex pro gregibus

tuis inmutasti quoque mercedem meam decem vicibus nisi Deus 42
patris mei Abraham et Timor Isaac adfuisset mihi forsitan mo-
do nudum me dimisisses adflictionem meam et laborem manuum
mearum respexit Deus et arguit te heri respondit ei Laban filiae 43
et filii et greges tui et omnia quae cernis mea sunt quid possum
facere filiis et nepotibus meis veni ergo et ineamus foedus ut sit 44
testimonium inter me et te tulit itaque Iacob lapidem et erexit 45
illum in titulum dixitque fratribus suis adferte lapides qui con- 46
gregantes fecerunt tumulum comederuntque super eum quem 47
vocavit Laban tumulus Testis et Iacob acervum Testimonii uter-
que iuxta proprietatem linguae suae dixitque Laban tumulus 48
iste testis erit inter me et te hodie et idcirco appellatum est no-
men eius Galaad id est tumulus Testis intueatur Dominus et 49
iudicet inter nos quando recesserimus a nobis si adflixeris filias 50
meas et si introduxeris uxores alias super eas nullus sermonis
nostri testis est absque Deo qui praesens respicit dixitque rur- 51
sus ad Iacob en tumulus hic et lapis quem erexi inter me et te
testis erit tumulus inquam iste et lapis sint in testimonio si aut 52
ego transiero illum pergens ad te aut tu praeterieris malum mihi
cogitans Deus Abraham et Deus Nahor iudicet inter nos Deus 53
patris eorum iuravit Iacob per Timorem patris sui Isaac immo- 54
latisque victimis in monte vocavit fratres suos ut ederent panem
qui cum comedissent manserunt ibi Laban vero de nocte con- 55
surgens osculatus est filios et filias suas et benedixit illis reversus
in locum suum

Iacob quoque abiit itinere quo coeperat fueruntque ei obviam **XXXII**
angeli Dei quos cum vidisset ait castra Dei sunt haec et ap- 2
pellavit nomen loci illius Manaim id est Castra misit autem et 3
nuntios ante se ad Esau fratrem suum in terram Seir regionis
Edom praecepitque eis dicens sic loquimini domino meo Esau 4
haec dicit frater tuus Iacob apud Laban peregrinatus sum et fui
usque in praesentem diem habeo boves et asinos oves et servos 5
atque ancillas mittoque nunc legationem ad dominum meum ut
inveniam gratiam in conspectu tuo reversi sunt nuntii ad Ia- 6
cob dicentes venimus ad Esau fratrem tuum et ecce properat
in occursum tibi cum quadringentis viris timuit Iacob valde et 7
perterritus divisit populum qui secum erat greges quoque et oves
et boves et camelos in duas turmas dicens si venerit Esau ad 8
unam turmam et percusserit eam alia turma quae reliqua est sal-

9 vabitur dixitque Iacob Deus patris mei Abraham et Deus patris
mei Isaac Domine qui dixisti mihi revertere in terram tuam et
10 in locum nativitatis tuae et benefaciam tibi minor sum cunc-
tis miserationibus et veritate quam explesti servo tuo in baculo
meo transivi Iordanem istum et nunc cum duabus turmis regre-
11 dior erue me de manu fratris mei de manu Esau quia valde eum
12 timeo ne forte veniens percutiat matrem cum filiis tu locutus es
quod bene mihi faceres et dilatares semen meum sicut harenam
13 maris quae prae multitudine numerari non potest cumque dor-
misset ibi nocte illa separavit de his quae habebat munera Esau
14 fratri suo capras ducentas hircos viginti oves ducentas arietes
15 viginti camelos fetas cum pullis suis triginta vaccas quadraginta
16 et tauros viginti asinas viginti et pullos earum decem et misit
per manus servorum suorum singulos seorsum greges dixitque
pueris suis antecedite me et sit spatium inter gregem et gre-
17 gem et praecepit priori dicens si obvium habueris Esau fratrem
meum et interrogaverit te cuius es et quo vadis et cuius sunt ista
18 quae sequeris respondebis servi tui Iacob munera misit domino
19 meo Esau ipse quoque post nos venit similiter mandata dedit
secundo ac tertio et cunctis qui sequebantur greges dicens his-
20 dem verbis loquimini ad Esau cum inveneritis eum et addetis
ipse quoque servus tuus Iacob iter nostrum insequitur dixit enim
placabo illum muneribus quae praecedunt et postea videbo for-
21 sitan propitiabitur mihi praecesserunt itaque munera ante eum
22 ipse vero mansit nocte illa in Castris cumque mature surrexisset
tulit duas uxores suas et totidem famulas cum undecim filiis et
23 transivit vadum Iaboc transductisque omnibus quae ad se perti-
24 nebant remansit solus et ecce vir luctabatur cum eo usque mane
25 qui cum videret quod eum superare non posset tetigit nervum
26 femoris eius et statim emarcuit dixitque ad eum dimitte me iam
enim ascendit aurora respondit non dimittam te nisi benedixe-
27, 28 ris mihi ait ergo quod nomen est tibi respondit Iacob at ille
nequaquam inquit Iacob appellabitur nomen tuum sed Israhel
quoniam si contra Deum fortis fuisti quanto magis contra homi-
29 nes praevalebis interrogavit eum Iacob dic mihi quo appellaris
nomine respondit cur quaeris nomen meum et benedixit ei in
30 eodem loco vocavitque Iacob nomen loci illius Phanuhel dicens
31 vidi Deum facie ad faciem et salva facta est anima mea ortusque
est ei statim sol postquam transgressus est Phanuhel ipse vero

claudicabat pede quam ob causam non comedunt filii Israhel 32
nervum qui emarcuit in femore Iacob usque in praesentem diem
eo quod tetigerit nervum femoris eius et obstipuerit

levans autem Iacob oculos suos vidit venientem Esau et cum **XXXIII**
eo quadringentos viros divisitque filios Liae et Rahel ambarum-
que famularum et posuit utramque ancillam et liberos earum 2
in principio Liam vero et filios eius in secundo loco Rahel autem
et Ioseph novissimos et ipse praegrediens adoravit pronus in 3
terram septies donec adpropinquaret frater eius currens itaque 4
Esau obviam fratri suo amplexatus est eum stringensque collum
et osculans flevit levatisque oculis vidit mulieres et parvulos ea- 5
rum et ait quid sibi volunt isti et si ad te pertinent respondit par-
vuli sunt quos donavit mihi Deus servo tuo et adpropinquantes 6
ancillae et filii earum incurvati sunt accessitque Lia cum liberis 7
suis et cum similiter adorassent extremi Ioseph et Rahel ado-
raverunt quaenam sunt inquit istae turmae quas obvias habui 8
respondit ut invenirem gratiam coram domino meo et ille habeo 9
ait plurima frater mi sint tua tibi dixit Iacob noli ita obsecro 10
sed si inveni gratiam in oculis tuis accipe munusculum de ma-
nibus meis sic enim vidi faciem tuam quasi viderim vultum Dei
esto mihi propitius et suscipe benedictionem quam adtuli tibi 11
et quam donavit mihi Deus tribuens omnia vix fratre conpellente
suscipiens ait gradiamur simul eroque socius itineris tui dixit 12, 13
Iacob nosti domine mi quod parvulos habeam teneros et oves
ac boves fetas mecum quas si plus in ambulando fecero laborare
morientur una die cuncti greges praecedat dominus meus ante 14
servum suum et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro
posse parvulos meos donec veniam ad dominum meum in Seir
respondit Esau oro te ut de populo qui mecum est saltem so- 15
cii remaneant viae tuae non est inquit necesse hoc uno indigeo
ut inveniam gratiam in conspectu domini mei reversus est ita- 16
que illo die Esau itinere quo venerat in Seir et Iacob venit in 17
Soccoth ubi aedificata domo et fixis tentoriis appellavit nomen
loci illius Soccoth id est Tabernacula transivitque in Salem ur- 18
bem Sycimorum quae est in terra Chanaan postquam regressus
est de Mesopotamiam Syriae et habitavit iuxta oppidum emit- 19
que partem agri in qua fixerat tabernaculum a filiis Emor patris
Sychem centum agnis et erecto ibi altari invocavit super illud 20
Fortissimum Deum Israhel

XXXIV egressa est autem Dina filia Liae ut videret mulieres regionis
2 illius quam cum vidisset Sychem filius Emor Evei princeps ter-
rae illius adamavit et rapuit et dormivit cum illa vi opprimens
3 virginem et conglutinata est anima eius cum ea tristemque blan-
4 ditiis delinivit et pergens ad Emor patrem suum accipe mihi
5 inquit puellam hanc coniugem quod cum audisset Iacob absen-
tibus filiis et in pastu occupatis pecorum siluit donec redirent
6, 7 egresso autem Emor patre Sychem ut loqueretur ad Iacob ecce
filii eius veniebant de agro auditoque quod acciderat irati sunt
valde eo quod foedam rem esset operatus in Israhel et violata
8 filia Iacob rem inlicitam perpetrasset locutus est itaque Emor
ad eos Sychem filii mei adhesit anima filiae vestrae date eam illi
9 uxorem et iungamus vicissim conubia filias vestras tradite nobis
10 et filias nostras accipite et habitate nobiscum terra in potestate
11 vestra est exercete negotiamini et possidete eam sed et Sychem
ad patrem et ad fratres eius ait inveniam gratiam coram vobis et
12 quaecumque statueritis dabo augete dotem munera postulate
libens tribuam quod petieritis tantum date mihi puellam hanc
13 uxorem responderunt filii Iacob Sychem et patri eius in dolo
14 saevientes ob stuprum sororis non possumus facere quod petitis
nec dare sororem nostram homini incircumciso quod inlicitum
15 et nefarium est apud nos sed in hoc valebimus foederari si esse
volueritis nostri similes et circumcidatur in vobis omne masculini
16 sexus tunc dabimus et accipiemus mutuo filias nostras ac vestras
17 et habitabimus vobiscum erimusque unus populus sin autem cir-
18 cumcidi nolueritis tollemus filiam nostram et recedemus placuit
19 oblatio eorum Emor et Sychem filio eius nec distulit adulescens
quin statim quod petebatur expleret amabat enim puellam valde
20 et ipse erat inclitus in omni domo patris sui ingressique portam
21 urbis locuti sunt populo viri isti pacifici sunt et volunt habitare
nobiscum negotientur in terra et exerceant eam quae spatiosa
et lata cultoribus indiget filias eorum accipiemus uxores et no-
22 stras illis dabimus unum est quod differtur tantum bonum si
23 circumcidamus masculos nostros ritum gentis imitantes et sub-
stantia eorum et pecora et cuncta quae possident nostra erunt
tantum in hoc adquiescamus et habitantes simul unum efficie-
24 mus populum adsensi sunt omnes circumcisis cunctis maribus
25 et ecce die tertio quando gravissimus vulnerum dolor est arrep-
tis duo Iacob filii Symeon et Levi fratres Dinae gladiis ingressi

sunt urbem confidenter interfectisque omnibus masculis Emor 26
et Sychem pariter necaverunt tollentes Dinam de domo Sychem
sororem suam quibus egressis inruerunt super occisos ceteri filii 27
Iacob et depopulati sunt urbem in ultionem stupri oves eorum 28
et armenta et asinos cunctaque vastantes quae in domibus et in
agris erant parvulos quoque et uxores eorum duxere captivas 29
quibus patratis audacter Iacob dixit ad Symeon et Levi turba- 30
stis me et odiosum fecistis Chananeis et Ferezeis habitatoribus
terrae huius nos pauci sumus illi congregati percutient me et de-
lebor ego et domus mea responderunt numquid ut scorto abuti 31
debuere sorore nostra

interea locutus est Deus ad Iacob surge et ascende Bethel **XXXV**
et habita ibi facque altare Deo qui apparuit tibi quando fugie-
bas Esau fratrem tuum Iacob vero convocata omni domo sua 2
ait abicite deos alienos qui in medio vestri sunt et mundamini
ac mutate vestimenta vestra surgite et ascendamus in Bethel 3
ut faciamus ibi altare Deo qui exaudivit me in die tribulationis
meae et fuit socius itineris mei dederunt ergo ei omnes deos 4
alienos quos habebant et inaures quae erant in auribus eorum at
ille infodit ea subter terebinthum quae est post urbem Sychem
cumque profecti essent terror Dei invasit omnes per circuitum 5
civitates et non sunt ausi persequi recedentes venit igitur Ia- 6
cob Luzam quae est in terra Chanaan cognomento Bethel ipse
et omnis populus cum eo aedificavitque ibi altare et appellavit 7
nomen loci Domus Dei ibi enim apparuit ei Deus cum fugeret
fratrem suum eodem tempore mortua est Debbora nutrix Re- 8
beccae et sepulta ad radices Bethel subter quercum vocatumque
est nomen loci quercus Fletus apparuit autem iterum Deus Ia- 9
cob postquam reversus est de Mesopotamiam Syriae benedixit-
que ei dicens non vocaberis ultra Iacob sed Israhel erit nomen 10
tuum et appellavit eum Israhel dixitque ei ego Deus omnipo- 11
tens cresce et multiplicare gentes et populi nationum erunt ex
te reges de lumbis tuis egredientur terramque quam dedi Abra- 12
ham et Isaac dabo tibi et semini tuo post te et recessit ab eo 13
ille vero erexit titulum lapideum in loco quo locutus ei fuerat 14
Deus libans super eum libamina et effundens oleum vocansque 15
nomen loci Bethel egressus inde venit verno tempore ad terram 16
quae ducit Efratham in qua cum parturiret Rahel ob difficul- 17
tatem partus periclitari coepit dixitque ei obsetrix noli timere

18 quia et hunc habebis filium egrediente autem anima prae do-
lore et inminente iam morte vocavit nomen filii sui Benoni id
est filius doloris mei pater vero appellavit eum Beniamin id est
19 filius dexterae mortua est ergo Rahel et sepulta in via quae
20 ducit Efratham haec est Bethleem erexitque Iacob titulum su-
per sepulchrum eius hic est titulus monumenti Rahel usque in
21 praesentem diem egressus inde fixit tabernaculum trans turrem
22 Gregis cumque habitaret in illa regione abiit Ruben et dormivit
cum Bala concubina patris sui quod illum minime latuit erant
23 autem filii Iacob duodecim filii Liae primogenitus Ruben et Sy-
24 meon et Levi et Iudas et Isachar et Zabulon filii Rahel Ioseph
25, 26 et Beniamin filii Balae ancillae Rahelis Dan et Nepthalim filii
Zelphae ancillae Liae Gad et Aser hii filii Iacob qui nati sunt ei
27 in Mesopotamiam Syriae venit etiam ad Isaac patrem suum in
Mambre civitatem Arbee haec est Hebron in qua peregrinatus
28 est Abraham et Isaac et conpleti sunt dies Isaac centum octo-
29 ginta annorum consumptusque aetate mortuus est et adpositus
populo suo senex et plenus dierum et sepelierunt eum Esau et
Iacob filii sui

XXXVI, 2 hae sunt autem generationes Esau ipse est Edom Esau acce-
pit uxores de filiabus Chanaan Ada filiam Elom Hetthei et Oo-
3 libama filiam Anae filiae Sebeon Evei Basemath quoque filiam
4 Ismahel sororem Nabaioth peperit autem Ada Eliphaz Basema-
5 th genuit Rauhel Oolibama edidit Hieus et Hielom et Core hii
6 filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan tulit autem Esau
uxores suas et filios et filias et omnem animam domus suae et
substantiam et pecora et cuncta quae habere poterat in terra
Chanaan et abiit in alteram regionem recessitque a fratre suo
7 Iacob divites enim erant valde et simul habitare non poterant
nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum prae multitudine
8, 9 gregum habitavitque Esau in monte Seir ipse est Edom hae
10 sunt generationes Esau patris Edom in monte Seir et haec no-
mina filiorum eius Eliphaz filius Ada uxoris Esau Rauhel quo-
11 que filius Basemath uxoris eius fueruntque filii Eliphaz Theman
12 Omar Sephu et Gatham et Cenez erat autem Thamna concubi-
na Eliphaz filii Esau quae peperit ei Amalech hii sunt filii Adae
13 uxoris Esau filii autem Rauhel Naath et Zara Semma et Meza
14 hii filii Basemath uxoris Esau isti quoque erant filii Oolibama
filiae Ana filiae Sebeon uxoris Esau quos genuit ei Hieus et Hie-

lom et Core hii duces filiorum Esau filii Eliphaz primogeniti 15
Esau dux Theman dux Omar dux Sephu dux Cenez dux Co- 16
re dux Gatham dux Amalech hii filii Eliphaz in terra Edom et
hii filii Adae hii quoque filii Rauhel filii Esau dux Naath dux 17
Zara dux Semma dux Meza hii duces Rauhel in terra Edom isti
filii Basemath uxoris Esau hii autem filii Oolibama uxoris Esau 18
dux Hieus dux Hielom dux Core hii duces Oolibama filiae Ana
uxoris Esau isti filii Esau et hii duces eorum ipse est Edom isti 19, 20
filii Seir Horrei habitatores terrae Lotham et Sobal et Sebeon et
Anan Dison et Eser et Disan hii duces Horrei filii Seir in ter- 21
ra Edom facti sunt autem filii Lotham Horrei et Heman erat 22
autem soror Lotham Thamna et isti filii Sobal Alvam et Ma- 23
neeth et Hebal Sephi et Onam et hii filii Sebeon Ahaia et Anam 24
iste est Ana qui invenit aquas calidas in solitudine cum pasceret
asinos Sebeon patris sui habuitque filium Disan et filiam Ooli- 25
bama et isti filii Disan Amdan et Esban et Iethran et Charan 26
hii quoque filii Eser Balaan et Zevan et Acham habuit autem 27, 28
filios Disan Hus et Aran isti duces Horreorum dux Lothan dux 29
Sobal dux Sebeon dux Ana dux Dison dux Eser dux Disan isti 30
duces Horreorum qui imperaverunt in terra Seir reges autem 31
qui regnaverunt in terra Edom antequam haberent regem filii
Israhel fuerunt hii Bale filius Beor nomenque urbis eius Denaba 32
mortuus est autem Bale et regnavit pro eo Iobab filius Zare de 33
Bosra cumque mortuus esset Iobab regnavit pro eo Husan de 34
terra Themanorum hoc quoque mortuo regnavit pro eo Adad 35
filius Badadi qui percussit Madian in regione Moab et nomen
urbis eius Ahuith cumque mortuus esset Adad regnavit pro eo 36
Semla de Maserecha hoc quoque mortuo regnavit pro eo Saul de 37
fluvio Rooboth cumque et hic obisset successit in regnum Baa- 38
lanam filius Achobor isto quoque mortuo regnavit pro eo Adad 39
nomenque urbis eius Phau et appellabatur uxor illius Meezabel
filia Matred filiae Mizaab haec ergo nomina Esau in cognationi- 40
bus et locis et vocabulis suis dux Thamna dux Alva dux Ietheth
dux Oolibama dux Ela dux Phinon dux Cenez dux Theman 41, 42
dux Mabsar dux Mabdiel dux Iram hii duces Edom habitantes 43
in terra imperii sui ipse est Esau pater Idumeorum

habitavit autem Iacob in terra Chanaan in qua peregrinatus **XXXVII**
est pater suus et hae sunt generationes eius Ioseph cum sedecim 2
esset annorum pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer et

erat cum filiis Balae et Zelphae uxorum patris sui accusavitque
3 fratres suos apud patrem crimine pessimo Israhel autem dilige-
bat Ioseph super omnes filios suos eo quod in senectute genuisset
4 eum fecitque ei tunicam polymitam videntes autem fratres eius
quod a patre plus cunctis filiis amaretur oderant eum nec pote-
5 rant ei quicquam pacificum loqui accidit quoque ut visum som-
nium referret fratribus quae causa maioris odii seminarium fuit
6, 7 dixitque ad eos audite somnium meum quod vidi putabam liga-
re nos manipulos in agro et quasi consurgere manipulum meum
et stare vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum
8 meum responderunt fratres eius numquid rex noster eris aut
subiciemur dicioni tuae haec ergo causa somniorum atque ser-
9 monum invidiae et odii fomitem ministravit aliud quoque vidit
somnium quod narrans fratribus ait vidi per somnium quasi so-
10 lem et lunam et stellas undecim adorare me quod cum patri suo
et fratribus rettulisset increpavit eum pater et dixit quid sibi vult
hoc somnium quod vidisti num ego et mater tua et fratres adora-
11 bimus te super terram invidebant igitur ei fratres sui pater vero
12 rem tacitus considerabat cumque fratres illius in pascendis gre-
13 gibus patris morarentur in Sychem dixit ad eum Israhel fratres
tui pascunt oves in Sycimis veni mittam te ad eos quo respon-
14 dente praesto sum ait vade et vide si cuncta prospera sint erga
fratres tuos et pecora et renuntia mihi quid agatur missus de valle
15 Hebron venit in Sychem invenitque eum vir errantem in agro et
16 interrogavit quid quaereret at ille respondit fratres meos quaero
17 indica mihi ubi pascant greges dixitque ei vir recesserunt de lo-
co isto audivi autem eos dicentes eamus in Dothain perrexit ergo
18 Ioseph post fratres suos et invenit eos in Dothain qui cum vidis-
sent eum procul antequam accederet ad eos cogitaverunt illum
19, 20 occidere et mutuo loquebantur ecce somniator venit venite oc-
cidamus eum et mittamus in cisternam veterem dicemusque fera
pessima devoravit eum et tunc apparebit quid illi prosint som-
21 nia sua audiens hoc Ruben nitebatur liberare eum de manibus
22 eorum et dicebat non interficiamus animam eius nec effundatis
sanguinem sed proicite eum in cisternam hanc quae est in solitu-
dine manusque vestras servate innoxias hoc autem dicebat volens
23 eripere eum de manibus eorum et reddere patri suo confestim
igitur ut pervenit ad fratres nudaverunt eum tunica talari et po-
24, 25 lymita miseruntque in cisternam quae non habebat aquam et

sedentes ut comederent panem viderunt viatores Ismahelitas ve-
nire de Galaad et camelos eorum portare aromata et resinam et
stacten in Aegyptum dixit ergo Iudas fratribus suis quid nobis 26
prodest si occiderimus fratrem nostrum et celaverimus sangui-
nem ipsius melius est ut vendatur Ismahelitis et manus nostrae 27
non polluantur frater enim et caro nostra est adquieverunt fra-
tres sermonibus eius et praetereuntibus Madianitis negotiatori- 28
bus extrahentes eum de cisterna vendiderunt Ismahelitis viginti
argenteis qui duxerunt eum in Aegyptum reversusque Ruben 29
ad cisternam non invenit puerum et scissis vestibus pergens ad 30
fratres ait puer non conparet et ego quo ibo tulerunt autem 31
tunicam eius et in sanguinem hedi quem occiderant tinxerunt
mittentes qui ferrent ad patrem et dicerent hanc invenimus vide 32
utrum tunica filii tui sit an non quam cum agnovisset pater ait 33
tunica filii mei est fera pessima comedit eum bestia devoravit
Ioseph scissisque vestibus indutus est cilicio lugens filium mul- 34
to tempore congregatis autem cunctis liberis eius ut lenirent 35
dolorem patris noluit consolationem recipere et ait descendam
ad filium meum lugens in infernum et illo perseverante in fle-
tu Madianei vendiderunt Ioseph in Aegypto Putiphar eunucho 36
Pharaonis magistro militiae

eo tempore descendens Iudas a fratribus suis divertit ad virum **XXXVIII**
odollamitem nomine Hiram viditque ibi filiam hominis chana- 2
nei vocabulo Suae et uxore accepta ingressus est ad eam quae 3
concepit et peperit filium vocavitque nomen eius Her rursum 4
concepto fetu natum filium nominavit Onam tertium quoque 5
peperit quem appellavit Sela quo nato parere ultra cessavit de- 6
dit autem Iudas uxorem primogenito suo Her nomine Thamar
fuitque Her primogenitus Iudae nequam in conspectu Domini et 7
ab eo occisus est dixit ergo Iudas ad Onam filium suum ingre- 8
dere ad uxorem fratris tui et sociare illi ut suscites semen fratri
tuo ille sciens non sibi nasci filios introiens ad uxorem fratris 9
sui semen fundebat in terram ne liberi fratris nomine nasceren-
tur et idcirco percussit eum Dominus quod rem detestabilem 10
faceret quam ob rem dixit Iudas Thamar nurui suae esto vi- 11
dua in domo patris tui donec crescat Sela filius meus timebat
enim ne et ipse moreretur sicut fratres eius quae abiit et habi-
tavit in domo patris sui evolutis autem multis diebus mortua 12
est filia Suae uxor Iudae qui post luctum consolatione suscepta

ascendebat ad tonsores ovium suarum ipse et Hiras opilio gregis
13 Odollamita in Thamnas nuntiatumque est Thamar quod socer
14 illius ascenderet in Thamnas ad tondendas oves quae deposi-
tis viduitatis vestibus adsumpsit theristrum et mutato habitu
sedit in bivio itineris quod ducit Thamnam eo quod crevisset
15 Sela et non eum accepisset maritum quam cum vidisset Iudas
suspicatus est esse meretricem operuerat enim vultum suum ne
16 cognosceretur ingrediensque ad eam ait dimitte me ut coeam te-
cum nesciebat enim quod nurus sua esset qua respondente quid
17 mihi dabis ut fruaris concubitu meo dixit mittam tibi hedum
de gregibus rursum illa dicente patiar quod vis si dederis mihi
18 arrabonem donec mittas quod polliceris ait Iudas quid vis tibi
pro arrabone dari respondit anulum tuum et armillam et bacu-
lum quem manu tenes ad unum igitur coitum concepit mulier
19 et surgens abiit depositoque habitu quem adsumpserat induta
20 est viduitatis vestibus misit autem Iudas hedum per pastorem
suum Odollamitem ut reciperet pignus quod dederat mulieri qui
21 cum non invenisset eam interrogavit homines loci illius ubi est
mulier quae sedebat in bivio respondentibus cunctis non fuit in
22 loco isto meretrix reversus est ad Iudam et dixit ei non inveni
eam sed et homines loci illius dixerunt mihi numquam ibi sedisse
23 scortum ait Iudas habeat sibi certe mendacii nos arguere non
poterit ego misi hedum quem promiseram et tu non invenisti eam
24 ecce autem post tres menses nuntiaverunt Iudae dicentes forni-
cata est Thamar nurus tua et videtur uterus illius intumescere
25 dixit Iudas producite eam ut conburatur quae cum educeretur
ad poenam misit ad socerum suum dicens de viro cuius haec
26 sunt concepi cognosce cuius sit anulus et armilla et baculus qui
agnitis muneribus ait iustior me est quia non tradidi eam Se-
27 la filio meo attamen ultra non cognovit illam instante autem
partu apparuerunt gemini in utero atque in ipsa effusione in-
fantum unus protulit manum in qua obsetrix ligavit coccinum
28, 29 dicens iste egreditur prior illo vero retrahente manum egressus
est alter dixitque mulier quare divisa est propter te maceria et
30 ob hanc causam vocavit nomen eius Phares postea egressus est
frater in cuius manu erat coccinum quem appellavit Zara

XXXIX igitur Ioseph ductus est in Aegyptum emitque eum Putiphar
eunuchus Pharaonis princeps exercitus vir aegyptius de manu
2 Ismahelitarum a quibus perductus erat fuitque Dominus cum

eo et erat vir in cunctis prospere agens habitabatque in domo
domini sui qui optime noverat esse Dominum cum eo et om- 3
nia quae gereret ab eo dirigi in manu illius invenitque Ioseph 4
gratiam coram domino suo et ministrabat ei a quo praepositus
omnibus gubernabat creditam sibi domum et universa quae tra-
dita fuerant benedixitque Dominus domui Aegyptii propter Io- 5
seph et multiplicavit tam in aedibus quam in agris cunctam eius
substantiam nec quicquam aliud noverat nisi panem quo vesce- 6
batur erat autem Ioseph pulchra facie et decorus aspectu post 7
multos itaque dies iecit domina oculos suos in Ioseph et ait dormi
mecum qui nequaquam adquiescens operi nefario dixit ad eam 8
ecce dominus meus omnibus mihi traditis ignorat quid habeat in
domo sua nec quicquam est quod non in mea sit potestate vel 9
non tradiderit mihi praeter te quae uxor eius es quomodo ergo
possum malum hoc facere et peccare in Deum meum huiusce- 10
modi verbis per singulos dies et mulier molesta erat adulescenti
et ille recusabat stuprum accidit autem ut quadam die intraret 11
Ioseph domum et operis quippiam absque arbitris faceret et il- 12
la adprehensa lacinia vestimenti eius diceret dormi mecum qui
relicto in manu illius pallio fugit et egressus est foras cumque 13
vidisset mulier vestem in manibus suis et se esse contemptam
vocavit homines domus suae et ait ad eos en introduxit virum 14
hebraeum ut inluderet nobis ingressus est ad me ut coiret me-
cum cumque ego succlamassem et audisset vocem meam reliquit 15
pallium quod tenebam et fugit foras in argumentum ergo fidei 16
retentum pallium ostendit marito revertenti domum et ait in- 17
gressus est ad me servus hebraeus quem adduxisti ut inluderet
mihi cumque vidisset me clamare reliquit pallium et fugit foras 18
his auditis dominus et nimium credulus verbis coniugis iratus 19
est valde tradiditque Ioseph in carcerem ubi vincti regis custo- 20
diebantur et erat ibi clausus fuit autem Dominus cum Ioseph 21
et misertus illius dedit ei gratiam in conspectu principis carce-
ris qui tradidit in manu ipsius universos vinctos qui in custodia 22
tenebantur et quicquid fiebat sub ipso erat nec noverat aliquid 23
cunctis ei creditis Dominus enim erat cum illo et omnia eius
opera dirigebat

his ita gestis accidit ut peccarent duo eunuchi pincerna regis **XL**
Aegypti et pistor domino suo iratusque Pharao contra eos nam 2
alter pincernis praeerat alter pistoribus misit eos in carcerem 3

4 principis militum in quo erat vinctus et Ioseph at custos car-
ceris tradidit eos Ioseph qui et ministrabat eis aliquantum tem-
5 poris fluxerat et illi in custodia tenebantur videruntque ambo
6 somnium nocte una iuxta interpretationem congruam sibi ad
7 quos cum introisset Ioseph mane et vidisset eos tristes sciscita-
8 tus est dicens cur tristior est hodie solito facies vestra qui re-
sponderunt somnium vidimus et non est qui interpretetur nobis
dixitque ad eos Ioseph numquid non Dei est interpretatio refer-
9 te mihi quid videritis narravit prior praepositus pincernarum
10 somnium videbam coram me vitem in qua erant tres propagi-
nes crescere paulatim gemmas et post flores uvas maturescere
11 calicemque Pharaonis in manu mea tuli ergo uvas et expressi in
12 calicem quem tenebam et tradidi poculum Pharaoni respondit
Ioseph haec est interpretatio somnii tres propagines tres adhuc
13 dies sunt post quos recordabitur Pharao magisterii tui et resti-
tuet te in gradum pristinum dabisque ei calicem iuxta officium
14 tuum sicut facere ante consueveras tantum memento mei cum
tibi bene fuerit et facies mecum misericordiam ut suggeras Pha-
15 raoni et educat me de isto carcere quia furto sublatus sum de
16 terra Hebraeorum et hic innocens in lacum missus sum videns
pistorum magister quod prudenter somnium dissolvisset ait et
ego vidi somnium quod haberem tria canistra farinae super ca-
17 put meum et in uno canistro quod erat excelsius portare me
18 omnes cibos qui fiunt arte pistoria avesque comedere ex eo re-
spondit Ioseph haec est interpretatio somnii tria canistra tres
19 adhuc dies sunt post quos auferet Pharao caput tuum ac su-
20 spendet te in cruce et lacerabunt volucres carnes tuas exin dies
tertius natalicius Pharaonis erat qui faciens grande convivium
pueris suis recordatus est inter epulas magistri pincernarum et
21 pistorum principis restituitque alterum in locum suum ut porri-
22 geret regi poculum alterum suspendit in patibulo ut coniectoris
23 veritas probaretur et tamen succedentibus prosperis praepositus
pincernarum oblitus est interpretis sui

XLI post duos annos vidit Pharao somnium putabat se stare super
2 fluvium de quo ascendebant septem boves pulchrae et crassae
3 nimis et pascebantur in locis palustribus aliae quoque septem
emergebant de flumine foedae confectaeque macie et pasceban-
4 tur in ipsa amnis ripa in locis virentibus devoraveruntque eas
quarum mira species et habitudo corporum erat expergefactus

Pharao rursum dormivit et vidit alterum somnium septem spi- 5
cae pullulabant in culmo uno plenae atque formonsae aliae quo- 6
que totidem spicae tenues et percussae uredine oriebantur de- 7
vorantes omnem priorum pulchritudinem evigilans post quietem
et facto mane pavore perterritus misit ad coniectores Aegyp- 8
ti cunctosque sapientes et accersitis narravit somnium nec erat
qui interpretaretur tunc demum reminiscens pincernarum ma- 9
gister ait confiteor peccatum meum iratus rex servis suis me 10
et magistrum pistorum retrudi iussit in carcerem principis mi-
litum ubi una nocte uterque vidimus somnium praesagum fu- 11
turorum erat ibi puer hebraeus eiusdem ducis militum famulus 12
cui narrantes somnia audivimus quicquid postea rei probavit 13
eventus ego enim redditus sum officio meo et ille suspensus est
in cruce protinus ad regis imperium eductum de carcere Iose- 14
ph totonderunt ac veste mutata obtulerunt ei cui ille ait vidi 15
somnia nec est qui edisserat quae audivi te prudentissime co-
nicere respondit Ioseph absque me Deus respondebit prospe- 16
ra Pharaoni narravit ergo ille quod viderat putabam me sta- 17
re super ripam fluminis et septem boves de amne conscendere 18
pulchras nimis et obesis carnibus quae in pastu paludis virecta
carpebant et ecce has sequebantur aliae septem boves in tan- 19
tum deformes et macilentae ut numquam tales in terra Aegypti
viderim quae devoratis et consumptis prioribus nullum satu- 20, 21
ritatis dedere vestigium sed simili macie et squalore torpebant
evigilans rursum sopore depressus vidi somnium septem spi- 22
cae pullulabant in culmo uno plenae atque pulcherrimae aliae 23
quoque septem tenues et percussae uredine oriebantur stipula
quae priorum pulchritudinem devorarunt narravi coniectoribus 24
somnium et nemo est qui edisserat respondit Ioseph somnium 25
regis unum est quae facturus est Deus ostendit Pharaoni sep- 26
tem boves pulchrae et septem spicae plenae septem ubertatis
anni sunt eandemque vim somnii conprehendunt septem quo- 27
que boves tenues atque macilentae quae ascenderunt post eas
et septem spicae tenues et vento urente percussae septem anni
sunt venturae famis qui hoc ordine conplebuntur ecce septem 28, 29
anni venient fertilitatis magnae in universa terra Aegypti quos 30
sequentur septem anni alii tantae sterilitatis ut oblivioni trada-
tur cuncta retro abundantia consumptura est enim fames omnem
terram et ubertatis magnitudinem perditura inopiae magnitudo 31

32 quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium
firmitatis indicium est eo quod fiat sermo Dei et velocius im-
33 pleatur nunc ergo provideat rex virum sapientem et industrium
34 et praeficiat eum terrae Aegypti qui constituat praepositos per
singulas regiones et quintam partem fructuum per septem annos
35 fertilitatis qui iam nunc futuri sunt congreget in horrea et om-
ne frumentum sub Pharaonis potestate condatur serveturque in
36 urbibus et paretur futurae septem annorum fami quae pressura
37 est Aegyptum et non consumetur terra inopia placuit Pharaoni
38 consilium et cunctis ministris eius locutusque est ad eos num
39 invenire poterimus talem virum qui spiritu Dei plenus sit di-
xit ergo ad Ioseph quia ostendit Deus tibi omnia quae locutus
40 es numquid sapientiorem et similem tui invenire potero tu eris
super domum meam et ad tui oris imperium cunctus populus
41 oboediet uno tantum regni solio te praecedam dicens quoque
rursum Pharao ad Ioseph ecce constitui te super universam ter-
42 ram Aegypti tulit anulum de manu sua et dedit in manu eius
vestivitque eum stola byssina et collo torquem auream circumpo-
43 suit fecitque ascendere super currum suum secundum clamante
praecone ut omnes coram eo genuflecterent et praepositum esse
44 scirent universae terrae Aegypti dixit quoque rex ad Ioseph ego
sum Pharao absque tuo imperio non movebit quisquam manum
45 aut pedem in omni terra Aegypti vertitque nomen illius et vo-
cavit eum lingua aegyptiaca Salvatorem mundi dedit quoque illi
uxorem Aseneth filiam Putiphare sacerdotis Heliopoleos egressus
46 itaque Ioseph ad terram Aegypti triginta autem erat annorum
quando stetit in conspectu regis Pharaonis circuivit omnes regio-
47 nes Aegypti venitque fertilitas septem annorum et in manipu-
48 los redactae segetes congregatae sunt in horrea Aegypti omnis
49 etiam frugum abundantia in singulis urbibus condita est tanta-
que fuit multitudo tritici ut harenae maris coaequaretur et copia
50 mensuram excederet nati sunt autem Ioseph filii duo antequam
veniret fames quos ei peperit Aseneth filia Putiphare sacerdotis
51 Heliopoleos vocavitque nomen primogeniti Manasse dicens ob-
livisci me fecit Deus omnium laborum meorum et domum patris
52 mei nomen quoque secundi appellavit Ephraim dicens crescere
53 me fecit Deus in terra paupertatis meae igitur transactis sep-
54 tem annis ubertatis qui fuerant in Aegypto coeperunt venire
septem anni inopiae quos praedixerat Ioseph et in universo orbe

fames praevaluit in cuncta autem terra Aegypti erat panis qua 55
esuriente clamavit populus ad Pharaonem alimenta petens qui-
bus ille respondit ite ad Ioseph et quicquid vobis dixerit facite
crescebat autem cotidie fames in omni terra aperuitque Ioseph 56
universa horrea et vendebat Aegyptiis nam et illos oppresserat
fames omnesque provinciae veniebant in Aegyptum ut emerent 57
escas et malum inopiae temperarent

audiens autem Iacob quod alimenta venderentur in Aegypto **XLII**
dixit filiis suis quare neglegitis audivi quod triticum venunde- 2
tur in Aegypto descendite et emite nobis necessaria ut possimus
vivere et non consumamur inopia descendentes igitur fratres 3
Ioseph decem ut emerent frumenta in Aegypto Beniamin domi 4
retento ab Iacob qui dixerat fratribus eius ne forte in itinere quic-
quam patiatur mali ingressi sunt terram Aegypti cum aliis qui 5
pergebant ad emendum erat autem fames in terra Chanaan et 6
Ioseph princeps Aegypti atque ad illius nutum frumenta populis
vendebantur cumque adorassent eum fratres sui et agnovisset 7
eos quasi ad alienos durius loquebatur interrogans eos unde ve-
nistis qui responderunt de terra Chanaan ut emamus victui ne-
cessaria et tamen fratres ipse cognoscens non est agnitus ab eis 8
recordatusque somniorum quae aliquando viderat ait explorato- 9
res estis ut videatis infirmiora terrae venistis qui dixerunt non 10
est ita domine sed servi tui venerunt ut emerent cibos omnes 11
filii unius viri sumus pacifici venimus nec quicquam famuli tui
machinantur mali quibus ille respondit aliter est inmunita ter- 12
rae huius considerare venistis et illi duodecim inquiunt servi tui 13
fratres sumus filii viri unius in terra Chanaan minimus cum pa-
tre nostro est alius non est super hoc est ait quod locutus sum 14
exploratores estis iam nunc experimentum vestri capiam per sa- 15
lutem Pharaonis non egrediemini hinc donec veniat frater vester
minimus mittite e vobis unum et adducat eum vos autem eritis 16
in vinculis donec probentur quae dixistis utrum falsa an vera sint
alioquin per salutem Pharaonis exploratores estis tradidit ergo 17
eos custodiae tribus diebus die autem tertio eductis de carce- 18
re ait facite quod dixi et vivetis Deum enim timeo si pacifici 19
estis frater vester unus ligetur in carcere vos autem abite et fer-
te frumenta quae emistis in domos vestras et fratrem vestrum 20
minimum ad me adducite ut possim vestros probare sermones et
non moriamini fecerunt ut dixerat et locuti sunt invicem me- 21

rito haec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum videntes
angustiam animae illius cum deprecaretur nos et non audivimus
22 idcirco venit super nos ista tribulatio e quibus unus Ruben ait
numquid non dixi vobis nolite peccare in puerum et non audistis
23 me en sanguis eius exquiritur nesciebant autem quod intellege-
24 ret Ioseph eo quod per interpretem loquebatur ad eos avertitque
25 se parumper et flevit et reversus locutus est ad eos tollens Sy-
meon et ligans illis praesentibus iussitque ministris ut implerent
saccos eorum tritico et reponerent pecunias singulorum in saccu-
26 lis suis datis supra cibariis in via qui fecerunt ita at illi portantes
27 frumenta in asinis profecti sunt apertoque unus sacco ut daret
iumento pabulum in diversorio contemplatus pecuniam in ore
28 sacculi dixit fratribus suis reddita est mihi pecunia en habetur
in sacco et obstupefacti turbatique dixerunt mutuo quidnam est
29 hoc quod fecit nobis Deus veneruntque ad Iacob patrem suum
in terra Chanaan et narraverunt ei omnia quae accidissent sibi
30 dicentes locutus est nobis dominus terrae dure et putavit nos
31 exploratores provinciae cui respondimus pacifici sumus nec ullas
32 molimur insidias duodecim fratres uno patre geniti sumus unus
33 non est super minimus cum patre versatur in terra Chanaan qui
ait nobis sic probabo quod pacifici sitis fratrem vestrum unum
dimittite apud me et cibaria domibus vestris necessaria sumi-
34 te et abite fratremque vestrum minimum adducite ad me ut
sciam quod non sitis exploratores et istum qui tenetur in vinculis
recipere possitis ac deinceps emendi quae vultis habeatis licen-
35 tiam his dictis cum frumenta effunderent singuli reppererunt in
36 ore saccorum ligatas pecunias exterritisque simul omnibus dixit
pater Iacob absque liberis me esse fecistis Ioseph non est super
Symeon tenetur in vinculis Beniamin auferetis in me haec mala
37 omnia reciderunt cui respondit Ruben duos filios meos interfice
si non reduxero illum tibi trade in manu mea et ego eum resti-
38 tuam at ille non descendet inquit filius meus vobiscum frater
eius mortuus est ipse solus remansit si quid ei adversi acciderit
in terra ad quam pergitis deducetis canos meos cum dolore ad
inferos

XLIII, 2 interim fames omnem terram vehementer premebat consump-
tisque cibis quos ex Aegypto detulerant dixit Iacob ad filios suos
3 revertimini et emite pauxillum escarum respondit Iudas denun-
tiavit nobis vir ille sub testificatione iurandi dicens non videbitis

faciem meam nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobi-
scum si ergo vis mittere eum nobiscum pergemus pariter et 4
ememus tibi necessaria si autem non vis non ibimus vir enim 5
ut saepe diximus denuntiavit nobis dicens non videbitis faciem
meam absque fratre vestro minimo dixit eis Israhel in meam hoc 6
fecistis miseriam ut indicaretis ei et alium habere vos fratrem
at illi responderunt interrogavit nos homo per ordinem nostram 7
progeniem si pater viveret si haberemus fratrem et nos respon-
dimus ei consequenter iuxta id quod fuerat sciscitatus numquid
scire poteramus quod dicturus esset adducite vobiscum fratrem
vestrum Iudas quoque dixit patri suo mitte puerum mecum ut 8
proficiscamur et possimus vivere ne moriamur nos et parvuli no-
stri ego suscipio puerum de manu mea require illum nisi redu- 9
xero et tradidero eum tibi ero peccati in te reus omni tempore si 10
non intercessisset dilatio iam vice altera venissemus igitur Isra- 11
hel pater eorum dixit ad eos si sic necesse est facite quod vultis
sumite de optimis terrae fructibus in vasis vestris et deferte viro
munera modicum resinae et mellis et styracis et stactes et tere-
binthi et amigdalarum pecuniamque duplicem ferte vobiscum et 12
illam quam invenistis in sacculis reportate ne forte errore factum
sit sed et fratrem vestrum tollite et ite ad virum Deus autem 13, 14
meus omnipotens faciat vobis eum placabilem et remittat vobi-
scum fratrem vestrum quem tenet et hunc Beniamin ego autem
quasi orbatus absque liberis ero tulerunt ergo viri munera et 15
pecuniam duplicem et Beniamin descenderuntque in Aegyptum
et steterunt coram Ioseph quos cum ille vidisset et Beniamin 16
simul praecepit dispensatori domus suae dicens introduc viros
domum et occide victimas et instrue convivium quoniam me-
cum sunt comesuri meridie fecit ille sicut fuerat imperatum et 17
introduxit viros domum ibique exterriti dixerunt mutuo prop- 18
ter pecuniam quam rettulimus prius in saccis nostris introducti
sumus ut devolvat in nos calumniam et violenter subiciat ser-
vituti et nos et asinos nostros quam ob rem in ipsis foribus 19
accedentes ad dispensatorem locuti sunt oramus domine ut au- 20
dias iam ante descendimus ut emeremus escas quibus emptis 21
cum venissemus ad diversorium aperuimus sacculos nostros et
invenimus pecuniam in ore saccorum quam nunc eodem pondere
reportamus sed et aliud adtulimus argentum ut emamus quae 22
necessaria sunt non est in nostra conscientia quis eam posuerit in

23 marsuppiis nostris at ille respondit pax vobiscum nolite timere
Deus vester et Deus patris vestri dedit vobis thesauros in sacculis
vestris nam pecuniam quam dedistis mihi probatam ego habeo
24 eduxitque ad eos Symeon et introductis domum adtulit aquam
25 et laverunt pedes suos deditque pabula asinis eorum illi vero
parabant munera donec ingrederetur Ioseph meridie audierant
26 enim quod ibi comesuri essent panem igitur ingressus est Iose-
ph domum suam obtuleruntque ei munera tenentes in manibus et
27 adoraverunt proni in terram at ille clementer resalutatis eis in-
terrogavit dicens salvusne est pater vester senex de quo dixeratis
28 mihi adhuc vivit qui responderunt sospes est servus tuus pater
29 noster adhuc vivit et incurvati adoraverunt eum adtollens autem
oculos Ioseph vidit Beniamin fratrem suum uterinum et ait iste
est frater vester parvulus de quo dixeratis mihi et rursum Deus
30 inquit misereatur tui fili mi festinavitque quia commota fuerant
viscera eius super fratre suo et erumpebant lacrimae et introiens
31 cubiculum flevit rursusque lota facie egressus continuit se et ait
32 ponite panes quibus adpositis seorsum Ioseph et seorsum fratri-
bus Aegyptiis quoque qui vescebantur simul seorsum inlicitum
est enim Aegyptiis comedere cum Hebraeis et profanum putant
33 huiuscemodi convivium sederunt coram eo primogenitus iuxta
primogenita sua et minimus iuxta aetatem suam et mirabantur
34 nimis sumptis partibus quas ab eo acceperant maiorque pars
venit Beniamin ita ut quinque partibus excederet biberuntque
et inebriati sunt cum eo

XLIV praecepit autem Ioseph dispensatori domus suae dicens im-
ple saccos eorum frumento quantum possunt capere et pone pe-
2 cuniam singulorum in summitate sacci scyphum autem meum
argenteum et pretium quod dedit tritici pone in ore sacci iu-
3 nioris factumque est ita et orto mane dimissi sunt cum asinis
4 suis iamque urbem exierant et processerant paululum tum Iose-
ph arcessito dispensatore domus surge inquit persequere viros et
5 adprehensis dicito quare reddidistis malum pro bono scyphum
quem furati estis ipse est in quo bibit dominus meus et in quo
6 augurari solet pessimam rem fecistis fecit ille ut iusserat et ad-
7 prehensis per ordinem locutus est qui responderunt quare sic
loquitur dominus noster ut servi tui tantum flagitii commiserint
8 pecuniam quam invenimus in summitate saccorum reportavimus
ad te de terra Chanaan et quomodo consequens est ut furati si-

mus de domo domini tui aurum vel argentum apud quemcum- 9
que fuerit inventum servorum tuorum quod quaeris moriatur et
nos servi erimus domini nostri qui dixit fiat iuxta vestram sen- 10
tentiam apud quem fuerit inventum ipse sit servus meus vos
autem eritis innoxii itaque festinato deponentes in terram sac- 11
cos aperuerunt singuli quos scrutatus incipiens a maiore usque 12
ad minimum invenit scyphum in sacco Beniamin at illi scissis 13
vestibus oneratisque rursum asinis reversi sunt in oppidum pri- 14
musque Iudas cum fratribus ingressus est ad Ioseph necdum enim
de loco abierat omnesque ante eum in terra pariter corruerunt
quibus ille ait cur sic agere voluistis an ignoratis quod non sit 15
similis mei in augurandi scientia cui Iudas quid respondebimus 16
inquit domino meo vel quid loquemur aut iusti poterimus obten-
dere Deus invenit iniquitatem servorum tuorum en omnes servi
sumus domini mei et nos et apud quem inventus est scyphus re- 17
spondit Ioseph absit a me ut sic agam qui furatus est scyphum
ipse sit servus meus vos autem abite liberi ad patrem vestrum
accedens propius Iudas confidenter ait oro domine mi loquatur 18
servus tuus verbum in auribus tuis et ne irascaris famulo tuo
tu es enim post Pharaonem dominus meus interrogasti prius 19
servos tuos habetis patrem aut fratrem et nos respondimus tibi 20
domino meo est nobis pater senex et puer parvulus qui in senecta
illius natus est cuius uterinus frater est mortuus et ipsum solum
habet mater sua pater vero tenere diligit eum dixistique servis 21
tuis adducite eum ad me et ponam oculos meos super illum sug- 22
gessimus domino meo non potest puer relinquere patrem suum
si enim illum dimiserit morietur et dixisti servis tuis nisi vene- 23
rit frater vester minimus vobiscum non videbitis amplius faciem
meam cum ergo ascendissemus ad famulum tuum patrem no- 24
strum narravimus ei omnia quae locutus est dominus meus et 25
dixit pater noster revertimini et emite nobis parum tritici cui 26
diximus ire non possumus si frater noster minimus descendet
nobiscum proficiscemur simul alioquin illo absente non audemus
videre faciem viri atque ille respondit vos scitis quod duos gen- 27
uerit mihi uxor mea egressus est unus et dixistis bestia devora- 28
vit eum et hucusque non conparet si tuleritis et istum et aliquid 29
ei in via contigerit deducetis canos meos cum maerore ad infe-
ros igitur si intravero ad servum tuum patrem nostrum et puer 30
defuerit cum anima illius ex huius anima pendeat videritque 31

eum non esse nobiscum morietur et deducent famuli tui canos
32 eius cum dolore ad inferos ego proprie servus tuus qui in meam
hunc recepi fidem et spopondi dicens nisi reduxero eum peccati
33 reus ero in patrem meum omni tempore manebo itaque servus
tuus pro puero in ministerium domini mei et puer ascendat cum
34 fratribus suis non enim possum redire ad patrem absente puero
ne calamitatis quae oppressura est patrem meum testis adsistam
XLV non se poterat ultra cohibere Ioseph multis coram adstantibus
unde praecepit ut egrederentur cuncti foras et nullus interesset
2 alienus agnitioni mutuae elevavitque vocem cum fletu quam au-
3 dierunt Aegyptii omnisque domus Pharaonis et dixit fratribus
suis ego sum Ioseph adhuc pater meus vivit nec poterant respon-
4 dere fratres nimio timore perterriti ad quos ille clementer acce-
dite inquit ad me et cum accessissent prope ego sum ait Ioseph
5 frater vester quem vendidistis in Aegypto nolite pavere nec vo-
bis durum esse videatur quod vendidistis me in his regionibus pro
6 salute enim vestra misit me Deus ante vos in Aegyptum bien-
nium est quod fames esse coepit in terra et adhuc quinque anni
7 restant quibus nec arari poterit nec meti praemisitque me Deus
ut reservemini super terram et escas ad vivendum habere possitis
8 non vestro consilio sed Dei huc voluntate missus sum qui fecit
me quasi patrem Pharaonis et dominum universae domus eius
9 ac principem in omni terra Aegypti festinate et ascendite ad
patrem meum et dicetis ei haec mandat filius tuus Ioseph Deus
me fecit dominum universae terrae Aegypti descende ad me ne
10 moreris et habita in terra Gessen erisque iuxta me tu et filii tui
et filii filiorum tuorum oves tuae et armenta tua et universa quae
11 possides ibique te pascam adhuc enim quinque anni residui sunt
12 famis ne et tu pereas et domus tua et omnia quae possides en
oculi vestri et oculi fratris mei Beniamin vident quod os meum
13 loquatur ad vos nuntiate patri meo universam gloriam meam
et cuncta quae vidistis in Aegypto festinate et adducite eum ad
14 me cumque amplexatus recidisset in collum Beniamin fratris sui
15 flevit illo quoque flente similiter super collum eius osculatusque
est Ioseph omnes fratres suos et ploravit super singulos post quae
16 ausi sunt loqui ad eum auditumque est et celebri sermone vul-
gatum in aula regis venerunt fratres Ioseph et gavisus est Pha-
17 rao atque omnis familia eius dixitque ad Ioseph ut imperaret
fratribus suis dicens onerantes iumenta ite in terram Chanaan

et tollite inde patrem vestrum et cognationem et venite ad me 18
et ego dabo vobis omnia bona Aegypti ut comedatis medullam
terrae praecipe etiam ut tollant plaustra de terra Aegypti ad 19
subvectionem parvulorum suorum et coniugum ac dicito tollite
patrem vestrum et properate quantocius venientes ne dimittatis 20
quicquam de supellectili vestra quia omnes opes Aegypti vestrae
erunt fecerunt filii Israhel ut eis mandatum fuerat quibus de- 21
dit Ioseph plaustra secundum Pharaonis imperium et cibaria in
itinere singulisque proferri iussit binas stolas Beniamin vero de- 22
dit trecentos argenteos cum quinque stolis optimis tantundem 23
pecuniae et vestium mittens patri suo addens eis asinos decem
qui subveherent ex omnibus divitiis Aegypti et totidem asinas
triticum in itinere panesque portantes dimisit ergo fratres suos 24
et proficiscentibus ait ne irascamini in via qui ascendentes ex 25
Aegypto venerunt in terram Chanaan ad patrem suum Iacob et 26
nuntiaverunt ei dicentes Ioseph vivit et ipse dominatur in omni
terra Aegypti quo audito quasi de gravi somno evigilans tamen
non credebat eis illi contra referebant omnem ordinem rei cum- 27
que vidisset plaustra et universa quae miserat revixit spiritus
eius et ait sufficit mihi si adhuc Ioseph filius meus vivit vadam 28
et videbo illum antequam moriar

profectusque Israhel cum omnibus quae habebat venit ad pu- **XLVI**
teum Iuramenti et mactatis ibi victimis Deo patris sui Isaac au- 2
divit eum per visionem nocte vocantem se et dicentem sibi Iacob
Iacob cui respondit ecce adsum ait illi Deus ego sum Fortissi- 3
mus Deus patris tui noli timere et descende in Aegyptum quia
in gentem magnam faciam te ibi ego descendam tecum illuc et 4
ego inde adducam te revertentem Ioseph quoque ponet manum
suam super oculos tuos surrexit Iacob a puteo Iuramenti tule- 5
runtque eum filii cum parvulis et uxoribus suis in plaustris quae
miserat Pharao ad portandum senem et omnia quae possederat 6
in terra Chanaan venitque in Aegyptum cum omni semine suo
filii eius et nepotes filiae et cuncta simul progenies haec sunt au- 7, 8
tem nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt in Aegyptum ipse
cum liberis suis primogenitus Ruben filii Ruben Enoch et Phal- 9
lu et Esrom et Charmi filii Symeon Iemuhel et Iamin et Ahod 10
et Iachin et Saher et Saul filius Chananitidis filii Levi Gerson 11
Caath et Merari filii Iuda Her et Onan et Sela et Phares et Zara 12
mortui sunt autem Her et Onan in terra Chanaan natique sunt

13 filii Phares Esrom et Amul filii Isachar Thola et Phua et Iob
14, 15 et Semron filii Zabulon Sared et Helon et Iahelel hii filii Liae
quos genuit in Mesopotamiam Syriae cum Dina filia sua omnes
16 animae filiorum eius et filiarum triginta tres filii Gad Sephion
17 et Haggi Suni et Esebon Heri et Arodi et Areli filii Aser Iamne
et Iesua et Iesui et Beria Sara quoque soror eorum filii Beria He-
18 ber et Melchihel hii filii Zelphae quam dedit Laban Liae filiae
19 suae et hos genuit Iacob sedecim animas filii Rahel uxoris Iacob
20 Ioseph et Beniamin natique sunt Ioseph filii in terra Aegyp-
ti quos genuit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos
21 Manasses et Ephraim filii Beniamin Bela et Bechor et Asbel
22 Gera et Naaman et Ehi et Ros Mophim et Opphim et Ared hii
23 filii Rahel quos genuit Iacob omnes animae quattuordecim filii
24 Dan Usim filii Nepthalim Iasihel et Guni et Hieser et Sallem
25 hii filii Balae quam dedit Laban Raheli filiae suae et hos gen-
26 uit Iacob omnes animae septem cunctae animae quae ingressae
sunt cum Iacob in Aegyptum et egressae de femore illius absque
27 uxoribus filiorum sexaginta sex filii autem Ioseph qui nati sunt
ei in terra Aegypti animae duae omnis anima domus Iacob quae
28 ingressa est Aegyptum fuere septuaginta misit autem Iudam an-
29 te se ad Ioseph ut nuntiaret ei et ille occurreret in Gessen quo
cum pervenisset iuncto Ioseph curru suo ascendit obviam patri
ad eundem locum vidensque eum inruit super collum eius et inter
30 amplexus flevit dixitque pater ad Ioseph iam laetus moriar quia
31 vidi faciem tuam et superstitem te relinquo et ille locutus est
ad fratres et ad omnem domum patris sui ascendam et nuntiabo
Pharaoni dicamque ei fratres mei et domus patris mei qui erant
32 in terra Chanaan venerunt ad me et sunt viri pastores ovium
curamque habent alendorum gregum pecora sua et armenta et
33 omnia quae habere potuerunt adduxerunt secum cumque vo-
34 caverit vos et dixerit quod est opus vestrum respondebitis viri
pastores sumus servi tui ab infantia nostra usque in praesens et
nos et patres nostri haec autem dicetis ut habitare possitis in
terra Gessen quia detestantur Aegyptii omnes pastores ovium

XLVII ingressus ergo Ioseph nuntiavit Pharaoni dicens pater meus et
fratres oves eorum et armenta et cuncta quae possident venerunt
2 de terra Chanaan et ecce consistunt in terra Gessen extremos
3 quoque fratrum suorum quinque viros statuit coram rege quos
ille interrogavit quid habetis operis responderunt pastores ovium

sumus servi tui et nos et patres nostri ad peregrinandum in terra 4
tua venimus quoniam non est herba gregibus servorum tuorum
ingravescente fame in regione Chanaan petimusque ut esse nos
iubeas servos tuos in terra Gessen dixit itaque rex ad Ioseph pa- 5
ter tuus et fratres tui venerunt ad te terra Aegypti in conspectu 6
tuo est in optimo loco fac habitare eos et trade eis terram Gessen
quod si nosti esse in eis viros industrios constitue illos magistros
pecorum meorum post haec introduxit Ioseph patrem suum ad 7
regem et statuit eum coram eo qui benedicens illi et interro- 8
gatus ab eo quot sunt dies annorum vitae tuae respondit dies 9
peregrinationis vitae meae centum triginta annorum sunt parvi
et mali et non pervenerunt usque ad dies patrum meorum qui-
bus peregrinati sunt et benedicto rege egressus est foras Ioseph 10, 11
vero patri et fratribus suis dedit possessionem in Aegypto in op-
timo loco terrae solo Ramesses ut praeceperat Pharao et alebat 12
eos omnemque domum patris sui praebens cibaria singulis in 13
toto enim orbe panis deerat et oppresserat fames terram maxi-
me Aegypti et Chanaan e quibus omnem pecuniam congregavit 14
pro venditione frumenti et intulit eam in aerarium regis cumque 15
defecisset emptoris pretium venit cuncta Aegyptus ad Ioseph di-
cens da nobis panes quare morimur coram te deficiente pecunia
quibus ille respondit adducite pecora vestra et dabo vobis pro 16
eis cibos si pretium non habetis quae cum adduxissent dedit 17
eis alimenta pro equis et ovibus et bubus et asinis sustentavit-
que eos illo anno pro commutatione pecorum veneruntque anno 18
secundo et dixerunt ei non celamus dominum nostrum quod de-
ficiente pecunia pecora simul defecerint nec clam te est quod
absque corporibus et terra nihil habeamus cur ergo morimur 19
te vidente et nos et terra nostra tui erimus eme nos in servi-
tutem regiam et praebe semina ne pereunte cultore redigatur
terra in solitudinem emit igitur Ioseph omnem terram Aegypti 20
vendentibus singulis possessiones suas prae magnitudine famis
subiecitque eam Pharaoni et cunctos populos eius a novissimis 21
terminis Aegypti usque ad extremos fines eius praeter terram 22
sacerdotum quae a rege tradita fuerat eis quibus et statuta ciba-
ria ex horreis publicis praebebantur et idcirco non sunt conpulsi
vendere possessiones suas dixit ergo Ioseph ad populos en ut 23
cernitis et vos et terram vestram Pharao possidet accipite se-
mina et serite agros ut fruges habere possitis quintam partem 24

regi dabitis quattuor reliquas permitto vobis in sementem et in
25 cibos famulis et liberis vestris qui responderunt salus nostra in
manu tua est respiciat nos tantum dominus noster et laeti servie-
26 mus regi ex eo tempore usque in praesentem diem in universa
terra Aegypti regibus quinta pars solvitur et factum est quasi
in legem absque terra sacerdotali quae libera ab hac condicione
27 fuit habitavit ergo Israhel in Aegypto id est in terra Gessen et
28 possedit eam auctusque est et multiplicatus nimis et vixit in
ea decem et septem annis factique sunt omnes dies vitae illius
29 centum quadraginta septem annorum cumque adpropinquare
cerneret mortis diem vocavit filium suum Ioseph et dixit ad eum
si inveni gratiam in conspectu tuo pone manum sub femore meo
et facies mihi misericordiam et veritatem ut non sepelias me in
30 Aegypto sed dormiam cum patribus meis et auferas me de hac
terra condasque in sepulchro maiorum cui respondit Ioseph ego
31 faciam quod iussisti et ille iura ergo inquit mihi quo iurante
adoravit Israhel Deum conversus ad lectuli caput

XLVIII his ita transactis nuntiatum est Ioseph quod aegrotaret pater
eius qui adsumptis duobus filiis Manasse et Ephraim ire perrexit
2 dictumque est seni ecce filius tuus Ioseph venit ad te qui con-
3 fortatus sedit in lectulo et ingresso ad se ait Deus omnipotens
apparuit mihi in Luza quae est in terra Chanaan benedixitque
4 mihi et ait ego te augebo et multiplicabo et faciam in turbas
populorum daboque tibi terram hanc et semini tuo post te in
5 possessionem sempiternam duo igitur filii tui qui nati sunt tibi
in terra Aegypti antequam huc venirem ad te mei erunt Ephraim
6 et Manasses sicut Ruben et Symeon reputabuntur mihi reliquos
autem quos genueris post eos tui erunt et nomine fratrum suorum
7 vocabuntur in possessionibus suis mihi enim quando veniebam
de Mesopotamiam mortua est Rahel in terra Chanaan in ipso iti-
nere eratque vernum tempus et ingrediebar Ephratam et sepelivi
eam iuxta viam Ephratae quae alio nomine appellatur Bethleem
8, 9 videns autem filios eius dixit ad eum qui sunt isti respondit fi-
lii mei sunt quos dedit mihi Deus in hoc loco adduc inquit eos
10 ad me ut benedicam illis oculi enim Israhel caligabant prae ni-
mia senectute et clare videre non poterat adplicitosque ad se
11 deosculatus et circumplexus dixit ad filium non sum fraudatus
12 aspectu tuo insuper ostendit mihi Deus semen tuum cumque
tulisset eos Ioseph de gremio patris adoravit pronus in terram

et posuit Ephraim ad dexteram suam id est ad sinistram Israhel 13
Manassen vero in sinistra sua ad dexteram scilicet patris adpli-
cuitque ambos ad eum qui extendens manum dextram posuit 14
super caput Ephraim iunioris fratris sinistram autem super caput
Manasse qui maior natu erat commutans manus benedixitque 15
Ioseph filio suo et ait Deus in cuius conspectu ambulaverunt pa-
tres mei Abraham et Isaac Deus qui pascit me ab adulescentia
mea usque in praesentem diem angelus qui eruit me de cunctis 16
malis benedicat pueris et invocetur super eos nomen meum no-
mina quoque patrum meorum Abraham et Isaac et crescant in
multitudinem super terram videns autem Ioseph quod posuisset 17
pater suus dexteram manum super caput Ephraim graviter ac-
cepit et adprehensam patris manum levare conatus est de capite
Ephraim et transferre super caput Manasse dixitque ad patrem 18
non ita convenit pater quia hic est primogenitus pone dexteram
tuam super caput eius qui rennuens ait scio fili mi scio et iste 19
quidem erit in populos et multiplicabitur sed frater eius iunior
maior illo erit et semen illius crescet in gentes benedixitque eis 20
in ipso tempore dicens in te benedicetur Israhel atque dicetur
faciat tibi Deus sicut Ephraim et sicut Manasse constituitque
Ephraim ante Manassen et ait ad Ioseph filium suum en ego 21
morior et erit Deus vobiscum reducetque vos ad terram patrum
vestrorum do tibi partem unam extra fratres tuos quam tuli de 22
manu Amorrei in gladio et arcu meo

vocavit autem Iacob filios suos et ait eis congregamini ut ad- **XLIX**
nuntiem quae ventura sunt vobis diebus novissimis congrega- 2
mini et audite filii Iacob audite Israhel patrem vestrum Ruben 3
primogenitus meus tu fortitudo mea et principium doloris mei
prior in donis maior imperio effusus es sicut aqua non crescas 4
quia ascendisti cubile patris tui et maculasti stratum eius Sy- 5
meon et Levi fratres vasa iniquitatis bellantia in consilio eorum 6
ne veniat anima mea et in coetu illorum non sit gloria mea quia
in furore suo occiderunt virum et in voluntate sua suffoderunt
murum maledictus furor eorum quia pertinax et indignatio illo- 7
rum quia dura dividam eos in Iacob et dispergam illos in Israhel
Iuda te laudabunt fratres tui manus tua in cervicibus inimico- 8
rum tuorum adorabunt te filii patris tui catulus leonis Iuda a 9
praeda fili mi ascendisti requiescens accubuisti ut leo et quasi
leaena quis suscitabit eum non auferetur sceptrum de Iuda et 10

dux de femoribus eius donec veniat qui mittendus est et ipse
11 erit expectatio gentium ligans ad vineam pullum suum et ad
vitem o fili mi asinam suam lavabit vino stolam suam et san-
12 guine uvae pallium suum pulchriores oculi eius vino et dentes
13 lacte candidiores Zabulon in litore maris habitabit et in statio-
14 ne navium pertingens usque ad Sidonem Isachar asinus fortis
15 accubans inter terminos vidit requiem quod esset bona et ter-
ram quod optima et subposuit umerum suum ad portandum fac-
16 tusque est tributis serviens Dan iudicabit populum suum sicut
17 et alia tribus Israhel fiat Dan coluber in via cerastes in semi-
18 ta mordens ungulas equi ut cadat ascensor eius retro salutare
19 tuum expectabo Domine Gad accinctus proeliabitur ante eum
20 et ipse accingetur retrorsum Aser pinguis panis eius et praebe-
21 bit delicias regibus Nepthalim cervus emissus et dans eloquia
22 pulchritudinis filius adcrescens Ioseph filius adcrescens et deco-
23 rus aspectu filiae discurrerunt super murum sed exasperaverunt
24 eum et iurgati sunt inviderunt que illi habentes iacula sedit in
forti arcus eius et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum
illius per manus potentis Iacob inde pastor egressus est lapis Isra-
25 hel Deus patris tui erit adiutor tuus et Omnipotens benedicet
tibi benedictionibus caeli desuper benedictionibus abyssi iacentis
26 deorsum benedictionibus uberum et vulvae benedictiones patris
tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius donec veniret
desiderium collium aeternorum fiant in capite Ioseph et in vertice
27 nazarei inter fratres suos Beniamin lupus rapax mane comedet
28 praedam et vespere dividet spolia omnes hii in tribubus Israhel
duodecim haec locutus est eis pater suus benedixitque singulis
29 benedictionibus propriis et praecepit eis dicens ego congregor
ad populum meum sepelite me cum patribus meis in spelunca
30 duplici quae est in agro Ephron Hetthei contra Mambre in terra
Chanaan quam emit Abraham cum agro ab Ephron Hettheo in
31 possessionem sepulchri ibi sepelierunt eum et Sarram uxorem
eius ibi sepultus est Isaac cum Rebecca coniuge ibi et Lia condita
32 iacet finitisque mandatis quibus filios instruebat collegit pedes
suos super lectulum et obiit adpositusque est ad populum suum
L quod cernens Ioseph ruit super faciem patris flens et deoscu-
2 lans eum praecepitque servis suis medicis ut aromatibus con-
3 dirent patrem quibus iussa explentibus transierunt quadragin-
ta dies iste quippe mos erat cadaverum conditorum flevitque

eum Aegyptus septuaginta diebus et expleto planctus tempore 4
locutus est Ioseph ad familiam Pharaonis si inveni gratiam in
conspectu vestro loquimini in auribus Pharaonis eo quod pater 5
meus adiuraverit me dicens en morior in sepulchro meo quod
fodi mihi in terra Chanaan sepelies me ascendam igitur et se-
peliam patrem meum ac revertar dixitque ei Pharao ascende 6
et sepeli patrem tuum sicut adiuratus es quo ascendente ierunt 7
cum eo omnes senes domus Pharaonis cunctique maiores natu
terrae Aegypti domus Ioseph cum fratribus suis absque parvu- 8
lis et gregibus atque armentis quae dereliquerant in terra Gessen
habuit quoque in comitatu currus et equites et facta est turba 9
non modica veneruntque ad aream Atad quae sita est trans Ior- 10
danem ubi celebrantes exequias planctu magno atque vehementi
impleverunt septem dies quod cum vidissent habitatores terrae 11
Chanaan dixerunt planctus magnus est iste Aegyptiis et idcirco
appellaverunt nomen loci illius Planctus Aegypti fecerunt ergo 12
filii Iacob sicut praeceperat eis et portantes eum in terram Cha- 13
naan sepelierunt in spelunca duplici quam emerat Abraham cum
agro in possessionem sepulchri ab Ephron Hettheo contra faciem
Mambre reversusque est Ioseph in Aegyptum cum fratribus suis 14
et omni comitatu sepulto patre quo mortuo timentes fratres eius 15
et mutuo conloquentes ne forte memor sit iniuriae quam passus
est et reddat nobis malum omne quod fecimus mandaverunt ei 16
pater tuus praecepit nobis antequam moreretur ut haec tibi ver- 17
bis illius diceremus obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuo-
rum et peccati atque malitiae quam exercuerunt in te nos quoque
oramus ut servis Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc quibus
auditis flevit Ioseph veneruntque ad eum fratres sui et proni in 18
terram dixerunt servi tui sumus quibus ille respondit nolite ti- 19
mere num Dei possumus rennuere voluntatem vos cogitastis de 20
me malum et Deus vertit illud in bonum ut exaltaret me sicut
inpraesentiarum cernitis et salvos faceret multos populos nolite 21
metuere ego pascam vos et parvulos vestros consolatusque est
eos et blande ac leniter est locutus et habitavit in Aegypto cum 22
omni domo patris sui vixitque centum decem annis et vidit Eph-
raim filios usque ad tertiam generationem filii quoque Machir filii
Manasse nati sunt in genibus Ioseph quibus transactis locutus 23
est fratribus suis post mortem meam Deus visitabit vos et ascen-
dere faciet de terra ista ad terram quam iuravit Abraham Isaac

24 et Iacob cumque adiurasset eos atque dixisset Deus visitabit vos
25 asportate vobiscum ossa mea de loco isto mortuus est expletis
centum decem vitae suae annis et conditus aromatibus repositus
est in loculo in Aegypto

THE SECOND BOOK OF MOSES, CALLED EXODUS.

Haec sunt nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt Ae- I
gyptum cum Iacob singuli cum domibus suis introie-
runt Ruben Symeon Levi Iuda Isachar Zabulon et 2, 3
Beniamin Dan et Nepthalim Gad et Aser erant igi- 4, 5
tur omnes animae eorum qui egressi sunt de femore Iacob sep-
tuaginta Ioseph autem in Aegypto erat quo mortuo et univer- 6
sis fratribus eius omnique cognatione illa filii Israhel creverunt 7
et quasi germinantes multiplicati sunt ac roborati nimis imple-
verunt terram surrexit interea rex novus super Aegyptum qui 8
ignorabat Ioseph et ait ad populum suum ecce populus filio- 9
rum Israhel multus et fortior nobis venite sapienter opprima- 10
mus eum ne forte multiplicetur et si ingruerit contra nos bellum
addatur inimicis nostris expugnatisque nobis egrediatur e ter-
ra praeposuit itaque eis magistros operum ut adfligerent eos 11
oneribus aedificaveruntque urbes tabernaculorum Pharaoni Phi-
ton et Ramesses quantoque opprimebant eos tanto magis mul- 12
tiplicabantur et crescebant oderantque filios Israhel Aegyptii et 13
adfligebant inludentes eis atque ad amaritudinem perducebant 14
vitam eorum operibus duris luti et lateris omnique famulatu quo
in terrae operibus premebantur dixit autem rex Aegypti obse- 15
tricibus Hebraeorum quarum una vocabatur Sephra altera Phua
praecipiens eis quando obsetricabitis Hebraeas et partus tempus 16
advenerit si masculus fuerit interficite illum si femina reservate
timuerunt autem obsetrices Deum et non fecerunt iuxta prae- 17
ceptum regis Aegypti sed conservabant mares quibus ad se ac- 18
cersitis rex ait quidnam est hoc quod facere voluistis ut pueros
servaretis quae responderunt non sunt hebraeae sicut aegyptiae 19
mulieres ipsae enim obsetricandi habent scientiam et priusquam
veniamus ad eas pariunt bene ergo fecit Deus obsetricibus et 20
crevit populus confortatusque est nimis et quia timuerant ob- 21

22 setrices Deum aedificavit illis domos praecepit autem Pharao
omni populo suo dicens quicquid masculini sexus natum fuerit
in flumen proicite quicquid feminei reservate
II egressus est post haec vir de domo Levi accepta uxore stirpis
2 suae quae concepit et peperit filium et videns eum elegantem
3 abscondit tribus mensibus cumque iam celare non posset sump-
sit fiscellam scirpeam et linivit eam bitumine ac pice posuitque
4 intus infantulum et exposuit eum in carecto ripae fluminis stan-
5 te procul sorore eius et considerante eventum rei ecce autem de-
scendebat filia Pharaonis ut lavaretur in flumine et puellae eius
gradiebantur per crepidinem alvei quae cum vidisset fiscellam in
6 papyrione misit unam e famulis suis et adlatam aperiens cer-
nensque in ea parvulum vagientem miserta eius ait de infantibus
7 Hebraeorum est cui soror pueri vis inquit ut vadam et vocem ti-
8 bi hebraeam mulierem quae nutrire possit infantulum respondit
9 vade perrexit puella et vocavit matrem eius ad quam locuta filia
Pharaonis accipe ait puerum istum et nutri mihi ego tibi dabo
mercedem tuam suscepit mulier et nutrivit puerum adultumque
10 tradidit filiae Pharaonis quem illa adoptavit in locum filii voca-
11 vitque nomen eius Mosi dicens quia de aqua tuli eum in diebus
illis postquam creverat Moses egressus ad fratres suos vidit ad-
flictionem eorum et virum aegyptium percutientem quendam de
12 Hebraeis fratribus suis cumque circumspexisset huc atque illuc
et nullum adesse vidisset percussum Aegyptium abscondit sabulo
13 et egressus die altero conspexit duos Hebraeos rixantes dixitque
14 ei qui faciebat iniuriam quare percutis proximum tuum qui re-
spondit quis constituit te principem et iudicem super nos num
occidere me tu dicis sicut occidisti Aegyptium timuit Moses et
15 ait quomodo palam factum est verbum istud audivitque Pharao
sermonem hunc et quaerebat occidere Mosen qui fugiens de con-
spectu eius moratus est in terra Madian et sedit iuxta puteum
16 erant sacerdoti Madian septem filiae quae venerunt ad haurien-
das aquas et impletis canalibus adaquare cupiebant greges patris
17 sui supervenere pastores et eiecerunt eas surrexitque Moses et
18 defensis puellis adaquavit oves earum quae cum revertissent ad
Raguhel patrem suum dixit ad eas cur velocius venistis solito
19 responderunt vir aegyptius liberavit nos de manu pastorum in-
20 super et hausit aquam nobiscum potumque dedit ovibus at ille
ubi est inquit quare dimisistis hominem vocate eum ut comedat

panem iuravit ergo Moses quod habitaret cum eo accepitque 21
Sefforam filiam eius quae peperit filium quem vocavit Gersam 22
dicens advena fui in terra aliena post multum temporis mor- 23
tuus est rex Aegypti et ingemescentes filii Israhel propter opera
vociferati sunt ascenditque clamor eorum ad Deum ab operibus
et audivit gemitum eorum ac recordatus foederis quod pepigerat 24
cum Abraham et Isaac et Iacob respexit filios Israhel et cognovit 25
eos

Moses autem pascebat oves Iethro cognati sui sacerdotis Ma- **III**
dian cumque minasset gregem ad interiora deserti venit ad mon-
tem Dei Horeb apparuitque ei Dominus in flamma ignis de me- 2
dio rubi et videbat quod rubus arderet et non conbureretur di- 3
xit ergo Moses vadam et videbo visionem hanc magnam quare
non conburatur rubus cernens autem Dominus quod pergeret 4
ad videndum vocavit eum de medio rubi et ait Moses Moses qui
respondit adsum at ille ne adpropies inquit huc solve calciamen- 5
tum de pedibus tuis locus enim in quo stas terra sancta est et ait 6
ego sum Deus patris tui Deus Abraham Deus Isaac Deus Iacob
abscondit Moses faciem suam non enim audebat aspicere contra
Deum cui ait Dominus vidi adflictionem populi mei in Aegypto 7
et clamorem eius audivi propter duritiam eorum qui praesunt
operibus et sciens dolorem eius descendi ut liberarem eum de 8
manibus Aegyptiorum et educerem de terra illa in terram bonam
et spatiosam in terram quae fluit lacte et melle ad loca Chana-
nei et Hetthei et Amorrei Ferezei et Evei et Iebusei clamor ergo 9
filiorum Israhel venit ad me vidique adflictionem eorum qua ab
Aegyptiis opprimuntur sed veni mittam te ad Pharaonem ut 10
educas populum meum filios Israhel de Aegypto dixit Moses 11
ad Deum quis ego sum ut vadam ad Pharaonem et educam filios
Israhel de Aegypto qui dixit ei ero tecum et hoc habebis signum 12
quod miserim te cum eduxeris populum de Aegypto immolabis
Deo super montem istum ait Moses ad Deum ecce ego vadam 13
ad filios Israhel et dicam eis Deus patrum vestrorum misit me ad
vos si dixerint mihi quod est nomen eius quid dicam eis dixit 14
Deus ad Mosen ego sum qui sum ait sic dices filiis Israhel qui
est misit me ad vos dixitque iterum Deus ad Mosen haec dices 15
filiis Israhel Dominus Deus patrum vestrorum Deus Abraham
Deus Isaac et Deus Iacob misit me ad vos hoc nomen mihi est
in aeternum et hoc memoriale meum in generationem et gene-

16 ratione vade congrega seniores Israhel et dices ad eos Dominus
Deus patrum vestrorum apparuit mihi Deus Abraham et Deus
Isaac et Deus Iacob dicens visitans visitavi vos et omnia quae
17 acciderunt vobis in Aegypto et dixi ut educam vos de adflictio-
ne Aegypti in terram Chananei et Hetthei et Amorrei Ferezei et
18 Evei et Iebusei ad terram fluentem lacte et melle et audient vo-
cem tuam ingredierisque tu et seniores Israhel ad regem Aegypti
et dices ad eum Dominus Deus Hebraeorum vocavit nos ibimus
viam trium dierum per solitudinem ut immolemus Domino Deo
19 nostro sed ego scio quod non dimittet vos rex Aegypti ut eatis
20 nisi per manum validam extendam enim manum meam et per-
cutiam Aegyptum in cunctis mirabilibus meis quae facturus sum
21 in medio eorum post haec dimittet vos daboque gratiam popu-
lo huic coram Aegyptiis et cum egrediemini non exibitis vacui
22 sed postulabit mulier a vicina sua et ab hospita vasa argentea
et aurea ac vestes ponetisque eas super filios et filias vestras et
spoliabitis Aegyptum

IV respondens Moses ait non credent mihi neque audient vocem
2 meam sed dicent non apparuit tibi Dominus dixit ergo ad eum
3 quid est hoc quod tenes in manu tua respondit virga ait proice
eam in terram proiecit et versa est in colubrum ita ut fugeret
4 Moses dixitque Dominus extende manum tuam et adprehende
5 caudam eius extendit et tenuit versaque est in virgam ut cre-
dant inquit quod apparuerit tibi Dominus Deus patrum tuorum
6 Deus Abraham Deus Isaac Deus Iacob dixitque Dominus rur-
sum mitte manum in sinum tuum quam cum misisset in sinum
7 protulit leprosam instar nivis retrahe ait manum in sinum tuum
8 retraxit et protulit iterum et erat similis carni reliquae si non
crediderint inquit tibi neque audierint sermonem signi prioris cre-
9 dent verbo signi sequentis quod si nec duobus quidem his signis
crediderint neque audierint vocem tuam sume aquam fluminis et
effunde eam super aridam et quicquid hauseris de fluvio vertetur
10 in sanguinem ait Moses obsecro Domine non sum eloquens ab
heri et nudius tertius et ex quo locutus es ad servum tuum inpe-
11 ditioris et tardioris linguae sum dixit Dominus ad eum quis fecit
os hominis aut quis fabricatus est mutum et surdum videntem et
12 caecum nonne ego perge igitur et ego ero in ore tuo doceboque
13 te quid loquaris at ille obsecro inquit Domine mitte quem mis-
14 surus es iratus Dominus in Mosen ait Aaron frater tuus Levites

scio quod eloquens sit ecce ipse egreditur in occursum tuum vi-
densque te laetabitur corde loquere ad eum et pone verba mea 15
in ore eius ego ero in ore tuo et in ore illius et ostendam vobis
quid agere debeatis ipse loquetur pro te ad populum et erit os 16
tuum tu autem eris ei in his quae ad Deum pertinent virgam 17
quoque hanc sume in manu tua in qua facturus es signa abiit 18
Moses et reversus est ad Iethro cognatum suum dixitque ei va-
dam et revertar ad fratres meos in Aegyptum ut videam si adhuc
vivunt cui ait Iethro vade in pace dixit ergo Dominus ad Mosen 19
in Madian vade revertere in Aegyptum mortui sunt omnes qui
quaerebant animam tuam tulit Moses uxorem et filios suos et 20
inposuit eos super asinum reversusque est in Aegyptum portans
virgam Dei in manu sua dixitque ei Dominus revertenti in Ae- 21
gyptum vide ut omnia ostenta quae posui in manu tua facias
coram Pharaone ego indurabo cor eius et non dimittet populum
dicesque ad eum haec dicit Dominus filius meus primogenitus 22
meus Israhel dixi tibi dimitte filium meum ut serviat mihi et 23
noluisti dimittere eum ecce ego interficiam filium tuum primoge-
nitum cumque esset in itinere in diversorio occurrit ei Dominus 24
et volebat occidere eum tulit ilico Seffora acutissimam petram 25
et circumcidit praeputium filii sui tetigitque pedes eius et ait
sponsus sanguinum tu mihi es et dimisit eum postquam dixerat 26
sponsus sanguinum ob circumcisionem dixit autem Dominus ad 27
Aaron vade in occursum Mosi in deserto qui perrexit ei obviam
in montem Dei et osculatus est eum narravitque Moses Aaron 28
omnia verba Domini quibus miserat eum et signa quae man-
daverat veneruntque simul et congregaverunt cunctos seniores 29
filiorum Israhel locutusque est Aaron omnia verba quae dixe- 30
rat Dominus ad Mosen et fecit signa coram populo et credidit 31
populus audieruntque quod visitasset Dominus filios Israhel et
quod respexisset adflictionem eorum et proni adoraverunt

post haec ingressi sunt Moses et Aaron et dixerunt Pharaoni **V**
haec dicit Dominus Deus Israhel dimitte populum meum ut sa-
crificet mihi in deserto at ille respondit quis est Dominus ut au- 2
diam vocem eius et dimittam Israhel nescio Dominum et Israhel
non dimittam dixerunt Deus Hebraeorum vocavit nos ut eamus 3
viam trium dierum in solitudinem et sacrificemus Domino Deo
nostro ne forte accidat nobis pestis aut gladius ait ad eos rex 4
Aegypti quare Moses et Aaron sollicitatis populum ab operibus

5 suis ite ad onera vestra dixitque Pharao multus est populus ter-
rae videtis quod turba succreverit quanto magis si dederitis eis
6 requiem ab operibus praecepit ergo in die illo praefectis operum
7 et exactoribus populi dicens nequaquam ultra dabitis paleas po-
pulo ad conficiendos lateres sicut prius sed ipsi vadant et colligant
8 stipulam et mensuram laterum quos prius faciebant inponetis
super eos nec minuetis quicquam vacant enim et idcirco vocife-
9 rantur dicentes eamus et sacrificemus Deo nostro opprimantur
operibus et expleant ea ut non adquiescant verbis mendacibus
10 igitur egressi praefecti operum et exactores ad populum dixe-
11 runt sic dicit Pharao non do vobis paleas ite et colligite sicubi
12 invenire potueritis nec minuetur quicquam de opere vestro di-
spersusque est populus per omnem terram Aegypti ad colligen-
13 das paleas praefecti quoque operum instabant dicentes conplete
opus vestrum cotidie ut prius facere solebatis quando dabantur
14 vobis paleae flagellatique sunt qui praeerant operibus filiorum
Israhel ab exactoribus Pharaonis dicentibus quare non impletis
15 mensuram laterum sicut prius nec heri nec hodie veneruntque
praepositi filiorum Israhel et vociferati sunt ad Pharaonem di-
16 centes cur ita agis contra servos tuos paleae non dantur nobis
et lateres similiter imperantur en famuli tui flagellis caedimur
17 et iniuste agitur contra populum tuum qui ait vacatis otio et
18 idcirco dicitis eamus et sacrificemus Domino ite ergo et operami-
ni paleae non dabuntur vobis et reddetis consuetum numerum
19 laterum videbantque se praepositi filiorum Israhel in malo eo
quod diceretur eis non minuetur quicquam de lateribus per sin-
20 gulos dies occurreruntque Mosi et Aaron qui stabant ex adverso
21 egredientes a Pharaone et dixerunt ad eos videat Dominus et
iudicet quoniam fetere fecistis odorem nostrum coram Pharao et
22 servis eius et praebuistis ei gladium ut occideret nos reversus-
que Moses ad Dominum ait Domine cur adflixisti populum istum
23 quare misisti me ex eo enim quo ingressus sum ad Pharaonem
ut loquerer nomine tuo adflixit populum tuum et non liberasti
eos

VI dixit Dominus ad Mosen nunc videbis quae facturus sum Pha-
raoni per manum enim fortem dimittet eos et in manu robusta
2 eiciet illos de terra sua locutusque est Dominus ad Mosen dicens
3 ego Dominus qui apparui Abraham Isaac et Iacob in Deo omni-
4 potente et nomen meum Adonai non indicavi eis pepigique cum

eis foedus ut darem illis terram Chanaan terram peregrinationis
eorum in qua fuerunt advenae ego audivi gemitum filiorum Isra- 5
hel quo Aegyptii oppresserunt eos et recordatus sum pacti mei
ideo dic filiis Israhel ego Dominus qui educam vos de ergastulo 6
Aegyptiorum et eruam de servitute ac redimam in brachio ex-
celso et iudiciis magnis et adsumam vos mihi in populum et ero 7
vester Deus scietisque quod ego sim Dominus Deus vester qui
eduxerim vos de ergastulo Aegyptiorum et induxerim in ter- 8
ram super quam levavi manum meam ut darem eam Abraham
Isaac et Iacob daboque illam vobis possidendam ego Dominus
narravit ergo Moses omnia filiis Israhel qui non adquieverunt ei 9
propter angustiam spiritus et opus durissimum locutusque est 10
Dominus ad Mosen dicens ingredere et loquere ad Pharao re- 11
gem Aegypti ut dimittat filios Israhel de terra sua respondit 12
Moses coram Domino ecce filii Israhel non me audiunt et quo-
modo audiet me Pharao praesertim cum sim incircumcisus labiis
locutus est Dominus ad Mosen et Aaron et dedit mandatum ad 13
filios Israhel et ad Pharao regem Aegypti ut educerent filios Isra-
hel de terra Aegypti isti sunt principes domorum per familias 14
suas filii Ruben primogeniti Israhelis Enoch et Phallu Aesrom et
Charmi hae cognationes Ruben filii Symeon Iamuhel et Iamin et 15
Aod Iachin et Soer et Saul filius Chananitidis hae progenies Sy-
meon et haec nomina filiorum Levi per cognationes suas Gerson 16
et Caath et Merari anni autem vitae Levi fuerunt centum trigin-
ta septem filii Gerson Lobeni et Semei per cognationes suas filii 17, 18
Caath Amram et Isuar et Hebron et Ozihel annique vitae Caath
centum triginta tres filii Merari Mooli et Musi hae cognationes 19
Levi per familias suas accepit autem Amram uxorem Iocabed 20
patruelem suam quae peperit ei Aaron et Mosen fueruntque an-
ni vitae Amram centum triginta septem filii quoque Isuar Core 21
et Napheg et Zechri filii quoque Ozihel Misahel et Elsaphan et 22
Sethri accepit autem Aaron uxorem Elisabe filiam Aminadab 23
sororem Naasson quae peperit ei Nadab et Abiu et Eleazar et
Ithamar filii quoque Core Asir et Helcana et Abiasab hae sunt 24
cognationes Coritarum at vero Eleazar filius Aaron accepit uxo- 25
rem de filiabus Phutihel quae peperit ei Finees hii sunt principes
familiarum leviticarum per cognationes suas iste est Aaron et 26
Moses quibus praecepit Dominus ut educerent filios Israhel de
terra Aegypti per turmas suas hii sunt qui loquuntur ad Pharao 27

regem Aegypti ut educant filios Israhel de Aegypto iste Moses
28 et Aaron in die qua locutus est Dominus ad Mosen in terra
29 Aegypti et locutus est Dominus ad Mosen dicens ego Dominus
30 loquere ad Pharao regem Aegypti omnia quae ego loquor tibi et
ait Moses coram Domino en incircumcisus labiis sum quomodo
audiet me Pharao

VII dixitque Dominus ad Mosen ecce constitui te Deum Pharao-
2 nis Aaron frater tuus erit propheta tuus tu loqueris omnia quae
mando tibi ille loquetur ad Pharaonem ut dimittat filios Israhel
3 de terra sua sed ego indurabo cor eius et multiplicabo signa et
4 ostenta mea in terra Aegypti et non audiet vos inmittamque
manum meam super Aegyptum et educam exercitum et popu-
5 lum meum filios Israhel de terra Aegypti per iudicia maxima et
scient Aegyptii quod ego sim Dominus qui extenderim manum
meam super Aegyptum et eduxerim filios Israhel de medio eorum
6 fecit itaque Moses et Aaron sicut praeceperat Dominus ita ege-
7 runt erat autem Moses octoginta annorum et Aaron octoginta
8 trium quando locuti sunt ad Pharaonem dixitque Dominus ad
9 Mosen et Aaron cum dixerit vobis Pharao ostendite signa di-
ces ad Aaron tolle virgam tuam et proice eam coram Pharao ac
10 vertatur in colubrum ingressi itaque Moses et Aaron ad Pharao-
nem fecerunt sicut praeceperat Dominus tulitque Aaron virgam
11 coram Pharao et servis eius quae versa est in colubrum vocavit
autem Pharao sapientes et maleficos et fecerunt etiam ipsi per in-
12 cantationes aegyptias et arcana quaedam similiter proiecerunt-
que singuli virgas suas quae versae sunt in dracones sed devoravit
13 virga Aaron virgas eorum induratumque est cor Pharaonis et
14 non audivit eos sicut praeceperat Dominus dixit autem Domi-
nus ad Mosen ingravatum est cor Pharaonis non vult dimittere
15 populum vade ad eum mane ecce egredietur ad aquas et stabis
in occursum eius super ripam fluminis et virgam quae conversa
16 est in draconem tolles in manu tua dicesque ad eum Dominus
Deus Hebraeorum misit me ad te dicens dimitte populum meum
ut mihi sacrificet in deserto et usque ad praesens audire noluisti
17 haec igitur dicit Dominus in hoc scies quod Dominus sim ecce
percutiam virga quae in manu mea est aquam fluminis et ver-
18 tetur in sanguinem pisces quoque qui sunt in fluvio morientur
et conputrescent aquae et adfligentur Aegyptii bibentes aquam
19 fluminis dixit quoque Dominus ad Mosen dic ad Aaron tolle vir-

gam tuam et extende manum tuam super aquas Aegypti et super
fluvios eorum et rivos ac paludes et omnes lacus aquarum ut ver-
tantur in sanguinem et sit cruor in omni terra Aegypti tam in
ligneis vasis quam in saxeis feceruntque ita Moses et Aaron sicut 20
praeceperat Dominus et elevans virgam percussit aquam flumi-
nis coram Pharao et servis eius quae versa est in sanguinem et 21
pisces qui erant in flumine mortui sunt conputruitque fluvius et
non poterant Aegyptii bibere aquam fluminis et fuit sanguis in
tota terra Aegypti fecerunt que similiter malefici Aegyptiorum 22
incantationibus suis et induratum est cor Pharaonis nec audi-
vit eos sicut praeceperat Dominus avertitque se et ingressus est 23
domum suam nec adposuit cor etiam hac vice foderunt autem 24
omnes Aegyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent non
enim poterant bibere de aqua fluminis impletique sunt septem 25
dies postquam percussit Dominus fluvium

dixitque Dominus ad Mosen ingredere ad Pharao et dices ad **VIII**
eum haec dicit Dominus dimitte populum meum ut sacrificet
mihi sin autem nolueris dimittere ecce ego percutiam omnes 2
terminos tuos ranis et ebulliet fluvius ranas quae ascendent et 3
ingredientur domum tuam et cubiculum lectuli tui et super stra-
tum tuum et in domos servorum tuorum et in populum tuum et
in furnos tuos et in reliquias ciborum tuorum et ad te et ad po- 4
pulum tuum et ad omnes servos tuos intrabunt ranae dixitque 5
Dominus ad Mosen dic Aaron extende manum tuam super flu-
vios et super rivos ac paludes et educ ranas super terram Aegypti
extendit Aaron manum super aquas Aegypti et ascenderunt ra- 6
nae operueruntque terram Aegypti fecerunt autem et malefici 7
per incantationes suas similiter eduxeruntque ranas super terram
Aegypti vocavit autem Pharao Mosen et Aaron et dixit orate 8
Dominum ut auferat ranas a me et a populo meo et dimittam
populum ut sacrificet Domino dixitque Moses Pharaoni consti- 9
tue mihi quando deprecer pro te et pro servis tuis et pro populo
tuo ut abigantur ranae a te et a domo tua et tantum in flumine
remaneant qui respondit cras at ille iuxta verbum inquit tuum 10
ut scias quoniam non est sicut Dominus Deus noster et rece- 11
dent ranae a te et a domo tua et a servis tuis et a populo tuo
tantum in flumine remanebunt egressique sunt Moses et Aaron 12
a Pharaone et clamavit Moses ad Dominum pro sponsione rana-
rum quam condixerat Pharaoni fecitque Dominus iuxta verbum 13

Mosi et mortuae sunt ranae de domibus et de villis et de agris
14 congregaveruntque eas in inmensos aggeres et conputruit terra
15 videns autem Pharao quod data esset requies ingravavit cor suum
16 et non audivit eos sicut praeceperat Dominus dixitque Domi-
nus ad Mosen loquere ad Aaron extende virgam tuam et percute
17 pulverem terrae et sint scinifes in universa terra Aegypti fece-
runtque ita et extendit Aaron manu virgam tenens percussitque
pulverem terrae et facti sunt scinifes in hominibus et in iumen-
tis omnis pulvis terrae versus est in scinifes per totam terram
18 Aegypti feceruntque similiter malefici incantationibus suis ut
educerent scinifes et non potuerunt erantque scinifes tam in ho-
19 minibus quam in iumentis et dixerunt malefici ad Pharao digitus
Dei est induratumque est cor Pharaonis et non audivit eos sicut
20 praeceperat Dominus dixit quoque Dominus ad Mosen consurge
diluculo et sta coram Pharaone egreditur enim ad aquas et dices
ad eum haec dicit Dominus dimitte populum meum ut sacrificet
21 mihi quod si non dimiseris eum ecce ego inmittam in te et in
servos tuos et in populum tuum et in domos tuas omne genus
muscarum et implebuntur domus Aegyptiorum muscis diversi
22 generis et in universa terra in qua fuerint faciamque mirabilem
in die illa terram Gessen in qua populus meus est ut non sint ibi
23 muscae et scias quoniam ego Dominus in medio terrae ponam-
que divisionem inter populum meum et populum tuum cras erit
24 signum istud fecitque Dominus ita et venit musca gravissima in
domos Pharaonis et servorum eius et in omnem terram Aegyp-
25 ti corruptaque est terra ab huiuscemodi muscis vocavit Pharao
26 Mosen et Aaron et ait eis ite sacrificate Deo vestro in terra et
ait Moses non potest ita fieri abominationes enim Aegyptiorum
immolabimus Domino Deo nostro quod si mactaverimus ea quae
27 colunt Aegyptii coram eis lapidibus nos obruent via trium die-
rum pergemus in solitudine et sacrificabimus Domino Deo nostro
28 sicut praeceperit nobis dixitque Pharao ego dimittam vos ut sa-
crificetis Domino Deo vestro in deserto verumtamen longius ne
29 abeatis rogate pro me et ait Moses egressus a te orabo Domi-
num et recedet musca a Pharaone et a servis et a populo eius
cras verumtamen noli ultra fallere ut non dimittas populum sa-
30 crificare Domino egressusque Moses a Pharao oravit Dominum
31 qui fecit iuxta verbum illius et abstulit muscas a Pharao et a ser-
32 vis et a populo eius non superfuit ne una quidem et ingravatum

est cor Pharaonis ita ut ne hac quidem vice dimitteret populum
dixit autem Dominus ad Mosen ingredere ad Pharaonem et IX
loquere ad eum haec dicit Dominus Deus Hebraeorum dimitte
populum meum ut sacrificet mihi quod si adhuc rennuis et reti- 2
nes eos ecce manus mea erit super agros tuos et super equos et 3
asinos et camelos et boves et oves pestis valde gravis et faciet 4
Dominus mirabile inter possessiones Israhel et possessiones Ae-
gyptiorum ut nihil omnino intereat ex his quae pertinent ad filios
Israhel constituitque Dominus tempus dicens cras faciet Domi- 5
nus verbum istud in terra fecit ergo Dominus verbum hoc altero 6
die mortuaque sunt omnia animantia Aegyptiorum de animali-
bus vero filiorum Israhel nihil omnino periit et misit Pharao ad 7
videndum nec erat quicquam mortuum de his quae possidebat
Israhel ingravatumque est cor Pharaonis et non dimisit populum
et dixit Dominus ad Mosen et Aaron tollite plenas manus cineris 8
de camino et spargat illud Moses in caelum coram Pharao sitque 9
pulvis super omnem terram Aegypti erunt enim in hominibus et
in iumentis vulnera et vesicae turgentes in universa terra Aegyp-
ti tuleruntque cinerem de camino et steterunt contra Pharao et 10
sparsit illud Moses in caelum factaque sunt vulnera vesicarum
turgentium in hominibus et in iumentis nec poterant malefici 11
stare coram Mosen propter vulnera quae in illis erant et in om-
ni terra Aegypti induravitque Dominus cor Pharaonis et non 12
audivit eos sicut locutus est Dominus ad Mosen dixit quoque 13
Dominus ad Mosen mane consurge et sta coram Pharao et dices
ad eum haec dicit Dominus Deus Hebraeorum dimitte populum
meum ut sacrificet mihi quia in hac vice mittam omnes plagas 14
meas super cor tuum super servos tuos et super populum tuum
ut scias quod non sit similis mei in omni terra nunc enim ex- 15
tendens manum percutiam te et populum tuum peste peribisque
de terra idcirco autem posui te ut ostendam in te fortitudinem 16
meam et narretur nomen meum in omni terra adhuc retines po- 17
pulum meum et non vis eum dimittere en pluam hac ipsa hora 18
cras grandinem multam nimis qualis non fuit in Aegypto a die
qua fundata est usque in praesens tempus mitte ergo iam nunc 19
et congrega iumenta tua et omnia quae habes in agro homines
enim et iumenta et universa quae inventa fuerint foris nec congre-
gata de agris ceciderit que super ea grando morientur qui timuit 20
verbum Domini de servis Pharao fecit confugere servos suos et

21 iumenta in domos qui autem neglexit sermonem Domini dimi-
22 sit servos suos et iumenta in agris et dixit Dominus ad Mosen
extende manum tuam in caelum ut fiat grando in universa terra
Aegypti super homines et super iumenta et super omnem her-
23 bam agri in terra Aegypti extenditque Moses virgam in caelum
et Dominus dedit tonitrua et grandinem ac discurrentia fulgura
super terram pluitque Dominus grandinem super terram Aegyp-
24 ti et grando et ignis inmixta pariter ferebantur tantaeque fuit
magnitudinis quanta ante numquam apparuit in universa terra
25 Aegypti ex quo gens illa condita est et percussit grando in om-
ni terra Aegypti cuncta quae fuerunt in agris ab homine usque
ad iumentum cunctam herbam agri percussit grando et omne
26 lignum regionis confregit tantum in terra Gessen ubi erant filii
27 Israhel grando non cecidit misitque Pharao et vocavit Mosen et
Aaron dicens ad eos peccavi etiam nunc Dominus iustus ego et
28 populus meus impii orate Dominum et desinant tonitrua Dei et
29 grando ut dimittam vos et nequaquam hic ultra maneatis ait
Moses cum egressus fuero de urbe extendam palmas meas ad
Dominum et cessabunt tonitrua et grando non erit ut scias quia
30 Domini est terra novi autem quod et tu et servi tui necdum
31 timeatis Dominum Deum linum ergo et hordeum laesum est eo
quod hordeum esset virens et linum iam folliculos germinaret
32, 33 triticum autem et far non sunt laesa quia serotina erant egres-
susque Moses a Pharaone et ex urbe tetendit manus ad Dominum
et cessaverunt tonitrua et grando nec ultra stillavit pluvia super
34 terram videns autem Pharao quod cessasset pluvia et grando
35 et tonitrua auxit peccatum et ingravatum est cor eius et ser-
vorum illius et induratum nimis nec dimisit filios Israhel sicut
praeceperat Dominus per manum Mosi

X et dixit Dominus ad Mosen ingredere ad Pharao ego enim in-
duravi cor eius et servorum illius ut faciam signa mea haec in eo
2 et narres in auribus filii tui et nepotum tuorum quotiens contri-
verim Aegyptios et signa mea fecerim in eis et sciatis quia ego
3 Dominus introierunt ergo Moses et Aaron ad Pharaonem et di-
xerunt ad eum haec dicit Dominus Deus Hebraeorum usquequo
4 non vis subici mihi dimitte populum meum ut sacrificet mihi sin
autem resistis et non vis dimittere eum ecce ego inducam cras
5 lucustam in fines tuos quae operiat superficiem terrae nec quic-
quam eius appareat sed comedatur quod residuum fuit grandini

conrodet enim omnia ligna quae germinant in agris et imple- 6
bunt domos tuas et servorum tuorum et omnium Aegyptiorum
quantam non viderunt patres tui et avi ex quo orti sunt super
terram usque in praesentem diem avertitque se et egressus est
a Pharaone dixerunt autem servi Pharaonis ad eum usquequo 7
patiemur hoc scandalum dimitte homines ut sacrificent Domino
Deo suo nonne vides quod perierit Aegyptus revocaveruntque 8
Mosen et Aaron ad Pharaonem qui dixit eis ite sacrificate Domi-
no Deo vestro quinam sunt qui ituri sunt ait Moses cum parvulis 9
nostris et senibus pergemus cum filiis et filiabus cum ovibus et
armentis est enim sollemnitas Domini nostri et respondit sic 10
Dominus sit vobiscum quomodo ego dimittam vos et parvulos
vestros cui dubium est quod pessime cogitetis non fiet ita sed 11
ite tantum viri et sacrificate Domino hoc enim et ipsi petistis
statimque eiecti sunt de conspectu Pharaonis dixit autem Do- 12
minus ad Mosen extende manum tuam super terram Aegypti ad
lucustam ut ascendat super eam et devoret omnem herbam quae
residua fuit grandini extendit Moses virgam super terram Ae- 13
gypti et Dominus induxit ventum urentem tota illa die ac nocte
et mane facto ventus urens levavit lucustas quae ascenderunt 14
super universam terram Aegypti et sederunt in cunctis finibus
Aegyptiorum innumerabiles quales ante illud tempus non fuerant
nec postea futurae sunt operueruntque universam superficiem 15
terrae vastantes omnia devorata est igitur herba terrae et quic-
quid pomorum in arboribus fuit quae grando dimiserat nihilque
omnino virens relictum est in lignis et in herbis terrae in cuncta
Aegypto quam ob rem festinus Pharao vocavit Mosen et Aaron 16
et dixit eis peccavi in Dominum Deum vestrum et in vos sed 17
nunc dimittite peccatum mihi etiam hac vice et rogate Dominum
Deum vestrum ut auferat a me mortem istam egressusque est de 18
conspectu Pharaonis et oravit Dominum qui flare fecit ventum 19
ab occidente vehementissimum et arreptam lucustam proiecit in
mare Rubrum non remansit ne una quidem in cunctis finibus
Aegypti et induravit Dominus cor Pharaonis nec dimisit filios 20
Israhel dixit autem Dominus ad Mosen extende manum tuam 21
in caelum et sint tenebrae super terram Aegypti tam densae ut
palpari queant extendit Moses manum in caelum et factae sunt 22
tenebrae horribiles in universa terra Aegypti tribus diebus nemo 23
vidit fratrem suum nec movit se de loco in quo erat ubicumque

24 autem habitabant filii Israhel lux erat vocavitque Pharao Mosen
et Aaron et dixit eis ite sacrificate Domino oves tantum vestrae
25 et armenta remaneant parvuli vestri eant vobiscum ait Moses
hostias quoque et holocausta dabis nobis quae offeramus Domi-
26 no Deo nostro cuncti greges pergent nobiscum non remanebit
ex eis ungula quae necessaria sunt in cultum Domini Dei nostri
praesertim cum ignoremus quid debeat immolari donec ad ipsum
27 locum perveniamus induravit autem Dominus cor Pharaonis et
28 noluit dimittere eos dixitque Pharao ad eum recede a me ca-
ve ne ultra videas faciem meam quocumque die apparueris mihi
29 morieris respondit Moses ita fiat ut locutus es non videbo ultra
faciem tuam

XI et dixit Dominus ad Mosen adhuc una plaga tangam Pharao-
nem et Aegyptum et post haec dimittet vos et exire conpellet
2 dices ergo omni plebi ut postulet vir ab amico suo et mulier a
3 vicina sua vasa argentea et aurea dabit autem Dominus gratiam
populo coram Aegyptiis fuitque Moses vir magnus valde in terra
4 Aegypti coram servis Pharao et omni populo et ait haec dicit
5 Dominus media nocte egrediar in Aegyptum et morietur omne
primogenitum in terra Aegyptiorum a primogenito Pharaonis qui
sedet in solio eius usque ad primogenitum ancillae quae est ad
6 molam et omnia primogenita iumentorum eritque clamor ma-
gnus in universa terra Aegypti qualis nec ante fuit nec postea
7 futurus est apud omnes autem filios Israhel non muttiet canis
ab homine usque ad pecus ut sciatis quanto miraculo dividat Do-
8 minus Aegyptios et Israhel descendentque omnes servi tui isti
ad me et adorabunt me dicentes egredere tu et omnis populus
9 qui subiectus est tibi post haec egrediemur et exivit a Pharao-
ne iratus nimis dixit autem Dominus ad Mosen non audiet vos
10 Pharao ut multa signa fiant in terra Aegypti Moses autem et
Aaron fecerunt omnia ostenta quae scripta sunt coram Pharaone
et induravit Dominus cor Pharaonis nec dimisit filios Israhel de
terra sua

XII dixit quoque Dominus ad Mosen et Aaron in terra Aegypti
2 mensis iste vobis principium mensuum primus erit in mensibus
3 anni loquimini ad universum coetum filiorum Israhel et dicite
eis decima die mensis huius tollat unusquisque agnum per fa-
4 milias et domos suas sin autem minor est numerus ut sufficere
possit ad vescendum agnum adsumet vicinum suum qui iunctus

est domui eius iuxta numerum animarum quae sufficere possunt
ad esum agni erit autem agnus absque macula masculus annicu- 5
lus iuxta quem ritum tolletis et hedum et servabitis eum usque 6
ad quartamdecimam diem mensis huius immolabitque eum uni-
versa multitudo filiorum Israhel ad vesperam et sument de san- 7
guine ac ponent super utrumque postem et in superliminaribus
domorum in quibus comedent illum et edent carnes nocte illa 8
assas igni et azymos panes cum lactucis agrestibus non come- 9
detis ex eo crudum quid nec coctum aqua sed assum tantum igni
caput cum pedibus eius et intestinis vorabitis nec remanebit ex 10
eo quicquam usque mane si quid residui fuerit igne conburetis
sic autem comedetis illum renes vestros accingetis calciamenta 11
habebitis in pedibus tenentes baculos in manibus et comedetis
festinantes est enim phase id est transitus Domini et transibo 12
per terram Aegypti nocte illa percutiamque omne primogenitum
in terra Aegypti ab homine usque ad pecus et in cunctis diis
Aegypti faciam iudicia ego Dominus erit autem sanguis vobis 13
in signum in aedibus in quibus eritis et videbo sanguinem ac
transibo vos nec erit in vobis plaga disperdens quando percusse-
ro terram Aegypti habebitis autem hanc diem in monumentum 14
et celebrabitis eam sollemnem Domino in generationibus vestris
cultu sempiterno septem diebus azyma comedetis in die primo 15
non erit fermentum in domibus vestris quicumque comederit fer-
mentatum peribit anima illa de Israhel a primo die usque ad diem
septimum dies prima erit sancta atque sollemnis et dies septima 16
eadem festivitate venerabilis nihil operis facietis in eis exceptis
his quae ad vescendum pertinent et observabitis azyma in ea- 17
dem enim ipsa die educam exercitum vestrum de terra Aegypti
et custodietis diem istum in generationes vestras ritu perpetuo
primo mense quartadecima die mensis ad vesperam comedetis 18
azyma usque ad diem vicesimam primam eiusdem mensis ad ve-
speram septem diebus fermentum non invenietur in domibus 19
vestris qui comederit fermentatum peribit anima eius de coetu
Israhel tam de advenis quam de indigenis terrae omne fermen- 20
tatum non comedetis in cunctis habitaculis vestris edetis azyma
vocavit autem Moses omnes seniores filiorum Israhel et dixit ad 21
eos ite tollentes animal per familias vestras immolate phase fa- 22
sciculumque hysopi tinguite sanguine qui est in limine et aspergi-
te ex eo superliminare et utrumque postem nullus vestrum egre-

23 diatur ostium domus suae usque mane transibit enim Dominus
percutiens Aegyptios cumque viderit sanguinem in superliminari
et in utroque poste transcendet ostium et non sinet percussorem
24 ingredi domos vestras et laedere custodi verbum istud legiti-
25 mum tibi et filiis tuis usque in aeternum cumque introieritis
terram quam Dominus daturus est vobis ut pollicitus est obser-
26 vabitis caerimonias istas et cum dixerint vobis filii vestri quae
27 est ista religio dicetis eis victima transitus Domini est quan-
do transivit super domos filiorum Israhel in Aegypto percutiens
Aegyptios et domos nostras liberans incurvatusque populus ado-
28 ravit et egressi filii Israhel fecerunt sicut praeceperat Dominus
29 Mosi et Aaron factum est autem in noctis medio percussit Do-
minus omne primogenitum in terra Aegypti a primogenito Pha-
raonis qui sedebat in solio eius usque ad primogenitum captivae
30 quae erat in carcere et omne primogenitum iumentorum surre-
xitque Pharao nocte et omnes servi eius cunctaque Aegyptus et
ortus est clamor magnus in Aegypto neque enim erat domus in
31 qua non iaceret mortuus vocatisque Mosen et Aaron nocte ait
surgite egredimini a populo meo et vos et filii Israhel ite immo-
32 late Domino sicut dicitis oves vestras et armenta adsumite ut
33 petieratis et abeuntes benedicite mihi urguebantque Aegyptii
34 populum de terra exire velociter dicentes omnes moriemur tu-
lit igitur populus conspersam farinam antequam fermentaretur
35 et ligans in palliis posuit super umeros suos feceruntque filii
Israhel sicut praeceperat Moses et petierunt ab Aegyptiis vasa
36 argentea et aurea vestemque plurimam dedit autem Dominus
gratiam populo coram Aegyptiis ut commodarent eis et spolia-
37 verunt Aegyptios profectique sunt filii Israhel de Ramesse in
Soccoth sescenta ferme milia peditum virorum absque parvulis
38 sed et vulgus promiscuum innumerabile ascendit cum eis oves et
39 armenta et animantia diversi generis multa nimis coxeruntque
farinam quam dudum conspersam de Aegypto tulerant et fece-
runt subcinericios panes azymos neque enim poterant fermentari
cogentibus exire Aegyptiis et nullam facere sinentibus moram nec
40 pulmenti quicquam occurrerant praeparare habitatio autem fi-
liorum Israhel qua manserant in Aegypto fuit quadringentorum
41 triginta annorum quibus expletis eadem die egressus est om-
42 nis exercitus Domini de terra Aegypti nox est ista observabilis
Domini quando eduxit eos de terra Aegypti hanc observare de-

bent omnes filii Israhel in generationibus suis dixitque Dominus 43
ad Mosen et Aaron haec est religio phase omnis alienigena non
comedet ex eo omnis autem servus empticius circumcidetur et 44
sic comedet advena et mercennarius non edent ex eo in una 45, 46
domo comedetur nec efferetis de carnibus eius foras nec os illius
confringetis omnis coetus filiorum Israhel faciet illud quod si 47, 48
quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam et face-
re phase Domini circumcidetur prius omne masculinum eius et
tunc rite celebrabit eritque sicut indigena terrae si quis autem
circumcisus non fuerit non vescetur ex eo eadem lex erit indi- 49
genae et colono qui peregrinatur apud vos fecerunt omnes filii 50
Israhel sicut praeceperat Dominus Mosi et Aaron et in eadem 51
die eduxit Dominus filios Israhel de terra Aegypti per turmas
suas

locutusque est Dominus ad Mosen dicens sanctifica mihi om- **XIII**, 2
ne primogenitum quod aperit vulvam in filiis Israhel tam de ho-
minibus quam de iumentis mea sunt enim omnia et ait Moses ad 3
populum mementote diei huius in qua egressi estis de Aegypto et
de domo servitutis quoniam in manu forti eduxit vos Dominus de
loco isto ut non comedatis fermentatum panem hodie egredimi- 4
ni mense novarum frugum cumque te introduxerit Dominus in 5
terram Chananei et Hetthei et Amorrei et Evei et Iebusei quam
iuravit patribus tuis ut daret tibi terram fluentem lacte et melle
celebrabis hunc morem sacrorum mense isto septem diebus ve- 6
sceris azymis et in die septimo erit sollemnitas Domini azyma 7
comedetis septem diebus non apparebit apud te aliquid fermen-
tatum nec in cunctis finibus tuis narrabisque filio tuo in die illo 8
dicens hoc est quod fecit Dominus mihi quando egressus sum de
Aegypto et erit quasi signum in manu tua et quasi monumen- 9
tum ante oculos tuos et ut lex Domini semper in ore tuo in manu
enim forti eduxit te Dominus de Aegypto custodies huiuscemo- 10
di cultum statuto tempore a diebus in dies cumque introduxerit 11
te in terram Chananei sicut iuravit tibi et patribus tuis et de-
derit eam tibi separabis omne quod aperit vulvam Domino et 12
quod primitivum est in pecoribus tuis quicquid habueris ma-
sculini sexus consecrabis Domino primogenitum asini mutabis 13
ove quod si non redemeris interficies omne autem primogenitum
hominis de filiis tuis pretio redimes cumque interrogaverit te 14
filius tuus cras dicens quid est hoc respondebis ei in manu forti

15 eduxit nos Dominus de Aegypto de domo servitutis nam cum
induratus esset Pharao et nollet nos dimittere occidit Dominus
omne primogenitum in terra Aegypti a primogenito hominis us-
que ad primogenitum iumentorum idcirco immolo Domino omne
quod aperit vulvam masculini sexus et omnia primogenita fi-
16 liorum meorum redimo erit igitur quasi signum in manu tua et
quasi adpensum quid ob recordationem inter oculos tuos eo quod
17 in manu forti eduxerit nos Dominus de Aegypto igitur cum emi-
sisset Pharao populum non eos duxit Dominus per viam terrae
Philisthim quae vicina est reputans ne forte paeniteret eum si vi-
disset adversum se bella consurgere et reverteretur in Aegyptum
18 sed circumduxit per viam deserti quae est iuxta mare Rubrum
19 et armati ascenderunt filii Israhel de terra Aegypti tulit quoque
Moses ossa Ioseph secum eo quod adiurasset filios Israhel dicens
20 visitabit vos Deus efferte ossa mea hinc vobiscum profectique de
Soccoth castrametati sunt in Etham in extremis finibus solitudi-
21 nis Dominus autem praecedebat eos ad ostendendam viam per
diem in columna nubis et per noctem in columna ignis ut dux
22 esset itineris utroque tempore numquam defuit columna nubis
per diem nec columna ignis per noctem coram populo

XIV, 2 locutus est autem Dominus ad Mosen dicens loquere filiis
Israhel reversi castrametentur e regione Phiahiroth quae est inter
Magdolum et mare contra Beelsephon in conspectu eius castra
3 ponetis super mare dicturusque est Pharao super filiis Israhel
4 coartati sunt in terra conclusit eos desertum et indurabo cor
eius ac persequetur vos et glorificabor in Pharao et in omni ex-
ercitu eius scientque Aegyptii quia ego sum Dominus feceruntque
5 ita et nuntiatum est regi Aegyptiorum quod fugisset populus in-
mutatumque est cor Pharaonis et servorum eius super populo et
dixerunt quid voluimus facere ut dimitteremus Israhel ne servi-
6 ret nobis iunxit ergo currum et omnem populum suum adsump-
7 sit secum tulitque sescentos currus electos quicquid in Aegypto
8 curruum fuit et duces totius exercitus induravitque Dominus
cor Pharaonis regis Aegypti et persecutus est filios Israhel at illi
9 egressi erant in manu excelsa cumque persequerentur Aegyptii
vestigia praecedentium reppererunt eos in castris super mare om-
nis equitatus et currus Pharaonis et universus exercitus erant in
10 Ahiroth contra Beelsephon cumque adpropinquasset Pharao le-
vantes filii Israhel oculos viderunt Aegyptios post se et timuerunt

valde clamaveruntque ad Dominum et dixerunt ad Mosen forsi- 11
tan non erant sepulchra in Aegypto ideo tulisti nos ut moreremur
in solitudine quid hoc facere voluisti ut educeres nos ex Aegypto
nonne iste est sermo quem loquebamur ad te in Aegypto dicen- 12
tes recede a nobis ut serviamus Aegyptiis multo enim melius est
servire eis quam mori in solitudine et ait Moses ad populum 13
nolite timere state et videte magnalia Domini quae facturus est
hodie Aegyptios enim quos nunc videtis nequaquam ultra vide-
bitis usque in sempiternum Dominus pugnabit pro vobis et vos 14
tacebitis dixitque Dominus ad Mosen quid clamas ad me loque- 15
re filiis Israhel ut proficiscantur tu autem eleva virgam tuam 16
et extende manum super mare et divide illud ut gradiantur filii
Israhel in medio mari per siccum ego autem indurabo cor Ae- 17
gyptiorum ut persequantur vos et glorificabor in Pharaone et in
omni exercitu eius in curribus et in equitibus illius et scient Ae- 18
gyptii quia ego sum Dominus cum glorificatus fuero in Pharaone
et in curribus atque in equitibus eius tollensque se angelus Dei 19
qui praecedebat castra Israhel abiit post eos et cum eo pariter
columna nubis priora dimittens post tergum stetit inter castra 20
Aegyptiorum et castra Israhel et erat nubes tenebrosa et inlumi-
nans noctem ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non
valerent cumque extendisset Moses manum super mare abstu- 21
lit illud Dominus flante vento vehementi et urente tota nocte et
vertit in siccum divisaque est aqua et ingressi sunt filii Israhel 22
per medium maris sicci erat enim aqua quasi murus a dextra
eorum et leva persequentesque Aegyptii ingressi sunt post eos 23
omnis equitatus Pharaonis currus eius et equites per medium
maris iamque advenerat vigilia matutina et ecce respiciens Do- 24
minus super castra Aegyptiorum per columnam ignis et nubis
interfecit exercitum eorum et subvertit rotas curruum fereban- 25
turque in profundum dixerunt ergo Aegyptii fugiamus Israhelem
Dominus enim pugnat pro eis contra nos et ait Dominus ad 26
Mosen extende manum tuam super mare ut revertantur aquae
ad Aegyptios super currus et equites eorum cumque extendis- 27
set Moses manum contra mare reversum est primo diluculo ad
priorem locum fugientibusque Aegyptiis occurrerunt aquae et in-
volvit eos Dominus in mediis fluctibus reversaeque sunt aquae 28
et operuerunt currus et equites cuncti exercitus Pharaonis qui
sequentes ingressi fuerant mare ne unus quidem superfuit ex eis

29 filii autem Israhel perrexerunt per medium sicci maris et aquae
30 eis erant quasi pro muro a dextris et a sinistris liberavitque
31 Dominus in die illo Israhel de manu Aegyptiorum et viderunt
Aegyptios mortuos super litus maris et manum magnam quam
exercuerat Dominus contra eos timuitque populus Dominum et
crediderunt Domino et Mosi servo eius

XV tunc cecinit Moses et filii Israhel carmen hoc Domino et di-
xerunt cantemus Domino gloriose enim magnificatus est equum
2 et ascensorem deiecit in mare fortitudo mea et laus mea Domi-
nus et factus est mihi in salutem iste Deus meus et glorificabo
3 eum Deus patris mei et exaltabo eum Dominus quasi vir pu-
4 gnator Omnipotens nomen eius currus Pharaonis et exercitum
eius proiecit in mare electi principes eius submersi sunt in mari
5 Rubro abyssi operuerunt eos descenderunt in profundum qua-
6 si lapis dextera tua Domine magnifice in fortitudine dextera
7 tua Domine percussit inimicum et in multitudine gloriae tuae
deposuisti adversarios meos misisti iram tuam quae devoravit
8 eos ut stipulam et in spiritu furoris tui congregatae sunt aquae
9 stetit unda fluens congregatae sunt abyssi in medio mari dixit
inimicus persequar et conprehendam dividam spolia implebitur
anima mea evaginabo gladium meum interficiet eos manus mea
10 flavit spiritus tuus et operuit eos mare submersi sunt quasi plum-
11 bum in aquis vehementibus quis similis tui in fortibus Domine
quis similis tui magnificus in sanctitate terribilis atque laudabi-
12 lis et faciens mirabilia extendisti manum tuam et devoravit eos
13 terra dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti et
portasti eum in fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum
14 adtenderunt populi et irati sunt dolores obtinuerunt habitatores
15 Philisthim tunc conturbati sunt principes Edom robustos Moab
16 obtinuit tremor obriguerunt omnes habitatores Chanaan inruat
super eos formido et pavor in magnitudine brachii tui fiant inmo-
biles quasi lapis donec pertranseat populus tuus Domine donec
17 pertranseat populus tuus iste quem possedisti introduces eos
et plantabis in monte hereditatis tuae firmissimo habitaculo tuo
quod operatus es Domine sanctuarium Domine quod firmaverunt
18, 19 manus tuae Dominus regnabit in aeternum et ultra ingressus
est enim equus Pharao cum curribus et equitibus eius in ma-
re et reduxit super eos Dominus aquas maris filii autem Israhel
20 ambulaverunt per siccum in medio eius sumpsit ergo Maria pro-

phetis soror Aaron tympanum in manu egressaeque sunt omnes
mulieres post eam cum tympanis et choris quibus praecinebat 21
dicens cantemus Domino gloriose enim magnificatus est equum
et ascensorem eius deiecit in mare tulit autem Moses Israhel 22
de mari Rubro et egressi sunt in desertum Sur ambulaveruntque
tribus diebus per solitudinem et non inveniebant aquam et ve- 23
nerunt in Marath nec poterant bibere aquas de Mara eo quod
essent amarae unde et congruum loco nomen inposuit vocans
illud Mara id est amaritudinem et murmuravit populus con- 24
tra Mosen dicens quid bibemus at ille clamavit ad Dominum 25
qui ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas in dulcedi-
nem versae sunt ibi constituit ei praecepta atque iudicia et ibi
temptavit eum dicens si audieris vocem Domini Dei tui et quod 26
rectum est coram eo feceris et oboedieris mandatis eius custodie-
risque omnia praecepta illius cunctum languorem quem posui in
Aegypto non inducam super te ego enim Dominus sanator tuus
venerunt autem in Helim ubi erant duodecim fontes aquarum et 27
septuaginta palmae et castrametati sunt iuxta aquas

profectique sunt de Helim et venit omnis multitudo filiorum **XVI**
Israhel in desertum Sin quod est inter Helim et Sinai quintode-
cimo die mensis secundi postquam egressi sunt de terra Aegypti
et murmuravit omnis congregatio filiorum Israhel contra Mosen 2
et contra Aaron in solitudine dixeruntque ad eos filii Israhel uti- 3
nam mortui essemus per manum Domini in terra Aegypti quando
sedebamus super ollas carnium et comedebamus panes in satu-
ritate cur eduxistis nos in desertum istud ut occideretis omnem
multitudinem fame dixit autem Dominus ad Mosen ecce ego 4
pluam vobis panes de caelo egrediatur populus et colligat quae
sufficiunt per singulos dies ut temptem eum utrum ambulet in
lege mea an non die autem sexta parent quod inferant et sit 5
duplum quam colligere solebant per singulos dies dixeruntque 6
Moses et Aaron ad omnes filios Israhel vespere scietis quod Do-
minus eduxerit vos de terra Aegypti et mane videbitis gloriam 7
Domini audivit enim murmur vestrum contra Dominum nos ve-
ro quid sumus quia mussitatis contra nos et ait Moses dabit 8
Dominus vobis vespere carnes edere et mane panes in saturi-
tate eo quod audierit murmurationes vestras quibus murmurati
estis contra eum nos enim quid sumus nec contra nos est mur-
mur vestrum sed contra Dominum dixitque Moses ad Aaron 9

dic universae congregationi filiorum Israhel accedite coram Do-
10 mino audivit enim murmur vestrum cumque loqueretur Aaron
ad omnem coetum filiorum Israhel respexerunt ad solitudinem
11 et ecce gloria Domini apparuit in nube locutus est autem Do-
12 minus ad Mosen dicens audivi murmurationes filiorum Israhel
loquere ad eos vespere comedetis carnes et mane saturabimini
13 panibus scietisque quod sim Dominus Deus vester factum est
ergo vespere et ascendens coturnix operuit castra mane quoque
14 ros iacuit per circuitum castrorum cumque operuisset superfi-
ciem terrae apparuit in solitudine minutum et quasi pilo tunsum
15 in similitudinem pruinae super terram quod cum vidissent filii
Israhel dixerunt ad invicem man hu quod significat quid est hoc
ignorabant enim quid esset quibus ait Moses iste est panis quem
16 dedit Dominus vobis ad vescendum hic est sermo quem prae-
cepit Dominus colligat ex eo unusquisque quantum sufficiat ad
vescendum gomor per singula capita iuxta numerum animarum
17 vestrarum quae habitant in tabernaculo sic tolletis feceruntque
18 ita filii Israhel et collegerunt alius plus alius minus et mensi sunt
ad mensuram gomor nec qui plus collegerat habuit amplius nec
qui minus paraverat repperit minus sed singuli iuxta id quod
19 edere poterant congregarunt dixitque Moses ad eos nullus re-
20 linquat ex eo in mane qui non audierunt eum sed dimiserunt
quidam ex eis usque mane et scatere coepit vermibus atque con-
21 putruit et iratus est contra eos Moses colligebant autem mane
singuli quantum sufficere poterat ad vescendum cumque incal-
22 uisset sol liquefiebat in die vero sexta collegerunt cibos duplices
id est duo gomor per singulos homines venerunt autem omnes
23 principes multitudinis et narraverunt Mosi qui ait eis hoc est
quod locutus est Dominus requies sabbati sanctificata erit Domi-
no cras quodcumque operandum est facite et quae coquenda sunt
coquite quicquid autem reliquum fuerit reponite usque in mane
24 feceruntque ita ut praeceperat Moses et non conputruit neque
25 vermis inventus est in eo dixitque Moses comedite illud hodie
26 quia sabbatum est Domino non invenietur hodie in agro sex die-
bus colligite in die autem septimo sabbatum est Domino idcirco
27 non invenietur venit septima dies et egressi de populo ut collige-
28 rent non invenerunt dixit autem Dominus ad Mosen usquequo
29 non vultis custodire mandata mea et legem meam videte quod
Dominus dederit vobis sabbatum et propter hoc tribuerit vobis

die sexto cibos duplices maneat unusquisque apud semet ipsum
nullus egrediatur de loco suo die septimo et sabbatizavit po- 30
pulus die septimo appellavitque domus Israhel nomen eius man 31
quod erat quasi semen coriandri album gustusque eius quasi simi-
lae cum melle dixit autem Moses iste est sermo quem praecepit 32
Dominus imple gomor ex eo et custodiatur in futuras retro ge-
nerationes ut noverint panem quo alui vos in solitudine quando
educti estis de terra Aegypti dixitque Moses ad Aaron sume vas 33
unum et mitte ibi man quantum potest capere gomor et repo-
ne coram Domino ad servandum in generationes vestras sicut 34
praecepit Dominus Mosi posuitque illud Aaron in tabernaculo
reservandum filii autem Israhel comederunt man quadraginta 35
annis donec venirent in terram habitabilem hoc cibo aliti sunt
usquequo tangerent fines terrae Chanaan gomor autem decima 36
pars est oephi

igitur profecta omnis multitudo filiorum Israhel de deserto Sin **XVII**
per mansiones suas iuxta sermonem Domini castrametata est in
Raphidim ubi non erat aqua ad bibendum populo qui iurgatus 2
contra Mosen ait da nobis aquam ut bibamus quibus respondit
Moses quid iurgamini contra me cur temptatis Dominum sitivit 3
ergo populus ibi pro aquae penuria et murmuravit contra Mosen
dicens cur nos exire fecisti de Aegypto ut occideres et nos et libe-
ros nostros ac iumenta siti clamavit autem Moses ad Dominum 4
dicens quid faciam populo huic adhuc pauxillum et lapidabunt
me ait Dominus ad Mosen antecede populum et sume tecum de 5
senibus Israhel et virgam qua percussisti fluvium tolle in manu
tua et vade en ego stabo coram te ibi super petram Horeb percu- 6
tiesque petram et exibit ex ea aqua ut bibat populus fecit Moses
ita coram senibus Israhel et vocavit nomen loci illius Temptatio 7
propter iurgium filiorum Israhel et quia temptaverunt Dominum
dicentes estne Dominus in nobis an non venit autem Amalech 8
et pugnabat contra Israhel in Raphidim dixitque Moses ad Io- 9
sue elige viros et egressus pugna contra Amalech cras ego stabo
in vertice collis habens virgam Dei in manu mea fecit Iosue ut 10
locutus ei erat Moses et pugnavit contra Amalech Moses autem
et Aaron et Hur ascenderunt super verticem collis cumque leva- 11
ret Moses manus vincebat Israhel sin autem paululum remisisset
superabat Amalech manus autem Mosi erant graves sumentes 12
igitur lapidem posuerunt subter eum in quo sedit Aaron autem

et Hur sustentabant manus eius ex utraque parte et factum est
13 ut manus ipsius non lassarentur usque ad occasum solis fuga-
14 vitque Iosue Amalech et populum eius in ore gladii dixit autem
Dominus ad Mosen scribe hoc ob monumentum in libro et trade
15 auribus Iosue delebo enim memoriam Amalech sub caelo aedi-
ficavitque Moses altare et vocavit nomen eius Dominus exaltatio
16 mea dicens quia manus solii Domini et bellum Dei erit contra
Amalech a generatione in generationem
XVIII cumque audisset Iethro sacerdos Madian cognatus Mosi om-
nia quae fecerat Deus Mosi et Israhel populo suo eo quod edu-
2 xisset Dominus Israhel de Aegypto tulit Sefforam uxorem Mosi
3 quam remiserat et duos filios eius quorum unus vocabatur Ger-
4 san dicente patre advena fui in terra aliena alter vero Eliezer
Deus enim ait patris mei adiutor meus et eruit me de gladio
5 Pharaonis venit ergo Iethro cognatus Mosi et filii eius et uxor
ad Mosen in desertum ubi erat castrametatus iuxta montem Dei
6 et mandavit Mosi dicens ego cognatus tuus Iethro venio ad te et
7 uxor tua et duo filii tui cum ea qui egressus in occursum cogna-
ti sui adoravit et osculatus est eum salutaveruntque se mutuo
8 verbis pacificis cumque intrasset tabernaculum narravit Mo-
ses cognato suo cuncta quae fecerat Deus Pharaoni et Aegyptiis
propter Israhel universum laborem qui accidisset eis in itinere
9 quo liberarat eos Dominus laetatusque est Iethro super omni-
bus bonis quae fecerat Dominus Israheli eo quod eruisset eum de
10 manu Aegyptiorum et ait benedictus Dominus qui liberavit vos
de manu Aegyptiorum et de manu Pharaonis qui eruit populum
11 suum de manu Aegypti nunc cognovi quia magnus Dominus
12 super omnes deos eo quod superbe egerint contra illos obtulit
ergo Iethro cognatus Mosi holocausta et hostias Deo venerunt-
que Aaron et omnes senes Israhel ut comederent panem cum eo
13 coram Domino altero autem die sedit Moses ut iudicaret po-
14 pulum qui adsistebat Mosi de mane usque ad vesperam quod
cum vidisset cognatus eius omnia scilicet quae agebat in popu-
lo ait quid est hoc quod facis in plebe cur solus sedes et omnis
15 populus praestolatur de mane usque ad vesperam cui respondit
16 Moses venit ad me populus quaerens sententiam Dei cumque
acciderit eis aliqua disceptatio veniunt ad me ut iudicem inter
17 eos et ostendam praecepta Dei et leges eius at ille non bonam
18 inquit rem facis stulto labore consumeris et tu et populus iste

qui tecum est ultra vires tuas est negotium solus illud non po-
teris sustinere sed audi verba mea atque consilia et erit Deus 19
tecum esto tu populo in his quae ad Deum pertinent ut referas
quae dicuntur ad eum ostendasque populo caerimonias et ritum 20
colendi viamque per quam ingredi debeant et opus quod facere
provide autem de omni plebe viros potentes et timentes Deum in 21
quibus sit veritas et qui oderint avaritiam et constitue ex eis tri-
bunos et centuriones et quinquagenarios et decanos qui iudicent 22
populum omni tempore quicquid autem maius fuerit referant ad
te et ipsi minora tantummodo iudicent leviusque tibi sit partito
in alios onere si hoc feceris implebis imperium Dei et praecep- 23
ta eius poteris sustentare et omnis hic populus revertetur cum
pace ad loca sua quibus auditis Moses fecit omnia quae ille sug- 24
gesserat et electis viris strenuis de cuncto Israhel constituit eos 25
principes populi tribunos et centuriones et quinquagenarios et
decanos qui iudicabant plebem omni tempore quicquid autem 26
gravius erat referebant ad eum faciliora tantummodo iudicantes
dimisitque cognatum qui reversus abiit in terram suam 27

mense tertio egressionis Israhel de terra Aegypti in die hac ve- **XIX**
nerunt in solitudinem Sinai nam profecti de Raphidim et per- 2
venientes usque in desertum Sinai castrametati sunt in eodem
loco ibique Israhel fixit tentoria e regione montis Moses autem 3
ascendit ad Deum vocavitque eum Dominus de monte et ait haec
dices domui Iacob et adnuntiabis filiis Israhel vos ipsi vidistis 4
quae fecerim Aegyptiis quomodo portaverim vos super alas aqui-
larum et adsumpserim mihi si ergo audieritis vocem meam et 5
custodieritis pactum meum eritis mihi in peculium de cunctis
populis mea est enim omnis terra et vos eritis mihi regnum sa- 6
cerdotale et gens sancta haec sunt verba quae loqueris ad filios
Israhel venit Moses et convocatis maioribus natu populi expo- 7
suit omnes sermones quos mandaverat Dominus responditque 8
universus populus simul cuncta quae locutus est Dominus facie-
mus cumque rettulisset Moses verba populi ad Dominum ait ei 9
Dominus iam nunc veniam ad te in caligine nubis ut audiat me
populus loquentem ad te et credat tibi in perpetuum nuntiavit
ergo Moses verba populi ad Dominum qui dixit ei vade ad po- 10
pulum et sanctifica illos hodie et cras laventque vestimenta sua
et sint parati in diem tertium die enim tertio descendet Dominus 11
coram omni plebe super montem Sinai constituesque terminos 12

populo per circuitum et dices cavete ne ascendatis in montem nec
tangatis fines illius omnis qui tetigerit montem morte morietur
13 manus non tanget eum sed lapidibus opprimetur aut confodietur
iaculis sive iumentum fuerit sive homo non vivet cum coeperit
14 clangere bucina tunc ascendant in montem descenditque Mo-
ses de monte ad populum et sanctificavit eum cumque lavissent
15 vestimenta sua ait ad eos estote parati in diem tertium ne ad-
16 propinquetis uxoribus vestris iam advenerat tertius dies et mane
inclaruerat et ecce coeperunt audiri tonitrua ac micare fulgura
et nubes densissima operire montem clangorque bucinae vehe-
17 mentius perstrepebat timuit populus qui erat in castris cumque
eduxisset eos Moses in occursum Dei de loco castrorum steterunt
18 ad radices montis totus autem mons Sinai fumabat eo quod de-
scendisset Dominus super eum in igne et ascenderet fumus ex eo
19 quasi de fornace eratque mons omnis terribilis et sonitus buci-
nae paulatim crescebat in maius et prolixius tendebatur Moses
20 loquebatur et Dominus respondebat ei descenditque Dominus
super montem Sinai in ipso montis vertice et vocavit Mosen in
21 cacumen eius quo cum ascendisset dixit ad eum descende et
contestare populum ne forte velint transcendere terminos ad vi-
22 dendum Dominum et pereat ex eis plurima multitudo sacerdo-
tes quoque qui accedunt ad Dominum sanctificentur ne percutiat
23 eos dixitque Moses ad Dominum non poterit vulgus ascendere
in montem Sinai tu enim testificatus es et iussisti dicens pone
24 terminos circa montem et sanctifica illum cui ait Dominus va-
de descende ascendesque tu et Aaron tecum sacerdotes autem
et populus ne transeant terminos nec ascendant ad Dominum
25 ne forte interficiat illos descendit Moses ad populum et omnia
narravit eis

XX, 2 locutus quoque est Dominus cunctos sermones hos ego sum
Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti de domo servi-
3, 4 tutis non habebis deos alienos coram me non facies tibi sculpti-
le neque omnem similitudinem quae est in caelo desuper et quae
5 in terra deorsum nec eorum quae sunt in aquis sub terra non
adorabis ea neque coles ego sum Dominus Deus tuus fortis ze-
lotes visitans iniquitatem patrum in filiis in tertiam et quartam
6 generationem eorum qui oderunt me et faciens misericordiam in
7 milia his qui diligunt me et custodiunt praecepta mea non adsu-
mes nomen Domini Dei tui in vanum nec enim habebit insontem

Dominus eum qui adsumpserit nomen Domini Dei sui frustra
memento ut diem sabbati sanctifices sex diebus operaberis et 8, 9
facies omnia opera tua septimo autem die sabbati Domini Dei 10
tui non facies omne opus tu et filius tuus et filia tua servus tuus
et ancilla tua iumentum tuum et advena qui est intra portas tuas
sex enim diebus fecit Dominus caelum et terram et mare et omnia 11
quae in eis sunt et requievit in die septimo idcirco benedixit Do-
minus diei sabbati et sanctificavit eum honora patrem tuum et 12
matrem tuam ut sis longevus super terram quam Dominus Deus
tuus dabit tibi non occides non moechaberis non furtum fa- 13, 14, 15
cies non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium 16
non concupisces domum proximi tui nec desiderabis uxorem eius 17
non servum non ancillam non bovem non asinum nec omnia quae
illius sunt cunctus autem populus videbat voces et lampadas et 18
sonitum bucinae montemque fumantem et perterriti ac pavore
concussi steterunt procul dicentes Mosi loquere tu nobis et au- 19
diemus non loquatur nobis Dominus ne forte moriamur et ait 20
Moses ad populum nolite timere ut enim probaret vos venit Deus
et ut terror illius esset in vobis et non peccaretis stetitque po- 21
pulus de longe Moses autem accessit ad caliginem in qua erat
Deus dixit praeterea Dominus ad Mosen haec dices filiis Israhel 22
vos vidistis quod de caelo locutus sum vobis non facietis mecum 23
deos argenteos nec deos aureos facietis vobis altare de terra fa- 24
cietis mihi et offeretis super eo holocausta et pacifica vestra oves
vestras et boves in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei
veniam ad te et benedicam tibi quod si altare lapideum feceris 25
mihi non aedificabis illud de sectis lapidibus si enim levaveris
cultrum tuum super eo polluetur non ascendes per gradus ad 26
altare meum ne reveletur turpitudo tua

haec sunt iudicia quae propones eis si emeris servum hebrae- **XXI**, 2
um sex annis serviet tibi in septimo egredietur liber gratis cum 3
quali veste intraverit cum tali exeat si habens uxorem et uxor
egredietur simul sin autem dominus dederit illi uxorem et pe- 4
perit filios et filias mulier et liberi eius erunt domini sui ipse
vero exibit cum vestitu suo quod si dixerit servus diligo domi- 5
num meum et uxorem ac liberos non egrediar liber offeret eum 6
dominus diis et adplicabitur ad ostium et postes perforabitque
aurem eius subula et erit ei servus in saeculum si quis vendi- 7
derit filiam suam in famulam non egredietur sicut ancillae exire

8 consuerunt si displicuerit oculis domini sui cui tradita fuerit di-
mittet eam populo autem alieno vendendi non habet potestatem
9 si spreverit eam sin autem filio suo desponderit eam iuxta mo-
10 rem filiarum faciet illi quod si alteram ei acceperit providebit
puellae nuptias et vestimenta et pretium pudicitiae non nega-
11, 12 bit si tria ista non fecerit egredietur gratis absque pecunia qui
13 percusserit hominem volens occidere morte moriatur qui autem
non est insidiatus sed Deus illum tradidit in manu eius consti-
14 tuam tibi locum quo fugere debeat si quis de industria occiderit
proximum suum et per insidias ab altari meo evelles eum ut mo-
15 riatur qui percusserit patrem suum et matrem morte moriatur
16 qui furatus fuerit hominem et vendiderit eum convictus noxae
17 morte moriatur qui maledixerit patri suo et matri morte mo-
18 riatur si rixati fuerint viri et percusserit alter proximum suum
lapide vel pugno et ille mortuus non fuerit sed iacuerit in lectulo
19 si surrexerit et ambulaverit foris super baculum suum innocens
erit qui percussit ita tamen ut operas eius et inpensas in medi-
20 cos restituat qui percusserit servum suum vel ancillam virga et
21 mortui fuerint in manibus eius criminis reus erit sin autem uno
die supervixerit vel duobus non subiacebit poenae quia pecunia
22 illius est si rixati fuerint viri et percusserit quis mulierem prae-
gnantem et abortivum quidem fecerit sed ipsa vixerit subiacebit
damno quantum expetierit maritus mulieris et arbitri iudicarint
23 sin autem mors eius fuerit subsecuta reddet animam pro anima
24 oculum pro oculo dentem pro dente manum pro manu pedem
25 pro pede adustionem pro adustione vulnus pro vulnere livorem
26 pro livore si percusserit quispiam oculum servi sui aut ancillae
27 et luscos eos fecerit dimittet liberos pro oculo quem eruit den-
tem quoque si excusserit servo vel ancillae suae similiter dimittet
28 eos liberos si bos cornu petierit virum aut mulierem et mortui
fuerint lapidibus obruetur et non comedentur carnes eius domi-
29 nusque bovis innocens erit quod si bos cornipeta fuerit ab heri
et nudius tertius et contestati sunt dominum eius nec reclusit
eum occideritque virum aut mulierem et bos lapidibus obruetur
30 et dominum illius occident quod si pretium ei fuerit inpositum
31 dabit pro anima sua quicquid fuerit postulatus filium quoque et
32 filiam si cornu percusserit simili sententiae subiacebit si servum
ancillamque invaserit triginta siclos argenti dabit domino bos ve-
33 ro lapidibus opprimetur si quis aperuerit cisternam et foderit

et non operuerit eam cecideritque bos vel asinus in eam domi- 34
nus cisternae reddet pretium iumentorum quod autem mortuum
est ipsius erit si bos alienus bovem alterius vulnerarit et ille 35
mortuus fuerit vendent bovem vivum et divident pretium cada-
ver autem mortui inter se dispertient sin autem sciebat quod 36
bos cornipeta esset ab heri et nudius tertius et non custodivit
eum dominus suus reddet bovem pro bove et cadaver integrum
accipiet

si quis furatus fuerit bovem aut ovem et occiderit vel vendi- **XXII**
derit quinque boves pro uno bove restituet et quattuor oves pro
una ove si effringens fur domum sive suffodiens fuerit inventus 2
et accepto vulnere mortuus fuerit percussor non erit reus san-
guinis quod si orto sole hoc fecerit homicidium perpetravit et 3
ipse morietur si non habuerit quod pro furto reddat venundabi-
tur si inventum fuerit apud eum quod furatus est vivens sive 4
bos sive asinus sive ovis duplum restituet si laeserit quispiam 5
agrum vel vineam et dimiserit iumentum suum ut depascatur
aliena quicquid optimum habuerit in agro suo vel in vinea pro
damni aestimatione restituet si egressus ignis invenerit spinas 6
et conprehenderit acervos frugum sive stantes segetes in agris
reddet damnum qui ignem succenderit si quis commendaverit 7
amico pecuniam aut vas in custodiam et ab eo qui susceperat fur-
to ablata fuerint si invenitur fur duplum reddet si latet dominus 8
domus adplicabitur ad deos et iurabit quod non extenderit ma-
num in rem proximi sui ad perpetrandam fraudem tam in bove 9
quam in asino et ove ac vestimento et quicquid damnum inferre
potest ad deos utriusque causa perveniet et si illi iudicaverint
duplum restituet proximo suo si quis commendaverit proximo 10
suo asinum bovem ovem et omne iumentum ad custodiam et
mortuum fuerit aut debilitatum vel captum ab hostibus nullus-
que hoc viderit iusiurandum erit in medio quod non extenderit 11
manum ad rem proximi sui suscipietque dominus iuramentum et
ille reddere non cogetur quod si furto ablatum fuerit restituet 12
damnum domino si comestum a bestia deferet ad eum quod oc- 13
cisum est et non restituet qui a proximo suo quicquam horum 14
mutuo postularit et debilitatum aut mortuum fuerit domino non
praesente reddere conpelletur quod si inpraesentiarum fuit do- 15
minus non restituet maxime si conductum venerat pro mercede
operis sui si seduxerit quis virginem necdum desponsatam et 16

17 dormierit cum ea dotabit eam et habebit uxorem si pater vir-
ginis dare noluerit reddet pecuniam iuxta modum dotis quam
18, 19 virgines accipere consuerunt maleficos non patieris vivere qui
20 coierit cum iumento morte moriatur qui immolat diis occidetur
21 praeter Domino soli advenam non contristabis neque adfliges
22 eum advenae enim et ipsi fuistis in terra Aegypti viduae et pu-
23 pillo non nocebitis si laeseritis eos vociferabuntur ad me et ego
24 audiam clamorem eorum et indignabitur furor meus percutiam-
que vos gladio et erunt uxores vestrae viduae et filii vestri pupilli
25 si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi qui habitat te-
26 cum non urgues eum quasi exactor nec usuris opprimes si pignus
a proximo tuo acceperis vestimentum ante solis occasum redde
27 ei ipsum enim est solum quo operitur indumentum carnis eius
nec habet aliud in quo dormiat si clamaverit ad me exaudiam
28 eum quia misericors sum diis non detrahes et principi populi
29 tui non maledices decimas tuas et primitias non tardabis offer-
30 re primogenitum filiorum tuorum dabis mihi de bubus quoque
et ovibus similiter facies septem diebus sit cum matre sua die
31 octavo reddes illum mihi viri sancti eritis mihi carnem quae a
bestiis fuerit praegustata non comedetis sed proicietis canibus
XXIII non suscipies vocem mendacii nec iunges manum tuam ut
2 pro impio dicas falsum testimonium non sequeris turbam ad
faciendum malum nec in iudicio plurimorum adquiesces senten-
3 tiae ut a vero devies pauperis quoque non misereberis in ne-
4 gotio si occurreris bovi inimici tui aut asino erranti reduc ad
5 eum si videris asinum odientis te iacere sub onere non pertran-
6 sibis sed sublevabis cum eo non declinabis in iudicio pauperis
7 mendacium fugies insontem et iustum non occides quia aversor
8 impium nec accipias munera quae excaecant etiam prudentes
9 et subvertunt verba iustorum peregrino molestus non eris sci-
tis enim advenarum animas quia et ipsi peregrini fuistis in terra
10 Aegypti sex annis seminabis terram tuam et congregabis fru-
11 ges eius anno autem septimo dimittes eam et requiescere facies
ut comedant pauperes populi tui et quicquid reliqui fuerit edant
12 bestiae agri ita facies in vinea et in oliveto tuo sex diebus ope-
raberis septima die cessabis ut requiescat bos et asinus tuus et
13 refrigeretur filius ancillae tuae et advena omnia quae dixi vo-
bis custodite et per nomen externorum deorum non iurabitis
14 neque audietur ex ore vestro tribus vicibus per singulos annos

mihi festa celebrabitis sollemnitatem azymorum custodies sep- 15
tem diebus comedes azyma sicut praecepi tibi tempore mensis
novorum quando egressus es de Aegypto non apparebis in con-
spectu meo vacuus et sollemnitatem messis primitivorum operis 16
tui quaecumque serueris in agro sollemnitatem quoque in exitu
anni quando congregaveris omnes fruges tuas de agro ter in an- 17
no apparebit omne masculinum tuum coram Domino Deo non 18
immolabis super fermento sanguinem victimae meae nec rema-
nebit adeps sollemnitatis meae usque mane primitias frugum 19
terrae tuae deferes in domum Domini Dei tui nec coques hedum
in lacte matris suae ecce ego mittam angelum meum qui prae- 20
cedat te et custodiat in via et introducat ad locum quem paravi
observa eum et audi vocem eius nec contemnendum putes quia 21
non dimittet cum peccaveritis et est nomen meum in illo quod 22
si audieris vocem eius et feceris omnia quae loquor inimicus ero
inimicis tuis et adfligam adfligentes te praecedetque te angelus 23
meus et introducet te ad Amorreum et Hettheum et Ferezeum
Chananeumque et Eveum et Iebuseum quos ego contribo non 24
adorabis deos eorum nec coles eos non facies opera eorum sed
destrues eos et confringes statuas eorum servietisque Domino 25
Deo vestro ut benedicam panibus tuis et aquis et auferam in-
firmitatem de medio tui non erit infecunda nec sterilis in terra 26
tua numerum dierum tuorum implebo terrorem meum mittam 27
in praecursum tuum et occidam omnem populum ad quem ingre-
dieris cunctorumque inimicorum tuorum coram te terga vertam
emittens crabrones prius qui fugabunt Eveum et Chananeum et 28
Hettheum antequam introeas non eiciam eos a facie tua anno 29
uno ne terra in solitudinem redigatur et crescant contra te be-
stiae paulatim expellam eos de conspectu tuo donec augearis 30
et possideas terram ponam autem terminos tuos a mari Ru- 31
bro usque ad mare Palestinorum et a deserto usque ad Fluvium
tradam manibus vestris habitatores terrae et eiciam eos de con-
spectu vestro non inibis cum eis foedus nec cum diis eorum non 32, 33
habitent in terra tua ne forte peccare te faciant in me si servieris
diis eorum quod tibi certo erit in scandalum

Mosi quoque dixit ascende ad Dominum tu et Aaron Nadab **XXIV**
et Abiu et septuaginta senes ex Israhel et adorabitis procul so- 2
lusque Moses ascendet ad Dominum et illi non adpropinquabunt
nec populus ascendet cum eo venit ergo Moses et narravit ple- 3

bi omnia verba Domini atque iudicia responditque cunctus po-
pulus una voce omnia verba Domini quae locutus est faciemus
4 scripsit autem Moses universos sermones Domini et mane con-
surgens aedificavit altare ad radices montis et duodecim titulos
5 per duodecim tribus Israhel misitque iuvenes de filiis Israhel et
obtulerunt holocausta immolaveruntque victimas pacificas Do-
6 mino vitulos tulit itaque Moses dimidiam partem sanguinis et
7 misit in crateras partem autem residuam fudit super altare ad-
sumensque volumen foederis legit audiente populo qui dixerunt
omnia quae locutus est Dominus faciemus et erimus oboedien-
8 tes ille vero sumptum sanguinem respersit in populum et ait
hic est sanguis foederis quod pepigit Dominus vobiscum super
9 cunctis sermonibus his ascenderuntque Moses et Aaron Nadab
10 et Abiu et septuaginta de senioribus Israhel et viderunt Deum
Israhel sub pedibus eius quasi opus lapidis sapphirini et quasi
11 caelum cum serenum est nec super eos qui procul recesserant
de filiis Israhel misit manum suam videruntque Deum et come-
12 derunt ac biberunt dixit autem Dominus ad Mosen ascende ad
me in montem et esto ibi daboque tibi tabulas lapideas et legem
13 ac mandata quae scripsi ut doceas eos surrexerunt Moses et Io-
14 sue minister eius ascendensque Moses in montem Dei senioribus
ait expectate hic donec revertamur ad vos habetis Aaron et Hur
15 vobiscum si quid natum fuerit quaestionis referetis ad eos cum-
16 que ascendisset Moses operuit nubes montem et habitavit gloria
Domini super Sinai tegens illum nube sex diebus septimo autem
17 die vocavit eum de medio caliginis erat autem species gloriae
Domini quasi ignis ardens super verticem montis in conspectu fi-
18 liorum Israhel ingressusque Moses medium nebulae ascendit in
montem et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus
XXV, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Isra-
hel ut tollant mihi primitias ab omni homine qui offert ultroneus
3 accipietis eas haec sunt autem quae accipere debetis aurum et
4 argentum et aes hyacinthum et purpuram coccumque bis tinc-
5 tum et byssum pilos caprarum et pelles arietum rubricatas pel-
6 les ianthinas et ligna setthim oleum ad luminaria concinnanda
7 aromata in unguentum et thymiama boni odoris lapides onychi-
8 nos et gemmas ad ornandum ephod ac rationale facientque mihi
9 sanctuarium et habitabo in medio eorum iuxta omnem simili-
tudinem tabernaculi quod ostendam tibi et omnium vasorum in

cultum eius sicque facietis illud arcam de lignis setthim conpin- 10
gite cuius longitudo habeat duos semis cubitos latitudo cubitum
et dimidium altitudo cubitum similiter ac semissem et deaurabis 11
eam auro mundissimo intus et foris faciesque supra coronam au-
ream per circuitum et quattuor circulos aureos quos pones per 12
quattuor arcae angulos duo circuli sint in latere uno et duo in
altero facies quoque vectes de lignis setthim et operies eos auro 13
inducesque per circulos qui sunt in arcae lateribus ut portetur 14
in eis qui semper erunt in circulis nec umquam extrahentur ab 15
eis ponesque in arcam testificationem quam dabo tibi facies et 16, 17
propitiatorium de auro mundissimo duos cubitos et dimidium te-
nebit longitudo eius cubitum ac semissem latitudo duos quoque 18
cherubin aureos et productiles facies ex utraque parte oraculi
cherub unus sit in latere uno et alter in altero utrumque la- 19, 20
tus propitiatorii tegant expandentes alas et operientes oraculum
respiciantque se mutuo versis vultibus in propitiatorium quo ope-
rienda est arca in qua pones testimonium quod dabo tibi inde 21, 22
praecipiam et loquar ad te supra propitiatorio scilicet ac medio
duorum cherubin qui erunt super arcam testimonii cuncta quae
mandabo per te filiis Israhel facies et mensam de lignis setthim 23
habentem duos cubitos longitudinis et in latitudine cubitum et in
altitudine cubitum ac semissem et inaurabis eam auro purissimo 24
faciesque illi labium aureum per circuitum et ipsi labio coronam 25
interrasilem altam quattuor digitis et super illam alteram coro-
nam aureolam quattuor quoque circulos aureos praeparabis et 26
pones eos in quattuor angulis eiusdem mensae per singulos pedes
subter coronam erunt circuli aurei ut mittantur vectes per eos et 27
possit mensa portari ipsosque vectes facies de lignis setthim et 28
circumdabis auro ad subvehendam mensam parabis et acetabu- 29
la ac fialas turibula et cyatos in quibus offerenda sunt libamina
ex auro purissimo et pones super mensam panes propositionis 30
in conspectu meo semper facies et candelabrum ductile de auro 31
mundissimo hastile eius et calamos scyphos et spherulas ac lilia
ex ipso procedentia sex calami egredientur de lateribus tres ex 32
uno latere et tres ex altero tres scyphi quasi in nucis modum 33
per calamos singulos spherulaque simul et lilium et tres similiter
scyphi instar nucis in calamo altero spherulaque et lilium hoc
erit opus sex calamorum qui producendi sunt de hastili in ipso 34
autem candelabro erunt quattuor scyphi in nucis modum spheru-

35 laeque per singulos et lilia spherula sub duobus calamis per tria
36 loca qui simul sex fiunt procedentes de hastili uno et spherae
igitur et calami ex ipso erunt universa ductilia de auro purissimo
37 facies et lucernas septem et pones eas super candelabrum ut lu-
38 ceant ex adverso emunctoria quoque et ubi quae emuncta sunt
39 extinguantur fient de auro purissimo omne pondus candelabri
40 cum universis vasis suis habebit talentum auri mundissimi in-
spice et fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum
est
XXVI tabernaculum vero ita fiet decem cortinas de bysso retorta et
hyacintho ac purpura coccoque bis tincto variatas opere pluma-
2 rio facies longitudo cortinae unius habebit viginti octo cubitos
latitudo quattuor cubitorum erit unius mensurae fient universa
3 tentoria quinque cortinae sibi iungentur mutuo et aliae quin-
4 que nexu simili coherebunt ansulas hyacinthinas in lateribus
ac summitatibus facies cortinarum ut possint invicem copula-
5 ri quinquagenas ansulas cortina habebit in utraque parte ita
insertas ut ansa contra ansam veniat et altera alteri possit ap-
6 tari facies et quinquaginta circulos aureos quibus cortinarum
7 vela iungenda sunt ut unum tabernaculum fiat facies et saga
8 cilicina undecim ad operiendum tectum tabernaculi longitudo
sagi unius habebit triginta cubitos et latitudo quattuor aequa
9 erit mensura sagorum omnium e quibus quinque iunges seor-
sum et sex sibi mutuo copulabis ita ut sextum sagum in fronte
10 tecti duplices facies et quinquaginta ansas in ora sagi unius
ut coniungi cum altero queat et quinquaginta ansas in ora sa-
11 gi alterius ut cum altero copuletur quinquaginta fibulas aeneas
quibus iungantur ansae et unum ex omnibus operimentum fiat
12 quod autem superfuerit in sagis quae parantur tecto id est unum
sagum quod amplius est ex medietate eius operies posteriora ta-
13 bernaculi et cubitus ex una parte pendebit et alter ex altera
qui plus est in sagorum longitudine utrumque latus tabernaculi
14 protegens facies et operimentum aliud tecto de pellibus arietum
rubricatis et super hoc rursum aliud operimentum de ianthinis
15 pellibus facies et tabulas stantes tabernaculi de lignis setthim
16 quae singulae denos cubitos in longitudine habeant et in latitu-
17 dine singulos ac semissem in lateribus tabulae duae incastratu-
rae fient quibus tabula alteri tabulae conectatur atque in hunc
18 modum cunctae tabulae parabuntur quarum viginti erunt in

latere meridiano quod vergit ad austrum quibus quadraginta 19
bases argenteas fundes ut binae bases singulis tabulis per duos
angulos subiciantur in latere quoque secundo tabernaculi quod 20
vergit ad aquilonem viginti tabulae erunt quadraginta haben- 21
tes bases argenteas binae bases singulis tabulis subponentur ad 22
occidentalem vero plagam tabernaculi facies sex tabulas et rur- 23
sum alias duas quae in angulis erigantur post tergum tabernaculi
eruntque coniunctae a deorsum usque sursum et una omnes con- 24
pago retinebit duabus quoque tabulis quae in angulis ponendae
sunt similis iunctura servabitur et erunt simul tabulae octo ba- 25
ses earum argenteae sedecim duabus basibus per unam tabulam
supputatis facies et vectes de lignis setthim quinque ad con- 26
tinendas tabulas in uno latere tabernaculi et quinque alios in 27
altero et eiusdem numeri ad occidentalem plagam qui mitten- 28
tur per medias tabulas a summo usque ad summum ipsasque 29
tabulas deaurabis et fundes eis anulos aureos per quos vectes
tabulata contineant quos operies lamminis aureis et eriges ta- 30
bernaculum iuxta exemplum quod tibi in monte monstratum
est facies et velum de hyacintho et purpura coccoque bis tincto 31
et bysso retorta opere plumario et pulchra varietate contextum
quod adpendes ante quattuor columnas de lignis setthim quae 32
ipsae quidem deauratae erunt et habebunt capita aurea sed bases
argenteas inseretur autem velum per circulos intra quod pones 33
arcam testimonii et quo sanctuarium et sanctuarii sanctuaria
dividentur pones et propitiatorium super arcam testimonii in 34
sancta sanctorum mensamque extra velum et contra mensam 35
candelabrum in latere tabernaculi meridiano mensa enim stabit
in parte aquilonis facies et tentorium in introitu tabernaculi de 36
hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta opere
plumarii et quinque columnas deaurabis lignorum setthim an- 37
te quas ducetur tentorium quarum erunt capita aurea et bases
aeneae

facies et altare de lignis setthim quod habebit quinque cu- **XXVII**
bitos in longitudine et totidem in latitudine id est quadrum et
tres cubitos in altitudine cornua autem per quattuor angulos ex 2
ipso erunt et operies illud aere faciesque in usus eius lebetas ad 3
suscipiendos cineres et forcipes atque fuscinulas et ignium recep-
tacula omnia vasa ex aere fabricabis craticulamque in modum 4
retis aeneam per cuius quattuor angulos erunt quattuor anuli

5 aenei quos pones subter arulam altaris eritque craticula usque
6 ad altaris medium facies et vectes altaris de lignis setthim duos
7 quos operies lamminis aeneis et induces per circulos eruntque
8 ex utroque latere altaris ad portandum non solidum sed inane
et cavum intrinsecus facies illud sicut tibi in monte monstratum
9 est facies et atrium tabernaculi in cuius plaga australi contra
meridiem erunt tentoria de bysso retorta centum cubitos unum
10 latus tenebit in longitudine et columnas viginti cum basibus to-
tidem aeneis quae capita cum celaturis suis habebunt argentea
11 similiter in latere aquilonis per longum erunt tentoria centum
cubitorum columnae viginti et bases aeneae eiusdem numeri et
12 capita earum cum celaturis suis argentea in latitudine vero atrii
quod respicit ad occidentem erunt tentoria per quinquaginta cu-
13 bitos et columnae decem basesque totidem in ea quoque atrii
latitudine quae respicit ad orientem quinquaginta cubiti erunt
14 in quibus quindecim cubitorum tentoria lateri uno deputabun-
15 tur columnaeque tres et bases totidem et in latere altero erunt
tentoria cubitos obtinentia quindecim columnas tres et bases to-
16 tidem in introitu vero atrii fiet tentorium cubitorum viginti ex
hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta opere
17 plumarii columnas habebit quattuor cum basibus totidem om-
nes columnae atrii per circuitum vestitae erunt argenti lamminis
18 capitibus argenteis et basibus aeneis in longitudine occupabit
atrium cubitos centum in latitudine quinquaginta altitudo quin-
que cubitorum erit fietque de bysso retorta et habebit bases ae-
19 neas cuncta vasa tabernaculi in omnes usus et caerimonias tam
20 paxillos eius quam atrii ex aere facies praecipe filiis Israhel ut
adferant tibi oleum de arboribus olivarum purissimum piloque
21 contusum ut ardeat lucerna semper in tabernaculo testimonii
extra velum quod oppansum est testimonio et conlocabunt eam
Aaron et filii eius ut usque mane luceat coram Domino perpetuus
erit cultus per successiones eorum a filiis Israhel

XXVIII adplica quoque ad te Aaron fratrem tuum cum filiis suis de
medio filiorum Israhel ut sacerdotio fungantur mihi Aaron Nadab
2 et Abiu Eleazar et Ithamar faciesque vestem sanctam fratri tuo
3 in gloriam et decorem et loqueris cunctis sapientibus corde quos
replevi spiritu prudentiae ut faciant vestes Aaron in quibus sanc-
4 tificatus ministret mihi haec autem erunt vestimenta quae fa-
cient rationale et superumerale tunicam et lineam strictam cida-

rim et balteum facient vestimenta sancta Aaron fratri tuo et filiis
eius ut sacerdotio fungantur mihi accipientque aurum et hya- 5
cinthum et purpuram coccumque bis tinctum et byssum facient 6
autem superumerale de auro et hyacintho ac purpura coccoque
bis tincto et bysso retorta opere polymito duas oras iunctas ha- 7
bebit in utroque latere summitatum ut in unum redeant ipsaque 8
textura et cuncta operis varietas erit ex auro et hyacintho et pur-
pura coccoque bis tincto et bysso retorta sumesque duos lapides 9
onychinos et sculpes in eis nomina filiorum Israhel sex nomina 10
in lapide uno et sex reliqua in altero iuxta ordinem nativitatis
eorum opere sculptoris et celatura gemmarii sculpes eos nomini- 11
bus filiorum Israhel inclusos auro atque circumdatos et pones in 12
utroque latere superumeralis memoriale filiis Israhel portabitque
Aaron nomina eorum coram Domino super utrumque umerum ob
recordationem facies et uncinos ex auro et duas catenulas auri 13, 14
purissimi sibi invicem coherentes quas inseres uncinis rationale 15
quoque iudicii facies opere polymito iuxta texturam superume-
ralis ex auro hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso
retorta quadrangulum erit et duplex mensuram palmi habebit 16
tam in longitudine quam in latitudine ponesque in eo quattuor 17
ordines lapidum in primo versu erit lapis sardius et topazius et
zmaragdus in secundo carbunculus sapphyrus et iaspis in ter- 18, 19
tio ligyrius achates et amethistus in quarto chrysolitus onychi- 20
nus et berillus inclusi auro erunt per ordines suos habebuntque 21
nomina filiorum Israhel duodecim nominibus celabuntur singu-
li lapides nominibus singulorum per duodecim tribus facies in 22
rationali catenas sibi invicem coherentes ex auro purissimo et 23
duos anulos aureos quos pones in utraque rationalis summitate
catenasque aureas iunges anulis qui sunt in marginibus eius et 24, 25
ipsarum catenarum extrema duobus copulabis uncinis in utroque
latere superumeralis quod rationale respicit facies et duos anu- 26
los aureos quos pones in summitatibus rationalis et in oris quae e
regione sunt superumeralis et posteriora eius aspiciunt nec non 27
et alios duos anulos aureos qui ponendi sunt in utroque latere
superumeralis deorsum quod respicit contra faciem iuncturae in-
ferioris ut aptari possit cum superumerali et stringatur rationale 28
anulis suis cum anulis superumeralis vitta hyacinthina ut maneat
iunctura fabrefacta et a se invicem rationale et superumerale ne-
queant separari portabitque Aaron nomina filiorum Israhel in 29

rationali iudicii super pectus suum quando ingreditur sanctua-
30 rium memoriale coram Domino in aeternum pones autem in
rationali iudicii doctrinam et veritatem quae erunt in pectore
Aaron quando ingreditur coram Domino et gestabit iudicium fi-
31 liorum Israhel in pectore suo in conspectu Domini semper facies
32 et tunicam superumeralis totam hyacinthinam in cuius medio
supra erit capitium et ora per gyrum eius textilis sicut fieri solet
33 in extremis vestium partibus ne facile rumpatur deorsum vero
ad pedes eiusdem tunicae per circuitum quasi mala punica facies
ex hyacintho et purpura et cocco bis tincto mixtis in medio tin-
34 tinabulis ita ut tintinabulum sit aureum et malum rursumque
35 tintinabulum aliud aureum et malum punicum et vestietur ea
Aaron in officio ministerii ut audiatur sonitus quando ingreditur
et egreditur sanctuarium in conspectu Domini et non moriatur
36 facies et lamminam de auro purissimo in qua sculpes opere cela-
37 toris Sanctum Domino ligabisque eam vitta hyacinthina et erit
38 super tiaram inminens fronti pontificis portabitque Aaron ini-
quitates eorum quae obtulerint et sanctificaverint filii Israhel in
cunctis muneribus et donariis suis erit autem lammina semper
39 in fronte eius ut placatus eis sit Dominus stringesque tunicam
40 bysso et tiaram byssinam facies et balteum opere plumarii porro
filiis Aaron tunicas lineas parabis et balteos ac tiaras in gloriam
41 et decorem vestiesque his omnibus Aaron fratrem tuum et filios
eius cum eo et cunctorum consecrabis manus sanctificabisque
42 illos ut sacerdotio fungantur mihi facies et feminalia linea ut
43 operiant carnem turpitudinis suae a renibus usque ad femina et
utentur eis Aaron et filii eius quando ingredientur tabernaculum
testimonii vel quando adpropinquant ad altare ut ministrent in
sanctuario ne iniquitatis rei moriantur legitimum sempiternum
erit Aaron et semini eius post eum

XXIX sed et hoc facies ut mihi in sacerdotio consecrentur tolle vitu-
2 lum de armento et arietes duos inmaculatos panesque azymos et
crustula absque fermento quae conspersa sint oleo lagana quo-
3 que azyma oleo lita de simila triticea cuncta facies et posita
4 in canistro offeres vitulum autem et duos arietes et Aaron ac
filios eius adplicabis ad ostium tabernaculi testimonii cumque
5 laveris patrem cum filiis aqua indues Aaron vestimentis suis id
est linea et tunica et superumerali et rationali quod constringes
6 balteo et pones tiaram in capite eius et lamminam sanctam su-

per tiaram et oleum unctionis fundes super caput eius atque 7
hoc ritu consecrabitur filios quoque illius adplicabis et indues 8
tunicis lineis cingesque balteo Aaron scilicet et liberos eius et 9
inpones eis mitras eruntque sacerdotes mei in religione perpetua
postquam initiaveris manus eorum adplicabis et vitulum coram 10
tabernaculo testimonii inponentque Aaron et filii eius manus su-
per caput illius et mactabis eum in conspectu Domini iuxta 11
ostium tabernaculi testimonii sumptumque de sanguine vituli 12
pones super cornua altaris digito tuo reliquum autem sanguinem
fundes iuxta basim eius sumes et adipem totum qui operit in- 13
testina et reticulum iecoris ac duos renes et adipem qui super
eos est et offeres incensum super altare carnes vero vituli et co- 14
rium et fimum conbures foris extra castra eo quod pro peccato
sit unum quoque arietum sumes super cuius caput ponent Aa- 15
ron et filii eius manus quem cum mactaveris tolles de sanguine 16
eius et fundes circa altare ipsum autem arietem secabis in fru- 17
sta lotaque intestina eius ac pedes pones super concisas carnes
et super caput illius et offeres totum arietem in incensum super 18
altare oblatio est Domini odor suavissimus victimae Dei tolles 19
quoque arietem alterum super cuius caput Aaron et filii eius po-
nent manus quem cum immolaveris sumes de sanguine ipsius et 20
pones super extremum dextrae auriculae Aaron et filiorum eius
et super pollices manus eorum et pedis dextri fundesque sangui-
nem super altare per circuitum cumque tuleris de sanguine qui 21
est super altare et de oleo unctionis asperges Aaron et vestes
eius filios et vestimenta eorum consecratisque et ipsis et vesti-
bus tolles adipem de ariete et caudam et arvinam quae operit 22
vitalia ac reticulum iecoris et duos renes atque adipem qui su-
per eos est armumque dextrum eo quod sit aries consecrationum
tortam panis unius crustulum conspersum oleo laganum de ca- 23
nistro azymorum quod positum est in conspectu Domini pones- 24
que omnia super manus Aaron et filiorum eius et sanctificabis eos
elevans coram Domino suscipiesque universa de manibus eorum 25
et incendes super altare in holocaustum odorem suavissimum in
conspectu Domini quia oblatio eius est sumes quoque pectu- 26
sculum de ariete quo initiatus est Aaron sanctificabisque illud
elatum coram Domino et cedet in partem tuam sanctificabis 27
et pectusculum consecratum et armum quem de ariete separasti
quo initiatus est Aaron et filii eius cedentque in partem Aaron et 28

filiorum eius iure perpetuo a filiis Israhel quia primitiva sunt et
29 initia de victimis eorum pacificis quae offerunt Domino vestem
autem sanctam qua utitur Aaron habebunt filii eius post eum ut
30 unguantur in ea et consecrentur manus eorum septem diebus
utetur illa qui pontifex pro eo fuerit constitutus de filiis eius et
qui ingredietur tabernaculum testimonii ut ministret in sanctua-
31 rio arietem autem consecrationum tolles et coques carnes eius
32 in loco sancto quibus vescetur Aaron et filii eius panes quoque
qui sunt in canistro in vestibulo tabernaculi testimonii comedent
33 ut sit placabile sacrificium et sanctificentur offerentium manus
34 alienigena non vescetur ex eis quia sancti sunt quod si remanse-
rit de carnibus consecratis sive de panibus usque mane conbures
35 reliquias igni non comedentur quia sanctificata sunt omnia quae
praecepi tibi facies super Aaron et filiis eius septem diebus conse-
36 crabis manus eorum et vitulum pro peccato offeres per singulos
dies ad expiandum mundabisque altare cum immolaris expiatio-
37 nis hostiam et ungues illud in sanctificationem septem diebus
expiabis altare et sanctificabis et erit sanctum sanctorum omnis
38 qui tetigerit illud sanctificabitur hoc est quod facies in alta-
39 ri agnos anniculos duos per singulos dies iugiter unum agnum
40 mane et alterum vespere decimam partem similae conspersae
oleo tunso quod habeat mensuram quartam partem hin et vi-
41 num ad libandum eiusdem mensurae in agno uno alterum vero
agnum offeres ad vesperam iuxta ritum matutinae oblationis et
42 iuxta ea quae diximus in odorem suavitatis sacrificium Domino
oblatione perpetua in generationes vestras ad ostium taberna-
culi testimonii coram Domino ubi constituam ut loquar ad te
43 ibique praecipiam filiis Israhel et sanctificabitur altare in gloria
44 mea sanctificabo et tabernaculum testimonii cum altari et Aa-
45 ron cum filiis eius ut sacerdotio fungantur mihi et habitabo in
46 medio filiorum Israhel eroque eis Deus et scient quia ego Do-
minus Deus eorum qui eduxi eos de terra Aegypti ut manerem
inter illos ego Dominus Deus ipsorum

XXX facies quoque altare in adolendum thymiama de lignis set-
2 thim habens cubitum longitudinis et alterum latitudinis id est
quadrangulum et duos cubitos in altitudine cornua ex ipso proce-
3 dent vestiesque illud auro purissimo tam craticulam eius quam
parietes per circuitum et cornua faciesque ei coronam aureolam
4 per gyrum et duos anulos aureos sub corona per singula latera

ut mittantur in eos vectes et altare portetur ipsos quoque vectes 5
facies de lignis setthim et inaurabis ponesque altare contra ve- 6
lum quod ante arcam pendet testimonii coram propitiatorio quo
tegitur testimonium ubi loquar tibi et adolebit incensum super 7
eo Aaron suave fraglans mane quando conponet lucernas incen-
det illud et quando conlocat eas ad vesperum uret thymiama 8
sempiternum coram Domino in generationes vestras non offere- 9
tis super eo thymiama conpositionis alterius nec oblationem et
victimam nec liba libabitis et deprecabitur Aaron super cornua 10
eius semel per annum in sanguine quod oblatum est pro peccato
et placabit super eo in generationibus vestris sanctum sanctorum
erit Domino locutusque est Dominus ad Mosen dicens quando 11, 12
tuleris summam filiorum Israhel iuxta numerum dabunt singuli
pretium pro animabus suis Domino et non erit plaga in eis cum
fuerint recensiti hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen 13
dimidium sicli iuxta mensuram templi siclus viginti obolos habet
media pars sicli offeretur Domino qui habetur in numero a vi- 14
ginti annis et supra dabit pretium dives non addet ad medium 15
sicli et pauper nihil minuet susceptamque pecuniam quae con- 16
lata est a filiis Israhel trades in usus tabernaculi testimonii ut sit
monumentum eorum coram Domino et propitietur animabus illo-
rum locutusque est Dominus ad Mosen dicens facies et labium 17, 18
aeneum cum basi sua ad lavandum ponesque illud inter taberna-
culum testimonii et altare et missa aqua lavabunt in eo Aaron 19
et filii eius manus suas ac pedes quando ingressuri sunt taberna- 20
culum testimonii et quando accessuri ad altare ut offerant in eo
thymiama Domino ne forte moriantur legitimum sempiternum 21
erit ipsi et semini eius per successiones locutusque est Dominus 22
ad Mosen dicens sume tibi aromata prima et zmyrnae electae 23
quingentos siclos et cinnamomi medium id est ducentos quin-
quaginta calami similiter ducentos quinquaginta cassiae autem 24
quingentos siclos in pondere sanctuarii olei de olivetis mensuram
hin faciesque unctionis oleum sanctum unguentum conpositum 25
opere unguentarii et ungues ex eo tabernaculum testimonii et 26
arcam testamenti mensamque cum vasis suis candelabrum et 27
utensilia eius altaria thymiamatis et holocausti et universam 28
supellectilem quae ad cultum eorum pertinent sanctificabisque 29
omnia et erunt sancta sanctorum qui tetigerit ea sanctificabi-
tur Aaron et filios eius ungues sanctificabisque eos ut sacerdotio 30

31 fungantur mihi filiis quoque Israhel dices hoc oleum unctionis
32 sanctum erit mihi in generationes vestras caro hominis non un-
guetur ex eo et iuxta conpositionem eius non facietis aliud quia
33 sanctificatum est et sanctum erit vobis homo quicumque tale
conposuerit et dederit ex eo alieno exterminabitur de populo suo
34 dixitque Dominus ad Mosen sume tibi aromata stacten et onycha
galbanen boni odoris et tus lucidissimum aequalis ponderis erunt
35 omnia faciesque thymiama conpositum opere unguentarii mix-
36 tum diligenter et purum et sanctificatione dignissimum cumque
in tenuissimum pulverem universa contuderis pones ex eo coram
testimonio tabernaculi in quo loco apparebo tibi sanctum sanc-
37 torum erit vobis thymiama talem conpositionem non facietis in
38 usus vestros quia sanctum est Domino homo quicumque fecerit
simile ut odore illius perfruatur peribit de populis suis
XXXI, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens ecce vocavi ex no-
3 mine Beselehel filium Uri filii Hur de tribu Iuda et implevi eum
4 spiritu Dei sapientia intellegentia et scientia in omni opere ad
excogitandum fabre quicquid fieri potest ex auro et argento et
5, 6 aere marmore et gemmis et diversitate lignorum dedique ei so-
cium Hooliab filium Achisamech de tribu Dan et in corde omnis
7 eruditi posui sapientiam ut faciant cuncta quae praecepi tibi ta-
bernaculum foederis et arcam testimonii et propitiatorium quod
8 super eam est et cuncta vasa tabernaculi mensamque et vasa
eius candelabrum purissimum cum vasis suis et altaria thymia-
9 matis et holocausti et omnia vasa eorum labium cum basi sua
10 vestes sanctas in ministerio Aaron sacerdoti et filiis eius ut fun-
11 gantur officio suo in sacris oleum unctionis et thymiama aroma-
12 tum in sanctuario omnia quae praecepi tibi facient et locutus
13 est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel et dices ad
eos videte ut sabbatum meum custodiatis quia signum est inter
me et vos in generationibus vestris ut sciatis quia ego Dominus
14 qui sanctifico vos custodite sabbatum sanctum est enim vobis
qui polluerit illud morte morietur qui fecerit in eo opus peribit
15 anima illius de medio populi sui sex diebus facietis opus in die
septimo sabbatum est requies sancta Domino omnis qui fecerit
16 opus in hac die morietur custodiant filii Israhel sabbatum et
celebrent illud in generationibus suis pactum est sempiternum
17 inter me et filios Israhel signumque perpetuum sex enim diebus
fecit Dominus caelum et terram et in septimo ab opere cessavit

dedit quoque Mosi conpletis huiuscemodi sermonibus in monte 18
Sinai duas tabulas testimonii lapideas scriptas digito Dei

videns autem populus quod moram faceret descendendi de **XXXII**
monte Moses congregatus adversus Aaron ait surge fac nobis
deos qui nos praecedant Mosi enim huic viro qui nos eduxit de
terra Aegypti ignoramus quid acciderit dixitque ad eos Aaron 2
tollite inaures aureas de uxorum filiorumque et filiarum vestra-
rum auribus et adferte ad me fecit populus quae iusserat defe- 3
rens inaures ad Aaron quas cum ille accepisset formavit opere 4
fusorio et fecit ex eis vitulum conflatilem dixeruntque hii sunt dii
tui Israhel qui te eduxerunt de terra Aegypti quod cum vidis- 5
set Aaron aedificavit altare coram eo et praeconis voce clamavit
dicens cras sollemnitas Domini est surgentesque mane obtule- 6
runt holocausta et hostias pacificas et sedit populus comedere ac
bibere et surrexerunt ludere locutus est autem Dominus ad Mo- 7
sen vade descende peccavit populus tuus quem eduxisti de terra
Aegypti recesserunt cito de via quam ostendisti eis feceruntque 8
sibi vitulum conflatilem et adoraverunt atque immolantes ei ho-
stias dixerunt isti sunt dii tui Israhel qui te eduxerunt de terra
Aegypti rursumque ait Dominus ad Mosen cerno quod populus 9
iste durae cervicis sit dimitte me ut irascatur furor meus contra 10
eos et deleam eos faciamque te in gentem magnam Moses autem 11
orabat Dominum Deum suum dicens cur Domine irascitur furor
tuus contra populum tuum quem eduxisti de terra Aegypti in
fortitudine magna et in manu robusta ne quaeso dicant Aegyp- 12
tii callide eduxit eos ut interficeret in montibus et deleret e terra
quiescat ira tua et esto placabilis super nequitia populi tui recor- 13
dare Abraham Isaac et Israhel servorum tuorum quibus iurasti
per temet ipsum dicens multiplicabo semen vestrum sicut stellas
caeli et universam terram hanc de qua locutus sum dabo semi-
ni vestro et possidebitis eam semper placatusque est Dominus 14
ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum
et reversus est Moses de monte portans duas tabulas testimonii 15
manu scriptas ex utraque parte et factas opere Dei scriptura 16
quoque Dei erat sculpta in tabulis audiens autem Iosue tumul- 17
tum populi vociferantis dixit ad Mosen ululatus pugnae auditur
in castris qui respondit non est clamor adhortantium ad pugnam 18
neque vociferatio conpellentium ad fugam sed vocem cantantium
ego audio cumque adpropinquasset ad castra vidit vitulum et 19

choros iratusque valde proiecit de manu tabulas et confregit eas
20 ad radices montis arripiensque vitulum quem fecerant conbusit
et contrivit usque ad pulverem quem sparsit in aqua et dedit
21 ex eo potum filiis Israhel dixitque ad Aaron quid tibi fecit hic
22 populus ut induceres super eum peccatum maximum cui ille
respondit ne indignetur dominus meus tu enim nosti populum
23 istum quod pronus sit ad malum dixerunt mihi fac nobis deos
qui praecedant nos huic enim Mosi qui nos eduxit de terra Aegyp-
24 ti nescimus quid acciderit quibus ego dixi quis vestrum habet
aurum tulerunt et dederunt mihi et proieci illud in ignem egres-
25 susque est hic vitulus videns ergo Moses populum quod esset
nudatus spoliaverat enim eum Aaron propter ignominiam sordis
26 et inter hostes nudum constituerat et stans in porta castrorum
ait si quis est Domini iungatur mihi congregatique sunt ad eum
27 omnes filii Levi quibus ait haec dicit Dominus Deus Israhel po-
nat vir gladium super femur suum ite et redite de porta usque ad
portam per medium castrorum et occidat unusquisque fratrem
28 et amicum et proximum suum fecerunt filii Levi iuxta sermo-
29 nem Mosi cecideruntque in die illo quasi tria milia hominum et
ait Moses consecrastis manus vestras hodie Domino unusquisque
30 in filio et fratre suo ut detur vobis benedictio facto autem die
altero locutus est Moses ad populum peccastis peccatum maxi-
mum ascendam ad Dominum si quo modo eum quivero deprecari
31 pro scelere vestro reversusque ad Dominum ait obsecro peccavit
populus iste peccatum magnum feceruntque sibi deos aureos aut
32 dimitte eis hanc noxam aut si non facis dele me de libro tuo
33 quem scripsisti cui respondit Dominus qui peccaverit mihi dele-
34 bo eum de libro meo tu autem vade et duc populum istum quo
locutus sum tibi angelus meus praecedet te ego autem in die ul-
35 tionis visitabo et hoc peccatum eorum percussit ergo Dominus
populum pro reatu vituli quem fecit Aaron
XXXIII locutusque est Dominus ad Mosen vade ascende de loco isto
tu et populus tuus quem eduxisti de terra Aegypti in terram
quam iuravi Abraham Isaac et Iacob dicens semini tuo dabo eam
2 et mittam praecursorem tui angelum ut eiciam Chananeum et
3 Amorreum et Hettheum et Ferezeum et Eveum et Iebuseum et
intres in terram fluentem lacte et melle non enim ascendam te-
cum quia populus durae cervicis est ne forte disperdam te in
4 via audiens populus sermonem hunc pessimum luxit et nullus

ex more indutus est cultu suo dixitque Dominus ad Mosen lo- 5
quere filiis Israhel populus durae cervicis es semel ascendam in
medio tui et delebo te iam nunc depone ornatum tuum ut sciam
quid faciam tibi deposuerunt ergo filii Israhel ornatum suum a 6
monte Horeb Moses quoque tollens tabernaculum tetendit ex- 7
tra castra procul vocavitque nomen eius tabernaculum foederis
et omnis populus qui habebat aliquam quaestionem egredieba-
tur ad tabernaculum foederis extra castra cumque egrederetur 8
Moses ad tabernaculum surgebat universa plebs et stabat unu-
squisque in ostio papilionis sui aspiciebantque tergum Mosi do-
nec ingrederetur tentorium ingresso autem illo tabernaculum 9
foederis descendebat columna nubis et stabat ad ostium loque-
baturque cum Mosi cernentibus universis quod columna nubis 10
staret ad ostium tabernaculi stabantque ipsi et adorabant per
fores tabernaculorum suorum loquebatur autem Dominus ad 11
Mosen facie ad faciem sicut loqui solet homo ad amicum suum
cumque ille reverteretur in castra minister eius Iosue filius Nun
puer non recedebat de tabernaculo dixit autem Moses ad Do- 12
minum praecipis ut educam populum istum et non indicas mihi
quem missurus es mecum praesertim cum dixeris novi te ex no-
mine et invenisti gratiam coram me si ergo inveni gratiam in 13
conspectu tuo ostende mihi viam tuam ut sciam te et inveniam
gratiam ante oculos tuos respice populum tuum gentem hanc
dixitque Dominus facies mea praecedet te et requiem dabo tibi 14
et ait Moses si non tu ipse praecedes ne educas nos de loco isto 15
in quo enim scire poterimus ego et populus tuus invenisse nos 16
gratiam in conspectu tuo nisi ambulaveris nobiscum ut glorifice-
mur ab omnibus populis qui habitant super terram dixit autem 17
Dominus ad Mosen et verbum istud quod locutus es faciam in-
venisti enim gratiam coram me et te ipsum novi ex nomine qui 18
ait ostende mihi gloriam tuam respondit ego ostendam omne 19
bonum tibi et vocabo in nomine Domini coram te et miserebor
cui voluero et clemens ero in quem mihi placuerit rursumque ait 20
non poteris videre faciem meam non enim videbit me homo et vi-
vet et iterum ecce inquit est locus apud me stabis super petram 21
cumque transibit gloria mea ponam te in foramine petrae et pro- 22
tegam dextera mea donec transeam tollamque manum meam et 23
videbis posteriora mea faciem autem meam videre non poteris

ac deinceps praecide ait tibi duas tabulas lapideas instar prio- **XXXIV**

rum et scribam super eas verba quae habuerunt tabulae quas
2 fregisti esto paratus mane ut ascendas statim in montem Sinai
3 stabisque mecum super verticem montis nullus ascendat tecum
nec videatur quispiam per totum montem boves quoque et oves
4 non pascantur e contra excidit ergo duas tabulas lapideas qua-
les ante fuerant et de nocte consurgens ascendit in montem Sinai
5 sicut ei praeceperat Dominus portans secum tabulas cumque
descendisset Dominus per nubem stetit Moses cum eo invocans
6 nomen Domini quo transeunte coram eo ait Dominator Domine
Deus misericors et clemens patiens et multae miserationis ac ve-
7 rus qui custodis misericordiam in milia qui aufers iniquitatem
et scelera atque peccata nullusque apud te per se innocens est
qui reddis iniquitatem patrum in filiis ac nepotibus in tertiam
8 et quartam progeniem festinusque Moses curvatus est pronus in
9 terram et adorans ait si inveni gratiam in conspectu tuo Do-
mine obsecro ut gradiaris nobiscum populus enim durae cervicis
est et auferas iniquitates nostras atque peccata nosque possi-
10 deas respondit Dominus ego inibo pactum videntibus cunctis
signa faciam quae numquam sunt visa super terram nec in ul-
lis gentibus ut cernat populus in cuius es medio opus Domini
11 terribile quod facturus sum observa cuncta quae hodie mando
tibi ego ipse eiciam ante faciem tuam Amorreum et Chananeum
12 et Hettheum Ferezeum quoque et Eveum et Iebuseum cave ne
umquam cum habitatoribus terrae illius iungas amicitias quae
13 tibi sint in ruinam sed aras eorum destrue confringe statuas
14 lucosque succide noli adorare deum alienum Dominus Zelotes
15 nomen eius Deus est aemulator ne ineas pactum cum homi-
nibus illarum regionum ne cum fornicati fuerint cum diis suis
et adoraverint simulacra eorum vocet te quispiam ut comedas
16 de immolatis nec uxorem de filiabus eorum accipies filiis tuis
ne postquam ipsae fuerint fornicatae fornicari faciant et filios
17, 18 tuos in deos suos deos conflatiles non facies tibi sollemnitatem
azymorum custodies septem diebus vesceris azymis sicut prae-
cepi tibi in tempore mensis novorum mense enim verni temporis
19 egressus es de Aegypto omne quod aperit vulvam generis ma-
sculini meum erit de cunctis animantibus tam de bubus quam
20 de ovibus meum erit primogenitum asini redimes ove sin autem
nec pretium pro eo dederis occidetur primogenitum filiorum tuo-
21 rum redimes nec apparebis in conspectu meo vacuus sex diebus

operaberis die septimo cessabis arare et metere sollemnitatem 22
ebdomadarum facies tibi in primitiis frugum messis tuae triticeae
et sollemnitatem quando redeunte anni tempore cuncta condun-
tur tribus temporibus anni apparebit omne masculinum tuum 23
in conspectu omnipotentis Domini Dei Israhel cum enim tulero 24
gentes a facie tua et dilatavero terminos tuos nullus insidiabi-
tur terrae tuae ascendente te et apparente in conspectu Domini
Dei tui ter in anno non immolabis super fermento sanguinem 25
hostiae meae neque residebit mane de victima sollemnitatis pha-
se primitias frugum terrae tuae offeres in domum Domini Dei 26
tui non coques hedum in lacte matris suae dixitque Dominus 27
ad Mosen scribe tibi verba haec quibus et tecum et cum Isra-
hel pepigi foedus fecit ergo ibi cum Domino quadraginta dies 28
et quadraginta noctes panem non comedit et aquam non bibit
et scripsit in tabulis verba foederis decem cumque descenderet 29
Moses de monte Sinai tenebat duas tabulas testimonii et igno-
rabat quod cornuta esset facies sua ex consortio sermonis Dei
videntes autem Aaron et filii Israhel cornutam Mosi faciem tim- 30
uerunt prope accedere vocatique ab eo reversi sunt tam Aaron 31
quam principes synagogae et postquam locutus est venerunt ad 32
eum etiam omnes filii Israhel quibus praecepit cuncta quae au-
dierat a Domino in monte Sinai impletisque sermonibus posuit 33
velamen super faciem suam quod ingressus ad Dominum et lo- 34
quens cum eo auferebat donec exiret et tunc loquebatur ad filios
Israhel omnia quae sibi fuerant imperata qui videbant faciem 35
egredientis Mosi esse cornutam sed operiebat rursus ille faciem
suam si quando loquebatur ad eos

igitur congregata omni turba filiorum Israhel dixit ad eos haec **XXXV**
sunt quae iussit Dominus fieri sex diebus facietis opus septimus 2
dies erit vobis sanctus sabbatum et requies Domini qui fecerit
opus in eo occidetur non succendetis ignem in omnibus habita- 3
culis vestris per diem sabbati et ait Moses ad omnem catervam 4
filiorum Israhel iste est sermo quem praecepit Dominus dicens
separate apud vos primitias Domino omnis voluntarius et proni 5
animi offerat eas Domino aurum et argentum et aes hyacinthum 6
purpuram coccumque bis tinctum et byssum pilos caprarum et 7
pelles arietum rubricatas et ianthinas ligna setthim et oleum ad 8, 9
luminaria concinnanda et ut conficiatur unguentum et thymia-
ma suavissimum lapides onychinos et gemmas ad ornatum su- 10

11 perumeralis et rationalis quisquis vestrum est sapiens veniat et
12 faciat quod Dominus imperavit tabernaculum scilicet et tectum
eius atque operimentum anulos et tabulata cum vectibus paxil-
13 los et bases arcam et vectes propitiatorium et velum quod ante
14 illud oppanditur mensam cum vectibus et vasis et propositionis
15 panibus candelabrum ad luminaria sustentanda vasa illius et
16 lucernas et oleum ad nutrimenta ignium altare thymiamatis et
vectes oleum unctionis et thymiama ex aromatibus tentorium ad
17 ostium tabernaculi altare holocausti et craticulam eius aeneam
18 cum vectibus et vasis suis labrum et basim eius cortinas atrii
19 cum columnis et basibus tentorium in foribus vestibuli paxillos
20 tabernaculi et atrii cum funiculis suis vestimenta quorum usus
est in ministerio sanctuarii vestes Aaron pontificis ac filiorum
21 eius ut sacerdotio fungantur mihi egressaque omnis multitudo
22 filiorum Israhel de conspectu Mosi obtulit mente promptissima
atque devota primitias Domino ad faciendum opus tabernaculi
testimonii quicquid in cultum et ad vestes sanctas necessarium
23 erat viri cum mulieribus praebuerunt armillas et inaures anu-
los et dextralia omne vas aureum in donaria Domini separatum
24 est si quis habuit hyacinthum purpuram coccumque bis tinctum
byssum et pilos caprarum pelles arietum rubricatas et ianthinas
25 argenti et aeris metalla obtulerunt Domino lignaque setthim in
26 varios usus sed et mulieres doctae dederunt quae neverant hya-
27 cinthum purpuram et vermiculum ac byssum et pilos caprarum
28 sponte propria cuncta tribuentes principes vero obtulerunt lapi-
29 des onychinos et gemmas ad superumerale et rationale aroma-
taque et oleum ad luminaria concinnanda et ad praeparandum
30 unguentum ac thymiama odoris suavissimi conponendum om-
nes viri et mulieres mente devota obtulerunt donaria ut fierent
opera quae iusserat Dominus per manum Mosi cuncti filii Israhel
31 voluntaria Domino dedicaverunt dixitque Moses ad filios Israhel
ecce vocavit Dominus ex nomine Beselehel filium Uri filii Hur de
32 tribu Iuda implevitque eum spiritu Dei sapientiae et intellegen-
33 tiae et scientiae omni doctrina ad excogitandum et faciendum
opus in auro et argento et aere sculpendisque lapidibus et opere
34 carpentario quicquid fabre adinveniri potest dedit in corde eius
35 Hooliab quoque filium Achisamech de tribu Dan ambos erudi-
vit sapientia ut faciant opera abietarii polymitarii ac plumarii
de hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso et texant

omnia ac nova quaeque repperiant
fecit ergo Beselehel et Hooliab et omnis vir sapiens quibus **XXXVI**
dedit Dominus sapientiam et intellectum ut scirent fabre operari
quae in usus sanctuarii necessaria sunt et quae praecepit Domi-
nus cumque vocasset eos Moses et omnem eruditum virum cui 2
dederat Deus sapientiam et qui sponte sua obtulerant se ad fa-
ciendum opus tradidit eis universa donaria filiorum Israhel qui 3
cum instarent operi cotidie mane vota populus offerebat un- 4
de artifices venire conpulsi dixerunt Mosi plus offert populus 5
quam necessarium est iussit ergo Moses praeconis voce canta- 6
ri nec vir nec mulier quicquam ultra offerat in opere sanctuarii
sicque cessatum est a muneribus offerendis eo quod oblata suf- 7
ficerent et superabundarent feceruntque omnes corde sapientes 8
ad explendum opus tabernaculi cortinas decem de bysso retor-
ta et hyacintho et purpura coccoque bis tincto opere vario et
arte polymita quarum una habebat in longitudine viginti oc- 9
to cubitos et in latitudine quattuor una mensura erat omnium
cortinarum coniunxitque cortinas quinque alteram alteri et alias 10
quinque sibi invicem copulavit fecit et ansas hyacinthinas in ora 11
cortinae unius ex utroque latere et in ora cortinae alterius simi-
liter ut contra se invicem venirent ansae et mutuo iungerentur 12
unde et quinquaginta fudit circulos aureos qui morderent corti- 13
narum ansas et fieret unum tabernaculum fecit et saga undecim 14
de pilis caprarum ad operiendum tectum tabernaculi unum sa- 15
gum habebat in longitudine cubitos triginta et in latitudine cubi-
tos quattuor unius mensurae erant omnia saga quorum quinque 16
iunxit seorsum et sex alia separatim fecitque ansas quinquagin- 17
ta in ora sagi unius et quinquaginta in ora sagi alterius ut sibi
invicem iungerentur et fibulas aeneas quinquaginta quibus nec- 18
teretur tectum et unum pallium ex omnibus sagis fieret fecit 19
et opertorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis aliud-
que desuper velamentum de pellibus ianthinis fecit et tabulas 20
tabernaculi de lignis setthim stantes decem cubitorum erat lon- 21
gitudo tabulae unius et unum ac semis cubitum latitudo reti-
nebat binae incastraturae erant per singulas tabulas ut altera 22
alteri iungeretur sic fecit in omnibus tabulis tabernaculi e qui- 23
bus viginti ad plagam meridianam erant contra austrum cum 24
quadraginta basibus argenteis duae bases sub una tabula pone-
bantur ex utraque angulorum parte ubi incastraturae laterum in

25 angulis terminantur ad plagam quoque tabernaculi quae respi-
26 cit ad aquilonem fecit viginti tabulas cum quadraginta argenteis
27 basibus duas bases per singulas tabulas contra occidentem vero
id est ad eam partem tabernaculi quae mare respicit fecit sex ta-
28, 29 bulas et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro quae
iunctae erant deorsum usque sursum et in unam conpagem pa-
30 riter ferebantur ita fecit ex utraque parte per angulos ut octo
essent simul tabulae et haberent bases argenteas sedecim binas
31 scilicet bases sub singulis tabulis fecit et vectes de lignis set-
thim quinque ad continendas tabulas unius lateris tabernaculi
32 et quinque alios ad alterius lateris tabulas coaptandas et ex-
tra hos quinque alios vectes ad occidentalem plagam tabernaculi
33 contra mare fecit quoque vectem alium qui per medias tabulas
34 ab angulo usque ad angulum perveniret ipsa autem tabulata
deauravit et circulos eorum fecit aureos per quos vectes induci
35 possint quos et ipsos aureis lamminis operuit fecit et velum de
hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta opere polymitario
36 varium atque distinctum et quattuor columnas de lignis setthim
37 quas cum capitibus deauravit fusis basibus earum argenteis fecit
et tentorium in introitu tabernaculi ex hyacintho purpura vermi-
38 culo byssoque retorta opere plumarii et columnas quinque cum
capitibus suis quas operuit auro basesque earum fudit aeneas

XXXVII fecit autem Beselehel et arcam de lignis setthim habentem
duos semis cubitos in longitudinem et cubitum ac semissem in la-
titudinem altitudo quoque uno cubito fuit et dimidio vestivitque
2 eam auro purissimo intus ac foris et fecit illi coronam auream
3 per gyrum conflans quattuor anulos aureos per quattuor angu-
4 los eius duos anulos in latere uno et duos in altero vectes quoque
5 fecit de lignis setthim quos vestivit auro et quos misit in anulos
6 qui erant in lateribus arcae ad portandum eam fecit et propi-
tiatorium id est oraculum de auro mundissimo duorum cubito-
rum et dimidio in longitudine et cubito ac semisse in latitudine
7 duos etiam cherubin ex auro ductili quos posuit ex utraque parte
8 propitiatorii cherub unum in summitate huius partis et cherub
alterum in summitate partis alterius duos cherubin in singulis
9 summitatibus propitiatorii extendentes alas et tegentes propi-
10 tiatorium seque mutuo et illud respectantes fecit et mensam de
lignis setthim in longitudine duorum cubitorum et in latitudi-
ne unius cubiti quae habebat in altitudine cubitum ac semissem

circumdeditque eam auro mundissimo et fecit illi labium aureum 11
per gyrum ipsique labio coronam interrasilem quattuor digito- 12
rum et super eandem alteram coronam auream fudit et quat- 13
tuor circulos aureos quos posuit in quattuor angulis per singulos
pedes mensae contra coronam misitque in eos vectes ut possit 14
mensa portari ipsos quoque vectes fecit de lignis setthim et cir- 15
cumdedit eos auro et vasa ad diversos usus mensae acetabula 16
fialas cyatos et turibula ex auro puro in quibus offerenda sunt
liba fecit et candelabrum ductile de auro mundissimo de cuius 17
vecte calami scyphi spherulae ac lilia procedebant sex in utro- 18
que latere tres calami ex parte una et tres ex altera tres scyphi 19
in nucis modum per calamos singulos spherulaeque simul et lilia
et tres scyphi instar nucis in calamo altero spherulaeque simul et
lilia aequum erat opus sex calamorum qui procedebant de stipite
candelabri in ipso autem vecte erant quattuor scyphi in nucis 20
modum spherulaeque per singulos et lilia et spherae sub duobus 21
calamis per loca tria qui simul sex fiunt calami procedentes de
vecte uno et spherae igitur et calami ex ipso erant universa duc- 22
tilia de auro purissimo fecit et lucernas septem cum emunctoriis 23
suis et vasa ubi quae emuncta sunt extinguuntur de auro mun-
dissimo talentum auri adpendebat candelabrum cum omnibus 24
vasis suis fecit et altare thymiamatis de lignis setthim habens 25
per quadrum singulos cubitos et in altitudine duos e cuius an-
gulis procedebant cornua vestivitque illud auro purissimo cum 26
craticula ac parietibus et cornibus fecitque ei coronam aureolam 27
per gyrum et duos anulos aureos sub corona per singula latera
ut mittantur in eos vectes et possit altare portari ipsos autem 28
vectes fecit de lignis setthim et operuit lamminis aureis con- 29
posuit et oleum ad sanctificationis unguentum et thymiama de
aromatibus mundissimis opere pigmentarii

fecit et altare holocausti de lignis setthim quinque cubitorum **XXXVIII**
per quadrum et trium in altitudine cuius cornua de angulis pro- 2
cedebant operuitque illud aeneis lamminis et in usus eius paravit 3
ex aere vasa diversa lebetas forcipes fuscinulas uncinos et ignium
receptacula craticulamque eius in modum retis fecit aeneam et 4
subter eam in altaris medio arulam fusis quattuor anulis per 5
totidem retiaculi summitates ad inmittendos vectes ad portan-
dum quos et ipsos fecit de lignis setthim et operuit lamminis 6
aeneis induxitque in circulos qui in altaris lateribus eminebant 7

ipsum autem altare non erat solidum sed cavum ex tabulis et
8 intus vacuum fecit et labrum aeneum cum base sua de specu-
9 lis mulierum quae excubabant in ostio tabernaculi et atrium
in cuius australi plaga erant tentoria de bysso retorta cubitorum
10 centum columnae aeneae viginti cum basibus suis capita colum-
11 narum et tota operis celatura argentea aeque ad septentrionalis
plagam tentoria columnae basesque et capita columnarum eius-
12 dem et mensurae et operis ac metalli erant in ea vero plaga
quae occidentem respicit fuere tentoria cubitorum quinquaginta
columnae decem cum basibus suis aeneae et capita columnarum
13 celata argentea porro contra orientem quinquaginta cubitorum
14 paravit tentoria e quibus quindecim cubitos columnarum trium
15 cum basibus suis unum tenebat latus et in parte altera quia
utraque introitum tabernaculi facit quindecim aeque cubitorum
16 erant tentoria columnae tres et bases totidem cuncta atrii ten-
17 toria byssus torta texuerat bases columnarum fuere aeneae ca-
pita autem earum cum celaturis suis argentea sed et ipsas co-
18 lumnas atrii vestivit argento et in introitu eius opere plumario
fecit tentorium ex hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta
quod habebat viginti cubitos in longitudine altitudo vero quin-
que cubitorum erat iuxta mensuram quam cuncta atrii habebant
19 tentoria columnae autem ingressus fuere quattuor cum basibus
20 aeneis capitaque earum et celaturae argenteae paxillos quoque
21 tabernaculi et atrii per gyrum fecit aeneos haec sunt instrumen-
ta tabernaculi testimonii quae numerata sunt iuxta praeceptum
Mosi in caerimonias Levitarum per manum Ithamar filii Aaron
22 sacerdotis quas Beselehel filius Uri filii Hur de tribu Iuda Do-
23 mino per Mosen iubente conpleverat iuncto sibi socio Hooliab
filio Achisamech de tribu Dan qui et ipse artifex lignorum egre-
gius fuit et polymitarius atque plumarius ex hyacintho purpura
24 vermiculo et bysso omne aurum quod expensum est in opere
sanctuarii et quod oblatum in donariis viginti novem talentorum
fuit et septingentorum triginta siclorum ad mensuram sanctuarii
25 oblatum est autem ab his qui transierant ad numerum a viginti
annis et supra de sescentis tribus milibus et quingentis quin-
26 quaginta armatorum fuerunt praeterea centum talenta argenti
e quibus conflatae sunt bases sanctuarii et introitus ubi velum
27 pendet centum bases factae sunt de talentis centum singulis ta-
28 lentis per bases singulas supputatis de mille autem septingentis

et septuaginta quinque fecit capita columnarum quas et ipsas ve-
stivit argento aeris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo 29
milia et quadringenti supra sicli ex quibus fusae sunt bases in 30
introitu tabernaculi testimonii et altare aeneum cum craticula
sua omniaque vasa quae ad usum eius pertinent et bases atrii 31
tam in circuitu quam in ingressu eius et paxilli tabernaculi atque
atrii per gyrum

de hyacintho vero et purpura vermiculo ac bysso fecit ve- **XXXIX**
stes quibus indueretur Aaron quando ministrabat in sanctis si-
cut praecepit Dominus Mosi fecit igitur superumerale de auro 2
hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta ope- 3
re polymitario inciditque bratteas aureas et extenuavit in fila
ut possint torqueri cum priorum colorum subtemine duasque 4
oras sibi invicem copulatas in utroque latere summitatum et 5
balteum ex hisdem coloribus sicut praeceperat Dominus Mosi
paravit et duos lapides onychinos adstrictos et inclusos auro et 6
sculptos arte gemmaria nominibus filiorum Israhel posuitque 7
eos in lateribus superumeralis in monumentum filiorum Israhel
sicut praeceperat Dominus Mosi fecit et rationale opere polymi- 8
to iuxta opus superumeralis ex auro hyacintho purpura coccoque
bis tincto et bysso retorta quadrangulum duplex mensurae pal- 9
mi et posuit in eo gemmarum ordines quattuor in primo versu 10
erat sardius topazius zmaragdus in secundo carbunculus sap- 11
phyrus iaspis in tertio ligyrius achates amethistus in quarto 12, 13
chrysolitus onychinus berillus circumdati et inclusi auro per or-
dines suos ipsique lapides duodecim sculpti erant nominibus 14
duodecim tribuum Israhel singuli per nomina singulorum fece- 15
runt in rationali et catenulas sibi invicem coherentes de auro pu-
rissimo et duos uncinos totidemque anulos aureos porro anulos 16
posuerunt in utroque latere rationalis e quibus penderent duae 17
catenae aureae quas inseruerunt uncinis qui in superumeralis an-
gulis eminebant haec et ante et retro ita conveniebant sibi ut 18
superumerale et rationale mutuo necterentur stricta ad balteum 19
et anulis fortius copulata quos iungebat vitta hyacinthina ne la-
xe fluerent et a se invicem moverentur sicut praecepit Dominus
Mosi fecerunt quoque tunicam superumeralis totam hyacinthi- 20
nam et capitium in superiori parte contra medium oramque per 21
gyrum capitii textilem deorsum autem ad pedes mala punica 22
ex hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta et tintinabula 23

de auro mundissimo quae posuerunt inter mala granata in ex-
24 trema parte tunicae per gyrum tintinabulum aureum et malum
punicum quibus ornatus incedebat pontifex quando ministerio
25 fungebatur sicut praecepit Dominus Mosi fecerunt et tunicas
26 byssinas opere textili Aaron et filiis eius et mitras cum coronu-
27, 28 lis suis ex bysso feminalia quoque linea byssina cingulum vero
de bysso retorta hyacintho purpura ac vermiculo distinctum arte
29 plumaria sicut praecepit Dominus Mosi fecerunt et lamminam
sacrae venerationis de auro purissimo scripseruntque in ea ope-
30 re gemmario Sanctum Domini et strinxerunt eam cum mitra
31 vitta hyacinthina sicut praecepit Dominus Mosi perfectum est
igitur omne opus tabernaculi et tecti testimonii feceruntque filii
32 Israhel cuncta quae praeceperat Dominus Mosi et obtulerunt ta-
bernaculum et tectum et universam supellectilem anulos tabulas
33 vectes columnas ac bases opertorium de pellibus arietum rubri-
34 catis et aliud operimentum de ianthinis pellibus velum arcam
35 vectes propitiatorium mensam cum vasis et propositionis pani-
36, 37 bus candelabrum lucernas et utensilia eorum cum oleo altare
38 aureum et unguentum thymiama ex aromatibus et tentorium
39 in introitu tabernaculi altare aeneum retiaculum vectes et vasa
eius omnia labrum cum basi sua tentoria atrii et columnas cum
40 basibus suis tentorium in introitu atrii funiculosque illius et pa-
xillos nihil ex vasis defuit quae in ministerium tabernaculi et in
41 tectum foederis iussa sunt fieri vestes quoque quibus sacerdo-
42 tes utuntur in sanctuario Aaron scilicet et filii eius obtulerunt
43 filii Israhel sicut praeceperat Dominus quae postquam Moses
cuncta vidit expleta benedixit eis

XL, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens mense primo die
3 prima mensis eriges tabernaculum testimonii et pones in eo ar-
4 cam dimittesque ante illam velum et inlata mensa pones super
eam quae rite praecepta sunt candelabrum stabit cum lucernis
5 suis et altare aureum in quo adoletur incensum coram arca te-
6 stimonii tentorium in introitu tabernaculi pones et ante illud
7 altare holocausti labrum inter altare et tabernaculum quod im-
8 plebis aqua circumdabisque atrium tentoriis et ingressum eius
9 et adsumpto unctionis oleo ungues tabernaculum cum vasis suis
10, 11 ut sanctificentur altare holocausti et omnia vasa eius labrum
cum basi sua omnia unctionis oleo consecrabis ut sint sancta
12 sanctorum adplicabisque Aaron et filios eius ad fores taberna-

culi testimonii et lotos aqua indues sanctis vestibus ut mini- 13
strent mihi et unctio eorum in sacerdotium proficiat sempiter-
num fecitque Moses omnia quae praeceperat Dominus igitur 14, 15
mense primo anni secundi in prima die mensis conlocatum est
tabernaculum erexitque illud Moses et posuit tabulas ac bases 16
et vectes statuitque columnas et expandit tectum super taber- 17
naculum inposito desuper operimento sicut Dominus imperarat
posuit et testimonium in arca subditis infra vectibus et oracu- 18
lum desuper cumque intulisset arcam in tabernaculum adpendit 19
ante eam velum ut expleret Domini iussionem posuit et men- 20
sam in tabernaculo testimonii ad plagam septentrionalem extra
velum ordinatis coram propositionis panibus sicut praeceperat 21
Dominus Mosi posuit et candelabrum in tabernaculum testi- 22
monii e regione mensae in parte australi locatis per ordinem 23
lucernis iuxta praeceptum Domini posuit et altare aureum sub 24
tecto testimonii contra velum et adolevit super eo incensum aro- 25
matum sicut iusserat Dominus posuit et tentorium in introitu 26
tabernaculi et altare holocausti in vestibulo testimonii offerens 27
in eo holocaustum et sacrificia ut Dominus imperarat labrum 28
quoque statuit inter tabernaculum testimonii et altare implens
illud aqua laveruntque Moses et Aaron ac filii eius manus suas 29
et pedes cum ingrederentur tectum foederis et accederent ad 30
altare sicut praeceperat Dominus erexit et atrium per gyrum 31
tabernaculi et altaris ducto in introitu eius tentorio postquam
cuncta perfecta sunt operuit nubes tabernaculum testimonii et 32
gloria Domini implevit illud nec poterat Moses ingredi tectum 33
foederis nube operiente omnia et maiestate Domini coruscante
quia cuncta nubes operuerat si quando nubes tabernaculum de- 34
serebat proficiscebantur filii Israhel per turmas suas si pendebat 35
desuper manebant in eodem loco nubes quippe Domini incuba- 36
bat per diem tabernaculo et ignis in nocte videntibus populis
Israhel per cunctas mansiones suas

THE THIRD BOOK OF MOSES, CALLED LEVITICUS.

I Vocavit autem Mosen et locutus est ei Dominus de ta-
2 bernaculo testimonii dicens loquere filiis Israhel et di-
ces ad eos homo qui obtulerit ex vobis hostiam Domino
de pecoribus id est de bubus et ovibus offerens victi-
3 mas si holocaustum fuerit eius oblatio ac de armento masculum
inmaculatum offeret ad ostium tabernaculi testimonii ad pla-
4 candum sibi Dominum ponetque manus super caput hostiae et
5 acceptabilis erit atque in expiationem eius proficiens immola-
bitque vitulum coram Domino et offerent filii Aaron sacerdotes
sanguinem eius fundentes super altaris circuitum quod est ante
6 ostium tabernaculi detractaque pelle hostiae artus in frusta con-
7 cident et subicient in altari ignem strue lignorum ante conposita
8 et membra quae caesa sunt desuper ordinantes caput videlicet
9 et cuncta quae adherent iecori intestinis et pedibus lotis aqua
adolebitque ea sacerdos super altare in holocaustum et suavem
10 odorem Domino quod si de pecoribus oblatio est de ovibus sive
11 de capris holocaustum anniculum et absque macula offeret im-
molabitque ad latus altaris quod respicit ad aquilonem coram
Domino sanguinem vero illius fundent super altare filii Aaron
12 per circuitum dividentque membra caput et omnia quae adhe-
rent iecori et inponent super ligna quibus subiciendus est ignis
13 intestina vero et pedes lavabunt aqua et oblata omnia adolebit
sacerdos super altare in holocaustum et odorem suavissimum
14 Domino sin autem de avibus holocausti oblatio fuerit Domino
15 de turturibus et pullis columbae offeret eam sacerdos ad altare
et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco decurrere fa-
16 ciet sanguinem super crepidinem altaris vesiculam vero gutturis
et plumas proiciet propter altare ad orientalem plagam in loco
17 in quo cineres effundi solent confringetque ascellas eius et non
secabit nec ferro dividet eam et adolebit super altare lignis igne
subposito holocaustum est et oblatio suavissimi odoris Domino

anima cum obtulerit oblationem sacrificii Domino simila erit II
eius oblatio fundetque super eam oleum et ponet tus ac deferet 2
ad filios Aaron sacerdotes quorum unus tollet pugillum plenum
similae et olei ac totum tus et ponet memoriale super altare in
odorem suavissimum Domino quod autem reliquum fuerit de 3
sacrificio erit Aaron et filiorum eius sanctum sanctorum de ob-
lationibus Domini cum autem obtuleris sacrificium coctum in 4
clibano de simila panes scilicet absque fermento conspersos oleo
et lagana azyma oleo lita si oblatio tua fuerit de sartagine simi- 5
lae conspersae oleo et absque fermento divides eam minutatim 6
et fundes supra oleum sin autem de craticula sacrificium aeque 7
simila oleo conspergetur quam offeres Domino tradens manibus 8
sacerdotis qui cum obtulerit eam tollet memoriale de sacrificio 9
et adolebit super altare in odorem suavitatis Domino quicquid 10
autem reliquum est erit Aaron et filiorum eius sanctum sancto-
rum de oblationibus Domini omnis oblatio quae offertur Domino 11
absque fermento fiet nec quicquam fermenti ac mellis adolebitur
in sacrificio Domini primitias tantum eorum offeretis et munera 12
super altare vero non ponentur in odorem suavitatis quicquid 13
obtuleris sacrificii sale condies nec auferes sal foederis Dei tui
de sacrificio tuo in omni oblatione offeres sal sin autem obtu- 14
leris munus primarum frugum tuarum Domino de spicis adhuc
virentibus torres eas igni et confringes in morem farris et sic offe-
res primitias tuas Domino fundens supra oleum et tus inponens 15
quia oblatio Domini est de qua adolebit sacerdos in memoriam 16
muneris partem farris fracti et olei ac totum tus

quod si hostia pacificorum fuerit eius oblatio et de bubus vol- III
uerit offerre marem sive feminam inmaculata offeret coram Do-
mino ponetque manum super caput victimae suae quae immo- 2
labitur in introitu tabernaculi fundentque filii Aaron sacerdotes
sanguinem per circuitum altaris et offerent de hostia pacifico- 3
rum in oblationem Domini adipem qui operit vitalia et quicquid
pinguedinis intrinsecus est duos renes cum adipe quo teguntur 4
ilia et reticulum iecoris cum renunculis adolebuntque ea super 5
altare in holocaustum lignis igne subposito in oblationem suavis-
simi odoris Domino si vero de ovibus fuerit eius oblatio et paci- 6
ficorum hostia sive masculum sive feminam obtulerit inmaculata
erunt si agnum obtulerit coram Domino ponet manum super 7, 8
caput victimae suae quae immolabitur in vestibulo tabernacu-

li testimonii fundentque filii Aaron sanguinem eius per altaris
9 circuitum et offerent de pacificorum hostia sacrificium Domi-
10 no adipem et caudam totam cum renibus et pinguedinem quae
operit ventrem atque universa vitalia et utrumque renunculum
cum adipe qui est iuxta ilia reticulumque iecoris cum renunculis
11 et adolebit ea sacerdos super altare in pabulum ignis et oblatio-
12 nis Domini si capra fuerit eius oblatio et obtulerit eam Domino
13 ponet manum suam super caput eius immolabitque eam in in-
troitu tabernaculi testimonii et fundent filii Aaron sanguinem
14 eius per altaris circuitum tollentque ex ea in pastum ignis do-
minici adipem qui operit ventrem et qui tegit universa vitalia
15 duos renunculos cum reticulo qui est super eos iuxta ilia et arvi-
16 nam iecoris cum renunculis adolebitque ea sacerdos super altare
in alimoniam ignis et suavissimi odoris omnis adeps Domini erit
17 iure perpetuo in generationibus et cunctis habitaculis vestris nec
adipes nec sanguinem omnino comedetis
IV, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel
anima cum peccaverit per ignorantiam et de universis mandatis
3 Domini quae praecepit ut non fierent quippiam fecerit si sacer-
dos qui est unctus peccaverit delinquere faciens populum offeret
4 pro peccato suo vitulum inmaculatum Domino et adducet il-
lum ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino ponetque
5 manum super caput eius et immolabit eum Domino hauriet quo-
que de sanguine vituli inferens illud in tabernaculum testimonii
6 cumque intinxerit digitum in sanguinem asperget eo septies co-
7 ram Domino contra velum sanctuarii ponetque de eodem san-
guine super cornua altaris thymiamatis gratissimi Domino quod
est in tabernaculo testimonii omnem autem reliquum sanguinem
8 fundet in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi et adi-
pem vituli auferet pro peccato tam eum qui operit vitalia quam
9 omnia quae intrinsecus sunt duos renunculos et reticulum quod
10 est super eos iuxta ilia et adipem iecoris cum renunculis sicut
aufertur de vitulo hostiae pacificorum et adolebit ea super altare
11 holocausti pellem vero et omnes carnes cum capite et pedibus et
12 intestinis et fimo et reliquo corpore efferet extra castra in locum
mundum ubi cineres effundi solent incendetque ea super ligno-
13 rum struem quae in loco effusorum cinerum cremabuntur quod
si omnis turba Israhel ignoraverit et per inperitiam fecerit quod
14 contra mandatum Domini est et postea intellexerit peccatum

suum offeret vitulum pro peccato adducetque eum ad ostium
tabernaculi et ponent seniores populi manus super caput eius 15
coram Domino immolatoque vitulo in conspectu Domini inferet 16
sacerdos qui unctus est de sanguine eius in tabernaculum testi-
monii tincto digito aspergens septies contra velum ponetque de 17, 18
eodem sanguine in cornibus altaris quod est coram Domino in
tabernaculo testimonii reliquum autem sanguinem fundet iuxta
basim altaris holocaustorum quod est in ostio tabernaculi testi-
monii omnemque eius adipem tollet et adolebit super altare sic 19, 20
faciens et de hoc vitulo quomodo fecit et prius et rogante pro eis
sacerdote propitius erit Dominus ipsum autem vitulum efferet 21
extra castra atque conburet sicut et priorem vitulum quia pro
peccato est multitudinis si peccaverit princeps et fecerit unum 22
e pluribus per ignorantiam quod Domini lege prohibetur et po- 23
stea intellexerit peccatum suum offeret hostiam Domino hircum
de capris inmaculatum ponetque manum suam super caput eius 24
cumque immolaverit eum in loco ubi solet mactari holocaustum
coram Domino quia pro peccato est tinguet sacerdos digitum in 25
sanguine hostiae pro peccato tangens cornua altaris holocausti
et reliquum fundens ad basim eius adipem vero adolebit supra 26
sicut in victimis pacificorum fieri solet rogabitque pro eo et pro
peccato eius ac dimittetur ei quod si peccaverit anima per igno- 27
rantiam de populo terrae ut faciat quicquam ex his quae Domini
lege prohibentur atque delinquat et cognoverit peccatum suum 28
offeret capram inmaculatam ponetque manum super caput ho- 29
stiae quae pro peccato est et immolabit eam in loco holocausti
tolletque sacerdos de sanguine in digito suo et tangens cornua 30
altaris holocausti reliquum fundet ad basim eius omnem autem 31
auferens adipem sicut auferri solet de victimis pacificorum ado-
lebit super altare in odorem suavitatis Domino rogabitque pro eo
et dimittetur ei sin autem de pecoribus obtulerit victimam pro 32
peccato ovem scilicet inmaculatam ponet manum super caput 33
eius et immolabit eam in loco ubi solent holocaustorum caedi
hostiae sumetque sacerdos de sanguine eius digito suo et tan- 34
gens cornua altaris holocausti reliquum fundet ad basim eius
omnem quoque auferens adipem sicut auferri solet adeps arietis 35
qui immolatur pro pacificis et cremabit super altare in incensum
Domini rogabitque pro eo et pro peccato eius et dimittetur illi

si peccaverit anima et audierit vocem iurantis testisque fue- **V**

rit quod aut ipse vidit aut conscius est nisi indicaverit portabit
2 iniquitatem suam anima quae tetigerit aliquid inmundum sive
quod occisum a bestia est aut per se mortuum vel quodlibet
aliud reptile et oblita fuerit inmunditiae suae rea est et deliquit
3 et si tetigerit quicquam de inmunditia hominis iuxta omnem in-
puritatem qua pollui solet oblitaque cognoverit postea subiacebit
4 delicto anima quae iuraverit et protulerit labiis suis ut vel male
quid faceret vel bene et id ipsum iuramento et sermone firmaverit
5 oblitaque postea intellexerit delictum suum agat paenitentiam
6 pro peccato et offerat agnam de gregibus sive capram orabit-
7 que pro eo sacerdos et pro peccato eius sin autem non potuerit
offerre pecus offerat duos turtures vel duos pullos columbarum
8 Domino unum pro peccato et alterum in holocaustum dabitque
eos sacerdoti qui primum offerens pro peccato retorquebit caput
eius ad pinnulas ita ut collo hereat et non penitus abrumpatur
9 et asperget de sanguine eius parietem altaris quicquid autem
reliquum fuerit faciet destillare ad fundamentum eius quia pro
10 peccato est alterum vero adolebit holocaustum ut fieri solet ro-
gabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius et dimittetur ei
11 quod si non quiverit manus eius offerre duos turtures vel duos
pullos columbae offeret pro peccato similam partem oephi de-
cimam non mittet in eam oleum nec turis aliquid inponet quia
12 pro peccato est tradetque eam sacerdoti qui plenum ex toto
pugillum hauriens cremabit super altare in monumentum eius
13 qui obtulit rogans pro illo et expians reliquam vero partem ipse
14, 15 habebit in munere locutus est Dominus ad Mosen dicens ani-
ma si praevaricans caerimonias per errorem in his quae Domino
sunt sanctificata peccaverit offeret pro delicto suo arietem inma-
culatum de gregibus qui emi potest duobus siclis iuxta pondus
16 sanctuarii ipsumque quod intulit damni restituet et quintam
partem ponet supra tradens sacerdoti qui rogabit pro eo offerens
17 arietem et dimittetur ei anima si peccaverit per ignorantiam
feceritque unum ex his quae Domini lege prohibentur et peccati
18 rea intellexerit iniquitatem suam offeret arietem inmaculatum
de gregibus sacerdoti iuxta mensuram aestimationemque peccati
19 qui orabit pro eo quod nesciens fecerit et dimittetur ei quia per
errorem deliquit in Dominum

VI, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens anima quae peccaverit
et contempto Domino negaverit depositum proximo suo quod fi-

dei eius creditum fuerat vel vi aliquid extorserit aut calumniam
fecerit sive rem perditam invenerit et infitians insuper peiera- 3
rit et quodlibet aliud ex pluribus fecerit in quibus peccare solent
homines convicta delicti reddet omnia quae per fraudem voluit 4, 5
obtinere integra et quintam insuper partem domino cui damnum
intulerat pro peccato autem suo offeret arietem inmaculatum de 6
grege et dabit eum sacerdoti iuxta aestimationem mensuramque
delicti qui rogabit pro eo coram Domino et dimittetur illi pro 7
singulis quae faciendo peccaverit locutus est Dominus ad Mo- 8
sen dicens praecipe Aaron et filiis eius haec est lex holocausti 9
cremabitur in altari tota nocte usque mane ignis ex eodem alta-
ri erit vestietur sacerdos tunica et feminalibus lineis tolletque 10
cineres quos vorans ignis exusit et ponens iuxta altare spoliabi- 11
tur prioribus vestimentis indutusque aliis efferet eos extra castra
et in loco mundissimo usque ad favillam consumi faciet ignis 12
autem in altari semper ardebit quem nutriet sacerdos subiciens
ligna mane per singulos dies et inposito holocausto desuper ado-
lebit adipes pacificorum ignis est iste perpetuus qui numquam 13
deficiet in altari haec est lex sacrificii et libamentorum quae of- 14
ferent filii Aaron coram Domino et coram altari tollet sacerdos 15
pugillum similae quae conspersa est oleo et totum tus quod super
similam positum est adolebitque illud in altari in monumentum
odoris suavissimi Domino reliquam autem partem similae co- 16
medet Aaron cum filiis suis absque fermento et comedet in loco
sancto atrii tabernaculi ideo autem non fermentabitur quia pars 17
eius in Domini offertur incensum sanctum sanctorum erit sicut
pro peccato atque delicto mares tantum stirpis Aaron comedent 18
illud legitimum ac sempiternum est in generationibus vestris de
sacrificiis Domini omnis qui tetigerit illa sanctificabitur et lo- 19
cutus est Dominus ad Mosen dicens haec est oblatio Aaron et 20
filiorum eius quam offerre debent Domino in die unctionis suae
decimam partem oephi offerent similae in sacrificio sempiterno
medium eius mane et medium vespere quae in sartagine oleo 21
conspersa frigetur offeret autem eam calidam in odorem suavis-
simum Domino sacerdos qui patri iure successerit et tota cre- 22
mabitur in altari omne enim sacrificium sacerdotum igne con- 23
sumetur nec quisquam comedet ex eo locutus est Dominus ad 24
Mosen dicens loquere Aaron et filiis eius ista est lex hostiae pro 25
peccato in loco ubi offertur holocaustum immolabitur coram Do-

26 mino sanctum sanctorum est sacerdos qui offert comedet eam
27 in loco sancto in atrio tabernaculi quicquid tetigerit carnes eius
sanctificabitur si de sanguine illius vestis fuerit aspersa lavabitur
28 in loco sancto vas autem fictile in quo cocta est confringetur
29 quod si vas aeneum fuerit defricabitur et lavabitur aqua om-
nis masculus de genere sacerdotali vescetur carnibus eius quia
30 sanctum sanctorum est hostia enim quae caeditur pro peccato
cuius sanguis infertur in tabernaculum testimonii ad expiandum
in sanctuario non comedetur sed conburetur igni
VII haec quoque est lex hostiae pro delicto sancta sanctorum est
2 idcirco ubi immolatur holocaustum mactabitur et victima pro
3 delicto sanguis eius per gyrum fundetur altaris offerent ex ea
4 caudam et adipem qui operit vitalia duos renunculos et pingue-
5 dinem quae iuxta ilia est reticulumque iecoris cum renunculis et
adolebit ea sacerdos super altare incensum est Domini pro delic-
6 to omnis masculus de sacerdotali genere in loco sancto vescetur
7 his carnibus quia sanctum sanctorum est sicut pro peccato of-
fertur hostia ita et pro delicto utriusque hostiae lex una erit
8 ad sacerdotem qui eam obtulerit pertinebit sacerdos qui offert
9 holocausti victimam habebit pellem eius et omne sacrificium
similae quod coquitur in clibano et quicquid in craticula vel in
10 sartagine praeparatur eius erit sacerdotis a quo offertur sive
oleo conspersa sive arida fuerit cunctis filiis Aaron aequa mensu-
11 ra per singulos dividetur haec est lex hostiae pacificorum quae
12 offertur Domino si pro gratiarum actione fuerit oblatio offerent
panes absque fermento conspersos oleo et lagana azyma uncta
oleo coctamque similam et collyridas olei admixtione conspersas
13 panes quoque fermentatos cum hostia gratiarum quae immolatur
14 pro pacificis ex quibus unus pro primitiis offeretur Domino et
15 erit sacerdotis qui fundet hostiae sanguinem cuius carnes eadem
16 comedentur die nec remanebit ex eis quicquam usque mane si
voto vel sponte quisquam obtulerit hostiam eadem similiter ede-
tur die sed et si quid in crastinum remanserit vesci licitum est
17, 18 quicquid autem tertius invenerit dies ignis absumet si quis de
carnibus victimae pacificorum die tertio comederit irrita fiet ob-
latio nec proderit offerenti quin potius quaecumque anima tali se
19 edulio contaminarit praevaricationis rea erit caro quae aliquid
tetigerit inmundum non comedetur sed conburetur igni qui fuerit
20 mundus vescetur ea anima polluta quae ederit de carnibus ho-

stiae pacificorum quae oblata est Domino peribit de populis suis
et quae tetigerit inmunditiam hominis vel iumenti sive omnis rei 21
quae polluere potest et comederit de huiuscemodi carnibus inte-
ribit de populis suis locutusque est Dominus ad Mosen dicens 22
loquere filiis Israhel adipem bovis et ovis et caprae non come- 23
detis adipem cadaveris morticini et eius animalis quod a bestia 24
captum est habebitis in usus varios si quis adipem qui offer- 25
ri debet in incensum Domini comederit peribit de populo suo
sanguinem quoque omnis animalis non sumetis in cibo tam de 26
avibus quam de pecoribus omnis anima quae ederit sanguinem 27
peribit de populis suis locutus est Dominus ad Mosen dicens 28
loquere filiis Israhel qui offert victimam pacificorum Domino of- 29
ferat simul et sacrificium id est libamenta eius tenebit manibus 30
adipem hostiae et pectusculum cumque ambo oblata Domino
consecrarit tradet sacerdoti qui adolebit adipem super altare 31
pectusculum autem erit Aaron et filiorum eius armus quoque 32
dexter de pacificorum hostiis cedet in primitias sacerdotis qui 33
obtulerit sanguinem et adipem filiorum Aaron ipse habebit et
armum dextrum in portione sua pectusculum enim elationis et 34
armum separationis tuli a filiis Israhel de hostiis eorum pacificis
et dedi Aaron sacerdoti ac filiis eius lege perpetua ab omni popu-
lo Israhel haec est unctio Aaron et filiorum eius in caerimoniis 35
Domini die qua obtulit eos Moses ut sacerdotio fungerentur et 36
quae praecepit dari eis Dominus a filiis Israhel religione perpetua
in generationibus suis ista est lex holocausti et sacrificii pro pec- 37
cato atque delicto et pro consecratione et pacificorum victimis
quas constituit Dominus Mosi in monte Sinai quando mandavit 38
filiis Israhel ut offerrent oblationes suas Domino in deserto Sinai
locutusque est Dominus ad Mosen dicens tolle Aaron cum **VIII**, 2
filiis suis vestes eorum et unctionis oleum vitulum pro peccato
duos arietes canistrum cum azymis et congregabis omnem coe- 3
tum ad ostium tabernaculi fecit Moses ut Dominus imperarat 4
congregataque omni turba ante fores ait iste est sermo quem ius- 5
sit Dominus fieri statimque obtulit Aaron et filios eius cumque 6
lavisset eos vestivit pontificem subucula linea accingens eum 7
balteo et induens tunica hyacinthina et desuper umerale inposuit
quod adstringens cingulo aptavit rationali in quo erat doctrina 8
et veritas cidarim quoque texit caput et super eam contra fron- 9
tem posuit lamminam auream consecratam in sanctificationem

10 sicut praeceperat ei Dominus tulit et unctionis oleum quo levit
11 tabernaculum cum omni supellectili sua cumque sanctificans
aspersisset altare septem vicibus unxit illud et omnia vasa eius
12 labrumque cum basi sua sanctificavit oleo quod fundens super
13 caput Aaron unxit eum et consecravit filios quoque eius obla-
tos vestivit tunicis lineis et cinxit balteo inposuitque mitras ut
14 iusserat Dominus obtulit et vitulum pro peccato cumque super
15 caput eius posuissent Aaron et filii eius manus suas immolavit
eum hauriens sanguinem et tincto digito tetigit cornua altaris per
gyrum quo expiato et sanctificato fudit reliquum sanguinem ad
16 fundamenta eius adipem autem qui erat super vitalia et reticu-
lum iecoris duosque renunculos cum arvinulis suis adolevit super
17 altare vitulum cum pelle carnibus et fimo cremans extra castra
18 sicut praeceperat Dominus obtulit et arietem in holocaustum
super cuius caput cum inposuissent Aaron et filii eius manus
19 suas immolavit eum et fudit sanguinem eius per altaris circui-
20 tum ipsumque arietem in frusta concidens caput eius et artus et
21 adipem adolevit igni lotis prius intestinis et pedibus totumque
simul arietem incendit super altare eo quod esset holocaustum
22 suavissimi odoris Domino sicut praeceperat ei obtulit et arietem
secundum in consecrationem sacerdotum posueruntque super ca-
23 put illius Aaron et filii eius manus suas quem cum immolasset
Moses sumens de sanguine tetigit extremum auriculae dextrae
24 Aaron et pollicem manus eius dextrae similiter et pedis obtulit
et filios Aaron cumque de sanguine arietis immolati tetigisset ex-
tremum auriculae singulorum dextrae et pollices manus ac pedis
25 dextri reliquum fudit super altare per circuitum adipem vero
et caudam omnemque pinguedinem quae operit intestina reticu-
lumque iecoris et duos renes cum adipibus suis et armo dextro
26 separavit tollens autem de canistro azymorum quod erat co-
ram Domino panem absque fermento et collyridam conspersam
27 oleo laganumque posuit super adipes et armum dextrum tra-
dens simul omnia Aaron et filiis eius qui postquam levaverunt
28 ea coram Domino rursum suscepta de manibus eorum adole-
vit super altare holocausti eo quod consecrationis esset oblatio
29 in odorem suavitatis sacrificii Domini tulit et pectusculum ele-
vans illud coram Domino de ariete consecrationis in partem suam
30 sicut praeceperat ei Dominus adsumensque unguentum et san-
guinem qui erat in altari aspersit super Aaron et vestimenta eius

et super filios illius ac vestes eorum cumque sanctificasset eos in 31
vestitu suo praecepit eis dicens coquite carnes ante fores taber-
naculi et ibi comedite eas panes quoque consecrationis edite qui
positi sunt in canistro sicut praecepit mihi dicens Aaron et filii
eius comedent eos quicquid autem reliquum fuerit de carne et 32
panibus ignis absumet de ostio quoque tabernaculi non exibitis 33
septem diebus usque ad diem quo conplebitur tempus consecra-
tionis vestrae septem enim diebus finitur consecratio sicut et 34
inpraesentiarum factum est ut ritus sacrificii conpleretur die ac 35
nocte manebitis in tabernaculo observantes custodias Domini ne
moriamini sic enim mihi praeceptum est feceruntque Aaron et 36
filii eius cuncta quae locutus est Dominus per manum Mosi

facto autem octavo die vocavit Moses Aaron et filios eius ac **IX**
maiores natu Israhel dixitque ad Aaron tolle de armento vitu- 2
lum pro peccato et arietem in holocaustum utrumque inmacu-
latos et offer illos coram Domino et ad filios Israhel loqueris 3
tollite hircum pro peccato et vitulum atque agnum anniculos
et sine macula in holocaustum bovem et arietem pro pacificis 4
et immolate eos coram Domino in sacrificio singulorum similam
oleo conspersam offerentes hodie enim Dominus apparebit vobis
tulerunt ergo cuncta quae iusserat Moses ad ostium tabernaculi 5
ubi cum omnis staret multitudo ait Moses iste est sermo quem 6
praecepit Dominus facite et apparebit vobis gloria eius dixit et 7
ad Aaron accede ad altare et immola pro peccato tuo offer ho-
locaustum et deprecare pro te et pro populo cumque mactaveris
hostiam populi ora pro eo sicut praecepit Dominus statimque 8
Aaron accedens ad altare immolavit vitulum pro peccato suo
cuius sanguinem obtulerunt ei filii sui in quo tinguens digitum 9
tetigit cornua altaris et fudit residuum ad basim eius adipemque 10
et renunculos ac reticulum iecoris quae sunt pro peccato adole-
vit super altare sicut praeceperat Dominus Mosi carnes vero et 11
pellem eius extra castra conbusit igni immolavit et holocausti 12
victimam obtuleruntque ei filii sui sanguinem eius quem fudit
per altaris circuitum ipsam etiam hostiam in frusta concisam 13
cum capite et membris singulis obtulerunt quae omnia super al-
tare cremavit igni lotis prius aqua intestinis et pedibus et pro 14, 15
peccato populi offerens mactavit hircum expiatoque altari fecit 16
holocaustum addens in sacrificio libamenta quae pariter offe- 17
runtur et adolens ea super altare absque caerimoniis holocausti

18 matutini immolavit et bovem atque arietem hostias pacificas po-
puli obtuleruntque ei filii sui sanguinem quem fudit super altare
19 in circuitu adipes autem bovis et caudam arietis renunculosque
20 cum adipibus suis et reticulum iecoris posuerunt super pectora
21 cumque cremati essent adipes in altari pectora eorum et armos
dextros separavit Aaron elevans coram Domino sicut praeceperat
22 Moses et tendens manum contra populum benedixit eis sicque
conpletis hostiis pro peccato et holocaustis et pacificis descen-
23 dit ingressi autem Moses et Aaron tabernaculum testimonii et
deinceps egressi benedixerunt populo apparuitque gloria Domini
24 omni multitudini et ecce egressus ignis a Domino devoravit ho-
locaustum et adipes qui erant super altare quod cum vidissent
turbae laudaverunt Dominum ruentes in facies suas
X arreptisque Nadab et Abiu filii Aaron turibulis posuerunt
ignem et incensum desuper offerentes coram Domino ignem alie-
2 num quod eis praeceptum non erat egressusque ignis a Domino
3 devoravit eos et mortui sunt coram Domino dixitque Moses ad
Aaron hoc est quod locutus est Dominus sanctificabor in his
qui adpropinquant mihi et in conspectu omnis populi glorifica-
4 bor quod audiens tacuit Aaron vocatis autem Moses Misahel
et Elsaphan filios Ozihel patrui Aaron ait ad eos ite et colligite
fratres vestros de conspectu sanctuarii et asportate extra castra
5 confestimque pergentes tulerunt eos sicut iacebant vestitos li-
6 neis tunicis et eiecerunt foras ut sibi fuerat imperatum locutus
est Moses ad Aaron et ad Eleazar atque Ithamar filios eius ca-
pita vestra nolite nudare et vestimenta nolite scindere ne forte
moriamini et super omnem coetum oriatur indignatio fratres ve-
stri et omnis domus Israhel plangant incendium quod Dominus
7 suscitavit vos autem non egredimini fores tabernaculi alioquin
peribitis oleum quippe sanctae unctionis est super vos qui fece-
8 runt omnia iuxta praeceptum Mosi dixit quoque Dominus ad
9 Aaron vinum et omne quod inebriare potest non bibetis tu et
filii tui quando intratis tabernaculum testimonii ne moriamini
10 quia praeceptum est sempiternum in generationes vestras et ut
habeatis scientiam discernendi inter sanctum et profanum inter
11 pollutum et mundum doceatisque filios Israhel omnia legitima
12 mea quae locutus est Dominus ad eos per manum Mosi locutus-
que est Moses ad Aaron et ad Eleazar atque Ithamar filios eius
qui residui erant tollite sacrificium quod remansit de oblatione

Domini et comedite illud absque fermento iuxta altare quia sanc-
tum sanctorum est comedetis autem in loco sancto quod datum 13
est tibi et filiis tuis de oblationibus Domini sicut praeceptum est
mihi pectusculum quoque quod oblatum est et armum qui se- 14
paratus est edetis in loco mundissimo tu et filii tui ac filiae tuae
tecum tibi enim ac liberis tuis reposita sunt de hostiis salutaribus
filiorum Israhel eo quod armum et pectus et adipes qui creman- 15
tur in altari elevaverint coram Domino et pertineant ad te et
ad filios tuos lege perpetua sicut praecepit Dominus inter haec 16
hircum qui oblatus fuerat pro peccato cum quaereret Moses ex-
ustum repperit iratusque contra Eleazar et Ithamar filios Aaron
qui remanserant ait cur non comedistis hostiam pro peccato in 17
loco sancto quae sancta sanctorum est et data vobis ut portetis
iniquitatem multitudinis et rogetis pro ea in conspectu Domini
praesertim cum de sanguine illius non sit inlatum intra sancta 18
et comedere eam debueritis in sanctuario sicut praeceptum est
mihi respondit Aaron oblata est hodie victima pro peccato et 19
holocaustum coram Domino mihi autem accidit quod vides quo-
modo potui comedere eam aut placere Domino in caerimoniis
mente lugubri quod cum audisset Moses recepit satisfactionem 20

locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens dicite filiis **XI**, 2
Israhel haec sunt animalia quae comedere debetis de cunctis ani-
mantibus terrae omne quod habet divisam ungulam et ruminat 3
in pecoribus comedetis quicquid autem ruminat quidem et ha- 4
bet ungulam sed non dividit eam sicut camelus et cetera non
comedetis illud et inter inmunda reputabitis chyrogryllius qui 5
ruminat ungulamque non dividit inmundus est lepus quoque 6
nam et ipse ruminat sed ungulam non dividit et sus qui cum 7
ungulam dividat non ruminat horum carnibus non vescemini 8
nec cadavera contingetis quia inmunda sunt vobis haec sunt 9
quae gignuntur in aquis et vesci licitum est omne quod habet
pinnulas et squamas tam in mari quam in fluminibus et sta-
gnis comedetis quicquid autem pinnulas et squamas non habet 10
eorum quae in aquis moventur et vivunt abominabile vobis et 11
execrandum erit carnes eorum non comedetis et morticina vi-
tabitis cuncta quae non habent pinnulas et squamas in aquis 12
polluta erunt haec sunt quae de avibus comedere non debetis 13
et vitanda sunt vobis aquilam et grypem et alietum milvum ac 14
vulturem iuxta genus suum et omne corvini generis in simili- 15

16 tudinem suam strutionem et noctuam et larum et accipitrem
17, 18 iuxta genus suum bubonem et mergulum et ibin cycnum et
19 onocrotalum et porphirionem erodionem et charadrion iuxta
20 genus suum opupam quoque et vespertilionem omne de volucri-
bus quod graditur super quattuor pedes abominabile erit vobis
21 quicquid autem ambulat quidem super quattuor pedes sed habet
22 longiora retro crura per quae salit super terram comedere debe-
tis ut est brucus in genere suo et attacus atque ophiomachus ac
23 lucusta singula iuxta genus suum quicquid autem ex volucribus
24 quattuor tantum habet pedes execrabile erit vobis et quicum-
que morticina eorum tetigerit polluetur et erit inmundus usque
25 ad vesperum et si necesse fuerit ut portet quippiam horum mor-
tuum lavabit vestimenta sua et inmundus erit usque ad solis
26 occasum omne animal quod habet quidem ungulam sed non di-
vidit eam nec ruminat inmundum erit et quicquid tetigerit illud
27 contaminabitur quod ambulat super manus ex cunctis animan-
tibus quae incedunt quadrupedia inmundum erit qui tetigerit
28 morticina eorum polluetur usque ad vesperum et qui portaverit
huiuscemodi cadavera lavabit vestimenta sua et inmundus erit
29 usque ad vesperum quia omnia haec inmunda sunt vobis hoc
quoque inter polluta reputabitur de his quae moventur in terra
30 mustela et mus et corcodillus singula iuxta genus suum migale
31 et cameleon et stelio ac lacerta et talpa omnia haec inmunda
sunt qui tetigerit morticina eorum inmundus erit usque ad ve-
32 sperum et super quod ceciderit quicquam de morticinis eorum
polluetur tam vas ligneum et vestimentum quam pelles et cili-
cia et in quocumque fit opus tinguentur aqua et polluta erunt
33 usque ad vesperum et sic postea mundabuntur vas autem fic-
tile in quo horum quicquam intro ceciderit polluetur et idcirco
34 frangendum est omnis cibus quem comeditis si fusa fuerit super
eum aqua inmundus erit et omne liquens quod bibitur de uni-
35 verso vase inmundum erit et quicquid de morticinis istiusmodi
ceciderit super illud inmundum erit sive clibani sive cytropodes
36 destruentur et inmundi erunt fontes vero et cisternae et omnis
aquarum congregatio munda erit qui morticinum eorum tetigerit
37, 38 polluetur si ceciderint super sementem non polluent eam sin
autem quispiam aqua sementem perfuderit et postea morticinis
39 tacta fuerit ilico polluetur si mortuum fuerit animal quod licet
vobis comedere qui cadaver eius tetigerit inmundus erit usque ad

vesperum et qui comederit ex eo quippiam sive portaverit lava- 40
bit vestimenta sua et inmundus erit usque ad vesperum omne 41
quod reptat super terram abominabile erit nec adsumetur in ci-
bum quicquid super pectus quadrupes graditur et multos habet 42
pedes sive per humum trahitur non comedetis quia abominabile
est nolite contaminare animas vestras nec tangatis quicquam eo- 43
rum ne inmundi sitis ego enim sum Dominus Deus vester sancti 44
estote quoniam et ego sanctus sum ne polluatis animas vestras
in omni reptili quod movetur super terram ego sum Dominus 45
qui eduxi vos de terra Aegypti ut essem vobis in Deum sancti
eritis quia et ego sanctus sum ista est lex animantium et volu- 46
crum et omnis animae viventis quae movetur in aqua et reptat in
terra ut differentias noveritis mundi et inmundi et sciatis quid 47
comedere et quid respuere debeatis

locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel **XII**, 2
et dices ad eos mulier si suscepto semine pepererit masculum
inmunda erit septem diebus iuxta dies separationis menstruae
et die octavo circumcidetur infantulus ipsa vero triginta tribus 3, 4
diebus manebit in sanguine purificationis suae omne sanctum
non tanget nec ingredietur sanctuarium donec impleantur dies
purificationis eius sin autem feminam pepererit inmunda erit 5
duabus ebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui et sexaginta
ac sex diebus manebit in sanguine purificationis suae cumque 6
expleti fuerint dies purificationis eius pro filio sive pro filia de-
feret agnum anniculum in holocaustum et pullum columbae sive
turturem pro peccato ad ostium tabernaculi testimonii et tra-
det sacerdoti qui offeret illa coram Domino et rogabit pro ea 7
et sic mundabitur a profluvio sanguinis sui ista est lex parientis
masculum ac feminam quod si non invenerit manus eius nec 8
potuerit offerre agnum sumet duos turtures vel duos pullos co-
lumbae unum in holocaustum et alterum pro peccato orabitque
pro ea sacerdos et sic mundabitur

locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens homo in cuius **XIII**, 2
carne et cute ortus fuerit diversus color sive pustula aut quasi
lucens quippiam id est plaga leprae adducetur ad Aaron sacer-
dotem vel ad unum quemlibet filiorum eius qui cum viderit 3
lepram in cute et pilos in album mutatos colorem ipsamque spe-
ciem leprae humiliorem cute et carne reliqua plaga leprae est et
ad arbitrium eius separabitur sin autem lucens candor fuerit 4

in cute nec humilior carne reliqua et pili coloris pristini reclu-
5 det eum sacerdos septem diebus et considerabit die septimo et
siquidem lepra ultra non creverit nec transierit in cute priores
6 terminos rursum includet eum septem diebus aliis et die sep-
timo contemplabitur si obscurior fuerit lepra et non creverit in
cute mundabit eum quia scabies est lavabitque homo vestimen-
7 ta sua et mundus erit quod si postquam a sacerdote visus est
et redditus munditiae iterum lepra creverit adducetur ad eum
8, 9 et inmunditiae condemnabitur plaga leprae si fuerit in homine
10 adducetur ad sacerdotem et videbit eum cumque color albus
in cute fuerit et capillorum mutarit aspectum ipsa quoque ca-
11 ro viva apparuerit lepra vetustissima iudicabitur atque inolita
cuti contaminabit itaque eum sacerdos et non recludet quia per-
12 spicue inmunditia est sin autem effloruerit discurrens lepra in
cute et operuerit omnem carnem a capite usque ad pedes quic-
13 quid sub aspectu oculorum cadit considerabit eum sacerdos et
teneri lepra mundissima iudicabit eo quod omnis in candorem
14 versa sit et idcirco homo mundus erit quando vero caro vivens
15 in eo apparuerit tunc sacerdotis iudicio polluetur et inter in-
mundos reputabitur caro enim viva si lepra aspergatur inmunda
16 est quod si rursum versa fuerit in alborem et totum hominem
17 operuerit considerabit eum sacerdos et mundum esse decernet
18, 19 caro et cutis in qua ulcus natum est et sanatum et in loco ulceris
cicatrix apparuerit alba sive subrufa adducetur homo ad sacer-
20 dotem qui cum viderit locum leprae humiliorem carne reliqua
et pilos versos in candorem contaminabit eum plaga enim leprae
21 orta est in ulcere quod si pilus coloris est pristini et cicatrix su-
bobscura et vicina carne non est humilior recludet eum septem
22, 23 diebus et siquidem creverit adiudicabit eum leprae sin autem
24 steterit in loco suo ulceris est cicatrix et homo mundus erit caro
et cutis quam ignis exuserit et sanata albam sive rufam habuerit
25 cicatricem considerabit eam sacerdos et ecce versa est in albo-
rem et locus eius reliqua cute humilior contaminabit eum quia
26 plaga leprae in cicatrice orta est quod si pilorum color non fuerit
inmutatus nec humilior plaga carne reliqua et ipsa leprae species
27 fuerit subobscura recludet eum septem diebus et die septimo
28 contemplabitur si creverit in cute lepra contaminabit eum sin
autem in loco suo candor steterit non satis clarus plaga conbu-
stionis est et idcirco mundabitur quia cicatrix est conbusturae

vir sive mulier in cuius capite vel barba germinarit lepra vide- 29
bit eos sacerdos et siquidem humilior fuerit locus carne reliqua 30
et capillus flavus solitoque subtilior contaminabit eos quia lepra
capitis ac barbae est sin autem viderit et locum maculae aequa- 31
lem vicinae carni et capillum nigrum recludet eos septem diebus
et die septimo intuebitur si non creverit macula et capillus sui 32
coloris est et locus plagae carni reliquae aequalis radetur ho- 33
mo absque loco maculae et includetur septem diebus aliis si die 34
septimo visa fuerit stetisse plaga in loco suo nec humilior carne
reliqua mundabit eum lotisque vestibus mundus erit sin autem 35
post emundationem rursus creverit macula in cute non quaeret 36
amplius utrum capillus in flavum colorem sit commutatus quia
aperte inmundus est porro si steterit macula et capilli nigri 37
fuerint noverit hominem esse sanatum et confidenter eum pro-
nuntiet mundum vir et mulier in cuius cute candor apparuerit 38
intuebitur eos sacerdos si deprehenderit subobscurum alborem 39
lucere in cute sciat non esse lepram sed maculam coloris candidi
et hominem mundum vir de cuius capite capilli fluunt calvus ac 40
mundus est et si a fronte ceciderint pili recalvaster et mundus 41
est sin autem in calvitio sive in recalvatione albus vel rufus color 42
fuerit exortus et hoc sacerdos viderit condemnabit eum haut du- 43
biae leprae quae orta est in calvitio quicumque ergo maculatus 44
fuerit lepra et separatus ad arbitrium sacerdotis habebit vesti- 45
menta dissuta caput nudum os veste contectum contaminatum
ac sordidum se clamabit omni tempore quo leprosus est et in- 46
mundus solus habitabit extra castra vestis lanea sive linea quae 47
lepram habuerit in stamine atque subtemine aut certe pellis vel 48
quicquid ex pelle confectum est si alba aut rufa macula fuerit 49
infecta lepra reputabitur ostendeturque sacerdoti qui conside- 50
ratam recludet septem diebus et die septimo rursus aspiciens si 51
crevisse deprehenderit lepra perseverans est pollutum iudicabit
vestimentum et omne in quo fuerit inventa et idcirco conbu- 52
retur flammis quod si eam viderit non crevisse praecipiet et 53, 54
lavabunt id in quo lepra est recludetque illud septem diebus aliis
et cum viderit faciem quidem pristinam non reversam nec tamen 55
crevisse lepram inmundum iudicabit et igne conburet eo quod in-
fusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra sin autem 56
obscurior fuerit locus leprae postquam vestis est lota abrumpet
eum et a solido dividet quod si ultra apparuerit in his locis quae 57

prius inmaculata erant lepra volatilis et vaga debet igne conburi
58 si cessaverit lavabit ea quae pura sunt secundo et munda erunt
59 ista est lex leprae vestimenti lanei et linei staminis atque subte-
minis omnisque supellectilis pelliciae quomodo mundari debeat
vel contaminari

XIV, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens hic est ritus leprosi
3 quando mundandus est adducetur ad sacerdotem qui egressus
4 e castris cum invenerit lepram esse mundatam praecipiet ei qui
purificatur ut offerat pro se duos passeres vivos quos vesci licitum
5 est et lignum cedrinum vermiculumque et hysopum et unum e
passeribus immolari iubebit in vase fictili super aquas viventes
6 alium autem vivum cum ligno cedrino et cocco et hysopo tinguet
7 in sanguine passeris immolati quo asperget illum qui mundan-
dus est septies ut iure purgetur et dimittet passerem vivum ut in
8 agrum avolet cumque laverit homo vestimenta sua radet omnes
pilos corporis et lavabitur aqua purificatusque ingredietur castra
ita dumtaxat ut maneat extra tabernaculum suum septem die-
9 bus et die septimo radat capillos capitis barbamque et supercilia
10 ac totius corporis pilos et lotis rursum vestibus et corpore die
octavo adsumet duos agnos inmaculatos et ovem anniculam abs-
que macula et tres decimas similae in sacrificium quae conspersa
11 sit oleo et seorsum olei sextarium cumque sacerdos purificans
hominem statuerit eum et haec omnia coram Domino in ostio
12 tabernaculi testimonii tollet agnum et offeret eum pro delicto
13 oleique sextarium et oblatis ante Dominum omnibus immola-
bit agnum ubi immolari solet hostia pro peccato et holocaustum
id est in loco sancto sicut enim pro peccato ita et pro delicto
14 ad sacerdotem pertinet hostia sancta sanctorum est adsumens-
que sacerdos de sanguine hostiae quae immolata est pro delicto
ponet super extremum auriculae dextrae eius qui mundatur et
15 super pollices manus dextrae et pedis et de olei sextario mittet
16 in manum suam sinistram tinguetque digitum dextrum in eo
17 et asperget septies contra Dominum quod autem reliquum est
olei in leva manu fundet super extremum auriculae dextrae eius
qui mundatur et super pollices manus ac pedis dextri et super
18, 19 sanguinem qui fusus est pro delicto et super caput eius rogabit-
que pro eo coram Domino et faciet sacrificium pro peccato tunc
20 immolabit holocaustum et ponet illud in altari cum libamentis
21 suis et homo rite mundabitur quod si pauper est et non potest

manus eius invenire quae dicta sunt adsumet agnum pro delicto
ad oblationem ut roget pro eo sacerdos decimamque partem si-
milae conspersae oleo in sacrificium et olei sextarium duosque 22
turtures sive duos pullos columbae quorum sit unus pro peccato
et alter in holocaustum offeretque ea die octavo purificationis 23
suae sacerdoti ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino
qui suscipiens agnum pro delicto et sextarium olei levabit simul 24
immolatoque agno de sanguine eius ponet super extremum au- 25
riculae dextrae illius qui mundatur et super pollices manus eius
ac pedis dextri olei vero partem mittet in manum suam sini- 26
stram in quo tinguens digitum dextrae manus asperget septies 27
contra Dominum tangetque extremum dextrae auriculae illius 28
qui mundatur et pollices manus ac pedis dextri in loco sanguinis
qui effusus est pro delicto reliquam autem partem olei quae est 29
in sinistra manu mittet super caput purificati ut placet pro eo
Dominum et turturem sive pullum columbae offeret unum pro 30, 31
delicto et alterum in holocaustum cum libamentis suis hoc est 32
sacrificium leprosi qui habere non potest omnia in emundatio-
nem sui locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens cum 33, 34
ingressi fueritis terram Chanaan quam ego dabo vobis in pos-
sessionem si fuerit plaga leprae in aedibus ibit cuius est domus 35
nuntians sacerdoti et dicet quasi plaga leprae videtur mihi es-
se in domo mea at ille praecipiet ut efferant universa de domo 36
priusquam ingrediatur eam et videat utrum lepra sit ne inmunda
fiant omnia quae in domo sunt intrabitque postea ut consideret
domus lepram et cum viderit in parietibus illius quasi vallicu- 37
las pallore sive rubore deformes et humiliores superficie reliqua
egredietur ostium domus et statim claudet eam septem diebus 38
reversusque die septimo considerabit eam si invenerit crevisse le- 39
pram iubebit erui lapides in quibus lepra est et proici eos extra 40
civitatem in loco inmundo domum autem ipsam radi intrinse- 41
cus per circuitum et spargi pulverem rasurae extra urbem in loco
inmundo lapidesque alios reponi pro his qui ablati fuerint et lu- 42
to alio liniri domum sin autem postquam eruti sunt lapides et 43
pulvis elatus et alia terra lita ingressus sacerdos viderit rever- 44
sam lepram et parietes aspersos maculis lepra est perseverans et
inmunda domus quam statim destruent et lapides eius ac ligna 45
atque universum pulverem proicient extra oppidum in loco in-
mundo qui intraverit domum quando clausa est inmundus erit 46

47 usque ad vesperum et qui dormierit in ea et comederit quip-
48 piam lavabit vestimenta sua quod si introiens sacerdos viderit
lepram non crevisse in domo postquam denuo lita est purifica-
49 bit eam reddita sanitate et in purificationem eius sumet duos
50 passeres lignumque cedrinum et vermiculum atque hysopum et
51 immolato uno passere in vase fictili super aquas vivas tollet li-
gnum cedrinum et hysopum et coccum et passerem vivum et
intinguet omnia in sanguine passeris immolati atque in aquis vi-
52 ventibus et asperget domum septies purificabitque eam tam in
sanguine passeris quam in aquis viventibus et in passere vivo
53 lignoque cedrino et hysopo atque vermiculo cumque dimiserit
passerem avolare in agrum libere orabit pro domo et iure mun-
54, 55 dabitur ista est lex omnis leprae et percussurae leprae vestium
56 et domorum cicatricis et erumpentium papularum lucentis ma-
57 culae et in varias species coloribus inmutatis ut possit sciri quo
tempore mundum quid vel inmundum sit

XV, 2 locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens loquimini
filiis Israhel et dicite eis vir qui patitur fluxum seminis inmundus
3 erit et tunc iudicabitur huic vitio subiacere cum per momen-
ta singula adheserit carni illius atque concreverit foedus humor
4 omne stratum in quo dormierit inmundum erit et ubicumque se-
5 derit si quis hominum tetigerit lectum eius lavabit vestimenta
6 sua et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum si se-
derit ubi ille sederat et ipse lavabit vestimenta sua et lotus aqua
7 inmundus erit usque ad vesperum qui tetigerit carnem eius la-
vabit vestimenta sua et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad
8 vesperum si salivam huiuscemodi homo iecerit super eum qui
mundus est lavabit vestem suam et lotus aqua inmundus erit us-
9, 10 que ad vesperum sagma super quo sederit inmundum erit et
quicquid sub eo fuerit qui fluxum seminis patitur pollutum erit
usque ad vesperum qui portaverit horum aliquid lavabit vestem
11 suam et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum om-
nis quem tetigerit qui talis est non lotis ante manibus lavabit
vestimenta sua et lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum
12 vas fictile quod tetigerit confringetur vas autem ligneum lavabi-
13 tur aqua si sanatus fuerit qui huiuscemodi sustinet passionem
numerabit septem dies post emundationem sui et lotis vestibus
14 ac toto corpore in aquis viventibus erit mundus die autem oc-
tavo sumet duos turtures aut duos pullos columbae et veniet

in conspectu Domini ad ostium tabernaculi testimonii dabitque
eos sacerdoti qui faciet unum pro peccato et alterum in holo- 15
caustum rogabitque pro eo coram Domino ut emundetur a fluxu
seminis sui vir de quo egreditur semen coitus lavabit aqua om- 16
ne corpus suum et inmundus erit usque ad vesperum vestem et 17
pellem quam habuerit lavabit aqua et inmunda erit usque ad ve-
sperum mulier cum qua coierit lavabitur aqua et inmunda erit 18
usque ad vesperum mulier quae redeunte mense patitur fluxum 19
sanguinis septem diebus separabitur omnis qui tetigerit eam 20
inmundus erit usque ad vesperum et in quo dormierit vel sede- 21
rit diebus separationis suae polluetur qui tetigerit lectum eius 22
lavabit vestimenta sua et ipse lotus aqua inmundus erit usque
ad vesperum omne vas super quo illa sederit quisquis adtige- 23
rit lavabit vestimenta sua et lotus aqua pollutus erit usque ad
vesperum si coierit cum ea vir tempore sanguinis menstrualis 24
inmundus erit septem diebus et omne stratum in quo dormierit
polluetur mulier quae patitur multis diebus fluxum sanguinis 25
non in tempore menstruali vel quae post menstruum sanguinem
fluere non cessat quamdiu huic subiacet passioni inmunda erit
quasi sit in tempore menstruo omne stratum in quo dormierit 26
et vas in quo sederit pollutum erit quicumque tetigerit eam la- 27
vabit vestimenta sua et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad
vesperum si steterit sanguis et fluere cessarit numerabit septem 28
dies purificationis suae et octavo die offeret pro se sacerdoti 29
duos turtures vel duos pullos columbae ad ostium tabernaculi
testimonii qui unum faciet pro peccato et alterum in holocau- 30
stum rogabitque pro ea coram Domino et pro fluxu inmunditiae
eius docebitis ergo filios Israhel ut caveant inmunditiam et non 31
moriantur in sordibus suis cum polluerint tabernaculum meum
quod est inter eos ista est lex eius qui patitur fluxum seminis et 32
qui polluitur coitu et quae menstruis temporibus separatur vel 33
quae iugi fluit sanguine et hominis qui dormierit cum ea

locutusque est Dominus ad Mosen post mortem duum filiorum **XVI**
Aaron quando offerentes ignem alienum interfecti sunt et prae- 2
cepit ei dicens loquere ad Aaron fratrem tuum ne omni tempore
ingrediatur sanctuarium quod est intra velum coram propitia-
torio quo tegitur arca ut non moriatur quia in nube apparebo
super oraculum nisi haec ante fecerit vitulum offeret pro pecca- 3
to et arietem in holocaustum tunica linea vestietur feminalibus 4

lineis verecunda celabit accingetur zona linea cidarim lineam in-
ponet capiti haec enim vestimenta sunt sancta quibus cunctis
5 cum lotus fuerit induetur suscipietque ab universa multitudine
filiorum Israhel duos hircos pro peccato et unum arietem in ho-
6 locaustum cumque obtulerit vitulum et oraverit pro se et pro
7 domo sua duos hircos stare faciet coram Domino in ostio taber-
8 naculi testimonii mittens super utrumque sortem unam Domi-
9 no et alteram capro emissario cuius sors exierit Domino offeret
10 illum pro peccato cuius autem in caprum emissarium statuet
eum vivum coram Domino ut fundat preces super eo et emittat
11 illum in solitudinem his rite celebratis offeret vitulum et rogans
12 pro se et pro domo sua immolabit eum adsumptoque turibu-
lo quod de prunis altaris impleverit et hauriens manu conposi-
13 tum thymiama in incensum ultra velum intrabit in sancta ut
positis super ignem aromatibus nebula eorum et vapor operiat
14 oraculum quod est super testimonium et non moriatur tollet
quoque de sanguine vituli et asperget digito septies contra pro-
15 pitiatorium ad orientem cumque mactaverit hircum pro peccato
populi inferet sanguinem eius intra velum sicut praeceptum est
16 de sanguine vituli ut aspergat e regione oraculi et expiet sanc-
tuarium ab inmunditiis filiorum Israhel et a praevaricationibus
eorum cunctisque peccatis iuxta hunc ritum faciet tabernaculo
testimonii quod fixum est inter eos in medio sordium habitatio-
17 nis eorum nullus hominum sit in tabernaculo quando pontifex
ingreditur sanctuarium ut roget pro se et pro domo sua et pro
18 universo coetu Israhel donec egrediatur cum autem exierit ad
altare quod coram Domino est oret pro se et sumptum sanguinem
19 vituli atque hirci fundat super cornua eius per gyrum aspergens-
que digito septies expiet et sanctificet illud ab inmunditiis filio-
20 rum Israhel postquam emundarit sanctuarium et tabernaculum
21 et altare tunc offerat hircum viventem et posita utraque manu
super caput eius confiteatur omnes iniquitates filiorum Israhel
et universa delicta atque peccata eorum quae inprecans capiti
22 eius emittet illum per hominem paratum in desertum cumque
portaverit hircus omnes iniquitates eorum in terram solitariam
23 et dimissus fuerit in deserto revertetur Aaron in tabernaculum
testimonii et depositis vestibus quibus prius indutus erat cum in-
24 traret sanctuarium relictisque ibi lavabit carnem suam in loco
sancto indueturque vestimentis suis et postquam egressus obtu-

lerit holocaustum suum ac plebis rogabit tam pro se quam pro
populo et adipem qui oblatus est pro peccatis adolebit super 25
altare ille vero qui dimiserit caprum emissarium lavabit vesti- 26
menta sua et corpus aqua et sic ingredietur in castra vitulum 27
autem et hircum qui pro peccato fuerant immolati et quorum
sanguis inlatus est ut in sanctuario expiatio conpleretur aspor-
tabunt foras castra et conburent igni tam pelles quam carnes
eorum et fimum et quicumque conbuserit ea lavabit vestimen- 28
ta sua et carnem aqua et sic ingredietur in castra eritque hoc 29
vobis legitimum sempiternum mense septimo decima die mensis
adfligetis animas vestras nullumque facietis opus sive indigena
sive advena qui peregrinatur inter vos in hac die expiatio erit 30
vestri atque mundatio ab omnibus peccatis vestris coram Do-
mino mundabimini sabbatum enim requietionis est et adfligetis 31
animas vestras religione perpetua expiabit autem sacerdos qui 32
unctus fuerit et cuius initiatae manus ut sacerdotio fungatur pro
patre suo indueturque stola linea et vestibus sanctis et expiabit 33
sanctuarium et tabernaculum testimonii atque altare sacerdotes
quoque et universum populum eritque hoc vobis legitimum sem- 34
piternum ut oretis pro filiis Israhel et pro cunctis peccatis eorum
semel in anno fecit igitur sicut praeceperat Dominus Mosi

et locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere Aaron et **XVII**, 2
filiis eius et cunctis filiis Israhel et dices ad eos iste est sermo
quem mandavit Dominus dicens homo quilibet de domo Israhel 3
si occiderit bovem aut ovem sive capram in castris vel extra ca-
stra et non obtulerit ad ostium tabernaculi oblationem Domino 4
sanguinis reus erit quasi sanguinem fuderit sic peribit de medio
populi sui ideo offerre debent sacerdoti filii Israhel hostias suas 5
quas occidunt in agro ut sanctificentur Domino ante ostium ta-
bernaculi testimonii et immolent eas hostias pacificas Domino
fundetque sacerdos sanguinem super altare Domini ad ostium 6
tabernaculi testimonii et adolebit adipem in odorem suavitatis
Domino et nequaquam ultra immolabunt hostias suas daemo- 7
nibus cum quibus fornicati sunt legitimum sempiternum erit illis
et posteris eorum et ad ipsos dices homo de domo Israhel et de 8
advenis qui peregrinantur apud vos qui obtulerit holocaustum si-
ve victimam et ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit 9
eam ut offeratur Domino interibit de populo suo homo quili- 10
bet de domo Israhel et de advenis qui peregrinantur inter eos

si comederit sanguinem obfirmabo faciem meam contra animam
11 illius et disperdam eam de populo suo quia anima carnis in san-
guine est et ego dedi illum vobis ut super altare in eo expietis
12 pro animabus vestris et sanguis pro animae piaculo sit idcirco
dixi filiis Israhel omnis anima ex vobis non comedet sanguinem
13 nec ex advenis qui peregrinantur inter vos homo quicumque de
filiis Israhel et de advenis qui peregrinantur apud vos si vena-
tione atque aucupio ceperit feram vel avem quibus vesci licitum
14 est fundat sanguinem eius et operiat illum terra anima enim
omnis carnis in sanguine est unde dixi filiis Israhel sanguinem
universae carnis non comedetis quia anima carnis in sanguine
15 est et quicumque comederit illum interibit anima quae come-
derit morticinum vel captum a bestia tam de indigenis quam de
advenis lavabit vestes suas et semet ipsum aqua et contaminatus
16 erit usque ad vesperum et hoc ordine mundus fiet quod si non
laverit vestimenta sua nec corpus portabit iniquitatem suam
XVIII, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel
3 et dices ad eos ego Dominus Deus vester iuxta consuetudinem
terrae Aegypti in qua habitastis non facietis et iuxta morem re-
gionis Chanaan ad quam ego introducturus sum vos non agetis
4 nec in legitimis eorum ambulabitis facietis iudicia mea et prae-
cepta servabitis et ambulabitis in eis ego Dominus Deus vester
5 custodite leges meas atque iudicia quae faciens homo vivet in eis
6 ego Dominus omnis homo ad proximam sanguinis sui non ac-
7 cedet ut revelet turpitudinem eius ego Dominus turpitudinem
patris et turpitudinem matris tuae non discoperies mater tua est
8 non revelabis turpitudinem eius turpitudinem uxoris patris tui
9 non discoperies turpitudo enim patris tui est turpitudinem so-
roris tuae ex patre sive ex matre quae domi vel foris genita est
10 non revelabis turpitudinem filiae filii tui vel neptis ex filia non
11 revelabis quia turpitudo tua est turpitudinem filiae uxoris patris
12 tui quam peperit patri tuo et est soror tua non revelabis turpi-
tudinem sororis patris tui non discoperies quia caro est patris tui
13 turpitudinem sororis matris tuae non revelabis eo quod caro sit
14 matris tuae turpitudinem patrui tui non revelabis nec accedes
15 ad uxorem eius quae tibi adfinitate coniungitur turpitudinem
nurus tuae non revelabis quia uxor filii tui est nec discoperies
16 ignominiam eius turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis
17 quia turpitudo fratris tui est turpitudinem uxoris tuae et filiae

eius non revelabis filiam filii eius et filiam filiae illius non sumes
ut reveles ignominiam eius quia caro illius sunt et talis coitus
incestus est sororem uxoris tuae in pelicatum illius non accipies 18
nec revelabis turpitudinem eius adhuc illa vivente ad mulierem 19
quae patitur menstrua non accedes nec revelabis foeditatem eius
cum uxore proximi tui non coibis nec seminis commixtione ma- 20
culaberis de semine tuo non dabis ut consecretur idolo Moloch 21
nec pollues nomen Dei tui ego Dominus cum masculo non com- 22
misceberis coitu femineo quia abominatio est cum omni pecore 23
non coibis nec maculaberis cum eo mulier non subcumbet iumen-
to nec miscebitur ei quia scelus est ne polluamini in omnibus his 24
quibus contaminatae sunt universae gentes quas ego eiciam ante
conspectum vestrum et quibus polluta est terra cuius ego scele- 25
ra visitabo ut evomat habitatores suos custodite legitima mea 26
atque iudicia et non faciat ex omnibus abominationibus istis tam
indigena quam colonus qui peregrinatur apud vos omnes enim 27
execrationes istas fecerunt accolae terrae qui fuerunt ante vos et
polluerunt eam cavete ergo ne et vos similiter evomat cum paria 28
feceritis sicut evomuit gentem quae fuit ante vos omnis anima 29
quae fecerit de abominationibus his quippiam peribit de medio
populi sui custodite mandata mea nolite facere quae fecerunt hii 30
qui fuerunt ante vos et ne polluamini in eis ego Dominus Deus
vester

locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad omnem coe- **XIX**, 2
tum filiorum Israhel et dices ad eos sancti estote quia ego sanctus
sum Dominus Deus vester unusquisque matrem et patrem suum 3
timeat sabbata mea custodite ego Dominus Deus vester nolite 4
converti ad idola nec deos conflatiles faciatis vobis ego Domi-
nus Deus vester si immolaveritis hostiam pacificorum Domino 5
ut sit placabilis eo die quo fuerit immolata comedetis eam et 6
die altero quicquid autem residuum fuerit in diem tertium igne
conburetis si quis post biduum comederit ex ea profanus erit et 7
impietatis reus portabit iniquitatem suam quia sanctum Domini 8
polluit et peribit anima illa de populo suo cum messueris segetes 9
terrae tuae non tondebis usque ad solum superficiem terrae nec
remanentes spicas colliges neque in vinea tua racemos et gra- 10
na decidentia congregabis sed pauperibus et peregrinis carpenda
dimittes ego Dominus Deus vester non facietis furtum non men- 11
tiemini nec decipiet unusquisque proximum suum non peierabis 12

13 in nomine meo nec pollues nomen Dei tui ego Dominus non fa-
cies calumniam proximo tuo nec vi opprimes eum non morabitur
14 opus mercennarii apud te usque mane non maledices surdo nec
coram caeco pones offendiculum sed timebis Deum tuum quia
15 ego sum Dominus non facies quod iniquum est nec iniuste iu-
dicabis nec consideres personam pauperis nec honores vultum
16 potentis iuste iudica proximo tuo non eris criminator et susurro
in populis non stabis contra sanguinem proximi tui ego Dominus
17 ne oderis fratrem tuum in corde tuo sed publice argue eum ne
18 habeas super illo peccatum non quaeres ultionem nec memor
eris iniuriae civium tuorum diliges amicum tuum sicut temet ip-
19 sum ego Dominus leges meas custodite iumenta tua non facies
coire cum alterius generis animantibus agrum non seres diverso
20 semine veste quae ex duobus texta est non indueris homo si dor-
mierit cum muliere coitu seminis quae sit ancilla etiam nubilis et
tamen pretio non redempta nec libertate donata vapulabunt am-
21 bo et non morientur quia non fuit libera pro delicto autem suo
22 offeret Domino ad ostium tabernaculi testimonii arietem orabit-
que pro eo sacerdos et pro delicto eius coram Domino et repro-
23 pitiabitur ei dimitteturque peccatum quando ingressi fueritis
terram et plantaveritis in ea ligna pomifera auferetis praeputia
eorum poma quae germinant inmunda erunt vobis nec edetis ex
24 eis quarto anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabi-
25 lis Domino quinto autem anno comedetis fructus congregantes
26 poma quae proferunt ego Dominus Deus vester non comedetis
27 cum sanguine non augurabimini nec observabitis somnia neque
28 in rotundum adtondebitis comam nec radatis barbam et super
mortuo non incidetis carnem vestram neque figuras aliquas et
29 stigmata facietis vobis ego Dominus ne prostituas filiam tuam
30 et contaminetur terra et impleatur piaculo sabbata mea custo-
31 dite et sanctuarium meum metuite ego Dominus ne declinetis
ad magos nec ab ariolis aliquid sciscitemini ut polluamini per
32 eos ego Dominus Deus vester coram cano capite consurge et
honora personam senis et time Deum tuum ego sum Dominus
33 si habitaverit advena in terra vestra et moratus fuerit inter vos
34 ne exprobretis ei sed sit inter vos quasi indigena et diligetis eum
quasi vosmet ipsos fuistis enim et vos advenae in terra Aegypti
35 ego Dominus Deus vester nolite facere iniquum aliquid in iudi-
36 cio in regula in pondere in mensura statera iusta et aequa sint

pondera iustus modius aequusque sextarius ego Dominus Deus
vester qui eduxi vos de terra Aegypti custodite omnia praecepta 37
mea et universa iudicia et facite ea ego Dominus

locutusque est Dominus ad Mosen dicens haec loqueris filiis **XX**, 2
Israhel homo de filiis Israhel et de advenis qui habitant in Israhel
si quis dederit de semine suo idolo Moloch morte moriatur po-
pulus terrae lapidabit eum et ego ponam faciem meam contra 3
illum succidamque eum de medio populi sui eo quod dederit de
semine suo Moloch et contaminaverit sanctuarium meum ac pol-
luerit nomen sanctum meum quod si neglegens populus terrae 4
et quasi parvipendens imperium meum dimiserit hominem qui
dederit de semine suo Moloch nec voluerit eum occidere ponam 5
faciem meam super hominem illum et cognationem eius succi-
damque et ipsum et omnes qui consenserunt ei ut fornicarentur
cum Moloch de medio populi sui anima quae declinaverit ad 6
magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis ponam faciem meam
contra eam et interficiam illam de medio populi sui sanctifica- 7
mini et estote sancti quia ego Dominus Deus vester custodite 8
praecepta mea et facite ea ego Dominus qui sanctifico vos qui 9
maledixerit patri suo et matri morte moriatur patri matrique ma-
ledixit sanguis eius sit super eum si moechatus quis fuerit cum 10
uxore alterius et adulterium perpetrarit cum coniuge proximi sui
morte moriantur et moechus et adultera qui dormierit cum no- 11
verca sua et revelaverit ignominiam patris sui morte moriantur
ambo sanguis eorum sit super eos si quis dormierit cum nuru 12
sua uterque moriantur quia scelus operati sunt sanguis eorum sit
super eos qui dormierit cum masculo coitu femineo uterque ope- 13
rati sunt nefas morte moriantur sit sanguis eorum super eos qui 14
supra uxorem filiam duxerit matrem eius scelus operatus est vi-
vus ardebit cum eis nec permanebit tantum nefas in medio vestri
qui cum iumento et pecore coierit morte moriatur pecus quoque 15
occidite mulier quae subcubuerit cuilibet iumento simul interfi- 16
cietur cum eo sanguis eorum sit super eos qui acceperit sororem 17
suam filiam patris sui vel filiam matris suae et viderit turpitu-
dinem eius illaque conspexerit fratris ignominiam nefariam rem
operati sunt occidentur in conspectu populi sui eo quod turpi-
tudinem suam mutuo revelarint et portabunt iniquitatem suam
qui coierit cum muliere in fluxu menstruo et revelaverit turpitu- 18
dinem eius ipsaque aperuerit fontem sanguinis sui interficientur

19 ambo de medio populi sui turpitudinem materterae tuae et ami-
tae tuae non discoperies qui hoc fecerit ignominiam carnis suae
20 nudavit portabunt ambo iniquitatem suam qui coierit cum uxo-
re patrui vel avunculi sui et revelaverit ignominiam cognationis
suae portabunt ambo peccatum suum absque liberis morientur
21 qui duxerit uxorem fratris sui rem facit inlicitam turpitudinem
22 fratris sui revelavit absque filiis erunt custodite leges meas atque
iudicia et facite ea ne et vos evomat terra quam intraturi estis
23 et habitaturi nolite ambulare in legitimis nationum quas ego
expulsurus sum ante vos omnia enim haec fecerunt et abomina-
24 tus sum eos vobis autem loquor possidete terram eorum quam
dabo vobis in hereditatem terram fluentem lacte et melle ego
25 Dominus Deus vester qui separavi vos a ceteris populis separa-
te ergo et vos iumentum mundum ab inmundo et avem mundam
ab inmunda ne polluatis animas vestras in pecore et in avibus et
cunctis quae moventur in terra et quae vobis ostendi esse polluta
26 eritis sancti mihi quia sanctus ego sum Dominus et separavi vos
27 a ceteris populis ut essetis mei vir sive mulier in quibus pytho-
nicus vel divinationis fuerit spiritus morte moriantur lapidibus
obruent eos sanguis eorum sit super illos

XXI dixit quoque Dominus ad Mosen loquere ad sacerdotes filios
Aaron et dices eis ne contaminetur sacerdos in mortibus civium
2 suorum nisi tantum in consanguineis ac propinquis id est super
3 matre et patre et filio ac filia fratre quoque et sorore virgine
4 quae non est nupta viro sed nec in principe populi sui conta-
5 minabitur non radent caput nec barbam neque in carnibus suis
6 facient incisuras sancti erunt Deo suo et non polluent nomen
eius incensum enim Domini et panes Dei sui offerunt et ideo
7 sancti erunt scortum et vile prostibulum non ducet uxorem nec
eam quae repudiata est a marito quia consecratus est Deo suo
8 et panes propositionis offert sit ergo sanctus quia et ego sanctus
9 sum Dominus qui sanctifico vos sacerdotis filia si deprehensa
fuerit in stupro et violaverit nomen patris sui flammis exuretur
10 pontifex id est sacerdos maximus inter fratres suos super cuius
caput fusum est unctionis oleum et cuius manus in sacerdotio
consecratae sunt vestitusque est sanctis vestibus caput suum non
11 discoperiet vestimenta non scindet et ad omnem mortuum non
ingredietur omnino super patre quoque suo et matre non con-
12 taminabitur nec egredietur de sanctis ne polluat sanctuarium

Domini quia oleum sanctae unctionis Dei sui super eum est ego
Dominus virginem ducet uxorem viduam et repudiatam et sor- 13, 14
didam atque meretricem non accipiet sed puellam de populo suo
ne commisceat stirpem generis sui vulgo gentis suae quia ego 15
Dominus qui sanctifico eum locutusque est Dominus ad Mosen 16
dicens loquere ad Aaron homo de semine tuo per familias qui 17
habuerit maculam non offeret panes Deo suo nec accedet ad 18
ministerium eius si caecus fuerit si claudus si vel parvo vel gran-
di et torto naso si fracto pede si manu si gibbus si lippus si 19, 20
albuginem habens in oculo si iugem scabiem si inpetiginem in
corpore vel hirniosus omnis qui habuerit maculam de semine 21
Aaron sacerdotis non accedet offerre hostias Domino nec panes
Deo suo vescetur tamen panibus qui offeruntur in sanctuario 22
ita dumtaxat ut intra velum non ingrediatur nec accedat ad al- 23
tare quia maculam habet et contaminare non debet sanctuarium
meum ego Dominus qui sanctifico eos locutus est ergo Moses ad 24
Aaron et filios eius et ad omnem Israhel cuncta quae sibi fuerant
imperata

locutus quoque est Dominus ad Mosen dicens loquere ad Aa- **XXII**, 2
ron et ad filios eius ut caveant ab his quae consecrata sunt fi-
liorum Israhel et non contaminent nomen sanctificatorum mihi
quae ipsi offerunt ego Dominus dic ad eos et ad posteros eorum 3
omnis homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea quae consecrata
sunt et quae obtulerunt filii Israhel Domino in quo est inmun-
ditia peribit coram Domino ego sum Dominus homo de semine 4
Aaron qui fuerit leprosus aut patiens fluxum seminis non vesce-
tur de his quae sanctificata sunt mihi donec sanetur qui tetigerit
inmundum super mortuo et ex quo egreditur semen quasi coi-
tus et qui tangit reptile et quodlibet inmundum cuius tactus 5
est sordidus inmundus erit usque ad vesperum et non vescetur 6
his quae sanctificata sunt sed cum laverit carnem suam aqua et 7
occubuerit sol tunc mundatus vescetur de sanctificatis quia ci-
bus illius est morticinum et captum a bestia non comedent nec 8
polluentur in eis ego sum Dominus custodient praecepta mea ut 9
non subiaceant peccato et moriantur in sanctuario cum pollue-
rint illud ego Dominus qui sanctifico eos omnis alienigena non 10
comedet de sanctificatis inquilinus sacerdotis et mercennarius
non vescentur ex eis quem autem sacerdos emerit et qui ver- 11
naculus domus eius fuerit hii comedent ex eis si filia sacerdotis 12

cuilibet ex populo nupta fuerit de his quae sanctificata sunt et de
13 primitiis non vescetur sin autem vidua vel repudiata et absque
liberis reversa fuerit ad domum patris sui sicut puella consuerat
aletur cibis patris sui omnis alienigena comedendi ex eis non ha-
14 bet potestatem qui comederit de sanctificatis per ignorantiam
addet quintam partem cum eo quod comedit et dabit sacerdoti
15 in sanctuarium nec contaminabunt sanctificata filiorum Israhel
16 quae offerunt Domino ne forte sustineant iniquitatem delicti sui
17 cum sanctificata comederint ego Dominus qui sanctifico eos lo-
18 cutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad Aaron et filios
eius et ad omnes filios Israhel dicesque ad eos homo de domo
Israhel et de advenis qui habitant apud vos qui obtulerit obla-
tionem suam vel vota solvens vel sponte offerens quicquid illud
19 obtulerit in holocaustum Domini ut offeratur per vos masculus
20 inmaculatus erit ex bubus et ex ovibus et ex capris si maculam
21 habuerit non offeretis neque erit acceptabile homo qui obtu-
lerit victimam pacificorum Domino vel vota solvens vel sponte
offerens tam de bubus quam de ovibus inmaculatum offeret ut
22 acceptabile sit omnis macula non erit in eo si caecum fuerit si
fractum si cicatricem habens si papulas aut scabiem vel inpetigi-
nem non offeretis ea Domino neque adolebitis ex eis super altare
23 Domini bovem et ovem aure et cauda amputatis voluntarie of-
24 ferre potes votum autem ex his solvi non potest omne animal
quod vel contritis vel tunsis vel sectis ablatisque testiculis est
non offeretis Domino et in terra vestra hoc omnino ne faciatis
25 de manu alienigenae non offeretis panes Deo vestro et quicquid
aliud dare voluerint quia corrupta et maculata sunt omnia non
26, 27 suscipietis ea locutusque est Dominus ad Mosen dicens bos
ovis et capra cum genita fuerint septem diebus erunt sub ubere
matris suae die autem octavo et deinceps offerri poterunt Domi-
28 no sive illa bos sive ovis non immolabuntur una die cum fetibus
29 suis si immolaveritis hostiam pro gratiarum actione Domino ut
30 possit esse placabilis eodem die comedetis eam non remanebit
31 quicquam in mane alterius diei ego Dominus custodite man-
32 data mea et facite ea ego Dominus ne polluatis nomen meum
sanctum ut sanctificer in medio filiorum Israhel ego Dominus qui
33 sanctifico vos et eduxi de terra Aegypti ut essem vobis in Deum
ego Dominus

XXIII, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel

et dices ad eos hae sunt feriae Domini quas vocabitis sanctas
sex diebus facietis opus dies septimus quia sabbati requies est 3
vocabitur sanctus omne opus non facietis in eo sabbatum Do-
mini est in cunctis habitationibus vestris hae sunt ergo feriae 4
Domini sanctae quas celebrare debetis temporibus suis mense 5
primo quartadecima die mensis ad vesperum phase Domini est
et quintadecima die mensis huius sollemnitas azymorum Domini 6
est septem diebus azyma comedetis dies primus erit vobis ce- 7
leberrimus sanctusque omne opus servile non facietis in eo sed 8
offeretis sacrificium in igne Domino septem diebus dies autem
septimus erit celebrior et sanctior nullumque servile opus fiet in
eo locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Isra- 9, 10
hel et dices ad eos cum ingressi fueritis terram quam ego dabo
vobis et messueritis segetem feretis manipulos spicarum primi-
tias messis vestrae ad sacerdotem qui elevabit fasciculum coram 11
Domino ut acceptabile sit pro vobis altero die sabbati et sanc-
tificabit illum atque in eodem die quo manipulus consecratur 12
caedetur agnus inmaculatus anniculus in holocaustum Domini
et libamenta offerentur cum eo duae decimae similae conspersae 13
oleo in incensum Domini odoremque suavissimum liba quoque vi-
ni quarta pars hin panem et pulentam et pultes non comedetis 14
ex segete usque ad diem qua offeratis ex ea Deo vestro praecep-
tum est sempiternum in generationibus cunctisque habitaculis
vestris numerabitis ergo ab altero die sabbati in quo obtulistis 15
manipulum primitiarum septem ebdomadas plenas usque ad al- 16
teram diem expletionis ebdomadae septimae id est quinquaginta
dies et sic offeretis sacrificium novum Domino ex omnibus habi- 17
taculis vestris panes primitiarum duos de duabus decimis similae
fermentatae quos coquetis in primitias Domini offeretisque cum 18
panibus septem agnos inmaculatos anniculos et vitulum de ar-
mento unum et arietes duos et erunt in holocausto cum libamen-
tis suis in odorem suavissimum Domino facietis et hircum pro 19
peccato duosque agnos anniculos hostias pacificorum cumque 20
elevaverit eos sacerdos cum panibus primitiarum coram Domino
cedent in usum eius et vocabitis hunc diem celeberrimum at- 21
que sanctissimum omne opus servile non facietis in eo legitimum
sempiternum erit in cunctis habitaculis et generationibus vestris
postquam autem messueritis segetem terrae vestrae non seca- 22
bitis eam usque ad solum nec remanentes spicas colligetis sed

pauperibus et peregrinis dimittetis eas ego Dominus Deus vester
23, 24 locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel
mense septimo prima die mensis erit vobis sabbatum memora-
25 bile clangentibus tubis et vocabitur sanctum omne opus servile
26 non facietis in eo et offeretis holocaustum Domino locutusque
27 est Dominus ad Mosen dicens decimo die mensis huius septimi
dies expiationum erit celeberrimus et vocabitur sanctus adfli-
getisque animas vestras in eo et offeretis holocaustum Domino
28 omne opus non facietis in tempore diei huius quia dies propitia-
29 tionis est ut propitietur vobis Dominus Deus vester omnis anima
30 quae adflicta non fuerit die hoc peribit de populis suis et quae
31 operis quippiam fecerit delebo eam de populo suo nihil ergo
operis facietis in eo legitimum sempiternum erit vobis in cunctis
32 generationibus et habitationibus vestris sabbatum requietionis
est adfligetis animas vestras die nono mensis a vespero usque
33 ad vesperum celebrabitis sabbata vestra et locutus est Domi-
34 nus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel a quintodecimo die
mensis huius septimi erunt feriae tabernaculorum septem diebus
35 Domino dies primus vocabitur celeberrimus atque sanctissimus
36 omne opus servile non facietis et septem diebus offeretis holo-
causta Domino dies quoque octavus erit celeberrimus atque sanc-
tissimus et offeretis holocaustum Domino est enim coetus atque
37 collectae omne opus servile non facietis in eo hae sunt feriae
Domini quas vocabitis celeberrimas et sanctissimas offeretisque
in eis oblationes Domino holocausta et libamenta iuxta ritum
38 uniuscuiusque diei exceptis sabbatis Domini donisque vestris et
39 quae offertis ex voto vel quae sponte tribuitis Domino a quin-
todecimo ergo die mensis septimi quando congregaveritis omnes
fructus terrae vestrae celebrabitis ferias Domini septem diebus
40 die primo et die octavo erit sabbatum id est requies sumetisque
vobis die primo fructus arboris pulcherrimae spatulasque palma-
rum et ramos ligni densarum frondium et salices de torrente et
41 laetabimini coram Domino Deo vestro celebrabitisque sollem-
nitatem eius septem diebus per annum legitimum sempiternum
42 erit in generationibus vestris mense septimo festa celebrabitis et
habitabitis in umbraculis septem diebus omnis qui de genere est
43 Israhel manebit in tabernaculis ut discant posteri vestri quod in
tabernaculis habitare fecerim filios Israhel cum educerem eos de
44 terra Aegypti ego Dominus Deus vester locutusque est Moses

super sollemnitatibus Domini ad filios Israhel
et locutus est Dominus ad Mosen dicens praecipe filiis Isra- **XXIV**, 2
hel ut adferant tibi oleum de olivis purissimum ac lucidum ad
concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonii in taber- 3
naculo foederis ponetque eas Aaron a vespere usque in mane
coram Domino cultu rituque perpetuo in generationibus vestris
super candelabro mundissimo ponentur semper in conspectu Do- 4
mini accipies quoque similam et coques ex ea duodecim panes 5
qui singuli habebunt duas decimas quorum senos altrinsecus su- 6
per mensam purissimam coram Domino statues et pones super 7
eos tus lucidissimum ut sit panis in monumentum oblationis Do-
mini per singula sabbata mutabuntur coram Domino suscepti 8
a filiis Israhel foedere sempiterno eruntque Aaron et filiorum 9
eius ut comedant eos in loco sancto quia sanctum sanctorum
est de sacrificiis Domini iure perpetuo ecce autem egressus fi- 10
lius mulieris israhelitis quem pepererat de viro aegyptio inter
filios Israhel iurgatus est in castris cum viro israhelite cumque 11
blasphemasset nomen et maledixisset ei adductus est ad Mosen
vocabatur autem mater eius Salumith filia Dabri de tribu Dan
miseruntque eum in carcerem donec nossent quid iuberet Domi- 12
nus qui locutus est ad Mosen dicens educ blasphemum extra 13, 14
castra et ponant omnes qui audierunt manus suas super caput
eius et lapidet eum populus universus et ad filios Israhel loque- 15
ris homo qui maledixerit Deo suo portabit peccatum suum et 16
qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur lapidibus op-
primet eum omnis multitudo sive ille civis seu peregrinus fuerit
qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur qui percus- 17
serit et occiderit hominem morte moriatur qui percusserit ani- 18
mal reddat vicarium id est animam pro anima qui inrogaverit 19
maculam cuilibet civium suorum sicut fecit fiet ei fracturam 20
pro fractura oculum pro oculo dentem pro dente restituet qua-
lem inflixerit maculam talem sustinere cogetur qui percusserit 21
iumentum reddet aliud qui percusserit hominem punietur ae- 22
quum iudicium sit inter vos sive peregrinus sive civis peccaverit
quia ego sum Dominus Deus vester locutusque est Moses ad fi- 23
lios Israhel et eduxerunt eum qui blasphemaverat extra castra ac
lapidibus oppresserunt feceruntque filii Israhel sicut praeceperat
Dominus Mosi

locutusque est Dominus ad Mosen in monte Sinai dicens lo- **XXV**, 2

quere filiis Israhel et dices ad eos quando ingressi fueritis terram
3 quam ego dabo vobis sabbatizet sabbatum Domini sex annis
seres agrum tuum et sex annis putabis vineam tuam colligesque
4 fructus eius septimo autem anno sabbatum erit terrae requietio-
5 nis Domini agrum non seres et vineam non putabis quae sponte
gignit humus non metes et uvas primitiarum tuarum non col-
6 liges quasi vindemiam annus enim requietionis terrae est sed
erunt vobis in cibum tibi et servo tuo ancillae et mercennario
7 tuo et advenae qui peregrinantur apud te iumentis tuis et peco-
8 ribus omnia quae nascuntur praebebunt cibum numerabis quo-
que tibi septem ebdomades annorum id est septem septies quae
9 simul faciunt annos quadraginta novem et clanges bucina men-
se septimo decima die mensis propitiationis tempore in universa
10 terra vestra sanctificabisque annum quinquagesimum et voca-
bis remissionem cunctis habitatoribus terrae tuae ipse est enim
iobeleus revertetur homo ad possessionem suam et unusquisque
11 rediet ad familiam pristinam quia iobeleus est et quinquagesi-
mus annus non seretis neque metetis sponte in agro nascentia
12 et primitias vindemiae non colligetis ob sanctificationem iobelei
13 sed statim ablata comedetis anno iobelei redient omnes ad pos-
14 sessiones suas quando vendes quippiam civi tuo vel emes ab eo
ne contristes fratrem tuum sed iuxta numerum annorum iobelei
15, 16 emes ab eo et iuxta supputationem frugum vendet tibi quan-
to plus anni remanserint post iobeleum tanto crescet et pretium
et quanto minus temporis numeraveris tanto minoris et emptio
17 constabit tempus enim frugum vendet tibi nolite adfligere con-
tribules vestros sed timeat unusquisque Deum suum quia ego
18 Dominus Deus vester facite praecepta mea et iudicia custodi-
te et implete ea ut habitare possitis in terra absque ullo pavore
19 et gignat vobis humus fructus suos quibus vescamini usque ad
20 saturitatem nullius impetum formidantes quod si dixeritis quid
comedemus anno septimo si non seruerimus neque collegerimus
21 fruges nostras dabo benedictionem meam vobis anno sexto et
22 faciet fructus trium annorum seretisque anno octavo et comede-
tis veteres fruges usque ad nonum annum donec nova nascantur
23 edetis vetera terra quoque non veniet in perpetuum quia mea
24 est et vos advenae et coloni mei estis unde cuncta regio posses-
25 sionis vestrae sub redemptionis condicione vendetur si adten-
uatus frater tuus vendiderit possessiunculam suam et voluerit

propinquus eius potest redimere quod ille vendiderat sin autem 26
non habuerit proximum et ipse pretium ad redimendum potue-
rit invenire conputabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit 27
et quod reliquum est reddet emptori sicque recipiet possessio-
nem suam quod si non invenerit manus eius ut reddat pretium 28
habebit emptor quod emerat usque ad annum iobeleum in ipso
enim omnis venditio redit ad dominum et ad possessorem pri-
stinum qui vendiderit domum intra urbis muros habebit licen- 29
tiam redimendi donec unus impleatur annus si non redemerit 30
et anni circulus fuerit evolutus emptor possidebit eam et posteri
eius in perpetuum et redimi non poterit etiam in iobeleo sin 31
autem in villa fuerit domus quae muros non habet agrorum iure
vendetur si ante redempta non fuerit in iobeleo revertetur ad do-
minum aedes Levitarum quae in urbibus sunt semper possunt 32
redimi si redemptae non fuerint in iobeleo revertentur ad domi- 33
nos quia domus urbium leviticarum pro possessionibus sunt inter
filios Israhel suburbana autem eorum non venient quia posses- 34
sio sempiterna est si adtenuatus fuerit frater tuus et infirmus 35
manu et susceperis eum quasi advenam et peregrinum et vixerit
tecum ne accipias usuras ab eo nec amplius quam dedisti time 36
Deum tuum ut vivere possit frater tuus apud te pecuniam tuam 37
non dabis ei ad usuram et frugum superabundantiam non exi-
ges ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti ut 38
darem vobis terram Chanaan et essem vester Deus si pauper- 39
tate conpulsus vendiderit se tibi frater tuus non eum opprimes
servitute famulorum sed quasi mercennarius et colonus erit us- 40
que ad annum iobeleum operabitur apud te et postea egredietur 41
cum liberis suis et revertetur ad cognationem et ad possessionem
patrum suorum mei enim servi sunt et ego eduxi eos de terra 42
Aegypti non venient condicione servorum ne adfligas eum per 43
potentiam sed metuito Deum tuum servus et ancilla sint vobis 44
de nationibus quae in circuitu vestro sunt et de advenis qui pe- 45
regrinantur apud vos vel qui ex his nati fuerint in terra vestra hos
habebitis famulos et hereditario iure transmittetis ad posteros 46
ac possidebitis in aeternum fratres autem vestros filios Israhel
ne opprimatis per potentiam si invaluerit apud vos manus ad- 47
venae atque peregrini et adtenuatus frater tuus vendiderit se ei
aut cuiquam de stirpe eius post venditionem potest redimi qui 48
voluerit ex fratribus suis redimet eum et patruus et patruelis 49

et consanguineus et adfinis sin autem et ipse potuerit redimet se
50 supputatis dumtaxat annis a tempore venditionis suae usque ad
annum iobeleum et pecunia qua venditus fuerat iuxta annorum
51 numerum et rationem mercennarii supputata si plures fuerint
anni qui remanent usque ad iobeleum secundum hos reddet et
52 pretium si pauci ponet rationem cum eo iuxta annorum nume-
53 rum et reddet emptori quod reliquum est annorum quibus ante
servivit mercedibus inputatis non adfliget eum violenter in con-
54 spectu tuo quod si per haec redimi non potuerit anno iobeleo
55 egredietur cum liberis suis mei sunt enim servi filii Israhel quos
eduxi de terra Aegypti
XXVI ego Dominus Deus vester non facietis vobis idolum et sculptile
nec titulos erigetis nec insignem lapidem ponetis in terra vestra
2 ut adoretis eum ego enim sum Dominus Deus vester custodite
3 sabbata mea et pavete ad sanctuarium meum ego Dominus si
in praeceptis meis ambulaveritis et mandata mea custodieritis
4 et feceritis ea dabo vobis pluvias temporibus suis et terra gi-
5 gnet germen suum et pomis arbores replebuntur adprehendet
messium tritura vindemiam et vindemia occupabit sementem et
comedetis panem vestrum in saturitatem et absque pavore habi-
6 tabitis in terra vestra dabo pacem in finibus vestris dormietis et
non erit qui exterreat auferam malas bestias et gladius non tran-
7 sibit terminos vestros persequemini inimicos vestros et corruent
8 coram vobis persequentur quinque de vestris centum alienos et
centum ex vobis decem milia cadent inimici vestri in conspectu
9 vestro gladio respiciam vos et crescere faciam multiplicabimi-
10 ni et firmabo pactum meum vobiscum comedetis vetustissima
11 veterum et vetera novis supervenientibus proicietis ponam ta-
bernaculum meum in medio vestri et non abiciet vos anima mea
12 ambulabo inter vos et ero vester Deus vosque eritis populus meus
13 ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegyptiorum ne
serviretis eis et qui confregi catenas cervicum vestrarum ut in-
14 cederetis erecti quod si non audieritis me nec feceritis omnia
15 mandata mea si spreveritis leges meas et iudicia mea contemp-
seritis ut non faciatis ea quae a me constituta sunt et ad irritum
16 perducatis pactum meum ego quoque haec faciam vobis visita-
bo vos velociter in egestate et ardore qui conficiat oculos vestros
et consumat animas frustra seretis sementem quae ab hostibus
17 devorabitur ponam faciem meam contra vos et corruetis coram

hostibus vestris et subiciemini his qui oderunt vos fugietis ne-
mine persequente sin autem nec sic oboedieritis mihi addam 18
correptiones vestras septuplum propter peccata vestra et con- 19
teram superbiam duritiae vestrae daboque caelum vobis desuper
sicut ferrum et terram aeneam consumetur in cassum labor ve- 20
ster non proferet terra germen nec arbores poma praebebunt si 21
ambulaveritis ex adverso mihi nec volueritis audire me addam
plagas vestras usque in septuplum propter peccata vestra emit- 22
tamque in vos bestias agri quae consumant et vos et pecora vestra
et ad paucitatem cuncta redigant desertaeque fiant viae vestrae
quod si nec sic volueritis recipere disciplinam sed ambulaveri- 23
tis ex adverso mihi ego quoque contra vos adversus incedam et 24
percutiam vos septies propter peccata vestra inducamque super 25
vos gladium ultorem foederis mei cumque confugeritis in urbes
mittam pestilentiam in medio vestri et trademini hostium ma-
nibus postquam confregero baculum panis vestri ita ut decem 26
mulieres in uno clibano coquant panes et reddant eos ad pon-
dus et comedetis et non saturabimini sin autem nec per haec 27
audieritis me sed ambulaveritis contra me et ego incedam ad- 28
versum vos in furore contrario et corripiam vos septem plagis
propter peccata vestra ita ut comedatis carnes filiorum et filia- 29
rum vestrarum destruam excelsa vestra et simulacra confringam 30
cadetis inter ruinas idolorum vestrorum et abominabitur vos ani-
ma mea in tantum ut urbes vestras redigam in solitudinem et 31
deserta faciam sanctuaria vestra nec recipiam ultra odorem sua-
vissimum disperdamque terram vestram et stupebunt super ea 32
inimici vestri cum habitatores illius fuerint vos autem disper- 33
gam in gentes et evaginabo post vos gladium eritque terra vestra
deserta et civitates dirutae tunc placebunt terrae sabbata sua 34
cunctis diebus solitudinis suae quando fueritis in terra hostili 35
sabbatizabit et requiescet in sabbatis solitudinis suae eo quod
non requieverit in sabbatis vestris quando habitabatis in ea et 36
qui de vobis remanserint dabo pavorem in cordibus eorum in re-
gionibus hostium terrebit eos sonitus folii volantis et ita fugient
quasi gladium cadent nullo sequente et corruent singuli super 37
fratres suos quasi bella fugientes nemo vestrum inimicis aude-
bit resistere peribitis inter gentes et hostilis vos terra consumet 38
quod si et de his aliqui remanserint tabescent in iniquitatibus suis 39
in terra inimicorum suorum et propter peccata patrum suorum et

40 sua adfligentur donec confiteantur iniquitates suas et maiorum
suorum quibus praevaricati sunt in me et ambulaverunt ex ad-
41 verso mihi ambulabo igitur et ego contra eos et inducam illos in
terram hostilem donec erubescat incircumcisa mens eorum tunc
42 orabunt pro impietatibus suis et recordabor foederis mei quod
pepigi cum Iacob et Isaac et Abraham terrae quoque memor ero
43 quae cum relicta fuerit ab eis conplacebit sibi in sabbatis suis
patiens solitudinem propter illos ipsi vero rogabunt pro peccatis
44 suis eo quod abiecerint iudicia mea et leges meas despexerint et
tamen etiam cum essent in terra hostili non penitus abieci eos
neque sic despexi ut consumerentur et irritum facerem pactum
45 meum cum eis ego enim sum Dominus Deus eorum et recor-
dabor foederis mei pristini quando eduxi eos de terra Aegypti
in conspectu gentium ut essem Deus eorum ego Dominus Deus
haec sunt praecepta atque iudicia et leges quas dedit Dominus
inter se et inter filios Israhel in monte Sinai per manum Mosi
XXVII, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Isra-
hel et dices ad eos homo qui votum fecerit et spoponderit Deo
3 animam suam sub aestimatione dabit pretium si fuerit mascu-
lus a vicesimo usque ad sexagesimum annum dabit quinquagin-
4, 5 ta siclos argenti ad mensuram sanctuarii si mulier triginta a
quinto autem anno usque ad vicesimum masculus dabit viginti
6 siclos femina decem ab uno mense usque ad annum quintum
7 pro masculo dabuntur quinque sicli pro femina tres sexagena-
8 rius et ultra masculus dabit quindecim siclos femina decem si
pauper fuerit et aestimationem reddere non valebit stabit coram
sacerdote et quantum ille aestimaverit et viderit eum posse red-
9 dere tantum dabit animal autem quod immolari potest Domino
10 si quis voverit sanctum erit et mutari non poterit id est nec
melius malo nec peius bono quod si mutaverit et ipsum quod
mutatum est et illud pro quo mutatum est consecratum erit Do-
11 mino animal inmundum quod immolari Domino non potest si
12 quis voverit adducetur ante sacerdotem qui diiudicans utrum
13 bonum an malum sit statuet pretium quod si dare voluerit
14 is qui offert addet supra aestimationis quintam partem homo
si voverit domum suam et sanctificaverit Domino considerabit
eam sacerdos utrum bona an mala sit et iuxta pretium quod ab
15 eo fuerit constitutum venundabitur sin autem ille qui voverat
voluerit redimere eam dabit quintam partem aestimationis su-

pra et habebit domum quod si agrum possessionis suae voverit 16
et consecraverit Domino iuxta mensuram sementis aestimabitur
pretium si triginta modiis hordei seritur terra quinquaginta si-
clis veniet argenti si statim ab anno incipientis iobelei voverit 17
agrum quanto valere potest tanto aestimabitur sin autem post 18
aliquantum temporis supputabit sacerdos pecuniam iuxta anno-
rum qui reliqui sunt numerum usque ad iobeleum et detrahetur
ex pretio quod si voluerit redimere agrum ille qui voverat addet 19
quintam partem aestimatae pecuniae et possidebit eum sin au- 20
tem noluerit redimere sed alteri cuilibet fuerit venundatus ultra
eum qui voverat redimere non poterit quia cum iobelei venerit 21
dies sanctificatus erit Domino et possessio consecrata ad ius per-
tinet sacerdotum si ager emptus et non de possessione maiorum 22
sanctificatus fuerit Domino supputabit sacerdos iuxta annorum 23
numerum usque ad iobeleum pretium et dabit ille qui voverat
eum Domino in iobeleo autem revertetur ad priorem dominum 24
qui vendiderat eum et habuerat in sortem possessionis suae om- 25
nis aestimatio siclo sanctuarii ponderabitur siclus viginti obolos
habet primogenita quae ad Dominum pertinent nemo sanctifi- 26
care poterit et vovere sive bos sive ovis fuerit Domini sunt quod 27
si inmundum est animal redimet qui obtulit iuxta aestimationem
tuam et addet quintam partem pretii si redimere noluerit ven-
detur alteri quantocumque a te fuerit aestimatum omne quod 28
Domino consecratur sive homo fuerit sive animal sive ager non
veniet nec redimi poterit quicquid semel fuerit consecratum sanc-
tum sanctorum erit Domino et omnis consecratio quae offertur 29
ab homine non redimetur sed morte morietur omnes decimae 30
terrae sive de frugibus sive de pomis arborum Domini sunt et
illi sanctificantur si quis autem voluerit redimere decimas suas 31
addet quintam partem earum omnium decimarum boves et oves 32
et caprae quae sub pastoris virga transeunt quicquid decimum
venerit sanctificabitur Domino non eligetur nec bonum nec ma- 33
lum nec altero commutabitur si quis mutaverit et quod mutatum
est et pro quo mutatum est sanctificabitur Domino et non redi-
metur haec sunt praecepta quae mandavit Dominus Mosi ad 34
filios Israhel in monte Sinai

THE FOURTH BOOK OF MOSES, CALLED NUMBERS.

I Locutusque est Dominus ad Mosen in deserto Sinai in
tabernaculo foederis prima die mensis secundi anno al-
2 tero egressionis eorum ex Aegypto dicens tollite sum-
mam universae congregationis filiorum Israhel per co-
gnationes et domos suas et nomina singulorum quicquid sexus
3 est masculini a vicesimo anno et supra omnium virorum for-
tium ex Israhel et numerabitis eos per turmas suas tu et Aaron
4 eruntque vobiscum principes tribuum ac domorum in cognationi-
5 bus suis quorum ista sunt nomina de Ruben Elisur filius Sedeur
6, 7 de Symeon Salamihel filius Surisaddai de Iuda Naasson filius
8, 9 Aminadab de Isachar Nathanahel filius Suar de Zabulon He-
10 liab filius Helon filiorum autem Ioseph de Ephraim Helisama
11 filius Ammiud de Manasse Gamalihel filius Phadassur de Be-
12 niamin Abidan filius Gedeonis de Dan Ahiezer filius Amisaddai
13, 14 de Aser Phegihel filius Ochran de Gad Heliasaph filius Duhel
15, 16 de Nepthali Ahira filius Henan hii nobilissimi principes multi-
tudinis per tribus et cognationes suas et capita exercitus Israhel
17, 18 quos tulerunt Moses et Aaron cum omni vulgi multitudine et
congregaverunt primo die mensis secundi recensentes eos per co-
gnationes et domos ac familias et capita et nomina singulorum
19 a vicesimo anno et supra sicut praeceperat Dominus Mosi nu-
20 meratique sunt in deserto Sinai de Ruben primogenito Israhelis
per generationes et familias ac domos suas et nomina capitum
singulorum omne quod sexus est masculini a vicesimo anno et
21 supra procedentium ad bellum quadraginta sex milia quingenti
22 de filiis Symeon per generationes et familias ac domos cogna-
tionum suarum recensiti sunt per nomina et capita singulorum
omne quod sexus est masculini a vicesimo anno et supra proce-
23, 24 dentium ad bellum quinquaginta novem milia trecenti de filiis
Gad per generationes et familias ac domos cognationum suarum

recensiti sunt per nomina singulorum a viginti annis et supra
omnes qui ad bella procederent quadraginta quinque milia se- 25
scenti quinquaginta de filiis Iuda per generationes et familias ac 26
domos cognationum suarum per nomina singulorum a vicesimo
anno et supra omnes qui poterant ad bella procedere recensiti 27
sunt septuaginta quattuor milia sescenti de filiis Isachar per ge- 28
nerationes et familias ac domos cognationum suarum per nomina
singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui ad bella proce-
derent recensiti sunt quinquaginta quattuor milia quadringenti 29
de filiis Zabulon per generationes et familias ac domos cognatio- 30
num suarum recensiti sunt per nomina singulorum a vicesimo an-
no et supra omnes qui poterant ad bella procedere quinquaginta 31
septem milia quadringenti de filiis Ioseph filiorum Ephraim per 32
generationes et familias ac domos cognationum suarum recensiti
sunt per nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui
poterant ad bella procedere quadraginta milia quingenti porro 33, 34
filiorum Manasse per generationes et familias ac domos cogna-
tionum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a viginti
annis et supra omnes qui poterant ad bella procedere triginta 35
duo milia ducenti de filiis Beniamin per generationes et familias 36
ac domos cognationum suarum recensiti sunt nominibus singu-
lorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella
procedere triginta quinque milia quadringenti de filiis Dan per 37, 38
generationes et familias ac domos cognationum suarum recensi-
ti sunt nominibus singulorum a vicesimo anno et supra omnes
qui poterant ad bella procedere sexaginta duo milia septingenti 39
de filiis Aser per generationes et familias ac domos cognationum 40
suarum recensiti sunt per nomina singulorum a vicesimo anno
et supra omnes qui poterant ad bella procedere quadraginta 41
milia et mille quingenti de filiis Nepthali per generationes et 42
familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt nomini-
bus singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad
bella procedere quinquaginta tria milia quadringenti hii sunt 43, 44
quos numeraverunt Moses et Aaron et duodecim principes Isra-
hel singulos per domos cognationum suarum fueruntque omnes 45
filiorum Israhel per domos et familias suas a vicesimo anno et
supra qui poterant ad bella procedere sescenta tria milia viro- 46
rum quingenti quinquaginta Levitae autem in tribu familiarum 47
suarum non sunt numerati cum eis locutusque est Dominus ad 48

49 Mosen dicens tribum Levi noli numerare neque ponas summam
50 eorum cum filiis Israhel sed constitue eos super tabernaculum
testimonii cuncta vasa eius et quicquid ad caerimonias pertinet
ipsi portabunt tabernaculum et omnia utensilia eius et erunt
51 in ministerio ac per gyrum tabernaculi metabuntur cum pro-
ficiscendum fuerit deponent Levitae tabernaculum cum castra
52 metanda erigent quisquis externorum accesserit occidetur me-
tabuntur autem castra filii Israhel unusquisque per turmas et
53 cuneos atque exercitum suum porro Levitae per gyrum taber-
naculi figent tentoria ne fiat indignatio super multitudinem fi-
liorum Israhel et excubabunt in custodiis tabernaculi testimonii
54 fecerunt ergo filii Israhel iuxta omnia quae praeceperat Dominus
Mosi
II, 2 locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens singuli
per turmas signa atque vexilla et domos cognationum suarum
castrametabuntur filiorum Israhel per gyrum tabernaculi foede-
3 ris ad orientem Iudas figet tentoria per turmas exercitus sui
4 eritque princeps filiorum eius Naasson filius Aminadab et om-
nis de stirpe eius summa pugnantium septuaginta quattuor mi-
5 lia sescentorum iuxta eum castrametati sunt de tribu Isachar
6 quorum princeps fuit Nathanahel filius Suar et omnis numerus
7 pugnatorum eius quinquaginta quattuor milia quadringenti in
8 tribu Zabulon princeps fuit Heliab filius Helon omnis de stirpe
eius exercitus pugnatorum quinquaginta septem milia quadrin-
9 genti universi qui in castris Iudae adnumerati sunt fuerunt cen-
tum octoginta sex milia quadringenti et per turmas suas primi
10 egredientur in castris filiorum Ruben ad meridianam plagam
11 erit princeps Elisur filius Sedeur et cunctus exercitus pugna-
torum eius qui numerati sunt quadraginta sex milia quingenti
12 iuxta eum castrametati sunt de tribu Symeon quorum princeps
13 fuit Salamihel filius Surisaddai et cunctus exercitus pugnato-
rum eius qui numerati sunt quinquaginta novem milia trecenti
14, 15 in tribu Gad princeps fuit Heliasaph filius Duhel et cunctus ex-
ercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta quinque
16 milia sescenti quinquaginta omnes qui recensiti sunt in castris
Ruben centum quinquaginta milia et mille quadringenti quinqua-
17 ginta per turmas suas in secundo loco proficiscentur levabitur
autem tabernaculum testimonii per officia Levitarum et turmas
eorum quomodo erigetur ita et deponetur singuli per loca et or-

dines suos proficiscentur ad occidentalem plagam erunt castra 18
filiorum Ephraim quorum princeps fuit Helisama filius Ammiud
cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadra- 19
ginta milia quingenti et cum eis tribus filiorum Manasse quo- 20
rum princeps fuit Gamalihel filius Phadassur cunctus exercitus 21
pugnatorum eius qui numerati sunt triginta duo milia ducenti
in tribu filiorum Beniamin princeps fuit Abidan filius Gedeonis 22
et cunctus exercitus pugnatorum eius qui recensiti sunt triginta 23
quinque milia quadringenti omnes qui numerati sunt in castris 24
Ephraim centum octo milia centum per turmas suas tertii pro-
ficiscentur ad aquilonis partem castrametati sunt filii Dan quo- 25
rum princeps fuit Ahiezer filius Amisaddai cunctus exercitus 26
pugnatorum eius qui numerati sunt sexaginta duo milia septin-
genti iuxta eum fixere tentoria de tribu Aser quorum princeps 27
fuit Phegihel filius Ochran cunctus exercitus pugnatorum eius 28
qui numerati sunt quadraginta milia et mille quingenti de tri- 29
bu filiorum Nepthalim princeps fuit Ahira filius Henan cunctus 30
exercitus pugnatorum eius quinquaginta tria milia quadringenti
omnes qui numerati sunt in castris Dan fuerunt centum quin- 31
quaginta septem milia sescenti et novissimi proficiscentur hic 32
numerus filiorum Israhel per domos cognationum suarum et tur-
mas divisi exercitus sescenta tria milia quingenti quinquaginta
Levitae autem non sunt numerati inter filios Israhel sic enim 33
praecepit Dominus Mosi feceruntque filii Israhel iuxta omnia 34
quae mandaverat Dominus castrametati sunt per turmas suas et
profecti per familias ac domos patrum suorum

haec sunt generationes Aaron et Mosi in die qua locutus est **III**
Dominus ad Mosen in monte Sinai et haec nomina filiorum 2
Aaron primogenitus eius Nadab dein Abiu et Eleazar et Itha-
mar haec nomina filiorum Aaron sacerdotum qui uncti sunt et 3
quorum repletae et consecratae manus ut sacerdotio fungeren-
tur mortui sunt Nadab et Abiu cum offerrent ignem alienum in 4
conspectu Domini in deserto Sinai absque liberis functique sunt
sacerdotio Eleazar et Ithamar coram Aaron patre suo locutus 5
est Dominus ad Mosen dicens adplica tribum Levi et fac stare 6
in conspectu Aaron sacerdotis ut ministrent ei et excubent et 7
observent quicquid ad cultum pertinet multitudinis coram ta-
bernaculo testimonii et custodiant vasa tabernaculi servientes 8
in ministerio eius dabisque dono Levitas Aaron et filiis eius 9, 10

quibus traditi sunt a filiis Israhel Aaron autem et filios eius con-
stitues super cultum sacerdotii externus qui ad ministrandum
11 accesserit morietur locutusque est Dominus ad Mosen dicens
12 ego tuli Levitas a filiis Israhel pro omni primogenito qui aperit
13 vulvam in filiis Israhel eruntque Levitae mei meum est enim om-
ne primogenitum ex quo percussi primogenitos in terra Aegypti
sanctificavi mihi quicquid primum nascitur in Israhel ab homi-
14 ne usque ad pecus mei sunt ego Dominus locutus est Dominus
15 ad Mosen in deserto Sinai dicens numera filios Levi per domos
patrum suorum et familias omnem masculum ab uno mense et
16, 17 supra numeravit Moses ut praeceperat Dominus et inventi sunt
18 filii Levi per nomina sua Gerson et Caath et Merari filii Gerson
19 Lebni et Semei filii Caath Amram et Iessaar Hebron et Ozihel
20, 21 filii Merari Mooli et Musi de Gerson fuere familiae duae lebniti-
22 ca et semeitica quarum numeratus est populus sexus masculini
23 ab uno mense et supra septem milia quingentorum hii post ta-
24 bernaculum metabuntur ad occidentem sub principe Eliasaph
25, 26 filio Lahel et habebunt excubias in tabernaculo foederis ipsum
tabernaculum et operimentum eius tentorium quod trahitur an-
te fores tecti foederis et cortinas atrii tentorium quoque quod
adpenditur in introitu atrii tabernaculi et quicquid ad ritum al-
27 taris pertinet funes tabernaculi et omnia utensilia eius cognatio
Caath habebit populos Amramitas et Iessaaritas et Hebronitas
et Ozihelitas hae sunt familiae Caathitarum recensitae per no-
28 mina sua omnes generis masculini ab uno mense et supra octo
29 milia sescenti habebunt excubias sanctuarii et castrametabun-
30 tur ad meridianam plagam principesque eorum erit Elisaphan
31 filius Ozihel et custodient arcam mensamque et candelabrum
altaria et vasa sanctuarii in quibus ministratur et velum cunc-
32 tamque huiuscemodi supellectilem princeps autem principum
Levitarum Eleazar filius Aaron sacerdotis erit super excubitores
33 custodiae sanctuarii at vero de Merari erunt populi Moolitae
34 et Musitae recensiti per nomina sua omnes generis masculini
35 ab uno mense et supra sex milia ducenti princeps eorum Su-
rihel filius Abiahihel in plaga septentrionali castrametabuntur
36 erunt sub custodia eorum tabulae tabernaculi et vectes et co-
lumnae ac bases earum et omnia quae ad cultum huiuscemodi
37 pertinent columnaeque atrii per circuitum cum basibus suis et
38 paxilli cum funibus castrametabuntur ante tabernaculum foe-

deris id est ad orientalem plagam Moses et Aaron cum filiis suis
habentes custodiam sanctuarii in medio filiorum Israhel quisquis
alienus accesserit morietur omnes Levitae quos numeraverunt 39
Moses et Aaron iuxta praeceptum Domini per familias suas in
genere masculino a mense uno et supra fuerunt viginti duo milia
et ait Dominus ad Mosen numera primogenitos sexus masculini 40
de filiis Israhel a mense uno et supra et habebis summam eorum
tollesque Levitas mihi pro omni primogenito filiorum Israhel ego 41
sum Dominus et pecora eorum pro universis primogenitis peco-
ris filiorum Israhel recensuit Moses sicut praeceperat Dominus 42
primogenitos filiorum Israhel et fuerunt masculi per nomina sua 43
a mense uno et supra viginti duo milia ducenti septuaginta tres
locutusque est Dominus ad Mosen tolle Levitas pro primoge- 44, 45
nitis filiorum Israhel et pecora Levitarum pro pecoribus eorum
eruntque Levitae mei ego sum Dominus in pretio autem ducen- 46
torum septuaginta trium qui excedunt numerum Levitarum de
primogenitis filiorum Israhel accipies quinque siclos per singula 47
capita ad mensuram sanctuarii siclus habet obolos viginti da- 48
bisque pecuniam Aaron et filiis eius pretium eorum qui supra
sunt tulit igitur Moses pecuniam eorum qui fuerant amplius et 49
quos redemerant a Levitis pro primogenitis filiorum Israhel mille 50
trecentorum sexaginta quinque siclorum iuxta pondus sanctuarii
et dedit eam Aaroni et filiis eius iuxta verbum quod praeceperat 51
sibi Dominus

locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens tolle sum- **IV**, 2
mam filiorum Caath de medio Levitarum per domos et fami-
lias suas a tricesimo anno et supra usque ad quinquagesimum 3
annum omnium qui ingrediuntur ut stent et ministrent in ta-
bernaculo foederis hic est cultus filiorum Caath tabernaculum 4
foederis et sanctum sanctorum ingredientur Aaron et filii eius 5
quando movenda sunt castra et deponent velum quod pendet
ante fores involventque eo arcam testimonii et operient rursum 6
velamine ianthinarum pellium extendentque desuper pallium to-
tum hyacinthinum et inducent vectes mensam quoque propo- 7
sitionis involvent hyacinthino pallio et ponent cum ea turibula
et mortariola cyatos et crateras ad liba fundenda panes semper
in ea erunt extendentque desuper pallium coccineum quod rur- 8
sum operient velamento ianthinarum pellium et inducent vectes
sument et pallium hyacinthinum quo operient candelabrum cum 9

lucernis et forcipibus suis et emunctoriis et cunctis vasis olei quae
10 ad concinnandas lucernas necessaria sunt et super omnia po-
11 nent operimentum ianthinarum pellium et inducent vectes nec
non et altare aureum involvent hyacinthino vestimento et ex-
tendent desuper operimentum ianthinarum pellium inducentque
12 vectes omnia vasa quibus ministratur in sanctuario involvent
hyacinthino pallio et extendent desuper operimentum ianthina-
13 rum pellium inducentque vectes sed et altare mundabunt cinere
14 et involvent illud purpureo vestimento ponentque cum eo omnia
vasa quibus in ministerio eius utuntur id est ignium receptacu-
la fuscinulas ac tridentes uncinos et vatilla cuncta vasa altaris
operient simul velamine ianthinarum pellium et inducent vec-
15 tes cumque involverint Aaron et filii eius sanctuarium et omnia
vasa eius in commotione castrorum tunc intrabunt filii Caath
ut portent involuta et non tangant vasa sanctuarii ne morian-
16 tur ista sunt onera filiorum Caath in tabernaculo foederis super
quos erit Eleazar filius Aaron sacerdotis ad cuius pertinet cu-
ram oleum ad concinnandas lucernas et conpositionis incensum
et sacrificium quod semper offertur et oleum unctionis et quic-
quid ad cultum tabernaculi pertinet omniumque vasorum quae
17 in sanctuario sunt locutusque est Dominus ad Mosen et Aa-
18 ron dicens nolite perdere populum Caath de medio Levitarum
19 sed hoc facite eis ut vivant et non moriantur si tetigerint sancta
sanctorum Aaron et filii eius intrabunt ipsique disponent opera
20 singulorum et divident quid portare quis debeat alii nulla cu-
riositate videant quae sunt in sanctuario priusquam involvantur
21, 22 alioquin morientur locutus est Dominus ad Mosen dicens tolle
summam etiam filiorum Gerson per domos ac familias et cogna-
23 tiones suas a triginta annis et supra usque ad annos quinquagin-
ta numera omnes qui ingrediuntur et ministrant in tabernaculo
24, 25 foederis hoc est officium familiae Gersonitarum ut portent cor-
tinas tabernaculi et tectum foederis operimentum aliud et super
omnia velamen ianthinum tentoriumque quod pendet in introitu
26 foederis tabernaculi cortinas atrii et velum in introitu quod est
ante tabernaculum omnia quae ad altare pertinent funiculos et
27 vasa ministerii iubente Aaron et filiis eius portabunt filii Gerson
28 et scient singuli cui debeant oneri mancipari hic est cultus fa-
miliae Gersonitarum in tabernaculo foederis eruntque sub manu
29 Ithamar filii Aaron sacerdotis filios quoque Merari per familias

et domos patrum suorum recensebis a triginta annis et supra 30
usque ad annos quinquaginta omnes qui ingrediuntur ad officium
ministerii sui et cultum foederis testimonii haec sunt onera eo- 31
rum portabunt tabulas tabernaculi et vectes eius columnas et
bases earum columnas quoque atrii per circuitum cum basibus 32
et paxillis et funibus suis omnia vasa et supellectilem ad nume-
rum accipient sicque portabunt hoc est officium familiae Me- 33
raritarum et ministerium in tabernaculo foederis eruntque sub
manu Ithamar filii Aaron sacerdotis recensuerunt igitur Moses 34
et Aaron et principes synagogae filios Caath per cognationes et
domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad an- 35
num quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ad ministerium
tabernaculi foederis et inventi sunt duo milia septingenti quin- 36
quaginta hic est numerus populi Caath qui intrat tabernaculum 37
foederis hos numeravit Moses et Aaron iuxta sermonem Domini
per manum Mosi numerati sunt et filii Gerson per cognationes 38
et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad 39
annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ut ministrent
in tabernaculo foederis et inventi sunt duo milia sescenti trigin- 40
ta hic est populus Gersonitarum quos numeraverunt Moses et 41
Aaron iuxta verbum Domini numerati sunt et filii Merari per 42
cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et su- 43
pra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur
ad explendos ritus tabernaculi foederis et inventi sunt tria mi- 44
lia ducenti hic est numerus filiorum Merari quos recensuerunt 45
Moses et Aaron iuxta imperium Domini per manum Mosi om- 46
nes qui recensiti sunt de Levitis et quos fecit ad nomen Moses
et Aaron et principes Israhel per cognationes et domos patrum
suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesi- 47
mum ingredientes ad ministerium tabernaculi et onera portanda
fuerunt simul octo milia quingenti octoginta iuxta verbum Do- 48, 49
mini recensuit eos Moses unumquemque iuxta officium et onera
sua sicut praeceperat ei Dominus

locutusque est Dominus ad Mosen dicens praecipe filiis Isra- **V**, 2
hel ut eiciant de castris omnem leprosum et qui semine fluit
pollutusque est super mortuo tam masculum quam feminam 3
eicite de castris ne contaminent ea cum habitaverim vobiscum
feceruntque ita filii Israhel et eiecerunt eos extra castra sicut lo- 4
cutus erat Dominus Mosi locutus est Dominus ad Mosen dicens 5

6 loquere ad filios Israhel vir sive mulier cum fecerint ex omni-
bus peccatis quae solent hominibus accidere et per neglegentiam
7 transgressi fuerint mandatum Domini atque deliquerint confi-
tebuntur peccatum suum et reddent ipsum caput quintamque
8 partem desuper ei in quem peccaverint sin autem non fuerit
qui recipiat dabunt Domino et erit sacerdotis excepto ariete qui
9 offertur pro expiatione ut sit placabilis hostia omnes quoque
10 primitiae quas offerunt filii Israhel ad sacerdotem pertinent et
quicquid in sanctuarium offertur a singulis et traditur manibus
11, 12 sacerdotis ipsius erit locutus est Dominus ad Mosen dicens lo-
quere ad filios Israhel et dices ad eos vir cuius uxor erraverit ma-
13 ritumque contemnens dormierit cum altero viro et hoc maritus
deprehendere non quiverit sed latet adulterium et testibus argui
14 non potest quia non est inventa in stupro si spiritus zelotypiae
concitaverit virum contra uxorem suam quae vel polluta est vel
15 falsa suspicione appetitur adducet eam ad sacerdotem et offeret
oblationem pro illa decimam partem sati farinae hordiaciae non
fundet super eam oleum nec inponet tus quia sacrificium zelo-
16 typiae est et oblatio investigans adulterium offeret igitur eam
17 sacerdos et statuet coram Domino adsumetque aquam sanctam
in vase fictili et pauxillum terrae de pavimento tabernaculi mittet
18 in eam cumque steterit mulier in conspectu Domini discoperiet
caput eius et ponet super manus illius sacrificium recordationis et
oblationem zelotypiae ipse autem tenebit aquas amarissimas in
19 quibus cum execratione maledicta congessit adiurabitque eam
et dicet si non dormivit vir alienus tecum et si non polluta es
deserto mariti toro non te nocebunt aquae istae amarissimae in
20 quas maledicta congessi sin autem declinasti a viro tuo atque
21 polluta es et concubuisti cum altero his maledictionibus subia-
cebis det te Dominus in maledictionem exemplumque cunctorum
in populo suo putrescere faciat femur tuum et tumens uterus di-
22 srumpatur ingrediantur aquae maledictae in ventrem tuum et
utero tumescente putrescat femur et respondebit mulier amen
23 amen scribetque sacerdos in libello ista maledicta et delebit ea
24 aquis amarissimis in quas maledicta congessit et dabit ei bibere
25 quas cum exhauserit tollet sacerdos de manu eius sacrificium
zelotypiae et elevabit illud coram Domino inponetque super al-
26 tare ita dumtaxat ut prius pugillum sacrificii tollat de eo quod
offertur et incendat super altare et sic potum det mulieri aquas

amarissimas quas cum biberit si polluta est et contempto vi- 27
ro adulterii rea pertransibunt eam aquae maledictionis et inflato
ventre conputrescet femur eritque mulier in maledictionem et in
exemplum omni populo quod si polluta non fuerit erit innoxia 28
et faciet liberos ista est lex zelotypiae si declinaverit mulier a 29
viro suo et si polluta fuerit maritusque zelotypiae spiritu conci- 30
tatus adduxerit eam in conspectu Domini et fecerit ei sacerdos
iuxta omnia quae scripta sunt maritus absque culpa erit et illa 31
recipiet iniquitatem suam

locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad filios Isra- **VI**, 2
hel et dices ad eos vir sive mulier cum fecerit votum ut sancti-
ficentur et se voluerint Domino consecrare vino et omni quod 3
inebriare potest abstinebunt acetum ex vino et ex qualibet alia
potione et quicquid de uva exprimitur non bibent uvas recentes
siccasque non comedent cunctis diebus quibus ex voto Domino 4
consecrantur quicquid ex vinea esse potest ab uva passa usque
ad acinum non comedent omni tempore separationis suae no- 5
vacula non transibit super caput eius usque ad conpletum diem
quo Domino consecratur sanctus erit crescente caesarie capitis
eius omni tempore consecrationis suae super mortuum non in- 6
gredietur nec super patris quidem et matris et fratris sororisque 7
funere contaminabitur quia consecratio Dei sui super caput eius
est omnes dies separationis suae sanctus erit Domino sin au- 8, 9
tem mortuus fuerit subito quispiam coram eo polluetur caput
consecrationis eius quod radet ilico et in eadem die purgatio-
nis suae et rursum septima in octavo autem die offeret duos 10
turtures vel duos pullos columbae sacerdoti in introitu foederis
testimonii facietque sacerdos unum pro peccato et alterum in 11
holocaustum et deprecabitur pro eo quia peccavit super mortuo
sanctificabitque caput eius in die illo et consecrabit Domino dies 12
separationis illius offerens agnum anniculum pro peccato ita ta-
men ut dies priores irriti fiant quoniam polluta est sanctificatio
eius ista est lex consecrationis cum dies quos ex voto decreverat 13
conplebuntur adducet eum ad ostium tabernaculi foederis et 14
offeret oblationem eius Domino agnum anniculum inmaculatum
in holocaustum et ovem anniculam inmaculatam pro peccato
et arietem inmaculatum hostiam pacificam canistrum quoque 15
panum azymorum qui conspersi sunt oleo et lagana absque fer-
mento uncta oleo ac libamina singulorum quae offeret sacerdos 16

coram Domino et faciet tam pro peccato quam in holocaustum
17 arietem vero immolabit hostiam pacificam Domino offerens simul
18 canistrum azymorum et libamenta quae ex more debentur tunc
radetur nazareus ante ostium tabernaculi foederis caesarie conse-
crationis suae tolletque capillos eius et ponet super ignem qui est
19 subpositus sacrificio pacificorum et armum coctum arietis tor-
tamque absque fermento unam de canistro et laganum azymum
unum et tradet in manibus nazarei postquam rasum fuerit ca-
20 put eius susceptaque rursum ab eo elevabit in conspectu Domini
et sanctificata sacerdotis erunt sicut pectusculum quod separari
21 iussum est et femur post haec potest bibere nazareus vinum ista
est lex nazarei cum voverit oblationem suam Domino tempore
consecrationis suae exceptis his quae invenerit manus eius iuxta
quod mente devoverat ita faciet ad perfectionem sanctificationis
22, 23 suae locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere Aaron et
24 filiis eius sic benedicetis filiis Israhel et dicetis eis benedicat tibi
25 Dominus et custodiat te ostendat Dominus faciem suam tibi et
26 misereatur tui convertat Dominus vultum suum ad te et det
27 tibi pacem invocabunt nomen meum super filios Israhel et ego
benedicam eis

VII factum est autem in die qua conplevit Moses tabernaculum
et erexit illud unxitque et sanctificavit cum omnibus vasis suis
2 altare similiter et vasa eius obtulerunt principes Israhel et ca-
pita familiarum qui erant per singulas tribus praefecti eorum
3 qui numerati fuerant munera coram Domino sex plaustra tec-
ta cum duodecim bubus unum plaustrum obtulere duo duces et
unum bovem singuli obtuleruntque ea in conspectu tabernaculi
4, 5 ait autem Dominus ad Mosen suscipe ab eis ut serviant in mi-
nisterio tabernaculi et tradas ea Levitis iuxta ordinem ministerii
6 sui itaque cum suscepisset Moses plaustra et boves tradidit eos
7 Levitis duo plaustra et quattuor boves dedit filiis Gerson iuxta
8 id quod habebant necessarium quattuor alia plaustra et octo
boves dedit filiis Merari secundum officia et cultum suum sub
9 manu Ithamar filii Aaron sacerdotis filiis autem Caath non de-
dit plaustra et boves quia in sanctuario serviunt et onera propriis
10 portant umeris igitur obtulerunt duces in dedicationem altaris
11 die qua unctum est oblationem suam ante altare dixitque Domi-
nus ad Mosen singuli duces per singulos dies offerant munera in
12 dedicationem altaris primo die obtulit oblationem suam Naas-

son filius Aminadab de tribu Iuda fueruntque in ea acetabulum 13
argenteum pondo centum triginta siclorum fiala argentea habens
septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarii utrumque plenum si-
mila conspersa oleo in sacrificium mortariolum ex decem siclis 14
aureis plenum incenso bovem et arietem et agnum anniculum 15
in holocaustum hircumque pro peccato et in sacrificio pacifico- 16, 17
rum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos
quinque haec est oblatio Naasson filii Aminadab secundo die 18
obtulit Nathanahel filius Suar dux de tribu Isachar acetabulum 19
argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
habentem septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarii utrumque
plenum simila conspersa oleo in sacrificium mortariolum au- 20
reum habens decem siclos plenum incenso bovem de armento 21
et arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro 22
peccato et in sacrificio pacificorum boves duos arietes quinque 23
hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Na-
thanahel filii Suar tertio die princeps filiorum Zabulon Heliab 24
filius Helon obtulit acetabulum argenteum adpendens centum 25
triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad
pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sa-
crificium mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum 26
incenso bovem de armento et arietem et agnum anniculum in 27
holocaustum hircumque pro peccato et in sacrificio pacifico- 28, 29
rum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos annicu-
los quinque haec est oblatio Heliab filii Helon die quarto prin- 30
ceps filiorum Ruben Helisur filius Sedeur obtulit acetabulum 31
argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque ple-
num simila conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum 32
adpendens decem siclos plenum incenso bovem de armento et 33
arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro 34
peccato et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque 35
hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Helisur
filii Sedeur die quinto princeps filiorum Symeon Salamihel filius 36
Surisaddai obtulit acetabulum argenteum adpendens centum 37
triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad
pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sa-
crificium mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum 38
incenso bovem de armento et arietem et agnum anniculum in 39

40, 41 holocaustum hircumque pro peccato et in hostias pacificorum
boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quin-
42 que haec fuit oblatio Salamihel filii Surisaddai die sexto prin-
43 ceps filiorum Gad Heliasaph filius Duhel obtulit acetabulum
argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque ple-
44 num simila conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum
45 adpendens siclos decem plenum incenso bovem de armento et
46 arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro
47 peccato et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hir-
cos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Heliasaph
48 filii Duhel die septimo princeps filiorum Ephraim Helisama fi-
49 lius Ammiud obtulit acetabulum argenteum adpendens centum
triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad
pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sa-
50 crificium mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum
51 incenso bovem de armento et arietem et agnum anniculum in
52, 53 holocaustum hircumque pro peccato et in hostias pacificas bo-
ves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque
54 haec fuit oblatio Helisama filii Ammiud die octavo princeps fi-
55 liorum Manasse Gamalihel filius Phadassur obtulit acetabulum
argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque ple-
56 num simila conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum
57 adpendens decem siclos plenum incenso bovem de armento et
58 arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro
59 peccato et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque
hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Gama-
60 lihel filii Phadassur die nono princeps filiorum Beniamin Abidan
61 filius Gedeonis obtulit acetabulum argenteum adpendens cen-
tum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos
ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in
62 sacrificium mortariolum aureum adpendens decem siclos ple-
63 num incenso bovem de armento et arietem et agnum anniculum
64, 65 in holocaustum hircumque pro peccato et in hostias pacifico-
rum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos
66 quinque haec fuit oblatio Abidan filii Gedeonis die decimo prin-
67 ceps filiorum Dan Ahiezer filius Amisaddai obtulit acetabulum
argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam

habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque ple-
num simila conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum 68
adpendens decem siclos plenum incenso bovem de armento et 69
arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro 70
peccato et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque 71
hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Ahiezer
filii Amisaddai die undecimo princeps filiorum Aser Phagaihel 72
filius Ochran obtulit acetabulum argenteum adpendens centum 73
triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad
pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sa-
crificium mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum 74
incenso bovem de armento et arietem et agnum anniculum in 75
holocaustum hircumque pro peccato et in hostias pacificorum 76, 77
boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quin-
que haec fuit oblatio Phagaihel filii Ochran die duodecimo prin- 78
ceps filiorum Nepthalim Achira filius Henan obtulit acetabulum 79
argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque ple-
num simila conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum 80
adpendens decem siclos plenum incenso bovem de armento et 81
arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro 82
peccato et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque 83
hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Achira
filii Henan haec in dedicatione altaris oblata sunt a principibus 84
Israhel in die qua consecratum est acetabula argentea duode-
cim fialae argenteae duodecim mortariola aurea duodecim ita 85
ut centum triginta argenti siclos haberet unum acetabulum et
septuaginta siclos una fiala id est in commune vasorum omnium
ex argento sicli duo milia quadringenti pondere sanctuarii mor- 86
tariola aurea duodecim plena incenso denos siclos adpendentia
pondere sanctuarii id est simul auri sicli centum viginti boves 87
de armento in holocaustum duodecim arietes duodecim agni an-
niculi duodecim et libamenta eorum hirci duodecim pro peccato
hostiae pacificorum boves viginti quattuor arietes sexaginta hirci 88
sexaginta agni anniculi sexaginta haec oblata sunt in dedicatione
altaris quando unctum est cumque ingrederetur Moses taberna- 89
culum foederis ut consuleret oraculum audiebat vocem loquentis
ad se de propitiatorio quod erat super arcam testimonii inter
duos cherubin unde et loquebatur ei

VIII, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere Aaroni et dices
ad eum cum posueris septem lucernas contra eam partem quam
3 candelabrum respicit lucere debebunt fecitque Aaron et inpo-
suit lucernas super candelabrum ut praeceperat Dominus Mosi
4 haec autem erat factura candelabri ex auro ductili tam medius
stipes quam cuncta ex utroque calamorum latera nascebantur
iuxta exemplum quod ostendit Dominus Mosi ita operatus est
5, 6 candelabrum et locutus est Dominus ad Mosen dicens tolle
7 Levitas de medio filiorum Israhel et purificabis eos iuxta hunc
ritum aspergantur aqua lustrationis et radant omnes pilos carnis
8 suae cumque laverint vestimenta sua et mundati fuerint tollant
bovem de armentis et libamentum eius similam oleo conspersam
9 bovem autem alterum de armento tu accipies pro peccato et
adplicabis Levitas coram tabernaculo foederis convocata omni
10 multitudine filiorum Israhel cumque Levitae fuerint coram Do-
11 mino ponent filii Israhel manus suas super eos et offeret Aaron
Levitas munus in conspectu Domini a filiis Israhel ut serviant
12 in ministerio eius Levitae quoque ponent manus suas super ca-
pita boum e quibus unum facies pro peccato et alterum in ho-
13 locaustum Domini ut depreceris pro eis statuesque Levitas in
conspectu Aaron et filiorum eius et consecrabis oblatos Domi-
14, 15 no ac separabis de medio filiorum Israhel ut sint mei et postea
ingrediantur tabernaculum foederis ut serviant mihi sicque pu-
rificabis et consecrabis eos in oblationem Domini quoniam dono
16 donati sunt mihi a filiis Israhel pro primogenitis quae aperiunt
17 omnem vulvam in Israhel accepi eos mea sunt omnia primoge-
nita filiorum Israhel tam ex hominibus quam ex iumentis ex die
quo percussi omnem primogenitum in terra Aegypti sanctificavi
18 eos mihi et tuli Levitas pro cunctis primogenitis filiorum Isra-
19 hel tradidique eos dono Aaroni et filiis eius de medio populi ut
serviant mihi pro Israhel in tabernaculo foederis et orent pro eis
ne sit in populo plaga si ausi fuerint accedere ad sanctuarium
20 feceruntque Moses et Aaron et omnis multitudo filiorum Isra-
21 hel super Levitas quae praeceperat Dominus Mosi purificatique
sunt et laverunt vestimenta sua elevavitque eos Aaron in con-
22 spectu Domini et oravit pro eis ut purificati ingrederentur ad
officia sua in tabernaculum foederis coram Aaron et filiis eius si-
23 cut praeceperat Dominus Mosi de Levitis ita factum est locutus
24 est Dominus ad Mosen dicens haec est lex Levitarum a viginti

quinque annis et supra ingredientur ut ministrent in tabernacu-
lo foederis cumque quinquagesimum annum aetatis impleverint 25
servire cessabunt eruntque ministri fratrum suorum in taberna- 26
culo foederis ut custodiant quae sibi fuerint commendata opera
autem ipsa non faciant sic dispones Levitas in custodiis suis

locutus est Dominus ad Mosen in deserto Sinai anno secun- **IX**
do postquam egressi sunt de terra Aegypti mense primo dicens
faciant filii Israhel phase in tempore suo quartadecima die men- 2, 3
sis huius ad vesperam iuxta omnes caerimonias et iustificationes
eius praecepitque Moses filiis Israhel ut facerent phase qui fece- 4, 5
runt tempore suo quartadecima die mensis ad vesperam in monte
Sinai iuxta omnia quae mandaverat Dominus Mosi fecerunt fi-
lii Israhel ecce autem quidam inmundi super animam hominis 6
qui non poterant facere pascha in die illo accedentes ad Mosen
et Aaron dixerunt eis inmundi sumus super animam hominis 7
quare fraudamur ut non valeamus offerre oblationem Domino in
tempore suo inter filios Israhel quibus respondit Moses state 8
ut consulam quid praecipiat Dominus de vobis locutusque est 9
Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel homo qui fuerit 10
inmundus super anima sive in via procul in gente vestra faciat
phase Domino mense secundo quartadecima die mensis ad ve- 11
speram cum azymis et lactucis agrestibus comedent illud non 12
relinquent ex eo quippiam usque mane et os eius non confringent
omnem ritum phase observabunt si quis autem et mundus est 13
et in itinere non fuit et tamen non fecit phase exterminabitur
anima illa de populis suis quia sacrificium Domino non obtulit
tempore suo peccatum suum ipse portabit peregrinus quoque et 14
advena si fuerit apud vos faciet phase Domini iuxta caerimonias
et iustificationes eius praeceptum idem erit apud vos tam adve-
nae quam indigenae igitur die qua erectum est tabernaculum 15
operuit illud nubes a vespere autem super tentorium erat quasi
species ignis usque mane sic fiebat iugiter per diem operiebat 16
illud nubes et per noctem quasi species ignis cumque ablata 17
fuisset nubes quae tabernaculum protegebat tunc proficisceban-
tur filii Israhel et in loco ubi stetisset nubes ibi castrametaban-
tur ad imperium Domini proficiscebantur et ad imperium illius 18
figebant tabernaculum cunctis diebus quibus stabat nubes super
tabernaculum manebant in eodem loco et si evenisset ut multo 19
tempore maneret super illud erant filii Israhel in excubiis Domi-

20 ni et non proficiscebantur quotquot diebus fuisset nubes super
tabernaculum ad imperium Domini erigebant tentoria et ad im-
21 perium illius deponebant si fuisset nubes a vespere usque mane
et statim diluculo tabernaculum reliquisset proficiscebantur et
22 si post diem et noctem recessisset dissipabant tentoria si biduo
aut uno mense vel longiori tempore fuisset super tabernaculum
manebant filii Israhel in eodem loco et non proficiscebantur sta-
23 tim autem ut recessisset movebant castra per verbum Domini
figebant tentoria et per verbum illius proficiscebantur erantque
in excubiis Domini iuxta imperium eius per manum Mosi

X, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens fac tibi duas tubas ar-
genteas ductiles quibus convocare possis multitudinem quando
3 movenda sunt castra cumque increpueris tubis congregabitur
4 ad te omnis turba ad ostium foederis tabernaculi si semel clan-
5 gueris venient ad te principes et capita multitudinis Israhel sin
autem prolixior atque concisus clangor increpuerit movebunt ca-
6 stra primi qui sunt ad orientalem plagam in secundo autem
sonitu et pari ululatu tubae levabunt tentoria qui habitant ad
meridiem et iuxta hunc modum reliqui facient ululantibus tubis
7 in profectione quando autem congregandus est populus simplex
8 tubarum clangor erit et non concise ululabunt filii Aaron sa-
cerdotes clangent tubis eritque hoc legitimum sempiternum in
9 generationibus vestris si exieritis ad bellum de terra vestra con-
tra hostes qui dimicant adversum vos clangetis ululantibus tubis
et erit recordatio vestri coram Domino Deo vestro ut eruamini de
10 manibus inimicorum vestrorum si quando habebitis epulum et
dies festos et kalendas canetis tubis super holocaustis et pacificis
victimis ut sint vobis in recordationem Dei vestri ego Dominus
11 Deus vester anno secundo mense secundo vicesima die mensis
12 elevata est nubes de tabernaculo foederis profectique sunt fi-
lii Israhel per turmas suas de deserto Sinai et recubuit nubes
13 in solitudine Pharan moveruntque castra primi iuxta imperium
14 Domini in manu Mosi filii Iuda per turmas suas quorum prin-
15 ceps erat Naasson filius Aminadab in tribu filiorum Isachar fuit
16 princeps Nathanahel filius Suar in tribu Zabulon erat princeps
17 Heliab filius Helon depositumque est tabernaculum quod por-
18 tantes egressi sunt filii Gerson et Merari profectique sunt et
filii Ruben per turmas et ordinem suum quorum princeps erat
19 Helisur filius Sedeur in tribu autem filiorum Symeon princeps

fuit Salamihel filius Surisaddai porro in tribu Gad erat prin- 20
ceps Heliasaph filius Duhel profectique sunt et Caathitae por- 21
tantes sanctuarium tamdiu tabernaculum portabatur donec ve-
nirent ad erectionis locum moverunt castra et filii Ephraim per 22
turmas suas in quorum exercitu princeps erat Helisama filius
Ammiud in tribu autem filiorum Manasse princeps fuit Gama- 23
lihel filius Phadassur et in tribu Beniamin dux Abidan filius 24
Gedeonis novissimi castrorum omnium profecti sunt filii Dan 25
per turmas suas in quorum exercitu princeps fuit Ahiezer filius
Amisaddai in tribu autem filiorum Aser erat princeps Phagai- 26
hel filius Ochran et in tribu filiorum Nepthalim princeps Achira 27
filius Henan haec sunt castra et profectiones filiorum Israhel 28
per turmas suas quando egrediebantur dixitque Moses Hobab 29
filio Rahuhel Madianiti cognato suo proficiscimur ad locum quem
Dominus daturus est nobis veni nobiscum ut benefaciamus tibi
quia Dominus bona promisit Israheli cui ille respondit non va- 30
dam tecum sed revertar in terram meam in qua natus sum et 31
ille noli inquit nos relinquere tu enim nosti in quibus locis per
desertum castra ponere debeamus et eris ductor noster cumque 32
nobiscum veneris quicquid optimum fuerit ex opibus quas nobis
traditurus est Dominus dabimus tibi profecti sunt ergo de monte 33
Domini via trium dierum arcaque foederis Domini praecedebat
eos per dies tres providens castrorum locum nubes quoque Do- 34
mini super eos erat per diem cum incederent cumque elevaretur 35
arca dicebat Moses surge Domine et dissipentur inimici tui et fu-
giant qui oderunt te a facie tua cum autem deponeretur aiebat 36
revertere Domine ad multitudinem exercitus Israhel

interea ortum est murmur populi quasi dolentium pro labore **XI**
contra Dominum quod cum audisset iratus est et accensus in eos
ignis Domini devoravit extremam castrorum partem cumque 2
clamasset populus ad Mosen oravit Moses Dominum et absortus
est ignis vocavitque nomen loci illius Incensio eo quod succen- 3
sus fuisset contra eos ignis Domini vulgus quippe promiscuum 4
quod ascenderat cum eis flagravit desiderio sedens et flens iunc-
tis sibi pariter filiis Israhel et ait quis dabit nobis ad vescendum
carnes recordamur piscium quos comedebamus in Aegypto gra- 5
tis in mentem nobis veniunt cucumeres et pepones porrique et
cepae et alia anima nostra arida est nihil aliud respiciunt oculi 6
nostri nisi man erat autem man quasi semen coriandri coloris 7

8 bdellii circuibatque populus et colligens illud frangebat mola
sive terebat in mortario coquens in olla et faciens ex eo tortulas
9 saporis quasi panis oleati cumque descenderet nocte super ca-
10 stra ros descendebat pariter et man audivit ergo Moses flentem
populum per familias singulos per ostia tentorii sui iratusque
11 est furor Domini valde sed et Mosi intoleranda res visa est et
ait ad Dominum cur adflixisti servum tuum quare non invenio
gratiam coram te et cur inposuisti pondus universi populi huius
12 super me numquid ego concepi omnem hanc multitudinem vel
genui eam ut dicas mihi porta eos in sinu tuo sicut portare so-
let nutrix infantulum et defer in terram pro qua iurasti patribus
13 eorum unde mihi carnes ut dem tantae multitudini flent contra
14 me dicentes da nobis carnes ut comedamus non possum solus
15 sustinere omnem hunc populum quia gravis mihi est sin ali-
ter tibi videtur obsecro ut interficias me et inveniam gratiam in
16 oculis tuis ne tantis adficiar malis et dixit Dominus ad Mosen
congrega mihi septuaginta viros de senibus Israhel quos tu no-
sti quod senes populi sint ac magistri et duces eos ad ostium
17 tabernaculi foederis faciesque ibi stare tecum ut descendam et
loquar tibi et auferam de spiritu tuo tradamque eis ut susten-
18 tent tecum onus populi et non tu solus graveris populo quoque
dices sanctificamini cras comedetis carnes ego enim audivi vos
dicere quis dabit nobis escas carnium bene nobis erat in Aegyp-
19 to ut det vobis Dominus carnes et comedatis non uno die nec
20 duobus vel quinque aut decem nec viginti quidem sed usque
ad mensem dierum donec exeat per nares vestras et vertatur in
nausiam eo quod reppuleritis Dominum qui in medio vestri est
et fleveritis coram eo dicentes quare egressi sumus ex Aegypto
21 et ait Moses sescenta milia peditum huius populi sunt et tu dicis
22 dabo eis esum carnium mense integro numquid ovium et boum
multitudo caedetur ut possit sufficere ad cibum vel omnes pi-
23 sces maris in unum congregabuntur ut eos satient cui respondit
Dominus numquid manus Domini invalida est iam nunc vide-
24 bis utrum meus sermo opere conpleatur venit igitur Moses et
narravit populo verba Domini congregans septuaginta viros de
25 senibus Israhel quos stare fecit circa tabernaculum descenditque
Dominus per nubem et locutus est ad eum auferens de spiritu
qui erat in Mosen et dans septuaginta viris cumque requievisset
26 in eis spiritus prophetaverunt nec ultra cessarunt remanserant

autem in castris duo viri quorum unus vocabatur Heldad et alter
Medad super quos requievit spiritus nam et ipsi descripti fuerant
et non exierant ad tabernaculum cumque prophetarent in ca- 27
stris cucurrit puer et nuntiavit Mosi dicens Heldad et Medad
prophetant in castris statim Iosue filius Nun minister Mosi et 28
electus e pluribus ait domine mi Moses prohibe eos at ille quid 29
inquit aemularis pro me quis tribuat ut omnis populus prophetet
et det eis Dominus spiritum suum reversusque est Moses et ma- 30
iores natu Israhel in castra ventus autem egrediens a Domino 31
arreptas trans mare coturnices detulit et dimisit in castra itine-
re quantum uno die confici potest ex omni parte castrorum per
circuitum volabantque in aere duobus cubitis altitudine super
terram surgens ergo populus toto die illo et nocte ac die altero 32
congregavit coturnicum qui parum decem choros et siccaverunt
eas per gyrum castrorum adhuc carnes erant in dentibus eorum 33
nec defecerat huiuscemodi cibus et ecce furor Domini concitatus
in populum percussit eum plaga magna nimis vocatusque est il- 34
le locus sepulchra Concupiscentiae ibi enim sepelierunt populum
qui desideraverat egressi autem de sepulchris Concupiscentiae
venerunt in Aseroth et manserunt ibi

locutaque est Maria et Aaron contra Mosen propter uxorem **XII**
eius aethiopissam et dixerunt num per solum Mosen locutus est 2
Dominus nonne et nobis similiter est locutus quod cum audisset
Dominus erat enim Moses vir mitissimus super omnes homines 3
qui morabantur in terra statim locutus est ad eum et ad Aaron 4
et Mariam egredimini vos tantum tres ad tabernaculum foederis
cumque fuissent egressi descendit Dominus in columna nubis et 5
stetit in introitu tabernaculi vocans Aaron et Mariam qui cum
issent dixit ad eos audite sermones meos si quis fuerit inter vos 6
propheta Domini in visione apparebo ei vel per somnium loquar
ad illum at non talis servus meus Moses qui in omni domo mea 7
fidelissimus est ore enim ad os loquor ei et palam non per enig- 8
mata et figuras Dominum videt quare igitur non timuistis detra-
here servo meo Mosi iratusque contra eos abiit nubes quoque 9, 10
recessit quae erat super tabernaculum et ecce Maria apparuit
candens lepra quasi nix cumque respexisset eam Aaron et vidis-
set perfusam lepra ait ad Mosen obsecro domine mi ne inponas 11
nobis hoc peccatum quod stulte commisimus ne fiat haec quasi 12
mortua et ut abortivum quod proicitur de vulva matris suae ecce

13 iam medium carnis eius devoratum est lepra clamavitque Mo-
14 ses ad Dominum dicens Deus obsecro sana eam cui respondit
Dominus si pater eius spuisset in faciem illius nonne debuerat
saltem septem dierum rubore suffundi separetur septem diebus
15 extra castra et postea revocabitur exclusa est itaque Maria ex-
tra castra septem diebus et populus non est motus de loco illo
donec revocata est Maria
XIII, 2 profectus est de Aseroth fixis tentoriis in deserto Pharan ibi
3 locutus est Dominus ad Mosen dicens mitte viros qui conside-
rent terram Chanaan quam daturus sum filiis Israhel singulos de
4 singulis tribubus ex principibus fecit Moses quod Dominus im-
perarat de deserto Pharan mittens principes viros quorum ista
5, 6 sunt nomina de tribu Ruben Semmua filium Zecchur de tribu
7 Symeon Saphat filium Huri de tribu Iuda Chaleb filium Iep-
8, 9 phonne de tribu Isachar Igal filium Ioseph de tribu Ephraim
10, 11 Osee filium Nun de tribu Beniamin Phalti filium Raphu de
12 tribu Zabulon Geddihel filium Sodi de tribu Ioseph sceptri Ma-
13 nasse Gaddi filium Susi de tribu Dan Ammihel filium Gemalli
14, 15 de tribu Aser Sthur filium Michahel de tribu Nepthali Naabbi fi-
16, 17 lium Vaphsi de tribu Gad Guhel filium Machi haec sunt nomina
virorum quos misit Moses ad considerandam terram vocavitque
18 Osee filium Nun Iosue misit ergo eos Moses ad considerandam
terram Chanaan et dixit ad eos ascendite per meridianam pla-
19 gam cumque veneritis ad montes considerate terram qualis sit
et populum qui habitator est eius utrum fortis sit an infirmus
20 pauci numero an plures ipsa terra bona an mala urbes quales
21 muratae an absque muris humus pinguis an sterilis nemorosa an
absque arboribus confortamini et adferte nobis de fructibus ter-
rae erat autem tempus quando iam praecoquae uvae vesci pos-
22 sunt cumque ascendissent exploraverunt terram a deserto Sin
23 usque Roob intrantibus Emath ascenderuntque ad meridiem et
venerunt in Hebron ubi erant Ahiman et Sisai et Tholmai filii
Enach nam Hebron septem annis ante Tanim urbem Aegypti
24 condita est pergentesque usque ad torrentem Botri absciderunt
palmitem cum uva sua quem portaverunt in vecte duo viri de ma-
25 lis quoque granatis et de ficis loci illius tulerunt qui appellatus
est Neelescol id est torrens Botri eo quod botrum inde portas-
26 sent filii Israhel reversique exploratores terrae post quadraginta
27 dies omni regione circuita venerunt ad Mosen et Aaron et ad

omnem coetum filiorum Israhel in desertum Pharan quod est in
Cades locutique eis et omni multitudini ostenderunt fructus ter-
rae et narraverunt dicentes venimus in terram ad quam misisti 28
nos quae re vera fluit lacte et melle ut ex his fructibus cogno-
sci potest sed cultores fortissimos habet et urbes grandes atque 29
muratas stirpem Enach vidimus ibi Amalech habitat in meridie 30
Hettheus et Iebuseus et Amorreus in montanis Chananeus vero
moratur iuxta mare et circa fluenta Iordanis inter haec Cha- 31
leb conpescens murmur populi qui oriebatur contra Mosen ait
ascendamus et possideamus terram quoniam poterimus obtinere
eam alii vero qui fuerant cum eo dicebant nequaquam ad hunc 32
populum valemus ascendere quia fortior nobis est detraxerunt- 33
que terrae quam inspexerant apud filios Israhel dicentes terram
quam lustravimus devorat habitatores suos populum quem aspe-
ximus procerae staturae est ibi vidimus monstra quaedam filio- 34
rum Enach de genere giganteo quibus conparati quasi lucustae
videbamur

igitur vociferans omnis turba flevit nocte illa et murmurati **XIV**, 2
sunt contra Mosen et Aaron cuncti filii Israhel dicentes uti- 3
nam mortui essemus in Aegypto et non in hac vasta solitudine
utinam pereamus et non inducat nos Dominus in terram istam
ne cadamus gladio et uxores ac liberi nostri ducantur captivi
nonne melius est reverti in Aegyptum dixeruntque alter ad al- 4
terum constituamus nobis ducem et revertamur in Aegyptum
quo audito Moses et Aaron ceciderunt proni in terram coram 5
omni multitudine filiorum Israhel at vero Iosue filius Nun et 6
Chaleb filius Iepphonne qui et ipsi lustraverant terram sciderunt
vestimenta sua et ad omnem multitudinem filiorum Israhel lo- 7
cuti sunt terram quam circuivimus valde bona est si propitius 8
fuerit Dominus inducet nos in eam et tradet humum lacte et
melle manantem nolite rebelles esse contra Dominum neque ti- 9
meatis populum terrae huius quia sicut panem ita eos possumus
devorare recessit ab illis omne praesidium Dominus nobiscum
est nolite metuere cumque clamaret omnis multitudo et lapi- 10
dibus eos vellet opprimere apparuit gloria Domini super tectum
foederis cunctis filiis Israhel et dixit Dominus ad Mosen usque- 11
quo detrahet mihi populus iste quousque non credent mihi in
omnibus signis quae feci coram eis feriam igitur eos pestilentia 12
atque consumam te autem faciam principem super gentem ma-

13 gnam et fortiorem quam haec est et ait Moses ad Dominum ut
14 audiant Aegyptii de quorum medio eduxisti populum istum et
habitatores terrae huius qui audierunt quod tu Domine in po-
pulo isto sis et facie videaris ad faciem et nubes tua protegat
illos et in columna nubis praecedas eos per diem et in colum-
15 na ignis per noctem quod occideris tantam multitudinem quasi
16 unum hominem et dicant non poterat introducere populum in
17 terram pro qua iuraverat idcirco occidit eos in solitudine ma-
18 gnificetur ergo fortitudo Domini sicut iurasti dicens Dominus
patiens et multae misericordiae auferens iniquitatem et scelera
nullumque innoxium derelinquens qui visitas peccata patrum in
19 filios in tertiam et quartam generationem dimitte obsecro pec-
catum populi tui huius secundum magnitudinem misericordiae
tuae sicut propitius fuisti egredientibus de Aegypto usque ad lo-
20, 21 cum istum dixitque Dominus dimisi iuxta verbum tuum vivo
22 ego et implebitur gloria Domini universa terra attamen omnes
homines qui viderunt maiestatem meam et signa quae feci in
Aegypto et in solitudine et temptaverunt me iam per decem vi-
23 ces nec oboedierunt voci meae non videbunt terram pro qua
iuravi patribus eorum nec quisquam ex illis qui detraxit mihi
24 intuebitur eam servum meum Chaleb qui plenus alio spiritu se-
cutus est me inducam in terram hanc quam circuivit et semen
25 eius possidebit eam quoniam Amalechites et Chananeus habi-
tant in vallibus cras movete castra et revertimini in solitudinem
26 per viam maris Rubri locutusque est Dominus ad Mosen et Aa-
27 ron dicens usquequo multitudo haec pessima murmurat contra
28 me querellas filiorum Israhel audivi dic ergo eis vivo ego ait
29 Dominus sicut locuti estis audiente me sic faciam vobis in so-
litudine hac iacebunt cadavera vestra omnes qui numerati estis
30 a viginti annis et supra et murmurastis contra me non intra-
bitis terram super quam levavi manum meam ut habitare vos
facerem praeter Chaleb filium Iepphonne et Iosue filium Nun
31 parvulos autem vestros de quibus dixistis quod praedae hosti-
bus forent introducam ut videant terram quae vobis displicuit
32, 33 vestra cadavera iacebunt in solitudine filii vestri erunt vagi in
deserto annis quadraginta et portabunt fornicationem vestram
34 donec consumantur cadavera patrum in deserto iuxta nume-
rum quadraginta dierum quibus considerastis terram annus pro
die inputabitur et quadraginta annis recipietis iniquitates vestras

et scietis ultionem meam quoniam sicut locutus sum ita faciam 35
omni multitudini huic pessimae quae consurrexit adversum me
in solitudine hac deficiet et morietur igitur omnes viri quos mi- 36
serat Moses ad contemplandam terram et qui reversi murmura-
re fecerant contra eum omnem multitudinem detrahentes terrae
quod esset mala mortui sunt atque percussi in conspectu Domi- 37
ni Iosue autem filius Nun et Chaleb filius Iepphonne vixerunt ex 38
omnibus qui perrexerant ad considerandam terram locutusque 39
est Moses universa verba haec ad omnes filios Israhel et luxit
populus nimis et ecce mane primo surgentes ascenderunt ver- 40
ticem montis atque dixerunt parati sumus ascendere ad locum
de quo Dominus locutus est quia peccavimus quibus Moses cur 41
inquit transgredimini verbum Domini quod vobis non cedet in
prosperum nolite ascendere non enim est Dominus vobiscum ne 42
corruatis coram inimicis vestris Amalechites et Chananeus ante 43
vos sunt quorum gladio corruetis eo quod nolueritis adquiescere
Domino nec erit Dominus vobiscum at illi contenebrati ascende- 44
runt in verticem montis arca autem testamenti Domini et Moses
non recesserunt de castris descenditque Amalechites et Chana- 45
neus qui habitabant in monte et percutiens eos atque concidens
persecutus est usque Horma

locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad filios Israhel **XV**, 2
et dices ad eos cum ingressi fueritis terram habitationis vestrae
quam ego dabo vobis et feceritis oblationem Domino in holocau- 3
stum aut victimam vota solventes vel sponte offerentes munera
aut in sollemnitatibus vestris adolentes odorem suavitatis Domi-
no de bubus sive de ovibus offeret quicumque immolaverit victi- 4
mam sacrificium similae decimam partem oephi conspersae oleo
quod mensuram habebit quartam partem hin et vinum ad liba 5
fundenda eiusdem mensurae dabit in holocausto sive in victima
per agnos singulos et arietis erit sacrificium similae duarum de- 6
cimarum quae conspersa sit oleo tertiae partis hin et vinum ad 7
libamentum tertiae partis eiusdem mensurae offeret in odorem
suavitatis Domino quando vero de bubus feceris holocaustum 8
aut hostiam ut impleas votum vel pacificas victimas dabis per 9
singulos boves similae tres decimas conspersae oleo quod habeat
medium mensurae hin et vinum ad liba fundenda eiusdem men- 10
surae in oblationem suavissimi odoris Domino sic facietis per 11, 12
singulos boves et arietes et agnos et hedos tam indigenae quam 13

14, 15 peregrini eodem ritu offerent sacrificia unum praeceptum erit
16 atque iudicium tam vobis quam advenis terrae locutus est Do-
17, 18 minus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel et dices ad eos cum
19 veneritis in terram quam dabo vobis et comederitis de panibus
20 regionis illius separabitis primitias Domino de cibis vestris sicut
21 de areis primitias separatis ita et de pulmentis dabitis primitiva
22 Domino quod si per ignorantiam praeterieritis quicquam horum
23 quae locutus est Dominus ad Mosen et mandavit per eum ad vos
24 a die qua coepit iubere et ultra oblitaque fuerit facere multitudo
offeret vitulum de armento holocaustum in odorem suavissimum
Domino et sacrificium eius ac liba ut caerimoniae postulant hir-
25 cumque pro peccato et rogabit sacerdos pro omni multitudine fi-
liorum Israhel et dimittetur eis quoniam non sponte peccaverunt
nihilominus offerentes incensum Domino pro se et pro peccato
26 atque errore suo et dimittetur universae plebi filiorum Israhel
et advenis qui peregrinantur inter vos quoniam culpa est omnis
27 populi per ignorantiam quod si anima una nesciens peccaverit
28 offeret capram anniculam pro peccato suo et deprecabitur pro
ea sacerdos quod inscia peccaverit coram Domino inpetrabitque
29 ei veniam et dimittetur illi tam indigenis quam advenis una lex
30 erit omnium qui peccaverint ignorantes anima vero quae per
superbiam aliquid commiserit sive civis sit ille sive peregrinus
quoniam adversum Dominum rebellis fuit peribit de populo suo
31 verbum enim Domini contempsit et praeceptum illius fecit irri-
32 tum idcirco delebitur et portabit iniquitatem suam factum est
autem cum essent filii Israhel in solitudine et invenissent homi-
33 nem colligentem ligna in die sabbati obtulerunt eum Mosi et
34 Aaron et universae multitudini qui recluserunt eum in carce-
35 rem nescientes quid super eo facere deberent dixitque Dominus
ad Mosen morte moriatur homo iste obruat eum lapidibus om-
36 nis turba extra castra cumque eduxissent eum foras obruerunt
37 lapidibus et mortuus est sicut praeceperat Dominus dixit quo-
38 que Dominus ad Mosen loquere filiis Israhel et dices ad eos ut
faciant sibi fimbrias per angulos palliorum ponentes in eis vittas
39 hyacinthinas quas cum viderint recordentur omnium mandato-
rum Domini nec sequantur cogitationes suas et oculos per res
40 varias fornicantes sed magis memores praeceptorum Domini fa-
41 ciant ea sintque sancti Deo suo ego Dominus Deus vester qui
eduxi vos de terra Aegypti ut essem vester Deus

ecce autem Core filius Isaar filii Caath filii Levi et Dathan XVI
atque Abiram filii Heliab Hon quoque filius Pheleth de filiis Ru-
ben surrexerunt contra Mosen aliique filiorum Israhel ducenti 2
quinquaginta viri proceres synagogae et qui tempore concilii per
nomina vocabantur cumque stetissent adversum Mosen et Aa- 3
ron dixerunt sufficiat vobis quia omnis multitudo sanctorum est
et in ipsis est Dominus cur elevamini super populum Domini
quod cum audisset Moses cecidit pronus in faciem locutusque 4, 5
ad Core et ad omnem multitudinem mane inquit notum faciet
Dominus qui ad se pertineant et sanctos adplicabit sibi et quos
elegerit adpropinquabunt ei hoc igitur facite tollat unusquisque 6
turibula sua tu Core et omne concilium tuum et hausto cras igne 7
ponite desuper thymiama coram Domino et quemcumque elege-
rit ipse erit sanctus multum erigimini filii Levi dixitque rursum 8
ad Core audite filii Levi num parum vobis est quod separavit 9
vos Deus Israhel ab omni populo et iunxit sibi ut serviretis ei
in cultu tabernaculi et staretis coram frequentia populi et mini-
straretis ei idcirco ad se fecit accedere te et omnes fratres tuos 10
filios Levi ut vobis etiam sacerdotium vindicetis et omnis globus 11
tuus stet contra Dominum quid est enim Aaron ut murmuretis
contra eum misit ergo Moses ut vocaret Dathan et Abiram fi- 12
lios Heliab qui responderunt non venimus numquid parum est 13
tibi quod eduxisti nos de terra quae lacte et melle manabat ut
occideres in deserto nisi et dominatus fueris nostri re vera indu- 14
xisti nos in terram quae fluit rivis lactis et mellis et dedisti nobis
possessiones agrorum et vinearum an et oculos nostros vis eruere
non venimus iratusque Moses valde ait ad Dominum ne respi- 15
cias sacrificia eorum tu scis quod ne asellum quidem umquam
acceperim ab eis nec adflixerim quempiam eorum dixitque ad 16
Core tu et omnis congregatio tua state seorsum coram Domino
et Aaron die crastino separatim tollite singuli turibula vestra et 17
ponite super ea incensum offerentes Domino ducenta quinqua-
ginta turibula Aaron quoque teneat turibulum suum quod cum 18
fecissent stantibus Mosen et Aaron et coacervassent adversum 19
eos omnem multitudinem ad ostium tabernaculi apparuit cunc-
tis gloria Domini locutusque Dominus ad Mosen et Aaron ait 20
separamini de medio congregationis huius ut eos repente disper- 21
dam qui ceciderunt proni in faciem atque dixerunt fortissime 22
Deus spirituum universae carnis num uno peccante contra omnes

23, 24 tua ira desaeviet et ait Dominus ad Mosen praecipe universo
populo ut separetur a tabernaculis Core et Dathan et Abiram
25 surrexitque Moses et abiit ad Dathan et Abiram et sequentibus
26 eum senioribus Israhel dixit ad turbam recedite a tabernaculis
hominum impiorum et nolite tangere quae ad eos pertinent ne in-
27 volvamini in peccatis eorum cumque recessissent a tentoriis eo-
rum per circuitum Dathan et Abiram egressi stabant in introitu
papilionum suorum cum uxoribus et liberis omnique frequentia
28 et ait Moses in hoc scietis quod Dominus miserit me ut facerem
29 universa quae cernitis et non ex proprio ea corde protulerim si
consueta hominum morte interierint et visitaverit eos plaga qua
30 et ceteri visitari solent non misit me Dominus sin autem no-
vam rem fecerit Dominus ut aperiens terra os suum degluttiat
eos et omnia quae ad illos pertinent descenderintque viventes in
31 infernum scietis quod blasphemaverint Dominum confestim igi-
32 tur ut cessavit loqui disrupta est terra sub pedibus eorum et
aperiens os suum devoravit illos cum tabernaculis suis et uni-
33 versa substantia descenderuntque vivi in infernum operti humo
34 et perierunt de medio multitudinis at vero omnis Israhel qui
stabat per gyrum fugit ad clamorem pereuntium dicens ne forte
35 et nos terra degluttiat sed et ignis egressus a Domino interfecit
36 ducentos quinquaginta viros qui offerebant incensum locutus-
37 que est Dominus ad Mosen dicens praecipe Eleazaro filio Aaron
sacerdotis ut tollat turibula quae iacent in incendio et ignem huc
38 illucque dispergat quoniam sanctificata sunt in mortibus pec-
catorum producatque ea in lamminas et adfigat altari eo quod
oblatum sit in eis incensum Domino et sanctificata sint ut cer-
39 nant ea pro signo et monumento filii Israhel tulit ergo Eleazar
sacerdos turibula aenea in quibus obtulerant hii quos incendium
40 devoravit et produxit ea in lamminas adfigens altari ut haberent
postea filii Israhel quibus commonerentur ne quis accedat alie-
nigena et qui non est de semine Aaron ad offerendum incensum
Domino ne patiatur sicut passus est Core et omnis congregatio
41 eius loquente Domino ad Mosen murmuravit autem omnis mul-
titudo filiorum Israhel sequenti die contra Mosen et Aaron dicens
42 vos interfecistis populum Domini cumque oreretur seditio et tu-
43 multus incresceret Moses et Aaron fugerunt ad tabernaculum
foederis quod postquam ingressi sunt operuit nubes et apparuit
44, 45 gloria Domini dixitque Dominus ad Mosen recedite de medio

huius multitudinis etiam nunc delebo eos cumque iacerent in ter-
ra dixit Moses ad Aaron tolle turibulum et hausto igne de altari 46
mitte incensum desuper pergens cito ad populum ut roges pro eis
iam enim egressa est ira a Domino et plaga desaevit quod cum 47
fecisset Aaron et cucurrisset ad mediam multitudinem quam iam
vastabat incendium obtulit thymiama et stans inter mortuos ac 48
viventes pro populo deprecatus est et plaga cessavit fuerunt 49
autem qui percussi sunt quattuordecim milia hominum et sep-
tingenti absque his qui perierant in seditione Core reversusque 50
est Aaron ad Mosen ad ostium tabernaculi foederis postquam
quievit interitus

et locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad filios Isra- **XVII**, 2
hel et accipe ab eis virgas singulas per cognationes suas a cunc-
tis principibus tribuum virgas duodecim et uniuscuiusque nomen
superscribes virgae suae nomen autem Aaron erit in tribu Levi 3
et una virga cunctas eorum familias continebit ponesque eas in 4
tabernaculo foederis coram testimonio ubi loquar ad te quem ex 5
his elegero germinabit virga eius et cohibebo a me querimonias
filiorum Israhel quibus contra vos murmurant locutusque est 6
Moses ad filios Israhel et dederunt ei omnes principes virgas per
singulas tribus fueruntque virgae duodecim absque virga Aaron
quas cum posuisset Moses coram Domino in tabernaculo testi- 7
monii sequenti die regressus invenit germinasse virgam Aaron 8
in domo Levi et turgentibus gemmis eruperant flores qui foliis di-
latatis in amigdalas deformati sunt protulit ergo Moses omnes 9
virgas de conspectu Domini ad cunctos filios Israhel videruntque
et receperunt singuli virgas suas dixitque Dominus ad Mosen 10
refer virgam Aaron in tabernaculum testimonii ut servetur ibi
in signum rebellium filiorum et quiescant querellae eorum a me
ne moriantur fecitque Moses sicut praeceperat Dominus dixe- 11, 12
runt autem filii Israhel ad Mosen ecce consumpti sumus omnes
perivimus quicumque accedit ad tabernaculum Domini moritur 13
num usque ad internicionem cuncti delendi sumus

dixitque Dominus ad Aaron tu et filii tui et domus patris **XVIII**
tui tecum portabitis iniquitatem sanctuarii et tu et filii tui si-
mul sustinebitis peccata sacerdotii vestri sed et fratres tuos de 2
tribu Levi et sceptro patris tui sume tecum praestoque sint et
ministrent tibi tu autem et filii tui ministrabitis in tabernaculo
testimonii excubabuntque Levitae ad praecepta tua et ad cunc- 3

ta opera tabernaculi ita dumtaxat ut ad vasa sanctuarii et altare
4 non accedant ne et illi moriantur et vos pereatis simul sint au-
tem tecum et excubent in custodiis tabernaculi et in omnibus
5 caerimoniis eius alienigena non miscebitur vobis excubate in
custodia sanctuarii et in ministerio altaris ne oriatur indigna-
6 tio super filios Israhel ego dedi vobis fratres vestros Levitas de
medio filiorum Israhel et tradidi donum Domino ut serviant in
7 ministeriis tabernaculi eius tu autem et filii tui custodite sa-
cerdotium vestrum et omnia quae ad cultum altaris pertinent et
intra velum sunt per sacerdotes administrabuntur si quis exter-
8 nus accesserit occidetur locutus est Dominus ad Aaron ecce dedi
tibi custodiam primitiarum mearum omnia quae sanctificantur
a filiis Israhel tibi tradidi et filiis tuis pro officio sacerdotali le-
9 gitima sempiterna haec ergo accipies de his quae sanctificantur
et oblata sunt Domino omnis oblatio et sacrificium et quicquid
pro peccato atque delicto redditur mihi et cedet in sancta sanc-
10 torum tuum erit et filiorum tuorum in sanctuario comedes illud
11 mares tantum edent ex eo quia consecratum est tibi primitias
autem quas voverint et obtulerint filii Israhel tibi dedi et filiis
ac filiabus tuis iure perpetuo qui mundus est in domo tua ve-
12 scetur eis omnem medullam olei et vini ac frumenti quicquid
13 offerunt primitiarum Domino tibi dedi universa frugum initia
quas gignit humus et Domino deportantur cedent in usus tuos
14 qui mundus est in domo tua vescetur eis omne quod ex voto
15 reddiderint filii Israhel tuum erit quicquid primum erumpet e
vulva cunctae carnis quam offerunt Domino sive ex hominibus
sive de pecoribus fuerit tui iuris erit ita dumtaxat ut pro hominis
primogenito pretium accipias et omne animal quod inmundum
16 est redimi facias cuius redemptio erit post unum mensem siclis
argenti quinque pondere sanctuarii siclus viginti obolos habet
17 primogenitum autem bovis et ovis et caprae non facies redimi
quia sanctificata sunt Domino sanguinem tantum eorum fundes
super altare et adipes adolebis in suavissimum odorem Domino
18 carnes vero in usum tuum cedent sicut pectusculum consecra-
19 tum et armus dexter tua erunt omnes primitias sanctuarii quas
offerunt filii Israhel Domino tibi dedi et filiis ac filiabus tuis iu-
re perpetuo pactum salis est sempiternum coram Domino tibi
20 ac filiis tuis dixitque Dominus ad Aaron in terra eorum nihil
possidebitis nec habebitis partem inter eos ego pars et hereditas

tua in medio filiorum Israhel filiis autem Levi dedi omnes deci- 21
mas Israhelis in possessionem pro ministerio quo serviunt mihi in
tabernaculo foederis ut non accedant ultra filii Israhel ad taber- 22
naculum nec committant peccatum mortiferum solis filiis Levi 23
mihi in tabernaculo servientibus et portantibus peccata populi
legitimum sempiternum erit in generationibus vestris nihil aliud
possidebunt decimarum oblatione contenti quas in usus eorum 24
et necessaria separavi locutusque est Dominus ad Mosen dicens 25
praecipe Levitis atque denuntia cum acceperitis a filiis Israhel 26
decimas quas dedi vobis primitias earum offerte Domino id est
decimam partem decimae ut reputetur vobis in oblationem pri- 27
mitivorum tam de areis quam de torcularibus et universis quo- 28
rum accipitis primitias offerte Domino et date Aaron sacerdoti
omnia quae offertis ex decimis et in donaria Domini separatis 29
optima et electa erunt dicesque ad eos si praeclara et meliora 30
quaeque obtuleritis ex decimis reputabitur vobis quasi de area
et torculari dederitis primitias et comedetis eas in omnibus lo- 31
cis vestris tam vos quam familiae vestrae quia pretium est pro
ministerio quo servitis in tabernaculo testimonii et non pecca- 32
bitis super hoc egregia vobis et pinguia reservantes ne polluatis
oblationes filiorum Israhel et moriamini

locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens ista est **XIX**, 2
religio victimae quam constituit Dominus praecipe filiis Israhel
ut adducant ad te vaccam rufam aetatis integrae in qua nulla sit
macula nec portaverit iugum tradetisque eam Eleazaro sacer- 3
doti qui eductam extra castra immolabit in conspectu omnium
et tinguens digitum in sanguine eius asperget contra fores taber- 4
naculi septem vicibus conburetque eam cunctis videntibus tam 5
pelle et carnibus eius quam sanguine et fimo flammae traditis
lignum quoque cedrinum et hysopum coccumque bis tinctum sa- 6
cerdos mittet in flammam quae vaccam vorat et tunc demum 7
lotis vestibus et corpore suo ingredietur in castra commaculatus-
que erit usque ad vesperam sed et ille qui conbuserit eam lava- 8
bit vestimenta sua et corpus et inmundus erit usque ad vesperam
colliget autem vir mundus cineres vaccae et effundet eos extra 9
castra in loco purissimo ut sint multitudini filiorum Israhel in cu-
stodiam et in aquam aspersionis quia pro peccato vacca conbusta
est cumque laverit qui vaccae portaverat cineres vestimenta sua 10
inmundus erit usque ad vesperum habebunt hoc filii Israhel et ad-

11 venae qui habitant inter eos sanctum iure perpetuo qui tetigerit
cadaver hominis et propter hoc septem diebus fuerit inmundus
12 aspergetur ex hac aqua die tertio et septimo et sic mundabitur
si die tertio aspersus non fuerit septimo non poterit emundari
13 omnis qui tetigerit humanae animae morticinum et aspersus hac
commixtione non fuerit polluet tabernaculum Domini et peribit
ex Israhel quia aqua expiationis non est aspersus inmundus erit
14 et manebit spurcitia eius super eum ista est lex hominis qui
moritur in tabernaculo omnes qui ingrediuntur tentorium illius
15 et universa vasa quae ibi sunt polluta erunt septem diebus vas
quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper inmundum
16 erit si quis in agro tetigerit cadaver occisi hominis aut per se
mortui sive os illius vel sepulchrum inmundus erit septem diebus
17 tollent de cineribus conbustionis atque peccati et mittent aquas
18 vivas super eos in vas in quibus cum homo mundus tinxerit
hysopum asperget eo omne tentorium et cunctam supellectilem
19 et homines huiuscemodi contagione pollutos atque hoc modo
mundus lustrabit inmundum tertio et septimo die expiatusque
die septimo lavabit et se et vestimenta sua et mundus erit ad ve-
20 speram si quis hoc ritu non fuerit expiatus peribit anima illius
de medio ecclesiae quia sanctuarium Domini polluit et non est
21 aqua lustrationis aspersus erit hoc praeceptum legitimum sem-
piternum ipse quoque qui aspergit aquas lavabit vestimenta sua
omnis qui tetigerit aquas expiationis inmundus erit usque ad ve-
22 speram quicquid tetigerit inmundus inmundum faciet et anima
quae horum quippiam tetigerit inmunda erit usque ad vesperum
XX veneruntque filii Israhel et omnis multitudo in desertum Sin
mense primo et mansit populus in Cades mortuaque est ibi Ma-
2 ria et sepulta in eodem loco cumque indigeret aqua populus
3 coierunt adversum Mosen et Aaron et versi in seditionem di-
xerunt utinam perissemus inter fratres nostros coram Domino
4 cur eduxistis ecclesiam Domini in solitudinem ut et nos et no-
5 stra iumenta moriantur quare nos fecistis ascendere de Aegypto
et adduxistis in locum istum pessimum qui seri non potest qui
nec ficum gignit nec vineas nec mala granata insuper et aquam
6 non habet ad bibendum ingressusque Moses et Aaron dimissa
multitudine tabernaculum foederis corruerunt proni in terram
7 et apparuit gloria Domini super eos locutusque est Dominus ad
8 Mosen dicens tolle virgam et congrega populum tu et Aaron

frater tuus et loquimini ad petram coram eis et illa dabit aquas
cumque eduxeris aquam de petra bibet omnis multitudo et iu-
menta eius tulit igitur Moses virgam quae erat in conspectu 9
Domini sicut praeceperat ei congregata multitudine ante pe- 10
tram dixitque eis audite rebelles et increduli num de petra hac
vobis aquam poterimus eicere cumque elevasset Moses manum 11
percutiens virga bis silicem egressae sunt aquae largissimae ita
ut et populus biberet et iumenta dixitque Dominus ad Mosen et 12
Aaron quia non credidistis mihi ut sanctificaretis me coram filiis
Israhel non introducetis hos populos in terram quam dabo eis
haec est aqua Contradictionis ubi iurgati sunt filii Israhel contra 13
Dominum et sanctificatus est in eis misit interea nuntios Moses 14
de Cades ad regem Edom qui dicerent haec mandat frater tuus
Israhel nosti omnem laborem qui adprehendit nos quomodo de- 15
scenderint patres nostri in Aegyptum et habitaverimus ibi multo
tempore adflixerintque nos Aegyptii et patres nostros et quo- 16
modo clamaverimus ad Dominum et exaudierit nos miseritque
angelum qui eduxerit nos de Aegypto ecce in urbe Cades quae
est in extremis finibus tuis positi obsecramus ut nobis transire 17
liceat per terram tuam non ibimus per agros nec per vineas non
bibemus aquas de puteis tuis sed gradiemur via publica nec ad
dextram nec ad sinistram declinantes donec transeamus terminos
tuos cui respondit Edom non transibis per me alioquin arma- 18
tus occurram tibi dixeruntque filii Israhel per tritam gradiemur 19
viam et si biberimus aquas tuas nos et pecora nostra dabimus
quod iustum est nulla erit in pretio difficultas tantum velociter
transeamus at ille respondit non transibis statimque egressus 20
est obvius cum infinita multitudine et manu forti nec voluit ad- 21
quiescere deprecanti ut concederet transitum per fines suos quam
ob rem devertit ab eo Israhel cumque castra movissent de Ca- 22
des venerunt in montem Or qui est in finibus terrae Edom ubi 23
locutus est Dominus ad Mosen pergat inquit Aaron ad populos 24
suos non enim intrabit terram quam dedi filiis Israhel eo quod
incredulus fuerit ori meo ad aquas Contradictionis tolle Aaron 25
et filium eius cum eo et duces eos in montem Or cumque nuda- 26
veris patrem veste sua indues ea Eleazarum filium eius et Aaron
colligetur et morietur ibi fecit Moses ut praeceperat Dominus 27
et ascenderunt in montem Or coram omni multitudine cumque 28
Aaron spoliasset vestibus suis induit eis Eleazarum filium eius

29, 30 illo mortuo in montis supercilio descendit cum Eleazaro omnis
autem multitudo videns occubuisse Aaron flevit super eo triginta
diebus per cunctas familias suas

XXI quod cum audisset Chananeus rex Arad qui habitabat ad me-
ridiem venisse scilicet Israhel per exploratorum viam pugnavit
2 contra illum et victor existens duxit ex eo praedam at Israhel
voto se Domino obligans ait si tradideris populum istum in manu
3 mea delebo urbes eius exaudivitque Dominus preces Israhel et
tradidit Chananeum quem ille interfecit subversis urbibus eius et
4 vocavit nomen loci illius Horma id est anathema profecti sunt
autem et de monte Or per viam quae ducit ad mare Rubrum
ut circumirent terram Edom et taedere coepit populum itineris
5 ac laboris locutusque contra Deum et Mosen ait cur eduxisti
nos de Aegypto ut moreremur in solitudine deest panis non sunt
6 aquae anima nostra iam nausiat super cibo isto levissimo quam
ob rem misit Dominus in populum ignitos serpentes ad quorum
7 plagas et mortes plurimorum venerunt ad Mosen atque dixe-
runt peccavimus quia locuti sumus contra Dominum et te ora ut
8 tollat a nobis serpentes oravit Moses pro populo et locutus est
Dominus ad eum fac serpentem et pone eum pro signo qui per-
9 cussus aspexerit eum vivet fecit ergo Moses serpentem aeneum
et posuit pro signo quem cum percussi aspicerent sanabantur
10, 11 profectique filii Israhel castrametati sunt in Oboth unde egres-
si fixere tentoria in Hieabarim in solitudine quae respicit Moab
12 contra orientalem plagam et inde moventes venerunt ad torren-
13 tem Zared quem relinquentes castrametati sunt contra Arnon
quae est in deserto et prominet in finibus Amorrei siquidem Ar-
14 non terminus est Moab dividens Moabitas et Amorreos unde
dicitur in libro bellorum Domini sicut fecit in mari Rubro sic
15 faciet in torrentibus Arnon scopuli torrentium inclinati sunt ut
16 requiescerent in Ar et recumberent in finibus Moabitarum ex eo
loco apparuit puteus super quo locutus est Dominus ad Mosen
17 congrega populum et dabo ei aquam tunc cecinit Israhel car-
18 men istud ascendat puteus concinebant puteus quem foderunt
principes et paraverunt duces multitudinis in datore legis et in
19 baculis suis de solitudine Matthana de Matthana Nahalihel de
20 Nahalihel in Bamoth de Bamoth vallis est in regione Moab in
21 vertice Phasga et quod respicit contra desertum misit autem
22 Israhel nuntios ad Seon regem Amorreorum dicens obsecro ut

transire mihi liceat per terram tuam non declinabimus in agros
et vineas non bibemus aquas ex puteis via regia gradiemur do-
nec transeamus terminos tuos qui concedere noluit ut transiret 23
Israhel per fines suos quin potius exercitu congregato egressus
est obviam in desertum et venit in Iasa pugnavitque contra eum
a quo percussus est in ore gladii et possessa est terra eius ab 24
Arnon usque Iebboc et filios Ammon quia forti praesidio tene-
bantur termini Ammanitarum tulit ergo Israhel omnes civitates 25
eius et habitavit in urbibus Amorrei in Esebon scilicet et viculis
eius urbs Esebon fuit regis Seon Amorrei qui pugnavit contra 26
regem Moab et tulit omnem terram quae dicionis illius fuerat
usque Arnon idcirco dicitur in proverbio venite in Esebon aedi- 27
ficetur et construatur civitas Seon ignis egressus est de Esebon 28
flamma de oppido Seon et devoravit Ar Moabitarum et habita-
tores excelsorum Arnon vae tibi Moab peristi popule Chamos 29
dedit filios eius in fugam et filias in captivitatem regi Amor-
reorum Seon iugum ipsorum disperiit ab Esebon usque Dibon 30
lassi pervenerunt in Nophe et usque Medaba habitavit itaque 31
Israhel in terra Amorrei misitque Moses qui explorarent Iazer 32
cuius ceperunt viculos et possederunt habitatores verteruntque 33
se et ascenderunt per viam Basan et occurrit eis Og rex Basan
cum omni populo suo pugnaturus in Edrai dixitque Dominus 34
ad Mosen ne timeas eum quia in manu tua tradidi illum et om-
nem populum ac terram eius faciesque illi sicut fecisti Seon regi
Amorreorum habitatori Esebon percusserunt igitur et hunc cum 35
filiis suis universumque populum eius usque ad internicionem et
possederunt terram illius

profectique castrametati sunt in campestribus Moab ubi trans **XXII**
Iordanem Hierichus sita est videns autem Balac filius Sepphor 2
omnia quae fecerat Israhel Amorreo et quod pertimuissent eum 3
Moabitae et impetum eius ferre non possent dixit ad maiores 4
natu Madian ita delebit hic populus omnes qui in nostris finibus
commorantur quomodo solet bos herbas usque ad radices carpere
ipse erat eo tempore rex in Moab misit ergo nuntios ad Balaam 5
filium Beor ariolum qui habitabat super flumen terrae filiorum
Ammon ut vocarent eum et dicerent ecce egressus est populus ex
Aegypto qui operuit superficiem terrae sedens contra me veni 6
igitur et maledic populo huic quia fortior me est si quo modo
possim percutere et eicere eum de terra mea novi enim quod

benedictus sit cui benedixeris et maledictus in quem maledicta
7 congesseris perrexerunt seniores Moab et maiores natu Madian
habentes divinationis pretium in manibus cumque venissent ad
8 Balaam et narrassent ei omnia verba Balac ille respondit manete
hic nocte et respondebo quicquid mihi dixerit Dominus manenti-
9 bus illis apud Balaam venit Deus et ait ad eum quid sibi volunt
10 homines isti apud te respondit Balac filius Sepphor rex Moabita-
11 rum misit ad me dicens ecce populus qui egressus est de Aegypto
operuit superficiem terrae veni et maledic ei si quo modo possim
12 pugnans abicere eum dixitque Deus ad Balaam noli ire cum eis
13 neque maledicas populo quia benedictus est qui mane consur-
gens dixit ad principes ite in terram vestram quia prohibuit me
14 Deus venire vobiscum reversi principes dixerunt ad Balac noluit
15 Balaam venire nobiscum rursum ille multo plures et nobiliores
16 quam ante miserat misit qui cum venissent ad Balaam dixerunt
17 sic dicit Balac filius Sepphor ne cuncteris venire ad me paratum
honorare te et quicquid volueris dare veni et maledic populo isti
18 respondit Balaam si dederit mihi Balac plenam domum suam ar-
genti et auri non potero inmutare verbum Domini Dei mei ut vel
19 plus vel minus loquar obsecro ut hic maneatis etiam hac nocte
20 et scire queam quid mihi rursum respondeat Dominus venit er-
go Deus ad Balaam nocte et ait ei si vocare te venerunt homines
isti surge et vade cum eis ita dumtaxat ut quod tibi praecepero
21 facias surrexit Balaam mane et strata asina profectus est cum
22 eis et iratus est Deus stetitque angelus Domini in via contra
23 Balaam qui sedebat asinae et duos pueros habebat secum cer-
nens asina angelum stantem in via evaginato gladio avertit se
de itinere et ibat per agrum quam cum verberaret Balaam et
24 vellet ad semitam reducere stetit angelus in angustiis duarum
25 maceriarum quibus vineae cingebantur quem videns asina iun-
xit se parieti et adtrivit sedentis pedem at ille iterum verberabat
26 et nihilominus angelus ad locum angustum transiens ubi nec ad
27 dextram nec ad sinistram poterat deviari obvius stetit cumque
vidisset asina stantem angelum concidit sub pedibus sedentis qui
28 iratus vehementius caedebat fuste latera aperuitque Dominus os
asinae et locuta est quid feci tibi cur percutis me ecce iam tertio
29 respondit Balaam quia commeruisti et inlusisti mihi utinam ha-
30 berem gladium ut te percuterem dixit asina nonne animal tuum
sum cui semper sedere consuesti usque in praesentem diem dic

quid simile umquam fecerim tibi at ille ait numquam protinus 31
aperuit Dominus oculos Balaam et vidit angelum stantem in via
evaginato gladio adoravitque eum pronus in terram cui angelus 32
cur inquit tertio verberas asinam tuam ego veni ut adversarer
tibi quia perversa est via tua mihique contraria et nisi asina de- 33
clinasset de via dans locum resistenti te occidissem et illa viveret
dixit Balaam peccavi nesciens quod tu stares contra me et nunc 34
si displicet tibi ut vadam revertar ait angelus vade cum istis et 35
cave ne aliud quam praecepero tibi loquaris ivit igitur cum prin-
cipibus quod cum audisset Balac egressus est in occursum eius 36
in oppido Moabitarum quod situm est in extremis finibus Arnon
dixitque ad Balaam misi nuntios ut vocarent te cur non statim 37
venisti ad me an quia mercedem adventui tuo reddere nequeo
cui ille respondit ecce adsum numquid loqui potero aliud nisi 38
quod Deus posuerit in ore meo perrexerunt ergo simul et vene- 39
runt in urbem quae in extremis regni eius finibus erat cumque 40
occidisset Balac boves et oves misit ad Balaam et principes qui
cum eo erant munera mane autem facto duxit eum ad excelsa 41
Baal et intuitus est extremam partem populi

dixitque Balaam ad Balac aedifica mihi hic septem aras et pa- **XXIII**
ra totidem vitulos eiusdemque numeri arietes cumque fecisset 2
iuxta sermonem Balaam inposuerunt simul vitulum et arietem
super aram dixitque Balaam ad Balac sta paulisper iuxta holo- 3
caustum tuum donec vadam si forte occurrat mihi Dominus et
quodcumque imperaverit loquar tibi cumque abisset velociter 4
occurrit ei Deus locutusque ad eum Balaam septem inquit aras
erexi et inposui vitulum et arietem desuper Dominus autem po- 5
suit verbum in ore eius et ait revertere ad Balac et haec loqueris
reversus invenit stantem Balac iuxta holocaustum suum et om- 6
nes principes Moabitarum adsumptaque parabola sua dixit de 7
Aram adduxit me Balac rex Moabitarum de montibus orientis
veni inquit et maledic Iacob propera et detestare Israhel quo- 8
modo maledicam cui non maledixit Deus qua ratione detester
quem Dominus non detestatur de summis silicibus videbo eum 9
et de collibus considerabo illum populus solus habitabit et inter
gentes non reputabitur quis dinumerare possit pulverem Iacob 10
et nosse numerum stirpis Israhel moriatur anima mea morte iu-
storum et fiant novissima mea horum similia dixitque Balac ad 11
Balaam quid est hoc quod agis ut malediceres inimicis vocavi

12 te et tu e contrario benedicis eis cui ille respondit num aliud
13 possum loqui nisi quod iusserit Dominus dixit ergo Balac veni
mecum in alterum locum unde partem Israhelis videas et totum
14 videre non possis inde maledicito ei cumque duxisset eum in
locum sublimem super verticem montis Phasga aedificavit Ba-
15 laam septem aras et inpositis supra vitulo atque ariete dixit ad
Balac sta hic iuxta holocaustum tuum donec ego pergam obvius
16 cui cum Dominus occurrisset posuissetque verbum in ore eius ait
17 revertere ad Balac et haec loqueris ei reversus invenit eum stan-
tem iuxta holocaustum suum et principes Moabitarum cum eo
18 ad quem Balac quid inquit locutus est Dominus at ille adsumpta
19 parabola sua ait sta Balac et ausculta audi fili Sepphor non est
Deus quasi homo ut mentiatur nec ut filius hominis ut mutetur
20 dixit ergo et non faciet locutus est et non implebit ad benedi-
21 cendum adductus sum benedictionem prohibere non valeo non
est idolum in Iacob nec videtur simulacrum in Israhel Dominus
22 Deus eius cum eo est et clangor victoriae regis in illo Deus edu-
23 xit eum de Aegypto cuius fortitudo similis est rinocerotis non
est augurium in Iacob nec divinatio in Israhel temporibus suis
24 dicetur Iacob et Israheli quid operatus sit Deus ecce populus
ut leaena consurget et quasi leo erigetur non accubabit donec
25 devoret praedam et occisorum sanguinem bibat dixitque Balac
26 ad Balaam nec maledicas ei nec benedicas et ille nonne ait di-
27 xi tibi quod quicquid mihi Deus imperaret hoc facerem et ait
Balac ad eum veni et ducam te ad alium locum si forte placeat
28 Deo ut inde maledicas eis cumque duxisset eum super verticem
29 montis Phogor qui respicit solitudinem dixit ei Balaam aedifica
mihi hic septem aras et para totidem vitulos eiusdemque nume-
30 ri arietes fecit Balac ut Balaam dixerat inposuitque vitulos et
arietes per singulas aras

XXIV cumque vidisset Balaam quod placeret Domino ut benedi-
ceret Israheli nequaquam abiit ut ante perrexerat ut augurium
2 quaereret sed dirigens contra desertum vultum suum et elevans
oculos vidit Israhel in tentoriis commorantem per tribus suas et
3 inruente in se spiritu Dei adsumpta parabola ait dixit Balaam
4 filius Beor dixit homo cuius obturatus est oculus dixit auditor
sermonum Dei qui visionem Omnipotentis intuitus est qui cadit
5 et sic aperiuntur oculi eius quam pulchra tabernacula tua Iacob
6 et tentoria tua Israhel ut valles nemorosae ut horti iuxta fluvios

inrigui ut tabernacula quae fixit Dominus quasi cedri propter
aquas fluet aqua de situla eius et semen illius erit in aquas 7
multas tolletur propter Agag rex eius et auferetur regnum illius
Deus eduxit illum de Aegypto cuius fortitudo similis est rinoce- 8
rotis devorabunt gentes hostes illius ossaque eorum confringent
et perforabunt sagittis accubans dormivit ut leo et quasi leaena 9
quam suscitare nullus audebit qui benedixerit tibi erit ipse be-
nedictus qui maledixerit in maledictione reputabitur iratusque 10
Balac contra Balaam conplosis manibus ait ad maledicendum
inimicis meis vocavi te quibus e contrario tertio benedixisti re- 11
vertere ad locum tuum decreveram quidem magnifice honorare te
sed Dominus privavit te honore disposito respondit Balaam ad 12
Balac nonne nuntiis tuis quos misisti ad me dixi si dederit mihi 13
Balac plenam domum suam argenti et auri non potero praeterire
sermonem Domini Dei mei ut vel boni quid vel mali proferam ex
corde meo sed quicquid Dominus dixerit hoc loquar verumta- 14
men pergens ad populum meum dabo consilium quid populus
tuus huic populo faciat extremo tempore sumpta igitur parabo- 15
la rursum ait dixit Balaam filius Beor dixit homo cuius obturatus
est oculus dixit auditor sermonum Dei qui novit doctrinam Al- 16
tissimi et visiones Omnipotentis videt qui cadens apertos habet
oculos videbo eum sed non modo intuebor illum sed non prope 17
orietur stella ex Iacob et consurget virga de Israhel et percutiet
duces Moab vastabitque omnes filios Seth et erit Idumea posses- 18
sio eius hereditas Seir cedet inimicis suis Israhel vero fortiter aget
de Iacob erit qui dominetur et perdat reliquias civitatis cumque 19, 20
vidisset Amalech adsumens parabolam ait principium gentium
Amalech cuius extrema perdentur vidit quoque Cineum et ad- 21
sumpta parabola ait robustum est quidem habitaculum tuum
sed si in petra posueris nidum tuum et fueris electus de stirpe 22
Cain quamdiu poteris permanere Assur enim capiet te adsump- 23
taque parabola iterum locutus est heu quis victurus est quando
ista faciet Deus venient in trieribus de Italia superabunt Assy- 24
rios vastabuntque Hebraeos et ad extremum etiam ipsi peribunt
surrexitque Balaam et reversus est in locum suum Balac quoque 25
via qua venerat rediit

morabatur autem eo tempore Israhel in Setthim et fornicatus **XXV**
est populus cum filiabus Moab quae vocaverunt eos ad sacri- 2
ficia sua at illi comederunt et adoraverunt deos earum initia- 3

4 tusque est Israhel Beelphegor et iratus Dominus ait ad Mosen
tolle cunctos principes populi et suspende eos contra solem in
5 patibulis ut avertatur furor meus ab Israhel dixitque Moses ad
iudices Israhel occidat unusquisque proximos suos qui initiati
6 sunt Beelphegor et ecce unus de filiis Israhel intravit coram fra-
tribus suis ad scortum madianitin vidente Mose et omni turba
7 filiorum Israhel qui flebant ante fores tabernaculi quod cum
vidisset Finees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis surrexit de
8 medio multitudinis et arrepto pugione ingressus est post virum
israhelitem in lupanar et perfodit ambos simul virum scilicet et
9 mulierem in locis genitalibus cessavitque plaga a filiis Israhel et
10 occisi sunt viginti quattuor milia homines dixitque Dominus ad
11 Mosen Finees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis avertit iram
meam a filiis Israhel quia zelo meo commotus est contra eos ut
12 non ipse delerem filios Israhel in zelo meo idcirco loquere ad eos
13 ecce do ei pacem foederis mei et erit tam ipsi quam semini il-
lius pactum sacerdotii sempiternum quia zelatus est pro Deo suo
14 et expiavit scelus filiorum Israhel erat autem nomen viri isra-
helitae qui occisus est cum Madianitide Zambri filius Salu dux
15 de cognatione et tribu Symeonis porro mulier madianitis quae
pariter interfecta est vocabatur Chozbi filia Sur principis nobi-
16 lissimi Madianitarum locutusque est Dominus ad Mosen dicens
17, 18 hostes vos sentiant Madianitae et percutite eos quia et ipsi ho-
stiliter egerunt contra vos et decepere insidiis per idolum Phogor
et Chozbi filiam ducis Madian sororem suam quae percussa est
in die plagae pro sacrilegio Phogor

XXVI postquam noxiorum sanguis effusus est dixit Dominus ad Mo-
2 sen et Eleazarum filium Aaron sacerdotem numerate omnem
summam filiorum Israhel a viginti annis et supra per domos et
3 cognationes suas cunctos qui possunt ad bella procedere locu-
ti sunt itaque Moses et Eleazar sacerdos in campestribus Moab
4 super Iordanem contra Hierichum ad eos qui erant a viginti
annis et supra sicut Dominus imperarat quorum iste est nume-
5 rus Ruben primogenitus Israhel huius filius Enoch a quo familia
6 Enochitarum et Phallu a quo familia Phalluitarum et Esrom a
quo familia Esromitarum et Charmi a quo familia Charmitarum
7 hae sunt familiae de stirpe Ruben quarum numerus inventus est
8 quadraginta tria milia et septingenti triginta filius Phallu He-
9 liab huius filii Namuhel et Dathan et Abiram isti sunt Dathan

et Abiram principes populi qui surrexerunt contra Mosen et Aa-
ron in seditione Core quando adversum Dominum rebellaverunt
et aperiens terra os suum devoravit Core morientibus plurimis 10
quando conbusit ignis ducentos quinquaginta viros et factum est
grande miraculum ut Core pereunte filii illius non perirent filii 11, 12
Symeon per cognationes suas Namuhel ab hoc familia Namuhe-
litarum Iamin ab hoc familia Iaminitarum Iachin ab hoc familia
Iachinitarum Zare ab hoc familia Zareitarum Saul ab hoc fa- 13
milia Saulitarum hae sunt familiae de stirpe Symeon quarum 14
omnis numerus fuit viginti duo milia ducentorum filii Gad per 15
cognationes suas Sephon ab hoc familia Sephonitarum Aggi ab
hoc familia Aggitarum Suni ab hoc familia Sunitarum Ozni ab 16
hoc familia Oznitarum Heri ab hoc familia Heritarum Arod ab 17
hoc familia Aroditarum Arihel ab hoc familia Arihelitarum istae 18
sunt familiae Gad quarum omnis numerus fuit quadraginta milia
quingentorum filii Iuda Her et Onan qui ambo mortui sunt in 19
terra Chanaan fueruntque filii Iuda per cognationes suas Sela 20
a quo familia Selanitarum Phares a quo familia Pharesitarum
Zare a quo familia Zareitarum porro filii Phares Esrom a quo 21
familia Esromitarum et Amul a quo familia Amulitarum istae 22
sunt familiae Iuda quarum omnis numerus fuit septuaginta milia
quingentorum filii Isachar per cognationes suas Thola a quo fa- 23
milia Tholaitarum Phua a quo familia Phuaitarum Iasub a quo 24
familia Iasubitarum Semran a quo familia Semranitarum hae 25
sunt cognationes Isachar quarum numerus fuit sexaginta quat-
tuor milia trecentorum filii Zabulon per cognationes suas Sa- 26
red a quo familia Sareditarum Helon a quo familia Helonitarum
Ialel a quo familia Ialelitarum hae sunt cognationes Zabulon 27
quarum numerus fuit sexaginta milia quingentorum filii Iose- 28
ph per cognationes suas Manasse et Ephraim de Manasse ortus 29
est Machir a quo familia Machiritarum Machir genuit Galaad
a quo familia Galaaditarum Galaad habuit filios Hiezer a quo 30
familia Hiezeritarum et Elec a quo familia Elecarum et Asrihel 31
a quo familia Asrihelitarum et Sechem a quo familia Sechemi-
tarum et Semida a quo familia Semidatarum et Epher a quo 32
familia Epheritarum fuit autem Epher pater Salphaad qui filios 33
non habebat sed tantum filias quarum ista sunt nomina Maala
et Noa et Egla et Melcha et Thersa hae sunt familiae Manasse 34
et numerus earum quinquaginta duo milia septingentorum fi- 35

lii autem Ephraim per cognationes suas fuerunt hii Suthala a
quo familia Suthalitarum Becher a quo familia Becheritarum Te-
36 hen a quo familia Tehenitarum porro filius Suthala fuit Heran
37 a quo familia Heranitarum hae sunt cognationes filiorum Eph-
38 raim quarum numerus triginta duo milia quingentorum isti sunt
filii Ioseph per familias suas filii Beniamin in cognationibus suis
Bale a quo familia Baleitarum Azbel a quo familia Azbelitarum
39 Ahiram a quo familia Ahiramitarum Supham a quo familia Su-
40 phamitarum Hupham a quo familia Huphamitarum filii Bale
Hered et Noeman de Hered familia Hereditarum de Noeman fa-
41 milia Noemitarum hii sunt filii Beniamin per cognationes suas
42 quorum numerus quadraginta quinque milia sescentorum filii
Dan per cognationes suas Suham a quo familia Suhamitarum
43 hae cognationes Dan per familias suas omnes fuere Suhamitae
quorum numerus erat sexaginta quattuor milia quadringentorum
44 filii Aser per cognationes suas Iemna a quo familia Iemnaitarum
Iessui a quo familia Iessuitarum Brie a quo familia Brieitarum
45 filii Brie Haber a quo familia Haberitarum et Melchihel a quo
46, 47 familia Melchihelitarum nomen autem filiae Aser fuit Sara hae
cognationes filiorum Aser et numerus eorum quinquaginta tria
48 milia quadringentorum filii Nepthalim per cognationes suas Ies-
sihel a quo familia Iessihelitarum Guni a quo familia Gunitarum
49 Iesser a quo familia Iesseritarum Sellem a quo familia Sellemita-
50 rum hae sunt cognationes filiorum Nepthalim per familias suas
quorum numerus quadraginta quinque milia quadringentorum
51 ista est summa filiorum Israhel qui recensiti sunt sescenta milia
52 et mille septingenti triginta locutusque est Dominus ad Mo-
53 sen dicens istis dividetur terra iuxta numerum vocabulorum in
54 possessiones suas pluribus maiorem partem dabis et paucioribus
55 minorem singulis sicut nunc recensiti sunt tradetur possessio ita
56 dumtaxat ut sors terram tribubus dividat et familiis quicquid
57 sorte contigerit hoc vel plures accipient vel pauciores hic quoque
est numerus filiorum Levi per familias suas Gerson a quo familia
Gersonitarum Caath a quo familia Caathitarum Merari a quo fa-
58 milia Meraritarum hae sunt familiae Levi familia Lobni familia
Hebroni familia Mooli familia Musi familia Cori at vero Caath
59 genuit Amram qui habuit uxorem Iochabed filiam Levi quae
nata est ei in Aegypto haec genuit viro suo Amram filios Aaron
60 et Mosen et Mariam sororem eorum de Aaron orti sunt Nadab

et Abiu et Eleazar et Ithamar quorum Nadab et Abiu mortui 61
sunt cum obtulissent ignem alienum coram Domino fueruntque 62
omnes qui numerati sunt viginti tria milia generis masculini ab
uno mense et supra quia non sunt recensiti inter filios Israhel nec
eis cum ceteris data possessio hic est numerus filiorum Israhel 63
qui descripti sunt a Mosen et Eleazaro sacerdote in campestri-
bus Moab supra Iordanem contra Hiericho inter quos nullus fuit 64
eorum qui ante numerati sunt a Mose et Aaron in deserto Sinai
praedixerat enim Dominus quod omnes morerentur in solitudine 65
nullusque remansit ex eis nisi Chaleb filius Iepphonne et Iosue
filius Nun

accesserunt autem filiae Salphaad filii Epher filii Galaad filii **XXVII**
Machir filii Manasse qui fuit filius Ioseph quarum sunt nomina
Maala et Noa et Egla et Melcha et Thersa steteruntque coram 2
Mosen et Eleazaro sacerdote et cunctis principibus populi ad
ostium tabernaculi foederis atque dixerunt pater noster mor- 3
tuus est in deserto nec fuit in seditione quae concitata est contra
Dominum sub Core sed in peccato suo mortuus est hic non ha-
buit mares filios cur tollitur nomen illius de familia sua quia non
habet filium date nobis possessionem inter cognatos patris nostri
rettulitque Moses causam earum ad iudicium Domini qui dixit 4, 5
ad eum iustam rem postulant filiae Salphaad da eis possessio- 6
nem inter cognatos patris sui et ei in hereditate succedant ad 7
filios autem Israhel loqueris haec homo cum mortuus fuerit abs- 8
que filio ad filiam eius transibit hereditas si filiam non habuerit 9
habebit successores fratres suos quod si et fratres non fuerint 10
dabitis hereditatem fratribus patris eius sin autem nec patruos 11
habuerit dabitur hereditas his qui ei proximi sunt eritque hoc
filiis Israhel sanctum lege perpetua sicut praecepit Dominus Mo-
si dixit quoque Dominus ad Mosen ascende in montem istum 12
Abarim et contemplare inde terram quam daturus sum filiis Isra-
hel cumque videris eam ibis et tu ad populum tuum sicut ivit 13
frater tuus Aaron quia offendistis me in deserto Sin in contra- 14
dictione multitudinis nec sanctificare me voluistis coram ea super
aquas hae sunt aquae Contradictionis in Cades deserti Sin cui 15
respondit Moses provideat Dominus Deus spirituum omnis car- 16
nis hominem qui sit super multitudinem hanc et possit exire 17
et intrare ante eos et educere illos vel introducere ne sit popu-
lus Domini sicut oves absque pastore dixitque Dominus ad eum 18

tolle Iosue filium Nun virum in quo est spiritus et pone manum
19 tuam super eum qui stabit coram Eleazaro sacerdote et omni
20 multitudine et dabis ei praecepta cunctis videntibus et partem
21 gloriae tuae ut audiat eum omnis synagoga filiorum Israhel pro
hoc si quid agendum erit Eleazar sacerdos consulet Dominum ad
verbum eius egredietur et ingredietur ipse et omnes filii Israhel
22 cum eo et cetera multitudo fecit Moses ut praeceperat Dominus
cumque tulisset Iosue statuit eum coram Eleazaro sacerdote et
23 omni frequentia populi et inpositis capiti eius manibus cuncta
replicavit quae mandaverat Dominus
XXVIII, 2 dixit quoque Dominus ad Mosen praecipe filiis Israhel et di-
ces ad eos oblationem meam et panes et incensum odoris sua-
3 vissimi offerte per tempora sua haec sunt sacrificia quae offerre
debetis agnos anniculos inmaculatos duos cotidie in holocaustum
4, 5 sempiternum unum offeretis mane et alterum ad vesperam de-
cimam partem oephi similae quae conspersa sit oleo purissimo et
6 habeat quartam partem hin holocaustum iuge est quod obtu-
7 listis in monte Sinai in odorem suavissimum incensi Domini et
libabitis vini quartam partem hin per agnos singulos in sanctua-
8 rio Domini alterumque agnum similiter offeretis ad vesperam
iuxta omnem ritum sacrificii matutini et libamentorum eius ob-
9 lationem suavissimi odoris Domino die autem sabbati offeretis
duos agnos anniculos inmaculatos et duas decimas similae oleo
10 conspersae in sacrificio et liba quae rite funduntur per singula
11 sabbata in holocausto sempiterno in kalendis autem id est in
mensuum exordiis offeretis holocaustum Domino vitulos de ar-
mento duos arietem unum agnos anniculos septem inmaculatos
12 et tres decimas similae oleo conspersae in sacrificio per singulos
vitulos et duas decimas similae oleo conspersae per singulos arie-
13 tes et decimam decimae similae ex oleo in sacrificio per agnos
singulos holocaustum suavissimi odoris atque incensi est Domino
14 libamenta autem vini quae per singulas fundenda sunt victimas
ista erunt media pars hin per vitulos singulos tertia per arietem
quarta per agnum hoc erit holocaustum per omnes menses qui
15 sibi anno vertente succedunt hircus quoque offeretur Domino
pro peccatis in holocaustum sempiternum cum libamentis suis
16 mense autem primo quartadecima die mensis phase Domini erit
17 et quintadecima die sollemnitas septem diebus vescentur azymis
18 quarum dies prima venerabilis et sancta erit omne opus servile

non facietis in ea offeretisque incensum holocaustum Domino 19
vitulos de armento duos arietem unum agnos anniculos inmacu-
latos septem et sacrificia singulorum ex simila quae conspersa 20
sit oleo tres decimas per singulos vitulos et duas decimas per
arietem et decimam decimae per agnos singulos id est per sep- 21
tem agnos et hircum pro peccato unum ut expietur pro vobis 22
praeter holocaustum matutinum quod semper offertis ita facie- 23, 24
tis per singulos dies septem dierum in fomitem ignis et in odorem
suavissimum Domino qui surget de holocausto et de libationibus
singulorum dies quoque septimus celeberrimus et sanctus erit 25
vobis omne opus servile non facietis in eo dies etiam primitivo- 26
rum quando offertis novas fruges Domino expletis ebdomadibus
venerabilis et sancta erit omne opus servile non facietis in ea of- 27
feretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulos
de armento duos arietem unum et agnos anniculos inmaculatos
septem atque in sacrificiis eorum similae oleo conspersae tres 28
decimas per singulos vitulos per arietes duas per agnos deci- 29
mam decimae qui simul sunt agni septem hircum quoque qui 30
mactatur pro expiatione praeter holocaustum sempiternum et
liba eius inmaculata offeretis omnia cum libationibus suis 31

mensis etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit vo- **XXIX**
bis omne opus servile non facietis in ea quia dies clangoris est
et tubarum offeretisque holocaustum in odorem suavissimum 2
Domino vitulum de armento unum arietem unum agnos anni-
culos inmaculatos septem et in sacrificiis eorum similae oleo 3
conspersae tres decimas per singulos vitulos duas decimas per
arietem unam decimam per agnum qui simul sunt agni septem 4
et hircum pro peccato qui offertur in expiationem populi prae- 5, 6
ter holocaustum kalendarum cum sacrificiis suis et holocaustum
sempiternum cum libationibus solitis hisdem caerimoniis offere-
tis in odorem suavissimum incensum Domino decima quoque 7
dies mensis huius septimi erit vobis sancta atque venerabilis et
adfligetis animas vestras omne opus servile non facietis in ea of- 8
feretisque holocaustum Domino in odorem suavissimum vitulum
de armento unum arietem unum agnos anniculos inmaculatos
septem et in sacrificiis eorum similae oleo conspersae tres de- 9
cimas per vitulos singulos duas decimas per arietem decimam 10
decimae per agnos singulos qui sunt simul septem agni et hir- 11
cum pro peccato absque his quae offerri pro delicto solent in

expiationem et holocaustum sempiternum in sacrificio et libami-
12 nibus eorum quintadecima vero die mensis septimi quae vobis
erit sancta atque venerabilis omne opus servile non facietis in
13 ea sed celebrabitis sollemnitatem Domino septem diebus offere-
tisque holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulos de
armento tredecim arietes duos agnos anniculos quattuordecim
14 inmaculatos et in libamentis eorum similae oleo conspersae tres
decimas per vitulos singulos qui sunt simul vituli tredecim et
15 duas decimas arieti uno id est simul arietibus duobus et deci-
mam decimae agnis singulis qui sunt simul agni quattuordecim
16 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno et sacri-
17 ficio et libamine eius in die altero offeres vitulos de armento
duodecim arietes duos agnos anniculos inmaculatos quattuorde-
18 cim sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes
19 et agnos rite celebrabis et hircum pro peccato absque holocau-
20 sto sempiterno sacrificioque eius et libamine die tertio offeres
vitulos undecim arietes duos agnos anniculos inmaculatos quat-
21 tuordecim sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et
22 arietes et agnos rite celebrabis et hircum pro peccato absque
23 holocausto sempiterno et sacrificio et libamine eius die quarto
offeres vitulos decem arietes duos agnos anniculos inmaculatos
24 quattuordecim sacrificiaque eorum et libamina singulorum per
25 vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et hircum pro peccato
26 absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine die
quinto offeres vitulos novem arietes duos agnos anniculos inma-
27 culatos quattuordecim sacrificiaque et libamina singulorum per
28 vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et hircum pro pecca-
to absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine
29 die sexto offeres vitulos octo arietes duos agnos anniculos inma-
30 culatos quattuordecim sacrificiaque et libamina singulorum per
31 vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et hircum pro peccato
32 absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine die
septimo offeres vitulos septem arietes duos agnos anniculos in-
33 maculatos quattuordecim sacrificiaque et libamina singulorum
34 per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et hircum pro pec-
cato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine
35 die octavo qui est celeberrimus omne opus servile non facietis
36 offerentes holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulum
37 unum arietem unum agnos anniculos inmaculatos septem sacri-

ficiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos
rite celebrabis et hircum pro peccato absque holocausto sem- 38
piterno sacrificioque eius et libamine haec offeretis Domino in 39
sollemnitatibus vestris praeter vota et oblationes spontaneas in
holocausto in sacrificio in libamine et in hostiis pacificis

narravitque Moses filiis Israhel omnia quae ei Dominus impe- **XXX**
rarat et locutus est ad principes tribuum filiorum Israhel iste est 2
sermo quem praecepit Dominus si quis virorum votum Domino 3
voverit aut se constrinxerit iuramento non faciet irritum verbum
suum sed omne quod promisit implebit mulier si quippiam vove- 4
rit et se constrinxerit iuramento quae est in domo patris sui et in
aetate adhuc puellari si cognoverit pater votum quod pollicita est
et iuramentum quo obligavit animam suam et tacuerit voti rea
erit quicquid pollicita est et iuravit opere conplebit sin autem 5, 6
statim ut audierit contradixerit pater et vota et iuramenta eius
irrita erunt nec obnoxia tenebitur sponsioni eo quod contradixe-
rit pater si maritum habuerit et voverit aliquid et semel verbum 7
de ore eius egrediens animam illius obligaverit iuramento quo 8
die audierit vir et non contradixerit voti rea erit reddet quodcum-
que promiserat sin autem audiens statim contradixerit et irritas 9
fecerit pollicitationes eius verbaque quibus obstrinxerat animam
suam propitius ei erit Dominus vidua et repudiata quicquid vo- 10
verint reddent uxor in domo viri cum se voto constrinxerit et 11
iuramento si audierit vir et tacuerit nec contradixerit sponsioni 12
reddet quodcumque promiserat sin autem extemplo contradi- 13
xerit non tenebitur promissionis rea quia maritus contradixit et
Dominus ei propitius erit si voverit et iuramento se constrin- 14
xerit ut per ieiunium vel ceterarum rerum abstinentiam adfligat
animam suam in arbitrio viri erit ut faciat sive non faciat quod 15
si audiens vir tacuerit et in alteram diem distulerit sententiam
quicquid voverat atque promiserat reddet quia statim ut audivit
tacuit sin autem contradixerit postquam rescivit portabit ipse 16
iniquitatem eius istae sunt leges quas constituit Dominus Mo- 17
si inter virum et uxorem inter patrem et filiam quae in puellari
adhuc aetate est vel quae manet in parentis domo

locutusque est Dominus ad Mosen dicens ulciscere prius filios **XXXI**, 2
Israhel de Madianitis et sic colligeris ad populum tuum statim- 3
que Moses armate inquit ex vobis viros ad pugnam qui possint
ultionem Domini expetere de Madianitis mille viri de singulis 4

5 tribubus eligantur Israhel qui mittantur ad bellum dederuntque
millenos de cunctis tribubus id est duodecim milia expeditorum
6 ad pugnam quos misit Moses cum Finees filio Eleazari sacerdotis
7 vasa quoque sancta et tubas ad clangendum tradidit ei cumque
pugnassent contra Madianitas atque vicissent omnes mares occi-
8 derunt et reges eorum Evi et Recem et Sur et Ur et Rebe quin-
que principes gentis Balaam quoque filium Beor interfecerunt
9 gladio ceperuntque mulieres eorum et parvulos omniaque peco-
ra et cunctam supellectilem quicquid habere potuerant depopu-
10 lati sunt tam urbes quam viculos et castella flamma consumpsit
11 et tulerunt praedam et universa quae ceperant tam ex homini-
12 bus quam ex iumentis et adduxerunt ad Mosen et Eleazarum
sacerdotem et ad omnem multitudinem filiorum Israhel reliqua
etiam utensilia portaverunt ad castra in campestribus Moab iux-
13 ta Iordanem contra Hiericho egressi sunt autem Moses et Elea-
zar sacerdos et omnes principes synagogae in occursum eorum
14 extra castra iratusque Moses principibus exercitus tribunis et
15 centurionibus qui venerant de bello ait cur feminas reservastis
16 nonne istae sunt quae deceperunt filios Israhel ad suggestionem
Balaam et praevaricari vos fecerunt in Domino super peccato
17 Phogor unde et percussus est populus ergo cunctos interficite
quicquid est generis masculini etiam in parvulis et mulieres quae
18 noverunt viros in coitu iugulate puellas autem et omnes feminas
19 virgines reservate vobis et manete extra castra septem diebus
qui occiderit hominem vel occisum tetigerit lustrabitur die ter-
20 tio et septimo et de omni praeda sive vestimentum fuerit sive
vas et aliquid in utensilia praeparatum de caprarum pellibus et
21 pilis et ligno expiabitur Eleazar quoque sacerdos ad viros ex-
ercitus qui pugnaverant sic locutus est hoc est praeceptum legis
22 quod mandavit Dominus Mosi aurum et argentum et aes et fer-
23 rum et stagnum et plumbum et omne quod potest transire per
flammas igne purgabitur quicquid autem ignem non potest su-
24 stinere aqua expiationis sanctificabitur et lavabitis vestimenta
25 vestra die septimo et purificati postea castra intrabitis dixitque
26 Dominus ad Mosen tollite summam eorum quae capta sunt ab
homine usque ad pecus tu et Eleazar sacerdos et principes vul-
27 gi dividesque ex aequo praedam inter eos qui pugnaverunt et
egressi sunt ad bellum et inter omnem reliquam multitudinem
28 et separabis partem Domino ab his qui pugnaverunt et fuerunt

in bello unam animam de quingentis tam ex hominibus quam ex
bubus et asinis et ovibus et dabis eam Eleazaro sacerdoti quia 29
primitiae Domini sunt ex media quoque parte filiorum Israhel 30
accipies quinquagesimum caput hominum et boum et asinorum
et ovium cunctarumque animantium et dabis ea Levitis qui ex-
cubant in custodiis tabernaculi Domini feceruntque Moses et 31
Eleazar sicut praeceperat Dominus fuit autem praeda quam ex- 32
ercitus ceperat ovium sescenta septuaginta quinque milia boum 33
septuaginta duo milia asinorum sexaginta milia et mille animae 34, 35
hominum sexus feminei quae non cognoverant viros triginta duo
milia dataque est media pars his qui in proelio fuerant ovium 36
trecenta triginta septem milia quingenta e quibus in partem 37
Domini supputatae sunt oves sescentae septuaginta quinque et 38
de bubus triginta sex milibus boves septuaginta duo de asinis 39
triginta milibus quingentis asini sexaginta unus de animabus 40
hominum sedecim milibus cesserunt in partem Domini triginta
duae animae tradiditque Moses numerum primitiarum Domini 41
Eleazaro sacerdoti sicut ei fuerat imperatum ex media parte fi- 42
liorum Israhel quam separaverat his qui in proelio fuerant de 43
media vero parte quae contigerat reliquae multitudini id est de
ovium trecentis triginta septem milibus quingentis et de bubus 44
triginta sex milibus et de asinis triginta milibus quingentis et 45, 46
de hominibus sedecim milibus tulit Moses quinquagesimum ca- 47
put et dedit Levitis qui excubant in tabernaculo Domini sicut
praeceperat Dominus cumque accessissent principes exercitus 48
ad Mosen et tribuni centurionesque dixerunt nos servi tui recen- 49
suimus numerum pugnatorum quos habuimus sub manu nostra
et ne unus quidem defuit ob hanc causam offerimus in donariis 50
Domini singuli quod in praeda auri potuimus invenire perisceli-
des et armillas anulos et dextralia ac murenulas ut depreceris pro
nobis Dominum susceperuntque Moses et Eleazar sacerdos om- 51
ne aurum in diversis speciebus pondo sedecim milia septingen- 52
tos quinquaginta siclos a tribunis et centurionibus unusquisque 53
enim quod in praeda rapuerat suum erat et susceptum intule- 54
runt in tabernaculum testimonii in monumentum filiorum Israhel
coram Domino

filii autem Ruben et Gad habebant pecora multa et erat illis **XXXII**
in iumentis infinita substantia cumque vidissent Iazer et Galaad
aptas alendis animalibus venerunt ad Mosen et ad Eleazarum 2

3 sacerdotem et principes multitudinis atque dixerunt Atharoth
et Dibon et Iazer et Nemra Esbon et Eleale et Sabam et Nebo
4 et Beon terram quam percussit Dominus in conspectu filiorum
Israhel regionis uberrimae est ad pastum animalium et nos servi
5 tui habemus iumenta plurima precamurque si invenimus gra-
tiam coram te ut des nobis famulis tuis eam in possessionem ne
6 facias nos transire Iordanem quibus respondit Moses numquid
7 fratres vestri ibunt ad pugnam et vos hic sedebitis cur subver-
titis mentes filiorum Israhel ne transire audeant in locum quem
8 eis daturus est Dominus nonne ita egerunt patres vestri quando
9 misi de Cadesbarne ad explorandam terram cumque venissent
usque ad vallem Botri lustrata omni regione subverterunt cor fi-
10 liorum Israhel ut non intrarent fines quos eis Dominus dedit qui
11 iratus iuravit dicens si videbunt homines isti qui ascenderunt
ex Aegypto a viginti annis et supra terram quam sub iuramento
pollicitus sum Abraham Isaac et Iacob et noluerunt sequi me
12 praeter Chaleb filium Iepphonne Cenezeum et Iosue filium Nun
13 isti impleverunt voluntatem meam iratusque Dominus adver-
sum Israhel circumduxit eum per desertum quadraginta annis
donec consumeretur universa generatio quae fecerat malum in
14 conspectu eius et ecce inquit vos surrexistis pro patribus vestris
incrementa et alumni hominum peccatorum ut augeretis furorem
15 Domini contra Israhel qui si nolueritis sequi eum in solitudine
16 populum derelinquet et vos causa eritis necis omnium at illi
prope accedentes dixerunt caulas ovium fabricabimus et stabula
17 iumentorum parvulis quoque nostris urbes munitas nos autem
ipsi armati et accincti pergemus ad proelium ante filios Israhel
donec introducamus eos ad loca sua parvuli nostri et quicquid
habere possumus erunt in urbibus muratis propter habitatorum
18 insidias non revertemur in domos nostras usquequo possideant
19 filii Israhel hereditatem suam nec quicquam quaeremus trans
Iordanem quia iam habemus possessionem nostram in orientali
20 eius plaga quibus Moses ait si facitis quod promittitis expediti
21 pergite coram Domino ad pugnam et omnis vir bellator arma-
tus Iordanem transeat donec subvertat Dominus inimicos suos
22 et subiciatur ei omnis terra tunc eritis inculpabiles et apud Do-
minum et apud Israhel et obtinebitis regiones quas vultis coram
23 Domino sin autem quod dicitis non feceritis nulli dubium quin
peccetis in Dominum et scitote quoniam peccatum vestrum ad-

prehendet vos aedificate ergo urbes parvulis vestris et caulas ac 24
stabula ovibus ac iumentis et quod polliciti estis implete dixe- 25
runtque filii Gad et Ruben ad Mosen servi tui sumus faciemus
quod iubet dominus noster parvulos nostros et mulieres et peco- 26
ra ac iumenta relinquemus in urbibus Galaad nos autem famuli 27
tui omnes expediti pergemus ad bellum sicut tu domine loque-
ris praecepit ergo Moses Eleazaro sacerdoti et Iosue filio Nun et 28
principibus familiarum per tribus Israhel et dixit ad eos si tran- 29
sierint filii Gad et filii Ruben vobiscum Iordanem omnes armati
ad bellum coram Domino et vobis fuerit terra subiecta date eis
Galaad in possessionem sin autem noluerint transire vobiscum 30
in terram Chanaan inter vos habitandi accipiant loca responde- 31
runtque filii Gad et filii Ruben sicut locutus est Dominus servis
suis ita faciemus ipsi armati pergemus coram Domino in terram 32
Chanaan et possessionem iam suscepisse nos confitemur trans
Iordanem dedit itaque Moses filiis Gad et Ruben et dimidiae 33
tribui Manasse filii Ioseph regnum Seon regis Amorrei et regnum
Og regis Basan et terram eorum cum urbibus suis per circuitum
igitur extruxerunt filii Gad Dibon et Atharoth et Aroer Etroth- 34, 35
sophan et Iazer Iecbaa et Bethnemra et Betharan urbes munitas 36
et caulas pecoribus suis filii vero Ruben aedificaverunt Esbon 37
et Eleale et Cariathaim et Nabo et Baalmeon versis nominibus 38
Sabama quoque inponentes vocabula urbibus quas extruxerant
porro filii Machir filii Manasse perrexerunt in Galaad et vastave- 39
runt eam interfecto Amorreo habitatore eius dedit ergo Moses 40
terram Galaad Machir filio Manasse qui habitavit in ea Iair au- 41
tem filius Manasse abiit et occupavit vicos eius quos appellavit
Avothiair id est villas Iair Nobe quoque perrexit et adprehendit 42
Canath cum viculis suis vocavitque eam ex nomine suo Nobe

hae sunt mansiones filiorum Israhel qui egressi sunt de Aegyp- **XXXIII**
to per turmas suas in manu Mosi et Aaron quas descripsit Moses 2
iuxta castrorum loca quae Domini iussione mutabant profecti 3
igitur de Ramesse mense primo quintadecima die mensis primi
altera die phase filii Israhel in manu excelsa videntibus cunctis
Aegyptiis et sepelientibus primogenitos quos percusserat Domi- 4
nus nam et in diis eorum exercuerat ultionem castrametati sunt 5
in Soccoth et de Soccoth venerunt in Aetham quae est in extre- 6
mis finibus solitudinis inde egressi venerunt contra Phiahiroth 7
quae respicit Beelsephon et castrametati sunt ante Magdolum

8 profectique de Phiahiroth transierunt per medium mare in soli-
tudinem et ambulantes tribus diebus per desertum Aetham ca-
9 strametati sunt in Mara profectique de Mara venerunt in Helim
ubi erant duodecim fontes aquarum et palmae septuaginta ibique
10 castrametati sunt sed et inde egressi fixere tentoria super mare
11 Rubrum profectique de mari Rubro castrametati sunt in deserto
12, 13 Sin unde egressi venerunt in Dephca profectique de Dephca ca-
14 strametati sunt in Alus egressi de Alus Raphidim fixere tentoria
15 ubi aqua populo defuit ad bibendum profectique de Raphidim
16 castrametati sunt in deserto Sinai sed et de solitudine Sinai
17 egressi venerunt ad sepulchra Concupiscentiae profectique de
18 sepulchris Concupiscentiae castrametati sunt in Aseroth et de
19 Aseroth venerunt in Rethma profectique de Rethma castrame-
20, 21 tati sunt in Remmonphares unde egressi venerunt in Lebna et
22 de Lebna castrametati sunt in Ressa egressi de Ressa venerunt
23 in Ceelatha unde profecti castrametati sunt in monte Sepher
24, 25 egressi de monte Sepher venerunt in Arada inde proficiscentes
26 castrametati sunt in Maceloth profectique de Maceloth vene-
27, 28 runt in Thaath de Thaath castrametati sunt in Thare unde
29 egressi fixerunt tentoria in Methca et de Methca castrametati
30 sunt in Esmona profectique de Esmona venerunt in Moseroth
31, 32 et de Moseroth castrametati sunt in Baneiacan egressique de
33 Baneiacan venerunt in montem Gadgad unde profecti castra-
34 metati sunt in Hietebatha et de Hietebatha venerunt in Ebro-
35, 36 na egressique de Ebrona castrametati sunt in Asiongaber inde
37 profecti venerunt in desertum Sin haec est Cades egressique de
Cades castrametati sunt in monte Hor in extremis finibus terrae
38 Edom ascenditque Aaron sacerdos montem Hor iubente Do-
mino et ibi mortuus est anno quadragesimo egressionis filiorum
39 Israhel ex Aegypto mense quinto prima die mensis cum esset
40 annorum centum viginti trium audivitque Chananeus rex Arad
qui habitabat ad meridiem in terra Chanaan venisse filios Israhel
41, 42 et profecti de monte Hor castrametati sunt in Salmona unde
43 egressi venerunt in Phinon profectique de Phinon castrametati
44 sunt in Oboth et de Oboth venerunt in Ieabarim quae est in
45 finibus Moabitarum profectique de Ieabarim fixere tentoria in
46 Dibongad unde egressi castrametati sunt in Elmondeblathaim
47 egressi de Elmondeblathaim venerunt ad montes Abarim contra
48 Nabo profectique de montibus Abarim transierunt ad campe-

stria Moab super Iordanem contra Hiericho ibique castrame- 49
tati sunt de Bethsimon usque ad Belsattim in planioribus locis
Moabitarum ubi locutus est Dominus ad Mosen praecipe fi- 50, 51
liis Israhel et dic ad eos quando transieritis Iordanem intrantes
terram Chanaan disperdite cunctos habitatores regionis illius 52
confringite titulos et statuas comminuite atque omnia excelsa
vastate mundantes terram et habitantes in ea ego enim dedi 53
vobis illam in possessionem quam dividetis vobis sorte pluribus 54
dabitis latiorem et paucis angustiorem singulis ut sors ceciderit
ita tribuetur hereditas per tribus et familias possessio dividetur
sin autem nolueritis interficere habitatores terrae qui remanse- 55
rint erunt vobis quasi clavi in oculis et lanceae in lateribus et
adversabuntur vobis in terra habitationis vestrae et quicquid 56
illis facere cogitaram vobis faciam

locutus est Dominus ad Mosen praecipe filiis Israhel et dices **XXXIV**, 2
ad eos cum ingressi fueritis terram Chanaan et in possessionem
vobis sorte ceciderit his finibus terminabitur pars meridiana in- 3
cipiet a solitudine Sin quae est iuxta Edom et habebit terminos
contra orientem mare Salsissimum qui circumibunt australem 4
plagam per ascensum Scorpionis ita ut transeant Senna et perve-
niant in meridiem usque ad Cadesbarne unde egredientur confi-
nia ad villam nomine Addar et tendent usque Asemona ibitque 5
per gyrum terminus ab Asemona usque ad torrentem Aegypti
et maris Magni litore finietur plaga autem occidentalis a mari 6
Magno incipiet et ipso fine cludetur porro ad septentrionalem 7
plagam a mari Magno termini incipient pervenientes usque ad
montem Altissimum a quo venies in Emath usque ad terminos 8
Sedada ibuntque confinia usque Zephrona et villam Henan hii 9
erunt termini in parte aquilonis inde metabuntur fines contra 10
orientalem plagam de villa Henan usque Sephama et de Sepha- 11
ma descendent termini in Rebla contra fontem inde pervenient
contra orientem ad mare Chenereth et tendent usque Iordanem 12
et ad ultimum Salsissimo cludentur mari hanc habebitis terram
per fines suos in circuitu praecepitque Moses filiis Israhel dicens 13
haec erit terra quam possidebitis sorte et quam iussit dari Do-
minus novem tribubus et dimidiae tribui tribus enim filiorum 14
Ruben per familias suas et tribus filiorum Gad iuxta cognatio-
num numerum media quoque tribus Manasse id est duae semis 15
tribus acceperunt partem suam trans Iordanem contra Hiericho

16, 17 ad orientalem plagam et ait Dominus ad Mosen haec sunt no-
mina virorum qui terram vobis divident Eleazar sacerdos et Iosue
18, 19 filius Nun et singuli principes de tribubus singulis quorum ista
20 sunt vocabula de tribu Iuda Chaleb filius Iepphonne de tribu
21 Symeon Samuhel filius Ammiud de tribu Beniamin Helidad fi-
22, 23 lius Chaselon de tribu filiorum Dan Bocci filius Iogli filiorum
24 Ioseph de tribu Manasse Hannihel filius Ephod de tribu Eph-
25 raim Camuhel filius Sephtan de tribu Zabulon Elisaphan filius
26, 27 Pharnach de tribu Isachar dux Faltihel filius Ozan de tribu
28 Aser Ahiud filius Salomi de tribu Nepthali Phedahel filius Ame-
29 iud hii sunt quibus praecepit Dominus ut dividerent filiis Israhel
terram Chanaan

XXXV haec quoque locutus est Dominus ad Mosen in campestri-
2 bus Moab super Iordanem contra Hiericho praecipe filiis Israhel
3 ut dent Levitis de possessionibus suis urbes ad habitandum et
suburbana earum per circuitum ut ipsi in oppidis maneant et
4 suburbana sint pecoribus ac iumentis quae a muris civitatum
5 forinsecus per circuitum mille passuum spatio tendentur contra
orientem duo milia erunt cubiti et contra meridiem similiter duo
milia ad mare quoque quod respicit occidentem eadem mensu-
ra erit et septentrionalis plaga aequali termino finietur eruntque
6 urbes in medio et foris suburbana de ipsis autem oppidis quae
Levitis dabitis sex erunt in fugitivorum auxilia separata ut fugiat
ad ea qui fuderit sanguinem exceptis his alia quadraginta duo
7, 8 oppida id est simul quadraginta octo cum suburbanis suis ip-
saeque urbes quae dabuntur de possessionibus filiorum Israhel ab
his qui plus habent plures auferentur et qui minus pauciores sin-
9 guli iuxta mensuram hereditatis suae dabunt oppida Levitis ait
10 Dominus ad Mosen loquere filiis Israhel et dices ad eos quando
11 transgressi fueritis Iordanem in terram Chanaan decernite quae
urbes esse debeant in praesidia fugitivorum qui nolentes sangui-
12 nem fuderint in quibus cum fuerit profugus cognatus occisi eum
non poterit occidere donec stet in conspectu multitudinis et cau-
13 sa illius iudicetur de ipsis autem urbibus quae ad fugitivorum
14 subsidia separantur tres erunt trans Iordanem et tres in ter-
15 ra Chanaan tam filiis Israhel quam advenis atque peregrinis ut
16 confugiat ad eas qui nolens sanguinem fuderit si quis ferro per-
cusserit et mortuus fuerit qui percussus est reus erit homicidii
17 et ipse morietur si lapidem iecerit et ictus occubuerit simili-

ter punietur si ligno percussus interierit percussoris sanguine 18
vindicabitur propinquus occisi homicidam interficiet statim ut 19
adprehenderit eum percutiet si per odium quis hominem in- 20
pulerit vel iecerit quippiam in eum per insidias aut cum esset 21
inimicus manu percusserit et ille mortuus fuerit percussor homi-
cidii reus erit cognatus occisi statim ut invenerit eum iugulabit
quod si fortuito et absque odio et inimicitiis quicquam horum 22, 23
fecerit et hoc audiente populo fuerit conprobatum atque inter 24
percussorem et propinquum sanguinis quaestio ventilata libera- 25
bitur innocens de ultoris manu et reducetur per sententiam in
urbem ad quam confugerat manebitque ibi donec sacerdos ma-
gnus qui oleo sancto unctus est moriatur si interfector extra 26
fines urbium quae exulibus deputatae sunt fuerit inventus et 27
percussus ab eo qui ultor est sanguinis absque noxa erit qui eum
occiderit debuerat enim profugus usque ad mortem pontificis 28
in urbe residere postquam autem ille obierit homicida revertetur
in terram suam haec sempiterna erunt et legitima in cunctis 29
habitationibus vestris homicida sub testibus punietur ad unius 30
testimonium nullus condemnabitur non accipietis pretium ab eo 31
qui reus est sanguinis statim et ipse morietur exules et profugi 32
ante mortem pontificis nullo modo in urbes suas reverti poterunt
ne polluatis terram habitationis vestrae quae insontium cruore 33
maculatur nec aliter expiari potest nisi per eius sanguinem qui
alterius sanguinem fuderit atque ita emundabitur vestra posses- 34
sio me commorante vobiscum ego enim sum Dominus qui habito
inter filios Israhel

accesserunt autem et principes familiarum Galaad filii Ma- **XXXVI**
chir filii Manasse de stirpe filiorum Ioseph locutique sunt Mosi
coram principibus Israhel atque dixerunt tibi domino nostro 2
praecepit Dominus ut terram sorte divideres filiis Israhel et ut
filiabus Salphaad fratris nostri dares possessionem debitam pa-
tri quas si alterius tribus homines uxores acceperint sequetur 3
possessio sua et translata ad aliam tribum de nostra hereditate
minuetur atque ita fiet ut cum iobeleus id est quinquagesimus 4
annus remissionis advenerit confundatur sortium distributio et
aliorum possessio ad alios transeat respondit Moses filiis Isra- 5
hel et Domino praecipiente ait recte tribus filiorum Ioseph locuta
est et haec lex super filiabus Salphaad a Domino promulgata est 6
nubant quibus volunt tantum ut suae tribus hominibus ne com- 7

misceatur possessio filiorum Israhel de tribu in tribum omnes
8 enim viri ducent uxores de tribu et cognatione sua et cunctae
feminae maritos de eadem tribu accipient ut hereditas perma-
9, 10 neat in familiis nec sibi misceantur tribus sed ita maneant ut
a Domino separatae sunt feceruntque filiae Salphaad ut fuerat
11 imperatum et nupserunt Maala et Thersa et Egla et Melcha et
12 Noa filiis patrui sui de familia Manasse qui fuit filius Ioseph et
possessio quae illis fuerat adtributa mansit in tribu et familia
13 patris earum haec sunt mandata atque iudicia quae praecepit
Dominus per manum Mosi ad filios Israhel in campestribus Moab
super Iordanem contra Hiericho

THE FIFTH BOOK OF MOSES, CALLED DEUTERONOMY.

Haec sunt verba quae locutus est Moses ad omnem Isra- I
hel trans Iordanem in solitudine campestri contra mare
Rubrum inter Pharan et Thophel et Laban et Aseroth
ubi auri est plurimum undecim diebus de Horeb per 2
viam montis Seir usque Cadesbarne quadragesimo anno unde- 3
cimo mense prima die mensis locutus est Moses ad filios Israhel
omnia quae praeceperat illi Dominus ut diceret eis postquam 4
percussit Seon regem Amorreorum qui habitavit in Esebon et Og
regem Basan qui mansit in Aseroth et in Edrai trans Iordanem 5
in terra Moab coepitque Moses explanare legem et dicere Domi- 6
nus Deus noster locutus est ad nos in Horeb dicens sufficit vobis
quod in hoc monte mansistis revertimini et venite ad montem 7
Amorreorum et ad cetera quae ei proxima sunt campestria atque
montana et humiliora loca contra meridiem et iuxta litus maris
terram Chananeorum et Libani usque ad flumen magnum Eufra-
ten en inquit tradidi vobis ingredimini et possidete eam super 8
qua iuravit Dominus patribus vestris Abraham et Isaac et Iacob
ut daret illam eis et semini eorum post eos dixique vobis illo 9
in tempore non possum solus sustinere vos quia Dominus Deus 10
vester multiplicavit vos et estis hodie sicut stellae caeli pluri-
mae Dominus Deus patrum vestrorum addat ad hunc numerum 11
multa milia et benedicat vobis sicut locutus est non valeo solus 12
vestra negotia sustinere et pondus ac iurgia date e vobis viros 13
sapientes et gnaros et quorum conversatio sit probata in tribu-
bus vestris ut ponam eos vobis principes tunc respondistis mihi 14
bona res est quam vis facere tulique de tribubus vestris viros 15
sapientes et nobiles et constitui eos principes tribunos et centu-
riones et quinquagenarios ac decanos qui docerent vos singula
praecepique eis dicens audite illos et quod iustum est iudicate 16
sive civis sit ille sive peregrinus nulla erit distantia personarum 17

ita parvum audietis ut magnum nec accipietis cuiusquam perso-
nam quia Dei iudicium est quod si difficile vobis aliquid visum
18 fuerit referte ad me et ego audiam praecepique omnia quae face-
19 re deberetis profecti autem de Horeb transivimus per heremum
terribilem et maximam quam vidistis per viam montis Amorrei
sicut praeceperat Dominus Deus noster nobis cumque venissemus
20 in Cadesbarne dixi vobis venistis ad montem Amorrei quem Do-
21 minus Deus noster daturus est nobis vide terram quam Dominus
Deus tuus dat tibi ascende et posside eam sicut locutus est Do-
22 minus Deus patribus tuis noli metuere nec quicquam paveas et
accessistis ad me omnes atque dixistis mittamus viros qui consi-
derent terram et renuntient per quod iter debeamus ascendere et
23 ad quas pergere civitates cumque mihi sermo placuisset misi e
24 vobis duodecim viros singulos de tribubus suis qui cum perrexis-
sent et ascendissent in montana venerunt usque ad vallem Botri
25 et considerata terra sumentes de fructibus eius ut ostenderent
ubertatem adtulerunt ad nos atque dixerunt bona est terra quam
26 Dominus Deus noster daturus est nobis et noluistis ascendere
27 sed increduli ad sermonem Domini Dei nostri murmurati estis
in tabernaculis vestris atque dixistis odit nos Dominus et idcirco
eduxit nos de terra Aegypti ut traderet in manu Amorrei atque
28 deleret quo ascendemus nuntii terruerunt cor nostrum dicentes
maxima multitudo est et nobis in statura procerior urbes magnae
29 et ad caelum usque munitae filios Enacim vidimus ibi et dixi vo-
30 bis nolite metuere nec timeatis eos Dominus Deus qui ductor est
vester pro vobis ipse pugnabit sicut fecit in Aegypto videntibus
31 cunctis et in solitudine ipse vidisti portavit te Dominus Deus
tuus ut solet homo gestare parvulum filium suum in omni via
32 per quam ambulasti donec veniretis ad locum istum et nec sic
33 quidem credidistis Domino Deo vestro qui praecessit vos in via
et metatus est locum in quo tentoria figere deberetis nocte osten-
34 dens vobis iter per ignem et die per columnam nubis cumque
audisset Dominus vocem sermonum vestrorum iratus iuravit et
35 ait non videbit quispiam de hominibus generationis huius pessi-
mae terram bonam quam sub iuramento pollicitus sum patribus
36 vestris praeter Chaleb filium Iepphonne ipse enim videbit eam
et ipsi dabo terram quam calcavit et filiis eius quia secutus est
37 Dominum nec miranda indignatio in populum cum mihi quoque
38 iratus Dominus propter vos dixerit nec tu ingredieris illuc sed

Iosue filius Nun minister tuus ipse intrabit pro te hunc exhortare
et robora et ipse terram sorte dividat Israheli parvuli vestri de 39
quibus dixistis quod captivi ducerentur et filii qui hodie boni ac
mali ignorant distantiam ipsi ingredientur et ipsis dabo terram
et possidebunt eam vos autem revertimini et abite in solitu- 40
dinem per viam maris Rubri et respondistis mihi peccavimus 41
Domino ascendemus atque pugnabimus sicut praecepit Dominus
Deus noster cumque instructi armis pergeretis in montem ait 42
mihi Dominus dic ad eos nolite ascendere neque pugnetis non
enim sum vobiscum ne cadatis coram inimicis vestris locutus 43
sum et non audistis sed adversantes imperio Domini et tumentes
superbia ascendistis in montem itaque egressus Amorreus qui 44
habitabat in montibus et obviam veniens persecutus est vos si-
cut solent apes persequi et cecidit de Seir usque Horma cumque 45
reversi ploraretis coram Domino non audivit vos nec voci vestrae
voluit adquiescere sedistis ergo in Cadesbarne multo tempore 46

profectique inde venimus in solitudinem quae ducit ad mare **II**
Rubrum sicut mihi dixerat Dominus et circumivimus montem
Seir longo tempore dixitque Dominus ad me sufficit vobis cir- 2, 3
cumire montem istum ite contra aquilonem et populo praecipe 4
dicens transibitis per terminos fratrum vestrorum filiorum Esau
qui habitant in Seir et timebunt vos videte ergo diligenter ne 5
moveamini contra eos neque enim dabo vobis de terra eorum
quantum potest unius pedis calcare vestigium quia in posses-
sionem Esau dedi montem Seir cibos emetis ab eis pecunia et 6
comedetis aquam emptam haurietis et bibetis Dominus Deus 7
tuus benedixit tibi in omni opere manuum tuarum novit iter
tuum quomodo transieris solitudinem hanc magnam per qua-
draginta annos habitans tecum Dominus Deus tuus et nihil tibi
defuit cumque transissemus fratres nostros filios Esau qui habi- 8
tabant in Seir per viam campestrem de Helath et de Asiongaber
venimus ad iter quod ducit in desertum Moab dixitque Domi- 9
nus ad me non pugnes contra Moabitas nec ineas adversum eos
proelium non enim dabo tibi quicquam de terra eorum quia filiis
Loth tradidi Ar in possessionem Emim primi fuerunt habitato- 10
res eius populus magnus et validus et tam excelsus ut de Enacim
stirpe quasi gigantes crederentur et essent similes filiorum Ena- 11
cim denique Moabitae appellant eos Emim in Seir autem prius 12
habitaverunt Horim quibus expulsis atque deletis habitaverunt

filii Esau sicut fecit Israhel in terra possessionis suae quam de-
13 dit ei Dominus surgentes ergo ut transiremus torrentem Zared
14 venimus ad eum tempus autem quo ambulavimus de Cadesbar-
ne usque ad transitum torrentis Zared triginta octo annorum
fuit donec consumeretur omnis generatio hominum bellatorum
15 de castris sicut iuraverat Dominus cuius manus fuit adversum
16 eos ut interirent de castrorum medio postquam autem univer-
17, 18 si ceciderunt pugnatores locutus est Dominus ad me dicens tu
19 transibis hodie terminos Moab urbem nomine Ar et accedens in
vicina filiorum Ammon cave ne pugnes contra eos nec movearis
ad proelium non enim dabo tibi de terra filiorum Ammon quia
20 filiis Loth dedi eam in possessionem terra gigantum reputata est
et in ipsa olim habitaverunt gigantes quos Ammanitae vocant Zo-
21 mzommim populus magnus et multus et procerae longitudinis
sicut Enacim quos delevit Dominus a facie eorum et fecit illos ha-
22 bitare pro eis sicut fecerat filiis Esau qui habitant in Seir delens
Horreos et terram eorum illis tradens quam possident usque in
23 praesens Eveos quoque qui habitabant in Aserim usque Gazam
Cappadoces expulerunt qui egressi de Cappadocia deleverunt eos
24 et habitaverunt pro illis surgite et transite torrentem Arnon ec-
ce tradidi in manu tua Seon regem Esebon Amorreum et terram
25 eius incipe possidere et committe adversum eum proelium hodie
incipiam mittere terrorem atque formidinem tuam in populos qui
habitant sub omni caelo ut audito nomine tuo paveant et in mo-
26 rem parturientium contremescant et dolore teneantur misi ergo
nuntios de solitudine Cademoth ad Seon regem Esebon verbis
27 pacificis dicens transibimus per terram tuam publica gradiemur
28 via non declinabimus neque ad dextram neque ad sinistram ali-
menta pretio vende nobis ut vescamur aquam pecunia tribue et
29 sic bibemus tantum est ut nobis concedas transitum sicut fece-
runt filii Esau qui habitant in Seir et Moabitae qui morantur in
Ar donec veniamus ad Iordanem et transeamus in terram quam
30 Dominus Deus noster daturus est nobis noluitque Seon rex Ese-
bon dare nobis transitum quia induraverat Dominus Deus tuus
spiritum eius et obfirmaverat cor illius ut traderetur in manus
31 tuas sicut nunc vides dixitque Dominus ad me ecce coepi tra-
32 dere tibi Seon et terram eius incipe possidere eam egressusque
est Seon obviam nobis cum omni populo suo ad proelium in Iesa
33 et tradidit eum Dominus Deus noster nobis percussimusque eum

cum filiis et omni populo suo cunctasque urbes in tempore il- 34
lo cepimus interfectis habitatoribus earum viris ac mulieribus et
parvulis non reliquimus in eis quicquam absque iumentis quae 35
in partem venere praedantium et spoliis urbium quas cepimus
ab Aroer quae est super ripam torrentis Arnon oppido quod in 36
valle situm est usque Galaad non fuit vicus et civitas quae no-
stras effugeret manus omnes tradidit Dominus Deus noster nobis
absque terra filiorum Ammon ad quam non accessimus et cunc- 37
tis quae adiacent torrenti Ieboc et urbibus montanis universisque
locis a quibus nos prohibuit Dominus Deus noster

itaque conversi ascendimus per iter Basan egressusque est Og **III**
rex Basan in occursum nobis cum populo suo ad bellandum in
Edrai dixitque Dominus ad me ne timeas eum quia in manu tua 2
traditus est cum omni populo ac terra sua faciesque ei sicut feci-
sti Seon regi Amorreorum qui habitavit in Esebon tradidit ergo 3
Dominus Deus noster in manibus nostris etiam Og regem Basan
et universum populum eius percussimusque eos usque ad interni-
cionem vastantes cunctas civitates illius uno tempore non fuit 4
oppidum quod nos effugeret sexaginta urbes omnem regionem
Argob regni Og in Basan cunctae urbes erant munitae muris 5
altissimis portisque et vectibus absque oppidis innumeris quae
non habebant muros et delevimus eos sicut feceramus Seon regi 6
Esebon disperdentes omnem civitatem virosque ac mulieres et
parvulos iumenta autem et spolia urbium diripuimus tulimus- 7, 8
que illo in tempore terram de manu duorum regum Amorreorum
qui erant trans Iordanem a torrente Arnon usque ad montem
Hermon quem Sidonii Sarion vocant et Amorrei Sanir omnes 9, 10
civitates quae sitae sunt in planitie et universam terram Galaad
et Basan usque Selcha et Edrai civitates regni Og in Basan solus 11
quippe Og rex Basan restiterat de stirpe gigantum monstratur
lectus eius ferreus qui est in Rabbath filiorum Ammon novem
cubitos habens longitudinis et quattuor latitudinis ad mensu-
ram cubiti virilis manus terramque possedimus in tempore illo 12
ab Aroer quae est super ripam torrentis Arnon usque ad mediam
partem montis Galaad et civitates illius dedi Ruben et Gad re- 13
liquam autem partem Galaad et omnem Basan regni Og tradidi
mediae tribui Manasse omnem regionem Argob cuncta Basan
vocatur terra gigantum Iair filius Manasse possedit omnem re- 14
gionem Argob usque ad terminos Gesuri et Machathi vocavitque

ex nomine suo Basan Avothiair id est villas Iair usque in prae-
15, 16 sentem diem Machir quoque dedi Galaad et tribubus Ruben
et Gad dedi terram Galaad usque ad torrentem Arnon medium
torrentis et finium usque ad torrentem Ieboc qui est terminus
17 filiorum Ammon et planitiem solitudinis atque Iordanem et ter-
minos Chenereth usque ad mare Deserti quod est Salsissimum
18 ad radices montis Phasga contra orientem praecepique vobis in
tempore illo dicens Dominus Deus vester dat vobis terram hanc
in hereditatem expediti praecedite fratres vestros filios Israhel
19 omnes viri robusti absque uxoribus et parvulis ac iumentis novi
enim quod plura habeatis pecora et in urbibus remanere debe-
20 bunt quas tradidi vobis donec requiem tribuat Dominus fratri-
bus vestris sicut vobis tribuit et possideant etiam ipsi terram
quam daturus est eis trans Iordanem tunc revertetur unusquis-
21 que in possessionem suam quam dedi vobis Iosue quoque in
tempore illo praecepi dicens oculi tui viderunt quae fecit Domi-
nus Deus vester duobus his regibus sic faciet omnibus regnis ad
22 quae transiturus es ne timeas eos Dominus enim Deus vester
23 pugnabit pro vobis precatusque sum Dominum in tempore illo
24 dicens Domine Deus tu coepisti ostendere servo tuo magnitu-
dinem tuam manumque fortissimam neque enim est alius Deus
vel in caelo vel in terra qui possit facere opera tua et conparari
25 fortitudini tuae transibo igitur et videbo terram hanc optimam
26 trans Iordanem et montem istum egregium et Libanum iratus-
que est Dominus mihi propter vos nec exaudivit me sed dixit mihi
27 sufficit tibi nequaquam ultra loquaris de hac re ad me ascen-
de cacumen Phasgae et oculos tuos circumfer ad occidentem et
aquilonem austrumque et orientem et aspice nec enim transibis
28 Iordanem istum praecipe Iosue et corrobora eum atque conforta
quia ipse praecedet populum istum et dividet eis terram quam
29 visurus es mansimusque in valle contra fanum Phogor
IV et nunc Israhel audi praecepta et iudicia quae ego doceo te ut
faciens ea vivas et ingrediens possideas terram quam Dominus
2 Deus patrum vestrorum daturus est vobis non addetis ad ver-
bum quod vobis loquor neque auferetis ex eo custodite mandata
3 Domini Dei vestri quae ego praecipio vobis oculi vestri viderunt
omnia quae fecit Dominus contra Beelphegor quomodo contrive-
4 rit omnes cultores eius de medio vestri vos autem qui adheretis
Domino Deo vestro vivitis universi usque in praesentem diem

scitis quod docuerim vos praecepta atque iustitias sicut manda- 5
vit mihi Dominus Deus meus sic facietis ea in terra quam posses-
suri estis et observabitis et implebitis opere haec est enim vestra 6
sapientia et intellectus coram populis ut audientes universa prae-
cepta haec dicant en populus sapiens et intellegens gens magna
nec est alia natio tam grandis quae habeat deos adpropinquan- 7
tes sibi sicut Dominus Deus noster adest cunctis obsecrationibus
nostris quae est enim alia gens sic inclita ut habeat caerimonias 8
iustaque iudicia et universam legem quam ego proponam hodie
ante oculos vestros custodi igitur temet ipsum et animam tuam 9
sollicite ne obliviscaris verborum quae viderunt oculi tui et ne
excedant de corde tuo cunctis diebus vitae tuae docebis ea filios
ac nepotes tuos diem in quo stetisti coram Domino Deo tuo 10
in Horeb quando Dominus locutus est mihi dicens congrega ad
me populum ut audiat sermones meos et discat timere me omni
tempore quo vivit in terra doceantque filios suos et accessistis 11
ad radices montis qui ardebat usque ad caelum erantque in eo te-
nebrae nubes et caligo locutusque est Dominus ad vos de medio 12
ignis vocem verborum eius audistis et formam penitus non vidi-
stis et ostendit vobis pactum suum quod praecepit ut faceretis 13
et decem verba quae scripsit in duabus tabulis lapideis mihique 14
mandavit in illo tempore ut docerem vos caerimonias et iudicia
quae facere deberetis in terra quam possessuri estis custodite 15
igitur sollicite animas vestras non vidistis aliquam similitudinem
in die qua locutus est Dominus vobis in Horeb de medio ignis
ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem aut ima- 16
ginem masculi vel feminae similitudinem omnium iumentorum 17
quae sunt super terram vel avium sub caelo volantium atque 18
reptilium quae moventur in terra sive piscium qui sub terra mo-
rantur in aquis ne forte oculis elevatis ad caelum videas solem et 19
lunam et omnia astra caeli et errore deceptus adores ea et colas
quae creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis genti-
bus quae sub caelo sunt vos autem tulit Dominus et eduxit de 20
fornace ferrea Aegypti ut haberet populum hereditarium sicut
est in praesenti die iratusque est Dominus contra me propter 21
sermones vestros et iuravit ut non transirem Iordanem nec in-
grederer terram optimam quam daturus est vobis ecce morior in 22
hac humo non transibo Iordanem vos transibitis et possidebitis
terram egregiam cave nequando obliviscaris pacti Domini Dei 23

tui quod pepigit tecum et facias tibi sculptam similitudinem eo-
24 rum quae fieri Dominus prohibuit quia Dominus Deus tuus ignis
25 consumens est Deus aemulator si genueritis filios ac nepotes et
morati fueritis in terra deceptique feceritis vobis aliquam simi-
litudinem patrantes malum coram Domino Deo vestro ut eum
26 ad iracundiam provocetis testes invoco hodie caelum et terram
cito perituros vos esse de terra quam transito Iordane posses-
suri estis non habitabitis in ea longo tempore sed delebit vos
27 Dominus atque disperget in omnes gentes et remanebitis pauci
28 in nationibus ad quas vos ducturus est Dominus ibique servie-
tis diis qui hominum manu fabricati sunt ligno et lapidi qui non
29 vident non audiunt non comedunt non odorantur cumque quae-
sieris ibi Dominum Deum tuum invenies eum si tamen toto corde
30 quaesieris et tota tribulatione animae tuae postquam te invene-
rint omnia quae praedicta sunt novissimo tempore reverteris ad
31 Dominum Deum tuum et audies vocem eius quia Deus miseri-
cors Dominus Deus tuus est non dimittet te nec omnino delebit
32 neque obliviscetur pacti in quo iuravit patribus tuis interroga
de diebus antiquis qui fuerunt ante te ex die quo creavit Deus
hominem super terram a summo caeli usque ad summum eius si
facta est aliquando huiuscemodi res aut umquam cognitum est
33 ut audiret populus vocem Dei loquentis de medio ignis sicut tu
34 audisti et vixisti si fecit Deus ut ingrederetur et tolleret sibi
gentem de medio nationum per temptationes signa atque por-
tenta per pugnam et robustam manum extentumque brachium
et horribiles visiones iuxta omnia quae fecit pro vobis Dominus
35 Deus vester in Aegypto videntibus oculis tuis ut scires quoniam
36 Dominus ipse est Deus et non est alius praeter unum de caelo
te fecit audire vocem suam ut doceret te et in terra ostendit ti-
bi ignem suum maximum et audisti verba illius de medio ignis
37 quia dilexit patres tuos et elegit semen eorum post eos eduxitque
38 te praecedens in virtute sua magna ex Aegypto ut deleret na-
tiones maximas et fortiores te in introitu tuo et introduceret te
daretque tibi terram earum in possessionem sicut cernis in prae-
39 senti die scito ergo hodie et cogitato in corde tuo quod Dominus
ipse sit Deus in caelo sursum et in terra deorsum et non sit alius
40 custodi praecepta eius atque mandata quae ego praecipio tibi ut
bene sit tibi et filiis tuis post te et permaneas multo tempore
41 super terram quam Dominus Deus tuus daturus est tibi tunc

separavit Moses tres civitates trans Iordanem ad orientalem pla-
gam ut confugiat ad eas qui occiderit nolens proximum suum 42
nec fuerit inimicus ante unum et alterum diem et ad harum ali-
quam urbium possit evadere Bosor in solitudine quae sita est 43
in terra campestri de tribu Ruben et Ramoth in Galaad quae
est in tribu Gad et Golam in Basan quae est in tribu Manasse
ista est lex quam proposuit Moses coram filiis Israhel et haec 44, 45
testimonia et caerimoniae atque iudicia quae locutus est ad fi-
lios Israhel quando egressi sunt de Aegypto trans Iordanem in 46
valle contra fanum Phogor in terra Seon regis Amorrei qui habi-
tavit in Esebon quem percussit Moses filii quoque Israhel egressi
ex Aegypto possederunt terram eius et terram Og regis Basan 47
duorum regum Amorreorum qui erant trans Iordanem ad solis
ortum ab Aroer quae sita est super ripam torrentis Arnon usque 48
ad montem Sion qui est et Hermon omnem planitiem trans Ior- 49
danem ad orientalem plagam usque ad mare Solitudinis et usque
ad radices montis Phasga

vocavitque Moses omnem Israhelem et dixit ad eum audi Isra- **V**
hel caerimonias atque iudicia quae ego loquor in auribus vestris
hodie discite ea et opere conplete Dominus Deus noster pepigit 2
nobiscum foedus in Horeb non cum patribus nostris iniit pac- 3
tum sed nobiscum qui inpraesentiarum sumus et vivimus facie 4
ad faciem locutus est nobis in monte de medio ignis ego se- 5
quester et medius fui inter Dominum et vos in tempore illo ut
adnuntiarem vobis verba eius timuistis enim ignem et non ascen-
distis in montem et ait ego Dominus Deus tuus qui eduxi te de 6
terra Aegypti de domo servitutis non habebis deos alienos in 7
conspectu meo non facies tibi sculptile nec similitudinem om- 8
nium quae in caelo sunt desuper et quae in terra deorsum et
quae versantur in aquis sub terra non adorabis ea et non co- 9
les ego enim sum Dominus Deus tuus Deus aemulator reddens
iniquitatem patrum super filios in tertiam et quartam generatio-
nem his qui oderunt me et faciens misericordiam in multa milia 10
diligentibus me et custodientibus praecepta mea non usurpabis 11
nomen Domini Dei tui frustra quia non erit inpunitus qui super
re vana nomen eius adsumpserit observa diem sabbati ut sanc- 12
tifices eum sicut praecepit tibi Dominus Deus tuus sex diebus 13
operaberis et facies omnia opera tua septimus dies sabbati est 14
id est requies Domini Dei tui non facies in eo quicquam operis

tu et filius tuus et filia servus et ancilla et bos et asinus et omne
iumentum tuum et peregrinus qui est intra portas tuas ut re-
15 quiescat servus et ancilla tua sicut et tu memento quod et ipse
servieris in Aegypto et eduxerit te inde Dominus Deus tuus in
manu forti et brachio extento idcirco praecepit tibi ut observares
16 diem sabbati honora patrem tuum et matrem sicut praecepit
tibi Dominus Deus tuus ut longo vivas tempore et bene sit tibi
17 in terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi non occides
18, 19, 20 neque moechaberis furtumque non facies nec loqueris contra
21 proximum tuum falsum testimonium non concupisces uxorem
proximi tui non domum non agrum non servum non ancillam non
22 bovem non asinum et universa quae illius sunt haec verba locu-
tus est Dominus ad omnem multitudinem vestram in monte de
medio ignis et nubis et caliginis voce magna nihil addens amplius
23 et scripsit ea in duabus tabulis lapideis quas tradidit mihi vos
autem postquam audistis vocem de medio tenebrarum et mon-
tem ardere vidistis accessistis ad me omnes principes tribuum et
24 maiores natu atque dixistis ecce ostendit nobis Dominus Deus
noster maiestatem et magnitudinem suam vocem eius audivimus
de medio ignis et probavimus hodie quod loquente Deo cum ho-
25 mine vixerit homo cur ergo morimur et devorabit nos ignis hic
maximus si enim audierimus ultra vocem Domini Dei nostri mo-
26 riemur quid est omnis caro ut audiat vocem Dei viventis qui
27 de medio ignis loquitur sicut nos audivimus et possit vivere tu
magis accede et audi cuncta quae dixerit Dominus Deus noster
28 tibi loquerisque ad nos et nos audientes faciemus ea quod cum
audisset Dominus ait ad me audivi vocem verborum populi huius
29 quae locuti sunt tibi bene omnia sunt locuti quis det talem eos
habere mentem ut timeant me et custodiant universa mandata
mea in omni tempore ut bene sit eis et filiis eorum in sempiter-
30, 31 num vade et dic eis revertimini in tentoria vestra tu vero hic
sta mecum et loquar tibi omnia mandata et caerimonias atque
iudicia quae docebis eos ut faciant ea in terra quam dabo illis
32 in possessionem custodite igitur et facite quae praecepit Do-
minus Deus vobis non declinabitis neque ad dextram neque ad
33 sinistram sed per viam quam praecepit Dominus Deus vester
ambulabitis ut vivatis et bene sit vobis et protelentur dies in
terra possessionis vestrae

VI haec sunt praecepta et caerimoniae atque iudicia quae manda-

vit Dominus Deus vester ut docerem vos et faciatis ea in terra ad
quam transgredimini possidendam ut timeas Dominum Deum 2
tuum et custodias omnia mandata et praecepta eius quae ego
praecipio tibi et filiis ac nepotibus tuis cunctis diebus vitae tuae
ut prolongentur dies tui audi Israhel et observa ut facias et be- 3
ne sit tibi et multipliceris amplius sicut pollicitus est Dominus
Deus patrum tuorum tibi terram lacte et melle manantem audi 4
Israhel Dominus Deus noster Dominus unus est diliges Domi- 5
num Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex
tota fortitudine tua eruntque verba haec quae ego praecipio tibi 6
hodie in corde tuo et narrabis ea filiis tuis et meditaberis sedens 7
in domo tua et ambulans in itinere dormiens atque consurgens
et ligabis ea quasi signum in manu tua eruntque et movebuntur 8
inter oculos tuos scribesque ea in limine et ostiis domus tuae 9
cumque introduxerit te Dominus Deus tuus in terram pro qua 10
iuravit patribus tuis Abraham Isaac et Iacob et dederit tibi ci-
vitates magnas et optimas quas non aedificasti domos plenas 11
cunctarum opum quas non extruxisti cisternas quas non fodisti
vineta et oliveta quae non plantasti et comederis et saturatus 12
fueris cave diligenter ne obliviscaris Domini qui eduxit te de ter- 13
ra Aegypti de domo servitutis Dominum Deum tuum timebis et
ipsi servies ac per nomen illius iurabis non ibitis post deos alie- 14
nos cunctarum gentium quae in circuitu vestro sunt quoniam 15
Deus aemulator Dominus Deus tuus in medio tui nequando ira-
scatur furor Domini Dei tui contra te et auferat te de superficie
terrae non temptabis Dominum Deum tuum sicut temptasti in 16
loco temptationis custodi praecepta Domini Dei tui ac testi- 17
monia et caerimonias quas praecepit tibi et fac quod placitum 18
est et bonum in conspectu Domini ut bene sit tibi et ingressus
possideas terram optimam de qua iuravit Dominus patribus tuis
ut deleret omnes inimicos tuos coram te sicut locutus est cum 19, 20
interrogaverit te filius tuus cras dicens quid sibi volunt testimo-
nia haec et caerimoniae atque iudicia quae praecepit Dominus
Deus noster nobis dices ei servi eramus Pharaonis in Aegypto 21
et eduxit nos Dominus de Aegypto in manu forti fecitque signa 22
atque prodigia magna et pessima in Aegypto contra Pharaonem
et omnem domum illius in conspectu nostro et eduxit nos inde 23
ut introductis daret terram super qua iuravit patribus nostris
praecepitque nobis Dominus ut faciamus omnia legitima haec 24

et timeamus Dominum Deum nostrum et bene sit nobis cunctis
25 diebus vitae nostrae sicut est hodie eritque nostri misericors si
custodierimus et fecerimus omnia praecepta eius coram Domino
Deo nostro sicut mandavit nobis

VII cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram quam pos-
sessurus ingredieris et deleverit gentes multas coram te Hettheum
et Gergeseum et Amorreum Chananeum et Ferezeum et Eveum
et Iebuseum septem gentes multo maioris numeri quam tu es et
2 robustiores te tradideritque eas Dominus Deus tuus tibi percu-
ties eas usque ad internicionem non inibis cum eis foedus nec
3 misereberis earum neque sociabis cum eis coniugia filiam tuam
4 non dabis filio eius nec filiam illius accipies filio tuo quia seducet
filium tuum ne sequatur me et ut magis serviat diis alienis irasce-
5 turque furor Domini et delebit te cito quin potius haec facietis
eis aras eorum subvertite confringite statuas lucosque succidite et
6 sculptilia conburite quia populus sanctus es Domino Deo tuo te
elegit Dominus Deus tuus ut sis ei populus peculiaris de cunctis
7 populis qui sunt super terram non quia cunctas gentes numero
vincebatis vobis iunctus est Dominus et elegit vos cum omnibus
8 sitis populis pauciores sed quia dilexit vos Dominus et custodivit
iuramentum quod iuravit patribus vestris eduxitque vos in ma-
nu forti et redemit de domo servitutis de manu Pharaonis regis
9 Aegypti et scies quia Dominus Deus tuus ipse est Deus fortis et
fidelis custodiens pactum et misericordiam diligentibus se et his
10 qui custodiunt praecepta eius in mille generationes et reddens
odientibus se statim ita ut disperdat eos et ultra non differat
11 protinus eis restituens quod merentur custodi ergo praecepta et
caerimonias atque iudicia quae ego mando tibi hodie ut facias
12 si postquam audieris haec iudicia custodieris ea et feceris custo-
diet et Dominus Deus tuus tibi pactum et misericordiam quam
13 iuravit patribus tuis et diliget te ac multiplicabit benedicetque
fructui ventris tui et fructui terrae tuae frumento tuo atque vin-
demiae oleo et armentis gregibus ovium tuarum super terram pro
14 qua iuravit patribus tuis ut daret eam tibi benedictus eris inter
omnes populos non erit apud te sterilis utriusque sexus tam in
15 hominibus quam in gregibus tuis auferet Dominus a te omnem
languorem et infirmitates Aegypti pessimas quas novisti non in-
16 feret tibi sed cunctis hostibus tuis devorabis omnes populos quos
Dominus Deus tuus daturus est tibi non parcet eis oculus tuus

nec servies diis eorum ne sint in ruinam tui si dixeris in corde 17
tuo plures sunt gentes istae quam ego quomodo potero delere eas
noli metuere sed recordare quae fecerit Dominus Deus tuus Pha- 18
raoni et cunctis Aegyptiis plagas maximas quas viderunt oculi 19
tui et signa atque portenta manumque robustam et extentum
brachium ut educeret te Dominus Deus tuus sic faciet cunctis
populis quos metuis insuper et crabrones mittet Dominus Deus 20
tuus in eos donec deleat omnes atque disperdat qui te fugerint
et latere potuerint non timebis eos quia Dominus Deus tuus in 21
medio tui est Deus magnus et terribilis ipse consumet nationes 22
has in conspectu tuo paulatim atque per partes non poteris de-
lere eas pariter ne forte multiplicentur contra te bestiae terrae
dabitque eos Dominus Deus tuus in conspectu tuo et interficiet 23
illos donec penitus deleantur tradet reges eorum in manus tuas 24
et disperdes nomina eorum sub caelo nullus poterit resistere tibi
donec conteras eos sculptilia eorum igne conbures non concu- 25
pisces argentum et aurum de quibus facta sunt neque adsumes
ex eis tibi quicquam ne offendas propter ea quia abominatio est
Domini Dei tui nec inferes quippiam ex idolo in domum tuam 26
ne fias anathema sicut et illud est quasi spurcitiam detestabe-
ris et velut inquinamentum ac sordes abominationi habebis quia
anathema est

omne mandatum quod ego praecipio tibi hodie cave diligenter **VIII**
ut facias ut possitis vivere et multiplicemini ingressique possidea-
tis terram pro qua iuravit Dominus patribus vestris et recorda- 2
beris cuncti itineris per quod adduxit te Dominus Deus tuus
quadraginta annis per desertum ut adfligeret te atque temptaret
et nota fierent quae in tuo animo versabantur utrum custodires
mandata illius an non adflixit te penuria et dedit tibi cibum 3
manna quem ignorabas tu et patres tui ut ostenderet tibi quod
non in solo pane vivat homo sed in omni verbo quod egreditur
ex ore Domini vestimentum tuum quo operiebaris nequaquam 4
vetustate defecit et pes tuus non est subtritus en quadragesimus
annus est ut recogites in corde tuo quia sicut erudit homo filium 5
suum sic Dominus Deus tuus erudivit te ut custodias mandata 6
Domini Dei tui et ambules in viis eius et timeas eum Dominus 7
enim Deus tuus introducet te in terram bonam terram rivorum
aquarumque et fontium in cuius campis et montibus erumpunt
fluviorum abyssi terram frumenti hordei vinearum in qua fi- 8

cus et mala granata et oliveta nascuntur terram olei ac mellis
9 ubi absque ulla penuria comedes panem tuum et rerum omnium
abundantia perfrueris cuius lapides ferrum sunt et de montibus
10 eius aeris metalla fodiuntur ut cum comederis et satiatus fue-
ris benedicas Domino Deo tuo pro terra optima quam dedit tibi
11 observa et cave nequando obliviscaris Domini Dei tui et neglegas
mandata eius atque iudicia et caerimonias quas ego praecipio
12 tibi hodie ne postquam comederis et satiatus domos pulchras
13 aedificaveris et habitaveris in eis habuerisque armenta et ovium
14 greges argenti et auri cunctarumque rerum copiam elevetur cor
tuum et non reminiscaris Domini Dei tui qui eduxit te de terra
15 Aegypti de domo servitutis et ductor tuus fuit in solitudine ma-
gna atque terribili in qua erat serpens flatu adurens et scorpio ac
dipsas et nullae omnino aquae qui eduxit rivos de petra durissi-
16 ma et cibavit te manna in solitudine quod nescierunt patres tui
et postquam adflixit ac probavit ad extremum misertus est tui
17 ne diceres in corde tuo fortitudo mea et robur manus meae haec
18 mihi omnia praestiterunt sed recorderis Domini Dei tui quod
ipse tibi vires praebuerit ut impleret pactum suum super quo
19 iuravit patribus tuis sicut praesens indicat dies sin autem obli-
tus Domini Dei tui secutus fueris alienos deos coluerisque illos et
20 adoraveris ecce nunc praedico tibi quod omnino dispereas sicut
gentes quas delevit Dominus in introitu tuo ita et vos peribitis
si inoboedientes fueritis voci Domini Dei vestri

IX audi Israhel tu transgredieris hodie Iordanem ut possideas
nationes maximas et fortiores te civitates ingentes et ad caelum
2 usque muratas populum magnum atque sublimem filios Enacim
quos ipse vidisti et audisti quibus nullus potest ex adverso resi-
3 stere scies ergo hodie quod Dominus Deus tuus ipse transibit
ante te ignis devorans atque consumens qui conterat eos et deleat
atque disperdat ante faciem tuam velociter sicut locutus est tibi
4 ne dicas in corde tuo cum deleverit eos Dominus Deus tuus in
conspectu tuo propter iustitiam meam introduxit me Dominus
ut terram hanc possiderem cum propter impietates suas istae
5 deletae sint nationes neque enim propter iustitias tuas et aequi-
tatem cordis tui ingredieris ut possideas terras eorum sed quia
illae egerunt impie te introeunte deletae sunt et ut conpleret ver-
bum suum Dominus quod sub iuramento pollicitus est patribus
6 tuis Abraham Isaac et Iacob scito igitur quod non propter iusti-

tias tuas Dominus Deus tuus dederit tibi terram hanc optimam
in possessionem cum durissimae cervicis sis populus memento et 7
ne obliviscaris quomodo ad iracundiam provocaveris Dominum
Deum tuum in solitudine ex eo die quo es egressus ex Aegypto
usque ad locum istum semper adversum Dominum contendisti
nam et in Horeb provocasti eum et iratus delere te voluit quando 8, 9
ascendi in montem ut acciperem tabulas lapideas tabulas pacti
quod pepigit vobiscum Dominus et perseveravi in monte qua-
draginta diebus ac noctibus panem non comedens et aquam non
bibens deditque mihi Dominus duas tabulas lapideas scriptas di- 10
gito Dei et continentes omnia verba quae vobis in monte locutus
est de medio ignis quando contio populi congregata est cumque 11
transissent quadraginta dies et totidem noctes dedit mihi Domi-
nus duas tabulas lapideas tabulas foederis dixitque mihi surge 12
et descende hinc cito quia populus tuus quos eduxisti de Aegyp-
to deseruerunt velociter viam quam demonstrasti eis feceruntque
sibi conflatile rursumque ait Dominus ad me cerno quod popu- 13
lus iste durae cervicis sit dimitte me ut conteram eum et deleam 14
nomen eius sub caelo et constituam te super gentem quae hac
maior et fortior sit cumque de monte ardente descenderem et 15
duas tabulas foederis utraque tenerem manu vidissemque vos 16
peccasse Domino Deo vestro et fecisse vobis vitulum conflatilem
ac deseruisse velociter viam eius quam vobis ostenderat proieci 17
tabulas de manibus meis confregique eas in conspectu vestro et 18
procidi ante Dominum sicut prius quadraginta diebus et noctibus
panem non comedens et aquam non bibens propter omnia pecca-
ta vestra quae gessistis contra Dominum et eum ad iracundiam
provocastis timui enim indignationem et iram illius qua adver- 19
sum vos concitatus delere vos voluit et exaudivit me Dominus
etiam hac vice adversum Aaron quoque vehementer iratus vol- 20
uit eum conterere et pro illo similiter deprecatus sum peccatum 21
autem vestrum quod feceratis id est vitulum arripiens igne con-
busi et in frusta comminuens omninoque in pulverem redigens
proieci in torrentem qui de monte descendit in Incendio quoque 22
et in Temptatione et in sepulchris Concupiscentiae provocastis
Dominum et quando misit vos de Cadesbarne dicens ascendite 23
et possidete terram quam dedi vobis et contempsistis imperium
Domini Dei vestri et non credidistis ei neque vocem eius audire
voluistis sed semper fuistis rebelles a die qua nosse vos coepi 24

25 et iacui coram Domino quadraginta diebus ac noctibus quibus
eum suppliciter deprecabar ne deleret vos ut fuerat comminatus
26 et orans dixi Domine Deus ne disperdas populum tuum et here-
ditatem tuam quam redemisti in magnitudine tua quos eduxisti
27 de Aegypto in manu forti recordare servorum tuorum Abraham
Isaac et Iacob ne aspicias duritiam populi huius et impietatem
28 atque peccatum ne forte dicant habitatores terrae de qua edu-
xisti nos non poterat Dominus introducere eos in terram quam
pollicitus est eis et oderat illos idcirco eduxit ut interficeret eos in
29 solitudine qui sunt populus tuus et hereditas tua quos eduxisti
in fortitudine tua magna et in brachio tuo extento
X in tempore illo dixit Dominus ad me dola tibi duas tabulas
lapideas sicut priores fuerunt et ascende ad me in montem fa-
2 ciesque arcam ligneam et scribam in tabulis verba quae fuerunt
3 in his quas ante confregisti ponesque eas in arca feci igitur ar-
cam de lignis setthim cumque dolassem duas tabulas lapideas
4 instar priorum ascendi in montem habens eas in manibus scrip-
sitque in tabulis iuxta id quod prius scripserat verba decem quae
locutus est Dominus ad vos in monte de medio ignis quando po-
5 pulus congregatus est et dedit eas mihi reversusque de monte
descendi et posui tabulas in arcam quam feceram quae hucus-
6 que ibi sunt sicut mihi praecepit Dominus filii autem Israhel
castra moverunt ex Beroth filiorum Iacan in Musera ubi Aaron
mortuus ac sepultus est pro quo sacerdotio functus est filius eius
7 Eleazar inde venerunt in Gadgad de quo loco profecti castra-
8 metati sunt in Ietabatha in terra aquarum atque torrentium eo
tempore separavit tribum Levi ut portaret arcam foederis Do-
mini et staret coram eo in ministerio ac benediceret in nomine
9 illius usque in praesentem diem quam ob rem non habuit Levi
partem neque possessionem cum fratribus suis quia ipse Domi-
10 nus possessio eius est sicut promisit ei Dominus Deus tuus ego
autem steti in monte sicut prius quadraginta diebus ac noctibus
exaudivitque me Dominus etiam hac vice et te perdere noluit
11 dixitque mihi vade et praecede populum ut ingrediatur et pos-
12 sideat terram quam iuravi patribus eorum ut traderem eis et
nunc Israhel quid Dominus Deus tuus petit a te nisi ut timeas
Dominum Deum tuum et ambules in viis eius et diligas eum ac
servias Domino Deo tuo in toto corde tuo et in tota anima tua
13 custodiasque mandata Domini et caerimonias eius quas ego ho-

die praecipio ut bene sit tibi en Domini Dei tui caelum est et 14
caelum caeli terra et omnia quae in ea sunt et tamen patribus 15
tuis conglutinatus est Dominus et amavit eos elegitque semen
eorum post eos id est vos de cunctis gentibus sicut hodie conpro-
batur circumcidite igitur praeputium cordis vestri et cervicem 16
vestram ne induretis amplius quia Dominus Deus vester ipse est 17
Deus deorum et Dominus dominantium Deus magnus et potens
et terribilis qui personam non accipit nec munera facit iudicium 18
pupillo et viduae amat peregrinum et dat ei victum atque vesti-
tum et vos ergo amate peregrinos quia et ipsi fuistis advenae in 19
terra Aegypti Dominum Deum tuum timebis et ei servies ipsi 20
adherebis iurabisque in nomine illius ipse est laus tua et Deus 21
tuus qui fecit tibi haec magnalia et terribilia quae viderunt oculi
tui in septuaginta animabus descenderunt patres tui in Aegyp- 22
tum et ecce nunc multiplicavit te Dominus Deus tuus sicut astra
caeli

ama itaque Dominum Deum tuum et observa praecepta eius **XI**
et caerimonias iudicia atque mandata omni tempore cognoscite 2
hodie quae ignorant filii vestri qui non viderunt disciplinam Do-
mini Dei vestri magnalia eius et robustam manum extentumque
brachium signa et opera quae fecit in medio Aegypti Pharao- 3
ni regi et universae terrae eius omnique exercitui Aegyptiorum 4
et equis ac curribus quomodo operuerint eos aquae Rubri maris
cum vos persequerentur et deleverit eos Dominus usque in prae-
sentem diem vobisque quae fecerit in solitudine donec veniretis 5
ad hunc locum et Dathan atque Abiram filiis Heliab qui fuit 6
filius Ruben quos aperto ore suo terra absorbuit cum domibus
et tabernaculis et universa substantia eorum quam habebant in
medio Israhelis oculi vestri viderunt omnia opera Domini magna 7
quae fecit ut custodiatis universa mandata illius quae ego hodie 8
praecipio vobis et possitis introire et possidere terram ad quam
ingredimini multoque in ea vivatis tempore quam sub iuramen- 9
to pollicitus est Dominus patribus vestris et semini eorum lacte
et melle manantem terra enim ad quam ingredieris possiden- 10
dam non est sicut terra Aegypti de qua existi ubi iacto semine
in hortorum morem aquae ducuntur inriguae sed montuosa est 11
et campestris de caelo expectans pluvias quam Dominus Deus 12
tuus semper invisit et oculi illius in ea sunt a principio anni us-
que ad finem eius si ergo oboedieritis mandatis meis quae hodie 13

praecipio vobis ut diligatis Dominum Deum vestrum et serviatis
14 ei in toto corde vestro et in tota anima vestra dabo pluviam
terrae vestrae temporivam et serotinam ut colligatis frumentum
15 et vinum et oleum faenum ex agris ad pascenda iumenta et ut
16 ipsi comedatis ac saturemini cavete ne forte decipiatur cor ve-
strum et recedatis a Domino serviatisque diis alienis et adoretis
17 eos iratusque Dominus claudat caelum et pluviae non descen-
dant nec terra det germen suum pereatisque velociter de terra
18 optima quam Dominus daturus est vobis ponite haec verba mea
in cordibus et in animis vestris et suspendite ea pro signo in ma-
19 nibus et inter vestros oculos conlocate docete filios vestros ut
illa meditentur quando sederis in domo tua et ambulaveris in via
20 et accubueris atque surrexeris scribes ea super postes et ian-
21 uas domus tuae ut multiplicentur dies tui et filiorum tuorum in
terra quam iuravit Dominus patribus tuis ut daret eis quamdiu
22 caelum inminet terrae si enim custodieritis mandata quae ego
praecipio vobis et feceritis ea ut diligatis Dominum Deum ve-
23 strum et ambuletis in omnibus viis eius adherentes ei disperdet
Dominus omnes gentes istas ante faciem vestram et possidebi-
24 tis eas quae maiores et fortiores vobis sunt omnis locus quem
calcaverit pes vester vester erit a deserto et Libano a flumine
magno Eufraten usque ad mare occidentale erunt termini vestri
25 nullus stabit contra vos terrorem vestrum et formidinem dabit
Dominus Deus vester super omnem terram quam calcaturi estis
26 sicut locutus est vobis en propono in conspectu vestro hodie
27 benedictionem et maledictionem benedictionem si oboedieritis
28 mandatis Domini Dei vestri quae ego praecipio vobis maledictio-
nem si non audieritis mandata Domini Dei vestri sed recesseritis
de via quam ego nunc ostendo vobis et ambulaveritis post deos
29 alienos quos ignoratis cum introduxerit te Dominus Deus tuus
in terram ad quam pergis habitandam pones benedictionem su-
30 per montem Garizim maledictionem super montem Hebal qui
sunt trans Iordanem post viam quae vergit ad solis occubitum
in terra Chananei qui habitat in campestribus contra Galgalam
31 quae est iuxta vallem tendentem et intrantem procul vos enim
transibitis Iordanem ut possideatis terram quam Dominus Deus
32 vester daturus est vobis et habeatis ac possideatis illam vide-
te ergo ut impleatis caerimonias atque iudicia quae ego hodie
ponam in conspectu vestro

haec sunt praecepta atque iudicia quae facere debetis in terra XII
quam Dominus Deus patrum tuorum daturus est tibi ut possi-
deas eam cunctis diebus quibus super humum gradieris subver- 2
tite omnia loca in quibus coluerunt gentes quas possessuri estis
deos suos super montes excelsos et colles et subter omne lignum
frondosum dissipate aras earum et confringite statuas lucos igne 3
conburite et idola comminuite disperdite nomina eorum de locis
illis non facietis ita Domino Deo vestro sed ad locum quem ele- 4, 5
gerit Dominus Deus vester de cunctis tribubus vestris ut ponat
nomen suum ibi et habitet in eo venietis et offeretis in illo loco 6
holocausta et victimas vestras decimas et primitias manuum ve-
strarum et vota atque donaria primogenita boum et ovium et 7
comedetis ibi in conspectu Domini Dei vestri ac laetabimini in
cunctis ad quae miseritis manum vos et domus vestrae in quibus
benedixerit vobis Dominus Deus vester non facietis ibi quae nos 8
hic facimus hodie singuli quod sibi rectum videtur neque enim 9
usque in praesens tempus venistis ad requiem et possessionem
quam Dominus Deus daturus est vobis transibitis Iordanem et 10
habitabitis in terram quam Dominus Deus vester daturus est vo-
bis ut requiescatis a cunctis hostibus per circuitum et absque ullo
timore habitetis in loco quem elegerit Dominus Deus vester ut 11
sit nomen eius in eo illuc omnia quae praecipio conferetis holo-
causta et hostias ac decimas et primitias manuum vestrarum et
quicquid praecipuum est in muneribus quae vovistis Domino ibi 12
epulabimini coram Domino Deo vestro vos filii ac filiae vestrae
famuli et famulae atque Levites qui in vestris urbibus commo-
rantur neque enim habet aliam partem et possessionem inter
vos cave ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris 13
sed in eo quem elegerit Dominus in una tribuum tuarum offeres 14
hostias et facies quaecumque praecipio tibi sin autem comede- 15
re volueris et te esus carnium delectarit occide et comede iuxta
benedictionem Domini Dei tui quam dedit tibi in urbibus tuis
sive inmundum fuerit hoc est maculatum et debile sive mundum
hoc est integrum et sine macula quod offerri licet sicut capream
et cervum comedes absque esu dumtaxat sanguinis quod super 16
terram quasi aquam effundes non poteris comedere in oppidis 17
tuis decimam frumenti et vini et olei tui primogenita armento-
rum et pecorum et omnia quae voveris et sponte offerre volueris
et primitias manuum tuarum sed coram Domino Deo tuo co- 18

medes ea in loco quem elegerit Dominus Deus tuus tu et filius
tuus ac filia servus et famula atque Levites qui manet in urbibus
tuis et laetaberis et reficieris coram Domino Deo tuo in cunctis
19 ad quae extenderis manum tuam cave ne derelinquas Leviten
20 omni tempore quo versaris in terra quando dilataverit Dominus
Deus tuus terminos tuos sicut locutus est tibi et volueris vesci
21 carnibus quas desiderat anima tua locus autem quem elegerit
Dominus Deus tuus ut sit nomen eius ibi si procul fuerit occi-
des de armentis et pecoribus quae habueris sicut praecepi tibi
22 et comedes in oppidis tuis ut tibi placet sicut comeditur caprea
et cervus ita vesceris eis et mundus et inmundus in commune
23 vescentur hoc solum cave ne sanguinem comedas sanguis enim
eorum pro anima est et idcirco non debes animam comedere cum
24, 25 carnibus sed super terram fundes quasi aquam ut sit tibi bene
et filiis tuis post te cum feceris quod placet in conspectu Domini
26 quae autem sanctificaveris et voveris Domino tolles et venies ad
27 locum quem elegerit Dominus et offeres oblationes tuas carnem
et sanguinem super altare Domini Dei tui sanguinem hostiarum
28 fundes in altari carnibus autem ipse vesceris observa et audi
omnia quae ego praecipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post
te in sempiternum cum feceris quod bonum est et placitum in
29 conspectu Domini Dei tui quando disperderit Dominus Deus
tuus ante faciem tuam gentes ad quas ingredieris possidendas et
30 possederis eas atque habitaveris in terra earum cave ne imiteris
eas postquam te fuerint introeunte subversae et requiras caeri-
monias earum dicens sicut coluerunt gentes istae deos suos ita
31 et ego colam non facies similiter Domino Deo tuo omnes enim
abominationes quas aversatur Dominus fecerunt diis suis offe-
32 rentes filios et filias et conburentes igne quod praecipio tibi hoc
tantum facito Domino nec addas quicquam nec minuas
XIII si surrexerit in medio tui prophetes aut qui somnium vidis-
2 se se dicat et praedixerit signum atque portentum et evenerit
quod locutus est et dixerit tibi eamus et sequamur deos alienos
3 quos ignoras et serviamus eis non audies verba prophetae il-
lius aut somniatoris quia temptat vos Dominus Deus vester ut
palam fiat utrum diligatis eum an non in toto corde et in tota
4 anima vestra Dominum Deum vestrum sequimini et ipsum ti-
mete mandata illius custodite et audite vocem eius ipsi servietis
5 et ipsi adherebitis propheta autem ille aut fictor somniorum in-

terficietur quia locutus est ut vos averteret a Domino Deo vestro
qui eduxit vos de terra Aegypti et redemit de domo servitutis ut
errare te faceret de via quam tibi praecepit Dominus Deus tuus
et auferes malum de medio tui si tibi voluerit persuadere fra- 6
ter tuus filius matris tuae aut filius tuus vel filia sive uxor quae
est in sinu tuo aut amicus quem diligis ut animam tuam clam
dicens eamus et serviamus diis alienis quos ignoras tu et patres
tui cunctarum in circuitu gentium quae iuxta vel procul sunt ab 7
initio usque ad finem terrae non adquiescas ei nec audias neque 8
parcat ei oculus tuus ut miserearis et occultes eum sed statim 9
interficies sit primum manus tua super eum et post te omnis po-
pulus mittat manum lapidibus obrutus necabitur quia voluit te 10
abstrahere a Domino Deo tuo qui eduxit te de terra Aegypti de
domo servitutis ut omnis Israhel audiens timeat et nequaquam 11
ultra faciat quippiam huius rei simile si audieris in una urbium 12
tuarum quas Dominus Deus tuus dabit tibi ad habitandum di-
centes aliquos egressi sunt filii Belial de medio tui et averterunt 13
habitatores urbis tuae atque dixerunt eamus et serviamus diis
alienis quos ignoratis quaere sollicite et diligenter rei veritate 14
perspecta si inveneris certum esse quod dicitur et abominatio-
nem hanc opere perpetratam statim percuties habitatores urbis 15
illius in ore gladii et delebis eam omniaque quae in illa sunt us-
que ad pecora quicquid etiam supellectilis fuerit congregabis in 16
medium platearum eius et cum ipsa civitate succendes ita ut
universa consumas Domino Deo tuo et sit tumulus sempiternus
non aedificabitur amplius et non adherebit de illo anathema- 17
te quicquam in manu tua ut avertatur Dominus ab ira furoris
sui et misereatur tui multiplicetque te sicut iuravit patribus tuis
quando audieris vocem Domini Dei tui custodiens omnia prae- 18
cepta eius quae ego praecipio tibi hodie ut facias quod placitum
est in conspectu Domini Dei tui

filii estote Domini Dei vestri non vos incidetis nec facietis cal- **XIV**
vitium super mortuo quoniam populus sanctus es Domino Deo 2
tuo et te elegit ut sis ei in populum peculiarem de cunctis gen-
tibus quae sunt super terram ne comedatis quae inmunda sunt 3
hoc est animal quod comedere debetis bovem et ovem et capram 4
cervum capream bubalum tragelaphum pygargon orygem came- 5
lopardalum omne animal quod in duas partes ungulam findit 6
et ruminat comedetis de his autem quae ruminant et ungulam 7

non findunt haec comedere non debetis camelum leporem choero-
gyllium quia ruminant et non dividunt ungulam inmunda erunt
8 vobis sus quoque quoniam dividit ungulam et non ruminat in-
munda erit carnibus eorum non vescemini et cadavera non tan-
9 getis haec comedetis ex omnibus quae morantur in aquis quae
10 habent pinnulas et squamas comedite quae absque pinnulis et
11 squamis sunt ne comedatis quia inmunda sunt omnes aves mun-
12 das comedite inmundas ne comedatis aquilam scilicet et grypem
13, 14 et alietum ixon et vulturem ac milvum iuxta genus suum et
15 omne corvini generis strutionem ac noctuam et larum atque
16, 17 accipitrem iuxta genus suum herodium et cycnum et ibin ac
18 mergulum porphirionem et nycticoracem onocrotalum et cha-
radrium singula in genere suo upupam quoque et vespertilionem
19 et omne quod reptat et pinnulas habet inmundum erit nec come-
20, 21 detur omne quod mundum est comedite quicquid morticinum
est ne vescamini ex eo peregrino qui intra portas tuas est da
ut comedat aut vende ei quia tu populus sanctus Domini Dei
22 tui es non coques hedum in lacte matris suae decimam partem
separabis de cunctis frugibus tuis quae nascuntur in terra per
23 annos singulos et comedes in conspectu Domini Dei tui in loco
quem elegerit ut in eo nomen illius invocetur decimam frumenti
tui et vini et olei et primogenita de armentis et ovibus tuis ut
24 discas timere Dominum Deum tuum omni tempore cum autem
longior fuerit via et locus quem elegerit Dominus Deus tuus tibi-
25 que benedixerit nec potueris ad eum haec cuncta portare vendes
omnia et in pretium rediges portabisque manu tua et proficisceris
26 ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus et emes ex eadem
pecunia quicquid tibi placuerit sive ex armentis sive ex ovibus
vinum quoque et siceram et omne quod desiderat anima tua et
comedes coram Domino Deo tuo et epulaberis tu et domus tua
27 et Levita qui intra portas tuas est cave ne derelinquas eum quia
28 non habet aliam partem in possessione tua anno tertio separa-
bis aliam decimam ex omnibus quae nascuntur tibi eo tempore
29 et repones intra ianuas tuas venietque Levites qui aliam non ha-
bet partem nec possessionem tecum et peregrinus et pupillus ac
vidua qui intra portas tuas sunt et comedent et saturabuntur ut
benedicat tibi Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum
tuarum quae feceris

XV, 2 septimo anno facies remissionem quae hoc ordine celebrabi-

tur cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo repe-
tere non poterit quia annus remissionis est Domini a peregrino 3
et advena exiges civem et propinquum repetendi non habes po-
testatem et omnino indigens et mendicus non erit inter vos ut 4
benedicat tibi Dominus in terra quam traditurus est tibi in pos-
sessionem si tamen audieris vocem Domini Dei tui et custodieris 5
universa quae iussit et quae ego hodie praecipio tibi benedicet
tibi ut pollicitus est fenerabis gentibus multis et ipse a nullo 6
accipies mutuum dominaberis nationibus plurimis et tui nemo
dominabitur si unus de fratribus tuis qui morantur intra portas 7
civitatis tuae in terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi
ad paupertatem venerit non obdurabis cor tuum nec contrahes
manum sed aperies eam pauperi et dabis mutuum quod eum 8
indigere perspexeris cave ne forte subripiat tibi impia cogitatio 9
et dicas in corde tuo adpropinquat septimus annus remissionis
et avertas oculos a paupere fratre tuo nolens ei quod postulat
mutuum commodare ne clamet contra te ad Dominum et fiat
tibi in peccatum sed dabis ei nec ages quippiam callide in eius 10
necessitatibus sublevandis ut benedicat tibi Dominus Deus tuus
in omni tempore et in cunctis ad quae manum miseris non dee- 11
runt pauperes in terra habitationis tuae idcirco ego praecipio tibi
ut aperias manum fratri tuo egeno et pauperi qui tecum versa-
tur in terra cum tibi venditus fuerit frater tuus hebraeus aut 12
hebraea et sex annis servierit tibi in septimo anno dimittes eum
liberum et quem libertate donaveris nequaquam vacuum abire 13
patieris sed dabis viaticum de gregibus et de area et torculari 14
tuo quibus Dominus Deus tuus benedixerit tibi memento quod 15
et ipse servieris in terra Aegypti et liberaverit te Dominus Deus
tuus et idcirco ego nunc praecipiam tibi sin autem dixerit nolo 16
egredi eo quod diligat te et domum tuam et bene sibi apud te
esse sentiat adsumes subulam et perforabis aurem eius in ian- 17
ua domus tuae et serviet tibi usque in aeternum ancillae quoque
similiter facies non avertes ab eis oculos tuos quando dimiseris 18
eos liberos quoniam iuxta mercedem mercennarii per sex an-
nos servivit tibi ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in cunctis
operibus quae agis de primogenitis quae nascuntur in armentis 19
et ovibus tuis quicquid sexus est masculini sanctificabis Domi-
no Deo tuo non operaberis in primogenito bovis et non tondebis
primogenita ovium in conspectu Domini Dei tui comedes ea per 20

annos singulos in loco quem elegerit Dominus tu et domus tua
21 sin autem habuerit maculam et vel claudum fuerit vel caecum
aut in aliqua parte deforme vel debile non immolabitur Domino
22 Deo tuo sed intra portas urbis tuae comedes illud tam mundus
23 quam inmundus similiter vescentur eis quasi caprea et cervo hoc
solum observabis ut sanguinem eorum non comedas sed effundas
in terram quasi aquam
XVI observa mensem novarum frugum et verni primum temporis
ut facias phase Domino Deo tuo quoniam in isto mense eduxit
2 te Dominus Deus tuus de Aegypto nocte immolabisque phase
Domino Deo tuo de ovibus et de bubus in loco quem elegerit
3 Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi non comedes in
eo panem fermentatum septem diebus comedes absque fermento
adflictionis panem quoniam in pavore egressus es de Aegypto ut
memineris diei egressionis tuae de Aegypto omnibus diebus vitae
4 tuae non apparebit fermentum in omnibus terminis tuis septem
diebus et non manebit de carnibus eius quod immolatum est ve-
5 speri in die primo mane non poteris immolare phase in qualibet
6 urbium tuarum quas Dominus Deus tuus daturus est tibi sed
in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius
ibi immolabis phase vesperi ad solis occasum quando egressus
7 es de Aegypto et coques et comedes in loco quem elegerit Do-
minus Deus tuus maneque consurgens vades in tabernacula tua
8 sex diebus comedes azyma et in die septimo quia collecta est
9 Domini Dei tui non facies opus septem ebdomadas numerabis
10 tibi ab ea die qua falcem in segetem miseris et celebrabis diem
festum ebdomadarum Domino Deo tuo oblationem spontaneam
manus tuae quam offeres iuxta benedictionem Domini Dei tui
11 et epulaberis coram Domino Deo tuo tu et filius tuus et filia tua
et servus tuus et ancilla et Levites qui est intra portas tuas et
advena ac pupillus et vidua qui morantur vobiscum in loco quem
12 elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi et recor-
daberis quoniam servus fueris in Aegypto custodiesque ac facies
13 quae praecepta sunt sollemnitatem quoque tabernaculorum ce-
lebrabis per septem dies quando collegeris de area et torculari
14 fruges tuas et epulaberis in festivitate tua tu et filius tuus et
filia et servus tuus et ancilla Levites quoque et advena et pupil-
15 lus ac vidua qui intra portas tuas sunt septem diebus Domino
Deo tuo festa celebrabis in loco quem elegerit Dominus benedi-

cetque tibi Dominus Deus tuus in cunctis frugibus tuis et in om-
ni opere manuum tuarum erisque in laetitia tribus vicibus per 16
annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu Domini
Dei tui in loco quem elegerit in sollemnitate azymorum et in sol-
lemnitate ebdomadarum et in sollemnitate tabernaculorum non
apparebit ante Dominum vacuus sed offeret unusquisque secun- 17
dum quod habuerit iuxta benedictionem Domini Dei sui quam
dederit ei iudices et magistros constitues in omnibus portis tuis 18
quas Dominus Deus tuus dederit tibi per singulas tribus tuas ut
iudicent populum iusto iudicio nec in alteram partem declinent 19
non accipies personam nec munera quia munera excaecant ocu-
los sapientium et mutant verba iustorum iuste quod iustum est 20
persequeris ut vivas et possideas terram quam Dominus Deus
tuus dederit tibi non plantabis lucum et omnem arborem iuxta 21
altare Domini Dei tui nec facies tibi atque constitues statuam 22
quae odit Dominus Deus tuus

non immolabis Domino Deo tuo bovem et ovem in quo est **XVII**
macula aut quippiam vitii quia abominatio est Domini Dei tui
cum repperti fuerint apud te intra unam portarum tuarum quas 2
Dominus Deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciant malum
in conspectu Domini Dei tui et transgrediantur pactum illius ut 3
vadant et serviant diis alienis et adorent eos solem et lunam et
omnem militiam caeli quae non praecepi et hoc tibi fuerit nun- 4
tiatum audiensque inquisieris diligenter et verum esse reppereris
et abominatio facta est in Israhel educes virum ac mulierem qui 5
rem sceleratissimam perpetrarunt ad portas civitatis tuae et la-
pidibus obruentur in ore duorum aut trium testium peribit qui 6
interficietur nemo occidatur uno contra se dicente testimonium
manus testium prima interficiet eum et manus reliqui populi ex- 7
trema mittetur ut auferas malum de medio tui si difficile et 8
ambiguum apud te iudicium esse perspexeris inter sanguinem et
sanguinem causam et causam lepram et non lepram et iudicum
intra portas tuas videris verba variari surge et ascende ad locum
quem elegerit Dominus Deus tuus veniesque ad sacerdotes levi- 9
tici generis et ad iudicem qui fuerit illo tempore quaeresque ab
eis qui indicabunt tibi iudicii veritatem et facies quodcumque 10
dixerint qui praesunt loco quem elegerit Dominus et docuerint
te iuxta legem eius sequeris sententiam eorum nec declinabis ad 11
dextram vel ad sinistram qui autem superbierit nolens oboedire 12

sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo et
decreto iudicis morietur homo ille et auferes malum de Israhel
13 cunctusque populus audiens timebit ut nullus deinceps intume-
14 scat superbia cum ingressus fueris terram quam Dominus Deus
tuus dabit tibi et possederis eam habitaverisque in illa et dixeris
constituam super me regem sicut habent omnes per circuitum
15 nationes eum constitues quem Dominus Deus tuus elegerit de
numero fratrum tuorum non poteris alterius gentis hominem re-
16 gem facere qui non sit frater tuus cumque fuerit constitutus non
multiplicabit sibi equos nec reducet populum in Aegyptum equi-
tatus numero sublevatus praesertim cum Dominus praeceperit
17 vobis ut nequaquam amplius per eandem viam revertamini non
habebit uxores plurimas quae inliciant animum eius neque ar-
18 genti et auri inmensa pondera postquam autem sederit in solio
regni sui describet sibi deuteronomium legis huius in volumine
19 accipiens exemplar a sacerdotibus leviticae tribus et habebit se-
cum legetque illud omnibus diebus vitae suae ut discat timere
Dominum Deum suum et custodire verba et caerimonias eius
20 quae lege praecepta sunt nec elevetur cor eius in superbiam su-
per fratres suos neque declinet in partem dextram vel sinistram
ut longo tempore regnet ipse et filii eius super Israhel

XVIII non habebunt sacerdotes et Levitae et omnes qui de eadem
tribu sunt partem et hereditatem cum reliquo Israhel quia sacri-
2 ficia Domini et oblationes eius comedent et nihil aliud accipient
de possessione fratrum suorum Dominus enim ipse est heredi-
3 tas eorum sicut locutus est illis hoc erit iudicium sacerdotum
a populo et ab his qui offerunt victimas sive bovem sive ovem
4 immolaverint dabunt sacerdoti armum ac ventriculum primi-
tias frumenti vini et olei et lanarum partem ex ovium tonsione
5 ipsum enim elegit Dominus Deus tuus de cunctis tribubus tuis
ut stet et ministret nomini Domini ipse et filii eius in sempiter-
6 num si exierit Levites de una urbium tuarum ex omni Israhel
in qua habitat et voluerit venire desiderans locum quem elegerit
7 Dominus ministrabit in nomine Dei sui sicut omnes fratres eius
8 Levitae qui stabunt eo tempore coram Domino partem ciborum
eandem accipiet quam et ceteri excepto eo quod in urbe sua ex
9 paterna ei successione debetur quando ingressus fueris terram
quam Dominus Deus tuus dabit tibi cave ne imitari velis abomi-
10 nationes illarum gentium nec inveniatur in te qui lustret filium

suum aut filiam ducens per ignem aut qui ariolos sciscitetur et
observet somnia atque auguria ne sit maleficus ne incantator 11
ne pythones consulat ne divinos et quaerat a mortuis veritatem
omnia enim haec abominatur Dominus et propter istiusmodi sce- 12
lera delebit eos in introitu tuo perfectus eris et absque macula 13
cum Domino Deo tuo gentes istae quarum possidebis terram 14
augures et divinos audiunt tu autem a Domino Deo tuo aliter
institutus es prophetam de gente tua et de fratribus tuis sicut 15
me suscitabit tibi Dominus Deus tuus ipsum audies ut petisti 16
a Domino Deo tuo in Horeb quando contio congregata est at-
que dixisti ultra non audiam vocem Domini Dei mei et ignem
hunc maximum amplius non videbo ne moriar et ait Dominus 17
mihi bene omnia sunt locuti prophetam suscitabo eis de medio 18
fratrum suorum similem tui et ponam verba mea in ore eius lo-
queturque ad eos omnia quae praecepero illi qui autem verba 19
eius quae loquetur in nomine meo audire noluerit ego ultor exi-
stam propheta autem qui arrogantia depravatus voluerit loqui 20
in nomine meo quae ego non praecepi illi ut diceret aut ex no-
mine alienorum deorum interficietur quod si tacita cogitatione 21
responderis quomodo possum intellegere verbum quod non est
locutus Dominus hoc habebis signum quod in nomine Domini 22
propheta ille praedixerit et non evenerit hoc Dominus non locu-
tus est sed per tumorem animi sui propheta confinxit et idcirco
non timebis eum

cum disperderit Dominus Deus tuus gentes quarum tibi tradi- **XIX**
turus est terram et possederis eam habitaverisque in urbibus eius
et in aedibus tres civitates separabis tibi in medio terrae quam 2
Dominus Deus tuus dabit tibi in possessionem sternens diligen- 3
ter viam et in tres aequaliter partes totam terrae tuae provinciam
divides ut habeat e vicino qui propter homicidium profugus est
quo possit evadere haec erit lex homicidae fugientis cuius vita 4
servanda est qui percusserit proximum suum nesciens et qui heri
et nudius tertius nullum contra eum habuisse odium conproba-
tur sed abisse simpliciter cum eo in silvam ad ligna caedenda 5
et in succisione lignorum securis fugerit manu ferrumque lapsum
de manubrio amicum eius percusserit et occiderit hic ad unam
supradictarum urbium confugiet et vivet ne forsitan proximus 6
eius cuius effusus est sanguis dolore stimulatus persequatur et
adprehendat eum si longior via fuerit et percutiat animam eius

qui non est reus mortis quia nullum contra eum qui occisus est
7 odium prius habuisse monstratur idcirco praecipio tibi ut tres
8 civitates aequalis inter se spatii dividas cum autem dilataverit
Dominus Deus tuus terminos tuos sicut iuravit patribus tuis et
9 dederit tibi cunctam terram quam eis pollicitus est si tamen
custodieris mandata eius et feceris quae hodie praecipio tibi ut
diligas Dominum Deum tuum et ambules in viis eius omni tempo-
re addes tibi tres alias civitates et supradictarum trium urbium
10 numerum duplicabis ut non effundatur sanguis innoxius in me-
dio terrae quam Dominus Deus tuus dabit tibi possidendam nec
11 sis sanguinis reus si quis autem odio habens proximum suum
insidiatus fuerit vitae eius surgensque percusserit illum et mor-
12 tuus fuerit fugeritque ad unam de supradictis urbibus mittent
seniores civitatis illius et arripient eum de loco effugii tradentque
13 in manu proximi cuius sanguis effusus est et morietur nec mise-
reberis eius et auferes innoxium sanguinem de Israhel ut bene sit
14 tibi non adsumes et transferes terminos proximi tui quos fixe-
runt priores in possessione tua quam Dominus Deus tuus dabit
15 tibi in terra quam acceperis possidendam non stabit testis unus
contra aliquem quicquid illud peccati et facinoris fuerit sed in ore
16 duorum aut trium testium stabit omne verbum si steterit testis
17 mendax contra hominem accusans eum praevaricationis stabunt
ambo quorum causa est ante Dominum in conspectu sacerdotum
18 et iudicum qui fuerint in diebus illis cumque diligentissime per-
scrutantes invenerint falsum testem dixisse contra fratrem suum
19 mendacium reddent ei sicut fratri suo facere cogitavit et auferes
20 malum de medio tui ut audientes ceteri timorem habeant et ne-
21 quaquam talia audeant facere non misereberis eius sed animam
pro anima oculum pro oculo dentem pro dente manum pro manu
pedem pro pede exiges

XX si exieris ad bellum contra hostes tuos et videris equitatum et
currus et maiorem quam tu habes adversarii exercitus multitudi-
nem non timebis eos quia Dominus Deus tuus tecum est qui edu-
2 xit te de terra Aegypti adpropinquante autem iam proelio stabit
3 sacerdos ante aciem et sic loquetur ad populum audi Israhel vos
hodie contra inimicos vestros pugnam committitis non pertime-
scat cor vestrum nolite metuere nolite cedere nec formidetis eos
4 quia Dominus Deus vester in medio vestri est et pro vobis con-
5 tra adversarios dimicabit ut eruat vos de periculo duces quoque

per singulas turmas audiente exercitu proclamabunt quis est ho-
mo qui aedificavit domum novam et non dedicavit eam vadat et
revertatur in domum suam ne forte moriatur in bello et alius
dedicet illam quis est homo qui plantavit vineam et necdum 6
eam fecit esse communem et de qua vesci omnibus liceat vadat
et revertatur in domum suam ne forte moriatur in bello et alius
homo eius fungatur officio quis est homo qui despondit uxorem 7
et non accepit eam vadat et revertatur in domum suam ne forte
moriatur in bello et alius homo accipiat eam his dictis addent 8
reliqua et loquentur ad populum quis est homo formidolosus et
corde pavido vadat et revertatur in domum suam ne pavere faciat
corda fratrum suorum sicut ipse timore perterritus est cumque 9
siluerint exercitus duces et finem loquendi fecerint unusquisque
suos ad bellandum cuneos praeparabit si quando accesseris ad 10
expugnandam civitatem offeres ei primum pacem si receperit 11
et aperuerit tibi portas cunctus populus qui in ea est salvabitur
et serviet tibi sub tributo sin autem foedus inire noluerint et 12
receperint contra te bellum obpugnabis eam cumque tradiderit 13
Dominus Deus tuus illam in manu tua percuties omne quod in
ea generis masculini est in ore gladii absque mulieribus et infan- 14
tibus iumentis et ceteris quae in civitate sunt omnem praedam
exercitui divides et comedes de spoliis hostium tuorum quae Do-
minus Deus tuus dederit tibi sic facies cunctis civitatibus quae 15
a te procul valde sunt et non sunt de his urbibus quas in posses-
sionem accepturus es de his autem civitatibus quae dabuntur 16
tibi nullum omnino permittes vivere sed interficies in ore gla- 17
dii Hettheum videlicet et Amorreum et Chananeum Ferezeum et
Eveum et Iebuseum sicut praecepit tibi Dominus Deus tuus ne 18
forte doceant vos facere cunctas abominationes quas ipsi operati
sunt diis suis et peccetis in Dominum Deum vestrum quando 19
obsederis civitatem multo tempore et munitionibus circumdede-
ris ut expugnes eam non succides arbores de quibus vesci potest
nec securibus per circuitum debes vastare regionem quoniam li-
gnum est et non homo nec potest bellantium contra te augere
numerum si qua autem ligna non sunt pomifera sed agrestia 20
et in ceteros apta usus succide et extrue machinas donec capias
civitatem quae contra te dimicat

quando inventum fuerit in terra quam Dominus Deus tuus **XXI**
daturus est tibi hominis cadaver occisi et ignoratur caedis reus

2 egredientur maiores natu et iudices tui et metientur a loco ca-
3 daveris singularum per circuitum spatia civitatum et quam vi-
ciniorem ceteris esse perspexerint seniores civitatis eius tollent
vitulam de armento quae non traxit iugum nec terram scidit vo-
4 mere et ducent eam ad vallem asperam atque saxosam quae
numquam arata est nec sementem recepit et caedent in ea cer-
5 vices vitulae accedentque sacerdotes filii Levi quos elegerit Do-
minus Deus tuus ut ministrent ei et benedicant in nomine eius
et ad verbum eorum omne negotium et quicquid mundum vel
6 inmundum est iudicetur et maiores natu civitatis illius ad in-
terfectum lavabuntque manus suas super vitulam quae in val-
7 le percussa est et dicent manus nostrae non effuderunt hunc
8 sanguinem nec oculi viderunt propitius esto populo tuo Israhel
quem redemisti Domine et non reputes sanguinem innocentem
in medio populi tui Israhel et auferetur ab eis reatus sanguinis
9 tu autem alienus eris ab innocentis cruore qui fusus est cum fe-
10 ceris quod praecepit Dominus si egressus fueris ad pugnam con-
tra inimicos tuos et tradiderit eos Dominus Deus tuus in manu
11 tua captivosque duxeris et videris in numero captivorum mu-
lierem pulchram et adamaveris eam voluerisque habere uxorem
12 introduces in domum tuam quae radet caesariem et circumcidet
13 ungues et deponet vestem in qua capta est sedensque in domo
tua flebit patrem et matrem suam uno mense et postea intrabis
14 ad eam dormiesque cum illa et erit uxor tua sin autem postea
non sederit animo tuo dimittes eam liberam nec vendere pote-
15 ris pecunia nec opprimere per potentiam quia humiliasti eam si
habuerit homo uxores duas unam dilectam et alteram odiosam
genuerintque ex eo liberos et fuerit filius odiosae primogenitus
16 volueritque substantiam inter filios suos dividere non poterit fi-
17 lium dilectae facere primogenitum et praeferre filio odiosae sed
filium odiosae agnoscet primogenitum dabitque ei de his quae
habuerit cuncta duplicia iste est enim principium liberorum eius
18 et huic debentur primogenita si genuerit homo filium contuma-
cem et protervum qui non audiat patris aut matris imperium et
19 coercitus oboedire contempserit adprehendent eum et ducent
20 ad seniores civitatis illius et ad portam iudicii dicentque ad eos
filius noster iste protervus et contumax est monita nostra au-
dire contemnit comesationibus vacat et luxuriae atque conviviis
21 lapidibus eum obruet populus civitatis et morietur ut auferatis

malum de medio vestri et universus Israhel audiens pertimescat
quando peccaverit homo quod morte plectendum est et adiudi- 22
catus morti adpensus fuerit in patibulo non permanebit cadaver 23
eius in ligno sed in eadem die sepelietur quia maledictus a Deo
est qui pendet in ligno et nequaquam contaminabis terram tuam
quam Dominus Deus tuus dederit tibi in possessionem

non videbis bovem fratris tui aut ovem errantem et praete- **XXII**
ribis sed reduces fratri tuo etiam si non est propinquus tuus 2
frater nec nosti eum duces in domum tuam et erunt apud te
quamdiu quaerat ea frater tuus et recipiat similiter facies de 3
asino et de vestimento et de omni re fratris tui quae perierit si
inveneris eam ne neglegas quasi alienam si videris asinum fratris 4
tui aut bovem cecidisse in via non despicies sed sublevabis cum
eo non induetur mulier veste virili nec vir utetur veste feminea 5
abominabilis enim apud Deum est qui facit haec si ambulans 6
per viam in arbore vel in terra nidum avis inveneris et matrem
pullis vel ovis desuper incubantem non tenebis eam cum filiis
sed abire patieris captos tenens filios ut bene sit tibi et longo 7
vivas tempore cum aedificaveris domum novam facies murum 8
tecti per circuitum ne effundatur sanguis in domo tua et sis reus
labente alio et in praeceps ruente non seres vineam tuam altero 9
semine ne et sementis quam sevisti et quae nascuntur ex vinea
pariter sanctificentur non arabis in bove simul et asino non in- 10, 11
dueris vestimento quod ex lana linoque contextum est funiculos 12
in fimbriis facies per quattuor angulos pallii tui quo operieris si 13
duxerit vir uxorem et postea eam odio habuerit quaesieritque 14
occasiones quibus dimittat eam obiciens ei nomen pessimum et
dixerit uxorem hanc accepi et ingressus ad eam non inveni vir-
ginem tollent eam pater et mater eius et ferent secum signa 15
virginitatis eius ad seniores urbis qui in porta sunt et dicet pa- 16
ter filiam meam dedi huic uxorem quam quia odit inponet ei 17
nomen pessimum ut dicat non inveni filiam tuam virginem et
ecce haec sunt signa virginitatis filiae meae expandent vestimen-
tum coram senibus civitatis adprehendentque senes urbis illius 18
virum et verberabunt illum condemnantes insuper centum siclis 19
argenti quos dabit patri puellae quoniam diffamavit nomen pes-
simum super virginem Israhel habebitque eam uxorem et non
poterit dimittere omni tempore vitae suae quod si verum est 20
quod obicit et non est in puella inventa virginitas eicient eam 21

extra fores domus patris sui et lapidibus obruent viri civitatis
eius et morietur quoniam fecit nefas in Israhel ut fornicaretur in
22 domo patris sui et auferes malum de medio tui si dormierit vir
cum uxore alterius uterque morientur id est adulter et adultera
23 et auferes malum de Israhel si puellam virginem desponderit vir
24 et invenerit eam aliquis in civitate et concubuerit cum illa edu-
ces utrumque ad portam civitatis illius et lapidibus obruentur
puella quia non clamavit cum esset in civitate vir quia humi-
25 liavit uxorem proximi sui et auferes malum de medio tui sin
autem in agro reppererit vir puellam quae desponsata est et ad-
26 prehendens concubuerit cum illa ipse morietur solus puella nihil
patietur nec est rea mortis quoniam sicut latro consurgit contra
fratrem suum et occidit animam eius ita et puella perpessa est
27, 28 sola erat in agro clamavit et nullus adfuit qui liberaret eam si
invenerit vir puellam virginem quae non habet sponsum et ad-
29 prehendens concubuerit cum ea et res ad iudicium venerit dabit
qui dormivit cum ea patri puellae quinquaginta siclos argenti et
habebit eam uxorem quia humiliavit illam non poterit dimittere
30 cunctis diebus vitae suae non accipiet homo uxorem patris sui
nec revelabit operimentum eius

XXIII non intrabit eunuchus adtritis vel amputatis testiculis et abs-
2 ciso veretro ecclesiam Domini non ingredietur mamzer hoc est
de scorto natus in ecclesiam Domini usque ad decimam genera-
3 tionem Ammanites et Moabites etiam post decimam generatio-
4 nem non intrabunt ecclesiam Domini in aeternum quia nolue-
runt vobis occurrere cum pane et aqua in via quando egressi estis
de Aegypto et quia conduxerunt contra te Balaam filium Beor
5 de Mesopotamiam Syriae ut malediceret tibi et noluit Dominus
Deus tuus audire Balaam vertitque maledictionem eius in bene-
6 dictionem tuam eo quod diligeret te non facies cum eis pacem
nec quaeres eis bona cunctis diebus vitae tuae in sempiternum
7 non abominaberis Idumeum quia frater tuus est nec Aegyptium
8 quia advena fuisti in terra eius qui nati fuerint ex eis tertia
9 generatione intrabunt ecclesiam Domini quando egressus fueris
adversus hostes tuos in pugnam custodies te ab omni re mala
10 si fuerit inter vos homo qui nocturno pollutus sit somnio egre-
11 dietur extra castra et non revertetur priusquam ad vesperam
12 lavetur aqua et post solis occasum regredietur in castra habe-
bis locum extra castra ad quem egrediaris ad requisita naturae

gerens paxillum in balteo cumque sederis fodies per circuitum et 13
egesta humo operies quo relevatus es Dominus enim Deus tuus 14
ambulat in medio castrorum ut eruat te et tradat tibi inimicos
tuos ut sint castra tua sancta et nihil in eis appareat foedita-
tis nec derelinquat te non trades servum domino suo qui ad te 15
confugerit habitabit tecum in loco qui ei placuerit et in una ur- 16
bium tuarum requiescet nec contristes eum non erit meretrix de 17
filiabus Israhel neque scortator de filiis Israhel non offeres mer- 18
cedem prostibuli nec pretium canis in domum Domini Dei tui
quicquid illud est quod voverint quia abominatio est utrumque
apud Dominum Deum tuum non fenerabis fratri tuo ad usuram 19
pecuniam nec fruges nec quamlibet aliam rem sed alieno fratri 20
autem tuo absque usura id quod indiget commodabis ut benedi-
cat tibi Dominus Deus tuus in omni opere tuo in terra ad quam
ingredieris possidendam cum voveris votum Domino Deo tuo 21
non tardabis reddere quia requiret illud Dominus Deus tuus et
si moratus fueris reputabit tibi in peccatum si nolueris polliceri 22
absque peccato eris quod autem semel egressum est de labiis 23
tuis observabis et facies sicut promisisti Domino Deo tuo et pro-
pria voluntate et ore tuo locutus es ingressus vineam proximi 24
tui comede uvas quantum tibi placuerit foras autem ne efferas
tecum si intraveris in segetem amici tui franges spicas et manu 25
conteres falce autem non metes

si acceperit homo uxorem et habuerit eam et non invenerit **XXIV**
gratiam ante oculos eius propter aliquam foeditatem scribet li-
bellum repudii et dabit in manu illius et dimittet eam de domo
sua cumque egressa alterum maritum duxerit et ille quoque 2, 3
oderit eam dederitque ei libellum repudii et dimiserit de domo
sua vel certe mortuus fuerit non poterit prior maritus recipere 4
eam in uxorem quia polluta est et abominabilis facta est coram
Domino ne peccare facias terram tuam quam Dominus Deus tuus
tibi tradiderit possidendam cum acceperit homo nuper uxorem 5
non procedet ad bellum nec ei quippiam necessitatis iniungetur
publicae sed vacabit absque culpa domui suae ut uno anno lae-
tetur cum uxore sua non accipies loco pignoris inferiorem et 6
superiorem molam quia animam suam adposuit tibi si depre- 7
hensus fuerit homo sollicitans fratrem suum de filiis Israhel et
vendito eo accipiens pretium interficietur et auferes malum de
medio tui observa diligenter ne incurras in plagam leprae sed 8

facies quaecumque docuerint te sacerdotes levitici generis iuxta
9 id quod praecepi eis et imple sollicite memementote quae fecerit
Dominus Deus vester Mariae in via cum egrederemini de Aegyp-
10 to cum repetes a proximo tuo rem aliquam quam debet tibi non
11 ingredieris domum eius ut pignus auferas sed stabis foris et ille
12 tibi proferet quod habuerit sin autem pauper est non pernoc-
13 tabit apud te pignus sed statim reddes ei ante solis occasum
ut dormiens in vestimento suo benedicat tibi et habeas iusti-
14 tiam coram Domino Deo tuo non negabis mercedem indigentis
et pauperis fratris tui sive advenae qui tecum moratur in terra
15 et intra portas tuas est sed eadem die reddes ei pretium laboris
sui ante solis occasum quia pauper est et ex eo sustentat animam
suam ne clamet contra te ad Dominum et reputetur tibi in pec-
16 catum non occidentur patres pro filiis nec filii pro patribus sed
17 unusquisque pro suo peccato morietur non pervertes iudicium
advenae et pupilli nec auferes pignoris loco viduae vestimentum
18 memento quod servieris in Aegypto et eruerit te Dominus Deus
19 tuus inde idcirco praecipio tibi ut facias hanc rem quando mes-
sueris segetem in agro tuo et oblitus manipulum reliqueris non
reverteris ut tollas eum sed advenam et pupillum et viduam au-
ferre patieris ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere
20 manuum tuarum si fruges colliges olivarum quicquid remanse-
rit in arboribus non reverteris ut colligas sed relinques advenae
21 pupillo ac viduae si vindemiaveris vineam tuam non colliges re-
manentes racemos sed cedent in usus advenae pupilli ac viduae
22 memento quod et tu servieris in Aegypto et idcirco praecipiam
tibi ut facias hanc rem
XXV si fuerit causa inter aliquos et interpellaverint iudices quem
iustum esse perspexerint illi iustitiae palmam dabunt quem im-
2 pium condemnabunt impietatis sin autem eum qui peccavit di-
gnum viderint plagis prosternent et coram se facient verberari
3 pro mensura peccati erit et plagarum modus ita dumtaxat ut
quadragenarium numerum non excedant ne foede laceratus ante
4 oculos tuos abeat frater tuus non ligabis os bovis terentis in
5 area fruges tuas quando habitaverint fratres simul et unus ex
eis absque liberis mortuus fuerit uxor defuncti non nubet alteri
6 sed accipiet eam frater eius et suscitabit semen fratris sui et
primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit ut non delea-
7 tur nomen eius ex Israhel sin autem noluerit accipere uxorem

fratris sui quae ei lege debetur perget mulier ad portam civi-
tatis et interpellabit maiores natu dicetque non vult frater viri
mei suscitare nomen fratris sui in Israhel nec me in coniugium
sumere statimque accersiri eum facient et interrogabunt si re- 8
sponderit nolo eam uxorem accipere accedet mulier ad eum co- 9
ram senioribus et tollet calciamentum de pede eius spuetque in
faciem illius et dicet sic fit homini qui non aedificat domum fra-
tris sui et vocabitur nomen illius in Israhel domus Disculciati 10
si habuerint inter se iurgium viri et unus contra alterum rixa- 11
ri coeperit volensque uxor alterius eruere virum suum de manu
fortioris miserit manum et adprehenderit verenda eius abscides 12
manum illius nec flecteris super eam ulla misericordia non habe- 13
bis in sacculo diversa pondera maius et minus nec erit in domo 14
tua modius maior et minor pondus habebis iustum et verum et 15
modius aequalis et verus erit tibi ut multo vivas tempore super
terram quam Dominus Deus tuus dederit tibi abominatur enim 16
Dominus eum qui facit haec et aversatur omnem iniustitiam me- 17
mento quae fecerit tibi Amalech in via quando egrediebaris ex
Aegypto quomodo occurrerit tibi et extremos agminis tui qui 18
lassi residebant ceciderit quando tu eras fame et labore confec-
tus et non timuerit Deum cum ergo Dominus Deus tuus dederit 19
tibi requiem et subiecerit cunctas per circuitum nationes in ter-
ra quam tibi pollicitus est delebis nomen eius sub caelo cave ne
obliviscaris

cumque intraveris terram quam Dominus Deus tuus tibi da- **XXVI**
turus est possidendam et obtinueris eam atque habitaveris in illa
tolles de cunctis frugibus primitias et pones in cartallo perges- 2
que ad locum quem Dominus Deus tuus elegerit ut ibi invocetur
nomen eius accedesque ad sacerdotem qui fuerit in diebus illis 3
et dices ad eum profiteor hodie coram Domino Deo tuo quod
ingressus sim terram pro qua iuravit patribus nostris ut daret
eam nobis suscipiensque sacerdos cartallum de manu eius po- 4
net ante altare Domini Dei tui et loqueris in conspectu Domini 5
Dei tui Syrus persequebatur patrem meum qui descendit in Ae-
gyptum et ibi peregrinatus est in paucissimo numero crevitque
in gentem magnam et robustam et infinitae multitudinis adfli- 6
xeruntque nos Aegyptii et persecuti sunt inponentes onera gra-
vissima et clamavimus ad Dominum Deum patrum nostrorum 7
qui exaudivit nos et respexit humilitatem nostram et laborem

8 atque angustias et eduxit nos de Aegypto in manu forti et bra-
9 chio extento in ingenti pavore in signis atque portentis et in-
troduxit ad locum istum et tradidit nobis terram lacte et melle
10 manantem et idcirco nunc offero primitias frugum terrae quam
dedit Dominus mihi et dimittes eas in conspectu Domini Dei tui
11 adorato Domino Deo tuo et epulaberis in omnibus bonis quae
Dominus Deus tuus dederit tibi et domui tuae tu et Levites et
12 advena qui tecum est quando conpleveris decimam cunctarum
frugum tuarum anno decimarum tertio dabis Levitae et advenae
et pupillo et viduae ut comedant intra portas tuas et saturentur
13 loquerisque in conspectu Domini Dei tui abstuli quod sanctifica-
tum est de domo mea et dedi illud Levitae et advenae pupillo et
viduae sicut iussisti mihi non praeterivi mandata tua nec sum
14 oblitus imperii non comedi ex eis in luctu meo nec separavi ea
in qualibet inmunditia nec expendi ex his quicquam in re fune-
bri oboedivi voci Domini Dei mei et feci omnia sicut praecepisti
15 mihi respice de sanctuario tuo de excelso caelorum habitaculo
et benedic populo tuo Israhel et terrae quam dedisti nobis si-
16 cut iurasti patribus nostris terrae lacte et melle mananti hodie
Dominus Deus tuus praecepit tibi ut facias mandata haec atque
iudicia et custodias et impleas ex toto corde tuo et ex tota anima
17 tua Dominum elegisti hodie ut sit tibi Deus et ambules in viis
eius et custodias caerimonias illius et mandata atque iudicia et
18 oboedias eius imperio et Dominus elegit te hodie ut sis ei popu-
lus peculiaris sicut locutus est tibi et custodias omnia praecepta
19 eius et faciat te excelsiorem cunctis gentibus quas creavit in lau-
dem et nomen et gloriam suam ut sis populus sanctus Domini
Dei tui sicut locutus est

XXVII praecepit autem Moses et seniores Israhel populo dicentes cu-
2 stodite omne mandatum quod praecipio vobis hodie cumque
transieritis Iordanem in terram quam Dominus Deus tuus dabit
3 tibi eriges ingentes lapides et calce levigabis eos ut possis in eis
scribere omnia verba legis huius Iordane transmisso ut introeas
terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi terram lacte et mel-
4 le manantem sicut iuravit patribus tuis quando ergo transieritis
Iordanem erige lapides quos ego hodie praecipio vobis in monte
5 Hebal et levigabis calce et aedificabis ibi altare Domino Deo
6 tuo de lapidibus quos ferrum non tetigit et de saxis informi-
bus et inpolitis et offeres super eo holocausta Domino Deo tuo

et immolabis hostias pacificas comedesque ibi et epulaberis co- 7
ram Domino Deo tuo et scribes super lapides omnia verba legis 8
huius plane et lucide dixeruntque Moses et sacerdotes levitici 9
generis ad omnem Israhelem adtende et audi Israhel hodie factus
es populus Domini Dei tui audies vocem eius et facies manda- 10
ta atque iustitias quas ego praecipio tibi praecepitque Moses 11
populo in die illo dicens hii stabunt ad benedicendum Domino 12
super montem Garizim Iordane transmisso Symeon Levi Iudas
Isachar Ioseph et Beniamin et e regione isti stabunt ad male- 13
dicendum in monte Hebal Ruben Gad et Aser Zabulon Dan et
Nepthalim et pronuntiabunt Levitae dicentque ad omnes viros 14
Israhel excelsa voce maledictus homo qui facit sculptile et con- 15
flatile abominationem Domini opus manuum artificum ponetque
illud in abscondito et respondebit omnis populus et dicet amen
maledictus qui non honorat patrem suum et matrem et dicet om- 16
nis populus amen maledictus qui transfert terminos proximi sui 17
et dicet omnis populus amen maledictus qui errare facit caecum 18
in itinere et dicet omnis populus amen maledictus qui pervertit 19
iudicium advenae pupilli et viduae et dicet omnis populus amen
maledictus qui dormit cum uxore patris sui et revelat operimen- 20
tum lectuli eius et dicet omnis populus amen maledictus qui 21
dormit cum omni iumento et dicet omnis populus amen male- 22
dictus qui dormit cum sorore sua filia patris sui sive matris suae
et dicet omnis populus amen maledictus qui dormit cum socru 23
sua et dicet omnis populus amen maledictus qui clam percus- 24
serit proximum suum et dicet omnis populus amen maledictus 25
qui accipit munera ut percutiat animam sanguinis innocentis et
dicet omnis populus amen maledictus qui non permanet in ser- 26
monibus legis huius nec eos opere perficit et dicet omnis populus
amen

sin autem audieris vocem Domini Dei tui ut facias atque cu- **XXVIII**
stodias omnia mandata eius quae ego praecipio tibi hodie faciet
te Dominus Deus tuus excelsiorem cunctis gentibus quae versan-
tur in terra venientque super te universae benedictiones istae 2
et adprehendent te si tamen praecepta eius audieris benedictus 3
tu in civitate et benedictus in agro benedictus fructus ventris 4
tui et fructus terrae tuae fructusque iumentorum tuorum greges
armentorum et caulae ovium tuarum benedicta horrea tua et 5
benedictae reliquiae tuae benedictus eris et ingrediens et egre- 6

7 diens dabit Dominus inimicos tuos qui consurgunt adversum te
corruentes in conspectu tuo per unam viam venient contra te et
8 per septem fugient a facie tua emittet Dominus benedictionem
super cellaria tua et super omnia opera manuum tuarum be-
9 nedicetque tibi in terra quam acceperis suscitabit te Dominus
sibi in populum sanctum sicut iuravit tibi si custodieris mandata
10 Domini Dei tui et ambulaveris in viis eius videbuntque omnes
terrarum populi quod nomen Domini invocatum sit super te et
11 timebunt te abundare te faciet Dominus omnibus bonis fructu
uteri tui et fructu iumentorum tuorum fructu terrae tuae quam
12 iuravit Dominus patribus tuis ut daret tibi aperiet Dominus the-
saurum suum optimum caelum ut tribuat pluviam terrae tuae in
tempore suo benedicet cunctis operibus manuum tuarum et fe-
13 nerabis gentibus multis et ipse a nullo fenus accipies constituet
te Dominus in caput et non in caudam et eris semper supra et
non subter si audieris mandata Domini Dei tui quae ego praeci-
14 pio tibi hodie et custodieris et feceris ac non declinaveris ab eis
nec ad dextram nec ad sinistram nec secutus fueris deos alienos
15 neque colueris eos quod si audire nolueris vocem Domini Dei tui
ut custodias et facias omnia mandata eius et caerimonias quas
ego praecipio tibi hodie venient super te omnes maledictiones
16 istae et adprehendent te maledictus eris in civitate maledic-
17 tus in agro maledictum horreum tuum et maledictae reliquiae
18 tuae maledictus fructus ventris tui et fructus terrae tuae ar-
19 menta boum tuorum et greges ovium tuarum maledictus eris
20 ingrediens et maledictus egrediens mittet Dominus super te fa-
mem et esuriem et increpationem in omnia opera tua quae facies
donec conterat te et perdat velociter propter adinventiones tuas
21 pessimas in quibus reliquisti me adiungat Dominus tibi pesti-
lentiam donec consumat te de terra ad quam ingredieris possi-
22 dendam percutiat te Dominus egestate febri et frigore ardore et
aestu et aere corrupto ac robigine et persequatur donec pereas
23 sit caelum quod supra te est aeneum et terra quam calcas ferrea
24 det Dominus imbrem terrae tuae pulverem et de caelo descendat
25 super te cinis donec conteraris tradat te Dominus corruentem
ante hostes tuos per unam viam egrediaris contra eos et per sep-
26 tem fugias et dispergaris per omnia regna terrae sitque cadaver
tuum in escam cunctis volatilibus caeli et bestiis terrae et non
27 sit qui abigat percutiat te Dominus ulcere Aegypti et parte cor-

poris per quam stercora digeruntur scabie quoque et prurigine
ita ut curari nequeas percutiat te Dominus amentia et caecitate 28
ac furore mentis et palpes in meridie sicut palpare solet caecus 29
in tenebris et non dirigas vias tuas omnique tempore calumniam
sustineas et opprimaris violentia nec habeas qui liberet te uxo- 30
rem accipias et alius dormiat cum ea domum aedifices et non
habites in ea plantes vineam et non vindemies eam bos tuus 31
immoletur coram te et non comedas ex eo asinus tuus rapiatur
in conspectu tuo et non reddatur tibi oves tuae dentur inimicis
tuis et non sit qui te adiuvet filii tui et filiae tuae tradantur al- 32
teri populo videntibus oculis tuis et deficientibus ad conspectum
eorum tota die et non sit fortitudo in manu tua fructus terrae 33
tuae et omnes labores tuos comedat populus quem ignoras et
sis semper calumniam sustinens et oppressus cunctis diebus et 34
stupens ad terrorem eorum quae videbunt oculi tui percutiat 35
te Dominus ulcere pessimo in genibus et in suris sanarique non
possis a planta pedis usque ad verticem tuum ducet Dominus 36
te et regem tuum quem constitueris super te in gentem quam
ignoras tu et patres tui et servies ibi diis alienis ligno et lapi-
di et eris perditus in proverbium ac fabulam omnibus populis 37
ad quos te introduxerit Dominus sementem multam iacies in 38
terram et modicum congregabis quia lucustae omnia devorabunt
vineam plantabis et fodies et vinum non bibes nec colliges ex ea 39
quippiam quoniam vastabitur vermibus olivas habebis in omni- 40
bus terminis tuis et non ungueris oleo quia defluent et peribunt
filios generabis et filias et non frueris eis quoniam ducentur in 41
captivitatem omnes arbores tuas et fruges terrae tuae robigo 42
consumet advena qui tecum versatur in terra ascendet super te 43
eritque sublimior tu autem descendes et eris inferior ipse fene- 44
rabit tibi et tu non fenerabis ei ipse erit in caput et tu eris in
caudam et venient super te omnes maledictiones istae et perse- 45
quentes adprehendent te donec intereas quia non audisti vocem
Domini Dei tui nec servasti mandata eius et caerimonias quas
praecepit tibi et erunt in te signa atque prodigia et in semine 46
tuo usque in sempiternum eo quod non servieris Domino Deo 47
tuo in gaudio cordisque laetitia propter rerum omnium abundan-
tiam servies inimico tuo quem inmittet Dominus tibi in fame 48
et siti et nuditate et omnium penuria et ponet iugum ferreum
super cervicem tuam donec te conterat adducet Dominus super 49

te gentem de longinquo et de extremis finibus terrae in simili-
tudinem aquilae volantis cum impetu cuius linguam intellegere
50 non possis gentem procacissimam quae non deferat seni nec
51 misereatur parvulo et devoret fructum iumentorum tuorum ac
fruges terrae tuae donec intereas et non relinquat tibi triticum
vinum et oleum armenta boum et greges ovium donec te disper-
52 dat et conterat in cunctis urbibus tuis et destruantur muri tui
firmi atque sublimes in quibus habebas fiduciam in omni terra
tua obsideberis intra portas tuas in omni terra quam dabit ti-
53 bi Dominus Deus tuus et comedes fructum uteri tui et carnes
filiorum et filiarum tuarum quas dedit tibi Dominus Deus tuus
54 in angustia et vastitate qua opprimet te hostis tuus homo deli-
catus in te et luxuriosus valde invidebit fratri suo et uxori quae
55 cubat in sinu suo ne det eis de carnibus filiorum suorum quas
comedet eo quod nihil habeat aliud in obsidione et penuria qua
56 vastaverint te inimici tui intra omnes portas tuas tenera mulier
et delicata quae super terram ingredi non valebat nec pedis vesti-
gium figere propter mollitiem et teneritudinem nimiam invidebit
57 viro suo qui cubat in sinu eius super filii et filiae carnibus et
inluvie secundarum quae egrediuntur de medio feminum eius et
super liberis qui eadem hora nati sunt comedent enim eos clam
propter rerum omnium penuriam in obsidione et vastitate qua
58 opprimet te inimicus tuus intra portas tuas nisi custodieris et
feceris omnia verba legis huius quae scripta sunt in hoc volumine
et timueris nomen eius gloriosum et terribile hoc est Dominum
59 Deum tuum augebit Dominus plagas tuas et plagas seminis tui
plagas magnas et perseverantes infirmitates pessimas et perpe-
60 tuas et convertet in te omnes adflictiones Aegypti quas timuisti
61 et adherebunt tibi insuper et universos languores et plagas quae
non sunt scriptae in volumine legis huius inducet Dominus super
62 te donec te conterat et remanebitis pauci numero qui prius era-
tis sicut astra caeli prae multitudine quoniam non audisti vocem
63 Domini Dei tui et sicut ante laetatus est Dominus super vos
bene vobis faciens vosque multiplicans sic laetabitur disperdens
vos atque subvertens ut auferamini de terra ad quam ingredieris
64 possidendam disperget te Dominus in omnes populos a summi-
tate terrae usque ad terminos eius et servies ibi diis alienis quos
65 et tu ignoras et patres tui lignis et lapidibus in gentibus quoque
illis non quiesces neque erit requies vestigio pedis tui dabit enim

tibi Dominus ibi cor pavidum et deficientes oculos et animam
maerore consumptam et erit vita tua quasi pendens ante te ti- 66
mebis nocte et die et non credes vitae tuae mane dices quis mihi 67
det vesperum et vespere quis mihi det mane propter cordis tui
formidinem qua terreberis et propter ea quae tuis videbis oculis
reducet te Dominus classibus in Aegyptum per viam de qua di- 68
xi tibi ut eam amplius non videres ibi venderis inimicis tuis in
servos et ancillas et non erit qui emat

haec sunt verba foederis quod praecepit Dominus Mosi ut fe- **XXIX**
riret cum filiis Israhel in terra Moab praeter illud foedus quod
cum eis pepigit in Horeb vocavitque Moses omnem Israhelem et 2
dixit ad eos vos vidistis universa quae fecit Dominus coram vobis
in terra Aegypti Pharaoni et omnibus servis eius universaeque
terrae illius temptationes magnas quas viderunt oculi tui signa 3
illa portentaque ingentia et non dedit Dominus vobis cor intel- 4
legens et oculos videntes et aures quae possint audire usque in
praesentem diem adduxi vos quadraginta annis per desertum 5
non sunt adtrita vestimenta vestra nec calciamenta pedum tuo-
rum vetustate consumpta sunt panem non comedistis vinum et 6
siceram non bibistis ut sciretis quia ego sum Dominus Deus ve-
ster et venistis ad locum hunc egressusque est Seon rex Esebon 7
et Og rex Basan occurrens nobis ad pugnam et percussimus eos
et tulimus terram eorum ac tradidimus possidendam Ruben et 8
Gad et dimidiae tribui Manasse custodite ergo verba pacti huius 9
et implete ea ut intellegatis universa quae facitis vos statis ho- 10
die cuncti coram Domino Deo vestro principes vestri ac tribus
et maiores natu atque doctores omnis populus Israhel liberi et 11
uxores vestrae et advena qui tecum moratur in castris exceptis
lignorum caesoribus et his qui conportant aquas ut transeas in 12
foedere Domini Dei tui et in iureiurando quod hodie Dominus
Deus tuus percutit tecum ut suscitet te sibi in populum et ipse 13
sit Deus tuus sicut locutus est tibi et sicut iuravit patribus tuis
Abraham Isaac et Iacob nec vobis solis ego hoc foedus ferio et 14
haec iuramenta confirmo sed cunctis praesentibus et absentibus 15
vos enim nostis ut habitaverimus in terra Aegypti et quomodo 16
transierimus per medium nationum quas transeuntes vidistis 17
abominationes et sordes id est idola eorum lignum et lapidem
argentum et aurum quae colebant ne forte sit inter vos vir aut 18
mulier familia aut tribus cuius cor aversum est hodie a Domi-

no Deo vestro ut vadat et serviat diis illarum gentium et sit
19 inter vos radix germinans fel et amaritudinem cumque audie-
rit verba iuramenti huius benedicat sibi in corde suo dicens pax
erit mihi et ambulabo in pravitate cordis mei et adsumat ebria
20 sitientem et Dominus non ignoscat ei sed tunc quam maxime
furor eius fumet et zelus contra hominem illum et sedeant super
eo omnia maledicta quae scripta sunt in hoc volumine et deleat
21 nomen eius sub caelo et consumat eum in perditionem ex omni-
bus tribubus Israhel iuxta maledictiones quae in libro legis huius
22 ac foederis continentur dicetque sequens generatio et filii qui
nascentur deinceps et peregrini qui de longe venerint videntes
plagas terrae illius et infirmitates quibus eam adflixerit Dominus
23 sulphure et salis ardore conburens ita ut ultra non seratur nec
virens quippiam germinet in exemplum subversionis Sodomae et
Gomorrae Adamae et Seboim quas subvertit Dominus in ira et
24 furore suo et dicent omnes gentes quare sic fecit Dominus terrae
25 huic quae est haec ira furoris eius inmensa et respondebunt quia
dereliquerunt pactum Domini quod pepigit cum patribus eorum
26 quando eduxit eos de terra Aegypti et servierunt diis alienis et
adoraverunt eos quos nesciebant et quibus non fuerant adtributi
27 idcirco iratus est furor Domini contra terram istam ut induceret
super eam omnia maledicta quae in hoc volumine scripta sunt
28 et eiecit eos de terra sua in ira et furore et indignatione maxima
29 proiecitque in terram alienam sicut hodie conprobatur abscon-
dita Domino Deo nostro quae manifesta sunt nobis et filiis nostris
usque in aeternum ut faciamus universa legis huius

XXX cum ergo venerint super te omnes sermones isti benedictio sive
maledictio quam proposui in conspectu tuo et ductus paenitudi-
ne cordis tui in universis gentibus in quas disperserit te Dominus
2 Deus tuus reversus fueris ad eum et oboedieris eius imperiis si-
cut ego hodie praecipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo et in
3 tota anima tua reducet Dominus Deus tuus captivitatem tuam
ac miserebitur tui et rursum congregabit te de cunctis populis in
4 quos te ante dispersit si ad cardines caeli fueris dissipatus inde
5 te retrahet Dominus Deus tuus et adsumet atque introducet in
terram quam possederunt patres tui et obtinebis eam et benedi-
cens tibi maioris numeri esse te faciet quam fuerunt patres tui
6 circumcidet Dominus Deus tuus cor tuum et cor seminis tui ut
diligas Dominum Deum tuum in toto corde tuo et in tota anima

tua et possis vivere omnes autem maledictiones has convertet 7
super inimicos tuos et eos qui oderunt te et persequuntur tu au- 8
tem reverteris et audies vocem Domini Dei tui faciesque universa
mandata quae ego praecipio tibi hodie et abundare te faciet Do- 9
minus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum in subole
uteri tui et in fructu iumentorum tuorum in ubertate terrae tuae
et in rerum omnium largitate revertetur enim Dominus ut gau-
deat super te in omnibus bonis sicut gavisus est in patribus tuis
si tamen audieris vocem Domini Dei tui et custodieris praecepta 10
eius et caerimonias quae in hac lege conscriptae sunt et revertaris
ad Dominum Deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua
mandatum hoc quod ego praecipio tibi hodie non supra te est 11
neque procul positum nec in caelo situm ut possis dicere quis 12
nostrum ad caelum valet conscendere ut deferat illud ad nos et
audiamus atque opere conpleamus neque trans mare positum ut 13
causeris et dicas quis e nobis transfretare poterit mare et illud
ad nos usque deferre ut possimus audire et facere quod praecep-
tum est sed iuxta te est sermo valde in ore tuo et in corde tuo 14
ut facias illum considera quod hodie proposuerim in conspectu 15
tuo vitam et bonum et e contrario mortem et malum ut diligas 16
Dominum Deum tuum et ambules in viis eius et custodias man-
data illius et caerimonias atque iudicia et vivas ac multiplicet te
benedicatque tibi in terra ad quam ingredieris possidendam sin 17
autem aversum fuerit cor tuum et audire nolueris atque errore
deceptus adoraveris deos alienos et servieris eis praedico tibi 18
hodie quod pereas et parvo tempore moreris in terra ad quam
Iordane transmisso ingredieris possidendam testes invoco hodie 19
caelum et terram quod proposuerim vobis vitam et mortem bo-
num et malum benedictionem et maledictionem elige ergo vitam
ut et tu vivas et semen tuum et diligas Dominum Deum tuum 20
atque oboedias voci eius et illi adhereas ipse est enim vita tua
et longitudo dierum tuorum ut habites in terra pro qua iuravit
Dominus patribus tuis Abraham Isaac et Iacob ut daret eam illis

abiit itaque Moses et locutus est omnia verba haec ad univer- **XXXI**
sum Israhel et dixit ad eos centum viginti annorum sum hodie 2
non possum ultra egredi et ingredi praesertim cum et Dominus
dixerit mihi non transibis Iordanem istum Dominus ergo Deus 3
tuus transibit ante te ipse delebit omnes gentes has in conspectu
tuo et possidebis eas et Iosue iste transibit ante te sicut locu-

4 tus est Dominus facietque Dominus eis sicut fecit Seon et Og
5 regibus Amorreorum et terrae eorum delebitque eos cum ergo
et hos tradiderit vobis similiter facietis eis sicut praecepi vobis
6 viriliter agite et confortamini nolite timere nec paveatis a con-
spectu eorum quia Dominus Deus tuus ipse est ductor tuus et
7 non dimittet nec derelinquet te vocavitque Moses Iosue et di-
xit ei coram omni Israhel confortare et esto robustus tu enim
introduces populum istum in terram quam daturum se patribus
8 eorum iuravit Dominus et tu eam sorte divides et Dominus qui
ductor vester est ipse erit tecum non dimittet nec derelinquet te
9 noli timere nec paveas scripsit itaque Moses legem hanc et tra-
didit eam sacerdotibus filiis Levi qui portabant arcam foederis
10 Domini et cunctis senioribus Israhelis praecepitque eis dicens
post septem annos anno remissionis in sollemnitate tabernaculo-
11 rum convenientibus cunctis ex Israhel ut appareant in conspec-
tu Domini Dei tui in loco quem elegerit Dominus leges verba
12 legis huius coram omni Israhel audientibus eis et in unum omni
populo congregato tam viris quam mulieribus parvulis et adve-
nis qui sunt intra portas tuas ut audientes discant et timeant
Dominum Deum vestrum et custodiant impleantque omnes ser-
13 mones legis huius filii quoque eorum qui nunc ignorant audire
possint et timeant Dominum Deum suum cunctis diebus quibus
versantur in terra ad quam vos Iordane transito pergitis obti-
14 nendam et ait Dominus ad Mosen ecce prope sunt dies mortis
tuae voca Iosue et state in tabernaculo testimonii ut praecipiam
ei abierunt ergo Moses et Iosue et steterunt in tabernaculo te-
15 stimonii apparuitque Dominus ibi in columna nubis quae stetit
16 in introitu tabernaculi dixitque Dominus ad Mosen ecce tu dor-
mies cum patribus tuis et populus iste consurgens fornicabitur
post deos alienos in terra ad quam ingredietur et habitabit in
ea ibi derelinquet me et irritum faciet foedus quod pepigi cum
17 eo et irascetur furor meus contra eum in die illo et derelinquam
eum et abscondam faciem meam ab eo et erit in devorationem
invenient eum omnia mala et adflictiones ita ut dicat in illo die
18 vere quia non est Deus mecum invenerunt me haec mala ego au-
tem abscondam et celabo faciem meam in die illo propter omnia
19 mala quae fecit quia secutus est deos alienos nunc itaque scri-
bite vobis canticum istud et docete filios Israhel ut memoriter
teneant et ore decantent et sit mihi carmen istud pro testimo-

nio inter filios Israhel introducam enim eum in terram pro qua 20
iuravi patribus eius lacte et melle manantem cumque comede-
rint et saturati crassique fuerint avertentur ad deos alienos et
servient eis et detrahent mihi et irritum facient pactum meum
postquam invenerint eum mala multa et adflictiones responde- 21
bit ei canticum istud pro testimonio quod nulla delebit oblivio
ex ore seminis tui scio enim cogitationes eius quae facturus sit
hodie antequam introducam eum in terram quam ei pollicitus
sum scripsit ergo Moses canticum et docuit filios Israhel prae- 22, 23
cepitque Iosue filio Nun et ait confortare et esto robustus tu
enim introduces filios Israhel in terram quam pollicitus sum et
ego ero tecum postquam ergo scripsit Moses verba legis huius 24
in volumine atque conplevit praecepit Levitis qui portabant ar- 25
cam foederis Domini dicens tollite librum istum et ponite eum 26
in latere arcae foederis Domini Dei vestri ut sit ibi contra te in
testimonio ego enim scio contentionem tuam et cervicem tuam 27
durissimam adhuc vivente me et ingrediente vobiscum semper
contentiose egistis contra Dominum quanto magis cum mortuus
fuero congregate ad me omnes maiores natu per tribus vestras 28
atque doctores et loquar audientibus eis sermones istos et invo-
cabo contra eos caelum et terram novi enim quod post mortem 29
meam inique agetis et declinabitis cito de via quam praecepi vo-
bis et occurrent vobis mala in extremo tempore quando feceritis
malum in conspectu Domini ut inritetis eum per opera man-
uum vestrarum locutus est ergo Moses audiente universo coetu 30
Israhel verba carminis huius et ad finem usque conplevit

audite caeli quae loquor audiat terra verba oris mei concre- **XXXII**, 2
scat in pluvia doctrina mea fluat ut ros eloquium meum quasi
imber super herbam et quasi stillae super gramina quia nomen 3
Domini invocabo date magnificentiam Deo nostro Dei perfec- 4
ta sunt opera et omnes viae eius iudicia Deus fidelis et absque
ulla iniquitate iustus et rectus peccaverunt ei non filii eius in 5
sordibus generatio prava atque perversa haecine reddis Domino 6
popule stulte et insipiens numquid non ipse est pater tuus qui
possedit et fecit et creavit te memento dierum antiquorum co- 7
gita generationes singulas interroga patrem tuum et adnuntiabit
tibi maiores tuos et dicent tibi quando dividebat Altissimus gen- 8
tes quando separabat filios Adam constituit terminos populorum
iuxta numerum filiorum Israhel pars autem Domini populus eius 9

10 Iacob funiculus hereditatis eius invenit eum in terra deserta in
loco horroris et vastae solitudinis circumduxit eum et docuit et
11 custodivit quasi pupillam oculi sui sicut aquila provocans ad
volandum pullos suos et super eos volitans expandit alas suas et
12 adsumpsit eum atque portavit in umeris suis Dominus solus dux
13 eius fuit et non erat cum eo deus alienus constituit eum super
excelsam terram ut comederet fructus agrorum ut sugeret mel de
14 petra oleumque de saxo durissimo butyrum de armento et lac
de ovibus cum adipe agnorum et arietum filiorum Basan et hir-
cos cum medulla tritici et sanguinem uvae biberet meracissimum
15 incrassatus est dilectus et recalcitravit incrassatus inpinguatus
dilatatus dereliquit Deum factorem suum et recessit a Deo salu-
16 tari suo provocaverunt eum in diis alienis et in abominationibus
17 ad iracundiam concitaverunt immolaverunt daemonibus et non
Deo diis quos ignorabant novi recentesque venerunt quos non
18 coluerunt patres eorum Deum qui te genuit dereliquisti et ob-
19 litus es Domini creatoris tui vidit Dominus et ad iracundiam
20 concitatus est quia provocaverunt eum filii sui et filiae et ait
abscondam faciem meam ab eis et considerabo novissima eorum
21 generatio enim perversa est et infideles filii ipsi me provocave-
runt in eo qui non erat Deus et inritaverunt in vanitatibus suis
et ego provocabo eos in eo qui non est populus et in gente stulta
22 inritabo illos ignis succensus est in furore meo et ardebit us-
que ad inferni novissima devorabitque terram cum germine suo
23 et montium fundamenta conburet congregabo super eos mala
24 et sagittas meas conplebo in eis consumentur fame et devora-
bunt eos aves morsu amarissimo dentes bestiarum inmittam in
25 eos cum furore trahentium super terram atque serpentium foris
vastabit eos gladius et intus pavor iuvenem simul ac virginem
26 lactantem cum homine sene dixi ubinam sunt cessare faciam ex
27 hominibus memoriam eorum sed propter iram inimicorum di-
stuli ne forte superbirent hostes eorum et dicerent manus nostra
28 excelsa et non Dominus fecit haec omnia gens absque consilio
29 est et sine prudentia utinam saperent et intellegerent ac novissi-
30 ma providerent quomodo persequatur unus mille et duo fugent
decem milia nonne ideo quia Deus suus vendidit eos et Dominus
31 conclusit illos non enim est Deus noster ut deus eorum et inimici
32 nostri sunt iudices de vinea Sodomorum vinea eorum et de su-
33 burbanis Gomorrae uva eorum uva fellis et botri amarissimi fel

draconum vinum eorum et venenum aspidum insanabile nonne 34
haec condita sunt apud me et signata in thesauris meis mea est 35
ultio et ego retribuam in tempore ut labatur pes eorum iuxta est
dies perditionis et adesse festinant tempora iudicabit Dominus 36
populum suum et in servis suis miserebitur videbit quod infir-
mata sit manus et clausi quoque defecerint residuique consumpti
sint et dicet ubi sunt dii eorum in quibus habebant fiduciam de 37, 38
quorum victimis comedebant adipes et bibebant vinum libami-
num surgant et opitulentur vobis et in necessitate vos protegant
videte quod ego sim solus et non sit alius deus praeter me ego 39
occidam et ego vivere faciam percutiam et ego sanabo et non
est qui de manu mea possit eruere levabo ad caelum manum 40
meam et dicam vivo ego in aeternum si acuero ut fulgur gla- 41
dium meum et arripuerit iudicium manus mea reddam ultionem
hostibus meis et his qui oderunt me retribuam inebriabo sagit- 42
tas meas sanguine et gladius meus devorabit carnes de cruore
occisorum et de captivitate nudati inimicorum capitis laudate 43
gentes populum eius quia sanguinem servorum suorum ulcisce-
tur et vindictam retribuet in hostes eorum et propitius erit terrae
populi sui venit ergo Moses et locutus est omnia verba cantici 44
huius in auribus populi ipse et Iosue filius Nun conplevitque 45
omnes sermones istos loquens ad universum Israhel et dixit ad 46
eos ponite corda vestra in omnia verba quae ego testificor vobis
hodie ut mandetis ea filiis vestris custodire et facere et imple-
re universa quae scripta sunt legis huius quia non in cassum 47
praecepta sunt vobis sed ut singuli in eis viverent quae facientes
longo perseveretis tempore in terra ad quam Iordane transmisso
ingredimini possidendam locutusque est Dominus ad Mosen in 48
eadem die dicens ascende in montem istum Abarim id est tran- 49
situum in montem Nebo qui est in terra Moab contra Hiericho
et vide terram Chanaan quam ego tradam filiis Israhel obtinen-
dam et morere in monte quem conscendens iungeris populis tuis 50
sicut mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor et adpositus
populis suis quia praevaricati estis contra me in medio filiorum 51
Israhel ad aquas Contradictionis in Cades deserti Sin et non sanc-
tificastis me inter filios Israhel e contra videbis terram et non 52
ingredieris in eam quam ego dabo filiis Israhel

haec est benedictio qua benedixit Moses homo Dei filiis Isra- **XXXIII**
hel ante mortem suam et ait Dominus de Sina venit et de Seir 2

ortus est nobis apparuit de monte Pharan et cum eo sanctorum
3 milia in dextera eius ignea lex dilexit populos omnes sancti in
manu illius sunt et qui adpropinquant pedibus eius accipient de
4 doctrina illius legem praecepit nobis Moses hereditatem multi-
5 tudinis Iacob erit apud rectissimum rex congregatis principibus
6 populi cum tribubus Israhel vivat Ruben et non moriatur et
7 sit parvus in numero haec est Iudae benedictio audi Domine
vocem Iudae et ad populum suum introduc eum manus eius pu-
8 gnabunt pro eo et adiutor illius contra adversarios eius erit Levi
quoque ait perfectio tua et doctrina tua viro sancto tuo quem
probasti in Temptatione et iudicasti ad aquas Contradictionis
9 qui dixit patri suo et matri suae nescio vos et fratribus suis igno-
ro illos et nescierunt filios suos hii custodierunt eloquium tuum
10 et pactum tuum servaverunt iudicia tua o Iacob et legem tuam
o Israhel ponent thymiama in furore tuo et holocaustum super
11 altare tuum benedic Domine fortitudini eius et opera manuum
illius suscipe percute dorsa inimicorum eius et qui oderunt eum
12 non consurgant et Beniamin ait amantissimus Domini habita-
bit confidenter in eo quasi in thalamo tota die morabitur et inter
13 umeros illius requiescet Ioseph quoque ait de benedictione Do-
14 mini terra eius de pomis caeli et rore atque abysso subiacente de
15 pomis fructuum solis ac lunae de vertice antiquorum montium
16 de pomis collium aeternorum et de frugibus terrae et plenitudi-
ne eius benedictio illius qui apparuit in rubo veniat super caput
17 Ioseph et super verticem nazarei inter fratres suos quasi primo-
geniti tauri pulchritudo eius cornua rinocerotis cornua illius in
ipsis ventilabit gentes usque ad terminos terrae hae sunt multi-
18 tudines Ephraim et haec milia Manasse et Zabulon ait laetare
19 Zabulon in exitu tuo et Isachar in tabernaculis tuis populos ad
montem vocabunt ibi immolabunt victimas iustitiae qui inunda-
tionem maris quasi lac sugent et thesauros absconditos harena-
20 rum et Gad ait benedictus in latitudine Gad quasi leo requievit
21 cepitque brachium et verticem et vidit principatum suum quod
in parte sua doctor esset repositus qui fuit cum principibus po-
22 puli et fecit iustitias Domini et iudicium suum cum Israhel Dan
23 quoque ait Dan catulus leonis fluet largiter de Basan et Nep-
thalim dixit Nepthalim abundantia perfruetur et plenus erit be-
24 nedictione Domini mare et meridiem possidebit Aser quoque
ait benedictus in filiis Aser sit placens fratribus suis tinguat in

oleo pedem suum ferrum et aes calciamentum eius sicut dies 25
iuventutis tuae ita et senectus tua non est alius ut Deus rectis- 26
simi ascensor caeli auxiliator tuus magnificentia eius discurrunt
nubes habitaculum eius sursum et subter brachia sempiterna 27
eiciet a facie tua inimicum dicetque conterere habitabit Israhel 28
confidenter et solus oculus Iacob in terra frumenti et vini cae-
lique caligabunt rore beatus tu Israhel quis similis tui popule 29
qui salvaris in Domino scutum auxilii tui et gladius gloriae tuae
negabunt te inimici tui et tu eorum colla calcabis

ascendit ergo Moses de campestribus Moab super montem **XXXIV**
Nebo in verticem Phasga contra Hiericho ostenditque ei Domi-
nus omnem terram Galaad usque Dan et universum Nepthalim 2
terramque Ephraim et Manasse et omnem terram usque ad mare
Novissimum et australem partem et latitudinem campi Hiericho 3
civitatis Palmarum usque Segor dixitque Dominus ad eum haec 4
est terra pro qua iuravi Abraham Isaac et Iacob dicens semini
tuo dabo eam vidisti eam oculis tuis et non transibis ad illam
mortuusque est ibi Moses servus Domini in terra Moab iubente 5
Domino et sepelivit eum in valle terrae Moab contra Phogor et 6
non cognovit homo sepulchrum eius usque in praesentem diem
Moses centum et viginti annorum erat quando mortuus est non 7
caligavit oculus eius nec dentes illius moti sunt fleveruntque 8
eum filii Israhel in campestribus Moab triginta diebus et con-
pleti sunt dies planctus lugentium Mosen Iosue vero filius Nun 9
repletus est spiritu sapientiae quia Moses posuit super eum ma-
nus suas et oboedierunt ei filii Israhel feceruntque sicut praecepit
Dominus Mosi et non surrexit propheta ultra in Israhel sicut 10
Moses quem nosset Dominus facie ad faciem in omnibus signis 11
atque portentis quae misit per eum ut faceret in terra Aegyp-
ti Pharaoni et omnibus servis eius universaeque terrae illius et 12
cunctam manum robustam magnaque mirabilia quae fecit Moses
coram universo Israhel

THE BOOK OF JOSHUA.

I Et factum est ut post mortem Mosi servi Domini lo-
queretur Dominus ad Iosue filium Nun ministrum Mosi
2 et diceret ei Moses servus meus mortuus est surge et
transi Iordanem istum tu et omnis populus tecum in
3 terram quam ego dabo filiis Israhel omnem locum quem cal-
caverit vestigium pedis vestri vobis tradam sicut locutus sum
4 Mosi a deserto et Libano usque ad fluvium magnum Eufraten
omnis terra Hettheorum usque ad mare Magnum contra solis oc-
5 casum erit terminus vester nullus vobis poterit resistere cunctis
diebus vitae tuae sicut fui cum Mose ero et tecum non dimit-
6 tam nec derelinquam te confortare et esto robustus tu enim
sorte divides populo huic terram pro qua iuravi patribus suis
7 ut traderem eam illis confortare igitur et esto robustus valde
ut custodias et facias omnem legem quam praecepit tibi Moses
servus meus ne declines ab ea ad dextram vel ad sinistram ut
8 intellegas cuncta quae agis non recedat volumen legis huius de
ore tuo sed meditaberis in eo diebus ac noctibus ut custodias
et facias omnia quae scripta sunt in eo tunc diriges viam tuam
9 et intelleges eam ecce praecipio tibi confortare et esto robustus
noli metuere et noli timere quoniam tecum est Dominus Deus
10 tuus in omnibus ad quaecumque perrexeris praecepitque Iosue
principibus populi dicens transite per medium castrorum et im-
11 perate populo ac dicite praeparate vobis cibaria quoniam post
diem tertium transibitis Iordanem et intrabitis ad possidendam
12 terram quam Dominus Deus vester daturus est vobis Rubenitis
13 quoque et Gadditis et dimidiae tribui Manasse ait mementote
sermonis quem praecepit vobis Moses famulus Domini dicens Do-
14 minus Deus vester dedit vobis requiem et omnem terram uxores
vestrae et filii ac iumenta manebunt in terra quam tradidit vobis
Moses trans Iordanem vos autem transite armati ante fratres ve-
15 stros omnes fortes manu et pugnate pro eis donec det requiem
Dominus fratribus vestris sicut et vobis dedit et possideant ip-

si quoque terram quam Dominus Deus vester daturus est eis et
sic revertemini in terram possessionis vestrae et habitabitis in
ea quam vobis dedit Moses famulus Domini trans Iordanem con-
tra solis ortum responderuntque ad Iosue atque dixerunt omnia 16
quae praecepisti nobis faciemus et quocumque miseris ibimus si- 17
cut oboedivimus in cunctis Mosi ita oboediemus et tibi tantum
sit Dominus Deus tecum sicut fuit cum Mose qui contradixerit 18
ori tuo et non oboedierit cunctis sermonibus quos praeceperis ei
moriatur tu tantum confortare et viriliter age

misit ergo Iosue filius Nun de Setthim duos viros explorato- **II**
res abscondito et dixit eis ite et considerate terram urbemque
Hiericho qui pergentes ingressi sunt domum mulieris meretricis
nomine Raab et quieverunt apud eam nuntiatumque est regi 2
Hiericho et dictum ecce viri ingressi sunt huc per noctem de filiis
Israhel ut explorarent terram misitque rex Hiericho ad Raab 3
dicens educ viros qui venerunt ad te et ingressi sunt domum
tuam exploratores quippe sunt et omnem terram considerare ve-
nerunt tollensque mulier viros abscondit et ait fateor venerunt 4
ad me sed nesciebam unde essent cumque porta clauderetur in 5
tenebris et illi pariter exierunt nescio quo abierunt persequimi-
ni cito et conprehendetis eos ipsa autem fecit ascendere viros 6
in solarium domus suae operuitque eos lini stipula quae ibi erat
hii autem qui missi fuerant secuti sunt eos per viam quae ducit 7
ad vadum Iordanis illisque egressis statim porta clausa est ne- 8
cdum obdormierant qui latebant et ecce mulier ascendit ad eos
et ait novi quod tradiderit Dominus vobis terram etenim inruit 9
in nos terror vester et elanguerunt omnes habitatores terrae au- 10
divimus quod siccaverit Dominus aquas maris Rubri ad vestrum
introitum quando egressi estis ex Aegypto et quae feceritis duo-
bus Amorreorum regibus qui erant trans Iordanem Seon et Og
quos interfecistis et haec audientes pertimuimus et elanguit cor 11
nostrum nec remansit in nobis spiritus ad introitum vestrum Do-
minus enim Deus vester ipse est Deus in caelo sursum et in terra
deorsum nunc ergo iurate mihi per Dominum ut quomodo ego 12
feci vobiscum misericordiam ita et vos faciatis cum domo patris
mei detisque mihi signum verum et salvetis patrem meum et 13
matrem fratres ac sorores meas et omnia quae eorum sunt et
eruatis animas nostras de morte qui responderunt ei anima no- 14
stra sit pro vobis in mortem si tamen non prodideris nos cumque

tradiderit nobis Dominus terram faciemus in te misericordiam et
15 veritatem dimisit ergo eos per funem de fenestra domus enim
16 eius herebat muro dixitque ad eos ad montana conscendite ne
forte occurrant vobis revertentes ibique latete diebus tribus do-
17 nec redeant et sic ibitis per viam vestram qui dixerunt ad eam
18 innoxii erimus a iuramento hoc quo adiurasti nos si ingredien-
tibus nobis terram signum fuerit funiculus iste coccineus et liga-
veris eum in fenestra per quam nos dimisisti et patrem tuum ac
matrem fratresque et omnem cognationem tuam congregaveris
19 in domum tuam qui ostium domus tuae egressus fuerit sanguis
ipsius erit in caput eius et nos erimus alieni cunctorum autem
sanguis qui tecum fuerint in domo redundabit in caput nostrum
20 si eos aliquis tetigerit quod si nos prodere volueris et sermonem
istum proferre in medium erimus mundi ab hoc iuramento quo
21 adiurasti nos et illa respondit sicut locuti estis ita fiat dimit-
tensque eos ut pergerent adpendit funiculum coccineum in fene-
22 stra illi vero ambulantes pervenerunt ad montana et manserunt
ibi tres dies donec reverterentur qui fuerant persecuti quaeren-
23 tes enim per omnem viam non reppererunt eos quibus urbem
ingressis reversi sunt et descenderunt exploratores de monte et
Iordane transmisso venerunt ad Iosue filium Nun narraveruntque
24 ei omnia quae acciderant sibi atque dixerunt tradidit Dominus
in manus nostras omnem terram hanc et timore prostrati sunt
cuncti habitatores eius

III igitur Iosue de nocte consurgens movit castra egredientesque
de Setthim venerunt ad Iordanem ipse et omnes filii Israhel et
2 morati sunt ibi per tres dies quibus evolutis transierunt praeco-
3 nes per castrorum medium et clamare coeperunt quando videri-
tis arcam foederis Domini Dei vestri et sacerdotes stirpis leviticae
portantes eam vos quoque consurgite et sequimini praecedentes
4 sitque inter vos et arcam spatium cubitorum duum milium ut
procul videre possitis et nosse per quam viam ingrediamini quia
prius non ambulastis per eam et cavete ne adpropinquetis ad ar-
5 cam dixitque Iosue ad populum sanctificamini cras enim faciet
6 Dominus inter vos mirabilia et ait ad sacerdotes tollite arcam
foederis et praecedite populum qui iussa conplentes tulerunt et
7 ambulaverunt ante eos dixitque Dominus ad Iosue hodie inci-
piam exaltare te coram omni Israhel ut sciant quod sicut cum
8 Mosi fui ita et tecum sim tu autem praecipe sacerdotibus qui

portant arcam foederis et dic eis cum ingressi fueritis partem
aquae Iordanis state in ea dixitque Iosue ad filios Israhel ac- 9
cedite huc et audite verba Domini Dei vestri et rursum in hoc 10
inquit scietis quod Dominus Deus vivens in medio vestri est et
disperdat in conspectu vestro Chananeum Hettheum Eveum et
Ferezeum Gergeseum quoque et Amorreum et Iebuseum ecce 11
arca foederis Domini omnis terrae antecedet vos per Iordanem
parate duodecim viros de tribubus Israhel singulos per singu- 12
las tribus et cum posuerint vestigia pedum suorum sacerdotes 13
qui portant arcam Domini Dei universae terrae in aquis Iordanis
aquae quae inferiores sunt decurrent atque deficient quae autem
desuper veniunt in una mole consistent igitur egressus est po- 14
pulus de tabernaculis suis ut transirent Iordanem et sacerdotes
qui portabant arcam foederis pergebant ante eum ingressisque 15
eis Iordanem et pedibus eorum tinctis in parte aquae cum Ior-
danis autem ripas alvei sui tempore messis impleret steterunt 16
aquae descendentes in uno loco et instar montis intumescentes
apparebant procul ab urbe quae vocatur Adom usque ad locum
Sarthan quae autem inferiores erant in mare Solitudinis quod
nunc vocatur Mortuum descenderunt usquequo omnino defice-
rent populus autem incedebat contra Iordanem et sacerdotes 17
qui portabant arcam foederis Domini stabant super siccam hu-
mum in medio Iordanis accincti omnisque populus per arentem
alveum transiebat

quibus transgressis dixit Dominus ad Iosue elige duodecim **IV**, 2
viros singulos per singulas tribus et praecipe eis ut tollant de 3
medio Iordanis alveo ubi steterunt sacerdotum pedes duodecim
durissimos lapides quos ponetis in loco castrorum ubi fixeritis
hac nocte tentoria vocavitque Iosue duodecim viros quos elege- 4
rat de filiis Israhel singulos de tribubus singulis et ait ad eos 5
ite ante arcam Domini Dei vestri ad Iordanis medium et portate
singuli singulos lapides in umeris vestris iuxta numerum filiorum
Israhel ut sit signum inter vos et quando interrogaverint vos fi- 6
lii vestri cras dicentes quid sibi volunt isti lapides respondebitis 7
eis defecerunt aquae Iordanis ante arcam foederis Domini cum
transiret eum idcirco positi sunt lapides isti in monumentum fi-
liorum Israhel usque in aeternum fecerunt ergo filii Israhel sicut 8
eis praecepit Iosue portantes de medio Iordanis alveo duodecim
lapides ut ei Dominus imperarat iuxta numerum filiorum Israhel

usque ad locum in quo castrametati sunt ibique posuerunt eos
9 alios quoque duodecim lapides posuit Iosue in medio Iordanis al-
veo ubi steterunt sacerdotes qui portabant arcam foederis et sunt
10 ibi usque in praesentem diem sacerdotes autem qui portabant
arcam stabant in Iordanis medio donec omnia conplerentur quae
Iosue ut loqueretur ad populum praeceperat Dominus et dixerat
11 ei Moses festinavitque populus et transiit cumque transissent
omnes transivit et arca Domini sacerdotesque pergebant ante
12 populum filii quoque Ruben et Gad et dimidiae tribus Manasse
13 armati praecedebant filios Israhel sicut eis praeceperat Moses et
quadraginta pugnatorum milia per turmas et cuneos incedebant
14 per plana atque campestria urbis Hiericho in illo die magnifi-
cavit Dominus Iosue coram omni Israhel ut timerent eum sicut
15, 16 timuerant Mosen dum adviveret dixitque ad eum praecipe sa-
cerdotibus qui portant arcam foederis ut ascendant de Iordane
17, 18 qui praecepit eis dicens ascendite de Iordane cumque ascendis-
sent portantes arcam foederis Domini et siccam humum calcare
coepissent reversae sunt aquae in alveum suum et fluebant sicut
19 ante consueverant populus autem ascendit de Iordane decimo
mensis primi die et castrametati sunt in Galgalis contra orien-
20 talem plagam urbis Hiericho duodecim quoque lapides quos de
21 Iordanis alveo sumpserant posuit Iosue in Galgalis et dixit ad
filios Israhel quando interrogaverint filii vestri cras patres suos
22 et dixerint eis quid sibi volunt isti lapides docebitis eos atque
23 dicetis per arentem alveum transivit Israhel Iordanem istum sic-
cante Domino Deo vestro aquas eius in conspectu vestro donec
24 transiretis sicut fecerat prius in mari Rubro quod siccavit donec
25 transiremus ut discant omnes terrarum populi fortissimam Do-
mini manum et ut vos timeatis Dominum Deum vestrum omni
tempore

V postquam ergo audierunt omnes reges Amorreorum qui habi-
tabant trans Iordanem ad occidentalem plagam et cuncti reges
Chanaan qui propinqua possidebant Magno mari loca quod sic-
casset Dominus fluenta Iordanis coram filiis Israhel donec tran-
sirent dissolutum est cor eorum et non remansit in eis spiritus
2 timentium introitum filiorum Israhel eo tempore ait Dominus
ad Iosue fac tibi cultros lapideos et circumcide secundo filios Isra-
3 hel fecit quod iusserat Dominus et circumcidit filios Israhel in
4 colle Praeputiorum haec autem causa est secundae circumcisio-

nis omnis populus qui egressus est ex Aegypto generis masculini
universi bellatores viri mortui sunt in deserto per longissimos
viae circuitus qui omnes circumcisi erant populus autem qui 5
natus est in deserto per quadraginta annos itineris latissimae 6
solitudinis incircumcisus fuit donec consumerentur qui non au-
dierant vocem Domini et quibus ante iuraverat ut ostenderet eis
terram lacte et melle manantem horum filii in locum successe- 7
runt patrum et circumcisi sunt ab Iosue quia sicut nati fuerant in
praeputio erant nec eos in via aliquis circumciderat postquam 8
autem omnes circumcisi sunt manserunt in eodem castrorum lo-
co donec sanarentur dixitque Dominus ad Iosue hodie abstuli 9
obprobrium Aegypti a vobis vocatumque est nomen loci illius
Galgala usque in praesentem diem manseruntque filii Israhel in 10
Galgalis et fecerunt phase quartadecima die mensis ad vesperum
in campestribus Hiericho et comederunt de frugibus terrae die 11
altero azymos panes et pulentam eiusdem anni defecitque man- 12
na postquam comederunt de frugibus terrae nec usi sunt ultra
illo cibo filii Israhel sed comederunt de frugibus praesentis anni
terrae Chanaan cum autem esset Iosue in agro urbis Hiericho 13
levavit oculos et vidit virum stantem contra se et evaginatum
tenentem gladium perrexitque ad eum et ait noster es an adver-
sariorum qui respondit nequaquam sed sum princeps exercitus 14
Domini et nunc venio cecidit Iosue pronus in terram et adorans 15
ait quid dominus meus loquitur ad servum suum solve inquit 16
calciamentum de pedibus tuis locus enim in quo stas sanctus est
fecitque Iosue ut sibi fuerat imperatum

Hiericho autem clausa erat atque munita timore filiorum Isra- **VI**
hel et nullus egredi audebat aut ingredi dixitque Dominus ad 2
Iosue ecce dedi in manus tuas Hiericho et regem eius omnesque
fortes viros circuite urbem cuncti bellatores semel per diem sic 3
facietis sex diebus septimo autem die sacerdotes tollant septem 4
bucinas quarum usus est in iobeleo et praecedant arcam foede-
ris septiesque circuibitis civitatem et sacerdotes clangent bucinis
cumque insonuerit vox tubae longior atque concisior et in auribus 5
vestris increpuerit conclamabit omnis populus vociferatione ma-
xima et muri funditus corruent civitatis ingredienturque singuli
per locum contra quem steterint vocavit ergo Iosue filius Nun 6
sacerdotes et dixit ad eos tollite arcam foederis et septem alii
sacerdotes tollant septem iobeleorum bucinas et incedant ante

7 arcam Domini ad populum quoque ait vadite et circuite civi-
8 tatem armati praecedentes arcam Domini cumque Iosue verba
finisset et septem sacerdotes septem bucinis clangerent ante ar-
9 cam foederis Domini omnisque praecederet armatus exercitus
reliquum vulgus arcam sequebatur ac bucinis omnia concrepa-
10 bant praeceperat autem Iosue populo dicens non clamabitis nec
audietur vox vestra neque ullus sermo ex ore vestro egredietur
11 donec veniat dies in quo dicam vobis clamate et vociferamini cir-
cuivit ergo arca Domini civitatem semel per diem et reversa in
12 castra mansit ibi igitur Iosue de nocte consurgente tulerunt sa-
13 cerdotes arcam Domini et septem ex eis septem bucinas quarum
in iobeleis usus est praecedebantque arcam Domini ambulantes
atque clangentes et armatus populus ibat ante eos vulgus au-
14 tem reliquum sequebatur arcam et bucinis personabat circum-
ieruntque civitatem secundo die semel et reversi sunt in castra
15 sic fecerunt sex diebus die autem septimo diluculo consurgentes
16 circumierunt urbem sicut dispositum erat septies cumque septi-
mo circuitu clangerent bucinis sacerdotes dixit Iosue ad omnem
17 Israhel vociferamini tradidit enim vobis Dominus civitatem sit-
que civitas haec anathema et omnia quae in ea sunt Domino sola
Raab meretrix vivat cum universis qui cum ea in domo sunt abs-
18 condit enim nuntios quos direximus vos autem cavete ne de his
quae praecepta sunt quippiam contingatis et sitis praevaricatio-
nis rei et omnia castra Israhel sub peccato sint atque turbentur
19 quicquid autem auri et argenti fuerit et vasorum aeneorum ac
20 ferri Domino consecretur repositum in thesauris eius igitur om-
ni vociferante populo et clangentibus tubis postquam in aures
multitudinis vox sonitusque increpuit muri ilico corruerunt et
ascendit unusquisque per locum qui contra se erat ceperuntque
21 civitatem et interfecerunt omnia quae erant in ea a viro usque
ad mulierem ab infante usque ad senem boves quoque et oves
22 et asinos in ore gladii percusserunt duobus autem viris qui ex-
ploratores missi fuerant dixit Iosue ingredimini domum mulieris
meretricis et producite eam omniaque quae illius sunt sicut illi
23 iuramento firmastis ingressique iuvenes eduxerunt Raab et pa-
rentes eius fratres quoque et cunctam supellectilem ac cognatio-
24 nem illius et extra castra Israhel manere fecerunt urbem autem
et omnia quae in ea sunt succenderunt absque argento et auro
et vasis aeneis ac ferro quae in aerarium Domini consecrarunt

Raab vero meretricem et domum patris eius atque omnia quae 25
habebat fecit Iosue vivere et habitaverunt in medio Israhel usque
in praesentem diem eo quod absconderit nuntios quos miserat ut
explorarent Hiericho in tempore illo inprecatus est Iosue dicens
maledictus vir coram Domino qui suscitaverit et aedificaverit ci- 26
vitatem Hiericho in primogenito suo fundamenta illius iaciat et
in novissimo liberorum ponat portas eius fuit ergo Dominus cum 27
Iosue et nomen eius in omni terra vulgatum est

filii autem Israhel praevaricati sunt mandatum et usurpave- **VII**
runt de anathemate nam Achan filius Charmi filii Zabdi filii Zare
de tribu Iuda tulit aliquid de anathemate iratusque est Dominus
contra filios Israhel cumque mitteret Iosue de Hiericho viros 2
contra Ahi quae est iuxta Bethaven ad orientalem plagam oppi-
di Bethel dixit eis ascendite et explorate terram qui praecepta
conplentes exploraverunt Ahi et reversi dixerunt ei non ascen- 3
dat omnis populus sed duo vel tria milia virorum pergant et
deleant civitatem quare omnis populus frustra vexatur contra
hostes paucissimos ascenderunt ergo tria milia pugnatores qui 4
statim terga vertentes percussi sunt a viris urbis Ahi et corrue- 5
runt ex eis triginta et sex homines persecutique sunt eos adver-
sarii de porta usque Sabarim et ceciderunt per prona fugientes
pertimuitque cor populi et instar aquae liquefactum est Iosue 6
vero scidit vestimenta sua et cecidit pronus in terram coram arca
Domini usque ad vesperum tam ipse quam omnes senes Israhel
miseruntque pulverem super capita sua et dixit Iosue heu Do- 7
mine Deus quid voluisti transducere populum istum Iordanem
fluvium ut traderes nos in manus Amorrei et perderes utinam ut
coepimus mansissemus trans Iordanem mi Domine Deus quid 8
dicam videns Israhelem hostibus suis terga vertentem audient 9
Chananei et omnes habitatores terrae ac pariter conglobati cir-
cumdabunt nos atque delebunt nomen nostrum de terra et quid
facies magno nomini tuo dixitque Dominus ad Iosue surge cur 10
iaces pronus in terra peccavit Israhel et praevaricatus est pac- 11
tum meum tuleruntque de anathemate et furati sunt atque men-
titi et absconderunt inter vasa sua nec poterit Israhel stare ante 12
hostes suos eosque fugiet quia pollutus est anathemate non ero
ultra vobiscum donec conteratis eum qui huius sceleris reus est
surge sanctifica populum et dic eis sanctificamini in crastinum 13
haec enim dicit Dominus Deus Israhel anathema in medio tui est

Israhel non poteris stare coram hostibus tuis donec deleatur ex
14 te qui hoc contaminatus est scelere accedetisque mane singuli
per tribus vestras et quamcumque tribum sors invenerit accedet
per cognationes suas et cognatio per domos domusque per viros
15 et quicumque ille in hoc facinore fuerit deprehensus conburetur
igni cum omni substantia sua quoniam praevaricatus est pactum
16 Domini et fecit nefas in Israhel surgens itaque Iosue mane ad-
17 plicavit Israhel per tribus suas et inventa est tribus Iuda quae
cum iuxta familias suas esset oblata inventa est familia Zarai
18 illam quoque per viros offerens repperit Zabdi cuius domum in
singulos dividens viros invenit Achan filium Charmi filii Zabdi
19 filii Zare de tribu Iuda et ait ad Achan fili mi da gloriam Do-
mino Deo Israhel et confitere atque indica mihi quid feceris ne
20 abscondas responditque Achan Iosue et dixit ei vere ego pecca-
21 vi Domino Deo Israhel et sic et sic feci vidi enim inter spolia
pallium coccineum valde bonum et ducentos siclos argenti regu-
lamque auream quinquaginta siclorum et concupiscens abstuli et
abscondi in terra contra medium tabernaculi mei argentumque
22 fossa humo operui misit ergo Iosue ministros qui currentes ad
tabernaculum illius reppererunt cuncta abscondita in eodem lo-
23 co et argentum simul auferentesque de tentorio tulerunt ea ad
Iosue et ad omnes filios Israhel proiecerunt que ante Dominum
24 tollens itaque Iosue Achan filium Zare argentumque et pallium
et auream regulam filiosque eius et filias boves et asinos et oves
ipsumque tabernaculum et cunctam supellectilem et omnis Isra-
25 hel cum eo duxerunt eos ad vallem Achor ubi dixit Iosue quia
turbasti nos exturbet te Dominus in die hac lapidavitque eum
omnis Israhel et cuncta quae illius erant igne consumpta sunt
26 congregaverunt quoque super eum acervum magnum lapidum
qui permanet usque in praesentem diem et aversus est furor Do-
mini ab eis vocatumque est nomen loci illius vallis Achor usque
hodie

VIII dixit autem Dominus ad Iosue ne timeas neque formides tolle
tecum omnem multitudinem pugnatorum et consurgens ascende
in oppidum Ahi ecce tradidi in manu tua regem eius et popu-
2 lum urbemque et terram faciesque urbi Ahi et regi eius sicut
fecisti Hiericho et regi illius praedam vero et omnia animantia
3 diripietis vobis pone insidias urbi post eam surrexitque Iosue
et omnis exercitus bellatorum cum eo ut ascenderent in Ahi et

electa triginta milia virorum fortium misit nocte praecepitque 4
eis dicens ponite insidias post civitatem nec longius recedatis et
eritis omnes parati ego autem et reliqua multitudo quae mecum 5
est accedemus ex adverso contra urbem cumque exierint contra
nos sicut ante fecimus fugiemus et terga vertemus donec perse- 6
quentes ab urbe longius protrahantur putabunt enim fugere nos
sicut prius nobis ergo fugientibus et illis sequentibus consur- 7
getis de insidiis et vastabitis civitatem tradetque eam Dominus
Deus vester in manus vestras cumque ceperitis succendite eam 8
sic omnia facietis ut iussi dimisitque eos et perrexerunt ad insi- 9
diarum locum sederuntque inter Bethel et Ahi ad occidentalem
plagam urbis Ahi Iosue autem nocte illa in medio mansit popu-
li surgensque diluculo recensuit socios et ascendit cum senio- 10
ribus in fronte exercitus vallatus auxilio pugnatorum cumque 11
venissent et ascendissent ex adverso civitatis steterunt ad sep-
tentrionalem urbis plagam inter quam et eos vallis media erat
quinque milia autem viros elegerat et posuerat in insidiis inter 12
Bethaven et Ahi ex occidentali parte eiusdem civitatis omnis 13
vero reliquus exercitus ad aquilonem aciem dirigebat ita ut no-
vissimi multitudinis occidentalem plagam urbis adtingerent abiit
ergo Iosue nocte illa et stetit in vallis medio quod cum vidis- 14
set rex Ahi festinavit mane et egressus est cum omni exercitu
civitatis direxitque aciem contra desertum ignorans quod post
tergum laterent insidiae Iosue vero et omnis Israhel cesserunt 15
loco simulantes metum et fugientes per viam solitudinis at il- 16
li vociferantes pariter et se mutuo cohortantes persecuti sunt
eos cumque recessissent a civitate et ne unus quidem in urbe 17
Ahi et Bethel remansisset qui non persequeretur Israhel sicut
eruperant aperta oppida relinquentes dixit Dominus ad Iosue 18
leva clypeum qui in manu tua est contra urbem Ahi quoniam
tibi tradam eam cumque elevasset clypeum ex adverso civitatis 19
insidiae quae latebant surrexerunt confestim et pergentes ad ci-
vitatem ceperunt et succenderunt eam viri autem civitatis qui 20
persequebantur Iosue respicientes et videntes fumum urbis ad
caelum usque conscendere non potuerunt ultra huc illucque dif-
fugere praesertim cum hii qui simulaverant fugam et tendebant
ad solitudinem contra persequentes fortissime restitissent vi- 21
densque Iosue et omnis Israhel quod capta esset civitas et fumus
urbis ascenderet reversus percussit viros Ahi siquidem et illi qui 22

ceperant et succenderant civitatem egressi ex urbe contra suos
medios hostium ferire coeperunt cum ergo ex utraque parte ad-
versarii caederentur ita ut nullus de tanta multitudine salvaretur
23 regem quoque urbis Ahi adprehendere viventem et obtulerunt
24 Iosue igitur omnibus interfectis qui Israhelem ad deserta ten-
dentem fuerant persecuti et in eodem loco gladio corruentibus
25 reversi filii Israhel percusserunt civitatem erant autem qui in eo
die conciderant a viro usque ad mulierem duodecim milia homi-
26 num omnes urbis Ahi Iosue vero non contraxit manum quam in
sublime porrexerat tenens clypeum donec interficerentur omnes
27 habitatores Ahi iumenta autem et praedam civitatis diviserunt
28 sibi filii Israhel sicut praeceperat Dominus Iosue qui succendit
29 urbem et fecit eam tumulum sempiternum regem quoque eius
suspendit in patibulo usque ad vesperum et solis occasum prae-
cepitque et deposuerunt cadaver eius de cruce proieceruntque in
ipso introitu civitatis congesto super eum magno acervo lapidum
30 qui permanet usque in praesentem diem tunc aedificavit Iosue
31 altare Domino Deo Israhel in monte Hebal sicut praeceperat
Moses famulus Domini filiis Israhel et scriptum est in volumine
legis Mosi altare de lapidibus inpolitis quos ferrum non tetigit et
obtulit super eo holocausta Domino immolavitque pacificas vic-
32 timas et scripsit super lapides deuteronomium legis Mosi quod
33 ille digesserat coram filiis Israhel omnis autem populus et ma-
iores natu ducesque ac iudices stabant ex utraque parte arcae in
conspectu sacerdotum qui portabant arcam foederis Domini ut
advena ita et indigena media eorum pars iuxta montem Garizim
et media iuxta montem Hebal sicut praeceperat Moses famulus
34 Domini et primum quidem benedixit populo Israhel post haec
legit omnia verba benedictionis et maledictionis et cuncta quae
35 scripta erant in legis volumine nihil ex his quae Moses iusserat
reliquit intactum sed universa replicavit coram omni multitudine
Israhel mulieribus ac parvulis et advenis qui inter eos morabantur
IX quibus auditis cuncti reges trans Iordanem qui versabantur in
montanis et in campestribus in maritimis ac litore maris Magni
hii quoque qui habitabant iuxta Libanum Hettheus et Amorreus
2 et Chananeus Ferezeus et Eveus et Iebuseus congregati sunt
pariter ut pugnarent contra Iosue et Israhel uno animo eadem-
3 que sententia at hii qui habitabant in Gabaon audientes cuncta
4 quae fecerat Iosue Hiericho et Ahi et callide cogitantes tulerunt

sibi cibaria saccos veteres asinis inponentes et utres vinarios scis-
sos atque consutos calciamentaque perantiqua quae ad indicium 5
vetustatis pittaciis consuta erant induti veteribus vestimentis pa-
nes quoque quos portabant ob viaticum duri erant et in frusta
comminuti perrexeruntque ad Iosue qui tunc morabatur in ca- 6
stris Galgalae et dixerunt ei atque omni simul Israheli de terra
longinqua venimus pacem vobiscum facere cupientes responde-
runtque viri Israhel ad eos atque dixerunt ne forsitan in terra 7
quae nobis sorte debetur habitetis et non possimus foedus inire
vobiscum at illi ad Iosue servi inquiunt tui sumus quibus Iosue 8
quinam ait estis et unde venistis responderunt de terra longin- 9
qua valde venerunt servi tui in nomine Domini Dei tui audivimus
enim famam potentiae eius cuncta quae fecit in Aegypto et duo- 10
bus Amorreorum regibus trans Iordanem Seon regi Esebon et Og
regi Basan qui erat in Astharoth dixeruntque nobis seniores et 11
omnes habitatores terrae nostrae tollite in manibus cibaria ob
longissimam viam et occurrite eis ac dicite servi vestri sumus
foedus inite nobiscum en panes quando egressi sumus de do- 12
mibus nostris ut veniremus ad vos calidos sumpsimus nunc sicci
facti sunt et vetustate nimia comminuti utres vini novos im- 13
plevimus nunc rupti sunt et soluti vestes et calciamenta quibus
induimur et quae habemus in pedibus ob longitudinem largioris
viae trita sunt et paene consumpta susceperunt igitur de ciba- 14
riis eorum et os Domini non interrogaverunt fecitque Iosue cum 15
eis pacem et inito foedere pollicitus est quod non occiderentur
principes quoque multitudinis iuraverunt eis post dies autem 16
tres initi foederis audierunt quod in vicino habitarent et inter
eos futuri essent moveruntque castra filii Israhel et venerunt in 17
civitates eorum die tertio quarum haec vocabula sunt Gabaon et
Caphira et Beroth et Cariathiarim et non percusserunt eos eo 18
quod iurassent eis principes multitudinis in nomine Domini Dei
Israhel murmuravit itaque omne vulgus contra principes qui re- 19
sponderunt eis iuravimus illis in nomine Domini Dei Israhel et
idcirco non possumus eos contingere sed hoc faciemus eis re- 20
serventur quidem ut vivant ne contra nos ira Domini concitetur
si peieraverimus sed sic vivant ut in usus universae multitudi- 21
nis ligna caedant aquasque conportent quibus haec loquentibus
vocavit Gabaonitas Iosue et dixit eis cur nos decipere fraude vol- 22
uistis ut diceretis procul valde habitamus a vobis cum in medio

23 nostri sitis itaque sub maledictione eritis et non deficiet de stir-
pe vestra ligna caedens aquasque conportans in domum Dei mei
24 qui responderunt nuntiatum est nobis servis tuis quae promisis-
set Dominus Deus tuus Mosi servo suo ut traderet vobis omnem
terram et disperderet cunctos habitatores eius timuimus igitur
valde et providimus animabus nostris vestro terrore conpulsi et
25 hoc consilium inivimus nunc autem in manu tua sumus quod ti-
26 bi bonum et rectum videtur fac nobis fecit ergo Iosue ut dixerat
et liberavit eos de manibus filiorum Israhel ut non occiderentur
27 decrevitque in illo die esse eos in ministerium cuncti populi et
altaris Domini caedentes ligna et aquas conportantes usque in
praesens tempus in loco quem Dominus elegisset

X quae cum audisset Adonisedec rex Hierusalem quod scilicet
cepisset Iosue Ahi et subvertisset eam sicut enim fecerat Hieri-
cho et regi eius sic fecit Ahi et regi illius et quod transfugissent
2 Gabaonitae ad Israhel et essent foederati eorum timuit valde
urbs enim magna erat Gabaon et una regalium civitatum et ma-
3 ior oppido Ahi omnesque bellatores eius fortissimi misit ergo
Adonisedec rex Hierusalem ad Oham regem Hebron et ad Pha-
ram regem Hieremoth ad Iaphie quoque regem Lachis et ad Dabir
4 regem Eglon dicens ascendite ad me et ferte praesidium ut expu-
5 gnemus Gabaon quare transfugerit ad Iosue et filios Israhel con-
gregati igitur ascenderunt quinque reges Amorreorum rex Hieru-
salem rex Hebron rex Hieremoth rex Lachis rex Eglon simul cum
exercitibus suis et castrametati sunt circa Gabaon obpugnantes
6 eam habitatores autem Gabaon urbis obsessae miserunt ad Io-
sue qui tunc morabatur in castris apud Galgalam et dixerunt ei
ne retrahas manus tuas ab auxilio servorum tuorum ascende cito
et libera nos ferque praesidium convenerunt enim adversum nos
7 omnes reges Amorreorum qui habitant in montanis ascenditque
Iosue de Galgalis et omnis exercitus bellatorum cum eo viri for-
8 tissimi dixitque Dominus ad Iosue ne timeas eos in manus enim
9 tuas tradidi illos nullus tibi ex eis resistere poterit inruit ita-
10 que Iosue super eos repente tota ascendens nocte de Galgalis et
conturbavit eos Dominus a facie Israhel contrivitque plaga ma-
gna in Gabaon ac persecutus est per viam ascensus Bethoron et
11 percussit usque Azeca et Maceda cumque fugerent filios Israhel
et essent in descensu Bethoron Dominus misit super eos lapi-
des magnos de caelo usque Azeca et mortui sunt multo plures

lapidibus grandinis quam quos gladio percusserant filii Israhel
tunc locutus est Iosue Domino in die qua tradidit Amorreum in 12
conspectu filiorum Israhel dixitque coram eis sol contra Gabaon
ne movearis et luna contra vallem Ahialon steteruntque sol et 13
luna donec ulcisceretur se gens de inimicis suis nonne scriptum
est hoc in libro Iustorum stetit itaque sol in medio caeli et non
festinavit occumbere spatio unius diei non fuit ante et postea 14
tam longa dies oboediente Domino voci hominis et pugnante pro
Israhel reversusque est Iosue cum omni Israhel in castra Galga- 15
lae fugerant enim quinque reges et se absconderant in spelunca 16
urbis Maceda nuntiatumque est Iosue quod inventi essent quin- 17
que reges latentes in spelunca Maceda qui praecepit sociis et ait 18
volvite saxa ingentia ad os speluncae et ponite viros industrios
qui clausos custodiant vos autem nolite stare sed persequimini 19
hostes et extremos quosque fugientium caedite ne dimittatis eos
urbium suarum intrare praesidia quos tradidit Dominus Deus
in manus vestras caesis igitur adversariis plaga magna et us- 20
que ad internicionem paene consumptis hii qui Israhel effugere
potuerunt ingressi sunt civitates munitas reversusque est om- 21
nis exercitus ad Iosue in Maceda ubi tunc erant castra sani et
integro numero nullusque contra filios Israhel muttire ausus est
praecepitque Iosue dicens aperite os speluncae et producite ad 22
me quinque reges qui in ea latitant fecerunt ministri ut sibi fue- 23
rat imperatum et eduxerunt ad eum quinque reges de spelunca
regem Hierusalem regem Hebron regem Hieremoth regem Lachis
regem Eglon cumque educti essent ad eum vocavit omnes vi- 24
ros Israhel et ait ad principes exercitus qui secum erant ite et
ponite pedes super colla regum istorum qui cum perrexissent et
subiectorum pedibus colla calcarent rursum ait ad eos nolite ti- 25
mere nec paveatis confortamini et estote robusti sic enim faciet
Dominus cunctis hostibus vestris adversum quos dimicatis per- 26
cussitque Iosue et interfecit eos atque suspendit super quinque
stipites fueruntque suspensi usque ad vesperum cumque occum- 27
beret sol praecepit sociis ut deponerent eos de patibulis qui de-
positos proiecerunt in speluncam in qua latuerant et posuerunt
super os eius saxa ingentia quae permanent usque in praesens
eodem die Macedam quoque cepit Iosue et percussit in ore gladii 28
regemque illius interfecit et omnes habitatores eius non dimisit
in ea saltim parvas reliquias fecitque regi Maceda sicut fecerat

29 regi Hiericho transivit cum omni Israhel de Maceda in Lebna
30 et pugnabat contra eam quam tradidit Dominus cum rege suo
in manu Israhel percusseruntque urbem in ore gladii et omnes
habitatores eius non dimiserunt in ea ullas reliquias feceruntque
31 regi Lebna sicut fecerant regi Hiericho de Lebna transivit in
32 Lachis et exercitu per gyrum disposito obpugnabat eam tradi-
ditque Dominus Lachis in manu Israhel et cepit eam die altero
atque percussit in ore gladii omnemque animam quae fuerat in
33 ea sicut fecerat Lebna eo tempore ascendit Hiram rex Gazer ut
auxiliaretur Lachis quem percussit Iosue cum omni populo eius
34 usque ad internicionem transivitque de Lachis in Eglon et cir-
35 cumdedit atque expugnavit eam eadem die percussitque in ore
gladii omnes animas quae erant in ea iuxta omnia quae fecerat
36 Lachis ascendit quoque cum omni Israhele de Eglon in Hebron
37 et pugnavit contra eam cepitque et percussit in ore gladii regem
quoque eius et omnia oppida regionis illius universasque animas
quae in ea fuerant commoratae non reliquit in ea ullas reliquias
sicut fecerat Eglon sic fecit et Hebron cuncta quae in ea reppe-
38, 39 rit consumens gladio inde reversus in Dabir cepit eam atque
40 vastavit regem quoque eius et omnia per circuitum oppida per-
cussit in ore gladii non dimisit in ea ullas reliquias sicut fecerat
Hebron et Lebna et regibus earum sic fecit Dabir et regi illius
41 percussit itaque Iosue omnem terram montanam et meridianam
atque campestrem et Asedoth cum regibus suis non dimisit in
ea ullas reliquias sed omne quod spirare poterat interfecit si-
42 cut praeceperat ei Dominus Deus Israhel a Cadesbarne usque
43 Gazam omnem terram Gosen usque Gabaon universos reges et
regiones eorum uno cepit impetu atque vastavit Dominus enim
44 Deus Israhel pugnabat pro eo reversusque est cum omni Israhele
ad locum castrorum in Galgala

XI quae cum audisset Iabin rex Asor misit ad Iobab regem Ma-
2 don et ad regem Someron atque ad regem Acsaph ad reges
quoque aquilonis qui habitabant in montanis et in planitie con-
tra meridiem Cheneroth in campestribus quoque et in regioni-
3 bus Dor iuxta mare Chananeumque ab oriente et occidente et
Amorreum atque Hettheum ac Ferezeum et Iebuseum in mon-
tanis Eveum quoque qui habitabat ad radices Hermon in terra
4 Masphe egressique sunt omnes cum turmis suis populus mul-
tus nimis sicut harena quae est in litore maris equi quoque et

currus inmensae multitudinis conveneruntque omnes reges isti 5
in unum ad aquas Merom ut pugnarent contra Israhel dixit- 6
que Dominus ad Iosue ne timeas eos cras enim hac eadem hora
ego tradam omnes istos vulnerandos in conspectu Israhel equos
eorum subnervabis et currus igne conbures venitque Iosue et 7
omnis exercitus cum eo adversum illos ad aquas Merom subi-
to et inruerunt super eos tradiditque illos Dominus in manu 8
Israhel qui percusserunt eos et persecuti sunt usque ad Sidonem
magnam et aquas Maserefoth campumque Masphe qui est ad
orientalem illius partem ita percussit omnes ut nullas dimitteret
ex eis reliquias fecit sicut praeceperat ei Dominus equos eorum 9
subnervavit currusque conbusit reversusque statim cepit Asor et 10
regem eius percussit gladio Asor enim antiquitus inter omnia re-
gna haec principatum tenebat percussitque omnes animas quae 11
ibidem morabantur non dimisit in ea ullas reliquias sed usque
ad internicionem universa vastavit ipsamque urbem permisit in-
cendio et omnes per circuitum civitates regesque earum cepit 12
percussit atque delevit sicut praeceperat ei Moses famulus Do-
mini absque urbibus quae erant in collibus et in tumulis sitae 13
ceteras succendit Israhel unam tantum Asor munitissimam flam-
ma consumpsit omnemque praedam istarum urbium ac iumen- 14
ta diviserunt sibi filii Israhel cunctis hominibus interfectis sicut 15
praeceperat Dominus Mosi servo suo ita praecepit Moses Iosue
et ille universa conplevit non praeteriit de universis mandatis ne
unum quidem verbum quod iusserat Dominus Mosi cepit ita- 16
que Iosue omnem terram montanam et meridianam terramque
Gosen et planitiem et occidentalem plagam montemque Israhel
et campestria eius et partem montis quae ascendit Seir usque 17
Baalgad per planitiem Libani subter montem Hermon omnes re-
ges eorum cepit percussit occidit multo tempore pugnavit Iosue 18
contra reges istos non fuit civitas quae se non traderet filiis 19
Israhel praeter Eveum qui habitabat in Gabaon omnes bellando
cepit Domini enim sententiae fuerat ut indurarentur corda eo- 20
rum et pugnarent contra Israhel et caderent et non mererentur
ullam clementiam ac perirent sicut praeceperat Dominus Mo-
si in tempore illo venit Iosue et interfecit Enacim de montanis 21
Hebron et Dabir et Anab et de omni monte Iuda et Israhel ur-
besque eorum delevit non reliquit ullum de stirpe Enacim in 22
terra filiorum Israhel absque civitatibus Gaza et Geth et Azoto

23 in quibus solis relicti sunt cepit ergo Iosue omnem terram sicut
locutus est Dominus ad Mosen et tradidit eam in possessionem
filiis Israhel secundum partes et tribus suas quievitque terra a
proeliis

XII hii sunt reges quos percusserunt filii Israhel et possederunt ter-
ram eorum trans Iordanem ad solis ortum a torrente Arnon usque
ad montem Hermon et omnem orientalem plagam quae respicit
2 solitudinem Seon rex Amorreorum qui habitavit in Esebon do-
minatus est ab Aroer quae sita est super ripam torrentis Arnon
et mediae partis in valle dimidiique Galaad usque ad torrentem
3 Iaboc qui est terminus filiorum Ammon et a solitudine usque ad
mare Cheneroth contra orientem et usque ad mare Deserti quod
est mare Salsissimum ad orientalem plagam per viam quae ducit
Bethesimoth et ab australi parte quae subiacent Asedothpha-
4 sga terminus Og regis Basan de reliquiis Rafaim qui habitavit
in Astharoth et in Edrain et dominatus est in monte Hermon
5 et in Salacha atque in universa Basan usque ad terminos Ge-
suri et Machathi et dimidiae partis Galaad terminos Seon regis
6 Esebon Moses famulus Domini et filii Israhel percusserunt eos
tradiditque terram eorum Moses in possessionem Rubenitis et
7 Gadditis et dimidiae tribui Manasse hii sunt reges terrae quos
percussit Iosue et filii Israhel trans Iordanem ad occidentalem
plagam a Baalgad in campo Libani usque ad montem cuius pars
ascendit in Seir tradiditque eam Iosue in possessionem tribubus
8 Israhel singulis partes suas tam in montanis quam in planis at-
que campestribus in Aseroth et solitudine ac meridie Hettheus
9 fuit et Amorreus Chananeus et Ferezeus Eveus et Iebuseus rex
10 Hiericho unus rex Ahi quae est ex latere Bethel unus rex Hie-
11 rusalem unus rex Hebron unus rex Hierimoth unus rex Lachis
12, 13 unus rex Eglon unus rex Gazer unus rex Dabir unus rex Gader
14, 15 unus rex Herma unus rex Hered unus rex Lebna unus rex Odol-
16, 17 lam unus rex Maceda unus rex Bethel unus rex Thaffua unus
18, 19 rex Afer unus rex Afec unus rex Saron unus rex Madon unus
20, 21 rex Asor unus rex Someron unus rex Acsaph unus rex Thenach
22 unus rex Mageddo unus rex Cades unus rex Iachanaem Cher-
23 meli unus rex Dor et provinciae Dor unus rex gentium Galgal
24 unus rex Thersa unus omnes reges triginta et unus

XIII Iosue senex provectaeque aetatis erat et dixit Dominus ad
eum senuisti et longevus es terraque latissima derelicta est quae

necdum est sorte divisa omnis videlicet Galilea Philisthim et 2
universa Gesuri a fluvio turbido qui inrigat Aegyptum usque 3
ad terminos Accaron contra aquilonem terra Chanaan quae in
quinque regulos Philisthim dividitur Gazeos Azotios Ascalonitas
Gettheos et Accaronitas ad meridiem vero sunt Evei omnis terra 4
Chanaan et Maara Sidoniorum usque Afeca et terminos Amorrei
eiusque confinia Libani quoque regio contra orientem a Baalgad 5
sub monte Hermon donec ingrediaris Emath omnium qui habi- 6
tant in monte a Libano usque ad aquas Masrefoth universique
Sidonii ego sum qui delebo eos a facie filiorum Israhel veniat ergo
in parte hereditatis Israhel sicut praecepi tibi et nunc divide ter- 7
ram in possessionem novem tribubus et dimidiae tribui Manasse
cum qua Ruben et Gad possederunt terram quam tradidit eis 8
Moses famulus Domini trans fluenta Iordanis ad orientalem pla-
gam ab Aroer quae sita est in ripa torrentis Arnon et in vallis 9
medio universaque campestria Medaba usque Dibon et cunc- 10
tas civitates Seon regis Amorrei qui regnavit in Esebon usque
ad terminos filiorum Ammon et Galaad ac terminum Gesuri et 11
Machathi omnemque montem Hermon et universam Basan usque
Saleca omne regnum Og in Basan qui regnavit in Astharoth et 12
Edraim ipse fuit de reliquiis Rafaim percussitque eos Moses atque
delevit nolueruntque disperdere filii Israhel Gesuri et Machathi 13
et habitaverunt in medio Israhel usque in praesentem diem tri- 14
bui autem Levi non dedit possessionem sed sacrificia et victimae
Domini Dei Israhel ipsa est eius hereditas sicut locutus est illi
dedit ergo Moses possessionem tribui filiorum Ruben iuxta co- 15
gnationes suas fuitque terminus eorum ab Aroer quae sita est in 16
ripa torrentis Arnon et in valle eiusdem torrentis media univer-
sam planitiem quae ducit Medaba et Esebon cunctosque viculos 17
earum qui sunt in campestribus Dibon quoque et Bamothbaal
et oppidum Baalmaon Iessa et Cedmoth et Mepheeth Caria- 18, 19
thaim et Sebama et Sarathasar in monte convallis Bethpheor et 20
Asedothphasga et Bethaisimoth omnes urbes campestres uni- 21
versaque regna Seon regis Amorrei qui regnavit in Esebon quem
percussit Moses cum principibus Madian Eveum et Recem et Sur
et Ur et Rabee duces Seon habitatores terrae et Balaam filium 22
Beor ariolum occiderunt filii Israhel gladio cum ceteris interfectis
factusque est terminus filiorum Ruben Iordanis fluvius haec est 23
possessio Rubenitarum per cognationes suas urbium et viculo-

24 rum deditque Moses tribui Gad et filiis eius per cognationes suas
25 possessionem cuius haec divisio est terminus Iazer et omnes civi-
tates Galaad dimidiamque partem terrae filiorum Ammon usque
26 ad Aroer quae est contra Rabba et ab Esebon usque Ramoth
27 Masphe et Batanim et a Manaim usque ad terminos Dabir in
valle quoque Betharaam et Bethnemra et Soccoth et Saphon re-
liquam partem regni Seon regis Esebon huius quoque Iordanis
finis est usque ad extremam partem maris Chenereth trans Ior-
28 danem ad orientalem plagam haec est possessio filiorum Gad
29 per familias suas civitates et villae earum dedit et dimidiae tri-
bui Manasse filiisque eius iuxta cognationes suas possessionem
30 cuius hoc principium est a Manaim universam Basan et cuncta
regna Og regis Basan omnesque vicos Air qui sunt in Basan se-
31 xaginta oppida et dimidiam partem Galaad Astharoth et Edrai
urbes regni Og in Basan filiis Machir filii Manasse dimidiae parti
32 filiorum Machir iuxta cognationes suas hanc possessionem divi-
sit Moses in campestribus Moab trans Iordanem contra Hiericho
33 ad orientalem plagam tribui autem Levi non dedit possessionem
quoniam Dominus Deus Israhel ipse est possessio eius ut locutus
est illi

XIV hoc est quod possederunt filii Israhel in terra Chanaan quam
dederunt eis Eleazar sacerdos et Iosue filius Nun et principes fa-
2 miliarum per tribus Israhel sorte omnia dividentes sicut praece-
perat Dominus in manu Mosi novem tribubus et dimidiae tribui
3 duabus enim tribubus et dimidiae dederat Moses trans Iordanem
possessionem absque Levitis qui nihil terrae acceperunt inter fra-
4 tres suos sed in eorum successerant locum filii Ioseph in duas
divisi tribus Manasse et Ephraim nec acceperunt Levitae aliam
in terra partem nisi urbes ad habitandum et suburbana earum
5 ad alenda iumenta et pecora sua sicut praecepit Dominus Mosi
6 ita fecerunt filii Israhel et diviserunt terram accesserunt itaque
filii Iuda ad Iosue in Galgala locutusque est ad eum Chaleb filius
Iepphonne Cenezeus nosti quid locutus sit Dominus ad Mosen
7 hominem Dei de me et te in Cadesbarne quadraginta annorum
eram quando me misit Moses famulus Domini de Cadesbarne ut
considerarem terram nuntiavique ei quod mihi verum videbatur
8 fratres autem mei qui ascenderant mecum dissolverunt cor populi
9 et nihilominus ego secutus sum Dominum Deum meum iuravit-
que Moses in die illo dicens terram quam calcavit pes tuus erit

possessio tua et filiorum tuorum in aeternum quia secutus es Do-
minum Deum meum concessit ergo Dominus vitam mihi sicut 10
pollicitus est usque in praesentem diem quadraginta et quinque
anni sunt ex quo locutus est Dominus verbum istud ad Mosen
quando ambulabat Israhel per solitudinem hodie octoginta quin-
que annorum sum sic valens ut eo valebam tempore quando ad 11
explorandum missus sum illius in me temporis fortitudo usque
hodie perseverat tam ad bellandum quam ad gradiendum da 12
ergo mihi montem istum quem pollicitus est Dominus te quoque
audiente in quo Enacim sunt et urbes magnae atque munitae si
forte sit Dominus mecum et potuero delere eos sicut promisit
mihi benedixitque ei Iosue et tradidit Hebron in possessionem 13
atque ex eo fuit Hebron Chaleb filio Iepphonne Cenezeo usque in 14
praesentem diem quia secutus est Dominum Deum Israhel no- 15
men Hebron antea vocabatur Cariatharbe Adam maximus ibi
inter Enacim situs est et terra cessavit a proeliis

igitur sors filiorum Iudae per cognationes suas ista fuit a ter- **XV**
mino Edom desertum Sin contra meridiem et usque ad extremam
partem australis plagae initium eius a summitate maris Salsissi- 2
mi et a lingua eius quae respicit meridiem egrediturque contra 3
ascensum Scorpionis et pertransit in Sina ascenditque in Ca-
desbarne et pervenit in Esrom ascendens Addara et circumiens
Caricaa atque inde pertransiens in Asemona et perveniens ad 4
torrentem Aegypti eruntque termini eius mare Magnum hic erit
finis meridianae plagae ab oriente vero erit initium mare Salsis- 5
simum usque ad extrema Iordanis et ea quae respiciunt aquilo-
nem a lingua maris usque ad eundem Iordanem fluvium ascen- 6
ditque terminus in Bethagla et transit ab aquilone in Betharaba
ascendens ad lapidem Boem filii Ruben et tendens usque ad ter- 7
minos Debera de valle Achor contra aquilonem respiciens Galgala
quae est ex adverso ascensionis Adommim ab australi parte tor-
rentis transitque aquas quae vocantur fons Solis et erunt exitus
eius ad fontem Rogel ascenditque per convallem filii Ennom ex 8
latere Iebusei ad meridiem haec est Hierusalem et inde se erigens
ad verticem montis qui est contra Gehennom ad occidentem in
summitate vallis Rafaim contra aquilonem pertransitque a ver- 9
tice montis usque ad fontem aquae Nepthoa et pervenit usque ad
vicos montis Ephron inclinaturque in Bala quae est Cariathia-
rim id est urbs Silvarum et circuit de Bala contra occidentem 10

usque ad montem Seir transitque iuxta latus montis Iarim ad
aquilonem in Cheslon et descendit in Bethsames transitque in
11 Thamna et pervenit contra aquilonem partis Accaron ex latere
inclinaturque Sechrona et transit montem Baala pervenitque in
12 Iebnehel et maris Magni contra occidentem fine concluditur hii
sunt termini filiorum Iuda per circuitum in cognationibus suis
13 Chaleb vero filio Iepphonne dedit partem in medio filiorum Iu-
da sicut praeceperat ei Dominus Cariatharbe patris Enach ipsa
14 est Hebron delevitque ex ea Chaleb tres filios Enach Sesai et
15 Ahiman et Tholmai de stirpe Enach atque inde conscendens
venit ad habitatores Dabir quae prius vocabatur Cariathsepher
16 id est civitas Litterarum dixitque Chaleb qui percusserit Ca-
riathsepher et ceperit eam dabo illi Axam filiam meam uxorem
17 cepitque eam Othonihel filius Cenez frater Chaleb iunior dedit-
18 que ei Axam filiam suam uxorem quae cum pergerent simul
suasit viro ut peteret a patre suo agrum suspiravitque ut sede-
19 bat in asino cui Chaleb quid habes inquit at illa respondit da
mihi benedictionem terram australem et arentem dedisti mihi
iunge et inriguam dedit itaque ei Chaleb inriguum superius et
20 inferius haec est possessio tribus filiorum Iuda per cognationes
21 suas erantque civitates ab extremis partibus filiorum Iuda iuxta
22 terminos Edom a meridie Cabsehel et Eder et Iagur et Cina et
23, 24 Dimona Adeda et Cedes et Asor Iethnan Zif et Thelem Ba-
25, 26 loth et Asor nova et Cariothesrom haec est Asor Aman Same
27, 28 et Molada et Asergadda et Asemon Bethfeleth et Asersual et
29, 30 Bersabee et Baziothia Bala et Hiim Esem et Heltholad Exiil
31, 32 et Harma Siceleg et Medemena et Sensenna Lebaoth et Se-
lim et Aenremmon omnes civitates viginti novem et villae earum
33, 34 in campestribus vero Esthaul et Saraa et Asena et Azanoe et
35 Aengannim Thaffua et Aenaim et Hierimoth Adulam Soccho
36 et Azeca et Saraim Adithaim et Gedera et Giderothaim urbes
37 quattuordecim et villae earum Sanan et Adesa et Magdalgad
38, 39, 40 Delean et Mesfa et Iecthel Lachis et Bascath et Aglon Theb-
41 bon et Lehemas et Chethlis et Gideroth Bethdagon et Neema
42 et Maceda civitates sedecim et villae earum Labana et Aether
43, 44 et Asan Ieptha et Esna et Nesib Ceila et Achzib et Maresa ci-
45 vitates novem et villae earum Accaron cum vicis et villulis suis
46 ab Accaron usque ad mare omnia quae vergunt ad Azotum et
47 viculos eius Azotus cum vicis et villulis suis Gaza cum viculis

et villulis suis usque ad torrentem Aegypti mare Magnum ter-
minus eius et in monte Samir et Iether et Soccho et Edenna 48, 49
Cariathsenna haec est Dabir Anab et Isthemo et Anim Gosen 50, 51
et Olon et Gilo civitates undecim et villae earum Arab et Roma 52
et Esaan Ianum et Bethafua et Afeca Ammatha et Cariatharbe 53, 54
haec est Hebron et Sior civitates novem et villae earum Maon et 55
Chermel et Zif et Iotae Iezrehel et Iucadam et Zanoe Accaim 56, 57
Gebaa et Thamna civitates decem et villae earum Alul et Beth- 58
sur et Gedor Mareth et Bethanoth et Elthecen civitates sex et 59
villae earum Cariathbaal haec est Cariathiarim urbs Silvarum 60
et Arebba civitates duae et villae earum in deserto Betharaba 61
Meddin et Schacha Anepsan et civitas Salis et Engaddi civita- 62
tes sex et villae earum Iebuseum autem habitatorem Hierusalem 63
non potuerunt filii Iuda delere habitavitque Iebuseus cum filiis Iuda in Hierusalem usque in praesentem diem

cecidit quoque sors filiorum Ioseph ab Iordane contra Hieri- **XVI**
cho et aquas eius ab oriente solitudo quae ascendit de Hiericho
ad montana Bethel et egreditur de Bethel Luzam transitque 2
terminum Archiatharoth et descendit ad occidentem iuxta ter- 3
minum Ieflethi usque ad terminos Bethoron inferioris et Gazer
finiunturque regiones eius mari Magno possederuntque filii Iose- 4
ph Manasse et Ephraim et factus est terminus filiorum Ephraim 5
per cognationes suas et possessio eorum contra orientem Atharo-
thaddar usque Bethoron superiorem egrediunturque confinia in 6
mare Machmethath vero aquilonem respicit et circuit terminus
contra orientem in Thanathselo et pertransit ab oriente Ianoe
descenditque de Ianoe in Atharoth et Noaratha et pervenit in 7
Hiericho et egreditur ad Iordanem de Taffua pertransitque con- 8
tra mare in valle Harundineti suntque egressus eius in mare Sal-
sissimum haec est possessio tribus filiorum Ephraim per familias
suas urbesque quae separatae sunt filiis Ephraim in medio pos- 9
sessionis filiorum Manasse et villae earum et non interfecerunt 10
filii Ephraim Chananeum qui habitabat in Gazer habitavitque Chananeus in medio Ephraim usque in diem hanc tributarius

cecidit autem sors tribui Manasse ipse est enim primogeni- **XVII**
tus Ioseph Machir primogenito Manasse patri Galaad qui fuit
vir pugnator habuitque possessionem Galaad et Basan et reli- 2
quis filiorum Manasse iuxta familias suas filiis Abiezer et filiis
Elech et filiis Esrihel et filiis Sechem et filiis Epher et filiis Semi-

da isti sunt filii Manasse filii Ioseph mares per cognationes suas
3 Salphaad vero filio Epher filii Galaad filii Machir filii Manasse
non erant filii sed solae filiae quarum ista sunt nomina Maala et
4 Noa Egla et Melcha et Thersa veneruntque in conspectu Elea-
zari sacerdotis et Iosue filii Nun et principum dicentes Dominus
praecepit per manum Mosi ut daretur nobis possessio in medio
fratrum nostrorum deditque eis iuxta imperium Domini posses-
5 sionem in medio fratrum patris earum et ceciderunt funiculi
Manasse decem absque terra Galaad et Basan trans Iordanem
6 filiae enim Manasse possederunt hereditatem in medio filiorum
eius terra autem Galaad cecidit in sortem filiorum Manasse qui
7 reliqui erant fuitque terminus Manasse ab Aser Machmathath
quae respicit Sychem et egreditur ad dextram iuxta habitatores
8 fontis Taffuae etenim in sorte Manasse ceciderat terra Taffuae
9 quae est iuxta terminos Manasse filiorum Ephraim descendit-
que terminus vallis Harundineti in meridiem torrentis civitatum
Ephraim quae in medio sunt urbium Manasse terminus Manasse
10 ab aquilone torrentis et exitus eius pergit ad mare ita ut ab au-
stro sit possessio Ephraim et ab aquilone Manasse et utramque
claudat mare et coniungantur sibi in tribu Aser ab aquilone et in
11 tribu Isachar ab oriente fuitque hereditas Manasse in Isachar et
in Aser Bethsan et viculi eius et Ieblaam cum villulis suis et ha-
bitatores Dor cum oppidis suis habitatores quoque Hendor cum
villulis suis similiterque habitatores Thanach cum villulis suis et
habitatores Mageddo cum viculis suis et tertia pars urbis Nofeth
12 nec potuerunt filii Manasse has subvertere civitates sed coepit
13 Chananeus habitare in terra ista postquam autem convaluerunt
filii Israhel subiecerunt Chananeos et fecerunt sibi tributarios nec
14 interfecerunt eos locutique sunt filii Ioseph ad Iosue atque dixe-
runt quare dedisti mihi possessionem sortis et funiculi unius cum
15 sim tantae multitudinis et benedixerit mihi Dominus ad quos
Iosue ait si populus multus es ascende in silvam et succide tibi
spatia in terra Ferezei et Rafaim quia angusta est tibi possessio
16 montis Ephraim cui responderunt filii Ioseph non poterimus ad
montana conscendere cum ferreis curribus utantur Chananei qui
habitant in terra campestri in qua sitae sunt Bethsan cum viculis
17 suis et Iezrahel mediam possidens vallem dixitque Iosue ad do-
mum Ioseph Ephraim et Manasse populus multus es et magnae
18 fortitudinis non habebis sortem unam sed transibis ad montem

et succides tibi atque purgabis ad habitandum spatia et poteris
ultra procedere cum subverteris Chananeum quem dicis ferreos
habere currus et esse fortissimum

congregatique sunt omnes filii Israhel in Silo ibique fixerunt XVIII
tabernaculum testimonii et fuit eis terra subiecta remanserant 2
autem filiorum Israhel septem tribus quae necdum acceperant
possessiones suas ad quos Iosue ait usquequo marcetis ignavia 3
et non intratis ad possidendam terram quam Dominus Deus pa-
trum vestrorum dedit vobis eligite de singulis tribubus ternos 4
viros ut mittam eos et pergant atque circumeant terram et descri-
bant eam iuxta numerum uniuscuiusque multitudinis referantque
ad me quod descripserint dividite vobis terram in septem par- 5
tes Iudas sit in terminis suis ab australi plaga et domus Ioseph
ab aquilone mediam inter hos terram in septem partes descri- 6
bite et huc venietis ad me ut coram Domino Deo vestro mittam
vobis hic sortem quia non est inter vos pars Levitarum sed sa- 7
cerdotium Domini est eorum hereditas Gad autem et Ruben et
dimidia tribus Manasse iam acceperant possessiones suas trans
Iordanem ad orientalem plagam quas dedit eis Moses famulus
Domini cumque surrexissent viri ut pergerent ad describendam 8
terram praecepit eis Iosue dicens circuite terram et describite
eam ac revertimini ad me ut hic coram Domino Deo in Silo
mittam vobis sortem itaque perrexerunt et lustrantes eam in 9
septem partes diviserunt scribentes in volumine reversique sunt
ad Iosue in castra Silo qui misit sortes coram Domino in Silo 10
divisitque terram filiis Israhel in septem partes et ascendit sors 11
prima filiorum Beniamin per familias suas ut possiderent terram
inter filios Iuda et filios Ioseph fuitque terminus eorum contra 12
aquilonem ab Iordane pergens iuxta latus Hiericho septentrio-
nalis plagae et inde contra occidentem ad montana conscendens
et perveniens in solitudinem Bethaven atque pertransiens iux- 13
ta Luzam ad meridiem ipsa est Bethel descenditque in Atharo-
thaddar in montem qui est ad meridiem Bethoron inferioris et 14
inclinatur circumiens contra mare a meridie montis qui respi-
cit Bethoron contra africum suntque exitus eius in Cariathbaal
quae vocatur et Cariathiarim urbem filiorum Iuda haec est plaga
contra mare et occidentem a meridie autem ex parte Cariathia- 15
rim egreditur terminus contra mare et pervenit usque ad fontem
aquarum Nepthoa descenditque in partem montis qui respicit 16

vallem filiorum Ennom et est contra septentrionalem plagam in
extrema parte vallis Rafaim descenditque Gehennom id est val-
lis Ennom iuxta latus Iebusei ad austrum et pervenit ad fontem
17 Rogel transiens ad aquilonem et egrediens ad Aensemes id est
18 fontem Solis et pertransit usque ad tumulos qui sunt e regione
ascensus Adommim descenditque ad Abenboen id est lapidem
Boen filii Ruben et pertransit ex latere aquilonis ad campestria
19 descenditque in planitiem et praetergreditur contra aquilonem
Bethagla suntque exitus eius contra linguam maris Salsissimi ab
20 aquilone in fine Iordanis ad australem plagam qui est terminus
illius ab oriente haec est possessio filiorum Beniamin per termi-
21 nos suos in circuitu et familias singulas fueruntque civitates eius
22 Hiericho et Bethagla et vallis Casis Betharaba et Semaraim et
23, 24 Bethel Avim et Affara et Ofra villa Emona et Ofni et Gabee
25 civitates duodecim et villae earum Gabaon et Rama et Beroth
26, 27, 28 et Mesfe Cafera et Ammosa et Recem Iarafel et Tharala et
Sela Eleph et Iebus quae est Hierusalem Gabaath et Cariath ci-
vitates quattuordecim et villae earum haec est possessio filiorum
Beniamin iuxta familias suas

XIX et egressa est sors secunda filiorum Symeon per cognationes
2 suas fuitque hereditas eorum in medio possessionis filiorum Iu-
3, 4, 5 da Bersabee et Sabee et Molada et Asersual Bala et Asem et
6 Heltholath Bethul Arma et Seceleg et Bethmarchaboth Asersu-
7 sa et Bethlebaoth et Saroen civitates tredecim et villae earum
8 Ahin et Remmon et Athar et Asan civitates quattuor et villae
9 earum omnes viculi per circuitum urbium istarum usque ad Ba-
laath Berrameth contra australem plagam haec est hereditas fi-
10 liorum Symeon iuxta cognationes suas in funiculo et possessione
filiorum Iuda quia maior erat et idcirco possederunt filii Symeon
11 in medio hereditatis eorum cecidit quoque sors tertia filiorum
Zabulon per cognationes suas et factus est terminus possessionis
12 eorum usque Sarith ascenditque de mari et Medala ac pervenit
13 in Debbaseth usque ad torrentem qui est contra Iecennam et
revertitur de Sarith contra orientem in fines Ceseleththabor et
14 egreditur ad Dabereth ascenditque contra Iafie et inde pertran-
sit ad orientalem plagam Getthefer Etthacasin et egreditur in
15 Remmon Ampthar et Noa et circuit ad aquilonem et Nathon
16 suntque egressus eius vallis Iepthahel et Catheth et Nehalal et
Semron et Iedala et Bethleem civitates duodecim et villae ea-

rum haec est hereditas tribus filiorum Zabulon per cognationes 17
suas urbes et viculi earum Isachar egressa est sors quarta per 18
cognationes suas fuitque eius hereditas Hiezrahel et Chasaloth 19
et Sunem et Afaraim Seon et Anaarath et Rabbith et Cesion 20, 21
Abes et et Rameth et Engannim et Enadda et Bethfeses et per- 22
venit terminus usque Thabor et Seesima et Bethsemes eruntque
exitus eius Iordanes civitates sedecim et villae earum haec est 23
possessio filiorum Isachar per cognationes suas urbes et viculi
earum cecidit sors quinta tribui filiorum Aser per cognationes 24
suas fuitque terminus eorum Alchath et Oali et Beten et Axab 25
Elmelech et Amaad et Messal et pervenit usque ad Carmelum 26
maris et Siorlabanath ac revertitur contra orientem Bethdagon 27
et pertransit usque Zabulon et vallem Iepthahel contra aquilo-
nem in Bethemech et Neihel egrediturque ad levam Chabul et 28
Achran et Roob et Amon et Canae usque ad Sidonem magnam
revertiturque in Orma usque ad civitatem munitissimam Tyrum 29
et usque Osa eruntque exitus eius in mare de funiculo Acziba
et Amma et Afec et Roob civitates viginti duae et villae earum 30
haec est possessio filiorum Aser per cognationes suas urbes et 31
viculi earum filiorum Nepthalim sexta pars cecidit per familias 32
suas et coepit terminus de Heleb et Helon in Sananim et Adami 33
quae est Neceb et Iebnahel usque Lecum et egressus eorum us-
que ad Iordanem revertiturque terminus contra occidentem in 34
Aznoththabor atque inde egreditur in Ucoca et pertransit in Za-
bulon contra meridiem et in Aser contra occidentem et in Iuda
ad Iordanem contra ortum solis civitates munitissimae Ased- 35
dim Ser et Ammath et Recchath Chenereth et Edema et Arama 36
Asor et Cedes et Edrai Nasor et Ieron et Magdalel Horem et 37, 38
Bethanath et Bethsemes civitates decem et novem et villae ea-
rum haec est possessio tribus filiorum Nepthali per cognationes 39
suas urbes et viculi earum tribui filiorum Dan per familias suas 40
egressa est sors septima et fuit terminus possessionis eius Saraa 41
et Esthaol et Ahirsemes id est civitas Solis Selebin et Ahialon 42
et Iethela Helon et Themna et Acron Helthecen et Gebthon 43, 44
et Baalath Iud et Benebarach et Gethremmon aquae Hiercon 45, 46
et Areccon cum termino qui respicit Ioppen et ipso fine con- 47
cluditur ascenderuntque filii Dan et pugnaverunt contra Lesem
ceperuntque eam et percusserunt in ore gladii ac possederunt
et habitaverunt in ea vocantes nomen eius Lesemdan ex nomi-

48 ne Dan patris sui haec est possessio tribus filiorum Dan per
49 cognationes suas urbes et viculi earum cumque conplesset ter-
ram sorte dividere singulis per tribus suas dederunt filii Israhel
50 possessionem Iosue filio Nun in medio sui iuxta praeceptum Do-
mini urbem quam postulavit Thamnathseraa in monte Ephraim
51 et aedificavit civitatem habitavitque in ea hae sunt possessio-
nes quas sorte diviserunt Eleazar sacerdos et Iosue filius Nun et
principes familiarum ac tribuum filiorum Israhel in Silo coram
Domino ad ostium tabernaculi testimonii partitique sunt terram
XX et locutus est Dominus ad Iosue dicens loquere filiis Israhel
2 et dic eis separate urbes fugitivorum de quibus locutus sum ad
3 vos per manum Mosi ut confugiat ad eas quicumque animam
percusserit nescius et possit evadere iram proximi qui ultor est
4 sanguinis cum ad unam harum confugerit civitatum stabitque
ante portam civitatis et loquetur senioribus urbis illius ea quae se
conprobent innocentem sicque suscipient eum et dabunt ei locum
5 ad habitandum cumque ultor sanguinis eum fuerit persecutus
non tradent in manus eius quia ignorans percussit proximum eius
6 nec ante biduum triduumve eius probatur inimicus et habita-
bit in civitate illa donec stet ante iudicium causam reddens facti
sui et moriatur sacerdos magnus qui fuerit in illo tempore tunc
revertetur homicida et ingredietur civitatem et domum suam de
7 qua fugerat decreveruntque Cedes in Galilea montis Nepthali
et Sychem in monte Ephraim et Cariatharbe ipsa est Hebron in
8 monte Iuda et trans Iordanem contra orientalem plagam Hie-
richo statuerunt Bosor quae sita est in campestri solitudine de
tribu Ruben et Ramoth in Galaad de tribu Gad et Gaulon in
9 Basan de tribu Manasse hae civitates constitutae sunt cunctis
filiis Israhel et advenis qui habitant inter eos ut fugeret ad eas
qui animam nescius percussisset et non moreretur in manu pro-
ximi effusum sanguinem vindicare cupientis donec staret ante
populum expositurus causam suam
XXI accesseruntque principes familiarum Levi ad Eleazar sacerdo-
tem et Iosue filium Nun et ad duces cognationum per singulas
2 tribus filiorum Israhel locutique sunt ad eos in Silo terrae Cha-
naan atque dixerunt Dominus praecepit per manum Mosi ut da-
rentur nobis urbes ad habitandum et suburbana earum ad alen-
3 da iumenta dederuntque filii Israhel de possessionibus suis iuxta
4 imperium Domini civitates et suburbana earum egressaque est

sors in familiam Caath filiorum Aaron sacerdotis de tribubus Iu-
da et Symeon et Beniamin civitates tredecim et reliquis filiorum 5
Caath id est Levitis qui superflui erant de tribubus Ephraim et
Dan et dimidia tribu Manasse civitates decem porro filiis Ger- 6
son egressa est sors ut acciperent de tribubus Isachar et Aser et
Nepthalim dimidiaque tribu Manasse in Basan civitates numero
tredecim et filiis Merari per cognationes suas de tribubus Ruben 7
et Gad et Zabulon urbes duodecim dederuntque filii Israhel Le- 8
vitis civitates et suburbana earum sicut praecepit Dominus per
manum Mosi singulis sorte tribuentes de tribubus filiorum Iuda 9
et Symeon dedit Iosue civitates quarum ista sunt nomina filiis 10
Aaron per familias Caath levitici generis prima enim sors illis
egressa est Cariatharbe patris Enach quae vocatur Hebron in 11
monte Iuda et suburbana eius per circuitum agros vero et villas 12
eius dederat Chaleb filio Iepphonne ad possidendum dedit ergo 13
filiis Aaron sacerdotis Hebron confugii civitatem ac suburbana
eius et Lebnam cum suburbanis suis et Iether et Isthimon et 14, 15
Helon Dabir et Ahin et Iethan et Bethsemes cum suburbanis 16
suis civitates novem de tribubus ut dictum est duabus de tribu 17
autem filiorum Beniamin Gabaon et Gabee et Anathoth et Al- 18
mon cum suburbanis suis civitates quattuor omnes simul civita- 19
tes filiorum Aaron sacerdotis tredecim cum suburbanis suis reli- 20
quis vero per familias filiorum Caath levitici generis haec est data
possessio de tribu Ephraim urbs confugii Sychem cum suburba- 21
nis suis in monte Ephraim et Gazer et Cebsain et Bethoron cum 22
suburbanis suis civitates quattuor de tribu quoque Dan Elthece 23
et Gebbethon et Ahialon et Gethremmon cum suburbanis suis 24
civitates quattuor porro de dimidia tribu Manasse Thanach et 25
Gethremmon cum suburbanis suis civitates duae omnes civita- 26
tes decem et suburbana earum datae sunt filiis Caath inferioris
gradus filiis quoque Gerson levitici generis dedit de dimidia tri- 27
bu Manasse confugii civitatem Gaulon in Basan et Bosram cum
suburbanis suis civitates duas porro de tribu Isachar Cesion et 28
Dabereth et Iaramoth et Engannim cum suburbanis suis civita- 29
tes quattuor de tribu autem Aser Masal et Abdon et Elacoth 30, 31
et Roob cum suburbanis suis civitates quattuor de tribu quoque 32
Nepthali civitatem confugii Cedes in Galilea et Ammothdor et
Charthan cum suburbanis suis civitates tres omnes urbes fami- 33
liarum Gerson tredecim cum suburbanis suis filiis autem Merari 34

Levitis inferioris gradus per familias suas data est de tribu Zabu-
35 lon Iechenam et Chartha et Damna et Nalol civitates quattuor
37 cum suburbanis suis et de tribu Gad civitates confugii Ramoth
in Galaad et Manaim et Esebon et Iazer civitates quattuor cum
38 suburbanis suis omnes urbes filiorum Merari per familias et co-
39 gnationes suas duodecim itaque universae civitates Levitarum
in medio possessionis filiorum Israhel fuerunt quadraginta octo
40, 41 cum suburbanis suis singulae per familias distributae deditque
Dominus Israheli omnem terram quam traditurum se patribus
eorum iuraverat et possederunt illam atque habitaverunt in ea
42 dataque est ab eo pax in omnes per circuitum nationes nullus-
que eis hostium resistere ausus est sed cuncti in eorum dicionem
43 redacti sunt ne unum quidem verbum quod illis praestaturum
se esse promiserat irritum fuit sed rebus expleta sunt omnia
XXII eodem tempore vocavit Iosue Rubenitas et Gadditas et di-
2 midiam tribum Manasse dixitque ad eos fecistis omnia quae
vobis praecepit Moses famulus Domini mihi quoque in omnibus
3 oboedistis nec reliquistis fratres vestros longo tempore usque in
4 praesentem diem custodientes imperium Domini Dei vestri quia
igitur dedit Dominus Deus vester fratribus vestris quietem ac pa-
cem sicut pollicitus est revertimini et ite in tabernacula vestra et
in terram possessionis quam tradidit vobis Moses famulus Domi-
5 ni trans Iordanem ita dumtaxat ut custodiatis adtente et opere
conpleatis mandatum et legem quam praecepit vobis Moses ser-
vus Domini ut diligatis Dominum Deum vestrum et ambuletis in
omnibus viis eius et observetis mandata illius adhereatisque ei
6 ac serviatis in omni corde et in omni anima vestra benedixitque
7 eis Iosue et dimisit eos qui reversi sunt in tabernacula sua tribui
autem Manasse mediae possessionem Moses dederat in Basan et
idcirco mediae quae superfuit dedit Iosue sortem inter ceteros
fratres suos trans Iordanem ad occidentalem eius plagam cum-
8 que dimitteret eos in tabernacula sua et benedixisset illis dixit
ad eos in multa substantia atque divitiis revertimini ad sedes
vestras cum argento et auro aere ac ferro et veste multiplici di-
9 vidite praedam hostium cum fratribus vestris reversique sunt
et abierunt filii Ruben et filii Gad et dimidia tribus Manasse a
filiis Israhel de Silo quae sita est in Chanaan ut intrarent Ga-
laad terram possessionis suae quam obtinuerant iuxta imperium
10 Domini in manu Mosi cumque venissent ad tumulos Iordanis in

terra Chanaan aedificaverunt iuxta Iordanem altare infinitae ma-
gnitudinis quod cum audissent filii Israhel et ad eos certi nuntii 11
detulissent aedificasse filios Ruben et Gad et dimidiae tribus Ma-
nasse altare in terra Chanaan super Iordanis tumulos contra filios
Israhel convenerunt omnes in Silo ut ascenderent et dimicarent 12
contra eos et interim miserunt ad illos in terram Galaad Finees 13
filium Eleazar sacerdotem et decem principes cum eo singulos 14
de tribubus singulis qui venerunt ad filios Ruben et Gad et dimi- 15
diae tribus Manasse in terram Galaad dixeruntque ad eos haec 16
mandat omnis populus Domini quae est ista transgressio cur re-
liquistis Dominum Deum Israhel aedificantes altare sacrilegum
et a cultu illius recedentes an parum vobis est quod peccastis 17
in Beelphegor et usque in praesentem diem macula huius sce-
leris in nobis permanet multique de populo corruerunt et vos 18
hodie reliquistis Dominum et cras in universum Israhel eius ira
desaeviet quod si putatis inmundam esse terram possessionis 19
vestrae transite ad terram in qua tabernaculum Domini est et
habitate inter nos tantum ut a Domino et a nostro consortio
non recedatis aedificato altari praeter altare Domini Dei vestri
nonne Achan filius Zare praeteriit mandatum Domini et super 20
omnem populum Israhel ira eius incubuit et ille erat unus homo
atque utinam solus perisset in scelere suo responderuntque filii 21
Ruben et Gad et dimidiae tribus Manasse principibus legationis
Israhel fortissimus Deus Dominus fortissimus Deus Dominus ip- 22
se novit et Israhel simul intelleget si praevaricationis animo hoc
altare construximus non custodiat nos sed puniat in praesenti
et si ea mente fecimus ut holocausta et sacrificium et pacificas 23
victimas super eo inponeremus ipse quaerat et iudicet et non 24
ea magis cogitatione atque tractatu ut diceremus cras dicent fi-
lii vestri filiis nostris quid vobis et Domino Deo Israhel termi- 25
num posuit Dominus inter nos et vos o filii Ruben et filii Gad
Iordanem fluvium et idcirco partem non habetis in Domino et
per hanc occasionem avertent filii vestri filios nostros a timore
Domini putavimus itaque melius et diximus extruamus nobis 26
altare non in holocausta neque ad victimas offerendas sed in 27
testimonium inter nos et vos et subolem nostram vestramque
progeniem ut serviamus Domino et iuris nostri sit offerre holo-
causta et victimas et pacificas hostias et nequaquam dicant cras
filii vestri filiis nostris non est vobis pars in Domino quod si 28

voluerint dicere respondebunt eis ecce altare Domini quod fece-
runt patres nostri non in holocausta neque in sacrificium sed in
29 testimonium vestrum ac nostrum absit a nobis hoc scelus ut
recedamus a Domino et eius vestigia relinquamus extructo altari
ad holocausta et sacrificia et victimas offerendas praeter altare
Domini Dei nostri quod extructum est ante tabernaculum eius
30 quibus auditis Finees sacerdos et principes legationis Israhel qui
erant cum eo placati sunt et verba filiorum Ruben et Gad et di-
31 midiae tribus Manasse libentissime susceperunt dixitque Finees
filius Eleazari sacerdos ad eos nunc scimus quod nobiscum sit
Dominus quoniam alieni estis a praevaricatione hac et liberastis
32 filios Israhel de manu Domini reversusque est cum principibus
a filiis Ruben et Gad de terra Galaad finium Chanaan ad fi-
33 lios Israhel et rettulit eis placuitque sermo cunctis audientibus
et laudaverunt Deum filii Israhel et nequaquam ultra dixerunt
ut ascenderent contra eos atque pugnarent et delerent terram
34 possessionis eorum vocaveruntque filii Ruben et filii Gad altare
quod extruxerant Testimonium nostrum quod Dominus ipse sit
Deus

XXIII evoluto autem multo tempore postquam pacem Dominus de-
derat Israheli subiectis in gyro nationibus universis et Iosue iam
2 longevo et persenilis aetatis vocavit Iosue omnem Israhelem ma-
ioresque natu et principes ac duces et magistros dixitque ad eos
3 ego senui et progressioris aetatis sum vosque cernitis omnia
quae fecerit Dominus Deus vester cunctis per circuitum natio-
4 nibus quomodo pro vobis ipse pugnaverit et nunc quia vobis
sorte divisit omnem terram ab orientali parte Iordanis usque ad
5 mare Magnum multaeque adhuc supersunt nationes Dominus
Deus vester disperdet eas et auferet a facie vestra et possidebitis
6 terram sicut vobis pollicitus est tantum confortamini et estote
solliciti ut custodiatis cuncta quae scripta sunt in volumine legis
Mosi et non declinetis ab eis nec ad dextram nec ad sinistram
7 ne postquam intraveritis ad gentes quae inter vos futurae sunt
iuretis in nomine deorum earum et serviatis eis et adoretis illos
8 sed adhereatis Domino Deo vestro quod fecistis usque in diem
9 hanc et tunc auferet Dominus in conspectu vestro gentes ma-
10 gnas et robustissimas et nullus vobis resistere poterit unus e
vobis persequetur hostium mille viros quia Dominus Deus vester
11 pro vobis ipse pugnabit sicut pollicitus est hoc tantum diligen-

tissime praecavete ut diligatis Dominum Deum vestrum quod 12
si volueritis gentium harum quae inter vos habitant erroribus
adherere et cum eis miscere conubia atque amicitias copulare
iam nunc scitote quod Dominus Deus vester non eas deleat ante 13
faciem vestram sed sint vobis in foveam ac laqueum et offendicu-
lum ex latere vestro et sudes in oculis vestris donec vos auferat
atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis en ego 14
hodie ingrediar viam universae terrae et toto animo cognoscetis
quod de omnibus verbis quae se Dominus praestaturum nobis
esse pollicitus est unum non praeterierit in cassum sicut ergo 15
implevit opere quod promisit et prospera cuncta venerunt sic
adducet super vos quicquid malorum comminatus est donec vos
auferat atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis
eo quod praeterieritis pactum Domini Dei vestri quod pepigit 16
vobiscum et servieritis diis alienis et adoraveritis eos cito atque
velociter consurget in vos furor Domini et auferemini de terra
hac optima quam tradidit vobis

congregavitque Iosue omnes tribus Israhel in Sychem et voca- **XXIV**
vit maiores natu ac principes et iudices et magistros steteruntque
in conspectu Domini et ad populum sic locutus est haec dicit 2
Dominus Deus Israhel trans fluvium habitaverunt patres vestri
ab initio Thare pater Abraham et Nahor servieruntque diis alie-
nis tuli ergo patrem vestrum Abraham de Mesopotamiae finibus 3
et adduxi eum in terram Chanaan multiplicavique semen eius et 4
dedi ei Isaac illique rursum dedi Iacob et Esau e quibus Esau dedi
montem Seir ad possidendum Iacob vero et filii eius descende-
runt in Aegyptum misique Mosen et Aaron et percussi Aegyp- 5
tum multis signis atque portentis eduxique vos et patres vestros 6
de Aegypto et venistis ad mare persecutique sunt Aegyptii pa-
tres vestros cum curribus et equitatu usque ad mare Rubrum
clamaverunt autem ad Dominum filii Israhel qui posuit tenebras 7
inter vos et Aegyptios et adduxit super eos mare et operuit illos
viderunt oculi vestri cuncta quae in Aegypto fecerim et habi-
tastis in solitudine multo tempore et introduxi vos ad terram 8
Amorrei qui habitabat trans Iordanem cumque pugnarent con-
tra vos tradidi eos in manus vestras et possedistis terram eorum
atque interfecistis illos surrexit autem Balac filius Sepphor rex 9
Moab et pugnavit contra Israhelem misitque et vocavit Balaam
filium Beor ut malediceret vobis et ego nolui audire eum sed e 10

contrario per illum benedixi vobis et liberavi vos de manu eius
11 transistisque Iordanem et venistis ad Hiericho pugnaveruntque
contra vos viri civitatis eius Amorreus et Ferezeus et Chananeus
et Hettheus et Gergeseus et Eveus et Iebuseus et tradidi illos in
12 manus vestras misique ante vos crabrones et eieci eos de locis
13 suis duos reges Amorreorum non in gladio et arcu tuo dedique
vobis terram in qua non laborastis et urbes quas non aedificastis
14 ut habitaretis in eis vineas et oliveta quae non plantastis nunc
ergo timete Dominum et servite ei perfecto corde atque verissimo
et auferte deos quibus servierunt patres vestri in Mesopotamia et
15 in Aegypto ac servite Domino sin autem malum vobis videtur
ut Domino serviatis optio vobis datur eligite hodie quod placet
cui potissimum servire debeatis utrum diis quibus servierunt pa-
tres vestri in Mesopotamia an diis Amorreorum in quorum terra
16 habitatis ego autem et domus mea serviemus Domino respon-
ditque populus et ait absit a nobis ut relinquamus Dominum et
17 serviamus diis alienis Dominus Deus noster ipse eduxit nos et
patres nostros de terra Aegypti de domo servitutis fecitque vi-
dentibus nobis signa ingentia et custodivit nos in omni via per
quam ambulavimus et in cunctis populis per quos transivimus
18 et eiecit universas gentes Amorreum habitatorem terrae quam
nos intravimus serviemus igitur Domino quia ipse est Deus no-
19 ster dixitque Iosue ad populum non poteritis servire Domino
Deus enim sanctus et fortis aemulator est nec ignoscet sceleri-
20 bus vestris atque peccatis si dimiseritis Dominum et servieritis
diis alienis convertet se et adfliget vos atque subvertet postquam
21 vobis praestiterit bona dixitque populus ad Iosue nequaquam
22 ita ut loqueris erit sed Domino serviemus et Iosue ad popu-
lum testes inquit vos estis quia ipsi elegeritis vobis Dominum ut
23 serviatis ei responderuntque testes nunc ergo ait auferte deos
alienos de medio vestrum et inclinate corda vestra ad Dominum
24 Deum Israhel dixitque populus ad Iosue Domino Deo nostro
25 serviemus oboedientes praeceptis eius percussit igitur Iosue in
die illo foedus et proposuit populo praecepta atque iudicia in Sy-
26 chem scripsitque omnia verba haec in volumine legis Dei et tulit
lapidem pergrandem posuitque eum subter quercum quae erat in
27 sanctuario Domini et dixit ad omnem populum en lapis iste erit
vobis in testimonium quod audierit omnia verba Domini quae lo-
cutus est vobis ne forte postea negare velitis et mentiri Domino

Deo vestro dimisitque populum singulos in possessionem suam 28
et post haec mortuus est Iosue filius Nun servus Domini cen- 29
tum decem annorum sepelieruntque eum in finibus possessionis 30
suae in Thamnathsare quae sita est in monte Ephraim a septen-
trionali parte montis Gaas servivitque Israhel Domino cunctis 31
diebus Iosue et seniorum qui longo vixerunt tempore post Iosue
et qui noverant omnia opera Domini quae fecerat in Israhel ossa 32
quoque Ioseph quae tulerant filii Israhel de Aegypto sepelierunt
in Sychem in parte agri quem emerat Iacob a filiis Emmor pa-
tris Sychem centum novellis ovibus et fuit in possessione filiorum
Ioseph Eleazar quoque filius Aaron mortuus est et sepelierunt 33
eum in Gaab Finees filii eius quae data est ei in monte Ephraim

THE BOOK OF JUDGES.

I Post mortem Iosue consuluerunt filii Israhel Dominum
dicentes quis ascendet ante nos contra Chananeum et
2 erit dux belli dixitque Dominus Iudas ascendet ecce
3 tradidi terram in manus eius et ait Iudas Symeoni
fratri suo ascende mecum in sorte mea et pugna contra Chana-
neum ut et ego pergam tecum in sorte tua et abiit cum eo Symeon
4 ascenditque Iudas et tradidit Dominus Chananeum ac Ferezeum
in manus eorum et percusserunt in Bezec decem milia virorum
5 inveneruntque Adonibezec in Bezec et pugnaverunt contra eum
6 ac percusserunt Chananeum et Ferezeum fugit autem Adonibe-
zec quem secuti conprehenderunt caesis summitatibus manuum
7 eius ac pedum dixitque Adonibezec septuaginta reges amputatis
manuum ac pedum summitatibus colligebant sub mensa mea ci-
borum reliquias sicut feci ita reddidit mihi Deus adduxeruntque
8 eum in Hierusalem et ibi mortuus est obpugnantes ergo filii Iuda
Hierusalem ceperunt eam et percusserunt in ore gladii tradentes
9 cunctam incendio civitatem et postea descendentes pugnave-
runt contra Chananeum qui habitabat in montanis et ad meri-
10 diem et in campestribus pergensque Iudas contra Chananeum
qui habitabat in Hebron cui nomen fuit antiquitus Cariathar-
11 be percussit Sisai et Ahiman et Tholmai atque inde profectus
abiit ad habitatores Dabir cuius nomen vetus erat Cariathsepher
12 id est civitas Litterarum dixitque Chaleb qui percusserit Caria-
thsepher et vastaverit eam dabo ei Axam filiam meam uxorem
13 cumque cepisset eam Othonihel filius Cenez frater Chaleb minor
14 dedit ei filiam suam coniugem quam pergentem in itinere mon-
uit vir suus ut peteret a patre suo agrum quae cum suspirasset
15 sedens asino dixit ei Chaleb quid habes at illa respondit da mihi
benedictionem quia terram arentem dedisti mihi da et inriguam
aquis dedit ergo ei Chaleb inriguum superius et inriguum inferius
16 filii autem Cinei cognati Mosi ascenderunt de civitate Palmarum
cum filiis Iuda in desertum sortis eius quod est ad meridiem Arad

et habitaverunt cum eo abiit autem Iudas cum Symeone fratre 17
suo et percusserunt simul Chananeum qui habitabat in Sepha-
th et interfecerunt eum vocatumque est nomen urbis Horma id
est anathema cepitque Iudas Gazam cum finibus suis et Asca- 18
lonem atque Accaron cum terminis suis fuitque Dominus cum 19
Iuda et montana possedit nec potuit delere habitatores vallis
quia falcatis curribus abundabant dederuntque Chaleb Hebron 20
sicut dixerat Moses qui delevit ex ea tres filios Enach Iebuseum 21
autem habitatorem Hierusalem non deleverunt filii Beniamin ha-
bitavitque Iebuseus cum filiis Beniamin in Hierusalem usque in
praesentem diem domus quoque Ioseph ascendit in Bethel fuit- 22
que Dominus cum eis nam cum obsiderent urbem quae prius 23
Luza vocabatur viderunt hominem egredientem de civitate di- 24
xeruntque ad eum ostende nobis introitum civitatis et faciemus
tecum misericordiam qui cum ostendisset eis percusserunt ur- 25
bem in ore gladii hominem autem illum et omnem cognationem
eius dimiserunt qui dimissus abiit in terram Etthim et aedifi- 26
cavit ibi civitatem vocavitque eam Luzam quae ita appellatur
usque in praesentem diem Manasses quoque non delevit Beth- 27
san et Thanach cum viculis suis et habitatores Dor et Ieblaam
et Mageddo cum viculis suis coepitque Chananeus habitare cum
eis postquam autem confortatus est Israhel fecit eos tributarios 28
et delere noluit Ephraim etiam non interfecit Chananeum qui 29
habitabat in Gazer sed habitavit cum eo Zabulon non delevit 30
habitatores Cetron et Naalon sed habitavit Chananeus in medio
eius factusque est ei tributarius Aser quoque non delevit habi- 31
tatores Achcho et Sidonis Alab et Achazib et Alba et Afec et
Roob habitavitque in medio Chananei habitatoris illius terrae 32
nec interfecit eum Nepthali non delevit habitatores Bethsemes 33
et Bethanath et habitavit inter Chananeum habitatorem terrae
fueruntque ei Bethsemitae et Bethanitae tributarii artavitque 34
Amorreus filios Dan in monte nec dedit eis locum ut ad planiora
descenderent habitavitque in monte Hares quod interpretatur 35
testaceo in Ahilon et Salabim et adgravata est manus domus Io-
seph factusque est ei tributarius fuit autem terminus Amorrei 36
ab ascensu Scorpionis Petra et superiora loca

asceditque angelus Domini de Galgal ad locum Flentium et **II**
ait eduxi vos de Aegypto et introduxi in terram pro qua iuravi
patribus vestris et pollicitus sum ut non facerem irritum pactum

2 meum vobiscum in sempiternum ita dumtaxat ut non feriretis
foedus cum habitatoribus terrae huius et aras eorum subverte-
3 retis et noluistis audire vocem meam cur hoc fecistis quam ob
rem nolui delere eos a facie vestra ut habeatis hostes et dii eorum
4 sint vobis in ruinam cumque loqueretur angelus Domini verba
haec ad omnes filios Israhel elevaverunt vocem suam et fleverunt
5 et vocatum est nomen loci illius Flentium sive Lacrimarum im-
6 molaveruntque ibi hostias Domino dimisit ergo Iosue populum
et abierunt filii Israhel unusquisque in possessionem suam ut
7 obtinerent eam servieruntque Domino cunctis diebus eius et se-
niorum qui longo post eum vixerunt tempore et noverant omnia
8 opera Domini quae fecerat cum Israhel mortuus est autem Iosue
9 filius Nun famulus Domini centum et decem annorum et sepelie-
runt eum in finibus possessionis suae in Thamnathsare in monte
10 Ephraim a septentrionali plaga montis Gaas omnisque illa ge-
neratio congregata est ad patres suos et surrexerunt alii qui non
11 noverant Dominum et opera quae fecerat cum Israhel fecerunt-
que filii Israhel malum in conspectu Domini et servierunt Baalim
12 ac dimiserunt Dominum Deum patrum suorum qui eduxerat eos
de terra Aegypti et secuti sunt deos alienos deos quoque popu-
lorum qui habitabant in circuitu eorum et adoraverunt eos et ad
13 iracundiam concitaverunt Dominum dimittentes eum et servien-
14 tes Baal et Astharoth iratusque Dominus contra Israhel tradidit
eos in manibus diripientium qui ceperunt eos et vendiderunt ho-
stibus qui habitabant per gyrum nec potuerunt resistere adver-
15 sariis suis sed quocumque pergere voluissent manus Domini erat
super eos sicut locutus est et iuravit eis et vehementer adflicti
16 sunt suscitavitque Dominus iudices qui liberarent eos de vastan-
17 tium manibus sed nec illos audire voluerunt fornicantes cum diis
alienis et adorantes eos cito deseruerunt viam per quam ingressi
fuerant patres eorum et audientes mandata Domini omnia fecere
18 contraria cumque Dominus iudices suscitaret in diebus eorum
flectebatur misericordia et audiebat adflictorum gemitus et libe-
19 rabat eos de caede vastantium postquam autem mortuus esset
iudex revertebantur et multo maiora faciebant quam fecerant pa-
tres sui sequentes deos alienos et servientes eis et adorantes illos
non dimiserunt adinventiones suas et viam durissimam per quam
20 ambulare consueverant iratusque est furor Domini in Israhel et
ait quia irritum fecit gens ista pactum meum quod pepigeram

cum patribus eorum et vocem meam audire contempsit et ego 21
non delebo gentes quas dimisit Iosue et mortuus est ut in ipsis 22
experiar Israhel utrum custodiant viam Domini et ambulent in
ea sicut custodierunt patres eorum an non dimisit ergo Domi- 23
nus omnes has nationes et cito subvertere noluit nec tradidit in
manibus Iosue

hae sunt gentes quas Dominus dereliquit ut erudiret in eis **III**
Israhelem et omnes qui non noverant bella Chananeorum et po- 2
stea discerent filii eorum certare cum hostibus et habere consue-
tudinem proeliandi quinque satrapas Philisthinorum omnemque 3
Chananeum et Sidonium atque Eveum qui habitabat in monte
Libano de monte Baalhermon usque ad introitum Emath dimi- 4
sitque eos ut in ipsis experiretur Israhelem utrum audiret man-
data Domini quae praeceperat patribus eorum per manum Mosi
an non itaque filii Israhel habitaverunt in medio Chananei et 5
Hetthei et Amorrei et Ferezei et Evei et Iebusei et duxerunt 6
uxores filias eorum ipsique filias suas eorum filiis tradiderunt et
servierunt diis eorum feceruntque malum in conspectu Domini 7
et obliti sunt Dei sui servientes Baalim et Astharoth iratusque 8
Dominus contra Israhel tradidit eos in manus Chusanrasathaim
regis Mesopotamiae servieruntque ei octo annis et clamaverunt 9
ad Dominum qui suscitavit eis salvatorem et liberavit eos Otho-
nihel videlicet filium Cenez fratrem Chaleb minorem fuitque in 10
eo spiritus Domini et iudicavit Israhel egressusque est ad pu-
gnam et tradidit Dominus in manu eius Chusanrasathaim regem
Syriae et oppressit eum quievitque terra quadraginta annis et 11
mortuus est Othonihel filius Cenez addiderunt autem filii Isra- 12
hel facere malum in conspectu Domini qui confortavit adversum
eos Eglon regem Moab quia fecerunt malum in conspectu eius
et copulavit ei filios Ammon et Amalech abiitque et percussit 13
Israhel atque possedit urbem Palmarum servieruntque filii Isra- 14
hel Eglon regi Moab decem et octo annis et postea clamaverunt 15
ad Dominum qui suscitavit eis salvatorem vocabulo Ahoth filium
Gera filii Iemini qui utraque manu utebatur pro dextera mise-
runtque filii Israhel per illum munera Eglon regi Moab qui fecit 16
sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis
palmae manus et accinctus est eo subter sagum in dextro femore
obtulitque munera Eglon regi Moab erat autem Eglon crassus 17
nimis cumque obtulisset ei munera prosecutus est socios qui 18

19 cum eo venerant et reversus de Galgalis ubi erant idola dixit
ad regem verbum secretum habeo ad te o rex et ille imperavit
20 silentium egressisque omnibus qui circa eum erant ingressus est
Ahoth ad eum sedebat autem in aestivo cenaculo solus dixitque
21 verbum Dei habeo ad te qui statim surrexit de throno extendit-
que Ahoth manum sinistram et tulit sicam de dextro femore suo
22 infixitque eam in ventre eius tam valide ut capulus ferrum se-
queretur in vulnere ac pinguissimo adipe stringeretur nec eduxit
gladium sed ita ut percusserat reliquit in corpore statimque per
23 secreta naturae alvi stercora proruperunt Ahoth autem clau-
24 sis diligentissime ostiis cenaculi et obfirmatis sera per posticam
egressus est servique regis ingressi viderunt clausas fores cena-
culi atque dixerunt forsitan purgat alvum in aestivo cubiculo
25 expectantesque diu donec erubescerent et videntes quod nullus
aperiret tulerunt clavem et aperientes invenerunt dominum suum
26 iacentem in terra mortuum Ahoth autem dum illi turbarentur
effugit et pertransiit locum Idolorum unde reversus fuerat ve-
27 nitque in Seirath et statim insonuit bucina in monte Ephraim
28 descenderuntque cum eo filii Israhel ipso in fronte gradiente qui
dixit ad eos sequimini me tradidit enim Dominus inimicos no-
stros Moabitas in manus nostras descenderuntque post eum et
occupaverunt vada Iordanis quae transmittunt in Moab et non
29 dimiserunt transire quemquam sed percusserunt Moabitas in
tempore illo circiter decem milia omnes robustos et fortes viros
30 nullus eorum evadere potuit humiliatusque est Moab die illo
31 sub manu Israhel et quievit terra octoginta annis post hunc fuit
Samgar filius Anath qui percussit de Philisthim sescentos viros
vomere et ipse quoque defendit Israhel

IV addideruntque filii Israhel facere malum in conspectu Domi-
2 ni post mortem Ahoth et tradidit illos Dominus in manu Iabin
regis Chanaan qui regnavit in Asor habuitque ducem exercitus
sui nomine Sisaram ipse autem habitabat in Aroseth gentium
3 clamaveruntque filii Israhel ad Dominum nongentos enim habe-
bat falcatos currus et per viginti annos vehementer oppresserat
4 eos erat autem Debbora prophetis uxor Lapidoth quae iudica-
5 bat populum in illo tempore et sedebat sub palma quae nomine
illius vocabatur inter Rama et Bethel in monte Ephraim ascen-
6 debantque ad eam filii Israhel in omne iudicium quae misit et
vocavit Barac filium Abinoem de Cedes Nepthalim dixitque ad

eum praecepit tibi Dominus Deus Israhel vade et duc exercitum
in montem Thabor tollesque tecum decem milia pugnatorum de
filiis Nepthalim et de filiis Zabulon ego autem ducam ad te in 7
loco torrentis Cison Sisaram principem exercitus Iabin et currus
eius atque omnem multitudinem et tradam eos in manu tua di- 8
xitque ad eam Barac si venis mecum vadam si nolueris venire
non pergam quae dixit ad eum ibo quidem tecum sed in hac 9
vice tibi victoria non reputabitur quia in manu mulieris tradetur
Sisara surrexit itaque Debbora et perrexit cum Barac in Cedes
qui accitis Zabulon et Nepthalim ascendit cum decem milibus 10
pugnatorum habens Debboram in comitatu suo Aber autem 11
Cineus recesserat quondam a ceteris Cineis fratribus suis filiis
Obab cognati Mosi et tetenderat tabernacula usque ad vallem
quae vocatur Sennim et erat iuxta Cedes nuntiatumque est Si- 12
sarae quod ascendisset Barac filius Abinoem in montem Thabor
et congregavit nongentos falcatos currus omnemque exercitum 13
de Aroseth gentium ad torrentem Cison dixitque Debbora ad 14
Barac surge haec est enim dies in qua tradidit Dominus Sisaram
in manus tuas en ipse ductor est tuus descendit itaque Barac de
monte Thabor et decem milia pugnatorum cum eo perterruitque 15
Dominus Sisaram et omnes currus eius universamque multitudi-
nem in ore gladii ad conspectum Barac in tantum ut Sisara de
curru desiliens pedibus fugeret et Barac persequeretur fugientes 16
currus et exercitum usque ad Aroseth gentium et omnis hostium
multitudo usque ad internicionem caderet Sisara autem fugiens 17
pervenit ad tentorium Iahel uxoris Aber Cinei erat enim pax in-
ter Iabin regem Asor et domum Aber Cinei egressa igitur Iahel 18
in occursum Sisarae dixit ad eum intra ad me domine mi intra ne
timeas qui ingressus tabernaculum eius et opertus ab ea pallio
dixit ad eam da mihi obsecro paululum aquae quia valde sitio 19
quae aperuit utrem lactis et dedit ei bibere et operuit illum di- 20
xitque Sisara ad eam sta ante ostium tabernaculi et cum venerit
aliquis interrogans te et dicens numquid hic est aliquis respon-
debis nullus est tulit itaque Iahel uxor Aber clavum tabernaculi 21
adsumens pariter malleum et ingressa abscondite et cum silentio
posuit supra tempus capitis eius clavum percussumque malleo
defixit in cerebrum usque ad terram qui soporem morti socians
defecit et mortuus est et ecce Barac sequens Sisaram veniebat 22
egressaque Iahel in occursum eius dixit ei veni et ostendam tibi

virum quem quaeris qui cum intrasset ad eam vidit Sisaram ia-
23 centem mortuum et clavum infixum in tempore eius humiliavit
ergo Deus in die illo Iabin regem Chanaan coram filiis Israhel
24 qui crescebant cotidie et forti manu opprimebant Iabin regem
Chanaan donec delerent eum

V cecineruntque Debbora et Barac filius Abinoem in die illo di-
2 centes qui sponte obtulistis de Israhel animas vestras ad peri-
3 culum benedicite Domino audite reges percipite auribus prin-
cipes ego sum ego sum quae Domino canam psallam Domino
4 Deo Israhel Domine cum exires de Seir et transires per regiones
5 Edom terra mota est caelique ac nubes stillaverunt aquis mon-
tes fluxerunt a facie Domini et Sinai a facie Domini Dei Israhel
6 in diebus Samgar filii Anath in diebus Iahel quieverunt semi-
tae et qui ingrediebantur per eas ambulaverunt per calles de-
7 vios cessaverunt fortes in Israhel et quieverunt donec surgeret
8 Debbora surgeret mater in Israhel nova bella elegit Dominus
et portas hostium ipse subvertit clypeus et hasta si apparue-
9 rint in quadraginta milibus Israhel cor meum diligit principes
Israhel qui propria voluntate obtulistis vos discrimini benedicite
10 Domino qui ascenditis super nitentes asinos et sedetis in iu-
11 dicio et ambulatis in via loquimini ubi conlisi sunt currus et
hostium est suffocatus exercitus ibi narrentur iustitiae Domini
et clementia in fortes Israhel tunc descendit populus Domini ad
12 portas et obtinuit principatum surge surge Debbora surge sur-
ge et loquere canticum surge Barac et adprehende captivos tuos
13 fili Abinoem salvatae sunt reliquiae populi Dominus in fortibus
14 dimicavit ex Ephraim delevit eos in Amalech et post eum ex
Beniamin in populos tuos o Amalech de Machir principes de-
scenderunt et de Zabulon qui exercitum ducerent ad bellandum
15 duces Isachar fuere cum Debbora et Barac vestigia sunt secu-
ti qui quasi in praeceps ac baratrum se discrimini dedit diviso
16 contra se Ruben magnanimorum repperta contentio est qua-
re habitas inter duos terminos ut audias sibilos gregum diviso
17 contra se Ruben magnanimorum repperta contentio est Galaad
trans Iordanem quiescebat et Dan vacabat navibus Aser habi-
18 tabat in litore maris et in portibus morabatur Zabulon vero
et Nepthalim obtulerunt animas suas morti in regione Merome
19 venerunt reges et pugnaverunt pugnaverunt reges Chanaan in
Thanach iuxta aquas Mageddo et tamen nihil tulere praedantes

de caelo dimicatum est contra eos stellae manentes in ordine et 20
cursu suo adversum Sisaram pugnaverunt torrens Cison traxit 21
cadavera eorum torrens Cadumim torrens Cison conculca anima
mea robustos ungulae equorum ceciderunt fugientibus impetu 22
et per praeceps ruentibus fortissimis hostium maledicite terrae 23
Meroz dixit angelus Domini maledicite habitatoribus eius quia
non venerunt ad auxilium Domini in adiutorium fortissimorum
eius benedicta inter mulieres Iahel uxor Aber Cinei benedicatur 24
in tabernaculo suo aquam petenti lac dedit et in fiala prin- 25
cipum obtulit butyrum sinistram manum misit ad clavum et 26
dexteram ad fabrorum malleos percussitque Sisaram quaerens in
capite vulneri locum et tempus valide perforans inter pedes eius 27
ruit defecit et mortuus est ante pedes illius volvebatur et iace-
bat exanimis et miserabilis per fenestram prospiciens ululabat 28
mater eius et de cenaculo loquebatur cur moratur regredi currus
eius quare tardaverunt pedes quadrigarum illius una sapientior 29
ceteris uxoribus eius haec socrui verba respondit forsitan nunc 30
dividit spolia et pulcherrima feminarum eligitur ei vestes diver-
sorum colorum Sisarae traduntur in praedam et supellex varia ad
ornanda colla congeritur sic pereant omnes inimici tui Domine 31
qui autem diligunt te sicut sol in ortu suo splendet ita rutilent
quievitque terra per quadraginta annos 32

fecerunt autem filii Israhel malum in conspectu Domini qui **VI**
tradidit eos in manu Madian septem annis et oppressi sunt valde 2
ab eis feceruntque sibi antra et speluncas in montibus et munitis-
sima ad repugnandum loca cumque sevisset Israhel ascendebat 3
Madian et Amalech et ceteri orientalium nationum et apud eos 4
figentes tentoria sicut erant in herbis cuncta vastabant usque
ad introitum Gazae nihilque omnino ad vitam pertinens relin-
quebant in Israhel non oves non boves non asinos ipsi enim et 5
universi greges eorum veniebant cum tabernaculis et instar lu-
custarum universa conplebant innumera multitudo hominum et
camelorum quicquid tetigerant devastantes humiliatusque est 6
Israhel valde in conspectu Madian et clamavit ad Dominum 7
postulans auxilium contra Madianitas qui misit ad eos virum 8
prophetam et locutus est haec dicit Dominus Deus Israhel ego
vos feci conscendere de Aegypto et eduxi de domo servitutis et 9
liberavi de manu Aegyptiorum et omnium inimicorum qui ad-
fligebant vos eiecique eos ad introitum vestrum et tradidi vobis

10 terram eorum et dixi ego Dominus Deus vester ne timeatis deos
Amorreorum in quorum terra habitatis et noluistis audire vo-
11 cem meam venit autem angelus Domini et sedit sub quercu
quae erat in Ephra et pertinebat ad Ioas patrem familiae Ezri
cumque Gedeon filius eius excuteret atque purgaret frumenta in
12 torculari ut fugeret Madian apparuit ei et ait Dominus tecum
13 virorum fortissime dixitque ei Gedeon obsecro Domine si Domi-
nus nobiscum est cur adprehenderunt nos haec omnia ubi sunt
mirabilia eius quae narraverunt patres nostri atque dixerunt de
Aegypto eduxit nos Dominus nunc autem dereliquit nos et tra-
14 didit in manibus Madian respexitque ad eum Dominus et ait
vade in hac fortitudine tua et liberabis Israhel de manu Madian
15 scito quod miserim te qui respondens ait obsecro Domine mi in
quo liberabo Israhel ecce familia mea infima est in Manasse et
16 ego minimus in domo patris mei dixitque ei Dominus ego ero
17 tecum et percuties Madian quasi unum virum et ille si inveni
inquit gratiam coram te da mihi signum quod tu sis qui loquaris
18 ad me ne recedas hinc donec revertar ad te portans sacrificium
et offerens tibi qui respondit ego praestolabor adventum tuum
19 ingressus est itaque Gedeon et coxit hedum et de farinae mo-
dio azymos panes carnesque ponens in canistro et ius carnium
20 mittens in ollam tulit omnia sub quercum et obtulit ei cui di-
xit angelus Domini tolle carnes et panes azymos et pone super
21 petram illam et ius desuper funde cumque fecisset ita extendit
angelus Domini summitatem virgae quam tenebat in manu et te-
tigit carnes et azymos panes ascenditque ignis de petra et carnes
azymosque consumpsit angelus autem Domini evanuit ex ocu-
22 lis eius vidensque Gedeon quod esset angelus Domini ait heu
mihi Domine Deus quia vidi angelum Domini facie ad faciem
23, 24 dixitque ei Dominus pax tecum ne timeas non morieris aedi-
ficavit ergo ibi Gedeon altare Domino vocavitque illud Domini
pax usque in praesentem diem cum adhuc esset in Ephra quae
25 est familiae Ezri nocte illa dixit Dominus ad eum tolle taurum
patris tui et alterum taurum annorum septem destruesque aram
Baal quae est patris tui et nemus quod circa aram est succide
26 et aedificabis altare Domino Deo tuo in summitate petrae huius
super quam sacrificium ante posuisti tollesque taurum secundum
et offeres holocaustum super lignorum struem quae de nemore
27 succideris adsumptis igitur Gedeon decem viris de servis suis

fecit sicut praeceperat Dominus timens autem domum patris sui
et homines illius civitatis per diem facere noluit sed omnia nocte
conplevit cumque surrexissent viri oppidi eius mane viderunt 28
destructam aram Baal lucumque succisum et taurum alterum
inpositum super altare quod tunc aedificatum erat dixeruntque 29
ad invicem quis hoc fecit cumque perquirerent auctorem facti
dictum est Gedeon filius Ioas fecit haec omnia et dixerunt ad 30
Ioas produc filium tuum ut moriatur quia destruxit aram Baal et
succidit nemus quibus ille respondit numquid ultores estis Baal 31
et pugnatis pro eo qui adversarius eius est moriatur antequam
lux crastina veniat si deus est vindicet se de eo qui suffodit aram
eius ex illo die vocatus est Gedeon Hierobbaal eo quod dixis- 32
set Ioas ulciscatur se de eo Baal qui suffodit altare eius igitur 33
omnis Madian et Amalech et orientales populi congregati sunt
simul et transeuntes Iordanem castrametati sunt in valle Iezra-
hel spiritus autem Domini induit Gedeon qui clangens bucina 34
convocavit domum Abiezer ut sequeretur misitque nuntios in 35
universum Manassen qui et ipse secutus est eum et alios nuntios
in Aser et Zabulon et Nepthalim qui occurrerunt ei dixitque 36
Gedeon ad Dominum si salvum facis per manum meam Israhel
sicut locutus es ponam vellus hoc lanae in area si ros in solo vel- 37
lere fuerit et in omni terra siccitas sciam quod per manum meam
sicut locutus es liberabis Israhel factumque est ita et de noc- 38
te consurgens expresso vellere concam rore conplevit dixitque 39
rursus ad Dominum ne irascatur furor tuus contra me si adhuc
semel temptavero signum quaerens in vellere oro ut solum vellus
siccum sit et omnis terra rore madens fecitque Dominus nocte 40
illa ut postulaverat et fuit siccitas in solo vellere et ros in omni
terra

igitur Hierobbaal qui est et Gedeon de nocte consurgens et **VII**
omnis populus cum eo venit ad fontem qui vocatur Arad erant
autem castra Madian in valle ad septentrionalem plagam collis
Excelsi dixitque Dominus ad Gedeon multus tecum est popu- 2
lus nec tradetur Madian in manus eius ne glorietur contra me
Israhel et dicat meis viribus liberatus sum loquere ad populum 3
et cunctis audientibus praedica qui formidolosus et timidus est
revertatur recesseruntque de monte Galaad et reversa sunt ex
populo viginti duo milia virorum et tantum decem milia reman-
serunt dixitque Dominus ad Gedeon adhuc populus multus est 4

duc eos ad aquas et ibi probabo illos et de quo dixero tibi ut
5 tecum vadat ipse pergat quem ire prohibuero revertatur cum-
que descendisset populus ad aquas dixit Dominus ad Gedeon
qui lingua lambuerint aquas sicut solent canes lambere separabis
eos seorsum qui autem curvatis genibus biberint in altera par-
6 te erunt fuit itaque numerus eorum qui manu ad os proiciente
aquas lambuerant trecenti viri omnis autem reliqua multitudo
7 flexo poplite biberat et ait Dominus ad Gedeon in trecentis
viris qui lambuerunt aquas liberabo vos et tradam Madian in
manu tua omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum
8 suum sumptis itaque pro numero cibariis et tubis omnem reli-
quam multitudinem abire praecepit ad tabernacula sua et ipse
cum trecentis viris se certamini dedit castra autem Madian erant
9 subter in valle eadem nocte dixit Dominus ad eum surge et de-
10 scende in castra quia tradidi eos in manu tua sin autem solus
11 ire formidas descendat tecum Phara puer tuus et cum audie-
ris quid loquantur tunc confortabuntur manus tuae et securior
ad hostium castra descendes descendit ergo ipse et Phara puer
12 eius in partem castrorum ubi erant armatorum vigiliae Madian
autem et Amalech et omnes orientales populi fusi iacebant in val-
le ut lucustarum multitudo cameli quoque innumerabiles erant
13 sicut harena quae iacet in litoribus maris cumque venisset Ge-
deon narrabat aliquis somnium proximo suo et in hunc modum
referebat quod viderat vidi somnium et videbatur mihi quasi su-
bcinericius panis ex hordeo volvi et in Madian castra descendere
cumque pervenisset ad tabernaculum percussit illud atque sub-
14 vertit et terrae funditus coaequavit respondit is cui loquebatur
non est hoc aliud nisi gladius Gedeonis filii Ioas viri Israhelitae
15 tradidit Deus in manu eius Madian et omnia castra eius cumque
audisset Gedeon somnium et interpretationem eius adoravit et
reversus ad castra Israhel ait surgite tradidit enim Dominus in
16 manus nostras castra Madian divisitque trecentos viros in tres
partes et dedit tubas in manibus eorum lagoenasque vacuas ac
17 lampadas in medio lagoenarum et dixit ad eos quod me facere
videritis hoc facite ingrediar partem castrorum et quod fecero
18 sectamini quando personaverit tuba in manu mea vos quoque
per castrorum circuitum clangite et conclamate Domino et Ge-
19 deoni ingressusque est Gedeon et trecenti viri qui erant cum eo
in parte castrorum incipientibus vigiliis noctis mediae et custo-

dibus suscitatis coeperunt bucinis clangere et conplodere inter
se lagoenas cumque per gyrum castrorum in tribus personarent 20
locis et hydrias confregissent tenuerunt sinistris manibus lampa-
das et dextris sonantes tubas clamaveruntque gladius Domini et
Gedeonis stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum 21
hostilium omnia itaque castra turbata sunt et vociferantes ulu-
lantesque fugerunt et nihilominus insistebant trecenti viri buci- 22
nis personantes inmisitque Dominus gladium in omnibus castris
et mutua se caede truncabant fugientes usque Bethseta et cre- 23
pidinem Abelmeula in Tebbath conclamantes autem viri Israhel
de Nepthali et Aser et omni Manasse persequebantur Madian
misitque Gedeon nuntios in omnem montem Ephraim dicens de- 24
scendite in occursum Madian et occupate aquas usque Bethbera
atque Iordanem clamavitque omnis Ephraim et praeoccupavit
aquas atque Iordanem usque Bethbera adprehensosque duos vi- 25
ros Madian Oreb et Zeb interfecit Oreb in petra Oreb Zeb vero
in torculari Zeb et persecuti sunt Madian capita Oreb et Zeb
portantes ad Gedeon trans fluenta Iordanis

dixeruntque ad eum viri Ephraim quid est hoc quod face- **VIII**
re voluisti ut non nos vocares cum ad pugnam pergeres contra
Madian iurgantes fortiter et prope vim inferentes quibus ille 2
respondit quid enim tale facere potui quale vos fecistis nonne
melior est racemus Ephraim vindemiis Abiezer in manus ve- 3
stras tradidit Dominus principes Madian Oreb et Zeb quid tale
facere potui quale vos fecistis quod cum locutus esset requievit
spiritus eorum quo tumebant contra eum cumque venisset Ge- 4
deon ad Iordanem transivit eum cum trecentis viris qui secum
erant et prae lassitudine fugientes persequi non poterant dixit- 5
que ad viros Soccoth date obsecro panes populo qui mecum est
quia valde defecerunt ut possimus persequi Zebee et Salmana
reges Madian responderunt principes Soccoth forsitan palmae 6
manuum Zebee et Salmana in manu tua sunt et idcirco postulas
ut demus exercitui tuo panes quibus ille ait cum ergo tradide- 7
rit Dominus Zebee et Salmana in manus meas conteram carnes
vestras cum spinis tribulisque deserti et inde conscendens ve- 8
nit in Phanuhel locutusque est ad viros eius loci similia cui et
illi responderunt sicut responderant viri Soccoth dixit itaque 9
et eis cum reversus fuero victor in pace destruam turrem hanc
Zebee autem et Salmana requiescebant cum omni exercitu suo 10

quindecim milia enim viri remanserant ex omnibus turmis orien-
talium populorum caesis centum viginti milibus bellatorum et
11 educentium gladium ascendensque Gedeon per viam eorum qui
in tabernaculis morabantur ad orientalem partem Nobee et Ie-
cbaa percussit castra hostium qui securi erant et nihil adversi
12 suspicabantur fugeruntque Zebee et Salmana quos persequens
13 Gedeon conprehendit turbato omni exercitu eorum revertensque
14 de bello ante solis ortum adprehendit puerum de viris Soccoth
interrogavitque eum nomina principum et seniorum Soccoth et
15 descripsit septuaginta septem viros venitque ad Soccoth et dixit
eis en Zebee et Salmana super quibus exprobrastis mihi dicentes
forsitan manus Zebee et Salmana in manibus tuis sunt et idcirco
16 postulas ut demus viris qui lassi sunt et defecerunt panes tulit
ergo seniores civitatis et spinas deserti ac tribulos et contrivit
17 cum eis atque comminuit viros Soccoth turrem quoque Phanu-
18 hel subvertit occisis habitatoribus civitatis dixitque ad Zebee
et Salmana quales fuerunt viri quos occidistis in Thabor qui re-
19 sponderunt similes tui et unus ex eis quasi filius regis quibus
ille ait fratres mei fuerunt filii matris meae vivit Dominus si ser-
20 vassetis eos non vos occiderem dixitque Ietther primogenito suo
surge et interfice eos qui non eduxit gladium timebat enim quia
21 adhuc puer erat dixeruntque Zebee et Salmana tu surge et inrue
in nos quia iuxta aetatem robur est hominis surrexit Gedeon et
interfecit Zebee et Salmana et tulit ornamenta ac bullas quibus
22 colla regalium camelorum decorari solent dixeruntque omnes vi-
ri Israhel ad Gedeon dominare nostri tu et filius tuus et filius filii
23 tui quia liberasti nos de manu Madian quibus ille ait non domi-
nabor vestri nec dominabitur in vos filius meus sed dominabitur
24 Dominus dixitque ad eos unam petitionem postulo a vobis date
mihi inaures ex praeda vestra inaures enim aureas Ismahelitae
25 habere consuerant qui responderunt libentissime dabimus ex-
pandentesque super terram pallium proiecerunt in eo inaures de
26 praeda et fuit pondus postulatarum inaurium mille septingen-
ti auri sicli absque ornamentis et monilibus et veste purpurea
quibus Madian reges uti soliti erant et praeter torques aureos
27 camelorum fecitque ex eo Gedeon ephod et posuit illud in civi-
tate sua Ephra fornicatusque est omnis Israhel in eo et factum
28 est Gedeoni et omni domui eius in ruinam humiliatus est autem
Madian coram filiis Israhel nec potuerunt ultra elevare cervices

sed quievit terra per quadraginta annos quibus praefuit Gedeon
abiit itaque Hierobbaal filius Ioas et habitavit in domo sua ha- 29, 30
buitque septuaginta filios qui egressi sunt de femore eius eo quod
plures haberet uxores concubina autem illius quam habebat in 31
Sychem genuit ei filium nomine Abimelech mortuusque est Ge- 32
deon filius Ioas in senectute bona et sepultus in sepulchro Ioas
patris sui in Ephra de familia Ezri postquam autem mortuus est 33
Gedeon aversi sunt filii Israhel et fornicati cum Baalim percus-
seruntque cum Baal foedus ut esset eis in deum nec recordati 34
sunt Domini Dei sui qui eruit eos de manu omnium inimicorum
suorum per circuitum nec fecerunt misericordiam cum domo 35
Hierobbaal Gedeon iuxta omnia bona quae fecerat Israheli

abiit autem Abimelech filius Hierobbaal in Sychem ad fra- **IX**
tres matris suae et locutus est ad eos et ad omnem cognationem
domus patris matris suae dicens loquimini ad omnes viros Sy- 2
chem quid vobis est melius ut dominentur vestri septuaginta viri
omnes filii Hierobbaal an ut dominetur vobis unus vir simul-
que considerate quia os vestrum et caro vestra sum locutique 3
sunt fratres matris eius de eo ad omnes viros Sychem univer-
sos sermones istos et inclinaverunt cor eorum post Abimelech
dicentes frater noster est dederuntque illi septuaginta pondo 4
argenti de fano Baalbrith qui conduxit sibi ex eo viros inopes et
vagos secutique sunt eum et venit in domum patris sui Ephra 5
et occidit fratres suos filios Hierobbaal septuaginta viros super
lapidem unum remansitque Ioatham filius Hierobbaal minimus
et absconditus est congregati sunt autem omnes viri Sychem 6
et universae familiae urbis Mello abieruntque et constituerunt
regem Abimelech iuxta quercum quae stabat in Sychem quod 7
cum nuntiatum esset Ioatham ivit et stetit in vertice montis Ga-
rizim elevataque voce clamavit et dixit audite me viri Sychem
ita audiat vos Deus ierunt ligna ut unguerent super se regem 8
dixeruntque olivae impera nobis quae respondit numquid pos- 9
sum deserere pinguedinem meam qua et dii utuntur et homines
et venire ut inter ligna promovear dixeruntque ligna ad arborem 10
ficum veni et super nos regnum accipe quae respondit eis num- 11
quid possum deserere dulcedinem meam fructusque suavissimos
et ire ut inter cetera ligna commovear locuta sunt quoque ligna 12
ad vitem veni et impera nobis quae respondit numquid possum 13
deserere vinum meum quod laetificat Deum et homines et inter

14 ligna cetera commoveri dixeruntque omnia ligna ad ramnum ve-
15 ni et impera super nos quae respondit eis si vere me regem vobis
constituitis venite et sub mea umbra requiescite sin autem non
16 vultis egrediatur ignis de ramno et devoret cedros Libani nunc
igitur si recte et absque peccato constituistis super vos regem
Abimelech et bene egistis cum Hierobbaal et cum domo eius et
17 reddidistis vicem beneficiis eius qui pugnavit pro vobis et ani-
18 mam suam dedit periculis ut erueret vos de manu Madian qui
nunc surrexistis contra domum patris mei et interfecistis filios
eius septuaginta viros super unum lapidem et constituistis regem
Abimelech filium ancillae eius super habitatores Sychem eo quod
19 frater vester sit si ergo recte et absque vitio egistis cum Hierob-
baal et domo eius hodie laetamini in Abimelech et ille laetetur
20 in vobis sin autem perverse egrediatur ignis ex eo et consumat
habitatores Sychem et oppidum Mello egrediaturque ignis de vi-
21 ris Sychem et de oppido Mello et devoret Abimelech quae cum
dixisset fugit et abiit in Bera habitavitque ibi metu Abimelech
22 fratris sui regnavit itaque Abimelech super Israhel tribus annis
23 misitque Deus spiritum pessimum inter Abimelech et habitato-
24 res Sychem qui coeperunt eum detestari et scelus interfectionis
septuaginta filiorum Hierobbaal et effusionem sanguinis eorum
conferre in Abimelech fratrem suum et in ceteros Sycimarum
25 principes qui eum adiuverant posueruntque insidias adversum
eum in montium summitate et dum illius praestolantur adven-
tum exercebant latrocinia agentes praedas de praetereuntibus
26 nuntiatumque est Abimelech venit autem Gaal filius Obed cum
fratribus suis et transivit in Sycimam ad cuius adventum erecti
27 habitatores Sychem egressi sunt in agros vastantes vineas uvas-
que calcantes et factis cantantium choris ingressi sunt fanum dei
28 sui et inter epulas et pocula maledicebant Abimelech clamante
Gaal filio Obed quis est Abimelech et quae est Sychem ut servia-
mus ei numquid non est filius Hierobbaal et constituit principem
Zebul servum suum super viros Emmor patris Sychem cur igi-
29 tur servimus ei utinam daret aliquis populum istum sub manu
mea ut auferrem de medio Abimelech dictumque est Abimelech
30 congrega exercitus multitudinem et veni Zebul enim princeps
31 civitatis auditis sermonibus Gaal filii Obed iratus est valde et
misit clam ad Abimelech nuntios dicens ecce Gaal filius Obed
venit in Sycimam cum fratribus suis et obpugnat adversum te

civitatem surge itaque nocte cum populo qui tecum est et lati- 32
ta in agro et primo mane oriente sole inrue super civitatem illo 33
autem egrediente adversum te cum populo suo fac ei quod po-
tueris surrexit itaque Abimelech cum omni exercitu suo nocte 34
et tetendit insidias iuxta Sycimam in quattuor locis egressusque 35
est Gaal filius Obed et stetit in introitu portae civitatis surrexit
autem Abimelech et omnis exercitus cum eo de insidiarum loco
cumque vidisset populum Gaal dixit ad Zebul ecce de monti- 36
bus multitudo descendit cui ille respondit umbras montium vides
quasi hominum capita et hoc errore deciperis rursumque Gaal 37
ait ecce populus de umbilico terrae descendit et unus cuneus ve-
nit per viam quae respicit quercum cui dixit Zebul ubi est nunc 38
os tuum quo loquebaris quis est Abimelech ut serviamus ei nonne
iste est populus quem despiciebas egredere et pugna contra eum
abiit ergo Gaal spectante Sycimarum populo et pugnavit contra 39
Abimelech qui persecutus est eum fugientem et in urbem conpu- 40
lit cecideruntque ex parte eius plurimi usque ad portam civitatis
et Abimelech sedit in Ruma Zebul autem Gaal et socios eius ex- 41
pulit de urbe nec in ea passus est commorari sequenti ergo die 42
egressus est populus in campum quod cum nuntiatum esset Abi-
melech tulit exercitum suum et divisit in tres turmas tendens 43
insidias in agris vidensque quod egrederetur populus de civitate
surrexit et inruit in eos cum cuneo suo obpugnans et obsidens 44
civitatem duae autem turmae palantes per campum adversarios
sequebantur porro Abimelech omni illo die obpugnabat urbem 45
quam cepit interfectis habitatoribus eius ipsaque destructa ita
ut sal in ea dispergeret quod cum audissent qui habitabant in 46
turre Sycimorum ingressi sunt fanum dei sui Berith ubi foedus
cum eo pepigerant et ex eo locus nomen acceperat qui erat val-
de munitus Abimelech quoque audiens viros turris Sycimorum 47
pariter conglobatos ascendit in montem Selmon cum omni po- 48
pulo suo et arrepta securi praecidit arboris ramum inpositum-
que ferens umero dixit ad socios quod me vidistis facere cito
facite igitur certatim ramos de arboribus praecidentes seque- 49
bantur ducem quos circumdantes praesidio succenderunt atque
ita factum est ut fumo et igne mille hominum necarentur viri
pariter ac mulieres habitatorum turris Sychem Abimelech au- 50
tem inde proficiscens venit ad oppidum Thebes quod circumdans
obsidebat exercitu erat autem turris excelsa in media civitate 51

ad quam confugerant viri simul ac mulieres et omnes principes
civitatis clausa firmissime ianua et super turris tectum stantes
52 per propugnacula accedensque Abimelech iuxta turrem pugna-
bat fortiter et adpropinquans ostio ignem subponere nitebatur
53 et ecce una mulier fragmen molae desuper iaciens inlisit capiti
54 Abimelech et confregit cerebrum eius qui vocavit cito armige-
rum suum et ait ad eum evagina gladium tuum et percute me ne
forte dicatur quod a femina interfectus sim qui iussa perficiens
55 interfecit eum illoque mortuo omnes qui cum eo erant de Israhel
56 reversi sunt in sedes suas et reddidit Deus malum quod fecerat
Abimelech contra patrem suum interfectis septuaginta fratribus
57 suis Sycimitis quoque quod operati erant retributum est et venit
super eos maledictio Ioatham filii Hierobbaal
X post Abimelech surrexit dux in Israhel Thola filius Phoa pa-
trui Abimelech vir de Isachar qui habitavit in Sanir montis Eph-
2 raim et iudicavit Israhel viginti et tribus annis mortuusque ac
3 sepultus est in Sanir huic successit Iair Galaadites qui iudicavit
4 Israhel per viginti et duos annos habens triginta filios seden-
tes super triginta pullos asinarum et principes triginta civitatum
quae ex nomine eius appellatae sunt Avothiair id est oppida Iair
5 usque in praesentem diem in terra Galaad mortuusque est Iair
6 ac sepultus in loco cui est vocabulum Camon filii autem Israhel
peccatis veteribus iungentes nova fecerunt malum in conspectu
Domini et servierunt idolis Baalim et Astharoth et diis Syriae ac
Sidonis et Moab et filiorum Ammon et Philisthim dimiseruntque
7 Dominum et non colebant eum contra quos iratus tradidit eos
8 in manu Philisthim et filiorum Ammon adflictique sunt et vehe-
menter oppressi per annos decem et octo omnes qui habitabant
9 trans Iordanem in terra Amorrei quae est in Galaad in tantum
ut filii Ammon Iordane transmisso vastarent Iudam et Beniamin
10 et Ephraim adflictusque est Israhel nimis et clamantes ad Domi-
num dixerunt peccavimus tibi quia dereliquimus Deum nostrum
11 et servivimus Baalim quibus locutus est Dominus numquid non
12 Aegyptii et Amorrei filiique Ammon et Philisthim Sidonii quo-
que et Amalech et Chanaan oppresserunt vos et clamastis ad me
13 et erui vos de manu eorum et tamen reliquistis me et coluistis
14 deos alienos idcirco non addam ut ultra vos liberem ite et in-
vocate deos quos elegistis ipsi vos liberent in tempore angustiae
15 dixeruntque filii Israhel ad Dominum peccavimus redde tu no-

bis quicquid tibi placet tantum nunc libera nos quae dicentes 16
omnia de finibus suis alienorum deorum idola proiecerunt et ser-
vierunt Deo qui doluit super miseriis eorum itaque filii Ammon 17
conclamantes in Galaad fixere tentoria contra quos congregati
filii Israhel in Maspha castrametati sunt dixeruntque principes 18
Galaad singuli ad proximos suos qui primus e nobis contra filios
Ammon coeperit dimicare erit dux populi Galaad

fuit illo tempore Iepthae Galaadites vir fortissimus atque pu- **XI**
gnator filius meretricis mulieris qui natus est de Galaad habuit 2
autem Galaad uxorem de qua suscepit filios qui postquam creve-
rant eiecerunt Iepthae dicentes heres in domo patris nostri esse
non poteris quia de altera matre generatus es quos ille fugiens 3
atque devitans habitavit in terra Tob congregatique sunt ad eum
viri inopes et latrocinantes et quasi principem sequebantur in 4
illis diebus pugnabant filii Ammon contra Israhel quibus acri- 5
ter instantibus perrexerunt maiores natu de Galaad ut tollerent
in auxilium sui Iepthae de terra Tob dixeruntque ad eum veni 6
et esto princeps noster et pugna contra filios Ammon quibus 7
ille respondit nonne vos estis qui odistis me et eiecistis de domo
patris mei et nunc venistis ad me necessitate conpulsi dixerunt- 8
que principes Galaad ad Iepthae ob hanc igitur causam nunc ad
te venimus ut proficiscaris nobiscum et pugnes contra filios Am-
mon sisque dux omnium qui habitant in Galaad Iepthae quoque 9
dixit eis si vere venistis ad me ut pugnem pro vobis contra fi-
lios Ammon tradideritque eos Dominus in manus meas ego ero
princeps vester qui responderunt ei Dominus qui haec audit ip- 10
se mediator ac testis est quod nostra promissa faciamus abiit 11
itaque Iepthae cum principibus Galaad fecitque eum omnis po-
pulus principem sui locutusque est Iepthae omnes sermones suos
coram Domino in Maspha et misit nuntios ad regem filiorum 12
Ammon qui ex persona sua dicerent quid mihi et tibi est quia
venisti contra me ut vastares terram meam quibus ille respondit 13
quia tulit Israhel terram meam quando ascendit de Aegypto a
finibus Arnon usque Iaboc atque Iordanem nunc igitur cum pace
redde mihi eam per quos rursum mandavit Iepthae et imperavit 14
eis ut dicerent regi Ammon haec dicit Iepthae non tulit Israhel 15
terram Moab nec terram filiorum Ammon sed quando de Ae- 16
gypto conscenderunt ambulavit per solitudinem usque ad mare
Rubrum et venit in Cades misitque nuntios ad regem Edom di- 17

cens dimitte ut transeam per terram tuam qui noluit adquiescere
precibus eius misit quoque et ad regem Moab qui et ipse transi-
18 tum praebere contempsit mansit itaque in Cades et circuivit ex
latere terram Edom et terram Moab venitque contra orientalem
plagam terrae Moab et castrametatus est trans Arnon nec voluit
intrare terminos Moab Arnon quippe confinium est terrae Moab
19 misit itaque Israhel nuntios ad Seon regem Amorreorum qui ha-
bitabat in Esebon et dixerunt ei dimitte ut transeam per terram
20 tuam usque ad fluvium qui et ipse Israhel verba despiciens non
dimisit eum transire per terminos suos sed infinita multitudine
congregata egressus est contra eum in Iassa et fortiter resistebat
21 tradiditque eum Dominus in manu Israhel cum omni exercitu suo
qui percussit eum et possedit omnem terram Amorrei habitatoris
22 regionis illius et universos fines eius de Arnon usque Iaboc et de
23 solitudine usque ad Iordanem Dominus ergo Deus Israhel sub-
vertit Amorreum pugnante contra illum populo suo Israhel et tu
24 nunc vis possidere terram eius nonne ea quae possedit Chamos
deus tuus tibi iure debentur quae autem Dominus Deus noster
25 victor obtinuit in nostram cedent possessionem nisi forte melior
es Balac filio Sepphor rege Moab aut docere potes quod iurgatus
26 sit contra Israhel et pugnaverit contra eum quando habitavit
in Esebon et viculis eius et in Aroer et villis illius vel in cunctis
civitatibus iuxta Iordanem per trecentos annos quare tanto tem-
27 pore nihil super hac repetitione temptastis igitur non ego pecco
in te sed tu contra me male agis indicens mihi bella non iusta
iudicet Dominus arbiter huius diei inter Israhel et inter filios Am-
28 mon noluitque adquiescere rex filiorum Ammon verbis Iepthae
29 quae per nuntios mandaverat factus est ergo super Iepthae spi-
ritus Domini et circumiens Galaad et Manasse Maspha quoque
30 Galaad et inde transiens ad filios Ammon votum vovit Domi-
31 no dicens si tradideris filios Ammon in manus meas quicumque
primus fuerit egressus de foribus domus meae mihique occurrerit
revertenti cum pace a filiis Ammon eum holocaustum offeram
32 Domino transivitque Iepthae ad filios Ammon ut pugnaret con-
33 tra eos quos tradidit Dominus in manus eius percussitque ab
Aroer usque dum venias in Mennith viginti civitates et usque
ad Abel quae est vineis consita plaga magna nimis humiliatique
34 sunt filii Ammon a filiis Israhel revertenti autem Iepthae in Mas-
pha domum suam occurrit unigenita filia cum tympanis et choris

non enim habebat alios liberos qua visa scidit vestimenta sua 35
et ait heu filia mi decepisti me et ipsa decepta es aperui enim os
meum ad Dominum et aliud facere non potero cui illa respondit 36
pater mi si aperuisti os tuum ad Dominum fac mihi quodcum-
que pollicitus es concessa tibi ultione atque victoria de hostibus
tuis dixitque ad patrem hoc solum mihi praesta quod deprecor 37
dimitte me ut duobus mensibus circumeam montes et plangam
virginitatem meam cum sodalibus meis cui ille respondit vade 38
et dimisit eam duobus mensibus cumque abisset cum sociis ac
sodalibus suis flebat virginitatem suam in montibus expletisque 39
duobus mensibus reversa est ad patrem suum et fecit ei sicut
voverat quae ignorabat virum exinde mos increbuit in Israhel
et consuetudo servata est ut post anni circulum conveniant in 40
unum filiae Israhel et plangant filiam Iepthae Galaaditae diebus
quattuor

ecce autem in Ephraim orta seditio est nam transeuntes con- **XII**
tra aquilonem dixerunt ad Iepthae quare vadens ad pugnam con-
tra filios Ammon vocare nos noluisti ut pergeremus tecum igitur
incendimus domum tuam quibus ille respondit disceptatio erat 2
mihi et populo meo contra filios Ammon vehemens vocavique
vos ut mihi praeberetis auxilium et facere noluistis quod cer- 3
nens posui in manibus meis animam meam transivique ad filios
Ammon et tradidit eos Dominus in manus meas quid commer-
ui ut adversum me consurgatis in proelium vocatis itaque ad 4
se cunctis viris Galaad pugnabat contra Ephraim percusserunt-
que viri Galaad Ephraim quia dixerat fugitivus est Galaad de
Ephraim et habitat in medio Ephraim et Manasse occupave- 5
runtque Galaaditae vada Iordanis per quae Ephraim reversurus
erat cumque venisset ad ea de Ephraim numero fugiens atque
dixisset obsecro ut me transire permittas dicebant ei Galaadi-
tae numquid Ephrateus es quo dicente non sum interrogabant 6
eum dic ergo sebboleth quod interpretatur spica qui respondebat
tebboleth eadem littera spicam exprimere non valens statimque
adprehensum iugulabant in ipso Iordanis transitu et ceciderunt
in illo tempore de Ephraim quadraginta duo milia iudicavitque 7
Iepthae Galaadites Israhel sex annis et mortuus est ac sepultus in
civitate sua Galaad post hunc iudicavit Israhel Abessan de Be- 8
thleem qui habuit triginta filios et totidem filias quas emittens 9
foras maritis dedit et eiusdem numeri filiis suis accepit uxores

introducens in domum suam qui septem annis iudicavit Israhel
10, 11 mortuusque est ac sepultus in Bethleem cui successit Ahialon
12 Zabulonites et iudicavit Israhelem decem annis mortuusque est
13 ac sepultus in Zabulon post hunc iudicavit in Israhel Abdon fi-
14 lius Hellel Farathonites qui habuit quadraginta filios et triginta
ex eis nepotes ascendentes super septuaginta pullos asinarum et
15 iudicavit in Israhel octo annis mortuusque est ac sepultus in
Farathon terrae Ephraim in monte Amalech
XIII rursumque filii Israhel fecerunt malum in conspectu Domi-
ni qui tradidit eos in manus Philisthinorum quadraginta annis
2 erat autem vir quidam de Saraa et de stirpe Dan nomine Manue
3 habens uxorem sterilem cui apparuit angelus Domini et dixit
ad eam sterilis es et absque liberis sed concipies et paries filium
4 cave ergo ne vinum bibas ac siceram ne inmundum quicquam
5 comedas quia concipies et paries filium cuius non tanget caput
novacula erit enim nazareus Dei ab infantia sua et ex matris ute-
6 ro et ipse incipiet liberare Israhel de manu Philisthinorum quae
cum venisset ad maritum dixit ei vir Dei venit ad me habens
vultum angelicum terribilis nimis quem cum interrogassem quis
esset et unde venisset et quo nomine vocaretur noluit mihi dicere
7 sed hoc respondit ecce concipies et paries filium cave ne vinum
bibas et siceram et ne aliquo vescaris inmundo erit enim puer
nazareus Dei ab infantia sua et ex utero matris usque ad diem
8 mortis suae oravit itaque Manue Deum et ait obsecro Domine
ut vir Dei quem misisti veniat iterum et doceat nos quid debea-
9 mus facere de puero qui nasciturus est exaudivitque Dominus
precantem Manue et apparuit rursum angelus Domini uxori eius
sedenti in agro Manue autem maritus eius non erat cum ea quae
10 cum vidisset angelum festinavit et cucurrit ad virum suum nun-
11 tiavitque ei dicens ecce apparuit mihi vir quem ante videram qui
surrexit et secutus est uxorem suam veniensque ad virum dixit ei
12 tu es qui locutus es mulieri et ille respondit ego sum cui Man-
ue quando inquit sermo tuus fuerit expletus quid vis ut faciat
13 puer aut a quo se observare debebit dixitque angelus Domini
ad Manue ab omnibus quae locutus sum uxori tuae abstineat
14 se et quicquid ex vinea nascitur non comedat vinum et siceram
non bibat nullo vescatur inmundo et quod ei praecepi impleat
15 atque custodiat dixitque Manue ad angelum Domini obsecro te
ut adquiescas precibus meis et faciamus tibi hedum de capris

cui respondit angelus si me cogis non comedam panes tuos sin 16
autem vis holocaustum facere offer illud Domino et nesciebat
Manue quod angelus Dei esset dixitque ad eum quod est tibi 17
nomen ut si sermo tuus fuerit expletus honoremus te cui ille 18
respondit cur quaeris nomen meum quod est mirabile tulit ita- 19
que Manue hedum de capris et libamenta et posuit super petram
offerens Domino qui facit mirabilia ipse autem et uxor eius in-
tuebantur cumque ascenderet flamma altaris in caelum angelus 20
Domini in flamma pariter ascendit quod cum vidisset Manue et
uxor eius proni ceciderunt in terram et ultra non eis apparuit 21
angelus Domini statimque intellexit Manue angelum esse Domi-
ni et dixit ad uxorem suam morte moriemur quia vidimus Deum 22
cui respondit mulier si Dominus nos vellet occidere de manibus 23
nostris holocaustum et libamenta non suscepisset nec ostendisset
nobis haec omnia neque ea quae sunt ventura dixisset peperit 24
itaque filium et vocavit nomen eius Samson crevitque puer et
benedixit ei Dominus coepitque spiritus Domini esse cum eo in 25
castris Dan inter Saraa et Esthaol

descendit igitur Samson in Thamnatha vidensque ibi mulie- **XIV**
rem de filiabus Philisthim ascendit et nuntiavit patri suo et 2
matri dicens vidi mulierem in Thamnatha de filiabus Philisthino-
rum quam quaeso ut mihi accipiatis uxorem cui dixerunt pater 3
et mater sua numquid non est mulier in filiabus fratrum tuorum
et in omni populo meo quia vis accipere uxorem de Philisthim
qui incircumcisi sunt dixitque Samson ad patrem suum hanc
mihi accipe quia placuit oculis meis parentes autem eius nescie- 4
bant quod res a Domino fieret et quaereret occasionem contra
Philisthim eo enim tempore Philisthim dominabantur Israheli
descendit itaque Samson cum patre suo et matre in Thamna- 5
tha cumque venissent ad vineas oppidi apparuit catulus leonis
saevus rugiens et occurrit ei inruit autem spiritus Domini in 6
Samson et dilaceravit leonem quasi hedum in frusta concerperet
nihil omnino habens in manu et hoc patri et matri noluit indi-
care descenditque et locutus est mulieri quae placuerat oculis 7
eius et post aliquot dies revertens ut acciperet eam declinavit 8
ut videret cadaver leonis et ecce examen apium in ore leonis erat
ac favus mellis quem cum sumpsisset in manibus comedebat 9
in via veniensque ad patrem suum et matrem dedit eis partem
qui et ipsi comederunt nec tamen eis voluit indicare quod mel

10 de corpore leonis adsumpserat descendit itaque pater eius ad
mulierem et fecit filio suo Samson convivium sic enim iuvenes
11 facere consuerant cum igitur cives loci vidissent eum dederunt
12 ei sodales triginta qui essent cum eo quibus locutus est Samson
proponam vobis problema quod si solveritis mihi intra septem
13 dies convivii dabo vobis triginta sindones et totidem tunicas sin
autem non potueritis solvere vos dabitis mihi triginta sindones
et eiusdem numeri tunicas qui responderunt ei propone proble-
14 ma ut audiamus dixitque eis de comedente exivit cibus et de
forte est egressa dulcedo nec potuerunt per tres dies propositio-
15 nem solvere cumque adesset dies septimus dixerunt ad uxorem
Samson blandire viro tuo et suade ei ut indicet tibi quid signifi-
cet problema quod si facere nolueris incendimus et te et domum
16 patris tui an idcirco nos vocastis ad nuptias ut spoliaretis quae
fundebat apud Samson lacrimas et querebatur dicens odisti me
et non diligis idcirco problema quod proposuisti filiis populi mei
non vis mihi exponere at ille respondit patri meo et matri nol-
17 ui dicere et tibi indicare potero septem igitur diebus convivii
flebat apud eum tandemque die septimo cum ei molesta esset
18 exposuit quae statim indicavit civibus suis et illi dixerunt ei die
septimo ante solis occubitum quid dulcius melle et quid leone
fortius qui ait ad eos si non arassetis in vitula mea non invenis-
19 setis propositionem meam inruit itaque in eo spiritus Domini
descenditque Ascalonem et percussit ibi triginta viros quorum
ablatas vestes dedit his qui problema solverant iratusque nimis
20 ascendit in domum patris sui uxor autem eius accepit maritum
unum de amicis eius et pronubis

XV post aliquantum autem temporis cum dies triticeae messis in-
starent venit Samson invisere volens uxorem suam et adtulit ei
hedum de capris cumque cubiculum eius solito vellet intrare pro-
2 hibuit eum pater illius dicens putavi quod odisses eam et ideo
tradidi illam amico tuo sed habet sororem quae iunior et pul-
3 chrior illa est sit tibi pro ea uxor cui respondit Samson ab hac
die non erit culpa in me contra Philistheos faciam enim vobis ma-
4 la perrexitque et cepit trecentas vulpes caudasque earum iunxit
5 ad caudas et faces ligavit in medio quas igne succendens dimisit
ut huc illucque discurrerent quae statim perrexerunt in segetes
Philisthinorum quibus succensis et conportatae iam fruges et
adhuc stantes in stipula concrematae sunt in tantum ut vineas

quoque et oliveta flamma consumeret dixeruntque Philisthim 6
quis fecit hanc rem quibus dictum est Samson gener Thamna-
thei quia tulit uxorem eius et alteri tradidit haec operatus est
ascenderuntque Philisthim et conbuserunt tam mulierem quam
patrem eius quibus ait Samson licet haec feceritis tamen ad- 7
huc ex vobis expetam ultionem et tunc quiescam percussitque 8
eos ingenti plaga ita ut stupentes suram femori inponerent et
descendens habitavit in spelunca petrae Aetham igitur ascen- 9
dentes Philisthim in terra Iuda castrametati sunt et in loco qui
postea vocatus est Lehi id est Maxilla eorum est fusus exerci-
tus dixeruntque ad eos de tribu Iuda cur ascendistis adversum 10
nos qui responderunt ut ligemus Samson venimus et reddamus
ei quae in nos operatus est descenderunt ergo tria milia viro- 11
rum de Iuda ad specum silicis Aetham dixeruntque ad Samson
nescis quod Philisthim imperent nobis quare hoc facere voluisti
quibus ille ait sicut fecerunt mihi feci eis ligare inquiunt te ve- 12
nimus et tradere in manus Philisthinorum iurate respondit mihi
quod non me occidatis dixerunt non te occidimus sed vinctum 13
tradimus ligaveruntque eum duobus novis funibus et tulerunt
de petra Aetham qui cum venisset ad locum Maxillae et Phili- 14
sthim vociferantes occurrissent ei inruit spiritus Domini in eum
et sicut solent ad odorem ignis lina consumi ita vincula quibus
ligatus erat dissipata sunt et soluta inventamque maxillam id 15
est mandibulam asini quae iacebat arripiens interfecit in ea mille
viros et ait in maxilla asini in mandibula pulli asinarum delevi 16
eos et percussi mille viros cumque haec canens verba conplesset 17
proiecit mandibulam de manu et vocavit nomen loci illius Ra-
mathlehi quod interpretatur elevatio Maxillae sitiensque valde 18
clamavit ad Dominum et ait tu dedisti in manu servi tui salutem
hanc maximam atque victoriam et en siti morior incidamque in
manus incircumcisorum aperuit itaque Dominus molarem den- 19
tem in maxilla asini et egressae sunt ex eo aquae quibus haustis
refocilavit spiritum et vires recepit idcirco appellatum est nomen
loci illius Fons invocantis de maxilla usque in praesentem diem
iudicavitque Israhel in diebus Philisthim viginti annis 20

abiit quoque in Gazam et vidit ibi meretricem mulierem in- **XVI**
gressusque est ad eam quod cum audissent Philisthim et percre- 2
bruisset apud eos intrasse urbem Samson circumdederunt eum
positis in porta civitatis custodibus et ibi tota nocte cum silen-

3 tio praestolantes ut facto mane exeuntem occiderent dormivit
autem Samson usque ad noctis medium et inde consurgens ad-
prehendit ambas portae fores cum postibus suis et sera inposi-
tasque umeris portavit ad verticem montis qui respicit Hebron
4 post haec amavit mulierem quae habitabat in valle Sorech et
5 vocabatur Dalila veneruntque ad eam principes Philisthinorum
atque dixerunt decipe eum et disce ab illo in quo tantam habeat
fortitudinem et quomodo eum superare valeamus et vinctum ad-
fligere quod si feceris dabimus tibi singuli mille centum argenteos
6 locuta est ergo Dalila ad Samson dic mihi obsecro in quo sit tua
7 maxima fortitudo et quid sit quo ligatus erumpere nequeas cui
respondit Samson si septem nervicis funibus necdum siccis et
adhuc humentibus ligatus fuero infirmus ero ut ceteri homines
8 adtuleruntque ad eam satrapae Philisthinorum septem funes ut
9 dixerat quibus vinxit eum latentibus apud se insidiis et in cu-
biculo finem rei expectantibus clamavitque ad eum Philisthim
super te Samson qui rupit vincula quomodo si rumpat quis fi-
lum de stuppae tortum putamine cum odorem ignis acceperit et
10 non est cognitum in quo esset fortitudo eius dixitque ad eum
Dalila ecce inlusisti mihi et falsum locutus es saltim nunc in-
11 dica quo ligari debeas cui ille respondit si ligatus fuero novis
funibus qui numquam fuerunt in opere infirmus ero et aliorum
12 hominum similis quibus rursum Dalila vinxit eum et clamavit
Philisthim super te Samson in cubiculo insidiis praeparatis qui
13 ita rupit vincula quasi fila telarum dixitque Dalila rursum ad
eum usquequo decipis me et falsum loqueris ostende quo vinciri
debeas si inquit septem crines capitis mei cum licio plexueris et
14 clavum his circumligatum terrae fixeris infirmus ero quod cum
fecisset Dalila dixit ad eum Philisthim super te Samson qui con-
15 surgens de somno extraxit clavum cum crinibus et licio dixitque
ad eum Dalila quomodo dicis quod ames me cum animus tuus
non sit mecum per tres vices mentitus es mihi et noluisti dice-
16 re in quo sit tua maxima fortitudo cumque molesta ei esset et
per multos dies iugiter adhereret spatium ad quietem non tri-
17 buens defecit anima eius et ad mortem usque lassata est tunc
aperiens veritatem rei dixit ad eam ferrum numquam ascendit
super caput meum quia nazareus id est consecratus Deo sum
de utero matris meae si rasum fuerit caput meum recedet a me
18 fortitudo mea et deficiam eroque ut ceteri homines videns illa

quod confessus ei esset omnem animum suum misit ad princi-
pes Philisthinorum atque mandavit ascendite adhuc semel quia
nunc mihi aperuit cor suum qui ascenderunt adsumpta pecunia
quam promiserant at illa dormire eum fecit super genua sua et 19
in sinu suo reclinare caput vocavitque tonsorem et rasit septem
crines eius et coepit abicere eum et a se repellere statim enim
ab eo fortitudo discessit dixitque Philisthim super te Samson 20
qui de somno consurgens dixit in animo suo egrediar sicut an-
te feci et me excutiam nesciens quod Dominus recessisset ab eo
quem cum adprehendissent Philisthim statim eruerunt oculos 21
eius et duxerunt Gazam vinctum catenis et clausum in carcere
molere fecerunt iamque capilli eius renasci coeperant et princi- 22, 23
pes Philisthinorum convenerunt in unum ut immolarent hostias
magnificas Dagon deo suo et epularentur dicentes tradidit deus
noster inimicum nostrum Samson in manus nostras quod etiam 24
populus videns laudabat deum suum eademque dicebat tradi-
dit deus noster in manus nostras adversarium qui delevit terram
nostram et occidit plurimos laetantesque per convivia sumptis 25
iam epulis praeceperunt ut vocaretur Samson et ante eos luderet
qui adductus de carcere ludebat ante eos feceruntque eum stare
inter duas columnas qui dixit puero regenti gressus suos dimitte 26
me ut tangam columnas quibus omnis inminet domus ut recliner
super eas et paululum requiescam domus autem plena erat viro- 27
rum ac mulierum et erant ibi omnes principes Philisthinorum ac
de tecto et solario circiter tria milia utriusque sexus spectabant
ludentem Samson at ille invocato Domino ait Domine Deus me- 28
mento mei et redde nunc mihi pristinam fortitudinem Deus meus
ut ulciscar me de hostibus meis et pro amissione duorum lumi-
num unam ultionem recipiam et adprehendens ambas columnas 29
quibus innitebatur domus alteramque earum dextera et alteram
leva tenens ait moriatur anima mea cum Philisthim concus- 30
sisque fortiter columnis cecidit domus super omnes principes et
ceteram multitudinem quae ibi erat multoque plures interfecit
moriens quam ante vivus occiderat descendentes autem fratres 31
eius et universa cognatio tulerunt corpus eius et sepelierunt inter
Saraa et Esthaol in sepulchro patris Manue iudicavitque Israhel
viginti annis

fuit eo tempore vir quidam de monte Ephraim nomine Michas **XVII**
qui dixit matri suae mille centum argenteos quos separaveras tibi 2

et super quibus me audiente iuraveras ecce ego habeo et apud me
3 sunt cui illa respondit benedictus filius meus Domino reddidit
ergo eos matri suae quae dixerat ei consecravi et vovi argentum
hoc Domino ut de manu mea suscipiat filius meus et faciat sculp-
4 tile atque conflatile et nunc trado illud tibi reddidit igitur matri
suae quae tulit ducentos argenteos et dedit eos argentario ut face-
5 ret ex eis sculptile atque conflatile quod fuit in domo Micha qui
aediculam quoque in ea Deo separavit et fecit ephod ac therafin
id est vestem sacerdotalem et idola implevitque unius filiorum
6 suorum manum et factus est ei sacerdos in diebus illis non erat
rex in Israhel sed unusquisque quod sibi rectum videbatur hoc
7 faciebat fuit quoque alter adulescens de Bethleem Iuda et co-
8 gnatione eius eratque ipse Levites et habitabat ibi egressusque
de civitate Bethleem peregrinari voluit ubicumque sibi commo-
dum repperisset cumque venisset in monte Ephraim iter faciens
9 et declinasset parumper in domum Micha interrogatus est ab eo
unde venis qui respondit Levita sum de Bethleem Iuda et vado ut
10 habitem ubi potuero et utile mihi esse perspexero mane inquit
apud me et esto mihi parens ac sacerdos daboque tibi per annos
singulos decem argenteos ac vestem duplicem et quae ad victum
11 necessaria sunt adquievit et mansit apud hominem fuitque illi
12 quasi unus de filiis implevitque Micha manum eius et habuit
13 apud se puerum sacerdotem nunc scio dicens quod bene mihi
faciat Deus habenti levitici generis sacerdotem

XVIII in diebus illis non erat rex in Israhel et tribus Dan quaerebat
possessionem sibi ut habitaret in ea usque ad illum enim diem
2 inter ceteras tribus sortem non acceperat miserunt igitur filii
Dan stirpis et familiae suae quinque viros fortissimos de Saraa
et Esthaol ut explorarent terram et diligenter inspicerent dixe-
runtque eis ite et considerate terram qui cum pergentes venissent
in montem Ephraim et intrassent domum Micha requieverunt ibi
3 et agnoscentes vocem adulescentis Levitae utentesque illius di-
versorio dixerunt ad eum quis te huc adduxit quid hic agis quam
4 ob causam huc venire voluisti qui respondit eis haec et haec
praestitit mihi Michas et me mercede conduxit ut sim ei sacer-
5 dos rogaveruntque eum ut consuleret Dominum et scire possent
6 an prospero itinere pergerent et res haberet effectum qui respon-
dit eis ite cum pace Dominus respicit viam vestram et iter quo
7 pergitis euntes itaque quinque viri venerunt Lais videruntque

populum habitantem in ea absque ullo timore iuxta Sidoniorum
consuetudinem securum et quietum nullo eis penitus resistente
magnarumque opum et procul a Sidone atque a cunctis homini-
bus separatum reversique ad fratres suos in Saraa et Esthaol et 8
quid egissent sciscitantibus responderunt surgite et ascendamus 9
ad eos vidimus enim terram valde opulentam et uberem nolite
neglegere nolite cessare eamus et possideamus eam nullus erit
labor intrabimus ad securos in regionem latissimam tradetque 10
nobis Dominus locum in quo nullius rei est penuria eorum quae
gignuntur in terra profecti igitur sunt de cognatione Dan id est 11
de Saraa et Esthaol sescenti viri accincti armis bellicis ascenden- 12
tesque manserunt in Cariathiarim Iudae qui locus ex eo tempore
castrorum Dan nomen accepit et est post tergum Cariathiarim
inde transierunt in montem Ephraim cumque venissent ad do- 13
mum Micha dixerunt quinque viri qui prius missi fuerant ad 14
considerandam terram Lais ceteris fratribus suis nostis quod in
domibus istis sit ephod et therafin et sculptile atque conflatile
videte quid vobis placeat et cum paululum declinassent ingressi 15
sunt domum adulescentis Levitae qui erat in domo Micha salu-
taveruntque eum verbis pacificis sescenti autem viri ita ut erant 16
armati stabant ante ostium at illi qui ingressi fuerant domum 17
iuvenis sculptile et ephod et therafin atque conflatile tollere nite-
bantur et sacerdos stabat ante ostium sescentis viris fortissimis
haut procul expectantibus tulerunt igitur qui intraverant sculp- 18
tile ephod et idola atque conflatile quibus dixit sacerdos quid
facitis cui responderunt tace et pone digitum super os tuum ve- 19
nique nobiscum ut habeamus te patrem et sacerdotem quid tibi
melius est ut sis sacerdos in domo unius viri an in una tribu et
familia in Israhel quod cum audisset adquievit sermonibus eo- 20
rum et tulit ephod et idola ac sculptile et cum eis profectus est
qui cum pergerent et ante se ire fecissent parvulos et iumenta et 21
omne quod erat pretiosum iamque a domo Michae essent procul 22
viri qui habitabant in aedibus Michae conclamantes secuti sunt
et post tergum clamare coeperunt qui cum respexissent dixerunt 23
ad Micham quid tibi vis cur clamas qui respondit deos meos 24
quos mihi feci tulistis et sacerdotem et omnia quae habeo et di-
citis quid tibi est dixeruntque ei filii Dan cave ne ultra loquaris 25
ad nos et veniant ad te viri animo concitati et ipse cum omni
domo tua pereas et sic coepto itinere perrexerunt videns autem 26

27 Micha quod fortiores se essent reversus est in domum suam se-
scenti autem viri tulerunt sacerdotem et quae supra diximus ve-
neruntque in Lais ad populum quiescentem atque securum et per-
28 cusserunt eos in ore gladii urbemque incendio tradiderunt nullo
penitus ferente praesidium eo quod procul habitarent a Sidone
et cum nullo hominum haberent quicquam societatis ac negotii
erat autem civitas sita in regione Roob quam rursum extruentes
29 habitaverunt in ea vocato nomine civitatis Dan iuxta vocabu-
lum patris sui quem genuerat Israhel quae prius Lais dicebatur
30 posueruntque sibi sculptile et Ionathan filium Gersan filii Mosi
ac filios eius sacerdotes in tribu Dan usque ad diem captivitatis
31 suae mansitque apud eos idolum Michae omni tempore quo fuit
domus Dei in Silo in diebus illis non erat rex in Israhel
XIX fuit quidam vir Levites habitans in latere montis Ephraim qui
2 accepit uxorem de Bethleem Iuda quae reliquit eum et reversa
est in domum patris sui Bethleem mansitque apud eum quat-
3 tuor mensibus secutusque est eam vir suus volens ei reconciliari
atque blandiri et secum reducere habens in comitatu puerum et
duos asinos quae suscepit eum et introduxit in domum patris sui
quod cum audisset socer eius eumque vidisset occurrit ei laetus
4 et amplexatus est hominem mansitque gener in domo soceri tri-
5 bus diebus comedens cum eo et bibens familiariter die autem
quarto de nocte consurgens proficisci voluit quem tenuit socer et
ait ad eum gusta prius pauxillum panis et conforta stomachum
6 et sic proficisceris sederuntque simul et comederunt ac biberunt
dixitque pater puellae ad generum suum quaeso te ut hodie hic
7 maneas pariterque laetemur at ille consurgens coepit velle pro-
ficisci et nihilominus obnixe eum socer tenuit et apud se fecit
8 manere mane facto parabat Levites iter cui rursum socer oro te
inquit ut paululum cibi capias et adsumptis viribus donec incre-
9 scat dies postea proficiscaris comederunt ergo simul surrexitque
adulescens ut pergeret cum uxore sua et puero cui rursum lo-
cutus est socer considera quod dies ad occasum declivior sit et
propinquet ad vesperum mane apud me etiam hodie et duc lae-
10 tum diem et cras proficisceris ut vadas in domum tuam noluit
gener adquiescere sermonibus eius sed statim perrexit et venit
contra Iebus quae altero nomine vocabatur Hierusalem ducens
11 secum duos asinos onustos et concubinam iamque aderant iuxta
Iebus et dies mutabatur in noctem dixitque puer ad dominum

suum veni obsecro declinemus ad urbem Iebuseorum et maneamus in ea cui respondit dominus non ingrediar oppidum gentis 12
alienae quae non est de filiis Israhel sed transibo usque Gabaa
et cum illuc pervenero manebimus in ea aut certe in urbe Rama 13
transierunt igitur Iebus et coeptum carpebant iter occubuitque 14
eis sol iuxta Gabaa quae est in tribu Beniamin deverteruntque 15
ad eam ut manerent ibi quo cum intrassent sedebant in platea
civitatis et nullus eos recipere volebat hospitio et ecce apparuit 16
homo senex revertens de agro et de opere suo vespere qui et ipse
erat de monte Ephraim et peregrinus habitabat in Gabaa homines autem regionis illius erant filii Iemini elevatisque oculis vidit 17
senex sedentem hominem cum sarcinulis suis in platea civitatis
et dixit ad eum unde venis et quo vadis qui respondit ei profecti 18
sumus de Bethleem Iuda et pergimus ad locum nostrum qui est
in latere montis Ephraim unde ieramus Bethleem et nunc vadimus ad domum Dei nullusque nos sub tectum suum vult recipere
habentes paleas et faenum in asinorum pabulum et panem ac vinum in meos et ancillae tuae usus et pueri qui mecum est nulla 19
re indigemus nisi hospitio cui respondit senex pax tecum sit 20
ego praebebo omnia quae necessaria sunt tantum quaeso ne in
platea maneas introduxitque eum in domum suam et pabulum 21
asinis praebuit ac postquam laverunt pedes suos recepit eos in
convivium illis epulantibus et post laborem itineris cibo ac potu 22
reficientibus corpora venerunt viri civitatis illius filii Belial id est
absque iugo et circumdantes domum senis fores pulsare coeperunt clamantes ad dominum domus atque dicentes educ virum
qui ingressus est domum tuam ut abutamur eo egressusque est 23
ad eos senex et ait nolite fratres nolite facere malum hoc quia
ingressus est homo hospitium meum et cessate ab hac stultitia
habeo filiam virginem et hic homo habet concubinam educam 24
eas ad vos ut humilietis eas et vestram libidinem conpleatis tantum obsecro ne scelus hoc contra naturam operemini in virum
nolebant adquiescere sermonibus eius quod cernens homo eduxit ad eos concubinam suam et eis tradidit inludendam qua cum 25
tota nocte abusi essent dimiserunt eam mane at mulier rece- 26
dentibus tenebris venit ad ostium domus ubi manebat dominus
suus et ibi corruit mane facto surrexit homo et aperuit ostium 27
ut coeptam expleret viam et ecce concubina eius iacebat ante
ostium sparsis in limine manibus cui ille putans eam quiescere 28

loquebatur surge ut ambulemus qua nihil respondente intellegens
quod erat tulit eam et inposuit asino reversusque est in domum
29 suam quam cum esset ingressus arripuit gladium et cadaver
uxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens
30 misit in omnes terminos Israhel quod cum vidissent singuli con-
clamabant numquam res talis facta est in Israhel ex eo die quo
ascenderunt patres nostri de Aegypto usque in praesens tempus
ferte sententiam et in commune decernite quid facto opus sit
XX egressi sunt itaque omnes filii Israhel et pariter congregati
quasi vir unus de Dan usque Bersabee et terra Galaad ad Domi-
2 num in Maspha omnesque anguli populorum et cunctae tribus
Israhel in ecclesiam populi Dei convenerunt quadringenta milia
3 peditum pugnatorum nec latuit filios Beniamin quod ascendis-
sent filii Israhel in Maspha interrogatusque Levita maritus mu-
4 lieris interfectae quomodo tantum scelus perpetratum esset re-
spondit veni in Gabaa Beniamin cum uxore mea illucque deverti
5 et ecce homines civitatis illius circumdederunt nocte domum in
qua manebam volentes me occidere et uxorem meam incredibi-
6 li libidinis furore vexantes denique mortua est quam arreptam
in frusta concidi misique partes in omnes terminos possessionis
vestrae quia numquam tantum nefas et tam grande piaculum
7 factum est in Israhel adestis omnes filii Israhel decernite quid
8 facere debeatis stansque omnis populus quasi unius hominis ser-
mone respondit non recedemus in tabernacula nostra nec suam
9 quisquam intrabit domum sed hoc contra Gabaa in commune fa-
10 ciemus decem viri eligantur e centum ex omnibus tribubus Isra-
hel et centum de mille et mille de decem milibus ut conportent
exercitui cibaria et possimus pugnantes contra Gabaa Beniamin
11 reddere ei pro scelere quod meretur convenitque universus Isra-
hel ad civitatem quasi unus homo eadem mente unoque consilio
12 et miserunt nuntios ad omnem tribum Beniamin qui dicerent cur
13 tantum nefas in vobis reppertum est tradite homines de Gabaa
qui hoc flagitium perpetrarunt ut moriantur et auferatur malum
de Israhel qui noluerunt fratrum suorum filiorum Israhel audire
14 mandatum sed ex cunctis urbibus quae suae sortis erant con-
venerunt in Gabaa ut illis ferrent auxilium et contra universum
15 Israhel populum dimicarent inventique sunt viginti quinque mi-
lia de Beniamin educentium gladium praeter habitatores Gabaa
16 qui septingenti erant viri fortissimi ita sinistra ut dextra proelian-

tes et sic fundis ad certum iacientes lapides ut capillum quoque
possent percutere et nequaquam in alteram partem ictus lapidis
deferretur virorum quoque Israhel absque filiis Beniamin inven- 17
ta sunt quadringenta milia educentium gladios et paratorum ad
pugnam qui surgentes venerunt in domum Dei hoc est in Silo 18
consulueruntque eum atque dixerunt quis erit in exercitu no-
stro princeps certaminis contra filios Beniamin quibus respondit
Dominus Iudas sit dux vester statimque filii Israhel surgentes 19
mane castrametati sunt iuxta Gabaa et inde procedentes ad pu- 20
gnam contra Beniamin urbem obpugnare coeperunt egressique 21
filii Beniamin de Gabaa occiderunt de filiis Israhel die illo viginti
duo milia viros rursum filii Israhel et fortitudine et numero con- 22
fidentes in eodem loco in quo prius certaverant aciem direxerunt
ita tamen ut prius ascenderent et flerent coram Domino usque 23
ad noctem consulerentque eum et dicerent debeo ultra procedere
ad dimicandum contra filios Beniamin fratres meos an non qui-
bus ille respondit ascendite ad eum et inite certamen cumque 24
filii Israhel altero die contra Beniamin ad proelium processissent
eruperunt filii Beniamin de portis Gabaa et occurrentes eis tanta 25
in illos caede baccati sunt ut decem et octo milia virorum edu-
centium gladium prosternerent quam ob rem omnes filii Israhel 26
venerunt in domum Dei et sedentes flebant coram Domino ieiu-
naveruntque illo die usque ad vesperam et obtulerunt ei holocau-
sta et pacificas victimas et super statu suo interrogaverunt eo 27
tempore ibi erat arca foederis Dei et Finees filius Eleazari filii 28
Aaron praepositus domus consuluerunt igitur Dominum atque
dixerunt exire ultra debemus ad pugnam contra filios Beniamin
fratres nostros an quiescere quibus ait Dominus ascendite cras
enim tradam eos in manus vestras posueruntque filii Israhel insi- 29
dias per circuitum urbis Gabaa et tertia vice sicut semel et bis 30
contra Beniamin exercitum produxerunt sed et filii Beniamin 31
audacter eruperunt de civitate et fugientes adversarios longius
persecuti sunt ita ut vulnerarent ex eis sicut primo et secundo
die et caederent per duas semitas terga vertentes quarum una
ferebat in Bethel altera in Gabaa atque prosternerent triginta
circiter viros putaverunt enim solito eos more cedere qui fugam 32
arte simulantes iniere consilium ut abstraherent eos de civita-
te et quasi fugientes ad supradictas semitas perducerent omnes 33
itaque filii Israhel surgentes de sedibus suis tetenderunt aciem

in loco qui vocatur Baalthamar insidiae quoque quae circa ur-
34 bem erant paulatim se aperire coeperunt et ab occidentali urbis
parte procedere sed et alia decem milia virorum de universo Isra-
hel habitatores urbis ad certamina provocabant ingravatumque
est bellum contra filios Beniamin et non intellexerunt quod ex
35 omni parte illis instaret interitus percussitque eos Dominus in
conspectu filiorum Israhel et interfecerunt ex eis in illo die vigin-
ti quinque milia et centum viros omnes bellatores et educentes
36 gladium filii autem Beniamin cum se inferiores esse vidissent
coeperunt fugere quod cernentes filii Israhel dederunt eis ad fu-
giendum locum ut ad praeparatas insidias devenirent quas iuxta
37 urbem posuerant qui cum repente de latibulis surrexissent et
Beniamin terga caedentibus daret ingressi sunt civitatem et per-
38 cusserunt eam in ore gladii signum autem dederant filii Israhel
his quos in insidiis conlocaverant ut postquam urbem cepissent
ignem accenderent et ascendente in altum fumo captam urbem
39 demonstrarent quod cum cernerent filii Israhel in ipso certami-
ne positi putaverunt enim filii Beniamin eos fugere et instantius
40 sequebantur caesis de exercitu eorum triginta viris et viderent
quasi columnam fumi de civitate conscendere Beniamin quoque
retro aspiciens captam cerneret civitatem et flammas in sublime
41 ferri qui prius simulaverant fugam versa facie fortius resistebant
42 quod cum vidissent filii Beniamin in fugam versi sunt et ad viam
deserti ire coeperunt illuc quoque eos adversariis persequentibus
43 sed et hii qui urbem succenderant occurrerunt eis atque ita fac-
tum est ut ex utraque parte ab hostibus caederentur nec erat ulla
morientium requies ceciderunt atque prostrati sunt ad orientalem
44 plagam urbis Gabaa fuerunt autem qui in eodem loco interfecti
sunt decem et octo milia virorum omnes robustissimi pugnatores
45 quod cum vidissent qui remanserant de Beniamin fugerunt in so-
litudinem et pergebant ad petram cuius vocabulum est Remmon
in illa quoque fuga palantes et in diversa tendentes occiderunt
quinque milia viros et cum ultra tenderent persecuti sunt eos et
46 interfecerunt etiam alios duo milia et sic factum est ut omnes
qui ceciderant de Beniamin in diversis locis essent viginti quin-
47 que milia pugnatores ad bella promptissimi remanserunt itaque
de omni numero Beniamin qui evadere potuerant et fugere in so-
litudinem sescenti viri sederuntque in petra Remmon mensibus
48 quattuor regressi autem filii Israhel omnes reliquias civitatis a

viris usque ad iumenta gladio percusserunt cunctasque urbes et
viculos Beniamin vorax flamma consumpsit
iuraverunt quoque filii Israhel in Maspha et dixerunt nullus XXI
nostrum dabit filiis Beniamin de filiabus suis uxorem venerunt- 2
que omnes ad domum Dei in Silo et in conspectu eius sedentes
usque ad vesperam levaverunt vocem et magno ululatu coeperunt
flere dicentes quare Domine Deus Israhel factum est hoc malum 3
in populo tuo ut hodie una tribus auferretur ex nobis altera au- 4
tem die diluculo consurgentes extruxerunt altare obtuleruntque
ibi holocausta et pacificas victimas et dixerunt quis non ascen- 5
dit in exercitu Domini de universis tribubus Israhel grandi enim
se iuramento constrinxerant cum essent in Maspha interfici eos
qui defuissent ductique paenitentia filii Israhel super fratre suo 6
Beniamin coeperunt dicere ablata est una tribus de Israhel unde 7
uxores accipient omnes enim in commune iuravimus non daturos
nos his filias nostras idcirco dixerunt quis est de universis tri- 8
bubus Israhel qui non ascendit ad Dominum in Maspha et ecce
inventi sunt habitatores Iabisgalaad in illo exercitu non fuisse
eo quoque tempore cum essent in Silo nullus ex eis ibi reppertus 9
est miserunt itaque decem milia viros robustissimos et praece- 10
perunt eis ite et percutite habitatores Iabisgalaad in ore gladii
tam uxores quam parvulos eorum et hoc erit quod observare de- 11
betis omne generis masculini et mulieres quae cognoverunt viros
interficite inventaeque sunt de Iabisgalaad quadringentae virgi- 12
nes quae nescierunt viri torum et adduxerunt eas in castra in Si-
lo in terra Chanaan miseruntque nuntios ad filios Beniamin qui 13
erant in petra Remmon et praeceperunt eis ut eos in pace susci-
perent veneruntque filii Beniamin in illo tempore et datae sunt 14
eis uxores de filiabus Iabisgalaad alias autem non reppererunt
quas simili modo traderent universusque Israhel valde doluit 15
et egit paenitudinem super interfectione unius tribus ex Israhel
dixeruntque maiores natu quid faciemus reliquis qui non accepe- 16
runt uxores omnes in Beniamin feminae conciderunt et magna 17
nobis cura ingentique studio providendum est ne una tribus de-
leatur ex Israhel filias nostras eis dare non possumus constricti 18
iuramento et maledictione qua diximus maledictus qui dederit
de filiabus suis uxorem Beniamin ceperuntque consilium atque 19
dixerunt ecce sollemnitas Domini est in Silo anniversaria quae
sita est ad septentrionem urbis Bethel et ad orientalem plagam

viae quae de Bethel tendit ad Sycimam et ad meridiem oppidi
20 Lebona praeceperuntque filiis Beniamin atque dixerunt ite et
21 latete in vineis cumque videritis filias Silo ad ducendos choros
ex more procedere exite repente de vineis et rapite eas singuli
22 uxores singulas et pergite in terram Beniamin cumque venerint
patres earum ac fratres et adversum vos queri coeperint atque
iurgari dicemus eis misereminі eorum non enim rapuerunt eas iu-
re bellantium atque victorum sed rogantibus ut acciperent non
23 dedistis et a vestra parte peccatum est feceruntque filii Benia-
min ut sibi fuerat imperatum et iuxta numerum suum rapuerunt
sibi de his quae ducebant choros uxores singulas abieruntque in
24 possessionem suam aedificantes urbes et habitantes in eis filii
quoque Israhel reversi sunt per tribus et familias in tabernacula
sua in diebus illis non erat rex in Israhel sed unusquisque quod
sibi rectum videbatur hoc faciebat

THE BOOK OF RUTH.

In diebus unius iudicis quando iudices praeerant fac- I
ta est fames in terra abiitque homo de Bethleem Iuda
ut peregrinaretur in regione moabitide cum uxore sua
ac duobus liberis ipse vocabatur Helimelech uxor eius 2
Noemi e duobus filiis alter Maalon et alter Chellion Ephrathei
de Bethleem Iuda ingressique regionem moabitidem moraban-
tur ibi et mortuus est Helimelech maritus Noemi remansitque 3
ipsa cum filiis qui acceperunt uxores moabitidas quarum una 4
vocabatur Orpha altera Ruth manseruntque ibi decem annis et 5
ambo mortui sunt Maalon videlicet et Chellion remansitque mu-
lier orbata duobus liberis ac marito et surrexit ut in patriam 6
pergeret cum utraque nuru sua de regione moabitide audierat
enim quod respexisset Dominus populum suum et dedisset eis
escas egressa est itaque de loco peregrinationis suae cum utra- 7
que nuru et iam in via posita revertendi in terram Iuda dixit ad 8
eas ite in domum matris vestrae faciat Dominus vobiscum miseri-
cordiam sicut fecistis cum mortuis et mecum det vobis invenire 9
requiem in domibus virorum quos sortiturae estis et osculata est
eas quae elevata voce flere coeperunt et dicere tecum perge- 10
mus ad populum tuum quibus illa respondit revertimini filiae 11
mi cur venitis mecum num ultra habeo filios in utero meo ut
viros ex me sperare possitis revertimini filiae mi abite iam enim 12
senectute confecta sum nec apta vinculo coniugali etiam si pos-
sem hac nocte concipere et parere filios si eos expectare velitis 13
donec crescant et annos impleant pubertatis ante eritis vetulae
quam nubatis nolite quaeso filiae mi quia vestra angustia me
magis premit et egressa est manus Domini contra me elevata 14
igitur voce rursum flere coeperunt Orpha osculata socrum est
ac reversa Ruth adhesit socrui suae cui dixit Noemi en rever- 15
sa est cognata tua ad populum suum et ad deos suos vade cum
ea quae respondit ne adverseris mihi ut relinquam te et abeam 16
quocumque perrexeris pergam ubi morata fueris et ego pariter

morabor populus tuus populus meus et Deus tuus Deus meus
17 quae te morientem terra susceperit in ea moriar ibique locum
accipiam sepulturae haec mihi faciat Deus et haec addat si non
18 sola mors me et te separaverit videns ergo Noemi quod obsti-
nato Ruth animo decrevisset secum pergere adversari noluit nec
19 ultra ad suos reditum persuadere profectaeque sunt simul et
venerunt in Bethleem quibus urbem ingressis velox apud cunc-
tos fama percrebuit dicebantque mulieres haec est illa Noemi
20 quibus ait ne vocetis me Noemi id est pulchram sed vocate me
Mara hoc est amaram quia valde me amaritudine replevit Om-
21 nipotens egressa sum plena et vacuam reduxit me Dominus cur
igitur vocatis me Noemi quam humiliavit Dominus et adflixit
22 Omnipotens venit ergo Noemi cum Ruth Moabitide nuru sua
de terra peregrinationis suae ac reversa est in Bethleem quando
primum hordea metebantur

II erat autem vir Helimelech consanguineus homo potens et ma-
2 gnarum opum nomine Booz dixitque Ruth Moabitis ad socrum
suam si iubes vadam in agrum et colligam spicas quae meten-
tium fugerint manus ubicumque clementis in me patris familias
3 repperero gratiam cui illa respondit vade filia mi abiit itaque
et colligebat spicas post terga metentium accidit autem ut ager
ille haberet dominum Booz qui erat de cognatione Helimelech
4 et ecce ipse veniebat de Bethleem dixitque messoribus Dominus
5 vobiscum qui responderunt ei benedicat tibi Dominus dixitque
6 Booz iuveni qui messoribus praeerat cuius est haec puella qui
respondit haec est Moabitis quae venit cum Noemi de regione
7 moabitide et rogavit ut spicas colligeret remanentes sequens
messorum vestigia et de mane usque nunc stat in agro et ne ad
8 momentum quidem domum reversa est et ait Booz ad Ruth au-
di filia ne vadas ad colligendum in alterum agrum nec recedas
9 ab hoc loco sed iungere puellis meis et ubi messuerint sequere
mandavi enim pueris meis ut nemo tibi molestus sit sed etiam
si sitieris vade ad sarcinulas et bibe aquas de quibus et pueri bi-
10 bunt quae cadens in faciem suam et adorans super terram dixit
ad eum unde mihi hoc ut invenirem gratiam ante oculos tuos
11 et nosse me dignareris peregrinam mulierem cui ille respondit
nuntiata sunt mihi omnia quae feceris socrui tuae post mortem
viri tui et quod dereliqueris parentes tuos et terram in qua na-
12 ta es et veneris ad populum quem ante nesciebas reddat tibi

Dominus pro opere tuo et plenam mercedem recipias a Domino
Deo Israhel ad quem venisti et sub cuius confugisti alas quae 13
ait inveni gratiam ante oculos tuos domine mi qui consolatus es
me et locutus es ad cor ancillae tuae quae non sum similis unius
puellarum tuarum dixitque ad eam Booz quando hora vescendi 14
fuerit veni huc et comede panem et intingue buccellam tuam in
aceto sedit itaque ad messorum latus et congessit pulentam sibi
comeditque et saturata est et tulit reliquias atque inde surrexit 15
ut spicas ex more colligeret praecepit autem Booz pueris suis di-
cens etiam si vobiscum metere voluerit ne prohibeatis eam et de 16
vestris quoque manipulis proicite de industria et remanere per-
mittite ut absque rubore colligat et colligentem nemo corripiat
collegit ergo in agro usque ad vesperam et quae collegerat vir- 17
ga caedens et excutiens invenit hordei quasi oephi mensuram id
est tres modios quos portans reversa est in civitatem et osten- 18
dit socrui suae insuper protulit et dedit ei de reliquiis cibi sui
quo saturata fuerat dixitque ei socrus ubi hodie collegisti et 19
ubi fecisti opus sit benedictus qui misertus est tui indicavitque
ei apud quem esset operata et nomen dixit viri quod Booz vo-
caretur cui respondit Noemi benedictus sit a Domino quoniam 20
eandem gratiam quam praebuerat vivis servavit et mortuis rur-
sumque propinquus ait noster est homo et Ruth hoc quoque 21
inquit praecepit mihi ut tamdiu messoribus eius iungerer donec
omnes segetes meterentur cui dixit socrus melius est filia mi ut 22
cum puellis eius exeas ad metendum ne in alieno agro quispiam
resistat tibi iuncta est itaque puellis Booz et tamdiu cum eis 23
messuit donec hordea et triticum in horreis conderentur

postquam autem reversa est ad socrum suam audivit ab ea **III**
filia mi quaeram tibi requiem et providebo ut bene sit tibi Booz 2
iste cuius puellis in agro iuncta es propinquus est noster et hac
nocte aream hordei ventilat lava igitur et unguere et induere 3
cultioribus vestimentis ac descende in aream non te videat ho-
mo donec esum potumque finierit quando autem ierit ad dor- 4
miendum nota locum in quo dormiat veniesque et discoperies
pallium quo operitur a parte pedum et proicies te et ibi iacebis
ipse autem dicet tibi quid agere debeas quae respondit quicquid 5
praeceperis faciam descenditque in aream et fecit omnia quae 6
sibi imperaverat socrus cumque comedisset Booz et bibisset et 7
factus esset hilarior issetque ad dormiendum iuxta acervum ma-

nipulorum venit abscondite et discoperto a pedibus eius pallio se
8 proiecit et ecce nocte iam media expavit homo et conturbatus
9 est viditque mulierem iacentem ad pedes suos et ait illi quae
es illaque respondit ego sum Ruth ancilla tua expande pallium
10 tuum super famulam tuam quia propinquus es et ille benedicta
inquit es Domino filia et priorem misericordiam posteriore supe-
11 rasti quia non es secuta iuvenes pauperes sive divites noli ergo
metuere sed quicquid dixeris mihi faciam tibi scit enim omnis
populus qui habitat intra portas urbis meae mulierem te esse
12 virtutis nec abnuo me propinquum sed est alius me propinquior
13 quiesce hac nocte et facto mane si te voluerit propinquitatis iure
retinere bene res acta est sin autem ille noluerit ego te absque ulla
14 dubitatione suscipiam vivit Dominus dormi usque mane dormi-
vit itaque ad pedes eius usque ad noctis abscessum surrexitque
antequam homines se cognoscerent mutuo et dixit Booz cave ne
15 quis noverit quod huc veneris et rursum expande inquit pallio-
lum tuum quo operiris et tene utraque manu qua extendente et
tenente mensus est sex modios hordei et posuit super eam quae
16 portans ingressa est civitatem et venit ad socrum suam quae
dixit ei quid egisti filia narravitque ei omnia quae sibi fecisset
17 homo et ait ecce sex modios hordei dedit mihi et ait nolo va-
18 cuam te reverti ad socrum tuam dixitque Noemi expecta filia
donec videamus quem res exitum habeat neque enim cessabit
homo nisi conpleverit quod locutus est

IV ascendit ergo Booz ad portam et sedit ibi cumque vidisset
propinquum praeterire de quo prius sermo habitus est dixit ad
eum declina paulisper et sede hic vocans eum nomine suo qui
2 devertit et sedit tollens autem Booz decem viros de senioribus
3 civitatis dixit ad eos sedete hic quibus residentibus locutus est
ad propinquum partem agri fratris nostri Helimelech vendit Noe-
4 mi quae reversa est de regione moabitide quod audire te volui
et tibi dicere coram cunctis sedentibus et maioribus natu de po-
pulo meo si vis possidere iure propinquitatis eme et posside sin
autem tibi displicet hoc ipsum indica mihi ut sciam quid facere
debeam nullus est enim propinquus excepto te qui prior es et me
5 qui secundus sum at ille respondit ego agrum emam cui dixit
Booz quando emeris agrum de manu mulieris Ruth quoque Moa-
bitidem quae uxor defuncti fuit debes accipere ut suscites nomen
6 propinqui tui in hereditate sua qui respondit cedo iure propin-

quitatis neque enim posteritatem familiae meae delere debeo tu
meo utere privilegio quo me libenter carere profiteor hic autem 7
erat mos antiquitus in Israhel inter propinquos et si quando al-
ter alteri suo iure cedebat ut esset firma concessio solvebat homo
calciamentum suum et dabat proximo suo hoc erat testimonium
cessionis in Israhel dixit ergo propinquus Booz tolle calciamen- 8
tum quod statim solvit de pede suo at ille maioribus natu et 9
universo populo testes inquit vos estis hodie quod possederim
omnia quae fuerunt Helimelech et Chellion et Maalon traden-
te Noemi et Ruth Moabitidem uxorem Maalon in coniugium 10
sumpserim ut suscitem nomen defuncti in hereditate sua ne vo-
cabulum eius de familia sua ac fratribus et populo deleatur vos
inquam huius rei testes estis respondit omnis populus qui erat 11
in porta et maiores natu nos testes sumus faciat Dominus hanc
mulierem quae ingreditur domum tuam sicut Rachel et Liam
quae aedificaverunt domum Israhel ut sit exemplum virtutis in
Ephrata et habeat celebre nomen in Bethleem fiatque domus 12
tua sicut domus Phares quem Thamar peperit Iudae de semine
quod dederit Dominus tibi ex hac puella tulit itaque Booz Ruth 13
et accepit uxorem ingressusque est ad eam et dedit illi Dominus
ut conciperet et pareret filium dixeruntque mulieres ad Noemi 14
benedictus Dominus qui non est passus ut deficeret successor fa-
miliae tuae et vocaretur nomen eius in Israhel et habeas qui 15
consoletur animam tuam et enutriat senectutem de nuru enim
tua natus est quae te diligit et multo tibi est melior quam si
septem haberes filios susceptumque Noemi puerum posuit in 16
sinu suo et nutricis ac gerulae officio fungebatur vicinae autem 17
mulieres congratulantes ei et dicentes natus est filius Noemi vo-
caverunt nomen eius Obed hic est pater Isai patris David hae 18
sunt generationes Phares Phares genuit Esrom Esrom genuit 19
Aram Aram genuit Aminadab Aminadab genuit Naasson Naas- 20
son genuit Salma Salma genuit Booz Booz genuit Obed Obed 21, 22
genuit Isai Isai genuit David

THE FIRST BOOK OF SAMUEL,

OTHERWISE CALLED,

THE FIRST BOOK OF THE KINGS.

I Fuit vir unus de Ramathaimsophim de monte Ephraim
et nomen eius Helcana filius Hieroam filii Heliu filii
2 Thau filii Suph Ephratheus et habuit duas uxores no-
men uni Anna et nomen secundae Fenenna fueruntque
3 Fenennae filii Annae autem non erant liberi et ascendebat vir
ille de civitate sua statutis diebus ut adoraret et sacrificaret Do-
mino exercituum in Silo erant autem ibi duo filii Heli Ofni et
4 Finees sacerdotes Domini venit ergo dies et immolavit Helcana
deditque Fenennae uxori suae et cunctis filiis eius et filiabus par-
5 tes Annae autem dedit partem unam tristis quia Annam dilige-
6 bat Dominus autem concluserat vulvam eius adfligebat quoque
eam aemula eius et vehementer angebat in tantum ut expro-
7 braret quod conclusisset Dominus vulvam eius sicque faciebat
per singulos annos cum redeunte tempore ascenderent templum
Domini et sic provocabat eam porro illa flebat et non capiebat
8 cibum dixit ergo ei Helcana vir suus Anna cur fles et quare non
comedis et quam ob rem adfligitur cor tuum numquid non ego
9 melior sum tibi quam decem filii surrexit autem Anna postquam
comederat in Silo et biberat et Heli sacerdote sedente super sel-
10 lam ante postes templi Domini cum esset amaro animo oravit
11 Dominum flens largiter et votum vovit dicens Domine exerci-
tuum si respiciens videris adflictionem famulae tuae et recordatus
mei fueris nec oblitus ancillae tuae dederisque servae tuae sexum
virilem dabo eum Domino omnes dies vitae eius et novacula non
12 ascendet super caput eius factum est ergo cum illa multiplicaret
13 preces coram Domino ut Heli observaret os eius porro Anna lo-
quebatur in corde suo tantumque labia illius movebantur et vox
penitus non audiebatur aestimavit igitur eam Heli temulentam
14 dixitque ei usquequo ebria eris digere paulisper vinum quo mades
15 respondens Anna nequaquam inquit domine mi nam mulier infe-

lix nimis ego sum vinumque et omne quod inebriare potest non
bibi sed effudi animam meam in conspectu Domini ne reputes 16
ancillam tuam quasi unam de filiabus Belial quia ex multitudine
doloris et maeroris mei locuta sum usque in praesens tunc He- 17
li ait ei vade in pace et Deus Israhel det tibi petitionem quam
rogasti eum et illa dixit utinam inveniat ancilla tua gratiam in 18
oculis tuis et abiit mulier in viam suam et comedit vultusque eius
non sunt amplius in diversa mutati et surrexerunt mane et ado- 19
raverunt coram Domino reversique sunt et venerunt in domum
suam Ramatha cognovit autem Helcana Annam uxorem suam et
recordatus est eius Dominus et factum est post circulum dierum 20
concepit Anna et peperit filium vocavitque nomen eius Samuhel
eo quod a Domino postulasset eum ascendit autem vir Helcana 21
et omnis domus eius ut immolaret Domino hostiam sollemnem
et votum suum et Anna non ascendit dixit enim viro suo non 22
vadam donec ablactetur infans et ducam eum et appareat ante
conspectum Domini et maneat ibi iugiter et ait ei Helcana vir 23
suus fac quod bonum tibi videtur et mane donec ablactes eum
precorque ut impleat Dominus verbum suum mansit ergo mulier
et lactavit filium suum donec amoveret eum a lacte et adduxit 24
eum secum postquam ablactaverat in vitulis tribus et tribus mo-
diis farinae et amphora vini et adduxit eum ad domum Domini in
Silo puer autem erat adhuc infantulus et immolaverunt vitulum 25
et obtulerunt puerum Heli et ait obsecro mi domine vivit ani- 26
ma tua domine ego sum illa mulier quae steti coram te hic orans
Dominum pro puero isto oravi et dedit Dominus mihi petitio- 27
nem meam quam postulavi eum idcirco et ego commodavi eum 28
Domino cunctis diebus quibus fuerit accommodatus Domino et
adoraverunt ibi Dominum et oravit Anna et ait

exultavit cor meum in Domino exaltatum est cornu meum in **II**
Domino dilatatum est os meum super inimicos meos quia laetata
sum in salutari tuo non est sanctus ut est Dominus neque enim 2
est alius extra te et non est fortis sicut Deus noster nolite mul- 3
tiplicare loqui sublimia gloriantes recedant vetera de ore vestro
quoniam Deus scientiarum Dominus est et ipsi praeparantur co-
gitationes arcus fortium superatus est et infirmi accincti sunt 4
robore saturati prius pro pane se locaverunt et famelici saturati 5
sunt donec sterilis peperit plurimos et quae multos habebat filios
infirmata est Dominus mortificat et vivificat deducit ad infer- 6

7 num et reducit Dominus pauperem facit et ditat humiliat et
8 sublevat suscitat de pulvere egenum et de stercore elevat pau-
perem ut sedeat cum principibus et solium gloriae teneat Domini
9 enim sunt cardines terrae et posuit super eos orbem pedes sanc-
torum suorum servabit et impii in tenebris conticescent quia non
10 in fortitudine roborabitur vir Dominum formidabunt adversarii
eius super ipsos in caelis tonabit Dominus iudicabit fines terrae
11 et dabit imperium regi suo et sublimabit cornu christi sui et
abiit Helcana Ramatha in domum suam puer autem erat mini-
12 ster in conspectu Domini ante faciem Heli sacerdotis porro filii
13 Heli filii Belial nescientes Dominum neque officium sacerdotum
ad populum sed quicumque immolasset victimam veniebat puer
sacerdotis dum coquerentur carnes et habebat fuscinulam triden-
14 tem in manu sua et mittebat eam in lebetem vel in caldariam
aut in ollam sive in caccabum et omne quod levabat fuscinula
tollebat sacerdos sibi sic faciebant universo Israheli venientium in
15 Silo etiam antequam adolerent adipem veniebat puer sacerdotis
et dicebat immolanti da mihi carnem ut coquam sacerdoti non
16 enim accipiam a te carnem coctam sed crudam dicebatque illi
immolans incendatur primum iuxta morem hodie adeps et tolle
tibi quantumcumque desiderat anima tua qui respondens aiebat
17 ei nequaquam nunc enim dabis alioquin tollam vi erat ergo pec-
catum puerorum grande nimis coram Domino quia detrahebant
18 homines sacrificio Domini Samuhel autem ministrabat ante fa-
19 ciem Domini puer accinctus ephod lineo et tunicam parvam
faciebat ei mater sua quam adferebat statutis diebus ascendens
20 cum viro suo ut immolaret hostiam sollemnem et benedixit He-
li Helcanae et uxori eius dixitque reddat Dominus tibi semen de
muliere hac pro fenore quod commodasti Domino et abierunt in
21 locum suum visitavit ergo Dominus Annam et concepit et pe-
perit tres filios et duas filias et magnificatus est puer Samuhel
22 apud Dominum Heli autem erat senex valde et audivit omnia
quae faciebant filii sui universo Israheli et quomodo dormiebant
23 cum mulieribus quae observabant ad ostium tabernaculi et dixit
eis quare facitis res huiuscemodi quas ego audio res pessimas ab
24 omni populo nolite filii mi non enim est bona fama quam ego
25 audio ut transgredi faciatis populum Domini si peccaverit vir
in virum placari ei potest Deus si autem in Domino peccaverit
vir quis orabit pro eo et non audierunt vocem patris sui quia vol-

uit Dominus occidere eos puer autem Samuhel proficiebat atque 26
crescebat et placebat tam Deo quam hominibus venit autem vir 27
Dei ad Heli et ait ad eum haec dicit Dominus numquid non aper-
te revelatus sum domui patris tui cum essent in Aegypto in domo
Pharaonis et elegi eum ex omnibus tribubus Israhel mihi in sa- 28
cerdotem ut ascenderet altare meum et adoleret mihi incensum
et portaret ephod coram me et dedi domui patris tui omnia de
sacrificiis filiorum Israhel quare calce abicitis victimam meam 29
et munera mea quae praecepi ut offerrentur in templo et magis
honorasti filios tuos quam me ut comederetis primitias omnis sa-
crificii Israhel populi mei propterea ait Dominus Deus Israhel 30
loquens locutus sum ut domus tua et domus patris tui ministra-
ret in conspectu meo usque in sempiternum nunc autem dicit
Dominus absit hoc a me sed quicumque glorificaverit me glori-
ficabo eum qui autem contemnunt me erunt ignobiles ecce dies 31
veniunt et praecidam brachium tuum et brachium domus patris
tui ut non sit senex in domo tua et videbis aemulum tuum in 32
templo in universis prosperis Israhel et non erit senex in domo
tua omnibus diebus verumtamen non auferam penitus virum ex 33
te ab altari meo sed ut deficiant oculi tui et tabescat anima tua
et pars magna domus tuae morietur cum ad virilem aetatem ve-
nerit hoc autem erit tibi signum quod venturum est duobus filiis 34
tuis Ofni et Finees in die uno morientur ambo et suscitabo mihi 35
sacerdotem fidelem qui iuxta cor meum et animam meam faciat
et aedificabo ei domum fidelem et ambulabit coram christo meo
cunctis diebus futurum est autem ut quicumque remanserit in 36
domo tua veniat ut oretur pro eo et offerat nummum argenteum
et tortam panis dicatque dimitte me obsecro ad unam partem
sacerdotalem ut comedam buccellam panis

puer autem Samuhel ministrabat Domino coram Heli et sermo **III**
Domini erat pretiosus in diebus illis non erat visio manifesta fac- 2
tum est ergo in die quadam Heli iacebat in loco suo et oculi eius
caligaverant nec poterat videre lucerna Dei antequam extingue- 3
retur Samuhel autem dormiebat in templo Domini ubi erat arca
Dei et vocavit Dominus Samuhel qui respondens ait ecce ego et 4, 5
cucurrit ad Heli et dixit ecce ego vocasti enim me qui dixit non
vocavi revertere dormi et abiit et dormivit et adiecit Dominus 6
vocare rursum Samuhel consurgensque Samuhel abiit ad Heli et
dixit ecce ego quia vocasti me qui respondit non vocavi te fili

7 mi revertere et dormi porro Samuhel necdum sciebat Dominum
8 neque revelatus fuerat ei sermo Domini et adiecit Dominus et
9 vocavit adhuc Samuhel tertio qui consurgens abiit ad Heli et
ait ecce ego quia vocasti me intellexit igitur Heli quia Dominus
vocaret puerum et ait ad Samuhel vade et dormi et si deinceps
vocaverit te dices loquere Domine quia audit servus tuus abiit er-
10 go Samuhel et dormivit in loco suo et venit Dominus et stetit et
vocavit sicut vocaverat secundo Samuhel Samuhel et ait Samuhel
11 loquere quia audit servus tuus et dixit Dominus ad Samuhel ec-
ce ego facio verbum in Israhel quod quicumque audierit tinnient
12 ambae aures eius in die illo suscitabo adversum Heli omnia quae
13 locutus sum super domum eius incipiam et conplebo praedixi
enim ei quod iudicaturus essem domum eius in aeternum propter
iniquitatem eo quod noverat indigne agere filios suos et non cor-
14 ripuit eos idcirco iuravi domui Heli quod non expietur iniquitas
15 domus eius victimis et muneribus usque in aeternum dormivit
autem Samuhel usque mane aperuitque ostia domus Domini et
16 Samuhel timebat indicare visionem Heli vocavit ergo Heli Sa-
muhelem et dixit Samuhel fili mi qui respondens ait praesto sum
17 et interrogavit eum quis est sermo quem locutus est ad te oro te
ne celaveris me haec faciat tibi Deus et haec addat si absconderis
18 a me sermonem ex omnibus verbis quae dicta sunt tibi indicavit
itaque ei Samuhel universos sermones et non abscondit ab eo et
ille respondit Dominus est quod bonum est in oculis suis faciat
19 crevit autem Samuhel et Dominus erat cum eo et non cecidit ex
20 omnibus verbis eius in terram et cognovit universus Israhel a
Dan usque Bersabee quod fidelis Samuhel propheta esset Domi-
21 ni et addidit Dominus ut appareret in Silo quoniam revelatus
fuerat Dominus Samuheli in Silo iuxta verbum Domini et evenit
sermo Samuhelis universo Israheli

IV egressus est namque Israhel obviam Philisthim in proelium
et castrametatus est iuxta lapidem Adiutorii porro Philisthim
2 venerunt in Afec et instruxerunt aciem contra Israhel inito au-
tem certamine terga vertit Israhel Philistheis et caesa sunt in illo
3 certamine passim per agros quasi quattuor milia virorum et re-
versus est populus ad castra dixeruntque maiores natu de Israhel
quare percussit nos Dominus hodie coram Philisthim adferamus
ad nos de Silo arcam foederis Domini et veniat in medium nostri
4 ut salvet nos de manu inimicorum nostrorum misit ergo popu-

lus in Silo et tulerunt inde arcam foederis Domini exercituum
sedentis super cherubin erantque duo filii Heli cum arca foederis
Domini Ofni et Finees cumque venisset arca foederis Domini 5
in castra vociferatus est omnis Israhel clamore grandi et person-
uit terra et audierunt Philisthim vocem clamoris dixeruntque 6
quaenam haec est vox clamoris magni in castris Hebraeorum et
cognoverunt quod arca Domini venisset in castra timueruntque 7
Philisthim dicentes venit Deus in castra et ingemuerunt vae no- 8
bis non enim fuit tanta exultatio heri et nudius tertius vae nobis
quis nos servabit de manu deorum sublimium istorum hii sunt dii
qui percusserunt Aegyptum omni plaga in deserto confortamini 9
et estote viri Philisthim ne serviatis Hebraeis sicut illi servierunt
vobis confortamini et bellate pugnaverunt ergo Philisthim et 10
caesus est Israhel et fugit unusquisque in tabernaculum suum et
facta est plaga magna nimis et ceciderunt de Israhel triginta mi-
lia peditum et arca Dei capta est duoque filii Heli mortui sunt 11
Ofni et Finees currens autem vir de Beniamin ex acie venit in 12
Silo in die illo scissa veste et conspersus pulvere caput cumque 13
ille venisset Heli sedebat super sellam contra viam aspectans erat
enim cor eius pavens pro arca Domini vir autem ille postquam
ingressus est nuntiavit urbi et ululavit omnis civitas et audi- 14
vit Heli sonitum clamoris dixitque quis est hic sonitus tumultus
huius at ille festinavit et venit et adnuntiavit Heli Heli autem 15
erat nonaginta et octo annorum et oculi eius caligaverant et vi-
dere non poterat et dixit ad Heli ego sum qui veni de proelio 16
et ego qui de acie fugi hodie cui ille ait quid actum est fili mi
respondens autem qui nuntiabat fugit inquit Israhel coram Phi- 17
listhim et ruina magna facta est in populo insuper et duo filii
tui mortui sunt Ofni et Finees et arca Dei capta est cumque ille 18
nominasset arcam Dei cecidit de sella retrorsum iuxta ostium
et fractis cervicibus mortuus est senex enim erat vir et gran-
devus et ipse iudicavit Israhel quadraginta annis nurus autem 19
eius uxor Finees praegnans erat vicinaque partui et audito nun-
tio quod capta esset arca Dei et mortuus socer suus et vir suus
incurvavit se et peperit inruerant enim in eam dolores subiti in 20
ipso autem momento mortis eius dixerunt ei quae stabant circa
eam ne timeas quia filium peperisti quae non respondit eis ne-
que animadvertit et vocavit puerum Hicabod dicens translata 21
est gloria de Israhel quia capta est arca Dei et pro socero suo et

22 pro viro suo et ait translata est gloria ab Israhel eo quod capta
esset arca Dei
V Philisthim autem tulerunt arcam Dei et asportaverunt eam
2 a lapide Adiutorii in Azotum tulerunt Philisthim arcam Dei et
intulerunt eam in templum Dagon et statuerunt eam iuxta Da-
3 gon cumque surrexissent diluculo Azotii altera die ecce Dagon
iacebat pronus in terram ante arcam Domini et tulerunt Dagon
4 et restituerunt eum in loco suo rursumque mane die alio consur-
gentes invenerunt Dagon iacentem super faciem suam in terram
coram arca Domini caput autem Dagon et duae palmae man-
5 uum eius abscisae erant super limen porro Dagon truncus solus
remanserat in loco suo propter hanc causam non calcant sacerdo-
tes Dagon et omnes qui ingrediuntur templum eius super limen
6 Dagon in Azoto usque in hodiernum diem adgravata autem est
manus Domini super Azotios et demolitus est eos et percussit in
7 secretiori parte natium Azotum et fines eius videntes autem viri
azotii huiuscemodi plagam dixerunt non maneat arca Dei Isra-
hel apud nos quoniam dura est manus eius super nos et super
8 Dagon deum nostrum et mittentes congregaverunt omnes satra-
pas Philisthinorum ad se et dixerunt quid faciemus de arca Dei
Israhel responderuntque Getthei circumducatur arca Dei Israhel
9 et circumduxerunt arcam Dei Israhel illis autem circumducen-
tibus eam fiebat manus Dei per singulas civitates interfectionis
magnae nimis et percutiebat viros uniuscuiusque urbis a parvo
usque ad maiorem et conputrescebant prominentes extales eorum
10 miserunt ergo arcam Dei in Accaron cumque venisset arca Dei in
Accaron exclamaverunt Accaronitae dicentes adduxerunt ad nos
11 arcam Dei Israhel ut interficiat nos et populum nostrum mi-
serunt itaque et congregaverunt omnes satrapas Philisthinorum
qui dixerunt dimittite arcam Dei Israhel et revertatur in locum
12 suum et non interficiat nos cum populo nostro fiebat enim pa-
vor mortis in singulis urbibus et gravissima valde manus Dei viri
quoque qui mortui non fuerant percutiebantur in secretiori parte
natium et ascendebat ululatus uniuscuiusque civitatis in caelum
VI fuit ergo arca Domini in regione Philisthinorum septem men-
2 sibus et vocaverunt Philisthim sacerdotes et divinos dicentes
quid faciemus de arca Dei indicate nobis quomodo remittemus
3 eam in locum suum qui dixerunt si remittitis arcam Dei Isra-
hel nolite dimittere eam vacuam sed quod debetis reddite ei pro

peccato et tunc curabimini et scietis quare non recedat manus
eius a vobis qui dixerunt quid est quod pro delicto reddere de- 4
beamus ei responderuntque illi iuxta numerum provinciarum 5
Philisthim quinque anos aureos facietis et quinque mures aureos
quia plaga una fuit omnibus vobis et satrapis vestris facietis-
que similitudines anorum vestrorum et similitudines murium qui
demoliti sunt terram et dabitis Deo Israhel gloriam si forte re-
levet manum suam a vobis et a diis vestris et a terra vestra
quare gravatis corda vestra sicut adgravavit Aegyptus et Pha- 6
rao cor suum nonne postquam percussus est tunc dimisit eos et
abierunt nunc ergo arripite et facite plaustrum novum unum 7
et duas vaccas fetas quibus non est inpositum iugum iungite in
plaustro et recludite vitulos earum domi tolletisque arcam Do- 8
mini et ponetis in plaustro et vasa aurea quae exsolvistis ei pro
delicto ponetis in capsella ad latus eius et dimittite eam ut va-
dat et aspicietis et si quidem per viam finium suorum ascenderit 9
contra Bethsames ipse fecit nobis malum hoc grande sin autem
minime sciemus quia nequaquam manus eius tetigit nos sed ca-
su accidit fecerunt ergo illi hoc modo et tollentes duas vaccas 10
quae lactabant vitulos iunxerunt ad plaustrum vitulosque earum
concluserunt domi et posuerunt arcam Dei super plaustrum et 11
capsellam quae habebat mures aureos et similitudinem anorum
ibant autem in directum vaccae per viam quae ducit Bethsames 12
et itinere uno gradiebantur pergentes et mugientes et non de-
clinabant neque ad dextram neque ad sinistram sed et satrapae
Philisthinorum sequebantur usque ad terminos Bethsames por- 13
ro Bethsamitae metebant triticum in valle et elevantes oculos
viderunt arcam et gavisi sunt cum vidissent et plaustrum ve- 14
nit in agrum Iosue Bethsamitae et stetit ibi erat autem ibi lapis
magnus et conciderunt ligna plaustri vaccasque inposuerunt su-
per ea holocaustum Domino Levitae autem deposuerunt arcam 15
Dei et capsellam quae erat iuxta eam in qua erant vasa aurea et
posuerunt super lapidem grandem viri autem bethsamitae obtu-
lerunt holocausta et immolaverunt victimas in die illa Domino
et quinque satrapae Philisthinorum viderunt et reversi sunt in 16
Accaron in die illa hii sunt autem ani aurei quos reddiderunt 17
Philisthim pro delicto Domino Azotus unum Gaza unum Asca-
lon unum Geth unum Accaron unum et mures aureos secundum 18
numerum urbium Philisthim quinque provinciarum ab urbe mu-

rata usque ad villam quae erat absque muro et usque ad Abel
magnum super quem posuerunt arcam Domini quae erat usque
19 in illa die in agro Iosue Bethsamitis percussit autem de viris
bethsamitibus eo quod vidissent arcam Domini et percussit de
populo septuaginta viros et quinquaginta milia plebis luxitque
20 populus quod percussisset Dominus plebem plaga magna et di-
xerunt viri bethsamitae quis poterit stare in conspectu Domini
21 Dei sancti huius et ad quem ascendet a nobis miseruntque nun-
tios ad habitatores Cariathiarim dicentes reduxerunt Philisthim
arcam Domini descendite et ducite eam ad vos

VII venerunt ergo viri Cariathiarim et duxerunt arcam Domini
et intulerunt eam in domum Abinadab in Gabaa Eleazarum au-
2 tem filium eius sanctificaverunt ut custodiret arcam Domini et
factum est ex qua die mansit arca in Cariathiarim multiplicati
sunt dies erat quippe iam annus vicesimus et requievit omnis
3 domus Israhel post Dominum ait autem Samuhel ad universam
domum Israhel dicens si in toto corde vestro revertimini ad Do-
minum auferte deos alienos de medio vestrum et Astharoth et
praeparate corda vestra Domino et servite ei soli et eruet vos de
4 manu Philisthim abstulerunt ergo filii Israhel Baalim et Astha-
5 roth et servierunt Domino soli dixit autem Samuhel congrega-
te universum Israhel in Masphat ut orem pro vobis Dominum
6 et convenerunt in Masphat hauseruntque aquam et effuderunt
in conspectu Domini et ieiunaverunt in die illa et dixerunt ibi
peccavimus Domino iudicavitque Samuhel filios Israhel in Mas-
7 phat et audierunt Philisthim quod congregati essent filii Israhel
in Masphat et ascenderunt satrapae Philisthinorum ad Israhel
quod cum audissent filii Israhel timuerunt a facie Philisthinorum
8 dixeruntque ad Samuhel ne cesses pro nobis clamare ad Domi-
9 num Deum nostrum ut salvet nos de manu Philisthinorum tulit
autem Samuhel agnum lactantem unum et obtulit illum holocau-
stum integrum Domino et clamavit Samuhel ad Dominum pro
10 Israhel et exaudivit eum Dominus factum est ergo cum Samuhel
offerret holocaustum Philistheos inire proelium contra Israhel in-
tonuit autem Dominus fragore magno in die illa super Philisthim
11 et exterruit eos et caesi sunt a filiis Israhel egressique viri Israhel
de Masphat persecuti sunt Philistheos et percusserunt eos usque
12 ad locum qui erat subter Bethchar tulit autem Samuhel lapi-
dem unum et posuit eum inter Masphat et inter Sen et vocavit

nomen eius lapis Adiutorii dixitque hucusque auxiliatus est nobis
Dominus et humiliati sunt Philisthim nec adposuerunt ultra ut 13
venirent in terminos Israhel facta est itaque manus Domini su-
per Philistheos cunctis diebus Samuhel et redditae sunt urbes 14
quas tulerant Philisthim ab Israhel Israheli ab Accaron usque
Geth et terminos suos liberavit Israhel de manu Philisthinorum
eratque pax inter Israhel et Amorreum iudicabat quoque Samu- 15
hel Israhel cunctis diebus vitae suae et ibat per singulos annos 16
circumiens Bethel et Galgal et Masphat et iudicabat Israhelem
in supradictis locis revertebaturque in Ramatha ibi enim erat 17
domus eius et ibi iudicabat Israhelem aedificavit etiam ibi altare
Domino

factum est autem cum senuisset Samuhel posuit filios suos iu- **VIII**
dices Israhel fuitque nomen filii eius primogeniti Iohel et nomen 2
secundi Abia iudicum in Bersabee et non ambulaverunt filii il- 3
lius in viis eius sed declinaverunt post avaritiam acceperuntque
munera et perverterunt iudicium congregati ergo universi maio- 4
res natu Israhel venerunt ad Samuhel in Ramatha dixeruntque 5
ei ecce tu senuisti et filii tui non ambulant in viis tuis constitue
nobis regem ut iudicet nos sicut universae habent nationes di- 6
splicuitque sermo in oculis Samuhelis eo quod dixissent da nobis
regem ut iudicet nos et oravit Samuhel Dominum dixit autem 7
Dominus ad Samuhel audi vocem populi in omnibus quae lo-
quuntur tibi non enim te abiecerunt sed me ne regnem super eos
iuxta omnia opera sua quae fecerunt a die qua eduxi eos de Ae- 8
gypto usque ad diem hanc sicut dereliquerunt me et servierunt
diis alienis sic faciunt etiam tibi nunc ergo audi vocem eorum 9
verumtamen contestare eos et praedic eis ius regis qui regnatu-
rus est super eos dixit itaque Samuhel omnia verba Domini ad 10
populum qui petierat a se regem et ait hoc erit ius regis qui im- 11
peraturus est vobis filios vestros tollet et ponet in curribus suis
facietque sibi equites et praecursores quadrigarum suarum et 12
constituet sibi tribunos et centuriones et aratores agrorum suo-
rum et messores segetum et fabros armorum et curruum suorum
filias quoque vestras faciet sibi unguentarias et focarias et pa- 13
nificas agros quoque vestros et vineas et oliveta optima tollet 14
et dabit servis suis sed et segetes vestras et vinearum reditus 15
addecimabit ut det eunuchis et famulis suis servos etiam vestros 16
et ancillas et iuvenes optimos et asinos auferet et ponet in opere

17, 18 suo greges vestros addecimabit vosque eritis ei servi et clama-
bitis in die illa a facie regis vestri quem elegistis vobis et non
19 exaudiet vos Dominus in die illa noluit autem populus audire
vocem Samuhel sed dixerunt nequaquam rex enim erit super nos
20 et erimus nos quoque sicut omnes gentes et iudicabit nos rex no-
21 ster et egredietur ante nos et pugnabit bella nostra pro nobis et
audivit Samuhel omnia verba populi et locutus est ea in auribus
22 Domini dixit autem Dominus ad Samuhel audi vocem eorum et
constitue super eos regem et ait Samuhel ad viros Israhel vadat
unusquisque in civitatem suam
IX et erat vir de Beniamin nomine Cis filius Abihel filii Seror filii
2 Bechoreth filii Afia filii viri Iemini fortis robore et erat ei filius
vocabulo Saul electus et bonus et non erat vir de filiis Israhel
melior illo ab umero et sursum eminebat super omnem populum
3 perierant autem asinae Cis patris Saul et dixit Cis ad Saul filium
suum tolle tecum unum de pueris et consurgens vade et quaere
4 asinas qui cum transissent per montem Ephraim et per terram
Salisa et non invenissent transierunt etiam per terram Salim et
5 non erant sed et per terram Iemini et minime reppererunt cum
autem venissent in terram Suph dixit Saul ad puerum suum qui
erat cum eo veni et revertamur ne forte dimiserit pater meus
6 asinas et sollicitus sit pro nobis qui ait ei ecce est vir Dei in
civitate hac vir nobilis omne quod loquitur absque ambiguita-
te venit nunc ergo eamus illuc si forte indicet nobis de via no-
7 stra propter quam venimus dixitque Saul ad puerum suum ecce
ibimus quid feremus ad virum panis defecit in sitarciis nostris
et sportulam non habemus ut demus homini Dei nec quicquam
8 aliud rursum puer respondit Sauli et ait ecce inventa est in ma-
nu mea quarta pars stateris argenti demus homini Dei ut indicet
9 nobis viam nostram olim in Israhel sic loquebatur unusquisque
vadens consulere Deum venite et eamus ad videntem qui enim
10 propheta dicitur hodie vocabatur olim videns et dixit Saul ad
puerum suum optimus sermo tuus veni eamus et ierunt in civi-
11 tatem in qua erat vir Dei cumque ascenderent clivum civitatis
invenerunt puellas egredientes ad hauriendam aquam et dixe-
12 runt eis num hic est videns quae respondentes dixerunt illis hic
est ecce ante te festina nunc hodie enim venit in civitate quia
13 sacrificium est hodie populo in excelso ingredientes urbem sta-
tim invenietis eum antequam ascendat excelsum ad vescendum

neque enim comesurus est populus donec ille veniat quia ipse be-
nedicit hostiae et deinceps comedunt qui vocati sunt nunc ergo
conscendite quia hodie repperietis eum et ascenderunt in civi- 14
tatem cumque illi ambularent in medio urbis apparuit Samuhel
egrediens obviam eis ut ascenderet in excelsum Dominus autem 15
revelaverat auriculam Samuhel ante unam diem quam veniret
Saul dicens hac ipsa quae nunc est hora cras mittam ad te vi- 16
rum de terra Beniamin et ungues eum ducem super populum
meum Israhel et salvabit populum meum de manu Philisthino-
rum quia respexi populum meum venit enim clamor eorum ad
me cumque aspexisset Samuhel Saulem Dominus ait ei ecce vir 17
quem dixeram tibi iste dominabitur populo meo accessit autem 18
Saul ad Samuhelem in medio portae et ait indica oro mihi ubi
est domus videntis et respondit Samuhel Sauli dicens ego sum 19
videns ascende ante me in excelsum ut comedatis mecum hodie
et dimittam te mane et omnia quae sunt in corde tuo indicabo
tibi et de asinis quas perdidisti nudius tertius ne sollicitus sis 20
quia inventae sunt et cuius erunt optima quaeque Israhel non-
ne tibi et omni domui patris tui respondens autem Saul ait 21
numquid non filius Iemini ego sum de minima tribu Israhel et
cognatio mea novissima inter omnes familias de tribu Beniamin
quare ergo locutus es mihi sermonem istum adsumens itaque 22
Samuhel Saulem et puerum eius introduxit eos in triclinium et
dedit eis locum in capite eorum qui fuerant invitati erant enim
quasi triginta viri dixitque Samuhel coco da partem quam de- 23
di tibi et praecepi ut reponeres seorsum apud te levavit autem 24
cocus armum et posuit ante Saul dixitque Samuhel ecce quod
remansit pone ante te et comede quia de industria servatum est
tibi quando populum vocavi et comedit Saul cum Samuhel in die
illa et descenderunt de excelso in oppidum et locutus est cum 25
Saul in solario cumque mane surrexissent et iam dilucesceret 26
vocavit Samuhel Saul in solarium dicens surge ut dimittam te
et surrexit Saul egressique sunt ambo ipse videlicet et Samuhel
cumque descenderent in extrema parte civitatis Samuhel dixit 27
ad Saul dic puero ut antecedat nos et transeat tu autem subsiste
paulisper ut indicem tibi verbum Domini

tulit autem Samuhel lenticulam olei et effudit super caput **X**
eius et deosculatus eum ait ecce unxit te Dominus super heredi-
tatem suam in principem cum abieris hodie a me invenies duos 2

viros iuxta sepulchrum Rachel in finibus Beniamin in meridie
dicentque tibi inventae sunt asinae ad quas ieras perquirendas et
intermissis pater tuus asinis sollicitus est pro vobis et dicit quid
3 faciam de filio meo cumque abieris inde et ultra transieris et
veneris ad quercum Thabor invenient te ibi tres viri ascendentes
ad Deum in Bethel unus portans tres hedos et alius tres tor-
4 tas panis et alius portans lagoenam vini cumque te salutaverint
5 dabunt tibi duos panes et accipies de manu eorum post haec
venies in collem Domini ubi est statio Philisthinorum et cum
ingressus fueris ibi urbem obviam habebis gregem prophetarum
descendentium de excelso et ante eos psalterium et tympanum et
6 tibiam et citharam ipsosque prophetantes et insiliet in te spiri-
tus Domini et prophetabis cum eis et mutaberis in virum alium
7 quando ergo evenerint signa haec omnia tibi fac quaecumque in-
8 venerit manus tua quia Dominus tecum est et descendes ante
me in Galgala ego quippe descendam ad te ut offeras oblationem
et immoles victimas pacificas septem diebus expectabis donec
9 veniam ad te et ostendam tibi quae facias itaque cum avertisset
umerum suum ut abiret a Samuhele inmutavit ei Deus cor aliud
10 et venerunt omnia signa haec in die illa veneruntque ad prae-
dictum collem et ecce cuneus prophetarum obvius ei et insilivit
11 super eum spiritus Dei et prophetavit in medio eorum viden-
tes autem omnes qui noverant eum heri et nudius tertius quod
esset cum prophetis et prophetaret dixerunt ad invicem quae-
12 nam res accidit filio Cis num et Saul in prophetis responditque
alius ad alterum dicens et quis pater eorum propterea versum
13 est in proverbium num et Saul inter prophetas cessavit autem
14 prophetare et venit ad excelsum dixitque patruus Saul ad eum
et ad puerum eius quo abistis qui responderunt quaerere asinas
15 quas cum non repperissemus venimus ad Samuhelem et dixit ei
16 patruus suus indica mihi quid dixerit tibi Samuhel et ait Saul
ad patruum suum indicavit nobis quia inventae essent asinae de
sermone autem regni non indicavit ei quem locutus illi fuerat Sa-
17 muhel et convocavit Samuhel populum ad Dominum in Maspha
18 et ait ad filios Israhel haec dicit Dominus Deus Israhel ego eduxi
Israhel de Aegypto et erui vos de manu Aegyptiorum et de manu
19 omnium regum qui adfligebant vos vos autem hodie proiecistis
Deum vestrum qui solus salvavit vos de universis malis et tri-
bulationibus vestris et dixistis nequaquam sed regem constitue

super nos nunc ergo state coram Domino per tribus vestras et
per familias et adplicuit Samuhel omnes tribus Israhel et cecidit 20
sors tribus Beniamin et adplicuit tribum Beniamin et cognatio- 21
nes eius et cecidit cognatio Metri et pervenit usque ad Saul filium
Cis quaesierunt ergo eum et non est inventus et consuluerunt 22
post haec Dominum utrumnam venturus esset illuc responditque
Dominus ecce absconditus est domi cucurrerunt itaque et tule- 23
runt eum inde stetitque in medio populi et altior fuit universo
populo ab umero et sursum et ait Samuhel ad omnem popu- 24
lum certe videtis quem elegit Dominus quoniam non sit similis
ei in omni populo et clamavit cunctus populus et ait vivat rex
locutus est autem Samuhel ad populum legem regni et scripsit 25
in libro et reposuit coram Domino et dimisit Samuhel omnem
populum singulos in domum suam sed et Saul abiit in domum 26
suam in Gabaath et abiit cum eo pars exercitus quorum tetige-
rat Deus corda filii vero Belial dixerunt num salvare nos poterit 27
iste et despexerunt eum et non adtulerunt ei munera ille vero
dissimulabat se audire

ascendit autem Naas Ammonites et pugnare coepit adversus **XI**
Iabesgalaad dixeruntque omnes viri Iabes ad Naas habeto nos
foederatos et serviemus tibi et respondit ad eos Naas Ammo- 2
nites in hoc feriam vobiscum foedus ut eruam omnium vestrum
oculos dextros ponamque vos obprobrium in universo Israhel et 3
dixerunt ad eum seniores Iabes concede nobis septem dies ut mit-
tamus nuntios in universos terminos Israhel et si non fuerit qui
defendat nos egrediemur ad te venerunt ergo nuntii in Gabaath 4
Saulis et locuti sunt verba audiente populo et levavit omnis po-
pulus vocem suam et flevit et ecce Saul veniebat sequens boves 5
de agro et ait quid habet populus quod plorat et narraverunt
ei verba virorum Iabes et insilivit spiritus Domini in Saul cum 6
audisset verba haec et iratus est furor eius nimis et adsumens 7
utrumque bovem concidit in frusta misitque in omnes terminos
Israhel per manum nuntiorum dicens quicumque non exierit se-
cutusque fuerit Saul et Samuhelem sic fiet bubus eius invasit
ergo timor Domini populum et egressi sunt quasi vir unus et 8
recensuit eos in Bezec fueruntque filiorum Israhel trecenta mi-
lia virorum autem Iuda triginta milia et dixerunt nuntiis qui 9
venerant sic dicetis viris qui sunt in Iabesgalaad cras erit vobis
salus cum incaluerit sol venerunt ergo nuntii et adnuntiaverunt

10 viris Iabes qui laetati sunt et dixerunt mane exibimus ad vos
11 et facietis nobis omne quod placuerit vobis et factum est cum
venisset dies crastinus constituit Saul populum in tres partes et
ingressus est media castra in vigilia matutina et percussit Am-
mon usque dum incalesceret dies reliqui autem dispersi sunt ita
12 ut non relinquerentur in eis duo pariter et ait populus ad Sa-
muhel quis est iste qui dixit Saul non regnabit super nos date
13 viros et interficiemus eos et ait Saul non occidetur quisquam in
14 die hac quia hodie fecit Dominus salutem in Israhel dixit autem
Samuhel ad populum venite et eamus in Galgala et innovemus
15 ibi regnum et perrexit omnis populus in Galgala et fecerunt ibi
regem Saul coram Domino in Galgala et immolaverunt ibi vic-
timas pacificas coram Domino et laetatus est ibi Saul et cuncti
viri Israhel nimis

XII dixit autem Samuhel ad universum Israhel ecce audivi vo-
cem vestram iuxta omnia quae locuti estis ad me et constitui
2 super vos regem et nunc rex graditur ante vos ego autem senui
et incanui porro filii mei vobiscum sunt itaque conversatus co-
ram vobis ab adulescentia mea usque ad diem hanc ecce praesto
3 sum loquimini de me coram Domino et coram christo eius utrum
bovem cuiusquam tulerim an asinum si quempiam calumniatus
sum si oppressi aliquem si de manu cuiusquam munus accepi et
4 contemnam illud hodie restituamque vobis et dixerunt non es
calumniatus nos neque oppressisti neque tulisti de manu alicuius
5 quippiam dixitque ad eos testis Dominus adversus vos et testis
christus eius in die hac quia non inveneritis in manu mea quip-
6 piam et dixerunt testis et ait Samuhel ad populum Dominus qui
fecit Mosen et Aaron et eduxit patres nostros de terra Aegypti
7 nunc ergo state ut iudicio contendam adversum vos coram Domi-
no de omnibus misericordiis Domini quas fecit vobiscum et cum
8 patribus vestris quomodo ingressus est Iacob in Aegyptum et
clamaverunt patres vestri ad Dominum et misit Dominus Mosen
et Aaron et eduxit patres vestros ex Aegypto et conlocavit eos in
9 loco hoc qui obliti sunt Domini Dei sui et tradidit eos in manu
Sisarae magistri militiae Asor et in manu Philisthinorum et in
10 manu regis Moab et pugnaverunt adversum eos postea autem
clamaverunt ad Dominum et dixerunt peccavimus quia dereli-
quimus Dominum et servivimus Baalim et Astharoth nunc ergo
11 erue nos de manu inimicorum nostrorum et serviemus tibi et

misit Dominus Hierobaal et Bedan et Ieptha et Samuhel et eruit
vos de manu inimicorum vestrorum per circuitum et habitastis
confidenter videntes autem quod Naas rex filiorum Ammon ve- 12
nisset adversum vos dixistis mihi nequaquam sed rex imperabit
nobis cum Dominus Deus vester regnaret in vobis nunc ergo 13
praesto est rex vester quem elegistis et petistis ecce dedit vobis
Dominus regem si timueritis Dominum et servieritis ei et au- 14
dieritis vocem eius et non exasperaveritis os Domini eritis et vos
et rex qui imperat vobis sequentes Dominum Deum vestrum si 15
autem non audieritis vocem Domini sed exasperaveritis sermo-
nem Domini erit manus Domini super vos et super patres vestros
sed et nunc state et videte rem istam grandem quam facturus 16
est Dominus in conspectu vestro numquid non messis tritici est 17
hodie invocabo Dominum et dabit voces et pluvias et scietis et
videbitis quia grande malum feceritis vobis in conspectu Domini
petentes super vos regem et clamavit Samuhel ad Dominum et 18
dedit Dominus voces et pluviam in die illa et timuit omnis po- 19
pulus nimis Dominum et Samuhelem dixitque universus populus
ad Samuhel ora pro servis tuis ad Dominum Deum tuum ut non
moriamur addidimus enim universis peccatis nostris malum ut
peteremus nobis regem dixit autem Samuhel ad populum noli- 20
te timere vos fecistis universum malum hoc verumtamen nolite
recedere a tergo Domini et servite Domino in omni corde vestro
et nolite declinare post vana quae non proderunt vobis neque er- 21
uent vos quia vana sunt et non derelinquet Dominus populum 22
suum propter nomen suum magnum quia iuravit Dominus facere
vos sibi populum absit autem a me hoc peccatum in Domino 23
ut cessem orare pro vobis et docebo vos viam bonam et rectam
igitur timete Dominum et servite ei in veritate et ex toto cor- 24
de vestro vidistis enim magnifica quae in vobis gesserit quod si 25
perseveraveritis in malitia et vos et rex vester pariter peribitis

filius unius anni Saul cum regnare coepisset duobus autem an- **XIII**
nis regnavit super Israhel et elegit sibi Saul tria milia de Israhel 2
et erant cum Saul duo milia in Machmas et in monte Bethel
mille autem cum Ionathan in Gabaath Beniamin porro ceterum
populum remisit unumquemque in tabernacula sua et percus- 3
sit Ionathan stationem Philisthim quae erat in Gabaa quod cum
audissent Philisthim Saul cecinit bucina in omni terra dicens au-
diant Hebraei et universus Israhel audivit huiuscemodi famam 4

percussit Saul stationem Philisthinorum et erexit se Israhel ad-
5 versum Philisthim clamavit ergo populus post Saul in Galgala et
Philisthim congregati sunt ad proeliandum contra Israhel trigin-
ta milia curruum et sex milia equitum et reliquum vulgus sicut
harena quae est in litore maris plurima et ascendentes castrame-
6 tati sunt in Machmas ad orientem Bethaven quod cum vidissent
viri Israhel se in arto sitos adflictus est enim populus absconde-
runt se in speluncis et in abditis in petris quoque et in antris
7 et in cisternis Hebraei autem transierunt Iordanem terram Gad
et Galaad cumque adhuc esset Saul in Galgal universus populus
8 perterritus est qui sequebatur eum et expectavit septem die-
bus iuxta placitum Samuhel et non venit Samuhel in Galgala
9 dilapsusque est populus ab eo ait ergo Saul adferte mihi holo-
10 caustum et pacifica et obtulit holocaustum cumque conplesset
offerens holocaustum ecce Samuhel veniebat et egressus est Saul
11 obviam ei ut salutaret eum locutusque est ad eum Samuhel quid
fecisti respondit Saul quia vidi quod dilaberetur populus a me
et tu non veneras iuxta placitos dies porro Philisthim congrega-
12 ti fuerant in Machmas dixi nunc descendent Philisthim ad me
in Galgala et faciem Domini non placavi necessitate conpulsus
13 obtuli holocaustum dixitque Samuhel ad Saul stulte egisti nec
custodisti mandata Domini Dei tui quae praecepit tibi quod si
non fecisses iam nunc praeparasset Dominus regnum tuum su-
14 per Israhel in sempiternum sed nequaquam regnum tuum ultra
consurget quaesivit sibi Dominus virum iuxta cor suum et prae-
cepit ei Dominus ut esset dux super populum suum eo quod non
15 servaveris quae praecepit Dominus surrexit autem Samuhel et
ascendit de Galgalis in Gabaa Beniamin et recensuit Saul popu-
16 lum qui inventi fuerant cum eo quasi sescentos viros et Saul et
Ionathan filius eius populusque qui inventus fuerat cum eis erat
in Gabaa Beniamin porro Philisthim consederant in Machmas
17 et egressi sunt ad praedandum de castris Philisthim tres cunei
18 unus cuneus pergebat contra viam Ephra ad terram Saul porro
alius ingrediebatur per viam Bethoron tertius autem verterat se
19 ad iter termini inminentis valli Seboim contra desertum porro
faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Israhel caverant
enim Philisthim ne forte facerent Hebraei gladium aut lanceam
20 descendebat ergo omnis Israhel ad Philisthim ut exacueret unu-
21 squisque vomerem suum et ligonem et securim et sarculum re-

tunsae itaque erant acies vomerum et ligonum et tridentum et
securium usque ad stimulum corrigendum cumque venisset dies 22
proelii non est inventus ensis et lancea in manu totius populi
qui erat cum Saul et cum Ionathan excepto Saul et Ionathan
filio eius egressa est autem statio Philisthim ut transcenderet 23
in Machmas

et accidit quadam die ut diceret Ionathan filius Saul ad adule- **XIV**
scentem armigerum suum veni et transeamus ad stationem Phi-
listhim quae est trans locum illum patri autem suo hoc ipsum
non indicavit porro Saul morabatur in extrema parte Gabaa sub 2
malogranato quae erat in Magron et erat populus cum eo quasi
sescentorum virorum et Ahias filius Achitob fratris Ichabod filii 3
Finees qui ortus fuerat ex Heli sacerdote Domini in Silo porta-
bat ephod sed et populus ignorabat quod isset Ionathan erant 4
autem inter ascensus per quos nitebatur Ionathan transire ad
stationem Philisthinorum eminentes petrae ex utraque parte et
quasi in modum dentium scopuli hinc inde praerupti nomen uni
Boses et nomen alteri Sene unus scopulus prominens ad aquilo- 5
nem ex adverso Machmas et alter a meridie contra Gabaa dixit 6
autem Ionathan ad adulescentem armigerum suum veni transea-
mus ad stationem incircumcisorum horum si forte faciat Dominus
pro nobis quia non est Domino difficile salvare vel in multitudine
vel in paucis dixitque ei armiger suus fac omnia quae placent 7
animo tuo perge quo cupis ero tecum ubicumque volueris et ait 8
Ionathan ecce nos transimus ad viros istos cumque apparueri-
mus eis si taliter locuti fuerint ad nos manete donec veniamus 9
ad vos stemus in loco nostro nec ascendamus ad eos si autem 10
dixerint ascendite ad nos ascendamus quia tradidit eos Dominus
in manibus nostris hoc erit nobis signum apparuit igitur uter- 11
que stationi Philisthinorum dixeruntque Philisthim en Hebraei
egrediuntur de cavernis in quibus absconditi fuerant et locuti 12
sunt viri de statione ad Ionathan et ad armigerum eius dixerunt-
que ascendite ad nos et ostendimus vobis rem et ait Ionathan
ad armigerum suum ascendamus sequere me tradidit enim eos
Dominus in manu Israhel ascendit autem Ionathan reptans ma- 13
nibus et pedibus et armiger eius post eum itaque alii cadebant
ante Ionathan alios armiger eius interficiebat sequens eum et 14
facta est plaga prima quam percussit Ionathan et armiger eius
quasi viginti virorum in media parte iugeri quam par boum in

15 die arare consuevit et factum est miraculum in castris per agros
sed et omnis populus stationis eorum qui ierant ad praedandum
obstipuit et conturbata est terra et accidit quasi miraculum a
16 Deo et respexerunt speculatores Saul qui erant in Gabaa Be-
17 niamin et ecce multitudo prostrata et huc illucque diffugiens et
ait Saul populo qui erat cum eo requirite et videte quis abierit
ex nobis cumque requisissent reppertum est non adesse Ionathan
18 et armigerum eius et ait Saul ad Ahiam adplica arcam Dei erat
19 enim ibi arca Dei in die illa cum filiis Israhel cumque loqueretur
Saul ad sacerdotem tumultus magnus exortus est in castris Phili-
sthinorum crescebatque paulatim et clarius reboabat et ait Saul
20 ad sacerdotem contrahe manum tuam conclamavit ergo Saul
et omnis populus qui erat cum eo et venerunt usque ad locum
certaminis et ecce versus fuerat gladius uniuscuiusque ad proxi-
21 mum suum et caedes magna nimis sed et Hebraei qui fuerant
cum Philisthim heri et nudius tertius ascenderantque cum eis in
castris reversi sunt ut essent cum Israhele qui erant cum Saul
22 et Ionathan omnes quoque Israhelitae qui se absconderant in
monte Ephraim audientes quod fugissent Philisthim sociaverunt
23 se cum suis in proelio et salvavit Dominus in die illa Israhel pu-
24 gna autem pervenit usque Bethaven et vir Israhel sociatus sibi
est in die illa adiuravit autem Saul populum dicens maledictus
vir qui comederit panem usque ad vesperam donec ulciscar de
25 inimicis meis et non manducavit universus populus panem om-
neque terrae vulgus venit in saltum in quo erat mel super faciem
26 agri ingressus est itaque populus saltum et apparuit fluens mel
nullusque adplicuit manum ad os suum timebat enim populus
27 iuramentum porro Ionathan non audierat cum adiuraret pa-
ter eius populum extenditque summitatem virgae quam habebat
in manu et intinxit in favo mellis et convertit manum suam ad
28 os suum et inluminati sunt oculi eius respondensque unus de
populo ait iureiurando constrinxit pater tuus populum dicens
maledictus qui comederit panem hodie defecerat autem populus
29 dixitque Ionathan turbavit pater meus terram vidistis ipsi quia
inluminati sunt oculi mei eo quod gustaverim paululum de melle
30 isto quanto magis si comedisset populus de praeda inimicorum
suorum quam repperit nonne maior facta fuisset plaga in Phili-
31 sthim percusserunt ergo in die illa Philistheos a Machmis usque
32 in Ahialon defatigatus est autem populus nimis et versus ad

praedam tulit oves et boves et vitulos et mactaverunt in terra
comeditque populus cum sanguine nuntiaverunt autem Saul di- 33
centes quod populus peccasset Domino comedens cum sanguine
qui ait praevaricati estis volvite ad me iam nunc saxum grande
et dixit Saul dispergimini in vulgus et dicite eis ut adducat ad 34
me unusquisque bovem suum et arietem et occidite super istud
et vescimini et non peccabitis Domino comedentes cum sanguine
adduxit itaque omnis populus unusquisque bovem in manu sua
usque ad noctem et occiderunt ibi aedificavit autem Saul altare 35
Domini tuncque primum coepit aedificare altare Domini et di- 36
xit Saul inruamus super Philisthim nocte et vastemus eos usque
dum inlucescat mane nec relinquamus de eis virum dixitque po-
pulus omne quod bonum videtur in oculis tuis fac et ait sacerdos
accedamus huc ad Deum et consuluit Saul Deum num perse- 37
quar Philisthim si trades eos in manu Israhel et non respondit ei
in die illa dixitque Saul adplicate huc universos angulos populi 38
et scitote et videte per quem acciderit peccatum hoc hodie vi- 39
vit Dominus salvator Israhel quia si per Ionathan filium meum
factum est absque retractatione morietur ad quod nullus contra-
dixit ei de omni populo et ait ad universum Israhel separamini 40
vos in partem unam et ego cum Ionathan filio meo ero in parte
una respondit populus ad Saul quod bonum videtur in oculis tuis
fac et dixit Saul ad Dominum Deum Israhel da indicium et de- 41
prehensus est Ionathan et Saul populus autem exivit et ait Saul 42
mittite sortem inter me et inter Ionathan filium meum et captus
est Ionathan dixit autem Saul ad Ionathan indica mihi quid fe- 43
ceris et indicavit ei Ionathan et ait gustans gustavi in summitate
virgae quae erat in manu mea paululum mellis et ecce ego mo-
rior et ait Saul haec faciat mihi Deus et haec addat quia morte 44
morieris Ionathan dixitque populus ad Saul ergone Ionathan 45
morietur qui fecit salutem hanc magnam in Israhel hoc nefas est
vivit Dominus si ceciderit capillus de capite eius in terram quia
cum Deo operatus est hodie liberavit ergo populus Ionathan ut
non moreretur recessitque Saul nec persecutus est Philisthim 46
porro Philisthim abierunt in loca sua at Saul confirmato regno 47
super Israhel pugnabat per circuitum adversum omnes inimicos
eius contra Moab et filios Ammon et Edom et reges Suba et
Philistheos et quocumque se verterat superabat congregatoque 48
exercitu percussit Amalech et eruit Israhel de manu vastatorum

49 eius fuerunt autem filii Saul Ionathan et Iesui et Melchisua no-
mina duarum filiarum eius nomen primogenitae Merob et nomen
50 minoris Michol et nomen uxoris Saul Ahinoem filia Ahimaas et
nomina principum militiae eius Abner filius Ner patruelis Saul
51, 52 Cis fuerat pater Saul et Ner pater Abner filius Abihel erat autem
bellum potens adversum Philistheos omnibus diebus Saul nam
quemcumque viderat Saul virum fortem et aptum ad proelium
sociabat eum sibi

XV et dixit Samuhel ad Saul me misit Dominus ut unguerem te
in regem super populum eius Israhel nunc ergo audi vocem Do-
2 mini haec dicit Dominus exercituum recensui quaecumque fecit
Amalech Israheli quomodo restitit ei in via cum ascenderet de
3 Aegypto nunc igitur vade et percute Amalech et demolire uni-
versa eius non parcas ei sed interfice a viro usque ad mulierem et
parvulum atque lactantem bovem et ovem camelum et asinum
4 praecepit itaque Saul populo et recensuit eos quasi agnos ducen-
5 ta milia peditum et decem milia virorum Iuda cumque venisset
Saul usque ad civitatem Amalech tetendit insidias in torrente
6 dixitque Saul Cineo abite recedite atque descendite ab Amale-
ch ne forte involvam te cum eo tu enim fecisti misericordiam
cum omnibus filiis Israhel cum ascenderent de Aegypto et re-
7 cessit Cineus de medio Amalech percussitque Saul Amalech ab
8 Evila donec venias Sur quae est e regione Aegypti et adprehen-
dit Agag regem Amalech vivum omne autem vulgus interfecit in
9 ore gladii et pepercit Saul et populus Agag et optimis gregibus
ovium et armentorum et vestibus et arietibus et universis quae
pulchra erant nec voluerunt disperdere ea quicquid vero vile fuit
10 et reprobum hoc demoliti sunt factum est autem verbum Domi-
11 ni ad Samuhel dicens paenitet me quod constituerim Saul regem
quia dereliquit me et verba mea opere non implevit contristatus-
12 que est Samuhel et clamavit ad Dominum tota nocte cumque
de nocte surrexisset Samuhel ut iret ad Saul mane nuntiatum
est Samuheli eo quod venisset Saul in Carmelum et erexisset sibi
fornicem triumphalem et reversus transisset descendissetque in
13 Galgala venit ergo Samuhel ad Saul et dixit ei Saul benedictus
14 tu Domino implevi verbum Domini dixitque Samuhel et quae
est haec vox gregum quae resonat in auribus meis et armentorum
15 quam ego audio et ait Saul de Amalech adduxerunt ea peper-
cit enim populus melioribus ovibus et armentis ut immolarentur

Domino Deo tuo reliqua vero occidimus dixit autem Samuhel 16
ad Saul sine me et indicabo tibi quae locutus sit Dominus ad me
nocte dixitque ei loquere et ait Samuhel nonne cum parvulus 17
esses in oculis tuis caput in tribubus Israhel factus es unxitque
te Dominus regem super Israhel et misit te Dominus in via et 18
ait vade et interfice peccatores Amalech et pugnabis contra eos
usque ad internicionem eorum quare ergo non audisti vocem Do- 19
mini sed versus ad praedam es et fecisti malum in oculis Domini
et ait Saul ad Samuhelem immo audivi vocem Domini et ambu- 20
lavi in via per quam misit me Dominus et adduxi Agag regem
Amalech et Amalech interfeci tulit autem populus de praeda 21
oves et boves primitias eorum quae caesa sunt ut immolet Domi-
no Deo suo in Galgalis et ait Samuhel numquid vult Dominus 22
holocausta aut victimas et non potius ut oboediatur voci Domini
melior est enim oboedientia quam victimae et auscultare magis
quam offerre adipem arietum quoniam quasi peccatum ariolandi 23
est repugnare et quasi scelus idolatriae nolle adquiescere pro eo
ergo quod abiecisti sermonem Domini abiecit te ne sis rex dixit- 24
que Saul ad Samuhel peccavi quia praevaricatus sum sermonem
Domini et verba tua timens populum et oboediens voci eorum
sed nunc porta quaeso peccatum meum et revertere mecum ut 25
adorem Dominum et ait Samuhel ad Saul non revertar tecum 26
quia proiecisti sermonem Domini et proiecit te Dominus ne sis
rex super Israhel et conversus est Samuhel ut abiret ille autem 27
adprehendit summitatem pallii eius quae et scissa est et ait ad 28
eum Samuhel scidit Dominus regnum Israhel a te hodie et tra-
didit illud proximo tuo meliori te porro Triumphator in Israhel 29
non parcet et paenitudine non flectetur neque enim homo est ut
agat paenitentiam at ille ait peccavi sed nunc honora me coram 30
senibus populi mei et coram Israhel et revertere mecum ut ado-
rem Dominum Deum tuum reversus ergo Samuhel secutus est 31
Saulem et adoravit Saul Dominum dixitque Samuhel adducite 32
ad me Agag regem Amalech et oblatus est ei Agag pinguissimus
et dixit Agag sicine separat amara mors et ait Samuhel sicut 33
fecit absque liberis mulieres gladius tuus sic absque liberis erit
inter mulieres mater tua et in frusta concidit Samuhel Agag co-
ram Domino in Galgalis abiit autem Samuhel in Ramatha Saul 34
vero ascendit in domum suam in Gabaath et non vidit Samu- 35
hel ultra Saul usque ad diem mortis suae verumtamen lugebat

Samuhel Saul quoniam Dominum paenitebat quod constituisset
regem Saul super Israhel
XVI dixitque Dominus ad Samuhel usquequo tu luges Saul cum
ego proiecerim eum ne regnet super Israhel imple cornu tuum
oleo et veni ut mittam te ad Isai Bethleemitem providi enim in
2 filiis eius mihi regem et ait Samuhel quomodo vadam audiet
enim Saul et interficiet me et ait Dominus vitulum de armento
3 tolles in manu tua et dices ad immolandum Domino veni et vo-
cabis Isai ad victimam et ego ostendam tibi quid facias et ungues
4 quemcumque monstravero tibi fecit ergo Samuhel sicut locutus
est ei Dominus venitque in Bethleem et admirati sunt seniores
5 civitatis occurrentes ei dixeruntque pacificus ingressus tuus et
ait pacificus ad immolandum Domino veni sanctificamini et ve-
nite mecum ut immolem sanctificavit ergo Isai et filios eius et
6 vocavit eos ad sacrificium cumque ingressi essent vidit Heliab
7 et ait num coram Domino est christus eius et dixit Dominus
ad Samuhel ne respicias vultum eius neque altitudinem staturae
eius quoniam abieci eum nec iuxta intuitum hominis iudico ho-
8 mo enim videt ea quae parent Dominus autem intuetur cor et
vocavit Isai Abinadab et adduxit eum coram Samuhel qui di-
9 xit nec hunc elegit Dominus adduxit autem Isai Samma de quo
10 ait etiam hunc non elegit Dominus adduxit itaque Isai septem
filios suos coram Samuhel et ait Samuhel ad Isai non elegit Do-
11 minus ex istis dixitque Samuhel ad Isai numquid iam conpleti
sunt filii qui respondit adhuc reliquus est parvulus et pascit oves
et ait Samuhel ad Isai mitte et adduc eum nec enim discumbe-
12 mus priusquam ille huc venerit misit ergo et adduxit eum erat
autem rufus et pulcher aspectu decoraque facie et ait Dominus
13 surge ungue eum ipse est enim tulit igitur Samuhel cornu olei et
unxit eum in medio fratrum eius et directus est spiritus Domini
in David a die illa et in reliquum surgensque Samuhel abiit in
14 Ramatha spiritus autem Domini recessit a Saul et exagitabat
15 eum spiritus nequam a Domino dixeruntque servi Saul ad eum
16 ecce spiritus Dei malus exagitat te iubeat dominus noster et
servi tui qui coram te sunt quaerant hominem scientem psallere
cithara ut quando arripuerit te spiritus Dei malus psallat ma-
17 nu sua et levius feras et ait Saul ad servos suos providete mihi
18 aliquem bene psallentem et adducite eum ad me et respondens
unus de pueris ait ecce vidi filium Isai Bethleemitem scientem

psallere et fortissimum robore et virum bellicosum et prudentem
in verbis et virum pulchrum et Dominus est cum eo misit ergo 19
Saul nuntios ad Isai dicens mitte ad me David filium tuum qui
est in pascuis tulitque Isai asinum plenum panibus et lagoenam 20
vini et hedum de capris unum et misit per manum David filii
sui Saul et venit David ad Saul et stetit coram eo at ille dilexit 21
eum nimis et factus est eius armiger misitque Saul ad Isai di- 22
cens stet David in conspectu meo invenit enim gratiam in oculis
meis igitur quandocumque spiritus Dei arripiebat Saul tollebat 23
David citharam et percutiebat manu sua et refocilabatur Saul et
levius habebat recedebat enim ab eo spiritus malus

congregantes vero Philisthim agmina sua in proelium con- **XVII**
venerunt in Soccho Iudae et castrametati sunt inter Soccho et
Azeca in finibus Dommim porro Saul et viri Israhel congregati 2
venerunt in valle Terebinthi et direxerunt aciem ad pugnandum
contra Philisthim et Philisthim stabant super montem ex hac 3
parte et Israhel stabat super montem ex altera parte vallisque
erat inter eos et egressus est vir spurius de castris Philisthino- 4
rum nomine Goliath de Geth altitudinis sex cubitorum et pal-
mo et cassis aerea super caput eius et lorica hamata induebatur 5
porro pondus loricae eius quinque milia siclorum aeris et ocreas 6
aereas habebat in cruribus et clypeus aereus tegebat umeros eius
hastile autem hastae eius erat quasi liciatorium texentium ipsum 7
autem ferrum hastae eius sescentos siclos habebat ferri et armi-
ger eius antecedebat eum stansque clamabat adversum falangas 8
Israhel et dicebat eis quare venitis parati ad proelium numquid
ego non sum Philistheus et vos servi Saul eligite ex vobis virum
et descendat ad singulare certamen si quiverit pugnare mecum 9
et percusserit me erimus vobis servi si autem ego praevaluero et
percussero eum vos servi eritis et servietis nobis et aiebat Phili- 10
stheus ego exprobravi agminibus Israhelis hodie date mihi virum
et ineat mecum singulare certamen audiens autem Saul et om- 11
nes viri israhelitae sermones Philisthei huiuscemodi stupebant et
metuebant nimis David autem erat filius viri ephrathei de quo 12
supra dictum est de Bethleem Iuda cui erat nomen Isai qui habe-
bat octo filios et erat vir in diebus Saul senex et grandevus inter
viros abierunt autem tres filii eius maiores post Saul in proelium 13
et nomina trium filiorum eius qui perrexerant ad bellum Heliab
primogenitus et secundus Abinadab tertiusque Samma David 14

15 autem erat minimus tribus ergo maioribus secutis Saulem abiit
David et reversus est a Saul ut pasceret gregem patris sui in Be-
16 thleem procedebat vero Philistheus mane et vespere et stabat
17 quadraginta diebus dixit autem Isai ad David filium suum ac-
cipe fratribus tuis oephi pulentae et decem panes istos et curre
18 in castra ad fratres tuos et decem formellas casei has deferes ad
tribunum et fratres tuos visitabis si recte agant et cum quibus
19 ordinati sint disce Saul autem et illi et omnes filii Israhel in valle
20 Terebinthi pugnabant adversum Philisthim surrexit itaque Da-
vid mane et commendavit gregem custodi et onustus abiit sicut
praeceperat ei Isai et venit ad locum Magala et ad exercitum
21 qui egressus ad pugnam vociferatus erat in certamine direxerat
enim aciem Israhel sed et Philisthim ex adverso fuerant prae-
22 parati derelinquens ergo David vasa quae adtulerat sub manu
custodis ad sarcinas cucurrit ad locum certaminis et interroga-
23 bat si omnia recte agerentur erga fratres suos cumque adhuc ille
loqueretur eis apparuit vir ille spurius ascendens Goliath nomi-
ne Philistheus de Geth ex castris Philisthinorum et loquente eo
24 haec eadem verba audivit David omnes autem Israhelitae cum
25 vidissent virum fugerunt a facie eius timentes eum valde et dixit
unus quispiam de Israhel num vidisti virum hunc qui ascendit ad
exprobrandum enim Israheli ascendit virum ergo qui percusserit
eum ditabit rex divitiis magnis et filiam suam dabit ei et domum
26 patris eius faciet absque tributo in Israhel et ait David ad vi-
ros qui stabant secum dicens quid dabitur viro qui percusserit
Philistheum hunc et tulerit obprobrium de Israhel quis est enim
hic Philistheus incircumcisus qui exprobravit acies Dei viven-
27 tis referebat autem ei populus eundem sermonem dicens haec
28 dabuntur viro qui percusserit eum quod cum audisset Heliab
frater eius maior loquente eo cum aliis iratus est contra David
et ait quare venisti et quare dereliquisti pauculas oves illas in
deserto ego novi superbiam tuam et nequitiam cordis tui quia ut
29 videres proelium descendisti et dixit David quid feci numquid
30 non verbum est et declinavit paululum ab eo ad alium dixitque
eundem sermonem et respondit ei populus verbum sicut et prius
31 audita sunt autem verba quae locutus est David et adnuntiata in
32 conspectu Saul ad quem cum fuisset adductus locutus est ei non
concidat cor cuiusquam in eo ego servus tuus vadam et pugnabo
33 adversus Philistheum et ait Saul ad David non vales resiste-

re Philistheo isti nec pugnare adversum eum quia puer es hic
autem vir bellator ab adulescentia sua dixitque David ad Saul 34
pascebat servus tuus patris sui gregem et veniebat leo vel ursus
tollebatque arietem de medio gregis et sequebar eos et percutie- 35
bam eruebamque de ore eorum et illi consurgebant adversum me
et adprehendebam mentum eorum et suffocabam interficiebam-
que eos nam et leonem et ursum interfeci ego servus tuus erit 36
igitur et Philistheus hic incircumcisus quasi unus ex eis quia au-
sus est maledicere exercitum Dei viventis et ait David Dominus 37
qui eruit me de manu leonis et de manu ursi ipse liberabit me de
manu Philisthei huius dixit autem Saul ad David vade et Domi-
nus tecum sit et induit Saul David vestimentis suis et inposuit 38
galeam aeream super caput eius et vestivit eum lorica accinctus 39
ergo David gladio eius super veste sua coepit temptare si armatus
posset incedere non enim habebat consuetudinem dixitque David
ad Saul non possum sic incedere quia nec usum habeo et depo-
suit ea et tulit baculum suum quem semper habebat in manibus 40
et elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente et misit
eos in peram pastoralem quam habebat secum et fundam manu
tulit et processit adversum Philistheum ibat autem Philistheus 41
incedens et adpropinquans adversum David et armiger eius ante
eum cumque inspexisset Philistheus et vidisset David despexit 42
eum erat enim adulescens rufus et pulcher aspectu et dixit Phi- 43
listheus ad David numquid ego canis sum quod tu venis ad me
cum baculo et maledixit Philistheus David in diis suis dixitque 44
ad David veni ad me et dabo carnes tuas volatilibus caeli et be-
stiis terrae dixit autem David ad Philistheum tu venis ad me 45
cum gladio et hasta et clypeo ego autem venio ad te in nomine
Domini exercituum Dei agminum Israhel quibus exprobrasti ho- 46
die et dabit te Dominus in manu mea et percutiam te et auferam
caput tuum a te et dabo cadaver castrorum Philisthim hodie vo-
latilibus caeli et bestiis terrae ut sciat omnis terra quia est Deus
in Israhel et noverit universa ecclesia haec quia non in gladio 47
nec in hasta salvat Dominus ipsius est enim bellum et tradet vos
in manus nostras cum ergo surrexisset Philistheus et veniret 48
et adpropinquaret contra David festinavit David et cucurrit ad
pugnam ex adverso Philisthei et misit manum suam in peram 49
tulitque unum lapidem et funda iecit et percussit Philistheum
in fronte et infixus est lapis in fronte eius et cecidit in faciem

50 suam super terram praevaluitque David adversus Philistheum
in funda et in lapide percussumque Philistheum interfecit cum-
51 que gladium non haberet in manu David cucurrit et stetit super
Philistheum et tulit gladium eius et eduxit de vagina sua et in-
terfecit eum praeciditque caput eius videntes autem Philisthim
52 quod mortuus esset fortissimus eorum fugerunt et consurgentes
viri Israhel et Iuda vociferati sunt et persecuti Philistheos usque
dum venirent in vallem et usque ad portas Accaron ceciderunt-
que vulnerati de Philisthim in via Sarim usque ad Geth et usque
53 Accaron et revertentes filii Israhel postquam persecuti fuerant
54 Philistheos invaserunt castra eorum adsumens autem David ca-
put Philisthei adtulit illud in Hierusalem arma vero eius posuit
55 in tabernaculo suo eo autem tempore quo viderat Saul David
egredientem contra Philistheum ait ad Abner principem militiae
de qua stirpe descendit hic adulescens Abner dixitque Abner vi-
56 vit anima tua rex si novi et ait rex interroga tu cuius filius sit
57 iste puer cumque regressus esset David percusso Philistheo tulit
eum Abner et introduxit coram Saul caput Philisthei habentem
58 in manu et ait ad eum Saul de qua progenie es o adulescens
dixitque David filius servi tui Isai Bethleemitae ego sum

XVIII et factum est cum conplesset loqui ad Saul anima Ionathan
conligata est animae David et dilexit eum Ionathan quasi ani-
2 mam suam tulitque eum Saul in die illa et non concessit ei ut
3 reverteretur in domum patris sui inierunt autem Ionathan et
4 David foedus diligebat enim eum quasi animam suam nam ex-
poliavit se Ionathan tunicam qua erat vestitus et dedit eam Da-
vid et reliqua vestimenta sua usque ad gladium et arcum suum et
5 usque ad balteum egrediebatur quoque David ad omnia quae-
cumque misisset eum Saul et prudenter se agebat posuitque eum
Saul super viros belli et acceptus erat in oculis universi populi
6 maximeque in conspectu famulorum Saul porro cum revertere-
tur percusso Philistheo David egressae sunt mulieres de universis
urbibus Israhel cantantes chorosque ducentes in occursum Saul
7 regis in tympanis laetitiae et in sistris et praecinebant mulieres
ludentes atque dicentes percussit Saul mille et David decem mi-
8 lia iratus est autem Saul nimis et displicuit in oculis eius iste
sermo dixitque dederunt David decem milia et mihi dederunt
9 mille quid ei superest nisi solum regnum non rectis ergo oculis
10 Saul aspiciebat David ex die illa et deinceps post diem autem

alteram invasit spiritus Dei malus Saul et prophetabat in medio
domus suae David autem psallebat manu sua sicut per singulos
dies tenebatque Saul lanceam et misit eam putans quod confi- 11
gere posset David cum pariete et declinavit David a facie eius
secundo et timuit Saul David eo quod esset Dominus cum eo et 12
a se recessisset amovit ergo eum Saul a se et fecit eum tribunum 13
super mille viros et egrediebatur et intrabat in conspectu populi
in omnibus quoque viis suis David prudenter agebat et Domi- 14
nus erat cum eo vidit itaque Saul quod prudens esset nimis et 15
coepit cavere eum omnis autem Israhel et Iuda diligebat David 16
ipse enim egrediebatur et ingrediebatur ante eos dixit autem 17
Saul ad David ecce filia mea maior Merob ipsam dabo tibi uxo-
rem tantummodo esto vir fortis et proeliare bella Domini Saul
autem reputabat dicens non sit manus mea in eo sed sit super
illum manus Philisthinorum ait autem David ad Saul quis ego 18
sum aut quae est vita mea aut cognatio patris mei in Israhel
ut fiam gener regis factum est autem tempus cum deberet dari 19
Merob filia Saul David data est Hadrihel Molathitae uxor dile- 20
xit autem Michol filia Saul altera David et nuntiatum est Saul et
placuit ei dixitque Saul dabo eam illi ut fiat ei in scandalum et 21
sit super eum manus Philisthinorum dixit ergo Saul ad David in
duabus rebus gener meus eris hodie et mandavit Saul servis suis 22
loquimini ad David clam me dicentes ecce places regi et omnes
servi eius diligunt te nunc ergo esto gener regis et locuti sunt 23
servi Saul in auribus David omnia verba haec et ait David num
parum vobis videtur generum esse regis ego autem sum vir pau-
per et tenuis et renuntiaverunt servi Saul dicentes huiuscemodi 24
verba locutus est David dixit autem Saul sic loquimini ad David 25
non habet necesse rex sponsalia nisi tantum centum praeputia
Philisthinorum ut fiat ultio de inimicis regis porro Saul cogitabat
tradere David in manibus Philisthinorum cumque renuntiassent 26
servi eius David verba quae diximus placuit sermo in oculis Da-
vid ut fieret gener regis et post dies paucos surgens David abiit 27
cum viris qui sub eo erant et percussis Philisthim ducentis vi-
ris adtulit praeputia eorum et adnumeravit ea regi ut esset gener
eius dedit itaque ei Saul Michol filiam suam uxorem et vidit Saul 28
et intellexit quia Dominus esset cum David Michol autem filia
Saul diligebat eum et Saul magis coepit timere David factusque 29
est Saul inimicus David cunctis diebus et egressi sunt principes 30

Philisthinorum a principio autem egressionis eorum prudentius
se gerebat David quam omnes servi Saul et celebre factum est
nomen eius nimis
XIX locutus est autem Saul ad Ionathan filium suum et ad omnes
servos suos ut occiderent David porro Ionathan filius Saul dili-
2 gebat David valde et indicavit Ionathan David dicens quaerit
Saul pater meus occidere te quapropter observa te quaeso mane
3 et manebis clam et absconderis ego autem egrediens stabo iux-
ta patrem meum in agro ubicumque fueris et ego loquar de te
4 ad patrem meum et quodcumque videro nuntiabo tibi locutus
est ergo Ionathan de David bona ad Saul patrem suum dixitque
ad eum ne pecces rex in servum tuum David quia non peccavit
5 tibi et opera eius bona sunt tibi valde et posuit animam suam
in manu sua et percussit Philistheum et fecit Dominus salutem
magnam universo Israhel vidisti et laetatus es quare ergo peccas
6 in sanguine innoxio interficiens David qui est absque culpa quod
cum audisset Saul placatus voce Ionathae iuravit vivit Dominus
7 quia non occidetur vocavit itaque Ionathan David et indicavit
ei omnia verba haec et introduxit Ionathan David ad Saul et fuit
8 ante eum sicut fuerat heri et nudius tertius motum est autem
rursus bellum et egressus David pugnavit adversus Philisthim
9 percussitque eos plaga magna et fugerunt a facie eius et factus
est spiritus Domini malus in Saul sedebat autem in domo sua et
10 tenebat lanceam porro David psallebat in manu sua nisusque est
Saul configere lancea David in pariete et declinavit David a facie
Saul lancea autem casso vulnere perlata est in parietem et David
11 fugit et salvatus est nocte illa misit ergo Saul satellites suos in
domum David ut custodirent eum et interficeretur mane quod
cum adnuntiasset David Michol uxor sua dicens nisi salvaveris
12 te nocte hac cras morieris deposuit eum per fenestram porro ille
13 abiit et aufugit atque salvatus est tulit autem Michol statuam
et posuit eam super lectum et pellem pilosam caprarum posuit
14 ad caput eius et operuit eam vestimentis misit autem Saul ap-
paritores qui raperent David et responsum est quod aegrotaret
15 rursumque misit Saul nuntios ut viderent David dicens adferte
16 eum ad me in lecto ut occidatur cumque venissent nuntii inven-
tum est simulacrum super lectum et pellis caprarum ad caput
17 eius dixitque Saul ad Michol quare sic inlusisti mihi et dimisisti
inimicum meum ut fugeret et respondit Michol ad Saul quia ipse

locutus est mihi dimitte me alioquin interficiam te David autem 18
fugiens salvatus est et venit ad Samuhel in Ramatha et nuntia-
vit ei omnia quae fecerat sibi Saul et abierunt ipse et Samuhel
et morati sunt in Nahioth nuntiatum est autem Sauli a dicen- 19
tibus ecce David in Nahioth in Rama misit ergo Saul lictores 20
ut raperent David qui cum vidissent cuneum prophetarum vati-
cinantium et Samuhel stantem super eos factus est etiam in illis
spiritus Domini et prophetare coeperunt etiam ipsi quod cum 21
nuntiatum esset Sauli misit alios nuntios prophetaverunt autem
et illi et rursum Saul misit tertios nuntios qui et ipsi propheta-
verunt abiit autem etiam ipse in Ramatha et venit usque ad 22
cisternam magnam quae est in Soccho et interrogavit et dixit in
quo loco sunt Samuhel et David dictumque est ei ecce in Nahioth
sunt in Rama et abiit in Nahioth in Rama et factus est etiam 23
super eum spiritus Dei et ambulabat ingrediens et prophetabat
usque dum veniret in Nahioth in Rama et expoliavit se etiam 24
ipse vestimentis suis et prophetavit cum ceteris coram Samuhel
et cecidit nudus tota die illa et nocte unde et exivit proverbium
num et Saul inter prophetas

fugit autem David de Nahioth quae erat in Rama veniens- **XX**
que locutus est coram Ionathan quid feci quae est iniquitas mea
et quod peccatum meum in patrem tuum quia quaerit animam
meam qui dixit ei absit non morieris neque enim faciet pater 2
meus quicquam grande vel parvum nisi prius indicaverit mihi
hunc ergo celavit me pater meus sermonem tantummodo nequa-
quam erit istud et iuravit rursum David et ille ait scit profecto 3
pater tuus quia inveni gratiam in oculis tuis et dicet nesciat
hoc Ionathan ne forte tristetur quinimmo vivit Dominus et vi-
vit anima tua quia uno tantum ut ita dicam gradu ego morsque
dividimur et ait Ionathan ad David quodcumque dixerit mihi 4
anima tua faciam tibi dixit autem David ad Ionathan ecce ka- 5
lendae sunt crastino et ego ex more sedere soleo iuxta regem ad
vescendum dimitte ergo me ut abscondar in agro usque ad ve-
speram diei tertiae si requisierit me pater tuus respondebis ei 6
rogavit me David ut iret celeriter in Bethleem civitatem suam
quia victimae sollemnes ibi sunt universis contribulibus eius si 7
dixerit bene pax erit servo tuo si autem fuerit iratus scito quia
conpleta est malitia eius fac ergo misericordiam in servum tuum 8
quia foedus Domini me famulum tuum tecum inire fecisti si au-

tem est in me aliqua iniquitas tu me interfice et ad patrem tuum
9 ne introducas me et ait Ionathan absit hoc a te neque enim fieri
potest ut si certo cognovero conpletam patris mei esse malitiam
10 contra te non adnuntiem tibi responditque David ad Ionathan
quis nuntiabit mihi si quid forte responderit tibi pater tuus du-
11 re et ait Ionathan ad David veni egrediamur in agrum cumque
12 exissent ambo in agrum ait Ionathan ad David Domine Deus
Israhel si investigavero sententiam patris mei crastino vel peren-
die et aliquid boni fuerit super David et non statim misero ad
13 te et notum tibi fecero haec faciat Dominus Ionathan et haec
augeat si autem perseveraverit patris mei malitia adversum te
revelabo aurem tuam et dimittam te ut vadas in pace et sit Do-
14 minus tecum sicut fuit cum patre meo et si vixero facies mihi
15 misericordiam Domini si vero mortuus fuero non auferas miseri-
cordiam tuam a domo mea usque in sempiternum quando eradi-
16 caverit Dominus inimicos David unumquemque de terra pepigit
ergo foedus Ionathan cum domo David et requisivit Dominus de
17 manu inimicorum David et addidit Ionathan deierare David eo
quod diligeret illum sicut animam enim suam ita diligebat eum
18, 19 dixitque ad eum Ionathan cras kalendae sunt et requireris requi-
retur enim sessio tua usque perendie descendes ergo festinus et
venies in locum ubi celandus es in die qua operari licet et sedebis
20 iuxta lapidem cui est nomen Ezel et ego tres sagittas mittam
21 iuxta eum et iaciam quasi exercens me ad signum mittam quo-
22 que et puerum dicens ei vade et adfer mihi sagittas si dixero
puero ecce sagittae intra te sunt tolle eas tu veni ad me quia pax
tibi est et nihil est mali vivit Dominus si autem sic locutus fuero
puero ecce sagittae ultra te sunt vade quia dimisit te Dominus
23 de verbo autem quod locuti fuimus ego et tu sit Dominus inter
24 me et te usque in sempiternum absconditus est ergo David in
agro et venerunt kalendae et sedit rex ad comedendum panem
25 cumque sedisset rex super cathedram suam secundum consuetu-
dinem quae erat iuxta parietem surrexit Ionathan et sedit Abner
26 ex latere Saul vacuusque apparuit locus David et non est locu-
tus Saul quicquam in die illa cogitabat enim quod forte evenisset
27 ei ut non esset mundus nec purificatus cumque inluxisset dies
secunda post kalendas rursum vacuus apparuit locus David di-
xitque Saul ad Ionathan filium suum cur non venit filius Isai nec
28 heri nec hodie ad vescendum et respondit Ionathan Sauli roga-

vit me obnixe ut iret in Bethleem et ait dimitte me quoniam 29
sacrificium sollemne est in civitate unus de fratribus meis accer-
sivit me nunc ergo si inveni gratiam in oculis tuis vadam cito et
videbo fratres meos ob hanc causam non venit ad mensam regis
iratus autem Saul adversus Ionathan dixit ei fili mulieris virum 30
ultro rapientis numquid ignoro quia diligis filium Isai in confusio-
nem tuam et in confusionem ignominiosae matris tuae omnibus 31
enim diebus quibus filius Isai vixerit super terram non stabilieris
tu neque regnum tuum itaque iam nunc mitte et adduc eum ad
me quia filius mortis est respondens autem Ionathan Sauli pa- 32
tri suo ait quare moritur quid fecit et arripuit Saul lanceam ut 33
percuteret eum et intellexit Ionathan quod definitum esset patri
suo ut interficeret David surrexit ergo Ionathan a mensa in ira 34
furoris et non comedit in die kalendarum secunda panem contri-
status est enim super David eo quod confudisset eum pater suus
cumque inluxisset mane venit Ionathan in agrum iuxta placitum 35
David et puer parvulus cum eo et ait ad puerum suum vade et 36
adfer mihi sagittas quas ego iacio cumque puer cucurrisset iecit
aliam sagittam trans puerum venit itaque puer ad locum iaculi 37
quod miserat Ionathan et clamavit Ionathan post tergum pueri
et ait ecce ibi est sagitta porro ultra te clamavitque Ionathan 38
post tergum pueri festina velociter ne steteris collegit autem puer
Ionathae sagittas et adtulit ad dominum suum et quid agere- 39
tur penitus ignorabat tantummodo enim Ionathan et David rem
noverant dedit igitur Ionathan arma sua puero et dixit ei va- 40
de defer in civitatem cumque abisset puer surrexit David de 41
loco qui vergebat ad austrum et cadens pronus in terram adora-
vit tertio et osculantes alterutrum fleverunt pariter David autem
amplius dixit ergo Ionathan ad David vade in pace quaecumque 42
iuravimus ambo in nomine Domini dicentes Dominus sit inter me
et te et inter semen meum et semen tuum usque in sempiternum
et surrexit et abiit sed et Ionathan ingressus est civitatem 43
venit autem David in Nobe ad Ahimelech sacerdotem et ob- **XXI**
stipuit Ahimelech eo quod venisset David et dixit ei quare tu
solus et nullus est tecum et ait David ad Ahimelech sacerdotem 2
rex praecepit mihi sermonem et dixit nemo sciat rem propter
quam a me missus es et cuiusmodi tibi praecepta dederim nam
et pueris condixi in illum et illum locum nunc igitur si quid ha- 3
bes ad manum vel quinque panes da mihi aut quicquid inveneris

4 et respondens sacerdos David ait ei non habeo panes laicos ad
manum sed tantum panem sanctum si mundi sunt pueri maxime
5 a mulieribus et respondit David sacerdoti et dixit ei equidem si
de mulieribus agitur continuimus nos ab heri et nudius tertius
quando egrediebamur et fuerunt vasa puerorum sancta porro via
6 haec polluta est sed et ipsa hodie sanctificabitur in vasis dedit
ergo ei sacerdos sanctificatum panem neque enim erat ibi panis
nisi tantum panes propositionis qui sublati fuerant a facie Domi-
7 ni ut ponerentur panes calidi erat autem ibi vir de servis Saul in
die illa intus in tabernaculo Domini et nomen eius Doec Idumeus
8 potentissimus pastorum Saul dixit autem David ad Ahimelech
si habes hic ad manum hastam aut gladium quia gladium meum
9 et arma mea non tuli mecum sermo enim regis urguebat et di-
xit sacerdos gladius Goliath Philisthei quem percussisti in valle
Terebinthi est involutus pallio post ephod si istum vis tollere tol-
le neque enim est alius hic absque eo et ait David non est huic
10 alter similis da mihi eum surrexit itaque David et fugit in die
11 illa a facie Saul et venit ad Achis regem Geth dixeruntque ei
servi Achis numquid non iste est David rex terrae nonne huic
cantabant per choros dicentes percussit Saul mille et David de-
12 cem milia posuit autem David sermones istos in corde suo et
13 extimuit valde a facie Achis regis Geth et inmutavit os suum
coram eis et conlabebatur inter manus eorum et inpingebat in
14 ostia portae defluebantque salivae eius in barbam et ait Achis ad
servos suos vidistis hominem insanum quare adduxistis eum ad
15 me an desunt nobis furiosi quod introduxistis istum ut fureret
me praesente hicine ingredietur domum meam

XXII abiit ergo inde David et fugit in speluncam Odollam quod
cum audissent fratres eius et omnis domus patris eius descen-
2 derunt ad eum illuc et convenerunt ad eum omnes qui erant in
angustia constituti et oppressi aere alieno et amaro animo et fac-
tus est eorum princeps fueruntque cum eo quasi quadringenti viri
3 et profectus est David inde in Maspha quae est Moab et dixit
ad regem Moab maneat oro pater meus et mater mea vobiscum
4 donec sciam quid faciat mihi Deus et reliquit eos ante faciem re-
gis Moab manseruntque apud eum cunctis diebus quibus David
5 fuit in praesidio dixitque Gad propheta ad David noli mane-
re in praesidio proficiscere et vade in terram Iuda et profectus
6 David venit in saltum Hareth et audivit Saul quod apparuisset

David et viri qui erant cum eo Saul autem cum maneret in Ga-
baa et esset in nemore quod est in Rama hastam manu tenens
cunctique socii eius circumstarent eum ait ad servos suos qui 7
adsistebant ei audite filii Iemini numquid omnibus vobis dabit
filius Isai agros et vineas et universos vos faciet tribunos et cen-
turiones quoniam coniurastis omnes adversum me et non est qui 8
mihi renuntiet maxime cum et filius meus foedus iunxerit cum fi-
lio Isai non est qui vicem meam doleat ex vobis nec qui adnuntiet
mihi eo quod suscitaverit filius meus servum meum adversum me
insidiantem mihi usque hodie respondens autem Doec Idumeus 9
qui adsistebat et erat primus inter servos Saul vidi inquit filium
Isai in Nobe apud Ahimelech filium Achitob qui consuluit pro 10
eo Dominum et cibaria dedit ei sed et gladium Goliath Phili-
sthei dedit illi misit ergo rex ad accersiendum Ahimelech filium 11
Achitob sacerdotem et omnem domum patris eius sacerdotum
qui erant in Nobe qui venerunt universi ad regem et ait Saul 12
audi fili Achitob qui respondit praesto sum domine dixitque ad 13
eum Saul quare coniurastis adversum me tu et filius Isai et dedi-
sti ei panes et gladium et consuluisti pro eo Deum ut consurgeret
adversum me insidiator usque hodie permanens respondensque 14
Ahimelech regi ait et quis in omnibus servis tuis sicut David fi-
delis et gener regis et pergens ad imperium tuum et gloriosus
in domo tua num hodie coepi consulere pro eo Deum absit hoc 15
a me ne suspicetur rex adversus servum suum rem huiuscemodi
in universa domo patris mei non enim scivit servus tuus quic-
quam super hoc negotio vel modicum vel grande dixitque rex 16
morte morieris Ahimelech tu et omnis domus patris tui et ait 17
rex emissariis qui circumstabant eum convertimini et interfici-
te sacerdotes Domini nam manus eorum cum David est scientes
quod fugisset non indicaverunt mihi noluerunt autem servi regis
extendere manum suam in sacerdotes Domini et ait rex Doec 18
convertere tu et inrue in sacerdotes conversusque Doec Idumeus
inruit in sacerdotes et trucidavit in die illa octoginta quinque
viros vestitos ephod lineo Nobe autem civitatem sacerdotum 19
percussit in ore gladii viros et mulieres parvulos et lactantes bo-
vem et asinum et ovem in ore gladii evadens autem unus filius 20
Ahimelech filii Achitob cuius nomen erat Abiathar fugit ad Da-
vid et adnuntiavit ei quod occidisset Saul sacerdotes Domini 21
et ait David ad Abiathar sciebam in die illa quod cum ibi es- 22

set Doec Idumeus procul dubio adnuntiaret Saul ego sum reus
23 omnium animarum patris tui mane mecum ne timeas si quis
quaesierit animam meam quaeret et animam tuam mecumque
servaberis

XXIII et nuntiaverunt David dicentes ecce Philisthim obpugnant
2 Ceila et diripiunt areas consuluit igitur David Dominum di-
cens num vadam et percutiam Philistheos istos et ait Dominus
3 ad David vade et percuties Philistheos et salvabis Ceila et di-
xerunt viri qui erant cum David ad eum ecce nos hic in Iudaea
consistentes timemus quanto magis si ierimus in Ceila adversum
4 agmina Philisthinorum rursum ergo David consuluit Dominum
qui respondens ei ait surge et vade in Ceila ego enim tradam Phi-
5 listheos in manu tua abiit David et viri eius in Ceila et pugna-
vit adversum Philistheos et abegit iumenta eorum et percussit
6 eos plaga magna et salvavit David habitatores Ceilae porro eo
tempore quo fugiebat Abiathar filius Ahimelech ad David in Cei-
7 la ephod secum habens descenderat nuntiatum est autem Saul
quod venisset David in Ceila et ait Saul tradidit eum Deus in
manus meas conclususque est introgressus urbem in qua portae
8 et serae et praecepit Saul omni populo ut ad pugnam descende-
9 ret in Ceila et obsideret David et viros eius quod cum rescisset
David quia praepararet ei Saul clam malum dixit ad Abiathar
10 sacerdotem adplica ephod et ait David Domine Deus Israhel
audivit famam servus tuus quod disponat Saul venire ad Ceila
11 ut evertat urbem propter me si tradent me viri Ceila in manus
eius et si descendet Saul sicut audivit servus tuus Domine Deus
12 Israhel indica servo tuo et ait Dominus descendet dixitque Da-
vid si tradent viri Ceilae me et viros qui sunt mecum in manu
13 Saul et dixit Dominus tradent surrexit ergo David et viri eius
quasi sescenti et egressi de Ceila huc atque illuc vagabantur in-
certi nuntiatumque est Saul quod fugisset David de Ceila quam
14 ob rem dissimulavit exire morabatur autem David in deserto in
locis firmissimis mansitque in monte solitudinis Ziph quaerebat
tamen eum Saul cunctis diebus et non tradidit eum Deus in ma-
15 nus eius et vidit David quod egressus esset Saul ut quaereret
16 animam eius porro David erat in deserto Ziph in silva et surre-
xit Ionathan filius Saul et abiit ad David in silva et confortavit
17 manus eius in Deo dixitque ei ne timeas neque enim inveniet
te manus Saul patris mei et tu regnabis super Israhel et ego ero

tibi secundus sed et Saul pater meus scit hoc percussit igitur 18
uterque foedus coram Domino mansitque David in silva Ionathas
autem reversus est in domum suam ascenderunt autem Ziphei 19
ad Saul in Gabaa dicentes nonne David latitat apud nos in locis
tutissimis silvae in colle Achilae quae est ad dexteram deserti
nunc ergo sicut desideravit anima tua ut descenderes descende 20
nostrum autem erit ut tradamus eum in manus regis dixitque 21
Saul benedicti vos a Domino quia doluistis vicem meam abi- 22
te oro et diligentius praeparate et curiosius agite et considerate
locum ubi sit pes eius vel quis viderit eum ibi recogitat enim
de me quod callide insidier ei considerate et videte omnia la- 23
tibula eius in quibus absconditur et revertimini ad me ad rem
certam ut vadam vobiscum quod si etiam in terra se abstruse-
rit perscrutabor eum in cunctis milibus Iuda at illi surgentes 24
abierunt in Ziph ante Saul David autem et viri eius erant in de-
serto Maon in campestribus ad dextram Iesimuth ivit ergo Saul 25
et socii eius ad quaerendum et nuntiatum est David statimque
descendit ad petram et versabatur in deserto Maon quod cum
audisset Saul persecutus est David in deserto Maon et ibat Saul 26
ad latus montis ex parte una David autem et viri eius erant in
latere montis ex parte altera porro David desperabat se posse
evadere a facie Saul itaque Saul et viri eius in modum coronae
cingebant David et viros eius ut caperent eos et nuntius venit 27
ad Saul dicens festina et veni quoniam infuderunt se Philisthim
super terram reversus est ergo Saul desistens persequi David 28
et perrexit in occursum Philisthinorum propter hoc vocaverunt
locum illum petram Dividentem

ascendit ergo David inde et habitavit in locis tutissimis En- **XXIV**
gaddi cumque reversus esset Saul postquam persecutus est Phi- 2
listheos nuntiaverunt ei dicentes ecce David in deserto est En-
gaddi adsumens ergo Saul tria milia electorum virorum ex omni 3
Israhel perrexit ad investigandum David et viros eius etiam su-
per abruptissimas petras quae solis hibicibus perviae sunt et 4
venit ad caulas quoque ovium quae se offerebant vianti eratque
ibi spelunca quam ingressus est Saul ut purgaret ventrem porro
David et viri eius in interiori parte speluncae latebant et dixe- 5
runt servi David ad eum ecce dies de qua locutus est Dominus ad
te ego tradam tibi inimicum tuum ut facias ei sicut placuerit in
oculis tuis surrexit ergo David et praecidit oram clamydis Saul

6 silenter post haec percussit cor suum David eo quod abscidis-
7 set oram clamydis Saul dixitque ad viros suos propitius mihi
sit Dominus ne faciam hanc rem domino meo christo Domini
ut mittam manum meam in eum quoniam christus Domini est
8 et confregit David viros suos sermonibus et non permisit eos ut
consurgerent in Saul porro Saul exsurgens de spelunca pergebat
9 coepto itinere surrexit autem et David post eum et egressus
de spelunca clamavit post tergum Saul dicens domine mi rex et
respexit Saul post se et inclinans se David pronus in terram ado-
10 ravit dixitque ad Saul quare audis verba hominum loquentium
11 David quaerit malum adversum te ecce hodie viderunt oculi tui
quod tradiderit te Dominus in manu mea in spelunca et cogita-
vi ut occiderem te sed pepercit tibi oculus meus dixi enim non
extendam manum meam in domino meo quia christus Domini
12 est quin potius pater mi vide et cognosce oram clamydis tuae
in manu mea quoniam cum praeciderem summitatem clamydis
tuae nolui extendere manum meam in te animadverte et vide
quoniam non est in manu mea malum neque iniquitas neque
peccavi in te tu autem insidiaris animae meae ut auferas eam
13 iudicet Dominus inter me et te et ulciscatur me Dominus ex te
14 manus autem mea non sit in te sicut et in proverbio antiquo
dicitur ab impiis egredietur impietas manus ergo mea non sit in
15 te quem sequeris rex Israhel quem persequeris canem mortuum
16 sequeris et pulicem unum sit Dominus iudex et iudicet inter me
et te et videat et diiudicet causam meam et eruat me de manu
17 tua cum autem conplesset David loquens sermones huiuscemo-
di ad Saul dixit Saul numquid vox haec tua est fili mi David
18 et levavit Saul vocem suam et flevit dixitque ad David iustior
tu es quam ego tu enim tribuisti mihi bona ego autem reddidi
19 tibi mala et tu indicasti hodie quae feceris mihi bona quomodo
20 tradiderit me Dominus in manu tua et non occideris me quis
enim cum invenerit inimicum suum dimittet eum in via bona
sed Dominus reddat tibi vicissitudinem hanc pro eo quod hodie
21 operatus es in me et nunc quia scio quod certissime regnaturus
22 sis et habiturus in manu tua regnum Israhel iura mihi in Domi-
no ne deleas semen meum post me neque auferas nomen meum
23 de domo patris mei et iuravit David Sauli abiit ergo Saul in
domum suam et David et viri eius ascenderunt ad tutiora loca
XXV mortuus est autem Samuhel et congregatus est universus Isra-

hel et planxerunt eum et sepelierunt in domo sua in Rama con-
surgensque David descendit in desertum Pharan erat autem vir 2
quispiam in solitudine Maon et possessio eius in Carmelo et ho-
mo ille magnus nimis erantque ei oves tria milia et mille caprae
et accidit ut tonderetur grex eius in Carmelo nomen autem vi- 3
ri illius erat Nabal et nomen uxoris eius Abigail eratque mulier
illa prudentissima et speciosa porro vir eius durus et pessimus
et malitiosus erat autem de genere Chaleb cum ergo audisset 4
David in deserto quod tonderet Nabal gregem suum misit de- 5
cem iuvenes et dixit eis ascendite in Carmelum et venietis ad
Nabal et salutabitis eum ex nomine meo pacifice et dicetis sic 6
fratribus meis et tibi pax et domui tuae pax et omnibus quae-
cumque habes sit pax audivi quod tonderent pastores tui qui 7
erant nobiscum in deserto numquam eis molesti fuimus nec ali-
quando defuit eis quicquam de grege omni tempore quo fuerunt
nobiscum in Carmelo interroga pueros tuos et indicabunt tibi 8
nunc ergo inveniant pueri gratiam in oculis tuis in die enim bona
venimus quodcumque invenerit manus tua da servis tuis et filio
tuo David cumque venissent pueri David locuti sunt ad Nabal 9
omnia verba haec ex nomine David et siluerunt respondens au- 10
tem Nabal pueris David ait quis est David et quis est filius Isai
hodie increverunt servi qui fugiunt dominos suos tollam ergo 11
panes meos et aquas meas et carnes pecorum quae occidi ton-
soribus meis et dabo viris quos nescio unde sint regressi sunt 12
itaque pueri David per viam suam et reversi venerunt et nun-
tiaverunt ei omnia verba quae dixerat tunc David ait viris suis 13
accingatur unusquisque gladio suo et accincti sunt singuli gla-
dio suo accinctusque est et David ense suo et secuti sunt David
quasi quadringenti viri porro ducenti remanserunt ad sarcinas
Abigail autem uxori Nabal nuntiavit unus de pueris dicens ecce 14
misit David nuntios de deserto ut benedicerent domino nostro
et aversus est eos homines isti boni satis fuerunt nobis et non 15
molesti nec quicquam aliquando periit omni tempore quo sumus
conversati cum eis in deserto pro muro erant nobis tam in noc- 16
te quam in die omnibus diebus quibus pavimus apud eos greges
quam ob rem considera et recogita quid facias quoniam conpleta 17
est malitia adversum virum tuum et adversus domum tuam et
ipse filius est Belial ita ut nemo ei possit loqui festinavit igi- 18
tur Abigail et tulit ducentos panes et duos utres vini et quinque

arietes coctos et quinque sata pulentae et centum ligaturas uvae
passae et ducentas massas caricarum et inposuit super asinos
19 dixitque pueris suis praecedite me ecce ego post tergum sequar
20 vos viro autem suo Nabal non indicavit cum ergo ascendisset
asinum et descenderet ad radices montis David et viri eius de-
21 scendebant in occursum eius quibus et illa occurrit et ait David
vere frustra servavi omnia quae huius erant in deserto et non
periit quicquam de cunctis quae ad eum pertinebant et reddidit
22 mihi malum pro bono haec faciat Deus inimicis David et haec
addat si reliquero de omnibus quae ad eum pertinent usque mane
23 mingentem ad parietem cum autem vidisset Abigail David festi-
navit et descendit de asino et procidit coram David super faciem
24 suam et adoravit super terram et cecidit ad pedes eius et dixit
in me sit domine mi haec iniquitas loquatur obsecro ancilla tua
25 in auribus tuis et audi verba famulae tuae ne ponat oro dominus
meus rex cor suum super virum istum iniquum Nabal quia secun-
dum nomen suum stultus est et est stultitia cum eo ego autem
26 ancilla tua non vidi pueros tuos domine mi quos misisti nunc
ergo domine mi vivit Dominus et vivit anima tua qui prohibuit
te ne venires in sanguine et salvavit manum tuam tibi et nunc
fiant sicut Nabal inimici tui et qui quaerunt domino meo malum
27 quapropter suscipe benedictionem hanc quam adtulit ancilla tua
tibi domino meo et da pueris qui sequuntur te dominum meum
28 aufer iniquitatem famulae tuae faciens enim faciet tibi Dominus
domino meo domum fidelem quia proelia Domini domine mi tu
proeliaris malitia ergo non inveniatur in te omnibus diebus vi-
29 tae tuae si enim surrexerit aliquando homo persequens te et
quaerens animam tuam erit anima domini mei custodita quasi
in fasciculo viventium apud Dominum Deum tuum porro anima
inimicorum tuorum rotabitur quasi in impetu et circulo fundae
30 cum ergo fecerit tibi Dominus domino meo omnia quae locutus
31 est bona de te et constituerit te ducem super Israhel non erit
tibi hoc in singultum et in scrupulum cordis domino meo quod
effuderis sanguinem innoxium aut ipse te ultus fueris et cum
32 benefecerit Dominus domino meo recordaberis ancillae tuae et
ait David ad Abigail benedictus Dominus Deus Israhel qui misit
33 te hodie in occursum meum et benedictum eloquium tuum et
benedicta tu quae prohibuisti me hodie ne irem ad sanguinem
34 et ulciscerer me manu mea alioquin vivit Dominus Deus Israhel

qui prohibuit me malum facere tibi nisi cito venisses in occursum
mihi non remansisset Nabal usque ad lucem matutinam mingens
ad parietem suscepit ergo David de manu eius omnia quae ad- 35
tulerat ei dixitque ei vade pacifice in domum tuam ecce audivi
vocem tuam et honoravi faciem tuam venit autem Abigail ad 36
Nabal et ecce erat ei convivium in domo eius quasi convivium
regis et cor Nabal iucundum erat enim ebrius nimis et non in-
dicavit ei verbum pusillum aut grande usque in mane diluculo 37
autem cum digessisset vinum Nabal indicavit ei uxor sua verba
haec et emortuum est cor eius intrinsecus et factus est quasi lapis
cumque pertransissent decem dies percussit Dominus Nabal et 38
mortuus est quod cum audisset David mortuum Nabal ait be- 39
nedictus Dominus qui iudicavit causam obprobrii mei de manu
Nabal et servum suum custodivit a malo et malitiam Nabal red-
didit Dominus in caput eius misit ergo David et locutus est ad
Abigail ut sumeret eam sibi in uxorem et venerunt pueri David 40
ad Abigail in Carmelum et locuti sunt ad eam dicentes David
misit nos ad te ut accipiat te sibi in uxorem quae consurgens 41
adoravit prona in terram et ait ecce famula tua sit in ancillam ut
lavet pedes servorum domini mei et festinavit et surrexit Abi- 42
gail et ascendit super asinum et quinque puellae ierunt cum ea
pedisequae eius et secuta est nuntios David et facta est illi uxor
sed et Ahinoem accepit David de Iezrahel et fuit utraque uxor 43
eius Saul autem dedit Michol filiam suam uxorem David Falti 44
filio Lais qui erat de Gallim

et venerunt Ziphei ad Saul in Gabaa dicentes ecce David abs- **XXVI**
conditus est in colle Achilae quae est ex adverso solitudinis et 2
surrexit Saul et descendit in desertum Ziph et cum eo tria milia
virorum de electis Israhel ut quaereret David in deserto Ziph et 3
castrametatus est Saul in Gabaa Achilae quae erat ex adverso
solitudinis in via David autem habitabat in deserto videns au-
tem quod venisset Saul post se in desertum misit exploratores 4
et didicit quod venisset certissime et surrexit David et venit ad 5
locum ubi erat Saul cumque vidisset locum in quo dormiebat
Saul et Abner filius Ner princeps militiae eius Saulem dormien-
tem in tentorio et reliquum vulgus per circuitum eius ait David 6
ad Ahimelech Cettheum et Abisai filium Sarviae fratrem Ioab
dicens quis descendet mecum ad Saul in castra dixitque Abisai
ego descendam tecum venerunt ergo David et Abisai ad popu- 7

lum nocte et invenerunt Saul iacentem et dormientem in tentorio
et hastam fixam in terra ad caput eius Abner autem et populum
8 dormientes in circuitu eius dixitque Abisai ad David conclusit
Deus hodie inimicum tuum in manus tuas nunc ergo perfodiam
9 eum lancea in terra semel et secundo opus non erit et dixit Da-
vid ad Abisai ne interficias eum quis enim extendit manum suam
10 in christum Domini et innocens erit et dixit David vivit Domi-
nus quia nisi Dominus percusserit eum aut dies eius venerit ut
11 moriatur aut in proelium descendens perierit propitius mihi sit
Dominus ne extendam manum meam in christum Domini nunc
igitur tolle hastam quae est ad caput eius et scyphum aquae et
12 abeamus tulit ergo David hastam et scyphum aquae qui erat
ad caput Saul et abierunt et non erat quisquam qui videret et
intellegeret et vigilaret sed omnes dormiebant quia sopor Domini
13 inruerat super eos cumque transisset David ex adverso et ste-
tisset in vertice montis de longe et esset grande intervallum inter
14 eos clamavit David ad populum et ad Abner filium Ner dicens
nonne respondebis Abner et respondens Abner ait quis es tu qui
15 clamas et inquietas regem et ait David ad Abner numquid non
vir tu es et quis alius similis tui in Israhel quare ergo non cu-
stodisti dominum tuum regem ingressus est enim unus de turba
16 ut interficeret regem dominum tuum non est bonum hoc quod
fecisti vivit Dominus quoniam filii mortis estis vos qui non custo-
distis dominum vestrum christum Domini nunc ergo vide ubi sit
17 hasta regis et ubi scyphus aquae qui erat ad caput eius cognovit
autem Saul vocem David et dixit num vox tua est haec fili mi
18 David et David vox mea domine mi rex et ait quam ob causam
dominus meus persequitur servum suum quid feci aut quod est
19 in manu mea malum nunc ergo audi oro domine mi rex verba
servi tui si Dominus incitat te adversum me odoretur sacrificium
si autem filii hominum maledicti sunt in conspectu Domini qui
eiecerunt me hodie ut non habitem in hereditate Domini dicen-
20 tes vade servi diis alienis et nunc non effundatur sanguis meus
in terra coram Domino quia egressus est rex Israhel ut quaerat
21 pulicem unum sicut persequitur perdix in montibus et ait Saul
peccavi revertere fili mi David nequaquam enim ultra male tibi
faciam eo quod pretiosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie
22 apparet quod stulte egerim et ignoraverim multa nimis et re-
spondens David ait ecce hasta regis transeat unus de pueris et

tollat eam Dominus autem retribuet unicuique secundum iu- 23
stitiam suam et fidem tradidit enim te Dominus hodie in manu
mea et nolui levare manum meam in christum Domini et sicuti 24
magnificata est anima tua hodie in oculis meis sic magnificetur
anima mea in oculis Domini et liberet me de omni angustia ait 25
ergo Saul ad David benedictus tu fili mi David et quidem faciens
facies et potens poteris abiit autem David in viam suam et Saul
reversus est in locum suum

et ait David in corde suo aliquando incidam in uno die in manu **XXVII**
Saul nonne melius est ut fugiam et salver in terra Philisthino-
rum ut desperet Saul cessetque me quaerere in cunctis finibus
Israhel fugiam ergo manus eius et surrexit David et abiit ipse 2
et sescenti viri cum eo ad Achis filium Mahoc regem Geth et 3
habitavit David cum Achis in Geth ipse et viri eius vir et domus
eius David et duae uxores eius Ahinoem Iezrahelites et Abigail
uxor Nabal Carmeli et nuntiatum est Saul quod fugisset David 4
in Geth et non addidit ultra ut quaereret eum dixit autem Da- 5
vid ad Achis si inveni gratiam in oculis tuis detur mihi locus in
una urbium regionis huius ut habitem ibi cur enim manet ser-
vus tuus in civitate regis tecum dedit itaque ei Achis in die illa 6
Siceleg propter quam causam facta est Siceleg regum Iuda us-
que in diem hanc fuit autem numerus dierum quibus habitavit 7
David in regione Philisthinorum quattuor mensuum et ascen- 8
dit David et viri eius et agebant praedas de Gesuri et de Gedri
et de Amalechitis hii enim pagi habitabantur in terra antiqui-
tus euntibus Sur usque ad terram Aegypti et percutiebat David 9
omnem terram nec relinquebat viventem virum et mulierem tol-
lensque oves et boves et asinos et camelos et vestes revertebatur
et veniebat ad Achis dicebat autem ei Achis in quem inruisti 10
hodie respondebatque David contra meridiem Iudae et contra
meridiem Hiramel et contra meridiem Ceni virum et mulierem 11
non vivificabat David nec adducebat in Geth dicens ne forte lo-
quantur adversum nos haec fecit David et hoc erat decretum illi
omnibus diebus quibus habitavit in regione Philisthinorum cre- 12
didit ergo Achis David dicens multa mala operatus est contra
populum suum Israhel erit igitur mihi servus sempiternus

factum est autem in diebus illis congregaverunt Philisthim **XXVIII**
agmina sua ut praepararentur ad bellum contra Israhel dixitque
Achis ad David sciens nunc scito quoniam mecum egredieris in

2 castris tu et viri tui dixitque David ad Achis nunc scies quae
facturus est servus tuus et ait Achis ad David et ego custodem
3 capitis mei ponam te cunctis diebus Samuhel autem mortuus
est planxitque eum omnis Israhel et sepelierunt eum in Rama
4 urbe sua et Saul abstulit magos et ariolos de terra congregati-
que sunt Philisthim et venerunt et castrametati sunt in Sunam
congregavit autem et Saul universum Israhel et venit in Gelboe
5 et vidit Saul castra Philisthim et timuit et expavit cor eius nimis
6 consuluitque Dominum et non respondit ei neque per somnia
7 neque per sacerdotes neque per prophetas dixitque Saul ser-
vis suis quaerite mihi mulierem habentem pythonem et vadam
ad eam et sciscitabor per illam et dixerunt servi eius ad eum
8 est mulier habens pythonem in Aendor mutavit ergo habitum
suum vestitusque est aliis vestimentis abiit ipse et duo viri cum
eo veneruntque ad mulierem nocte et ait divina mihi in pythone
9 et suscita mihi quem dixero tibi et ait mulier ad eum ecce tu
nosti quanta fecerit Saul et quomodo eraserit magos et ariolos
10 de terra quare ergo insidiaris animae meae ut occidar et iura-
vit ei Saul in Domino dicens vivit Dominus quia non veniet tibi
11 quicquam mali propter hanc rem dixitque ei mulier quem su-
12 scitabo tibi qui ait Samuhelem suscita mihi cum autem vidisset
mulier Samuhelem exclamavit voce magna et dixit ad Saul qua-
13 re inposuisti mihi tu es enim Saul dixitque ei rex noli timere
quid vidisti et ait mulier ad Saul deos vidi ascendentes de terra
14 dixitque ei qualis est forma eius quae ait vir senex ascendit et
ipse amictus est pallio intellexit Saul quod Samuhel esset et in-
15 clinavit se super faciem suam in terra et adoravit dixit autem
Samuhel ad Saul quare inquietasti me ut suscitarer et ait Saul
coartor nimis siquidem Philisthim pugnant adversum me et Deus
recessit a me et exaudire me noluit neque in manu prophetarum
neque per somnia vocavi ergo te ut ostenderes mihi quid faciam
16 et ait Samuhel quid interrogas me cum Dominus recesserit a te
17 et transierit ad aemulum tuum faciet enim Dominus tibi sicut
locutus est in manu mea et scindet regnum de manu tua et dabit
18 illud proximo tuo David quia non oboedisti voci Domini neque
fecisti iram furoris eius in Amalech idcirco quod pateris fecit tibi
19 Dominus hodie et dabit Dominus etiam Israhel tecum in manu
Philisthim cras autem tu et filii tui mecum eritis sed et castra
20 Israhel tradet Dominus in manu Philisthim statimque Saul ceci-

dit porrectus in terram extimuerat enim verba Samuhel et robur
non erat in eo quia non comederat panem tota die illa ingressa 21
est itaque mulier ad Saul et ait conturbatus enim erat valde dixit-
que ad eum ecce oboedivit ancilla tua voci tuae et posui animam
meam in manu mea et audivi sermones tuos quos locutus es ad
me nunc igitur audi et tu vocem ancillae tuae ut ponam coram 22
te buccellam panis et comedens convalescas ut possis iter facere
qui rennuit et ait non comedam coegerunt autem eum servi sui 23
et mulier et tandem audita voce eorum surrexit de terra et se-
dit super lectum mulier autem illa habebat vitulum pascualem 24
in domo et festinavit et occidit eum tollensque farinam miscuit
eam et coxit azyma et posuit ante Saul et ante servos eius qui 25
cum comedissent surrexerunt et ambulaverunt per totam noctem
illam

congregata sunt ergo Philisthim universa agmina in Afec sed **XXIX**
et Israhel castrametatus est super fontem qui erat in Iezrahel
et satrapae quidem Philisthim incedebant in centuriis et milibus 2
David autem et viri eius erant in novissimo agmine cum Achis
dixeruntque principes Philisthim quid sibi volunt Hebraei isti et 3
ait Achis ad principes Philisthim num ignoratis David qui fuit
servus Saul regis Israhel et est apud me multis diebus vel annis
et non inveni in eo quicquam ex die qua transfugit ad me usque
ad diem hanc irati sunt autem adversus eum principes Phili- 4
sthim et dixerunt ei revertatur vir et sedeat in loco suo in quo
constituisti eum et non descendat nobiscum in proelium ne fiat
nobis adversarius cum proeliari coeperimus quomodo enim aliter
placare poterit dominum suum nisi in capitibus nostris nonne 5
iste est David cui cantabant in choro dicentes percussit Saul in
milibus suis et David in decem milibus suis vocavit ergo Achis 6
David et ait ei vivit Dominus quia rectus es tu et bonus in con-
spectu meo et exitus tuus et introitus tuus mecum est in castris
et non inveni in te quicquam mali ex die qua venisti ad me us-
que ad diem hanc sed satrapis non places revertere ergo et vade 7
in pace et non offendes oculos satraparum Philisthim dixitque 8
David ad Achis quid enim feci et quid invenisti in me servo tuo
a die qua fui in conspectu tuo usque in diem hanc ut non ve-
niam et pugnem contra inimicos domini mei regis respondens 9
autem Achis locutus est ad David scio quia bonus es tu in ocu-
lis meis sicut angelus Dei sed principes Philisthim dixerunt non

10 ascendet nobiscum in proelium igitur consurge mane tu et servi
domini tui qui venerunt tecum et cum de nocte surrexeritis et
11 coeperit dilucescere pergite surrexit itaque de nocte David ipse
et viri eius ut proficiscerentur mane et reverterentur ad terram
Philisthim Philisthim autem ascenderunt in Iezrahel
XXX cumque venissent David et viri eius in Siceleg die tertia Ama-
lechitae impetum fecerant ex parte australi in Siceleg et percus-
2 serant Siceleg et succenderant eam igni et captivas duxerant
mulieres ex ea et a minimo usque ad magnum et non interfece-
rant quemquam sed secum duxerant et pergebant in itinere suo
3 cum ergo venisset David et viri eius ad civitatem et invenissent
eam succensam igni et uxores suas et filios suos et filias ductas
4 esse captivas levaverunt David et populus qui erat cum eo vo-
5 ces suas et planxerunt donec deficerent in eis lacrimae siquidem
et duae uxores David captivae ductae fuerant Ahinoem Iezrahe-
6 lites et Abigail uxor Nabal Carmeli et contristatus est David
valde volebat enim eum populus lapidare quia amara erat ani-
ma uniuscuiusque viri super filiis suis et filiabus confortatus est
7 autem David in Domino Deo suo et ait ad Abiathar sacerdo-
tem filium Ahimelech adplica ad me ephod et adplicuit Abiathar
8 ephod ad David et consuluit David Dominum dicens persequar
an non latrunculos hos et conprehendam eos dixitque ei perse-
quere absque dubio enim conprehendes eos et excuties praedam
9 abiit ergo David ipse et sescenti viri qui erant cum eo et venerunt
10 usque ad torrentem Besor et lassi quidam substiterunt persecu-
tus est autem David ipse et quadringenti viri substiterant enim
11 ducenti qui lassi transire non poterant torrentem Besor et in-
venerunt virum aegyptium in agro et adduxerunt eum ad David
12 dederuntque ei panem ut comederet et ut biberet aquam sed
et fragmen massae caricarum et duas ligaturas uvae passae quae
cum comedisset reversus est spiritus eius et refocilatus est non
enim comederat panem neque biberat aquam tribus diebus et
13 tribus noctibus dixit itaque ei David cuius es tu vel unde quo
pergis qui ait ei puer aegyptius ego sum servus viri amalechitae
dereliquit autem me dominus meus quia aegrotare coepi nudius
14 tertius siquidem nos erupimus ad australem partem Cerethi et
contra Iudam et ad meridiem Chaleb et Siceleg succendimus igni
15 dixitque ei David potes me ducere ad istum cuneum qui ait iura
mihi per Deum quod non occidas me et non tradas me in manu

domini mei et ducam te ad cuneum istum qui cum duxisset eum 16
ecce illi discumbebant super faciem universae terrae comedentes
et bibentes et quasi festum celebrantes diem pro cuncta praeda
et spoliis quae ceperant de terra Philisthim et de terra Iuda et 17
percussit eos David a vespere usque ad vesperam alterius diei et
non evasit ex eis quisquam nisi quadringenti viri adulescentes qui
ascenderant camelos et fugerant eruit ergo David omnia quae 18
tulerant Amalechitae et duas uxores suas eruit nec defuit quic- 19
quam a parvo usque ad magnum tam de filiis quam de filiabus et
de spoliis et quaecumque rapuerant omnia reduxit David et tulit 20
universos greges et armenta et minavit ante faciem suam dixe-
runtque haec est praeda David venit autem David ad ducentos 21
viros qui lassi substiterant nec sequi potuerant David et residere
eos iusserat in torrente Besor qui egressi sunt obviam David et
populo qui erat cum eo accedens autem David ad populum salu-
tavit eos pacifice respondensque omnis vir pessimus et iniquus 22
de viris qui ierant cum David dixit quia non venerunt nobiscum
non dabimus eis quicquam de praeda quam eruimus sed sufficiat
unicuique uxor sua et filii quos cum acceperint recedant dixit 23
autem David non sic facietis fratres mei de his quae tradidit Do-
minus nobis et custodivit nos et dedit latrunculos qui eruperant
adversum nos in manu nostra nec audiet vos quisquam super 24
sermone hoc aequa enim pars erit descendentis ad proelium et
remanentis ad sarcinas et similiter divident et factum est hoc 25
ex die illa et deinceps constitutum et praefinitum et quasi lex in
Israhel usque ad diem hanc venit ergo David in Siceleg et misit 26
dona de praeda senioribus Iuda proximis suis dicens accipite be-
nedictionem de praeda hostium Domini his qui erant in Bethel 27
et qui in Ramoth ad meridiem et qui in Iether et qui in Aroer 28
et qui in Sefamoth et qui in Esthama et qui in Rachal et qui in 29
urbibus Ierameli et qui in urbibus Ceni et qui in Arama et qui 30
in lacu Asan et qui in Athac et qui in Hebron et reliquis qui 31
erant in his locis in quibus commoratus fuerat David ipse et viri
eius

Philisthim autem pugnabant adversum Israhel et fugerunt vi- **XXXI**
ri Israhel ante faciem Philisthim et ceciderunt interfecti in monte
Gelboe inrueruntque Philisthim in Saul et filios eius et percus- 2
serunt Ionathan et Abinadab et Melchisue filios Saul totumque 3
pondus proelii versum est in Saul et consecuti sunt eum viri sa-

4 gittarii et vulneratus est vehementer a sagittariis dixitque Saul
ad armigerum suum evagina gladium tuum et percute me ne for-
te veniant incircumcisi isti et interficiant me inludentes mihi et
noluit armiger eius fuerat enim nimio timore perterritus arripuit
5 itaque Saul gladium et inruit super eum quod cum vidisset ar-
miger eius videlicet quod mortuus esset Saul inruit etiam ipse
6 super gladium suum et mortuus est cum eo mortuus est ergo
Saul et tres filii eius et armiger illius et universi viri eius in die
7 illa pariter videntes autem viri Israhel qui erant trans vallem et
trans Iordanem quod fugissent viri israhelitae et quod mortuus
esset Saul et filii eius reliquerunt civitates suas et fugerunt ve-
8 neruntque Philisthim et habitaverunt ibi facta autem die altera
venerunt Philisthim ut spoliarent interfectos et invenerunt Saul
9 et tres filios eius iacentes in monte Gelboe et praeciderunt caput
Saul et expoliaverunt eum armis et miserunt in terram Philisthi-
norum per circuitum ut adnuntiaretur in templo idolorum et in
10 populis et posuerunt arma eius in templo Astharoth corpus vero
11 eius suspenderunt in muro Bethsan quod cum audissent habi-
12 tatores Iabesgalaad quaecumque fecerant Philisthim Saul sur-
rexerunt omnes viri fortissimi et ambulaverunt tota nocte et tu-
lerunt cadaver Saul et cadavera filiorum eius de muro Bethsan
13 veneruntque Iabes et conbuserunt ea ibi et tulerunt ossa eorum
et sepelierunt in nemore Iabes et ieiunaverunt septem diebus

THE SECOND BOOK OF SAMUEL,

OTHERWISE CALLED,

THE SECOND BOOK OF THE KINGS.

Factum est autem postquam mortuus est Saul ut Da- I
vid reverteretur a caede Amalech et maneret in Siceleg
dies duos in die autem tertia apparuit homo veniens 2
de castris Saul veste conscissa et pulvere aspersus ca-
put et ut venit ad David cecidit super faciem suam et adoravit
dixitque ad eum David unde venis qui ait ad eum de castris Isra- 3
hel fugi et dixit ad eum David quod est verbum quod factum 4
est indica mihi qui ait fugit populus e proelio et multi corruentes
e populo mortui sunt sed et Saul et Ionathan filius eius interie-
runt dixitque David ad adulescentem qui nuntiabat unde scis 5
quia mortuus est Saul et Ionathan filius eius ait adulescens qui 6
narrabat ei casu veni in montem Gelboe et Saul incumbebat
super hastam suam porro currus et equites adpropinquabant ei
et conversus post tergum suum vidensque me vocavit cui cum 7
respondissem adsum dixit mihi quisnam es tu et aio ad eum 8
Amalechites sum et locutus est mihi sta super me et interfice 9
me quoniam tenent me angustiae et adhuc tota anima in me est
stansque super eum occidi illum sciebam enim quod vivere non 10
poterat post ruinam et tuli diadema quod erat in capite eius et
armillam de brachio illius et adtuli ad te dominum meum huc
adprehendens autem David vestimenta sua scidit omnesque vi- 11
ri qui erant cum eo et planxerunt et fleverunt et ieiunaverunt 12
usque ad vesperam super Saul et super Ionathan filium eius et
super populum Domini et super domum Israhel quod corruis-
sent gladio dixitque David ad iuvenem qui nuntiaverat ei unde 13
es qui respondit filius hominis advenae amalechitae ego sum et 14
ait ad eum David quare non timuisti mittere manum tuam ut
occideres christum Domini vocansque David unum de pueris 15
ait accedens inrue in eum qui percussit illum et mortuus est et 16
ait ad eum David sanguis tuus super caput tuum os enim tuum

locutum est adversum te dicens ego interfeci christum Domini
17 planxit autem David planctum huiuscemodi super Saul et super
18 Ionathan filium eius et praecepit ut docerent filios Iuda arcum
19 sicut scriptum est in libro Iustorum incliti Israhel super montes
20 tuos interfecti sunt quomodo ceciderunt fortes nolite adnuntiare
in Geth neque adnuntietis in conpetis Ascalonis ne forte laeten-
21 tur filiae Philisthim ne exultent filiae incircumcisorum montes
Gelboe nec ros nec pluviae veniant super vos neque sint agri
primitiarum quia ibi abiectus est clypeus fortium clypeus Saul
22 quasi non esset unctus oleo a sanguine interfectorum ab adipe
fortium sagitta Ionathan numquam rediit retrorsum et gladius
23 Saul non est reversus inanis Saul et Ionathan amabiles et deco-
ri in vita sua in morte quoque non sunt divisi aquilis velociores
24 leonibus fortiores filiae Israhel super Saul flete qui vestiebat vos
coccino in deliciis qui praebebat ornamenta aurea cultui vestro
25 quomodo ceciderunt fortes in proelio Ionathan in excelsis tuis
26 occisus est doleo super te frater mi Ionathan decore nimis et
27 amabilis super amorem mulierum quomodo ceciderunt robusti
et perierunt arma bellica

II igitur post haec consuluit David Dominum dicens num ascen-
dam in unam de civitatibus Iuda et ait Dominus ad eum ascende
2 dixitque David quo ascendam et respondit ei in Hebron ascen-
dit ergo David et duae uxores eius Ahinoem Iezrahelites et Abi-
3 gail uxor Nabal Carmeli sed et viros qui erant cum eo duxit
David singulos cum domo sua et manserunt in oppidis Hebron
4 veneruntque viri Iuda et unxerunt ibi David ut regnaret super
domum Iuda et nuntiatum est David quod viri Iabesgalaad se-
5 pelissent Saul misit ergo David nuntios ad viros Iabesgalaad
dixitque ad eos benedicti vos Domino qui fecistis misericordiam
6 hanc cum domino vestro Saul et sepelistis eum et nunc retri-
buet quidem vobis Dominus misericordiam et veritatem sed et
7 ego reddam gratiam eo quod feceritis verbum istud conforten-
tur manus vestrae et estote filii fortitudinis licet enim mortuus
sit dominus vester Saul tamen me unxit domus Iuda regem sibi
8 Abner autem filius Ner princeps exercitus Saul tulit Hisboseth
9 filium Saul et circumduxit eum per Castra regemque constituit
super Galaad et super Gesuri et super Iezrahel et super Ephraim
10 et super Beniamin et super Israhel universum quadraginta an-
norum erat Hisboseth filius Saul cum regnare coepisset super

Israhel et duobus annis regnavit sola autem domus Iuda seque-
batur David et fuit numerus dierum quos commoratus est David 11
imperans in Hebron super domum Iuda septem annorum et sex
mensuum egressusque Abner filius Ner et pueri Hisboseth filii 12
Saul de Castris in Gabaon porro Ioab filius Sarviae et pueri 13
David egressi sunt et occurrerunt eis iuxta piscinam Gabaon et
cum in unum convenissent e regione sederunt hii ex una parte
piscinae et illi ex altera dixitque Abner ad Ioab surgant pue- 14
ri et ludant coram nobis et respondit Ioab surgant surrexerunt 15
ergo et transierunt numero duodecim de Beniamin ex parte Hi-
sboseth filii Saul et duodecim de pueris David adprehensoque 16
unusquisque capite conparis sui defixit gladium in latus contrarii
et ceciderunt simul vocatumque est nomen loci illius ager Robu-
storum in Gabaon et ortum est bellum durum satis in die illa 17
fugatusque est Abner et viri Israhel a pueris David erant autem 18
ibi tres filii Sarviae Ioab et Abisai et Asahel porro Asahel cursor
velocissimus fuit quasi unus ex capreis quae morantur in silvis
persequebatur autem Asahel Abner et non declinavit ad dexte- 19
ram sive ad sinistram omittens persequi Abner respexit itaque 20
Abner post tergum suum et ait tune es Asahel qui respondit ego
sum dixitque ei Abner vade ad dextram sive ad sinistram et ad- 21
prehende unum de adulescentibus et tolle tibi spolia eius noluit
autem Asahel omittere quin urgueret eum rursumque locutus 22
est Abner ad Asahel recede noli me sequi ne conpellar confodere
te in terra et levare non potero faciem meam ad Ioab fratrem
tuum qui audire contempsit et noluit declinare percussit ergo 23
eum Abner aversa hasta in inguine et transfodit et mortuus est
in eodem loco omnesque qui transiebant per locum in quo cecide-
rat Asahel et mortuus erat subsistebant persequentibus autem 24
Ioab et Abisai fugientem Abner sol occubuit et venerunt usque
ad collem Aquaeductus qui est ex adverso vallis et itineris de-
serti in Gabaon congregatique sunt filii Beniamin ad Abner et 25
conglobati in unum cuneum steterunt in summitate tumuli unius
et exclamavit Abner ad Ioab et ait num usque ad internicionem 26
tuus mucro desaeviet an ignoras quod periculosa sit desperatio
usquequo non dicis populo ut omittat persequi fratres suos et 27
ait Ioab vivit Dominus si locutus fuisses mane recessisset popu-
lus persequens fratrem suum insonuit ergo Ioab bucina et stetit 28
omnis exercitus nec persecuti sunt ultra Israhel neque iniere cer-

29 tamen Abner autem et viri eius abierunt per campestria tota
nocte illa et transierunt Iordanem et lustrata omni Bethoron ve-
30 nerunt ad Castra porro Ioab reversus omisso Abner congregavit
omnem populum et defuerunt de pueris David decem et novem
31 viri excepto Asahele servi autem David percusserunt de Benia-
min et de viris qui erant cum Abner trecentos sexaginta qui et
32 mortui sunt tuleruntque Asahel et sepelierunt eum in sepulchro
patris sui in Bethleem et ambulaverunt tota nocte Ioab et viri
qui erant cum eo et in ipso crepusculo pervenerunt in Hebron
III facta est ergo longa concertatio inter domum Saul et inter do-
mum David David proficiens et semper se ipso robustior domus
2 autem Saul decrescens cotidie nati quoque sunt filii David in
Hebron fuitque primogenitus eius Amnon de Ahinoem Iezraheli-
3 tide et post eum Chelaab de Abigail uxore Nabal Carmeli porro
4 tertius Absalom filius Maacha filiae Tholomai regis Gessur quar-
tus autem Adonias filius Aggith et quintus Safathia filius Abital
5 sextus quoque Iethraam de Agla uxore David hii nati sunt David
6 in Hebron cum ergo esset proelium inter domum Saul et do-
7 mum David Abner filius Ner regebat domum Saul fuerat autem
Sauli concubina nomine Respha filia Ahia dixitque Hisboseth ad
8 Abner quare ingressus es ad concubinam patris mei qui iratus
nimis propter verba Hisboseth ait numquid caput canis ego sum
adversum Iuda hodie qui fecerim misericordiam super domum
Saul patris tui et super fratres et proximos eius et non tradidi te
in manu David et tu requisisti in me quod argueres pro muliere
9 hodie haec faciat Deus Abner et haec addat ei nisi quomodo iu-
10 ravit Dominus David sic faciam cum eo ut transferatur regnum
de domo Saul et elevetur thronus David super Israhel et super
11 Iudam a Dan usque Bersabee et non potuit respondere ei quic-
12 quam quia metuebat illum misit ergo Abner nuntios ad David
pro se dicentes cuius est terra et loquerentur fac mecum amici-
tias et erit manus mea tecum et reducam ad te universum Israhel
13 qui ait optime ego faciam tecum amicitias sed unam rem peto a
te dicens non videbis faciem meam antequam adduxeris Michol
14 filiam Saul et sic venies et videbis me misit autem David nun-
tios ad Hisboseth filium Saul dicens redde uxorem meam Michol
15 quam despondi mihi centum praeputiis Philisthim misit ergo
16 Hisboseth et tulit eam a viro suo Faltihel filio Lais sequebatur-
que eam vir suus plorans usque Baurim et dixit ad eum Abner

vade revertere qui reversus est sermonem quoque intulit Abner 17
ad seniores Israhel dicens tam heri quam nudius tertius quae-
rebatis David ut regnaret super vos nunc ergo facite quoniam 18
Dominus locutus est ad David dicens in manu servi mei David
salvabo populum meum Israhel de manu Philisthim et omnium
inimicorum eius locutus est autem Abner etiam ad Beniamin et 19
abiit ut loqueretur ad David in Hebron omnia quae placuerant
Israhel et universo Beniamin venitque ad David in Hebron cum 20
viginti viris et fecit David Abner et viris eius qui venerant cum
eo convivium et dixit Abner ad David surgam ut congregem ad 21
te dominum meum regem omnem Israhel et ineam tecum foedus
et imperes omnibus sicut desiderat anima tua cum ergo dedu-
xisset David Abner et ille isset in pace statim pueri David et 22
Ioab venerunt caesis latronibus cum praeda magna nimis Abner
autem non erat cum David in Hebron quia iam dimiserat eum
et profectus fuerat in pace et Ioab et omnis exercitus qui erat 23
cum eo postea venerant nuntiatum est itaque Ioab a narranti-
bus venit Abner filius Ner ad regem et dimisit eum et abiit in
pace et ingressus est Ioab ad regem et ait quid fecisti ecce ve- 24
nit Abner ad te quare dimisisti eum et abiit et recessit ignoras 25
Abner filium Ner quoniam ad hoc venit ut deciperet te et sci-
ret exitum tuum et introitum tuum et nosset omnia quae agis
egressus itaque Ioab a David misit nuntios post Abner et redu- 26
xit eum a cisterna Sira ignorante David cumque redisset Abner 27
in Hebron seorsum abduxit eum Ioab ad medium portae ut lo-
queretur ei in dolo et percussit illum ibi in inguine et mortuus
est in ultionem sanguinis Asahel fratris eius quod cum audis- 28
set David rem iam gestam ait mundus ego sum et regnum meum
apud Dominum usque in sempiternum a sanguine Abner filii Ner
et veniat super caput Ioab et super omnem domum patris eius 29
nec deficiat de domo Ioab fluxum seminis sustinens et leprosus
tenens fusum et cadens gladio et indigens pane igitur Ioab et 30
Abisai frater eius interfecerunt Abner eo quod occidisset Asa-
hel fratrem eorum in Gabaon in proelio dixit autem David ad 31
Ioab et ad omnem populum qui erat cum eo scindite vestimenta
vestra et accingimini saccis et plangite ante exequias Abner por-
ro rex David sequebatur feretrum cumque sepelissent Abner in 32
Hebron levavit rex vocem suam et flevit super tumulum Abner
flevit autem et omnis populus plangensque rex Abner ait ne- 33

34 quaquam ut mori solent ignavi mortuus est Abner manus tuae
non sunt ligatae et pedes tui non sunt conpedibus adgravati sed
sicut solent cadere coram filiis iniquitatis corruisti congeminans-
35 que omnis populus flevit super eum cumque venisset universa
multitudo cibum capere cum David clara adhuc die iuravit David
dicens haec faciat mihi Deus et haec addat si ante occasum solis
36 gustavero panem vel aliud quicquam omnisque populus audivit
et placuerunt eis cuncta quae fecit rex in conspectu totius populi
37 et cognovit omne vulgus et universus Israhel in die illa quoniam
38 non actum fuisset a rege ut occideretur Abner filius Ner dixit
quoque rex ad servos suos num ignoratis quoniam princeps et
39 maximus cecidit hodie in Israhel ego autem adhuc delicatus et
unctus rex porro viri isti filii Sarviae duri mihi sunt retribuat
Dominus facienti malum iuxta malitiam suam

IV audivit autem filius Saul quod cecidisset Abner in Hebron
et dissolutae sunt manus eius omnisque Israhel perturbatus est
2 duo autem viri principes latronum erant filio Saul nomen uni
Baana et nomen alteri Rechab filii Remmon Berothitae de filiis
3 Beniamin siquidem et Beroth reputata est in Beniamin et fu-
gerunt Berothitae in Getthaim fueruntque ibi advenae usque in
4 tempus illud erat autem Ionathan filio Saul filius debilis pedibus
quinquennis enim fuit quando venit nuntius de Saul et Ionathan
ex Iezrahel tollens itaque eum nutrix sua fugit cumque festinaret
ut fugeret cecidit et claudus effectus est habuitque vocabulum
5 Mifiboseth venientes igitur filii Remmon Berothitae Rechab et
Baana ingressi sunt fervente die domum Hisboseth qui dormie-
6 bat super stratum suum meridie ingressi sunt autem domum
adsumentes spicas tritici et percusserunt eum in inguine Rechab
7 et Baana frater eius et fugerunt cum autem ingressi fuissent
domum ille dormiebat super lectulum suum in conclavi et per-
cutientes interfecerunt eum sublatoque capite eius abierunt per
8 viam deserti tota nocte et adtulerunt caput Hisboseth ad David
in Hebron dixeruntque ad regem ecce caput Hisboseth filii Saul
inimici tui qui quaerebat animam tuam et dedit Dominus domi-
9 no meo regi ultiones hodie de Saul et de semine eius respondens
autem David Rechab et Baana fratri eius filiis Remmon Bero-
thei dixit ad eos vivit Dominus qui eruit animam meam de omni
10 angustia quoniam eum qui adnuntiaverat mihi et dixerat mor-
tuus est Saul qui putabat se prospera nuntiare tenui et occidi

in Siceleg cui oportebat me dare mercedem pro nuntio quan- 11
to magis nunc cum homines impii interfecerint virum innoxium
in domo sua super lectulum suum non quaeram sanguinem eius
de manu vestra et auferam vos de terra praecepit itaque Da- 12
vid pueris et interfecerunt eos praecidentesque manus et pedes
eorum suspenderunt eos super piscinam in Hebron caput autem
Hisboseth tulerunt et sepelierunt in sepulchro Abner in Hebron

et venerunt universae tribus Israhel ad David in Hebron di- **V**
centes ecce nos os tuum et caro tua sumus sed et heri et nudius 2
tertius cum esset Saul rex super nos tu eras educens et reducens
Israhel dixit autem Dominus ad te tu pasces populum meum
Israhel et tu eris dux super Israhel venerunt quoque et senes de 3
Israhel ad regem in Hebron et percussit cum eis rex David foe-
dus in Hebron coram Domino unxeruntque David in regem super
Israhel filius triginta annorum erat David cum regnare coepisset 4
et quadraginta annis regnavit in Hebron regnavit super Iudam 5
septem annis et sex mensibus in Hierusalem autem regnavit tri-
ginta tribus annis super omnem Israhel et Iudam et abiit rex et 6
omnes viri qui erant cum eo in Hierusalem ad Iebuseum habita-
torem terrae dictumque est ad David ab eis non ingredieris huc
nisi abstuleris caecos et claudos dicentes non ingredietur David
huc cepit autem David arcem Sion haec est civitas David pro- 7, 8
posuerat enim in die illa praemium qui percussisset Iebuseum et
tetigisset domatum fistulas et claudos et caecos odientes animam
David idcirco dicitur in proverbio caecus et claudus non intra-
bunt templum habitavit autem David in arce et vocavit eam 9
civitatem David et aedificavit per gyrum a Mello et intrinsecus
et ingrediebatur proficiens atque succrescens et Dominus Deus 10
exercituum erat cum eo misit quoque Hiram rex Tyri nuntios 11
ad David et ligna cedrina et artifices lignorum artificesque la-
pidum ad parietes et aedificaverunt domum David et cognovit 12
David quoniam confirmasset eum Dominus regem super Israhel
et quoniam exaltasset regnum eius super populum suum Israhel
accepit ergo adhuc concubinas et uxores de Hierusalem post- 13
quam venerat de Hebron natique sunt David et alii filii et filiae
et haec nomina eorum qui nati sunt ei in Hierusalem Samua et 14
Sobab et Nathan et Salomon et Ibaar et Helisua et Nepheg et 15, 16
Iafia et Helisama et Helida et Helifeleth audierunt vero Phili- 17
sthim quod unxissent David regem super Israhel et ascenderunt

universi ut quaererent David quod cum audisset David descendit
18 in praesidium Philisthim autem venientes diffusi sunt in valle
19 Raphaim et consuluit David Dominum dicens si ascendam ad
Philisthim et si dabis eos in manu mea et dixit Dominus ad Da-
20 vid ascende quia tradens dabo Philisthim in manu tua venit
ergo David in Baalpharasim et percussit eos ibi et dixit divisit
Dominus inimicos meos coram me sicut dividuntur aquae prop-
21 terea vocatum est nomen loci illius Baalpharasim et reliquerunt
22 ibi sculptilia sua quae tulit David et viri eius et addiderunt ad-
huc Philisthim ut ascenderent et diffusi sunt in valle Raphaim
23 consuluit autem David Dominum qui respondit non ascendas sed
24 gyra post tergum eorum et venies ad eos ex adverso pirorum et
cum audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum tunc ini-
bis proelium quia tunc egredietur Dominus ante faciem tuam ut
25 percutiat castra Philisthim fecit itaque David sicut ei praecepe-
rat Dominus et percussit Philisthim de Gabee usque dum venias
Gezer

VI congregavit autem rursum David omnes electos ex Israhel tri-
2 ginta milia surrexitque et abiit et universus populus qui erat
cum eo de viris Iuda ut adducerent arcam Dei super quam invo-
catum est nomen Domini exercituum sedentis in cherubin super
3 eam et inposuerunt arcam Domini super plaustrum novum tule-
runtque eam de domo Abinadab qui erat in Gabaa Oza autem et
4 Haio filii Abinadab minabant plaustrum novum cumque tulis-
sent eam de domo Abinadab qui erat in Gabaa custodiens arcam
5 Dei Haio praecedebat arcam David autem et omnis Israhel lu-
debant coram Domino in omnibus lignis fabrefactis et citharis
6 et lyris et tympanis et sistris et cymbalis postquam autem ve-
nerunt ad aream Nachon extendit manum Oza ad arcam Dei et
7 tenuit eam quoniam calcitrabant boves iratusque est indigna-
tione Dominus contra Ozam et percussit eum super temeritate
8 qui mortuus est ibi iuxta arcam Dei contristatus autem est Da-
vid eo quod percussisset Dominus Ozam et vocatum est nomen
9 loci illius Percussio Oza usque in diem hanc et extimuit David
Dominum in die illa dicens quomodo ingredietur ad me arca Do-
10 mini et noluit devertere ad se arcam Domini in civitate David
11 sed devertit eam in domo Obededom Getthei et habitavit arca
Domini in domo Obededom Getthei tribus mensibus et benedi-
12 xit Dominus Obededom et omnem domum eius nuntiatumque

est regi David benedixit Dominus Obededom et omnia eius prop-
ter arcam Dei abiit ergo David et adduxit arcam Dei de domo
Obededom in civitatem David cum gaudio cumque transcendis- 13
sent qui portabant arcam Domini sex passus immolabat bovem
et arietem et David saltabat totis viribus ante Dominum porro 14
David erat accinctus ephod lineo et David et omnis domus Isra- 15
hel ducebant arcam testamenti Domini in iubilo et in clangore
bucinae cumque intrasset arca Domini civitatem David Michol 16
filia Saul prospiciens per fenestram vidit regem David subsilien-
tem atque saltantem coram Domino et despexit eum in corde suo
et introduxerunt arcam Domini et posuerunt eam in loco suo in 17
medio tabernaculi quod tetenderat ei David et obtulit David ho-
locausta coram Domino et pacifica cumque conplesset offerens 18
holocaustum et pacifica benedixit populo in nomine Domini ex-
ercituum et partitus est multitudini universae Israhel tam viro 19
quam mulieri singulis collyridam panis unam et assaturam bu-
bulae carnis unam et similam frixam oleo et abiit omnis populus
unusquisque in domum suam reversusque est et David ut be- 20
nediceret domui suae et egressa Michol filia Saul in occursum
David ait quam gloriosus fuit hodie rex Israhel discoperiens se
ante ancillas servorum suorum et nudatus est quasi si nudetur
unus de scurris dixitque David ad Michol ante Dominum qui 21
elegit me potius quam patrem tuum et quam omnem domum
eius et praecepit mihi ut essem dux super populum Domini Isra-
hel et ludam et vilior fiam plus quam factus sum et ero humilis 22
in oculis meis et cum ancillis de quibus locuta es gloriosior appa-
rebo igitur Michol filiae Saul non est natus filius usque ad diem 23
mortis suae

factum est autem cum sedisset rex in domo sua et Dominus **VII**
dedisset ei requiem undique ab universis inimicis suis dixit ad 2
Nathan prophetam videsne quod ego habitem in domo cedrina et
arca Dei posita sit in medio pellium dixitque Nathan ad regem 3
omne quod est in corde tuo vade fac quia Dominus tecum est
factum est autem in nocte illa et ecce sermo Domini ad Nathan 4
dicens vade et loquere ad servum meum David haec dicit Domi- 5
nus numquid tu aedificabis mihi domum ad habitandum neque 6
enim habitavi in domo ex die qua eduxi filios Israhel de terra
Aegypti usque in diem hanc sed ambulans ambulabam in taber-
naculo et in tentorio per cuncta loca quae transivi cum omnibus 7

filiis Israhel numquid loquens locutus sum ad unam de tribubus
Israhel cui praecepi ut pasceret populum meum Israhel dicens
8 quare non aedificastis mihi domum cedrinam et nunc haec di-
ces servo meo David haec dicit Dominus exercituum ego tuli te
de pascuis sequentem greges ut esses dux super populum meum
9 Israhel et fui tecum in omnibus ubicumque ambulasti et inter-
feci universos inimicos tuos a facie tua fecique tibi nomen grande
10 iuxta nomen magnorum qui sunt in terra et ponam locum po-
pulo meo Israhel et plantabo eum et habitabit sub eo et non
turbabitur amplius nec addent filii iniquitatis ut adfligant eum
11 sicut prius ex die qua constitui iudices super populum meum
Israhel et requiem dabo tibi ab omnibus inimicis tuis praedi-
12 citque tibi Dominus quod domum faciat tibi Dominus cumque
conpleti fuerint dies tui et dormieris cum patribus tuis suscita-
bo semen tuum post te quod egredietur de utero tuo et firmabo
13 regnum eius ipse aedificabit domum nomini meo et stabiliam
14 thronum regni eius usque in sempiternum ego ero ei in patrem
et ipse erit mihi in filium qui si inique aliquid gesserit arguam
15 eum in virga virorum et in plagis filiorum hominum misericor-
diam autem meam non auferam ab eo sicut abstuli a Saul quem
16 amovi a facie tua et fidelis erit domus tua et regnum tuum usque
in aeternum ante faciem tuam et thronus tuus erit firmus iugiter
17 secundum omnia verba haec et iuxta universam visionem istam
18 sic locutus est Nathan ad David ingressus est autem rex David
et sedit coram Domino et dixit quis ego sum Domine Deus et
19 quae domus mea quia adduxisti me hucusque sed et hoc parum
visum est in conspectu tuo Domine Deus nisi loquereris etiam
de domo servi tui in longinquum ista est enim lex Adam Domine
20 Deus quid ergo addere poterit adhuc David ut loquatur ad te
21 tu enim scis servum tuum Domine Deus propter verbum tuum
et secundum cor tuum fecisti omnia magnalia haec ita ut notum
22 faceres servo tuo idcirco magnificatus es Domine Deus quia non
est similis tui neque est deus extra te in omnibus quae audivimus
23 auribus nostris quae est autem ut populus tuus Israhel gens in
terra propter quam ivit Deus ut redimeret eam sibi in populum
et poneret sibi nomen faceretque eis magnalia et horribilia su-
per terram a facie populi tui quem redemisti tibi ex Aegypto
24 gentem et deum eius et firmasti tibi populum tuum Israhel in
25 populum sempiternum et tu Domine factus es eis in Deum nunc

ergo Domine Deus verbum quod locutus es super servum tuum
et super domum eius suscita in sempiternum et fac sicut locutus
es et magnificetur nomen tuum usque in sempiternum atque di- 26
catur Dominus exercituum Deus super Israhel et domus servi tui
David erit stabilita coram Domino quia tu Domine exercituum 27
Deus Israhel revelasti aurem servi tui dicens domum aedificabo
tibi propterea invenit servus tuus cor suum ut oraret te oratione
hac nunc ergo Domine Deus tu es Deus et verba tua erunt ve- 28
ra locutus es enim ad servum tuum bona haec incipe igitur et 29
benedic domui servi tui ut sit in sempiternum coram te quia tu
Domine Deus locutus es et benedictione tua benedicetur domus
servi tui in sempiternum

factum est autem post haec percussit David Philisthim et hu- **VIII**
miliavit eos et tulit David frenum tributi de manu Philisthim et 2
percussit Moab et mensus est eos funiculo coaequans terrae men-
sus est autem duos funiculos unum ad occidendum et unum ad
vivificandum factusque est Moab David serviens sub tributo et 3
percussit David Adadezer filium Roob regem Soba quando pro-
fectus est ut dominaretur super flumen Eufraten et captis David 4
ex parte eius mille septingentis equitibus et viginti milibus pedi-
tum subnervavit omnes iugales curruum dereliquit autem ex eis
centum currus venit quoque Syria Damasci ut praesidium ferret 5
Adadezer regi Soba et percussit David de Syria viginti duo milia
virorum et posuit David praesidium in Syria Damasci factaque 6
est Syria David serviens sub tributo servavit Dominus David in
omnibus ad quaecumque profectus est et tulit David arma au- 7
rea quae habebant servi Adadezer et detulit ea in Hierusalem
et de Bete et de Beroth civitatibus Adadezer tulit rex David aes 8
multum nimis audivit autem Thou rex Emath quod percussisset 9
David omne robur Adadezer et misit Thou Ioram filium suum 10
ad regem David ut salutaret eum congratulans et gratias ageret
eo quod expugnasset Adadezer et percussisset eum hostis quippe
erat Thou Adadezer et in manu eius erant vasa argentea et vasa
aurea et vasa aerea quae et ipsa sanctificavit rex David Domino 11
cum argento et auro quae sanctificaverat de universis gentibus
quas subegerat de Syria et Moab et filiis Ammon et Philisthim 12
et Amalech et de manubiis Adadezer filii Roob regis Soba fecit 13
quoque sibi David nomen cum reverteretur capta Syria in valle
Salinarum caesis duodecim milibus et posuit in Idumea custo- 14

des statuitque praesidium et facta est universa Idumea serviens
David et servavit Dominus David in omnibus ad quaecumque
15 profectus est et regnavit David super omnem Israhel faciebat
16 quoque David iudicium et iustitiam omni populo suo Ioab au-
tem filius Sarviae erat super exercitum porro Iosaphat filius Ahi-
17 lud erat a commentariis et Sadoc filius Achitob et Ahimelech
18 filius Abiathar sacerdotes et Saraias scriba Banaias autem fi-
lius Ioiada super Cherethi et Felethi filii autem David sacerdotes
erant

IX et dixit David putasne est aliquis qui remanserit de domo Saul
2 ut faciam cum eo misericordiam propter Ionathan erat autem
de domo Saul servus nomine Siba quem cum vocasset rex ad se
3 dixit ei tune es Siba et ille respondit ego sum servus tuus et ait
rex num superest aliquis de domo Saul ut faciam cum eo mise-
ricordiam Dei dixitque Siba regi superest filius Ionathan debilis
4 pedibus ubi inquit est et Siba ad regem ecce ait in domo est Ma-
5 chir filii Amihel in Lodabar misit ergo rex David et tulit eum
6 de domo Machir filii Amihel de Lodabar cum autem venisset
Mifiboseth filius Ionathan filii Saul ad David corruit in faciem
suam et adoravit dixitque David Mifiboseth qui respondit adsum
7 servus tuus et ait ei David ne timeas quia faciens faciam in te
misericordiam propter Ionathan patrem tuum et restituam tibi
omnes agros Saul patris tui et tu comedes panem in mensa mea
8 semper qui adorans eum dixit quis ego sum servus tuus quoniam
9 respexisti super canem mortuum similem mei vocavit itaque rex
Sibam puerum Saul et dixit ei omnia quaecumque fuerunt Saul
10 et universam domum eius dedi filio domini tui operare igitur ei
terram tu et filii tui et servi tui et inferes filio domini tui cibos ut
alatur Mifiboseth autem filius domini tui comedet semper panem
super mensam meam erant autem Sibae quindecim filii et viginti
11 servi dixitque Siba ad regem sicut iussisti domine mi rex servo
tuo sic faciet servus tuus et Mifiboseth comedet super mensam
12 tuam quasi unus de filiis regis habebat autem Mifiboseth filium
parvulum nomine Micha omnis vero cognatio domus Siba servie-
13 bat Mifiboseth porro Mifiboseth habitabat in Hierusalem quia
de mensa regis iugiter vescebatur et erat claudus utroque pede

X factum est autem post haec ut moreretur rex filiorum Am-
2 mon et regnaret Anon filius eius pro eo dixitque David faciam
misericordiam cum Anon filio Naas sicut fecit pater eius mecum

misericordiam misit ergo David consolans eum per servos suos
super patris interitu cum autem venissent servi David in terram
filiorum Ammon dixerunt principes filiorum Ammon ad Anon 3
dominum suum putas quod propter honorem patris tui David
miserit ad te consolatores et non ideo ut investigaret et explo-
raret civitatem et everteret eam misit David servos suos ad te
tulit itaque Anon servos David rasitque dimidiam partem bar- 4
bae eorum et praecidit vestes eorum medias usque ad nates et
dimisit eos quod cum nuntiatum esset David misit in occur- 5
sum eorum erant enim viri confusi turpiter valde et mandavit
eis David manete Hiericho donec crescat barba vestra et tunc
revertimini videntes autem filii Ammon quod iniuriam fecissent 6
David miserunt et conduxerunt mercede Syrum Roob et Syrum
Soba viginti milia peditum et a rege Maacha mille viros et ab
Histob duodecim milia virorum quod cum audisset David mi- 7
sit Ioab et omnem exercitum bellatorum egressi sunt ergo filii 8
Ammon et direxerunt aciem ante ipsum introitum portae Sy-
rus autem Soba et Roob et Histob et Maacha seorsum erant in
campo videns igitur Ioab quod praeparatum esset adversum se 9
proelium et ex adverso et post tergum elegit ex omnibus electis
Israhel et instruxit aciem contra Syrum reliquam autem partem 10
populi tradidit Abisai fratri suo qui direxit aciem adversum filios
Ammon et ait Ioab si praevaluerint adversum me Syri eris mihi 11
in adiutorium si autem filii Ammon praevaluerint adversum te
auxiliabor tibi esto vir fortis et pugnemus pro populo nostro et 12
civitate Dei nostri Dominus autem faciet quod bonum est in con-
spectu suo iniit itaque Ioab et populus qui erat cum eo certamen 13
contra Syros qui statim fugerunt a facie eius filii autem Ammon 14
videntes quod fugissent Syri fugerunt et ipsi a facie Abisai et in-
gressi sunt civitatem reversusque est Ioab a filiis Ammon et venit
Hierusalem videntes igitur Syri quoniam corruissent coram Isra- 15
hel congregati sunt pariter misitque Adadezer et eduxit Syros 16
qui erant trans Fluvium et adduxit exercitum eorum Sobach au-
tem magister militiae Adadezer erat princeps eorum quod cum 17
nuntiatum esset David contraxit omnem Israhelem et transivit
Iordanem venitque in Helema et direxerunt aciem Syri ex adver-
so David et pugnaverunt contra eum fugeruntque Syri a facie 18
Israhel et occidit David de Syris septingentos currus et quadra-
ginta milia equitum et Sobach principem militiae percussit qui

19 statim mortuus est videntes autem universi reges qui erant in
praesidio Adadezer victos se ab Israhel fecerunt pacem cum Isra-
hel et servierunt eis timueruntque Syri auxilium praebere filiis
Ammon

XI factum est ergo vertente anno eo tempore quo solent reges ad
bella procedere misit David Ioab et servos suos cum eo et uni-
versum Israhel et vastaverunt filios Ammon et obsederunt Rabba
2 David autem remansit in Hierusalem dum haec agerentur acci-
dit ut surgeret David de stratu suo post meridiem et deambularet
in solario domus regiae viditque mulierem se lavantem ex adverso
3 super solarium suum erat autem mulier pulchra valde misit ergo
rex et requisivit quae esset mulier nuntiatumque ei est quod ipsa
4 esset Bethsabee filia Heliam uxor Uriae Hetthei missis itaque
David nuntiis tulit eam quae cum ingressa esset ad illum dor-
5 mivit cum ea statimque sanctificata est ab inmunditia sua et
reversa est domum suam concepto fetu mittensque nuntiavit Da-
6 vid et ait concepi misit autem David ad Ioab dicens mitte ad me
7 Uriam Hettheum misitque Ioab Uriam ad David et venit Urias
ad David quaesivitque David quam recte ageret Ioab et populus
8 et quomodo administraretur bellum et dixit David ad Uriam va-
de in domum tuam et lava pedes tuos egressus est Urias de domo
9 regis secutusque est eum cibus regius dormivit autem Urias ante
portam domus regiae cum aliis servis domini sui et non descendit
10 ad domum suam nuntiatumque est David a dicentibus non ivit
Urias ad domum suam et ait David ad Uriam numquid non de
11 via venisti quare non descendisti ad domum tuam et ait Urias
ad David arca et Israhel et Iuda habitant in papilionibus et do-
minus meus Ioab et servi domini mei super faciem terrae manent
et ego ingrediar domum meam ut comedam et bibam et dormiam
cum uxore mea per salutem tuam et per salutem animae tuae
12 quod non faciam rem hanc ait ergo David ad Uriam mane hic
etiam hodie et cras dimittam te mansit Urias in Hierusalem die
13 illa et altera et vocavit eum David ut comederet coram se et
biberet et inebriavit eum qui egressus vespere dormivit in stra-
tu suo cum servis domini sui et in domum suam non descendit
14 factum est ergo mane et scripsit David epistulam ad Ioab mi-
15 sitque per manum Uriae scribens in epistula ponite Uriam ex
adverso belli ubi fortissimum proelium est et derelinquite eum
16 ut percussus intereat igitur cum Ioab obsideret urbem posuit

Uriam in loco quo sciebat viros esse fortissimos egressique viri 17
de civitate bellabant adversum Ioab et ceciderunt de populo ser-
vorum David et mortuus est etiam Urias Hettheus misit itaque 18
Ioab et nuntiavit David omnia verba proelii praecepitque nun- 19
tio dicens cum conpleveris universos sermones belli ad regem si 20
eum videris indignari et dixerit quare accessistis ad murum ut
proeliaremini an ignorabatis quod multa desuper ex muro tela
mittantur quis percussit Abimelech filium Hieroboseth nonne 21
mulier misit super eum fragmen molae de muro et interfecit eum
in Thebes quare iuxta murum accessistis dices etiam servus tuus
Urias Hettheus occubuit abiit ergo nuntius et venit et narravit 22
David omnia quae ei praeceperat Ioab et dixit nuntius ad David 23
praevaluerunt adversum nos viri et egressi sunt ad nos in agrum
nos autem facto impetu persecuti eos sumus usque ad portam
civitatis et direxerunt iacula sagittarii ad servos tuos ex muro 24
desuper mortuique sunt de servis regis quin etiam servus tuus
Urias Hettheus mortuus est et dixit David ad nuntium haec di- 25
ces Ioab non te frangat ista res varius enim eventus est proelii et
nunc hunc nunc illum consumit gladius conforta bellatores tuos
adversum urbem ut destruas eam et exhortare eos audivit au- 26
tem uxor Uriae quod mortuus esset Urias vir suus et planxit eum
transactoque luctu misit David et introduxit eam domum suam 27
et facta est ei uxor peperitque ei filium et displicuit verbum hoc
quod fecerat David coram Domino

misit ergo Dominus Nathan ad David qui cum venisset ad eum **XII**
dixit ei duo viri erant in civitate una unus dives et alter pauper
dives habebat oves et boves plurimos valde pauper autem nihil 2, 3
habebat omnino praeter ovem unam parvulam quam emerat et
nutrierat et quae creverat apud eum cum filiis eius simul de pane
illius comedens et de calice eius bibens et in sinu illius dormiens
eratque illi sicut filia cum autem peregrinus quidam venisset ad 4
divitem parcens ille sumere de ovibus et de bubus suis ut exhi-
beret convivium peregrino illi qui venerat ad se tulit ovem viri
pauperis et praeparavit cibos homini qui venerat ad se iratus 5
autem indignatione David adversus hominem illum nimis dixit
ad Nathan vivit Dominus quoniam filius mortis est vir qui fecit
hoc ovem reddet in quadruplum eo quod fecerit verbum istud et 6
non pepercerit dixit autem Nathan ad David tu es ille vir haec 7
dicit Dominus Deus Israhel ego unxi te in regem super Israhel

8 et ego erui te de manu Saul et dedi tibi domum domini tui
et uxores domini tui in sinu tuo dedique tibi domum Israhel et
9 Iuda et si parva sunt ista adiciam tibi multo maiora quare er-
go contempsisti verbum Domini ut faceres malum in conspectu
meo Uriam Hettheum percussisti gladio et uxorem illius accepisti
10 uxorem et interfecisti eum gladio filiorum Ammon quam ob rem
non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum eo quod
despexeris me et tuleris uxorem Uriae Hetthei ut esset uxor tua
11 itaque haec dicit Dominus ecce ego suscitabo super te malum de
domo tua et tollam uxores tuas in oculis tuis et dabo proximo tuo
12 et dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis huius tu enim feci-
sti abscondite ego vero faciam verbum istud in conspectu omnis
13 Israhel et in conspectu solis et dixit David ad Nathan peccavi
Domino dixitque Nathan ad David Dominus quoque transtulit
14 peccatum tuum non morieris verumtamen quoniam blasphema-
re fecisti inimicos Domini propter verbum hoc filius qui natus est
15 tibi morte morietur et reversus est Nathan domum suam per-
cussitque Dominus parvulum quem pepererat uxor Uriae David
16 et desperatus est deprecatusque est David Dominum pro par-
vulo et ieiunavit David ieiunio et ingressus seorsum iacuit super
17 terram venerunt autem seniores domus eius cogentes eum ut
18 surgeret de terra qui noluit neque comedit cum eis cibum ac-
cidit autem die septima ut moreretur infans timueruntque servi
David nuntiare ei quod mortuus esset parvulus dixerunt enim
ecce cum parvulus adhuc viveret loquebamur ad eum et non au-
diebat vocem nostram quanto magis si dixerimus mortuus est
19 puer se adfliget cum ergo vidisset David servos suos musitantes
intellexit quod mortuus esset infantulus dixitque ad servos suos
20 num mortuus est puer qui responderunt ei mortuus est surrexit
igitur David de terra et lotus unctusque est cumque mutasset
vestem ingressus est domum Domini et adoravit et venit in do-
21 mum suam petivitque ut ponerent ei panem et comedit dixerunt
autem ei servi sui quis est sermo quem fecisti propter infantem
cum adhuc viveret ieiunasti et flebas mortuo autem puero sur-
22 rexisti et comedisti panem qui ait propter infantem dum adhuc
viveret ieiunavi et flevi dicebam enim quis scit si forte donet
23 eum mihi Dominus et vivet infans nunc autem quia mortuus
est quare ieiuno numquid potero revocare eum amplius ego va-
24 dam magis ad eum ille vero non revertetur ad me et consolatus

est David Bethsabee uxorem suam ingressusque ad eam dormi-
vit cum ea quae genuit filium et vocavit nomen eius Salomon
et Dominus dilexit eum misitque in manu Nathan prophetae et 25
vocavit nomen eius Amabilis Domino eo quod diligeret eum Do-
minus igitur pugnabat Ioab contra Rabbath filiorum Ammon et 26
expugnabat urbem regiam misitque Ioab nuntios ad David di- 27
cens dimicavi adversum Rabbath et capienda est urbs Aquarum
nunc igitur congrega reliquam partem populi et obside civitatem 28
et cape eam ne cum a me vastata fuerit urbs nomini meo ad-
scribatur victoria congregavit itaque David omnem populum et 29
profectus est adversum Rabbath cumque dimicasset cepit eam
et tulit diadema regis eorum de capite eius pondo auri talentum 30
habens gemmas pretiosissimas et inpositum est super caput Da-
vid sed et praedam civitatis asportavit multam valde populum 31
quoque eius adducens serravit et circumegit super eos ferrata
carpenta divisitque cultris et transduxit in typo laterum sic fecit
universis civitatibus filiorum Ammon et reversus est David et
omnis exercitus Hierusalem

factum est autem post haec ut Absalom filii David sororem **XIII**
speciosissimam vocabulo Thamar adamaret Amnon filius David
et deperiret eam valde ita ut aegrotaret propter amorem eius 2
quia cum esset virgo difficile ei videbatur ut quippiam inhone-
ste ageret cum ea erat autem Amnonis amicus nomine Ionadab 3
filius Semaa fratris David vir prudens valde qui dixit ad eum 4
quare sic adtenuaris macie fili regis per singulos dies cur non in-
dicas mihi dixitque ei Amnon Thamar sororem Absalom fratris
mei amo cui respondit Ionadab cuba super lectulum tuum et 5
languorem simula cumque venerit pater tuus ut visitet te dic ei
veniat oro Thamar soror mea ut det mihi cibum et faciat pul-
mentum ut comedam de manu eius accubuit itaque Amnon et 6
quasi aegrotare coepit cumque venisset rex ad visitandum eum
ait Amnon ad regem veniat obsecro Thamar soror mea ut faciat
in oculis meis duas sorbitiunculas et cibum capiam de manu eius
misit ergo David ad Thamar domum dicens veni in domum Am- 7
non fratris tui et fac ei pulmentum venitque Thamar in domum 8
Amnon fratris sui ille autem iacebat quae tollens farinam commi-
scuit et liquefaciens in oculis eius coxit sorbitiunculas tollensque 9
quod coxerat effudit et posuit coram eo et noluit comedere dixit-
que Amnon eicite universos a me cumque eiecissent omnes dixit 10

Amnon ad Thamar infer cibum in conclave ut vescar de manu
tua tulit ergo Thamar sorbitiunculas quas fecerat et intulit ad
11 Amnon fratrem suum in conclave cumque obtulisset ei cibum
12 adprehendit eam et ait veni cuba mecum soror mea quae respon-
dit ei noli frater mi noli opprimere me neque enim hoc fas est in
13 Israhel noli facere stultitiam hanc et ego enim ferre non potero
obprobrium meum et tu eris quasi unus de insipientibus in Isra-
14 hel quin potius loquere ad regem et non negabit me tibi noluit
autem adquiescere precibus eius sed praevalens viribus oppressit
15 eam et cubavit cum illa et exosam eam habuit Amnon magno
odio nimis ita ut maius esset odium quo oderat eam amore quo
16 ante dilexerat dixitque ei Amnon surge vade quae respondit ei
maius est hoc malum quod nunc agis adversum me quam quod
17 ante fecisti expellens me et noluit audire eam sed vocato puero
qui ministrabat ei dixit eice hanc a me foras et claude ostium
18 post eam quae induta erat talari tunica huiuscemodi enim filiae
regis virgines vestibus utebantur eiecit itaque eam minister illius
19 foras clausitque fores post eam quae aspergens cinerem capiti
suo scissa talari tunica inpositisque manibus super caput suum
20 ibat ingrediens et clamans dixit autem ei Absalom frater suus
num Amnon frater tuus concubuit tecum sed nunc soror tace
frater tuus est neque adfligas cor tuum pro re hac mansit itaque
21 Thamar contabescens in domo Absalom fratris sui cum autem
22 audisset rex David verba haec contristatus est valde porro non
est locutus Absalom ad Amnon nec malum nec bonum oderat
enim Absalom Amnon eo quod violasset Thamar sororem suam
23 factum est autem post tempus biennii ut tonderentur oves Abs-
alom in Baalasor quae est iuxta Ephraim et vocavit Absalom
24 omnes filios regis venitque ad regem et ait ad eum ecce ton-
dentur oves servi tui veniat oro rex cum servis suis ad servum
25 suum dixitque rex ad Absalom noli fili mi noli rogare ut venia-
mus omnes et gravemus te cum autem cogeret eum et noluisset
26 ire benedixit ei et ait Absalom si non vis venire veniat obsecro
nobiscum saltem Amnon frater meus dixitque ad eum rex non
27 est necesse ut vadat tecum coegit itaque eum Absalom et dimi-
28 sit cum eo Amnon et universos filios regis praeceperat autem
Absalom pueris suis dicens observate cum temulentus fuerit Am-
non vino et dixero vobis percutite eum et interficite nolite timere
ego enim sum qui praecepi vobis roboramini et estote viri fortes

fecerunt ergo pueri Absalom adversum Amnon sicut praeceperat 29
eis Absalom surgentesque omnes filii regis ascenderunt singuli
mulas suas et fugerunt cumque adhuc pergerent in itinere fama 30
praevenit ad David dicens percussit Absalom omnes filios regis
et non remansit ex eis saltem unus surrexit itaque rex et scidit 31
vestimenta sua et cecidit super terram et omnes servi ipsius qui
adsistebant ei sciderunt vestimenta sua respondens autem Io- 32
nadab filius Samaa fratris David dixit ne aestimet dominus meus
quod omnes pueri filii regis occisi sint Amnon solus mortuus est
quoniam in ore Absalom erat positus ex die qua oppressit Tha-
mar sororem eius nunc ergo ne ponat dominus meus rex super 33
cor suum verbum istud dicens omnes filii regis occisi sunt quo-
niam Amnon solus mortuus est fugit autem Absalom et levavit 34
puer speculator oculos suos et aspexit et ecce populus multus
veniebat per iter devium ex latere montis dixit autem Ionadab 35
ad regem ecce filii regis adsunt iuxta verbum servi tui sic factum
est cumque cessasset loqui apparuerunt et filii regis et intrantes 36
levaverunt vocem suam et fleverunt sed et rex et omnes servi
eius fleverunt ploratu magno nimis porro Absalom fugiens abiit 37
ad Tholomai filium Amiur regem Gessur luxit ergo David filium
suum cunctis diebus Absalom autem cum fugisset et venisset 38
in Gessur fuit ibi tribus annis cessavitque David rex persequi 39
Absalom eo quod consolatus esset super Amnon interitu

intellegens autem Ioab filius Sarviae quod cor regis versum **XIV**
esset ad Absalom misit Thecuam et tulit inde mulierem sapien- 2
tem dixitque ad eam lugere te simula et induere veste lugubri et
ne unguaris oleo ut sis quasi mulier plurimo iam tempore lugens
mortuum et ingredieris ad regem et loqueris ad eum sermones 3
huiuscemodi posuit autem Ioab verba in ore eius itaque cum 4
ingressa fuisset mulier thecuites ad regem cecidit coram eo su-
per terram et adoravit et dixit serva me rex et ait ad eam rex 5
quid causae habes quae respondit heu mulier vidua ego sum mor-
tuus est enim vir meus et ancillae tuae erant duo filii qui rixati 6
sunt adversum se in agro nullusque erat qui eos prohibere posset
et percussit alter alterum et interfecit eum et ecce consurgens 7
universa cognatio adversum ancillam tuam dicit trade eum qui
percussit fratrem suum ut occidamus eum pro anima fratris sui
quem interfecit et deleamus heredem et quaerunt extinguere scin-
tillam meam quae relicta est ut non supersit viro meo nomen et

8 reliquiae super terram et ait rex ad mulierem vade in domum
9 tuam et ego iubebo pro te dixitque mulier thecuites ad regem in
me domine mi rex iniquitas et in domum patris mei rex autem et
10 thronus eius sit innocens et ait rex qui contradixerit tibi adduc
11 eum ad me et ultra non addet ut tangat te quae ait recorde-
tur rex Domini Dei sui ut non multiplicentur proximi sanguinis
ad ulciscendum et nequaquam interficient filium meum qui ait
vivit Dominus quia non cadet de capillis filii tui super terram
12 dixit ergo mulier loquatur ancilla tua ad dominum meum regem
13 verbum et ait loquere dixitque mulier quare cogitasti istiusmo-
di rem contra populum Dei et locutus est rex verbum istud ut
14 peccet et non reducat eiectum suum omnes morimur et quasi
aquae delabimur in terram quae non revertuntur nec vult perire
Deus animam sed retractat cogitans ne penitus pereat qui abiec-
15 tus est nunc igitur veni ut loquar ad regem dominum meum
verbum hoc praesente populo et dixit ancilla tua loquar ad re-
16 gem si quo modo faciat rex verbum ancillae suae et audivit rex
ut liberaret ancillam suam de manu omnium qui volebant delere
17 me et filium meum simul de hereditate Dei dicat ergo ancilla
tua ut fiat verbum domini mei regis quasi sacrificium sicut enim
angelus Dei sic est dominus meus rex ut nec benedictione nec
maledictione moveatur unde et Dominus Deus tuus est tecum
18 et respondens rex dixit ad mulierem ne abscondas a me verbum
19 quod te interrogo dixitque mulier loquere domine mi rex et ait
rex numquid manus Ioab tecum est in omnibus istis respondit
mulier et ait per salutem animae tuae domine mi rex nec ad
dextram nec ad sinistram est ex omnibus his quae locutus est
dominus meus rex servus enim tuus Ioab ipse praecepit mihi et
20 ipse posuit in os ancillae tuae omnia verba haec ut verterem
figuram sermonis huius servus tuus Ioab praecepit istud tu au-
tem domine mi sapiens es sicut habet sapientiam angelus Dei
21 ut intellegas omnia super terram et ait rex ad Ioab ecce pla-
catus feci verbum tuum vade igitur et revoca puerum Absalom
22 cadensque Ioab super faciem suam in terram adoravit et bene-
dixit regi et dixit Ioab hodie intellexit servus tuus quia inveni
gratiam in oculis tuis domine mi rex fecisti enim sermonem servi
23 tui surrexit ergo Ioab et abiit in Gessur et adduxit Absalom
24 in Hierusalem dixit autem rex revertatur in domum suam et
faciem meam non videat reversus est itaque Absalom in domum

suam et faciem regis non vidit porro sicut Absalom vir non erat 25
pulcher in omni Israhel et decorus nimis a vestigio pedis usque
ad verticem non erat in eo ulla macula et quando tondebatur 26
capillum semel autem in anno tondebatur quia gravabat eum
caesaries ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere
publico nati sunt autem Absalom filii tres et filia una nomine 27
Thamar eleganti forma mansitque Absalom Hierusalem duobus 28
annis et faciem regis non vidit misit itaque ad Ioab ut mitteret 29
eum ad regem qui noluit venire ad eum cumque secundo misisset
et ille noluisset venire dixit servis suis scitis agrum Ioab iuxta 30
agrum meum habentem messem hordei ite igitur et succendite
eum igni succenderunt ergo servi Absalom segetem igni surre- 31
xitque Ioab et venit ad Absalom in domum eius et dixit quare
succenderunt servi tui segetem meam igni et respondit Absalom 32
ad Ioab misi ad te obsecrans ut venires ad me et mitterem te ad
regem ut diceres ei quare veni de Gessur melius mihi erat ibi esse
obsecro ergo ut videam faciem regis quod si memor est iniqui-
tatis meae interficiat me ingressus Ioab ad regem nuntiavit ei 33
vocatusque Absalom intravit ad regem et adoravit super faciem
terrae coram eo osculatusque est rex Absalom

igitur post haec fecit sibi Absalom currum et equites et quin- **XV**
quaginta viros qui praecederent eum et mane consurgens Absa- 2
lom stabat iuxta introitum portae et omnem virum qui habebat
negotium ut veniret ad regis iudicium vocabat Absalom ad se
et dicebat de qua civitate es tu qui respondens aiebat ex una
tribu Israhel ego sum servus tuus respondebatque ei Absalom 3
videntur mihi sermones tui boni et iusti sed non est qui te au-
diat constitutus a rege dicebatque Absalom quis me constituat 4
iudicem super terram ut ad me veniant omnes qui habent ne-
gotium et iuste iudicem sed et cum accederet ad eum homo ut 5
salutaret illum extendebat manum suam et adprehendens oscu-
labatur eum faciebatque hoc omni Israhel qui veniebat ad iu- 6
dicium ut audiretur a rege et sollicitabat corda virorum Israhel
post quattuor autem annos dixit Absalom ad regem vadam et 7
reddam vota mea quae vovi Domino in Hebron vovens enim vo- 8
vit servus tuus cum esset in Gessur Syriae dicens si reduxerit
me Dominus in Hierusalem sacrificabo Domino dixitque ei rex 9
vade in pace et surrexit et abiit in Hebron misit autem Absalom 10
exploratores in universas tribus Israhel dicens statim ut audieri-

11 tis clangorem bucinae dicite regnavit Absalom in Hebron porro
cum Absalom ierunt ducenti viri de Hierusalem vocati euntes
12 simplici corde et causam penitus ignorantes accersivit quoque
Absalom Ahitofel Gilonitem consiliarium David de civitate sua
Gilo cum immolaret victimas et facta est coniuratio valida popu-
13 lusque concurrens augebatur cum Absalom venit igitur nuntius
ad David dicens toto corde universus Israhel sequitur Absalom
14 et ait David servis suis qui erant cum eo in Hierusalem surgite fu-
giamus neque enim erit nobis effugium a facie Absalom festinate
egredi ne forte veniens occupet nos et inpellat super nos ruinam
15 et percutiat civitatem in ore gladii dixeruntque servi regis ad
eum omnia quaecumque praeceperit dominus noster rex libenter
16 exsequimur servi tui egressus est ergo rex et universa domus
eius pedibus suis et dereliquit rex decem mulieres concubinas ad
17 custodiendam domum egressusque rex et omnis Israhel pedibus
18 suis stetit procul a domo et universi servi eius ambulabant iux-
ta eum et legiones Cherethi et Felethi et omnes Getthei sescenti
19 viri qui secuti eum fuerant de Geth praecedebant regem dixit
autem rex ad Ethai Gettheum cur venis nobiscum revertere et
20 habita cum rege quia peregrinus es et egressus de loco tuo he-
ri venisti et hodie inpelleris nobiscum egredi ego autem vadam
quo iturus sum revertere et reduc tecum fratres tuos ostendisti
21 gratiam et fidem et respondit Ethai regi dicens vivit Dominus
et vivit dominus meus rex quoniam in quocumque loco fueris
22 domine mi rex sive in morte sive in vita ibi erit servus tuus et
ait David Ethai veni et transi et transivit Ethai Gettheus et om-
23 nes viri qui cum eo erant et reliqua multitudo omnesque flebant
voce magna et universus populus transiebat rex quoque transgre-
diebatur torrentem Cedron et cunctus populus incedebat contra
24 viam quae respicit ad desertum venit autem et Sadoc et univer-
si Levitae cum eo portantes arcam foederis Dei et deposuerunt
arcam Dei et ascendit Abiathar donec expletus est omnis popu-
25 lus qui egressus fuerat de civitate et dixit rex ad Sadoc reporta
arcam Dei in urbem si invenero gratiam in oculis Domini redu-
26 cet me et ostendet mihi eam et tabernaculum suum si autem
dixerit non places praesto sum faciat quod bonum est coram se
27 et dixit rex ad Sadoc sacerdotem o videns revertere in civitatem
in pace et Achimaas filius tuus et Ionathan filius Abiathar duo
28 filii vestri sint vobiscum ecce ego abscondar in campestribus

deserti donec veniat sermo a vobis indicans mihi reportaverunt 29
igitur Sadoc et Abiathar arcam Dei Hierusalem et manserunt
ibi porro David ascendebat clivum Olivarum scandens et flens 30
operto capite et nudis pedibus incedens sed et omnis populus qui
erat cum eo operto capite ascendebat plorans nuntiatum est au- 31
tem David quod et Ahitofel esset in coniuratione cum Absalom
dixitque David infatua quaeso consilium Ahitofel Domine cum- 32
que ascenderet David summitatem montis in quo adoraturus erat
Dominum ecce occurrit ei Husai Arachites scissa veste et terra
pleno capite et dixit ei David si veneris mecum eris mihi oneri 33
si autem in civitatem revertaris et dixeris Absalom servus tuus 34
sum rex sicut fui servus patris tui sic ero servus tuus dissipa-
bis consilium Ahitofel habes autem tecum Sadoc et Abiathar 35
sacerdotes et omne verbum quodcumque audieris de domo regis
indicabis Sadoc et Abiathar sacerdotibus sunt autem cum eis 36
duo filii eorum Achimaas Sadoc et Ionathan Abiathar et mitte-
tis per eos ad me omne verbum quod audieritis veniente ergo 37
Husai amico David in civitatem Absalom quoque ingressus est
Hierusalem

cumque David transisset paululum montis verticem apparuit **XVI**
Siba puer Mifiboseth in occursum eius cum duobus asinis qui
onerati erant ducentis panibus et centum alligaturis uvae passae
et centum massis palatarum et utribus vini et dixit rex Sibae 2
quid sibi volunt haec responditque Siba asini domestici regis ut
sedeant et panes et palatae ad vescendum pueris tuis vinum au-
tem ut bibat si quis defecerit in deserto et ait rex ubi est filius 3
domini tui responditque Siba regi remansit in Hierusalem dicens
hodie restituet mihi domus Israhel regnum patris mei et ait rex 4
Sibae tua sint omnia quae fuerunt Mifiboseth dixitque Siba adoro
inveniam gratiam coram te domine mi rex venit ergo rex David 5
usque Baurim et ecce egrediebatur inde vir de cognatione domus
Saul nomine Semei filius Gera procedebat egrediens et maledice-
bat mittebatque lapides contra David et contra universos servos 6
regis David omnis autem populus et universi bellatores a dextro
et sinistro latere regis incedebant ita autem loquebatur Semei 7
cum malediceret regi egredere egredere vir sanguinum et vir Be-
lial reddidit tibi Dominus universum sanguinem domus Saul 8
quoniam invasisti regnum pro eo et dedit Dominus regnum in
manu Absalom filii tui et ecce premunt te mala tua quoniam vir

9 sanguinum es dixit autem Abisai filius Sarviae regi quare ma-
ledicit canis hic moriturus domino meo regi vadam et amputabo
10 caput eius et ait rex quid mihi et vobis filii Sarviae dimittite
eum maledicat Dominus enim praecepit ei ut malediceret David
11 et quis est qui audeat dicere quare sic fecerit et ait rex Abisai
et universis servis suis ecce filius meus qui egressus est de ute-
ro meo quaerit animam meam quanto magis nunc filius Iemini
12 dimittite eum ut maledicat iuxta praeceptum Domini si forte
respiciat Dominus adflictionem meam et reddat mihi bonum pro
13 maledictione hac hodierna ambulabat itaque David et socii eius
per viam cum eo Semei autem per iugum montis ex latere contra
illum gradiebatur maledicens et mittens lapides adversum eum
14 terramque spargens venit itaque rex et universus populus cum
15 eo lassus et refocilati sunt ibi Absalom autem et omnis popu-
16 lus Israhel ingressi sunt Hierusalem sed et Ahitofel cum eo cum
autem venisset Husai Arachites amicus David ad Absalom lo-
17 cutus est ad eum salve rex salve rex ad quem Absalom haec
est inquit gratia tua ad amicum tuum quare non isti cum amico
18 tuo responditque Husai ad Absalom nequaquam quia illius ero
quem elegit Dominus et omnis hic populus et universus Israhel
19 et cum eo manebo sed ut et hoc inferam cui ego serviturus sum
20 nonne filio regis sicut parui patri tuo sic parebo et tibi dixit
autem Absalom ad Ahitofel inite consilium quid agere debea-
21 mus et ait Ahitofel ad Absalom ingredere ad concubinas patris
tui quas dimisit ad custodiendam domum ut cum audierit omnis
Israhel quod foedaveris patrem tuum roborentur manus eorum
22 tecum tetenderunt igitur Absalom tabernaculum in solario in-
gressusque est ad concubinas patris sui coram universo Israhel
23 consilium autem Ahitofel quod dabat in diebus illis quasi si quis
consuleret Deum sic erat omne consilium Ahitofel et cum esset
cum David et cum esset cum Absalom

XVII dixit igitur Ahitofel ad Absalom eligam mihi duodecim milia
2 virorum et consurgens persequar David hac nocte et inruens su-
per eum quippe qui lassus est et solutis manibus percutiam eum
cumque fugerit omnis populus qui cum eo est percutiam regem
3 desolatum et reducam universum populum quomodo omnis re-
verti solet unum enim virum tu quaeris et omnis populus erit in
4 pace placuitque sermo eius Absalom et cunctis maioribus natu
5 Israhel ait autem Absalom vocate et Husai Arachiten et audia-

mus quid etiam ipse dicat cumque venisset Husai ad Absalom 6
ait Absalom ad eum huiuscemodi sermonem locutus est Ahitofel
facere debemus an non quod das consilium et dixit Husai ad 7
Absalom non bonum consilium quod dedit Ahitofel hac vice et 8
rursum intulit Husai tu nosti patrem tuum et viros qui cum eo
sunt esse fortissimos et amaro animo veluti si ursa raptis catulis
in saltu saeviat sed et pater tuus vir bellator est nec morabitur
cum populo forsitan nunc latitat in foveis aut in uno quo voluerit 9
loco et cum ceciderit unus quilibet in principio audiet quicum-
que audierit et dicet facta est plaga in populo qui sequebatur
Absalom et fortissimus quoque cuius cor est quasi leonis pavo- 10
re solvetur scit enim omnis populus Israhel fortem esse patrem
tuum et robustos omnes qui cum eo sunt sed hoc mihi videtur 11
rectum esse consilium congregetur ad te universus Israhel a Dan
usque Bersabee quasi harena maris innumerabilis et tu eris in
medio eorum et inruemus super eum in quocumque loco fuerit 12
inventus et operiemus eum sicut cadere solet ros super terram et
non relinquemus de viris qui cum eo sunt ne unum quidem quod 13
si urbem aliquam fuerit ingressus circumdabit omnis Israhel ci-
vitati illi funes et trahemus eam in torrentem ut non repperiatur
nec calculus quidem ex ea dixitque Absalom et omnis vir Isra- 14
hel melius consilium Husai Arachitae consilio Ahitofel Domini
autem nutu dissipatum est consilium Ahitofel utile ut induceret
Dominus super Absalom malum et ait Husai Sadoc et Abiathar 15
sacerdotibus hoc et hoc modo consilium dedit Ahitofel Absalom
et senibus Israhel et ego tale et tale dedi consilium nunc ergo 16
mittite cito et nuntiate David dicentes ne moremini nocte hac
in campestribus deserti sed absque dilatione transgredere ne for-
te absorbeatur rex et omnis populus qui cum eo est Ionathan 17
autem et Achimaas stabant iuxta fontem Rogel abiit ancilla et
nuntiavit eis et illi profecti sunt ut referrent ad regem David
nuntium non enim poterant videri aut introire civitatem vidit 18
autem eos quidam puer et indicavit Absalom illi vero concito
gradu ingressi sunt domum cuiusdam viri in Baurim qui habe-
bat puteum in vestibulo suo et descenderunt in eum tulit autem 19
mulier et expandit velamen super os putei quasi siccans ptisanas
et sic res latuit cumque venissent servi Absalom ad mulierem in 20
domum dixerunt ubi est Achimaas et Ionathan et respondit eis
mulier transierunt gustata paululum aqua at hii qui quaerebant

21 cum non repperissent reversi sunt Hierusalem cumque abissent
ascenderunt illi de puteo et pergentes nuntiaverunt regi David
atque dixerunt surgite transite cito fluvium quoniam huiusce-
22 modi dedit consilium contra vos Ahitofel surrexit ergo David et
omnis populus qui erat cum eo et transierunt Iordanem donec
dilucesceret et ne unus quidem residuus fuit qui non transisset
23 fluvium porro Ahitofel videns quod non fuisset factum consilium
suum stravit asinum suum et surrexit et abiit in domum suam
et in civitatem suam et disposita domo sua suspendio interiit et
24 sepultus est in sepulchro patris sui David autem venit in Ca-
stra et Absalom transivit Iordanem ipse et omnis vir Israhel cum
25 eo Amasam vero constituit Absalom pro Ioab super exercitum
Amasa autem erat filius viri qui vocabatur Iethra de Hiesreli qui
ingressus est ad Abigail filiam Naas sororem Sarviae quae fuit
26 mater Ioab et castrametatus est Israhel cum Absalom in terra
27 Galaad cumque venisset David in Castra Sobi filius Naas de
Rabbath filiorum Ammon et Machir filius Ammihel de Lodabar
28 et Berzellai Galaadites de Rogelim obtulerunt ei stratoria et
tappetia et vasa fictilia frumentum et hordeum et farinam pu-
29 lentam et fabam et lentem frixum cicer et mel et butyrum oves
et pingues vitulos dederuntque David et populo qui cum eo erat
ad vescendum suspicati enim sunt populum fame et siti fatigari
in deserto

XVIII igitur considerato David populo suo constituit super eum tri-
2 bunos et centuriones et dedit populi tertiam partem sub manu
Ioab et tertiam in manu Abisai filii Sarviae fratris Ioab et ter-
tiam sub manu Ethai qui erat de Geth dixitque rex ad populum
3 egrediar et ego vobiscum et respondit populus non exibis sive
enim fugerimus non magnopere ad eos de nobis pertinebit sive
media pars ceciderit e nobis non satis curabunt quia tu unus
pro decem milibus conputaris melius est igitur ut sis nobis in
4 urbe praesidio ad quos rex ait quod vobis rectum videtur hoc
faciam stetit ergo rex iuxta portam egrediebaturque populus per
5 turmas suas centeni et milleni et praecepit rex Ioab et Abisai
et Ethai dicens servate mihi puerum Absalom et omnis populus
audiebat praecipientem regem cunctis principibus pro Absalom
6 itaque egressus est populus in campum contra Israhel et factum
7 est proelium in saltu Ephraim et caesus est ibi populus Israhel
ab exercitu David factaque est ibi plaga magna in die illa viginti

milium fuit autem ibi proelium dispersum super faciem omnis 8
terrae et multo plures erant quos saltus consumpserat de popu-
lo quam hii quos voraverat gladius in die illa accidit autem ut 9
occurreret Absalom servis David sedens mulo cumque ingressus
fuisset mulus subter condensam quercum et magnam adhesit ca-
put eius quercui et illo suspenso inter caelum et terram mulus
cui sederat pertransivit vidit autem hoc quispiam et nuntiavit 10
Ioab dicens vidi Absalom pendere de quercu et ait Ioab viro 11
qui nuntiaverat ei si vidisti quare non confodisti eum cum ter-
ra et ego dedissem tibi decem argenti siclos et unum balteum
qui dixit ad Ioab si adpenderes in manibus meis mille argenteos 12
nequaquam mitterem manum meam in filium regis audientibus
enim nobis praecepit rex tibi et Abisai et Ethai dicens custodite
mihi puerum Absalom sed et si fecissem contra animam meam 13
audacter nequaquam hoc regem latere potuisset et tu stares ex
adverso et ait Ioab non sicut tu vis sed adgrediar eum coram te 14
tulit ergo tres lanceas in manu sua et infixit eas in corde Absalom
cumque adhuc palpitaret herens in quercu cucurrerunt decem 15
iuvenes armigeri Ioab et percutientes interfecerunt eum cecinit 16
autem Ioab bucina et retinuit populum ne persequeretur fugien-
tem Israhel volens parcere multitudini et tulerunt Absalom et 17
proiecerunt eum in saltu in foveam grandem et conportaverunt
super eum acervum lapidum magnum nimis omnis autem Israhel
fugit in tabernacula sua porro Absalom erexerat sibi cum ad- 18
huc viveret titulum qui est in valle Regis dixerat enim non habeo
filium et hoc erit monumentum nominis mei vocavitque titulum
nomine suo et appellatur manus Absalom usque ad hanc diem
Achimaas autem filius Sadoc ait curram et nuntiabo regi quia 19
iudicium fecerit ei Dominus de manu inimicorum eius ad quem 20
Ioab dixit non eris nuntius in hac die sed nuntiabis in alia hodie
nolo te nuntiare filius enim regis est mortuus et ait Ioab Chusi 21
vade et nuntia regi quae vidisti adoravit Chusi Ioab et cucurrit
rursum autem Achimaas filius Sadoc dixit ad Ioab quid inpedit 22
si etiam ego curram post Chusi dixitque Ioab quid vis currere fili
mi non eris boni nuntii baiulus qui respondit quid enim si cu- 23
currero et ait ei curre currens ergo Achimaas per viam conpendii
transivit Chusi David autem sedebat inter duas portas specula- 24
tor vero qui erat in fastigio portae super murum elevans oculos
vidit hominem currentem solum et exclamans indicavit regi di- 25

xitque rex si solus est bonus est nuntius in ore eius properante
26 autem illo et accedente propius vidit speculator hominem alte-
rum currentem et vociferans in culmine ait apparet mihi homo
27 currens solus dixitque rex et iste bonus est nuntius speculator
autem contemplor ait cursum prioris quasi cursum Achimaas filii
Sadoc et ait rex vir bonus est et nuntium portans bonum venit
28 clamans autem Achimaas dixit ad regem salve et adorans regem
coram eo pronus in terram ait benedictus Dominus Deus tuus
qui conclusit homines qui levaverunt manus suas contra domi-
29 num meum regem et ait rex estne pax puero Absalom dixitque
Achimaas vidi tumultum magnum cum mitteret Ioab servus tuus
30 o rex me servum tuum nescio aliud ad quem rex transi ait et
31 sta hic cumque ille transisset et staret apparuit Chusi et veniens
ait bonum adporto nuntium domine mi rex iudicavit enim pro te
32 Dominus hodie de manu omnium qui surrexerunt contra te di-
xit autem rex ad Chusi estne pax puero Absalom cui respondens
Chusi fiant inquit sicut puer inimici domini mei regis et universi
33 qui consurgunt adversum eum in malum contristatus itaque rex
ascendit cenaculum portae et flevit et sic loquebatur vadens fili
mi Absalom fili mi Absalom quis mihi tribuat ut ego moriar pro
te Absalom fili mi fili mi

XIX nuntiatum est autem Ioab quod rex fleret et lugeret filium
2 suum et versa est victoria in die illa in luctum omni populo
3 audivit enim populus in die illa dici dolet rex super filio suo et
declinabat populus in die illa ingredi civitatem quomodo decli-
4 nare solet populus versus et fugiens de proelio porro rex operuit
caput suum et clamabat voce magna fili mi Absalom Absalom
5 fili mi fili mi ingressus ergo Ioab ad regem in domo dixit confu-
disti hodie vultus omnium servorum tuorum qui salvam fecerunt
animam tuam et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum et
6 animam uxorum tuarum et animam concubinarum tuarum di-
ligis odientes te et odio habes diligentes te et ostendisti hodie
quia non curas de ducibus tuis et de servis tuis et vere cognovi
modo quia si Absalom viveret et nos omnes occubuissemus tunc
7 placeret tibi nunc igitur surge et procede et adloquens satisfac
servis tuis iuro enim tibi per Dominum quod si non exieris ne
unus quidem remansurus sit tecum nocte hac et peius erit hoc ti-
bi quam omnia mala quae venerunt super te ab adulescentia tua
8 usque in praesens surrexit ergo rex et sedit in porta et omni

populo nuntiatum est quod rex sederet in porta venitque uni-
versa multitudo coram rege Israhel autem fugit in tabernacula
sua omnis quoque populus certabat in cunctis tribubus Israhel 9
dicens rex liberavit nos de manu inimicorum nostrorum ipse sal-
vavit nos de manu Philisthinorum et nunc fugit de terra propter
Absalom Absalom autem quem unximus super nos mortuus est 10
in bello usquequo siletis et non reducitis regem rex vero David 11
misit ad Sadoc et ad Abiathar sacerdotes dicens loquimini ad
maiores natu Iuda dicentes cur venitis novissimi ad reducendum
regem in domum suam sermo autem omnis Israhel pervenerat
ad regem in domo eius fratres mei vos os meum et caro mea 12
vos quare novissimi reducitis regem et Amasae dicite nonne os 13
meum es et caro mea haec faciat mihi Deus et haec addat si non
magister militiae fueris coram me omni tempore pro Ioab et in- 14
clinavit cor omnium virorum Iuda quasi viri unius miseruntque
ad regem dicentes revertere tu et omnes servi tui et reversus 15
est rex et venit usque ad Iordanem et Iuda venit in Galgala ut
occurreret regi et transduceret eum Iordanem festinavit autem 16
Semei filius Gera filii Iemini de Baurim et descendit cum viris
Iuda in occursum regis David cum mille viris de Beniamin et 17
Siba puer de domo Saul et quindecim filii eius ac viginti servi
erant cum eo et inrumpentes Iordanem ante regem transierunt 18
vada ut transducerent domum regis et facerent iuxta iussionem
eius Semei autem filius Gera prostratus coram rege cum iam
transisset Iordanem dixit ad eum ne reputes mihi domine mi 19
iniquitatem neque memineris iniuriam servi tui in die qua egres-
sus es domine mi rex de Hierusalem neque ponas rex in corde tuo
agnosco enim servus tuus peccatum meum et idcirco hodie pri- 20
mus veni de omni domo Ioseph descendique in occursum domini
mei regis respondens vero Abisai filius Sarviae dixit numquid 21
pro his verbis non occidetur Semei quia maledixit christo Domini
et ait David quid mihi et vobis filii Sarviae cur efficimini mihi 22
hodie in Satan ergone hodie interficietur vir in Israhel an igno-
ro hodie me factum regem super Israhel et ait rex Semei non 23
morieris iuravitque ei Mifiboseth quoque filius Saul descendit in 24
occursum regis inlotis pedibus et intonsa barba vestesque suas
non laverat a die qua egressus fuerat rex usque ad diem rever-
sionis eius in pace cumque Hierusalem occurrisset regi dixit ei 25
rex quare non venisti mecum Mifiboseth qui respondens ait do- 26

mine mi rex servus meus contempsit me dixi ei ego famulus tuus
ut sterneret mihi asinum et ascendens abirem cum rege claudus
27 enim sum servus tuus insuper et accusavit me servum tuum ad
te dominum meum regem tu autem domine mi rex sicut angelus
28 Dei fac quod placitum est tibi neque enim fuit domus patris mei
nisi morti obnoxia domino meo regi tu autem posuisti me ser-
vum tuum inter convivas mensae tuae quid igitur habeo iustae
29 querellae aut quid possum ultra vociferari ad regem ait ergo
ei rex quid ultra loqueris fixum est quod locutus sum tu et Siba
30 dividite possessiones responditque Mifiboseth regi etiam cuncta
accipiat postquam reversus est dominus meus rex pacifice in do-
31 mum suam Berzellai quoque Galaadites descendens de Rogelim
transduxit regem Iordanem paratus etiam ultra fluvium prosequi
32 eum erat autem Berzellai Galaadites senex valde id est octoge-
narius et ipse praebuit alimenta regi cum moraretur in Castris
33 fuit quippe vir dives nimis dixit itaque rex ad Berzellai veni me-
34 cum ut requiescas secure mecum in Hierusalem et ait Berzellai
ad regem quot sunt dies annorum vitae meae ut ascendam cum
35 rege Hierusalem octogenarius sum hodie numquid vigent sensus
mei ad discernendum suave aut amarum aut delectare potest ser-
vum tuum cibus et potus vel audire ultra possum vocem canto-
rum atque cantricum quare servus tuus fit oneri domino meo regi
36 paululum procedam famulus tuus ab Iordane tecum nec indigeo
37 hac vicissitudine sed obsecro ut revertar servus tuus et moriar
in civitate mea iuxta sepulchrum patris mei et matris meae est
autem servus tuus Chamaam ipse vadat tecum domine mi rex
38 et fac ei quod tibi bonum videtur dixitque rex mecum transeat
Chamaam et ego faciam ei quicquid tibi placuerit et omne quod
39 petieris a me inpetrabis cumque transisset universus populus et
rex Iordanem osculatus est rex Berzellai et benedixit ei et ille
40 reversus est in locum suum transivit ergo rex in Galgalam et
Chamaam cum eo omnis autem populus Iuda transduxerat re-
41 gem et media tantum pars adfuerat de populo Israhel itaque
omnes viri Israhel concurrentes ad regem dixerunt ei quare te
furati sunt fratres nostri viri Iuda et transduxerunt regem et do-
42 mum eius Iordanem omnesque viros David cum eo et respondit
omnis vir Iuda ad viros Israhel quia propior mihi est rex cur
irasceris super hac re numquid comedimus aliquid ex rege aut
43 munera nobis data sunt et respondit vir Israhel ad viros Iuda et

ait decem partibus maior ego sum apud regem magisque ad me pertinet David quam ad te cur mihi fecisti iniuriam et non mihi nuntiatum est priori ut reducerem regem meum durius autem responderunt viri Iuda viris Israhel

accidit quoque ut ibi esset vir Belial nomine Seba filius Bo- **XX**
chri vir iemineus et cecinit bucina et ait non est nobis pars in
David neque hereditas in filio Isai vir in tabernacula tua Isra-
hel et separatus est omnis Israhel a David secutusque est Se- 2
ba filium Bochri viri autem Iuda adheserunt regi suo a Iordane
usque Hierusalem cumque venisset rex in domum suam Hie- 3
rusalem tulit decem mulieres concubinas quas dereliquerat ad
custodiendam domum et tradidit eas in custodiam alimenta eis
praebens et non est ingressus ad eas sed erant clausae usque ad
diem mortis suae in viduitate viventes dixit autem rex Ama- 4
sae convoca mihi omnes viros Iuda in diem tertium et tu adesto
praesens abiit ergo Amasa ut convocaret Iudam et moratus est 5
extra placitum quod ei constituerat ait autem David ad Abisai 6
nunc magis adflicturus est nos Seba filius Bochri quam Absalom
tolle igitur servos domini tui et persequere eum ne forte inve-
niat civitates munitas et effugiat nos egressi sunt ergo cum eo 7
viri Ioab Cherethi quoque et Felethi et omnes robusti exierunt
de Hierusalem ad persequendum Seba filium Bochri cumque illi 8
essent iuxta lapidem grandem qui est in Gabaon Amasa veniens
occurrit eis porro Ioab vestitus erat tunica stricta ad mensuram
habitus sui et desuper accinctus gladio dependente usque ad ilia
in vagina qui fabrefactus levi motu egredi poterat et percutere
dixit itaque Ioab ad Amasa salve mi frater et tenuit manu dextra 9
mentum Amasae quasi osculans eum porro Amasa non obser- 10
vavit gladium quem habebat Ioab qui percussit eum in latere et
effudit intestina eius in terram nec secundum vulnus adposuit
Ioab autem et Abisai frater eius persecuti sunt Seba filium Bo-
chri interea quidam viri cum stetissent iuxta cadaver Amasae 11
de sociis Ioab dixerunt ecce qui esse voluit pro Ioab comes David
pro Ioab Amasa autem conspersus sanguine iacebat in media 12
via vidit hoc quidam vir quod subsisteret omnis populus ad vi-
dendum eum et amovit Amasam de via in agrum operuitque
eum vestimento ne subsisterent transeuntes propter eum amoto 13
igitur illo de via transiebat omnis vir sequens Ioab ad persequen-
dum Seba filium Bochri porro ille transierat per omnes tribus 14

Israhel in Abelam et in Bethmacha omnesque electi congregati
15 fuerant ad eum venerunt itaque et obpugnabant eum in Abela
et in Bethmacha et circumdederunt munitionibus civitatem et
obsessa est urbs omnis autem turba quae erat cum Ioab molie-
16 batur destruere muros et exclamavit mulier sapiens de civitate
17 audite audite dicite Ioab adpropinqua huc et loquar tecum qui
cum accessisset ad eam ait illi tu es Ioab et ille respondit ego
ad quem sic locuta est audi sermones ancillae tuae qui respondit
18 audio rursumque illa sermo inquit dicebatur in veteri proverbio
19 qui interrogant interrogent in Abela et sic perficiebant nonne
ego sum quae respondeo veritatem Israhel et tu quaeris subruere
civitatem et evertere matrem in Israhel quare praecipitas here-
20 ditatem Domini respondensque Ioab ait absit absit hoc a me
21 non praecipito neque demolior non se sic habet res sed homo
de monte Ephraim Seba filius Bochri cognomine levavit manum
contra regem David tradite illum solum et recedemus a civitate
et ait mulier ad Ioab ecce caput eius mittetur ad te per murum
22 ingressa est ergo ad omnem populum et locuta est eis sapienter
qui abscisum caput Seba filii Bochri proiecerunt ad Ioab et ille
cecinit tuba et recesserunt ab urbe unusquisque in tabernacula
23 sua Ioab autem reversus est Hierusalem ad regem fuit ergo Ioab
super omnem exercitum Israhel Banaias autem filius Ioiadae su-
24 per Cheretheos et Feletheos Aduram vero super tributa porro
25 Iosaphat filius Ahilud a commentariis Sia autem scriba Sadoc
26 vero et Abiathar sacerdotes Hira autem Hiaiarites erat sacerdos
David

XXI facta est quoque fames in diebus David tribus annis iugiter
et consuluit David oraculum Domini dixitque Dominus propter
2 Saul et domum eius et sanguinem quia occidit Gabaonitas vo-
catis ergo Gabaonitis rex dixit ad eos porro Gabaonitae non sunt
de filiis Israhel sed reliquiae Amorreorum filii quippe Israhel iura-
verant eis et voluit Saul percutere eos zelo quasi pro filiis Israhel
3 et Iuda dixit ergo David ad Gabaonitas quid faciam vobis et
4 quod erit vestri piaculum ut benedicatis hereditati Domini di-
xeruntque ei Gabaonitae non est nobis super argento et auro
quaestio contra Saul et contra domum eius neque volumus ut
interficiatur homo de Israhel ad quos ait quid ergo vultis ut fa-
5 ciam vobis qui dixerunt regi virum qui adtrivit nos et oppressit
inique ita delere debemus ut ne unus quidem residuus sit de stir-

pe eius in cunctis finibus Israhel dentur nobis septem viri de 6
filiis eius et crucifigamus eos Domino in Gabaath Saul quondam
electi Domini et ait rex ego dabo pepercitque rex Mifiboseth 7
filio Ionathan filii Saul propter iusiurandum Domini quod fuerat
inter David et inter Ionathan filium Saul tulit itaque rex duos 8
filios Respha filiae Ahia quos peperit Saul Armoni et Mifiboseth
et quinque filios Michol filiae Saul quos genuerat Hadriheli filio
Berzellai qui fuit de Molathi et dedit eos in manu Gabaonitarum 9
qui crucifixerunt illos in monte coram Domino et ceciderunt hii
septem simul occisi in diebus messis primis incipiente messione
hordei tollens autem Respha filia Ahia cilicium substravit sibi 10
super petram ab initio messis donec stillaret aqua super eos de
caelo et non dimisit aves lacerare eos per diem neque bestias per
noctem et nuntiata sunt David quae fecerat Respha filia Ahia 11
concubina Saul et abiit David et tulit ossa Saul et ossa Iona- 12
than filii eius a viris Iabesgalaad qui furati fuerant ea de platea
Bethsan in qua suspenderant eos Philisthim cum interfecissent
Saul in Gelboe et asportavit inde ossa Saul et ossa Ionathan filii 13
eius et colligentes ossa eorum qui adfixi fuerant sepelierunt ea 14
cum ossibus Saul et Ionathan filii eius in terra Beniamin in latere
in sepulchro Cis patris eius feceruntque omnia quae praeceperat
rex et repropitiatus est Deus terrae post haec factum est autem 15
rursum proelium Philisthinorum adversum Israhel et descendit
David et servi eius cum eo et pugnabant contra Philisthim de-
ficiente autem David Iesbidenob qui fuit de genere Arafa cuius 16
ferrum hastae trecentas uncias adpendebat et accinctus erat ense
novo nisus est percutere David praesidioque ei fuit Abisai filius 17
Sarviae et percussum Philistheum interfecit tunc iuraverunt viri
David dicentes non egredieris nobiscum in bellum ne extinguas
lucernam Israhel secundum quoque fuit bellum in Gob contra 18
Philistheos tunc percussit Sobbochai de Usathi Seph de stirpe
Arafa tertium quoque fuit bellum in Gob contra Philistheos in 19
quo percussit Adeodatus filius Saltus polymitarius bethleemites
Goliath Gettheum cuius hastile hastae erat quasi liciatorium te-
xentium quartum bellum fuit in Geth in quo vir excelsus qui 20
senos in manibus pedibusque habebat digitos id est viginti et
quattuor et erat de origine Arafa blasphemavit Israhel percus- 21
sit autem eum Ionathan filius Sammaa fratris David hii quat- 22
tuor nati sunt de Arafa in Geth et ceciderunt in manu David et

servorum eius
XXII locutus est autem David Domino verba carminis huius in die
qua liberavit eum Dominus de manu omnium inimicorum suo-
2 rum et de manu Saul et ait Dominus petra mea et robur meum
3 et salvator meus Deus meus fortis meus sperabo in eum scutum
meum et cornu salutis meae elevator meus et refugium meum
4 salvator meus de iniquitate liberabis me laudabilem invocabo
5 Dominum et ab inimicis meis salvus ero quia circumdederunt
6 me contritiones mortis torrentes Belial terruerunt me funes in-
7 feri circumdederunt me praevenerunt me laquei mortis in tribu-
latione mea invocabo Dominum et ad Deum meum clamabo et
exaudiet de templo suo vocem meam et clamor meus veniet ad
8 aures eius commota est et contremuit terra fundamenta mon-
9 tium concussa sunt et conquassata quoniam iratus est ascendit
fumus de naribus eius et ignis de ore eius voravit carbones in-
10 censi sunt ab eo et inclinavit caelos et descendit et caligo sub
11 pedibus eius et ascendit super cherubin et volavit et lapsus est
12 super pinnas venti posuit tenebras in circuitu suo latibulum cri-
13 brans aquas de nubibus caelorum prae fulgore in conspectu eius
14 succensi sunt carbones ignis tonabit de caelis Dominus et Ex-
15 celsus dabit vocem suam misit sagittas et dissipavit eos fulgur
16 et consumpsit eos et apparuerunt effusiones maris et revelata
sunt fundamenta orbis ab increpatione Domini ab inspiratione
17 spiritus furoris eius misit de excelso et adsumpsit me extraxit
18 me de aquis multis liberavit me ab inimico meo potentissimo
19 ab his qui oderant me quoniam robustiores me erant praevenit
me in die adflictionis meae et factus est Dominus firmamentum
20 meum et eduxit me in latitudinem liberavit me quia placuit ei
21 retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam et secundum
22 munditiam manuum mearum reddet mihi quia custodivi vias
23 Domini et non egi impie a Deo meo omnia enim iudicia eius in
24 conspectu meo et praecepta eius non amovi a me et ero perfec-
25 tus cum eo et custodiam me ab iniquitate mea et restituet Do-
minus mihi secundum iustitiam meam et secundum munditiam
26 manuum mearum in conspectu oculorum suorum cum sancto
27 sanctus eris et cum robusto perfectus cum electo electus eris et
28 cum perverso perverteris et populum pauperem salvum facies
29 oculisque tuis excelsos humiliabis quia tu lucerna mea Domine
30 et Domine inluminabis tenebras meas in te enim curram ac-

cinctus in Deo meo transiliam murum Deus inmaculata via eius 31
eloquium Domini igne examinatum scutum est omnium speran-
tium in se quis est deus praeter Dominum et quis fortis praeter 32
Deum nostrum Deus qui accingit me fortitudine et conplanavit 33
perfectam viam meam coaequans pedes meos cervis et super ex- 34
celsa mea statuens me docens manus meas ad proelium et con- 35
ponens quasi arcum aereum brachia mea dedisti mihi clypeum 36
salutis tuae et mansuetudo mea multiplicavit me dilatabis gres- 37
sus meos subtus me et non deficient tali mei persequar inimicos 38
meos et conteram et non revertar donec consumam eos consu- 39
mam eos et confringam ut non consurgant cadent sub pedibus
meis accinxisti me fortitudine ad proelium incurvabis resisten- 40
tes mihi sub me inimicos meos dedisti mihi dorsum odientes 41
me et disperdam eos clamabunt et non erit qui salvet ad Do- 42
minum et non exaudiet eos delebo eos ut pulverem terrae quasi 43
lutum platearum comminuam eos atque conpingam salvabis me 44
a contradictionibus populi mei custodies in caput gentium po-
pulus quem ignoro serviet mihi filii alieni resistent mihi auditu 45
auris oboedient mihi filii alieni defluxerunt et contrahentur in 46
angustiis suis vivit Dominus et benedictus Deus meus et exal- 47
tabitur Deus fortis salutis meae Deus qui das vindictas mihi et 48
deicis populos sub me qui educis me ab inimicis meis et a re- 49
sistentibus mihi elevas me a viro iniquo liberabis me propterea 50
confitebor tibi Domine in gentibus et nomini tuo cantabo ma- 51
gnificanti salutes regis sui et facienti misericordiam christo suo
David et semini eius in sempiternum

haec autem sunt verba novissima quae dixit David filius Isai **XXIII**
dixit vir cui constitutum est de christo Dei Iacob egregius psalta
Israhel spiritus Domini locutus est per me et sermo eius per 2
linguam meam dixit Deus Israhel mihi locutus est Fortis Isra- 3
hel dominator hominum iustus dominator in timore Dei sicut 4
lux aurorae oriente sole mane absque nubibus rutilat et sicut
pluviis germinat herba de terra nec tanta est domus mea apud 5
Deum ut pactum aeternum iniret mecum firmum in omnibus at-
que munitum cuncta enim salus mea et omnis voluntas nec est
quicquam ex ea quod non germinet praevaricatores autem quasi 6
spinae evellentur universi quae non tolluntur manibus et si quis 7
tangere voluerit eas armabitur ferro et ligno lanceato igneque
succensae conburentur usque ad nihilum haec nomina fortium 8

David Sedens in cathedra sapientissimus princeps inter tres ipse
est quasi tenerrimus ligni vermiculus qui octingentos interfecit
9 impetu uno post hunc Eleazar filius patrui eius Ahoi inter tres
fortes qui erant cum David quando exprobraverunt Philisthim
10 et congregati sunt illuc in proelium cumque ascendissent viri
Israhel ipse stetit et percussit Philistheos donec deficeret manus
eius et obrigesceret cum gladio fecitque Dominus salutem ma-
gnam in die illa et populus qui fugerat reversus est ad caesorum
11 spolia detrahenda et post hunc Semma filius Age de Arari et
congregati sunt Philisthim in statione erat quippe ibi ager ple-
12 nus lente cumque fugisset populus a facie Philisthim stetit ille
in medio agri et tuitus est eum percussitque Philistheos et fecit
13 Dominus salutem magnam necnon ante descenderant tres qui
erant principes inter triginta et venerant tempore messis ad Da-
vid in speluncam Odollam castra autem Philisthim erant posita
14 in valle Gigantum et David erat in praesidio porro statio Phili-
15 sthinorum tunc erat in Bethleem desideravit igitur David et ait
si quis mihi daret potum aquae de cisterna quae est in Bethleem
16 iuxta portam inruperunt ergo tres fortes castra Philisthinorum
et hauserunt aquam de cisterna Bethleem quae erat iuxta por-
tam et adtulerunt ad David at ille noluit bibere sed libavit illam
17 Domino dicens propitius mihi sit Dominus ne faciam hoc num
sanguinem hominum istorum qui profecti sunt et animarum pe-
riculum bibam noluit ergo bibere haec fecerunt tres robustissimi
18 Abisai quoque frater Ioab filius Sarviae princeps erat de tribus
ipse est qui elevavit hastam suam contra trecentos quos inter-
19 fecit nominatus in tribus et inter tres nobilior eratque eorum
20 princeps sed usque ad tres primos non pervenerat et Banaias
filius Ioiada viri fortissimi magnorum operum de Capsehel ipse
percussit duos leones Moab et ipse descendit et percussit leo-
21 nem in media cisterna diebus nivis ipse quoque interfecit virum
aegyptium virum dignum spectaculo habentem in manu hastam
itaque cum descendisset ad eum in virga vi extorsit hastam de
22 manu Aegyptii et interfecit eum hasta sua haec fecit Banaias fi-
23 lius Ioiadae et ipse nominatus inter tres robustos qui erant inter
triginta nobiliores verumtamen usque ad tres non pervenerat fe-
24 citque eum David sibi auricularium a secreto Asahel frater Ioab
25 inter triginta Eleanan filius patrui eius de Bethleem Semma de
26 Arari Helica de Arodi Helas de Felthi Hira filius Aces de The-

cua Abiezer de Anathoth Mobonnai de Usathi Selmon Aohites 27, 28
Maharai Netophathites Heled filius Banaa et ipse Netophathites 29
Hithai filius Ribai de Gebeeth filiorum Beniamin Banahi Aufra- 30
thonites Heddai de torrente Gaas Abialbon Arbathites Azma- 31
veth de Beromi Eliaba de Salboni filii Iasen Ionathan Semma 32, 33
de Horodi Haiam filius Sarar Arorites Elifeleth filius Aasbai filii 34
Maachathi Heliam filius Ahitofel Gelonites Esrai de Carmelo 35
Farai de Arbi Igaal filius Nathan de Soba Bonni de Gaddi Se- 36, 37
lech de Ammoni Naharai Berothites armiger Ioab filii Sarviae
Hira Hiethrites Gareb et ipse Hiethrites Urias Hettheus omnes 38, 39
triginta septem

et addidit furor Domini irasci contra Israhel commovitque Da- **XXIV**
vid in eis dicentem vade numera Israhel et Iudam dixitque rex 2
ad Ioab principem exercitus sui perambula omnes tribus Israhel
a Dan usque Bersabee et numerate populum ut sciam nume-
rum eius dixitque Ioab regi adaugeat Dominus Deus tuus ad 3
populum quantus nunc est iterumque centuplicet in conspectu
domini mei regis sed quid sibi dominus meus rex vult in re huiu-
scemodi obtinuit autem sermo regis verba Ioab et principum 4
exercitus egressusque est Ioab et principes militum a facie regis
ut numerarent populum Israhel cumque pertransissent Iorda- 5
nem venerunt in Aroer ad dextram urbis quae est in valle Gad
et per Iazer transierunt in Galaad et in terram inferiorem Hod- 6
si et venerunt in Dan silvestria circumeuntesque iuxta Sidonem
transierunt propter moenia Tyri et omnem terram Hevei et Cha- 7
nanei veneruntque ad meridiem Iuda in Bersabee et lustrata 8
universa terra adfuerunt post novem menses et viginti dies in
Hierusalem dedit ergo Ioab numerum descriptionis populi regi 9
et inventa sunt de Israhel octingenta milia virorum fortium qui
educerent gladium et de Iuda quingenta milia pugnatorum per- 10
cussit autem cor David eum postquam numeratus est populus et
dixit David ad Dominum peccavi valde in hoc facto sed precor
Domine ut transferas iniquitatem servi tui quia stulte egi nimis
surrexit itaque David mane et sermo Domini factus est ad Gad 11
propheten et videntem David dicens vade et loquere ad Da- 12
vid haec dicit Dominus trium tibi datur optio elige unum quod
volueris ex his ut faciam tibi cumque venisset Gad ad David 13
nuntiavit ei dicens aut septem annis veniet tibi fames in terra
tua aut tribus mensibus fugies adversarios tuos et illi persequen-

tur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua nunc ergo
14 delibera et vide quem respondeam ei qui me misit sermonem di-
xit autem David ad Gad artor nimis sed melius est ut incidam
in manu Domini multae enim misericordiae eius sunt quam in
15 manu hominis inmisitque Dominus pestilentiam in Israhel de
mane usque ad tempus constitutum et mortui sunt ex populo
16 a Dan usque Bersabee septuaginta milia virorum cumque ex-
tendisset manum angelus Dei super Hierusalem ut disperderet
eam misertus est Dominus super adflictione et ait angelo per-
cutienti populum sufficit nunc contine manum tuam erat autem
17 angelus Domini iuxta aream Areuna Iebusei dixitque David ad
Dominum cum vidisset angelum caedentem populum ego sum
qui peccavi ego inique egi isti qui oves sunt quid fecerunt verta-
tur obsecro manus tua contra me et contra domum patris mei
18 venit autem Gad ad David in die illa et dixit ei ascende con-
19 stitue Domino altare in area Areuna Iebusei et ascendit David
20 iuxta sermonem Gad quem praeceperat ei Dominus conspiciens-
21 que Areuna animadvertit regem et servos eius transire ad se et
egressus adoravit regem prono vultu in terra et ait quid causae
est ut veniat dominus meus rex ad servum suum cui David ait
ut emam a te aream et aedificem altare Domino et cesset inter-
22 fectio quae grassatur in populo et ait Areuna ad David accipiat
et offerat dominus meus rex sicut ei placet habes boves in holo-
23 caustum et plaustrum et iuga boum in usum lignorum omnia
dedit Areuna rex regi dixitque Areuna ad regem Dominus Deus
24 tuus suscipiat votum tuum cui respondens rex ait nequaquam
ut vis sed emam pretio a te et non offeram Domino Deo meo ho-
locausta gratuita emit ergo David aream et boves argenti siclis
25 quinquaginta et aedificavit ibi David altare Domino et obtu-
lit holocausta et pacifica et repropitiatus est Dominus terrae et
cohibita est plaga ab Israhel

THE FIRST BOOK OF THE KINGS,
OTHERWISE CALLED,
THE THIRD BOOK OF THE KINGS.

Et rex David senuerat habebatque aetatis plurimos dies I
cumque operiretur vestibus non calefiebat dixerunt er- 2
go ei servi sui quaeramus domino nostro regi adule-
scentulam virginem et stet coram rege et foveat eum
dormiatque in sinu tuo et calefaciat dominum nostrum regem
quaesierunt igitur adulescentulam speciosam in omnibus finibus 3
Israhel et invenerunt Abisag Sunamitin et adduxerunt eam ad
regem erat autem puella pulchra nimis dormiebatque cum rege 4
et ministrabat ei rex vero non cognovit eam Adonias autem fi- 5
lius Aggith elevabatur dicens ego regnabo fecitque sibi currum
et equites et quinquaginta viros qui ante eum currerent nec cor- 6
ripuit eum pater suus aliquando dicens quare hoc fecisti erat
autem et ipse pulcher valde secundus natu post Absalom et 7
sermo ei cum Ioab filio Sarviae et cum Abiathar sacerdote qui
adiuvabant partes Adoniae Sadoc vero sacerdos et Banaias filius 8
Ioiadae et Nathan propheta et Semei et Rhei et robur exercitus
David non erat cum Adonia immolatis ergo Adonias arietibus 9
et vitulis et universis pinguibus iuxta lapidem Zoheleth qui erat
vicinus fonti Rogel vocavit universos fratres suos filios regis et
omnes viros Iuda servos regis Nathan autem prophetam et Ba- 10
naiam et robustos quosque et Salomonem fratrem suum non vo-
cavit dixit itaque Nathan ad Bethsabee matrem Salomonis num 11
audisti quod regnaverit Adonias filius Aggith et dominus noster
David hoc ignorat nunc ergo veni accipe a me consilium et salva 12
animam tuam filiique tui Salomonis vade et ingredere ad regem 13
David et dic ei nonne tu domine mi rex iurasti mihi ancillae tuae
dicens quod Salomon filius tuus regnabit post me et ipse sede-
bit in solio meo quare ergo regnavit Adonias et adhuc ibi te 14
loquente cum rege ego veniam post te et conplebo sermones tuos
ingressa est itaque Bethsabee ad regem in cubiculo rex autem 15

16 senuerat nimis et Abisag Sunamitis ministrabat ei inclinavit se
Bethsabee et adoravit regem ad quam rex quid tibi inquit vis
17 quae respondens ait domine mi tu iurasti per Dominum Deum
tuum ancillae tuae Salomon filius tuus regnabit post me et ipse
18 sedebit in solio meo et ecce nunc Adonias regnavit te domine mi
19 rex ignorante mactavit boves et pinguia quaeque et arietes plu-
rimos et vocavit omnes filios regis Abiathar quoque sacerdotem
et Ioab principem militiae Salomonem autem servum tuum non
20 vocavit verumtamen domine mi rex in te oculi respiciunt totius
Israhel ut indices eis qui sedere debeat in solio tuo domine mi
21 rex post te eritque cum dormierit dominus meus rex cum pa-
22 tribus suis erimus ego et filius meus Salomon peccatores adhuc
23 illa loquente cum rege Nathan prophetes venit et nuntiaverunt
regi dicentes adest Nathan propheta cumque introisset ante con-
24 spectum regis et adorasset eum pronus in terram dixit Nathan
domine mi rex tu dixisti Adonias regnet post me et ipse sedeat
25 super thronum meum quia descendit hodie et immolavit boves
et pinguia et arietes plurimos et vocavit universos filios regis et
principes exercitus Abiathar quoque sacerdotem illisque vescen-
26 tibus et bibentibus coram eo et dicentibus vivat rex Adonias me
servum tuum et Sadoc sacerdotem et Banaiam filium Ioiadae et
27 Salomonem famulum tuum non vocavit numquid a domino meo
rege exivit hoc verbum et mihi non indicasti servo tuo qui sessu-
28 rus esset super thronum domini mei regis post eum et respondit
rex David dicens vocate ad me Bethsabee quae cum fuisset in-
29 gressa coram rege et stetisset ante eum iuravit rex et ait vivit
30 Dominus qui eruit animam meam de omni angustia quia sicut
iuravi tibi per Dominum Deum Israhel dicens Salomon filius tuus
regnabit post me et ipse sedebit super solium meum pro me sic
31 faciam hodie submissoque Bethsabee in terram vultu adoravit
32 regem dicens vivat dominus meus rex David in aeternum di-
xit quoque rex David vocate mihi Sadoc sacerdotem et Nathan
propheten et Banaiam filium Ioiadae qui cum ingressi fuissent
33 coram rege dixit ad eos tollite vobiscum servos domini vestri et
inponite Salomonem filium meum super mulam meam et duci-
34 te eum in Gion et unguat eum ibi Sadoc sacerdos et Nathan
propheta in regem super Israhel et canetis bucina atque dicetis
35 vivat rex Salomon et ascendetis post eum et veniet et sedebit
super solium meum et ipse regnabit pro me illique praecipiam ut

sit dux super Israhel et super Iudam et respondit Banaias filius 36
Ioiadae regi dicens amen sic loquatur Dominus Deus domini mei
regis quomodo fuit Dominus cum domino meo rege sic sit cum 37
Salomone et sublimius faciat solium eius a solio domini mei re-
gis David descendit ergo Sadoc sacerdos et Nathan propheta et 38
Banaias filius Ioiadae et Cherethi et Felethi et inposuerunt Sa-
lomonem super mulam regis David et adduxerunt eum in Gion
sumpsitque Sadoc sacerdos cornu olei de tabernaculo et unxit 39
Salomonem et cecinerunt bucina et dixit omnis populus vivat
rex Salomon et ascendit universa multitudo post eum et po- 40
pulus canentium tibiis et laetantium gaudio magno et insonuit
terra ad clamorem eorum audivit autem Adonias et omnes qui 41
invitati fuerant ab eo iamque convivium finitum erat sed et Ioab
audita voce tubae ait quid sibi vult clamor civitatis tumultuan-
tis adhuc illo loquente Ionathan filius Abiathar sacerdotis venit 42
cui dixit Adonias ingredere quia vir fortis es et bona nuntians
responditque Ionathan Adoniae nequaquam dominus enim no- 43
ster rex David regem constituit Salomonem misitque cum eo 44
Sadoc sacerdotem et Nathan prophetam et Banaiam filium Ioia-
dae et Cherethi et Felethi et inposuerunt eum super mulam regis
unxeruntque eum Sadoc sacerdos et Nathan propheta regem in 45
Gion et ascenderunt inde laetantes et insonuit civitas haec est
vox quam audistis sed et Salomon sedit super solio regni et 46, 47
ingressi servi regis benedixerunt domino nostro regi David di-
centes amplificet Deus nomen Salomonis super nomen tuum et
magnificet thronum eius super thronum tuum et adoravit rex in
lectulo suo insuper et haec locutus est benedictus Dominus Deus 48
Israhel qui dedit hodie sedentem in solio meo videntibus oculis
meis territi sunt ergo et surrexerunt omnes qui invitati fuerant 49
ab Adonia et ivit unusquisque in viam suam Adonias autem 50
timens Salomonem surrexit et abiit tenuitque cornu altaris et 51
nuntiaverunt Salomoni dicentes ecce Adonias timens regem Salo-
monem tenuit cornu altaris dicens iuret mihi hodie rex Salomon
quod non interficiat servum suum gladio dixitque Salomon si 52
fuerit vir bonus non cadet ne unus quidem capillus eius in ter-
ram sin autem malum inventum fuerit in eo morietur misit ergo 53
rex Salomon et eduxit eum ab altari et ingressus adoravit regem
Salomonem dixitque ei Salomon vade in domum tuam

adpropinquaverant autem dies David ut moreretur praecepit- **II**

2 que Salomoni filio suo dicens ego ingredior viam universae ter-
3 rae confortare et esto vir et observa custodias Domini Dei tui
ut ambules in viis eius et custodias caerimonias eius et praecepta
eius et iudicia et testimonia sicut scriptum est in lege Mosi ut
4 intellegas universa quae facis et quocumque te verteris ut con-
firmet Dominus sermones suos quos locutus est de me dicens si
custodierint filii tui viam suam et ambulaverint coram me in ve-
ritate in omni corde suo et in omni anima sua non auferetur tibi
5 vir de solio Israhel tu quoque nosti quae fecerit mihi Ioab filius
Sarviae quae fecerit duobus principibus exercitus Israhel Abner
filio Ner et Amasa filio Iether quos occidit et effudit sanguinem
belli in pace et posuit cruorem proelii in balteo suo qui erat cir-
ca lumbos eius et in calciamento suo quod erat in pedibus eius
6 facies ergo iuxta sapientiam tuam et non deduces canitiem eius
7 pacifice ad inferos sed et filiis Berzellai Galaaditis reddes gra-
tiam eruntque comedentes in mensa tua occurrerunt enim mihi
8 quando fugiebam a facie Absalom fratris tui habes quoque apud
te Semei filium Gera filii Iemini de Baurim qui maledixit mihi
maledictione pessima quando ibam ad Castra sed quia descen-
dit mihi in occursum cum transirem Iordanem et iuravi ei per
9 Dominum dicens non te interficiam gladio tu noli pati esse eum
innoxium vir autem sapiens es et scies quae facias ei deduces-
10 que canos eius cum sanguine ad infernum dormivit igitur David
11 cum patribus suis et sepultus est in civitate David dies autem
quibus regnavit David super Israhel quadraginta anni sunt in
12 Hebron regnavit septem annis in Hierusalem triginta tribus Sa-
lomon autem sedit super thronum David patris sui et firmatum
13 est regnum eius nimis et ingressus est Adonias filius Aggith ad
Bethsabee matrem Salomonis quae dixit ei pacificusne ingressus
14 tuus qui respondit pacificus addiditque sermo mihi est ad te
15 cui ait loquere et ille tu inquit nosti quia meum erat regnum et
me proposuerat omnis Israhel sibi in regem sed translatum est
regnum et factum est fratris mei a Domino enim constitutum
16 est ei nunc ergo petitionem unam deprecor a te ne confundas
17 faciem meam quae dixit ad eum loquere et ille ait precor ut
dicas Salomoni regi neque enim negare tibi quicquam potest ut
18 det mihi Abisag Sunamitin uxorem et ait Bethsabee bene ego
19 loquar pro te regi venit ergo Bethsabee ad regem Salomonem
ut loqueretur ei pro Adonia et surrexit rex in occursum eius

adoravitque eam et sedit super thronum suum positus quoque
est thronus matri regis quae sedit ad dexteram eius dixitque 20
ei petitionem unam parvulam ego deprecor a te ne confundas
faciem meam dixit ei rex pete mater mi neque enim fas est ut
avertam faciem tuam quae ait detur Abisag Sunamitis Adoniae 21
fratri tuo uxor respondit que rex Salomon et dixit matri suae 22
quare postulas Abisag Sunamitin Adoniae postula ei et regnum
ipse est enim frater meus maior me et habet Abiathar sacer-
dotem et Ioab filium Sarviae iuravit itaque rex Salomon per 23
Dominum dicens haec faciat mihi Deus et haec addat quia con-
tra animam suam locutus est Adonias verbum hoc et nunc vivit 24
Dominus qui firmavit me et conlocavit super solium David patris
mei et qui fecit mihi domum sicut locutus est quia hodie occi-
detur Adonias misitque rex Salomon per manum Banaiae filii 25
Ioiadae qui interfecit eum et mortuus est Abiathar quoque sa- 26
cerdoti dixit rex vade in Anathot ad agrum tuum es quidem vir
mortis sed hodie te non interficiam quia portasti arcam Domini
Dei coram David patre meo et sustinuisti laborem in omnibus
in quibus laboravit pater meus eiecit ergo Salomon Abiathar 27
ut non esset sacerdos Domini ut impleretur sermo Domini quem
locutus est super domum Heli in Silo venit autem nuntius ad 28
Ioab quod Ioab declinasset post Adoniam et post Absalom non
declinasset fugit ergo Ioab in tabernaculum Domini et adprehen-
dit cornu altaris nuntiatumque est regi Salomoni quod fugisset 29
Ioab in tabernaculum Domini et esset iuxta altare misitque Sa-
lomon Banaiam filium Ioiadae dicens vade interfice eum venit 30
Banaias ad tabernaculum Domini et dixit ei haec dicit rex egre-
dere qui ait non egrediar sed hic moriar renuntiavit Banaias regi
sermonem dicens haec locutus est Ioab et haec respondit mihi
dixitque ei rex fac sicut locutus est et interfice eum et sepeli et 31
amovebis sanguinem innocentem qui effusus est a Ioab a me et a
domo patris mei et reddat Dominus sanguinem eius super caput 32
eius quia interfecit duos viros iustos melioresque se et occidit eos
gladio patre meo David ignorante Abner filium Ner principem
militiae Israhel et Amasa filium Iether principem exercitus Iuda
et revertetur sanguis illorum in caput Ioab et in caput seminis 33
eius in sempiternum David autem et semini eius et domui et th-
rono illius sit pax usque in aeternum a Domino ascendit itaque 34
Banaias filius Ioiadae et adgressus eum interfecit sepultusque est

35 in domo sua in deserto et constituit rex Banaiam filium Ioiadae
pro eo super exercitum et Sadoc sacerdotem posuit pro Abia-
36 thar misit quoque rex et vocavit Semei dixitque ei aedifica tibi
domum in Hierusalem et habita ibi et non egredieris inde huc
37 atque illuc quacumque autem die egressus fueris et transieris
torrentem Cedron scito te interficiendum sanguis tuus erit super
38 caput tuum dixitque Semei regi bonus sermo sicut locutus est
dominus meus rex sic faciet servus tuus habitavit itaque Semei
39 in Hierusalem diebus multis factum est autem post annos tres
ut fugerent servi Semei ad Achis filium Maacha regem Geth nun-
40 tiatumque est Semei quod servi eius essent in Geth et surrexit
Semei et stravit asinum suum ivitque in Geth ad Achis ad requi-
41 rendos servos suos et adduxit eos de Geth nuntiatum est autem
42 Salomoni quod isset Semei in Geth de Hierusalem et redisset et
mittens vocavit eum dixitque illi nonne testificatus sum tibi per
Dominum et praedixi tibi quacumque die egressus ieris huc et
illuc scito te esse moriturum et respondisti mihi bonus sermo
43 audivi quare ergo non custodisti iusiurandum Domini et prae-
44 ceptum quod praeceperam tibi dixitque rex ad Semei tu nosti
omne malum cuius tibi conscium est cor tuum quod fecisti Da-
vid patri meo reddidit Dominus malitiam tuam in caput tuum
45 et rex Salomon benedictus et thronus David erit stabilis coram
46 Domino usque in sempiternum iussit itaque rex Banaiae filio
Ioiadae qui egressus percussit eum et mortuus est

III confirmatum est igitur regnum in manu Salomonis et adfini-
tate coniunctus est Pharaoni regi Aegypti accepit namque filiam
eius et adduxit in civitatem David donec conpleret aedificans
domum suam et domum Domini et murum Hierusalem per cir-
2 cuitum et tamen populus immolabat in excelsis non enim aedi-
3 ficatum erat templum nomini Domini usque in die illo dilexit
autem Salomon Dominum ambulans in praeceptis David patris
sui excepto quod in excelsis immolabat et accendebat thymia-
4 ma abiit itaque in Gabaon ut immolaret ibi illud quippe erat
excelsum maximum mille hostias in holocaustum obtulit Salo-
5 mon super altare illud in Gabaon apparuit Dominus Salomoni
6 per somnium nocte dicens postula quod vis ut dem tibi et ait
Salomon tu fecisti cum servo tuo David patre meo misericor-
diam magnam sicut ambulavit in conspectu tuo in veritate et
iustitia et recto corde tecum custodisti ei misericordiam tuam

grandem et dedisti ei filium sedentem super thronum eius sicut
et hodie et nunc Domine Deus tu regnare fecisti servum tuum 7
pro David patre meo ego autem sum puer parvus et ignorans
egressum et introitum meum et servus tuus in medio est po- 8
puli quem elegisti populi infiniti qui numerari et supputari non
potest prae multitudine dabis ergo servo tuo cor docile ut iudi- 9
care possit populum tuum et discernere inter malum et bonum
quis enim potest iudicare populum istum populum tuum hunc
multum placuit ergo sermo coram Domino quod Salomon rem 10
huiuscemodi postulasset et dixit Deus Salomoni quia postula- 11
sti verbum hoc et non petisti tibi dies multos nec divitias aut
animam inimicorum tuorum sed postulasti tibi sapientiam ad
discernendum iudicium ecce feci tibi secundum sermones tuos 12
et dedi tibi cor sapiens et intellegens in tantum ut nullus ante
te similis tui fuerit nec post te surrecturus sit sed et haec quae 13
non postulasti dedi tibi divitias scilicet et gloriam ut nemo fuerit
similis tui in regibus cunctis retro diebus si autem ambulaveris 14
in viis meis et custodieris praecepta mea et mandata mea sicut
ambulavit pater tuus longos faciam dies tuos igitur evigilavit 15
Salomon et intellexit quod esset somnium cumque venisset Hie-
rusalem stetit coram arca foederis Domini et obtulit holocausta
et fecit victimas pacificas et grande convivium universis famulis
suis tunc venerunt duae mulieres meretrices ad regem steterunt- 16
que coram eo quarum una ait obsecro mi domine ego et mulier 17
haec habitabamus in domo una et peperi apud eam in cubiculo
tertia vero die postquam ego peperi peperit et haec et eramus 18
simul nullusque alius in domo nobiscum exceptis nobis duabus
mortuus est autem filius mulieris huius nocte dormiens quippe 19
oppressit eum et consurgens intempesta nocte silentio tulit fi- 20
lium meum de latere meo ancillae tuae dormientis et conlocavit
in sinu suo suum autem filium qui erat mortuus posuit in sinu
meo cumque surrexissem mane ut darem lac filio meo appar- 21
uit mortuus quem diligentius intuens clara luce deprehendi non
esse meum quem genueram responditque altera mulier non est 22
ita sed filius tuus mortuus est meus autem vivit e contrario illa
dicebat mentiris filius quippe meus vivit et filius tuus mortuus
est atque in hunc modum contendebant coram rege tunc rex ait 23
haec dicit filius meus vivit et filius tuus mortuus est et ista re-
spondit non sed filius tuus mortuus est et filius meus vivit dixit 24

ergo rex adferte mihi gladium cumque adtulissent gladium coram
25 rege dividite inquit infantem vivum in duas partes et date dimi-
26 diam partem uni et dimidiam partem alteri dixit autem mulier
cuius filius erat vivus ad regem commota sunt quippe viscera eius
super filio suo obsecro domine date illi infantem vivum et nolite
interficere eum contra illa dicebat nec mihi nec tibi sit dividatur
27 respondens rex ait date huic infantem vivum et non occidatur
28 haec est mater eius audivit itaque omnis Israhel iudicium quod
iudicasset rex et timuerunt regem videntes sapientiam Dei esse
in eo ad faciendum iudicium

IV, 2 erat autem rex Salomon regnans super omnem Israhel et hii
3 principes quos habebat Azarias filius Sadoc sacerdos Helioreph
et Ahia filii Sesa scribae Iosaphat filius Ahilud a commentariis
4 Banaias filius Ioiadae super exercitum Sadoc autem et Abiathar
5 sacerdotes Azarias filius Nathan super eos qui adsistebant regi
6 Zabud filius Nathan sacerdos amicus regis et Ahisar praepositus
7 domus et Adoniram filius Abda super tributa habebat autem
Salomon duodecim praefectos super omnem Israhel qui praebe-
bant annonam regi et domui eius per singulos enim menses in
8 anno singuli necessaria ministrabant et haec nomina eorum Be-
9 nhur in monte Ephraim Bendecar in Macces et in Salebbim et in
10 Bethsemes et Helon Bethanan Benesed in Araboth ipsius erat
11 Soccho et omnis terra Epher Benabinadab cuius omnis Nep-
12 thad Dor Tapheth filiam Salomonis habebat uxorem Bana fi-
lius Ahilud regebat Thanac et Mageddo et universam Bethsan
quae est iuxta Sarthana subter Hiezrahel a Bethsan usque Abel-
13 meula e regione Iecmaan Bengaber in Ramoth Galaad habebat
Avothiair filii Manasse in Galaad ipse praeerat in omni regione
Argob quae est in Basan sexaginta civitatibus magnis atque mu-
14 ratis quae habebant seras aereas Ahinadab filius Addo praeerat
15 in Manaim Ahimaas in Nepthali sed et ipse habebat Basma-
16 th filiam Salomonis in coniugio Baana filius Usi in Aser et in
17, 18 Balod Iosaphat filius Pharue in Isachar Semei filius Hela in
19 Beniamin Gaber filius Uri in terra Galaad in terra Seon regis
Amorrei et Og regis Basan super omnia quae erant in illa terra
20 Iuda et Israhel innumerabiles sicut harena maris in multitudine
21 comedentes et bibentes atque laetantes Salomon autem erat in
dicione sua habens omnia regna sicut a flumine terrae Philisthim
usque ad terminum Aegypti offerentium sibi munera et servien-

tium ei cunctis diebus vitae eius erat autem cibus Salomonis 22
per dies singulos triginta chori similae et sexaginta chori fari-
nae decem boves pingues et viginti boves pascuales et centum 23
arietes excepta venatione cervorum caprearum atque bubalorum
et avium altilium ipse enim obtinebat omnem regionem quae 24
erat trans flumen quasi a Thapsa usque Gazam et cunctos reges
illarum regionum et habebat pacem ex omni parte in circuitu
habitabatque Iudas et Israhel absque timore ullo unusquisque 25
sub vite sua et sub ficu sua a Dan usque Bersabee cunctis die-
bus Salomonis et habebat Salomon quadraginta milia praesepia 26
equorum currulium et duodecim milia equestrium nutriebant- 27
que eos supradicti regis praefecti sed et necessaria mensae regis
Salomonis cum ingenti cura praebebant in tempore suo hor- 28
deum quoque et paleas equorum et iumentorum deferebant in
locum ubi erat rex iuxta constitutum sibi dedit quoque Deus 29
sapientiam Salomoni et prudentiam multam nimis et latitudinem
cordis quasi harenam quae est in litore maris et praecedebat 30
sapientia Salomonis sapientiam omnium Orientalium et Aegyp-
tiorum et erat sapientior cunctis hominibus sapientior Aethan 31
Ezraita et Heman et Chalcal et Dorda filiis Maol et erat nomi-
natus in universis gentibus per circuitum locutus est quoque 32
Salomon tria milia parabolas et fuerunt carmina eius quinque et
mille et disputavit super lignis a cedro quae est in Libano usque 33
ad hysopum quae egreditur de pariete et disseruit de iumentis et
volucribus et reptilibus et piscibus et veniebant de cunctis po- 34
pulis ad audiendam sapientiam Salomonis et ab universis regibus
terrae qui audiebant sapientiam eius

misit quoque Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem audi- **V**
vit enim quod ipsum unxissent regem pro patre eius quia amicus
fuerat Hiram David omni tempore misit autem et Salomon ad 2
Hiram dicens tu scis voluntatem David patris mei et quia non 3
potuerit aedificare domum nomini Domini Dei sui propter bella
inminentia per circuitum donec daret Dominus eos sub vesti-
gio pedum eius nunc autem requiem dedit Deus meus mihi per 4
circuitum non est Satan neque occursus malus quam ob rem 5
cogito aedificare templum nomini Domini Dei mei sicut locu-
tus est Dominus David patri meo dicens filius tuus quem dabo
pro te super solium tuum ipse aedificabit domum nomini meo
praecipe igitur ut praecidant mihi cedros de Libano et servi mei 6

sint cum servis tuis mercedem autem servorum tuorum dabo tibi
quamcumque praeceperis scis enim quoniam non est in populo
7 meo vir qui noverit ligna caedere sicut Sidonii cum ergo audis-
set Hiram verba Salomonis laetatus est valde et ait benedictus
Dominus hodie qui dedit David filium sapientissimum super po-
8 pulum hunc plurimum et misit Hiram ad Salomonem dicens
audivi quaecumque mandasti mihi ego faciam omnem volunta-
9 tem tuam in lignis cedrinis et abiegnis servi mei deponent ea
de Libano ad mare et ego conponam ea in ratibus in mari usque
ad locum quem significaveris mihi et adplicabo ea ibi et tu tolles
10 ea praebebisque necessaria mihi ut detur cibus domui meae ita-
que Hiram dabat Salomoni ligna cedrina et ligna abiegna iuxta
11 omnem voluntatem eius Salomon autem praebebat Hiram vi-
ginti milia chororum tritici in cibum domui eius et viginti choros
purissimi olei haec tribuebat Salomon Hiram per annos singu-
12 los dedit quoque Dominus sapientiam Salomoni sicut locutus
est ei et erat pax inter Hiram et Salomonem et percusserunt foe-
13 dus ambo legitque rex Salomon operas de omni Israhel et erat
14 indictio triginta milia virorum mittebatque eos in Libanum de-
cem milia per menses singulos vicissim ita ut duobus mensibus
essent in domibus suis et Adoniram erat super huiuscemodi in-
15 dictione fuerunt itaque Salomoni septuaginta milia eorum qui
16 onera portabant et octoginta milia latomorum in monte absque
praepositis qui praeerant singulis operibus numero trium milium
et trecentorum praecipientium populo et his qui faciebant opus
17 praecepitque rex ut tollerent lapides grandes lapides pretiosos in
18 fundamentum templi et quadrarent eos quos dolaverunt cemen-
tarii Salomonis et cementarii Hiram porro Biblii praeparaverunt
ligna et lapides ad aedificandam domum

VI factum est igitur quadringentesimo et octogesimo anno egres-
sionis filiorum Israhel de terra Aegypti in anno quarto mense zio
ipse est mensis secundus regis Salomonis super Israhel aedificare
2 coepit domum Domino domus autem quam aedificabat rex Salo-
mon Domino habebat sexaginta cubitos in longitudine et viginti
3 cubitos in latitudine et triginta cubitos in altitudine et porticus
erat ante templum viginti cubitorum longitudinis iuxta mensu-
ram latitudinis templi et habebat decem cubitos latitudinis ante
4, 5 faciem templi fecitque in templo fenestras obliquas et aedifi-
cavit super parietem templi tabulata per gyrum in parietibus

domus per circuitum templi et oraculi et fecit latera in circuitu
tabulatum quod subter erat quinque cubitos habebat latitudinis 6
et medium tabulatum sex cubitorum latitudinis et tertium ta-
bulatum septem habens cubitos latitudinis trabes autem posuit
in domo per circuitum forinsecus ut non hererent muris templi
domus autem cum aedificaretur lapidibus dedolatis atque per- 7
fectis aedificata est et malleus et securis et omne ferramentum
non sunt audita in domo cum aedificaretur ostium lateris me- 8
dii in parte erat domus dexterae et per cocleam ascendebant in
medium cenaculum et a medio in tertium et aedificavit domum 9
et consummavit eam texit quoque domum laquearibus cedrinis
et aedificavit tabulatum super omnem domum quinque cubitis 10
altitudinis et operuit domum lignis cedrinis et factus est sermo 11
Domini ad Salomonem dicens domus haec quam aedificas si am- 12
bulaveris in praeceptis meis et iudicia mea feceris et custodieris
omnia mandata mea gradiens per ea firmabo sermonem meum
tibi quem locutus sum ad David patrem tuum et habitabo in 13
medio filiorum Israhel et non derelinquam populum meum Isra-
hel igitur aedificavit Salomon domum et consummavit eam et 14, 15
aedificavit parietes domus intrinsecus tabulatis cedrinis a pavi-
mento domus usque ad summitatem parietum et usque ad la-
quearia operuit lignis intrinsecus et texit pavimentum domus ta-
bulis abiegnis aedificavitque viginti cubitorum ad posteriorem 16
partem templi tabulata cedrina a pavimento usque ad superiora
et fecit interiorem domum oraculi in sanctum sanctorum porro 17
quadraginta cubitorum erat ipsum templum pro foribus oraculi
et cedro omnis domus intrinsecus vestiebatur habens tornaturas 18
suas et iuncturas fabrefactas et celaturas eminentes omnia cedri-
nis tabulis vestiebantur nec omnino lapis apparere poterat in pa-
riete oraculum autem in medio domus in interiori parte fecerat 19
ut poneret ibi arcam foederis Domini porro oraculum habebat 20
viginti cubitos longitudinis et viginti cubitos latitudinis et viginti
cubitos altitudinis et operuit illud atque vestivit auro purissimo
sed et altare vestivit cedro domum quoque ante oraculum oper- 21
uit auro purissimo et adfixit lamminas clavis aureis nihilque erat 22
in templo quod non auro tegeretur sed et totum altare oraculi
texit auro et fecit in oraculo duo cherubin de lignis olivarum de- 23
cem cubitorum altitudinis quinque cubitorum ala cherub una et 24
quinque cubitorum ala cherub altera id est decem cubitos haben-

25 tes a summitate alae usque ad alae alterius summitatem decem
quoque cubitorum erat cherub secundus mensura pari et opus
26 unum erat in duobus cherubin id est altitudinem habebat unus
27 cherub decem cubitorum et similiter cherub secundus posuit-
que cherubin in medio templi interioris extendebant autem alas
suas cherubin et tangebat ala una parietem et ala cherub secun-
di tangebat parietem alterum alae autem alterae in media parte
28, 29 templi se invicem contingebant texit quoque cherubin auro et
omnes parietes templi per circuitum scalpsit variis celaturis et
torno et fecit in eis cherubin et palmas et picturas varias quasi
30 prominentes de pariete et egredientes sed et pavimentum domus
31 texit auro intrinsecus et extrinsecus et in ingressu oraculi fecit
32 ostiola de lignis olivarum postesque angulorum quinque et duo
ostia de lignis olivarum et scalpsit in eis picturam cherubin et
palmarum species et anaglyfa valde prominentia et texit ea auro
33 et operuit tam cherubin quam palmas et cetera auro fecitque
34 in introitum templi postes de lignis olivarum quadrangulatos et
duo ostia de lignis abiegnis altrinsecus et utrumque ostium du-
35 plex erat et se invicem tenens aperiebatur et scalpsit cherubin
et palmas et celaturas valde eminentes operuitque omnia lammi-
36 nis aureis opere quadro ad regulam et aedificavit atrium interius
tribus ordinibus lapidum politorum et uno ordine lignorum cedri
37, 38 anno quarto fundata est domus Domini in mense zio et in anno
undecimo mense bul ipse est mensis octavus perfecta est domus
in omni opere suo et in universis utensilibus aedificavitque eam
annis septem

VII domum autem suam aedificavit Salomon tredecim annis et ad
2 perfectum usque perduxit aedificavit quoque domum saltus Li-
bani centum cubitorum longitudinis et quinquaginta cubitorum
latitudinis et triginta cubitorum altitudinis et quattuor deam-
bulacra inter columnas cedrinas ligna quippe cedrina exciderat
3 in columnas et tabulatis cedrinis vestivit totam cameram quae
quadraginta quinque columnis sustentabatur unus autem ordo
4, 5 habebat columnas quindecim contra se invicem positas et e
regione se respicientes aequali spatio inter columnas et super co-
6 lumnas quadrangulata ligna in cunctis aequalia et porticum co-
lumnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudinis et triginta
cubitorum latitudinis et alteram porticum in facie maioris por-
7 ticus et columnas et epistylia super columnas porticum quoque

solii in qua tribunal est fecit et texit lignis cedrinis a pavimento
usque ad summitatem et domuncula in qua sedetur ad iudican- 8
dum erat in media porticu simili opere domum quoque fecit fi-
liae Pharaonis quam uxorem duxerat Salomon tali opere quali et
hanc porticum omnia lapidibus pretiosis qui ad normam quan- 9
dam atque mensuram tam intrinsecus quam extrinsecus serrati
erant a fundamento usque ad summitatem parietum et intrin-
secus usque ad atrium maius fundamenta autem de lapidibus 10
pretiosis lapidibus magnis decem sive octo cubitorum et desu- 11
per lapides pretiosi aequalis mensurae secti erant similiterque de
cedro et atrium maius rotundum trium ordinum de lapidibus 12
sectis et unius ordinis dolata cedro necnon et in atrio domus Do-
mini interiori et in porticu domus misit quoque rex Salomon et 13
tulit Hiram de Tyro filium mulieris viduae de tribu Nepthali pa- 14
tre Tyrio artificem aerarium et plenum sapientia et intellegentia
et doctrina ad faciendum omne opus ex aere qui cum venisset ad
regem Salomonem fecit omne opus eius et finxit duas columnas 15
aereas decem et octo cubitorum altitudinis columnam unam et
linea duodecim cubitorum ambiebat columnam utramque duo 16
quoque capitella fecit quae ponerentur super capita columna-
rum fusili aere quinque cubitorum altitudinis capitellum unum
et quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum et quasi in 17
modum retis et catenarum sibi invicem miro opere contextarum
utrumque capitellum columnarum fusile erat septena versuum
retiacula in capitello uno et septena retiacula in capitello altero
et perfecit columnas et duos ordines per circuitum retiaculorum 18
singulorum ut tegerent capitella quae erant super summitatem
malogranatorum eodem modo fecit et capitello secundo capi- 19
tella autem quae erant super capita columnarum quasi opere
lilii fabricata erant in porticu quattuor cubitorum et rursum 20
alia capitella in summitate columnarum desuper iuxta mensu-
ram columnae contra retiacula malogranatorum autem ducenti
ordines erant in circuitu capitelli secundi et statuit duas colum- 21
nas in porticum templi cumque statuisset columnam dexteram
vocavit eam nomine Iachin similiter erexit columnam secundam
et vocavit nomen eius Booz et super capita columnarum opus 22
in modum lilii posuit perfectumque est opus columnarum fecit 23
quoque mare fusile decem cubitorum a labio usque ad labium
rotundum in circuitu quinque cubitorum altitudo eius et resticu-

24 la triginta cubitorum cingebat illud per circuitum et scalptura
subter labium circumibat illud decem cubitis ambiens mare duo
25 ordines scalpturarum histriatarum erant fusiles et stabat super
duodecim boves e quibus tres respiciebant ad aquilonem et tres
ad occidentem et tres ad meridiem et tres ad orientem et mare
super eos desuper erat quorum posteriora universa intrinsecus la-
26 titabant grossitudo autem luteris trium unciarum erat labium-
que eius quasi labium calicis et folium repandi lilii duo milia
27 batos capiebat et fecit bases decem aereas quattuor cubitorum
longitudinis bases singulas et quattuor cubitorum latitudinis et
28 trium cubitorum altitudinis et ipsum opus basium interrasile
29 erat et scalpturae inter iuncturas et inter coronulas et plectas
leones et boves et cherubin et in iuncturis similiter desuper et
30 subter leones et boves quasi lora ex aere dependentia et quat-
tuor rotae per bases singulas et axes aerei et per quattuor partes
quasi umeruli subter luterem fusiles contra se invicem respec-
31 tantes os quoque luteris intrinsecus erat in capitis summitate
et quod forinsecus apparebat unius cubiti erat totum rotundum
pariterque habebat unum cubitum et dimidium in angulis autem
columnarum variae celaturae erant et media intercolumnia qua-
32 drata non rotunda quattuor quoque rotae quae per quattuor
angulos basis erant coherebant subter basi una rota habebat al-
33 titudinis cubitum et semis tales autem rotae erant quales solent
in curru fieri et axes earum et radii et canti et modioli omnia
34 fusilia nam et umeruli illi quattuor per singulos angulos basis
35 unius ex ipsa basi fusiles et coniuncti erant in summitate au-
tem basis erat quaedam rotunditas dimidii cubiti ita fabrefacta
ut luter desuper possit inponi habens celaturas suas et scalptu-
36 ras varias ex semet ipso scalpsit quoque in tabulatis illis quae
erant ex aere et in angulis cherubin et leones et palmas quasi in
similitudinem stantis hominis ut non celata sed adposita per cir-
37 cuitum viderentur in hunc modum fecit decem bases fusura una
38 et mensura scalpturaque consimili fecit quoque decem luteres
aereos quadraginta batos capiebat luter unus eratque quattuor
cubitorum singulosque luteres per singulas id est decem bases
39 posuit et constituit decem bases quinque ad dexteram partem
templi et quinque ad sinistram mare autem posuit ad dexteram
40 partem templi contra orientem ad meridiem fecit ergo Hiram
lebetas et scutras et amulas et perfecit omne opus regis Salomo-

nis in templo Domini columnas duas et funiculos capitulorum 41
super capitella columnarum duos et retiacula duo ut operirent
duos funiculos qui erant super capita columnarum et malogra- 42
nata quadringenta in duobus retiaculis duos versus malograna-
torum in retiaculis singulis ad operiendos funiculos capitellorum
qui erant super capita columnarum et bases decem et luteres 43
decem super bases et mare unum et boves duodecim subter ma- 44
re et lebetas et scutras et amulas omnia vasa quae fecit Hiram 45
regi Salomoni in domo Domini de aurichalco erant in campestri 46
regione Iordanis fudit ea rex in argillosa terra inter Socchoth et
Sarthan et posuit Salomon omnia vasa propter multitudinem 47
autem nimiam non erat pondus aeris fecitque Salomon omnia 48
vasa in domo Domini altare aureum et mensam super quam po-
nerentur panes propositionis auream et candelabra aurea quin- 49
que ad dexteram et quinque ad sinistram contra oraculum ex
auro primo et quasi lilii flores et lucernas desuper aureas et for-
cipes aureos et hydrias et fuscinulas et fialas et mortariola et 50
turibula de auro purissimo et cardines ostiorum domus interioris
sancti sanctorum et ostiorum domus templi ex auro erant et 51
perfecit omne opus quod faciebat Salomon in domo Domini et
intulit quae sanctificaverat David pater suus argentum et aurum
et vasa reposuitque in thesauris domus Domini

tunc congregavit omnes maiores natu Israhel cum principibus **VIII**
tribuum et duces familiarum filiorum Israhel ad regem Salomo-
nem in Hierusalem ut deferrent arcam foederis Domini de civitate
David id est de Sion convenitque ad regem Salomonem univer- 2
sus Israhel in mense hethanim in sollemni die ipse est mensis sep-
timus veneruntque cuncti senes ex Israhel et tulerunt sacerdotes 3
arcam et portaverunt arcam Domini et tabernaculum foederis 4
et omnia vasa sanctuarii quae erant in tabernaculo et ferebant
ea sacerdotes et Levitae rex autem Salomon et omnis multitudo 5
Israhel quae convenerat ad eum gradiebatur cum illo ante arcam
et immolabant oves et boves absque aestimatione et numero et 6
intulerunt sacerdotes arcam foederis Domini in locum suum in
oraculum templi in sanctum sanctorum subter alas cherubin si- 7
quidem cherubin expandebant alas super locum arcae et prote-
gebant arcam et vectes eius desuper cumque eminerent vectes 8
et apparerent summitates eorum foris sanctuarium ante oracu-
lum non apparebant ultra extrinsecus qui et fuerunt ibi usque in

9 praesentem diem in arca autem non est aliud nisi duae tabulae
lapideae quas posuerat in ea Moses in Horeb quando pepigit foe-
dus Dominus cum filiis Israhel cum egrederentur de terra Aegypti
10 factum est autem cum exissent sacerdotes de sanctuario nebula
11 implevit domum Domini et non poterant sacerdotes stare et mi-
nistrare propter nebulam impleverat enim gloria Domini domum
12 Domini tunc ait Salomon Dominus dixit ut habitaret in nebula
13 aedificans aedificavi domum in habitaculum tuum firmissimum
14 solium tuum in sempiternum convertitque rex faciem suam et
benedixit omni ecclesiae Israhel omnis enim ecclesia Israhel sta-
15 bat et ait benedictus Dominus Deus Israhel qui locutus est ore
suo ad David patrem meum et in manibus eius perfecit dicens
16 a die qua eduxi populum meum Israhel de Aegypto non elegi
civitatem de universis tribubus Israhel ut aedificaretur domus et
esset nomen meum ibi sed elegi David ut esset super populum
17 meum Israhel voluitque David pater meus aedificare domum no-
18 mini Domini Dei Israhel et ait Dominus ad David patrem meum
quod cogitasti in corde tuo aedificare domum nomini meo bene
19 fecisti hoc ipsum mente tractans verumtamen tu non aedificabis
domum sed filius tuus qui egredietur de renibus tuis ipse aedifica-
20 bit domum nomini meo confirmavit Dominus sermonem suum
quem locutus est stetique pro David patre meo et sedi super
thronum Israhel sicut locutus est Dominus et aedificavi domum
21 nomini Domini Dei Israhel et constitui ibi locum arcae in qua
foedus est Domini quod percussit cum patribus nostris quando
22 egressi sunt de terra Aegypti stetit autem Salomon ante altare
Domini in conspectu ecclesiae Israhel et expandit manus suas
23 in caelum et ait Domine Deus Israhel non est similis tui Deus
in caelo desuper et super terra deorsum qui custodis pactum et
misericordiam servis tuis qui ambulant coram te in toto corde
24 suo qui custodisti servo tuo David patri meo quae locutus es ei
25 ore locutus es et manibus perfecisti ut et haec dies probat nunc
igitur Domine Deus Israhel conserva famulo tuo David patri meo
quae locutus es ei dicens non auferetur de te vir coram me qui se-
deat super thronum Israhel ita tamen si custodierint filii tui viam
suam ut ambulent coram me sicut tu ambulasti in conspectu meo
26 et nunc Deus Israhel firmentur verba tua quae locutus es servo
27 tuo David patri meo ergone putandum est quod vere Deus habi-
tet super terram si enim caelum et caeli caelorum te capere non

possunt quanto magis domus haec quam aedificavi sed respice 28
ad orationem servi tui et ad preces eius Domine Deus meus audi
hymnum et orationem quam servus tuus orat coram te hodie ut 29
sint oculi tui aperti super domum hanc nocte et die super domum
de qua dixisti erit nomen meum ibi ut exaudias orationem qua
orat te servus tuus in loco isto ut exaudias deprecationem servi 30
tui et populi tui Israhel quodcumque oraverint in loco isto et ex-
audies in loco habitaculi tui in caelo et cum exaudieris propitius
eris si peccaverit homo in proximum suum et habuerit aliquod 31
iuramentum quo teneatur adstrictus et venerit propter iuramen-
tum coram altari tuo in domum tuam tu exaudies in caelo et 32
facies et iudicabis servos tuos condemnans impium et reddens
viam suam super caput eius iustificansque iustum et retribuens
ei secundum iustitiam suam si fugerit populus tuus Israhel ini- 33
micos suos quia peccaturus est tibi et agentes paenitentiam et
confitentes nomini tuo venerint et oraverint et deprecati te fue-
rint in domo hac exaudi in caelo et dimitte peccatum populi tui 34
Israhel et reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum si 35
clausum fuerit caelum et non pluerit propter peccata eorum et
orantes in loco isto paenitentiam egerint nomini tuo et a pecca-
tis suis conversi fuerint propter adflictionem suam exaudi eos in 36
caelo et dimitte peccata servorum tuorum et populi tui Israhel et
ostende eis viam bonam per quam ambulent et da pluviam super
terram tuam quam dedisti populo tuo in possessionem fames si 37
oborta fuerit in terra aut pestilentia aut corruptus aer aurugo
lucusta rubigo et adflixerit eum et inimicus eius portas obsidens
omnis plaga universa infirmitas cuncta devotatio et inprecatio 38
quae acciderit omni homini de populo tuo Israhel si quis cogno-
verit plagam cordis sui et expanderit manus suas in domo hac
tu audies in caelo in loco habitationis tuae et repropitiaberis et 39
facies ut des unicuique secundum omnes vias suas sicut videris
cor eius quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum ut ti- 40
meant te cunctis diebus quibus vivunt super faciem terrae quam
dedisti patribus nostris insuper et alienigena qui non est de po- 41
pulo tuo Israhel cum venerit de terra longinqua propter nomen
tuum audietur enim nomen tuum magnum et manus tua fortis et
brachium tuum extentum ubique cum venerit ergo et oraverit 42
in loco hoc tu exaudies in caelo in firmamento habitaculi tui 43
et facies omnia pro quibus invocaverit te alienigena ut discant

universi populi terrarum nomen tuum timere sicut populus tuus
Israhel et probent quia nomen tuum invocatum est super domum
44 hanc quam aedificavi si egressus fuerit populus tuus ad bellum
contra inimicos suos per viam quocumque miseris eos orabunt
te contra viam civitatis quam elegisti et contra domum quam
45 aedificavi nomini tuo et exaudies in caelo orationem eorum et
46 preces eorum et facies iudicium eorum quod si peccaverint ti-
bi non est enim homo qui non peccet et iratus tradideris eos
inimicis suis et capti ducti fuerint in terram inimicorum longe
47 vel prope et egerint paenitentiam in corde suo in loco captivi-
tatis et conversi deprecati te fuerint in captivitate sua dicentes
48 peccavimus inique egimus impie gessimus et reversi fuerint ad
te in universo corde suo et tota anima sua in terra inimicorum
suorum ad quam captivi ducti sunt et oraverint te contra viam
terrae suae quam dedisti patribus eorum et civitatis quam ele-
49 gisti et templi quod aedificavi nomini tuo exaudies in caelo in
firmamento solii tui orationem eorum et preces et facies iudicium
50 eorum et propitiaberis populo tuo qui peccavit tibi et omnibus
iniquitatibus eorum quibus praevaricati sunt in te et dabis mi-
sericordiam coram eis qui eos captivos habuerint ut misereantur
51 eis populus enim tuus est et hereditas tua quos eduxisti de ter-
52 ra Aegypti de medio fornacis ferreae ut sint oculi tui aperti ad
deprecationem servi tui et populi tui Israhel et exaudias eos in
53 universis pro quibus invocaverint te tu enim separasti eos tibi
in hereditatem de universis populis terrae sicut locutus es per
Mosen servum tuum quando eduxisti patres nostros de Aegypto
54 Domine Deus factum est autem cum conplesset Salomon orans
Dominum omnem orationem et deprecationem hanc surrexit de
conspectu altaris Domini utrumque enim genu in terram fixerat
55 et manus expanderat ad caelum stetit ergo et benedixit omni
56 ecclesiae Israhel voce magna dicens benedictus Dominus qui de-
dit requiem populo suo Israhel iuxta omnia quae locutus est non
cecidit ne unus quidem sermo ex omnibus bonis quae locutus
57 est per Mosen servum suum sit Dominus Deus noster nobiscum
sicut fuit cum patribus nostris non derelinquens nos neque proi-
58 ciens sed inclinet corda nostra ad se ut ambulemus in universis
viis eius et custodiamus mandata eius et caerimonias et iudicia
59 quaecumque mandavit patribus nostris et sint sermones mei isti
quibus deprecatus sum coram Domino adpropinquantes Domino

Deo nostro die et nocte ut faciat iudicium servo suo et populo suo
Israhel per singulos dies et sciant omnes populi terrae quia Do- 60
minus ipse est Deus et non est ultra absque eo sit quoque cor 61
nostrum perfectum cum Domino Deo nostro ut ambulemus in
decretis eius et custodiamus mandata eius sicut et hodie igitur 62
rex et omnis Israhel cum eo immolabant victimas coram Domino
mactavitque Salomon hostias pacificas quas immolavit Domino 63
boum viginti duo milia ovium centum viginti milia et dedicave-
runt templum Domini rex et filii Israhel in die illa sanctificavit 64
rex medium atrii quod erat ante domum Domini fecit quippe ibi
holocaustum et sacrificium et adipem pacificorum quia altare ae-
reum quod erat coram Domino minus erat et capere non poterat
holocausta et sacrificium et adipem pacificorum fecit ergo Salo- 65
mon in tempore illo festivitatem celebrem et omnis Israhel cum
eo multitudo magna ab introitu Emath usque ad rivum Aegypti
coram Domino Deo nostro septem diebus et septem diebus id
est quattuordecim diebus et in die octava dimisit populos qui 66
benedicentes regi profecti sunt in tabernacula sua laetantes et
alacri corde super omnibus bonis quae fecerat Dominus David
servo suo et Israhel populo suo

factum est autem cum perfecisset Salomon aedificium domus **IX**
Domini et aedificium regis et omne quod optaverat et voluerat
facere apparuit Dominus ei secundo sicut apparuerat ei in Ga- 2
baon dixitque Dominus ad eum exaudivi orationem tuam et 3
deprecationem tuam qua deprecatus es coram me sanctificavi
domum hanc quam aedificasti ut ponerem nomen meum ibi in
sempiternum et erunt oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus
tu quoque si ambulaveris coram me sicut ambulavit pater tuus in 4
simplicitate cordis et in aequitate et feceris omnia quae praecepi
tibi et legitima mea et iudicia mea servaveris ponam thronum 5
regni tui super Israhel in sempiternum sicut locutus sum David
patri tuo dicens non auferetur de genere tuo vir de solio Israhel
si autem aversione aversi fueritis vos et filii vestri non sequentes 6
me nec custodientes mandata mea et caerimonias quas proposui
vobis sed abieritis et colueritis deos alienos et adoraveritis eos
auferam Israhel de superficie terrae quam dedi eis et templum 7
quod sanctificavi nomini meo proiciam a conspectu meo eritque
Israhel in proverbium et in fabulam cunctis populis et domus 8
haec erit in exemplum omnis qui transierit per eam stupebit et

sibilabit et dicet quare fecit Dominus sic terrae huic et domui
9 huic et respondebunt quia dereliquerunt Dominum Deum suum
qui eduxit patres eorum de terra Aegypti et secuti sunt deos
alienos et adoraverunt eos et coluerunt idcirco induxit Dominus
10 super eos omne malum hoc expletis autem annis viginti post-
quam aedificaverat Salomon duas domos id est domum Domini et
11 domum regis Hiram rege Tyri praebente Salomoni ligna cedrina
et abiegna et aurum iuxta omne quod opus habuerat tunc dedit
12 Salomon Hiram viginti oppida in terra Galileae egressusque est
Hiram de Tyro ut videret oppida quae dederat ei Salomon et
13 non placuerunt ei et ait haecine sunt civitates quas dedisti mihi
14 frater et appellavit eas terram Chabul usque in diem hanc mi-
15 sit quoque Hiram ad regem centum viginti talenta auri haec est
summa expensarum quam obtulit rex Salomon ad aedificandam
domum Domini et domum suam et Mello et murum Hierusalem
16 et Eser et Mageddo et Gazer Pharao rex Aegypti ascendit et ce-
pit Gazer succenditque eam igni et Chananeum qui habitabat in
civitate interfecit et dedit eam in dote filiae suae uxori Salomonis
17, 18 aedificavit ergo Salomon Gazer et Bethoron inferiorem et Baa-
19 lath et Palmyram in terra solitudinis et omnes vicos qui ad se
pertinebant et erant absque muro munivit et civitates curruum
et civitates equitum et quodcumque ei placuit ut aedificaret in
20 Hierusalem et in Libano et in omni terra potestatis suae univer-
sum populum qui remanserat de Amorreis et Hettheis et Ferezeis
21 et Eveis et Iebuseis qui non sunt de filiis Israhel horum filios
qui remanserant in terra quos scilicet non potuerant filii Israhel
22 exterminare fecit Salomon tributarios usque ad diem hanc de fi-
liis autem Israhel non constituit Salomon servire quemquam sed
erant viri bellatores et ministri eius et principes et duces et prae-
23 fecti curruum et equorum erant autem principes super omnia
opera Salomonis praepositi quingenti quinquaginta qui habebant
24 subiectum populum et statutis operibus imperabant filia autem
Pharaonis ascendit de civitate David in domum suam quam ae-
25 dificaverat ei tunc aedificavit Mello offerebat quoque Salomon
tribus vicibus per annos singulos holocausta et pacificas victimas
super altare quod aedificaverat Domino et adolebat thymiama
26 coram Domino perfectumque est templum classem quoque fecit
rex Salomon in Asiongaber quae est iuxta Ahilam in litore ma-
27 ris Rubri in terra Idumea misitque Hiram in classe illa servos

suos viros nauticos et gnaros maris cum servis Salomonis qui 28
cum venissent in Ophir sumptum inde aurum quadringentorum
viginti talentorum detulerunt ad regem Salomonem
sed et regina Saba audita fama Salomonis in nomine Domi- X
ni venit temptare eum in enigmatibus et ingressa Hierusalem 2
multo comitatu et divitiis camelis portantibus aromata et au-
rum infinitum nimis et gemmas pretiosas venit ad Salomonem
et locuta est ei universa quae habebat in corde suo et docuit eam 3
Salomon omnia verba quae proposuerat non fuit sermo qui regem
posset latere et non responderet ei videns autem regina Saba 4
omnem sapientiam Salomonis et domum quam aedificaverat et 5
cibos mensae eius et habitacula servorum et ordinem ministran-
tium vestesque eorum et pincernas et holocausta quae offerebat
in domo Domini non habebat ultra spiritum dixitque ad regem 6
verus est sermo quem audivi in terra mea super sermonibus tuis 7
et super sapientia tua et non credebam narrantibus mihi donec
ipsa veni et vidi oculis meis et probavi quod media pars mihi
nuntiata non fuerit maior est sapientia et opera tua quam rumor
quem audivi beati viri tui et beati servi tui hii qui stant coram 8
te semper et audiunt sapientiam tuam sit Dominus Deus tuus 9
benedictus cui placuisti et posuit te super thronum Israhel eo
quod dilexerit Dominus Israhel in sempiternum et constituit te
regem ut faceres iudicium et iustitiam dedit ergo regi centum 10
viginti talenta auri et aromata multa nimis et gemmas pretiosas
non sunt adlata ultra aromata tam multa quam ea quae dedit
regina Saba regi Salomoni sed et classis Hiram quae portabat 11
aurum de Ophir adtulit ex Ophir ligna thyina multa nimis et
gemmas pretiosas fecitque rex de lignis thyinis fulchra domus 12
Domini et domus regiae et citharas lyrasque cantoribus non sunt
adlata huiuscemodi ligna thyina neque visa usque in praesentem
diem rex autem Salomon dedit reginae Saba omnia quae voluit 13
et petivit ab eo exceptis his quae ultro obtulerat ei munere regio
quae reversa est et abiit in terram suam cum servis suis erat au- 14
tem pondus auri quod adferebatur Salomoni per annos singulos
sescentorum sexaginta sex talentorum auri excepto eo quod offe- 15
rebant viri qui super vectigalia erant et negotiatores universique
scruta vendentes et omnes reges Arabiae ducesque terrae fecit 16
quoque rex Salomon ducenta scuta de auro puro sescentos auri
siclos dedit in lamminas scuti unius et trecentas peltas ex auro 17

probato trecentae minae auri unam peltam vestiebant posuitque
18 ea rex in domo silvae Libani fecit etiam rex Salomon thronum
19 de ebore grandem et vestivit eum auro fulvo nimis qui habebat
sex gradus et summitas throni rotunda erat in parte posteriori
et duae manus hinc atque inde tenentes sedile et duo leones sta-
20 bant iuxta manus singulas et duodecim leunculi stantes super
sex gradus hinc atque inde non est factum tale opus in universis
21 regnis sed et omnia vasa de quibus potabat rex Salomon erant
aurea et universa supellex domus saltus Libani de auro puris-
simo non erat argentum nec alicuius pretii putabatur in diebus
22 Salomonis quia classis regis per mare cum classe Hiram semel
per tres annos ibat in Tharsis deferens inde aurum et argentum
23 dentes elefantorum et simias et pavos magnificatus est ergo rex
24 Salomon super omnes reges terrae divitiis et sapientia et uni-
versa terra desiderabat vultum Salomonis ut audiret sapientiam
25 eius quam dederat Deus in corde eius et singuli deferebant ei
munera vasa argentea et aurea vestes et arma bellica aromata
26 quoque et equos et mulos per annos singulos congregavitque Sa-
lomon currus et equites et facti sunt ei mille quadringenti currus
et duodecim milia equitum et disposuit eos per civitates munitas
27 et cum rege in Hierusalem fecitque ut tanta esset abundantia
argenti in Hierusalem quanta lapidum et cedrorum praebuit mul-
28 titudinem quasi sycomoros quae nascuntur in campestribus et
educebantur equi Salomoni de Aegypto et de Coa negotiatores
29 enim regis emebant de Coa et statuto pretio perducebant egre-
diebatur autem quadriga ex Aegypto sescentis siclis argenti et
equus centum quinquaginta atque in hunc modum cuncti reges
Hettheorum et Syriae equos venundabant

XI rex autem Salomon amavit mulieres alienigenas multas filiam
quoque Pharaonis et Moabitidas et Ammanitidas Idumeas et Si-
2 donias et Chettheas de gentibus super quibus dixit Dominus
filiis Israhel non ingrediemini ad eas neque de illis ingredientur
ad vestras certissimo enim avertent corda vestra ut sequamini
deos earum his itaque copulatus est Salomon ardentissimo amo-
3 re fueruntque ei uxores quasi reginae septingentae et concubinae
4 trecentae et averterunt mulieres cor eius cumque iam esset senex
depravatum est per mulieres cor eius ut sequeretur deos alienos
nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo sicut cor David
5 patris eius sed colebat Salomon Astharthen deam Sidoniorum

et Moloch idolum Ammanitarum fecitque Salomon quod non 6
placuerat coram Domino et non adimplevit ut sequeretur Domi-
num sicut pater eius tunc aedificavit Salomon fanum Chamos 7
idolo Moab in monte qui est contra Hierusalem et Moloch idolo
filiorum Ammon atque in hunc modum fecit universis uxoribus 8
suis alienigenis quae adolebant tura et immolabant diis suis igi- 9
tur iratus est Dominus Salomoni quod aversa esset mens eius a
Domino Deo Israhel qui apparuerat ei secundo et praeceperat 10
de verbo hoc ne sequeretur deos alienos et non custodivit quae
mandavit ei Dominus dixit itaque Dominus Salomoni quia ha- 11
buisti hoc apud te et non custodisti pactum meum et praecepta
mea quae mandavi tibi disrumpens scindam regnum tuum et da-
bo illud servo tuo verumtamen in diebus tuis non faciam propter 12
David patrem tuum de manu filii tui scindam illud nec totum 13
regnum auferam sed tribum unam dabo filio tuo propter David
servum meum et Hierusalem quam elegi suscitavit autem Do- 14
minus adversarium Salomoni Adad Idumeum de semine regio qui
erat in Edom cum enim esset David in Idumea et ascendisset 15
Ioab princeps militiae ad sepeliendos eos qui fuerant interfecti
et occidisset omne masculinum in Idumea sex enim mensibus 16
ibi moratus est Ioab et omnis Israhel donec interimerent omne
masculinum in Idumea fugit Adad ipse et viri idumei de servis 17
patris eius cum eo ut ingrederetur Aegyptum erat autem Adad
puer parvulus cumque surrexissent de Madian venerunt in Pha- 18
ran tuleruntque secum viros de Pharan et introierunt Aegyptum
ad Pharaonem regem Aegypti qui dedit ei domum et cibos consti-
tuit et terram delegavit et invenit Adad gratiam coram Pharao 19
valde in tantum ut daret ei uxorem sororem uxoris suae germa-
nam Tafnes reginae genuitque ei soror Tafnes Genebath filium 20
et nutrivit eum Tafnes in domo Pharaonis eratque Genebath ha-
bitans apud Pharaonem cum filiis eius cumque audisset Adad 21
in Aegypto dormisse David cum patribus suis et mortuum es-
se Ioab principem militiae dixit Pharaoni dimitte me ut vadam
in terram meam dixitque ei Pharao qua enim re apud me in- 22
diges ut quaeras ire ad terram tuam at ille respondit nulla sed
obsecro ut dimittas me suscitavit quoque ei Deus adversarium 23
Razon filium Heliada qui fugerat Adadezer regem Soba dominum
suum et congregavit contra eum viros et factus est princeps la- 24
tronum cum interficeret eos David abieruntque Damascum et ha-

25 bitaverunt ibi et constituerunt eum regem in Damasco eratque
adversarius Israhel cunctis diebus Salomonis et hoc est malum
26 Adad et odium contra Israhel regnavitque in Syria Hieroboam
quoque filius Nabath Ephratheus de Sareda cuius mater erat no-
mine Sarva mulier vidua servus Salomonis levavit manum contra
27 regem et haec causa rebellionis adversus eum quia Salomon ae-
dificavit Mello et coaequavit voraginem civitatis David patris
28 sui erat autem Hieroboam vir fortis et potens vidensque Salo-
mon adulescentem bonae indolis et industrium constituerat eum
29 praefectum super tributa universae domus Ioseph factum est
igitur in tempore illo ut Hieroboam egrederetur de Hierusalem
et inveniret eum Ahias Silonites propheta in via opertus pallio
30 novo erant autem duo tantum in agro adprehendensque Ahia
pallium suum novum quo opertus erat scidit in duodecim partes
31 et ait ad Hieroboam tolle tibi decem scissuras haec enim dicit
Dominus Deus Israhel ecce ego scindam regnum de manu Sa-
32 lomonis et dabo tibi decem tribus porro una tribus remanebit
ei propter servum meum David et Hierusalem civitatem quam
33 elegi ex omnibus tribubus Israhel eo quod dereliquerint me et
adoraverint Astharoth deam Sidoniorum et Chamos deum Moab
et Melchom deum filiorum Ammon et non ambulaverint in viis
meis ut facerent iustitiam coram me et praecepta mea et iudi-
34 cia sicut David pater eius nec auferam omne regnum de manu
eius sed ducem ponam eum cunctis diebus vitae suae propter
David servum meum quem elegi qui custodivit mandata mea
35 et praecepta mea auferam autem regnum de manu filii eius et
36 dabo tibi decem tribus filio autem eius dabo tribum unam ut
remaneat lucerna David servo meo cunctis diebus coram me in
37 Hierusalem civitatem quam elegi ut esset nomen meum ibi te
autem adsumam et regnabis super omnia quae desiderat anima
38 tua erisque rex super Israhel si igitur audieris omnia quae prae-
cepero tibi et ambulaveris in viis meis et feceris quod rectum est
coram me custodiens mandata mea et praecepta mea sicut fecit
David servus meus ero tecum et aedificabo tibi domum fidelem
39 quomodo aedificavi David et tradam tibi Israhel et adfligam
40 semen David super hoc verumtamen non cunctis diebus vol-
uit ergo Salomon interficere Hieroboam qui surrexit et aufugit
in Aegyptum ad Susac regem Aegypti et fuit in Aegypto usque
41 ad mortem Salomonis reliquum autem verborum Salomonis et

omnia quae fecit et sapientia eius ecce universa scripta sunt in
libro verborum Salomonis dies autem quos regnavit Salomon 42
in Hierusalem super omnem Israhel quadraginta anni sunt dor- 43
mivitque Salomon cum patribus suis et sepultus est in civitate
David patris sui regnavitque Roboam filius eius pro eo

venit autem Roboam in Sychem illuc enim congregatus erat **XII**
omnis Israhel ad constituendum eum regem at Hieroboam filius 2
Nabath cum adhuc esset in Aegypto profugus a facie regis Salo-
monis audita morte eius reversus est de Aegypto miseruntque et 3
vocaverunt eum venit ergo Hieroboam et omnis multitudo Isra-
hel et locuti sunt ad Roboam dicentes pater tuus durissimum 4
iugum inposuit nobis tu itaque nunc inminue paululum de impe-
rio patris tui durissimo et de iugo gravissimo quod inposuit nobis
et serviemus tibi qui ait eis ite usque ad tertium diem et reverti- 5
mini ad me cumque abisset populus iniit consilium rex Roboam 6
cum senibus qui adsistebant coram Salomone patre eius dum ad-
viveret et ait quod mihi datis consilium ut respondeam populo
qui dixerunt ei si hodie oboedieris populo huic et servieris et pe- 7
titioni eorum cesseris locutusque fueris ad eos verba lenia erunt
tibi servi cunctis diebus qui dereliquit consilium senum quod 8
dederant ei et adhibuit adulescentes qui nutriti fuerant cum eo
et adsistebant illi dixitque ad eos quod mihi datis consilium 9
ut respondeam populo huic qui dixerunt mihi levius fac iugum
quod inposuit pater tuus super nos et dixerunt ei iuvenes qui 10
nutriti fuerant cum eo sic loquere populo huic qui locuti sunt
ad te dicentes pater tuus adgravavit iugum nostrum tu releva
nos sic loqueris ad eos minimus digitus meus grossior est dorso
patris mei et nunc pater meus posuit super vos iugum grave 11
ego autem addam super iugum vestrum pater meus cecidit vos
flagellis ego autem caedam scorpionibus venit ergo Hieroboam 12
et omnis populus ad Roboam die tertia sicut locutus fuerat rex
dicens revertimini ad me die tertia responditque rex populo du- 13
ra derelicto consilio seniorum quod ei dederant et locutus est 14
eis secundum consilium iuvenum dicens pater meus adgravavit
iugum vestrum ego autem addam iugo vestro pater meus ceci-
dit vos flagellis et ego caedam scorpionibus et non adquievit 15
rex populo quoniam aversatus eum fuerat Dominus ut suscitaret
verbum suum quod locutus fuerat in manu Ahiae Silonitae ad
Hieroboam filium Nabath videns itaque populus quod noluisset 16

eos audire rex respondit ei dicens quae nobis pars in David vel
quae hereditas in filio Isai in tabernacula tua Israhel nunc vide
17 domum tuam David et abiit Israhel in tabernacula sua super
filios autem Israhel quicumque habitabant in civitatibus Iuda re-
18 gnavit Roboam misit igitur rex Roboam Aduram qui erat super
tributum et lapidavit eum omnis Israhel et mortuus est porro rex
19 Roboam festinus ascendit currum et fugit in Hierusalem reces-
20 sitque Israhel a domo David usque in praesentem diem factum
est autem cum audisset omnis Israhel quod reversus esset Hie-
roboam miserunt et vocaverunt eum congregato coetu et consti-
tuerunt regem super omnem Israhel nec secutus est quisquam
21 domum David praeter tribum Iuda solam venit autem Roboam
Hierusalem et congregavit universam domum Iuda et tribum Be-
niamin centum octoginta milia electorum virorum et bellatorum
ut pugnaret contra domum Israhel et reduceret regnum Roboam
22 filio Salomonis factus est vero sermo Domini ad Semeiam virum
23 Dei dicens loquere ad Roboam filium Salomonis regem Iuda et
ad omnem domum Iuda et Beniamin et reliquos de populo dicens
24 haec dicit Dominus non ascendetis nec bellabitis contra fratres
vestros filios Israhel revertatur vir in domum suam a me enim
factum est verbum hoc audierunt sermonem Domini et reversi
25 sunt de itinere sicut eis praeceperat Dominus aedificavit autem
Hieroboam Sychem in monte Ephraim et habitavit ibi et egressus
26 inde aedificavit Phanuhel dixitque Hieroboam in corde suo nunc
27 revertetur regnum ad domum David si ascenderit populus iste
ut faciat sacrificia in domo Domini in Hierusalem et convertetur
cor populi huius ad dominum suum Roboam regem Iuda inter-
28 ficientque me et revertentur ad eum et excogitato consilio fecit
duos vitulos aureos et dixit eis nolite ultra ascendere Hierusalem
29 ecce dii tui Israhel qui eduxerunt te de terra Aegypti posuitque
30 unum in Bethel et alterum in Dan et factum est verbum hoc
in peccatum ibat enim populus ad adorandum vitulum usque in
31 Dan et fecit fana in excelsis et sacerdotes de extremis popu-
32 li qui non erant de filiis Levi constituitque diem sollemnem in
mense octavo quintadecima die mensis in similitudinem sollem-
nitatis quae celebratur in Iuda et ascendens altare similiter fecit
in Bethel ut immolaret vitulis quos fabricatus erat constituitque
33 in Bethel sacerdotes excelsorum quae fecerat et ascendit super
altare quod extruxerat in Bethel quintadecima die mensis octavi

quem finxerat de corde suo et fecit sollemnitatem filiis Israhel et ascendit super altare ut adoleret incensum

et ecce vir Dei venit de Iuda in sermone Domini in Bethel Hie- **XIII**
roboam stante super altare et tus iaciente et exclamavit contra 2
altare in sermone Domini et ait altare altare haec dicit Domi-
nus ecce filius nascetur domui David Iosias nomine et immolabit
super te sacerdotes excelsorum qui nunc in te tura succendunt
et ossa hominum incendet super te deditque in die illa signum 3
dicens hoc erit signum quod locutus est Dominus ecce altare
scinditur et effunditur cinis qui in eo est cumque audisset rex 4
sermonem hominis Dei quem inclamaverat contra altare in Be-
thel extendit manum suam de altari dicens adprehendite eum
et exaruit manus eius quam extenderat contra eum nec valuit
retrahere eam ad se altare quoque scissum est et effusus cinis 5
de altari iuxta signum quod praedixerat vir Dei in sermone Do-
mini et ait rex ad virum Dei deprecare faciem Domini Dei tui 6
et ora pro me ut restituatur manus mea mihi oravit vir Dei fa-
ciem Domini et reversa est manus regis ad eum et facta est sicut
prius fuerat locutus est autem rex ad virum Dei veni mecum 7
domum ut prandeas et dabo tibi munera responditque vir Dei 8
ad regem si dederis mihi mediam partem domus tuae non veniam
tecum nec comedam panem neque bibam aquam in loco isto sic 9
enim mandatum est mihi in sermone Domini praecipientis non
comedes panem neque bibes aquam nec reverteris per viam qua
venisti abiit ergo per aliam viam et non est reversus per iter quo 10
venerat in Bethel prophetes autem quidam senex habitabat in 11
Bethel ad quem venit filius suus et narravit ei omnia opera quae
fecerat vir Dei illa die in Bethel et verba quae locutus fuerat
ad regem et narraverunt patri suo et dixit eis pater eorum per 12
quam viam abiit ostenderunt ei filii sui viam per quam abierat
vir Dei qui venerat de Iuda et ait filiis suis sternite mihi asi- 13
num qui cum stravissent ascendit et abiit post virum Dei et 14
invenit eum sedentem subtus terebinthum et ait illi tune es vir
Dei qui venisti de Iuda respondit ille ego sum dixit ad eum veni 15
mecum domum ut comedas panem qui ait non possum reverti 16
neque venire tecum nec comedam panem nec bibam aquam in
loco isto quia locutus est Dominus ad me in sermone Domini 17
dicens non comedes panem et non bibes ibi aquam nec reverteris
per viam qua ieris qui ait illi et ego propheta sum similis tui 18

et angelus locutus est mihi in sermone Domini dicens reduc eum
tecum in domum tuam et comedat panem et bibat aquam fefellit
19 eum et reduxit secum comedit ergo panem in domo eius et bibit
20 aquam cumque sederent ad mensam factus est sermo Domini ad
21 prophetam qui reduxerat eum et exclamavit ad virum Dei qui
venerat de Iuda dicens haec dicit Dominus quia inoboediens fui-
sti ori Domini et non custodisti mandatum quod praecepit tibi
22 Dominus Deus tuus et reversus es et comedisti panem et bi-
bisti aquam in loco in quo praecepit tibi ne comederes panem
neque biberes aquam non inferetur cadaver tuum in sepulchrum
23 patrum tuorum cumque comedisset et bibisset stravit asinum
24 prophetae quem reduxerat qui cum abisset invenit eum leo in
via et occidit et erat cadaver eius proiectum in itinere asinus au-
25 tem stabat iuxta illum et leo stabat iuxta cadaver et ecce viri
transeuntes viderunt cadaver proiectum in via et leonem stan-
tem iuxta cadaver et venerunt et divulgaverunt in civitate in qua
26 prophetes senex ille habitabat quod cum audisset propheta ille
qui reduxerat eum de via ait vir Dei est qui inoboediens fuit ori
Domini et tradidit eum Dominus leoni et confregit eum et occidit
27 iuxta verbum Domini quod locutus est ei dixitque ad filios suos
28 sternite mihi asinum qui cum stravissent et ille abisset invenit
cadaver eius proiectum in via et asinum et leonem stantes iux-
29 ta cadaver non comedit leo de cadavere nec laesit asinum tulit
ergo prophetes cadaver viri Dei et posuit illud super asinum et
reversus intulit in civitatem prophetae senis ut plangerent eum
30 et posuit cadaver eius in sepulchro suo et planxerunt eum heu
31 frater cumque planxissent eum dixit ad filios suos cum mortuus
fuero sepelite me in sepulchro in quo vir Dei sepultus est iux-
32 ta ossa eius ponite ossa mea profecto enim veniet sermo quem
praedixit in sermone Domini contra altare quod est in Bethel
et contra omnia fana excelsorum quae sunt in urbibus Samariae
33 post verba haec non est reversus Hieroboam de via sua pessima
sed e contrario fecit de novissimis populi sacerdotes excelsorum
quicumque volebat implebat manum suam et fiebat sacerdos ex-
34 celsorum et propter hanc causam peccavit domus Hieroboam et
eversa est et deleta de superficie terrae

XIV, 2 in tempore illo aegrotavit Abia filius Hieroboam dixitque
Hieroboam uxori suae surge et commuta habitum ne cognoscaris
quod sis uxor Hieroboam et vade in Silo ubi est Ahia propheta

qui locutus est mihi quod regnaturus essem super populum hunc
tolle quoque in manu tua decem panes et crustula et vas mellis 3
et vade ad illum ipse indicabit tibi quid eventurum sit huic pue-
ro fecit ut dixerat uxor Hieroboam et consurgens abiit in Silo 4
et venit in domum Ahia at ille non poterat videre quia caligave-
rant oculi eius prae senectute dixit autem Dominus ad Ahiam 5
ecce uxor Hieroboam ingreditur ut consulat te super filio suo qui
aegrotat haec et haec loqueris ei cum ergo illa intraret et dis-
simularet se esse quae erat audivit Ahias sonitum pedum eius 6
introeuntis per ostium et ait ingredere uxor Hieroboam quare
aliam esse te simulas ego autem missus sum ad te durus nuntius
vade et dic Hieroboam haec dicit Dominus Deus Israhel quia ex- 7
altavi te de medio populi et dedi te ducem super populum meum
Israhel et scidi regnum domus David et dedi illud tibi et non 8
fuisti sicut servus meus David qui custodivit mandata mea et
secutus est me in toto corde suo faciens quod placitum esset in
conspectu meo sed operatus es male super omnes qui fuerunt 9
ante te et fecisti tibi deos alienos et conflatiles ut me ad iracun-
diam provocares me autem proiecisti post corpus tuum idcirco 10
ecce ego inducam mala super domum Hieroboam et percutiam
de Hieroboam mingentem ad parietem et clausum et novissimum
in Israhel et mundabo reliquias domus Hieroboam sicut mundari
solet fimus usque ad purum qui mortui fuerint de Hieroboam 11
in civitate comedent eos canes qui autem mortui fuerint in agro
vorabunt eos aves caeli quia Dominus locutus est tu igitur surge 12
et vade in domum tuam et in ipso introitu pedum tuorum in ur-
bem morietur puer et planget eum omnis Israhel et sepeliet iste 13
enim solus infertur de Hieroboam in sepulchrum quia inventus
est super eo sermo bonus ad Dominum Deum Israhel in domo
Hieroboam constituet autem sibi Dominus regem super Israhel 14
qui percutiat domum Hieroboam in hac die et in hoc tempo-
re et percutiet Dominus Israhel sicut moveri solet harundo in 15
aqua et evellet Israhel de terra bona hac quam dedit patribus
eorum et ventilabit eos trans Flumen quia fecerunt sibi lucos ut
inritarent Dominum et tradet Dominus Israhel propter peccata 16
Hieroboam qui peccavit et peccare fecit Israhel surrexit itaque 17
uxor Hieroboam et abiit et venit in Thersa cumque illa ingredere-
tur limen domus puer mortuus est et sepelierunt eum et planxit 18
illum omnis Israhel iuxta sermonem Domini quem locutus est in

19 manu servi sui Ahiae prophetae reliqua autem verborum Hie-
roboam quomodo pugnaverit et quomodo regnaverit ecce scripta
20 sunt in libro verborum dierum regum Israhel dies autem quibus
regnavit Hieroboam viginti duo anni sunt et dormivit cum pa-
21 tribus suis regnavitque Nadab filius eius pro eo porro Roboam
filius Salomonis regnavit in Iuda quadraginta et unius anni erat
Roboam cum regnare coepisset et decem et septem annis regna-
vit in Hierusalem civitatem quam elegit Dominus ut poneret no-
men suum ibi ex omnibus tribubus Israhel nomen autem matris
22 eius Naama Ammanites et fecit Iudas malum coram Domino et
inritaverunt eum super omnibus quae fecerant patres eorum in
23 peccatis suis quae peccaverant aedificaverunt enim et ipsi sibi
aras et statuas et lucos super omnem collem excelsum et subter
24 omnem arborem frondosam sed et effeminati fuerunt in terra fe-
ceruntque omnes abominationes gentium quas adtrivit Dominus
25 ante faciem filiorum Israhel in quinto autem anno regni Roboam
26 ascendit Sesac rex Aegypti in Hierusalem et tulit thesauros do-
mus Domini et thesauros regios et universa diripuit scuta quoque
27 aurea quae fecerat Salomon pro quibus fecit rex Roboam scuta
aerea et tradidit ea in manu ducum scutariorum et eorum qui
28 excubabant ante ostium domus regis cumque ingrederetur rex
in domum Domini portabant ea qui praeeundi habebant officium
29 et postea reportabant ad armamentarium scutariorum reliqua
autem sermonum Roboam et omnium quae fecit ecce scripta
30 sunt in libro verborum dierum regum Iuda fuitque bellum inter
31 Roboam et Hieroboam cunctis diebus dormivit itaque Roboam
cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David no-
men autem matris eius Naama Ammanites et regnavit Abiam
filius eius pro eo

XV igitur in octavodecimo anno regni Hieroboam filii Nabath re-
2 gnavit Abiam super Iudam tribus annis regnavit in Hierusalem
3 nomen matris eius Maacha filia Absalom ambulavitque in om-
nibus peccatis patris sui quae fecerat ante eum nec erat cor eius
4 perfectum cum Domino Deo suo sicut cor David patris eius sed
propter David dedit ei Dominus Deus suus lucernam in Hierusa-
5 lem ut suscitaret filium eius post eum et staret Hierusalem eo
quod fecisset David rectum in oculis Domini et non declinasset
ab omnibus quae praeceperat ei cunctis diebus vitae suae excep-
6 to sermone Uriae Hetthei attamen bellum fuit inter Roboam et

inter Hieroboam omni tempore vitae eius reliqua autem sermo- 7
num Abiam et omnia quae fecit nonne haec scripta sunt in libro
verborum dierum regum Iuda fuitque proelium inter Abiam et
inter Hieroboam et dormivit Abiam cum patribus suis et se- 8
pelierunt eum in civitate David regnavitque Asa filius eius pro
eo in anno ergo vicesimo Hieroboam regis Israhel regnavit Asa 9
rex Iuda et quadraginta uno anno regnavit in Hierusalem no- 10
men matris eius Maacha filia Absalom et fecit Asa rectum ante 11
conspectum Domini sicut David pater eius et abstulit effemina- 12
tos de terra purgavitque universas sordes idolorum quae fecerant
patres eius insuper et Maacham matrem suam amovit ne esset 13
princeps in sacris Priapi et in luco eius quem consecraverat su-
bvertitque specum eius et confregit simulacrum turpissimum et
conbusit in torrente Cedron excelsa autem non abstulit verum- 14
tamen cor Asa perfectum erat cum Deo cunctis diebus suis et 15
intulit ea quae sanctificaverat pater suus et voverat in domum
Domini argentum et aurum et vasa bellum autem erat inter Asa 16
et Baasa regem Israhel cunctis diebus eorum ascendit quoque 17
Baasa rex Israhel in Iudam et aedificavit Rama ut non possit
quispiam egredi vel ingredi de parte Asa regis Iudae tollens ita- 18
que Asa omne argentum et aurum quod remanserat in thesauris
domus Domini et in thesauris domus regiae dedit illud in manu
servorum suorum et misit ad Benadad filium Tabremmon filii
Ezion regem Syriae qui habitabat in Damasco dicens foedus 19
est inter me et te et inter patrem meum et patrem tuum ideo
misi tibi munera argentum et aurum et peto ut venias et irri-
tum facias foedus quod habes cum Baasa rege Israhel et recedat
a me adquiescens Benadad regi Asa misit principes exercitus 20
sui in civitates Israhel et percusserunt Ahion et Dan et Abel
domum Maacha et universam Cenneroth omnem scilicet terram
Nepthalim quod cum audisset Baasa intermisit aedificare Rama 21
et reversus est in Thersa rex autem Asa nuntium misit in om- 22
nem Iudam nemo sit excusatus et tulerunt lapides Rama et ligna
eius quibus aedificaverat Baasa et extruxit de eis rex Asa Gaba
Beniamin et Maspha reliqua autem omnium sermonum Asa et 23
universae fortitudines eius et cuncta quae fecit et civitates quas
extruxit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum re-
gum Iuda verumtamen in tempore senectutis suae doluit pedes
et dormivit cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate 24

25 David patris sui regnavitque Iosaphat filius eius pro eo Nadab
vero filius Hieroboam regnavit super Israhel anno secundo Asa
26 regis Iuda regnavitque super Israhel duobus annis et fecit quod
malum est in conspectu Domini et ambulavit in viis patris sui et
27 in peccatis eius quibus peccare fecit Israhel insidiatus est autem
ei Baasa filius Ahia de domo Isachar et percussit eum in Geb-
bethon quae est urbs Philisthinorum siquidem Nadab et omnis
28 Israhel obsidebant Gebbethon interfecit igitur illum Baasa in
29 anno tertio Asa regis Iuda et regnavit pro eo cumque regnas-
set percussit omnem domum Hieroboam non dimisit ne unam
quidem animam de semine eius donec deleret eum iuxta verbum
Domini quod locutus fuerat in manu servi sui Ahiae Silonitis
30 propter peccata Hieroboam quae peccaverat et quibus pecca-
re fecerat Israhel et propter delictum quo inritaverat Dominum
31 Deum Israhel reliqua autem sermonum Nadab et omnia quae
operatus est nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum
32 regum Israhel fuitque bellum inter Asa et Baasa regem Israhel
33 cunctis diebus eorum anno tertio Asa regis Iuda regnavit Baasa
filius Ahia super omnem Israhel in Thersa viginti quattuor annis
34 et fecit malum coram Domino ambulavitque in via Hieroboam
et in peccatis eius quibus peccare fecit Israhel
XVI factus est autem sermo Domini ad Hieu filium Anani contra
2 Baasa dicens pro eo quod exaltavi te de pulvere et posui ducem
super populum meum Israhel tu autem ambulasti in via Hiero-
boam et peccare fecisti populum meum Israhel ut me inritares in
3 peccatis eorum ecce ego demetam posteriora Baasa et posterio-
ra domus eius et faciam domum tuam sicut domum Hieroboam
4 filii Nabath qui mortuus fuerit de Baasa in civitate comedent
eum canes et qui mortuus fuerit ex eo in regione comedent eum
5 volucres caeli reliqua autem sermonum Baasa et quaecumque
fecit et proelia eius nonne haec scripta sunt in libro verborum
6 dierum regum Israhel dormivit ergo Baasa cum patribus suis se-
7 pultusque est in Thersa et regnavit Hela filius eius pro eo cum
autem in manu Hieu filii Anani prophetae verbum Domini fac-
tum esset contra Baasa et contra domum eius et contra omne
malum quod fecerat coram Domino ad inritandum eum in ope-
ribus manuum suarum ut fieret sicut domus Hieroboam ob hanc
8 causam occidit eum anno vicesimo sexto Asa regis Iuda regna-
9 vit Hela filius Baasa super Israhel in Thersa duobus annis et

rebellavit contra eum servus suus Zamri dux mediae partis equi-
tum erat autem Hela in Thersa bibens et temulentus in domo
Arsa praefecti Thersa inruens ergo Zamri percussit et occidit 10
eum anno vicesimo septimo Asa regis Iuda et regnavit pro eo
cumque regnasset et sedisset super solium eius percussit omnem 11
domum Baasa et non dereliquit ex eo mingentem ad parietem
et propinquos et amicos eius delevitque Zamri omnem domum 12
Baasa iuxta verbum Domini quod locutus fuerat ad Baasa in ma-
nu Hieu prophetae propter universa peccata Baasa et peccata 13
Hela filii eius qui peccaverunt et peccare fecerunt Israhel provo-
cantes Dominum Deum Israhel in vanitatibus suis reliqua autem 14
sermonum Hela et omnia quae fecit nonne haec scripta sunt in
libro verborum dierum regum Israhel anno vicesimo et septimo 15
Asa regis Iuda regnavit Zamri septem diebus in Thersa porro
exercitus obsidebat Gebbethon urbem Philisthinorum cumque 16
audisset rebellasse Zamri et occidisse regem fecit sibi regem om-
nis Israhel Amri qui erat princeps militiae super Israhel in die
illa in castris ascendit ergo Amri et omnis Israhel cum eo de 17
Gebbethon et obsidebant Thersa videns autem Zamri quod ex- 18
pugnanda esset civitas ingressus est palatium et succendit secum
domum regiam et mortuus est in peccatis suis quae peccaverat 19
faciens malum coram Domino et ambulans in via Hieroboam et in
peccato eius quo fecit peccare Israhel reliqua autem sermonum 20
Zamri et insidiarum eius et tyrannidis nonne haec scripta sunt
in libro verborum dierum regum Israhel tunc divisus est popu- 21
lus Israhel in duas partes media pars populi sequebatur Thebni
filium Gineth ut constitueret eum regem et media pars Amri
praevaluit autem populus qui erat cum Amri populo qui seque- 22
batur Thebni filium Gineth mortuusque est Thebni et regnavit
Amri anno tricesimo primo Asa regis Iuda regnavit Amri super 23
Israhel duodecim annis in Thersa regnavit sex annis emitque 24
montem Samariae a Somer duobus talentis argenti et aedificavit
eam et vocavit nomen civitatis quam extruxerat nomine Somer
domini montis Samariae fecit autem Amri malum in conspectu 25
Domini et operatus est nequiter super omnes qui fuerant ante
eum ambulavitque in omni via Hieroboam filii Nabath et in 26
peccatis eius quibus peccare fecerat Israhel ut inritaret Domi-
num Deum Israhel in vanitatibus suis reliqua autem sermonum 27
Amri et proelia eius quae gessit nonne haec scripta sunt in libro

28 verborum dierum regum Israhel et dormivit Amri cum patribus
suis et sepultus est in Samaria regnavitque Ahab filius eius pro
29 eo Ahab vero filius Amri regnavit super Israhel anno tricesimo
octavo Asa regis Iuda et regnavit Ahab filius Amri super Isra-
30 hel in Samaria viginti et duobus annis et fecit Ahab filius Amri
malum in conspectu Domini super omnes qui fuerunt ante eum
31 nec suffecit ei ut ambularet in peccatis Hieroboam filii Nabath
insuper duxit uxorem Hiezabel filiam Ethbaal regis Sidoniorum
32 et abiit et servivit Baal et adoravit eum et posuit aram Baal in
33 templo Baal quod aedificaverat in Samaria et plantavit lucum et
addidit Ahab in opere suo inritans Dominum Deum Israhel super
34 omnes reges Israhel qui fuerant ante eum in diebus eius aedifi-
cavit Ahiel de Bethel Hiericho in Abiram primitivo suo fundavit
eam et in Segub novissimo suo posuit portas eius iuxta verbum
Domini quod locutus fuerat in manu Iosue filii Nun
XVII et dixit Helias Thesbites de habitatoribus Galaad ad Ahab
vivit Dominus Deus Israhel in cuius conspectu sto si erit annis
2 his ros et pluvia nisi iuxta oris mei verba et factum est verbum
3 Domini ad eum dicens recede hinc et vade contra orientem et
4 abscondere in torrente Charith qui est contra Iordanem et ibi
5 de torrente bibes corvisque praecepi ut pascant te ibi abiit ergo
et fecit iuxta verbum Domini cumque abisset sedit in torrente
6 Charith qui est contra Iordanem corvi quoque deferebant pa-
nem et carnes mane similiter panem et carnes vesperi et bibebat
7 de torrente post dies autem siccatus est torrens non enim plue-
8 rat super terram factus est igitur sermo Domini ad eum dicens
9 surge et vade in Sareptha Sidoniorum et manebis ibi praecepi
10 enim ibi mulieri viduae ut pascat te surrexit et abiit Sareptham
cumque venisset ad portam civitatis apparuit ei mulier vidua
colligens ligna et vocavit eam dixitque da mihi paululum aquae
11 in vase ut bibam cumque illa pergeret ut adferret clamavit post
tergum eius dicens adfer mihi obsecro et buccellam panis in ma-
12 nu tua quae respondit vivit Dominus Deus tuus quia non habeo
panem nisi quantum pugillus capere potest farinae in hydria et
paululum olei in lecytho en colligo duo ligna ut ingrediar et fa-
13 ciam illud mihi et filio meo ut comedamus et moriamur ad quam
Helias ait noli timere sed vade et fac sicut dixisti verumtamen
mihi primum fac de ipsa farinula subcinericium panem parvulum
14 et adfer ad me tibi autem et filio tuo facies postea haec autem

dicit Dominus Deus Israhel hydria farinae non deficiet nec lecy-
thus olei minuetur usque ad diem in qua daturus est Dominus
pluviam super faciem terrae quae abiit et fecit iuxta verbum 15
Heliae et comedit ipse et illa et domus eius et ex illa die hy- 16
dria farinae non defecit et lecythus olei non est inminutus iuxta
verbum Domini quod locutus fuerat in manu Heliae factum est 17
autem post verba haec aegrotavit filius mulieris matris familiae
et erat languor fortis nimis ita ut non remaneret in eo halitus
dixit ergo ad Heliam quid mihi et tibi vir Dei ingressus es ad me 18
ut rememorarentur iniquitates meae et interficeres filium meum
et ait ad eam da mihi filium tuum tulitque eum de sinu illius et 19
portavit in cenaculum ubi ipse manebat et posuit super lectu-
lum suum et clamavit ad Dominum et dixit Domine Deus meus 20
etiamne viduam apud quam ego utcumque sustentor adflixisti
ut interficeres filium eius et expandit se atque mensus est super 21
puerum tribus vicibus clamavitque ad Dominum et ait Domine
Deus meus revertatur oro anima pueri huius in viscera eius ex- 22
audivit Dominus vocem Heliae et reversa est anima pueri intra
eum et revixit tulitque Helias puerum et deposuit eum de ce- 23
naculo in inferiorem domum et tradidit matri suae et ait illi en
vivit filius tuus dixitque mulier ad Heliam nunc in isto cognovi 24
quoniam vir Dei es tu et verbum Domini in ore tuo verum est

post dies multos verbum Domini factum est ad Heliam in an- **XVIII**
no tertio dicens vade et ostende te Ahab ut dem pluviam super
faciem terrae ivit ergo Helias ut ostenderet se Ahab erat autem 2
fames vehemens in Samaria vocavitque Ahab Abdiam dispensa- 3
torem domus suae Abdias autem timebat Dominum valde nam 4
cum interficeret Hiezabel prophetas Domini tulit ille centum pro-
phetas et abscondit eos quinquagenos in speluncis et pavit eos
pane et aqua dixit ergo Ahab ad Abdiam vade in terram ad 5
universos fontes aquarum et in cunctas valles si forte inveni-
re possimus herbam et salvare equos et mulos et non penitus
iumenta intereant diviseruntque sibi regiones ut circuirent eas 6
Ahab ibat per viam unam et Abdias per viam alteram seorsum
cumque esset Abdias in via Helias occurrit ei qui cum cogno- 7
visset eum cecidit super faciem suam et ait num tu es domine
mi Helias cui ille respondit ego vade dic domino tuo adest He- 8
lias et ille quid peccavi inquit quoniam trades me servum tuum 9
in manu Ahab ut interficiat me vivit Dominus Deus tuus non 10

est gens aut regnum quo non miserit dominus meus te requirens
et respondentibus cunctis non est hic adiuravit regna singula et
11 gentes eo quod minime repperireris et nunc dicis mihi vade et
12 dic domino tuo adest Helias cumque recessero a te spiritus Do-
mini asportabit te in locum quem ego ignoro ingressus nuntiabo
Ahab et non inveniet te et interficiet me servus autem tuus ti-
13 met Dominum ab infantia sua numquid non indicatum est tibi
domino meo quid fecerim cum interficeret Hiezabel prophetas
Domini quod absconderim de prophetis Domini centum viros
quinquagenos et quinquagenos in speluncis et paverim eos pane
14 et aqua et nunc tu dicis vade et dic domino tuo adest Helias ut
15 interficiat me dixit Helias vivit Dominus exercituum ante cuius
16 vultum sto quia hodie apparebo ei abiit ergo Abdias in occur-
17 sum Ahab et indicavit ei venitque Ahab in occursum Heliae et
18 cum vidisset eum ait tune es ille qui conturbas Israhel et ille
ait non turbavi Israhel sed tu et domus patris tui qui dereliqui-
19 stis mandata Domini et secuti estis Baalim verumtamen nunc
mitte et congrega ad me universum Israhel in monte Carmeli et
prophetas Baal quadringentos quinquaginta prophetasque luco-
20 rum quadringentos qui comedunt de mensa Hiezabel misit Ahab
ad omnes filios Israhel et congregavit prophetas in monte Car-
21 meli accedens autem Helias ad omnem populum ait usquequo
claudicatis in duas partes si Dominus est Deus sequimini eum si
autem Baal sequimini illum et non respondit ei populus verbum
22 et ait rursum Helias ad populum ego remansi propheta Domini
solus prophetae autem Baal quadringenti et quinquaginta viri
23 sunt dentur nobis duo boves et illi eligant bovem unum et in
frusta caedentes ponant super ligna ignem autem non subponant
et ego faciam bovem alterum et inponam super ligna ignemque
24 non subponam invocate nomina deorum vestrorum et ego in-
vocabo nomen Domini et deus qui exaudierit per ignem ipse
25 sit Deus respondens omnis populus ait optima propositio dixit
ergo Helias prophetis Baal eligite vobis bovem unum et facite
primi quia vos plures estis et invocate nomina deorum vestro-
26 rum ignemque non subponatis qui cum tulissent bovem quem
dederat eis fecerunt et invocabant nomen Baal de mane usque
ad meridiem dicentes Baal exaudi nos et non erat vox nec qui
27 responderet transiliebantque altare quod fecerant cumque es-
set iam meridies inludebat eis Helias dicens clamate voce maiore

deus enim est et forsitan loquitur aut in diversorio est aut in
itinere aut certe dormit ut excitetur clamabant ergo voce ma- 28
gna et incidebant se iuxta ritum suum cultris et lanceolis donec
perfunderentur sanguine postquam autem transiit meridies et 29
illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet
nec audiebatur vox neque aliquis respondebat nec adtendebat
orantes dixit Helias omni populo venite ad me et accedente ad 30
se populo curavit altare Domini quod destructum fuerat et tu- 31
lit duodecim lapides iuxta numerum tribuum filiorum Iacob ad
quem factus est sermo Domini dicens Israhel erit nomen tuum et 32
aedificavit lapidibus altare in nomine Domini fecitque aquaeduc-
tum quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris et conposuit 33
ligna divisitque per membra bovem et posuit super ligna et ait 34
implete quattuor hydrias aqua et fundite super holocaustum et
super ligna rursumque dixit etiam secundo hoc facite qui cum
fecissent et secundo ait etiam tertio id ipsum facite feceruntque
et tertio et currebant aquae circa altare et fossa aquaeductus 35
repleta est cumque iam tempus esset ut offerretur holocaustum 36
accedens Helias propheta ait Domine Deus Abraham Isaac et
Israhel hodie ostende quia tu es Deus Israhel et ego servus tuus
et iuxta praeceptum tuum feci omnia verba haec exaudi me Do- 37
mine exaudi me ut discat populus iste quia tu es Dominus Deus
et tu convertisti cor eorum iterum cecidit autem ignis Domi- 38
ni et voravit holocaustum et ligna et lapides pulverem quoque
et aquam quae erat in aquaeductu lambens quod cum vidisset 39
omnis populus cecidit in faciem suam et ait Dominus ipse est
Deus Dominus ipse est Deus dixitque Helias ad eos adprehen- 40
dite prophetas Baal et ne unus quidem fugiat ex eis quos cum
conprehendissent duxit eos Helias ad torrentem Cison et inter-
fecit eos ibi et ait Helias ad Ahab ascende comede et bibe quia 41
sonus multae pluviae est ascendit Ahab ut comederet et biberet 42
Helias autem ascendit in vertice Carmeli et pronus in terram po-
suit faciem inter genua sua et dixit ad puerum suum ascende et 43
prospice contra mare qui cum ascendisset et contemplatus esset
ait non est quicquam et rursum ait illi revertere septem vicibus
in septima autem vice ecce nubicula parva quasi vestigium ho- 44
minis ascendebat de mari qui ait ascende et dic Ahab iunge et
descende ne occupet te pluvia cumque se verterent huc atque 45
illuc ecce caeli contenebrati sunt et nubes et ventus et facta est

46 pluvia grandis ascendens itaque Ahab abiit in Hiezrahel et ma-
nus Domini facta est super Heliam accinctisque lumbis currebat
ante Ahab donec veniret in Hiezrahel
XIX nuntiavit autem Ahab Hiezabel omnia quae fecerat Helias et
2 quomodo occidisset universos prophetas gladio misitque Hie-
zabel nuntium ad Heliam dicens haec mihi faciant dii et haec
addant nisi hac hora cras posuero animam tuam sicut animam
3 unius ex illis timuit ergo Helias et surgens abiit quocumque eum
ferebat voluntas venitque in Bersabee Iuda et dimisit ibi puerum
4 suum et perrexit in desertum via unius diei cumque venisset et
sederet subter unam iuniperum petivit animae suae ut morere-
tur et ait sufficit mihi Domine tolle animam meam neque enim
5 melior sum quam patres mei proiecitque se et obdormivit in
umbra iuniperi et ecce angelus tetigit eum et dixit illi surge co-
6 mede respexit et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas
7 aquae comedit ergo et bibit et rursum obdormivit reversusque
est angelus Domini secundo et tetigit eum dixitque illi surge co-
8 mede grandis enim tibi restat via qui cum surrexisset comedit
et bibit et ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus
9 et quadraginta noctibus usque ad montem Dei Horeb cumque
venisset illuc mansit in spelunca et ecce sermo Domini ad eum
10 dixitque illi quid hic agis Helia at ille respondit zelo zelatus sum
pro Domino Deo exercituum quia dereliquerunt pactum Domini
filii Israhel altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt
gladio et derelictus sum ego solus et quaerunt animam meam ut
11 auferant eam et ait ei egredere et sta in monte coram Domino
et ecce Dominus transit et spiritus grandis et fortis subvertens
montes et conterens petras ante Dominum non in spiritu Do-
minus et post spiritum commotio non in commotione Dominus
12 et post commotionem ignis non in igne Dominus et post ignem
13 sibilus aurae tenuis quod cum audisset Helias operuit vultum
suum pallio et egressus stetit in ostio speluncae et ecce vox ad
14 eum dicens quid agis hic Helia et ille respondit zelo zelatus sum
pro Domino Deo exercituum quia dereliquerunt pactum tuum fi-
lii Israhel altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt
gladio et derelictus sum ego solus et quaerunt animam meam
15 ut auferant eam et ait Dominus ad eum vade et revertere in
viam tuam per desertum in Damascum cumque perveneris un-
16 gues Azahel regem super Syriam et Hieu filium Namsi ungues

regem super Israhel Heliseum autem filium Saphat qui est de
Abelmaula ungues prophetam pro te et erit quicumque fugerit 17
gladium Azahel occidet eum Hieu et qui fugerit gladium Hieu
interficiet eum Heliseus et derelinquam mihi in Israhel septem 18
milia universorum genua quae non sunt incurvata Baal et omne
os quod non adoravit eum osculans manum profectus ergo inde 19
repperit Heliseum filium Saphat arantem duodecim iugis boum
et ipse in duodecim arantibus unus erat cumque venisset Helias
ad eum misit pallium suum super illum qui statim relictis bu- 20
bus cucurrit post Heliam et ait osculer oro te patrem meum et
matrem meam et sic sequar te dixitque ei vade et revertere quod
enim meum erat feci tibi reversus autem ab eo tulit par boum 21
et mactavit illud et in aratro boum coxit carnes et dedit popu-
lo et comederunt consurgensque abiit et secutus est Heliam et
ministrabat ei

porro Benadad rex Syriae congregavit omnem exercitum suum **XX**
et triginta et duos reges secum et equos et currus et ascendens
pugnabat contra Samariam et obsidebat eam mittensque nun- 2
tios ad Ahab regem Israhel in civitatem ait haec dicit Benadad 3
argentum tuum et aurum tuum meum est et uxores tuae et fi-
lii tui optimi mei sunt responditque rex Israhel iuxta verbum 4
tuum domine mi rex tuus sum ego et omnia mea revertentesque 5
nuntii dixerunt haec dicit Benadad qui misit nos ad te argentum
tuum et aurum tuum et uxores tuas et filios tuos dabis mihi cras 6
igitur hac eadem hora mittam servos meos ad te et scrutabun-
tur domum tuam et domum servorum tuorum et omne quod eis
placuerit ponent in manibus suis et auferent vocavit autem rex 7
Israhel omnes seniores terrae et ait animadvertite et videte quo-
niam insidietur nobis misit enim ad me pro uxoribus meis et filiis
et pro argento et auro et non abnui dixeruntque omnes maiores 8
natu et universus populus ad eum non audias neque adquiescas
illi respondit itaque nuntiis Benadad dicite domino meo regi om- 9
nia propter quae misisti ad me servum tuum initio faciam hanc
autem rem facere non possum reversique nuntii rettulerunt ei 10
qui remisit et ait haec faciant mihi dii et haec addant si suffe-
cerit pulvis Samariae pugillis omnis populi qui sequitur me et 11
respondens rex Israhel ait dicite ei ne glorietur accinctus aeque ut
discinctus factum est autem cum audisset verbum istud bibebat 12
ipse et reges in umbraculis et ait servis suis circumdate civitatem

13 et circumdederunt eam et ecce propheta unus accedens ad Ahab
regem Israhel ait haec dicit Dominus certe vidisti omnem multi-
tudinem hanc nimiam ecce ego tradam eam in manu tua hodie
14 ut scias quia ego sum Dominus et ait Ahab per quem dixitque
ei haec dicit Dominus per pedisequos principum provinciarum et
15 ait quis incipiet proeliari et ille dixit tu recensuit ergo pueros
principum provinciarum et repperit numerum ducentorum tri-
ginta duum et post eos recensuit populum omnes filios Israhel
16 septem milia et egressi sunt meridie Benadad autem bibebat
temulentus in umbraculo suo et reges triginta duo cum eo qui
17 ad auxilium eius venerant egressi sunt autem pueri principum
provinciarum in prima fronte misit itaque Benadad qui nuntia-
18 verunt ei dicentes viri egressi sunt de Samaria at ille sive ait pro
pace veniunt adprehendite eos vivos sive ut proelientur vivos eos
19 capite egressi sunt ergo pueri principum provinciarum ac reli-
20 quus exercitus sequebatur et percussit unusquisque virum qui
contra se venerat fugeruntque Syri et persecutus est eos Israhel
21 fugit quoque Benadad rex Syriae in equo cum equitibus necnon
et egressus rex Israhel percussit equos et currus et percussit Sy-
22 riam plaga magna accedens autem propheta ad regem Israhel
dixit ei vade et confortare et scito et vide quid facias sequenti
23 enim anno rex Syriae ascendet contra te servi vero regis Syriae
dixerunt ei dii montium sunt dii eorum ideo superaverunt nos sed
melius est ut pugnemus contra eos in campestribus et obtinebi-
24 mus eos tu ergo verbum hoc fac amove reges singulos ab exercitu
25 suo et pone principes pro eis et instaura numerum militum qui
ceciderunt de tuis et equos secundum equos pristinos et currus
secundum currus quos ante habuisti et pugnabimus contra eos in
campestribus et videbis quod obtinebimus eos credidit consilio
26 eorum et fecit ita igitur postquam annus transierat recensuit
Benadad Syros et ascendit in Afec ut pugnaret contra Israhel
27 porro filii Israhel recensiti sunt et acceptis cibariis profecti ex
adverso castraque metati contra eos quasi duo parvi greges ca-
28 prarum Syri autem repleverunt terram et accedens unus vir Dei
dixit ad regem Israhel haec dicit Dominus quia dixerunt Syri
deus montium est Dominus et non est deus vallium dabo omnem
multitudinem grandem hanc in manu tua et scietis quia ego Do-
29 minus dirigebant septem diebus ex adverso hii atque illi acies
septima autem die commissum est bellum percusseruntque filii

Israhel de Syris centum milia peditum in die una fugerunt au- 30
tem qui remanserant in Afec in civitatem et cecidit murus super
viginti septem milia hominum qui remanserant porro Benadad
fugiens ingressus est civitatem in cubiculum quod erat intra cubi-
culum dixeruntque ei servi sui ecce audivimus quod reges domus 31
Israhel clementes sint ponamus itaque saccos in lumbis nostris
et funiculos in capitibus nostris et egrediamur ad regem Israhel
forsitan salvabit animas nostras accinxerunt saccis lumbos suos 32
et posuerunt funes in capitibus veneruntque ad regem Israhel et
dixerunt servus tuus Benadad dicit vivat oro te anima mea et
ille ait si adhuc vivit frater meus est quod acceperunt viri pro 33
omine et festinantes rapuerunt verbum ex ore eius atque dixe-
runt frater tuus Benadad et dixit eis ite et adducite eum egressus
est ergo ad eum Benadad et levavit eum in currum suum qui 34
dixit ei civitates quas tulit pater meus a patre tuo reddam et
plateas fac tibi in Damasco sicut fecit pater meus in Samaria et
ego foederatus recedam a te pepigit ergo foedus et dimisit eum
tunc vir quidam de filiis prophetarum dixit ad socium suum in 35
sermone Domini percute me at ille noluit percutere cui ait quia 36
noluisti audire vocem Domini ecce recedes a me et percutiet te
leo cumque paululum recessisset ab eo invenit eum leo atque
percussit sed et alterum conveniens virum dixit ad eum percu- 37
te me qui percussit eum et vulneravit abiit ergo propheta et 38
occurrit regi in via et mutavit aspersione pulveris os et oculos
suos cumque rex transiret clamavit ad regem et ait servus tuus 39
egressus est ad proeliandum comminus cumque fugisset vir unus
adduxit eum quidam ad me et ait custodi virum istum qui si
lapsus fuerit erit anima tua pro anima eius aut talentum argenti
adpendes dum autem ego turbatus huc illucque me verterem 40
subito non conparuit et ait rex Israhel ad eum hoc est iudicium
tuum quod ipse decrevisti at ille statim abstersit pulverem de 41
facie sua et cognovit eum rex Israhel quod esset de prophetis
qui ait ad eum haec dicit Dominus quia dimisisti virum dignum 42
morte de manu tua erit anima tua pro anima eius et populus
tuus pro populo eius reversus est igitur rex Israhel in domum 43
suam audire contemnens et furibundus venit Samariam

post verba autem haec vinea erat Naboth Hiezrahelitae qui **XXI**
erat in Hiezrahel iuxta palatium Ahab regis Samariae locutus 2
est ergo Ahab ad Naboth dicens da mihi vineam tuam ut faciam

mihi hortum holerum quia vicina est et prope domum meam da-
boque tibi pro ea vineam meliorem aut si tibi commodius putas
3 argenti pretium quanto digna est cui respondit Naboth propi-
tius mihi sit Dominus ne dem hereditatem patrum meorum tibi
4 venit ergo Ahab in domum suam indignans et frendens super ver-
bo quod locutus fuerat ad eum Naboth Hiezrahelites dicens non
do tibi hereditatem patrum meorum et proiciens se in lectulum
5 suum avertit faciem ad parietem et non comedit panem ingres-
sa est autem ad eum Hiezabel uxor sua dixitque ei quid est hoc
6 unde anima tua contristata est et quare non comedis panem qui
respondit ei locutus sum Naboth Hiezrahelitae et dixi ei da mihi
vineam tuam accepta pecunia aut si tibi placet dabo tibi vineam
7 pro ea et ille ait non do tibi vineam meam dixit ergo ad eum
Hiezabel uxor eius grandis auctoritatis es et bene regis regnum
Israhel surge et comede panem et aequo esto animo ego dabo tibi
8 vineam Naboth Hiezrahelitae scripsit itaque litteras ex nomine
Ahab et signavit eas anulo eius et misit ad maiores natu et ad
optimates qui erant in civitate eius et habitabant cum Naboth
9 litterarum autem erat ista sententia praedicate ieiunium et se-
10 dere facite Naboth inter primos populi et submittite duos viros
filios Belial contra eum et falsum testimonium dicant benedixit
11 Deum et regem et educite eum et lapidate sicque moriatur fe-
cerunt ergo cives eius maiores natu et optimates qui habitabant
cum eo in urbe sicut praeceperat eis Hiezabel et sicut scriptum
12 erat in litteris quas miserat ad eos praedicaverunt ieiunium et
13 sedere fecerunt Naboth inter primos populi et adductis duobus
viris filiis diaboli fecerunt eos sedere contra eum at illi scilicet ut
viri diabolici dixerunt contra eum testimonium coram multitu-
dine benedixit Naboth Deo et regi quam ob rem eduxerunt eum
14 extra civitatem et lapidibus interfecerunt miseruntque ad Hie-
15 zabel dicentes lapidatus est Naboth et mortuus est factum est
autem cum audisset Hiezabel lapidatum Naboth et mortuum lo-
cuta est ad Ahab surge posside vineam Naboth Hiezrahelitae qui
noluit tibi adquiescere et dare eam accepta pecunia non enim vi-
16 vit Naboth sed mortuus est quod cum audisset Ahab mortuum
videlicet Naboth surrexit et descendebat in vineam Naboth Hie-
17 zrahelitae ut possideret eam factus est igitur sermo Domini ad
18 Heliam Thesbiten dicens surge et descende in occursum Ahab
regis Israhel qui est in Samaria ecce ad vineam Naboth descendit

ut possideat eam et loqueris ad eum dicens haec dicit Domi- 19
nus occidisti insuper et possedisti et post haec addes haec dicit
Dominus in loco hoc in quo linxerunt canes sanguinem Naboth
lambent tuum quoque sanguinem et ait Ahab ad Heliam num 20
invenisti me inimice mee qui dixit inveni eo quod venundatus sis
ut faceres malum in conspectu Domini ecce ego inducam su- 21
per te malum et demetam posteriora tua et interficiam de Ahab
mingentem ad parietem et clausum et ultimum in Israhel et da- 22
bo domum tuam sicut domum Hieroboam filii Nabath et sicut
domum Baasa filii Ahia quia egisti ut me ad iracundiam provo-
cares et peccare fecisti Israhel sed et de Hiezabel locutus est 23
Dominus dicens canes comedent Hiezabel in agro Hiezrahel si 24
mortuus fuerit Ahab in civitate comedent eum canes si autem
mortuus fuerit in agro comedent eum volucres caeli igitur non 25
fuit alter talis ut Ahab qui venundatus est ut faceret malum in
conspectu Domini concitavit enim eum Hiezabel uxor sua et 26
abominabilis effectus est in tantum ut sequeretur idola quae fe-
cerant Amorrei quos consumpsit Dominus a facie filiorum Israhel
itaque cum audisset Ahab sermones istos scidit vestem suam et 27
operuit cilicio carnem suam ieiunavitque et dormivit in sacco et
ambulabat dimisso capite factus est autem sermo Domini ad 28
Heliam Thesbiten dicens nonne vidisti humiliatum Ahab coram 29
me quia igitur humiliatus est mei causa non inducam malum in
diebus eius sed in diebus filii sui inferam malum domui eius

transierunt igitur tres anni absque bello inter Syriam et Isra- **XXII**
hel in anno autem tertio descendit Iosaphat rex Iuda ad regem 2
Israhel dixitque rex Israhel ad servos suos ignoratis quod nostra 3
sit Ramoth Galaad et neglegimus tollere eam de manu regis Sy-
riae et ait ad Iosaphat veniesne mecum ad proeliandum in Ra- 4
moth Galaad dixitque Iosaphat ad regem Israhel sicut ego sum 5
ita et tu populus meus et populus tuus unum sunt et equites mei
et equites tui dixitque Iosaphat ad regem Israhel quaere oro te
hodie sermonem Domini congregavit ergo rex Israhel prophetas 6
quadringentos circiter viros et ait ad eos ire debeo in Ramoth
Galaad ad bellandum an quiescere qui responderunt ascende et
dabit Dominus in manu regis dixit autem Iosaphat non est hic 7
propheta Domini quispiam ut interrogemus per eum et ait rex 8
Israhel ad Iosaphat remansit vir unus per quem possimus interro-
gare Dominum sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum

sed malum Micheas filius Hiemla cui Iosaphat ait ne loquaris ita
9 rex vocavit ergo rex Israhel eunuchum quendam et dixit ei festi-
10 na adducere Micheam filium Hiemla rex autem Israhel et Iosa-
phat rex Iuda sedebat unusquisque in solio suo vestiti cultu regio
in area iuxta ostium portae Samariae et universi prophetae pro-
11 phetabant in conspectu eorum fecit quoque sibi Sedecias filius
Chanaan cornua ferrea et ait haec dicit Dominus his ventilabis
12 Syriam donec deleas eam omnesque prophetae similiter prophe-
tabant dicentes ascende in Ramoth Galaad et vade prospere et
13 tradet Dominus in manu regis nuntius vero qui ierat ut vocaret
Micheam locutus est ad eum dicens ecce sermones prophetarum
ore uno bona regi praedicant sit ergo et sermo tuus similis eorum
14 et loquere bona cui Micheas ait vivit Dominus quia quodcum-
15 que dixerit mihi Dominus hoc loquar venit itaque ad regem et
ait illi rex Michea ire debemus in Ramoth Galaad ad proelian-
dum an cessare cui ille respondit ascende et vade prospere et
16 tradet Dominus in manu regis dixit autem rex ad eum iterum
atque iterum adiuro te ut non loquaris mihi nisi quod verum est
17 in nomine Domini et ille ait vidi cunctum Israhel dispersum in
montibus quasi oves non habentes pastorem et ait Dominus non
habent dominum isti revertatur unusquisque in domum suam in
18 pace dixit ergo rex Israhel ad Iosaphat numquid non dixi tibi
19 quia non prophetat mihi bonum sed semper malum ille vero ad-
dens ait propterea audi sermonem Domini vidi Dominum seden-
tem super solium suum et omnem exercitum caeli adsistentem ei
20 a dextris et a sinistris et ait Dominus quis decipiet Ahab regem
Israhel ut ascendat et cadat in Ramoth Galaad et dixit unus
21 verba huiuscemodi et alius aliter egressus est autem spiritus et
stetit coram Domino et ait ego decipiam illum cui locutus est
22 Dominus in quo et ille ait egrediar et ero spiritus mendax in ore
omnium prophetarum eius et dixit Dominus decipies et praevale-
23 bis egredere et fac ita nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum
mendacii in ore omnium prophetarum tuorum qui hic sunt et
24 Dominus locutus est contra te malum accessit autem Sedecias
filius Chanaan et percussit Micheam in maxillam et dixit mene
25 ergo dimisit spiritus Domini et locutus est tibi et ait Micheas
visurus es in die illa quando ingredieris cubiculum intra cubicu-
26 lum ut abscondaris et ait rex Israhel tollite Micheam et maneat
apud Amon principem civitatis et apud Ioas filium Ammelech

et dicite eis haec dicit rex mittite virum istum in carcerem et su- 27
stentate eum pane tribulationis et aqua angustiae donec revertar
in pace dixitque Micheas si reversus fueris in pace non est locu- 28
tus Dominus in me et ait audite populi omnes ascendit itaque 29
rex Israhel et Iosaphat rex Iuda in Ramoth Galaad dixitque rex 30
Israhel ad Iosaphat sume arma et ingredere proelium et induere
vestibus tuis porro rex Israhel mutavit habitum et ingressus est
bellum rex autem Syriae praeceperat principibus curruum tri- 31
ginta duobus dicens non pugnabitis contra minorem et maiorem
quempiam nisi contra regem Israhel solum cum ergo vidissent 32
principes curruum Iosaphat suspicati sunt quod ipse esset rex
Israhel et impetu facto pugnabant contra eum et exclamavit Io-
saphat intellexeruntque principes curruum quod non esset rex 33
Israhel et cessaverunt ab eo unus autem quidam tetendit arcum 34
in incertum sagittam dirigens et casu percussit regem Israhel
inter pulmonem et stomachum at ille dixit aurigae suo verte ma-
num tuam et eice me de exercitu quia graviter vulneratus sum
commissum est ergo proelium in die illa et rex Israhel stabat 35
in curru suo contra Syros et mortuus est vesperi fluebat autem
sanguis plagae in sinum currus et praeco personuit in universo 36
exercitu antequam sol occumberet dicens unusquisque revertatur
in civitatem et in terram suam mortuus est autem rex et perla- 37
tus est Samariam sepelieruntque regem in Samaria et laverunt 38
currum in piscina Samariae et linxerunt canes sanguinem eius
et habenas laverunt iuxta verbum Domini quod locutus fuerat
reliqua vero sermonum Ahab et universa quae fecit et domus 39
eburneae quam aedificavit cunctarumque urbium quas extruxit
nonne scripta sunt haec in libro verborum dierum regum Isra-
hel dormivit ergo Ahab cum patribus suis et regnavit Ohozias 40
filius eius pro eo Iosaphat filius Asa regnare coeperat super Iu- 41
dam anno quarto Ahab regis Israhel triginta quinque annorum 42
erat cum regnare coepisset et viginti et quinque annos regnavit
in Hierusalem nomen matris eius Azuba filia Salai et ambula- 43
vit in omni via Asa patris sui et non declinavit ex ea fecitque
quod rectum est in conspectu Domini verumtamen excelsa non 44
abstulit adhuc enim populus sacrificabat et adolebat incensum
in excelsis pacemque habuit Iosaphat cum rege Israhel reliqua 45, 46
autem verborum Iosaphat et opera eius quae gessit et proelia
nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda

47 sed et reliquias effeminatorum qui remanserant in diebus Asa
48 patris eius abstulit de terra nec erat tunc rex constitutus in
49 Edom rex vero Iosaphat fecerat classes in mari quae navigarent
in Ophir propter aurum et ire non potuerunt quia confractae
50 sunt in Asiongaber tunc ait Ohozias filius Ahab ad Iosaphat
vadant servi mei cum servis tuis in navibus et noluit Iosaphat
51 dormivitque cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate
52 David patris sui regnavitque Ioram filius eius pro eo Ohozias
autem filius Ahab regnare coeperat super Israhel in Samaria an-
no septimodecimo Iosaphat regis Iuda regnavitque super Israhel
53 duobus annis et fecit malum in conspectu Domini et ambulavit
in via patris sui et matris suae et in via Hieroboam filii Nabath
54 qui peccare fecit Israhel servivit quoque Baal et adoravit eum et
inritavit Dominum Deum Israhel iuxta omnia quae fecerat pater
eius

THE SECOND BOOK OF THE KINGS,

OTHERWISE CALLED,

THE FOURTH BOOK OF THE KINGS.

Praevaricatus est autem Moab in Israhel postquam mor- I
tuus est Ahab ceciditque Ohozias per cancellos cena- 2
culi sui quod habebat in Samaria et aegrotavit misit-
que nuntios dicens ad eos ite consulite Beelzebub deum
Accaron utrum vivere queam de infirmitate mea hac angelus au- 3
tem Domini locutus est ad Heliam Thesbiten surge ascende in
occursum nuntiorum regis Samariae et dices ad eos numquid non
est Deus in Israhel ut eatis ad consulendum Beelzebub deum Ac-
caron quam ob rem haec dicit Dominus de lectulo super quem 4
ascendisti non descendes sed morte morieris et abiit Helias re- 5
versique sunt nuntii ad Ohoziam qui dixit eis quare reversi estis
at illi responderunt ei vir occurrit nobis et dixit ad nos ite re- 6
vertimini ad regem qui misit vos et dicetis ei haec dicit Dominus
numquid quia non erat Deus in Israhel mittis ut consulatur Bee-
lzebub deus Accaron idcirco de lectulo super quem ascendisti
non descendes sed morte morieris qui dixit eis cuius figurae et 7
habitu est vir qui occurrit vobis et locutus est verba haec at illi 8
dixerunt vir pilosus et zona pellicia accinctis renibus qui ait He-
lias Thesbites est misitque ad eum quinquagenarium principem 9
et quinquaginta qui erant sub eo qui ascendit ad eum sedenti-
que in vertice montis ait homo Dei rex praecepit ut descendas
respondensque Helias dixit quinquagenario si homo Dei sum de- 10
scendat ignis e caelo et devoret te et quinquaginta tuos descendit
itaque ignis e caelo et devoravit eum et quinquaginta qui erant
cum eo rursum misit ad eum principem quinquagenarium alte- 11
rum et quinquaginta cum eo qui locutus est illi homo Dei haec
dicit rex festina descende respondens Helias ait si homo Dei ego 12
sum descendat ignis e caelo et devoret te et quinquaginta tuos
descendit ergo ignis Dei e caelo et devoravit illum et quinqua-
ginta eius iterum misit principem quinquagenarium tertium et 13

quinquaginta qui erant cum eo qui cum venisset curvavit genua
contra Heliam et precatus est eum et ait homo Dei noli despice-
re animam meam et animam servorum tuorum qui mecum sunt
14 ecce descendit ignis de caelo et devoravit duos principes quin-
quagenarios primos et quinquagenos qui cum eis erant sed nunc
15 obsecro ut miserearis animae meae locutus est autem angelus
Domini ad Heliam dicens descende cum eo ne timeas surrexit
16 igitur et descendit cum eo ad regem et locutus est ei haec dicit
Dominus quia misisti nuntios ad consulendum Beelzebub deum
Accaron quasi non esset Deus in Israhel a quo possis interrogare
sermonem ideo de lectulo super quem ascendisti non descendes
17 sed morte morieris mortuus est ergo iuxta sermonem Domini
quem locutus est Helias et regnavit Ioram frater eius pro eo anno
secundo Ioram filii Iosaphat regis Iudae non enim habebat filium
18 reliqua autem verborum Ohoziae quae operatus est nonne haec
scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel
II factum est autem cum levare vellet Dominus Heliam per tur-
2 binem in caelum ibant Helias et Heliseus de Galgalis dixitque
Helias ad Heliseum sede hic quia Dominus misit me usque Be-
thel cui ait Heliseus vivit Dominus et vivit anima tua quia non
3 derelinquam te cumque descendissent Bethel egressi sunt filii
prophetarum qui erant Bethel ad Heliseum et dixerunt ei num-
quid nosti quia hodie Dominus tollat dominum tuum a te qui
4 respondit et ego novi silete dixit autem Helias ad Heliseum sede
hic quia Dominus misit me in Hiericho et ille ait vivit Dominus
et vivit anima tua quia non derelinquam te cumque venissent
5 Hierichum accesserunt filii prophetarum qui erant in Hiericho
ad Heliseum et dixerunt ei numquid nosti quia hodie Dominus
6 tollet dominum tuum a te et ait et ego novi silete dixit autem
ei Helias sede hic quia Dominus misit me ad Iordanem qui ait
vivit Dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te ierunt
7 igitur ambo pariter et quinquaginta viri de filiis prophetarum
secuti sunt qui et steterunt e contra longe illi autem ambo sta-
8 bant super Iordanem tulitque Helias pallium suum et involvit
illud et percussit aquas quae divisae sunt in utramque partem
9 et transierunt ambo per siccum cumque transissent Helias dixit
ad Heliseum postula quod vis ut faciam tibi antequam tollar a te
10 dixitque Heliseus obsecro ut fiat duplex spiritus tuus in me qui
respondit rem difficilem postulasti attamen si videris me quando

tollor a te erit quod petisti si autem non videris non erit cum- 11
que pergerent et incedentes sermocinarentur ecce currus igneus
et equi ignei diviserunt utrumque et ascendit Helias per turbinem
in caelum Heliseus autem videbat et clamabat pater mi pater 12
mi currus Israhel et auriga eius et non vidit eum amplius adpre-
henditque vestimenta sua et scidit illa in duas partes et levavit 13
pallium Heliae quod ceciderat ei reversusque stetit super ripam
Iordanis et pallio Heliae quod ceciderat ei percussit aquas et 14
dixit ubi est Deus Heliae etiam nunc percussitque aquas et divi-
sae sunt huc atque illuc et transiit Heliseus videntes autem filii 15
prophetarum qui erant in Hiericho de contra dixerunt requie-
vit spiritus Heliae super Heliseum et venientes in occursum eius
adoraverunt eum proni in terram dixeruntque illi ecce cum ser- 16
vis tuis sunt quinquaginta viri fortes qui possint ire et quaerere
dominum tuum ne forte tulerit eum spiritus Domini et proie-
cerit in uno montium aut in una vallium qui ait nolite mittere
coegeruntque eum donec adquiesceret et diceret mittite et mise- 17
runt quinquaginta viros qui cum quaesissent tribus diebus non
invenerunt et reversi sunt ad eum at ille habitabat in Hiericho 18
dixitque eis numquid non dixi vobis nolite ire dixerunt quoque 19
viri civitatis ad Heliseum ecce habitatio civitatis huius optima
est sicut tu ipse domine perspicis sed aquae pessimae sunt et ter-
ra sterilis at ille ait adferte mihi vas novum et mittite in illud sal 20
qui cum adtulissent egressus ad fontem aquarum misit in eum 21
sal et ait haec dicit Dominus sanavi aquas has et non erit ultra
in eis mors neque sterilitas sanatae sunt ergo aquae usque ad 22
diem hanc iuxta verbum Helisei quod locutus est ascendit au- 23
tem inde Bethel cumque ascenderet per viam pueri parvi egressi
sunt de civitate et inludebant ei dicentes ascende calve ascende
calve qui cum se respexisset vidit eos et maledixit eis in nomine 24
Domini egressique sunt duo ursi de saltu et laceraverunt ex eis
quadraginta duos pueros abiit autem inde in montem Carmeli 25
et inde reversus est Samariam

Ioram vero filius Ahab regnavit super Israhel in Samaria anno **III**
octavodecimo Iosaphat regis Iudae regnavitque duodecim annis
et fecit malum coram Domino sed non sicut pater suus et mater 2
tulit enim statuas Baal quas fecerat pater eius verumtamen in 3
peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel adhesit
nec recessit ab eis porro Mesa rex Moab nutriebat pecora multa 4

et solvebat regi Israhel centum milia agnorum et centum milia
5 arietum cum velleribus suis cumque mortuus fuisset Ahab prae-
6 varicatus est foedus quod habebat cum rege Israhel egressus est
igitur rex Ioram in die illa de Samaria et recensuit universum
7 Israhel misitque ad Iosaphat regem Iuda dicens rex Moab re-
cessit a me veni mecum contra Moab ad proelium qui respondit
ascendam qui meus est tuus est populus meus populus tuus equi
8 mei equi tui dixitque per quam viam ascendemus at ille respon-
9 dit per desertum Idumeae perrexerunt igitur rex Israhel et rex
Iuda et rex Edom et circumierunt per viam septem dierum nec
10 erat aqua exercitui et iumentis quae sequebantur eos dixitque
rex Israhel eheu eheu eheu congregavit nos Dominus tres reges
11 ut traderet in manu Moab et ait Iosaphat estne hic propheta
Domini ut deprecemur Dominum per eum et respondit unus de
servis regis Israhel est hic Heliseus filius Saphat qui fundebat
12 aquam super manus Heliae et ait Iosaphat est apud eum sermo
Domini descenditque ad eum rex Israhel et Iosaphat et rex Edom
13 dixit autem Heliseus ad regem Israhel quid mihi et tibi est vade
ad prophetas patris tui et matris tuae et ait illi rex Israhel quare
congregavit Dominus tres reges hos ut traderet eos in manu Moab
14 dixit autem Heliseus vivit Dominus exercituum in cuius conspec-
tu sto quod si non vultum Iosaphat regis Iudae erubescerem ne
15 adtendissem quidem te nec respexissem nunc autem adducite
mihi psalten cumque caneret psaltes facta est super eum manus
16 Domini et ait haec dicit Dominus facite alveum torrentis huius
17 fossas et fossas haec enim dicit Dominus non videbitis ventum
neque pluviam et alveus iste replebitur aquis et bibetis vos et fa-
18 miliae vestrae et iumenta vestra parumque hoc est in conspectu
19 Domini insuper tradet etiam Moab in manu vestra et percutietis
omnem civitatem munitam et omnem urbem electam et univer-
sum lignum fructiferum succidetis cunctosque fontes aquarum
20 obturabitis et omnem agrum egregium operietis lapidibus fac-
tum est igitur mane quando sacrificium offerri solet et ecce aquae
21 veniebant per viam Edom et repleta est terra aquis universi au-
tem Moabitae audientes quod ascendissent reges ut pugnarent
adversum eos convocaverunt omnes qui accincti erant balteo de-
22 super et steterunt in terminis primoque mane surgentes et orto
iam sole ex adverso aquarum viderunt Moabitae contra aquas
23 rubras quasi sanguinem dixeruntque sanguis est gladii pugna-

verunt reges contra se et caesi sunt mutuo nunc perge ad prae-
dam Moab perrexeruntque in castra Israhel porro consurgens 24
Israhel percussit Moab at illi fugerunt coram eis venerunt igitur
qui vicerant et percusserunt Moab et civitates destruxerunt et 25
omnem agrum optimum mittentes singuli lapides repleverunt et
universos fontes aquarum obturaverunt et omnia ligna fructifera
succiderunt ita ut muri tantum fictiles remanerent et circumdata
est civitas a fundibalariis et magna ex parte percussa quod cum 26
vidisset rex Moab praevaluisse scilicet hostes tulit secum septin-
gentos viros educentes gladium ut inrumperet ad regem Edom et
non potuerunt arripiensque filium suum primogenitum qui re- 27
gnaturus erat pro eo obtulit holocaustum super murum et facta
est indignatio magna in Israhel statimque recesserunt ab eo et
reversi sunt in terram suam

mulier autem quaedam de uxoribus prophetarum clamabat **IV**
ad Heliseum dicens servus tuus vir meus mortuus est et tu nosti
quia servus tuus fuit timens Dominum et ecce creditor venit ut
tollat duos filios meos ad serviendum sibi cui dixit Heliseus quid 2
vis ut faciam tibi dic mihi quid habes in domo tua at illa respon-
dit non habeo ancilla tua quicquam in domo mea nisi parum
olei quo unguear cui ait vade pete mutuo ab omnibus vicinis 3
tuis vasa vacua non pauca et ingredere et claude ostium cum 4
intrinsecus fueris tu et filii tui et mitte inde in omnia vasa haec
et cum plena fuerint tolles ivit itaque mulier et clusit ostium 5
super se et super filios suos illi offerebant vasa et illa infundebat
cumque plena fuissent vasa dixit ad filium suum adfer mihi ad- 6
huc vas et ille respondit non habeo stetitque oleum venit autem 7
illa et indicavit homini Dei et ille vade inquit vende oleum et
redde creditori tuo tu autem et filii tui vivite de reliquo facta 8
est autem quaedam dies et transiebat Heliseus per Sunam erat
autem ibi mulier magna quae tenuit eum ut comederet panem
cumque frequenter inde transiret devertebat ad eam ut come-
deret panem quae dixit ad virum suum animadverto quod vir 9
Dei sanctus est iste qui transit per nos frequenter faciamus ergo 10
cenaculum parvum et ponamus ei in eo lectulum et mensam et
sellam et candelabrum ut cum venerit ad nos maneat ibi fac- 11
ta est igitur dies quaedam et veniens devertit in cenaculum et
requievit ibi dixitque ad Giezi puerum suum voca Sunamitin 12
istam qui cum vocasset eam et illa stetisset coram eo dixit ad 13

puerum loquere ad eam ecce sedule in omnibus ministrasti nobis
quid vis ut faciam tibi numquid habes negotium et vis ut loquar
regi sive principi militiae quae respondit in medio populi mei ha-
14 bito et ait quid ergo vult ut faciam ei dixitque Giezi ne quaeras
15 filium enim non habet et vir eius senex est praecepit itaque ut
16 vocaret eam quae cum vocata fuisset et stetisset ad ostium dixit
ad eam in tempore isto et in hac eadem hora si vita comes fue-
rit habebis in utero filium at illa respondit noli quaeso domine
17 mi vir Dei noli mentiri ancillae tuae et concepit mulier et pe-
perit filium in tempore et in hora eadem quam dixerat Heliseus
18 crevit autem puer et cum esset quaedam dies et egressus isset
19 ad patrem suum ad messores ait patri suo caput meum caput
20 meum at ille dixit puero tolle et duc eum ad matrem suam qui
cum tulisset et adduxisset eum ad matrem suam posuit eum il-
21 la super genua sua usque ad meridiem et mortuus est ascendit
autem et conlocavit eum super lectulum hominis Dei et clusit
22 ostium et egressa vocavit virum suum et ait mitte mecum ob-
secro unum de pueris et asinam ut excurram usque ad hominem
23 Dei et revertar qui ait illi quam ob causam vadis ad eum hodie
24 non sunt kalendae neque sabbatum quae respondit vale stravit-
que asinam et praecepit puero mina et propera ne mihi moram
25 facias in eundo et hoc age quod praecipio tibi profecta est igi-
tur et venit ad virum Dei in montem Carmeli cumque vidisset
eam vir Dei de contra ait ad Giezi puerum suum ecce Sunamitis
26 illa vade ergo in occursum eius et dic ei rectene agitur circa te
et circa virum tuum et circa filium tuum quae respondit recte
27 cumque venisset ad virum Dei in monte adprehendit pedes eius
et accessit Giezi ut amoveret eam et ait homo Dei dimitte illam
anima enim eius in amaritudine est et Dominus celavit me et
28 non indicavit mihi quae dixit illi numquid petivi filium a do-
29 mino meo numquid non dixi tibi ne inludas me et ille ait ad
Giezi accinge lumbos tuos et tolle baculum meum in manu tua
et vade si occurrerit tibi homo non salutes eum et si salutaverit
te quispiam non respondeas illi et pones baculum meum super
30 faciem pueri porro mater pueri ait vivit Dominus et vivit ani-
31 ma tua non dimittam te surrexit ergo et secutus est eam Giezi
autem praecesserat eos et posuerat baculum super faciem pueri
et non erat vox neque sensus reversusque est in occursum eius et
32 nuntiavit ei dicens non surrexit puer ingressus est ergo Heliseus

domum et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius ingressus- 33
que clusit ostium super se et puerum et oravit ad Dominum et 34
ascendit et incubuit super puerum posuitque os suum super os
eius et oculos suos super oculos eius et manus suas super manus
eius et incurvavit se super eum et calefacta est caro pueri at ille 35
reversus deambulavit in domo semel huc et illuc et ascendit et
incubuit super eum et oscitavit puer septies aperuitque oculos
et ille vocavit Giezi et dixit ei voca Sunamitin hanc quae vocata 36
ingressa est ad eum qui ait tolle filium tuum venit illa et corruit 37
ad pedes eius et adoravit super terram tulitque filium suum et
egressa est et Heliseus reversus est in Galgala erat autem fa- 38
mes in terra et filii prophetarum habitabant coram eo dixitque
uni de pueris suis pone ollam grandem et coque pulmentum filiis
prophetarum et egressus est unus in agrum ut colligeret herbas 39
agrestes invenitque quasi vitem silvestrem et collegit ex ea co-
locyntidas agri et implevit pallium suum et reversus concidit in
ollam pulmenti nesciebat enim quid esset infuderunt ergo sociis 40
ut comederent cumque gustassent de coctione exclamaverunt di-
centes mors in olla vir Dei et non potuerunt comedere at ille 41
adferte inquit farinam et misit in ollam et ait infunde turbae et
comedat et non fuit amplius quicquam amaritudinis in olla vir 42
autem quidam venit de Balsalisa deferens viro Dei panes primi-
tiarum et viginti panes hordiacios et frumentum novum in pera
sua at ille dixit da populo ut comedat responditque ei minister 43
eius quantum est hoc ut adponam coram centum viris rursum
ille da ait populo ut comedat haec enim dicit Dominus comedent
et supererit posuit itaque coram eis qui comederunt et superfuit 44
iuxta verbum Domini

Naaman princeps militiae regis Syriae erat vir magnus apud **V**
dominum suum et honoratus per illum enim dedit Dominus sa-
lutem Syriae erat autem vir fortis et dives sed leprosus porro 2
de Syria egressi fuerant latrunculi et captivam duxerant de ter-
ra Israhel puellam parvulam quae erat in obsequio uxoris Naa-
man quae ait ad dominam suam utinam fuisset dominus meus 3
ad prophetam qui est in Samaria profecto curasset eum a lepra
quam habet ingressus est itaque Naaman ad dominum suum et 4
nuntiavit ei dicens sic et sic locuta est puella de terra Israhel
dixitque ei rex Syriae vade et mittam litteras ad regem Israhel 5
qui cum profectus esset et tulisset secum decem talenta argenti

6 et sex milia aureos et decem mutatoria vestimentorum detulit
litteras ad regem Israhel in haec verba cum acceperis epistulam
hanc scito quod miserim ad te Naaman servum meum ut cu-
7 res eum a lepra sua cumque legisset rex Israhel litteras scidit
vestimenta sua et ait numquid Deus sum ut occidere possim et
vivificare quia iste misit ad me ut curem hominem a lepra sua
animadvertite et videte quod occasiones quaerat adversum me
8 quod cum audisset Heliseus vir Dei scidisse videlicet regem Isra-
hel vestimenta sua misit ad eum dicens quare scidisti vestimenta
9 tua veniat ad me et sciat esse prophetam in Israhel venit ergo
Naaman cum equis et curribus et stetit ad ostium domus Helisei
10 misitque ad eum Heliseus nuntium dicens vade et lavare septies
11 in Iordane et recipiet sanitatem caro tua atque mundaberis ira-
tus Naaman recedebat dicens putabam quod egrederetur ad me
et stans invocaret nomen Domini Dei sui et tangeret manu sua
12 locum leprae et curaret me numquid non meliores sunt Abana
et Pharphar fluvii Damasci omnibus aquis Israhel ut laver in eis
13 et munder cum ergo vertisset se et abiret indignans accesserunt
ad eum servi sui et locuti sunt ei pater si rem grandem dixisset
tibi propheta certe facere debueras quanto magis quia nunc dixit
14 tibi lavare et mundaberis descendit et lavit in Iordane septies
iuxta sermonem viri Dei et restituta est caro eius sicut caro pueri
15 parvuli et mundatus est reversusque ad virum Dei cum universo
comitatu suo venit et stetit coram eo et ait vere scio quod non sit
Deus in universa terra nisi tantum in Israhel obsecro itaque ut
16 accipias benedictionem a servo tuo at ille respondit vivit Domi-
nus ante quem sto quia non accipiam cumque vim faceret penitus
17 non adquievit dixitque Naaman ut vis sed obsecro concede mihi
servo tuo ut tollam onus duorum burdonum de terra non enim
faciet ultra servus tuus holocaustum aut victimam diis alienis
18 nisi Domino hoc autem solum est de quo depreceris Dominum
pro servo tuo quando ingreditur dominus meus templum Rem-
mon ut adoret et illo innitente super manum meam si adoravero
in templo Remmon adorante me in eodem loco ut ignoscat mihi
19 Dominus servo tuo pro hac re qui dixit ei vade in pace abiit
20 ergo ab eo electo terrae tempore dixitque Giezi puer viri Dei
pepercit dominus meus Naaman Syro isti ut non acciperet ab eo
quae adtulit vivit Dominus quia curram post eum et accipiam
21 ab eo aliquid et secutus est Giezi post tergum Naaman quem

cum vidisset ille currentem ad se desilivit de curru in occursum
eius et ait rectene sunt omnia et ille ait recte dominus meus mi- 22
sit me dicens modo venerunt ad me duo adulescentes de monte
Ephraim ex filiis prophetarum da eis talentum argenti et vestes
mutatorias duplices dixitque Naaman melius est ut accipias duo 23
talenta et coegit eum ligavitque duo talenta argenti in duobus
saccis et duplicia vestimenta et inposuit duobus pueris suis qui
et portaverunt coram eo cumque venisset iam vesperi tulit de 24
manu eorum et reposuit in domo dimisitque viros et abierunt
ipse autem ingressus stetit coram domino suo et dixit Heliseus 25
unde venis Giezi qui respondit non ivit servus tuus quoquam at 26
ille nonne ait cor meum in praesenti erat quando reversus est ho-
mo de curru suo in occursum tui nunc igitur accepisti argentum
et accepisti vestes ut emas oliveta et vineta et oves et boves et
servos et ancillas sed et lepra Naaman adherebit tibi et semini 27
tuo in sempiternum et egressus est ab eo leprosus quasi nix

dixerunt autem filii prophetarum ad Heliseum ecce locus in **VI**
quo habitamus coram te angustus est nobis eamus usque ad Ior- 2
danem et tollant singuli de silva materias singulas ut aedificemus
nobis ibi locum ad habitandum qui dixit ite et ait unus ex illis 3
veni ergo et tu cum servis tuis respondit ego veniam et abiit 4
cum eis cumque venissent ad Iordanem caedebant ligna accidit 5
autem ut cum unus materiem succidisset caderet ferrum securis
in aquam exclamavitque ille et ait eheu eheu eheu domine mi et
hoc ipsum mutuo acceperam dixit autem homo Dei ubi cecidit 6
at ille monstravit ei locum praecidit ergo lignum et misit illuc
natavitque ferrum et ait tolle qui extendit manum et tulit illud 7
rex autem Syriae pugnabat contra Israhel consiliumque iniit cum 8
servis suis dicens in loco illo et illo ponamus insidias misit ita- 9
que vir Dei ad regem Israhel dicens cave ne transeas in loco illo
quia ibi Syri in insidiis sunt misit rex Israhel ad locum quem 10
dixerat ei vir Dei et praeoccupavit eum et observavit se ibi non
semel neque bis conturbatumque est cor regis Syriae pro hac re 11
et convocatis servis suis ait quare non indicastis mihi quis pro-
ditor mei sit apud regem Israhel dixitque unus servorum eius 12
nequaquam domine mi rex sed Heliseus propheta qui est in Isra-
hel indicat regi Israhel omnia verba quaecumque locutus fueris in
conclavi tuo dixit eis ite et videte ubi sit ut mittam et capiam 13
eum adnuntiaveruntque ei dicentes ecce in Dothan misit ergo 14

illuc equos et currus et robur exercitus qui cum venissent nocte
15 circumdederunt civitatem consurgens autem diluculo minister
viri Dei egressus est viditque exercitum in circuitu civitatis et
equos et currus nuntiavitque ei dicens eheu eheu domine mi quid
16 faciemus at ille respondit noli timere plures enim nobiscum sunt
17 quam cum illis cumque orasset Heliseus ait Domine aperi oculos
huius ut videat et aperuit Dominus oculos pueri et vidit et ecce
mons plenus equorum et curruum igneorum in circuitu Helisei
18 hostes vero descenderunt ad eum porro Heliseus oravit Domi-
num dicens percute obsecro gentem hanc caecitate percussitque
19 eos Dominus ne viderent iuxta verbum Helisei dixit autem ad
eos Heliseus non est haec via nec ista est civitas sequimini me et
ostendam vobis virum quem quaeritis duxit ergo eos in Samariam
20 cumque ingressi fuissent in Samaria dixit Heliseus Domine aperi
oculos istorum ut videant aperuitque Dominus oculos eorum et
21 viderunt esse se in medio Samariae dixitque rex Israhel ad He-
22 liseum cum vidisset eos numquid percutiam eos pater mi at ille
ait non percuties neque enim cepisti eos gladio et arcu tuo ut per-
cutias pone panem et aquam coram eis ut comedant et bibant et
23 vadant ad dominum suum adpositaque est eis ciborum magna
praeparatio et comederunt et biberunt et dimisit eos abieruntque
ad dominum suum et ultra non venerunt latrones Syriae in ter-
24 ram Israhel factum est autem post haec congregavit Benadad
rex Syriae universum exercitum suum et ascendit et obsidebat
25 Samariam factaque est fames magna in Samaria et tamdiu ob-
sessa est donec venundaretur caput asini octoginta argenteis et
26 quarta pars cabi stercoris columbarum quinque argenteis cum-
que rex Israhel transiret per murum mulier exclamavit ad eum
27 dicens salva me domine mi rex qui ait non te salvet Dominus
unde salvare te possum de area an de torculari dixitque ad eam
28 rex quid tibi vis quae respondit mulier ista dixit mihi da filium
tuum ut comedamus eum hodie et filium meum comedemus cras
29 coximus ergo filium meum et comedimus dixique ei die altera
da filium tuum ut comedamus eum quae abscondit filium suum
30 quod cum audisset rex scidit vestimenta sua et transiebat su-
per murum viditque omnis populus cilicium quo vestitus erat ad
31 carnem intrinsecus et ait haec mihi faciat Deus et haec addat
32 si steterit caput Helisei filii Saphat super eum hodie Heliseus
autem sedebat in domo sua et senes sedebant cum eo praemi-

sit itaque virum et antequam veniret nuntius ille dixit ad senes
numquid scitis quod miserit filius homicidae hic ut praecidatur
caput meum videte ergo cum venerit nuntius cludite ostium et
non sinatis eum introire ecce enim sonitus pedum domini eius
post eum est et adhuc illo loquente eis apparuit nuntius qui 33
veniebat ad eum et ait ecce tantum malum a Domino est quid
amplius expectabo a Domino
dixit autem Heliseus audite verbum Domini haec dicit Domi- **VII**
nus in tempore hoc cras modius similae uno statere erit et duo
modii hordei statere uno in porta Samariae respondens unus 2
de ducibus super cuius manum rex incumbebat homini Dei ait
si Dominus fecerit etiam cataractas in caelo numquid poterit
esse quod loqueris qui ait videbis oculis tuis et inde non come-
des quattuor ergo viri erant leprosi iuxta introitum portae qui 3
dixerunt ad invicem quid hic esse volumus donec moriamur si- 4
ve ingredi voluerimus civitatem fame moriemur sive manserimus
hic moriendum nobis est venite igitur et transfugiamus ad castra
Syriae si pepercerint nobis vivemus si autem occidere voluerint
nihilominus moriemur surrexerunt igitur vesperi ut venirent ad 5
castra Syriae cumque venissent ad principium castrorum Syriae
nullum ibidem reppererunt siquidem Dominus sonitum audiri 6
fecerat in castris Syriae curruum et equorum et exercitus plurimi
dixeruntque ad invicem ecce mercede conduxit adversum nos rex
Israhel reges Hettheorum et Aegyptiorum et venerunt super nos
surrexerunt ergo et fugerunt in tenebris et dereliquerunt tentoria 7
sua et equos et asinos in castris fugeruntque animas tantum suas
salvare cupientes igitur cum venissent leprosi illi ad principium 8
castrorum ingressi sunt unum tabernaculum et comederunt et bi-
berunt tuleruntque inde argentum et aurum et vestes et abierunt
et absconderunt et rursum reversi sunt ad aliud tabernaculum et
inde similiter auferentes absconderunt dixeruntque ad invicem 9
non recte facimus haec enim dies boni nuntii est si tacuerimus et
noluerimus nuntiare usque mane sceleris arguemur venite eamus
et nuntiemus in aula regis cumque venissent ad portam civitatis 10
narraverunt eis dicentes ivimus ad castra Syriae et nullum ibi-
dem repperimus hominum nisi equos et asinos alligatos et fixa
tentoria ierunt ergo portarii et nuntiaverunt in palatio regis in- 11
trinsecus qui surrexit nocte et ait ad servos suos dico vobis quid 12
fecerint nobis Syri sciunt quia fame laboramus et idcirco egressi

sunt de castris et latitant in agris dicentes cum egressi fuerint
de civitate capiemus eos viventes et tunc civitatem ingredi po-
13 terimus respondit autem unus servorum eius tollamus quinque
equos qui remanserunt in urbe quia ipsi tantum sunt in universa
multitudine Israhel alii enim consumpti sunt et mittentes ex-
14 plorare poterimus adduxerunt ergo duos equos misitque rex ad
15 castra Syrorum dicens ite videte qui abierunt post eos usque ad
Iordanem ecce autem omnis via plena erat vestibus et vasis quae
proiecerant Syri cum turbarentur reversique nuntii indicaverunt
16 regi et egressus populus diripuit castra Syriae factusque est mo-
dius similae statere uno et duo modii hordei statere uno iuxta
17 verbum Domini porro rex ducem illum in cuius manu incubue-
rat constituit ad portam quem conculcavit turba in introitu et
mortuus est iuxta quod locutus fuerat vir Dei quando descen-
18 derat rex ad eum factumque est secundum sermonem viri Dei
quem dixerat regi quando ait duo modii hordei statere uno erunt
et modius similae statere uno hoc eodem tempore cras in porta
19 Samariae quando responderat dux ille viro Dei et dixerat etiam
si Dominus fecerit cataractas in caelo numquid fieri poterit quod
20 loqueris et dixit ei videbis oculis tuis et inde non comedes eve-
nit ergo ei sicut praedictum erat et conculcavit eum populus in
porta et mortuus est

VIII Heliseus autem locutus est ad mulierem cuius vivere fecerat fi-
lium dicens surge vade tu et domus tua et peregrinare ubicumque
repperetis vocavit enim Dominus famem et veniet super terram
2 septem annis quae surrexit et fecit iuxta verbum hominis Dei et
vadens cum domo sua peregrinata est in terra Philisthim diebus
3 multis cumque finiti essent anni septem reversa est mulier de
terra Philisthim et egressa est ut interpellaret regem pro domo
4 sua et agris suis rex autem loquebatur cum Giezi puero viri Dei
5 dicens narra mihi omnia magnalia quae fecit Heliseus cumque
ille narraret regi quomodo mortuum suscitasset apparuit mulier
cuius vivificaverat filium clamans ad regem pro domo sua et pro
agris suis dixitque Giezi domine mi rex haec est mulier et hic
6 filius eius quem suscitavit Heliseus et interrogavit rex mulierem
quae narravit ei deditque ei rex eunuchum unum dicens resti-
tue ei omnia quae sua sunt et universos reditus agrorum a die
7 qua reliquit terram usque ad praesens venit quoque Heliseus
Damascum et Benadad rex Syriae aegrotabat nuntiaveruntque

ei dicentes venit vir Dei huc et ait rex ad Azahel tolle tecum 8
munera et vade in occursum viri Dei et consule Dominum per
eum dicens si evadere potero de infirmitate mea hac ivit igitur 9
Azahel in occursum eius habens secum munera et omnia bona
Damasci onera quadraginta camelorum cumque stetisset coram
eo ait filius tuus Benadad rex Syriae misit me ad te dicens si
sanari potero de infirmitate mea hac dixitque ei Heliseus vade 10
dic ei sanaberis porro ostendit mihi Dominus quia morte morie-
tur stetitque cum eo et conturbatus est usque ad suffusionem 11
vultus flevitque vir Dei cui Azahel ait quare dominus meus flet 12
at ille respondit quia scio quae facturus sis filiis Israhel mala civi-
tates eorum munitas igne succendes et iuvenes eorum interficies
gladio et parvulos eorum elides et praegnantes divides dixitque 13
Azahel quid enim sum servus tuus canis ut faciam rem istam
magnam et ait Heliseus ostendit mihi Dominus te regem Syriae
fore qui cum recessisset ab Heliseo venit ad dominum suum qui 14
ait ei quid tibi dixit Heliseus at ille respondit dixit mihi recipiet
sanitatem cumque venisset dies altera tulit sagulum et infudit 15
aqua et expandit super faciem eius quo mortuo regnavit Azahel
pro eo anno quinto Ioram filii Ahab regis Israhel et Iosaphat 16
regis Iuda regnavit Ioram filius Iosaphat rex Iuda triginta duo- 17
rum erat annorum cum regnare coepisset et octo annis regnavit
in Hierusalem ambulavitque in viis regum Israhel sicut ambu- 18
laverat domus Ahab filia enim Ahab erat uxor eius et fecit quod
malum est coram Domino noluit autem Dominus disperdere Iu- 19
dam propter David servum suum sicut promiserat ei ut daret
illi lucernam et filiis eius cunctis diebus in diebus eius recessit 20
Edom ne esset sub Iuda et constituit sibi regem venitque Io- 21
ram Seira et omnis currus cum eo et surrexit nocte percussitque
Idumeos qui eum circumdederant et principes curruum populus
autem fugit in tabernacula sua recessit ergo Edom ne esset sub 22
Iuda usque ad diem hanc tunc recessit et Lobna in tempore illo
reliqua autem sermonum Ioram et universa quae fecit nonne haec 23
scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda et dormivit 24
Ioram cum patribus suis sepultusque est cum eis in civitate Da-
vid et regnavit Ahazias filius eius pro eo anno duodecimo Ioram 25
filii Ahab regis Israhel regnavit Ahazias filius Ioram regis Iudae
viginti duorum annorum erat Ahazias cum regnare coepisset et 26
uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Athalia fi-

27 lia Amri regis Israhel et ambulavit in viis domus Ahab et fecit
quod malum est coram Domino sicut domus Ahab gener enim
28 domus Ahab fuit abiit quoque cum Ioram filio Ahab ad proe-
liandum contra Azahel regem Syriae in Ramoth Galaad et vul-
29 neraverunt Syri Ioram qui reversus est ut curaretur in Hiezrahel
quia vulneraverant eum Syri in Rama proeliantem contra Aza-
hel regem Syriae porro Ahazias filius Ioram rex Iuda descendit
invisere Ioram filium Ahab in Hiezrahel quia aegrotabat
IX Heliseus autem prophetes vocavit unum de filiis prophetarum
et ait illi accinge lumbos tuos et tolle lenticulam olei hanc in ma-
2 nu tua et vade in Ramoth Galaad cumque veneris illuc videbis
Hieu filium Iosaphat filii Namsi et ingressus suscitabis eum de
3 medio fratrum suorum et introduces interius cubiculum tenens-
que lenticulam olei fundes super caput eius et dices haec dicit
Dominus unxi te regem super Israhel aperiesque ostium et fugies
4 et non ibi subsistes abiit ergo adulescens puer prophetae Ramo-
5 th Galaad et ingressus est ecce autem principes exercitus sede-
bant et ait verbum mihi ad te princeps dixitque Hieu ad quem ex
6 omnibus nobis at ille dixit ad te o princeps et surrexit et ingres-
sus est cubiculum at ille fudit oleum super caput eius et ait haec
dicit Dominus Deus Israhel unxi te regem super populum Do-
7 mini Israhel et percuties domum Ahab domini tui ut ulciscar
sanguinem servorum meorum prophetarum et sanguinem om-
8 nium servorum Domini de manu Hiezabel perdamque omnem
domum Ahab et interficiam de Ahab mingentem ad parietem et
9 clausum et novissimum in Israhel et dabo domum Ahab sicut
domum Hieroboam filii Nabath et sicut domum Baasa filii Ahia
10 Hiezabel quoque comedent canes in agro Hiezrahel nec erit qui
11 sepeliat eam aperuitque ostium et fugit Hieu autem egressus
est ad servos domini sui qui dixerunt ei rectene sunt omnia quid
venit insanus iste ad te qui ait eis nostis hominem et quid locu-
12 tus sit at illi responderunt falsum est sed magis narra nobis qui
ait eis haec et haec locutus est mihi et ait haec dicit Dominus
13 unxi te regem super Israhel festinaverunt itaque et unusquisque
tollens pallium suum posuerunt sub pedibus eius in similitudi-
nem tribunalis et cecinerunt tuba atque dixerunt regnavit Hieu
14 coniuravit ergo Hieu filius Iosaphat filii Namsi contra Ioram por-
ro Ioram obsederat Ramoth Galaad ipse et omnis Israhel contra
15 Azahel regem Syriae et reversus fuerat ut curaretur in Hiez-

rahel propter vulnera quia percusserant eum Syri proeliantem
contra Azahel regem Syriae dixitque Hieu si placet vobis nemo
egrediatur profugus de civitate ne vadat et nuntiet in Hiezrahel
et ascendit et profectus est in Hiezrahel Ioram enim aegrotabat 16
ibi et Ahazia rex Iuda descenderat ad visitandum Ioram igitur 17
speculator qui stabat super turrem Hiezrahel vidit globum Hieu
venientis et ait video ego globum dixitque Ioram tolle currum
et mitte in occursum eorum et dicat vadens rectene sunt omnia
abiit igitur qui ascenderat currum in occursum eius et ait haec 18
dicit rex pacata sunt omnia dixitque ei Hieu quid tibi et paci
transi et sequere me nuntiavit quoque speculator dicens venit
nuntius ad eos et non revertitur misit etiam currum equorum 19
secundum venitque ad eos et ait haec dicit rex num pax est et
ait Hieu quid tibi et paci transi et sequere me nuntiavit autem 20
speculator dicens venit usque ad eos et non revertitur est autem
incessus quasi incessus Hieu filii Namsi praeceps enim graditur
et ait Ioram iunge currum iunxeruntque currum eius et egres- 21
sus est Ioram rex Israhel et Ahazias rex Iuda singuli in curribus
suis egressique sunt in occursum Hieu et invenerunt eum in agro
Naboth Hiezrahelitis cumque vidisset Ioram Hieu dixit pax est 22
Hieu at ille respondit quae pax adhuc fornicationes Hiezabel ma-
tris tuae et veneficia eius multa vigent convertit autem Ioram 23
manum suam et fugiens ait ad Ahaziam insidiae Ahazia porro 24
Hieu tetendit arcum manu et percussit Ioram inter scapulas et
egressa est sagitta per cor eius statimque corruit in curru suo
dixitque Hieu ad Baddacer ducem tolle proice eum in agro Na- 25
both Hiezrahelitae memini enim quando ego et tu sedentes in
curru sequebamur Ahab patrem huius quod Dominus onus hoc
levaverit super eum dicens si non pro sanguine Naboth et pro 26
sanguine filiorum eius quem vidi heri ait Dominus reddam tibi in
agro isto dicit Dominus nunc igitur tolle proice eum in agro iuxta
verbum Domini Ahazias autem rex Iuda videns hoc fugit per 27
viam domus horti persecutusque est eum Hieu et ait etiam hunc
percutite in curru suo in ascensu Gaber qui est iuxta Ieblaam qui
fugit in Mageddo et mortuus est ibi et inposuerunt eum servi 28
eius super currum suum et tulerunt Hierusalem sepelieruntque
in sepulchro cum patribus suis in civitate David anno undecimo 29
Ioram filii Ahab rege Ahazia super Iudam venit Hieu Hiezrahel 30
porro Hiezabel introitu eius audito depinxit oculos suos stibio et

31 ornavit caput suum et respexit per fenestram ingredientem Hieu
per portam et ait numquid pax esse potest Zamri qui interfecit
32 dominum suum levavitque Hieu faciem suam ad fenestram et
ait quae est ista et inclinaverunt se ad eum duo vel tres eunuchi
33 at ille dixit eis praecipitate eam deorsum et praecipitaverunt eam
aspersusque est sanguine paries et equorum ungulae qui concul-
34 caverunt eam cumque ingressus esset et comederet bibissetque
ait ite videte maledictam illam et sepelite eam quia filia regis
35 est cumque issent ut sepelirent eam non invenerunt nisi calva-
36 riam et pedes et summas manus reversique nuntiaverunt ei et
ait Hieu sermo Domini est quem locutus est per servum suum
Heliam Thesbiten dicens in agro Hiezrahel comedent canes car-
37 nes Hiezabel et erunt carnes Hiezabel sicut stercus super faciem
terrae in agro Hiezrahel ita ut praetereuntes dicant haecine est
illa Hiezabel

X erant autem Ahab septuaginta filii in Samaria scripsit ergo
Hieu litteras et misit in Samariam ad optimates civitatis et ad
2 maiores natu et ad nutricios Ahab dicens statim ut acceperitis
litteras has qui habetis filios domini vestri et currus et equos et
3 civitates firmas et arma eligite meliorem et eum qui vobis pla-
cuerit de filiis domini vestri et ponite eum super solium patris
4 sui et pugnate pro domo domini vestri timuerunt illi vehemen-
ter et dixerunt ecce duo reges non potuerunt stare coram eo et
5 quomodo nos valebimus resistere miserunt ergo praepositus do-
mus et praefectus civitatis et maiores natu et nutricii ad Hieu
dicentes servi tui sumus quaecumque iusseris faciemus nec con-
6 stituemus regem quodcumque tibi placet fac rescripsit autem
eis litteras secundo dicens si mei estis et oboeditis mihi tolli-
te capita filiorum domini vestri et venite ad me hac eadem hora
cras in Hiezrahel porro filii regis septuaginta viri apud optimates
7 civitatis nutriebantur cumque venissent litterae ad eos tulerunt
filios regis et occiderunt septuaginta viros et posuerunt capita
8 eorum in cofinis et miserunt ad eum in Hiezrahel venit autem
nuntius et indicavit ei dicens adtulerunt capita filiorum regis qui
respondit ponite ea duos acervos iuxta introitum portae usque
9 mane cumque diluxisset egressus est et stans dixit ad omnem
populum iusti estis si ego coniuravi contra dominum meum et
10 interfeci eum quis percussit omnes hos videte ergo nunc quo-
niam non cecidit de sermonibus Domini in terram quos locutus

est Dominus super domum Ahab et Dominus fecit quod locutus
est in manu servi sui Heliae percussit igitur Hieu omnes qui 11
reliqui erant de domo Ahab in Hiezrahel et universos optimates
eius et notos et sacerdotes donec non remanerent ex eo reliquiae
et surrexit et venit in Samariam cumque venisset ad Camaram 12
pastorum in via invenit fratres Ahaziae regis Iuda dixitque ad 13
eos quinam estis vos at illi responderunt fratres Ahaziae sumus
et descendimus ad salutandos filios regis et filios reginae qui ait 14
conprehendite eos vivos quos cum conprehendissent vivos iugu-
laverunt eos in cisterna iuxta Camaram quadraginta duos viros
et non reliquit ex eis quemquam cumque abisset inde invenit 15
Ionadab filium Rechab in occursum sibi et benedixit ei et ait ad
eum numquid est cor tuum rectum sicut cor meum cum corde
tuo et ait Ionadab est si est inquit da manum tuam qui dedit
manum suam at ille levavit eum ad se in curru dixitque ad eum 16
veni mecum et vide zelum meum pro Domino et inpositum cur-
rui suo duxit in Samariam et percussit omnes qui reliqui fuerant 17
de Ahab in Samaria usque ad unum iuxta verbum Domini quod
locutus est per Heliam congregavit ergo Hieu omnem populum 18
et dixit ad eos Ahab coluit Baal parum ego autem colam eum
amplius nunc igitur omnes prophetas Baal et universos servos 19
eius et cunctos sacerdotes ipsius vocate ad me nullus sit qui non
veniat sacrificium enim grande est mihi Baal quicumque defuerit
non vivet porro Hieu faciebat hoc insidiose ut disperderet culto-
res Baal dixit sanctificate diem sollemnem Baal vocavitque et 20, 21
misit in universos terminos Israhel et venerunt cuncti servi Baal
non fuit residuus ne unus quidem qui non veniret et ingressi
sunt templum Baal et repleta est domus Baal a summo usque ad
summum dixitque his qui erant super vestes proferte vestimen- 22
ta universis servis Baal et protulerunt eis vestes ingressusque 23
Hieu et Ionadab filius Rechab templum Baal et ait cultoribus
Baal perquirite et videte ne quis forte vobiscum sit de servis Do-
mini sed ut sint soli servi Baal ingressi sunt igitur ut facerent 24
victimas et holocausta Hieu autem praeparaverat sibi foris oc-
toginta viros et dixerat eis quicumque fugerit de hominibus his
quos ego adduxero in manus vestras anima eius erit pro anima
illius factum est ergo cum conpletum esset holocaustum prae- 25
cepit Hieu militibus et ducibus suis ingredimini et percutite eos
nullus evadat percusseruntque eos ore gladii et proiecerunt mi-

26 lites et duces et ierunt in civitatem templi Baal et protulerunt
27 statuam de fano Baal et conbuserunt et comminuerunt eam de-
struxerunt quoque aedem Baal et fecerunt pro ea latrinas usque
28, 29 ad diem hanc delevit itaque Hieu Baal de Israhel verumtamen
a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecerat Israhel non
recessit nec dereliquit vitulos aureos qui erant in Bethel et in Dan
30 dixit autem Dominus ad Hieu quia studiose fecisti quod rectum
erat et placebat in oculis meis et omnia quae erant in corde meo
fecisti contra domum Ahab filii tui usque ad quartam generatio-
31 nem sedebunt super thronum Israhel porro Hieu non custodivit
ut ambularet in lege Domini Dei Israhel in toto corde suo non
enim recessit a peccatis Hieroboam qui peccare fecerat Israhel
32 in diebus illis coepit Dominus taedere super Israhel percussitque
33 eos Azahel in universis finibus Israhel a Iordane contra orienta-
lem plagam omnem terram Galaad et Gad et Ruben et Manasse
ab Aroer quae est super torrentem Arnon et Galaad et Basan
34 reliqua autem verborum Hieu et universa quae fecit et fortitudo
eius nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum
35 Israhel et dormivit Hieu cum patribus suis sepelieruntque eum
36 in Samaria et regnavit Ioachaz filius eius pro eo dies autem quos
regnavit Hieu super Israhel viginti et octo anni sunt in Samaria
XI Athalia vero mater Ahaziae videns mortuum filium suum sur-
2 rexit et interfecit omne semen regium tollens autem Iosaba filia
regis Ioram soror Ahaziae Ioas filium Ahaziae furata est eum
de medio filiorum regis qui interficiebantur et nutricem eius de
triclinio et abscondit eum a facie Athaliae ut non interficeretur
3 eratque cum ea in domo Domini clam sex annis porro Athalia
4 regnavit super terram anno autem septimo misit Ioiada et adsu-
mens centuriones et milites introduxit ad se in templum Domini
pepigitque cum eis foedus et adiurans eos in domo Domini osten-
5 dit eis filium regis et praecepit illis dicens iste sermo quem facere
6 debetis tertia pars vestrum introeat sabbato et observet excu-
bitum domus regis tertia autem pars sit ad portam Sir et tertia
pars ad portam quae est post habitaculum scutariorum et custo-
7 dietis excubitum domus Messa duae vero partes e vobis omnes
egredientes sabbato custodiant excubias domus Domini circum
8 regem et vallabitis eum habentes arma in manibus vestris si
quis autem ingressus fuerit septum templi interficiatur eritisque
9 cum rege introeunte et egrediente et fecerunt centuriones iux-

ta omnia quae praeceperat eis Ioiada sacerdos et adsumentes
singuli viros suos qui ingrediebantur sabbatum cum his qui egre-
diebantur e sabbato venerunt ad Ioiada sacerdotem qui dedit eis 10
hastas et arma regis David quae erant in domo Domini et ste- 11
terunt singuli habentes arma in manu sua a parte templi dextra
usque ad partem sinistram altaris et aedis circum regem produ- 12
xitque filium regis et posuit super eum diadema et testimonium
feceruntque eum regem et unxerunt et plaudentes manu dixerunt
vivat rex audivit Athalia vocem currentis populi et ingressa ad 13
turbas in templum Domini vidit regem stantem super tribunal 14
iuxta morem et cantores et tubas propter eum omnemque po-
pulum terrae laetantem et canentem tubis et scidit vestimenta
sua clamavitque coniuratio coniuratio praecepit autem Ioiada 15
centurionibus qui erant super exercitum et ait eis educite eam
extra consepta templi et quicumque secutus eam fuerit feriatur
gladio dixerat enim sacerdos non occidatur in templo Domini
inposueruntque ei manus et inpegerunt eam per viam introitus 16
equorum iuxta palatium et interfecta est ibi pepigit igitur Ioia- 17
da foedus inter Dominum et inter regem et inter populum ut es-
set populus Domini et inter regem et populum ingressusque est 18
omnis populus terrae templum Baal et destruxerunt aras eius et
imagines contriverunt valide Matthan quoque sacerdotem Baal
occiderunt coram altari et posuit sacerdos custodias in domo
Domini tulitque centuriones et Cherethi et Felethi legiones et 19
omnem populum terrae deduxeruntque regem de domo Domini
et venerunt per viam portae scutariorum in palatium et sedit
super thronum regum laetatusque est omnis populus terrae et 20
civitas conquievit Athalia autem occisa est gladio in domo regis
septemque annorum erat Ioas cum regnare coepisset 21

anno septimo Hieu regnavit Ioas quadraginta annis regnavit **XII**
in Hierusalem nomen matris eius Sebia de Bersabee fecitque 2
Ioas rectum coram Domino cunctis diebus quibus docuit eum
Ioiada sacerdos verumtamen excelsa non abstulit adhuc popu- 3
lus immolabat et adolebat in excelsis incensum dixitque Ioas 4
ad sacerdotes omnem pecuniam sanctorum quae inlata fuerit in
templum Domini a praetereuntibus quae offertur pro pretio ani-
mae et quam sponte et arbitrio cordis sui inferunt in templum
Domini accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum et in- 5
staurent sarta tecta domus si quid necessarium viderint instau-

6 ratione igitur usque ad vicesimum tertium annum regis Ioas non
7 instauraverunt sacerdotes sarta tecta templi vocavitque rex Ioas
Ioiada pontificem et sacerdotes dicens eis quare sarta tecta non
instaurastis templi nolite ergo amplius accipere pecuniam iux-
ta ordinem vestrum sed ad instaurationem templi reddite eam
8 prohibitique sunt sacerdotes ultra accipere pecuniam a populo
9 et instaurare sarta tecta domus et tulit Ioiada pontifex gazofi-
lacium unum aperuitque foramen desuper et posuit illud iuxta
altare ad dexteram ingredientium domum Domini mittebantque
in eo sacerdotes qui custodiebant ostia omnem pecuniam quae
10 deferebatur ad templum Domini cumque viderent nimiam pe-
cuniam esse in gazofilacio ascendebat scriba regis et pontifex
effundebantque et numerabant pecuniam quae inveniebatur in
11 domo Domini et dabant eam iuxta numerum atque mensuram
in manu eorum qui praeerant cementariis domus Domini qui in-
pendebant eam in fabris lignorum et in cementariis his qui ope-
12 rabantur in domo Domini et sarta tecta faciebant et in his qui
caedebant saxa et ut emerent ligna et lapides qui excidebantur ita
ut impleretur instauratio domus Domini in universis quae indige-
13 bant expensa ad muniendam domum verumtamen non fiebant
ex eadem pecunia hydriae templi Domini et fuscinulae et turi-
bula et tubae omne vas aureum et argenteum de pecunia quae
14 inferebatur in templum Domini his enim qui faciebant opus da-
15 batur ut instauraretur templum Domini et non fiebat ratio his
hominibus qui accipiebant pecuniam ut distribuerent eam arti-
16 ficibus sed in fide tractabant eam pecuniam vero pro delicto et
pecuniam pro peccatis non inferebant in templum Domini quia
17 sacerdotum erat tunc ascendit Azahel rex Syriae et pugnabat
contra Geth cepitque eam et direxit faciem suam ut ascenderet
18 in Hierusalem quam ob rem tulit Ioas rex Iuda omnia sancti-
ficata quae consecraverant Iosaphat et Ioram et Ahazia patres
eius reges Iuda et quae ipse obtulerat et universum argentum
quod inveniri potuit in thesauris templi Domini et in palatio re-
19 gis misitque Azaheli regi Syriae et recessit ab Hierusalem reliqua
autem sermonum Ioas et universa quae fecit nonne haec scripta
20 sunt in libro verborum dierum regum Iuda surrexerunt autem
servi eius et coniuraverunt inter se percusseruntque Ioas in domo
21 Mello in descensu Sela Iozachar namque filius Semath et Ioza-
bad filius Somer servi eius percusserunt eum et mortuus est et

sepelierunt eum cum patribus suis in civitate David regnavitque
Amasias filius eius pro eo
anno vicesimo tertio Ioas filii Ahaziae regis Iudae regnavit Ioa- XIII
chaz filius Hieu super Israhel in Samaria decem et septem annis
et fecit malum coram Domino secutusque est peccata Hieroboam 2
filii Nabath qui peccare fecit Israhel non declinavit ab eis ira- 3
tusque est furor Domini contra Israhel et tradidit eos in manu
Azahelis regis Syriae et in manu Benadad filii Azahel cunctis
diebus deprecatus est autem Ioachaz faciem Domini et audi- 4
vit eum Dominus vidit enim angustiam Israhel qua adtriverat
eos rex Syriae et dedit Dominus Israheli salvatorem et liberatus 5
est de manu Syriae habitaveruntque filii Israhel in tabernaculis
suis sicut heri et nudius tertius verumtamen non recesserunt 6
a peccatis domus Hieroboam qui peccare fecit Israhel in ipsis
ambulaverunt siquidem et lucus permansit in Samaria et non 7
sunt derelicti Ioachaz de populo nisi quinquaginta equites et de-
cem currus et decem milia peditum interfecerat enim eos rex Sy-
riae et redegerat quasi pulverem in tritura areae reliqua autem 8
sermonum Ioachaz et universa quae fecit sed et fortitudo eius
nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Isra-
hel dormivitque Ioachaz cum patribus suis et sepelierunt eum 9
in Samaria regnavitque Ioas filius eius pro eo anno tricesimo 10
septimo Ioas regis Iuda regnavit Ioas filius Ioachaz super Israhel
in Samaria sedecim annis et fecit quod malum est in conspec- 11
tu Domini non declinavit ab omnibus peccatis Hieroboam filii
Nabath qui peccare fecit Israhel in ipsis ambulavit reliqua au- 12
tem sermonum Ioas et universa quae fecit sed et fortitudo eius
quomodo pugnaverit contra Amasiam regem Iuda nonne haec
scripta sunt in libro sermonum regum Israhel et dormivit Ioas 13
cum patribus suis Hieroboam autem sedit super solium eius por-
ro Ioas sepultus est in Samaria cum regibus Israhel Heliseus 14
autem aegrotabat infirmitate qua et mortuus est descenditque
ad eum Ioas rex Israhel et flebat coram eo dicebatque pater mi
pater mi currus Israhel et auriga eius et ait illi Heliseus adfer 15
arcum et sagittas cumque adtulisset ad eum arcum et sagittas
dixit ad regem Israhel pone manum tuam super arcum et cum 16
posuisset ille manum suam superposuit Heliseus manus suas ma-
nibus regis et ait aperi fenestram orientalem cumque aperuisset 17
dixit Heliseus iace sagittam et iecit et ait Heliseus sagitta salutis

Domini et sagitta salutis contra Syriam percutiesque Syriam in
18 Afec donec consumas eam et ait tolle sagittas qui cum tulisset
rursum dixit ei percute iaculo terram et cum percussisset tribus
19 vicibus et stetisset iratus est contra eum vir Dei et ait si percus-
sisses quinquies aut sexies sive septies percussisses Syriam usque
ad consummationem nunc autem tribus vicibus percuties eam
20 mortuus est ergo Heliseus et sepelierunt eum latrunculi quoque
21 de Moab venerunt in terra in ipso anno quidam autem sepe-
lientes hominem viderunt latrunculos et proiecerunt cadaver in
sepulchro Helisei quod ambulavit et tetigit ossa Helisei et revixit
22 homo et stetit super pedes suos igitur Azahel rex Syriae adflixit
23 Israhel cunctis diebus Ioachaz et misertus est Dominus eorum
et reversus est ad eos propter pactum suum quod habebat cum
Abraham Isaac et Iacob et noluit disperdere eos neque proice-
24 re penitus usque in praesens tempus mortuus est autem Azahel
25 rex Syriae et regnavit Benadad filius eius pro eo porro Ioas filius
Ioachaz tulit urbes de manu Benadad filii Azahel quas tulerat de
manu Ioachaz patris sui iure proelii tribus vicibus percussit eum
Ioas et reddidit civitates Israheli
XIV anno secundo Ioas filii Ioachaz regis Israhel regnavit Amasias
2 filius Ioas regis Iuda viginti quinque annorum erat cum regnare
coepisset viginti autem et novem annis regnavit in Hierusalem
3 nomen matris eius Ioaden de Hierusalem et fecit rectum coram
Domino verumtamen non ut David pater eius iuxta omnia quae
4 fecit Ioas pater suus fecit nisi hoc tantum quod excelsa non
abstulit adhuc enim populus immolabat et adolebat in excelsis
5 cumque obtinuisset regnum percussit servos suos qui interfece-
6 rant regem patrem suum filios autem eorum qui occiderant non
occidit iuxta quod scriptum est in libro legis Mosi sicut praecepit
Dominus dicens non morientur patres pro filiis neque filii morien-
7 tur pro patribus sed unusquisque in peccato suo morietur ipse
percussit Edom in valle Salinarum decem milia et adprehendit
Petram in proelio vocavitque nomen eius Iecethel usque in prae-
8 sentem diem tunc misit Amasias nuntios ad Ioas filium Ioachaz
9 filii Hieu regis Israhel dicens veni et videamus nos remisitque
Ioas rex Israhel ad Amasiam regem Iuda dicens carduus Libani
misit ad cedrum quae est in Libano dicens da filiam tuam filio
meo uxorem transieruntque bestiae saltus quae sunt in Libano
10 et conculcaverunt carduum percutiens invaluisti super Edom et

sublevavit te cor tuum contentus esto gloria et sede in domo tua
quare provocas malum ut cadas tu et Iuda tecum et non ad- 11
quievit Amasias ascenditque Ioas rex Israhel et viderunt se ipse
et Amasias rex Iuda in Bethsames oppido Iudae percussusque 12
est Iuda coram Israhel et fugerunt unusquisque in tabernacula
sua Amasiam vero regem Iuda filium Ioas filii Ahaziae cepit 13
Ioas rex Israhel in Bethsames et adduxit eum in Hierusalem et
interrupit murum Hierusalem a porta Ephraim usque ad portam
Anguli quadringentis cubitis tulitque omne aurum et argentum 14
et universa vasa quae inventa sunt in domo Domini et in the-
sauris regis et obsides et reversus est Samariam reliqua autem 15
verborum Ioas quae fecit et fortitudo eius qua pugnavit contra
Amasiam regem Iuda nonne haec scripta sunt in libro sermonum
dierum regum Israhel dormivitque Ioas cum patribus suis et se- 16
pultus est in Samaria cum regibus Israhel et regnavit Hieroboam
filius eius pro eo vixit autem Amasias filius Ioas rex Iuda post- 17
quam mortuus est Ioas filius Ioachaz regis Israhel viginti quinque
annis reliqua autem sermonum Amasiae nonne haec scripta sunt 18
in libro sermonum dierum regum Iuda factaque est contra eum 19
coniuratio in Hierusalem at ille fugit in Lachis miseruntque post
eum in Lachis et interfecerunt eum ibi et asportaverunt in equis 20
sepultusque est in Hierusalem cum patribus suis in civitate Da-
vid tulit autem universus populus Iudae Azariam annos natum 21
sedecim et constituerunt eum regem pro patre eius Amasia ip- 22
se aedificavit Ahilam et restituit eam Iudae postquam dormivit
rex cum patribus suis anno quintodecimo Amasiae filii Ioas re- 23
gis Iuda regnavit Hieroboam filius Ioas regis Israhel in Samaria
quadraginta et uno anno et fecit quod malum est coram Domi- 24
no non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabath qui
peccare fecit Israhel ipse restituit terminos Israhel ab introitu 25
Emath usque ad mare Solitudinis iuxta sermonem Domini Dei
Israhel quem locutus est per servum suum Ionam filium Amathi
prophetam qui erat de Geth quae est in Opher vidit enim Domi- 26
nus adflictionem Israhel amaram nimis et quod consumpti essent
usque ad clausos carcere et extremos et non esset qui auxiliare-
tur Israhel nec locutus est Dominus ut deleret nomen Israhel 27
sub caelo sed salvavit eos in manu Hieroboam filii Ioas reliqua 28
autem sermonum Hieroboam et universa quae fecit et fortitudo
eius qua proeliatus est et quomodo restituit Damascum et Emath

Iudae in Israhel nonne haec scripta sunt in libro sermonum die-
29 rum regum Israhel dormivitque Hieroboam cum patribus suis
regibus Israhel et regnavit Zaccharias filius eius pro eo
XV anno vicesimo septimo Hieroboam regis Israhel regnavit Aza-
2 rias filius Amasiae regis Iudae sedecim annorum erat cum re-
gnare coepisset et quinquaginta duobus annis regnavit in Hie-
3 rusalem nomen matris eius Iecelia de Hierusalem fecitque quod
erat placitum coram Domino iuxta omnia quae fecit Amasias pa-
4 ter eius verumtamen excelsa non est demolitus adhuc populus
5 sacrificabat et adolebat incensum in excelsis percussit autem
Dominus regem et fuit leprosus usque in diem mortis suae et
habitabat in domo libera seorsum Ioatham vero filius regis gu-
6 bernabat palatium et iudicabat populum terrae reliqua autem
sermonum Azariae et universa quae fecit nonne haec scripta sunt
7 in libro verborum dierum regum Iuda et dormivit Azarias cum
patribus suis sepelieruntque eum cum maioribus suis in civita-
8 te David et regnavit Ioatham filius eius pro eo anno tricesimo
octavo Azariae regis Iudae regnavit Zaccharias filius Hieroboam
9 super Israhel in Samaria sex mensibus et fecit quod malum est
coram Domino sicut fecerant patres eius non recessit a peccatis
10 Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel coniuravit au-
tem contra eum Sellum filius Iabes percussitque eum palam et
11 interfecit regnavitque pro eo reliqua autem verborum Zaccha-
riae nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum
12 Israhel ipse est sermo Domini quem locutus est ad Hieu di-
cens filii usque ad quartam generationem sedebunt de te super
13 thronum Israhel factumque est ita Sellum filius Iabes regna-
vit tricesimo nono anno Azariae regis Iudae regnavit autem uno
14 mense in Samaria et ascendit Manahem filius Gaddi de Thersa
venitque Samariam et percussit Sellum filium Iabes in Samaria
15 et interfecit eum regnavitque pro eo reliqua autem verborum
Sellum et coniuratio eius per quam tetendit insidias nonne haec
16 scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel tunc per-
cussit Manahem Thapsam et omnes qui erant in ea et termi-
nos eius de Thersa noluerant enim aperire ei et interfecit omnes
17 praegnantes eius et scidit eas anno tricesimo nono Azariae regis
Iuda regnavit Manahem filius Gaddi super Israhel decem annis
18 in Samaria fecitque quod erat malum coram Domino non re-
cessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel

cunctis diebus eius veniebat Phul rex Assyriorum in terram et 19
dabat Manahem Phul mille talenta argenti ut esset ei in auxilio
et firmaret regnum eius indixitque Manahem argentum super 20
Israhel cunctis potentibus et divitibus ut daret regi Assyriorum
quinquaginta siclos argenti per singulos reversusque est rex As-
syriorum et non est moratus in terra reliqua autem sermonum 21
Manahem et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in li-
bro sermonum dierum regum Israhel et dormivit Manahem cum 22
patribus suis regnavitque Phaceia filius eius pro eo anno quin- 23
quagesimo Azariae regis Iudae regnavit Phaceia filius Manahem
super Israhel in Samaria biennio et fecit quod erat malum co- 24
ram Domino non recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui
peccare fecit Israhel coniuravit autem adversum eum Phacee 25
filius Romeliae dux eius et percussit eum in Samaria in turre
domus regiae iuxta Argob et iuxta Ari et cum eo quinquaginta
viros de filiis Galaaditarum et interfecit eum regnavitque pro eo
reliqua autem sermonum Phaceia et universa quae fecit nonne 26
haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel an- 27
no quinquagesimo secundo Azariae regis Iudae regnavit Phacee
filius Romeliae super Israhel in Samaria viginti annis et fecit 28
quod malum erat coram Domino non recessit a peccatis Hiero-
boam filii Nabath qui peccare fecit Israhel in diebus Phacee 29
regis Israhel venit Theglathfalassar rex Assur et cepit Aiom et
Abel domum Maacha et Ianoe et Cedes et Asor et Galaad et
Galileam universam terram Nepthalim et transtulit eos in Assy-
rios coniuravit autem et tetendit insidias Osee filius Hela contra 30
Phacee filium Romeliae et percussit eum et interfecit regnavitque
pro eo vicesimo anno Ioatham filii Oziae reliqua autem sermo- 31
num Phacee et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in
libro sermonum dierum regum Israhel anno secundo Phacee fi- 32
lii Romeliae regis Israhel regnavit Ioatham filius Oziae regis Iuda
viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset et sedecim 33
annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Hierusa filia Sa-
doc fecitque quod erat placitum coram Domino iuxta omnia 34
quae fecerat Ozias pater suus operatus est verumtamen excel- 35
sa non abstulit adhuc populus immolabat et adolebat incensum
in excelsis ipse aedificavit portam domus Domini sublimissimam
reliqua autem sermonum Ioatham et universa quae fecit nonne 36
haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda in die- 37

bus illis coepit Dominus mittere in Iudam Rasin regem Syriae et
38 Phacee filium Romeliae et dormivit Ioatham cum patribus suis
sepultusque est cum eis in civitate David patris sui et regnavit
Ahaz filius eius pro eo
XVI anno septimodecimo Phacee filii Romeliae regnavit Ahaz fi-
2 lius Ioatham regis Iuda viginti annorum erat Ahaz cum regnare
coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem non fecit quod
erat placitum in conspectu Domini Dei sui sicut David pater
3 eius sed ambulavit in via regum Israhel insuper et filium suum
consecravit transferens per ignem secundum idola gentium quae
4 dissipavit Dominus coram filiis Israhel immolabat quoque vic-
timas et adolebat incensum in excelsis et in collibus et sub omni
5 ligno frondoso tunc ascendit Rasin rex Syriae et Phacee filius
Romeliae rex Israhel in Hierusalem ad proeliandum cumque ob-
6 siderent Ahaz non valuerunt superare eum in tempore illo resti-
tuit Rasin rex Syriae Ahilam Syriae et eiecit Iudaeos de Ahilam
et Idumei venerunt in Ahilam et habitaverunt ibi usque in diem
7 hanc misit autem Ahaz nuntios ad Theglathfalassar regem As-
syriorum dicens servus tuus et filius tuus ego sum ascende et
salvum me fac de manu regis Syriae et de manu regis Israhel
8 qui consurrexerunt adversum me et cum collegisset argentum
et aurum quod invenire potuit in domo Domini et in thesauris
9 regis misit regi Assyriorum munera qui et adquievit volunta-
ti eius ascendit enim rex Assyriorum in Damascum et vastavit
eam et transtulit habitatores eius Cyrenen Rasin autem inter-
10 fecit perrexitque rex Ahaz in occursum Theglathfalassar regis
Assyriorum in Damascum cumque vidisset altare Damasci misit
rex Ahaz ad Uriam sacerdotem exemplar eius et similitudinem
11 iuxta omne opus eius extruxitque Urias sacerdos altare iuxta
omnia quae praeceperat rex Ahaz de Damasco ita fecit Urias
12 sacerdos donec veniret rex Ahaz de Damasco cumque venisset
rex de Damasco vidit altare et veneratus est illud ascenditque et
13 immolavit holocausta et sacrificium suum et libavit libamina et
14 fudit sanguinem pacificorum quae obtulerat super altare porro
altare aeneum quod erat coram Domino transtulit de facie tem-
pli et de loco altaris et de loco templi Domini posuitque illud ex
15 latere altaris ad aquilonem praecepit quoque rex Ahaz Uriae sa-
cerdoti dicens super altare maius offer holocaustum matutinum
et sacrificium vespertinum et holocaustum regis et sacrificium

eius et holocaustum universi populi terrae et sacrificia eorum et
libamina eorum et omnem sanguinem holocausti et universum
sanguinem victimae super illud effundes altare vero aeneum erit
paratum ad voluntatem meam fecit igitur Urias sacerdos iuxta 16
omnia quae praeceperat rex Ahaz tulit autem rex Ahaz celatas 17
bases et luterem qui erat desuper et mare deposuit de bubus ae-
neis qui sustentabant illud et posuit super pavimentum stratum
lapide Musach quoque sabbati quod aedificaverat in templo et 18
ingressum regis exterius convertit in templo Domini propter re-
gem Assyriorum reliqua autem verborum Ahaz quae fecit nonne 19
haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda dormi- 20
vitque Ahaz cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate
David et regnavit Ezechias filius eius pro eo

anno duodecimo Ahaz regis Iuda regnavit Osee filius Hela **XVII**
in Samaria super Israhel novem annis fecitque malum coram 2
Domino sed non sicut reges Israhel qui ante eum fuerant con- 3
tra hunc ascendit Salmanassar rex Assyriorum et factus est ei
Osee servus reddebatque illi tributa cumque deprehendisset rex 4
Assyriorum Osee quod rebellare nitens misisset nuntios ad Sua
regem Aegypti ne praestaret tributa regi Assyriorum sicut sin-
gulis annis solitus erat obsedit eum et vinctum misit in carcerem
pervagatusque est omnem terram et ascendens Samariam obsedit 5
eam tribus annis anno autem nono Osee cepit rex Assyriorum 6
Samariam et transtulit Israhel in Assyrios posuitque eos in Ala
et in Habor iuxta fluvium Gozan in civitatibus Medorum fac- 7
tum est enim cum peccassent filii Israhel Domino Deo suo qui
eduxerat eos de terra Aegypti de manu Pharaonis regis Aegyp-
ti coluerunt deos alienos et ambulaverunt iuxta ritum gentium 8
quas consumpserat Dominus in conspectu filiorum Israhel et re-
gum Israhel quia similiter fecerant et operuerunt filii Israhel 9
verbis non rectis Dominum Deum suum et aedificaverunt sibi
excelsa in cunctis urbibus suis a turre custodum usque ad civi-
tatem munitam feceruntque sibi statuas et lucos in omni colle 10
sublimi et subter omne lignum nemorosum et adolebant ibi in- 11
censum super aras in more gentium quas transtulerat Dominus a
facie eorum feceruntque verba pessima inritantes Dominum et 12
coluerunt inmunditias de quibus praecepit Dominus eis ne fa-
cerent verbum hoc et testificatus est Dominus in Israhel et in 13
Iuda per manum omnium prophetarum et videntum dicens re-

vertimini a viis vestris pessimis et custodite praecepta mea et
caerimonias iuxta omnem legem quam praecepi patribus vestris
et sicut misi ad vos in manu servorum meorum prophetarum
14 qui non audierunt sed induraverunt cervicem suam iuxta cervi-
15 cem patrum suorum qui noluerunt oboedire Domino Deo suo et
abiecerunt legitima eius et pactum quod pepigit cum patribus eo-
rum et testificationes quibus contestatus est eos secutique sunt
vanitates et vane egerunt et secuti sunt gentes quae erant per
circuitum eorum super quibus praeceperat Dominus eis ut non
16 facerent sicut et illae faciebant et dereliquerunt omnia praecepta
Domini Dei sui feceruntque sibi conflatiles duos vitulos et lucos
17 et adoraverunt universam militiam caeli servieruntque Baal et
consecrabant ei filios suos et filias suas per ignem et divinationi-
bus inserviebant et auguriis et tradiderunt se ut facerent malum
18 coram Domino et inritarent eum iratusque est Dominus vehe-
menter Israhel et abstulit eos de conspectu suo et non remansit
19 nisi tribus Iuda tantummodo sed nec ipse Iuda custodivit man-
data Domini Dei sui verum ambulavit in erroribus Israhel quos
20 operatus fuerat proiecitque Dominus omne semen Israhel et ad-
flixit eos et tradidit in manu diripientium donec proiceret eos a
21 facie sua ex eo iam tempore quo scissus est Israhel a domo David
et constituerunt sibi regem Hieroboam filium Nabath separavit
enim Hieroboam Israhel a Domino et peccare eos fecit peccatum
22 magnum et ambulaverunt filii Israhel in universis peccatis Hie-
23 roboam quae fecerat non recesserunt ab eis usquequo auferret
Dominus Israhel a facie sua sicut locutus fuerat in manu omnium
servorum suorum prophetarum translatusque est Israhel de terra
24 sua in Assyrios usque in diem hanc adduxit autem rex Assyrio-
rum de Babylone et de Chutha et de Haiath et de Emath et
de Sepharvaim et conlocavit eos in civitatibus Samariae pro filiis
Israhel qui possederunt Samariam et habitaverunt in urbibus eius
25 cumque ibi habitare coepissent non timebant Dominum et inmi-
26 sit eis Dominus leones qui interficiebant eos nuntiatumque est
regi Assyriorum et dictum gentes quas transtulisti et habitare fe-
cisti in civitatibus Samariae ignorant legitima Dei terrae et inmi-
sit in eos Dominus leones et ecce interficiunt eos eo quod ignorent
27 ritum Dei terrae praecepit autem rex Assyriorum dicens ducite
illuc unum de sacerdotibus quos inde captivos adduxistis et va-
28 dat et habitet cum eis et doceat eos legitima Dei terrae igitur

cum venisset unus de sacerdotibus his qui captivi ducti fuerant
de Samaria habitavit in Bethel et docebat eos quomodo colerent
Dominum et unaquaeque gens fabricata est deum suum posue- 29
runtque eos in fanis excelsis quae fecerant Samaritae gens et gens
in urbibus suis in quibus habitabant viri enim babylonii fece- 30
runt Socchothbenoth viri autem chutheni fecerunt Nergel et viri
de Emath fecerunt Asima porro Evei fecerunt Nebaaz et Thar- 31
thac hii autem qui erant de Sepharvaim conburebant filios suos
igni Adramelech et Anamelech diis Sepharvaim et nihilominus 32
colebant Dominum fecerunt autem sibi de novissimis sacerdotes
excelsorum et ponebant eos in fanis sublimibus et cum Domi- 33
num colerent diis quoque suis serviebant iuxta consuetudinem
gentium de quibus translati fuerant Samariam usque in prae- 34
sentem diem morem sequuntur antiquum non timent Dominum
neque custodiunt caerimonias eius et iudicia et legem et manda-
tum quod praeceperat Dominus filiis Iacob quem cognominavit
Israhel et percusserat cum eis pactum et mandaverat eis dicens 35
nolite timere deos alienos et non adoretis eos neque colatis et
non immoletis eis sed Dominum Deum vestrum qui eduxit vos 36
de terra Aegypti in fortitudine magna et in brachio extento ip-
sum timete illum adorate et ipsi immolate caerimonias quoque 37
et iudicia et legem et mandatum quod scripsit vobis custodite ut
faciatis cunctis diebus et non timeatis deos alienos et pactum 38
quod percussi vobiscum nolite oblivisci nec colatis deos alienos
sed Dominum Deum vestrum timete et ipse eruet vos de manu 39
omnium inimicorum vestrorum illi vero non audierunt sed iux- 40
ta consuetudinem suam pristinam perpetrabant fuerunt igitur 41
gentes istae timentes quidem Dominum sed nihilominus et ido-
lis suis servientes nam et filii eorum et nepotes sicut fecerunt
parentes sui ita faciunt usque in praesentem diem

anno tertio Osee filii Hela regis Israhel regnavit Ezechias fi- **XVIII**
lius Ahaz regis Iuda viginti quinque annorum erat cum regnare 2
coepisset et viginti et novem annis regnavit in Hierusalem no-
men matris eius Abi filia Zacchariae fecitque quod erat bonum 3
coram Domino iuxta omnia quae fecerat David pater suus ipse 4
dissipavit excelsa et contrivit statuas et succidit lucos confregit-
que serpentem aeneum quem fecerat Moses siquidem usque ad
illud tempus filii Israhel adolebant ei incensum vocavitque eum
Naasthan in Domino Deo Israhel speravit itaque post eum non 5

fuit similis ei de cunctis regibus Iuda sed neque in his qui ante
6 eum fuerunt et adhesit Domino et non recessit a vestigiis eius
7 fecitque mandata eius quae praeceperat Dominus Mosi unde
et erat Dominus cum eo et in cunctis ad quae procedebat sa-
pienter se agebat rebellavit quoque contra regem Assyriorum et
8 non servivit ei ipse percussit Philistheos usque Gazam et omnes
terminos eorum a turre custodum usque ad civitatem muratam
9 anno quarto regis Ezechiae qui erat annus septimus Osee filii He-
la regis Israhel ascendit Salmanassar rex Assyriorum Samariam
10 et obpugnavit eam et cepit nam post annos tres anno sexto Eze-
11 chiae id est nono anno Osee regis Israhel capta est Samaria et
transtulit rex Assyriorum Israhel in Assyrios conlocavitque eos in
12 Ala et in Habor fluviis Gozan in civitatibus Medorum quia non
audierunt vocem Domini Dei sui sed praetergressi sunt pactum
eius omnia quae praeceperat Moses servus Domini non audie-
13 runt neque fecerunt anno quartodecimo regis Ezechiae ascendit
Sennacherib rex Assyriorum ad universas civitates Iuda muni-
14 tas et cepit eas tunc misit Ezechias rex Iuda nuntios ad regem
Assyriorum Lachis dicens peccavi recede a me et omne quod in-
posueris mihi feram indixit itaque rex Assyriorum Ezechiae regi
15 Iudae trecenta talenta argenti et triginta talenta auri deditque
Ezechias omne argentum quod reppertum fuerat in domo Domi-
16 ni et in thesauris regis in tempore illo confregit Ezechias valvas
templi Domini et lamminas auri quas ipse adfixerat et dedit eas
17 regi Assyriorum misit autem rex Assyriorum Tharthan et Rab-
saris et Rabsacen de Lachis ad regem Ezechiam cum manu valida
Hierusalem qui cum ascendissent venerunt in Hierusalem et ste-
terunt iuxta aquaeductum piscinae superioris quae est in via agri
18 Fullonis vocaveruntque regem egressus est autem ad eos Elia-
chim filius Helciae praepositus domus et Sobna scriba et Ioahe
19 filius Asaph a commentariis dixitque ad eos Rabsaces loquimi-
ni Ezechiae haec dicit rex magnus rex Assyriorum quae est ista
20 fiducia qua niteris forsitan inisti consilium ut praepares te ad
21 proelium in quo confidis ut audeas rebellare an speras in bacu-
lo harundineo atque confracto Aegypto super quem si incubuerit
homo comminutus ingreditur manum eius et perforabit eam sic
22 est Pharao rex Aegypti omnibus qui confidunt in se quod si di-
xeritis mihi in Domino Deo nostro habemus fiduciam nonne iste
est cuius abstulit Ezechias excelsa et altaria et praecepit Iudae et

Hierusalem ante altare hoc adorabitis in Hierusalem nunc igitur 23
transite ad dominum meum regem Assyriorum et dabo vobis duo
milia equorum et videte an habere valeatis ascensores eorum et 24
quomodo potestis resistere ante unum satrapam de servis domi-
ni mei minimis an fiduciam habes in Aegypto propter currus et
equites numquid sine Domini voluntate ascendi ad locum istum 25
ut demolirer eum Dominus dixit mihi ascende ad terram hanc et
demolire eam dixerunt autem Eliachim filius Helciae et Sobna 26
et Ioahe Rabsaci precamur ut loquaris nobis servis tuis syriace
siquidem intellegimus hanc linguam et non loquaris nobis iudaice
audiente populo qui est super murum responditque eis Rabsa- 27
ces numquid ad dominum tuum et ad te misit me dominus meus
ut loquerer sermones hos et non ad viros qui sedent super mu-
rum ut comedant stercora sua et bibant urinam suam vobiscum
stetit itaque Rabsaces et clamavit voce magna iudaice et ait au- 28
dite verba regis magni regis Assyriorum haec dicit rex non vos 29
seducat Ezechias non enim poterit eruere vos de manu mea ne- 30
que fiduciam vobis tribuat super Domino dicens eruens liberabit
nos Dominus et non tradetur civitas haec in manu regis Assy-
riorum nolite audire Ezechiam haec enim dicit rex Assyriorum 31
facite mecum quod vobis est utile et egredimini ad me et come-
det unusquisque de vinea sua et de ficu sua et bibetis aquas de
cisternis vestris donec veniam et transferam vos in terram quae 32
similis terrae vestrae est in terram fructiferam et fertilem vini
terram panis et vinearum terram olivarum et olei ac mellis et
vivetis et non moriemini nolite audire Ezechiam qui vos decipit
dicens Dominus liberabit nos numquid liberaverunt dii gentium 33
terram suam de manu regis Assyriorum ubi est deus Emath et 34
Arfad ubi est deus Sepharvaim Ana et Ava numquid liberaverunt
Samariam de manu mea quinam illi sunt in universis diis terra- 35
rum qui eruerunt regionem suam de manu mea ut possit eruere
Dominus Hierusalem de manu mea tacuit itaque populus et non 36
respondit ei quicquam siquidem praeceptum regis acceperant ut
non responderent ei venitque Eliachim filius Helciae praepositus 37
domus et Sobna scriba et Ioahe filius Asaph a commentariis ad
Ezechiam scissis vestibus et nuntiaverunt ei verba Rabsacis

quae cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta sua et oper- **XIX**
tus est sacco ingressusque est domum Domini et misit Eliachim 2
praepositum domus et Sobnam scribam et senes de sacerdotibus

3 opertos saccis ad Esaiam prophetam filium Amos qui dixerunt
haec dicit Ezechias dies tribulationis et increpationis et blas-
phemiae dies iste venerunt filii usque ad partum et vires non
4 habet parturiens si forte audiat Dominus Deus tuus universa
verba Rabsacis quem misit rex Assyriorum dominus suus ut ex-
probraret Deum viventem et argueret verbis quae audivit Do-
minus Deus tuus et fac orationem pro reliquiis quae reppertae
5, 6 sunt venerunt ergo servi regis Ezechiae ad Esaiam dixitque eis
Esaias haec dicetis domino vestro haec dicit Dominus noli time-
re a facie sermonum quos audisti quibus blasphemaverunt pueri
7 regis Assyriorum me ecce ego inmittam ei spiritum et audiet
nuntium et revertetur in terram suam et deiciam eum gladio in
8 terra sua reversus est igitur Rabsaces et invenit regem Assy-
riorum expugnantem Lobnam audierat enim quod recessisset de
9 Lachis cumque audisset de Tharaca rege Aethiopiae dicentes
ecce egressus est ut pugnet adversum te et iret contra eum misit
10 nuntios ad Ezechiam dicens haec dicite Ezechiae regi Iudae non
te seducat Deus tuus in quo habes fiduciam neque dicas non tra-
11 detur Hierusalem in manu regis Assyriorum tu enim ipse audisti
quae fecerint reges Assyriorum universis terris quomodo vasta-
12 verint eas num ergo solus poteris liberari numquid liberaverunt
dii gentium singulos quos vastaverunt patres mei Gozan videlicet
13 et Aran et Reseph et filios Eden qui erant in Thelassar ubi est
rex Emath et rex Arfad et rex civitatis Sepharvaim Ana et Ava
14 itaque cum accepisset Ezechias litteras de manu nuntiorum et
legisset eas ascendit in domum Domini et expandit eas coram
15 Domino et oravit in conspectu eius dicens Domine Deus Israhel
qui sedes super cherubin tu es Deus solus regum omnium terrae
16 tu fecisti caelum et terram inclina aurem tuam et audi aperi
Domine oculos tuos et vide et audi omnia verba Sennacherib qui
17 misit ut exprobraret nobis Deum viventem vere Domine dissi-
18 paverunt reges Assyriorum gentes et terras omnium et miserunt
deos eorum in ignem non enim erant dii sed opera manuum ho-
19 minum e ligno et lapide et perdiderunt eos nunc igitur Domine
Deus noster salvos nos fac de manu eius ut sciant omnia regna
20 terrae quia tu es Dominus Deus solus misit autem Esaias filius
Amos ad Ezechiam dicens haec dicit Dominus Deus Israhel quae
21 deprecatus es me super Sennacherib rege Assyriorum audivi iste
est sermo quem locutus est Dominus de eo sprevit te et subsanna-

vit virgo filia Sion post tergum tuum caput movit filia Hierusalem
cui exprobrasti et quem blasphemasti contra quem exaltasti vo- 22
cem et elevasti in excelsum oculos tuos contra Sanctum Israhel
per manum servorum tuorum exprobrasti Domino et dixisti in 23
multitudine curruum meorum ascendi excelsa montium in sum-
mitate Libani et succidi sublimes cedros eius electas abietes eius
et ingressus sum usque ad terminos eius saltum Carmeli eius ego 24
succidi et bibi aquas alienas et siccavi vestigiis pedum meorum
omnes aquas clausas numquid non audisti quid ab initio fece- 25
rim ex diebus antiquis plasmavi illud et nunc adduxi eruntque in
ruinam collium pugnantium civitates munitae et qui sedent in 26
eis humiles manu contremuerunt et confusi sunt facti sunt quasi
faenum agri et virens herba tectorum quae arefacta est antequam
veniret ad maturitatem habitaculum tuum et egressum tuum et 27
viam tuam ego praescivi et furorem tuum contra me insanisti in 28
me et superbia tua ascendit in aures meas ponam itaque circulum
in naribus tuis et camum in labris tuis et reducam te in viam
per quam venisti tibi autem Ezechia hoc erit signum comede 29
hoc anno quod reppereris in secundo autem anno quae sponte
nascuntur porro in anno tertio seminate et metite plantate vi-
neas et comedite fructum earum et quodcumque reliquum fuerit 30
de domo Iuda mittet radicem deorsum et faciet fructum sursum
de Hierusalem quippe egredientur reliquiae et quod salvetur de 31
monte Sion zelus Domini exercituum faciet hoc quam ob rem 32
haec dicit Dominus de rege Assyriorum non ingredietur urbem
hanc nec mittet in eam sagittam nec occupabit eam clypeus nec
circumdabit eam munitio per viam qua venit revertetur et civi- 33
tatem hanc non ingredietur dicit Dominus protegamque urbem 34
hanc et salvabo eam propter me et propter David servum meum
factum est igitur in nocte illa venit angelus Domini et percussit 35
castra Assyriorum centum octoginta quinque milia cumque dilu-
culo surrexisset vidit omnia corpora mortuorum et recedens abiit
et reversus est Sennacherib rex Assyriorum et mansit in Nineve 36
cumque adoraret in templo Neserach deum suum Adramelech et 37
Sarasar filii eius percusserunt eum gladio fugeruntque in terram
Armeniorum et regnavit Eseraddon filius eius pro eo

in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et ve- **XX**
nit ad eum Esaias filius Amos prophetes dixitque ei haec dicit
Dominus Deus praecipe domui tuae morieris enim et non vives

2 qui convertit faciem suam ad parietem et oravit Dominum di-
3 cens obsecro Domine memento quomodo ambulaverim coram
te in veritate et in corde perfecto et quod placitum est coram
4 te fecerim flevit itaque Ezechias fletu magno et antequam egre-
deretur Esaias mediam partem atrii factus est sermo Domini ad
5 eum dicens revertere et dic Ezechiae duci populi mei haec dicit
Dominus Deus David patris tui audivi orationem tuam vidi lacri-
mam tuam et ecce sanavi te die tertio ascendes templum Domini
6 et addam diebus tuis quindecim annos sed et de manu regis As-
syriorum liberabo te et civitatem hanc et protegam urbem istam
7 propter me et propter David servum meum dixitque Esaias ad-
ferte massam ficorum quam cum adtulissent et posuissent super
8 ulcus eius curatus est dixerat autem Ezechias ad Esaiam quod
erit signum quia Dominus me sanabit et quia ascensurus sum die
9 tertio templum Domini cui ait Esaias hoc erit signum a Domi-
no quod facturus sit Dominus sermonem quem locutus est vis ut
accedat umbra decem lineis an ut revertatur totidem gradibus
10 et ait Ezechias facile est umbram crescere decem lineis nec hoc
11 volo ut fiat sed ut revertatur retrorsum decem gradibus invoca-
vit itaque Esaias propheta Dominum et reduxit umbram per li-
neas quibus iam descenderat in horologio Ahaz retrorsum decem
12 gradibus in tempore illo misit Berodach Baladan filius Bala-
dan rex Babyloniorum litteras et munera ad Ezechiam audierat
13 enim quod aegrotasset Ezechias laetatus est autem in adventum
eorum Ezechias et ostendit eis domum aromatum et aurum et
argentum et pigmenta varia unguenta quoque et domum vaso-
rum suorum et omnia quae habere potuerat in thesauris suis non
fuit quod non monstraret eis Ezechias in domo sua et in omni
14 potestate sua venit autem Esaias propheta ad regem Ezechiam
dixitque ei quid dixerunt viri isti aut unde venerunt ad te cui
15 ait Ezechias de terra longinqua venerunt de Babylone at ille
respondit quid viderunt in domo tua ait Ezechias omnia quae
sunt in domo mea viderunt nihil est quod non monstraverim eis
16 in thesauris meis dixit itaque Esaias Ezechiae audi sermonem
17 Domini ecce dies venient et auferentur omnia quae sunt in do-
mo tua et quae condiderunt patres tui usque in diem hanc in
18 Babylone non remanebit quicquam ait Dominus sed et de filiis
tuis qui egredientur ex te quos generabis tollentur et erunt eunu-
19 chi in palatio regis Babylonis dixit Ezechias ad Esaiam bonus

sermo Domini quem locutus est sit pax et veritas in diebus meis
reliqua autem sermonum Ezechiae et omnis fortitudo eius et quo- 20
modo fecerit piscinam et aquaeductum et introduxerit aquas in
civitatem nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum re-
gum Iuda dormivitque Ezechias cum patribus suis et regnavit 21
Manasses filius eius pro eo

duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset et **XXI**
quinquaginta quinque annis regnavit in Hierusalem nomen ma-
tris eius Aphsiba fecitque malum in conspectu Domini iuxta ido- 2
la gentium quas delevit Dominus a facie filiorum Israhel conver- 3
susque est et aedificavit excelsa quae dissipaverat Ezechias pater
eius et erexit aras Baal et fecit lucos sicut fecerat Ahab rex Isra-
hel et adoravit omnem militiam caeli et coluit eam extruxitque 4
aras in domo Domini de qua dixit Dominus in Hierusalem ponam
nomen meum et extruxit altaria universae militiae caeli in duo- 5
bus atriis templi Domini et transduxit filium suum per ignem et 6
ariolatus est et observavit auguria et fecit pythones et aruspices
multiplicavit ut faceret malum coram Domino et inritaret eum
posuit quoque idolum luci quem fecerat in templo Domini super 7
quo locutus est Dominus ad David et ad Salomonem filium eius
in templo hoc et in Hierusalem quam elegi de cunctis tribubus
Israhel ponam nomen meum in sempiternum et ultra non faciam 8
commoveri pedem Israhel de terra quam dedi patribus eorum sic
tamen si custodierint opere omnia quae praecepi eis et univer-
sam legem quam mandavit eis servus meus Moses illi vero non 9
audierunt sed seducti sunt a Manasse ut facerent malum super
gentes quas contrivit Dominus a facie filiorum Israhel locutus- 10
que est Dominus in manu servorum suorum prophetarum dicens
quia fecit Manasses rex Iuda abominationes istas pessimas super 11
omnia quae fecerunt Amorrei ante eum et peccare fecit etiam
Iudam in inmunditiis suis propterea haec dicit Dominus Deus 12
Israhel ecce ego inducam mala super Hierusalem et Iudam ut qui-
cumque audierit tinniant ambae aures eius et extendam super 13
Hierusalem funiculum Samariae et pondus domus Ahab et dele-
bo Hierusalem sicut deleri solent tabulae delens vertam et ducam
crebrius stilum super faciem eius dimittam vero reliquias here- 14
ditatis meae et tradam eas in manu inimicorum eius eruntque in
vastitate et rapina cunctis adversariis suis eo quod fecerint ma- 15
lum coram me et perseveraverint inritantes me ex die qua egressi

16 sunt patres eorum ex Aegypto usque ad diem hanc insuper et
sanguinem innoxium fudit Manasses multum nimis donec imple-
ret Hierusalem usque ad os absque peccatis suis quibus peccare
17 fecit Iudam ut faceret malum coram Domino reliqua autem ser-
monum Manasse et universa quae fecit et peccatum eius quod
peccavit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum re-
18 gum Iuda dormivitque Manasses cum patribus suis et sepultus
est in horto domus suae in horto Aza et regnavit Amon filius eius
19 pro eo viginti et duo annorum erat Amon cum regnare coepis-
set duobusque annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius
20 Mesallemeth filia Arus de Iethba fecitque malum in conspectu
21 Domini sicut fecerat Manasses pater eius et ambulavit in omni
via per quam ambulaverat pater eius servivitque inmunditiis qui-
22 bus servierat pater suus et adoravit eas et dereliquit Dominum
23 Deum patrum suorum et non ambulavit in via Domini tetende-
runtque ei insidias servi sui et interfecerunt regem in domo sua
24 percussit autem populus terrae omnes qui coniuraverant contra
regem Amon et constituerunt sibi regem Iosiam filium eius pro
25 eo reliqua autem sermonum Amon quae fecit nonne haec scripta
26 sunt in libro sermonum dierum regum Iuda sepelieruntque eum
in sepulchro suo in horto Aza et regnavit Iosias filius eius pro eo
XXII octo annorum erat Iosias cum regnare coepisset et triginta
uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Idida filia
2 Phadaia de Besecath fecitque quod placitum erat coram Domi-
no et ambulavit per omnes vias David patris sui non declinavit
3 ad dextram sive ad sinistram anno autem octavodecimo regis
Iosiae misit rex Saphan filium Aslia filii Mesullam scribam tem-
4 pli Domini dicens ei vade ad Helciam sacerdotem magnum ut
confletur pecunia quae inlata est in templum Domini quam col-
5 legerunt ianitores a populo deturque fabris per praepositos in
domo Domini qui et distribuent eam his qui operantur in templo
6 Domini ad instauranda sarta tecta templi tignariis videlicet et
cementariis et his qui interrupta conponunt et ut emantur ligna
7 et lapides de lapidicinis ad instaurandum templum verumtamen
non supputetur eis argentum quod accipiunt sed in potestate ha-
8 beant et in fide dixit autem Helcias pontifex ad Saphan scribam
librum legis repperi in domo Domini deditque Helcias volumen
9 Saphan qui et legit illud venit quoque Saphan scriba ad regem
et renuntiavit ei quod praeceperat et ait conflaverunt servi tui

pecuniam quae repperta est in domo Domini et dederunt ut di-
stribueretur fabris a praefectis operum templi Domini narravit- 10
que Saphan scriba regi dicens librum dedit mihi Helcias sacerdos
quem cum legisset Saphan coram rege et audisset rex verba libri 11
legis Domini scidit vestimenta sua et praecepit Helciae sacerdoti 12
et Ahicham filio Saphan et Achobor filio Micha et Saphan scri-
bae et Asaiae servo regis dicens ite et consulite Dominum super 13
me et super populo et super omni Iuda de verbis voluminis istius
quod inventum est magna enim ira Domini succensa est contra
nos quia non audierunt patres nostri verba libri huius ut facerent
omne quod scriptum est nobis ierunt itaque Helcias sacerdos et 14
Ahicham et Achobor et Saphan et Asaia ad Oldam propheten
uxorem Sellum filii Thecue filii Araas custodis vestium quae ha-
bitabat in Hierusalem in secunda locutique sunt ad eam et illa 15
respondit eis haec dicit Dominus Deus Israhel dicite viro qui mi-
sit vos ad me haec dicit Dominus ecce ego adducam mala super 16
locum hunc et super habitatores eius omnia verba legis quae le-
git rex Iuda quia dereliquerunt me et sacrificaverunt diis alienis 17
inritantes me in cunctis operibus manuum suarum et succende-
tur indignatio mea in loco hoc et non extinguetur regi autem 18
Iuda qui misit vos ut consuleretis Dominum sic dicetis haec dicit
Dominus Deus Israhel pro eo quod audisti verba voluminis et 19
perterritum est cor tuum et humiliatus es coram Domino auditis
sermonibus contra locum istum et habitatores eius quo videlicet
fierent in stuporem et in maledictum et scidisti vestimenta tua
et flevisti coram me et ego audivi ait Dominus idcirco colligam 20
te ad patres tuos et colligeris ad sepulchrum tuum in pace ut non
videant oculi tui omnia mala quae inducturus sum super locum
istum

et renuntiaverunt regi quod dixerat qui misit et congregati **XXIII**
sunt ad eum omnes senes Iuda et Hierusalem ascenditque rex 2
templum Domini et omnes viri Iuda universique qui habitant in
Hierusalem cum eo sacerdotes et prophetae et omnis populus
a parvo usque ad magnum legitque cunctis audientibus omnia
verba libri foederis qui inventus est in domo Domini stetitque 3
rex super gradum et percussit foedus coram Domino ut ambula-
rent post Dominum et custodirent praecepta eius et testimonia
et caerimonias in omni corde et in tota anima et suscitarent ver-
ba foederis huius quae scripta erant in libro illo adquievitque

4 populus pacto et praecepit rex Helciae pontifici et sacerdotibus
secundi ordinis et ianitoribus ut proicerent de templo Domini
omnia vasa quae facta fuerant Baal et in luco et universae mili-
tiae caeli et conbusit ea foris Hierusalem in convalle Cedron et
5 tulit pulverem eorum in Bethel et delevit aruspices quos posue-
rant reges Iuda ad sacrificandum in excelsis per civitates Iuda
et in circuitu Hierusalem et eos qui adolebant incensum Baal et
6 soli et lunae et duodecim signis et omni militiae caeli et efferri
fecit lucum de domo Domini foras Hierusalem in convalle Cedron
et conbusit eum ibi et redegit in pulverem et proiecit super se-
7 pulchrum vulgi destruxit quoque aediculas effeminatorum quae
erant in domo Domini pro quibus mulieres texebant quasi do-
8 munculas luci congregavitque omnes sacerdotes de civitatibus
Iuda et contaminavit excelsa ubi sacrificabant sacerdotes de Ga-
baa usque Bersabee et destruxit aras portarum in introitu ostii
Iosue principis civitatis quod erat ad sinistram portae civitatis
9 verumtamen non ascendebant sacerdotes excelsorum ad altare
Domini in Hierusalem sed tantum comedebant azyma in me-
10 dio fratrum suorum contaminavit quoque Thafeth quod est in
convalle filii Ennom ut nemo consecraret filium suum aut filiam
11 per ignem Moloch abstulit quoque equos quos dederant reges
Iudae soli in introitu templi Domini iuxta exedram Nathanmele-
ch eunuchi qui erat in Farurim currus autem solis conbusit igni
12 altaria quoque quae erant super tecta cenaculi Ahaz quae fece-
rant reges Iuda et altaria quae fecerat Manasses in duobus atriis
templi Domini destruxit rex et cucurrit inde et dispersit cinerem
13 eorum in torrentem Cedron excelsa quoque quae erant in Hieru-
salem ad dexteram partem montis Offensionis quae aedificaverat
Salomon rex Israhel Astharoth idolo Sidoniorum et Chamos of-
fensioni Moab et Melchom abominationi filiorum Ammon polluit
14 rex et contrivit statuas et succidit lucos replevitque loca eorum
15 ossibus mortuorum insuper et altare quod erat in Bethel ex-
celsum quod fecerat Hieroboam filius Nabath qui peccare fecit
Israhel et altare illud et excelsum destruxit atque conbusit et
16 comminuit in pulverem succenditque etiam lucum et conversus
Iosias vidit ibi sepulchra quae erant in monte misitque et tulit
ossa de sepulchris et conbusit ea super altare et polluit illud iux-
ta verbum Domini quod locutus est vir Dei qui praedixerat verba
17 haec et ait quis est titulus ille quem video responderuntque ei

cives illius urbis sepulchrum est hominis Dei qui venit de Iuda
et praedixit verba haec quae fecisti super altare Bethel et ait 18
dimittite eum nemo commoveat ossa eius et intacta manserunt
ossa illius cum ossibus prophetae qui venerat de Samaria insu- 19
per et omnia fana excelsorum quae erant in civitatibus Samariae
quae fecerant reges Israhel ad inritandum Dominum abstulit Io-
sias et fecit eis secundum omnia opera quae fecerat in Bethel
et occidit universos sacerdotes excelsorum qui erant ibi super 20
altaria et conbusit ossa humana super ea reversusque est Hieru-
salem et praecepit omni populo dicens facite phase Domino Deo 21
vestro secundum quod scriptum est in libro foederis huius nec 22
enim factum est phase tale a diebus iudicum qui iudicaverunt
Israhel et omnium dierum regum Israhel et regum Iuda sicut in 23
octavodecimo anno regis Iosiae factum est phase istud Domino
in Hierusalem sed et pythones et ariolos et figuras idolorum et 24
inmunditias abominationesque quae fuerant in terra Iuda et in
Hierusalem abstulit Iosias ut statueret verba legis quae scripta
sunt in libro quem invenit Helcias sacerdos in templo Domini
similis illi non fuit ante eum rex qui reverteretur ad Dominum 25
in omni corde suo et in tota anima sua et in universa virtute sua
iuxta omnem legem Mosi neque post eum surrexit similis illi ve- 26
rumtamen non est aversus Dominus ab ira furoris sui magni quo
iratus est furor eius contra Iudam propter inritationes quibus
provocaverat eum Manasses dixit itaque Dominus etiam Iudam 27
auferam a facie mea sicut abstuli Israhel et proiciam civitatem
hanc quam elegi Hierusalem et domum de qua dixi erit nomen
meum ibi reliqua autem verba Iosiae et universa quae fecit non- 28
ne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda in 29
diebus eius ascendit Pharao Necho rex Aegypti contra regem As-
syriorum ad flumen Eufraten et abiit Iosias rex in occursum eius
et occisus est in Mageddo cum vidisset eum et portaverunt eum 30
servi sui mortuum de Mageddo et pertulerunt in Hierusalem et
sepelierunt eum in sepulchro suo tulitque populus terrae Ioahaz
filium Iosiae et unxerunt eum et constituerunt eum regem pro
patre suo viginti trium annorum erat Ioahaz cum regnare coe- 31
pisset et tribus mensibus regnavit in Hierusalem nomen matris
eius Amithal filia Hieremiae de Lobna et fecit malum coram 32
Domino iuxta omnia quae fecerant patres eius vinxitque eum 33
Pharao Necho in Rebla quae est in terra Emath ne regnaret in

Hierusalem et inposuit multam terrae centum talentis argenti
34 et talento auri regemque constituit Pharao Necho Eliachim fi-
lium Iosiae pro Iosia patre eius vertitque nomen eius Ioiachim
35 porro Ioahaz tulit et duxit in Aegyptum argentum autem et
aurum dedit Ioiachim Pharaoni cum indixisset terrae per singu-
los ut conferretur iuxta praeceptum Pharaonis et unumquemque
secundum vires suas exegit tam argentum quam aurum de po-
36 pulo terrae ut daret Pharaoni Necho viginti quinque annorum
erat Ioiachim cum regnare coepisset et undecim annis regnavit
in Hierusalem nomen matris eius Zebida filia Phadaia de Ruma
37 et fecit malum coram Domino iuxta omnia quae fecerant patres
eius

XXIV in diebus eius ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis et fac-
tus est ei Ioiachim servus tribus annis et rursum rebellavit contra
2 eum inmisitque ei Dominus latrunculos Chaldeorum et latrun-
culos Syriae latrunculos Moab et latrunculos filiorum Ammon
et inmisit eos in Iudam ut disperderent eum iuxta verbum Do-
3 mini quod locutus erat per servos suos prophetas factum est
autem hoc per verbum Domini contra Iudam ut auferret eum
4 coram se propter peccata Manasse universa quae fecit et prop-
ter sanguinem innoxium quem effudit et implevit Hierusalem
cruore innocentium et ob hanc rem noluit Dominus propitiari
5 reliqua autem sermonum Ioiachim et universa quae fecit nonne
haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda et dor-
6 mivit Ioiachim cum patribus suis regnavitque Ioiachin filius eius
7 pro eo et ultra non addidit rex Aegypti ut egrederetur de terra
sua tulerat enim rex Babylonis a rivo Aegypti usque ad fluvium
8 Eufraten omnia quae fuerant regis Aegypti decem et octo an-
norum erat Ioiachin cum regnare coepisset et tribus mensibus
regnavit in Hierusalem nomen matris eius Naestha filia Helna-
9 than de Hierusalem et fecit malum coram Domino iuxta omnia
10 quae fecerat pater eius in tempore illo ascenderunt servi Na-
buchodonosor regis Babylonis in Hierusalem et circumdata est
11 urbs munitionibus venitque Nabuchodonosor rex Babylonis ad
12 civitatem cum servi eius obpugnarent eam egressusque est Ioia-
chin rex Iuda ad regem Babylonis ipse et mater eius et servi eius
et principes eius et eunuchi eius et suscepit eum rex Babylonis
13 anno octavo regni sui et protulit inde omnes thesauros domus
Domini et thesauros domus regiae et concidit universa vasa au-

rea quae fecerat Salomon rex Israhel in templo Domini iuxta
verbum Domini et transtulit omnem Hierusalem et universos 14
principes et omnes fortes exercitus decem milia in captivitatem
et omnem artificem et clusorem nihilque relictum est exceptis
pauperibus populi terrae transtulit quoque Ioiachin in Babylo- 15
nem et matrem regis et uxores regis et eunuchos eius et iudices
terrae duxit in captivitatem de Hierusalem in Babylonem et 16
omnes viros robustos septem milia et artifices et clusores mille
omnes viros fortes et bellatores duxitque eos rex Babylonis cap-
tivos in Babylonem et constituit Matthaniam patruum eius pro 17
eo inposuitque nomen ei Sedeciam vicesimum et primum annum 18
aetatis habebat Sedecias cum regnare coepisset et undecim an-
nis regnavit in Hierusalem nomen matris eius erat Amithal filia
Hieremiae de Lobna et fecit malum coram Domino iuxta omnia 19
quae fecerat Ioiachim irascebatur enim Dominus contra Hieru- 20
salem et contra Iudam donec proiceret eos a facie sua recessitque
Sedecias a rege Babylonis

factum est autem anno nono regni eius mense decimo decima **XXV**
die mensis venit Nabuchodonosor rex Babylonis ipse et omnis
exercitus eius in Hierusalem et circumdederunt eam et extruxe-
runt in circuitu eius munitiones et clausa est civitas atque valla- 2
ta usque ad undecimum annum regis Sedeciae nona die mensis 3
praevaluitque fames in civitate nec erat panis populo terrae et 4
interrupta est civitas et omnes viri bellatores nocte fugerunt per
viam portae quae est inter duplicem murum ad hortum regis por-
ro Chaldei obsidebant in circuitu civitatem fugit itaque per viam
quae ducit ad campestria solitudinis et persecutus est exercitus 5
Chaldeorum regem conprehenditque eum in planitie Hiericho et
omnes bellatores qui erant cum eo dispersi sunt et reliquerunt
eum adprehensum ergo regem duxerunt ad regem Babylonis in 6
Reblatha qui locutus est cum eo iudicium filios autem Sedeciae 7
occidit coram eo et oculos eius effodit vinxitque eum catenis et
adduxit in Babylonem mense quinto septima die mensis ipse est 8
annus nonusdecimus regis Babylonis venit Nabuzardan princeps
exercitus servus regis Babylonis Hierusalem et succendit do- 9
mum Domini et domum regis et domos Hierusalem omnemque
domum conbusit igni et muros Hierusalem in circuitu destru- 10
xit omnis exercitus Chaldeorum qui erat cum principe militum
reliquam autem populi partem qui remanserat in civitate et per- 11

fugas qui transfugerant ad regem Babylonis et reliquum vulgus
12 transtulit Nabuzardan princeps militiae et de pauperibus terrae
13 reliquit vinitores et agricolas columnas autem aereas quae erant
in templo Domini et bases et mare aereum quod erat in domo
Domini confregerunt Chaldei et transtulerunt aes omnium in Ba-
14 bylonem ollas quoque aereas et trullas et tridentes et scyphos
15 et omnia vasa aerea in quibus ministrabant tulerunt necnon tu-
ribula et fialas quae aurea aurea et quae argentea argentea tulit
16 princeps militiae id est columnas duas mare unum et bases quas
fecerat Salomon in templo Domini non erat pondus aeris omnium
17 vasorum decem et octo cubitos altitudinis habebat columna una
et capitellum aereum super se altitudinis trium cubitorum et re-
ticulum et malogranata super capitellum columnae omnia ae-
18 rea similem et columna secunda habebat ornatum tulit quoque
princeps militiae Seraian sacerdotem primum et Sophoniam sa-
19 cerdotem secundum et tres ianitores et de civitate eunuchum
unum qui erat praefectus super viros bellatores et quinque viros
de his qui steterant coram rege quos repperit in civitate et Sopher
principem exercitus qui probabat tirones de populo terrae et sex
20 viros e vulgo qui inventi fuerant in civitate quos tollens Nabu-
zardan princeps militum duxit ad regem Babylonis in Reblatha
21 percussitque eos rex Babylonis et interfecit in Reblatha in terra
22 Emath et translatus est Iuda de terra sua populo autem qui
relictus erat in terra Iuda quem dimiserat Nabuchodonosor rex
23 Babylonis praefecit Godoliam filium Ahicham filii Saphan quod
cum audissent omnes duces militum ipsi et viri qui erant cum eis
videlicet quod constituisset rex Babylonis Godoliam venerunt ad
Godoliam in Maspha Ismahel filius Nathaniae et Iohanan filius
Caree et Sareia filius Thenaameth Nethophathites et Iezonias
24 filius Maachathi ipsi et socii eorum iuravitque eis Godolias et
sociis eorum dicens nolite timere servire Chaldeis manete in ter-
25 ra et servite regi Babylonis et bene erit vobis factum est autem
in mense septimo venit Ismahel filius Nathaniae filii Elisama de
semine regio et decem viri cum eo percusseruntque Godoliam
qui mortuus est sed et Iudaeos et Chaldeos qui erant cum eo
26 in Maspha consurgens autem omnis populus a parvo usque ad
magnum et principes militum venerunt in Aegyptum timentes
27 Chaldeos factum est vero anno tricesimo septimo transmigra-
tionis Ioiachin regis Iudae mense duodecimo vicesima septima

die mensis sublevavit Evilmerodach rex Babylonis anno quo re-
gnare coeperat caput Ioiachin regis Iuda de carcere et locutus 28
est ei benigna et posuit thronum eius super thronum regum qui
erant cum eo in Babylone et mutavit vestes eius quas habuerat 29
in carcere et comedebat panem semper in conspectu eius cunctis
diebus vitae suae annonam quoque constituit ei absque inter- 30
missione quae et dabatur ei a rege per singulos dies omnibus
diebus vitae suae

THE FIRST BOOK OF THE CHRONICLES.

I, 2, 3 Adam Seth Enos Cainan Malelehel Iared Enoch Ma-
4, 5 tusale Lamech Noe Sem Ham et Iafeth filii Iafeth
Gomer Magog Madai et Iavan Thubal Mosoch Thiras
6, 7 porro filii Gomer Aschenez et Rifath et Thogorma fi-
8 lii autem Iavan Elisa et Tharsis Cetthim et Dodanim filii Ham
9 Chus et Mesraim Phut et Chanaan filii autem Chus Saba et
Evila Sabatha et Rechma et Sabathaca porro filii Rechma Saba
10 et Dadan Chus autem genuit Nemrod iste coepit esse potens in
11 terra Mesraim vero genuit Ludim et Anamim et Laabim et Nep-
12 thuim Phethrosim quoque et Chasluim de quibus egressi sunt
13 Philisthim et Capthurim Chanaan vero genuit Sidonem primo-
14 genitum et Heth Iebuseum quoque et Amorreum et Gergeseum
15, 16 Evheumque et Aruceum et Asineum Aradium quoque et Sa-
17 mareum et Ematheum filii Sem Aelam et Assur et Arfaxad et
18 Lud et Aram et Us et Hul et Gothor et Mosoch Arfaxad au-
19 tem genuit Sala qui et ipse genuit Heber porro Heber nati sunt
duo filii nomen uni Phaleg quia in diebus eius divisa est terra et
20 nomen fratris eius Iectan Iectan autem genuit Helmodad et Sa-
21, 22 leph et Asermoth et Iare Aduram quoque et Uzal et Decla Ebal
23 etiam et Abimahel et Saba necnon et Ophir et Evila et Iobab
24, 25 omnes isti filii Iectan Sem Arfaxad Sale Heber Phaleg Raau
26, 27, 28 Serug Nahor Thare Abram iste est Abraham filii autem Abra-
29 ham Isaac et Ismahel et hae generationes eorum primogenitus
30 Ismahelis Nabaioth et Cedar et Adbeel et Mabsam Masma et
31 Duma Massa Adad et Thema Iathur Naphis Cedma hii sunt filii
32 Ismahelis filii autem Cetthurae concubinae Abraham quos gen-
uit Zamram Iecsan Madan Madian Iesboc Sue porro filii Iecsan
33 Saba et Dadan filii autem Madian Epha et Apher et Enoch et
34 Abida et Eldaa omnes hii filii Cetthurae generavit autem Abra-
35 ham Isaac cuius fuerunt filii Esau et Israhel filii Esau Eliphaz

Rauhel Iaus Ialam Core filii Eliphaz Theman Omer Sepphu Ge- 36
them Cenez Thamna Amalech filii Rauhel Naath Zara Samma 37
Maza filii Seir Lothan Sobal Sebeon Ana Dison Eser Disan filii 38, 39
Lothan Horri Humam soror autem Lothan fuit Thamna filii So- 40
bal Alian et Manaath et Ebal et Sepphi et Onam filii Sebeon Aia
et Ana filii Ana Dison filii Dison Amaran et Eseban et Iethran 41
et Charan filii Eser Balaan et Zaban et Iacan filii Dison Us et 42
Aran isti sunt reges qui imperaverunt in terra Edom antequam 43
esset rex super filios Israhel Bale filius Beor et nomen civitatis
eius Denaba mortuus est autem Bale et regnavit pro eo Iobab 44
filius Zare de Bosra cumque et Iobab fuisset mortuus regnavit 45
pro eo Husam de terra Themanorum obiit quoque et Husam et 46
regnavit pro eo Adad filius Badad qui percussit Madian in ter-
ra Moab et nomen civitatis eius Avith cumque et Adad fuisset 47
mortuus regnavit pro eo Semla de Masreca sed et Semla mor- 48
tuus est et regnavit pro eo Saul de Rooboth quae iuxta amnem
sita est mortuo quoque Saul regnavit pro eo Baalanan filius 49
Achobor sed et hic mortuus est et regnavit pro eo Adad cuius 50
urbis fuit nomen Phou et appellata est uxor eius Mehetabel filia
Matred filiae Mezaab Adad autem mortuo duces pro regibus in 51
Edom esse coeperunt dux Thamna dux Alva dux Ietheth dux 52
Oolibama dux Hela dux Phinon dux Cenez dux Theman dux 53
Mabsar dux Magdihel dux Iram hii duces Edom 54

filii autem Israhel Ruben Symeon Levi Iuda Isachar et Za- **II**
bulon Dan Ioseph Beniamin Nepthali Gad Aser filii Iuda Her 2, 3
Aunan Sela tres nati sunt ei de filia Sue Chananitidis fuit au-
tem Her primogenitus Iuda malus coram Domino et occidit eum
Thamar autem nurus eius peperit ei Phares et Zara omnes er- 4
go filii Iuda quinque filii autem Phares Esrom et Hamul fi- 5, 6
lii quoque Zarae Zamri et Ethan et Eman Chalchal quoque et
Darda simul quinque filii Carmi Achar qui turbavit Israhel et 7
peccavit in furto anathematis filii Ethan Azarias filii autem 8, 9
Esrom qui nati sunt ei Ieremahel et Ram et Chalubi porro Ram 10
genuit Aminadab Aminadab autem genuit Naasson principem
filiorum Iuda Naasson quoque genuit Salma de quo ortus est 11
Boez Boez vero genuit Obed qui et ipse genuit Isai Isai autem 12, 13
genuit primogenitum Heliab secundum Abinadab tertium Samaa
quartum Nathanahel quintum Raddai sextum Asom septimum 14, 15
David quorum sorores fuerunt Sarvia et Abigail filii Sarviae 16

17 Abisai Ioab et Asahel tres Abigail autem genuit Amasa cuius
18 pater fuit Iether Ismahelites Chaleb vero filius Esrom accepit
uxorem nomine Azuba de qua genuit Ierioth fueruntque filii eius
19 Iesar et Sobab et Ardon cumque mortua fuisset Azuba accepit
20 uxorem Chaleb Ephrath quae peperit ei Ur porro Ur genuit Uri
21 et Uri genuit Beselehel post haec ingressus est Esrom ad filiam
Machir patris Galaad et accepit eam cum esset annorum sexa-
22 ginta quae peperit ei Segub sed et Segub genuit Iair et possedit
23 viginti tres civitates in terra Galaad cepitque Gessur et Aram
oppida Iair et Canath et viculos eius sexaginta civitatum omnes
24 isti filii Machir patris Galaad cum autem mortuus esset Esrom
ingressus est Chaleb ad Ephrata habuit quoque Esrom uxorem
25 Abia quae peperit ei Assur patrem Thecue nati sunt autem filii
Hieramehel primogeniti Esrom Ram primogenitus eius et Buna
26 et Aran et Asom et Ahia duxit quoque uxorem alteram Hie-
27 ramehel nomine Atara quae fuit mater Onam sed et filii Ram
28 primogeniti Hieramehel fuerunt Moos et Iamin et Achar Onam
autem habuit filios Semmei et Iada filii autem Semmei Nadab et
29 Abisur nomen vero uxoris Abisur Abiail quae peperit Ahobban
30 et Molid filii autem Nadab fuerunt Saled et Apphaim mortuus
31 est autem Saled absque liberis filius vero Apphaim Iesi qui Iesi
32 genuit Sesan porro Sesan genuit Oholi filii autem Iada fratris
Semmei Iether et Ionathan sed et Iether mortuus est absque li-
33 beris porro Ionathan genuit Phaleth et Ziza isti fuerunt filii
34 Hieramehel Sesan autem non habuit filios sed filias et servum
35 aegyptium nomine Ieraa deditque ei filiam suam uxorem quae
36 peperit ei Eththei Eththei autem genuit Nathan et Nathan gen-
37 uit Zabad Zabad quoque genuit Ophlal et Ophlal genuit Obed
38, 39 Obed genuit Ieu Ieu genuit Azariam Azarias genuit Helles Helles
40, 41 genuit Elasa Elasa genuit Sisamoi Sisamoi genuit Sellum Sel-
42 lum genuit Icamian Icamian genuit Elisama filii autem Chaleb
fratris Hieramehel Mosa primogenitus eius ipse est pater Ziph et
43 filii Maresa patris Hebron porro filii Hebron Core et Thapphu et
44 Recem et Samma Samma autem genuit Raam patrem Iercaam
45 et Recem genuit Semmei filius Semmei Maon et Maon pater Be-
46 thsur Epha autem concubina Chaleb peperit Arran et Musa et
47 Gezez porro Arran genuit Gezez filii Iadai Regom et Iotham et
48 Gesum et Phaleth et Epha et Saaph concubina Chaleb Maacha
49 peperit Saber et Tharana genuit autem Saaph pater Madmena

Sue patrem Machbena et patrem Gabaa filia vero Chaleb fuit
Achsa hii erant filii Chaleb filii Ur primogeniti Ephrata Sobal 50
pater Cariathiarim Salma pater Bethleem Ariph pater Bethga- 51
der fuerunt autem filii Sobal patris Cariathiarim qui videbat 52
dimidium requietionum et de cognatione Cariathiarim Iethrei 53
et Apphutei et Semathei et Maserei ex his egressi sunt Sarai-
tae et Esthaolitae filii Salma Bethleem et Netophathi coronae 54
domus Ioab et dimidium requietionis Sarai cognationes quoque 55
scribarum habitantium in Iabis canentes atque resonantes et in
tabernaculis commorantes hii sunt Cinei qui venerunt de calore
patris domus Rechab

David vero hos habuit filios qui ei nati sunt in Hebron primo- **III**
genitum Amnon ex Achinaam Iezrahelitide secundum Danihel
de Abigail Carmelitide tertium Absalom filium Maacha filiae 2
Tholmei regis Gessur quartum Adoniam filium Aggith quintum 3
Saphatiam ex Abital sextum Iethraam de Egla uxore sua sex 4
ergo nati sunt ei in Hebron ubi regnavit septem annis et sex
mensibus triginta autem et tribus annis regnavit in Hierusalem
porro in Hierusalem nati sunt ei filii Samaa et Sobab et Nathan 5
et Salomon quattuor de Bethsabee filia Amihel Iebaar quoque 6
et Elisama et Eliphalet et Noge et Napheg et Iaphie necnon 7, 8
Elisama et Heliade et Eliphalet novem omnes hii filii David abs- 9
que filiis concubinarum habuerunt sororem Thamar filius autem 10
Salomonis Roboam cuius Abia filius genuit Asa de hoc quoque
natus est Iosaphat pater Ioram qui Ioram genuit Ohoziam ex 11
quo ortus est Ioas et huius Amasias filius genuit Azariam porro 12
Azariae filius Ioatham procreavit Achaz patrem Ezechiae de quo 13
natus est Manasses sed et Manasses genuit Amon patrem Iosiae 14
filii autem Iosiae fuerunt primogenitus Iohanan secundus Ioacim 15
tertius Sedecias quartus Sellum de Ioacim natus est Iechonias 16
et Sedecias filii Iechoniae fuerunt Asir Salathihel Melchiram 17, 18
Phadaia Sennaser et Iecemia Sama et Nadabia de Phadaia orti 19
sunt Zorobabel et Semei Zorobabel genuit Mosollam Ananiam
et Salomith sororem eorum Asabamque et Ohol et Barachiam 20
et Asadiam Iosabesed quinque filius autem Ananiae Phaltias 21
pater Ieseiae cuius filius Raphaia huius quoque filius Arnam de
quo natus est Obdia cuius filius fuit Sechenia filius Secheniae 22
Semeia cuius filii Attus et Iegal et Baria et Naaria et Saphat
sex numero filius Naariae Helioenai et Ezechias et Ezricam tres 23

24 filii Helioenai Oduia et Heliasub et Pheleia et Accub et Iohanan
et Dalaia et Anani septem
IV, 2 filii Iuda Phares Esrom et Carmi et Ur et Subal Reaia ve-
ro filius Subal genuit Ieth de quo nati sunt Ahimai et Laed hae
3 cognationes Sarathi ista quoque stirps Hetam Iezrahel et Iese-
4 ma et Iedebos nomenque sororis eorum Asalelphuni Phunihel
autem pater Gedor et Ezer pater Osa isti sunt filii Ur primo-
5 geniti Ephrata patris Bethleem Asur vero patris Thecue erant
6 duae uxores Halaa et Naara peperit autem ei Naara Oozam et
7 Epher et Themani et Asthari isti sunt filii Naara porro filii Ha-
8 laa Sereth Isaar et Ethnan Cos autem genuit Anob et Sobaba
9 et cognationem Aral filii Arum fuit autem Iabes inclitus prae
fratribus suis et mater eius vocavit nomen illius Iabes dicens quia
10 peperi eum in dolore invocavit vero Iabes Deum Israhel dicens
si benedicens benedixeris mihi et dilataveris terminos meos et
fuerit manus tua mecum et feceris me a malitia non opprimi
11 et praestitit Deus quae precatus est Chaleb autem frater Suaa
12 genuit Machir qui fuit pater Esthon porro Esthon genuit Beth-
rapha et Phesse et Thena patrem urbis Naas hii sunt viri Recha
13 filii autem Cenez Othonihel et Saraia porro filii Othonihel Atha-
14 th et Maonathi genuit Ophra Saraias autem genuit Ioab patrem
15 vallis Artificum ibi quippe artifices erant filii vero Chaleb filii
16 Iephonne Hir et Hela et Nahem filiique Hela et Cenez filii quo-
17 que Iallelel Ziph et Zipha Thiria et Asrahel et filii Ezra Iether et
Mered et Epher et Ialon genuitque Mariam et Sammai et Iesba
18 patrem Esthamo uxor quoque eius Iudaia peperit Iared patrem
Gedor et Heber patrem Soccho et Hicuthihel patrem Zano hii
19 autem filii Beththiae filiae Pharaonis quam accepit Mered et
filii uxoris Odaiae sororis Naham patris Ceila Garmi et Esthamo
20 qui fuit de Machathi filii quoque Simon Amnon et Rena filius
21 Anan et Thilon et filii Iesi Zoeth et Benzoeth filii Sela filii Iuda
Her pater Lecha et Laada pater Maresa et cognationes Domus
22 operantium byssum in domo Iuramenti et Qui stare fecit solem
virique Mendacii et Securus et Incendens qui principes fuerunt
23 in Moab et qui reversi sunt in Leem haec autem verba vetera hii
sunt figuli habitantes in plantationibus et in praesepibus apud
24 regem in operibus eius commoratique sunt ibi filii Symeon Na-
25 muhel et Iamin Iarib Zara Saul Sellum filius eius Mabsam filius
26 eius Masma filius eius filii Masma Amuhel filius eius Zacchur

filius eius Semei filius eius filii Semei sedecim et filiae sex fra- 27
tres autem eius non habuerunt filios multos et universa cognatio
non potuit adaequare summam filiorum Iuda habitaverunt au- 28
tem in Bersabee et Molada et Asarsual et in Ballaa et in Asom 29
et in Tholad et in Bathuhel et in Orma et in Siceleg et in 30, 31
Bethmarchaboth et in Asarsusim et in Bethberai et in Saarim
hae civitates eorum usque ad regem David villae quoque eorum 32
Etham et Aen et Remmon et Thochen et Asan civitates quinque
et universi viculi eorum per circuitum civitatum istarum usque 33
ad Baal haec est habitatio eorum et sedum distributio Masobab 34
quoque et Iemlech et Iosa filius Amasiae et Iohel et Ieu filius Io- 35
sabiae filii Saraiae filii Asihel et Helioenai et Iacoba et Isuaia et 36
Asaia et Adihel et Isimihel et Banaia Ziza quoque filius Sephei 37
filii Allon filii Idaia filii Semri filii Samaia isti sunt nominati 38
principes in cognationibus suis et in domo adfinitatum suarum
multiplicati sunt vehementer et profecti sunt ut ingrederentur 39
in Gador usque ad orientem vallis et ut quaererent pascua gregi-
bus suis inveneruntque pascuas uberes et valde bonas et terram 40
latissimam et quietam et fertilem in qua ante habitaverunt de
stirpe Ham hii ergo venerunt quos supra descripsimus nomina- 41
tim in diebus Ezechiae regis Iuda et percusserunt tabernacula eo-
rum et habitatores qui inventi fuerant ibi et deleverunt eos usque
in praesentem diem habitaveruntque pro eis quoniam uberrimas
ibidem pascuas reppererunt de filiis quoque Symeon abierunt 42
in montem Seir viri quingenti habentes principes Phaltiam et
Nahariam et Raphaiam et Ozihel filios Iesi et percusserunt re- 43
liquias quae evadere potuerant Amalechitarum et habitaverunt
ibi pro eis usque ad diem hanc

filii quoque Ruben primogeniti Israhel ipse quippe fuit pri- **V**
mogenitus eius sed cum violasset torum patris sui data sunt pri-
mogenita eius filiis Ioseph filii Israhel et non est ille reputatus in
primogenitum porro Iudas qui erat fortissimus inter fratres suos 2
de stirpe eius principes germinati sunt primogenita autem repu-
tata sunt Ioseph filii ergo Ruben primogeniti Israhel Enoch et 3
Phallu Esrom et Charmi filii Iohel Samaia filius eius Gog filius 4
eius Semei filius eius Micha filius eius Reeia filius eius Baal filius 5
eius Beera filius eius quem captivum duxit Theglathphalnasar 6
rex Assyriorum et fuit princeps in tribu Ruben fratres autem 7
eius et universa cognatio quando numerabantur per familias suas

8 habuerunt principes Ieihel et Zacchariam porro Bala filius Azaz
filii Samma filii Iohel ipse habitavit in Aroer usque ad Nebo et
9 Beelmeon contra orientalem quoque plagam habitavit usque ad
introitum heremi et flumen Eufraten multum quippe iumento-
10 rum numerum possidebat in terra Galaad in diebus autem Saul
proeliati sunt contra Agareos et interfecerunt illos habitaverunt-
que pro eis in tabernaculis eorum in omni plaga quae respicit ad
11 orientem Galaad filii vero Gad e regione eorum habitaverunt in
12 terra Basan usque Selcha Iohel in capite et Saphan secundus
13 Ianai autem et Saphat in Basan fratres vero eorum secundum
domos cognationum suarum Michahel et Mosollam et Sebe et
14 Iori et Iachan et Zie et Heber septem hii filii Abiahil filii Uri
filii Iaro filii Galaad filii Michahel filii Iesesi filii Ieddo filii Buz
15 fratres quoque filii Abdihel filii Guni princeps domus in familiis
16 suis et habitaverunt in Galaad et in Basan et in viculis eius et in
17 cunctis suburbanis Saron usque ad terminos omnes hii numerati
sunt in diebus Ioatham regis Iuda et in diebus Hieroboam regis
18 Israhel filii Ruben et Gad et dimidiae tribus Manasse viri bella-
tores scuta portantes et gladios et tendentes arcum eruditique ad
proelia quadraginta quattuor milia et septingenti sexaginta pro-
19 cedentes ad pugnam dimicaverunt contra Agarenos Iturei vero
20 et Naphei et Nodab praebuerunt eis auxilium traditique sunt in
manus eorum Agareni et universi qui fuerant cum eis quia Deum
invocaverunt cum proeliarentur et exaudivit eos eo quod credi-
21 dissent in eum ceperuntque omnia quae possederant camelorum
quinquaginta milia et ovium ducenta quinquaginta milia asinos
22 duo milia et animas hominum centum milia vulnerati autem
multi corruerunt fuit enim bellum Domini habitaveruntque pro
23 eis usque ad transmigrationem filii quoque dimidiae tribus Ma-
nasse possederunt terram a finibus Basan usque Baalhermon et
24 Sanir et montem Hermon ingens quippe numerus erat et hii fue-
runt principes domus cognationis eorum Epher et Iesi et Helihel
Ezrihel et Hieremia et Odoia et Iedihel viri fortissimi et potentes
25 et nominati duces in familiis suis reliquerunt autem Deum pa-
trum suorum et fornicati sunt post deos populorum terrae quos
26 abstulit Dominus coram eis et suscitavit Deus Israhel spiritum
Ful regis Assyriorum et spiritum Theglathphalnasar regis Assur
et transtulit Ruben et Gad et dimidium tribus Manasse et addu-
xit eos in Alae et Abor et Ara et fluvium Gozan usque ad diem

hanc
filii Levi Gersom Caath Merari filii Caath Amram Isaar He- **VI**, 2
bron et Ozihel filii Amram Aaron Moses et Maria filii Aaron 3
Nadab et Abiu Eleazar et Ithamar Eleazar genuit Finees et Fi- 4
nees genuit Abisue Abisue vero genuit Bocci et Bocci genuit Ozi 5
Ozi genuit Zaraiam et Zaraias genuit Meraioth porro Meraioth 6, 7
genuit Amariam et Amarias genuit Ahitob Ahitob genuit Sa- 8
doc Sadoc genuit Achimaas Achimaas genuit Azariam Azarias 9
genuit Iohanan Iohanan genuit Azariam ipse est qui sacerdo- 10
tio functus est in domo quam aedificavit Salomon in Hierusa-
lem genuit autem Azarias Amariam et Amarias genuit Ahitob 11
Ahitob genuit Sadoc et Sadoc genuit Sellum Sellum genuit Hel- 12, 13
ciam et Helcias genuit Azariam Azarias genuit Saraiam et Sara- 14
ias genuit Iosedec porro Iosedec egressus est quando transtulit 15
Dominus Iudam et Hierusalem per manus Nabuchodonosor fi- 16
lii ergo Levi Gersom Caath et Merari et haec nomina filiorum 17
Gersom Lobeni et Semei filii Caath Amram et Isaar et Hebron 18
et Ozihel filii Merari Mooli et Musi hae autem cognationes Levi 19
secundum familias eorum Gersom Lobeni filius eius Iaath filius 20
eius Zamma filius eius Ioaa filius eius Addo filius eius Zara fi- 21
lius eius Iethrai filius eius filii Caath Aminadab filius eius Core 22
filius eius Asir filius eius Helcana filius eius Abiasaph filius eius 23
Asir filius eius Thaath filius eius Urihel filius eius Ozias filius 24
eius Saul filius eius filii Helcana Amasai et Ahimoth Helcana 25, 26
filii Helcana Sophai filius eius Naath filius eius Heliab filius eius 27
Hieroam filius eius Helcana filius eius filii Samuhel primogenitus 28
Vasseni et Abia filii autem Merari Mooli Lobeni filius eius Se- 29
mei filius eius Oza filius eius Samaa filius eius Aggia filius eius 30
Asaia filius eius isti sunt quos constituit David super cantores 31
domus Domini ex quo conlocata est arca et ministrabant coram 32
tabernaculo testimonii canentes donec aedificaret Salomon do-
mum Domini in Hierusalem stabant autem iuxta ordinem suum
in ministerio hii vero sunt qui adsistebant cum filiis suis de filiis 33
Caath Heman cantor filius Iohel filii Samuhel filii Helcana filii 34
Hieroam filii Helihel filii Thou filii Suph filii Helcana filii Maath 35
filii Amasai filii Helcana filii Iohel filii Azariae filii Sophoniae 36
filii Thaath filii Asir filii Abiasaph filii Core filii Isaar filii Caath 37, 38
filii Levi filii Israhel et fratres eius Asaph qui stabat a dextris 39
eius Asaph filius Barachiae filii Samaa filii Michahel filii Basiae 40

41, 42 filii Melchiae filii Athnai filii Zara filii Adaia filii Ethan filii
43, 44 Zamma filii Semei filii Ieth filii Gersom filii Levi filii autem
Merari fratres eorum ad sinistram Ethan filius Cusi filii Abdi
45, 46 filii Maloch filii Asabiae filii Amasiae filii Helciae filii Amasai
47 filii Bonni filii Somer filii Mooli filii Musi filii Merari filii Le-
48 vi fratres quoque eorum Levitae qui ordinati sunt in cunctum
49 ministerium tabernaculi domus Domini Aaron vero et filii eius
adolebant incensum super altare holocausti et super altare thy-
miamatis in omne opus sancti sanctorum et ut precarentur pro
50 Israhel iuxta omnia quae praecepit Moses servus Dei hii sunt
autem filii Aaron Eleazar filius eius Finees filius eius Abisue filius
51, 52 eius Bocci filius eius Ozi filius eius Zaraia filius eius Meraioth
53 filius eius Amaria filius eius Ahitob filius eius Sadoc filius eius
54 Achimaas filius eius et haec habitacula eorum per vicos atque
confinia filiorum scilicet Aaron iuxta cognationes Caathitarum
55 ipsis enim sorte contigerat dederunt igitur eis Hebron in terra
56 Iuda et suburbana eius per circuitum agros autem civitatis et
57 villas Chaleb filio Iephonne porro filiis Aaron dederunt civita-
58 tes ad confugiendum Hebron et Lobna et suburbana eius Iether
quoque et Esthmo cum suburbanis suis sed et Helon et Dabir
59 cum suburbanis suis Asan quoque et Bethsemes et suburbana
60 eorum de tribu autem Beniamin Gabee et suburbana eius et Al-
math cum suburbanis suis Anathoth quoque cum suburbanis suis
61 omnes civitates tredecim per cognationes suas filiis autem Caa-
th residuis de cognatione sua dederunt ex dimidia tribu Manasse
62 in possessionem urbes decem porro filiis Gersom per cognatio-
nes suas de tribu Isachar et de tribu Aser et de tribu Nepthali
63 et de tribu Manasse in Basan urbes tredecim filiis autem Me-
rari per cognationes suas de tribu Ruben et de tribu Gad et
64 de tribu Zabulon dederunt sorte civitates duodecim dederunt
65 quoque filii Israhel Levitis civitates et suburbana earum dede-
runtque per sortem ex tribu filiorum Iuda et ex tribu filiorum Sy-
meon et ex tribu filiorum Beniamin urbes has quas vocaverunt
66 nominibus suis et his qui erant ex cognatione filiorum Caath
67 fueruntque civitates in terminis eorum de tribu Ephraim dede-
runt ergo eis urbes ad confugiendum Sychem cum suburbanis
68 suis in monte Ephraim et Gazer cum suburbanis suis Hicmaam
69 quoque cum suburbanis suis et Bethoron similiter necnon et
Helon cum suburbanis suis et Gethremmon in eundem modum

porro ex dimidia tribu Manasse Aner et suburbana eius Balaam 70
et suburbana eius his videlicet qui de cognatione filiorum Caath
reliqui erant filiis autem Gersom de cognatione dimidiae tribus 71
Manasse Gaulon in Basan et suburbana eius et Astharoth cum
suburbanis suis de tribu Isachar Cedes et suburbana eius et Da- 72
bereth cum suburbanis suis Ramoth quoque et suburbana illius 73
et Anem cum suburbanis suis de tribu vero Aser Masal cum 74
suburbanis suis et Abdon similiter Acac quoque et suburbana 75
eius et Roob cum suburbanis suis porro de tribu Nepthali Cedes 76
in Galilea et suburbana eius Amon cum suburbanis suis et Ca-
riathaim et suburbana eius filiis autem Merari residuis de tribu 77
Zabulon Remmono et suburbana eius et Thabor cum suburbanis
suis trans Iordanem quoque ex adverso Hiericho contra orien- 78
tem Iordanis de tribu Ruben Bosor in solitudine cum suburbanis
suis et Iasa cum suburbanis suis Cademoth quoque et suburba- 79
na eius et Miphaath cum suburbanis suis necnon de tribu Gad 80
Ramoth in Galaad et suburbana eius et Manaim cum suburbanis
suis sed et Esbon cum suburbanis eius et Iezer cum suburbanis 81
suis

porro filii Isachar Thola et Phua Iasub et Samaron quattuor **VII**
filii Thola Ozi et Raphaia et Ierihel et Iemai et Iebsem et Sa- 2
muhel principes per domos cognationum suarum de stirpe Thola
viri fortissimi numerati sunt in diebus David viginti duo milia
sescenti filii Ozi Iezraia de quo nati sunt Michahel et Obadia et 3
Iohel et Iesia quinque omnes principes cumque eis per familias 4
et populos suos accincti ad proelium viri fortissimi triginta sex
milia multas enim habuere uxores et filios fratresque eorum per 5
omnem cognationem Isachar robustissimi ad pugnandum octo-
ginta septem milia numerati sunt Beniamin Bale et Bochor et 6
Iadihel tres filii Bale Esbon et Ozi et Ozihel et Ierimoth et Urai 7
quinque principes familiarum et ad pugnandum robustissimi nu-
merus autem eorum viginti duo milia et triginta quattuor porro 8
filii Bochor Zamira et Ioas et Eliezer et Helioenai et Amri et Ie-
rimoth et Abia et Anathoth et Almathan omnes hii filii Bochor
numerati sunt autem per familias suas principes cognationum 9
ad bella fortissimi viginti milia et ducenti porro filii Iadihel Ba- 10
lan filii autem Balan Hieus et Beniamin et Ahoth et Chanana
et Iothan et Tharsis et Haisaar omnes hii filii Iadihel princi- 11
pes cognationum suarum viri fortissimi decem et septem milia

12 et ducenti ad proelium procedentes Sephan quoque et Apham
13 filii Hir et Asim filii Aer filii autem Nepthali Iasihel et Guni et
14 Asar et Sellum filii Balaa porro filius Manasse Esrihel concubi-
15 naque eius syra peperit Machir patrem Galaad Machir autem
accepit uxores filiis suis Happhim et Sepham et habuit sororem
nomine Maacha nomen autem secundi Salphaad nataeque sunt
16 Salphaad filiae et peperit Maacha uxor Machir filium vocavit-
que nomen eius Phares porro nomen fratris eius Sares et filii eius
17 Ulam et Recem filius autem Ulam Badan hii sunt filii Galaad
18 filii Machir filii Manasse soror autem eius Regina peperit virum
19 Decorum et Abiezer et Moola erant autem filii Semida Ahin et
20 Sechem et Leci et Aniam filii autem Ephraim Suthala Bareth
filius eius Thaath filius eius Elada filius eius Thaath filius eius
21 et huius filius Zabad et huius filius Suthala et huius filius Ezer
et Elad occiderunt autem eos viri Geth indigenae quia descen-
22 derant ut invaderent possessiones eorum luxit igitur Ephraim
pater eorum multis diebus et venerunt fratres eius ut consola-
23 rentur eum ingressusque est ad uxorem suam quae concepit et
peperit filium et vocavit nomen eius Beria eo quod in malis do-
24 mus eius ortus esset filia autem eius fuit Sara quae aedificavit
25 Bethoron inferiorem et superiorem et Ozensara porro filius eius
26 Rapha et Reseph et Thale de quo natus est Thaan qui genuit
27 Laadan huius quoque filius Ammiud genuit Elisama de quo or-
28 tus est Nun qui habuit filium Iosue possessio autem eorum et
habitatio Bethel cum filiabus suis et contra orientem Noran ad
occidentalem plagam Gazer et filiae eius Sychem quoque cum
29 filiabus suis usque Aza et filias eius iuxta filios quoque Manasse
Bethsan et filias eius Thanach et filias eius Mageddo et filias eius
30 Dor et filias eius in his habitaverunt filii Ioseph filii Israhel filii
31 Aser Iomna et Iesua et Isui et Baria et Sara soror eorum filii
32 autem Baria Heber et Melchihel ipse est pater Barzaith Heber
autem genuit Iephlat et Somer et Otham et Suaa sororem eo-
33 rum filii Iephlat Phosech et Chamaal et Asoth hii filii Iephlat
34, 35 porro filii Somer Ahi et Roaga et Iaba et Aram filii autem He-
36 lem fratris eius Supha et Iemna et Selles et Amal filii Supha
37 Sue Arnaphed et Sual et Beri et Iamra Bosor et Od et Samma
38 et Salusa et Iethran et Bera filii Iether Iephonne et Phaspha
39, 40 et Ara filii autem Olla Aree et Anihel et Resia omnes hii filii
Aser principes cognationum electi atque fortissimi duces ducum

numerus autem eorum aetatis quae apta esset ad bellum viginti
sex milia

Beniamin autem genuit Bale primogenitum suum Asbal se- **VIII**
cundum Ohora tertium Nuaha quartum et Rapha quintum fue- 2, 3
runtque filii Bale Addaor et Gera et Abiud Abisue quoque et 4
Neman et Ahoe sed et Gera et Sephuphan et Uram hii sunt filii 5, 6
Aod principes cognationum habitantium in Gabaa qui translati
sunt in Manath Nooman autem et Achia et Gera ipse transtu- 7
lit eos et genuit Oza et Ahiud porro Saarim genuit in regione 8
Moab postquam dimisit Usim et Bara uxores suas genuit autem 9
de Edes uxore sua Iobab et Sebia et Mosa et Molchom Iehus 10
quoque et Sechia et Marma hii sunt filii eius principes in familiis
suis Meusim vero genuit Abitob et Elphaal porro filii Elphaal 11, 12
Heber et Misaam et Samad hic aedificavit Ono et Lod et filias
eius Bara autem et Samma principes cognationum habitantium 13
in Aialon hii fugaverunt habitatores Geth et Haio et Sesac et 14
Ierimoth et Zabadia et Arod et Eder Michahel quoque et Ies- 15, 16
pha et Ioaa filii Baria et Zabadia et Mosollam et Ezeci et Heber 17
et Iesamari et Iezlia et Iobab filii Elphaal et Iacim et Zechri et 18, 19
Zabdi et Helioenai et Selethai et Helihel et Adaia et Baraia et 20, 21
Samarath filii Semei et Iesphan et Heber et Helihel et Abdon 22, 23
et Zechri et Hanan et Anania et Ailam et Anathothia et Ieph- 24, 25
daia et Phanuhel filii Sesac et Samsari et Sooria et Otholia et 26, 27
Iersia et Helia et Zechri filii Ieroam hii patriarchae et cognatio- 28
num principes qui habitaverunt in Hierusalem in Gabaon autem 29
habitaverunt Abigabaon et nomen uxoris eius Maacha filiusque 30
eius primogenitus Abdon et Sur et Cis et Baal et Nadab Gedor 31
quoque et Ahio et Zacher et Macelloth genuit Samaa habitave- 32
runtque ex adverso fratrum suorum in Hierusalem cum fratribus
suis Ner autem genuit Cis et Cis genuit Saul porro Saul gen- 33
uit Ionathan et Melchisuae et Abinadab et Esbaal filius autem 34
Ionathan Meribbaal et Meribbaal genuit Micha filii Micha Phi- 35
thon et Melech et Thara et Ahaz et Ahaz genuit Ioada et Ioada 36
genuit Almoth et Azmoth et Zamari porro Zamari genuit Mosa
et Mosa genuit Baana cuius filius fuit Rapha de quo ortus est 37
Elasa qui genuit Asel porro Asel sex filii fuere his nominibus 38
Ezricam Bochru Ismahel Saria Abadia Anan omnes hii filii Asel
filii autem Esec fratris eius Ulam primogenitus et Us secundus et 39
Eliphalet tertius fueruntque filii Ulam viri robustissimi et ma- 40

gno robore tendentes arcum et multos habentes filios ac nepotes
usque ad centum quinquaginta omnes hii filii Beniamin
IX universus ergo Israhel dinumeratus est et summa eorum scrip-
ta est in libro regum Israhel et Iuda translatique sunt in Baby-
2 lonem propter delictum suum qui autem habitaverunt primi in
possessionibus et in urbibus suis Israhel et sacerdotes Levitae
3 et Nathinnei commorati sunt in Hierusalem de filiis Iuda et de
4 filiis Beniamin de filiis quoque Ephraim et Manasse Othei filius
Amiud filius Emri filii Omrai filii Bonni de filiis Phares filii Iuda
5, 6 et de Siloni Asaia primogenitus et filii eius de filiis autem Zara
7 Ieuhel et fratres eorum sescenti nonaginta porro de filiis Benia-
8 min Salo filius Mosollam filii Oduia filii Asana et Iobania filius
Hieroam et Hela filius Ozi filii Mochori et Mosollam filius Sapha-
9 tiae filii Rahuhel filii Iebaniae et fratres eorum per familias suas
nongenti quinquaginta sex omnes hii principes cognationum per
10 domos patrum suorum de sacerdotibus autem Iedaia Ioiarib et
11 Iachin Azarias quoque filius Helciae filii Mosollam filii Sadoc fi-
12 lii Maraioth filii Ahitob pontifex domus Dei porro Adaias filius
Hieroam filii Phasor filii Melchia et Masaia filius Adihel filii Iezra
13 filii Mosollam filii Mosollamoth filii Emmer fratres quoque eo-
rum principes per familias suas mille septingenti sexaginta fortis-
14 simi robore ad faciendum opus ministerii in domo Dei de Levitis
autem Semeia filius Assub filii Ezricam filii Asebiu de filiis Me-
15 rari Bacbacar quoque carpentarius et Galal et Mathania filius
16 Micha filii Zechri filii Asaph et Obdia filius Semeiae filii Galal
filii Idithun et Barachia filius Asa filii Helcana qui habitavit in
17 atriis Netophathi ianitores autem Sellum et Acub et Telmon et
18 Ahiman et frater eorum Sellum princeps usque ad illud tempus
in porta Regis ad orientem observabant per vices suas de filiis Le-
19 vi Sellum vero filius Core filii Abiasaph filii Core cum fratribus
suis et domo patris sui hii sunt Coritae super opera ministerii
custodes vestibulorum tabernaculi et familiae eorum per vices
20 castrorum Domini custodientes introitum Finees autem filius
21 Eleazar erat dux eorum coram Domino porro Zaccharias filius
22 Mosollamia ianitor portae tabernaculi testimonii omnes hii elec-
ti in ostiarios per portas ducenti duodecim et descripti in villis
propriis quos constituerunt David et Samuhel videns in fide sua
23 tam ipsos quam filios eorum in ostiis domus Domini et in taber-
24 naculo vicibus suis per quattuor ventos erant ostiarii id est ad

orientem et ad occidentem ad aquilonem et ad austrum fratres 25
autem eorum in viculis morabantur et veniebant in sabbatis suis
de tempore usque ad tempus his quattuor Levitis creditus erat 26
omnis numerus ianitorum et erant super exedras et thesauros
domus Domini per gyrum quoque templi Domini morabantur 27
in custodiis suis ut cum tempus fuisset ipsi mane aperirent fores
de horum grege erant et super vasa ministerii ad numerum enim 28
et inferebantur vasa et efferebantur de ipsis et qui credita habe- 29
bant utensilia sanctuarii praeerant similae et vino et oleo et turi
et aromatibus filii autem sacerdotum unguenta ex aromatibus 30
conficiebant et Matthathias Levites primogenitus Sellum Cori- 31
tae praefectus erat eorum quae in sartagine frigebantur porro 32
de filiis Caath fratribus eorum super panes erant propositionis ut
semper novos per singula sabbata praepararent hii sunt princi- 33
pes cantorum per familias Levitarum qui in exedris morabantur
ita ut die et nocte iugiter suo ministerio deservirent capita Le- 34
vitarum per familias suas principes manserunt in Hierusalem in 35
Gabaon autem commorati sunt pater Gabaon Iaihel et nomen
uxoris eius Maacha filius primogenitus eius Abdon et Sur et Cis 36
et Baal et Ner et Nadab Gedor quoque et Ahio et Zaccharias et 37
Macelloth porro Macelloth genuit Semmaam isti habitaverunt 38
e regione fratrum suorum in Hierusalem cum fratribus suis Ner 39
autem genuit Cis et Cis genuit Saul et Saul genuit Ionathan et
Melchisuae et Abinadab et Esbaal filius autem Ionathan Me- 40
ribbaal et Meribbaal genuit Micha porro filii Micha Phiton et 41
Malech et Thara Ahaz autem genuit Iara et Iara genuit Ala- 42
math et Azmoth et Zamri et Zamri genuit Mosa Mosa vero 43
genuit Baana cuius filius Raphaia genuit Elasa de quo ortus est
Esel porro Esel sex filios habuit his nominibus Ezricam Bochru 44
Ismahel Saria Obdia Anan hii filii Esel

Philisthim autem pugnabant contra Israhel fugeruntque viri X
Israhel Palestinos et ceciderunt vulnerati in monte Gelboe cum- 2
que adpropinquassent Philisthei persequentes Saul et filios eius
percusserunt Ionathan et Abinadab et Melchisuae filios Saul et 3
adgravatum est proelium contra Saul inveneruntque eum sagit-
tarii et vulneraverunt iaculis et dixit Saul ad armigerum suum 4
evagina gladium tuum et interfice me ne forte veniant incircu-
mcisi isti et inludant mihi noluit autem armiger eius hoc facere
timore perterritus arripuit igitur Saul ensem et inruit in eum

5 quod cum vidisset armiger eius videlicet mortuum esse Saul in-
6 ruit etiam ipse in gladium suum et mortuus est interiit ergo
7 Saul et tres filii eius et omnis domus illius pariter concidit quod
cum vidissent viri Israhel qui habitabant in campestribus fuge-
runt et Saul ac filiis eius mortuis dereliquerunt urbes suas et huc
illucque dispersi sunt veneruntque Philisthim et habitaverunt in
8 eis die igitur altero detrahentes Philisthim spolia caesorum in-
9 venerunt Saul et filios eius iacentes in monte Gelboe cumque
spoliassent eum et amputassent caput armisque nudassent mise-
runt in terram suam ut circumferretur et ostenderetur idolorum
10 templis et populis arma autem eius consecraverunt in fano dei
11 sui et caput adfixerunt in templo Dagon hoc cum audissent viri
Iabesgalaad omnia scilicet quae Philisthim fecerunt super Saul
12 consurrexerunt singuli virorum fortium et tulerunt cadavera Saul
et filiorum eius adtuleruntque ea in Iabes et sepelierunt ossa eo-
rum subter quercum quae erat in Iabes et ieiunaverunt septem
13 diebus mortuus est ergo Saul propter iniquitates suas eo quod
praevaricatus sit mandatum Domini quod praeceperat et non
14 custodierit illud sed insuper etiam pythonissam consuluerit nec
speraverit in Domino propter quod et interfecit eum et transtulit
regnum eius ad David filium Isai

XI congregatus est igitur omnis Israhel ad David in Hebron di-
2 cens os tuum sumus et caro tua heri quoque et nudius tertius
cum adhuc regnaret Saul tu eras qui educebas et introducebas
Israhel tibi enim dixit Dominus Deus tuus tu pasces populum
3 meum Israhel et tu eris princeps super eum venerunt ergo om-
nes maiores natu Israhel ad regem in Hebron et iniit David cum
eis foedus coram Domino unxeruntque eum regem super Isra-
hel iuxta sermonem Domini quem locutus est in manu Samuhel
4 abiit quoque David et omnis Israhel in Hierusalem haec est Iebus
5 ubi erant Iebusei habitatores terrae dixeruntque qui habitabant
in Iebus ad David non ingredieris huc porro David cepit arcem
6 Sion quae est civitas David dixitque omnis qui percusserit Iebu-
seum in primis erit princeps et dux ascendit igitur primus Ioab
7 filius Sarviae et factus est princeps habitavit autem David in
8 arce et idcirco appellata est civitas David aedificavitque urbem
in circuitu a Mello usque ad gyrum Ioab autem reliqua urbis ex-
9 truxit proficiebatque David vadens et crescens et Dominus ex-
10 ercituum erat cum eo hii principes virorum fortium David qui

adiuverunt eum ut rex fieret super omnem Israhel iuxta verbum
Domini quod locutus est ad Israhel et iste numerus robustorum 11
David Iesbaam filius Achamoni princeps inter triginta iste levavit
hastam suam super trecentos vulneratos una vice et post eum 12
Eleazar filius patrui eius Ahoites qui erat inter tres potentes iste 13
fuit cum David in Aphesdommim quando Philisthim congregati
sunt ad locum illum in proelium et erat ager regionis illius plenus
hordeo fugeratque populus a facie Philisthinorum hic stetit in 14
medio agri et defendit eum cumque percussisset Philistheos de-
dit Dominus salutem magnam populo suo descenderunt autem 15
tres de triginta principibus ad petram in qua erat David ad spe-
luncam Odollam quando Philisthim fuerant castrametati in valle
Raphaim porro David erat in praesidio et statio Philisthinorum 16
in Bethleem desideravit igitur David et dixit o si quis daret mihi 17
aquam de cisterna Bethleem quae est in porta tres ergo isti per 18
media castra Philisthinorum perrexerunt et hauserunt aquam de
cisterna Bethleem quae erat in porta et adtulerunt ad David ut
biberet qui noluit sed magis libavit illam Domino dicens absit ut 19
in conspectu Dei mei hoc faciam et sanguinem virorum istorum
bibam quia in periculo animarum suarum adtulerunt mihi aquam
et ob hanc causam noluit bibere haec fecerunt tres robustissimi
Abisai quoque frater Ioab ipse erat princeps trium et ipse levavit 20
hastam suam contra trecentos vulneratos et ipse erat inter tres
nominatissimus inter tres secundos inclitus et princeps eorum 21
verumtamen usque ad tres primos non pervenerat Banaia filius 22
Ioiadae viri robustissimi qui multa opera perpetrarat de Capse-
hel ipse percussit duos Arihel Moab et ipse descendit et interfecit
leonem in media cisterna tempore nivis et ipse percussit virum 23
aegyptium cuius statura erat quinque cubitorum et habebat lan-
ceam ut liciatorium texentium descendit ergo ad eum cum virga
et rapuit hastam quam tenebat manu et interfecit eum hasta sua
haec fecit Banaia filius Ioiada qui erat inter tres robustos nomi- 24
natissimus inter triginta primus verumtamen ad tres usque non 25
pervenerat posuit autem eum David ad auriculam suam porro 26
fortissimi in exercitu Asahel frater Ioab et Eleanan filius patrui
eius de Bethleem Semmoth Arorites Helles Phallonites Iras fi- 27, 28
lius Acces Thecuites Abiezer Anathothites Sobbochai Asothites 29
Ilai Ahoites Marai Netophathites Heled filius Baana Netopha- 30
thites Ethai filius Ribai de Gabaath filiorum Beniamin Banaia 31

32 Pharathonites Uri de torrente Gaas Abial Arabathites Azmoth
33 Bauramites Eliaba Salabonites filii Asom Gezonites Ionathan fi-
34, 35 lius Sega Ararites Ahiam filius Sachar Ararites Eliphal filius Ur
36, 37 Apher Mechurathites Ahia Phellonites Asrai Carmelites Noo-
38, 39 rai filius Azbi Iohel frater Nathan Mabar filius Agarai Sellec
40 Ammonites Noorai Berothites armiger Ioab filii Sarviae Iras Ie-
41, 42 threus Gareb Iethreus Urias Ettheus Zabad filius Ooli Adina
filius Seza Rubenites princeps Rubenitarum et cum eo triginta
43, 44 Hanan filius Maacha et Iosaphat Mathanites Ozias Astharothi-
45 tes Semma et Iaihel filii Hotam Aroerites Iedihel filius Samri et
46 Ioha frater eius Thosaites Elihel Maumites et Ieribai et Iosa-
ia filii Elnaem et Iethma Moabites Elihel et Obed et Iasihel de
Masobia
XII hii quoque venerunt ad David in Siceleg cum adhuc fugeret
2 Saul filium Cis qui erant fortissimi et egregii pugnatores ten-
dentes arcum et utraque manu fundis saxa iacientes et dirigen-
3 tes sagittas de fratribus Saul ex Beniamin princeps Ahiezer et
Ioas filii Sammaa Gabathites et Iazihel et Phallet filii Azmoth et
4 Baracha et Ieu Anathothites Samaias quoque Gabaonites for-
tissimus inter triginta et super triginta Hieremias et Iezihel et
5 Iohanan et Iezbad Gaderothites Eluzai et Ierimuth et Baalia
6 et Samaria et Saphatia Aruphites Helcana et Iesia et Azrahel
7 et Ioezer et Iesbaam de Careim Ioeela quoque et Zabadia fi-
8 lii Ieroam de Gedor sed et de Gaddi transfugerunt ad David
cum lateret in deserto viri robustissimi et pugnatores optimi te-
nentes clypeum et hastam facies eorum quasi facies leonis et
9 veloces quasi capreae in montibus Ezer princeps Obdias secun-
10, 11 dus Eliab tertius Masmana quartus Hieremias quintus Hetthi
12, 13 sextus Helihel septimus Iohanan octavus Helzebad nonus Hie-
14 remias decimus Bachannai undecimus hii de filiis Gad principes
exercitus novissimus centum militibus praeerat et maximus mille
15 isti sunt qui transierunt Iordanem mense primo quando inundare
consuevit super ripas suas et omnes fugaverunt qui morabantur
16 in vallibus ad orientalem plagam et occidentalem venerunt au-
tem et de Beniamin et de Iuda ad praesidium in quo morabatur
17 David egressusque est David obviam eis et ait si pacifice veni-
stis ad me ut auxiliemini mihi cor meum iungatur vobis si au-
tem insidiamini mihi pro adversariis meis cum ego iniquitatem in
manibus non habeam videat Deus patrum nostrorum et iudicet

spiritus vero induit Amessai principem inter triginta et ait tui 18
sumus o David et tecum fili Isai pax pax tibi et pax adiutoribus
tuis te enim adiuvat Deus tuus suscepit ergo eos David et consti-
tuit principes turmae porro de Manasse transfugerunt ad David 19
quando veniebat cum Philisthim adversum Saul ut pugnaret et
non dimicavit cum eis quia inito consilio remiserunt eum prin-
cipes Philisthinorum dicentes periculo capitis nostri revertetur
ad dominum suum Saul quando igitur reversus est in Siceleg 20
transfugerunt ad eum de Manasse Ednas et Iozabad et Iedihel
et Michahel et Iozabad et Heliu et Salathi principes milium in
Manasse hii praebuerunt auxilium David adversum latrunculos 21
omnes enim erant viri fortissimi et facti sunt principes in exerci-
tu sed et per singulos dies veniebant ad David ad auxiliandum 22
ei usque dum fieret grandis numerus quasi exercitus Dei iste 23
quoque est numerus principum exercitus qui venerunt ad David
cum esset in Hebron ut transferrent regnum Saul ad eum iux-
ta verbum Domini filii Iuda portantes clypeum et hastam sex 24
milia octingenti expediti ad proelium de filiis Symeon virorum 25
fortissimorum ad pugnandum septem milia centum de filiis Levi 26
quattuor milia sescenti Ioiada quoque princeps de stirpe Aaron 27
et cum eo tria milia septingenti Sadoc etiam puer egregiae in- 28
dolis et domus patris eius principes viginti duo de filiis autem 29
Beniamin fratribus Saul tria milia magna enim pars eorum ad-
huc sequebatur domum Saul porro de filiis Ephraim viginti milia 30
octingenti fortissimi robore viri nominati in cognationibus suis
et ex dimidia parte tribus Manasse decem et octo milia singuli 31
per nomina sua venerunt ut constituerent regem David de filiis 32
quoque Isachar viri eruditi qui norant singula tempora ad prae-
cipiendum quid facere deberet Israhel principes ducenti omnis
autem reliqua tribus eorum consilium sequebatur porro de Za- 33
bulon qui egrediebantur ad proelium et stabant in acie instructi
armis bellicis quinquaginta milia venerunt in auxilium non in
corde duplici et de Nepthali principes mille et cum eis instructa 34
clypeo et hasta triginta septem milia de Dan etiam praeparata 35
ad proelium viginti octo milia sescentorum et de Aser egredien- 36
tes ad pugnam et in acie provocantes quadraginta milia trans 37
Iordanem autem de filiis Ruben et Gad et dimidia parte tribus
Manasse instructa armis bellicis centum viginti milia omnes isti 38
viri bellatores et expediti ad pugnandum corde perfecto vene-

runt in Hebron ut constituerent regem David super universum
Israhel sed et omnes reliqui ex Israhel uno corde erant ut rex fie-
39 ret David fueruntque ibi apud David tribus diebus comedentes
40 et bibentes praeparaverunt enim eis fratres sui sed et qui iuxta
eos erant usque ad Isachar et Zabulon et Nepthalim adferebant
panes in asinis et camelis et mulis et bubus ad vescendum fari-
nam palatas uvam passam vinum oleum boves arietes ad omnem
copiam gaudium quippe erat in Israhel

XIII iniit autem consilium David cum tribunis et centurionibus et
2 universis principibus et ait ad omnem coetum Israhel si placet
vobis et a Domino Deo nostro egreditur sermo quem loquor mit-
tamus ad fratres nostros reliquos in universas regiones Israhel
et ad sacerdotes et Levitas qui habitant in suburbanis urbium
3 ut congregentur ad nos et reducamus arcam Dei nostri ad nos
4 non enim requisivimus eam in diebus Saul et respondit universa
5 multitudo ut ita fieret placuerat enim sermo omni populo con-
gregavit ergo David cunctum Israhel a Sior Aegypti usque dum
6 ingrediaris Emath ut adduceret arcam Dei de Cariathiarim et
ascendit David et omnis vir Israhel ad collem Cariathiarim quae
est in Iuda ut adferrent inde arcam Dei Domini sedentis super
7 cherubin ubi invocatum est nomen eius inposueruntque arcam
Dei super plaustrum novum de domo Aminadab Oza autem et
8 fratres eius minabant plaustrum porro David et universus Isra-
hel ludebant coram Deo omni virtute in canticis et in citharis et
9 psalteriis et tympanis et cymbalis et tubis cum autem pervenis-
sent ad aream Chidon tetendit Oza manum suam ut sustentaret
10 arcam bos quippe lasciviens paululum inclinaverat eam iratus
est itaque Dominus contra Ozam et percussit eum eo quod con-
11 tigisset arcam et mortuus est ibi coram Deo contristatusque
David eo quod divisisset Dominus Ozam vocavit locum illum
12 Divisio Oza usque in praesentem diem et timuit Deum tunc
temporis dicens quomodo possum ad me introducere arcam Dei
13 et ob hanc causam non eam adduxit ad se hoc est in civitatem
14 David sed avertit in domum Obededom Getthei mansit ergo ar-
ca Dei in domo Obededom tribus mensibus et benedixit Dominus
domui eius et omnibus quae habebat

XIV misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David et ligna cedri-
na et artifices parietum lignorumque ut aedificarent ei domum
2 cognovitque David eo quod confirmasset eum Dominus in regem

super Israhel et sublevatum esset regnum suum super populum
eius Israhel accepit quoque David alias uxores in Hierusalem 3
genuitque filios et filias et haec nomina eorum qui nati sunt ei 4
in Hierusalem Sammu et Sobab Nathan et Salomon Iebar et He- 5
lisu et Eliphaleth Noga quoque et Napheg et Iaphiae Elisama 6, 7
et Baliada et Eliphaleth audientes autem Philisthim eo quod 8
unctus esset David in regem super universum Israhel ascende-
runt omnes ut quaererent eum quod cum audisset David egressus
est obviam eis porro Philisthim venientes diffusi sunt in valle 9
Raphaim consuluitque David Deum dicens si ascendam ad Phi- 10
listheos si trades eos in manu mea et dixit ei Dominus ascende
et tradam eos in manu tua cumque illi ascendissent in Baalpha- 11
rasim percussit eos ibi David et dixit divisit Deus inimicos meos
per manum meam sicuti dividuntur aquae et idcirco vocatum est
nomen loci illius Baalpharasim dereliqueruntque ibi deos suos 12
quos David iussit exuri alia etiam vice Philisthim inruerunt et 13
diffusi sunt in valle consuluitque rursum David Deum et dixit 14
ei Deus non ascendas post eos recede ab eis et venies contra il-
los ex adverso pirorum cumque audieris sonitum gradientis in 15
cacumine pirorum tunc egredieris ad bellum egressus est enim
Deus ante te ut percutiat castra Philisthim fecit ergo David 16
sicut praeceperat ei Deus et percussit castra Philisthinorum de
Gabaon usque Gazera divulgatumque est nomen David in uni- 17
versis regionibus et Dominus dedit pavorem eius super omnes
gentes

fecit quoque sibi domos in civitate David et aedificavit locum **XV**
arcae Dei tetenditque ei tabernaculum tunc dixit David inlici- 2
tum est ut a quocumque portetur arca Dei nisi a Levitis quos
elegit Dominus ad portandum eam et ad ministrandum sibi us-
que in aeternum congregavitque universum Israhel in Hierusa- 3
lem ut adferretur arca Dei in locum suum quem praeparaverat ei
necnon et filios Aaron et Levitas de filiis Caath Urihel princeps 4, 5
fuit et fratres eius centum viginti de filiis Merari Asaia prin- 6
ceps et fratres eius ducenti viginti de filiis Gersom Iohel prin- 7
ceps et fratres eius centum triginta de filiis Elisaphan Semeias 8
princeps et fratres eius ducenti de filiis Hebron Elihel princeps 9
et fratres eius octoginta de filiis Ozihel Aminadab princeps et 10
fratres eius centum duodecim vocavitque David Sadoc et Abia- 11
thar sacerdotes et Levitas Urihel Asaiam Iohel Semeiam Elihel

12 et Aminadab et dixit ad eos vos qui estis principes familia-
rum leviticarum sanctificamini cum fratribus vestris et adferte
13 arcam Domini Dei Israhel ad locum qui ei praeparatus est ne
ut a principio quia non eratis praesentes percussit nos Domi-
14 nus sic et nunc fiat inlicitum quid nobis agentibus sanctificati
sunt ergo sacerdotes et Levitae ut portarent arcam Domini Dei
15 Israhel et tulerunt filii Levi arcam Dei sicut praeceperat Mo-
16 ses iuxta verbum Domini umeris suis in vectibus dixit quoque
David principibus Levitarum ut constituerent de fratribus suis
cantores in organis musicorum nablis videlicet et lyris et cymba-
17 lis ut resonaret in excelsum sonitus laetitiae constitueruntque
Levitas Heman filium Iohel et de fratribus eius Asaph filium Ba-
rachiae de filiis vero Merari fratribus eorum Ethan filium Casaiae
18 et cum eis fratres eorum in secundo ordine Zacchariam et Ben
et Iazihel et Semiramoth et Iahihel et Ani Eliab et Banaiam et
Maasiam et Matthathiam et Eliphalu et Macheniam et Obede-
19 dom et Ieihel ianitores porro cantores Heman Asaph et Ethan
20 in cymbalis aeneis concrepantes Zaccharias autem et Ozihel et
Semiramoth et Iahihel et Ani et Eliab et Maasias et Banaias in
21 nablis arcana cantabant porro Matthathias et Eliphalu et Ma-
chenias et Obededom et Ieihel et Ozaziu in citharis pro octava
22 canebant epinikion Chonenias autem princeps Levitarum pro-
phetiae praeerat ad praecinendam melodiam erat quippe valde
23, 24 sapiens et Barachias et Helcana ianitores arcae porro Sebenias
et Iosaphat et Nathanahel et Amasai et Zaccharias et Banaias
et Eliezer sacerdotes clangebant tubis coram arca Dei et Obede-
25 dom et Ahias erant ianitores arcae igitur David et maiores natu
Israhel et tribuni ierunt ad deportandam arcam foederis Domini
26 de domo Obededom cum laetitia cumque adiuvisset Deus Levi-
tas qui portabant arcam foederis Domini immolabantur septem
27 tauri et septem arietes porro David erat indutus stola byssina
et universi Levitae qui portabant arcam cantoresque et Chone-
nias princeps prophetiae inter cantores David autem indutus erat
28 etiam ephod lineo universusque Israhel deducebant arcam foe-
deris Domini in iubilo et sonitu bucinae et tubis et cymbalis et
29 nablis et citharis concrepantes cumque pervenisset arca foederis
Domini usque ad civitatem David Michol filia Saul prospiciens
per fenestram vidit regem David saltantem atque ludentem et
despexit eum in corde suo

adtulerunt igitur arcam Dei et constituerunt eam in medio XVI
tabernaculi quod tetenderat ei David et obtulerunt holocausta
et pacifica coram Deo cumque conplesset David offerens holo- 2
causta et pacifica benedixit populo in nomine Domini et divisit 3
universis per singulos a viro usque ad mulierem tortam panis
et partem assae carnis bubulae et frixam oleo similam consti- 4
tuitque coram arca Domini de Levitis qui ministrarent et recor-
darentur operum eius et glorificarent atque laudarent Dominum
Deum Israhel Asaph principem et secundum eius Zacchariam 5
porro Iahihel et Semiramoth et Ieihel et Matthathiam et Eliab
et Banaiam et Obededom et Ieihel super organa psalterii et lyras
Asaph autem ut cymbalis personaret Banaiam vero et Azihel 6
sacerdotes canere tuba iugiter coram arca foederis Domini in 7
illo die fecit David principem ad confitendum Domino Asaph
et fratres eius confitemini Domino invocate nomen eius notas 8
facite in populis adinventiones illius canite ei et psallite et nar- 9
rate omnia mirabilia eius laudate nomen sanctum eius laetetur 10
cor quaerentium Dominum quaerite Dominum et virtutem eius 11
quaerite faciem eius semper recordamini mirabilium eius quae 12
fecit signorum illius et iudiciorum oris eius semen Israhel servi 13
eius filii Iacob electi illius ipse Dominus Deus noster in universa 14
terra iudicia eius recordamini in sempiternum pacti eius ser- 15
monis quem praecepit in mille generationes quem pepigit cum 16
Abraham et iuramenti illius cum Isaac et constituit illud Ia- 17
cob in praeceptum et Israhel in pactum sempiternum dicens 18
tibi dabo terram Chanaan funiculum hereditatis vestrae cum 19
essent pauci numero parvi et coloni eius et transierunt de gente 20
in gentem et de regno ad populum alterum non dimisit quem- 21
quam calumniari eos sed increpuit pro eis reges nolite tangere 22
christos meos et in prophetis meis nolite malignari canite Domi- 23
no omnis terra adnuntiate ex die in diem salutare eius narrate 24
in gentibus gloriam eius in cunctis populis mirabilia illius quia 25
magnus Dominus et laudabilis nimis et horribilis super omnes
deos omnes enim dii populorum idola Dominus autem caelos 26
fecit confessio et magnificentia coram eo fortitudo et gaudium 27
in loco eius adferte Domino familiae populorum adferte Domino 28
gloriam et imperium date Domino gloriam nomini eius levate 29
sacrificium et venite in conspectu eius et adorate Dominum in
decore sancto commoveatur a facie illius omnis terra ipse enim 30

31 fundavit orbem inmobilem laetentur caeli et exultet terra et
32 dicant in nationibus Dominus regnavit tonet mare et plenitu-
33 do eius exultent agri et omnia quae in eis sunt tunc laudabunt
34 ligna saltus coram Domino quia venit iudicare terram confite-
mini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia
35 eius et dicite salva nos Deus salvator noster et congrega nos et
erue de gentibus ut confiteamur nomini sancto tuo et exultemus
36 in carminibus tuis benedictus Dominus Deus Israhel ab aeter-
no usque in aeternum et dicat omnis populus amen et hymnus
37 Domino dereliquit itaque ibi coram arca foederis Domini Asa-
ph et fratres eius ut ministrarent in conspectu arcae iugiter per
38 singulos dies et vices suas porro Obededom et fratres eius sexa-
ginta octo et Obededom filium Idithun et Osa constituit ianito-
39 res Sadoc autem sacerdotem et fratres illius sacerdotes coram
40 tabernaculo Domini in excelso quod erat in Gabaon ut offerrent
holocausta Domino super altare holocaustomatis iugiter mane et
vespere iuxta omnia quae scripta sunt in lege Domini quam prae-
41 cepit Israheli et post eum Heman et Idithun et reliquos electos
unumquemque vocabulo suo ad confitendum Domino quoniam
42 in aeternum misericordia eius Heman quoque et Idithun canen-
tes tuba et quatientes cymbala et omnia musicorum organa ad
43 canendum Deo filios autem Idithun fecit esse portarios reversus-
que est omnis populus in domum suam et David ut benediceret
etiam domui suae

XVII cum autem habitaret David in domo sua dixit ad Nathan
prophetam ecce ego habito in domo cedrina arca autem foederis
2 Domini sub pellibus est et ait Nathan ad David omnia quae in
3 corde tuo sunt fac Deus enim tecum est igitur nocte illa factus
4 est sermo Dei ad Nathan dicens vade et loquere David servo
meo haec dicit Dominus non aedificabis tu mihi domum ad ha-
5 bitandum neque enim mansi in domo ex eo tempore quo eduxi
Israhel usque ad hanc diem sed fui semper mutans loca taberna-
6 culi et in tentorio manens cum omni Israhel numquid locutus
sum saltim uni iudicum Israhel quibus praeceperam ut pascerent
populum meum et dixi quare non aedificastis mihi domum ce-
7 drinam nunc itaque sic loqueris ad servum meum David haec
dicit Dominus exercituum ego tuli te cum in pascuis sequereris
8 gregem ut esses dux populi mei Israhel et fui tecum quocum-
que perrexisti et interfeci omnes inimicos tuos coram te fecique

tibi nomen quasi unius magnorum qui celebrantur in terra et 9
dedi locum populo meo Israhel plantabitur et habitabit in eo et
ultra non commovebitur nec filii iniquitatis adterent eos sicut a
principio ex diebus quibus dedi iudices populo meo Israhel et 10
humiliavi universos inimicos tuos adnuntio ergo tibi quod aedifi-
caturus sit domum tibi Dominus cumque impleveris dies tuos ut 11
vadas ad patres tuos suscitabo semen tuum post te quod erit de
filiis tuis et stabiliam regnum eius ipse aedificabit mihi domum 12
et firmabo solium eius usque in aeternum ego ero ei in patrem 13
et ipse erit mihi in filium et misericordiam meam non auferam
ab eo sicut abstuli ab eo qui ante te fuit et statuam eum in 14
domo mea et in regno meo usque in sempiternum et thronus eius
erit firmissimus in perpetuum iuxta omnia verba haec et iux- 15
ta universam visionem istam sic locutus est Nathan ad David
cumque venisset rex David et sedisset coram Domino dixit quis 16
ego sum Domine Deus et quae domus mea ut praestares mihi
talia sed et hoc parum visum est in conspectu tuo ideoque lo- 17
cutus es super domum servi tui etiam in futurum et fecisti me
spectabilem super omnes homines Domine Deus meus quid ul- 18
tra addere potest David cum ita glorificaveris servum tuum et
cognoveris eum Domine propter famulum tuum iuxta cor tuum 19
fecisti omnem magnificentiam hanc et nota esse voluisti universa
magnalia Domine non est similis tui et non est alius deus abs- 20
que te ex omnibus quos audivimus auribus nostris quis autem 21
est alius ut populus tuus Israhel gens una in terra ad quam per-
rexit Deus ut liberaret et faceret populum sibi et magnitudine
sua atque terroribus eiceret nationes a facie eius quem de Aegyp-
to liberarat et posuisti populum tuum Israhel tibi in populum 22
usque in aeternum et tu Domine factus es Deus eius nunc igi- 23
tur Domine sermo quem locutus es famulo tuo et super domum
eius confirmetur in perpetuum et fac sicut locutus es perma- 24
neatque et magnificetur nomen tuum usque in sempiternum et
dicatur Dominus exercituum Deus Israhel et domus David servi
eius permanens coram eo tu enim Domine Deus meus revelasti 25
auriculam servi tui ut aedificares ei domum et idcirco invenit
servus tuus fiduciam ut oret coram te nunc ergo Domine tu es 26
Deus et locutus es ad servum tuum tanta beneficia et coepi- 27
sti benedicere domui servi tui ut sit semper coram te te enim
Domine benedicente benedicta erit in perpetuum

XVIII factum est autem post haec ut percuteret David Philisthim et
humiliaret eos et tolleret Geth et filias eius de manu Philisthim
2 percuteretque Moab et fierent Moabitae servi David offerentes ei
3 munera eo tempore percussit David etiam Adadezer regem Su-
ba regionis Emath quando perrexit ut dilataret imperium suum
4 usque ad flumen Eufraten cepit ergo David mille quadrigas eius
et septem milia equites ac viginti milia virorum peditum subner-
vavitque omnes equos curruum exceptis centum quadrigis quas
5 reservavit sibi supervenit autem et Syrus damascenus ut auxi-
lium praeberet Adadezer regi Suba sed et huius percussit David
6 viginti duo milia virorum et posuit milites in Damasco ut Syria
quoque serviret sibi et offerret munera adiuvitque eum Dominus
7 in cunctis ad quae perrexerat tulit quoque David faretras au-
reas quas habuerant servi Adadezer et adtulit eas in Hierusalem
8 necnon de Thebath et Chun urbibus Adadezer aeris plurimum de
9 quo fecit Salomon mare aeneum et columnas et vasa aenea quod
cum audisset Thou rex Emath percussisse videlicet David om-
10 nem exercitum Adadezer regis Suba misit Aduram filium suum
ad regem David ut postularet ab eo pacem et congratularetur ei
eo quod expugnasset et percussisset Adadezer adversarius quip-
11 pe Thou erat Adadezer sed et omnia vasa aurea et argentea et
aenea consecravit rex David Domino cum argento et auro quod
tulerat ex universis gentibus tam de Idumea et Moab et filiis
12 Ammon quam de Philisthim et Amalech Abisai vero filius Sar-
13 viae percussit Edom in valle Salinarum decem et octo milia et
constituit in Edom praesidium ut serviret Idumea David salva-
14 vitque Dominus David in cunctis ad quae perrexerat regnavit
ergo David super universum Israhel et faciebat iudicium atque
15 iustitiam cuncto populo suo porro Ioab filius Sarviae erat su-
16 per exercitum et Iosaphat filius Ahilud a commentariis Sadoc
autem filius Ahitob et Ahimelech filius Abiathar sacerdotes et
17 Susa scriba Banaias vero filius Ioiada super legiones Cherethi
et Felethi porro filii David primi ad manum regis

XIX accidit autem ut moreretur Naas rex filiorum Ammon et re-
2 gnaret filius eius pro eo dixitque David faciam misericordiam
cum Hanon filio Naas praestitit enim pater eius mihi gratiam
misitque David nuntios ad consolandum eum super morte patris
sui qui cum pervenissent in terram filiorum Ammon ut conso-
3 larentur Hanon dixerunt principes filiorum Ammon ad Hanon

tu forsitan putas quod David honoris causa in patrem tuum mi-
serit qui consolentur te nec animadvertis quod ut explorent et
investigent et scrutentur terram tuam venerint ad te servi eius
igitur Hanon pueros David decalvavit et rasit et praecidit tu- 4
nicas eorum a natibus usque ad pedes et dimisit eos qui cum 5
abissent et hoc mandassent David misit in occursum eorum gran-
dem enim contumeliam sustinuerant et praecepit ut manerent in
Hiericho donec cresceret barba eorum et tunc reverterentur vi- 6
dentes autem filii Ammon quod iniuriam fecissent David tam
Hanon quam reliquus populus miserunt mille talenta argenti ut
conducerent sibi de Mesopotamia et de Syria Macha et de Suba
currus et equites conduxeruntque triginta duo milia curruum et 7
regem Macha cum populo eius qui cum venissent castrametati
sunt e regione Medaba filii quoque Ammon congregati de urbi-
bus suis venerunt ad bellum quod cum audisset David misit 8
Ioab et omnem exercitum virorum fortium egressique filii Am- 9
mon direxerunt aciem iuxta portam civitatis reges autem qui ad
auxilium venerant separatim in agro steterunt igitur Ioab intel- 10
legens bellum et ex adverso et post tergum contra se fieri elegit
viros fortissimos de universo Israhel et perrexit contra Syrum
reliquam autem partem populi dedit sub manu Abisai fratris sui 11
et perrexerunt contra filios Ammon dixitque si vicerit me Syrus 12
auxilio eris mihi sin autem superaverint te filii Ammon ero tibi
in praesidium confortare et agamus viriliter pro populo nostro 13
et pro urbibus Dei nostri Dominus autem quod in conspectu suo
bonum est faciet perrexit ergo Ioab et populus qui cum eo erat 14
contra Syrum ad proelium et fugavit eos porro filii Ammon vi- 15
dentes quod fugisset Syrus ipsi quoque fugerunt Abisai fratrem
eius et ingressi sunt civitatem reversusque est etiam Ioab in Hie-
rusalem videns autem Syrus quod cecidisset coram Israhel mi- 16
sit nuntios et adduxit Syrum qui erat trans Fluvium Sophach
autem princeps militiae Adadezer erat dux eorum quod cum 17
nuntiatum esset David congregavit universum Israhel et transi-
vit Iordanem inruitque in eos et direxit ex adverso aciem illis
contra pugnantibus fugit autem Syrus Israhel et interfecit Da- 18
vid de Syris septem milia curruum et quadraginta milia peditum
et Sophach exercitus principem videntes autem servi Adadezer 19
se ab Israhel esse superatos transfugerunt ad David et servierunt
ei noluitque ultra Syria auxilium praebere filiis Ammon

XX factum est autem post anni circulum eo tempore quo solent
reges ad bella procedere congregavit Ioab exercitum et robur
militiae et vastavit terram filiorum Ammon perrexitque et ob-
sedit Rabba porro David manebat in Hierusalem quando Ioab
2 percussit Rabba et destruxit eam tulit autem David coronam
Melchom de capite eius et invenit in ea auri pondo talentum et
pretiosissimas gemmas fecitque sibi inde diadema manubias quo-
3 que urbis plurimas tulit populum autem qui erat in ea eduxit
et fecit super eos tribulas et trahas et ferrata carpenta transi-
re ita ut dissicarentur et contererentur sic fecit David cunctis
urbibus filiorum Ammon et reversus est cum omni populo suo
4 in Hierusalem post haec initum est bellum in Gazer adversus
Philistheos in quo percussit Sobbochai Usathites Saphai de ge-
5 nere Raphaim et humiliavit eos aliud quoque bellum gestum
est adversum Philistheos in quo percussit Adeodatus filius Sal-
tus Lehemites fratrem Goliath Getthei cuius hastae lignum erat
6 quasi liciatorium texentium sed et aliud bellum accidit in Geth
in quo fuit homo longissimus habens digitos senos id est simul
7 viginti quattuor qui et ipse de Rapha fuerat stirpe generatus hic
blasphemavit Israhel et percussit eum Ionathan filius Sammaa
fratris David hii sunt filii Rapha in Geth qui ceciderunt in manu
David et servorum eius

XXI consurrexit autem Satan contra Israhel et incitavit David ut
2 numeraret Israhel dixitque David ad Ioab et ad principes populi
ite et numerate Israhel a Bersabee usque Dan et adferte mihi nu-
3 merum ut sciam responditque Ioab augeat Dominus populum
suum centuplum quam sunt nonne domine mi rex omnes ser-
vi tui sunt quare hoc quaerit dominus meus quod in peccatum
4 reputetur Israheli sed sermo regis magis praevaluit egressusque
est Ioab et circuivit universum Israhel et reversus est Hierusalem
5 deditque David numerum eorum quos circumierat et inventus est
omnis Israhel numerus mille milia et centum milia virorum edu-
centium gladium de Iuda autem trecenta septuaginta milia bel-
6 latorum nam Levi et Beniamin non numeravit eo quod invitus
7 exsequeretur regis imperium displicuit autem Deo quod iussum
8 erat et percussit Israhel dixitque David ad Deum peccavi nimis
ut hoc facerem obsecro aufer iniquitatem servi tui quia insipien-
9 ter egi et locutus est Dominus ad Gad videntem David dicens
10 vade et loquere ad David et dic haec dicit Dominus trium tibi

optionem do unum quod volueris elige et faciam tibi cumque 11
venisset Gad ad David dixit ei haec dicit Dominus elige quod
volueris aut tribus annis pestilentiam aut tribus mensibus fuge- 12
re te hostes tuos et gladium eorum non posse evadere aut tribus
diebus gladium Domini et mortem versari in terra et angelum
Domini interficere in universis finibus Israhel nunc igitur vide
quid respondeam ei qui misit me et dixit David ad Gad ex om- 13
ni parte me angustiae premunt sed melius mihi est ut incidam
in manus Domini quia multae sunt miserationes eius quam in
manus hominum misit ergo Dominus pestilentiam in Israhel et 14
ceciderunt de Israhel septuaginta milia virorum misit quoque 15
angelum in Hierusalem ut percuteret eam cumque percuteretur
vidit Dominus et misertus est super magnitudinem mali et impe-
ravit angelo qui percutiebat sufficit iam cesset manus tua porro
angelus Domini stabat iuxta aream Ornan Iebusei levansque 16
David oculos suos vidit angelum Domini stantem inter terram
et caelum et evaginatum gladium in manu eius et versum contra
Hierusalem et ceciderunt tam ipse quam maiores natu vestiti ci-
liciis et proni in terram dixitque David ad Deum nonne ego sum 17
qui iussi ut numeraretur populus ego qui peccavi ego qui malum
feci iste grex quid commeruit Domine Deus meus vertatur obse-
cro manus tua in me et in domum patris mei populus autem tuus
non percutiatur angelus autem Domini praecepit Gad ut dice- 18
ret David et ascenderet extrueretque altare Domino Deo in area
Ornan Iebusei ascendit ergo David iuxta sermonem Gad quem 19
locutus fuerat ex nomine Domini porro Ornan cum suspexisset 20
et vidisset angelum quattuorque filii eius cum eo absconderunt
se nam eo tempore terebat in area triticum igitur cum venisset 21
David ad Ornan conspexit eum Ornan et processit ei obviam de
area et adoravit illum pronus in terram dixitque ei David da 22
mihi locum areae tuae ut aedificem in ea altare Domini ita ut
quantum valet argenti accipias et cesset plaga a populo dixit 23
autem Ornan ad David tolle et faciat dominus meus rex quod-
cumque ei placet sed et boves do in holocaustum et tribulas in
ligna et triticum in sacrificium omnia libens praebeo dixitque ei 24
rex David nequaquam ita fiet sed argentum dabo quantum valet
neque enim tibi auferre debeo et sic offerre Domino holocausta
gratuita dedit ergo David Ornan pro loco siclos auri iustissimi 25
ponderis sescentos et aedificavit ibi altare Domino obtulitque 26

holocausta et pacifica et invocavit Dominum et exaudivit eum
27 in igne de caelo super altare holocausti praecepitque Dominus
28 angelo et convertit gladium suum in vaginam protinus ergo Da-
vid videns quod exaudisset eum Dominus in area Ornan Iebusei
29 immolavit ibi victimas tabernaculum autem Domini quod fe-
cerat Moses in deserto et altare holocaustorum ea tempestate
30 erat in excelso Gabaon et non praevaluit David ire ad altare ut
ibi obsecraret Deum nimio enim fuerat timore perterritus videns
gladium angeli Domini
XXII dixitque David haec est domus Dei et hoc altare in holocau-
2 stum Israhel et praecepit ut congregarentur omnes proselyti de
terra Israhel et constituit ex eis latomos ad caedendos lapides et
3 poliendos ut aedificaretur domus Dei ferrum quoque plurimum
ad clavos ianuarum et ad commissuras atque iuncturas praepa-
4 ravit David et aeris pondus innumerabile ligna quoque cedrina
non poterant aestimari quae Sidonii et Tyrii deportaverant ad
5 David et dixit David Salomon filius meus puer parvulus est et
delicatus domus autem quam aedificari volo Domino talis es-
se debet ut in cunctis regionibus nominetur praeparabo ergo ei
necessaria et ob hanc causam ante mortem suam omnes para-
6 vit inpensas vocavitque Salomonem filium suum et praecepit ei
7 ut aedificaret domum Domino Deo Israhel dixitque David ad
Salomonem fili mi voluntatis meae fuit ut aedificarem domum
8 nomini Domini Dei mei sed factus est ad me sermo Domini di-
cens multum sanguinem effudisti et plurima bella bellasti non
poteris aedificare domum nomini meo tanto effuso sanguine co-
9 ram me filius qui nascetur tibi et erit vir quietissimus faciam
enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum et
ob hanc causam pacificus vocabitur et pacem et otium dabo in
10 Israhel cunctis diebus eius ipse aedificabit domum nomini meo
et ipse erit mihi in filium et ego ero ei in patrem firmaboque
11 solium regni eius super Israhel in aeternum nunc ergo fili mi sit
Dominus tecum et prosperare et aedifica domum Domino Deo
12 tuo sicut locutus est de te det quoque tibi Dominus prudentiam
et sensum ut regere possis Israhel et custodire legem Domini Dei
13 tui tunc enim proficere poteris si custodieris mandata et iudicia
quae praecepit Dominus Mosi ut doceret Israhel confortare viri-
14 liter age ne timeas neque paveas ecce ego in paupertatula mea
praeparavi inpensas domus Domini auri talenta centum milia et

argenti mille milia talentorum aeris vero et ferri non est pondus
vincitur enim numerus magnitudine ligna et lapides praeparavi
ad universa inpendia habes quoque plurimos artifices latomos 15
et cementarios artificesque lignorum et omnium artium ad fa-
ciendum opus prudentissimos in auro et argento aere et ferro 16
cuius non est numerus surge igitur et fac et erit Dominus tecum
praecepit quoque David cunctis principibus Israhel ut adiuva- 17
rent Salomonem filium suum cernitis inquiens quod Dominus 18
Deus vester vobiscum sit et dederit vobis requiem per circuitum
et tradiderit omnes inimicos in manu vestra et subiecta sit terra
coram Domino et coram populo eius praebete igitur corda ve- 19
stra et animas vestras ut quaeratis Dominum Deum vestrum et
consurgite et aedificate sanctuarium Domino Deo ut introduca-
tur arca foederis Domini et vasa Domino consecrata in domum
quae aedificatur nomini Domini

igitur David senex et plenus dierum regem constituit Salomo- **XXIII**
nem filium suum super Israhel et congregavit omnes principes 2
Israhel et sacerdotes atque Levitas numeratique sunt Levitae a 3
triginta annis et supra et inventa sunt triginta octo milia viro-
rum ex his electi sunt et distributi in ministerium domus Do- 4
mini viginti quattuor milia praepositorum autem et iudicum sex
milia porro quattuor milia ianitores et totidem psaltae canen- 5
tes Domino in organis quae fecerat ad canendum et distribuit 6
eos David per vices filiorum Levi Gersom videlicet et Caath et
Merari Gersom Leedan et Semei filii Leedan princeps Ieihel 7, 8
et Zetham et Iohel tres filii Semei Salomith et Ozihel et Aran 9
tres isti principes familiarum Leedan porro filii Semei Ieeth et 10
Ziza et Iaus et Baria isti filii Semei quattuor erat autem Ieeth 11
prior Ziza secundus porro Iaus et Baria non habuerunt plurimos
filios et idcirco in una familia unaque domo conputati sunt filii 12
Caath Amram et Isaar Hebron et Ozihel quattuor filii Amram 13
Aaron et Moses separatusque est Aaron ut ministraret in sancto
sanctorum ipse et filii eius in sempiternum et adoleret incensum
Domino secundum ritum suum ac benediceret nomini eius in per-
petuum Mosi quoque hominis Dei filii adnumerati sunt in tribu 14
Levi filii Mosi Gersom et Eliezer filii Gersom Subuhel primus 15, 16
fuerunt autem filii Eliezer Roobia primus et non erant Eliezer filii 17
alii porro filii Roobia multiplicati sunt nimis filii Isaar Salumith 18
primus filii Hebron Ieriau primus Amarias secundus Iazihel ter- 19

20 tius Iecmaam quartus filii Ozihel Micha primus Iesia secundus
21, 22 filii Merari Mooli et Musi filii Mooli Eleazar et Cis mortuus est
autem Eleazar et non habuit filios sed filias acceperuntque eas
23 filii Cis fratres earum filii Musi Mooli et Eder et Ierimuth tres
24 hii filii Levi in cognationibus et familiis suis principes per vices
et numerum capitum singulorum qui faciebant opera ministerii
25 domus Domini a viginti annis et supra dixit enim David re-
quiem dedit Dominus Deus Israhel populo suo et habitationem
26 Hierusalem usque in aeternum nec erit officii Levitarum ut ul-
tra portent tabernaculum et omnia vasa eius ad ministrandum
27 iuxta praecepta quoque David novissima supputabitur numerus
28 filiorum Levi a viginti annis et supra et erunt sub manu filiorum
Aaron in cultum domus Domini in vestibulis et in exedris et in
loco purificationis et in sanctuario et in universis operibus mini-
29 sterii templi Domini sacerdotes autem super panes propositionis
et ad similae sacrificium et ad lagana et azyma et sartaginem et
ad ferventem similam et super omne pondus atque mensuram
30 Levitae vero ut stent mane ad confitendum et canendum Domi-
31 no similiterque ad vesperam tam in oblatione holocaustorum
Domini quam in sabbatis et kalendis et sollemnitatibus reliquis
iuxta numerum et caerimonias uniuscuiusque rei iugiter coram
32 Domino et custodiant observationes tabernaculi foederis et ri-
tum sanctuarii et observationem filiorum Aaron fratrum suorum
ut ministrent in domo Domini

XXIV porro filiis Aaron hae partitiones erunt filii Aaron Nadab et
2 Abiu et Eleazar et Ithamar mortui sunt autem Nadab et Abiu
ante patrem suum absque liberis sacerdotioque functus est Elea-
3 zar et Ithamar et divisit eos David id est Sadoc de filiis Eleazar
et Ahimelech de filiis Ithamar secundum vices suas et ministe-
4 rium inventique sunt multo plures filii Eleazar in principibus
viris quam filii Ithamar divisit autem eis hoc est filiis Eleazar
principes per familias sedecim et filiis Ithamar per familias et
5 domos suas octo porro divisit utrasque inter se familias sorti-
bus erant enim principes sanctuarii et principes Dei tam de filiis
6 Eleazar quam de filiis Ithamar descripsitque eos Semeias filius
Nathanahel scriba Levites coram rege et principibus et Sadoc
sacerdote et Ahimelech filio Abiathar principibus quoque fami-
liarum sacerdotalium et leviticarum unam domum quae ceteris
praeerat Eleazar et alteram domum quae sub se habebat cete-

ros Ithamar exivit autem sors prima Ioiarib secunda Iedeiae 7
tertia Arim quarta Seorim quinta Melchia sexta Maiman sep- 8, 9, 10
tima Accos octava Abia nona Hiesu decima Sechenia undeci- 11, 12
ma Eliasib duodecima Iacim tertiadecima Oppa quartadecima 13
Isbaal quintadecima Belga sextadecima Emmer septimadeci- 14, 15
ma Ezir octavadecima Hapses nonadecima Phetheia vicesima 16
Iezecel vicesima prima Iachin vicesima secunda Gamul vice- 17, 18
sima tertia Dalaiau vicesima quarta Mazziau hae vices eorum 19
secundum ministeria sua ut ingrediantur domum Domini et iux-
ta ritum suum sub manu Aaron patris eorum sicut praecepit
Dominus Deus Israhel porro filiorum Levi qui reliqui fuerant de 20
filiis Amram erat Subahel et filiis Subahel Iedeia de filiis quoque 21
Roobiae princeps Iesias Isaaris vero Salemoth filiusque Salemo- 22
th Iaath filiusque eius Ieriahu Amarias secundus Iazihel tertius 23
Iecmaam quartus filius Ozihel Micha filius Micha Samir fra- 24, 25
ter Micha Iesia filiusque Iesiae Zaccharias filii Merari Mooli et 26
Musi filius Ioziau Benno filius quoque Merari Oziau et Soem et 27
Zacchur et Hebri porro Mooli filius Eleazar qui non habebat li- 28
beros filius vero Cis Ierahemel filii Musi Mooli Eder et Ierimoth 29, 30
isti filii Levi secundum domos familiarum suarum miseruntque 31
et ipsi sortes contra fratres suos filios Aaron coram David rege
et Sadoc et Ahimelech et principibus familiarum sacerdotalium
et leviticarum tam maiores quam minores omnes sors aequaliter
dividebat

igitur David et magistratus exercitus secreverunt in ministe- **XXV**
rium filios Asaph et Heman et Idithun qui prophetarent in citha-
ris et psalteriis et cymbalis secundum numerum suum dedicato
sibi officio servientes de filiis Asaph Zacchur et Ioseph et Na- 2
thania et Asarela filii Asaph sub manu Asaph prophetantis iuxta
regem porro Idithun filii Idithun Godolias Sori Iesaias et Sabias 3
et Matthathias sex sub manu patris sui Idithun qui in cithara
prophetabat super confitentes et laudantes Dominum Heman 4
quoque filii Heman Bocciau Matthaniau Ozihel Subuhel et Ieri-
moth Ananias Anani Elietha Geddelthi et Romemthiezer et Ie-
sbacasa Mellothi Othir Mazioth omnes isti filii Heman videntis 5
regis in sermonibus Dei ut exaltaret cornu deditque Deus He-
man filios quattuordecim et filias tres universi sub manu patris 6
sui ad cantandum in templo Domini distributi erant in cym-
balis et psalteriis et citharis in ministeria domus Domini iuxta

7 regem Asaph videlicet et Idithun et Heman fuit autem nume-
rus eorum cum fratribus suis qui erudiebant canticum Domini
8 cuncti doctores ducenti octoginta octo miseruntque sortes per
vices suas ex aequo tam maior quam minor doctus pariter et
9 indoctus egressaque est sors prima Ioseph qui erat de Asaph
10 secunda Godoliae ipsi et filiis eius et fratribus duodecim ter-
11 tia Zacchur filiis et fratribus eius duodecim quarta Isari filiis et
12 fratribus eius duodecim quinta Nathaniae filiis et fratribus eius
13, 14 duodecim sexta Bocciau filiis et fratribus eius duodecim septi-
15 ma Israhela filiis et fratribus eius duodecim octava Isaiae filiis
16 et fratribus eius duodecim nona Matthaniae filiis et fratribus
17 eius duodecim decima Semeiae filiis et fratribus eius duodecim
18, 19 undecima Ezrahel filiis et fratribus eius duodecim duodecima
20 Asabiae filiis et fratribus eius duodecim tertiadecima Subahel
21 filiis et fratribus eius duodecim quartadecima Matthathiae fi-
22 liis et fratribus eius duodecim quintadecima Ierimoth filiis et
23 fratribus eius duodecim sextadecima Ananiae filiis et fratribus
24 eius duodecim septimadecima Iesbocasae filiis et fratribus eius
25 duodecim octavadecima Anani filiis et fratribus eius duodecim
26, 27 nonadecima Mellothi filiis et fratribus eius duodecim vicesima
28 Eliatha filiis et fratribus eius duodecim vicesima prima Othir
29 filiis et fratribus eius duodecim vicesima secunda Godollathi fi-
30 liis et fratribus eius duodecim vicesima tertia Maziuth filiis et
31 fratribus eius duodecim vicesima quarta Romamthiezer filiis et
fratribus eius duodecim

XXVI divisiones autem ianitorum de Coritis Mesellemia filius Core
2 de filiis Asaph filii Mesellemiae Zaccharias primogenitus Iadihel
3 secundus Zabadias tertius Iathanahel quartus Ahilam quintus
4 Iohanan sextus Helioenai septimus filii autem Obededom Se-
meias primogenitus Iozabad secundus Iohaa tertius Sachar quar-
5 tus Nathanahel quintus Amihel sextus Isachar septimus Phol-
6 lathi octavus quia benedixit illi Dominus Semeiae autem filio
eius nati sunt filii praefecti familiarum suarum erant enim viri
7 fortissimi filii ergo Semeiae Othni et Raphahel et Obedihel Za-
8 bad fratres eius viri fortissimi Heliu quoque et Samachias omnes
hii de filiis Obededom ipsi et filii et fratres eorum fortissimi ad
9 ministrandum sexaginta duo de Obededom porro Mesellamiae
10 filii et fratres robustissimi decem et octo de Hosa autem id est
de filiis Merari Semri princeps non enim habuerat primogenitum

et idcirco posuerat eum pater eius in principem Helchias secun- 11
dus Tabelias tertius Zaccharias quartus omnes hii filii et fratres
Hosa tredecim hii divisi sunt in ianitores ut semper principes 12
custodiarum sicut et fratres eorum ministrarent in domo Domini
missae sunt autem sortes ex aequo et parvis et magnis per fami- 13
lias suas in unamquamque portarum cecidit igitur sors orientalis 14
Selemiae porro Zacchariae filio eius viro prudentissimo et erudito
sortito obtigit plaga septentrionalis Obededom vero et filiis eius 15
ad austrum in qua parte domus erat seniorum concilium Sep- 16
phima et Hosa ad occidentem iuxta portam quae ducit ad viam
ascensionis custodia contra custodiam ad orientem vero Levi- 17
tae sex et ad aquilonem quattuor per diem atque ad meridiem
similiter in die quattuor et ubi erat concilium bini et bini in cel- 18
lulis quoque ianitorum ad occidentem quattuor in via binique per
cellulas hae sunt divisiones ianitorum filiorum Core et Merari 19
porro Achias erat super thesauros domus Dei ac vasa sanctorum 20
filii Ledan filii Gersonni de Ledan principes familiarum Ledan 21
et Gersonni Ieiheli filii Ieiheli Zathan et Iohel frater eius super 22
thesauros domus Domini Amramitis et Isaaritis et Hebronitis 23
et Ozihelitibus Subahel autem filius Gersom filii Mosi praepo- 24
situs thesauris fratres quoque eius Eliezer cuius filius Raabia et 25
huius filius Isaias et huius filius Ioram huius quoque filius Zechri
sed et huius filius Selemith ipse Selemith et fratres eius super 26
thesauros sanctorum quae sanctificavit David rex et principes
familiarum et tribuni et centuriones et duces exercitus de bellis 27
et manubiis proeliorum quae consecraverant ad instaurationem
et supellectilem templi Domini haec autem universa sanctifica- 28
vit Samuhel videns et Saul filius Cis et Abner filius Ner et Ioab
filius Sarviae omnes qui sanctificaverunt ea per manum Salemith
et fratrum eius Saaritis vero praeerat Chonenias et filii eius ad 29
opera forinsecus super Israhel ad docendum et ad iudicandum eos
porro de Hebronitis Asabias et fratres eius viri fortissimi mille 30
septingenti praeerant Israheli trans Iordanem contra occidentem
in cunctis operibus Domini et in ministerium regis Hebronita- 31
rum autem princeps fuit Hieria secundum familias et cognationes
eorum quadragesimo anno regni David recensiti sunt et inventi
viri fortissimi in Iazer Galaad fratresque eius robustioris aetatis 32
duo milia septingenti principes familiarum praeposuit autem eos
David rex Rubenitis et Gadditis et dimidio tribus Manasse in

omne ministerium Dei et regis
XXVII filii autem Israhel secundum numerum suum principes fami-
liarum tribuni et centuriones et praefecti qui ministrabant regi
iuxta turmas suas ingredientes et egredientes per singulos menses
2 in anno viginti quattuor milibus singuli praeerant primae tur-
mae in primo mense Isboam praeerat filius Zabdihel et sub eo
3 viginti quattuor milia de filiis Phares princeps cunctorum prin-
4 cipum in exercitu mense primo secundi mensis habebat tur-
mam Dudi Ahohites et post se alterum nomine Macelloth qui
5 regebat partem exercitus viginti quattuor milium dux quoque
turmae tertiae in mense tertio erat Banaias filius Ioiadae sacer-
6 dos et in divisione sua viginti quattuor milia ipse est Banaias
fortissimus inter triginta et super triginta praeerat autem tur-
7 mae ipsius Amizabad filius eius quartus mense quarto Asahel
frater Ioab et Zabadias filius eius post eum et in turma eius
8 viginti quattuor milia quintus mense quinto princeps Samaoth
9 Iezarites et in turma eius viginti quattuor milia sextus mense
sexto Hira filius Acces Thecuites et in turma eius viginti quat-
10 tuor milia septimus mense septimo Helles Phallonites de filiis
11 Ephraim et in turma eius viginti quattuor milia octavus mense
octavo Sobochai Asothites de stirpe Zarai et in turma eius viginti
12 quattuor milia nonus mense nono Abiezer Anathothites de filiis
13 Iemini et in turma eius viginti quattuor milia decimus mense
decimo Marai et ipse Netophathites de stirpe Zarai et in turma
14 eius viginti quattuor milia undecimus mense undecimo Banaias
Pharathonites de filiis Ephraim et in turma eius viginti quattuor
15 milia duodecimus mense duodecimo Holdai Netophathites de
16 stirpe Gothonihel et in turma eius viginti quattuor milia por-
ro tribubus praeerant Israhel Rubenitis dux Eliezer filius Zechri
17 Symeonitis dux Saphatias filius Macha Levitis Asabias filius
18 Camuhel Aaronitis Sadoc Iuda Heliu frater David Isachar Amri
19 filius Michahel Zabulonitis Iesmaias filius Abdiae Nepthalitibus
20 Ierimoth filius Ozihel filiis Ephraim Osee filius Ozaziu dimidio
21 tribus Manasse Iohel filius Phadiae et dimidio tribus Manasse
in Galaad Iaddo filius Zacchariae Beniamin autem Iasihel filius
22 Abner Dan vero Ezrihel filius Hieroam hii principes filiorum
23 Israhel noluit autem David numerare eos a viginti annis inferius
quia dixerat Dominus ut multiplicaret Israhel quasi stellas caeli
24 Ioab filius Sarviae coeperat numerare nec conplevit quia super

hoc ira inruerat in Israhel et idcirco numerus eorum qui fuerant
recensiti non est relatus in fastos regis David super thesauros 25
autem regis fuit Azmoth filius Adihel his autem thesauris qui
erant in urbibus et in vicis et in turribus praesidebat Ionathan
filius Oziae operi autem rustico et agricolis qui exercebant ter- 26
ram praeerat Ezri filius Chelub vinearumque cultoribus Semeias 27
Ramathites cellis autem vinariis Zabdias Aphonites nam super 28
oliveta et ficeta quae erant in campestribus Balanan Gaderites
super apothecas autem olei Ioas porro armentis quae pasceban- 29
tur in Sarona praepositus fuit Setrai Saronites et super boves
in vallibus Saphat filius Adli super camelos vero Ubil Ismaheli- 30
tes et super asinos Iadias Meronathites super oves quoque Iaziz 31
Agarenus omnes hii principes substantiae regis David Ionathan 32
autem patruus David consiliarius vir prudens et litteratus ipse
et Iaihel filius Achamoni erant cum filiis regis Ahitophel etiam 33
consiliarius regis et Husi Arachites amicus regis post Ahitophel 34
fuit Ioiada filius Banaiae et Abiathar princeps autem exercitus
regis erat Ioab

convocavit igitur David omnes principes Israhel duces tri- **XXVIII**
buum et praepositos turmarum qui ministrabant regi tribunos
quoque et centuriones et qui praeerant substantiae et possessio-
nibus regis filiosque suos cum eunuchis et potentes et robustissi-
mos quosque in exercitu Hierusalem cumque surrexisset rex et 2
stetisset ait audite me fratres mei et populus meus cogitavi ut
aedificarem domum in qua requiesceret arca foederis Domini et
scabillum pedum Dei nostri et ad aedificandum omnia praepa-
ravi Deus autem dixit mihi non aedificabis domum nomini meo 3
eo quod sis vir bellator et sanguinem fuderis sed elegit Dominus 4
Deus Israhel me de universa domo patris mei ut essem rex super
Israhel in sempiternum de Iuda enim elegit principes porro de
domo Iuda domum patris mei et de filiis patris mei placuit ei ut
me eligeret regem super cunctum Israhel sed et de filiis meis 5
filios enim multos dedit mihi Dominus elegit Salomonem filium
meum ut sederet in throno regni Domini super Israhel dixit- 6
que mihi Salomon filius tuus aedificabit domum meam et atria
mea ipsum enim elegi mihi in filium et ego ero ei in patrem et 7
firmabo regnum eius usque in aeternum si perseveraverit facere
praecepta mea et iudicia sicut et hodie nunc igitur coram uni- 8
verso coetu Israhel audiente Deo nostro custodite et perquirite

cuncta mandata Domini Dei nostri ut possideatis terram bonam
et relinquatis eam filiis vestris post vos usque in sempiternum
9 tu autem Salomon fili mi scito Deum patris tui et servi ei corde
perfecto et animo voluntario omnia enim corda scrutatur Do-
minus et universas mentium cogitationes intellegit si quaesieris
eum invenies si autem dereliqueris illum proiciet te in aeternum
10 nunc ergo quia elegit te Dominus ut aedificares domum sanctua-
11 rii confortare et perfice dedit autem David Salomoni filio suo
descriptionem porticus et templi et cellariorum et cenaculi et cu-
12 biculorum in adytis et domus propitiationis necnon et omnium
quae cogitaverat atriorum et exedrarum per circuitum in the-
13 sauros domus Domini et in thesauros sanctorum divisionumque
sacerdotalium et leviticarum in omnia opera domus Domini et in
14 universa vasa ministerii templi Domini aurum in pondere per
singula vasa ministerii argenti quoque pondus pro vasorum ad
15 opera diversitate sed et ad candelabra aurea et ad lucernas eo-
rum aurum pro mensura uniuscuiusque candelabri et lucernarum
similiter et in candelabris argenteis et in lucernis eorum pro di-
16 versitate mensurae pondus argenti tradidit aurum quoque dedit
in mensas propositionis pro diversitate mensarum similiter et ar-
17 gentum in alias mensas argenteas ad fuscinulas quoque et fialas
et turibula ex auro purissimo et leunculos aureos pro qualitate
mensurae pondus distribuit in leunculum et leunculum similiter
18 et in leones argenteos diversum argenti pondus separavit alta-
ri autem in quo adoletur incensum aurum purissimum dedit ut
ex ipso fieret similitudo quadrigae cherubin extendentium alas et
19 velantium arcam foederis Domini omnia inquit venerunt scripta
manu Domini ad me ut intellegerem universa opera exemplaris
20 dixit quoque David Salomoni filio suo viriliter age et confortare
et fac ne timeas et ne paveas Dominus enim Deus meus tecum erit
et non dimittet te nec derelinquet donec perficias omne opus mi-
21 nisterii domus Domini ecce divisiones sacerdotum et Levitarum
in omne ministerium domus Domini adsistunt tibi et parati sunt
et noverunt tam principes quam populus facere omnia praecepta
tua

XXIX locutusque est David rex ad omnem ecclesiam Salomonem fi-
lium meum unum elegit Deus adhuc puerum et tenellum opus
autem grande est neque enim homini praeparatur habitatio sed
2 Deo ego autem totis viribus meis praeparavi inpensas domus

Dei mei aurum ad vasa aurea et argentum in argentea aes in ae-
nea ferrum in ferrea lignum ad lignea lapides onychinos et qua-
si stibinos et diversorum colorum omnem pretiosum lapidem et
marmor parium abundantissime et super haec quae obtuli in 3
domum Dei mei de peculio meo aurum et argentum do in tem-
plum Dei mei exceptis his quae paravi in aedem sanctam tria 4
milia talenta auri de auro Ophir et septem milia talentorum ar-
genti probatissimi ad deaurandos parietes templi ut ubicumque 5
opus est aurum de auro et ubicumque opus est argentum argenti
opera fiant per manus artificum et si quis sponte offert impleat
manum suam hodie et offerat quod voluerit Domino pollici- 6
ti sunt itaque principes familiarum et proceres tribuum Israhel
tribuni quoque et centuriones et principes possessionum regis
dederuntque in opera domus Dei auri talenta quinque milia et 7
solidos decem milia argenti talenta decem milia et aeris talenta
decem et octo milia ferri quoque centum milia talentorum et 8
apud quemcumque inventi sunt lapides dederunt in thesaurum
domus Domini per manum Ieihel Gersonitis laetatusque est po- 9
pulus cum vota sponte promitterent quia corde toto offerebant
ea Domino sed et David rex laetatus est gaudio magno et be- 10
nedixit Domino coram universa multitudine et ait benedictus es
Domine Deus Israhel patris nostri ab aeterno in aeternum tua 11
est Domine magnificentia et potentia et gloria atque victoria et
tibi laus cuncta enim quae in caelo sunt et in terra tua sunt tuum
Domine regnum et tu es super omnes principes tuae divitiae et 12
tua est gloria tu dominaris omnium in manu tua virtus et po-
tentia in manu tua magnitudo et imperium omnium nunc igitur 13
Deus noster confitemur tibi et laudamus nomen tuum inclitum
quis ego et quis populus meus ut possimus haec tibi universa 14
promittere tua sunt omnia et quae de manu tua accepimus dedi-
mus tibi peregrini enim sumus coram te et advenae sicut omnes 15
patres nostri dies nostri quasi umbra super terram et nulla est
mora Domine Deus noster omnis haec copia quam paravimus 16
ut aedificaretur domus nomini sancto tuo de manu tua est et tua
sunt omnia scio Deus meus quod probes corda et simplicitatem 17
diligas unde et ego in simplicitate cordis mei laetus obtuli univer-
sa haec et populum tuum qui hic reppertus est vidi cum ingenti
gaudio tibi offerre donaria Domine Deus Abraham et Isaac et 18
Israhel patrum nostrorum custodi in aeternum hanc voluntatem

cordis eorum et semper in venerationem tui mens ista permaneat
19 Salomoni quoque filio meo da cor perfectum ut custodiat man-
data tua testimonia tua caerimonias tuas et faciat universa et
20 aedificet aedem cuius inpensas paravi praecepit autem David
universae ecclesiae benedicite Domino Deo nostro et benedixit
omnis ecclesia Domino Deo patrum suorum et inclinaverunt se
21 et adoraverunt Deum et deinde regem immolaveruntque victi-
mas Domino et obtulerunt holocausta die sequenti tauros mille
arietes mille agnos mille cum libaminibus suis et universo ri-
22 tu abundantissime in omnem Israhel et comederunt et biberunt
coram Domino in die illo cum grandi laetitia et unxerunt secundo
Salomonem filium David unxerunt autem Domino in principem
23 et Sadoc in pontificem seditque Salomon super solium Domi-
ni in regem pro David patre suo et cunctis placuit et paruit illi
24 omnis Israhel sed et universi principes et potentes et cuncti filii
regis David dederunt manum et subiecti fuerunt Salomoni regi
25 magnificavit ergo Dominus Salomonem super omnem Israhel et
dedit illi gloriam regni qualem nullus habuit ante eum rex Israhel
26, 27 igitur David filius Isai regnavit super universum Israhel et dies
quibus regnavit super Israhel fuerunt quadraginta anni in He-
28 bron regnavit septem annis et in Hierusalem triginta tribus et
mortuus est in senectute bona plenus dierum et divitiis et gloria
29 regnavitque Salomon filius eius pro eo gesta autem David regis
priora et novissima scripta sunt in libro Samuhel videntis et in
30 libro Nathan prophetae atque in volumine Gad videntis univer-
sique regni eius et fortitudinis et temporum quae transierunt sub
eo sive in Israhel sive in cunctis regnis terrarum

THE SECOND BOOK OF THE CHRONICLES.

Confortatus est ergo Salomon filius David in regno suo I
et Dominus erat cum eo et magnificavit eum in excel-
sum praecepitque Salomon universo Israheli tribunis 2
et centurionibus et ducibus et iudicibus omnis Israhel
et principibus familiarum et abiit cum universa multitudine in 3
excelsum Gabaon ubi erat tabernaculum foederis Dei quod fecit
Moses famulus Dei in solitudine arcam autem Dei adduxerat 4
David de Cariathiarim in locum quem paraverat ei et ubi fixerat
illi tabernaculum hoc est in Hierusalem altare quoque aeneum 5
quod fabricatus fuerat Beselehel filius Uri filii Ur ibi erat coram
tabernaculo Domini quod et requisivit Salomon et omnis eccle-
sia ascenditque Salomon ad altare aeneum coram tabernaculo 6
foederis Domini et obtulit in eo mille hostias ecce autem in ipsa 7
nocte apparuit ei Deus dicens postula quod vis ut dem tibi dixit- 8
que Salomon Deo tu fecisti cum David patre meo misericordiam
magnam et constituisti me regem pro eo nunc igitur Domine 9
Deus impleatur sermo tuus quem pollicitus es David patri meo
tu enim fecisti me regem super populum tuum multum qui tam
innumerabilis est quam pulvis terrae da mihi sapientiam et in- 10
tellegentiam ut egrediar coram populo tuo et ingrediar quis enim
potest hunc populum tuum digne qui tam grandis est iudicare
dixit autem Deus ad Salomonem quia hoc magis placuit cordi 11
tuo et non postulasti divitias et substantiam et gloriam neque
animas eorum qui te oderunt sed nec dies vitae plurimos petisti
autem sapientiam et scientiam ut iudicare possis populum meum
super quem constitui te regem sapientia et scientia data sunt 12
tibi divitias autem et substantiam et gloriam dabo tibi ita ut nul-
lus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui venit ergo 13
Salomon ab excelso Gabaon in Hierusalem coram tabernaculo
foederis et regnavit super Israhel congregavitque sibi currus et 14
equites et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim

milia equitum et fecit eos esse in urbibus quadrigarum et cum
15 rege in Hierusalem praebuitque rex argentum et aurum in Hie-
rusalem quasi lapides et cedros quasi sycomoros quae nascuntur
16 in campestribus multitudine magna adducebantur autem ei et
equi de Aegypto et de Coa a negotiatoribus regis qui ibant et coe-
17 mebant pretio quadrigam equorum sescentis argenteis et equum
centum quinquaginta similiter de universis regnis Cettheorum et
a regibus Syriae emptio celebrabatur
II decrevit autem Salomon aedificare domum nomini Domini et
2 palatium sibi et numeravit septuaginta milia virorum portan-
tium umeris et octoginta milia qui caederent lapides in monti-
3 bus praepositosque eorum tria milia sescentos misit quoque ad
Hiram regem Tyri dicens sicut egisti cum David patre meo et
misisti ei ligna cedrina ut aedificaret sibi domum in qua et ha-
4 bitavit sic fac mecum ut aedificem domum nomini Domini Dei
mei et consecrem eam ad adolendum incensum coram illo et fu-
miganda aromata et ad propositionem panum sempiternam et
holocaustomata mane et vespere sabbatis quoque et neomeniis
et sollemnitatibus Domini Dei nostri in sempiternum quae man-
5 data sunt Israheli domus autem quam aedificare cupio magna
6 est magnus est enim Deus noster super omnes deos quis ergo
poterit praevalere ut aedificet ei dignam domum si caelum et cae-
li caelorum capere eum non queunt quantus ego sum ut possim
ei aedificare domum sed ad hoc tantum ut adoleatur incensum
7 coram illo mitte igitur mihi virum eruditum qui noverit operari
in auro et argento aere ferro purpura coccino et hyacintho et qui
sciat scalpere celata cum his artificibus quos mecum habeo in Iu-
8 daea et in Hierusalem quos praeparavit David pater meus sed
et ligna cedrina mitte mihi et arceuthina et pinea de Libano scio
enim quod servi tui noverint caedere ligna de Libano et erunt
9 servi mei cum servis tuis ut parentur mihi ligna plurima domus
10 enim quam cupio aedificare magna est nimis et inclita praeterea
operariis qui caesuri sunt ligna servis tuis dabo in cibaria tritici
choros viginti milia et hordei choros totidem olei quoque sata vi-
11 ginti milia dixit autem Hiram rex Tyri per litteras quas miserat
Salomoni quia dilexit Dominus populum suum idcirco te regna-
12 re fecit super eum et addidit dicens benedictus Dominus Deus
Israhel qui fecit caelum et terram qui dedit David regi filium sa-
pientem et eruditum et sensatum atque prudentem ut aedificaret

domum Domino et palatium sibi misi ergo tibi virum prudentem 13
et scientissimum Hiram patrem meum filium mulieris de filiabus 14
Dan cuius pater Tyrius fuit qui noverit operari in auro et argento
et aere et ferro et marmore et lignis in purpura quoque et hyacin-
tho et bysso et coccino et qui sciat celare omnem scalpturam et
adinvenire prudenter quodcumque in opere necessarium est cum
artificibus tuis et cum artificibus domini mei David patris tui
triticum ergo et hordeum et oleum et vinum quae pollicitus es 15
domine mi mitte servis tuis nos autem caedemus ligna de Liba- 16
no quot necessaria habueris et adplicabimus ea ratibus per mare
in Ioppe tuum erit transferre ea in Hierusalem numeravit igitur 17
Salomon omnes viros proselytos qui erant in terra Israhel post
dinumerationem quam dinumeravit David pater eius et inventi
sunt centum quinquaginta milia et tria milia sescenti fecitque 18
ex eis septuaginta milia qui umeris onera portarent et octogin-
ta milia qui lapides in montibus caederent tria milia autem et
sescentos praepositos operum populi

et coepit Salomon aedificare domum Domini in Hierusalem **III**
in monte Moria qui demonstratus fuerat David patri eius in lo-
co quem paraverat David in area Ornan Iebusei coepit autem 2
aedificare mense secundo anno quarto regni sui et haec sunt 3
fundamenta quae iecit Salomon ut aedificaret domum Dei lon-
gitudinis cubitos in mensura prima sexaginta latitudinis cubitos
viginti porticum vero ante frontem quae tendebatur in longum 4
iuxta mensuram latitudinis domus cubitorum viginti porro alti-
tudo centum viginti cubitorum erat et deauravit eam intrinsecus
auro mundissimo domum quoque maiorem texit tabulis ligneis 5
abiegnis et lamminas auri obrizi adfixit per totum scalpsitque in
ea palmas et quasi catenulas se invicem conplectentes stravit 6
quoque pavimentum templi pretiosissimo marmore decore multo
porro aurum erat probatissimum de cuius lamminis texit domum 7
et trabes eius et postes et parietes et ostia et celavit cherubin
in parietibus fecit quoque domum sancti sanctorum longitudi- 8
nem iuxta latitudinem domus cubitorum viginti et latitudinem
similiter viginti cubitorum et lamminis aureis texit eam quasi
talentis sescentis sed et clavos fecit aureos ita ut singuli clavi 9
siclos quinquagenos adpenderent cenacula quoque texit auro fe- 10
cit etiam in domo sancti sanctorum cherubin duo opere statuario
et texit eos auro alae cherubin viginti cubitis extendebantur ita 11

ut una ala haberet cubitos quinque et tangeret parietem domus
et altera quinque cubitos habens alam tangeret alterius cherub
12 similiter cherub alterius ala quinque habebat cubitos et tangebat
parietem et ala eius altera quinque cubitorum alam cherub alte-
13 rius contingebat igitur alae utriusque cherubin expansae erant
et extendebantur per cubitos viginti ipsi autem stabant erectis
14 pedibus et facies eorum versae erant ad exteriorem domum fecit
quoque velum ex hyacintho purpura coccino et bysso et intexuit
15 ei cherubin ante fores etiam templi duas columnas quae trigin-
ta et quinque cubitos habebant altitudinis porro capita earum
16 quinque cubitorum necnon et quasi catenulas in oraculo et su-
perposuit eas capitibus columnarum malagranata etiam centum
17 quae catenulis interposuit ipsas quoque columnas posuit in ve-
stibulo templi unam a dextris et alteram a sinistris eam quae a
dextris erat vocavit Iachin et quae ad levam Booz
IV fecit quoque altare aeneum viginti cubitorum longitudinis et
2 viginti cubitorum latitudinis et decem cubitorum altitudinis ma-
re etiam fusile decem cubitis a labio usque ad labium rotun-
dum per circuitum quinque cubitos habebat altitudinis et funi-
3 culus triginta cubitorum ambiebat gyrum eius similitudo quo-
que boum erat subter illud et decem cubitis quaedam extrin-
secus celaturae quasi duobus versibus alvum maris circuibant
4 boves autem erant fusiles et ipsum mare super duodecim bo-
ves inpositum erat quorum tres respiciebant aquilonem et alii
tres occidentem porro tres alii meridiem et tres qui reliqui erant
orientem mare habentes superpositum posteriora autem boum
5 erant intrinsecus sub mari porro vastitas eius habebat mensu-
ram palmi et labium illius erat quasi labium calicis vel repandi
6 lilii capiebatque mensurae tria milia metretas fecit quoque con-
cas decem et posuit quinque a dextris et quinque a sinistris ut
lavarent in eis omnia quae in holocaustum oblaturi erant porro
7 in mari sacerdotes lavabantur fecit autem et candelabra aurea
decem secundum speciem qua iussa erant fieri et posuit ea in
8 templo quinque a dextris et quinque a sinistris necnon et men-
sas decem posuitque eas in templo quinque a dextris et quinque
9 a sinistris fialas quoque aureas centum fecit etiam atrium sacer-
dotum et basilicam grandem et ostia in basilica quae texit aere
10 porro mare posuit in latere dextro contra orientem ad meridiem
11 fecit autem Hiram lebetas quoque et creagras et fialas et conple-

vit omne opus regis in domo Dei hoc est columnas duas et epi- 12
stylia et capita et quasi quaedam retiacula quae capita tegerent
super epistylia malagranata quoque quadringenta et retiacula 13
duo ita ut bini ordines malagranatorum singulis retiaculis iunge-
rentur quae protegerent epistylia et capita columnarum bases 14
etiam fecit et concas quas superposuit basibus mare unum bo- 15
vesque duodecim sub mari et lebetas et creagras et fialas omnia 16
vasa fecit Salomoni Hiram pater eius in domo Domini ex aere
mundissimo in regione Iordanis fudit ea rex in argillosa terra 17
inter Socchoth et Saredatha erat autem multitudo vasorum in- 18
numerabilis ita ut ignoraretur pondus aeris fecitque Salomon 19
omnia vasa domus Dei et altare aureum et mensas et super eas
panes propositionis candelabra quoque cum lucernis suis ut lu- 20
cerent ante oraculum iuxta ritum ex auro purissimo et florentia 21
quaedam et lucernas et forcipes aureos omnia de auro mundis-
simo facta sunt thymiamateria quoque et turibula et fialas et 22
mortariola ex auro purissimo et ostia celavit templi interioris id
est in sancto sanctorum et ostia templi forinsecus aurea sicque
conpletum est omne opus quod fecit Salomon in domo Domini

intulit igitur Salomon omnia quae voverat David pater suus **V**
argentum et aurum et universa vasa posuit in thesauris domus
Dei post quae congregavit maiores natu Israhel et cunctos prin- 2
cipes tribuum et capita familiarum de filiis Israhel in Hierusalem
ut adducerent arcam foederis Domini de civitate David quae est
Sion venerunt igitur ad regem omnes viri Israhel in die sol- 3
lemni mensis septimi cumque venissent cuncti seniorum Israhel 4
portaverunt Levitae arcam et intulerunt eam et omnem para- 5
turam tabernaculi porro vasa sanctuarii quae erant in taberna-
culo portaverunt sacerdotes cum Levitis rex autem Salomon et 6
universus coetus Israhel et omnes qui fuerant congregati ante
arcam immolabant arietes et boves absque ullo numero tanta
enim erat multitudo victimarum et intulerunt sacerdotes arcam 7
foederis Domini in locum suum id est ad oraculum templi in
sancta sanctorum subter alas cherubin ita ut cherubin expan- 8
derent alas suas super locum in quo posita erat arca et ipsam
arcam tegerent cum vectibus eius vectium autem quibus porta- 9
batur arca quia paululum longiores erant capita parebant ante
oraculum si vero quis paululum fuisset extrinsecus eos videre non
poterat fuit itaque arca ibi usque in praesentem diem nihilque 10

erat aliud in arca nisi duae tabulae quas posuerat Moses in Ho-
reb quando legem dedit Dominus filiis Israhel egredientibus ex
11 Aegypto egressis autem sacerdotibus de sanctuario omnes enim
sacerdotes qui ibi potuerant inveniri sanctificati sunt nec adhuc
illo tempore vices et ministeriorum ordo inter eos divisus erat
12 tam Levitae quam cantores id est et qui sub Asaph erant et qui
sub Heman et qui sub Idithun filii et fratres eorum vestiti bys-
sinis cymbalis et psalteriis et citharis concrepabant stantes ad
orientalem plagam altaris cumque eis sacerdotes centum viginti
13 canentes tubis igitur cunctis pariter et tubis et voce et cymbalis
et organis et diversi generis musicorum concinentibus et vocem
in sublime tollentibus longe sonitus audiebatur ita ut cum Domi-
num laudare coepissent et dicere confitemini Domino quoniam
bonus quoniam in aeternum misericordia eius impleretur domus
14 Domini nube nec possent sacerdotes stare et ministrare propter
caliginem conpleverat enim gloria Domini domum Dei
VI tunc Salomon ait Dominus pollicitus est ut habitaret in cali-
2 gine ego autem aedificavi domum nomini eius ut habitaret ibi in
3 perpetuum et convertit faciem suam et benedixit universae mul-
4 titudini Israhel nam omnis turba stabat intenta et ait benedic-
tus Dominus Deus Israhel qui quod locutus est David patri meo
5 opere conplevit dicens a die qua eduxi populum meum de terra
Aegypti non elegi civitatem de cunctis tribubus Israhel ut aedi-
ficaretur in ea domus nomini meo neque elegi quemquam alium
6 virum ut esset dux in populo meo Israhel sed elegi Hierusalem
ut sit nomen meum in ea et elegi David ut constituerem eum
7 super populum meum Israhel cumque fuisset voluntatis David
8 patris mei ut aedificaret domum nomini Domini Dei Israhel di-
xit Dominus ad eum quia haec fuit voluntas tua ut aedificares
domum nomini meo bene quidem fecisti habere huiuscemodi vo-
9 luntatem sed non tu aedificabis domum verum filius tuus qui
egredietur de lumbis tuis ipse aedificabit domum nomini meo
10 conplevit ergo Dominus sermonem suum quem locutus fuerat et
ego surrexi pro David patre meo et sedi super thronum Israhel
sicut locutus est Dominus et aedificavi domum nomini Domi-
11 ni Dei Israhel et posui in ea arcam in qua est pactum Domini
12 quod pepigit cum filiis Israhel stetit ergo coram altare Domini
ex adverso universae multitudinis Israhel et extendit manus suas
13 siquidem fecerat Salomon basem aeneam et posuerat eam in me-

dio basilicae habentem quinque cubitos longitudinis et quinque
cubitos latitudinis et tres cubitos in altum stetitque super eam et
deinceps flexis genibus contra universam multitudinem Israhel et
palmis in caelum levatis ait Domine Deus Israhel non est similis 14
tui Deus in caelo et in terra qui custodis pactum et misericor-
diam cum servis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo
qui praestitisti servo tuo David patri meo quaecumque locutus 15
fueras ei et quae ore promiseras opere conplesti sicut et praesens
tempus probat nunc ergo Domine Deus Israhel imple servo tuo 16
patri meo David quaecumque locutus es dicens non deficiet ex
te vir coram me qui sedeat super thronum Israhel ita tamen si
custodierint filii tui vias suas et ambulaverint in lege mea sicut et
tu ambulasti coram me et nunc Domine Deus Israhel firmetur 17
sermo tuus quem locutus es servo tuo David ergone credibile est 18
ut habitet Deus cum hominibus super terram si caelum et caeli
caelorum non te capiunt quanto magis domus ista quam aedifi-
cavi sed ad hoc tantum facta est ut respicias orationem servi 19
tui et obsecrationem eius Domine Deus meus audias et preces
quas fundit famulus tuus coram te ut aperias oculos tuos super 20
domum istam diebus et noctibus super locum in quo pollicitus es
ut invocaretur nomen tuum et exaudires orationem quam ser- 21
vus tuus orat in eo exaudi preces famuli tui et populi tui Israhel
quicumque oraverit in loco isto et exaudi de habitaculo tuo id
est de caelis et propitiare si peccaverit quispiam in proximum 22
suum et iurare contra eum paratus venerit seque maledicto con-
strinxerit coram altari in domo ista tu audies de caelo et facies 23
iudicium servorum tuorum ita ut reddas iniquo viam suam in
caput proprium et ulciscaris iustum retribuens ei secundum iu-
stitiam suam si superatus fuerit populus tuus Israhel ab inimicis 24
peccabunt enim tibi et conversi egerint paenitentiam et obsecra-
verint nomen tuum et fuerint deprecati in loco isto tu exaudi 25
de caelo et propitiare peccato populi tui Israhel et reduc eos in
terram quam dedisti eis et patribus eorum si clauso caelo pluvia 26
non fluxerit propter peccata populi et deprecati te fuerint in loco
isto et confessi nomini tuo et conversi a peccatis suis cum eos ad-
flixeris exaudi de caelo Domine et dimitte peccata servis tuis et 27
populi tui Israhel et doce eos viam bonam per quam ingrediantur
et da pluviam terrae quam dedisti populo tuo ad possidendum
fames si orta fuerit in terra et pestilentia erugo et aurugo et lu- 28

custa et brucus et hostes vastatis regionibus portas obsederint
29 civitatis omnisque plaga et infirmitas presserit si quis de populo
tuo Israhel fuerit deprecatus cognoscens plagam et infirmitatem
30 suam et expanderit manus suas in domo hac tu exaudi de caelo
de sublimi scilicet habitaculo tuo et propitiare et redde unicui-
que secundum vias suas quas nosti eum habere in corde suo tu
31 enim solus nosti corda filiorum hominum ut timeant te et ambu-
lent in viis tuis cunctis diebus quibus vivunt super faciem terrae
32 quam dedisti patribus nostris externum quoque qui non est de
populo tuo Israhel si venerit de terra longinqua propter nomen
tuum magnum et propter manum tuam robustam et brachium
33 tuum extentum et adoraverit in loco isto tu exaudies de caelo
firmissimo habitaculo tuo et facies cuncta pro quibus invocave-
rit te ille peregrinus ut sciant omnes populi terrae nomen tuum
et timeant te sicut populus tuus Israhel et cognoscant quia no-
34 men tuum invocatum est super domum hanc quam aedificavi si
egressus fuerit populus tuus ad bellum contra adversarios suos
per viam in qua miseris eos adorabunt te contra viam in qua ci-
vitas haec est quam elegisti et domus quam aedificavi nomini tuo
35 ut exaudias de caelo preces eorum et obsecrationem et ulciscaris
36 si autem et peccaverint tibi neque enim est homo qui non peccet
et iratus fueris eis et tradideris hostibus et captivos eos duxerint
37 in terram longinquam vel certe quae iuxta est et conversi corde
suo in terra ad quam captivi ducti fuerant egerint paenitentiam
et deprecati te fuerint in terra captivitatis suae dicentes pecca-
38 vimus inique fecimus iniuste egimus et reversi fuerint ad te in
toto corde suo et in tota anima sua in terra captivitatis suae
ad quam ducti sunt adorabunt te contra viam terrae suae quam
dedisti patribus eorum et urbis quam elegisti et domus quam
39 aedificavi nomini tuo ut exaudias de caelo hoc est de firmo ha-
bitaculo tuo preces eorum et facias iudicium et dimittas populo
40 tuo quamvis peccatori tu es enim Deus meus aperiantur quaeso
oculi tui et aures tuae intentae sint ad orationem quae fit in lo-
41 co isto nunc igitur consurge Domine Deus in requiem tuam tu
et arca fortitudinis tuae sacerdotes tui Domine Deus induantur
42 salute et sancti tui laetentur in bonis Domine Deus ne averseris
faciem christi tui memento misericordiarum David servi tui

VII cumque conplesset Salomon fundens preces ignis descendit de
caelo et devoravit holocausta et victimas et maiestas Domini

implevit domum nec poterant sacerdotes ingredi templum Do- 2
mini eo quod implesset maiestas Domini templum Domini sed 3
et omnes filii Israhel videbant descendentem ignem et gloriam
Domini super domum et corruentes proni in terram super pa-
vimentum stratum lapide adoraverunt et laudaverunt Dominum
quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius rex au- 4
tem et omnis populus immolabant victimas coram Domino mac- 5
tavit igitur rex Salomon hostias boum viginti duo milia arietum
centum viginti milia et dedicavit domum Dei rex et universus
populus sacerdotes autem stabant in officiis suis et Levitae in 6
organis carminum Domini quae fecit David rex ad laudandum
Dominum quoniam in aeternum misericordia eius hymnos David
canentes per manus suas porro sacerdotes canebant tubis ante
eos cunctusque Israhel stabat sanctificavit quoque Salomon me- 7
dium atrii ante templum Domini obtulerat enim ibi holocausta et
adipes pacificorum quia altare aeneum quod fecerat non poterat
sustinere holocausta et sacrificia et adipes fecit ergo Salomon 8
sollemnitatem in tempore illo septem diebus et omnis Israhel
cum eo ecclesia magna valde ab introitu Emath usque ad torren-
tem Aegypti fecitque die octavo collectam eo quod dedicasset 9
altare septem diebus et sollemnitatem celebrasset diebus septem
igitur in die vicesimo tertio mensis septimi dimisit populos ad ta- 10
bernacula sua laetantes atque gaudentes super bono quod fecerat
Dominus David et Salomoni et Israhel populo suo conplevitque 11
Salomon domum Domini et domum regis et omnia quae dispo-
suerat in corde suo ut faceret in domo Domini et in domo sua et
prosperatus est apparuit autem ei Dominus nocte et ait audivi 12
orationem tuam et elegi locum istum mihi in domum sacrificii si 13
clausero caelum et pluvia non fluxerit et mandavero et praecepe-
ro lucustae ut devoret terram et misero pestilentiam in populum
meum conversus autem populus meus super quos invocatum est 14
nomen meum deprecatus me fuerit et exquisierit faciem meam et
egerit paenitentiam a viis suis pessimis et ego exaudiam de caelo
et propitius ero peccatis eorum et sanabo terram eorum oculi 15
quoque mei erunt aperti et aures meae erectae ad orationem eius
qui in loco isto oraverit elegi enim et sanctificavi locum istum 16
ut sit nomen meum ibi in sempiternum et permaneant oculi mei
et cor meum ibi cunctis diebus tu quoque si ambulaveris coram 17
me sicut ambulavit David pater tuus et feceris iuxta omnia quae

18 praecepi tibi et iustitias meas iudiciaque servaveris suscitabo
thronum regni tui sicut pollicitus sum David patri tuo dicens
19 non auferetur de stirpe tua vir qui sit princeps in Israhel si
autem aversi fueritis et dereliqueritis iustitias meas et praecep-
ta mea quae proposui vobis et abeuntes servieritis diis alienis
20 et adoraveritis eos evellam vos de terra mea quam dedi vobis
et domum hanc quam sanctificavi nomini meo proiciam a facie
mea et tradam eam in parabolam et in exemplum cunctis po-
21 pulis et domus ista erit in proverbium universis transeuntibus
et dicent stupentes quare fecit Dominus sic terrae huic et domui
22 huic respondebuntque quia dereliquerunt Dominum Deum pa-
trum suorum qui eduxit eos de terra Aegypti et adprehenderunt
deos alienos et adoraverunt eos atque coluerunt idcirco venerunt
super eos universa haec mala

VIII expletis autem viginti annis postquam aedificavit Salomon do-
2 mum Domini et domum suam civitates quas dederat Hiram
3 Salomoni aedificavit et habitare ibi fecit filios Israhel abiit quo-
4 que in Emath Suba et obtinuit eam et aedificavit Palmyram
in deserto et alias civitates munitissimas aedificavit in Emath
5 extruxitque Bethoron superiorem et Bethoron inferiorem civita-
6 tes muratas habentes portas et vectes et seras Baalath etiam
et omnes urbes firmissimas quae fuerunt Salomonis cunctasque
urbes quadrigarum et urbes equitum omnia quae voluit Salo-
mon atque disposuit aedificavit in Hierusalem et in Libano et in
7 universa terra potestatis suae omnem populum qui derelictus
fuerat de Hettheis et Amorreis et Ferezeis et Eveis et Iebuseis
8 qui non erant de stirpe Israhel de filiis eorum et de posteris
quos non interfecerant filii Israhel subiugavit Salomon in tribu-
9 tarios usque in diem hanc porro de filiis Israhel non posuit ut
servirent operibus regis ipsi enim erant viri bellatores et duces
10 primi et principes quadrigarum et equitum eius omnes autem
principes exercitus regis Salomonis fuerunt ducenti quinquagin-
11 ta qui erudiebant populum filiam vero Pharaonis transtulit de
civitate David in domum quam aedificaverat ei dixit enim non
habitabit uxor mea in domo David regis Israhel eo quod sanc-
12 tificata sit quia ingressa est eam arca Domini tunc obtulit Sa-
lomon holocausta Domino super altare Domini quod extruxerat
13 ante porticum ut per singulos dies offerretur in eo iuxta prae-
ceptum Mosi in sabbatis et in kalendis et in festis diebus ter per

annum id est in sollemnitate azymorum et in sollemnitate ebdo-
madarum et in sollemnitate tabernaculorum et constituit iuxta 14
dispositionem David patris sui officia sacerdotum in ministeriis
suis et Levitas in ordine suo ut laudarent et ministrarent coram
sacerdotibus iuxta ritum uniuscuiusque diei et ianitores in divi-
sionibus suis per portam et portam sic enim praeceperat David
homo Dei nec praetergressi sunt de mandatis regis tam sacer- 15
dotes quam Levitae ex omnibus quae praeceperat et in custodiis
thesaurorum omnes inpensas praeparatas habuit Salomon ex eo 16
die quo fundavit domum Domini usque in diem quo perfecit eam
tunc abiit Salomon in Hesiongaber et in Ahilath ad oram maris 17
Rubri quae est in terra Edom misit autem ei Hiram per ma- 18
num servorum suorum naves et nautas gnaros maris et abierunt
cum servis Salomonis in Ophir tuleruntque inde quadringenta
quinquaginta talenta auri et adtulerunt ad regem Salomonem

regina quoque Saba cum audisset famam Salomonis venit ut **IX**
temptaret eum enigmatibus in Hierusalem cum magnis opibus et
camelis qui portabant aromata et auri plurimum gemmasque pre-
tiosas cumque venisset ad Salomonem locuta est ei quaecumque
erant in corde suo et exposuit ei Salomon omnia quae propo- 2
suerat nec quicquam fuit quod ei non perspicuum fecerit quod 3
postquam vidit sapientiam scilicet Salomonis et domum quam
aedificaverat necnon cibaria mensae eius et habitacula servo- 4
rum et officia ministrorum eius et vestimenta eorum pincernas
quoque et vestes eorum et victimas quas immolabat in domo
Domini non erat prae stupore ultra in ea spiritus dixitque ad 5
regem verus sermo quem audieram in terra mea de virtutibus et
sapientia tua non credebam narrantibus donec ipsa venissem et 6
vidissent oculi mei et probassem vix medietatem mihi sapientiae
tuae fuisse narratam vicisti famam virtutibus tuis beati viri tui 7
et beati servi tui hii qui adsistunt coram te in omni tempore
et audiunt sapientiam tuam sit Dominus Deus tuus benedic- 8
tus qui voluit te ordinare super thronum suum regem Domini
Dei tui quia diligit Deus Israhel et vult servare eum in aeternum
idcirco posuit te super eum regem ut facias iudicia atque iusti-
tiam dedit autem regi centum viginti talenta auri et aromata 9
multa nimis et gemmas pretiosissimas non fuerunt aromata talia
ut haec quae dedit regina Saba regi Salomoni sed et servi Hi- 10
ram cum servis Salomonis adtulerunt aurum de Ophir et ligna

11 thyina et gemmas pretiosissimas de quibus fecit rex de lignis
scilicet thyinis gradus in domo Domini et in domo regia citha-
ras quoque et psalteria cantoribus numquam visa sunt in terra
12 Iuda ligna talia rex autem Salomon dedit reginae Saba cunc-
ta quae voluit et quae postulavit multo plura quam adtulerat
13 ad eum quae reversa abiit in terram suam cum servis suis erat
autem pondus auri quod adferebatur Salomoni per annos singu-
14 los sescenta sexaginta sex talenta auri excepta ea summa quam
legati diversarum gentium et negotiatores adferre consueverant
omnesque reges Arabiae et satrapae terrarum qui conportabant
15 aurum et argentum Salomoni fecit igitur rex Salomon ducen-
tas hastas aureas de summa sescentorum aureorum qui in hastis
16 singulis expendebantur trecenta quoque scuta aurea trecento-
rum aureorum quibus tegebantur scuta singula posuitque ea rex
17 in armamentario quod erat consitum nemore fecit quoque rex
18 solium eburneum grande et vestivit illud auro mundissimo sex-
que gradus quibus ascendebatur ad solium et scabillum aureum
et brachiola duo altrinsecus et duos leones stantes iuxta brachiola
19 sed et alios duodecim leunculos stantes super sex gradus ex utra-
20 que parte non fuit tale solium in universis regnis omnia quoque
vasa convivii regis erant aurea et vasa domus saltus Libani ex au-
ro purissimo argentum enim in diebus illis pro nihilo reputabatur
21 siquidem naves regis ibant in Tharsis cum servis Hiram semel in
annis tribus et deferebant inde aurum et argentum et ebur et si-
22 mias et pavos magnificatus est igitur Salomon super omnes reges
23 terrae divitiis et gloria omnesque reges terrarum desiderabant
faciem videre Salomonis ut audirent sapientiam quam dederat
24 Deus in corde eius et deferebant ei munera vasa argentea et
aurea et vestes et arma et aromata equos et mulos per singu-
25 los annos habuit quoque Salomon quadraginta milia equorum
in stabulis et curruum equitumque duodecim milia constituitque
26 eos in urbibus quadrigarum et ubi erat rex in Hierusalem ex-
ercuit etiam potestatem super cunctos reges a fluvio Eufraten
usque ad terram Philisthinorum id est usque ad terminos Ae-
27 gypti tantamque copiam praebuit argenti in Hierusalem quasi
lapidum et cedrorum tantam multitudinem velut sycaminorum
28 quae gignuntur in campestribus adducebantur autem ei equi de
29 Aegypto cunctisque regionibus reliqua vero operum Salomonis
priorum et novissimorum scripta sunt in verbis Nathan prophe-

tae et in libris Ahiae Silonitis in visione quoque Iaddo viden-
tis contra Hieroboam filium Nabath regnavit autem Salomon 30
in Hierusalem super omnem Israhel quadraginta annis dormi- 31
vitque cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David
regnavitque pro eo Roboam filius eius

profectus est autem Roboam in Sychem illuc enim cunctus X
Israhel convenerat ut constituerent eum regem quod cum audis- 2
set Hieroboam filius Nabath qui erat in Aegypto fugerat quippe
illuc ante Salomonem statim reversus est vocaveruntque eum 3
et venit cum universo Israhel et locuti sunt ad Roboam dicentes
pater tuus durissimo iugo nos pressit tu leviora impera patre 4
tuo qui nobis gravem inposuit servitutem et paululum de one-
re subleva ut serviamus tibi qui ait post tres dies revertimini 5
ad me cumque abisset populus iniit consilium cum senibus qui 6
steterant coram patre eius Salomone dum adviveret dicens quid
datis consilii ut respondeam populo qui dixerunt ei si placueris 7
populo huic et lenieris eos verbis clementibus servient tibi omni
tempore at ille reliquit consilium senum et cum iuvenibus trac- 8
tare coepit qui cum eo nutriti fuerant et erant in comitatu illius
dixitque ad eos quid vobis videtur vel respondere quid debeo 9
populo huic qui dixit mihi subleva iugum quod inposuit nobis
pater tuus at illi responderunt ut iuvenes et nutriti cum eo in 10
deliciis atque dixerunt sic loqueris populo qui dixit tibi pater
tuus adgravavit iugum nostrum tu subleva et sic respondebis eis
minimus digitus meus grossior est lumbis patris mei pater meus 11
inposuit vobis iugum grave et ego maius pondus adponam pater
meus cecidit vos flagellis ego vero caedam scorpionibus venit er- 12
go Hieroboam et universus populus ad Roboam die tertio sicut
praeceperat eis responditque rex dura derelicto consilio senio- 13
rum locutusque est iuxta iuvenum voluntatem pater meus grave 14
vobis inposuit iugum quod ego gravius faciam pater meus cecidit
vos flagellis ego vero caedam scorpionibus et non adquievit po- 15
puli precibus erat enim voluntatis Dei ut conpleretur sermo eius
quem locutus fuerat per manum Ahiae Silonitis ad Hieroboam
filium Nabath populus autem universus rege duriora dicente sic 16
locutus est ad eum non est nobis pars in David neque hereditas
in filio Isai revertere in tabernacula tua Israhel tu autem pasce
domum tuam David et abiit Israhel in tabernacula sua super 17
filios autem Israhel qui habitabant in civitatibus Iuda regnavit

18 Roboam misitque rex Roboam Aduram qui praeerat tributis et
lapidaverunt eum filii Israhel et mortuus est porro rex Roboam
19 currum festinavit ascendere et fugit in Hierusalem recessitque
Israhel a domo David usque ad diem hanc
XI venit autem Roboam in Hierusalem et convocavit universam
domum Iuda et Beniamin in centum octoginta milibus electo-
rum atque bellantium ut dimicaret contra Israhel et converteret
2 ad se regnum suum factusque est sermo Domini ad Semeiam
3 hominem Dei dicens loquere ad Roboam filium Salomonis re-
gem Iuda et ad universum Israhel qui est in Iuda et Beniamin
4 haec dicit Dominus non ascendetis neque pugnabitis contra fra-
tres vestros revertatur unusquisque in domum suam quia mea
hoc gestum est voluntate qui cum audissent sermonem Domini
5 reversi sunt nec perrexerunt contra Hieroboam habitavit autem
Roboam in Hierusalem et aedificavit civitates muratas in Iuda
6, 7 extruxitque Bethleem et Aetham et Thecue Bethsur quoque
8, 9 et Soccho et Odollam necnon Geth et Maresa et Ziph sed et
10 Aduram et Lachis et Azecha Saraa quoque et Ahilon et Hebron
11 quae erant in Iuda et Beniamin civitates munitissimas cumque
clausisset eas muris posuit in eis principes ciborumque horrea
12 hoc est olei et vini sed et in singulis urbibus fecit armamentaria
scutorum et hastarum firmavitque eas multa diligentia et im-
13 peravit super Iudam et Beniamin sacerdotes autem et Levitae
qui erant in universo Israhel venerunt ad eum de cunctis sedibus
14 suis relinquentes suburbana et possessiones suas et transeuntes
ad Iudam et Hierusalem eo quod abiecisset eos Hieroboam et po-
15 steri eius ne sacerdotio Domini fungerentur qui constituit sibi
sacerdotes excelsorum et daemonum vitulorumque quos fecerat
16 sed et de cunctis tribubus Israhel quicumque dederant cor suum
ut quaererent Dominum Deum Israhel venerunt Hierusalem ad
17 immolandas victimas Domino Deo patrum suorum et roborave-
runt regnum Iuda et confirmaverunt Roboam filium Salomonis
per tres annos ambulaverunt enim in viis David et Salomonis an-
18 nis tantum tribus duxit autem Roboam uxorem Maalath filiam
19 Hierimuth filii David Abiail quoque filiam Heliab filii Isai quae
20 peperit ei filios Ieus et Somoriam et Zoom post hanc quoque
accepit Maacha filiam Absalom quae peperit ei Abia et Ethai et
21 Ziza et Salumith amavit autem Roboam Maacha filiam Absa-
lom super omnes uxores suas et concubinas nam uxores decem

et octo duxerat concubinasque sexaginta et genuit viginti octo
filios et sexaginta filias constituit vero in capite Abiam filium 22
Maacha ducem super fratres suos ipsum enim regem facere co-
gitabat qui sapientior fuit et potentior super omnes filios eius 23
et in cunctis finibus Iuda et Beniamin et in universis civitatibus
muratis praebuitque eis escas plurimas et multas petivit uxores

cumque roboratum fuisset regnum Roboam et confortatum **XII**
dereliquit legem Domini et omnis Israhel cum eo anno autem 2
quinto regni Roboam ascendit Sesac rex Aegypti in Hierusalem
quia peccaverunt Domino cum mille ducentis curribus et sexa- 3
ginta milibus equitum nec erat numerus vulgi quod venerat cum
eo ex Aegypto Lybies scilicet et Trogoditae et Aethiopes ce- 4
pitque civitates munitissimas in Iuda et venit usque Hierusalem
Semeias autem propheta ingressus est ad Roboam et principes 5
Iuda qui congregati fuerant in Hierusalem fugientes Sesac dixit-
que ad eos haec dicit Dominus vos reliquistis me et ego reliqui
vos in manu Sesac consternatique principes Israhel et rex di- 6
xerunt iustus est Dominus cumque vidisset Dominus quod hu- 7
miliati essent factus est sermo Domini ad Semeiam dicens quia
humiliati sunt non disperdam eos daboque eis pauxillum auxilii
et non stillabit furor meus super Hierusalem per manum Sesac
verumtamen servient ei ut sciant distantiam servitutis meae et 8
servitutis regni terrarum recessit itaque Sesac rex Aegypti ab 9
Hierusalem sublatis thesauris domus Domini et domus regis om-
niaque secum tulit et clypeos aureos quos fecerat Salomon pro 10
quibus fecit rex aeneos et tradidit illos principibus scutariorum
qui custodiebant vestibulum palatii cumque introiret rex do- 11
mum Domini veniebant scutarii et tollebant eos iterumque re-
ferebant ad armamentarium suum verumtamen quia humiliati 12
sunt aversa est ab eis ira Domini nec deleti sunt penitus siqui-
dem et in Iuda inventa sunt opera bona confortatus est igitur 13
rex Roboam in Hierusalem atque regnavit quadraginta autem
et unius anni erat cum regnare coepisset et decem septemque
annis regnavit in Hierusalem urbe quam elegit Dominus ut con-
firmaret nomen suum ibi de cunctis tribubus Israhel nomenque
matris eius Naama Ammanitis fecit autem malum et non prae- 14
paravit cor suum ut quaereret Dominum opera vero Roboam 15
prima et novissima scripta sunt in libris Semeiae prophetae et
Addo videntis et diligenter exposita pugnaveruntque adversum

16 se Roboam et Hieroboam cunctis diebus et dormivit Roboam
cum patribus suis sepultusque est in civitate David et regnavit
Abia filius eius pro eo

XIII anno octavodecimo regis Hieroboam regnavit Abia super Iu-
2 dam tribus annis regnavit in Hierusalem nomenque matris eius
Michaia filia Urihel de Gabaa et erat bellum inter Abia et Hie-
3 roboam cumque inisset Abia certamen et haberet bellicosissi-
mos viros et electorum quadringenta milia Hieroboam instruxit
e contra aciem octingenta milia virorum qui et ipsi electi erant
4 et ad bella fortissimi stetit igitur Abia super montem Some-
ron qui erat in Ephraim et ait audi Hieroboam et omnis Israhel
5 num ignoratis quod Dominus Deus Israhel dederit regnum Da-
vid super Israhel in sempiternum ipsi et filiis eius pactum salis
6 et surrexit Hieroboam filius Nabath servus Salomonis filii Da-
7 vid et rebellavit contra dominum suum congregatique sunt ad
eum viri vanissimi et filii Belial et praevaluerunt contra Roboam
filium Salomonis porro Roboam erat rudis et corde pavido nec
8 potuit resistere eis nunc ergo vos dicitis quod resistere possitis
regno Domini quod possidet per filios David habetisque gran-
dem populi multitudinem atque vitulos aureos quos fecit vobis
9 Hieroboam in deos et eiecistis sacerdotes Domini filios Aaron
atque Levitas et fecistis vobis sacerdotes sicut omnes populi ter-
rarum quicumque venerit et initiaverit manum suam in tauro
in bubus et in arietibus septem fit sacerdos eorum qui non sunt
10 dii noster autem Dominus Deus est quem non relinquimus sa-
cerdotesque ministrant Domino de filiis Aaron et Levitae sunt
11 in ordine suo holocausta quoque offerunt Domino per singulos
dies mane et vespere et thymiama iuxta legis praecepta confec-
tum et proponuntur panes in mensa mundissima estque apud
nos candelabrum aureum et lucernae eius ut accendantur sem-
per ad vesperam nos quippe custodimus praecepta Domini Dei
12 nostri quem vos reliquistis ergo in exercitu nostro dux Deus est
et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant contra vos filii
Israhel nolite pugnare contra Dominum Deum patrum vestrorum
13 quia non vobis expedit haec illo loquente Hieroboam retro mo-
liebatur insidias cumque ex adverso hostium staret ignorantem
14 Iudam suo ambiebat exercitu respiciensque Iudas vidit instare
bellum ex adverso et post tergum et clamavit ad Dominum ac
15 sacerdotes tubis canere coeperunt omnesque viri Iuda vociferati

sunt et ecce illis clamantibus perterruit Deus Hieroboam et om-
nem Israhel qui stabat ex adverso Abia et Iuda fugeruntque filii 16
Israhel Iudam et tradidit eos Deus in manu eorum percussit ergo 17
eos Abia et populus eius plaga magna et corruerunt vulnerati ex
Israhel quingenta milia virorum fortium humiliatique sunt filii 18
Israhel in tempore illo et vehementissime confortati filii Iuda eo
quod sperassent in Domino Deo patrum suorum persecutus est 19
autem Abia fugientem Hieroboam et cepit civitates eius Bethel
et filias eius et Hiesena cum filiabus suis Ephron quoque et filias
eius nec valuit ultra resistere Hieroboam in diebus Abia quem 20
percussit Dominus et mortuus est igitur Abia confortato impe- 21
rio suo accepit uxores quattuordecim procreavitque viginti duos
filios et sedecim filias reliqua autem sermonum Abia viarum- 22
que et operum eius scripta sunt diligentissime in libro prophetae
Addo

dormivit autem Abia cum patribus suis et sepelierunt eum **XIV**
in civitate David regnavitque Asa filius eius pro eo in cuius die-
bus quievit terra annis decem fecit autem Asa quod bonum et 2
placitum erat in conspectu Dei sui et subvertit altaria peregri-
ni cultus et excelsa et confregit statuas lucosque succidit ac 3, 4
praecepit Iudae ut quaereret Dominum Deum patrum suorum et
faceret legem et universa mandata et abstulit e cunctis urbibus 5
Iuda aras et fana et regnavit in pace aedificavit quoque urbes 6
munitas in Iuda quia quietus erat et nulla temporibus eius bella
surrexerant pacem Domino largiente dixit autem Iudae aedifi- 7
cemus civitates istas et vallemus muris et roboremus turribus et
portis et seris donec a bellis quieta sunt omnia eo quod quaesieri-
mus Dominum Deum patrum nostrorum et dederit nobis pacem
per gyrum aedificaverunt igitur et nullum in extruendo inpedi-
mentum fuit habuit autem Asa in exercitu suo portantium scuta 8
et hastas de Iuda trecenta milia de Beniamin vero scutariorum
et sagittariorum ducenta octoginta milia omnes isti viri fortissi-
mi egressus est autem contra eos Zara Aethiops cum exercitu 9
decies centena milia et curribus trecentis et venit usque Maresa
porro Asa perrexit obviam et instruxit aciem ad bellum in valle 10
Sephata quae est iuxta Maresa et invocavit Dominum Deum et 11
ait Domine non est apud te ulla distantia utrum in paucis auxi-
lieris an in pluribus adiuva nos Domine Deus noster in te enim et
in tuo nomine habentes fiduciam venimus contra hanc multitu-

dinem Domine Deus noster tu es non praevaleat contra te homo
12 exterruit itaque Dominus Aethiopas coram Asa et Iuda fugerunt-
13 que Aethiopes et persecutus est eos Asa et populus qui cum eo
erat usque Gerar et ruerunt Aethiopes usque ad internicionem
quia Domino caedente contriti sunt et exercitu illius proeliante
14 tulerunt ergo spolia multa et percusserunt omnes civitates per
circuitum Gerare grandis quippe cunctos terror invaserat et diri-
15 puerunt urbes et multam praedam asportaverunt sed et caulas
ovium destruentes tulerunt pecorum infinitam multitudinem et
camelorum reversique sunt Hierusalem
XV, 2 Azarias autem filius Oded facto in se spiritu Dei egressus est
in occursum Asa et dixit ei audite me Asa et omnis Iuda et Be-
niamin Dominus vobiscum quia fuistis cum eo si quaesieritis eum
3 invenietis si autem dereliqueritis derelinquet vos transibunt au-
tem multi dies in Israhel absque Deo vero et absque sacerdote
4 doctore et absque lege cumque reversi fuerint in angustia sua ad
5 Dominum Deum Israhel et quaesierint eum repperient in tempo-
re illo non erit pax egredienti et ingredienti sed terrores undique
6 in cunctis habitatoribus terrarum pugnabit enim gens contra
gentem et civitas contra civitatem quia Dominus conturbabit
7 eos in omni angustia vos ergo confortamini et non dissolvantur
8 manus vestrae erit enim merces operi vestro quod cum audisset
Asa verba scilicet et prophetiam Oded prophetae confortatus est
et abstulit idola de omni terra Iuda et Beniamin et ex urbibus
quas ceperat montis Ephraim et dedicavit altare Domini quod
9 erat ante porticum Domini congregavitque universum Iuda et
Beniamin et advenas cum eis de Ephraim et de Manasse et de Sy-
meon plures enim ad eum confugerant ex Israhel videntes quod
10 Dominus Deus illius esset cum eo cumque venissent Hierusa-
11 lem mense tertio anno quintodecimo regni Asa immolaverunt
Domino in die illa de manubiis et praeda quam adduxerant bo-
12 ves septingentos et arietes septem milia et intravit ex more ad
corroborandum foedus ut quaererent Dominum Deum patrum
13 suorum in toto corde et in tota anima sua si quis autem inquit
non quaesierit Dominum Deum Israhel moriatur a minimo usque
14 ad maximum a viro usque ad mulierem iuraveruntque Domino
voce magna in iubilo et in clangore tubae et in sonitu bucina-
15 rum omnes qui erant in Iuda cum execratione in omni enim
corde suo iuraverunt et in tota voluntate quaesierunt eum et in-

venerunt praestititque eis Dominus requiem per circuitum sed 16
et Maacham matrem Asa regis ex augusto deposuit imperio eo
quod fecisset in luco simulacrum Priapi quod omne contrivit et in
frusta comminuens conbusit in torrente Cedron excelsa autem 17
derelicta sunt in Israhel attamen cor Asa erat perfectum cunctis
diebus eius ea quae voverat pater suus et ipse intulit in domum 18
Domini argentum et aurum vasorumque diversam supellectilem
bellum vero non fuit usque ad tricesimum quintum annum regni 19
Asa

anno autem tricesimo sexto regni eius ascendit Baasa rex Isra- **XVI**
hel in Iudam et muro circumdabat Rama ut nullus tute posset
egredi et ingredi de regno Asa protulit ergo Asa argentum et 2
aurum de thesauris domus Domini et de thesauris regis misitque
ad Benadad regem Syriae qui habitabat in Damasco dicens foe- 3
dus inter me et te est pater quoque meus et pater tuus habuere
concordiam quam ob rem misi tibi argentum et aurum ut rupto
foedere quod habes cum Baasa rege Israhel facias eum a me rece-
dere quo conperto Benadad misit principes exercituum suorum 4
ad urbes Israhel qui percusserunt Ahion et Dan et Abelmaim et
universas urbes muratas Nepthalim quod cum audisset Baasa 5
desivit aedificare Rama et intermisit opus suum porro Asa rex 6
adsumpsit universum Iudam et tulerunt lapides Rama et ligna
quae aedificationi praeparaverat Baasa aedificavitque ex eis Ga-
baa et Maspha in tempore illo venit Anani propheta ad Asam 7
regem Iuda et dixit ei quia habuisti fiduciam in rege Syriae et non
in Domino Deo tuo idcirco evasit Syriae regis exercitus de ma-
nu tua nonne Aethiopes et Lybies multo plures erant quadrigis 8
et equitibus et multitudine nimia quos cum Domino credidisses
tradidit in manu tua oculi enim eius contemplantur universam 9
terram et praebent fortitudinem his qui corde perfecto credunt
in eum stulte igitur egisti et propter hoc ex praesenti tempo-
re contra te bella consurgent iratusque Asa adversus videntem 10
iussit eum mitti in nervum valde quippe super hoc fuerat indi-
gnatus et interfecit de populo in tempore illo plurimos opera 11
autem Asa prima et novissima scripta sunt in libro regum Iuda
et Israhel aegrotavit etiam Asa anno tricesimo nono regni sui 12
dolore pedum vehementissimo et nec in infirmitate sua quaesivit
Dominum sed magis in medicorum arte confisus est dormivitque 13
cum patribus suis et mortuus est anno quadragesimo primo re-

14 gni sui et sepelierunt eum in sepulchro suo quod foderat sibi in
civitate David posueruntque eum super lectulum suum plenum
aromatibus et unguentis meretriciis quae erant pigmentariorum
arte confecta et conbuserunt super eum ambitione nimia
XVII regnavit autem Iosaphat filius eius pro eo et invaluit contra
2 Israhel constituitque militum numeros in cunctis urbibus Iudae
quae erant vallatae muris praesidiaque disposuit in terra Iuda
3 et in civitatibus Ephraim quas ceperat Asa pater eius et fuit
Dominus cum Iosaphat quia ambulavit in viis David patris sui
4 primis et non speravit in Baalim sed in Deo patris sui et perrexit
5 in praeceptis illius et non iuxta peccata Israhel confirmavitque
Dominus regnum in manu eius et dedit omnis Iuda munera Iosa-
6 phat factaeque sunt ei infinitae divitiae et multa gloria cumque
sumpsisset cor eius audaciam propter vias Domini etiam excelsa
7 et lucos de Iuda abstulit tertio autem anno regni sui misit de
principibus suis Benail et Obdiam et Zacchariam et Nathanahel
8 et Micheam ut docerent in civitatibus Iuda et cum eis Levitas
Semeiam et Nathaniam et Zabadiam Asahel quoque et Semira-
moth et Ionathan Adoniam et Tobiam et Tobadoniam Levitas
9 et cum eis Elisama et Ioram sacerdotes docebantque in Iuda
habentes librum legis Domini et circuibant cunctas urbes Iuda
10 atque erudiebant populum itaque factus est pavor Domini super
omnia regna terrarum quae erant per gyrum Iuda nec audebant
11 bellare contra Iosaphat sed et Philisthei Iosaphat munera de-
ferebant et vectigal argenti Arabes quoque adducebant pecora
12 arietum septem milia septingentos et hircos totidem crevit ergo
Iosaphat et magnificatus est usque in sublime atque aedificavit
13 in Iuda domos ad instar turrium urbesque muratas et multa
opera patravit in urbibus Iuda viri quoque bellatores et robusti
14 erant in Hierusalem quorum iste numerus per domos atque fa-
milias singulorum in Iuda principes exercitus Ednas dux et cum
15 eo robustissimorum trecenta milia post hunc Iohanan princeps
16 et cum eo ducenta octoginta milia post istum quoque Amasias
filius Zechri consecratus Domino et cum eo ducenta milia viro-
17 rum fortium hunc sequebatur robustus ad proelia Heliada et
18 cum eo tenentium arcum et clypeum ducenta milia post istum
etiam Iozabath et cum eo centum octoginta milia expeditorum
19 militum hii omnes erant ad manum regis exceptis aliis quos
posuerat in urbibus muratis et in universo Iuda

fuit ergo Iosaphat dives et inclitus multum et adfinitate con- XVIII
iunctus est Ahab descenditque post annos ad eum in Samariam 2
ad cuius adventum mactavit Ahab arietes et boves plurimos et
populo qui venerat cum eo persuasitque illi ut ascenderet in Ra-
moth Galaad dixitque Ahab rex Israhel ad Iosaphat regem Iuda 3
veni mecum in Ramoth Galaad cui ille respondit ut ego et tu si-
cut populus tuus sic et populus meus tecumque erimus in bello
dixitque Iosaphat ad regem Israhel consule obsecro inpraesentia- 4
rum sermonem Domini congregavitque rex Israhel prophetarum 5
quadringentos viros et dixit ad eos in Ramoth Galaad ad bellan-
dum ire debemus an quiescere at illi ascende inquiunt et tradet
Deus in manu regis dixitque Iosaphat numquid non est hic pro- 6
phetes Domini ut ab illo etiam requiramus et ait rex Israhel ad 7
Iosaphat est vir unus a quo possumus quaerere Domini volunta-
tem sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum sed malum
omni tempore est autem Micheas filius Iembla dixitque Iosaphat
ne loquaris rex hoc modo vocavit ergo rex Israhel unum de eu- 8
nuchis et dixit ei voca cito Micheam filium Iembla porro rex 9
Israhel et Iosaphat rex Iuda uterque sedebant in solio suo vestiti
cultu regio sedebant autem in area iuxta portam Samariae om-
nesque prophetae vaticinabantur coram eis Sedecias vero filius 10
Chanana fecit sibi cornua ferrea et ait haec dicit Dominus his
ventilabis Syriam donec conteras eam omnesque prophetae si- 11
militer prophetabant atque dicebant ascende in Ramoth Galaad
et prosperaberis et tradet eos Dominus in manu regis nuntius 12
autem qui ierat ad vocandum Micheam ait illi en verba omnium
prophetarum uno ore bona regi adnuntiant quaeso ergo te ut et
sermo tuus ab eis non dissentiat loquarisque prospera cui re- 13
spondit Micheas vivit Dominus quia quodcumque dixerit Deus
meus hoc loquar venit ergo ad regem cui rex ait Michea ire 14
debemus in Ramoth Galaad ad bellandum an quiescere cui ille
respondit ascendite cuncta enim prospera evenient et tradentur
hostes in manus vestras dixitque rex iterum atque iterum te 15
adiuro ut non mihi loquaris nisi quod verum est in nomine Do-
mini at ille ait vidi universum Israhel dispersum in montibus 16
sicut oves absque pastore et dixit Dominus non habent isti do-
minos revertatur unusquisque ad domum suam in pace et ait 17
rex Israhel ad Iosaphat nonne dixi tibi quod non prophetaret
iste mihi quicquam boni sed ea quae mala sunt at ille idcirco 18

ait audite verbum Domini vidi Dominum sedentem in solio suo
et omnem exercitum caeli adsistentem ei a dextris et sinistris
19 et dixit Dominus quis decipiet Ahab regem Israhel ut ascendat
et corruat in Ramoth Galaad cumque diceret unus hoc modo et
20 alter alio processit spiritus et stetit coram Domino et ait ego
21 decipiam eum cui Dominus in quo inquit decipies at ille respon-
dit egrediar et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum
eius dixitque Dominus decipies et praevalebis egredere et fac ita
22 nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum mendacii in ore omnium
23 prophetarum tuorum et Dominus locutus est de te mala acces-
sit autem Sedecias filius Chanana et percussit Micheae maxillam
et ait per quam viam transivit spiritus Domini a me ut loque-
24 retur tibi dixitque Micheas tu ipse videbis in die illo quando
25 ingressus fueris cubiculum de cubiculo ut abscondaris praece-
pit autem rex Israhel dicens tollite Micheam et ducite eum ad
26 Amon principem civitatis et ad Ioas filium Ammelech et dicetis
haec dicit rex mittite hunc in carcerem et date ei panis modicum
27 et aquae pauxillum donec revertar in pace dixitque Micheas si
reversus fueris in pace non est locutus Dominus in me et ait
28 audite populi omnes igitur ascenderunt rex Israhel et Iosaphat
29 rex Iuda in Ramoth Galaad dixitque rex Israhel ad Iosaphat
mutabo habitum et sic ad pugnandum vadam tu autem induere
30 vestibus tuis mutatoque rex Israhel habitu venit ad bellum rex
autem Syriae praeceperat ducibus equitatus sui dicens ne pu-
gnetis contra minimum aut contra maximum nisi contra solum
31 regem Israhel itaque cum vidissent principes equitatus Iosaphat
dixerunt rex Israhel iste est et circumdederunt eum dimicantes
at ille clamavit ad Dominum et auxiliatus est ei atque avertit eos
32 ab illo cum enim vidissent duces equitatus quod non esset rex
33 Israhel reliquerunt eum accidit autem ut unus e populo sagittam
in incertum iaceret et percuteret regem Israhel inter cervicem et
scapulas at ille aurigae suo ait converte manum tuam et educ me
34 de acie quia vulneratus sum et finita est pugna in die illo porro
rex Israhel stabat in curru suo contra Syros usque ad vesperam
et mortuus est occidente sole
XIX reversus est autem Iosaphat rex Iuda domum suam pacifice
2 in Hierusalem cui occurrit Hieu filius Anani videns et ait ad
eum impio praebes auxilium et his qui oderunt Dominum amici-
3 tia iungeris et idcirco iram quidem Domini merebaris sed bona

opera inventa sunt in te eo quod abstuleris lucos de terra Iu-
da et praeparaveris cor tuum ut requireres Dominum habitavit 4
ergo Iosaphat in Hierusalem rursumque egressus est ad popu-
lum de Bersabee usque ad montem Ephraim et revocavit eos ad
Dominum Deum patrum suorum constituitque iudices terrae in 5
cunctis civitatibus Iuda munitis per singula loca et praecipiens 6
iudicibus videte ait quid faciatis non enim hominis exercetis iudi-
cium sed Domini et quodcumque iudicaveritis in vos redundabit
sit timor Domini vobiscum et cum diligentia cuncta facite non est 7
enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas nec personarum
acceptio nec cupido munerum in Hierusalem quoque constituit 8
Iosaphat Levitas et sacerdotes et principes familiarum ex Isra-
hel ut iudicium et causam Domini iudicarent habitatoribus eius
praecepitque eis dicens sic agetis in timore Dei fideliter et corde 9
perfecto omnem causam quae venerit ad vos fratrum vestrorum 10
qui habitant in urbibus suis inter cognationem et cognationem
ubicumque quaestio est de lege de mandato de caerimoniis de
iustificationibus ostendite eis ut non peccent in Dominum et ne
veniat ira super vos et super fratres vestros sic ergo agetis et
non peccabitis Amarias autem sacerdos et pontifex vester in 11
his quae ad Dominum pertinent praesidebit porro Zabadias fi-
lius Ismahel qui est dux in domo Iuda super ea opera erit quae
ad regis officium pertinent habetisque magistros Levitas coram
vobis confortamini et agite diligenter et erit Dominus cum bonis

post haec congregati sunt filii Moab et filii Ammon et cum **XX**
eis de Ammanitis ad Iosaphat ut pugnarent contra eum vene- 2
runtque nuntii et indicaverunt Iosaphat dicentes venit contra te
multitudo magna de his locis quae trans mare sunt et de Syria et
ecce consistunt in Asasonthamar quae est Engaddi Iosaphat au- 3
tem timore perterritus totum se contulit ad rogandum Dominum
et praedicavit ieiunium universo Iuda congregatusque Iudas ad 4
precandum Dominum sed et omnes de urbibus suis venerunt ad
obsecrandum eum cumque stetisset Iosaphat in medio coetu 5
Iudae et Hierusalem in domo Domini ante atrium novum ait 6
Domine Deus patrum nostrorum tu es Deus in caelo et domina-
ris cunctis regnis gentium in manu tua est fortitudo et potentia
nec quisquam tibi potest resistere nonne tu Deus noster inter- 7
fecisti omnes habitatores terrae huius coram populo tuo Israhel
et dedisti eam semini Abraham amici tui in sempiternum habi- 8

taveruntque in ea et extruxerunt in illa sanctuarium nomini tuo
9 dicentes si inruerint super nos mala gladius iudicii pestilentia et
fames stabimus coram domo hac in conspectu tuo in qua invo-
catum est nomen tuum et clamabimus ad te in tribulationibus
10 nostris et exaudies salvosque facies nunc igitur ecce filii Ammon
et Moab et mons Seir per quos non concessisti Israheli ut transi-
rent quando egrediebantur de Aegypto sed declinaverunt ab eis
11 et non interfecerunt illos e contrario agunt et nituntur eicere
12 nos de possessione quam tradidisti nobis Deus noster ergo non
iudicabis eos in nobis quidem non tanta est fortitudo ut pos-
simus huic multitudini resistere quae inruit super nos sed cum
ignoremus quid agere debeamus hoc solum habemus residui ut
13 oculos nostros dirigamus ad te omnis vero Iuda stabat coram
14 Domino cum parvulis et uxoribus et liberis suis erat autem Hia-
zihel filius Zacchariae filii Banaiae filii Hiehihel filii Mathaniae
Levites de filiis Asaph super quem factus est spiritus Domini
15 in medio turbae et ait adtendite omnis Iuda et qui habitatis
Hierusalem et tu rex Iosaphat haec dicit Dominus vobis nolite
timere nec paveatis hanc multitudinem non est enim vestra pu-
16 gna sed Dei cras descendetis contra eos ascensuri enim sunt per
clivum nomine Sis et invenietis illos in summitate torrentis qui
17 est contra solitudinem Hieruhel non eritis vos qui dimicabitis
sed tantummodo confidenter state et videbitis auxilium Domini
super vos o Iuda et Hierusalem nolite timere nec paveatis cras
18 egredimini contra eos et Dominus erit vobiscum Iosaphat ergo
et Iuda et omnes habitatores Hierusalem ceciderunt proni in ter-
19 ram coram Domino et adoraverunt eum porro Levitae de filiis
Caath et de filiis Core laudabant Dominum Deum Israhel vo-
20 ce magna in excelsum cumque mane surrexissent egressi sunt
per desertum Thecuae profectisque eis stans Iosaphat in medio
eorum dixit audite me Iuda et omnes habitatores Hierusalem
credite in Domino Deo vestro et securi eritis credite prophetis
21 eius et cuncta evenient prospera deditque consilium populo et
statuit cantores Domini ut laudarent eum in turmis suis et ante-
cederent exercitum ac voce consona dicerent confitemini Domino
22 quoniam in aeternum misericordia eius cumque coepissent lau-
des canere vertit Dominus insidias eorum in semet ipsos filiorum
scilicet Ammon et Moab et montis Seir qui egressi fuerant ut pu-
23 gnarent contra Iudam et percussi sunt namque filii Ammon et

Moab consurrexerunt adversum habitatores montis Seir ut inter-
ficerent et delerent eos cumque hoc opere perpetrassent etiam in
semet ipsos versi mutuis concidere vulneribus porro Iudas cum 24
venisset ad speculam quae respicit solitudinem vidit procul om-
nem late regionem plenam cadaveribus nec superesse quemquam
qui necem potuisset evadere venit ergo Iosaphat et omnis po- 25
pulus cum eo ad detrahenda spolia mortuorum inveneruntque
inter cadavera variam supellectilem vestes quoque et vasa pre-
tiosissima et diripuerunt ita ut omnia portare non possent nec
per tres dies spolia auferre pro praedae magnitudine die autem 26
quarto congregati sunt in valle Benedictionis etenim quoniam ibi
benedixerant Domino vocaverunt locum illum vallis Benedictio-
nis usque in praesentem diem reversusque est omnis vir Iuda et 27
habitatores Hierusalem et Iosaphat ante eos in Hierusalem cum
laetitia magna eo quod dedisset eis Dominus gaudium de inimi-
cis suis ingressique sunt Hierusalem cum psalteriis et citharis et 28
tubis in domum Domini inruit autem pavor Domini super uni- 29
versa regna terrarum cum audissent quod pugnasset Dominus
contra inimicos Israhel quievitque regnum Iosaphat et praebuit 30
ei Deus pacem per circuitum regnavit igitur Iosaphat super Iu- 31
dam et erat triginta quinque annorum cum regnare coepisset
viginti autem et quinque annis regnavit in Hierusalem nomen
matris eius Azuba filia Selachi et ambulavit in via patris sui 32
Asa nec declinavit ab ea faciens quae placita erant coram Do-
mino verumtamen excelsa non abstulit et adhuc populus non 33
direxerat cor suum ad Dominum Deum patrum suorum reli- 34
qua autem gestorum Iosaphat priorum et novissimorum scripta
sunt in verbis Hieu filii Anani quae digessit in libro regum Isra-
hel post haec iniit amicitias Iosaphat rex Iuda cum Ochozia 35
rege Israhel cuius opera fuerunt impiissima et particeps fuit 36
ut facerent naves quae irent in Tharsis feceruntque classem in
Asiongaber prophetavit autem Eliezer filius Dodoau de Maresa 37
ad Iosaphat dicens quia habuisti foedus cum Ochozia percussit
Dominus opera tua contritaeque sunt naves nec potuerunt ire in
Tharsis

dormivit autem Iosaphat cum patribus suis et sepultus est **XXI**
cum eis in civitate David regnavitque Ioram filius eius pro eo
qui habuit fratres filios Iosaphat Azariam et Hiahihel et Zaccha- 2
riam et Azariam et Michahel et Saphatiam omnes hii filii Iosa-

3 phat regis Israhel deditque eis pater suus multa munera argenti
et auri et pensitationes cum civitatibus munitissimis in Iuda re-
4 gnum autem tradidit Ioram eo quod esset primogenitus surrexit
ergo Ioram super regnum patris sui cumque se confirmasset occi-
dit omnes fratres suos gladio et quosdam de principibus Israhel
5 triginta duo annorum erat Ioram cum regnare coepisset et octo
6 annis regnavit in Hierusalem ambulavitque in viis regum Israhel
sicut egerat domus Ahab filia quippe Ahab erat uxor eius et fecit
7 malum in conspectu Domini noluit autem Dominus disperdere
domum David propter pactum quod inierat cum eo et quia pro-
8 miserat ut daret illi lucernam et filiis eius omni tempore in die-
bus illis rebellavit Edom ne esset subditus Iudae et constituit sibi
9 regem cumque transisset Ioram cum principibus suis et cuncto
equitatu qui erat secum surrexit nocte et percussit Edom qui se
10 circumdederat et omnes duces equitatus eius attamen rebellavit
Edom ne esset sub dicione Iuda usque ad hanc diem eo tempore
et Lobna recessit ne esset sub manu illius dereliquerat enim Do-
11 minum Deum patrum suorum insuper et excelsa fabricatus est
in urbibus Iuda et fornicari fecit habitatores Hierusalem et prae-
12 varicari Iudam adlatae sunt autem ei litterae ab Helia propheta
in quibus scriptum erat haec dicit Dominus Deus David patris
tui quoniam non ambulasti in viis Iosaphat patris tui et in viis
13 Asa regis Iuda sed incessisti per iter regum Israhel et fornicari
fecisti Iudam et habitatores Hierusalem imitatus fornicationem
domus Ahab insuper et fratres tuos domum patris tui meliores
14 te occidisti ecce Dominus percutiet te plaga magna cum populo
15 tuo et filiis et uxoribus tuis universaque substantia tua tu au-
tem aegrotabis pessimo languore uteri donec egrediantur vitalia
16 tua paulatim per dies singulos suscitavit ergo Dominus con-
tra Ioram spiritum Philisthinorum et Arabum qui confines sunt
17 Aethiopibus et ascenderunt in terram Iuda et vastaverunt eam
diripueruntque cunctam substantiam quae inventa est in domo
regis insuper et filios eius et uxores nec remansit ei filius nisi Ioa-
18 chaz qui minimus natu erat et super haec omnia percussit eum
19 Dominus alvi languore insanabili cumque diei succederet dies et
temporum spatia volverentur duorum annorum expletus est cir-
culus et sic longa consumptus tabe ita ut egereret etiam viscera
sua languore pariter et vita caruit mortuusque est in infirmitate
pessima et non fecit ei populus secundum morem conbustionis

exequias sicut fecerat maioribus eius triginta duum annorum 20
fuit cum regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusa-
lem ambulavitque non recte et sepelierunt eum in civitate David
verumtamen non in sepulchro regum

constituerunt autem habitatores Hierusalem Ochoziam filium **XXII**
eius minimum regem pro eo omnes enim maiores natu qui an-
te eum fuerant interfecerant latrones Arabum qui inruerant in
castra regnavitque Ochozias filius Ioram regis Iuda filius qua- 2
draginta duo annorum erat Ochozias cum regnare coepisset et
uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Otholia filia
Amri sed et ipse ingressus est per vias domus Ahab mater enim 3
eius inpulit eum ut impie ageret fecit igitur malum in conspec- 4
tu Domini sicut domus Ahab ipsi enim fuerunt ei consiliarii post
mortem patris sui in interitum eius ambulavitque in consiliis 5
eorum et perrexit cum Ioram filio Ahab rege Israhel in bellum
contra Azahel regem Syriae in Ramoth Galaad vulneraverunt-
que Syri Ioram qui reversus est ut curaretur in Hiezrahel mul- 6
tas enim plagas acceperat in supradicto certamine igitur Azarias
filius Ioram rex Iuda descendit ut inviseret Ioram filium Ahab
in Hiezrahel aegrotantem voluntatis quippe fuit Dei adversum 7
Ochoziam ut veniret ad Ioram et cum venisset egrederetur cum
eo adversum Hieu filium Namsi quem unxit Dominus ut deleret
domum Ahab cum ergo subverteret Hieu domum Ahab inve- 8
nit principes Iuda et filios fratrum Ochoziae qui ministrabant ei
et interfecit illos ipsumque perquirens Ochoziam conprehendit 9
latentem in Samaria adductumque ad se occidit et sepelierunt
eum eo quod esset filius Iosaphat qui quaesierat Dominum in
toto corde suo nec erat ultra spes aliqua ut de stirpe regnaret
Ochoziae siquidem Otholia mater eius videns quod mortuus es- 10
set filius suus surrexit et interfecit omnem stirpem regiam domus
Ioram porro Iosabeth filia regis tulit Ioas filium Ochoziae et fu- 11
rata est eum de medio filiorum regis cum interficerentur abscon-
ditque cum nutrice sua in cubiculo lectulorum Iosabeth autem
quae absconderat eum erat filia regis Ioram uxor Ioiadae pon-
tificis soror Ochoziae et idcirco Otholia non interfecit eum fuit 12
ergo cum eis in domo Dei absconditus sex annis quibus regnavit
Otholia super terram

anno autem septimo confortatus Ioiadae adsumpsit centurio- **XXIII**
nes Azariam videlicet filium Hieroam et Ismahel filium Iohanan

Azariam quoque filium Oded et Maasiam filium Adaiae et Eli-
2 saphat filium Zechri et iniit cum eis foedus qui circumeuntes
Iudam congregaverunt Levitas de cunctis urbibus Iuda et prin-
3 cipes familiarum Israhel veneruntque in Hierusalem iniit igitur
omnis multitudo pactum in domo Domini cum rege dixitque ad
eos Ioiadae ecce filius regis regnabit sicut locutus est Dominus
4, 5 super filios David iste est ergo sermo quem facietis tertia pars
vestrum qui veniunt ad sabbatum sacerdotum et Levitarum et
ianitorum erit in portis tertia vero pars ad domum regis et tertia
in porta quae appellatur Fundamenti omne vero reliquum vulgus
6 sit in atriis domus Domini nec quisquam alius ingrediatur do-
mum Domini nisi sacerdotes et qui ministrant de Levitis ipsi tan-
tummodo ingrediantur quia sanctificati sunt et omne reliquum
7 vulgus observet custodias Domini Levitae autem circumdent
regem habentes singuli arma sua et si quis alius ingressus fuerit
templum interficiatur sintque cum rege et intrante et egrediente
8 fecerunt igitur Levitae et universus Iuda iuxta omnia quae prae-
ceperat Ioiadae pontifex et adsumpserunt singuli viros qui sub
se erant et veniebant per ordinem sabbati cum his qui iam im-
pleverant sabbatum et egressuri erant siquidem Ioiadae pontifex
non dimiserat abire turmas quae sibi per singulas ebdomadas
9 succedere consueverant deditque Ioiadae sacerdos centurioni-
bus lanceas clypeosque et peltas regis David quas consecraverat
10 in domo Domini constituitque omnem populum tenentium pu-
giones a parte templi dextra usque ad partem templi sinistram
11 coram altari et templo per circuitum regis et eduxerunt filium
regis et inposuerunt ei diadema dederuntque in manu eius te-
nendam legem et constituerunt eum regem unxit quoque illum
Ioiadae pontifex et filii eius inprecatique sunt atque dixerunt vi-
12 vat rex quod cum audisset Otholia vocem scilicet currentium
atque laudantium regem ingressa est ad populum in templum
13 Domini cumque vidisset regem stantem super gradum in introi-
tu et principes turmasque circa eum omnem quoque populum
terrae gaudentem atque clangentem tubis et diversi generis or-
ganis concinentem vocemque laudantium scidit vestimenta sua
14 et ait insidiae insidiae egressus autem Ioiadae pontifex ad cen-
turiones et principes exercitus dixit eis educite illam extra sep-
ta templi et interficiatur foris gladio praecepitque sacerdos ne
15 occideretur in domo Domini et inposuerunt cervicibus eius ma-

nus cumque intrasset portam Equorum domus regis interfecerunt
eam ibi pepigit autem Ioiadae foedus inter se universumque po- 16
pulum et regem ut esset populus Domini itaque ingressus est 17
omnis populus domum Baal et destruxerunt eam et altaria ac
simulacra illius confregerunt Matthan quoque sacerdotem Baal
interfecerunt ante aras constituit autem Ioiadae praepositos in 18
domo Domini et sub manibus sacerdotum ac Levitarum quos di-
stribuit David in domo Domini ut offerrent holocausta Domino
sicut scriptum est in lege Mosi in gaudio et canticis iuxta di-
spositionem David constituit quoque ianitores in portis domus 19
Domini ut non ingrederetur eam inmundus in omni re adsump- 20
sitque centuriones et fortissimos viros ac principes populi et om-
ne vulgus terrae et fecerunt descendere regem de domo Domini
et introire per medium portae superioris in domum regis et con-
locaverunt eum in solio regali laetatusque est omnis populus 21
terrae et urbs quievit porro Otholia interfecta est gladio

septem annorum erat Ioas cum regnare coepisset et quadra- **XXIV**
ginta annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Sebia de
Bersabee fecitque quod bonum est coram Domino cunctis die- 2
bus Ioiadae sacerdotis accepit autem ei Ioiadae uxores duas e 3
quibus genuit filios et filias post quae placuit Ioas ut instaura- 4
ret domum Domini congregavitque sacerdotes et Levitas et dixit 5
eis egredimini ad civitates Iuda et colligite de universo Israhel
pecuniam ad sarta tecta templi Dei vestri per singulos annos
festinatoque hoc facite porro Levitae egere neglegentius voca- 6
vitque rex Ioiadae principem et dixit ei quare non tibi fuit curae
ut cogeres Levitas inferre de Iuda et de Hierusalem pecuniam
quae constituta est a Mose servo Domini ut inferret eam omnis
multitudo Israhel in tabernaculum testimonii Otholia enim im- 7
piissima et filii eius destruxerunt domum Domini et de universis
quae sanctificata fuerant templo Domini ornaverunt fanum Baa-
lim praecepit ergo rex et fecerunt arcam posueruntque eam iux- 8
ta portam domus Domini forinsecus et praedicatum est in Iuda 9
et Hierusalem ut deferrent singuli pretium Domino quod consti-
tuit Moses servus Dei super omnem Israhel in deserto laetatique 10
sunt cuncti principes et omnis populus et ingressi contulerunt in
arcam Domini atque miserunt ita ut impleretur cumque tempus 11
esset ut deferrent arcam coram rege per manus Levitarum vide-
bant enim multam pecuniam ingrediebatur scriba regis et quem

primus sacerdos constituerat effundebantque pecuniam quae erat
in arca porro arcam reportabant ad locum suum sicque faciebant
12 per singulos dies et congregata est infinita pecunia quam dede-
runt rex et Ioiada his qui praeerant operibus domus Domini at
illi conducebant ex ea caesores lapidum et artifices operum sin-
gulorum ut instaurarent domum Domini fabros quoque ferri et
13 aeris ut quod cadere coeperat fulciretur egeruntque hii qui ope-
rabantur industrie et obducebatur parietum cicatrix per manus
eorum ac suscitaverunt domum Domini in statum pristinum et
14 firme eam stare fecerunt cumque conplessent omnia opera de-
tulerunt coram rege et Ioiadae reliquam partem pecuniae de qua
facta sunt vasa templi in ministerium et ad holocausta fialae
quoque et cetera vasa aurea et argentea et offerebantur holocau-
15 sta in domo Domini iugiter cunctis diebus Ioiadae senuit autem
Ioiadae plenus dierum et mortuus est cum centum triginta esset
16 annorum sepelieruntque eum in civitate David cum regibus eo
17 quod fecisset bonum cum Israhel et cum domo eius postquam
autem obiit Ioiada ingressi sunt principes Iuda et adoraverunt
18 regem qui delinitus obsequiis eorum adquievit eis et derelique-
runt templum Domini Dei patrum suorum servieruntque lucis et
sculptilibus et facta est ira contra Iudam et Hierusalem prop-
19 ter hoc peccatum mittebatque eis prophetas ut reverterentur
20 ad Dominum quos protestantes illi audire nolebant spiritus ita-
que Dei induit Zacchariam filium Ioiadae sacerdotem et stetit in
conspectu populi et dixit eis haec dicit Dominus quare transgre-
dimini praeceptum Domini quod vobis non proderit et dereliqui-
21 stis Dominum ut derelinqueret vos qui congregati adversus eum
22 miserunt lapides iuxta regis imperium in atrio domus Domini et
non est recordatus Ioas rex misericordiae quam fecerat Ioiadae
pater illius secum sed interfecit filium eius qui cum moreretur ait
23 videat Dominus et requirat cumque evolutus esset annus ascen-
dit contra eum exercitus Syriae venitque in Iudam et Hierusalem
et interfecit cunctos principes populi atque universam praedam
24 miserunt regi Damascum et certe cum permodicus venisset nu-
merus Syrorum tradidit Dominus manibus eorum infinitam mul-
titudinem eo quod reliquissent Dominum Deum patrum suorum
25 in Ioas quoque ignominiosa exercuere iudicia et abeuntes dimi-
serunt eum in languoribus magnis surrexerunt autem contra eum
servi sui in ultionem sanguinis filii Ioiadae sacerdotis et occide-

runt eum in lectulo suo et mortuus est sepelieruntque eum in
civitate David sed non in sepulchris regum insidiati vero sunt 26
ei Zabath filius Semath Ammanitidis et Iozabath filius Semari-
th Moabitidis porro filii eius ac summa pecuniae quae adunata 27
fuerat sub eo et instauratio domus Dei scripta sunt diligentius in
libro regum regnavitque Amasias filius eius pro eo

viginti quinque annorum erat Amasias cum regnare coepis- **XXV**
set et viginti novem annis regnavit in Hierusalem nomen matris
eius Ioaden de Hierusalem fecitque bonum in conspectu Domi- 2
ni verumtamen non in corde perfecto cumque roboratum sibi 3
videret imperium iugulavit servos qui occiderant regem patrem
suum sed filios eorum non interfecit sicut scriptum est in libro 4
legis Mosi ubi praecepit Dominus dicens non occidentur patres
pro filiis neque filii pro patribus suis sed unusquisque in suo pec-
cato morietur congregavit igitur Amasias Iudam et constituit 5
eos per familias tribunosque et centuriones in universo Iuda et
Beniamin et recensuit a viginti annis sursum invenitque triginta
milia iuvenum qui egrederentur ad pugnam et tenerent hastam
et clypeum mercede quoque conduxit de Israhel centum milia 6
robustorum centum talentis argenti venit autem homo Dei ad 7
illum et ait o rex ne egrediatur tecum exercitus Israhel non est
enim Dominus cum Israhel et cunctis filiis Ephraim quod si pu- 8
tas in robore exercitus bella consistere superari te faciet Deus ab
hostibus Dei quippe est et adiuvare et in fugam vertere dixitque 9
Amasias ad hominem Dei quid ergo fiet de centum talentis quae
dedi militibus Israhel et respondit ei homo Dei habet Dominus
unde tibi dare possit multo his plura separavit itaque Amasias 10
exercitum qui venerat ad eum ex Ephraim ut reverteretur in
locum suum at illi contra Iudam vehementer irati reversi sunt
in regionem suam porro Amasias confidenter eduxit populum 11
suum et abiit in vallem Salinarum percussitque filios Seir decem
milia et alia decem milia virorum ceperunt filii Iuda et addu- 12
xerunt ad praeruptum cuiusdam petrae praecipitaveruntque eos
de summo in praeceps qui universi crepuerunt at ille exercitus 13
quem remiserat Amasias ne secum iret ad proelium diffusus est
in civitatibus Iuda a Samaria usque Bethoron et interfectis tribus
milibus diripuit praedam magnam Amasias vero post caedem 14
Idumeorum et adlatos deos filiorum Seir statuit illos in deos sibi
et adorabat eos et illis adolebat incensum quam ob rem iratus 15

Dominus contra Amasiam misit ad illum prophetam qui diceret
ei cur adorasti deos qui non liberaverunt populum suum de manu
16 tua cumque haec ille loqueretur respondit ei num consiliarius re-
gis es quiesce ne interficiam te discedensque propheta scio inquit
quod cogitaverit Dominus occidere te qui et fecisti hoc malum
17 et insuper non adquievisti consilio meo igitur Amasias rex Iu-
da inito pessimo consilio misit ad Ioas filium Ioachaz filii Hieu
18 regem Israhel dicens veni videamus nos mutuo at ille remisit
nuntium dicens carduus qui est in Libano misit ad cedrum Liba-
ni dicens da filiam tuam filio meo uxorem et ecce bestiae quae
19 erant in silva Libani transierunt et conculcaverunt carduum di-
xisti percussi Edom et idcirco erigitur cor tuum in superbiam
sede in domo tua cur malum adversum te provocas ut cadas et
20 tu et Iudas tecum noluit audire Amasias eo quod Domini esset
voluntas ut traderetur in manibus hostium propter deos Edom
21 ascendit igitur Ioas rex Israhel et mutuos sibi praebuere conspec-
22 tus Amasias autem rex Iuda erat in Bethsames Iudae corruitque
23 Iudas coram Israhel et fugit in tabernacula sua porro Amasiam
regem Iuda filium Ioas filii Ioachaz cepit Ioas rex Israhel in Beth-
sames et adduxit in Hierusalem destruxitque murum eius a porta
24 Ephraim usque ad portam Anguli quadringentis cubitis omne
quoque aurum et argentum et universa vasa quae reppererat in
domo Dei et apud Obededom in thesauris etiam domus regiae
25 necnon et filios obsidum reduxit Samariam vixit autem Amasias
filius Ioas rex Iuda postquam mortuus est Ioas filius Ioachaz rex
26 Israhel quindecim annis reliqua vero sermonum Amasiae prio-
rum et novissimorum scripta sunt in libro regum Iuda et Israhel
27 qui postquam recessit a Domino tetenderunt ei insidias in Hieru-
salem cumque fugisset Lachis miserunt et interfecerunt eum ibi
28 reportantesque super equos sepelierunt eum cum patribus suis
in civitate David

XXVI omnis autem populus Iuda filium eius Oziam annorum se-
2 decim constituit regem pro patre suo Amasia ipse aedificavit
Ahilath et restituit eam dicioni Iudae postquam dormivit rex
3 cum patribus suis sedecim annorum erat Ozias cum regnare
coepisset et quinquaginta duobus annis regnavit in Hierusalem
4 nomen matris eius Hiechelia de Hierusalem fecitque quod erat
rectum in oculis Domini iuxta omnia quae fecerat Amasias pa-
5 ter eius et exquisivit Deum in diebus Zacchariae intellegentis

et videntis Deum cumque requireret Dominum direxit eum in
omnibus denique egressus est et pugnavit contra Philisthim et 6
destruxit murum Geth et murum Iabniae murumque Azoti aedi-
ficavit quoque oppida in Azoto et in Philisthim et adiuvit eum 7
Deus contra Philisthim et contra Arabas qui habitabant in Gur-
baal et contra Ammanitas pendebantque Ammanitae munera 8
Oziae et divulgatum est nomen eius usque ad introitum Aegypti
propter crebras victorias aedificavitque Ozias turres in Hieru- 9
salem super portam Anguli et super portam Vallis et reliquas in
eodem muri latere firmavitque eas extruxit etiam turres in soli- 10
tudine et fodit cisternas plurimas eo quod haberet multa pecora
tam in campestribus quam in heremi vastitate vineas quoque
habuit et vinitores in montibus et in Carmelo erat quippe homo
agriculturae deditus fuit autem exercitus bellatorum eius qui 11
procedebant ad proelia sub manu Hiehihel scribae Maasiaeque
doctoris et sub manu Ananiae qui erat de ducibus regis om- 12
nisque numerus principum per familias virorum fortium duum
milium sescentorum et sub eis universus exercitus trecentorum 13
et septem milium quingentorum qui erant apti ad bella et pro re-
ge contra adversarios dimicabant praeparavit quoque eis Ozias 14
id est cuncto exercitui clypeos et hastas et galeas et loricas ar-
cusque et fundas ad iaciendos lapides et fecit in Hierusalem 15
diversi generis machinas quas in turribus conlocavit et in angulis
murorum ut mitterent sagittas et saxa grandia egressumque est
nomen eius procul eo quod auxiliaretur ei Dominus et corrobo-
rasset illum sed cum roboratus esset elevatum est cor eius in 16
interitum suum et neglexit Dominum Deum suum ingressusque
templum Domini adolere voluit incensum super altare thymia-
matis statimque ingressus post eum Azarias sacerdos et cum eo 17
sacerdotes Domini octoginta viri fortissimi restiterunt regi at- 18
que dixerunt non est tui officii Ozia ut adoleas incensum Domi-
no sed sacerdotum hoc est filiorum Aaron qui consecrati sunt ad
huiuscemodi ministerium egredere de sanctuario ne contempseris
quia non reputabitur tibi in gloriam hoc a Domino Deo iratus- 19
que est Ozias et tenens in manu turibulum ut adoleret incensum
minabatur sacerdotibus statimque orta est lepra in fronte eius
coram sacerdotibus in domo Domini super altare thymiamatis
cumque respexisset eum Azarias pontifex et omnes reliqui sa- 20
cerdotes viderunt lepram in fronte eius et festinato expulerunt

eum sed et ipse perterritus adceleravit egredi eo quod sensis-
21 set ilico plagam Domini fuit igitur Ozias rex leprosus usque ad
diem mortis suae et habitavit in domo separata plenus lepra ob
quam et eiectus fuerat de domo Domini porro Ioatham filius eius
22 rexit domum regis et iudicabat populum terrae reliqua autem
sermonum Oziae priorum et novissimorum scripsit Esaias filius
23 Amos propheta dormivitque Ozias cum patribus suis et sepelie-
runt eum in agro regalium sepulchrorum eo quod esset leprosus
regnavitque Ioatham filius eius pro eo

XXVII viginti quinque annorum erat Ioatham cum regnare coepis-
set et sedecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius
2 Hierusa filia Sadoc fecitque quod rectum erat coram Domino
iuxta omnia quae fecerat Ozias pater suus excepto quod non est
3 ingressus templum Domini et adhuc populus delinquebat ipse
aedificavit portam domus Domini Excelsam et in muro Ophel
4 multa construxit urbes quoque aedificavit in montibus Iuda et
5 in saltibus castella et turres ipse pugnavit contra regem filiorum
Ammon et vicit eos dederuntque ei filii Ammon in tempore illo
centum talenta argenti et decem milia choros tritici ac totidem
choros hordei haec ei praebuerunt filii Ammon in anno secundo
6 et tertio corroboratusque est Ioatham eo quod direxisset vias
7 suas coram Domino Deo suo reliqua autem sermonum Ioatham
et omnes pugnae eius et opera scripta sunt in libro regum Isra-
8 hel et Iuda viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset
9 et sedecim annis regnavit in Hierusalem dormivitque Ioatham
cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David et regnavit
Achaz filius eius pro eo

XXVIII viginti annorum erat Achaz cum regnare coepisset et sedecim
annis regnavit in Hierusalem non fecit rectum in conspectu Do-
2 mini sicut David pater eius sed ambulavit in viis regum Israhel
3 insuper et statuas fudit Baalim ipse est qui adolevit incensum in
valle Benennon et lustravit filios suos in igne iuxta ritum gentium
4 quas interfecit Dominus in adventu filiorum Israhel sacrificabat
quoque et thymiama succendebat in excelsis et in collibus et sub
5 omni ligno frondoso tradiditque eum Dominus Deus eius in ma-
nu regis Syriae qui percussit eum magnamque praedam de eius
cepit imperio et adduxit in Damascum manibus quoque regis
6 Israhel traditus est et percussus plaga grandi occiditque Pha-
cee filius Romeliae de Iuda centum viginti milia in die uno omnes

viros bellatores eo quod reliquissent Dominum Deum patrum
suorum eodem tempore occidit Zechri vir potens ex Ephraim 7
Masiam filium regis et Ezricam ducem domus eius Helcanam
quoque secundum a rege ceperuntque filii Israhel de fratribus 8
suis ducenta milia mulierum puerorum et puellarum et infinitam
praedam pertuleruntque eam in Samariam ea tempestate erat 9
ibi propheta Domini nomine Oded qui egressus obviam exerci-
tui venientium in Samariam dixit eis ecce iratus Dominus Deus
patrum vestrorum contra Iudam tradidit eos manibus vestris et
occidistis illos atrociter ita ut caelum pertingeret vestra crude-
litas insuper filios Iuda et Hierusalem vultis vobis subicere in 10
servos et ancillas quod nequaquam facto opus est peccatis enim
super hoc Domino Deo vestro sed audite consilium meum et re- 11
ducite captivos quos adduxistis de fratribus vestris quia magnus
furor Domini inminet vobis steterunt itaque viri de principibus 12
filiorum Ephraim Azarias filius Iohanan Barachias filius Mosol-
lamoth Hiezechias filius Sellum et Amasa filius Adali contra eos
qui veniebant de proelio et dixerunt eis non introducetis huc 13
captivos ne peccemus Domino quare vultis adicere super pecca-
ta nostra et vetera cumulare delicta grande quippe peccatum est
et ira furoris Domini inminet super Israhel dimiseruntque viri 14
bellatores praedam et universa quae ceperant coram principibus
et omni multitudine steteruntque viri quos supra memoravimus 15
et adprehendentes captivos omnesque qui nudi erant vestierunt
de spoliis cumque vestissent eos et calciassent et refecissent ci-
bo ac potu unxissent quoque propter laborem et adhibuissent
eis curam quicumque ambulare non poterant et erant inbecillo
corpore inposuerunt eos iumentis et adduxerunt Hierichum civi-
tatem Palmarum ad fratres eorum ipsique reversi sunt Samariam
tempore illo misit rex Achaz ad regem Assyriorum auxilium po- 16
stulans veneruntque Idumei et percusserunt multos ex Iuda et 17
ceperunt praedam magnam Philisthim quoque diffusi sunt per 18
urbes campestres et ad meridiem Iuda ceperuntque Bethsames
et Ahilon et Gaderoth Soccho quoque et Thamnam et Gamzo
cum viculis suis et habitaverunt in eis humiliaverat enim Do- 19
minus Iudam propter Achaz regem Iuda eo quod nudasset eum
auxilio et contemptui habuisset Dominum adduxitque contra 20
eum Thaglathphalnasar regem Assyriorum qui et adflixit eum
et nullo resistente vastavit igitur Achaz spoliata domo Domi- 21

ni et domo regum et principum dedit regi Assyriorum munera
22 et tamen nihil ei profuit insuper et in tempore angustiae suae
23 auxit contemptum in Dominum ipse per se rex Achaz immola-
vit diis Damasci victimas percussoribus suis et dixit dii regum
Syriae auxiliantur eis quos ego placabo hostiis et aderunt mihi
24 cum e contrario ipsi fuerint ruina eius et universo Israhel di-
reptis itaque Achaz omnibus vasis domus Dei atque confractis
clusit ianuas templi Dei et fecit sibi altaria in universis angulis
25 Hierusalem in omnibus quoque urbibus Iuda extruxit aras ad
cremandum tus atque ad iracundiam provocavit Dominum Deum
26 patrum suorum reliqua autem sermonum eius et omnium ope-
rum priorum et novissimorum scripta sunt in libro regum Iuda et
27 Israhel dormivitque Achaz cum patribus suis et sepelierunt eum
in civitate Hierusalem neque enim receperunt eum in sepulchra
regum Israhel regnavitque Ezechias filius eius pro eo
XXIX igitur Ezechias regnare coepit cum viginti quinque esset anno-
rum et viginti novem annis regnavit in Hierusalem nomen matris
2 eius Abia filia Zacchariae fecitque quod erat placitum in con-
3 spectu Domini iuxta omnia quae fecerat David pater eius ip-
se anno et mense primo regni sui aperuit valvas domus Domini
4 et instauravit eas adduxitque sacerdotes atque Levitas et con-
5 gregavit eos in plateam orientalem dixitque ad eos audite me
Levitae et sanctificamini mundate domum Domini Dei patrum
6 vestrorum auferte omnem inmunditiam de sanctuario peccave-
runt patres nostri et fecerunt malum in conspectu Domini Dei
nostri derelinquentes eum averterunt facies suas a tabernaculo
7 Domini et praebuerunt dorsum cluserunt ostia quae erant in
porticu et extinxerunt lucernas incensumque non adoleverunt et
8 holocausta non obtulerunt in sanctuario Deo Israhel concitatus
est itaque furor Domini super Iudam et Hierusalem tradiditque
eos in commotionem et in interitum et in sibilum sicut ipsi cer-
9 nitis oculis vestris en corruerunt patres nostri gladiis filii nostri
et filiae nostrae et coniuges captivae ductae sunt propter hoc
10 scelus nunc igitur placet mihi ut ineamus foedus cum Domino
11 Deo Israhel et avertat a nobis furorem irae suae filii mi nolite
neglegere vos elegit Dominus ut stetis coram eo et ministretis
12 illi colatis eum et cremetis incensum surrexerunt ergo Levitae
Maath filius Amasiae et Iohel filius Azariae de filiis Caath porro
de filiis Merari Cis filius Abdai et Azarias filius Iallelel de filiis

autem Gersom Ioha filius Zemma et Eden filius Ioaha at vero de 13
filiis Elisaphan Samri et Iahihel de filiis quoque Asaph Zaccha-
rias et Mathanias necnon de filiis Heman Iahihel et Semei sed 14
et de filiis Idithun Semeias et Ozihel congregaveruntque fratres 15
suos et sanctificati sunt et ingressi iuxta mandatum regis et im-
perium Domini ut expiarent domum Dei sacerdotes quoque in- 16
gressi templum Domini ut sanctificarent illud extulerunt omnem
inmunditiam quam intro reppererant in vestibulum domus Domi-
ni quam tulerunt Levitae et asportaverunt ad torrentem Cedron
foras coeperunt autem prima die mensis primi mundare et in die 17
octava eiusdem mensis ingressi sunt porticum templi Domini ex-
piaveruntque templum diebus octo et in die sextadecima mensis
eiusdem quod coeperant impleverunt ingressi quoque sunt ad 18
Ezechiam regem et dixerunt ei sanctificavimus omnem domum
Domini et altare holocaustoseos vasaque eius necnon et mensam
propositionis cum omnibus vasis suis cunctamque templi supel- 19
lectilem quam polluerat rex Achaz in regno suo postquam prae-
varicatus est et ecce exposita sunt omnia coram altari Domini
consurgensque diluculo Ezechias rex adunavit omnes principes 20
civitatis et ascendit domum Domini obtuleruntque simul tauros 21
septem arietes septem agnos septem et hircos septem pro pecca-
to pro regno pro sanctuario pro Iuda dixit quoque sacerdotibus
filiis Aaron ut offerrent super altare Domini mactaverunt igitur 22
tauros et susceperunt sacerdotes sanguinem et fuderunt illud su-
per altare mactaverunt etiam arietes et illorum sanguinem super
altare fuderunt immolaverunt agnos et fuderunt super altare san-
guinem adplicaverunt hircos pro peccato coram rege et universa 23
multitudine inposueruntque manus suas super eos et immolave- 24
runt illos sacerdotes et asperserunt sanguinem eorum altari pro
piaculo universi Israhelis pro omni quippe Israhel praeceperat rex
ut holocaustum fieret et pro peccato constituit quoque Levitas 25
in domo Domini cum cymbalis et psalteriis et citharis secundum
dispositionem David et Gad videntis regis et Nathan prophe-
tae siquidem Domini praeceptum fuit per manum prophetarum
eius steteruntque Levitae tenentes organa David et sacerdotes 26
tubas et iussit Ezechias ut offerrent holocaustum super altare 27
cumque offerrentur holocausta coeperunt laudes canere Domino
et clangere tubis atque in diversis organis quae David rex Isra-
hel reppererat concrepare omni autem turba adorante cantores 28

et hii qui tenebant tubas erant in officio suo donec conpleretur
29 holocaustum cumque finita esset oblatio incurvatus est rex et
30 omnes qui erant cum eo et adoraverunt praecepitque Ezechias
et principes Levitis ut laudarent Dominum sermonibus David et
Asaph videntis qui laudaverunt eum magna laetitia et curvato
31 genu adoraverunt Ezechias autem etiam haec addidit imple-
stis manus vestras Domino accedite et offerte victimas et laudes
in domo Domini obtulit ergo universa multitudo hostias et lau-
32 des et holocausta mente devota porro numerus holocaustorum
quae obtulit multitudo hic fuit tauros septuaginta arietes centum
33 agnos ducentos sanctificaveruntque Domino boves sescentos et
34 oves tria milia sacerdotes vero pauci erant nec poterant suffice-
re ut pelles holocaustorum detraherent unde et Levitae fratres
eorum adiuverunt eos donec impleretur opus et sanctificarentur
antistites Levitae quippe faciliori ritu sanctificantur quam sacer-
35 dotes fuerunt igitur holocausta plurima adipes pacificorum et
libamina holocaustorum et conpletus est cultus domus Domini
36 laetatusque est Ezechias et omnis populus eo quod ministerium
Domini esset expletum de repente quippe hoc fieri placuerat
XXX misit quoque Ezechias ad omnem Israhel et Iudam scripsitque
epistulas ad Ephraim et Manassem ut venirent ad domum Do-
2 mini in Hierusalem et facerent phase Domino Deo Israhel inito
ergo consilio regis et principum et universi coetus Hierusalem
3 decreverunt ut facerent phase mense secundo non enim occur-
rerant facere in tempore suo quia sacerdotes qui possent sufficere
sanctificati non fuerant et populus necdum congregatus erat in
4, 5 Hierusalem placuitque sermo regi et omni multitudini et de-
creverunt ut mitterent nuntios in universum Israhel de Bersabee
usque Dan ut venirent et facerent phase Domino Deo Israhel in
Hierusalem multi enim non fecerant sicut lege praescriptum est
6 perrexeruntque cursores cum epistulis ex regis imperio et princi-
pum eius in universum Israhel et Iudam iuxta quod rex iusserat
praedicantes filii Israhel revertimini ad Dominum Deum Abra-
ham et Isaac et Israhel et revertetur ad reliquias quae effugerunt
7 manum regis Assyriorum nolite fieri sicut patres vestri et fra-
tres qui recesserunt a Domino Deo patrum suorum et tradidit
8 eos in interitum ut ipsi cernitis nolite indurare cervices vestras
sicut patres vestri tradite manus Domino et venite ad sanctua-
rium eius quod sanctificavit in aeternum servite Domino Deo

patrum vestrorum et avertetur a vobis ira furoris eius si enim 9
vos reversi fueritis ad Dominum fratres vestri et filii habebunt
misericordiam coram dominis suis qui illos duxere captivos et re-
vertentur in terram hanc pius enim et clemens est Dominus Deus
vester et non avertet faciem suam a vobis si reversi fueritis ad
eum igitur cursores pergebant velociter de civitate in civitatem 10
per terram Ephraim et Manasse usque Zabulon illis inridentibus
et subsannantibus eos attamen quidam viri ex Aser et Manasse 11
et Zabulon adquiescentes consilio venerunt Hierusalem in Iuda 12
vero facta est manus Domini ut daret eis cor unum et facerent
iuxta praeceptum regis et principum verbum Domini congrega- 13
tique sunt in Hierusalem populi multi ut facerent sollemnitatem
azymorum in mense secundo et surgentes destruxerunt altaria 14
quae erant in Hierusalem atque universa in quibus idolis ado-
lebatur incensum subvertentes proiecerunt in torrentem Cedron
immolaverunt autem phase quartadecima die mensis secundi sa- 15
cerdotes quoque atque Levitae tandem sanctificati obtulerunt
holocausta in domo Domini steteruntque in ordine suo iuxta 16
dispositionem et legem Mosi hominis Dei sacerdotes vero susci-
piebant effundendum sanguinem de manibus Levitarum eo quod 17
multa turba sanctificata non esset et idcirco Levitae immolarent
phase his qui non occurrerant sanctificari Domino magna etiam 18
pars populi de Ephraim et Manasse et Isachar et Zabulon quae
sanctificata non fuerat comedit phase non iuxta quod scriptum
est et oravit pro eis Ezechias dicens Dominus bonus propitiabi-
tur cunctis qui in toto corde requirunt Dominum Deum patrum 19
suorum et non inputabit eis quod minus sanctificati sunt quem 20
exaudivit Dominus et placatus est populo feceruntque filii Isra- 21
hel qui inventi sunt in Hierusalem sollemnitatem azymorum sep-
tem diebus in laetitia magna laudantes Dominum per singulos
dies Levitae quoque et sacerdotes per organa quae suo officio
congruebant et locutus est Ezechias ad cor omnium Levitarum 22
qui habebant intellegentiam bonam super Domino et comederunt
septem diebus sollemnitatis immolantes victimas pacificorum et
laudantes Dominum Deum patrum suorum placuitque univer- 23
sae multitudini ut celebrarent etiam alios dies septem quod et
fecerunt cum ingenti gaudio Ezechias enim rex Iuda praebuerat 24
multitudini mille tauros et septem milia ovium principes vero de-
derant populo tauros mille et oves decem milia sanctificata ergo

25 est sacerdotum plurima multitudo et hilaritate perfusa omnis
turba Iuda tam sacerdotum et Levitarum quam universae fre-
quentiae quae venerat ex Israhel proselytorum quoque de terra
26 Israhel et habitantium in Iuda factaque est grandis celebritas
in Hierusalem qualis a diebus Salomonis filii David regis Israhel
27 in ea urbe non fuerat surrexerunt autem sacerdotes atque Levi-
tae benedicentes populo et exaudita est vox eorum pervenitque
oratio in habitaculum sanctum caeli

XXXI cumque haec fuissent rite celebrata egressus est omnis Israhel
qui inventus fuerat in urbibus Iuda et fregerunt simulacra suc-
ciderunt que lucos demoliti sunt excelsa et altaria destruxerunt
non solum de universo Iuda et Beniamin sed de Ephraim quoque
et Manasse donec penitus everterent reversique sunt omnes filii
2 Israhel in possessiones et civitates suas Ezechias vero constituit
turmas sacerdotales et leviticas per divisiones suas unumquem-
que in officio proprio tam sacerdotum videlicet quam Levitarum
ad holocausta et pacifica ut ministrarent et confiterentur cane-
3 rentque in portis castrorum Domini pars autem regis erat ut
de propria eius substantia offerretur holocaustum mane semper
et vespere sabbatis quoque et kalendis et sollemnitatibus ceteris
4 sicut scriptum est in lege Mosi praecepit etiam populo habi-
tantium Hierusalem ut darent partes sacerdotibus et Levitis et
5 possent vacare legi Domini quod cum percrebruisset in auribus
multitudinis plurimas obtulere primitias filii Israhel frumenti vi-
ni et olei mellis quoque et omnium quae gignit humus decimas
6 obtulerunt sed et filii Israhel et Iuda qui habitabant in urbibus
Iuda obtulerunt decimas boum et ovium decimasque sanctorum
quae voverant Domino Deo suo atque universa portantes fece-
7 runt acervos plurimos mense tertio coeperunt acervorum iacere
8 fundamenta et mense septimo conpleverunt eos cumque ingressi
fuissent Ezechias et principes eius viderunt acervos et benedixe-
9 runt Domino ac populo Israhel interrogavitque Ezechias sacer-
10 dotes et Levitas cur ita iacerent acervi respondit illi Azarias
sacerdos primus de stirpe Sadoc dicens ex quo coeperunt offer-
ri primitiae in domo Domini comedimus et saturati sumus re-
manseruntque plurima eo quod benedixerit Dominus populo suo
11 reliquiarum autem copia est ista quam cernis praecepit igitur
Ezechias ut praepararent horrea in domo Domini quod cum fe-
12 cissent intulerunt tam primitias quam decimas et quaecumque

voverant fideliter fuit autem praefectus eorum Chonenias Levita
et Semei frater eius secundus post quem Ieihel et Azazias et 13
Naath et Asahel et Ierimoth Iozabath quoque et Helihel et Ie-
smachias et Maath et Banaias praepositi sub manibus Choneniae
et Semei fratris eius ex imperio Ezechiae regis et Azariae ponti-
ficis domus Domini ad quos omnia pertinebant Core vero filius 14
Iemna Levites et ianitor orientalis portae praepositus erat his
quae sponte offerebantur Domino primitiisque et consecratis in
sancta sanctorum et sub cura eius Eden et Meniamin Hiesue et 15
Sameias Amarias quoque et Sechenias in civitatibus sacerdotum
ut fideliter distribuerent fratribus suis partes minoribus atque
maioribus exceptis maribus ab annis tribus et supra cunctis qui 16
ingrediebantur templum Domini et quicquid per dies singulos
conducebat in ministerio atque observationibus iuxta divisiones
suas sacerdotibus per familias et Levitis a vicesimo anno et su- 17
pra per ordines et turmas suas universaeque multitudini tam 18
uxoribus quam liberis eorum utriusque sexus fideliter cibi de his
quae sanctificata fuerant praebebantur sed et filiorum Aaron 19
per agros et suburbana urbium singularum dispositi erant viri
qui partes distribuerent universo sexui masculino de sacerdoti-
bus et Levitis fecit ergo Ezechias universa quae diximus in omni 20
Iuda operatusque est bonum et rectum et verum coram Domi-
no Deo suo in universa cultura ministerii domus Domini iuxta 21
legem et caerimonias volens requirere Deum suum in toto corde
suo fecitque et prosperatus est

post quae et huiuscemodi veritatem venit Sennacherib rex As- **XXXII**
syriorum et ingressus Iudam obsedit civitates munitas volens eas
capere quod cum vidisset Ezechias venisse scilicet Sennache- 2
rib et totum belli impetum verti contra Hierusalem inito cum 3
principibus consilio virisque fortissimis ut obturarent capita fon-
tium quae erant extra urbem et hoc omnium decernente senten-
tia congregavit plurimam multitudinem et obturaverunt cunc- 4
tos fontes et rivum qui fluebat in medio terrae dicentes ne veniant
reges Assyriorum et inveniant aquarum abundantiam aedifica- 5
vit quoque agens industrie omnem murum qui fuerat dissipatus
et extruxit turres desuper et forinsecus alterum murum instau-
ravitque Mello in civitate David et fecit universi generis armatu-
ram et clypeos constituitque principes bellatorum in exercitu et 6
convocavit universos in platea portae civitatis ac locutus est ad

7 cor eorum dicens viriliter agite et confortamini nolite timere nec
paveatis regem Assyriorum et universam multitudinem quae est
8 cum eo multo enim plures nobiscum sunt quam cum illo cum
illo est brachium carneum nobiscum Dominus Deus noster qui
auxiliator est noster pugnatque pro nobis confortatusque est po-
9 pulus huiuscemodi verbis Ezechiae regis Iuda quae postquam
gesta sunt misit Sennacherib rex Assyriorum servos suos Hie-
rusalem ipse enim cum universo exercitu obsidebat Lachis ad
Ezechiam regem Iuda et ad omnem populum qui erat in urbe
10 dicens haec dicit Sennacherib rex Assyriorum in quo haben-
11 tes fiduciam sedetis obsessi in Hierusalem num Ezechias deci-
pit vos ut tradat morti in fame et siti adfirmans quod Dominus
12 Deus vester liberet vos de manu regis Assyriorum numquid non
iste est Ezechias qui destruxit excelsa illius et altaria et prae-
cepit Iudae et Hierusalem dicens coram altari uno adorabitis et
13 in ipso conburetis incensum an ignoratis quae ego fecerim et
patres mei cunctis terrarum populis numquid praevaluerunt dii
gentium omniumque terrarum liberare regionem suam de manu
14 mea quis est de universis diis gentium quas vastaverunt patres
mei qui potuerit eruere populum suum de manu mea ut possit
15 etiam Deus vester eruere vos de hac manu non vos ergo decipiat
Ezechias nec vana persuasione deludat neque credatis ei si enim
nullus potuit deus cunctarum gentium atque regnorum liberare
populum suum de manu mea et de manu patrum meorum con-
16 sequenter nec Deus vester poterit eruere vos de hac manu sed
et alia multa locuti sunt servi eius contra Dominum Deum et
17 contra Ezechiam servum eius epistulas quoque scripsit plenas
blasphemiae in Dominum Deum Israhel et locutus est adversus
eum sicut dii gentium ceterarum non potuerunt liberare popu-
los suos de manu mea sic et Deus Ezechiae eruere non poterit
18 populum suum de manu ista insuper et clamore magno lingua
iudaica contra populum qui sedebat in muris Hierusalem perso-
19 nabat ut terreret eos et caperet civitatem locutusque est contra
Deum Hierusalem sicut adversum deos populorum terrae opera
20 manuum hominum oraverunt igitur Ezechias rex et Esaias filius
Amos prophetes adversum hanc blasphemiam ac vociferati sunt
21 usque in caelum et misit Dominus angelum qui percussit omnem
virum robustum et bellatorem et principem exercitus regis As-
syriorum reversusque est cum ignominia in terram suam cumque

ingressus esset domum dei sui filii qui egressi fuerant de utero
eius interfecerunt eum gladio salvavitque Dominus Ezechiam et 22
habitatores Hierusalem de manu Sennacherib regis Assyriorum
et de manu omnium et praestitit ei quietem per circuitum multi 23
etiam deferebant hostias et sacrificia Domino Hierusalem et munera Ezechiae regi Iuda qui exaltatus est post haec coram cunc-
tis gentibus in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem 24
et oravit Dominum exaudivitque eum et dedit ei signum sed 25
non iuxta beneficia quae acceperat retribuit quia elevatum est
cor eius et facta est contra eum ira et contra Iudam ac Hierusa-
lem humiliatusque est postea eo quod exaltatum fuisset cor eius 26
tam ipse quam habitatores Hierusalem et idcirco non venit su-
per eos ira Domini in diebus Ezechiae fuit autem Ezechias dives 27
et inclitus valde et thesauros sibi plurimos congregavit argenti
auri et lapidis pretiosi aromatum et armorum universi generis
et vasorum magni pretii apothecas quoque frumenti vini et olei 28
et praesepia omnium iumentorum caulasque pecoribus et ur- 29
bes exaedificavit habebat quippe greges ovium et armentorum
innumerabiles eo quod dedisset ei Dominus substantiam mul-
tam nimis ipse est Ezechias qui obturavit superiorem fontem 30
aquarum Gion et avertit eas subter ad occidentem urbis David
in omnibus operibus suis fecit prospere quae voluit attamen in 31
legatione principum Babylonis qui missi fuerant ad eum ut inter-
rogarent de portento quod acciderat super terram dereliquit eum
Deus ut temptaretur et nota fierent omnia quae erant in corde
eius reliqua autem sermonum Ezechiae et misericordiarum eius 32
scripta sunt in visione Esaiae filii Amos prophetae et in libro
regum Iuda et Israhel dormivitque Ezechias cum patribus suis 33
et sepelierunt eum supra sepulchra filiorum David et celebravit
eius exequias universus Iuda et omnes habitatores Hierusalem
regnavitque Manasses filius eius pro eo

duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset et **XXXIII**
quinquaginta quinque annis regnavit in Hierusalem fecit au- 2
tem malum coram Domino iuxta abominationes gentium quas
subvertit Dominus coram filiis Israhel et conversus instauravit 3
excelsa quae demolitus fuerat Ezechias pater eius construxitque
aras Baalim et fecit lucos et adoravit omnem militiam caeli et
coluit eam aedificavit quoque altaria in domo Domini de qua 4
dixerat Dominus in Hierusalem erit nomen meum in aeternum

5 aedificavit autem ea cuncto exercitui caeli in duobus atriis do-
6 mus Domini transireque fecit filios suos per ignem in valle Be-
nennon observabat somnia sectabatur auguria maleficis artibus
inserviebat habebat secum magos et incantatores multaque mala
7 operatus est coram Domino ut inritaret eum sculptile quoque
et conflatile signum posuit in domo Domini de qua locutus est
Dominus ad David et ad Salomonem filium eius dicens in do-
mo hac et in Hierusalem quam elegi de cunctis tribubus Israhel
8 ponam nomen meum in sempiternum et movere non faciam pe-
dem Israhel de terra quam tradidi patribus eorum ita dumtaxat
si custodierint facere quae praecepi eis cunctamque legem et cae-
9 rimonias atque iudicia per manum Mosi igitur Manasses seduxit
Iudam et habitatores Hierusalem ut facerent malum super omnes
10 gentes quas subverterat Dominus a facie filiorum Israhel locu-
tusque est Dominus ad eum et ad populum illius et adtendere
11 noluerunt idcirco superinduxit eis principes exercitus regis As-
syriorum ceperuntque Manassen et vinctum catenis atque conpe-
12 dibus duxerunt Babylonem qui postquam coangustatus est ora-
vit Dominum Deum suum et egit paenitentiam valde coram Deo
13 patrum suorum deprecatusque est eum et obsecravit intente et
exaudivit orationem eius reduxitque eum Hierusalem in regnum
14 suum et cognovit Manasses quod Dominus ipse esset Deus post
haec aedificavit murum extra civitatem David ad occidentem
Gion in convalle ab introitu portae Piscium per circuitum usque
ad Ophel et exaltavit illum vehementer constituitque principes
15 exercitus in cunctis civitatibus Iuda munitis et abstulit deos
alienos et simulacrum de domo Domini aras quoque quas fecerat
in monte domus Domini et in Hierusalem et proiecit omnia extra
16 urbem porro instauravit altare Domini et immolavit super illud
victimas et pacifica et laudem praecepitque Iudae ut serviret Do-
17 mino Deo Israhel attamen adhuc populus immolabat in excelsis
18 Domino Deo suo reliqua autem gestorum Manasse et obsecra-
tio eius ad Deum suum verba quoque videntium qui loquebantur
ad eum in nomine Domini Dei Israhel continentur in sermonibus
19 regum Israhel oratio quoque eius et exauditio et cuncta peccata
atque contemptus loca etiam in quibus aedificavit excelsa et fe-
cit lucos et statuas antequam ageret paenitentiam scripta sunt in
20 sermonibus Ozai dormivit ergo Manasses cum patribus suis et
sepelierunt eum in domo sua regnavitque pro eo filius eius Amon

viginti duo annorum erat Amon cum regnare coepisset et duo- 21
bus annis regnavit in Hierusalem fecitque malum in conspectu 22
Domini sicut fecerat Manasses pater eius et cunctis idolis quae
Manasses fuerat fabricatus immolavit atque servivit et non est 23
reveritus faciem Domini sicut reveritus est Manasses pater eius et
multo maiora deliquit cumque coniurassent adversus eum servi 24
sui interfecerunt eum in domo sua porro reliqua populi multi- 25
tudo caesis his qui Amon percusserant constituit regem Iosiam
filium eius pro eo

octo annorum erat Iosias cum regnare coepisset et triginta **XXXIV**
et uno annis regnavit in Hierusalem fecitque quod erat rectum 2
in conspectu Domini et ambulavit in viis David patris sui non
declinavit neque ad dexteram neque ad sinistram octavo autem 3
anno regni sui cum adhuc esset puer coepit quaerere Deum pa-
tris sui David et duodecimo anno postquam coeperat mundavit
Iudam et Hierusalem ab excelsis et lucis simulacrisque et sculpti-
libus destruxeruntque coram eo aras Baalim et simulacra quae 4
superposita fuerant demoliti sunt lucos etiam et sculptilia suc-
cidit atque comminuit et super tumulos eorum qui eis immola-
re consueverant fragmenta dispersit ossa praeterea sacerdotum 5
conbusit in altaribus idolorum mundavitque Iudam et Hierusa-
lem sed et in urbibus Manasse et Ephraim et Symeon usque 6
Nepthalim cuncta subvertit cumque altaria dissipasset et lucos 7
et sculptilia contrivisset in frusta cunctaque delubra demolitus
esset de universa terra Israhel reversus est Hierusalem igitur 8
anno octavodecimo regni sui mundata iam terra et templo Do-
mini misit Saphan filium Eseliae et Maasiam principem civitatis
et Ioha filium Ioachaz a commentariis ut instaurarent domum
Domini Dei sui qui venerunt ad Helciam sacerdotem magnum 9
acceptamque ab eo pecuniam quae inlata fuerat in domum Do-
mini et quam congregaverant Levitae ianitores de Manasse et
Ephraim et universis reliquiis Israhel ab omni quoque Iuda et
Beniamin et habitatoribus Hierusalem tradiderunt in manibus 10
eorum qui praeerant operariis in domo Domini ut instaurarent
templum et infirma quaeque sarcirent at illi dederunt eam artifi- 11
cibus et cementariis ut emerent lapides de lapidicinis et ligna ad
commissuras aedificii et ad contignationem domorum quas de-
struxerant reges Iuda qui fideliter cuncta faciebant erant autem 12
praepositi operantium Iaath et Abdias de filiis Merari Zaccharias

et Mosollam de filiis Caath qui urguebant opus omnes Levitae
13 scientes organis canere super eos vero qui ad varios usus onera
14 portabant erant scribae et magistri de Levitis ianitores cumque
efferrent pecuniam quae inlata fuerat in templum Domini reppe-
15 rit Helcias sacerdos librum legis Domini per manum Mosi et ait
ad Saphan scribam librum legis inveni in domo Domini et tra-
16 didit ei at ille intulit volumen ad regem et nuntiavit ei dicens
omnia quae dedisti in manu servorum tuorum ecce conplentur
17 argentum quod reppertum est in domo Domini conflaverunt da-
tumque est praefectis artificum et diversa opera fabricantium
18 praeterea tradidit mihi Helcias sacerdos hunc librum quem cum
19 rege praesente recitasset audissetque ille verba legis scidit vesti-
20 menta sua et praecepit Helciae et Ahicam filio Saphan et Abdon
filio Micha Saphan quoque scribae et Asaiae servo regis dicens
21 ite et orate Dominum pro me et pro reliquiis Israhel et Iuda su-
per universis sermonibus libri istius qui reppertus est magnus
enim furor Domini stillavit super nos eo quod non custodierint
patres nostri verba Domini ut facerent omnia quae scripta sunt
22 in isto volumine abiit igitur Helcias et hii qui simul a rege missi
fuerant ad Holdan propheten uxorem Sellum filii Thecuath filii
Hasra custodis vestium quae habitabat Hierusalem in secunda et
23 locuti sunt ei verba quae supra narravimus at illa respondit eis
haec dicit Dominus Deus Israhel dicite viro qui misit vos ad me
24 haec dicit Dominus ecce ego inducam mala super locum istum et
super habitatores eius cunctaque maledicta quae scripta sunt in
25 libro hoc quem legerunt coram rege Iuda quia dereliquerunt me
et sacrificaverunt diis alienis ut me ad iracundiam provocarent
in cunctis operibus manuum suarum idcirco stillavit furor meus
26 super locum istum et non extinguetur ad regem autem Iuda
qui misit vos pro Domino deprecando sic loquimini haec dicit
27 Dominus Deus Israhel quoniam audisti verba voluminis atque
emollitum est cor tuum et humiliatus es in conspectu Dei super
his quae dicta sunt contra locum hunc et habitatores Hierusa-
lem reveritusque faciem meam scidisti vestimenta tua et flevisti
28 coram me ego quoque exaudivi te dicit Dominus iam enim col-
ligam te ad patres tuos et infereris in sepulchrum tuum in pace
nec videbunt oculi tui omne malum quod ego inducturus sum su-
per locum istum et super habitatores eius rettulerunt itaque regi
29 cuncta quae dixerat at ille convocatis universis maioribus natu

Iuda et Hierusalem ascendit domum Domini unaque omnes viri 30
Iuda et habitatores Hierusalem sacerdotes et Levitae et cunctus
populus a minimo usque ad maximum quibus audientibus in do-
mo Domini legit rex omnia verba voluminis et stans in tribunali 31
suo percussit foedus coram Domino ut ambularet post eum et
custodiret praecepta et testimonia et iustificationes eius in toto
corde suo et in tota anima sua faceretque quae scripta sunt in
volumine illo quem legerat adiuravit quoque super hoc omnes 32
qui repperti fuerant in Hierusalem et Beniamin et fecerunt ha-
bitatores Hierusalem iuxta pactum Domini Dei patrum suorum
abstulit ergo Iosias cunctas abominationes de universis regioni- 33
bus filiorum Israhel et fecit omnes qui residui erant in Israhel
servire Domino Deo suo cunctis diebus eius non recesserunt a
Domino Deo patrum suorum

fecit autem Iosias in Hierusalem phase Domino quod immo- **XXXV**
latum est quartadecima die mensis primi et constituit sacerdo- 2
tes in officiis suis hortatusque est eos ut ministrarent in domo
Domini Levitis quoque ad quorum eruditionem omnis Israhel 3
sanctificabatur Domino locutus est ponite arcam in sanctuario
templi quod aedificavit Salomon filius David rex Israhel nequa-
quam enim eam ultra portabitis nunc autem ministrate Domino
Deo vestro et populo eius Israhel et praeparate vos per domos 4
et cognationes vestras in divisionibus singulorum sicut praecepit
David rex Israhel et descripsit Salomon filius eius ministrate in 5
sanctuario per familias turmasque leviticas et sanctificati im- 6
molate phase fratres etiam vestros ut possint iuxta verba quae
locutus est Dominus in manu Mosi facere praeparate dedit prae- 7
terea Iosias omni populo qui ibi fuerat inventus in sollemnitatem
phase agnos et hedos de gregibus et reliqui pecoris triginta mi-
lia boumque tria milia haec de regis universa substantia du- 8
ces quoque eius sponte quod voluerant obtulerunt tam populo
quam sacerdotibus et Levitis porro Helcias et Zaccharias et Iehi-
hel principes domus Domini dederunt sacerdotibus ad faciendum
phase pecora commixtim duo milia sescenta et boves trecentos
Chonenias autem Semeias etiam et Nathanahel fratres eius nec- 9
non Asabias et Iahihel et Iozabath principes Levitarum dederunt
ceteris Levitis ad celebrandum phase quinque milia pecorum et
boves quingentos praeparatumque est ministerium et steterunt 10
sacerdotes in officio suo Levitae quoque in turmis iuxta regis im-

11 perium et immolatum est phase asperseruntque sacerdotes ma-
nu sua sanguinem et Levitae detraxerunt pelles holocaustorum
12 et separaverunt ea ut darent per domos et familias singulorum
et offerrentur Domino sicut scriptum est in libro Mosi de bubus
13 quoque fecere similiter et assaverunt phase super ignem iuxta
quod lege praeceptum est pacificas vero hostias coxerunt in lebe-
tis et caccabis et ollis et festinato distribuerunt universae plebi
14 sibi autem et sacerdotibus postea paraverunt nam in oblatione
holocaustorum et adipum usque ad noctem sacerdotes fuerant
occupati unde Levitae et sibi et sacerdotibus filiis Aaron para-
15 verunt novissimis porro cantores filii Asaph stabant in ordine
suo iuxta praeceptum David et Asaph et Heman et Idithun pro-
phetarum regis ianitores vero per portas singulas observabant
ita ut ne puncto quidem discederent a ministerio quam ob rem
16 et fratres eorum Levitae paraverunt eis cibos omnis igitur cul-
tura Domini rite conpleta est in die illa ut facerent phase et
offerrent holocausta super altare Domini iuxta praeceptum re-
17 gis Iosiae feceruntque filii Israhel qui repperti fuerant ibi phase
18 in tempore illo et sollemnitatem azymorum septem diebus non
fuit phase simile huic in Israhel a diebus Samuhelis prophetae
sed nec quisquam de cunctis regibus Israhel fecit phase sicut Io-
sias sacerdotibus et Levitis et omni Iuda et Israhel qui reppertus
19 fuerat et habitantibus in Hierusalem octavodecimo anno regni
20 Iosiae hoc phase celebratum est postquam instauraverat Iosias
templum ascendit Nechao rex Aegypti ad pugnandum in Char-
21 chamis iuxta Eufraten et processit in occursum eius Iosias at ille
missis ad eum nuntiis ait quid mihi et tibi est rex Iuda non ad-
versum te hodie venio sed contra aliam pugno domum ad quam
me Deus festinato ire praecepit desine adversum Deum facere
22 qui mecum est ne interficiat te noluit Iosias reverti sed prae-
paravit contra eum bellum nec adquievit sermonibus Nechao ex
23 ore Dei verum perrexit ut dimicaret in campo Mageddo ibique
vulneratus a sagittariis dixit pueris suis educite me de proelio
24 quia oppido vulneratus sum qui transtulerunt eum de curru
in alterum currum qui sequebatur eum more regio et asporta-
verunt in Hierusalem mortuusque est et sepultus in mausoleo
patrum suorum et universus Iuda et Hierusalem luxerunt eum
25 Hieremias maxime cuius omnes cantores atque cantrices usque
in praesentem diem lamentationes super Iosia replicant et quasi

lex obtinuit in Israhel ecce scriptum fertur in Lamentationibus
reliqua autem sermonum Iosiae et misericordiarum eius quae lege 26
praecepta sunt Domini opera quoque illius prima et novissima 27
scripta sunt in libro regum Israhel et Iuda
tulit ergo populus terrae Ioachaz filium Iosiae et constituit **XXXVI**
regem pro patre suo in Hierusalem viginti trium annorum erat 2
Ioachaz cum regnare coepisset et tribus mensibus regnavit in
Hierusalem amovit autem eum rex Aegypti cum venisset Hie- 3
rusalem et condemnavit terram centum talentis argenti et talen-
to auri constituitque regem pro eo Eliacim fratrem eius super 4
Iudam et Hierusalem et vertit nomen eius Ioacim ipsum vero
Ioachaz tulit secum et adduxit in Aegyptum viginti quinque 5
annorum erat Ioacim cum regnare coepisset et undecim annis
regnavit in Hierusalem fecitque malum coram Domino Deo suo
contra hunc ascendit Nabuchodonosor rex Chaldeorum et vinc- 6
tum catenis duxit in Babylonem ad quam et vasa Domini tran- 7
stulit et posuit ea in templo suo reliqua autem verborum Ioacim 8
et abominationum eius quas operatus est et quae inventa sunt
in eo continentur in libro regum Israhel et Iuda regnavitque Ioa-
chin filius eius pro eo octo annorum erat Ioachin cum regnare 9
coepisset et tribus mensibus ac decem diebus regnavit in Hieru-
salem fecitque malum in conspectu Domini cumque anni circu- 10
lus volveretur misit Nabuchodonosor rex qui et adduxerunt eum
in Babylonem asportatis simul pretiosissimis vasis domus Domi-
ni regem vero constituit Sedeciam fratrem eius super Iudam et
Hierusalem viginti et unius anni erat Sedecias cum regnare coe- 11
pisset et undecim annis regnavit in Hierusalem fecitque malum 12
in oculis Domini Dei sui nec erubuit faciem Hieremiae prophetae
loquentis ad se ex ore Domini a rege quoque Nabuchodonosor 13
recessit qui adiuraverat eum per Deum et induravit cervicem
suam et cor ut non reverteretur ad Dominum Deum Israhel sed 14
et universi principes sacerdotum et populus praevaricati sunt ini-
que iuxta universas abominationes gentium et polluerunt domum
Domini quam sanctificaverat sibi in Hierusalem mittebat autem 15
Dominus Deus patrum suorum ad illos per manum nuntiorum
suorum de nocte consurgens et cotidie commonens eo quod par-
ceret populo et habitaculo suo at illi subsannabant nuntios Dei 16
et parvipendebant sermones eius inludebantque prophetis donec
ascenderet furor Domini in populum eius et esset nulla curatio

17 adduxit enim super eos regem Chaldeorum et interfecit iuvenes
eorum gladio in domo sanctuarii sui non est misertus adulescen-
tis et virginis et senis nec decrepiti quidem sed omnes tradidit
18 manibus eius universaque vasa domus Domini tam maiora quam
minora et thesauros templi et regis et principum transtulit in Ba-
19 bylonem incenderunt hostes domum Dei destruxerunt murum
Hierusalem universas turres conbuserunt et quicquid pretiosum
20 fuerat demoliti sunt si quis evaserat gladium ductus in Babylo-
21 nem servivit regi et filiis eius donec imperaret rex Persarum et
conpleretur sermo Domini ex ore Hieremiae et celebraret terra
sabbata sua cunctis enim diebus desolationis egit sabbatum us-
22 que dum conplerentur septuaginta anni anno autem primo Cyri
regis Persarum ad explendum sermonem Domini quem locutus
fuerat per os Hieremiae suscitavit Dominus spiritum Cyri regis
Persarum qui iussit praedicari in universo regno suo etiam per
23 scripturam dicens haec dicit Cyrus rex Persarum omnia regna
terrae dedit mihi Dominus Deus caeli et ipse praecepit mihi ut
aedificarem ei domum in Hierusalem quae est in Iudaea quis ex
vobis est in omni populo eius sit Dominus Deus suus cum eo et
ascendat

THE FIRST BOOK OF ESDRAS

Et egit Iosias pascha in Hierosolymis Domino suo et im- I
molavit phase quartadecima luna primi mensis, sta- 2
tuens sacerdotes per vices stolas amictos in templo Do-
mini. et dixit Levitis sacris servis Israhel, ut sancti- 3
ficarent se Domino in positione Domini sanctam arcam in do-
mo, quam aedificavit Salomon filius David rex. non erit vobis 4
tollere super umeros eam. et nunc deservite Domino nostro et
curam agite gentis illius Israhel et parate secundum pagos et
tribus nostras secundum scripturam David regis Israhel et se- 5
cundum magnificentiam Salomonis filii eius. et omnes in templo
et secundum particulam principatus paternam vestram eorum
Levitarum , qui stant in conspectu fratrum vestrorum filiorum
Israhel, immolate pascha et sacrificia parate fratribus vestris 6
et facite secundum praeceptum Domini, quod datum est Moysi.
et donavit Iosias in plebem quae inventa est oves agnorum et 7
hedorum et caprarum triginta milia , vitulos tria milia. haec 8
de regalibus data sunt secundum promissionem populo et sacer-
dotibus in pascha et Levitis . et dedit Helchias et Zaccharias
et Hellus praepositi domus ipsis sacerdotibus in pascha oves nu-
mero duo milia sescentas v trecentos . et Iechonias et Sameas 9
et Nathanahel frater et Asabias et Ozihel et Ioram tribuni de-
derunt Levitis in phase oves quinque milia, vitulos septingentos.
et haec cum fierent , eleganter steterunt sacerdotes et Levitae, 10
habentes azyma per tribus et secundum partes principatus pa- 11
trum in conspectu populi, offerre Domino secundum ea quae in
libro Moysi scripta sunt. et sic ad diluculum . et assaverunt 12
phase igne prout oportebat, et hostias coxerunt in aeniolis et
ollis cum beneolentia , et tulerunt omnibus qui erant ex ple- 13
be. et post haec paraverunt sibi et sacerdotibus. sacerdotes 14
enim offerebant hostias et adipes, usque dum finita esset hora,
et Levitae paraverunt sibi et fratribus suis filiis Aaron. et sacri 15
cantores filii Asaph erant super ordinem eorum secundum prae-

ceptum David, et Asaph et Zaccharias et Ieddinus qui erat a
16 rege. et ostiarii per singulas ianuas, ita ut non praevaricaret
unusquisque suum vicem fratres enim ipsorum Levitae parave-
17 runt illis. et consummata sunt quae pertinebant ad sacrificium
18 Domini illa die, agi phase et offerri hostias super Domini sacra-
19 rium secundum praeceptum regis Iosiae. et egerunt filii Israhel
qui inventi sunt in tempore illo phase et diem festum azymorum
20 per dies septem. et non est celebratum phase tale in Israhel
21 a temporibus Samuhel prophetae. et omnes reges Israhel non
celebraverunt pascha tale, quale egit Iosias et sacerdotes et Levi-
tae et Iudaei et omnis Israhel, qui inventi sunt in commoratione
22 Hierosolymis. octavodecimo anno regnante Iosia celebratum est
23 phase . et directa sunt opera Iosiae in conspectu Domini sui in
24 corde pleno metuentia . et quae circa illum quidem conscripta
sunt in pristinis temporibus, de eis qui peccaverunt quique in-
religiosi fuerunt in Dominum prae omnem gentem et regnum et
25 qui non quaerunt ipsum et verba Domini super Israhel. et post
omnem actum hunc Iosiae ascendit Pharao rex Aegypti, veniens
bellum abicere in Charchamis super Eufraten, et exivit in obviam
26 illi Iosias. et misit rex Aegypti ad Iosiam dicens: quid mihi et
27 tibi est rex Iudaeae ? non sum ad te missus a Domino, super
Eufraten enim bellum meum est, et Dominus mecum est festi-
28 nans, descende. et non est Iosias reversus super currum suum,
sed expugnare eum conabatur, non adtendens verbum prophe-
29 tiae ex ore Domini. sed constituit ad eum bellum in campo
30 Metedaus. et descenderunt principes ad regem Iosiam. et dixit
rex pueris suis: amovete me a proelio infirmatus sum enim val-
31 de. et statim amoverunt eum pueri ipsius de acie. et ascendit
super currum secundarium suum, et perveniens Hierosolymam
32 vita functus est, et sepultus est in paterno sepulchro . et in
tota Iudaea lugebant Iosiam, et lamentabat Hieremias propheta
pro Iosiam , et qui praesidebant cum uxoribus lamentabant eum
usque in hunc diem. et datum est hoc fieri semper in omne genus
33 Israhel. haec autem proscripta sunt in libro historiarum regum
Iudaeae , et singula gesta actus Iosiae, eius gloriae et intellectus
eius in lege Domini, quaeque gesta sunt ab eo et quae nunc ,
34 conscripta sunt in libro regum Israhel et Iuda. et adsumentes
qui erant ex gente Iechoniam filium Iosiae constituerunt regem
35 pro Iosia patre suo, cum esset annorum viginti trium . et regna-

vit super Israhel mensibus tribus. et amoto eo rex Aegypti ne
regnaret Hierosolymis, multavit gentem argenti talenta centum 36
et auri talenta decem. et constituit rex Aegypti regem Ioachim 37
fratrem ipsius regem Iudaeae et Hierusalem. et alligavit magi- 38
stratus Ioachim , Zaracele fratrem suum adprehendens reduxit
Aegypto . annorum autem erat Ioachim viginti quinque , cum 39
regnaret in terra Iudaeae et in Hierusalem , et fecit malignum in
conspectu Domini. post hunc autem ascendit Nabuchodonosor 40
rex Babylonis, et alligans eum in aereo vinculo perduxit in Ba-
byloniam . et de sacris vasis Domini accepit Nabuchodonosor 41
et tulit et consecravit in templo suo in Babylonia . nam de 42
inmunditia illius et inreligiositate scriptum est in libro tempo-
rum regum. et regnavit Ioachim filius ipsius pro eo cum autem 43
constitutus esset , erat annorum octo . regnavit autem menses 44
tres et dies decem in Hierusalem, et fecit malignum in conspectu
Domini. et post annum mittens Nabuchodonosor transmigravit 45
eum in Babyloniam simul cum sacris vasis Domini. et consti- 46
tuit Sedeciam regem Iudaeae et Hierusalem, cum esset annorum
viginti unius. regnavit autem annis undecim, et fecit malignum 47
in conspectu Domini, et non est veritus a verbis quae dicta sunt
ab Hieremia propheta ex ore Domini. et adiuratus a rege Na- 48
buchodonosor in nomine Domini peierans discessit, et indurata
cervice sua et corde suo transgressus est legitima Domini Dei
Israhel. et duces populi et sacerdotum multa inique gesserunt 49
et impie egerunt super omnes inmunditias gentium, et polluerunt
templum Domini quod sacratum erat in Hierosolymis. et misit 50
Deus patrum ipsorum per angelum suum revocare eos, propter
quod parceret illis et tabernaculo suo. ipsi vero subsannabant 51
in angelis eius et, qua die locutus est Dominus, erant inluden-
tes prophetas eius, quoadusque ad iracundiam concitatus super 52
gentem suam propter inreligiositates, praecepit ascendere reges
Chaldeorum. hii occiderunt iuvenes illorum in gladio in circui- 53
tu sancti templi eorum, et non pepercerunt iuveni et virgini et
seni et adulescenti eorum. sed omnes traditi sunt in manus ip- 54
sorum . et omnia sacra vasa Domini magna et pusilla et arcam
Domini et regales apothecas resumentes tulerunt in Babyloniam
. et incenderunt domum Domini, et demolierunt muros Hieru- 55
salem et turres eius incenderunt in igne. et consummaverunt et 56
omnia honorifica eius ad nihilum redegerunt. et reliquos abdu-

57 xerunt a gladio in Babylonem . et erant servi illius et filii illius
usque dum regnarent Persae, in repletione verbi Domini in ore
58 Hieremiae, quousque benigne ageret terra sabbata sua. omni
tempore desertionis suae sabbatizavit in adimpletione annorum
septuaginta .
II regnante Cyro Persarum anno primo , in consummatione ver-
2 bi Domini in ore Hieremiae, suscitavit Dominus spiritum Cyri
regis Persarum. et praedicavit in toto regno suo et simul per
3 scripturam dicens: haec dicit rex Persarum Cyrus : me con-
stituit regem orbi terrarum Dominus Israhel, Dominus excelsus.
4 et significavit mihi aedificare sibi domum in Hierusalem quae est
5 in Iudaea. si quis est ex genere vestro, sit Dominus ipsius cum
eo, et ascendens in Hierusalem quae est in Iudaea aedificet do-
mum Domino Israhel hic est Dominus inhabitans Hierusalem .
6 quotquot ergo circa loca habitant, adiuvent eum qui sunt in loco
7 ipsius in auro et argento, in dationibus cum equis et iumentis
cumque aliis quae secundum vota adponuntur in aedem Domini
8 quae est in Hierusalem. et stantes principes tribuum pagorum
Iudae et tribus Beniamin et sacerdotes et Levitae, quos excita-
vit Dominus ascendere et aedificare domum Domini quae est in
9 Hierusalem, et qui erant in circuitu eorum, adiuverunt in omni
argento et auro, equis et iumentis et votis quam pluribus , multi
10 quorum sensus excitatus est. et rex Cyrus protulit vasa sacra
Domini, quae transtulit Nabuchodonosor ex Hierusalem et con-
11 secravit ea in suo idolo . et proferens ea Cyrus rex Persarum
12 tradidit Mitridati qui erat super thesauros ipsius. per hunc au-
13 tem tradita sunt Salamanassaro praesidi Iudaeae. horum autem
is numerus : libatoria aurea mille , argentea sescenta, thyiscae
argenteae triginta , fialae aureae triginta , item argenteae duo
14 milia trecentae et alia vasa mille . omnia autem vasa aurea
15 et argentea quattuor milia quadringenta sexaginta novem . et
evacuata sunt a Salamanassaro simul cum his qui ex captivitate
16 Babyloniae in Hierosolymam . in Artaxersis autem Persarum
regis temporibus scripserunt ei, de his qui inhabitabant in Iudaea
et in Hierusalem, Balsamus et Mitridatis et Sabellius et Rathi-
mus et Beltemus et Samelius scriba et reliqui deservientes ei et
inhabitantes in Samaria et ceteris locis subiectam epistulam: re-
17 gi Artaxersi, domine, pueri tui Rathimus ab accedentibus et
Sabellius scriba et reliqui curiae suae iudices in Coelensyriam et

Foenicen et nunc notum sit domino regi, quoniam Iudaei qui 18
ascenderunt a vobis ad nos, venientes in Hierusalem civitatem
refugam et pessimam, aedificant foros eius et statuunt muros et
templum suscitant. quod si civitas ista et muri consummati 19
fuerint , tributa non sustinebunt pendere, sed etiam regibus re-
sistent. et quia id agitur circa templum, recte habere arbitrati 20
sumus non despicere hoc ipsum, sed notum facere domino regi, 21
ut , si videbitur regi, quaeratur in libris patrum tuorum. et 22
invenies in admonitionibus scripta de his et scies, quoniam ci-
vitas ista fuit refuga et reges et civitates concutiens, et Iudaei 23
refugae et proelia committentes in ea ab aeterno, ob quam cau-
sam civitas ista deserta est. nunc ergo notum facimus tibi , rex 24
domine, quoniam si civitas ista aedificata fuerit, et huius muri
erecti fuerint descensus tibi non erit in Coelensyriam et Foeni-
cen. tunc rescripsit rex Rathimo qui scribebat accedentia et 25
Beltemo et Sabellio scribae et ceteris constitutis et inhabitanti-
bus in Syriam et Foenicen et Samariam ea quae subiecta sunt:
legi epistulam quam misistis mihi. praecepi ergo inquiri et in- 26
ventum est, quoniam civitas illa est ab aevo regibus resistens,
et homines refugae et proelia in ea efficientes, et reges fortissimi 27
erant in Hierusalem dominantes et tributa exigentes a Coelen-
syria et Foenice. nunc ergo praecepi prohibere homines illos 28
aedificare civitatem et providere , ne quid ultra haec fiant, sed 29
nec procedant in plurimum ea quae sunt malitiae, ita ut regibus
molestia inportetur. tunc recitatis his quae a rege Artaxerse 30
scripta fuerant, Rathimus et Sabellius scriba et qui cum his con-
stituti erant iungentes festinanter venerunt in Hierusalem cum
equitatu et turba et agmine, coeperunt prohibere aedificantes , 31
et vacabant ab aedificatione templi in Hierusalem usque secundo
anno regni Darii Persarum regis .

rex Darius fecit cenam magnam omnibus vernaculis suis et **III**
omnibus magistratibus Mediae et Persis et omnibus purpura- 2
tis et praetoribus et consulibus et praefectis sub illo, ab India
usque Aethiopiam centum viginti septem provinciis. et cum 3
manducassent et bibissent et satiati revertebantur, tunc Darius
rex ascendit in cubiculo suo et dormivit et expergefactu tunc illi 4
tres iuvenes, corporis custodes qui custodiebant corpus regis, di-
xerunt alter altero : dicamus unusquisque nostrum sermonem, 5
qui praecellat et cuiuscumque apparuerit sermo sapientior alte-

6 rius, dabit illi Darius rex dona magna et epinicia magna, purpu-
ra cooperiri et in auro bibere et super aurum dormire et currum
7 aureo freno et cidarim byssinam et torquem circa collum, et se-
cundo loco sedebit a Dario propter sapientiam suam et cognatus
8 Darii vocabitur. tunc scribentes singuli suum verbum signave-
9 runt et posuerunt subtus cervical Darii regis. et dixerunt: cum
surrexerit rex, dabunt illi scripta sua et quodcumque iudicaverit
rex et tres magistratus Persidis, quoniam verbum eius sapientius
10 est, ipsi dabitur victoria sicut scriptum est. unus scripsit: for-
11, 12 tius est vinum. alius scripsit: fortior est rex. tertius autem
scripsit: fortiores sunt mulieres, super omnia autem vincit veri-
13 tas. et cum surrexisset rex, acceperunt scripta sua et dederunt
14 illi et legit. et mittens vocavit omnes magistratus Persarum et
15 Medorum et purpuratos et praetores et praefectos. et sederunt
16 in consilio et lecta sunt scripta coram ipsis. et dixit: vocate
adulescentes, et ipsi indicabunt verba sua, et vocati sunt et in-
17 troierunt. et dixit illis: indicate nobis de his quae scripta sunt.
18 et coepit prior, qui dixerat de fortitudine vini, et dixit : vi-
ri, quam praevalet vinum! omnibus hominibus qui bibunt illud
19 seducit mentem. itemque regis et orfani facit mentem unam
20 , item servi ac liberi, pauperis et divitis. et omnem mentem
convertit in securitatem et iucunditatem, et non meminit om-
21 nem tristitiam et debitum. et omnia praecordia facit honesta,
et non meminit regem nec magistratum, et omnia per talenta
22 facit loqui. et non meminerunt cum biberint amicitiam nec fra-
23 ternitatem, sed post non multum sumunt gladios . et cum a
vino merserint et surrexerint, non meminerunt quae gesserunt.
24 o viri, non praecellit vinum quod sic cogit facere? et tacuit hoc
dicto.

IV, 2 et inchoavit sequens dicere, qui dixit de fortitudine regis: o
viri, non praecellunt homines, qui terram et mare obtinent et
3 omnia quae sunt in eis ? rex autem super omnia praecellit
et dominatur eorum, et omne quodcumque dixerit illis faciunt.
4 et si miserit illos ad bellatores, vadunt et demoliunt montes et
5 muros et turres, iugulantur et iugulant, et regis verbum non
praetereunt. nam si vicerint , adferunt regi omnia quaecumque
6 praedati fuerint semper et alia omnia . et quotquot non militant
nec pugnant sed colunt terram, rursum cum fuerint metentes ad-
7 ferunt regi et alter alterum cogentes adferunt tributa regi. et

ipse unus solus. et si dixerit occidere , occidunt dixit remittere
, remittunt dixit percutere , percutiunt dixit exterminare , ex- 8
terminant dixit aedificare, aedificant dixit excidere , excidunt 9
dixit plantare , plantant. et omnis plebs et virtutes eum ob- 10
audiunt. et super haec ipse recumbit et manducat et bibit et
dormit hii autem custodiunt in circuitu eum, et non possunt 11
ire singuli facere opera sua, sed nec indictoaudientes sunt ei. o 12
viri, quomodo non praecellit rex, qui sic diffamatur. et tacuit
. tertius, qui dixerat de mulieribus et veritate, hic est Zoroba- 13
bel, coepit loqui: viri, non magnus rex et multi homines? nec 14
vinum praecellit ? quis est ergo qui dominatur eorum? nonne 15
mulieres? genuerunt regem et omnem populum, qui dominantur
mari et terrae. et ex illis nati sunt, et ipsae educaverunt eos 16
qui plantaverunt vineas, ex quibus vinum fit. et ipsae faciunt 17
stolas omnium hominum, et ipsae faciunt gloriam hominibus, et
non possunt homines separari a mulieribus. si congregaverint 18
aurum et argentum et omnem rem speciosam, et viderint mulie-
rem unam bono habitu et bona specie, omnia haec relinquentes 19
in eam intendunt et aperto ore conspiciunt, et eam eligunt ma-
gis quam aurum et argentum et omnem rem speciosam . homo 20
suum patrem derelinquit, qui enutriit eum , et suam regionem ,
et ad mulierem suam coniungit se. et cum muliere remittit ani- 21
mam, et neque patrem meminit neque matrem neque regionem .
et hinc oportet vos scire, quoniam mulieres dominantur vestri. 22
nonne doletis et laboratis , et omnia mulieribus confertis et datis
? et accipit homo gladium suum et vadit in via , furta facere 23
et homicidia et mare navigare et flumina, et leonem videt et in 24
tenebris ingreditur. et cum furtum fecerit et fraudes et rapinas,
amabili suae adfert. et iterum diligit homo suam uxorem magis 25
quam patrem aut matrem. et multi dementes facti sunt propter 26
suas uxores , et servi facti sunt propter illas. et multi perierunt 27
et iugulati sunt et peccaverunt propter mulieres. et nunc mihi 28
non creditis ? nonne magnus est rex in potestate sua, quoniam
omnes regiones verentur tangere eum? videbam tamen Ape- 29
men, filiam Bezacis Mirifici, concubinam regis sedentem iuxta
regem ad dexteram, et auferentem diadema de capite regis et 30
inponentem sibi et palmis caedebat regem de sinistra manu. et 31
super haec rex aperto ore intuebatur eam. et si adriserit ei, ridet
nam si indignata fuerit ei , blanditur ei, donec reconcilietur ei

32, 33 in gratiam. o viri, cur non mulieres quae ista agunt ? et tunc
rex et purpurati intuebantur alterutrum. et inchoavit loqui de
34 veritate: o viri, nonne fortes sunt mulieres? magna est terra et
excelsum est caelum et velox cursus solis, quoniam convertit in
35 gyro caeli et rursum revertitur in locum suum in una die. nonne
magnificus est qui haec facit? et veritas magna et fortior prae
36 omnibus. omnis terra veritatem invocat, caelum etiam ipsam
benedicit, et omnia opera moventur et tremunt eam, et non est
37 cum ea quicquam iniquum. vinum iniquum, iniquus rex , ini-
quae mulieres, iniqui omnes filii hominum, et iniqua omnia opera
38 illorum, et non est in ipsis v sua iniquitate peribunt. et veritas
manet et invalescit in aeternum, et vivit et obtinet in saecula
39 saeculorum. nec est apud eam accipere personas neque diffe-
rentias, sed quae iusta sunt facit omnibus iniustis ac malignis. et
40 omnes benignantur in operibus eius, et non est in iudicio eius
iniquum . eique fortitudo et regnum et potestas et maiestas om-
41 nium aevorum. benedictus Deus veritatis. et desiit loquendo
. et omnis populus clamaverunt et dixerunt: magna veritas et
42 praevalet. tunc rex ait illi: pete si quid vis amplius quam quae
scripta sunt, et dabo tibi, secundum quod inventus es sapientior
proximis. et proximus mihi sedebis et cognatus meus vocaberis.
43 tunc ait regi: memor esto voti quod vovisti aedificare Hierusalem
44 in die qua regnum accepisti, et omnia vasa quae accepta sunt
ex Hierusalem remittere, quae separavit Cyrus quando mactavit
45 Babyloniam, et vovit remittere ea ibi. et tu vovisti aedificare
templum, quod incenderunt Idumei, quando exterminata est Iu-
46 daea a Chaldeis. et nunc hoc est quod postulo a te , domine
rex, et quod peto, et haec est maiestas a te quam postulo, ut
47 facias votum quod vovisti Regi caeli ex ore tuo. tunc surgens
Darius rex osculatus est illum, et scripsit ei epistulas ad omnes
dispensatores et praefectos et purpuratos, ut deducerent eum et
eos qui cum illo erant omnes ascendentes aedificare Hierusalem.
48 et omnibus praefectis qui erant in Coelensyria et Foenice et Liba-
no scripsit epistulas, ut transveherent ligna cedrina a Libano in
49 Hierusalem, et ut aedificarent cum eis civitatem. et scripsit om-
nibus Iudaeis qui ascendebant a regno in Iudaeam pro libertate,
omnem potentem et magistratum et praefectum non supervenire
50 ad ianuas ipsorum , et omnem regionem quam obtinuerant esse
inmunem eis, et Idumei relinquant castella quae obtinent Iudae-

orum, et in structuram templi dari per singulos annos talenta 51
viginti, usque dum peraedificaretur, et super sacrarium holo- 52
caustomata ustilari cotidie, sicut habent praeceptum, alia talen-
ta decem offerre per singulos annos, et omnibus qui procedunt 53
a Babylonia condere civitatem ut esset libertas, tam ipsis quam
filiis eorum, et omnibus sacerdotibus qui procedunt . scripsit 54
autem et quantitatem et sacram stolam, qua deservirent in ea.
et Levitis scripsit dari praebita usque in diem, qua consummabi- 55
tur domus et Hierusalem extruetur. et omnibus custodientibus 56
civitatem scripsit dari eis sortes et stipendia. et dimisit omnia 57
vasa quae separaverat Cyrus a Babylonia et omnia quaecumque
dixit Cyrus fieri , etiam ipse praecepit fieri et mitti Hierusalem.
et cum processisset ille adulescens , elevans faciem in caelum et 58
in Hierusalem benedixit Regem caeli et dixit: abs te est vic- 59
toria et abs te est sapientia et claritas, et ego tuus servus sum.
benedictus es qui dedisti mihi sapientiam, et tibi confiteor, Do- 60
mine patrum nostrorum. et accepit epistulas, et profectus est 61
in Babyloniam, et venit et nuntiavit fratribus suis omnibus qui
fuerunt in Babylonia . et benedixerunt Deum patrum suorum, 62
quoniam dedit illis remissionem et refrigerium, ut ascenderent 63
et aedificarent Hierusalem et templum, ubi nominatum est no-
men eius in ipso. et exultabant cum musicis et laetitia diebus
septem.

post haec autem electi sunt ut ascenderent principes pagorum **V**
domus per tribus suas, et uxores illorum et filii et filiae eorum
et servi et ancillae ipsorum et pecora illorum . et Darius misit 2
una cum eis equites mille, donec deducerent eos in Hierusalem
cum pace et cum musicis et cum tympanis et tibiis. et omnes 3
fratres eorum erant ludentes, et fecit eos ascendere simul cum
illis . et haec sunt nomina virorum qui ascenderunt per pagos 4
suos in tribus et in partem principatus ipsorum . sacerdotes 5
filii Finees filii Aaron: Iesus filius Iosedech, Ioachim filius Zoro-
babel illius Salathihel de domo David ex progenie Phares , tribu
autem Iuda, qui locutus est sub Dario rege Persarum sermo- 6
nes mirificos, in secundo anno regni ipsius, mense nisan primo.
sunt autem hii qui ex Iudaea ascenderunt de captivitate trans- 7
migrationis, quos transmigravit Nabuchodonosor rex Babyloniae
in Babyloniam . et reversus est in Hierusalem et reliquam par- 8
tem Iudaeae unusquisque in suam civitatem . qui venerunt cum

Zorobabel et Iesu Neemia Sareo Reselimeo Emmanio Mardocheo
Beelsuro Mepsato Thorolio Roebo Mauna de principibus eorum.
9 et numerus ab gentilibus eorum et praepositi eorum: filii Phares
10 duo milia centum septuaginta duo, filii Ares tria milia quinqua-
11 ginta septem, filii Femo centum quadraginta duo, in filiis Iesu
12 et Ioab duo milia trecenti duo, filii Demu duo milia quadrin-
genti septuaginta, filii Chorab mille ducenti quinque, filii Baniae
13 sescenti sexaginta octo, filii Bebet quadringenti tres, filii Arcad
14 quadringenti viginti septem, filii Can triginta septem, filii Zo-
roar duo milia sexaginta sex , filii Adinu quadringenti sexaginta
15 unus, filii Azerectis centum octo , filii Ciaso et Zetas centum
16 septem, filii Azoro quadringenti triginta novem, filii Ebdarbo-
ne mille centum triginta duo, filii Ananiae centum triginta, filii
17 Asom filii Marsar trecenti viginti duo, filii Gebbarus nonaginta
18 quinque, filii Sepolemon centum viginti tres , filii ec Nepopas
quinquaginta quinque , filii ec Banatus centum quinquaginta oc-
19 to, filii ec Betamos centum triginta duo, filii ec Cartapatros qui
Enocadies et Modiae quadringenti viginti duo , qui ex Gramas
20 et Gabes mille centum viginti unus, qui ex Machaloth centum
viginti duo , qui ex Basellon et Ceagge sexaginta quinque, qui
21 ex Bastoro centum viginti duo, qui ex Betonobes quinquaginta
quinque, filii Liptis centum quinquaginta quinque, filii Labomu
22 trecenti quinquaginta septem, filii Sioen trecenti septuaginta, fi-
23 lii Saudon et Diomus trecenti septuaginta octo, filii Ericus duo
milia centum quadraginta quinque filii Anaas trecenti septuagin-
24 ta. sacerdotes: filii Ieddus filii Ieu inter filios Eliasib octingenti
25 septuaginta duo, filii Emmerus ducenti quinquaginta duo, filii
Fasuru trecenti quinquaginta septem, filii Caree ducenti decem
26 septem . filii Levitae: filii Iesu in Caduhel et Banus et Sere-
bias et Edias septuaginta quattuor. omnis numerus a duodecim
27 annis triginta milia quadringenti sexaginta duo. filii et filiae et
uxores, omnis conputatio quadraginta milia ducenti quadraginta
28 duo. filii sacerdotes qui psallebant in templo: filii Asaph cen-
29 tum viginti octo. ostiarii : filii Esmemu , filii Ater, filii Amon,
30 filii Accub, Atopa, filii Tobi, omnes centum triginta novem. sa-
cerdotes servientes in templo: filii Sel, filii Gasipa, filii Tabloth
, filii Cariae, filii Suu, filii Hellu, filii Labana , filii Acmata , filii
Acub, filii Uta, filii Ceta, filii Aggab, filii Obai, filii Anan, filii
31 Cavua , filii Geddu, filii Au , filii Radiu , filii Desanum, filii

Necoba, filii Caseba, filii Gaze, filii Oziu , filii Finoe , filii Atrem,
filii Basten , filii Asiana, filii Manei, filii Nafisim, filii Accufu,
filii Agifa, filii Ariu , filii Faricin, filii Fasalom, filii Meedda, filii 32
Fusa, filii Chared, filii Barchus, filii Sarea , filii Toesi , filii Nasit,
filii Agifa , filii Pedon, Salomon, filii eius: filii Asoffot, filii Fa- 33
rida, filii Celi, filii Dedon, filii Geddahel, filii Sefegi, filii Aggia, 34
filii Facaret , filii Sabatham, filii Saronet , filii Malsic, filii Ame,
filii Safiu, filii Addus, filii Suba, filii Aeirra , filii Rabocis , filii
Safat , filii Malmon. omnes sacro servientes et pueri Salomo- 35
nis quadringenti octoginta duo. hii sunt filii qui ascenderunt a 36
Thermeleth et Thelarsas, princeps eorum Carmellan et Chareth.
non poterant edicere civitates suas et progenies , quemadmodum 37
sint ex Israhel: filii Dalaru, filii Tubam, filii Necoda mille quin-
quaginta duo . et ex sacerdotibus qui fungebantur sacerdotio et 38
non sunt inventi: filii Obia, filii Achisos, filii Addiu qui accepit
Umin uxorem ex filiabus Fargeleu et vocati sunt nomine eius. 39
et horum quaesita est generis scriptura in pedatura et non est
inventa, et prohibiti sunt sacerdotio fungi. et dixit illis Neemias 40
et Atharas, ne participentur sancta, donec exsurgat pontifex in-
dutus in ostensionem et omnis autem Israhel erant a duodecim 41
annorum , exceptis servis et ancillis, quadraginta duo milia tre-
centi sexaginta. servi horum et ancillae septem milia trecenti 42
triginta septem, cantores et cantatrices ducenti sexaginta quin-
que , cameli quadringenti triginta quinque, equi septem milia 43
triginta sex, muli ducenti quadraginta quinque, subiugalia quin-
que milia quingenti viginti quinque. et de praepositis ipsis per 44
pagos, dum venirent in templum Dei quod erat in Hierusalem,
vovere suscitare templum in loco suo secundum suam virtutem
, et dare in templum thesaurarium operum sacrum , auri minas 45
decem milia et stolas sacerdotales centum. et inhabitaverunt sa- 46
cerdotes et Levitae et qui exierant ex plebe in Hierusalem et in
regione, et sacri cantores et ostiarii et omnis Israhel in regionibus
suis. instante autem septimo mense cumque essent filii Israhel 47
unusquisque in suis rebus, convenerunt unianimes in atrium quod
erat ante ianuam orientalem. et stantes Iesus filius Iosedech et 48
fratres eius sacerdotes et Zorobabel filius Salathihel et huius fra-
tres paraverunt altare, ut offerrent super illud holocaustomata 49
secundum quae in Moysi libro hominis Dei praescripta sunt. et 50
convenerunt ipsis ex aliis nationibus terrae. et erexerunt sacra-

rium in loco suo omnes gentes terrae, et offerebant hostias et
51 holocaustomata Domino matutina. et egerunt scenophegiam
et diem sollemnem, sicuti praeceptum est in lege, et sacrificia
52 cotidie, sicut oportebat, et post haec oblationes instantiae et
hostias sabbatorum et neomeniarum et dierum sollemnium om-
53 nium sanctificatorum. et quotquot vovebant Domino, a neome-
nia septimi mensis coeperunt offerre hostias Deo , et templum
54 Domini nondum erat aedificatum. et dederunt pecuniam la-
55 pidariis et fabris, et potum et pabula cum gaudio Sidoniis et
Tyriis, ut transveherent illis de Libano trabes cedrinas in Ioppe
portum , secundum decretum quod scriptum erat eis a Cyro Per-
56 sarum rege . et in secundo anno venientes in templum Dei in
Hierusalem, mense secundo inchoavit Zorobabel filius Salathihel
et Iesus filius Iosedech et fratres ipsorum et sacerdotes et Levitae
57 et omnes qui advenerant de captivitate in Hierusalem. et fun-
daverunt templum Dei novilunio secundi mensis secundi anni,
58 cum venissent in Iudaeam et Hierusalem. et statuerunt Levitas
a viginti annis super opera Domini. et stetit Iesus et filius eius
et fratres ... omnes Levitae conspirantes et exsecutores legis et
facientes opera in domo Domini. et fabricaverunt aedificantes
59 templum Dei quod fabricabant. et steterunt sacerdotes haben-
tes stolas cum tubis, et Levitae filii Asaph habentes cymbala,
60 conlaudantes Dominum et benedicentes secundum David regem
61 Israhel. et cantabant canticum Domino, quoniam dulcedo eius
62 et honor in saecula super omnem Israhel. et omnis populus
tuba cecinerunt et proclamaverunt voce magna, conlaudantes
63 Dominum in suscitatione domus Domini. et venerunt ex sacer-
dotibus et Levitis et praesidentibus secundum pagos senioribus
64 qui viderant pristinam domum, et ad huius aedificationem cum
clamore et planctu magno, et multi cum tubis et gaudio magno,
65 in tantum ut populus non audiret tubas propter planctum popu-
li. turba enim erat tubis canens magnifice, ita ut longe audiretur.
66 et audierunt inimici tribus Iudae et Beniamin et venerunt scire,
67 quae esset vox tubarum. et cognoverunt, quoniam qui erant ex
68 captivitate aedificant templum Domino Deo Israhel. et acce-
dentes ad Zorobabel et Iesum et praepositos pagorum, dixerunt
69 eis: aedificabimus una vobiscum similiter enim vobiscum audi-
mus Dominum nostrum , et ipsi incendimus a diebus Asbasareth
70 regis Assyriorum, qui transmigravit nos istinc . et dixit illis

Zorobabel et Iesus et principes pagorum Israhel: non est vobis 71
et nobis aedificare domum Domini Dei nostri nos enim soli ae-
dificabimus Domino Israhel , secundum ea quae praecepit nobis
Cyrus rex Persarum. gentes autem terrae incubantes his qui 72
sunt in Iudaea et devastantes opus aedificationis et insidias et
populos adducentes, prohibebant eos aedificare, et adgressuras 73
exercentes inpedierunt, ne consummaretur aedificium omni tem-
pore vitae regis Cyri . et protraxerunt structuram per biennium
usque ad Darii regnum.

in secundo autem anno regni Darii prophetavit Aggeus et Zac- **VI**
charias filius Addin prophetae apud Iudaeam et in Hierusalem
in nomine Domini Dei Israhel super eos. tunc stans Zorobabel 2
filius Salathihel et Iesus filius Iosedech inchoaverunt aedificare
domum Domini quae est in Hierusalem, cum adessent eis pro- 3
phetae Domini et adiuvarent eos. in ipso tempore venit ad illos
Sisennes, subregulus Syriae et Foenicis, et Satrabozanes et so-
dales eius et dixerunt eis: quo praecipiente vobis domum hanc 4
aedificatis et tectum istud et alia omnia perficitis? et qui sunt
structores qui haec aedificant? et habuerunt gratiam visitatio- 5
nis factae super eos qui erant ex captivitate a Domino seniores
Iudaeorum. et non sunt inpediti aedificare, donec significaretur 6
Dario de omnibus istis et responsum acciperetur. exemplum 7
epistulae quam miserunt Dario: Sisennes, subregulus Syriae et
Foenicis, et Satrabozanes et sodales eius in Syria et Foenice prae-
sides regi Dario salutem. omnia nota sint domino nostro regi, 8
quia cum advenissemus in regionem Iudaeae et introissemus in
Hierusalem, invenimus Iudaeos aedificantes domum Domini Dei
magnam et templum ex lapidibus politis magnis et pretiosis 9
materiis in parietibus et opera illa instanter fieri , et suffra- 10
gare et prosperare in manibus eorum, et in omni gloria quam
diligentissime perfici . tunc interrogavimus seniores dicentes: 11
quo permittente vobis aedificatis domum istam et opera haec
fundatis? ideo autem interrogavimus eos, ut notum faceremus 12
tibi homines et praepositos, et nominum scripturam praeposito-
rum postulavimus illos. at illi responderunt nobis dicentes: nos 13
sumus servi Domini, qui fecit caelum et terram. et aedificaba- 14
tur haec domus ante istos annos multos a rege Israhel magno et
fortissimo et consummata est . et quoniam patres nostri exa- 15
cerbantes erant, peccaverunt in Dominum Israhel, tradidit eos

in manus Nabuchodonosor regis Babyloniae, regis Chaldeorum.
16 et domum istam demolientes incenderunt et populum captivum
17 duxerunt in Babyloniam . in primo autem anno regnante Cyro
in regione Babyloniae, scripsit Cyrus rex domum hanc aedificare.
18 et illa sacra vasa aurea et argentea, quae extulerat Nabuchodo-
nosor de domo quae est in Hierusalem et consecraverat ea in
suo templo, rursus protulit ea Cyrus rex de templo quod erat in
Babylonia, et tradita sunt Zorobabel et Salamanassaro subregu-
19 lo. et praeceptum est eis , ut ferrent haec vasa et reponerent
in templo quod erat in Hierusalem, et templum ipsum Domini
20 aedificare in loco suo. tunc Salamanassarus subiecit fundamen-
ta domus Domini quae est in Hierusalem, et exinde usque nunc
21 aedificatur et non accepit consummationem. nunc ergo si hoc
iudicatur , rex, perquiratur in regalibus bibliothecis Cyri regis
22 quae sunt in Babylonia. et si inventum fuerit consilio Cyri regis
coeptam esse structuram domus Domini quae est in Hierusalem,
23 et iudicabitur a domino rege nostro, scribat de his nobis. tunc
rex Darius praecepit inquiri in bibliothecis quae erant in Baby-
lonia , et inventus est in Ecbathanis, oppido quod est in Media
24 regione, locus unus in quo scripta erant ista: anno primo re-
gnante Cyro, rex Cyrus praecepit domum Domini quae est in
25 Hierusalem aedificare, ubi incendebant igni adsiduo cuius alti-
tudo sit cubitorum sexaginta , et latitudo cubitorum sexaginta,
quadratum lapidibus politis tribus, et meniano ligneo eiusdem
regionis et meniano uno novo et inpendia dari de domo Cyri
26 regis et sacra vasa domus Domini tam aurea quam argentea,
quae extulit Nabuchodonosor de domo quae erat in Hierusalem
in Babyloniam, restitui in domum quae est in Hierusalem ubi
27 erant posita ut ponantur illic. et praecepit curam agere Sisen-
nem, subregulum Syriae et Foenices, et Satrabozanen et soda-
les eius et qui ordinati erant in Syria et Foenice praesides, ut
abstinerent se ab eodem loco sinere autem puerum Domini Zo-
robabel et subregulum Iudaeae et seniores Iudaeorum domum
28 Domini illam aedificare eodem loco . et ego quoque praecepi
in totum aedificare et prospici, ut adiuvent eos qui sunt ex cap-
tivitate Iudaeorum, donec consummetur templum aedis Domini
29 et ab exactione tributorum Syriae Coeles et Foenicis diligenter
quantitatem dari his hominibus ad sacrificium Domini, Zoroba-
30 bel praefecto ad tauros et arietes et agnos, similiter autem et

frumentum et sal et vinum et oleum instanter per singulos annos,
prout sacerdotes qui sunt in Hierusalem dictaverunt consumi co-
tidie sine ulla dilatione, ut offerantur libationes Deo summo pro 31
rege et pueris eius, et orent pro ipsorum vita. et denuntietur 32
ut quicumque transgressi fuerint aliquid ex his quae scripta sunt
aut spreverint, accipiatur lignum de suis propriis et super hoc
suspendantur, et bona ipsorum regi adscribantur. propterea 33
et Dominus, cuius nomen invocatum est ibi, exterminet omnem
regem et gentem qui manum suam extenderit prohibere aut ma-
le tractare domum Domini illam quae est in Hierusalem. ego 34
Darius rex decrevi quam diligentissime secundum haec fieri.

tunc Sisennes, subregulus Coelensyriae et Foenicen , et Sa- **VII**
trabozanes et sodales eius obsecuti his quae a Dario rege decreta
erant , insistebant sacrosanctis operibus diligentissime coope- 2
rantes cum senioribus Iudaeorum, principibus Syriae. et pro- 3
sperata sunt sacrosancta opera prophetantibus Aggeo et Zaccha-
ria prophetis. et consummaverunt ea per praeceptum Domini 4
Dei Israhel et ex consilio Cyri et Darii et Artaxersis regis Per-
sarum. et consummata est domus sancta usque ad tertiam et 5
vicesimam diem mensis adar, sexto anno Darii regis. et fece- 6
runt filii Israhel et sacerdotes et Levitae et ceteri qui erant ex
captivitate, qui adpositi sunt , secundum ea quae scripta sunt in
libro Moysi. et obtulerunt in dedicatione templi Domini tauros 7
centum, arietes ducentos, agnos quadringentos. et hedos pro 8
peccatis universi Israhel duodecim secundum numerum tribuum
Israhel. et steterunt sacerdotes et Levitae amicti stolis per tri- 9
bus super opera Domini Dei Israhel secundum librum Moysi, et
ostiarii per singulas ianuas. et egerunt filii Israhel cum his qui 10
erant ex captivitate illud phase quartadecima luna mensis pri-
mi, quando sanctificati sunt sacerdotes et Levitae. et omnes 11
filii captivitatis non sunt simul sanctificati, quia Levitae simul
omnes sanctificati sunt et immolaverunt phase universis filiis 12
captivitatis et fratribus suis sacerdotibus et sibimet ipsis. et 13
manducaverunt filii Israhel qui erant ex captivitate, omnes qui
recesserant ab omnibus execrationibus gentium terrae quaeren-
tes Dominum, et celebraverunt diem festum azymorum septem 14
diebus, epulantes in conspectu Domini, quoniam convertit con- 15
silium regis Assyriorum in eis , confortare manus eorum ad opera
manus Domini Dei Israhel.

VIII et post hunc regnante Artaxerse Persarum rege, accessit Ezras
2 filius Azariae, filii Helciae, filii Saleme, filii Sadduc, filii Achi-
tob, filii Ameri, filii Azaei , filii Boccae, filii Abisaei , filii Finees,
3 filii Eleazari, filii Aaron primi sacerdotis. hic Ezras ascendit de
Babylonia, cum esset scriba et ingeniosus in lege Moysi, quae
4 data est a Domino Israhel dicere et facere. et dedit ei rex glo-
riam, quod invenisset gratiam in omni dignitate et desiderio in
5 conspectu eius. et ascenderunt simul cum ipso ex filiis Israhel
et sacerdotibus et Levitis et sacris cantoribus templi et ostiariis
6 et servis templi in Hierusalem, anno septimo regnante Artaxer-
se, in quinto mense hic annus septimus est regni. exeuntes enim
7 de Babylonia novilunio quinti mensis, venerunt Hierosolymam
8 iuxta praebitam illis prosperitatem itineris a Domino ipso. in
his enim Ezras magnam disciplinam obtinebat, ne praetermitte-
ret quicquam eorum quae essent ex lege Domini et praeceptis, et
9 docendo universum Israhel omnem iustitiam et iudicia . acce-
dentes autem qui scribebant scripta Artaxersis regis, tradiderunt
scriptum quod obvenerat ab Artaxerse rege ad Ezram sacerdo-
tem et lectorem legis Domini cuius est exemplum subiectum:
10 rex Artaxerses Ezrae sacerdoti et lectori legis Domini salutem.
11 humaniora ego iudicans etiam beneficiis, praecepi eos qui deside-
rant ex gente Iudaeorum sua sponte et ex sacerdotibus et Levitis
12 qui sunt in regno meo comitari tecum in Hierusalem. si qui
ergo cupiunt ire tecum, conveniant et proficiscantur, sicut pla-
13 cuit mihi et septem amicis meis consiliariis, ut visitent ea quae
aguntur secundum Iudaeam et Hierusalem observantes sicut ha-
14 bes in lege Domini, et ferant munera Domino Israhel, quae vovi
ego et amici, Hierusalem et omne aurum et argentum, quod in-
ventum fuerit in regione Babyloniae, Domino in Hierusalem cum
15 illo, quod donatum est pro ipsa gente in templum Domini eorum
quod est in Hierusalem, ut colligatur hoc aurum et argentum ad
tauros et arietes et agnos et hedos et quae his sunt congruentia,
16 ut offerant hostias Domino super altare Domini ipsorum quod
17 est in Hierusalem. et omnia quaecumque volueris cum fratribus
tuis facere auro et argento, perfice pro voluntate secundum prae-
18 ceptum Domini Dei tui. et sacrosancta vasa, quae data sunt tibi
19 ad opera domus Domini Dei tui qui est in Hierusalem, et cetera,
quaecumque tibi subvenerint ad operam templi Dei tui, dabis de
21 regali gazofilacio. et ego quidem rex Artaxerses praecepi custo-

dibus thesaurorum Syriae et Foenicis, ut quaecumque scripserit
Ezras sacerdos et lector legis Domini excelsi , diligenter detur ei
usque ad argenti talenta centum, similiter autem et usque ad 22
frumenti modios centum et vini amphoras centum, et alia quae-
cumque abundant sine taxatione. omnia secundum Dei legem 23
fiant Deo altissimo, ne qua forte exsurgat ira in regno regis et
filiorum eius. vobis autem dicitur, ut omnibus sacerdotibus et 24
Levitis et sacris cantoribus templi et ianitoribus et servis templi
et scribis templi huius nullum tributum neque ulla alia indictio 25
inrogetur, nec habeat quisque potestatem obicere eis quicquam.
tu autem Ezras , secundum sapientiam Dei constitue iudices et 26
arbitros in tota Syria et Foenice, et omnes qui legem Dei tui no-
verunt docebis, ut quotquot transgressi fuerint legem, diligenter 27
plectantur sive morte sive cruciatu sive etiam pecuniae multatio-
ne vel abductione. et dixit Ezras scriba: benedictus Dominus 28
patrum meorum , qui dedit haec in cor regis, clarificare domum
suam quae est in Hierusalem, et me honorificavit in conspectu 29
regis et consiliariorum et amicorum eius et purpuratorum eius.
et ego constans animo factus sum secundum opitulationem Do- 30
mini Dei mei, et congregavi ex Israhel viros, ut simul ascenderent
mecum. et hii sunt praepositi secundum suas patrias et princi- 31
patus portionales eorum, qui mecum ascenderunt de Babylonia
in regno Artaxersis regis : ex filiis Phares Gersomus, ex filiis 32
Iemarut Amielus, filiorum David Attus filius Seceliae, ex filiis 33
Phares Zaccharias et cum eo reversi sunt viri centum quinquagin-
ta, ex filiis ductoris Moab Ilionas Zaraei et cum ipso viri ducenti 34
, ex filiis Zathues Iechonias Zetheeli et cum ipso viri ducenti, ex 35
filiis Addeni filius Ionathae et cum ipso viri ducenti quinquagin-
ta, ex filiis Olam Aesias Gotholiae et cum ipso viri septuaginta, 36
ex filiis Safatiae Zarias Micheli et cum ipso viri octoginta, ex fi- 37, 38
liis Iob Abdias Iezeli et cum ipso viri ducenti duodecim, ex filiis 39
Baniae Salimoth filius Iosaphiae et cum ipso viri centum sexagin-
ta, ex filiis Beer Zaccharias Bebei et cum ipso viri ducenti octo, 40
ex filiis Asath Iochannes Acariae et cum ipso viri centum decem 41
ex filiis Adonicam ipsis postremis, et haec sunt nomina eorum: 42
Elifalam filius Iebel et Sameas et cum ipso viri septuaginta, ex
filiis Baneae filius Zaccuri et cum ipso viri septuaginta . et con- 43
gregavi eos ad fluvium qui dicitur Thia, et metati illic sumus
triduo, et recognovi eos. et ex filiis sacerdotum et Levitarum 44

45 non inveni illic. et misi ad Eleazarum et Eccelom et Masman et
Maloban et Enaatam et Sameam et Ioribum Natham Ennagan
46 Zacchariam et Mosolamun, ipsos ductores et peritos. et dixi eis
ut venirent ad Luddeum ductorem , qui erat apud locum gazo-
47 filacii. et mandavi eis ut dicerent Luddeo et fratribus eius et
illis qui erant in gazofilacio, ut mitterent nobis eos qui sacerdotio
48 fungerentur in domo Domini Dei nostri. et adduxerunt nobis
secundum manum validam Domini Dei nostri viros peritos ex
filiis Moolli filii Levi filii Israhel, Sebebian et filios et fratres qui
49 erant decem et octo, Asbian et Annun ex filiis filiorum Chana-
50 nei et filii eorum viri viginti et ex his qui in templo serviebant,
quos dedit David et ipsi principes ad operationem Levitis, tem-
plo servientium ducenti viginti. omnium nomina significata sunt
51 in scripturis. et vovi illic ieiunium iuvenibus in conspectu Do-
mini Dei nostri , ut quaererem ab eo bonum iter nobis et qui
52 nobiscum erant ex filiis et pecoribus propter insidias. erubui
enim petere regem pedites et equites in comitatu, tutelae gratia
53 contra adversarios nostros. diximus enim regi, quoniam virtus
54 Domini erit cum eis qui inquirunt eum in omni affectu . et ite-
rum deprecati sumus Dominum Deum nostrum secundum haec,
quem et propitium habuimus, et conpotes facti sumus Domini
55 nostri. et separavi ex plebis praepositis et sacerdotibus templi
viros duodecim, et Sedebian et Asamian et cum eis ex fratribus
56 eorum viros decem. et adpendi eis argentum et aurum et vasa
sacerdotalia domus Domini Dei nostri, quae donaverat rex et con-
57 siliarii eius et principes et omnis Israhel. et cum adpendissem,
tradidi argenti talenta centum quinquaginta et vasa argentea ta-
58 lentorum centum et auri talenta centum et vasorum aureorum
species viginti et vasa aerea de bono aeramento splendentia duo-
59 decim auri speciem reddentia. et dixi eis: et vos sancti estis
Domino, et vasa quae sunt sancta et aurum et argentum votum
60 est Domino Deo patrum nostrorum. vigilate et custodite, do-
nec tradatis ex plebis praepositis et sacerdotibus et Levitis et
principibus civitatum Israhel in Hierusalem in pastoforio domus
61 Domini Dei nostri. et hii qui susceperunt sacerdotes et Levitae
aurum et argentum et vasa quae erant in Hierusalem intulerunt
62 in templum Domini. et promovimus a fluvio Thia die duodeci-
ma mensis primi, usquequo introivimus in Hierusalem secundum
potentem manum Domini Dei nostri , quae super nos erat et li-

beravit nos ab omnibus inimicis nostris et venimus in Hierusalem
. et cum factus fuisset tertius dies, quarta autem die pondera- 63
tum aurum et argentum traditum est in domo Domini Dei nostri
Marimoth filio Iori sacerdoti. et cum ipso erat Eleazar filius Fi- 64
nees, et erant cum ipsis Iosabdus filius Iesu et Moedias Banni
filius Levitae. ad numerum et ad pondus universa et scriptum 65
est pondus ipsorum eadem hora. qui autem venerunt ex cap- 66
tivitate, obtulerunt sacrificium Domini Israhel tauros duodecim
pro omni Israhel arietes octoginta sex, agnos septuaginta duos, 67
hircos pro peccato duodecim, et pro salute vaccas duodecim,
omnia sacrificium Domini. et relegerunt praecepta regis rega- 68
libus dispensatoribus et subregulis Coelensyriae et Foenicis, et
honorificaverunt gentem et templum Domini. et consummatis 69
his accesserunt ad me praepositi dicentes: non segregaverunt ge-
nus Israhel et principes et sacerdotes et Levitae et alienigenae 70
gentes et nationes terrae inmunditias suas a Chananeis et Het-
theis et Ferezeis et Iebuseis et Moabitis et Aegyptiis et Idumeis.
coniuncti enim sunt filiabus eorum et ipsi et filii eorum, et com- 71
mixtum est semen sanctum alienigenis gentibus terrae et parti-
cipes erant praepositi et magistratus iniquitatis huius ab initio
ipsius rei . et mox ut audivi ista, conscidi vestimenta et sacram 72
tunicam, et lacerans capillos capitis et barbam sedi dolens et
maestus. et convenerunt ad me quotquot tunc movebantur in 73
verbo Domini Dei Israhel, me lugente super iniquitatem istam.
et sedebam tristis usque ad vespertinum sacrificium . et sur- 74
gens a ieiunio, conscissa habens vestimenta et sacram tunicam,
ingeniculans et extendens manus ad Dominum dicebam: Domi- 75
ne, confusus sum et reveritus sum ante faciem tuam. peccata 76
enim nostra multiplicata sunt super capita nostra, et iniquitates
nostrae exaltatae sunt usque ad caelum, quoniam a temporibus 77
patrum nostrorum sumus in magno peccato usque in hunc diem
. et propter peccata nostra et patrum nostrorum sumus traditi 78
cum fratribus nostris et cum sacerdotibus nostris regibus terrae
in gladium et captivitatem et depraedationem cum confusione
usque in hodiernum diem. et nunc quantum est quod conti- 79
git nobis misericordia abs te, Domine Deus, derelinquere nobis
radicem et nomen in locum sanctificationis tuae, detegere lu- 80
minare nostrum in domo Domini Dei nostri, dare nobis cibum
in tempore servitutis nostrae. et cum serviremus, non sumus 81

derelicti a Domino Deo nostro, sed constituit nos in gratia penes
82 reges Persarum, dare nobis cibum et clarificare templum Do-
mini nostri et aedificare deserta Sion, dare nobis stabilitatem in
83 Iudaea et in Hierusalem. et nunc quid dicemus , Domine, ha-
bentes haec? transgressi enim sumus praecepta tua, quae dedisti
84 in manus puerorum tuorum prophetarum dicens quoniam terra,
in quam introistis possidere hereditatem eius, terra polluta est
coinquinationibus alienigenarum terrae, et inmunditiae illorum
85 repleverunt eam totam inmunditia sua. et nunc filias vestras
non coniungetis filiis illorum, et filias eorum non accipietis filiis
86 vestris. et non inquiretis pacem habere cum illis omni tem-
pore, ut invalescentes manducetis optima terrae, et hereditatem
87 distribuatis filiis vestris usque in aevum. et quae contingunt
nobis, omnia fiunt propter opera nostra maligna et magna pec-
88 cata nostra. et dedisti nobis talem radicem, et rursum reversi
sumus transgredi legitima tua, uti commisceremur inmunditiae
89 alienigenarum gentium terrae huius. nonne irasceris nobis per-
dere nos, quoadusque non relinquatur radix et nomen nostrum?
90 Domine Deus Israhel, verax es derelicta enim est radix usque in
91 hodiernum diem, ecce nunc sumus in conspectu tuo in iniqui-
92 tatibus nostris non est enim adhuc stare ante te in his. et cum
adorando confiteretur Ezras flens humi prostratus ante templum,
congregati sunt ante eum ex Hierusalem turba magna valde, viri
et mulieres et iuvenes et iuvenculae. fletus enim erat magnus
93 in ipsa multitudine. et cum clamasset Iechonias Ieeli ex filiis
Israhel, dixit Ezrae: nos in Dominum peccavimus, quod conlo-
cavimus nobis in matrimonium mulieres alienigenas ex gentibus
94 terrae. et nunc est super omnem Israhel. in his ergo sit iu-
siurandum ad Dominum , expellere omnes uxores nostras quae
95 ex alienigenis sunt cum filiis earum, sicut tibi decretum est a
96 maioribus secundum legem Domini. exsurgens explica, ad te
enim spectat hoc negotium, et nos tecum sumus. viriliter fac.
97 et exsurgens Ezras adiuravit principes sacerdotum et Levitas et
omnem Israhel facere secundum haec, et iuraverunt.

IX et exsurgens Ezras ab ante atrium templi, abiit in pastoforium
2 Ionathae filii Nasibi. et hospitatus illic, non gustavit panem nec
3 aquam bibit, lugens super iniquitates multitudinis. et facta est
praedicatio in omni Iudaea et in Hierusalem omnibus qui erant
4 ex captivitate congregari in Hierusalem et quicumque non oc-

currerit biduo aut triduo diei secundum iudicium adsidentium
seniorum, tollentur facultates eius , et ipse alienus iudicabitur a
multitudine captivitatis. et congregati sunt omnes qui erant ex 5
tribu Iuda et Beniamin in tribus diebus in Hierusalem hic mensis
est nonus, vicesima mensis . et adsedit omnis multitudo in area 6
templi, trementes propter hiemem praesentem. et exsurgens 7
Ezras dixit illis: vos inique fecistis conlocando vobis in matri-
monium uxores alienigenas, ut adderetis ad peccata Israhel. et 8
nunc date confessionem et magnificentiam Domino Deo patrum
nostrorum, et perficite voluntatem ipsius et discedite a gentibus 9
terrae et ab uxoribus alienigenis. et clamavit omnis multitudo 10
et dixerunt magna voce: sicut dixisti faciemus. sed quoniam 11
multitudo magna est, et tempus hiberni est et non possumus in
subdiali parte stare, et hoc opus non est nobis unius diei neque
bidui, multum in his peccavimus, stent praepositi multitudinis 12
et omnes qui nobiscum inhabitant et quotquot habent apud se
uxores alienigenas, et adsistant accepto tempore et ex omni lo- 13
co presbyteri et iudices, usquequo solvant iram Domini negotii
huius. Ionatha autem filius Ezeli et Ozias Thochani susceperunt 14
secundum haec , et Bosoramus et Levis et Sabbatheus simul coo-
perati sunt cum illis. et fecerunt secundum haec omnia universi 15
qui erant ex captivitate. et elegit sibi viros Ezras sacerdos, 16
principes magnos de patribus eorum secundum nomina, et con-
sederunt novilunio mensis decimi examinare negotium istud. et 17
determinatum est de viris qui habebant uxores alienigenas us-
que ad neomenia primi mensis. et inventi sunt ex sacerdotibus 18
commixti qui habebant alienigenas uxores : ex filiis Iesu filii 19
Iosedech et fratribus eius Maseas et Eliezerus et Ioribus et Ioa-
deus. et iniecerunt manus , ut expellerent uxores suas, et ad 20
litandum in exoratione arietem pro ignorantia sua. et ex filiis 21
Emmeri Masseas et Esses et Ieel et Azarias. et ex filiis Fosor 22
Elionia, Assias, Ismahelus et Nathanaelus, Ioceddeus et Talsas.
et ex Levitis Iozabdus et Semeis et Colius et Calitas et Fatheas 23
et Coluas et Elionas. ex sacris cantoribus Eliasubus Zaccurus. 24
ex ostiariis Sallumus et Tolbanes. et ex Israhel: ex filiis Foroos 25, 26
Ieremias et Ieddias et Melchias et Mielus et Eleazarus et Iemme-
bias et Baninas. et ex filiis Iolam Mamthanias et Zaccharias, 27
Iezrelus et Iobdius et Herimoth et Helias. et ex filiis Zathom 28
Eliadas et Eliasimus et Othias et Larimoth et Zabdus et Zebe-

29 dias. et ex filiis Bebe Iohannes et Ananias et Zabdias et Emethis
30 . et ex filiis Banni Olamus et Malluchus et Ieddaeus et Iasub et
31 Asubus et Hierimoth. et ex filiis Addin Naathus et Moosias et
Calchurus et Raanas et Baseas , Mathathias et Beseel et Bonnus
32 et Manasses. et ex filiis Nuae Noneas et Aseas et Melchias et
33 Sameas et Simon, Beniamin et Malchus et Marras. et ex filiis
Asom Carianeus, Mathathias et Bannus et Elifalat et Manasses
34 et Semei. et ex filiis Banni Ieremias et Moodias et Abramus et
Ioel et Baneas et Pelias et Ionas et Marimoth et Eliasib et Ma-
thaneus et Eliasis et Zorisas et Diaelus et Samedius et Sambris et
35 Iosephus. et ex filiis Nobaei Idaelus et Mathathias et Sabadus
36 et Zetheda Sednu et Iessei Baneas. omnes isti coniunxerunt sibi
37 uxores alienigenas, et dimiserunt eas cum filiis. et inhabitave-
runt sacerdotes et Levitae et qui erant ex Israhel in Hierusalem
et in tota regione una novilunio mensis septimi, et erant filii Isra-
38 hel in commorationibus suis. et congregata est omnis multitudo
39 simul in aream quae est ab oriente portae sacrae. et dixerunt
Ezrae pontifici et lectori, ut adferret legem Moysi quae tradita
40 est a Domino Deo Israhel. et adtulit Ezras pontifex legem omni
multitudini eorum a viro usque ad mulierem et omnibus sacer-
41 dotibus, audire legem novilunio mensis septimi. et legebat in
area quae est ante sacram portam templi a prima luce usque ad
vesperam coram viris et mulieribus, et dederunt omnes sensum
42 ad legem. et stetit Ezras sacerdos et lector legis super ligneum
43 tribunal quod fabricatum erat. et steterunt ad eum Matha-
thias, Samus, Ananias, Azarias, Urias, Ezechias, et Balsamus
44 ad dexteram, et ad sinistram Faldeus, Misael, Malachias, Abu-
45 stassabus, Nabadias et Zaccharias et adsumpsit Ezras librum
coram omni multitudine praesidebat enim in gloria in conspec-
46 tu omnium. et cum absolvisset legem, omnes recti steterunt.
et benedixit Ezras Dominum Deum altissimum, Deum Sabaoth
47 omnipotentem. et respondit omnis populus: amen . et elevatis
susum manibus procidentes in terram adoraverunt Dominum .
48 Iesus et Banaeus et Sarabias et Iadinus et Accubus et Sabbateus
49 et Calites et Azarias et Ioradus et Ananias et Filias, Levitae qui
docebant legem Domini et in multitudine legebant legem Domi-
50 ni, et praeferebant singuli eos qui intellegebant lectionem. et
dixit Attarates Ezrae pontifici et lectori et Levitis qui docebant
51 multitudinem dicens: dies hic est sanctus Domino. et omnes

flebant, cum audissent legem. digressi ergo manducate pinguis- 52
sima quaeque et bibite dulcissima quaeque et mittite munera his
qui non habent. sanctus est enim dies Domini, et nolite maesti 53
esse, Dominus enim clarificavit vos. et Levitae denuntiabant 54
in publico omnibus dicentes: dies hic sanctus est, nolite maesti
esse. et abierunt omnes manducare et bibere et epulari et dare 55
munera his qui non habent ut epulentur . magnifice enim sunt
exaltati verbis quibus edocti sunt. et congregati sunt universi in 56
Hierusalem, celebrare laetitiam secundum testamentum Domini
Dei Israhel.

EZRA.

I In anno primo Cyri regis Persarum ut conpleretur ver-
bum Domini ex ore Hieremiae suscitavit Dominus spi-
ritum Cyri regis Persarum et transduxit vocem in uni-
2 verso regno suo etiam per scripturam dicens haec di-
cit Cyrus rex Persarum omnia regna terrae dedit mihi Dominus
Deus caeli et ipse praecepit mihi ut aedificarem ei domum in Hie-
3 rusalem quae est in Iudaea quis est in vobis de universo populo
eius sit Deus illius cum ipso ascendat Hierusalem quae est in Iu-
daea et aedificet domum Domini Dei Israhel ipse est Deus qui est
4 in Hierusalem et omnes reliqui in cunctis locis ubicumque habi-
tant adiuvent eum viri de loco suo argento et auro et substantia
et pecoribus excepto quod voluntarie offerunt templo Dei quod
5 est in Hierusalem et surrexerunt principes patrum de Iuda et
Beniamin et sacerdotes et Levitae omnis cuius suscitavit Deus
spiritum ut ascenderent ad aedificandum templum Domini quod
6 erat in Hierusalem universique qui erant in circuitu adiuverunt
manus eorum in vasis argenteis et aureis in substantia in iumen-
7 tis in supellectili exceptis his quae sponte obtulerunt rex quoque
Cyrus protulit vasa templi Domini quae tulerat Nabuchodonosor
8 de Hierusalem et posuerat ea in templo dei sui protulit autem ea
Cyrus rex Persarum per manum Mitridatis filii Gazabar et adnu-
9 meravit ea Sasabassar principi Iudae et hic est numerus eorum
fialae aureae triginta fialae argenteae mille cultri viginti novem
10 scyphi aurei triginta scyphi argentei secundi quadringenti de-
11 cem vasa alia mille omnia vasa aurea et argentea quinque milia
quadringenta universa tulit Sasabassar cum his qui ascendebant
de transmigratione Babylonis in Hierusalem

II hii sunt autem filii provinciae qui ascenderunt de captivitate
quam transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis in Babylonem
et reversi sunt in Hierusalem et Iudam unusquisque in civitatem
2 suam qui venerunt cum Zorobabel Hiesua Neemia Saraia Ra-
helaia Mardochai Belsan Mesphar Beguai Reum Baana numerus

virorum populi Israhel filii Pharos duo milia centum septuaginta 3
duo filii Sephetia trecenti septuaginta duo filii Area septingenti 4, 5
septuaginta quinque filii Phaethmoab filiorum Iosue Ioab duo 6
milia octingenti duodecim filii Helam mille ducenti quinquagin- 7
ta quattuor filii Zeththua nongenti quadraginta quinque filii 8, 9
Zacchai septingenti sexaginta filii Bani sescenti quadraginta duo 10
filii Bebai sescenti viginti tres filii Azgad mille ducenti viginti 11, 12
duo filii Adonicam sescenti sexaginta sex filii Beguai duo milia 13, 14
quinquaginta sex filii Adin quadringenti quinquaginta quattuor 15
filii Ater qui erant ex Hiezechia nonaginta octo filii Besai tre- 16, 17
centi viginti tres filii Iora centum duodecim filii Asom ducenti 18, 19
viginti tres filii Gebbar nonaginta quinque filii Bethleem cen- 20, 21
tum viginti tres viri Netupha quinquaginta sex viri Anathoth 22, 23
centum viginti octo filii Azmaveth quadraginta duo filii Ca- 24, 25
riathiarim Caephira et Beroth septingenti quadraginta tres filii 26
Arama et Gaba sescenti viginti unus viri Machmas centum vi- 27
ginti duo viri Bethel et Gai ducenti viginti tres filii Nebo quin- 28, 29
quaginta duo filii Megbis centum quinquaginta sex filii Helam 30, 31
alterius mille ducenti quinquaginta quattuor filii Arim trecenti 32
viginti filii Lod Adid et Ono septingenti viginti quinque filii 33, 34
Hiericho trecenti quadraginta quinque filii Sennaa tria milia se- 35
scenti triginta sacerdotes filii Idaia in domo Hiesue nongenti 36
septuaginta tres filii Emmer mille quinquaginta duo filii Phes- 37, 38
sur mille ducenti quadraginta septem filii Arim mille decem et 39
septem Levitae filii Hiesue et Cedmihel filiorum Odevia sep- 40
tuaginta quattuor cantores filii Asaph centum viginti octo filii 41, 42
ianitorum filii Sellum filii Ater filii Telmon filii Accub filii Ati-
ta filii Sobai universi centum triginta novem Nathinnei filii Sia 43
filii Asupha filii Tebbaoth filii Ceros filii Siaa filii Phadon filii 44, 45
Levana filii Agaba filii Accub filii Agab filii Selmai filii Anan 46
filii Gaddel filii Gaer filii Rahaia filii Rasin filii Nechoda filii 47, 48
Gazem filii Aza filii Phasea filii Besee filii Asenaa filii Munim 49, 50
filii Nephusim filii Becbuc filii Acupha filii Arur filii Beslu- 51, 52
th filii Maida filii Arsa filii Bercos filii Sisara filii Thema filii 53, 54
Nasia filii Atupha filii servorum Salomonis filii Sotei filii Suphe- 55
reth filii Pharuda filii Iala filii Dercon filii Gedel filii Saphatia 56, 57
filii Athil filii Phocereth qui erant de Asebaim filii Ammi om- 58
nes Nathinnei et filii servorum Salomonis trecenti nonaginta duo
et hii qui ascenderunt de Thelmela Thelarsa Cherub et Don et 59

Mer et non potuerunt indicare domum patrum suorum et semen
60 suum utrum ex Israhel essent filii Delaia filii Tobia filii Necoda
61 sescenti quinquaginta duo et de filiis sacerdotum filii Obia fi-
lii Accos filii Berzellai qui accepit de filiabus Berzellai Galaditis
62 uxorem et vocatus est nomine eorum hii quaesierunt scripturam
genealogiae suae et non invenerunt et eiecti sunt de sacerdotio
63 et dixit Athersatha eis ut non comederent de sancto sanctorum
64 donec surgeret sacerdos doctus atque perfectus omnis multitu-
65 do quasi unus quadraginta duo milia trecenti sexaginta exceptis
servis eorum et ancillis qui erant septem milia trecenti triginta
66 septem et in ipsis cantores atque cantrices ducentae equi eorum
septingenti triginta sex muli eorum ducenti quadraginta quinque
67 cameli eorum quadringenti triginta quinque asini eorum sex milia
68 septingenti viginti et de principibus patrum cum ingrederentur
templum Domini quod est in Hierusalem sponte obtulerunt in
69 domum Dei ad extruendam eam in loco suo secundum vires
suas dederunt in inpensas operis auri solidos sexaginta milia et
mille argenti minas quinque milia et vestes sacerdotales centum
70 habitaverunt ergo sacerdotes et Levitae et de populo et cantores
et ianitores et Nathinnei in urbibus suis universusque Israhel in
civitatibus suis

III iamque venerat mensis septimus et erant filii Israhel in ci-
vitatibus suis congregatus est ergo populus quasi vir unus in
2 Hierusalem et surrexit Iosue filius Iosedech et fratres eius sa-
cerdotes et Zorobabel filius Salathihel et fratres eius et aedifica-
verunt altare Dei Israhel ut offerrent in eo holocaustomata sicut
3 scriptum est in lege Mosi viri Dei conlocaverunt autem altare
super bases suas deterrentibus eos per circuitum populis terra-
rum et obtulerunt super illud holocaustum Domino mane et ve-
4 spere feceruntque sollemnitatem tabernaculorum sicut scriptum
est et holocaustum diebus singulis per ordinem secundum prae-
5 ceptum opus diei in die suo et post haec holocaustum iuge tam
in kalendis quam in universis sollemnitatibus Domini quae erant
consecratae et in omnibus in quibus ultro offerebatur munus Deo
6 a primo die mensis septimi coeperunt offerre holocaustum Domi-
7 no porro templum Dei fundatum necdum erat dederunt autem
pecunias latomis et cementariis cibum quoque et potum et oleum
Sidoniis Tyriisque ut deferrent ligna cedrina de Libano ad ma-
8 re Ioppes iuxta quod praeceperat Cyrus rex Persarum eis anno

autem secundo adventus eorum ad templum Dei in Hierusalem
mense secundo coeperunt Zorobabel filius Salathihel et Iosue fi-
lius Iosedech et reliqui de fratribus eorum sacerdotes et Levitae
et omnes qui venerant de captivitate in Hierusalem et constitue-
runt Levitas a viginti annis et supra ut urguerent opus Domini
stetitque Iosue filii eius et fratres eius Cedmihel et filii eius et filii 9
Iuda quasi unus ut instarent super eos qui faciebant opus in tem-
plo Dei filii Enadad filii eorum et fratres eorum Levitae fundato 10
igitur a cementariis templo Domini steterunt sacerdotes in orna-
tu suo cum tubis et Levitae filii Asaph in cymbalis ut laudarent
Deum per manus David regis Israhel et concinebant in hymnis 11
et confessione Domino quoniam bonus quoniam in aeternum mi-
sericordia eius super Israhel omnis quoque populus vociferabatur
clamore magno in laudando Dominum eo quod fundatum esset
templum Domini plurimi etiam de sacerdotibus et Levitis et 12
principes patrum seniores qui viderant templum prius cum fun-
datum esset et hoc templum in oculis eorum flebant voce magna
et multi vociferantes in laetitia elevabant vocem nec poterat 13
quisquam agnoscere vocem clamoris laetantium et vocem fletus
populi commixtim enim populus vociferabatur clamore magno
et vox audiebatur procul

audierunt autem hostes Iudae et Beniamin quia filii captivita- **IV**
tis aedificarent templum Domino Deo Israhel et accedentes ad 2
Zorobabel et ad principes patrum dixerunt eis aedificemus vobi-
scum quia ita ut vos quaerimus Deum vestrum ecce nos immola-
mus victimas ex diebus Asoraddan regis Assur qui adduxit nos
huc et dixit eis Zorobabel et Iosue et reliqui principes patrum 3
Israhel non est vobis et nobis ut aedificemus domum Deo nostro
sed nos ipsi soli aedificabimus Domino Deo nostro sicut praecepit
nobis rex Cyrus rex Persarum factum est igitur ut populus ter- 4
rae inpediret manus populi Iudae et turbaret eos in aedificando
conduxerunt quoque adversum eos consiliatores ut destruerent 5
consilium eorum omnibus diebus Cyri regis Persarum et usque
ad regnum Darii regis Persarum in regno autem Asueri principio 6
regni eius scripserunt accusationem adversum habitatores Iudae
et Hierusalem et in diebus Artarxersis scripsit Beselam Mitrida- 7
tis et Tabel et reliqui qui erant in consilio eorum ad Artarxersen
regem Persarum epistula autem accusationis scripta erat syria-
ce et legebatur sermone syro Reum Beelteem et Samsai scriba 8

scripserunt epistulam unam de Hierusalem Artarxersi regi huiu-
9 scemodi Reum Beelteem et Samsai scriba et reliqui consiliatores
eorum Dinei et Apharsathei Terphalei Apharsei Erchuei Baby-
10 lonii Susannechei Deaei Aelamitae et ceteri de gentibus quas
transtulit Asennaphar magnus et gloriosus et habitare eas fecit
in civitatibus Samariae et in reliquis regionibus trans Flumen in
11 pace hoc est exemplar epistulae quam miserunt ad eum Arta-
rxersi regi servi tui viri qui sunt trans Fluvium salutem dicunt
12 notum sit regi quia Iudaei qui ascenderunt a te ad nos venerunt in
Hierusalem civitatem rebellem et pessimam quam aedificant ex-
13 truentes muros eius et parietes conponentes nunc igitur notum
sit regi quia si civitas illa aedificata fuerit et muri eius instau-
rati tributum et vectigal et annuos reditus non dabunt et usque
14 ad reges haec noxa perveniet nos ergo memores salis quod in
palatio comedimus et quia laesiones regis videre nefas ducimus
15 idcirco misimus et nuntiavimus regi ut recenseas in libris hi-
storiarum patrum tuorum et invenies scriptum in commentariis
et scies quoniam urbs illa urbs rebellis est et nocens regibus et
provinciis et bella concitant in ea ex diebus antiquis quam ob
16 rem et civitas ipsa destructa est nuntiamus nos regi quoniam
si civitas illa aedificata fuerit et muri ipsius instaurati posses-
17 sionem trans Fluvium non habebis verbum misit rex ad Reum
Beelteem et Samsai scribam et ad reliquos qui erant in consi-
lio eorum habitatores Samariae et ceteris trans Fluvium salutem
18 dicens et pacem accusationem quam misistis ad nos manifeste
19 lecta est coram me et a me praeceptum est et recensuerunt
inveneruntque quoniam civitas illa a diebus antiquis adversum
20 reges rebellat et seditiones et proelia concitantur in ea nam et
reges fortissimi fuerunt in Hierusalem qui et dominati sunt omni
regioni quae trans Fluvium est tributum quoque et vectigal et
21 reditus accipiebant nunc ergo audite sententiam ut prohibeatis
viros illos et urbs illa non aedificetur donec si forte a me iussum
22 fuerit videte ne neglegenter hoc impleatis et paulatim crescat
23 malum contra reges itaque exemplum edicti Artarxersis regis
lectum est coram Reum et Samsai scriba et consiliariis eorum
et abierunt festini in Hierusalem ad Iudaeos et prohibuerunt eos
24 in brachio et robore tunc intermissum est opus domus Dei in
Hierusalem et non fiebat usque ad annum secundum regni Darii
regis Persarum

prophetaverunt autem Aggeus propheta et Zaccharias filius V
Addo prophetantes ad Iudaeos qui erant in Iudaea et Hierusa-
lem in nomine Dei Israhel tunc surrexerunt Zorobabel filius Sa- 2
lathihel et Iosue filius Iosedech et coeperunt aedificare templum
Dei in Hierusalem et cum eis prophetae Dei adiuvantes eos in 3
ipso tempore venit ad eos Tatannai qui erat dux trans Flumen
et Starbuzannai et consiliarii eorum sicque dixerunt eis quis de-
dit vobis consilium ut domum hanc aedificaretis et muros hos
instauraretis ad quod respondimus eis quae essent nomina ho- 4
minum auctorum illius aedificationis oculus autem Dei eorum 5
factus est super senes Iudaeorum et non potuerunt inhibere eos
placuitque ut res ad Darium referretur et tunc satisfacerent ad-
versus accusationem illam exemplar epistulae quam misit Ta- 6
tannai dux regionis trans Flumen et Starbuzannai et consilia-
tores eius Apharsacei qui erant trans Flumen ad Darium regem
sermo quem miserant ei sic scriptus erat Dario regi pax omnis 7
notum sit regi isse nos ad Iudaeam provinciam ad domum Dei 8
magni quae aedificatur lapide inpolito et ligna ponuntur in pa-
rietibus opusque illud diligenter extruitur et crescit in manibus
eorum interrogavimus ergo senes illos et ita diximus eis quis 9
dedit vobis potestatem ut domum hanc aedificaretis et muros
instauraretis sed et nomina eorum quaesivimus ab eis ut nun- 10
tiaremus tibi quae scripsimus nomina virorum qui sunt principes
in eis huiuscemodi autem sermonem responderunt nobis dicen- 11
tes nos sumus servi Dei caeli et terrae et aedificamus templum
quod erat extructum ante hos annos multos quodque rex Israhel
magnus aedificaverat et extruxerat postquam autem ad iracun- 12
diam provocaverunt patres nostri Deum caeli et tradidit eos in
manu Nabuchodonosor regis Babylonis Chaldei domum quoque
hanc destruxit et populum eius transtulit in Babylonem anno 13
autem primo Cyri regis Babylonis Cyrus rex proposuit edictum
ut domus Dei aedificaretur nam et vasa templi Dei aurea et 14
argentea quae Nabuchodonosor tulerat de templo quod erat in
Hierusalem et asportaverat ea in templum Babylonis protulit Cy-
rus rex de templo Babylonis et data sunt Sasabassar vocabulo
quem et principem constituit dixitque ei haec vasa tolle et vade 15
et pone ea in templo quod est in Hierusalem et domus Dei ae-
dificetur in loco suo tunc itaque Sasabassar ille venit et posuit 16
fundamenta templi Dei in Hierusalem et ex eo tempore usque

17 nunc aedificatur et necdum conpletum est nunc ergo si videtur
regi bonum recenseat in bibliotheca regis quae est in Babylone
utrumnam a Cyro rege iussum sit ut aedificaretur domus Dei in
Hierusalem et voluntatem regis super hac re mittat ad nos
VI tunc Darius rex praecepit et recensuerunt in bibliotheca li-
2 brorum qui erant repositi in Babylone et inventum est in Ec-
bathanis quod est castrum in Madena provincia volumen unum
3 talisque scriptus erat in eo commentarius anno primo Cyri regis
Cyrus rex decrevit ut domus Dei quae est in Hierusalem aedi-
ficaretur in loco ubi immolent hostias et ut ponant fundamen-
ta subportantia altitudinem cubitorum sexaginta et latitudinem
4 cubitorum sexaginta ordines de lapidibus inpolitis tres et sic
ordines de lignis novis sumptus autem de domo regis dabuntur
5 sed et vasa templi Dei aurea et argentea quae Nabuchodonosor
tulerat de templo Hierusalem et adtulerat ea in Babylonem red-
dantur et referantur in templo Hierusalem in locum suum quae
6 et posita sunt in templo Dei nunc ergo Tatannai dux regionis
quae est trans Flumen Starbuzannai et consiliarii vestri Aphar-
7 sacei qui estis trans Flumen procul recedite ab illis et dimittite
fieri templum Dei illud a duce Iudaeorum et a senioribus eorum
8 domum Dei illam aedificent in loco suo sed et a me praeceptum
est quid oporteat fieri a presbyteris Iudaeorum illis ut aedificetur
domus Dei scilicet ut de arca regis id est de tributis quae dan-
tur de regione trans Flumen studiose sumptus dentur viris illis
9 ne inpediatur opus quod si necesse fuerit et vitulos et agnos et
hedos in holocaustum Deo caeli frumentum sal vinum et oleum
secundum ritum sacerdotum qui sunt in Hierusalem detur eis
10 per dies singulos ne sit in aliquo querimonia et offerant obla-
11 tiones Deo caeli orentque pro vita regis et filiorum eius a me
ergo positum est decretum ut omnis homo qui hanc mutaverit
iussionem tollatur lignum de domo ipsius et erigatur et configa-
12 tur in eo domus autem eius publicetur Deus autem qui habitare
fecit nomen suum ibi dissipet omnia regna et populum qui ex-
tenderit manum suam ut repugnet et dissipet domum Dei illam
quae est in Hierusalem ego Darius statui decretum quod studiose
13 impleri volo igitur Tatannai dux regionis trans Flumen et Star-
buzannai et consiliarii eius secundum quod praeceperat Darius
14 rex sic diligenter exsecuti sunt seniores autem Iudaeorum aedi-
ficabant et prosperabantur iuxta prophetiam Aggei prophetae et

Zacchariae filii Addo et aedificaverunt et construxerunt iuben-
te Deo Israhel et iubente Cyro et Dario et Artarxerse regibus
Persarum et conpleverunt domum Dei istam usque ad diem ter- 15
tium mensis adar qui est annus sextus regni Darii regis fecerunt 16
autem filii Israhel sacerdotes et Levitae et reliqui filiorum trans-
migrationis dedicationem domus Dei in gaudio et obtulerunt in 17
dedicationem domus Dei vitulos centum arietes ducentos agnos
quadringentos hircos caprarum pro peccato totius Israhel duo-
decim iuxta numerum tribuum Israhel et statuerunt sacerdotes 18
in ordinibus suis et Levitas in vicibus suis super opera Dei in
Hierusalem sicut scriptum est in libro Mosi fecerunt autem filii 19
transmigrationis pascha quartadecima die mensis primi purifi- 20
cati enim fuerant sacerdotes et Levitae quasi unus omnes mundi
ad immolandum pascha universis filiis transmigrationis et fra-
tribus suis sacerdotibus et sibi et comederunt filii Israhel qui 21
reversi fuerant de transmigratione et omnis qui se separaverat
a coinquinatione gentium terrae ad eos ut quaererent Dominum
Deum Israhel et fecerunt sollemnitatem azymorum septem die- 22
bus in laetitia quoniam laetificaverat eos Dominus et converterat
cor regis Assur ad eos ut adiuvaret manus eorum in opere domus
Domini Dei Israhel

post haec autem verba in regno Artarxersis regis Persarum **VII**
Ezras filius Saraiae filii Azariae filii Helciae filii Sellum filii Sa- 2
doc filii Achitob filii Amariae filii Azariae filii Maraioth filii 3, 4
Zaraiae filii Ozi filii Bocci filii Abisue filii Finees filii Eleazar 5
filii Aaron sacerdotis ab initio ipse Ezras ascendit de Babylo- 6
ne et ipse scriba velox in lege Mosi quam dedit Dominus Deus
Israhel et dedit ei rex secundum manum Domini Dei eius su-
per eum omnem petitionem eius et ascenderunt de filiis Israhel 7
et de filiis sacerdotum et de filiis Levitarum et de cantoribus
et de ianitoribus et de Nathinneis in Hierusalem anno septimo
Artarxersis regis et venerunt in Hierusalem mense quinto ipse 8
est annus septimus regis quia in primo die mensis primi coepit 9
ascendere de Babylone et in primo mensis quinti venit in Hieru-
salem iuxta manum Dei sui bonam super se Ezras enim paravit 10
cor suum ut investigaret legem Domini et faceret et doceret in
Israhel praeceptum et iudicium hoc est autem exemplar epi- 11
stulae edicti quod dedit rex Artarxersis Ezrae sacerdoti scribae
erudito in sermonibus et praeceptis Domini et caerimoniis eius

12 in Israhel Artarxersis rex regum Ezrae sacerdoti scribae legis
13 Dei caeli doctissimo salutem a me decretum est ut cuicumque
placuerit in regno meo de populo Israhel et de sacerdotibus eius
14 et de Levitis ire in Hierusalem tecum vadat a facie enim re-
gis et septem consiliatorum eius missus es ut visites Iudaeam
15 et Hierusalem in lege Dei tui quae est in manu tua et ut feras
argentum et aurum quod rex et consiliatores eius sponte obtule-
16 runt Deo Israhel cuius in Hierusalem tabernaculum est et omne
argentum et aurum quodcumque inveneris in universa provin-
cia Babylonis et populus offerre voluerit et de sacerdotibus qui
17 sponte obtulerint domui Dei sui quae est in Hierusalem libere
accipe et studiose eme de hac pecunia vitulos arietes agnos et
sacrificia et libamina eorum et offer ea super altare templi Dei
18 vestri quod est in Hierusalem sed et si quid tibi et fratribus tuis
placuerit de reliquo argento et auro ut faciatis iuxta voluntatem
19 Dei vestri facite vasa quoque quae dantur tibi in ministerium
20 domus Dei tui trade in conspectu Dei Hierusalem sed et cete-
ra quibus opus fuerit in domo Dei tui quantumcumque necesse
21 est ut expendas dabis de thesauro et de fisco regis et a me ego
Artarxersis rex statui atque decrevi omnibus custodibus arcae
publicae qui sunt trans Flumen ut quodcumque petierit a vobis
22 Ezras sacerdos scriba legis Dei caeli absque mora detis usque
ad argenti talenta centum et usque ad frumenti choros centum
et usque ad vini batos centum et usque ad batos olei centum sal
23 vero absque mensura omne quod ad ritum Dei caeli pertinet
tribuatur diligenter in domo Dei caeli ne forte irascatur contra
24 regnum regis et filiorum eius vobisque notum facimus de uni-
versis sacerdotibus et Levitis cantoribus ianitoribus Nathinneis
et ministris domus Dei huius ut vectigal et tributum et annonas
25 non habeatis potestatem inponendi super eos tu autem Ezras
secundum sapientiam Dei tui quae est in manu tua constitue iu-
dices et praesides ut iudicent omni populo qui est trans Flumen
his videlicet qui noverunt legem Dei tui sed et inperitos docete
26 libere et omnis qui non fecerit legem Dei tui et legem regis di-
ligenter iudicium erit de eo sive in mortem sive in exilium sive
27 in condemnationem substantiae eius vel certe in carcerem bene-
dictus Dominus Deus patrum nostrorum qui dedit hoc in corde
28 regis ut glorificaret domum Domini quae est in Hierusalem et
in me inclinavit misericordiam coram rege et consiliatoribus eius

et universis principibus regis potentibus et ego confortatus manu
Domini Dei mei quae erat in me congregavi de Israhel principes
qui ascenderent mecum
hii sunt ergo principes familiarum et genealogia eorum qui **VIII**
ascenderunt mecum in regno Artarxersis regis de Babylone de 2
filiis Finees Gersom de filiis Ithamar Danihel de filiis David At-
tus de filiis Secheniae et de filiis Pharos Zaccharias et cum eo 3
numerati sunt viri centum quinquaginta de filiis Phaethmoab 4
Helioenai filius Zareae et cum eo ducenti viri de filiis Secheniae 5
filius Hiezihel et cum eo trecenti viri de filiis Adden Abeth filius 6
Ionathan et cum eo quinquaginta viri de filiis Helam Isaias filius 7
Athaliae et cum eo septuaginta viri de filiis Saphatiae Zebedia 8
filius Michahel et cum eo octoginta viri de filiis Ioab Obedia 9
filius Iehihel et cum eo ducenti decem et octo viri de filiis Se- 10
lomith filius Iosphiae et cum eo centum sexaginta viri de filiis 11
Bebai Zaccharias filius Bebai et cum eo viginti octo viri de filiis 12
Ezgad Iohanan filius Eccetan et cum eo centum decem viri de 13
filiis Adonicam qui erant novissimi et haec nomina eorum He-
lifeleth et Heihel et Samaias et cum eis sexaginta viri de filiis 14
Beggui Uthai et Zacchur et cum eo septuaginta viri congregavi 15
autem eos ad fluvium qui decurrit ad Ahavva et mansimus ibi
diebus tribus quaesivique in populo et in sacerdotibus de filiis
Levi et non inveni ibi itaque misi Heliezer et Arihel et Semeam 16
et Helnathan et Iarib et alterum Helnathan et Nathan et Zac-
chariam et Mesolam principes et Ioarib et Helnathan sapientes
et misi eos ad Heddo qui est primus in Casphiae loco et posui 17
in ore eorum verba quae loquerentur ad Addom et ad fratres
eius Nathinneos in loco Casphiae ut adducerent nobis ministros
domus Dei nostri et adduxerunt nobis per manum Dei nostri 18
bonam super nos virum doctissimum de filiis Moolli filii Levi filii
Israhel et Sarabiam et filios eius et fratres eius decem et octo et 19
Asabiam et cum eo Isaiam de filiis Merari fratres eius et filios
eius viginti et de Nathinneis quos dederat David et principes ad 20
ministeria Levitarum Nathinneos ducentos viginti omnes hii suis
nominibus vocabantur et praedicavi ibi ieiunium iuxta fluvium 21
Ahavva ut adfligeremur coram Domino Deo nostro et peteremus
ab eo viam rectam nobis et filiis nostris universaeque substan-
tiae nostrae erubui enim petere regem auxilium et equites qui 22
defenderent nos ab inimico in via quia dixeramus regi manus Dei

nostri est super omnes qui quaerunt eum in bonitate et impe-
rium eius et fortitudo eius et furor super omnes qui derelinquunt
23 eum ieiunavimus autem et rogavimus Deum nostrum pro hoc
24 et evenit nobis prospere et separavi de principibus sacerdotum
duodecim Sarabian Asabian et cum eis de fratribus eorum decem
25 adpendique eis argentum et aurum et vasa consecrata domus Dei
nostri quae obtulerat rex et consiliatores eius et principes eius
26 universusque Israhel eorum qui inventi fuerant et adpendi in
manibus eorum argenti talenta sescenta quinquaginta et vasa ar-
27 gentea centum auri centum talenta et crateras aureos viginti
qui habebant solidos millenos et vasa aeris fulgentis optimi duo
28 pulchra ut aurum et dixi eis vos sancti Domini et vasa sanc-
ta et argentum et aurum quod sponte oblatum est Domino Deo
29 patrum vestrorum vigilate et custodite donec adpendatis co-
ram principibus sacerdotum et Levitarum et ducibus familiarum
30 Israhel in Hierusalem et thesaurum domus Domini susceperunt
autem sacerdotes et Levitae pondus argenti et auri et vasorum
31 ut deferrent in Hierusalem in domum Dei nostri promovimus
ergo a flumine Ahavva duodecimo die mensis primi ut pergere-
mus Hierusalem et manus Dei nostri fuit super nos et liberavit
32 nos de manu inimici et insidiatoris in via et venimus Hierusa-
33 lem et mansimus ibi diebus tribus die autem quarta adpensum
est argentum et aurum et vasa in domo Dei nostri per manum
Meremoth filii Uriae sacerdotis et cum eo Eleazar filius Finees
cumque eis Iozaded filius Iosue et Noadaia filius Bennoi Levi-
34 tae iuxta numerum et pondus omnium descriptumque est omne
35 pondus in tempore illo sed et qui venerant de captivitate filii
transmigrationis obtulerunt holocaustomata Deo Israhel vitulos
duodecim pro omni Israhel arietes nonaginta sex agnos septua-
ginta septem hircos pro peccato duodecim omnia in holocaustum
36 Domino dederunt autem edicta regis satrapis qui erant de con-
spectu regis et ducibus trans Flumen et elevaverunt populum et
domum Dei

IX postquam autem haec conpleta sunt accesserunt ad me prin-
cipes dicentes non est separatus populus Israhel et sacerdotes et
Levitae a populis terrarum et de abominationibus eorum Chana-
nei videlicet et Hetthei et Ferezei et Iebusei et Ammanitarum et
2 Moabitarum et Aegyptiorum et Amorreorum tulerunt enim de
filiabus eorum sibi et filiis suis et commiscuerunt semen sanctum

cum populis terrarum manus etiam principum et magistratuum
fuit in transgressione hac prima cumque audissem sermonem 3
istum scidi pallium meum et tunicam et evelli capillos capitis
mei et barbae et sedi maerens convenerunt autem ad me omnes 4
qui timebant verbum Dei Israhel pro transgressione eorum qui de
captivitate venerant et ego sedebam tristis usque ad sacrificium
vespertinum et in sacrificio vespertino surrexi de adflictione mea 5
et scisso pallio et tunica curvavi genua mea et expandi manus
meas ad Dominum Deum meum et dixi Deus meus confundor 6
et erubesco levare Deus meus faciem meam ad te quoniam ini-
quitates nostrae multiplicatae sunt super caput et delicta nostra
creverunt usque in caelum a diebus patrum nostrorum sed et nos 7
ipsi peccavimus granditer usque ad diem hanc et in iniquitatibus
nostris traditi sumus ipsi et reges nostri et sacerdotes nostri in
manum regum terrarum in gladium in captivitatem in rapinam
et in confusionem vultus sicut et die hac et nunc quasi parum et 8
ad momentum facta est deprecatio nostra apud Dominum Deum
nostrum ut dimitterentur nobis reliquiae et daretur paxillus in
loco sancto eius et inluminaret oculos nostros Deus noster et da-
ret nobis vitam modicam in servitute nostra quia servi sumus 9
et in servitute nostra non dereliquit nos Deus noster et inclinavit
super nos misericordiam coram rege Persarum ut daret nobis vi-
tam et sublimaret domum Dei nostri et extrueret solitudines eius
et daret nobis sepem in Iuda et in Hierusalem et nunc quid dice- 10
mus Deus noster post haec quia dereliquimus mandata tua quae 11
praecepisti in manu servorum tuorum prophetarum dicens ter-
ram ad quam vos ingredimini ut possideatis eam terra inmunda
est iuxta inmunditiam populorum ceterarumque terrarum abo-
minationibus eorum qui repleverunt eam ab ore usque ad os in
coinquinatione sua nunc ergo filias vestras ne detis filiis eorum 12
et filias eorum non accipiatis filiis vestris et non quaeratis pacem
eorum et prosperitatem eorum usque in aeternum ut confortemi-
ni et comedatis quae bona sunt terrae et heredes habeatis filios
vestros usque in saeculum et post omnia quae venerunt super 13
nos in operibus nostris pessimis et in delicto nostro magno quia
tu Deus noster liberasti nos de iniquitate nostra et dedisti nobis
salutem sicut est hodie ut non converteremur et irrita facere- 14
mus mandata tua neque matrimonia iungeremus cum populis
abominationum istarum numquid iratus es nobis usque ad con-

15 summationem ne dimitteres nobis reliquias et salutem Domine
Deus Israhel iustus tu quoniam derelicti sumus qui salvaremur
sicut die hac ecce coram te sumus in delicto nostro non enim
stari potest coram te super hoc

X sic ergo orante Ezra et inplorante eo et flente et iacente ante
templum Dei collectus est ad eum de Israhel coetus grandis nimis
virorum et mulierum puerorumque et flevit populus multo fletu
2 et respondit Sechenia filius Iehihel de filiis Helam et dixit Ezrae
nos praevaricati sumus in Deum nostrum et duximus uxores alie-
nigenas de populis terrae et nunc si est paenitentia Israhel super
3 hoc percutiamus foedus cum Deo nostro ut proiciamus univer-
sas uxores et eos qui de his nati sunt iuxta voluntatem Domini
et eorum qui timent praeceptum Dei nostri secundum legem fiat
4 surge tuum est decernere nosque erimus tecum confortare et fac
5 surrexit ergo Ezras et adiuravit principes sacerdotum Levitarum
et omnem Israhel ut facerent secundum verbum hoc et iuraverunt
6 et surrexit Ezras ante domum Dei et abiit ad cubiculum Iohanan
filii Eliasib et ingressus est illuc panem non comedit et aquam
non bibit lugebat enim in transgressione eorum qui de captivita-
7 te venerant et missa est vox in Iuda et in Hierusalem omnibus
8 filiis transmigrationis ut congregarentur in Hierusalem et om-
nis qui non venerit in tribus diebus iuxta consilium principum
et seniorum auferetur universa substantia eius et ipse abicietur
9 de coetu transmigrationis convenerunt igitur omnes viri Iuda
et Beniamin in Hierusalem tribus diebus ipse est mensis nonus
vicesimo die mensis et sedit omnis populus in platea domus Dei
10 trementes pro peccato et pluviis et surrexit Ezras sacerdos et
dixit ad eos vos transgressi estis et duxistis uxores alienigenas ut
11 adderetis super delictum Israhel et nunc date confessionem Do-
mino Deo patrum vestrorum et facite placitum eius et separamini
12 a populis terrae et ab uxoribus alienigenis et respondit universa
multitudo dixitque voce magna iuxta verbum tuum ad nos sic
13 fiat verumtamen quia populus multus est et tempus pluviae et
non sustinemus stare foris et opus non est diei unius vel duorum
14 vehementer quippe peccavimus in sermone isto constituantur
principes in universa multitudine et omnes in civitatibus nostris
qui duxerunt uxores alienigenas veniant in temporibus statutis et
cum his seniores per civitatem et civitatem et iudices eius donec
15 avertatur ira Dei nostri a nobis super peccato hoc igitur Iona-

than filius Asahel et Iaazia filius Thecuae steterunt super hoc et
Mesollam et Sebethai Levites adiuverunt eos feceruntque sic filii 16
transmigrationis et abierunt Ezras sacerdos et viri principes fa-
miliarum in domum patrum suorum et omnes per nomina sua et
sederunt in die primo mensis decimi ut quaererent rem et con- 17
summati sunt omnes viri qui duxerant uxores alienigenas usque
ad diem primam mensis primi et inventi sunt de filiis sacerdo- 18
tum qui duxerant uxores alienigenas de filiis Iosue filii Iosedech
et fratres eius Maasia et Eliezer et Iarib et Godolia et dederunt 19
manus suas ut eicerent uxores suas et pro delicto suo arietem
de ovibus offerrent et de filiis Emmer Anani et Zebedia et de 20, 21
filiis Erim Masia et Helia et Semeia et Hiehihel et Ozias et de 22
filiis Phessur Helioenai Maasia Ismahel Nathanahel Iozabeth et
Elasa et de filiis Levitarum Iozabeth et Semei et Celaia ipse est 23
Calita Phataia Iuda et Eliezer et de cantoribus Eliasub et de 24
ianitoribus Sellum et Telem et Uri et ex Israhel de filiis Pharos 25
Remia et Ezia et Melchia et Miamin et Eliezer et Melchia et Ba-
nea et de filiis Helam Mathania Zaccharias et Hiehil et Abdi et 26
Irimoth et Helia et de filiis Zethua Helioenai Eliasib Mathania 27
et Ierimuth et Zabeth et Aziza et de filiis Bebai Iohanan Anania 28
Zabbai Athalai et de filiis Bani Mosollam et Melluch et Adaia 29
Iasub et Saal et Ramoth et de filiis Phaethmoab Edna et Cha- 30
lal Banaias Maasias Mathanias Beselehel et Bennui et Manasse
et de filiis Erem Eliezer Iesue Melchias Semeias Symeon Be- 31, 32
niamin Maloch Samarias de filiis Asom Matthanai Matthetha 33
Zabed Elipheleth Iermai Manasse Semei de filiis Bani Maaddi 34
Amram et Huhel Baneas et Badaias Cheiliau Vannia Marimu- 35, 36
th et Eliasib Matthanias Mathanai et Iasi et Bani et Bennui 37, 38
Semei et Salmias et Nathan et Adaias Mechnedabai Sisai Sarai 39, 40
Ezrel et Selemau Semeria Sellum Amaria Ioseph de filiis Nebu 41, 42, 43
Iaihel Matthathias Zabed Zabina Ieddu et Iohel Banaia omnes 44
hii acceperunt uxores alienigenas et fuerunt ex eis mulieres quae
pepererant filios

THE BOOK OF NEHEMIAH.

I Verba Neemiae filii Echliae et factum est in mense ca-
2 sleu anno vicesimo et ego eram in Susis castro et venit
Anani unus de fratribus meis ipse et viri ex Iuda et in-
terrogavi eos de Iudaeis qui remanserant et supererant
3 de captivitate et de Hierusalem et dixerunt mihi qui remanse-
runt et derelicti sunt de captivitate ibi in provincia in adflictione
magna sunt et in obprobrio et murus Hierusalem dissipatus est
4 et portae eius conbustae sunt igni cumque audissem verba huiu-
scemodi sedi et flevi et luxi diebus et ieiunabam et orabam ante
5 faciem Dei caeli et dixi quaeso Domine Deus caeli fortis magne
atque terribilis qui custodis pactum et misericordiam cum his qui
6 te diligunt et custodiunt mandata tua fiat auris tua auscultans
et oculi tui aperti ut audias orationem servi tui quam ego oro
coram te hodie nocte et die pro filiis Israhel servis tuis et confi-
teor pro peccatis filiorum Israhel quibus peccaverunt tibi et ego
7 et domus patris mei peccavimus vanitate seducti sumus et non
custodivimus mandatum et caerimonias et iudicia quae praece-
8 pisti Mosi servo tuo memento verbi quod mandasti Mosi famulo
tuo dicens cum transgressi fueritis ego dispergam vos in populos
9 et si revertamini ad me et custodiatis mandata mea et faciatis
ea etiam si abducti fueritis ad extrema caeli inde congregabo vos
et inducam in locum quem elegi ut habitaret nomen meum ibi
10 et ipsi servi tui et populus tuus quos redemisti in fortitudine tua
11 magna et in manu tua valida obsecro Domine sit auris tua ad-
tendens ad orationem servi tui et ad orationem servorum tuorum
qui volunt timere nomen tuum et dirige servum tuum hodie et
da ei misericordiam ante virum hunc ego enim eram pincerna
regis

II factum est autem in mense nisan anno vicesimo Artarxersis
regis et vinum erat ante eum et levavi vinum et dedi regi et non
2 eram quasi languidus ante faciem eius dixitque mihi rex qua-
re vultus tuus tristis cum te aegrotum non videam non est hoc

frustra sed malum nescio quid in corde tuo est et timui valde
ac nimis et dixi regi rex in aeternum vive quare non maereat 3
vultus meus quia civitas domus sepulchrorum patris mei deserta
est et portae eius conbustae sunt igni et ait mihi rex pro qua 4
re postulas et oravi Deum caeli et dixi ad regem si videtur re- 5
gi bonum et si placet servus tuus ante faciem tuam ut mittas
me in Iudaeam ad civitatem sepulchri patris mei et aedificabo
eam dixitque mihi rex et regina quae sedebat iuxta eum usque 6
ad quod tempus erit iter tuum et quando reverteris et placuit
ante vultum regis et misit me et constitui ei tempus et dixi 7
regi si regi videtur bonum epistulas det mihi ad duces regionis
trans Flumen ut transducant me donec veniam in Iudaeam et 8
epistulam ad Asaph custodem saltus regis ut det mihi ligna et
tegere possim portas turris domus et muri civitatis et domum
quam ingressus fuero et dedit mihi rex iuxta manum Dei mei
bonam mecum et veni ad duces regionis trans Flumen dedique 9
eis epistulas regis miserat autem mecum rex principes militum et
equites et audierunt Sanaballat Horonites et Tobias servus am- 10
manites et contristati sunt adflictione magna quod venisset homo
qui quaereret prosperitatem filiorum Israhel et veni Hierusalem 11
et eram ibi diebus tribus et surrexi nocte ego et viri pauci me- 12
cum et non indicavi cuiquam quid Deus dedisset in corde meo ut
facerem in Hierusalem et iumentum non erat mecum nisi animal
cui sedebam et egressus sum per portam Vallis nocte et ante 13
fontem Draconis et ad portam Stercoris et considerabam mu-
rum Hierusalem dissipatum et portas eius consumptas igni et 14
transivi ad portam Fontis et ad aquaeductum Regis et non erat
locus iumento cui sedebam ut transiret et ascendi per torren- 15
tem nocte et considerabam murum et reversus veni ad portam
Vallis et redii magistratus autem nesciebant quo abissem aut 16
quid ego facerem sed et Iudaeis et sacerdotibus et optimatibus
et magistratibus et reliquis qui faciebant opus usque ad id loco-
rum nihil indicaveram et dixi eis vos nostis adflictionem in qua 17
sumus quia Hierusalem deserta est et portae eius consumptae
sunt igni venite et aedificemus muros Hierusalem et non simus
ultra obprobrium et indicavi eis manum Dei mei quod esset bo- 18
na mecum et verba regis quae locutus est mihi et aio surgamus
et aedificemus et confortatae sunt manus eorum in bono audie- 19
runt autem Sanaballat Horonites et Tobias servus ammanites et

Gosem Arabs et subsannaverunt nos et despexerunt dixeruntque
quae est haec res quam facitis numquid contra regem vos re-
20 bellatis et reddidi eis sermonem dixique ad eos Deus caeli ipse
nos iuvat et nos servi eius sumus surgamus et aedificemus vobis
autem non est pars et iustitia et memoria in Hierusalem
III et surrexit Eliasib sacerdos magnus et fratres eius sacerdo-
tes et aedificaverunt portam Gregis ipsi sanctificaverunt eam et
statuerunt valvas eius et usque ad turrem centum cubitorum
2 sanctificaverunt eam usque ad turrem Ananehel et iuxta eum
aedificaverunt viri Hiericho et iuxta eum aedificavit Zecchur fi-
3 lius Amri portam autem Piscium aedificaverunt filii Asanaa ipsi
texerunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et iuxta
4 eos aedificavit Marimuth filius Uriae filii Accus et iuxta eos ae-
dificavit Mosollam filius Barachiae filii Mesezebel et iuxta eos ae-
5 dificavit Sadoc filius Baana et iuxta eos aedificaverunt Thecueni
optimates autem eorum non subposuerunt colla sua in opere Do-
6 mini sui et portam Veterem aedificaverunt Ioiada filius Fasea et
Mosollam filius Besodia ipsi texerunt eam et statuerunt valvas
7 eius et seras et vectes et iuxta eos aedificavit Meletias Gabao-
nites et Iadon Meronathites viri de Gabaon et Maspha pro duce
8 qui erat in regione trans Flumen et iuxta eum aedificavit Ezihel
filius Araia aurifex et iuxta eum aedificavit Anania filius pigmen-
tarii et dimiserunt Hierusalem usque ad murum plateae latioris
9 et iuxta eum aedificavit Rafaia filius Ahur princeps vici Hierusa-
10 lem et iuxta eos aedificavit Ieiada filius Aromath contra domum
11 suam et iuxta eum aedificavit Attus filius Asebeniae mediam
partem vici aedificavit Melchias filius Erem et Asub filius Phae-
12 thmoab et turrem Furnorum iuxta eum aedificavit Sellum filius
Alloes princeps mediae partis vici Hierusalem ipse et filiae eius
13 et portam Vallis aedificavit Anun et habitatores Zanoe ipsi ae-
dificaverunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et
14 mille cubitos in muro usque ad portam Sterquilinii et portam
Sterquilinii aedificavit Melchias filius Rechab princeps vici Be-
thaccharem ipse aedificavit eam et statuit valvas eius et seras et
15 vectes et portam Fontis aedificavit Sellum filius Choloozai prin-
ceps pagi Maspha ipse aedificavit eam et texit et statuit valvas
eius et seras et vectes et muros piscinae Siloae in hortum regis
16 et usque ad gradus qui descendunt de civitate David post eum
aedificavit Neemias filius Azboc princeps dimidiae partis vici Be-

thsur usque contra sepulchra David et usque ad piscinam quae
grandi opere constructa est et usque ad domum Fortium post 17
eum aedificaverunt Levitae Reum filius Benni post eum aedifica-
vit Asebias princeps dimidiae partis vici Ceilae in vico suo post 18
eum aedificaverunt fratres eorum Behui filius Enadad princeps
dimidiae partis Ceila et aedificavit iuxta eum Azer filius Iosue 19
princeps Maspha mensuram secundam contra ascensum firmis-
simi anguli post eum in monte aedificavit Baruch filius Zacchai 20
mensuram secundam ab angulo usque ad portam domus Eliasib
sacerdotis magni post eum aedificavit Meremuth filius Uriae 21
filii Accus mensuram secundam a porta domus Eliasib donec ex-
tenderetur domus Eliasib et post eum aedificaverunt sacerdotes 22
viri de campestribus Iordanis post eum aedificavit Beniamin et 23
Asub contra domum suam et post eum aedificavit Azarias filius
Maasiae filii Ananiae contra domum suam post eum aedifica- 24
vit Bennui filius Enadda mensuram secundam a domo Azariae
usque ad flexuram et usque ad angulum Falel filius Ozi contra 25
flexuram et turrem quae eminet de domo regis excelsa id est in
atrio carceris post eum Phadaia filius Pheros Nathinnei autem 26
habitabant in Ofel usque contra portam Aquarum ad orientem
et turrem quae prominebat post eum aedificaverunt Thecueni 27
mensuram secundam e regione a turre magna et eminenti usque
ad murum templi sursum autem a porta Equorum aedificave- 28
runt sacerdotes unusquisque contra domum suam post eos ae- 29
dificavit Seddo filius Emmer contra domum suam et post eum
aedificavit Semeia filius Secheniae custos portae orientalis post 30
eum aedificavit Anania filius Selemiae et Anon filius Selo sextus
mensuram secundam post eum aedificavit Mosollam filius Ba-
rachiae contra gazofilacium suum post eum aedificavit Melchias
filius aurificis usque ad domum Nathinneorum et scruta venden-
tium contra portam Iudicialem et usque ad cenaculum Anguli et 31
inter cenaculum Anguli in porta Gregis aedificaverunt artifices
et negotiatores

factum est autem cum audisset Sanaballat quod aedificare- **IV**
mus murum iratus est valde et motus nimis subsannavit Iudaeos
et dixit coram fratribus suis et frequentia Samaritanorum quid 2
Iudaei inbecilli faciunt num dimittent eos gentes num sacrifi-
cabunt et conplebunt in una die numquid aedificare poterunt
lapides de acervis pulveris qui conbusti sunt sed et Tobias Am- 3

manites proximus eius ait aedificent si ascenderit vulpis transi-
4 liet murum eorum lapideum audi Deus noster quia facti sumus
despectio converte obprobrium super caput eorum et da eos in
5 despectionem in terra captivitatis ne operias iniquitatem eorum
et peccatum eorum coram facie tua non deleatur quia inriserunt
6 aedificantes itaque aedificavimus murum et coniunximus totum
usque ad partem dimidiam et provocatum est cor populi ad ope-
7 randum factum est autem cum audisset Sanaballat et Tobias et
Arabes et Ammanitae et Azotii quod obducta esset cicatrix muri
Hierusalem et quod coepissent interrupta concludi irati sunt ni-
8 mis et congregati omnes pariter ut venirent et pugnarent contra
9 Hierusalem et molirentur insidias et oravimus Deum nostrum et
10 posuimus custodes super murum die et nocte contra eos dixit
autem Iudas debilitata est fortitudo portantis et humus nimia
11 est et nos non poterimus aedificare murum et dixerunt hostes
nostri nesciant et ignorent donec veniamus in medio eorum et
12 interficiamus eos et cessare faciamus opus factum est autem ve-
nientibus Iudaeis qui habitabant iuxta eos et dicentibus nobis
13 per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos statui
in loco post murum per circuitum populum in ordine cum gladiis
14 suis et lanceis et arcis perspexi atque surrexi et aio ad optima-
tes et ad magistratus et ad reliquam partem vulgi nolite timere
a facie eorum Domini magni et terribilis mementote et pugnate
pro fratribus vestris filiis vestris et filiabus vestris uxoribus ve-
15 stris et domibus factum est autem cum audissent inimici nostri
nuntiatum esse nobis dissipavit Deus consilium eorum et reversi
16 sumus omnes ad muros unusquisque ad opus suum et factum
est a die illa media pars iuvenum eorum faciebant opus et me-
dia parata erat ad bellum et lanceae et scuta et arcus et loricae
17 et principes post eos in omni domo Iuda aedificantium in mu-
ro et portantium onera et inponentium una manu sua faciebat
18 opus et altera tenebat gladium aedificantium enim unusquisque
gladio erat accinctus renes et aedificabant et clangebant bucina
19 iuxta me et dixi ad optimates et ad magistratus et ad reliquam
partem vulgi opus grande est et latum et nos separati sumus in
20 muro procul alter ab altero in loco quocumque audieritis clan-
gorem tubae illuc concurrite ad nos Deus noster pugnabit pro
21 nobis et nos ipsi faciamus opus et media pars nostrum teneat
22 lanceas ab ascensu aurorae donec egrediantur astra in tempore

quoque illo dixi populo unusquisque cum puero suo maneat in
medio Hierusalem et sint vobis vices per noctem et diem ad ope-
randum ego autem et fratres mei et pueri mei et custodes qui 23
erant post me non deponebamus vestimenta nostra unusquisque
tantum nudabatur ad baptismum

et factus est clamor populi et uxorum eius magnus adversus **V**
fratres suos iudaeos et erant qui dicerent filii nostri et filiae no- 2
strae multae sunt nimis accipiamus pro pretio eorum frumentum
et comedamus et vivamus et erant qui dicerent agros nostros et 3
vineas et domos nostras opponamus et accipiamus frumentum in
fame et alii dicebant mutuo sumamus pecunias in tributa regis 4
demusque agros nostros et vineas et nunc sicut carnes fratrum 5
nostrorum sic carnes nostrae sunt sicut filii eorum ita filii nostri
ecce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in servitutem
et de filiabus nostris sunt famulae nec habemus unde possint redi-
mi et agros nostros et vineas alii possident et iratus sum nimis 6
cum audissem clamorem eorum secundum verba haec cogita- 7
vitque cor meum mecum et increpui optimates et magistratus
et dixi eis usurasne singuli a fratribus vestris exigatis et congre-
gavi adversus eos contionem magnam et dixi eis nos ut scitis 8
redemimus fratres nostros iudaeos qui venditi fuerant gentibus
secundum possibilitatem nostram et vos igitur vendite fratres ve-
stros et emimus eos et siluerunt nec invenerunt quid responderent
dixique ad eos non est bona res quam facitis quare non in timo- 9
re Dei nostri ambulatis ne exprobretur nobis a gentibus inimicis
nostris et ego et fratres mei et pueri mei commodavimus plu- 10
rimis pecuniam et frumentum non repetamus in commune istud
aes alienum concedamus quod debetur nobis reddite eis hodie 11
agros suos vineas suas oliveta sua et domos suas quin potius et
centesimam pecuniae frumenti vini et olei quam exigere soletis
ab eis date pro illis et dixerunt reddimus et ab eis nihil quaeri- 12
mus sicque faciemus ut loqueris et vocavi sacerdotes et adiuravi
eos ut facerent iuxta quod dixeram insuper et sinum meum ex- 13
cussi et dixi sic excutiat Deus omnem virum qui non conpleverit
verbum istud de domo sua et de laboribus suis sic excutiatur
et vacuus fiat et dixit universa multitudo amen et laudaverunt
Deum fecit ergo populus sicut dictum erat a die autem illa qua 14
praeceperat mihi ut essem dux in terra Iuda ab anno vicesimo us-
que ad annum tricesimum secundum Artarxersis regis per annos

duodecim ego et fratres mei annonas quae ducibus debebantur
15 non comedimus duces autem primi qui fuerant ante me grava-
verunt populum et acceperunt ab eis in pane vino et pecunia
cotidie siclos quadraginta sed et ministri eorum depresserant po-
16 pulum ego autem non feci ita propter timorem Dei quin potius
in opere muri aedificavi et agrum non emi et omnes pueri mei
17 congregati ad opus erant Iudaei quoque et magistratus centum
quinquaginta viri et qui veniebant ad nos de gentibus quae in
18 circuitu nostro sunt in mensa mea erant parabatur autem mihi
per dies singulos bos unus arietes sex electi exceptis volatilibus
et inter dies decem vina diversa et alia multa tribuebam insuper
et annonas ducatus mei non quaesivi valde enim erat adtenuatus
19 populus memento mei Deus meus in bonum secundum omnia
quae feci populo huic
VI factum est autem cum audisset Sanaballat et Tobia et Gosem
Arabs et ceteri inimici nostri quod aedificassem ego murum et
non esset in ipso residua interruptio usque ad tempus autem illud
2 valvas non posueram in portis miserunt Sanaballat et Gosem ad
me dicentes veni et percutiamus foedus pariter in viculis in cam-
3 po Ono ipsi autem cogitabant ut facerent mihi malum misi ergo
ad eos nuntios dicens opus grande ego facio et non possum de-
scendere ne forte neglegatur cum venero et descendero ad vos
4 miserunt autem ad me secundum verbum hoc per quattuor vices
5 et respondi eis iuxta sermonem priorem et misit ad me Sana-
ballat iuxta verbum prius quinta vice puerum suum et epistulam
6 habebat in manu scriptam hoc modo in gentibus auditum est
et Gosem dixit quod tu et Iudaei cogitetis rebellare et propte-
rea aedifices murum et levare te velis super eos regem propter
7 quam causam et prophetas posueris qui praedicent de te in Hie-
rusalem dicentes rex in Iudaea est auditurus est rex verba haec
8 idcirco nunc veni ut ineamus consilium pariter et misi ad eos
dicens non est factum secundum verba haec quae tu loqueris de
9 corde enim tuo tu conponis haec omnes autem hii terrebant nos
cogitantes quod cessarent manus nostrae ab opere et quiescere-
10 mus quam ob causam magis confortavi manus meas et ingressus
sum domum Samaiae filii Dalaiae filii Metabehel secreto qui ait
tractemus nobiscum in domo Dei in medio templi et claudamus
portas aedis quia venturi sunt ut interficiant te et nocte venturi
11 sunt ad occidendum te et dixi num quisquam similis mei fugit

et quis ut ego ingredietur templum et vivet non ingrediar et in- 12
tellexi quod Deus non misisset eum sed quasi vaticinans locutus
esset ad me et Tobia et Sanaballat conduxissent eum acceperat 13
enim pretium ut territus facerem et peccarem et haberent ma-
lum quod exprobrarent mihi memento Domine mei pro Tobia 14
et Sanaballat iuxta opera eorum talia sed et Noadiae prophetae
et ceterorum prophetarum qui terrebant me conpletus est au- 15
tem murus vicesimo quinto die mensis elul quinquaginta duobus
diebus factum est ergo cum audissent omnes inimici nostri ut 16
timerent universae gentes quae erant in circuitu nostro et conci-
derent intra semet ipsos et scirent quod a Deo factum esset opus
hoc sed et in diebus illis multae optimatium Iudaeorum epistu- 17
lae mittebantur ad Tobiam et a Tobia veniebant ad eos multi 18
enim erant in Iudaea habentes iuramentum eius quia gener erat
Secheniae filii Orei et Iohanan filius eius acceperat filiam Mo-
sollam filii Barachiae sed et laudabant eum coram me et verba 19
mea nuntiabant ei et Tobias mittebat epistulas ut terreret me

postquam autem aedificatus est murus et posui valvas et re- **VII**
censui ianitores et cantores et Levitas praecepi Aneni fratri meo 2
et Ananiae principi domus de Hierusalem ipse enim quasi vir ve-
rax et timens Deum plus ceteris videbatur et dixi eis non ape- 3
riantur portae Hierusalem usque ad calorem solis cumque adhuc
adsisterent clausae portae sunt et oppilatae et posui custodes
de habitatoribus Hierusalem singulos per vices suas et unum-
quemque contra domum suam civitas autem erat lata nimis et 4
grandis et populus parvus in medio eius et non erant domus aedi-
ficatae dedit autem Deus in corde meo et congregavi optimates 5
et magistratus et vulgum ut recenserem eos et inveni librum cen-
sus eorum qui ascenderant primum et inventum est scriptum in
eo isti filii provinciae qui ascenderunt de captivitate migran- 6
tium quos transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis et reversi
sunt in Hierusalem et in Iudaeam unusquisque in civitatem suam
qui venerunt cum Zorobabel Hiesuae Neemias Azarias Raamias 7
Naamni Mardocheus Belsar Mespharath Beggoai Naum Baana
numerus virorum populi Israhel filii Pharos duo milia centum 8
septuaginta duo filii Saphatiae trecenti septuaginta duo filii 9, 10
Area sescenti quinquaginta duo filii Phaethmoab filiorum Hie- 11
suae et Ioab duo milia octingenti decem et octo filii Helam mille 12
octingenti quinquaginta quattuor filii Zethua octingenti quadra- 13

14, 15 ginta quinque filii Zacchai septingenti sexaginta filii Bennui
16, 17 sescenti quadraginta octo filii Bebai sescenti viginti octo filii
18 Azgad duo milia trecenti viginti duo filii Adonicam sescenti se-
19, 20 xaginta septem filii Baggoaim duo milia sexaginta septem filii
21 Adin sescenti quinquaginta quinque filii Ater filii Ezechiae no-
22, 23 naginta octo filii Asem trecenti viginti octo filii Besai trecenti
24, 25 viginti quattuor filii Areph centum duodecim filii Gabaon no-
26 naginta quinque viri Bethleem et Netupha centum octoginta
27, 28 octo viri Anathoth centum viginti octo viri Bethamoth qua-
29 draginta duo viri Cariathiarim Cephira et Beroth septingenti
30, 31 quadraginta tres viri Rama et Geba sescenti viginti unus viri
32 Machmas centum viginti duo viri Bethel et Hai centum viginti
33, 34 tres viri Nebo alterius quinquaginta duo viri Helam alterius
35 mille ducenti quinquaginta quattuor filii Arem trecenti viginti
36, 37 filii Hiericho trecenti quadraginta quinque filii Lod Adid et Ono
38 septingenti viginti unus filii Senaa tria milia nongenti trigin-
39 ta sacerdotes filii Idaia in domo Iosua nongenti septuaginta tres
40, 41 filii Emmer mille quinquaginta duo filii Phassur mille ducen-
42 ti quadraginta septem filii Arem mille decem et septem Levitae
43, 44 filii Iosue et Cadmihel filiorum Oduia septuaginta quattuor can-
45, 46 tores filii Asaph centum quadraginta octo ianitores filii Sellum
filii Ater filii Telmon filii Accub filii Atita filii Sobai centum tri-
47, 48 ginta octo Nathinnei filii Soa filii Asfa filii Tebaoth filii Ceros
49 filii Siaa filii Fado filii Lebana filii Agaba filii Selmon filii Anan
50, 51 filii Geddel filii Gaer filii Raaia filii Rasim filii Necoda filii Ge-
52, 53 zem filii Aza filii Fasea filii Besai filii Munim filii Nephusim filii
54 Becbuc filii Acupha filii Arur filii Besloth filii Meida filii Arsa
55, 56, 57 filii Bercos filii Sisara filii Thema filii Nesia filii Atipha filii
58 servorum Salomonis filii Sotai filii Sophereth filii Pherida filii
59 Iahala filii Dercon filii Geddel filii Saphatia filii Athil filii Pho-
60 cereth qui erat ortus ex Sabaim filio Amon omnes Nathinnei et
61 filii servorum Salomonis trecenti nonaginta duo hii sunt autem
qui ascenderunt de Thelmella Thelarsa Cherub Addon et Em-
mer et non potuerunt indicare domum patrum suorum et semen
62 suum utrum ex Israhel essent filii Dalaia filii Tobia filii Necoda
63 sescenti quadraginta duo et de sacerdotibus filii Abia filii Accos
filii Berzellai qui accepit de filiabus Berzellai Galaditis uxorem
64 et vocatus est nomine eorum hii quaesierunt scripturam suam
65 in censu et non invenerunt et eiecti sunt de sacerdotio dixitque

Athersatha eis ut non manducarent de sanctis sanctorum donec
staret sacerdos doctus et eruditus omnis multitudo quasi unus 66
quadraginta duo milia sescenti sexaginta absque servis et an- 67
cillis eorum qui erant septem milia trecenti triginta et septem
et inter eos cantores et cantrices ducentae quadraginta quinque
cameli quadringenti triginta quinque asini sex milia septingen- 69
ti viginti nonnulli autem de principibus familiarum dederunt 70
in opus Athersatha dedit in thesaurum auri dragmas mille fia-
las quinquaginta tunicas sacerdotales quingentas triginta et de 71
principibus familiarum dederunt in thesaurum operis auri drag-
mas viginti milia et argenti minas duo milia ducentas et quod 72
dedit reliquus populus auri dragmas viginti milia et argenti minas
duo milia et tunicas sacerdotales sexaginta septem habitaverunt 73
autem sacerdotes et Levitae et ianitores et cantores et reliquum
vulgus et Nathinnei et omnis Israhel in civitatibus suis

et venerat mensis septimus filii autem Israhel erant in civi- **VIII**
tatibus suis congregatusque est omnis populus quasi vir unus
ad plateam quae est ante portam Aquarum et dixerunt Ezrae
scribae ut adferret librum legis Mosi quam praecepit Dominus
Israheli adtulit ergo Ezras sacerdos legem coram multitudine 2
virorum et mulierum cunctisque qui poterant intellegere in die
prima mensis septimi et legit in eo aperte in platea quae erat 3
ante portam Aquarum de mane usque ad mediam diem in con-
spectu virorum et mulierum et sapientium et aures omnis populi
erant erectae ad librum stetit autem Ezras scriba super gradum 4
ligneum quem fecerat ad loquendum et steterunt iuxta eum Mat-
thathia et Sema et Ania et Uria et Helcia et Maasia ad dextram
eius et ad sinistram Phadaia Misahel et Melchia et Asum et Ase-
phdana Zaccharia et Mosollam et aperuit Ezras librum coram 5
omni populo super universum quippe populum eminebat et cum
aperuisset eum stetit omnis populus et benedixit Ezras Domi- 6
no Deo magno et respondit omnis populus amen amen elevans
manus suas et incurvati sunt et adoraverunt Deum proni in ter-
ram porro Hiesue et Baani et Serebia Iamin Accub Septhai Odia 7
Maasia Celita Azarias Iozabed Anam Phalaia Levitae silentium
faciebant in populo ad audiendam legem populus autem stabat
in gradu suo et legerunt in libro legis Dei distincte et adposi- 8
te ad intellegendum et intellexerunt cum legeretur dixit autem 9
Neemias ipse est Athersatha et Ezras sacerdos scriba et Levi-

tae interpretantes universo populo dies sanctificatus est Domino
Deo nostro nolite lugere et nolite flere flebat enim omnis popu-
10 lus cum audiret verba legis et dixit eis ite comedite pinguia et
bibite mulsum et mittite partes ei qui non praeparavit sibi quia
sanctus dies Domini est et nolite contristari gaudium enim Do-
11 mini est fortitudo nostra Levitae autem silentium faciebant in
omni populo dicentes tacete quia dies sanctus est et nolite dolere
12 abiit itaque omnis populus ut comederet et biberet et mitteret
partes et faceret laetitiam magnam quia intellexerant verba quae
13 docuerat eos et in die secundo congregati sunt principes fami-
liarum universi populi sacerdotes et Levitae ad Ezram scribam
14 ut interpretaretur eis verba legis et invenerunt scriptum in lege
praecepisse Dominum in manu Mosi ut habitent filii Israhel in
15 tabernaculis in die sollemni mense septimo et ut praedicent et
divulgent vocem in universis urbibus suis et in Hierusalem di-
centes egredimini in montem et adferte frondes olivae et frondes
ligni pulcherrimi frondes myrti et ramos palmarum et frondes li-
16 gni nemorosi ut fiant tabernacula sicut scriptum est et egressus
est populus et adtulerunt feceruntque sibi tabernacula unusquis-
que in domate suo et in atriis suis et in atriis domus Dei et in
17 platea portae Aquarum et in platea portae Ephraim fecit ergo
universa ecclesia eorum qui redierant de captivitate tabernacula
et habitaverunt in tabernaculis non enim fecerant a diebus Iosue
filii Nun taliter filii Israhel usque ad diem illum et fuit laetitia
18 magna nimis legit autem in libro legis Dei per dies singulos a
die primo usque ad diem novissimum et fecerunt sollemnitatem
septem diebus et in die octavo collectum iuxta ritum

IX in die autem vicesimo quarto mensis huius convenerunt filii
2 Israhel in ieiunio et in saccis et humus super eos et separatum
est semen filiorum Israhel ab omni filio alienigena et steterunt et
3 confitebantur peccata sua et iniquitates patrum suorum et con-
surrexerunt ad standum et legerunt in volumine legis Domini Dei
sui quater in die et quater confitebantur et adorabant Dominum
4 Deum suum surrexit autem super gradum Levitarum Iosue et
Bani Cedmihel Sebnia Bani Sarebias Bani Chanani et inclama-
5 verunt voce magna Dominum Deum suum et dixerunt Levitae
Iosue et Cedmihel Bonni Asebia Serebia Odoia Sebna Fataia sur-
gite benedicite Domino Deo vestro ab aeterno usque in aeternum
et benedicant nomini gloriae tuae excelso in omni benedictione

et laude tu ipse Domine solus tu fecisti caelum caelum caelo- 6
rum et omnem exercitum eorum terram et universa quae in ea
sunt maria et omnia quae in eis sunt et tu vivificas omnia haec
et exercitus caeli te adorat tu ipse Domine Deus qui elegisti 7
Abram et eduxisti eum de igne Chaldeorum et posuisti nomen
eius Abraham et invenisti cor eius fidele coram te et percussisti 8
cum eo foedus ut dares ei terram Chananei Chetthei Amorrei
et Ferezei et Iebusei et Gergesei ut dares semini eius et imple-
sti verba tua quoniam iustus es et vidisti adflictionem patrum 9
nostrorum in Aegypto clamoremque eorum audisti super mare
Rubrum et dedisti signa et portenta in Pharao et in universis 10
servis eius et in omni populo terrae illius cognovisti enim quia
superbe egerant contra eos et fecisti tibi nomen sicut et in hac
die et mare divisisti ante eos et transierunt per medium maris 11
in sicca persecutores autem eorum proiecisti in profundum qua-
si lapidem in aquas validas et in columna nubis ductor eorum 12
fuisti per diem et in columna ignis per noctem ut appareret eis
via per quam ingrediebantur ad montem quoque Sinai descen- 13
disti et locutus es cum eis de caelo et dedisti eis iudicia recta
et legem veritatis caerimonias et praecepta bona et sabbatum 14
sanctificatum tuum ostendisti eis et mandata et caerimonias et
legem praecepisti eis in manu Mosi servi tui panem quoque de 15
caelo dedisti eis in fame eorum et aquam de petra eduxisti eis
sitientibus et dixisti eis ut ingrederentur et possiderent terram
super quam levasti manum tuam ut traderes eis ipsi vero et pa- 16
tres nostri superbe egerunt et induraverunt cervices suas et non
audierunt mandata tua et noluerunt audire et non sunt recor- 17
dati mirabilium tuorum quae feceras eis et induraverunt cervices
suas et dederunt caput ut converterentur ad servitutem suam
quasi per contentionem tu autem Deus propitius clemens et mi-
sericors longanimis et multae miserationis non dereliquisti eos
et quidem cum fecissent sibi vitulum conflatilem et dixissent iste 18
est Deus tuus qui eduxit te de Aegypto feceruntque blasphemias
magnas tu autem in misericordiis tuis multis non dimisisti eos 19
in deserto columna nubis non recessit ab eis per diem ut duce-
ret eos in via et columna ignis in nocte ut ostenderet eis iter per
quod ingrederentur et spiritum tuum bonum dedisti qui doceret 20
eos et manna tuum non prohibuisti ab ore eorum et aquam de-
disti eis in siti quadraginta annis pavisti eos in deserto nihilque 21

eis defuit vestimenta eorum non inveteraverunt et pedes eorum
22 non sunt adtriti et dedisti eis regna et populos et partitus es
eis sortes et possederunt terram Seon et terram regis Esebon et
23 terram Og regis Basan et filios eorum multiplicasti sicut stellas
caeli et adduxisti eos ad terram de qua dixeras patribus eorum
24 ut ingrederentur et possiderent et venerunt filii et possederunt
terram et humiliasti coram eis habitatores terrae Chananeos et
dedisti eos in manu eorum et reges eorum et populos terrae ut
25 facerent eis sicut placebat illis ceperunt itaque urbes munitas
et humum pinguem et possederunt domos plenas cunctis bonis
cisternas ab aliis fabricatas vineas et oliveta et ligna pomifera
multa et comederunt et saturati sunt et inpinguati sunt et abun-
26 davere deliciis in bonitate tua magna provocaverunt autem te
ad iracundiam et recesserunt a te et proiecerunt legem tuam
post terga sua et prophetas tuos occiderunt qui contestabantur
27 eos ut reverterentur ad te feceruntque blasphemias grandes et
dedisti eos in manu hostium suorum et adflixerunt eos et in tem-
pore tribulationis suae clamaverunt ad te et tu de caelo audisti
et secundum miserationes tuas multas dedisti eis salvatores qui
28 salvaverunt eos de manu hostium suorum cumque requievissent
reversi sunt ut facerent malum in conspectu tuo et dereliquisti
eos in manu inimicorum suorum et possederunt eos conversique
sunt et clamaverunt ad te tu autem de caelo audisti et libera-
29 sti eos in misericordiis tuis multis temporibus et contestatus es
eos ut reverterentur ad legem tuam ipsi vero superbe egerunt et
non audierunt mandata tua et in iudiciis tuis peccaverunt quae
faciet homo et vivet in eis et dederunt umerum recedentem et
30 cervicem suam induraverunt nec audierunt et protraxisti super
eos annos multos et contestatus es eos in spiritu tuo per manum
prophetarum tuorum et non audierunt et tradidisti eos in manu
31 populorum terrarum in misericordiis autem tuis plurimis non
fecisti eos in consumptione nec dereliquisti eos quoniam Deus
32 miserationum et clemens tu es nunc itaque Deus noster Deus
magne fortis et terribilis custodiens pactum et misericordiam ne
avertas a facie tua omnem laborem qui invenit nos reges nostros
principes nostros et sacerdotes nostros prophetas nostros et pa-
tres nostros et omnem populum tuum a diebus regis Assur usque
33 in diem hanc et tu iustus in omnibus quae venerunt super nos
34 quia veritatem fecisti nos autem impie egimus reges nostri prin-

cipes nostri sacerdotes nostri et patres nostri non fecerunt legem
tuam et non adtenderunt mandata tua et testimonia tua quae
testificatus es in eis et ipsi in regnis suis bonis et in bonitate tua 35
multa quam dederas eis et in terra latissima et pingui quam tra-
dideras in conspectu eorum non servierunt tibi nec reversi sunt
ab studiis suis pessimis ecce nos ipsi hodie servi sumus et ter- 36
ram quam dedisti patribus nostris ut comederent panem eius et
quae bona sunt eius et nos ipsi servi sumus in ea et fruges eius 37
multiplicantur regibus quos posuisti super nos propter peccata
nostra et in corporibus nostris dominantur et in iumentis nostris
secundum voluntatem suam et in tribulatione magna sumus su- 38
per omnibus ergo his nos ipsi percutimus foedus et scribimus et
signant principes nostri Levitae nostri et sacerdotes nostri

signatores autem fuerunt Neemias Athersatha filius Achelai **X**
et Sedecias Saraias Azarias Hieremias Phessur Amaria Mel- 2, 3
chia Attus Sebenia Melluc Arem Mermuth Obdias Danihel 4, 5, 6
Genton Baruch Mosollam Abia Miamin Mazia Belga Semaia 7, 8
hii sacerdotes porro Levitae Iosue filius Azaniae Bennui de filiis 9
Enadad Cedmihel et fratres eorum Sechenia Odevia Celita Pha- 10
laia Anan Micha Roob Asebia Zacchur Serebia Sabania Odia 11, 12, 13
Bani Baninu capita populi Pheros Phaethmoab Helam Zethu 14
Bani Bonni Azgad Bebai Adonia Beggoai Adin Ater Ezechia 15, 16, 17
Azur Odevia Asum Besai Ares Anathoth Nebai Mecphia Mo- 18, 19, 20
sollam Azir Mesizabel Sadoc Ieddua Felthia Anan Ania Osee 21, 22, 23
Anania Asub Aloes Phaleam Sobec Reum Asebna Madsia et 24, 25, 26
Haia Hanam Anan Melluc Arem Baana et reliqui de populo 27, 28
sacerdotes Levitae ianitores et cantores Nathinnei et omnes qui
se separaverunt de populis terrarum ad legem Dei uxores eorum
filii eorum et filiae eorum omnis qui poterat sapere spondentes 29
pro fratribus suis optimates eorum et qui veniebant ad pollicen-
dum et iurandum ut ambularent in lege Dei quam dederat in
manu Mosi servi Dei ut facerent et custodirent universa manda-
ta Domini Dei nostri et iudicia eius et caerimonias eius et ut 30
non daremus filias nostras populo terrae et filias eorum non acci-
peremus filiis nostris populi quoque terrae qui inportant venalia 31
et omnia ad usum per diem sabbati ut vendant non accipiemus
ab eis in sabbato et in die sanctificata et dimittemus annum
septimum et exactionem universae manus et statuemus super 32
nos praecepta ut demus tertiam partem sicli per annum ad opus

33 domus Dei nostri ad panes propositionis et ad sacrificium sem-
piternum et in holocaustum sempiternum in sabbatis in kalendis
in sollemnitatibus et in sanctificatis et pro peccato ut exoretur
34 pro Israhel et in omnem usum domus Dei nostri sortes ergo
misimus super oblatione lignorum inter sacerdotes et Levitas et
populos ut inferrentur in domum Dei nostri per domos patrum
nostrorum per tempora a temporibus anni usque ad annum ut
arderent super altare Domini Dei nostri sicut scriptum est in
35 lege Mosi et ut adferremus primogenita terrae nostrae et pri-
mitiva universi fructus omnis ligni ab anno in annum in domo
36 Domini et primitiva filiorum nostrorum et pecorum nostrorum
sicut scriptum est in lege et primitiva boum nostrorum et ovium
nostrarum ut offerrentur in domo Dei nostri sacerdotibus qui mi-
37 nistrant in domo Dei nostri et primitias ciborum nostrorum et
libaminum nostrorum et poma omnis ligni vindemiae quoque et
olei adferemus sacerdotibus ad gazofilacium Dei nostri et deci-
mam partem terrae nostrae Levitis ipsi Levitae decimas accipient
38 ex omnibus civitatibus operum nostrorum erit autem sacerdos
filius Aaron cum Levitis in decimis Levitarum et Levitae offerent
decimam partem decimae suae in domum Dei nostri ad gazofi-
39 lacium in domo thesauri ad gazofilacium enim deportabunt filii
Israhel et filii Levi primitias frumenti vini et olei et ibi erunt vasa
sanctificata et sacerdotes et cantores et ianitores et ministri et
non dimittemus domum Dei nostri

XI habitaverunt autem principes populi in Hierusalem reliqua
vero plebs misit sortem ut tollerent unam partem de decem qui
habitaturi essent in Hierusalem in civitate sancta novem vero
2 partes in civitatibus benedixit autem populus omnibus viris qui
3 se sponte obtulerunt ut habitarent in Hierusalem hii sunt ita-
que principes provinciae qui habitaverunt in Hierusalem et in
civitatibus Iuda habitavit unusquisque in possessione sua in ur-
bibus suis Israhel sacerdotes Levitae Nathinnei et filii servorum
4 Salomonis et in Hierusalem habitaverunt de filiis Iuda et de fi-
liis Beniamin de filiis Iuda Athaias filius Aziam filii Zacchariae
5 filii Amariae filii Saphatia filii Malelehel de filiis Phares Imaa-
sia filius Baruch filius Coloza filius Azia filius Adaia filius Ioiarib
6 filius Zacchariae filius Silonites omnes filii Phares qui habita-
7 verunt in Hierusalem quadringenti sexaginta octo viri fortes hii
sunt autem filii Beniamin Sellum filius Mosollam filius Ioed fi-

lius Phadaia filius Colaia filius Masia filius Ethehel filius Isaia
et post eum Gabbai Sellai nongenti viginti octo et Iohel filius 8, 9
Zechri praepositus eorum et Iuda filius Sennua super civitatem
secundus et de sacerdotibus Idaia filius Ioarib Iachin Saraia 10, 11
filius Elcia filius Mesollam filius Sadoc filius Meraioth filius Ahi-
tub princeps domus Dei et fratres eorum facientes opera templi 12
octingenti viginti duo et Adaia filius Ieroam filius Felelia filius
Amsi filius Zacchariae filius Phessur filius Melchiae et fratres 13
eius principes patrum ducenti quadraginta duo et Amassai filius
Azrihel filius Aazi filius Mosollamoth filius Emmer et fratres 14
eorum potentes nimis centum viginti octo et praepositus eorum
Zabdihel filius potentium et de Levitis Sebenia filius Asob filius 15
Azaricam filius Asabia filius Boni et Sabathai et Iozabed super 16
opera quae erant forinsecus in domo Dei a principibus Levitarum
et Mathania filius Micha filius Zebdaei filius Asaph princeps ad 17
laudandum et confitendum in oratione et Becbecia secundus de
fratribus eius et Abda filius Sammua filius Galal filius Idithun
omnes Levitae in civitate sancta ducenti octoginta quattuor et 18, 19
ianitores Accob Telmon et fratres eorum qui custodiebant ostia
centum septuaginta duo et reliqui ex Israhel sacerdotes et Levi- 20
tae in universis civitatibus Iuda unusquisque in possessione sua
et Nathinnei qui habitabant in Ofel et Siaha et Gaspha de Na- 21
thinneis et episcopus Levitarum in Hierusalem Azzi filius Bani 22
filius Asabiae filius Matthaniae filius Michae de filiis Asaph can-
tores in ministerio domus Dei praeceptum quippe regis super 23
eos erat et ordo in cantoribus per dies singulos et Fataia filius 24
Mesezebel de filiis Zera filii Iuda in manu regis iuxta omne ver-
bum populi et in domibus per omnes regiones eorum de filiis 25
Iuda habitaverunt in Cariatharbe et in filiabus eius et in Dibon
et in filiabus eius et in Capsel et in viculis eius et in Iesue et 26
in Molada et in Bethfaleth et in Asersual et in Bersabee et in 27
filiabus eius et in Siceleg et in Mochona et in filiabus eius et 28, 29
in Ainremmon et in Sara et in Irimuth Zanoa Odollam et villis 30
earum Lachis et regionibus eius Azeca et filiabus eius et manse-
runt in Bersabee usque ad vallem Ennom filii autem Beniamin 31
a Geba Mechmas et Aia et Bethel et filiabus eius Anathoth Nob 32
Anania Asor Rama Getthaim Adid Seboim Neballa Loth et 33, 34, 35
Ono valle Artificum et de Levitis partitiones Iuda et Beniamin 36
hii autem sacerdotes et Levitae qui ascenderunt cum Zoro- **XII**

2 babel filio Salathihel et Iosue Saraia Hieremias Ezra Amaria
3, 4 Melluch Attus Sechenia Reum Meremuth Addo Genthon Abia
5, 6 Miamin Madia Belga Semaia et Ioarib Idaia Sellum Amoc Elceia
7 Idaia isti principes sacerdotum et fratres eorum in diebus Iosue
8 porro Levitae Iesua Bennui Cedmihel Sarabia Iuda Mathanias
9 super hymnos ipsi et fratres eorum et Becbecia atque et Hanni
10 fratres eorum unusquisque in officio suo Hiesue autem genuit
11 Ioachim et Ioachim genuit Eliasib et Eliasib genuit Ioiada et
12 Ioiada genuit Ionathan et Ionathan genuit Ieddoa in diebus au-
tem Ioachim erant sacerdotes principes familiarum Saraiae Ama-
13, 14 ria Hieremiae Anania Ezrae Mosollam Amariae Iohanan Milico
15, 16 Ionathan Sebeniae Ioseph Arem Edna Maraioth Elci Addaiae
17 Zaccharia Genthon Mosollam Abiae Zecheri Miamin et Moadiae
18, 19 Felti Belgae Sammua Semaiae Ionathan Ioiarib Matthanai Ia-
20, 21 daiae Azzi Sellaiae Celai Amoc Eber Elciae Asebia Idaiae Na-
22 thanahel Levitae in diebus Eliasib et Ioiada et Ionan et Ieddoa
scripti principes familiarum et sacerdotes in regno Darii Persae
23 filii Levi principes familiarum scripti in libro verborum dierum
24 et usque ad dies Ionathan filii Eliasib et principes Levitarum
Asebia Serebia et Iesue filius Cedmihel et fratres eorum per vi-
ces suas ut laudarent et confiterentur iuxta praeceptum David
25 viri Dei et observarent aeque per ordinem Matthania et Bec-
becia Obedia Mosollam Thelmon Accub custodes portarum et
26 vestibulorum ante portas hii in diebus Ioachim filii Iesue filii
Iosedech et in diebus Neemiae ducis et Ezrae sacerdotis scribae-
27 que in dedicatione autem muri Hierusalem requisierunt Levitas
de omnibus locis suis ut adducerent eos in Hierusalem et facerent
dedicationem et laetitiam in actione gratiarum et in cantico in
28 cymbalis psalteriis et citharis congregati sunt ergo filii cantorum
29 et de campestribus circa Hierusalem et de villis Netuphati et de
domo Galgal et de regionibus Geba et Azmaveth quoniam villas
30 aedificaverunt sibi cantores in circuitu Hierusalem et mundati
sunt sacerdotes et Levitae et mundaverunt populum et portas
31 et murum ascendere autem feci principes Iuda super murum
et statui duos choros laudantium magnos et ierunt ad dexteram
32 super murum ad portam Sterquilinii et ivit post eos Osaias et
33 media pars principum Iuda et Azarias Ezras et Mosollam Iuda
34 et Beniamin et Semeia et Hieremia et de filiis sacerdotum in
tubis Zaccharias filius Ionathan filius Semeiae filius Mathaniae

filius Michaiae filius Zecchur filius Asaph et fratres eius Semeia 35
et Azarel Malalai Galalai Maai Nathanel et Iuda et Anani in va-
sis cantici David viri Dei et Ezras scriba ante eos in porta Fontis
et contra eos ascenderunt in gradibus civitatis David in ascen- 36
su muri super domum David et usque ad portam Aquarum ad
orientem et chorus secundus gratias referentium ibat ex adverso 37
et ego post eum et media pars populi super murum et super tur-
rem Furnorum et usque ad murum latissimum et super portam 38
Ephraim et super portam Antiquam et super portam Piscium
et turrem Ananehel et turrem Ema et usque ad portam Gregis
et steterunt in porta Custodiae steteruntque duo chori laudan- 39
tium in domo Dei et ego et dimidia pars magistratuum mecum
et sacerdotes Eliachim Maasia Miniamin Michea Elioenai Zac- 40
charia Anania in tubis et Maasia et Semea et Eleazar et Azi et 41
Iohanan et Melchia et Elam et Ezer et clare cecinerunt cantores
et Iezraia praepositus et immolaverunt in die illa victimas ma- 42
gnas et laetati sunt Deus enim laetificaverat eos laetitia magna
sed et uxores eorum et liberi gavisi sunt et audita est laetitia
Hierusalem procul recensuerunt quoque in die illa viros super 43
gazofilacia thesauri ad libamina et ad primitias et ad decimas
ut introferrent per eos principes civitatis in decore gratiarum
actionis sacerdotes et Levitas quia laetatus est Iuda in sacerdo-
tibus et Levitis adstantibus et custodierunt observationem Dei 44
sui et observationem expiationis et cantores et ianitores iuxta
praeceptum David et Salomonis filii eius quia in diebus David 45
et Asaph ab exordio erant principes constituti cantorum in car-
mine laudantium et confitentium Deo et omnis Israhel in diebus 46
Zorobabel et in diebus Neemiae dabat partes cantoribus et ia-
nitoribus per dies singulos et sanctificabant Levitas et Levitae
sanctificabant filios Aaron

in die autem illo lectum est in volumine Mosi audiente populo **XIII**
et inventum est scriptum in eo quod non debeat introire Amma-
nites et Moabites in ecclesiam Dei usque in aeternum eo quod 2
non occurrerint filiis Israhel cum pane et aqua et conduxerint
adversum eum Balaam ad maledicendum ei et convertit Deus
noster maledictionem in benedictionem factum est autem cum 3
audissent legem separaverunt omnem alienigenam ab Israhel et 4
super hoc erat Eliasib sacerdos qui fuerat positus in gazofilacio
domus Dei nostri et proximus Tobiae fecit ergo sibi gazofilacium 5

grande et ibi erant ante eum reponentes munera et tus et vasa et
decimam frumenti et vini et olei partes Levitarum et cantorum
6 et ianitorum et primitias sacerdotales in omnibus autem his non
fui in Hierusalem quia in anno tricesimo secundo Artarxersis re-
7 gis Babylonis veni ad regem et in fine dierum rogavi regem et
veni in Hierusalem et intellexi malum quod fecerat Eliasib To-
8 biae ut faceret ei thesaurum in vestibulis domus Dei et malum
mihi visum est valde et proieci vasa domus Tobiae foras de ga-
9 zofilacio praecepique et mundaverunt gazofilacia et rettuli ibi
10 vasa domus Dei sacrificium et tus et cognovi quoniam partes
Levitarum non fuissent datae et fugisset unusquisque in regio-
nem suam de Levitis et de cantoribus et de his qui ministrabant
11 et egi causam adversus magistratus et dixi quare dereliquimus
12 domum Dei et congregavi eos et feci stare in stationibus suis et
omnis Iuda adportabat decimam frumenti et vini et olei in hor-
13 rea et constituimus super horrea Selemiam sacerdotem et Sadoc
scribam et Phadaiam de Levitis et iuxta eos Anan filium Zac-
chur filium Matthaniae quoniam fideles conprobati sunt et ipsis
14 creditae sunt partes fratrum suorum memento mei Deus meus
pro hoc et ne deleas miserationes meas quas feci in domo Dei
15 mei et in caerimoniis eius in diebus illis vidi in Iuda calcabant
torcularia in sabbato portantes acervos et onerantes super asi-
nos vinum et uvas et ficus et omne onus et inferentes Hierusalem
in die sabbati et contestatus sum ut in die qua vendere liceret
16 venderent et Tyrii habitaverunt in ea inferentes pisces et om-
nia venalia et vendebant in sabbatis filiis Iuda et in Hierusalem
17 et obiurgavi optimates Iuda et dixi eis quae est res haec mala
18 quam vos facitis et profanatis diem sabbati numquid non haec
fecerunt patres nostri et adduxit Deus noster super nos omne
malum hoc et super civitatem hanc et vos additis iracundiam
19 super Israhel violando sabbatum factum est itaque cum quie-
vissent portae Hierusalem die sabbati dixi et cluserunt ianuas et
praecepi ut non aperirent eas usque post sabbatum et de pueris
meis constitui super portas ut nullus inferret onus in die sabba-
20 ti et manserunt negotiatores et vendentes universa venalia foris
21 Hierusalem semel et bis et contestatus sum eos et dixi eis quare
manetis ex adverso muri si secundo hoc feceritis manum mittam
22 in vos itaque ex tempore illo non venerunt in sabbato dixi quo-
que Levitis ut mundarentur et venirent ad custodiendas portas

et sanctificandum diem sabbati et pro hoc ergo memento mei
Deus meus et parce mihi secundum multitudinem miserationum
tuarum sed et in diebus illis vidi Iudaeos ducentes uxores azo- 23
tias ammanitidas et moabitidas et filii eorum ex media parte 24
loquebantur azotice et nesciebant loqui iudaice et loquebantur
iuxta linguam populi et populi et obiurgavi eos et maledixi et 25
cecidi ex ipsis viros et decalvavi eos et adiuravi in Deo ut non
darent filias suas filiis eorum et non acciperent de filiabus eorum
filiis suis et sibimet ipsis dicens numquid non in huiuscemodi 26
re peccavit Salomon rex Israhel et certe in gentibus multis non
erat rex similis ei et dilectus Deo suo erat et posuit eum Deus
regem super omnem Israhel et ipsum ergo ad peccatum duxe-
runt mulieres alienigenae numquid et nos inoboedientes facie- 27
mus omne malum grande hoc ut praevaricemur in Deo nostro
et ducamus uxores peregrinas de filiis autem Ioiada filii Eliasib 28
sacerdotis magni gener erat Sanaballat Horonitis quem fugavi
a me recordare Domine Deus meus adversum eos qui polluunt 29
sacerdotium iusque sacerdotale et leviticum igitur mundavi eos 30
ab omnibus alienigenis et constitui ordines sacerdotum et Levi-
tarum unumquemque in ministerio suo et in oblatione lignorum 31
in temporibus constitutis et in primitiis memento mei Deus meus
in bonum

THE BOOK OF ESTHER.

I In diebus Asueri qui regnavit ab India usque Aethio-
2 piam super centum viginti septem provincias quando
sedit in solio regni sui Susa civitas regni eius exordium
3 fuit tertio igitur anno imperii sui fecit grande convi-
vium cunctis principibus et pueris suis fortissimis Persarum et
4 Medorum inclitis et praefectis provinciarum coram se ut osten-
deret divitias gloriae regni sui ac magnitudinem atque iactantiam
potentiae suae multo tempore centum videlicet et octoginta die-
5 bus cumque implerentur dies convivii invitavit omnem populum
qui inventus est Susis a maximo usque ad minimum et septem
diebus iussit convivium praeparari in vestibulo horti et nemoris
6 quod regio cultu et manu consitum erat et pendebant ex omni
parte tentoria aerii coloris et carpasini et hyacinthini sustenta-
ta funibus byssinis atque purpureis qui eburneis circulis inserti
erant et columnis marmoreis fulciebantur lectuli quoque aurei et
argentei super pavimentum zmaragdino et pario stratum lapide
7 dispositi erant quod mira varietate pictura decorabat bibebant
autem qui invitati erant aureis poculis et aliis atque aliis vasis
cibi inferebantur vinum quoque ut magnificentia regia dignum
8 erat abundans et praecipuum ponebatur nec erat qui nolentes
cogeret ad bibendum sed sic rex statuerat praeponens mensis
singulos de principibus suis ut sumeret unusquisque quod vellet
9 Vasthi quoque regina fecit convivium feminarum in palatio ubi
10 rex Asuerus manere consueverat itaque die septimo cum rex es-
set hilarior et post nimiam potionem incaluisset mero praecepit
Mauman et Bazatha et Arbona et Bagatha et Abgatha et Zarath
et Charchas septem eunuchis qui in conspectu eius ministrabant
11 ut introducerent reginam Vasthi coram rege posito super caput
eius diademate et ostenderet cunctis populis et principibus illius
12 pulchritudinem erat enim pulchra valde quae rennuit et ad re-
gis imperium quod per eunuchos mandaverat venire contempsit
13 unde iratus rex et nimio furore succensus interrogavit sapientes

qui ex more regio semper ei aderant et illorum faciebat cuncta
consilio scientium leges ac iura maiorum erant autem primi et 14
proximi Charsena et Sethar et Admatha et Tharsis et Mares et
Marsana et Mamucha septem duces Persarum atque Medorum
qui videbant faciem regis et primi post eum residere soliti erant
cui sententiae Vasthi regina subiaceret quae Asueri regis impe- 15
rium quod per eunuchos mandaverat facere noluisset respondit- 16
que Mamuchan audiente rege atque principibus non solum regem
laesit regina Vasthi sed omnes principes et populos qui sunt in
cunctis provinciis regis Asueri egredietur enim sermo reginae ad 17
omnes mulieres ut contemnant viros suos et dicant rex Asuerus
iussit ut regina Vasthi intraret ad eum et illa noluit atque hoc 18
exemplo omnes principum coniuges Persarum atque Medorum
parvipendent imperia maritorum unde regis iusta est indigna-
tio et si tibi placet egrediatur edictum a facie tua et scribatur 19
iuxta legem Persarum atque Medorum quam praeteriri inlici-
tum est ut nequaquam ultra Vasthi ingrediatur ad regem sed
regnum illius altera quae melior illa est accipiat et hoc in omne 20
quod latissimum est provinciarum tuarum divulgetur imperium
et cunctae uxores tam maiorum quam minorum deferant maritis
suis placuit consilium eius regi et principibus fecitque rex iuxta 21
consultum Mamuchan et misit epistulas ad universas provincias 22
regni sui ut quaeque gens audire et legere poterat diversis linguis
et litteris esse viros principes ac maiores in domibus suis et hoc
per cunctos populos divulgari

his itaque gestis postquam regis Asueri deferbuerat indigna- **II**
tio recordatus est Vasthi et quae fecisset vel quae passa esset
dixeruntque pueri regis ac ministri eius quaerantur regi puellae 2
virgines ac speciosae et mittantur qui considerent per univer- 3
sas provincias puellas speciosas et virgines et adducant eas ad
civitatem Susan et tradant in domum feminarum sub manu Ae-
gaei eunuchi qui est praepositus et custos mulierum regiarum et
accipiant mundum muliebrem et cetera ad usus necessaria et 4
quaecumque inter omnes oculis regis placuerit ipsa regnet pro
Vasthi placuit sermo regi et ita ut suggesserant iussit fieri erat 5
vir iudaeus in Susis civitate vocabulo Mardocheus filius Iair filii
Semei filii Cis de stirpe Iemini qui translatus fuerat de Hierusa- 6
lem eo tempore quo Iechoniam regem Iuda Nabuchodonosor rex
Babylonis transtulerat qui fuit nutricius filiae fratris sui Edes- 7

sae quae altero nomine Hester vocabatur et utrumque parentem
amiserat pulchra nimis et decora facie mortuisque patre eius ac
8 matre Mardocheus sibi eam adoptavit in filiam cumque percre-
buisset regis imperium et iuxta mandata illius multae virgines
pulchrae adducerentur Susan et Aegaeo traderentur eunucho He-
ster quoque inter ceteras puellas ei tradita est ut servaretur in
9 numero feminarum quae placuit ei et invenit gratiam in con-
spectu illius ut adceleraret mundum muliebrem et traderet ei
partes suas et septem puellas speciosissimas de domo regis et
10 tam ipsam quam pedisequas eius ornaret atque excoleret quae
noluit indicare ei populum et patriam suam Mardocheus enim
11 praeceperat ut de hac re omnino reticeret qui deambulabat co-
tidie ante vestibulum domus in qua electae virgines servabantur
12 curam agens salutis Hester et scire volens quid ei accideret cum
autem venisset tempus singularum per ordinem puellarum ut in-
trarent ad regem expletis omnibus quae ad cultum muliebrem
pertinebant mensis duodecimus vertebatur ita dumtaxat ut sex
menses oleo unguerentur myrtino et aliis sex quibusdam pigmen-
13 tis et aromatibus uterentur ingredientesque ad regem quicquid
postulassent ad ornatum pertinens accipiebant et ut eis placue-
rat conpositae de triclinio feminarum ad regis cubiculum transie-
14 bant et quae intraverat vespere egrediebatur mane atque inde
in secundas aedes deducebatur quae sub manu Sasagazi eunuchi
erant qui concubinis regis praesidebat nec habebat potestatem
ad regem ultra redeundi nisi voluisset rex et eam venire iussisset
15 ex nomine evoluto autem tempore per ordinem instabat dies
quo Hester filia Abiahil fratris Mardochei quam sibi adoptave-
rat in filiam intrare deberet ad regem quae non quaesivit mu-
liebrem cultum sed quaecumque voluit Aegaeus eunuchus custos
virginum haec ei ad ornatum dedit erat enim formonsa valde
et incredibili pulchritudine omnium oculis gratiosa et amabilis
16 videbatur ducta est itaque ad cubiculum regis Asueri mense
17 decimo qui vocatur tebeth septimo anno regni eius et amavit
eam rex plus quam omnes mulieres habuitque gratiam et miseri-
cordiam coram eo super omnes mulieres et posuit diadema regni
18 in capite eius fecitque eam regnare in loco Vasthi et iussit convi-
vium praeparari permagnificum cunctis principibus et servis suis
pro coniunctione et nuptiis Hester et dedit requiem in universis
provinciis ac dona largitus est iuxta magnificentiam principalem

cumque et secundo quaererentur virgines et congregarentur Mar- 19
docheus manebat ad regis ianuam necdumque prodiderat He- 20
ster patriam et populum suum iuxta mandatum eius quicquid
enim ille praecipiebat observabat Hester et ita cuncta faciebat
ut eo tempore solita erat quo eam parvulam nutriebat eo igitur 21
tempore quo Mardocheus ad regis ianuam morabatur irati sunt
Bagathan et Thares duo eunuchi regis qui ianitores erant et in
primo palatii limine praesidebant volueruntque insurgere in re-
gem et occidere eum quod Mardocheum non latuit statimque 22
nuntiavit reginae Hester et illa regi ex nomine Mardochei qui ad
se rem detulerat quaesitum est et inventum et adpensus uterque 23
eorum in patibulo mandatumque historiis et annalibus traditum
coram rege

post haec rex Asuerus exaltavit Aman filium Amadathi qui **III**
erat de stirpe Agag et posuit solium eius super omnes principes
quos habebat cunctique servi regis qui in foribus palatii ver- 2
sabantur flectebant genu et adorabant Aman sic enim eis prae-
ceperat imperator solus Mardocheus non flectebat genu neque
adorabat eum cui dixerunt regis pueri qui ad fores palatii prae- 3
sidebant cur praeter ceteros non observas mandata regis cum- 4
que hoc crebrius dicerent et ille nollet audire nuntiaverunt Aman
scire cupientes utrum perseveraret in sententia dixerat enim eis
se esse Iudaeum quod cum audisset Aman et experimento pro- 5
basset quod Mardocheus non sibi flecteret genu nec se adoraret
iratus est valde et pro nihilo duxit in unum Mardocheum mitte- 6
re manus suas audierat enim quod esset gentis iudaeae magisque
voluit omnem Iudaeorum qui erant in regno Asueri perdere na-
tionem mense primo cuius vocabulum est nisan anno duodecimo 7
regni Asueri missa est sors in urnam quae hebraice dicitur phur
coram Aman quo die et quo mense gens Iudaeorum deberet in-
terfici et exivit mensis duodecimus qui vocatur adar dixitque 8
Aman regi Asuero est populus per omnes provincias regni tui di-
spersus et a se mutuo separatus novis utens legibus et caerimoniis
insuper et regis scita contemnens et optime nosti quod non expe-
diat regno tuo ut insolescat per licentiam si tibi placet decerne 9
ut pereat et decem milia talentorum adpendam arcariis gazae
tuae tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua et dedit 10
eum Aman filio Amadathi de progenie Agag hosti Iudaeorum
dixitque ad eum argentum quod polliceris tuum sit de populo 11

12 age quod tibi placet vocatique sunt scribae regis mense primo
nisan tertiadecima die eius et scriptum est ut iusserat Aman
ad omnes satrapas regis et iudices provinciarum diversarumque
gentium ut quaeque gens legere poterat et audire pro varieta-
te linguarum ex nomine regis Asueri et litterae ipsius signatae
13 anulo missae sunt per cursores regis ad universas provincias ut
occiderent atque delerent omnes Iudaeos a puero usque ad senem
parvulos et mulieres uno die hoc est tertiodecimo mensis duode-
14 cimi qui vocatur adar et bona eorum diriperent summa autem
epistularum haec fuit ut omnes provinciae scirent et pararent se
15 ad praedictam diem festinabant cursores qui missi erant exple-
re regis imperium statimque in Susis pependit edictum rege et
Aman celebrante convivium et cunctis qui in urbe erant flentibus
IV quae cum audisset Mardocheus scidit vestimenta sua et indu-
tus est sacco spargens cinerem capiti et in platea mediae civitatis
2 voce magna clamabat ostendens amaritudinem animi sui et hoc
heiulatu usque ad fores palatii gradiens non enim erat licitum in-
3 dutum sacco aulam regis intrare in omnibus quoque provinciis
oppidis ac locis ad quae crudele regis dogma pervenerat planc-
tus ingens erat apud Iudaeos ieiunium ululatus et fletus sacco et
4 cinere multis pro strato utentibus ingressae sunt autem puellae
Hester et eunuchi nuntiaveruntque ei quod audiens consternata
est et misit vestem ut ablato sacco induerent eum quam accipere
5 noluit accitoque Athac eunucho quem rex ministrum ei dederat
praecepit ut iret ad Mardocheum et disceret ab eo cur hoc faceret
6 egressusque Athac ivit ad Mardocheum stantem in platea civi-
7 tatis ante ostium palatii qui indicavit ei omnia quae acciderant
quomodo Aman promisisset ut in thesauros regis pro Iudaeorum
8 nece inferret argentum exemplarque edicti quod pendebat in
Susis dedit ei ut reginae ostenderet et moneret eam ut intraret
9 ad regem et deprecaretur eum pro populo suo regressus Athac
10 nuntiavit Hester omnia quae Mardocheus dixerat quae respon-
11 dit ei et iussit ut diceret Mardocheo omnes servi regis et cunctae
quae sub dicione eius sunt norunt provinciae quod sive vir sive
mulier invocatus interius atrium regis intraverit absque ulla cunc-
tatione statim interficiatur nisi forte rex auream virgam ad eum
tetenderit pro signo clementiae atque ita possit vivere ego igitur
quomodo ad regem intrare potero quae triginta iam diebus non
12, 13 sum vocata ad eum quod cum audisset Mardocheus rursum

mandavit Hester dicens ne putes quod animam tuam tantum li-
beres quia in domo regis es prae cunctis Iudaeis si enim nunc 14
silueris per aliam occasionem liberabuntur Iudaei et tu et domus
patris tui peribitis et quis novit utrum idcirco ad regnum veneris
ut in tali tempore parareris rursumque Hester haec Mardocheo 15
verba mandavit vade et congrega omnes Iudaeos quos in Susis 16
reppereris et orate pro me non comedatis et non bibatis tribus
diebus ac noctibus et ego cum ancillulis meis similiter ieiunabo
et tunc ingrediar ad regem contra legem faciens invocata tra-
densque me morti et periculo ivit itaque Mardocheus et fecit 17
omnia quae ei Hester praeceperat

die autem tertio induta est Hester regalibus vestimentis et **V**
stetit in atrio domus regiae quod erat interius contra basilicam
regis at ille sedebat super solium in consistorio palatii contra
ostium domus cumque vidisset Hester reginam stantem placuit 2
oculis eius et extendit contra eam virgam auream quam tenebat
manu quae accedens osculata est summitatem virgae eius dixit- 3
que ad eam rex quid vis Hester regina quae est petitio tua etiam
si dimidiam regni partem petieris dabitur tibi at illa respondit 4
si regi placet obsecro ut venias ad me hodie et Aman tecum ad
convivium quod paravi statimque rex vocate inquit cito Aman 5
ut Hester oboediat voluntati venerunt itaque rex et Aman ad
convivium quod eis regina paraverat dixitque ei rex postquam 6
vinum biberat abundanter quid petis ut detur tibi et pro qua re
postulas etiam si dimidiam partem regni mei petieris inpetrabis
cui respondit Hester petitio mea et preces istae sunt si inveni 7, 8
gratiam in conspectu regis et si regi placet ut det mihi quod
postulo et meam impleat petitionem veniat rex et Aman ad con-
vivium quod paravi eis et cras regi aperiam voluntatem meam
egressus est itaque illo die Aman laetus et alacer cumque vidis- 9
set Mardocheum sedentem ante fores palatii et non solum non
adsurrexisse sibi sed nec motum quidem de loco sessionis suae
indignatus est valde et dissimulata ira reversus in domum suam 10
convocavit ad se amicos et Zares uxorem suam et exposuit illis 11
magnitudinem divitiarum suarum filiorumque turbam et quanta
eum gloria super omnes principes et servos suos rex elevasset et 12
post haec ait regina quoque Hester nullum alium vocavit cum
rege ad convivium praeter me apud quam etiam cras cum rege
pransurus sum et cum haec omnia habeam nihil me habere pu- 13

to quamdiu videro Mardocheum Iudaeum sedentem ante fores
14 regias responderuntque ei Zares uxor eius et ceteri amici iu-
be parari excelsam trabem habentem altitudinem quinquaginta
cubitos et dic mane regi ut adpendatur super eam Mardocheus
et sic ibis cum rege laetus ad convivium placuit ei consilium et
iussit excelsam parari crucem

VI noctem illam rex duxit insomnem iussitque adferri sibi hi-
storias et annales priorum temporum qui cum illo praesente le-
2 gerentur ventum est ad eum locum ubi scriptum erat quomodo
nuntiasset Mardocheus insidias Bagathan et Thares eunuchorum
3 regem Asuerum iugulare cupientium quod cum rex audisset ait
quid pro hac fide honoris ac praemii Mardocheus consecutus est
dixeruntque ei servi illius ac ministri nihil omnino mercedis ac-
4 cepit statimque rex quis est inquit in atrio Aman quippe in-
terius atrium domus regiae intraverat ut suggereret regi et iu-
beret Mardocheum adfigi patibulo quod ei fuerat praeparatum
5 responderunt pueri Aman stat in atrio dixitque rex ingrediatur
6 cumque esset ingressus ait illi quid debet fieri viro quem rex ho-
norare desiderat cogitans Aman in corde suo et reputans quod
7 nullum alium rex nisi se vellet honorare respondit homo quem
8 rex honorare cupit debet indui vestibus regiis et inponi super
equum qui de sella regis est et accipere regium diadema super
9 caput suum et primus de regis principibus ac tyrannis teneat
equum eius et per plateam civitatis incedens clamet ac dicat sic
10 honorabitur quemcumque rex voluerit honorare dixitque ei rex
festina et sumpta stola et equo fac ita ut locutus es Mardocheo
Iudaeo qui sedet ante fores palatii cave ne quicquam de his quae
11 locutus es praetermittas tulit itaque Aman stolam et equum
indutumque Mardocheum in platea civitatis et inpositum equo
praecedebat atque clamabat hoc honore condignus est quemcum-
12 que rex voluerit honorare reversus est Mardocheus ad ianuam
palatii et Aman festinavit ire in domum suam lugens et operto
13 capite narravitque Zares uxori suae et amicis omnia quae eve-
nissent sibi cui responderunt sapientes quos habebat in consilio
et uxor eius si de semine Iudaeorum est Mardocheus ante quem
cadere coepisti non poteris ei resistere sed cades in conspectu
14 eius adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis et cito eum
ad convivium quod regina paraverat pergere conpulerunt

VII, 2 intravit itaque rex et Aman ut biberent cum regina dixitque

ei rex etiam in secundo die postquam vino incaluerat quae est
petitio tua Hester ut detur tibi et quid vis fieri etiam si dimidiam
regni mei partem petieris inpetrabis ad quem illa respondit si 3
inveni gratiam in oculis tuis o rex et si tibi placet dona mihi
animam meam pro qua rogo et populum meum pro quo obsecro
traditi enim sumus ego et populus meus ut conteramur iugule- 4
mur et pereamus atque utinam in servos et famulas venderemur
esset tolerabile malum et gemens tacerem nunc autem hostis no-
ster est cuius crudelitas redundat in regem respondensque rex 5
Asuerus ait quis est iste et cuius potentiae ut haec audeat face-
re dixit Hester hostis et inimicus noster pessimus iste est Aman 6
quod ille audiens ilico obstipuit vultum regis ac reginae ferre non
sustinens rex autem surrexit iratus et de loco convivii intravit 7
in hortum arboribus consitum Aman quoque surrexit ut rogaret
Hester reginam pro anima sua intellexit enim a rege sibi paratum
malum qui cum reversus esset de horto nemoribus consito et in- 8
trasset convivii locum repperit Aman super lectulum corruisse in
quo iacebat Hester et ait etiam reginam vult opprimere me prae-
sente in domo mea necdum verbum de ore regis exierat et statim
operuerunt faciem eius dixitque Arbona unus de eunuchis qui 9
stabant in ministerio regis en lignum quod paraverat Mardocheo
qui locutus est pro rege stat in domo Aman habens altitudinis
quinquaginta cubitos cui dixit rex adpendite eum in eo suspen- 10
sus est itaque Aman in patibulo quod paraverat Mardocheo et
regis ira quievit

die illo dedit rex Asuerus Hester reginae domum Aman ad- **VIII**
versarii Iudaeorum et Mardocheus ingressus est ante faciem re-
gis confessa est enim ei Hester quod esset patruus suus tulitque 2
rex anulum quem ab Aman recipi iusserat et tradidit Mardocheo
Hester autem constituit Mardocheum super domum suam nec 3
his contenta procidit ad pedes regis flevitque et locuta ad eum
oravit ut malitiam Aman Agagitae et machinationes eius pes-
simas quas excogitaverat contra Iudaeos iuberet irritas fieri at 4
ille ex more sceptrum aureum protendit manu quo signum cle-
mentiae monstrabatur illaque consurgens stetit ante eum et ait 5
si placet regi et inveni gratiam coram oculis eius et deprecatio
mea non ei videtur esse contraria obsecro ut novis epistulis ve-
teres Aman litterae insidiatoris et hostis Iudaeorum quibus eos
in cunctis regis provinciis perire praeceperat corrigantur quo- 6

modo enim potero sustinere necem et interfectionem populi mei
7 responditque rex Asuerus Hester reginae et Mardocheo Iudaeo
domum Aman concessi Hester et ipsum iussi adfigi cruci qui au-
8 sus est manum in Iudaeos mittere scribite ergo Iudaeis sicut
vobis placet ex regis nomine signantes litteras anulo meo haec
enim consuetudo erat ut epistulis quae ex regis nomine mitte-
bantur et illius anulo signatae erant nemo auderet contradicere
9 accitisque scribis et librariis regis erat autem tempus tertii men-
sis qui appellatur siban vicesima et tertia illius die scriptae sunt
epistulae ut Mardocheus voluerat ad Iudaeos et ad principes pro-
curatoresque et iudices qui centum viginti septem provinciis ab
India usque Aethiopiam praesidebant provinciae atque provin-
ciae populo et populo iuxta linguas et litteras suas et Iudaeis
10 ut legere poterant et audire ipsaeque epistulae quae ex regis
nomine mittebantur anulo illius obsignatae sunt et missae per
veredarios qui per omnes provincias discurrentes veteres litteras
11 novis nuntiis praevenirent quibus imperavit rex ut convenirent
Iudaeos per singulas civitates et in unum praeciperent congre-
gari ut starent pro animabus suis et omnes inimicos suos cum
coniugibus ac liberis et universis domibus interficerent atque de-
12 lerent et constituta est per omnes provincias una ultionis dies
13 id est tertiadecima mensis duodecimi adar summaque epistu-
lae fuit ut in omnibus terris ac populis qui regis Asueri imperio
subiacebant notum fieret paratos esse Iudaeos ad capiendam vin-
14 dictam de hostibus suis egressique sunt veredarii celeres nuntios
15 perferentes et edictum regis pependit in Susis Mardocheus au-
tem de palatio et de conspectu regis egrediens fulgebat vestibus
regiis hyacinthinis videlicet et aerinis coronam auream portans
capite et amictus pallio serico atque purpureo omnisque civitas
16 exultavit atque laetata est Iudaeis autem nova lux oriri visa
17 est gaudium honor et tripudium apud omnes populos urbes at-
que provincias quocumque regis iussa veniebant mira exultatio
epulae atque convivia et festus dies in tantum ut plures alte-
rius gentis et sectae eorum religioni et caerimoniis iungerentur
grandis enim cunctos iudaici nominis terror invaserat

IX igitur duodecimi mensis quem adar vocari ante iam diximus
tertiadecima die quando cunctis Iudaeis interfectio parabatur et
hostes eorum inhiabant sanguini versa vice Iudaei superiores es-
2 se coeperunt et se de adversariis vindicare congregatique sunt

per singulas civitates oppida et loca ut extenderent manum con-
tra inimicos et persecutores suos nullusque ausus est resistere
eo quod omnes populos magnitudinis eorum formido penetrarat
nam et provinciarum iudices duces et procuratores omnisque di- 3
gnitas quae singulis locis et operibus praeerat extollebant Iudae-
os timore Mardochei quem principem esse palatii et plurimum 4
posse cognoverant fama quoque nominis eius crescebat cotidie et
per cunctorum ora volitabat itaque percusserunt Iudaei inimi- 5
cos suos plaga magna et occiderunt eos reddentes eis quod sibi
paraverant facere in tantum ut etiam in Susis quingentos viros 6
interficerent et decem extra filios Aman Agagitae hostis Iudae-
orum quorum ista sunt nomina Pharsandatha et Delphon et 7
Esphata et Phorata et Adalia et Aridatha et Ephermesta et 8, 9
Arisai et Aridai et Vaizatha quos cum occidissent praedas de 10
substantiis eorum agere noluerunt statimque numerus eorum 11
qui occisi erant in Susis ad regem relatus est qui dixit reginae 12
in urbe Susis interfecere Iudaei quingentos viros et alios decem
filios Aman quantam putas eos exercere caedem in universis pro-
vinciis quid ultra postulas et quid vis ut fieri iubeam cui illa 13
respondit si regi placet detur potestas Iudaeis ut sicut hodie fe-
cerunt in Susis sic et cras faciant et decem filii Aman in patibulis
suspendantur praecepitque rex ut ita fieret statimque in Susis 14
pependit edictum et decem Aman filii suspensi sunt congrega- 15
tis Iudaeis quartadecima adar mensis die interfecti sunt in Susis
trecenti viri nec eorum ab illis direpta substantia est sed et per 16
omnes provincias quae dicioni regis subiacebant pro animabus
suis stetere Iudaei interfectis hostibus ac persecutoribus suis in
tantum ut septuaginta quinque milia occisorum implerentur et
nullus de substantiis eorum quicquam contingeret dies autem 17
tertiusdecimus mensis adar unus apud omnes interfectionis fuit
et quartodecimo die caedere desierunt quem constituerunt es-
se sollemnem ut in eo omni deinceps tempore vacarent epulis
gaudio atque conviviis at hii qui in urbe Susis caedem exercue- 18
rant tertiodecimo et quartodecimo eiusdem mensis die in caede
versati sunt quintodecimo autem die percutere desierunt et idcir-
co eandem diem constituere sollemnem epularum atque laetitiae
hii vero Iudaei qui in oppidis non muratis ac villis moraban- 19
tur quartumdecimum diem mensis adar conviviorum et gaudii
decreverunt ita ut exultent in eo et mittant sibi mutuo partes

20 epularum et ciborum scripsit itaque Mardocheus omnia haec et
litteris conprehensa misit ad Iudaeos qui in omnibus regis pro-
21 vinciis morabantur tam in vicino positis quam procul ut quar-
tamdecimam et quintamdecimam diem mensis adar pro festis su-
sciperent et revertente semper anno sollemni honore celebrarent
22 quia in ipsis diebus se ulti sunt Iudaei de inimicis suis et luctus
atque tristitia in hilaritatem gaudiumque conversa sint essentque
istae dies epularum atque laetitiae et mitterent sibi invicem cibo-
23 rum partes et pauperibus munuscula largirentur susceperuntque
Iudaei in sollemnem ritum cuncta quae eo tempore facere coe-
24 perant et quae Mardocheus litteris facienda mandaverat Aman
enim filius Amadathi stirpis Agag hostis et adversarius Iudaeo-
rum cogitavit contra eos malum ut occideret illos atque deleret
25 et misit phur quod nostra lingua vertitur in sortem et postea
ingressa est Hester ad regem obsecrans ut conatus eius litteris
regis irriti fierent et malum quod contra Iudaeos cogitaverat re-
verteretur in caput eius denique et ipsum et filios eius adfixerunt
26 cruci atque ex illo tempore dies isti appellati sunt Phurim id
est Sortium eo quod phur id est sors in urnam missa fuerit et
cuncta quae gesta sunt epistulae id est libri huius volumine con-
27 tinentur quaeque sustinuerint et quae deinceps inmutata sint
suscepere Iudaei super se et semen suum et super cunctos qui
religioni eorum voluerint copulari ut nulli liceat duos hos dies
absque sollemnitate transigere quam scriptura testatur et certa
28 expetunt tempora annis sibi iugiter succedentibus isti sunt dies
quos nulla umquam delebit oblivio et per singulas generationes
cunctae in toto orbe provinciae celebrabunt nec est ulla civitas in
qua dies Phurim id est Sortium non observentur a Iudaeis et ab
29 eorum progenie quae his caerimoniis obligata est scripseruntque
Hester regina filia Abiahil et Mardocheus Iudaeus etiam secun-
dam epistulam ut omni studio dies ista sollemnis sanciretur in
30 posterum et miserunt ad omnes Iudaeos qui in centum viginti
septem regis Asueri provinciis versabantur ut haberent pacem et
31 susciperent veritatem observantes dies Sortium et suo tempore
cum gaudio celebrarent sicut constituerat Mardocheus et Hester
et illi observanda susceperant a se et a semine suo ieiunia atque
32 clamores et Sortium dies et omnia quae libri huius qui vocatur
Hester historia continentur

X rex vero Asuerus omnem terram et cunctas maris insulas fecit

tributarias cuius fortitudo et imperium et dignitas atque subli- 2
mitas qua exaltavit Mardocheum scripta sunt in libris Medorum
atque Persarum et quomodo Mardocheus iudaici generis secun- 3
dus a rege Asuero fuerit et magnus inter Iudaeos et acceptabilis
plebi fratrum suorum quaerens bona populo suo et loquens ea
quae ad pacem sui seminis pertinerent

JUDITH

I Arfaxat itaque rex Medorum subiugaverat multas gentes
imperio suo et ipse aedificavit civitatem potentissimam
2 quam appellavit Igbathanis ex lapidibus quadratis et
sectis fecit muros eius in altitudine cubitorum septua-
ginta et in latitudine cubitorum triginta turres vero eius posuit in
3 altitudinem cubitorum centum per quadrum vero earum latus
utrumque vicenorum pedum spatio tendebatur posuitque portas
4 eius in altitudine turrium et gloriabatur quasi potens in poten-
5 tia exercitus sui et in gloria quadrigarum suarum anno igitur
duodecimo regni sui Nabuchodonosor rex Assyriorum qui regna-
bat in Nineven civitatem magnam pugnavit contra Arfaxat et
6 obtinuit eum in campo magno qui appellatur Ragau circa Eu-
7 fraten et Tigrin et Hyadas in campo Erioch regis Elicorum tunc
exaltatum est regnum Nabuchodonosor et cor eius elatum est et
misit ad omnes qui habitabant in Cilicia et Damasco et Liba-
8 no et ad gentes quae sunt in Carmelo et Cedar et inhabitantes
9 Galileam in campo magno Hesdraelon et ad omnes qui erant in
Samaria et trans flumen Iordanem usque Hierusalem et omnem
10 terram Iesse quousque perveniatur ad montes Aethiopiae ad hos
11 omnes misit nuntios Nabuchodonosor rex Assyriorum qui om-
nes uno animo contradixerunt et remiserunt eos vacuos ac sine
12 honore abiecerunt tunc indignatus est Nabuchodonosor rex ad
omnem terram illam et iuravit per regnum et thronum suum
quod defenderet se de omnibus regionibus his
II anno tertiodecimo Nabuchodonosor regis vicesima et secunda
die mensis primi factum est verbum in domo Nabuchodonosor re-
2 gis Assyriorum ut defenderet se vocavitque omnes maiores om-
nesque duces bellatores suos et habuit cum eis mysterium consilii
3 sui dixitque cogitationem suam in eo esse ut omnem terram suo
4 subiugaret imperio quod dictum cum placuisset omnibus voca-
5 vit Nabuchodonosor rex Holofernem principem militiae suae et
dixit egredere adversum omne regnum occidentis et contra eos

praecipue qui contempserunt imperium meum non parcet ocu- 6
lus meus ulli regno omnemque urbem munitam subiugabis mihi
tunc Holofernis vocavit duces et magistratus virtutis Assyriorum 7
et dinumeravit viros in expeditione sicut praecepit ei rex centum
viginti milia peditum pugnatorum et equites sagittarios duode-
cim milia omnemque expeditionem suam fecit praeire multitu- 8
dinem innumerabilium camelorum cum his quae exercitibus suf-
ficerent copiose boum quoque armenta gregesque ovium quorum
non erat numerus frumentum ex omni Syria in transitu suo pa- 9
rari constituit aurum vero et argentum de domo regis adsumpsit 10
multum nimis et profectus est ipse et omnis exercitus cum qua- 11
drigis et equitibus et sagittariis qui cooperuerunt faciem terrae
sicut lucustae cumque pertransisset fines Assyriorum venit ad 12
magnos montes Angae qui sunt a sinistro Ciliciae ascenditque
omnia castella eorum et obtinuit omnem munitionem effregit 13
autem civitatem opinatissimam Meluthi praedavitque omnes fi-
lios Tharsis et filios Ismahel qui erant contra faciem deserti et
ad austrum terrae Celeon et transiit Eufraten et venit ad Me- 14
sopotamiam et fregit omnes civitates excelsas quae erant ibi a
torrente Mambre usquequo perveniatur ad mare et occupavit 15
terminos eius a Cilicia usque ad fines Iafeth qui sunt ad austrum
abduxitque omnes filios Madian ac praedavit omnem locupleta- 16
tionem eorum omnesque resistentes sibi occidit in ore gladii et 17
post haec descendit in campos Damasci in diebus messis et suc-
cendit omnia sata omnesque arbores ac vineas fecit incidi et 18
cecidit timor illius super omnes inhabitantes terram

tunc miserunt legatos suos universarum urbium et provincia- **III**
rum reges ac principes Syriae scilicet Mesopotamiae et Syriae So-
bal et Lybiae atque Ciliciae qui venientes ad Holofernem dixerunt
desinat indignatio tua circa nos melius est enim ut viventes ser- 2
viamus Nabuchodonosor regi magno et subditi simus tibi quam
morientes cum interitu nostro ipsi servitutis nostrae damna pa-
tiamini omnis civitas nostra omnisque possessio omnes colles et 3
montes et campi armenta boum greges ovium caprarumque equo-
rum camelorumque et universae facultates nostrae atque familiae
in conspectu tuo sunt sint omnia sub lege tua nos iam et filii 4, 5
nostri servi tui sumus veni nobis pacificus dominus et utere ser- 6
vitia nostra sicut placuerit tibi tunc descendit de montibus cum 7
equitibus in virtute magna et obtinuit omnem civitatem et om-

8 nem inhabitantem terram de universis autem urbibus adsump-
9 sit sibi auxiliarios viros fortes et electos ad bellum tantusque
metus provinciis illius incubuit ut universarum urbium habita-
tores principes et honorati simul cum populis exirent in obviam
10 venienti excipientes eum cum coronis et lampadibus ducentes
11 choros in tibiis et tympanis nec ista tamen facientes ferocita-
12 tem eius pectoris mitigare potuerunt nam et civitates eorum
13 destruxit et lucos eorum excidit praeceperat enim illi Nabucho-
donosor rex ut omnes deos terrae exterminaret videlicet ut ipse
solus diceretur deus ab his nationibus quae potuissent Holofernis
14 potentia subiugari pertransiens autem Syriam Subal et omnem
Apamiam omnemque Mesopotamiam venit ad Idumeos in terra
15 Gabaa accepitque civitates eorum et sedit ibi per triginta dies
in quibus diebus adunari praecepit universum exercitum virtutis
suae

IV tunc audientes haec filii Israhel qui habitabant in terra Iu-
2 daeae timuerunt valde a facie eius tremor etiam et horror in-
vasit sensus eorum ne hoc faceret Hierusalem et templo Domini
3 quod fecerat ceteris civitatibus et templis earum et miserunt
in omnem Samariam per circuitum usque Hiericho et praeoc-
4 cupaverunt omnes vertices montium et muris circumdederunt
vicos suos et congregaverunt frumenta in praeparatione pugnae
5 sacerdos etiam Heliachim scripsit ad universos qui erant contra
Hesdraelon quae est contra faciem campi magni iuxta Dothain et
6 universis per quos transitus esse poterat ut obtinerent ascensus
montium per quos via esse poterat ad Hierusalem ut illic custodi-
7 rent ubi angustum iter esse poterat inter montes et fecerunt filii
Israhel secundum quod constituerat eis sacerdos Domini Helia-
8 chim et clamavit omnis populus ad Dominum instantia magna
et humiliaverunt animas suas in ieiuniis ipsi et mulieres eorum
9 et induerunt se sacerdotes ciliciis et infantes prostraverunt con-
10 tra faciem templi Domini et altare Domini operuerunt cilicio et
clamaverunt ad Deum Israhel unianimiter ne darentur in prae-
dam infantes eorum et uxores eorum in divisionem et civitates
11 eorum in exterminium et sancta eorum in pollutionibus tunc
Heliachim sacerdos Domini magnus circuivit omnem Israhel ad-
12 locutusque est eos dicens scitote quoniam exaudivit Dominus
preces vestras si manentes permanseritis in ieiuniis et orationi-
13 bus in conspectu Domini memores estote Mosi servi Domini

qui Amalech confidentem in virtute sua et in potentia sua et in
exercitu suo et in clypeis suis et in curribus suis et in equiti-
bus suis non ferro pugnando sed precibus sanctis orando deiecit
sic erunt universi hostes Israhel si perseveraveritis in hoc ope- 14
re quo coepistis ad hanc igitur exhortationem eius deprecantes 15
Dominum permanebant in conspectu Domini ita ut etiam hii 16
qui holocausta Domino offerebant praecincti ciliciis offerrent sa-
crificia Domino et erat cinis super capita eorum et ex toto corde 17
suo omnes orabant Deum ut visitaret populum suum Israhel

nuntiatumque est Holoferni principi militiae Assyriorum quod **V**
filii Israhel praepararent se ad resistendum ac montium itinera
conclusissent et furore nimio exarsit iracundia magna vocavit- 2
que omnes principes Moab et duces Ammon et dixit eis dicite 3
mihi quid sit populus iste qui montana obsidet aut quae et qua-
les et quantae sint civitates eorum quae etiam sit virtus eorum
aut quae sit multitudo eorum vel quis rex militiae illorum qua- 4
re prae omnibus qui habitant in oriente isti contempserunt et
non exierunt in obviam nobis ut susciperent nos cum pace tunc 5
Achior dux omnium filiorum Ammon respondens ait si digneris
audire domine meus dicam veritatem in conspectu tuo de populo
isto qui in montanis habitat et non egredietur verbum falsum ex
ore meo populus iste ex progenie Chaldeorum est hic primum 6, 7
in Mesopotamiam habitavit quoniam noluerunt sequi deos pa-
trum suorum qui erant in terra Chaldeorum deserentes itaque 8
caerimonias patrum suorum quae in multitudine deorum erant
unum Deum caeli coluerunt qui et praecepit eis ut exirent inde et 9
habitarent in Charam cumque cooperuisset omnem terram fames
descenderunt in Aegyptum illicque per quadringentos annos sic
multiplicati sunt ut dinumerari eorum non possit exercitus cum- 10
que gravaret eos rex Aegypti atque in aedificationibus urbium
suarum in luto et latere subiugasset eos clamaverunt ad Deum
suum et percussit totam terram Aegypti plagis variis cumque 11
eiecissent eos a se Aegyptii et cessasset plaga ab eis et iterum
eos vellent capere et ad suum servitium revocare fugientibus 12
his Deus caeli mare aperuit ita ut hinc inde aquae quasi mu-
rus solidarentur et isti pede sicco fundum maris perambulando
transirent in quo loco dum innumerabilis exercitus Aegyptio- 13
rum eos persequeretur ita aquis coopertus est ut non remaneret
vel unus qui factum posteris nuntiaret egressis etiam mare Ru- 14

brum deserta Sina montis occurrerunt in quibus numquam homo
15 habitare potuit vel filius hominis requievit illic fontes amari ob-
dulcati sunt eis ad bibendum et per annos quadraginta annonam
16 de caelo consecuti sunt ubicumque ingressi sunt sine arcu et sa-
gitta et absque scuta et gladio Deus eorum pro eis pugnavit et
17 vicit et non fuit qui insultaret populo isti nisi quando recessit
18 a cultura Domini Dei sui quotienscumque autem praeter ipsum
Deum suum alterum coluerunt dati sunt in praedam et in gla-
19 dium et in obprobrium quotienscumque autem paenituerunt se
recessisse a cultura Dei sui dedit eis Deus caeli virtutem resi-
20 stendi denique Chananeum regem et Iebuseum et Ferezeum et
Hettheum et Eveum et Amorreum et omnes potentes in Esebon
prostraverunt et terras eorum et civitates eorum ipsi possederunt
21 et usque dum non peccarent in conspectu Dei sui erant cum illis
22 bona Deus enim illorum odit iniquitatem nam et ante hos annos
cum recessissent a via quam dederat illis Deus ut ambularent in
eam exterminati sunt proeliis multis nationibus et plurimi eorum
23 captivi abducti sunt in terram non suam nuper autem reversi
ad Deum suum ex dispersione qua dispersi fuerant adunati sunt
et ascenderunt montana haec omnia et iterum possident Hieru-
24 salem ubi sunt sancta eorum nunc ergo meus domine perquire si
est aliqua iniquitas eorum in conspectu Dei eorum ascendamus
ad illos quoniam tradens tradet illos Deus eorum tibi et subiugati
25 erunt sub iugo potentiae tuae si autem non est offensio populi
huius coram Deo suo non poterimus resistere illis quoniam Deus
eorum defendet illos et erimus in obprobrium universae terrae
26 et factum est cum cessasset loqui Achior verba irati sunt omnes
magnates Holofernis et cogitabant interficere eum dicentes ad
27 alterutrum quis iste est qui filios Israhel posse dicat resistere
regi Nabuchodonosor et exercitibus eius homines inermes et si-
28 ne virtute et sine peritia artis pugnae ut ergo agnoscat Achior
quoniam fallit nos ascendemus in montana et cum capti fuerint
29 potentes eorum tunc cum eisdem gladio transverberabitur ut
sciat omnis gens quoniam Nabuchodonosor deus terrae est et
praeter ipsum alius non est

VI factum est autem cum cessassent loqui indignatus Holofernis
2 vehementer dixit ad Achior quoniam prophetasti nobis dicens
quod gens Israhel defendatur a Deo suo ut ostendam tibi quia
3 non est deus nisi Nabuchodonosor cum percusserimus eos om-

nes sicut hominem unum tunc et ipse cum illis Assyriorum gladio
interibis et omnis Israhel tecum perditione disperiet et probabis 4
quoniam Nabuchodonosor dominus sit universae terrae tuncque
gladius militiae meae transiet per latera tua et confixus cades in-
ter vulneratos Israhel et non respirabis ultra donec extermineris
cum illis porro autem si prophetiam tuam veram existimas non 5
concidat vultus tuus et pallor qui faciem tuam obtinuit abscedat
a te si verba mea haec putas impleri non posse ut autem noveris 6
quia simul cum illis haec experieris ecce ex hac hora illorum po-
pulo sociaberis ut dum dignas mei gladii poenas exceperint ipse
simul ultioni subiaceas tunc Holofernis praecepit servis suis ut 7
conprehenderent Achior ut ducerent eum in Bethuliam et trade-
rent eum in manu filiorum Israhel et accipientes eum servi Ho- 8
lofernis profecti sunt per campestria sed cum adpropinquassent
ad montana exierunt contra eos fundibalarii illi autem diver- 9
tentes a latere montis ligaverunt Achior ad arborem manibus et
pedibus et sic vinctum de restibus dimiserunt eum et reversi sunt
ad dominum suum porro filii Israhel descendentes de Bethulia 10
venerunt ad eum quem solventes duxerunt ad Bethuliam atque
in medio populi illum statuentes percontati sunt quid rerum es-
set quod illum vinctum Assyrii reliquissent in diebus illis erant 11
illic principes Ozias filius Micha de tribu Symeon et Carmi qui
et Gothonihel in medio itaque seniorum et in conspectu om- 12
nium Achior dixit omnia quae locutus ipse fuerat ab Holoferne
interrogatus et qualiter populus Holofernis voluisset propter hoc
verbum interficere eum quemadmodum ipse Holofernis iratus 13
iusserit eum Israhelitis hac de causa tradi ut dum vinceret filios
Israhel tunc etiam ipsum Achior diversis iubeat suppliciis interire
propter hoc quod dixisset Deus caeli defensor eorum est cum- 14
que universa Achior exposuisset omnis populus cecidit in faciem
adorantes Dominum et communi lamentatione et fletu unianimes
preces suas Deo effuderunt dicentes Domine Deus caeli et terrae 15
intuere superbiam illorum et respice ad nostram humilitatem et
faciem tuorum sanctorum adtende et ostende quia non derelin-
quis praesumentes de te et praesumentes de se et de sua virtute
gloriantes humilias finito itaque fletu et per totum diem po- 16
pulorum oratione conpleta consolati sunt Achior dicentes Deus 17
patrum nostrorum cuius tu virtutem praedicasti ipse tibi hanc
dabit vicissitudinem ut eorum magis tu interitum videas cum 18

vero Dominus Deus noster dederit hanc libertatem servis suis sit
et tecum Deus in medio nostri ut sicut placuerit tibi ita cum tuis
19 omnibus converseris tunc Ozias finito consilio suscepit eum in
20 domum suam et fecit cenam magnam et vocatis omnibus pre-
21 sbyteris simul expleto ieiunio refecerunt postea vero convocatus
omnis populus et per totam noctem intra ecclesiam oraverunt
petentes auxilium a Deo Israhel
VII Holofernis autem altera die praecepit exercitibus suis ut ascen-
2 derent contra Bethuliam erant autem pedites bellatorum cen-
tum viginti milia et equites viginti duo milia praeter praepa-
rationes virorum illorum quos occupaverat captivitas et adducti
3 fuerant de provinciis et urbibus universae iuventutis omnes pari-
ter paraverunt se ad pugnam contra filios Israhel et venerunt per
crepidinem montis usque ad apicem qui respicit super Dothain a
loco qui dicitur Belma usque Chelmo qui est contra Hesdraelon
4 filii autem Israhel ut viderunt multitudinem illorum prostrave-
runt se super terram mittentes cinerem super capita sua unia-
nimes orantes ut Deus Israhel misericordiam suam ostenderet
5 super populum suum et adsumentes arma sua bellica sederunt
per loca quae angusti itineris tramitem dirigunt inter montuosa
6 et erant custodientes ea tota die et nocte porro Holofernis dum
circuit per gyrum repperit quod fons qui influebat aquaeductum
illorum a parte australi extra civitatem dirigeret incidi praece-
7 pit aquaeductum eorum erant tamen non longe a muris fontes
ex quibus furtim videbantur haurire aquam ad refocilandum po-
8 tius quam ad potandum sed filii Ammon et Moab accesserunt
ad Holofernem dicentes filii Israhel non in lancea nec in sagitta
confidunt sed montes defendunt illos et muniunt illos colles in
9 praecipitio constituti ut ergo sine congressione pugnae possis
superare eos pone custodes fontium ut non hauriant ex eis et si-
ne gladio interficies eos vel certe fatigati tradent civitatem suam
10 quam putant civitatem montibus positam superari non posse et
placuerunt verba haec coram Holoferne et coram omnibus satelli-
tibus eius et constituit per gyrum centenarios per singulos fontes
11 cumque ista custodia per dies viginti fuisset expleta defecerunt
cisternae et collectiones aquarum omnibus inhabitantibus in Be-
thuliam ita ut non esset intra civitatem unde satiarentur vel una
12 die quoniam ad mensuram dabatur populis aqua cotidie tunc
ad Oziam congregati omnes viri feminaeque iuvenes et parvuli

simul omnes una voce dixerunt iudicet Deus inter nos et te quo- 13
niam fecisti in nos mala nolentes loqui pacifice cum Assyriis et
propter hoc vendidit nos Deus in manibus eorum et ideo non 14
est qui adiuvet cum prosternamur ante oculos eorum in siti et
perditione magna et nunc congregate universos qui in civitate 15
sunt ut sponte nos tradamus omnes populo Holofernis melius 16
est enim ut captivi benedicamus Deum viventes quam moriamur
et simus obprobrium omni carni cum videamus uxores nostras
et infantes nostros mori ante oculos nostros contestamur hodie 17
caelum et terram et Deum patrum nostrorum qui ulciscitur nos
secundum peccata nostra ut iam tradatis civitatem in manu mi-
litiae Holofernis et sit finis noster brevis in ore gladii qui longior
efficitur in ariditate sitis et cum haec dixissent factus est fletus 18
et ululatus magnus in ecclesia omnibus et per multas horas una
voce clamaverunt ad Deum dicentes peccavimus cum patribus 19
nostris iniuste egimus iniquitatem fecimus tu quia pius es mise- 20
rere nostri aut in tuo flagello vindica iniquitates nostras et noli
tradere confitentes te populo qui ignorat te ut non dicant inter 21
gentes ubi est Deus eorum et cum fatigati his clamoribus et his 22
fletibus lassati siluissent exsurgens Ozias infusus lacrimis dixit 23
aequo animo estote fratres et hos quinque dies expectemus a Do-
mino misericordiam forsitan enim indignationem suam abscidet 24
et dat gloriam nomini suo si autem transactis quinque diebus 25
non venerit adiutorium faciemus haec verba quae locuti estis

et factum est cum audisset haec Iudith vidua quae erat filia **VIII**
Merari filii Idox filii Ioseph filii Oziae filii Elai filii Iamnor filii
Gedeon filii Rafoin filii Acitob filii Melchiae filii Enam filii Na-
thaniae filii Salathihel filii Symeon filii Ruben et vir eius fuit 2
Manasses qui mortuus est in diebus messis hordiariae instabat 3
enim super alligantes manipulos in campo et venit aestus super
caput eius et mortuus est in Bethuliam civitatem suam et se-
pultus est illic cum patribus suis erat autem Iudith relicta eius 4
vidua iam annis tribus et mensibus sex et in superioribus do- 5
mus suae fecit sibi secretum cubiculum in quo cum puellis suis
clausa morabatur et habens super lumbos suos cilicium ieiuna- 6
bat omnibus diebus vitae suae praeter sabbata et neomenia et
festa domus Israhel erat autem eleganti aspectu nimis cui vir 7
suus reliquerat divitias multas et familiam copiosam ac possessio-
nes armentis boum et gregibus ovium plenas et erat haec in eo 8

omnibus famosissima quoniam timebat Dominum valde nec erat
9 qui loqueretur de illa verbum malum haec itaque cum audisset
quoniam Ozias promisisset quod transacto quinto die traderet ci-
10 vitatem misit ad presbyteros Chabri et Carmin et venerunt ad
illam et dixit illis quod est hoc verbum in quo consensit Ozias ut
tradat civitatem Assyriis si intra quinque dies non venerit vobis
11, 12 adiutorium et qui estis vos qui temptatis Dominum non est iste
sermo qui misericordiam provocet sed potius qui iram excitet et
13 furorem accendat posuistis vos tempus miserationis Domini et
14 in arbitrium vestrum diem constituistis ei sed quia patiens est
Dominus in hoc ipso paeniteamur et indulgentiam eius lacrimis
15 postulemus non enim quasi homo Deus sic comminabitur ne-
16 que sicut filius hominis ad iracundiam inflammabitur et ideo
humiliemus illi animas nostras et in spiritu constituti humiliato
17 servientes illi dicamus flentes Domino ut secundum voluntatem
suam sic faciat nobiscum misericordiam suam ut sicut conturba-
tum est cor nostrum in superbia eorum ita etiam de nostra hu-
18 militate gloriemur quoniam non sumus secuti peccata patrum
nostrorum qui dereliquerunt Deum suum et adoraverunt deos
19 alienos pro scelere quo dati sunt in gladium et in rapinam et
in confusionem inimicis suis nos autem alterum deum nescimus
20 praeter ipsum expectemus humiles consolationem eius et exqui-
ret sanguinem nostrum de adflictionibus inimicorum nostrorum
et humiliabit omnes gentes quaecumque insurgunt contra nos et
21 faciet illas sine honore Dominus Deus noster et nunc fratres
quoniam vos qui estis presbyteri in populo Dei ex vobis pendet
anima illorum adloquio vestro corda eorum erigite ut memores
sint quia temptati sunt patres nostri ut probarentur si vere co-
22 lerent Deum suum memores esse debent quomodo pater noster
Abraham temptatus est et per multas tribulationes probatus Dei
23 amicus effectus est sic Isaac sic Iacob sic Moses et omnes qui
24 placuerunt Deo per multas tribulationes transierunt fideles illi
autem qui temptationes non susceperunt cum timore Domini et
patientia sua inproperium murmurationis suae contra Dominum
25 protulerunt exterminati sunt ab exterminatore et a serpentibus
26 perierunt et nos ergo non ulciscamur nos pro his quae patimur
27 sed reputantes peccatis nostris haec ipsa minora esse supplicia
flagella Domini quasi servi qui corripimur ad emendationem non
28 ad perditionem nostram evenisse credamus et dixerunt illi Ozias

et presbyteri omnia quae locuta es vera sunt et non est in ser-
monibus tuis ulla reprehensio nunc ergo ora pro nobis quoniam 29
mulier sancta es et timens Dominum et dixit illis Iudith sicut 30
quod loqui potui Dei esse cognoscitis ita quod facere disposui 31
probate si ex Deo est et orate ut firmum faciat consilium meum
Deus stabitis vos ad portam nocte ista et ego exeam cum abra 32
mea et orate ut sicut dixistis in diebus quinque respiciat Domi-
nus populum suum Israhel vos autem nolo scrutemini actum 33
meum et usque dum renuntiem vobis nihil aliud fiat nisi ora-
tio pro me ad Dominum Deum nostrum et dixit ad eam Ozias 34
princeps Iudaeae vade in pace et Dominus sit tecum in ultione
inimicorum nostrorum et revertentes abierunt

quibus abscedentibus Iudith ingressa est oratorium suum et **IX**
induens se cilicio posuit cinerem super caput suum et proster-
nens se Domino clamavit ad Dominum dicens Domine Deus 2
patris mei Symeon qui dedisti illi gladium in defensione alienige-
narum qui violatores extiterunt in coinquinatione sua et denuda-
verunt femur virginis in confusionem et dedisti mulieres eorum 3
in praedam et filias eorum in captivitatem et omnem praedam in
divisionem servis tuis qui zelaverunt zelum tuum subveni quaeso
te Domine Deus meus mihi viduae tu enim fecisti priora et illa 4
post illa cogitasti et hoc factum est quod ipse voluisti omnes 5
enim viae tuae paratae sunt et tua iudicia in providentia tua po-
suisti respice castra Assyriorum nunc sicut tunc castra videre 6, 9
Aegyptiorum dignatus es et in sagittis suis et in lanceis glorian-
tur et nesciunt quia tu ipse es Deus noster qui conteris bella ab 10
initio et Dominus nomen est tibi erige brachium tuum sicut ab 11
initio et adlide virtutem eorum in virtute tua cadat virtus eorum
in iracundiam tuam qui promittunt se violare sancta tua et pol-
luere tabernaculum honoris tui et deicere gladio suo cornu altaris
tui fac Domine ut gladio proprio eius superbia amputetur ca- 12, 13
piatur laqueo oculorum suorum in me et percuties eum ex labiis
caritatis meae da mihi in animo constantiam ut contemnam il- 14
lum et virtutem ut evertam illum erit enim memoriale nominis 15
tui cum manus feminea deiecerit eum non enim in multitudine 16
est virtus tua Domine neque in equorum viribus voluntas tua nec
superbi ab initio placuerunt tibi sed humilium et mansuetorum
tibi semper placuit deprecatio Deus caelorum creator aquarum 17
et dominus totius creaturae exaudi me miseram deprecantem et

18 de tua misericordia praesumentem memento Domine testamenti
tui et da verbum in ore meo et in corde meo consilium corrobora
19 ut domus tua in tua sanctificatione permaneat et omnes gentes
agnoscant quoniam tu es Deus et non est alius praeter te
X factum est autem cum cessasset clamare ad Dominum surre-
2 xit de loco quo iacuerat prostrata Domino vocavitque abram
suam et descendens in domum suam abstulit a se cilicium et ex-
3 uit se vestimentis viduitatis suae et lavit corpus suum et unxit
se myrro optimo et discriminavit crinem capitis sui et inposuit
mitram super caput suum et induit se vestimentis iucunditatis
suae induitque sandalia pedibus suis adsumpsitque dextraliola et
lilia et inaures et anulos et omnibus ornamentis suis ornavit se
4 cui etiam Dominus contulit splendorem quoniam omnis ista con-
positio non ex libidine sed ex virtute pendebat et ideo Dominus
hanc in illam pulchritudinem ampliavit ut inconparabili decore
5 omnium oculis appareret inposuit itaque abrae suae ascopam vi-
ni et vas olei et pulenta et palatas et panes et caseum et profecta
6 est cumque venisset ad portas civitatis invenerunt expectantem
7 Oziam et presbyteros civitatis qui cum vidissent eam stupentes
8 mirati sunt nimis pulchritudinem eius nihil tamen interrogantes
eam dimiserunt transire dicentes Deus patrum nostrorum det ti-
bi gratiam et omne consilium tui cordis sua virtute corroboret
ut glorietur super te Hierusalem et sit nomen tuum in nume-
9 ro sanctorum et iustorum et dixerunt hii qui illic erant omnes
10 una voce fiat fiat Iudith vero orans Dominum transiit portas
11 ipsa et abra eius factum est autem cum descenderet montem
circa ortum diei occurrerunt ei exploratores Assyriorum et ten-
12 uerunt illam dicentes unde venis aut quo vadis quae respondit
filia sum Hebraeorum ideo ego fugi a facie eorum quoniam futu-
rum agnovi quod dentur vobis in depraedationem pro eo quod
contemnentes vos noluerunt ultro tradere se ipsos ut invenirent
13 misericordiam in conspectu vestro hac de causa cogitavi mecum
dicens vadam ad faciem principis Holofernis ut indicem illi se-
creta illorum et ostendam illi quo aditu possit obtinere eos ita ut
14 non cadat unus vir de exercitu eius et cum audissent viri ver-
ba eius considerabant faciem eius et erat in oculis eorum stupor
15 quoniam mirabantur pulchritudinem eius nimis et dixerunt ad
eam conservasti animam tuam eo quod tale repperisti consilium
16 ut descenderes ad dominum nostrum hoc autem scias quoniam

cum steteris in conspectu eius bene tibi faciet et eris gratissima
in corde eius duxeruntque illam ad tabernaculum Holofernis et
nuntiantes eam cumque intrasset ante faciem eius statim captus 17
est in suis oculis Holofernis dixeruntque ad eum satellites eius 18
quis contemnat populum Hebraeorum qui tam decoras mulieres
habent ut non pro his merito pugnare contra eos debeamus vi- 19
dens itaque Holofernem Iudith sedentem in conopeo quod erat ex
purpura et auro et zmaragdo et lapidibus pretiosis intextum et 20
cum in faciem eius intendisset adoravit eum prosternens se super
terram et levaverunt illam servi Holofernis iubente domino suo

tunc Holofernis dixit ei aequo animo esto et noli pavere in **XI**
corde tuo quoniam ego numquam nocui virum qui voluit servire
Nabuchodonosor regi populus autem tuus si non contempsis- 2
set me non adlevassem lanceam meam super illum nunc autem 3
dic mihi qua ex causa recessisti ab illis et placuit tibi ut venires
ad nos et dixit illi Iudith sume verba ancillae tuae quoniam si 4
secutus fueris verba ancillae tuae perfectam rem faciet Dominus
tecum vivit enim Nabuchodonosor rex terrae et vivit virtus eius 5
quae est in te ad correptionem omnium animarum errantium
quoniam non solum homines serviunt illi per te sed et bestiae
agri obtemperant illi nuntiatur enim industria animi tui uni- 6
versis gentibus et indicatum est omni saeculo quoniam tu solus
bonus et potens es in omni regno eius et disciplina tua omnibus
provinciis praedicatur nec hoc latet quod locutus est Achior nec 7
illud ignoratur quod ei iusseris evenire constat enim Deum no- 8
strum sic peccatis offensum ut mandaverit per prophetas suos ad
populum quod tradat eos pro peccatis suis et quoniam sciunt 9
se offendisse Deum suum filii Israhel tremor tuus super ipsos
est insuper etiam fames invasit eos et ab ariditate aquae iam 10
inter mortuos conputantur denique hoc ordinant ut interficiant 11
pecora sua et sanguinem eorum bibant et sancta Domini sui 12
quae praecepit Deus non contingi in frumento vino et oleo haec
cogitaverunt inpendere et volunt consumere quae nec manibus
deberent contingere ergo quoniam haec faciunt certum est quod
in perditione dabuntur quod ego ancilla tua cognoscens fugi ab 13
illis et misit me Dominus haec ipsa nuntiare tibi ego enim an- 14
cilla tua Deum colo etiam nunc apud te et exiet ancilla tua et
orabo Deum et dicet mihi quando eis reddat peccatum suum 15
et veniens nuntiabo tibi ita ut ego adducam te per mediam Hie-

rusalem et habebis omnem populum Israhel sicut oves quibus
16 non est pastor et non latrabit vel unus contra te quoniam haec
17 mihi dicta sunt per providentiam Dei et quoniam iratus est illis
18 Deus hoc ipsa missa sum nuntiare tibi placuerunt autem omnia
verba haec coram Holoferne et coram pueris eius et mirabantur
19 ad sapientiam eius et dicebant alter ad alterum non est talis
mulier super terram in aspectu in pulchritudine et in sensu ver-
20 borum et dixit ad illam Holofernis bene fecit Deus qui misit te
21 ante populum ut des illum tu in manibus nostris et quoniam
bona est promissio tua si fecerit mihi hoc Deus tuus erit et meus
Deus et tu in domo Nabuchodonosor magna eris et nomen tuum
nominabitur in universa terra
XII tunc iussit eam introire ubi repositi erant thesauri eius et ius-
sit illic manere eam et constituit quid daretur illi de convivio suo
2 cui respondens Iudith dixit nunc non potero manducare ex his
quae mihi praecipis tribui ne veniat super me offensio ex his au-
3 tem quae mihi detuli manducabo cui Holofernis ait si defecerint
4 tibi ista quae tecum detulisti quid faciemus tibi et dixit Iudith
vivit anima tua domine meus quoniam non expendet omnia haec
ancilla tua donec faciat Deus in manu mea haec quae cogitavi et
5 induxerunt illam servi eius in tabernaculo quo praeceperat et
petiit dum introiret ut daretur ei copia nocte et ante lucem egre-
6 diendi foras ad orationem et deprecandi Dominum et praecepit
cubiculariis suis ut sicut placeret illi exiret et introiret ad oran-
7 dum Deum suum per triduum et exiebat noctibus in vallem
8 Bethuliae et baptizabat se in fontem aquae et ut ascendebat
orabat Dominum Deum Israhel ut dirigeret viam eius ad libera-
9 tionem populi sui et introiens munda manebat in tabernaculum
10 usque dum acciperet escam suam in vesperam et factum est
quarto die Holofernis fecit cenam servis suis et dixit ad Bagao
eunuchum vade et suade Hebraeam illam ut sponte consentiat
11 habitare mecum foedum est enim apud Assyrios si femina in-
12 rideat virum agendo ut inmunis transeat ab eo tunc introivit
Bagao ad Iudith et dixit non vereatur bona puella introire ad
dominum meum ut honorificetur ante faciem eius et manducet
13 cum eo et bibat vinum in iucunditate cui Iudith respondit quae
14 ego sum ut contradicam domino meo omne quod erit ante ocu-
los eius bonum et optimum faciam quicquid autem illi placuerit
15 hoc mihi erit optimum omnibus diebus vitae meae et surrexit

et ornavit se vestimento suo et ingressa stetit ante faciem eius
cor autem Holofernis concussum est erat enim ardens in concu- 16
piscentia eius et dixit ad eam Holofernis bibe nunc et accumbe 17
in iucunditate quoniam gratiam invenisti coram me et dixit Iu- 18
dith bibam domine quoniam magnificata est anima mea hodie
prae omnibus diebus meis et accepit et manducavit et bibit co- 19
ram ipso ea quae paraverat illi ancilla eius et iucundus factus 20
est Holofernis ad illam bibitque vinum nimis multum quantum
numquam biberat in vita sua

ut autem sero factum est festinaverunt servi illius ad hospitia **XIII**
sua et conclusit Bagao ostia cubiculi et abiit erant autem omnes 2
fatigati a vino eratque Iudith sola in cubiculo porro Holofernis 3, 4
iacebat in lecto nimia ebrietate sopitus dixitque Iudith puellae 5
suae ut staret foras ante cubiculum et observaret stetitque Iu- 6
dith ante lectum orans cum lacrimis et labiorum motu in silentio
dicens confirma me Domine Deus Israhel et respice in hac hora 7
ad opera manuum mearum ut sicut promisisti Hierusalem civi-
tatem tuam erigas et hoc quod credens per te posse fieri cogitavi
perficiam et haec cum dixisset accessit ad columnam quae erat 8
ad caput lectuli eius et pugionem eius qui in ea ligatus pendebat
exsolvit cumque evaginasset illud adprehendit comam capitis 9
eius et ait confirma me Domine Deus Israhel in hac hora et 10
percussit bis in cervicem eius et abscidit caput eius et abstulit
conopeum eius a columnis et evolvit corpus eius truncum et post 11
pusillum exivit et tradidit caput Holofernis ancillae suae et ius-
sit ut mitteret illud in peram suam et exierunt duae secundum 12
consuetudinem suam quasi ad orationem et transierunt castra
et gyrantes vallem venerunt ad portam civitatis et dixit Iudith 13
a longe custodibus murorum aperite portas quoniam nobiscum
est Deus qui fecit virtutem in Israhel et factum est cum au- 14
dissent viri vocem eius vocaverunt presbyteros civitatis et con- 15
currerunt ad eam omnes a minimo usque ad maximum quoniam
speraverunt eam iam non esse venturam et accendentes lumi- 16
naria congyraverunt circa eam universi illa autem ascendens in
eminentiori loco iussit fieri silentium cumque omnes tacuissent
dixit Iudith laudate Dominum Deum nostrum qui non deseruit 17
sperantes in se et in me ancillam suam adimplevit misericor- 18
diam suam quam promisit domui Israhel et interfecit in manu
mea hostem populi sui in hac nocte et proferens de pera caput 19

Holofernis ostendit illis dicens ecce caput Holofernis principis mi-
litiae Assyriorum et ecce conopeum illius in quo recumbebat in
ebrietate sua ubi et per manum feminae percussit illum Domi-
20 nus Deus noster vivit autem ipse Dominus quoniam custodivit
me angelus eius et hinc euntem et ibi commorantem et inde huc
revertentem et non permisit me ancillam suam Dominus coinqui-
nari sed sine pollutione peccati revocavit me vobis gaudentem in
21 victoria sua in evasione mea in liberatione vestra confiteamur
illi omnes quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius
22 universi autem adorantes Dominum dixerunt ad eam benedixit
te Dominus in virtute sua quia per te ad nihilum redegit inimicos
23 nostros porro Ozias princeps populi Israhel dixit ad eam bene-
dicta es tu filia a Domino Deo excelso prae omnibus mulieribus
24 super terram benedictus Dominus qui creavit caelum et terram
qui te direxit in vulnere capitis principis inimicorum nostrorum
25 quia hodie nomen tuum ita magnificavit ut non recedat laus tua
de ore hominum qui memores fuerint virtutis Domini in aeter-
num pro quibus non pepercisti animae tuae propter angustias
et tribulationem generis tui sed subvenisti ruinae ante conspec-
26, 27 tum Dei nostri et dixit omnis populus fiat fiat porro Achior
vocatus venit et dixit ei Deus Israhel cui tu testimonium dedisti
quod ulciscatur de inimicis suis ipse caput omnium incredulorum
28 incidit in hac nocte in manu mea ut probes quia ita est ecce ca-
put Holofernis qui in contemptu superbiae suae Deum Israhel
contempsit et tibi interitum minabatur dicens cum captus fuerit
29 populus Israhel gladio perforari praecipiam latera tua videns
autem Achior caput Holofernis angustiatus prae pavore cecidit
30 in faciem suam super terram et aestuavit anima eius postea ve-
ro quam resumpto spiritu recreatus est procidit ad pedes eius
31 et adoravit eam et dixit benedicta tu Deo tuo in omni taber-
naculo Iacob quoniam in omni gente quae audierit nomen tuum
magnificabit Deum Israhel super te

XIV dixit autem Iudith ad omnem populum audite me fratres su-
2 spendite caput hoc super muros nostros et erit cum exierit sol
accipiat unusquisque arma sua et exite cum impetu non ut de-
3 scendatis deorsum sed quasi impetum facientes tunc explora-
tores necesse erit ut fugiant ad principem suum excitandum ad
4 pugnam cumque duces eorum cucurrerint ad tabernaculum Ho-
lofernis et invenerint eum truncum in suo sanguine volutatum de-

cidet super eos timor cumque cognoveritis fugere illos ite post 5
illos securi quoniam Dominus conteret eos sub pedibus vestris
tunc Achior videns virtutem quam fecit Deus Israhel relicto gen- 6
tilitatis ritu credidit Deo et circumcidit carnem praeputii sui et
adpositus est ad populum Israhel et omnis successio generis eius
usque in hodiernum diem mox autem ut ortus est dies suspen- 7
derunt super muros caput Holofernis accepitque unusquisque vir
arma sua et egressi sunt cum grandi strepitu et ululatu quod vi- 8
dentes exploratores ad tabernaculum cucurrerunt porro hii qui 9
in tabernaculo erant venientes et ante ingressum cubiculi per-
strepentes excitandi gratia inquietudinem arte moliebantur ut
non ab excitantibus sed a sonantibus Holofernis evigilaret nul- 10
lus enim audebat cubiculum virtutis Assyriorum pulsando aut
intrando aperire sed cum venissent duces eius et tribuni et uni- 11
versi maiores exercitus Assyriorum dixerunt cubiculariis intra- 12
te et excitate illum quoniam egressi mures de cavernis suis ausi
sunt provocare ad proelium tunc ingressus Bagao cubiculum 13
eius stetit ante cortinam et plausum fecit manibus suis suspica-
batur enim illum cum Iudith dormire sed cum nullum motum 14
iacentis sensu aurium caperet accessit proximans ad cortinam et
elevans eam videns iacens cadaver absque capite Holofernis in
suo sanguine tabefactum iacere super terram et clamavit voce
magna cum fletu et scidit vestimenta sua et ingressus taberna- 15
culum Iudith non invenit eam et exilivit foras ad populum et 16
dixit una mulier hebraea fecit confusionem in domo regis Na-
buchodonosor ecce enim Holofernis iacet in terra et caput ipsius
non est in illo quod cum audissent principes virtutis Assyriorum 17
sciderunt omnes vestimenta sua et intolerabilis timor et tremor
cecidit super eos et turbati sunt animi eorum valde et factus est 18
clamor inconparabilis in media castra eorum

cumque omnis exercitus decollatum Holofernem audisset fugit **XV**
mens et consilium ab eis et solo tremore et metu agitati fugae
praesidium sumunt ita ut nullus loqueretur cum proximo suo 2
sed inclinato capite relictis omnibus evadere Hebraeos quos ar-
matos venire super se audierant fugientes per vias camporum et
semitas collium videntes itaque filii Israhel fugientes illos de- 3
scenderunt clangentes tubis et ululantes post ipsos et quoniam 4
Assyrii non adunati in fuga ibant praecipites filii autem Israhel
uno agmine persequentes debilitabant omnes quos invenire po-

5 tuissent misitque Ozias nuntios per omnes civitates et regiones
6 Israhel omnis itaque regio omnisque urbs electam iuventutem
misit armatam post eos et persecuti sunt eos in ore gladii quous-
7 que pervenirent ad extremitatem finium suarum reliqui autem
qui erant in Bethulia ingressi sunt castra Assyriorum et prae-
dam quam fugientes Assyrii reliquerant abstulerunt et honestati
8 sunt valde hii vero qui victores reversi sunt ad Bethuliam om-
nia quaeque erant illorum abstulerunt secum ita ut non esset
numerus in pecoribus in iumentis et universis mobilibus eorum
ut a minimo usque ad magnum omnes divites fierent de praeda-
9 tionibus eorum Ioachim autem summus pontifex de Hierusalem
venit in Bethuliam cum universis presbyteris suis ut videret Iu-
10 dith quae cum exisset ad illum benedixerunt illam omnes una
voce dicentes tu gloria Hierusalem tu laetitia Israhel tu hono-
11 rificentia populi nostri quia fecisti viriliter et confortatum est
cor tuum eo quod castitatem amaveris et post virum tuum al-
terum non scieris ideo et manus Domini confortavit te et ideo
12, 13 eris benedicta in aeternum et dixit omnis populus fiat fiat per
dies autem triginta vix collecta est spolia Assyriorum a populo
14 Israhel porro autem universa quae Holofernis peculiaria fuisse
probata sunt dederunt Iudith in auro et argento et vestibus et
gemmis et omni supellectile et tradita sunt illi omnia a popu-
15 lo et omnes populi gaudebant cum mulieribus et virginibus et
iuvenibus in organis et citharis

XVI, 2 tunc cantavit canticum hoc Domino Iudith dicens incipite
Domino in tympanis cantate Deo in cymbalis modulamini illi
3 psalmum novum exaltate et invocate nomen eius Dominus con-
4 terens bella Dominus nomen est illi qui posuit castra sua in
medio populi sui ut eriperet nos de manu omnium inimicorum
5 nostrorum venit Assur ex montibus ab aquilone in multitudi-
ne fortitudinis suae cuius multitudo obturavit torrentes et equi
6 eorum cooperuerunt valles dixit se incensurum fines meos et
iuvenes meos occisurum gladio infantes meos dare in praedam
7 et virgines in captivitatem Dominus autem omnipotens nocuit
8 eum et tradidit eum in manus feminae et confudit eum non
enim cecidit potens eorum a iuvenibus nec filii Titan percusse-
runt eum nec excelsi gigantes inposuerunt se illi sed Iudith filia
9 Merari in specie faciei suae dissolvit eum exuit enim se vesti-
menta viduitatis et induit se vestimenta laetitiae in exultatione

filiorum Israhel unxit faciem suam unguento conligavit cincin- 10
nos suos mitra ad decipiendum illum sandalia eius rapuerunt 11
oculos eius pulchritudo eius captivam fecit animam eius amputa-
vit pugione cervicem eius horruerunt Persae constantiam eius et 12
Medi audaciam eius tunc ululaverunt castra Assyriorum quan- 13
do apparuerunt humiles mei arescentes in siti filii puellarum 14
conpunxerunt eos et sicut pueros fugientes occiderunt eos perie-
runt in proelio a facie Domini mei hymnum cantemus Domino 15
hymnum novum cantemus Deo nostro Adonai Domine magnus 16
es tu et praeclarus in virtute et quem superare nemo potest ti- 17
bi serviat omnis creatura tua quia dixisti et facta sunt misisti
spiritum tuum et creata sunt et non est qui resistat voci tuae
montes a fundamentis movebuntur cum aquis petrae sicut cera 18
liquescent ante faciem tuam qui autem timent te magni erunt 19
apud te prae omnia vae genti insurgenti super genus meum Do- 20
minus enim omnipotens vindicabit in eis in die iudicii visitabit
illos dabit enim ignem et vermes in carnes eorum ut urantur et 21
sentiant usque in sempiternum et factum est post haec omnis 22
populus post victoriam venit ad Hierusalem adorare Dominum
et mox ut purificati sunt obtulerunt omnes holocausta et vota
et repromissiones suas porro Iudith universa vasa bellica Holo- 23
fernis quae dedit illi populus et conopeum quod ipsa sustulerat
in anathema oblivionis erat autem populus iucundus secundum 24
faciem sanctorum et per tres menses gaudium huius victoriae ce-
lebratum est cum Iudith post dies autem illos unusquisque rediit 25
in sua et Iudith magna facta est in Bethulia et praeclarior erat
universae terrae Israhel erat etiam virtuti castitatis adiuncta 26
ita ut non cognosceret virum omnibus diebus vitae suae ex quo
defunctus est Manasses vir eius erat autem diebus festis proce- 27
dens cum gloria magna mansit autem in domo viri sui annos 28
centum quinque et dimisit abram suam liberam et defuncta est
ac sepulta cum viro suo in Bethuliam luxitque illam omnis po- 29
pulus diebus septem in omni autem spatio vitae eius non fuit 30
qui perturbaret Israhel et post mortem eius annis multis dies 31
autem victoriae huius festivitatem ab Hebraeis in numero die-
rum sanctorum accepit et colitur a Iudaeis ex illo tempore usque
in praesentem diem

TOBIT

I Tobias ex tribu et civitate Nepthalim quae est in su-
perioribus Galileae supra Naasson post viam quae du-
cit ad occidentem in sinistro habens civitatem Sephet
2 cum captus esset in diebus Salmanassar regis Assyrio-
3 rum in captivitate tamen positus viam veritatis non deseruit ita
ut omnia quae habere poterat cotidie concaptivis fratribus qui
4 erant ex genere inpertiret cumque esset iunior omnibus in tribu
5 Nepthalim nihil tamen puerile gessit in opere denique cum irent
omnes ad vitulos aureos quos Hieroboam fecerat rex Israhel hic
6 solus fugiebat consortia omnium et pergebat ad Hierusalem ad
templum Domini et ibi adorabat Dominum Deum suum Israhel
7 omnia primitiva sua et decimas suas fideliter offerens ita ut in
tertio anno proselytis et advenis ministraret omnem decimatio-
8 nem haec et his similia secundum legem Dei puerulus observa-
9 bat cum vero factus esset vir accepit uxorem Annam ex tribu
10 sua genuitque ex ea filium nomen suum inponens ei ab infantia
11 timere Deum docuit et abstinere ab omni peccato igitur cum per
captivitatem devenisset cum uxore sua et filio in civitatem Nine-
12 ve cum omni tribu sua et omnes ederent ex cibis gentilium iste
custodivit animam suam et numquam contaminatus est in escis
13 eorum et quoniam memor fuit Domini in toto corde suo dedit
14 illi Dominus gratiam in conspectu Salmanassar regis et dedit ei
potestatem quocumque vellet ire habens libertatem quaecumque
15 facere voluisset pergebat ergo per omnes qui erant in captivitate
16 et monita salutis dabat eis cum autem venisset in Rages civita-
tem Medorum et ex his quibus honoratus fuerat a rege habuisset
17 decem talenta argenti et cum multa turba generis sui Gabelum
egentem videret qui erat ex tribu eius sub chirografo dedit illi
18 memoratum pondus argenti post multum vero temporis mortuo
Salmanassar rege cum regnaret Sennacherim filius eius pro eo et
19 filios Israhel exosos haberet in conspectu suo Tobias pergebat
per omnem cognationem suam et consolabatur eos dividebatque

unicuique prout poterat de facultatibus suis esurientes alebat 20
nudis vestimenta praebebat et mortuis atque occisis sepulturam
sollicitus exhibebat denique cum reversus esset rex Sennacherim 21
fugiens a Iudaea plagam quam circa eum Deus fecerat propter
blasphemiam suam et iratus multos occideret ex filiis Israhel To-
bias sepeliebat corpora eorum at ubi nuntiatum est regi iussit 22
eum occidi et tulit ei omnem substantiam eius Tobias vero cum 23
filio suo et cum uxore fugiens nudus latuit quia multi diligebant
eum post dies vero quadraginta et quinque occiderunt regem filii 24
ipsius et reversus est Tobias ad domum suam omnisque facultas 25
eius restituta est ei

post haec vero cum esset dies festus Domini et factum esset **II**
prandium bonum in domo Tobis dixit filio suo vade et adduc 2
aliquos ex tribu nostra timentes Deum et epulentur nobiscum
cumque abisset reversus nuntiat unum ex filiis Israhel iugulatum 3
iacere in platea statimque exiliens de accubitu suo relinquens
prandium ieiunus pervenit ad corpus tollensque illud portavit 4
ad domum suam occulte ut dum sol occubuisset caute sepeliret
eum cumque occultasset corpus manducavit panem cum luctu 5
et tremore memorans illum sermonem quem dixit Dominus per 6
Amos prophetam dies festi vestri convertentur in lamentatio- 8
nem et luctum omnes proximi sui dicentes iam huius rei causa
interfici iussus es et vix effugisti mortis imperium et iterum sepe-
lis mortuos sed Tobias plus timens Deum quam regem rapiebat 9
corpora occisorum et occultabat in domo sua et mediis noctibus
sepeliebat ea contigit autem ut quadam die fatigatus a sepul- 10
tura veniens domum iactasset se iuxta parietem et obdormisset
ex nido hirundinum dormienti illi calida stercora insiderent su- 11
per oculos eius fieretque caecus hanc autem temptationem ideo 12
permisit Dominus evenire illi ut posteris daretur exemplum pa-
tientiae eius sicut et sancti Iob nam cum ab infantia sua semper 13
Deum timuerit et mandata eius custodierit non est contristatus
contra Deum quod plaga caecitatis evenerit ei sed inmobilis in 14
Dei timore permansit agens gratias Deo omnibus diebus vitae
suae nam sicut beato Iob insultabant reges ita isti parentes et 15
cognati eius et inridebant vitam eius dicentes ubi est spes tua 16
pro qua elemosynas et sepulturas faciebas Tobias vero increpa- 17
bat eos dicens nolite ita loqui quoniam filii sanctorum sumus 18
et vitam illam expectamus quam Deus daturus est his qui fidem

19 suam numquam mutant ab eo Anna vero uxor eius ibat ad tex-
trinum opus cotidie et de labore manuum suarum victum quem
20 consequi poterat deferebat unde factum est ut hedum caprarum
21 accipiens detulisset domi cuius cum vocem balantis vir eius au-
disset dixit videte ne forte furtivus sit reddite eum dominis suis
22 quia non licet nobis ex furto aliquid aut edere aut contingere ad
haec uxor eius irata respondit manifeste vana facta est spes tua
23 et elemosynae tuae modo paruerunt atque his et aliis huiusmodi
verbis exprobrabat ei
III, 2 tunc Tobias ingemuit et coepit orare cum lacrimis dicens iu-
stus es Domine et omnia iudicia tua iusta sunt et omnes viae
3 tuae misericordia et veritas et iudicium et nunc Domine memor
esto mei ne vindictam sumas de peccatis meis neque reminisca-
4 ris delicta mea vel parentum meorum quoniam non oboedivimus
praeceptis tuis et traditi sumus in direptionem et captivitatem et
mortem et in fabulam et in inproperium omnibus nationibus in
5 quibus dispersisti nos et nunc Domine magna iudicia tua quia
non egimus secundum praecepta tua et non ambulavimus since-
6 riter coram te et nunc Domine secundum voluntatem tuam fac
mecum et praecipe in pace recipi spiritum meum expedit enim
7 mihi mori magis quam vivere eadem itaque die contigit ut Sarra
filia Raguhel in civitate Medorum ut et ipsa audiret inproperium
8 ab una ex ancillis patris sui quoniam tradita fuerat septem viris
et daemonium nomine Asmodeus occiderat eos mox ut ingressi
9 fuissent ad eam ergo cum pro culpa sua increparet puellam re-
spondit ei dicens amplius ex te non videamus filium aut filiam
10 super terram interfectrix virorum tuorum numquid et me occi-
dere vis sicut et iam septem occidisti ad hanc vocem perrexit in
superiori cubiculo domus suae et tribus diebus et tribus noctibus
11 non manducavit neque bibit sed in oratione persistens lacrimis
12 deprecabatur Dominum ut ab isto inproperio liberaret eam fac-
tum est autem tertia die dum conpleret orationem benedicens
13 Dominum dixit benedictum est nomen tuum Deus patrum no-
strorum qui cum iratus fueris misericordiam facies et in tempore
14 tribulationis peccata dimittis his qui invocant te ad te Domine
15 faciem meam converto ad te oculos meos converto peto Domine
ut de vinculo inproperii huius absolvas me aut certe desuper ter-
16 ra eripias me tu scis Domine quia numquam concupivi virum et
17 mundam servavi animam meam ab omni concupiscentia num-

quam cum ludentibus miscui me neque cum his qui in levitate
ambulant participem me praebui virum autem cum timore tuo 18
non libidine mea consensi suscipere et aut ego indigna fui illis 19
aut illi mihi forsitan digni non fuerunt quia forsitan viro alio con-
servasti me non est enim in hominis potestate consilium tuum 20
hoc autem certum habet omnis qui colit te quia vita eius si in 21
probatione fuerit coronabitur si autem in tribulatione fuerit libe-
rabitur et si in correptione fuerit ad misericordiam tuam perveni-
re licebit non enim delectaris in perditionibus nostris quia post 22
tempestatem tranquillum facis et post lacrimationem et fletum
exultationem infundis sit nomen tuum Deus Israhel benedic- 23
tum in saecula in illo tempore exauditae sunt preces amborum 24
in conspectu gloriae summi Dei et missus est angelus Domini 25
sanctus Rafahel ut curaret ambos quorum uno tempore fuerat
oratio in conspectu Domini recitata

igitur cum Tobias putaret orationem suam exaudiri ut mori **IV**
potuisset vocavit ad se Tobiam filium suum dixitque ei audi fili 2
mi verba oris mei et ea in corde tuo quasi fundamentum con-
strue cum acceperit Deus animam meam corpus meum sepeli 3
et honorem habebis matri tuae omnibus diebus vitae eius me- 4
mor enim esse debes quae et quanta pericula passa sit propter
te in utero suo cum autem et ipsa conpleverit tempus vitae 5
suae sepelies eam circa me omnibus autem diebus vitae tuae 6
Deum in mente habe et cave ne aliquando peccato consentias et
praetermittas praecepta Dei nostri ex substantia tua fac elemo- 7
synam et noli avertere faciem tuam ab ullo paupere ita enim fiet
ut nec a te avertatur facies Domini quomodo potueris ita esto 8
misericors si multum tibi fuerit abundanter tribue si exiguum 9
fuerit etiam exiguum libenter inpertire stude praemium enim 10
tibi bonum thesaurizas in die necessitatis quoniam elemosyna 11
ab omni peccato et a morte liberat et non patietur animam ire in
tenebras fiducia magna erit coram summo Deo elemosyna om- 12
nibus qui faciunt eam adtende tibi fili mi ab omni fornicatione 13
et praeter uxorem tuam numquam patiaris crimen scire super- 14
biam numquam in tuo sensu aut in tuo verbo dominari permittas
in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio quicumque aliquid 15
tibi operatus fuerit statim mercedem ei restitue et merces mer-
cennarii apud te omnino non maneat quod ab alio odis fieri tibi 16
vide ne alteri tu aliquando facias panem tuum cum esurientibus 17

18 et egenis comede et de vestimentis tuis nudos tege panem tuum
et vinum super sepulturam iusti constitue et noli ex eo man-
19 ducare et bibere cum peccatoribus consilium semper a sapiente
20 perquire omni tempore benedic Deum et pete ab eo ut vias tuas
21 dirigat et omnia consilia tua in ipso permaneant indico etiam
tibi fili mi dedisse me decem talenta argenti dum infantulus esses
Gabelo in Rages civitate Medorum et chirografum eius apud me
22 habeo et ideo perquire quomodo ad eum pervenias et recipias
ab eo supra memoratum pondus argenti et restituas ei chirogra-
23 fum suum noli timere fili mi pauperem quidem vitam gerimus
sed multa bona habemus si timuerimus Deum et recesserimus ab
omni peccato et fecerimus bene

V tunc Tobias respondit patri suo et dixit omnia quaecumque
2 praecepisti mihi faciam pater quomodo autem hanc pecuniam
inquiram ignoro ille me nescit neque ego illum quod signum dabo
3 illi sed neque viam qua pergatur illuc aliquando cognovi tunc
pater suus respondit illi et dixit chirografum quidem eius penes
4 me habeo quem dum illi ostenderis statim restituet sed perge
nunc et inquire tibi aliquem fidelem virum qui eat tecum salva
5 mercede sua dum adhuc vivo ut recipias ea tunc egressus To-
bias invenit iuvenem splendidum stantem praecinctum et quasi
6 paratum ad ambulandum et ignorans quod angelus Dei esset
7 salutavit eum et dixit unde te habemus bone iuvenis at ille re-
spondit ex filiis Israhel et Tobias dixit ei nosti viam quae ducit
8 in regionem Medorum cui respondit novi et omnia itinera eius
frequenter ambulavi et mansi apud Gabelum fratrem nostrum
qui moratur in Rages civitate Medorum quae posita est in mon-
9 te Exbathanis cui Tobias ait sustine me obsecro donec haec ipsa
10 nuntiem patri meo tunc ingressus indicavit universa haec patri
11 suo super quae admiratus pater rogat ut introiret ad eum in-
12 gressus itaque salutavit eum et dixit gaudium tibi semper sit et
Tobias ait quale mihi gaudium erit qui in tenebris sedeo et lumen
13 caeli non video cui ait iuvenis forti animo esto in proximo est ut
14 a Deo cureris dixit itaque illi Tobias numquid poteris perduce-
re filium meum ad Gabelum in Rages Medorum et cum redieris
15 restituam tibi mercedem tuam et dixit ei angelus ego eum du-
16 cam et reducam ad te cui Tobias respondit rogo te indica mihi
17 de qua domo aut de qua tribu es tu cui Rafahel angelus dixit
genus quaeris mercennarii an ipsum mercennarium qui cum filio

tuo eat sed ne forte sollicitum te reddam ego sum Azarias Ana- 18
niae magni filius et Tobias respondit ex magno genere es tu sed 19
peto ne irascaris quod voluerim cognoscere genus tuum dixit au- 20
tem illi angelus ego sanum ducam et sanum tibi reducam filium
tuum respondens autem Tobias dixit bene ambuletis et sit Deus 21
in itinere vestro et angelus eius comitetur vobiscum tunc para- 22
tis omnibus quae erant in via portanda fecit Tobias vale patri et
matri suae et ambulaverunt ambo simul cumque profecti essent 23
coepit flere mater eius et dicere baculum senectutis nostrae tuli-
sti et transmisisti a nobis numquam esset ipsa pecunia pro qua 24
misisti eum sufficiebat enim nobis paupertas nostra ut divitias 25
conputaremus hoc quod videbamus filium nostrum dixitque ei 26
Tobias noli flere salvus perveniet filius noster et salvus revertetur
ad nos et oculi tui videbunt eum credo enim quoniam angelus 27
Dei bonus comitetur ei et bene disponat omnia quae circa ipsum
geruntur ita ut cum gaudio revertatur ad nos ad hanc vocem 28
cessavit mater eius flere et tacuit

profectusque est Tobias et canis secutus est eum et mansit **VI**
prima mansione iuxta fluvium Tigris et exivit ut lavaret pedes 2
suos et ecce piscis inmanis exivit ad devorandum eum quem 3
expavescens clamavit voce magna dicens Domine invadet me et 4
dixit ei angelus adprehende brancia eius et trahe eum ad te quod
cum fecisset adtraxit eum in sicco et palpitare coepit ante pedes
eius tunc dixit ei angelus extentera hunc piscem et cor eius et 5
fel eius et iecur repone tibi sunt enim haec necessaria ad medi-
camenta utiliter quod cum fecisset assavit carnes eius et secum 6
sustulerunt in via cetera salierunt quae sufficerent eis quousque
pervenirent in Rages civitatem Medorum tunc interrogavit To- 7
bias angelum et dixit ei obsecro te Azarias frater ut dicas mihi
quod remedium habebunt ista quae de pisce servare iussisti re- 8
spondensque dixit ei cordis eius particulam si super carbones
ponas fumus eius extricat omne daemonium sive a viro sive a
muliere ita ut ultra non accedat ad eos et dixit ei ubi vis ut 10
maneamus respondensque angelus ait est hic Raguhel nomine 11
propinquus vir de tribu tua et hic habet filiam nomine Sarram
sed neque masculum neque feminam ullum habet alium praeter
eam tibi debetur omnis substantia eius et oportet te eam ac- 12
cipere coniugem pete ergo eam a patre eius et dabit tibi eam 13
uxorem tunc respondit Tobias et dixit audio quia tradita est vi- 14

ris septem et mortui sunt sed et haec audivi quia daemonium illos
15 occidit timeo ergo ne forte mihi haec eveniant et cum sim unicus
parentibus meis deponam senectutem illorum cum tristitia ad in-
16 fernum tunc angelus Rafahel dixit ei audi me et ostendam tibi
17 qui sunt quibus praevalere potest daemonium hii namque qui
coniugium ita suscipiunt ut Deum a se sua mente excludant et
suae libidini ita vacent sicut equus et mulus in quibus non est in-
18 tellectus habet potestatem daemonium super eos tu autem cum
acceperis eam ingressus cubiculum per tres dies continens esto
19 ab ea et nihil aliud nisi orationibus vacabis cum ea ipsa autem
20 nocte incenso iecore piscis fugabitur daemonium secunda vero
21 nocte in copulatione sanctorum patriarcharum admitteris tertia
autem nocte benedictione consequeris ut filii ex vobis incolomes
22 procreentur transacta autem tertia nocte accipies virginem cum
timore Domini amore filiorum magis quam libidinis ductus ut in
semine Abrahae benedictionem in filiis consequaris

VII ingressi sunt autem ad Raguhelem et suscepit eos Raguhel
2 cum gaudio intuensque Tobiam Raguhel dixit Annae uxori suae
3 quam similis est iuvenis iste consobrino meo et cum haec dixis-
set ait unde estis iuvenes fratres nostri at illi dixerunt ex tribu
4 Nepthalim sumus ex captivitate Nineven dixit illis Raguhel no-
5 stis Tobiam fratrem meum qui dixerunt novimus cumque multa
bona loquerentur de eo dixit angelus ad Raguhel Tobias de quo
6 interrogas pater huius est et misit se Raguhel et cum lacrimis
7 osculatus est eum et plorans super collum eius dixit benedictio
8 sit tibi fili mi quia boni et optimi viri filius es et Anna uxor
9 eius et Sarra filia ipsorum lacrimatae sunt postquam autem lo-
cuti sunt praecepit Raguhel occidi arietem et parari convivium
10 cumque hortaretur eos discumbere ad prandendum Tobias dixit
hic ego hodie non manducabo neque bibam nisi prius petitionem
11 meam confirmes et promittas mihi dare Sarram filiam tuam quo
audito verbo Raguhel expavit sciens quid evenerit illis septem
viris et timere coepit ne forte et huic similiter accideret et cum
12 nutaret et non daret ullum petenti responsum dixit ei angelus
noli timere dare illam isti quoniam huic timenti Deum debetur
13 coniux filia tua propterea alius non potuit habere illam tunc
dixit Raguhel non dubito quod Deus preces et lacrimas meas
14 in conspectu suo admiserit et credo quoniam ideo vos fecit ad
me venire ut ista coniungeretur cognationi suae secundum legem

Mosi et nunc noli dubium gerere quod tibi eam non tradam et 15
adprehendens dexteram filiae suae dexterae Tobiae tradidit di-
cens Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob sit vobiscum et
ipse coniungat vos impleatque benedictionem suam in vobis et 16
accepta carta fecerunt conscriptionem coniugii et post haec epu- 17
lati sunt benedicentes Deum vocavitque ad se Raguhel Annam 18
uxorem suam et praecepit ei ut praepararet alterum cubiculum
et introduxit in eum Sarram filiam suam et lacrimata est dixit- 19, 20
que ei forti animo esto filia mi Dominus caeli det tibi gaudium
pro taedio quo perpessa es

postquam vero cenaverunt introduxerunt iuvenem ad eam re- **VIII**, 2
cordatus itaque Tobias sermonem angeli protulit de cassidile suo
partem iecoris posuitque eam super carbones vivos tunc Rafa- 3
hel angelus adprehendit daemonium et religavit eum in deserto
superioris Aegypti tunc hortatus est virginem Tobias dixitque ei 4
Sarra exsurge deprecemus Deum hodie et cras et secundum cras
quia istis tribus noctibus Deo iungimur tertia autem transacta
nocte in nostro erimus coniugio filii quippe sanctorum sumus et 5
non possumus ita coniungi sicut et gentes quae ignorant Deum
surgentes autem pariter instanter orabant ambo ut sanitas dare- 6
tur eis dixitque Tobias Domine Deus patrum nostrorum benedi- 7
cant te caeli et terra et mare fontes et flumina et omnis creatura
tua quae in eis sunt tu fecisti Adam de limo terrae dedistique 8
ei adiutorium Evam et nunc Domine tu scis quia non luxu- 9
riae causa accipio sororem meam sed sola posteritatis dilectione
in qua benedicatur nomen tuum in saecula saeculorum dixit 10
itaque Sarra miserere nobis Domine miserere nobis et consene-
scamus ambo pariter sani et factum est circa pullorum cantum 11
accersiri iussit Raguhel servos suos et abierunt pariter ut fode-
rent sepulchrum dicebat enim ne simili modo evenerit ei quod et 12
ceteris illis septem qui sunt ingressi ad eam cumque parassent 13
fossam reversus ad uxorem suam Raguhel dixit mitte unam ex 14
ancillis tuis et videat si mortuus est ut sepeliam illum antequam
inlucescat at illa mittens unam ex ancillis suis ingressa cubi- 15
culum repperitque eos incolomes secum pariter dormientes re- 16
versa nuntiavit bonum nuntium et benedixerunt Deum Raguhel
videlicet et Anna uxor eius et dixerunt benedicimus te Domine 17
Deus Israhel quia non contigit nobis quemadmodum putabamus
fecisti enim nobiscum misericordiam tuam et exclusisti a nobis 18

19 inimicum persequentem nos misertus es autem duobus unicis
fac eos Domine in plenius benedicere te et sacrificium tibi laudis
tuae et suae sanitatis offerre ut cognoscat universitas gentium
20 quia tu es Deus solus in universa terra statimque praecepit ser-
vis suis Raguhel ut replerent fossam quam fecerant priusquam
21 lucesceret uxori autem suae dixit ut instrueret convivium et
praepararet omnia quae in cibos erant iter agentibus necessaria
22 duas quoque vaccas pingues et quattuor arietes occidi fecit et
23 parari epulas omnibus vicinis suis et cunctis amicis et adiuravit
24 Raguhel Tobiam ut duas ebdomadas moraretur apud eum de
omnibus autem quae possidebat Raguhel dimidiam partem dedit
Tobiae et fecit hanc scripturam ut pars dimidia quae supererat
post obitum eorum Tobis dominio deveniret

IX tunc vocavit ad se Tobias angelum quem quidem hominem
aestimabat et dixit ei Azarias frater peto ut auscultes verba mea
2 si me ipsum tradam tibi servum non ero condignus providen-
3 tiae tuae tamen obsecro ut adsumas tibi animalia sive servitia
et vadas ad Gabelum in Rages Medorum reddasque ei chiro-
grafum suum et recipias ab eo pecuniam et roges eum venire
4 ad nuptias meas scis enim ipse quoniam numerat dies pater
5 meus et si tardavero una die plus contristatur anima eius et
certe vides quomodo Raguhel coniuraverit me cuius adiuramen-
6 tum spernere non possum tunc Rafahel adsumens quattuor ex
servis Raguhelis et duos camelos in Rages Medorum perrexit et
inveniens Gabelum dedit ei chirografum suum et recepit omnem
7 pecuniam indicavitque ei de Tobia filio Tobiae omnia quae gesta
8 sunt fecitque eum secum venire ad nuptias cumque ingressus es-
set domum Raguhelis invenit Tobiam discumbentem et exiliens
osculati sunt se alterutrum flevit itaque Gabelus et benedixit
9 Deum et dixit benedicat te Dominus Deus Israhel quia filius es
10 viri optimi et iusti et timentis Deum et elemosynas facientis et
dicatur benedictio super uxorem tuam et super parentes vestros
11 et videatis filios vestros et filios filiorum vestrorum usque in ter-
tiam et quartam generationem et sit semen vestrum benedictum
12 a Deo Israhel qui regnat in saecula saeculorum cumque om-
nes dixissent amen accesserunt ad convivium sed et cum timore
Domini nuptiarum convivium exercebant

X cum vero moras faceret Tobias causa nuptiarum sollicitus erat
pater eius Tobias dicens putas quare moratur filius meus aut

quare detentus est ibi putasne Gabelus mortuus est et nemo illi 2
reddet pecuniam coepit autem contristari nimis ipse et Anna 3
uxor eius cum eo et coeperunt ambo simul flere eo quod die sta-
tuto minime reverteretur filius eorum ad eos flebat igitur mater 4
eius inremediabilibus lacrimis atque dicebat heu heu me fili mi
ut quid te misimus peregrinari lumen oculorum nostrorum bacu-
lum senectutis nostrae solacium vitae nostrae spem posteritatis
nostrae omnia in te uno habentes te non debuimus dimittere ire 5
a nobis cui dicebat Tobias tace et noli turbari sanus est filius 6
noster satis fidelis est vir ille cum quo misimus eum illa autem 7
nullo modo consolari poterat sed cotidie exiliens circumspiciebat
et circuibat vias omnes per quas spes remeandi videbatur ut pro-
cul videret eum si fieri possit venientem at vero Raguhel dicebat 8
ad generum suum mane hic et ego mittam nuntium salutis de te
ad Tobiam patrem tuum cui Tobias dixit ego novi quia pater 9
meus et mater mea modo dies conputant et cruciatur spiritus
eorum in ipsis cumque verbis multis rogaret Raguhel Tobiam 10
et ille eum nulla ratione vellet audire tradidit ei Sarram et di-
midiam partem omnis substantiae suae in pueris et in puellis et
in pecudibus et in camelis et in pecunia multa et salvum atque
gaudentem dimisit eum a se dicens angelus Domini sanctus sit 11
in itinere vestro perducatque vos incolomes et inveniatis omnia
recte circa conparentes vestros et videant oculi mei filios vestros
priusquam moriar et adprehendentes parentes filiam suam oscu- 12
lati sunt eam et dimiserunt ire monentes eam honorare soceros 13
diligere maritum regere familiam gubernare domum et se ipsam
inreprehensibilem exhibere

cumque reverterentur pervenerunt ad Charram quae est in **XI**
medio itinere contra Nineven undecimo die dixit angelus To- 2
bias frater scis quemadmodum reliquisti patrem tuum si placet 3
itaque tibi praecedamus et lento gradu insequentur iter nostrum
familiae simul cum coniuge tua et cum animalibus cumque hoc 4
placuisset ut irent dixit Rafahel ad Tobiam tolle tecum ex fel-
le piscis erit enim necessarium tulit itaque Tobias ex felle illo
et abierunt Anna vero sedebat secus viam in supercilio montis 5
unde respicere poterat de longinquo et dum ex eodem loco spe- 6
cularetur adventum eius vidit a longe et ilico agnovit venientem
filium suum et currens nuntiavit viro suo dicens ecce venit filius
tuus dixitque Rafahel ad Tobiam adubi introieris domum tuam 7

statim adora Dominum Deum tuum et gratias agens ei accede
8 ad patrem tuum et osculare eum statimque lini super oculos
eius ex felle isto piscis quod portas tecum scias enim quoniam
mox aperientur oculi eius et videbit pater tuus lumen caeli et
9 in aspectu tuo gaudebit tunc praecucurrit canis qui simul fue-
rat in via et quasi nuntius adveniens blandimento suae caudae
10 gaudebat unde contigit ut exsurgens caecus pater coepit offen-
dens pedibus currere et data manu puero occurrit in obviam filio
11 suo et suscipiens osculatus est eum cum uxore sua et coepe-
12 runt flere prae gaudio cumque adorassent Dominum et gratias
13 egissent consederunt tunc sumens Tobias de felle piscis linivit
14 oculos patri suo et sustinens quasi dimidiam fere horam coepit
15 albugo ex oculis eius quasi membrana ovi egredi quem adpre-
16 hendens Tobias traxit ab oculis eius statimque visum recepit et
glorificabant Deum ipse videlicet et uxor eius et omnes qui scie-
17 bant eum dicebatque Tobias benedico te Domine Deus Israhel
quoniam tu castigasti me et tu sanasti me et ecce video Tobiam
18 filium meum ingressa est etiam post septem dies Sarra uxor filii
eius et omnes familiae et pecora sana et cameli et pecunia multa
19 uxoris sed et alia pecunia quam receperat a Gabelo et narra-
vit parentibus suis omnia beneficia Dei quae fecisset circa eum
20 per hominem qui eum duxerat veneruntque Achior et Nabath
consobrini Tobiae gaudentes ad Tobin congratulantes ei de om-
21 nibus bonis quae circa illum ostenderat Deus et per septem dies
epulantes omnes gaudio magno gavisi sunt

XII tunc vocavit ad se Tobias filium suum dixitque ei quid pos-
2 sumus dare viro isti sancto qui venit tecum respondens Tobias
dixit pater quam mercedem dabimus ei aut quid dignum poterit
3 esse beneficiis eius me duxit et reduxit sanum pecuniam a Gabe-
lo ipse suscepit uxorem ipse me habere fecit et daemonium ab ea
conpescuit gaudium parentibus eius fecit me ipsum a devoratione
piscis eripuit te quoque fecit videre lumen caeli et bonis omnibus
per eum repleti sumus quid illi ad haec dignum poterimus dare
4 sed peto te pater mi ut roges eum si forte dignabitur medietatem
5 de omnibus quae adlata sunt sibi adsumere et vocantes eum pa-
ter scilicet et filius tulerunt eum in partem et rogare coeperunt ut
dignaretur dimidiam partem omnium quae adtulerant acceptam
6 habere tunc dixit eis occulte benedicite Deum caeli et coram
omnibus viventibus confitemini illi quoniam fecit vobiscum mi-

sericordiam suam etenim sacramentum regis abscondere bonum 7
est opera autem Dei revelare et confiteri honorificum est bona 8
est oratio cum ieiunio et elemosyna magis quam thesauros auri
condere quoniam elemosyna a morte liberat et ipsa est quae 9
purgat peccata et faciet invenire vitam aeternam qui autem 10
faciunt peccatum et iniquitatem hostes sunt animae suae mani- 11
festo ergo vobis veritatem et non abscondam a vobis sermonem
occultum quando orabas cum lacrimis et sepeliebas mortuos 12
et derelinquebas prandium et mortuos abscondebas per diem in
domo tua et nocte sepeliebas ego obtuli orationem tuam Domi-
no et quia acceptus eras Deo necesse fuit ut temptatio probaret 13
te et nunc misit me Dominus ut curarem te et Sarram uxorem 14
filii tui a daemonio liberarem ego enim sum Rafahel angelus 15
unus ex septem qui adstamus ante Dominum cumque haec au- 16
dissent turbati sunt et trementes ceciderunt super faciem suam
dixitque eis angelus pax vobis nolite timere etenim cum essem 17, 18
vobiscum per voluntatem Dei ipsum benedicite et cantate illi
videbar quidem vobiscum manducare et bibere sed ego cibo in- 19
visibili et potu qui ab hominibus videri non potest utor tempus 20
est ergo ut revertar ad eum qui me misit vos autem benedicite
Deum et narrate omnia mirabilia eius et cum haec dixisset ab 21
aspectu eorum ablatus est et ultra eum videre non potuerunt
tunc prostrati per horas tres in faciem benedixerunt Deum et 22
exsurgentes narraverunt omnia mirabilia eius

aperiens autem Tobias senior os suum benedixit Dominum et **XIII**
dixit magnus es Domine in aeternum et in omnia saecula regnum
tuum quoniam tu flagellas et salvas deducis ad infernum et re- 2
ducis et non est qui effugiat manum tuam confitemini Domino 3
filii Israhel et in conspectu gentium laudate eum quoniam ideo 4
dispersit vos inter gentes quae ignorant eum ut vos narretis mira-
bilia eius et faciatis scire eos quia non est alius Deus omnipotens
praeter eum ipse castigavit nos propter iniquitates nostras et ip- 5
se salvabit nos propter misericordiam suam aspicite ergo quae 6
fecit vobiscum et cum timore et tremore confitemini illi regemque
saeculorum exaltate in operibus vestris ego autem in terra cap- 7
tivitatis meae confitebor illi quoniam ostendit maiestatem suam
in gentem peccatricem convertimini itaque peccatores et facite 8
iustitiam coram Deo credentes quod faciat vobiscum misericor-
diam suam ego autem et anima mea in eo laetabimur benedici- 9, 10

te Dominum omnes electi eius agite dies laetitiae et confitemini
11 illi Hierusalem civitas Dei castigavit te Dominus in operibus
12 manuum tuarum confitere Domino in bonis et benedic Deum
saeculorum ut reaedificet in te tabernaculum suum et revocet ad
13 te omnes captivos et gaudeas in omnia saecula saeculorum luce
14 splendida fulgebis et omnes fines terrae adorabunt te nationes
ex longinquo ad te venient et munera deferentes adorabunt Do-
15 minum in te et terram tuam in sanctificatione habebunt nomen
16 magnum invocabunt in te maledicti erunt qui contempserint te
et condemnati erunt omnes qui blasphemaverint te benedictique
17 erunt qui aedificaverint te tu autem laetaberis in filiis tuis quo-
18 niam omnes benedicentur et congregabuntur ad Dominum beati
19 omnes qui diligunt te et qui gaudent super pace tua anima mea
benedic Dominum quoniam liberavit Hierusalem civitatem suam
20 beatus ero si fuerint reliquiae seminis mei ad videndam clarita-
21 tem Hierusalem portae Hierusalem ex sapphyro et zmaragdo
aedificabuntur et ex lapide pretioso omnis circuitus murorum
22 eius ex lapide candido et mundo omnes plateae eius sternentur
23 et per vicos eius alleluia cantabitur benedictus Dominus qui ex-
citavit eam ut sit regnum eius in saecula saeculorum super eam
amen

XIV et consummati sunt sermones Tobi et posteaquam inlumina-
tus est vixit annis quadraginta duobus et vidit filios nepotum
2 suorum conpletis itaque annis centum duobus sepultus est ho-
3 norifice in Nineven quinquaginta namque et sex annorum oculo-
4 rum lumen amisit sexagenarius vero recepit reliquum vero vitae
suae in gaudio fuit et cum bono profectu timoris Dei perrexit
5 in pace in hora autem mortis suae vocavit ad se Tobiam fi-
lium suum et septem iuvenes filios eius nepotes suos dixitque
6 eis prope erit interitus Nineven non enim excidit verbum Dei
et fratres nostri qui dispersi sunt a terra Israhel revertentur ad
7 eam omnis autem deserta terra eius replebitur et domus Dei
quae in ea incensa est iterum reaedificabitur ibique revertentur
8 omnes timentes Deum et relinquent gentes idola sua et venient
9 in Hierusalem et inhabitabunt in ea et gaudebunt in ea omnes
10 adorantes regem Israhel audite ergo filii mei patrem vestrum
servite Domino in veritate et inquirite ut faciatis quae sunt pla-
11 cita illi et filiis vestris mandate ut faciant iustitias et elemosynas
ut sint memores Dei et benedicant eum in omni tempore in ve-

ritate et in tota virtute sua nunc ergo filii audite me et nolite 12
manere hic sed quacumque die sepelieritis matrem vestram cir-
ca me in uno sepulchro ex eo dirigite gressus vestros ut exeatis
hinc video enim quoniam iniquitas eius finem dabit ei factum 13, 14
est autem post obitum matris suae Tobias abscessit ex Nineven
cum uxore sua et filiis et reversus est ad soceros suos invenitque 15
eos incolomes in senectute bona et curam eorum gessit et ipse
clausit oculos eorum et omnem hereditatem domus Raguhel ipse
percepit viditque quintam generationem filios filiorum suorum
et conpletis annis nonaginta et novem in timore Domini cum 16
gaudio sepelierunt eum omnis cognatio eius et omnis generatio 17
eius in bona vita et sancta conversatione permansit ita ut accepti
essent tam Deo quam hominibus et cunctis habitatoribus terrae

THE FIRST BOOK OF THE MACCABEES

I Et factum est postquam percussit Alexander Philippi
Macedo qui primus regnavit in Graecia egressus de ter-
2 ra Cetthim Darium regem Persarum et Medorum con-
stituit proelia multa et omnium obtinuit munitiones et
3 interfecit reges terrae et pertransiit usque ad fines terrae et ac-
cepit spolia multitudinis gentium et siluit terra in conspectu eius
4 et congregavit virtutem exercituum fortem nimis et exaltatum
5 est et elevatum cor eius et obtinuit regiones gentium et tyrannos
6 et facti sunt illi in tributum et post haec decidit in lectum et
7 cognovit quia moritur et vocavit pueros suos nobiles qui secum
erant nutriti a iuventute et divisit illis regnum suum cum adhuc
8 viveret et regnavit Alexander annis duodecim et mortuus est
9, 10 et obtinuerunt pueri eius regnum unusquisque in loco suo et in-
posuerunt sibi omnes diademata post mortem eius et filii eorum
11 post eos annis multis et multiplicata sunt mala in terra et exiit
ex eis radix peccatrix Antiochus Inlustris filius Antiochi regis qui
fuerat Romae obses et regnavit in anno centesimo tricesimo et
12 septimo regni Graecorum in diebus illis exierunt ex Israhel filii
iniqui et suaserunt multis dicentes eamus et disponamus testa-
mentum cum gentibus quae circa nos sunt quia ex quo recessimus
13 ab eis invenerunt nos multa mala et bonus visus est sermo in
14 oculis eorum et destinaverunt aliqui de populo et abierunt ad
15 regem et dedit illis potestatem ut facerent iustitiam gentium et
aedificaverunt gymnasium in Hierosolymis secundum leges na-
16 tionum et fecerunt sibi praeputia et recesserunt a testamento
sancto et iuncti sunt nationibus et venundati sunt ut facerent
17 malum et paratum est regnum in conspectu Antiochi et coepit
18 regnare in terra Aegypti ut regnaret super duo regna et intra-
vit in Aegyptum in multitudine gravi in curribus et elefantis et
19 equitibus et copiosa navium multitudine et constituit bellum
adversus Ptolomeum regem Aegypti et veritus est Ptolomeus a

facie eius et fugit et ceciderunt vulnerati multi et conprehendit 20
civitates munitas in terra Aegypti et accepit spolia terrae Ae-
gypti et convertit Antiochus postquam percussit Aegyptum in 21
centesimo et quadragesimo et tertio anno et ascendit ad Isra-
hel et ascendit Hierosolymis in multitudine gravi et intravit in 22, 23
sanctificationem cum superbia et accepit altare aureum et can-
delabrum luminis et universa vasa eius et mensam propositionis
et libatoria et fialas et mortariola aurea et velum et coronas
et ornamentum aureum quod in facie templi erat et comminuit
omnia et accepit argentum et aurum et vasa concupiscibilia et 24
accepit thesauros occultos quos invenit et sublatis omnibus abiit
in terram suam et fecit caedem hominum et locutus est superbia 25
magna et factus est planctus magnus in Israhel et in omni loco 26
eorum et ingemuerunt principes et seniores virgines et iuvenes 27
infirmati sunt et speciositas mulierum inmutata est omnis ma- 28
ritus sumpsit lamentum quae sedebant in toro maritali lugebant
et commota est terra super habitantes in ea et universa domus 29
Iacob induit confusionem et post duos annos dierum misit rex 30
principem tributorum in civitates Iuda et venit Hierusalem cum
turba magna et locutus est ad eos verba pacifica in dolo et cre- 31
diderunt ei et inruit super civitatem repente et percussit eam 32
plaga et perdidit populum multum ex Israhel et accepit spolia 33
civitatis et succendit eam igni et destruxit domos eius et muros
eius in circuitu et captivas duxerunt mulieres et natos et pecora 34
possederunt et aedificaverunt civitatem David muro magno et 35
firmo et turribus firmis et facta est illis in arcem et posuerunt 36
illic gentem peccatorum viros iniquos et convaluerunt in ea et po-
suerunt arma et escas et congregaverunt spolia Hierusalem et 37
reposuerunt illic et facti sunt in laqueum magnum et factum est 38
hoc ad insidias sanctificationi et in diabolum malum in Israhel
et effuderunt sanguinem innocentem per circuitum sanctificatio- 39
nis et contaminaverunt sanctificationem et fugerunt habitato- 40
res Hierusalem propter eos et facta est habitatio exterorum et
facta est extera semini suo et nati eius reliquerunt eam sanc- 41
tificatio eius desolata est sicut solitudo dies festi eius conversi
sunt in luctum sabbata eius in obprobrium honores eius in ni-
hilum secundum gloriam eius multiplicata est ignominia eius 42
et sublimitas eius conversa est in luctum et scripsit rex Antio- 43
chus omni regno suo ut esset omnis populus unus et reliquerunt

44 unusquisque legem suam et consenserunt omnes gentes secun-
45 dum verbum regis Antiochi et multi ex Israhel consenserunt ei
46 et sacrificaverunt idolis et coinquinaverunt sabbatum et misit
rex Antiochus libros per manus nuntiorum in Hierusalem et in
47 omnes civitates Iudae ut sequerentur legem gentium terrae et
prohiberent holocausta et sacrificia et placationes fieri in tem-
48, 49 plo Dei et prohiberent celebrari sabbatum et dies sollemnes et
50 coinquinari sancta et sanctum populum Israhel et iussit aedifi-
cari aras et templa et idola et immolari carnes suillas et pecora
51 communia et relinquere filios suos incircumcisos et coinquina-
ri animas eorum in omnibus inmundis et abominationibus ita ut
52 obliviscerentur legem et inmutarent omnes iustificationes Dei et
quicumque non fecisset secundum verbum regis Antiochi more-
53 retur secundum omnia verba haec scripsit omni regno suo et
54 praeposuit principes populo qui haec fieri cogerent et iusserunt
55 civitatibus Iudae sacrificare et congregati sunt multi de populo
ad eos qui dereliquerant legem Domini et fecerunt mala super
56 terram et effugaverunt populum Israhel in abditis et in abscon-
57 ditis fugitivorum locis die quintadecima mensis casleu quinto
et quadragesimo anno aedificavit rex Antiochus abominandum
idolum desolationis super altare Dei et per universas civitates
58 Iudae in circuitu aedificaverunt aras et ante ianuas domorum
59 et in plateis incendebant tura et sacrificabant et libros legis Dei
60 conbuserunt igni scindentes eos et apud quemcumque invenie-
bantur libri testamenti Domini et quicumque observabant legem
61 Domini secundum edictum regis trucidabant eum in virtute sua
faciebant haec populo Israhel qui inveniebantur in omni mense in
62 civitatibus et quinta et vicesima die mensis sacrificabant super
63 aram quae erat contra altare et mulieres quae circumcidebant
64 filios suos trucidabantur secundum iussum regis Antiochi et su-
spendebant pueros a cervicibus per universas domos eorum et eos
65 qui circumciderunt eos trucidabant et multi de populo Israhel
definierunt apud se ut non manducarent inmunda et elegerunt
66 magis mori quam cibis coinquinari inmundis et noluerunt infrin-
67 gere legem Dei sanctam et trucidati sunt et facta est ira magna
super populum valde

II in illis diebus surrexit Matthathias filius Iohannis filii Simeo-
nis sacerdos ex filiis Ioarim ab Hierusalem et consedit in monte
2 Modin et habebat filios quinque Iohannan qui cognominabatur

Gaddis et Simeon qui cognominabatur Thasi et Iudas qui vo- 3, 4
cabatur Macchabeus et Eleazarus qui cognominabatur Abaron 5
et Ionathas qui cognominabatur Apphus hii viderunt mala quae 6
fiebant in populo Iuda et in Hierusalem et dixit Matthathias vae 7
mihi ut quid natus sum videre contritionem populi mei et con-
tritionem civitatis sanctae et sedere illic cum datur in manibus
inimicorum sancta in manu extraneorum facta sunt templum 8
eius sicut homo ignobilis vasa gloriae eius captiva abducta sunt 9
trucidati sunt iuvenes eius in plateis et iuvenes eius ceciderunt
gladio inimicorum quae gens non hereditavit regnum eius et non 10
obtinuit spolia eius omnis conpositio eius ablata est quae erat 11
libera facta est ancilla et ecce sancta nostra et pulchritudo no- 12
stra et claritas nostra desolata est et coinquinaverunt eam gentes
quo ergo nobis adhuc vivere et scidit Matthathias et filii eius 13, 14
vestimenta sua et operuerunt se ciliciis et planxerunt valde et 15
venerunt illuc qui missi erant a rege Antiocho ut cogerent eos qui
confugerant in civitate Modin immolare et accendere et a lege
Dei discedere et multi de populo Israhel consentientes accesse- 16
runt ad eos sed Matthathias et filii eius constanter steterunt et 17
respondentes qui missi erant ab Antiocho dixerunt Matthathiae
princeps et clarissimus et magnus es in hac civitate et ornatus
filiis et fratribus ergo accede prior et fac iussum regis sicut fece- 18
runt omnes gentes et viri Iuda et qui remanserunt in Hierusalem
et eris tu et filii tui inter amicos regis et amplificatus argento et
auro et muneribus multis et respondit Matthathias et dixit ma- 19
gna voce et si omnes gentes regi Antiocho oboediunt ut discedat
unusquisque a servitute patrum suorum et consentiunt mandatis
eius ego et filii mei et fratres mei oboediemus legi patrum no- 20
strorum propitius sit nobis Deus non est nobis utile relinquere 21
legem et iustitias Dei non audibimus verba regis Antiochi nec 22
sacrificabimus transgredientes legis nostrae mandata ut eamus
altera via et ut cessavit loqui verba haec accessit quidam Iu- 23
daeus in omnium oculis sacrificare idolis super aram in civitate
Modin secundum iussum regis et vidit Matthathias et doluit et 24
contremuerunt renes eius et ascendit furor eius secundum iudi-
cium legis et insiliens trucidavit eum super aram sed et virum 25
quem miserat rex Antiochus qui cogebat immolari occidit in ipso
tempore et aram destruxit et zelatus est legem sicut fecit Fi- 26
nees Zambri filio Salomi et exclamavit Matthathias voce magna 27

dicens omnis qui zelum habet legis statuens testamentum exeat
28 post me et fugit ipse et filii eius in montes et reliquerunt quae-
29 cumque habebant in civitate tunc descenderunt multi quaeren-
30 tes iudicium et iustitiam in desertum ut sederent ibi ipsi et filii
eorum et mulieres eorum et pecora eorum quoniam induraverunt
31 super eos mala et renuntiatum est viris regis et exercitui qui erat
in Hierusalem civitate David quoniam discessissent viri quidam
qui dissipaverunt mandatum regis in loca occulta in deserto et
32 abissent post illos multi et statim perrexerunt ad eos et con-
33 stituerunt adversus eos proelium in die sabbatorum et dixerunt
ad eos resistitis et nunc adhuc exite et facite secundum verbum
34 regis et vivetis et dixerunt non exibimus neque faciemus verbum
35 regis ut polluamus diem sabbatorum et concitaverunt adversus
36 eos proelium et non responderunt eis nec oppilaverunt loca oc-
37 culta dicentes moriamur omnes in simplicitate nostra et testes
38 erunt super nos caelum et terra quod iniuste perditis nos et in-
tulerunt eis bellum sabbatis et mortui sunt ipsi et uxores eorum
et filii eorum et pecora eorum usque ad mille animas hominum
39 et cognovit Matthathias et amici eius et luctum habuerunt su-
40 per eos valde et dixit vir proximo suo si omnes fecerimus sicut
fratres nostri fecerunt et non pugnaverimus adversus gentes pro
animabus nostris et iustificationibus nostris citius disperdent nos
41 a terra et cogitaverunt in illa die dicentes omnis homo quicum-
que venerit ad nos in bello die sabbatorum pugnemus adversus
eum et non moriemur omnes sicut mortui sunt fratres nostri in
42 occultis tunc congregata est ad eos synagoga Asideorum fortis
43 viribus ex Israhel omnis voluntarius in lege et omnes qui fugie-
bant a malis additi sunt ad eos et facti sunt illis ad firmamentum
44 et collegerunt exercitum et percusserunt peccatores in ira sua et
viros iniquos in indignatione sua et ceteri fugerunt ad nationes
45 ut evaderent et circuivit Matthathias et amici eius et destruxe-
46 runt aras et circumciderunt pueros incircumcisos quotquot in-
47 venerunt in finibus Israhel in fortitudine et persecuti sunt filios
48 superbiae et prosperatum est opus in manu eorum et obtinue-
runt legem de manibus gentium et de manibus regum et non de-
49 derunt cornu peccatori et adpropinquaverunt dies Matthathiae
moriendi et dixit filiis suis nunc confortata est superbia et casti-
50 gatio et tempus eversionis et ira indignationis nunc ergo o filii
aemulatores estote legis et date animas vestras pro testamento

patrum et mementote operum patrum quae fecerunt in genera- 51
tionibus suis et accipietis gloriam magnam et nomen aeternum
Abraham nonne in temptatione inventus est fidelis et reputatum 52
est ei ad iustitiam Ioseph in tempore angustiae suae custodivit 53
mandatum et factus est dominus Aegypti Finees pater noster 54
zelando zelum Dei accepit testamentum sacerdotii aeterni Iesus 55
dum implet verbum factus est dux Israhel Chaleb dum testifi- 56
catur in ecclesia accepit hereditatem David in sua misericordia 57
consecutus est sedem regni in saecula Helias dum zelat zelum 58
legis receptus est in caelum Ananias Azarias Misahel credentes 59
liberati sunt de flamma Danihel in sua simplicitate liberatus est 60
de ore leonum et ita cogitate per generationem et generationem 61
quia omnes qui sperant in eum non infirmantur et a verbis viri 62
peccatoris non timueritis quia gloria eius stercus et vermis est
hodie extollitur et cras non invenietur quia conversus est in ter- 63
ram suam et cogitatio eius periet vos ergo filii confortamini et 64
viriliter agite in lege quia in ipsa gloriosi eritis et ecce Simeon 65
frater vester scio quod vir consilii est ipsum audite semper et
ipse vobis erit pater et Iudas Macchabeus fortis viribus a iuven- 66
tute sua sit vobis princeps militiae et ipse aget bellum populi et 67
vos adducetis ad vos omnes factores legis et vindicate vindictam
populi vestri et retribuite retributionem gentibus et intendite 68
in praeceptum legis et benedixit eos et adpositus est ad patres 69
suos et defunctus est centesimo et quadragesimo et sexto anno 70
et sepultus est a filiis suis in sepulchris patrum suorum in Modin
et planxerunt eum omnis Israhel planctu magno

et surrexit Iudas qui vocabatur Macchabeus filius eius pro eo **III**
et adiuvabant eum omnes fratres eius et universi qui se coniunxe- 2
rant patri eius et proeliabantur proelium Israhel cum laetitia et 3
dilatavit gloriam populo suo et induit se loricam sicut gigans et
succinxit se arma bellica sua in proeliis et protegebat castra gla-
dio suo similis factus est leoni in operibus suis et sicut catulus 4
leonis rugiens in venatione et persecutus est iniquos perscrutans 5
eos et qui conturbabant populum suum succendit flammis et re- 6
pulsi sunt inimici prae timore eius et omnes operarii iniquitatis
conturbati sunt et directa est salus in manu eius et exacerbabat 7
reges multos et laetificabat Iacob in operibus suis et in saeculum
memoria eius in benedictione et perambulavit civitates Iuda 8
et perdidit impios ex eis et avertit iram ab Israhel et nomina- 9

10 tus est usque ad novissimum terrae et congregavit pereuntes et
congregavit Apollonius gentes et a Samaria virtutem multam et
11 magnam ad bellandum contra Israhel et cognovit Iudas et exiit
obviam illi et percussit et occidit illum et ceciderunt vulnera-
12 ti multi et reliqui fugerunt et accepit spolia eorum et gladium
Apollonii abstulit Iudas et erat pugnans in eo omnibus diebus
13 et audivit Seron princeps exercitus Syriae quod congregavit Iu-
14 das congregationem et ecclesiam fidelium secum et ait faciam
mihi nomen et glorificabor in regno et debellabo Iudam et eos
15 qui cum ipso sunt qui spernebant verbum regis et praeparavit
se et ascenderunt cum eo castra impiorum fortes auxiliarii ut
16 facerent vindictam in filios Israhel et adpropinquaverunt usque
17 Bethoron et exivit Iudas obviam illi cum paucis ut viderunt au-
tem exercitum venientem sibi obviam dixerunt Iudae quomodo
poterimus pauci pugnare ad multitudinem tantam tam fortem et
18 nos fatigati sumus ieiunio hodie et ait Iudas facile est concludi
multos in manus paucorum et non est differentia in conspectu
19 Dei caeli liberare in multis et in paucis quia non in multitudine
20 exercitus victoria belli sed de caelo fortitudo est ipsi veniunt
ad nos in multitudine contumaci et superba ut disperdant nos
21 et uxores nostras et filios nostros et ut spolient nos nos vero
22 pugnabimus pro animabus nostris et legibus nostris et ipse Do-
minus conteret eos ante faciem nostram vos autem ne timueritis
23 eos ut cessavit autem loquens insiluit in eos subito et contritus
24 est Seron et exercitus eius in conspectu ipsius et persequebatur
eum in descensu Bethoron usque in campum et ceciderunt ex
eis octingenti viri reliqui autem fugerunt in terram Philisthim
25 et cecidit timor Iudae ac fratrum eius et formido super omnes
26 gentes in circuitu eorum et pervenit ad regem nomen eius et
27 de proeliis Iudae narrabant omnes gentes ut audivit autem An-
tiochus sermones istos iratus est animo et misit et congregavit
28 exercitum universi regni sui castra fortia valde et aperuit ae-
rarium suum et dedit stipendia exercitui in annum et mandavit
29 illis ut essent parati ad omnia et vidit quod defecit pecunia de
thesauris et tributa regionis modica propter dissensionem et pla-
gam quam fecit in terra ut tolleret legitima quae erant a primis
30 diebus et timuit ne non haberet et semel et bis in sumptus et
donativa quae dederat ante larga manu et abundaverat super
31 reges qui ante eum fuerant consternatus erat animo valde et

cogitavit ire in Persidem et accipere tributa regionum et con-
gregare argentum multum et reliquit Lysiam hominem nobilem 32
de genere regali super negotia regia a flumine Eufraten usque
ad flumen Aegypti et ut nutriret Antiochum filium suum donec 33
rediret et tradidit ei medium exercitum et elefantos et man- 34
davit ei de omnibus quae volebat et de inhabitantibus Iudaeam
et Hierusalem ut mitteret ad eos exercitum ad conterendam et 35
extirpandam virtutem Israhel et reliquias Hierusalem et aufe-
rendam memoriam de loco et ut constitueret habitatores filios 36
alienigenas in omnibus finibus eorum et sorte distribueret ter-
ram eorum et rex adsumpsit partem exercitus residui et exivit 37
ab Antiochia civitate regni sui anno centesimo et quadragesimo
et septimo et transfretavit Eufraten flumen et perambulabat su-
periores regiones et elegit Lysias Ptolomeum filium Dorimini 38
et Nicanorem et Gorgiam viros potentes ex amicis regis et mi- 39
sit cum eis quadraginta milia virorum et septem milia equitum
ut venirent in terram Iuda et disperderent eam secundum ver-
bum regis et processerunt ut irent cum universa virtute sua et 40
venerunt et adplicuerunt Ammaum in terra campestri et audie- 41
runt mercatores regionum nomen eorum et acceperunt argentum
et aurum multum valde et pueros et venerunt in castra ut ac-
ciperent filios Israhel in servos et additi sunt ad eos exercitus
Syriae et terrae alienigenarum et vidit Iudas et fratres eius quia 42
multiplicata sunt mala et exercitus adplicabat ad fines eorum et
cognoverunt verba regis quae mandavit populo facere in interi-
tum et consummationem et dixerunt unusquisque ad proximum 43
suum erigamus deiectionem populi nostri et pugnemus pro po-
pulo nostro et sanctis nostris et congregatus est conventus ut 44
essent parati in proelium et ut orarent et peterent misericor-
diam et miserationes et Hierusalem non habitabatur sed erat 45
sicut desertum non erat qui ingrederetur et egrederetur de na-
tis eius et sanctum conculcabatur et filii alienigenarum erant in
arce ibi erat habitatio gentium et ablata est voluptas ab Iacob
et defecit ibi tibia et cithara et congregati sunt et venerunt in 46
Masefat contra Hierusalem quia locus orationis erat in Masefat
ante Israhel et ieiunaverunt illa die et induerunt se ciliciis et 47
cinere in capite suo et destituerunt vestimenta sua et expan- 48
derunt librum legis de quibus scrutabantur gentes similitudinem
simulacrorum suorum et adtulerunt ornamenta sacerdotalia et 49

primitias et decimas et suscitaverunt nazoreos qui impleverant
50 dies et clamaverunt voce magna in caelum dicentes quid facie-
51 mus istis et quo eos ducemus et sancta tua conculcata sunt et
52 contaminata sunt et sacerdotes tui in luctu et humilitate et ec-
ce nationes convenerunt adversum nos ut nos disperdant tu scis
53 quae cogitant in nos quomodo poterimus subsistere ante facies
54 illorum nisi tu adiuves nos et tubis exclamaverunt voce magna
55 et post hoc constituit Iudas duces populi tribunos et centuriones
56 et pentecontarcos et decuriones et dixit his qui aedificabant do-
mos et sponsabant uxores et plantabant vineas et formidolosis ut
57 redirent unusquisque in domum suam secundum legem et move-
58 runt castra et conlocaverunt ad austrum Ammaum et ait Iudas
accingimini et estote filii potentes et estote parati in mane ut pu-
gnetis adversus nationes has quae convenerunt disperdere nos et
59 sancta nostra quoniam melius est nos mori in bello quam videre
60 mala gentis nostrae et sanctorum sicut autem fuerit voluntas in
caelo sic fiat
IV et adsumpsit Gorgias quinque milia virorum et mille equites
2 electos et moverunt castra nocte ut adplicarent ad castra Iu-
daeorum et percuterent eos subito et filii qui erant ex arce erant
3 illi duces et audivit Iudas et surrexit ipse et potentes percutere
4 virtutem exercituum regis quae erat in Ammaum adhuc enim
5 dispersus erat exercitus a castris et venit Gorgias in castra Iudae
noctu et neminem invenit et quaerebant eos in montibus quoniam
6 dixit fugiunt hii a nobis et cum dies factus esset apparuit Iudas
in campo cum tribus milibus virorum tantum quia tegumenta
7 et gladios non habebant et viderunt castra gentium valida et
8 loricatos et equitatus in circuitu eorum et hii docti proelium et
ait Iudas viris qui secum erant ne timueritis multitudinem eorum
9 et impetum eorum ne formidetis mementote qualiter salvi facti
sunt patres nostri in mari Rubro cum sequeretur eos Pharao cum
10 exercitu et nunc clamemus in caelum et miserebitur nostri et
testamenti patrum nostrorum et conteret exercitum istum ante
11 faciem nostram hodie et scient omnes gentes quia est qui redi-
12 mat et liberet Israhel et levaverunt alienigenae oculos suos et
13 viderunt eos venientes ex adverso et exierunt de castris in proe-
14 lium et tuba cecinerunt hii qui fuerant cum Iuda et congressi
15 sunt et contritae sunt gentes et fugerunt in campum novissi-
mi autem ceciderunt gladio et persecuti sunt eos usque Gesoron

et usque in campos Idumeae et Azoti et Iamniae et ceciderunt
ex illis ad tria milia virorum et reversus est Iudas et exercitus 16
eius sequens eum et dixit ad populum non concupiscatis spolia 17
quia bellum contra nos est et Gorgias et exercitus eius in mon- 18
te prope nos sed state contra inimicos nostros et expugnate eos
et post hoc sumetis spolia et adhuc loquente Iuda haec appar- 19
uit pars quaedam prospiciens de monte et vidit quod in fugam 20
conversi sunt et succensa sunt castra fumus enim qui videba-
tur declarabat quod factum est quibus illi conspectis timuerunt 21
valde aspicientes simul et Iudam et exercitum in campo para-
tum ad proelium et fugerunt omnes in campo alienigenarum 22
et Iudas reversus est ad spolia castrorum et acceperunt aurum 23
multum et argentum et hyacinthum et purpuram marinam et
opes magnas et conversi hymnum canebant et benedicebant in 24
caelum quoniam bonum est quoniam in saeculum misericordia
eius et facta est salus magna in Israhel in illa die quicumque 25, 26
autem alienigenarum evaserunt venerunt et nuntiaverunt Lysiae
universa quae acciderant quibus auditis ille consternatus est ani- 27
mo deficiebat quod non qualia voluit talia contigerunt in Israhel
et qualia mandavit rex et sequenti anno congregavit electorum 28
virorum sexaginta milia et equitum quinque milia ut debellaret
eos et venerunt in Iudaeam et castra posuerunt in Bethoron et 29
occurrit illis Iudas cum decem milibus viris et viderunt exerci- 30
tum fortem et oravit et dixit benedictus es salvator Israhel qui
contrivisti impetum potentis in manu servi tui David et tradidi-
sti castra alienigenarum in manus Ionathae filii Saul et armigeri
eius conclude exercitum istum in manu populi tui Israhel et 31
confundantur in exercitu suo et equitibus da illis formidinem et 32
tabefac audaciam virtutis eorum et commoveantur contritione
sua deice eos gladio diligentium te et conlaudent te omnes qui 33
noverunt nomen tuum in hymnis et commiserunt et ceciderunt 34
de exercitu Lysiae quinque milia virorum videns autem Lysias 35
suorum fugam et Iudaeorum audaciam et quod parati sunt aut
vivere aut mori fortiter abiit Antiochiam et elegit milites ut mul-
tiplicatus rursus veniret in Iudaeam dixit autem Iudas et fratres 36
eius ecce contriti sunt inimici nostri ascendamus nunc mundare
sancta et renovare et congregatus est omnis exercitus et ascen- 37
derunt in montem Sion et viderunt sanctificationem desertam 38
et altare profanatum et portas exustas et in atriis virgulta nata

39 sicut in saltu vel montibus et pastoforia diruta sciderunt vesti-
menta sua et planxerunt planctu magno et inposuerunt cinerem
40 et ceciderunt in faciem super terram et exclamaverunt tubis si-
41 gnorum et clamaverunt in caelum tunc ordinavit Iudas viros
ut pugnarent adversus eos qui erant in arce donec emundarent
42 sancta et elegit sacerdotes sine macula voluntatem habentes in
43 lege Dei et mundaverunt sancta et tulerunt lapides contamina-
44 tionis in locum inmundum et cogitavit de altare holocaustorum
45 quod profanatum erat quid de eo faceret et incidit illi consilium
bonum ut destrueret illud ne forte esset illis in obprobrium quia
46 contaminaverunt illud gentes et demoliti sunt illud et reposue-
runt lapides in monte domus in loco apto quoadusque veniret
47 propheta et responderet de eis et acceperunt lapides integros
secundum legem et aedificaverunt altare novum secundum illud
48 quod fuit prius et aedificaverunt sancta et quae intra domum
49 intrinsecus et aedem et atria sanctificaverunt et fecerunt vasa
sancta nova et intulerunt candelabrum et altare incensorum et
50 mensam in templum et incensum posuerunt super altare et ac-
cenderunt lucernas quae super candelabrum erant et lucebant in
51 templo et posuerunt super mensam panes et adpenderunt vela
52 et consummaverunt omnia opera quae fecerunt et ante matu-
tinum surrexerunt quinta et vicesima mensis noni hic mensis
53 casleu centesimi quadragesimi octavi anni et obtulerunt sacrifi-
cium secundum legem super altare holocaustorum novum quod
54 fecerunt secundum tempus et secundum diem in qua contami-
naverunt illud gentes in ipsa renovatum est in canticis et citharis
55 et cinyris et cymbalis et cecidit omnis populus et adoraverunt et
56 benedixerunt in caelum ei qui prosperavit eis et fecerunt dedica-
tionem altaris diebus octo et obtulerunt holocausta cum laetitia
57 et salutaria laudis et ornaverunt faciem templi coronis aureis et
scutulis et dedicaverunt portas et pastoforia et inposuerunt eis
58 ianuas et facta est laetitia in populo magna valde et aversum est
59 obprobrium gentium et statuit Iudas et fratres eius et universa
ecclesia Israhel ut agatur dies dedicationis altaris in temporibus
suis ab anno in annum per dies octo a quinta et vicesima mensis
60 casleu cum laetitia et gaudio et aedificaverunt in tempore illo
montem Sion et per circuitum muros altos et turres firmas ne-
quando venirent gentes et conculcarent eam sicut antea fecerunt
61 et conlocavit illic exercitum ut servarent eam et munivit eam ad

custodiendam Bethsuram ut haberet populus munitionem contra
faciem Idumeae
et factum est ut audierunt gentes in circuitu quia aedificatum V
est altare et sancta sicut prius et iratae sunt valde et cogitabant 2
tollere genus Iacob qui erant inter eos et coeperunt occidere de
populo et persequi et debellabat Iudas filios Esau in Idumea et 3
eos qui erant in Acrabattene quia circumsedebant Israhelitas et
percussit eos plaga magna et recordatus est malitiam filiorum 4
Bean qui erant populo in laqueum et in scandalum insidiantes
in via et conclusi sunt ab eo in turribus et adplicuit ad eos et 5
anathematizavit eos et incendit turres eorum igni cum omnibus
qui in eis erant et transiit ad filios Ammon et invenit manum 6
fortem et populum copiosum et Timotheum ducem ipsorum et 7
commisit cum eis proelia multa et contriti sunt in conspectu eo-
rum et percussit eos et cepit Iazer civitatem et filias eius et 8
reversus est in Iudaeam et congregatae sunt gentes quae sunt 9
in Galaad adversus Israhelitas qui erant in finibus eorum ut tol-
lerent eos et fugerunt in Datheman munitionem et miserunt 10
litteras ad Iudam et fratres eius dicentes congregatae sunt ad-
versum nos gentes per circuitum ut auferant nos et parant venire 11
et occupare munitionem in quam confugimus et Timotheus est
dux exercitus eorum nunc ergo veni eripe nos de manibus eo- 12
rum quia cecidit multitudo de nobis et omnes fratres nostri qui 13
erant in locis Tubi interfecti sunt et captivas abduxerunt uxores
eorum et natos et spolia et peremerunt illic ferme mille viros et 14
adhuc epistulae legebantur et ecce alii nuntii venerunt de Gali-
lea conscissis tunicis nuntiantes secundum verba haec dicentes 15
convenisse adversum se a Ptolomaida et Tyro et Sidone et omni
Galilea alienigenas ut nos consumant ut audivit autem Iudas 16
et populus sermones istos convenit ecclesia magna cogitare quid
facerent fratribus suis qui in tribulatione erant et expugnabantur
ab eis dixitque Iudas Simoni fratri suo elige tibi viros et vade 17
et libera fratres tuos in Galilea ego enim et frater meus Ionathas
ibimus in Galaditin et reliquit Iosepphum filium Zacchariae et 18
Azariam duces populi cum residuo exercitu in Iudaeam ad custo-
diendum et praecepit illi dicens praeesto populo huic et nolite 19
bellum committere adversus gentes donec revertamur et dati 20
sunt Simoni viri tria milia ut iret in Galileam Iudae autem oc-
to milia in Galaditin et abiit Simon in Galileam et commisit 21

proelia multa cum gentibus et contritae sunt gentes a facie eius
22 et persecutus est eos usque ad portam Ptolomaidis et cecide-
runt de gentibus fere tria milia virorum et accepit spolia eorum
23 et sumpsit eos qui erant in Galilea et in Arbatis cum uxoribus
et natis et omnibus quae erant illis et adduxit in Iudaeam cum
24 laetitia magna et Iudas Macchabeus et Ionathas et fratres eius
transierunt Iordanem et abierunt viam trium dierum per deser-
25 tum et occurrerunt eis Nabuthei et susceperunt eos pacifice et
narraverunt eis omnia quae acciderunt fratribus in Galaditide
26 et quia multi ex eis conprehensi sunt in Basara et Bosor et in
Alimis et in Casfor et Macet et Carnain hae omnes civitates mu-
27 nitae et magnae sed et in ceteris civitatibus Galaditidis tenentur
conprehensi et in crastinum constituerunt admovere exercitum
28 civitatibus his et conprehendere et tollere eos in una die et con-
vertit Iudas et exercitus eius viam in desertum Bosor repente
et occupavit civitatem et occidit omnem masculum in ore gladii
29 et accepit omnia spolia eorum et succendit eam igni et surre-
30 xerunt inde nocte et ibant usque ad munitionem et factum est
diluculo cum adlevassent oculos suos ecce populus multus cuius
non erat numerus portantes scalas et machinas ut conprehende-
31 rent munitionem et expugnarent eos et vidit Iudas quia coepit
bellum et clamor belli ascendit in caelum sicut tuba et clamor
32 magnus de civitate et exercitui dixit pugnate hodie pro fratri-
33 bus vestris et venit tribus ordinibus post eos et exclamaverunt
34 tubis et clamaverunt in oratione et cognoverunt castra Timothei
quia Macchabeus est et refugerunt a facie eius et percusserunt
eos plaga magna et ceciderunt ex eis in illa die fere octo milia
35 virorum et divertit Iudas in Maspha et expugnavit et cepit eam
et occidit omnem masculum eius et sumpsit spolia eius et suc-
36 cendit eam igni inde perrexit et cepit Casbon et Maged et Bosor
37 et reliquas civitates Galaditidis post haec autem verba congre-
gavit Timotheus exercitum alium et castra posuit contra Rafon
38 trans torrentem et misit Iudas speculari exercitum et renuntia-
verunt ei dicentes quia convenerunt ad eum omnes gentes quae
39 in circuitu nostro sunt exercitus multus nimis et Arabas condu-
xit in auxilium et castra posuerunt trans torrentem parati venire
40 ad te in proelium et abiit Iudas obviam illis et ait Timotheus
principibus exercitus sui cum adpropiaverit Iudas et exercitus
eius ad torrentem aquae si transierit ad nos prior non poterimus

sustinere eum quia potens poterit adversum nos si vero timue- 41
rit transire et posuerit castra extra flumen transfretemus ad eos
et poterimus adversus illum ut autem adpropinquavit Iudas ad 42
torrentem aquae statuit scribas populi secus torrentem et man-
davit eis dicens neminem hominum reliqueritis sed veniant omnes
in proelium et transfretavit ad illos prior et omnis populus post 43
eum et contritae sunt ante faciem eorum omnes gentes et proie-
cerunt arma sua et fugerunt ad fanum quod est in Carnain et 44
occupavit ipsam civitatem et fanum succendit igni cum omnibus
qui erant in ipso et oppressa est Carnain et non potuit sustinere
contra faciem Iudae et congregavit Iudas universos Israhelitas 45
qui erant in Galaditiden a minimo usque ad maximum et uxo-
res eorum et natos et exercitum magnum valde ut venirent in
terram Iudae et venerunt usque Efron et haec civitas magna in 46
ingressu posita munita valde et non erat declinare ab ea dextra
vel sinistra sed per mediam iter erat et incluserunt se qui erant 47
in civitate et obstruxerunt portas lapidibus et misit ad eos Iudas
verbis pacificis dicens transeamus per terram vestram ut eamus 48
in terram nostram et nemo vobis nocebit tantum pedibus tran-
sibimus et nolebant eis aperire et praecepit Iudas praedicare in 49
castris ut adplicarent unusquisque in quo erat loco et adplicue- 50
runt viri virtutis et obpugnavit civitatem illam tota die et tota
nocte et tradita est civitas in manu eius et peremerunt omnem 51
masculum in ore gladii et eradicavit eam et accepit spolia eius
et transiit per totam civitatem super interfectos et transgressi 52
sunt Iordanem in campo magno contra Bethsan et erat Iudas 53
congregans extremos et exhortabatur populum per totam viam
donec venerunt in terram Iuda et ascenderunt in montem Sion 54
cum laetitia et gaudio et obtulerunt holocausta quod nemo ex
eis cecidisset donec reverterentur in pace et in diebus quibus 55
erat Iudas et Ionathas in terra Galaad et Simeon frater eius in
Galilea contra faciem Ptolomaidis audivit Iosepphus Zacchariae 56
filius et Azarias princeps virtutis res bene gestas et proelia quae
facta sunt et dixit faciamus et ipsi nobis nomen et eamus pu- 57
gnare adversum gentes quae in circuitu nostro sunt et praecepit 58
his qui erant in exercitu suo et abierunt Iamniam et exivit Gor- 59
gias de civitate et viri eius obviam illi in pugnam et fugati sunt 60
Iosepphus et Azarias usque in fines Iudae et ceciderunt illa die
de populo Israhel ad duo milia viri et facta est fuga magna in

61 populo quia non audierunt Iudam et fratres eius existimantes
62 se fortiter facturos ipsi autem non erant de semine virorum illo-
63 rum per quos salus facta est in Israhel et viri Iuda magnificati
sunt valde in conspectu omnis Israhel et gentium omnium ubi
64 audiebatur nomen eorum et convenerunt ad eos fausta adcla-
65 mantes et exivit Iudas et fratres eius et expugnabant filios Esau
in terra quae ad austrum est et percussit Chebron et filias eius
66 et muros eius et turres succendit in circuitu et movit castra ut
67 iret in terra alienigenarum et perambulabat Samariam in illa
die ceciderunt sacerdotes in bello dum vult fortiter facere dum
68 sine consilio exiit in proelium et declinavit Iudas in Azotum in
terra alienigenarum et vidit aras eorum et spolia deorum ipso-
rum succendit igni et cepit spolia civitatum et regressus est in
terram Iuda

VI et rex Antiochus perambulavit superiores regiones et audivit
esse civitatem Elymaidem in Perside nobilissimam et copiosam
2 in argento et auro templumque in ea locuples valde et illic ve-
lamina aurea et loricae et scuta quae reliquit Alexander Philippi
3 rex Macedo qui regnavit primus in Graecia et venit et quaerebat
civitatem capere et praedare eam et non potuit quoniam inno-
4 tuit sermo his qui erant in civitate et insurrexerunt in proelium
et fugit inde et abiit cum tristitia magna et reversus est Babylo-
5 niam et venit qui nuntiaret ei in Perside quia fugata sunt castra
6 quae erant in terra Iuda et quia abiit Lysias cum virtute forti in
primis et fugatus est a facie Iudaeorum et invaluerunt armis et
7 viribus et spoliis multis quas ceperunt et quia diruerunt abomi-
nationem quam aedificaverat super altare quod erat in Hierusa-
lem et sanctificationem sicut prius circumdederunt muris excelsis
8 sed et Bethsuram civitatem suam et factum est ut audivit rex
sermones istos expavit et commotus est valde et decidit in lec-
tum et incidit in languorem prae tristitia quia non est factum
9 sicut cogitabat et erat illic dies multos quia renovata est in eo
10 tristitia magna et arbitratus est se mori et vocavit omnes ami-
cos suos et dixit illis recessit somnus ab oculis meis et concidi
11 et corrui corde prae sollicitudine et dixi in corde meo in quan-
tam tribulationem deveni et in quos fluctus tristitiae in qua nunc
12 sum qui iucundus eram et dilectus in potestate mea nunc vero
reminiscor malorum quae feci in Hierusalem unde abstuli omnia
spolia argentea et aurea quae erant in ea et misi auferri habitan-

tes Iudaeam sine causa cognovi ergo quia propterea invenerunt 13
me mala ista et ecce pereo tristitia magna in terra aliena et 14
vocavit Philippum unum de amicis suis et praeposuit eum super
universum regnum suum et dedit ei diadema et stolam suam 15
et anulum ut adduceret Antiochum filium suum et nutriret eum
et regnaret et mortuus est illic Antiochus rex anno centesimo 16
quadragesimo et nono et cognovit Lysias quoniam mortuus est 17
rex et constituit regnare Antiochum filium eius quem nutrivit
adulescentem et vocavit nomen eius Eupator et hii qui erant 18
in arce concluserant Israhel in circuitu sanctorum et quaerebant
eis mala semper ad firmamentum gentium et cogitavit Iudas di- 19
sperdere eos et convocavit universum populum ut obsiderent eos
et coirent simul et obsederunt eos anno centesimo quinquagesi- 20
mo et fecerunt ballistas et machinas et exierunt quidam ex eis 21
qui obsidebantur et adiunxerunt se illis aliqui ex impiis Israhel
et abierunt ad regem et dixerunt quousque non facies iudicium 22
et vindicas fratres nostros nos decrevimus servire patri tuo et 23
ambulare in praeceptis eius et obsequi edictis eius et filii po- 24
puli nostri propter hoc abalienabantur se a nobis et quicumque
inveniebantur ex nobis interficiebantur et hereditates nostrae di-
ripiebantur et non ad nos tantum extenderunt manum sed et 25
in omnes fines nostros et ecce adplicuerunt hodie ad arcem in 26
Hierusalem occupare eam et munitionem in Bethsuram munie-
runt et nisi praeveneris eos velocius maiora quam haec facient 27
nec poteris obtinere eos et iratus est rex ut audivit et convoca- 28
vit omnes amicos suos et principes exercitus sui et eos qui super
equites erant sed et de regnis aliis et insulis et maritimis vene- 29
runt ad eum exercitus conducticius et erat numerus exercitus 30
centum milia peditum et viginti milia equitum et elefanti triginta
duo docti ad proelium et venerunt per Idumeam et adplicuerunt 31
ad Bethsuram et pugnaverunt dies multos et fecerunt machinas
et exierunt et succenderunt eas igni et pugnaverunt viriliter et 32
recessit Iudas ab arce et admovit castra ad Bethzacara contra
castra regis et surrexit ante lucem et concitavit exercitus im- 33
petum contra viam Bethzacara et conparaverunt se exercitus in
proelium et tubis cecinerunt et elefantis ostenderunt sanguinem 34
uvae et mori ad acuendos eos in proelium et diviserunt bestias 35
per legiones et adstiterunt singulis elefantis mille viri in loricis
concatenatis et galeae aereae in capitibus eorum et quingenti

36 equites ordinati unicuique bestiae electi erant hii ante tempus
ubicumque erat bestia erant et quocumque ibat ibant non disce-
37 debant ab ea sed et turres ligneas super eos firmae protegentes
super singulas bestias et super eas machinae et super singulas
viri virtutis triginta duo qui pugnabant desuper et intus magi-
38 ster bestiae et residuum equitatum hinc et inde statuit in duas
partes tubis et exercitum commovere et perurguere constipati in
39 legionibus eius et ut refulsit sol in clypeos aureos et aereos re-
splenduerunt montes ab eis resplenduerunt sicut lampades ignis
40 et distincta est pars exercitus regis per montes excelsos et alii
41 per loca humilia et ibant caute et ordinate et commovebantur
omnes inhabitantes a voce multitudinis eorum et incessu turbae
et conlisionis armorum erat enim exercitus magnus valde et fortis
42 et adpropiavit Iudas et exercitus eius in proelium et ceciderunt
43 de exercitu regis sescenti viri et vidit Eleazar filius Saura unam
de bestiis loricatam loricis regis et erat eminens super ceteras be-
44 stias et visum est ei quod in ea esset rex et dedit se ut liberaret
45 populum suum et adquireret sibi nomen aeternum et cucurrit
ad eam audaciter in medio legionis interficiens a dextris et a si-
46 nistris et cadebant ab eo huc et illuc et ivit sub pedes elefanti et
subposuit ei et occidit eum et cecidit in terram super ipsum et
47 mortuus est illic et videntes virtutem regis et impetum exercitus
48 eius deverterunt ab eis castra autem regis ascenderunt contra
eos in Hierusalem et adplicuit castra rex ad Iudaeam et montem
49 Sion et fecit pacem cum his qui erant in Bethsuram et exierunt
de civitate quia non erant eis ibi alimenta conclusis quia sabbata
50 erant terrae et conprehendit rex Bethsuram et constituit illic
51 custodiam servare eam et convertit castra ad locum sanctifica-
tionis dies multos et statuit illic ballistas et machinas et ignis
iacula et tormenta ad lapides iactandos et spicula et scorpios ad
52 mittendas sagittas et fundibula fecerunt autem et ipsi machi-
53 nas adversus machinas eorum et pugnaverunt dies multos escae
autem non erant in civitate eo quod septimus annus esset et qui
remanserant in Iudaea de gentibus consumpserant reliquias eo-
54 rum quae repositae fuerant et remanserunt in sanctis viri pauci
quoniam obtinuerat eos fames et dispersi sunt unusquisque in lo-
55 cum suum et audivit Lysias quod Philippus quem constituit rex
Antiochus cum adhuc viveret et nutriret Antiochum filium suum
56 ut regnaret et reversus esset a Perside et Media et exercitus qui

abierat cum ipso et quia quaerit suscipere regni negotia festi- 57
navit ire et dicere ad regem et duces exercitus deficimus cotidie
et esca nobis modica est et locus quem obsidemus est munitus
et incumbit nobis ordinare de regno nunc itaque demus dex- 58
tras hominibus istis et faciamus cum illis pacem et cum omni
gente eorum et constituamus illis ut ambulent in legitimis suis 59
sicut prius propter legitima enim ipsorum quae despeximus ira-
ti sunt et fecerunt omnia haec et placuit sermo in conspectu 60
regis et principum et misit ad eos pacem facere et receperunt
illam et iuravit illis rex et principes et exierunt de munitione 61
et intravit rex montem Sion et vidit munitionem loci et rupit ius 62
iuramenti quod iuravit et mandavit destruere murum in gyro et 63
discessit festinanter et reversus est Antiochiam et invenit Philip-
pum dominantem civitati et pugnavit adversus eum et occupavit
civitatem

anno centesimo quinquagesimo et primo exiit Demetrius Se- **VII**
leuci filius ab urbe Roma et ascendit cum paucis viris in civitatem
maritimam et regnavit illic et factum est ut ingressus est in do- 2
mum regni patrum suorum conprehendit exercitus Antiochum et
Lysiam ut adduceret eos ad eum et res ei innotuit et ait nolite 3
mihi ostendere faciem eorum et occidit eos exercitus et sedit 4
Demetrius super sedem regni sui et venerunt ad eum viri iniqui 5
et impii ex Israhel et Alchimus dux eorum qui volebat fieri sa-
cerdos et accusaverunt populum apud regem dicentes perdidit 6
Iudas et fratres eius amicos tuos et nos disperdit de terra nostra
nunc ergo mitte virum cui credis et eat et videat exterminium 7
omne quod fecit nobis et regionibus regis et puniit omnes amicos
eius et adiutores eorum et elegit rex ex amicis suis Bacchidem 8
qui dominabatur trans Flumen magnum in regno et fidelem regi
et misit eum et Alchimum impium constituit in sacerdotio et 9
mandavit ei facere ultionem in filios Israhel et surrexerunt et 10
venerunt cum exercitu magno in terram Iuda et miserunt nun-
tios et locuti sunt ad Iudam et fratres eius verbis pacificis in
dolo et non intenderunt sermonibus eorum viderunt enim quia 11
venerunt cum exercitu magno et convenerunt ad Alchimum et 12
Bacchidem congregatio scribarum requirere quae iusta sunt et 13
primi Asidei qui erant in filiis Israhel et exquirebant ab eis pa-
cem dixerunt enim homo sacerdos de semine Aaron venit non 14
decipiet nos et locutus est cum eis verba pacifica et iuravit illis 15

16 dicens non inferemus vobis malum neque amicis vestris et credi-
derunt ei et conprehendit ex eis sexaginta viros et occidit eos in
17 una die secundum verbum quod scriptum est carnes sanctorum
tuorum et sanguinem ipsorum effuderunt in circuitu Hierusalem
18 et non erat qui sepeliret et incubuit timor et tremor in omnem
populum quia dixerunt non est ei veritas et iudicium transgressi
19 sunt enim constitutum et iusiurandum quod iuraverunt et movit
Bacchides castra ab Hierusalem et adplicuit in Bethzetha et mi-
sit et conprehendit multos ex eis qui a se refugerant et quosdam
20 de populo mactavit et in puteum magnum proiecit et commi-
sit regionem Alchimo et reliquit cum eo auxilium in adiutorium
21 ipsi et abiit Bacchides ad regem et satis agebat Alchimus pro
22 principatu sacerdotii sui et convenerunt ad eum omnes qui per-
turbabant populum suum et obtinuerunt terram Iuda et fecerunt
23 plagam magnam in Israhel et vidit Iudas omnia mala quae fecit
Alchimus et qui cum eo erant in filios Israhel plus multo quam
24 gentes et exiit in omnes fines Iudae in circuitu et fecit vindictam
25 in viros desertores et cessaverunt ultra exire in regionem vidit
autem Alchimus quod praevaluit Iudas et qui cum eo sunt et
cognovit quia non potest sustinere eos et regressus est ad regem
26 et accusavit eos multis criminibus et misit rex Nicanorem unum
ex principibus suis nobilioribus qui erat inimicitias exercens con-
27 tra Israhel et mandavit ei evertere populum et venit Nicanor in
Hierusalem cum exercitu magno et misit ad Iudam et ad fratres
28 eius cum dolo verbis pacificis dicens non sit pugna inter me et
vos veniam cum viris paucis et videam facies vestras cum pace
29 et venit ad Iudam et salutaverunt se invicem pacifice et hostes
30 parati erant rapere Iudam et innotuit sermo Iudae quoniam
cum dolo venerat ad eum et conterritus est ab eo et amplius nol-
31 uit videre faciem eius et cognovit Nicanor quoniam denudatum
est consilium eius et exivit obviam Iudae in pugnam iuxta Ca-
32 pharsalama et ceciderunt de Nicanoris fere quinque milia viri et
33 fugerunt in civitatem David et post haec verba ascendit Nicanor
in montem Sion et exierunt de sacerdotibus populi salutare eum
in pace et demonstrare ei holocaustomata quae offerebantur pro
34, 35 rege et inridens sprevit eos et polluit et locutus est superbe et
iuravit cum ira dicens nisi traditus fuerit Iudas et exercitus eius
in manus meas continuo cum regressus fuero in pace succendam
36 domum istam et exiit cum ira magna et intraverunt sacerdo-

tes et steterunt ante faciem altaris et templi et flentes dixerunt
tu elegisti domum istam Domine ad invocandum nomen tuum 37
in ea ut esset domus orationis et obsecrationis populo tuo fac 38
vindictam in homine isto et exercitu eius et cadant gladio me-
mento blasphemias eorum et ne dederis eis ut permaneant et 39
exiit Nicanor ab Hierusalem et castra adplicuit ad Bethoron et
occurrit illi exercitus Syriae et Iudas adplicuit in Adarsa cum 40
tribus milibus viris et oravit Iudas et dixit qui missi erant a 41
rege Sennacherib Domine qui blasphemaverunt te exiit angelus
et percussit ex eis centum octoginta quinque milia sic percute 42
exercitum istum in conspectu nostro hodie et sciant ceteri quia
male locutus est super sancta tua et iudica illum secundum ma-
litiam illius et commiserunt exercitus proelium tertiadecima die 43
mensis adar et contrita sunt castra Nicanoris et cecidit ipse pri-
mus in proelio ut vidit autem exercitus eius quia cecidit Nicanor 44
proiecerunt arma sua et fugerunt et persecuti sunt eos viam diei 45
unius ab Adasor usquequo veniatur Gazera et tubis cecinerunt
post eos cum significationibus et exierunt de omnibus castellis 46
Iudae in circuitu et ventilabant eos cornibus et convertebantur
iterum ad eos et ceciderunt omnes gladio et non est relictus ex eis
nec unus et acceperunt spolia eorum et praedam et caput Nica- 47
noris amputaverunt et dexteram eius quam extenderat superbe
et adtulerunt et suspenderunt contra Hierusalem et laetatus est 48
populus valde et egerunt diem illam in laetitia magna et consti- 49
tuit agi omnibus annis diem istam tertiadecima die mensis adar
et siluit terra Iuda dies paucos 50

et audivit Iudas nomen Romanorum quia sunt potentes viri- **VIII**
bus et adquiescunt ad omnia quae postulantur ab eis et quicum-
que accesserunt ad eos statuerunt cum eis amicitias et quia sunt
potentes viribus audierunt proelia eorum et virtutes bonas quas 2
faciunt in Galatia quia obtinuerunt eos et duxerunt sub tributum
et quanta fecerunt in regione Hispaniae et quod in potestate re- 3
degerunt metalla argenti et auri quae illic sunt et possederunt
omnem locum consilio suo et patientia locos qui longe erant 4
valde ab eis et reges qui supervenerant illis ab extremis terrae
contriverunt et percusserunt eos plaga magna ceteri autem dant
eis tributum omnibus annis et Philippum et Persen Citiorum re- 5
gem et ceteros qui adversus eos arma tulerunt contriverunt bello
et obtinuerunt eos et Antiochum magnum regem Asiae qui eis 6

pugnam intulerat habens centum viginti elefantos et exercitum
7 magnum valde contritum ab eis et quia ceperunt eum vivum et
statuerunt ei ut daret ipse et qui regnaverint post eum tributum
8 magnum et daret obsides et constitutum et regionem Medorum
et Lydos et Medos de optimis regionibus eorum et acceptas eas
9 ab illis dederunt Eumeni regi et quia qui erant apud Elladam
10 voluerunt ire et tollere eos et innotuit sermo his et miserunt ad
eos ducem unum et pugnaverunt contra illos et ceciderunt ex eis
multi et captivas duxerunt uxores eorum et filios et diripuerunt
eos et terram eorum possederunt et destruxerunt muros eorum
11 et in servitutem illos redegerunt usque in hunc diem et residua
regna et insulas quae aliquando restiterant illis exterminaverunt
12 et in potestatem redegerunt cum amicis autem suis et qui in ip-
sis requiem habebant conservaverunt amicitiam et obtinuerunt
regna quae erant proxima et quae longe quia quicumque audie-
13 bant nomen eorum timebant eos quibus vero vellent auxilio esse
14 ut regnarent regnabant et exaltati sunt valde et in omnibus istis
nemo portabat diadema nec induebatur purpura ut magnificare-
15 tur in ea et quia curiam fecerunt sibi et cotidie consulebant tre-
centos viginti consilium agentes semper de multitudine ut quae
16 digna sunt gerant et committunt uni homini magistratum suum
per singulos annos dominari universae terrae suae et omnes oboe-
17 diunt uni et non est invidia neque zelus inter eos et elegit Iudas
Eupolemum filium Iohannis filii Iacob et Iasonem filium Eleazari
et misit eos Romam constituere cum illis amicitiam et societatem
18 et ut auferrent ab eis iugum Graecorum quia viderunt quod in
19 servitutem premerent regnum Israhel et abierunt Romam viam
20 multam valde et introierunt curiam et dixerunt Iudas Maccha-
beus et fratres eius et populus Iudaeorum miserunt nos ad vos
statuere vobiscum societatem et pacem et conscribi nos socios
21, 22 et amicos vestros et placuit sermo in conspectu eorum et hoc
rescriptum quod rescripserunt in tabulis aereis et miserunt Hie-
23 rusalem ut esset apud eos ibi memoriale pacis et societatis bene
sit Romanis et genti Iudaeorum in mari et in terra in aeternum
24 gladiusque et hostis procul sit ab eis quod si institerit bellum
Romanis prius aut omnibus sociis eorum in omni dominatione
25 eorum auxilium feret gens Iudaeorum prout tempus dictaverit
26 corde pleno et proeliantibus non dabunt neque subministrabunt
triticum arma pecuniam naves sicut placuit Romanis et custo-

dient mandata eorum nihil ab eis accipientes similiter autem 27
et si genti Iudaeorum prius acciderit bellum adiuvabunt Roma-
ni ex animo prout eis tempus permiserit et adiuvantibus non 28
dabitur triticum arma pecunia naves sicut placuit Romanis et
custodiant mandata eorum absque dolo secundum haec verba 29
constituerunt Romani populo Iudaeorum quod si post haec ver- 30
ba hii aut illi addere vel demere ad haec aliquid voluerint facient
ex proposito suo et quaecumque addiderint vel dempserint rata
erunt sed et de malis quae Demetrius rex fecit in eos scripsimus 31
ei dicentes quare gravasti iugum tuum super amicos nostros et
socios Iudaeos si ergo iterum adierint nos adversum te faciemus 32
illis iudicium et pugnabimus tecum mari terraque

interea ubi audivit Demetrius quia cecidit Nicanor et exer- **IX**
citus eius in proelio adposuit Bacchidem et Alchimum rursum
mittere in Iudaeam et dextrum cornu cum illis et abierunt viam 2
quae ducit in Galgala et castra posuerunt in Mesaloth quae est
in Arbellis et occupaverunt eam et peremerunt animas homi-
num multas et mense primo anni centesimi quinquagesimi et 3
secundi adplicuerunt exercitum ad Hierusalem et surrexerunt 4
et abierunt in Berea viginti milia virorum et duo milia equitum
et Iudas castra posuerat in Laisa et tria milia viri cum eo electi 5
et viderunt multitudinem exercitus quia multi sunt et timuerunt 6
valde et multi subtraxerunt se de castris et non remanserunt
ex eis nisi octingenti viri et vidit Iudas quod defluxit exerci- 7
tus suus et bellum perurguebat eum confractus est corde quia
non habebat tempus congregandi eos et dissolutus est et dixit 8
his qui residui erant surgamus et eamus ad adversarios nostros
si poterimus pugnare adversus eos et avertebant eum dicentes 9
non poterimus sed liberemus animas nostras modo et revertemur
ad fratres nostros et pugnabimus adversus eos nos autem pauci
sumus et ait Iudas absit istam rem facere ut fugiamus ab eis 10
et si adpropiavit tempus nostrum moriamur in virtute propter
fratres nostros et non inferamus crimen gloriae nostrae et movit 11
exercitus de castris et steterunt illis obviam et divisi sunt equites
in duas partes et fundibalarii et sagittarii praeibant exercitum et
primi certaminis omnes potentes Bacchides autem erat in dex- 12
tro cornu et proximavit legio ex duabus partibus et clamabant
tubis exclamaverunt autem et hii qui erant ex parte Iudae etiam 13
ipsi et commota est terra a voce exercituum et commissum est

14 proelium a mane usque ad vesperam et vidit Iudas quia firmior
est pars exercitus Bacchidis in dextris et convenerunt cum ipso
15 omnes constantes corde et contrita est dextra pars ab eis et per-
16 secutus est eos usque ad montem Azoti et qui in sinistro cornu
erant viderunt quod contritum est dextrum cornu et secuti sunt
17 post Iudam et qui cum ipso erant a tergo et ingravatum est
18 proelium et ceciderunt vulnerati multi ex his et illis et Iudas
19 cecidit et ceteri fugerunt et Ionathas et Simon tulerunt Iudam
20 fratrem suum in Modin et fleverunt eum omnis populus Israhel
21 planctu magno et lugebant dies multos et dixerunt quomodo
22 cecidit potens qui salvum faciebat Israhel et cetera verba Iudae
bellorum et virtutum quas fecit non sunt descripta multa enim
23 erant valde et factum est post obitum Iudae emerserunt iniqui
in omnibus finibus Israhel et exorti sunt omnes qui operabantur
24 iniquitatem in diebus illis facta est fames magna valde et tradi-
25 dit se Bacchidi omnis regio eorum cum ipsis et elegit Bacchides
26 impios viros et constituit eos dominos regionis et exquirebant
et perscrutabantur amicos Iudae et adducebant eos ad Bacchi-
27 dem et vindicabat in illos et inludebat et facta est tribulatio
magna in Israhel qualis non fuit ex qua die non est visus prophe-
28 ta in Israhel et congregati sunt omnes amici Iudae et dixerunt
29 Ionathae ex quo frater tuus Iudas defunctus est vir similis ei
non est qui exeat contra inimicos Bacchidem et eos qui inimi-
30 ci sunt genti nostrae nunc itaque te elegimus hodie esse nobis
31 principem et ducem ad bellandum bellum nostrum et suscepit
Ionathas tempore illo principatum et surrexit loco Iudae fratris
32, 33 sui et cognovit Bacchides et quaerebat eum occidere et cogno-
vit Ionathas et Simon frater eius et omnes qui cum eo erant et
fugerunt in desertum Thecuae et consederunt ad aquam lacus
34 Asphar et cognovit Bacchides et die sabbatorum venit ipse et
35 omnis exercitus eius trans Iordanem et misit fratrem suum du-
cem populi et rogavit Nabatheos amicos suos ut commendaret
36 illis adparatum suum qui erat copiosus et exierunt filii Iambri
ex Madabas et conprehenderunt Iohannem et omnia quae habe-
37 bat et abierunt habentes ea post haec verba renuntiatum est
Ionathae et Simoni fratri eius quia filii Iambri faciunt nuptias
magnas et ducunt sponsam ex Nadaba filiam unius de magnis
38 principibus Chanaan cum ambitione magna et recordati sunt
sanguinis Iohannis fratris sui et ascenderunt et absconderunt se

sub tegumento montis et levaverunt oculos suos et viderunt et 39
ecce tumultus et adparatus multus et sponsus processit et ami-
ci eius et fratres eius obviam illis cum tympanis et musicis et
armis multis et surrexerunt ad eos cum insidiis et occiderunt 40
eos et ceciderunt multi vulnerati et residui fugerunt in montem
et acceperunt omnia spolia eorum et conversae sunt nuptiae 41
in luctum et vox musicorum ipsorum in lamentum et vindica- 42
verunt vindicta sanguinem fratris sui et reversi sunt ad ripam
Iordanis et audivit Bacchides et venit die sabbatorum usque ad 43
oram Iordanis in virtute multa et dixit ad suos Ionathas sur- 44
gamus et pugnemus contra inimicos nostros non est enim hodie
sicut heri et nudius tertius ecce enim bellum ex adverso aqua 45
vero Iordanis hinc et inde et ripae et paludes et saltus et non
est locus devertendi nunc ergo clamate in caelum ut liberemi- 46
ni de manu inimicorum vestrorum et commissum est bellum et 47
extendit Ionatha manum suam percutere Bacchidem et dever-
tit ab eo retro et desiluit Ionathan et transnataverunt ad eos 48
Iordanem et ceciderunt de parte Bacchidis die illa mille viri et 49
reversi sunt Hierusalem et aedificaverunt civitates munitas in 50
Iudaea munitionem quae erat in Hiericho et in Ammaum et in
Bethoron et Bethel et Tamnatan et Phara et Thopo muris ex-
celsis et portis et seris et posuit custodiam in eis ut inimicitias 51
exercerent in Israhel et munivit civitatem Bethsuram et Gaza- 52
ra et arcem et posuit in eis auxilia et adparatum escarum et 53
accepit filios principum regionis obsides et posuit eos in arce in
Hierusalem in custodia et anno centesimo quinquagesimo tertio 54
mense secundo praecepit Alchimus destrui muros domus sanctae
interioris et destrui opera prophetarum et coepit destruere in 55
tempore illo percussus est Alchimus et inpedita sunt opera il-
lius et obclusum est os eius et dissolutus est paralysin nec ultra
loqui potuit verbum et mandare de domo sua et mortuus est 56
Alchimus in tempore illo cum tormento magno et vidit Bacchi- 57
des quoniam mortuus est Alchimus et reversus est ad regem et
siluit terra annis duobus et cogitaverunt omnes iniqui dicentes 58
ecce Ionathas et qui cum eo sunt in silentio habitant confidentes
nunc ergo adducamus Bacchidem et conprehendet eos omnes in
una nocte et abierunt et consilium ei dederunt et surrexit ut 59, 60
veniret cum exercitu multo et misit occulte epistulas sociis suis
qui erant in Iudaea ut conprehenderent Ionathan et eos qui cum

61 eo erant sed non potuerunt quia innotuit eis consilium eorum et
adprehendit de viris regionis qui principes erant malitiae quin-
62 quaginta viros et occidit eos et secessit Ionathas et Simon et
qui cum eo erant in Bethbessi quae est in deserto et struxit diru-
63 ta eius et firmaverunt eam et agnovit Bacchides et congregavit
universam multitudinem suam et his qui de Iuda erant denuntia-
64 vit et venit et castra posuit desuper a Bethbesse et obpugnavit
65 eam dies multos et fecit machinas et reliquit Ionathas Simonem
fratrem suum in civitate et exiit in regionem et venit cum nu-
66 mero et percussit Odaren et fratres eius et filios Phaseron in
tabernaculo ipsorum et coepit caedere et crescere in virtutibus
67 Simon vero et qui cum ipso erant exierunt de civitate et succen-
68 derunt machinas et pugnaverunt contra Bacchidem et contritus
est ab eis et adflixerunt eum valde quoniam consilium eius et
69 congressus eius erat inanis et iratus contra viros iniquos qui ei
consilium dederant ut veniret in regionem ipsorum multos ex eis
occidit ipse autem cogitavit cum reliquis abire in regionem suam
70 et cognovit Ionathas et misit ad eum legatos conponere cum ipso
71 pacem et reddere ei captivitatem et libenter accepit et fecit se-
cundum verba eius et iuravit nihil se ei facturum mali omnibus
72 diebus vitae eius et reddidit ei captivitatem quam prius erat
praedatus de terra Iuda et conversus abiit in terram suam et
73 non adposuit amplius venire in fines eius et cessavit gladius ex
Israhel et habitavit Ionathas in Machemas et coepit Ionathas ibi
iudicare populum et exterminavit impios ex Israhel

X et anno centesimo sexagesimo ascendit Alexander Antiochi
filius qui cognominatus est Nobilis et occupavit Ptolomaidam
2 et receperunt eum et regnavit illic et audivit Demetrius rex et
congregavit exercitum valde copiosum et exivit obviam illi in
3 proelium et misit Demetrius ad Ionathan epistulam verbis pa-
4 cificis ut magnificaret eum dixit enim anticipemus pacem facere
5 cum eo priusquam faciat cum Alexandro adversus nos recorda-
bitur enim omnium quae fecimus in eum et in fratrem eius et
6 in gentem eius et dedit ei potestatem congregandi exercitum et
fabricare arma et esse ipsum socium eius et obsides qui erant
7 in arce iussit tradi ei et venit Ionathas in Hierusalem et legit
8 epistulas in auditu omnis populi et eorum qui in arce erant et
timuerunt timore magno quoniam audierunt quod dedit ei rex
9 in potestatem congregandi exercitum et traditi sunt Ionathae

obsides et reddidit eos parentibus suis et habitavit Ionathas in 10
Hierusalem et coepit aedificare et innovare civitatem et dixit 11
facientibus opera ut struerent muros et montem Sion in circuitu
lapidibus quadratis ad munitionem et ita fecerunt et fugerunt 12
alienigenae qui erant in munitionibus quas aedificaverat Bacchi-
des et reliquit unusquisque locum suum et abiit in terram suam 13
tantum in Bethsuram remanserant aliqui ex his qui reliquerant 14
legem et praecepta Dei erat enim haec eis ad refugium et au- 15
divit Alexander rex promissa quae promisit Demetrius Ionathae
et narraverunt ei proelia et virtutes quas ipse fecit et fratres
eius et labores quos laboraverunt et ait numquid inveniemus 16
aliquem virum talem et nunc faciemus eum amicum et socium
nostrum et scripsit epistulam et misit ei secundum haec ver- 17
ba dicens rex Alexander fratri Ionathae salutem audivimus de 18, 19
te quod vir potens viribus et aptus es ut sis amicus noster et 20
nunc constituimus te hodie summum sacerdotem gentis tuae et
ut amicus regis voceris et misit ei purpuram et coronam auream
ut quae nostra sunt sentias et conserves amicitias ad nos et in- 21
duit se Ionathas stolam sanctam septimo mense anno centesimo
sexagesimo in die sollemni scenophegiae et congregavit exerci-
tum et fecit arma copiosa et audivit Demetrius verba ista et 22
contristatus est et ait quid hoc fecimus quod praeoccupavit nos 23
Alexander adprehendere amicitiam Iudaeorum ad munimen sui
scribam et ego illi verba deprecatoria et dignitates et dona ut 24
sit mecum in adiutorio et scripsit in haec verba rex Demetrius 25
genti Iudaeorum salutem quoniam servastis ad nos pactum et 26
mansistis in amicitia nostra et non accessistis ad inimicos nostros
audivimus et gavisi sumus et nunc perseverate adhuc conserva- 27
re ad nos fidem et retribuemus vobis bona pro his quae fecistis
nobiscum et remittemus vobis praestationes multas et dabimus 28
vobis donationes et nunc absolvo vos et omnes Iudaeos a tribu- 29
tis et pretia salis indulgeo et coronas remitto et tertias seminis
et dimidiam partem fructus ligni quod est portionis meae relin- 30
quo vobis ex hodierno et deinceps ne accipiatur a terra Iuda et
a tribus civitatibus quae additae sunt illi ex Samaria et Galilea
ex hodierna die et in totum tempus et Hierusalem sit sancta et 31
libera cum finibus suis et decimae et tributa ipsius sint remitto 32
etiam potestatem arcis quae est in Hierusalem et do eam summo
sacerdoti et constituat in ea viros quoscumque ipse elegerit qui

33 custodiant eam et omnem animam Iudaeorum quae captiva est
a terra Iuda in omni regno meo relinquo liberam gratis ut omnes
34 a tributis resolvantur etiam pecorum suorum et omnes dies sol-
lemnes et sabbata et neomeniae et dies decreti et tres dies ante
diem sollemnem et tres post diem sollemnem sint omnes inmu-
35 nitatis et remissionis omnibus Iudaeis qui sunt in regno meo et
nemo potestatem agere aliquid habeat et movere negotii adver-
36 sus aliquem eorum in omni causa et ut adscribantur ex Iudaeis
in exercitu regis ad triginta milia virorum et dabuntur illis copiae
ut oportet omnibus exercitibus regis et ex ipsis ordinabuntur qui
37 sint in munitionibus regis magni et ex his constituentur supra
negotia regni quae aguntur ex fide et principes sint ex eis et
38 ambulent legibus suis sicut praecepit rex in terra Iuda et tres
civitates quae additae sunt Iudaeae ex regione Samariae cum Iu-
daea reputentur ut sint sub uno et non oboediant aliae potestati
39 nisi summi sacerdotis Ptolomaidam et confines eius quas dedi
donum sanctis qui sunt in Hierusalem ad necessarios sumptus
40 sanctorum et ego singulis annis dabo quindecim milia siclorum
41 argenti de rationibus regis quae me contingunt et omne quod
reliquum fuit quod non reddiderant qui super negotia erant annis
42 prioribus ex hoc dabunt in opera domus et super haec quinque
milia siclorum argenti quae accipiebant de sanctorum ratione per
singulos annos et haec ad sacerdotes pertineant qui ministerio
43 funguntur et quicumque fugerint in templum quod est in Hie-
rosolymis et in omnibus finibus eius obnoxios regi in omni negotio
dimittatis et universa quae sunt eis in regno meo libera habeant
44 et ad aedificanda vel restauranda opera sanctorum sumptus da-
45 buntur de ratione regis et ad extruendos muros Hierusalem et
communiendos in circuitu sumptus dabuntur de ratione regis et
46 ad construendos muros in Iudaea ut audivit autem Ionathas et
populus sermones istos non crediderunt eis nec receperunt eos
quia recordati sunt malitiae magnae quam fecerat in Israhel et
47 tribulaverat eos valde et conplacuit eis in Alexandrum quia ipse
fuerat eis princeps sermonum pacis et ipsi auxilium ferebant om-
48 nibus diebus et congregavit Alexander rex exercitum magnum
49 et admovit castra ad Demetrium et commiserunt proelium reges
et fugit exercitus Alexandri et insecutus est eum Demetrius et
50 incubuit super eos et invaluit proelium nimis donec occidit sol et
51 cecidit Demetrius in illa die et misit Alexander ad Ptolomeum

regem Aegypti legatos secundum haec verba dicens quoniam 52
ingressus sum in regnum meum et sedi in sede patrum meorum
et obtinui principatum et contrivi Demetrium et possedi regio-
nem nostram et commisi cum eo pugnam et contritus est ipse et 53
castra eius a nobis et sedimus in sede regni eius et nunc statua- 54
mus ad invicem amicitiam et da mihi filiam tuam uxorem et ero
gener tuus et ipsi dignitatem et respondit Ptolomeus rex dicens 55
felix dies in qua reversus es ad terram patrum tuorum et sedi-
sti in sede regni eorum et nunc faciam tibi quae scripsisti sed 56
occurre Ptolomaidae ut videamus nos invicem et spondeam tibi
sicut dixisti et exiit Ptolomeus de Aegypto ipse et Cleopatra fi- 57
lia eius et venit Ptolomaidae anno centesimo sexagesimo secundo
et occurrit ei Alexander rex et dedit ei Cleopatram filiam suam 58
et fecit nuptias eius Ptolomaidae sicut reges in magna gloria et 59
scripsit rex Alexander Ionathae ut veniret obviam sibi et abiit 60
cum gloria Ptolomaidem et occurrit ibi duobus regibus et dedit
illis argentum multum et aurum et dona et invenit gratiam in
conspectu eorum et convenerunt adversus eum viri pestilentes 61
ex Israhel viri iniqui interpellantes adversus eum et non intendit
ad eos rex et iussit expoliari Ionathan vestimentis suis et induit 62
eum purpura et ita fecerunt et conlocavit eum rex sedere secum
dixitque principibus exite cum eo in medio civitatis et praedi- 63
cate ut nemo interpellet adversus eum de ullo negotio nec qui-
squam ei molestus sit de ulla ratione et factum est ut viderunt 64
qui interpellabant gloriam eius quae praedicabatur et opertum
eum purpura fugerunt omnes et magnificavit eum rex et scrip- 65
sit eum inter primos amicos et posuit eum ducem et participem
principatus et reversus est Ionathan in Hierusalem cum pace et 66
laetitia in anno centesimo sexagesimo quinto venit Demetrius 67
filius Demetrii a Creta in terram patrum suorum et audivit Ale- 68
xander rex et contristatus est valde et reversus est Antiochiam
et constituit Demetrius Apollonium qui praeerat Coelesyriae et 69
congregavit exercitum magnum et accessit ad Iamniam et misit
ad Ionathan summum sacerdotem dicens tu solus resistis nobis 70
ego autem factus sum in derisum et in obprobrium propterea
quia tu potestatem exerces in montibus nunc ergo si confidis in 71
virtutibus tuis descende ad nos in campum et conparemus illic
invicem quia mecum est virtus bellorum interroga et disce qui 72
sim ego et ceteri qui auxilio sunt mihi qui et dicunt quia non

potest stare pes vester ante faciem nostram quia bis in fugam
73 conversi sunt patres tui in terra sua et nunc quomodo pote-
ris sustinere equitatum exercitum tantum in campo ubi non est
74 lapis neque saxum neque locus fugiendi ut audivit autem Iona-
thas sermones Apollonii motus est animo et elegit decem milia
virorum et exiit ab Hierusalem et concurrit ei Simon frater eius
75 in adiutorium et adplicuerunt castra in Ioppen et exclusit eum a
76 civitate quia custodia Apollonii Ioppe erat et obpugnavit eam et
exterriti qui erant intra civitatem aperuerunt ei et obtinuit Iona-
77 thas Ioppen et audivit Apollonius et admovit tria milia equitum
78 et exercitum multum et abiit Azotum tamquam iter faciens et
statim exiit in campum eo quod haberet multitudinem equitum
et confideret in eis et insecutus est eum Ionathas in Azotum
79 et proelium commiserunt et reliquit Apollonius in castris mille
80 equites post eos occulte et cognovit Ionathas quoniam sunt insi-
diae post se et circuierunt castra eius a mane usque ad vesperam
81 populus autem stabat sicut praecepit Ionathas et laboraverunt
82 equi eorum et eiecit Simon exercitum suum et commisit contra
legionem equites enim fatigati erant et contriti sunt ab eo et fu-
83 gerunt et qui dispersi sunt in campum fugerunt in Azotum et
84 intraverunt in Bethdagon idolum suum ut se liberarent et suc-
cendit Ionathas Azotum et civitates quae erant in circuitu eius
et accepit spolia eorum et templum Dagon et eos qui fugerunt in
85 illud succendit igni et fuerunt qui ceciderunt gladio cum his qui
86 succensi sunt fere octo milia virorum et movit inde Ionathas
castra et adplicuit ea Ascalona et exierunt de civitate obviam
87 illi in magna gloria et reversus est Ionathas in Hierusalem cum
88 suis habentibus spolia multa et factum est ut audivit Alexander
89 rex sermones istos addidit adhuc glorificare Ionathan et misit
ei fibulam auream sicuti est consuetudo dari cognatis regum et
dedit ei Accaron et omnes fines eius in possessionem

XI et rex Aegypti congregavit exercitum sicut harena quae est
circa ora maris et naves multas et quaerebat obtinere regnum
2 Alexandri dolo et addere illud regno suo et exiit in Syriam ver-
bis pacificis et aperiebant ei quia mandaverat Alexander rex exire
3 ei obviam eo quod socer suus esset cum introiret autem civita-
tem Ptolomeus ponebat custodias militum in singulis civitatibus
4 et ut adpropiavit Azoto ostenderunt ei templum Dagon succen-
sum et Azotum et cetera eius demolita et corpora proiecta et

eorum qui caesi erant in bello tumulos quos fecerat secus viam
et narraverunt regi quia haec fecit Ionathas ut invidiam facerent 5
ei et tacuit rex et occurrit Ionathas regi in Ioppen cum gloria 6
et invicem se salutaverunt et dormierunt illic et abiit Ionathas 7
cum rege usque ad fluvium qui vocatur Eleutherus et reversus est
Hierusalem rex autem Ptolomeus obtinuit dominium civitatum 8
usque Seleuciam maritimam et cogitabat in Alexandrum consilia
mala et misit legatos ad Demetrium dicens veni conponamus in- 9
ter nos pactum et dabo tibi filiam meam quam habet Alexander
et regnabis in regno patris tui paenituit enim me quod dederim 10
illi filiam meam quaesivit enim me occidere et vituperavit eum 11
propterea quod concupierat regnum eius et abstulit filiam suam 12
et dedit eam Demetrio et abalienavit se ab Alexandro et mani-
festae factae sunt inimicitiae eius et intravit Ptolomeus Anti- 13
ochiam et inposuit duo diademata capiti suo Aegypti et Asiae
Ptolomeus autem rex erat in Cilicia illis temporibus quia rebel- 14
labant qui erant in locis illius et audivit Alexander et venit ad 15
eum in bello et produxit Ptolomeus rex exercitum et occurrit ei
in manu valida et fugavit eum et fugit Alexander in Arabiam 16
ut ibi protegeretur rex autem Ptolomeus exaltatus est et abs- 17
tulit Gaddihel Arabs caput Alexandri et misit Ptolomeo et rex 18
Ptolomeus mortuus est in die tertia et qui erant in munitionibus
perierunt ab his qui erant intra castra et regnavit Demetrius 19
anno centesimo sexagesimo septimo in diebus illis congregavit 20
Ionathas eos qui erant in Iudaea ut expugnarent arcem quae est
in Hierusalem et fecerunt contra eam machinas multas et abie- 21
runt quidam qui oderant gentem suam viri iniqui ad regem et
renuntiaverunt ei quod Ionathas obsideret arcem et ut audivit 22
iratus est et statim venit Ptolomaidam et scripsit Ionathae ne
obsideret sed occurreret sibi ad conloquium festinato ut audivit 23
autem Ionathas iussit obsideri et elegit de senioribus Israhel et
de sacerdotibus et dedit se periculo et accepit aurum et argen- 24
tum et vestem et alia xenia multa et abiit ad regem Ptolomaidae
et invenit gratiam in conspectu eius et interpellabant adversus 25
eum quidam iniqui ex gente sua et fecit ei rex sicut fecerant ei 26
qui ante ipsum fuerant et exaltavit eum ante conspectu amico-
rum omnium et statuit ei principatum sacerdotii et quaecum- 27
que alia habuit prius pretiosa et fecit eum principem amicorum
et postulavit Ionathas a rege ut inmunem faceret Iudaeam to- 28

29 parcias id est et Samariam et promisit ei talenta trecenta et
consensit rex et scripsit Ionathae epistulas de his omnibus hunc
30 modum continentes rex Demetrius Ionathae fratri salutem et
31 genti Iudaeorum exemplum epistulae quam scripsimus Lasthe-
32 ni parenti nostro de vobis misimus ad vos ut sciretis rex Deme-
33 trius Lastheni parenti salutem genti Iudaeorum amicis nostris et
conservantibus quae iusta sunt apud nos decrevimus benefacere
34 propter benignitatem ipsorum quam erga nos habent statuimus
ergo illis omnes fines Iudaeae et tres civitates Lyddam et Rama-
thae quae additae sunt Iudaeae ex Samaria et omnes confines
earum sequestra omnibus sacrificantibus in Hierosolymis pro his
quae ab eis rex accipiebat per singulos annos et pro fructibus ter-
35 rae et pomorum et alia quae ad nos pertinebant decimarum et
tributorum ex hoc tempore remittimus eis et areas salinarum et
36 coronas quae nobis deferebantur omnia ipsis concedimus et nihil
37 horum irritum erit ex hoc et in omne tempus nunc ergo curate
facere horum exemplum et detur Ionathae et ponatur in monte
38 sancto in loco celebri et vidit Demetrius rex quod siluit terra in
conspectu suo et nihil ei resistit dimisit totum exercitum suum
unumquemque in locum suum excepto peregrino exercitu quem
contraxit ab insulis gentium et inimici erant ei omnis exercitus
39 patrum eius Tryfon autem erat quidam partium Alexandri prius
et vidit quoniam omnis exercitus murmurat contra Demetrium et
iit ad Emalcuhel Arabum qui nutriebat Antiochum filium Ale-
40 xandri et adsidebat ei ut traderet eum ipsi ut regnaret loco
patris sui et enuntiavit ei quanta fecit Demetrius et inimicitias
41 exercituum eius adversum illum et mansit illic diebus multis et
misit Ionathas ad Demetrium regem ut eicerent eos qui in arce
erant in Hierusalem et qui in praesidiis erant quia inpugnabant
42 Israhel et misit Demetrius ad Ionathan dicens non haec tan-
tum faciam tibi et genti tuae sed gloria inlustrabo te et gentem
43 tuam cum fuerit oportunum nunc ergo recte feceris si miseris
44 viros in auxilium quia discessit omnis exercitus meus et misit ei
Ionathas tria milia virorum fortium Antiochiam et venerunt ad
45 regem et delectatus est rex in adventu eorum et convenerunt qui
erant de civitate centum viginti milia virorum et volebant inter-
46 ficere regem et fugit rex in aulam et occupaverunt qui erant de
47 civitate itinera civitatis et coeperunt pugnare et vocavit rex Iu-
daeos in auxilium et convenerunt omnes simul ad eum et dispersi

sunt omnes per civitatem et occiderunt in illa die centum milia 48
hominum et succenderunt civitatem et ceperunt spolia multa in
illa die et liberaverunt regem et viderunt qui erant de civita- 49
te quod obtinuissent Iudaei civitatem sicut volebant et infirmati
sunt mente sua et clamaverunt ad regem cum precibus dicentes
da nobis dextras et cessent Iudaei obpugnantes nos et civitatem 50
et proiecerunt arma et fecerunt pacem et glorificati sunt Iudaei in 51
conspectu regis et in conspectu omnium qui erant in regno eius
et nominati sunt in regno et regressi sunt in Hierusalem habentes
spolia multa et sedit Demetrius rex in sede regni sui et siluit 52
terra in conspectu eius et mentitus est omnia quaecumque dixit 53
et alienavit se ab Ionathan et non retribuit ei secundum beneficia
quae sibi tribuerat et vexabat eum valde post haec autem rever- 54
sus est Tryfon et Antiochus cum eo puer adulescens et regnavit
et inposuit diadema et congregati sunt ad eum omnis exercitus 55
quos disperserat Demetrius et pugnaverunt contra eum et fugit
et terga vertit et accepit Tryfon bestias et obtinuit Antiochiam 56
et scripsit Antiochus adulescens Ionathae dicens constituo tibi 57
sacerdotium et constituo te super quattuor civitates ut sis de
amicis regis et misit illi vasa aurea et ministerium et dedit ei 58
potestatem bibendi in auro et esse in purpura et habere fibulam
auream et Simonem fratrem eius constituit ducem a terminis 59
Tyri usque ad fines Aegypti et exiit Ionathas et perambulabat 60
trans flumen civitates et congregatus est ad eum omnis exercitus
Syriae in auxilium et venit Ascalona et occurrerunt ei de civita-
te honorifice et abiit inde Gazam et concluserunt se qui erant 61
Gazae et obsedit eam et succendit quae in circuitu erant civi-
tates et praedatus est eas et rogaverunt Gazenses Ionathan et 62
dedit illis dextram et accepit filios eorum obsides et misit illos in
Hierusalem et perambulavit regionem usque Damascum et au- 63
divit Ionathas quia praevaricati sunt principes Demetrii in Cades
quae est in Galilea cum exercitu multo volentes eum removere
a negotio regni et occurrit illis fratrem autem suum Simonem 64
reliquit intra provinciam et adplicuit Simon ad Bethsuram et 65
expugnabat eam diebus multis et conclusit eos et postulaverunt 66
ab eo dextras accipere et dedit illis et eiecit eos inde et cepit
civitatem et posuit in ea praesidium et Ionatha et castra eius 67
adplicuerunt ad aquam Gennesar et ante lucem vigilaverunt in
campum Asor et ecce castra alienigenarum occurrebant in cam- 68

po et tendebant ei insidias in montibus ipse autem occurrit ex
69 adverso insidiae vero exsurrexerunt de locis suis et commiserunt
70 proelium et fugerunt qui erant ex parte Ionathae omnes et nemo
relictus est ex eis nisi Matthathias filius Absolomi et Iudas filius
71 Chalfi princeps militiae exercitus et scidit Ionathas vestimenta
72 sua et posuit terram in capite suo et oravit et reversus est ad
73 eos in proelium et convertit illos et pugnaverunt et viderunt qui
fugiebant partis illius et reversi sunt ad eum et insequebantur
74 cum eo usque Cades ad castra sua et pervenerunt usque illuc et
ceciderunt de alienigenis in die illa tria milia virorum et regressus
est Ionatha in Hierusalem
XII et vidit Ionathas quia tempus eum iuvat et elegit viros et misit
2 Romam statuere et renovare cum eis amicitiam et ad Spartas
3 et ad alia loca misit epistulas secundum eandem formam et
abierunt Romam et intraverunt in curiam et dixerunt Ionathas
summus sacerdos et gens Iudaeorum miserunt nos ut renovetis
4 amicitiam et societatem secundum pristinam et dederunt illis
epistulas ad ipsos per loca ut deducerent eos in terram Iuda cum
5 pace et hoc exemplum epistularum quas scripsit Ionathas Spar-
6 tiatis Ionathas summus sacerdos et seniores gentis et sacerdotes
7 et reliquus populus Iudaeorum Spartiatis fratribus salutem iam
pridem missae erant epistulae ad Onian summum sacerdotem
a Dario qui regnabat apud vos quoniam estis fratres nostri si-
8 cut rescriptum continet quod subiectum est et suscepit Onias
virum qui fuerat missus cum honore et accepit epistulas in qui-
9 bus significabatur de societate et amicitia nos cum nullo horum
indigeremus habentes solacio sanctos libros qui sunt in mani-
10 bus nostris maluimus mittere ad vos renovare fraternitatem et
amicitiam ne forte alieni efficiamur a vobis multa enim tempora
11 transierunt ex quo misistis ad nos nos ergo in omni tempore si-
ne intermissione in diebus sollemnibus et ceteris quibus oportet
memores sumus vestri in sacrificiis quae offerimus et observatio-
12 nibus sicut fas est et decet meminisse fratrum laetamur itaque
13 de gloria vestra nos autem circumdederunt multae tribulationes
et multa proelia et inpugnaverunt nos reges qui sunt in circuitu
14 nostro noluimus ergo vobis molesti esse neque ceteris sociis et
15 amicis nostris in his proeliis habuimus enim de caelo auxilium
16 et liberati sumus nos et humiliati sunt inimici nostri elegimus
itaque Numenium Antiochi et Antipatrum Iasonis filium et mi-

simus ad Romanos renovare cum eis amicitiam et societatem
pristinam mandavimus itaque eis ut veniant etiam ad vos et 17
salutent vos ut reddant vobis epistulas nostras de innovatione
fraternitatis nostrae et nunc bene facietis respondentes nobis 18
ad haec et hoc rescriptum epistularum quod miserat Onias rex 19, 20
Spartiarum Onias Ionathae sacerdoti magno salutem inventum 21
est in scriptura de Spartiatis et Iudaeis quoniam sunt fratres et
quia sunt de genere Abraham et nunc ex quo haec cognovimus 22
bene facitis scribentes nobis de pace vestra sed et nos rescripsi- 23
mus vobis pecora nostra et possessiones nostrae vestrae sunt et
vestra nostra mandavimus itaque haec nuntiari vobis et audivit 24
Ionathas quoniam egressi sunt principes Demetrii cum exercitu
multo supra quam prius pugnare adversus eum et exiit ab Hie- 25
rusalem et occurrit eis in Amathite regione non enim dederat eis
spatium ut ingrederentur regionem eius et misit speculatores in 26
castra eorum et reversi renuntiaverunt quia constituunt superve-
nire illis nocte cum occidisset autem sol praecepit Ionathas suis 27
vigilare et esse in armis paratos ad pugnam tota nocte et posuit
custodes per circuitum castrorum et audierunt adversarii quia 28
paratus est Ionathas cum suis in bello et timuerunt et formida-
verunt corde suo et accenderunt focos in castris suis Ionathas 29
autem et qui cum eo erant non cognoverunt usque mane videbant
enim lumina ardentia et secutus est Ionatha et non conprehen- 30
dit eos transierant enim flumen Eleutherum et divertit Ionathas 31
ad Arabas qui vocantur Zabadei et percussit eos et accepit spo-
lia eorum et iunxit et venit Damascum et perambulavit omnem 32
regionem illam Simon autem exiit et venit usque ad Ascalona 33
et ad proxima praesidia et declinavit in Ioppen et occupavit eam
audivit enim quod vellent praesidium tradere partibus Demetrii 34
et posuit ibi custodes ut custodirent eam et reversus est Iona- 35
thas et convocavit seniores populi et cogitavit cum eis aedificare
praesidia in Iudaea et aedificare muros in Hierusalem et exaltare 36
altitudinem magnam inter medium arcis et civitatis ut separaret
eam a civitate ut esset ipsa singulariter et neque emant neque
vendant et convenerunt ut aedificarent civitatem et cecidit mu- 37
rus qui erat super torrentem ab ortu solis et reparavit eum qui
vocatur Caphetetha et Simon aedificavit Adiada in Sephela et 38
munivit eam et inposuit portas et seras et cum cogitasset Try- 39
fon regnare Asiae et adsumere diadema et extendere manum in

40 Antiochum regem timens ne forte non permitteret eum Iona-
thas sed pugnaret adversus eum quaerebat conprehendere eum
41 et occidere et exsurgens abiit in Bethasan et exiit Ionathas ob-
viam cum quadraginta milibus virorum electorum in proelium et
42 venit Bethasan et vidit Tryfon quia venit cum exercitu multo ut
43 extenderet in eum manus et timuit et excepit eum cum hono-
re et commendavit eum omnibus amicis suis et dedit ei munera
44 et praecepit exercitibus suis ut oboedirent ei sicut sibi et dixit
Ionathae ut quid vexasti universum populum cum bellum nobis
45 non sit et nunc remitte eos in domos suas elige autem tibi viros
paucos qui tecum sint et veni mecum Ptolomaidam et tradam
illam tibi et reliqua praesidia et exercitum et universos praeposi-
46 tos negotii et conversus abibo propterea enim veni et credidit ei
et fecit sicut dixit et dimisit exercitum et abierunt in terram Iu-
47 dam retinuit autem secum tria milia virorum ex quibus remisit
48 in Galileam duo milia mille autem cum eo venerunt ut intravit
autem Ionathas Ptolomaidam cluserunt portas Ptolomenses et
conprehenderunt eum et omnes qui cum eo intraverant gladio
49 interfecerunt et misit Tryfon exercitum et equites in Galileam
50 et in campum magnum ut perderent omnes socios Ionathae at
illi cum cognovissent quia conprehensus est et periit et omnes
qui cum eo erant hortati sunt semet ipsos et exierunt parati in
51 proelium et videntes hii qui insecuti fuerant quia pro anima res
52 est illis reversi sunt illi autem venerunt omnes cum pace in ter-
ram Iuda et planxerunt Ionathan et eos qui cum eo fuerant valde
53 et luxit Israhel luctu magno et quaesierunt omnes gentes quae
54 erant in circuitu eorum perdere eos dixerunt enim non habent
principem et adiuvantem nunc ergo expugnemus illos et tollamus
de hominibus memoriam eorum

XIII et audivit Simon quod congregavit Tryfon exercitum copio-
2 sum ut veniret in terram Iuda et adtereret eam videns quia in
tremore populus est et timore ascendit Hierusalem et congrega-
3 vit populum et adhortans dixit vos scitis quanta ego et fratres
mei et domus patris mei fecimus pro legibus et pro sanctis proe-
4 lia et angustias quales vidimus horum gratia perierunt fratres
5 mei omnes propter Israhel et relictus sum ego solus et nunc
non mihi contingat parcere animae meae in omni tempore tri-
6 bulationis non enim melior sum fratribus meis vindicabo itaque
gentem meam et sancta natosque vestros et uxores quia con-

gregatae sunt universae gentes conterere nos inimicitiae gratis
et accensus est spiritus populi simul ut audivit sermones istos 7
et responderunt voce magna dicentes tu es dux noster loco Iu- 8
dae et Ionathae fratris tui pugna proelium nostrum et omnia 9
quaecumque dixeris nobis faciemus et congregans omnes viros 10
bellatores adceleravit consummare omnes muros Hierusalem et
munivit eam in gyro et misit Ionathan filium Absalomi et cum 11
eo exercitum novum in Ioppen et eiectis his qui erant in ea man-
sit illic ipse et movit Tryfon a Ptolomaida cum exercitu multo 12
ut veniret in terram Iuda et Ionatha cum eo in custodia Simon 13
autem adplicuit in Addus contra faciem campi et ut cognovit 14
Tryfon quia surrexit Simon in loco Ionathae fratris sui misit ad
eum legatos dicens pro argento quod debebat frater tuus Io- 15
nathas in ratione regis detinuimus eum et nunc mitte argenti 16
talenta centum et duos filios eius obsides ut non dimissus fugiat
a nobis et remittemus eum et cognovit Simon quia cum dolo 17
loquitur secum iussit tamen dari argentum et pueros ne inimici-
tiam magnam sumeret ad Israhel populum dicentem quia non 18
misit argentum et pueros propterea periit et mentitus est et 19
non dimisit Ionathan et post haec venit Tryfon intra regionem 20
ut contereret eam et gyraverunt per viam quae ducit Ador et
Simon et castra eius ambulabant in omnem locum quocumque
ibant qui autem in arce erant miserunt ad Tryfonem legatos ut 21
festinaret venire per desertum et mitteret illis alimonias et pa- 22
ravit Tryfon omnem equitatum ut veniret illa nocte erat autem
nix valde multa et non venit in Galaditin et cum adpropiasset 23
Baschama occidit Ionathan et filios eius et convertit Tryfon et 24
abiit in terram suam et misit Simon et accepit ossa Ionathae 25
fratris sui et sepelivit ea in Modin civitate patrum eius et plan- 26
xerunt eum omnis Israhel planctu magno et luxerunt eum dies
multos et aedificavit Simon super sepulchrum patris sui et fra- 27
trum suorum aedificium altum visu lapide polito retro et ante et 28
statuit septem pyromidas unam contra unam patri et matri et
quattuor fratribus et his circumposuit columnas magnas et su- 29
per columnas arma ad memoriam aeternam et iuxta arma naves
sculptas quae viderentur ab omnibus navigantibus mare hoc est 30
sepulchrum quod fecit in Modin usque in hunc diem Tryfon au- 31
tem cum iter faceret cum Antiocho rege adulescente dolo occidit
eum et regnavit loco eius et inposuit sibi diadema Asiae et fecit 32

33 plagam magnam in terra et aedificavit Simon praesidia Iudaeae
muniens ea turribus excelsis et muris magnis et portis et seris et
34 posuit alimenta in munitionibus et elegit Simon viros et misit ad
Demetrium regem ut faceret remissionem regioni quia actus om-
35 nes Tryfonis per direptionem fuerant gesti et Demetrius rex ad
36 verba ista respondit et scripsit epistulam talem rex Demetrius
Simoni summo sacerdoti et amico regum et senioribus et gen-
37 ti Iudaeorum salutem coronam auream et baen quam misistis
suscepimus et parati sumus facere vobiscum pacem magnam et
38 scribere praepositis regis remittere vobis quae indulsimus quae-
cumque enim constituimus vobis constant munitiones quas ae-
39 dificastis sint vobis remittimus quoque ignorantias et peccata
usque in hodiernum diem et coronam quam debebatis et si quid
40 aliud erat tributarium Hierusalem iam non sit tributarium et
si qui in vobis apti sunt conscribi inter nostros conscribantur et
41 sit inter nos pax anno centesimo septuagesimo ablatum est iu-
42 gum gentium ab Israhel et coepit populus Israhel scribere in
tabulis et gestis publicis anno primo sub Simone sacerdote ma-
43 gno duce et principe Iudaeorum in illis diebus Simon adplicuit
ad Gazam et circumdedit eam castris et fecit machinas et adpli-
44 cuit ad civitatem et percussit turrem unam et conprehendit et
qui eruperunt erant intra machinam in civitate et factus est mo-
45 tus magnus in civitate et ascenderunt qui erant in civitate cum
uxoribus et filiis supra murum scissis tunicis suis et clamaverunt
46 voce magna postulantes a Simone dextras sibi dari et dixerunt
non nobis reddas secundum malitias nostras sed secundum mi-
47 sericordias tuas et flexus Simon non debellavit eos eiecit tamen
eos de civitate et emundavit aedes in quibus fuerant simulacra et
48 tunc intravit in ea cum hymnis benedicens Dominum et eiecta
ex ea omni inmunditia conlocavit in ea viros qui legem facerent
49 et munivit eam et fecit sibi habitationem qui autem erant in
arce Hierusalem prohibebantur egredi et ingredi in regionem et
emere ac vendere et esurierunt valde et multi ex eis fame pe-
50 rierunt et clamaverunt ad Simonem ut dextras acciperent et
dedit illis et eiecit eos inde et mundavit arcem a contaminationi-
51 bus et intraverunt in ea tertia et vicesima secundi mensis anno
centesimo septuagesimo primo cum laude et ramis palmarum et
cinyris et cymbalis et nablis et hymnis et canticis quia contritus
52 est inimicus magnus ex Israhel et constituit ut omnibus annis

agerentur dies hii cum laetitia et munivit montem templi qui 53
erat secus arcem et habitavit ibi ipse et qui cum eo erant et 54
vidit Simon Iohannem filium suum quod vir esset et posuit eum
ducem virtutum universarum et habitavit Gazaris

anno centesimo septuagesimo secundo et congregavit rex De- **XIV**
metrius exercitus suos et abiit Mediam ad contrahenda sibi au-
xilia et expugnare Tryfonem et audivit Arsaces rex Persidis et 2
Mediae quia intravit Demetrius confines suos et misit unum de
principibus suis ut conprehenderent eum vivum et adducerent
eum ad se et abiit et percussit castra Demetrii et conprehen- 3
dit eum et duxit eum ad Arsacen et posuit eum in custodiam
et siluit terra Iuda omnibus diebus Simonis et quaesivit bona 4
genti suae et placuit illis potestas eius et gloria eius omnibus
diebus et cum omni gloria sua accepit Ioppen in portum et fe- 5
cit introitum in insulis maris et dilatavit fines gentis suae et 6
obtinuit regionem et congregavit captivitatem multam et do- 7
minatus est Gazarae et Bethsurae et arci et abstulit inmunditias
ex ea et non erat qui resisteret ei et unusquisque colebat terram 8
suam cum pace et terra dabat fructus suos et ligna camporum
fructum suum seniores in plateis sedebant omnes et de bonis 9
terrae tractabant et iuvenes induebant se gloriam et stolas bel-
li civitatibus tribuebat alimonias et constituebat eas ut essent 10
vasa munitionis quoadusque nominatum est nomen gloriae eius
usque ad extremum terrae fecit pacem super terram et laeta- 11
tus est Israhel laetitia magna et sedit unusquisque sub vite sua 12
et sub ficulnea nec erat qui eos terreret defecit inpugnans eos 13
super terram reges contriti sunt in diebus illis et confirmavit 14
omnes humiles populi sui et legem exquisivit et abstulit om-
nem iniquum et malum sancta glorificavit et multiplicavit vasa 15
sanctorum et auditum est Romae quia defunctus est Ionathas 16
et usque in Sparta et contristati sunt valde ut audierunt autem 17
quod Simon frater eius factus esset summus sacerdos loco eius et
ipse obtineret regionem et civitates in ea scripserunt ad eum ta- 18
bulis aereis ut renovaret amicitias et societatem quam fecerunt
cum Iuda et Ionatha fratribus eius et lectae sunt in conspec- 19
tu ecclesiae in Hierusalem et hoc exemplum epistularum quas
miserunt Spartiatae Spartianorum princeps et civitatis Simoni 20
sacerdoti magno et senioribus et sacerdotibus et reliquo populo
Iudaeorum fratribus salutem legati qui missi sunt ad populum 21

nostrum nuntiaverunt nobis de vestra gloria et honore ac laetitia
22 et gavisi sumus in introitu eorum et scripsimus quae ab ipsis
erant dicta in conciliis populi sic Numenius Antiochi et Antipa-
ter Iasonis filius legati Iudaeorum venerunt ad nos renovantes
23 nobiscum amicitiam et placuit populo excipere viros gloriose
et ponere exemplum sermonum eorum in segregatis populi libris
ut sit ad memoriam populo Spartiarum exemplum autem ho-
24 rum scripsimus Simoni magno sacerdoti post haec autem misit
Simon Numenium Romam habentem clypeum aureum magnum
pondus minarum mille ad statuendam cum eis societatem cum
25 audisset autem populus romanus sermones istos dixerunt quam
26 gratiarum actionem reddemus Simoni et filiis eius restituit enim
ipse fratres suos et expugnavit inimicos Israhel et statuerunt ei
libertatem et descripserunt in tabulis aereis et posuerunt in ti-
27 tulis in montem Sion octava decima die mensis elul anno cen-
tesimo septuagesimo secundo anno tertio sub Simone sacerdote
28 magno in Asaramel in conventu magno sacerdotum et popu-
li et principum gentis et seniorum regis nota facta sunt haec
29 quoniam frequenter facta sunt proelia in regione nostra Simon
autem Matthathiae filius ex filiis Iarib et fratres eius dederunt
se periculo et restiterunt adversariis gentis suae ut starent sanc-
ta ipsorum et lex et gloria magna glorificaverunt gentem suam
30 et congregavit Ionathas gentem suam et factus est illis sacerdos
31 magnus et adpositus est ad populum suum et voluerunt inimici
eorum calcare et adterere regionem ipsorum et extendere manus
32 in sancta eorum tunc restitit Simon et pugnavit pro gente sua
et erogavit multas pecunias et armavit viros virtutis gentis suae
33 et dedit eis stipendia et munivit civitates Iudaeae et Bethsuram
quae erat in finibus Iudaeae ubi erant arma hostium antea et po-
34 suit illic praesidium viros iudaeos et Ioppen munivit quae erat
ad mare et Gazaram quae est in finibus Azoti in qua hostes antea
habitabant et conlocavit illic Iudaeos et quaecumque apta erant
35 ad correptionem eorum posuit in eis et vidit populus actum Si-
monis et gloriam quam cogitabat facere genti suae et posuerunt
ducem suum et principem sacerdotum eo quod ipse fecerat haec
omnia et iustitiam et fidem quam conservavit genti suae et ex-
36 quisivit omni modo exaltare populum suum et in diebus eius
prosperatum est in manibus eius ut tollerentur gentes de regione
ipsorum qui in civitate David erant in Hierusalem in arce de qua

procedebant et contaminabant omnia quae in circuitu sancto-
rum sunt et inferebant plagam magnam castitati et conlocavit 37
in ea viros iudaeos tutamentum regionis et civitatis et exaltavit
muros Hierusalem et rex Demetrius statuit illi summum sacer- 38
dotium secundum haec fecit eum amicum suum et glorificavit 39
eum gloria magna audivit enim quod appellati sunt Iudaei a 40
Romanis amici et socii et fratres et quia susceperunt legatos Si-
monis gloriose et quia Iudaei et sacerdotes eorum consenserunt 41
esse eum ducem suum et summum sacerdotem in aeternum do-
nec surgat propheta fidelis et ut sit super eos dux et ut cura 42
esset illi pro sanctis et ut constitueret praepositos super opera
eorum et super regionem et super arma et super praesidia et 43
cura sit illi de sanctis et ut audiatur ab omnibus et ut scribantur
in nomine eius omnes conscriptiones in regione et ut operiatur
purpura et auro et ne liceat ulli ex populo et ex sacerdotibus 44
irritum facere aliquid horum et contradicere his quae ab eo di-
cuntur aut convocare conventum in regione sine ipso et vestiri
purpura et uti fibula aurea qui autem fecerit extra haec aut ir- 45
ritum fecerit aliquid horum reus erit et conplacuit omni populo 46
statuere Simonem et facere secundum verba ista et suscepit Si- 47
mon et placuit ut summo sacerdotio fungeretur et esset dux et
princeps gentis Iudaeorum et sacerdotum et praeesset omnibus
et scripturam istam dixerunt ponere in tabulis aereis et pone- 48
re eas in peribolo sanctorum in loco celebri exemplum autem 49
eorum ponere in aerario ut habeat Simon et filii eius

et misit rex Antiochus filius Demetrii epistulas ab insulis ma- **XV**
ris Simoni sacerdoti et principi gentis Iudaeorum et universae
genti et erant continentes hunc modum rex Antiochus Simoni 2
sacerdoti magno et genti Iudaeorum salutem quoniam quidem 3
pestilentes obtinuerunt regnum patrum nostrorum volo autem
vindicare regnum et restituere illud sicut erat antea electum feci
multitudinem exercitus et feci naves bellicas volo autem pro- 4
cedere per regiones ut ulciscar in eos qui corruperunt regionem
nostram et qui desolaverunt civitates multas in regno meo nunc 5
ergo statuo tibi omnes oblationes quas remiserunt tibi ante me
reges et quaecumque alia dona remiserunt tibi et permitto tibi 6
facere percussuram proprii nomismatis in regione tua Hierusa- 7
lem autem sanctam esse et liberam et omnia arma quae fabricata
sunt et praesidia quae struxisti quae tenes maneant tibi cum au- 9

tem obtinuerimus regnum nostrum glorificabimus te et gentem
tuam et templum gloria magna ita ut manifestetur gloria vestra
10 in universa terra anno centesimo septuagesimo quarto exiit An-
tiochus in terram patrum suorum et convenerunt ad eum omnis
11 exercitus ita ut pauci relicti essent cum Tryfone et insecutus
est eum Antiochus rex et venit Doram fugiens per maritimam
12 sciebat enim quod congregata sunt in eum mala et reliquit eum
13 exercitus et adplicuit Antiochus super Doram cum centum vi-
ginti milibus virorum belligeratorum et octo milibus equitum
14 et circuivit civitatem et naves a mari accesserunt et vexabant
15 civitatem a terra et mari et neminem sinebant egredi venit au-
tem Numenius et qui cum eo fuerant ab urbe Roma habentes
epistulas regibus et regionibus scriptas in quibus continebantur
16, 17 haec Lucius consul Romanorum Ptolomeo regi salutem lega-
ti Iudaeorum venerunt ad nos amici nostri renovantes pristinam
amicitiam et societatem missi a Simone principe sacerdotum et
18 populo Iudaeorum adtulerunt autem et clypeum aureum mina-
19 rum mille placuit itaque nobis scribere regibus et regionibus ut
non inferant illis mala neque inpugnent eos et civitates eorum et
regiones eorum et ut non ferant auxilium pugnantibus adversus
20, 21 eos visum est autem nobis accipere ab eis clypeum si qui er-
go pestilentes refugerunt de regione ipsorum ad vos tradite eos
Simoni principi sacerdotum ut vindicet in eos secundum legem
22 suam haec eadem scripta sunt Demetrio regi et Attalo et Ara-
23 hae et Arsaci et in omnes regiones et Samsamae et Spartanis
et Delo et Mydo et Sicyone et Cariae et Samum et Pamphiliam
et Lyciam et Alacarnasum et Rhodum et Faselida et Choo et
Siden et Arado et Gortinam et Cnidum et Cyprum et Cyrenen
24 exemplum autem eorum scripserunt Simoni principi sacerdotum
25 Antiochus autem rex adplicuit castra in Dora secundo admovens
ei semper manus et machinas faciens et conclusit Tryfonem ne
26 procederet et misit ei Simon duo milia virorum electorum in
27 auxilium et argentum et aurum et vasa copiosa et noluit ea
accipere sed inrupit omnia quae pactus est cum eo antea et alie-
28 navit se ab eo et misit ad eum Athenovium unum de amicis suis
ut tractaret cum ipso dicens vos tenetis Ioppen et Gazaram et
29 arcem quae est in Hierusalem civitates regni mei fines earum
desolastis et fecistis plagam magnam super terram et dominati
30 estis per loca multa in regno meo nunc ergo tradite civitates

quas occupastis et tributa locorum quibus dominati estis extra
fines Iudaeae sin autem date pro illis quingenta talenta argenti 31
et exterminii quod exterminastis et tributorum civitatium alia
talenta quingenta sin autem veniemus et expugnabimus vos et 32
venit Athenovius amicus regis in Hierusalem et vidit gloriam Si-
monis et claritatem in auro et argento et adparatum copiosum
et obstipuit et rettulit ei verba regis et respondit Simon et dixit 33
ei neque alienam terram sumpsimus neque aliena detinemus sed
hereditatem patrum nostrorum quae ab inimicis nostris iniuste
aliquo tempore possessa est nos vero tempus habentes vindica- 34
mus hereditatem patrum nostrorum nam de Ioppen et Gazara 35
quae expostulas ipsi faciebant in populo plagam magnam et in
regione nostra horum damus talenta centum et non respondit illi
verbum reversus autem cum ira ad regem renuntiavit ei verba 36
ista et gloriam Simonis et universa quae vidit et iratus est rex
ira magna Tryfon autem fugit navi in Orthosiada et consti- 37, 38
tuit rex Cendebeum ducem maritimum et exercitum equitum et
peditum dedit illi et mandavit illi movere castra contra faciem 39
Iudaeae et mandavit ei aedificare Caedronem et obstruere portas
civitatis et debellare populum rex autem persequebatur Tryfo-
nem et pervenit Cendebeus Iamniam et coepit inritare plebem 40
et conculcare Iudaeam et captivare populum et interficere et ae-
dificare Caedronem et conlocavit illic equites et exercitum ut 41
egressi perambularent viam Iudaeae sicut constituit ei rex

et ascendit Iohannis de Gazaris et nuntiavit Simoni patri suo **XVI**
quae fecit Cendebeus et vocavit Simon duos filios suos seniores 2
Iudam et Iohannem et ait illis ego et fratres mei expugnavimus
hostes Israhel ab adulescentia usque in hunc diem et prospe-
ratum est in manibus nostris liberare Israhel aliquotiens nunc 3
autem senui sed estote loco meo et fratris mei et egressi pugnate
pro gente nostra auxilium vero de caelo vobiscum sit et elegit de 4
regione viginti milia virorum belligeratorum et equites et profecti
sunt ad Cendebeum et dormierunt in Modin et surrexerunt ma- 5
ne et abierunt in campum et ecce exercitus copiosus in obviam
illis peditum et equitum et fluvius torrens erat inter medium ip-
sorum et admovit castra contra faciem eorum ipse et populus 6
eius et vidit populum trepidantem ad transfretandum torrentem
et transfretavit primus et viderunt eum viri et transierunt post
eum et divisit populum et equites in medio peditum erat au- 7

8 tem equitatus adversariorum copiosus nimis et exclamaverunt
sacris tubis et in fugam conversus est Cendebeus et castra eius
et ceciderunt ex eis multi vulnerati residui autem fugerunt in
9 munitionem tunc vulneratus est Iudas frater Iohannis Iohannes
autem insecutus est eos donec venit Caedronam quam aedificavit
10 et fugerunt usque ad turres quae erant in agris Azoti et succen-
dit eas igni et ceciderunt ex illis duo milia virorum et reversus
11 est Iudaeam in pace et Ptolomeus filius Abobi constitutus erat
dux in campo Hiericho et habebat argentum et aurum multum
12, 13 erat enim gener summi sacerdotis et exaltatum est cor eius et
volebat obtinere regionem et cogitabat dolum adversus Simonem
14 et filios eius ut tolleret eos Simon autem perambulans civitates
quae erant in regione et sollicitudinem gerens earum descendit
Hiericho ipse et Matthathias filius eius et Iudas anno centesimo
15 septuagesimo septimo mense undecimo hic mensis sabath et su-
scepit eos filius Abobi in munitiunculam quae vocatur Doch cum
dolo quam aedificavit et fecit eis convivium magnum et abscon-
16 dit illic viros et cum inebriatus esset Simon et filii eius surrexit
Ptolomeus cum suis et sumpserunt arma sua et intraverunt in
convivium et occiderunt eum et duos filios eius et quosdam pue-
17 ros eius et fecit deceptionem magnam in Israhel et reddidit mala
18 pro bonis et scripsit haec Ptolomeus et misit regi ut mitteret
ei exercitum in auxilium et traderet regionem et civitates eorum
19 et tributa et misit alios in Gazaram tollere Iohannem et tri-
bunis misit epistulas ut venirent ad se et daret eis argentum et
20 aurum et dona et alios misit occupare Hierusalem et montem
21 templi et praecurrens quidam nuntiavit Iohanni in Gazara quia
periit pater eius et fratres eius et quia misit te quoque interfici
22 ut audivit autem vehementer expavit et conprehendit viros qui
venerant perdere eum et occidit eos cognovit enim quia quaere-
23 bant eum perdere et cetera sermonum Iohannis et bellorum eius
et bonarum virtutum quibus fortiter gessit et aedificii murorum
24 quos struxit et rerum gestarum eius ecce haec scripta sunt in li-
bro dierum sacerdotii eius ex quo factus est princeps sacerdotum
post patrem suum

THE SECOND BOOK OF THE MACCABEES

Fratribus qui sunt per Aegyptum Iudaeis salutem dicunt I
fratres qui sunt in Hierosolymis Iudaei et qui in regione
Iudaeae et pacem bonam benefaciat vobis Deus et me- 2
minerit testamenti sui quod est ad Abraham et Isaac
et Iacob servorum suorum fidelium et det vobis cor omnibus ut 3
colatis eum et faciatis eius voluntatem corde magno et animo
volente adaperiat cor vestrum in lege sua et in praeceptis eius 4
et faciat pacem exaudiat orationes vestras et reconcilietur vobis 5
nec vos deserat in tempore malo et nunc hic sumus orantes pro 6
vobis regnante Demetrio anno centesimo sexagesimo nono nos 7
Iudaei scripsimus vobis in tribulatione et impetu qui supervenit
nobis in istis annis ex quo recessit Iason a sancta terra et a re-
gno portam succenderunt et effuderunt sanguinem innocentem 8
et oravimus ad Dominum et exauditi sumus et obtulimus sacrifi-
cium et similaginem et accendimus lucernas et proposuimus pa-
nes et nunc frequentate dies scenophegiae mensis casleu anno 9, 10
centesimo octogesimo octavo populus qui est Hierosolymis et in
Iudaea senatusque et Iudas Aristobolo magistro Ptolomei regis
qui est de genere christorum sacerdotum et his qui in Aegypto
sunt Iudaeis salutem et sanitatem de magnis periculis a Deo 11
liberati magnifice gratias ipsi utpote qui adversus talem regem
dimicavimus ipse enim ebullire fecit de Perside eos qui pugnave- 12
runt contra nos nam cum in Perside esset dux ipse et cum ipso 13
inmensus exercitus cecidit in templo Naneae consilio deceptus
sacerdotis Naneae ut enim cum ea habitaturus venit ad locum 14
Antiochus et amici eius et ut acciperet pecunias multas dotis no-
mine cumque proposuissent eas sacerdotes Naneae et ipse cum 15
paucis ingressus esset intra ambitum fani clauserunt templum
cum intrasset Antiochus apertoque occulto aditu templi mitten- 16
tes lapides percusserunt ducem et qui cum eo erant et diviserunt

17 membratim et capitibus amputatis foras proiecerunt per om-
18 nia benedictus Deus qui tradidit impios facturi igitur quinta et
vicesima mensis casleu purificationem templi necessarium duxi-
mus significare vobis ut vos quoque agatis diem scenophegiae et
diem ignis qui datus est quando Neemias aedificato templo et
19 altari obtulit sacrificia nam cum in Persidem ducerentur patres
nostri sacerdotes qui tunc Dei cultores erant acceptum ignem de
altario occulte absconderunt in valle ubi erat puteus altus siccus
et in eo contutati sunt eum ita ut omnibus ignotus esset locus
20 cum praeterissent autem multi anni et placuit Deo ut mitteretur
Neemias a rege Persidis nepotes sacerdotum illorum qui abscon-
derant misit ad requirendum ignem et sicut narraverunt nobis
21 non invenerunt ignem sed aquam crassam et iussit eos hauri-
re et adferre sibi et sacrificia quae inposita erant iussit sacerdos
Neemias aspargi aqua ipsa et ligna et quae erant superposita
22 utque hoc factum est et tempus adfuit quo sol refulsit qui prius
erat in nubilo accensus est ignis magnus ita ut omnes mirarentur
23 orationem autem faciebant omnes sacerdotes dum consummare-
tur sacrificium Ionatha inchoante ceteris autem respondentibus
24 et Neemiae erat oratio hunc habens modum Domine Deus om-
nium creator terribilis et fortis iustus et misericors qui solus es
25 rex bonus solus praestans solus iustus et omnipotens et aeter-
nus qui liberas Israhel de omni malo qui fecisti patres electos
26 et sanctificasti eos accipe sacrificium pro universo populo tuo
27 Israhel et custodi partem tuam et sanctifica congrega disper-
sionem nostram libera eos qui serviunt gentibus contemptos et
28 abominatos respice ut sciant gentes quod tu es Deus noster ad-
29 flige opprimentes et contumeliam facientes in superbia constitue
30 populum tuum in loco sancto tuo sicut dixit Moses sacerdotes
autem psallebant hymnos usquequo consumptum esset sacrifi-
31 cium cum autem consummatum fuisset sacrificium ex residua
32 aqua Neemias iussit lapides maiores perfundi quod ut factum
est flamma ex eis accensa est sed ex lumine quod refulsit ab
33 altari consumpta est ut vero manifestata essent haec renuntia-
tum est regi Persarum quod in loco in quo ignem absconderant
hii qui translati erant sacerdotes aqua apparuit de qua Neemias
34 et qui cum eo erant purificaverunt sacrificia considerans autem
35 rex et rem diligenter examinans fecit ei templum et si quibus
36 donaverat rex multa bona accipiebat ex hoc et tribuebat appel-

lavit autem Neemias hoc Nepthar quod interpretatur purificatio
vocatur autem apud plures Nephi
invenitur autem in descriptionibus Hieremiae prophetae quod II
iussit accipere ignem eos qui transmigrabantur ut significatum
est et ut mandavit transmigratis et dedit illis legem ne oblivisce- 2
rentur praecepta Domini et ut non exerrarent mentibus videntes
simulacra aurea et argentea et ornamenta eorum et alia huiu- 3
scemodi dicens hortabatur ne legem amoverent a corde suo erat 4
autem in ipsa scriptura quomodo tabernaculum et arcam iussit
propheta divino responso ad se facto comitari secum usquequo
exiit in montem in quo Moses ascendit et vidit Dei hereditatem
et veniens ibi Hieremias invenit locum speluncae et tabernacu- 5
lum et arcam et altare incensi intulit illuc et ostium obstruxit
et accesserunt quidam simul qui sequebantur ut notarent sibi 6
locum et non potuerunt invenire ut autem cognovit Hieremias 7
culpans illos dixit quod ignotus erit locus donec congreget Deus
congregationem populi et propitius fiat et tunc Dominus osten- 8
det haec et apparebit maiestas Domini et nubes erit sicut et Mosi
manifestabatur et sicut cum Salomon petiit ut locus sanctifica-
retur magno Deo manifestabat haec et ut sapientiam habens 9
obtulit sacrificium dedicationis et consummationis templi si- 10
cut et Moses orabat ad Dominum et descendit ignis de caelo et
consumpsit holocaustum et dixit Moses eo quod non sit mun- 11
datum quod erat pro peccato et consumptum est similiter et 12
Salomon octo diebus celebravit dedicationem inferebantur au- 13
tem in descriptionibus et commentariis Neemiae haec eadem et
ut construens bibliothecam congregavit de regibus libros et pro-
phetarum et David et epistulas regum et de donariis similiter 14
autem et Iudas ea quae didicerat per bellum quod nobis accide-
rat congregavit omnia et sunt apud nos si ergo desiderastis haec 15
mittite qui perferant vobis acturi itaque purificationem scripsi- 16
mus vobis bene igitur facietis si egeritis hos dies Deus autem 17
qui liberavit populum suum et reddidit hereditatem omnibus et
regnum et sacerdotium et sanctificationem sicut promisit in le- 18
ge speramus quod cito nostri miserebitur et congregabit de sub
caelo in locum sanctum eripuit enim nos de magnis periculis 19
et locum purgavit de Iuda vero Macchabeo et fratribus eius et 20
de templi magni purificatione et de arae dedicatione sed et de 21
proeliis quae pertinent ad Antiochum Nobilem et filium eius Eu-

22 patorem et de inluminationibus quae de caelo factae sunt ad eos
qui pro Iudaeis fortiter fecerunt ita ut universam regionem cum
23 pauci essent vindicarent et barbaram multitudinem fugarent et
famosissimum in toto orbe templum recuperarent et civitatem
liberarent ut leges quae abolendae erant restituerentur Domino
24 cum omni tranquillitate propitio facto illis itemque ab Iasone
Cyreneo quinque libris conprehensa temptavimus nos uno vo-
25 lumine breviare considerantes enim multitudinem librorum et
difficultatem volentibus adgredi narrationes historiarum propter
26 multitudinem rerum curavimus volentibus quidem legere ut es-
set animi oblectatio studiosis vero ut facile possint memoriae
27 commendare omnibus autem legentibus utilitas conferatur et
nobis quidem ipsis qui opus hoc breviandi causa suscepimus non
facilem laborem immo vero negotium plenum vigiliarum et sudo-
28 ris adsumpsimus sicut hii qui praeparant convivium et quaerunt
aliorum voluntati parere propter multorum gratiam libenter la-
29 borem sustinemus veritatem quidem de singulis auctori conce-
dentes ipsi autem secundum datam formam brevitati studentes
30 sicut enim novae domus architecto de universa structura curan-
dum est ei vero qui pingere conatur quae apta sunt ad ornatum
31 exquirenda sunt ita aestimandum est et in nobis etenim intellec-
tum colligere et ordinare sermonem et curiosius partes singulas
32 quasque disquaerere historiae congruit auctori brevitatem vero
dictionis sectari et exsecutiones rerum vitare brevitati conceden-
33 dum est hinc igitur narrationem incipiemus de praefatione tan-
tum dixisse sufficiat stultum etenim est ante historiam effluere
in ipsa autem historia succingi

III igitur cum sancta civitas habitaretur in omni pace leges etiam
adhuc optime custodirentur propter Oniae pontificis pietatem
2 et animos odio habentes mala fiebat ut ipsi reges et princi-
pes locum summo honore dignum ducerent et templum maxi-
3 mis muneribus inlustrarent ita ut Seleucus Asiae rex de rediti-
bus suis praestaret omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum
4 pertinentes Simon autem de tribu Beniamin praepositus tem-
pli constitutus contendebat obsistente sibi principe sacerdotum
5 iniquum aliquid in civitate moliri sed cum vincere Onian non
posset venit ad Apollonium Tharseae filium qui illo tempore erat
6 dux Coelesyriae et Foenicis et nuntiavit ei pecuniis innumera-
bilibus plenum esse aerarium Hierosolymis et communes copias

inmensas esse quae non pertinent ad rationem sacrificiorum es-
se autem possibile sub potestate regis cadere universa cumque 7
rettulisset Apollonius ad regem de pecuniis quae delatae erant
ille accitum Heliodorum qui erat super negotia eius misit cum
mandatis ut praedictam pecuniam transportaret statimque He- 8
liodorus iter adgressus specie quidem quasi per Coelesyriam et
Foenicen civitates esset peragraturus re autem vera regis propo-
situm perfecturus sed cum venisset Hierosolymam et benigne a 9
summo sacerdote in civitate esset exceptus narravit de dato indi-
cio pecuniarum et cuius rei gratia adesset apparuit interrogabat
autem si vere haec ita essent tunc summus sacerdos ostendit 10
deposita esse haec et victualia viduarum ac pupillorum quae- 11
dam vero esse Hircani Tobiae viri valde eminentis in his quae
detulerat impius Simon universa autem argenti talenta quadrin-
genta esse et auri ducenta decipi vero eos qui credidissent loco 12
et templo quod per universum mundum honoratur pro sui vene-
ratione et sanctitate inpossibile omnino esse at ille pro his quae 13
habebat in mandatis a rege dicebat omni genere regiae deferen-
da constituta autem die intrabat de his Heliodorus ordinaturus 14
non modica vero per universam civitatem erat trepidatio sacer- 15
dotes autem ante altare cum sacerdotalibus stolis iactaverunt se
et invocabant de caelo eum qui de depositis legem posuit ut his
qui deposuerant ea salva custodiret iam vero qui videret summi 16
sacerdotis vultum mente vulnerabatur facies enim et color inmu-
tatus declarabat internum animi dolorem circumfusa enim erat 17
viro maestitia quaedam et horror corporis per quae manifestus
aspicientibus dolor cordis eius efficiebatur alii etiam congregati 18
de domibus confluebant publica supplicatione obsecrantes pro eo
quod in contemptum locus esset venturus accinctaeque mulieres 19
ciliciis pectus per plateas confluebant sed et virgines quae con-
clusae erant procurrebant ad Onian aliae autem ad muros quae-
dam vero per fenestras aspiciebant universae autem protenden- 20
tes manus in caelum deprecabantur erat enim misera commixtae 21
multitudinis et magni sacerdotis in agone constituti expectatio
et hii quidem invocabant omnipotentem Deum ut credita sibi 22
his qui crediderant cum omni integritate conservarentur Helio- 23
dorus autem quod decreverat perficiebat eodem loco ipse cum
satellitibus circa aerarium praesens sed spiritus Omnipotentis 24
magnam fecit suae ostensionis evidentiam ita ut omnes qui ausi

fuerant parere ei ruentes Dei virtute in dissolutionem et formidi-
25 nem converterentur apparuit enim illis quidam equus terribilem
habens sessorem optimis operimentis adornatus isque cum impe-
tu Heliodoro priores calces elisit qui autem ei sedebat videbatur
26 arma habere aurea alii etiam apparuerunt duo iuvenes virtute
decori optimi gloria speciosique amictu qui circumsteterunt eum
et ex utraque parte flagellabant sine intermissione multis plagis
27 verberantes subito autem Heliodorus concidit in terram eumque
multa caligine circumfusum rapuerunt atque in sella gestatoria
28 positum eiecerunt et is qui cum multis cursoribus et satellitibus
praedictum ingressus est aerarium portabatur nullo sibi auxilium
29 ferente manifesta cognita Dei virtute et ille quidem per divinam
30 virtutem iacebat mutus hii autem Dominum benedicebant quia
magnificavit locum suum et templum quod paulo ante timore ac
tumultu erat plenum apparente omnipotente Domino gaudio et
31 laetitia impletum est tunc vero ex amicis Heliodori quidam ro-
gabant confestim Onian ut invocaret Altissimum et vitam dona-
32 ret ei qui in supremo spiritu erat constitutus considerans autem
summus sacerdos ne forte rex suspicaretur malitiam aliquam ex
Iudaeis circa Heliodorum consummatam obtulit pro salute viri
33 hostiam salutarem cumque summus sacerdos exoraret idem iu-
venes eisdem vestibus amicti adstantes Heliodoro dixerunt Oniae
sacerdoti gratias age nam propter eum tibi Dominus vitam do-
34 navit tu autem ab eo flagellatus nuntia omnibus magnalia Dei
35 et potestatem et his dictis non conparuerunt Heliodorus au-
tem hostia Deo oblata et votis magnis promisit ei qui vivere illi
concessit et Oniae gratias agens recepto exercitu repedabat ad
36 regem testabatur autem omnibus ea quae sub oculis suis viderat
37 opera magni Dei cum autem rex interrogasset Heliodorum quis
38 est aptus adhuc semel Hierosolymam mitti ait si quem habes
hostem aut regni tui insidiatorem mitte illuc et flagellatum eum
recipies si tamen evaserit eo quod in loco vere sit Dei quaedam
39 virtus nam ipse qui habet in caelis habitationem visitator et
adiutor est loci illius et venientes ad malefaciendum percutit ac
40 perdit igitur de Heliodoro et aerarii custodia ita se res habet
IV Simon autem praedictus pecuniarum et patriae delator ma-
le loquebatur de Onia tamquam ipse Heliodorum instigasset ad
2 haec et ipse fuisset incentor malorum provisoremque civitatis
ac defensorem gentis suae et aemulatorem legis Dei audebat in-

sidiatorem regni dicere sed cum inimicitiae in tantum procede- 3
rent ut etiam per quosdam Simonis necessarios homicidia fierent
considerans Onias periculum contentionis et Apollonium insa- 4
nire utpote ducem Coelesyriae et Foenicis ad augendam mali-
tiam Simonis ad regem se contulit non ut civium accusator sed 5
communem utilitatem apud semet ipsum universae multitudinis
considerans videbat enim sine regali providentia inpossibile esse 6
pacem rebus dari nec Simonem posse cessare ab stultitia sua sed 7
post Seleuci vitae excessum cum suscepisset regnum Antiochus
qui Nobilis appellabatur ambiebat Iason frater Oniae summum
sacerdotium adito rege promittens ei argenti talenta sexagin- 8
ta et trecenta et ex reditibus aliis talenta octoginta super haec 9
promittebat et alia centum quinquaginta si potestati eius con-
cederetur gymnasium et ephoebian sibi constituere et eos qui in
Hierosolymis erant Antiochenos scribere quod cum rex agno- 10
visset et obtinuisset principatum statim ad gentilem ritum con-
tribules suos transferre coepit et amotis his quae humanitatis 11
causa Iudaeis a regibus fuerant constituta per Iohannem patrem
Eupolemi qui apud Romanos de amicitia et societate functus est
legationem legitimam civium iura destituens prava instituta san-
cibat etenim ausus est sub ipsa arce gymnasium constituere et 12
optimos quosque ephoeborum in lupanaribus ponere erat autem 13
hoc non initium sed incrementum quoddam et profectus genti-
lis et alienigenae conversationis propter impii et non sacerdotis
Iasonis nefarium et inauditum scelus ita ut sacerdotes iam non 14
circa altaris officia dediti essent sed contempto templo et sacrifi-
ciis neglectis festinarent participes fieri palestrae et praebitionis
eius iniustae et in exercitiis disci et patrios quidem honores nihil 15
habentes graecas glorias optimas arbitrabantur quarum gratia 16
periculosa eos contentio habebat et eorum instituta aemulaban-
tur ac per omnia his consimiles esse cupiebant quos hostes et
peremptores habuerant in leges enim divinas impie agere inpu- 17
ne non cedit sed haec sequens tempus declaravit cum autem 18
quinquennalis agon Tyro celebraretur et rex praesens esset mi- 19
sit Iason facinorosus ab Hierosolymis viros peccatores portantes
argenti didragmas trecentas in sacrificiis Herculis quas postula-
verunt hii qui adportaverant ne in sacrificiis erogarentur quia
non oporteret sed in alios sumptus eas deputari sed haec oblata 20
sunt quidem ab eo qui miserat in sacrificium Herculis propter

21 praesentes autem datae sunt in fabricam navium triremis misso
autem in Aegypto Apollonio Mnesthei filio propter primatus Fi-
lometoris regis cum cognovisset Antiochus alienum se a negotiis
regni effectum propriis utilitatibus consulens profectus inde venit
22 Ioppen et inde Hierosolymam et magnifice ab Iasone et civitate
susceptus cum facularum luminibus et laudibus ingressus est et
23 inde Foenicen exercitum convertit et post triennii tempus misit
Iason Menelaum supradicti Simonis fratrem portantem pecunias
24 regi et de negotiis necessariis responsa perlaturum at ille com-
mendatus regi cum magnificasset faciem potestatis eius in semet
ipsum retorsit summum sacerdotium superponens Iasonem ta-
25 lenta argenti trecenta acceptisque a rege mandatis venit nihil
quidem dignum habens sacerdotio animos vero crudelis tyranni
26 et ferae beluae iram gerens et Iason quidem qui proprium fra-
trem captivaverat ipse deceptus profugus in ammaniten expulsus
27 est regionem Menelaus autem principatum quidem obtinuit de
pecuniis vero regi promissis nihil agebat cum exactionem face-
28 ret Sostratus qui arce erat praepositus nam ad hunc exactio
vectigalium pertinebat quam ob causam utrique ad regem voca-
29 ti Menelaus motus est sacerdotio succedente Lysimacho fratre
30 suo Sostratus autem praelatus est Cypris et cum haec ageren-
tur contigit Tarsenses et Mallotas seditionem movere eo quod
31 Antiochidi concubinae regis dono essent dati festinanter itaque
rex venit sedare illos relicto suffecto uno ex comitibus suis An-
32 dronico ratus autem Menelaus accepisse se tempus oportunum
aurea quaedam vasa templo furatus donavit Andronico et alia
33 vendiderat Tyro et per vicinas civitates quod cum certissime
cognovisset Onias arguebat eum ipse in loco tuto se continens
34 Antiochiae secus Dafnen unde Menelaus accedens ad Androni-
cum rogabat ut Onian interficeret qui cum venisset ad Onian et
datis dextris cum iureiurando quamvis esset ei suspectus sua-
sisset asylo procedere statim eum peremit non veritus iustitiam
35 ob quam causam non solum Iudaei sed et aliae quoque nationes
36 indignabantur et moleste ferebant de nece tanti viri iniusta sed
regressum regem de Ciliciae locis adierunt Iudaei apud Antio-
37 chiam simul et Graeci conquerentes de iniqua nece Oniae con-
tristatus itaque ad animam Antiochus et flexus ad misericordiam
38 lacrimas fudit recordatus defuncti sobrietatem et modestiam ac-
censusque animis Andronicum purpura exutum circumduci per

totam civitatem iubet et eodem loco quo in Onian impietatem
commiserat sacrilegum vita privari Domino illi dignam poenam
tribuente multis autem sacrilegiis in templo a Lysimacho com- 39
missis Menelai consilio et divulgata fama congregata est mul-
titudo adversus Lysimachum multo iam auro exportato turbis 40
autem insurgentibus et animis ira repletis Lysimachus armatis
fere tribus milibus iniquis manibus uti coepit duce quodam Ty-
ranno aetate pariter et dementia provecto sed ut intellexerunt 41
conatum Lysimachi alii lapides alii fustes validos arripere quidam
vero cinerem in Lysimachum iacere et multi quidem vulnerati 42
quidam autem et prostrati omnes vero in fugam versi sunt ip-
sum etiam sacrilegum secus aerarium interfecerunt de his ergo 43
coepit iudicium adversus Menelaum agitari et cum venisset rex 44
Tyrum ad ipsum negotium detulerunt missi viri tres a senioribus
et cum superaretur Menelaus promisit Ptolomeo multas pecunias 45
ad suadendum regi itaque Ptolomeus in quodam atrio positum 46
quasi refrigerandi gratia regem adiit et a sententia deduxit et 47
Menelaum quidem universae malitiae reum criminibus absolvit
miseros autem qui etiam si apud Scytas causam dixissent inno-
centes iudicarentur morte damnavit cito ergo iniustam poenam 48
dederunt qui pro civitate et populo et sacris vasis causam prose-
cuti sunt quam ob rem Tyri quoque indignati erga sepulturam 49
eorum liberalissimi extiterunt Menelaus autem propter eorum 50
qui in potentia erant avaritiam permanebat in potestate crescens
in malitia et ad insidias civium

eodem tempore Antiochus secundam profectionem paravit in **V**
Aegyptum contigit autem per universam Hierosolymorum ci- 2
vitatem videri diebus quadraginta per aera equites discurren-
tes auratas stolas habentes et hastis quasi cohortes armatas et 3
cursus equorum per ordines digestos et congressiones fieri com-
minus et scutorum motus et galeatorum multitudinem gladiis
destrictis et telorum iactus et aureorum armorum splendorem
omnisque generis loricarum quapropter omnes rogabant in bo- 4
num monstra converti sed cum falsus rumor exisset tamquam 5
vita excessisset Antiochus adsumptis Iason non minus mille viris
repente adgressus est civitatem et civibus ad murum convolan-
tibus ad ultimum adprehensa civitate Menelaus fugit in arcem
Iason vero non parcebat in caede civibus suis nec cogitabat pro- 6
speritatem adversus cognatos malum esse maximum arbitrans

7 hostium et non civium se tropea capturum et principatum qui-
dem non obtinuit finem vero insidiarum suarum confusione cepit
8 et profugus iterum abiit in Ammaniten ad ultimum in exitum
sui conclusus ab Areta Arabum tyrannum fugiens de civitate in
civitatem omnibus odiosus ut refuga legum et execrabilis ut pa-
9 triae et civium hostis in Aegyptum extrusus est et qui multos
de patria expulerat peregre periit Lacedemonas profectus quasi
10 pro cognatione ibi refugium habiturus et qui insepultos abiece-
rat multos ipse et inlamentatus et insepultus abicitur sepultura
11 neque peregrina usus neque patrio sepulchro participans his ita
gestis suspicatus est rex societatem deserturos Iudaeos et ob hoc
profectus ex Aegypto efferatis animis civitatem quidem armis ce-
12 pit iussit autem militibus interficere nec parcere occursantibus
13 et per domos ascendentes trucidare fiebant ergo caedes iuve-
num ac seniorum mulierum et natorum exterminia virginumque
14 et parvulorum neces erant autem toto triduo octoginta milia
15 interfecti quadraginta milia vincti sed nec ista sufficiunt au-
sus est intrare templum universa terra sanctius Menelao ductore
16 qui legum et patriae fuit proditor et scelestis manibus sumens
sancta vasa quae ab aliis regibus et civitatibus erant posita ad
ornatum loci et gloriam contrectabat indigne et contaminabat
17 ita alienatus mente Antiochus non considerabat quod propter
peccata habitantium civitatem modicum Dominus fuerat iratus
18 propter quod et accidit circa locum despectio alioquin nisi con-
tigisset eos multis peccatis esse involutos sicut Heliodorus qui
missus est a Seleuco rege ad expoliandum aerarium etiam hic
statim adveniens flagellatus et repulsus utique fuisset ab auda-
19 cia verum non propter locum gentem sed propter gentem locum
20 Dominus elegit ideoque et ipse locus particeps factus est populi
malorum postea autem fiet socius et bonorum et qui derelictus
in ira Dei omnipotentis iterum in magni Domini reconciliatione
21 cum summa gloria exaltabitur igitur Antiochus mille et octin-
gentis ablatis de templo talentis velociter Antiochiam regressus
est existimans se prae superbia terram ad navigandum pelagus
22 vero ad iter agendum deducturum propter mentis elationem re-
liquit autem et praepositos ad adfligendam gentem Hierosolymis
quidem Philippum genere Frigem moribus crudeliorem eo ipso a
23 quo constitutus est in Garizin autem Andronicum et Menelaum
24 qui gravius quam ceteri inminebant civibus cumque adpositus

esset contra Iudaeos misit odiosum principem Apollonium cum
exercitu viginti et duobus milibus praecipiens ei omnes perfectae
aetatis interficere mulieres ac iuvenes vendere qui cum venisset 25
Hierosolymam pacem simulans quievit usque ad sanctum diem
sabbati et tunc feriatis Iudaeis arma capere suis praecepit om- 26
nesque qui ad spectaculum processerant trucidavit et civitatem
cum armatis discurrens ingentem multitudinem peremit Iudas 27
autem Macchabeus qui decimus fuerat secesserat in desertum lo-
cum ibique inter feras vitam in montibus cum suis agebat et faeni
cibo vescentes demorabantur ne participes essent coinquinationis

sed non post multum temporis misit rex senem quendam an- **VI**
tiochenum qui conpelleret Iudaeos ut se transferrent a patriis et
Dei legibus contaminare etiam quod in Hierosolymis erat tem- 2
plum et cognominare Iovis Olympii et in Garizin prout erant
hii qui locum inhabitabant Iovis Hospitalis pessima autem uni- 3
versis et gravis malorum erat incursio nam templum luxuria et 4
comesationibus erat plenum et scortantium cum meretricibus sa-
cratisque aedibus mulieres se ultro ingerebant intro ferentes ea
quae non licebat altare etiam plenum erat inlicitis quae legibus 5
prohibebantur neque autem sabbata custodiebantur neque dies 6
sollemnes patrii servabantur nec simpliciter se quisquam Iudae-
um esse confitebatur ducebantur autem cum amara necessitate 7
in die natalis regis ad sacrificia et cum Liberi sacra celebrarentur
cogebantur hedera coronati Libero circumire decretum autem 8
exiit in proximas gentilium civitates suggerentibus Ptolomeis ut
pari modo et ipsi adversus Iudaeos agerent ut sacrificarent eos 9
autem qui nollent transire ad instituta gentilium interficerent
erat ergo videre miseriam duae enim mulieres delatae sunt natos 10
suos circumcidisse quas infantibus ad ubera suspensis cum pu-
blice per civitatem circumduxissent per muros praecipitaverunt
alii vero ad proximas coeuntes speluncas et latenter sabbati diem 11
celebrantes cum indicati essent Philippo flammis succensi sunt
eo quod verebantur propter religionem et observantiam manu si-
bimet auxilium ferre obsecro autem eos qui hunc librum lecturi 12
sunt ne abhorrescant propter adversos casus sed reputent ea quae
acciderunt non ad interitum sed ad correptionem generis esse no-
stri etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia 13
agere sed statim ultiones adhibere magni beneficii est indicium
non enim sicut in aliis nationibus Dominus patienter expectat 14

ut eas cum iudicii dies venerit in plenitudine peccatorum puniat
15 ita et in nobis statuit ut peccatis nostris in finem devolutis ita
16 demum in nos vindicet propter quod numquam quidem a nobis
misericordiam suam amovet corripiens vero in adversis populum
17 suum non derelinquit sed haec nobis ad commonitionem legen-
tium dicta sint paucis iam autem veniendum est ad narrationem
18 igitur Eleazarus de primoribus scribarum vir aetate provectus
et vultu decorus aperto ore hians conpellebatur carnem porci-
19 nam manducare at ille gloriosam mortem magis quam odibilem
20 vitam amplectens voluntarie praeibat ad supplicium intuens au-
tem quemadmodum oportet accedere patienter sustinens desti-
21 navit non admittere inlicita propter vitae amorem hii autem
qui adstabant iniqua miseratione commoti propter antiquam vi-
ri amicitiam tollentes eum secreto rogabant adferri carnes quibus
vesci ei licebat et simularetur manducasse sicut rex imperaverat
22 de sacrificii carnibus ut hoc facto a morte liberaretur et propter
23 veterem amicitiam hanc in eo facerent humanitatem at ille cogi-
tationem cepit aetatis ac senectutis suae eminentiam dignam et
ingenuitatem nobilitatis canitiem atque a puero optimae conver-
sationis et secundum sanctae et a Deo conditae legis constituta
24 respondit cito dicens praemitti se velle in infernum non enim
aetatem nostram dignum est inquit fingere ut multi adulescen-
tium arbitrati Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam
25 alienigenarum et ipsi propter meam simulationem et propter
modicum corruptibilis vitae tempus decipiantur et per hoc ma-
26 culam atque execrationem meae senectuti conquiram nam et
si in praesenti tempore suppliciis hominum eripiar sed manus
27 Omnipotentis neque vivens neque defunctus effugiam quam ob
rem fortiter vitam excedendo senectute quidem dignus appare-
28 bo adulescentibus autem exemplum forte relinquam si prompto
animo ac fortiter pro gravissimis et sanctissimis legibus honesta
morte perfungar his dictis confestim ad supplicium trahebatur
29 hii autem qui eum ducebant et paulo ante fuerant mitiores in
iram versi sunt propter sermones ab eo dictos quos illi per ar-
30 rogantiam prolatos arbitrabantur sed cum plagis perimeretur
ingemuit et dixit Domine qui habes sanctam scientiam mani-
feste scis tu quia cum a morte possim liberari duros corporis
sustineo dolores secundum animam vero propter timorem tuum
31 libenter haec patior et iste quidem hoc modo vita decessit non

solum iuvenibus sed et universae genti memoriam mortis suae
ad exemplum virtutis et fortitudinis derelinquens

contigit autem et septem fratres cum matre adprehensos con- **VII**
pelli a rege contra fas ad carnes porcinas flagris et taureis cru-
ciatos unus autem ex illis qui erat primus sic ait quid quaeris et 2
quid vis discere a nobis parati sumus mori magis quam patrias
Dei leges praevaricari iratus itaque rex iussit sartagines et ollas 3
aeneas succendi quibus statim succensis iussit ei qui prior fue- 4
rat locutus amputari linguam et cute capitis abstracta summas
quoque manus ei et pedes praecidi ceteris eius fratribus et matre
inspicientibus et cum iam per omnia inutilis factus esset ius- 5
sit ignem admoveri et adhuc spirantem torreri in sartaginem in
qua cum diu cruciaretur ceteri una cum matre invicem se horta-
bantur mori fortiter dicentes Dominus Deus aspiciat veritatem 6
et consolabitur in nobis quemadmodum protestationem cantici
declaravit Moses et in servis suis consolabitur mortuo itaque 7
primo illo hoc modo sequentem deducebant ad inludendum et
cute capitis eius cum capillis detracta interrogabant si mandu-
caret priusquam toto corpore per membra singula puniretur at 8
ille respondens patria voce dixit non faciam propter quod et iste
sequenti loco primi tormenta suscepit et in ultimo spiritu con- 9
stitutus ait tu quidem scelestissime in praesenti vita nos perdis
sed rex mundi defunctos nos pro suis legibus in aeternae vitae re-
surrectione suscitabit post hunc tertius inludebatur et linguam 10
postulatus cito protulit et manus constanter extendit et cum 11
fiducia ait e caelo ista possideo sed propter Dei leges nunc haec
ipsa despicio quoniam ab ipso me ea recepturum spero ita ut 12
rex et qui cum ipso erant mirarentur adulescentis animum quod
tamquam nihili duceret cruciatus et hoc ita defuncto quartum 13
similiter vexabant torquentes et cum iam esset ad mortem sic 14
ait potius est ab hominibus morti datos spem expectare a Deo
iterum ab ipso resuscitandos tibi enim resurrectio ad vitam non
erit et cum admovissent quintum vexabant eum at ille respi- 15
ciens in eum dixit potestatem inter homines habens cum sis 16
corruptibilis facis quod vis noli autem putare genus nostrum a
Deo esse derelictum patienter sustine et videbis magna potestas 17
ipsius qualiter te et semen tuum torquebit post hunc ducebant 18
et sextum et is mori incipiens sic ait noli frustra errare nos enim
propter nosmet ipsos haec patimur peccantes in Deum nostrum

19 et digna admiratione facta sunt in nobis tu autem ne existimes
20 tibi inpune futurum quod contra Deum pugnare temptaveris su-
pra modum autem mater mirabilis et bonorum memoria digna
quae pereuntes septem filios sub unius diei tempore conspiciens
21 bono animo ferebat propter spem quam in Deum habebat sin-
gulos illorum hortabatur patria voce fortiter repleta sapientia et
22 femineae cogitationi masculinum animum inserens dixit ad eos
nescio qualiter in utero meo apparuistis neque enim ego spiri-
tum et animam donavi vobis et vitam et singulorum membra
23 non ego ipsa conpegi sed enim mundi creator qui formavit ho-
minis nativitatem quique omnium invenit originem et spiritum
vobis iterum cum misericordia reddet et vitam sicut nunc vosmet
24 ipsos despicitis propter leges eius Antiochus autem contemni se
arbitratus simul et exprobrantis voce despecta cum adhuc adule-
scentior superesset non solum verbis hortabatur sed et iuramento
adfirmabat divitem se et beatum facturum et translatum a pa-
triis legibus amicum habiturum et res necessarias praebiturum
25 sed ad ista cum adulescens nequaquam inclinaretur vocavit rex
26 matrem et suadebat ut adulescenti fieret in salutem cum autem
multis eam verbis esset hortatus promisit suasuram se filio suo
27 itaque inclinata ad illum inridens crudelem tyrannum ait patria
voce fili mi miserere mei quae te in utero decem menses portavi
28 et lac triennio dedi et alui et in aetatem istam perduxi peto
nate aspicias in caelum et terram et ad omnia quae in eis sunt et
29 intellegas quia ex nihilo fecit illa Deus et hominum genus ita fit
ut non timeas carnificem istum sed dignus fratribus tuis effectus
suscipe mortem ut in illa miseratione cum fratribus tuis te reci-
30 piam cum haec illa adhuc diceret ait adulescens quem sustinetis
non oboedio praecepto regis sed praecepto legis quae data est no-
31 bis per Mosen tu vero qui inventor omnis malitiae factus es in
32 Hebraeos non effugies manum Dei nos enim pro peccatis nostris
33 haec patimur et si nobis propter increpationem et correptionem
Dominus noster modicum iratus est sed iterum reconciliabitur
34 servis suis tu autem o sceleste et omnium hominum flagitiosis-
sime noli frustra extolli vanis spebus in servos eius inflammatus
35 nondum enim omnipotentis Dei et omnia inspicientis iudicium
36 effugisti nam fratres mei modico nunc dolore sustentato sub te-
stamento aeternae vitae effecti sunt tu vero iudicio Dei iustas
37 superbiae poenas solves ego autem sicut fratres mei animam et

corpus meum trado pro patriis legibus invocans Deum maturius
genti nostrae propitium fieri teque cum tormentis et verberibus
confiteri quod ipse est Deus solus in me vero et in fratribus meis 38
desinet Omnipotentis ira quae super omne genus nostrum iuste
superducta est tunc rex accensus ira in hunc super omnes cru- 39
delius desaeviit indigne ferens derisum se et hic itaque mundus 40
obiit per omnia in Domino confidens novissime autem et mater 41
consummata est igitur de sacrificiis et de nimiis crudelitatibus 42
satis dictum

Iudas vero Macchabeus et qui cum illo erant introibant laten- **VIII**
ter in castella et convocantes cognatos et eos qui permanserant in
iudaismo adsumentes eduxerunt ad sex milia viros et invocabant 2
Dominum ut respiceret in populum qui ab omnibus calcabatur
misereretur templo quod contaminabatur ab impiis misereretur 3
etiam exterminio civitatis quae esset ilico conplananda et vocem
sanguinis ad se clamantis audiret memoraretur quoque iniquis- 4
simas mortes innocentium parvulorum et blasphemias nomini
suo inlatas et indignaretur super his at Macchabeus congregata 5
multitudine intolerabilis gentibus efficiebatur ira enim Domini in
misericordiam conversa est et superveniens castellis et civitati- 6
bus inprovisus succendebat eas et oportuna loca occupans non
paucas hostium strages dabat maxime autem noctibus ad huiu- 7
scemodi excursus ferebatur et fama virtutis eius ubique diffun-
debatur videns autem Philippus paulatim virum ad profectum 8
venire ac frequentius res ei prospere cedere ad Ptolomeum ducem
Coelesyriae et Foenicis scripsit ut auxilium ferret regis negotiis
at ille velociter misit Nicanorem Patrocli de primoribus amicum 9
datis ei permixtis gentibus armatis non minus viginti milibus
ut universum Iudaeorum genus deleret adiuncto ei Gorgia vi-
ro militari constituit autem Nicanor regi ut tributum Romanis 10
quod erat dandum duo milia talentum de captivitate Iudaeorum
suppleret statimque ad maritimas misit civitates convocans ad 11
coemptionem iudaeorum mancipiorum promittens se nonaginta
mancipia talento distracturum non respiciens ad vindictam quae
eum ab Omnipotente esset consecutura Iudas autem ubi con- 12
perit indicavit his qui secum erant Iudaeis Nicanoris adventum
ex quibus quidam formidantes et non credentes Dei iustitiae in 13
fugam vertebantur alii vero si quid eis supererat vendebant si- 14
mulque Dominum deprecabantur ut eriperet eos ab impio Nica-

15 nore qui eos priusquam in comminus veniret vendiderat si non
propter eos propter testamentum quod erat ad patres eorum et
propter invocationem sancti et magnifici nominis eius super ip-
16 sos convocatis autem Macchabeus septem milibus qui cum ipso
erant rogabat ne hostibus reconciliarentur neque metuerent ini-
que venientium adversum se hostium multitudinem sed fortiter
17 contenderent ante oculos habentes contumeliam quae in locum
sanctum ab his iniuste esset inlata itemque et ludibria habitae
18 civitatis iniuriam adhuc etiam veterum instituta convulsa nam
illi quidem armis confidunt ait simul et audacia nos autem in
omnipotente Domino qui potest venientes adversus nos et uni-
19 versum mundum uno nutu delere confidimus admonuit autem
eos et de auxiliis Dei quae facta sunt erga parentes et sub Sen-
20 nacherim centum octoginta quinque milia ut perierunt et de
proelio quod eis adversus Galatas fuit in Babylonia ut omnes
ubi ad rem ventum est Macedonibus sociis haesitantibus ipsi sex
milia soli peremerunt centum viginti milia propter auxilium illis
21 datum e caelo et beneficia pro his plurima consecuti sunt his
verbis constantes effecti sunt et pro legibus et patria mori parati
22 constituit itaque fratres suos duces utrique ordini Simonem et
Iosepphum et Ionathan subiectis unicuique millenis et quingen-
23 tenis ad hoc etiam ab Ezra lecto illis sancto libro et dato signo
24 adiutorio Dei in prima acie ipse dux commisit cum Nicanore et
facto sibi adiutore Omnipotente interfecerunt super novem milia
hominum maiorem autem partem exercitus Nicanoris vulneribus
25 debilem factam fugere conpulerunt pecuniis vero eorum qui ad
emptionem ipsorum venerant sublatis ipsos usquequaque perse-
26 cuti sunt sed reverterunt hora conclusi nam erat ante sabbatum
27 quam ob causam non perseveraverunt insequentes arma autem
ipsorum et spolia congregantes sabbatum agebant benedicentes
Dominum qui liberavit eos in isto die misericordiae initium stil-
28 lans in eos post sabbatum vero debilibus et orfanis et viduis
29 diviserunt spolia et residua ipsi cum suis habuere his ita gestis
et communiter ab omnibus facta obsecratione misericordem Do-
30 minum postulabant ut in finem servis suis reconciliaretur et ex
his qui cum Timotheo et Bacchide erant contra se contendentes
super viginti milia interfecerunt et munitiones excelsas obtinue-
runt et plures praedas diviserunt aequam portionem debilibus
31 pupillis et viduis sed et senioribus facientes et cum arma eorum

collegissent diligenter omnia conposuerunt in locis oportunis re-
sidua vero spolia Hierosolymam detulerunt et phylarchen qui 32
cum Timotheo erat interfecerunt virum scelestum qui in multis
Iudaeos adflixerat et cum epicinia agerent in Hierosolymis eos 33
qui sacras ianuas incenderant id est Callistenen cum in quodam
domicilio refugisset incenderunt digna ei mercede pro impietati-
bus suis reddita facinorosissimus autem Nicanor qui mille nego- 34
tiantes ad Iudaeorum venditionem adduxerat humiliatus auxilio 35
Domini ab his quos nullos existimaverat deposita veste gloriae
per mediterranea fugiens solus venit Antiochiam summam infe-
licitatem de interitu sui exercitus consecutus et qui promiserat 36
Romanis se tributum restituere de captivitate Hierosolymorum
praedicabat nunc protectorem Deum habere Iudaeos et ob ipsum
invulnerabiles esse eo quod sequerentur leges ab ipso constitutas

eodem tempore Antiochus inhoneste revertebatur de Perside **IX**
intraverat enim ea quae dicitur Persipolis et temptavit expoliare 2
templa et civitatem opprimere sed multitudine ad arma concur-
rente in fugam versi sunt et ita contigit ut Antiochus post fugam
turpiter rediret et cum venisset circa Ecbatana recognovit quae 3
erga Nicanorem et Timotheum gesta sunt elatus autem ira ar- 4
bitrabatur se iniuriam illorum qui se fugaverant posse in Iudaeos
retorquere ideoque iussit agitari currum sine intermissione agens
iter caelesti eum iudicio perurguente quod ita superbe locutus
est venturum se Hierosolymam et congeriem sepulchri Iudaeo-
rum eam facturum sed qui universa conspicit Dominus Israhel 5
percussit eum insanabili et invisibili plaga ut enim finivit hunc
ipsum sermonem adprehendit eum dolor dirus viscerum et amara
internorum tormenta et quidem satis iuste quippe qui multis et 6
novis cruciatibus aliorum torserat viscera licet ille nullo modo a
sua malitia cessaret super haec autem superbia repletus ignem 7
spirans animo in Iudaeos et praecipiens adcelerare negotium con-
tigit illum impetu euntem de curru cadere et gravi corporis con-
lisione membra vexare isque qui sibi videbatur etiam fluctibus 8
maris imperare supra humanum modum superbia repletus et
montium altitudines in statera adpendere nunc humiliatus ad
terram in gestatorio portabatur manifestam Dei virtutem in se-
met ipso contestans ita ut de corpore impii vermes scaturrirent 9
ac viventes in doloribus carnes eius effluerent odore etiam illius
et fetore exercitus gravaretur et qui paulo ante sidera caeli con- 10

tingere se arbitrabatur eum nemo poterat propter intolerantiam
11 fetoris portare hinc igitur coepit ex gravi superbia deductus ad
agnitionem sui venire divina admonitus plaga per momenta sin-
12 gula doloribus suis augmenta capientibus et cum nec ipse iam
fetorem suum ferre posset ita ait iustum est subditum esse Deo
13 et mortalem non paria Deo sentire orabat autem haec scelestus
14 Dominum a quo non esset misericordiam consecuturus et civi-
tatem ad quam festinans veniebat ut eam ad solum deduceret
et sepulchrum congestorum faceret nunc optat liberam reddere
15 et Iudaeos quos nec sepultura quidem se dignos habituros sed
avibus ac feris diripiendos traditurum et cum parvulis extermi-
naturum dixerat aequales nunc Atheniensibus facturum pollice-
16 tur templum etiam sanctum quod prius expoliaverat optimis
donis ornaturum et sancta vasa multiplicaturum et pertinentes
17 ad sacrificia sumptus de reditibus suis praestaturum super haec
et Iudaeum futurum et omnem locum terrae perambulaturum
18 et praedicaturum Dei potestatem sed non cessantibus doloribus
supervenerat enim in eum iustum Dei iudicium desperans scripsit
ad Iudaeos in modum deprecationis epistulam haec continentem
19 optimis civibus Iudaeis plurimam salutem et bene valere et esse
20 felices rex et princeps Antiochus si bene valetis et filii vestri et
21 ex sententia vobis cuncta sunt maximas agimus gratias et ego in
infirmitate constitutus vestri autem benigne memor regressus de
Persidis locis et infirmitate gravi adprehensus necessarium duxi
22 pro communi utilitate curam habere non desperans memet ip-
23 sum sed spem multam habeo effugiendi infirmitatem respiciens
autem quod et pater quibus temporibus in locis superioribus du-
24 cebat exercitum ostendit qui post se susciperet principatum ut
si quid contrarium accideret aut difficile nuntiaretur scientes hii
qui in regionibus erant cui esset rerum summa derelicta non tur-
25 barentur ad haec considerans de proximo potentes quosque et
vicinos temporibus insidiantes et eventum expectantes designa-
vi filium meum Antiochum regem quem saepe recurrens in su-
periora regna multis vestrum commendabam et scripsi ad eum
26 quae subiecta sunt orate itaque vos et peto memores benefi-
ciorum publice et privatim ut unusquisque conservet fidem ad
27 me et ad filium meum confido enim eum modeste et humane
acturum et sequentem propositum meum communem vobis fore
28 igitur homicida et blasphemus pessime percussus et ut ipse alios

tractaverat peregre in montibus miserabili obitu vita functus est
transferebat autem corpus Philippus conlactaneus eius qui me- 29
tuens filium Antiochi ad Ptolomeum Filometora in Aegyptum
abiit

Macchabeus autem et qui cum illo erant Domino se protegente X
templum quidem et civitatem recepit aras autem quas alienige- 2
nae per plateas extruxerant itemque delubra demolitus est et 3
purgato templo aliud altare fecerunt et de ignitis lapidibus igne
concepto obtulerunt sacrificia post biennium et incensum et lu-
cernas et panes propositionis posuerunt quibus gestis rogabant 4
Dominum prostrati in terram ne amplius malis talibus incide-
rent sed et si quando peccassent ut ab ipso mitius corriperentur
et non blasphemis ac barbaris hominibus traderentur qua die 5
autem templum ab alienigenis pollutum fuerat contigit eadem
die purgationem fieri vicesima et quinta mensis qui fuit casleu
et cum laetitia diebus octo egerunt in modum tabernaculorum 6
recordantes quod ante modicum temporis diem sollemnem taber-
naculorum in montibus more bestiarum egerant propter quod 7
tyrsos et ramos virides et palmas praeferebant ei qui prospe-
ravit mundari locum suum et decreverunt communi praecepto 8
et decreto universae genti Iudaeorum omnibus annis agere dies
istos et Antiochi quidem qui appellatus est Nobilis vitae exces- 9
sus ita se habuit nunc autem de Eupatore Antiochi filio impii 10
quae gesta sunt narrabimus breviantes mala quae in bellis gesta
sunt hic suscepto regno constituit super negotia regni Lysiam 11
quendam Foenicis et Syriae militiae principem nam Ptolomeus 12
qui dicebatur Macer iusti tenax erga Iudaeos esse instituit et
praecipue propter iniquitatem quae facta erat in eos et pacifice
agere cum eis sed ob hoc accusatus ab amicis apud Eupato- 13
rem cum frequenter proditor audiret eo quod Cyprum creditus
a Filometore Nobilem translatus etiam ab eo recessisset veneno
vitam finivit Gorgias autem cum esset dux locorum adsumptis 14
advenis frequenter Iudaeos debellabat Iudaei vero qui tenebant 15
oportunas munitiones fugatos ab Hierosolymis suscipiebant et
bellare temptabant hii vero qui erant cum Macchabeo per ora- 16
tiones Dominum rogantes ut esset sibi adiutor impetum fecerunt
in munitiones Idumeorum multaque vi insistentes loca obtinue- 17
runt occurrentes interemerunt et omnes simul non minus a viginti
milibus trucidaverunt quidam autem cum confugissent in duas 18

turres valde munitas omnem adparatum ad repugnandum ha-
19 bentes Macchabeus ad eorum expugnationem relicto Simone et
Ioseppho item Macchabeo eisque qui cum ipsis erant satis mul-
tis ipse ad eas quae amplius perurguebant pugnas conversus est
20 hii vero qui cum Simone erant cupiditate ducti a quibusdam qui
in turribus erant suasi sunt pecunia et septuaginta milibus di-
21 dragmis acceptis dimiserunt quosdam effugere cum autem Mac-
chabeo nuntiatum esset quod factum est congregatis principibus
populi accusavit quod pecunia fratres vendidissent adversariis
22 eorum dimissis hos igitur proditores factos interfecit et con-
23 festim duas turres occupavit armis autem ac manibus omnia
prospere agendo in duabus munitionibus plus quam viginti milia
24 peremit Timotheus qui prius a Iudaeis fuerat superatus con-
vocato exercitu peregrinae multitudinis et congregato exercitu
25 asiano advenit quasi armis Iudaeam capturus Macchabeus au-
tem et qui cum ipso erant adpropiante illo deprecabantur Deum
26 caput terra aspergentes lumbosque ciliciis praecincti ad alta-
ris crepidinem provoluti ut sibi propitius inimicis autem eorum
27 esset inimicus et adversaretur sicut lex dicit et ita post oratio-
nem sumptis armis longius de civitate procedentes et proximi
28 hostibus effecti resederunt primo autem solis ortu utrique com-
miserunt isti quidem victoriae et prosperitatis sponsorem cum
virtute Dominum habentes illi autem ducem belli animum ha-
29 bebant sed cum vehemens pugna esset apparuerunt adversariis
de caelo viri quinque in equis frenis aureis decori ducatum Iu-
30 daeis praestantes ex quibus duo Macchabeum medium habentes
armis suis circumseptum incolomem conservabant in adversa-
rios autem tela et fulmina iaciebant ex quo et caecitate confusi
31 et repleti perturbatione cadebant interfecti sunt autem viginti
32 milia quingenti et equites sescenti Timotheus autem confugit
33 in Gazara praesidium munitum cui praeerat Caereas Maccha-
beus autem et qui cum eo erant laetantes obsederunt praesidium
34 diebus quattuor at hii qui in turres erant loci firmitate confi-
si super modum maledicebant et sermones nefandos iactabant
35 sed cum dies quinta inlucesceret viginti iuvenes ex his qui cum
Macchabeo erant accensi animis propter blasphemiam viriliter
accesserunt ad murum et feroci animo incedentes ascendebant
36 sed et alii similiter ascendentes turres portasque succendere ad-
37 gressi atque ipsos maledicos vivos concremare per continuum

autem biduum praesidio vastato Timotheum occultantem se in
quodam reppertum loco peremerunt et fratrem illius Caerean
et Apollofanem occiderunt quibus gestis in hymnis et confes- 38
sionibus benedicebant Dominum qui magna fecit cum Israhel et
victoriam illi dedit

sed parvo post tempore Lysias procurator regis et propinquus **XI**
ac negotiorum praepositus graviter ferens de his quae acciderant
congregatis octoginta milibus et equitatu universo veniebat ad- 2
versus Iudaeos existimans se civitatem quidem captam gentibus
habitaculum facturum templum vero in pecuniae quaestu sicut 3
cetera delubra gentium habiturum et per singulos annos vena-
le sacerdotium nusquam recogitans Dei potestatem sed mente 4
effrenatus in multitudine peditum et in milibus equitum et in
octoginta elefantis confidebat ingressus autem Iudaeam et ad- 5
propians Bethsurae quod erat in angusto loco ab Hierosolyma
intervallo quinque stadiorum illud praesidium expugnabat ut 6
autem Macchabeus et qui cum eo erant cognoverunt expugnari
praesidia cum fletu et lacrimis rogabant Dominum et omnis tur-
ba simul ut bonum angelum mitteret ad salutem Israhel et ipse 7
primus Macchabeus sumptis armis ceteros adhortatus est simul
secum periculum subire et ferre auxilium fratribus suis cum- 8
que pariter prompto animo procederent Hierosolymis apparuit
praecedens eos eques in veste candida armis aureis hastam vi-
brans tum simul omnes benedixerunt misericordem Dominum 9
et convaluerunt animis non solum homines sed et bestias ferocis-
simas et muros ferreos parati penetrare ibant igitur prompti de 10
caelo habentes adiutorem et miserantem eos Dominum leonum 11
autem impetu inruentes hostibus prostraverunt ex eis undecim
milia peditum et equites mille sescentos universos autem in fu- 12
gam verterunt plures vero ex eis vulnerati nudi evaserunt sed et
ipse Lysias turpiter fugiens evasit et quia non insensatus erat 13
secum ipse reputans factam erga se diminutionem et intellegens
invictos esse Hebraeos Dei auxilio nitentes misit ad eos promi- 14
sitque consensurum se omnibus quae iusta sunt et regem conpul-
surum amicum fieri annuit autem Macchabeus precibus Lysiae 15
in omnibus utilitati consulens et quaecumque Macchabeus scrip-
sit Lysiae de Iudaeis ea rex concessit nam erant scriptae Iudaeis 16
epistulae a Lysia quidem hunc modum continentes Lysias popu-
lo Iudaeorum salutem Iohannes et Abessalom qui missi sunt a 17

vobis tradentes scripta postulabant ut ea quae per illos signifi-
18 cabantur implerem quaecumque igitur regi potuerunt perferri
19 exposui et quae res permittebat concessit si igitur in negotiis
fidem conservaveritis etiam deinceps honorum vobis causa esse
20 temptabo de ceteris autem per singula verbo mandavi et istis
21 et his qui a me missi sunt conloqui vobiscum bene valete anno
centesimo quadragesimo octavo dioscori die mensis vicesima et
22 quarta regis autem epistula ista continebat rex Antiochus Ly-
23 siae fratri salutem patre nostro inter deos translato nos volentes
eos qui sunt in regno nostro sine tumultu agere et rebus suis ad-
24 hibere diligentiam audivimus Iudaeos non consensisse patri ut
transferrentur ad ritum Graecorum sed tenere velle suum insti-
25 tutum ac propterea postulare concedi sibi legitima sua volentes
igitur hanc quoque gentem quietam esse statuentes iudicavimus
templum restitui illis ut agerent secundum maiorum suorum con-
26 suetudinem bene igitur feceris si miseris ad eos et dextram de-
deris ut cognita nostra voluntate bono animo sint et utilitatibus
27 propriis deserviant ad Iudaeos autem regis epistula talis erat
28 rex Antiochus senatui Iudaeorum et ceteris Iudaeis salutem si
29 valetis sic estis ut volumus sed et ipsi bene valemus adiit nos
Menelaus dicens velle vos descendere ad vestros qui sunt apud
30 nos his igitur qui commeant usque ad diem tricesimum men-
31 sis xandici damus dextras securitatis ut Iudaei utantur cibis et
legibus suis sicut et prius et nemo eorum ullo modo molestiam
32 patiatur de his quae per ignorantiam gesta sunt misi autem et
33 Menelaum qui vos adloquatur valete anno centesimo quadrage-
34 simo octavo xandici mensis quintadecima miserunt autem etiam
Romani epistulam ita se habentem Quintus Memmius et Titus
35 Manilius legati Romanorum populo Iudaeorum salutem de his
quae Lysias cognatus regis concessit vobis et nos concessimus
36 de quibus autem iudicavit referendum confestim aliquem mittite
diligentius inter vos conferentes ut decernamus sicut congruit vo-
37 bis nos enim Antiochiam accedimus ideoque festinate scribere
38 ut nos quoque sciamus cuius estis voluntatis bene valete anno
centesimo quadragesimo octavo quintadecima die mensis xandici
XII his factis pactionibus Lysias pergebat ad regem Iudaei autem
2 agriculturae operam dabant sed hii qui resederant Timotheus et
Apollonius gehennae filius sed et Hieronimus et Demofon super
hos et Nicanor cypriarches non sinebant eos in silentio agere et

quiete Ioppitae vero tale quoddam flagitium perpetrarunt roga- 3
verunt Iudaeos cum quibus habitabant ascendere scaphas quas
paraverant cum uxoribus et filiis quasi nullis inimicitiis inter eos
subiacentibus secundum communem itaque decretum civitatis 4
et ipsis adquiescentibus pacisque causa nihil suspectum habenti-
bus cum in altum processissent submerserunt non minus ducen-
tos quam crudelitatem Iudas in suae gentis homines factam ut 5
cognovit praecepit viris qui erant cum ipso et invocato iusto iu-
dice Deo venit adversus interfectores fratrum et portum quidem 6
noctu succendit scaphas exusit eos autem qui ab igne refugerant
gladio peremit et cum haec ita egisset discessit quasi iterum re- 7
versurus et universos Ioppitas eradicaturus sed cum cognovisset 8
et eos qui erant Iamniae velle pari modo facere habitantibus se-
cum Iudaeis Iamnitis quoque nocte supervenit et portum cum 9
navibus succendit ita ut lumen ignis pareret Hierosolymis ab
stadiis ducentis quadraginta inde cum abissent novem stadiis et 10
iter facerent ad Timotheum commiserunt cum eo Arabes quinque
milia viri et equites quingenti cumque pugna valida fieret et au- 11
xilio Dei prospere cessisset residui victi Arabes petebant a Iuda
dextras sibi dari promittentes pascua daturos et in ceteris profu-
turos Iudas autem arbitratus vere in multis eos utiles promisit 12
pacem dextrisque acceptis discessere ad tabernacula sua adgres- 13
sus est autem et civitatem quandam firmam pontibus murisque
circumseptam quae a turbis habitabatur gentium promiscuarum
cui nomen Caspin hii vero qui intus erant confidentes in stabili- 14
tate murorum et adparatu alimoniarum remissius agebant male-
dictis lacessentes Iudam ac blasphemantes et loquentes quae fas
non est Macchabeus autem invocato magno mundi principe qui 15
sine arietibus et machinis temporibus Iesu praecipitavit Hiericho
inruit ferociter muris et capta civitate per Domini voluntatem 16
inenarrabiles caedes fecit ita ut adiacens stagnum stadiorum duo
latitudinis sanguine infectum fluere videretur inde discesserunt 17
stadia septingenta quinquaginta et venerunt in Characa ad eos
qui dicuntur Tubianei Iudaeos et Timotheum quidem in illis lo- 18
cis conprehenderunt nulloque negotio perfecto regressus est relic-
to in quodam loco firmissimo praesidio Dositheus autem et So- 19
sipater qui erant duces cum Macchabeo peremerunt a Timotheo
relictos in praesidio decem milia viros at Macchabeus ordinatis 20
circum se sex milibus et constitutis per cohortes adversus Timo-

theum processit habentem secum centum viginti milia peditum
21 equitumque duo milia quingentos cognito autem Iudae adventu
Timotheus praemisit mulieres et filios et reliquum adparatum in
praesidium quod Carnion dicitur erat enim inexpugnabile et ac-
22 cessu difficile propter locorum angustias cumque cohors Iudae
prima apparuisset timor hostibus incussus est ex praesentia Dei
qui universa conspicit et in fugam versi sunt alius alio ita ut ma-
gis a suis deicerentur et gladiorum suorum ictibus debilitarentur
23 Iudas autem vehementer instabat puniens profanos et prostra-
24 vit ex eis triginta milia virorum ipse vero Timotheus incidit
in partes Dosithei et Sosipatri et multis precibus postulabat ut
vivus dimitteretur eo quod multorum ex Iudaeis parentes habe-
25 ret ac fratres quos morte eius decipi eveniret et cum fidem de-
disset restituturum se eos secundum constitutum inlaesum eum
26 dimiserunt propter fratrum salutem Iudas autem egressus est
27 a Carnio interfectis viginti quinque milibus post horum fugam
et necem movit exercitum ad Efron civitatem munitam in qua
multitudo diversarum gentium habitabat et robusti iuvenes pro
muris consistentes fortiter repugnabant in hac autem machinae
28 multae et telorum erat adparatus sed cum Omnipotentem invo-
cassent qui potestate vires hostium confregit ceperunt civitatem
29 et ex eis qui intus erant viginti quinque milia prostraverunt inde
ad civitatem Scytarum abierunt quae ab Hierosolymis sescentis
30 stadiis aberat contestantibus autem his qui apud Scytopolitas
erant Iudaeis quod benigne ab eis haberentur etiam temporibus
31 infelicitatis quod modeste secum egerint gratias agentes eis ex-
hortati etiam de cetero erga genus suum benignos esse venerunt
32 Hierosolymam die sollemni septimanarum instante et post pen-
33 tecosten abierunt contra Gorgiam praepositum Idumeae exivit
autem cum peditibus tribus milibus et equitibus quadringentis
34, 35 quibus congressis contigit paucos ruere Iudaeorum Dositheus
vero quidam de Bachenoris eques vir fortis Gorgiam tenebat et
cum vellet illum capere vivum eques quidam de Thracibus inruit
in eum umerumque eius amputavit atque ita Gorgias effugit in
36 Marisa at illis qui cum Esdrin erant diutius pugnantibus et fa-
tigatis invocavit Dominum Iudas adiutorem et ducem belli fieri
37 incipiens voce patria et cum hymnis clamorem extollens fugam
38 Gorgiae militibus incussit Iudas autem collecto exercitu venit
in civitatem Odollam et cum septima dies superveniret secun-

dum consuetudinem purificati in eodem loco sabbatum egerunt
et sequenti die venit cum suis Iudas ut corpora prostratorum 39
tolleret et cum parentibus poneret in sepulchris paternis in- 40
venerunt autem sub tunicis interfectorum de donariis idolorum
quae apud Iamnian fuerunt a quibus lex prohibet Iudaeos om-
nibus ergo manifestum factum est ob hanc causam eos corruisse
omnes itaque benedixerunt iustum iudicium Domini qui occul- 41
ta fecerit manifesta atque ita ad preces conversi rogaverunt ut 42
id quod factum erat delictum obliteraretur at vero fortissimus
Iudas hortabatur populum conservare se sine peccato sub oculis
videntes quae facta sint pro peccato eorum qui prostrati sunt
et facta conlatione duodecim milia dragmas argenti misit Hie- 43
rosolymam offerri pro peccato sacrificium bene et religiose de
resurrectione cogitans nisi enim eos qui ceciderant resurrectu- 44
ros speraret superfluum videretur et vanum orare pro mortuis
et quia considerabat quod hii qui cum pietate dormitionem ac- 45
ceperant optimam haberent repositam gratiam sancta ergo et 46
salubris cogitatio pro defunctis exorare ut a peccato solverentur
anno centesimo quadragesimo nono cognovit Iudas Antiochum **XIII**
Eupatoris venire cum multitudine adversus Iudaeam et cum eo 2
Lysiam procuratorem et praepositum negotiorum secum haben-
tem peditum centum decem milia et equitum quinque milia et
elefantos viginti duo currus cum falcibus trecentos commiscuit 3
autem se illis et Menelaus et cum multa fallacia deprecabatur
Antiochum non pro patriae salute sed sperans se constitui in
principatum sed Rex regum suscitavit animos Antiochi in pec- 4
catorem et suggerente Lysia hunc esse causam omnium malo-
rum iussit ut eis est consuetudo conprehensum in eodem loco
necari erat autem in eodem loco turris quinquaginta cubitorum 5
aggestum undique habens cineris haec prospectum habebat in
praeceps inde in cinerem deici iussit sacrilegum omnibus eum 6
propellentibus ad interitum et tali lege praevaricatorem legis 7
contigit mori nec terrae dari Menelaum et quidem satis iuste 8
nam quia multa erga aram Dei delicta commisit cuius ignis et
cinis erat sanctus ipse in cineris morte damnatus est sed rex 9
mente effrenatus veniebat nequiorem se Iudaeis ostensurus qui- 10
bus Iudas cognitis praecepit populo ut die ac nocte Dominum
invocarent quo sicut semper et nunc adiuvaret eos quippe qui 11
lege et patria sanctoque templo privari vererentur ac populum

qui nuper paululum respirasset ne sineret blasphemis rursum na-
12 tionibus subdi omnibus itaque id simul facientibus et petentibus
a Domino misericordiam cum fletu et ieiuniis per triduum con-
13 tinuum prostratis hortatus est eos Iudas ut se praepararent ipse
vero cum senioribus cogitavit priusquam rex admoveret exerci-
tum ad Iudaeam et obtineret civitatem exire et Domini iudicio
14 committere exitum rei dans itaque potestatem omnium Deo
mundi creatori et hortatus suos ut fortiter dimicarent et usque
ad mortem pro legibus templo civitate patria et civibus starent
15 circa Modin exercitum constituit et dato signo suis Dei victo-
ria iuvenibus fortissimis electis nocte adgressus aulam regiam in
castris interfecit viros quattuor milia et maximum elefantorum
16 cum his qui superpositi erant summoque metu ac perturbatione
17 hostium replentes rebus prospere gestis abierunt hoc autem fac-
18 tum est die inlucescente adiuvante eum Domini protectione sed
rex accepto gustu audaciae Iudaeorum arte difficultates locorum
19 temptabat et Bethsurae quod erat Iudaeorum praesidium mu-
nitum castra admovebat sed fugabatur inpingebat minuebatur
20, 21 his autem qui intus erant Iudas necessaria mittebat enuntiavit
autem mysteria hostibus Rhodocus quidam de iudaico exercitu
22 qui requisitus conprehensus conclusus est iterum rex sermonem
habuit ad eos qui erant in Bethsuris dextram dedit accepit abiit
23 commisit cum Iuda superatus est ut autem cognovit rebellas-
se Philippum Antiochiae qui relictus erat super negotia mente
consternatus Iudaeos deprecans subditusque eis iurat de omni-
bus quibus iustum visum est et reconciliatus obtulit sacrificium
24 honorificavit templum et munera posuit Macchabeum ample-
xus est et fecit eum ab Ptolomaide usque Gerrenos ducem et
25 principem ut autem venit Ptolomaidam graviter ferebant Pto-
lomenses amicitiae conventionem indignantes ne forte foedus in-
26 rumperent tunc ascendit Lysias tribunal et exposuit rationem
et populum sedavit regressusque est Antiochiam et hoc modo
regi profectio et reditus processit

XIV sed post triennii tempus cognovit Iudas et qui cum eo erant
Demetrium Seleuci cum multitudine valida et navibus per por-
2 tum Tripoli ascendisse ad loca oportuna et tenuisse regiones
3 adversus Antiochum et eius ducem Lysiam Alchimus autem
quidam qui summus sacerdos fuerat sed voluntarie coinquina-
tus est temporibus commixtionis considerans nullo modo sibi

esse salutem neque accessum ad altare venit ad regem Deme- 4
trium centesimo quinquagesimo anno offerens ei auream coro-
nam et palmam super haec et tallos qui templi esse videbantur
et ipsa quidem die siluit tempus autem oportunum dementiae 5
suae nanctus convocatus a Demetrio ad consilium et interrogatus
quibus rebus et consiliis Iudaei niterentur respondit ipsi qui di- 6
cuntur Asidei Iudaeorum quibus praeest Iudas Macchabeus bella
nutriunt et seditiones movent nec patiuntur regnum esse quietum
nam et ego defraudatus parentum gloria dico autem summo sa- 7
cerdotio huc veni primo quidem utilitatibus regis fidem servans 8
secundo autem etiam civibus consulens nam illorum pravitate
universum genus nostrum non minime vexatur sed his singu- 9
lis oro rex cognitis et regioni et generi secundum pervulgatam
omnibus humanitatem tuam prospice nam quamdiu superest 10
Iudas inpossibile est pacem esse negotiis talibus autem ab hoc 11
dictis et ceteri amici hostiliter habentes adversus Iudam inflam-
maverunt Demetrium qui statim Nicanorem praepositum ele- 12
fantorum ducem misit Iudaeam datis mandatis ipsum quidem 13
Iudam caperet eos vero qui cum illo erant dispergeret et con-
stitueret Alchimum maximi templi summum sacerdotem tunc 14
gentes quae de Iudaea fugerant Iudam segregatim se Nicano-
ri miscebant miserias et clades Iudaeorum prosperitates rerum
suarum existimantes audito itaque Iudaei Nicanoris adventu et 15
conventu nationum conspersi terra rogabant eum qui populum
suum constituit eum in aeternum custodiret quique suam portio-
nem signis evidentibus protegit imperante autem duce statim 16
inde moverunt et convenerunt ad castellum Dessau Simon vero 17
frater Iudae commiserat cum Nicanore sed conterritus est repen-
tino adventu adversariorum Nicanor tamen audiens virtutem 18
comitum Iudae et animi magnitudinem quam pro patriae certa-
minibus habebant sanguine iudicium facere metuebat quam ob 19
rem misit Possidonium et Theodotum et Matthathiam ut darent
dextras atque acciperent et cum diu de his consilium ageretur et 20
ipse dux ad multitudinem rettulisset omnium una fuit sententia
amicitiis annuere itaque diem constituerunt qua secreto inter 21
se agerent et a singulis sellae prolatae sunt et positae praecepit 22
autem Iudas armatos esse locis oportunis ne forte ab hostibus
repente mali aliquid oriretur et congruum conloquium fecerunt
morabatur autem Nicanor Hierosolymis et nihil inique agebat 23

24 gregesque turbarum quae congregatae fuerant dimisit habebat
25 autem semper Iudam carum ex animo erat vero inclinatus ro-
gavit eum ducere uxorem filiosque procreare nuptias fecit quiete
26 egit communiterque vivebant Alchimus autem videns caritatem
illorum ad invicem et conventiones venit ad Demetrium et di-
cebat Nicanorem rebus alienis adsentare Iudamque regni insi-
27 diatorem successorem sibi destinasse itaque rex exasperatus et
pessimis huius criminationibus inritatus scripsit Nicanori dicens
graviter quidem se ferre de amicitiae conventione iubere tamen
28 Macchabeum citius vinctum mittere Antiochiam quibus cogni-
tis Nicanor consternabatur et graviter ferebat si ea quae conve-
29 nerant irrita faceret nihil laesus a viro sed quia regi resistere
non poterat oportunitatem observabat qua praeceptum perfice-
30 ret at Macchabeus videns austerius secum agere Nicanorem et
consuetum occursum ferocius exhibentem intellegens non ex bo-
no esse austeritatem istam paucis suorum congregatis occultavit
31 se a Nicanore quod ut ille cognovit fortiter se a viro praeven-
tum venit ad maximum et sanctissimum templum et sacerdo-
32 tibus solitas hostias offerentibus iussit sibi tradi virum quibus
cum iuramento dicentibus nescire se ubi esset qui quaerebatur
33 extendens manum ad templum iuravit nisi mihi vinctum Iudam
tradideritis istud Dei fanum in planitiem deducam et altare effo-
34 diam et templum hoc Libero patri consecrabo et his dictis abiit
sacerdotes autem protendentes manus in caelum invocabant eum
35 qui semper propugnator esset gentis ipsorum haec dicentes tu
Domine qui universitatis nullius indiges voluisti templum habi-
36 tationis tuae fieri in nobis et nunc sancte sanctorum omnium
Domine conserva in aeternum inpollutam domum istam quae nu-
37 per mundata est Razias autem quidam de senioribus ab Hiero-
solymis delatus est Nicanori vir amator civitatis et bene audiens
38 qui pro adfectu pater Iudaeorum appellabatur hic multis tem-
poribus continentiae propositum tenuit in iudaismo corpusque
39 et animam tradere contentus pro perseverantia volens autem
Nicanor manifestare odium quod habebat in Iudaeos misit mili-
40 tes quingentos ut eum conprehenderent putabat enim si illum
41 decepisset se cladem maximam Iudaeis inlaturum turbis autem
inruere domum eius et ianuam disrumpere atque ignem admove-
42 re cupientibus cum iam conprehenderetur gladio se petit eligens
nobiliter mori potius quam subditus fieri peccatoribus et contra

natales suos indignis iniuriis agi sed cum per festinationem non 43
certo ictu plagam dedisset et turbae intra ostia inrumperent re-
currens audenter ad murum praecipitavit semet ipsum viriliter
in turbas quibus velociter locum dantibus casui eius venit per 44
mediam cervicem et cum adhuc spiraret accensis animis sur- 45
rexit cum et sanguis eius magno fluxu deflueret saucius cursu
turbam pertransiit et stans super petram quandam praerup- 46
tam et iam exsanguis effectus conplexus intestina sua utrisque
manibus proiecit super turbas invocans Dominatorem vitae ac
spiritus ut haec illi iterum redderet atque ita vita defunctus est

Nicanor autem ut conperit Iudam esse in locis Samariae co- **XV**
gitavit die sabbati cum omni impetu committere Iudaeis vero 2
qui illum per necessitatem sequebantur dicentibus ne ita fero-
citer et barbare feceris sed honorem tribue diei sanctificationis
et honora eum qui universa conspicit at ille infelix interrogavit 3
si est potens in saeculo qui imperavit agi diem sabbatorum et 4
respondentibus illis est Dominus vivus ipse in caelo potens qui
iussit agi septimam diem at ille ait et ego potens sum super 5
terram qui impero sumi arma et negotia regis impleri tamen non
obtinuit ut consilium perficeret et Nicanor quidem cum summa 6
superbia erectus cogitaverat commune tropeum statuere de Iuda
Macchabeus autem confidebat semper cum omni spe auxilium 7
sibi a Domino adfuturum et hortabatur suos ne formidarent ad 8
adventum nationum sed in mente haberent adiutoria sibi facta
de caelo et nunc sperarent ab Omnipotente adfuturam sibi vic-
toriam et adlocutus illos de lege et prophetis admonens etiam 9
certaminum quae fecerant prius promptiores eos constituit et 10
ita animis eorum erectis simul ostendens gentium fallaciam et
iuramentorum praevaricationem singulos autem illorum arma- 11
vit non clypei et hastae munitione sed sermonibus optimis et
hortationibus exposito digno fide somnio per quod universos lae-
tificavit erat autem huiusmodi visus Onian qui fuerat summus 12
sacerdos virum bonum et benignum verecundum visu modestum
moribus et eloquio decorum et qui a puero in virtutibus exercita-
tus sit manus protendentem orare pro omni populo Iudaeorum
post haec apparuisse et alium virum aetate et gloria mirabi- 13
lem et magni decoris habitudine circa illum respondentem vero 14
Onian dixisse hic est fratrum amator et populi Israhel hic est
qui multum orat pro populo et universa sancta civitate Hiere-

15 mias propheta Dei extendisse autem Hieremiam dexteram et
16 dedisse Iudae gladium aureum dicentem accipe sanctum gla-
dium munus a Deo quo deicies adversarios populi mei Israhel
17 exhortati itaque Iudae sermonibus bonis valde de quibus extolli
possit impetus et animi iuvenum confortari statuerunt dimica-
re et confligere fortiter ut virtus de negotiis iudicaret eo quod
18 civitas et sancta et templum periclitaretur erat enim pro uxo-
ribus et filiis itemque pro fratribus et cognatis minor sollicitudo
19 maximus vero et primus pro sanctitate timor erat templi sed et
eos qui in civitate erant non minima sollicitudo habebat pro his
20 qui congressi erant et cum iam omnes sperarent iudicium fu-
turum hostisque adesset atque exercitus esset ordinatus bestiae
21 equitesque oportuno in loco conpositi considerans Macchabeus
adventum multitudinis et adparatum varium armorum ac feroci-
tatem bestiarum extendens manum in caelum prodigia facientem
Dominum invocavit qui non secundum armorum potentiam sed
22 prout ipsi placet dat dignis victoriam dixit autem invocans hoc
modo tu Domine misisti angelum tuum sub Ezechia rege Iudae
et interfecisti de castris Sennacherim centum octoginta quinque
23 milia et nunc Dominator caelorum mitte angelum tuum bonum
24 ante nos in timore et tremore magnitudinis brachii tui ut me-
tuant qui cum blasphemia veniunt adversus sanctum populum
25 tuum et hic quidem ita peroravit Nicanor autem et qui cum
26 ipso erant cum tubis et canticis admovebant Iudas vero et qui
27 cum eo erant invocato Deo per orationes congressi sunt ma-
nu quidem pugnantes sed cordibus Dominum orantes prostrave-
runt non minus triginta milia praesentia Dei magnifice delectati
28 cumque cessassent et cum gaudio redirent cognoverunt Nicano-
29 rem ruisse cum armis suis facto itaque clamore et perturbatio-
ne suscitata patria voce omnipotentem Dominum benedicebant
30 praecepit autem Iudas qui per omnia corpore et animo emori
pro civibus paratus erat caput Nicanoris et manum cum ume-
31 ro abscisam Hierosolymam perferri quo cum convenisset con-
vocatis contribulibus et sacerdotibus ad altare arcersiit et eos
32 qui in arce erant et ostenso capite Nicanoris et manu nefaria
quam extendens contra domum sanctam omnipotentis Dei ma-
33 gnifice gloriatus est linguam etiam impii Nicanoris praecisam
iussit particulatim avibus dari manum autem dementis contra
34 templum suspendi omnes igitur caeli Dominum benedixerunt

dicentes benedictus qui locum suum incontaminatum conserva-
vit suspendit autem Nicanoris caput in summa arce evidens 35
ut esset et manifestum sit auxilii Dei itaque omnes communi 36
consilio decreverunt nullo modo diem istum absque celebritate
praeterire habere autem celebritatem tertiadecima die mensis 37
adar quod dicitur voce syriaca pridie Mardochei die igitur his 38
erga Nicanorem gestis et ex illis temporibus ab Hebraeis civitate
possessa ego quoque in his finem faciam sermonis et siquidem 39
bene et ut historiae conpetit et ipse velim si autem minus di-
gne concedendum est mihi sicut enim vinum semper bibere aut 40
semper aquam contrarium est alternis autem uti delectabile ita
legentibus si semper exactus sit sermo non erit gratus hic ergo
erit consummatus

THE BOOK OF PSALMS.

I Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum et in via
peccatorum non stetit et in cathedra pestilentiae non
2 sedit sed in lege Domini voluntas eius et in lege eius
3 meditabitur die ac nocte et erit tamquam lignum quod
plantatum est secus decursus aquarum quod fructum suum dabit
in tempore suo et folium eius non defluet et omnia quaecumque
4 faciet prosperabuntur non sic impii non sic sed tamquam pul-
5 vis quem proicit ventus a facie terrae ideo non resurgent impii
6 in iudicio neque peccatores in consilio iustorum quoniam novit
Dominus viam iustorum et iter impiorum peribit
II psalmus David quare fremuerunt gentes et populi meditati
2 sunt inania adstiterunt reges terrae et principes convenerunt in
unum adversus Dominum et adversus christum eius diapsalma
3 disrumpamus vincula eorum et proiciamus a nobis iugum ipso-
4 rum qui habitat in caelis inridebit eos et Dominus subsannabit
5 eos tunc loquetur ad eos in ira sua et in furore suo conturbabit
6 eos ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem
7 sanctum eius praedicans praeceptum eius Dominus dixit ad me
8 filius meus es tu ego hodie genui te postula a me et dabo tibi
gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terrae
9, 10 reges eos in virga ferrea tamquam vas figuli confringes eos et
11 nunc reges intellegite erudimini qui iudicatis terram servite Do-
12 mino in timore et exultate ei in tremore adprehendite discipli-
13 nam nequando irascatur Dominus et pereatis de via iusta cum
exarserit in brevi ira eius beati omnes qui confidunt in eo
III, 2 psalmus David cum fugeret a facie Abessalon filii sui Do-
mine quid multiplicati sunt qui tribulant me multi insurgunt
3 adversum me multi dicunt animae meae non est salus ipsi in
4 Deo eius diapsalma tu autem Domine susceptor meus es gloria
5 mea et exaltans caput meum voce mea ad Dominum clamavi
6 et exaudivit me de monte sancto suo diapsalma ego dormivi et
7 soporatus sum exsurrexi quia Dominus suscipiet me non time-

bo milia populi circumdantis me exsurge Domine salvum me fac
Deus meus quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine 8
causa dentes peccatorum contrivisti Domini est salus et super 9
populum tuum benedictio tua

in finem in carminibus psalmus David cum invocarem exau- **IV**, 2
divit me Deus iustitiae meae in tribulatione dilatasti mihi misere-
re mei et exaudi orationem meam filii hominum usquequo gravi 3
corde ut quid diligitis vanitatem et quaeritis mendacium diap-
salma et scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum 4
Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum irascimini et no- 5
lite peccare quae dicitis in cordibus vestris in cubilibus vestris
conpungimini diapsalma sacrificate sacrificium iustitiae et spe- 6
rate in Domino multi dicunt quis ostendet nobis bona signatum 7
est super nos lumen vultus tui Domine dedisti laetitiam in corde
meo a fructu frumenti et vini et olei sui multiplicati sunt in 8, 9
pace in id ipsum dormiam et requiescam quoniam tu Domine 10
singulariter in spe constituisti me

in finem pro ea quae hereditatem consequitur psalmus David **V**
verba mea auribus percipe Domine intellege clamorem meum 2
intende voci orationis meae rex meus et Deus meus quoniam 3, 4
ad te orabo Domine mane exaudies vocem meam mane adstabo 5
tibi et videbo quoniam non deus volens iniquitatem tu es neque 6
habitabit iuxta te malignus neque permanebunt iniusti ante ocu-
los tuos odisti omnes qui operantur iniquitatem perdes omnes 7
qui loquuntur mendacium virum sanguinum et dolosum abomi-
nabitur Dominus ego autem in multitudine misericordiae tuae 8
introibo in domum tuam adorabo ad templum sanctum tuum
in timore tuo Domine deduc me in iustitia tua propter inimicos 9
meos dirige in conspectu meo viam tuam quoniam non est in ore 10
eorum veritas cor eorum vanum est sepulchrum patens est gut- 11
tur eorum linguis suis dolose agebant iudica illos Deus decidant
a cogitationibus suis secundum multitudinem impietatum eorum
expelle eos quoniam inritaverunt te Domine et laetentur omnes 12
qui sperant in te in aeternum exultabunt et habitabis in eis et
gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum quoniam tu 13
benedices iusto Domine ut scuto bonae voluntatis coronasti nos

in finem in carminibus pro octava psalmus David Domine ne **VI**, 2
in furore tuo arguas me neque in ira tua corripias me miserere 3
mei Domine quoniam infirmus sum sana me Domine quoniam

4 conturbata sunt ossa mea et anima mea turbata est valde et
5 tu Domine usquequo convertere Domine eripe animam meam
6 salvum me fac propter misericordiam tuam quoniam non est in
morte qui memor sit tui in inferno autem quis confitebitur tibi
7 laboravi in gemitu meo lavabo per singulas noctes lectum meum
8 in lacrimis meis stratum meum rigabo turbatus est a furore
9 oculus meus inveteravi inter omnes inimicos meos discedite a
me omnes qui operamini iniquitatem quoniam exaudivit Domi-
10 nus vocem fletus mei exaudivit Dominus deprecationem meam
11 Dominus orationem meam suscepit erubescant et conturbentur
vehementer omnes inimici mei convertantur et erubescant valde
velociter

VII psalmus David quem cantavit Domino pro verbis Chusi filii
2 Iemini Domine Deus meus in te speravi salvum me fac ex om-
3 nibus persequentibus me et libera me nequando rapiat ut leo
animam meam dum non est qui redimat neque qui salvum faciat
4 Domine Deus meus si feci istud si est iniquitas in manibus meis
5 si reddidi retribuentibus mihi mala decidam merito ab inimicis
6 meis inanis persequatur inimicus animam meam et conprehen-
dat et conculcet in terra vitam meam et gloriam meam in pul-
7 verem deducat diapsalma exsurge Domine in ira tua exaltare
in finibus inimicorum meorum et exsurge Domine Deus meus in
8 praecepto quod mandasti et synagoga populorum circumdabit
9 te et propter hanc in altum regredere Dominus iudicat populos
iudica me Domine secundum iustitiam meam et secundum in-
10 nocentiam meam super me consummetur nequitia peccatorum
11 et diriges iustum et scrutans corda et renes Deus iustum adiu-
12 torium meum a Deo qui salvos facit rectos corde Deus iudex
iustus et fortis et patiens numquid irascitur per singulos dies
13 nisi conversi fueritis gladium suum vibrabit arcum suum teten-
14 dit et paravit illum et in eo paravit vasa mortis sagittas suas
15 ardentibus effecit ecce parturiit iniustitiam et concepit dolorem
16 et peperit iniquitatem lacum aperuit et effodit eum et incidet
17 in foveam quam fecit convertetur dolor eius in caput eius et
18 in verticem ipsius iniquitas eius descendet confitebor Domino
secundum iustitiam eius et psallam nomini Domini altissimi

VIII, 2 in finem pro torcularibus psalmus David Domine Dominus
noster quam admirabile est nomen tuum in universa terra quo-
3 niam elevata est magnificentia tua super caelos ex ore infan-

tium et lactantium perfecisti laudem propter inimicos tuos ut
destruas inimicum et ultorem quoniam videbo caelos tuos ope- 4
ra digitorum tuorum lunam et stellas quae tu fundasti quid est 5
homo quod memor es eius aut filius hominis quoniam visitas eum
minuisti eum paulo minus ab angelis gloria et honore coronasti 6
eum et constituisti eum super opera manuum tuarum omnia 7, 8
subiecisti sub pedibus eius oves et boves universas insuper et pe-
cora campi volucres caeli et pisces maris qui perambulant semi- 9
tas maris Domine Dominus noster quam admirabile est nomen 10
tuum in universa terra

in finem pro occultis filii psalmus David confitebor tibi Do- **IX**, 2
mine in toto corde meo narrabo omnia mirabilia tua laetabor 3
et exultabo in te psallam nomini tuo Altissime in convertendo 4
inimicum meum retrorsum infirmabuntur et peribunt a facie tua
quoniam fecisti iudicium meum et causam meam sedisti super 5
thronum qui iudicas iustitiam increpasti gentes et periit impius 6
nomen eorum delisti in aeternum et in saeculum saeculi ini- 7
mici defecerunt frameae in finem et civitates destruxisti periit
memoria eorum cum sonitu et Dominus in aeternum permanet 8
paravit in iudicio thronum suum et ipse iudicabit orbem terrae 9
in aequitate iudicabit populos in iustitia et factus est Dominus 10
refugium pauperi adiutor in oportunitatibus in tribulatione et 11
sperent in te qui noverunt nomen tuum quoniam non dereliquisti
quaerentes te Domine psallite Domino qui habitat in Sion ad- 12
nuntiate inter gentes studia eius quoniam requirens sanguinem 13
eorum recordatus est non est oblitus clamorem pauperum mi- 14
serere mei Domine vide humilitatem meam de inimicis meis qui 15
exaltas me de portis mortis ut adnuntiem omnes laudationes tuas
in portis filiae Sion exultabo in salutari tuo infixae sunt gentes 16
in interitu quem fecerunt in laqueo isto quem absconderunt con-
prehensus est pes eorum cognoscitur Dominus iudicia faciens 17
in operibus manuum suarum conprehensus est peccator canti-
cum diapsalmatis convertantur peccatores in infernum omnes 18
gentes quae obliviscuntur Deum quoniam non in finem oblivio 19
erit pauperis patientia pauperum non peribit in finem exsur- 20
ge Domine non confortetur homo iudicentur gentes in conspectu
tuo constitue Domine legislatorem super eos sciant gentes quo- 21
niam homines sunt diapsalma ut quid Domine recessisti longe 22
dispicis in oportunitatibus in tribulatione dum superbit impius 23

incenditur pauper conprehenduntur in consiliis quibus cogitant
24 quoniam laudatur peccator in desideriis animae suae et iniquus
25 benedicitur exacerbavit Dominum peccator secundum multitu-
26 dinem irae suae non quaeret non est Deus in conspectu eius
inquinatae sunt viae illius in omni tempore auferuntur iudicia
27 tua a facie eius omnium inimicorum suorum dominabitur dixit
enim in corde suo non movebor a generatione in generationem
28 sine malo cuius maledictione os plenum est et amaritudine et
29 dolo sub lingua eius labor et dolor sedet in insidiis cum diviti-
30 bus in occultis ut interficiat innocentem oculi eius in pauperem
respiciunt insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua insi-
diatur ut rapiat pauperem rapere pauperem dum adtrahit eum
31 in laqueo suo humiliabit eum inclinabit se et cadet cum domi-
32 natus fuerit pauperum dixit enim in corde suo oblitus est Deus
33 avertit faciem suam ne videat in finem exsurge Domine Deus
34 exaltetur manus tua ne obliviscaris pauperum propter quid in-
35 ritavit impius Deum dixit enim in corde suo non requiret vides
quoniam tu laborem et dolorem consideras ut tradas eos in ma-
36 nus tuas tibi derelictus est pauper orfano tu eras adiutor contere
brachium peccatoris et maligni quaeretur peccatum illius et non
37 invenietur Dominus regnabit in aeternum et in saeculum saeculi
38 peribitis gentes de terra illius desiderium pauperum exaudivit
39 Dominus praeparationem cordis eorum audivit auris tua iudi-
care pupillo et humili ut non adponat ultra magnificare se homo
super terram

X, 2 in finem psalmus David in Domino confido quomodo dicitis
3 animae meae transmigra in montes sicut passer quoniam ecce
peccatores intenderunt arcum paraverunt sagittas suas in fare-
4 tra ut sagittent in obscuro rectos corde quoniam quae perfecisti
5 destruxerunt iustus autem quid fecit Dominus in templo sancto
suo Dominus in caelo sedis eius oculi eius in pauperem respiciunt
6 palpebrae eius interrogant filios hominum Dominus interrogat
iustum et impium qui autem diligit iniquitatem odit animam
7 suam pluet super peccatores laqueos ignis et sulphur et spiri-
8 tus procellarum pars calicis eorum quoniam iustus Dominus et
iustitias dilexit aequitatem vidit vultus eius

XI, 2 in finem pro octava psalmus David salvum me fac Domine
quoniam defecit sanctus quoniam deminutae sunt veritates a fi-
3 liis hominum vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum

labia dolosa in corde et corde locuti sunt disperdat Dominus uni- 4
versa labia dolosa linguam magniloquam qui dixerunt linguam 5
nostram magnificabimus labia nostra a nobis sunt quis noster do-
minus est propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc 6
exsurgam dicit Dominus ponam in salutari fiducialiter agam in
eo eloquia Domini eloquia casta argentum igne examinatum 7
probatum terrae purgatum septuplum tu Domine servabis nos 8
et custodies nos a generatione hac et in aeternum in circuitu 9
impii ambulant secundum altitudinem tuam multiplicasti filios
hominum

in finem psalmus David usquequo Domine oblivisceris me in **XII**
finem usquequo avertis faciem tuam a me quamdiu ponam con- 2
silia in anima mea dolorem in corde meo per diem usquequo 3
exaltabitur inimicus meus super me respice exaudi me Domi- 4
ne Deus meus inlumina oculos meos ne umquam obdormiam in
mortem nequando dicat inimicus meus praevalui adversus eum 5
qui tribulant me exultabunt si motus fuero ego autem in mise- 6
ricordia tua speravi exultabit cor meum in salutari tuo cantabo
Domino qui bona tribuit mihi et psallam nomini Domini altissimi

in finem psalmus David dixit insipiens in corde suo non est **XIII**
Deus corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis suis non
est qui faciat bonum non est usque ad unum Dominus de caelo 2
prospexit super filios hominum ut videat si est intellegens aut
requirens Deum omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt 3
non est qui faciat bonum non est usque ad unum = sepulchrum
patens est guttur eorum = linguis suis dolose agebant = vene-
num aspidum sub labiis eorum = quorum os maledictione et
amaritudine plenum est = veloces pedes eorum ad effundendum
sanguinem = contritio et infelicitas in viis eorum = et viam pa-
cis non cognoverunt non est timor Dei ante oculos eorum nonne 4
cognoscent omnes qui operantur iniquitatem qui devorant ple-
bem meam sicut escam panis Dominum non invocaverunt illic 5
trepidaverunt timore ubi non erat timor quoniam Deus in ge- 6
neratione iusta consilium inopis confudistis quoniam Dominus
spes eius est quis dabit ex Sion salutare Israhel cum averterit 7
Dominus captivitatem plebis suae exultabit Iacob et laetabitur
Israhel

psalmus David Domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut **XIV**
quis requiescet in monte sancto tuo qui ingreditur sine macula 2

3 et operatur iustitiam qui loquitur veritatem in corde suo qui non
egit dolum in lingua sua nec fecit proximo suo malum et obpro-
4 brium non accepit adversus proximos suos ad nihilum deductus
est in conspectu eius malignus timentes autem Dominum glori-
5 ficat qui iurat proximo suo et non decipit qui pecuniam suam
non dedit ad usuram et munera super innocentes non accepit qui
facit haec non movebitur in aeternum
XV tituli inscriptio ipsi David conserva me Domine quoniam in
2 te speravi dixi Domino Dominus meus es tu quoniam bono-
3 rum meorum non eges sanctis qui sunt in terra eius mirificavit
4 mihi omnes voluntates meas in eis multiplicatae sunt infirmi-
tates eorum postea adceleraverunt non congregabo conventicula
eorum de sanguinibus nec memor ero nominum eorum per la-
5 bia mea Dominus pars hereditatis meae et calicis mei tu es
6 qui restitues hereditatem meam mihi funes ceciderunt mihi in
7 praeclaris etenim hereditas mea praeclara est mihi benedicam
Domino qui tribuit mihi intellectum insuper et usque ad noctem
8 increpaverunt me renes mei providebam Dominum in conspectu
9 meo semper quoniam a dextris est mihi ne commovear propter
hoc laetatum est cor meum et exultavit lingua mea insuper et
10 caro mea requiescet in spe quoniam non derelinques animam
meam in inferno non dabis sanctum tuum videre corruptionem
notas mihi fecisti vias vitae adimplebis me laetitia cum vultu tuo
delectatio in dextera tua usque in finem
XVI oratio David exaudi Domine iustitiam meam intende depre-
cationem meam auribus percipe orationem meam non in labiis
2 dolosis de vultu tuo iudicium meum prodeat oculi tui videant
3 aequitates probasti cor meum visitasti nocte igne me examina-
4 sti et non est inventa in me iniquitas ut non loquatur os meum
opera hominum propter verba labiorum tuorum ego custodivi
5 vias duras perfice gressus meos in semitis tuis ut non movean-
6 tur vestigia mea ego clamavi quoniam exaudisti me Deus incli-
7 na aurem tuam mihi et exaudi verba mea mirifica misericordias
8 tuas qui salvos facis sperantes in te a resistentibus dexterae tuae
custodi me ut pupillam oculi sub umbra alarum tuarum prote-
9 ges me a facie impiorum qui me adflixerunt inimici mei animam
10 meam circumdederunt super me adipem suum concluserunt os
11 eorum locutum est superbia proicientes me nunc circumdede-
12 runt me oculos suos statuerunt declinare in terram susceperunt

me sicut leo paratus ad praedam et sicut catulus leonis habitans
in abditis exsurge Domine praeveni eum et subplanta eum eripe 13
animam meam ab impio frameam tuam ab inimicis manus tuae 14
Domine a paucis de terra divide eos in vita eorum de absconditis
tuis adimpletus est venter eorum saturati sunt filiis et dimise-
runt reliquias suas parvulis suis ego autem in iustitia apparebo 15
conspectui tuo satiabor cum apparuerit gloria tua

in finem puero Domini David quae locutus est Domino verba **XVII**
cantici huius in die qua eripuit eum Dominus de manu omnium
inimicorum eius et de manu Saul et dixit diligam te Domine for- 2
titudo mea Dominus firmamentum meum et refugium meum et 3
liberator meus Deus meus adiutor meus et sperabo in eum pro-
tector meus et cornu salutis meae et susceptor meus laudans 4
invocabo Dominum et ab inimicis meis salvus ero circumdede- 5
runt me dolores mortis et torrentes iniquitatis conturbaverunt me
dolores inferni circumdederunt me praeoccupaverunt me laquei 6
mortis cum tribularer invocavi Dominum et ad Deum meum 7
clamavi exaudivit de templo sancto suo vocem meam et clamor
meus in conspectu eius introibit in aures eius et commota est 8
et contremuit terra et fundamenta montium conturbata sunt et
commota sunt quoniam iratus est eis ascendit fumus in ira eius 9
et ignis a facie eius exarsit carbones succensi sunt ab eo incli- 10
navit caelos et descendit et caligo sub pedibus eius et ascen- 11
dit super cherubin et volavit volavit super pinnas ventorum et 12
posuit tenebras latibulum suum in circuitu eius tabernaculum
eius tenebrosa aqua in nubibus aeris prae fulgore in conspectu 13
eius nubes eius transierunt grando et carbones ignis et inton- 14
uit de caelo Dominus et Altissimus dedit vocem suam grando
et carbones ignis et misit sagittas et dissipavit eos et fulgora 15
multiplicavit et conturbavit eos et apparuerunt fontes aquarum 16
et revelata sunt fundamenta orbis terrarum ab increpatione tua
Domine ab inspiratione spiritus irae tuae misit de summo et 17
accepit me adsumpsit me de aquis multis eripiet me de inimi- 18
cis meis fortissimis et ab his qui oderunt me quoniam confirmati
sunt super me praevenerunt me in die adflictionis meae et fac- 19
tus est Dominus protector meus et eduxit me in latitudinem 20
salvum me faciet quoniam voluit me et retribuet mihi Dominus 21
secundum iustitiam meam et secundum puritatem manuum mea-
rum retribuet mihi quia custodivi vias Domini nec impie gessi 22

23 a Deo meo quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo sunt
24 et iustitias eius non reppuli a me et ero inmaculatus cum eo et
25 observabo ab iniquitate mea et retribuet mihi Dominus secun-
dum iustitiam meam et secundum puritatem manuum mearum
26 in conspectu oculorum eius cum sancto sanctus eris et cum viro
27 innocente innocens eris et cum electo electus eris et cum perver-
28 so perverteris quoniam tu populum humilem salvum facies et
29 oculos superborum humiliabis quoniam tu inluminas lucernam
30 meam Domine Deus meus inluminas tenebras meas quoniam in
31 te eripiar a temptatione et in Deo meo transgrediar murum Deus
meus inpolluta via eius eloquia Domini igne examinata protector
32 est omnium sperantium in eum quoniam quis deus praeter Do-
33 minum et quis deus praeter Deum nostrum Deus qui praecingit
34 me virtute et posuit inmaculatam viam meam qui perfecit pe-
35 des meos tamquam cervorum et super excelsa statuens me qui
doces manus meas in proelium et posuisti arcum aereum brachia
36 mea et dedisti mihi protectionem salutis tuae et dextera tua
suscepit me et disciplina tua correxit me in finem et disciplina
37 tua ipsa me docebit dilatasti gressus meos subtus me et non
38 sunt infirmata vestigia mea persequar inimicos meos et conpre-
39 hendam illos et non convertar donec deficiant confringam illos
40 nec poterunt stare cadent subtus pedes meos et praecinxisti me
41 virtute ad bellum subplantasti insurgentes in me subtus me et
inimicos meos dedisti mihi dorsum et odientes me disperdisti
42 clamaverunt nec erat qui salvos faceret ad Dominum nec exau-
43 divit eos et comminuam illos ut pulverem ante faciem venti ut
44 lutum platearum delebo eos eripe me de contradictionibus po-
45 puli constitues me in caput gentium populus quem non cognovi
46 servivit mihi in auditu auris oboedivit mihi filii alieni mentiti
sunt mihi filii alieni inveterati sunt et claudicaverunt a semitis
47 suis vivit Dominus et benedictus Deus meus et exaltetur Deus
48 salutis meae Deus qui dat vindictas mihi et subdidit populos sub
49 me liberator meus de gentibus iracundis et ab insurgentibus in
50 me exaltabis me a viro iniquo eripies me propterea confitebor
51 tibi in nationibus Domine et psalmum dicam nomini tuo ma-
gnificans salutes regis eius et faciens misericordiam christo suo
David et semini eius usque in saeculum

XVIII, 2 in finem psalmus David caeli enarrant gloriam Dei et opera
3 manuum eius adnuntiat firmamentum dies diei eructat verbum

et nox nocti indicat scientiam non sunt loquellae neque sermo- 4
nes quorum non audiantur voces eorum in omnem terram exivit 5
sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum in sole posuit 6
tabernaculum suum et ipse tamquam sponsus procedens de tha-
lamo suo exultavit ut gigans ad currendam viam suam a summo 7
caeli egressio eius et occursus eius usque ad summum eius nec
est qui se abscondat a calore eius lex Domini inmaculata con- 8
vertens animas testimonium Domini fidele sapientiam praestans
parvulis iustitiae Domini rectae laetificantes corda praeceptum 9
Domini lucidum inluminans oculos timor Domini sanctus per- 10
manens in saeculum saeculi iudicia Domini vera iustificata in
semet ipsa desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum mul- 11
tum et dulciora super mel et favum etenim servus tuus custodit 12
ea in custodiendis illis retributio multa delicta quis intellegit ab 13
occultis meis munda me et ab alienis parce servo tuo si mei non 14
fuerint dominati tunc inmaculatus ero et emundabor a delicto
maximo et erunt ut conplaceant eloquia oris mei et medita- 15
tio cordis mei in conspectu tuo semper Domine adiutor meus et
redemptor meus

in finem psalmus David exaudiat te Dominus in die tribu- **XIX**, 2
lationis protegat te nomen Dei Iacob mittat tibi auxilium de 3
sancto et de Sion tueatur te memor sit omnis sacrificii tui et 4
holocaustum tuum pingue fiat diapsalma tribuat tibi secun- 5
dum cor tuum et omne consilium tuum confirmet laetabimur 6
in salutari tuo et in nomine Dei nostri magnificabimur impleat 7
Dominus omnes petitiones tuas nunc cognovi quoniam salvum
fecit Dominus christum suum exaudiet illum de caelo sancto suo
in potentatibus salus dexterae eius hii in curribus et hii in equis 8
nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus ipsi obli- 9
gati sunt et ceciderunt nos vero surreximus et erecti sumus Do- 10
mine salvum fac regem et exaudi nos in die qua invocaverimus
te

in finem psalmus David Domine in virtute tua laetabitur rex **XX**, 2
et super salutare tuum exultabit vehementer desiderium animae 3
eius tribuisti ei et voluntate labiorum eius non fraudasti eum
diapsalma quoniam praevenisti eum in benedictionibus dulce- 4
dinis posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso vitam 5
petiit a te et tribuisti ei longitudinem dierum in saeculum et in
saeculum saeculi magna gloria eius in salutari tuo gloriam et 6

7 magnum decorem inpones super eum quoniam dabis eum be-
nedictionem in saeculum saeculi laetificabis eum in gaudio cum
8 vultu tuo quoniam rex sperat in Domino et in misericordia Al-
9 tissimi non commovebitur inveniatur manus tua omnibus inimi-
10 cis tuis dextera tua inveniat omnes qui te oderunt pones eos ut
clibanum ignis in tempore vultus tui Dominus in ira sua contur-
11 babit eos et devorabit eos ignis fructum eorum de terra perdes et
12 semen eorum a filiis hominum quoniam declinaverunt in te ma-
13 la cogitaverunt consilia quae non potuerunt stabilire quoniam
14 pones eos dorsum in reliquis tuis praeparabis vultum eorum ex-
altare Domine in virtute tua cantabimus et psallemus virtutes
tuas

XXI, 2 in finem pro adsumptione matutina psalmus David Deus
Deus meus respice me quare me dereliquisti longe a salute mea
3 verba delictorum meorum Deus meus clamabo per diem et non
4 exaudies et nocte et non ad insipientiam mihi tu autem in sancto
5 habitas Laus Israhel in te speraverunt patres nostri speraverunt
6 et liberasti eos ad te clamaverunt et salvi facti sunt in te spera-
7 verunt et non sunt confusi ego autem sum vermis et non homo
8 obprobrium hominum et abiectio plebis omnes videntes me deri-
9 serunt me locuti sunt labiis moverunt caput speravit in Domino
10 eripiat eum salvum faciat eum quoniam vult eum quoniam tu
es qui extraxisti me de ventre spes mea ab uberibus matris meae
11 in te proiectus sum ex utero de ventre matris meae Deus meus
12 es tu ne discesseris a me quoniam tribulatio proxima est quo-
13 niam non est qui adiuvet circumdederunt me vituli multi tauri
14 pingues obsederunt me aperuerunt super me os suum sicut leo
15 rapiens et rugiens sicut aqua effusus sum et dispersa sunt uni-
versa ossa mea factum est cor meum tamquam cera liquescens
16 in medio ventris mei aruit tamquam testa virtus mea et lingua
17 mea adhesit faucibus meis et in limum mortis deduxisti me quo-
niam circumdederunt me canes multi concilium malignantium
18 obsedit me foderunt manus meas et pedes meos dinumerave-
runt omnia ossa mea ipsi vero consideraverunt et inspexerunt
19 me diviserunt sibi vestimenta mea et super vestem meam mise-
20 runt sortem tu autem Domine ne elongaveris auxilium tuum ad
21 defensionem meam conspice erue a framea animam meam et de
22 manu canis unicam meam salva me ex ore leonis et a cornibus
23 unicornium humilitatem meam narrabo nomen tuum fratribus

meis in media ecclesia laudabo te qui timetis Dominum lau- 24
date eum universum semen Iacob magnificate eum timeat eum 25
omne semen Israhel quoniam non sprevit neque dispexit depreca-
tionem pauperis nec avertit faciem suam a me et cum clamarem
ad eum exaudivit me apud te laus mea in ecclesia magna vo- 26
ta mea reddam in conspectu timentium eum edent pauperes et 27
saturabuntur et laudabunt Dominum qui requirunt eum vivent
corda eorum in saeculum saeculi reminiscentur et converten- 28
tur ad Dominum universi fines terrae et adorabunt in conspectu
eius universae familiae gentium quoniam Dei est regnum et ip- 29
se dominabitur gentium manducaverunt et adoraverunt omnes 30
pingues terrae in conspectu eius cadent omnes qui descendunt in
terram et anima mea illi vivet et semen meum serviet ipsi ad- 31, 32
nuntiabitur Domino generatio ventura et adnuntiabunt iustitiam
eius populo qui nascetur quem fecit Dominus

psalmus David Dominus reget me et nihil mihi deerit in loco **XXII**, 2
pascuae ibi me conlocavit super aquam refectionis educavit me
animam meam convertit deduxit me super semitas iustitiae prop- 3
ter nomen suum nam et si ambulavero in medio umbrae mortis 4
non timebo mala quoniam tu mecum es virga tua et baculus
tuus ipsa me consolata sunt parasti in conspectu meo mensam 5
adversus eos qui tribulant me inpinguasti in oleo caput meum
et calix meus inebrians quam praeclarus est et misericordia tua 6
subsequitur me omnibus diebus vitae meae et ut inhabitem in
domo Domini in longitudinem dierum

psalmus David prima sabbati Domini est terra et plenitudo **XXIII**
eius orbis terrarum et universi qui habitant in eo quia ipse su- 2
per maria fundavit eum et super flumina praeparavit eum quis 3
ascendit in montem Domini aut quis stabit in loco sancto eius
innocens manibus et mundo corde qui non accepit in vano ani- 4
mam suam nec iuravit in dolo proximo suo hic accipiet bene- 5
dictionem a Domino et misericordiam a Deo salvatore suo haec 6
est generatio quaerentium eum quaerentium faciem Dei Iacob
diapsalma adtollite portas principes vestras et elevamini portae 7
aeternales et introibit rex gloriae quis est iste rex gloriae Domi- 8
nus fortis et potens Dominus potens in proelio adtollite portas 9
principes vestras et elevamini portae aeternales et introibit rex
gloriae quis est iste rex gloriae Dominus virtutum ipse est rex 10
gloriae diapsalma

XXIV, 2 psalmus David ad te Domine levavi animam meam Deus
3 meus in te confido non erubescam neque inrideant me inimi-
4 ci mei etenim universi qui sustinent te non confundentur con-
fundantur omnes iniqua agentes supervacue vias tuas Domine
5 demonstra mihi et semitas tuas doce me dirige me in verita-
tem tuam et doce me quoniam tu es Deus salvator meus et te
6 sustinui tota die reminiscere miserationum tuarum Domine et
7 misericordiarum tuarum quia a saeculo sunt delicta iuventutis
meae et ignorantias meas ne memineris secundum misericordiam
8 tuam memento mei tu propter bonitatem tuam Domine dulcis
et rectus Dominus propter hoc legem dabit delinquentibus in via
9, 10 diriget mansuetos in iudicio docebit mites vias suas universae
viae Domini misericordia et veritas requirentibus testamentum
11 eius et testimonia eius propter nomen tuum Domine et propi-
12 tiaberis peccato meo multum est enim quis est homo qui timet
13 Dominum legem statuet ei in via quam elegit anima eius in
14 bonis demorabitur et semen ipsius hereditabit terram firma-
mentum est Dominus timentibus eum et testamentum ipsius ut
15 manifestetur illis oculi mei semper ad Dominum quoniam ipse
16 evellet de laqueo pedes meos respice in me et miserere mei quia
17 unicus et pauper sum ego tribulationes cordis mei multiplicatae
18 sunt de necessitatibus meis erue me vide humilitatem meam et
19 laborem meum et dimitte universa delicta mea respice inimicos
20 meos quoniam multiplicati sunt et odio iniquo oderunt me cu-
stodi animam meam et erue me non erubescam quoniam speravi
21, 22 in te innocentes et recti adheserunt mihi quia sustinui te libera
Deus Israhel ex omnibus tribulationibus suis

XXV psalmus David iudica me Domine quoniam ego in innocentia
2 mea ingressus sum et in Domino sperans non infirmabor proba
3 me Domine et tempta me ure renes meos et cor meum quoniam
misericordia tua ante oculos meos est et conplacui in veritate
4 tua non sedi cum concilio vanitatis et cum iniqua gerentibus non
5 introibo odivi ecclesiam malignantium et cum impiis non sedebo
6 lavabo inter innocentes manus meas et circumdabo altare tuum
7 Domine ut audiam vocem laudis et enarrem universa mirabilia
8 tua Domine dilexi decorem domus tuae et locum habitationis
9 gloriae tuae ne perdas cum impiis animam meam et cum viris
10 sanguinum vitam meam in quorum manibus iniquitates sunt
11 dextera eorum repleta est muneribus ego autem in innocentia

mea ingressus sum redime me et miserere mei pes meus stetit 12
in directo in ecclesiis benedicam te Domine

David priusquam liniretur Dominus inluminatio mea et salus **XXVI**
mea quem timebo Dominus protector vitae meae a quo trepida-
bo dum adpropiant super me nocentes ut edant carnes meas qui 2
tribulant me et inimici mei ipsi infirmati sunt et ceciderunt si 3
consistant adversus me castra non timebit cor meum si exsurgat
adversus me proelium in hoc ego sperabo unam petii a Domino 4
hanc requiram ut inhabitem in domo Domini omnes dies vitae
meae ut videam voluntatem Domini et visitem templum eius
quoniam abscondit me in tabernaculo in die malorum protexit 5
me in abscondito tabernaculi sui in petra exaltavit me et nunc 6
exaltavit caput meum super inimicos meos circuivi et immolavi
in tabernaculo eius hostiam vociferationis cantabo et psalmum
dicam Domino exaudi Domine vocem meam qua clamavi mi- 7
serere mei et exaudi me tibi dixit cor meum exquisivit facies 8
mea faciem tuam Domine requiram ne avertas faciem tuam a 9
me ne declines in ira a servo tuo adiutor meus esto ne derelin-
quas me neque dispicias me Deus salvator meus quoniam pater 10
meus et mater mea dereliquerunt me Dominus autem adsumpsit
me legem pone mihi Domine in via tua et dirige me in semita 11
recta propter inimicos meos ne tradideris me in animas tribu- 12
lantium me quoniam insurrexerunt in me testes iniqui et mentita
est iniquitas sibi credo videre bona Domini in terra viventium 13
expecta Dominum viriliter age et confortetur cor tuum et sustine 14
Dominum

huic David ad te Domine clamabo Deus meus ne sileas a me **XXVII**
nequando taceas a me et adsimilabor descendentibus in lacum
exaudi vocem deprecationis meae dum oro ad te dum extollo 2
manus meas ad templum sanctum tuum ne simul tradas me 3
cum peccatoribus et cum operantibus iniquitatem ne perdideris
me qui loquuntur pacem cum proximo suo mala autem sunt in
cordibus eorum da illis secundum opera ipsorum et secundum 4
nequitiam adinventionum ipsorum secundum opera manuum eo-
rum tribue illis redde retributionem eorum ipsis quoniam non 5
intellexerunt opera Domini et in opera manuum eius destrues
illos et non aedificabis eos benedictus Dominus quoniam exau- 6
divit vocem deprecationis meae Dominus adiutor meus et pro- 7
tector meus in ipso speravit cor meum et adiutus sum et refloruit

8 caro mea et ex voluntate mea confitebor ei Dominus fortitudo
9 plebis suae et protector salvationum christi sui est salvam fac
plebem tuam et benedic hereditati tuae et rege eos et extolle eos
usque in aeternum

XXVIII psalmus David in consummatione tabernaculi adferte Domi-
2 no filii Dei adferte Domino filios arietum adferte Domino glo-
riam et honorem adferte Domino gloriam nomini eius adorate
3 Dominum in atrio sancto eius vox Domini super aquas Deus
4 maiestatis intonuit Dominus super aquas multas vox Domini in
5 virtute vox Domini in magnificentia vox Domini confringentis
6 cedros et confringet Dominus cedros Libani et comminuet eas
tamquam vitulum Libani et dilectus quemadmodum filius uni-
7, 8 cornium vox Domini intercidentis flammam ignis vox Domini
concutientis desertum et commovebit Dominus desertum Cades
9 vox Domini praeparantis cervos et revelabit condensa et in tem-
10 plo eius omnis dicet gloriam Dominus diluvium inhabitare facit
11 et sedebit Dominus rex in aeternum Dominus virtutem populo
suo dabit Dominus benedicet populo suo in pace

XXIX, 2 psalmus cantici in dedicatione domus David exaltabo te Do-
mine quoniam suscepisti me nec delectasti inimicos meos super
3, 4 me Domine Deus meus clamavi ad te et sanasti me Domine
eduxisti ab inferno animam meam salvasti me a descendentibus
5 in lacum psallite Domino sancti eius et confitemini memoriae
6 sanctitatis eius quoniam ira in indignatione eius et vita in vo-
luntate eius ad vesperum demorabitur fletus et ad matutinum
7 laetitia ego autem dixi in abundantia mea non movebor in ae-
8 ternum Domine in voluntate tua praestitisti decori meo vir-
9 tutem avertisti faciem tuam et factus sum conturbatus ad te
10 Domine clamabo et ad Deum meum deprecabor quae utilitas in
sanguine meo dum descendo in corruptionem numquid confitebi-
11 tur tibi pulvis aut adnuntiabit veritatem tuam audivit Dominus
12 et misertus est mei Dominus factus est adiutor meus converti-
sti planctum meum in gaudium mihi conscidisti saccum meum
13 et circumdedisti me laetitia ut cantet tibi gloria mea et non
conpungar Domine Deus meus in aeternum confitebor tibi

XXX, 2 in finem psalmus David in te Domine speravi non confun-
3 dar in aeternum in iustitia tua libera me inclina ad me aurem
tuam adcelera ut eruas me esto mihi in Deum protectorem et
4 in domum refugii ut salvum me facias quoniam fortitudo mea

et refugium meum es tu et propter nomen tuum deduces me
et enutries me educes me de laqueo hoc quem absconderunt 5
mihi quoniam tu es protector meus in manus tuas commenda- 6
bo spiritum meum redemisti me Domine Deus veritatis odisti 7
observantes vanitates supervacue ego autem in Domino speravi
exultabo et laetabor in misericordia tua quoniam respexisti hu- 8
militatem meam salvasti de necessitatibus animam meam nec 9
conclusisti me in manibus inimici statuisti in loco spatioso pe-
des meos miserere mei Domine quoniam tribulor conturbatus 10
est in ira oculus meus anima mea et venter meus quoniam de- 11
fecit in dolore vita mea et anni mei in gemitibus infirmata est in
paupertate virtus mea et ossa mea conturbata sunt super om- 12
nes inimicos meos factus sum obprobrium et vicinis meis valde
et timor notis meis qui videbant me foras fugerunt a me ob- 13
livioni datus sum tamquam mortuus a corde factus sum tam-
quam vas perditum quoniam audivi vituperationem multorum 14
commorantium in circuitu in eo dum convenirent simul adver-
sus me accipere animam meam consiliati sunt ego autem in te 15
speravi Domine dixi Deus meus es tu in manibus tuis sortes 16
meae eripe me de manu inimicorum meorum et a persequenti-
bus me inlustra faciem tuam super servum tuum salvum me 17
fac in misericordia tua Domine ne confundar quoniam invocavi 18
te erubescant impii et deducantur in infernum muta fiant labia 19
dolosa quae loquuntur adversus iustum iniquitatem in superbia
et in abusione quam magna multitudo dulcedinis tuae Domi- 20
ne quam abscondisti timentibus te perfecisti eis qui sperant in
te in conspectu filiorum hominum abscondes eos in abdito fa- 21
ciei tuae a conturbatione hominum proteges eos in tabernaculo
a contradictione linguarum benedictus Dominus quoniam miri- 22
ficavit misericordiam suam mihi in civitate munita ego autem 23
dixi in excessu mentis meae proiectus sum a facie oculorum tuo-
rum ideo exaudisti vocem orationis meae dum clamarem ad te
diligite Dominum omnes sancti eius quoniam veritates requirit 24
Dominus et retribuit abundanter facientibus superbiam viriliter 25
agite et confortetur cor vestrum omnes qui speratis in Domino

huic David intellectus beati quorum remissae sunt iniquita- **XXXI**
tes et quorum tecta sunt peccata beatus vir cui non inputabit 2
Dominus peccatum nec est in spiritu eius dolus quoniam tacui 3
inveteraverunt ossa mea dum clamarem tota die quoniam die ac 4

nocte gravata est super me manus tua conversus sum in aerum-
5 na mea dum configitur mihi spina diapsalma delictum meum
cognitum tibi feci et iniustitiam meam non abscondi dixi con-
fitebor adversus me iniustitiam meam Domino et tu remisisti
6 impietatem peccati mei diapsalma pro hac orabit ad te omnis
sanctus in tempore oportuno verumtamen in diluvio aquarum
7 multarum ad eum non adproximabunt tu es refugium meum a
tribulatione quae circumdedit me exultatio mea erue me a cir-
8 cumdantibus me diapsalma intellectum tibi dabo et instruam te
9 in via hac qua gradieris firmabo super te oculos meos nolite fieri
sicut equus et mulus quibus non est intellectus in camo et fre-
10 no maxillas eorum constringe qui non adproximant ad te multa
flagella peccatoris sperantem autem in Domino misericordia cir-
11 cumdabit laetamini in Domino et exultate iusti et gloriamini
omnes recti corde

XXXII psalmus David exultate iusti in Domino rectos decet lauda-
2 tio confitemini Domino in cithara in psalterio decem cordarum
3 psallite illi cantate ei canticum novum bene psallite in vocife-
4 ratione quia rectum est verbum Domini et omnia opera eius
5 in fide diligit misericordiam et iudicium misericordia Domini
6 plena est terra verbo Domini caeli firmati sunt et spiritu oris
7 eius omnis virtus eorum congregans sicut in utre aquas maris
8 ponens in thesauris abyssos timeat Dominum omnis terra ab
9 eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem quoniam
10 ipse dixit et facta sunt ipse mandavit et creata sunt Dominus
dissipat consilia gentium reprobat autem cogitationes populo-
11 rum et reprobat consilia principum consilium autem Domini in
aeternum manet cogitationes cordis eius in generatione et gene-
12 rationem beata gens cuius est Dominus Deus eius populus quem
13 elegit in hereditatem sibi de caelo respexit Dominus vidit om-
14 nes filios hominum de praeparato habitaculo suo respexit super
15 omnes qui habitant terram qui finxit singillatim corda eorum
16 qui intellegit omnia opera illorum non salvatur rex per multam
virtutem et gigans non salvabitur in multitudine virtutis suae
17 fallax equus ad salutem in abundantia autem virtutis suae non
18 salvabitur ecce oculi Domini super metuentes eum qui sperant
19 super misericordia eius ut eruat a morte animas eorum et alat
20 eos in fame anima nostra sustinet Dominum quoniam adiutor et
21 protector noster est quia in eo laetabitur cor nostrum et in no-

mine sancto eius speravimus fiat misericordia tua Domine super 22
nos quemadmodum speravimus in te
David cum inmutavit vultum suum coram Abimelech et dimi- XXXIII
sit eum et abiit benedicam Dominum in omni tempore semper 2
laus eius in ore meo in Domino laudabitur anima mea audiant 3
mansueti et laetentur magnificate Dominum mecum et exalte- 4
mus nomen eius in id ipsum exquisivi Dominum et exaudivit 5
me et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me accedite ad 6
eum et inluminamini et facies vestrae non confundentur iste 7
pauper clamavit et Dominus exaudivit eum et de omnibus tribu-
lationibus eius salvavit eum vallabit angelus Domini in circuitu 8
timentium eum et eripiet eos gustate et videte quoniam suavis 9
est Dominus beatus vir qui sperat in eo timete Dominum om- 10
nes sancti eius quoniam non est inopia timentibus eum divites 11
eguerunt et esurierunt inquirentes autem Dominum non minuen-
tur omni bono diapsalma venite filii audite me timorem Domini 12
docebo vos quis est homo qui vult vitam cupit videre dies bo- 13
nos prohibe linguam tuam a malo et labia tua ne loquantur 14
dolum deverte a malo et fac bonum inquire pacem et perse- 15
quere eam oculi Domini super iustos et aures eius in precem 16
eorum facies Domini super facientes mala ut perdat de terra 17
memoriam eorum clamaverunt iusti et Dominus exaudivit et ex 18
omnibus tribulationibus eorum liberavit eos iuxta est Dominus 19
his qui tribulato sunt corde et humiles spiritu salvabit multae 20
tribulationes iustorum et de omnibus his liberavit eos Dominus 21
custodit omnia ossa eorum unum ex his non conteretur mors 22
peccatorum pessima et qui oderunt iustum delinquent redimet 23
Dominus animas servorum suorum et non delinquent omnes qui
sperant in eum
huic David iudica Domine nocentes me expugna expugnantes XXXIV
me adprehende arma et scutum et exsurge in adiutorium mihi 2
effunde frameam et conclude adversus eos qui persequuntur me 3
dic animae meae salus tua ego sum confundantur et reverean- 4
tur quaerentes animam meam avertantur retrorsum et confun-
dantur cogitantes mihi mala fiant tamquam pulvis ante faciem 5
venti et angelus Domini coartans eos fiat via illorum tenebrae 6
et lubricum et angelus Domini persequens eos quoniam gratis 7
absconderunt mihi interitum laquei sui supervacue exprobrave-
runt animam meam veniat illi laqueus quem ignorat et captio 8

quam abscondit conprehendat eum et in laqueo cadat in ipso
9 anima autem mea exultabit in Domino delectabitur super salu-
10 tari suo omnia ossa mea dicent Domine quis similis tui eripiens
inopem de manu fortiorum eius egenum et pauperem a diripien-
11 tibus eum surgentes testes iniqui quae ignorabam interrogabant
12 me retribuebant mihi mala pro bonis sterilitatem animae meae
13 ego autem cum mihi molesti essent induebar cilicio humiliabam
in ieiunio animam meam et oratio mea in sinum meum conver-
14 tetur quasi proximum quasi fratrem nostrum sic conplacebam
15 quasi lugens et contristatus sic humiliabar et adversum me lae-
tati sunt et convenerunt congregata sunt super me flagella et
16 ignoravi dissipati sunt nec conpuncti temptaverunt me subsan-
naverunt me subsannatione frenduerunt super me dentibus suis
17 Domine quando respicies restitue animam meam a malignitate
18 eorum a leonibus unicam meam confitebor tibi in ecclesia ma-
19 gna in populo gravi laudabo te non supergaudeant mihi qui
adversantur mihi inique qui oderunt me gratis et annuunt oculis
20 quoniam mihi quidem pacifice loquebantur et in iracundia terrae
21 loquentes dolos cogitabant et dilataverunt super me os suum di-
22 xerunt euge euge viderunt oculi nostri vidisti Domine ne sileas
23 Domine ne discedas a me exsurge et intende iudicio meo Deus
24 meus et Dominus meus in causam meam iudica me secundum
iustitiam tuam Domine Deus meus et non supergaudeant mihi
25 non dicant in cordibus suis euge euge animae nostrae nec dicant
26 devoravimus eum erubescant et revereantur simul qui gratu-
lantur malis meis induantur confusione et reverentia qui magna
27 loquuntur super me exultent et laetentur qui volunt iustitiam
meam et dicant semper magnificetur Dominus qui volunt pacem
28 servi eius et lingua mea meditabitur iustitiam tuam tota die
laudem tuam
XXXV, 2 in finem servo Domini David dixit iniustus ut delinquat in
3 semet ipso non est timor Dei ante oculos eius quoniam dolose
4 egit in conspectu eius ut inveniatur iniquitas eius ad odium ver-
ba oris eius iniquitas et dolus noluit intellegere ut bene ageret
5 iniquitatem meditatus est in cubili suo adstetit omni viae non
6 bonae malitiam autem non odivit Domine in caelo misericordia
7 tua et veritas tua usque ad nubes iustitia tua sicut montes Dei
iudicia tua abyssus multa homines et iumenta salvabis Domi-
8 ne quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus filii

autem hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt inebria- 9
buntur ab ubertate domus tuae et torrente voluntatis tuae po-
tabis eos quoniam apud te fons vitae in lumine tuo videbimus 10
lumen praetende misericordiam tuam scientibus te et iustitiam 11
tuam his qui recto sunt corde non veniat mihi pes superbiae et 12
manus peccatoris non moveat me ibi ceciderunt qui operantur 13
iniquitatem expulsi sunt nec potuerunt stare

ipsi David noli aemulari in malignantibus neque zelaveris fa- **XXXVI**
cientes iniquitatem quoniam tamquam faenum velociter are- 2
scent et quemadmodum holera herbarum cito decident spera 3
in Domino et fac bonitatem et inhabita terram et pasceris in
divitiis eius delectare in Domino et dabit tibi petitiones cordis 4
tui revela Domino viam tuam et spera in eum et ipse faciet et 5, 6
educet quasi lumen iustitiam tuam et iudicium tuum tamquam
meridiem subditus esto Domino et ora eum noli aemulari in eo 7
qui prosperatur in via sua in homine faciente iniustitias desine 8
ab ira et derelinque furorem noli aemulari ut maligneris quo- 9
niam qui malignantur exterminabuntur sustinentes autem Do-
minum ipsi hereditabunt terram et adhuc pusillum et non erit 10
peccator et quaeres locum eius et non invenies mansueti au- 11
tem hereditabunt terram et delectabuntur in multitudine pacis
observabit peccator iustum et stridebit super eum dentibus suis 12
Dominus autem inridebit eum quia prospicit quoniam veniet dies 13
eius gladium evaginaverunt peccatores intenderunt arcum suum 14
ut decipiant pauperem et inopem ut trucident rectos corde gla- 15
dius eorum intret in corda ipsorum et arcus ipsorum confringa-
tur melius est modicum iusto super divitias peccatorum multas 16
quoniam brachia peccatorum conterentur confirmat autem iu- 17
stos Dominus novit Dominus dies inmaculatorum et hereditas 18
eorum in aeternum erit non confundentur in tempore malo et 19
in diebus famis saturabuntur quia peccatores peribunt inimi- 20
ci vero Domini mox honorificati fuerint et exaltati deficientes
quemadmodum fumus defecerunt mutuabitur peccator et non 21
solvet iustus autem miseretur et tribuet quia benedicentes ei 22
hereditabunt terram maledicentes autem ei disperibunt apud 23
Dominum gressus hominis dirigentur et viam eius volet cum 24
ceciderit non conlidetur quia Dominus subponit manum suam
iunior fui et senui et non vidi iustum derelictum nec semen eius 25
quaerens panes tota die miseretur et commodat et semen illius 26

27 in benedictione erit declina a malo et fac bonum et inhabita in
28 saeculum saeculi quia Dominus amat iudicium et non derelin-
quet sanctos suos in aeternum conservabuntur iniusti punientur
29 et semen impiorum peribit iusti autem hereditabunt terram et
30 inhabitabunt in saeculum saeculi super eam os iusti medita-
31 bitur sapientiam et lingua eius loquetur iudicium lex Dei eius
32 in corde ipsius et non subplantabuntur gressus eius considerat
33 peccator iustum et quaerit mortificare eum Dominus autem non
derelinquet eum in manus eius nec damnabit eum cum iudica-
34 bitur illi expecta Dominum et custodi viam eius et exaltabit
te ut hereditate capias terram cum perierint peccatores videbis
35, 36 vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani et
transivi et ecce non erat et quaesivi eum et non est inventus locus
37 eius custodi innocentiam et vide aequitatem quoniam sunt reli-
38 quiae homini pacifico iniusti autem disperibunt simul reliquiae
39 impiorum peribunt salus autem iustorum a Domino et protec-
40 tor eorum in tempore tribulationis et adiuvabit eos Dominus
et liberabit eos et eruet eos a peccatoribus et salvabit eos quia
speraverunt in eo

XXXVII, 2 psalmus David in rememorationem de sabbato Domine ne
3 in furore tuo arguas me neque in ira tua corripias me quoniam
sagittae tuae infixae sunt mihi et confirmasti super me manum
4 tuam non est sanitas carni meae a facie irae tuae non est pax
5 ossibus meis a facie peccatorum meorum quoniam iniquitates
meae supergressae sunt caput meum sicut onus grave gravatae
6 sunt super me putruerunt et corruptae sunt cicatrices meae a
7 facie insipientiae meae miser factus sum et curvatus sum usque
8 ad finem tota die contristatus ingrediebar quoniam lumbi mei
9 impleti sunt inlusionibus et non est sanitas in carne mea adflic-
tus sum et humiliatus sum nimis rugiebam a gemitu cordis mei
10 Domine ante te omne desiderium meum et gemitus meus a te non
11 est absconditus cor meum conturbatum est dereliquit me virtus
12 mea et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum amici
mei et proximi mei adversus me adpropinquaverunt et steterunt
13 et qui iuxta me erant de longe steterunt et vim faciebant qui
quaerebant animam meam et qui inquirebant mala mihi locuti
14 sunt vanitates et dolos tota die meditabantur ego autem tam-
quam surdus non audiebam et sicut mutus non aperiens os suum
15 et factus sum sicut homo non audiens et non habens in ore suo

redargutiones quoniam in te Domine speravi tu exaudies Domi- 16
ne Deus meus quia dixi nequando supergaudeant mihi inimici 17
mei et dum commoventur pedes mei super me magna locuti sunt
quoniam ego in flagella paratus et dolor meus in conspectu meo 18
semper quoniam iniquitatem meam adnuntiabo et cogitabo pro 19
peccato meo inimici autem mei vivent et firmati sunt super me 20
et multiplicati sunt qui oderunt me inique qui retribuunt mala 21
pro bonis detrahebant mihi quoniam sequebar bonitatem non 22
derelinquas me Domine Deus meus ne discesseris a me intende 23
in adiutorium meum Domine salutis meae

in finem Idithun canticum David dixi custodiam vias meas **XXXVIII**,
ut non delinquam in lingua mea posui ori meo custodiam cum
consisteret peccator adversum me obmutui et humiliatus sum 3
et silui a bonis et dolor meus renovatus est concaluit cor meum 4
intra me et in meditatione mea exardescet ignis locutus sum 5
in lingua mea notum fac mihi Domine finem meum et numerum
dierum meorum quis est ut sciam quid desit mihi ecce mensu- 6
rabiles posuisti dies meos et substantia mea tamquam nihilum
ante te verumtamen universa vanitas omnis homo vivens diap-
salma verumtamen in imagine pertransit homo sed et frustra 7
conturbatur thesaurizat et ignorat cui congregabit ea et nunc 8
quae est expectatio mea nonne Dominus et substantia mea apud
te est ab omnibus iniquitatibus meis erue me obprobrium insi- 9
pienti dedisti me obmutui et non aperui os meum quoniam tu 10
fecisti amove a me plagas tuas a fortitudine manus tuae ego de- 11, 12
feci in increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem
et tabescere fecisti sicut araneam animam eius verumtamen va-
ne conturbatur omnis homo diapsalma exaudi orationem meam 13
Domine et deprecationem meam auribus percipe lacrimas meas
ne sileas quoniam advena sum apud te et peregrinus sicut om-
nes patres mei remitte mihi ut refrigerer priusquam abeam et 14
amplius non ero

in finem David psalmus expectans expectavi Dominum et **XXXIX**, 2
intendit mihi et exaudivit preces meas et eduxit me de lacu 3
miseriae et de luto fecis et statuit super petram pedes meos et
direxit gressus meos et inmisit in os meum canticum novum 4
carmen Deo nostro videbunt multi et timebunt et sperabunt in
Domino beatus vir cuius est nomen Domini spes ipsius et non 5
respexit in vanitates et insanias falsas multa fecisti tu Domine 6

Deus meus mirabilia tua et cogitationibus tuis non est qui si-
milis sit tibi adnuntiavi et locutus sum multiplicati sunt super
7 numerum sacrificium et oblationem noluisti aures autem perfe-
8 cisti mihi holocaustum et pro peccato non postulasti tunc dixi
9 ecce venio in capite libri scriptum est de me ut facerem volun-
tatem tuam Deus meus volui et legem tuam in medio cordis mei
10 adnuntiavi iustitiam in ecclesia magna ecce labia mea non pro-
11 hibebo Domine tu scisti iustitiam tuam non abscondi in corde
meo veritatem tuam et salutare tuum dixi non abscondi mise-
12 ricordiam tuam et veritatem tuam a concilio multo tu autem
Domine ne longe facias miserationes tuas a me misericordia tua
13 et veritas tua semper susceperunt me quoniam circumdederunt
me mala quorum non est numerus conprehenderunt me iniqui-
tates meae et non potui ut viderem multiplicatae sunt super
14 capillos capitis mei et cor meum dereliquit me conplaceat tibi
15 Domine ut eruas me Domine ad adiuvandum me respice con-
fundantur et revereantur simul qui quaerunt animam meam ut
auferant eam convertantur retrorsum et revereantur qui volunt
16 mihi mala ferant confestim confusionem suam qui dicunt mihi
17 euge euge exultent et laetentur super te omnes quaerentes te et
dicant semper magnificetur Dominus qui diligunt salutare tuum
18 ego autem mendicus sum et pauper Dominus sollicitus est mei
adiutor meus et protector meus tu es Deus meus ne tardaveris
XL, 2 in finem psalmus David beatus qui intellegit super egenum
3 et pauperem in die mala liberabit eum Dominus Dominus con-
servet eum et vivificet eum et beatum faciat eum in terra et non
4 tradat eum in animam inimicorum eius Dominus opem ferat illi
super lectum doloris eius universum stratum eius versasti in infir-
5 mitate eius ego dixi Domine miserere mei sana animam meam
6 quoniam peccavi tibi inimici mei dixerunt mala mihi quando
7 morietur et peribit nomen eius et si ingrediebatur ut videret va-
ne loquebatur cor eius congregavit iniquitatem sibi egrediebatur
8 foras et loquebatur in id ipsum adversum me susurrabant omnes
9 inimici mei adversus me cogitabant mala mihi verbum iniquum
constituerunt adversus me numquid qui dormit non adiciet ut re-
10 surgat etenim homo pacis meae in quo speravi qui edebat panes
11 meos magnificavit super me subplantationem tu autem Domine
12 miserere mei et resuscita me et retribuam eis in hoc cognovi
quoniam voluisti me quoniam non gaudebit inimicus meus super

me me autem propter innocentiam suscepisti et confirmasti me 13
in conspectu tuo in aeternum benedictus Dominus Deus Israhel 14
a saeculo et in saeculum fiat fiat

in finem in intellectum filiis Core quemadmodum desiderat **XLI**, 2
cervus ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te Deus
sitivit anima mea ad Deum fortem vivum quando veniam et pa- 3
rebo ante faciem Dei fuerunt mihi lacrimae meae panis die ac 4
nocte dum dicitur mihi cotidie ubi est Deus tuus haec recorda- 5
tus sum et effudi in me animam meam quoniam transibo in loco
tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei in voce exultatio-
nis et confessionis sonus epulantis quare tristis es anima mea et 6
quare conturbas me spera in Deo quoniam confitebor illi salutare
vultus mei Deus meus ad me ipsum anima mea conturbata est 7
propterea memor ero tui de terra Iordanis et Hermoniim a monte
modico abyssus ad abyssum invocat in voce cataractarum tua- 8
rum omnia excelsa tua et fluctus tui super me transierunt in die 9
mandavit Dominus misericordiam suam et nocte canticum eius
apud me oratio Deo vitae meae dicam Deo susceptor meus es 10
quare oblitus es mei quare contristatus incedo dum adfligit me
inimicus dum confringuntur ossa mea exprobraverunt mihi qui 11
tribulant me dum dicunt mihi per singulos dies ubi est Deus tuus
quare tristis es anima mea et quare conturbas me spera in Deum 12
quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus mei et Deus meus

psalmus David iudica me Deus et discerne causam meam de **XLII**
gente non sancta ab homine iniquo et doloso erue me quia tu 2
es Deus fortitudo mea quare me reppulisti quare tristis incedo
dum adfligit me inimicus emitte lucem tuam et veritatem tuam 3
ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum
et in tabernacula tua et introibo ad altare Dei ad Deum qui 4
laetificat iuventutem meam confitebor tibi in cithara Deus Deus
meus quare tristis es anima mea et quare conturbas me spera in 5
Deum quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus mei et Deus
meus

in finem filiis Core ad intellectum Deus auribus nostris audi- **XLIII**, 2
vimus patres nostri adnuntiaverunt nobis opus quod operatus es
in diebus eorum in diebus antiquis manus tua gentes disperdit 3
et plantasti eos adflixisti populos et expulisti eos nec enim in 4
gladio suo possederunt terram et brachium eorum non salvavit
eos sed dextera tua et brachium tuum et inluminatio faciei tuae

5 quoniam conplacuisti in eis tu es ipse rex meus et Deus meus qui
6 mandas salutes Iacob in te inimicos nostros ventilabimus cor-
7 nu et in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis non enim
8 in arcu meo sperabo et gladius meus non salvabit me salvasti
9 enim nos de adfligentibus nos et odientes nos confudisti in Deo
laudabimur tota die et in nomine tuo confitebimur in saeculum
10 diapsalma nunc autem reppulisti et confudisti nos et non egre-
11 dieris in virtutibus nostris avertisti nos retrorsum post inimicos
12 nostros et qui oderunt nos diripiebant sibi dedisti nos tamquam
13 oves escarum et in gentibus dispersisti nos vendidisti populum
tuum sine pretio et non fuit multitudo in commutationibus no-
14 stris posuisti nos obprobrium vicinis nostris subsannationem et
15 derisum his qui in circuitu nostro posuisti nos in similitudinem
16 gentibus commotionem capitis in populis tota die verecundia
17 mea contra me est et confusio faciei meae cooperuit me a voce
18 exprobrantis et obloquentis a facie inimici et persequentis haec
omnia venerunt super nos nec obliti sumus te et inique non egi-
19 mus in testamento tuo et non recessit retrorsum cor nostrum
20 et declinasti semitas nostras a via tua quoniam humiliasti nos
21 in loco adflictionis et cooperuit nos umbra mortis si obliti su-
mus nomen Dei nostri et si expandimus manus nostras ad deum
22 alienum nonne Deus requiret ista ipse enim novit abscondita
cordis quoniam propter te mortificamur omni die aestimati su-
23 mus sicut oves occisionis exsurge quare dormis Domine exsurge
24 et ne repellas in finem quare faciem tuam avertis oblivisceris
25 inopiae nostrae et tribulationis nostrae quoniam humiliata est
in pulvere anima nostra conglutinatus est in terra venter noster
26 exsurge adiuva nos et redime nos propter nomen tuum

XLIV in finem pro his qui commutabuntur filiis Core ad intellectum
2 canticum pro dilecto eructavit cor meum verbum bonum dico
ego opera mea regi lingua mea calamus scribae velociter scriben-
3 tis speciosus forma prae filiis hominum diffusa est gratia in labiis
4 tuis propterea benedixit te Deus in aeternum accingere gladio
5 tuo super femur tuum potentissime specie tua et pulchritudi-
ne tua et intende prospere procede et regna propter veritatem
et mansuetudinem et iustitiam et deducet te mirabiliter dextera
6 tua sagittae tuae acutae populi sub te cadent in corde inimico-
7 rum regis sedis tua Deus in saeculum saeculi virga directionis
8 virga regni tui dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem propte-

rea unxit te Deus Deus tuus oleo laetitiae prae consortibus tuis
murra et gutta et cassia a vestimentis tuis a domibus eburneis ex 9
quibus delectaverunt te filiae regum in honore tuo adstetit regi- 10
na a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate audi 11
filia et vide et inclina aurem tuam et obliviscere populum tuum
et domum patris tui et concupiscet rex decorem tuum quoniam 12
ipse est dominus tuus et adorabunt eum et filiae Tyri in muneri- 13
bus vultum tuum deprecabuntur divites plebis omnis gloria eius 14
filiae regis ab intus in fimbriis aureis circumamicta varietatibus 15
adducentur regi virgines post eam proximae eius adferentur tibi
adferentur in laetitia et exultatione adducentur in templum regis 16
pro patribus tuis nati sunt tibi filii constitues eos principes super 17
omnem terram memor ero nominis tui in omni generatione et 18
generatione propterea populi confitebuntur tibi in aeternum et
in saeculum saeculi

in finem pro filiis Core pro arcanis psalmus Deus noster re- **XLV**, 2
fugium et virtus adiutor in tribulationibus quae invenerunt nos
nimis propterea non timebimus dum turbabitur terra et trans- 3
ferentur montes in cor maris sonaverunt et turbatae sunt aquae 4
eorum conturbati sunt montes in fortitudine eius diapsalma flu- 5
minis impetus laetificat civitatem Dei sanctificavit tabernaculum
suum Altissimus Deus in medio eius non commovebitur adiuva- 6
bit eam Deus mane diluculo conturbatae sunt gentes inclinata 7
sunt regna dedit vocem suam mota est terra Dominus virtu- 8
tum nobiscum susceptor noster Deus Iacob diapsalma venite et 9
videte opera Domini quae posuit prodigia super terram aufe- 10
rens bella usque ad finem terrae arcum conteret et confringet
arma et scuta conburet in igne vacate et videte quoniam ego 11
sum Deus exaltabor in gentibus exaltabor in terra Dominus 12
virtutum nobiscum susceptor noster Deus Iacob

in finem pro filiis Core psalmus omnes gentes plaudite mani- **XLVI**, 2
bus iubilate Deo in voce exultationis quoniam Dominus excelsus 3
terribilis rex magnus super omnem terram subiecit populos no- 4
bis et gentes sub pedibus nostris elegit nobis hereditatem suam 5
speciem Iacob quam dilexit diapsalma ascendit Deus in iubilo 6
Dominus in voce tubae psallite Deo nostro psallite psallite regi 7
nostro psallite quoniam rex omnis terrae Deus psallite sapien- 8
ter regnavit Deus super gentes Deus sedit super sedem sanctam 9
suam principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham 10

quoniam Dei fortes terrae vehementer elevati sunt
XLVII, 2 canticum psalmi filiis Core secunda sabbati magnus Domi-
nus et laudabilis nimis in civitate Dei nostri in monte sancto
3 eius fundatur exultatione universae terrae montes Sion latera
4 aquilonis civitas regis magni Deus in domibus eius cognoscitur
5 cum suscipiet eam quoniam ecce reges congregati sunt conve-
6 nerunt in unum ipsi videntes sic admirati sunt conturbati sunt
7 commoti sunt tremor adprehendit eos ibi dolores ut parturientis
8, 9 in spiritu vehementi conteres naves Tharsis sicut audivimus sic
vidimus in civitate Domini virtutum in civitate Dei nostri Deus
10 fundavit eam in aeternum diapsalma suscepimus Deus miseri-
11 cordiam tuam in medio templi tui secundum nomen tuum Deus
12 sic et laus tua in fines terrae iustitia plena est dextera tua lae-
tetur mons Sion exultent filiae Iudaeae propter iudicia tua Do-
13 mine circumdate Sion et conplectimini eam narrate in turribus
14 eius ponite corda vestra in virtute eius et distribuite domus
15 eius ut enarretis in progeniem alteram quoniam hic est Deus
Deus noster in aeternum et in saeculum saeculi ipse reget nos in
saecula
XLVIII, 2 in finem filiis Core psalmus audite haec omnes gentes auri-
3 bus percipite omnes qui habitatis orbem quique terriginae et
4 filii hominum in unum dives et pauper os meum loquetur sa-
5 pientiam et meditatio cordis mei prudentiam inclinabo in pa-
rabolam aurem meam aperiam in psalterio propositionem meam
6 cur timebo in die malo iniquitas calcanei mei circumdabit me
7 qui confidunt in virtute sua et in multitudine divitiarum sua-
8 rum gloriantur frater non redimit redimet homo non dabit Deo
9 placationem suam et pretium redemptionis animae suae et la-
10, 11 boravit in aeternum et vivet adhuc in finem non videbit inte-
ritum cum viderit sapientes morientes simul insipiens et stultus
12 peribunt et relinquent alienis divitias suas et sepulchra eorum
domus illorum in aeternum tabernacula eorum in progeniem et
13 progeniem vocaverunt nomina sua in terris suis et homo cum
in honore esset non intellexit conparatus est iumentis insipienti-
14 bus et similis factus est illis haec via illorum scandalum ipsis et
15 postea in ore suo conplacebunt diapsalma sicut oves in inferno
positi sunt mors depascet eos et dominabuntur eorum iusti in
matutino et auxilium eorum veterescet in inferno a gloria eorum
16 verumtamen Deus redimet animam meam de manu inferi cum

acceperit me diapsalma ne timueris cum dives factus fuerit ho- 17
mo et cum multiplicata fuerit gloria domus eius quoniam cum 18
interierit non sumet omnia neque descendet cum eo pone gloria
eius quia anima eius in vita ipsius benedicetur confitebitur tibi 19
cum benefeceris ei introibit usque in progenies patrum suorum 20
usque in aeternum non videbit lumen homo in honore cum es- 21
set non intellexit conparatus est iumentis insipientibus et similis
factus est illis

psalmus Asaph Deus deorum Dominus locutus est et vocavit **XLIX**
terram a solis ortu usque ad occasum ex Sion species decoris 2
eius Deus manifeste veniet Deus noster et non silebit ignis in 3
conspectu eius exardescet et in circuitu eius tempestas valida
advocabit caelum desursum et terram discernere populum suum 4
congregate illi sanctos eius qui ordinant testamentum eius super 5
sacrificia et adnuntiabunt caeli iustitiam eius quoniam Deus iu- 6
dex est diapsalma audi populus meus et loquar tibi Israhel et 7
testificabor tibi Deus Deus tuus ego sum non in sacrificiis tuis 8
arguam te holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper
non accipiam de domo tua vitulos neque de gregibus tuis hircos 9
quoniam meae sunt omnes ferae silvarum iumenta in montibus 10
et boves cognovi omnia volatilia caeli et pulchritudo agri me- 11
cum est si esuriero non dicam tibi meus est enim orbis terrae et 12
plenitudo eius numquid manducabo carnes taurorum aut san- 13
guinem hircorum potabo immola Deo sacrificium laudis et redde 14
Altissimo vota tua et invoca me in die tribulationis et eruam te 15
et honorificabis me diapsalma peccatori autem dixit Deus qua- 16
re tu enarras iustitias meas et adsumis testamentum meum per
os tuum tu vero odisti disciplinam et proiecisti sermones meos 17
retrorsum si videbas furem currebas cum eo et cum adulteris 18
portionem tuam ponebas os tuum abundavit malitia et lingua 19
tua concinnabat dolos sedens adversus fratrem tuum loquebaris 20
et adversus filium matris tuae ponebas scandalum haec fecisti 21
et tacui existimasti inique quod ero tui similis arguam te et sta-
tuam contra faciem tuam intellegite nunc haec qui obliviscimini 22
Deum nequando rapiat et non sit qui eripiat sacrificium laudis 23
honorificabit me et illic iter quod ostendam illi salutare Dei

in finem psalmus David cum venit ad eum Nathan prophe- **L**, 2
ta quando intravit ad Bethsabee miserere mei Deus secundum 3
magnam misericordiam tuam et secundum multitudinem mise-

4 rationum tuarum dele iniquitatem meam amplius lava me ab
5 iniquitate mea et a peccato meo munda me quoniam iniquita-
tem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper
6 tibi soli peccavi et malum coram te feci ut iustificeris in sermo-
7 nibus tuis et vincas cum iudicaris ecce enim in iniquitatibus
8 conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea ecce enim
veritatem dilexisti incerta et occulta sapientiae tuae manifesta-
9 sti mihi asparges me hysopo et mundabor lavabis me et super
10 nivem dealbabor auditui meo dabis gaudium et laetitiam exulta-
11 bunt ossa humiliata averte faciem tuam a peccatis meis et omnes
12 iniquitates meas dele cor mundum crea in me Deus et spiritum
13 rectum innova in visceribus meis ne proicias me a facie tua et
14 spiritum sanctum tuum ne auferas a me redde mihi laetitiam sa-
15 lutaris tui et spiritu principali confirma me docebo iniquos vias
16 tuas et impii ad te convertentur libera me de sanguinibus Deus
17 Deus salutis meae exultabit lingua mea iustitiam tuam Domine
18 labia mea aperies et os meum adnuntiabit laudem tuam quo-
niam si voluisses sacrificium dedissem utique holocaustis non de-
19 lectaberis sacrificium Deo spiritus contribulatus cor contritum
20 et humiliatum Deus non spernet benigne fac Domine in bona
21 voluntate tua Sion et aedificentur muri Hierusalem tunc accep-
tabis sacrificium iustitiae oblationes et holocausta tunc inponent
super altare tuum vitulos

LI, 2 in finem intellectus David cum venit Doec Idumeus et adnun-
3 tiavit Saul et dixit venit David in domo Achimelech quid glo-
4 riatur in malitia qui potens est iniquitate tota die iniustitiam
5 cogitavit lingua tua sicut novacula acuta fecisti dolum dilexi-
sti malitiam super benignitatem iniquitatem magis quam loqui
6 aequitatem diapsalma dilexisti omnia verba praecipitationis lin-
7 guam dolosam propterea Deus destruet te in finem evellet te et
emigrabit te de tabernaculo et radicem tuam de terra viventium
8 diapsalma videbunt iusti et timebunt et super eum ridebunt et
9 dicent ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum sed
speravit in multitudine divitiarum suarum et praevaluit in vani-
10 tate sua ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei speravi in
11 misericordia Dei in aeternum et in saeculum saeculi confitebor
tibi in saeculum quia fecisti et expectabo nomen tuum quoniam
bonum in conspectu sanctorum tuorum

LII in finem pro Melech intellegentiae David dixit insipiens in cor-

de suo non est Deus corrupti sunt et abominabiles facti sunt in 2
iniquitatibus non est qui faciat bonum Deus de caelo prospexit 3
in filios hominum ut videat si est intellegens aut requirens Deum
omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat 4
bonum non est usque ad unum nonne scient omnes qui ope- 5
rantur iniquitatem qui devorant plebem meam ut cibum panis
Deum non invocaverunt illic trepidabunt timore ubi non fuit ti- 6
mor quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent
confusi sunt quoniam Deus sprevit eos quis dabit ex Sion saluta- 7
re Israhel dum convertit Deus captivitatem plebis suae exultabit
Iacob et laetabitur Israhel

in finem in carminibus intellectus David cum venissent Zi- **LIII**, 2
phei et dixissent ad Saul nonne David absconditus est apud nos
Deus in nomine tuo salvum me fac et in virtute tua iudica me 3
Deus exaudi orationem meam auribus percipe verba oris mei 4
quoniam alieni insurrexerunt adversum me et fortes quaesierunt 5
animam meam non proposuerunt Deum ante conspectum suum
diapsalma ecce enim Deus adiuvat me Dominus susceptor ani- 6
mae meae avertet mala inimicis meis in veritate tua disperde 7
illos voluntarie sacrificabo tibi confitebor nomini tuo Domine 8
quoniam bonum quoniam ex omni tribulatione eripuisti me et 9
super inimicos meos despexit oculus meus

in finem in carminibus intellectus David exaudi Deus oratio- **LIV**, 2
nem meam et ne despexeris deprecationem meam intende mihi 3
et exaudi me contristatus sum in exercitatione mea et contur-
batus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris quoniam 4
declinaverunt in me iniquitatem et in ira molesti erant mihi cor 5
meum conturbatum est in me et formido mortis cecidit super me
timor et tremor venit super me et contexit me tenebra et dixi 6, 7
quis dabit mihi pinnas sicut columbae et volabo et requiescam
ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine diapsalma expec- 8, 9
tabam eum qui salvum me fecit a pusillanimitate spiritus et a
tempestate praecipita Domine divide linguas eorum quoniam 10
vidi iniquitatem et contradictionem in civitate die et nocte cir- 11
cumdabit eam super muros eius et iniquitas et labor in medio
eius et iniustitia et non defecit de plateis eius usura et dolus 12
quoniam si inimicus maledixisset mihi sustinuissem utique et si 13
is qui oderat me super me magna locutus fuisset abscondissem
me forsitan ab eo tu vero homo unianimis dux meus et notus 14

15 meus qui simul mecum dulces capiebas cibos in domo Dei am-
16 bulavimus cum consensu veniat mors super illos et descendant
in infernum viventes quoniam nequitiae in habitaculis eorum in
17 medio eorum ego autem ad Deum clamavi et Dominus salva-
18 bit me vespere et mane et meridie narrabo et adnuntiabo et
19 exaudiet vocem meam redimet in pace animam meam ab his
20 qui adpropinquant mihi quoniam inter multos erant mecum ex-
audiet Deus et humiliabit illos qui est ante saecula diapsalma
21 non enim est illis commutatio et non timuerunt Deum extendit
manum suam in retribuendo contaminaverunt testamentum eius
22 divisi sunt ab ira vultus eius et adpropinquavit cor illius molliti
23 sunt sermones eius super oleum et ipsi sunt iacula iacta super
Dominum curam tuam et ipse te enutriet non dabit in aeternum
24 fluctuationem iusto tu vero Deus deduces eos in puteum interi-
tus viri sanguinum et doli non dimidiabunt dies suos ego autem
sperabo in te Domine

LV in finem pro populo qui a sanctis longe factus est David in
2 tituli inscriptione cum tenuerunt eum Allophili in Geth misere-
re mei Deus quoniam conculcavit me homo tota die inpugnans
3 tribulavit me conculcaverunt me inimici mei tota die quoniam
4 multi bellantes adversum me ab altitudine diei timebo ego vero
5 in te sperabo in Deo laudabo sermones meos in Deo speravi non
6 timebo quid faciat mihi caro tota die verba mea execrabantur
7 adversum me omnia consilia eorum in malum inhabitabunt et
abscondent ipsi calcaneum meum observabunt sicut sustinuerunt
8 animam meam pro nihilo salvos facies illos in ira populos con-
9 fringes Deus vitam meam adnuntiavi tibi posuisti lacrimas meas
10 in conspectu tuo sicut et in promissione tua tunc convertentur
inimici mei retrorsum in quacumque die invocavero te ecce co-
11 gnovi quoniam Deus meus es in Deo laudabo verbum in Domino
laudabo sermonem in Deo speravi non timebo quid faciat mihi
12 homo in me sunt Deus vota tua quae reddam laudationes ti-
13 bi quoniam eripuisti animam meam de morte et pedes meos de
lapsu ut placeam coram Deo in lumine viventium

LVI in finem ne disperdas David in tituli inscriptione cum fugeret a
2 facie Saul in spelunca miserere mei Deus miserere mei quoniam
in te confidit anima mea et in umbra alarum tuarum sperabo
3 donec transeat iniquitas clamabo ad Deum altissimum Deum
4 qui benefecit mihi misit de caelo et liberavit me dedit in ob-

probrium conculcantes me diapsalma misit Deus misericordiam
suam et veritatem suam et eripuit animam meam de medio ca- 5
tulorum leonum dormivi conturbatus filii hominum dentes eorum
arma et sagittae et lingua eorum gladius acutus exaltare super 6
caelos Deus et in omnem terram gloria tua laqueum paraverunt 7
pedibus meis et incurvaverunt animam meam foderunt ante fa-
ciem meam foveam et inciderunt in eam diapsalma paratum 8
cor meum Deus paratum cor meum cantabo et psalmum dicam
exsurge gloria mea exsurge psalterium et cithara exsurgam dilu- 9
culo confitebor tibi in populis Domine psalmum dicam tibi in 10
gentibus quoniam magnificata est usque ad caelos misericordia 11
tua et usque ad nubes veritas tua exaltare super caelos Deus et 12
super omnem terram gloria tua

in finem ne disperdas David in tituli inscriptione si vere uti- **LVII**, 2
que iustitiam loquimini recta iudicate filii hominum etenim in 3
corde iniquitates operamini in terra iniustitiam manus vestrae
concinnant alienati sunt peccatores a vulva erraverunt ab ute- 4
ro locuti sunt falsa furor illis secundum similitudinem serpentis 5
sicut aspidis surdae et obturantis aures suas quae non exaudiet 6
vocem incantantium et venefici incantantis sapienter Deus con- 7
teret dentes eorum in ore ipsorum molas leonum confringet Do-
minus ad nihilum devenient tamquam aqua decurrens intendit 8
arcum suum donec infirmentur sicut cera quae fluit auferentur 9
supercecidit ignis et non viderunt solem priusquam intellege- 10
rent spinae vestrae ramnum sicut viventes sicut in ira absorbet
vos laetabitur iustus cum viderit vindictam manus suas lavabit 11
in sanguine peccatoris et dicet homo si utique est fructus iusto 12
utique est Deus iudicans eos in terra

in finem ne disperdas David in tituli inscriptione quando mi- **LVIII**
sit Saul et custodivit domum eius ut interficeret eum eripe me 2
de inimicis meis Deus et ab insurgentibus in me libera me eri- 3
pe me de operantibus iniquitatem et de viris sanguinum salva
me quia ecce ceperunt animam meam inruerunt in me fortes 4
neque iniquitas mea neque peccatum meum Domine sine iniqui- 5
tate cucurri et direxi exsurge in occursum meum et vide et tu 6
Domine Deus virtutum Deus Israhel intende ad visitandas omnes
gentes non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem diap-
salma convertentur ad vesperam et famem patientur ut canes et 7
circuibunt civitatem ecce loquentur in ore suo et gladius in labiis 8

9 eorum quoniam quis audivit et tu Domine deridebis eos ad nihi-
10 lum deduces omnes gentes fortitudinem meam ad te custodiam
11 quia Deus susceptor meus Deus meus voluntas eius praeveniet
12 me Deus ostendet mihi super inimicos meos ne occidas eos ne-
quando obliviscantur populi mei disperge illos in virtute tua et
13 depone eos protector meus Domine delictum oris eorum sermo-
nem labiorum ipsorum et conprehendantur in superbia sua et de
14 execratione et mendacio adnuntiabuntur in consummatione in
ira consummationis et non erunt et scient quia Deus domina-
15 tur Iacob finium terrae diapsalma convertentur ad vesperam et
16 famem patientur ut canes et circuibunt civitatem ipsi disper-
gentur ad manducandum si vero non fuerint saturati et murmu-
17 rabunt ego autem cantabo fortitudinem tuam et exultabo mane
misericordiam tuam quia factus es susceptor meus et refugium
18 meum in die tribulationis meae adiutor meus tibi psallam quia
Deus susceptor meus es Deus meus misericordia mea

LIX in finem his qui inmutabuntur in tituli inscriptione David in
2 doctrina cum succendit Syriam Mesopotamiam et Syriam Soba
et convertit Ioab et percussit vallem Salinarum duodecim milia
3 Deus reppulisti nos et destruxisti nos iratus es et misertus es
4 nobis commovisti terram et turbasti eam sana contritiones eius
5 quia commota est ostendisti populo tuo dura potasti nos vino
6 conpunctionis dedisti metuentibus te significationem ut fugiant
7 a facie arcus diapsalma ut liberentur dilecti tui salvum fac dex-
8 tera tua et exaudi me Deus locutus est in sancto suo laetabor
9 et partibor Sicima et convallem tabernaculorum metibor meus
est Galaad et meus est Manasses et Effraim fortitudo capitis mei
10 Iuda rex meus Moab olla spei meae in Idumeam extendam cal-
11 ciamentum meum mihi alienigenae subditi sunt quis deducet
me in civitatem munitam quis deducet me usque in Idumeam
12 nonne tu Deus qui reppulisti nos et non egredieris Deus in vir-
13 tutibus nostris da nobis auxilium de tribulatione et vana salus
14 hominis in Deo faciemus virtutem et ipse ad nihilum deducet
tribulantes nos

LX, 2 in finem in hymnis David exaudi Deus deprecationem meam
3 intende orationi meae a finibus terrae ad te clamavi dum anxia-
4 retur cor meum in petra exaltasti me deduxisti me quia factus
5 es spes mea turris fortitudinis a facie inimici inhabitabo in ta-
bernaculo tuo in saecula protegar in velamento alarum tuarum

diapsalma quoniam tu Deus meus exaudisti orationem meam 6
dedisti hereditatem timentibus nomen tuum dies super dies re- 7
gis adicies annos eius usque in diem generationis et generatio-
nis permanet in aeternum in conspectu Dei misericordiam et 8
veritatem quis requiret eius sic psalmum dicam nomini tuo in 9
saeculum saeculi ut reddam vota mea de die in diem

in finem pro Idithun psalmus David nonne Deo subiecta erit **LXI**, 2
anima mea ab ipso enim salutare meum nam et ipse Deus meus 3
et salutaris meus susceptor meus non movebor amplius quous- 4
que inruitis in hominem interficitis universi vos tamquam parieti
inclinato et maceriae depulsae verumtamen pretium meum co- 5
gitaverunt repellere cucurri in siti ore suo benedicebant et cor-
de suo maledicebant diapsalma verumtamen Deo subiecta esto 6
anima mea quoniam ab ipso patientia mea quia ipse Deus meus 7
et salvator meus adiutor meus non emigrabo in Deo salutare 8
meum et gloria mea Deus auxilii mei et spes mea in Deo est
sperate in eo omnis congregatio populi effundite coram illo cor- 9
da vestra Deus adiutor noster in aeternum verumtamen vani 10
filii hominum mendaces filii hominum in stateris ut decipiant ip-
si de vanitate in id ipsum nolite sperare in iniquitate et rapinas 11
nolite concupiscere divitiae si affluant nolite cor adponere se- 12
mel locutus est Deus duo haec audivi quia potestas Dei et tibi 13
Domine misericordia quia tu reddes unicuique iuxta opera sua

psalmus David cum esset in deserto Iudaeae Deus Deus meus **LXII**, 2
ad te de luce vigilo sitivit in te anima mea quam multipliciter tibi
caro mea in terra deserta et invia et inaquosa sic in sancto ap- 3
parui tibi ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam quoniam 4
melior est misericordia tua super vitas labia mea laudabunt te
sic benedicam te in vita mea in nomine tuo levabo manus meas 5
sicut adipe et pinguidine repleatur anima mea et labia exulta- 6
tionis laudabit os meum si memor fui tui super stratum meum 7
in matutinis meditabar in te quia fuisti adiutor meus et in ve- 8
lamento alarum tuarum exultabo adhesit anima mea post te 9
me suscepit dextera tua ipsi vero in vanum quaesierunt ani- 10
mam meam introibunt in inferiora terrae tradentur in manus 11
gladii partes vulpium erunt rex vero laetabitur in Deo lauda- 12
bitur omnis qui iurat in eo quia obstructum est os loquentium
iniqua

in finem psalmus David exaudi Deus orationem meam cum **LXIII**, 2

3 deprecor a timore inimici eripe animam meam protexisti me a
conventu malignantium a multitudine operantium iniquitatem
4 quia exacuerunt ut gladium linguas suas intenderunt arcum rem
5, 6 amaram ut sagittent in occultis inmaculatum subito sagitta-
bunt eum et non timebunt firmaverunt sibi sermonem nequam
narraverunt ut absconderent laqueos dixerunt quis videbit eos
7 scrutati sunt iniquitates defecerunt scrutantes scrutinio accedet
8 homo et cor altum et exaltabitur Deus sagittae parvulorum fac-
9 tae sunt plagae eorum et infirmatae sunt contra eos linguae
10 eorum conturbati sunt omnes qui videbant eos et timuit om-
nis homo et adnuntiaverunt opera Dei et facta eius intellexerunt
11 laetabitur iustus in Domino et sperabit in eo et laudabuntur
omnes recti corde

LXIV in finem psalmus David canticum Hieremiae et Aggei de ver-
2 bo peregrinationis quando incipiebant proficisci te decet hym-
3 nus Deus in Sion et tibi reddetur votum in Hierusalem exaudi
4 orationem ad te omnis caro veniet verba iniquorum praevalue-
5 runt super nos et impietatibus nostris tu propitiaberis beatus
quem elegisti et adsumpsisti inhabitabit in atriis tuis replebimur
6 in bonis domus tuae sanctum est templum tuum mirabile in
aequitate exaudi nos Deus salutaris noster spes omnium finium
7 terrae et in mari longe praeparans montes in virtute tua accinc-
8 tus potentia qui conturbas profundum maris sonum fluctuum
9 eius turbabuntur gentes et timebunt qui inhabitant terminos a
10 signis tuis exitus matutini et vespere delectabis visitasti terram
et inebriasti eam multiplicasti locupletare eam flumen Dei reple-
tum est aquis parasti cibum illorum quoniam ita est praeparatio
11 eius rivos eius inebria multiplica genimina eius in stillicidiis eius
12 laetabitur germinans benedices coronae anni benignitatis tuae
13 et campi tui replebuntur ubertate pinguescent speciosa deserti
14 et exultatione colles accingentur induti sunt arietes ovium et
valles abundabunt frumento clamabunt etenim hymnum dicent

LXV in finem canticum psalmi resurrectionis iubilate Deo omnis
2, 3 terra psalmum dicite nomini eius date gloriam laudi eius di-
cite Deo quam terribilia sunt opera tua Domine in multitudine
4 virtutis tuae mentientur tibi inimici tui omnis terra adorent te
5 et psallant tibi psalmum dicant nomini tuo diapsalma venite
et videte opera Dei terribilis in consiliis super filios hominum
6 qui convertit mare in aridam in flumine pertransibunt pede ibi

laetabimur in ipso qui dominatur in virtute sua in aeternum 7
oculi eius super gentes respiciunt qui exasperant non exaltentur
in semet ipsis diapsalma benedicite gentes Deum nostrum et 8
auditam facite vocem laudis eius qui posuit animam meam ad 9
vitam et non dedit in commotionem pedes meos quoniam pro- 10
basti nos Deus igne nos examinasti sicut examinatur argentum
induxisti nos in laqueum posuisti tribulationes in dorso nostro 11
inposuisti homines super capita nostra transivimus per ignem et 12
aquam et eduxisti nos in refrigerium introibo in domum tuam 13
in holocaustis reddam tibi vota mea quae distinxerunt labia 14
mea et locutum est os meum in tribulatione mea holocausta 15
medullata offeram tibi cum incensu arietum offeram tibi boves
cum hircis diapsalma venite audite et narrabo omnes qui time- 16
tis Deum quanta fecit animae meae ad ipsum ore meo clamavi 17
et exaltavi sub lingua mea iniquitatem si aspexi in corde meo 18
non exaudiat Dominus propterea exaudivit Deus adtendit voci 19
deprecationis meae benedictus Deus qui non amovit orationem 20
meam et misericordiam suam a me

in finem in hymnis psalmus cantici Deus misereatur nostri et **LXVI**, 2
benedicat nobis inluminet vultum suum super nos et misereatur
nostri diapsalma ut cognoscamus in terra viam tuam in omni- 3
bus gentibus salutare tuum confiteantur tibi populi Deus confi- 4
teantur tibi populi omnes laetentur et exultent gentes quoniam 5
iudicas populos in aequitate et gentes in terra diriges diapsal-
ma confiteantur tibi populi Deus confiteantur tibi populi om- 6
nes terra dedit fructum suum benedicat nos Deus Deus noster 7
benedicat nos Deus et metuant eum omnes fines terrae 8

in finem David psalmus cantici exsurgat Deus et dissipentur **LXVII**, 2
inimici eius et fugiant qui oderunt eum a facie eius sicut deficit 3
fumus deficiant sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores
a facie Dei et iusti epulentur exultent in conspectu Dei delecten- 4
tur in laetitia cantate Deo psalmum dicite nomini eius iter faci- 5
te ei qui ascendit super occasum Dominus nomen illi et exultate
in conspectu eius turbabuntur a facie eius patris orfanorum et 6
iudicis viduarum Deus in loco sancto suo Deus inhabitare facit 7
unius moris in domo qui educit vinctos in fortitudine similiter eos
qui exasperant qui habitant in sepulchris Deus cum egredereris 8
in conspectu populi tui cum pertransieris in deserto diapsalma
terra mota est etenim caeli distillaverunt a facie Dei Sinai a fa- 9

10 cie Dei Israhel pluviam voluntariam segregabis Deus hereditati
11 tuae et infirmata est tu vero perfecisti eam animalia tua habi-
12 tant in ea parasti in dulcedine tua pauperi Deus Dominus dabit
13 verbum evangelizantibus virtute multa rex virtutum dilecti di-
14 lecti et speciei domus dividere spolia si dormiatis inter medios
cleros pinnae columbae deargentatae et posteriora dorsi eius in
15 pallore auri dum discernit Caelestis reges super eam nive deal-
16 babuntur in Selmon mons Dei mons pinguis mons coagulatus
17 mons pinguis ut quid suspicamini montes coagulatos mons in
quo beneplacitum est Deo habitare in eo etenim Dominus habi-
18 tabit in finem currus Dei decem milibus multiplex milia laetan-
19 tium Dominus in eis in Sina in sancto ascendisti in altum cepisti
captivitatem accepisti dona in hominibus etenim non credentes
20 inhabitare Dominum Deus benedictus Dominus die cotidie pro-
sperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum diapsalma
21 Deus noster Deus salvos faciendi et Domini Domini exitus mortis
22 verumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum verticem
23 capilli perambulantium in delictis suis dixit Dominus ex Basan
24 convertam convertam in profundis maris ut intinguatur pes tuus
25 in sanguine lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso viderunt
ingressus tui Deus ingressus Dei mei regis mei qui est in sancto
26 praevenerunt principes coniuncti psallentibus in medio iuvencu-
27 larum tympanistriarum in ecclesiis benedicite Deum Dominum
28 de fontibus Israhel ibi Beniamin adulescentulus in mentis ex-
cessu principes Iuda duces eorum principes Zabulon principes
29 Nepthali manda Deus virtutem tuam confirma Deus hoc quod
30 operatus es nobis a templo tuo in Hierusalem tibi adferent reges
31 munera increpa feras harundinis congregatio taurorum in vac-
cis populorum ut excludant eos qui probati sunt argento dissipa
32 gentes quae bella volunt venient legati ex Aegypto Aethiopia
33 praeveniet manus eius Deo regna terrae cantate Deo psallite
34 Domino diapsalma psallite Deo qui ascendit super caelum caeli
35 ad orientem ecce dabit voci suae vocem virtutis date gloriam
Deo super Israhel magnificentia eius et virtus eius in nubibus
36 mirabilis Deus in sanctis suis Deus Israhel ipse dabit virtutem
et fortitudinem plebi suae benedictus Deus

LXVIII, 2 in finem pro his qui commutabuntur David salvum me fac
3 Deus quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam infi-
xus sum in limum profundi et non est substantia veni in altitu-

dines maris et tempestas demersit me laboravi clamans raucae 4
factae sunt fauces meae defecerunt oculi mei dum spero in Deum
meum multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderunt 5
me gratis confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniu-
ste quae non rapui tunc exsolvebam Deus tu scis insipientiam 6
meam et delicta mea a te non sunt abscondita non erubescant 7
in me qui expectant te Domine Domine virtutum non confun-
dantur super me qui quaerunt te Deus Israhel quoniam propter 8
te sustinui obprobrium operuit confusio faciem meam extraneus 9
factus sum fratribus meis et peregrinus filiis matris meae quo- 10
niam zelus domus tuae comedit me et obprobria exprobrantium
tibi ceciderunt super me et operui in ieiunio animam meam et 11
factum est in obprobrium mihi et posui vestimentum meum 12
cilicium et factus sum illis in parabolam adversum me exerce- 13
bantur qui sedebant in porta et in me psallebant qui bibebant
vinum ego vero orationem meam ad te Domine tempus benepla- 14
citi Deus in multitudine misericordiae tuae exaudi me in veritate
salutis tuae eripe me de luto ut non infigar liberer ab his qui 15
oderunt me et de profundis aquarum non me demergat tempe- 16
stas aquae neque absorbeat me profundum neque urgeat super
me puteus os suum exaudi me Domine quoniam benigna est 17
misericordia tua secundum multitudinem miserationum tuarum
respice me et ne avertas faciem tuam a puero tuo quoniam tri- 18
bulor velociter exaudi me intende animae meae et libera eam 19
propter inimicos meos eripe me tu scis inproperium meum et 20
confusionem et reverentiam meam in conspectu tuo sunt omnes 21
qui tribulant me inproperium expectavit cor meum et miseriam
et sustinui qui simul contristaretur et non fuit et qui consolare-
tur et non inveni et dederunt in escam meam fel et in siti mea 22
potaverunt me aceto fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum 23
et in retributiones et in scandalum obscurentur oculi eorum ne 24
videant et dorsum eorum semper incurva effunde super eos iram 25
tuam et furor irae tuae conprehendat eos fiat habitatio eorum 26
deserta et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet quoniam 27
quem tu percussisti persecuti sunt et super dolorem vulnerum
meorum addiderunt adpone iniquitatem super iniquitatem eo- 28
rum et non intrent in iustitia tua deleantur de libro viventium 29
et cum iustis non scribantur ego sum pauper et dolens salus tua 30
Deus suscepit me laudabo nomen Dei cum cantico magnificabo 31

32 eum in laude et placebit Deo super vitulum novellum cornua
33 producentem et ungulas videant pauperes et laetentur quaerite
34 Deum et vivet anima vestra quoniam exaudivit pauperes Do-
35 minus et vinctos suos non despexit laudent illum caeli et terra
36 mare et omnia reptilia in eis quoniam Deus salvam faciet Sion
et aedificabuntur civitates Iudaeae et inhabitabunt ibi et heredi-
37 tate adquirent eam et semen servorum eius possidebunt eam et
qui diligunt nomen eius habitabunt in ea

LXIX in finem David in rememoratione eo quod salvum me fecit
2 Dominus Deus in adiutorium meum intende Domine ad adiu-
3 vandum me festina confundantur et revereantur qui quaerunt
4 animam meam avertantur retrorsum et erubescant qui volunt
mihi mala avertantur statim erubescentes qui dicunt mihi euge
5 euge exultent et laetentur in te omnes qui quaerunt te et dicant
6 semper magnificetur Deus qui diligunt salutare tuum ego vero
egenus et pauper Deus adiuva me adiutor meus et liberator meus
es tu Domine ne moreris

LXX David psalmus filiorum Ionadab et priorum captivorum in te
2 Domine speravi non confundar in aeternum in iustitia tua libera
3 me et eripe me inclina ad me aurem tuam et salva me esto mihi
in Deum protectorem et in locum munitum ut salvum me facias
4 quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu Deus
meus eripe me de manu peccatoris de manu contra legem agentis
5 et iniqui quoniam tu es patientia mea Domine Domine spes mea
6 a iuventute mea in te confirmatus sum ex utero de ventre matris
7 meae tu es protector meus in te cantatio mea semper tamquam
8 prodigium factus sum multis et tu adiutor fortis repleatur os
meum laude ut cantem gloriam tuam tota die magnitudinem
9 tuam non proicias me in tempore senectutis cum deficiet vir-
10 tus mea ne derelinquas me quia dixerunt inimici mei mihi et
11 qui custodiebant animam meam consilium fecerunt in unum di-
centes Deus dereliquit eum persequimini et conprehendite eum
12 quia non est qui eripiat Deus ne elongeris a me Deus meus in
13 adiutorium meum respice confundantur et deficiant detrahen-
tes animae meae operiantur confusione et pudore qui quaerunt
14 mala mihi ego autem semper sperabo et adiciam super omnem
15 laudem tuam os meum adnuntiabit iustitiam tuam tota die sa-
16 lutem tuam quoniam non cognovi litteraturam introibo in po-
17 tentiam Domini Domine memorabor iustitiae tuae solius Deus

docuisti me ex iuventute mea et usque nunc pronuntiabo mirabi-
lia tua et usque in senectam et senium Deus ne derelinquas me 18
donec adnuntiem brachium tuum generationi omni quae ventura
est potentiam tuam et iustitiam tuam Deus usque in altissima 19
quae fecisti magnalia Deus quis similis tibi quantas ostendisti 20
mihi tribulationes multas et malas et conversus vivificasti me et
de abyssis terrae iterum reduxisti me multiplicasti magnificen- 21
tiam tuam et conversus consolatus es me nam et ego confitebor 22
tibi in vasis psalmi veritatem tuam Deus psallam tibi in cithara
Sanctus Israhel exultabunt labia mea cum cantavero tibi et ani- 23
ma mea quam redemisti sed et lingua mea tota die meditabitur 24
iustitiam tuam cum confusi et reveriti fuerint qui quaerunt mala
mihi

in Salomonem Deus iudicium tuum regi da et iustitiam tuam **LXXI**, 2
filio regis iudicare populum tuum in iustitia et pauperes tuos in
iudicio suscipiant montes pacem populo et colles iustitiam iu- 3, 4
dicabit pauperes populi et salvos faciet filios pauperum et hu-
miliabit calumniatorem et permanebit cum sole et ante lunam 5
generationes generationum descendet sicut pluvia in vellus et 6
sicut stillicidia stillantia super terram orietur in diebus eius iu- 7
stitia et abundantia pacis donec auferatur luna et dominabitur 8
a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos orbis ter-
rarum coram illo procident Aethiopes et inimici eius terram lin- 9
gent reges Tharsis et insulae munera offerent reges Arabum et 10
Saba dona adducent et adorabunt eum omnes reges omnes gen- 11
tes servient ei quia liberavit pauperem a potente et pauperem 12
cui non erat adiutor parcet pauperi et inopi et animas paupe- 13
rum salvas faciet ex usuris et iniquitate redimet animas eorum 14
et honorabile nomen eorum coram illo et vivet et dabitur ei 15
de auro Arabiae et orabunt de ipso semper tota die benedicent
ei erit firmamentum in terra in summis montium superextol- 16
letur super Libanum fructus eius et florebunt de civitate sicut
faenum terrae sit nomen eius benedictum in saecula ante solem 17
permanet nomen eius et benedicentur in ipso omnes tribus ter-
rae omnes gentes beatificabunt eum benedictus Dominus Deus 18
Deus Israhel qui facit mirabilia solus et benedictum nomen ma- 19
iestatis eius in aeternum et replebitur maiestate eius omnis terra
fiat fiat defecerunt laudes David filii Iesse 20

psalmus Asaph quam bonus Israhel Deus his qui recto sunt **LXXII**

2 corde mei autem paene moti sunt pedes paene effusi sunt gres-
3, 4 sus mei quia zelavi super iniquis pacem peccatorum videns quia
non est respectus morti eorum et firmamentum in plaga eorum
5 in labore hominum non sunt et cum hominibus non flagellabun-
6 tur ideo tenuit eos superbia operti sunt iniquitate et impietate
7 sua prodiet quasi ex adipe iniquitas eorum transierunt in affec-
8 tum cordis cogitaverunt et locuti sunt in nequitia iniquitatem
9 in excelso locuti sunt posuerunt in caelum os suum et lingua
10 eorum transivit in terra ideo convertetur populus meus hic et
11 dies pleni invenientur in eis et dixerunt quomodo scit Deus et si
12 est scientia in Excelso ecce ipsi peccatores et abundantes in sae-
13 culo obtinuerunt divitias et dixi ergo sine causa iustificavi cor
14 meum et lavi inter innocentes manus meas et fui flagellatus tota
15 die et castigatio mea in matutino si dicebam narrabo sic ecce
16 nationem filiorum tuorum reprobavi et existimabam cognoscere
17 hoc labor est ante me donec intrem in sanctuarium Dei intelle-
18 gam in novissimis eorum verumtamen propter dolos posuisti eis
19 deiecisti eos dum adlevarentur quomodo facti sunt in desolatio-
20 nem subito defecerunt perierunt propter iniquitatem suam velut
somnium surgentium Domine in civitate tua imaginem ipsorum
21 ad nihilum rediges quia inflammatum est cor meum et renes
22 mei commutati sunt et ego ad nihilum redactus sum et nescivi
23, 24 ut iumentum factus sum apud te et ego semper tecum tenuisti
manum dexteram meam et in voluntate tua deduxisti me et cum
25 gloria suscepisti me quid enim mihi est in caelo et a te quid
26 volui super terram defecit caro mea et cor meum Deus cordis
27 mei et pars mea Deus in aeternum quia ecce qui elongant se a
28 te peribunt perdidisti omnem qui fornicatur abs te mihi autem
adherere Deo bonum est ponere in Domino Deo spem meam ut
adnuntiem omnes praedicationes tuas in portis filiae Sion
LXXIII intellectus Asaph ut quid Deus reppulisti in finem iratus est
2 furor tuus super oves pascuae tuae memor esto congregationis
tuae quam possedisti ab initio redemisti virgam hereditatis tuae
3 mons Sion in quo habitasti in eo leva manus tuas in superbias
4 eorum in finem quanta malignatus est inimicus in sancto et glo-
riati sunt qui oderunt te in medio sollemnitatis tuae posuerunt
5 signa sua signa et non cognoverunt sicut in exitu super sum-
6 mum quasi in silva lignorum securibus exciderunt ianuas eius
7 in id ipsum in securi et ascia deiecerunt eam incenderunt igni

sanctuarium tuum in terra polluerunt tabernaculum nominis tui
dixerunt in corde suo cognatio eorum simul quiescere faciamus 8
omnes dies festos Dei a terra signa nostra non vidimus iam 9
non est propheta et nos non cognoscet amplius usquequo Deus 10
inproperabit inimicus inritat adversarius nomen tuum in finem
ut quid avertis manum tuam et dexteram tuam de medio sinu 11
tuo in finem Deus autem rex noster ante saeculum operatus est 12
salutes in medio terrae tu confirmasti in virtute tua mare contri- 13
bulasti capita draconum in aquis tu confregisti capita draconis 14
dedisti eum escam populis Aethiopum tu disrupisti fontem et 15
torrentes tu siccasti fluvios Aetham tuus est dies et tua est nox 16
tu fabricatus es auroram et solem tu fecisti omnes terminos 17
terrae aestatem et ver tu plasmasti ea memor esto huius inimi- 18
cus inproperavit Dominum et populus insipiens incitavit nomen
tuum ne tradas bestiis animam confitentem tibi animas pau- 19
perum tuorum ne obliviscaris in finem respice in testamentum 20
tuum quia repleti sunt qui obscurati sunt terrae domibus iniqui-
tatum ne avertatur humilis factus confusus pauper et inops lau- 21
dabunt nomen tuum exsurge Deus iudica causam tuam memor 22
esto inproperiorum tuorum eorum qui ab insipiente sunt tota die
ne obliviscaris voces inimicorum tuorum superbia eorum qui te 23
oderunt ascendit semper

in finem ne corrumpas psalmus Asaph cantici confitebimur **LXXIV**, 2
tibi Deus confitebimur et invocabimus nomen tuum narrabimus
mirabilia tua cum accepero tempus ego iustitias iudicabo li- 3, 4
quefacta est terra et omnes qui habitant in ea ego confirmavi
columnas eius diapsalma dixi iniquis nolite inique facere et de- 5
linquentibus nolite exaltare cornu nolite extollere in altum cornu 6
vestrum nolite loqui adversus Deum iniquitatem quia neque ab 7
oriente neque ab occidente neque a desertis montibus quoniam 8
Deus iudex est hunc humiliat et hunc exaltat quia calix in ma- 9
nu Domini vini meri plenus mixto et inclinavit ex hoc in hoc
verum fex eius non est exinanita bibent omnes peccatores terrae
ego autem adnuntiabo in saeculum cantabo Deo Iacob et omnia 10, 11
cornua peccatorum confringam et exaltabuntur cornua iusti

in finem in laudibus psalmus Asaph canticum ad Assyrium **LXXV**
notus in Iudaea Deus in Israhel magnum nomen eius et fac- 2, 3
tus est in pace locus eius et habitatio eius in Sion ibi confregit 4
potentias arcuum scutum et gladium et bellum diapsalma inlu- 5

6 minas tu mirabiliter de montibus aeternis turbati sunt omnes
insipientes corde dormierunt somnum suum et nihil invenerunt
7 omnes viri divitiarum manibus suis ab increpatione tua Deus
8 Iacob dormitaverunt qui ascenderunt equos tu terribilis es et
9 quis resistet tibi ex tunc ira tua de caelo auditum fecisti iudi-
10 cium terra timuit et quievit cum exsurgeret in iudicium Deus
11 ut salvos faceret omnes mansuetos terrae diapsalma quoniam
cogitatio hominis confitebitur tibi et reliquiae cogitationis diem
12 festum agent tibi vovete et reddite Domino Deo vestro omnes
13 qui in circuitu eius adferent munera terribili et ei qui aufert
spiritus principum terribili apud reges terrae

LXXVI, 2 in finem pro Idithun psalmus Asaph voce mea ad Dominum
3 clamavi voce mea ad Deum et intendit me in die tribulationis
meae Deum exquisivi manibus meis nocte contra eum et non
4 sum deceptus rennuit consolari anima mea memor fui Dei et
delectatus sum exercitatus sum et defecit spiritus meus diapsal-
5 ma anticipaverunt vigilias oculi mei turbatus sum et non sum
6 locutus cogitavi dies antiquos et annos aeternos in mente habui
7 et meditatus sum nocte cum corde meo exercitabar et scobe-
8 bam spiritum meum numquid in aeternum proiciet Deus et non
9 adponet ut conplacitior sit adhuc aut in finem misericordiam
10 suam abscidet a generatione in generationem aut obliviscetur
misereri Deus aut continebit in ira sua misericordias suas diap-
11, 12 salma et dixi nunc coepi haec mutatio dexterae Excelsi memor
fui operum Domini quia memor ero ab initio mirabilium tuorum
13 et meditabor in omnibus operibus tuis et in adinventionibus tuis
14 exercebor Deus in sancto via tua quis deus magnus sicut Deus
15 noster tu es Deus qui facis mirabilia notam fecisti in populis
16 virtutem tuam redemisti in brachio tuo populum tuum filios
17 Iacob et Ioseph diapsalma viderunt te aquae Deus viderunt te
18 aquae et timuerunt et turbatae sunt abyssi multitudo sonitus
aquarum vocem dederunt nubes etenim sagittae tuae transeunt
19 vox tonitrui tui in rota inluxerunt coruscationes tuae orbi terrae
20 commota est et contremuit terra in mari via tua et semitae tuae
21 in aquis multis et vestigia tua non cognoscentur deduxisti sicut
oves populum tuum in manu Mosi et Aaron

LXXVII intellectus Asaph adtendite populus meus legem meam in-
2 clinate aurem vestram in verba oris mei aperiam in parabola
3 os meum eloquar propositiones ab initio quanta audivimus et

cognovimus ea et patres nostri narraverunt nobis non sunt oc- 4
cultata a filiis eorum in generationem alteram narrantes laudes
Domini et virtutes eius et mirabilia eius quae fecit et suscitavit 5
testimonium in Iacob et legem posuit in Israhel quanta mandavit
patribus nostris nota facere ea filiis suis ut cognoscat genera- 6
tio altera filii qui nascentur et exsurgent et narrabunt filiis suis
ut ponant in Deo spem suam et non obliviscantur opera Dei et 7
mandata eius exquirant ne fiant sicut patres eorum generatio 8
prava et exasperans generatio quae non direxit cor suum et non
est creditus cum Deo spiritus eius filii Effrem intendentes et 9
mittentes arcus conversi sunt in die belli non custodierunt te- 10
stamentum Dei et in lege eius noluerunt ambulare et obliti sunt 11
benefactorum eius et mirabilium eius quae ostendit eis coram 12
patribus eorum quae fecit mirabilia in terra Aegypti in cam-
po Taneos interrupit mare et perduxit eos statuit aquas quasi 13
utrem et deduxit eos in nube diei et tota nocte in inluminatio- 14
ne ignis interrupit petram in heremo et adaquavit eos velut in 15
abysso multa et eduxit aquam de petra et deduxit tamquam flu- 16
mina aquas et adposuerunt adhuc peccare ei in ira excitaverunt 17
Excelsum in inaquoso et temptaverunt Deum in cordibus suis 18
ut peterent escas animabus suis et male locuti sunt de Deo dixe- 19
runt numquid poterit Deus parare mensam in deserto quoniam 20
percussit petram et fluxerunt aquae et torrentes inundaverunt
numquid et panem potest dare aut parare mensam populo suo
ideo audivit Dominus et distulit et ignis accensus est in Iacob et 21
ira ascendit in Israhel quia non crediderunt in Deo nec spera- 22
verunt in salutare eius et mandavit nubibus desuper et ianuas 23
caeli aperuit et pluit illis manna ad manducandum et panem 24
caeli dedit eis panem angelorum manducavit homo cibaria mi- 25
sit eis in abundantiam transtulit austrum de caelo et induxit 26
in virtute sua africum et pluit super eos sicut pulverem carnes 27
et sicut harenam maris volatilia pinnata et ceciderunt in medio 28
castrorum eorum circa tabernacula eorum et manducaverunt et 29
saturati sunt nimis et desiderium eorum adtulit eis non sunt 30
fraudati a desiderio suo adhuc escae eorum erant in ore ipsorum
et ira Dei ascendit in eos et occidit pingues eorum et electos 31
Israhel inpedivit in omnibus his peccaverunt adhuc et non cre- 32
diderunt mirabilibus eius et defecerunt in vanitate dies eorum et 33
anni eorum cum festinatione cum occideret eos quaerebant eum 34

35 et revertebantur et diluculo veniebant ad Deum et rememorati
sunt quia Deus adiutor est eorum et Deus excelsus redemptor eo-
36 rum est et dilexerunt eum in ore suo et lingua sua mentiti sunt
37 ei cor autem ipsorum non erat rectum cum eo nec fideles habiti
38 sunt in testamento eius ipse autem est misericors et propitius
fiet peccatis eorum et non perdet eos et abundabit ut avertat
39 iram suam et non accendet omnem iram suam et recordatus est
40 quia caro sunt spiritus vadens et non rediens quotiens exacerba-
41 verunt eum in deserto in ira concitaverunt eum in inaquoso et
conversi sunt et temptaverunt Deum et Sanctum Israhel exacer-
42 baverunt non sunt recordati manus eius die qua redemit eos de
43 manu tribulantis sicut posuit in Aegypto signa sua et prodigia
44 sua in campo Taneos et convertit in sanguine flumina eorum
45 et imbres eorum ne biberent misit in eos cynomiam et comedit
46 eos et ranam et disperdit eos et dedit erugini fructus eorum et
47 labores eorum lucustae et occidit in grandine vineam eorum et
48 moros eorum in pruina et tradidit grandini iumenta eorum et
49 possessionem eorum igni misit in eos iram indignationis suae
indignationem et iram et tribulationem inmissionem per angelos
50 malos viam fecit semitae irae suae non pepercit a morte ani-
51 marum eorum et iumenta eorum in morte conclusit et percussit
omne primitivum in terra Aegypti primitias laborum eorum in
52 tabernaculis Cham et abstulit sicut oves populum suum et per-
53 duxit eos tamquam gregem in deserto et deduxit eos in spe et
54 non timuerunt et inimicos eorum operuit mare et induxit eos in
montem sanctificationis suae montem quem adquisivit dextera
eius et eiecit a facie eorum gentes et sorte divisit eis terram in
55 funiculo distributionis et habitare fecit in tabernaculis eorum
56 tribus Israhel et temptaverunt et exacerbaverunt Deum excel-
57 sum et testimonia eius non custodierunt et averterunt se et non
servaverunt pactum quemadmodum patres eorum conversi sunt
58 in arcum pravum et in ira concitaverunt eum in collibus suis et
59 in sculptilibus suis ad aemulationem eum provocaverunt audivit
60 Deus et sprevit et ad nihilum redegit valde Israhel et reppulit
tabernaculum Selo tabernaculum suum ubi habitavit in homi-
61 nibus et tradidit in captivitatem virtutem eorum et pulchritu-
62 dinem eorum in manus inimici et conclusit in gladio populum
63 suum et hereditatem suam sprevit iuvenes eorum comedit ignis
64 et virgines eorum non sunt lamentatae sacerdotes eorum in gla-

dio ceciderunt et viduae eorum non plorabuntur et excitatus 65
est tamquam dormiens Dominus tamquam potens crapulatus a
vino et percussit inimicos suos in posteriora obprobrium sem- 66
piternum dedit illis et reppulit tabernaculum Ioseph et tribum 67
Effrem non elegit et elegit tribum Iuda montem Sion quem di- 68
lexit et aedificavit sicut unicornium sanctificium suum in terra 69
quam fundavit in saecula et elegit David servum suum et sustu- 70
lit eum de gregibus ovium de post fetantes accepit eum pascere 71
Iacob servum suum et Israhel hereditatem suam et pavit eos in 72
innocentia cordis sui et in intellectibus manuum suarum deduxit
eos

psalmus Asaph Deus venerunt gentes in hereditatem tuam **LXXVIII**
polluerunt templum sanctum tuum posuerunt Hierusalem in po-
morum custodiam posuerunt morticina servorum tuorum escas 2
volatilibus caeli carnes sanctorum tuorum bestiis terrae effude- 3
runt sanguinem ipsorum tamquam aquam in circuitu Hierusalem
et non erat qui sepeliret facti sumus obprobrium vicinis nostris 4
subsannatio et inlusio his qui circum nos sunt usquequo Domine 5
irasceris in finem accendetur velut ignis zelus tuus effunde iram 6
tuam in gentes quae te non noverunt et in regna quae nomen
tuum non invocaverunt quia comederunt Iacob et locum eius 7
desolaverunt ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum 8
cito anticipent nos misericordiae tuae quia pauperes facti sumus
nimis adiuva nos Deus salutaris noster propter gloriam nominis 9
tui Domine libera nos et propitius esto peccatis nostris propter
nomen tuum ne forte dicant in gentibus ubi est Deus eorum 10
et innotescat in nationibus coram oculis nostris ultio sanguinis
servorum tuorum qui effusus est introeat in conspectu tuo ge- 11
mitus conpeditorum secundum magnitudinem brachii tui posside
filios mortificatorum et redde vicinis nostris septuplum in sinu 12
eorum inproperium ipsorum quod exprobraverunt tibi Domine
nos autem populus tuus et oves pascuae tuae confitebimur ti- 13
bi in saeculum in generationem et generationem adnuntiabimus
laudem tuam

in finem pro his qui commutabuntur testimonium Asaph psal- **LXXIX**
mus qui regis Israhel intende qui deducis tamquam oves Ioseph 2
qui sedes super cherubin manifestare coram Effraim et Benia- 3
min et Manasse excita potentiam tuam et veni ut salvos facias
nos Deus converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus 4

5 Domine Deus virtutum quousque irasceris super orationem servi
6 tui cibabis nos pane lacrimarum et potum dabis nobis in lacri-
7 mis in mensura posuisti nos in contradictionem vicinis nostris
8 et inimici nostri subsannaverunt nos Deus virtutum converte
9 nos et ostende faciem tuam et salvi erimus vineam de Aegyp-
10 to transtulisti eiecisti gentes et plantasti eam dux itineris fuisti
in conspectu eius et plantasti radices eius et implevit terram
11, 12 operuit montes umbra eius et arbusta eius cedros Dei exten-
dit palmites suos usque ad mare et usque ad Flumen propagines
13 eius ut quid destruxisti maceriam eius et vindemiant eam om-
14 nes qui praetergrediuntur viam exterminavit eam aper de silva
15 et singularis ferus depastus est eam Deus virtutum convertere
16 respice de caelo et vide et visita vineam istam et perfice eam
quam plantavit dextera tua et super filium quem confirmasti tibi
17, 18 incensa igni et suffossa ab increpatione vultus tui peribunt fiat
manus tua super virum dexterae tuae et super filium hominis
19 quem confirmasti tibi et non discedimus a te vivificabis nos et
20 nomen tuum invocabimus Domine Deus virtutum converte nos
et ostende faciem tuam et salvi erimus

LXXX, 2 in finem pro torcularibus Asaph exultate Deo adiutori nostro
3 iubilate Deo Iacob sumite psalmum et date tympanum psalte-
4 rium iucundum cum cithara bucinate in neomenia tuba in in-
5 signi die sollemnitatis nostrae quia praeceptum Israhel est et
6 iudicium Dei Iacob testimonium in Ioseph posuit illud cum ex-
7 iret de terra Aegypti linguam quam non noverat audivit dever-
8 tit ab oneribus dorsum eius manus eius in cofino servierunt in
tribulatione invocasti me et liberavi te exaudivi te in abscondi-
to tempestatis probavi te apud aquam Contradictionis diapsal-
9 ma audi populus meus et contestabor te Israhel si audias me
10, 11 non erit in te deus recens nec adorabis deum alienum ego enim
sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti dilata
12 os tuum et implebo illud et non audivit populus meus vocem
13 meam et Israhel non intendit mihi et dimisi illos secundum de-
14 sideria cordis eorum ibunt in adinventionibus suis si populus
15 meus audisset me Israhel si in viis meis ambulasset pro nihi-
lo forsitan inimicos eorum humiliassem et super tribulantes eos
16 misissem manum meam inimici Domini mentiti sunt ei et erit
17 tempus eorum in saeculo et cibavit illos ex adipe frumenti et de
petra melle saturavit illos

psalmus Asaph Deus stetit in synagoga deorum in medio au- **LXXXI**
tem Deus deiudicat usquequo iudicatis iniquitatem et facies 2
peccatorum sumitis diapsalma iudicate egenum et pupillum hu- 3
milem et pauperem iustificate eripite pauperem et egenum de 4
manu peccatoris liberate nescierunt neque intellexerunt in te- 5
nebris ambulant movebuntur omnia fundamenta terrae ego dixi 6
dii estis et filii Excelsi omnes vos autem sicut homines moriemi- 7
ni et sicut unus de principibus cadetis surge Deus iudica terram 8
quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus

canticum psalmi Asaph Deus quis similis erit tibi ne taceas **LXXXII**, 2
neque conpescaris Deus quoniam ecce inimici tui sonaverunt et 3
qui oderunt te extulerunt caput super populum tuum maligna- 4
verunt consilium et cogitaverunt adversus sanctos tuos dixerunt 5
venite et disperdamus eos de gente et non memoretur nomen
Israhel ultra quoniam cogitaverunt unianimiter simul adversum 6
te testamentum disposuerunt tabernacula Idumeorum et Isma- 7
helitae Moab et Aggareni Gebal et Ammon et Amalech alienige- 8
nae cum habitantibus Tyrum etenim Assur venit cum illis facti 9
sunt in adiutorium filiis Loth diapsalma fac illis sicut Madiam 10
et Sisarae sicut Iabin in torrente Cison disperierunt in Endor 11
facti sunt ut stercus terrae pone principes eorum sicut Oreb et 12
Zeb et Zebee et Salmana omnes principes eorum qui dixerunt 13
hereditate possideamus sanctuarium Dei Deus meus pone illos 14
ut rotam sicut stipulam ante faciem venti sicut ignis qui conbu- 15
rit silvam sicut flamma conburens montes ita persequeris illos 16
in tempestate tua et in ira tua turbabis eos imple facies illo- 17
rum ignominia et quaerent nomen tuum Domine erubescant et 18
conturbentur in saeculum saeculi et confundantur et pereant et 19
cognoscant quia nomen tibi Dominus tu solus Altissimus in omni
terra

in finem pro torcularibus filiis Core psalmus quam dilecta **LXXXIII**,
tabernacula tua Domine virtutum concupiscit et defecit anima 3
mea in atria Domini cor meum et caro mea exultavit in Deum
vivum etenim passer invenit sibi domum et turtur nidum sibi 4
ubi ponat pullos suos altaria tua Domine virtutum rex meus et
Deus meus beati qui habitant in domo tua in saecula saecu- 5
lorum laudabunt te diapsalma beatus vir cui est auxilium abs 6
te ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarum in lo- 7
co quem posuit etenim benedictiones dabit legis dator ibunt 8

9 de virtute in virtutem videbitur Deus deorum in Sion Domine
Deus virtutum exaudi orationem meam auribus percipe Deus Ia-
10 cob diapsalma protector noster aspice Deus et respice in faciem
11 christi tui quia melior est dies una in atriis tuis super milia elegi
abiectus esse in domo Dei mei magis quam habitare in taberna-
12 culis peccatorum quia misericordiam et veritatem diligit Deus
13 gratiam et gloriam dabit Dominus non privabit bonis eos qui
ambulant in innocentia Domine virtutum beatus vir qui sperat
in te
LXXXIV, 2 in finem filiis Core psalmus benedixisti Domine terram tuam
3 avertisti captivitatem Iacob remisisti iniquitates plebis tuae oper-
4 uisti omnia peccata eorum diapsalma mitigasti omnem iram
5 tuam avertisti ab ira indignationis tuae converte nos Deus sa-
6 lutum nostrarum et averte iram tuam a nobis numquid in ae-
ternum irasceris nobis aut extendes iram tuam a generatione
7 in generationem Deus tu conversus vivificabis nos et plebs tua
8 laetabitur in te ostende nobis Domine misericordiam tuam et
9 salutare tuum da nobis audiam quid loquatur in me Dominus
Deus quoniam loquetur pacem in plebem suam et super sanc-
10 tos suos et in eos qui convertuntur ad cor verumtamen prope
timentes eum salutare ipsius ut inhabitet gloria in terra nostra
11 misericordia et veritas obviaverunt sibi iustitia et pax osculatae
12, 13 sunt veritas de terra orta est et iustitia de caelo prospexit ete-
nim Dominus dabit benignitatem et terra nostra dabit fructum
14 suum iustitia ante eum ambulabit et ponet in via gressus suos
LXXXV oratio ipsi David inclina Domine aurem tuam et exaudi me
2 quoniam inops et pauper sum ego custodi animam meam quo-
niam sanctus sum salvum fac servum tuum Deus meus speran-
3 tem in te miserere mei Domine quoniam ad te clamabo tota die
4 laetifica animam servi tui quoniam ad te Domine animam meam
5 levavi quoniam tu Domine suavis et mitis et multae misericor-
6 diae omnibus invocantibus te auribus percipe Domine oratio-
7 nem meam et intende voci orationis meae in die tribulationis
8 meae clamavi ad te quia exaudisti me non est similis tui in diis
9 Domine et non est secundum opera tua omnes gentes quascum-
que fecisti venient et adorabunt coram te Domine et glorificabunt
10 nomen tuum quoniam magnus es tu et faciens mirabilia tu es
11 Deus solus deduc me Domine in via tua et ingrediar in veritate
12 tua laetetur cor meum ut timeat nomen tuum confitebor tibi

Domine Deus meus in toto corde meo et glorificabo nomen tuum
in aeternum quia misericordia tua magna est super me et eruisti 13
animam meam ex inferno inferiori Deus iniqui insurrexerunt su- 14
per me et synagoga potentium quaesierunt animam meam et non
proposuerunt te in conspectu suo et tu Domine Deus miserator 15
et misericors patiens et multae misericordiae et verax respice in 16
me et miserere mei da imperium tuum puero tuo et salvum fac
filium ancillae tuae fac mecum signum in bono et videant qui 17
oderunt me et confundantur quoniam tu Domine adiuvasti me
et consolatus es me

filiis Core psalmus cantici fundamenta eius in montibus sanc- **LXXXVI**
tis diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Iacob 2
gloriosa dicta sunt de te civitas Dei diapsalma memor ero Raab 3, 4
et Babylonis scientibus me ecce alienigenae et Tyrus et populus
Aethiopum hii fuerunt illic numquid Sion dicet homo et homo 5
natus est in ea et ipse fundavit eam Altissimus Dominus nar- 6
rabit in scriptura populorum et principum horum qui fuerunt in
ea diapsalma sicut laetantium omnium habitatio in te 7

canticum psalmi filiis Core in finem pro Maeleth ad respon- **LXXXVII**
dendum intellectus Eman Ezraitae Domine Deus salutis meae 2
die clamavi et nocte coram te intret in conspectu tuo oratio mea 3
inclina aurem tuam ad precem meam quia repleta est malis ani- 4
ma mea et vita mea in inferno adpropinquavit aestimatus sum 5
cum descendentibus in lacum factus sum sicut homo sine adiuto-
rio inter mortuos liber sicut vulnerati dormientes in sepulchris 6
quorum non es memor amplius et ipsi de manu tua repulsi sunt
posuerunt me in lacu inferiori in tenebrosis et in umbra mortis 7
super me confirmatus est furor tuus et omnes fluctus tuos induxi- 8
sti super me diapsalma longe fecisti notos meos a me posuerunt 9
me abominationem sibi traditus sum et non egrediebar oculi mei 10
languerunt prae inopia clamavi ad te Domine tota die expandi
ad te manus meas numquid mortuis facies mirabilia aut medici 11
suscitabunt et confitebuntur tibi diapsalma numquid narrabit 12
aliquis in sepulchro misericordiam tuam et veritatem tuam in
perditione numquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua et 13
iustitia tua in terra oblivionis et ego ad te Domine clamavi et 14
mane oratio mea praeveniet te ut quid Domine repellis oratio- 15
nem meam avertis faciem tuam a me pauper sum ego et in 16
laboribus a iuventute mea exaltatus autem humiliatus sum et

17 conturbatus in me transierunt irae tuae et terrores tui contur-
18 baverunt me circuierunt me sicut aqua tota die circumdederunt
19 me simul elongasti a me amicum et proximum et notos meos a
miseria
LXXXVIII, 2 intellectus Aethan Ezraitae misericordias Domini in aeter-
num cantabo in generationem et generationem adnuntiabo veri-
3 tatem tuam in ore meo quoniam dixisti in aeternum misericor-
4 dia aedificabitur in caelis praeparabitur veritas tua in eis dispo-
5 sui testamentum electis meis iuravi David servo meo usque in
aeternum praeparabo semen tuum et aedificabo in generationem
6 et generationem sedem tuam diapsalma confitebuntur caeli mi-
rabilia tua Domine etenim veritatem tuam in ecclesia sanctorum
7 quoniam quis in nubibus aequabitur Domino similis erit Domino
8 in filiis Dei Deus qui glorificatur in consilio sanctorum magnus et
9 horrendus super omnes qui in circuitu eius sunt Domine Deus
virtutum quis similis tibi potens es Domine et veritas tua in
10 circuitu tuo tu dominaris potestatis maris motum autem fluc-
11 tuum eius tu mitigas tu humiliasti sicut vulneratum superbum
12 in brachio virtutis tuae dispersisti inimicos tuos tui sunt caeli
et tua est terra orbem terrae et plenitudinem eius tu fundasti
13 aquilonem et mare tu creasti Thabor et Hermon in nomine tuo
14 exultabunt tuum brachium cum potentia firmetur manus tua et
15 exaltetur dextera tua iustitia et iudicium praeparatio sedis tuae
16 misericordia et veritas praecedent faciem tuam beatus populus
qui scit iubilationem Domine in lumine vultus tui ambulabunt
17 et in nomine tuo exultabunt tota die et in iustitia tua exaltabun-
18 tur quoniam gloria virtutis eorum tu es et in beneplacito tuo
19 exaltabitur cornu nostrum quia Domini est adsumptio nostra
20 et Sancti Israhel regis nostri tunc locutus es in visione sanctis
tuis et dixisti posui adiutorium in potentem exaltavi electum de
21 plebe mea inveni David servum meum in oleo sancto meo linui
22 eum manus enim mea auxiliabitur ei et brachium meum confir-
23 mabit eum nihil proficiet inimicus in eo et filius iniquitatis non
24 adponet nocere eum et concidam a facie ipsius inimicos eius et
25 odientes eum in fugam convertam et veritas mea et misericor-
26 dia mea cum ipso et in nomine meo exaltabitur cornu eius et
27 ponam in mari manum eius et in fluminibus dexteram eius ipse
invocabit me pater meus es tu Deus meus et susceptor salutis
28 meae et ego primogenitum ponam illum excelsum prae regibus

terrae in aeternum servabo illi misericordiam meam et testa- 29
mentum meum fidele ipsi et ponam in saeculum saeculi semen 30
eius et thronum eius sicut dies caeli si dereliquerint filii eius 31
legem meam et in iudiciis meis non ambulaverint si iustitias 32
meas profanaverint et mandata mea non custodierint visitabo 33
in virga iniquitates eorum et in verberibus peccata eorum mi- 34
sericordiam autem meam non dispergam ab eo neque nocebo in
veritate mea neque profanabo testamentum meum et quae pro- 35
cedunt de labiis meis non faciam irrita semel iuravi in sancto 36
meo si David mentiar semen eius in aeternum manebit et th- 37, 38
ronus eius sicut sol in conspectu meo et sicut luna perfecta in
aeternum et testis in caelo fidelis diapsalma tu vero reppulisti et 39
despexisti distulisti christum tuum evertisti testamentum servi 40
tui profanasti in terram sanctuarium eius destruxisti omnes se- 41
pes eius posuisti firmamenta eius formidinem diripuerunt eum 42
omnes transeuntes viam factus est obprobrium vicinis suis ex- 43
altasti dexteram deprimentium eum laetificasti omnes inimicos
eius avertisti adiutorium gladii eius et non es auxiliatus ei in bel- 44
lo destruxisti eum a mundatione sedem eius in terram conlisisti 45
minorasti dies temporis eius perfudisti eum confusione diapsalma 46
usquequo Domine avertis in finem exardescet sicut ignis ira tua 47
memorare quae mea substantia numquid enim vane constituisti 48
omnes filios hominum quis est homo qui vivet et non videbit 49
mortem eruet animam suam de manu inferi diapsalma ubi sunt 50
misericordiae tuae antiquae Domine sicut iurasti David in veri-
tate tua memor esto Domine obprobrii servorum tuorum quod 51
continui in sinu meo multarum gentium quod exprobraverunt 52
inimici tui Domine quod exprobraverunt commutationem christi
tui benedictus Dominus in aeternum fiat fiat 53

oratio Mosi hominis Dei Domine refugium tu factus es nobis **LXXXIX**
in generatione et generatione priusquam montes fierent et for- 2
maretur terra et orbis a saeculo usque in saeculum tu es Deus
ne avertas hominem in humilitatem et dixisti convertimini fi- 3
lii hominum quoniam mille anni ante oculos tuos tamquam dies 4
hesterna quae praeteriit et custodia in nocte quae pro nihilo ha- 5
bentur eorum anni erunt mane sicut herba transeat mane floreat 6
et transeat vespere decidat induret et arescat quia defecimus in 7
ira tua et in furore tuo turbati sumus posuisti iniquitates no- 8
stras in conspectu tuo saeculum nostrum in inluminatione vultus

9 tui quoniam omnes dies nostri defecerunt in ira tua defecimus
10 anni nostri sicut aranea meditabantur dies annorum nostrorum
in ipsis septuaginta anni si autem in potentatibus octoginta anni
et amplius eorum labor et dolor quoniam supervenit mansuetudo
11 et corripiemur quis novit potestatem irae tuae et prae timore
12 tuo iram tuam dinumerare dexteram tuam sic notam fac et
13 conpeditos corde in sapientia convertere Domine usquequo et
14 deprecabilis esto super servos tuos repleti sumus mane miseri-
cordia tua et exultavimus et delectati sumus in omnibus diebus
15 nostris laetati sumus pro diebus quibus nos humiliasti annis qui-
16 bus vidimus mala et respice in servos tuos et in opera tua et
17 dirige filios eorum et sit splendor Domini Dei nostri super nos
et opera manuum nostrarum dirige super nos et opus manuum
nostrarum dirige

XC laus cantici David qui habitat in adiutorio Altissimi in protec-
2 tione Dei caeli commorabitur dicet Domino susceptor meus es
3 tu et refugium meum Deus meus sperabo in eum quoniam ipse
4 liberabit me de laqueo venantium et a verbo aspero in scapulis
5 suis obumbrabit te et sub pinnis eius sperabis scuto circumdabit
6 te veritas eius non timebis a timore nocturno a sagitta volante
in die a negotio perambulante in tenebris ab incursu et daemo-
7 nio meridiano cadent a latere tuo mille et decem milia a dextris
8 tuis ad te autem non adpropinquabit verumtamen oculis tuis
9 considerabis et retributionem peccatorum videbis quoniam tu
10 Domine spes mea Altissimum posuisti refugium tuum non acce-
dent ad te mala et flagellum non adpropinquabit tabernaculo tuo
11 quoniam angelis suis mandabit de te ut custodiant te in omnibus
12 viis tuis in manibus portabunt te ne forte offendas ad lapidem
13 pedem tuum super aspidem et basiliscum ambulabis et concul-
14 cabis leonem et draconem quoniam in me speravit et liberabo
15 eum protegam eum quia cognovit nomen meum clamabit ad me
et exaudiam eum cum ipso sum in tribulatione eripiam eum et
16 clarificabo eum longitudine dierum replebo eum et ostendam
illi salutare meum

XCI, 2 psalmus cantici in die sabbati bonum est confiteri Domino et
3 psallere nomini tuo Altissime ad adnuntiandum mane misericor-
4 diam tuam et veritatem tuam per noctem in decacordo psalterio
5 cum cantico in cithara quia delectasti me Domine in factura tua
6 et in operibus manuum tuarum exultabo quam magnificata sunt

opera tua Domine nimis profundae factae sunt cogitationes tuae
vir insipiens non cognoscet et stultus non intelleget haec cum 7, 8
exorti fuerint peccatores sicut faenum et apparuerint omnes qui
operantur iniquitatem ut intereant in saeculum saeculi tu au- 9
tem Altissimus in aeternum Domine quoniam ecce inimici tui 10
Domine quoniam ecce inimici tui peribunt et dispergentur omnes
qui operantur iniquitatem et exaltabitur sicut unicornis cornu 11
meum et senectus mea in misericordia uberi et despexit oculus 12
meus inimicis meis et insurgentibus in me malignantibus audiet
auris mea iustus ut palma florebit ut cedrus Libani multipli- 13
cabitur plantati in domo Domini in atriis Dei nostri florebunt 14
adhuc multiplicabuntur in senecta uberi et bene patientes erunt 15
ut adnuntient quoniam rectus Dominus Deus noster et non est 16
iniquitas in eo

laus cantici David in die ante sabbatum quando inhabitata est **XCII**
terra Dominus regnavit decore indutus est indutus est Dominus
fortitudine et praecinxit se etenim firmavit orbem terrae qui non
commovebitur parata sedis tua ex tunc a saeculo tu es elevave- 2, 3
runt flumina Domine elevaverunt flumina vocem suam elevabunt
flumina fluctus suos a vocibus aquarum multarum mirabiles ela- 4
tiones maris mirabilis in altis Dominus testimonia tua credibi- 5
lia facta sunt nimis domum tuam decet sanctitudo Domine in
longitudine dierum

psalmus David quarta sabbati Deus ultionum Dominus Deus **XCIII**
ultionum libere egit exaltare qui iudicas terram redde retributio- 2
nem superbis usquequo peccatores Domine usquequo peccato- 3
res gloriabuntur effabuntur et loquentur iniquitatem loquentur 4
omnes qui operantur iniustitiam populum tuum Domine humi- 5
liaverunt et hereditatem tuam vexaverunt viduam et advenam 6
interfecerunt et pupillos occiderunt et dixerunt non videbit Do- 7
minus nec intelleget Deus Iacob intellegite qui insipientes estis 8
in populo et stulti aliquando sapite qui plantavit aurem non au- 9
diet aut qui finxit oculum non considerat qui corripit gentes non 10
arguet qui docet hominem scientiam Dominus scit cogitationes 11
hominum quoniam vanae sunt beatus homo quem tu erudie- 12
ris Domine et de lege tua docueris eum ut mitiges ei a diebus 13
malis donec fodiatur peccatori fovea quia non repellet Dominus 14
plebem suam et hereditatem suam non derelinquet quoadusque 15
iustitia convertatur in iudicium et qui iuxta illam omnes qui recto

16 sunt corde diapsalma quis consurget mihi adversus malignantes
17 aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem nisi quia
Dominus adiuvit me paulo minus habitavit in inferno anima mea
18 si dicebam motus est pes meus misericordia tua Domine adiu-
19 vabat me secundum multitudinem dolorum meorum in corde
20 meo consolationes tuae laetificaverunt animam meam numquid
21 aderit tibi sedis iniquitatis qui fingis dolorem in praecepto cap-
tabunt in animam iusti et sanguinem innocentem condemnabunt
22 et factus est Dominus mihi in refugium et Deus meus in adiuto-
23 rem spei meae et reddet illis iniquitatem ipsorum et in malitia
eorum disperdet eos disperdet illos Dominus Deus noster

XCIV laus cantici David venite exultemus Domino iubilemus Deo
2 salutari nostro praeoccupemus faciem eius in confessione et in
3 psalmis iubilemus ei quoniam Deus magnus Dominus et rex ma-
4 gnus super omnes deos quia in manu eius fines terrae et alti-
5 tudines montium ipsius sunt quoniam ipsius est mare et ipse
6 fecit illud et siccam manus eius formaverunt venite adoremus
7 et procidamus et ploremus ante Dominum qui fecit nos quia
ipse est Deus noster et nos populus pascuae eius et oves manus
8 eius hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra
9 sicut in inritatione secundum diem temptationis in deserto ubi
temptaverunt me patres vestri probaverunt me et viderunt opera
10 mea quadraginta annis offensus fui generationi illi et dixi sem-
11 per errant corde et isti non cognoverunt vias meas ut iuravi in
ira mea si intrabunt in requiem meam

XCV quando domus aedificabatur post captivitatem canticum huic
David cantate Domino canticum novum cantate Domino omnis
2 terra cantate Domino benedicite nomini eius adnuntiate diem
3 de die salutare eius adnuntiate inter gentes gloriam eius in om-
4 nibus populis mirabilia eius quoniam magnus Dominus et lau-
5 dabilis valde terribilis est super omnes deos quoniam omnes
6 dii gentium daemonia at vero Dominus caelos fecit confessio
et pulchritudo in conspectu eius sanctimonia et magnificentia
7 in sanctificatione eius adferte Domino patriae gentium adfer-
8 te Domino gloriam et honorem adferte Domino gloriam nomini
9 eius tollite hostias et introite in atria eius adorate Dominum in
10 atrio sancto eius commoveatur a facie eius universa terra dici-
te in gentibus quia Dominus regnavit etenim correxit orbem qui
11 non movebitur iudicabit populos in aequitate laetentur caeli et

exultet terra commoveatur mare et plenitudo eius gaudebunt 12
campi et omnia quae in eis sunt tunc exultabunt omnia ligna sil-
varum a facie Domini quia venit quoniam venit iudicare terram 13
iudicabit orbem terrae in aequitate et populos in veritate sua

huic David quando terra eius restituta est Dominus regnavit **XCVI**
exultet terra laetentur insulae multae nubes et caligo in circui- 2
tu eius iustitia et iudicium correctio sedis eius ignis ante ipsum 3
praecedet et inflammabit in circuitu inimicos eius adluxerunt 4
fulgora eius orbi terrae vidit et commota est terra montes sicut 5
cera fluxerunt a facie Domini a facie Domini omnis terrae ad- 6
nuntiaverunt caeli iustitiam eius et viderunt omnes populi glo-
riam eius confundantur omnes qui adorant sculptilia qui glorian- 7
tur in simulacris suis adorate eum omnes angeli eius audivit et 8
laetata est Sion et exultaverunt filiae Iudaeae propter iudicia tua
Domine quoniam tu Dominus Altissimus super omnem terram 9
nimis superexaltatus es super omnes deos qui diligitis Dominum 10
odite malum custodit animas sanctorum suorum de manu pecca-
toris liberabit eos lux orta est iusto et rectis corde laetitia lae- 11, 12
tamini iusti in Domino et confitemini memoriae sanctificationis
eius

psalmus David cantate Domino canticum novum quoniam mi- **XCVII**
rabilia fecit salvavit sibi dextera eius et brachium sanctum eius
notum fecit Dominus salutare suum in conspectu gentium reve- 2
lavit iustitiam suam recordatus est misericordiae suae et verita- 3
tem suam domui Israhel viderunt omnes termini terrae salutare
Dei nostri iubilate Domino omnis terra cantate et exultate et 4
psallite psallite Domino in cithara in cithara et voce psalmi 5
in tubis ductilibus et voce tubae corneae iubilate in conspectu 6
regis Domini moveatur mare et plenitudo eius orbis terrarum 7
et qui habitant in eo flumina plaudent manu simul montes ex- 8
ultabunt a conspectu Domini quoniam venit iudicare terram 9
iudicabit orbem terrarum in iustitia et populos in aequitate

psalmus David Dominus regnavit irascantur populi qui sedet **XCVIII**
super cherubin moveatur terra Dominus in Sion magnus et ex- 2
celsus est super omnes populos confiteantur nomini tuo magno 3
quoniam terribile et sanctum est et honor regis iudicium diligit 4
tu parasti directiones iudicium et iustitiam in Iacob tu fecisti
exaltate Dominum Deum nostrum et adorate scabillum pedum 5
eius quoniam sanctum est Moses et Aaron in sacerdotibus eius 6

et Samuhel inter eos qui invocant nomen eius invocabant Domi-
7 num et ipse exaudiebat illos in columna nubis loquebatur ad
eos custodiebant testimonia eius et praeceptum quod dedit illis
8 Domine Deus noster tu exaudiebas illos Deus tu propitius fuisti
9 eis et ulciscens in omnes adinventiones eorum exaltate Domi-
num Deum nostrum et adorate in monte sancto eius quoniam
sanctus Dominus Deus noster

XCIX, 2 psalmus in confessione iubilate Domino omnis terra servite
3 Domino in laetitia introite in conspectu eius in exultatione sci-
tote quoniam Dominus ipse est Deus ipse fecit nos et non ipsi
4 nos populus eius et oves pascuae eius introite portas eius in con-
fessione atria eius in hymnis confitemini illi laudate nomen eius
5 quoniam suavis Dominus in aeternum misericordia eius et usque
in generationem et generationem veritas eius

C David psalmus misericordiam et iudicium cantabo tibi Do-
2 mine psallam et intellegam in via inmaculata quando venies
ad me perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus
3 meae non proponebam ante oculos meos rem iniustam facientes
4 praevaricationes odivi non adhesit mihi cor pravum declinante
5 a me maligno non cognoscebam detrahentem secreto proximo
suo hunc persequebar superbo oculo et insatiabili corde cum hoc
6 non edebam oculi mei ad fideles terrae ut sederent mecum am-
7 bulans in via inmaculata hic mihi ministrabat non habitabat in
medio domus meae qui facit superbiam qui loquitur iniqua non
8 direxit in conspectu oculorum meorum in matutino interficie-
bam omnes peccatores terrae ut disperderem de civitate Domini
omnes operantes iniquitatem

CI oratio pauperis cum anxius fuerit et coram Domino effuderit
2 precem suam Domine exaudi orationem meam et clamor meus
3 ad te veniat non avertas faciem tuam a me in quacumque die
tribulor inclina ad me aurem tuam in quacumque die invocave-
4 ro te velociter exaudi me quia defecerunt sicut fumus dies mei
5 et ossa mea sicut gremium aruerunt percussum est ut faenum
6 et aruit cor meum quia oblitus sum comedere panem meum a
7 voce gemitus mei adhesit os meum carni meae similis factus
sum pelicano solitudinis factus sum sicut nycticorax in domicilio
8, 9 vigilavi et factus sum sicut passer solitarius in tecto tota die
exprobrabant mihi inimici mei et qui laudabant me adversus me
10 iurabant quia cinerem tamquam panem manducavi et poculum

meum cum fletu miscebam a facie irae et indignationis tuae quia 11
elevans adlisisti me dies mei sicut umbra declinaverunt et ego 12
sicut faenum arui tu autem Domine in aeternum permanes et 13
memoriale tuum in generationem et generationem tu exsurgens 14
misereberis Sion quia tempus miserendi eius quia venit tempus
quoniam placuerunt servis tuis lapides eius et terrae eius misere- 15
buntur et timebunt gentes nomen Domini et omnes reges terrae 16
gloriam tuam quia aedificabit Dominus Sion et videbitur in glo- 17
ria sua respexit in orationem humilium et non sprevit precem 18
eorum scribantur haec in generationem alteram et populus qui 19
creabitur laudabit Dominum quia prospexit de excelso sancto 20
suo Dominus de caelo in terram aspexit ut audiret gemitum con- 21
peditorum ut solvat filios interemptorum ut adnuntiet in Sion 22
nomen Domini et laudem suam in Hierusalem in conveniendo 23
populos in unum et reges ut serviant Domino respondit ei in via 24
virtutis suae paucitatem dierum meorum nuntia mihi ne revoces 25
me in dimidio dierum meorum in generationem et generationem
anni tui initio tu Domine terram fundasti et opera manuum 26
tuarum sunt caeli ipsi peribunt tu autem permanes et omnes 27
sicut vestimentum veterescent et sicut opertorium mutabis eos
et mutabuntur tu autem idem ipse es et anni tui non deficient 28
filii servorum tuorum habitabunt et semen eorum in saeculum 29
dirigetur

ipsi David benedic anima mea Domino et omnia quae intra **CII**
me sunt nomini sancto eius benedic anima mea Domino et noli 2
oblivisci omnes retributiones eius qui propitiatur omnibus ini- 3
quitatibus tuis qui sanat omnes infirmitates tuas qui redimit 4
de interitu vitam tuam qui coronat te in misericordia et mise-
rationibus qui replet in bonis desiderium tuum renovabitur ut 5
aquilae iuventus tua faciens misericordias Dominus et iudicium 6
omnibus iniuriam patientibus notas fecit vias suas Mosi filiis 7
Israhel voluntates suas miserator et misericors Dominus longa- 8
nimis et multum misericors non in perpetuum irascetur neque 9
in aeternum comminabitur non secundum peccata nostra fecit 10
nobis nec secundum iniustitias nostras retribuit nobis quoniam 11
secundum altitudinem caeli a terra corroboravit misericordiam
suam super timentes se quantum distat ortus ab occidente longe 12
fecit a nobis iniquitates nostras quomodo miseretur pater filio- 13
rum misertus est Dominus timentibus se quoniam ipse cognovit 14

15 figmentum nostrum recordatus est quoniam pulvis sumus homo
16 sicut faenum dies eius tamquam flos agri sic efflorebit quoniam
spiritus pertransivit in illo et non subsistet et non cognoscet
17 amplius locum suum misericordia autem Domini ab aeterno et
usque in aeternum super timentes eum et iustitia illius in fi-
18 lios filiorum his qui servant testamentum eius et memores sunt
19 mandatorum ipsius ad faciendum ea Dominus in caelo paravit
20 sedem suam et regnum ipsius omnibus dominabitur benedici-
te Domino angeli eius potentes virtute facientes verbum illius
21 ad audiendam vocem sermonum eius benedicite Domino omnes
22 virtutes eius ministri eius qui facitis voluntatem eius benedici-
te Domino omnia opera eius in omni loco dominationis ipsius
benedic anima mea Domino

CIII ipsi David benedic anima mea Domino Domine Deus meus
magnificatus es vehementer confessionem et decorem induisti
2 amictus lumine sicut vestimento extendens caelum sicut pellem
3 qui tegis in aquis superiora eius qui ponis nubem ascensum tuum
4 qui ambulas super pinnas ventorum qui facis angelos tuos spiri-
5 tus et ministros tuos ignem urentem qui fundasti terram super
6 stabilitatem suam non inclinabitur in saeculum saeculi abyssus
7 sicut vestimentum amictus eius super montes stabunt aquae ab
8 increpatione tua fugient a voce tonitrui tui formidabunt ascen-
dunt montes et descendunt campi in locum quem fundasti eis
9 terminum posuisti quem non transgredientur neque converten-
10 tur operire terram qui emittis fontes in convallibus inter medium
11 montium pertransibunt aquae potabunt omnes bestiae agri ex-
12 pectabunt onagri in siti sua super ea volucres caeli habitabunt
13 de medio petrarum dabunt vocem rigans montes de superiori-
14 bus suis de fructu operum tuorum satiabitur terra producens
faenum iumentis et herbam servituti hominum ut educas panem
15 de terra et vinum laetificat cor hominis ut exhilaret faciem in
16 oleo et panis cor hominis confirmat saturabuntur ligna campi
17 et cedri Libani quas plantavit illic passeres nidificabunt ero-
18 dii domus dux est eorum montes excelsi cervis petra refugium
19 erinaciis fecit lunam in tempora sol cognovit occasum suum
20 posuisti tenebras et facta est nox in ipsa pertransibunt omnes
21 bestiae silvae catuli leonum rugientes ut rapiant et quaerant a
22 Deo escam sibi ortus est sol et congregati sunt et in cubilibus
23 suis conlocabuntur exibit homo ad opus suum et ad operatio-

nem suam usque ad vesperum quam magnificata sunt opera tua 24
Domine omnia in sapientia fecisti impleta est terra possessione
tua hoc mare magnum et spatiosum manibus illic reptilia quo- 25
rum non est numerus animalia pusilla cum magnis illic naves 26
pertransibunt draco iste quem formasti ad inludendum ei om- 27
nia a te expectant ut des illis escam in tempore dante te illis 28
colligent aperiente te manum tuam omnia implebuntur bonitate
avertente autem te faciem turbabuntur auferes spiritum eorum 29
et deficient et in pulverem suum revertentur emittes spiritum 30
tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae sit gloria Domini 31
in saeculum laetabitur Dominus in operibus suis qui respicit ter- 32
ram et facit eam tremere qui tangit montes et fumigant cantabo 33
Domino in vita mea psallam Deo meo quamdiu sum iucundum 34
sit ei eloquium meum ego vero delectabor in Domino deficiant 35
peccatores a terra et iniqui ita ut non sint benedic anima mea
Domino

alleluia confitemini Domino et invocate nomen eius adnun- **CIV**
tiate inter gentes opera eius cantate ei et psallite ei narrate 2
omnia mirabilia eius laudamini in nomine sancto eius laetetur 3
cor quaerentium Dominum quaerite Dominum et confirmamini 4
quaerite faciem eius semper mementote mirabilium eius quae 5
fecit prodigia eius et iudicia oris eius semen Abraham servi eius 6
filii Iacob electi eius ipse Dominus Deus noster in universa terra 7
iudicia eius memor fuit in saeculum testamenti sui verbi quod 8
mandavit in mille generationes quod disposuit ad Abraham et 9
iuramenti sui ad Isaac et statuit illud Iacob in praeceptum et 10
Israhel in testamentum aeternum dicens tibi dabo terram Cha- 11
naan funiculum hereditatis vestrae cum essent numero breves 12
paucissimos et incolas eius et pertransierunt de gente in gen- 13
tem et de regno ad populum alterum non reliquit hominem 14
nocere eis et corripuit pro eis reges nolite tangere christos meos 15
et in prophetis meis nolite malignari et vocavit famem super 16
terram omne firmamentum panis contrivit misit ante eos virum 17
in servum venundatus est Ioseph humiliaverunt in conpedibus 18
pedes eius ferrum pertransiit anima eius donec veniret verbum 19
eius eloquium Domini inflammavit eum misit rex et solvit eum 20
princeps populorum et dimisit eum constituit eum dominum 21
domus suae et principem omnis possessionis suae ut erudiret 22
principes eius sicut semet ipsum et senes eius prudentiam doce-

23 ret et intravit Israhel in Aegyptum et Iacob accola fuit in terra
24 Cham et auxit populum eius vehementer et firmavit eum super
25 inimicos eius convertit cor eorum ut odirent populum eius ut
26 dolum facerent in servos eius misit Mosen servum suum Aaron
27 quem elegit ipsum posuit in eis verba signorum suorum et pro-
28 digiorum in terra Cham misit tenebras et obscuravit et non ex-
29 acerbavit sermones suos convertit aquas eorum in sanguinem et
30 occidit pisces eorum dedit terra eorum ranas in penetrabilibus
31 regum ipsorum dixit et venit cynomia et scinifes in omnibus
32 finibus eorum posuit pluvias eorum grandinem ignem conbu-
33 rentem in terra ipsorum et percussit vineas eorum et ficulneas
34 eorum et contrivit lignum finium eorum dixit et venit lucusta
35 et bruchus cuius non erat numerus et comedit omne faenum in
36 terra eorum et comedit omnem fructum terrae eorum et percus-
sit omne primogenitum in terra eorum primitias omnis laboris
37 eorum et eduxit eos in argento et auro et non erat in tribu-
38 bus eorum infirmus laetata est Aegyptus in profectione eorum
39 quia incubuit timor eorum super eos expandit nubem in pro-
40 tectionem eorum et ignem ut luceret eis per noctem petierunt
41 et venit coturnix et panem caeli saturavit eos disrupit petram
42 et fluxerunt aquae abierunt in sicco flumina quoniam memor
43 fuit verbi sancti sui quod habuit ad Abraham puerum suum et
eduxit populum suum in exultatione et electos suos in laetitia
44 et dedit illis regiones gentium et labores populorum possederunt
45 ut custodiant iustificationes eius et legem eius requirant

CV alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in sae-
2 culum misericordia eius quis loquetur potentias Domini audi-
3 tas faciet omnes laudes eius beati qui custodiunt iudicium et
4 faciunt iustitiam in omni tempore memento nostri Domine in
5 beneplacito populi tui visita nos in salutari tuo ad videndum
in bonitate electorum tuorum ad laetandum in laetitia gentis
6 tuae et lauderis cum hereditate tua peccavimus cum patribus
7 nostris iniuste egimus iniquitatem fecimus patres nostri in Ae-
gypto non intellexerunt mirabilia tua non fuerunt memores mul-
titudinis misericordiae tuae et inritaverunt ascendentes in mare
8 mare Rubrum et salvavit eos propter nomen suum ut notam
9 faceret potentiam suam et increpuit mare Rubrum et exsicca-
10 tum est et deduxit eos in abyssis sicut in deserto et salvavit eos
11 de manu odientium et redemit eos de manu inimici et operuit

aqua tribulantes eos unus ex eis non remansit et crediderunt in 12
verbis eius et laudaverunt laudem eius cito fecerunt obliti sunt 13
operum eius non sustinuerunt consilium eius et concupierunt 14
concupiscentiam in deserto et temptaverunt Deum in inaquoso
et dedit eis petitionem ipsorum et misit saturitatem in anima 15
eorum et inritaverunt Mosen in castris Aaron sanctum Domini 16
aperta est terra et degluttivit Dathan et operuit super congre- 17
gationem Abiron et exarsit ignis in synagoga eorum flamma 18
conbusit peccatores et fecerunt vitulum in Choreb et adorave- 19
runt sculptile et mutaverunt gloriam suam in similitudine vituli 20
comedentis faenum obliti sunt Deum qui salvavit eos qui fecit 21
magnalia in Aegypto mirabilia in terra Cham terribilia in ma- 22
ri Rubro et dixit ut disperderet eos si non Moses electus eius 23
stetisset in confractione in conspectu eius ut averteret iram eius
ne disperderet eos et pro nihilo habuerunt terram desiderabilem 24
non crediderunt verbo eius et murmurabant in tabernaculis suis 25
non exaudierunt vocem Domini et elevavit manum suam super 26
eos ut prosterneret eos in deserto et ut deiceret semen eorum 27
in nationibus et dispergeret eos in regionibus et initiati sunt 28
Beelphegor et comederunt sacrificia mortuorum et inritaverunt 29
eum in adinventionibus suis et multiplicata est in eis ruina et 30
stetit Finees et placavit et cessavit quassatio et reputatum est 31
ei in iustitiam in generatione et generationem usque in sempi-
ternum et inritaverunt ad aquam Contradictionis et vexatus est 32
Moses propter eos quia exacerbaverunt spiritum eius et distin- 33
xit in labiis suis non disperdiderunt gentes quas dixit Dominus 34
illis et commixti sunt inter gentes et didicerunt opera eorum et 35, 36
servierunt sculptilibus eorum et factum est illis in scandalum et 37
immolaverunt filios suos et filias suas daemoniis et effuderunt 38
sanguinem innocentem sanguinem filiorum suorum et filiarum
suarum quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan et interfecta
est terra in sanguinibus et contaminata est in operibus eorum 39
et fornicati sunt in adinventionibus suis et iratus est furore Do- 40
minus in populo suo et abominatus est hereditatem suam et 41
tradidit eos in manus gentium et dominati sunt eorum qui ode-
rant eos et tribulaverunt eos inimici eorum et humiliati sunt sub 42
manibus eorum saepe liberavit eos ipsi autem exacerbaverunt 43
eum in consilio suo et humiliati sunt in iniquitatibus suis et vi- 44
dit cum tribularentur et audiret orationem eorum et memor fuit 45

testamenti sui et paenituit eum secundum multitudinem miseri-
46 cordiae suae et dedit eos in misericordias in conspectu omnium
47 qui ceperant eos salvos fac nos Domine Deus noster et congrega
nos de nationibus ut confiteamur nomini tuo sancto et glorie-
48 mur in laude tua benedictus Dominus Deus Israhel a saeculo et
usque in saeculum et dicet omnis populus fiat fiat
CVI alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saecu-
2 lum misericordia eius dicant qui redempti sunt a Domino quos
3 redemit de manu inimici de regionibus congregavit eos a solis
4 ortu et occasu et ab aquilone et mari erraverunt in solitudine
5 in inaquoso viam civitatis habitaculi non invenerunt esurien-
6 tes et sitientes anima eorum in ipsis defecit et clamaverunt ad
Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum eripuit
7 eos et deduxit eos in viam rectam ut irent in civitatem habita-
8 tionis confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius
9 filiis hominum quia satiavit animam inanem et animam esurien-
10 tem satiavit bonis sedentes in tenebris et umbra mortis vinctos
11 in mendicitate et ferro quia exacerbaverunt eloquia Dei et con-
12 silium Altissimi inritaverunt et humiliatum est in laboribus cor
13 eorum infirmati sunt nec fuit qui adiuvaret et clamaverunt ad
Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum libera-
14 vit eos et eduxit eos de tenebris et umbra mortis et vincula
15 eorum disrupit confiteantur Domino misericordiae eius et mira-
16 bilia eius filiis hominum quia contrivit portas aereas et vectes
17 ferreos confregit suscepit eos de via iniquitatis eorum propter
18 iniustitias enim suas humiliati sunt omnem escam abominata
est anima eorum et adpropinquaverunt usque ad portas mortis
19 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessi-
20 tatibus eorum liberavit eos misit verbum suum et sanavit eos
21 et eripuit eos de interitionibus eorum confiteantur Domino mi-
22 sericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum et sacrificent
23 sacrificium laudis et adnuntient opera eius in exultatione qui de-
scendunt mare in navibus facientes operationem in aquis multis
24, 25 ipsi viderunt opera Domini et mirabilia eius in profundo dixit et
26 stetit spiritus procellae et exaltati sunt fluctus eius ascendunt
usque ad caelos et descendunt usque ad abyssos anima eorum in
27 malis tabescebat turbati sunt et moti sunt sicut ebrius et om-
28 nis sapientia eorum devorata est et clamaverunt ad Dominum
29 cum tribularentur et de necessitatibus eorum eduxit eos et sta-

tuit procellam eius in auram et siluerunt fluctus eius et laetati 30
sunt quia siluerunt et deduxit eos in portum voluntatis eorum
confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis ho- 31
minum exaltent eum in ecclesia plebis et in cathedra seniorum 32
laudent eum posuit flumina in desertum et exitus aquarum in 33
sitim terram fructiferam in salsuginem a malitia inhabitantium 34
in ea posuit desertum in stagna aquarum et terram sine aqua 35
in exitus aquarum et conlocavit illic esurientes et constituerunt 36
civitatem habitationis et seminaverunt agros et plantaverunt 37
vineas et fecerunt fructum nativitatis et benedixit eis et mul- 38
tiplicati sunt nimis et iumenta eorum non minoravit et pauci 39
facti sunt et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore effusa 40
est contemptio super principes et errare fecit eos in invio et non
in via et adiuvit pauperem de inopia et posuit sicut oves fami- 41
lias videbunt recti et laetabuntur et omnis iniquitas oppilabit os 42
suum quis sapiens et custodiet haec et intellegent misericordias 43
Domini

canticum psalmi David paratum cor meum Deus paratum **CVII**, 2
cor meum cantabo et psallam in gloria mea exsurge psalterium 3
et cithara exsurgam diluculo confitebor tibi in populis Domine 4
et psallam tibi in nationibus quia magna super caelos miseri- 5
cordia tua et usque ad nubes veritas tua exaltare super caelos 6
Deus et super omnem terram gloria tua ut liberentur dilecti 7
tui salvum fac dextera tua et exaudi me Deus locutus est in 8
sancto suo exaltabor et dividam Sicima et convallem tabernacu-
lorum dimetiar meus est Galaad et meus est Manasse et Effraim 9
susceptio capitis mei Iuda rex meus Moab lebes spei meae in 10
Idumeam extendam calciamentum meum mihi alienigenae amici
facti sunt quis deducet me in civitatem munitam quis deducet 11
me usque in Idumeam nonne tu Deus qui reppulisti nos et non 12
exibis Deus in virtutibus nostris da nobis auxilium de tribula- 13
tione quia vana salus hominis in Deo faciemus virtutem et ipse 14
ad nihilum deducet inimicos nostros

in finem David psalmus Deus laudem meam ne tacueris quia **CVIII**, 2
os peccatoris et os dolosi super me apertum est locuti sunt ad- 3
versum me lingua dolosa et sermonibus odii circuierunt me et
expugnaverunt me gratis pro eo ut me diligerent detrahebant 4
mihi ego autem orabam et posuerunt adversus me mala pro bo- 5
nis et odium pro dilectione mea constitue super eum peccatorem 6

7 et diabulus stet a dextris eius cum iudicatur exeat condemnatus
8 et oratio eius fiat in peccatum fiant dies eius pauci et episcopa-
9 tum eius accipiat alter fiant filii eius orfani et uxor eius vidua
10 nutantes transferantur filii eius et mendicent eiciantur de habi-
11 tationibus suis scrutetur fenerator omnem substantiam eius et
12 diripiant alieni labores eius non sit illi adiutor nec sit qui mi-
13 sereatur pupillis eius fiant nati eius in interitum in generatione
14 una deleatur nomen eius in memoriam redeat iniquitas patrum
eius in conspectu Domini et peccatum matris eius non deleatur
15 fiant contra Dominum semper et dispereat de terra memoria eo-
16, 17 rum pro eo quod non est recordatus facere misericordiam et
persecutus est hominem inopem et mendicum et conpunctum
18 corde mortificare et dilexit maledictionem et veniet ei et noluit
benedictionem et elongabitur ab eo et induit maledictionem sicut
vestimentum et intravit sicut aqua in interiora eius et sicut oleum
19 in ossibus eius fiat ei sicut vestimentum quo operitur et sicut
20 zona qua semper praecingitur hoc opus eorum qui detrahunt
mihi apud Dominum et qui loquuntur mala adversus animam
21 meam et tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum
22 quia suavis misericordia tua libera me quia egenus et pauper
23 ego sum et cor meum turbatum est intra me sicut umbra cum
24 declinat ablatus sum excussus sum sicut lucustae genua mea
infirmata sunt a ieiunio et caro mea inmutata est propter oleum
25 et ego factus sum obprobrium illis viderunt me moverunt capita
26 sua adiuva me Domine Deus meus salvum fac me secundum
27 misericordiam tuam et sciant quia manus tua haec tu Domi-
28 ne fecisti eam maledicent illi et tu benedices qui insurgunt in
29 me confundantur servus autem tuus laetabitur induantur qui
detrahunt mihi pudore et operiantur sicut deploide confusione
30 sua confitebor Domino nimis in ore meo et in medio multorum
31 laudabo eum quia adstetit a dextris pauperis ut salvam faceret
a persequentibus animam meam

CIX David psalmus dixit Dominus Domino meo sede a dextris
2 meis donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum vir-
gam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion dominare in medio
3 inimicorum tuorum tecum principium in die virtutis tuae in
4 splendoribus sanctorum ex utero ante luciferum genui te iuravit
Dominus et non paenitebit eum tu es sacerdos in aeternum se-
5 cundum ordinem Melchisedech Dominus a dextris tuis confregit

in die irae suae reges iudicabit in nationibus implebit cadavera 6
conquassabit capita in terra multorum de torrente in via bibet 7
propterea exaltabit caput

alleluia reversionis Aggei et Zacchariae confitebor tibi Domine **CX**
in toto corde meo in consilio iustorum et congregatione magna 2
opera Domini exquisita in omnes voluntates eius confessio et 3
magnificentia opus eius et iustitia eius manet in saeculum sae-
culi memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator 4
Dominus escam dedit timentibus se memor erit in saeculum te- 5
stamenti sui virtutem operum suorum adnuntiabit populo suo 6
ut det illis hereditatem gentium opera manuum eius veritas et 7
iudicium fidelia omnia mandata eius confirmata in saeculum 8
saeculi facta in veritate et aequitate redemptionem misit po- 9
pulo suo mandavit in aeternum testamentum suum sanctum et
terribile nomen eius initium sapientiae timor Domini intellectus 10
bonus omnibus facientibus eum laudatio eius manet in saeculum
saeculi

alleluia reversionis Aggei et Zacchariae beatus vir qui timet **CXI**
Dominum in mandatis eius volet nimis potens in terra erit se- 2
men eius generatio rectorum benedicetur gloria et divitiae in 3
domo eius et iustitia eius manet in saeculum saeculi exortum 4
est in tenebris lumen rectis misericors et miserator et iustus iu- 5
cundus homo qui miseretur et commodat disponet sermones suos
in iudicio quia in aeternum non commovebitur in memoria ae- 6, 7
terna erit iustus ab auditione mala non timebit paratum cor eius
sperare in Domino confirmatum est cor eius non commovebitur 8
donec dispiciat inimicos suos dispersit dedit pauperibus iustitia 9
eius manet in saeculum saeculi cornu eius exaltabitur in gloria
peccator videbit et irascetur dentibus suis fremet et tabescet 10
desiderium peccatorum peribit

alleluia laudate pueri Dominum laudate nomen Domini sit **CXII**, 2
nomen Domini benedictum ex hoc nunc et usque in saeculum a 3
solis ortu usque ad occasum laudabile nomen Domini excelsus 4
super omnes gentes Dominus super caelos gloria eius quis sicut 5
Dominus Deus noster qui in altis habitat et humilia respicit in 6
caelo et in terra suscitans a terra inopem et de stercore erigens 7
pauperem ut conlocet eum cum principibus cum principibus 8
populi sui qui habitare facit sterilem in domo matrem filiorum 9
laetantem

CXIII alleluia in exitu Israhel de Aegypto domus Iacob de populo
2 barbaro facta est Iudaea sanctificatio eius Israhel potestas eius
3, 4 mare vidit et fugit Iordanis conversus est retrorsum montes ex-
5 ultaverunt ut arietes colles sicut agni ovium quid est tibi mare
6 quod fugisti et tu Iordanis quia conversus es retrorsum montes
7 exultastis sicut arietes et colles sicut agni ovium a facie Domini
8 mota est terra a facie Dei Iacob qui convertit petram in sta-
9 gna aquarum et rupem in fontes aquarum non nobis Domine
10 non nobis sed nomini tuo da gloriam super misericordia tua et
11 veritate tua nequando dicant gentes ubi est Deus eorum Deus
12 autem noster in caelo omnia quaecumque voluit fecit simulacra
13 gentium argentum et aurum opera manuum hominum os habent
14 et non loquentur oculos habent et non videbunt aures habent et
15 non audient nares habent et non odorabuntur manus habent et
non palpabunt pedes habent et non ambulabunt non clamabunt
16 in gutture suo similes illis fiant qui faciunt ea et omnes qui con-
17 fidunt in eis domus Israhel speravit in Domino adiutor eorum et
18 protector eorum est domus Aaron speravit in Domino adiutor
19 eorum et protector eorum est qui timent Dominum sperave-
20 runt in Domino adiutor eorum et protector eorum est Dominus
memor fuit nostri et benedixit nobis benedixit domui Israhel be-
21 nedixit domui Aaron benedixit omnibus qui timent Dominum
22 pusillis cum maioribus adiciat Dominus super vos super vos et
23 super filios vestros benedicti vos Domino qui fecit caelum et
24 terram caelum caeli Domino terram autem dedit filiis hominum
25 non mortui laudabunt te Domine neque omnes qui descendunt
26 in infernum sed nos qui vivimus benedicimus Domino ex hoc
nunc et usque in saeculum

CXIV alleluia dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae
2 quia inclinavit aurem suam mihi et in diebus meis invocabo te
3 circumdederunt me dolores mortis pericula inferni invenerunt me
4 tribulationem et dolorem inveni et nomen Domini invocavi o
5 Domine libera animam meam misericors Dominus et iustus et
6 Deus noster miseretur custodiens parvulos Dominus humilia-
7 tus sum et liberavit me convertere anima mea in requiem tuam
8 quia Dominus benefecit tibi quia eripuit animam meam de mor-
9 te oculos meos a lacrimis pedes meos a lapsu placebo Domino
in regione vivorum

CXV alleluia credidi propter quod locutus sum ego autem humi-

liatus sum nimis ego dixi in excessu meo omnis homo mendax 2
quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi ca- 3, 4
licem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo vota mea 5
Domino reddam coram omni populo eius pretiosa in conspectu 6
Domini mors sanctorum eius o Domine quia ego servus tuus 7
ego servus tuus et filius ancillae tuae disrupisti vincula mea tibi 8
sacrificabo hostiam laudis et in nomine Domini invocabo vota 9
mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius in atriis 10
domus Domini in medio tui Hierusalem

alleluia laudate Dominum omnes gentes laudate eum omnes **CXVI**
populi quoniam confirmata est super nos misericordia eius et 2
veritas Domini manet in saeculum

alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in sae- **CXVII**
culum misericordia eius dicat nunc Israhel quoniam bonus quo- 2
niam in saeculum misericordia eius dicat nunc domus Aaron 3
quoniam in saeculum misericordia eius dicant nunc qui timent 4
Dominum quoniam in saeculum misericordia eius de tribula- 5
tione invocavi Dominum et exaudivit me in latitudinem Domi-
nus Dominus mihi adiutor non timebo quid faciat mihi homo 6
Dominus mihi adiutor et ego despiciam inimicos meos bonum 7, 8
est confidere in Domino quam confidere in homine bonum est 9
sperare in Domino quam sperare in principibus omnes gentes 10
circumierunt me et in nomine Domini quia ultus sum in eos cir- 11
cumdantes circumdederunt me in nomine autem Domini quia
ultus sum in eos circumdederunt me sicut apes et exarserunt 12
sicut ignis in spinis et in nomine Domini quia ultus sum in eos
inpulsus eversus sum ut caderem et Dominus suscepit me forti- 13, 14
tudo mea et laudatio mea Dominus et factus est mihi in salutem
vox exultationis et salutis in tabernaculis iustorum dextera Do- 15, 16
mini fecit virtutem dextera Domini exaltavit me dextera Domini
fecit virtutem non moriar sed vivam et narrabo opera Domi- 17
ni castigans castigavit me Dominus et morti non tradidit me 18
aperite mihi portas iustitiae ingressus in eas confitebor Domino 19
haec porta Domini iusti intrabunt in eam confitebor tibi quo- 20, 21
niam exaudisti me et factus es mihi in salutem lapidem quem 22
reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli a Do- 23
mino factum est istud hoc est mirabile in oculis nostris haec est 24
dies quam fecit Dominus exultemus et laetemur in ea o Domine 25
salvum fac o Domine prosperare benedictus qui venturus est in 26

27 nomine Domini benediximus vobis de domo Domini Deus Do-
minus et inluxit nobis constituite diem sollemnem in condensis
28 usque ad cornua altaris Deus meus es tu et confitebor tibi Deus
meus es tu et exaltabo te confitebor tibi quoniam exaudisti me
29 et factus es mihi in salutem confitemini Domino quoniam bonus
quoniam in saeculum misericordia eius

CXVIII alleluia aleph beati inmaculati in via qui ambulant in lege
2 Domini beati qui scrutantur testimonia eius in toto corde ex-
3 quirent eum non enim qui operantur iniquitatem in viis eius
4, 5 ambulaverunt tu mandasti mandata tua custodire nimis uti-
nam dirigantur viae meae ad custodiendas iustificationes tuas
6 tunc non confundar cum perspexero in omnibus mandatis tuis
7 confitebor tibi in directione cordis in eo quod didici iudicia iu-
8 stitiae tuae iustificationes tuas custodiam non me derelinquas
9 usquequaque beth in quo corriget adulescentior viam suam in
10 custodiendo sermones tuos in toto corde meo exquisivi te non
11 repellas me a mandatis tuis in corde meo abscondi eloquia tua
12 ut non peccem tibi benedictus es Domine doce me iustificatio-
13, 14 nes tuas in labiis meis pronuntiavi omnia iudicia oris tui in via
testimoniorum tuorum delectatus sum sicut in omnibus divitiis
15, 16 in mandatis tuis exercebor et considerabo vias tuas in iustifi-
17 cationibus tuis meditabor non obliviscar sermones tuos gimel
18 retribue servo tuo vivifica me et custodiam sermones tuos reve-
19 la oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua incola ego
20 sum in terra non abscondas a me mandata tua concupivit anima
21 mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore increpasti
22 superbos maledicti qui declinant a mandatis tuis aufer a me ob-
23 probrium et contemptum quia testimonia tua exquisivi etenim
sederunt principes et adversum me loquebantur servus autem
24 tuus exercebatur in iustificationibus tuis nam et testimonia tua
25 meditatio mea et consilium meum iustificationes tuae deleth ad-
hesit pavimento anima mea vivifica me secundum verbum tuum
26 vias meas enuntiavi et exaudisti me doce me iustificationes tuas
27 viam iustificationum tuarum instrue me et exercebor in mira-
28 bilibus tuis dormitavit anima mea prae taedio confirma me in
29 verbis tuis viam iniquitatis amove a me et lege tua miserere
30, 31 mei viam veritatis elegi iudicia tua non sum oblitus adhesi te-
32 stimoniis tuis Domine noli me confundere viam mandatorum
33 tuorum cucurri cum dilatasti cor meum he legem pone mihi

Domine viam iustificationum tuarum et exquiram eam semper
da mihi intellectum et scrutabor legem tuam et custodiam illam 34
in toto corde meo deduc me in semita mandatorum tuorum 35
quia ipsam volui inclina cor meum in testimonia tua et non in 36
avaritiam averte oculos meos ne videant vanitatem in via tua 37
vivifica me statue servo tuo eloquium tuum in timore tuo am- 38, 39
puta obprobrium meum quod suspicatus sum quia iudicia tua
iucunda ecce concupivi mandata tua in aequitate tua vivifica 40
me vav et veniat super me misericordia tua Domine salutare 41
tuum secundum eloquium tuum et respondebo exprobrantibus 42
mihi verbum quia speravi in sermonibus tuis et ne auferas de 43
ore meo verbum veritatis usquequaque quia in iudiciis tuis su-
persperavi et custodiam legem tuam semper in saeculum et in 44
saeculum saeculi et ambulabam in latitudine quia mandata tua 45
exquisivi et loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum et 46
non confundebar et meditabar in mandatis tuis quae dilexi et 47, 48
levavi manus meas ad mandata quae dilexi et exercebar in iusti-
ficationibus tuis zai memor esto verbi tui servo tuo in quo mihi 49
spem dedisti haec me consolata est in humilitate mea quia elo- 50
quium tuum vivificavit me superbi inique agebant usquequaque 51
a lege autem tua non declinavi memor fui iudiciorum tuorum a 52
saeculo Domine et consolatus sum defectio tenuit me prae pec- 53
catoribus derelinquentibus legem tuam cantabiles mihi erant 54
iustificationes tuae in loco peregrinationis meae memor fui in 55
nocte nominis tui Domine et custodivi legem tuam haec facta 56
est mihi quia iustificationes tuas exquisivi heth portio mea Do- 57
minus dixi custodire legem tuam deprecatus sum faciem tuam in 58
toto corde meo miserere mei secundum eloquium tuum cogitavi 59
vias meas et avertisti pedes meos in testimonia tua paratus sum 60
et non sum turbatus ut custodiam mandata tua funes peccato- 61
rum circumplexi sunt me et legem tuam non sum oblitus media 62
nocte surgebam ad confitendum tibi super iudicia iustificationis
tuae particeps ego sum omnium timentium te et custodientium 63
mandata tua misericordia Domini plena est terra iustificatio- 64
nes tuas doce me teth bonitatem fecisti cum servo tuo Domine 65
secundum verbum tuum bonitatem et disciplinam et scientiam 66
doce me quia mandatis tuis credidi priusquam humiliarer ego 67
deliqui propterea eloquium tuum custodivi bonus es tu et in 68
bonitate tua doce me iustificationes tuas multiplicata est su- 69

per me iniquitas superborum ego autem in toto corde scrutabor
70 mandata tua coagulatum est sicut lac cor eorum ego vero legem
71 tuam meditatus sum bonum mihi quia humiliasti me ut discam
72 iustificationes tuas bonum mihi lex oris tui super milia auri et
73 argenti ioth manus tuae fecerunt me et plasmaverunt me da mi-
74 hi intellectum et discam mandata tua qui timent te videbunt me
75 et laetabuntur quia in verba tua supersperavi cognovi Domine
76 quia aequitas iudicia tua et veritate humiliasti me fiat miseri-
cordia tua ut consoletur me secundum eloquium tuum servo tuo
77 veniant mihi miserationes tuae et vivam quia lex tua meditatio
78 mea est confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt
79 in me ego autem exercebor in mandatis tuis convertantur mi-
80 hi timentes te et qui noverunt testimonia tua fiat cor meum
81 inmaculatum in iustificationibus tuis ut non confundar caf de-
fecit in salutare tuum anima mea in verbum tuum supersperavi
82 defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes quando conso-
83 laberis me quia factus sum sicut uter in pruina iustificationes
84 tuas non sum oblitus quot sunt dies servo tuo quando facies
85 de persequentibus me iudicium narraverunt mihi iniqui fabu-
86 lationes sed non ut lex tua omnia mandata tua veritas inique
87 persecuti sunt me adiuva me paulo minus consummaverunt me
88 in terra ego autem non dereliqui mandata tua secundum mi-
sericordiam tuam vivifica me et custodiam testimonia oris tui
89, 90 lamed in aeternum Domine verbum tuum permanet in caelo in
generationem et generationem veritas tua fundasti terram et per-
91 manet ordinatione tua perseverat dies quoniam omnia serviunt
92 tibi nisi quod lex tua meditatio mea est tunc forte perissem in
93 humilitate mea in aeternum non obliviscar iustificationes tuas
94 quia in ipsis vivificasti me tuus sum ego salvum me fac quo-
95 niam iustificationes tuas exquisivi me expectaverunt peccatores
96 ut perderent me testimonia tua intellexi omni consummationi
97 vidi finem latum mandatum tuum nimis mem quomodo dilexi
98 legem tuam tota die meditatio mea est super inimicos meos pru-
99 dentem me fecisti mandato tuo quia in aeternum mihi est super
omnes docentes me intellexi quia testimonia tua meditatio mea
100, 101 est super senes intellexi quia mandata tua quaesivi ab omni
102 via mala prohibui pedes meos ut custodiam verba tua a iudi-
103 ciis tuis non declinavi quia tu legem posuisti mihi quam dulcia
104 faucibus meis eloquia tua super mel ori meo a mandatis tuis

intellexi propterea odivi omnem viam iniquitatis nun lucerna 105
pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis iuravi et sta- 106
tui custodire iudicia iustitiae tuae humiliatus sum usquequaque 107
Domine vivifica me secundum verbum tuum voluntaria oris mei 108
beneplacita fac Domine et iudicia tua doce me anima mea in 109
manibus meis semper et legem tuam non sum oblitus posuerunt 110
peccatores laqueum mihi et de mandatis tuis non erravi heredi- 111
tate adquisivi testimonia tua in aeternum quia exultatio cordis
mei sunt inclinavi cor meum ad faciendas iustificationes tuas 112
in aeternum propter retributionem samech iniquos odio habui 113
et legem tuam dilexi adiutor meus et susceptor meus es tu in 114
verbum tuum supersperavi declinate a me maligni et scrutabor 115
mandata Dei mei suscipe me secundum eloquium tuum et vi- 116
vam et non confundas me ab expectatione mea adiuva me et 117
salvus ero et meditabor in iustificationibus tuis semper sprevi- 118
sti omnes discedentes a iustitiis tuis quia iniusta cogitatio eorum
praevaricantes reputavi omnes peccatores terrae ideo dilexi te- 119
stimonia tua confige timore tuo carnes meas a iudiciis enim tuis 120
timui ain feci iudicium et iustitiam non tradas me calumnian- 121
tibus me suscipe servum tuum in bonum non calumnientur me 122
superbi oculi mei defecerunt in salutare tuum et in eloquium 123
iustitiae tuae fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam 124
et iustificationes tuas doce me servus tuus sum ego da mihi 125
intellectum et sciam testimonia tua tempus faciendi Domino 126
dissipaverunt legem tuam ideo dilexi mandata tua super aurum 127
et topazion propterea ad omnia mandata tua dirigebar omnem 128
viam iniquam odio habui fe mirabilia testimonia tua ideo scru- 129
tata est ea anima mea declaratio sermonum tuorum inluminat 130
et intellectum dat parvulis os meum aperui et adtraxi spiri- 131
tum quia mandata tua desiderabam aspice in me et miserere 132
mei secundum iudicium diligentium nomen tuum gressus meos 133
dirige secundum eloquium tuum et non dominetur mei omnis
iniustitia redime me a calumniis hominum et custodiam man- 134
data tua faciem tuam inlumina super servum tuum et doce me 135
iustificationes tuas exitus aquarum deduxerunt oculi mei quia 136
non custodierunt legem tuam sade iustus es Domine et rectum 137
iudicium tuum mandasti iustitiam testimonia tua et veritatem 138
tuam nimis tabescere me fecit zelus meus quia obliti sunt verba 139
tua inimici mei ignitum eloquium tuum vehementer et servus 140

141 tuus dilexit illud adulescentulus sum ego et contemptus iustifi-
142 cationes tuas non sum oblitus iustitia tua iustitia in aeternum
143 et lex tua veritas tribulatio et angustia invenerunt me mandata
144 tua meditatio mea aequitas testimonia tua in aeternum intel-
145 lectum da mihi et vivam cof clamavi in toto corde exaudi me
146 Domine iustificationes tuas requiram clamavi te salvum me fac
147 et custodiam mandata tua praeveni in maturitate et clamavi
148 in verba tua supersperavi praevenerunt oculi mei ad diluculum
149 ut meditarer eloquia tua vocem meam audi secundum mise-
ricordiam tuam Domine secundum iudicium tuum vivifica me
150 adpropinquaverunt persequentes me iniquitate a lege autem tua
151 longe facti sunt prope es tu Domine et omnes viae tuae veritas
152 initio cognovi de testimoniis tuis quia in aeternum fundasti ea
153 res vide humilitatem meam et eripe me quia legem tuam non sum
154 oblitus iudica iudicium meum et redime me propter eloquium
155 tuum vivifica me longe a peccatoribus salus quia iustificatio-
156 nes tuas non exquisierunt misericordiae tuae multae Domine
157 secundum iudicia tua vivifica me multi qui persequuntur me et
158 tribulant me a testimoniis tuis non declinavi vidi praevaricantes
159 et tabescebam quia eloquia tua non custodierunt vide quoniam
160 mandata tua dilexi Domine in misericordia tua vivifica me prin-
cipium verborum tuorum veritas et in aeternum omnia iudicia
161 iustitiae tuae sen principes persecuti sunt me gratis et a verbis
162 tuis formidavit cor meum laetabor ego super eloquia tua sicut
163 qui invenit spolia multa iniquitatem odio habui et abominatus
164 sum legem autem tuam dilexi septies in die laudem dixi tibi
165 super iudicia iustitiae tuae pax multa diligentibus legem tuam
166 et non est illis scandalum expectabam salutare tuum Domi-
167 ne et mandata tua dilexi custodivit anima mea testimonia tua
168 et dilexi ea vehementer servavi mandata tua et testimonia tua
169 quia omnes viae meae in conspectu tuo thau adpropinquet de-
precatio mea in conspectu tuo Domine iuxta eloquium tuum da
170 mihi intellectum intret postulatio mea in conspectu tuo secun-
171 dum eloquium tuum eripe me eructabunt labia mea hymnum
172 cum docueris me iustificationes tuas pronuntiabit lingua mea
173 eloquium tuum quia omnia mandata tua aequitas fiat manus
174 tua ut salvet me quoniam mandata tua elegi concupivi saluta-
175 re tuum Domine et lex tua meditatio mea vivet anima mea et
176 laudabit te et iudicia tua adiuvabunt me erravi sicut ovis quae

periit quaere servum tuum quia mandata tua non sum oblitus
canticum graduum ad Dominum cum tribularer clamavi et **CXIX**
exaudivit me Domine libera animam meam a labiis iniquis a 2
lingua dolosa quid detur tibi et quid adponatur tibi ad linguam 3
dolosam sagittae potentis acutae cum carbonibus desolatoriis 4
heu mihi quia incolatus meus prolongatus est habitavi cum ha- 5
bitationibus Cedar multum incola fuit anima mea cum his qui 6, 7
oderant pacem eram pacificus cum loquebar illis inpugnabant me
gratis

canticum graduum levavi oculos meos in montes unde veniet **CXX**
auxilium mihi auxilium meum a Domino qui fecit caelum et 2
terram non det in commotionem pedem tuum neque dormitet 3
qui custodit te ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit 4
Israhel Dominus custodit te Dominus protectio tua super ma- 5
num dexteram tuam per diem sol non uret te neque luna per 6
noctem Dominus custodit te ab omni malo custodiat animam 7
tuam Dominus Dominus custodiat introitum tuum et exitum 8
tuum ex hoc nunc et usque in saeculum

canticum graduum huic David laetatus sum in his quae dicta **CXXI**
sunt mihi in domum Domini ibimus stantes erant pedes nostri 2
in atriis tuis Hierusalem Hierusalem quae aedificatur ut civitas 3
cuius participatio eius in id ipsum illic enim ascenderunt tribus 4
tribus Domini testimonium Israhel ad confitendum nomini Do-
mini quia illic sederunt sedes in iudicium sedes super domum 5
David rogate quae ad pacem sunt Hierusalem et abundantia di- 6
ligentibus te fiat pax in virtute tua et abundantia in turribus 7
tuis propter fratres meos et proximos meos loquebar pacem de 8
te propter domum Domini Dei nostri quaesivi bona tibi 9

canticum graduum ad te levavi oculos meos qui habitas in cae- **CXXII**
lo ecce sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum si- 2
cut oculi ancillae in manibus dominae eius ita oculi nostri ad Do-
minum Deum nostrum donec misereatur nostri miserere nostri 3
Domine miserere nostri quia multum repleti sumus despectione
quia multum repleta est anima nostra obprobrium abundantibus 4
et despectio superbis

canticum graduum huic David nisi quia Dominus erat in no- **CXXIII**
bis dicat nunc Israhel nisi quia Dominus erat in nobis cum 2
exsurgerent in nos homines forte vivos degluttissent nos cum 3
irasceretur furor eorum in nos forsitan aqua absorbuisset nos 4

5 torrentem pertransivit anima nostra forsitan pertransisset ani-
6 ma nostra aquam intolerabilem benedictus Dominus qui non
7 dedit nos in captionem dentibus eorum anima nostra sicut pas-
ser erepta est de laqueo venantium laqueus contritus est et nos
8 liberati sumus adiutorium nostrum in nomine Domini qui fecit
caelum et terram

CXXIV canticum graduum qui confidunt in Domino sicut mons Sion
2 non commovebitur in aeternum qui habitat in Hierusalem mon-
tes in circuitu eius et Dominus in circuitu populi sui ex hoc
3 nunc et usque in saeculum quia non relinquet virgam peccato-
rum super sortem iustorum ut non extendant iusti ad iniquita-
4, 5 tem manus suas benefac Domine bonis et rectis corde decli-
nantes autem in obligationes adducet Dominus cum operantibus
iniquitatem pax super Israhel

CXXV canticum graduum in convertendo Dominum captivitatem Sion
2 facti sumus sicut consolati tunc repletum est gaudio os nostrum
et lingua nostra exultatione tunc dicent inter gentes magnificavit
3 Dominus facere cum eis magnificavit Dominus facere nobiscum
4 facti sumus laetantes converte Domine captivitatem nostram
5 sicut torrens in austro qui seminant in lacrimis in exultatione
6 metent euntes ibant et flebant portantes semina sua venientes
autem venient in exultatione portantes manipulos suos

CXXVI canticum graduum Salomonis nisi Dominus aedificaverit do-
mum in vanum laboraverunt qui aedificant eam nisi Dominus
2 custodierit civitatem frustra vigilavit qui custodit vanum est
vobis ante lucem surgere surgere postquam sederitis qui man-
3 ducatis panem doloris cum dederit dilectis suis somnum ecce
4 hereditas Domini filii mercis fructus ventris sicut sagittae in
5 manu potentis ita filii excussorum beatus vir qui implebit desi-
derium suum ex ipsis non confundentur cum loquentur inimicis
suis in porta

CXXVII canticum graduum beati omnes qui timent Dominum qui am-
2 bulant in viis eius labores manuum tuarum quia manducabis
3 beatus es et bene tibi erit uxor tua sicut vitis abundans in lateri-
bus domus tuae filii tui sicut novella olivarum in circuitu mensae
4, 5 tuae ecce sic benedicetur homo qui timet Dominum benedicat
te Dominus ex Sion et videas bona Hierusalem omnibus diebus
6 vitae tuae et videas filios filiorum tuorum pax super Israhel

CXXVIII canticum graduum saepe expugnaverunt me a iuventute mea

dicat nunc Israhel saepe expugnaverunt me a iuventute mea ete- 2
nim non potuerunt mihi supra dorsum meum fabricabantur pec- 3
catores prolongaverunt iniquitatem suam Dominus iustus con- 4
cidet cervices peccatorum confundantur et convertantur retror- 5
sum omnes qui oderunt Sion fiant sicut faenum tectorum quod 6
priusquam evellatur exaruit de quo non implevit manum suam 7
qui metit et sinum suum qui manipulos colligit et non dixerunt 8
qui praeteribant benedictio Domini super vos benediximus vobis
in nomine Domini

canticum graduum de profundis clamavi ad te Domine Do- **CXXIX**, 2
mine exaudi vocem meam fiant aures tuae intendentes in vocem
deprecationis meae si iniquitates observabis Domine Domine 3
quis sustinebit quia apud te propitiatio est propter legem tuam 4
sustinui te Domine sustinuit anima mea in verbum eius spera- 5
vit anima mea in Domino a custodia matutina usque ad noctem 6
speret Israhel in Domino quia apud Dominum misericordia et 7
copiosa apud eum redemptio et ipse redimet Israhel ex omnibus 8
iniquitatibus eius

canticum graduum David Domine non est exaltatum cor meum **CXXX**
neque elati sunt oculi mei neque ambulavi in magnis neque in
mirabilibus super me si non humiliter sentiebam sed exaltavi 2
animam meam sicut ablactatum super matrem suam ita retri-
butio in anima mea speret Israhel in Domino ex hoc nunc et 3
usque in saeculum

canticum graduum memento Domine David et omnis man- **CXXXI**
suetudinis eius sicut iuravit Domino votum vovit Deo Iacob si 2, 3
introiero in tabernaculum domus meae si ascendero in lectum
strati mei si dedero somnum oculis meis et palpebris meis dor- 4
mitationem et requiem temporibus meis donec inveniam locum 5
Domino tabernaculum Deo Iacob ecce audivimus eam in Efrata 6
invenimus eam in campis silvae introibimus in tabernacula eius 7
adorabimus in loco ubi steterunt pedes eius surge Domine in 8
requiem tuam tu et arca sanctificationis tuae sacerdotes tui in- 9
duentur iustitia et sancti tui exultabunt propter David servum 10
tuum non avertas faciem christi tui iuravit Dominus David ve- 11
ritatem et non frustrabit eum de fructu ventris tui ponam super
sedem tuam si custodierint filii tui testamentum meum et testi- 12
monia mea haec quae docebo eos et filii eorum usque in saeculum
sedebunt super sedem tuam quoniam elegit Dominus Sion elegit 13

14 eam in habitationem sibi haec requies mea in saeculum saeculi
15 hic habitabo quoniam elegi eam viduam eius benedicens bene-
16 dicam pauperes eius saturabo panibus sacerdotes eius induam
17 salutari et sancti eius exultatione exultabunt illic producam cor-
18 nu David paravi lucernam christo meo inimicos eius induam
confusione super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea

CXXXII canticum graduum David ecce quam bonum et quam iucun-
2 dum habitare fratres in unum sicut unguentum in capite quod
descendit in barbam barbam Aaron quod descendit in ora ve-
3 stimenti eius sicut ros Hermon qui descendit in montes Sion
quoniam illic mandavit Dominus benedictionem et vitam usque
in saeculum

CXXXIII canticum graduum ecce nunc benedicite Dominum omnes ser-
vi Domini qui statis in domo Domini in atriis domus Dei no-
2 stri in noctibus extollite manus vestras in sancta et benedici-
3 te Domino benedicat te Dominus ex Sion qui fecit caelum et
terram

CXXXIV, 2 alleluia laudate nomen Domini laudate servi Dominum qui
3 statis in domo Domini in atriis domus Dei nostri laudate Do-
minum quia bonus Dominus psallite nomini eius quoniam suave
4 quoniam Iacob elegit sibi Dominus Israhel in possessionem sibi
5 quia ego cognovi quod magnus est Dominus et Deus noster prae
6 omnibus diis omnia quae voluit Dominus fecit in caelo et in
7 terra in mare et in omnibus abyssis educens nubes ab extremo
terrae fulgora in pluviam fecit qui producit ventos de thesauris
8 suis qui percussit primogenita Aegypti ab homine usque ad pe-
9 cus emisit signa et prodigia in medio tui Aegypte in Pharaonem
10 et in omnes servos eius qui percussit gentes multas et occidit
11 reges fortes Seon regem Amorreorum et Og regem Basan et
12 omnia regna Chanaan et dedit terram eorum hereditatem here-
13 ditatem Israhel populo suo Domine nomen tuum in aeternum
14 Domine memoriale tuum in generationem et generationem quia
iudicabit Dominus populum suum et in servis suis deprecabitur
15 simulacra gentium argentum et aurum opera manuum hominum
16, 17 os habent et non loquentur oculos habent et non videbunt au-
res habent et non audient neque enim est spiritus in ore eorum
18, 19 similes illis fiant qui faciunt ea et omnes qui sperant in eis do-
mus Israhel benedicite Domino domus Aaron benedicite Domino
20 domus Levi benedicite Domino qui timetis Dominum benedicite

Domino benedictus Dominus ex Sion qui habitat in Hierusalem 21
alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeter- **CXXXV**
num misericordia eius confitemini Deo deorum quoniam in ae- 2
ternum misericordia eius confitemini Domino dominorum quo- 3
niam in aeternum misericordia eius qui facit mirabilia magna 4
solus quoniam in aeternum misericordia eius qui fecit caelos in 5
intellectu quoniam in aeternum misericordia eius qui firmavit 6
terram super aquas quoniam in aeternum misericordia eius qui 7
fecit luminaria magna quoniam in aeternum misericordia eius
solem in potestatem diei quoniam in aeternum misericordia eius 8
lunam et stellas in potestatem noctis quoniam in aeternum mise- 9
ricordia eius qui percussit Aegyptum cum primogenitis eorum 10
quoniam in aeternum misericordia eius qui eduxit Israhel de 11
medio eorum quoniam in aeternum misericordia eius in manu 12
potenti et brachio excelso quoniam in aeternum misericordia eius
qui divisit Rubrum mare in divisiones quoniam in aeternum mi- 13
sericordia eius et duxit Israhel per medium eius quoniam in 14
aeternum misericordia eius et excussit Pharaonem et virtutem 15
eius in mari Rubro quoniam in aeternum misericordia eius qui 16
transduxit populum suum in deserto quoniam in aeternum mise-
ricordia eius qui percussit reges magnos quoniam in aeternum 17
misericordia eius et occidit reges fortes quoniam in aeternum 18
misericordia eius Seon regem Amorreorum quoniam in aeter- 19
num misericordia eius et Og regem Basan quoniam in aeternum 20
misericordia eius et dedit terram eorum hereditatem quoniam in 21
aeternum misericordia eius hereditatem Israhel servo suo quo- 22
niam in aeternum misericordia eius quia in humilitate nostra 23
memor fuit nostri quoniam in aeternum misericordia eius et re- 24
demit nos ab inimicis nostris quoniam in aeternum misericordia
eius qui dat escam omni carni quoniam in aeternum misericor- 25
dia eius confitemini Deo caeli quoniam in aeternum misericor- 26
dia eius confitemini Domino dominorum quoniam in aeternum
misericordia eius

David Hieremiae super flumina Babylonis illic sedimus et fle- **CXXXVI**
vimus cum recordaremur Sion in salicibus in medio eius suspen- 2
dimus organa nostra quia illic interrogaverunt nos qui captivos 3
duxerunt nos verba cantionum et qui abduxerunt nos hymnum
cantate nobis de canticis Sion quomodo cantabimus canticum 4
Domini in terra aliena si oblitus fuero tui Hierusalem oblivioni 5

6 detur dextera mea adhereat lingua mea faucibus meis si non
meminero tui si non praeposuero Hierusalem in principio laeti-
7 tiae meae memor esto Domine filiorum Edom diem Hierusalem
8 qui dicunt exinanite exinanite usque ad fundamentum in ea filia
Babylonis misera beatus qui retribuet tibi retributionem tuam
9 quam retribuisti nobis beatus qui tenebit et adlidet parvulos
tuos ad petram
CXXXVII ipsi David confitebor tibi Domine in toto corde meo quoniam
2 audisti verba oris mei in conspectu angelorum psallam tibi ado-
rabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo super
misericordia tua et veritate tua quoniam magnificasti super om-
3 ne nomen sanctum tuum in quacumque die invocavero te exaudi
4 me multiplicabis me in anima mea virtute confiteantur tibi Do-
5 mine omnes reges terrae quia audierunt omnia verba oris tui et
6 cantent in viis Domini quoniam magna gloria Domini quoniam
excelsus Dominus et humilia respicit et alta a longe cognoscit
7 si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me super iram
inimicorum meorum extendisti manum tuam et salvum me fecit
8 dextera tua Dominus retribuet propter me Domine misericordia
tua in saeculum opera manuum tuarum ne dispicias
XXVIII, 2 in finem David psalmus Domine probasti me et cognovisti
3 me tu cognovisti sessionem meam et surrectionem meam intel-
lexisti cogitationes meas de longe semitam meam et funiculum
4 meum investigasti et omnes vias meas praevidisti quia non est
5 sermo in lingua mea ecce Domine tu cognovisti omnia novissi-
ma et antiqua tu formasti me et posuisti super me manum tuam
6 mirabilis facta est scientia tua ex me confortata est non pote-
7, 8 ro ad eam quo ibo ab spiritu tuo et quo a facie tua fugiam si
9 ascendero in caelum tu illic es si descendero ad infernum ades si
sumpsero pinnas meas diluculo et habitavero in extremis maris
10 etenim illuc manus tua deducet me et tenebit me dextera tua
11 et dixi forsitan tenebrae conculcabunt me et nox inluminatio in
12 deliciis meis quia tenebrae non obscurabuntur a te et nox sicut
13 dies inluminabitur sicut tenebrae eius ita et lumen eius quia tu
14 possedisti renes meos suscepisti me de utero matris meae con-
fitebor tibi quia terribiliter magnificatus es mirabilia opera tua
15 et anima mea cognoscit nimis non est occultatum os meum a
te quod fecisti in occulto et substantia mea in inferioribus ter-
16 rae inperfectum meum viderunt oculi tui et in libro tuo omnes

scribentur die formabuntur et nemo in eis mihi autem nimis ho- 17
norificati sunt amici tui Deus nimis confirmati sunt principatus
eorum dinumerabo eos et super harenam multiplicabuntur ex- 18
surrexi et adhuc sum tecum si occideris Deus peccatores et viri 19
sanguinum declinate a me quia dices in cogitatione accipient in 20
vanitate civitates tuas nonne qui oderunt te Domine oderam et 21
super inimicos tuos tabescebam perfecto odio oderam illos ini- 22
mici facti sunt mihi proba me Deus et scito cor meum interroga 23
me et cognosce semitas meas et vide si via iniquitatis in me est 24
et deduc me in via aeterna

in finem psalmus David eripe me Domine ab homine malo a **CXXXIX**,
viro iniquo eripe me qui cogitaverunt iniquitates in corde tota 3
die constituebant proelia acuerunt linguam suam sicut serpen- 4
tis venenum aspidum sub labiis eorum diapsalma custodi me 5
Domine de manu peccatoris ab hominibus iniquis eripe me qui
cogitaverunt subplantare gressus meos absconderunt superbi la- 6
queum mihi et funes extenderunt in laqueum iuxta iter scanda-
lum posuerunt mihi diapsalma dixi Domino Deus meus es tu 7
exaudi Domine vocem deprecationis meae Domine Domine vir- 8
tus salutis meae obumbrasti super caput meum in die belli non 9
tradas Domine desiderio meo peccatori cogitaverunt contra me
ne derelinquas me ne forte exaltentur diapsalma caput circuitus 10
eorum labor labiorum ipsorum operiet eos cadent super eos car- 11
bones in igne deicies eos in miseriis non subsistent vir linguosus 12
non dirigetur in terra virum iniustum mala capient in interitu
cognovi quia faciet Dominus iudicium inopis et vindictam pau- 13
perum verumtamen iusti confitebuntur nomini tuo habitabunt 14
recti cum vultu tuo

psalmus David Domine clamavi ad te exaudi me intende voci **CXL**
meae cum clamavero ad te dirigatur oratio mea sicut incensum 2
in conspectu tuo elevatio manuum mearum sacrificium vesperti-
num pone Domine custodiam ori meo et ostium circumstantiae 3
labiis meis non declines cor meum in verba malitiae ad excu- 4
sandas excusationes in peccatis cum hominibus operantibus ini-
quitatem et non communicabo cum electis eorum corripiet me 5
iustus in misericordia et increpabit me oleum autem peccatoris
non inpinguet caput meum quoniam adhuc et oratio mea in bene-
placitis eorum absorti sunt iuncti petrae iudices eorum audient 6
verba mea quoniam potuerunt sicut crassitudo terrae erupta est 7

8 super terram dissipata sunt ossa nostra secus infernum quia ad
te Domine Domine oculi mei in te speravi non auferas animam
9 meam custodi me a laqueo quem statuerunt mihi et ab scanda-
10 lis operantium iniquitatem cadent in retiaculo eius peccatores
singulariter sum ego donec transeam

CXLI, 2 intellectus David cum esset in spelunca oratio voce mea ad
3 Dominum clamavi voce mea ad Dominum deprecatus sum effun-
do in conspectu eius deprecationem meam tribulationem meam
4 ante ipsum pronuntio in deficiendo ex me spiritum meum et tu
cognovisti semitas meas in via hac qua ambulabam abscondе-
5 runt laqueum mihi considerabam ad dexteram et videbam et
non erat qui cognosceret me periit fuga a me et non est qui re-
6 quirit animam meam clamavi ad te Domine dixi tu es spes mea
7 portio mea in terra viventium intende ad deprecationem meam
quia humiliatus sum nimis libera me a persequentibus me quia
8 confortati sunt super me educ de custodia animam meam ad
confitendum nomini tuo me expectant iusti donec retribuas mihi

CXLII psalmus David quando filius eum persequebatur Domine ex-
audi orationem meam auribus percipe obsecrationem meam in
2 veritate tua exaudi me in tua iustitia et non intres in iudicio
cum servo tuo quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis
3 vivens quia persecutus est inimicus animam meam humiliavit
in terra vitam meam conlocavit me in obscuris sicut mortuos
4 saeculi et anxiatus est super me spiritus meus in me turbatum
5 est cor meum memor fui dierum antiquorum meditatus sum
in omnibus operibus tuis in factis manuum tuarum meditabar
6 expandi manus meas ad te anima mea sicut terra sine aqua tibi
7 diapsalma velociter exaudi me Domine defecit spiritus meus non
avertas faciem tuam a me et similis ero descendentibus in lacum
8 auditam mihi fac mane misericordiam tuam quia in te speravi
notam fac mihi viam in qua ambulem quia ad te levavi animam
9, 10 meam eripe me de inimicis meis Domine ad te confugi doce
me facere voluntatem tuam quia Deus meus es tu spiritus tuus
11 bonus deducet me in terra recta propter nomen tuum Domine
vivificabis me in aequitate tua educes de tribulatione animam
12 meam et in misericordia tua disperdes inimicos meos et perdes
omnes qui tribulant animam meam quoniam ego servus tuus sum

CXLIII David adversus Goliad benedictus Dominus Deus meus qui
2 docet manus meas ad proelium digitos meos ad bellum miseri-

cordia mea et refugium meum susceptor meus et liberator meus
protector meus et in eo speravi qui subdis populum meum sub
me Domine quid est homo quia innotuisti ei aut filius hominis 3
quia reputas eum homo vanitati similis factus est dies eius si- 4
cut umbra praetereunt Domine inclina caelos tuos et descende 5
tange montes et fumigabunt fulgora coruscationem et dissipabis 6
eos emitte sagittas tuas et conturbabis eos emitte manum tuam 7
de alto eripe me et libera me de aquis multis de manu filiorum
alienorum quorum os locutum est vanitatem et dextera eorum 8
dextera iniquitatis Deus canticum novum cantabo tibi in psal- 9
terio decacordo psallam tibi qui das salutem regibus qui redimit 10
David servum suum de gladio maligno eripe me et eripe me de 11
manu filiorum alienigenarum quorum os locutum est vanitatem
et dextera eorum dextera iniquitatis quorum filii sicut novella 12
plantationis in iuventute sua filiae eorum conpositae circumor-
natae ut similitudo templi promptuaria eorum plena eructantia 13
ex hoc in illud oves eorum fetosae abundantes in egressibus suis
boves eorum crassi non est ruina maceriae neque transitus ne- 14
que clamor in plateis eorum beatum dixerunt populum cui haec 15
sunt beatus populus cuius Dominus Deus eius

laudatio David exaltabo te Deus meus rex et benedicam no- **CXLIV**
mini tuo in saeculum et in saeculum saeculi per singulos dies 2
benedicam tibi et laudabo nomen tuum in saeculum et in sae-
culum saeculi magnus Dominus et laudabilis nimis et magni- 3
tudinis eius non est finis generatio et generatio laudabit opera 4
tua et potentiam tuam pronuntiabunt magnificentiam gloriae 5
sanctitatis tuae loquentur et mirabilia tua narrabunt et virtu- 6
tem terribilium tuorum dicent et magnitudinem tuam narrabunt
memoriam abundantiae suavitatis tuae eructabunt et iustitia tua 7
exultabunt miserator et misericors Dominus patiens et multum 8
misericors suavis Dominus universis et miserationes eius super 9
omnia opera eius confiteantur tibi Domine omnia opera tua et 10
sancti tui confiteantur tibi gloriam regni tui dicent et poten- 11
tiam tuam loquentur ut notam faciant filiis hominum potentiam 12
tuam et gloriam magnificentiae regni tui regnum tuum regnum 13
omnium saeculorum et dominatio tua in omni generatione et
progenie fidelis Dominus in omnibus verbis suis et sanctus in
omnibus operibus suis adlevat Dominus omnes qui corruunt et 14
erigit omnes elisos oculi omnium in te sperant et tu das escam 15

16 illorum in tempore oportuno aperis tu manum tuam et imples
17 omne animal benedictione iustus Dominus in omnibus viis suis
18 et sanctus in omnibus operibus suis prope est Dominus om-
nibus invocantibus eum omnibus invocantibus eum in veritate
19 voluntatem timentium se faciet et deprecationem eorum exau-
20 diet et salvos faciet eos custodit Dominus omnes diligentes se
21 et omnes peccatores disperdet laudationem Domini loquetur os
meum et benedicat omnis caro nomini sancto eius in saeculum
et in saeculum saeculi

CXLV Alleluia Aggei et Zacchariae Lauda anima mea Dominum
2 laudabo Dominum in vita mea psallam Deo meo quamdiu fue-
3 ro nolite confidere in principibus in filiis hominum quibus non
4 est salus exibit spiritus eius et revertetur in terram suam in illa
5 die peribunt omnes cogitationes eorum beatus cuius Deus Iacob
6 adiutor eius spes eius in Domino Deo ipsius qui fecit caelum et
7 terram mare et omnia quae in eis qui custodit veritatem in sae-
culum facit iudicium iniuriam patientibus dat escam esurientibus
8 Dominus solvit conpeditos Dominus inluminat caecos Dominus
9 erigit adlisos Dominus diligit iustos Dominus custodit advenas
10 pupillum et viduam suscipiet et viam peccatorum disperdet re-
gnabit Dominus in saecula Deus tuus Sion in generationem et
generationem

CXLVI alleluia Aggei et Zacchariae laudate Dominum quoniam bo-
2 num psalmus Deo nostro sit iucunda decoraque laudatio aedifi-
3 cans Hierusalem Dominus dispersiones Israhel congregabit qui
4 sanat contritos corde et alligat contritiones illorum qui numerat
5 multitudinem stellarum et omnibus eis nomina vocans magnus
Dominus noster et magna virtus eius et sapientiae eius non est
6 numerus suscipiens mansuetos Dominus humilians autem pec-
7 catores usque ad terram praecinite Domino in confessione psal-
8 lite Deo nostro in cithara qui operit caelum nubibus et parat
terrae pluviam qui producit in montibus faenum et herbam servi-
9 tuti hominum et dat iumentis escam ipsorum et pullis corvorum
10 invocantibus eum non in fortitudine equi voluntatem habebit
11 nec in tibiis viri beneplacitum erit ei beneplacitum est Domino
super timentes eum et in eis qui sperant super misericordia eius

CXLVII alleluia lauda Hierusalem Dominum lauda Deum tuum Sion
2 quoniam confortavit seras portarum tuarum benedixit filiis tuis
3, 4 in te qui posuit fines tuos pacem et adipe frumenti satiat te qui

emittit eloquium suum terrae velociter currit sermo eius qui dat 5
nivem sicut lanam nebulam sicut cinerem spargit mittit cristal- 6
lum suum sicut buccellas ante faciem frigoris eius quis sustine-
bit emittet verbum suum et liquefaciet ea flabit spiritus eius 7
et fluent aquae qui adnuntiat verbum suum Iacob iustitias et 8
iudicia sua Israhel non fecit taliter omni nationi et iudicia sua 9
non manifestavit eis

alleluia laudate Dominum de caelis laudate eum in excelsis **CXLVIII**
laudate eum omnes angeli eius laudate eum omnes virtutes eius 2
laudate eum sol et luna laudate eum omnes stellae et lumen lau- 3, 4
date eum caeli caelorum et aqua quae super caelum est laudent 5
nomen Domini quia ipse dixit et facta sunt ipse mandavit et crea-
ta sunt statuit ea in saeculum et in saeculum saeculi praeceptum 6
posuit et non praeteribit laudate Dominum de terra dracones et 7
omnes abyssi ignis grando nix glacies spiritus procellarum quae 8
faciunt verbum eius montes et omnes colles ligna fructifera et 9
omnes cedri bestiae et universa pecora serpentes et volucres pin- 10
natae reges terrae et omnes populi principes et omnes iudices 11
terrae iuvenes et virgines senes cum iunioribus laudent nomen 12
Domini quia exaltatum est nomen eius solius confessio eius 13, 14
super caelum et terram et exaltabit cornu populi sui hymnus
omnibus sanctis eius filiis Israhel populo adpropinquanti sibi

alleluia cantate Domino canticum novum laus eius in ecclesia **CXLIX**
sanctorum laetetur Israhel in eo qui fecit eum et filii Sion ex- 2
ultent in rege suo laudent nomen eius in choro in tympano et 3
psalterio psallant ei quia beneplacitum est Domino in populo 4
suo et exaltabit mansuetos in salute exultabunt sancti in gloria 5
laetabuntur in cubilibus suis exaltationes Dei in gutture eorum 6
et gladii ancipites in manibus eorum ad faciendam vindictam in 7
nationibus increpationes in populis ad alligandos reges eorum 8
in conpedibus et nobiles eorum in manicis ferreis ut faciant in 9
eis iudicium conscriptum gloria haec est omnibus sanctis eius

alleluia laudate Dominum in sanctis eius laudate eum in fir- **CL**
mamento virtutis eius laudate eum in virtutibus eius laudate 2
eum secundum multitudinem magnitudinis eius laudate eum in 3
sono tubae laudate eum in psalterio et cithara laudate eum in 4
tympano et choro laudate eum in cordis et organo laudate eum 5
in cymbalis bene sonantibus laudate eum in cymbalis iubilationis
omnis spiritus laudet Dominum 6

PSALM 151

I Hic psalmus proprie scriptus David et extra numerum
cum pugnavit cum Goliad pusillus eram inter fratres
meos et adulescentior in domo patris mei pascebam
2 oves patris mei manus meae fecerunt organum digiti
3 mei aptaverunt psalterium et quis adnuntiabit Domino meo ipse
4 Dominus ipse omnium exaudiet ipse misit angelum suum et tulit
me de ovibus patris mei et unxit me in misericordia unctionis
5 suae fratres mei boni et magni et non fuit beneplacitum in eis
6 Domino exivi obviam alienigenae et maledixit mihi in simulacris
7 suis ego autem evaginato ab eo ipsius gladio amputavi caput
eius et abstuli obprobrium de filiis Israhel

THE PROVERBS.

Parabolae Salomonis filii David regis Israhel ad scien- **I**, 2
dam sapientiam et disciplinam ad intellegenda verba 3
prudentiae et suscipiendam eruditionem doctrinae iu-
stitiam et iudicium et aequitatem ut detur parvulis 4
astutia adulescenti scientia et intellectus audiens sapiens sa- 5
pientior erit et intellegens gubernacula possidebit animadvertet 6
parabolam et interpretationem verba sapientium et enigmata eo-
rum timor Domini principium scientiae sapientiam atque doc- 7
trinam stulti despiciunt audi fili mi disciplinam patris tui et ne 8
dimittas legem matris tuae ut addatur gratia capiti tuo et tor- 9
ques collo tuo fili mi si te lactaverint peccatores ne adquiescas 10
si dixerint veni nobiscum insidiemur sanguini abscondamus ten- 11
diculas contra insontem frustra degluttiamus eum sicut infer- 12
nus viventem et integrum quasi descendentem in lacum omnem 13
pretiosam substantiam repperiemus implebimus domos nostras
spoliis sortem mitte nobiscum marsuppium unum sit omnium 14
nostrum fili mi ne ambules cum eis prohibe pedem tuum a se- 15
mitis eorum pedes enim illorum ad malum currunt et festinant 16
ut effundant sanguinem frustra autem iacitur rete ante ocu- 17
los pinnatorum ipsique contra sanguinem suum insidiantur et 18
moliuntur fraudes contra animas suas sic semitae omnis avari 19
animas possidentium rapiunt sapientia foris praedicat in plateis 20
dat vocem suam in capite turbarum clamitat in foribus por- 21
tarum urbis profert verba sua dicens usquequo parvuli diligitis 22
infantiam et stulti ea quae sibi sunt noxia cupiunt et inprudentes
odibunt scientiam convertimini ad correptionem meam en pro- 23
feram vobis spiritum meum et ostendam verba mea quia vocavi 24
et rennuistis extendi manum meam et non fuit qui aspiceret de- 25
spexistis omne consilium meum et increpationes meas neglexistis
ego quoque in interitu vestro ridebo et subsannabo cum vobis 26
quod timebatis advenerit cum inruerit repentina calamitas et 27
interitus quasi tempestas ingruerit quando venerit super vos tri-

28 bulatio et angustia tunc invocabunt me et non exaudiam mane
29 consurgent et non invenient me eo quod exosam habuerint di-
30 sciplinam et timorem Domini non susceperint nec adquieverint
31 consilio meo et detraxerint universae correptioni meae comedent
32 igitur fructus viae suae suisque consiliis saturabuntur aversio
parvulorum interficiet eos et prosperitas stultorum perdet illos
33 qui autem me audierit absque terrore requiescet et abundantia
perfruetur malorum timore sublato

II fili mi si susceperis sermones meos et mandata mea absconde-
2 ris penes te ut audiat sapientiam auris tua inclina cor tuum ad
3 noscendam prudentiam si enim sapientiam invocaveris et incli-
4 naveris cor tuum prudentiae si quaesieris eam quasi pecuniam
5 et sicut thesauros effoderis illam tunc intelleges timorem Do-
6 mini et scientiam Dei invenies quia Dominus dat sapientiam et
7 ex ore eius scientia et prudentia custodiet rectorum salutem et
8 proteget gradientes simpliciter servans semitas iustitiae et vias
9 sanctorum custodiens tunc intelleges iustitiam et iudicium et
10 aequitatem et omnem semitam bonam si intraverit sapientia
11 cor tuum et scientia animae tuae placuerit consilium custodiet
12 te prudentia servabit te ut eruaris de via mala ab homine qui
13 perversa loquitur qui relinquunt iter rectum et ambulant per
14 vias tenebrosas qui laetantur cum malefecerint et exultant in
15 rebus pessimis quorum viae perversae et infames gressus eorum
16 ut eruaris a muliere aliena et ab extranea quae mollit sermones
17, 18 suos et relinquit ducem pubertatis suae et pacti Dei sui ob-
lita est inclinata est enim ad mortem domus eius et ad impios
19 semitae ipsius omnes qui ingrediuntur ad eam non revertentur
20 nec adprehendent semitas vitae ut ambules in via bona et calles
21 iustorum custodias qui enim recti sunt habitabunt in terra et
22 simplices permanebunt in ea impii vero de terra perdentur et
qui inique agunt auferentur ex ea

III fili mi ne obliviscaris legis meae et praecepta mea custodiat
2 cor tuum longitudinem enim dierum et annos vitae et pacem
3 adponent tibi misericordia et veritas non te deserant circum-
4 da eas gutturi tuo et describe in tabulis cordis tui et invenies
5 gratiam et disciplinam bonam coram Deo et hominibus habe
fiduciam in Domino ex toto corde tuo et ne innitaris prudentiae
6 tuae in omnibus viis tuis cogita illum et ipse diriget gressus tuos
7 ne sis sapiens apud temet ipsum time Dominum et recede a malo

sanitas quippe erit umbilico tuo et inrigatio ossuum tuorum ho- 8, 9
nora Dominum de tua substantia et de primitiis omnium frugum
tuarum et implebuntur horrea tua saturitate et vino torcularia 10
redundabunt disciplinam Domini fili mi ne abicias nec deficias 11
cum ab eo corriperis quem enim diligit Dominus corripit et quasi 12
pater in filio conplacet sibi beatus homo qui invenit sapientiam 13
et qui affluit prudentia melior est adquisitio eius negotiatione 14
argenti et auro primo fructus eius pretiosior est cunctis opibus 15
et omnia quae desiderantur huic non valent conparari longitu- 16
do dierum in dextera eius in sinistra illius divitiae et gloria viae 17
eius viae pulchrae et omnes semitae illius pacificae lignum vi- 18
tae est his qui adprehenderint eam et qui tenuerit eam beatus
Dominus sapientia fundavit terram stabilivit caelos prudentia 19
sapientia illius eruperunt abyssi et nubes rore concrescunt fili 20, 21
mi ne effluant haec ab oculis tuis custodi legem atque consilium
et erit vita animae tuae et gratia faucibus tuis tunc ambulabis 22, 23
fiducialiter in via tua et pes tuus non inpinget si dormieris non 24
timebis quiesces et suavis erit somnus tuus ne paveas repentino 25
terrore et inruentes tibi potentias impiorum Dominus enim erit 26
in latere tuo et custodiet pedem tuum ne capiaris noli prohibere 27
benefacere eum qui potest si vales et ipse benefac ne dicas ami- 28
co tuo vade et revertere et cras dabo tibi cum statim possis dare
ne moliaris amico tuo malum cum ille in te habeat fiduciam ne 29, 30
contendas adversus hominem frustra cum ipse tibi nihil mali fe-
cerit ne aemuleris hominem iniustum nec imiteris vias eius quia 31, 32
abominatio Domini est omnis inlusor et cum simplicibus sermo-
cinatio eius egestas a Domino in domo impii habitacula autem 33
iustorum benedicentur inlusores ipse deludet et mansuetis da- 34
bit gratiam gloriam sapientes possidebunt stultorum exaltatio 35
ignominia

audite filii disciplinam patris et adtendite ut sciatis pruden- **IV**
tiam donum bonum tribuam vobis legem meam ne derelinquatis 2
nam et ego filius fui patris mei tenellus et unigenitus coram ma- 3
tre mea et docebat me atque dicebat suscipiat verba mea cor 4
tuum custodi praecepta mea et vives posside sapientiam pos- 5
side prudentiam ne obliviscaris neque declines a verbis oris mei
ne dimittas eam et custodiet te dilige eam et servabit te prin- 6, 7
cipium sapientiae posside sapientiam et in omni possessione tua
adquire prudentiam arripe illam et exaltabit te glorificaberis ab 8

9 ea cum eam fueris amplexatus dabit capiti tuo augmenta gra-
10 tiarum et corona inclita proteget te audi fili mi et suscipe verba
11 mea ut multiplicentur tibi anni vitae viam sapientiae monstra-
12 vi tibi duxi te per semitas aequitatis quas cum ingressus fueris
non artabuntur gressus tui et currens non habebis offendiculum
13 tene disciplinam ne dimittas eam custodi illam quia ipsa est vi-
14 ta tua ne delecteris semitis impiorum nec tibi placeat malorum
15, 16 via fuge ab ea ne transeas per illam declina et desere eam non
enim dormiunt nisi malefecerint et rapitur somnus ab eis nisi
17 subplantaverint comedunt panem impietatis et vinum iniquita-
18 tis bibunt iustorum autem semita quasi lux splendens procedit
19 et crescit usque ad perfectam diem via impiorum tenebrosa ne-
20 sciunt ubi corruant fili mi ausculta sermones meos et ad eloquia
21 mea inclina aurem tuam ne recedant ab oculis tuis custodi ea
22 in medio cordis tui vita enim sunt invenientibus ea et universae
23 carni sanitas omni custodia serva cor tuum quia ex ipso vita
24 procedit remove a te os pravum et detrahentia labia sint procul
25 a te oculi tui recta videant et palpebrae tuae praecedant gressus
26 tuos dirige semitam pedibus tuis et omnes viae tuae stabilientur
27 ne declines ad dexteram et ad sinistram averte pedem tuum a
malo

V fili mi adtende sapientiam meam et prudentiae meae inclina
2 aurem tuam ut custodias cogitationes et disciplinam labia tua
3 conservent favus enim stillans labia meretricis et nitidius oleo
4 guttur eius novissima autem illius amara quasi absinthium et
5 acuta quasi gladius biceps pedes eius descendunt in mortem et
6 ad inferos gressus illius penetrant per semitam vitae non am-
7 bulat vagi sunt gressus eius et investigabiles nunc ergo fili audi
8 me et ne recedas a verbis oris mei longe fac ab ea viam tuam
9 et ne adpropinques foribus domus eius ne des alienis honorem
10 tuum et annos tuos crudeli ne forte impleantur extranei viribus
11 tuis et labores tui sint in domo aliena et gemas in novissimis
12 quando consumpseris carnes et corpus tuum et dicas cur de-
testatus sum disciplinam et increpationibus non adquievit cor
13 meum nec audivi vocem docentium me et magistris non incli-
14 navi aurem meam paene fui in omni malo in medio ecclesiae
15 et synagogae bibe aquam de cisterna tua et fluenta putei tui
16, 17 deriventur fontes tui foras et in plateis aquas tuas divide ha-
18 beto eas solus nec sint alieni participes tui sit vena tua bene-

dicta et laetare cum muliere adulescentiae tuae cerva carissima 19
et gratissimus hinulus ubera eius inebrient te omni tempore in
amore illius delectare iugiter quare seduceris fili mi ab aliena 20
et foveris sinu alterius respicit Dominus vias hominis et omnes 21
gressus illius considerat iniquitates suae capiunt impium et fu- 22
nibus peccatorum suorum constringitur ipse morietur quia non 23
habuit disciplinam et multitudine stultitiae suae decipietur

fili mi si spoponderis pro amico tuo defixisti apud extraneum **VI**
manum tuam inlaqueatus es verbis oris tui et captus propriis 2
sermonibus fac ergo quod dico fili mi et temet ipsum libera quia 3
incidisti in manu proximi tui discurre festina suscita amicum
tuum ne dederis somnum oculis tuis nec dormitent palpebrae 4
tuae eruere quasi dammula de manu et quasi avis de insidiis 5
aucupis vade ad formicam o piger et considera vias eius et disce 6
sapientiam quae cum non habeat ducem nec praeceptorem nec 7
principem parat aestate cibum sibi et congregat in messe quod 8
comedat usquequo piger dormis quando consurges ex somno tuo 9
paululum dormies paululum dormitabis paululum conseres ma- 10
nus ut dormias et veniet tibi quasi viator egestas et pauperies 11
quasi vir armatus homo apostata vir inutilis graditur ore perver- 12
so annuit oculis terit pede digito loquitur pravo corde machi- 13, 14
natur malum et in omni tempore iurgia seminat huic extemplo 15
veniet perditio sua et subito conteretur nec habebit ultra medici-
nam sex sunt quae odit Dominus et septimum detestatur anima 16
eius oculos sublimes linguam mendacem manus effundentes in- 17
noxium sanguinem cor machinans cogitationes pessimas pedes 18
veloces ad currendum in malum proferentem mendacia testem 19
fallacem et eum qui seminat inter fratres discordias conserva fili 20
mi praecepta patris tui et ne dimittas legem matris tuae liga ea 21
in corde tuo iugiter et circumda gutturi tuo cum ambulaveris 22
gradiantur tecum cum dormieris custodiant te et evigilans loque-
re cum eis quia mandatum lucerna est et lex lux et via vitae 23
increpatio disciplinae ut custodiant te a muliere mala et a blan- 24
da lingua extraneae non concupiscat pulchritudinem eius cor 25
tuum nec capiaris nutibus illius pretium enim scorti vix unius 26
est panis mulier autem viri pretiosam animam capit numquid 27
abscondere potest homo ignem in sinu suo ut vestimenta illius
non ardeant aut ambulare super prunas et non conburentur 28
plantae eius sic qui ingreditur ad mulierem proximi sui non erit 29

30 mundus cum tetigerit eam non grandis est culpae cum quis fu-
31 ratus fuerit furatur enim ut esurientem impleat animam depre-
hensus quoque reddet septuplum et omnem substantiam domus
32 suae tradet qui autem adulter est propter cordis inopiam per-
33 det animam suam turpitudinem et ignominiam congregat sibi
34 et obprobrium illius non delebitur quia zelus et furor viri non
35 parcet in die vindictae nec adquiescet cuiusquam precibus nec
suscipiet pro redemptione dona plurima

VII fili mi custodi sermones meos et praecepta mea reconde tibi
2 serva mandata mea et vives et legem meam quasi pupillam oculi
3, 4 tui liga eam in digitis tuis scribe illam in tabulis cordis tui dic
5 sapientiae soror mea es et prudentiam voca amicam tuam ut cu-
stodiat te a muliere extranea et ab aliena quae verba sua dulcia
6, 7 facit de fenestra enim domus meae per cancellos prospexi et vi-
8 deo parvulos considero vecordem iuvenem qui transit in platea
9 iuxta angulum et propter viam domus illius graditur in obscuro
10 advesperascente die in noctis tenebris et caligine et ecce mulier
occurrit illi ornatu meretricio praeparata ad capiendas animas
11 garrula et vaga quietis inpatiens nec valens in domo consistere
12 pedibus suis nunc foris nunc in plateis nunc iuxta angulos in-
13 sidians adprehensumque deosculatur iuvenem et procaci vultu
14 blanditur dicens victimas pro salute debui hodie reddidi vota
15 mea idcirco egressa sum in occursum tuum desiderans te videre
16 et repperi intexui funibus lectum meum stravi tapetibus pictis
17 ex Aegypto aspersi cubile meum murra et aloe et cinnamomo
18 veni inebriemur uberibus donec inlucescat dies et fruamur cupitis
19 amplexibus non est enim vir in domo sua abiit via longissima
20 sacculum pecuniae secum tulit in die plenae lunae reversurus est
21 domum suam inretivit eum multis sermonibus et blanditiis la-
22 biorum protraxit illum statim eam sequitur quasi bos ductus ad
victimam et quasi agnus lasciviens et ignorans quod ad vincula
23 stultus trahatur donec transfigat sagitta iecur eius velut si avis
festinet ad laqueum et nescit quia de periculo animae illius agitur
24, 25 nunc ergo fili audi me et adtende verba oris mei ne abstrahatur
26 in viis illius mens tua neque decipiaris semitis eius multos enim
27 vulneratos deiecit et fortissimi quique interfecti sunt ab ea viae
inferi domus eius penetrantes interiora mortis

VIII numquid non sapientia clamitat et prudentia dat vocem suam
2 in summis excelsisque verticibus super viam in mediis semitis

stans iuxta portas civitatis in ipsis foribus loquitur dicens o 3, 4
viri ad vos clamito et vox mea ad filios hominum intellegite 5
parvuli astutiam et insipientes animadvertite audite quoniam 6
de rebus magnis locutura sum et aperientur labia mea ut rec-
ta praedicent veritatem meditabitur guttur meum et labia mea 7
detestabuntur impium iusti sunt omnes sermones mei non est 8
in eis pravum quid neque perversum recti sunt intellegentibus 9
et aequi invenientibus scientiam accipite disciplinam meam et 10
non pecuniam doctrinam magis quam aurum eligite melior est 11
enim sapientia cunctis pretiosissimis et omne desiderabile ei non
potest conparari ego sapientia habito in consilio et eruditis in- 12
tersum cogitationibus timor Domini odit malum arrogantiam et 13
superbiam et viam pravam et os bilingue detestor meum est con- 14
silium et aequitas mea prudentia mea est fortitudo per me reges 15
regnant et legum conditores iusta decernunt per me principes 16
imperant et potentes decernunt iustitiam ego diligentes me dili- 17
go et qui mane vigilant ad me invenient me mecum sunt divitiae 18
et gloria opes superbae et iustitia melior est fructus meus auro 19
et pretioso lapide et genimina mea argento electo in viis iusti- 20
tiae ambulo in medio semitarum iudicii ut ditem diligentes me 21
et thesauros eorum repleam Dominus possedit me initium via- 22
rum suarum antequam quicquam faceret a principio ab aeterno 23
ordita sum et ex antiquis antequam terra fieret necdum erant 24
abyssi et ego iam concepta eram necdum fontes aquarum eru-
perant necdum montes gravi mole constiterant ante colles ego 25
parturiebar adhuc terram non fecerat et flumina et cardines 26
orbis terrae quando praeparabat caelos aderam quando certa 27
lege et gyro vallabat abyssos quando aethera firmabat sursum 28
et librabat fontes aquarum quando circumdabat mari terminum 29
suum et legem ponebat aquis ne transirent fines suos quando ad-
pendebat fundamenta terrae cum eo eram cuncta conponens et 30
delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore lu- 31
dens in orbe terrarum et deliciae meae esse cum filiis hominum
nunc ergo filii audite me beati qui custodiunt vias meas audi- 32, 33
te disciplinam et estote sapientes et nolite abicere eam beatus 34
homo qui audit me qui vigilat ad fores meas cotidie et observat
ad postes ostii mei qui me invenerit inveniet vitam et hauriet 35
salutem a Domino qui autem in me peccaverit laedet animam 36
suam omnes qui me oderunt diligunt mortem

IX, 2 sapientia aedificavit sibi domum excidit columnas septem im-
molavit victimas suas miscuit vinum et proposuit mensam suam
3 misit ancillas suas ut vocarent ad arcem et ad moenia civitatis
4, 5 si quis est parvulus veniat ad me et insipientibus locuta est ve-
nite comedite panem meum et bibite vinum quod miscui vobis
6 relinquite infantiam et vivite et ambulate per vias prudentiae
7 qui erudit derisorem ipse sibi facit iniuriam et qui arguit im-
8 pium generat maculam sibi noli arguere derisorem ne oderit te
9 argue sapientem et diliget te da sapienti et addetur ei sapientia
10 doce iustum et festinabit accipere principium sapientiae timor
11 Domini et scientia sanctorum prudentia per me enim multipli-
12 cabuntur dies tui et addentur tibi anni vitae si sapiens fueris
13 tibimet ipsi eris si inlusor solus portabis malum mulier stulta et
14 clamosa plenaque inlecebris et nihil omnino sciens sedit in fo-
15 ribus domus suae super sellam in excelso urbis loco ut vocaret
16 transeuntes viam et pergentes itinere suo quis est parvulus de-
17 clinet ad me et vecordi locuta est aquae furtivae dulciores sunt
18 et panis absconditus suavior et ignoravit quod gigantes ibi sint
et in profundis inferni convivae eius

X parabolae Salomonis filius sapiens laetificat patrem filius vero
2 stultus maestitia est matris suae non proderunt thesauri impie-
3 tatis iustitia vero liberabit a morte non adfliget Dominus fame
4 animam iusti et insidias impiorum subvertet egestatem opera-
5 ta est manus remissa manus autem fortium divitias parat qui
congregat in messe filius sapiens est qui autem stertit aestate
6 filius confusionis benedictio super caput iusti os autem impio-
7 rum operit iniquitatem memoria iusti cum laudibus et nomen
8 impiorum putrescet sapiens corde praecepta suscipiet stultus
9 caeditur labiis qui ambulat simpliciter ambulat confidenter qui
10 autem depravat vias suas manifestus erit qui annuit oculo da-
11 bit dolorem stultus labiis verberabitur vena vitae os iusti et os
12 impiorum operiet iniquitatem odium suscitat rixas et universa
13 delicta operit caritas in labiis sapientis invenietur sapientia et
14 virga in dorso eius qui indiget corde sapientes abscondunt scien-
15 tiam os autem stulti confusioni proximum est substantia divitis
16 urbs fortitudinis eius pavor pauperum egestas eorum opus iu-
17 sti ad vitam fructus impii ad peccatum via vitae custodienti
18 disciplinam qui autem increpationes relinquit errat abscondunt
19 odium labia mendacia qui profert contumeliam insipiens est in

multiloquio peccatum non deerit qui autem moderatur labia sua
prudentissimus est argentum electum lingua iusti cor impiorum 20
pro nihilo labia iusti erudiunt plurimos qui autem indocti sunt 21
in cordis egestate morientur benedictio Domini divites facit nec 22
sociabitur ei adflictio quasi per risum stultus operatur scelus sa- 23
pientia autem est viro prudentia quod timet impius veniet super 24
eum desiderium suum iustis dabitur quasi tempestas transiens 25
non erit impius iustus autem quasi fundamentum sempiternum
sicut acetum dentibus et fumus oculis sic piger his qui miserunt 26
eum timor Domini adponet dies et anni impiorum breviabun- 27
tur expectatio iustorum laetitia spes autem impiorum peribit 28
fortitudo simplicis via Domini et pavor his qui operantur malum 29
iustus in aeternum non commovebitur impii autem non habita- 30
bunt in terram os iusti parturiet sapientiam lingua pravorum 31
peribit labia iusti considerant placita et os impiorum perversa 32
statera dolosa abominatio apud Dominum et pondus aequum **XI**
voluntas eius ubi fuerit superbia ibi erit et contumelia ubi au- 2
tem humilitas ibi et sapientia simplicitas iustorum diriget eos et 3
subplantatio perversorum vastabit illos non proderunt divitiae 4
in die ultionis iustitia autem liberabit a morte iustitia simpli- 5
cis diriget viam eius et in impietate sua corruet impius iustitia 6
rectorum liberabit eos et in insidiis suis capientur iniqui mor- 7
tuo homine impio nulla erit ultra spes et expectatio sollicitorum
peribit iustus de angustia liberatus est et tradetur impius pro 8
eo simulator ore decipit amicum suum iusti autem liberabuntur 9
scientia in bonis iustorum exultabit civitas et in perditione im- 10
piorum erit laudatio benedictione iustorum exaltabitur civitas 11
et ore impiorum subvertetur qui despicit amicum suum indigens 12
corde est vir autem prudens tacebit qui ambulat fraudulenter 13
revelat arcana qui autem fidelis est animi celat commissum ubi 14
non est gubernator populus corruet salus autem ubi multa consi-
lia adfligetur malo qui fidem facit pro extraneo qui autem cavet 15
laqueos securus erit mulier gratiosa inveniet gloriam et robusti 16
habebunt divitias benefacit animae suae vir misericors qui au- 17
tem crudelis est et propinquos abicit impius facit opus instabile 18
seminanti autem iustitiam merces fidelis clementia praeparat 19
vitam et sectatio malorum mortem abominabile Domino pra- 20
vum cor et voluntas eius in his qui simpliciter ambulant manus 21
in manu non erit innocens malus semen autem iustorum salva-

22 bitur circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua
23 desiderium iustorum omne bonum est praestolatio impiorum fu-
24 ror alii dividunt propria et ditiores fiunt alii rapiunt non sua
25 et semper in egestate sunt anima quae benedicit inpinguabitur
26 et qui inebriat ipse quoque inebriabitur qui abscondit frumenta
maledicetur in populis benedictio autem super caput vendentium
27 bene consurgit diluculo qui quaerit bona qui autem investigator
28 malorum est opprimetur ab eis qui confidet in divitiis suis cor-
29 ruet iusti autem quasi virens folium germinabunt qui conturbat
domum suam possidebit ventos et qui stultus est serviet sapienti
30, 31 fructus iusti lignum vitae et qui suscipit animas sapiens est si
iustus in terra recipit quanto magis impius et peccator

XII qui diligit disciplinam diligit scientiam qui autem odit incre-
2 pationes insipiens est qui bonus est hauriet a Domino gratiam
3 qui autem confidit cogitationibus suis impie agit non robora-
bitur homo ex impietate et radix iustorum non commovebitur
4 mulier diligens corona viro suo et putredo in ossibus eius quae
5 confusione res dignas gerit cogitationes iustorum iudicia et con-
6 silia impiorum fraudulentia verba impiorum insidiantur sangui-
7 ni os iustorum liberabit eos verte impios et non erunt domus au-
8 tem iustorum permanebit doctrina sua noscetur vir qui autem
9 vanus et excors est patebit contemptui melior est pauper et suf-
10 ficiens sibi quam gloriosus et indigens pane novit iustus animas
11 iumentorum suorum viscera autem impiorum crudelia qui ope-
ratur terram suam saturabitur panibus qui autem sectatur otium
12 stultissimus est desiderium impii munimentum est pessimorum
13 radix autem iustorum proficiet propter peccata labiorum ruina
14 proximat malo effugiet autem iustus de angustia de fructu oris
sui unusquisque replebitur bonis et iuxta opera manuum suarum
15 retribuetur ei via stulti recta in oculis eius qui autem sapiens
16 est audit consilia fatuus statim indicat iram suam qui autem
17 dissimulat iniuriam callidus est qui quod novit loquitur index
18 iustitiae est qui autem mentitur testis est fraudulentus est qui
promittit et quasi gladio pungitur conscientiae lingua autem sa-
19 pientium sanitas est labium veritatis firmum erit in perpetuum
20 qui autem testis est repentinus concinnat linguam mendacii do-
lus in corde cogitantium mala qui autem ineunt pacis consilia
21 sequitur eos gaudium non contristabit iustum quicquid ei acci-
22 derit impii autem replebuntur malo abominatio Domino labia

mendacia qui autem fideliter agunt placent ei homo versutus 23
celat scientiam et cor insipientium provocabit stultitiam ma- 24
nus fortium dominabitur quae autem remissa est tributis serviet
maeror in corde viri humiliabit illud et sermone bono laetificabi- 25
tur qui neglegit damnum propter amicum iustus est iter autem 26
impiorum decipiet eos non inveniet fraudulentus lucrum et sub- 27
stantia hominis erit auri pretium in semita iustitiae vita iter 28
autem devium ducit ad mortem

filius sapiens doctrina patris qui autem inlusor est non au- **XIII**
dit cum arguitur de fructu oris homo saturabitur bonis anima 2
autem praevaricatorum iniqua qui custodit os suum custodit 3
animam suam qui autem inconsideratus est ad loquendum sen-
tiet mala vult et non vult piger anima autem operantium inpin- 4
guabitur verbum mendax iustus detestabitur impius confundit 5
et confundetur iustitia custodit innocentis viam impietas ve- 6
ro peccato subplantat est quasi dives cum nihil habeat et est 7
quasi pauper cum in multis divitiis sit redemptio animae viri 8
divitiae suae qui autem pauper est increpationem non sustinet
lux iustorum laetificat lucerna autem impiorum extinguetur in- 9, 10
ter superbos semper iurgia sunt qui autem agunt cuncta consilio
reguntur sapientia substantia festinata minuetur quae autem 11
paulatim colligitur manu multiplicabitur spes quae differtur ad- 12
fligit animam lignum vitae desiderium veniens qui detrahit ali- 13
cui rei ipse se in futurum obligat qui autem timet praeceptum
in pace versabitur lex sapientis fons vitae ut declinet a ruina 14
mortis doctrina bona dabit gratiam in itinere contemptorum 15
vorago astutus omnia agit cum consilio qui autem fatuus est 16
aperit stultitiam nuntius impii cadet in malum legatus fidelis 17
sanitas egestas et ignominia ei qui deserit disciplinam qui au- 18
tem adquiescit arguenti glorificabitur desiderium si conpleatur 19
delectat animam detestantur stulti eos qui fugiunt mala qui 20
cum sapientibus graditur sapiens erit amicus stultorum efficie-
tur similis peccatores persequetur malum et iustis retribuentur 21
bona bonus relinquet heredes filios et nepotes et custoditur iu- 22
sto substantia peccatoris multi cibi in novalibus patrum et alii 23
congregantur absque iudicio qui parcit virgae suae odit filium 24
suum qui autem diligit illum instanter erudit iustus comedit et 25
replet animam suam venter autem impiorum insaturabilis

sapiens mulier aedificavit domum suam insipiens instructam **XIV**

2 quoque destruet manibus ambulans recto itinere et timens Deum
3 despicitur ab eo qui infami graditur via in ore stulti virga super-
4 biae labia sapientium custodiunt eos ubi non sunt boves prae-
sepe vacuum est ubi autem plurimae segetes ibi manifesta forti-
5 tudo bovis testis fidelis non mentietur profert mendacium testis
6 dolosus quaerit derisor sapientiam et non inveniet doctrina pru-
7 dentium facilis vade contra virum stultum et nescito labia pru-
8 dentiae sapientia callidi est intellegere viam suam et inprudentia
9 stultorum errans stultis inludet peccatum inter iustos morabi-
10 tur gratia cor quod novit amaritudinem animae suae in gaudio
11 eius non miscebitur extraneus domus impiorum delebitur ta-
12 bernacula iustorum germinabunt est via quae videtur homini
13 iusta novissima autem eius deducunt ad mortem risus dolore
14 miscebitur et extrema gaudii luctus occupat viis suis replebi-
15 tur stultus et super eum erit vir bonus innocens credit omni
16 verbo astutus considerat gressus suos sapiens timet et declinat
17 malum stultus transilit et confidit inpatiens operabitur stulti-
18 tiam et vir versutus odiosus est possidebunt parvuli stultitiam
19 et astuti expectabunt scientiam iacebunt mali ante bonos et im-
20 pii ante portas iustorum etiam proximo suo pauper odiosus erit
21 amici vero divitum multi qui despicit proximum suum peccat
22 qui autem miseretur pauperi beatus erit errant qui operantur
23 malum misericordia et veritas praeparant bona in omni opere
erit abundantia ubi autem verba sunt plurima frequenter egestas
24 corona sapientium divitiae eorum fatuitas stultorum inpruden-
25 tia liberat animas testis fidelis et profert mendacia versipellis
26, 27 in timore Domini fiducia fortitudinis et filiis eius erit spes timor
28 Domini fons vitae ut declinet a ruina mortis in multitudine
populi dignitas regis et in paucitate plebis ignominia principis
29 qui patiens est multa gubernatur prudentia qui autem inpatiens
30 exaltat stultitiam suam vita carnium sanitas cordis putredo os-
31 suum invidia qui calumniatur egentem exprobrat factori eius
32 honorat autem eum qui miseretur pauperis in malitia sua ex-
33 pelletur impius sperat autem iustus in morte sua in corde pru-
34 dentis requiescit sapientia et indoctos quoque erudiet iustitia
35 elevat gentem miseros facit populos peccatum acceptus est regi
minister intellegens iracundiam eius inutilis sustinebit

XV responsio mollis frangit iram sermo durus suscitat furorem
2 lingua sapientium ornat scientiam os fatuorum ebullit stultitiam

in omni loco oculi Domini contemplantur malos et bonos lingua 3, 4
placabilis lignum vitae quae inmoderata est conteret spiritum
stultus inridet disciplinam patris sui qui autem custodit increpa- 5
tiones astutior fiet domus iusti plurima fortitudo et in fructibus 6
impii conturbatur labia sapientium disseminabunt scientiam cor 7
stultorum dissimile erit victimae impiorum abominabiles Domi- 8
no vota iustorum placabilia abominatio est Domino via impii 9
qui sequitur iustitiam diligetur ab eo doctrina mala deserenti 10
viam qui increpationes odit morietur infernus et perditio coram 11
Domino quanto magis corda filiorum hominum non amat pesti- 12
lens eum qui se corripit nec ad sapientes graditur cor gaudens 13
exhilarat faciem in maerore animi deicitur spiritus cor sapien- 14
tis quaerit doctrinam et os stultorum pascetur inperitia omnes 15
dies pauperis mali secura mens quasi iuge convivium melius est 16
parum cum timore Domini quam thesauri magni et insatiabi-
les melius est vocare ad holera cum caritate quam ad vitulum 17
saginatum cum odio vir iracundus provocat rixas qui patiens 18
est mitigat suscitatas iter pigrorum quasi sepes spinarum via 19
iustorum absque offendiculo filius sapiens laetificat patrem et 20
stultus homo despicit matrem suam stultitia gaudium stulto et 21
vir prudens dirigit gressus dissipantur cogitationes ubi non est 22
consilium ubi vero plures sunt consiliarii confirmantur laetatur 23
homo in sententia oris sui et sermo oportunus est optimus semi- 24
ta vitae super eruditum ut declinet de inferno novissimo domum 25
superborum demolietur Dominus et firmos facit terminos viduae
abominatio Domini cogitationes malae et purus sermo pulcherri- 26
mus conturbat domum suam qui sectatur avaritiam qui autem 27
odit munera vivet mens iusti meditatur oboedientiam os impio- 28
rum redundat malis longe est Dominus ab impiis et orationes 29
iustorum exaudiet lux oculorum laetificat animam fama bona 30
inpinguat ossa auris quae audit increpationes vitae in medio sa- 31
pientium commorabitur qui abicit disciplinam despicit animam 32
suam qui adquiescit increpationibus possessor est cordis timor 33
Domini disciplina sapientiae et gloriam praecedit humilitas

hominis est animum praeparare et Dei gubernare linguam **XVI**
omnes viae hominum patent oculis eius spirituum ponderator 2
est Dominus revela Domino opera tua et dirigentur cogitatio- 3
nes tuae universa propter semet ipsum operatus est Dominus 4
impium quoque ad diem malum abominatio Domini omnis ar- 5

6 rogans etiam si manus ad manum fuerit non erit innocens mi-
sericordia et veritate redimitur iniquitas et in timore Domini de-
7 clinatur a malo cum placuerint Domino viae hominis inimicos
8 quoque eius convertet ad pacem melius est parum cum iustitia
9 quam multi fructus cum iniquitate cor hominis disponet viam
10 suam sed Domini est dirigere gressus eius divinatio in labiis regis
11 in iudicio non errabit os eius pondus et statera iudicia Domini
12 sunt et opera eius omnes lapides sacculi abominabiles regi qui
13 agunt impie quoniam iustitia firmatur solium voluntas regum
14 labia iusta qui recta loquitur diligetur indignatio regis nuntii
15 mortis et vir sapiens placabit eam in hilaritate vultus regis vita
16 et clementia eius quasi imber serotinus posside sapientiam quia
auro melior est et adquire prudentiam quia pretiosior est argento
17 semita iustorum declinat mala custos animae suae servat viam
18 suam contritionem praecedit superbia et ante ruinam exaltatur
19 spiritus melius est humiliari cum mitibus quam dividere spolia
20 cum superbis eruditus in verbo repperiet bona et qui in Domino
21 sperat beatus est qui sapiens corde est appellabitur prudens et
22 qui dulcis eloquio maiora percipiet fons vitae eruditio possiden-
23 tis doctrina stultorum fatuitas cor sapientis erudiet os eius et
24 labiis illius addet gratiam favus mellis verba conposita dulcedo
25 animae et sanitas ossuum est via quae videtur homini recta et
26 novissimum eius ducit ad mortem anima laborantis laborat sibi
27 quia conpulit eum os suum vir impius fodit malum et in labiis
28 eius ignis ardescit homo perversus suscitat lites et verbosus se-
29 parat principes vir iniquus lactat amicum suum et ducit eum
30 per viam non bonam qui adtonitis oculis cogitat prava mordens
31 labia sua perficit malum corona dignitatis senectus in viis iusti-
32 tiae repperietur melior est patiens viro forte et qui dominatur
33 animo suo expugnatore urbium sortes mittuntur in sinu sed a
Domino temperantur

XVII melior est buccella sicca cum gaudio quam domus plena victi-
2 mis cum iurgio servus sapiens dominabitur filiis stultis et inter
3 fratres hereditatem dividet sicut igne probatur argentum et au-
4 rum camino ita corda probat Dominus malus oboedit linguae
5 iniquae et fallax obtemperat labiis mendacibus qui despicit pau-
perem exprobrat factori eius et qui in ruina laetatur alterius non
6 erit inpunitus corona senum filii filiorum et gloria filiorum patres
7 sui non decent stultum verba conposita nec principem labium

mentiens gemma gratissima expectatio praestolantis quocum- 8
que se verterit prudenter intellegit qui celat delictum quaerit 9
amicitias qui altero sermone repetit separat foederatos plus pro- 10
ficit correptio apud prudentem quam centum plagae apud stul-
tum semper iurgia quaerit malus angelus autem crudelis mit- 11
tetur contra eum expedit magis ursae occurrere raptis fetibus 12
quam fatuo confidenti sibi in stultitia sua qui reddit mala pro 13
bonis non recedet malum de domo eius qui dimittit aquam ca- 14
put est iurgiorum et antequam patiatur contumeliam iudicium
deserit et qui iustificat impium et qui condemnat iustum abomi- 15
nabilis est uterque apud Dominum quid prodest habere divitias 16
stultum cum sapientiam emere non possit omni tempore diligit 17
qui amicus est et frater in angustiis conprobatur homo stultus 18
plaudet manibus cum spoponderit pro amico suo qui medita- 19
tur discordiam diligit rixas et qui exaltat ostium quaerit ruinam
qui perversi cordis est non inveniet bonum et qui vertit linguam 20
incidet in malum natus est stultus in ignominiam suam sed nec 21
pater in fatuo laetabitur animus gaudens aetatem floridam facit 22
spiritus tristis exsiccat ossa munera de sinu impius accipit ut 23
pervertat semitas iudicii in facie prudentis lucet sapientia oculi 24
stultorum in finibus terrae ira patris filius stultus et dolor ma- 25
tris quae genuit eum non est bonum damnum inferre iusto nec 26
percutere principem qui recta iudicat qui moderatur sermones 27
suos doctus et prudens est et pretiosi spiritus vir eruditus stul- 28
tus quoque si tacuerit sapiens putabitur et si conpresserit labia
sua intellegens

occasiones quaerit qui vult recedere ab amico omni tempore **XVIII**
erit exprobrabilis non recipit stultus verba prudentiae nisi ea 2
dixeris quae versantur in corde eius impius cum in profundum 3
venerit peccatorum contemnit sed sequitur eum ignominia et ob-
probrium aqua profunda verba ex ore viri et torrens redundans 4
fons sapientiae accipere personam impii non est bonum ut de- 5
clines a veritate iudicii labia stulti inmiscunt se rixis et os eius 6
iurgia provocat os stulti contritio eius et labia illius ruina ani- 7
mae eius verba bilinguis quasi simplicia et ipsa perveniunt usque 8
ad interiora ventris qui mollis et dissolutus est in opere suo fra- 9
ter est sua opera dissipantis turris fortissima nomen Domini ad 10
ipsum currit iustus et exaltabitur substantia divitis urbs roboris 11
eius et quasi murus validus circumdans eum antequam conte- 12

ratur exaltatur cor hominis et antequam glorificetur humiliatur
13 qui prius respondit quam audiat stultum se esse demonstrat et
14 confusione dignum spiritus viri sustentat inbecillitatem suam
15 spiritum vero ad irascendum facilem quis poterit sustinere cor
prudens possidebit scientiam et auris sapientium quaerit doctri-
16 nam donum hominis dilatat viam eius et ante principes spatium
17 ei facit iustus prior est accusator sui venit amicus eius et inve-
18 stigavit eum contradictiones conprimit sors et inter potentes
19 quoque diiudicat frater qui adiuvatur a fratre quasi civitas fir-
20 ma et iudicia quasi vectes urbium de fructu oris viri replebitur
21 venter eius et genimina labiorum illius saturabunt eum mors
et vita in manu linguae qui diligunt eam comedent fructus eius
22 qui invenit mulierem invenit bonum et hauriet iucunditatem a
23 Domino cum obsecrationibus loquetur pauper et dives effabitur
24 rigide vir amicalis ad societatem magis amicus erit quam frater
XIX melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua quam tor-
2 quens labia insipiens ubi non est scientia animae non est bonum
3 et qui festinus est pedibus offendit stultitia hominis subplantat
4 gressus eius et contra Deum fervet animo suo divitiae addunt
amicos plurimos a paupere autem et hii quos habuit separan-
5 tur testis falsus non erit inpunitus et qui mendacia loquitur
6 non effugiet multi colunt personam potentis et amici sunt do-
7 na tribuenti fratres hominis pauperis oderunt eum insuper et
amici procul recesserunt ab eo qui tantum verba sectatur nihil
8 habebit qui autem possessor est mentis diligit animam suam et
9 custos prudentiae inveniet bona testis falsus non erit inpunitus
10 et qui loquitur mendacia peribit non decent stultum deliciae
11 nec servum dominari principibus doctrina viri per patientiam
12 noscitur et gloria eius est iniqua praetergredi sicut fremitus leo-
nis ita et regis ira et sicut ros super herbam ita hilaritas eius
13 dolor patris filius stultus et tecta iugiter perstillantia litigiosa
14 mulier domus et divitiae dantur a patribus a Domino autem
15 proprie uxor prudens pigredo inmittit soporem et anima dis-
16 soluta esuriet qui custodit mandatum custodit animam suam
17 qui autem neglegit vias suas mortificabitur feneratur Domino
18 qui miseretur pauperis et vicissitudinem suam reddet ei erudi
filium tuum ne desperes ad interfectionem autem eius ne ponas
19 animam tuam qui inpatiens est sustinebit damnum et cum ra-
20 puerit aliud adponet audi consilium et suscipe disciplinam ut

sis sapiens in novissimis tuis multae cogitationes in corde viri 21
voluntas autem Domini permanebit homo indigens misericors 22
est et melior pauper quam vir mendax timor Domini ad vitam 23
et in plenitudine commorabitur absque visitatione pessimi abs- 24
condit piger manum suam sub ascella nec ad os suum adplicat
eam pestilente flagellato stultus sapientior erit sin autem cor- 25
ripueris sapientem intelleget disciplinam qui adfligit patrem et 26
fugat matrem ignominiosus est et infelix non cesses fili audire 27
doctrinam nec ignores sermones scientiae testis iniquus deri- 28
det iudicium et os impiorum devorat iniquitatem parata sunt 29
derisoribus iudicia et mallei percutientes stultorum corporibus

luxuriosa res vinum et tumultuosa ebrietas quicumque his de- **XX**
lectatur non erit sapiens sicut rugitus leonis ita terror regis qui 2
provocat eum peccat in animam suam honor est homini qui 3
separat se a contentionibus omnes autem stulti miscentur contu-
meliis propter frigus piger arare noluit mendicabit ergo aestate 4
et non dabitur ei sicut aqua profunda sic consilium in corde viri 5
sed homo sapiens exhauriet illud multi homines misericordes vo- 6
cantur virum autem fidelem quis inveniet iustus qui ambulat in 7
simplicitate sua beatos post se filios derelinquet rex qui sedet in 8
solio iudicii dissipat omne malum intuitu suo quis potest dicere 9
mundum est cor meum purus sum a peccato pondus et pondus 10
mensura et mensura utrumque abominabile est apud Deum ex 11
studiis suis intellegitur puer si munda et si recta sint opera eius
aurem audientem et oculum videntem Dominus fecit utrumque 12
noli diligere somnum ne te egestas opprimat aperi oculos tuos 13
et saturare panibus malum est malum est dicit omnis emptor 14
et cum recesserit tunc gloriabitur est aurum et multitudo gem- 15
marum vas autem pretiosum labia scientiae tolle vestimentum 16
eius qui fideiussor extitit alieni et pro extraneis aufer pignus ab eo
suavis est homini panis mendacii et postea implebitur os eius cal- 17
culo cogitationes consiliis roborantur et gubernaculis tractanda 18
sunt bella ei qui revelat mysteria et ambulat fraudulenter et di- 19
latat labia sua ne commiscearis qui maledicit patri suo et matri 20
extinguetur lucerna eius in mediis tenebris hereditas ad quam 21
festinatur in principio in novissimo benedictione carebit ne di- 22
cas reddam malum expecta Dominum et liberabit te abominatio 23
est apud Deum pondus et pondus statera dolosa non est bona a 24
Domino diriguntur gressus viri quis autem hominum intellegere

25 potest viam suam ruina est hominis devorare sanctos et post
26 vota tractare dissipat impios rex sapiens et curvat super eos
27 fornicem lucerna Domini spiraculum hominis quae investigat
28 omnia secreta ventris misericordia et veritas custodiunt regem
29 et roboratur clementia thronus eius exultatio iuvenum fortitudo
30 eorum et dignitas senum canities livor vulneris absterget mala
et plagae in secretioribus ventris
XXI sicut divisiones aquarum ita cor regis in manu Domini quo-
2 cumque voluerit inclinabit illud omnis via viri recta sibi videtur
3 adpendit autem corda Dominus facere misericordiam et iudi-
4 cium magis placent Domino quam victimae exaltatio oculorum
5 et dilatatio cordis lucerna impiorum peccatum cogitationes ro-
busti semper in abundantia omnis autem piger semper in egesta-
6 te qui congregat thesauros lingua mendacii vanus est et inpin-
7 getur ad laqueos mortis rapinae impiorum detrahent eos quia
8 noluerunt facere iudicium perversa via viri aliena est qui autem
9 mundus est rectum opus eius melius est sedere in angulo do-
10 matis quam cum muliere litigiosa et in domo communi anima
11 impii desiderat malum non miserebitur proximo suo multato
pestilente sapientior erit parvulus et si sectetur sapientem sumet
12 scientiam excogitat iustus de domo impii ut detrahat impios
13 in malum qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis et
14 ipse clamabit et non exaudietur munus absconditum extinguet
15 iras et donum in sinu indignationem maximam gaudium iusto
16 est facere iudicium et pavor operantibus iniquitatem vir qui
17 erraverit a via doctrinae in coetu gigantum commorabitur qui
diligit epulas in egestate erit qui amat vinum et pinguia non di-
18, 19 tabitur pro iusto datur impius et pro rectis iniquus melius est
habitare in terra deserta quam cum muliere rixosa et iracunda
20 thesaurus desiderabilis et oleum in habitaculo iusti et inprudens
21 homo dissipabit illud qui sequitur iustitiam et misericordiam
22 inveniet vitam et iustitiam et gloriam civitatem fortium ascen-
23 dit sapiens et destruxit robur fiduciae eius qui custodit os suum
24 et linguam suam custodit ab angustiis animam suam superbus
25 et arrogans vocatur indoctus qui in ira operatur superbiam de-
sideria occidunt pigrum noluerunt enim quicquam manus eius
26 operari tota die concupiscit et desiderat qui autem iustus est
27 tribuet et non cessabit hostiae impiorum abominabiles quia of-
28 feruntur ex scelere testis mendax peribit vir oboediens loquitur

victoriam vir impius procaciter obfirmat vultum suum qui au- 29
tem rectus est corrigit viam suam non est sapientia non est 30
prudentia non est consilium contra Dominum equus paratur ad 31
diem belli Dominus autem salutem tribuet
melius est nomen bonum quam divitiae multae super argen- **XXII**
tum et aurum gratia bona dives et pauper obviaverunt sibi 2
utriusque operator est Dominus callidus vidit malum et abscon- 3
dit se innocens pertransiit et adflictus est damno finis modestiae 4
timor Domini divitiae et gloria et vita arma et gladii in via per- 5
versi custos animae suae longe recedit ab eis proverbium est 6
adulescens iuxta viam suam etiam cum senuerit non recedet ab
ea dives pauperibus imperat et qui accipit mutuum servus est 7
fenerantis qui seminat iniquitatem metet mala et virga irae suae 8
consummabitur qui pronus est ad misericordiam benedicetur de 9
panibus enim suis dedit pauperi eice derisorem et exibit cum eo 10
iurgium cessabuntque causae et contumeliae qui diligit cordis 11
munditiam propter gratiam labiorum suorum habebit amicum
regem oculi Domini custodiunt scientiam et subplantantur ver- 12
ba iniqui dicit piger leo foris in medio platearum occidendus 13
sum fovea profunda os alienae cui iratus est Dominus incidet 14
in eam stultitia conligata est in corde pueri et virga disciplinae 15
fugabit eam qui calumniatur pauperem ut augeat divitias suas 16
dabit ipse ditiori et egebit inclina aurem tuam et audi verba sa- 17
pientium adpone autem cor ad doctrinam meam quae pulchra 18
erit tibi cum servaveris eam in ventre tuo et redundabit in labiis
tuis ut sit in Domino fiducia tua unde et ostendi eam tibi hodie 19
ecce descripsi eam tibi tripliciter in cogitationibus et scientia ut 20, 21
ostenderem tibi firmitatem et eloquia veritatis respondere ex his
illi qui misit te non facias violentiam pauperi quia pauper est 22
neque conteras egenum in porta quia Dominus iudicabit causam 23
eius et configet eos qui confixerint animam eius noli esse amicus 24
homini iracundo neque ambules cum viro furioso ne forte discas 25
semitas eius et sumas scandalum animae tuae noli esse cum his 26
qui defigunt manus suas et qui vades se offerunt pro debitis si 27
enim non habes unde restituas quid causae est ut tollat operi-
mentum de cubili tuo ne transgrediaris terminos antiquos quos 28
posuerunt patres tui vidisti virum velocem in opere suo coram 29
regibus stabit nec erit ante ignobiles
quando sederis ut comedas cum principe diligenter adtende **XXIII**

2 quae posita sunt ante faciem tuam et statue cultrum in guttu-
3 re tuo si tamen habes in potestate animam tuam ne desideres
4 de cibis eius in quo est panis mendacii noli laborare ut diteris
5 sed prudentiae tuae pone modum ne erigas oculos tuos ad opes
quas habere non potes quia facient sibi pinnas quasi aquilae et
6 avolabunt in caelum ne comedas cum homine invido et ne de-
7 sideres cibos eius quoniam in similitudinem arioli et coniectoris
aestimat quod ignorat comede et bibe dicet tibi et mens eius
8 non est tecum cibos quos comederas evomes et perdes pulchros
9 sermones tuos in auribus insipientium ne loquaris quia despi-
10 cient doctrinam eloquii tui ne adtingas terminos parvulorum et
11 agrum pupillorum ne introeas propinquus enim eorum Fortis est
12 et ipse iudicabit contra te causam illorum ingrediatur ad doctri-
13 nam cor tuum et aures tuae ad verba scientiae noli subtrahere
a puero disciplinam si enim percusseris eum virga non morietur
14, 15 tu virga percuties eum et animam eius de inferno liberabis fili
16 mi si sapiens fuerit animus tuus gaudebit tecum cor meum et
17 exultabunt renes mei cum locuta fuerint rectum labia tua non
aemuletur cor tuum peccatores sed in timore Domini esto tota
18 die quia habebis spem in novissimo et praestolatio tua non au-
19 feretur audi fili mi et esto sapiens et dirige in via animum tuum
20 noli esse in conviviis potatorum nec in comesationibus eorum qui
21 carnes ad vescendum conferunt quia vacantes potibus et dan-
22 tes symbola consumentur et vestietur pannis dormitatio audi
patrem tuum qui genuit te et ne contemnas cum senuerit mater
23 tua veritatem eme et noli vendere sapientiam et doctrinam et
24 intellegentiam exultat gaudio pater iusti qui sapientem genuit
25 laetabitur in eo gaudeat pater tuus et mater tua et exultet quae
26 genuit te praebe fili mi cor tuum mihi et oculi tui vias meas cu-
27 stodiant fovea enim profunda est meretrix et puteus angustus
28 aliena insidiatur in via quasi latro et quos incautos viderit in-
29 terficit cui vae cuius patri vae cui rixae cui foveae cui sine causa
30 vulnera cui suffusio oculorum nonne his qui morantur in vino
31 et student calicibus epotandis ne intuearis vinum quando flave-
32 scit cum splenduerit in vitro color eius ingreditur blande sed in
novissimo mordebit ut coluber et sicut regulus venena diffundet
33, 34 oculi tui videbunt extraneas et cor tuum loquetur perversa et
eris sicut dormiens in medio mari et quasi sopitus gubernator
35 amisso clavo et dices verberaverunt me sed non dolui traxerunt

me et ego non sensi quando evigilabo et rursum vina repperiam
ne aemuleris viros malos nec desideres esse cum eis quia rapi- **XXIV**, 2
nas meditatur mens eorum et fraudes labia eorum loquuntur sa- 3
pientia aedificabitur domus et prudentia roborabitur in doctrina 4
replebuntur cellaria universa substantia pretiosa et pulcherrima
vir sapiens et fortis est et vir doctus robustus et validus quia 5, 6
cum dispositione initur bellum et erit salus ubi multa consilia
sunt excelsa stulto sapientia in porta non aperiet os suum qui 7, 8
cogitat malefacere stultus vocabitur cogitatio stulti peccatum 9
est et abominatio hominum detractor si desperaveris lassus in 10
die angustiae inminuetur fortitudo tua erue eos qui ducuntur 11
ad mortem et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses si 12
dixeris vires non suppetunt qui inspector est cordis ipse intelle-
git et servatorem animae tuae nihil fallit reddetque homini iuxta
opera sua comede fili mi mel quia bonum est et favum dulcissi- 13
mum gutturi tuo sic et doctrina sapientiae animae tuae quam 14
cum inveneris habebis in novissimis et spes tua non peribit ne 15
insidieris et quaeras impietatem in domo iusti neque vastes re-
quiem eius septies enim cadet iustus et resurget impii autem 16
corruent in malum cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas et 17
in ruina eius ne exultet cor tuum ne forte videat Dominus et 18
displiceat ei et auferat ab eo iram suam ne contendas cum pessi- 19
mis nec aemuleris impios quoniam non habent futurorum spem 20
mali et lucerna impiorum extinguetur time Dominum fili mi 21
et regem et cum detractoribus non commiscearis quoniam re- 22
pente consurget perditio eorum et ruinam utriusque quis novit
haec quoque sapientibus cognoscere personam in iudicio non est 23
bonum qui dicit impio iustus es maledicent ei populi et dete- 24
stabuntur eum tribus qui arguunt laudabuntur et super ipsos 25
veniet benedictio labia deosculabitur qui recta verba respondet 26
praepara foris opus tuum et diligenter exerce agrum tuum ut 27
postea aedifices domum tuam ne sis testis frustra contra proxi- 28
mum tuum nec lactes quemquam labiis tuis ne dicas quomodo 29
fecit mihi sic faciam ei reddam unicuique secundum opus suum
per agrum hominis pigri transivi et per vineam viri stulti et ec- 30, 31
ce totum repleverant urticae operuerant superficiem eius spinae
et maceria lapidum destructa erat quod cum vidissem posui in 32
corde meo et exemplo didici disciplinam parum inquam dormies 33
modicum dormitabis pauxillum manus conseres ut quiescas et 34

veniet quasi cursor egestas tua et mendicitas quasi vir armatus
XXV haec quoque parabolae Salomonis quas transtulerunt viri Eze-
2 chiae regis Iuda gloria Dei celare verbum et gloria regum inve-
3 stigare sermonem caelum sursum et terra deorsum et cor regum
4 inscrutabile aufer robiginem de argento et egredietur vas puris-
5 simum aufer impietatem de vultu regis et firmabitur iustitia
6 thronus eius ne gloriosus appareas coram rege et in loco ma-
7 gnorum ne steteris melius est enim ut dicatur tibi ascende huc
8 quam ut humilieris coram principe quae viderunt oculi tui ne
proferas in iurgio cito ne postea emendare non possis cum deho-
9 nestaveris amicum tuum causam tuam tracta cum amico tuo et
10 secretum extraneo non reveles ne forte insultet tibi cum audie-
11 rit et exprobrare non cesset mala aurea in lectis argenteis qui
12 loquitur verbum in tempore suo inauris aurea et margaritum
13 fulgens qui arguit sapientem et aurem oboedientem sicut frigus
nivis in die messis ita legatus fidelis ei qui misit eum animam
14 illius requiescere facit nubes et ventus et pluviae non sequen-
15 tes vir gloriosus et promissa non conplens patientia lenietur
16 princeps et lingua mollis confringet duritiam mel invenisti co-
17 mede quod sufficit tibi ne forte saturatus evomas illud subtrahe
pedem tuum de domo proximi tui nequando satiatus oderit te
18 iaculum et gladius et sagitta acuta homo qui loquitur contra pro-
19 ximum suum testimonium falsum dens putridus et pes lapsus
20 qui sperat super infideli in die angustiae et amittit pallium in
die frigoris acetum in nitro et qui cantat carmina cordi pessimo
21 si esurierit inimicus tuus ciba illum et si sitierit da ei aquam
22 bibere prunam enim congregabis super caput eius et Dominus
23 reddet tibi ventus aquilo dissipat pluvias et facies tristis lin-
24 guam detrahentem melius est sedere in angulo domatis quam
25 cum muliere litigiosa et in domo communi aqua frigida animae
26 sitienti et nuntius bonus de terra longinqua fons turbatus pede
27 et vena corrupta iustus cadens coram impio sicut qui mel mul-
tum comedit non est ei bonum sic qui scrutator est maiestatis
28 opprimitur gloria sicut urbs patens et absque murorum ambitu
ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum
XXVI quomodo nix aestate et pluvia in messe sic indecens est stulto
2 gloria sicut avis ad alia transvolans et passer quolibet vadens
3 sic maledictum frustra prolatum in quempiam superveniet fla-
4 gellum equo et camus asino et virga dorso inprudentium ne

respondeas stulto iuxta stultitiam suam ne efficiaris ei similis
responde stulto iuxta stultitiam suam ne sibi sapiens esse videa- 5
tur claudus pedibus et iniquitatem bibens qui mittit verba per 6
nuntium stultum quomodo pulchras frustra habet claudus ti- 7
bias sic indecens est in ore stultorum parabola sicut qui mittit 8
lapidem in acervum Mercurii ita qui tribuit insipienti honorem
quomodo si spina nascatur in manu temulenti sic parabola in 9
ore stultorum iudicium determinat causas et qui inponit stul- 10
to silentium iras mitigat sicut canis qui revertitur ad vomitum 11
suum sic inprudens qui iterat stultitiam suam vidisti hominem 12
sapientem sibi videri magis illo spem habebit stultus dicit piger 13
leaena in via leo in itineribus sicut ostium vertitur in cardine 14
suo ita piger in lectulo suo abscondit piger manus sub ascel- 15
las suas et laborat si ad os suum eas converterit sapientior sibi 16
piger videtur septem viris loquentibus sententias sicut qui ad- 17
prehendit auribus canem sic qui transit et inpatiens commiscetur
rixae alterius sicut noxius est qui mittit lanceas et sagittas et 18
mortem sic vir qui fraudulenter nocet amico suo et cum fuerit 19
deprehensus dicit ludens feci cum defecerint ligna extinguetur 20
ignis et susurrone subtracto iurgia conquiescunt sicut carbones 21
ad prunam et ligna ad ignem sic homo iracundus suscitat rixas
verba susurronis quasi simplicia et ipsa perveniunt ad intima 22
ventris quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile sic 23
labia tumentia cum pessimo corde sociata labiis suis intellegi- 24
tur inimicus cum in corde tractaverit dolos quando submiserit 25
vocem suam ne credideris ei quoniam septem nequitiae sunt in
corde illius qui operit odium fraudulenter revelabitur malitia 26
eius in concilio qui fodit foveam incidet in eam et qui volvit 27
lapidem revertetur ad eum lingua fallax non amat veritatem et 28
os lubricum operatur ruinas

ne glorieris in crastinum ignorans quid superventura pariat **XXVII**
dies laudet te alienus et non os tuum extraneus et non labia 2
tua grave est saxum et onerosa harena sed ira stulti utroque 3
gravior ira non habet misericordiam nec erumpens furor et im- 4
petum concitati ferre quis poterit melior est manifesta correptio 5
quam amor absconditus meliora sunt vulnera diligentis quam 6
fraudulenta odientis oscula anima saturata calcabit favum ani- 7
ma esuriens et amarum pro dulce sumet sicut avis transmigrans 8
de nido suo sic vir qui relinquit locum suum unguento et variis 9

odoribus delectatur cor et bonis amici consiliis anima dulcora-
10 tur amicum tuum et amicum patris tui ne dimiseris et domum
fratris tui ne ingrediaris in die adflictionis tuae melior est vici-
11 nus iuxta quam frater procul stude sapientiae fili mi et laetifica
12 cor meum ut possim exprobranti respondere sermonem astutus
videns malum absconditus est parvuli transeuntes sustinuere di-
13 spendia tolle vestimentum eius qui spopondit pro extraneo et
14 pro alienis auferto pignus qui benedicit proximo suo voce grandi
15 de nocte consurgens maledicenti similis erit tecta perstillantia
16 in die frigoris et litigiosa mulier conparantur qui retinet eam
17 quasi qui ventum teneat et oleum dexterae suae vocabit ferrum
18 ferro acuitur et homo exacuit faciem amici sui qui servat ficum
comedet fructus eius et qui custos est domini sui glorificabitur
19 quomodo in aquis resplendent vultus prospicientium sic corda
20 hominum manifesta sunt prudentibus infernus et perditio non
21 replentur similiter et oculi hominum insatiabiles quomodo pro-
batur in conflatorio argentum et in fornace aurum sic probatur
22 homo ore laudantis si contuderis stultum in pila quasi tisanas
23 feriente desuper pilo non auferetur ab eo stultitia eius diligenter
24 agnosce vultum pecoris tui tuosque greges considera non enim
habebis iugiter potestatem sed corona tribuetur in generatione
25 generationum aperta sunt prata et apparuerunt herbae virentes
26 et collecta sunt faena de montibus agni ad vestimentum tuum
27 et hedi agri pretium sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos in
necessaria domus tuae et ad victum ancillis tuis

XXVIII fugit impius nemine persequente iustus autem quasi leo confi-
2 dens absque terrore erit propter peccata terrae multi principes
eius et propter hominis sapientiam et horum scientiam quae di-
3 cuntur vita ducis longior erit vir pauper calumnians pauperes
4 similis imbri vehementi in quo paratur fames qui derelinquunt
legem laudant impium qui custodiunt succenduntur contra eum
5 viri mali non cogitant iudicium qui autem requirunt Dominum
6 animadvertunt omnia melior est pauper ambulans in simplici-
7 tate sua quam dives pravis itineribus qui custodit legem filius
8 sapiens est qui pascit comesatores confundit patrem suum qui
coacervat divitias usuris et fenore liberali in pauperes congre-
9 gat eas qui declinat aurem suam ne audiat legem oratio eius
10 erit execrabilis qui decipit iustos in via mala in interitu suo cor-
11 ruet et simplices possidebunt bona sapiens sibi videtur vir dives

pauper autem prudens scrutabitur eum in exultatione iustorum 12
multa gloria regnantibus impiis ruinae hominum qui abscondit 13
scelera sua non dirigetur qui confessus fuerit et reliquerit ea mi-
sericordiam consequetur beatus homo qui semper est pavidus 14
qui vero mentis est durae corruet in malum leo rugiens et ursus 15
esuriens princeps impius super populum pauperem dux indi- 16
gens prudentia multos opprimet per calumniam qui autem odit
avaritiam longi fient dies eius hominem qui calumniatur animae 17
sanguinem si usque ad lacum fugerit nemo sustentet qui ambu- 18
lat simpliciter salvus erit qui perversis ingreditur viis concidet
semel qui operatur terram suam saturabitur panibus qui secta- 19
tur otium replebitur egestate vir fidelis multum laudabitur qui 20
autem festinat ditari non erit innocens qui cognoscit in iudicio 21
faciem non facit bene iste et pro buccella panis deserit veritatem
vir qui festinat ditari et aliis invidet ignorat quod egestas su- 22
perveniat ei qui corripit hominem gratiam postea inveniet apud 23
eum magis quam ille qui per linguae blandimenta decipit qui 24
subtrahit aliquid a patre suo et matre et dicit hoc non est pec-
catum particeps homicidae est qui se iactat et dilatat iurgia 25
concitat qui sperat in Domino saginabitur qui confidit in corde 26
suo stultus est qui autem graditur sapienter iste salvabitur qui 27
dat pauperi non indigebit qui despicit deprecantem sustinebit
penuriam cum surrexerint impii abscondentur homines cum illi 28
perierint multiplicabuntur iusti

viro qui corripientem dura cervice contemnit repentinus su- **XXIX**
perveniet interitus et eum sanitas non sequitur in multiplica- 2
tione iustorum laetabitur vulgus cum impii sumpserint principa-
tum gemet populus vir qui amat sapientiam laetificat patrem 3
suum qui autem nutrit scorta perdet substantiam rex iustus eri- 4
git terram vir avarus destruet eam homo qui blandis fictisque 5
sermonibus loquitur amico suo rete expandit gressibus eius pec- 6
cantem virum iniquum involvet laqueus et iustus laudabit atque
gaudebit novit iustus causam pauperum impius ignorat scien- 7
tiam homines pestilentes dissipant civitatem sapientes avertunt 8
furorem vir sapiens si cum stulto contenderit sive irascatur sive 9
rideat non inveniet requiem viri sanguinum oderunt simplicem 10
iusti quaerunt animam eius totum spiritum suum profert stul- 11
tus sapiens differt et reservat in posterum princeps qui libenter 12
audit verba mendacii omnes ministros habebit impios pauper 13

et creditor obviam fuerunt sibi utriusque inluminator est Domi-
14 nus rex qui iudicat in veritate pauperes thronus eius in aeter-
15 num firmabitur virga atque correptio tribuet sapientiam puer
16 autem qui dimittitur voluntati suae confundet matrem suam in
multiplicatione impiorum multiplicabuntur scelera et iusti ruinas
17 eorum videbunt erudi filium tuum et refrigerabit te et dabit de-
18 licias animae tuae cum prophetia defecerit dissipabitur populus
19 qui custodit legem beatus est servus verbis non potest erudiri
20 quia quod dicis intellegit et respondere contemnit vidisti ho-
minem velocem ad loquendum stulti magis speranda est quam
21 illius correptio qui delicate a pueritia nutrit servum suum po-
22 stea illum sentiet contumacem vir iracundus provocat rixas et
23 qui ad indignandum facilis est erit ad peccata proclivior super-
24 bum sequitur humilitas et humilem spiritu suscipiet gloria qui
cum fure partitur odit animam suam adiurantem audit et non
25 indicat qui timet hominem cito corruet qui sperat in Domino
26 sublevabitur multi requirunt faciem principis et a Domino iudi-
27 cium egreditur singulorum abominantur iusti virum impium et
abominantur impii eos qui in recta sunt via

XXX verba Congregantis filii Vomentis visio quam locutus est vir
cum quo est Deus et qui Deo secum morante confortatus ait
2 stultissimus sum virorum et sapientia hominum non est mecum
3, 4 non didici sapientiam et non novi sanctorum scientiam quis
ascendit in caelum atque descendit quis continuit spiritum mani-
bus suis quis conligavit aquas quasi in vestimento quis suscitavit
omnes terminos terrae quod nomen eius et quod nomen filii eius
5 si nosti omnis sermo Dei ignitus clypeus est sperantibus in se
6 ne addas quicquam verbis illius et arguaris inveniarisque mendax
7, 8 duo rogavi te ne deneges mihi antequam moriar vanitatem et
verba mendacia longe fac a me mendicitatem et divitias ne dede-
9 ris mihi tribue tantum victui meo necessaria ne forte saturatus
inliciar ad negandum et dicam quis est Dominus et egestate con-
10 pulsus furer et peierem nomen Dei mei ne accuses servum ad
11 dominum suum ne forte maledicat tibi et corruas generatio quae
12 patri suo maledicit et quae non benedicit matri suae generatio
quae sibi munda videtur et tamen non est lota a sordibus suis
13 generatio cuius excelsi sunt oculi et palpebrae eius in alta sub-
14 rectae generatio quae pro dentibus gladios habet et commandit
molaribus suis ut comedat inopes de terra et pauperes ex homi-

nibus sanguisugae duae sunt filiae dicentes adfer adfer tria sunt 15
insaturabilia et quartum quod numquam dicit sufficit infernus 16
et os vulvae et terra quae non satiatur aqua ignis vero numquam
dicit sufficit oculum qui subsannat patrem et qui despicit par- 17
tum matris suae effodiant corvi de torrentibus et comedant illum
filii aquilae tria sunt difficilia mihi et quartum penitus ignoro 18
viam aquilae in caelo viam colubri super petram viam navis in 19
medio mari et viam viri in adulescentula talis est via mulieris 20
adulterae quae comedit et tergens os suum dicit non sum operata
malum per tria movetur terra et quartum non potest sustinere 21
per servum cum regnaverit per stultum cum saturatus fuerit ci- 22
bo per odiosam mulierem cum in matrimonio fuerit adsumpta 23
et per ancillam cum heres fuerit dominae suae quattuor sunt 24
minima terrae et ipsa sunt sapientiora sapientibus formicae po- 25
pulus infirmus quae praeparant in messe cibum sibi lepusculus 26
plebs invalida quae conlocat in petra cubile suum regem lucusta 27
non habet et egreditur universa per turmas stilio manibus niti- 28
tur et moratur in aedibus regis tria sunt quae bene gradiuntur 29
et quartum quod incedit feliciter leo fortissimus bestiarum ad 30
nullius pavebit occursum gallus succinctus lumbos et aries nec 31
est rex qui resistat ei et qui stultus apparuit postquam elatus 32
est in sublime si enim intellexisset ori inposuisset manum qui 33
autem fortiter premit ubera ad eliciendum lac exprimit butyrum
et qui vehementer emungitur elicit sanguinem et qui provocat
iras producit discordias

verba Lamuhel regis visio qua erudivit eum mater sua quid **XXXI**, 2
dilecte mi quid dilecte uteri mei quid dilecte votorum meorum
ne dederis mulieribus substantiam tuam et vias tuas ad delen- 3
dos reges noli regibus o Lamuhel noli regibus dare vinum quia 4
nullum secretum est ubi regnat ebrietas ne forte bibat et ob- 5
liviscatur iudiciorum et mutet causam filiorum pauperis date 6
siceram maerentibus et vinum his qui amaro sunt animo bibant 7
ut obliviscantur egestatis suae et doloris non recordentur amplius
aperi os tuum muto et causis omnium filiorum qui pertranseunt 8
aperi os tuum decerne quod iustum est et iudica inopem et pau- 9
perem aleph mulierem fortem quis inveniet procul et de ultimis 10
finibus pretium eius beth confidit in ea cor viri sui et spoliis non 11
indigebit gimel reddet ei bonum et non malum omnibus diebus 12
vitae suae deleth quaesivit lanam et linum et operata est consi- 13

14 lio manuum suarum he facta est quasi navis institoris de longe
15 portat panem suum vav et de nocte surrexit deditque praedam
16 domesticis suis et cibaria ancillis suis zai consideravit agrum et
17 emit eum de fructu manuum suarum plantavit vineam heth ac-
18 cinxit fortitudine lumbos suos et roboravit brachium suum teth
gustavit quia bona est negotiatio eius non extinguetur in nocte
19 lucerna illius ioth manum suam misit ad fortia et digiti eius ad-
20 prehenderunt fusum caph manum suam aperuit inopi et palmas
21 suas extendit ad pauperem lameth non timebit domui suae a fri-
22 goribus nivis omnes enim domestici eius vestiti duplicibus mem
stragulam vestem fecit sibi byssus et purpura indumentum eius
23 nun nobilis in portis vir eius quando sederit cum senatoribus
24 terrae samech sindonem fecit et vendidit et cingulum tradidit
25 Chananeo ain fortitudo et decor indumentum eius et ridebit in
26 die novissimo phe os suum aperuit sapientiae et lex clementiae
27 in lingua eius sade considerat semitas domus suae et panem
28 otiosa non comedet coph surrexerunt filii eius et beatissimam
29 praedicaverunt vir eius et laudavit eam res multae filiae congre-
30 gaverunt divitias tu supergressa es universas sin fallax gratia
et vana est pulchritudo mulier timens Dominum ipsa laudabitur
31 thau date ei de fructu manuum suarum et laudent eam in portis
opera eius

ECCLESIASTES;
OR, THE PREACHER.

Verba Ecclesiastes filii David regis Hierusalem vanitas I, 2
vanitatum dixit Ecclesiastes vanitas vanitatum omnia
vanitas quid habet amplius homo de universo labore 3
suo quod laborat sub sole generatio praeterit et gene- 4
ratio advenit terra vero in aeternum stat oritur sol et occidit et 5
ad locum suum revertitur ibique renascens gyrat per meridiem 6
et flectitur ad aquilonem lustrans universa circuitu pergit spiri-
tus et in circulos suos regreditur omnia flumina intrant mare 7
et mare non redundat ad locum unde exeunt flumina revertun-
tur ut iterum fluant cunctae res difficiles non potest eas homo 8
explicare sermone non saturatur oculus visu nec auris impletur
auditu quid est quod fuit ipsum quod futurum est quid est quod 9
factum est ipsum quod fiendum est nihil sub sole novum nec va- 10
let quisquam dicere ecce hoc recens est iam enim praecessit in
saeculis quae fuerunt ante nos non est priorum memoria sed 11
nec eorum quidem quae postea futura sunt erit recordatio apud
eos qui futuri sunt in novissimo ego Ecclesiastes fui rex Israhel 12
in Hierusalem et proposui in animo meo quaerere et investiga- 13
re sapienter de omnibus quae fiunt sub sole hanc occupationem
pessimam dedit Deus filiis hominum ut occuparentur in ea vidi 14
quae fiunt cuncta sub sole et ecce universa vanitas et adflictio
spiritus perversi difficile corriguntur et stultorum infinitus est 15
numerus locutus sum in corde meo dicens ecce magnus effectus 16
sum et praecessi sapientia omnes qui fuerunt ante me in Hieru-
salem et mens mea contemplata est multa sapienter et didicit
dedique cor meum ut scirem prudentiam atque doctrinam erro- 17
resque et stultitiam et agnovi quod in his quoque esset labor et
adflictio spiritus eo quod in multa sapientia multa sit indignatio 18
et qui addit scientiam addat et laborem

dixi ego in corde meo vadam et affluam deliciis et fruar bo- **II**
nis et vidi quod hoc quoque esset vanitas risum reputavi er- 2

3 rorem et gaudio dixi quid frustra deciperis cogitavi in corde
meo abstrahere a vino carnem meam ut animum meum transfer-
rem ad sapientiam devitaremque stultitiam donec viderem quid
esset utile filiis hominum quod facto opus est sub sole numero
4 dierum vitae suae magnificavi opera mea aedificavi mihi do-
5 mos plantavi vineas feci hortos et pomeria et consevi ea cuncti
6 generis arboribus extruxi mihi piscinas aquarum ut inrigarem
7 silvam lignorum germinantium possedi servos et ancillas mul-
tamque familiam habui armenta quoque et magnos ovium greges
8 ultra omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem coacervavi mihi
argentum et aurum et substantias regum ac provinciarum feci
mihi cantores et cantrices et delicias filiorum hominum scyphos
9 et urceos in ministerio ad vina fundenda et supergressus sum
opibus omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem sapientia quo-
10 que perseveravit mecum et omnia quae desideraverunt oculi mei
non negavi eis nec prohibui cor quin omni voluptate frueretur et
oblectaret se in his quae paraveram et hanc ratus sum partem
11 meam si uterer labore meo cumque me convertissem ad universa
opera quae fecerant manus meae et ad labores in quibus frustra
sudaveram vidi in omnibus vanitatem et adflictionem animi et
12 nihil permanere sub sole transivi ad contemplandam sapientiam
erroresque et stultitiam quid est inquam homo ut sequi possit re-
13 gem factorem suum et vidi quia tantum praecederet sapientia
14 stultitiam quantum differt lux tenebris sapientis oculi in capi-
te eius stultus in tenebris ambulat et didici quod unus utriusque
15 esset interitus et dixi in corde meo si unus et stulti et meus occa-
sus erit quid mihi prodest quod maiorem sapientiae dedi operam
locutusque cum mente mea animadverti quod hoc quoque esset
16 vanitas non enim erit memoria sapientis similiter ut stulti in
perpetuum et futura tempora oblivione cuncta pariter obruent
17 moritur doctus similiter et indoctus et idcirco taeduit me vitae
meae videntem mala esse universa sub sole et cuncta vanitatem
18 atque adflictionem spiritus rursum detestatus sum omnem in-
dustriam meam quae sub sole studiosissime laboravi habiturus
19 heredem post me quem ignoro utrum sapiens an stultus futurus
sit et dominabitur in laboribus meis quibus desudavi et sollicitus
20 fui et est quicquam tam vanum unde cessavi renuntiavitque cor
21 meum ultra laborare sub sole nam cum alius laboret in sapien-
tia et doctrina et sollicitudine homini otioso quaesita dimittit

et hoc ergo vanitas et magnum malum quid enim proderit ho- 22
mini de universo labore suo et adflictione spiritus qua sub sole
cruciatus est cuncti dies eius doloribus et aerumnis pleni sunt 23
nec per noctem mente requiescit et haec non vanitas est nonne 24
melius est comedere et bibere et ostendere animae suae bona de
laboribus suis et hoc de manu Dei est quis ita vorabit et de- 25
liciis affluet ut ego homini bono in conspectu suo dedit Deus 26
sapientiam et scientiam et laetitiam peccatori autem dedit ad-
flictionem et curam superfluam ut addat et congreget et tradat
ei qui placuit Deo sed et hoc vanitas et cassa sollicitudo mentis

omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub **III**
caelo tempus nascendi et tempus moriendi tempus plantandi et 2
tempus evellendi quod plantatum est tempus occidendi et tem- 3
pus sanandi tempus destruendi et tempus aedificandi tempus 4
flendi et tempus ridendi tempus plangendi et tempus saltandi
tempus spargendi lapides et tempus colligendi tempus ample- 5
xandi et tempus longe fieri a conplexibus tempus adquirendi et 6
tempus perdendi tempus custodiendi et tempus abiciendi tem- 7
pus scindendi et tempus consuendi tempus tacendi et tempus
loquendi tempus dilectionis et tempus odii tempus belli et tem- 8
pus pacis quid habet amplius homo de labore suo vidi adflic- 9, 10
tionem quam dedit Deus filiis hominum ut distendantur in ea
cuncta fecit bona in tempore suo et mundum tradidit disputa- 11
tioni eorum ut non inveniat homo opus quod operatus est Deus
ab initio usque ad finem et cognovi quod non esset melius nisi 12
laetari et facere bene in vita sua omnis enim homo qui comedit 13
et bibit et videt bonum de labore suo hoc donum Dei est didici 14
quod omnia opera quae fecit Deus perseverent in perpetuum non
possumus eis quicquam addere nec auferre quae fecit Deus ut ti-
meatur quod factum est ipsum permanet quae futura sunt iam 15
fuerunt et Deus instaurat quod abiit vidi sub sole in loco iudi- 16
cii impietatem et in loco iustitiae iniquitatem et dixi in corde 17
meo iustum et impium iudicabit Deus et tempus omni rei tunc
erit dixi in corde meo de filiis hominum ut probaret eos Deus et 18
ostenderet similes esse bestiis idcirco unus interitus est hominis 19
et iumentorum et aequa utriusque condicio sicut moritur homo
sic et illa moriuntur similiter spirant omnia et nihil habet homo
iumento amplius cuncta subiacent vanitati et omnia pergunt ad 20
unum locum de terra facta sunt et in terram pariter revertentur

21 quis novit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum et si spi-
22 ritus iumentorum descendat deorsum et deprehendi nihil esse
melius quam laetari hominem in opere suo et hanc esse partem
illius quis enim eum adducet ut post se futura cognoscat

IV verti me ad alia et vidi calumnias quae sub sole geruntur et
lacrimas innocentum et consolatorem neminem nec posse resi-
2 stere eorum violentiae cunctorum auxilio destitutos et laudavi
3 magis mortuos quam viventes et feliciorem utroque iudicavi qui
4 necdum natus est nec vidit mala quae sub sole fiunt rursum
contemplatus omnes labores hominum et industrias animadverti
patere invidiae proximi et in hoc ergo vanitas et cura superflua
5 est stultus conplicat manus suas et comedit carnes suas dicens
6 melior est pugillus cum requie quam plena utraque manus cum
7 labore et adflictione animi considerans repperi et aliam vanita-
8 tem sub sole unus est et secundum non habet non filium non
fratrem et tamen laborare non cessat nec satiantur oculi eius
divitiis nec recogitat dicens cui laboro et fraudo animam meam
9 bonis in hoc quoque vanitas est et adflictio pessima melius ergo
est duos simul esse quam unum habent enim emolumentum socie-
10 tatis suae si unus ceciderit ab altero fulcietur vae soli quia cum
11 ruerit non habet sublevantem et si dormierint duo fovebuntur
12 mutuo unus quomodo calefiet et si quispiam praevaluerit contra
13 unum duo resistent ei funiculus triplex difficile rumpitur melior
est puer pauper et sapiens rege sene et stulto qui nescit providere
14 in posterum quod et de carcere catenisque interdum quis egre-
15 diatur ad regnum et alius natus in regno inopia consumatur vidi
cunctos viventes qui ambulant sub sole cum adulescente secundo
16 qui consurgit pro eo infinitus numerus est populi omnium qui
fuerunt ante eum et qui postea futuri sunt non laetabuntur in
17 eo sed et hoc vanitas et adflictio spiritus custodi pedem tuum
ingrediens domum Dei multo enim melior est oboedientia quam
stultorum victimae qui nesciunt quid faciant mali

V ne temere quid loquaris neque cor tuum sit velox ad profe-
rendum sermonem coram Deo Deus enim in caelo et tu super
2 terram idcirco sint pauci sermones tui multas curas sequuntur
3 somnia et in multis sermonibus invenitur stultitia si quid vo-
visti Deo ne moreris reddere displicet enim ei infidelis et stulta
4 promissio sed quodcumque voveris redde multoque melius est
5 non vovere quam post votum promissa non conplere ne dede-

ris os tuum ut peccare faciat carnem tuam neque dicas coram
angelo non est providentia ne forte iratus Deus super sermone
tuo dissipet cuncta opera manuum tuarum ubi multa sunt som- 6
nia plurimae vanitates et sermones innumeri tu vero Deum time
si videris calumnias egenorum et violenta iudicia et subverti iu- 7
stitiam in provincia non mireris super hoc negotio quia excelso
alius excelsior est et super hos quoque eminentiores sunt alii et 8
insuper universae terrae rex imperat servienti avarus non im- 9
plebitur pecunia et qui amat divitias fructus non capiet ex eis
et hoc ergo vanitas ubi multae sunt opes multi et qui comedant 10
eas et quid prodest possessori nisi quod cernit divitias oculis suis
dulcis est somnus operanti sive parum sive multum comedat sa- 11
turitas autem divitis non sinit dormire eum est et alia infirmitas 12
pessima quam vidi sub sole divitiae conservatae in malum do-
mini sui pereunt enim in adflictione pessima generavit filium 13
qui in summa egestate erit sicut egressus est nudus de utero 14
matris suae sic revertetur et nihil auferet secum de labore suo
miserabilis prorsus infirmitas quomodo venit sic revertetur quid 15
ergo prodest ei quod laboravit in ventum cunctis diebus vitae 16
suae comedit in tenebris et in curis multis et in aerumna atque
tristitia hoc itaque mihi visum est bonum ut comedat quis et 17
bibat et fruatur laetitia ex labore suo quod laboravit ipse sub
sole numerum dierum vitae suae quos dedit ei Deus et haec est
pars illius et omni homini cui dedit Deus divitias atque substan- 18
tiam potestatemque ei tribuit ut comedat ex eis et fruatur parte
sua et laetetur de labore suo hoc est donum Dei non enim satis 19
recordabitur dierum vitae suae eo quod Deus occupet deliciis cor
eius

est et aliud malum quod vidi sub sole et quidem frequens apud **VI**
homines vir cui dedit Deus divitias et substantiam et honorem 2
et nihil deest animae eius ex omnibus quae desiderat nec tribuit
ei potestatem Deus ut comedat ex eo sed homo extraneus vora-
bit illud hoc vanitas et magna miseria est si genuerit quispiam 3
centum et vixerit multos annos et plures dies aetatis habuerit et
anima illius non utatur bonis substantiae suae sepulturaque ca-
reat de hoc ego pronuntio quod melior illo sit abortivus frustra 4
enim venit et pergit ad tenebras et oblivione delebitur nomen
eius non vidit solem neque cognovit distantiam boni et mali 5
etiam si duobus milibus annis vixerit et non fuerit perfruitus bo- 6

7 nis nonne ad unum locum properant omnia omnis labor hominis
8 in ore eius sed anima illius non impletur quid habet amplius sa-
piens ab stulto et quid pauper nisi ut pergat illuc ubi est vita
9 melius est videre quod cupias quam desiderare quod nescias sed
10 et hoc vanitas est et praesumptio spiritus qui futurus est iam
vocatum est nomen eius et scitur quod homo sit et non possit
11 contra fortiorem se in iudicio contendere verba sunt plurima
multa in disputando habentia vanitatem

VII quid necesse est homini maiora se quaerere cum ignoret quid
conducat sibi in vita sua numero dierum peregrinationis suae et
tempore quo velut umbra praeterit aut quis ei poterit indicare
2 quid post eum futurum sub sole sit melius est nomen bonum
3 quam unguenta pretiosa et dies mortis die nativitatis melius
est ire ad domum luctus quam ad domum convivii in illa enim
finis cunctorum admonetur hominum et vivens cogitat quid fu-
4 turum sit melior est ira risu quia per tristitiam vultus corrigitur
5 animus delinquentis cor sapientium ubi tristitia est et cor stul-
6 torum ubi laetitia melius est a sapiente corripi quam stultorum
7 adulatione decipi quia sicut sonitus spinarum ardentium sub
8 olla sic risus stulti sed et hoc vanitas calumnia conturbat sa-
9 pientem et perdet robur cordis illius melior est finis orationis
10 quam principium melior est patiens arrogante ne velox sis ad
11 irascendum quia ira in sinu stulti requiescit ne dicas quid pu-
tas causae est quod priora tempora meliora fuere quam nunc
12 sunt stulta est enim huiuscemodi interrogatio utilior est sapien-
13 tia cum divitiis et magis prodest videntibus solem sicut enim
protegit sapientia sic protegit pecunia hoc autem plus habet eru-
14 ditio et sapientia quod vitam tribuunt possessori suo considera
15 opera Dei quod nemo possit corrigere quem ille despexerit in
die bona fruere bonis et malam diem praecave sicut enim hanc
sic et illam fecit Deus ut non inveniat homo contra eum iustas
16 querimonias haec quoque vidi in diebus vanitatis meae iustus
perit in iustitia sua et impius multo vivit tempore in malitia sua
17 noli esse iustus multum neque plus sapias quam necesse est ne
18 obstupescas ne impie agas multum et noli esse stultus ne mo-
19 riaris in tempore non tuo bonum est te sustentare iustum sed
et ab illo ne subtrahas manum tuam quia qui Deum timet nihil
20 neglegit sapientia confortabit sapientem super decem principes
21 civitatis non est enim homo iustus in terra qui faciat bonum

et non peccet sed et cunctis sermonibus qui dicuntur ne ac- 22
commodes cor tuum ne forte audias servum tuum maledicentem
tibi scit enim tua conscientia quia et tu crebro maledixisti aliis 23
cuncta temptavi in sapientia dixi sapiens efficiar et ipsa longius 24
recessit a me multo magis quam erat et alta profunditas quis 25
inveniet eam lustravi universa animo meo ut scirem et conside- 26
rarem et quaererem sapientiam et rationem et ut cognoscerem
impietatem stulti et errorem inprudentium et inveni amariorem 27
morte mulierem quae laqueus venatorum est et sagena cor eius
vincula sunt manus illius qui placet Deo effugiet eam qui autem
peccator est capietur ab illa ecce hoc inveni dicit Ecclesiastes 28
unum et alterum ut invenirem rationem quam adhuc quaerit 29
anima mea et non inveni virum de mille unum repperi mulierem
ex omnibus non inveni solummodo hoc inveni quod fecerit Deus 30
hominem rectum et ipse se infinitis miscuerit quaestionibus quis
talis ut sapiens est et quis cognovit solutionem verbi

sapientia hominis lucet in vultu eius et potentissimus faciem **VIII**
illius commutavit ego os regis observo et praecepta iuramenti 2
Dei ne festines recedere a facie eius neque permaneas in opere 3
malo quia omne quod voluerit faciet et sermo illius potesta- 4
te plenus est nec dicere ei quisquam potest quare ita facis qui 5
custodit praeceptum non experietur quicquam mali tempus et
responsionem cor sapientis intellegit omni negotio tempus est 6
et oportunitas et multa hominis adflictio quia ignorat praeterita 7
et ventura nullo scire potest nuntio non est in hominis dicione 8
prohibere spiritum nec habet potestatem in die mortis nec sinitur
quiescere ingruente bello neque salvabit impietas impium omnia 9
haec consideravi et dedi cor meum in cunctis operibus quae fiunt
sub sole interdum dominatur homo homini in malum suum vidi 10
impios sepultos qui etiam cum adviverent in loco sancto erant et
laudabantur in civitate quasi iustorum operum sed et hoc vanitas
est etenim quia non profertur cito contra malos sententia absque 11
ullo timore filii hominum perpetrant mala attamen ex eo quod 12
peccator centies facit malum et per patientiam sustentatur ego
cognovi quod erit bonum timentibus Deum qui verentur faciem
eius non sit bonum impio nec prolongentur dies eius sed quasi 13
umbra transeant qui non timent faciem Dei est et alia vanitas 14
quae fit super terram sunt iusti quibus multa proveniunt quasi
opera egerint impiorum et sunt impii qui ita securi sunt quasi

15 iustorum facta habeant sed et hoc vanissimum iudico laudavi
igitur laetitiam quod non esset homini bonum sub sole nisi quod
comederet et biberet atque gauderet et hoc solum secum aufer-
16 ret de labore suo in diebus vitae quos dedit ei Deus sub sole et
adposui cor meum ut scirem sapientiam et intellegerem disten-
tionem quae versatur in terra est homo qui diebus ac noctibus
17 somnum oculis non capit et intellexi quod omnium operum Dei
nullam possit homo invenire rationem eorum quae fiunt sub sole
et quanto plus laboraverit ad quaerendum tanto minus inveniat
etiam si dixerit sapiens se nosse non poterit repperire

IX omnia haec tractavi in corde meo ut curiose intellegerem sunt
iusti atque sapientes et opera eorum in manu Dei et tamen ne-
2 scit homo utrum amore an odio dignus sit sed omnia in futuro
servantur incerta eo quod universa aeque eveniant iusto et impio
bono et malo mundo et inmundo immolanti victimas et sacrifi-
cia contemnenti sicut bonus sic et peccator ut periurus ita et ille
3 qui verum deierat hoc est pessimum inter omnia quae sub sole
fiunt quia eadem cunctis eveniunt unde et corda filiorum homi-
num implentur malitia et contemptu in vita sua et post haec ad
4 inferos deducentur nemo est qui semper vivat et qui huius rei
5 habeat fiduciam melior est canis vivens leone mortuo viventes
enim sciunt se esse morituros mortui vero nihil noverunt amplius
nec habent ultra mercedem quia oblivioni tradita est memoria
6 eorum amor quoque et odium et invidia simul perierunt nec
habent partem in hoc saeculo et in opere quod sub sole geri-
7 tur vade ergo et comede in laetitia panem tuum et bibe cum
8 gaudio vinum tuum quia Deo placent opera tua omni tempore
sint vestimenta tua candida et oleum de capite tuo non deficiat
9 perfruere vita cum uxore quam diligis cunctis diebus vitae insta-
bilitatis tuae qui dati sunt tibi sub sole omni tempore vanitatis
tuae haec est enim pars in vita et in labore tuo quod laboras
10 sub sole quodcumque potest manus tua facere instanter opera-
re quia nec opus nec ratio nec scientia nec sapientia erunt apud
11 inferos quo tu properas verti me alio vidique sub sole nec velo-
cium esse cursum nec fortium bellum nec sapientium panem nec
doctorum divitias nec artificum gratiam sed tempus casumque in
12 omnibus nescit homo finem suum sed sicut pisces capiuntur ha-
mo et sicut aves conprehenduntur laqueo sic capiuntur homines
13 tempore malo cum eis extemplo supervenerit hanc quoque vidi

sub sole sapientiam et probavi maximam civitas parva et pauci 14
in ea viri venit contra eam rex magnus et vallavit eam extruxit-
que munitiones per gyrum et perfecta est obsidio inventusque 15
in ea vir pauper et sapiens liberavit urbem per sapientiam suam
et nullus deinceps recordatus est hominis illius pauperis et di- 16
cebam ego meliorem esse sapientiam fortitudine quomodo ergo
sapientia pauperis contempta est et verba eius non sunt audita
verba sapientium audiuntur in silentio plus quam clamor princi- 17
pis inter stultos melior est sapientia quam arma bellica et qui 18
in uno peccaverit multa bona perdet

muscae morientes perdunt suavitatem unguenti pretiosior est **X**
sapientia et gloria parva ad tempus stultitia cor sapientis in 2
dextera eius et cor stulti in sinistra illius sed et in via stultus 3
ambulans cum ipse insipiens sit omnes stultos aestimat si spi- 4
ritus potestatem habentis ascenderit super te locum tuum ne
dimiseris quia curatio cessare faciet peccata maxima est malum 5
quod vidi sub sole quasi per errorem egrediens a facie principis
positum stultum in dignitate sublimi et divites sedere deorsum 6
vidi servos in equis et principes ambulantes quasi servos super 7
terram qui fodit foveam incidet in eam et qui dissipat sepem 8
mordebit eum coluber qui transfert lapides adfligetur in eis et 9
qui scindit ligna vulnerabitur ab eis si retunsum fuerit ferrum et 10
hoc non ut prius sed hebetatum erit multo labore exacuatur et
post industriam sequitur sapientia si mordeat serpens in silen- 11
tio nihil eo minus habet qui occulte detrahit verba oris sapientis 12
gratia et labia insipientis praecipitabunt eum initium verborum 13
eius stultitia et novissimum oris illius error pessimus stultus 14
verba multiplicat ignorat homo quid ante se fuerit et quod post
futurum est quis illi poterit indicare labor stultorum adfliget eos 15
qui nesciunt in urbem pergere vae tibi terra cuius rex est puer 16
et cuius principes mane comedunt beata terra cuius rex nobilis 17
est et cuius principes vescuntur in tempore suo ad reficiendum
et non ad luxuriam in pigritiis humiliabitur contignatio et in 18
infirmitate manuum perstillabit domus in risu faciunt panem 19
ac vinum ut epulentur viventes et pecuniae oboedient omnia in 20
cogitatione tua regi ne detrahas et in secreto cubiculi tui ne ma-
ledixeris diviti quia avis caeli portabit vocem tuam et qui habet
pinnas adnuntiabit sententiam

mitte panem tuum super transeuntes aquas quia post mul- **XI**

2 ta tempora invenies illum da partem septem necnon et octo
3 quia ignoras quid futurum sit mali super terram si repletae fue-
rint nubes imbrem super terram effundent si ceciderit lignum
ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi
4 erit qui observat ventum non seminat et qui considerat nubes
5 numquam metet quomodo ignoras quae sit via spiritus et qua
ratione conpingantur ossa in ventre praegnatis sic nescis opera
6 Dei qui fabricator est omnium mane semina sementem tuam et
vespere ne cesset manus tua quia nescis quid magis oriatur hoc
7 an illud et si utrumque simul melius erit dulce lumen et delec-
8 tabile est oculis videre solem si annis multis vixerit homo et in
omnibus his laetatus fuerit meminisse debet tenebrosi temporis
et dierum multorum qui cum venerint vanitatis arguentur prae-
9 terita laetare ergo iuvenis in adulescentia tua et in bono sit cor
tuum in diebus iuventutis tuae et ambula in viis cordis tui et in
intuitu oculorum tuorum et scito quod pro omnibus his adducet
10 te Deus in iudicium aufer iram a corde tuo et amove malitiam
a carne tua adulescentia enim et voluptas vana sunt
XII memento creatoris tui in diebus iuventutis tuae antequam ve-
niat tempus adflictionis et adpropinquent anni de quibus dicas
2 non mihi placent antequam tenebrescat sol et lumen et luna et
3 stellae et revertantur nubes post pluviam quando commovebun-
tur custodes domus et nutabuntur viri fortissimi et otiosae erunt
molentes inminuto numero et tenebrescent videntes per foramina
4 et claudent ostia in platea in humilitate vocis molentis et con-
surgent ad vocem volucris et obsurdescent omnes filiae carminis
5 excelsa quoque timebunt et formidabunt in via florebit amig-
dalum inpinguabitur lucusta et dissipabitur capparis quoniam
ibit homo in domum aeternitatis suae et circumibunt in platea
6 plangentes antequam rumpatur funis argenteus et recurrat vitta
aurea et conteratur hydria super fontem et confringatur rota su-
7 per cisternam et revertatur pulvis in terram suam unde erat et
8 spiritus redeat ad Deum qui dedit illum vanitas vanitatum dixit
9 Ecclesiastes omnia vanitas cumque esset sapientissimus Eccle-
siastes docuit populum et enarravit quae fecerit et investigans
10 conposuit parabolas multas quaesivit verba utilia et conscripsit
11 sermones rectissimos ac veritate plenos verba sapientium sicut
stimuli et quasi clavi in altum defixi quae per magistrorum con-
12 cilium data sunt a pastore uno his amplius fili mi ne requiras

faciendi plures libros nullus est finis frequensque meditatio carnis
adflictio est finem loquendi omnes pariter audiamus Deum ti- 13
me et mandata eius observa hoc est enim omnis homo et cuncta 14
quae fiunt adducet Deus in iudicium pro omni errato sive bonum
sive malum sit

THE SONG OF SOLOMON.

I Osculetur me osculo oris sui quia meliora sunt ubera tua
2 vino fraglantia unguentis optimis oleum effusum no-
3 men tuum ideo adulescentulae dilexerunt te trahe me
post te curremus introduxit me rex in cellaria sua ex-
ultabimus et laetabimur in te memores uberum tuorum super
4 vinum recti diligunt te nigra sum sed formonsa filiae Hierusa-
5 lem sicut tabernacula Cedar sicut pelles Salomonis nolite me
considerare quod fusca sim quia decoloravit me sol filii matris
meae pugnaverunt contra me posuerunt me custodem in vineis
6 vineam meam non custodivi indica mihi quem diligit anima mea
ubi pascas ubi cubes in meridie ne vagari incipiam per greges so-
7 dalium tuorum si ignoras te o pulchra inter mulieres egredere
et abi post vestigia gregum et pasce hedos tuos iuxta taberna-
8 cula pastorum equitatui meo in curribus Pharaonis adsimilavi
9 te amica mea pulchrae sunt genae tuae sicut turturis collum
10 tuum sicut monilia murenulas aureas faciemus tibi vermicula-
11 tas argento dum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit
12 odorem suum fasciculus murrae dilectus meus mihi inter ubera
13 mea commorabitur botrus cypri dilectus meus mihi in vineis
14 Engaddi ecce tu pulchra es amica mea ecce tu pulchra oculi
15 tui columbarum ecce tu pulcher es dilecte mi et decorus lectu-
16 lus noster floridus tigna domorum nostrarum cedrina laquearia
nostra cypressina

II, 2 ego flos campi et lilium convallium sicut lilium inter spinas
3 sic amica mea inter filias sicut malum inter ligna silvarum sic
dilectus meus inter filios sub umbra illius quam desideraveram
4 sedi et fructus eius dulcis gutturi meo introduxit me in cellam
5 vinariam ordinavit in me caritatem fulcite me floribus stipate
6 me malis quia amore langueo leva eius sub capite meo et dextera
7 illius amplexabitur me adiuro vos filiae Hierusalem per capreas
cervosque camporum ne suscitetis neque evigilare faciatis dilec-
8 tam quoadusque ipsa velit vox dilecti mei ecce iste venit saliens

in montibus transiliens colles similis est dilectus meus capreae 9
hinuloque cervorum en ipse stat post parietem nostrum despi-
ciens per fenestras prospiciens per cancellos et dilectus meus 10
loquitur mihi surge propera amica mea formonsa mea et veni
iam enim hiemps transiit imber abiit et recessit flores apparue- 11, 12
runt in terra tempus putationis advenit vox turturis audita est
in terra nostra ficus protulit grossos suos vineae florent dede- 13
runt odorem surge amica mea speciosa mea et veni columba 14
mea in foraminibus petrae in caverna maceriae ostende mihi fa-
ciem tuam sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis
et facies tua decora capite nobis vulpes vulpes parvulas quae 15
demoliuntur vineas nam vinea nostra floruit dilectus meus mihi 16
et ego illi qui pascitur inter lilia donec adspiret dies et inclinen- 17
tur umbrae revertere similis esto dilecte mi capreae aut hinulo
cervorum super montes Bether

in lectulo meo per noctes quaesivi quem diligit anima mea **III**
quaesivi illum et non inveni surgam et circuibo civitatem per 2
vicos et plateas quaeram quem diligit anima mea quaesivi illum
et non inveni invenerunt me vigiles qui custodiunt civitatem 3
num quem dilexit anima mea vidistis paululum cum pertransis- 4
sem eos inveni quem diligit anima mea tenui eum nec dimittam
donec introducam illum in domum matris meae et in cubiculum
genetricis meae adiuro vos filiae Hierusalem per capreas cer- 5
vosque camporum ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam
donec ipsa velit quae est ista quae ascendit per desertum sicut 6
virgula fumi ex aromatibus murrae et turis et universi pulveris
pigmentarii en lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex 7
fortissimis Israhel omnes tenentes gladios et ad bella doctissimi 8
uniuscuiusque ensis super femur suum propter timores noctur-
nos ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani columnas 9, 10
eius fecit argenteas reclinatorium aureum ascensum purpureum
media caritate constravit propter filias Hierusalem egredimini 11
et videte filiae Sion regem Salomonem in diademate quo coro-
navit eum mater sua in die disponsionis illius et in die laetitiae
cordis eius

quam pulchra es amica mea quam pulchra es oculi tui colum- **IV**
barum absque eo quod intrinsecus latet capilli tui sicut greges
caprarum quae ascenderunt de monte Galaad dentes tui sicut 2
greges tonsarum quae ascenderunt de lavacro omnes gemellis fe-

3 tibus et sterilis non est inter eas sicut vitta coccinea labia tua
et eloquium tuum dulce sicut fragmen mali punici ita genae tuae
4 absque eo quod intrinsecus latet sicut turris David collum tuum
quae aedificata est cum propugnaculis mille clypei pendent ex ea
5 omnis armatura fortium duo ubera tua sicut duo hinuli capreae
6 gemelli qui pascuntur in liliis donec adspiret dies et inclinen-
7 tur umbrae vadam ad montem murrae et ad collem turis tota
8 pulchra es amica mea et macula non est in te veni de Liba-
no sponsa veni de Libano veni coronaberis de capite Amana de
vertice Sanir et Hermon de cubilibus leonum de montibus par-
9 dorum vulnerasti cor meum soror mea sponsa vulnerasti cor
10 meum in uno oculorum tuorum et in uno crine colli tui quam
pulchrae sunt mammae tuae soror mea sponsa pulchriora ubera
11 tua vino et odor unguentorum tuorum super omnia aromata fa-
vus distillans labia tua sponsa mel et lac sub lingua tua et odor
12 vestimentorum tuorum sicut odor turis hortus conclusus soror
13 mea sponsa hortus conclusus fons signatus emissiones tuae pa-
radisus malorum punicorum cum pomorum fructibus cypri cum
14 nardo nardus et crocus fistula et cinnamomum cum universis
15 lignis Libani murra et aloe cum omnibus primis unguentis fons
hortorum puteus aquarum viventium quae fluunt impetu de Li-
16 bano surge aquilo et veni auster perfla hortum meum et fluant
aromata illius

V veniat dilectus meus in hortum suum et comedat fructum po-
morum suorum veni in hortum meum soror mea sponsa messui
murram meam cum aromatibus meis comedi favum cum melle
meo bibi vinum meum cum lacte meo comedite amici bibite et
2 inebriamini carissimi ego dormio et cor meum vigilat vox dilecti
mei pulsantis aperi mihi soror mea amica mea columba mea in-
maculata mea quia caput meum plenum est rore et cincinni mei
3 guttis noctium expoliavi me tunica mea quomodo induar illa
4 lavi pedes meos quomodo inquinabo illos dilectus meus misit
manum suam per foramen et venter meus intremuit ad tactum
5 eius surrexi ut aperirem dilecto meo manus meae stillaverunt
6 murra digiti mei pleni murra probatissima pessulum ostii aper-
ui dilecto meo at ille declinaverat atque transierat anima mea
liquefacta est ut locutus est quaesivi et non inveni illum vocavi
7 et non respondit mihi invenerunt me custodes qui circumeunt
civitatem percusserunt me vulneraverunt me tulerunt pallium

meum mihi custodes murorum adiuro vos filiae Hierusalem si 8
inveneritis dilectum meum ut nuntietis ei quia amore langueo
qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum qua- 9
lis est dilectus tuus ex dilecto quia sic adiurasti nos dilectus 10
meus candidus et rubicundus electus ex milibus caput eius au- 11
rum optimum comae eius sicut elatae palmarum nigrae quasi
corvus oculi eius sicut columbae super rivulos aquarum quae 12
lacte sunt lotae et resident iuxta fluenta plenissima genae illius 13
sicut areolae aromatum consitae a pigmentariis labia eius lilia di-
stillantia murram primam manus illius tornatiles aureae plenae 14
hyacinthis venter eius eburneus distinctus sapphyris crura il- 15
lius columnae marmoreae quae fundatae sunt super bases aureas
species eius ut Libani electus ut cedri guttur illius suavissimum 16
et totus desiderabilis talis est dilectus meus et iste est amicus
meus filiae Hierusalem quo abiit dilectus tuus o pulcherrima 17
mulierum quo declinavit dilectus tuus et quaeremus eum tecum
dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromatis **VI**
ut pascatur in hortis et lilia colligat ego dilecto meo et dilectus 2
meus mihi qui pascitur inter lilia pulchra es amica mea suavis 3
et decora sicut Hierusalem terribilis ut castrorum acies ordina-
ta averte oculos tuos a me quia ipsi me avolare fecerunt capilli 4
tui sicut grex caprarum quae apparuerunt de Galaad dentes tui 5
sicut grex ovium quae ascenderunt de lavacro omnes gemellis fe-
tibus et sterilis non est in eis sicut cortex mali punici genae tuae 6
absque occultis tuis sexaginta sunt reginae et octoginta concubi- 7
nae et adulescentularum non est numerus una est columba mea 8
perfecta mea una est matris suae electa genetrici suae viderunt
illam filiae et beatissimam praedicaverunt reginae et concubinae
et laudaverunt eam quae est ista quae progreditur quasi aurora 9
consurgens pulchra ut luna electa ut sol terribilis ut acies ordi-
nata descendi ad hortum nucum ut viderem poma convallis ut 10
inspicerem si floruisset vinea et germinassent mala punica ne- 11
scivi anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab
revertere revertere Sulamitis revertere revertere ut intueamur te 12
quid videbis in Sulamiten nisi choros castrorum quam pulchri **VII**
sunt gressus tui in calciamentis filia principis iunctura feminum
tuorum sicut monilia quae fabricata sunt manu artificis umbili- 2
cus tuus crater tornatilis numquam indigens poculis venter tuus
sicut acervus tritici vallatus liliis duo ubera tua sicut duo hinuli 3

4 gemelli capreae collum tuum sicut turris eburnea oculi tui sicut
piscinae in Esebon quae sunt in porta filiae multitudinis nasus
5 tuus sicut turris Libani quae respicit contra Damascum caput
tuum ut Carmelus et comae capitis tui sicut purpura regis vinc-
6 ta canalibus quam pulchra es et quam decora carissima in deli-
7, 8 ciis statura tua adsimilata est palmae et ubera tua botris dixi
ascendam in palmam adprehendam fructus eius et erunt ubera
9 tua sicut botri vineae et odor oris tui sicut malorum guttur
tuum sicut vinum optimum dignum dilecto meo ad potandum
10 labiisque et dentibus illius ruminandum ego dilecto meo et ad
11 me conversio eius veni dilecte mi egrediamur in agrum com-
12 moremur in villis mane surgamus ad vineas videamus si floruit
vinea si flores fructus parturiunt si floruerunt mala punica ibi
13 dabo tibi ubera mea mandragorae dederunt odorem in portis
nostris omnia poma nova et vetera dilecte mi servavi tibi
VIII quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meae
2 ut inveniam te foris et deosculer et iam me nemo despiciat ad-
prehendam te et ducam in domum matris meae ibi me doce-
bis et dabo tibi poculum ex vino condito et mustum malorum
3 granatorum meorum leva eius sub capite meo et dextera illius
4 amplexabitur me adiuro vos filiae Hierusalem ne suscitetis et
5 evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit quae est ista quae
ascendit de deserto deliciis affluens et nixa super dilectum suum
sub arbore malo suscitavi te ibi corrupta est mater tua ibi vio-
6 lata est genetrix tua pone me ut signaculum super cor tuum ut
signaculum super brachium tuum quia fortis est ut mors dilectio
dura sicut inferus aemulatio lampades eius lampades ignis atque
7 flammarum aquae multae non poterunt extinguere caritatem
nec flumina obruent illam si dederit homo omnem substantiam
8 domus suae pro dilectione quasi nihil despicient eum soror no-
stra parva et ubera non habet quid faciemus sorori nostrae in
9 die quando adloquenda est si murus est aedificemus super eum
propugnacula argentea si ostium est conpingamus illud tabulis
10 cedrinis ego murus et ubera mea sicut turris ex quo facta sum
11 coram eo quasi pacem repperiens vinea fuit Pacifico in ea quae
habet populos tradidit eam custodibus vir adfert pro fructu eius
12 mille argenteos vinea mea coram me est mille tui Pacifice et
13 ducenti his qui custodiunt fructus eius quae habitas in hortis
14 amici auscultant fac me audire vocem tuam fuge dilecte mi et

adsimilare capreae hinuloque cervorum super montes aromatum

THE BOOK OF JOB.

I Vir erat in terra Hus nomine Iob et erat vir ille simplex
2 et rectus ac timens Deum et recedens a malo natique
3 sunt ei septem filii et tres filiae et fuit possessio eius
septem milia ovium et tria milia camelorum quingenta
quoque iuga boum et quingentae asinae ac familia multa nimis
4 eratque vir ille magnus inter omnes Orientales et ibant filii eius
et faciebant convivium per domos unusquisque in die suo et mit-
tentes vocabant tres sorores suas ut comederent et biberent cum
5 eis cumque in orbem transissent dies convivii mittebat ad eos
Iob et sanctificabat illos consurgensque diluculo offerebat holo-
causta per singulos dicebat enim ne forte peccaverint filii mei et
benedixerint Deo in cordibus suis sic faciebat Iob cunctis diebus
6 quadam autem die cum venissent filii Dei ut adsisterent coram
7 Domino adfuit inter eos etiam Satan cui dixit Dominus unde
8 venis qui respondens ait circuivi terram et perambulavi eam di-
xitque Dominus ad eum numquid considerasti servum meum Iob
quod non sit ei similis in terra homo simplex et rectus et timens
9 Deum ac recedens a malo cui respondens Satan ait numquid
10 frustra timet Iob Deum nonne tu vallasti eum ac domum eius
universamque substantiam per circuitum operibus manuum eius
11 benedixisti et possessio illius crevit in terra sed extende paulu-
lum manum tuam et tange cuncta quae possidet nisi in facie tua
12 benedixerit tibi dixit ergo Dominus ad Satan ecce universa quae
habet in manu tua sunt tantum in eum ne extendas manum tuam
13 egressusque est Satan a facie Domini cum autem quadam die
filii et filiae eius comederent et biberent vinum in domo fratris
14 sui primogeniti nuntius venit ad Iob qui diceret boves arabant
15 et asinae pascebantur iuxta eos et inruerunt Sabei tuleruntque
omnia et pueros percusserunt gladio et evasi ego solus ut nuntia-
16 rem tibi cumque adhuc ille loqueretur venit alter et dixit ignis
Dei cecidit e caelo et tactas oves puerosque consumpsit et effu-
17 gi ego solus ut nuntiarem tibi sed et illo adhuc loquente venit

alius et dixit Chaldei fecerunt tres turmas et invaserunt camelos
et tulerunt eos necnon et pueros percusserunt gladio et ego fu-
gi solus ut nuntiarem tibi loquebatur ille et ecce alius intravit 18
et dixit filiis tuis et filiabus vescentibus et bibentibus vinum in
domo fratris sui primogeniti repente ventus vehemens inruit a 19
regione deserti et concussit quattuor angulos domus quae cor-
ruens oppressit liberos tuos et mortui sunt et effugi ego solus
ut nuntiarem tibi tunc surrexit Iob et scidit tunicam suam et 20
tonso capite corruens in terram adoravit et dixit nudus egressus 21
sum de utero matris meae et nudus revertar illuc Dominus dedit
Dominus abstulit sit nomen Domini benedictum in omnibus his 22
non peccavit Iob neque stultum quid contra Deum locutus est

factum est autem cum quadam die venissent filii Dei et starent **II**
coram Domino venisset quoque Satan inter eos et staret in con-
spectu eius ut diceret Dominus ad Satan unde venis qui respon- 2
dens ait circuivi terram et perambulavi eam et dixit Dominus 3
ad Satan numquid considerasti servum meum Iob quod non sit
ei similis in terra vir simplex et rectus timens Deum ac recedens
a malo et adhuc retinens innocentiam tu autem commovisti me
adversus eum ut adfligerem illum frustra cui respondens Satan 4
ait pellem pro pelle et cuncta quae habet homo dabit pro anima
sua alioquin mitte manum tuam et tange os eius et carnem et 5
tunc videbis quod in facie benedicat tibi dixit ergo Dominus 6
ad Satan ecce in manu tua est verumtamen animam illius serva
egressus igitur Satan a facie Domini percussit Iob ulcere pessimo 7
a planta pedis usque ad verticem eius qui testa saniem derade- 8
bat sedens in sterquilinio dixit autem illi uxor sua adhuc tu 9
permanes in simplicitate tua benedic Deo et morere qui ait ad 10
illam quasi una de stultis locuta es si bona suscepimus de manu
Domini quare mala non suscipiamus in omnibus his non pecca-
vit Iob labiis suis igitur audientes tres amici Iob omne malum 11
quod accidisset ei venerunt singuli de loco suo Eliphaz Thema-
nites et Baldad Suites et Sophar Naamathites condixerant enim
ut pariter venientes visitarent eum et consolarentur cumque le- 12
vassent procul oculos suos non cognoverunt eum et exclamantes
ploraverunt scissisque vestibus sparserunt pulverem super caput
suum in caelum et sederunt cum eo in terram septem diebus et 13
septem noctibus et nemo loquebatur ei verbum videbant enim
dolorem esse vehementem

III, 2 post haec aperuit Iob os suum et maledixit diei suo et locutus
3 est pereat dies in qua natus sum et nox in qua dictum est con-
4 ceptus est homo dies ille vertatur in tenebras non requirat eum
5 Deus desuper et non inlustret lumine obscurent eum tenebrae
et umbra mortis occupet eum caligo et involvatur amaritudine
6 noctem illam tenebrosus turbo possideat non conputetur in die-
7 bus anni nec numeretur in mensibus sit nox illa solitaria nec
8 laude digna maledicant ei qui maledicunt diei qui parati sunt
9 suscitare Leviathan obtenebrentur stellae caligine eius expec-
10 tet lucem et non videat nec ortum surgentis aurorae quia non
conclusit ostia ventris qui portavit me nec abstulit mala ab ocu-
11 lis meis quare non in vulva mortuus sum egressus ex utero non
12, 13 statim perii quare exceptus genibus cur lactatus uberibus nunc
14 enim dormiens silerem et somno meo requiescerem cum regibus
15 et consulibus terrae qui aedificant sibi solitudines aut cum prin-
16 cipibus qui possident aurum et replent domos suas argento aut
sicut abortivum absconditum non subsisterem vel qui concepti
17 non viderunt lucem ibi impii cessaverunt a tumultu et ibi re-
18 quieverunt fessi robore et quondam vincti pariter sine molestia
19 non audierunt vocem exactoris parvus et magnus ibi sunt et
20 servus liber a domino suo quare data est misero lux et vita his
21 qui in amaritudine animae sunt qui expectant mortem et non
22 venit quasi effodientes thesaurum gaudentque vehementer cum
23 invenerint sepulchrum viro cuius abscondita est via et circum-
24 dedit eum Deus tenebris antequam comedam suspiro et quasi
25 inundantes aquae sic rugitus meus quia timor quem timebam
26 evenit mihi et quod verebar accidit nonne dissimulavi nonne
silui nonne quievi et venit super me indignatio

IV, 2 respondens autem Eliphaz Themanites dixit si coeperimus
loqui tibi forsitan moleste accipias sed conceptum sermonem te-
3 nere quis possit ecce docuisti multos et manus lassas roborasti
4 vacillantes confirmaverunt sermones tui et genua trementia con-
5 fortasti nunc autem venit super te plaga et defecisti tetigit te et
6 conturbatus es timor tuus fortitudo tua patientia tua et perfec-
7 tio viarum tuarum recordare obsecro te quis umquam innocens
8 perierit aut quando recti deleti sint quin potius vidi eos qui ope-
9 rantur iniquitatem et seminant dolores et metunt eos flante Deo
10 perisse et spiritu irae eius esse consumptos rugitus leonis et vox
11 leaenae et dentes catulorum leonum contriti sunt tigris periit eo

quod non haberet praedam et catuli leonis dissipati sunt porro 12
ad me dictum est verbum absconditum et quasi furtive suscepit
auris mea venas susurri eius in horrore visionis nocturnae quan- 13
do solet sopor occupare homines pavor tenuit me et tremor et 14
omnia ossa mea perterrita sunt et cum spiritus me praesente 15
transiret inhorruerunt pili carnis meae stetit quidam cuius non 16
agnoscebam vultum imago coram oculis meis et vocem quasi au-
rae lenis audivi numquid homo Dei conparatione iustificabitur 17
aut factore suo purior erit vir ecce qui serviunt ei non sunt sta- 18
biles et in angelis suis repperit pravitatem quanto magis hii qui 19
habitant domos luteas qui terrenum habent fundamentum con-
sumentur velut a tinea de mane usque ad vesperum succidentur 20
et quia nullus intellegit in aeternum peribunt qui autem reliqui 21
fuerint auferentur ex eis morientur et non in sapientia

voca ergo si est qui tibi respondeat et ad aliquem sanctorum **V**
convertere vere stultum interficit iracundia et parvulum occidit 2
invidia ego vidi stultum firma radice et maledixi pulchritudini 3
eius statim longe fient filii eius a salute et conterentur in porta 4
et non erit qui eruat cuius messem famelicus comedet et ipsum 5
rapiet armatus et ebibent sitientes divitias eius nihil in terra 6
sine causa fit et de humo non orietur dolor homo ad laborem 7
nascitur et avis ad volatum quam ob rem ego deprecabor Do- 8
minum et ad Deum ponam eloquium meum qui facit magna et 9
inscrutabilia et mirabilia absque numero qui dat pluviam su- 10
per faciem terrae et inrigat aquis universa qui ponit humiles 11
in sublimi et maerentes erigit sospitate qui dissipat cogitatio- 12
nes malignorum ne possint implere manus eorum quod coeperant
qui adprehendit sapientes in astutia eorum et consilium pravo- 13
rum dissipat per diem incurrent tenebras et quasi in nocte sic 14
palpabunt in meridie porro salvum faciet a gladio oris eorum 15
et de manu violenti pauperem et erit egeno spes iniquitas au- 16
tem contrahet os suum beatus homo qui corripitur a Domino 17
increpationem ergo Domini ne reprobes quia ipse vulnerat et 18
medetur percutit et manus eius sanabunt in sex tribulationibus 19
liberabit te et in septima non tanget te malum in fame eruet 20
te de morte et in bello de manu gladii a flagello linguae abs- 21
conderis et non timebis calamitatem cum venerit in vastitate et 22
fame ridebis et bestiam terrae non formidabis sed cum lapidibus 23
regionum pactum tuum et bestiae terrae pacificae erunt tibi et 24

scies quod pacem habeat tabernaculum tuum et visitans speciem
25 tuam non peccabis scies quoque quoniam multiplex erit semen
26 tuum et progenies tua quasi herba terrae ingredieris in abun-
27 dantia sepulchrum sicut infertur acervus in tempore suo ecce
hoc ut investigavimus ita est quod auditum mente pertracta

VI, 2 respondens autem Iob dixit utinam adpenderentur peccata
3 mea quibus iram merui et calamitas quam patior in statera qua-
si harena maris haec gravior appareret unde et verba mea dolore
4 sunt plena quia sagittae Domini in me sunt quarum indigna-
tio ebibit spiritum meum et terrores Domini militant contra me
5 numquid rugiet onager cum habuerit herbam aut mugiet bos cum
6 ante praesepe plenum steterit aut poterit comedi insulsum quod
non est sale conditum aut potest aliquis gustare quod gustatum
7 adfert mortem quae prius tangere nolebat anima mea nunc prae
8 angustia cibi mei sunt quis det ut veniat petitio mea et quod
9 expecto tribuat mihi Deus et qui coepit ipse me conterat solvat
10 manum suam et succidat me et haec mihi sit consolatio ut ad-
fligens me dolore non parcat nec contradicam sermonibus Sancti
11 quae est enim fortitudo mea ut sustineam aut quis finis meus ut
12 patienter agam nec fortitudo lapidum fortitudo mea nec caro
13 mea aerea est ecce non est auxilium mihi in me et necessarii
14 quoque mei recesserunt a me qui tollit ab amico suo misericor-
15 diam timorem Domini derelinquit fratres mei praeterierunt me
16 sicut torrens qui raptim transit in convallibus qui timent prui-
17 nam inruet super eos nix tempore quo fuerint dissipati peribunt
18 et ut incaluerit solventur de loco suo involutae sunt semitae
19 gressuum eorum ambulabunt in vacuum et peribunt considera-
20 te semitas Theman itinera Saba et expectate paulisper confusi
sunt quia speravi venerunt quoque usque ad me et pudore coo-
21 perti sunt nunc venistis et modo videntes plagam meam timetis
22 numquid dixi adferte mihi et de substantia vestra donate mihi
23 vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum eruite
24 me docete me et ego tacebo et si quid forte ignoravi instruite
25 me quare detraxistis sermonibus veritatis cum e vobis nullus sit
26 qui possit arguere ad increpandum tantum eloquia concinnatis
27 et in ventum verba profertis super pupillum inruitis et subverte-
28 re nitimini amicum vestrum verumtamen quod coepistis explete
29 praebete aurem et videte an mentiar respondete obsecro absque
30 contentione et loquentes id quod iustum est iudicate et non in-

venietis in lingua mea iniquitatem nec in faucibus meis stultitia personabit

militia est vita hominis super terram et sicut dies mercennarii **VII**
dies eius sicut servus desiderat umbram et sicut mercennarius 2
praestolatur finem operis sui sic et ego habui menses vacuos 3
et noctes laboriosas enumeravi mihi si dormiero dico quando 4
consurgam et rursum expectabo vesperam et replebor doloribus
usque ad tenebras induta est caro mea putredine et sordibus 5
pulveris cutis mea aruit et contracta est dies mei velocius tran- 6
sierunt quam a texente tela succiditur et consumpti sunt absque
ulla spe memento quia ventus est vita mea et non revertetur 7
oculus meus ut videat bona nec aspiciet me visus hominis oculi 8
tui in me et non subsistam sicut consumitur nubes et pertransit 9
sic qui descenderit ad inferos non ascendet nec revertetur ultra 10
in domum suam neque cognoscet eum amplius locus eius qua- 11
propter et ego non parcam ori meo loquar in tribulatione spiritus
mei confabulabor cum amaritudine animae meae numquid ma- 12
re sum ego aut cetus quia circumdedisti me carcere si dixero 13
consolabitur me lectulus meus et relevabor loquens mecum in
strato meo terrebis me per somnia et per visiones horrore con- 14
cuties quam ob rem elegit suspendium anima mea et mortem 15
ossa mea desperavi nequaquam ultra iam vivam parce mihi nihil 16
enim sunt dies mei quid est homo quia magnificas eum aut quia 17
ponis erga eum cor tuum visitas eum diluculo et subito probas 18
illum usquequo non parces mihi nec dimittis me ut gluttiam sa- 19
livam meam peccavi quid faciam tibi o custos hominum quare 20
posuisti me contrarium tibi et factus sum mihimet ipsi gravis
cur non tolles peccatum meum et quare non auferes iniquitatem 21
meam ecce nunc in pulvere dormiam et si mane me quaesieris
non subsistam

respondens autem Baldad Suites dixit usquequo loqueris ta- **VIII**, 2
lia et spiritus multiplex sermones oris tui numquid Deus sub- 3
plantat iudicium et Omnipotens subvertit quod iustum est etiam 4
si filii tui peccaverunt ei et dimisit eos in manu iniquitatis suae
tu tamen si diluculo consurrexeris ad Deum et Omnipotentem 5
fueris deprecatus si mundus et rectus incesseris statim evigilabit 6
ad te et pacatum reddet habitaculum iustitiae tuae in tantum 7
ut priora tua fuerint parva et novissima tua multiplicentur nimis
interroga enim generationem pristinam et diligenter investiga pa- 8

9 trum memoriam hesterni quippe sumus et ignoramus quoniam
10 sicut umbra dies nostri sunt super terram et ipsi docebunt te
11 loquentur tibi et de corde suo proferent eloquia numquid vive-
re potest scirpus absque humore aut crescet carectum sine aqua
12 cum adhuc sit in flore nec carpatur manu ante omnes herbas are-
13 scit sic viae omnium qui obliviscuntur Deum et spes hypocritae
14 peribit non ei placebit vecordia sua et sicut tela aranearum fi-
15 ducia eius innitetur super domum suam et non stabit fulciet
16 eam et non consurget humectus videtur antequam veniat sol
17 et in horto suo germen eius egreditur super acervum petrarum
18 radices eius densabuntur et inter lapides commorabitur si abs-
19 orbuerit eum de loco suo negabit eum et dicet non novi te haec
est enim laetitia viae eius ut rursum de terra alii germinentur
20, 21 Deus non proiciet simplicem nec porriget manum malignis do-
22 nec impleatur risu os tuum et labia tua iubilo qui oderunt te
induentur confusione et tabernaculum impiorum non subsistet
IX, 2 et respondens Iob ait vere scio quod ita sit et quod non iusti-
3 ficetur homo conpositus Deo si voluerit contendere cum eo non
4 poterit ei respondere unum pro mille sapiens corde est et fortis
5 robore quis restitit ei et pacem habuit qui transtulit montes et
6 nescierunt hii quos subvertit in furore suo qui commovet terram
7 de loco suo et columnae eius concutiuntur qui praecipit soli et
8 non oritur et stellas claudit quasi sub signaculo qui extendit
9 caelos solus et graditur super fluctus maris qui facit Arcturum
10 et Oriona et Hyadas et interiora austri qui facit magna et in-
11 conprehensibilia et mirabilia quorum non est numerus si venerit
12 ad me non videbo si abierit non intellegam eum si repente in-
13 terroget quis respondebit ei vel quis dicere potest cur facis Deus
cuius resistere irae nemo potest et sub quo curvantur qui por-
14 tant orbem quantus ergo sum ego qui respondeam ei et loquar
15 verbis meis cum eo qui etiam si habuero quippiam iustum non
16 respondebo sed meum iudicem deprecabor et cum invocantem
17 exaudierit me non credo quod audierit vocem meam in turbine
enim conteret me et multiplicabit vulnera mea etiam sine causa
18 non concedit requiescere spiritum meum et implet me amaritudi-
19 nibus si fortitudo quaeritur robustissimus est si aequitas iudicii
20 nemo pro me audet testimonium dicere si iustificare me voluero
os meum condemnabit me si innocentem ostendere pravum me
21 conprobabit etiam si simplex fuero hoc ipsum ignorabit anima

mea et taedebit me vitae meae unum est quod locutus sum et 22
innocentem et impium ipse consumit si flagellat occidat semel 23
et non de poenis innocentum rideat terra data est in manu impii 24
vultum iudicum eius operit quod si non ille est quis ergo est dies 25
mei velociores fuerunt cursore fugerunt et non viderunt bonum
pertransierunt quasi naves poma portantes sicut aquila volans 26
ad escam cum dixero nequaquam ita loquar commuto faciem 27
meam et dolore torqueor verebar omnia opera mea sciens quod 28
non parceres delinquenti si autem et sic impius sum quare fru- 29
stra laboravi si lotus fuero quasi aquis nivis et fulserint velut 30
mundissimae manus meae tamen sordibus intingues me et abo- 31
minabuntur me vestimenta mea neque enim viro qui similis mei 32
est respondebo nec qui mecum in iudicio ex aequo possit audi-
ri non est qui utrumque valeat arguere et ponere manum suam 33
in ambobus auferat a me virgam suam et pavor eius non me 34
terreat loquar et non timebo eum neque enim possum metuens 35
respondere

taedet animam meam vitae meae dimittam adversum me elo- **X**
quium meum loquar in amaritudine animae meae dicam Deo 2
noli me condemnare indica mihi cur me ita iudices numquid 3
bonum tibi videtur si calumnieris et opprimas me opus manuum
tuarum et consilium impiorum adiuves numquid oculi carnei ti- 4
bi sunt aut sicut videt homo et tu videbis numquid sicut dies 5
hominis dies tui et anni tui sicut humana sunt tempora ut quae- 6
ras iniquitatem meam et peccatum meum scruteris et scias quia 7
nihil impium fecerim cum sit nemo qui de manu tua possit eruere
manus tuae plasmaverunt me et fecerunt me totum in circuitu 8
et sic repente praecipitas me memento quaeso quod sicut lutum 9
feceris me et in pulverem reduces me nonne sicut lac mulsisti 10
me et sicut caseum me coagulasti pelle et carnibus vestisti me 11
et ossibus et nervis conpegisti me vitam et misericordiam tri- 12
buisti mihi et visitatio tua custodivit spiritum meum licet haec 13
celes in corde tuo tamen scio quia universorum memineris si 14
peccavi et ad horam pepercisti mihi cur ab iniquitate mea mun-
dum me esse non pateris et si impius fuero vae mihi est et si 15
iustus non levabo caput saturatus adflictione et miseria et prop- 16
ter superbiam quasi leaenam capies me reversusque mirabiliter
me crucias instauras testes tuos contra me et multiplicas iram 17
tuam adversum me et poenae militant in me quare de vulva 18

eduxisti me qui utinam consumptus essem ne oculus me videret
19 fuissem quasi qui non essem de utero translatus ad tumulum
20 numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi dimitte er-
21 go me ut plangam paululum dolorem meum antequam vadam
et non revertar ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine
22 terram miseriae et tenebrarum ubi umbra mortis et nullus ordo
et sempiternus horror inhabitans

XI, 2 respondens autem Sophar Naamathites dixit numquid qui
3 multa loquitur non et audiet aut vir verbosus iustificabitur tibi
soli tacebunt homines et cum ceteros inriseris a nullo confutabe-
4 ris dixisti enim purus est sermo meus et mundus sum in conspec-
5 tu tuo atque utinam Deus loqueretur tecum et aperiret labia
6 sua tibi ut ostenderet tibi secreta sapientiae et quod multiplex
esset lex eius et intellegeres quod multo minora exigaris a Deo
7 quam meretur iniquitas tua forsitan vestigia Dei conprehendes
8 et usque ad perfectum Omnipotentem repperies excelsior caelo
9 est et quid facies profundior inferno et unde cognosces longior
10 terrae mensura eius et latior mari si subverterit omnia vel in
11 unum coartaverit quis contradicet ei ipse enim novit hominum
12 vanitatem et videns iniquitatem nonne considerat vir vanus in
superbiam erigitur et tamquam pullum onagri se liberum natum
13 putat tu autem firmasti cor tuum et expandisti ad eum manus
14 tuas si iniquitatem quod est in manu tua abstuleris a te et non
15 manserit in tabernaculo tuo iniustitia tum levare poteris faciem
16 tuam absque macula et eris stabilis et non timebis miseriae
quoque oblivisceris et quasi aquarum quae praeterierint recor-
17 daberis et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperam
18 et cum te consumptum putaveris orieris ut lucifer et habebis
19 fiduciam proposita tibi spe et defossus securus dormies requie-
sces et non erit qui te exterreat et deprecabuntur faciem tuam
20 plurimi oculi autem impiorum deficient et effugium peribit ab
eis et spes eorum abominatio animae

XII, 2 respondens autem Iob dixit ergo vos estis soli homines et
3 vobiscum morietur sapientia et mihi est cor sicut et vobis nec
4 inferior vestri sum quis enim haec quae nostis ignorat qui de-
ridetur ab amico suo sicut ego invocabit Deum et exaudiet eum
5 deridetur enim iusti simplicitas lampas contempta apud cogita-
6 tiones divitum parata ad tempus statutum abundant taberna-
cula praedonum et audacter provocant Deum cum ipse dederit

omnia in manibus eorum nimirum interroga iumenta et doce- 7
bunt te et volatilia caeli et indicabunt tibi loquere terrae et 8
respondebit tibi et narrabunt pisces maris quis ignorat quod 9
omnia haec manus Domini fecerit in cuius manu anima omnis 10
viventis et spiritus universae carnis hominis nonne auris verba 11
diiudicat et fauces comedentis saporem in antiquis est sapientia 12
et in multo tempore prudentia apud ipsum est sapientia et forti- 13
tudo ipse habet consilium et intellegentiam si destruxerit nemo 14
est qui aedificet et si incluserit hominem nullus est qui aperiat
si continuerit aquas omnia siccabuntur et si emiserit eas subver- 15
tent terram apud ipsum est fortitudo et sapientia ipse novit et 16
decipientem et eum qui decipitur adducit consiliarios in stul- 17
tum finem et iudices in stuporem balteum regum dissolvit et 18
praecingit fune renes eorum ducit sacerdotes inglorios et op- 19
timates subplantat commutans labium veracium et doctrinam 20
senum auferens effundit despectionem super principes et eos 21
qui oppressi fuerant relevans qui revelat profunda de tenebris 22
et producit in lucem umbram mortis qui multiplicat gentes et 23
perdet eas et subversas in integrum restituet qui inmutat cor 24
principum populi terrae et decipit eos ut frustra incedant per
invium palpabunt quasi in tenebris et non in luce et errare eos 25
faciet quasi ebrios

ecce omnia et vidit oculus meus et audivit auris mea et intelle- **XIII**
xi singula secundum scientiam vestram et ego novi nec inferior 2
vestri sum sed tamen ad Omnipotentem loquar et disputare 3
cum Deo cupio prius vos ostendens fabricatores mendacii et 4
cultores perversorum dogmatum atque utinam taceretis ut pu- 5
taremini esse sapientes audite ergo correptiones meas et iudi- 6
cium labiorum meorum adtendite numquid Deus indiget vestro 7
mendacio ut pro illo loquamini dolos numquid faciem eius ac- 8
cipitis et pro Deo iudicare nitimini aut placebit ei quem celare 9
nihil potest aut decipietur ut homo vestris fraudulentiis ipse 10
vos arguet quoniam in abscondito faciem eius accipitis statim 11
ut se commoverit turbabit vos et terror eius inruet super vos
memoria vestra conparabitur cineri et redigentur in lutum cervi- 12
ces vestrae tacete paulisper ut loquar quodcumque mihi mens 13
suggesserit quare lacero carnes meas dentibus meis et animam 14
meam porto in manibus meis etiam si occiderit me in ipso spera- 15
bo verumtamen vias meas in conspectu eius arguam et ipse erit 16

salvator meus non enim veniet in conspectu eius omnis hypocrita
17, 18 audite sermonem meum et enigmata percipite auribus vestris si
19 fuero iudicatus scio quod iustus inveniar quis est qui iudicetur
20 mecum veniat quare tacens consumor duo tantum ne facias mi-
21 hi et tunc a facie tua non abscondar manum tuam longe fac a
22 me et formido tua non me terreat et voca me et respondebo
23 tibi aut certe loquar et tu responde mihi quantas habeo iniqui-
24 tates et peccata scelera mea et delicta ostende mihi cur faciem
25 tuam abscondis et arbitraris me inimicum tuum contra folium
quod vento rapitur ostendis potentiam tuam et stipulam siccam
26 persequeris scribis enim contra me amaritudines et consume-
27 re me vis peccatis adulescentiae meae posuisti in nervo pedem
meum et observasti omnes semitas meas et vestigia pedum meo-
28 rum considerasti qui quasi putredo consumendus sum et quasi
vestimentum quod comeditur a tinea
XIV homo natus de muliere brevi vivens tempore repletus multis
2 miseriis quasi flos egreditur et conteritur et fugit velut umbra
3 et numquam in eodem statu permanet et dignum ducis super
huiuscemodi aperire oculos tuos et adducere eum tecum in iudi-
4 cium quis potest facere mundum de inmundo conceptum semine
5 nonne tu qui solus es breves dies hominis sunt numerus men-
suum eius apud te est constituisti terminos eius qui praeterire
6 non poterunt recede paululum ab eo ut quiescat donec optata
7 veniat sicut mercennarii dies eius lignum habet spem si praeci-
8 sum fuerit rursum virescit et rami eius pullulant si senuerit in
9 terra radix eius et in pulvere emortuus fuerit truncus illius ad
odorem aquae germinabit et faciet comam quasi cum primum
10 plantatum est homo vero cum mortuus fuerit et nudatus atque
11 consumptus ubi quaeso est quomodo si recedant aquae de mari
12 et fluvius vacuefactus arescat sic homo cum dormierit non re-
surget donec adteratur caelum non evigilabit nec consurget de
13 somno suo quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me ut
abscondas me donec pertranseat furor tuus et constituas mihi
14 tempus in quo recorderis mei putasne mortuus homo rursum
vivet cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat
15 inmutatio mea vocabis et ego respondebo tibi operi manuum
16 tuarum porriges dexteram tu quidem gressus meos dinumerasti
17 sed parces peccatis meis signasti quasi in sacculo delicta mea sed
18 curasti iniquitatem meam mons cadens defluet et saxum trans-

fertur de loco suo lapides excavant aquae et adluvione paulatim 19
terra consumitur et homines ergo similiter perdes roborasti eum 20
paululum ut in perpetuum pertransiret inmutabis faciem eius et
emittes eum sive nobiles fuerint filii eius sive ignobiles non intel- 21
leget attamen caro eius dum vivet dolebit et anima illius super 22
semet ipso lugebit

respondens autem Eliphaz Themanites dixit numquid sa- **XV**, 2
piens respondebit quasi in ventum loquens et implebit ardore
stomachum suum arguis verbis eum qui non est aequalis tui et 3
loqueris quod tibi non expedit quantum in te est evacuasti ti- 4
morem et tulisti preces coram Deo docuit enim iniquitas tua os 5
tuum et imitaris linguam blasphemantium condemnabit te os 6
tuum et non ego et labia tua respondebunt tibi numquid primus 7
homo tu natus es et ante colles formatus numquid consilium Dei 8
audisti et inferior te erit eius sapientia quid nosti quod ignore- 9
mus quid intellegis quod nesciamus et senes et antiqui sunt in 10
nobis multo vetustiores quam patres tui numquid grande est ut 11
consoletur te Deus sed verba tua prava hoc prohibent quid te 12
elevat cor tuum et quasi magna cogitans adtonitos habes oculos
quid tumet contra Deum spiritus tuus ut proferas de ore huiu- 13
scemodi sermones quid est homo ut inmaculatus sit et ut iustus 14
appareat natus de muliere ecce inter sanctos eius nemo inmu- 15
tabilis et caeli non sunt mundi in conspectu eius quanto magis 16
abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi aquas iniquitatem
ostendam tibi audi me quod vidi narrabo tibi sapientes confi- 17, 18
tentur et non abscondunt patres suos quibus solis data est terra 19
et non transibit alienus per eos cunctis diebus suis impius su- 20
perbit et numerus annorum incertus est tyrannidis eius sonitus 21
terroris semper in auribus illius et cum pax sit ille insidias suspi-
catur non credit quod reverti possit de tenebris circumspectans 22
undique gladium cum se moverit ad quaerendum panem novit 23
quod paratus sit in manu eius tenebrarum dies terrebit eum 24
tribulatio et angustia vallabit eum sicut regem qui praeparatur
ad proelium tetendit enim adversus Deum manum suam et con- 25
tra Omnipotentem roboratus est cucurrit adversus eum erecto 26
collo et pingui cervice armatus est operuit faciem eius crassitu- 27
do et de lateribus eius arvina dependet habitavit in civitatibus 28
desolatis et in domibus desertis quae in tumulos sunt redactae
non ditabitur nec perseverabit substantia eius nec mittet in ter- 29

30 ra radicem suam non recedet de tenebris ramos eius arefaciet
31 flamma et auferetur spiritu oris sui non credat frustra errore
32 deceptus quod aliquo pretio redimendus sit antequam dies eius
33 impleantur peribit et manus eius arescet laedetur quasi vinea
in primo flore botrus eius et quasi oliva proiciens florem suum
34 congregatio enim hypocritae sterilis et ignis devorabit taberna-
35 cula eorum qui munera libenter accipiunt concepit dolorem et
peperit iniquitatem et uterus eius praeparat dolos
XVI, 2 respondens autem Iob dixit audivi frequenter talia consola-
3 tores onerosi omnes vos estis numquid habebunt finem verba
4 ventosa aut aliquid tibi molestum est si loquaris poteram et
ego similia vestri loqui atque utinam esset anima vestra pro ani-
5 ma mea consolarer et ego vos sermonibus et moverem caput
6 meum super vos roborarem vos ore meo et moverem labia quasi
7 parcens vobis sed quid agam si locutus fuero non quiescet dolor
8 meus et si tacuero non recedet a me nunc autem oppressit me
9 dolor meus et in nihili redacti sunt omnes artus mei rugae meae
testimonium dicunt contra me et suscitatur falsiloquus adversus
10 faciem meam contradicens mihi collegit furorem suum in me et
comminans mihi infremuit contra me dentibus suis hostis meus
11 terribilibus oculis me intuitus est aperuerunt super me ora sua
exprobrantes percusserunt maxillam meam satiati sunt poenis
12 meis conclusit me Deus apud iniquum et manibus impiorum
13 me tradidit ego ille quondam opulentus repente contritus sum
tenuit cervicem meam confregit me et posuit sibi quasi in signum
14 circumdedit me lanceis suis convulneravit lumbos meos non pe-
15 percit et effudit in terra viscera mea concidit me vulnere super
16 vulnus inruit in me quasi gigans saccum consui super cutem
17 meam et operui cinere cornu meum facies mea intumuit a fletu
18 et palpebrae meae caligaverunt haec passus sum absque iniqui-
19 tate manus meae cum haberem mundas ad Deum preces terra
ne operias sanguinem meum neque inveniat locum in te latendi
20 clamor meus ecce enim in caelo testis meus et conscius meus
21 in excelsis verbosi mei amici mei ad Deum stillat oculus meus
22 atque utinam sic iudicaretur vir cum Deo quomodo iudicatur fi-
23 lius hominis cum collega suo ecce enim breves anni transeunt
et semitam per quam non revertar ambulo
XVII spiritus meus adtenuabitur dies mei breviabuntur et solum
2 mihi superest sepulchrum non peccavi et in amaritudinibus mo-

ratur oculus meus libera me et pone iuxta te et cuiusvis manus 3
pugnet contra me cor eorum longe fecisti a disciplina et propte- 4
rea non exaltabuntur praedam pollicetur sociis et oculi filiorum 5
eius deficient posuit me quasi in proverbium vulgi et exemplum 6
sum coram eis caligavit ab indignatione oculus meus et mem- 7
bra mea quasi in nihili redacta sunt stupebunt iusti super hoc et 8
innocens contra hypocritam suscitabitur et tenebit iustus viam 9
suam et mundis manibus addet fortitudinem igitur vos omnes 10
convertimini et venite et non inveniam in vobis ullum sapientem
dies mei transierunt cogitationes meae dissipatae sunt torquentes 11
cor meum noctem verterunt in diem et rursum post tenebras 12
spero lucem si sustinuero infernus domus mea est in tenebris 13
stravi lectulum meum putredini dixi pater meus es mater mea 14
et soror mea vermibus ubi est ergo nunc praestolatio mea et 15
patientiam meam quis considerat in profundissimum infernum 16
descendent omnia mea putasne saltim ibi erit requies mihi

respondens autem Baldad Suites dixit usque ad quem finem **XVIII**, 2
verba iactabitis intellegite prius et sic loquamur quare reputati 3
sumus ut iumenta et sorduimus coram vobis qui perdis animam 4
tuam in furore tuo numquid propter te derelinquetur terra et
transferentur rupes de loco suo nonne lux impii extinguetur nec 5
splendebit flamma ignis eius lux obtenebrescet in tabernacu- 6
lo illius et lucerna quae super eum est extinguetur artabuntur 7
gressus virtutis eius et praecipitabit eum consilium suum inmi- 8
sit enim in rete pedes suos et in maculis eius ambulat tenebitur 9
planta illius laqueo et exardescet contra eum sitis abscondita est 10
in terra pedica eius et decipula illius super semitam undique ter- 11
rebunt eum formidines et involvent pedes eius adtenuetur fame 12
robur eius et inedia invadat costas illius devoret pulchritudinem 13
cutis eius consumat brachia illius primogenita mors avellatur de 14
tabernaculo suo fiducia eius et calcet super eum quasi rex interi-
tus habitent in tabernaculo illius socii eius qui non est asperga- 15
tur in tabernaculo eius sulphur deorsum radices eius siccentur 16
sursum autem adteratur messis eius memoria illius pereat de 17
terra et non celebretur nomen eius in plateis expellet eum de 18
luce in tenebras et de orbe transferet eum non erit semen eius 19
neque progenies in populo suo nec ullae reliquiae in regionibus
eius in die eius stupebunt novissimi et primos invadet horror 20
haec sunt ergo tabernacula iniqui et iste locus eius qui ignorat 21

Deum
XIX, 2 respondens autem Iob dixit usquequo adfligitis animam meam
3 et adteritis me sermonibus en decies confunditis me et non eru-
4 bescitis opprimentes me nempe et si ignoravi mecum erit igno-
5 rantia mea at vos contra me erigimini et arguitis me obprobriis
6 meis saltim nunc intellegite quia Deus non aequo iudicio adfli-
7 xerit me et flagellis suis me cinxerit ecce clamabo vim patiens et
8 nemo audiet vociferabor et non est qui iudicet semitam meam
circumsepsit et transire non possum et in calle meo tenebras po-
9 suit spoliavit me gloria mea et abstulit coronam de capite meo
10 destruxit me undique et pereo et quasi evulsae arbori abstulit
11 spem meam iratus est contra me furor eius et sic me habuit
12 quasi hostem suum simul venerunt latrones eius et fecerunt sibi
13 viam per me et obsederunt in gyro tabernaculum meum fra-
tres meos longe fecit a me et noti mei quasi alieni recesserunt
14 a me dereliquerunt me propinqui mei et qui me noverant obliti
15 sunt mei inquilini domus meae et ancillae meae sicut alienum
16 habuerunt me et quasi peregrinus fui in oculis eorum servum
17 meum vocavi et non respondit ore proprio deprecabar illum ha-
18 litum meum exhorruit uxor mea et orabam filios uteri mei stulti
quoque despiciebant me et cum ab eis recessissem detrahebant
19 mihi abominati sunt me quondam consiliarii mei et quem maxi-
20 me diligebam aversatus est me pelli meae consumptis carnibus
adhesit os meum et derelicta sunt tantummodo labia circa dentes
21 meos miseremini mei miseremini mei saltim vos amici mei quia
22 manus Domini tetigit me quare persequimini me sicut Deus et
23 carnibus meis saturamini quis mihi tribuat ut scribantur ser-
24 mones mei quis mihi det ut exarentur in libro stilo ferreo et
25 plumbi lammina vel certe sculpantur in silice scio enim quod
redemptor meus vivat et in novissimo de terra surrecturus sim
26 et rursum circumdabor pelle mea et in carne mea videbo Deum
27 quem visurus sum ego ipse et oculi mei conspecturi sunt et non
28 alius reposita est haec spes mea in sinu meo quare ergo nunc di-
citis persequamur eum et radicem verbi inveniamus contra eum
29 fugite ergo a facie gladii quoniam ultor iniquitatum gladius est
et scitote esse iudicium
XX, 2 respondens autem Sophar Naamathites dixit idcirco cogi-
tationes meae variae succedunt sibi et mens in diversa rapitur
3 doctrinam qua me arguis audiam et spiritus intellegentiae meae

respondebit mihi hoc scio a principio ex quo positus est homo 4
super terram quod laus impiorum brevis sit et gaudium hypocri- 5
tae ad instar puncti si ascenderit usque ad caelum superbia eius 6
et caput eius nubes tetigerit quasi sterquilinium in fine perdetur 7
et qui eum viderant dicent ubi est velut somnium avolans non 8
invenietur transiet sicut visio nocturna oculus qui eum viderat 9
non videbit neque ultra intuebitur eum locus suus filii eius ad- 10
terentur egestate et manus illius reddent ei dolorem suum ossa 11
eius implebuntur vitiis adulescentiae eius et cum eo in pulverem
dormient cum enim dulce fuerit in ore eius malum abscondet 12
illud sub lingua sua parcet illi et non derelinquet illud et celabit 13
in gutture suo panis eius in utero illius vertetur in fel aspidum 14
intrinsecus divitias quas devoravit evomet et de ventre illius ex- 15
trahet eas Deus caput aspidum suget occidet eum lingua viperae 16
non videat rivulos fluminis torrentes mellis et butyri luet quae 17, 18
fecit omnia nec tamen consumetur iuxta multitudinem adinven-
tionum suarum sic et sustinebit quoniam confringens nudavit 19
pauperes domum rapuit et non aedificavit eam nec est satiatus 20
venter eius et cum habuerit quae cupierat possidere non pote-
rit non remansit de cibo eius et propterea nihil permanebit de 21
bonis eius cum satiatus fuerit artabitur aestuabit et omnis do- 22
lor inruet in eum utinam impleatur venter eius ut emittat in 23
eum iram furoris sui et pluat super illum bellum suum fugiet 24
arma ferrea et inruet in arcum aereum eductus et egrediens de 25
vagina sua et fulgurans in amaritudine sua vadent et venient su-
per eum horribiles omnes tenebrae absconditae sunt in occultis 26
eius devorabit eum ignis qui non succenditur adfligetur relictus
in tabernaculo suo revelabunt caeli iniquitatem eius et terra 27
consurget adversus eum apertum erit germen domus illius de- 28
trahetur in die furoris Dei haec est pars hominis impii a Deo et 29
hereditas verborum eius a Domino

respondens autem Iob dixit audite quaeso sermones meos **XXI**, 2
et agetis paenitentiam sustinete me ut et ego loquar et post 3
mea si videbitur verba ridete numquid contra hominem dispu- 4
tatio mea est ut merito non debeam contristari adtendite me 5
et obstupescite et superponite digitum ori vestro et ego quan- 6
do recordatus fuero pertimesco et concutit carnem meam tremor
quare ergo impii vivunt sublevati sunt confortatique divitiis se- 7, 8
men eorum permanet coram eis propinquorum turba et nepotum

9 in conspectu eorum domus eorum securae sunt et pacatae et
10 non est virga Dei super illos bos eorum concepit et non abor-
11 tit vacca peperit et non est privata fetu suo egrediuntur quasi
12 greges parvuli eorum et infantes eorum exultant lusibus tenent
13 tympanum et citharam et gaudent ad sonitum organi ducunt in
14 bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt qui dixerunt
15 Deo recede a nobis et scientiam viarum tuarum nolumus quid
est Omnipotens ut serviamus ei et quid nobis prodest si orave-
16 rimus illum verumtamen quia non sunt in manu eorum bona
17 sua consilium impiorum longe sit a me quotiens lucerna impio-
rum extinguetur et superveniet eis inundatio et dolores dividet
18 furoris sui erunt sicut paleae ante faciem venti et sicut favilla
19 quam turbo dispergit Deus servabit filiis illius dolorem patris
20 et cum reddiderit tunc sciet videbunt oculi eius interfectionem
21 suam et de furore Omnipotentis bibet quid enim ad eum perti-
net de domo sua post se et si numerus mensuum eius dimidietur
22 numquid Deum quispiam docebit scientiam qui excelsos iudicat
23, 24 iste moritur robustus et sanus dives et felix viscera eius plena
25 sunt adipe et medullis ossa illius inrigantur alius vero moritur
26 in amaritudine animae absque ullis opibus et tamen simul in
27 pulverem dormient et vermes operient eos certe novi cogita-
28 tiones vestras et sententias contra me iniquas dicitis enim ubi
29 est domus principis et ubi tabernacula impiorum interrogate
quemlibet de viatoribus et haec eadem eum intellegere cognosce-
30 tis quia in diem perditionis servabitur malus et ad diem furoris
31 ducitur quis arguet coram eo viam eius et quae fecit quis reddet
32 illi ipse ad sepulchra ducetur et in congerie mortuorum vigilabit
33 dulcis fuit glareis Cocyti et post se omnem hominem trahet et
34 ante se innumerabiles quomodo igitur consolamini me frustra
cum responsio vestra repugnare ostensa sit veritati

XXII, 2 respondens autem Eliphaz Themanites dixit numquid Deo
3 conparari potest homo etiam cum perfectae fuerit scientiae quid
prodest Deo si iustus fueris aut quid ei confers si inmaculata fue-
4 rit via tua numquid timens arguet te et veniet tecum in iudi-
5 cium et non propter malitiam tuam plurimam et infinitas ini-
6 quitates tuas abstulisti enim pignus fratrum tuorum sine causa
7 et nudos spoliasti vestibus aquam lasso non dedisti et esurienti
8 subtraxisti panem in fortitudine brachii tui possidebas terram
9 et potentissimus obtinebas eam viduas dimisisti vacuas et lacer-

tos pupillorum comminuisti propterea circumdatus es laqueis et 10
conturbat te formido subita et putabas te tenebras non visurum 11
et impetu aquarum inundantium non oppressurum an cogitas 12
quod Deus excelsior caelo et super stellarum vertices sublimetur
et dicis quid enim novit Deus et quasi per caliginem iudicat nu- 13, 14
bes latibulum eius nec nostra considerat et circa cardines caeli
perambulat numquid semitam saeculorum custodire cupis quam 15
calcaverunt viri iniqui qui sublati sunt ante tempus suum et flu- 16
vius subvertit fundamentum eorum qui dicebant Deo recede a 17
nobis et quasi nihil possit facere Omnipotens aestimabant eum
cum ille implesset domos eorum bonis quorum sententia procul 18
sit a me videbunt iusti et laetabuntur et innocens subsannabit 19
eos nonne succisa est erectio eorum et reliquias eorum devoravit 20
ignis adquiesce igitur ei et habeto pacem et per haec habebis 21
fructus optimos suscipe ex ore illius legem et pone sermones 22
eius in corde tuo si reversus fueris ad Omnipotentem aedifica- 23
beris et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo dabit pro 24
terra silicem et pro silice torrentes aureos eritque Omnipotens 25
contra hostes tuos et argentum coacervabitur tibi tunc super 26
Omnipotentem deliciis afflues et elevabis ad Deum faciem tuam
rogabis eum et exaudiet te et vota tua reddes decernes rem et 27, 28
veniet tibi et in viis tuis splendebit lumen qui enim humiliatus 29
fuerit erit in gloria et qui inclinaverit oculos suos ipse salvabitur
salvabitur innocens salvabitur autem munditia manuum suarum 30

respondens autem Iob dixit nunc quoque in amaritudine est **XXIII**, 2
sermo meus et manus plagae meae adgravata est super gemi-
tum meum quis mihi tribuat ut cognoscam et inveniam illum 3
et veniam usque ad solium eius ponam coram eo iudicium et 4
os meum replebo increpationibus ut sciam verba quae mihi re- 5
spondeat et intellegam quid loquatur mihi nolo multa fortitu- 6
dine contendat mecum nec magnitudinis suae mole me premat
proponat aequitatem contra me et perveniat ad victoriam iudi- 7
cium meum si ad orientem iero non apparet si ad occidentem 8
non intellegam eum si ad sinistram quid agat non adprehendam 9
eum si me vertam ad dextram non videbo illum ipse vero scit 10
viam meam et probavit me quasi aurum quod per ignem tran-
sit vestigia eius secutus est pes meus viam eius custodivi et non 11
declinavi ex ea a mandatis labiorum eius non recessi et in sinu 12
meo abscondi verba oris eius ipse enim solus est et nemo aver- 13

tere potest cogitationem eius et anima eius quodcumque voluerit
14 hoc facit cum expleverit in me voluntatem suam et alia multa
15 similia praesto sunt ei et idcirco a facie eius turbatus sum et
16 considerans eum timore sollicitor Deus mollivit cor meum et
17 Omnipotens conturbavit me non enim perii propter inminentes
tenebras nec faciem meam operuit caligo
XXIV ab Omnipotente non sunt abscondita tempora qui autem no-
2 verunt eum ignorant dies illius alii terminos transtulerunt diri-
3 puerunt greges et paverunt eos asinum pupillorum abigerunt et
4 abstulerunt pro pignore bovem viduae subverterunt pauperum
5 viam et oppresserunt pariter mansuetos terrae alii quasi onagri
in deserto egrediuntur ad opus suum vigilantesque ad praedam
6 praeparant panem liberis agrum non suum demetunt et vineam
7 eius quem vi oppresserunt vindemiant nudos dimittunt homines
8 indumenta tollentes quibus non est operimentum in frigore quos
imbres montium rigant et non habentes velamen amplexantur la-
9 pides vim fecerunt depraedantes pupillos et vulgum pauperem
10 spoliaverunt nudis et incedentibus absque vestitu et esurienti-
11 bus tulerunt spicas inter acervos eorum meridiati sunt qui cal-
12 catis torcularibus sitiunt de civitatibus fecerunt viros gemere et
anima vulneratorum clamavit et Deus inultum abire non patitur
13 ipsi fuerunt rebelles luminis nescierunt vias eius nec reversi sunt
14 per semitas illius mane primo consurgit homicida interficit ege-
15 num et pauperem per noctem vero erit quasi fur oculus adulteri
observat caliginem dicens non me videbit oculus et operiet vul-
16 tum suum perfodit in tenebris domos sicut in die condixerant
17 sibi et ignoraverunt lucem si subito apparuerit aurora arbitran-
tur umbram mortis et sic in tenebris quasi in luce ambulant
18 levis est super faciem aquae maledicta sit pars eius in terra nec
19 ambulet per viam vinearum ad nimium calorem transeat ab
20 aquis nivium et usque ad inferos peccatum illius obliviscatur
eius misericordia dulcedo illius vermes non sit in recordatione
21 sed conteratur quasi lignum infructuosum pavit enim sterilem
22 et quae non parit et viduae bene non fecit detraxit fortes in
23 fortitudine sua et cum steterit non credet vitae suae dedit ei
Deus locum paenitentiae et ille abutitur eo in superbiam oculi
24 autem eius sunt in viis illius elevati sunt ad modicum et non
subsistent et humiliabuntur sicut omnia et auferentur et sicut
25 summitates spicarum conterentur quod si non est ita quis me

potest arguere esse mentitum et ponere ante Deum verba mea
respondens autem Baldad Suites dixit potestas et terror apud **XXV**, 2
eum est qui facit concordiam in sublimibus suis numquid est nu- 3
merus militum eius et super quem non surget lumen illius num- 4
quid iustificari potest homo conparatus Deo aut apparere mun-
dus natus de muliere ecce etiam luna non splendet et stellae non 5
sunt mundae in conspectu eius quanto magis homo putredo et 6
filius hominis vermis
respondens autem Iob dixit cuius adiutor es numquid inbe- **XXVI**, 2
cilli et sustentas brachium eius qui non est fortis cui dedisti 3
consilium forsitan illi qui non habet sapientiam et prudentiam
tuam ostendisti plurimam quem docere voluisti nonne eum qui 4
fecit spiramen tuum ecce gigantes gemunt sub aquis et qui ha- 5
bitant cum eis nudus est inferus coram illo et nullum est ope- 6
rimentum perditioni qui extendit aquilonem super vacuum et 7
adpendit terram super nihili qui ligat aquas in nubibus suis ut 8
non erumpant pariter deorsum qui tenet vultum solii sui et ex- 9
pandit super illud nebulam suam terminum circumdedit aquis 10
usque dum finiantur lux et tenebrae columnae caeli contreme- 11
scunt et pavent ad nutum eius in fortitudine illius repente maria 12
congregata sunt et prudentia eius percussit superbum spiritus 13
eius ornavit caelos et obsetricante manu eius eductus est coluber
tortuosus ecce haec ex parte dicta sunt viarum eius et cum vix 14
parvam stillam sermonis eius audierimus quis poterit tonitruum
magnitudinis illius intueri
addidit quoque Iob adsumens parabolam suam et dixit vivit **XXVII**, 2
Deus qui abstulit iudicium meum et Omnipotens qui ad amari-
tudinem adduxit animam meam quia donec superest halitus in 3
me et spiritus Dei in naribus meis non loquentur labia mea ini- 4
quitatem nec lingua mea meditabitur mendacium absit a me ut 5
iustos vos esse iudicem donec deficiam non recedam ab innocen-
tia mea iustificationem meam quam coepi tenere non deseram 6
nec enim reprehendit me cor meum in omni vita mea sit ut im- 7
pius inimicus meus et adversarius meus quasi iniquus quae enim 8
spes est hypocritae si avare rapiat et non liberet Deus animam
eius numquid clamorem eius Deus audiet cum venerit super il- 9
lum angustia aut poterit in Omnipotente delectari et invocare 10
Deum in omni tempore docebo vos per manum Dei quae Omni- 11
potens habeat nec abscondam ecce vos omnes nostis et quid sine 12

13 causa vana loquimini haec est pars hominis impii apud Deum
14 et hereditas violentorum quam ab Omnipotente suscipient si
multiplicati fuerint filii eius in gladio erunt et nepotes eius non
15 saturabuntur pane qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interi-
16 tu et viduae illius non plorabunt si conportaverit quasi terram
17 argentum et sicut lutum praeparaverit vestimenta praeparabit
quidem sed iustus vestietur illis et argentum innocens dividet
18 aedificavit sicut tinea domum suam et sicut custos fecit umbra-
19 culum dives cum dormierit nihil secum auferet aperit oculos
20 suos et nihil inveniet adprehendit eum quasi aqua inopia nocte
21 opprimet eum tempestas tollet eum ventus urens et auferet et
22 velut turbo rapiet eum de loco suo et mittet super eum et non
23 parcet de manu eius fugiens fugiet stringet super eum manus
suas et sibilabit super illum intuens locum eius

XXVIII habet argentum venarum suarum principia et auro locus est
2 in quo conflatur ferrum de terra tollitur et lapis solutus calore
3 in aes vertitur tempus posuit tenebris et universorum finem ipse
4 considerat lapidem quoque caliginis et umbram mortis dividit
torrens a populo peregrinante eos quos oblitus est pes egentis
5 hominum et invios terra de qua oriebatur panis in loco suo igne
6 subversa est locus sapphyri lapides eius et glebae illius aurum
7, 8 semitam ignoravit avis nec intuitus est oculus vulturis non cal-
9 caverunt eam filii institorum nec pertransivit per eam leaena ad
10 silicem extendit manum suam subvertit a radicibus montes in
11 petris rivos excidit et omne pretiosum vidit oculus eius profunda
quoque fluviorum scrutatus est et abscondita produxit in lucem
12, 13 sapientia vero ubi invenitur et quis est locus intellegentiae ne-
scit homo pretium eius nec invenitur in terra suaviter viventium
14 abyssus dicit non est in me et mare loquitur non est mecum
15 non dabitur aurum obrizum pro ea nec adpendetur argentum in
16 commutatione eius non conferetur tinctis Indiae coloribus nec
17 lapidi sardonico pretiosissimo vel sapphyro non adaequabitur ei
18 aurum vel vitrum nec commutabuntur pro ea vasa auri excel-
sa et eminentia non memorabuntur conparatione eius trahitur
19 autem sapientia de occultis non adaequabitur ei topazium de
20 Aethiopia nec tincturae mundissimae conponetur unde ergo sa-
21 pientia veniet et quis est locus intellegentiae abscondita est ab
22 oculis omnium viventium volucres quoque caeli latet perditio et
23 mors dixerunt auribus nostris audivimus famam eius Deus intel-

legit viam eius et ipse novit locum illius ipse enim fines mundi 24
intuetur et omnia quae sub caelo sunt respicit qui fecit ventis 25
pondus et aquas adpendit mensura quando ponebat pluviis le- 26
gem et viam procellis sonantibus tunc vidit illam et enarravit 27
et praeparavit et investigavit et dixit homini ecce timor Domini 28
ipsa est sapientia et recedere a malo intellegentia

addidit quoque Iob adsumens parabolam suam et dixit quis **XXIX**, 2
mihi tribuat ut sim iuxta menses pristinos secundum dies qui-
bus Deus custodiebat me quando splendebat lucerna eius super 3
caput meum et ad lumen eius ambulabam in tenebris sicut fui 4
in diebus adulescentiae meae quando secreto Deus erat in taber-
naculo meo quando erat Omnipotens mecum et in circuitu meo 5
pueri mei quando lavabam pedes meos butyro et petra funde- 6
bat mihi rivos olei quando procedebam ad portam civitatis et in 7
platea parabant cathedram mihi videbant me iuvenes et abscon- 8
debantur et senes adsurgentes stabant principes cessabant loqui 9
et digitum superponebant ori suo vocem suam cohibebant duces 10
et lingua eorum gutturi suo adherebat auris audiens beatificabat 11
me et oculus videns testimonium reddebat mihi quod liberas- 12
sem pauperem vociferantem et pupillum cui non esset adiutor
benedictio perituri super me veniebat et cor viduae consolatus 13
sum iustitia indutus sum et vestivit me sicut vestimento et dia- 14
demate iudicio meo oculus fui caeco et pes claudo pater eram 15, 16
pauperum et causam quam nesciebam diligentissime investiga-
bam conterebam molas iniqui et de dentibus illius auferebam 17
praedam dicebamque in nidulo meo moriar et sicut palma mul- 18
tiplicabo dies radix mea aperta est secus aquas et ros morabitur 19
in messione mea gloria mea semper innovabitur et arcus meus in 20
manu mea instaurabitur qui me audiebant expectabant senten- 21
tiam et intenti tacebant ad consilium meum verbis meis addere 22
nihil audebant et super illos stillabat eloquium meum expecta- 23
bant me sicut pluviam et os suum aperiebant quasi ad imbrem
serotinum si quando ridebam ad eos non credebant et lux vul- 24
tus mei non cadebat in terram si voluissem ire ad eos sedebam 25
primus cumque sederem quasi rex circumstante exercitu eram
tamen maerentium consolator

nunc autem derident me iuniores tempore quorum non di- **XXX**
gnabar patres ponere cum canibus gregis mei quorum virtus 2
manuum erat mihi pro nihilo et vita ipsa putabantur indigni

3 egestate et fame steriles qui rodebant in solitudine squalentes
4 calamitate et miseria et mandebant herbas et arborum cortices
5 et radix iuniperorum erat cibus eorum qui de convallibus ista
rapientes cum singula repperissent ad ea cum clamore currebant
6 in desertis habitabant torrentium et in cavernis terrae vel super
7 glaream qui inter huiuscemodi laetabantur et esse sub sentibus
8 delicias conputabant filii stultorum et ignobilium et in terra pe-
9 nitus non parentes nunc in eorum canticum versus sum et factus
10 sum eis proverbium abominantur me et longe fugiunt a me et fa-
11 ciem meam conspuere non verentur faretram enim suam aperuit
12 et adflixit me et frenum posuit in os meum ad dexteram orien-
tis calamitatis meae ilico surrexerunt pedes meos subverterunt
13 et oppresserunt quasi fluctibus semitis suis dissipaverunt itinera
mea insidiati sunt mihi et praevaluerunt et non fuit qui ferret au-
14 xilium quasi rupto muro et aperta ianua inruerunt super me et
15 ad meas miserias devoluti sunt redactus sum in nihili abstulisti
quasi ventus desiderium meum et velut nubes pertransiit salus
16 mea nunc autem in memet ipso marcescit anima mea et possi-
17 dent me dies adflictionis nocte os meum perforatur doloribus et
18 qui me comedunt non dormiunt in multitudine eorum consumi-
tur vestimentum meum et quasi capitio tunicae sic cinxerunt me
19, 20 conparatus sum luto et adsimilatus favillae et cineri clamo ad
21 te et non exaudis me sto et non respicis me mutatus es mihi in
22 crudelem et in duritia manus tuae adversaris mihi elevasti me
23 et quasi super ventum ponens elisisti me valide scio quia morti
24 tradas me ubi constituta domus est omni viventi verumtamen
non ad consumptionem eorum emittis manum tuam et si cor-
25 ruerint ipse salvabis flebam quondam super eum qui adflictus
26 erat et conpatiebatur anima mea pauperi expectabam bona et
venerunt mihi mala praestolabar lucem et eruperunt tenebrae
27 interiora mea efferbuerunt absque ulla requie praevenerunt me
28 dies adflictionis maerens incedebam sine furore consurgens in
29, 30 turba clamavi frater fui draconum et socius strutionum cutis
mea denigrata est super me et ossa mea aruerunt prae cauma-
31 te versa est in luctum cithara mea et organum meum in vocem
flentium

XXXI pepigi foedus cum oculis meis ut ne cogitarem quidem de vir-
2 gine quam enim partem haberet Deus in me desuper et heredi-
3 tatem Omnipotens de excelsis numquid non perditio est iniquo

et alienatio operantibus iniustitiam nonne ipse considerat vias 4
meas et cunctos gressus meos dinumerat si ambulavi in vanitate 5
et festinavit in dolo pes meus adpendat me in statera iusta et 6
sciat Deus simplicitatem meam si declinavit gressus meus de 7
via et si secutum est oculos meos cor meum et in manibus meis
adhesit macula seram et alius comedat et progenies mea eradi- 8
cetur si deceptum est cor meum super mulierem et si ad ostium 9
amici mei insidiatus sum scortum sit alteri uxor mea et super 10
illam incurventur alii hoc enim nefas est et iniquitas maxima 11
ignis est usque ad perditionem devorans et omnia eradicans ge- 12
nimina si contempsi subire iudicium cum servo meo et ancillae 13
meae cum disceptarent adversum me quid enim faciam cum sur- 14
rexerit ad iudicandum Deus et cum quaesierit quid respondebo
illi numquid non in utero fecit me qui et illum operatus est et 15
formavit in vulva unus si negavi quod volebant pauperibus et 16
oculos viduae expectare feci si comedi buccellam meam solus 17
et non comedit pupillus ex ea quia ab infantia mea crevit me- 18
cum miseratio et de utero matris meae egressa est mecum si 19
despexi pereuntem eo quod non habuerit indumentum et absque
operimento pauperem si non benedixerunt mihi latera eius et 20
de velleribus ovium mearum calefactus est si levavi super pupil- 21
lum manum meam etiam cum viderem me in porta superiorem
umerus meus a iunctura sua cadat et brachium meum cum suis 22
ossibus confringatur semper enim quasi tumentes super me fluc- 23
tus timui Deum et pondus eius ferre non potui si putavi aurum 24
robur meum et obrizae dixi fiducia mea si laetatus sum super 25
multis divitiis meis et quia plurima repperit manus mea si vidi 26
solem cum fulgeret et lunam incedentem clare et lactatum est 27
in abscondito cor meum et osculatus sum manum meam ore meo
quae est iniquitas maxima et negatio contra Deum altissimum si 28, 29
gavisus sum ad ruinam eius qui me oderat et exultavi quod inve-
nisset eum malum non enim dedi ad peccandum guttur meum 30
ut expeterem maledicens animam eius si non dixerunt viri ta- 31
bernaculi mei quis det de carnibus eius ut saturemur foris non 32
mansit peregrinus ostium meum viatori patuit si abscondi quasi 33
homo peccatum meum et celavi in sinu meo iniquitatem meam
si expavi ad multitudinem nimiam et despectio propinquorum 34
terruit me et non magis tacui nec egressus sum ostium quis mi- 35
hi tribuat auditorem ut desiderium meum Omnipotens audiat et

36 librum scribat ipse qui iudicat ut in umero meo portem illum et
37 circumdem illum quasi coronam mihi per singulos gradus meos
38 pronuntiabo illum et quasi principi offeram eum si adversum me
39 terra mea clamat et cum ipsa sulci eius deflent si fructus eius
40 comedi absque pecunia et animam agricolarum eius adflixi pro
frumento oriatur mihi tribulus et pro hordeo spina finita sunt
verba Iob
XXXII omiserunt autem tres viri isti respondere Iob eo quod iustus
2 sibi videretur et iratus indignatusque Heliu filius Barachel Bu-
zites de cognatione Ram iratus est autem adversus Iob eo quod
3 iustum se esse diceret coram Deo porro adversum amicos eius
indignatus est eo quod non invenissent responsionem rationabi-
4 lem sed tantummodo condemnassent Iob igitur Heliu expectavit
5 Iob loquentem eo quod seniores se essent qui loquebantur cum
autem vidisset quod tres respondere non potuissent iratus est
6 vehementer respondensque Heliu filius Barachel Buzites dixit
iunior sum tempore vos autem antiquiores idcirco dimisso capi-
7 te veritus sum indicare vobis meam sententiam sperabam enim
quod aetas prolixior loqueretur et annorum multitudo doceret
8 sapientiam sed ut video spiritus est in hominibus et inspiratio
9 Omnipotentis dat intellegentiam non sunt longevi sapientes nec
10 senes intellegunt iudicium ideo dicam audite me ostendam vobis
11 etiam ego meam scientiam expectavi enim sermones vestros au-
12 divi prudentiam vestram donec disceptaremini sermonibus et
donec putabam vos aliquid dicere considerabam sed ut video
non est qui arguere possit Iob et respondere ex vobis sermonibus
13 eius ne forte dicatis invenimus sapientiam Deus proiecit eum
14 non homo nihil locutus est mihi et ego non secundum vestros
15 sermones respondebo illi extimuerunt non responderunt ultra
16 abstuleruntque a se eloquia quoniam igitur expectavi et non
17 sunt locuti steterunt nec responderunt ultra respondebo et ego
18 partem meam et ostendam scientiam meam plenus sum enim
19 sermonibus et coartat me spiritus uteri mei en venter meus quasi
20 mustum absque spiraculo quod lagunculas novas disrumpit lo-
quar et respirabo paululum aperiam labia mea et respondebo
21, 22 non accipiam personam viri et Deum homini non aequabo ne-
scio enim quamdiu subsistam et si post modicum tollat me factor
meus
XXXIII audi igitur Iob eloquia mea et omnes sermones meos auscul-

ta ecce aperui os meum loquatur lingua mea in faucibus meis 2
simplici corde meo sermones mei et sententiam labia mea puram 3
loquentur spiritus Dei fecit me et spiraculum Omnipotentis vi- 4
vificavit me si potes responde mihi et adversus faciem meam 5
consiste ecce et me sicut et te fecit Deus et de eodem luto ego 6
quoque formatus sum verumtamen miraculum meum non te ter- 7
reat et eloquentia mea non sit tibi gravis dixisti ergo in auribus 8
meis et vocem verborum audivi mundus sum ego absque delic- 9
to inmaculatus et non est iniquitas in me quia querellas in me 10
repperit ideo arbitratus est me inimicum sibi posuit in nervo 11
pedes meos custodivit omnes semitas meas hoc est ergo in quo 12
non es iustificatus respondebo tibi quia maior sit Deus homine
adversum eum contendis quod non ad omnia verba responderit 13
tibi semel loquitur Deus et secundo id ipsum non repetit per 14, 15
somnium in visione nocturna quando inruit sopor super homines
et dormiunt in lectulo tunc aperit aures virorum et erudiens 16
eos instruit disciplinam ut avertat hominem ab his quae facit 17
et liberet eum de superbia eruens animam eius a corruptione et 18
vitam illius ut non transeat in gladium increpat quoque per do- 19
lorem in lectulo et omnia ossa eius marcescere facit abominabilis 20
ei fit in vita sua panis et animae illius cibus ante desiderabilis
tabescet caro eius et ossa quae tecta fuerant nudabuntur ad- 21, 22
propinquabit corruptioni anima eius et vita illius mortiferis si 23
fuerit pro eo angelus loquens unum de milibus ut adnuntiet ho-
minis aequitatem miserebitur eius et dicet libera eum et non 24
descendat in corruptionem inveni in quo ei propitier consumpta 25
est caro eius a suppliciis revertatur ad dies adulescentiae suae
deprecabitur Deum et placabilis ei erit et videbit faciem eius in 26
iubilo et reddet homini iustitiam suam respiciet homines et di- 27
cet peccavi et vere deliqui et ut eram dignus non recepi liberavit 28
animam suam ne pergeret in interitum sed vivens lucem videret
ecce haec omnia operatur Deus tribus vicibus per singulos ut 29, 30
revocet animas eorum a corruptione et inluminet luce viventium
adtende Iob et audi me et tace dum ego loquar si autem ha- 31, 32
bes quod loquaris responde mihi loquere volo enim te apparere
iustum quod si non habes audi me tace et docebo te sapientiam 33
pronuntians itaque Heliu etiam haec locutus est audite sa- **XXXIV**, 2
pientes verba mea et eruditi auscultate me auris enim verba 3
probat et guttur escas gustu diiudicat iudicium eligamus nobis 4

5 et inter nos videamus quid sit melius quia dixit Iob iustus sum
6 et Deus subvertit iudicium meum in iudicando enim me men-
7 dacium est violenta sagitta mea absque ullo peccato quis est
8 vir ut est Iob qui bibit subsannationem quasi aquam qui gra-
ditur cum operantibus iniquitatem et ambulat cum viris impiis
9, 10 dixit enim non placebit vir Deo etiam si cucurrerit cum eo ideo
viri cordati audite me absit a Deo impietas et ab Omnipotente
11 iniquitas opus enim hominis reddet ei et iuxta vias singulorum
12 restituet vere enim Deus non condemnabit frustra nec Omni-
13 potens subvertet iudicium quem constituit alium super terram
14 aut quem posuit super orbem quem fabricatus est si direxerit
15 ad eum cor suum spiritum illius et flatum ad se trahet defi-
16 ciet omnis caro simul et homo in cinerem revertetur si habes
ergo intellectum audi quod dicitur et ausculta vocem eloquii mei
17 numquid qui non amat iudicium sanare potest et quomodo tu
18 eum qui iustus est in tantum condemnas qui dicit regi apostata
19 qui vocat duces impios qui non accipit personas principum nec
cognovit tyrannum cum disceptaret contra pauperem opus enim
20 manuum eius sunt universi subito morientur et in media nocte
turbabuntur populi et pertransibunt et auferent violentum abs-
21 que manu oculi enim eius super vias hominum et omnes gressus
22 eorum considerat non sunt tenebrae et non est umbra mortis ut
23 abscondantur ibi qui operantur iniquitatem neque enim ultra in
24 hominis potestate est ut veniat ad Deum in iudicium conteret
25 multos innumerabiles et stare faciet alios pro eis novit enim ope-
26 ra eorum et idcirco inducet noctem et conterentur quasi impios
27 percussit eos in loco videntium qui quasi de industria recesse-
28 runt ab eo et omnes vias eius intellegere noluerunt ut pervenire
facerent ad eum clamorem egeni et audiret vocem pauperum
29 ipso enim concedente pacem quis est qui condemnet ex quo abs-
conderit vultum quis est qui contempletur eum et super gentem
30 et super omnes homines qui regnare facit hominem hypocritam
31 propter peccata populi quia ergo ego locutus sum ad Deum te
32 quoque non prohibeo si erravi tu doce me si iniquitatem locu-
33 tus sum ultra non addam numquid a te Deus expetit eam quia
displicuit tibi tu enim coepisti loqui et non ego quod si quid
34 nosti melius loquere viri intellegentes loquantur mihi et vir sa-
35 piens audiat me Iob autem stulte locutus est et verba illius non
36 sonant disciplinam pater mi probetur Iob usque ad finem ne

desinas in hominibus iniquitatis quia addit super peccata sua 37
blasphemiam inter nos interim constringatur et tunc ad iudicium
provocet sermonibus suis Deum

igitur Heliu haec rursum locutus est numquid aequa tibi vi- **XXXV**, 2
detur tua cogitatio ut diceres iustior Deo sum dixisti enim non 3
tibi placet quod rectum est vel quid tibi proderit si ego peccave-
ro itaque ego respondebo sermonibus tuis et amicis tuis tecum 4
suspice caelum et intuere et contemplare aethera quod altior te 5
sit si peccaveris quid ei nocebis et si multiplicatae fuerint ini- 6
quitates tuae quid facies contra eum porro si iuste egeris quid 7
donabis ei aut quid de manu tua accipiet homini qui similis tui 8
est nocebit impietas tua et filium hominis adiuvabit iustitia tua
propter multitudinem calumniatorum clamabunt et heiulabunt 9
propter vim brachii tyrannorum et non dixit ubi est Deus qui 10
fecit me qui dedit carmina in nocte qui docet nos super iumenta 11
terrae et super volucres caeli erudit nos ibi clamabunt et non 12
exaudiet propter superbiam malorum non ergo frustra audiet 13
Deus et Omnipotens singulorum causas intuebitur etiam cum 14
dixeris non considerat iudicare coram eo et expecta eum nunc 15
enim non infert furorem suum nec ulciscitur scelus valde ergo 16
Iob frustra aperit os suum et absque scientia verba multiplicat

addens quoque Heliu haec locutus est sustine me paululum **XXXVI**, 2
et indicabo tibi adhuc enim habeo quod pro Deo loquar repe- 3
tam scientiam meam a principio et operatorem meum probabo
iustum vere enim absque mendacio sermones mei et perfecta 4
scientia probabitur tibi Deus potentes non abicit cum et ipse 5
sit potens sed non salvat impios et iudicium pauperibus tribuit 6
non aufert a iusto oculos suos et reges in solio conlocat in per- 7
petuum et illi eriguntur et si fuerint in catenis et vinciantur 8
funibus paupertatis indicabit eis opera eorum et scelera eorum 9
quia violenti fuerint revelabit quoque aurem eorum ut corripiat 10
et loquetur ut revertantur ab iniquitate si audierint et observa- 11
verint conplebunt dies suos in bono et annos suos in gloria si 12
autem non audierint transibunt per gladium et consumentur in
stultitia simulatores et callidi provocant iram Dei neque clama- 13
bunt cum vincti fuerint morietur in tempestate anima eorum 14
et vita eorum inter effeminatos eripiet pauperem de angustia 15
sua et revelabit in tribulatione aurem eius igitur salvabit te de 16
ore angusto latissime et non habentis fundamentum subter se re-

17 quies autem mensae tuae erit plena pinguedine causa tua quasi
18 impii iudicata est causam iudiciumque recipies non te ergo su-
peret ira ut aliquem opprimas nec multitudo donorum inclinet
19 te depone magnitudinem tuam absque tribulatione et omnes
20 robustos fortitudine ne protrahas noctem ut ascendant populi
21 pro eis cave ne declines ad iniquitatem hanc enim coepisti sequi
22 post miseriam ecce Deus excelsus in fortitudine sua et nullus ei
23 similis in legislatoribus quis poterit scrutari vias eius aut quis ei
24 dicere operatus es iniquitatem memento quod ignores opus eius
25 de quo cecinerunt viri omnes homines vident eum unusquisque
26 intuetur procul ecce Deus magnus vincens scientiam nostram
27 numerus annorum eius inaestimabilis qui aufert stillas pluviae
28 et effundit imbres ad instar gurgitum qui de nubibus fluunt quae
29 praetexunt cuncta desuper si voluerit extendere nubes quasi
30 tentorium suum et fulgurare lumine suo desuper cardines quo-
31 que maris operiet per haec enim iudicat populos et dat escas
32 multis mortalibus in manibus abscondit lucem et praecipit ei ut
33 rursus adveniat adnuntiat de ea amico suo quod possessio eius
sit et ad eam possit ascendere
XXXVII, 2 super hoc expavit cor meum et emotum est de loco suo au-
dite auditionem in terrore vocis eius et sonum de ore illius pro-
3 cedentem subter omnes caelos ipse considerat et lumen illius
4 super terminos terrae post eum rugiet sonitus tonabit voce ma-
gnitudinis suae et non investigabitur cum audita fuerit vox eius
5 tonabit Deus in voce sua mirabiliter qui facit magna et inscruta-
6 bilia qui praecipit nivi ut descendat in terram et hiemis pluviis
7 et imbri fortitudinis suae qui in manu omnium hominum si-
8 gnat ut noverint singuli opera sua ingredietur bestia latibulum
9 et in antro suo morabitur ab interioribus egreditur tempestas
10 et ab Arcturo frigus flante Deo concrescit gelu et rursum la-
11 tissimae funduntur aquae frumentum desiderat nubes et nubes
12 spargunt lumen suum quae lustrant per circuitum quocumque
eas voluntas gubernantis duxerit ad omne quod praeceperit illis
13 super faciem orbis terrarum sive in una tribu sive in terra sua
sive in quocumque loco misericordiae suae eas iusserit inveniri
14, 15 ausculta haec Iob sta et considera miracula Dei numquid scis
quando praeceperit Deus pluviis ut ostenderent lucem nubium
16 eius numquid nosti semitas nubium magnas et perfectas scien-
17 tias nonne vestimenta tua calida sunt cum perflata fuerit terra

austro tu forsitan cum eo fabricatus es caelos qui solidissimi 18
quasi aere fusi sunt ostende nobis quid dicamus illi nos quippe 19
involvimur tenebris quis narrabit ei quae loquor etiam si locu- 20
tus fuerit homo devorabitur at nunc non vident lucem subito 21
aer cogitur in nubes et ventus transiens fugabit eas ab aqui- 22
lone aurum venit et ad Deum formidolosa laudatio digne eum 23
invenire non possumus magnus fortitudine et iudicio et iustitia
et enarrari non potest ideo timebunt eum viri et non audebunt 24
contemplari omnes qui sibi videntur esse sapientes

respondens autem Dominus Iob de turbine dixit quis est iste **XXXVIII, 1, 2**
involvens sententias sermonibus inperitis accinge sicut vir lum- 3
bos tuos interrogabo te et responde mihi ubi eras quando pone- 4
bam fundamenta terrae indica mihi si habes intellegentiam quis 5
posuit mensuras eius si nosti vel quis tetendit super eam lineam
super quo bases illius solidatae sunt aut quis dimisit lapidem 6
angularem eius cum me laudarent simul astra matutina et iubi- 7
larent omnes filii Dei quis conclusit ostiis mare quando erumpe- 8
bat quasi de vulva procedens cum ponerem nubem vestimentum 9
eius et caligine illud quasi pannis infantiae obvolverem circum- 10
dedi illud terminis meis et posui vectem et ostia et dixi usque 11
huc venies et non procedes amplius et hic confringes tumentes
fluctus tuos numquid post ortum tuum praecepisti diluculo et 12
ostendisti aurorae locum suum et tenuisti concutiens extrema 13
terrae et excussisti impios ex ea restituetur ut lutum signacu- 14
lum et stabit sicut vestimentum auferetur ab impiis lux sua et 15
brachium excelsum confringetur numquid ingressus es profun- 16
da maris et in novissimis abyssis deambulasti numquid apertae 17
tibi sunt portae mortis et ostia tenebrosa vidisti numquid con- 18
siderasti latitudines terrae indica mihi si nosti omnia in qua via 19
habitet lux et tenebrarum quis locus sit ut ducas unumquodque 20
ad terminos suos et intellegas semitas domus eius sciebas tunc 21
quod nasciturus esses et numerum dierum tuorum noveras num- 22
quid ingressus es thesauros nivis aut thesauros grandinis aspe-
xisti quae praeparavi in tempus hostis in diem pugnae et belli 23
per quam viam spargitur lux dividitur aestus super terram quis 24, 25
dedit vehementissimo imbri cursum et viam sonantis tonitrui ut 26
plueret super terram absque homine in deserto ubi nullus morta-
lium commoratur ut impleret inviam et desolatam et produceret 27
herbas virentes quis est pluviae pater vel quis genuit stillas roris 28

29, 30 de cuius utero egressa est glacies et gelu de caelo quis genuit in
similitudinem lapidis aquae durantur et superficies abyssi con-
31 stringitur numquid coniungere valebis micantes stellas Pliadis
32 aut gyrum Arcturi poteris dissipare numquid producis lucife-
rum in tempore suo et vesperum super filios terrae consurgere
33 facis numquid nosti ordinem caeli et pones rationem eius in ter-
34 ra numquid elevabis in nebula vocem tuam et impetus aquarum
35 operiet te numquid mittes fulgura et ibunt et revertentia dicent
36 tibi adsumus quis posuit in visceribus hominis sapientiam vel
37 quis dedit gallo intellegentiam quis enarravit caelorum rationem
38 et concentum caeli quis dormire faciet quando fundebatur pul-
39 vis in terram et glebae conpingebantur numquid capies leaenae
40 praedam et animam catulorum eius implebis quando cubant in
41 antris et in specubus insidiantur quis praeparat corvo escam
suam quando pulli eius ad Deum clamant vagantes eo quod non
habeant cibos

XXXIX numquid nosti tempus partus hibicum in petris vel parturien-
2 tes cervas observasti dinumerasti menses conceptus earum et
3 scisti tempus partus earum incurvantur ad fetum et pariunt et
4 rugitus emittunt separantur filii earum pergunt ad pastum egre-
5 diuntur et non revertuntur ad eas quis dimisit onagrum liberum
6 et vincula eius quis solvit cui dedi in solitudine domum et taber-
7 nacula eius in terra salsuginis contemnit multitudinem civitatis
8 clamorem exactoris non audit circumspicit montes pascuae suae
9 et virentia quaeque perquirit numquid volet rinoceros servire ti-
10 bi aut morabitur ad praesepe tuum numquid alligabis rinocerota
11 ad arandum loro tuo aut confringet glebas vallium post te num-
quid fiduciam habebis in magna fortitudine eius et derelinques
12 ei labores tuos numquid credes ei quoniam reddat sementem
13 tibi et aream tuam congreget pinna strutionum similis est pin-
14 nis herodii et accipitris quando derelinquit in terra ova sua tu
15 forsitan in pulvere calefacis ea obliviscitur quod pes conculcet
16 ea aut bestiae agri conterant duratur ad filios suos quasi non
17 sint sui frustra laboravit nullo timore cogente privavit enim eam
18 Deus sapientia nec dedit illi intellegentiam cum tempus fuerit
19 in altum alas erigit deridet equitem et ascensorem eius numquid
praebebis equo fortitudinem aut circumdabis collo eius hinnitum
20 numquid suscitabis eum quasi lucustas gloria narium eius terror
21 terram ungula fodit exultat audacter in occursum pergit armatis

contemnit pavorem nec cedit gladio super ipsum sonabit faretra 22, 23
vibrabit hasta et clypeus fervens et fremens sorbet terram nec 24
reputat tubae sonare clangorem ubi audierit bucinam dicet va 25
procul odoratur bellum exhortationem ducum et ululatum exer-
citus numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter expan- 26
dens alas suas ad austrum aut ad praeceptum tuum elevabitur 27
aquila et in arduis ponet nidum suum in petris manet et in 28
praeruptis silicibus commoratur atque inaccessis rupibus inde 29
contemplatur escam et de longe oculi eius prospiciunt pulli eius 30
lambent sanguinem et ubicumque cadaver fuerit statim adest et 31
adiecit Dominus et locutus est ad Iob numquid qui contendit 32
cum Deo tam facile conquiescit utique qui arguit Deum debet
respondere ei respondens autem Iob Domino dixit qui leviter 33, 34
locutus sum respondere quid possum manum meam ponam su-
per os meum unum locutus sum quod utinam non dixissem et 35
alterum quibus ultra non addam

respondens autem Dominus Iob de turbine ait accinge sicut **XL**, 2
vir lumbos tuos interrogabo te et indica mihi numquid irritum 3
facies iudicium meum et condemnabis me ut tu iustificeris et 4
si habes brachium sicut Deus et si voce simili tonas circumda 5
tibi decorem et in sublime erigere et esto gloriosus et speciosis
induere vestibus disperge superbos furore tuo et respiciens om- 6
nem arrogantem humilia respice cunctos superbos et confunde 7
eos et contere impios in loco suo absconde eos in pulvere simul 8
et facies eorum demerge in foveam et ego confitebor quod salva- 9
re te possit dextera tua ecce Behemoth quem feci tecum faenum 10
quasi bos comedet fortitudo eius in lumbis eius et virtus illius 11
in umbilicis ventris eius constringit caudam suam quasi cedrum 12
nervi testiculorum eius perplexi sunt ossa eius velut fistulae ae- 13
ris cartilago illius quasi lamminae ferreae ipse principium est 14
viarum Dei qui fecit eum adplicabit gladium eius huic montes 15
herbas ferunt omnes bestiae agri ludent ibi sub umbra dormit 16
in secreto calami et locis humentibus protegunt umbrae um- 17
bram eius circumdabunt eum salices torrentis ecce absorbebit 18
fluvium et non mirabitur habet fiduciam quod influat Iordanis
in os eius in oculis eius quasi hamo capiet eum et in sudibus 19
perforabit nares eius an extrahere poteris Leviathan hamo et 20
fune ligabis linguam eius numquid pones circulum in naribus 21
eius et armilla perforabis maxillam eius numquid multiplicabit 22

23 ad te preces aut loquetur tibi mollia numquid feriet tecum pac-
24 tum et accipies eum servum sempiternum numquid inludes ei
25 quasi avi aut ligabis illum ancillis tuis concident eum amici divi-
26 dent illum negotiatores numquid implebis sagenas pelle eius et
27 gurgustium piscium capite illius pone super eum manum tuam
28 memento belli nec ultra addas loqui ecce spes eius frustrabitur
eum et videntibus cunctis praecipitabitur

XLI non quasi crudelis suscitabo eum quis enim resistere potest
2 vultui meo quis ante dedit mihi ut reddam ei omnia quae sub
3 caelo sunt mea sunt non parcam ei et verbis potentibus et ad
4 deprecandum conpositis quis revelavit faciem indumenti eius et
5 in medium oris eius quis intrabit portas vultus eius quis aperiet
6 per gyrum dentium eius formido corpus illius quasi scuta fusilia
7 et conpactum squamis se prementibus una uni coniungitur et
8 ne spiraculum quidem incedit per eas una alteri adherebunt et
9 tenentes se nequaquam separabuntur sternutatio eius splendor
10 ignis et oculi eius ut palpebrae diluculi de ore eius lampades
11 procedunt sicut taedae ignis accensae de naribus eius procedit
12 fumus sicut ollae succensae atque ferventis halitus eius prunas
13 ardere facit et flamma de ore eius egreditur in collo eius mo-
14 rabitur fortitudo et faciem eius praecedet egestas membra car-
nium eius coherentia sibi mittet contra eum fulmina et ad locum
15 alium non ferentur cor eius indurabitur quasi lapis et stringetur
16 quasi malleatoris incus cum sublatus fuerit timebunt angeli et
17 territi purgabuntur cum adprehenderit eum gladius subsistere
18 non poterit neque hasta neque torax reputabit enim quasi pa-
19 leas ferrum et quasi lignum putridum aes non fugabit eum vir
20 sagittarius in stipulam versi sunt ei lapides fundae quasi sti-
21 pulam aestimabit malleum et deridebit vibrantem hastam sub
22 ipso erunt radii solis sternet sibi aurum quasi lutum fervescere
faciet quasi ollam profundum mare ponet quasi cum unguenta
23 bulliunt post eum lucebit semita aestimabit abyssum quasi se-
24 nescentem non est super terram potestas quae conparetur ei
25 qui factus est ut nullum timeret omne sublime videt ipse est
rex super universos filios superbiae

XLII, 2 respondens autem Iob Domino dixit scio quia omnia potes
3 et nulla te latet cogitatio quis est iste qui celat consilium abs-
que scientia ideo insipienter locutus sum et quae ultra modum
4 excederent scientiam meam audi et ego loquar interrogabo et

ostende mihi auditu auris audivi te nunc autem oculus meus 5
videt te idcirco ipse me reprehendo et ago paenitentiam in fa- 6
villa et cinere postquam autem locutus est Dominus verba haec 7
ad Iob dixit ad Eliphaz Themaniten iratus est furor meus in te
et in duos amicos tuos quoniam non estis locuti coram me rec-
tum sicut servus meus Iob sumite igitur vobis septem tauros 8
et septem arietes et ite ad servum meum Iob et offerte holocau-
stum pro vobis Iob autem servus meus orabit pro vobis faciem
eius suscipiam ut non vobis inputetur stultitia neque enim locuti
estis ad me recta sicut servus meus Iob abierunt ergo Eliphaz 9
Themanites et Baldad Suites et Sophar Naamathites et fecerunt
sicut locutus fuerat ad eos Dominus et suscepit Dominus faciem
Iob Dominus quoque conversus est ad paenitentiam Iob cum 10
oraret ille pro amicis suis et addidit Dominus omnia quaecum-
que fuerant Iob duplicia venerunt autem ad eum omnes fratres 11
sui et universae sorores suae et cuncti qui noverant eum prius
et comederunt cum eo panem in domo eius et moverunt super
eum caput et consolati sunt eum super omni malo quod intule-
rat Dominus super eum et dederunt ei unusquisque ovem unam
et inaurem auream unam Dominus autem benedixit novissimis 12
Iob magis quam principio eius et facta sunt ei quattuordecim
milia ovium et sex milia camelorum et mille iuga boum et mille
asinae et fuerunt ei septem filii et filiae tres et vocavit nomen 13, 14
unius Diem et nomen secundae Cassia et nomen tertiae Cornu
stibii non sunt autem inventae mulieres speciosae sicut filiae 15
Iob in universa terra deditque eis pater suus hereditatem inter
fratres earum vixit autem Iob post haec centum quadraginta an- 16
nis et vidit filios suos et filios filiorum suorum usque ad quartam
generationem et mortuus est senex et plenus dierum

WISDOM OF SOLOMON

I Diligite iustitiam qui iudicatis terram sentite de Domi-
no in bonitate et in simplicitate cordis quaerite illum
2 quoniam invenitur ab his qui non temptant illum appa-
3 ret autem eis qui fidem habent in illum perversae enim
cogitationes separant a Deo probata autem virtus corripit insi-
4 pientes quoniam in malivolam animam non intrabit sapientia
5 nec habitabit in corpore subdito peccatis sanctus enim spiritus
disciplinae effugiet fictum et auferet se a cogitationibus quae sunt
6 sine intellectu et corripietur superveniente iniquitate benignus
est enim spiritus sapientiae et non liberabit maledictum a labiis
suis quoniam renum illius testis est Deus et cordis eius scruta-
7 tor est verus et linguae illius auditor quoniam spiritus Domini
replevit orbem terrarum et hoc quod continet omnia scientiam
8 habet vocis propter hoc qui loquitur iniqua non potest latere
9 nec praeteriet illum corripiens iudicium in cogitationibus enim
impii interrogatio erit sermonum autem illius auditio ad Domi-
10 num veniet ad correptionem iniquitatum illius quoniam auris
zeli audit omnia et tumultus murmurationum non abscondetur
11 custodite ergo vos a murmuratione quae nihil prodest et a detrac-
tione parcite linguae quoniam responsum obscurum in vacuum
12 non ibit os autem quod mentitur occidit animam nolite zela-
re mortem in errore vitae vestrae neque adquiratis perditionem
13 in operibus manuum vestrarum quoniam Deus mortem non fe-
14 cit nec laetatur in perditione vivorum creavit enim ut essent
omnia et sanabiles nationes orbis terrarum et non est in illis me-
15 dicamentum exterminii nec inferorum regnum in terra iustitia
16 enim inmortalis est impii autem manibus et verbis arcessierunt
illam et aestimantes illam amicam defluxerunt et sponsionem
posuerunt ad illam quoniam digni sunt qui sunt ex parte illius
II dixerunt enim apud se cogitantes non recte exiguum et cum
taedio est tempus vitae nostrae et non est refrigerium in fine
2 hominis et non est qui agnitus sit reversus ab inferis quia ex

nihilo nati sumus et post hoc erimus tamquam non fuerimus
quoniam fumus afflatus est in naribus nostris et sermo scintillae
ad commovendum cor nostrum quia extincta cinis erit corpus 3
et spiritus diffundetur tamquam mollis aer et transiet vita no-
stra tamquam vestigium nubis et sicut nebula dissolvetur quae
fugata est a radiis solis et a calore illius adgravata et nomen 4
nostrum oblivionem accipiet per tempus et nemo memoriam ha-
bebit operum nostrorum umbrae enim transitus est tempus no- 5
strum et non est reversio finis nostri quoniam consignata est et
nemo revertetur venite ergo et fruamur bonis quae sunt et uta- 6
mur creaturam tamquam in iuventute celeriter vino pretioso 7
et unguentis nos impleamus et non praetereat nos flos temporis
coronemus nos rosis antequam marcescant nullum pratum sit 8
quod non pertranseat luxuria nostra ubique relinquamus signa 9
laetitiae quoniam haec est pars nostra et haec est sors oppri- 10
mamus pauperem iustum et non parcamus viduae nec veterani
revereamur canos multi temporis sit autem fortitudo nostra lex 11
iniustitiae quod infirmum est enim inutile invenitur circumve- 12
niamus ergo iustum quoniam inutilis est nobis et contrarius est
operibus nostris et inproperat nobis peccata legis et diffamat in
nos peccata disciplinae nostrae promittit scientiam Dei se ha- 13
bere et filium Dei se nominat factus est nobis in traductionem 14
cogitationum nostrarum gravis est nobis etiam ad videndum 15
quoniam dissimilis est aliis vita illius et inmutatae sunt viae eius
tamquam nugaces aestimati sumus ab illo et abstinet se a viis 16
nostris tamquam ab inmunditiis et praefert novissima iustorum
et gloriatur patrem Deum se habere videamus ergo si sermones 17
illius veri sunt et temptemus quae ventura sunt illi et sciemus
quae erunt novissima illius si enim est verus filius Dei susci- 18
piet illum et liberabit eum de manu contrariorum contumelia 19
et tormento interrogemus eum ut sciamus reverentiam illius et
probemus patientiam ipsius morte turpissima condemnemus il- 20
lum erit enim ei respectus ex sermonibus illius haec cogitaverunt 21
et erraverunt excaecavit enim illos malitia eorum et nescierunt 22
sacramenta Dei neque mercedem speraverunt iustitiae nec iudi-
caverunt honorem animarum sanctarum quoniam Deus creavit 23
hominem inexterminabilem et ad imaginem suae similitudinis fe-
cit illum invidia autem diaboli mors introivit in orbem terrarum 24
imitantur autem illum qui sunt ex parte illius 25

III iustorum autem animae in manu Dei sunt et non tanget il-
2 los tormentum mortis visi sunt in oculis insipientium mori et
3 aestimata est adflictio exitus illorum et quod a nobis est iter ex-
4 terminii illi autem sunt in pace et si coram hominibus tormenta
5 passi sunt spes illorum inmortalitate plena est et in paucis ve-
xati in multis bene disponentur quoniam Deus tentavit illos et
6 invenit illos dignos se tamquam aurum in fornace probavit il-
los et quasi holocausta hostiam accepit illos et in tempore erit
7 respectus illorum fulgebunt et tamquam scintillae in harundi-
8 neto discurrent iudicabunt nationes et dominabuntur populis et
9 regnabit Dominus illorum in perpetuum qui confidunt in illum
intellegent veritatem et fideles in dilectione adquiescent illi quo-
10 niam donum et pax est electis illius impii autem secundum quae
cogitaverunt correptionem habebunt qui neglexerunt iustum et
11 a Domino recesserunt sapientiam enim et disciplinam qui abicit
infelix est et vacua est spes illorum et labores sine fructu et in-
12 habitabilia opera illorum sunt mulieres eorum insensatae sunt
13 et nequissimi filii eorum maledicta creatura illorum quoniam fe-
lix sterilis incoinquinata quae non scivit torum in delicto habebit
14 fructum in respectione animarum et spado qui non operatus est
per manus suas iniquitatem nec cogitavit adversus Deum nequis-
sima dabitur enim illi fidei donum electum et sors in templo Do-
15 mini acceptissima bonorum enim laborum gloriosus est fructus
16 et quae non concidat radix sapientiae filii autem adulterorum
17 inconsummati erunt et ab iniquo toro semen exterminabitur et
si quidem longae vitae erunt in nihilum conputabuntur et sine
18 honore erit novissima senectus illorum et si celerius defuncti
fuerint non habebunt spem nec in die agnitionis adlocutionem
19 nationis enim iniquae dirae sunt consummationes
IV melior est generatio cum claritate inmortalitas est enim in
memoria illius quoniam et apud Deum nota est et apud homi-
2 nes cum praesens est imitantur illam et desiderant eam cum
se duxerit et in perpetuum coronata triumphat incoinquinato-
3 rum certaminum praemium vincens multigena autem impiorum
multitudo non erit utilis et spuria vitulamina non dabunt radices
4 altas nec stabile firmamentum conlocabunt et si in ramis in tem-
pore germinaverint infirmiter posita a vento commovebuntur et
5 a nimietate ventorum eradicabuntur confringentur rami incon-
summati et fructus illorum inutilis et acerbi ad manducandum et

ad nihilum apti ex iniquis enim omnes filii qui nascuntur testes 6
sunt nequitiae adversus parentes in interrogatione sua iustus 7
autem si morte praeoccupatus fuerit in refrigerio erit senectus 8
enim venerabilis est non diuturna neque numero annorum con-
putata cani sunt autem sensus hominibus et aetas senectutis 9
vita inmaculata placens Deo factus dilectus et vivens inter pec- 10
catores translatus est raptus est ne malitia mutaret intellectum 11
illius aut fictio decipiat animam illius fascinatio enim nugaci- 12
tatis obscurat bona et inconstantia concupiscentiae transvertit
sensum sine malitia consummatus in brevi explevit tempora 13
multa placita enim erat Deo anima illius propter hoc propera- 14
vit educere illum de medio iniquitatum populi autem videntes
et non intellegentes nec ponentes in praecordiis talia quoniam 15
gratia Dei et misericordia in sanctos illius et respectus in electos
illius condemnat autem iustus mortuus vivos impios et iuventus 16
celerius consummata longam vitam iniusti videbunt enim finem 17
sapientis et non intellegent quid cogitaverit de illo Deus et quare
munierit illum Dominus videbunt enim et contemnent illos au- 18
tem Dominus inridebit et erunt post haec decidentes sine honore 19
et in contumelia inter mortuos in perpetuum quoniam disrum-
pet illos inflatos sine voce et commovebit illos a fundamentis et
usque ad supremum desolabuntur et erunt gementes et memoria
illorum periet venient in cogitatione peccatorum suorum timidi 20
et traducent illos ex adverso iniquitates ipsorum

tunc stabunt iusti in magna constantia adversus eos qui se an- **V**
gustaverunt et qui abstulerunt labores illorum videntes turba- 2
buntur timore horribili et mirabuntur in subitatione insperatae
salutis dicent inter se paenitentiam agentes et per angustiam 3
spiritus gementes hi sunt quos habuimus aliquando in risu et in
similitudine inproperii nos insensati vitam illorum aestimaba- 4
mus insaniam et finem illorum sine honore quomodo conputati 5
sunt inter filios Dei et inter sanctos sors illorum est ergo er- 6
ravimus a via veritatis et iustitiae lumen non luxit nobis et sol
non est ortus nobis lassati sumus in via iniquitatis et perditionis 7
et ambulavimus vias difficiles viam autem Domini ignoravimus
quid nobis profuit superbia aut quid divitiarum iactatio contulit 8
nobis transierunt omnia illa tamquam umbra et tamquam nun- 9
tius percurrens et tamquam navis quae pertransit fluctuantem 10
aquam cuius cum praeterierit non est vestigium invenire neque

11 semitam carinae illius in fluctibus aut avis quae transvolat in
aere nullum invenitur argumentum itineris illius sed tantum so-
nitus est alarum verberans levem ventum et scindens per vim
itineris aerem commotis alis transvolavit et post hoc nullum si-
12 gnum invenitur itineris illius aut tamquam sagittae emissae in
locum destinatum divisus aer continuo in se reclusus est ut igno-
13 retur transitus illius sic et nos nati continuo desivimus esse et
virtutis quidem signum nullum valuimus ostendere in malignita-
14 te autem nostra consumpti sumus talia dixerunt et peccaverunt
15 quoniam spes impii tamquam lanugo est quae a vento tollitur
et tamquam spuma gracilis quae a procella dispergitur et tam-
quam fumus qui a vento diffusus est et tamquam memoria ho-
16 spitis unius diei praetereuntis iusti autem in perpetuum vivent
et apud Dominum est merces eorum et cogitatio illorum apud
17 Altissimum ideo accipient regnum decoris et diadema speciei
de manu Domini quoniam dextera sua teget eos et brachio suo
18 defendet illos accipiet armaturam zelus illius et armabit crea-
19 turam ad ultionem inimicorum induet pro torace iustitiam et
20 accipiet pro galea iudicium certum sumet scutum inexpugna-
21 bilem aequitatem acuet autem duram iram in lanceam et pu-
22 gnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos ibunt directae
emissiones fulgorum et tamquam a bene curvato arcu nubium
23 exterminabuntur et ad certum locum insilient et a petrosa ira
plenae mittentur grandines et scandescet in illos aqua maris et
24 flumina concurrent duriter contra illos stabit spiritus virtutis et
tamquam turbedo venti dividet illos et ad heremiam perducet
omnem terram iniquitatis et malignitas evertet sedes potentium
VI melior est sapientia quam vires et vir prudens magis quam for-
2 tis audite ergo reges et intellegite discite iudices finium terrae
3 praebete aures vos qui continetis multitudines et placetis vobis in
4 turbis nationum quoniam data est a Domino potestas vobis et
virtus ab Altissimo qui interrogabit opera vestra et cogitationes
5 scrutabitur quoniam cum essetis ministri regni illius non recte
iudicastis neque custodistis legem iustitiae neque secundum vo-
6 luntatem Dei ambulastis horrende et cito apparebit vobis quo-
7 niam iudicium durissimum in his qui praesunt fiet exiguo enim
conceditur misericordia potentes autem potenter tormenta pa-
8 tientur non enim subtrahet personam cuiusquam Dominus nec
reverebitur magnitudinem cuiusquam quoniam pusillum et ma-

gnum ipse fecit et aequaliter cura est illi pro omnibus fortioribus 9
autem fortior instat cruciatio ad vos ergo reges sunt hi sermones 10
mei ut discatis sapientiam et non excidatis qui enim custodie- 11
rint iusta iuste iustificabuntur et qui didicerint ista invenient
quid respondeant concupiscite ergo sermones meos diligite illos 12
et habebitis disciplinam clara est et quae numquam marcescat 13
sapientia et facile videtur ab his qui diligunt eam et invenietur
ab his qui quaerunt illam praeoccupat qui se concupiscunt ut 14
illis se prior ostendat qui de luce vigilaverit ad illam non labo- 15
rabit adsidentem enim illam foribus suis inveniet cogitare ergo 16
de illa sensus est consummatus et qui vigilaverit propter illam
cito erit securus quoniam dignos se ipsa circuit quaerens et in 17
viis ostendit se illis hilariter et in omni providentia occurrit illis
initium enim illius verissima est disciplinae concupiscentia cu- 18, 19
ra ergo disciplinae dilectio est et dilectio custoditio legum illius
est custoditio autem legum consummatio incorruptionis est in- 20
corruptio autem facit esse proximum Deo concupiscentia itaque 21
sapientiae deducet ad regnum perpetuum si ergo delectamini 22
sedibus et stemmatibus reges populi diligite sapientiam ut in
perpetuum regnetis quid est autem sapientia et quemadmodum 24
facta sit referam et non abscondam a vobis sacramenta Dei sed
ab initio nativitatis investigabo et ponam in lucem scientiam il-
lius et non praeteribo veritatem neque cum invidia tabescente 25
iter habebo quoniam ista non erit particeps sapientiae multi- 26
tudo autem sapientium sanitas est orbis terrarum et rex sapiens
populi stabilimentum est ergo accipite disciplinam per sermones 27
meos et proderit vobis

sum quidem et ego mortalis homo similis omnibus et ex gene- **VII**
re terreno illius qui prior finctus est et in ventre matris figuratus
sum caro decem mensuum tempore coagulatus in sanguine ex 2
semine hominis et delectamento somni conveniente et ego na- 3
tus accepi communem aerem et in similiter factam decidi terram
primam vocem similem omnibus emisi plorans in involumen- 4
tis nutritus sum et curis magnis nemo enim ex regibus aliud 5
habuit nativitatis initium unus ergo introitus est omnibus ad 6
vitam et similis exitus propter hoc optavi et datus est mihi sen- 7
sus et invocavi et venit in me spiritus sapientiae et praeposui 8
illam regnis et sedibus et divitias nihil esse duxi in conparatio-
ne illius nec conparavi illi lapidem pretiosum quoniam omne 9

aurum in conparatione illius harena est exigua et tamquam lu-
10 tum aestimabitur argentum in conspectu illius super salutem et
speciem dilexi illam et proposui pro luce habere illam quoniam
11 inextinguibile est lumen illius venerunt autem mihi omnia bona
12 pariter cum illa et innumerabilis honestas per manus illius et
laetatus sum in omnibus quoniam antecedebat ista sapientia et
13 ignorabam quoniam horum omnium mater est quam sine fic-
tione didici et sine invidia communico et honestatem illius non
14 abscondo infinitus enim thesaurus est hominibus quod qui usi
sunt participes facti sunt amicitiae Dei propter disciplinae dona
15 commendati mihi autem det Deus dicere ex sententia et praesu-
mere digna horum quae dantur quoniam ipse et sapientiae dux
16 est et sapientium emendator in manu enim illius et nos et ser-
mones nostri et omnis sapientia et operum scientiae disciplina
17 ipse enim mihi dedit horum quae sunt scientiam veram ut sciam
18 dispositionem orbis terrarum et virtutes elementorum initium
et consummationem et medietatem temporum et meditationem
19 omnium morum mutationes et divisiones temporum anni cursus
20 et stellarum dispositiones naturas animalium et iras bestiarum
vim ventorum et cogitationes hominum differentias arborum et
21 virtutes radicum et quaecumque sunt absconsa et inprovisa di-
22 dici omnium enim artifex docuit me sapientia est enim in il-
la spiritus intellectus sanctus unicus multiplex subtilis mobilis
dissertus incoinquinatus certus suavis amans bonum acutus qui
23 nihil vetat benefacere humanus stabilis certus securus omnem
habens virtutem omnia prospiciens et qui capiat omnes spiritus
24 intellegibiles mundos subtiles omnibus enim mobilibus mobi-
lior est sapientia adtingit autem ubique et capit propter suam
25 munditiam vapor est enim virtutis Dei et emanatio quaedam
est claritatis omnipotentis Dei sincera et ideo nihil inquinatum
26 in illa incurrit candor est enim lucis aeternae et speculum sine
27 macula Dei maiestatis et imago bonitatis illius et cum sit una
omnia potest et permanens in se omnia innovat et per nationes
in animas sanctas se transfert amicos Dei et prophetas constituit
28 neminem enim diligit Deus nisi eum qui cum sapientia inhabitat
29 est enim haec speciosior sole et super omnem stellarum dispo-
30 sitionem luci conparata invenitur prior illi enim succedit nox
sapientiam autem non vincit malitia

VIII adtingit enim a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia

suaviter hanc amavi et exquisivi a iuventute mea et quaesivi 2
sponsam mihi adsumere et amator factus sum formae illius ge- 3
nerositatem glorificat contubernium habens Dei sed et omnium
Dominus dilexit illam doctrix est enim disciplinae Dei et electrix 4
operum illius et si divitiae appetuntur in vita quid sapientiae 5
locupletius quae omnia operatur si autem sensus operatur quis 6
horum quae sunt magis quam illa est artifex et si iustitiam quis 7
diligit labores huius magnas habent virtutes sobrietatem enim et
sapientiam docet et iustitiam et virtutem quibus utilius nihil est
in vita hominibus et si multitudinem scientiae desiderat quis scit 8
praeterita et de futuris aestimat scit versutias sermonum et dis-
solutiones argumentorum signa et monstra scit antequam fiant et
eventus temporum et saeculorum proposui ergo hanc adducere 9
mihi ad convivendum sciens quoniam communicabit mecum de
bonis et erit adlocutio cogitationis et taedii mei habebo prop- 10
ter hanc claritatem ad turbas et honorem apud seniores iuvenis
acutus inveniar in iudicio et in conspectu potentium admirabilis 11
ero et facies principum mirabuntur me tacentem me sustinebunt 12
et loquentem me respicient et sermocinante plura manus ori suo
inponent propterea habebo per hanc inmortalitatem et memo- 13
riam aeternam his qui post me futuri sunt relinquam disponam 14
populos et nationes mihi erunt subiectae timebunt me audien- 15
tes reges horrendi in multitudine videbor bonus et in bello fortis
intrans in domum meam conquiescam cum illa non enim habet 16
amaritudinem conversatio illius nec taedium convictus ipsius sed
laetitiam et gaudium haec cogitans apud me et commemorans 17
in corde meo quoniam inmortalitas est in cogitatione sapientiae
et in amicitia illius delectatio bona et in operibus manuum illius 18
honestas sine defectione et in certamine loquellae illius sapientia
et praeclaritas in communicatione sermonum ipsius circuibam
quaerens ut mihi illam adsumerem puer autem eram ingeniosus 19
et sortitus sum animam bonam et cum essem magis bonus veni 20
ad corpus incoinquinatum et ut scivi quoniam aliter non pos- 21
sum esse continens nisi Deus det et hoc ipsum erat sapientiae
scire cuius esset hoc donum adii Dominum et deprecatus sum
illum et dixi ex totis praecordiis meis

Deus parentum et Domine misericordiae tuae qui fecisti omnia **IX**
verbo tuo et sapientia tua constituisti hominem ut dominetur 2
creaturae quae a te facta est ut disponat orbem terrarum in 3

4 aequitate et iustitia et in directione cordis iudicium iudicet da
mihi sedium tuarum adsistricem sapientiam et noli me reproba-
5 re a pueris tuis quoniam ego servus tuus et filius ancillae tuae
sum homo infirmus et exigui temporis et minor ad intellectum
6 iudicii et legum et si quis erit consummatus inter filios homi-
7 num si afuerit ab illo sapientia tua in nihilum conputabitur tu
me elegisti regem populo tuo et iudicem filiorum tuorum et filia-
8 rum dixisti aedificare templum in monte sancto tuo et in civi-
tate habitationis tuae aram similitudinem tabernaculi sancti tui
9 quod praeparasti ab initio et tecum sapientia quae novit opera
tua quae et adfuit tunc cum orbem terrarum faceres et sciebat
quid placitum esset oculis tuis et quid directum in praeceptis tuis
10 mitte illam de sanctis caelis tuis et mitte illam a sede magnitudi-
nis tuae ut mecum sit et mecum laboret et sciam quid acceptum
11 sit apud te scit enim illa omnia et intellegit et deducet me in
12 operibus meis sobrie et custodiet me in sua potentia et erunt ac-
cepta opera mea et disponam populum tuum iuste et ero dignus
13 sedium patris mei quis enim hominum poterit scire consilium
14 Dei aut quis poterit cogitare quid velit Dominus cogitationes
15 enim mortalium timidae et incertae providentiae nostrae cor-
pus enim quod corrumpitur adgravat animam et deprimit terre-
16 na inhabitatio sensum multa cogitantem et difficile aestimamus
quae in terra sunt et quae in prospectu sunt invenimus cum la-
17 bore quae in caelis sunt autem quis investigavit sensum autem
tuum quis scivit nisi tu dederis sapientiam et miseris sanctum
18 spiritum tuum de altissimis et sic correctae sunt semitae eorum
19 qui in terris sunt et quae tibi placent didicerunt homines et per
sapientiam sanati sunt

X haec illum qui primus finctus est patrem orbis terrarum cum
2 solus esset creatus custodivit et eduxit illum a delicto suo et
3 dedit illi virtutem continendi omnia ab hac ut recessit iniustus
4 in ira sua per iram homicidii fraternitatis deperiit propter quem
cum aqua deleret terram iterum sanavit sapientia per contemp-
5 tibile lignum iustum gubernans haec et in consensu nequitiae
cum se nationes contulissent scivit iustum et servavit sine que-
6 rella Deo et in filii misericordia fortem custodivit haec iustum
a pereuntibus impiis liberavit fugientem descendentem ignem
7 in Pentapoli cuius in testimonium nequitiae fumigabunda con-
stat deserta terra et incerto tempore fructus habentes arbores et

incredibilis animae memoria stans figmentum salis sapientiam 8
enim praetereuntes non tantum in hoc lapsi sunt ut ignorarent
bona sed et insipientiae suae reliquerunt hominibus memoriam
ut in his quae peccaverunt nec latere potuissent sapientia autem 9
hos qui se observant a doloribus liberavit haec profugum irae 10
fratris iustum deduxit per vias rectas et ostendit illi regnum Dei
et dedit illi scientiam sanctorum honestavit illum in laboribus et
conplevit labores illius in fraude circumvenientium illum adfuit 11
et honestum illum fecit custodivit illum ab inimicis et a seducto- 12
ribus tutavit eum et certamen forte dedit illi ut vinceret ut sciret
quoniam omnium potentior est sapientia haec venditum iustum 13
non dereliquit sed a peccatoribus liberavit illum descendit cum
illo in foveam et in vinculis non dereliquit illum donec adferret 14
illi sceptrum regni et potentiam adversus eos qui eum deprime-
bant et mendaces ostendit qui maculaverunt ipsum et dedit illi
claritatem aeternam haec populum iustum et semen sine que- 15
rella liberavit a nationibus quae illum conprimebant intravit in 16
animam servi Domini et stetit contra reges horrendos in por-
tentis et signis et reddidit iustis mercedem laborum suorum et 17
deduxit illos in via mirabili et fuit illis in velamento diei et in luce
stellarum nocte transtulit illos mare Rubrum et transvexit illos 18
per aquam nimiam inimicos autem illorum demersit in mare 19
et ab altitudine inferorum eduxit illos ideo iusti tulerunt spolia
impiorum et decantaverunt Domine nomen sanctum tuum et 20
victricem manum tuam laudaverunt pariter quoniam sapientia 21
aperuit os mutorum et linguas infantium fecit dissertas

direxit opera illorum in manibus prophetae sancti iter fe- **XI**, 2
cerunt per deserta quae non inhabitabantur et in locis secretis
fixerunt casas steterunt contra hostes et de inimicis se vindi- 3
caverunt sitierunt et invocaverunt te et data est illis de petra 4
altissima aqua et requies sitis de lapide duro per quae enim 5
poenas passi sunt inimici illorum per haec cum illis deesset be- 6
ne cum illis actum est nam pro fonte quidem sempiterni flumi- 7
nis humanum sanguinem dedisti iniustis qui comminuerentur in 8
traductione infantum occisorum dedisti illis abundantem aquam
insperate ostendens per sitim quae tunc fuit quemadmodum 9
tuos exaltares et adversarios illorum necares cum enim temptati 10
sunt et quidem cum misericordia disciplinam accipientes scierunt
quemadmodum cum ira iudicati impii tormenta paterentur hos 11

quidem tamquam pater monens probasti illos autem tamquam
12 durus rex interrogans condemnasti absentes enim et praesentes
13 similiter torquebantur duplex enim illos acceperat taedium et
14 gemitus cum memoria praeteritorum cum enim audirent per sua
15 tormenta bene secum agi commemorati sunt Dominum quem
enim in expositione prava proiectum deriserunt in finem eventus
16 mirati sunt non similiter iustis faciens pro cogitationibus au-
tem insensatis iniquitates illorum quod quidam errantes colebant
mutos serpentes et bestias supervacuas inmisisti illis multitudi-
17 nem mutorum animalium in vindictam ut scirent quia per quae
18 peccat quis per haec et torquetur non enim inpossibilis erat
omnipotens manus tua quae creavit orbem terrarum ex materia
invisa inmittere illis multitudinem ursorum aut audaces leones
19 aut novi generis ira plenas et ignotas bestias aut vaporem igneum
spirantes aut odorem fumi proferentes aut horrendas ab oculis
20 scintillas emittentes quarum non solum laesura poterat illos ex-
21 terminare sed et aspectus per timorem occidere sed et sine his
uno spiritu occidi poterant persecutionem passi ab ipsis factis
suis et dispersi per spiritum virtutis tuae sed omnia mensura
22 et numero et pondere disposuisti multum enim valere tibi so-
23 li superat semper et virtuti brachii tui quis resistet quoniam
tamquam momentum staterae sic ante te est orbis terrarum et
24 tamquam gutta roris antelucani quae descendit in terram sed
misereris omnium quoniam omnia potes et dissimulas peccata
25 hominum propter paenitentiam diligis enim omnia quae sunt et
nihil odisti horum quae fecisti nec enim odiens aliquid constitui-
26 sti quomodo autem posset aliquid permanere nisi tu voluisses
27 aut quod a te vocatum non esset conservaretur parcis autem
omnibus quoniam tua sunt Domine qui animas amas
XII, 2 bonus enim spiritus tuus est in omnibus propter quod hos
qui exerrant partibus corripis et de quibus peccant admonens
3 adloqueris ut relicta malitia credant in te Domine et illos enim
4 antiquos inhabitatores sanctae tuae terrae odiens quoniam odi-
5 bilia tibi opera faciebant per medicamina et sacrificia iniusta et
filiorum necatores sine misericordia et comestores viscerum ho-
6 minum devorationem et sanguinis a medio sacramento tuo et
auctores parentes animarum inauxiliatarum voluisti perdere per
7 manus parentum nostrorum ut dignam perciperent peregrina-
8 tionem puerorum Dei quae tibi omnium carior est terra sed et

his tamquam hominibus pepercisti et misisti antecessores exerci-
tus tui vespas ut illos paulatim exterminarent non quia inpotens 9
eras in bello subicere impios iustis aut bestiis saevis aut verbo
duro simul exterminare sed partibus iudicans dabas locum pae- 10
nitentiae non ignorans quoniam nequa est natio illorum et na-
turalis malitia ipsorum et quoniam non poterat mutari cogitatio
illorum in perpetuum semen enim erat maledictum ab initio nec 11
timens aliquem veniam dabas peccatis illorum quis enim dicet 12
tibi quid fecisti aut quis stabit contra iudicium tuum aut quis
in conspectum tuum veniet vindex iniquorum hominum aut quis
tibi inputabit si nationes perierint quas tu fecisti nec enim est 13
alius Deus quam tu cuius cura est de omnibus ut ostendas quo-
niam non iniuste iudicasti neque rex neque tyrannus in conspec- 14
tu tuo inquirent de his quos perdidisti cum sis ergo iustus iuste 15
omnia disponis ipsum quoque qui non debet puniri condemnas
exterum aestimas a tua virtute virtus enim tua iustitiae ini- 16
tium est et ob hoc quod omnium Dominus es omnibus te parcere
facis virtutem enim ostendis tu qui non crederis esse in virtu- 17
te consummatus et hos qui sciunt audaciam traducis tu autem 18
dominator virtutis cum tranquillitate iudicas et cum magna re-
verentia disponis nos subest enim tibi cum voles posse docuisti 19
autem populum tuum per talia opera quoniam oportet iustum
esse et humanum et bonae spei fecisti filios tuos quoniam das
locum in peccatis paenitentiae si enim inimicos servorum tuo- 20
rum et debitos morti cum tanta cruciasti adtentione et liberasti
dans tempus et locum per quae possint mutari a malitia cum 21
quanta diligentia iudicasti filios tuos quorum parentibus iura-
menta et conventiones dedisti bonarum promissionum cum ergo 22
nobis disciplinam das inimicos nostros multipliciter flagellas ut
bonitatem tuam cogitemus iudicantes et cum de nobis iudicatur
speremus misericordiam unde et illis qui in vita sua insensate 23
et iniuste vixerunt per haec quae coluerunt dedisti summa tor-
menta etenim in erroris via diutius erraverunt deos aestimantes 24
haec quae in animalibus sunt supervacua infantum insensatorum
more viventes propter hoc tamquam pueris insensatis iudicium 25
in derisum dedisti qui autem ludibriis increpationis non cor- 26
repti sunt dignum Dei iudicium experti sunt in his enim quae 27
patiebantur moleste ferebant in quibus patientes indignabantur
per haec quos putabant deos in ipsis cum exterminarentur viden-

tes illum quem olim negabant se nosse Deum verum agnoverunt
propter quod et finis condemnationis illis veniet
XIII vani sunt autem omnes homines quibus non subest scientia
Dei et de his quae videntur bona non potuerunt intellegere eum
qui est neque operibus adtendentes agnoverunt quis esset artifex
2 sed aut ignem aut spiritum aut citatum aerem aut gyrum stella-
rum aut nimiam aquam aut solem et lunam rectores orbis terra-
3 rum deos putaverunt quorum si specie delectati deos putaverunt
sciant quanto dominator eorum speciosior est speciei enim gene-
4 rator haec omnia constituit aut si virtutem et opera eorum mi-
rati sunt intellegant ab ipsis quoniam qui haec constituit fortior
5 est illis a magnitudine enim speciei et creaturae cognoscibiliter
6 poterit horum creator videri sed tamen adhuc in his minor est
querella et hii enim fortassis errant Deum quaerentes et volentes
7 invenire etenim cum in operibus illius conversentur inquirunt
8 et persuasum habent quoniam bona sunt quae videntur iterum
9 autem nec his debet ignosci si enim tantum potuerunt scire
ut possent aestimare saeculum quomodo huius Dominum non
10 facilius invenerunt infelices autem sunt et inter mortuos spes
illorum est qui appellaverunt deos opera manuum hominum au-
rum et argentum artis inventionem similitudines animalium aut
11 lapidem inutilem opus manus antiquae aut si quis artifex faber
de silva lignum rectum secaverit et huius docte eradat omnem
corticem et arte sua usus diligenter fabricet vas utile in conversa-
12 tione vitae reliquias autem eius operis ad praeparationem escae
13 abutatur et reliquum horum quod ad nullos usus facit lignum
curvum et verticibus plenum sculpat diligenter per vacuitatem
suam et per scientiam artis suae figuret illud et adsimilet illud
14 imagini hominis aut alicui ex animalibus illud conparet perli-
niens lubrica et rubicundum faciens fuco colorem illius et omnem
15 maculam quae in illo est perliniens et faciat ei dignam habita-
16 tionem in pariete ponens illud confirmans ferro ne forte cadat
prospiciens illi sciens quoniam non potest se adiuvare imago enim
17 est et opus est illi adiutorio et de substantia sua et filiis suis et
nuptiis votum faciens inquirit non erubescit loqui cum illo qui
18 sine anima est et pro sanitate quidem infirmum deprecatur et
19 pro vita mortuum rogat et in adiutorium inutilem invocat et
pro itinere petit ab hoc qui ambulare non potest et de adquiren-
do et de operando et de omnium rerum eventu petit ab eo qui

in omnibus est inutilis
iterum alius navigare cogitans et per feros fluctus incipiens **XIV**
iter facere ligno portante se fragilius lignum invocat illud enim 2
cupiditas adquirendi excogitavit et artifex sapientia fabricavit
sua tua autem pater gubernat providentia quoniam dedisti et 3
in mari viam et inter fluctus semitam firmissimam ostendens 4
quoniam potes ex omnibus sanare etiam si sine rate aliquis adeat
sed ut non esset vacua sapientiae tuae opera propter hoc etiam 5
exiguo ligno credunt homines animas suas et transeuntes mare
per ratem liberati sunt sed ab initio cum perirent superbi gi- 6
gantes spes orbis terrarum ad ratem confugiens remisit saeculo
semen nativitatis quae manu tua erat gubernata benedictum 7
est enim lignum per quod fit iustitia per manus autem quod 8
fit maledictum et ipsum et qui fecit illud quia ille quidem ope-
ratus est illud autem cum esset fragile Deus cognominatus est
similiter autem odio sunt Deo impius et impietas eius etenim 9, 10
quod factum est cum illo qui fecit tormenta patietur propter 11
hoc et idolis nationum non erit respectus quoniam creaturae Dei
in odium factae sunt et in temptationem animis hominum et
in muscipulum pedibus insipientium initium enim fornicationis 12
est exquisitio idolorum et adinventio illorum corruptio vitae est
neque erant ab initio neque erunt in perpetuum supervacuitas 13, 14
enim hominum venit in orbem terrarum et ideo brevis illorum
finis inventus est acerbo enim luctu dolens pater cito sibi filii 15
rapti faciens imaginem illum qui tunc homo mortuus fuerat nunc
tamquam deum colere coepit et constituit inter servos suos sacra
et sacrificia deinde interveniente tempore convalescente iniqua 16
consuetudine hic error tamquam lex custodita est et tyranno-
rum imperio colebantur figmenta hos quos in palam honorare 17
non poterant homines propter quod longe essent e longinquo fi-
gura illorum adlata evidentem imaginem regis quem honorare
volebant fecerunt ut illum qui aberat tamquam praesentem cole-
rent sua sollicitudine provexit autem ad horum culturam et hos 18
qui ignorabant artificis eximia diligentia ille enim volens placere 19
illi qui se adsumpsit elaboravit arte sua ut similitudinem in me-
lius figuraret multitudo autem adducta per speciem operis eum 20
qui ante tempus tamquam homo honoratus fuerat nunc deum
existimaverunt et haec fuit vitae humanae deceptio quoniam 21
aut adfectui aut regibus deservientes homines incommunicabile

22 nomen lapidibus et lignis inposuerunt et non sufficerat errasse
eos circa Dei scientiam sed et in magno viventes inscientiae bello
23 tot et tam magna mala pacem appellant aut enim filios suos
sacrificantes aut obscura sacrificia facientes aut insaniae plenas
24 vigilias habentes neque vitam neque nuptias mundas iam custo-
diunt sed alius alium per invidiam occidit aut adulterans con-
25 tristat et omnia commixta sunt sanguis homicidium furtum et
fictio corruptio infidelitas turbatio et periurium tumultus bono-
26 rum Domini inmemoratio animarum inquinatio nativitatis in-
27 mutatio nuptiarum inconstantia moechiae et inpudicitia infan-
dorum enim idolorum cultura omnis mali causa est et initium
28 et finis aut enim dum laetantur insaniunt aut vaticinantur fal-
29 sa aut vivunt iniuste aut periurant cito dum enim confidunt in
idolis quae sunt sine anima male iurantes renoceri se non sperant
30 utraque ergo illis evenient digne quoniam male senserunt de Deo
adtendentes idolis et iniuste iuraverunt in dolo contemnentes iu-
31 stitiam non enim iurantium est virtus sed peccantium poena
perambulat semper in iniustorum praevaricationem

XV tu autem Deus noster suavis et verus es patiens et misericordia
2 disponens omnia etenim si peccaverimus tui sumus scientes ma-
gnitudinem tuam et si non peccaverimus scimus quoniam apud
3 te sumus conputati nosse enim te consummata iustitia est et
4 scire iustitiam et virtutem tuam radix est inmortalitatis non
enim in errorem induxit nos hominum malae artis excogitatio
nec umbra picturae labor sine fructu effigies sculpta per varios
5 colores cuius aspectus insensato dat concupiscentiam et diligit
6 mortuae imaginis effigiem sine anima malorum amatores digni
qui spem in talibus habent et qui faciunt illos et qui diligunt
7 et qui colunt sed et figulus mollem terram premens laboriose
fingit ad usus nostros unumquodque vas et de eodem luto fingit
quae munda sunt in usum vasa similiter et quae his sunt contra-
8 ria horum autem vasorum qui sit usus iudex est figulus et cum
labore vanum deum de eodem fingit luto ille qui paulo ante de
terra factus fuerat et post pusillum se ducit unde acceptus est
9 repetitus debitum animae quem habebat sed est illi cura non
quia laboraturus est nec quoniam brevis illi vita est sed concer-
tatur aurificibus et argentariis sed et aerarios imitatur et gloriam
10 praefert quoniam res supervacuas fingit cinis est cor eius et terra
11 supervacua spes illius et luto vilior vita illius quoniam ignoravit

qui se finxit et qui inspiravit illi animam quae operatur et qui
insuflavit spiritum vitalem sed aestimaverunt ludum esse vitam 12
nostram et conversationem vitae conpositam ad lucrum et opor-
tere undecumque etiam ex malo adquirere hic enim super omnes 13
scit se delinquere qui ex terrae materia fragilia vasa et sculptilia
fingit omnes enim insipientes et infelices supra modum animae 14
superbi sunt inimici populi tui et imperantes illi quoniam om- 15
nia idola nationum aestimaverunt deos quibus neque oculorum
visus est ad videndum neque nares ad percipiendum spiritum ne-
que aures ad audiendum nec digiti manuum ad tractandum sed
et pedes eorum pigri ad ambulandum homo enim fecit illos et 16
qui spiritum mutuatus est is finxit illos nemo enim sibi similem
homo poterit deum fingere cum sit enim mortalis mortuum fin- 17
git manibus iniquis melior est enim ipse his quos colit quia ipse
quidem vixit cum esset mortalis illi autem numquam sed et ani- 18
malia miserrima colunt insensate enim conparata his aliis sunt
deteriora sed nec aspectu aliquis ex his animalibus bona potest 19
conspicere effugit autem Dei laudem et benedictionem eius

propter hoc per his similia passi sunt digne tormenta et per **XVI**
multitudinem bestiarum exterminati sunt pro quibus tormentis 2
bene disposuisti populum tuum quibus dedisti concupiscentiam
delectamenti sui novum saporem escam parans eis ortygometram
ut illi quidem concupiscentes escam propter ea quae illis osten- 3
sa et missa sunt etiam a necessaria concupiscentia averterentur
hi autem in brevi inopes facti novam gustaverunt escam opor- 4
tebat enim illis quidem sine excusatione supervenire interitum
exercentibus tyrannidem his autem tantum ostendere quemad-
modum inimici illorum exterminabantur etenim cum superve- 5
nit illis saeva bestiarum ira morsibus perversarum colubrarum
exterminabantur non in perpetuum permansit ira tua sed ad 6
correptionem in brevi turbati sunt signum habentes salutis ad
commemorationem mandati legis tuae qui enim conversus est 7
non per hoc quod videbat sanabatur sed per te omnium salva-
torem et in hoc autem ostendisti inimicis nostris quia tu es qui 8
liberas ab omni malo illos enim lucustarum et muscarum occide- 9
runt morsus et non est inventa sanitas animae illorum quia digni
erant ab huiusmodi exterminari filios autem tuos nec draconum 10
venenatorum vicerunt dentes misericordia enim tua adveniens
sanabat illos in memoria enim sermonum tuorum examinaban- 11

tur et salvabantur ne in altam incidentes oblivionem non possent
12 tuo uti adiutorio etenim neque herba neque malagma sanavit
13 illos sed tuus Domine sermo qui sanat omnia tu enim vitae et
mortis habes potestatem et deducis ad portas mortis et redu-
14 cis homo autem occidit quidem per malitiam animam suam et
cum exibit spiritus non revertetur nec revocabit animam quae
15, 16 recepta est sed tuam manum effugere inpossibile est negantes
enim nosse te impii per fortitudinem brachii tui flagellati sunt
novis aquis et grandinibus et pluviis persecutionem passi et per
17 ignem consummati quod enim mirabile erat in aqua quae omnia
18 extinguit plus ignis valebat vindex est enim orbis iustorum quo-
dam enim tempore mansuetabatur ignis ne conburerentur quae
ad impios missa erant animalia sed ut ipsi videntes scirent quo-
19 niam Dei iudicio patiuntur persecutionem et quodam tempore
in aqua super virtutem ignis ardebat ut iniquae terrae natio-
20 nem exterminaret pro quibus angelorum esca nutristi populum
tuum et paratum panem e caelo praestitisti illis sine labore om-
ne delectamentum in se habentem et omnis saporis suavitatem
21 substantia enim tua dulcedinem tuam quam in filios habes osten-
debat et serviens uniuscuiusque voluntati ad quod quis volebat
22 convertebatur nix autem et glacies sustinebant vim ignis et non
tabescebant ut scirent quoniam fructus inimicorum extermina-
23 bat ignis ardens in grandine et pluvia coruscans hoc autem ite-
24 rum ut nutrirentur iusti etiam suae virtutis oblitus est creatura
enim tibi factori deserviens excandescit in tormentum adversus
iniustos et lenior fit ad benefaciendum pro his qui in te confidunt
25 propter hoc et tunc in omnia transfigurata omnium nutrici gra-
tiae tuae deserviebant ad voluntatem horum qui a te desiderati
26 sunt ut scirent filii tui quos dilexisti Domine quoniam non na-
tivitatis fructus pascunt homines sed sermo tuus hos qui in te
27 crediderint conservat quod enim ab igni non poterat extermina-
28 ri statim ab exiguo radio solis calefactum tabescebat ut notum
omnibus esset quoniam oportet praevenire solem ad benedictio-
29 nem tuam et ad orientem lucis tibi adorare ingrati enim fides
tamquam hibernalis glacies tabescit et disperiet tamquam aqua
supervacua

XVII magna enim sunt iudicia tua et inenarrabilia verba tua prop-
2 ter hoc indisciplinatae animae erraverunt dum enim persuasum
habent iniqui posse dominari nationi sanctae vinculis tenebra-

rum et longae noctis conpediti inclusi sub tectis fugitivi perpe-
tuae providentiae iacuerunt et dum putant se latere in obscuris 3
peccatis tenebroso oblivionis velamento dispersi sunt paventes
horrende et cum admiratione nimia perturbati neque enim quae 4
continebat illos spelunca sine timore custodiebat quoniam soni-
tus descendens perturbabat illos et personae tristes apparentes
pavorem illis praestabant et ignis quidem nulla vis poterat illis 5
lumen praebere nec siderum limpidae flammae inluminare pote-
rant illam noctem horrendam apparebat autem illis subitaneus 6
ignis timore plenus et timore percussi illius quae non videbatur
faciei aestimabant deteriora esse quae videbantur et magicae 7
artis adpositi erant derisus et sapientiae gloriae correptio cum
contumelia illi enim qui promittebant timores turbationes ex- 8
pellere se ab anima languente hi cum derisu pleni timore lan-
guebant nam et si nihil illos ex monstris perturbabat transitu 9
animalium et serpentium sibilatione commoti tremebundi peri-
bant et aerem quem nulla ratione quis effugere posset negantes se
videre cum sit enim timida nequitia dat testimonium condem- 10
nata semper enim praesumit saeva conturbata conscientia nihil 11
enim est timor nisi praesumptionis adiutorium proditio cogita-
tionis auxiliorum et dum ab intro minor est expectatio maiorem 12
putat scientiam eius causae de qua tormentum praestat illi au- 13
tem qui inpotentem vere noctem et ab infimis et ab altissimis
inferis supervenientem eundem somnum dormientes aliquando 14
monstrorum exagitabantur timore aliquando animae deficiebant
traductione subitaneus enim illis et insperatus timor superve-
nerat deinde si quicumque ex illis decidisset custodiebatur in 15
carcere sine ferro reclusus si enim rusticus quis erat aut pastor 16
aut agri laborum operarius praeoccupatus esset ineffugibilem su-
stinebat necessitatem una enim catena tenebrarum omnes erant 17
conligati sive spiritus sibilans aut inter spissos ramos avium so-
nus suavis aut vis aquae decurrentis nimium aut sonus validus 18
praecipitarum petrarum aut ludentium animalium cursus invisus
aut mugientium valida bestiarum vox aut resonans de altissimis
montibus echo deficientes faciebat illos prae timore omnis enim 19
orbis terrarum limpido luminabatur lumine et non inpeditis ope-
ribus continebatur solis autem illis superposita erat gravis nox 20
imago tenebrarum quae superventura illis erat ipsi ergo sibi erant
graviores tenebris

XVIII sanctis autem tuis maxima erat lux et horum quidem vocem
audiebant sed figuram non videbant et quia non et ipsi per eadem
2 passi erant magnificabant et qui ante laesi erant quoniam non
laedebantur gratias agebant et ut esset differentia donum pete-
3 bant propter quod igni ardentem columnam ducem habuerunt
4 ignotae viae et solem sine laesura boni hospitii praestitisti digni
quidem illi carere luce et pati carcerem tenebrarum qui inclusos
custodiebant filios tuos per quos incipiebat incorruptum legis lu-
5 men saeculo dari cum cogitarent iustorum occidere infantes et
uno exposito filio et liberato in traductionem illorum multitudi-
nem filiorum abstulisti et pariter illos perdidisti in aquam vali-
6 dam illa nox ante cognita est a parentibus nostris ut vere scien-
7 tes quibus iuramentis crediderunt animaequiores essent suscep-
ta est autem a populo tuo sanitas quidem iustorum iniustorum
8 autem exterminatio sicut enim laesisti adversarios sic nos pro-
9 vocans magnificasti absconse enim sacrificabant iusti pueri bo-
norum et iustitiae legem in concordia disposuerunt similiter bona
10 et mala percepturos iustos patri iam decantantes laudes reso-
nabat autem inconveniens inimicorum vox et flebilis audiebatur
11 planctus ploratorum infantium simili autem poena servus cum
12 domino adflictus et popularis homo regi similia passus similiter
ergo omnes uno nomine mortis mortuos habebant innumerabiles
nec enim ad sepeliendum vivi sufficiebant quoniam uno momento
13 quae erat praeclarior natio illorum exterminata est de omnibus
enim non credentes propter veneficia tunc cum fuit exterminium
14 primogenitorum spoponderunt populum Dei se esse cum enim
quietum silentium contineret omnia et nox in suo cursu medium
15 iter haberet omnipotens sermo tuus de caelo a regalibus sedibus
16 durus debellator in mediam exterminii terram prosilivit gladius
acutus insimulatum imperium tuum portans et stans replevit
17 omnia morte et usque ad caelum adtingebat stans in terra tum
continuo visus somniorum malorum turbaverunt illos et timores
18 supervenerunt insperati et alius alibi proiectus semivivus prop-
19 ter quam moriebatur causam demonstrabat visiones enim quae
illos turbaverunt haec praemonebant ne inscii quare mala patie-
20 bantur perirent tetigit autem tunc et iustos temptatio mortis et
commotio in heremo facta est multitudinis sed non diu perman-
21 sit ira properans enim homo sine querella propugnavit proferens
servitutis suae scutum orationem et per incensum deprecationem

allegans restitit irae et finem inposuit necessitati ostendens quo-
niam tuus est famulus vicit autem turbas non virtute corporis 22
nec armatura potentiae sed verbo vexatorem subiecit iuramenta
parentum et testamentum commemorans cum enim iam acerva- 23
tim cecidissent super alterutrum mortui interstetit et amputavit
impetum et divisit illam quae ad vivos ducebat viam in veste 24
enim poderis quam habebat totus erat orbis terrarum et paren-
tum magnalia in quattuor ordinibus lapidum erant sculpta et
magnificentia tua in diademate capitis illius erat scripta haec 25
autem his cessit qui exterminabat et haec extimuit erat enim
sola temptatio irae sufficiens

impiis autem usque in novissimum sine misericordia ira super- **XIX**
venit praesciebat enim et futura illorum quoniam ipsi cum rever- 2
si essent ut se ducerent et cum magna sollicitudine praemisissent
illos consequebantur illos paenitentia acti adhuc enim inter ma- 3
nus habentes luctus et deplorantes ad monumenta mortuorum
aliam sibi adsumpserunt cogitationem inscientiae et quos rogan-
tes proiecerunt hos tamquam fugitivos persequebantur ducebat 4
enim illos ad hunc finem digna necessitas et horum quae accide-
rant memorationem amittebant ut eam quae deerat tormentis 5
replerent punitionem et populus quidem tuus mirabiliter transi-
ret illi autem novam mortem invenirent omnis enim creatura ad 6
suum genus ab initio refigurabatur deserviens tuis praeceptis ut
pueri tui custodirentur inlaesi nam nubis castra eorum adum- 7
brabat et ex aqua quae ante erat terra arida apparuit et ex mari
Rubro via sine inpedimento et campus germinans de profundo
nimio per quem omnis natio transivit quae tegebatur tua manu 8
videntes mirabilia monstra tamquam equi enim depaverunt et 9
tamquam agni exultaverunt magnificantes te Domine qui libera-
sti illos memores enim erant adhuc eorum quae in incolatu illo- 10
rum facta fuerant quemadmodum pro natione animalium eduxit
terra muscas et pro piscibus eructavit fluvius multitudinem ra-
narum novissime autem viderunt novam creaturam avium cum 11
abducti concupiscentia postulaverunt escam epulationis in adlo- 12
cutione enim desiderii ascendit illis de mari ortygometra et vexa-
tiones peccatoribus supervenerunt non sine illis quae ante facta
erant argumentis per vim fluminum iuste enim patiebantur se-
cundum suas nequitias etenim detestabiliorem inhospitalitatem 13
instituerunt alii quidem ignotos non recipiebant advenas alii au-

14 tem bonos hospites in servitutem accipiebant et non solum hoc
sed et alius quis respectus erit illorum quoniam inviti recipiebant
15 extraneos qui autem cum laetitia receperunt hos qui eisdem usi
16 erant iustitiis saevissimis adflixerunt doloribus percussi sunt au-
tem caecitate sicut illi in foribus iusti cum subitaneis cooperti
17 essent tenebris unusquisque ostii sui transitum quaerebat in se
enim elementa dum convertuntur sicut in organo qualitatis sonus
inmutatur et omnia suum sonum custodiunt unde est aestimare
18 et ex ipso certo visu agrestia enim in aquatica convertebantur et
19 quaecumque erant natantia in terram transiebant ignis in aqua
valebat supra suam virtutem et aqua extinguentis naturae obli-
20 viscebatur flammae e contrario corruptibilium animalium non
vexaverunt carnes coambulantium nec dissolvebant illam quae
facile dissolvitur sicut glacies bonam escam in omnibus enim Do-
mine magnificasti populum tuum et honorasti et non despexisti
in omni tempore et in omni loco adsistens eis

THE BOOK OF SIRACH, OR ECCLESIASTICUS

Omnis sapientia a Deo Domino est et cum illo fuit sem- I
per et est ante aevum harenam maris et pluviae gut- 2
tas et dies saeculi quis dinumeravit altitudinem caeli
et latitudinem terrae et profundum abyssi quis mensus
est sapientiam Dei praecedentem omnia quis investigavit prior 3, 4
omnium creata est sapientia et intellectus prudentiae ab aevo
fons sapientiae verbum Dei in excelsis et ingressus illius manda- 5
ta aeterna radix sapientiae cui revelata est et astutias illius quis 6
agnovit disciplina sapientiae cui revelata est et manifestata et 7
multiplicationem ingressus illius quis intellexit unus est Altissi- 8
mus creator omnipotens rex potens et metuendus nimis sedens
super thronum illius et dominans Deus ipse creavit illam spiritu 9
sancto et vidit et dinumeravit et mensus est et effudit illam su- 10
per omnia opera sua et super omnem carnem secundum datum
suum et praebuit illam diligentibus se timor Domini gloria et 11
gloriatio et laetitia et corona exultationis timor Domini delec- 12
tabit cor et dabit laetitiam et gaudium in longitudine dierum
timenti Dominum bene erit in extremis et in die defunctionis 13
suae benedicetur dilectio Dei honorabilis sapientia quibus au- 14, 15
tem apparuerit in visu diligunt eam in visione et in agnitione
magnalium suorum initium sapientiae timor Domini et cum fi- 16
delibus in vulva concreatus est et cum electis seminis creditur et
cum iustis et fidelibus agnoscitur timor Domini scientiae religio- 17
sitas religiositas custodiet et iustificabit cor iucunditatem atque 18
gaudium dabit timenti Deum bene erit et in diebus consumma- 19
tionis illius benedicetur plenitudo sapientiae timere Deum et 20
plenitudo a fructibus illius omnem domum illius implebit a ge- 21
nerationibus et receptacula a thesauris illius corona sapientiae 22
timor Domini repollens pacem et salutis fructum et vidit et di- 23
numeravit eam utraque autem sunt dona Dei scientiam et intel- 24
lectum prudentiae sapientia conpartietur et gloriam tenentium

25 se inaltat radix sapientiae est timere Dominum rami enim illius
26 longevi in thesauris sapientiae intellectus et scientiae religiosi-
27 tas execratio autem peccatoribus sapientia timor Dei expellit
28 peccatum nam qui sine timore est non poterit iustificari iracun-
29 dia enim animositatis illius subversio illius est usque in tempus
30 sustinebit patiens et postea redditio iucunditatis bonus sensus
usque in tempus abscondebit verba illius et labia multorum enar-
33 rabunt sensum illius concupiscens sapientiam conserva iustitiam
34 et Deus praebebit illam tibi sapientia enim et disciplina timor
35 Domini et quod beneplacitum est illi fides et mansuetudo et
36 adimplebit thesauros illius non sis incredibilis timori Domini et
37 ne accesseris ad illum duplici corde ne fueris hypocrita in con-
38 spectu hominum et non scandalizeris labiis tuis adtende in illis
39 ne forte cadas et adducas animae tuae inhonorationem et reve-
40 let Deus absconsa tua et in medio synagogae elidat te quoniam
accessisti maligne ad Dominum et cor tuum plenum est dolo et
fallacia

II fili accedens servituti Dei sta in iustitia et timore et praepa-
2 ra animam tuam ad temptationem deprime cor tuum et sustine
declina aurem et excipe verba intellectus et ne festines in tempus
3 obductionis sustine sustentationes Dei coniungere Deo et susti-
4 ne ut crescat in novissimo vita tua omne quod tibi adplicitum
fuerit accipe et in dolore sustine et in humilitate tua habe pa-
5 tientiam quoniam in igne probatur aurum et argentum homines
6 vero receptibiles in camino humiliationis crede Deo et recupera-
bit te et dirige viam tuam et spera in illum serva timorem illius et
7 in illo veteresce metuentes Deum sustinete misericordiam eius
8 et non deflectatis ab illo ne cadatis qui timetis Deum credite
9 illi et non evacuabitur merces vestra qui timetis Deum sperate
10 in illum et in oblectatione veniet vobis misericordia qui timetis
11 Deum diligite illum et inluminabuntur corda vestra respicite filii
nationes hominum et scitote quis speravit in Dominum et confu-
12 sus est permansit in mandatis eius et derelictus est et quis in-
13 vocavit illum et despexit illum quoniam pius et misericors Deus
et remittit in tempore tribulationis peccata omnibus exquirenti-
14 bus se in veritate vae duplici corde et labiis scelestis et manibus
15 malefacientibus et peccatori terram ingredienti duabus viis vae
dissolutis corde qui non credunt Deo ideo non protegentur ab
16 eo vae his qui perdiderunt sustinentiam qui dereliquerunt vias

rectas et deverterunt in vias pravas et quid facietis cum inspi- 17
cere coeperit Deus qui timent Dominum non erunt incredibiles 18
verbo illius et qui diligunt illum conservabunt viam illius qui 19
timent Dominum inquirent quae beneplacita sunt illi et qui dili-
gunt eum replebuntur lege ipsius qui timent Dominum parabunt 20
corda sua et in conspectu illius sanctificabunt animas suas qui 21
timent Dominum custodiunt mandata illius et patientiam habe-
bunt usque ad inspectionem illius dicentes si paenitentiam non 22
egerimus incidemus in Dei manus et non in manus hominum se- 23
cundum enim magnitudinem illius sic et misericordia ipsius cum
ipso

filii sapientiae ecclesia iustorum et natio illorum obaudien- **III**
tia et dilectio iudicium patris audite filii dilecti et sic facite ut 2
salvi sitis Deus enim honoravit patrem in filiis et iudicium ma- 3
tris exquirens in filios qui diligit Deum exorabit pro peccatis 4
et continebit se ab illis in oratione dierum exaudietur et sicut 5
qui thesaurizat ita et qui honorificat matrem suam qui hono- 6
rat patrem iucundabitur in filiis qui honorat patrem suum vita 7
vivet longiore et qui obaudit patrem refrigerabit matri qui ti- 8
met Deum honorat parentes et quasi dominis serviet in his qui
se generaverunt in opere et sermone et omni patientia honora 9
patrem tuum ut superveniat tibi benedictio a Deo et benedictio 10
illius in novissimo manet benedictio patris firmat domos filio- 11
rum maledictio autem matris eradicat fundamenta ne glorieris 12
in contumelia patris tui non est enim tibi gloria sed confusio
gloria enim hominis ex honore patris sui et dedecus filiis pa- 13
ter sine honore fili suscipe senectam patris tui et ne contristes 14
eum in vita illius et si defecerit sensu veniam da et ne spernas 15
eum in tua virtute elemosyna enim patris non erit in oblivio-
ne nam pro peccato matris restituetur tibi bonum et iniustitia 16, 17
aedificabitur tibi in die tribulationis commemorabitur tui sicut
in sereno glacies solventur tua peccata quam malae famae est 18
qui relinquit patrem et est maledictus a Deo qui exasperat ma-
trem fili in mansuetudine opera tua perfice et super hominum 19
gloriam diligeris quanto magnus es humilia te in omnibus et co- 20
ram Deo invenies gratiam quoniam magna potentia Dei solius 21
et ab humilibus honoratur altiora te ne scrutaveris et fortiora 22
te ne exquisieris sed quae praecepit tibi Deus illa cogita sem-
per et in pluribus operibus eius ne fueris curiosus non est enim 23

24 tibi necessarium ea quae abscondita sunt videre oculis tuis in
supervacuis rebus noli scrutari multipliciter et in pluribus operi-
25 bus eius non eris curiosus plurima enim super sensum hominis
26 ostensa sunt tibi multos enim inplanavit suspicio illorum et in
27 vanitate detinuit sensus illorum cor durum male habebit in no-
28 vissimo et qui amat periculum in illo peribit cor ingrediens duas
vias non habebit successus et pravicordius in illis scandalizabitur
29 cor nequam gravabitur doloribus et peccator adiciet ad peccan-
30 dum synagogae superborum non est sanitas frutex enim peccati
31 eradicabitur in illis et non intellegetur cor sapiens intellegitur in
sapientia et auris bona audiet cum omni concupiscentia sapien-
32 tiam sapiens cor et intellegibile abstinebit se a peccatis et in
33 operibus iustitiae successus habebit ignem ardentem extinguit
34 aqua et elemosyna resistit peccatis et Deus conspector qui red-
dit gratiam meminit in posterum et in tempore casus tui invenies
firmamentum
IV fili elemosynam pauperis ne fraudes et oculos tuos ne tran-
2 svertas a paupere animam esurientem ne despexeris et non ex-
3 asperes pauperem in inopia sua cor inopis ne adflixeris et non
4 protrahas datum angustianti rogationem contribulati ne abicias
5 et non avertas faciem tuam ab egeno ab inope ne avertas oculos
propter iram et non relinquas quaerentibus tibi retro maledicere
6 maledicentis enim te in amaritudine exaudietur precatio illius
7 exaudiet autem eum qui fecit illum congregationi pauperum af-
fabilem te facito et presbytero humilia animam tuam et magnato
8 humilia caput tuum declina pauperi aurem tuam et redde debi-
9 tum tuum et responde pacifica in mansuetudine libera eum qui
iniuriam patitur de manu superbi et non acide feras in anima tua
10 in iudicando esto pupillis misericors ut pater et pro viro matri
11 illorum et eris velut filius Altissimi obaudiens et miserebitur tui
12 magis quam mater sapientia filiis suis vitam inspiravit et su-
13 scipit exquirentes se et praeibit in viam iustitiae et qui illam
diligit diligit vitam et qui vigilaverint ad illam conplectebuntur
14 placorem eius qui tenuerint illam vitam hereditabunt et quo
15 introibit benedicit Deus qui serviunt ei obsequentes erunt Sanc-
16 to et eos qui diligunt illam diligit Deus qui audit illam iudicat
17 gentes et qui intuetur illam permanebit confidens si crediderit
ei hereditabit illam et erunt in confirmatione creaturae illorum
18 quoniam in temptatione ambulat cum eo et in primis eligit eum

timorem et metum et adprobationem inducet super illum et cru- 19
ciabit illum in tribulatione doctrinae suae donec temptet illum
in cogitationibus illius et credat animae illius et firmabit illum 20
et iterum adducet directum ad illum et denudat absconsa sua 21
et thesaurizat super illum scientiam et intellectum iustitiae si 22
autem oberraverit derelinquet eum et tradet illum in manus ini-
mici sui fili conserva tempus et devita a malo pro anima tua 23, 24
non confundaris dicere verum est enim confusio adducens pec- 25
catum et est confusio adducens gloriam et gratiam ne accipias 26
faciem adversus faciem tuam nec adversus animam tuam men-
dacium non reverearis proximum tuum in casum suum nec re- 27, 28
tineas verbum in tempus salutis non abscondas sapientiam tuam
in decore eius in lingua enim agnoscitur sapientia et sensus et 29
scientia et doctrina in verbis veritatis et firmamentum in operi-
bus iustitiae non contradicas veritati ullo modo et de mendacio 30
ineruditionis tuae confundere non confundaris confiteri peccata 31
tua et ne subicias te homini pro peccato noli resistere contra 32
faciem potentis nec coneris contra ictum fluvii pro iustitia ago- 33
niare pro anima tua et usque ad mortem certa pro iustitia et
Deus expugnabit pro te inimicos tuos noli citatus esse in lingua 34
tua et inutilis et remissus in operibus tuis noli esse sicut leo in 35
domo tua evertens domesticos tuos et opprimens subiectos tibi
non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad reddendum 36
collecta

noli adtendere ad possessiones iniquas et ne dixeris est mihi **V**
sufficiens vita nihil enim proderit in tempore vindictae et obduc-
tionis non sequaris concupiscentiam cordis et ne dixeris quo- 2, 3
modo potui aut quis me subiciet propter facta mea Deus enim
vindicans vindicabit ne dixeris peccavi et quid accidit mihi triste 4
Altissimus enim est patiens redditor de propitiatu peccatorum 5
noli esse sine metu neque adicias peccatum super peccatum et 6
ne dicas miseratio Dei magna est multitudinis peccatorum meo-
rum miserebitur misericordia enim et ira ab illo et in peccatores 7
respicit ira illius non tardes converti ad Deum et ne differas de 8
die in diem subito enim venit ira illius et in tempore vindic- 9
tae disperdet te noli anxius esse in divitiis iniustis nihil enim 10
proderunt tibi in die obductionis et vindictae non ventiles te in 11
omnem ventum et non eas in omni via sic enim peccator pro-
batur duplici lingua esto firmus in via Dei et in veritate sensus 12

13 tui et scientia et prosequatur te verbum pacis et iustitiae esto
mansuetus ad audiendum verbum ut intellegas et cum sapientia
14 fers responsum verum si est tibi intellectus responde proximo
sin autem sit manus tua super os tuum ne capiaris in verbo
15 indisciplinato et confundaris honor et gloria in sermone sensa-
16 ti lingua inprudentis subversio ipsius non appelleris susurrio et
17 lingua tua capiaris et confundaris super furem enim est confusio
et paenitentia et denotatio pessima super bilinguem susurrato-
18 ri autem odium et inimicitia et contumelia iustifica pusillo et
magno similiter
VI noli fieri pro amico inimicus proximo inproperium enim et
contumeliam malus hereditabit et omnis peccator invidus et bi-
2 linguis non te extollas in cogitatione animae tuae velut taurus
3 ne forte elidatur virtus tua per stultitiam et folia tua comedet
et fructus tuos perdet et relinqueris velut lignum aridum in he-
4 remo anima enim nequa disperdet qui se habet et in gaudium
5 inimici dat illum et deducit in sortem impiorum verbum dul-
ce multiplicat amicos et mitigat inimicos et lingua eucharis in
6 bono homine abundat multi pacifici sint tibi et consiliarii tibi
7 sint unus de mille si possides amicum in temptatione posside
8 eum et non facile credas illi est enim amicus secundum tem-
9 pus suum et non permanebit in die tribulationis et est amicus
qui egreditur ad inimicitiam et est amicus qui odium et rixam
10 et convicia denudabit est autem amicus socius mensae et non
11 permanet in die necessitatis amicus si permanserit fixus erit
12 tibi quasi coaequalis et in domesticis tuis fiducialiter aget si hu-
miliaverit se contra te et a facie tua abscondet se unianimem
13 habebis amicitiam bonam ab inimicis tuis separare et ab amicis
14 tuis adtende amicus fidelis protectio fortis qui autem invenit il-
15 lum invenit thesaurum amico fideli nulla est conparatio et non
est digna ponderatio auri et argenti contra bonitatem fidei illius
16 amicus fidelis medicamentum vitae et inmortalitatis et qui me-
17 tuunt Dominum inveniunt illum qui timet Deum aeque habebit
18 amicitiam bonam quoniam secundum illum erit amicus illius fili
a iuventute tua excipe doctrinam et usque ad canos invenies sa-
19 pientiam quasi is qui arat et seminat accede ad illam et sustine
20 bonos fructus illius in opere enim ipsius exiguum laborabis et
21 cito edes de generationibus illius quam aspera est nimium sa-
22 pientia indoctis hominibus et non permanet in illa excors quasi

lapidis virtus probatio erit in illis et non demorabuntur proicere
illum sapientia enim doctrinae secundum nomen est eius et non 23
multis est manifesta quibus autem agnita est permanet usque
ad conspectum Dei audi fili et accipe consilium intellectus et 24
ne abicias consilium meum inice pedem tuum in conpedes illius 25
et in torques eius tuum collum subice umerum tuum et por- 26
ta illam et ne acedieris vinculis eius in omni animo tuo accede 27
ad illam et in omni virtute tua serva vias eius investiga illam 28
et manifestabitur tibi et continens factus ne derelinqueris eam
in novissimis enim invenies requiem in ea et convertetur tibi in 29
oblectationem et erunt tibi conpedes in protectionem fortitu- 30
dinis et bases virtutis et torques illius in stolam gloriae decor 31
enim vitae est in illa et vincula illius netura salutaris stolam 32
gloriae indues eam et coronam gratulationis superpones tibi fili 33
si adtenderis mihi disces et si adcommodaveris animam tuam sa-
piens eris et si inclinaveris aurem tuam excipies doctrinam et si 34
dilexeris audire sapiens eris in multitudine presbyterorum pru- 35
dentium sta et sapientiae illorum ex corde coniungere ut omnem
narrationem Dei possis audire et proverbia laudis non effugiant
te et si videris sensatum evigila ad illum et gradus ostiorum 36
illius exterat pes tuus cogitatum habe in praeceptis Dei et in 37
mandatis illius maxime adsiduus esto et ipse dabit cor tibi et
concupiscentia sapientiae dabitur tibi

noli facere mala et non te adprehendent discede ab iniquo **VII**, 2
et deficient mala abs te non semines mala in sulcis iniuriae et 3
non metes ea in septuplum noli quaerere ab homine ducatum 4
neque a rege cathedram honoris non te iustifices ante Deum 5
quoniam agnitor cordis ipse est et penes regem noli velle videri
sapiens noli quaerere fieri iudex nisi si valeas virtute inrumpere 6
iniquitates ne forte extimescas faciem potentis et ponas scanda-
lum in agilitate tua non pecces in multitudinem civitatis nec 7
te inmittas in populum neque alliges duplicia peccata nec enim 8
in uno eris inmunis noli esse pusillanimis in anima tua exora- 9, 10
re et facere elemosynam non despicias ne dicas in multitudine 11
munerum meorum respiciet Deus et offerentem me Deo altissi-
mo suscipiet munera mea non inrideas hominem in amaritudine 12
animae est enim qui humiliat et exaltat circumspector Deus noli 13
amare mendacium adversus fratrem tuum neque amico similiter
facias noli velle mentiri omne mendacium adsiduitas enim illius 14

15 non bona noli verbosus esse in multitudine presbyterorum et
16 non iteres verbum in tua oratione non oderis laboriosa opera
17 et rusticationem ab Altissimo creatam non te reputes in mul-
18 titudine indisciplinatorum memento irae quoniam non tarda-
19 bit humilia valde spiritum tuum quoniam vindicta carnis impii
20 ignis et vermes noli praevaricari in amicum pecunia differenti
21 neque fratrem carissimum auro spreveris noli discedere a mu-
liere sensata et bona quam sortitus es in timore Dei gratia enim
22 verecundiae illius super aurum non laedas servum operantem
23 in veritate neque mercennarium dantem animam suam servus
sensatus dilectus quasi anima tua non defraudes illum libertate
24 neque inopem derelinquas illum pecora tibi sunt adtende illis et
25 si sunt utilia perseverent apud te filii tibi sunt erudi illos et cur-
26 va illos a pueritia illorum filiae tibi sunt serva corpus illarum
27 et non ostendas hilarem faciem tuam ad illas trade filiam et
28 grande opus feceris et homini sensato da illam mulier si est tibi
secundum animam tuam non proicias illam et odibili non credas
29 te in toto corde honora patrem tuum et gemitus matris tuae ne
30 obliviscaris memento quoniam nisi per illos non fuisses et retri-
31 bue illis quomodo et illi tibi in tota anima tua time Deum et
32 sacerdotes illius sanctifica in omni virtute dilige eum qui te fecit
33 et ministros eius non derelinquas honora Deum ex tota anima
34 tua et honorifica sacerdotes et propurga te cum brachiis da illi
partem sicut mandatum est tibi primitiarum et purgationis et
35 de neglegentia purga te cum paucis datum brachiorum tuorum
36 et sacrificium sanctificationis offers initia sanctorum et pauperi
porrige manum tuam ut perficiatur propitiatio et benedictio tua
37 gratia datus in conspectu omnis viventis et mortuo non prohibeas
38 gratiam non desis plorantibus in conrogatione et cum lugentibus
39 ambula non te pigeat visitare infirmum ex his enim in dilectione
40 firmaberis in omnibus operibus tuis memorare novissima tua et
in aeternum non peccabis

VIII non litiges cum homine potente ne forte incidas in manus il-
2 lius non contendas cum viro locuplete ne forte contra consistat
3 litem tibi multos perdidit aurum atque argentum et usque cor
4 regum extendit et convertit non litiges cum homine linguato
5 et non strues in igne illius ligna non communices homini in-
6 docto ne male de progenie tua loquatur ne despicias hominem
avertentem se a peccato neque inproperes ei memento quoniam

omnes sumus in correptionem ne spernas hominem in sua se- 7
necta etenim ex nobis senescunt noli de mortuo gaudere sciens 8
quoniam omnes morimur et in gaudium nolumus venire ne de- 9
spicias narrationem presbyterorum sapientium et in proverbiis
illorum conversare ab ipsis enim disces doctrinam intellectus et 10
servire magnatis sine querella non te praetereat narratio senio- 11
rum et ipsi enim didicerunt a patribus suis quoniam ab ipsis 12
disces intellectum et in tempore necessitatis responsum non in- 13
cendas carbones peccatoris arguens eos ne incendaris flamma
ignis peccatorum illorum ne contra faciem stes contumeliosi ne 14
sedeat quasi insidiator ori tuo noli fenerare homini fortiori te 15
quod si feneraveris tamquam perditum habe non spondeas su- 16
per virtutem tuam quod si spoponderis quasi restituens cogita
non iudices contra iudicem quoniam secundum quod dignum est 17
iudicat cum audace non eas in via ne forte gravet mala sua in te 18
ipse enim secundum voluntatem suam vadit et simul cum stulti-
tia illius peries cum iracundo non facias rixam cum audace non 19
eas in desertum quoniam quasi nihil est ante illum sanguis et ubi
non est adiutorium elidet te cum fatuis ne consilium habeas non 20
enim poterunt diligere nisi quae ipsis placent coram extraneo ne 21
facias consilium nescis enim quid pariet non omni homini cor 22
tuum manifestes ne forte inferat tibi gratiam et convicietur tibi

non zeles mulierem sinus tui ne ostendas super te malitiam **IX**
doctrinae nequam non des mulieri potestatem animae tuae ne 2
ingrediatur in virtute tua et confundaris ne respicias mulierem 3
multivolam ne forte incidas in laqueos illius cum psaltrice ne 4
adsiduus sis nec audias illam ne forte pereas in efficacia illius
virginem ne conspicias ne forte scandalizeris in decore illius non 5, 6
des fornicariis animam tuam in nullo ne perdas te et hereditatem
tuam noli conspicere in vicis civitatis nec oberraveris in plateis 7
illius averte faciem tuam a muliere compta et non circumspicias 8
speciem alienam propter speciem mulieris multi perierunt et 9
ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit omnis mulier quae 10
est fornicaria quasi stercus in via conculcatur speciem mulieris 11
alienae multi admirati reprobi facti sunt conloquium enim illius
quasi ignis exardescit cum aliena muliere non accumbas super 12
cubitum cum aliena muliere ne sedeas omnino nec accumbas cum
ea super cubitum et non alterceris cum ea in vino ne forte de- 13
clinet cor tuum in illa et sanguine tuo labaris in perditionem

14 ne derelinquas amicum antiquum novus enim non erit similis illi
15 vinum novum amicus novus veterescat et cum suavitate bibes
16 illud non zeles gloriam et opes peccatoris non enim scis quae
17 futura sit illius subversio non placeat tibi iniuria iniustorum
18 sciens quoniam usque ad inferos non placebit impius longe abe-
sto ab homine potestatem habente occidendi et non suspicaberis
19 timorem mortis et si accesseris ad illum noli aliquid committere
20 ne forte auferat vitam tuam communionem mortis scito quo-
niam in medium laqueorum ingredieris et super dolentium arma
21 ambulabis secundum virtutem tuam cave te a proximo et cum
22 sapientibus et prudentibus tracta viri iusti sint tibi convivae et
23 in timore Dei sit gloriatio tibi et in sensu sit tibi cogitatus et
24 omnis narratio tua in praeceptis Altissimi in manus artificum
opera laudabitur et princeps populi in sapientia sermonis sui in
25 sensu vero seniorum verbum terribilis est in civitate sua homo
linguosus et temerarius in verbo suo odibilis erit

X iudex sapiens vindicabit populum suum et principatus sen-
2 sati stabilis erit secundum iudicem populi sic et ministri eius
3 et qualis rector est civitatis tales et inhabitantes rex insipiens
perdet populum suum et civitates inhabitabuntur per sensum
4 prudentium in manu Dei potestas terrae et exclamabilis omnis
iniquitas gentium et utilem rectorem in tempus suscitabit super
5 illam in manu Dei potestas hominis et super faciem scribae in-
6 ponet honorem suum omnis iniuriae proximi ne memineris et
7 nihil agas in operibus iniuriae odibilis coram Deo et hominibus
8 superbia et execrabilis omnis iniquitas gentium regnum a gente
in gentem transfertur propter iniustitias et iniurias et contume-
9 lias et diversos dolos avaro autem nihil est scelestius quid su-
10 perbit terra et cinis nihil est iniquius quam amare pecuniam hic
enim et animam suam venalem habet quoniam in vita sua proie-
11, 12 cit intima sua omnis potentatus brevis via brevem languorem
13 praecidit medicus sic et rex hodie est et cras morietur cum enim
14 moritur homo hereditabit serpentes et bestias et vermes initium
15 superbiae hominis apostatare a Deo quoniam ab eo qui fecit il-
lum recessit cor eius quoniam initium peccati omnis superbia qui
tenuerit illam adimplebitur maledictis et subvertet eos in finem
16 propterea exhonoravit Dominus conventus malorum et destruxit
17 eos usque in finem sedes ducum superborum destruxit Deus et
18 sedere fecit mites pro illis radices gentium superbarum arefecit

Deus et plantavit humiles ex ipsis gentibus terras gentium ever- 19
tit Dominus et perdidit eas usque ad fundamentum arefecit ex 20
ipsis et disperdidit illos et cessare fecit memoriam eorum a ter-
ra perdidit Deus memoriam superborum et reliquit memoriam 21
humilium sensu non est creata hominibus superbia neque ira- 22
cundia nationi mulierum semen hominum honorabitur hoc quod 23
timet Dominum semen autem hoc exhonorabitur hominum quod
praeterit mandata Domini in medio fratrum rector illorum in 24
honore et qui timent Deum erunt in oculis illius gloria divitum 25
honoratorum et pauperum timor Dei est non despicere hominem 26
iustum pauperem et non magnificare virum peccatorem divitem
magnus est iudex et potens est in honore et non est maior illo 27
qui timet Deum servo sensato liberi servient et vir prudens di- 28
sciplinatus non murmurabit correptus et inscius non honorabitur
noli te extollere in faciendo opere tuo et noli cunctari in tempore 29
angustiae melior est qui operatur et abundat in omnibus quam 30
qui gloriatur et eget panem fili in mansuetudine serva animam 31
tuam et da illi honorem secundum meritum suum peccantem in 32
animam suam quis iustificabit et quis honorificabit exhonoran-
tem animam suam pauper gloriatur per disciplinam et timorem 33
suum et est homo qui honorificatur propter substantiam suam
qui gloriatur in paupertate quanto magis in substantia et qui 34
gloriatur in substantia paupertatem vereatur

sapientia humiliati exaltabit caput illius et in medio magna- **XI**
torum consedere illum faciet non laudes virum in specie sua 2
neque spernas hominem in visu suo brevis in volatilibus est 3
apis et initium dulcoris habet fructus illius in vestitu ne glorie- 4
ris umquam nec in die honoris tui extollaris quoniam mirabilia
opera Altissimi solius et gloriosa et absconsa et invisa opera illius
multi tyranni sederunt in throno et insuspicabilis portavit dia- 5
dema multi potentes pressi sunt valide et gloriosi traditi sunt 6
in manus alterorum priusquam interroges ne vituperes quem- 7
quam et cum interrogaveris corripe iuste priusquam audias ne 8
respondeas verbum et in medio sermonum ne adicias loqui de 9
re ea quae te non molestat ne certeris et in iudicio peccantium
ne consistas fili ne in multis sint actus tui et si dives fueris non 10
eris inmunis a delicto si enim secutus fueris non adprehendes et
non effugies si praecucurreris est laborans et festinans et dolens 11
impius et tanto magis non abundat est homo marcidus egens 12

13 recuperatione plus deficiens virtute et abundans paupertate et
oculus Dei respexit illum in bono et erexit illum ab humilitate
ipsius et exaltavit caput eius et mirati sunt in illo multi et ho-
14 noraverunt Deum bona et mala vita et mors et paupertas et
17 honestas a Deo sunt datio Dei permanet iustis et profectus il-
18 lius successus habebunt in aeternum est qui locupletatur parce
19 agendo et haec pars mercedis illius in eo quod dicit inveni re-
20 quiem mihi et nunc manducabo de bonis meis solus et nescit
21 quod tempus praetereat et relinquet omnia aliis sta in testa-
mento tuo et in illo conloquere et in opere mandatorum tuorum
22 veteresce ne manseris in operibus peccatorum fide autem in Deo
23 et mane in loco tuo facile est enim in oculis Dei de subito hone-
24 stari pauperem benedictio Dei in mercedem iusti festinat et in
25 honore veloci processus illius fructificat ne dicas quid est mihi
26 opus et quae erunt mihi ex hoc bona ne dicas sufficiens sum et
27 quid ex hoc pessimabor in die bonorum ne inmemor sis malo-
28 rum et in die malorum ne inmemor sis bonorum quoniam facile
coram Deo in die obitus retribuere unicuique secundum vias suas
29 malitia horae oblivionem facit luxuriae magnae et in fine homi-
30 nis denudatio operum illius ante mortem ne laudes hominem
31 quemquam quoniam in filiis suis agnoscitur vir non omnem ho-
minem inducas in domum tuam multae enim insidiae sunt dolosi
32 sicut enim eructant praecordia fetantium sicut perdix inducitur
in caveam et ut caprea in laqueum sic et cor superborum et si-
33 cut prospectator videns casum proximi sui bona enim in mala
34 convertens insidiatur et in electis inponet maculam ab scintilla
una augetur ignis et ab uno doloso augetur sanguis homo ve-
35 ro peccator sanguini insidiatur adtende te a pestifero fabricat
enim mala ne forte inducat super te subsannationem in perpe-
36 tuum admitte ad te alienigenam et subvertet te in turbore et
abalienabit te a tuis propriis
XII si benefeceris scito cui feceris et erit gratia in bonis tuis mul-
2 ta benefac iusto et invenies retributionem magnam et si non
3 ab ipso certe a Domino non est ei bene qui adsiduus est ma-
lis et elemosynam non danti quoniam et Altissimus odio habet
4 peccatores et misertus est paenitentibus da misericordi et ne
suscipias peccatorem et impiis et peccatoribus reddet vindictam
5 custodiens eos in die vindictae da bono et non receperis pec-
6 catorem benefac humili et non dederis impio prohibe panes illi

dare ne in ipsis potentior te sit nam duplicia mala invenies in 7
omnibus bonis quoniam et Altissimus odio habet peccatores et
impiis reddet vindictam non agnoscetur in bonis amicus et non 8
abscondetur in malis inimicus in bonis viri inimici illius in tri- 9
stitia et in malitia illius amicus agnitus est non credas inimico 10
tuo in aeternum sicut enim aeramentum eruginat nequitia illius
et si humiliatus vadat curvus adice animum tuum et custodi 11
te ab illo non statuas illum penes te nec sedeat ad dexteram 12
tuam ne conversus stet in loco tuo ne forte conversus in locum
tuum inquirat cathedram tuam et in novissimo cognoscas verba
mea et in sermonibus meis stimuleris quis miserebitur incan- 13
tatori a serpente percusso et omnibus qui adpropiant bestiis et
qui comitatur cum viro iniquo et obvolutus est in peccatis eius
una hora tecum permanebit si autem declinaveris non subporta- 14
bit in labiis suis indulcat inimicus et in corde suo insidiatur ut 15
subvertat te in foveam in oculis suis lacrimatur inimicus et si 16
invenerit tempus non satiabitur sanguine si incurrerint tibi ma- 17
la invenies eum illic priorem in oculis suis lacrimatur inimicus 18
et quasi adiuvans suffodiet plantas tuas caput suum movebit et 19
plaudebit manu et multa susurrans commutabit vultum suum

qui tetigerit picem inquinabitur ab illa et qui communicaverit **XIII**
superbo inducet superbiam pondus super se tollit qui honestio- 2
ri communicat et ditiori te ne socius fueris quid communicabit 3
caccabus ad ollam quando enim conliserint confringetur dives 4
iniuste egit et fremebit pauper autem laesus tacebit si largitus 5
fueris adsumet te et si non habueris derelinquet te si habes con- 6
vivet tecum et evacuabit te et ipse non dolebit super te si neces- 7
sarius illi fueris subplantabit te et subridens spem dabit narrans
tibi bona et dicet quid opus est tibi et confundet te in cibis suis 8
donec te exinaniat bis et ter et in novissimo derideat te postea
videns derelinquet te et caput suum movebit ad te adtende ne 10
seductus in stultitiam humilieris noli esse humilis in sapientia 11
tua ne humiliatus in stultitiam seducaris advocatus a potentio- 12
re discede ex hoc enim magis te advocabit ne inprobus sis ne 13
inpingaris et longe abesto ne eas in oblivionem ne retineas ex 14
aequo loqui cum illo ne credas multis verbis illius ex multa enim
loquella temptabit te et subridens interrogabit te de absconditis
tuis inmitis animus illius conservabit verba tua et non parcet de 15
malitia et de vinculis cave tibi et adtende diligenter auditui tuo 16

17 quoniam cum subversione tua ambulas audiens vero illa quasi
18 in somnis vide et vigilabis omni vita tua dilige Deum et invoca
19 eum in salute tua omne animal diligit similem sibi sic et omnis
20 homo proximum sibi omnis caro ad similem sibi coniungitur et
21 omnis homo simili sui sociabitur si communicabit lupus agno
22 aliquando sic peccator iusto quae communicatio sancto homini
23 ad canem aut quae pax bona diviti ad pauperem venatio leonis
24 onager in heremo sic pascua sunt divitum pauperes et sicut abo-
25 minatio est superbo humilitas sic execratio divitis pauper dives
commotus confirmatur ab amicis humilis autem cum ceciderit
26 expellitur et a notis diviti decepto multi recuperatores locutus
27 est superba et iustificaverunt illum humilis deceptus est et insu-
28 per arguitur locutus est sensate et non est datus ei locus dives
locutus est et omnes tacuerunt et verbum illius usque ad nubes
29 perducent pauper locutus est et dicunt quis est hic et si offende-
30 rit subvertunt illum bona est substantia cui non est peccatum
31 in conscientia et nequissima paupertas in ore impii cor hominis
32 inmutat faciem illius sive in bona sive in mala vestigium cordis
boni et faciem bonam difficile invenies et cum labore

XIV beatus vir qui non est lapsus verbo ex ore suo et non est stimu-
2 latus in tristitia delicti felix qui non habuit animi sui tristitiam
3 et non excidit ab spe sua viro cupido et tenaci sine ratione est
4 substantia et homini livido ad quid aurum qui acervat ex ani-
mo suo iniuste aliis congregat et in bonis illius alius luxuriabitur
5 qui sibi nequa est cui alii bonus erit et non iucundabitur in bonis
6 suis qui sibi invidet nihil est illo nequius et haec redditio est ma-
7 litiae illius et si bene fecerit ignoranter et non volens facit et in
8 novissimo manifestat malitiam suam nequa est oculus lividi et
9 avertens faciem et despiciens animam suam insatiabilis oculus
cupidi in parte iniquitatis non satiabitur donec consummet are-
10 faciens animam suam oculus malus ad mala et non satiabitur
11 pane et in tristitia erit super mensam suam fili si habes bene-
12 fac tecum et Deo bonas oblationes offer memor esto quoniam
mors non tardat et testamentum inferorum quia demonstratum
13 est tibi testamentum enim huius mundi morte morietur ante
mortem benefac amico tuo et secundum vires tuas exporrigens
14 da pauperi non defrauderis a die bono et particula boni doni
15 non te praetereat nonne aliis relinques dolores et labores tuos
16, 17 in divisione sortis da et accipe et iustifica animam tuam ante

obitum tuum operare iustitiam quoniam non est apud inferos in-
venire cibum omnis caro sicut faenum veterescit et sicut folium 18
fructificans in arbore viridi alia generat et alia deicit sic gene- 19
ratio carnis et sanguinis alia finitur et alia nascitur omne opus 20
corruptibile in fine deficiet et qui illud operatur ibit cum ipso et 21
omne opus electum iustificabitur et qui operatur illud honora-
bitur in illo beatus vir qui in sapientia sua morietur et qui in 22
iustitia sua meditabitur et in sensu cogitabit circumspectionem
Dei qui excogitat vias illius in suo corde et in absconsis illius 23
intellegens vadens post illam quasi vestigator et in viis illius con-
sistens qui respicit per fenestras et in ianuas illius audiens qui 24, 25
requiescit iuxta domum illius et in parietibus illius figens palum
statuet casulam suam ad manus illius et requiescunt in casula
eius bona per aevum statuet filios suos sub tegimen illius et sub 26
ramis illius morabitur protegetur in subtegmine illius a fervore 27
et in gloria eius requiescet

qui timet Deum faciet illud et qui continens est iustitiae ad- **XV**
prehendet illam et obviabit illi quasi mater honorificata et quasi 2
mulier a virginitate suscipiet illum cibabit illum panem vitae et 3
intellectus et aqua sapientiae salutaris potabit illum et firmabitur
in illo et non flectetur et continebit illum et non confundetur et 4
inaltabit illum apud proximos suos et in medio ecclesiae aperiet 5
os illius adimplebit illum spiritu sapientiae et intellectus et sto-
lam gloriae vestiet illum iucunditatem et exultationem thesau- 6
rizabit super illum et nomine aeterno hereditabit illum homines 7
stulti non adprehendent illam et homines sensati obviabunt illi
homines stulti non videbunt illam longe enim abest a superbia et
dolo viri mendaces non erunt illius memores et viri veraces inve- 8
niuntur in illa et successum habebunt usque ad inspectionem Dei
non est speciosa laus in ore peccatoris quoniam a Deo profecta 9, 10
est sapientia sapientiae enim Dei adstabit laus et in ore fideli
abundabit et Dominator dabit eam illi non dixeris per Deum 11
abest quae odit enim ne feceris non dicas ille me inplanavit non 12
enim necessarii sunt illi homines impii omne execramentum er- 13
roris odit Deus et non erit amabile timentibus illum Deus ab 14
initio constituit hominem et reliquit illum in manu consilii sui
adiecit mandata et praecepta sua si volueris mandata conser- 15, 16
vabunt te et in perpetuum fidem placitam facere adposuit tibi 17
aquam et ignem ad quod voles porrige manum tuam ante homi- 18

nem vita et mors bonum et malum quod placuerit ei dabitur illi
19 quoniam multa sapientia Dei et fortis in potentia videns omnes
20 sine intermissione oculi Dei ad timentes eum et ipse agnoscit
21 omnem operam hominis nemini mandavit impie agere et nemi-
22 ni dedit spatium peccandi non enim concupiscit multitudinem
filiorum infidelium et inutilium
XVI et ne iucunderis in filiis impiis si multiplicentur non oblecte-
2 ris super ipsos si non est timor Dei cum illis non credas vitae
3 illorum et ne respexeris in labores illorum melior est enim unus
4 timens Deum quam mille filii impii et utile mori sine filiis quam
5 relinquere filios impios ab uno sensato inhabitabitur patria et
6 a tribus impiis deseretur multa talia vidit oculus meus et for-
7 tiora horum audivit auris mea in synagoga peccantium exarde-
8 bit ignis et in gente incredibili exardescit ira non exoraverunt
pro peccatis suis antiquis gigantibus qui destruxerunt confidentes
9 suae virtuti et non pepercit peregrinationi illorum et execratus
10 est illos prae superbia verbi illorum non misertus est illis gentem
11 totam perdens et extollentes se in suis peccatis et sicut sescenta
milia peditum qui congregati sunt in duritia cordis sui et si unus
12 fuisset cervicatus mirum si fuisset inmunis misericordia enim et
13 ira est cum illo potens exoratio et effundens iram secundum mi-
sericordiam suam sic correptio illius hominem secundum operam
14 suam iudicat non effugiet in rapinam peccator et non retardabit
15 sufferentia misericordiam facientis omnis misericordia faciet lo-
cum unicuique secundum meritum operum suorum et secundum
16 intellectum peregrinationis ipsius non dicas a Deo abscondar et
17 ex summo quis mei memorabitur in populo magno non agno-
18 scar quae est enim anima mea in tam inmensa creatura ecce
caelum et caeli caelorum abyssus et universa terra et quae in eis
19 sunt in conspectu illius commovebuntur montes simul et col-
les et fundamenta terrae et cum conspexerit illa Deus tremore
20, 21 concutientur et omne cor intellegetur et vias illius quis intel-
22 legit et procella quam nec oculus videbit hominis nam plurima
opera illius sunt in absconsis opera iustitiae quis enuntiabit aut
quis sustinebit longe enim est testamentum a quibusdam et in-
23 terrogatio omnium in consummatione est qui minoratur corde
24 cogitat inania et vir inprudens et errans cogitat stulta audi me
fili et disce disciplinam sensus et in verbis meis adtende in corde
25 edicam in aequitate disciplinam et scrutabor enarrare sapien-

tiam et in verbis meis adtende in corde tuo et dico in aequitate
spiritus virtutes quas posuit Deus in opera sua ab initio et in
veritate enuntio scientiam eius in iudicio Dei opera ipsius ab 26
initio et ab institutione ipsorum distinxit partes illorum et ini-
tia ipsorum in gentibus suis ornavit in aeternum opera illorum 27
nec esurierunt nec laboraverunt et non destiterunt ab operibus
suis unusquisque proximum sibi non angustiavit usque in aevum 28
non incredibiles verbo illius post haec Deus in terram respexit 29, 30
et implevit illam bonis suis anima omnis vitalis denudavit ante 31
faciem ipsius et ipsa iterum reversio illorum

Deus creavit de terra hominem et secundum imaginem suam **XVII**
fecit illum et iterum convertit illum in ipsam et secundum se 2
vestivit illum virtutem numerum dierum et tempus dedit illi et 3
dedit illi potestatem eorum quae sunt super terram posuit ti- 4
morem illius super omnem carnem et dominatus est bestiarum
et volatilium creavit ex ipso adiutorium similem ipsi consilium 5
et linguam et oculos aures et cor dedit illis excogitandi et di-
sciplinam intellectus replevit illos creavit illis scientiam spiri- 6
tus sensum implevit cor illorum et mala et bona ostendit illis
posuit oculum ipsorum super corda illorum ostendere illis ma- 7
gnalia operum suorum et nomen sanctificationis conlaudent et 8
gloriari in mirabilibus illius et magnalia enarrent operum eius
addidit illis disciplinam et legem vitae hereditavit illos testa- 9, 10
mentum aeternum constituit cum illis et iudicia sua ostendit
illis et magnalia honoris eius vidit oculus illorum et honorem 11
vocis audierunt aures illorum et dixit illis adtendite ab omni ini-
quo et mandavit illis unicuique de proximo viae illorum coram 12, 13
ipso sunt semper non sunt absconsae ab oculis ipsius in unam- 14
quamque gentem praeposuit rectorem et pars Dei Israhel facta 15
est manifesta omnia opera illorum velut sol in conspectu Dei et 16
oculi eius sine intermissione inspicientes in viis eorum non sunt 17
absconsa testamenta per iniquitatem eorum et omnes iniquitates
eorum in conspectu Dei elemosyna viri quasi sacculum cum ipso 18
et gratiam hominis quasi pupillam conservabit et postea resur- 19
get et retribuet illis retributionem unicuique in caput illorum et
convertet in interiores partes terrae paenitentibus autem dedit 20
viam iustitiae et conrogavit deficientes sustinere et destinavit il-
lis sortem veritatis convertere ad Deum et relinque peccata tua 21
precare ante faciem et minue offendiculum refer te ad Dominum 22, 23

24 et avertere ab iniustitia et nimis odito execrationem et cognosce
iustitias et iudicia Dei et sta in sorte propositionis et orationis
25 altissimi Dei in partes vade saeculi sancti cum vivis et danti-
26 bus confessionem non demoreris in errore impiorum a mortuo
27 quasi nihil perit confiteberis vivens vivus et sanus confiteberis
28 et laudabis Deum et gloriaberis in miserationibus illius quam
magna misericordia Dei et propitiatio illius convertentibus ad se
29 nec enim omnia possunt esse in hominibus quoniam non est in-
30 mortalis filius hominis et in vanitate malitiae placuerunt quid
lucidius sole et hic deficiet aut quid nequius excogitabit caro et
31 sanguis et hoc arguitur virtutem altitudinis caeli ipse conspicit
et omnes homines terra et cinis
XVIII qui vivit in aeternum creavit omnia simul Deus solus iustifi-
2 cabitur et manet invictus rex in aeternum quis sufficit enarrare
3, 4 opera illius quis enim investigabit magnalia eius virtutem au-
tem magnitudinis eius quis enuntiabit et quis adiciet enarrare
5 misericordiam eius non est minuere neque adicere nec est in-
6 venire magnalia Dei cum consummaverit homo tunc incipit et
7 cum quieverit operabitur quid homo et quae gratia illius et quid
8 bonum aut quid nequam illius numerus dierum hominum mul-
tum centum anni quasi guttae aquae a mare et sicut calculus
9 harenae sic exigui anni in die aevi propter hoc patiens est Deus
10 in illis et effudit super eos misericordiam suam vidit praesump-
tionem cordis illorum quoniam mala est et cognovit subversio-
11 nem illorum quoniam nequa est ideo adimplevit propitiationem
12 suam in illis et ostendit illis viam aequitatis miseratio homi-
nis circa proximum suum misericordia autem Dei super omnem
13 carnem qui misericordiam habet et docet erudit quasi pastor
14 gregem suum misereatur excipiens doctrinam miserationis et
15 qui festinant in iudiciis eius fili in bonis non des querellam et
16 omni dato non des tristitiam verbi mali nonne ardorem refrige-
17 rabit ros sic et verbum melius quam datus nonne ecce verbum
18 super datum bonum et utraque cum homine iustificato stul-
tus achariter inproperabit et datus indisciplinati tabescere facit
19 oculos ante iudicium para iustitiam tibi et antequam loquaris
20 disce ante languorem adhibe medicinam et ante iudicium inter-
21 roga te ipsum et in conspectu Dei invenies propitiationem ante
languorem humilia te et in tempore infirmitatum ostende con-
22 versationem tuam non inpediaris operari semper et non veteris

usque ad mortem iustificari quoniam merces Dei manet in aeter-
num ante orationem praepara animam tuam et noli esse quasi 23
homo qui temptat Deum memento irae in die consummationis 24
et tempus retributionis in conversatione facies memento pau- 25
pertatis in tempore abundantiae et necessitatem paupertatis in
die divitiarum a mane usque ad vesperam mutatur tempus et 26
haec omnia citata in oculis Dei homo sapiens in omnibus me- 27
tuet et in diebus delictorum adtendet ab inertia omnis astutus 28
agnovit sapientiam et invenienti eam dabit confessionem sensa- 29
ti in verbis et ipsi sapienter egerunt et intellexerunt veritatem
et iustitiam et inploraverunt proverbia et iudicia de continen- 30
tia animae post concupiscentias tuas non eas et a voluntate tua
avertere si praestes animae tuae concupiscentiam eius faciet te 31
in gaudium inimicis ne oblecteris in turbis nec in modicis ad 32
duas est enim commissio illorum ne fueris mediocris in conten- 33
tione ex fenore et non est tibi nihil in sacculo eris enim invidus
tuae vitae

operarius ebriacus non locupletabitur et qui spernit modica **XIX**
paulatim decidet vinum et mulieres apostatare faciunt sapientes 2
et arguent sensatos et qui se iungit fornicariis erit nequa putre- 3
do et vermes hereditabunt illum et extolletur in exemplum maius
et tolletur de numero anima eius qui credit cito levis corde mi- 4
norabitur et qui delinquit in animam suam insuper habebitur
qui gaudet iniquitati denotabitur et qui odit correptionem com- 5
minuetur vita et qui odit loquacitatem extinguit malitiam qui 6
peccat in animam suam paenitebitur et qui iucundatur malitia
denotabitur ne iteres verbum nequam et durum et non minora- 7
beris amico et inimico noli enarrare sensum tuum et si est tibi 8
delictum noli denudare audiet enim te et custodiet te et quasi 9
defendens peccatum odiet te et sic aderit tibi semper audisti 10
verbum adversus proximum conmoriatur in te fidens quoniam
non te disrumpet a facie verbi parturit fatuus tamquam gemi- 11
tus partus infantis sagitta infixa femori carnis sic verbum in 12
corde stulti corripe amicum ne forte non intellexerit et dicat 13
non feci aut si fecerit ne iterum addat facere corripe proximum 14
ne forte non dixerit et si dixerit ne forte iteret corripe amicum 15
saepe enim fit commissio et non omni verbo credas est qui la- 16
bitur lingua sed non ex animo quis est enim qui non deliquerit 17
lingua sua corripe proximum antequam commineris et da locum 18

timori Altissimi quia omnis sapientia timor Dei et in illa timere
19 Deum et in omni sapientia dispositio legis et non est sapientia
nequitiae disciplina et non est cogitatus peccatorum prudentia
20 est nequitia et ipsa execratio et est insipiens qui minuitur sa-
21 pientia melior est homo qui deficit sapientia et deficiens sensu
in timore quam qui abundat sensu et transgreditur legem Altis-
22, 23 simi est sollertia certa et ipsa iniqua et est qui emittit verbum
certum enarrans veritatem est qui nequiter humiliat se et inte-
24 riora eius plena sunt dolo et est iustus qui se nimium submittit
a multa humilitate et est iustus qui inclinat faciem et fingit non
25 videre quod ignoratum est et si ab inbecillitate virium vetetur
26 peccare si invenerit tempus malefaciendi malefaciet ex visu co-
27 gnoscitur vir et ab occursu faciei cognoscitur sensatus amictus
corporis et risus dentium et ingressus hominis enuntiant de illo
28 est correptio mendax in ira contumeliosi et est indicium quod
non probatur esse bonum et est tacens et ipse est prudens
XX quam bonum est arguere quam irasci et confitentem in ora-
2 tione non prohibere concupiscentia spadonis devirginavit iuve-
3, 4 nem sic qui facit per vim iudicium inique quam bonum est
correptum manifestare paenitentiam sic enim effugies volunta-
5 rium peccatum est tacens qui invenitur sapiens et est odibilis
6 qui procax est ad loquendum est autem tacens non habens sen-
7 sum loquellae et est tacens sciens tempus apti temporis homo
sapiens tacebit usque ad tempus lascivus autem et inprudens
8 non servabunt tempus qui multis utitur verbis laedit animam
9 suam et qui potestatem sibi adsumit iniuste odietur est pro-
cessio in malis viro indisciplinato et est inventio in detrimentum
10 est datus qui non sit utilis et est datus cuius retributio duplex
11 est propter gloriam minoratio et est qui ab humilitate levavit
12 caput est qui multa redimat modico pretio et restituens ea sep-
13 tuplum sapiens in verbis se ipsum amabilem facit gratiae autem
14 fatuorum effundentur datus insipientis non erit utilis tibi oculi
15 enim illius septimplices sunt exigua dabit et multa inpropera-
16 bit et apertio oris illius inflammatio est hodie fenerat quis et
17 cras expetit et odibilis homo huiusmodi fatuo non erit amicus
18 et non erit gratia bonis illius qui enim edunt panem illius fal-
19 si linguae sunt quotiens et quanti inridebunt eum neque enim
quod habendum erat directo sensu distribuit similiter et quod
20 non erat habendum lapsus falsae linguae quasi qui pavimento

cadens nam et sic casus malorum festinanter venient homo acha- 21
ris quasi fabula vana in ore indisciplinatorum adsidua erit ex ore 22
fatui reprobabitur parabola non enim dicit illam in tempore suo
est qui vetatur peccare ab inopia et in requie sua stimulabitur 23
est qui perdit animam suam prae confusione et ab inprudenti 24
persona perdet eam personae autem acceptione perdet se est 25
qui prae confusione promittit amico et lucratus est eum inimi-
cum gratis obprobrium nequa in homine mendacium et in ore 26
indisciplinatorum adsidue erit potius furem quam adsiduitas 27
viri mendacis perditionem autem ambo hereditabunt mores ho- 28
minum mendacium sine honore et confusio illius cum ipso sine
intermissione verbum parabolarum sapiens in verbis producet se 29
ipsum et homo prudens placebit magnatis qui operatur terram 30
suam inaltabit acervum fructuum et qui operatur iustitiam ipse
exaltabitur qui vero placet magnatis effugiet iniquitatem xenia 31
et dona excaecant oculos iudicum et quasi mutus in ore aver-
tit correptiones eorum sapientia absconsa et thesaurus invisus 32
quae utilitas in utrisque melius in hominibus qui abscondent 33
insipientiam suam quam qui abscondunt sapientiam suam

fili peccasti non adicias iterum sed et de pristinis deprecare ut **XXI**
tibi remittatur quasi a facie colubri fuge peccata et si accesseris 2
ad illa suscipient te dentes leonis dentes eius interficientes ani- 3
mas hominum quasi romphea bis acuta omnis iniquitas plagae 4
illius non est sanitas cataplectatio et iniuriae adnullabunt sub- 5
stantiam sic substantia superbiae eradicabitur deprecatio pau- 6
peris ex ore usque ad aures eius veniet et iudicium festinato
adveniet illi qui odit correptionem vestigium est peccatoris et 7
qui timet Deum convertet ad cor suum notus a longe potens 8
lingua audaci et sensatus scit labi se ab ipso qui aedificat do- 9
mum inpendiis alienis quasi qui colligat lapides suos in hieme
stuppa collecta synagoga peccantium et consummatio illorum 10
flamma ignis via peccantium conplanata lapidibus et in fine 11
illorum inferi et tenebrae et poena qui custodit iustitiam conti- 12
nebit sensum eius consummatio timoris Dei sapientia et sensus 13
non erudietur qui non est sapiens in bono est autem insipientia 14, 15
quae abundat in malo et non est sensus ubi abundat amaritudo
scientia sapientis tamquam inundatio abundabit et consilium il- 16
lius sicut fons vitae permanet cor fatui quasi vas confractum 17
et omnem sapientiam non tenebit verbum sapiens quodcumque 18

audierit scius laudabit et ad se adiciet audivit luxuriosus et di-
19 splicebit illi et proiciet illud post dorsum suum narratio fatui
20 quasi sarcina in via nam in labiis sensati invenietur gratia os
prudentis quaeritur in ecclesia et verba illius cogitabunt in cor-
21 dibus suis tamquam domus exterminata sic fatuo sapientia et
22 scientia insensati inenarrabilia verba conpedes in pedibus stul-
to doctrina et quasi vincula manuum supra manum dexteram
23 fatuus in risu inaltat vocem suam vir autem sapiens vix tacite
24 ridebit ornamentum aureum prudenti doctrina et quasi brachia-
25 le in brachio dextro pes fatui facilis in domum proximi et homo
26 peritus confundetur a persona potentis stultus a fenestra respi-
27 ciet in domum vir autem eruditus foris stabit stultitia hominis
28 audire per ostium et prudens gravabitur contumelia labia in-
prudentium stulta narrabunt verba autem prudentium statera
29 ponderabuntur et in ore fatuorum cor illorum et in corde sa-
30 pientium os illorum dum maledicit impius diabolum maledicit
31 ipse animam suam susurrio coinquinabit animam suam et in
omnibus odietur et qui manserit odiosus erit tacitus et sensatus
honorabitur

XXII in lapide luteo lapidatus est piger et omnes loquentur super
2 aspernationem illius de stercore boum lapidatus est piger et
3 omnis qui tetigerit eum excutiet manus confusio patris est de
4 filio indisciplinato in filia autem in deminoratione fiet filia pru-
dens hereditas viro suo nam quae confundit in contumeliam fit
5 genitoris patrem et virum confundit audax et ab impiis non
6 minorabitur ab utrisque autem inhonorabitur musica in luctu
inportuna narratio flagella et doctrina in omni tempore sapien-
7, 8 tia qui docet fatuum quasi qui conglutinet testam qui narrat
verbum non adtendenti quasi qui excitat dormientem de gravi
9, 10 somno qui enumerat stulto et in fine dicit quis est hic super
mortuum plora defecit enim lux eius et super fatuum plora defe-
11 cit enim sensus modicum plora supra mortuum quoniam requie-
12, 13 vit nequissimi enim nequissima vita super mortem fatui luctus
mortui septem dies fatui autem et impii omnes dies vitae illorum
14, 15 cum stulto non multum loquaris et cum insensato ne abieris ser-
va te ab illo ut non molestiam habeas et non coinquinaberis in
16 inpactu illius deflecte ab illo et invenies requiem et non ace-
17 diaberis in stultitiam illius super plumbum gravabitur et quod
18 illi aliud nomen quam fatuus harenam et salem et massam ferri

facilius est portare quam hominem inprudentem et fatuum et
impium loramentum ligneum conligatum fundamento aedificii 19
non dissolvetur sic et cor confirmatum in cogitatione consilii co- 20
gitatus sensati in omni tempore vel metu non pravabitur sicut 21
pali in excelsis et cementa in inpensa posita contra faciem venti
non permanebunt sic et cor timidum in cogitatione stulti contra 22
impetum timoris non resistit sic et cor trepidum in cogitatione 23
fatui omni tempore non metuebit sic et qui in praeceptis Dei per-
manet semper pungens oculum deducens lacrimas et qui pungit 24
cor proferet sensum mittens lapidem in volatilia deiciet illa sic et 25
qui conviciatur amico dissolvit amicitiam ad amicum et si pro- 26
duxeris gladium non desperes est enim regressus ad amicum si 27
aperuerit os triste non timeas est enim concordatio excepto con-
vicio et inproperio et superbia et mysterii revelatione et plaga
dolosa in his omnibus effugiet amicus fidem posside cum proxi- 28
mo in paupertate illius ut et in bonis illius laeteris in tempore 29
tribulationis illius permane illi fidelis ut et in hereditate illius
coheres sis ante ignem camini vapor et fumus ignis inaltatur sic 30
et ante sanguinem maledicta et contumeliae et minae amicum 31
salutare non confundaris et a facie illius non me abscondam et
si mala mihi evenerint per illum sustineo omnis qui audiet ca- 32
vebit se ab eo quis dabit ori meo custodiam et supra labia mea 33
signaculum certum uti ne cadam ab ipsis et lingua mea perdat
me

Domine pater et dominator vitae meae non relinquas me ne **XXIII**
sinas me cadere in illis quis superponet in me in cogitatu meo 2
flagella et in corde meo doctrinam sapientiae ut ignorationibus
eorum non parcant mihi et non pareant delicta illorum et adin- 3
crescant ignorantiae meae et multiplicentur delicta mea et pec-
cata mea abundent et incidam in conspectu adversariorum et
gaudeat inimicus meus Domine pater et Deus vitae meae ne 4
derelinquas me in cogitatu illorum extollentiam oculorum meo- 5
rum ne dederis mihi et omne desiderium averte a me aufer a 6
me ventris concupiscentias et concubitus concupiscentiae ne ad-
prehendant me et animae inreverenti et infrunitae ne tradas me
doctrina oris doctrinam oris audite filii et qui custodierit illam 7
non periet in labiis suis nec scandalizabitur in operibus nequissi-
mis in vanitate sua adprehendetur peccator et superbus et ma- 8
ledicus scandalizabitur in illo iurationi non adsuescat os tuum 9

10 multus enim casus in illa nominatio vero Dei non sit adsidua in
ore tuo et nominibus sanctorum non admiscearis quoniam non
11 eris inmunis ab eis sicut enim servus interrogatus adsidue a
livore non minuetur sic omnis iurans et nominans in toto a pec-
12 cato non purgabitur vir multum iurans implebitur iniquitate
13 et non discedet a domo illius plaga et si frustraverit delictum
ipsius super ipsum erit et si dissimulaverit delinquet dupliciter
14 et si in vacuum iuraverit non iustificabitur replebitur enim re-
15 tributione domus illius est et alia loquella contraria morti non
16 inveniatur in hereditate Iacob etenim a misericordibus omnia
17 haec auferentur et in delictis non volutabunt indisciplinose non
18 adsuescat os tuum est enim in illa verbum peccati memento pa-
19 tris et matris tuae in medio enim magnatorum consistis ne forte
obliviscatur te in conspectu illorum et adsiduitate tua infatuatus
inproperium patiaris et maluisses non nasci et diem nativitatis
20 tuae maledicas homo adsuetus in verbis inproperii in omnibus
21 diebus suis non erudietur duo genera abundant in peccatis et
22 tertium adducit iram et perditionem anima calida quasi ignis
23 ardens non extinguetur donec aliquid gluttiat et homo nequam
24 in ore carnis suae non desinet donec incendat ignem homini for-
nicario omnis panis dulcis non cessabit transgrediens a lecto suo
25 omnis homo qui transgreditur lectum suum contemnens in ani-
26 mam suam et dicens quis me videt tenebrae circumdant me et
parietes cooperiunt me et nemo circumspicit me quem vereor de-
27 lictorum meorum non memorabitur Altissimus et non intelleget
quoniam omnia videt oculus illius quoniam expellit a se timorem
Dei huiusmodi hominis timor et oculi hominum timentes illum
28 et non cognovit quoniam oculi Domini multo plus lucidiores su-
per solem circumspicientes omnes vias hominum et profundum
29 abyssi et hominum corda intuentes in absconsas partes Domino
enim Deo antequam crearentur omnia sunt agnita sic et post per-
30 fectum respicit omnia hic in plateis civitatis vindicabitur quasi
31 pullus equinus fugabitur et ubi non speravit adprehendetur et
32 erit dedecus omnibus quod non intellexerit timorem Dei sic et
mulier omnis relinquens virum suum et statuens hereditatem ex
33 alieno matrimonio primo enim in lege Altissimi incredibilis fuit
et secundo virum suum dereliquit tertio in adulterio fornicata
34 est et ex alio viro filios statuit sibi haec in ecclesiam adduce-
35 tur et in filios eius respicietur non tradent filii eius radices et

rami eius non dabunt fructum derelinquent in maledictum me- 36
moriam illius et dedecus illius non delebitur et agnoscent qui 37
derelicti sunt quoniam nihil melius quam timor Dei et nihil dul-
cius quam respicere in mandatis Domini et gloria magna est 38
sequi Dominum longitudo enim dierum adsumetur ab eo
sapientiae laus sapientia laudabit animam suam et in Deo **XXIV**
honorabitur et in medio populi sui gloriabitur et in ecclesiis Al- 2
tissimi aperiet os suum et in conspectu virtutis illius gloriabitur
in medio populo exaltabitur et in plenitudine sancta admirabitur 3
in multitudine electorum habebit laudem et inter benedictos be- 4
nedicetur dicens ego ex ore Altissimi prodivi primogenita ante 5
omnem creaturam ego in caelis feci ut oriretur lumen indefi- 6
ciens et sicut nebula texi omnem terram ego in altis habitavi et 7
thronus meus in columna nubis gyrum caeli circuivi sola et in 8
profundum abyssi penetravi et in fluctibus maris ambulavi et 9
in omni terra steti et in omni populo et in omni gente prima- 10
tum habui et omnium excellentium et humilium corda virtute 11
calcavi et in his omnibus requiem quaesivi et in hereditate eius
morabor tunc praecepit et dixit mihi creator omnium et qui 12
creavit me requievit in tabernaculo meo et dixit mihi in Iacob 13
inhabita et in Israhel hereditare et in electis meis ede radices
ab initio ante saeculum creata sum et usque ad futurum saecu- 14
lum non desinam et in habitatione sancta coram ipso ministravi
et sic in Sion firmata sum et in civitate sanctificata similiter 15
requievi et in Hierusalem potestas mea et radicavi in populo 16
honorificato et in parte Dei mei hereditas illius et in plenitudine
sanctorum detentio mea quasi cedrus exaltata sum in Libano et 17
quasi cypressus in monte Sion et quasi palma exaltata sum in 18
Cades et quasi plantatio rosae in Hiericho quasi oliva speciosa 19
in campis et quasi platanus exaltata sum iuxta aquam in plateis
sicut cinnamomum et aspaltum aromatizans odorem dedi quasi 20
murra electa dedi suavitatem odoris et quasi storax et galbanus 21
et ungula et gutta et quasi libanus non incisus vaporavi habita-
tionem meam et quasi balsamum non mixtum odor meus ego 22
quasi terebinthus extendi ramos meos et rami mei honoris et gra-
tiae ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris et flores mei 23
fructus honoris et honestatis ego mater pulchrae dilectionis et 24
timoris et agnitionis et sanctae spei in me gratia omnis vitae 25
et veritatis in me omnis spes vitae et virtutis transite ad me 26

omnes qui concupiscitis me et a generationibus meis implemini
27 spiritus enim meus super melle dulcis et hereditas mea super mel
28, 29 et favum memoria mea in generatione saeculorum qui edunt
30 me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sitient qui audit me
31 non confundetur et qui operantur in me non peccabunt qui elu-
32 cidant me vitam aeternam habebunt haec omnia liber vitae te-
33 stamentum Altissimi et agnitio veritatis legem mandavit Moses
in praeceptis iustitiarum et hereditatem domui Iacob et Israhel
34 promissionis posuit David puero suo excitare regem ex ipso for-
35 tissimum in throno honoris sedentem in sempiternum qui implet
36 quasi Phison sapientiam et sicut Tigris in diebus novorum qui
adimplet quasi Eufrates sensum qui multiplicat quasi Iordanis in
37 tempore messis qui mittit disciplinam sicut lucem et adsistens
38 quasi Geon in die vindemiae qui perficit primus scire ipsam et
39 infirmior non investigavit eam a mari enim abundavit cogitatio
40 eius et consilium illius abysso magna ego sapientia effudi flumi-
41 na ego quasi tramis aquae inmensae de fluvio ego quasi fluvius
42 Doryx et sicut aquaeductus exivi a paradiso dixi rigabo meum
43 hortum plantationum et inebriabo pratus mei fructum et ecce
facta est mihi tramis abundans et fluvius meus propinquavit ad
44 mare quoniam doctrinam quasi antelucanum inlumino omnibus
45 et enarrabo illam usque in longinquo penetrabo inferiores partes
terrae et inspiciam omnes dormientes et inluminabo sperantes in
46 Deo adhuc doctrinam quasi prophetiam effundam et relinquam
illam quaerentibus sapientiam et non desinam in progenies il-
47 lorum usque in aevum sanctum videte quoniam non soli mihi
laboravi sed omnibus exquirentibus veritatem
XXV in tribus placitum est spiritui meo quae sunt probata coram
2 Deo et hominibus concordia fratrum et amor proximorum et
3 vir et mulier sibi consentientes tres species odivit anima mea
4 et adgravor valde animae illorum pauperem superbum et di-
5 vitem mendacem et senem fatuum et insensatum in iuventute
tua non congregasti et quomodo invenies eam in senectute tua
6 quam speciosum canitiae iudicium et presbyteris cognoscere con-
7 silium quam speciosa veteranis sapientia et gloriosis intellectus
8 et consilium corona senum multa peritia et gloria illorum ti-
9 mor Dei novem insuspicabilia cordis magnificavi et decimum
10 dicam in lingua hominibus homo qui iucundatur in filiis vivens
11 et videns subversionem inimicorum beatus qui inhabitat cum

muliere sensata et qui in lingua sua non est lapsus et qui non
servivit indignis se beatus qui invenit amicum verum et qui 12
enarrat iustitiam auri audienti quam magnus qui invenit sa- 13
pientiam et scientiam sed non est super timentem Deum timor 14
Dei super omnia superposuit beatus cui donatum est habere ti- 15
morem Dei qui tenet illum cui adsimilabitur timor Dei initium 16
dilectionis eius fidei autem initium adglutinandum est ei omnis 17
plaga tristitia cordis est et omnis malitia nequitia mulieris est
et omnem plagam et non plagam videbit cordis et omnem ne- 18, 19
quitiam et non nequitiam mulieris et omnem obductum et non 20
obductum odientium et omnem vindictam et non vindictam ini- 21
micorum non est caput nequius super caput colubri et non est 22, 23
ira super iram inimici commorari leoni et draconi placebit quam
habitare cum muliere nequa nequitia mulieris inmutat faciem 24
eius et obcaecabit vultum suum tamquam ursus et quasi saccum
ostendit in medio proximorum eius et audiens suspirabit mo- 25
dicum brevis malitia super malitiam mulieris sors peccatorum 26
cadat super illam ascensus harenosus in pedibus veterani sic 27
mulier linguata homini quieto ne respicias in mulieris speciem 28
et non concupiscas mulierem in specie mulieris ira et inreveren- 29
tia et confusio magna mulier si primatum habeat contraria est 30
viro suo cor humile et facies tristis et plaga mortis mulier ne- 31
qua manus debiles et genua dissoluta mulier quae non beatificat 32
virum suum a muliere initium factum est peccati et per illam 33
omnes morimur non des aquae tuae exitum nec modicum nec 34
mulieri nequa veniam prodeundi si non ambulaverit ad manum 35
tuam et confundet te in conspectu inimicorum a carnibus tuis 36
abscide illam ne semper te abutatur

mulieris bonae beatus vir numerus enim annorum illorum du- **XXVI**
plex mulier fortis oblectat virum suum et annos vitae illius in 2
pace implebit pars bona mulier bona in parte bona timentium 3
Deum dabitur viro pro factis bonis divitis autem et pauperis 4
cor bonum in omni tempore vultus illorum hilaris a tribus tim- 5
uit cor meum et in quarto facies mea metuit delatura civitatis 6
et collectio populi et calumniam mendacem super mortem om- 7
nia gravia dolor cordis et luctus mulier zelotypa in muliere 8, 9
infideli flagellum linguae omnibus communicans sicut boum iu- 10
gum quod movetur ita et mulierem nequam qui tenet illam quasi
qui adprehendat scorpionem mulier ebriosa ira magna et con- 11

12 tumelia et turpitudo illius non contegetur fornicatio mulieris in
13 extollentia oculorum et in palpebris illius agnoscetur in filia non
14 avertente se firma custodiam ne inventa occasione utatur se ab
15 omni inreverentia oculis cave et ne mireris si te neglexerit sicut
viator sitiens ad fontem os aperiet et ab omni aqua proxima bi-
bet et contra omnem palum sedebit et contra omnem sagittam
16 aperiet faretram donec deficiat gratia mulieris sedulae delecta-
17 bit virum suum et ossa illius inpinguabit disciplina illius datus
18 Dei mulier sensata et tacita non est inmutatio eruditae animae
19, 20 gratia super gratiam mulier sancta et pudorata omnis autem
21 ponderatio non est digna continentis animae sicut sol oriens
mundo in altissimis Dei sic mulieris bonae species in ornamen-
22 tum domus eius lucerna splendens super candelabrum sanctum
23 et species faciei super aetatem stabilem columnae aureae su-
per bases argenteas et pedes firmi super plantas stabilis mulieris
24 fundamenta aeterna super petram solidam et mandata Dei in
25 corde mulieris sanctae in duobus contristatum est cor meum et
26 in tertio iracundia mihi advenit vir bellator deficiens per ino-
27 piam et vir sensatus contemptus et qui transgreditur a iustitia
28 ad peccatum Deus paravit eum ad rompheam duae species dif-
ficiles et periculosae mihi apparuerunt difficile exuitur negotians
a neglegentia et non iustificabitur caupo a peccatis labiae
XXVII propter inopiam multi deliquerunt et qui quaerit locupletari
2 avertit oculum suum si in medio conpaginis lapidum palus fi-
gitur sic et inter medium venditionis et emptionis angustabitur
3, 4 peccatis conteretur delictum si non in timore Domini tenueris
5 instanter cito subvertetur domus tua si in pertusura cribri re-
6 manebit stercus sic aporia hominis in cogitatu illius vasa figuli
7 probat fornax et homines iustos temptatio tribulationis sicut
rusticatio de ligno ostendit fructum illius sic verbum excogita-
8 tum hominis cordis ante sermonem non conlaudes virum haec
9 enim temptatio est hominum si sequaris iustitiam adprehendes
illam et indues quasi poderem honoris et inhabitabis cum ea et
proteget te in sempiternum et in die agnitionis invenies firma-
10 mentum volatilia ad sibi similia conveniunt et veritas ad eos
11 qui operantur illam revertetur leo venationi insidiatur semper
12 sic peccata operantibus iniquitates homo sanctus in sapientia
13 manet sicut sol nam stultus sicut luna inmutatur in medio in-
sensatorum serva verbum tempori in medio autem cogitantium

adsiduus esto narratio peccantium odiosa et risus illorum delic- 14
tis peccati loquella multum iurans horripilationem capiti statuet 15
et inreverentia ipsius obturatio aurium effusio sanguinis in rixa 16
superborum et maledictio illorum auditus gravis qui denudat 17
arcana amici perdet fidem et non inveniet amicum ad animum
suum dilige proximum et coniungere fide cum illo quod si de- 18, 19
nudaveris absconsa illius non persequeris post eum sicut enim 20
homo qui perdit amicum suum sic qui perdit amicitiam proximi
sui et sicut qui dimittit avem de manu sua sic reliquisti proxi- 21
mum tuum et non eum capies non illum sequaris quoniam longe 22
abest effugit enim quasi caprea de laqueo quoniam vulnerata est
conligare et maledicti est concordatio denudare autem amici 23, 24
mysteria desperatio est annuens oculo fabricat iniqua et nemo 25
eum abiciet in conspectu oculorum tuorum condulcabit os tuum 26
et super sermones tuos admirabitur novissime autem pervertet
os suum et in verbis tuis dabit scandalum multa audivi et non 27
coaequavi ei et Dominus odiet illum qui in altum mittit lapi- 28
dem super caput eius cadet et plaga dolosi dividet vulnera et 29
qui foveam fodit in illam decidet et qui statuit lapidem proximo
offendet in eo et qui laqueum alio peribit in illo facienti nequis- 30
simum super ipsum devolvetur et non agnoscet unde adveniat illi
inlusio et inproperium superborum et vindicta sicut leo insidia- 31
bitur illi laqueo peribunt qui oblectantur casu iustorum dolor 32
autem consumet illos antequam moriantur ira et furor utraque 33
execrabilia et vir peccator continens erit illorum

qui vindicari vult a Deo inveniet vindictam et peccata illius **XXVIII**
servans servabit relinque proximo tuo nocenti te et tunc de- 2
precanti tibi peccata solventur homo homini servat iram et a 3
Deo quaerit medellam et in hominem similem sibi non habet 4
misericordiam et de peccatis suis deprecatur ipse dum caro sit 5
reservat iram et propitiationem petit a Deo quis exorabit pro
delictis illius memento novissimorum et desine inimicari ta- 6, 7
bitudo enim et mors inminet in mandatis memorare timorem 8
Dei et non irascaris proximo memorare testamenti Altissimi et 9
despice ignorantiam proximi abstine te a lite et minues pecca- 10
ta homo enim iracundus incendit litem et vir peccator turbabit 11
amicos et in medium pacem habentium inmittit inimicitiam se- 12
cundum enim ligna silvae sic ignis exardescit et secundum virtu-
tem hominis iracundia illius erit et secundum substantiam suam

13 exaltabit iram suam certamen festinatum incendit ignem et lis
festinans effundit sanguinem et lingua testificans adducit mor-
14 tem si sufflaveris quasi ignis exardebit et si expueris super illam
15 extinguetur utraque ex ore proficiscuntur susurrio et bilinguis
16 maledictus multos enim turbavit pacem habentes lingua tertia
17 multos commovit et dispersit illos a gente in gentem civitates
18 muratas divitum destruxit et domos magnatorum effodit virtu-
19 tes populorum concidit et gentes fortes dissolvit lingua tertia
20 mulieres viritas eiecit et privavit illas laboribus suis qui respi-
21 cit illam non habebit requiem nec habitabit cum requie flagelli
22 plaga livorem facit plaga autem linguae comminuet ossa mul-
ti ceciderunt in ore gladii sed non sic quasi qui interierunt per
23 linguam suam beatus qui tectus est a lingua nequa qui in ira-
cundia illius non transivit et qui non adtraxit iugum eius et in
24 vinculis illius non est ligatus iugum enim illius iugum ferreum
25 est et vinculum illius vinculum aereum est mors illius mors ne-
26 quissima et utilis potius inferus quam illa perseverantia illius
non permanebit sed obtinebit vias iniustorum et in flamma sua
27 non conburet iustos qui derelinquunt Deum incident in illam et
exardebit in illis et non extinguetur et inmittetur in illos quasi leo
28 et quasi pardus laedebit illos sepi aures tuas spinis et noli audire
29 linguam nequam et ori tuo facito ostia et seras aurum tuum et
argentum confla et verbis tuis facito stateram et frenos ori tuo
30 rectos et adtende ne forte labaris in lingua et cadas in conspec-
tu inimicorum insidiantium tibi et sit casus tuus insanabilis in
mortem
XXIX de fenore qui facit misericordiam fenerat proximum et qui
2 praevalet manu mandata servat fenera proximum tibi in tem-
pore necessitatis illius et iterum redde proximo in tempore suo
3 confirma verbum et fideliter age cum illo et in omni tempore
4 invenies quod tibi necessarium est multi quasi inventionem ae-
stimaverunt fenus et praestiterunt molestiam his qui se adiu-
5 vaverunt donec accipiant osculantur manum dantis et in pro-
6 missionibus humiliant vocem suam et in tempore redditionis
postulabit tempus et loquetur verba acediae et murmurationum
7 et tempus causabitur si autem potuerit reddere aversatus solide
8 vix reddet dimidium et conputabit illud quasi inventionem sin
autem fraudavit illum pecunia sua et possidebit illum inimicum
9 gratis et convicia et maledicta reddet illi et pro honore et be-

neficio reddet illi contumeliam multi non causa nequitiae non 10
feneraverunt sed fraudari gratis timuerunt verumtamen super 11
humilem animo fortior esto et pro elemosyna non trahas illum
propter mandatum adsume pauperem et propter inopiam eius ne 12
dimittas illum vacuum perde pecuniam pro fratre et amico et 13
non abscondas illam sub lapide in perditionem pone thesaurum 14
tuum in praeceptis Altissimi et proderit tibi magis quam aurum
conclude elemosynam in corde pauperis et haec pro te exorabit 15
ab omni malo super scutum potentis et super lanceam adversus 18
inimicum tuum pugnabit vir bonus fidem facit proximo suo et 19
qui perdiderit confusionem derelinquet sibi gratiam fideiussoris 20
ne obliviscaris dedit enim pro te animam suam repromissorem 21
fugit peccator et inmundus bona repromissoris sibi adscribit 22
peccator et ingratus sensu derelinquet liberantem se vir repro- 23
mittit de proximo suo et cum perdiderit reverentiam relinque-
tur ab eo repromissio nequissima multos perdidit dirigentes et 24
commovit illos quasi fluctus maris viros potentes gyrans migra- 25
re fecit et vagati sunt in gentibus alienis peccator transgrediens 26
mandata Domini incidet in promissionem nequa et qui conatur
multa agere incidet in iudicium recupera proximum secundum 27
virtutem tuam et adtende tibi ne incidas initium vitae aqua et 28
panis et vestimentum et domus protegens turpitudinem melior 29
victus pauperis sub tegimen asserum quam epulae splendidae in
peregre sine domicilio super minimum et magnum placeat tibi 30
et inproperium peregrinationis non audies vita nequa hospitan- 31
di de domo in domum et ubi hospitabitur non fiducialiter aget
nec aperiet os hospitabit et pascet et potabit ingratos et ad 32
haec amara audiet transi hospes et orna mensam et quae in 33
manu habes ciba ceteros exi a facie honoris amicorum meorum 34
necessitudine domus meae hospitio mihi factus est frater gra- 35
via haec homini habenti sensum correptio domus et inproperium
feneratoris

de filiis qui diligit filium suum adsiduat illi flagella ut laetetur **XXX**
in novissimo suo qui docet filium suum laudabitur in illo et in 2
medio domesticorum in illo gloriabitur qui docet filium suum 3
in zelum mittit inimicum et in medio amicorum gloriabitur in
illo mortuus est pater illius et quasi non est mortuus similem 4
enim reliquit sibi post se in vita ipsius vidit et laetatus est in 5
illo in obitu illius non est contristatus nec confusus est coram

6 inimicis reliquit enim defensorem domus et amicis reddentem
7 gratiam pro animabus filiorum conligabit vulnera sua et super
8 omnem vocem turbabuntur viscera eius equus indomitus evadit
9 durus et filius remissus evadit praeceps lacta filium et paven-
10 tem te faciet lude cum eo et contristabit te non conrideas illi
11 ne doleas et in novissimo obstupescent dentes tui non des illi
12 potestatem in iuventute et ne despicias cogitatus illius curva
cervicem eius in iuventute et tunde latera illius dum infans est
13 ne forte induret et non credat tibi et erit tibi dolor animae doce
filium tuum et operare in illum ne in turpitudinem illius offendas
14 melior est pauper sanus et fortis viribus quam dives inbecillis et
15 flagellatus malitia salus animae in sanctitate iustitiae et melior
omni auro et argento et corpus validum quam census inmensus
16 non est census super censum salutis corporis et non est oblecta-
17 tio super cordis gaudium melior est mors quam vita amara et
18 requies aeterna quam languor perseverans bona absconsa in ore
19 cluso quasi adpositiones epularum circumpositae sepulchro quid
20 proderit libatio idolo nec enim manducat nec odorabitur sic qui
21 effugatur a Domino et portans mercedes iniquitatis videns ocu-
lis et ingemescens sicut spado conplectens virginem et suspirans
22 tristitiam non des animae tuae et non adfligas temet ipsum in
23 consilio tuo iucunditas cordis haec est vita hominis et thesaurus
24 sine defectione sanctitatis et exultatio viri est longevitas mise-
rere animae tuae placens Deo et contine et congrega cor tuum in
25 sanctitate eius et tristitiam longe expelle a te multos enim oc-
26 cidit tristitia et non est utilitas in illa zelus et iracundia minuit
27 dies et ante tempus senectam adducit cogitatus splendidum cor
bonum in epulis epulae enim illius diligenter fiunt
XXXI vigilia honestatis tabefacit carnes et cogitatus illius auferet
2 somnum cogitatus praesentiae avertit sensum et infirmitas gra-
3 vis sobriam facit animam laboravit dives in congregatione sub-
4 stantiae et in requie sua replebitur bonorum suorum laboravit
5 pauper in diminutione victus et in fine inops fit qui aurum dili-
git non iustificabitur et qui insequitur consumptionem replebitur
6 ex ea multi dati sunt in auri casus et facta est in facie ipsius
7 perditio illorum lignum offensionis est aurum sacrificantium vae
8 illis qui sectantur illud et omnis inprudens deperiet in illo bea-
tus dives qui inventus est sine macula et qui post aurum non
9 abiit nec speravit in pecunia et thesauris quis est hic et lauda-

bimus eum fecit enim mirabilia in vita sua quis probatus est 10
in illo et perfectus est et erit illi in gloria aeterna qui potuit
transgredi et non est transgressus et facere mala et non fecit
ideo stabilita sunt bona illius in Deo et elemosynas illius enar- 11
rabit ecclesia sanctorum de continentia supra mensam magnam 12
sedisti non aperias super illam faucem tuam prior non dicas 13
simulata sunt quae super illa sunt memento quoniam malum 14
oculus nequa nequius oculo quid creatum est ideo ab omni facie 15
sua lacrimabitur cum viderit ne extendas manum tuam prior 16
et invidia contaminatus obrubescas nec conprimaris in convivio 17
intellege proximi tui ex te ipso utere quasi homo frugi quae tibi 18, 19
adponuntur et non cum manducas multum odio habearis ces- 20
sa prior causa disciplinae et noli nimius esse ne forte offendas
et si in medio multorum sedisti prior illis non extendas manum 21
tuam nec prior poscas bibere quam sufficiens est homini eru- 22
dito vinum exiguum et in dormiendo non laborabis ab illo et
non senties dolorem vigilia et cholera et tortura viro infrunito 23
somnus sanitatis in homine parco dormiet usque in mane et ani- 24
ma illius cum ipso delectabitur et si coactus fueris in edendo 25
multum surge e medio et vome et refrigerabit te et non addu-
ces corpori tuo infirmitates audi me fili et ne spernas me et in 26
novissimo invenies mea verba in omnibus operibus tuis esto ve- 27
lox et omnis infirmitas non occurret tibi splendidum in panibus 28
benedicent labia multorum et testimonium veritatis illius fidele
in nequissimo pane murmurabit civitas et testimonium nequi- 29
tiae illius verum est diligentes in vino noli provocare multos 30
enim exterminavit vinum ignis probat ferrum durum sic vinum 31
corda superborum arguet in ebrietate potatum aequavit in vi- 32
ta vinum hominibus si bibas illud moderate eris sobrius quae 33
est vita quae minuitur vino quid defraudat vitam mors vinum 34, 35
in iucunditate creatum est non in ebrietate ab initio exultatio 36
animae et cordis vinum moderate potatum sanitas est et cor- 37
pori et animae vinum multum potatum inritationem et iram et 38
ruinas multas facit amaritudo animae vinum multum potatum 39
ebrietatis animositas inprudentis offensio minorans virtutem et 40
faciens vulnera in convivio vini non arguas proximum et non 41
despicias eum in iucunditate illius verba inproperii non dicas 42
illi et non premas illum in repetendo

rectorem te posuerunt noli extolli esto in illis quasi unus ex ip- **XXXII**

2 sis curam illorum habe et sic conside et omni cura tua explicita
3 recumbe ut laeteris propter illos et ornamentum gratiae acci-
4 pias coronam et dignationem consequaris conrogationis loquere
5 maior natu decet enim te primum verbum diligenti scientiam
6 et non inpedias musica ubi auditus est non effundas sermonem
7 et inportune noli extolli in sapientia tua gemmula carbunculi in
8 ornamento auri et conparatio musicorum in convivio vini sicut
in fabricatione auri signum est zmaragdi sic numerus musicorum
9 in iucundo et moderato vino audi tacens et pro reverentia ac-
10, 11 cedet tibi bona gratia adulescens loquere in tua causa vix si
12 bis interrogatus fueris habeat caput responsum tuum in multis
13 esto quasi inscius et audi tacens simul et quaerens in medio ma-
gnatorum non praesumas et ubi sunt senes non multum loquaris
14 ante grandinem praeibit coruscatio et pro reverentia accedet ti-
15 bi bona gratia et hora surgendi non te trices praecurre autem
16 prior in domum tuam et illic avocare et illic lude et age con-
17 ceptiones tuas et non in delictis et verbo superbo et super his
omnibus benedicito Dominum qui fecit te et inebriantem te ab
18 omnibus bonis suis qui timet Deum excipiet doctrinam eius et
19 qui vigilaverint ad illum invenient benedictionem qui quaerit
legem replebitur ab ea et qui insidiose agit scandalizabitur in
20 ea qui timent Dominum invenient iudicium iustum et iustitias
21 quasi lucem accendent peccator homo devitabit correptionem et
22 secundum voluntatem suam inveniet conparationem vir consi-
lii non disperiet intellegentia alienus et superbus non pertimescit
23 timorem etiam postquam fecit cum eo sine consilio et suis insec-
24 tationibus arguetur fili sine consilio nihil facias et post factum
25 non paeniteberis in via ruinae non eas et non offendes in lapi-
des ne credas te viae laboriosae ne ponas animae tuae scandalum
26, 27 et a filiis tuis cave et a domesticis tuis adtende in omni opere
crede ex fide animae tuae haec est enim conservatio mandato-
28 rum qui credit Deo adtendit mandatis et qui confident in illo
non minorabuntur

XXXIII timenti Dominum non occurrent mala sed in temptatione
2 Deus illum conservat et liberabit a malis sapiens non odit man-
3 data et iustitias et non inludetur quasi in procella navis homo
4 sensatus credit legi Dei et lex illi fidelis qui interrogationem
manifestat parabit verbum et sic deprecatus exaudietur et con-
5 servabit disciplinam et tunc respondebit praecordia fatui quasi

rota carri et quasi axis versatilis cogitatus illius equus admis- 6
sarius sicut amicus subsannator sub omni suprasedenti hinnit
quare dies diem superat et iterum lux lucem et annus annum a 7
sole a Domini scientia separati sunt facto sole et praeceptum 8
custodiente et inmutavit tempora et dies festos ipsorum et in 9
illis dies festos celebraverunt ad horam ex ipsis exaltavit et ma- 10
gnificavit Deus et ex ipsis posuit in numerum dierum et homines
omnes de solo et ex terra unde creatus est Adam in multitudi- 11
ne disciplinae Domini separavit eos et inmutavit vias eorum et 12
ex ipsis benedixit et exaltavit et ex ipsis sanctificavit et ad se
adplicavit et ex ipsis maledixit et humiliavit et convertit illos a
separatione ipsorum quasi lutum figuli in manus ipsius plasma- 13
re illud et disponere omnes viae eius secundum dispositionem 14
eius sic homo in manu illius qui se fecit reddet illis secundum
iudicium suum contra malum bonum est et contra mortem vita 15
sic et contra virum iustum peccator et sic intuere in omnia opera
Altissimi duo duo unum contra unum et ego novissimus vigilavi 16
et quasi qui colligit acinos post vindemiatores in benedictione 17
Dei et ipse speravi et quasi qui vindemiat replevi torcular respi- 18
cite quoniam non soli mihi laboravi sed omnibus exquirentibus
disciplinam audite me magnati et omnes populi et rectores ec- 19
clesiae auribus percipite filio et mulieri fratri et amico non des 20
potestatem super te in vita tua non dederis alio possessionem
tuam ne forte paeniteat te et depreceris pro illis dum adhuc su- 21
peres et adspiras non inmutabit te omnis caro melius est enim 22
ut filii tui te rogent quam te respicere in manus filiorum tuorum
in omnibus operibus tuis praecellens esto ne dederis maculam 23, 24
in gloriam tuam in die consummationis dierum vitae tuae et in
tempore exitus tui distribue hereditatem tuam cibaria et vir- 25
ga et onus asino panis et disciplina et opus servo operatur in 26
disciplina et quaerit requiescere laxa manus illi et quaerit liberta-
tem iugum et lorum curvant collum durum et servum inclinant 27
operationes adsiduae servo malivolo tortura et conpedes mit- 28
te illum in operatione ne vacet multam enim malitiam docuit 29
otiositas in opera constitue eum sic enim condecet illi quod si 30
non obaudierit grava illum conpedibus et non amplifices super
omnem carnem verum sine iudicio nihil facias grave si est tibi 31
servus sit tibi quasi anima tua quasi fratrem sic eum tracta quo-
niam in sanguine animae parasti eum si laeseris illum iniuste 32

33 et extollens discesserit quem quaeres et in qua via quaeras illum
nescis
XXXIV vana spes et mendacium insensato viro et somnia extollunt in-
2 prudentes quasi qui adprehendit umbram et persequitur ventum
3 sic et qui adtendit ad visa mendacia hoc secundum hoc visio
4 somniorum ante faciem hominis similitudo hominis ab inmun-
5 do quid mundabitur et a mendace quid verum dicetur divinatio
erroris et auguria mendacia et somnia malefacientium vanitas est
6 et sicut parturientis cor tuum fantasiam patitur nisi ab Altissi-
7 mo fuerit emissa visitatio ne dederis in illis cor tuum multos
8 enim errare fecerunt somnia et exciderunt sperantes in illis si-
ne mendacio consummabitur verbum et sapientia in ore fidelis
9 conplanabitur qui non temptatus est quid scit vir in multis ex-
pertus cogitavit multa et qui multa didicit enarrabit intellectum
10 qui non est expertus pauca recognoscit qui autem in multis factus
12 est multiplicabit malitiam multa vidi errando et plurimas ver-
13 borum consuetudines aliquotiens usque ad mortem periclitatus
14 sum horum causa et liberatus sum gratia Dei spiritus timentium
15 Deum quaeretur et in respectu illius benedicentur spes enim il-
16 lorum in salvantem illos et oculi Dei in diligentes se qui timet
Dominum nihil trepidabit et non pavebit quoniam ipse est spes
17, 18 eius timentis Dominum beata est anima eius ad quem respi-
19 cit et quis est fortitudo eius oculi Domini super timentes eum
protector potentiae firmamentum virtutis tegimen ardoris et um-
20 braculum meridiani et precatio offensionis et adiutorium casus
exaltans animam et inluminans oculos dans sanitatem vitam et
21 benedictionem immolans ex iniquo oblatio est maculata et non
22 sunt beneplacitae subsannationes iniustorum Dominus solus su-
23 stinentibus se in via veritatis et iustitiae dona iniquorum non
probat Altissimus in oblationibus iniquorum nec in multitudine
24 sacrificiorum eorum propitiabitur peccatis qui offert sacrificium
ex substantia pauperum quasi qui victimat filium in conspectu
25 patris sui panis egentium vita pauperis est qui defraudat illum
26 homo sanguinis qui aufert in sudore panem quasi qui occidit
27 proximum suum qui effundit sanguinem et qui fraudem facit
28 mercedem mercennario unus aedificans et unus destruens quid
29 prodest illis nisi labor unus orans et unus maledicens cuius vo-
30 cem exaudiet Deus qui baptizatur a mortuo et iterum tangit
31 illum quid proficit lavatione illius sic homo qui ieiunat in pec-

catis suis et iterum eadem faciens quid proficit humiliando se
orationem illius quis exaudiet
qui conservat legem multiplicat orationem sacrificium salu- XXXV, 2
tare adtendere mandatis et discedere ab omni iniquitate et de- 3
precatio recedere ab iniustitia non apparebis ante conspectum 6
Dei vacuus haec enim omnia propter mandatum Domini fiunt 7
oblatio iusti inpinguat altare et odor suavitatis est in conspec- 8
tu Altissimi sacrificium iusti acceptum est et memoriam eius 9
non obliviscetur Dominus bono animo gloriam redde Deo et non 10
minuas primitias manuum tuarum in omni dato hilarem fac vul- 11
tum tuum et in exultatione sanctifica decimas tuas da Altissimo 12
secundum datum eius et in bono oculo ad inventionem fac man-
uum tuarum quoniam Dominus retribuens est et septies tantum 13
reddet tibi noli offerre munera prava non enim suscipiet illa et 14, 15
noli inspicere sacrificium iniustum quoniam Dominus iudex est
et non est apud illum gloria personae non accipiet Dominus 16
personam in pauperem et precationem laesi exaudiet non de- 17
spiciet preces pupilli nec viduam si effundat loquellam gemitus
nonne lacrima ad maxillam descendit et exclamatio a maxil- 18, 19
la ascendit et Dominus exauditor delectans in illis qui adorat 20
Deum in oblectatione suscipietur et precatio illius usque ad nu-
bes propinquabit oratio humiliantis se nubes penetrabit et do- 21
nec propinquet non conrogabitur et non discedet donec aspiciat
Altissimus et Dominus non longinquabit sed iudicabit iustos et 22
faciet iudicium et Fortissimus non habebit in illis patientiam ut
contribulet dorsum ipsorum et gentibus reddet vindictam donec 23
tollat plenitudinem superborum et sceptra iniquorum contribu-
let donec reddat hominibus secundum actus suos et secundum 24
opera Adae et secundum praesumptionem illius donec iudicet 25
iudicium plebis suae et oblectabit iustos misericordia sua specio- 26
sa misericordia Dei in tempore tribulationis quasi nubes pluviae
in tempore siccitatis
miserere nostri Deus omnium et respice nos et ostende nobis XXXVI
lucem miserationum tuarum et inmitte timorem tuum super 2
gentes quae non exquisierunt te et cognoscant quia non est Deus
nisi tu ut enarrent magnalia tua adleva manum tuam super gen- 3
tes alienas ut videant potentiam tuam sicut enim in conspectu 4
eorum sanctificatus es in nobis sic in conspectu nostro magnifi-
caberis in illis ut cognoscant te sicut et nos agnovimus quoniam 5

6 non est Deus praeter te Domine innova signa et inmuta mirabilia
7, 8 glorifica manum et brachium dextrum excita furorem et effunde
9, 10 iram extolle adversarium et adflige inimicum festina tempus et
11 memento finis ut enarrent mirabilia tua in ira flammae devo-
retur qui salvatur et qui pessimant plebem tuam inveniant per-
12 ditionem contere caput principum inimicorum dicentium non
13 est alius praeter nos congrega omnes tribus Iacob et cognoscant
quia non est Deus nisi tu ut enarrent magnalia tua et hereditabis
14 eos sicut ab initio miserere plebi tuae super quam invocatum est
15 nomen tuum et Israhel quem coaequasti primogenito tuo mise-
rere civitati sanctificationis tuae Hierusalem civitati requiei tuae
16 reple Sion inenarrabilibus verbis tuis et gloria tua populum tuum
17 da testimonium quia ab initio creaturae tuae sunt et suscita pre-
18 cationes quas locuti sunt in nomine tuo prophetae priores da
mercedem sustinentibus te ut prophetae tui fideles inveniantur
19 et exaudi orationes servorum tuorum secundum benedictionem
Aaron de populo tuo et dirige nos in via iustitiae et sciant om-
nes qui inhabitant terram quia tu es Deus conspector saeculorum
20, 21 omnem escam manducabit venter et est cibus cibo melior fau-
22 ces contingit cibum ferae et cor sensatum verba mendacia cor
23 pravum dabit tristitiam et homo peritus resistet illi omnem ma-
24 sculum excipiet mulier et est filia melior filiae species mulieris
exhilarat faciem viri sui et super omnem concupiscentiam homi-
25 nis superducit desiderium si est lingua curationis et mitigationis
26 misericordiae non est vir illius contra filios hominum qui possi-
det mulierem inchoat possessionem adiutorium contra illum est
27 et columna ut requies ubi non est sepis diripietur possessio et
28 ubi non est mulier gemescit egens cui credit qui non habet ni-
dum et deflectens ubicumque obscuraverit quasi succinctus latro
exiliens de civitate in civitatem
XXXVII omnis amicus dicet et ego amicitiam copulavi sed est amicus
2 solo nomine amicus nonne tristitia inest usque ad mortem soda-
3 lis autem et amicus ad inimicitiam convertentur o praesumptio
nequissima unde creata es cooperire aridam malitiam et dolosi-
4 tatem illius sodalis amico coniucundatur in oblectatione et in
5 tempore tribulationis adversarius erit sodalis amico condolet
6 causa ventris et contra hostem accipiet scutum non obliviscaris
amici tui in animo tuo et non inmemor sis illius in operibus tuis
7 noli consiliari cum socero tuo et a zelantibus te absconde con-

silium omnis consiliarius prodit consilium sed est consiliarius 8
in semet ipso a consiliario serva animam tuam prius scito quae 9
sit illius necessitas et ipse enim animo suo cogitabit ne forte 10
mittat sudem in terram et dicat tibi bona est via tua et stet e 11
contrario videre quid tibi eveniat cum viro inreligioso tracta de 12
sanctitate et cum iniusto de iustitia et cum muliere de ea quae
aemulatur cum timido de bello cum negotiatore de traiecticio
cum emptore de venditione cum viro livido de gratiis agendis
cum impio de pietate cum inhonesto de honestate cum opera- 13
rio agri de omni opere cum operario annuali de consummatione 14
anni cum servo pigro de multa operatione non adtendas his in
omni consilio cum viro sancto adsiduus esto quemcumque co- 15
gnoveris observantem timorem Dei cuius anima est secundum 16
animam tuam quicumque titubaverit in tenebris non condolebit
tibi et cor boni consilii statue non est enim tibi aliud pluris illo 17
anima viri sancti enuntiat aliquando vera quam septem circum- 18
spectores sedentes ad speculandum et in his omnibus deprecare 19
Altissimum ut dirigat in veritate viam tuam ante omnem ope- 20
ram verbum verax praecedat te et ante omnem actum consilium
stabile verbum nequa inmutabit cor quattuor partes oriuntur 21
bonum et malum vita et mors et dominatrix illorum est adsi-
dua lingua vir peritus multos erudivit et animae suae suavis est 22
qui sofistice loquitur odibilis est omni re defraudabitur non est 23, 24
enim data illi a Domino gratia omni enim sapientia defrauda-
tus est est sapiens animae suae sapiens et fructus sensus illius 25
laudabilis vir sapiens plebem suam erudit et fructus sensus eius 26
fideles sunt vir sapiens implebitur benedictione et videntes il- 27
lum laudabunt vita viri in numero dierum dies autem Israhel 28
innumerabiles sunt sapiens in populo hereditabit honorem et 29
nomen illius erit vivens in aeternum fili in vita tua tempta ani- 30
mam tuam et si fuerit nequam non des illi potestatem non enim 31
omnia omnibus expediunt et non omni animae omne genus pla-
cet noli avidus esse in omni epulatione et non te effundas super 32
omnem escam in multis enim escis erit infirmitas et aplestia ad- 33
propinquabit usque ad cholera propter aplestiam multi obierunt 34
qui autem abstinens est adiciet vitam

honora medicum propter necessitatem etenim illum creavit **XXXVIII**
Altissimus a Deo est omnis medella et a rege accipiet dationem 2
disciplina medici exaltabit caput illius et in conspectu magnato- 3

4 rum conlaudabitur Altissimus creavit de terra medicinam et vir
5 prudens non abhorrebit illi nonne a ligno indulcata est amara
6 aqua ad agnitionem hominum virtutis illorum et dedit homini
7 scientiam Altissimus honorari in mirabilibus suis in his curans
mitigavit dolorem et unguentarius facit pigmentum suavitatis et
unctiones conficiet suavitatis et non consummabuntur opera eius
8, 9 pax enim Dei super faciem terrae fili in tua infirmitate non de-
10 spicias sed ora ad Dominum et ipse curabit te averte a delicto
11 et dirige manus et ab omni delicto munda cor tuum da sua-
vitatem et memoriam similaginis et inpingua oblationem et da
12 locum medico etenim illum Dominus creavit et non discedat a
13 te quoniam opera eius sunt necessaria est enim tempus quan-
14 do in manus eorum incurras ipsi vero Dominum deprecabuntur
ut dirigat requiem eorum et sanitatem propter conversationem
15 illorum qui delinquit in conspectu eius qui fecit eum incidat
16 in manus medici fili in mortuum produc lacrimas et quasi dira
passus incipe plorare et secundum iudicium contine corpus illius
17 et non despicias sepulturam illius propter delaturam amare fer
19 luctum illius uno die et consolare propter tristitiam a tristitia
enim festinat mors et cooperiet virtutem et tristitia cordis flectet
20 cervicem in abductione permanet tristitia et substantia inopis
21 secundum cor eius non dederis in tristitia cor tuum sed repelle
22 eam a te et memento novissimorum noli oblivisci neque enim est
23 conversio et huic nihil proderis et te ipsum pessimabis memor
24 esto iudicii mei sic enim erit et tuum mihi heri et tibi hodie in
requie mortui requiescere fac memoriam eius et consolare illum
25 in exitu spiritus sui sapientiam scribe in tempore vacuitatis et
qui minoratur actu sapientiam percipiet qua sapientia replebitur
26 qui tenet aratrum et non gloriatur in iaculo stimulo boves agit
et conversatur in operibus eorum et narratio eius in filiis tauro-
27 rum cor suum dabit ad versandos sulcos et vigilia eius in sagina
28 vaccarum sic omnis faber et architectus qui noctem tamquam
diem transigit qui sculpit signacula sculptilia et adsiduitas eius
variat picturam cor suum dabit in similitudinem picturae et vi-
29 gilia sua perficit opus sic faber ferrarius sedens iuxta incudem
et considerans opus ferri vapor ignis uret carnes eius et in calore
30 fornacis concertatur vox mallei innovabit aurem eius et contra
31 similitudinem vasi oculi eius cor suum dabit in consummatio-
32 nem operum et vigilia sua ornabit in consummatione sic figulus

sedens ad opus suum convertens pedibus suis rotam qui in solli-
citudine positus est semper propter opus suum et innumera est
omnis operatio eius in brachio suo formabit lutum et ante pedes 33
suos curvabit virtutem suam cor suum dabit ut consummet li- 34
nitionem et vigilia sua mundabit fornacem omnes hi in manibus 35
suis speraverunt et unusquisque in arte sua sapiens est sine his 36
omnibus non aedificatur civitas et non inhabitabunt nec inam- 37
bulabunt et in ecclesiam non transilient super sellam iudicis non 38
sedebunt et testamentum iudicii non intellegent neque palam fa-
cient disciplinam et iudicium et in parabolis non invenientur sed 39
creaturam aevi confirmabunt et deprecatio illorum in operatio-
ne artis adcommodantes animam suam et conquirentes in lege
Altissimi

sapientiam omnium antiquorum exquiret et in prophetiis va- **XXXIX**
cabit narrationem virorum nominatorum conservabit et in ver- 2
sutias parabolarum simul introibit occulta proverbiorum ex- 3
quiret et in absconditis parabolarum conversabitur in medio 4
magnatorum ministrabit et in conspectu praesidis apparebit in 5
terram alienarum gentium pertransiet bona enim et mala in ho-
minibus temptavit cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad 6
Dominum qui fecit illum et in conspectu Altissimi deprecabitur
aperiet os suum in oratione et pro delictis suis deprecabitur si 7, 8
enim Dominus magnus voluerit spiritu intellegentiae replebit il-
lum et ipse tamquam imbres mittet eloquia sapientiae suae et 9
in oratione confitebitur Domino ipse diriget consilium eius et 10
disciplinam et in absconditis suis consiliabitur ipse palam faciet 11
disciplinam doctrinae suae et in lege testamenti Domini gloria-
bitur conlaudabunt multi sapientiam eius et usque in saeculum 12
non delebitur non recedet memoria eius et nomen eius require- 13
tur a generatione in generationem sapientiam eius enarrabunt 14
gentes et laudem eius nuntiabit ecclesia si inmanserit nomen 15
derelinquet mille et si requieverit proderit illi adhuc consiliabor 16
ut enarrem ut furore enim repletus sum in voce dicit obaudite 17
me divini fructus et quasi rosa plantata super rivum aquarum
fructificate quasi libanus odorem suavitatis habete florete flo- 18, 19
res quasi lilium date odorem et frondete in gratiam et conlaudate
canticum et benedicite Dominum in operibus suis date nomini 20
eius magnificentiam et confitemini illi in voce labiorum vestro-
rum in canticis labiorum et cinyris et sic dicetis in confessione

21, 22 opera Domini universa bona valde in verbo eius stetit aqua si-
cut congeries et in sermone oris eius sicut exceptoria aquarum
23 quoniam in praecepto ipsius placor fit et non est minoratio in
24 salute illius opera omnis carnis coram illo et non est quicquam
25 absconditum ab oculis eius a saeculo usque in saeculum respicit
26 et nihil est mirabile in conspectu eius non est dicere quid est hoc
27 aut quid est illud omnia enim in tempore suo quaerentur be-
28 nedictio illius quasi fluvius inundavit et quomodo cataclysmus
aridam inebriavit sic ira ipsius gentes quae non exquisierunt eum
29 hereditabit quomodo convertit aquas et siccata est terra et viae
illius viis illorum directae sunt sic peccatoribus offensiones in ira
30 eius bona bonis creata sunt ab initio sic nequissimis bona et
31 mala initium necessariae rei vitae hominum aqua ignis et fer-
rum lac et panis similagineus et mel et botrus uvae et oleum et
32 vestimentum haec omnia sanctis in bona sic et impiis et pec-
33 catoribus in mala convertentur sunt spiritus qui ad vindictam
34 creati sunt et in furore suo confirmaverunt tormenta sua in tem-
pore consummationis effundent virtutem et furorem eius qui fe-
35 cit illos confundent ignis grando famis et mors omnia haec ad
36 vindictam creata sunt bestiarum dentes et scorpii et serpentes
37 et romphea vindicans in exterminium impios in mandatis eius
epulabuntur et super terram in necessitatem praeparabuntur et
38 in temporibus suis non praeterient verbum propterea ab initio
confirmatus et consiliatus sum et cogitavi et in scripta dimisi
39 omnia opera Domini bona et omne opus hora sua subministra-
40 bit non est dicere hoc illo nequius est omnia enim in tempore
41 suo conprobabuntur et nunc in omni corde et ore conlaudate et
benedicite nomen Domini

XL occupatio magna creata est omnibus hominibus et iugum gra-
ve super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum usque
2 in diem sepulturae in matrem omnium cogitationes eorum et
3 timores cordis adinventio expectationis et dies finitionis resi-
dentes super sedem gloriosam usque ad humiliatum in terra et
4 cinere ab eo qui utitur hyacintho et portat coronam usque ad
eum qui operitur lino crudo furor zelus tumultus fluctuatio et
5 timor mortis iracundia perseverans et contentio et in tempore
6 refectionis in cubile somnus noctis inmutat scientiam eius mo-
dicum tamquam nihil in requie et ab eo in somnis quasi in die
7 respectus conturbatus est in visu cordis sui tamquam qui eva-

serit in die belli in tempore salutis suae exsurrexit et admirans
ad nullum timorem cum omni carne ab homine usque ad pecus 8
et super peccatores septuplum ad haec mors sanguis conten- 9
tio et romphea oppressiones famis et contritio et flagella super 10
iniquos creata sunt haec omnia et propter illos factus est catacly-
smus omnia quae de terra sunt in terram convertentur et aquae 11
omnes in mare convertentur omne munus et iniquitas delebitur 12
et fides in saeculum stabit substantiae iniustorum sicut fluvius 13
siccabuntur et sicut tonitruum magnum in pluvia manebunt in 14
aperiendo manus suas laetabitur sic praevaricatores in consum-
matione tabescent nepotes impiorum non multiplicabunt ramos 15
et radices inmundae super cacumen petrae sonant viriditas su- 16
per omnem aquam et ad oram fluminis ante omnem faenum evel-
letur gratia sicut paradisus in benedictionibus et misericordia 17
in saeculo permanet vita sibi sufficientis operarii condulcabitur 18
et in ea invenies thesaurum fili aedificatio civitatis confirmabit 19
nomen et super haec mulier inmaculata conputatur vinum et 20
musica laetificant cor et super utraque dilectio sapientiae tibiae 21
et psalterium suavem faciunt melodiam et super utraque lin-
gua suavis gratiam et speciem desiderabit oculus tuus et super 22
hoc viride sationis amicus et sodalis in tempore convenientes et 23
super utrosque mulier cum viro fratres in adiutorium in tem- 24
pore tribulationis et super eos misericordia liberabit aurum et 25
argentum constituet pedem et super utrumque consilium bene-
placitum facultates et virtutes exaltant cor et super haec timor 26
Domini non est in timore Domini minoratio et non est in eo in- 27
quirere adiutorium timor Domini sicut paradisus benedictionis 28
et super omnem gloriam operuerunt illum fili in tempore vitae 29
tuae ne indigeas melius est enim mori quam indigere vir respi- 30
ciens in mensam alienam non est vita eius in cogitatione victus
alit enim animam suam cibis alienis vir autem disciplinatus et 31
eruditus custodiet se in ore inprudentis condulcabitur inopia et 32
in ventre eius ignis ardebit

o mors quam amara est memoria tua homini pacem habenti in **XLI**
substantiis suis viro quieto et cuius viae directae sunt in omni- 2
bus et adhuc valenti accipere cibum o mors bonum est iudicium 3
tuum homini indigenti et qui minoratur viribus defecto aetate 4
et cui de omnibus cura est et incredibili qui perdit sapientiam
noli metuere iudicium mortis memento quae ante te fuerunt et 5

quae superventura sunt tibi hoc iudicium a Domino omni carni
6 et quid superveniet in beneplacita Altissimi sive decem sive cen-
7, 8 tum sive mille anni non est enim in inferno accusatio vitae filii
abominationum fiunt filii peccatorum et qui conversantur secus
9 domos impiorum filiorum peccatorum periet hereditas et cum
10 semine illorum adsiduitas obprobrii de patre impio queruntur
11 filii quoniam propter illum sunt in obprobrio vae vobis viri im-
12 pii qui dereliquistis legem Domini altissimi et si nati fueritis in
maledictione nascemini et si mortui fueritis in maledictione erit
13 pars vestra omnia quae de terra sunt in terram convertentur
14 sic impii a maledicto in perditionem luctus hominum in corpo-
15 re ipsorum nomen autem impiorum delebitur curam habe de
bono nomine hoc enim magis permanebit tibi quam mille the-
16 sauri magni pretiosi bonae vitae numerus dierum bonum autem
17 nomen permanebit in aevo disciplinam in pace conservate filii
sapientia enim abscondita et thesaurus occultus quae utilitas in
18 utrisque melior est homo qui abscondit stultitiam suam quam
19 homo qui abscondit sapientiam suam verumtamen reveremini in
20 his quae procedunt de ore meo non est enim bonum omnem in-
reverentiam observare et non omnia omnibus beneplacent in fide
21 erubescite matrem et patrem de fornicatione et a praesidente et
22 potente de mendacio a principe et iudice de delicto a synagoga
23 et plebe de iniquitate a socio et amico de iniustitia de loco in
24 quo habitas de furto de veritate Dei et testamento de discubi-
25 tu in panibus et ab offuscatione dati et accepti a salutantibus
de silentio a respectu mulieris fornicariae et ab aversione vultus
26 cognati ne avertas faciem a proximo tuo ab auferendo partem
27 et non restituendo ne respicias mulierem alieni viri et ne scru-
28 teris ancillam eius neque steteris ad lectum eius ab amicis de
sermonibus inproperii et cum dederis ne inproperes

XLII non duplices sermonem auditus de revelatione sermonis abs-
conditi et eris vere sine confusione et invenies gratiam in con-
spectu omnium hominum ne pro his omnibus confundaris et ne
2 accipias personam ut delinquas de lege Altissimi et testamento
3 et de iudicio iustificare impium de verbo sociorum et viatorum
4 et de datione hereditatis amicorum de aequalitate staterae et
5 ponderum et de adquisitione multorum et paucorum de correp-
tione emptionis et negotiatorum et de multa disciplina filiorum
6 servo pessimo latus sanguinare super mulierem nequam bonum

est signum ubi manus multae sunt clude et quodcumque trades 7
numera et adpende datum vero et acceptum omne describe de 8
disciplina insensati et fatui et de senioribus qui iudicantur ab
adulescentibus et eris eruditus in omnibus et probabilis in con-
spectu omnium virorum filia patri abscondita est vigilia et solli- 9
citudo eius auferet somnum ne forte in adulescentia sua adultera
efficiatur et commorata cum viro odibilis fiat nequando pollua- 10
tur in virginitate sua et in paternis suis gravida inveniatur ne
forte cum viro commorata transgrediatur aut certe sterilis ef-
ficiatur super filiam luxuriosam confirma custodiam nequando 11
faciat te in obprobrium venire inimicis a detractatione in civi-
tate et abiectione plebis et confundat te in multitudine populi
omni homini noli intendere in specie et in medio mulierum noli 12
commorari de vestimentis enim procedit tinea et a muliere ini- 13
quitas viri melior est iniquitas viri quam benefaciens mulier et 14
mulier confundens in obprobrium memor ero igitur operum Do- 15
mini et quae vidi adnuntiabo in sermonibus Domini opera eius
sol inluminans per omnia respexit et gloria Domini plenum est 16
opus eius nonne Dominus fecit sanctos enarrare omnia mirabilia 17
sua quae confirmavit Dominus omnipotens stabiliri in gloria sua
abyssum et cor hominum investigavit et in astutia illorum exco- 18
gitavit cognovit enim Dominus omnem scientiam et inspexit in 19
signum aevi adnuntians quae praeterierunt et quae superventu-
ra sunt revelans vestigia occultorum non praeterit illum omnis 20
cogitatus et non abscondit se ab eo ullus sermo magnalia sapien- 21
tiae suae decoravit qui est ante saeculum et usque in saeculum
neque adiectum est neque minuitur et non eget alicuius consi- 22
lio quam desiderabilia omnia opera eius et tamquam scintillam 23
quam est considerare omnia haec vivent et manent in saecu- 24
lum et in omni necessitate omnia obaudiunt ei omnia duplicia 25
unum contra unum et non fecit quicquam deesse uniuscuiusque 26
confirmavit bona et quis satiabitur videns gloriam eius

altitudinis firmamentum pulchritudo est species caeli in vi- **XLIII**
sione gloriae sol in aspectu adnuntians in exitu vas admirabile 2
opus Excelsi in meridiano exuret terram in conspectu ardoris 3
eius quis poterit sustinere fornacem custodiens in operibus ar-
doris tripliciter sol exurens montes radios igneos exsuflans et 4
refulgens radiis suis obcaecat oculos magnus Dominus qui fecit 5
illum et in sermonibus eius festinavit iter et luna in omnibus 6

7 in tempore suo ostensio temporis et signum aevi a luna signum
8 diei festi luminare quod minuitur in consummatione mensis se-
cundum nomen eius est crescens admirabiliter in consummatione
9, 10 vas castrorum in excelsis in firmamento caeli resplendens species
caeli gloriosa stellarum mundum inluminans in excelsis Dominus
11 in verbis Sancti stabunt ad iudicium et non exardescent in vigi-
12 liis suis vide arcum et benedic qui fecit illum valde speciosus est
13 in splendore suo gyravit caelum in circuitu gloriae suae manus
14 Excelsi aperuerunt illum imperio suo adceleravit nivem et ad-
15 celerat coruscationes emittere iudicii sui propterea aperti sunt
16 thesauri et evolaverunt nebulae sicut aves in magnitudine sua
17 posuit nubes et confracti sunt lapides grandinis in conspectu
eius commovebuntur montes et in voluntate eius adspirabit no-
18 tus vox tonitrui eius exprobravit terram tempestas aquilonis et
19 congregatio spiritus sicut avis deponens ad sedendum aspargit
20 nivem et sicut lucusta demergens descensus eius pulchritudinem
coloris eius admirabitur oculus et super imbrem eius expavescet
21 cor gelum sicut salem effundet super terram et dum gelaverit
22 fiet tamquam cacumina tribuli frigidus ventus aquilo flabit et
gelabit cristallus ab aqua super omnem congregationem aqua-
23 rum requiescet et sicut lorica induet se aquis devorabit montes
24 et exuret desertum et extinguet viridem sicut ignem medicina
omnium in festinationem nebulae ros obvians ab ardore venienti
25 humilem efficiet eum in sermone eius silebit ventus et plantavit
26 illum Dominus Iesus qui navigat mare enarrat periculum eius et
27 audientes auribus non admirabimur illic praeclara et mirabilia
opera varia genera bestiarum et omnium pecorum et creatura
28 beluarum propter ipsum confirmatus est itineris finis et in ser-
29 mone eius conposita sunt omnia multa dicemus et deficiemus
30 verbis consummatio autem sermonum ipse est in omnibus glo-
riantes ad quid valebimus ipse enim Omnipotens super omnia
31, 32 opera sua terribilis Dominus et magnus vehementer quantum-
cumque potueritis supervalebit adhuc et admirabilis magnificen-
33 tia eius benedicentes Dominum exaltate illum quantum potestis
34 maior est enim omni laude exaltantes eum replemini virtute
35 ne laboretis non enim habebitis quis vidit eum et enarrabit et
36 quis magnificabit eum sicut est ab initio multa abscondita sunt
37 maiora horum pauca enim vidimus operum eius omnia autem
Dominus fecit et pie agentibus dedit sapientiam

laus patrum laudemus viros gloriosos et parentes nostros in XLIV
generatione sua multam gloriam fecit Dominus magnificentia 2
sua a saeculo dominantes in potestatibus suis homines magni 3
virtute et prudentia sua praediti nuntiantes in dignitate prophe-
tarum et imperantes in praesenti populo et virtute prudentiae 4
populi sanctissima verba in pueritia sua requirentes modos mu- 5
sicos et narrantes carmina in scriptura homines divites in virtu- 6
te pulchritudinis studium habentes pacificantes in domibus suis
omnes isti in generationibus gentis suae gloriam adepti sunt et 7
in diebus suis habentur in laudibus qui de illis nati sunt re- 8
liquerunt nomen narrandi laudes eorum et sunt quorum non 9
est memoria perierunt quasi non fuerint et nati sunt quasi non
nati et filii ipsorum cum illis sed illi viri misericordiae sunt quo- 10
rum pietates non defuerunt et cum semine ipsorum perseverat 11
bona hereditas nepotum illorum et in testamentis stetit semen 12
eorum et filii ipsorum propter illos usque in aeternum manet se- 13
men eorum et gloria eorum non derelinquetur corpora ipsorum 14
in pace sepulta sunt et nomen eorum vivet in generationes et
generationes sapientiam ipsorum narrent populi laudem eorum 15
nuntiet ecclesia Enoch placuit Deo et translatus est in paradiso 16
ut det gentibus paenitentiam Noe inventus est perfectus iustus 17
et in tempore iracundiae factus est reconciliatio ideo dimissum 18
est reliquum terrae cum factum est diluvium testamenta sae- 19
culi posita sunt apud illum ne deleri possit diluvio omnis caro
Abraham magnus pater multitudinis gentium et non est inven- 20
tus similis illi in gloria qui conservavit legem Excelsi et fuit in
testamento cum illo in carne eius stare fecit testamentum et in 21
temptatione inventus est fidelis ideo iureiurando dedit illi semen 22
in gente sua crescere illum quasi terrae cumulum et ut stellas 23
exaltare semen eius et hereditari illos a mari usque ad mare et
a Flumine usque ad terminos terrae et in Isaac eodem fecit 24
modo propter Abraham patrem ipsius benedictionem omnium 25
gentium dedit illi et testamentum confirmavit super caput Iacob
agnovit eum in benedictionibus suis et dedit illi hereditatem et 26
divisit ei partem in tribus duodecim et conservavit illis homines 27
misericordiae invenientes gratiam in oculis omnis carnis

dilectus a Deo et hominibus Moses cuius memoria in benedic- XLV
tione est similem illum fecit in gloria sanctorum et magnificavit 2
eum in timore inimicorum et in verbis suis monstra placavit glo- 3

rificavit illum in conspectu regum et iussit illi coram populo suo
4 et ostendit illi gloriam suam in fide et lenitate ipsius sanctum
5 fecit illum et elegit illum de omni carne audivit eum et vocem
6 ipsius et induxit illum in nubem et dedit illi coram praecepta
legem vitae et disciplinae docere Iacob testamentum et iudicia
7 sua Israhel excelsum fecit Aaron fratrem eius et similem si-
8 bi de tribu Levi statuit ei testamentum aeternum et dedit illi
9 sacerdotium gentis et beatificavit illum in gloria et circumcin-
xit illum zonam gloriae induit illum stolam gloriae et coronavit
10 illum in vasis virtutis circumpedes et femoralia et umeralem
11 posuit ei et cinxit illum tintinabulis aureis plurimis in gyro da-
re sonitum in successu suo auditum facere sonitum in templo
12 in memoriam filiis gentis suae stola sancta auro et hyacintho
et purpura opus textile viri sapientis iudicio et veritate praediti
13 torto cocco opus artificis gemmis pretiosis figuratis in ligatura au-
ri et opere lapidarii sculptilis in memoriam secundum numerum
14 tribuum Israhel coronam auream supra mitram eius expressam
signo sanctitatis gloria honoris et opus virtutis desideria oculo-
15 rum ornata sic pulchra ante ipsum non fuerunt talia usque ad
16 originem non indutus est illa alienigena aliquis sed tantum filii
17 ipsius soli et nepotes eius per omne tempus sacrificia ipsius con-
18 sumpta sunt igni cotidie conplevit Moses manus eius et unxit
19 illum oleo sancto factum est illi in testamentum aeternum et
semini eius sicut dies caeli fungi sacerdotio et habere laudem et
20 glorificare populum suum in nomine suo ipsum elegit eum ab
omni vivente adferre sacrificium Deo incensum et bonum odorem
21 in memoriam placere populo suo dedit illi in praeceptis suis po-
testatem in testamentis iudiciorum docere Iacob testimonia et
22 in lege sua lucem dare Israhel quia contra illum steterunt alieni
et propter invidiam circumdederunt illum in deserto homines qui
erant cum Dathan et Abiron et congregatio Chore in iracundiam
23 vidit Dominus Deus et non placuit illi et consumpti sunt in im-
24 petu iracundiae fecit illis monstra et consumpsit eos in flamma
25 ignis et addidit Aaron gloriam et dedit illi hereditatem et pri-
26 mitias fructuum terrae divisit illi panem ipsis in primis paravit
in satietatem nam sacrificia Domini edent quae dedit ipsi et se-
27 mini eius ceterum in terra gentes hereditabit et pars non est
28 illi in gente ipse enim pars eius est et hereditas et Finees filius
Eleazari tertius in gloria est in imitando tantum in timore Domi-

ni et stare in reverentia gentis in bonitate et alacritate animae 29
suae placuit de Israhel ideo statuit ad illum testamentum pacis 30
principem sanctorum et gentis suae ut sit illi in sacerdotium sui
dignitas in aeternum et testamentum David regi filio Iesse de 31
tribu Iuda hereditas ipsi et semini eius ut daret sapientiam in cor
nostrum iudicare gentem suam in iustitia ne abolerentur bona
ipsorum et gloriam eorum in gentem ipsorum aeternam fecit

fortis in bello Iesus Nave successor Mosi in prophetis qui fuit **XLVI**
magnus secundum nomen suum maximus in salutem electorum 2
Dei expugnare insurgentes hostes ut consequeretur hereditatem
Israhel quam gloriam adeptus est in tollendo manus suas et 3
iactando contra civitatem rompheas quis ante illum sic restitit 4
nam hostes ipse Dominus perduxit aut non in iracundia eius 5
inpeditus est sol et una dies facta est quasi duo invocavit Al- 6
tissimum potentem in obpugnando inimicos undique et audivit
illum magnus et sanctus Deus in saxis grandinis virtutis val-
de fortis impetum fecit contra gentem hostilem et in descensu 7
perdidit contrarios ut cognoscant gentes potentiam eius quia 8
contra Dominum pugnare non est facile et secutus est a tergo
potentes et in diebus Mosi misericordiam fecit ipse et Chaleb 9
filius Iepphonne stare contra hostem prohibere gentem a peccatis
et perfringere murmur malitiae et ipsi duo constituti a pericu- 10
lo liberati sunt a numero sescentorum milium peditum inducere
illos in hereditatem in terram quae manat lac et mel et dedit 11
Dominus ipsi Chaleb fortitudinem et usque ad senectutem per-
mansit illi virtus ut ascenderet in excelsum terrae locum et semen
ipsius obtinuit hereditatem ut viderent omnes filii Israhel quod 12
bonum est obsequi sancto Deo et iudices singuli suo nomine 13
quorum non est corruptum cor qui non aversi sunt a Domino ut 14
sit memoria illorum in benedictione et ossa eorum pullulent de
loco suo et nomen eorum permanet in aeternum permanens ad 15
filios illorum sanctorum virorum gloria dilectus a Domino suo 16
Samuhel propheta Domini renovavit imperium et unxit principes
in gente sua in lege Domini iudicavit congregationem et vidit 17
Dominus Iacob et in fide sua probatus est propheta et cogni- 18
tus est in verbis suis fidelis quia vidit Deum lucis et invocavit 19
Deum potentem in obpugnando hostes circumstantes undique in
oblatione viri inviolati et intonuit e caelo Dominus et in sonitu 20
magno auditam fecit vocem suam et conteruit principes Tyrio- 21

22 rum et omnes duces Philisthim et ante tempus finis vitae suae
et saeculi testimonium praebuit in conspectu Domini et christi
pecunias et usque ad calciamenta ab omni carne non accepit et
23 non accusavit illum homo et post hoc dormivit et notum fecit
regi et ostendit illi finem vitae suae et exaltavit vocem eius de
terra in prophetia delere impietatem gentis
XLVII, 2 post hoc surrexit Nathan propheta in diebus David et quasi
3 adeps separatus est a carne sic David a filiis Israhel cum leoni-
bus lusit quasi cum agnis et in ursis similiter fecit sicut cum agnis
4 ovium in iuventute sua numquid non occidit gigantem et extulit
5 obprobrium de gente in tollendo manum in saxo fundae deiecit
6 exultationem Goliae ubi invocavit Dominum potentem et dedit
in dexteram eius tollere hominem fortem in bello et exaltare cor-
7 num gentis suae sic in milibus glorificavit illum et laudavit eum
8 in benedictionibus Domini in offerendo illi coronam gloriae con-
teruit enim inimicos undique et extirpavit Philisthim contrarios
usque in hodiernum diem conteruit cornum ipsorum usque in ae-
9 ternum in omni opere dedit confessionem Sancto et Excelso in
10 verbo gloriae de omni corde suo laudavit Dominum et dilexit
11 Deum qui fecit illum et dedit illi contra inimicos potentiam et
stare fecit cantores contra altarium et in sono eorum dulces fe-
12 cit modos et dedit in celebrationibus decus et ornavit tempora
usque ad consummationem vitae ut laudarent sanctum nomen
13 Domini et amplificarent mane Dei sanctitatem Christus purga-
vit peccata ipsius et exaltavit in aeternum cornum ipsius et dedit
14 illi testamentum regum et sedem gloriae in Israhel post ipsum
surrexit filius sensatus et propter illum deiecit omnem potentiam
15 inimicorum Salomon imperavit in diebus pacis cui subiecit Deus
omnes hostes ut conderet domum in nomine suo et pararet sanc-
titatem in sempiternum quemadmodum eruditus est in iuventute
16 sua et impletus est quasi flumen sapientia et terram retexit ani-
17 ma tua et replesti in conparationibus enigmata ad insulas longe
18 distulisti nomen tuum et dilectus es in pace tua in cantilenis et
proverbiis et conparationibus et interpretationibus miratae sunt
19 te terrae et in nomine Domini Dei cui est cognomen Deus Isra-
20 hel collegisti quasi auricalcum aurum et ut plumbum conplesti
21 argentum et reclinasti femora tua mulieribus potestatem habui-
22 sti in tuo corpore dedisti maculam in gloria tua et profugasti
semen tuum inducere iracundiam ad liberos tuos et incitari stul-

titiam tuam ut faceres imperium bipertitum et ex Efraim impe- 23
rare imperium durum Deus autem non relinquit misericordiam 24
suam et non corrumpit nec delebit opera sua neque perdet ab
stirpe nepotes electi sui et semen eius qui diligit Dominum non
corrumpet dedit autem reliquum Iacob et David de ipsa stirpe 25
et finem habuit Salomon cum patribus suis et reliquit post se 26, 27
de semine suo gentis stultitiam et mutum prudentia Roboam 28
qui avertit gentem consilio suo et Hieroboam filium Nabath qui 29
peccare fecit Israhel et dedit Efraim viam peccandi et plurima
redundaverunt peccata ipsorum valde averterunt illos a terra 30
sua et quaesivit omnes nequitias usque dum perveniret ad illos 31
defensio et ab omnibus peccatis liberavit eos

et surrexit Helias propheta quasi ignis et verbum ipsius quasi **XLVIII**
fax ardebat qui induxit in illos famem et imitantes illum invi- 2
dia sua pauci facti sunt non poterant enim sustinere praecepta
Domini verbo Domini exaltavit caelum et deiecit a se ignem ter- 3
rae sic amplificatus est Helias in mirabilibus suis et quis potest 4
similiter gloriari tibi qui sustulisti mortuum ab inferis de sor- 5
te mortis in verbo Domini Dei qui deiecisti reges ad perniciem 6
et confregisti facile potentiam ipsorum et gloriosos de lecto suo
qui audis in Sina iudicium et in Coreb iudicia defensionis qui 7, 8
ungues reges ad paenitentiam et prophetas facis successores post
te qui receptus es in turbine ignis in curru equorum igneorum 9
qui inscriptus es indiciis temporum et lenis iracundiam Domini 10
conciliare cor patris ad filium et restituere tribus Iacob beati 11
sunt qui te viderunt et in amicitia tua decorati sunt nam nos 12
vita vivimus tantum post mortem autem non erit tale nomen
nostrum Helias qui in turbine tectus est et in Heliseo conpletus 13
est spiritus eius in diebus suis non pertimuit principem et po-
tentia nemo vicit illum nec superavit illum verbum aliquod et 14
mortuum prophetavit corpus eius in vita sua fecit monstra et 15
in morte mirabilia opera ipsius in omnibus istis non paenituit 16
populum et non recesserunt a peccatis suis usque dum deiecti
sunt de terra sua et dispersi sunt in omnem terram et relicta 17
est gens perpauca et princeps in domo David quidam ipsorum 18
fecerunt quod placeret Deo alii autem multa commiserunt pec-
cata Ezechias munivit civitatem suam et induxit in medium 19
ipsius aquam et fodit ferro rupem et aedificavit ad aquam pu-
teum in diebus ipsius ascendit Sennacherim et misit Rapsacen 20

et sustulit manum suam contra illos et extulit manum suam in
21 Sion et superbus factus est potentia sua tunc mota sunt corda
22 et manus ipsorum et doluerunt quasi parturientes mulieres et
invocaverunt Dominum misericordem et patentes manus extu-
lerunt ad caelum et sanctus Dominus Deus audivit cito vocem
23 ipsorum non est commemoratus peccatorum illorum neque de-
dit illos inimicis suis sed purgavit illos in manu Esaiae sancti
24 prophetae subiecit castra Assyriorum et conteruit illos angelus
25 Dei nam fecit Ezechias quod placuit Deo et fortiter ivit in via
David patris sui quam mandavit illi Esaias propheta magnus et
26 fidelis in conspectu Dei in diebus ipsius retro rediit sol et addidit
27 regi vitam spiritu magno vidit ultima et obsecratus est lugen-
28 tes in Sion usque in sempiternum ostendit futura et abscondita
antequam evenirent
XLIX memoria Iosiae in conpositione odoris facti opus pigmentarii
2 in omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria et ut musica in
3 convivio vini ipse est directus divinitus in paenitentia gentis et
4 tulit abominationes impietatis et gubernavit ad Dominum cor
5 ipsius in diebus peccatorum corroboravit pietatem praeter Da-
6 vid et Ezechiam et Iosiam omnes peccatum commiserunt nam
reliquerunt legem Potentis reges Iudae et contempserunt timo-
7 rem Dei dederunt enim regnum suum aliis et gloriam suam alie-
8 nae genti incenderunt electam sanctitatis civitatem et desertas
9 fecerunt vias ipsius in manu Hieremiae nam male tractaverunt
illum qui a ventre matris consecratus est propheta evertere et
10 eruere et perdere et iterum aedificare et renovare Ezechihel qui
vidit conspectum gloriae quam ostendit illi in curru cherubin
11 nam commemoratus est inimicorum in imbri et benefacere il-
12 lis qui ostenderunt rectas vias et duodecim prophetarum ossa
pullulent de loco suo nam rogaverunt Iacob et redimerunt se in
13 fide virtutis quomodo amplificemus Zorobabel nam et ipse quasi
14 signum in dextera manu in Israhel et Iesum Iosedec qui in die-
bus suis aedificaverunt domum et exaltaverunt templum sanctum
15 Domino paratum in gloria sempiterna et Neemia in memoria
multi temporis qui erexit nobis muros eversos et stare fecit por-
16 tas et seras qui erexit domos nostras nemo natus est in terra
17 qualis Enoch nam et ipse receptus est a terra et Ioseph natus
est homo princeps fratrum firmamentum gentis rector fratrum
18 stabilimentum populi et ossa ipsius visitata sunt et post mor-

tem prophetaverunt Seth et Sem apud homines gloriam adepti 19
sunt et super omnem animam in origine Adam
Simon Onii filius sacerdos magnus qui in vita sua suffulsit L
domum et in diebus suis corroboravit templi etiam altitudo ab 2
ipso fundata est duplex aedificatio excelsa parietis templi in die- 3
bus ipsius remanaverunt putei aquarum et quasi mare adimpleti
sunt supra modum qui curavit gentem suam et liberavit illam 4
a pernicie qui praevaluit amplificare civitatem qui adeptus est 5
gloriam in conversatione gentis et ingressum domus et atrii am-
plificatus est quasi stella matutina in medio nebulae et quasi 6
luna plena in diebus suis lucet et quasi sol refulgens sic ille ef- 7
fulsit in templo Dei quasi arcus effulgens in nebulam gloriae et 8
quasi flos rosarum in diebus veris quasi lilia quae sunt in tran-
situ aquae et quasi tus redolens in diebus aestatis quasi ignis 9
effulgens et tus ardens in igni quasi vas auri solidum ornatum 10
omni lapide pretioso quasi oliva pullulans et gyrus in altitudi- 11
nem se tollens in accipiendo ipsum stolam gloriae et vestiri eum
consummatione virtutis in ascensu altarii sancti gloriam dedit 12
sanctitatis amictum in accipiendo autem partes de manu sa- 13
cerdotum et ipse stans iuxta aram circa illum corona fratrum
quasi plantatio cedri in monte Libano sic circa illum steterunt 14
quasi rami in palma et omnes filii Aaron in gloria sua oblatio au- 15
tem Domini in manibus ipsorum coram omni synagoga Israhel et
consummationem fungens in ara amplificare oblationem excelsi
Regis porrexit manum suam in libatione et libavit de sangui- 16
ne uvae et fudit in fundamenta altarii odorem divinum excelso 17
Principi tunc exclamaverunt filii Aaron in tubis productilibus 18
sonaverunt et auditam fecerunt magnam vocem in memoriam
coram Deo tunc omnis populus simul properaverunt et ceci- 19
derunt in faciem super terram adorare Dominum suum et dare
preces Deo omnipotenti excelso et amplificaverunt psallentes in 20
vocibus suis et in magna domo auctus est sonus suavitate ple-
nus et rogavit populus Dominum excelsum in prece usque dum 21
perfectus est honor Domini et munus suum perfecerunt tunc de- 22
scendens extulit manus suas in omnem congregationem filiorum
Israhel dare gloriam Deo a labiis suis et in nomine ipsius glo-
riari et iteravit orationem suam volens ostendere virtutem Dei 23
et nunc orate Dominum omnium qui magna fecit in omni terra 24
qui auxit dies nostros a ventre matris nostrae et fecit nobiscum

25 secundum suam misericordiam det nobis iucunditatem cordis
et fieri pacem in diebus nostris in Israhel per dies sempiternos
26 credere Israhel nobiscum esse misericordiam Dei ut sanet vos in
27 diebus suis duas gentes odit anima mea tertia autem non est
28 gens quam oderim qui sedent in monte Seir et Philisthim et
29 stultus populus qui habitat in Sicimis doctrinam sapientiae et
disciplinae scripsi in codice isto Iesus filius Sirach Hierosolymita
30 qui renovavit sapientiam de corde suo beatus qui in istis versa-
31 tur bonis qui ponit illa in corde suo sapiens erit semper si enim
haec fecerit ad omnia valebit quia lux Dei vestigium eius est
LI oratio Iesu filii Sirach confitebor tibi Domine rex et conlau-
2 dabo te Deum salvatorem meum confiteor nomini tuo quoniam
3 adiutor et protector factus es mihi et liberasti corpus meum a
perditione a laqueo linguae iniquae et a labiis operantium men-
4 dacium et in conspectu adstantium factus es mihi adiutor et
liberasti me secundum multitudinem misericordiae nominis tui
5 a rugientibus paratis ad escam de manibus quaerentium ani-
mam meam et de portis tribulationis quae circumdederunt me
6 a pressura flammae quae circumdedit me et in medio ignis non
7 sum aestuatus de altitudine ventris inferi et a lingua coinqui-
8 nata et verbo mendacii a rege iniquo et lingua iniusta laudavit
9 usque ad mortem anima mea Dominum et vita mea adpropin-
10 quans erat infero deorsum circumdederunt me undique et non
erat qui adiuvaret respiciens eram ad adiutorium meum et non
11 erat memoratus sum misericordiae tuae Domine et operatio-
12 nis tuae quae a saeculo sunt quoniam erues sustinentes te et
13 liberas eos de manibus gentium exaltasti super terram habita-
14 tionem meam et pro morte defluenti deprecatus sum invocavi
Dominum patrem Domini mei ut non derelinquat me in die tribu-
15 lationis meae et in tempore superborum sine adiutorio laudabo
nomen tuum adsidue et conlaudabo illum in confessione exau-
16 dita est oratio mea liberasti me de perditione et eripuisti me
17 de tempore iniquo propterea confitebor et laudem dicam tibi et
18 benedicam nomen Domini cum adhuc iunior sum priusquam ob-
19 errem quaesivi sapientiam palam in oratione mea ante tempus
postulabam pro illa et usque in novissimis inquiram eam defloriet
20 tamquam praecox uva laetatum est cor meum in ea ambulavit
21 pes meus iter rectum a iuventute mea investigabam eam incli-
22 navi modice aurem meam et excepi illam multam inveni in me

ipso sapientiam multum profeci in ea dans mihi sapientiam da- 23
bo gloriam consiliatus sum enim ut facerem illam zelatus sum 24
bonum et non confundor conluctata est anima mea in illa et in 25
faciendo eam confirmatus sum manus meas extendi in altum et 26
insapientia eius luxi animam meam direxi ad illam et in agni- 27
tione inveni eam possedi cum ipsis cor ab initio propter hoc non 28
derelinquar venter meus conturbatus est quaerendo illam prop- 29
terea possidebo bonam possessionem dedit enim mihi Dominus 30
linguam mercedem meam et in ipsa laudabo eum adpropiate ad 31
me indocti et congregate vos in domum disciplinae quid adhuc 32
retardatis et quid dicitis in his animae vestrae sitiunt vehementer
aperui os meum et locutus sum conparate vobis sine argento et 33, 34
collum vestrum subicite sub iugo et suscipiat anima vestra disci-
plinam in proximo est enim invenire eam videte oculis vestris 35
quoniam modice laboravi et inveni mihi multam requiem ad- 36
sumite disciplinam in multo numero argenti et copiosum aurum
possidete in ea laetetur anima vestra in misericordia eius et 37
non confundemini in laude ipsius operamini opus vestrum ante 38
tempus et dabit vobis mercedem vestram in tempore suo

et declinavit Salomon genua in conspectu totius ecclesiae Isra- **LII**
hel et aperuit manus suas ad caelum et dixit Domine Deus 2
Israhel non est tibi similis Deus in caelo sursum neque in terra
deorsum qui custodis testamentum tuum et misericordiam pue- 3
ris tuis euntibus in conspectu tuo in toto corde servans puero 4
tuo David quae locutus es illi et locutus es in ore tuo et in ma-
nu tua supplesti quasi dies iste et nunc Domine Deus Israhel 5
custodi puero tuo David quae locutus es illi dicens non deerit
tibi vir a facie mea sedens in throno Israhel verum si custodie- 6
rint filii tui manum suam ut in praeceptis meis ambulent sicut
ambulaverunt in conspectu meo et nunc Domine Deus Israhel 7
creditum est verbum quod locutus es puero tuo David quoniam 8
si vere habitabit Deus cum hominibus in terra si caelum caeli 9
non sufficit verum domus quam aedificavi et respicias ad oratio- 10
nem pueri tui et precationem Domine ut exaudias placationem
orationis quam puer tuus orat coram te ut sint oculi tui super 11
domum hanc die et nocte in locum quem dixisti invocari nomen
tuum et exaudias orationem quam puer tuus orat in hunc locum
et exaudias precationem pueri tui et populi tui Israhel si ora- 12
verint in loco isto et exaudias in loco habitationis de caelo et 13

exaudias et propitius sis si peccaverit vir iuxta te

HOSEA.

Verbum Domini quod factum est ad Osee filium Beeri I
in diebus Oziae Ioatham Ahaz Ezechiae regum Iuda et
in diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel principium 2
loquendi Dominum in Osee et dixit Dominus ad Osee
vade sume tibi uxorem fornicationum et filios fornicationum quia
fornicans fornicabitur terra a Domino et abiit et accepit Gomer 3
filiam Debelaim et concepit et peperit filium et dixit Domi- 4
nus ad eum voca nomen eius Hiezrahel quoniam adhuc modicum
et visitabo sanguinem Hiezrahel super domum Hieu et quiesce-
re faciam regnum domus Israhel et in illa die conteram arcum 5
Israhel in valle Hiezrahel et concepit adhuc et peperit filiam et 6
dixit ei voca nomen eius Absque misericordia quia non addam
ultra misereri domui Israhel sed oblivione obliviscar eorum et 7
domui Iuda miserebor et salvabo eos in Domino Deo suo et non
salvabo eos in arcu et gladio et in bello et in equis et in equitibus
et ablactavit eam quae erat absque misericordia et concepit et 8
peperit filium et dixit voca nomen eius Non populus meus quia 9
vos non populus meus et ego non ero vester et erit numerus 10
filiorum Israhel quasi harena maris quae sine mensura est et non
numerabitur et erit in loco ubi dicetur eis non populus meus vos
dicetur eis filii Dei viventis et congregabuntur filii Iuda et filii 11
Israhel pariter et ponent sibimet caput unum et ascendent de
terra quia magnus dies Hiezrahel

dicite fratribus vestris Populus meus et sorori vestrae Miseri- II
cordiam consecuta iudicate matrem vestram iudicate quoniam 2
ipsa non uxor mea et ego non vir eius auferat fornicationes suas
a facie sua et adulteria sua de medio uberum suorum ne forte 3
expoliem eam nudam et statuam eam secundum diem nativita-
tis suae et ponam eam quasi solitudinem et statuam eam velut
terram inviam et interficiam eam siti et filiorum illius non mise- 4
rebor quoniam filii fornicationum sunt quia fornicata est mater 5
eorum confusa est quae concepit eos quia dixit vadam post ama-

tores meos qui dant panes mihi et aquas meas lanam meam et
6 linum meum oleum meum et potum meum propter hoc ecce
ego sepiam viam tuam spinis et sepiam eam maceria et semitas
7 suas non inveniet et sequetur amatores suos et non adprehen-
det eos et quaeret eos et non inveniet et dicet vadam et revertar
ad virum meum priorem quia bene mihi erat tunc magis quam
8 nunc et haec nescivit quia ego dedi ei frumentum et vinum et
oleum et argentum multiplicavi ei et aurum quae fecerunt Baal
9 idcirco convertar et sumam frumentum meum in tempore suo et
vinum meum in tempore suo et liberabo lanam meam et linum
10 meum quae operiebant ignominiam eius et nunc revelabo stulti-
tiam eius in oculis amatorum eius et vir non eruet eam de manu
11 mea et cessare faciam omne gaudium eius sollemnitatem eius
12 neomeniam eius sabbatum eius et omnia festa tempora eius et
corrumpam vineam eius et ficum eius de quibus dixit mercedes
hae meae sunt quas dederunt mihi amatores mei et ponam eam
13 in saltu et comedet illam bestia agri et visitabo super eam dies
Baalim quibus accendebat incensum et ornabatur inaure sua et
monili suo et ibat post amatores suos et mei obliviscebatur di-
14 cit Dominus propter hoc ecce ego lactabo eam et ducam eam in
15 solitudinem et loquar ad cor eius et dabo ei vinitores eius ex eo-
dem loco et vallem Achor ad aperiendam spem et canet ibi iuxta
dies iuventutis suae et iuxta dies ascensionis suae de terra Ae-
16 gypti et erit in die illo ait Dominus vocabit me Vir meus et non
17 vocabit me ultra Baali et auferam nomina Baalim de ore eius et
18 non recordabitur ultra nominis eorum et percutiam eis foedus
in die illa cum bestia agri et cum volucre caeli et cum reptili ter-
rae et arcum et gladium et bellum conteram de terra et dormire
19 eos faciam fiducialiter et sponsabo te mihi in sempiternum et
sponsabo te mihi in iustitia et iudicio et in misericordia et mise-
20 rationibus et sponsabo te mihi in fide et scies quia ego Dominus
21 et erit in illa die exaudiam dicit Dominus exaudiam caelos et illi
22 exaudient terram et terra exaudiet triticum et vinum et oleum
23 et haec exaudient Hiezrahel et seminabo eam mihi in terram
24 et miserebor eius quae fuit absque misericordia et dicam non
populo meo populus meus tu et ipse dicet Dominus meus es tu

III et dixit Dominus ad me adhuc vade dilige mulierem dilectam
amico et adulteram sicut diligit Dominus filios Israhel et ipsi re-
2 spectant ad deos alienos et diligunt vinacea uvarum et fodi eam

mihi quindecim argenteis et choro hordei et dimidio choro hordei
et dixi ad eam dies multos expectabis me non fornicaberis et non 3
eris viro sed et ego expectabo te quia dies multos sedebunt filii 4
Israhel sine rege et sine principe et sine sacrificio et sine altari
et sine ephod et sine therafin et post haec revertentur filii Isra- 5
hel et quaerent Dominum Deum suum et David regem suum et
pavebunt ad Dominum et ad bonum eius in novissimo dierum

audite verbum Domini filii Israhel quia iudicium Domino cum **IV**
habitatoribus terrae non est enim veritas et non est misericor-
dia et non est scientia Dei in terra maledictum et mendacium 2
et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt et sanguis
sanguinem tetigit propter hoc lugebit terra et infirmabitur om- 3
nis qui habitat in ea in bestia agri et in volucre caeli sed et pisces
maris congregabuntur verumtamen unusquisque non iudicet et 4
non arguatur vir populus enim tuus sicut hii qui contradicunt sa-
cerdoti et corrues hodie et corruet etiam propheta tecum nocte 5
tacere feci matrem tuam conticuit populus meus eo quod non 6
habuerit scientiam quia tu scientiam reppulisti repellam te ne sa-
cerdotio fungaris mihi et oblita es legis Dei tui obliviscar filiorum
tuorum et ego secundum multitudinem eorum sic peccaverunt 7
mihi gloriam eorum in ignominiam commutabo peccata popu- 8
li mei comedent et ad iniquitatem eorum sublevabunt animas
eorum et erit sicut populus sic sacerdos et visitabo super eum 9
vias eius et cogitationes eius reddam ei et comedent et non sa- 10
turabuntur fornicati sunt et non cessaverunt quoniam Dominum
reliquerunt in non custodiendo fornicatio et vinum et ebrietas 11
aufert cor populus meus in ligno suo interrogavit et baculus 12
eius adnuntiavit ei spiritus enim fornicationum decepit eos et
fornicati sunt a Deo suo super capita montium sacrificabant et 13
super colles accendebant thymiama subtus quercum et populum
et terebinthum quia bona erat umbra eius ideo fornicabuntur fi-
liae vestrae et sponsae vestrae adulterae erunt non visitabo su- 14
per filias vestras cum fuerint fornicatae et super sponsas vestras
cum adulteraverint quoniam ipsi cum meretricibus versabantur
et cum effeminatis sacrificabant et populus non intellegens vapu-
labit si fornicaris tu Israhel non delinquat saltim Iuda et nolite 15
ingredi in Galgala et ne ascenderitis in Bethaven neque iura-
veritis vivit Dominus quoniam sicut vacca lasciviens declinavit 16
Israhel nunc pascet eos Dominus quasi agnum in latitudine par- 17

18 ticeps idolorum Ephraim dimitte eum separatum est convivium
eorum fornicatione fornicati sunt dilexerunt adferre ignominiam
19 protectores eius ligavit spiritus eam in alis suis et confundentur
a sacrificiis suis
V audite hoc sacerdotes et adtendite domus Israhel et domus
regis auscultate quia vobis iudicium est quoniam laqueus facti
2 estis speculationi et rete expansum super Thabor et victimas
3 declinastis in profundum et ego eruditor omnium eorum ego
scio Ephraim et Israhel non est absconditus a me quia nunc for-
4 nicatus est Ephraim contaminatus est Israhel non dabunt co-
gitationes suas ut revertantur ad Dominum suum quia spiritus
5 fornicationis in medio eorum et Dominum non cognoverunt et
respondebit arrogantia Israhel in facie eius et Israhel et Ephraim
6 ruent in iniquitate sua ruet etiam Iudas cum eis in gregibus
suis et in armentis suis vadent ad quaerendum Dominum et non
7 invenient ablatus est ab eis in Domino praevaricati sunt quia
filios alienos genuerunt nunc devorabit eos mensis cum partibus
8 suis clangite bucina in Gabaa tuba in Rama ululate in Bethaven
9 post tergum tuum Beniamin Ephraim in desolatione erit in die
10 correptionis in tribubus Israhel ostendi fidem facti sunt princi-
pes Iuda quasi adsumentes terminum super eos effundam quasi
11 aquam iram meam calumniam patiens Ephraim fractus iudicio
12 quoniam coepit abire post sordem et ego quasi tinea Ephraim
13 et quasi putredo domui Iuda et vidit Ephraim languorem suum
et Iudas vinculum suum et abiit Ephraim ad Assur et misit ad
regem ultorem et ipse non poterit sanare vos nec solvere poterit
14 a vobis vinculum quoniam ego quasi leaena Ephraim et quasi
catulus leonis domui Iuda ego ego capiam et vadam tollam et non
15 est qui eruat vadens revertar ad locum meum donec deficiatis
et quaeratis faciem meam
VI in tribulatione sua mane consurgunt ad me venite et rever-
2 tamur ad Dominum quia ipse cepit et sanabit nos percutiet et
3 curabit nos vivificabit nos post duos dies in die tertia suscitabit
nos et vivemus in conspectu eius sciemus sequemurque ut co-
gnoscamus Dominum quasi diluculum praeparatus est egressus
eius et veniet quasi imber nobis temporaneus et serotinus ter-
4 rae quid faciam tibi Ephraim quid faciam tibi Iuda misericor-
dia vestra quasi nubes matutina et quasi ros mane pertransiens
5 propter hoc dolavi in prophetis occidi eos in verbis oris mei et

iudicia tua quasi lux egredientur quia misericordiam volui et 6
non sacrificium et scientiam Dei plus quam holocausta ipsi au- 7
tem sicut Adam transgressi sunt pactum ibi praevaricati sunt in
me Galaad civitas operantium idolum subplantata sanguine et 8, 9
quasi fauces virorum latronum particeps sacerdotum in via in-
terficientium pergentes de Sychem quia scelus operati sunt in 10
domo Israhel vidi horrendum ibi fornicationes Ephraim contami-
natus est Israhel sed et Iuda pone messem tibi cum convertero 11
captivitatem populi mei

cum sanare vellem Israhel revelata est iniquitas Ephraim et **VII**
malitia Samariae quia operati sunt mendacium et fur ingressus
est spolians latrunculus foris et ne forte dicant in cordibus suis 2
omnem malitiam eorum me recordatum nunc circumdederunt
eos adinventiones suae coram facie mea factae sunt in malitia 3
sua laetificaverunt regem et in mendaciis suis principes omnes 4
adulterantes quasi clibanus succensus a coquente quievit paulu-
lum civitas a commixtione fermenti donec fermentaretur totum
dies regis nostri coeperunt principes furere a vino extendit ma- 5
num suam cum inlusoribus quia adplicuerunt quasi clibanum 6
cor suum cum insidiaretur eis tota nocte dormivit coquens eos
mane ipse succensus quasi ignis flammae omnes calefacti sunt 7
quasi clibanus et devoraverunt iudices suos omnes reges eorum
ceciderunt non est qui clamet in eis ad me Ephraim in popu- 8
lis ipse commiscebatur Ephraim factus est subcinericius qui non
reversatur comederunt alieni robur eius et ipse nescivit sed et 9
cani effusi sunt in eo et ipse ignoravit et humiliabitur superbia 10
Israhel in facie eius nec reversi sunt ad Dominum Deum suum
et non quaesierunt eum in omnibus his et factus est Ephraim 11
quasi columba seducta non habens cor Aegyptum invocabant ad
Assyrios abierunt et cum profecti fuerint expandam super eos 12
rete meum quasi volucrem caeli detraham eos caedam eos secun-
dum auditionem coetus eorum vae eis quoniam recesserunt a 13
me vastabuntur quia praevaricati sunt in me et ego redemi eos
et ipsi locuti sunt contra me mendacia et non clamaverunt ad 14
me in corde suo sed ululabant in cubilibus suis super triticum et
vinum ruminabant recesserunt a me et ego erudivi et confortavi 15
brachia eorum et in me cogitaverunt malitiam reversi sunt ut 16
essent absque iugo facti sunt quasi arcus dolosus cadent in gladio
principes eorum a furore linguae suae ista subsannatio eorum in

terra Aegypti
VIII in gutture tuo sit tuba quasi aquila super domum Domini
pro eo quod transgressi sunt foedus meum et legem meam prae-
2 varicati sunt me invocabunt Deus meus cognovimus te Israhel
3, 4 proiecit Israhel bonum inimicus persequetur eum ipsi regnave-
runt et non ex me principes extiterunt et non cognovi argentum
5 suum et aurum suum fecerunt sibi idola ut interirent proiectus
est vitulus tuus Samaria iratus est furor meus in eis usquequo
6 non poterunt emundari quia ex Israhel et ipse est artifex fecit
illum et non est Deus quoniam in aranearum telas erit vitulus
7 Samariae quia ventum seminabunt et turbinem metent culmus
stans non est in eis germen non faciet farinam quod si et fecerit
8 alieni comedent eam devoratus est Israhel nunc factus est in
9 nationibus quasi vas inmundum quia ipsi ascenderunt ad As-
sur onager solitarius sibi Ephraim munera dederunt amatoribus
10 sed et cum mercede conduxerint nationes nunc congregabo eos
11 et quiescent paulisper ab onere regis et principum quia mul-
tiplicavit Ephraim altaria ad peccandum factae sunt ei arae in
12 delictum scribam ei multiplices leges meas quae velut alienae
13 conputatae sunt hostias adfer adfer immolabunt carnes et co-
medent Dominus non suscipiet eas nunc recordabitur iniquitatis
eorum et visitabit peccata eorum ipsi in Aegyptum convertentur
14 et oblitus est Israhel factoris sui et aedificavit delubra et Iudas
multiplicavit urbes munitas et mittam ignem in civitates eius et
devorabit aedes illius
IX noli laetari Israhel noli exultare sicut populi quia fornicatus
2 es a Deo tuo dilexisti mercedem super omnes areas tritici area
3 et torcular non pascet eos et vinum mentietur eis non habi-
tabunt in terra Domini reversus est Ephraim Aegyptum et in
4 Assyriis pollutum comedit non libabunt Domino vinum et non
placebunt ei sacrificia eorum quasi panis lugentium omnes qui
comedunt eum contaminabuntur quia panis eorum animae ipso-
5 rum non intrabit in domum Domini quid facietis in die sollemni
6 in die festivitatis Domini ecce enim profecti sunt a vastitate Ae-
gyptus congregavit eos Memphis sepeliet eos desiderabile argenti
7 eorum urtica hereditabit lappa in tabernaculis eorum venerunt
dies visitationis venerunt dies retributionis scitote Israhel stul-
tum prophetam insanum virum spiritalem propter multitudinem
8 iniquitatis tuae et multitudo amentiae speculator Ephraim cum

Deo meo propheta laqueus ruinae super omnes vias eius insania
in domo Dei eius profunde peccaverunt sicut in diebus Gabaa 9
recordabitur iniquitatis eorum et visitabit peccata eorum qua- 10
si uvas in deserto inveni Israhel quasi prima poma ficulneae in
cacumine eius vidi patres eorum ipsi autem intraverunt ad Beel-
phegor et abalienati sunt in confusione et facti sunt abominabiles
sicut ea quae dilexerunt Ephraim quasi avis avolavit gloria eo- 11
rum a partu et ab utero et a conceptu quod si et enutrierint 12
filios suos absque liberis eos faciam in hominibus sed et vae eis
cum recessero ab eis Ephraim ut vidi Tyrus erat fundata in 13
pulchritudine et Ephraim educit ad interfectorem filios suos da 14
eis Domine quid dabis eis da eis vulvam sine liberis et ubera
arentia omnes nequitiae eorum in Galgal quia ibi exosos habui 15
eos propter malitiam adinventionum eorum de domo mea eiciam
eos non addam ut diligam eos omnes principes eorum receden-
tes percussus est Ephraim radix eorum exsiccata est fructum 16
nequaquam facient quod si et genuerint interficiam amantissima
uteri eorum abiciet eos Deus meus quia non audierunt eum et 17
erunt vagi in nationibus

vitis frondosa Israhel fructus adaequatus est ei secundum mul- **X**
titudinem fructus sui multiplicavit altaria iuxta ubertatem terrae
suae exuberavit simulacris divisum est cor eorum nunc interi- 2
bunt ipse confringet simulacra eorum depopulabitur aras eorum
quia nunc dicent non est rex nobis non enim timemus Dominum 3
et rex quid faciet nobis loquimini verba visionis inutilis et ferie- 4
tis foedus et germinabit quasi amaritudo iudicium super sulcos
agri vaccas Bethaven coluerunt habitatores Samariae quia luxit 5
super eum populus eius et aeditui eius super eum exultaverunt
in gloria eius quia migravit ab eo siquidem et ipse in Assur 6
delatus est munus regi ultori confusio Ephraim capiet et con-
fundetur Israhel in voluntate sua transire fecit Samaria regem 7
suum quasi spumam super faciem aquae et disperdentur excel- 8
sa idoli peccatum Israhel lappa et tribulus ascendet super aras
eorum et dicent montibus operite nos et collibus cadite super
nos ex diebus Gabaa peccavit Israhel ibi steterunt non con- 9
prehendet eos in Gabaa proelium super filios iniquitatis iuxta 10
desiderium meum corripiam eos congregabuntur super eos populi
cum corripientur propter duas iniquitates suas Ephraim vitu- 11
la docta diligere trituram et ego transivi super pulchritudinem

colli eius ascendam super Ephraim arabit Iudas confringet sibi
12 sulcos Iacob seminate vobis in iustitia metite in ore misericor-
diae innovate vobis novale tempus autem requirendi Dominum
13 cum venerit qui docebit vos iustitiam arastis impietatem ini-
quitatem messuistis comedistis frugem mendacii quia confisus es
14 in viis tuis in multitudine fortium tuorum consurget tumultus
in populo tuo et omnes munitiones tuae vastabuntur sicut va-
status est Salman a domo eius qui iudicavit Baal in die proelii
15 matre super filios adlisa sic fecit vobis Bethel a facie malitiae
nequitiarum vestrarum
XI sicuti mane transit pertransiit rex Israhel quia puer Israhel et
2 dilexi eum et ex Aegypto vocavi filium meum vocaverunt eos sic
abierunt a facie eorum Baalim immolabant et simulacris sacrifi-
3 cabant et ego quasi nutricius Ephraim portabam eos in brachiis
4 meis et nescierunt quod curarem eos in funiculis Adam traham
eos in vinculis caritatis et ero eis quasi exaltans iugum super
5 maxillas eorum et declinavi ad eum ut vesceretur non reverte-
tur in terram Aegypti et Assur ipse rex eius quoniam noluerunt
6 converti coepit gladius in civitatibus eius et consumet electos
7 eius et comedet capita eorum et populus meus pendebit ad redi-
tum meum iugum autem inponetur ei simul quod non auferetur
8 quomodo dabo te Ephraim protegam te Israhel quomodo dabo te
sicut Adama ponam te ut Seboim conversum est in me cor meum
9 pariter conturbata est paenitudo mea non faciam furorem irae
meae non convertar ut disperdam Ephraim quoniam Deus ego
et non homo in medio tui Sanctus et non ingrediar civitatem
10 post Dominum ambulabunt quasi leo rugiet quia ipse rugiet et
11 formidabunt filii maris et avolabunt quasi avis ex Aegypto et
quasi columba de terra Assyriorum et conlocabo eos in domibus
12 suis dicit Dominus circumdedit me in negatione Ephraim et in
dolo domus Israhel Iudas autem testis descendit cum Deo et cum
sanctis fidelis
XII Ephraim pascit ventum et sequitur aestum tota die menda-
cium et vastitatem multiplicat et foedus cum Assyriis iniit et
2 oleum in Aegyptum ferebat iudicium ergo Domini cum Iuda et
visitatio super Iacob iuxta vias eius et iuxta adinventiones eius
3 reddet ei in utero subplantavit fratrem suum et in fortitudine
4 sua directus est cum angelo et invaluit ad angelum et conforta-
tus est flevit et rogavit eum in Bethel invenit eum et ibi locutus

est nobiscum et Dominus Deus exercituum Dominus memoriale 5
eius et tu ad Deum tuum converteris misericordiam et iudicium 6
custodi et spera in Deo tuo semper Chanaan in manu eius sta- 7
tera dolosa calumniam dilexit et dixit Ephraim verumtamen 8
dives effectus sum inveni idolum mihi omnes labores mei non
invenient mihi iniquitatem quam peccavi et ego Dominus Deus 9
tuus ex terra Aegypti adhuc sedere te faciam in tabernaculis si-
cut in diebus festivitatis et locutus sum super prophetas et ego 10
visionem multiplicavi et in manu prophetarum adsimilatus sum
si Galaad idolum tamen frustra erant in Galgal bubus immolan- 11
tes nam et altaria eorum quasi acervi super sulcos agri fugit 12
Iacob in regionem Syriae et servivit Israhel in uxore et in uxore
servavit in propheta autem eduxit Dominus Israhel de Aegypto 13
et in propheta servatus est ad iracundiam me provocavit Eph- 14
raim in amaritudinibus suis et sanguis eius super eum veniet et
obprobrium eius restituet ei Dominus suus

loquente Ephraim horror invasit Israhel et deliquit in Baal **XIII**
et mortuus est et nunc addiderunt ad peccandum feceruntque 2
sibi conflatile de argento suo quasi similitudinem idolorum factu-
ra artificum totum est his ipsi dicunt immolate homines vitulos
adorantes idcirco erunt quasi nubes matutina et sicut ros ma- 3
tutinus praeteriens sicut pulvis turbine raptus ex area et sicut
fumus de fumario ego autem Dominus Deus tuus ex terra Ae- 4
gypti et Deum absque me nescies et salvator non est praeter me
ego cognovi te in deserto in terra solitudinis iuxta pascua sua et 5, 6
adimpleti sunt et saturati elevaverunt cor suum et obliti sunt mei
et ero eis quasi leaena sicut pardus in via Assyriorum occurram 7, 8
eis quasi ursa raptis catulis et disrumpam interiora iecoris eorum
et consumam eos ibi quasi leo bestia agri scindet eos perditio 9
tua Israhel tantummodo in me auxilium tuum ubi est rex tuus 10
maxime nunc salvet te in omnibus urbibus tuis et iudices tui de
quibus dixisti da mihi regem et principes dabo tibi regem in 11
furore meo et auferam in indignatione mea conligata est iniqui- 12
tas Ephraim absconditum peccatum eius dolores parturientis 13
venient ei ipse filius non sapiens nunc enim non stabit in contri-
tione filiorum de manu mortis liberabo eos de morte redimam 14
eos ero mors tua o mors ero morsus tuus inferne consolatio abs-
condita est ab oculis meis quia ipse inter fratres dividet adducet 15
urentem ventum Dominus de deserto ascendentem et siccabit ve-

nas eius et desolabit fontem eius et ipse diripiet thesaurum omnis
vasis desiderabilis
XIV pereat Samaria quoniam ad amaritudinem concitavit Domi-
num suum in gladio pereat parvuli eorum elidantur et fetae eius
2 discindantur convertere Israhel ad Dominum Deum tuum quo-
3 niam corruisti in iniquitate tua tollite vobiscum verba et conver-
timini ad Dominum dicite ei omnem aufer iniquitatem et accipe
4 bonum et reddemus vitulos labiorum nostrorum Assur non sal-
vabit nos super equum non ascendemus nec dicemus ultra dii
nostri opera manuum nostrarum quia eius qui in te est misere-
5 beris pupilli sanabo contritiones eorum diligam eos spontanee
6 quia aversus est furor meus ab eo ero quasi ros Israhel germi-
7 nabit quasi lilium et erumpet radix eius ut Libani ibunt rami
8 eius et erit quasi oliva gloria eius et odor eius ut Libani con-
vertentur sedentes in umbra eius vivent tritico et germinabunt
9 quasi vinea memoriale eius sicut vinum Libani Ephraim quid
mihi ultra idola ego exaudiam et dirigam eum ego ut abietem
10 virentem ex me fructus tuus inventus est quis sapiens et intelle-
get ista intellegens et sciet haec quia rectae viae Domini et iusti
ambulabunt in eis praevaricatores vero corruent in eis

AMOS.

Verba Amos qui fuit in pastoralibus de Thecuae quae I
vidit super Israhel in diebus Oziae regis Iuda et in
diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel ante duos an-
nos terraemotus et dixit Dominus de Sion rugiet et 2
de Hierusalem dabit vocem suam et luxerunt speciosa pastorum
et exsiccatus est vertex Carmeli haec dicit Dominus super tri- 3
bus sceleribus Damasci et super quattuor non convertam eum eo
quod trituraverint in plaustris ferreis Galaad et mittam ignem 4
in domum Azahel et devorabit domos Benadad et conteram 5
vectem Damasci et disperdam habitatorem de campo Idoli et
tenentem sceptrum de domo Voluptatis et transferetur populus
Syriae Cyrenen dicit Dominus haec dicit Dominus super tribus 6
sceleribus Gazae et super quattuor non convertam eum eo quod
transtulerit captivitatem perfectam ut concluderet eam in Idu-
mea et mittam ignem in murum Gazae et devorabit aedes eius 7
et disperdam habitatorem de Azoto et tenentem sceptrum de 8
Ascalone et convertam manum meam super Accaron et peribunt
reliqui Philisthinorum dicit Dominus Deus haec dicit Dominus 9
super tribus sceleribus Tyri et super quattuor non convertam
eum eo quod concluserint captivitatem perfectam in Idumea et
non sint recordati foederis fratrum et emittam ignem in mu- 10
rum Tyri et devorabit aedes eius haec dicit Dominus super tri- 11
bus sceleribus Edom et super quattuor non convertam eum eo
quod persecutus sit in gladio fratrem suum et violaverit mise-
ricordiam eius et tenuerit ultra furorem suum et indignationem
suam servaverit usque in finem mittam ignem in Theman et 12
devorabit aedes Bosrae haec dicit Dominus super tribus scele- 13
ribus filiorum Ammon et super quattuor non convertam eum eo
quod dissecuerit praegnantes Galaad ad dilatandum terminum
suum et succendam ignem in muro Rabbae et devorabit aedes 14
eius in ululatu in die belli et in turbine in die commotionis et 15

ibit Melchom in captivitatem ipse et principes eius simul dicit
Dominus
II haec dicit Dominus super tribus sceleribus Moab et super
quattuor non convertam eum eo quod incenderit ossa regis Idu-
2 meae usque ad cinerem et mittam ignem in Moab et devorabit
3 aedes Carioth et morietur in sonitu Moab in clangore tubae et
disperdam iudicem de medio eius et omnes principes eius inter-
4 ficiam cum eo dicit Dominus haec dicit Dominus super tribus
sceleribus Iuda et super quattuor non convertam eum eo quod
abiecerint legem Domini et mandata eius non custodierint dece-
5 perunt enim eos idola sua post quae abierant patres eorum et
6 mittam ignem in Iuda et devorabit aedes Hierusalem haec dicit
Dominus super tribus sceleribus Israhel et super quattuor non
convertam eum pro eo quod vendiderit argento iustum et pau-
7 perem pro calciamentis qui conterunt super pulverem terrae ca-
pita pauperum et viam humilium declinant et filius ac pater eius
8 ierunt ad puellam ut violarent nomen sanctum meum et super
vestimentis pigneratis accubuerunt iuxta omne altare et vinum
9 damnatorum bibebant in domo Dei sui ego autem extermina-
vi Amorreum a facie eorum cuius altitudo cedrorum altitudo
eius et fortis ipse quasi quercus et contrivi fructum eius desuper
10 et radices eius subter ego sum qui ascendere vos feci de terra
Aegypti et eduxi vos in deserto quadraginta annis ut posside-
11 retis terram Amorrei et suscitavi de filiis vestris in prophetas
et de iuvenibus vestris nazarenos numquid non ita est filii Isra-
12 hel dicit Dominus et propinabatis nazarenis vino et prophetis
13 mandabatis dicentes ne prophetetis ecce ego stridebo super vos
14 sicut stridet plaustrum onustum faeno et peribit fuga a veloce
et fortis non obtinebit virtutem suam et robustus non salvabit
15 animam suam et tenens arcum non stabit et velox pedibus suis
16 non salvabitur et ascensor equi non salvabit animam suam et
robustus corde inter fortes nudus fugiet in die illa dicit Dominus
III audite verbum quod locutus est Dominus super vos filii Isra-
hel super omni cognatione quam eduxi de terra Aegypti dicens
2 tantummodo vos cognovi ex omnibus cognationibus terrae idcir-
3 co visitabo super vos omnes iniquitates vestras numquid am-
4 bulabunt duo pariter nisi convenerit eis numquid rugiet leo in
saltu nisi habuerit praedam numquid dabit catulus leonis vocem
5 de cubili suo nisi aliquid adprehenderit numquid cadet avis in

laqueum terrae absque aucupe numquid auferetur laqueus de ter-
ra antequam quid ceperit si clanget tuba in civitate et populus 6
non expavescet si erit malum in civitate quod Dominus non fecit
quia non faciet Dominus Deus verbum nisi revelaverit secretum 7
suum ad servos suos prophetas leo rugiet quis non timebit Do- 8
minus Deus locutus est quis non prophetabit auditum facite in 9
aedibus Azoti et in aedibus terrae Aegypti et dicite congregamini
super montes Samariae et videte insanias multas in medio eius et
calumniam patientes in penetrabilibus eius et nescierunt facere 10
rectum dicit Dominus thesaurizantes iniquitatem et rapinas in
aedibus suis propterea haec dicit Dominus Deus tribulabitur et 11
circumietur terra et detrahetur ex te fortitudo tua et diripientur
aedes tuae haec dicit Dominus quomodo si eruat pastor de ore 12
leonis duo crura aut extremum auriculae sic eruentur filii Israhel
qui habitant in Samaria in plaga lectuli et in Damasco grabatti
audite et contestamini in domo Iacob dicit Dominus Deus exerci- 13
tuum quia in die cum visitare coepero praevaricationes Israhel 14
super eum visitabo et super altaria Bethel et amputabuntur cor-
nua altaris et cadent in terram et percutiam domum hiemalem 15
cum domo aestiva et peribunt domus eburneae et dissipabuntur
aedes multae dicit Dominus

audite verbum hoc vaccae pingues quae estis in monte Sama- **IV**
riae quae calumniam facitis egenis et confringitis pauperes quae
dicitis dominis vestris adferte et bibemus iuravit Dominus Deus 2
in sancto suo quia ecce dies venient super vos et levabunt vos
in contis et reliquias vestras in ollis ferventibus et per apertu- 3
ras exibitis altera contra alteram et proiciemini in Armon dicit
Dominus venite ad Bethel et impie agite ad Galgalam et multi- 4
plicate praevaricationem et offerte mane victimas vestras tribus
diebus decimas vestras et sacrificate de fermentato laudem et 5
vocate voluntarias oblationes et adnuntiate sic enim voluistis fi-
lii Israhel dicit Dominus Deus unde et ego dedi vobis stuporem 6
dentium in cunctis urbibus vestris et indigentiam panum in om-
nibus locis vestris et non estis reversi ad me dicit Dominus ego 7
quoque prohibui a vobis imbrem cum adhuc tres menses supe-
ressent usque ad messem et plui super civitatem unam et super
civitatem alteram non plui pars una conpluta est et pars super
quam non plui aruit et venerunt duae et tres civitates ad civita- 8
tem unam ut biberent aquam et non sunt satiatae et non redistis

9 ad me dicit Dominus percussi vos in vento urente et in auru-
gine multitudinem hortorum vestrorum et vinearum vestrarum
oliveta vestra et ficeta vestra comedit eruca et non redistis ad me
10 dicit Dominus misi in vos mortem in via Aegypti percussi in gla-
dio iuvenes vestros usque ad captivitatem equorum vestrorum et
ascendere feci putredinem castrorum vestrorum in nares vestras
11 et non redistis ad me dicit Dominus subverti vos sicut subvertit
Deus Sodomam et Gomorram et facti estis quasi torris raptus
12 de incendio et non redistis ad me dicit Dominus quapropter
haec faciam tibi Israhel postquam autem haec fecero tibi prae-
13 parare in occursum Dei tui Israhel quia ecce formans montes
et creans ventum et adnuntians homini eloquium suum faciens
matutinam nebulam et gradiens super excelsa terrae Dominus
Deus exercituum nomen eius
V audite verbum istud quod ego levo super vos planctum domus
2 Israhel cecidit non adiciet ut resurgat virgo Israhel proiecta est
3 in terram suam non est qui suscitet eam quia haec dicit Do-
minus Deus urbs de qua egrediebantur mille relinquentur in ea
centum et de qua egrediebantur centum relinquentur in ea de-
4 cem in domo Israhel quia haec dicit Dominus domui Israhel
5 quaerite me et vivetis et nolite quaerere Bethel et in Galgala
nolite intrare et in Bersabee non transibitis quia Galgala captiva
6 ducetur et Bethel erit inutilis quaerite Dominum et vivite ne
forte conburatur ut ignis domus Ioseph et devorabit et non erit
7 qui extinguat Bethel qui convertitis in absinthium iudicium et
8 iustitiam in terra relinquitis facientem Arcturum et Orionem
et convertentem in mane tenebras et diem nocte mutantem qui
vocat aquas maris et effundit eas super faciem terrae Dominus
9 nomen eius qui subridet vastitatem super robustum et depopu-
10 lationem super potentem adfert odio habuerunt in porta cor-
11 ripientem et loquentem perfecte abominati sunt idcirco pro eo
quod diripiebatis pauperem et praedam electam tollebatis ab eo
domos quadro lapide aedificabitis et non habitabitis in eis vineas
12 amantissimas plantabitis et non bibetis vinum earum quia co-
gnovi multa scelera vestra et fortia peccata vestra hostes iusti
13 accipientes munus et pauperes in porta deprimentes ideo pru-
14 dens in tempore illo tacebit quia tempus malum est quaerite
bonum et non malum ut vivatis et erit Dominus Deus exerci-
15 tuum vobiscum sicut dixistis odite malum et diligite bonum et

constituite in porta iudicium si forte misereatur Dominus Deus
exercituum reliquiis Ioseph propterea haec dicit Dominus Deus 16
exercituum Dominator in omnibus plateis planctus et in cunctis
quae foris sunt dicetur vae vae et vocabunt agricolam ad luctum
et ad planctum eos qui sciunt plangere et in omnibus vineis 17
erit planctus quia pertransibo in medio tui dicit Dominus vae 18
desiderantibus diem Domini ad quid eam vobis dies Domini ista
tenebrae et non lux quomodo si fugiat vir a facie leonis et occur- 19
rat ei ursus et ingrediatur domum et innitatur manu sua super
parietem et mordeat eum coluber numquid non tenebrae dies 20
Domini et non lux et caligo et non splendor in ea odi et proieci 21
festivitates vestras et non capiam odorem coetuum vestrorum
quod si adtuleritis mihi holocaustomata et munera vestra non 22
suscipiam et vota pinguium vestrorum non respiciam aufer a 23
me tumultum carminum tuorum et cantica lyrae tuae non au-
diam et revelabitur quasi aqua iudicium et iustitia quasi torrens 24
fortis numquid hostias et sacrificium obtulistis mihi in deser- 25
to quadraginta annis domus Israhel et portastis tabernaculum 26
Moloch vestro et imaginem idolorum vestrorum sidus dei vestri
quae fecistis vobis et migrare vos faciam trans Damascum dixit 27
Dominus Deus exercituum nomen eius

vae qui opulenti estis in Sion et confiditis in monte Sama- **VI**
riae optimates capita populorum ingredientes pompatice domum
Israhel transite in Chalanne et videte et ite inde in Emath ma- 2
gnam et descendite in Geth Palestinorum et ad optima quaeque
regna horum si latior terminus eorum termino vestro est qui 3
separati estis in diem malum et adpropinquatis solio iniquitatis
qui dormitis in lectis eburneis et lascivitis in stratis vestris qui co- 4
meditis agnum de grege et vitulos de medio armenti qui canitis 5
ad vocem psalterii sicut David putaverunt se habere vasa canti-
ci bibentes in fialis vinum et optimo unguento delibuti et nihil 6
patiebantur super contritione Ioseph quapropter nunc migra- 7
bunt in capite transmigrantium et auferetur factio lascivientium
iuravit Dominus Deus in anima sua dicit Dominus Deus exerci- 8
tuum detestor ego superbiam Iacob et domos eius odi et tradam
civitatem cum habitatoribus suis quod si reliqui fuerint decem 9
viri in domo una et ipsi morientur et tollet eum propinquus 10
suus et conburet eum ut efferat ossa de domo et dicet ei qui in
penetrabilibus domus est numquid adhuc est apud te et respon- 11

debit finis est et dicet ei tace et non recorderis nominis Domini
12 quia ecce Dominus mandabit et percutiet domum maiorem rui-
13 nis et domum minorem scissionibus numquid currere queunt in
petris equi aut arari potest in bubalis quoniam convertistis in
14 amaritudinem iudicium et fructum iustitiae in absinthium qui
laetamini in nihili qui dicitis numquid non in fortitudine nostra
15 adsumpsimus nobis cornua ecce enim suscitabo super vos do-
mus Israhel dicit Dominus Deus exercituum gentem et conterent
vos ab introitu Emath usque ad torrentem Deserti
VII haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce fictor lucustae in
principio germinantium serotini imbris et ecce serotinus post ton-
2 sorem regis et factum est cum consummasset comedere herbam
terrae et dixi Domine Deus propitius esto obsecro quis suscitabit
3 Iacob quia parvulus est misertus est Dominus super hoc non
4 erit dixit Dominus haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce
vocabat iudicium ad ignem Dominus Deus et devoravit abyssum
5 multam et comedit simul partem et dixi Domine Deus quiesce
6 obsecro quis suscitabit Iacob quia parvulus est misertus est Do-
7 minus super hoc sed et istud non erit dixit Dominus Deus haec
ostendit mihi et ecce Dominus stans super murum litum et in
8 manu eius trulla cementarii et dixit Dominus ad me quid tu
vides Amos et dixi trullam cementarii et dixit Dominus ecce ego
ponam trullam in medio populi mei Israhel non adiciam ultra
9 superinducere eum et demolientur excelsa idoli et sanctificatio-
nes Israhel desolabuntur et consurgam super domum Hieroboam
10 in gladio et misit Amasias sacerdos Bethel ad Hieroboam regem
Israhel dicens rebellavit contra te Amos in medio domus Israhel
11 non poterit terra sustinere universos sermones eius haec enim
dicit Amos in gladio morietur Hieroboam et Israhel captivus mi-
12 grabit de terra sua et dixit Amasias ad Amos qui vides gradere
13 fuge in terram Iuda et comede ibi panem et ibi prophetabis et in
Bethel non adicies ultra ut prophetes quia sanctificatio regis est
14 et domus regni est et respondit Amos et dixit ad Amasiam non
sum propheta et non sum filius prophetae sed armentarius ego
15 sum vellicans sycomoros et tulit me Dominus cum sequerer gre-
gem et dixit ad me Dominus vade propheta ad populum meum
16 Israhel et nunc audi verbum Domini tu dicis non prophetabis
17 super Israhel et non stillabis super domum idoli propter hoc
haec dicit Dominus uxor tua in civitate fornicabitur et filii tui

et filiae tuae in gladio cadent et humus tua funiculo metietur et
tu in terra polluta morieris et Israhel captivus migrabit de terra
sua

haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce uncinus pomorum **VIII**
et dixit quid tu vides Amos et dixi uncinum pomorum et di- 2
xit Dominus ad me venit finis super populum meum Israhel non
adiciam ultra ut pertranseam eum et stridebunt cardines tem- 3
pli in die illa dicit Dominus Deus multi morientur in omni lo-
co proicietur silentium audite hoc qui conteritis pauperem et 4
deficere facitis egenos terrae dicentes quando transibit mensis 5
et venundabimus merces et sabbatum et aperiemus frumentum
ut inminuamus mensuram et augeamus siclum et subponamus
stateras dolosas ut possideamus in argento egenos et pauperes 6
pro calciamentis et quisquilias frumenti vendamus iuravit Do- 7
minus in superbia Iacob si oblitus fuero usque ad finem omnia
opera eorum numquid super isto non commovebitur terra et 8
lugebit omnis habitator eius et ascendet quasi fluvius universus
et eicietur et defluet quasi rivus Aegypti et erit in die illa di- 9
cit Dominus occidet sol meridie et tenebrescere faciam terram in
die luminis et convertam festivitates vestras in luctum et om- 10
nia cantica vestra in planctum et inducam super omne dorsum
vestrum saccum et super omne caput calvitium et ponam eam
quasi luctum unigeniti et novissima eius quasi diem amarum ec- 11
ce dies veniunt dicit Dominus et mittam famem in terram non
famem panis neque sitim aquae sed audiendi verbum Domini et 12
commovebuntur a mari usque ad mare et ab aquilone usque ad
orientem circumibunt quaerentes verbum Domini et non inve-
nient in die illa deficient virgines pulchrae et adulescentes in 13
siti qui iurant in delicto Samariae et dicunt vivit deus tuus Dan 14
et vivit via Bersabee et cadent et non resurgent ultra

vidi Dominum stantem super altare et dixit percute cardinem **IX**
et commoveantur superliminaria avaritia enim in capite omnium
et novissimum eorum in gladio interficiam non erit fuga eis fu-
giet et non salvabitur ex eis qui fugerit si descenderint usque 2
ad infernum inde manus mea educet eos et si ascenderint usque
ad caelum inde detraham eos et si absconditi fuerint in vertice 3
Carmeli inde scrutans auferam eos et si celaverint se ab oculis
meis in fundo maris ibi mandabo serpenti et mordebit eos et 4
si abierint in captivitatem coram inimicis suis ibi mandabo gla-

dio et occidet eos et ponam oculos meos super eos in malum et
5 non in bonum et Dominus Deus exercituum qui tangit terram
et tabescet et lugebunt omnes habitantes in ea et ascendet si-
6 cut rivus omnis et defluet sicut fluvius Aegypti qui aedificat in
caelo ascensionem suam et fasciculum suum super terram fun-
davit qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terrae
7 Dominus nomen eius numquid non ut filii Aethiopum vos estis
mihi filii Israhel ait Dominus numquid non Israhel ascendere feci
de terra Aegypti et Palestinos de Cappadocia et Syros de Cy-
8 rene ecce oculi Domini Dei super regnum peccans et conteram
illud a facie terrae verumtamen conterens non conteram domum
9 Iacob dicit Dominus ecce enim ego mandabo et concutiam in
omnibus gentibus domum Israhel sicut concutitur in cribro et
10 non cadet lapillus super terram in gladio morientur omnes pec-
catores populi mei qui dicunt non adpropinquabit et non veniet
11 super nos malum in die illo suscitabo tabernaculum David quod
cecidit et reaedificabo aperturas murorum eius et ea quae cor-
12 ruerant instaurabo et reaedificabo eum sicut diebus antiquis ut
possideant reliquias Idumeae et omnes nationes eo quod invoca-
13 tum sit nomen meum super eos dicit Dominus faciens haec ecce
dies veniunt dicit Dominus et conprehendet arator messorem et
calcator uvae mittentem semen et stillabunt montes dulcedinem
14 et omnes colles culti erunt et convertam captivitatem populi
mei Israhel et aedificabunt civitates desertas et habitabunt et
plantabunt vineas et bibent vinum earum et facient hortos et
15 comedent fructus eorum et plantabo eos super humum suam et
non evellam eos ultra de terra sua quam dedi eis dicit Dominus
Deus tuus

MICAH.

Verbum Domini quod factum est ad Micham Morasthi- I
ten in diebus Ioatham Ahaz Ezechiae regum Iuda quod
vidit super Samariam et Hierusalem audite populi 2
omnes et adtendat terra et plenitudo eius et sit Domi-
nus Deus vobis in testem Dominus de templo sancto suo quia 3
ecce Dominus egreditur de loco suo et descendet et calcabit su-
per excelsa terrae et consumentur montes subtus eum et valles 4
scindentur sicut cera a facie ignis sicut aquae quae decurrunt
in praeceps in scelere Iacob omne istud et in peccatis domus 5
Israhel quod scelus Iacob nonne Samaria et quae excelsa Iudae
nonne Hierusalem et ponam Samariam quasi acervum lapidum 6
in agro cum plantatur vinea et detraham in vallem lapides eius
et fundamenta eius revelabo et omnia sculptilia eius conciden- 7
tur et omnes mercedes eius conburentur igni et omnia idola eius
ponam in perditionem quia de mercedibus meretricis congrega-
ta sunt et usque ad mercedem meretricis revertentur super hoc 8
plangam et ululabo vadam spoliatus et nudus faciam planctum
velut draconum et luctum quasi strutionum quia desperata est 9
plaga eius quia venit usque ad Iudam tetigit portam populi mei
usque ad Hierusalem in Geth nolite adnuntiare lacrimis ne plo- 10
retis in domo Pulveris pulvere vos conspergite et transite vobis 11
habitatio Pulchra confusa ignominia non est egressa quae habitat
in Exitu planctum domus Vicinae accipiet ex vobis quae stetit
sibimet quia infirmata est in bonum quae habitat in Amaritu- 12
dinibus quia descendit malum a Domino in portam Hierusalem
tumultus quadrigae stuporis habitanti Lachis principium peccati 13
est filiae Sion quia in te inventa sunt scelera Israhel propterea 14
dabit emissarios super hereditatem Geth domus Mendacii in de-
ceptionem regibus Israhel adhuc heredem adducam tibi quae 15
habitas in Maresa usque Adollam veniet gloria Israhel decal- 16
vare et tondere super filios deliciarum tuarum dilata calvitium
tuum sicut aquila quoniam captivi ducti sunt ex te

II vae qui cogitatis inutile et operamini malum in cubilibus ve-
stris in luce matutina faciunt illud quoniam contra Deum est
2 manus eorum et concupierunt agros et violenter tulerunt et do-
mos rapuerunt et calumniabantur virum et domum eius virum
3 et hereditatem eius idcirco haec dicit Dominus ecce ego cogi-
to super familiam istam malum unde non auferetis colla vestra
4 et non ambulabitis superbi quoniam tempus pessimum est in
die illa sumetur super vos parabola et cantabitur canticum cum
suavitate dicentium depopulatione vastati sumus pars populi mei
commutata est quomodo recedet a me cum revertatur qui regio-
5 nes nostras dividat propter hoc non erit tibi mittens funiculum
6 sortis in coetu Domini ne loquamini loquentes non stillabit su-
7 per istos non conprehendet confusio dicit domus Iacob numquid
adbreviatus est spiritus Domini aut tales sunt cogitationes eius
8 nonne verba mea bona sunt cum eo qui recte graditur et e con-
trario populus meus in adversarium consurrexit desuper tunica
pallium sustulistis eos qui transiebant simpliciter convertistis in
9 bellum mulieres populi mei eiecistis de domo deliciarum suarum
10 a parvulis earum tulistis laudem meam in perpetuum surgite
et ite quia non habetis hic requiem propter inmunditiam eius
11 corrumpetur putredine pessima utinam non essem vir habens
spiritum et mendacium potius loquerer stillabo tibi in vinum et
12 in ebrietatem et erit super quem stillatur populus iste congre-
gatione congregabo Iacob totum te in unum conducam reliquias
Israhel pariter ponam illum quasi gregem in ovili quasi pecus in
13 medio caularum tumultuabuntur a multitudine hominum ascen-
det enim pandens iter ante eos divident et transibunt portam et
egredientur per eam et transibit rex eorum coram eis et Dominus
in capite eorum

III et dixi audite principes Iacob et duces domus Israhel num-
2 quid non vestrum est scire iudicium qui odio habetis bonum et
diligitis malum qui violenter tollitis pelles eorum desuper eos et
3 carnem eorum desuper ossibus eorum qui comederunt carnem
populi mei et pellem eorum desuper excoriaverunt et ossa eorum
confregerunt et conciderunt sicut in lebete et quasi carnem in
4 medio ollae tunc clamabunt ad Dominum et non exaudiet eos
et abscondet faciem suam ab eis in tempore illo sicut nequiter
5 egerunt in adinventionibus suis haec dicit Dominus super pro-
phetas qui seducunt populum meum qui mordent dentibus suis

et praedicant pacem et si quis non dederit in ore eorum quippiam
sanctificant super eum proelium propterea nox vobis pro visio- 6
ne erit et tenebrae vobis pro divinatione et occumbet sol super
prophetas et obtenebrabitur super eos dies et confundentur qui 7
vident visiones et confundentur divini et operient vultus suos om-
nes quia non est responsum Dei verumtamen ego repletus sum 8
fortitudine spiritus Domini iudicio et virtute ut adnuntiem Ia-
cob scelus suum et Israhel peccatum suum audite haec principes 9
domus Iacob et iudices domus Israhel qui abominamini iudicium
et omnia recta pervertitis qui aedificatis Sion in sanguinibus 10
et Hierusalem in iniquitate principes eius in muneribus iudica- 11
bant et sacerdotes eius in mercede docebant et prophetae eius
in pecunia divinabant et super Dominum requiescebant dicen-
tes numquid non Dominus in medio nostrum non venient super
nos mala propter hoc causa vestri Sion quasi ager arabitur et 12
Hierusalem quasi acervus lapidum erit et mons templi in excelsa
silvarum

et in novissimo dierum erit mons domus Domini praeparatus **IV**
in vertice montium et sublimis super colles et fluent ad eum po-
puli et properabunt gentes multae et dicent venite ascendamus 2
ad montem Domini et ad domum Dei Iacob et docebit nos de
viis suis et ibimus in semitis eius quia de Sion egredietur lex et
verbum Domini de Hierusalem et iudicabit inter populos mul- 3
tos et corripiet gentes fortes usque in longinquum et concident
gladios suos in vomeres et hastas suas in ligones non sumet gens
adversus gentem gladium et non discent ultra belligerare et se- 4
debit vir subtus vineam suam et subtus ficum suam et non erit
qui deterreat quia os Domini exercituum locutum est quia om- 5
nes populi ambulabunt unusquisque in nomine dei sui nos autem
ambulabimus in nomine Domini Dei nostri in aeternum et ultra
in die illa dicit Dominus congregabo claudicantem et eam quam 6
eieceram colligam et quam adflixeram et ponam claudicantem 7
in reliquias et eam quae laboraverat in gentem robustam et re-
gnabit Dominus super eos in monte Sion ex hoc nunc et usque
in aeternum et tu turris Gregis nebulosa filiae Sion usque ad te 8
veniet et veniet potestas prima regnum filiae Hierusalem nunc 9
quare maerore contraheris numquid rex non est tibi aut consi-
liarius tuus periit quia conprehendit te dolor sicut parturientem
dole et satage filia Sion quasi parturiens quia nunc egredieris 10

de civitate et habitabis in regione et venies usque ad Babylo-
nem ibi liberaberis ibi redimet te Dominus de manu inimicorum
11 tuorum et nunc congregatae sunt super te gentes multae quae
12 dicunt lapidetur et aspiciat in Sion oculus noster ipsi autem non
cognoverunt cogitationes Domini et non intellexerunt consilium
13 eius quia congregavit eos quasi faenum areae surge et tritura
filia Sion quia cornu tuum ponam ferreum et ungulas tuas po-
nam aereas et comminues populos multos et interficiam Domino
rapinas eorum et fortitudinem eorum Domino universae terrae
V nunc vastaberis filia latronis obsidionem posuerunt super nos
2 in virga percutient maxillam iudicis Israhel et tu Bethleem Eph-
rata parvulus es in milibus Iuda ex te mihi egredietur qui sit do-
minator in Israhel et egressus eius ab initio a diebus aeternitatis
3 propter hoc dabit eos usque ad tempus in quo parturiens pariet
4 reliquiae fratrum eius convertentur ad filios Israhel et stabit
et pascet in fortitudine Domini in sublimitate nominis Domini
Dei sui et convertentur quia nunc magnificabitur usque ad ter-
5 minos terrae et erit iste pax Assyrius cum venerit in terram
nostram et quando calcaverit in domibus nostris et suscitabimus
6 super eum septem pastores et octo primates homines et pascent
terram Assur in gladio et terram Nemrod in lanceis eius et libe-
rabit ab Assur cum venerit in terram nostram et cum calcaverit
7 in finibus nostris et erunt reliquiae Iacob in medio populorum
multorum quasi ros a Domino et quasi stillae super herbam quae
8 non expectat virum et non praestolatur filios hominum et erunt
reliquiae Iacob in gentibus in medio populorum multorum quasi
leo in iumentis silvarum et quasi catulus leonis in gregibus pe-
corum qui cum transierit et conculcaverit et ceperit non est qui
9 eruat exaltabitur manus tua super hostes tuos et omnes inimici
10 tui interibunt et erit in die illa dicit Dominus auferam equos
11 tuos de medio tui et disperdam quadrigas tuas et perdam civi-
tates terrae tuae et destruam omnes munitiones tuas et auferam
12 maleficia de manu tua et divinationes non erunt in te et perire
faciam sculptilia tua et statuas tuas de medio tui et non adorabis
13 ultra opera manuum tuarum et evellam lucos tuos de medio tui
14 et conteram civitates tuas et faciam in furore et in indignatione
ultionem in omnibus gentibus quae non audierunt
VI audite quae Dominus loquitur surge contende iudicio adver-
2 sum montes et audiant colles vocem tuam audiant montes iudi-

cium Domini et fortia fundamenta terrae quia iudicium Domini
cum populo suo et cum Israhel diiudicabitur populus meus quid 3
feci tibi et quid molestus fui tibi responde mihi quia eduxi te 4
de terra Aegypti et de domo servientium liberavi te et misi ante
faciem tuam Mosen et Aaron et Mariam populus meus memen- 5
to quaeso quid cogitaverit Balac rex Moab et quid responderit ei
Balaam filius Beor de Setthim usque ad Galgalam ut cognosceret
iustitias Domini quid dignum offeram Domino curvem genu Deo 6
excelso numquid offeram ei holocaustomata et vitulos anniculos
numquid placari potest Dominus in milibus arietum aut in multis 7
milibus hircorum pinguium numquid dabo primogenitum meum
pro scelere meo fructum ventris mei pro peccato animae meae
indicabo tibi o homo quid sit bonum et quid Dominus quaerat a 8
te utique facere iudicium et diligere misericordiam et sollicitum
ambulare cum Deo tuo vox Domini ad civitatem clamat et sa- 9
lus erit timentibus nomen tuum audite tribus et quis adprobabit
illud adhuc ignis in domo impii thesauri iniquitatis et mensura 10
minor irae plena numquid iustificabo stateram impiam et sac- 11
celli pondera dolosa in quibus divites eius repleti sunt iniquitate 12
et habitantes in ea loquebantur mendacium et lingua eorum frau-
dulenta in ore eorum et ego ergo coepi percutere te perditione 13
super peccatis tuis tu comedes et non saturaberis et humiliatio 14
tua in medio tui et adprehendes et non salvabis et quos salvaveris
in gladium dabo tu seminabis et non metes tu calcabis olivam 15
et non ungueris oleo et mustum et non bibes vinum et custodi- 16
sti praecepta Omri et omne opus domus Achab et ambulasti in
voluntatibus eorum ut darem te in perditionem et habitantes in
ea in sibilum et obprobrium populi mei portabitis

vae mihi quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos **VII**
vindemiae non est botrus ad comedendum praecoquas ficus desi-
deravit anima mea periit sanctus de terra et rectus in hominibus 2
non est omnes in sanguine insidiantur vir fratrem suum venatur
ad mortem malum manuum suarum dicunt bonum princeps po- 3
stulat et iudex in reddendo est et magnus locutus est desiderium
animae suae et conturbaverunt eam qui optimus in eis est qua- 4
si paliurus et qui rectus quasi spina de sepe dies speculationis
tuae visitatio tua venit nunc erit vastitas eorum nolite credere 5
amico et nolite confidere in duce ab ea quae dormit in sinu tuo
custodi claustra oris tui quia filius contumeliam facit patri filia 6

consurgit adversus matrem suam nurus contra socrum suam ini-
7 mici hominis domestici eius ego autem ad Dominum aspiciam
8 expectabo Deum salvatorem meum audiet me Deus meus ne
laeteris inimica mea super me quia cecidi consurgam cum sedero
9 in tenebris Dominus lux mea est iram Domini portabo quoniam
peccavi ei donec iudicet causam meam et faciat iudicium meum
10 educet me in lucem videbo in iustitiam eius et aspiciet inimica
mea et operietur confusione quae dicit ad me ubi est Dominus
Deus tuus oculi mei videbunt in eam nunc erit in conculcationem
11 ut lutum platearum dies ut aedificentur maceriae tuae in die illa
12 longe fiet lex in die illa et usque ad te veniet Assur et usque ad
civitates munitas et a civitatibus munitis usque ad flumen et ad
13 mare de mari et ad montem de monte et erit terra in desolatio-
nem propter habitatores suos et propter fructum cogitationum
14 eorum pasce populum tuum in virga tua gregem hereditatis tuae
habitantes solos in saltu in medio Carmeli pascentur Basan et
15 Galaad iuxta dies antiquos secundum dies egressionis tuae de
16 terra Aegypti ostendam ei mirabilia videbunt gentes et confun-
dentur super omni fortitudine sua ponent manus super os aures
17 eorum surdae erunt lingent pulverem sicut serpens velut reptilia
terrae proturbabuntur de aedibus suis Dominum Deum nostrum
18 desiderabunt et timebunt te quis Deus similis tui qui aufers ini-
quitatem et transis peccatum reliquiarum hereditatis tuae non
inmittet ultra furorem suum quoniam volens misericordiam est
19 revertetur et miserebitur nostri deponet iniquitates nostras et
20 proiciet in profundum maris omnia peccata nostra dabis verita-
tem Iacob misericordiam Abraham quae iurasti patribus nostris
a diebus antiquis

JOEL.

Verbum Domini quod factum est ad Iohel filium Fatu- **I**
hel audite hoc senes et auribus percipite omnes habi- 2
tatores terrae si factum est istud in diebus vestris aut
in diebus patrum vestrorum super hoc filiis vestris 3
narrate et filii vestri filiis suis et filii eorum generationi alterae
residuum erucae comedit lucusta et residuum lucustae comedit 4
bruchus et residuum bruchi comedit rubigo expergescimini ebrii 5
et flete et ululate omnes qui bibitis vinum in dulcedine quoniam
periit ab ore vestro gens enim ascendit super terram meam for- 6
tis et innumerabilis dentes eius ut dentes leonis et molares eius ut
catuli leonis posuit vineam meam in desertum et ficum meam 7
decorticavit nudans spoliavit eam et proiecit albi facti sunt rami
eius plange quasi virgo accincta sacco super virum puberta- 8
tis suae periit sacrificium et libatio de domo Domini luxerunt 9
sacerdotes ministri Domini depopulata est regio luxit humus 10
quoniam devastatum est triticum confusum est vinum elanguit
oleum confusi sunt agricolae ululaverunt vinitores super frumen- 11
to et hordeo quia periit messis agri vinea confusa est et ficus 12
elanguit malogranatum et palma et malum et omnia ligna agri
aruerunt quia confusum est gaudium a filiis hominum accingi- 13
te vos et plangite sacerdotes ululate ministri altaris ingredimini
cubate in sacco ministri Dei mei quoniam interiit de domo Dei
vestri sacrificium et libatio sanctificate ieiunium vocate coetum 14
congregate senes omnes habitatores terrae in domum Dei vestri
et clamate ad Dominum a a a diei quia prope est dies Domini 15
et quasi vastitas a potente veniet numquid non coram oculis 16
vestris alimenta perierunt de domo Dei nostri laetitia et exulta-
tio conputruerunt iumenta in stercore suo demolita sunt horrea 17
dissipatae sunt apothecae quoniam confusum est triticum quid 18
ingemuit animal mugierunt greges armenti quia non est pascua
eis sed et greges pecorum disperierunt ad te Domine clamabo 19
quia ignis comedit speciosa deserti et flamma succendit omnia

20 ligna regionis sed et bestiae agri quasi area sitiens imbrem su-
spexerunt ad te quoniam exsiccati sunt fontes aquarum et ignis
devoravit speciosa deserti

II canite tuba in Sion ululate in monte sancto meo conturbentur
omnes habitatores terrae quia venit dies Domini quia prope est
2 dies tenebrarum et caliginis dies nubis et turbinis quasi mane
expansum super montes populus multus et fortis similis ei non
fuit a principio et post eum non erit usque in annos generatio-
3 nis et generationis ante faciem eius ignis vorans et post eum
exurens flamma quasi hortus voluptatis terra coram eo et post
4 eum solitudo deserti neque est qui effugiat eum quasi aspectus
5 equorum aspectus eorum et quasi equites sic current sicut so-
nitus quadrigarum super capita montium exilient sicut sonitus
flammae ignis devorantis stipulam velut populus fortis praepa-
6 ratus ad proelium a facie eius cruciabuntur populi omnes vul-
7 tus redigentur in ollam sicut fortes current quasi viri bellatores
ascendent murum vir in viis suis gradietur et non declinabunt a
8 semitis suis unusquisque fratrem suum non coartabit singuli in
calle suo ambulabunt sed et per fenestras cadent et non demo-
9 lientur urbem ingredientur in muro current domos conscendent
10 per fenestras intrabunt quasi fur a facie eius contremuit terra
moti sunt caeli sol et luna obtenebrati sunt et stellae retraxerunt
11 splendorem suum et Dominus dedit vocem suam ante faciem
exercitus sui quia multa sunt nimis castra eius quia fortia et fa-
cientia verbum eius magnus enim dies Domini et terribilis valde
12 et quis sustinebit eum nunc ergo dicit Dominus convertimini ad
13 me in toto corde vestro in ieiunio et in fletu et in planctu et
scindite corda vestra et non vestimenta vestra et convertimini
ad Dominum Deum vestrum quia benignus et misericors est pa-
14 tiens et multae misericordiae et praestabilis super malitia quis
scit si convertatur et ignoscat et relinquat post se benedictionem
15 sacrificium et libamen Domino Deo nostro canite tuba in Sion
16 sanctificate ieiunium vocate coetum congregate populum sanc-
tificate ecclesiam coadunate senes congregate parvulos et sugen-
tes ubera egrediatur sponsus de cubili suo et sponsa de thalamo
17 suo inter vestibulum et altare plorabunt sacerdotes ministri Do-
mini et dicent parce Domine populo tuo et ne des hereditatem
tuam in obprobrium ut dominentur eis nationes quare dicunt in
18 populis ubi est Deus eorum zelatus est Dominus terram suam

et pepercit populo suo et respondit Dominus et dixit populo 19
suo ecce ego mittam vobis frumentum et vinum et oleum et re-
plebimini eo et non dabo vos ultra obprobrium in gentibus et 20
eum qui ab aquilone est procul faciam a vobis et expellam eum
in terram inviam et desertam faciem eius contra mare orientale
et extremum eius ad mare novissimum et ascendet fetor eius et
ascendet putredo eius quia superbe egit noli timere terra exulta 21
et laetare quoniam magnificavit Dominus ut faceret nolite ti- 22
mere animalia regionis quia germinaverunt speciosa deserti quia
lignum adtulit fructum suum ficus et vinea dederunt virtutem
suam et filii Sion exultate et laetamini in Domino Deo vestro 23
quia dedit vobis doctorem iustitiae et descendere faciet ad vos
imbrem matutinum et serotinum in principio et implebuntur 24
areae frumento et redundabunt torcularia vino et oleo et red- 25
dam vobis annos quos comedit lucusta bruchus et rubigo et eruca
fortitudo mea magna quam misi in vos et comedetis vescentes 26
et saturabimini et laudabitis nomen Domini Dei vestri qui fecit
vobiscum mirabilia et non confundetur populus meus in sempi-
ternum et scietis quia in medio Israhel ego sum et ego Dominus 27
Deus vester et non est amplius et non confundetur populus meus
in aeternum et erit post haec effundam spiritum meum super 28
omnem carnem et prophetabunt filii vestri et filiae vestrae se-
nes vestri somnia somniabunt et iuvenes vestri visiones videbunt
sed et super servos et ancillas in diebus illis effundam spiritum 29
meum et dabo prodigia in caelo et in terra sanguinem et ignem 30
et vaporem fumi sol vertetur in tenebras et luna in sanguinem 31
antequam veniat dies Domini magnus et horribilis et erit om- 32
nis qui invocaverit nomen Domini salvus erit quia in monte Sion
et in Hierusalem erit salvatio sicut dixit Dominus et in residuis
quos Dominus vocaverit

quia ecce in diebus illis et in tempore illo cum convertero **III**
captivitatem Iuda et Hierusalem congregabo omnes gentes et 2
deducam eas in valle Iosaphat et disceptabo cum eis ibi super
populo meo et hereditate mea Israhel quos disperserunt in na-
tionibus et terram meam diviserunt et super populum meum 3
miserunt sortem et posuerunt puerum in prostibulum et puel-
lam vendiderunt pro vino ut biberent verum quid vobis et mihi 4
Tyrus et Sidon et omnis terminus Palestinorum numquid ultio-
nem vos redditis mihi et si ulciscimini vos contra me cito veloci-

5 ter reddam vicissitudinem vobis super caput vestrum argentum
enim meum et aurum tulistis et desiderabilia mea et pulcherri-
6 ma intulistis in delubra vestra et filios Iuda et filios Hierusalem
vendidistis filiis Graecorum ut longe faceretis eos de finibus suis
7 ecce ego suscitabo eos de loco in quo vendidistis eos et conver-
8 tam retributionem vestram in caput vestrum et vendam filios
vestros et filias vestras in manibus filiorum Iuda et venundabunt
9 eos Sabeis genti longinquae quia Dominus locutus est clamate
hoc in gentibus sanctificate bellum suscitate robustos accedant
10 ascendant omnes viri bellatores concidite aratra vestra in gla-
dios et ligones vestros in lanceas infirmus dicat quia fortis ego
11 sum erumpite et venite omnes gentes de circuitu et congrega-
12 mini ibi occumbere faciet Dominus robustos tuos consurgant
et ascendant gentes in vallem Iosaphat quia ibi sedebo ut iudi-
13 cem omnes gentes in circuitu mittite falces quoniam maturavit
messis venite et descendite quia plenum est torcular exuberant
14 torcularia quia multiplicata est malitia eorum populi populi in
valle concisionis quia iuxta est dies Domini in valle concisionis
15 sol et luna obtenebricata sunt et stellae retraxerunt splendorem
16 suum et Dominus de Sion rugiet et de Hierusalem dabit vocem
suam et movebuntur caeli et terra et Dominus spes populi sui
17 et fortitudo filiorum Israhel et scietis quia ego Dominus Deus
vester habitans in Sion in monte sancto meo et erit Hierusalem
18 sancta et alieni non transibunt per eam amplius et erit in die
illa stillabunt montes dulcedinem et colles fluent lacte et per om-
nes rivos Iuda ibunt aquae et fons de domo Domini egredietur
19 et inrigabit torrentem Spinarum Aegyptus in desolatione erit
et Idumea in desertum perditionis pro eo quod inique egerint
in filios Iuda et effuderint sanguinem innocentem in terra sua
20 et Iudaea in aeternum habitabitur et Hierusalem in generatio-
21 ne et generationem et mundabo sanguinem eorum quem non
mundaveram et Dominus commorabitur in Sion

OBADIAH.

Visio Abdiae haec dicit Dominus Deus ad Edom audi- 1
tum audivimus a Domino et legatum ad gentes misit
surgite et consurgamus adversum eum in proelium ec- 2
ce parvulum te dedi in gentibus contemptibilis tu es
valde superbia cordis tui extulit te habitantem in scissuris pe- 3
trae exaltantem solium suum qui dicit in corde suo quis detra-
het me in terram si exaltatus fueris ut aquila et si inter sidera 4
posueris nidum tuum inde detraham te dicit Dominus si fures 5
introissent ad te si latrones per noctem quomodo conticuisses
nonne furati essent sufficientia sibi si vindemiatores introissent
ad te numquid saltim racemos reliquissent tibi quomodo scruta- 6
ti sunt Esau investigaverunt abscondita eius usque ad terminum 7
emiserunt te omnes viri foederis tui inluserunt tibi invaluerunt
adversum te viri pacis tuae qui comedunt tecum ponent insidias
subter te non est prudentia in eo numquid non in die illa dicit 8
Dominus perdam sapientes de Idumea et prudentiam de monte
Esau et timebunt fortes tui a meridie ut intereat vir de monte 9
Esau propter interfectionem et propter iniquitatem in fratrem 10
tuum Iacob operiet te confusio et peribis in aeternum in die 11
cum stares adversus quando capiebant alieni exercitum eius et
extranei ingrediebantur portas eius et super Hierusalem mitte-
bant sortem tu quoque eras quasi unus ex eis et non despicies in 12
die fratris tui in die peregrinationis eius et non laetaberis super
filios Iuda in die perditionis eorum et non magnificabis os tuum
in die angustiae neque ingredieris portam populi mei in die rui- 13
nae eorum neque despicies et tu in malis eius in die vastitatis
illius et non emitteris adversum exercitum eius in die vastitatis
illius neque stabis in exitibus ut interficias eos qui fugerint et 14
non concludes reliquos eius in die tribulationis quoniam iuxta 15
est dies Domini super omnes gentes sicut fecisti fiet tibi retri-
butionem tuam convertet in caput tuum quomodo enim bibisti 16
super montem sanctum meum bibent omnes gentes iugiter et

17 bibent et absorbent et erunt quasi non sint et in monte Sion
erit salvatio et erit sanctus et possidebit domus Iacob eos qui se
18 possederant et erit domus Iacob ignis et domus Ioseph flamma
et domus Esau stipula et succendentur in eis et devorabunt eos
19 et non erunt reliquiae domus Esau quia Dominus locutus est et
hereditabunt hii qui ad austrum montem Esau et qui in cam-
pestribus Philisthim et possidebunt regionem Ephraim et regio-
20 nem Samariae et Beniamin possidebit Galaad et transmigratio
exercitus huius filiorum Israhel omnia Chananeorum usque ad
Saraptham et transmigratio Hierusalem quae in Bosforo est pos-
21 sidebit civitates austri et ascendent salvatores in montem Sion
iudicare montem Esau et erit Domino regnum

JONAH.

Et factum est verbum Domini ad Ionam filium Amathi I
dicens surge vade in Nineven civitatem grandem et 2
praedica in ea quia ascendit malitia eius coram me et 3
surrexit Iona ut fugeret in Tharsis a facie Domini et
descendit Ioppen et invenit navem euntem in Tharsis et dedit
naulum eius et descendit in eam ut iret cum eis in Tharsis a
facie Domini Dominus autem misit ventum magnum in mari et 4
facta est tempestas magna in mari et navis periclitabatur conteri
et timuerunt nautae et clamaverunt viri ad deum suum et mi- 5
serunt vasa quae erant in navi in mare ut adleviaretur ab eis et
Iona descendit ad interiora navis et dormiebat sopore gravi et 6
accessit ad eum gubernator et dixit ei quid tu sopore deprimeris
surge invoca Deum tuum si forte recogitet Deus de nobis et non
pereamus et dixit vir ad collegam suum venite et mittamus sor- 7
tes et sciamus quare hoc malum sit nobis et miserunt sortes et
cecidit sors super Ionam et dixerunt ad eum indica nobis cuius 8
causa malum istud sit nobis quod est opus tuum quae terra tua
et quo vel ex quo populo es tu et dixit ad eos Hebraeus ego sum 9
et Dominum Deum caeli ego timeo qui fecit mare et aridam et 10
timuerunt viri timore magno et dixerunt ad eum quid hoc fecisti
cognoverunt enim viri quod a facie Domini fugeret quia indica-
verat eis et dixerunt ad eum quid faciemus tibi et cessabit mare 11
a nobis quia mare ibat et intumescebat et dixit ad eos tollite 12
me et mittite in mare et cessabit mare a vobis scio enim ego
quoniam propter me tempestas grandis haec super vos et remi- 13
gabant viri ut reverterentur ad aridam et non valebant quia mare
ibat et intumescebat super eos et clamaverunt ad Dominum et 14
dixerunt quaesumus Domine ne pereamus in anima viri istius et
ne des super nos sanguinem innocentem quia tu Domine sicut
voluisti fecisti et tulerunt Ionam et miserunt in mare et stetit 15
mare a fervore suo et timuerunt viri timore magno Dominum et 16
immolaverunt hostias Domino et voverunt vota

II et praeparavit Dominus piscem grandem ut degluttiret Ionam
2 et erat Iona in ventre piscis tribus diebus et tribus noctibus et
3 oravit Iona ad Dominum Deum suum de utero piscis et dixit
clamavi de tribulatione mea ad Dominum et exaudivit me de
4 ventre inferni clamavi et exaudisti vocem meam et proiecisti
me in profundum in corde maris et flumen circumdedit me om-
5 nes gurgites tui et fluctus tui super me transierunt et ego dixi
abiectus sum a conspectu oculorum tuorum verumtamen rursus
6 videbo templum sanctum tuum circumdederunt me aquae us-
que ad animam abyssus vallavit me pelagus operuit caput meum
7 ad extrema montium descendi terrae vectes concluserunt me in
aeternum et sublevabis de corruptione vitam meam Domine Deus
8 meus cum angustiaretur in me anima mea Domini recordatus
9 sum ut veniat ad te oratio mea ad templum sanctum tuum qui
custodiunt vanitates frustra misericordiam suam derelinquunt
10 ego autem in voce laudis immolabo tibi quaecumque vovi red-
11 dam pro salute Domino et dixit Dominus pisci et evomuit Ionam
in aridam

III, 2 et factum est verbum Domini ad Ionam secundo dicens sur-
ge vade ad Nineven civitatem magnam et praedica in ea prae-
3 dicationem quam ego loquor ad te et surrexit Iona et abiit in
Nineven iuxta verbum Domini et Nineve erat civitas magna Dei
4 itinere dierum trium et coepit Iona introire in civitatem itinere
diei unius et clamavit et dixit adhuc quadraginta dies et Nineve
5 subvertetur et crediderunt viri ninevitae in Deo et praedicave-
runt ieiunium et vestiti sunt saccis a maiore usque ad minorem
6 et pervenit verbum ad regem Nineve et surrexit de solio suo et
abiecit vestimentum suum a se et indutus est sacco et sedit in
7 cinere et clamavit et dixit in Nineve ex ore regis et principum
eius dicens homines et iumenta et boves et pecora non gustent
8 quicquam nec pascantur et aquam non bibant et operiantur sac-
cis homines et iumenta et clament ad Dominum in fortitudine
et convertatur vir a via sua mala et ab iniquitate quae est in
9 manibus eorum quis scit si convertatur et ignoscat Deus et re-
10 vertatur a furore irae suae et non peribimus et vidit Deus opera
eorum quia conversi sunt a via sua mala et misertus est Deus
super malitiam quam locutus fuerat ut faceret eis et non fecit

IV, 2 et adflictus est Iona adflictione magna et iratus est et ora-
vit ad Dominum et dixit obsecro Domine numquid non hoc est

verbum meum cum adhuc essem in terra mea propter hoc prae-
occupavi ut fugerem in Tharsis scio enim quia tu Deus clemens
et misericors es patiens et multae miserationis et ignoscens super
malitia et nunc Domine tolle quaeso animam meam a me quia 3
melior est mihi mors quam vita et dixit Dominus putasne bene 4
irasceris tu et egressus est Iona de civitate et sedit contra orien- 5
tem civitatis et fecit sibimet ibi umbraculum et sedebat subter
eum in umbra donec videret quid accideret civitati et praepa- 6
ravit Dominus Deus hederam et ascendit super caput Ionae ut
esset umbra super caput eius et protegeret eum laboraverat enim
et laetatus est Iona super hedera laetitia magna et paravit Deus 7
vermem ascensu diluculo in crastinum et percussit hederam et
exaruit et cum ortus fuisset sol praecepit Dominus vento cali- 8
do et urenti et percussit sol super caput Ionae et aestuabat et
petivit animae suae ut moreretur et dixit melius est mihi mori
quam vivere et dixit Dominus ad Ionam putasne bene irasceris 9
tu super hederam et dixit bene irascor ego usque ad mortem et 10
dixit Dominus tu doles super hederam in qua non laborasti ne-
que fecisti ut cresceret quae sub una nocte nata est et una nocte
periit et ego non parcam Nineve civitati magnae in qua sunt 11
plus quam centum viginti milia hominum qui nesciunt quid sit
inter dexteram et sinistram suam et iumenta multa

NAHUM.

I, 2 Onus Nineve liber visionis Naum Helcesei Deus aemula-
tor et ulciscens Dominus ulciscens Dominus et habens
furorem ulciscens Dominus in hostes suos et irascens
3 ipse inimicis suis Dominus patiens et magnus fortitu-
dine et mundans non faciet innocentem Dominus in tempestate
4 et turbine viae eius et nebulae pulvis pedum eius increpans mare
et exsiccans illud et omnia flumina ad desertum deducens infir-
5 matus est Basan et Carmelus et flos Libani elanguit montes
commoti sunt ab eo et colles adsolati sunt et contremuit ter-
6 ra a facie eius et orbis et omnes habitantes in eo ante faciem
indignationis eius quis stabit et quis resistet in ira furoris eius
indignatio eius effusa est ut ignis et petrae dissolutae sunt ab eo
7 bonus Dominus et confortans in die tribulationis et sciens spe-
8 rantes in se et in diluvio praetereunte consummationem faciet
9 loci eius et inimicos eius persequentur tenebrae quid cogita-
tis contra Dominum consummationem ipse faciet non consurget
10 duplex tribulatio quia sicut spinae se invicem conplectuntur sic
convivium eorum pariter potantium consumentur quasi stipula
11 ariditate plena ex te exivit cogitans contra Dominum malitiam
12 mente pertractans praevaricationem haec dicit Dominus si per-
fecti fuerint et ita plures sic quoque adtondentur et pertransibit
13 adflixi te et non adfligam te ultra et nunc conteram virgam eius
14 de dorso tuo et vincula tua disrumpam et praecipiet super te
Dominus non seminabitur ex nomine tuo amplius de domo Dei
tui interficiam sculptile et conflatile ponam sepulchrum tuum
15 quia inhonoratus es ecce super montes pedes evangelizantis et
adnuntiantis pacem celebra Iuda festivitates tuas et redde vota
tua quia non adiciet ultra ut pertranseat in te Belial universus
interiit

II ascendit qui dispergat coram te qui custodit obsidionem con-
2 templare viam conforta lumbos robora virtutem valde quia red-
didit Dominus superbiam Iacob sicut superbiam Israhel quia va-

statores dissipaverunt eos et propagines eorum corruperunt clypeus 3
peus fortium eius ignitus viri exercitus in coccineis igneae ha-
benae currus in die praeparationis eius et agitatores consopiti
sunt in itineribus conturbati sunt quadrigae conlisae sunt in 4
plateis aspectus eorum quasi lampades quasi fulgura discurren-
tia recordabitur fortium suorum ruent in itineribus suis veloci- 5
ter ascendent muros eius et praeparabitur umbraculum portae 6
fluviorum apertae sunt et templum ad solum dirutum et miles 7
captivus abductus est et ancillae eius minabantur gementes ut
columbae murmurantes in cordibus suis et Nineve quasi piscina 8
aquarum aquae eius ipsi vero fugerunt state state et non est qui
revertatur diripite argentum diripite aurum et non est finis di- 9
vitiarum ex omnibus vasis desiderabilibus dissipata et scissa et 10
dilacerata et cor tabescens et dissolutio geniculorum et defectio
in cunctis renibus et facies omnium sicut nigredo ollae ubi est 11
habitaculum leonum et pascua catulorum leonum ad quam ivit
leo ut ingrederetur illuc catulus leonis et non est qui exterreat
leo cepit sufficienter catulis suis et necavit leaenis suis et implevit 12
praeda speluncas suas et cubile suum rapina ecce ego ad te dicit 13
Dominus exercituum et succendam usque ad fumum quadrigas
eius et leunculos tuos comedet gladius et exterminabo de terra
praedam tuam et non audietur ultra vox nuntiorum tuorum

vae civitas sanguinum universa mendacii dilaceratione plena **III**
non recedet a te rapina vox flagelli et vox impetus rotae et 2
equi frementis et quadrigae ferventis equitis ascendentis et mi- 3
cantis gladii et fulgurantis hastae et multitudinis interfectae et
gravis ruinae nec est finis cadaverum et corruent in corporibus
suis propter multitudinem fornicationum meretricis speciosae 4
et gratae et habentis maleficia quae vendidit gentes in fornica-
tionibus suis et familias in maleficiis suis ecce ego ad te dicit 5
Dominus exercituum et revelabo pudenda tua in facie tua et
ostendam gentibus nuditatem tuam et regnis ignominiam tuam
et proiciam super te abominationes et contumeliis te adficiam et 6
ponam te in exemplum et erit omnis qui viderit te resiliet a te 7
et dicet vastata est Nineve quis commovebit super te caput un-
de quaeram consolatorem tibi numquid melior es ab Alexandria 8
populorum quae habitat in fluminibus aqua in circuitu eius cuius
divitiae mare aquae muri eius Aethiopia fortitudo et Aegyptus 9
et non est finis Africa et Lybies fuerunt in auxilio tuo sed et 10

ipsa in transmigrationem ducta est in captivitatem parvuli eius
elisi sunt in capite omnium viarum et super inclitos eius miserunt
11 sortem et omnes optimates eius confixi sunt in conpedibus et tu
ergo inebriaberis eris despecta et tu quaeres auxilium ab inimico
12 omnes munitiones tuae sicuti ficus cum grossis suis si concussae
13 fuerint cadent in os comedentis ecce populus tuus mulieres in
medio tui inimicis tuis adapertione pandentur portae terrae tuae
14 devorabit ignis vectes tuos aquam propter obsidionem hauri ti-
bi extrue munitiones tuas intra in lutum et calca subigens tene
15 laterem ibi comedet te ignis peribis gladio devorabit te ut bru-
16 chus congregare ut bruchus multiplicare ut lucusta plures fecisti
negotiationes tuas quam stellae sunt caeli bruchus expansus est
17 et avolavit custodes tui quasi lucustae et parvuli tui quasi lu-
custae lucustarum quae considunt in sepibus in die frigoris sol
ortus est et avolaverunt et non est cognitus locus earum ubi fue-
18 rint dormitaverunt pastores tui rex Assur sepelientur principes
tui latitavit populus tuus in montibus et non est qui congreget
19 non est obscura contritio tua pessima est plaga tua omnes qui
audierunt auditionem tuam conpresserunt manum super te quia
super quem non transiit malitia tua semper

HABAKKUK.

Onus quod vidit Abacuc propheta usquequo Domine I, 2
clamabo et non exaudies vociferabor ad te vim patiens
et non salvabis quare ostendisti mihi iniquitatem et 3
laborem videre praeda et iniustitia contra me et fac-
tum est iudicium et contradictio potentior propter hoc lacerata 4
est lex et non pervenit usque ad finem iudicium quia impius
praevalet adversus iustum propterea egreditur iudicium perver-
sum aspicite in gentibus et videte et admiramini et obstupe- 5
scite quia opus factum est in diebus vestris quod nemo credet
cum narrabitur quia ecce ego suscitabo Chaldeos gentem ama- 6
ram et velocem ambulantem super latitudinem terrae ut pos-
sideat tabernacula non sua horribilis et terribilis est ex semet 7
ipsa iudicium et onus eius egredietur leviores pardis equi eius 8
et velociores lupis vespertinis et diffundentur equites eius equi-
tes namque eius de longe venient volabunt quasi aquila festinans
ad comedendum omnes ad praedam venient facies eorum ven- 9
tus urens et congregabit quasi harenam captivitatem et ipse de 10
regibus triumphabit et tyranni ridiculi eius erunt ipse super om-
nem munitionem ridebit et conportabit aggerem et capiet eam
tunc mutabitur spiritus et pertransibit et corruet haec est forti- 11
tudo eius dei sui numquid non tu a principio Domine Deus meus 12
Sancte meus et non moriemur Domine in iudicium posuisti eum
et fortem ut corriperes fundasti eum mundi sunt oculi tui ne 13
videas malum et respicere ad iniquitatem non poteris quare non
respicis super inique agentes et taces devorante impio iustiorem
se et facies homines quasi pisces maris et quasi reptile non ha- 14
bens principem totum in hamo sublevavit traxit illud in sagena 15
sua et congregavit in rete suo super hoc laetabitur et exultabit
propterea immolabit sagenae suae et sacrificabit reti suo quia in 16
ipsis incrassata est pars eius et cibus eius electus propter hoc 17
ergo expandit sagenam suam et semper interficere gentes non
parcet

II super custodiam meam stabo et figam gradum super muni-
tionem et contemplabor ut videam quid dicatur mihi et quid
2 respondeam ad arguentem me et respondit mihi Dominus et di-
xit scribe visum et explana eum super tabulas ut percurrat qui
3 legerit eum quia adhuc visus procul et apparebit in finem et non
mentietur si moram fecerit expecta illum quia veniens veniet et
4 non tardabit ecce qui incredulus est non erit recta anima eius
5 in semet ipso iustus autem in fide sua vivet et quomodo vinum
potantem decipit sic erit vir superbus et non decorabitur qui di-
latavit quasi infernus animam suam et ipse quasi mors et non
adimpletur et congregabit ad se omnes gentes et coacervabit ad
6 se omnes populos numquid non omnes isti super eum parabolam
sument et loquellam enigmatum eius et dicetur vae ei qui mul-
tiplicat non sua usquequo et adgravat contra se densum lutum
7 numquid non repente consurgent qui mordeant te et suscitabun-
8 tur lacerantes te et eris in rapinam eis quia tu spoliasti gentes
multas spoliabunt te omnes qui reliqui fuerint de populis prop-
ter sanguinem hominis et iniquitatem terrae civitatis et omnium
9 habitantium in ea vae qui congregat avaritiam malam domui
suae ut sit in excelso nidus eius et liberari se putat de manu ma-
10 li cogitasti confusionem domui tuae concidisti populos multos
11 et peccavit anima tua quia lapis de pariete clamabit et lignum
12 quod inter iuncturas aedificiorum est respondebit vae qui aedi-
ficat civitatem in sanguinibus et praeparat urbem in iniquitate
13 numquid non haec a Domino sunt exercituum laborabunt enim
14 populi in multo igni et gentes in vacuum et deficient quia reple-
bitur terra ut cognoscat gloriam Domini quasi aquae operientes
15 mare vae qui potum dat amico suo mittens fel suum et inebrians
16 ut aspiciat nuditatem eius repletus est ignominia pro gloria bibe
tu quoque et consopire circumdabit te calix dexterae Domini et
17 vomitus ignominiae super gloriam tuam quia iniquitas Libani
operiet te et vastitas animalium deterrebit eos de sanguinibus
hominis et iniquitate terrae et civitatis et omnium habitantium
18 in ea quid prodest sculptile quia sculpsit illud fictor suus con-
flatile et imaginem falsam quia speravit in figmento fictor eius
19 ut faceret simulacra muta vae qui dicit ligno expergiscere surge
lapidi tacenti numquid ipse docere poterit ecce iste coopertus
est auro et argento et omnis spiritus non est in visceribus eius
20 Dominus autem in templo sancto suo sileat a facie eius omnis

terra
oratio Abacuc prophetae pro ignorationibus Domine audivi **III**, 2
auditionem tuam et timui Domine opus tuum in medio annorum
vivifica illud in medio annorum notum facies cum iratus fueris
misericordiae recordaberis Deus ab austro veniet et Sanctus de 3
monte Pharan semper operuit caelos gloria eius et laudis eius
plena est terra splendor eius ut lux erit cornua in manibus eius 4
ibi abscondita est fortitudo eius ante faciem eius ibit mors et 5
egredietur diabolus ante pedes eius stetit et mensus est terram 6
aspexit et dissolvit gentes et contriti sunt montes saeculi incurva-
ti sunt colles mundi ab itineribus aeternitatis eius pro iniquitate 7
vidi tentoria Aethiopiae turbabuntur pelles terrae Madian num- 8
quid in fluminibus iratus es Domine aut in fluminibus furor tuus
vel in mari indignatio tua quia ascendes super equos tuos et qua-
drigae tuae salvatio suscitans suscitabis arcum tuum iuramenta 9
tribubus quae locutus es semper fluvios scindes terrae viderunt 10
te et doluerunt montes gurges aquarum transiit dedit abyssus
vocem suam altitudo manus suas levavit sol et luna steterunt 11
in habitaculo suo in luce sagittarum tuarum ibunt in splendore
fulgurantis hastae tuae in fremitu conculcabis terram in furore 12
obstupefacies gentes egressus es in salutem populi tui in salu- 13
tem cum christo tuo percussisti caput de domo impii denudasti
fundamentum usque ad collum semper maledixisti sceptris eius 14
capiti bellatorum eius venientibus ut turbo ad dispergendum me
exultatio eorum sicut eius qui devorat pauperem in abscondito
viam fecisti in mari equis tuis in luto aquarum multarum audi- 15, 16
vi et conturbatus est venter meus ad vocem contremuerunt labia
mea ingrediatur putredo in ossibus meis et subter me scateat ut
requiescam in die tribulationis ut ascendam ad populum accinc-
tum nostrum ficus enim non florebit et non erit germen in vineis 17
mentietur opus olivae et arva non adferent cibum abscidetur de
ovili pecus et non erit armentum in praesepibus ego autem in 18
Domino gaudebo exultabo in Deo Iesu meo Dominus Deus for- 19
titudo mea et ponet pedes meos quasi cervorum et super excelsa
mea deducet me victori in psalmis canentem

ZEPHANIAH.

I Verbum Domini quod factum est ad Sofoniam filium
Chusi filium Godoliae filii Amariae filii Ezechiae in
2 diebus Iosiae filii Amon regis Iuda congregans congre-
3 gabo omnia a facie terrae dicit Dominus congregans
hominem et pecus congregans volatile caeli et pisces maris et
ruinae impiorum erunt et disperdam homines a facie terrae di-
4 cit Dominus et extendam manum meam super Iudam et super
omnes habitantes Hierusalem et disperdam de loco hoc reliquias
5 Baal et nomina aedituorum cum sacerdotibus et eos qui ado-
rant super tecta militiam caeli et adorant et iurant in Domino
6 et iurant in Melchom et qui avertuntur de post tergum Do-
mini et qui non quaesierunt Dominum nec investigaverunt eum
7 silete a facie Domini Dei quia iuxta est dies Domini quia prae-
8 paravit Dominus hostiam sanctificavit vocatos suos et erit in
die hostiae Domini visitabo super principes et super filios re-
9 gis et super omnes qui induti sunt veste peregrina et visitabo
omnem qui arroganter ingreditur super limen in die illa qui con-
10 plent domum Domini Dei sui iniquitate et dolo et erit in die
illa dicit Dominus vox clamoris a porta Piscium et ululatus a
11 secunda et contritio magna a collibus ululate habitatores pilae
conticuit omnis populus Chanaan disperierunt omnes involuti
12 argento et erit in tempore illo scrutabor Hierusalem in lucer-
nis et visitabo super viros defixos in fecibus suis qui dicunt in
13 cordibus suis non faciet bene Dominus et non faciet male et
erit fortitudo eorum in direptionem et domus eorum in desertum
et aedificabunt domos et non habitabunt et plantabunt vineas
14 et non bibent vinum earum iuxta est dies Domini magnus iux-
ta et velox nimis vox diei Domini amara tribulabitur ibi fortis
15 dies irae dies illa dies tribulationis et angustiae dies calamitatis
et miseriae dies tenebrarum et caliginis dies nebulae et turbinis
16 dies tubae et clangoris super civitates munitas et super angu-
17 los excelsos et tribulabo homines et ambulabunt ut caeci quia

Domino peccaverunt et effundetur sanguis eorum sicut humus et
corpus eorum sicut stercora sed et argentum eorum et aurum 18
eorum non poterit liberare eos in die irae Domini in igne zeli eius
devorabitur omnis terra quia consummationem cum festinatione
faciet cunctis habitantibus terram

convenite congregamini gens non amabilis priusquam pariat **II**, 2
iussio quasi pulverem transeuntem diem antequam veniat super
vos ira furoris Domini antequam veniat super vos dies furoris
Domini quaerite Dominum omnes mansueti terrae qui iudicium 3
eius estis operati quaerite iustum quaerite mansuetum si quo
modo abscondamini in die furoris Domini quia Gaza destructa 4
erit et Ascalon in desertum Azotum in meridie eicient et Accaron
eradicabitur vae qui habitatis funiculum maris gens perditorum 5
verbum Domini super vos Chanaan terra Philisthinorum et di-
sperdam te ita ut non sit inhabitator et erit funiculus maris 6
requies pastorum et caulae pecorum et erit funiculus eius qui 7
remanserit de domo Iuda ibi pascentur in domibus Ascalonis ad
vesperam requiescent quia visitabit eos Dominus Deus eorum et
avertet captivitatem eorum audivi obprobrium Moab et blas- 8
phemias filiorum Ammon quae exprobraverunt populo meo et
magnificati sunt super terminos eorum propterea vivo ego dicit 9
Dominus exercituum Deus Israhel quia Moab ut Sodoma erit et
filii Ammon quasi Gomorra siccitas spinarum et acervi salis et
desertum usque in aeternum reliquiae populi mei diripient illos
residui gentis meae possidebunt eos hoc eis eveniet pro super- 10
bia sua quia blasphemaverunt et magnificati sunt super populum
Domini exercituum horribilis Dominus super eos et adtenuabit 11
omnes deos terrae et adorabunt eum vir de loco suo omnes insu-
lae gentium sed et vos Aethiopes interfecti gladio meo eritis et 12, 13
extendet manum suam super aquilonem et perdet Assur et po-
net speciosam in solitudinem et in invium et quasi desertum et 14
accubabunt in medio eius greges omnes bestiae gentium et ono-
crotalus et ericius in liminibus eius morabuntur vox cantantis in
fenestra corvus in superliminari quoniam adtenuabo robur eius
haec est civitas gloriosa habitans in confidentia quae dicebat in 15
corde suo ego sum et extra me non est alia amplius quomodo
facta est in desertum cubile bestiae omnis qui transit per eam
sibilabit et movebit manum suam

vae provocatrix et redempta civitas columba non audivit vo- **III**, 2

cem et non suscepit disciplinam in Domino non est confisa ad
3 Deum suum non adpropiavit principes eius in medio eius quasi
leones rugientes iudices eius lupi vespere non relinquebant in ma-
4 ne prophetae eius vesani viri infideles sacerdotes eius polluerunt
5 sanctum iniuste egerunt contra legem Dominus iustus in medio
eius non faciet iniquitatem mane mane iudicium suum dabit in
6 luce et non abscondetur nescivit autem iniquus confusionem di-
sperdi gentes et dissipati sunt anguli earum desertas feci vias
eorum dum non est qui transeat desolatae sunt civitates eorum
7 non remanente viro nec ullo habitatore dixi attamen timebis
me suscipies disciplinam et non peribit habitaculum eius prop-
ter omnia in quibus visitavi eam verumtamen diluculo surgentes
8 corruperunt omnes cogitationes suas quapropter expecta me di-
cit Dominus in die resurrectionis meae in futurum quia iudicium
meum ut congregem gentes et colligam regna ut effundam super
eas indignationem meam omnem iram furoris mei in igne enim
9 zeli mei devorabitur omnis terra quia tunc reddam populis la-
bium electum ut vocent omnes in nomine Domini et serviant ei
10 umero uno ultra flumina Aethiopiae inde supplices mei filii di-
11 spersorum meorum deferent munus mihi in die illa non confun-
deris super cunctis adinventionibus tuis quibus praevaricata es in
me quia tunc auferam de medio tui magniloquos superbiae tuae
12 et non adicies exaltari amplius in monte sancto meo et derelin-
quam in medio tui populum pauperem et egenum et sperabunt in
13 nomine Domini reliquiae Israhel non facient iniquitatem nec lo-
quentur mendacium et non invenietur in ore eorum lingua dolosa
quoniam ipsi pascentur et accubabunt et non erit qui exterreat
14 lauda filia Sion iubilate Israhel laetare et exulta in omni corde fi-
15 lia Hierusalem abstulit Dominus iudicium tuum avertit inimicos
tuos rex Israhel Dominus in medio tui non timebis malum ultra
16 in die illa dicetur Hierusalem noli timere Sion non dissolvantur
17 manus tuae Dominus Deus tuus in medio tui Fortis ipse salva-
bit gaudebit super te in laetitia silebit in dilectione tua exultabit
18 super te in laude nugas qui a lege recesserant congregabo quia
19 ex te erant ut non ultra habeas super eis obprobrium ecce ego
interficiam omnes qui adflixerunt te in tempore illo et salvabo
claudicantem et eam quae eiecta fuerat congregabo et ponam
20 eos in laudem et in nomen in omni terra confusionis eorum in
tempore illo quo adducam vos et in tempore quo congregabo vos

dabo enim vos in nomen et in laudem omnibus populis terrae cum convertero captivitatem vestram coram oculis vestris dicit Dominus

HAGGAI.

I In anno secundo Darii regis in mense sexto in die una
mensis factum est verbum Domini in manu Aggei pro-
phetae ad Zorobabel filium Salathihel ducem Iuda et
ad Iesum filium Iosedech sacerdotem magnum dicens
2 haec ait Dominus exercituum dicens populus iste dicit nondum
3 venit tempus domus Domini aedificandae et factum est verbum
4 Domini in manu Aggei prophetae dicens numquid tempus vobis
5 est ut habitetis in domibus laqueatis et domus ista deserta et
nunc haec dicit Dominus exercituum ponite corda vestra super
6 vias vestras seminastis multum et intulistis parum comedistis
et non estis satiati bibistis et non estis inebriati operuistis vos et
non estis calefacti et qui mercedes congregavit misit eas in sac-
7 culum pertusum haec dicit Dominus exercituum ponite corda
8 vestra super vias vestras ascendite in montem portate lignum
et aedificate domum et acceptabilis mihi erit et glorificabor di-
9 cit Dominus respexistis ad amplius et ecce factum est minus et
intulistis in domum et exsuflavi illud quam ob causam dicit Do-
minus exercituum quia domus mea deserta est et vos festinatis
10 unusquisque in domum suam propter hoc super vos prohibiti
sunt caeli ne darent rorem et terra prohibita est ne daret ger-
11 men suum et vocavi siccitatem super terram et super montes
et super triticum et super vinum et super oleum et quaecumque
profert humus et super homines et super iumenta et super om-
12 nem laborem manuum et audivit Zorobabel filius Salathihel et
Iesus filius Iosedech sacerdos magnus et omnes reliquiae populi
vocem Dei sui et verba Aggei prophetae sicut misit eum Dominus
13 Deus eorum ad ipsos et timuit populus a facie Domini et dixit
Aggeus nuntius Domini de nuntiis Domini populo dicens ego vo-
14 biscum dicit Dominus et suscitavit Dominus spiritum Zorobabel
filii Salathihel ducis Iuda et spiritum Iesu filii Iosedech sacerdotis
magni et spiritum reliquorum de omni populo et ingressi sunt et
faciebant opus in domo Domini exercituum Dei sui

in die vicesima et quarta mensis in sexto mense in anno se- **II**
cundo Darii regis in septimo mense vicesima et prima mensis 2
factum est verbum Domini in manu Aggei prophetae dicens lo- 3
quere ad Zorobabel filium Salathihel ducem Iuda et ad Iesum
filium Iosedech sacerdotem magnum et ad reliquos populi dicens
quis in vobis est derelictus qui vidit domum istam in gloria sua 4
prima et quid vos videtis hanc nunc numquid non ita est qua-
si non sit in oculis vestris et nunc confortare Zorobabel dicit 5
Dominus et confortare Iesu fili Iosedech sacerdos magne et con-
fortare omnis popule terrae dicit Dominus exercituum et facite
quoniam ego vobiscum sum dicit Dominus exercituum verbum 6
quod placui vobiscum cum egrederemini de terra Aegypti et spi-
ritus meus erit in medio vestrum nolite timere quia haec dicit 7
Dominus exercituum adhuc unum modicum est et ego commove-
bo caelum et terram et mare et aridam et movebo omnes gentes 8
et veniet desideratus cunctis gentibus et implebo domum istam
gloria dicit Dominus exercituum meum est argentum et meum 9
est aurum dicit Dominus exercituum magna erit gloria domus 10
istius novissimae plus quam primae dicit Dominus exercituum et
in loco isto dabo pacem dicit Dominus exercituum in vicesima 11
et quarta noni mensis in anno secundo Darii factum est verbum
Domini ad Aggeum prophetam dicens haec dicit Dominus exer- 12
cituum interroga sacerdotes legem dicens si tulerit homo carnem 13
sanctificatam in ora vestimenti sui et tetigerit de summitate eius
panem aut pulmentum aut vinum aut oleum aut omnem cibum
numquid sanctificabitur respondentes autem sacerdotes dixerunt
non et dixit Aggeus si tetigerit pollutus in anima ex omnibus 14
his numquid contaminabitur et responderunt sacerdotes et dixe-
runt contaminabitur et respondit Aggeus et dixit sic populus 15
iste et sic gens ista ante faciem meam dicit Dominus et sic omne
opus manuum eorum et omnia quae obtulerint ibi contaminata
erunt et nunc ponite corda vestra a die hac et supra antequam 16
poneretur lapis super lapidem in templo Domini cum accedere- 17
tis ad acervum viginti modiorum et fierent decem intraretis ad
torcular ut exprimeretis quinquaginta lagoenas et fiebant viginti
percussi vos vento urente et aurugine et grandine omnia opera 18
manuum vestrarum et non fuit in vobis qui reverteretur ad me
dicit Dominus ponite corda vestra ex die ista et in futurum a 19
die vicesima et quarta noni mensis a die qua fundamenta iac-

20 ta sunt templi Domini ponite super cor vestrum numquid iam
semen in germine est et adhuc vinea et ficus et malogranatum
21 et lignum olivae non floruit ex die ista benedicam et factum
est verbum Domini secundo ad Aggeum in vicesima et quarta
22 mensis dicens loquere ad Zorobabel ducem Iuda dicens ego mo-
23 vebo caelum pariter et terram et subvertam solium regnorum
et conteram fortitudinem regni gentium et subvertam quadrigam
et ascensorem eius et descendent equi et ascensores eorum vir in
24 gladio fratris sui in die illo dicit Dominus exercituum adsumam
te Zorobabel fili Salathihel serve meus dicit Dominus et ponam
te quasi signaculum quia te elegi dicit Dominus exercituum

ZECHARIAH.

In mense octavo in anno secundo Darii factum est ver- I
bum Domini ad Zacchariam filium Barachiae filium
Addo prophetam dicens iratus est Dominus super pa- 2
tres vestros iracundia et dices ad eos haec dicit Domi- 3
nus exercituum convertimini ad me ait Dominus exercituum et
convertar ad vos dicit Dominus exercituum ne sitis sicut patres 4
vestri ad quos clamabant prophetae priores dicentes haec dicit
Dominus exercituum convertimini de viis vestris malis et cogi-
tationibus vestris pessimis et non audierunt neque adtenderunt
ad me dicit Dominus patres vestri ubi sunt et prophetae num- 5
quid in sempiternum vivent verumtamen verba mea et legitima 6
mea quae mandavi servis meis prophetis numquid non conpre-
henderunt patres vestros et conversi sunt et dixerunt sicut co-
gitavit Dominus exercituum facere nobis secundum vias nostras
et secundum adinventiones nostras fecit nobis in die vicesima 7
et quarta undecimo mense sabath in anno secundo Darii fac-
tum est verbum Domini ad Zacchariam filium Barachiae filium
Addo prophetam dicens vidi per noctem et ecce vir ascendens 8
super equum rufum et ipse stabat inter myrteta quae erant in
profundo et post eum equi rufi varii et albi et dixi quid sunt 9
isti domine mi et dixit ad me angelus qui loquebatur in me ego
ostendam tibi quid sint haec et respondit vir qui stabat inter 10
myrteta et dixit isti sunt quos misit Dominus ut perambularent
terram et responderunt angelo Domini qui stabat inter myrteta 11
et dixerunt perambulavimus terram et ecce omnis terra habi-
tatur et quiescit et respondit angelus Domini et dixit Domine 12
exercituum usquequo tu non misereberis Hierusalem et urbium
Iuda quibus iratus es iste septuagesimus annus est et respondit 13
Dominus angelo qui loquebatur in me verba bona verba consola-
toria et dixit ad me angelus qui loquebatur in me clama dicens 14
haec dicit Dominus exercituum zelatus sum Hierusalem et Sion
zelo magno et ira magna ego irascor super gentes opulentas quia 15

16 ego iratus sum parum ipsi vero adiuverunt in malum propterea
haec dicit Dominus revertar ad Hierusalem in misericordiis do-
mus mea aedificabitur in ea ait Dominus exercituum et perpen-
17 diculum extendetur super Hierusalem adhuc clama dicens haec
dicit Dominus exercituum adhuc affluent civitates meae bonis et
18 consolabitur Dominus adhuc Sion et eliget adhuc Hierusalem et
19 levavi oculos meos et vidi et ecce quattuor cornua et dixi ad
angelum qui loquebatur in me quid sunt haec et dixit ad me
haec sunt cornua quae ventilaverunt Iudam et Israhel et Hieru-
20, 21 salem et ostendit mihi Dominus quattuor fabros et dixi quid
isti veniunt facere qui ait dicens haec sunt cornua quae venti-
laverunt Iudam per singulos viros et nemo eorum levavit caput
suum et venerunt isti deterrere ea ut deiciant cornua gentium
quae levaverunt cornu super terram Iuda ut dispergerent eam

II et levavi oculos meos et vidi et ecce vir et in manu eius funi-
2 culus mensorum et dixi quo tu vadis et dixit ad me ut metiar
Hierusalem et videam quanta sit latitudo eius et quanta longi-
3 tudo eius et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur
4 et angelus alius egrediebatur in occursum eius et dixit ad eum
curre loquere ad puerum istum dicens absque muro habitabitur
Hierusalem prae multitudine hominum et iumentorum in medio
5 eius et ego ero ei ait Dominus murus ignis in circuitu et in glo-
6 ria ero in medio eius o o fugite de terra aquilonis dicit Dominus
7 quoniam in quattuor ventos caeli dispersi vos dicit Dominus o
8 Sion fuge quae habitas apud filiam Babylonis quia haec dicit
Dominus exercituum post gloriam misit me ad gentes quae spo-
liaverunt vos qui enim tetigerit vos tangit pupillam oculi eius
9 quia ecce ego levo manum meam super eos et erunt praedae his
qui serviebant sibi et cognoscetis quia Dominus exercituum misit
10 me lauda et laetare filia Sion quia ecce ego venio et habitabo
11 in medio tui ait Dominus et adplicabuntur gentes multae ad
Dominum in die illa et erunt mihi in populum et habitabo in
12 medio tui et scies quia Dominus exercituum misit me ad te et
possidebit Dominus Iudam partem suam in terra sanctificata et
13 eliget adhuc Hierusalem sileat omnis caro a facie Domini quia
consurrexit de habitaculo sancto suo

III et ostendit mihi Iesum sacerdotem magnum stantem coram
angelo Domini et Satan stabat a dextris eius ut adversaretur ei
2 et dixit Dominus ad Satan increpet Dominus in te Satan et incre-

pet Dominus in te qui elegit Hierusalem numquid non iste torris
est erutus de igne et Iesus erat indutus vestibus sordidis et sta- 3
bat ante faciem angeli qui respondit et ait ad eos qui stabant 4
coram se dicens auferte vestimenta sordida ab eo et dixit ad eum
ecce abstuli a te iniquitatem tuam et indui te mutatoriis et dixit 5
ponite cidarim mundam super caput eius et posuerunt cidarim
mundam super caput eius et induerunt eum vestibus et angelus
Domini stabat et contestabatur angelus Domini Iesum dicens 6
haec dicit Dominus exercituum si in viis meis ambulaveris et cu- 7
stodiam meam custodieris tu quoque iudicabis domum meam et
custodies atria mea et dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic
adsistunt audi Iesu sacerdos magne tu et amici tui qui habitant 8
coram te quia viri portendentes sunt ecce enim ego adducam
servum meum orientem quia ecce lapis quem dedi coram Iesu 9
super lapidem unum septem oculi sunt ecce ego celabo sculptu-
ram eius ait Dominus exercituum et auferam iniquitatem terrae
illius in die una in die illa dicit Dominus exercituum vocabit vir 10
amicum suum subter vineam et subter ficum

et reversus est angelus qui loquebatur in me et suscitavit me **IV**
quasi virum qui suscitatur de somno suo et dixit ad me quid tu 2
vides et dixi vidi et ecce candelabrum aureum totum et lampas
eius super caput ipsius et septem lucernae eius super illud sep-
tem et septem infusoria lucernis quae erant super caput illius et 3
duae olivae super illud una a dextris lampadis et una a sinistris
eius et respondi et aio ad angelum qui loquebatur in me dicens 4
quid sunt haec domine mi et respondit angelus qui loquebatur 5
in me et dixit ad me numquid nescis quid sunt haec et dixi non
domine mi et respondit et ait ad me dicens hoc est verbum 6
Domini ad Zorobabel dicens non in exercitu nec in robore sed
in spiritu meo dicit Dominus exercituum quis tu mons magne 7
coram Zorobabel in planum et educet lapidem primarium et ex-
aequabit gratiam gratiae eius et factum est verbum Domini ad 8
me dicens manus Zorobabel fundaverunt domum istam et ma- 9
nus eius perficient eam et scietis quia Dominus exercituum misit
me ad vos quis enim despexit dies parvos et laetabuntur et vi- 10
debunt lapidem stagneum in manu Zorobabel septem isti oculi
Domini qui discurrunt in universa terra et respondi et dixi ad 11
eum quid sunt duae olivae istae ad dextram candelabri et ad si-
nistram eius et respondi secundo et dixi ad eum quid sunt duae 12

spicae olivarum quae sunt iuxta duo rostra aurea in quibus sunt
13 suffusoria ex auro et ait ad me dicens numquid nescis quid sunt
14 haec et dixi non domine et dixit isti duo filii olei qui adsistunt
Dominatori universae terrae
V et conversus sum et levavi oculos meos et vidi et ecce volumen
2 volans et dixit ad me quid tu vides et dixi ego video volumen
volans longitudo eius viginti cubitorum et latitudo eius decem
3 cubitorum et dixit ad me haec est maledictio quae egreditur
super faciem omnis terrae quia omnis fur sicut ibi scriptum est
4 iudicabitur et omnis iurans ex hoc similiter iudicabitur educam
illud dicit Dominus exercituum et veniet ad domum furis et ad
domum iurantis in nomine meo mendaciter et commorabitur in
medio domus eius et consumet eam et ligna eius et lapides eius
5 et egressus est angelus qui loquebatur in me et dixit ad me leva
6 oculos tuos et vide quid est hoc quod egreditur et dixi quidnam
est et ait haec est amphora egrediens et dixit haec est oculus
7 eorum in universa terra et ecce talentum plumbi portabatur et
8 ecce mulier una sedens in medio amphorae et dixit haec est
impietas et proiecit eam in medio amphorae et misit massam
9 plumbeam in os eius et levavi oculos meos et vidi et ecce duae
mulieres egredientes et spiritus in alis earum et habebant alas
quasi alas milvi et levaverunt amphoram inter terram et caelum
10 et dixi ad angelum qui loquebatur in me quo istae deferunt am-
11 phoram et dixit ad me ut aedificetur ei domus in terra Sennaar
et stabiliatur et ponatur ibi super basem suam
VI et conversus sum et levavi oculos meos et vidi et ecce quat-
tuor quadrigae egredientes de medio duorum montium et montes
2 montes aerei in quadriga prima equi rufi et in quadriga secunda
3 equi nigri et in quadriga tertia equi albi et in quadriga quarta
4 equi varii fortes et respondi et dixi ad angelum qui loquebatur
5 in me quid sunt haec domine mi et respondit angelus et ait ad
me isti sunt quattuor venti caeli qui egrediuntur ut stent coram
6 Dominatore omnis terrae in quo erant equi nigri egrediebantur
in terra aquilonis et albi egressi sunt post eos et varii egressi
7 sunt ad terram austri qui autem erant robustissimi exierunt et
quaerebant ire et discurrere per omnem terram et dixit ite pe-
8 rambulate terram et perambulaverunt terram et vocavit me et
locutus est ad me dicens ecce qui egrediuntur in terram aqui-
9 lonis requiescere fecerunt spiritum meum in terra aquilonis et

factum est verbum Domini ad me dicens sume a transmigra- 10
tione ab Oldai et a Tobia et ab Idaia et venies tu in die illa et
intrabis domum Iosiae filii Sofoniae qui venerunt de Babylone
et sumes argentum et aurum et facies coronas et pones in capite 11
Iesu filii Iosedech sacerdotis magni et loqueris ad eum dicens 12
haec ait Dominus exercituum dicens ecce vir Oriens nomen eius
et subter eum orietur et aedificabit templum Domino et ipse 13
extruet templum Domino et ipse portabit gloriam et sedebit et
dominabitur super solio suo et erit sacerdos super solio suo et
consilium pacis erit inter duos illos et coronae erunt Helem et 14
Tobiae et Idaiae et Hen filio Sofoniae memoriale in templo Domi-
ni et qui procul sunt venient et aedificabunt in templo Domini 15
et scietis quia Dominus exercituum misit me ad vos erit autem
hoc si auditu audieritis vocem Domini Dei vestri

et factum est in anno quarto Darii regis factum est verbum **VII**
Domini ad Zacchariam in quarta mensis noni qui est casleu et 2
miserunt ad domum Dei Sarasar et Rogomelech et viri qui erant
cum eo ad deprecandam faciem Domini ut dicerent sacerdoti- 3
bus domus Domini exercituum et prophetis loquentes numquid
flendum mihi est in mense quinto vel sanctificare me debeo sicuti
feci iam multis annis et factum est verbum Domini exercituum 4
ad me dicens loquere ad omnem populum terrae et ad sacer- 5
dotes dicens cum ieiunaretis et plangeretis in quinto et septimo
per hos septuaginta annos numquid ieiunium ieiunastis mihi et 6
cum comedistis et cum bibistis numquid non vobis comedistis et
vobismet ipsis bibistis numquid non sunt verba quae locutus est 7
Dominus in manu prophetarum priorum cum adhuc Hierusalem
habitaretur et esset opulenta ipsa et urbes in circuitu eius et ad
austrum et in campestribus habitaretur et factum est verbum 8
Domini ad Zacchariam dicens haec ait Dominus exercituum di- 9
cens iudicium verum iudicate et misericordiam et miserationes
facite unusquisque cum fratre suo et viduam et pupillum et ad- 10
venam et pauperem nolite calumniari et malum vir fratri suo non
cogitet in corde suo et noluerunt adtendere et verterunt scapu- 11
lam recedentem et aures suas adgravaverunt ne audirent et cor 12
suum posuerunt adamantem ne audirent legem et verba quae mi-
sit Dominus exercituum in spiritu suo per manum prophetarum
priorum et facta est indignatio magna a Domino exercituum et 13
factum est sicut locutus est et non audierunt sic clamabunt et

14 non exaudiam dicit Dominus exercituum et dispersi eos per om-
nia regna quae nesciunt et terra desolata est ab eis eo quod non
esset transiens et revertens et posuerunt terram desiderabilem in
desertum
VIII, 2 et factum est verbum Domini exercituum dicens haec dicit
Dominus exercituum zelatus sum Sion zelo magno et indigna-
3 tione magna zelatus sum eam haec dicit Dominus exercituum
reversus sum ad Sion et habitabo in medio Hierusalem et vo-
cabitur Hierusalem civitas veritatis et mons Domini exercituum
4 mons sanctificatus haec dicit Dominus exercituum adhuc ha-
bitabunt senes et anus in plateis Hierusalem et viri baculus in
5 manu eius prae multitudine dierum et plateae civitatis conple-
6 buntur infantibus et puellis ludentibus in plateis eius haec dicit
Dominus exercituum si difficile videbitur in oculis reliquiarum
populi huius in diebus illis numquid in oculis meis difficile erit
7 dicit Dominus exercituum haec dicit Dominus exercituum ecce
ego salvabo populum meum de terra orientis et de terra occa-
8 sus solis et adducam eos et habitabunt in medio Hierusalem et
erunt mihi in populum et ego ero eis in Deum in veritate et iusti-
9 tia haec dicit Dominus exercituum confortentur manus vestrae
qui auditis in diebus his sermones istos per os prophetarum in
die qua fundata est domus Domini exercituum ut templum aedi-
10 ficaretur siquidem ante dies illos merces hominum non erat nec
merces iumentorum erat neque introeunti et exeunti erat pax
prae tribulatione et dimisi omnes homines unumquemque contra
11 proximum suum nunc autem non iuxta dies priores ego faciam
12 reliquiis populi huius dicit Dominus exercituum sed semen pa-
cis erit vinea dabit fructum suum et terra dabit germen suum
et caeli dabunt rorem suum et possidere faciam reliquias populi
13 huius universa haec et erit sicut eratis maledictio in gentibus
domus Iuda et domus Israhel sic salvabo vos et eritis benedictio
14 nolite timere confortentur manus vestrae quia haec dicit Domi-
nus exercituum sicut cogitavi ut adfligerem vos cum ad iracun-
15 diam provocassent patres vestri me dicit Dominus et non sum
misertus sic conversus cogitavi in diebus istis ut benefaciam Hie-
16 rusalem et domui Iuda nolite timere haec sunt ergo verba quae
facietis loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo veri-
17 tatem et iudicium pacis iudicate in portis vestris et unusquis-
que malum contra amicum suum ne cogitetis in cordibus vestris

et iuramentum mendax ne diligatis omnia enim haec sunt quae
odi dicit Dominus et factum est verbum Domini exercituum 18
ad me dicens haec dicit Dominus exercituum ieiunium quarti 19
et ieiunium quinti et ieiunium septimi et ieiunium decimi erit
domui Iuda in gaudium et in laetitiam et in sollemnitates prae-
claras veritatem tantum et pacem diligite haec dicit Dominus 20
exercituum usquequo veniant populi et habitent in civitatibus
multis et vadant habitatores unus ad alterum dicentes eamus et 21
deprecemur faciem Domini et quaeramus Dominum exercituum
vadam etiam ego et venient populi multi et gentes robustae ad 22
quaerendum Dominum exercituum in Hierusalem et deprecan-
dam faciem Domini haec dicit Dominus exercituum in diebus 23
illis in quibus adprehendent decem homines ex omnibus linguis
gentium et adprehendent fimbriam viri iudaei dicentes ibimus
vobiscum audivimus enim quoniam Deus vobiscum est

onus verbi Domini in terra Adrach et Damasci requiei eius **IX**
quia Domini est oculus hominis et omnium tribuum Israhel Ema- 2
th quoque in terminis eius et Tyrus et Sidon adsumpserunt quip-
pe sibi sapientiam valde et aedificavit Tyrus munitionem suam 3
et coacervavit argentum quasi humum et aurum ut lutum platea-
rum ecce Dominus possidebit eam et percutiet in mari fortitu- 4
dinem eius et haec igni devorabitur videbit Ascalon et timebit 5
et Gaza et dolebit nimis et Accaron quoniam confusa est spes
eius et peribit rex de Gaza et Ascalon non habitabitur et sede- 6
bit separator in Azoto et disperdam superbiam Philisthinorum
et auferam sanguinem eius de ore eius et abominationes eius de 7
medio dentium eius et relinquetur etiam ipse Deo nostro et erit
quasi dux in Iuda et Accaron quasi Iebuseus et circumdabo do- 8
mum meam ex his qui militant mihi euntes et revertentes et non
transibit super eos ultra exactor quia nunc vidi in oculis meis
exulta satis filia Sion iubila filia Hierusalem ecce rex tuus veniet 9
tibi iustus et salvator ipse pauper et ascendens super asinum et
super pullum filium asinae et disperdam quadrigam ex Ephraim 10
et equum de Hierusalem et dissipabitur arcus belli et loquetur
pacem gentibus et potestas eius a mari usque ad mare et a flu-
minibus usque ad fines terrae tu quoque in sanguine testamenti 11
tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua convertimi- 12
ni ad munitionem vincti spei hodie quoque adnuntians duplicia
reddam tibi quoniam extendi mihi Iudam quasi arcum implevi 13

Ephraim et suscitabo filios tuos Sion super filios tuos Graecia
14 et ponam te quasi gladium fortium et Dominus Deus super eos
videbitur et exibit ut fulgur iaculum eius et Dominus Deus in
15 tuba canet et vadet in turbine austri Dominus exercituum pro-
teget eos et devorabunt et subicient lapidibus fundae et bibentes
inebriabuntur quasi vino et replebuntur ut fialae et quasi cornua
16 altaris et salvabit eos Dominus Deus eorum in die illa ut gre-
gem populi sui quia lapides sancti elevantur super terram eius
17 quid enim bonum eius est et quid pulchrum eius nisi frumentum
electorum et vinum germinans virgines
X petite a Domino pluviam in tempore serotino et Dominus fa-
ciet nives et pluviam imbris dabit eis singulis herbam in agro
2 quia simulacra locuta sunt inutile et divini viderunt mendacium
et somniatores frustra locuti sunt vane consolabantur idcirco ab-
3 ducti sunt quasi grex adfligentur quia non est eis pastor super
pastores iratus est furor meus et super hircos visitabo quia visi-
tavit Dominus exercituum gregem suum domum Iuda et posuit
4 eos quasi equum gloriae suae in bello ex ipso angulus ex ipso
paxillus ex ipso arcus proelii ex ipso egredietur omnis exactor si-
5 mul et erunt quasi fortes conculcantes lutum viarum in proelio
et bellabunt quia Dominus cum eis et confundentur ascensores
6 equorum et confortabo domum Iuda et domum Ioseph salvabo
et convertam eos quia miserebor eorum et erunt sicut fuerunt
quando non proieceram eos ego enim Dominus Deus eorum et
7 exaudiam eos et erunt quasi fortes Ephraim et laetabitur cor
eorum quasi a vino et filii eorum videbunt et laetabuntur et ex-
8 ultabit cor eorum in Domino sibilabo eis et congregabo illos
quia redemi eos et multiplicabo eos sicut ante fuerant multipli-
9 cati et seminabo eos in populis et de longe recordabuntur mei
10 et vivent cum filiis suis et revertentur et reducam eos de terra
Aegypti et de Assyriis congregabo eos et ad terram Galaad et
11 Libani adducam eos et non invenietur eis locus et transibit in
maris freto et percutiet in mari fluctus et confundentur omnia
profunda Fluminis et humiliabitur superbia Assur et sceptrum
12 Aegypti recedet confortabo eos in Domino et in nomine eius
ambulabunt dicit Dominus
XI, 2 aperi Libane portas tuas et comedat ignis cedros tuas ulula
abies quia cecidit cedrus quoniam magnifici vastati sunt ululate
3 quercus Basan quoniam succisus est saltus munitus vox ulula-

tus pastorum quia vastata est magnificentia eorum vox rugitus
leonum quoniam vastata est superbia Iordanis haec dicit Do- 4
minus Deus meus pasce pecora occisionis quae qui possederant 5
occidebant et non dolebant et vendebant ea dicentes benedictus
Dominus divites facti sumus et pastores eorum non parcebant eis
et ego non parcam ultra super habitantes terram dicit Dominus 6
ecce ego tradam homines unumquemque in manu proximi sui et
in manu regis sui et concident terram et non eruam de manu eo-
rum et pascam pecus occisionis propter hoc o pauperes gregis 7
et adsumpsi mihi duas virgas unam vocavi Decorem et alteram
vocavi Funiculos et pavi gregem et succidi tres pastores in men- 8
se uno et contracta est anima mea in eis siquidem anima eorum
variavit in me et dixi non pascam vos quod moritur moriatur 9
et quod succiditur succidatur et reliqui vorent unusquisque car-
nem proximi sui et tuli virgam meam quae vocabatur Decus 10
et abscidi eam ut irritum facerem foedus meum quod percussi
cum omnibus populis et in irritum deductum est in die illa et 11
cognoverunt sic pauperes gregis qui custodiunt mihi quia ver-
bum Domini est et dixi ad eos si bonum est in oculis vestris 12
adferte mercedem meam et si non quiescite et adpenderunt mer-
cedem meam triginta argenteos et dixit Dominus ad me proice 13
illud ad statuarium decorum pretium quod adpretiatus sum ab
eis et tuli triginta argenteos et proieci illos in domo Domini ad
statuarium et praecidi virgam meam secundam quae appellaba- 14
tur Funiculus ut dissolverem germanitatem inter Iudam et inter
Israhel et dixit Dominus ad me adhuc sume tibi vasa pastoris 15
stulti quia ecce ego suscitabo pastorem in terra qui derelicta 16
non visitabit dispersum non quaeret et contritum non sanabit
et id quod stat non enutriet et carnes pinguium comedet et un-
gulas eorum dissolvet o pastor et idolum derelinquens gregem 17
gladius super brachium eius et super oculum dextrum eius bra-
chium eius ariditate siccabitur et oculus dexter eius tenebrescens
obscurabitur

onus verbi Domini super Israhel dixit Dominus extendens cae- **XII**
lum et fundans terram et fingens spiritum hominis in eo ecce 2
ego ponam Hierusalem superliminare crapulae omnibus populis
in circuitu sed et Iuda erit in obsidione contra Hierusalem et 3
erit in die illa ponam Hierusalem lapidem oneris cunctis popu-
lis omnes qui levabunt eam concisione lacerabuntur et colligen-

4 tur adversum eam omnia regna terrae in die illa dicit Domi-
nus percutiam omnem equum in stuporem et ascensorem eius in
amentiam et super domum Iuda aperiam oculos meos et omnem
5 equum populorum percutiam in caecitate et dicent duces Iuda
in corde suo confortentur mihi habitatores Hierusalem in Domino
6 exercituum Deo eorum in die illo ponam duces Iuda sicut ca-
minum ignis in lignis et sicut facem ignis in faeno et devorabunt
ad dextram et ad sinistram omnes populos in circuitu et habita-
7 bitur Hierusalem rursum in loco suo in Hierusalem et salvabit
Dominus tabernacula Iuda sicut in principio ut non magnifice
glorietur domus David et gloria habitantium Hierusalem contra
8 Iudam in die illo proteget Dominus habitatores Hierusalem et
erit qui offenderit ex eis in die illa quasi David et domus David
9 quasi Dei sicut angelus Domini in conspectu eius et erit in die
illa quaeram conterere omnes gentes quae veniunt contra Hie-
10 rusalem et effundam super domum David et super habitatores
Hierusalem spiritum gratiae et precum et aspicient ad me quem
confixerunt et plangent eum planctu quasi super unigenitum et
11 dolebunt super eum ut doleri solet in morte primogeniti in die
illa magnus erit planctus in Hierusalem sicut planctus Adadrem-
12 mon in campo Mageddon et planget terra familiae et familiae
seorsum familiae domus David seorsum et mulieres eorum seor-
13 sum familiae domus Nathan seorsum et mulieres eorum seorsum
familiae domus Levi seorsum et mulieres eorum seorsum fami-
14 liae Semei seorsum et mulieres eorum seorsum omnes familiae
reliquae familiae et familiae seorsum et mulieres eorum seorsum
XIII in die illa erit fons patens domus David et habitantibus Hie-
2 rusalem in ablutionem peccatoris et menstruatae et erit in die
illa dicit Dominus exercituum disperdam nomina idolorum de
terra et non memorabuntur ultra et prophetas et spiritum in-
3 mundum auferam de terra et erit cum prophetaverit quispiam
ultra dicent ei pater eius et mater eius qui genuerunt eum non
vives quia mendacium locutus es in nomine Domini et configent
eum pater eius et mater eius genitores eius cum prophetaverit
4 et erit in die illa confundentur prophetae unusquisque ex visione
sua cum prophetaverit nec operientur pallio saccino ut mentian-
5 tur sed dicet non sum propheta homo agricola ego sum quoniam
6 Adam exemplum meum ab adulescentia mea et dicetur ei quid
sunt plagae istae in medio manuum tuarum et dicet his plagatus

sum in domo eorum qui diligebant me framea suscitare super 7
pastorem meum et super virum coherentem mihi dicit Dominus
exercituum percute pastorem et dispergantur oves et convertam
manum meam ad parvulos et erunt in omni terra dicit Dominus 8
partes duae in ea disperdentur et deficient et tertia pars relin-
quetur in ea et ducam tertiam partem per ignem et uram eas 9
sicut uritur argentum et probabo eos sicut probatur aurum ipse
vocabit nomen meum et ego exaudiam eum dicam populus meus
es et ipse dicet Dominus Deus meus

ecce dies veniunt Domini et dividentur spolia tua in medio **XIV**
tui et congregabo omnes gentes ad Hierusalem in proelium et 2
capietur civitas et vastabuntur domus et mulieres violabuntur
et egredietur media pars civitatis in captivitatem et reliquum
populi non auferetur ex urbe et egredietur Dominus et proe- 3
liabitur contra gentes illas sicut proeliatus est in die certaminis
et stabunt pedes eius in die illa super montem Olivarum qui est 4
contra Hierusalem ad orientem et scindetur mons Olivarum ex
media parte sui ad orientem et occidentem praerupto grandi val-
de et separabitur medium montis ad aquilonem et medium eius
ad meridiem et fugietis ad vallem montium meorum quoniam 5
coniungetur vallis montium usque ad proximum et fugietis sicut
fugistis a facie terraemotus in diebus Oziae regis Iuda et veniet
Dominus Deus meus omnesque sancti cum eo et erit in die illa 6
non erit lux sed frigus et gelu et erit dies una quae nota est Do- 7
mino non dies neque nox et in tempore vesperae erit lux et erit 8
in die illa exibunt aquae vivae de Hierusalem medium earum ad
mare orientale et medium earum ad mare novissimum in aestate
et in hieme erunt et erit Dominus rex super omnem terram in 9
die illa erit Dominus unus et erit nomen eius unum et reverte- 10
tur omnis terra usque ad desertum de colle Remmon ad austrum
Hierusalem et exaltabitur et habitabit in loco suo a porta Benia-
min usque ad locum portae Prioris usque ad portam Angulorum
et a turre Ananehel usque ad torcularia regis et habitabunt in ea 11
et anathema non erit amplius sed sedebit Hierusalem secura et 12
haec erit plaga qua percutiet Dominus omnes gentes quae pugna-
verunt adversus Hierusalem tabescet caro uniuscuiusque stantis
super pedes suos et oculi eius contabescent in foraminibus suis
et lingua eorum contabescet in ore suo in die illo erit tumultus 13
Domini magnus in eis et adprehendet vir manum proximi sui et

14 conseretur manus eius super manum proximi sui sed et Iudas
pugnabit adversus Hierusalem et congregabuntur divitiae om-
nium gentium in circuitu aurum et argentum et vestes multae
15 satis et sic erit ruina equi et muli cameli et asini et omnium
16 iumentorum quae fuerint in castris illis sicut ruina haec et om-
nes qui reliqui fuerint de universis gentibus quae venerint contra
Hierusalem ascendent ab anno in annum ut adorent regem Do-
17 minum exercituum et celebrent festivitatem tabernaculorum et
erit qui non ascenderit de familiis terrae ad Hierusalem ut adoret
18 regem Dominum exercituum non erit super eos imber quod si et
familia Aegypti non ascenderit et non venerit nec super eos erit
sed erit ruina qua percutiet Dominus omnes gentes quae non
19 ascenderint ad celebrandam festivitatem tabernaculorum hoc
erit peccatum Aegypti et hoc peccatum omnium gentium quae
20 non ascenderint ad celebrandam festivitatem tabernaculorum in
die illo erit quod super frenum equi est sanctum Domino et erunt
21 lebetes in domo Domini quasi fialae coram altari et erit omnis
lebes in Hierusalem et in Iuda sanctificatus Domino exercituum
et venient omnes immolantes et sument ex eis et coquent in eis
et non erit mercator ultra in domo Domini exercituum in die illo

MALACHI.

Onus verbi Domini ad Israhel in manu Malachi dilexi **I**, 2
vos dicit Dominus et dixistis in quo dilexisti nos nonne
frater erat Esau Iacob dicit Dominus et dilexi Iacob
Esau autem odio habui et posui montes eius in solitu- 3
dinem et hereditatem eius in dracones deserti quod si dixerit 4
Idumea destructi sumus sed revertentes aedificabimus quae de-
serta sunt haec dicit Dominus exercituum isti aedificabunt et ego
destruam et vocabuntur Termini impietatis et Populus cui ira-
tus est Dominus usque in aeternum et oculi vestri videbunt et 5
vos dicetis magnificetur Dominus super terminum Israhel filius 6
honorat patrem et servus dominum suum si ergo pater ego sum
ubi est honor meus et si dominus ego sum ubi est timor meus
dicit Dominus exercituum ad vos o sacerdotes qui despicitis no-
men meum et dixistis in quo despeximus nomen tuum offertis 7
super altare meum panem pollutum et dicitis in quo polluimus
te in eo quod dicitis mensa Domini despecta est si offeratis cae- 8
cum ad immolandum nonne malum est et si offeratis claudum
et languidum nonne malum est offer illud duci tuo si placuerit
ei aut si susceperit faciem tuam dicit Dominus exercituum et 9
nunc deprecamini vultum Dei ut misereatur vestri de manu enim
vestra factum est hoc si quo modo suscipiat facies vestras dicit
Dominus exercituum quis est in vobis qui claudat ostia et in- 10
cendat altare meum gratuito non est mihi voluntas in vobis dicit
Dominus exercituum et munus non suscipiam de manu vestra
ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum 11
in gentibus et in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo
oblatio munda quia magnum nomen meum in gentibus dicit Do-
minus exercituum et vos polluistis illud in eo quod dicitis mensa 12
Domini contaminata est et quod superponitur contemptibile est
cum igni qui illud devorat et dixistis ecce de labore et exsuflastis 13
illud dicit Dominus exercituum et intulistis de rapinis claudum
et languidum et intulistis munus numquid suscipiam illud de ma-

14 nu vestra dicit Dominus maledictus dolosus qui habet in grege
suo masculum et votum faciens immolat debile Domino quia rex
magnus ego dicit Dominus exercituum et nomen meum horribile
in gentibus
II, 2 et nunc ad vos mandatum hoc o sacerdotes si nolueritis au-
dire et si nolueritis ponere super cor ut detis gloriam nomini meo
ait Dominus exercituum mittam in vos egestatem et maledicam
benedictionibus vestris et maledicam illis quoniam non posui-
3 stis super cor ecce ego proiciam vobis brachium et dispergam
super vultum vestrum stercus sollemnitatum vestrarum et adsu-
4 met vos secum et scietis quia misi ad vos mandatum istud ut
5 esset pactum meum cum Levi dicit Dominus exercituum pac-
tum meum fuit cum eo vitae et pacis et dedi ei timorem et timuit
6 me et a facie nominis mei pavebat lex veritatis fuit in ore eius
et iniquitas non est inventa in labiis eius in pace et in aequitate
7 ambulavit mecum et multos avertit ab iniquitate labia enim sa-
cerdotis custodient scientiam et legem requirent ex ore eius quia
8 angelus Domini exercituum est vos autem recessistis de via et
scandalizastis plurimos in lege irritum fecistis pactum Levi dicit
9 Dominus exercituum propter quod et ego dedi vos contempti-
biles et humiles omnibus populis sicut non servastis vias meas
10 et accepistis faciem in lege numquid non pater unus omnium
nostrum numquid non Deus unus creavit nos quare ergo despicit
unusquisque nostrum fratrem suum violans pactum patrum no-
11 strorum transgressus est Iuda et abominatio facta est in Israhel
et in Hierusalem quia contaminavit Iudas sanctificationem Do-
12 mini quam dilexit et habuit filiam dei alieni disperdat Dominus
virum qui fecerit hoc magistrum et discipulum de tabernaculis
13 Iacob et offerentem munus Domino exercituum et hoc rursum
fecistis operiebatis lacrimis altare Domini fletu et mugitu ita ut
ultra non respiciam ad sacrificium nec accipiam placabile quid
14 de manu vestra et dixistis quam ob causam quia Dominus testi-
ficatus est inter te et uxorem pubertatis tuae quam tu despexisti
15 et haec particeps tua et uxor foederis tui nonne unus fecit et
residuum spiritus eius est et quid unus quaerit nisi semen Dei
custodite ergo spiritum vestrum et uxorem adulescentiae tuae
16 noli despicere cum odio habueris dimitte dicit Dominus Deus
Israhel operiet autem iniquitas vestimentum eius dicit Dominus
17 exercituum custodite spiritum vestrum et nolite despicere la-

borare fecistis Dominum in sermonibus vestris et dixistis in quo eum fecimus laborare in eo cum diceretis omnis qui facit malum bonus est in conspectu Domini et tales ei placent aut certe ubi est Deus iudicii

ecce ego mittam angelum meum et praeparabit viam ante fa- **III**
ciem meam et statim veniet ad templum suum dominator quem
vos quaeritis et angelus testamenti quem vos vultis ecce venit
dicit Dominus exercituum et quis poterit cogitare diem adven- 2
tus eius et quis stabit ad videndum eum ipse enim quasi ignis
conflans et quasi herba fullonum et sedebit conflans et emun- 3
dans argentum et purgabit filios Levi et colabit eos quasi aurum
et quasi argentum et erunt Domino offerentes sacrificia in iu-
stitia et placebit Domino sacrificium Iuda et Hierusalem sicut 4
dies saeculi et sicut anni antiqui et accedam ad vos in iudicio 5
et ero testis velox maleficis et adulteris et periuris et qui calum-
niantur mercedem mercennarii viduas et pupillos et opprimunt
peregrinum nec timuerunt me dicit Dominus exercituum ego 6
enim Dominus et non mutor et vos filii Iacob non estis consump-
ti a diebus enim patrum vestrorum recessistis a legitimis meis 7
et non custodistis revertimini ad me et revertar ad vos dicit Do-
minus exercituum et dixistis in quo revertemur si adfiget homo 8
Deum quia vos configitis me et dixistis in quo confiximus te in
decimis et in primitivis et in penuria vos maledicti estis et me 9
vos configitis gens tota inferte omnem decimam in horreum et 10
sit cibus in domo mea et probate me super hoc dicit Dominus si
non aperuero vobis cataractas caeli et effudero vobis benedictio-
nem usque ad abundantiam et increpabo pro vobis devorantem 11
et non corrumpet fructum terrae vestrae nec erit sterilis vinea
in agro dicit Dominus exercituum et beatos vos dicent omnes 12
gentes eritis enim vos terra desiderabilis dicit Dominus exerci-
tuum invaluerunt super me verba vestra dicit Dominus et di- 13, 14
xistis quid locuti sumus contra te dixistis vanus est qui servit
Deo et quod emolumentum quia custodivimus praecepta eius et
quia ambulavimus tristes coram Domino exercituum ergo nunc 15
beatos dicimus arrogantes siquidem aedificati sunt facientes im-
pietatem et temptaverunt Deum et salvi facti sunt tunc locuti 16
sunt timentes Deum unusquisque cum proximo suo et adtendit
Dominus et audivit et scriptus est liber monumenti coram eo
timentibus Dominum et cogitantibus nomen eius et erunt mihi 17

ait Dominus exercituum in die qua ego facio in peculium et par-
18 cam eis sicut parcit vir filio suo servienti sibi et convertemini
et videbitis quid sit inter iustum et impium et inter servientem
Deo et non servientem ei

IV ecce enim dies veniet succensa quasi caminus et erunt omnes
superbi et omnes facientes impietatem stipula et inflammabit
eos dies veniens dicit Dominus exercituum quae non relinquet
2 eis radicem et germen et orietur vobis timentibus nomen meum
sol iustitiae et sanitas in pinnis eius et egrediemini et salietis
3 sicut vituli de armento et calcabitis impios cum fuerint cinis
sub planta pedum vestrorum in die qua ego facio dicit Dominus
4 exercituum mementote legis Mosi servi mei quam mandavi ei in
5 Choreb ad omnem Israhel praecepta et iudicia ecce ego mittam
vobis Heliam prophetam antequam veniat dies Domini magnus
6 et horribilis et convertet cor patrum ad filios et cor filiorum ad
patres eorum ne forte veniam et percutiam terram anathemate

THE BOOK OF THE PROPHET ISAIAH.

Visio Isaiae filii Amos quam vidit super Iudam et Hieru- I
salem in diebus Oziae Ioatham Ahaz Ezechiae regum
Iuda audite caeli et auribus percipe terra quoniam 2
Dominus locutus est filios enutrivi et exaltavi ipsi au-
tem spreverunt me cognovit bos possessorem suum et asinus 3
praesepe domini sui Israhel non cognovit populus meus non in-
tellexit vae genti peccatrici populo gravi iniquitate semini ne- 4
quam filiis sceleratis dereliquerunt Dominum blasphemaverunt
Sanctum Israhel abalienati sunt retrorsum super quo percutiam 5
vos ultra addentes praevaricationem omne caput languidum et
omne cor maerens a planta pedis usque ad verticem non est in 6
eo sanitas vulnus et livor et plaga tumens non est circumligata
nec curata medicamine neque fota oleo terra vestra deserta civi- 7
tates vestrae succensae igni regionem vestram coram vobis alieni
devorant et desolabitur sicut in vastitate hostili et derelinque- 8
tur filia Sion ut umbraculum in vinea et sicut tugurium in cu-
cumerario sicut civitas quae vastatur nisi Dominus exercituum 9
reliquisset nobis semen quasi Sodoma fuissemus et quasi Gomor-
ra similes essemus audite verbum Domini principes Sodomorum 10
percipite auribus legem Dei nostri populus Gomorrae quo mihi 11
multitudinem victimarum vestrarum dicit Dominus plenus sum
holocausta arietum et adipem pinguium et sanguinem vitulorum
et agnorum et hircorum nolui cum veneritis ante conspectum 12
meum quis quaesivit haec de manibus vestris ut ambularetis in
atriis meis ne adferatis ultra sacrificium frustra incensum abo- 13
minatio est mihi neomeniam et sabbatum et festivitates alias non
feram iniqui sunt coetus vestri kalendas vestras et sollemnitates 14
vestras odivit anima mea facta sunt mihi molesta laboravi susti-
nens et cum extenderitis manus vestras avertam oculos meos a 15
vobis et cum multiplicaveritis orationem non audiam manus ve-
strae sanguine plenae sunt lavamini mundi estote auferte malum 16

cogitationum vestrarum ab oculis meis quiescite agere perverse
17 discite benefacere quaerite iudicium subvenite oppresso iudicate
18 pupillo defendite viduam et venite et arguite me dicit Dominus
si fuerint peccata vestra ut coccinum quasi nix dealbabuntur et
19 si fuerint rubra quasi vermiculus velut lana erunt si volueritis
20 et audieritis bona terrae comedetis quod si nolueritis et me pro-
vocaveritis ad iracundiam gladius devorabit vos quia os Domini
21 locutum est quomodo facta est meretrix civitas fidelis plena
22 iudicii iustitia habitavit in ea nunc autem homicidae argentum
23 tuum versum est in scoriam vinum tuum mixtum est aqua prin-
cipes tui infideles socii furum omnes diligunt munera sequuntur
retributiones pupillo non iudicant et causa viduae non ingreditur
24 ad eos propter hoc ait Dominus exercituum Fortis Israhel heu
25 consolabor super hostibus meis et vindicabor de inimicis meis et
convertam manum meam ad te et excoquam ad purum scoriam
26 tuam et auferam omne stagnum tuum et restituam iudices tuos
ut fuerunt prius et consiliarios tuos sicut antiquitus post haec
27 vocaberis civitas iusti urbs fidelis Sion in iudicio redimetur et
28 reducent eam in iustitia et conteret scelestos et peccatores simul
29 et qui dereliquerunt Dominum consumentur confundentur enim
ab idolis quibus sacrificaverunt et erubescetis super hortis quos
30 elegeratis cum fueritis velut quercus defluentibus foliis et velut
31 hortus absque aqua et erit fortitudo vestra ut favilla stuppae et
opus vestrum quasi scintilla et succendetur utrumque simul et
non erit qui extinguat

II verbum quod vidit Isaias filius Amos super Iudam et Hierusa-
2 lem et erit in novissimis diebus praeparatus mons domus Domi-
ni in vertice montium et elevabitur super colles et fluent ad eum
3 omnes gentes et ibunt populi multi et dicent venite et ascenda-
mus ad montem Domini et ad domum Dei Iacob et docebit nos
vias suas et ambulabimus in semitis eius quia de Sion exibit lex
4 et verbum Domini de Hierusalem et iudicabit gentes et arguet
populos multos et conflabunt gladios suos in vomeres et lanceas
suas in falces non levabit gens contra gentem gladium nec exer-
5 cebuntur ultra ad proelium domus Iacob venite et ambulemus
6 in lumine Domini proiecisti enim populum tuum domum Iacob
quia repleti sunt ut olim et augures habuerunt ut Philisthim et
7 pueris alienis adheserunt repleta est terra argento et auro et
8 non est finis thesaurorum eius et repleta est terra eius equis

et innumerabiles quadrigae eius et repleta est terra eius idolis
opus manuum suarum adoraverunt quod fecerunt digiti eorum
et incurvavit se homo et humiliatus est vir ne ergo dimittas eis 9
ingredere in petram abscondere fossa humo a facie timoris Do- 10
mini et a gloria maiestatis eius oculi sublimis hominis humiliati 11
sunt et incurvabitur altitudo virorum exaltabitur autem Domi-
nus solus in die illa quia dies Domini exercituum super omnem 12
superbum et excelsum et super omnem arrogantem et humilia-
bitur et super omnes cedros Libani sublimes et erectas et super 13
omnes quercus Basan et super omnes montes excelsos et super 14
omnes colles elevatos et super omnem turrem excelsam et su- 15
per omnem murum munitum et super omnes naves Tharsis et 16
super omne quod visu pulchrum est et incurvabitur sublimitas 17
hominum et humiliabitur altitudo virorum et elevabitur Domi-
nus solus in die illa et idola penitus conterentur et introibunt 18, 19
in speluncas petrarum et in voragines terrae a facie formidinis
Domini et a gloria maiestatis eius cum surrexerit percutere ter-
ram in die illa proiciet homo idola argenti sui et simulacra auri 20
sui quae fecerat sibi ut adoraret talpas et vespertiliones et ingre- 21
dietur fissuras petrarum et cavernas saxorum a facie formidinis
Domini et a gloria maiestatis eius cum surrexerit percutere ter-
ram quiescite ergo ab homine cuius spiritus in naribus eius quia 22
excelsus reputatus est ipse

ecce enim Dominator Deus exercituum auferet ab Hierusa- **III**
lem et ab Iuda validum et fortem omne robur panis et omne
robur aquae fortem et virum bellatorem iudicem et prophetam 2
et ariolum et senem principem super quinquaginta et honorabi- 3
lem vultu et consiliarium sapientem de architectis et prudentem
eloquii mystici et dabo pueros principes eorum et effeminati do- 4
minabuntur eis et inruet populus vir ad virum unusquisque ad 5
proximum suum tumultuabitur puer contra senem et ignobilis
contra nobilem adprehendet enim vir fratrem suum domesti- 6
cum patris sui vestimentum tibi est princeps esto noster ruina
autem haec sub manu tua respondebit in die illa dicens non 7
sum medicus et in domo mea non est panis neque vestimentum
nolite constituere me principem populi ruit enim Hierusalem et 8
Iudas concidit quia lingua eorum et adinventiones eorum contra
Dominum ut provocarent oculos maiestatis eius agnitio vultus 9
eorum respondit eis et peccatum suum quasi Sodomae praedi-

caverunt nec absconderunt vae animae eorum quoniam reddita
10 sunt eis mala dicite iusto quoniam bene quoniam fructum adin-
11 ventionum suarum comedet vae impio in malum retributio enim
12 manuum eius fiet ei populum meum exactores sui spoliaverunt
et mulieres dominatae sunt eius popule meus qui beatum te di-
13 cunt ipsi te decipiunt et viam gressuum tuorum dissipant stat
14 ad iudicandum Dominus et stat ad iudicandos populos Domi-
nus ad iudicium veniet cum senibus populi sui et principibus eius
vos enim depasti estis vineam meam et rapina pauperis in domo
15 vestra quare adteritis populum meum et facies pauperum com-
16 molitis dicit Dominus Deus exercituum et dixit Dominus pro eo
quod elevatae sunt filiae Sion et ambulaverunt extento collo et
nutibus oculorum ibant et plaudebant ambulabant et in pedibus
17 suis conposito gradu incedebant decalvabit Dominus verticem
18 filiarum Sion et Dominus crinem earum nudabit in die illa aufe-
19 ret Dominus ornatum calciamentorum et lunulas et torques et
20 monilia et armillas et mitras discriminalia et periscelidas et mu-
21 renulas et olfactoriola et inaures et anulos et gemmas in fronte
22, 23 pendentes et mutatoria et pallia et linteamina et acus et spe-
24 cula et sindones et vittas et theristra et erit pro suavi odore
fetor et pro zona funiculus et pro crispanti crine calvitium et pro
25 fascia pectorali cilicium pulcherrimi quoque viri tui gladio ca-
26 dent et fortes tui in proelio et maerebunt atque lugebunt portae
eius et desolata in terra sedebit

IV et adprehendent septem mulieres virum unum in die illa dicen-
tes panem nostrum comedemus et vestimentis nostris operiemur
tantummodo vocetur nomen tuum super nos aufer obprobrium
2 nostrum in die illa erit germen Domini in magnificentia et in
gloria et fructus terrae sublimis et exultatio his qui salvati fuerint
3 de Israhel et erit omnis qui relictus fuerit in Sion et residuus
in Hierusalem sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita
4 in Hierusalem si abluerit Dominus sordem filiarum Sion et san-
guinem Hierusalem laverit de medio eius spiritu iudicii et spiritu
5 ardoris et creabit Dominus super omnem locum montis Sion et
ubi invocatus est nubem per diem et fumum et splendorem ignis
6 flammantis in nocte super omnem enim gloriam protectio et ta-
bernaculum erit in umbraculum diei ab aestu et in securitatem
et absconsionem a turbine et a pluvia

V cantabo dilecto meo canticum patruelis mei vineae suae vinea

facta est dilecto meo in cornu filio olei et sepivit eam et lapi- 2
des elegit ex illa et plantavit eam electam et aedificavit turrem in
medio eius et torcular extruxit in ea et expectavit ut faceret uvas
et fecit labruscas nunc ergo habitator Hierusalem et vir Iuda iu- 3
dicate inter me et inter vineam meam quid est quod debui ultra 4
facere vineae meae et non feci ei an quod expectavi ut faceret
uvas et fecit labruscas et nunc ostendam vobis quid ego faciam 5
vineae meae auferam sepem eius et erit in direptionem diruam
maceriam eius et erit in conculcationem et ponam eam deser- 6
tam non putabitur et non fodietur et ascendent vepres et spinae
et nubibus mandabo ne pluant super eam imbrem vinea enim 7
Domini exercituum domus Israhel et vir Iuda germen delectabile
eius et expectavi ut faceret iudicium et ecce iniquitas et iustitiam
et ecce clamor vae qui coniungitis domum ad domum et agrum 8
agro copulatis usque ad terminum loci numquid habitabitis soli
vos in medio terrae in auribus meis sunt haec Domini exer- 9
cituum nisi domus multae desertae fuerint grandes et pulchrae
absque habitatore decem enim iuga vinearum facient laguncu- 10
lam unam et triginta modii sementis facient modios tres vae qui 11
consurgitis mane ad ebrietatem sectandam et potandum usque
ad vesperam ut vino aestuetis cithara et lyra et tympanum et 12
tibia et vinum in conviviis vestris et opus Domini non respicitis
nec opera manuum eius consideratis propterea captivus ductus 13
est populus meus quia non habuit scientiam et nobiles eius in-
terierunt fame et multitudo eius siti exaruit propterea dilatavit 14
infernus animam suam et aperuit os suum absque ullo termino
et descendent fortes eius et populus eius et sublimes gloriosique
eius ad eum et incurvabitur homo et humiliabitur vir et oculi 15
sublimium deprimentur et exaltabitur Dominus exercituum in 16
iudicio et Deus sanctus sanctificabitur in iustitia et pascentur 17
agni iuxta ordinem suum et deserta in ubertatem versa adve-
nae comedent vae qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis 18
et quasi vinculum plaustri peccatum qui dicitis festinet et cito 19
veniat opus eius ut videamus et adpropiet et veniat consilium
Sancti Israhel et sciemus illud vae qui dicitis malum bonum et 20
bonum malum ponentes tenebras lucem et lucem tenebras po-
nentes amarum in dulce et dulce in amarum vae qui sapientes 21
estis in oculis vestris et coram vobismet ipsis prudentes vae qui 22
potentes estis ad bibendum vinum et viri fortes ad miscendam

23 ebrietatem qui iustificatis impium pro muneribus et iustitiam
24 iusti aufertis ab eo propter hoc sicut devorat stipulam lingua
ignis et calor flammae exurit sic radix eorum quasi favilla erit et
germen eorum ut pulvis ascendet abiecerunt enim legem Domi-
25 ni exercituum et eloquium Sancti Israhel blasphemaverunt ideo
iratus est furor Domini in populo suo et extendit manum suam
super eum et percussit eum et conturbati sunt montes et facta
sunt morticina eorum quasi stercus in medio platearum in omni-
bus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta
26 et levabit signum nationibus procul et sibilabit ad eum de fi-
27 nibus terrae et ecce festinus velociter veniet non est deficiens
neque laborans in eo non dormitabit neque dormiet neque solve-
tur cingulum renum eius nec rumpetur corrigia calciamenti eius
28 sagittae eius acutae et omnes arcus eius extenti ungulae equorum
29 eius ut silex et rotae eius quasi impetus tempestatis rugitus eius
ut leonis rugiet ut catuli leonum et frendet et tenebit praedam
30 et amplexabitur et non erit qui eruat et sonabit super eum in
die illa sicut sonitus maris aspiciemus in terram et ecce tenebrae
tribulationis et lux obtenebrata est in caligine eius

VI in anno quo mortuus est rex Ozias vidi Dominum sedentem
super solium excelsum et elevatum et ea quae sub eo erant im-
2 plebant templum seraphin stabant super illud sex alae uni et
sex alae alteri duabus velabant faciem eius et duabus velabant
3 pedes eius et duabus volabant et clamabant alter ad alterum
et dicebant sanctus sanctus sanctus Dominus exercituum ple-
4 na est omnis terra gloria eius et commota sunt superliminaria
5 cardinum a voce clamantis et domus impleta est fumo et dixi
vae mihi quia tacui quia vir pollutus labiis ego sum et in medio
populi polluta labia habentis ego habito et Regem Dominum ex-
6 ercituum vidi oculis meis et volavit ad me unus de seraphin et
7 in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari et tetigit
os meum et dixit ecce tetigit hoc labia tua et auferetur iniquitas
8 tua et peccatum tuum mundabitur et audivi vocem Domini di-
centis quem mittam et quis ibit nobis et dixi ecce ego sum mitte
9 me et dixit vade et dices populo huic audite audientes et nolite
10 intellegere et videte visionem et nolite cognoscere excaeca cor
populi huius et aures eius adgrava et oculos eius claude ne forte
videat oculis suis et auribus suis audiat et corde suo intellegat et
11 convertatur et sanem eum et dixi usquequo Domine et dixit do-

nec desolentur civitates absque habitatore et domus sine homine
et terra relinquetur deserta et longe faciet Dominus homines et 12
multiplicabitur quae derelicta fuerat in medio terrae et adhuc in 13
ea decimatio et convertetur et erit in ostensionem sicut terebin-
thus et sicuti quercus quae expandit ramos suos semen sanctum
erit id quod steterit in ea

et factum est in diebus Ahaz filii Ioatham filii Oziae regis Iuda **VII**
ascendit Rasin rex Syriae et Phacee filius Romeliae rex Israhel in
Hierusalem ad proeliandum contra eam et non potuerunt debel-
lare eam et nuntiaverunt domui David dicentes requievit Syria 2
super Ephraim et commotum est cor eius et cor populi eius si-
cut moventur ligna silvarum a facie venti et dixit Dominus ad 3
Isaiam egredere in occursum Ahaz tu et qui derelictus est Iasub
filius tuus ad extremum aquaeductus piscinae superioris in via
agri Fullonis et dices ad eum vide ut sileas noli timere et cor 4
tuum ne formidet a duobus caudis titionum fumigantium istorum
in ira furoris Rasin et Syriae et filii Romeliae eo quod consilium 5
inierit contra te Syria malum Ephraim et filius Romeliae dicen-
tes ascendamus ad Iudam et suscitemus eum et avellamus eum 6
ad nos et ponamus regem in medio eius filium Tabeel haec dicit 7
Dominus Deus non stabit et non erit istud sed caput Syriae Da- 8
mascus et caput Damasci Rasin et adhuc sexaginta et quinque
anni et desinet Ephraim esse populus et caput Ephraim Sa- 9
maria et caput Samariae filius Romeliae si non credideritis non
permanebitis et adiecit Dominus loqui ad Ahaz dicens pete tibi 10, 11
signum a Domino Deo tuo in profundum inferni sive in excelsum
supra et dixit Ahaz non petam et non temptabo Dominum et 12, 13
dixit audite ergo domus David numquid parum vobis est molestos
esse hominibus quia molesti estis et Deo meo propter hoc dabit 14
Dominus ipse vobis signum ecce virgo concipiet et pariet filium
et vocabitis nomen eius Emmanuhel butyrum et mel comedet 15
ut sciat reprobare malum et eligere bonum quia antequam sciat 16
puer reprobare malum et eligere bonum derelinquetur terra quam
tu detestaris a facie duum regum suorum adducet Dominus su- 17
per te et super populum tuum et super domum patris tui dies
qui non venerunt a diebus separationis Ephraim a Iuda cum rege
Assyriorum et erit in die illa sibilabit Dominus muscae quae est 18
in extremo fluminum Aegypti et api quae est in terra Assur et 19
venient et requiescent omnes in torrentibus vallium et cavernis

20 petrarum et in omnibus frutectis et in universis foraminibus in
die illa radet Dominus in novacula conducta in his qui trans Flu-
men sunt in rege Assyriorum caput et pilos pedum et barbam
21 universam et erit in die illa nutriet homo vaccam boum et duas
22 oves et prae ubertate lactis comedet butyrum butyrum enim et
23 mel manducabit omnis qui relictus fuerit in medio terrae et erit
in die illa omnis locus ubi fuerint mille vites mille argenteis et in
24 spinas et in vepres erunt cum sagittis et arcu ingredientur illuc
25 vepres enim et spinae erunt in universa terra et omnes mon-
tes qui in sarculo sarientur non veniet illuc terror spinarum et
veprium et erit in pascua bovis et in conculcationem pecoris
VIII et dixit Dominus ad me sume tibi librum grandem et scribe
2 in eo stilo hominis Velociter spolia detrahe Cito praedare et ad-
hibui mihi testes fideles Uriam sacerdotem et Zacchariam filium
3 Barachiae et accessi ad prophetissam et concepit et peperit fi-
lium et dixit Dominus ad me voca nomen eius Adcelera spolia
4 detrahere Festina praedari quia antequam sciat puer vocare pa-
trem suum et matrem suam auferetur fortitudo Damasci et spolia
5 Samariae coram rege Assyriorum et adiecit Dominus loqui ad
6 me adhuc dicens pro eo quod abiecit populus iste aquas Siloae
quae vadunt cum silentio et adsumpsit magis Rasin et filium
7 Romeliae propter hoc ecce Dominus adducet super eos aquas
Fluminis fortes et multas regem Assyriorum et omnem gloriam
eius et ascendet super omnes rivos eius et fluet super univer-
8 sas ripas eius et ibit per Iudam inundans et transiens usque ad
collum veniet et erit extensio alarum eius implens latitudinem
9 terrae tuae o Emmanuhel congregamini populi et vincimini et
audite universae procul terrae confortamini et vincimini accin-
10 gite vos et vincimini inite consilium et dissipabitur loquimini
11 verbum et non fiet quia nobiscum Deus haec enim ait Dominus
ad me sicut in forti manu erudivit me ne irem in via populi huius
12 dicens non dicatis coniuratio omnia enim quae loquitur popu-
lus iste coniuratio est et timorem eius ne timeatis neque paveatis
13 Dominum exercituum ipsum sanctificate ipse pavor vester et ipse
14 terror vester et erit vobis in sanctificationem in lapidem autem
offensionis et in petram scandali duabus domibus Israhel in la-
15 queum et in ruinam habitantibus Hierusalem et offendent ex
eis plurimi et cadent et conterentur et inretientur et capientur
16, 17 liga testimonium signa legem in discipulis meis et expectabo

Dominum qui abscondit faciem suam a domo Iacob et praestola-
bor eum ecce ego et pueri quos mihi dedit Dominus in signum 18
et in portentum Israhelis a Domino exercituum qui habitat in
monte Sion et cum dixerint ad vos quaerite a pythonibus et a 19
divinis qui stridunt in incantationibus suis numquid non popu-
lus a Deo suo requirit pro vivis a mortuis ad legem magis et 20
ad testimonium quod si non dixerint iuxta verbum hoc non erit
eis matutina lux et transibit per eam corruet et esuriet et cum 21
esurierit irascetur et maledicet regi suo et Deo suo et suspiciet
sursum et ad terram intuebitur et ecce tribulatio et tenebrae 22
dissolutio angustia et caligo persequens et non poterit avolare
de angustia sua

primo tempore adleviata est terra Zabulon et terra Neptha- **IX**
lim et novissimo adgravata est via maris trans Iordanem Ga-
lileae gentium populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem 2
magnam habitantibus in regione umbrae mortis lux orta est eis
multiplicasti gentem non magnificasti laetitiam laetabuntur co- 3
ram te sicut laetantur in messe sicut exultant quando dividunt
spolia iugum enim oneris eius et virgam umeri eius et sceptrum 4
exactoris eius superasti sicut in die Madian quia omnis violenta 5
praedatio cum tumultu et vestimentum mixtum sanguine erit in
conbustionem et cibus ignis parvulus enim natus est nobis filius 6
datus est nobis et factus est principatus super umerum eius et
vocabitur nomen eius Admirabilis consiliarius Deus fortis Pater
futuri saeculi Princeps pacis multiplicabitur eius imperium et 7
pacis non erit finis super solium David et super regnum eius ut
confirmet illud et corroboret in iudicio et iustitia amodo et us-
que in sempiternum zelus Domini exercituum faciet hoc verbum 8
misit Dominus in Iacob et cecidit in Israhel et sciet populus 9
omnis Ephraim et habitantes Samariam in superbia et magni-
tudine cordis dicentes lateres ceciderunt sed quadris lapidibus 10
aedificabimus sycomoros succiderunt sed cedros inmutabimus et 11
elevabit Dominus hostes Rasin super eum et inimicos eius in tu-
multum vertet Syriam ab oriente et Philisthim ab occidente et 12
devorabunt Israhel toto ore in omnibus his non est aversus furor
eius sed adhuc manus eius extenta et populus non est reversus 13
ad percutientem se et Dominum exercituum non inquisierunt et 14
disperdet Dominus ab Israhel caput et caudam incurvantem et
refrenantem die una longevus et honorabilis ipse est caput et 15

16 propheta docens mendacium ipse cauda est et erunt qui beatifi-
cant populum istum seducentes et qui beatificantur praecipitati
17 propter hoc super adulescentulis eius non laetabitur Dominus et
pupillorum eius et viduarum non miserebitur quia omnis hypo-
crita est et nequam et universum os locutum est stultitiam in
omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius ex-
18 tenta succensa est enim quasi ignis impietas veprem et spinam
vorabit et succendetur in densitate saltus et convolvetur super-
19 bia fumi in ira Domini exercituum conturbata est terra et erit
20 populus quasi esca ignis vir fratri suo non parcet et declinabit
ad dexteram et esuriet et comedet ad sinistram et non saturabi-
tur unusquisque carnem brachii sui vorabit Manasses Ephraim
21 et Ephraim Manassen simul ipsi contra Iudam in omnibus his
non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta
X vae qui condunt leges iniquas et scribentes iniustitiam scripse-
2 runt ut opprimerent in iudicio pauperes et vim facerent causae
humilium populi mei ut essent viduae praeda eorum et pupil-
3 los diriperent quid facietis in die visitationis et calamitatis de
longe venientis ad cuius fugietis auxilium et ubi derelinquetis
4 gloriam vestram ne incurvemini sub vinculo et cum interfectis
cadatis super omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc
5 manus eius extenta vae Assur virga furoris mei et baculus ipse
6 in manu eorum indignatio mea ad gentem fallacem mittam eum
et contra populum furoris mei mandabo illi ut auferat spolia et
diripiat praedam et ponat illum in conculcationem quasi lutum
7 platearum ipse autem non sic arbitrabitur et cor eius non ita
aestimabit sed ad conterendum erit cor eius et ad internicionem
8, 9 gentium non paucarum dicet enim numquid non principes mei
simul reges sunt numquid non ut Charchamis sic Chalanno et ut
10 Arfad sic Emath numquid non ut Damascus sic Samaria quo-
modo invenit manus mea regna idoli sic et simulacra eorum de
11 Hierusalem et de Samaria numquid non sicut feci Samariae et
12 idolis eius sic faciam Hierusalem et simulacris eius et erit cum
impleverit Dominus cuncta opera sua in monte Sion et in Hieru-
salem visitabo super fructum magnifici cordis regis Assur et su-
13 per gloriam altitudinis oculorum eius dixit enim in fortitudine
manus meae feci et in sapientia mea intellexi et abstuli terminos
populorum et principes eorum depraedatus sum et detraxi qua-
14 si potens in sublime residentes et invenit quasi nidum manus

mea fortitudinem populorum et sicut colliguntur ova quae dere-
licta sunt sic universam terram ego congregavi et non fuit qui
moveret pinnam et aperiret os et ganniret numquid gloriabitur 15
securis contra eum qui secat in ea aut exaltabitur serra contra
eum a quo trahitur quomodo si elevetur virga contra levantem
se et exaltetur baculus qui utique lignum est propter hoc mittet 16
Dominator Deus exercituum in pinguibus eius tenuitatem et sub-
tus gloriam eius succensa ardebit quasi conbustio ignis et erit 17
lumen Israhel in igne et Sanctus eius in flamma et succendetur
et devorabitur spina eius et vepres in die una et gloria saltus 18
eius et Carmeli eius ab anima usque ad carnem consumetur et
erit terrore profugus et reliquiae ligni saltus eius pro paucitate 19
numerabuntur et puer scribet eos et erit in die illa non adiciet 20
residuum Israhel et hii qui fugerint de domo Iacob inniti super eo
qui percutit eos sed innitetur super Dominum Sanctum Israhel in
veritate reliquiae convertentur reliquiae inquam Iacob ad Deum 21
fortem si enim fuerit populus tuus Israhel quasi harena maris 22
reliquiae convertentur ex eo consummatio adbreviata inundabit
iustitiam consummationem enim et adbreviationem Dominus 23
Deus exercituum faciet in medio omnis terrae propter hoc haec 24
dicit Dominus Deus exercituum noli timere populus meus habi-
tator Sion ab Assur in virga percutiet te et baculum suum levabit
super te in via Aegypti adhuc enim paululum modicumque et 25
consummabitur indignatio et furor meus super scelus eorum et 26
suscitabit super eum Dominus exercituum flagellum iuxta pla-
gam Madian in petra Oreb et virgam suam super mare et levabit
eam in via Aegypti et erit in die illa auferetur onus eius de umero 27
tuo et iugum eius de collo tuo et conputrescet iugum a facie olei
veniet in Aiath transibit in Magron apud Machmas commenda- 28
bit vasa sua transierunt cursim Gabee sedes nostra obstipuit 29
Rama Gabaath Saulis fugit hinni voce tua filia Gallim adten- 30
de Laisa paupercula Anathoth migravit Medemena habitatores 31
Gebim confortamini adhuc dies est ut in Nob stetur agitabit 32
manum suam super montem filiae Sion collem Hierusalem ecce 33
Dominator Dominus exercituum confringet lagunculam in terro-
re et excelsi statura succidentur et sublimes humiliabuntur et 34
subvertentur condensa saltus ferro et Libanus cum excelsis cadet

et egredietur virga de radice Iesse et flos de radice eius ascen- **XI**
det et requiescet super eum spiritus Domini spiritus sapientiae 2

et intellectus spiritus consilii et fortitudinis spiritus scientiae et
3 pietatis et replebit eum spiritus timoris Domini non secundum
visionem oculorum iudicabit neque secundum auditum aurium
4 arguet sed iudicabit in iustitia pauperes et arguet in aequitate
pro mansuetis terrae et percutiet terram virga oris sui et spiri-
5 tu labiorum suorum interficiet impium et erit iustitia cingulum
6 lumborum eius et fides cinctorium renis eius habitabit lupus
cum agno et pardus cum hedo accubabit vitulus et leo et ovis
7 simul morabuntur et puer parvulus minabit eos vitulus et ursus
pascentur simul requiescent catuli eorum et leo quasi bos come-
8 det paleas et delectabitur infans ab ubere super foramine aspi-
dis et in caverna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet
9 non nocebunt et non occident in universo monte sancto meo quia
10 repleta est terra scientia Domini sicut aquae maris operientes in
die illa radix Iesse qui stat in signum populorum ipsum gentes
11 deprecabuntur et erit sepulchrum eius gloriosum et erit in die
illa adiciet Dominus secundo manum suam ad possidendum re-
siduum populi sui quod relinquetur ab Assyriis et ab Aegypto et
a Fetros et ab Aethiopia et ab Aelam et a Sennaar et ab Emath
12 et ab insulis maris et levabit signum in nationes et congregabit
profugos Israhel et dispersos Iuda colliget a quattuor plagis ter-
13 rae et auferetur zelus Ephraim et hostes Iuda peribunt Ephraim
non aemulabitur Iudam et Iudas non pugnabit contra Ephraim
14 et volabunt in umeros Philisthim per mare simul praedabuntur
filios orientis Idumea et Moab praeceptum manus eorum et filii
15 Ammon oboedientes erunt et desolabit Dominus linguam ma-
ris Aegypti et levabit manum suam super Flumen in fortitudine
spiritus sui et percutiet eum in septem rivis ita ut transeant per
16 eum calciati et erit via residuo populo meo qui relinquetur ab
Assyriis sicut fuit Israhel in die qua ascendit de terra Aegypti
XII et dices in illa die confitebor tibi Domine quoniam iratus es
2 mihi conversus est furor tuus et consolatus es me ecce Deus
salvator meus fiducialiter agam et non timebo quia fortitudo
mea et laus mea Dominus Deus et factus est mihi in salutem
3, 4 haurietis aquas in gaudio de fontibus salvatoris et dicetis in
illa die confitemini Domino et invocate nomen eius notas facite
in populis adinventiones eius mementote quoniam excelsum est
5 nomen eius cantate Domino quoniam magnifice fecit adnuntiate
6 hoc in universa terra exulta et lauda habitatio Sion quia magnus

in medio tui Sanctus Israhel
onus Babylonis quod vidit Isaias filius Amos super montem **XIII**, 2
caligosum levate signum exaltate vocem levate manum et ingre-
diantur portas duces ego mandavi sanctificatis meis et vocavi 3
fortes meos in ira mea exultantes in gloria mea vox multitudi- 4
nis in montibus quasi populorum frequentium vox sonitus regum
gentium congregatarum Dominus exercituum praecepit militiae
belli venientibus de terra procul a summitate caeli Dominus et 5
vasa furoris eius ut disperdat omnem terram ululate quia pro- 6
pe est dies Domini quasi vastitas a Domino veniet propter hoc 7
omnes manus dissolventur et omne cor hominis tabescet et con- 8
teretur tortiones et dolores tenebunt quasi parturiens dolebunt
unusquisque ad proximum suum stupebit facies conbustae vultus
eorum ecce dies Domini venit crudelis et indignationis plenus 9
et irae furorisque ad ponendam terram in solitudine et pecca-
tores eius conterendos de ea quoniam stellae caeli et splendor 10
earum non expandent lumen suum obtenebratus est sol in ortu
suo et luna non splendebit in lumine suo et visitabo super orbis 11
mala et contra impios iniquitatem eorum et quiescere faciam su-
perbiam infidelium et arrogantiam fortium humiliabo pretiosior 12
erit vir auro et homo mundo obrizo super hoc caelum turbabo 13
et movebitur terra de loco suo propter indignationem Domini
exercituum et propter diem irae furoris eius et erit quasi dam- 14
mula fugiens et quasi ovis et non erit qui congreget unusquisque
ad populum suum convertetur et singuli ad terram suam fugient
omnis qui inventus fuerit occidetur et omnis qui supervenerit ca- 15
det in gladio infantes eorum adlident in oculis eorum diripientur 16
domus eorum et uxores eorum violabuntur ecce ego suscitabo 17
super eos Medos qui argentum non quaerant nec aurum velint
sed sagittis parvulos interficiant et lactantibus uteri non mise- 18
reantur et super filios non parcat oculus eorum et erit Babylon 19
illa gloriosa in regnis inclita in superbia Chaldeorum sicut sub-
vertit Deus Sodomam et Gomorram non habitabitur usque in 20
finem et non fundabitur usque ad generationem et generationem
nec ponet ibi tentoria Arabs nec pastores requiescent ibi sed re- 21
quiescent ibi bestiae et replebuntur domus eorum draconibus et
habitabunt ibi strutiones et pilosi saltabunt ibi et respondebunt 22
ibi ululae in aedibus eius et sirenae in delubris voluptatis
prope est ut veniat tempus eius et dies eius non elongabuntur **XIV**

miserebitur enim Dominus Iacob et eliget adhuc de Israhel et
requiescere eos faciet super humum suam adiungetur advena ad
2 eos et adherebit domui Iacob et tenebunt eos populi et adducent
eos in locum suum et possidebit eos domus Israhel super terram
Domini in servos et ancillas et erunt capientes eos qui se ceperant
3 et subicient exactores suos et erit in die illa cum requiem dede-
rit tibi Deus a labore tuo et a concussione tua et a servitute dura
4 qua ante servisti sumes parabolam istam contra regem Babylo-
5 nis et dices quomodo cessavit exactor quievit tributum contrivit
6 Dominus baculum impiorum virgam dominantium caedentem
populos in indignatione plaga insanabili subicientem in furore
7 gentes persequentem crudeliter conquievit et siluit omnis terra
8 gavisa est et exultavit abietes quoque laetatae sunt super te et
9 cedri Libani ex quo dormisti non ascendit qui succidat nos infer-
nus subter conturbatus est in occursum adventus tui suscitavit
tibi gigantas omnes principes terrae surrexerunt de soliis suis om-
10 nes principes nationum universi respondebunt et dicent tibi et
11 tu vulneratus es sicut nos nostri similis effectus es detracta est
ad inferos superbia tua concidit cadaver tuum subter te sterne-
12 tur tinea et operimentum tuum erunt vermes quomodo cecidisti
de caelo lucifer qui mane oriebaris corruisti in terram qui vulne-
13 rabas gentes qui dicebas in corde tuo in caelum conscendam su-
per astra Dei exaltabo solium meum sedebo in monte testamenti
14 in lateribus aquilonis ascendam super altitudinem nubium ero
15 similis Altissimo verumtamen ad infernum detraheris in profun-
16 dum laci qui te viderint ad te inclinabuntur teque prospicient
numquid iste est vir qui conturbavit terram qui concussit regna
17 qui posuit orbem desertum et urbes eius destruxit vinctis eius
18 non aperuit carcerem omnes reges gentium universi dormierunt
19 in gloria vir in domo sua tu autem proiectus es de sepulchro tuo
quasi stirps inutilis pollutus et obvolutus qui interfecti sunt gla-
dio et descenderunt ad fundamenta laci quasi cadaver putridum
20 non habebis consortium neque cum eis in sepultura tu enim ter-
ram disperdisti tu populum occidisti non vocabitur in aeternum
21 semen pessimorum praeparate filios eius occisioni in iniquitate
patrum eorum non consurgent nec hereditabunt terram neque
22 implebunt faciem orbis civitatum et consurgam super eos dicit
Dominus exercituum et perdam Babylonis nomen et reliquias et
23 germen et progeniem ait Dominus et ponam eam in possessio-

nem ericii et in paludes aquarum et scopabo eam in scopa terens
dicit Dominus exercituum iuravit Dominus exercituum dicens 24
si non ut putavi ita erit et quomodo mente tractavi sic eveniet 25
ut conteram Assyrium in terra mea et in montibus meis concul-
cem eum et auferetur ab eis iugum eius et onus illius ab umero
eorum tolletur hoc consilium quod cogitavi super omnem ter- 26
ram et haec est manus extenta super universas gentes Dominus 27
enim exercituum decrevit et quis poterit infirmare et manus eius
extenta et quis avertet eam in anno quo mortuus est rex Ahaz 28
factum est onus istud ne laeteris Philisthea omnis tu quoniam 29
comminuta est virga percussoris tui de radice enim colubri egre-
dietur regulus et semen eius absorbens volucrem et pascentur 30
primogeniti pauperum et pauperes fiducialiter requiescent et in-
terire faciam in fame radicem tuam et reliquias tuas interficiam
ulula porta clama civitas prostrata est Philisthea omnis ab aqui- 31
lone enim fumus venit et non est qui effugiat agmen eius et 32
quid respondebitur nuntiis gentis quia Dominus fundavit Sion et
in ipsa sperabunt pauperes populi eius

onus Moab quia nocte vastata est Ar Moab conticuit quia **XV**
nocte vastatus est murus Moab conticuit ascendit domus et Di- 2
bon ad excelsa in planctum super Nabo et super Medaba Moab
ululabit in cunctis capitibus eius calvitium omnis barba radetur
in triviis eius accincti sunt sacco super tecta eius et in plateis 3
eius omnis ululat descendit in fletum clamavit Esebon et Eleale 4
usque Iasa audita est vox eorum super hoc expediti Moab ulu-
labunt anima eius ululabit sibi cor meum ad Moab clamabit 5
vectes eius usque ad Segor vitulam conternantem per ascensum
enim Luith flens ascendet et in via Oronaim clamorem contri-
tionis levabunt aquae enim Nemrim desertae erunt quia aruit 6
herba defecit germen viror omnis interiit secundum magnitu- 7
dinem operis et visitatio eorum ad torrentem salicum ducent
eos quoniam circumiit clamor terminum Moab usque ad Gal- 8
lim ululatus eius et usque ad puteum Helim clamor eius quia 9
aquae Dibon repletae sunt sanguine ponam enim super Dibon
additamenta his qui fugerint de Moab leonem et reliquiis terrae

emitte agnum dominatorem terrae de Petra deserti ad mon- **XVI**
tem filiae Sion et erit sicut avis fugiens et pulli de nido avolan- 2
tes sic erunt filiae Moab in transcensu Arnon ini consilium coge 3
concilium pone quasi noctem umbram tuam in meridie absconde

4 fugientes et vagos ne prodas habitabunt apud te profugi mei
Moab esto latibulum eorum a facie vastatoris finitus est enim
pulvis consummatus est miser defecit qui conculcabat terram
5 et praeparabitur in misericordia solium et sedebit super eum in
veritate in tabernaculo David iudicans et quaerens iudicium et
6 velociter reddens quod iustum est audivimus superbiam Moab
superbus est valde superbia eius et arrogantia eius et indignatio
7 eius plus quam fortitudo eius idcirco ululabit Moab ad Moab
universus ululabit his qui laetantur super muro cocti lateris lo-
8 quimini plagas suas quoniam suburbana Esebon deserta sunt
et vinea Sabama domini gentium exciderunt flagella eius usque
ad Iazer pervenerunt erraverunt in deserto propagines eius re-
9 lictae sunt transierunt mare super hoc plorabo in fletu Iazer
vineam Sabama inebriabo te lacrima mea Esebon et Eleale quo-
niam super vindemiam tuam et super messem tuam vox calcan-
10 tium inruit et auferetur laetitia et exultatio de Carmelo et in
vineis non exultabit neque iubilabit vinum in torculari non cal-
11 cabit qui calcare consueverat vocem calcantium abstuli super
hoc venter meus ad Moab quasi cithara sonabit et viscera mea
12 ad murum cocti lateris et erit cum apparuerit quod laboravit
Moab super excelsis suis ingredietur ad sancta sua ut obsecret et
13 non valebit hoc verbum quod locutus est Dominus ad Moab ex
14 tunc et nunc locutus est Dominus dicens in tribus annis quasi
anni mercennarii auferetur gloria Moab super omni populo multo
et relinquetur parvus et modicus nequaquam multus

XVII onus Damasci ecce Damascus desinet esse civitas et erit si-
2 cut acervus lapidum in ruina derelictae civitates Aroer gregi-
3 bus erunt et requiescent ibi et non erit qui exterreat et cessabit
adiutorium ab Ephraim et regnum a Damasco et reliquiae Syriae
4 sicut gloria filiorum Israhel erunt dicit Dominus exercituum et
erit in die illa adtenuabitur gloria Iacob et pingue carnis eius
5 marcescet et erit sicut congregans in messe quod restiterit et
brachium eius spicas leget et erit sicut quaerens spicas in val-
6 le Rafaim et relinquetur in eo sicut racemus et sicut excussio
oleae duarum aut trium olivarum in summitate rami sive quat-
tuor aut quinque in cacuminibus eius fructus eius dicit Dominus
7 Deus Israhel in die illa inclinabitur homo ad factorem suum
8 et oculi eius ad Sanctum Israhel respicient et non inclinabitur
ad altaria quae fecerunt manus eius et quae operati sunt digi-

ti eius non respiciet lucos et delubra in die illa erunt civitates 9
fortitudinis eius derelictae sicut aratra et segetes quae derelictae
sunt a facie filiorum Israhel et erit deserta quia oblita es Dei 10
salvatoris tui et Fortis adiutoris tui non es recordata propterea
plantabis plantationem fidelem et germen alienum seminabis in 11
die plantationis tuae labrusca et mane semen tuum florebit abla-
ta est messis in die hereditatis et dolebit graviter vae multitudo 12
populorum multorum ut multitudo maris sonantis et tumultus
turbarum sicut sonitus aquarum multarum sonabunt populi si- 13
cut sonitus aquarum inundantium et increpabit eum et fugiet
procul et rapietur sicut pulvis montium a facie venti et sicut
turbo coram tempestate in tempore vespere et ecce turbatio in 14
matutino et non subsistet haec est pars eorum qui vastaverunt
nos et sors diripientium nos

vae terrae cymbalo alarum quae est trans flumina Aethiopiae **XVIII**
qui mittit in mari legatos et in vasis papyri super aquas ite angeli 2
veloces ad gentem convulsam et dilaceratam ad populum terribi-
lem post quem non est alius gentem expectantem expectantem et
conculcatam cuius diripuerunt flumina terram eius omnes habi- 3
tatores orbis qui moramini in terra cum elevatum fuerit signum
in montibus videbitis et clangorem tubae audietis quia haec di- 4
cit Dominus ad me quiescam et considerabo in loco meo sicut
meridiana lux clara est et sicut nubes roris in die messis an- 5
te messem enim totus effloruit et inmatura perfectio germinabit
et praecidentur ramusculi eius falcibus et quae derelicta fuerint
abscidentur excutientur et relinquentur simul avibus montium 6
et bestiis terrae et aestate perpetua erunt super eum volucres et
omnes bestiae terrae super illum hiemabunt in tempore illo de- 7
feretur munus Domino exercituum a populo divulso et dilacerato
a populo terribili post quem non fuit alius a gente expectante ex-
pectante et conculcata cuius diripuerunt flumina terram eius ad
locum nominis Domini exercituum montem Sion

onus Aegypti ecce Dominus ascendet super nubem levem et **XIX**
ingredietur Aegyptum et movebuntur simulacra Aegypti a fa-
cie eius et cor Aegypti tabescet in medio eius et concurrere 2
faciam Aegyptios adversum Aegyptios et pugnabit vir contra
fratrem suum et vir contra amicum suum civitas adversus civi-
tatem regnum adversus regnum et disrumpetur spiritus Aegypti 3
in visceribus eius et consilium eius praecipitabo et interrogabunt

4 simulacra sua et divinos suos et pythones et ariolos et tradam
Aegyptum in manu dominorum crudelium et rex fortis domina-
5 bitur eorum ait Dominus Deus exercituum et arescet aqua de
6 mari et fluvius desolabitur atque siccabitur et deficient flumi-
na adtenuabuntur et siccabuntur rivi aggerum calamus et iuncus
7 marcescet nudabitur alveus rivi a fonte suo et omnis sementis
8 inrigua siccabitur arescet et non erit et maerebunt piscatores et
lugebunt omnes mittentes in flumen hamum et expandentes rete
9 super faciem aquae marcescent confundentur qui operabantur
10 linum pectentes et texentes subtilia et erunt inrigua eius flac-
11 centia omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces stulti
principes Taneos sapientes consiliarii Pharao dederunt consilium
insipiens quomodo dicetis Pharaoni filius sapientium ego filius re-
12 gum antiquorum ubi sunt nunc sapientes tui adnuntient tibi et
indicent quid cogitaverit Dominus exercituum super Aegyptum
13 stulti facti sunt principes Taneos emarcuerunt principes Mem-
14 pheos deceperunt Aegyptum angulum populorum eius Domi-
nus miscuit in medio eius spiritum vertiginis et errare fecerunt
15 Aegyptum in omni opere suo sicut errat ebrius et vomens et
non erit Aegypto opus quod faciat caput et caudam incurvan-
16 tem et refrenantem in die illa erit Aegyptus quasi mulieres et
stupebunt et timebunt a facie commotionis manus Domini exer-
17 cituum quam ipse movebit super eam et erit terra Iuda Aegypto
in festivitatem omnis qui illius fuerit recordatus pavebit a facie
18 consilii Domini exercituum quod ipse cogitavit super eam in
die illa erunt quinque civitates in terra Aegypti loquentes lin-
gua Chanaan et iurantes per Dominum exercituum civitas Solis
19 vocabitur una in die illa erit altare Domini in medio terrae Ae-
20 gypti et titulus iuxta terminum eius Domini et erit in signum et
in testimonium Domino exercituum in terra Aegypti clamabunt
enim ad Dominum a facie tribulantis et mittet eis salvatorem
21 et propugnatorem qui liberet eos et cognoscetur Dominus ab
Aegypto et cognoscent Aegyptii Dominum in die illa et colent
eum in hostiis et muneribus et vota vovebunt Domino et solvent
22 et percutiet Dominus Aegyptum plaga et sanabit eam et rever-
23 tentur ad Dominum et placabitur eis et sanabit eos in die illa
erit via de Aegypto in Assyrios et intrabit Assyrius Aegyptum
24 et Aegyptius in Assyrios et servient Aegyptii Assur in die il-
la erit Israhel tertius Aegyptio et Assyrio benedictio in medio

terrae cui benedixit Dominus exercituum dicens benedictus po- 25
pulus meus Aegypti et opus manuum mearum Assyrio hereditas
autem mea Israhel

XX in anno quo ingressus est Tharthan in Azotum cum misisset
eum Sargon rex Assyriorum et pugnasset contra Azotum et ce-
pisset eam in tempore illo locutus est Dominus in manu Isaiae 2
filii Amos dicens vade et solve saccum de lumbis tuis et cal-
ciamenta tua tolle de pedibus tuis et fecit sic vadens nudus et
disculciatus et dixit Dominus sicut ambulavit servus meus Isa- 3
ias nudus et disculciatus trium annorum signum et portentum
erit super Aegyptum et super Aethiopiam sic minabit rex As- 4
syriorum captivitatem Aegypti et transmigrationem Aethiopiae
iuvenum et senum nudam et disculciatam discopertis natibus
ignominiam Aegypti et timebunt et confundentur ab Aethio- 5
pia spe sua et ab Aegypto gloria sua et dicet habitator insulae 6
huius in die illa ecce haec erat spes nostra ad quos confugimus
in auxilium ut liberaret nos a facie regis Assyriorum et quomodo
effugere poterimus nos

XXI onus deserti maris sicut turbines ab africo veniunt de deserto
venit de terra horribili visio dura nuntiata est mihi qui incre- 2
dulus est infideliter agit et qui depopulator est vastat ascende
Aelam obside Mede omnem gemitum eius cessare feci prop- 3
terea repleti sunt lumbi mei dolore angustia possedit me sicut
angustia parientis corrui cum audirem conturbatus sum cum vi-
derem emarcuit cor meum tenebrae stupefecerunt me Babylon 4
dilecta mea posita est mihi in miraculum pone mensam contem- 5
plare in specula comedentes bibentes surgite principes arripite
clypeum haec enim dixit mihi Dominus vade et pone speculato- 6
rem et quodcumque viderit adnuntiet et vidit currum duorum 7
equitum ascensorem asini et ascensorem cameli et contemplatus
est diligenter multo intuitu et clamavit leo super specula Do- 8
mini ego sum stans iugiter per diem et super custodiam meam
ego sum stans totis noctibus ecce iste venit ascensor vir bigae 9
equitum et respondit et dixit cecidit cecidit Babylon et omnia
sculptilia deorum eius contrita sunt in terram tritura mea et 10
fili areae meae quae audivi a Domino exercituum Deo Israhel
adnuntiavi vobis onus Duma ad me clamat ex Seir custos quid 11
de nocte custos quid de nocte dixit custos venit mane et nox 12
si quaeritis quaerite convertimini venite onus in Arabia in saltu 13

14 ad vesperam dormietis in semitis Dodanim occurrentes sitienti
ferte aquam qui habitatis terram austri cum panibus occurrite
15 fugienti a facie enim gladiorum fugerunt a facie gladii inminen-
16 tis a facie arcus extenti a facie gravis proelii quoniam haec dicit
Dominus ad me adhuc in uno anno quasi in anno mercennarii et
17 auferetur omnis gloria Cedar et reliquiae numeri sagittariorum
fortium de filiis Cedar inminuentur Dominus enim Deus Israhel
locutus est
XXII onus vallis Visionis quidnam tibi quoque est quia ascendisti et
2 tu omnis in tecta clamoris plena urbs frequens civitas exultans
3 interfecti tui non interfecti gladio nec mortui in bello cuncti
principes tui fugerunt simul dureque ligati sunt omnes qui in-
4 venti sunt vincti sunt pariter procul fugerunt propterea dixi
recedite a me amare flebo nolite incumbere ut consolemini me
5 super vastitate filiae populi mei dies enim interfectionis et con-
culcationis et fletuum Domino Deo exercituum in valle Visionis
6 scrutans murum et magnificus super montem et Aelam sumpsit
7 faretram currum hominis equitis et parietem nudavit clypeus et
erunt electae valles tuae plenae quadrigarum et equites ponent
8 sedes suas in porta et revelabitur operimentum Iudae et videbis
9 in die illa armamentarium domus saltus et scissuras civitatis
David videbitis quia multiplicatae sunt et congregastis aquas pi-
10 scinae inferioris et domos Hierusalem numerastis et destruxistis
11 domos ad muniendum murum et lacum fecistis inter duos muros
et aquam piscinae veteris et non suspexistis ad eum qui fecerat
12 eam et operatorem eius de longe non vidistis et vocavit Domi-
nus Deus exercituum in die illa ad fletum et ad planctum ad
13 calvitium et ad cingulum sacci et ecce gaudium et laetitia occi-
dere vitulos et iugulare arietes comedere carnes et bibere vinum
14 comedamus et bibamus cras enim moriemur et revelata est in
auribus meis Domini exercituum si dimittetur iniquitas haec vo-
15 bis donec moriamini dicit Dominus Deus exercituum haec dicit
Dominus Deus exercituum vade ingredere ad eum qui habitat
16 in tabernaculo ad Sobnam praepositum templi quid tu hic aut
quasi quis hic quia excidisti tibi hic sepulchrum excidisti in ex-
17 celso memoriam diligenter in petra tabernaculum tibi ecce Do-
minus asportari te faciet sicut asportatur gallus gallinacius et
18 quasi amictum sic sublevabit te coronans coronabit te tribu-
latione quasi pilam mittet te in terram latam et spatiosam ibi

morieris et ibi erit currus gloriae tuae ignominia domus Domini
tui et expellam te de statione tua et de ministerio tuo deponam 19
te et erit in die illa vocabo servum meum Eliachim filium Hel- 20
ciae et induam illum tunicam tuam et cingulo tuo confortabo 21
eum et potestatem tuam dabo in manu eius et erit quasi pater
habitantibus Hierusalem et domui Iuda et dabo clavem domus 22
David super umerum eius et aperiet et non erit qui claudat et
claudet et non erit qui aperiat et figam illum paxillum in loco 23
fideli et erit in solium gloriae domui patris sui et suspendent 24
super eum omnem gloriam domus patris eius vasorum diversa
genera omne vas parvulum a vasis craterarum usque ad omne
vas musicorum in die illo dicit Dominus exercituum auferetur 25
paxillus qui fixus fuerat in loco fideli et frangetur et cadet et
peribit quod pependerat in eo quia Dominus locutus est

onus Tyri ululate naves maris quia vastata est domus unde **XXIII**
venire consueverant de terra Cetthim revelatum est eis tacete 2
qui habitatis in insula negotiatio Sidonis transfretantes mare re-
pleverunt te in aquis multis semen Nili messis fluminis fruges 3
eius et facta est negotiatio gentium erubesce Sidon ait enim 4
mare fortitudo maris dicens non parturivi et non peperi et non
enutrivi iuvenes nec ad incrementum perduxi virgines cum audi- 5
tum fuerit in Aegypto dolebunt cum audierint de Tyro transite 6
maria ululate qui habitatis in insula numquid non haec vestra 7
est quae gloriabatur a diebus pristinis in antiquitate sua ducent
eam pedes sui longe ad peregrinandum quis cogitavit hoc super 8
Tyrum quondam coronatam cuius negotiatores principes insti-
tores eius incliti terrae Dominus exercituum cogitavit hoc ut 9
detraheret superbiam omnis gloriae et ad ignominiam deduceret
universos inclitos terrae transi terram tuam quasi flumen filia 10
maris non est cingulum ultra tibi manum suam extendit super 11
mare conturbavit regna Dominus mandavit adversum Chanaan
ut contereret fortes eius et dixit non adicies ultra ut glorieris 12
calumniam sustinens virgo filia Sidonis in Cetthim consurgens
transfreta ibi quoque non erit requies tibi ecce terra Chaldeo- 13
rum talis populus non fuit Assur fundavit eam in captivitatem
transduxerunt robustos eius suffoderunt domos eius posuerunt
eam in ruinam ululate naves maris quia devastata est fortitu- 14
do vestra et erit in die illa in oblivione eris o Tyre septuaginta 15
annis sicut dies regis unius post septuaginta autem annos erit

16 Tyro quasi canticum meretricis sume citharam circui civitatem
meretrix oblivioni tradita bene cane frequenta canticum ut me-
17 moria tui sit et erit post septuaginta annos visitabit Dominus
Tyrum et reducet eam ad mercedes suas et rursum fornicabitur
18 cum universis regnis terrae super faciem terrae et erunt nego-
tiatio eius et mercedes eius sanctificatae Domino non condentur
neque reponentur quia his qui habitaverint coram Domino erit
negotiatio eius ut manducent in saturitatem et vestiantur usque
ad vetustatem

XXIV ecce Dominus dissipabit terram et nudabit eam et adfliget fa-
2 ciem eius et disperget habitatores eius et erit sicut populus sic
sacerdos et sicut servus sic dominus eius sicut ancilla sic domi-
na eius sicut emens sic ille qui vendit sicut fenerator sic is qui
3 mutuum accipit sicut qui repetit sic qui debet dissipatione dis-
sipabitur terra et direptione praedabitur Dominus enim locutus
4 est verbum hoc luxit et defluxit terra et infirmata est defluxit
5 orbis infirmata est altitudo populi terrae et terra interfecta est
ab habitatoribus suis quia transgressi sunt leges mutaverunt ius
6 dissipaverunt foedus sempiternum propter hoc maledictio vora-
bit terram et peccabunt habitatores eius ideoque insanient culto-
7 res eius et relinquentur homines pauci luxit vindemia infirmata
8 est vitis ingemuerunt omnes qui laetabantur corde cessavit gau-
dium tympanorum quievit sonitus laetantium conticuit dulcedo
9 citharae cum cantico non bibent vinum amara erit potio biben-
10 tibus illam adtrita est civitas vanitatis clausa est omnis domus
11 nullo introeunte clamor erit super vino in plateis deserta est
12 omnis laetitia translatum est gaudium terrae relicta est in urbe
13 solitudo et calamitas opprimet portas quia haec erunt in medio
terrae in medio populorum quomodo si paucae olivae quae re-
manserunt excutiantur ex olea et racemi cum fuerit finita vinde-
14 mia hii levabunt vocem suam atque laudabunt cum glorificatus
15 fuerit Dominus hinnient de mari propter hoc in doctrinis glorifi-
16 cate Dominum in insulis maris nomen Domini Dei Israhel a fini-
bus terrae laudes audivimus gloriam iusti et dixi secretum meum
mihi secretum meum mihi vae mihi praevaricantes praevaricati
17 sunt et praevaricatione transgressorum praevaricati sunt formi-
18 do et fovea et laqueus super te qui habitator es terrae et erit qui
fugerit a voce formidinis cadet in foveam et qui se explicuerit de
fovea tenebitur laqueo quia cataractae de excelsis apertae sunt et

concutientur fundamenta terrae confractione confringetur ter- 19
ra contritione conteretur terra commotione commovebitur terra
agitatione agitabitur terra sicut ebrius et auferetur quasi taber- 20
naculum unius noctis et gravabit eam iniquitas sua et corruet et
non adiciet ut resurgat et erit in die illa visitabit Dominus super 21
militiam caeli in excelso et super reges terrae qui sunt super ter-
ram et congregabuntur in congregationem unius fascis in lacum 22
et cludentur ibi in carcerem et post multos dies visitabuntur et 23
erubescet luna et confundetur sol cum regnaverit Dominus ex-
ercituum in monte Sion et in Hierusalem et in conspectu senum
suorum fuerit glorificatus

Domine Deus meus es tu exaltabo te confitebor nomini tuo **XXV**
quoniam fecisti mirabilia cogitationes antiquas fideles amen quia 2
posuisti civitatem in tumulum urbem fortem in ruinam domum
alienorum ut non sit civitas et in sempiternum non aedificetur
super hoc laudabit te populus fortis civitas gentium robustarum 3
timebit te quia factus es fortitudo pauperi fortitudo egeno in tri- 4
bulatione sua spes a turbine umbraculum ab aestu spiritus enim
robustorum quasi turbo inpellens parietem sicut aestum in siti 5
tumultum alienorum humiliabis et quasi calore sub nube tor-
rente propaginem fortium marcescere facies et faciet Dominus 6
exercituum omnibus populis in monte hoc convivium pinguium
convivium vindemiae pinguium medullatorum vindemiae defeca-
tae et praecipitabit in monte isto faciem vinculi conligati super 7
omnes populos et telam quam orditus est super universas natio-
nes praecipitabit mortem in sempiternum et auferet Dominus 8
Deus lacrimam ab omni facie et obprobrium populi sui auferet de
universa terra quia Dominus locutus est et dicet in die illa ecce 9
Deus noster iste expectavimus eum et salvabit nos iste Dominus
sustinuimus eum exultabimus et laetabimur in salutari eius quia 10
requiescet manus Domini in monte isto et triturabitur Moab sub
eo sicuti teruntur paleae in plaustro et extendet manus suas 11
sub eo sicut extendit natans ad natandum et humiliabit glo-
riam eius cum adlisione manuum eius et munimenta sublimium 12
murorum tuorum concident et humiliabuntur et detrahentur in
terram usque ad pulverem

in die illa cantabitur canticum istud in terra Iuda urbs fortitu- **XXVI**
dinis nostrae salvator ponetur in ea murus et antemurale aperite 2
portas et ingrediatur gens iusta custodiens veritatem vetus er- 3

4 ror abiit servabis pacem pacem quia in te speravimus sperastis
in Domino in saeculis aeternis in Domino Deo forti in perpe-
5 tuum quia incurvabit habitantes in excelso civitatem sublimem
humiliabit humiliabit eam usque ad terram detrahet eam usque
6 ad pulverem conculcabit eam pes pedes pauperis gressus ege-
7 norum semita iusti recta est rectus callis iusti ad ambulandum
8 et in semita iudiciorum tuorum Domine sustinuimus te nomen
9 tuum et memoriale tuum in desiderio animae anima mea de-
sideravit te in nocte sed et spiritu meo in praecordiis meis de
mane vigilabo ad te cum feceris iudicia tua in terra iustitiam
10 discent habitatores orbis misereamur impio et non discet iu-
stitiam in terra sanctorum inique gessit et non videbit gloriam
11 Domini Domine exaltetur manus tua et non videant videant et
12 confundantur zelantes populi et ignis hostes tuos devoret Domi-
ne dabis pacem nobis omnia enim opera nostra operatus es nobis
13 Domine Deus noster possederunt nos domini absque te tantum
14 in te recordemur nominis tui morientes non vivant gigantes non
resurgant propterea visitasti et contrivisti eos et perdidisti om-
15 nem memoriam eorum indulsisti genti Domine indulsisti genti
16 numquid glorificatus es elongasti omnes terminos terrae Domine
in angustia requisierunt te in tribulatione murmuris doctrina tua
17 eis sicut quae concipit cum adpropinquaverit ad partum dolens
18 clamat in doloribus suis sic facti sumus a facie tua Domine con-
cepimus et quasi parturivimus et peperimus spiritum salutes non
19 fecimus in terra ideo non ceciderunt habitatores terrae vivent
mortui tui interfecti mei resurgent expergiscimini et laudate qui
habitatis in pulvere quia ros lucis ros tuus et terram gigantum
20 detrahes in ruinam vade populus meus intra in cubicula tua
claude ostia tua super te abscondere modicum ad momentum
21 donec pertranseat indignatio ecce enim Dominus egreditur de
loco suo ut visitet iniquitatem habitatoris terrae contra eum et
revelabit terra sanguinem suum et non operiet ultra interfectos
suos

XXVII in die illo visitabit Dominus in gladio suo duro et grandi et
forti super Leviathan serpentem vectem et super Leviathan ser-
2 pentem tortuosum et occidet cetum qui in mari est in die illa
3 vinea meri cantabit ei ego Dominus qui servo eam repente pro-
pinabo ei ne forte visitetur contra eam nocte et die servo eam
4 indignatio non est mihi quis dabit me spinam et veprem in proe-

lio gradiar super eam succendam eam pariter an potius tene- 5
bit fortitudinem meam faciet pacem mihi pacem faciet mihi qui 6
egrediuntur impetu ad Iacob florebit et germinabit Israhel et im-
plebunt faciem orbis semine numquid iuxta plagam percutientis 7
se percussit eum aut sicut occidit interfectos eius sic occisus est
in mensura contra mensuram cum abiecta fuerit iudicabis eam 8
meditata est in spiritu suo duro per diem aestus idcirco su- 9
per hoc dimittetur iniquitas domui Iacob et iste omnis fructus
ut auferatur peccatum eius cum posuerit omnes lapides altaris
sicut lapides cineris adlisos non stabunt luci et delubra civi- 10
tas enim munita desolata erit speciosa relinquetur et dimittetur
quasi desertum ibi pascetur vitulus et ibi accubabit et consumet
summitates eius in siccitate messis illius conterentur mulieres 11
venientes et docentes eam non est enim populus sapiens propte-
rea non miserebitur eius qui fecit eum et qui formavit eum non
parcet ei et erit in die illa percutiet Dominus ab alveo Fluminis 12
usque ad torrentem Aegypti et vos congregabimini unus et unus
filii Israhel et erit in die illa clangetur in tuba magna et venient 13
qui perditi fuerant de terra Assyriorum et qui eiecti erant in terra
Aegypti et adorabunt Dominum in monte sancto in Hierusalem

vae coronae superbiae ebriis Ephraim et flori decidenti gloriae **XXVIII**
exultationis eius qui erant in vertice vallis pinguissimae errantes
a vino ecce validus et fortis Domini sicut impetus grandinis tur- 2
bo confringens sicut impetus aquarum multarum inundantium et
emissarum super terram spatiosam pedibus conculcabitur coro- 3
na superbiae ebriorum Ephraim et erit flos decidens gloriae ex- 4
ultationis eius qui est super verticem vallis pinguium quasi tem-
poraneum ante maturitatem autumni quod cum aspexerit videns
statim ut manu tenuerit devorabit illud in die illa erit Dominus 5
exercituum corona gloriae et sertum exultationis residuo populi
sui et spiritus iudicii sedenti super iudicium et fortitudo rever- 6
tentibus de bello ad portam verum hii quoque prae vino nescie- 7
runt et prae ebrietate erraverunt sacerdos et propheta nescierunt
prae ebrietate absorti sunt a vino erraverunt in ebrietate nescie-
runt videntem ignoraverunt iudicium omnes enim mensae reple- 8
tae sunt vomitu sordiumque ita ut non esset ultra locus quem 9
docebit scientiam et quem intellegere faciet auditum ablactatos a
lacte apulsos ab uberibus quia manda remanda manda remanda 10
expecta reexpecta expecta reexpecta modicum ibi modicum ibi

11 in loquella enim labii et lingua altera loquetur ad populum istum
12 cui dixit haec requies reficite lassum et hoc est meum refrigerium
13 et noluerunt audire et erit eis verbum Domini manda remanda
manda remanda expecta reexpecta expecta reexpecta modicum
ibi modicum ibi ut vadant et cadant retrorsum et conterantur
14 et inlaqueentur et capiantur propter hoc audite verbum Domi-
ni viri inlusores qui dominamini super populum meum qui est
15 in Hierusalem dixistis enim percussimus foedus cum morte et
cum inferno fecimus pactum flagellum inundans cum transierit
non veniet super nos quia posuimus mendacium spem nostram et
16 mendacio protecti sumus idcirco haec dicit Dominus Deus ecce
ego mittam in fundamentis Sion lapidem lapidem probatum an-
gularem pretiosum in fundamento fundatum qui crediderit non
17 festinet et ponam iudicium in pondere et iustitiam in mensu-
ra et subvertet grando spem mendacii et protectionem aquae
18 inundabunt et delebitur foedus vestrum cum morte et pactum
vestrum cum inferno non stabit flagellum inundans cum transie-
19 rit eritis ei in conculcationem quandocumque pertransierit tollet
vos quoniam mane diluculo pertransibit in die et in nocte et tan-
20 tummodo sola vexatio intellectum dabit auditui coangustatum
est enim stratum ita ut alter decidat et pallium breve utrumque
21 operire non potest sicut enim in monte Divisionum stabit Do-
minus sicut in valle quae est in Gabao irascetur ut faciat opus
suum alienum opus eius ut operetur opus suum peregrinum est
22 opus ab eo et nunc nolite inludere ne forte constringantur vin-
cula vestra consummationem enim et adbreviationem audivi a
23 Domino Deo exercituum super universam terram auribus perci-
pite et audite vocem meam adtendite et audite eloquium meum
24 numquid tota die arabit arans ut serat proscindet et sariet hu-
25 mum suam nonne cum adaequaverit faciem eius seret gith et
cyminum sparget et ponet triticum per ordinem et hordeum et
26 milium et viciam in finibus suis et erudiet eum illud in iudi-
27 cio Deus suus docebit eum illud non enim in serris triturabitur
gith nec rota plaustri super cyminum circumiet sed in virga ex-
28 cutietur gith et cyminum in baculo panis autem comminuetur
verum non in perpetuum triturans triturabit illum neque vexabit
29 eum rota plaustri nec in ungulis suis comminuet eum et hoc a
Domino Deo exercituum exivit ut mirabile faceret consilium et
magnificaret iustitiam

vae Arihel Arihel civitas quam circumdedit David additus est XXIX
annus ad annum sollemnitates evolutae sunt et circumvallabo 2
Arihel et erit tristis et maerens et erit mihi quasi Arihel et cir- 3
cumdabo quasi spheram in circuitu tuo et iaciam contra te agge-
rem et munimenta ponam in obsidionem tuam humiliaberis de 4
terra loqueris et de humo audietur eloquium tuum et erit quasi
pythonis de terra vox tua et de humo eloquium tuum mussitabit
et erit sicut pulvis tenuis multitudo ventilantium te et sicut fa- 5
villa pertransiens multitudo eorum qui contra te praevaluerunt
eritque repente confestim a Domino exercituum visitabitur in 6
tonitru et commotione terrae et voce magna turbinis et tempe-
statis et flammae ignis devorantis et erit sicut somnium visionis 7
nocturnae multitudo omnium gentium quae dimicaverunt contra
Arihel et omnes qui militaverunt et obsederunt et praevaluerunt
adversus eam et sicuti somniat esuriens et comedit cum autem 8
fuerit expertus vacua est anima eius et sicut somniat sitiens et bi-
bit et postquam fuerit expergefactus lassus adhuc sitit et anima
eius vacua est sic erit multitudo omnium gentium quae dimicave-
runt contra montem Sion obstupescite et admiramini fluctuate 9
et vacillate inebriamini et non a vino movemini et non ebrie-
tate quoniam miscuit vobis Dominus spiritum soporis claudet 10
oculos vestros prophetas et principes vestros qui vident visio-
nes operiet et erit vobis visio omnium sicut verba libri signati 11
quem cum dederint scienti litteras dicent lege istum et respon-
debit non possum signatus est enim et dabitur liber nescienti 12
litteras diceturque ei lege et respondebit nescio litteras et di- 13
xit Dominus eo quod adpropinquat populus iste ore suo et labiis
suis glorificat me cor autem eius longe est a me et timuerunt me
mandato hominum et doctrinis ideo ecce ego addam ut admira- 14
tionem faciam populo huic miraculo grandi et stupendo peribit
enim sapientia a sapientibus eius et intellectus prudentium eius
abscondetur vae qui profundi estis corde ut a Domino absconda- 15
tis consilium quorum sunt in tenebris opera et dicunt quis videt
nos et quis novit nos perversa est haec vestra cogitatio quasi 16
lutum contra figulum cogitet et dicat opus factori suo non fecisti
me et figmentum dicat fictori suo non intellegis nonne adhuc in 17
modico et in brevi convertetur Libanus in Chermel et Chermel
in saltum reputabitur et audient in die illa surdi verba libri et 18
de tenebris et caligine oculi caecorum videbunt et addent mi- 19

tes in Domino laetitiam et pauperes homines in Sancto Israhel
20 exultabunt quoniam defecit qui praevalebat consummatus est
inlusor et succisi sunt omnes qui vigilabant super iniquitatem
21 qui peccare faciebant homines in verbo et arguentem in porta
22 subplantabant et declinaverunt frustra a iusto propter hoc haec
dicit Dominus ad domum Iacob qui redemit Abraham non mo-
23 do confundetur Iacob nec modo vultus eius erubescet sed cum
viderit filios suos opera manuum mearum in medio sui sanctifi-
cantes nomen meum et sanctificabunt Sanctum Iacob et Deum
24 Israhel praedicabunt et scient errantes spiritu intellectum et
mussitatores discent legem

XXX vae filii desertores dicit Dominus ut faceretis consilium et non
ex me et ordiremini telam et non per spiritum meum ut adde-
2 retur peccatum super peccatum qui ambulatis ut descendatis
in Aegyptum et os meum non interrogastis sperantes auxilium
in fortitudine Pharao et habentes fiduciam in umbra Aegypti
3 et erit vobis fortitudo Pharaonis in confusionem et fiducia um-
4 brae Aegypti in ignominiam erant enim in Tanis principes tui et
5 nuntii tui usque ad Anes pervenerunt omnes confusi sunt super
populo qui eis prodesse non potuit non fuerunt in auxilium et
6 in aliquam utilitatem sed in confusionem et obprobrium onus
iumentorum austri in terra tribulationis et angustiae leaena et
leo ex eis vipera et regulus volans portantes super umeros iumen-
torum divitias suas et super gibbum camelorum thesauros suos
7 ad populum qui eis prodesse non poterit Aegyptus enim frustra
et vane auxiliabitur ideo clamavi super hoc superbia tantum est
8 quiesce nunc ingressus scribe eis super buxum et in libro dili-
genter exara illud et erit in die novissimo in testimonium usque
9 ad aeternum populus enim ad iracundiam provocans est et filii
10 mendaces filii nolentes audire legem Domini qui dicunt viden-
tibus nolite videre et aspicientibus nolite aspicere nobis ea quae
11 recta sunt loquimini nobis placentia videte nobis errores auferte
a me viam declinate a me semitam cesset a facie nostra Sanc-
12 tus Israhel propterea haec dicit Sanctus Israhel pro eo quod
reprobastis verbum hoc et sperastis in calumniam et tumultum
13 et innixi estis super eo propterea erit vobis iniquitas haec sicut
interruptio cadens et requisita in muro excelso quoniam subito
14 dum non speratur veniet contritio eius et comminuetur sicut
conteritur lagoena figuli contritione pervalida et non invenietur

de fragmentis eius testa in qua portetur igniculus de incendio
aut hauriatur parum aquae de fovea quia haec dicit Dominus 15
Deus Sanctus Israhel si revertamini et quiescatis salvi eritis in
silentio et in spe erit fortitudo vestra et noluistis et dixistis ne- 16
quaquam sed ad equos fugiemus ideo fugietis et super veloces
ascendemus ideo veloces erunt qui persequentur vos mille ho- 17
mines a facie terroris unius et a facie terroris quinque fugietis
donec relinquamini quasi malus navis in vertice montis et quasi
signum super collem propterea expectat Dominus ut misereatur 18
vestri et ideo exaltabitur parcens vobis quia Deus iudicii Domi-
nus beati omnes qui expectant eum populus enim Sion habitabit 19
in Hierusalem plorans nequaquam plorabis miserans miserebitur
tui ad vocem clamoris tui statim ut audierit respondebit tibi
et dabit vobis Dominus panem artum et aquam brevem et non 20
faciet avolare a te ultra doctorem tuum et erunt oculi tui vi-
dentes praeceptorem tuum et aures tuae audient verbum post 21
tergum monentis haec via ambulate in ea neque ad dexteram
neque ad sinistram et contaminabis lamminas sculptilium ar- 22
genti tui et vestimentum conflatilis auri tui et disperges ea sicut
inmunditiam menstruatae egredere dices ei et dabitur pluvia se- 23
mini tuo ubicumque seminaveris in terra et panis frugum terrae
erit uberrimus et pinguis pascetur in possessione tua in die illo
agnus spatiose et tauri tui et pulli asinorum qui operantur ter- 24
ram commixtum migma comedent sic in area ut ventilatum est
et erunt super omnem montem excelsum et super omnem collem 25
elevatum rivi currentium aquarum in die interfectionis multorum
cum ceciderint turres et erit lux lunae sicut lux solis et lux solis 26
erit septempliciter sicut lux septem dierum in die qua alligaverit
Dominus vulnus populi sui et percussuram plagae eius sanaverit
ecce nomen Domini venit de longinquo ardens furor eius et gravis 27
ad portandum labia eius repleta sunt indignatione et lingua eius
quasi ignis devorans spiritus eius velut torrens inundans usque 28
ad medium colli ad perdendas gentes in nihilum et frenum erroris
quod erat in maxillis populorum canticum erit vobis sicut nox 29
sanctificatae sollemnitatis et laetitia cordis sicut qui pergit cum
tibia ut intret in montem Domini ad Fortem Israhel et auditam 30
faciet Dominus gloriam vocis suae et terrorem brachii sui osten-
det in comminatione furoris et flamma ignis devorantis adlidet
in turbine et in lapide grandinis a voce enim Domini pavebit 31

32 Assur virga percussus et erit transitus virgae fundatus quam
requiescere faciet Dominus super eum in tympanis et in citharis
33 et in bellis praecipuis expugnabit eos praeparata est enim ab
heri Thofeth a rege praeparata profunda et dilatata nutrimenta
eius ignis et ligna multa flatus Domini sicut torrens sulphuris
succendens eam

XXXI vae qui descendunt in Aegyptum ad auxilium in equis spe-
rantes et habentes fiduciam super quadrigis quia multae sunt
et super equitibus quia praevalidi nimis et non sunt confisi su-
2 per Sanctum Israhel et Dominum non requisierunt ipse autem
sapiens adduxit malum et verba sua non abstulit et consurget
contra domum pessimorum et contra auxilium operantium ini-
3 quitatem Aegyptus homo et non deus et equi eorum caro et non
spiritus et Dominus inclinabit manum suam et corruet auxilia-
tor et cadet cui praestatur auxilium simulque omnes consumen-
4 tur quia haec dicit Dominus ad me quomodo si rugiat leo et
catulus leonis super praedam suam cum occurrerit ei multitudo
pastorum a voce eorum non formidabit et a multitudine eorum
non pavebit sic descendet Dominus exercituum ut proelietur su-
5 per montem Sion et super collem eius sicut aves volantes sic
proteget Dominus exercituum Hierusalem protegens et liberans
6 transiens et salvans convertimini sicut in profundum recessera-
7 tis filii Israhel in die enim illa abiciet vir idola argenti sui et
8 idola auri sui quae fecerunt vobis manus vestrae in peccatum et
cadet Assur in gladio non viri et gladius non hominis vorabit
eum et fugiet non a facie gladii et iuvenes eius vectigales erunt
9 et fortitudo eius a terrore transibit et pavebunt fugientes princi-
pes eius dixit Dominus cuius ignis est in Sion et caminus eius in
Hierusalem

XXXII ecce in iustitia regnabit rex et principes in iudicio praeerunt
2 et erit vir sicut qui absconditur a vento et celat se a tempestate
sicut rivi aquarum in siti et umbra petrae prominentis in ter-
3 ra deserta non caligabunt oculi videntium et aures audientium
4 diligenter auscultabunt et cor stultorum intelleget scientiam et
5 lingua balborum velociter loquetur et plane non vocabitur ul-
tra is qui insipiens est princeps neque fraudulentus appellabitur
6 maior stultus enim fatua loquetur et cor eius faciet iniquitatem
ut perficiat simulationem et loquatur ad Dominum fraudulenter
7 et vacuefaciat animam esurientis et potum sitienti auferat frau-

dulenti vasa pessima sunt ipse enim cogitationes concinnavit ad
perdendos mites in sermone mendacii cum loqueretur pauper iu-
dicium princeps vero ea quae digna sunt principe cogitavit et 8
ipse super duces stabit mulieres opulentae surgite et audite vo- 9
cem meam filiae confidentes percipite auribus eloquium meum
post dies et annum et vos conturbabimini confidentes consum- 10
mata est enim vindemia collectio ultra non veniet obstupescite 11
opulentae conturbamini confidentes exuite vos et confundimini
accingite lumbos vestros super ubera plangite super regione de- 12
siderabili super vinea fertili super humum populi mei spina et 13
vepres ascendent quanto magis super omnes domos gaudii civi-
tatis exultantis domus enim dimissa est multitudo urbis relicta 14
est tenebrae et palpatio factae sunt super speluncas usque in
aeternum gaudium onagrorum pascua gregum donec effunda- 15
tur super nos spiritus de excelso et erit desertum in Chermel et
Chermel in saltum reputabitur et habitabit in solitudine iudi- 16
cium et iustitia in Chermel sedebit et erit opus iustitiae pax et 17
cultus iustitiae silentium et securitas usque in sempiternum et 18
sedebit populus meus in pulchritudine pacis et in tabernaculis
fiduciae et in requie opulenta grando autem in descensione sal- 19
tus et humilitate humiliabitur civitas beati qui seminatis super 20
omnes aquas inmittentes pedem bovis et asini

vae qui praedaris nonne et ipse praedaberis et qui spernis non- **XXXIII**
ne et ipse sperneris cum consummaveris depraedationem deprae-
daberis cum fatigatus desiveris contemnere contemneris Domine 2
miserere nostri te expectavimus esto brachium eorum in mane
et salus nostra in tempore tribulationis a voce angeli fugerunt 3
populi ab exaltatione tua dispersae sunt gentes et congregabun- 4
tur spolia vestra sicut colligitur brucus velut cum fossae plenae
fuerint de eo magnificatus est Dominus quoniam habitavit in 5
excelso implevit Sion iudicio et iustitia et erit fides in tempori- 6
bus tuis divitiae salutis sapientia et scientia timor Domini ipse
thesaurus eius ecce videntes clamabunt foris angeli pacis ama- 7
re flebunt dissipatae sunt viae cessavit transiens per semitam 8
irritum factum est pactum proiecit civitates non reputavit homi-
nes luxit et elanguit terra confusus est Libanus et obsorduit et 9
factus est Saron sicut desertum et concussa est Basan et Carme-
lus nunc consurgam dicit Dominus nunc exaltabor nunc suble- 10
vabor concipietis ardorem parietis stipulam spiritus vester ut 11

12 ignis vorabit vos et erunt populi quasi de incendio cinis spinae
13 congregatae igni conburentur audite qui longe estis quae fece-
14 rim et cognoscite vicini fortitudinem meam conterriti sunt in
Sion peccatores possedit tremor hypocritas quis poterit habitare
de vobis cum igne devorante quis habitabit ex vobis cum ardo-
15 ribus sempiternis qui ambulat in iustitiis et loquitur veritates
qui proicit avaritiam ex calumnia et excutit manus suas ab omni
munere qui obturat aures suas ne audiat sanguinem et claudit
16 oculos suos ne videat malum iste in excelsis habitabit munimen-
ta saxorum sublimitas eius panis ei datus est aquae eius fideles
17 sunt regem in decore suo videbunt oculi eius cernent terram de
18 longe cor tuum meditabitur timorem ubi est litteratus ubi legis
19 verba ponderans ubi doctor parvulorum populum inpudentem
non videbis populum alti sermonis ita ut non possis intellegere
20 disertitudinem linguae eius in quo nulla est sapientia respice
Sion civitatem sollemnitatis nostrae oculi tui videbunt Hieru-
salem habitationem opulentam tabernaculum quod nequaquam
transferri poterit nec auferentur clavi eius in sempiternum et om-
21 nes funiculi eius non rumpentur quia solummodo ibi magnificus
Dominus noster locus fluviorum rivi latissimi et patentes non
transibit per eum navis remigum neque trieris magna transgre-
22 dietur eum Dominus enim iudex noster Dominus legifer noster
23 Dominus rex noster ipse salvabit nos laxati sunt funiculi tui
sed non praevalebunt sic erit malus tuus ut dilatare signum non
queas tunc dividentur spolia praedarum multarum claudi diri-
24 pient rapinam nec dicet vicinus elangui populus qui habitat in
ea auferetur ab eo iniquitas

XXXIV accedite gentes et audite et populi adtendite audiat terra et
2 plenitudo eius orbis et omne germen eius quia indignatio Domi-
ni super omnes gentes et furor super universam militiam eorum
3 interfecit eos et dedit eos in occisionem interfecti eorum proi-
cientur et de cadaveribus eorum ascendet fetor tabescent montes
4 sanguine eorum et tabescet omnis militia caelorum et conplica-
buntur sicut liber caeli et omnis militia eorum defluet sicut de-
5 fluit folium de vinea et de ficu quoniam inebriatus est in caelo
gladius meus ecce super Idumeam descendet et super populum
6 interfectionis meae ad iudicium gladius Domini repletus est san-
guine incrassatus est adipe de sanguine agnorum et hircorum de
sanguine medullatorum arietum victima enim Domini in Bosra

et interfectio magna in terra Edom et descendent unicornes cum 7
eis et tauri cum potentibus inebriabitur terra eorum sanguine et
humus eorum adipe pinguium quia dies ultionis Domini annus 8
retributionum iudicii Sion et convertentur torrentes eius in pi- 9
cem et humus eius in sulphur et erit terra eius in picem ardentem
nocte et die non extinguetur in sempiternum ascendet fumus eius 10
a generatione in generationem desolabitur in saeculum saeculo-
rum non erit transiens per eam et possidebunt illam onocrotalus 11
et ericius et ibis et corvus habitabunt in ea et extendetur super
eam mensura ut redigatur ad nihilum et perpendiculum in de-
solationem nobiles eius non erunt ibi regem potius invocabunt 12
et omnes principes eius erunt in nihilum et orientur in domi- 13
bus eius spinae et urticae et paliurus in munitionibus eius et erit
cubile draconum et pascua strutionum et occurrent daemonia 14
onocentauris et pilosus clamabit alter ad alterum ibi cubavit la-
mia et invenit sibi requiem ibi habuit foveam ericius et enutrivit 15
catulos et circumfodit et fovit in umbra eius illuc congregati sunt
milvi alter ad alterum requirite diligenter in libro Domini et le- 16
gite unum ex eis non defuit alter ad alterum non quaesivit quia
quod ex ore meo procedit ille mandavit et spiritus eius ipse con-
gregavit ea et ipse misit eis sortem et manus eius divisit eam illis 17
in mensuram usque in aeternum possidebunt eam in generatione
et generatione habitabunt in ea

laetabitur deserta et invia et exultabit solitudo et florebit **XXXV**
quasi lilium germinans germinabit et exultabit laetabunda et 2
laudans gloria Libani data est ei decor Carmeli et Saron ipsi vi-
debunt gloriam Domini et decorem Dei nostri confortate manus 3
dissolutas et genua debilia roborate dicite pusillanimis confor- 4
tamini nolite timere ecce Deus vester ultionem adducet retri-
butionis Deus ipse veniet et salvabit vos tunc aperientur oculi 5
caecorum et aures surdorum patebunt tunc saliet sicut cervus 6
claudus et aperta erit lingua mutorum quia scissae sunt in deser-
to aquae et torrentes in solitudine et quae erat arida in stagnum 7
et sitiens in fontes aquarum in cubilibus in quibus prius dracones
habitabant orietur viror calami et iunci et erit ibi semita et via 8
et via sancta vocabitur non transibit per eam pollutus et haec
erit nobis directa via ita ut stulti non errent per eam non erit 9
ibi leo et mala bestia non ascendet per eam nec invenietur ibi et
ambulabunt qui liberati fuerint et redempti a Domino conver- 10

tentur et venient in Sion cum laude et laetitia sempiterna super
caput eorum gaudium et laetitiam obtinebunt et fugiet dolor et
gemitus
XXXVI et factum est in quartodecimo anno regis Ezechiae ascendit
Sennacherib rex Assyriorum super omnes civitates Iuda muni-
2 tas et cepit eas et misit rex Assyriorum Rabsacen de Lachis in
Hierusalem ad regem Ezechiam in manu gravi et stetit in aquae-
3 ductu piscinae superioris in via agri Fullonis et egressus est ad
eum Eliachim filius Helciae qui erat super domum et Sobna scri-
4 ba et Ioae filius Asaph a commentariis et dixit ad eos Rabsaces
dicite Ezechiae haec dicit rex magnus rex Assyriorum quae est
5 ista fiducia qua confidis aut quo consilio vel fortitudine rebel-
lare disponis super quem habes fiduciam quia recessisti a me
6 ecce confidis super baculum harundineum confractum istum su-
per Aegyptum cui si innisus fuerit homo intrabit in manu eius et
perforabit eam sic Pharao rex Aegypti omnibus qui confidunt in
7 eo quod si responderis mihi in Domino Deo nostro confidimus
nonne ipse est cuius abstulit Ezechias excelsa et altaria et dixit
8 Iudae et Hierusalem coram altari isto adorabitis et nunc trade
te domino meo regi Assyriorum et dabo tibi duo milia equorum
9 nec poteris ex te praebere ascensores eorum et quomodo susti-
nebis faciem iudicis unius loci ex servis domini mei minoribus
10 quod si confidis in Aegypto in quadriga et in equitibus et nunc
numquid sine Domino ascendi ad terram istam ut disperderem
eam Dominus dixit ad me ascende super terram istam et disper-
11 de eam et dixit Eliachim et Sobna et Ioae ad Rabsacen loquere
ad servos tuos syra lingua intellegimus enim ne loquaris ad nos
12 iudaice in auribus populi qui est super murum et dixit ad eos
Rabsaces numquid ad dominum tuum et ad te misit me domi-
nus meus ut loquerer omnia verba ista et non potius ad viros
qui sedent in muro ut comedant stercora sua et bibant urinam
13 pedum suorum vobiscum et stetit Rabsaces et clamavit voce
magna iudaice et dixit audite verba regis magni regis Assyrio-
14 rum haec dicit rex non seducat vos Ezechias quia non poterit
15 eruere vos et non vobis tribuat fiduciam Ezechias super Domi-
no dicens eruens liberabit nos Dominus non dabitur civitas ista
16 in manu regis Assyriorum nolite audire Ezechiam haec enim
dicit rex Assyriorum facite mecum benedictionem et egredimi-
ni ad me et comedite unusquisque vineam suam et unusquisque

ficum suam et bibite unusquisque aquam cisternae suae donec 17
veniam et tollam vos ad terram quae est ut terra vestra terram
frumenti et vini terram panum et vinearum ne conturbet vos 18
Ezechias dicens Dominus liberabit nos numquid liberaverunt dii
gentium unusquisque terram suam de manu regis Assyriorum
ubi est deus Emath et Arfad ubi est deus Seffarvaim numquid 19
liberaverunt Samariam de manu mea quis est ex omnibus diis 20
terrarum istarum qui eruerit terram suam de manu mea ut eruat
Dominus Hierusalem de manu mea et siluerunt et non respon- 21
derunt ei verbum mandaverat enim rex dicens ne respondeatis ei
et ingressus est Eliachim filius Helciae qui erat super domum et 22
Sobna scriba et Ioae filius Asaph a commentariis ad Ezechiam
scissis vestibus et nuntiaverunt ei verba Rabsacis

et factum est cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta sua **XXXVII**
et obvolutus est sacco et intravit in domum Domini et misit 2
Eliachim qui erat super domum et Sobnam scribam et seniores
de sacerdotibus opertos saccis ad Isaiam filium Amos prophetam
et dixerunt ad eum haec dicit Ezechias dies tribulationis et cor- 3
reptionis et blasphemiae dies haec quia venerunt filii usque ad
partum et virtus non est parienti si quo modo audiat Dominus 4
Deus tuus verba Rabsaces quem misit rex Assyriorum dominus
suus ad blasphemandum Deum viventem et obprobrandum ser-
monibus quos audivit Dominus Deus tuus leva ergo orationem
pro reliquiis quae reppertae sunt et venerunt servi regis Eze- 5
chiae ad Isaiam et dixit ad eos Isaias haec dicetis domino vestro 6
haec dicit Dominus ne timeas a facie verborum quae audisti qui-
bus blasphemaverunt pueri regis Assyriorum me ecce ego dabo 7
ei spiritum et audiet nuntium et revertetur ad terram suam et
corruere eum faciam gladio in terra sua reversus est autem Rab- 8
saces et invenit regem Assyriorum proeliantem adversus Lobna
audierat enim quia profectus esset de Lachis et audivit de Tha- 9
raca rege Aethiopiae dicentes egressus est ut pugnet contra te
quod cum audisset misit nuntios ad Ezechiam dicens haec di- 10
cetis Ezechiae regi Iudae loquentes non te decipiat Deus tuus in
quo tu confidis dicens non dabitur Hierusalem in manu regis As-
syriorum ecce tu audisti omnia quae fecerunt reges Assyriorum 11
omnibus terris quas subverterunt et tu poteris liberari numquid 12
eruerunt eos dii gentium quos subverterunt patres mei Gozan et
Aran et Reseph et filios Eden qui erant in Thalassar ubi est rex 13

14 Emath et rex Arfad et rex urbis Seffarvaim Anahe et Ava et
tulit Ezechias libros de manu nuntiorum et legit eos et ascendit
15 in domum Domini et expandit eos Ezechias coram Domino et
16 oravit Ezechias ad Dominum dicens Domine exercituum Deus
Israhel qui sedes super cherubin tu es Deus solus omnium regno-
17 rum terrae tu fecisti caelum et terram inclina Domine aurem
tuam et audi aperi Domine oculos tuos et vide et audi omnia
verba Sennacherib quae misit ad blasphemandum Deum viven-
18 tem vere enim Domine desertas fecerunt reges Assyriorum terras
19 et regiones earum et dederunt deos earum igni non enim erant
dii sed opera manuum hominum lignum et lapis et comminue-
20 runt eos et nunc Domine Deus noster salva nos de manu eius
21 et cognoscant omnia regna terrae quia tu es Dominus solus et
misit Isaias filius Amos ad Ezechiam dicens haec dicit Dominus
Deus Israhel pro quibus rogasti me de Sennacherib rege Assy-
22 riorum hoc est verbum quod locutus est Dominus super eum
despexit te subsannavit te virgo filia Sion post te caput movit
23 filia Hierusalem cui exprobrasti et quem blasphemasti et super
quem exaltasti vocem et levasti altitudinem oculorum tuorum
24 ad Sanctum Israhel in manu servorum tuorum exprobrasti Do-
mino et dixisti in multitudine quadrigarum mearum ego ascendi
altitudinem montium iuga Libani et succidam excelsa cedrorum
eius electas abietes illius et introibo altitudinem summitatis eius
25 saltum Carmeli eius ego fodi et bibi aquam et exsiccavi vesti-
26 gio pedis mei omnes rivos aggerum numquid non audisti quae
olim fecerim ei ex diebus antiquis ego plasmavi illud et nunc
adduxi et factum est in eradicationem collium conpugnantium
27 et civitatum munitarum habitatores earum breviata manu con-
tremuerunt et confusi sunt facti sunt sicut faenum agri et gramen
pascuae et herba tectorum quae exaruit antequam maturesceret
28 habitationem tuam et egressum tuum et introitum tuum cognovi
29 et insaniam tuam contra me cum fureres adversum me superbia
tua ascendit in aures meas ponam ergo circulum in naribus tuis
et frenum in labiis tuis et reducam te in viam per quam venisti
30 tibi autem hoc erit signum comede hoc anno quae sponte na-
scuntur et in anno secundo pomis vescere in anno autem tertio
seminate et metite et plantate vineas et comedite fructum earum
31 et mittet id quod salvatum fuerit de domo Iuda et quod reliquum
32 est radicem deorsum et faciet fructum sursum quia de Hieru-

salem exibunt reliquiae et salvatio de monte Sion zelus Domini
exercituum faciet istud propterea haec dicit Dominus de rege 33
Assyriorum non introibit civitatem hanc et non iaciet ibi sagit-
tam et non occupabit eam clypeus et non mittet in circuitu eius
aggerem in via qua venit per eam revertetur et civitatem hanc 34
non ingredietur dicit Dominus et protegam civitatem istam ut 35
salvem eam propter me et propter David servum meum egres- 36
sus est autem angelus Domini et percussit in castris Assyriorum
centum octoginta quinque milia et surrexerunt mane et ecce om-
nes cadavera mortuorum et egressus est et abiit et reversus est 37
Sennacherib rex Assyriorum et habitavit in Nineve et factum 38
est cum adoraret in templo Nesrach deum suum Adramelech et
Sarasar filii eius percusserunt eum gladio fugeruntque in terram
Ararat et regnavit Asoraddon filius eius pro eo

in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et introivit **XXXVIII**
ad eum Isaias filius Amos propheta et dixit ei haec dicit Dominus
dispone domui tuae quia morieris tu et non vives et convertit 2
Ezechias faciem suam ad parietem et oravit ad Dominum et 3
dixit obsecro Domine memento quaeso quomodo ambulaverim
coram te in veritate et in corde perfecto et quod bonum est in
oculis tuis fecerim et flevit Ezechias fletu magno et factum est 4
verbum Domini ad Isaiam dicens vade et dic Ezechiae haec di- 5
cit Dominus Deus David patris tui audivi orationem tuam vidi
lacrimam tuam ecce ego adiciam super dies tuos quindecim an-
nos et de manu regis Assyriorum eruam te et civitatem istam 6
et protegam eam hoc autem tibi erit signum a Domino quia 7
faciet Dominus verbum hoc quod locutus est ecce ego rever- 8
ti faciam umbram linearum per quas descenderat in horologio
Ahaz in sole retrorsum decem lineis et reversus est sol decem
lineis per gradus quos descenderat scriptura Ezechiae regis Iu- 9
da cum aegrotasset et convaluisset de infirmitate sua ego dixi 10
in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi quaesivi resi-
duum annorum meorum dixi non videbo Dominum Dominum 11
in terra viventium non aspiciam hominem ultra et habitatorem
quievit generatio mea ablata est et convoluta est a me quasi ta- 12
bernaculum pastorum praecisa est velut a texente vita mea dum
adhuc ordirer succidit me de mane usque ad vesperam finies me
sperabam usque ad mane quasi leo sic contrivit omnia ossa mea 13
de mane usque ad vesperam finies me sicut pullus hirundinis 14

sic clamabo meditabor ut columba adtenuati sunt oculi mei su-
15 spicientes in excelsum Domine vim patior sponde pro me quid
dicam aut quid respondebit mihi cum ipse fecerit recogitabo om-
16 nes annos meos in amaritudine animae meae Domine sic vivitur
17 et in talibus vita spiritus mei corripies me et vivificabis me ec-
ce in pace amaritudo mea amarissima tu autem eruisti animam
meam ut non periret proiecisti post tergum tuum omnia peccata
18 mea quia non infernus confitebitur tibi neque mors laudabit te
19 non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam vi-
vens vivens ipse confitebitur tibi sicut et ego hodie pater filiis
20 notam faciet veritatem tuam Domine salvum me fac et psalmos
nostros cantabimus cunctis diebus vitae nostrae in domo Domini
21 et iussit Isaias ut tollerent massam de ficis et cataplasmarent su-
22 per vulnus et sanaretur et dixit Ezechias quod erit signum quia
ascendam in domo Domini

XXXIX in tempore illo misit Marodach Baladan filius Baladan rex
Babylonis libros et munera ad Ezechiam audierat enim quod ae-
2 grotasset et convaluisset laetatus est autem super eis Ezechias
et ostendit eis cellam aromatum et argenti et auri et odoramen-
torum et unguenti optimi et omnes apothecas supellectilis suae
et universa quae inventa sunt in thesauris eius non fuit verbum
quod non ostenderet eis Ezechias in domo sua et in omni pote-
3 state sua introiit autem Isaias propheta ad regem Ezechiam et
dixit ei quid dixerunt viri isti et unde venerunt ad te et dixit
4 Ezechias de terra longinqua venerunt ad me de Babylone et di-
xit quid viderunt in domo tua et dixit Ezechias omnia quae in
domo mea sunt viderunt non fuit res quam non ostenderim eis in
5 thesauris meis et dixit Isaias ad Ezechiam audi verbum Domini
6 exercituum ecce dies venient et auferentur omnia quae in domo
tua sunt et quae thesaurizaverunt patres tui usque ad diem hanc
7 in Babylonem non relinquetur quicquam dicit Dominus et de fi-
liis tuis qui exibunt de te quos genueris tollent et erunt eunuchi in
8 palatio regis Babylonis et dixit Ezechias ad Isaiam bonum ver-
bum Domini quod locutus est et dixit fiat tantum pax et veritas
in diebus meis

XL, 2 consolamini consolamini populus meus dicit Deus vester lo-
quimini ad cor Hierusalem et avocate eam quoniam conpleta est
malitia eius dimissa est iniquitas illius suscepit de manu Domi-
3 ni duplicia pro omnibus peccatis suis vox clamantis in deserto

parate viam Domini rectas facite in solitudine semitas Dei no-
stri omnis vallis exaltabitur et omnis mons et collis humiliabitur 4
et erunt prava in directa et aspera in vias planas et revelabi- 5
tur gloria Domini et videbit omnis caro pariter quod os Domini
locutum est vox dicentis clama et dixi quid clamabo omnis ca- 6
ro faenum et omnis gloria eius quasi flos agri exsiccatum est 7
faenum et cecidit flos quia spiritus Domini sufflavit in eo vere
faenum est populus exsiccatum est faenum cecidit flos verbum 8
autem Dei nostri stabit in aeternum super montem excelsum 9
ascende tu quae evangelizas Sion exalta in fortitudine vocem
tuam quae evangelizas Hierusalem exalta noli timere dic civita-
tibus Iudae ecce Deus vester ecce Dominus Deus in fortitudine 10
veniet et brachium eius dominabitur ecce merces eius cum eo et
opus illius coram eo sicut pastor gregem suum pascet in brachio 11
suo congregabit agnos et in sinu suo levabit fetas ipse portabit
quis mensus est pugillo aquas et caelos palmo ponderavit quis 12
adpendit tribus digitis molem terrae et libravit in pondere mon-
tes et colles in statera quis adiuvit spiritum Domini aut quis 13
consiliarius eius fuit et ostendit illi cum quo iniit consilium et 14
instruxit eum et docuit eum semitam iustitiae et erudivit eum
scientiam et viam prudentiae ostendit illi ecce gentes quasi stilla 15
situlae et quasi momentum staterae reputatae sunt ecce insulae
quasi pulvis exiguus et Libanus non sufficiet ad succendendum 16
et animalia eius non sufficient ad holocaustum omnes gentes 17
quasi non sint sic sunt coram eo et quasi nihilum et inane repu-
tatae sunt ei cui ergo similem fecistis Deum aut quam imaginem 18
ponetis ei numquid sculptile conflavit faber aut aurifex auro fi- 19
guravit illud et lamminis argenteis argentarius forte lignum et 20
inputribile elegit artifex sapiens quaerit quomodo statuat simu-
lacrum quod non moveatur numquid non scietis numquid non 21
audietis numquid non adnuntiatum est ab initio vobis numquid
non intellexistis fundamenta terrae qui sedet super gyrum terrae 22
et habitatores eius sunt quasi lucustae qui extendit velut nihi-
lum caelos et expandit eos sicut tabernaculum ad inhabitandum
qui dat secretorum scrutatores quasi non sint iudices terrae ve- 23
lut inane fecit et quidem neque plantatos neque satos neque 24
radicato in terra trunco eorum repente flavit in eos et aruerunt
et turbo quasi stipulam auferet eos et cui adsimilastis me et 25
adaequastis dicit Sanctus levate in excelsum oculos vestros et 26

videte quis creavit haec qui educit in numero militiam eorum et
omnes ex nomine vocat prae multitudine fortitudinis et roboris
27 virtutisque eius neque unum reliquum fuit quare dicis Iacob et
loqueris Israhel abscondita est via mea a Domino et a Deo meo
28 iudicium meum transibit numquid nescis aut non audisti Deus
sempiternus Dominus qui creavit terminos terrae non deficiet ne-
29 que laborabit nec est investigatio sapientiae eius qui dat lasso
virtutem et his qui non sunt fortitudinem et robur multiplicat
30, 31 deficient pueri et laborabunt et iuvenes in infirmitate cadent qui
autem sperant in Domino mutabunt fortitudinem adsument pin-
nas sicut aquilae current et non laborabunt ambulabunt et non
deficient
XLI taceant ad me insulae et gentes mutent fortitudinem acce-
2 dant et tunc loquantur simul ad iudicium propinquemus quis
suscitavit ab oriente iustum vocavit eum ut sequeretur se dabit
in conspectu eius gentes et reges obtinebit dabit quasi pulverem
3 gladio eius sicut stipulam vento raptam arcui eius perseque-
tur eos transibit in pace semita in pedibus eius non apparebit
4 quis haec operatus est et fecit vocans generationes ab exordio
5 ego Dominus primus et novissimus ego sum viderunt insulae et
timuerunt extrema terrae obstipuerunt adpropinquaverunt et ac-
6 cesserunt unusquisque proximo suo auxiliatur et fratri suo dicit
7 confortare confortabit faber aerarius percutiens malleo eum qui
cudebat tunc temporis dicens glutino bonum est et confortavit
8 eum in clavis ut non moveatur et tu Israhel serve meus Iacob
9 quem elegi semen Abraham amici mei in quo adprehendi te ab
extremis terrae et a longinquis eius vocavi te et dixi tibi servus
10 meus es tu elegi te et non abieci te ne timeas quia tecum sum
ego ne declines quia ego Deus tuus confortavi te et auxiliatus
11 sum tui et suscepi te dextera iusti mei ecce confundentur et
erubescent omnes qui pugnant adversum te erunt quasi non sint
12 et peribunt viri qui contradicunt tibi quaeres eos et non inve-
nies viros rebelles tuos erunt quasi non sint et veluti consumptio
13 homines bellantes adversum te quia ego Dominus Deus tuus ad-
prehendens manum tuam dicensque tibi ne timeas ego adiuvi te
14 noli timere vermis Iacob qui mortui estis ex Israhel ego auxiliatus
15 sum tui dicit Dominus et redemptor tuus Sanctus Israhel ego
posui te quasi plaustrum triturans novum habens rostra serrantia
triturabis montes et comminues et colles quasi pulverem pones

ventilabis eos et ventus tollet et turbo disperget eos et tu exul- 16
tabis in Domino in Sancto Israhel laetaberis egeni et pauperes 17
quaerunt aquas et non sunt lingua eorum siti aruit ego Domi-
nus exaudiam eos Deus Israhel non derelinquam eos aperiam 18
in supinis collibus flumina et in medio camporum fontes ponam
desertum in stagna aquarum et terram inviam in rivos aquarum
dabo in solitudine cedrum et spinam et myrtum et lignum olivae 19
ponam in deserto abietem ulmum et buxum simul ut videant 20
et sciant et recogitent et intellegant pariter quia manus Domini
fecit hoc et Sanctus Israhel creavit illud prope facite iudicium 21
vestrum dicit Dominus adferte si quid forte habetis dixit Rex Ia-
cob accedant et nuntient nobis quaecumque ventura sunt priora 22
quae fuerint nuntiate et ponemus cor nostrum et sciemus novissi-
ma eorum et quae ventura sunt indicate nobis adnuntiate quae 23
ventura sunt in futurum et sciemus quia dii estis vos bene quoque
aut male si potestis facite et loquamur et videamus simul ecce 24
vos estis ex nihilo et opus vestrum ex eo quod non est abomina-
tio est qui elegit vos suscitavi ab aquilone et venit ab ortu solis 25
vocabit nomen meum et adducet magistratus quasi lutum et ve-
lut plastes conculcans humum quis adnuntiavit ab exordio ut 26
sciamus et a principio ut dicamus iustus es non est neque adnun-
tians neque praedicens neque audiens sermones vestros primus 27
ad Sion dicet ecce adsunt et Hierusalem evangelistam dabo et 28
vidi et non erat neque ex istis quisquam qui iniret consilium
et interrogatus responderet verbum ecce omnes iniusti et vana 29
opera eorum ventus et inane simulacra eorum

ecce servus meus suscipiam eum electus meus conplacuit si- **XLII**
bi in illo anima mea dedi spiritum meum super eum iudicium
gentibus proferet non clamabit neque accipiet personam nec 2
audietur foris vox eius calamum quassatum non conteret et li- 3
num fumigans non extinguet in veritate educet iudicium non 4
erit tristis neque turbulentus donec ponat in terra iudicium et
legem eius insulae expectabunt haec dicit Dominus Deus creans 5
caelos et extendens eos firmans terram et quae germinant ex ea
dans flatum populo qui est super eam et spiritum calcantibus
eam ego Dominus vocavi te in iustitia et adprehendi manum 6
tuam et servavi et dedi te in foedus populi in lucem gentium ut 7
aperires oculos caecorum et educeres de conclusione vinctum de
domo carceris sedentes in tenebris ego Dominus hoc est nomen 8

meum gloriam meam alteri non dabo et laudem meam sculptili-
9 bus quae prima fuerant ecce venerunt nova quoque ego adnuntio
10 antequam oriantur audita vobis faciam cantate Domino canti-
cum novum laus eius ab extremis terrae qui descenditis in mare
11 et plenitudo eius insulae et habitatores earum sublevetur deser-
tum et civitates eius in domibus habitabit Cedar laudate habi-
12 tatores Petrae de vertice montium clamabunt ponent Domino
13 gloriam et laudem eius in insulis nuntiabunt Dominus sicut for-
tis egredietur sicut vir proeliator suscitabit zelum vociferabitur
14 et clamabit super inimicos suos confortabitur tacui semper sil-
ui patiens fui sicut pariens loquar dissipabo et absorbebo simul
15 desertos faciam montes et colles et omne gramen eorum exsicca-
16 bo et ponam flumina in insulas et stagna arefaciam et ducam
caecos in via quam nesciunt in semitis quas ignoraverunt am-
bulare eos faciam ponam tenebras coram eis in lucem et prava
17 in recta haec verba feci eis et non dereliqui eos conversi sunt
retrorsum confundantur confusione qui confidunt in sculptili qui
18 dicunt conflatili vos dii nostri surdi audite et caeci intuemini ad
19 videndum quis caecus nisi servus meus et surdus nisi ad quem
nuntios meos misi quis caecus nisi qui venundatus est quis caecus
20 nisi servus Domini qui vides multa nonne custodies qui aper-
21 tas habes aures nonne audies et Dominus voluit ut sanctifica-
22 ret eum et magnificaret legem et extolleret ipse autem populus
direptus et vastatus laqueus iuvenum omnes et in domibus car-
cerum absconditi sunt facti sunt in rapinam nec est qui eruat in
23 direptionem et non est qui dicat redde quis est in vobis qui au-
24 diat hoc adtendat et auscultet futura quis dedit in direptionem
Iacob et Israhel vastantibus nonne Dominus ipse cui peccavimus
et noluerunt in viis eius ambulare et non audierunt legem eius
25 et effudit super eum indignationem furoris sui et forte bellum
et conbusit eum in circuitu et non cognovit et succendit eum et
non intellexit

XLIII et nunc haec dicit Dominus creans te Iacob et formans te
Israhel noli timere quia redemi te et vocavi nomine tuo meus
2 es tu cum transieris per aquas tecum ero et flumina non ope-
rient te cum ambulaveris in igne non conbureris et flamma non
3 ardebit in te quia ego Dominus Deus tuus Sanctus Israhel sal-
vator tuus dedi propitiationem tuam Aegyptum Aethiopiam et
4 Saba pro te ex quo honorabilis factus es in oculis meis et glo-

riosus ego dilexi te et dabo homines pro te et populos pro anima
tua noli timere quoniam tecum ego sum ab oriente adducam 5
semen tuum et ab occidente congregabo te dicam aquiloni da 6
et austro noli prohibere adfer filios meos de longinquo et filias
meas ab extremis terrae et omnem qui invocat nomen meum 7
in gloriam meam creavi eum et formavi eum et feci eum educ 8
foras populum caecum et oculos habentem surdum et aures ei
sunt omnes gentes congregatae sunt simul et collectae sunt tri- 9
bus quis in vobis adnuntiet istud et quae prima sunt audire nos
faciat dent testes eorum et iustificentur et audiant et dicant ve-
re vos testes mei dicit Dominus et servus meus quem elegi ut 10
sciatis et credatis mihi et intellegatis quia ego ipse sum ante me
non est formatus deus et post me non erit ego sum ego sum 11
Dominus et non est absque me salvator ego adnuntiavi et sal- 12
vavi auditum feci et non fuit in vobis alienus vos testes mei dicit
Dominus et ego Deus et ab initio ego ipse et non est qui de ma- 13
nu mea eruat operabor et quis avertet illud haec dicit Dominus 14
redemptor vester Sanctus Israhel propter vos emisi Babylonem
et detraxi vectes universos et Chaldeos in navibus suis gloriantes
ego Dominus Sanctus vester creans Israhel Rex vester haec dicit 15, 16
Dominus qui dedit in mari viam et in aquis torrentibus semitam
qui eduxit quadrigam et equum agmen et robustum simul obdor- 17
mierunt nec resurgent contriti sunt quasi linum et extincti sunt
ne memineritis priorum et antiqua ne intueamini ecce ego facio 18, 19
nova et nunc orientur utique cognoscetis ea ponam in deserto
viam et in invio flumina glorificabit me bestia agri dracones et 20
strutiones quia dedi in deserto aquas flumina in invio ut darem
potum populo meo electo meo populum istum formavi mihi lau- 21
dem meam narrabit non me invocasti Iacob nec laborasti in me 22
Israhel non obtulisti mihi arietem holocausti tui et victimis tuis 23
non glorificasti me non te servire feci in oblatione nec laborem
tibi praebui in ture non emisti mihi argento calamum et adipe 24
victimarum tuarum non inebriasti me verumtamen servire me
fecisti in peccatis tuis praebuisti mihi laborem in iniquitatibus
tuis ego sum ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas propter 25
me et peccatorum tuorum non recordabor reduc me in memo- 26
riam et iudicemur simul narra si quid habes ut iustificeris pater 27
tuus primus peccavit et interpretes tui praevaricati sunt in me
et contaminavi principes sanctos dedi ad internicionem Iacob et 28

Israhel in blasphemiam
XLIV, 2 et nunc audi Iacob serve meus et Israhel quem elegi haec dicit
Dominus faciens et formans te ab utero auxiliator tuus noli ti-
3 mere serve meus Iacob et Rectissime quem elegi effundam enim
aquas super sitientem et fluenta super aridam effundam spiritum
meum super semen tuum et benedictionem meam super stirpem
4 tuam et germinabunt inter herbas quasi salices iuxta praeter-
5 fluentes aquas iste dicet Domini ego sum et ille vocabit in no-
mine Iacob et hic scribet manu sua Domino et in nomine Israhel
6 adsimilabitur haec dicit Dominus rex Israhel et redemptor eius
Dominus exercituum ego primus et ego novissimus et absque me
7 non est deus quis similis mei vocet et adnuntiet et ordinem ex-
ponat mihi ex quo constitui populum antiquum ventura et quae
8 futura sunt adnuntient eis nolite timere neque conturbemini ex
tunc audire te feci et adnuntiavi vos estis testes mei numquid est
9 deus absque me et formator quem ego non noverim plastae ido-
li omnes nihil sunt et amantissima eorum non proderunt eis ipsi
sunt testes eorum quia non vident neque intellegunt ut confun-
10 dantur quis formavit deum et sculptile conflavit ad nihil utile
11 ecce omnes participes eius confundentur fabri enim sunt ex ho-
minibus convenient omnes stabunt et pavebunt et confundentur
12 simul faber ferrarius lima operatus est in prunis et in malleis
formavit illud et operatus est in brachio fortitudinis suae esuriet
13 et deficiet non bibet aquam et lassescet artifex lignarius exten-
dit normam formavit illud in runcina fecit illud in angularibus et
in circino tornavit illud et fecit imaginem viri quasi speciosum
14 hominem habitantem in domo succidit cedros tulit ilicem et
quercum quae steterat inter ligna saltus plantavit pinum quam
15 pluvia nutrivit et facta est hominibus in focum sumpsit ex eis et
calefactus est et succendit et coxit panes de reliquo autem opera-
tus est deum et adoravit fecit sculptile et curvatus est ante illud
16 medium eius conbusit igni et de medio eius carnes comedit coxit
pulmentum et saturatus est et calefactus est et dixit va calefac-
17 tus sum vidi focum reliquum autem eius deum fecit sculptile
sibi curvatur ante illud et adorat illud et obsecrat dicens libera
18 me quia deus meus es tu nescierunt neque intellexerunt luta-
ti enim sunt ne videant oculi eorum et ne intellegant corde suo
19 non recogitant in mente sua neque cognoscunt neque sentiunt ut
dicant medietatem eius conbusi igne et coxi super carbones eius

panes coxi carnes et comedi et de reliquo eius idolum faciam ante
truncum ligni procidam pars eius cinis est cor insipiens adoravit 20
illud et non liberabit animam suam neque dicet forte mendacium
est in dextera mea memento horum Iacob et Israhel quoniam 21
servus meus es tu formavi te servus meus es tu Israhel non obli-
visceris mei delevi ut nubem iniquitates tuas et quasi nebulam 22
peccata tua revertere ad me quoniam redemi te laudate caeli 23
quoniam fecit Dominus iubilate extrema terrae resonate montes
laudationem saltus et omne lignum eius quoniam redemit Domi-
nus Iacob et Israhel gloriabitur haec dicit Dominus redemptor 24
tuus et formator tuus ex utero ego sum Dominus faciens omnia
extendens caelos solus stabiliens terram et nullus mecum irrita 25
faciens signa divinorum et ariolos in furorem vertens convertens
sapientes retrorsum et scientiam eorum stultam faciens susci- 26
tans verbum servi sui et consilium nuntiorum suorum conplens
qui dico Hierusalem habitaberis et civitatibus Iuda aedificabi-
mini et deserta eius suscitabo qui dico profundo desolare et 27
flumina tua arefaciam qui dico Cyro pastor meus es et omnem 28
voluntatem meam conplebis qui dico Hierusalem aedificaberis et
templo fundaberis

haec dicit Dominus christo meo Cyro cuius adprehendi dexte- **XLV**
ram ut subiciam ante faciem eius gentes et dorsa regum vertam
et aperiam coram eo ianuas et portae non cludentur ego an- 2
te te ibo et gloriosos terrae humiliabo portas aereas conteram
et vectes ferreos confringam et dabo tibi thesauros absconditos 3
et arcana secretorum ut scias quia ego Dominus qui voco no-
men tuum Deus Israhel propter servum meum Iacob et Israhel 4
electum meum et vocavi te in nomine tuo adsimilavi te et non
cognovisti me ego Dominus et non est amplius extra me non est 5
deus accinxi te et non cognovisti me ut sciant hii qui ab ortu 6
solis et qui ab occidente quoniam absque me non est ego Domi-
nus et non est alter formans lucem et creans tenebras faciens 7
pacem et creans malum ego Dominus faciens omnia haec rorate 8
caeli desuper et nubes pluant iustum aperiatur terra et germinet
salvatorem et iustitia oriatur simul ego Dominus creavi eum vae 9
qui contradicit fictori suo testa de samiis terrae numquid dicet
lutum figulo suo quid facis et opus tuum absque manibus est
vae qui dicit patri quid generas et mulieri quid parturis haec 10, 11
dicit Dominus Sanctus Israhel plastes eius ventura interrogate

me super filios meos et super opus manuum mearum mandastis
12 mihi ego feci terram et hominem super eam creavi ego manus
13 meae tetenderunt caelos et omni militiae eorum mandavi ego
suscitavi eum ad iustitiam et omnes vias eius dirigam ipse ae-
dificabit civitatem meam et captivitatem meam dimittet non in
14 pretio neque in muneribus dicit Dominus Deus exercituum haec
dicit Dominus labor Aegypti et negotiatio Aethiopiae et Sabaim
viri sublimes ad te transibunt et tui erunt post te ambulabunt
vincti manicis pergent et te adorabunt teque deprecabuntur tan-
15 tum in te est Deus et non est absque te deus vere tu es Deus
16 absconditus Deus Israhel salvator confusi sunt et erubuerunt
17 omnes simul abierunt in confusione fabricatores errorum Isra-
hel salvatus est in Domino salute aeterna non confundemini et
18 non erubescetis usque in saeculum saeculi quia haec dicit Domi-
nus creans caelos ipse Deus formans terram et faciens eam ipse
plastes eius non in vanum creavit eam ut habitetur formavit eam
19 ego Dominus et non est alius non in abscondito locutus sum in
loco terrae tenebroso non dixi semini Iacob frustra quaerite me
20 ego Dominus loquens iustitiam adnuntians recta congregamini
et venite et accedite simul qui salvati estis ex gentibus nescierunt
qui levant lignum sculpturae suae et rogant deum non salvantem
21 adnuntiate et venite et consiliamini simul quis auditum fecit hoc
ab initio ex tunc praedixit illud numquid non ego Dominus et
non est ultra Deus absque me Deus iustus et salvans non est
22 praeter me convertimini ad me et salvi eritis omnes fines terrae
23 quia ego Deus et non est alius in memet ipso iuravi egredietur
de ore meo iustitiae verbum et non revertetur quia mihi curva-
24 bunt omnia genu et iurabit omnis lingua ergo in Domino dicet
meae sunt iustitiae et imperium ad eum venient et confundentur
25 omnes qui repugnant ei in Domino iustificabitur et laudabitur
omne semen Israhel
XLVI conflatus est Bel contritus est Nabo facta sunt simulacra eo-
rum bestiis et iumentis onera vestra gravi pondere usque ad las-
2 situdinem contabuerunt et contrita sunt simul non potuerunt
3 salvare portantem et anima eorum in captivitatem ibit audite
me domus Iacob et omne residuum domus Israhel qui portamini
4 a meo utero qui gestamini a mea vulva usque ad senectam ego
ipse et usque ad canos ego portabo ego feci et ego feram et ego
5 portabo et salvabo cui adsimilastis me et adaequastis et con-

parastis me et fecistis similem qui confertis aurum de sacculo 6
et argentum statera ponderatis conducentes aurificem ut faciat
deum et procidunt et adorant portant illud in umeris gestantes 7
et ponentes in loco suo et stabit ac de loco suo non movebitur
sed et cum clamaverint ad eum non audiet de tribulatione non
salvabit eos memento istud et fundamini redite praevaricato- 8
res ad cor recordamini prioris saeculi quoniam ego sum Deus 9
et non est ultra Deus nec est similis mei adnuntians ab exordio 10
novissimum et ab initio quae necdum facta sunt dicens consilium
meum stabit et omnis voluntas mea fiet vocans ab oriente avem 11
et de terra longinqua virum voluntatis meae et locutus sum et
adducam illud creavi et faciam illud audite me duro corde qui 12
longe estis a iustitia prope feci iustitiam meam non elongabi- 13
tur et salus mea non morabitur dabo in Sion salutem et Israheli
gloriam meam

descende sede in pulverem virgo filia Babylon sede in terra **XLVII**
non est solium filiae Chaldeorum quia ultra non vocaberis mol-
lis et tenera tolle molam et mole farinam denuda turpitudinem 2
tuam discoperi umerum revela crus transi flumina revelabitur 3
ignominia tua et videbitur obprobrium tuum ultionem capiam et
non resistet mihi homo redemptor noster Dominus exercituum 4
nomen illius Sanctus Israhel sede tace et intra in tenebras filia 5
Chaldeorum quia non vocaberis ultra domina regnorum iratus 6
sum super populum meum contaminavi hereditatem meam et
dedi eos in manu tua non posuisti eis misericordias super se-
nem adgravasti iugum tuum valde et dixisti in sempiternum 7
ero domina non posuisti haec super cor tuum neque recordata es
novissimi tui et nunc audi haec delicata et habitans confidenter 8
quae dicis in corde tuo ego sum et non est praeter me amplius
non sedebo vidua et ignorabo sterilitatem venient tibi duo haec 9
subito in die una sterilitas et viduitas universa venerunt super te
propter multitudinem maleficiorum tuorum et propter duritiam
incantatorum tuorum vehementem et fiduciam habuisti in ma- 10
litia tua et dixisti non est qui videat me sapientia tua et scientia
tua haec decepit te et dixisti in corde tuo ego sum et praeter
me non est altera veniet super te malum et nescies ortum eius 11
et inruet super te calamitas quam non poteris expiare veniet su-
per te repente miseria quam nescies sta cum incantatoribus tuis 12
et cum multitudine maleficiorum tuorum in quibus laborasti ab

adulescentia tua si forte quid prosit tibi aut si possis fieri fortior
13 defecisti in multitudine consiliorum tuorum stent et salvent te
augures caeli qui contemplabantur sidera et supputabant menses
14 ut ex eis adnuntiarent ventura tibi ecce facti sunt quasi stipula
ignis conbusit eos non liberabunt animam suam de manu flam-
mae non sunt prunae quibus calefiant nec focus ut sedeant ad
15 eum sic facta sunt tibi in quibuscumque laboraveras negotia-
tores tui ab adulescentia tua unusquisque in via sua erraverunt
non est qui salvet te
XLVIII audite hoc domus Iacob qui vocamini nomine Israhel et de
aquis Iuda existis qui iuratis in nomine Domini et Dei Israhel
2 recordamini non in veritate neque in iustitia de civitate enim
sancta vocati sunt et super Deum Israhel constabiliti sunt Do-
3 minus exercituum nomen eius priora ex tunc adnuntiavi et ex
ore meo exierunt et audita feci ea repente operatus sum et ve-
4 nerunt scivi enim quia durus es tu et nervus ferreus cervix tua
5 et frons tua aerea praedixi tibi ex tunc antequam venirent in-
dicavi tibi ne forte diceres idola mea fecerunt haec et sculptilia
6 mea et conflatilia mandaverunt ista quae audisti vide omnia vos
autem non adnuntiastis audita feci tibi nova ex nunc et conser-
7 vata quae nescis nunc creata sunt et non ex tunc et ante diem
8 et non audisti ea ne forte dicas ecce cognovi ea neque audisti
neque cognovisti neque ex tunc aperta est auris tua scio enim
quia praevaricans praevaricabis et transgressorem ex ventre vo-
9 cavi te propter nomen meum longe faciam furorem meum et
10 laude mea infrenabo te ne intereas ecce excoxi te sed non quasi
11 argentum elegi te in camino paupertatis propter me propter me
12 faciam ut non blasphemer et gloriam meam alteri non dabo au-
di me Iacob et Israhel quem ego voco ego ipse ego primus et ego
13 novissimus manus quoque mea fundavit terram et dextera mea
14 mensa est caelos ego vocabo eos et stabunt simul congregamini
omnes vos et audite quis de eis adnuntiavit haec Dominus dile-
xit eum faciet voluntatem suam in Babylone et brachium suum
15 in Chaldeis ego ego locutus sum et vocavi eum adduxi eum et
16 directa est via eius accedite ad me et audite hoc non a prin-
cipio in abscondito locutus sum ex tempore antequam fieret ibi
17 eram et nunc Dominus Deus misit me et spiritus eius haec di-
cit Dominus redemptor tuus Sanctus Israhel ego Dominus Deus
18 tuus docens te utilia gubernans te in via qua ambulas utinam

adtendisses mandata mea facta fuisset sicut flumen pax tua et
iustitia tua sicut gurgites maris et fuisset quasi harena semen 19
tuum et stirps uteri tui ut lapilli eius non interisset et non fuis-
set adtritum nomen eius a facie mea egredimini de Babylone 20
fugite a Chaldeis in voce exultationis adnuntiate auditum facite
hoc efferte illud usque ad extrema terrae dicite redemit Dominus
servum suum Iacob non sitierunt in deserto cum educeret eos 21
aquam de petra produxit eis et scidit petram et fluxerunt aquae
non est pax dicit Dominus impiis 22

audite insulae et adtendite populi de longe Dominus ab utero **XLIX**
vocavit me de ventre matris meae recordatus est nominis mei
et posuit os meum quasi gladium acutum in umbra manus suae 2
protexit me et posuit me sicut sagittam electam in faretra sua
abscondit me et dixit mihi servus meus es tu Israhel quia in te 3
gloriabor et ego dixi in vacuum laboravi sine causa et vane for- 4
titudinem meam consumpsi ergo iudicium meum cum Domino
et opus meum cum Deo meo et nunc dicit Dominus formans me 5
ex utero servum sibi ut reducam Iacob ad eum et Israhel non
congregabitur et glorificatus sum in oculis Domini et Deus meus
factus est fortitudo mea et dixit parum est ut sis mihi servus ad 6
suscitandas tribus Iacob et feces Israhel convertendas dedi te in
lucem gentium ut sis salus mea usque ad extremum terrae haec 7
dicit Dominus redemptor Israhel Sanctus eius ad contemptibilem
animam ad abominatam gentem ad servum dominorum reges vi-
debunt et consurgent principes et adorabunt propter Dominum
quia fidelis est et Sanctum Israhel qui elegit te haec dicit Do- 8
minus in tempore placito exaudivi te et in die salutis auxiliatus
sum tui et servavi te et dedi te in foedus populi ut suscitares ter-
ram et possideres hereditates dissipatas ut diceres his qui vincti 9
sunt exite et his qui in tenebris revelamini super vias pascentur
et in omnibus planis pascua eorum non esurient neque sitient et 10
non percutiet eos aestus et sol quia miserator eorum reget eos et
ad fontes aquarum portabit eos et ponam omnes montes meos 11
in viam et semitae meae exaltabuntur ecce isti de longe venient 12
et ecce illi ab aquilone et mari et isti de terra australi lauda- 13
te caeli et exulta terra iubilate montes laudem quia consolatus
est Dominus populum suum et pauperum suorum miserebitur
et dixit Sion dereliquit me Dominus et Dominus oblitus est mei 14
numquid oblivisci potest mulier infantem suum ut non miserea- 15

tur filio uteri sui et si illa oblita fuerit ego tamen non obliviscar
16 tui ecce in manibus meis descripsi te muri tui coram oculis meis
17 semper venerunt structores tui destruentes te et dissipantes a
18 te exibunt leva in circuitu oculos tuos et vide omnes isti congre-
gati sunt venerunt tibi vivo ego dicit Dominus quia omnibus his
velut ornamento vestieris et circumdabis tibi eos quasi sponsa
19 quia deserta tua et solitudines tuae et terra ruinae tuae nunc
angusta erunt prae habitatoribus et longe fugabuntur qui abs-
20 orbebant te adhuc dicent in auribus tuis filii sterilitatis tuae
21 angustus mihi est locus fac spatium mihi ut habitem et dices
in corde tuo quis genuit mihi istos ego sterilis et non pariens
transmigrata et captiva et istos quis enutrivit ego destituta et
22 sola et isti ubi hic erant haec dicit Dominus Deus ecce levo ad
gentes manum meam et ad populos exaltabo signum meum et
adferent filios tuos in ulnis et filias tuas super umeros portabunt
23 et erunt reges nutricii tui et reginae nutrices tuae vultu in terra
dimisso adorabunt te et pulverem pedum tuorum lingent et scies
quia ego Dominus super quo non confundentur qui expectant
24 eum numquid tolletur a forte praeda aut quod captum fuerit a
25 robusto salvum esse poterit quia haec dicit Dominus equidem
et captivitas a forte tolletur et quod ablatum fuerit a robusto
salvabitur eos vero qui iudicaverunt te ego iudicabo et filios tuos
26 ego salvabo et cibabo hostes tuos carnibus suis et quasi musto
sanguine suo inebriabuntur et sciet omnis caro quia ego Dominus
salvans te et redemptor tuus Fortis Iacob

L haec dicit Dominus quis est hic liber repudii matris vestrae
quo dimisi eam aut quis est creditor meus cui vendidi vos ecce
in iniquitatibus vestris venditi estis et in sceleribus vestris dimisi
2 matrem vestram quia veni et non erat vir vocavi et non erat
qui audiret numquid adbreviata et parvula facta est manus mea
ut non possim redimere aut non est in me virtus ad liberandum
ecce in increpatione mea desertum faciam mare ponam flumi-
na in siccum conputrescent pisces sine aqua et morientur in siti
3 induam caelos tenebris et saccum ponam operimentum eorum
4 Dominus dedit mihi linguam eruditam ut sciam sustentare eum
qui lassus est verbo erigit mane mane erigit mihi aurem ut au-
5 diam quasi magistrum Dominus Deus aperuit mihi aurem ego
6 autem non contradico retrorsum non abii corpus meum dedi
percutientibus et genas meas vellentibus faciem meam non aver-

ti ab increpantibus et conspuentibus Dominus Deus auxiliator 7
meus ideo non sum confusus ideo posui faciem meam ut petram
durissimam et scio quoniam non confundar iuxta est qui iusti- 8
ficat me quis contradicet mihi stemus simul quis est adversarius
meus accedat ad me ecce Dominus Deus auxiliator meus quis 9
est qui condemnet me ecce omnes quasi vestimentum conteren-
tur tinea comedet eos quis ex vobis timens Dominum audiens 10
vocem servi sui qui ambulavit in tenebris et non est lumen ei
speret in nomine Domini et innitatur super Deum suum ecce 11
omnes vos accendentes ignem accincti flammis ambulate in lu-
mine ignis vestri et in flammis quas succendistis de manu mea
factum est hoc vobis in doloribus dormietis

audite me qui sequimini quod iustum est et quaeritis Domi- **LI**
num adtendite ad petram unde excisi estis et ad cavernam laci
de qua praecisi estis adtendite ad Abraham patrem vestrum et 2
ad Sarram quae peperit vos quia unum vocavi eum et benedixi
ei et multiplicavi eum consolabitur ergo Dominus et Sion con- 3
solabitur omnes ruinas eius et ponet desertum eius quasi delicias
et solitudinem eius quasi hortum Domini gaudium et laetitia in-
venietur in ea gratiarum actio et vox laudis adtendite ad me 4
populus meus et tribus mea me audite quia lex a me exiet et
iudicium meum in lucem populorum requiescet prope est iustus 5
meus egressus est salvator meus et brachia mea populos iudi-
cabunt me insulae expectabunt et brachium meum sustinebunt
levate in caelum oculos vestros et videte sub terra deorsum quia 6
caeli sicut fumus liquescent et terra sicut vestimentum adteretur
et habitatores eius sicut haec interibunt salus autem mea in sem-
piternum erit et iustitia mea non deficiet audite me qui scitis 7
iustum populus lex mea in corde eorum nolite timere obpro-
brium hominum et blasphemias eorum ne metuatis sicut enim 8
vestimentum sic comedet eos vermis et sicut lanam sic devora-
bit eos tinea salus autem mea in sempiternum erit et iustitia
mea in generationes generationum consurge consurge induere 9
fortitudinem brachium Domini consurge sicut in diebus antiquis
in generationibus saeculorum numquid non tu percussisti super-
bum vulnerasti draconem numquid non tu siccasti mare aquam 10
abyssi vehementis qui posuisti profundum maris viam ut transi-
rent liberati et nunc qui redempti sunt a Domino revertentur et 11
venient in Sion laudantes et laetitia sempiterna super capita eo-

12 rum gaudium et laetitiam tenebunt fugiet dolor et gemitus ego
ego ipse consolabor vos quis tu ut timeres ab homine mortali et
13 a filio hominis qui quasi faenum ita arescet et oblitus es Domini
factoris tui qui tetendit caelos et fundavit terram et formidasti
iugiter tota die a facie furoris eius qui te tribulabat et paraverat
14 ad perdendum ubi nunc est furor tribulantis cito veniet gra-
diens ad aperiendum et non interficiet usque ad internicionem
15 nec deficiet panis eius ego autem sum Dominus Deus tuus qui
conturbo mare et intumescunt fluctus eius Dominus exercituum
16 nomen meum posui verba mea in ore tuo et in umbra manus
meae protexi te ut plantes caelos et fundes terram et dicas ad
17 Sion populus meus es tu elevare elevare consurge Hierusalem
quae bibisti de manu Domini calicem irae eius usque ad fun-
18 dum calicis soporis bibisti et epotasti usque ad feces non est
qui sustentet eam ex omnibus filiis quos genuit et non est qui
19 adprehendat manum eius ex omnibus filiis quos enutrivit duo
sunt quae occurrerunt tibi quis contristabitur super te vastitas et
20 contritio et fames et gladius quis consolabitur te filii tui proiecti
sunt dormierunt in capite omnium viarum sicut bestia inlaquea-
21 ta pleni indignatione Domini increpatione Dei tui idcirco audi
22 hoc paupercula et ebria non a vino haec dicit Dominator tuus
Dominus et Deus tuus qui pugnavit pro populo suo ecce tuli de
manu tua calicem soporis fundum calicis indignationis meae non
23 adicies ut bibas illud ultra et ponam illud in manu eorum qui te
humiliaverunt et dixerunt animae tuae incurvare ut transeamus
et posuisti ut terram corpus tuum et quasi viam transeuntibus
LII consurge consurge induere fortitudine tua Sion induere vesti-
mentis gloriae tuae Hierusalem civitas sancti quia non adiciet ul-
2 tra ut pertranseat per te incircumcisus et inmundus excutere de
pulvere consurge sede Hierusalem solve vincula colli tui captiva
3 filia Sion quia haec dicit Dominus gratis venundati estis et sine
4 argento redimemini quia haec dicit Dominus Deus in Aegyptum
descendit populus meus in principio ut colonus esset ibi et As-
5 sur absque ulla causa calumniatus est eum et nunc quid mihi
est hic dicit Dominus quoniam ablatus est populus meus gra-
tis dominatores eius inique agunt dicit Dominus et iugiter tota
6 die nomen meum blasphematur propter hoc sciet populus meus
nomen meum in die illa quia ego ipse qui loquebar ecce adsum
7 quam pulchri super montes pedes adnuntiantis et praedicantis

pacem adnuntiantis bonum praedicantis salutem dicentis Sion
regnavit Deus tuus vox speculatorum tuorum levaverunt vocem 8
simul laudabunt quia oculum ad oculum videbunt cum converte-
rit Dominus Sion gaudete et laudate simul deserta Hierusalem 9
quia consolatus est Dominus populum suum redemit Hierusalem
paravit Dominus brachium sanctum suum in oculis omnium gen- 10
tium et videbunt omnes fines terrae salutare Dei nostri recedite 11
recedite exite inde pollutum nolite tangere exite de medio eius
mundamini qui fertis vasa Domini quoniam non in tumultu ex- 12
ibitis nec in fuga properabitis praecedet enim vos Dominus et
congregabit vos Deus Israhel ecce intelleget servus meus exal- 13
tabitur et elevabitur et sublimis erit valde sicut obstipuerunt 14
super te multi sic inglorius erit inter viros aspectus eius et for-
ma eius inter filios hominum iste asperget gentes multas super 15
ipsum continebunt reges os suum quia quibus non est narratum
de eo viderunt et qui non audierunt contemplati sunt

quis credidit auditui nostro et brachium Domini cui revela- **LIII**
tum est et ascendet sicut virgultum coram eo et sicut radix de 2
terra sitienti non est species ei neque decor et vidimus eum et
non erat aspectus et desideravimus eum despectum et novissi- 3
mum virorum virum dolorum et scientem infirmitatem et quasi
absconditus vultus eius et despectus unde nec reputavimus eum
vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit 4
et nos putavimus eum quasi leprosum et percussum a Deo et hu-
miliatum ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras 5
adtritus est propter scelera nostra disciplina pacis nostrae super
eum et livore eius sanati sumus omnes nos quasi oves erravi- 6
mus unusquisque in viam suam declinavit et Dominus posuit in
eo iniquitatem omnium nostrum oblatus est quia ipse voluit et 7
non aperuit os suum sicut ovis ad occisionem ducetur et quasi
agnus coram tondente obmutescet et non aperiet os suum de 8
angustia et de iudicio sublatus est generationem eius quis enar-
rabit quia abscisus est de terra viventium propter scelus populi
mei percussit eum et dabit impios pro sepultura et divitem pro 9
morte sua eo quod iniquitatem non fecerit neque dolus fuerit
in ore eius et Dominus voluit conterere eum in infirmitate si 10
posuerit pro peccato animam suam videbit semen longevum et
voluntas Domini in manu eius dirigetur pro eo quod laboravit 11
anima eius videbit et saturabitur in scientia sua iustificabit ip-

se iustus servus meus multos et iniquitates eorum ipse portabit
12 ideo dispertiam ei plurimos et fortium dividet spolia pro eo quod
tradidit in morte animam suam et cum sceleratis reputatus est
et ipse peccatum multorum tulit et pro transgressoribus rogavit
LIV lauda sterilis quae non paris decanta laudem et hinni quae
non pariebas quoniam multi filii desertae magis quam eius quae
2 habebat virum dicit Dominus dilata locum tentorii tui et pelles
tabernaculorum tuorum extende ne parcas longos fac funiculos
3 tuos et clavos tuos consolida ad dexteram enim et ad levam pe-
netrabis et semen tuum gentes hereditabit et civitates desertas
4 inhabitabit noli timere quia non confunderis neque erubescas
non enim te pudebit quia confusionis adulescentiae tuae obli-
visceris et obprobrii viduitatis tuae non recordaberis amplius
5 quia dominabitur tui qui fecit te Dominus exercituum nomen
eius et redemptor tuus Sanctus Israhel Deus omnis terrae voca-
6 bitur quia ut mulierem derelictam et maerentem spiritu vocavit
te Dominus et uxorem ab adulescentia abiectam dixit Deus tuus
7 ad punctum in modico dereliqui te et in miserationibus magnis
8 congregabo te in momento indignationis abscondi faciem meam
parumper a te et in misericordia sempiterna misertus sum tui
9 dixit redemptor tuus Dominus sicut in diebus Noe istud mi-
hi est cui iuravi ne inducerem aquas Noe ultra super terram
10 sic iuravi ut non irascar tibi et non increpem te montes enim
commovebuntur et colles contremescent misericordia autem mea
non recedet et foedus pacis meae non movebitur dixit misera-
11 tor tuus Dominus paupercula tempestate convulsa absque ulla
consolatione ecce ego sternam per ordinem lapides tuos et fun-
12 dabo te in sapphyris et ponam iaspidem propugnacula tua et
portas tuas in lapides sculptos et omnes terminos tuos in lapides
13 desiderabiles universos filios tuos doctos a Domino et multitu-
14 dinem pacis filiis tuis et in iustitia fundaberis recede procul a
calumnia quia non timebis et a pavore quia non adpropinquabit
15 tibi ecce accola veniet qui non erat mecum advena quondam
16 tuus adiungetur tibi ecce ego creavi fabrum sufflantem in igne
prunas et proferentem vas in opus suum et ego creavi interfecto-
17 rem ad disperdendum omne vas quod fictum est contra te non
dirigetur et omnem linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis
haec hereditas servorum Domini et iustitia eorum apud me dicit
Dominus

o omnes sitientes venite ad aquas et qui non habetis argen- LV
tum properate emite et comedite venite emite absque argento
et absque ulla commutatione vinum et lac quare adpenditis ar- 2
gentum non in panibus et laborem vestrum non in saturitate
audite audientes me et comedite bonum et delectabitur in cras-
situdine anima vestra inclinate aurem vestram et venite ad me 3
audite et vivet anima vestra et feriam vobis pactum sempiter-
num misericordias David fideles ecce testem populis dedi eum 4
ducem ac praeceptorem gentibus ecce gentem quam nesciebas 5
vocabis et gentes quae non cognoverunt te ad te current prop-
ter Dominum Deum tuum et Sanctum Israhel quia glorificavit te
quaerite Dominum dum inveniri potest invocate eum dum prope 6
est derelinquat impius viam suam et vir iniquus cogitationes 7
suas et revertatur ad Dominum et miserebitur eius et ad Deum
nostrum quoniam multus est ad ignoscendum non enim cogi- 8
tationes meae cogitationes vestrae neque viae vestrae viae meae
dicit Dominus quia sicut exaltantur caeli a terra sic exaltatae 9
sunt viae meae a viis vestris et cogitationes meae a cogitationi-
bus vestris et quomodo descendit imber et nix de caelo et illuc 10
ultra non revertitur sed inebriat terram et infundit eam et germi-
nare eam facit et dat semen serenti et panem comedenti sic erit 11
verbum meum quod egredietur de ore meo non revertetur ad me
vacuum sed faciet quaecumque volui et prosperabitur in his ad
quae misi illud quia in laetitia egrediemini et in pace deducemi- 12
ni montes et colles cantabunt coram vobis laudem et omnia ligna
regionis plaudent manu pro saliunca ascendet abies et pro urtica 13
crescet myrtus et erit Dominus nominatus in signum aeternum
quod non auferetur

haec dicit Dominus custodite iudicium et facite iustitiam quia LVI
iuxta est salus mea ut veniat et iustitia mea ut reveletur beatus 2
vir qui facit hoc et filius hominis qui adprehendit istud custo-
diens sabbatum ne polluat illud custodiens manus suas ne faciat
omne malum et non dicat filius advenae qui adheret Domino 3
dicens separatione dividet me Dominus a populo suo et non di-
cat eunuchus ecce ego lignum aridum quia haec dicit Dominus 4
eunuchis qui custodierint sabbata mea et elegerint quae volui et
tenuerint foedus meum dabo eis in domo mea et in muris meis 5
locum et nomen melius a filiis et filiabus nomen sempiternum da-
bo eis quod non peribit et filios advenae qui adherent Domino 6

ut colant eum et diligant nomen eius ut sint ei in servos om-
nem custodientem sabbatum ne polluat illud et tenentem foedus
7 meum adducam eos in montem sanctum meum et laetificabo
eos in domo orationis meae holocausta eorum et victimae eorum
placebunt mihi super altari meo quia domus mea domus ora-
8 tionis vocabitur cunctis populis ait Dominus Deus qui congre-
gat dispersos Israhel adhuc congregabo ad eum congregatos eius
9 omnes bestiae agri venite ad devorandum universae bestiae sal-
10 tus speculatores eius caeci omnes nescierunt universi canes muti
non valentes latrare videntes vana dormientes et amantes som-
11 nia et canes inpudentissimi nescierunt saturitatem ipsi pastores
ignoraverunt intellegentiam omnes in viam suam declinaverunt
unusquisque ad avaritiam suam a summo usque ad novissimum
12 venite sumamus vinum et impleamur ebrietate et erit sicut hodie
sic et cras et multo amplius

LVII iustus perit et nemo est qui recogitet in corde suo et viri mise-
ricordiae colliguntur quia non est qui intellegat a facie enim ma-
2 litiae collectus est iustus veniat pax requiescat in cubili suo qui
3 ambulavit in directione sua vos autem accedite huc filii augu-
4 ratricis semen adulteri et fornicariae super quem lusistis super
quem dilatastis os et eiecistis linguam numquid non vos filii sce-
5 lesti semen mendax qui consolamini in diis subter omne lignum
frondosum immolantes parvulos in torrentibus subter inminentes
6 petras in partibus torrentis pars tua haec est sors tua et ipsis
effudisti libamen obtulisti sacrificium numquid super his non in-
7 dignabor super montem excelsum et sublimem posuisti cubile
8 tuum et illuc ascendisti ut immolares hostias et post ostium et
retro postem posuisti memoriale tuum quia iuxta me discoper-
uisti et suscepisti adulterum dilatasti cubile tuum et pepigisti
9 cum eis dilexisti stratum eorum manu aperta et ornasti te regi
unguento et multiplicasti pigmenta tua misisti legatos tuos pro-
10 cul et humiliata es usque ad inferos in multitudine viae tuae
laborasti non dixisti quiescam vitam manus tuae invenisti prop-
11 terea non rogasti pro quo sollicita timuisti quia mentita es et
mei non es recordata neque cogitasti in corde tuo quia ego tacens
12 et quasi non videns et mei oblita es ego adnuntiabo iustitiam
13 tuam et opera tua non proderunt tibi cum clamaveris liberent
te congregati tui et omnes eos auferet ventus tollet aura qui au-
tem fiduciam habet mei hereditabit terram et possidebit montem

sanctum meum et dicam viam facite praebete iter declinate de 14
semita auferte offendicula de via populi mei quia haec dicit Ex- 15
celsus et Sublimis habitans aeternitatem et sanctum nomen eius
in excelso et in sancto habitans et cum contrito et humili spiritu
ut vivificet spiritum humilium et vivificet cor contritorum non 16
enim in sempiternum litigabo neque usque ad finem irascar quia
spiritus a facie mea egredietur et flatus ego faciam propter ini- 17
quitatem avaritiae eius iratus sum et percussi eum abscondi et
indignatus sum et abiit vagus in via cordis sui vias eius vidi et 18
dimisi eum et reduxi eum et reddidi consolationes ipsi et lugen-
tibus eius creavi fructum labiorum pacem pacem ei qui longe 19
est et qui prope dixit Dominus et sanavi eum impii autem quasi 20
mare fervens quod quiescere non potest et redundant fluctus eius
in conculcationem et lutum non est pax dixit Deus meus impiis 21
clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam et adnuntia **LVIII**
populo meo scelera eorum et domui Iacob peccata eorum me 2
etenim de die in diem quaerunt et scire vias meas volunt quasi
gens quae iustitiam fecerit et quae iudicium Dei sui non relique-
rit rogant me iudicia iustitiae adpropinquare Deo volunt quare 3
ieiunavimus et non aspexisti humiliavimus animam nostram et
nescisti ecce in die ieiunii vestri invenitur voluntas et omnes de-
bitores vestros repetitis ecce ad lites et contentiones ieiunatis et 4
percutitis pugno impie nolite ieiunare sicut usque ad hanc diem
ut audiatur in excelso clamor vester numquid tale est ieiunium 5
quod elegi per diem adfligere hominem animam suam numquid
contorquere quasi circulum caput suum et saccum et cinerem
sternere numquid istud vocabis ieiunium et diem acceptabilem
Domino nonne hoc est magis ieiunium quod elegi dissolve con- 6
ligationes impietatis solve fasciculos deprimentes dimitte eos qui
confracti sunt liberos et omne onus disrumpe frange esurien- 7
ti panem tuum et egenos vagosque induc in domum tuam cum
videris nudum operi eum et carnem tuam ne despexeris tunc 8
erumpet quasi mane lumen tuum et sanitas tua citius orietur
et anteibit faciem tuam iustitia tua et gloria Domini colliget te
tunc invocabis et Dominus exaudiet clamabis et dicet ecce adsum 9
si abstuleris de medio tui catenam et desieris digitum extende-
re et loqui quod non prodest cum effuderis esurienti animam 10
tuam et animam adflictam repleveris orietur in tenebris lux tua
et tenebrae tuae erunt sicut meridies et requiem tibi dabit Do- 11

minus semper et implebit splendoribus animam tuam et ossa
tua liberabit et eris quasi hortus inriguus et sicut fons aqua-
12 rum cuius non deficient aquae et aedificabuntur in te deserta
saeculorum fundamenta generationis et generationis suscitabis
13 et vocaberis aedificator sepium avertens semitas in quietem si
averteris a sabbato pedem tuum facere voluntatem tuam in die
sancto meo et vocaveris sabbatum delicatum et sanctum Domini
gloriosum et glorificaveris eum dum non facis vias tuas et non
14 invenitur voluntas tua ut loquaris sermonem tunc delectaberis
super Domino et sustollam te super altitudines terrae et cibabo
te hereditate Iacob patris tui os enim Domini locutum est

LIX ecce non est adbreviata manus Domini ut salvare nequeat ne-
2 que adgravata est auris eius ut non exaudiat sed iniquitates
vestrae diviserunt inter vos et Deum vestrum et peccata vestra
3 absconderunt faciem eius a vobis ne exaudiret manus enim ve-
strae pollutae sunt sanguine et digiti vestri iniquitate labia vestra
4 locuta sunt mendacium et lingua vestra iniquitatem fatur non
est qui invocet iustitiam neque est qui iudicet vere sed confidunt
in nihili et loquuntur vanitates conceperunt laborem et pepere-
5 runt iniquitatem ova aspidum ruperunt et telas araneae texue-
runt qui comederit de ovis eorum morietur et quod confotum est
6 erumpet in regulum telae eorum non erunt in vestimentum ne-
que operientur operibus suis opera eorum opera inutilia et opus
7 iniquitatis in manibus eorum pedes eorum ad malum currunt
et festinant ut effundant sanguinem innocentem cogitationes eo-
8 rum cogitationes inutiles vastitas et contritio in viis eorum viam
pacis nescierunt et non est iudicium in gressibus eorum semitae
eorum incurvatae sunt eis omnis qui calcat in ea ignorat pacem
9 propter hoc elongatum est iudicium a nobis et non adprehen-
det nos iustitia expectavimus lucem et ecce tenebrae splendorem
10 et in tenebris ambulavimus palpavimus sicut caeci parietem et
quasi absque oculis adtrectavimus inpegimus meridie quasi in
11 tenebris in caligosis quasi mortui rugiemus quasi ursi omnes
et quasi columbae meditantes gememus expectavimus iudicium
12 et non est salutem et elongata est a nobis multiplicatae sunt
enim iniquitates nostrae coram te et peccata nostra responde-
runt nobis quia scelera nostra nobiscum et iniquitates nostras
13 cognovimus peccare et mentiri contra Dominum et aversi su-
mus ne iremus post tergum Dei nostri ut loqueremur calumniam

et transgressionem concepimus et locuti sumus de corde verba
mendacii et conversum est retrorsum iudicium et iustitia longe 14
stetit quia corruit in platea veritas et aequitas non potuit ingre-
di et facta est veritas in oblivione et qui recessit a malo praedae 15
patuit et vidit Dominus et malum apparuit in oculis eius quia
non est iudicium et vidit quia non est vir et aporiatus est quia 16
non est qui occurrat et salvavit sibi brachium suum et iustitia
eius ipsa confirmavit eum indutus est iustitia ut lorica et galea 17
salutis in capite eius indutus est vestimentis ultionis et opertus
est quasi pallio zeli sicut ad vindictam quasi ad retributionem 18
indignationis hostibus suis et vicissitudinem inimicis suis insulis
vicem reddet et timebunt qui ab occidente nomen Domini et 19
qui ab ortu solis gloriam eius cum venerit quasi fluvius violentus
quem spiritus Domini cogit et venerit Sion redemptor et eis qui 20
redeunt ab iniquitate in Iacob dicit Dominus hoc foedus meum 21
cum eis dicit Dominus spiritus meus qui est in te et verba mea
quae posui in ore tuo non recedent de ore tuo et de ore seminis
tui et de ore seminis seminis tui dixit Dominus amodo et usque
in sempiternum

surge inluminare quia venit lumen tuum et gloria Domini su- **LX**
per te orta est quia ecce tenebrae operient terram et caligo 2
populos super te autem orietur Dominus et gloria eius in te vi-
debitur et ambulabunt gentes in lumine tuo et reges in splen- 3
dore ortus tui leva in circuitu oculos tuos et vide omnes isti 4
congregati sunt venerunt tibi filii tui de longe venient et filiae
tuae in latere sugent tunc videbis et afflues et mirabitur et dila- 5
tabitur cor tuum quando conversa fuerit ad te multitudo maris
fortitudo gentium venerit tibi inundatio camelorum operiet te 6
dromedariae Madian et Efa omnes de Saba venient aurum et tus
deferentes et laudem Domino adnuntiantes omne pecus Cedar 7
congregabitur tibi arietes Nabaioth ministrabunt tibi offerentur
super placabili altari meo et domum maiestatis meae glorificabo
qui sunt isti qui ut nubes volant et quasi columbae ad fenestras 8
suas me enim insulae expectant et naves maris in principio ut 9
adducam filios tuos de longe argentum eorum et aurum eorum
cum eis nomini Domini Dei tui et Sancto Israhel quia glorificavit
te et aedificabunt filii peregrinorum muros tuos et reges eorum 10
ministrabunt tibi in indignatione enim mea percussi te et in re-
conciliatione mea misertus sum tui et aperientur portae tuae 11

iugiter die et nocte non claudentur ut adferatur ad te fortitudo
12 gentium et reges earum adducantur gens enim et regnum quod
13 non servierit tibi peribit et gentes solitudine vastabuntur gloria
Libani ad te veniet abies et buxus et pinus simul ad ornandum
locum sanctificationis meae et locum pedum meorum glorifica-
14 bo et venient ad te curvi filii eorum qui humiliaverunt te et
adorabunt vestigia pedum tuorum omnes qui detrahebant tibi et
15 vocabunt te civitatem Domini Sion Sancti Israhel pro eo quod
fuisti derelicta et odio habita et non erat qui per te transiret
ponam te in superbiam saeculorum gaudium in generationem et
16 generationem et suges lac gentium et mamilla regum lactaberis
et scies quia ego Dominus salvans te et redemptor tuus Fortis
17 Iacob pro aere adferam aurum et pro ferro adferam argentum
et pro lignis aes et pro lapidibus ferrum et ponam visitationem
18 tuam pacem et praepositos tuos iustitiam non audietur ultra
iniquitas in terra tua vastitas et contritio in terminis tuis et oc-
19 cupabit salus muros tuos et portas tuas laudatio non erit tibi
amplius sol ad lucendum per diem nec splendor lunae inlumina-
bit te sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam et Deus tuus
20 in gloriam tuam non occidet ultra sol tuus et luna tua non min-
uetur quia Dominus erit in lucem sempiternam et conplebuntur
21 dies luctus tui populus autem tuus omnes iusti in perpetuum
hereditabunt terram germen plantationis meae opus manus meae
22 ad glorificandum minimus erit in mille et parvulus in gentem
fortissimam ego Dominus in tempore eius subito faciam istud
LXI spiritus Domini super me eo quod unxerit Dominus me ad
adnuntiandum mansuetis misit me ut mederer contritis corde
2 et praedicarem captivis indulgentiam et clausis apertionem ut
praedicarem annum placabilem Domini et diem ultionis Deo no-
3 stro ut consolarer omnes lugentes ut ponerem lugentibus Sion
et darem eis coronam pro cinere oleum gaudii pro luctu pallium
laudis pro spiritu maeroris et vocabuntur in ea fortes iustitiae
4 plantatio Domini ad glorificandum et aedificabunt deserta a sae-
culo et ruinas antiquas erigent et instaurabunt civitates desertas
5 dissipatas in generationem et generationem et stabunt alieni et
pascent pecora vestra et filii peregrinorum agricolae et vinitores
6 vestri erunt vos autem sacerdotes Domini vocabimini ministri
Dei nostri dicetur vobis fortitudinem gentium comedetis et in
7 gloria earum superbietis pro confusione vestra duplici et rubore

laudabunt partem eorum propter hoc in terra sua duplicia pos-
sidebunt laetitia sempiterna erit eis quia ego Dominus diligens 8
iudicium odio habens rapinam in holocausto et dabo opus eorum
in veritate et foedus perpetuum feriam eis et scietur in genti- 9
bus semen eorum et germen eorum in medio populorum omnes
qui viderint eos cognoscent eos quia isti sunt semen cui bene-
dixit Dominus gaudens gaudebo in Domino et exultabit anima 10
mea in Deo meo quia induit me vestimentis salutis et indumen-
to iustitiae circumdedit me quasi sponsum decoratum corona et
quasi sponsam ornatam monilibus suis sicut enim terra profert 11
germen suum et sicut hortus semen suum germinat sic Dominus
Deus germinabit iustitiam et laudem coram universis gentibus

propter Sion non tacebo et propter Hierusalem non quiescam **LXII**
donec egrediatur ut splendor iustus eius et salvator eius ut lam-
pas accendatur et videbunt gentes iustum tuum et cuncti reges 2
inclitum tuum et vocabitur tibi nomen novum quod os Domini
nominabit et eris corona gloriae in manu Domini et diadema 3
regni in manu Dei tui non vocaberis ultra Derelicta et terra tua 4
non vocabitur amplius Desolata sed vocaberis Voluntas mea in ea
et terra tua Inhabitata quia conplacuit Domino in te et terra tua
inhabitabitur habitabit enim iuvenis cum virgine et habitabunt 5
in te filii tui et gaudebit sponsus super sponsam gaudebit super
te Deus tuus super muros tuos Hierusalem constitui custodes 6
tota die et tota nocte perpetuo non tacebunt qui reminiscimi-
ni Domini ne taceatis et ne detis silentium ei donec stabiliat 7
et donec ponat Hierusalem laudem in terra iuravit Dominus 8
in dextera sua et in brachio fortitudinis suae si dedero triticum
tuum ultra cibum inimicis tuis et si biberint filii alieni vinum
tuum in quo laborasti quia qui congregabunt illud comedent 9
et laudabunt Dominum et qui conportant illud bibent in atriis
sanctis meis transite transite per portas praeparate viam popu- 10
lo planum facite iter et eligite lapides elevate signum ad populos
ecce Dominus auditum fecit in extremis terrae dicite filiae Sion 11
ecce salvator tuus venit ecce merces eius cum eo et opus eius co-
ram illo et vocabunt eos Populus sanctus Redempti a Domino 12
tu autem vocaberis Quaesita civitas et non Derelicta

quis est iste qui venit de Edom tinctis vestibus de Bosra iste **LXIII**
formonsus in stola sua gradiens in multitudine fortitudinis suae
ego qui loquor iustitiam et propugnator sum ad salvandum qua- 2

re ergo rubrum est indumentum tuum et vestimenta tua sicut
3 calcantium in torculari torcular calcavi solus et de gentibus non
est vir mecum calcavi eos in furore meo et conculcavi eos in ira
mea et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea et om-
4 nia indumenta mea inquinavi dies enim ultionis in corde meo
5 annus redemptionis meae venit circumspexi et non erat auxilia-
tor quaesivi et non fuit qui adiuvaret et salvavit mihi brachium
6 meum et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi et conculcavi
populos in furore meo et inebriavi eos in indignatione mea et de-
7 traxi in terra virtutem eorum miserationum Domini recordabor
laudem Domini super omnibus quae reddidit nobis Dominus et
super multitudinem bonorum domui Israhel quae largitus est eis
secundum indulgentiam suam et secundum multitudinem mise-
8 ricordiarum suarum et dixit verumtamen populus meus est filii
9 non negantes et factus est eis salvator in omni tribulatione eo-
rum non est tribulatus et angelus faciei eius salvavit eos in dilec-
tione sua et in indulgentia sua ipse redemit eos et portavit eos et
10 levavit eos cunctis diebus saeculi ipsi autem ad iracundiam pro-
vocaverunt et adflixerunt spiritum Sancti eius et conversus est
11 eis in inimicum et ipse debellavit eos et recordatus est dierum
saeculi Mosi populi sui ubi est qui eduxit eos de mari cum pasto-
ribus gregis sui ubi est qui posuit in medio eius spiritum Sancti
12 sui qui eduxit ad dexteram Mosen brachio maiestatis suae qui
13 scidit aquas ante eos ut faceret sibi nomen sempiternum qui
duxit eos per abyssos quasi equum in deserto non inpingentem
14 quasi animal in campo descendens spiritus Domini ductor eius
fuit sic adduxisti populum tuum ut faceres tibi nomen gloriae
15 adtende de caelo et vide de habitaculo sancto tuo et gloriae tuae
ubi est zelus tuus et fortitudo tua multitudo viscerum tuorum et
16 miserationum tuarum super me continuerunt se tu enim pater
noster et Abraham nescivit nos et Israhel ignoravit nos tu Domi-
17 ne pater noster redemptor noster a saeculo nomen tuum quare
errare nos fecisti Domine de viis tuis indurasti cor nostrum ne ti-
meremus te convertere propter servos tuos tribus hereditatis tuae
18 quasi nihilum possederunt populum sanctum tuum hostes nostri
19 conculcaverunt sanctificationem tuam facti sumus quasi in prin-
cipio cum non dominareris nostri neque invocaretur nomen tuum
super nos

LXIV utinam disrumperes caelos et descenderes a facie tua montes

defluerent sicut exustio ignis tabescerent aquae arderent igni ut 2
notum fieret nomen tuum inimicis tuis a facie tua gentes tur-
barentur cum feceris mirabilia non sustinebimus descendisti et 3
a facie tua montes defluxerunt a saeculo non audierunt neque 4
auribus perceperunt oculus non vidit Deus absque te quae prae-
parasti expectantibus te occurristi laetanti et facienti iustitiam 5
in viis tuis recordabuntur tui ecce tu iratus es et peccavimus in
ipsis fuimus semper et salvabimur et facti sumus ut inmundus 6
omnes nos quasi pannus menstruatae universae iustitiae nostrae
et cecidimus quasi folium universi et iniquitates nostrae quasi
ventus abstulerunt nos non est qui invocet nomen tuum qui 7
consurgat et teneat te abscondisti faciem tuam a nobis et adlisi-
sti nos in manu iniquitatis nostrae et nunc Domine pater noster 8
es tu nos vero lutum et fictor noster et opera manuum tuarum
omnes nos ne irascaris Domine satis et ne ultra memineris ini- 9
quitatis ecce respice populus tuus omnes nos civitas sancti tui 10
facta est deserta Sion deserta facta est Hierusalem desolata do- 11
mus sanctificationis nostrae et gloriae nostrae ubi laudaverunt te
patres nostri facta est in exustionem ignis et omnia desiderabi-
lia nostra versa sunt in ruinas numquid super his continebis te 12
Domine tacebis et adfliges nos vehementer

quaesierunt me qui ante non interrogabant invenerunt qui non **LXV**
quaesierunt me dixi ecce ego ecce ego ad gentem quae non vo-
cabat nomen meum expandi manus meas tota die ad populum 2
incredulum qui graditur in via non bona post cogitationes suas
populus qui ad iracundiam provocat me ante faciem meam sem- 3
per qui immolant in hortis et sacrificant super lateres qui habi- 4
tant in sepulchris et in delubris idolorum dormiunt qui comedunt
carnem suillam et ius profanum in vasis eorum qui dicunt recede 5
a me non adpropinques mihi quia inmundus es isti fumus erunt
in furore meo ignis ardens tota die ecce scriptum est coram me 6
non tacebo sed reddam et retribuam in sinu eorum iniquitates 7
vestras et iniquitates patrum vestrorum simul dicit Dominus qui
sacrificaverunt super montes et super colles exprobraverunt mihi
et remetiar opus eorum primum in sinu eorum haec dicit Domi- 8
nus quomodo si inveniatur granum in botro et dicatur ne dissi-
pes illud quoniam benedictio est sic faciam propter servos meos
ut non disperdam totum et educam de Iacob semen et de Iuda 9
possidentem montes meos et hereditabunt eam electi mei et servi

10 mei habitabunt ibi et erunt campestria in caulas gregum et val-
lis Achor in cubile armentorum populo meo qui requisierunt me
11 et vos qui dereliquistis Dominum qui obliti estis montem sanc-
tum meum qui ponitis Fortunae mensam et libatis super eam
12 numerabo vos in gladio et omnes in caede corruetis pro eo quod
vocavi et non respondistis locutus sum et non audistis et facieba-
13 tis malum in oculis meis et quae nolui elegistis propter hoc haec
dicit Dominus Deus ecce servi mei comedent et vos esurietis ecce
14 servi mei bibent et vos sitietis ecce servi mei laetabuntur et vos
confundemini ecce servi mei laudabunt prae exultatione cordis et
vos clamabitis prae dolore cordis et prae contritione spiritus ulu-
15 labitis et dimittetis nomen vestrum in iuramentum electis meis
et interficiet te Dominus Deus et servos suos vocabit nomine alio
16 in quo qui benedictus est super terram benedicetur in Deo amen
et qui iurat in terra iurabit in Deo amen quia oblivioni traditae
sunt angustiae priores et quia absconditae sunt ab oculis nostris
17 ecce enim ego creo caelos novos et terram novam et non erunt in
18 memoria priora et non ascendent super cor sed gaudebitis et ex-
ultabitis usque in sempiternum in his quae ego creo quia ecce ego
19 creo Hierusalem exultationem et populum eius gaudium et ex-
ultabo in Hierusalem et gaudebo in populo meo et non audietur
20 in eo ultra vox fletus et vox clamoris non erit ibi amplius infans
dierum et senex qui non impleat dies suos quoniam puer centum
annorum morietur et peccator centum annorum maledictus erit
21 et aedificabunt domos et habitabunt et plantabunt vineas et co-
22 medent fructum earum non aedificabunt et alius habitabit non
plantabunt et alius comedet secundum dies enim ligni erunt dies
23 populi mei et opera manuum eorum inveterabunt electis meis
non laborabunt frustra neque generabunt in conturbatione quia
24 semen benedictorum Domini est et nepotes eorum cum eis erit-
que antequam clament ego exaudiam adhuc illis loquentibus ego
25 audiam lupus et agnus pascentur simul et leo et bos comedent
paleas et serpenti pulvis panis eius non nocebunt neque occident
in omni monte sancto meo dicit Dominus

LXVI haec dicit Dominus caelum sedis mea et terra scabillum pe-
dum meorum quae ista domus quam aedificabitis mihi et quis
2 iste locus quietis meae omnia haec manus mea fecit et facta
sunt universa ista dicit Dominus ad quem autem respiciam ni-
si ad pauperculum et contritum spiritu et trementem sermones

meos qui immolat bovem quasi qui interficiat virum qui mactat 3
pecus quasi qui excerebret canem qui offert oblationem quasi qui
sanguinem suillum offerat qui recordatur turis quasi qui benedi-
cat idolo haec omnia elegerunt in viis suis et in abominationibus
suis anima eorum delectata est unde et ego eligam inlusiones 4
eorum et quae timebant adducam eis quia vocavi et non erat qui
responderet locutus sum et non audierunt feceruntque malum in
oculis meis et quae nolui elegerunt audite verbum Domini qui 5
tremetis ad verbum eius dixerunt fratres vestri odientes vos et
abicientes propter nomen meum glorificetur Dominus et videbi-
mus in laetitia vestra ipsi autem confundentur vox populi de 6
civitate vox de templo vox Domini reddentis retributionem ini-
micis suis antequam parturiret peperit antequam veniret partus 7
eius peperit masculum quis audivit umquam tale et quis vidit 8
huic simile numquid parturiet terra in die una aut parietur gens
simul quia parturivit et peperit Sion filios suos numquid ego 9
qui alios parere facio ipse non pariam dicit Dominus si ego qui
generationem ceteris tribuo sterilis ero ait Dominus Deus tuus
laetamini cum Hierusalem et exultate in ea omnes qui diligitis 10
eam gaudete cum ea gaudio universi qui lugetis super eam ut 11
sugatis et repleamini ab ubere consolationis eius ut mulgeatis et
deliciis affluatis ab omnimoda gloria eius quia haec dicit Domi- 12
nus ecce ego declinabo super eam quasi fluvium pacis et quasi
torrentem inundantem gloriam gentium quam sugetis ad ubera
portabimini et super genua blandientur vobis quomodo si cui 13
mater blandiatur ita ego consolabor vos et in Hierusalem conso-
labimini videbitis et gaudebit cor vestrum et ossa vestra quasi 14
herba germinabunt et cognoscetur manus Domini servis eius et
indignabitur inimicis suis quia ecce Dominus in igne veniet et 15
quasi turbo quadrigae eius reddere in indignatione furorem suum
et increpationem suam in flamma ignis quia in igne Dominus 16
diiudicatur et in gladio suo ad omnem carnem et multiplicabun-
tur interfecti a Domino qui sanctificabantur et mundos se pu- 17
tabant in hortis post unam intrinsecus qui comedebant carnem
suillam et abominationem et murem simul consumentur dicit
Dominus ego autem opera eorum et cogitationes eorum venio 18
ut congregem cum omnibus gentibus et linguis et venient et vi-
debunt gloriam meam et ponam in eis signum et mittam ex eis 19
qui salvati fuerint ad gentes in mari in Africa in Lydia tenentes

sagittam in Italiam et Graeciam ad insulas longe ad eos qui non
audierunt de me et non viderunt gloriam meam et adnuntiabunt
20 gloriam meam gentibus et adducent omnes fratres vestros de
cunctis gentibus donum Domino in equis et in quadrigis et in
lecticis et in mulis et in carrucis ad montem sanctum meum Hie-
rusalem dicit Dominus quomodo si inferant filii Israhel munus in
21 vase mundo in domum Domini et adsumam ex eis in sacerdotes
22 et in Levitas dicit Dominus quia sicut caeli novi et terra nova
quae ego facio stare coram me dicit Dominus sic stabit semen ve-
23 strum et nomen vestrum et erit mensis ex mense et sabbatum
ex sabbato veniet omnis caro ut adoret coram facie mea dicit
24 Dominus et egredientur et videbunt cadavera virorum qui prae-
varicati sunt in me vermis eorum non morietur et ignis eorum
non extinguetur et erunt usque ad satietatem visionis omni carni

THE BOOK OF THE PROPHET JEREMIAH.

Verba Hieremiae filii Helciae de sacerdotibus qui fuerunt I
in Anathoth in terra Beniamin quod factum est ver- 2
bum Domini ad eum in diebus Iosiae filii Amon regis
Iuda in tertiodecimo anno regni eius et factum est in 3
diebus Ioachim filii Iosiae regis Iuda usque ad consummationem
undecimi anni Sedeciae filii Iosiae regis Iuda usque ad transmi-
grationem Hierusalem in mense quinto et factum est verbum 4
Domini ad me dicens priusquam te formarem in utero novi te 5
et antequam exires de vulva sanctificavi te prophetam gentibus
dedi te et dixi a a a Domine Deus ecce nescio loqui quia puer 6
ego sum et dixit Dominus ad me noli dicere puer sum quoniam 7
ad omnia quae mittam te ibis et universa quaecumque manda-
vero tibi loqueris ne timeas a facie eorum quia tecum ego sum 8
ut eruam te dicit Dominus et misit Dominus manum suam et 9
tetigit os meum et dixit Dominus ad me ecce dedi verba mea in
ore tuo ecce constitui te hodie super gentes et super regna ut 10
evellas et destruas et disperdas et dissipes et aedifices et plan-
tes et factum est verbum Domini ad me dicens quid tu vides 11
Hieremia et dixi virgam vigilantem ego video et dixit Dominus 12
ad me bene vidisti quia vigilabo ego super verbo meo ut faciam
illud et factum est verbum Domini secundo ad me dicens quid 13
tu vides et dixi ollam succensam ego video et faciem eius a facie
aquilonis et dixit Dominus ad me ab aquilone pandetur malum 14
super omnes habitatores terrae quia ecce ego convocabo omnes 15
cognationes regnorum aquilonis ait Dominus et venient et po-
nent unusquisque solium suum in introitu portarum Hierusalem
et super omnes muros eius in circuitu et super universas urbes
Iuda et loquar iudicia mea cum eis super omni malitia eorum 16
qui dereliquerunt me et libaverunt diis alienis et adoraverunt
opus manuum suarum tu ergo accinge lumbos tuos et surge et 17

loquere ad eos omnia quae ego praecipio tibi ne formides a fa-
18 cie eorum nec enim timere te faciam vultum eorum ego quippe
dedi te hodie in civitatem munitam et in columnam ferream et
in murum aereum super omnem terram regibus Iuda principibus
19 eius et sacerdotibus et populo terrae et bellabunt adversum te
et non praevalebunt quia tecum ego sum ait Dominus ut liberem
te

II, 2 et factum est verbum Domini ad me dicens vade et clama in
auribus Hierusalem dicens haec dicit Dominus recordatus sum
tui miserans adulescentiam tuam et caritatem disponsationis
tuae quando secuta me es in deserto in terra quae non semi-
3 natur sanctus Israhel Domino primitiae frugum eius omnes qui
devorant eum delinquunt mala venient super eos dicit Dominus
4 audite verbum Domini domus Iacob et omnes cognationes do-
5 mus Israhel haec dicit Dominus quid invenerunt patres vestri
in me iniquitatis quia elongaverunt a me et ambulaverunt post
6 vanitatem et vani facti sunt et non dixerunt ubi est Dominus
qui ascendere nos fecit de terra Aegypti qui transduxit nos per
desertum per terram inhabitabilem et inviam per terram sitis
et imaginem mortis per terram in qua non ambulavit vir neque
7 habitavit homo et induxi vos in terram Carmeli ut comedere-
tis fructum eius et optima illius et ingressi contaminastis terram
8 meam et hereditatem meam posuistis in abominationem sacer-
dotes non dixerunt ubi est Dominus et tenentes legem nescierunt
me et pastores praevaricati sunt in me et prophetae prophe-
9 taverunt in Baal et idola secuti sunt propterea adhuc iudicio
contendam vobiscum ait Dominus et cum filiis vestris discepta-
10 bo transite ad insulas Cetthim et videte et in Cedar mittite et
11 considerate vehementer et videte si factum est huiuscemodi si
mutavit gens deos et certe ipsi non sunt dii populus vero meus
12 mutavit Gloriam suam in idolum obstupescite caeli super hoc
13 et portae eius desolamini vehementer dicit Dominus duo enim
mala fecit populus meus me dereliquerunt fontem aquae vivae
ut foderent sibi cisternas cisternas dissipatas quae continere non
14 valent aquas numquid servus est Israhel aut vernaculus quare
15 ergo est factus in praedam super eum rugierunt leones et dede-
runt vocem suam posuerunt terram eius in solitudinem civitates
16 eius exustae sunt et non est qui habitet in eis filii quoque Me-
17 mfeos et Tafnes constupraverunt te usque ad verticem numquid

non istud factum est tibi quia dereliquisti Dominum Deum tuum
eo tempore quo ducebat te per viam et nunc quid tibi vis in via 18
Aegypti ut bibas aquam turbidam et quid tibi cum via Assyrio-
rum ut bibas aquam Fluminis arguet te malitia tua et aversio 19
tua increpabit te scito et vide quia malum et amarum est reli-
quisse te Dominum Deum tuum et non esse timorem mei apud
te dicit Dominus Deus exercituum a saeculo confregisti iugum 20
meum rupisti vincula mea et dixisti non serviam in omni enim
colle sublimi et sub omni ligno frondoso tu prosternebaris mere-
trix ego autem plantavi te vineam electam omne semen verum 21
quomodo ergo conversa es in pravum vinea aliena si laveris te 22
nitro et multiplicaveris tibi herbam borith maculata es in ini-
quitate tua coram me dicit Dominus Deus quomodo dicis non 23
sum polluta post Baalim non ambulavi vide vias tuas in con-
valle scito quid feceris cursor levis explicans vias tuas onager 24
adsuetus in solitudine in desiderio animae suae adtraxit ventum
amoris sui nullus avertet eam omnes qui quaerunt eam non de-
ficient in menstruis eius invenient eam prohibe pedem tuum a 25
nuditate et guttur tuum a siti et dixisti desperavi nequaquam
faciam adamavi quippe alienos et post eos ambulabo quomo- 26
do confunditur fur quando deprehenditur sic confusi sunt domus
Israhel ipsi et reges eorum principes et sacerdotes et prophetae
eorum dicentes ligno pater meus es tu et lapidi tu me genuisti 27
verterunt ad me tergum et non faciem et in tempore adflictionis
suae dicent surge et libera nos ubi sunt dii tui quos fecisti tibi 28
surgant et liberent te in tempore adflictionis tuae secundum nu-
merum quippe civitatum tuarum erant dii tui Iuda quid vultis 29
mecum iudicio contendere omnes dereliquistis me dicit Dominus
frustra percussi filios vestros disciplinam non receperunt devora- 30
vit gladius vester prophetas vestros quasi leo vastator generatio 31
vestra videte verbum Domini numquid solitudo factus sum Isra-
heli aut terra serotina quare ergo dixit populus meus recessimus
non veniemus ultra ad te numquid obliviscitur virgo ornamen- 32
ti sui sponsa fasciae pectoralis suae populus vero meus oblitus
est mei diebus innumeris quid niteris bonam ostendere viam 33
tuam ad quaerendam dilectionem quae insuper et malitias tuas
docuisti vias tuas et in alis tuis inventus est sanguis animarum 34
pauperum et innocentium non in fossis inveni eos sed in omnibus
quae supra memoravi et dixisti absque peccato et innocens ego 35

sum et propterea avertatur furor tuus a me ecce ego iudicio con-
36 tendam tecum eo quod dixeris non peccavi quam vilis es facta
nimis iterans vias tuas et ab Aegypto confunderis sicut confusa
37 es ab Assur nam et ab ista egredieris et manus tuae erunt su-
per caput tuum quoniam obtrivit Dominus confidentiam tuam
et nihil habebis prosperum
III vulgo dicitur si dimiserit vir uxorem suam et recedens ab eo
duxerit virum alterum numquid revertetur ad eam ultra num-
quid non polluta et contaminata erit mulier illa tu autem for-
nicata es cum amatoribus multis tamen revertere ad me dicit
2 Dominus leva oculos tuos in directum et vide ubi non prostrata
sis in viis sedebas expectans eos quasi latro in solitudine et pol-
3 luisti terram in fornicationibus tuis et in malitiis tuis quam ob
rem prohibitae sunt stillae pluviarum et serotinus imber non fuit
4 frons mulieris meretricis facta est tibi noluisti erubescere ergo
saltim amodo voca me pater meus dux virginitatis meae tu es
5 numquid irasceris in perpetuum aut perseverabis in finem ecce
6 locuta es et fecisti mala et potuisti et dixit Dominus ad me in
diebus Iosiae regis numquid vidisti quae fecerit aversatrix Isra-
hel abiit sibimet super omnem montem excelsum et sub omne
7 lignum frondosum et fornicata est ibi et dixi cum fecisset haec
omnia ad me convertere et non est reversa et vidit praevaricatrix
8 soror eius Iuda quia pro eo quod moechata esset aversatrix Isra-
hel dimisissem eam et dedissem ei libellum repudii et non timuit
praevaricatrix Iuda soror eius sed abiit et fornicata est etiam ipsa
9 et facilitate fornicationis suae contaminavit terram et moechata
10 est cum lapide et cum ligno et in omnibus his non est reversa ad
me praevaricatrix soror eius Iuda in toto corde suo sed in men-
11 dacio ait Dominus et dixit Dominus ad me iustificavit animam
12 suam aversatrix Israhel conparatione praevaricatricis Iuda vade
et clama sermones istos contra aquilonem et dices revertere aver-
satrix Israhel ait Dominus et non avertam faciem meam a vobis
quia sanctus ego sum dicit Dominus et non irascar in perpetuum
13 tamen scito iniquitatem tuam quia in Dominum Deum tuum
praevaricata es et dispersisti vias tuas alienis sub omni ligno
14 frondoso et vocem meam non audisti ait Dominus convertimini
filii revertentes dicit Dominus quia ego vir vester et adsumam
vos unum de civitate et duos de cognatione et introducam vos
15 in Sion et dabo vobis pastores iuxta cor meum et pascent vos

scientia et doctrina cumque multiplicati fueritis et creveritis in 16
terra in diebus illis ait Dominus non dicent ultra arca testamenti
Domini neque ascendet super cor neque recordabuntur illius nec
visitabitur nec fiet ultra in tempore illo vocabunt Hierusalem 17
solium Domini et congregabuntur ad eam omnes gentes in no-
mine Domini in Hierusalem et non ambulabunt post pravitatem
cordis sui pessimi in diebus illis ibit domus Iuda ad domum 18
Israhel et venient simul de terra aquilonis ad terram quam dedi
patribus vestris ego autem dixi quomodo ponam te in filiis et 19
tribuam tibi terram desiderabilem hereditatem praeclaram exer-
cituum gentium et dixi patrem vocabis me et post me ingredi
non cessabis sed quomodo si contemnat mulier amatorem suum 20
sic contempsit me domus Israhel dicit Dominus vox in viis au- 21
dita est ploratus et ululatus filiorum Israhel quoniam iniquam
fecerunt viam suam obliti sunt Domini Dei sui convertimini fi- 22
lii revertentes et sanabo aversiones vestras ecce nos venimus ad
te tu enim es Dominus Deus noster vere mendaces erant col- 23
les multitudo montium vere in Domino Deo nostro salus Israhel
confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adulescentia no- 24
stra greges eorum et armenta eorum filios eorum et filias eorum
dormiemus in confusione nostra et operiet nos ignominia nostra 25
quoniam Domino Deo nostro peccavimus nos et patres nostri ab
adulescentia nostra usque ad hanc diem et non audivimus vocem
Domini Dei nostri

si converteris Israhel ait Dominus ad me convertere si abstule- **IV**
ris offendicula tua a facie mea non commoveberis et iurabis vivit 2
Dominus in veritate et in iudicio et in iustitia et benedicent eum
gentes ipsumque laudabunt haec enim dicit Dominus viro Iuda 3
et Hierusalem novate vobis novale et nolite serere super spinas
circumcidimini Domino et auferte praeputia cordium vestrorum 4
vir Iuda et habitatores Hierusalem ne forte egrediatur ut ignis
indignatio mea et succendatur et non sit qui extinguat propter
malitiam cogitationum vestrarum adnuntiate in Iuda et in Hie- 5
rusalem auditum facite loquimini et canite tuba in terra clama-
te fortiter dicite congregamini et ingrediamur civitates munitas
levate signum in Sion confortamini nolite stare quia malum ego 6
adduco ab aquilone et contritionem magnam ascendit leo de cu- 7
bili suo et praedo gentium se levavit egressus est de loco suo ut
ponat terram tuam in desolationem civitates tuae vastabuntur

8 remanentes absque habitatore super hoc accingite vos ciliciis
plangite et ululate quia non est aversa ira furoris Domini a nobis
9 et erit in die illa dicit Dominus peribit cor regis et cor principum
10 et obstupescent sacerdotes et prophetae consternabuntur et di-
xi heu heu heu Domine Deus ergone decepisti populum istum et
Hierusalem dicens pax erit vobis et ecce pervenit gladius usque
11 ad animam in tempore illo dicetur populo huic et Hierusalem
ventus urens in viis quae sunt in deserto viae filiae populi mei
12 non ad ventilandum et ad purgandum spiritus plenus ex his ve-
13 niet mihi et nunc ego sed loquar iudicia mea cum eis ecce quasi
nubes ascendet et quasi tempestas currus eius velociores aquilis
14 equi illius vae nobis quoniam vastati sumus lava a malitia cor
tuum Hierusalem ut salva fias usquequo morabuntur in te cogi-
15 tationes noxiae vox enim adnuntiantis a Dan et notum facientis
16 idolum de monte Ephraim concitate gentes ecce auditum est in
Hierusalem custodes venire de terra longinqua et dare super civi-
17 tates Iuda vocem suam quasi custodes agrorum facti sunt super
18 eam in gyro quia me ad iracundiam provocavit ait Dominus viae
tuae et cogitationes tuae fecerunt haec tibi ista malitia tua quia
19 amara quia tetigit cor tuum ventrem meum ventrem meum do-
leo sensus cordis mei turbati sunt in me non tacebo quoniam
20 vocem bucinae audivit anima mea clamorem proelii contritio
super contritionem vocata est et vastata est omnis terra repen-
21 te vastata sunt tabernacula mea subito pelles meae usquequo
22 videbo fugientem audiam vocem bucinae quia stultus populus
meus me non cognovit filii insipientes sunt et vecordes sapientes
23 sunt ut faciant mala bene autem facere nescierunt aspexi ter-
ram et ecce vacua erat et nihili et caelos et non erat lux in eis
24 vidi montes et ecce movebantur et omnes colles conturbati sunt
25 intuitus sum et non erat homo et omne volatile caeli recessit
26 aspexi et ecce Carmelus desertus et omnes urbes eius destructae
27 sunt a facie Domini et a facie irae furoris eius haec enim dicit
Dominus deserta erit omnis terra sed tamen consummationem
28 non faciam lugebit terra et maerebunt caeli desuper eo quod
locutus sum cogitavi et non paenituit me nec aversus sum ab eo
29 a voce equitis et mittentis sagittam fugit omnis civitas ingressi
sunt ardua et ascenderunt rupes universae urbes derelictae sunt
30 et non habitat in eis homo tu autem vastata quid facies cum
vestieris te coccino cum ornata fueris monili aureo et pinxeris

stibio oculos tuos frustra conponeris contempserunt te amatores
tui animam tuam quaerent vocem enim quasi parturientis au- 31
divi angustias ut puerperae vox filiae Sion intermorientis expan-
dentisque manus suas vae mihi quia defecit anima mea propter
interfectos

circuite vias Hierusalem et aspicite et considerate et quaerite **V**
in plateis eius an inveniatis virum facientem iudicium et quae-
rentem fidem et propitius ero eius quod si etiam vivit Dominus 2
dixerint et hoc falso iurabunt Domine oculi tui respiciunt fi- 3
dem percussisti eos et non doluerunt adtrivisti eos et rennuerunt
accipere disciplinam induraverunt facies suas super petram nol-
uerunt reverti ego autem dixi forsitan pauperes sunt et stulti 4
ignorantes viam Domini iudicium Dei sui ibo igitur ad optima- 5
tes et loquar eis ipsi enim cognoverunt viam Domini iudicium Dei
sui et ecce magis hii simul confregerunt iugum ruperunt vincula
idcirco percussit eos leo de silva lupus ad vesperam vastavit eos 6
pardus vigilans super civitates eorum omnis qui egressus fuerit
ex eis capietur quia multiplicatae sunt praevaricationes eorum
confortatae sunt aversiones eorum super quo propitius tibi esse 7
potero filii tui dereliquerunt me et iurant in his qui non sunt
dii saturavi eos et moechati sunt et in domo meretricis luxuria-
bantur equi amatores et admissarii facti sunt unusquisque ad 8
uxorem proximi sui hinniebat numquid super his non visitabo 9
dicit Dominus et in gente tali non ulciscetur anima mea ascendi- 10
te muros eius et dissipate consummationem autem nolite facere
auferte propagines eius quia non sunt Domini praevaricatione 11
enim praevaricata est in me domus Israhel et domus Iuda ait
Dominus negaverunt Dominum et dixerunt non est ipse neque 12
veniet super nos malum gladium et famem non videbimus pro- 13
phetae fuerunt in ventum et responsum non fuit in eis haec ergo
evenient illis haec dicit Dominus Deus exercituum quia locuti 14
estis verbum istud ecce ego do verba mea in ore tuo in ignem
et populum istum ligna et vorabit eos ecce ego adducam su- 15
per vos gentem de longinquo domus Israhel ait Dominus gentem
robustam gentem antiquam gentem cuius ignorabis linguam nec
intelleges quid loquatur faretra eius quasi sepulchrum patens 16
universi fortes et comedet segetes tuas et panem tuum devora- 17
bit filios tuos et filias tuas comedet gregem tuum et armenta tua
comedet vineam tuam et ficum tuam et conteret urbes munitas

18 tuas in quibus tu habes fiduciam gladio verumtamen et diebus
19 illis ait Dominus non faciam vos in consummationem quod si
dixeritis quare fecit Dominus Deus noster nobis haec omnia dices
ad eos sicut dereliquistis me et servistis deo alieno in terra vestra
20 sic servietis alienis in terra non vestra adnuntiate hoc domui Ia-
21 cob et auditum facite in Iuda dicentes audi populus stulte qui
non habes cor qui habentes oculos non videtis et aures et non
22 auditis me ergo non timebitis ait Dominus et a facie mea non
dolebitis qui posui harenam terminum mari praeceptum sempi-
ternum quod non praeteribit et commovebuntur et non poterunt
23 et intumescent fluctus eius et non transibunt illud populo au-
tem huic factum est cor incredulum et exasperans recesserunt
24 et abierunt et non dixerunt in corde suo metuamus Dominum
Deum nostrum qui dat nobis pluviam temporaneam et serotinam
in tempore suo plenitudinem annuae messis custodientem nobis
25 iniquitates nostrae declinaverunt haec et peccata nostra prohi-
26 buerunt bonum a nobis quia inventi sunt in populo meo impii
insidiantes quasi aucupes laqueos ponentes et pedicas ad capien-
27 dos viros sicut decipula plena avibus sic domus eorum plenae
28 dolo ideo magnificati sunt et ditati incrassati sunt et inpinguati
et praeterierunt sermones meos pessime causam non iudicave-
runt causam pupilli non direxerunt et iudicium pauperum non
29 iudicaverunt numquid super his non visitabo dicit Dominus aut
30 super gentem huiuscemodi non ulciscetur anima mea stupor et
31 mirabilia facta sunt in terra prophetae prophetabant menda-
cium et sacerdotes adplaudebant manibus suis et populus meus
dilexit talia quid igitur fiet in novissimo eius
VI confortamini filii Beniamin in medio Hierusalem et in The-
cua clangite bucina et super Bethaccharem levate vexillum quia
2 malum visum est ab aquilone et contritio magna speciosae et
3 delicatae adsimilavi filiam Sion ad eam venient pastores et gre-
ges eorum fixerunt in ea tentoria in circuitu pascet unusquisque
4 eos qui sub manu sua sunt sanctificate super eam bellum con-
surgite et ascendamus in meridie vae nobis quia declinavit dies
5 quia longiores factae sunt umbrae vesperi surgite et ascenda-
6 mus in nocte et dissipemus domos eius quia haec dicit Dominus
exercituum caedite lignum eius et fundite circa Hierusalem ag-
gerem haec est civitas visitationis omnis calumnia in medio eius
7 sicut frigidam facit cisterna aquam suam sic frigidam fecit mali-

tiam suam iniquitas et vastitas audietur in ea coram me semper
infirmitas et plaga erudire Hierusalem ne forte recedat anima 8
mea a te ne forte ponam te desertam terram inhabitabilem haec 9
dicit Dominus exercituum usque ad racemum colligent quasi in
vinea reliquias Israhel converte manum tuam quasi vindemiator
ad cartallum cui loquar et quem contestabor ut audiant ecce 10
incircumcisae aures eorum et audire non possunt ecce verbum
Domini factum est eis in obprobrium et non suscipient illud id- 11
circo furore Domini plenus sum laboravi sustinens effunde super
parvulum foris et super concilium iuvenum simul vir enim cum
muliere capietur senex cum pleno dierum et transibunt domus 12
eorum ad alteros agri et uxores pariter quia extendam manum
meam super habitantes terram dicit Dominus a minore quippe 13
usque ad maiorem omnes avaritiae student et a propheta usque
ad sacerdotem cuncti faciunt dolum et curabant contritionem 14
filiae populi mei cum ignominia dicentes pax pax et non erat pax
confusi sunt quia abominationem fecerunt quin potius confusio- 15
ne non sunt confusi et erubescere nescierunt quam ob rem cadent
inter ruentes in tempore visitationis suae corruent dicit Dominus
haec dicit Dominus state super vias et videte et interrogate de 16
semitis antiquis quae sit via bona et ambulate in ea et invenietis
refrigerium animabus vestris et dixerunt non ambulabimus et 17
constitui super vos speculatores audite vocem tubae et dixerunt
non audiemus ideo audite gentes et cognosce congregatio quanta 18
ego faciam eis audi terra ecce ego adducam mala super populum 19
istum fructum cogitationum eius quia verba mea non audierunt
et legem meam proiecerunt ut quid mihi tus de Saba adfertis 20
et calamum suave olentem de terra longinqua holocaustomata
vestra non sunt accepta et victimae vestrae non placuerunt mihi
propterea haec dicit Dominus ecce ego dabo in populum istum 21
ruinas et ruent in eis patres et filii simul vicinus et proximus et
peribunt haec dicit Dominus ecce populus venit de terra aquilo- 22
nis et gens magna consurget a finibus terrae sagittam et scutum 23
arripiet crudelis est et non miserebitur vox eius quasi mare so-
nabit et super equos ascendent praeparati quasi vir ad proelium
adversum te filia Sion audivimus famam eius dissolutae sunt 24
manus nostrae tribulatio adprehendit nos dolores ut parturien-
tem nolite exire ad agros et in via ne ambuletis quoniam gla- 25
dius inimici pavor in circuitu filia populi mei accingere cilicio et 26

conspergere cinere luctum unigeniti fac tibi planctum amarum
27 quia repente veniet vastator super nos probatorem dedi te in
28 populo meo robustum et scies et probabis viam eorum omnes
isti principes declinantum ambulantes fraudulenter aes et ferrum
29 universi corrupti sunt defecit sufflatorium in igne consumptum
est plumbum frustra conflavit conflator malitiae enim eorum non
30 sunt consumptae argentum reprobum vocate eos quia Dominus
proiecit illos
VII, 2 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens sta
in porta domus Domini et praedica ibi verbum istud et dic audi-
te verbum Domini omnis Iuda qui ingredimini per portas has ut
3 adoretis Dominum haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel
bonas facite vias vestras et studia vestra et habitabo vobiscum
4 in loco isto nolite confidere in verbis mendacii dicentes templum
5 Domini templum Domini templum Domini est quoniam si bene
direxeritis vias vestras et studia vestra si feceritis iudicium inter
6 virum et proximum eius advenae et pupillo et viduae non fe-
ceritis calumniam nec sanguinem innocentem effuderitis in loco
hoc et post deos alienos non ambulaveritis in malum vobismet
7 ipsis habitabo vobiscum in loco isto in terra quam dedi patribus
8 vestris a saeculo usque in saeculum ecce vos confiditis vobis in
9 sermonibus mendacii qui non proderunt vobis furari occidere
adulterare iurare mendaciter libare Baali et ire post deos alie-
10 nos quos ignoratis et venistis et stetistis coram me in domo hac
in qua invocatum est nomen meum et dixistis liberati sumus eo
11 quod fecerimus omnes abominationes istas ergo spelunca latro-
num facta est domus ista in qua invocatum est nomen meum in
12 oculis vestris ego ego sum ego vidi dicit Dominus ite ad locum
meum in Silo ubi habitavit nomen meum a principio et vide-
13 te quae fecerim ei propter malitiam populi mei Israhel et nunc
quia fecistis omnia opera haec dicit Dominus et locutus sum ad
vos mane consurgens et loquens et non audistis et vocavi vos et
14 non respondistis faciam domui huic in qua invocatum est nomen
meum et in qua vos habetis fiduciam et loco quem dedi vobis et
15 patribus vestris sicut feci Silo et proiciam vos a facie mea sicut
16 proieci omnes fratres vestros universum semen Ephraim tu ergo
noli orare pro populo hoc nec adsumas pro eis laudem et oratio-
17 nem et non obsistas mihi quia non exaudiam te nonne vides quid
18 isti faciant in civitatibus Iuda et in plateis Hierusalem filii col-

ligunt ligna et patres succendunt ignem et mulieres conspergunt
adipem ut faciant placentas Reginae caeli et libent diis alienis et
me ad iracundiam provocent numquid me ad iracundiam pro- 19
vocant dicit Dominus nonne semet ipsos in confusionem vultus
sui ideo haec dicit Dominus Deus ecce furor meus et indignatio 20
mea conflatur super locum istum super viros et super iumenta
et super lignum regionis et super fruges terrae et succendetur et
non extinguetur haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel 21
holocaustomata vestra addite victimis vestris et comedite carnes
quia non sum locutus cum patribus vestris et non praecepi eis in 22
die qua eduxi eos de terra Aegypti de verbo holocaustomatum
et victimarum sed hoc verbum praecepi eis dicens audite vocem 23
meam et ero vobis Deus et vos eritis mihi populus et ambulate
in omni via quam mandavi vobis ut bene sit vobis et non audie- 24
runt nec inclinaverunt aurem suam sed abierunt in voluntatibus
et pravitate cordis sui mali factique sunt retrorsum et non in an-
te a die qua egressi sunt patres eorum de terra Aegypti usque 25
ad diem hanc et misi ad vos omnes servos meos prophetas per
diem consurgens diluculo et mittens et non audierunt me nec 26
inclinaverunt aurem suam sed induraverunt cervicem et peius
operati sunt quam patres eorum et loqueris ad eos omnia verba 27
haec et non audient te et vocabis eos et non respondebunt tibi
et dices ad eos haec est gens quae non audivit vocem Domini Dei 28
sui nec recepit disciplinam periit fides et ablata est de ore eorum
tonde capillum tuum et proice et sume in directum planctum 29
quia proiecit Dominus et reliquit generationem furoris sui quia 30
fecerunt filii Iuda malum in oculis meis dicit Dominus posuerunt
offendicula sua in domo in qua invocatum est nomen meum ut
polluerent eam et aedificaverunt excelsa Thofeth qui est in valle 31
filii Ennom ut incenderent filios suos et filias suas igni quae non
praecepi nec cogitavi in corde meo ideo ecce dies venient dicit 32
Dominus et non dicetur amplius Thofeth et vallis filii Ennom sed
vallis Interfectionis et sepelient in Thofeth eo quod non sit locus
et erit morticinum populi huius in cibum volucribus caeli et be- 33
stiis terrae et non erit qui abigat et quiescere faciam de urbibus 34
Iuda et de plateis Hierusalem vocem gaudii et vocem laetitiae
vocem sponsi et vocem sponsae in desolatione enim erit terra

in tempore illo ait Dominus eicient ossa regis Iuda et ossa **VIII**
principum eius et ossa sacerdotum et ossa prophetarum et ossa

2 eorum qui habitaverunt Hierusalem de sepulchris suis et pan-
dent ea ad solem et lunam et omnem militiam caeli quae dile-
xerunt et quibus servierunt et post quae ambulaverunt et quae
quaesierunt et adoraverunt non colligentur et non sepelientur in
3 sterquilinium super faciem terrae erunt et eligent magis mortem
quam vitam omnes qui residui fuerint de cognatione hac pessima
in universis locis quae derelicta sunt ad quae eieci eos dicit Do-
4 minus exercituum et dices ad eos haec dicit Dominus numquid
5 qui cadet non resurget et qui aversus est non revertetur quare
ergo aversus est populus iste in Hierusalem aversione contentio-
6 sa adprehenderunt mendacium et noluerunt reverti adtendi et
auscultavi nemo quod bonum est loquitur nullus est qui agat
paenitentiam super peccato suo dicens quid feci omnes conver-
si sunt ad cursum suum quasi equus impetu vadens in proelio
7 milvus in caelo cognovit tempus suum turtur et hirundo et cico-
nia custodierunt tempus adventus sui populus autem meus non
8 cognovit iudicium Domini quomodo dicitis sapientes nos sumus
et lex Domini nobiscum est vere mendacium operatus est sti-
9 lus mendax scribarum confusi sunt sapientes perterriti et capti
sunt verbum enim Domini proiecerunt et sapientia nulla est in eis
10 propterea dabo mulieres eorum exteris agros eorum heredibus
quia a minimo usque ad maximum omnes avaritiam sequuntur
11 a propheta usque ad sacerdotem cuncti faciunt mendacium et
sanabant contritionem filiae populi mei ad ignominiam dicentes
12 pax pax cum non esset pax confusi sunt quia abominationem
fecerunt quinimmo confusione non sunt confusi et erubescere ne-
scierunt idcirco cadent inter corruentes in tempore visitationis
13 suae corruent dicit Dominus congregans congregabo eos ait Do-
minus non est uva in vitibus et non sunt ficus in ficulnea folium
14 defluxit et dedi eis quae praetergressa sunt quare sedemus con-
venite et ingrediamur civitatem munitam et sileamus ibi quia
Dominus noster silere nos fecit et potum dedit nobis aquam fel-
15 lis peccavimus enim Domino expectavimus pacem et non erat
16 bonum tempus medellae et ecce formido a Dan auditus est fre-
mitus equorum eius a voce hinnituum pugnatorum eius commota
est omnis terra et venerunt et devoraverunt terram et plenitudi-
17 nem eius urbem et habitatores eius quia ecce ego mittam vobis
serpentes regulos quibus non est incantatio et mordebunt vos ait
18 Dominus dolor meus super dolorem in me cor meum maerens

ecce vox clamoris filiae populi mei de terra longinqua numquid 19
Dominus non est in Sion aut rex eius non est in ea quare ergo me
ad iracundiam concitaverunt in sculptilibus suis et in vanitatibus
alienis transiit messis finita est aestas et nos salvati non sumus 20
super contritionem filiae populi mei contritus sum et contrista- 21
tus stupor obtinuit me numquid resina non est in Galaad aut 22
medicus non est ibi quare igitur non est obducta cicatrix filiae
populi mei

quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum **IX**
et plorabo die et nocte interfectos filiae populi mei quis dabit 2
me in solitudine diversorium viatorum et derelinquam populum
meum et recedam ab eis quia omnes adulteri sunt coetus praeva-
ricatorum et extenderunt linguam suam quasi arcum mendacii 3
et non veritatis confortati sunt in terra quia de malo ad malum
egressi sunt et me non cognoverunt dicit Dominus unusquisque 4
se a proximo suo custodiat et in omni fratre suo non habeat
fiduciam quia omnis frater subplantans subplantabit et omnis
amicus fraudulenter incedet et vir fratrem suum deridebit et 5
veritatem non loquentur docuerunt enim linguam suam loqui
mendacium ut inique agerent laboraverunt habitatio tua in me- 6
dio doli in dolo rennuerunt scire me dicit Dominus propterea 7
haec dicit Dominus exercituum ecce ego conflabo et probabo eos
quid enim aliud faciam a facie filiae populi mei sagitta vulne- 8
rans lingua eorum dolum locuta est in ore suo pacem cum amico
suo loquitur et occulte ponit ei insidias numquid super his non 9
visitabo dicit Dominus aut in gentem huiuscemodi non ulciscetur
anima mea super montes adsumam fletum ac lamentum et su- 10
per speciosa deserti planctum quoniam incensa sunt eo quod non
sit vir pertransiens et non audierunt vocem possidentis a volucre
caeli usque ad pecora transmigraverunt et recesserunt et dabo 11
Hierusalem in acervos harenae et cubilia draconum et civitates
Iuda dabo in desolationem eo quod non sit habitator quis est vir 12
sapiens qui intellegat hoc et ad quem verbum oris Domini fiat ut
adnuntiet istud quare perierit terra exusta sit quasi desertum eo
quod non sit qui pertranseat et dixit Dominus quia dereliquerunt 13
runt legem meam quam dedi eis et non audierunt vocem meam et
non ambulaverunt in ea et abierunt post pravitatem cordis sui 14
et post Baalim quos didicerunt a patribus suis idcirco haec dicit 15
Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego cibabo eos populum

16 istum absinthio et potum dabo eis aquam fellis et dispergam eos
in gentibus quas non noverunt ipsi et patres eorum et mittam
17 post eos gladium donec consumantur haec dicit Dominus exerci-
tuum contemplamini et vocate lamentatrices et veniant et ad eas
18 quae sapientes sunt mittite et properent festinent et adsumant
super nos lamentum deducant oculi nostri lacrimas et palpebrae
19 nostrae defluant aquis quia vox lamentationis audita est de Sion
quomodo vastati sumus et confusi vehementer quia dereliquimus
20 terram quoniam deiecta sunt tabernacula nostra audite ergo
mulieres verbum Domini et adsumat auris vestra sermonem oris
eius et docete filias vestras lamentum et unaquaeque proximam
21 suam planctum quia ascendit mors per fenestras nostras in-
gressa est domos nostras disperdere parvulos de foris iuvenes de
22 plateis loquere haec dicit Dominus et cadet morticinum hominis
quasi stercus super faciem regionis et quasi faenum post tergum
23 metentis et non est qui colligat haec dicit Dominus non glorie-
tur sapiens in sapientia sua et non glorietur fortis in fortitudine
24 sua et non glorietur dives in divitiis suis sed in hoc glorietur qui
gloriatur scire et nosse me quia ego sum Dominus qui facio mi-
sericordiam et iudicium et iustitiam in terra haec enim placent
25 mihi ait Dominus ecce dies veniunt dicit Dominus et visitabo
26 super omnem qui circumcisum habet praeputium super Aegyp-
tum et super Iudam et super Edom et super filios Ammon et
super Moab et super omnes qui adtonsi sunt in comam habi-
tantes in deserto quia omnes gentes habent praeputium omnis
autem domus Israhel incircumcisi sunt corde

X audite verbum quod locutus est Dominus super vos domus
2 Israhel haec dicit Dominus iuxta vias gentium nolite discere et
3 a signis caeli nolite metuere quae timent gentes quia leges popu-
lorum vanae sunt quia lignum de saltu praecidit opus manuum
4 artificis in ascia argento et auro decoravit illud clavis et malleis
5 conpegit ut non dissolvatur in similitudinem palmae fabricata
sunt et non loquentur portata tollentur quia incedere non valent
6 nolite ergo timere ea quia nec male possunt facere nec bene non
est similis tui Domine magnus tu et magnum nomen tuum in
7 fortitudine quis non timebit te o rex gentium tuum est enim
decus inter cunctos sapientes gentium et in universis regnis eo-
8 rum nullus est similis tui pariter insipientes et fatui probabun-
9 tur doctrina vanitatis eorum lignum est argentum involutum

de Tharsis adfertur et aurum de Ofaz opus artificis et manus ae-
rarii hyacinthus et purpura indumentum eorum opus artificum
universa haec Dominus autem Deus verus est ipse Deus vivens 10
et rex sempiternus ab indignatione eius commovebitur terra et
non sustinebunt gentes comminationem eius sic ergo dicetis eis 11
dii qui caelos et terram non fecerunt pereant de terra et de his
quae sub caelis sunt qui facit terram in fortitudine sua prae- 12
parat orbem in sapientia sua et prudentia sua extendit caelos
ad vocem suam dat multitudinem aquarum in caelo et elevat 13
nebulas ab extremitatibus terrae fulgura in pluviam facit et edu-
cit ventum de thesauris suis stultus factus est omnis homo ab 14
scientia confusus est omnis artifex in sculptili quoniam falsum est
quod conflavit et non est spiritus in eis vana sunt et opus risu 15
dignum in tempore visitationis suae peribunt non est his similis 16
pars Iacob qui enim formavit omnia ipse est et Israhel virga he-
reditatis eius Dominus exercituum nomen illi congrega de terra 17
confusionem tuam quae habitas in obsidione quia haec dicit Do- 18
minus ecce ego longe proiciam habitatores terrae in hac vice et
tribulabo eos ita ut inveniantur vae mihi super contritione mea 19
pessima plaga mea ego autem dixi plane haec infirmitas mea est
et portabo illam tabernaculum meum vastatum est omnes fu- 20
niculi mei disrupti sunt filii mei exierunt a me et non subsistunt
non est qui extendat ultra tentorium meum et erigat pelles meas
quia stulte egerunt pastores et Dominum non quaesierunt prop- 21
terea non intellexerunt et omnis grex eorum dispersus est vox 22
auditionis ecce venit et commotio magna de terra aquilonis ut
ponat civitates Iuda solitudinem et habitaculum draconum scio 23
Domine quia non est hominis via eius nec viri est ut ambulet et
dirigat gressus suos corripe me Domine verumtamen in iudicio 24
et non in furore tuo ne forte ad nihilum redigas me effunde indi- 25
gnationem tuam super gentes quae non cognoverunt te et super
provincias quae nomen tuum non invocaverunt quia comederunt
Iacob et devoraverunt eum et consumpserunt illum et decus eius
dissipaverunt

verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens au- **XI**, 2
dite verba pacti huius et loquimini ad viros Iuda et habitatores
Hierusalem et dices ad eos haec dicit Dominus Deus Israhel 3
maledictus vir qui non audierit verba pacti huius quod praecepi 4
patribus vestris in die qua eduxi eos de terra Aegypti de fornace

ferrea dicens audite vocem meam et facite omnia quae praecipio
5 vobis et eritis mihi in populum et ego ero vobis in Deum ut
suscitem iuramentum quod iuravi patribus vestris daturum me
eis terram fluentem lacte et melle sicut est dies haec et respondi
6 et dixi amen Domine et dixit Dominus ad me vociferare omnia
verba haec in civitatibus Iuda et foris Hierusalem dicens audite
7 verba pacti huius et facite illa quia contestans contestatus sum
patres vestros in die qua eduxi eos de terra Aegypti usque ad
diem hanc mane surgens contestatus sum et dixi audite vocem
8 meam et non audierunt nec inclinaverunt aurem suam sed abie-
runt unusquisque in pravitate cordis sui mali et induxi super eos
omnia verba pacti huius quod praecepi ut facerent et non fece-
9 runt et dixit Dominus ad me inventa est coniuratio in viris Iuda
10 et in habitatoribus Hierusalem reversi sunt ad iniquitates pa-
trum suorum priores qui noluerunt audire verba mea et hii ergo
abierunt post deos alienos ut servirent eis irritum fecerunt domus
Israhel et domus Iuda pactum meum quod pepigi cum patribus
11 eorum quam ob rem haec dicit Dominus ecce ego inducam super
eos mala de quibus exire non poterunt et clamabunt ad me et
12 non exaudiam eos et ibunt civitates Iuda et habitatores Hieru-
salem et clamabunt ad deos quibus libant et non salvabunt eos
13 in tempore adflictionis eorum secundum numerum enim civi-
tatum tuarum erant dii tui Iuda et secundum numerum viarum
14 Hierusalem posuistis aras confusionis aras ad libandum Baali tu
ergo noli orare pro populo hoc et ne adsumas pro eis laudem et
orationem quia non exaudiam in tempore clamoris eorum ad me
15 in tempore adflictionis eorum quid est quod dilectus meus in
domo mea fecit scelera multa numquid carnes sanctae auferent a
16 te malitias tuas in quibus gloriata es olivam uberem pulchram
fructiferam speciosam vocavit Dominus nomen tuum ad vocem
loquellae grandis exarsit ignis in ea et conbusta sunt frutecta
17 eius et Dominus exercituum qui plantavit te locutus est super
te malum pro malis domus Israhel et domus Iuda quae fecerunt
18 sibi ad inritandum me libantes Baali tu autem Domine demon-
19 strasti mihi et cognovi tunc ostendisti mihi studia eorum et ego
quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam et non cognovi
quia super me cogitaverunt consilia mittamus lignum in panem
eius et eradamus eum de terra viventium et nomen eius non me-
20 moretur amplius tu autem Domine Sabaoth qui iudicas iuste

et probas renes et cor videam ultionem tuam ex eis tibi enim
revelavi causam meam propterea haec dicit Dominus ad viros 21
Anathoth qui quaerunt animam tuam et dicunt non prophetabis
in nomine Domini et non morieris in manibus nostris propterea 22
haec dicit Dominus exercituum ecce ego visitabo super eos iuve-
nes morientur in gladio filii eorum et filiae eorum morientur in
fame et reliquiae non erunt ex eis inducam enim malum super 23
viros Anathoth annum visitationis eorum

iustus quidem tu es Domine si disputem tecum verumtamen **XII**
iusta loquar ad te quare via impiorum prosperatur bene est omni-
bus qui praevaricantur et inique agunt plantasti eos et radicem 2
miserunt proficiunt et faciunt fructum prope es tu ori eorum et
longe a renibus eorum et tu Domine nosti me vidisti me et pro- 3
basti cor meum tecum congrega eos quasi gregem ad victimam
et sanctifica eos in die occisionis usquequo lugebit terra et her- 4
ba omnis regionis siccabitur propter malitiam habitantium in ea
consumptum est animal et volucre quoniam dixerunt non videbit
novissima nostra si cum peditibus currens laborasti quomodo 5
contendere poteris cum equis cum autem in terra pacis secu-
ra fueris quid facies in superbia Iordanis nam et fratres tui et 6
domus patris tui etiam ipsi pugnaverunt adversum te et clamave-
runt post te plena voce ne credas eis cum locuti fuerint tibi bona
reliqui domum meam dimisi hereditatem meam dedi dilectam 7
animam meam in manu inimicorum eius facta est mihi heredi- 8
tas mea quasi leo in silva dedit contra me vocem ideo odivi eam
numquid avis discolor hereditas mea mihi numquid avis tincta 9
per totum venite congregamini omnes bestiae terrae properate ad
devorandum pastores multi demoliti sunt vineam meam concul- 10
caverunt partem meam dederunt portionem meam desiderabilem
in desertum solitudinis posuerunt eam in dissipationem luxit- 11
que super me desolatione desolata est omnis terra quia nullus est
qui recogitet corde super omnes vias deserti venerunt vastatores 12
quia gladius Domini devoravit ab extremo terrae usque ad ex-
tremum eius non est pax universae carni seminaverunt triticum 13
et spinas messuerunt hereditatem acceperunt et non eis prode-
rit confundemini a fructibus vestris propter iram furoris Domini
haec dicit Dominus adversum omnes vicinos meos pessimos qui 14
tangunt hereditatem quam distribui populo meo Israhel ecce ego
evellam eos de terra eorum et domum Iuda evellam de medio

15 eorum et cum evellero eos convertar et miserebor eorum et re-
ducam eos virum ad hereditatem suam et virum in terram suam
16 et erit si eruditi didicerint vias populi mei ut iurent in nomi-
ne meo vivit Dominus sicut docuerunt populum meum iurare in
17 Baal aedificabuntur in medio populi mei quod si non audierint
evellam gentem illam evulsione et perditione ait Dominus
XIII haec dicit Dominus ad me vade et posside tibi lumbare lineum
et pones illud super lumbos tuos et in aquam non inferes illud
2 et possedi lumbare iuxta verbum Domini et posui circa lumbos
3, 4 meos et factus est sermo Domini ad me secundo dicens tolle
lumbare quod possedisti quod est circa lumbos tuos et surgens
5 vade ad Eufraten et absconde illud ibi in foramine petrae et abii
6 et abscondi illud in Eufraten sicut praeceperat mihi Dominus et
factum est post dies plurimos dixit Dominus ad me surge vade
ad Eufraten et tolle inde lumbare quod praecepi tibi ut abscon-
7 deres illud ibi et abii ad Eufraten et fodi et tuli lumbare de
loco ubi absconderam illud et ecce conputruerat lumbare ita ut
8 nullo usui aptum esset et factum est verbum Domini ad me
9 dicens haec dicit Dominus sic putrescere faciam superbiam Iu-
10 da et superbiam Hierusalem multam populum istum pessimum
qui nolunt audire verba mea et ambulant in pravitate cordis sui
abieruntque post deos alienos ut servirent eis et adorarent eos
11 et erunt sicut lumbare istud quod nullo usui aptum est sicut
enim adheret lumbare ad lumbos viri sic adglutinavi mihi om-
nem domum Israhel et omnem domum Iuda dicit Dominus ut
esset mihi in populum et in nomen et in laudem et in gloriam
12 et non audierunt dices ergo ad eos sermonem istum haec dicit
Dominus Deus Israhel omnis laguncula implebitur vino et dicent
ad te numquid ignoramus quia omnis laguncula implebitur vino
13 et dices ad eos haec dicit Dominus ecce ego implebo omnes ha-
bitatores terrae huius et reges qui sedent de stirpe David super
thronum eius et sacerdotes et prophetas et omnes habitatores
14 Hierusalem ebrietate et dispergam eos virum a fratre suo et pa-
tres et filios pariter ait Dominus non parcam et non concedam
15 neque miserebor ut non disperdam eos audite et auribus perci-
16 pite nolite elevari quia Dominus locutus est date Domino Deo
vestro gloriam antequam contenebrescat et antequam offendant
pedes vestri ad montes caligosos expectabitis lucem et ponet eam
17 in umbram mortis et in caliginem quod si hoc non audieritis in

abscondito plorabit anima mea a facie superbiae plorans plorabit
et deducet oculus meus lacrimam quia captus est grex Domini
dic regi et dominatrici humiliamini sedete quoniam descendit de 18
capite vestro corona gloriae vestrae civitates austri clausae sunt 19
et non est qui aperiat translata est omnis Iudaea transmigratione
perfecta levate oculos vestros et videte qui venitis ab aquilone 20
ubi est grex qui datus est tibi pecus inclitum tuum quid dices 21
cum visitaverit te tu enim docuisti eos adversum te et erudisti in
caput tuum numquid non dolores adprehendent te quasi mulie-
rem parturientem quod si dixeris in corde tuo quare venerunt 22
mihi haec propter multitudinem iniquitatis tuae revelata sunt
verecundiora tua pollutae sunt plantae tuae si mutare potest 23
Aethiops pellem suam aut pardus varietates suas et vos poteri-
tis bene facere cum didiceritis malum et disseminabo eos quasi 24
stipulam quae vento raptatur in deserto haec sors tua parsque 25
mensurae tuae a me dicit Dominus quia oblita es mei et confisa es
in mendacio unde et ego nudavi femora tua contra faciem tuam 26
et apparuit ignominia tua adulteria tua et hinnitus tuus scelus 27
fornicationis tuae super colles in agro vidi abominationes tuas
vae tibi Hierusalem non mundaberis post me usquequo adhuc

quod factum est verbum Domini ad Hieremiam de sermonibus **XIV**
siccitatis luxit Iudaea et portae eius corruerunt et obscuratae 2
sunt in terra et clamor Hierusalem ascendit maiores miserunt 3
minores suos ad aquam venerunt ad hauriendum non invenerunt
aquam reportaverunt vasa sua vacua confusi sunt et adflicti et
operuerunt capita sua propter terrae vastitatem quia non venit 4
pluvia in terra confusi sunt agricolae operuerunt capita sua nam 5
et cerva in agro peperit et reliquit quia non erat herba et onagri 6
steterunt in rupibus traxerunt ventum quasi dracones defecerunt
oculi eorum quia non erat herba si iniquitates nostrae respon- 7
derunt nobis Domine fac propter nomen tuum quoniam multae
sunt aversiones nostrae tibi peccavimus expectatio Israhel sal- 8
vator eius in tempore tribulationis quare quasi colonus futurus
es in terra et quasi viator declinans ad manendum quare futu- 9
rus es velut vir vagus ut fortis qui non potest salvare tu autem
in nobis es Domine et nomen tuum super nos invocatum est
ne derelinquas nos haec dicit Dominus populo huic qui dilexit 10
movere pedes suos et non quievit et Domino non placuit nunc
recordabitur iniquitatum eorum et visitabit peccata eorum et 11

12 dixit Dominus ad me noli orare pro populo isto in bonum cum
ieiunaverint non exaudiam preces eorum et si obtulerint holocau-
stomata et victimas non suscipiam ea quoniam gladio et fame et
13 peste ego consumam eos et dixi a a a Domine Deus prophe-
tae dicunt eis non videbitis gladium et famis non erit in vobis
14 sed pacem veram dabit vobis in loco isto et dixit Dominus ad
me falso prophetae vaticinantur in nomine meo non misi eos et
non praecepi eis neque locutus sum ad eos visionem mendacem et
divinationem et fraudulentiam et seductionem cordis sui prophe-
15 tant vobis ideo haec dicit Dominus de prophetis qui prophetant
in nomine meo quos ego non misi dicentes gladius et famis non
16 erit in terra hac in gladio et fame consumentur prophetae illi et
populi quibus prophetant erunt proiecti in viis Hierusalem prae
fame et gladio et non erit qui sepeliat eos ipsi et uxores eorum
17 filii et filiae eorum et effundam super eos malum suum et dices
ad eos verbum istud deducant oculi mei lacrimam per noctem
et diem et non taceant quoniam contritione magna contrita est
18 virgo filia populi mei plaga pessima vehementer si egressus fue-
ro ad agros ecce occisi gladio et si introiero in civitatem ecce
adtenuati fame propheta quoque et sacerdos abierunt in terram
19 quam ignorabant numquid proiciens abiecisti Iudam aut Sion
abominata est anima tua quare ergo percussisti nos ita ut nulla
sit sanitas expectavimus pacem et non est bonum et tempus cu-
20 rationis et ecce turbatio cognovimus Domine impietates nostras
21 iniquitatem patrum nostrorum quia peccavimus tibi ne nos des
in obprobrium propter nomen tuum neque facias nobis contume-
liam solii gloriae tuae recordare ne irritum facias foedus tuum
22 nobiscum numquid sunt in sculptilibus gentium qui pluant aut
caeli possunt dare imbres nonne tu es Domine Deus noster quem
expectavimus tu enim fecisti omnia haec

XV et dixit Dominus ad me si steterit Moses et Samuhel coram
me non est anima mea ad populum istum eice illos a facie mea et
2 egrediantur quod si dixerint ad te quo egrediemur dices ad eos
haec dicit Dominus qui ad mortem ad mortem et qui ad gladium
ad gladium et qui ad famem ad famem et qui ad captivitatem ad
3 captivitatem et visitabo super eos quattuor species dicit Domi-
nus gladium ad occisionem et canes ad lacerandum et volatilia
4 caeli et bestias terrae ad devorandum et dissipandum et dabo
eos in fervorem universis regnis terrae propter Manassem filium

Ezechiae regis Iuda super omnibus quae fecit in Hierusalem quis 5
enim miserebitur tui Hierusalem aut quis contristabitur pro te
aut quis ibit ad rogandum pro pace tua tu reliquisti me dicit 6
Dominus retrorsum abisti et extendam manum meam super te
et interficiam te laboravi rogans et dispergam eos ventilabro in 7
portis terrae interfeci et perdidi populum meum et tamen a viis
suis non sunt reversi multiplicatae sunt mihi viduae eius super 8
harenam maris induxi eis super matrem adulescentis vastatorem
meridie misi super civitates repente terrorem infirmata est quae 9
peperit septem defecit anima eius occidit ei sol cum adhuc esset
dies confusa est et erubuit et residuos eius in gladium dabo in
conspectu inimicorum eorum ait Dominus vae mihi mater mea 10
quare genuisti me virum rixae virum discordiae in universa terra
non feneravi nec feneravit mihi quisquam omnes maledicunt mi-
hi dicit Dominus si non reliquiae tuae in bonum si non occurri 11
tibi in tempore adflictionis et in tempore tribulationis adversum
inimicum numquid foederabitur ferrum ferro ab aquilone et aes 12
divitias tuas et thesauros tuos in direptionem dabo gratis in om- 13
nibus peccatis tuis et in omnibus terminis tuis et adducam ini- 14
micos tuos de terra qua nescis quia ignis succensus est in furore
meo super vos ardebit tu scis Domine recordare mei et visita 15
me et tuere me ab his qui persequuntur me noli in patientia tua
suscipere me scito quoniam sustinui pro te obprobrium inven- 16
ti sunt sermones tui et comedi eos et factum est mihi verbum
tuum in gaudium et in laetitiam cordis mei quoniam invocatum
est nomen tuum super me Domine Deus exercituum non sedi 17
in concilio ludentium et gloriatus sum a facie manus tuae solus
sedebam quoniam comminatione replesti me quare factus est 18
dolor meus perpetuus et plaga mea desperabilis rennuit cura-
ri facta est mihi quasi mendacium aquarum infidelium propter 19
hoc haec dicit Dominus si converteris convertam te et ante faciem
meam stabis et si separaveris pretiosum a vili quasi os meum eris
convertentur ipsi ad te et tu non converteris ad eos et dabo te 20
populo huic in murum aereum fortem et bellabunt adversum te
et non praevalebunt quia ego tecum sum ut salvem te et eruam
dicit Dominus et liberabo te de manu pessimorum et redimam 21
te de manu fortium

et factum est verbum Domini ad me dicens non accipies uxo- **XVI**, 2
rem et non erunt tibi filii et filiae in loco isto quia haec dicit 3

Dominus super filios et filias qui generantur in loco isto et su-
per matres eorum quae genuerunt eos et super patres eorum de
4 quorum stirpe sunt nati in terra hac mortibus aegrotationum
morientur non plangentur et non sepelientur in sterquilinium
super faciem terrae erunt et gladio et fame consumentur et erit
5 cadaver eorum in escam volatilibus caeli et bestiis terrae haec
enim dicit Dominus ne ingrediaris domum convivii neque vadas
ad plangendum neque consoleris eos quia abstuli pacem meam
6 a populo isto dicit Dominus misericordiam et miserationes et
morientur grandes et parvi in terra ista non sepelientur neque
7 plangentur et non se incident neque calvitium fiet pro eis et non
frangent inter eos lugenti panem ad consolandum super mortuo
et non dabunt eis potum calicis ad consolandum super patre suo
8 et matre et domum convivii non ingredieris ut sedeas cum eis
9 et comedas et bibas quia haec dicit Dominus exercituum Deus
Israhel ecce ego auferam de loco isto in oculis vestris et in diebus
vestris vocem gaudii et vocem laetitiae vocem sponsi et vocem
10 sponsae et cum adnuntiaveris populo huic omnia verba haec et
dixerint tibi quare locutus est Dominus super nos omne malum
grande istud quae iniquitas nostra et quod peccatum nostrum
11 quod peccavimus Domino Deo nostro dices ad eos quia dere-
liquerunt patres vestri me ait Dominus et abierunt post deos
alienos et servierunt eis et adoraverunt eos et me dereliquerunt
12 et legem meam non custodierunt sed et vos peius operati estis
quam patres vestri ecce enim ambulat unusquisque post pravi-
13 tatem cordis sui mali ut me non audiat et eiciam vos de terra
hac in terram quam ignoratis vos et patres vestri et servietis ibi
14 diis alienis die ac nocte qui non dabunt vobis requiem propte-
rea ecce dies veniunt dicit Dominus et non dicetur ultra vivit
15 Dominus qui eduxit filios Israhel de terra Aegypti sed vivit Do-
minus qui eduxit filios Israhel de terra aquilonis et de universis
terris ad quas eieci eos et reducam eos in terram suam quam
16 dedi patribus eorum ecce ego mittam piscatores multos dicit
Dominus et piscabuntur eos et post haec mittam eis multos ve-
natores et venabuntur eos de omni monte et de omni colle et
17 de cavernis petrarum quia oculi mei super omnes vias eorum
non sunt absconditae a facie mea et non fuit occulta iniquitas
18 eorum ab oculis meis et reddam primum duplices iniquitates et
peccata eorum quia contaminaverunt terram meam in morticinis

idolorum suorum et abominationibus suis impleverunt heredita-
tem meam Domine fortitudo mea et robur meum et refugium 19
meum in die tribulationis ad te gentes venient ab extremis terrae
et dicent vere mendacium possederunt patres nostri vanitatem
quae eis non profuit numquid faciet sibi homo deos et ipsi non 20
sunt dii idcirco ecce ego ostendam eis per vicem hanc ostendam 21
eis manum meam et virtutem meam et scient quia nomen mihi
Dominus

peccatum Iuda scriptum est stilo ferreo in ungue adamantino **XVII**
exaratum super latitudinem cordis eorum et in cornibus ararum
eorum cum recordati fuerint filii eorum ararum suarum et luco- 2
rum lignorumque frondentium in montibus excelsis sacrificantes 3
in agro fortitudinem tuam et omnes thesauros tuos in direptio-
nem dabo excelsa tua propter peccata in universis finibus tuis
et relinqueris sola ab hereditate tua quam dedi tibi et servire 4
te faciam inimicis tuis in terra quam ignoras quoniam ignem
succendisti in furore meo usque in aeternum ardebit haec di- 5
cit Dominus maledictus homo qui confidit in homine et ponit
carnem brachium suum et a Domino recedit cor eius erit enim 6
quasi myrice in deserto et non videbit cum venerit bonum sed
habitabit in siccitate in deserto in terra salsuginis et inhabitabili
benedictus vir qui confidit in Domino et erit Dominus fiducia eius 7
et erit quasi lignum quod transplantatur super aquas quod ad 8
humorem mittit radices suas et non timebit cum venerit aestus et
erit folium eius viride et in tempore siccitatis non erit sollicitum
nec aliquando desinet facere fructum pravum est cor omnium 9
et inscrutabile quis cognoscet illud ego Dominus scrutans cor 10
et probans renes qui do unicuique iuxta viam et iuxta fructum
adinventionum suarum perdix fovit quae non peperit fecit di- 11
vitias et non in iudicio in dimidio dierum suorum derelinquet
eas et in novissimo suo erit insipiens solium gloriae altitudi- 12
nis a principio locus sanctificationis nostrae expectatio Israhel 13
Domine omnes qui te derelinquunt confundentur recedentes in
terra scribentur quoniam dereliquerunt venam aquarum viven-
tium Dominum sana me Domine et sanabor salvum me fac et 14
salvus ero quoniam laus mea tu es ecce ipsi dicunt ad me ubi 15
est verbum Domini veniat et ego non sum turbatus te pastorem 16
sequens et diem hominis non desideravi tu scis quod egressum
est de labiis meis rectum in conspectu tuo fuit non sis mihi tu 17

18 formidini spes mea tu in die adflictionis confundantur qui perse-
quuntur me et non confundar ego paveant illi et non paveam ego
induc super eos diem adflictionis et duplici contritione contere
19 eos haec dicit Dominus ad me vade et sta in porta filiorum popu-
li per quam ingrediuntur reges Iuda et egrediuntur et in cunctis
20 portis Hierusalem et dices ad eos audite verbum Domini reges
Iuda et omnis Iudaea cunctique habitatores Hierusalem qui in-
21 gredimini per portas istas haec dicit Dominus custodite animas
vestras et nolite portare pondera in die sabbati nec inferatis per
22 portas Hierusalem et nolite eicere onera de domibus vestris in
die sabbati et omne opus non facietis sanctificate diem sabbati
23 sicut praecepi patribus vestris et non audierunt nec inclinave-
runt aurem suam sed induraverunt cervicem suam ne audirent
24 me et ne acciperent disciplinam et erit si audieritis me dicit
Dominus ut non inferatis onera per portas civitatis huius in die
sabbati et si sanctificaveritis diem sabbati ne faciatis in ea omne
25 opus ingredientur per portas civitatis huius reges et principes
sedentes super solium David et ascendentes in curribus et equis
ipsi et principes eorum vir Iuda et habitatores Hierusalem et
26 habitabitur civitas haec in sempiternum et venient de civitate
Iuda et de circuitu Hierusalem et de terra Beniamin et de cam-
pestribus et de montuosis et ab austro portantes holocaustum et
victimam et sacrificium et tus et inferent oblationem in domum
27 Domini si autem non audieritis me ut sanctificetis diem sabba-
ti et ne portetis onus et ne inferatis per portas Hierusalem in
die sabbati succendam ignem in portis eius et devorabit domos
Hierusalem et non extinguetur

XVIII, 2 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens sur-
3 ge et descende in domum figuli et ibi audies verba mea et de-
scendi in domum figuli et ecce ipse faciebat opus super rotam
4 et dissipatum est vas quod ipse faciebat e luto manibus suis con-
versusque fecit illud vas alterum sicut placuerat in oculis eius ut
5, 6 faceret et factum est verbum Domini ad me dicens numquid
sicut figulus iste non potero facere vobis domus Israhel ait Domi-
nus ecce sicut lutum in manu figuli sic vos in manu mea domus
7 Israhel repente loquar adversum gentem et adversum regnum ut
8 eradicem et destruam et disperdam illud si paenitentiam egerit
gens illa a malo suo quod locutus sum adversum eam agam et
9 ego paenitentiam super malo quod cogitavi ut facerem ei et su-

bito loquar de gente et regno ut aedificem et ut plantem illud si 10
fecerit malum in oculis meis ut non audiat vocem meam paeni-
tentiam agam super bono quod locutus sum ut facerem ei nunc 11
ergo dic viro Iudae et habitatoribus Hierusalem dicens haec dicit
Dominus ecce ego fingo contra vos malum et cogito contra vos
cogitationem revertatur unusquisque a via sua mala et dirigite
vias vestras et studia vestra qui dixerunt desperavimus post co- 12
gitationes enim nostras ibimus et unusquisque pravitatem cordis
sui mali faciemus ideo haec dicit Dominus interrogate gentes 13
quis audivit talia horribilia quae fecit nimis virgo Israhel num- 14
quid deficiet de petra agri nix Libani aut evelli possunt aquae
erumpentes frigidae et defluentes quia oblitus est mei populus 15
meus frustra libantes et inpingentes in viis suis in semitis saeculi
ut ambularent per eas in itinere non trito ut fieret terra eorum 16
in desolationem et in sibilum sempiternum omnis qui praeterit
per eam obstupescet et movebit caput suum sicut ventus urens 17
dispergam eos coram inimico dorsum et non faciem ostendam eis
in die perditionis eorum et dixerunt venite et cogitemus contra 18
Hieremiam cogitationes non enim peribit lex a sacerdote neque
consilium a sapiente nec sermo a propheta venite et percutia-
mus eum lingua et non adtendamus ad universos sermones eius
adtende Domine ad me et audi vocem adversariorum meorum 19
numquid redditur pro bono malum quia foderunt foveam ani- 20
mae meae recordare quod steterim in conspectu tuo ut loquerer
pro eis bonum et averterem indignationem tuam ab eis propte- 21
rea da filios eorum in famem et deduc eos in manus gladii fiant
uxores eorum absque liberis et viduae et viri earum interfician-
tur morte iuvenes eorum confodiantur gladio in proelio audia- 22
tur clamor de domibus eorum adduces enim super eos latronem
repente quia foderunt foveam ut caperent me et laqueos abs-
conderunt pedibus meis tu autem Domine scis omne consilium 23
eorum adversum me in mortem ne propitieris iniquitati eorum
et peccatum eorum a facie tua non deleatur fiant corruentes in
conspectu tuo in tempore furoris tui abutere eis

haec dicit Dominus vade et accipe lagunculam figuli testeam **XIX**
a senioribus populi et a senioribus sacerdotum et egredere ad 2
vallem filii Ennom quae est iuxta introitum portae Fictilis et
praedicabis ibi verba quae ego loquar ad te et dices audite ver- 3
bum Domini reges Iuda et habitatores Hierusalem haec dicit Do-

minus exercituum Deus Israhel ecce ego inducam adflictionem
super locum istum ita ut omnis qui audierit illam tinniant aures
4 eius eo quod dereliquerint me et alienum fecerint locum istum
et libaverint in eo diis alienis quos nescierunt ipsi et patres eorum
et reges Iuda et repleverunt locum istum sanguine innocentium
5 et aedificaverunt excelsa Baali ad conburendos filios suos igni in
holocaustum Baali quae non praecepi nec locutus sum nec ascen-
6 derunt in cor meum propterea ecce dies veniunt dicit Dominus
et non vocabitur locus iste amplius Thofeth et vallis filii Ennom
7 sed vallis Occisionis et dissipabo consilium Iudae et Hierusalem
in loco isto et subvertam eos gladio in conspectu inimicorum
suorum et in manu quaerentium animas eorum et dabo cadavera
8 eorum escam volatilibus caeli et bestiis terrae et ponam civita-
tem hanc in stuporem et in sibilum omnis qui praeterierit per
9 eam obstupescet et sibilabit super universa plaga eius et cibabo
eos carnibus filiorum suorum et carnibus filiarum suarum et unu-
squisque carnes amici sui comedet in obsidione et in angustia in
qua concludent eos inimici eorum et qui quaerunt animas eorum
10, 11 et conteres laguncnlam in oculis virorum qui ibunt tecum et
dices ad eos haec dicit Dominus exercituum sic conteram popu-
lum istum et civitatem istam sicut conteritur vas figuli quod non
potest ultra instaurari et in Thofeth sepelientur eo quod non sit
12 alius locus ad sepeliendum sic faciam loco huic ait Dominus et
13 habitatoribus eius ut ponam civitatem istam sicut Thofeth et
erunt domus Hierusalem et domus regum Iuda sicut locus Tho-
feth inmundae omnes domus in quarum domatibus sacrificave-
14 runt omni militiae caeli et libaverunt libamina diis alienis venit
autem Hieremias de Thofeth quo miserat eum Dominus ad pro-
phetandum et stetit in atrio domus Domini et dixit ad omnem
15 populum haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego
inducam super civitatem hanc et super omnes urbes eius univer-
sa mala quae locutus sum adversum eam quoniam induraverunt
cervicem suam ut non audirent sermones meos

XX et audivit Phassur filius Emmer sacerdos qui constitutus erat
princeps in domo Domini Hieremiam prophetantem sermones
2 istos et percussit Phassur Hieremiam prophetam et misit eum
in nervum quod erat in porta Beniamin superiori in domo Do-
3 mini cumque inluxisset in crastinum eduxit Phassur Hieremiam
de nervo et dixit ad eum Hieremias non Phassur vocavit Domi-

nus nomen tuum sed Pavorem undique quia haec dicit Dominus 4
ecce ego dabo te in pavorem te et omnes amicos tuos et corruent
gladio inimicorum suorum et oculi tui videbunt et omnem Iu-
dam dabo in manu regis Babylonis et traducet eos in Babylonem
et percutiet eos gladio et dabo universam substantiam civita- 5
tis huius et omnem laborem eius omneque pretium et cunctos
thesauros regum Iuda dabo in manu inimicorum eorum et diri-
pient eos et tollent et ducent in Babylonem tu autem Phassur 6
et omnes habitatores domus tuae ibitis in captivitatem et in Ba-
bylonem venies et ibi morieris ibique sepelieris tu et omnes amici
tui quibus prophetasti mendacium seduxisti me Domine et se- 7
ductus sum fortior me fuisti et invaluisti factus sum in derisum
tota die omnes subsannant me quia iam olim loquor vociferans 8
iniquitatem et vastitatem clamito et factus est mihi sermo Domi-
ni in obprobrium et in derisum tota die et dixi non recordabor 9
eius neque loquar ultra in nomine illius et factus est in corde meo
quasi ignis exaestuans claususque in ossibus meis et defeci ferre
non sustinens audivi enim contumelias multorum et terrorem in 10
circuitu persequimini et persequamur eum ab omnibus viris qui
erant pacifici mei et custodientes latus meum si quo modo deci-
piatur et praevaleamus adversus eum et consequamur ultionem
ex eo Dominus autem mecum est quasi bellator fortis idcirco 11
qui persequuntur me cadent et infirmi erunt confundentur ve-
hementer quia non intellexerunt obprobrium sempiternum quod
numquam delebitur et tu Domine exercituum probator iusti qui 12
vides renes et cor videam quaeso ultionem tuam ex eis tibi enim
revelavi causam meam cantate Domino laudate Dominum quia 13
liberavit animam pauperis de manu malorum maledicta dies in 14
qua natus sum dies in qua peperit me mater mea non sit bene-
dicta maledictus vir qui adnuntiavit patri meo dicens natus est 15
tibi puer masculus et quasi gaudio laetificavit eum sit homo ille 16
ut sunt civitates quas subvertit Dominus et non paenituit eum
audiat clamorem mane et ululatum in tempore meridiano qui 17
non me interfecit a vulva ut fieret mihi mater mea sepulchrum
et vulva eius conceptus aeternus quare de vulva egressus sum 18
ut viderem laborem et dolorem et consumerentur in confusione
dies mei

verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino quando mi- **XXI**
sit ad eum rex Sedecias Phassur filium Melchiae et Sophoniam

2 filium Maasiae sacerdotem dicens interroga pro nobis Dominum
quia Nabuchodonosor rex Babylonis proeliatur adversum nos si
forte faciat Dominus nobiscum secundum omnia mirabilia sua et
3 recedat a nobis et dixit Hieremias ad eos sic dicetis Sedeciae
4 haec dicit Dominus Deus Israhel ecce ego convertam vasa belli
quae in manibus vestris sunt et quibus vos pugnatis adversum
regem Babylonis et Chaldeos qui obsident vos in circuitu muro-
5 rum et congregabo ea in medio civitatis huius et debellabo ego
vos in manu extenta et brachio forti et in furore et in indigna-
6 tione et in ira grandi et percutiam habitatores civitatis huius
7 homines et bestiae pestilentia magna morientur et post haec
ait Dominus dabo Sedeciam regem Iuda et servos eius et popu-
lum eius et qui derelicti sunt in civitate hac a peste et gladio
et fame in manu Nabuchodonosor regis Babylonis et in manu
inimicorum eorum et in manu quaerentium animam eorum et
percutiet eos in ore gladii et non movebitur neque parcet nec
8 miserebitur et ad populum hunc dices haec dicit Dominus ecce
9 ego do coram vobis viam vitae et viam mortis qui habitaverit
in urbe hac morietur gladio et fame et peste qui autem egressus
fuerit et transfugerit ad Chaldeos qui obsident vos vivet et erit ei
10 anima sua quasi spolium posui enim faciem meam super civita-
tem hanc in malum et non in bonum ait Dominus in manu regis
11 Babylonis dabitur et exuret eam igni et domui regis Iuda au-
12 dite verbum Domini domus David haec dicit Dominus iudicate
mane iudicium et eruite vi oppressum de manu calumniantis ne
forte egrediatur ut ignis indignatio mea et succendatur et non sit
13 qui extinguat propter malitiam studiorum vestrorum ecce ego
ad te habitatricem vallis solidae atque campestris ait Dominus
qui dicitis quis percutiet nos et quis ingredietur domos nostras
14 et visitabo super vos iuxta fructum studiorum vestrorum dicit
Dominus et succendam ignem in saltu eius et devorabit omnia
in circuitu eius
XXII haec dicit Dominus descende in domum regis Iuda et loqueris
2 ibi verbum hoc et dices audi verbum Domini rex Iuda qui sedes
super solium David tu et servi tui et populus tuus qui ingredimini
3 per portas istas haec dicit Dominus facite iudicium et iustitiam
et liberate vi oppressum de manu calumniatoris et advenam et
pupillum et viduam nolite contristare neque opprimatis inique et
4 sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto si enim facien-

tes feceritis verbum istud ingredientur per portas domus huius
reges sedentes de genere David super thronum eius et ascenden-
tes currus et equos ipsi et servi et populus eorum quod si non 5
audieritis verba haec in memet ipso iuravi dicit Dominus quia
in solitudinem erit domus haec quia haec dicit Dominus super 6
domum regis Iuda Galaad tu mihi caput Libani si non posue-
ro te solitudinem urbes inhabitabiles et sanctificabo super te 7
interficientem virum et arma eius et succident electam cedrum
tuam et praecipitabunt in ignem et pertransibunt gentes mul- 8
tae per civitatem hanc et dicet unusquisque proximo suo quare
fecit Dominus sic civitati huic grandi et respondebunt eo quod 9
dereliquerint pactum Domini Dei sui et adoraverint deos alienos
et servierint eis nolite flere mortuum neque lugeatis super eum 10
fletu plangite eum qui egreditur quia non revertetur ultra nec
videbit terram nativitatis suae quia haec dicit Dominus ad Sel- 11
lum filium Iosiae regem Iuda qui regnavit pro Iosia patre suo qui
egressus est de loco isto non revertetur huc amplius sed in loco 12
ad quem transtuli eum ibi morietur et terram istam non videbit
amplius vae qui aedificat domum suam in iniustitia et cenacula 13
sua non in iudicio amicum suum opprimet frustra et mercedem
eius non reddet ei qui dicit aedificabo mihi domum latam et 14
cenacula spatiosa qui aperit sibi fenestras et facit laquearia ce-
drina pingitque sinopide numquid regnabis quoniam confers te 15
cedro pater tuus numquid non comedit et bibit et fecit iudicium
et iustitiam tunc cum bene erat ei iudicavit causam pauperis et 16
egeni in bonum suum numquid non ideo quia cognovit me dicit
Dominus tui vero oculi et cor ad avaritiam et ad sanguinem in- 17
nocentem fundendum et ad calumniam et ad cursum mali operis
propterea haec dicit Dominus ad Ioachim filium Iosiae regem Iu- 18
da non plangent eum vae frater et vae fratres non concrepabunt
ei vae domine et vae inclite sepultura asini sepelietur putrefac- 19
tus et proiectus extra portas Hierusalem ascende Libanum et 20
clama et in Basan da vocem tuam et clama ad transeuntes quia
contriti sunt omnes amatores tui locutus sum ad te in abun- 21
dantia tua dixisti non audiam haec est via tua ab adulescentia
tua quia non audisti vocem meam omnes pastores tuos pascet 22
ventus et amatores tui in captivitatem ibunt et tunc confunde-
ris et erubesces ab omni malitia tua quae sedes in Libano et 23
nidificas in cedris quomodo congemuisti cum venissent tibi do-

24 lores quasi dolores parturientis vivo ego dicit Dominus quia si
fuerit Iechonias filius Ioachim regis Iuda anulus in manu dextera
25 mea inde avellam eum et dabo te in manu quaerentium animam
tuam et in manu quorum tu formidas faciem et in manu Nabu-
26 chodonosor regis Babylonis et in manu Chaldeorum et mittam
te et matrem tuam quae genuit te in terram alienam in qua na-
27 ti non estis ibique moriemini et in terram ad quam ipsi levant
28 animam suam ut revertantur illuc non revertentur numquid vas
fictile atque contritum vir iste Iechonias numquid vas absque
omni voluptate quare abiecti sunt ipse et semen eius et proiecti
29 in terram quam ignoraverunt terra terra terra audi sermonem
30 Domini haec dicit Dominus scribe virum istum sterilem virum
qui in diebus suis non prosperabitur nec enim erit de semine eius
vir qui sedeat super solium David et potestatem habeat ultra in
Iuda

XXIII vae pastoribus qui disperdunt et dilacerant gregem pascuae
2 meae dicit Dominus ideo haec dicit Dominus Deus Israhel ad pa-
stores qui pascunt populum meum vos dispersistis gregem meum
eiecistis eos et non visitastis eos ecce ego visitabo super vos ma-
3 litiam studiorum vestrorum ait Dominus et ego congregabo re-
liquias gregis mei de omnibus terris ad quas eiecero eos illuc et
4 convertam eos ad rura sua et crescent et multiplicabuntur et
suscitabo super eos pastores et pascent eos non formidabunt ul-
tra et non pavebunt et nullus quaeretur ex numero dicit Dominus
5 ecce dies veniunt ait Dominus et suscitabo David germen iustum
et regnabit rex et sapiens erit et faciet iudicium et iustitiam in
6 terra in diebus illius salvabitur Iuda et Israhel habitabit con-
fidenter et hoc est nomen quod vocabunt eum Dominus iustus
7 noster propter hoc ecce dies veniunt dicit Dominus et non di-
cent ultra vivit Dominus qui eduxit filios Israhel de terra Aegypti
8 sed vivit Dominus qui eduxit et adduxit semen domus Israhel de
terra aquilonis et de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc et
9 habitabunt in terra sua ad prophetas contritum est cor meum
in medio mei contremuerunt omnia ossa mea factus sum quasi
vir ebrius et quasi homo madidus a vino a facie Domini et a
10 facie verborum sanctorum eius quia adulteris repleta est terra
quia a facie maledictionis luxit terra arefacta sunt arva deser-
ti factus est cursus eorum malus et fortitudo eorum dissimilis
11 propheta namque et sacerdos polluti sunt et in domo mea in-

veni malum eorum ait Dominus idcirco via eorum erit quasi 12
lubricum in tenebris inpellentur enim et corruent in ea adferam
enim super eos mala annum visitationis eorum ait Dominus et 13
in prophetis Samariae vidi fatuitatem prophetabant in Baal et
decipiebant populum meum Israhel et in prophetis Hierusalem 14
vidi similitudinem adulterium et iter mendacii et confortaverunt
manus pessimorum ut non converteretur unusquisque a malitia
sua facti sunt mihi omnes Sodoma et habitatores eius quasi Go-
morra propterea haec dicit Dominus exercituum ad prophetas 15
ecce ego cibabo eos absinthio et potabo eos felle a prophetis
enim Hierusalem est egressa pollutio super omnem terram haec 16
dicit Dominus exercituum nolite audire verba prophetarum qui
prophetant vobis et decipiunt vos visionem cordis sui loquuntur
non de ore Domini dicunt his qui blasphemant me locutus est 17
Dominus pax erit vobis et omni qui ambulat in pravitate cordis
sui dixerunt non veniet super vos malum quis enim adfuit in 18
consilio Domini et vidit et audivit sermonem eius quis conside-
ravit verbum illius et audivit ecce turbo dominicae indignationis 19
egredietur et tempestas erumpens super caput impiorum veniet
non revertetur furor Domini usque dum faciat et usque dum 20
conpleat cogitationem cordis sui in novissimis diebus intellegetis
consilium eius non mittebam prophetas et ipsi currebant non lo- 21
quebar ad eos et ipsi prophetabant si stetissent in consilio meo 22
et nota fecissent verba mea populo meo avertissem utique eos a
via sua mala et a pessimis cogitationibus suis putasne Deus e 23
vicino ego sum dicit Dominus et non Deus de longe si occul- 24
tabitur vir in absconditis et ego non videbo eum dicit Dominus
numquid non caelum et terram ego impleo ait Dominus audivi 25
quae dixerunt prophetae prophetantes in nomine meo menda-
cium atque dicentes somniavi somniavi usquequo istud in cor- 26
de est prophetarum vaticinantium mendacium et prophetantium
seductiones cordis sui qui volunt facere ut obliviscatur populus 27
meus nominis mei propter somnia eorum quae narrant unusquis-
que ad proximum suum sicut obliti sunt patres eorum nominis
mei propter Baal propheta qui habet somnium narret somnium 28
et qui habet sermonem meum loquatur sermonem meum vere
quid paleis ad triticum dicit Dominus numquid non verba mea 29
sunt quasi ignis ait Dominus et quasi malleus conterens petram
propterea ecce ego ad prophetas ait Dominus qui furantur verba 30

31 mea unusquisque a proximo suo ecce ego ad prophetas ait Do-
32 minus qui adsumunt linguas suas et aiunt dicit Dominus ecce
ego ad prophetas somniantes mendacium ait Dominus qui nar-
raverunt ea et seduxerunt populum meum in mendacio suo et
in miraculis suis cum ego non misissem eos nec mandassem eis
33 qui nihil profuerunt populo huic dicit Dominus si igitur inter-
rogaverit te populus iste vel propheta aut sacerdos dicens quod
est onus Domini dices ad eos ut quid vobis onus proiciam quippe
34 vos dicit Dominus et prophetes et sacerdos et populus qui dicit
onus Domini visitabo super virum illum et super domum eius
35 haec dicetis unusquisque ad proximum et ad fratrem suum quid
36 respondit Dominus et quid locutus est Dominus et onus Domi-
ni ultra non memorabitur quia onus erit unicuique sermo suus
et pervertitis verba Dei viventis Domini exercituum Dei nostri
37 haec dices ad prophetam quid respondit tibi Dominus et quid lo-
38 cutus est Dominus si autem onus Domini dixeritis propter hoc
haec dicit Dominus quia dixistis sermonem istum onus Domini
39 et misi ad vos dicens nolite dicere onus Domini propterea ecce
ego tollam vos portans et derelinquam vos et civitatem quam
40 dedi vobis et patribus vestris a facie mea et dabo vos in obpro-
brium sempiternum et in ignominiam aeternam quae numquam
oblivione delebitur
XXIV ostendit mihi Dominus et ecce duo calathi pleni ficis posi-
ti ante templum Domini postquam transtulit Nabuchodonosor
rex Babylonis Iechoniam filium Ioachim regem Iuda et principes
eius et fabrum et inclusorem de Hierusalem et adduxit eos in
2 Babylonem calathus unus ficus bonas habebat nimis ut solent
ficus esse primi temporis et calathus unus ficus habebat malas
3 nimis quae comedi non poterant eo quod essent malae et di-
xit Dominus ad me quid tu vides Hieremia et dixi ficus ficus
bonas bonas valde et malas malas valde quae comedi non pos-
4 sunt eo quod sint malae et factum est verbum Domini ad me
5 dicens haec dicit Dominus Deus Israhel sicut ficus hae bonae
sic cognoscam transmigrationem Iuda quam emisi de loco isto in
6 terram Chaldeorum in bonum et ponam oculos meos super eos
ad placandum et reducam eos in terram hanc et aedificabo eos
7 et non destruam et plantabo eos et non evellam et dabo eis cor
ut sciant me quia ego sum Dominus et erunt mihi in populum et
8 ego ero eis in Deum quia revertentur ad me in toto corde suo et

sicut ficus pessimae quae comedi non possunt eo quod sint malae
haec dicit Dominus sic dabo Sedeciam regem Iuda et principes
eius et reliquos de Hierusalem qui remanserunt in urbe hac et
qui habitant in terra Aegypti et dabo eos in vexationem adflic- 9
tionemque omnibus regnis terrae in obprobrium et in parabolam
et in proverbium et in maledictionem in universis locis ad quos
eieci eos et mittam in eis gladium et famem et pestem donec 10
consumantur de terra quam dedi eis et patribus eorum

verbum quod factum est ad Hieremiam de omni populo Iu- **XXV**
dae in anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda ipse est annus
primus Nabuchodonosor regis Babylonis quae locutus est Hie- 2
remias propheta ad omnem populum Iuda et ad universos habi-
tatores Hierusalem dicens a tertiodecimo anno Iosiae filii Amon 3
regis Iuda usque ad diem hanc iste est tertius et vicesimus annus
factum est verbum Domini ad me et locutus sum ad vos de noc-
te consurgens et loquens et non audistis et misit Dominus ad 4
vos omnes servos suos prophetas consurgens diluculo mittensque
et non audistis neque inclinastis aures vestras ut audiretis cum 5
diceret revertimini unusquisque a via sua mala et a pessimis co-
gitationibus vestris et habitabitis in terram quam dedit Dominus
vobis et patribus vestris a saeculo et usque in saeculum et noli- 6
te ire post deos alienos ut serviatis eis adoretisque eos neque me
ad iracundiam provocetis in operibus manuum vestrarum et non
adfligam vos et non audistis me dicit Dominus ut me ad ira- 7
cundiam provocaretis in operibus manuum vestrarum in malum
vestrum propterea haec dicit Dominus exercituum pro eo quod 8
non audistis verba mea ecce ego mittam et adsumam universas 9
cognationes aquilonis ait Dominus et ad Nabuchodonosor regem
Babylonis servum meum et adducam eos super terram istam et
super habitatores eius et super omnes nationes quae in circui-
tu illius sunt et interficiam eos et ponam eos in stuporem et in
sibilum et in solitudines sempiternas perdamque ex eis vocem 10
gaudii et vocem laetitiae vocem sponsae et vocem sponsi vocem
molae et lumen lucernae et erit universa terra eius in solitudi- 11
nem et in stuporem et servient omnes gentes istae regi Babylonis
septuaginta annis cumque impleti fuerint anni septuaginta visi- 12
tabo super regem Babylonis et super gentem illam dicit Dominus
iniquitatem eorum et super terram Chaldeorum et ponam illam
in solitudines sempiternas et adducam super terram illam omnia 13

verba mea quae locutus sum contra eam omne quod scriptum est
in libro isto quaecumque prophetavit Hieremias adversum om-
14 nes gentes quia servierunt eis cum essent gentes multae et reges
magni et reddam eis secundum opera eorum et secundum facta
15 manuum suarum quia sic dicit Dominus exercituum Deus Isra-
hel sume calicem vini furoris huius de manu mea et propinabis
16 de illo cunctis gentibus ad quas ego mittam te et bibent et tur-
babuntur et insanient a facie gladii quem ego mittam inter eos
17 et accepi calicem de manu Domini et propinavi cunctis gentibus
18 ad quas misit me Dominus Hierusalem et civitatibus Iudae et
regibus eius et principibus eius ut darem eos in solitudinem et
in stuporem in sibilum et in maledictionem sicut est dies ista
19 Pharaoni regi Aegypti et servis eius et principibus eius et omni
20 populo eius et universis generaliter cunctis regibus terrae Ausi-
tidis et cunctis regibus terrae Philisthim et Ascaloni et Gazae et
21, 22 Accaroni et reliquiis Azoti Idumeae et Moab et filiis Ammon et
cunctis regibus Tyri et cunctis regibus Sidonis et regibus terrae
23 insularum qui sunt trans mare et Dedan et Theman et Buz et
24 universis qui adtonsi sunt in comam et cunctis regibus Arabiae
25 et cunctis regibus occidentis qui habitant in deserto et cunctis
regibus Zambri et cunctis regibus Aelam et cunctis regibus Medo-
26 rum et cunctis regibus aquilonis de prope et de longe unicuique
contra fratrem suum et omnibus regnis terrae quae super faciem
27 eius sunt et rex Sesach bibet post eos et dices ad eos haec dicit
Dominus exercituum Deus Israhel bibite et inebriamini et vomite
et cadite neque surgatis a facie gladii quem ego mittam inter vos
28 cumque noluerint accipere calicem de manu ut bibant dices ad
29 eos haec dicit Dominus exercituum bibentes bibetis quia ecce
in civitate in qua invocatum est nomen meum ego incipio ad-
fligere et vos quasi innocentes inmunes eritis non eritis inmunes
gladium enim ego voco super omnes habitatores terrae dicit Do-
30 minus exercituum et tu prophetabis ad eos omnia verba haec et
dices ad illos Dominus de excelso rugiet et de habitaculo sancto
suo dabit vocem suam rugiens rugiet super decorem suum ce-
leuma quasi calcantium concinetur adversus omnes habitatores
31 terrae pervenit sonitus usque ad extrema terrae quia iudicium
Domino cum gentibus iudicatur ipse cum omni carne impios tra-
32 didit gladio dicit Dominus haec dicit Dominus exercituum ecce
adflictio egredietur de gente in gentem et turbo magnus egredie-

tur a summitatibus terrae et erunt interfecti Domini in die illa 33
a summo terrae usque ad summum eius non plangentur et non
colligentur neque sepelientur in sterquilinium super faciem ter-
rae iacebunt ululate pastores et clamate et aspergite vos cinere 34
optimates gregis quia conpleti sunt dies vestri ut interficiamini
et dissipationes vestrae et cadetis quasi vasa pretiosa et peribit 35
fuga a pastoribus et salvatio ab optimatibus gregis vox clamoris 36
pastorum et ululatus optimatium gregis quia vastavit Dominus
pascuam eorum et conticuerunt arva pacis a facie irae furoris 37
Domini dereliquit quasi leo umbraculum suum facta est terra 38
eorum in desolationem a facie irae columbae et a facie irae furoris
Domini

in principio regis Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est **XXVI**
verbum istud a Domino dicens haec dicit Dominus sta in atrio 2
domus Domini et loqueris ad omnes civitates Iuda de quibus ve-
niunt ut adorent in domo Domini universos sermones quos ego
mandavi tibi ut loquaris ad eos noli subtrahere verbum si forte 3
audiant et convertantur unusquisque a via sua mala et paeni-
teat me mali quod cogito facere eis propter malitias studiorum
eorum et dices ad eos haec dicit Dominus si non audieritis me 4
ut ambuletis in lege mea quam dedi vobis ut audiatis sermones 5
servorum meorum prophetarum quos ego misi ad vos de noc-
te consurgens et dirigens et non audistis dabo domum istam 6
sicut Silo et urbem hanc dabo in maledictionem cunctis genti-
bus terrae et audierunt sacerdotes et prophetae et omnis popu- 7
lus Hieremiam loquentem verba haec in domo Domini cumque 8
conplesset Hieremias loquens omnia quae praeceperat ei Domi-
nus ut loqueretur ad universum populum adprehenderunt eum
sacerdotes et prophetae et omnis populus dicens morte morie-
tur quare prophetavit in nomine Domini dicens sicut Silo erit 9
domus haec et urbs ista desolabitur eo quod non sit habitator et
congregatus est omnis populus adversum Hieremiam in domum
Domini et audierunt principes Iuda verba haec et ascenderunt 10
de domo regis in domum Domini et sederunt in introitu portae
Domini novae et locuti sunt sacerdotes et prophetae ad prin- 11
cipes et ad omnem populum dicentes iudicium mortis est viro
huic quia prophetavit adversum civitatem istam sicut audistis
auribus vestris et ait Hieremias ad omnes principes et ad uni- 12
versum populum dicens Dominus misit me ut prophetarem ad

domum istam et ad civitatem hanc omnia verba quae audistis
13 nunc ergo bonas facite vias vestras et studia vestra et audite vo-
cem Domini Dei vestri et paenitebit Dominum mali quod locutus
14 est adversum vos ego autem ecce in manibus vestris sum facite
15 mihi ut bonum et rectum est in oculis vestris verumtamen sci-
tote et cognoscite quod si occideritis me sanguinem innocentem
traditis contra vosmet ipsos et contra civitatem istam et habita-
tores eius in veritate enim misit me Dominus ad vos ut loquerer
16 in auribus vestris omnia verba haec et dixerunt principes et
omnis populus ad sacerdotes et prophetas non est viro huic iudi-
cium mortis quia in nomine Domini Dei nostri locutus est ad nos
17 surrexerunt ergo viri de senioribus terrae et dixerunt ad omnem
18 coetum populi loquentes Michas de Morasthim fuit propheta
in diebus Ezechiae regis Iudae et ait ad omnem populum Iudae
dicens haec dicit Dominus exercituum Sion quasi ager arabitur
et Hierusalem in acervum lapidum erit et mons domus in excelsa
19 silvarum numquid morte condemnavit eum Ezechias rex Iuda
et omnis Iuda numquid non timuerunt Dominum et deprecati
sunt faciem Domini et paenituit Dominum mali quod locutus
erat adversum eos itaque nos facimus malum grande contra ani-
20 mas nostras fuit quoque vir prophetans in nomine Domini Urias
filius Semei de Cariathiarim et prophetavit adversum civitatem
istam et adversum terram hanc iuxta universa verba Hieremiae
21 et audivit rex Ioachim et omnes potentes et principes eius verba
haec et quaesivit rex interficere eum et audivit Urias et timuit
22 fugitque et ingressus est Aegyptum et misit rex Ioachim viros
in Aegyptum Elnathan filium Achobor et viros cum eo in Ae-
23 gyptum et eduxerunt Uriam de Aegypto et adduxerunt eum ad
regem Ioachim et percussit eum gladio et proiecit cadaver eius in
24 sepulchris vulgi ignobilis igitur manus Ahicam filii Saphan fuit
cum Hieremia ut non traderetur in manu populi et interficerent
eum

XXVII in principio regni Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est
2 verbum istud ad Hieremiam a Domino dicens haec dicit Domi-
nus ad me fac tibi vincula et catenas et pones eas in collo tuo
3 et mittes eas ad regem Edom et ad regem Moab et ad regem
filiorum Ammon et ad regem Tyri et ad regem Sidonis in manu
4 nuntiorum qui venerunt Hierusalem ad Sedeciam regem Iuda et
praecipies eis ut ad dominos suos loquantur haec dicit Dominus

exercituum Deus Israhel haec dicetis ad dominos vestros ego feci 5
terram et hominem et iumenta quae sunt super faciem terrae in
fortitudine mea magna et in brachio meo extento et dedi eam ei
qui placuit in oculis meis et nunc itaque ego dedi omnes terras 6
istas in manu Nabuchodonosor regis Babylonis servi mei insuper
et bestias agri dedi ei ut serviant illi et servient ei omnes gentes 7
et filio eius et filio filii eius donec veniat tempus terrae eius et
ipsius et servient ei gentes multae et reges magni gens autem 8
et regnum quod non servierit Nabuchodonosor regi Babylonis et
quicumque non curvaverit collum suum sub iugo regis Babylo-
nis in gladio et in fame et in peste visitabo super gentem illam
ait Dominus donec consumam eos in manu eius vos ergo noli- 9
te audire prophetas vestros et divinos et somniatores et augures
et maleficos qui dicunt vobis non servietis regi Babylonis quia 10
mendacium prophetant vobis ut longe faciant vos de terra vestra
et eiciant vos et pereatis porro gens quae subiecerit cervicem 11
suam sub iugo regis Babylonis et servierit ei dimittam eam in
terra sua dicit Dominus et colet eam et habitabit in ea et ad 12
Sedeciam regem Iuda locutus sum secundum omnia verba haec
dicens subicite colla vestra sub iugo regis Babylonis et servite
ei et populo eius et vivetis quare moriemini tu et populus tuus 13
gladio fame et peste sicut locutus est Dominus ad gentem quae
servire noluerit regi Babylonis nolite audire verba prophetarum 14
dicentium vobis non servietis regi Babylonis quia mendacium ipsi
loquuntur vobis quia non misi eos ait Dominus et ipsi prophe- 15
tant in nomine meo mendaciter ut eiciant vos et pereatis tam vos
quam prophetae qui vaticinantur vobis et ad sacerdotes et ad 16
populum istum locutus sum dicens haec dicit Dominus nolite au-
dire verba prophetarum vestrorum qui prophetant vobis dicentes
ecce vasa Domini revertentur de Babylone nunc cito mendacium
enim prophetant vobis nolite ergo audire eos sed servite regi 17
Babylonis ut vivatis quare datur haec civitas in solitudinem et 18
si prophetae sunt et est verbum Domini in eis occurrant Domino
exercituum ut non veniant vasa quae derelicta fuerant in domum
Domini et in domum regis Iuda et in Hierusalem in Babylonem
quia haec dicit Dominus exercituum ad columnas et ad mare et 19
ad bases et ad reliqua vasorum quae remanserunt in civitate hac
quae non tulit Nabuchodonosor rex Babylonis cum transferret 20
Iechoniam filium Ioachim regem Iuda de Hierusalem in Baby-

21 lonem et omnes optimates Iuda et Hierusalem quia haec dicit
Dominus exercituum Deus Israhel ad vasa quae derelicta sunt in
22 domum Domini et in domum regis Iuda et Hierusalem in Baby-
lonem transferentur et ibi erunt usque ad diem visitationis suae
dicit Dominus et adferri faciam ea et restitui in loco isto
XXVIII et factum est in anno illo in principio regni Sedeciae regis
Iuda in anno quarto in mense quinto dixit ad me Ananias filius
Azur propheta de Gabaon in domo Domini coram sacerdotibus et
2 omni populo dicens haec dicit Dominus exercituum Deus Isra-
3 hel contrivi iugum regis Babylonis adhuc duo anni dierum et
ego referri faciam ad locum istum omnia vasa Domini quae tulit
Nabuchodonosor rex Babylonis de loco isto et transtulit ea in
4 Babylonem et Iechoniam filium Ioachim regem Iuda et omnem
transmigrationem Iudae qui ingressi sunt in Babylonem ego con-
vertam ad locum istum ait Dominus conteram enim iugum regis
5 Babylonis et dixit Hieremias propheta ad Ananiam prophetam
in oculis sacerdotum et in oculis omnis populi qui stabant in
6 domo Domini et ait Hieremias propheta amen sic faciat Domi-
nus suscitet Dominus verba tua quae prophetasti ut referantur
vasa in domum Domini et omnis transmigratio de Babylone ad
7 locum istum verumtamen audi verbum hoc quod ego loquor in
8 auribus tuis et in auribus universi populi prophetae qui fuerunt
ante me et te ab initio et prophetaverunt super terras multas et
9 super regna magna de proelio et de adflictione et de fame pro-
pheta qui vaticinatus est pacem cum venerit verbum eius scietur
10 propheta quem misit Dominus in veritate et tulit Ananias pro-
11 pheta catenam de collo Hieremiae prophetae et confregit eam et
ait Ananias in conspectu omnis populi dicens haec dicit Domi-
nus sic confringam iugum Nabuchodonosor regis Babylonis post
12 duos annos dierum de collo omnium gentium et abiit Hieremias
prophetes in viam suam et factum est verbum Domini ad Hie-
remiam postquam confregit Ananias propheta catenam de collo
13 Hieremiae prophetae dicens vade et dices Ananiae haec dicit
Dominus catenas ligneas contrivisti et facies pro eis catenas fer-
14 reas quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel iugum
ferreum posui super collum cunctarum gentium istarum ut ser-
viant Nabuchodonosor regi Babylonis et servient ei insuper et
15 bestias terrae dedi ei et dixit Hieremias propheta ad Ananiam
prophetam audi Anania non misit te Dominus et tu confidere

fecisti populum istum in mendacio idcirco haec dicit Dominus 16
ecce emittam te a facie terrae hoc anno morieris adversum Domi-
num enim locutus es et mortuus est Ananias propheta in anno 17
illo mense septimo

et haec sunt verba libri quae misit Hieremias propheta de Hie- **XXIX**
rusalem ad reliquias seniorum transmigrationis et ad sacerdotes
et ad prophetas et ad omnem populum quem transduxerat Na-
buchodonosor de Hierusalem in Babylonem postquam egressus 2
est Iechonias rex et domina et eunuchi et principes Iuda et Hie-
rusalem et faber et inclusor de Hierusalem in manu Ellasa filii 3
Saphan et Gamaliae filii Helciae quos misit Sedecias rex Iuda ad
Nabuchodonosor regem Babylonis in Babylonem dicens haec di- 4
cit Dominus exercituum Deus Israhel omni transmigrationi quam
transtuli de Hierusalem in Babylonem aedificate domos et ha- 5
bitate et plantate hortos et comedite fructum eorum accipite 6
uxores et generate filios et filias date filiis vestris uxores et filias
vestras date viris et pariant filios et filias et multiplicamini ibi et
nolite esse pauci numero et quaerite pacem civitatis ad quam 7
transmigrare vos feci et orate pro ea ad Dominum quia in pace
illius erit pax vobis haec enim dicit Dominus exercituum Deus 8
Israhel non vos inducant prophetae vestri qui sunt in medio ve-
strum et divini vestri et ne adtendatis ad somnia vestra quae vos
somniatis quia falso ipsi prophetant vobis in nomine meo et non 9
misi eos dicit Dominus quia haec dicit Dominus cum coeperint 10
impleri in Babylone septuaginta anni visitabo vos et suscitabo
super vos verbum meum bonum ut reducam vos ad locum istum
ego enim scio cogitationes quas cogito super vos ait Dominus 11
cogitationes pacis et non adflictionis ut dem vobis finem et pa-
tientiam et invocabitis me et ibitis et orabitis me et exaudiam 12
vos quaeretis me et invenietis cum quaesieritis me in toto corde 13
vestro et inveniar a vobis ait Dominus et reducam captivitatem 14
vestram et congregabo vos de universis gentibus et de cunctis
locis ad quae expuli vos dicit Dominus et reverti vos faciam de
loco ad quem transmigrare vos feci quia dixistis suscitavit no- 15
bis Dominus prophetas in Babylone quia haec dicit Dominus 16
ad regem qui sedet super solium David et ad omnem populum
habitatorem urbis huius ad fratres vestros qui non sunt egressi
vobiscum in transmigrationem haec dicit Dominus exercituum 17
ecce mittam in eis gladium et famem et pestem et ponam eos

quasi ficus malas quae comedi non possunt eo quod pessimae sint
18 et persequar eos in gladio in fame et in pestilentia et dabo eos in
vexationem universis regnis terrae in maledictionem et in stupo-
rem et in sibilum et in obprobrium cunctis gentibus ad quas ego
19 eieci eos eo quod non audierint verba mea dicit Dominus quae
misi ad eos per servos meos prophetas de nocte consurgens et
20 mittens et non audistis dicit Dominus vos ergo audite verbum
Domini omnis transmigratio quam emisi de Hierusalem in Ba-
21 bylonem haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ad Ahab
filium Culia et ad Sedeciam filium Maasiae qui prophetant vobis
in nomine meo mendaciter ecce ego tradam eos in manu Nabu-
22 chodonosor regis Babylonis et percutiet eos in oculis vestris et
adsumetur ex eis maledictio omni transmigrationi Iuda quae est
in Babylone dicentium ponat te Dominus sicut Sedeciam et sicut
23 Ahab quos frixit rex Babylonis in igne pro eo quod fecerint stul-
titiam in Israhel et moechati sunt in uxores amicorum suorum
et locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter quod non man-
24 davi eis ego sum iudex et testis dicit Dominus et ad Semeiam
25 Neelamiten dices haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel
pro eo quod misisti in nomine tuo libros ad omnem populum qui
est in Hierusalem et ad Sophoniam filium Maasiae sacerdotem
26 et ad universos sacerdotes dicens Dominus dedit te sacerdotem
pro Ioiadae sacerdote ut sis dux in domo Domini super omnem
virum arrepticium et prophetantem ut mittas eum in nervum
27 et in carcerem et nunc quare non increpasti Hieremiam Ana-
28 thothiten qui prophetat vobis quia super hoc misit ad nos in
Babylonem dicens longum est aedificate domos et habitate et
29 plantate hortos et comedite fructum eorum legit ergo Sopho-
30 nias sacerdos librum istum in auribus Hieremiae prophetae et
31 factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens mitte ad om-
nem transmigrationem dicens haec dicit Dominus ad Semeiam
Neelamiten pro eo quod prophetavit vobis Semeias et ego non
32 misi eum et fecit vos confidere in mendacio idcirco haec dicit
Dominus ecce ego visitabo super Semeiam Neelamiten et super
semen eius non erit ei vir sedens in medio populi huius et non
videbit bonum quod ego faciam populo meo ait Dominus quia
praevaricationem locutus est adversum Dominum

XXX hoc verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens
2 haec dicit Dominus Deus Israhel dicens scribe tibi omnia verba

quae locutus sum ad te in libro ecce enim dies veniunt dicit Do- 3
minus et convertam conversionem populi mei Israhel et Iuda ait
Dominus et convertam eos ad terram quam dedi patribus eorum
et possidebunt eam et haec verba quae locutus est Dominus ad 4
Israhel et ad Iudam quoniam haec dicit Dominus vocem terro- 5
ris audivimus formido et non est pax interrogate et videte si 6
generat masculus quare ergo vidi omnis viri manum super lum-
bum suum quasi parientis et conversae sunt universae facies in
auruginem vae quia magna dies illa nec est similis eius tempus- 7
que tribulationis est Iacob et ex ipso salvabitur et erit in die 8
illa ait Dominus exercituum conteram iugum eius de collo tuo et
vincula illius disrumpam et non dominabuntur ei amplius alieni
sed servient Domino Deo suo et David regi suo quem suscitabo 9
eis tu ergo ne timeas serve meus Iacob ait Dominus neque pa- 10
veas Israhel quia ecce ego salvo te de terra longinqua et semen
tuum de terra captivitatis eorum et revertetur Iacob et quiescet
et cunctis affluet et non erit quem formidet quoniam tecum ego 11
sum ait Dominus ut salvem te faciam enim consummationem in
cunctis gentibus in quibus dispersi te te autem non faciam in
consummationem sed castigabo te in iudicio ut non tibi videa-
ris innoxius quia haec dicit Dominus insanabilis fractura tua 12
pessima plaga tua non est qui iudicet iudicium tuum ad alli- 13
gandum curationum utilitas non est tibi omnes amatores tui 14
obliti sunt tui te non quaerent plaga enim inimici percussi te
castigatione crudeli propter multitudinem iniquitatis tuae dura
facta sunt peccata tua quid clamas super contritione tua insa- 15
nabilis est dolor tuus propter multitudinem iniquitatis tuae et
dura peccata tua feci haec tibi propterea omnes qui comedunt 16
te devorabuntur et universi hostes tui in captivitatem ducentur
et qui te vastant vastabuntur cunctosque praedatores tuos da-
bo in praedam obducam enim cicatricem tibi et a vulneribus 17
tuis sanabo te dicit Dominus quia Eiectam vocaverunt te Sion
haec est quae non habebat requirentem haec dicit Dominus ec- 18
ce ego convertam conversionem tabernaculorum Iacob et tectis
eius miserebor et aedificabitur civitas in excelso suo et templum
iuxta ordinem suum fundabitur et egredietur de eis laus voxque 19
ludentium et multiplicabo eos et non inminuentur et glorificabo
eos et non adtenuabuntur et erunt filii eius sicut a principio et 20
coetus eius coram me permanebit et visitabo adversum omnes

21 qui tribulant eum et erit dux eius ex eo et princeps de medio
eius producetur et adplicabo eum et accedet ad me quis enim
iste est qui adplicet cor suum ut adpropinquet mihi ait Dominus
22, 23 et eritis mihi in populum et ego ero vobis in Deum ecce turbo
Domini furor egrediens procella ruens in capite impiorum con-
24 quiescet non avertet iram indignationis Dominus donec faciat et
conpleat cogitationem cordis sui in novissimo dierum intellegetis
ea

XXXI in tempore illo dicit Dominus ero Deus universis cognationi-
2 bus Israhel et ipsi erunt mihi in populum haec dicit Dominus
invenit gratiam in deserto populus qui remanserat gladio va-
3 det ad requiem suam Israhel longe Dominus apparuit mihi et
4 in caritate perpetua dilexi te ideo adtraxi te miserans rursum-
que aedificabo te et aedificaberis virgo Israhel adhuc ornaberis
5 tympanis tuis et egredieris in choro ludentium adhuc planta-
bis vineas in montibus Samariae plantabunt plantantes et donec
6 tempus veniat non vindemiabunt quia erit dies in qua clama-
bunt custodes in monte Ephraim surgite et ascendamus in Sion
7 ad Dominum Deum nostrum quia haec dicit Dominus exultate
in laetitia Iacob et hinnite contra caput gentium personate canite
8 et dicite salva Domine populum tuum reliquias Israhel ecce ego
adducam eos de terra aquilonis et congregabo eos ab extremis
terrae inter quos erunt caecus et claudus et praegnans et pa-
9 riens simul coetus magnus revertentium huc in fletu venient et
in precibus deducam eos et adducam eos per torrentes aquarum
in via recta et non inpingent in ea quia factus sum Israheli pater
10 et Ephraim primogenitus meus est audite verbum Domini gen-
tes et adnuntiate insulis quae procul sunt et dicite qui dispersit
Israhel congregabit eum et custodiet eum sicut pastor gregem
11 suum redemit enim Dominus Iacob et liberavit eum de manu
12 potentioris et venient et laudabunt in monte Sion et confluent
ad bona Domini super frumento et vino et oleo et fetu pecorum
et armentorum eritque anima eorum quasi hortus inriguus et
13 ultra non esurient tunc laetabitur virgo in choro iuvenes et se-
nes simul et convertam luctum eorum in gaudium et consolabor
14 eos et laetificabo a dolore suo et inebriabo animam sacerdotum
pinguedine et populus meus bonis meis adimplebitur ait Domi-
15 nus haec dicit Dominus vox in excelso audita est lamentationis
fletus et luctus Rachel plorantis filios suos et nolentis consolari

super eis quia non sunt haec dicit Dominus quiescat vox tua a 16
ploratu et oculi tui a lacrimis quia est merces operi tuo ait Do-
minus et revertentur de terra inimici et est spes novissimis tuis 17
ait Dominus et revertentur filii ad terminos suos audiens audi- 18
vi Ephraim transmigrantem castigasti me et eruditus sum quasi
iuvenculus indomitus converte me et revertar quia tu Dominus
Deus meus postquam enim convertisti me egi paenitentiam et 19
postquam ostendisti mihi percussi femur meum confusus sum et
erubui quoniam sustinui obprobrium adulescentiae meae si filius 20
honorabilis mihi Ephraim si puer delicatus quia ex quo locutus
sum de eo adhuc recordabor eius idcirco conturbata sunt visce-
ra mea super eum miserans miserebor eius ait Dominus statue 21
tibi speculam pone tibi amaritudines dirige cor tuum in viam
directam in qua ambulasti revertere virgo Israhel revertere ad
civitates tuas istas usquequo deliciis dissolveris filia vaga quia 22
creavit Dominus novum super terram femina circumdabit virum
haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel adhuc dicent ver- 23
bum istud in terra Iuda et in urbibus eius cum convertero captivi-
tatem eorum benedicat tibi Dominus pulchritudo iustitiae mons
sanctus et habitabunt in eo Iudas et omnes civitates eius simul 24
agricolae et minantes greges quia inebriavi animam lassam et 25
omnem animam esurientem saturavi ideo quasi de somno susci- 26
tatus sum et vidi et somnus meus dulcis mihi ecce dies veniunt 27
dicit Dominus et seminabo domum Israhel et domum Iuda semi-
ne hominis et semine iumentorum et sicut vigilavi super eos ut 28
evellerem et demolirer et dissiparem et disperderem et adfligerem
sic vigilabo super eos ut aedificem et plantem ait Dominus in 29
diebus illis non dicent ultra patres comederunt uvam acerbam et
dentes filiorum obstipuerunt sed unusquisque in iniquitate sua 30
morietur omnis homo qui comederit uvam acerbam obstupescent
dentes eius ecce dies veniunt dicit Dominus et feriam domui Isra- 31
hel et domui Iuda foedus novum non secundum pactum quod 32
pepigi cum patribus vestris in die qua adprehendi manum eorum
ut educerem eos de terra Aegypti pactum quod irritum fecerunt
et ego dominatus sum eorum dicit Dominus sed hoc erit pac- 33
tum quod feriam cum domo Israhel post dies illos dicit Dominus
dabo legem meam in visceribus eorum et in corde eorum scribam
eam et ero eis in Deum et ipsi erunt mihi in populum et non 34
docebunt ultra vir proximum suum et vir fratrem suum dicens

cognoscite Dominum omnes enim cognoscent me a minimo eo-
rum usque ad maximum ait Dominus quia propitiabor iniquitati
35 eorum et peccati eorum non ero memor amplius haec dicit Do-
minus qui dat solem in lumine diei ordinem lunae et stellarum
in lumine noctis qui turbat mare et sonant fluctus eius Dominus
36 exercituum nomen illi si defecerint leges istae coram me dicit
Dominus tunc et semen Israhel deficiet ut non sit gens coram
37 me cunctis diebus haec dicit Dominus si mensurari potuerint
caeli sursum et investigari fundamenta terrae deorsum et ego
abiciam universum semen Israhel propter omnia quae fecerunt
38 dicit Dominus ecce dies veniunt dicit Dominus et aedificabitur
39 civitas Domino a turre Ananehel usque ad portam Anguli et
exibit ultra norma mensurae in conspectu eius super collem Ga-
40 reb et circuibit Goatha et omnem vallem cadaverum et cineris
et universam regionem mortis usque ad torrentem Cedron et us-
que ad angulum portae Equorum orientalis sanctum Domini non
evelletur et non destruetur ultra in perpetuum

XXXII verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in anno
decimo Sedeciae regis Iuda ipse est annus octavusdecimus Nabu-
2 chodonosor tunc exercitus regis Babylonis obsidebat Hierusalem
et Hieremias propheta erat clausus in atrio carceris qui erat in
3 domo regis Iuda clauserat enim eum Sedecias rex Iuda dicens
quare vaticinaris dicens haec dicit Dominus ecce ego dabo civi-
4 tatem istam in manu regis Babylonis et capiet eam et Sedecias
rex Iuda non effugiet de manu Chaldeorum sed tradetur in ma-
nu regis Babylonis et loquetur os eius cum ore illius et oculi eius
5 oculos illius videbunt et in Babylonem ducet Sedeciam et ibi
erit donec visitem eum ait Dominus si autem dimicaveritis ad-
6 versum Chaldeos nihil prosperum habebitis et dixit Hieremias
7 factum est verbum Domini ad me dicens ecce Anamehel filius
Sellum patruelis tuus veniet ad te dicens eme tibi agrum meum
qui est in Anathoth tibi enim conpetit ex propinquitate ut emas
8 et venit ad me Anamehel filius patrui mei secundum verbum Do-
mini ad vestibulum carceris et ait ad me posside agrum meum
qui est in Anathoth in terra Beniamin quia tibi conpetit heredi-
tas et tu propinquus ut possideas intellexi autem quod verbum
9 Domini esset et emi agrum ab Anamehel filio patrui mei qui
est in Anathoth et adpendi ei argentum septem stateres et de-
10 cem argenteos et scripsi in libro et signavi et adhibui testes et

adpendi argentum in statera et accepi librum possessionis si- 11
gnatum stipulationes et rata et signa forinsecus et dedi librum 12
possessionis Baruch filio Neri filii Maasiae in oculis Anamehel
patruelis mei et in oculis testium qui scripti erant in libro emp-
tionis in oculis omnium Iudaeorum qui sedebant in atrio carceris
et praecepi Baruch coram eis dicens haec dicit Dominus ex- 13, 14
ercituum Deus Israhel sume libros istos librum emptionis hunc
signatum et librum hunc qui apertus est et pones illos in vase
fictili ut permanere possint diebus multis haec enim dicit Domi- 15
nus exercituum Deus Israhel adhuc possidebuntur domus et agri
et vineae in terra ista et oravi ad Dominum postquam tradidi li- 16
brum possessionis Baruch filio Neri dicens heu heu heu Domine 17
Deus ecce tu fecisti caelum et terram in fortitudine tua magna
et in brachio tuo extento non erit tibi difficile omne verbum qui 18
facis misericordiam in milibus et reddes iniquitatem patrum in
sinu filiorum eorum post eos fortissime magne potens Dominus
exercituum nomen tibi magnus consilio et inconprehensibilis co- 19
gitatu cuius oculi aperti sunt super omnes vias filiorum Adam
ut reddas unicuique secundum vias suas et secundum fructum
adinventionum eius qui posuisti signa et portenta in terra Ae- 20
gypti usque ad diem hanc et in Israhel et in hominibus et fecisti
tibi nomen sicut est dies haec et eduxisti populum tuum Israhel 21
de terra Aegypti in signis et in portentis et in manu robusta et in
brachio extento et in terrore magno et dedisti eis terram hanc 22
quam iurasti patribus eorum ut dares eis terram fluentem lacte
et melle et ingressi sunt et possederunt eam et non oboedierunt 23
voci tuae et in lege tua non ambulaverunt omnia quae mandasti
eis ut facerent non fecerunt et evenerunt eis omnia mala haec
ecce munitiones extructae sunt adversum civitatem ut capiatur 24
et urbs data est in manu Chaldeorum qui proeliantur adversum
eam a facie gladii et famis et pestilentiae et quaecumque locutus
es acciderunt ut ipse tu cernis et tu dicis mihi Domine Deus 25
eme agrum argento et adhibe testes cum urbs data sit in manu
Chaldeorum et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens 26
ecce ego Dominus Deus universae carnis numquid mihi difficile 27
erit omne verbum propterea haec dicit Dominus ecce ego tra- 28
dam civitatem istam in manu Chaldeorum et in manu regis Ba-
bylonis et capiet eam et venient Chaldei proeliantes adversum 29
urbem hanc et succendent eam igni et conburent eam et domos

in quarum domatibus sacrificabant Baal et libabant diis alienis
30 libamina ad inritandum me erant enim filii Israhel et filii Iuda
iugiter facientes malum in oculis meis ab adulescentia sua filii
Israhel qui usque nunc exacerbant me in opere manuum suarum
31 dicit Dominus quia in furore et in indignatione mea facta est
mihi civitas haec a die qua aedificaverunt eam usque ad diem
32 istam qua aufertur de conspectu meo propter malitiam filiorum
Israhel et filiorum Iuda quam fecerunt ad iracundiam me provo-
cantes ipsi et reges eorum principes eorum et sacerdotes et pro-
33 phetae eorum vir Iuda et habitatores Hierusalem et verterunt
ad me terga et non facies cum docerem eos diluculo et erudirem
34 et nollent audire ut acciperent disciplinam et posuerunt idola
sua in domo in qua invocatum est nomen meum ut polluerent
35 eam et aedificaverunt excelsa Baal quae sunt in valle filii Ennom
ut initiarent filios suos et filias suas Moloch quod non mandavi
eis nec ascendit in cor meum ut facerent abominationem hanc et
36 in peccatum deducerent Iudam et nunc propter ista haec dicit
Dominus Deus Israhel ad civitatem hanc de qua vos dicitis quod
tradatur in manu regis Babylonis in gladio et in fame et in peste
37 ecce ego congregabo eos de universis terris ad quas eieci eos in
furore meo et in ira mea et in indignatione grandi et reducam
38 eos ad locum istum et habitare eos faciam confidenter et erunt
39 mihi in populum et ego ero eis in Deum et dabo eis cor unum
et viam unam ut timeant me universis diebus et bene sit eis et
40 filiis eorum post eos et feriam eis pactum sempiternum et non
desinam eis benefacere et timorem meum dabo in corde eorum
41 ut non recedant a me et laetabor super eis cum bene eis fece-
ro et plantabo eos in terra ista in veritate in toto corde meo et
42 in tota anima mea quia haec dicit Dominus sicut adduxi super
populum istum omne malum hoc grande sic adducam super eos
43 omne bonum quod ego loquor ad eos et possidebuntur agri in
terra ista de qua vos dicitis quod deserta sit eo quod non reman-
44 serit homo et iumentum et data sit in manu Chaldeorum agri
pecunia ementur et scribentur in libro et inprimetur signum et
testis adhibebitur in terra Beniamin et in circuitu Hierusalem in
civitatibus Iuda et in civitatibus montanis et in civitatibus cam-
pestribus et in civitatibus quae ad austrum sunt quia convertam
captivitatem eorum ait Dominus

XXXIII et factum est verbum Domini ad Hieremiam secundo cum ad-

huc clausus esset in atrio carceris dicens haec dicit Dominus 2
qui facturus est Dominus et formaturus illud et paraturus Domi-
nus nomen eius clama ad me et exaudiam te et adnuntiabo tibi 3
grandia et firma quae nescis quia haec dicit Dominus Deus Isra- 4
hel ad domos urbis huius et ad domos regis Iuda quae destructae
sunt et ad munitiones et gladium venientium ut dimicent cum 5
Chaldeis et impleant eas cadaveribus hominum quas percussi in
furore meo et in indignatione mea abscondens faciem meam a
civitate hac propter omnem malitiam eorum ecce ego obducam 6
ei cicatricem et sanitatem et curabo eos et revelabo illis depre-
cationem pacis et veritatis et convertam conversionem Iuda et 7
conversionem Hierusalem et aedificabo eos sicut a principio et 8
emundabo illos ab omni iniquitate sua in qua peccaverunt mihi et
propitius ero cunctis iniquitatibus eorum in quibus deliquerunt
mihi et spreverunt me et erit mihi in nomen et in gaudium et in 9
laudem et in exultationem cunctis gentibus terrae quae audierint
omnia bona quae ego facturus sum eis et pavebunt et turbabun-
tur in universis bonis et in omni pace quam ego faciam ei haec 10
dicit Dominus adhuc audietur in loco isto quem vos dicitis esse
desertum eo quod non sit homo et iumentum in civitatibus Iuda
et foris Hierusalem quae desolatae sunt absque homine et absque
habitatore et absque pecore vox gaudii et vox laetitiae vox spon- 11
si et vox sponsae vox dicentium confitemini Domino exercituum
quoniam bonus Dominus quoniam in aeternum misericordia eius
et portantium vota in domum Domini reducam enim conversio-
nem terrae sicut a principio dicit Dominus haec dicit Dominus 12
exercituum adhuc erit in loco isto deserto absque homine et abs-
que iumento et in cunctis civitatibus eius habitaculum pastorum
accubantium gregum in civitatibus montuosis et in civitatibus 13
campestribus et in civitatibus quae ad austrum sunt et in terra
Beniamin et in circuitu Hierusalem et in civitatibus Iuda adhuc
transibunt greges ad manum numerantis ait Dominus ecce dies 14
veniunt dicit Dominus et suscitabo verbum bonum quod locutus
sum ad domum Israhel et ad domum Iuda in diebus illis et in 15
tempore illo germinare faciam David germen iustitiae et faciet
iudicium et iustitiam in terra in diebus illis salvabitur Iuda et 16
Hierusalem habitabit confidenter et hoc est quod vocabit eam
Dominus iustus noster quia haec dicit Dominus non interibit 17
de David vir qui sedeat super thronum domus Israhel et de 18

sacerdotibus et Levitis non interibit vir a facie mea qui offerat
holocaustomata et incendat sacrificium et caedat victimas cunc-
19 tis diebus et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens
20 haec dicit Dominus si irritum fieri potest pactum meum cum die
et pactum meum cum nocte ut non sit dies et nox in tempore
21 suo et pactum meum irritum esse poterit cum David servo meo
ut non sit ex eo filius qui regnet in throno eius et Levitae et sa-
22 cerdotes ministri mei sicuti numerari non possunt stellae caeli
et metiri harena maris sic multiplicabo semen David servi mei et
23 Levitas ministros meos et factum est verbum Domini ad Hiere-
24 miam dicens numquid non vidisti quid populus hic locutus sit
dicens duae cognationes quas elegerat Dominus abiectae sunt et
populum meum despexerunt eo quod non sit ultra gens coram
25 eis haec dicit Dominus si pactum meum inter diem et noctem et
26 leges caelo et terrae non posui equidem et semen Iacob et Da-
vid servi mei proiciam ut non adsumam de semine eius principes
seminis Abraham et Isaac et Iacob reducam enim conversionem
eorum et miserebor eis

XXXIV verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino quando Na-
buchodonosor rex Babylonis et omnis exercitus eius universaque
regna terrae quae erant sub potestate manus eius et omnes popu-
li bellabant contra Hierusalem et contra omnes urbes eius dicens
2 haec dicit Dominus Deus Israhel vade et loquere ad Sedeciam
regem Iuda et dices ad eum haec dicit Dominus ecce ego tra-
dam civitatem hanc in manu regis Babylonis et succendet eam
3 igni et tu non effugies de manu eius sed conprehensione capie-
ris et in manu eius traderis et oculi tui oculos regis Babylonis
videbunt et os eius cum ore tuo loquetur et Babylonem introi-
4 bis attamen audi verbum Domini Sedecia rex Iuda haec dicit
5 Dominus ad te non morieris in gladio sed in pace morieris et
secundum conbustiones patrum tuorum regum priorum qui fue-
runt ante te sic conburent te et vae domine plangent te quia
6 verbum ego locutus sum dicit Dominus et locutus est Hiere-
mias propheta ad Sedeciam regem Iuda universa verba haec in
7 Hierusalem et exercitus regis Babylonis pugnabat contra Hieru-
salem et contra omnes civitates Iuda quae reliquae erant contra
Lachis et contra Azeca haec enim supererant de civitatibus Iuda
8 urbes munitae verbum quod factum est ad Hieremiam a Domi-
no postquam percussit rex Sedecias foedus cum omni populo in

Hierusalem praedicans ut dimitteret unusquisque servum suum 9
et unusquisque ancillam suam hebraeum et hebraeam liberos et
nequaquam dominarentur eis id est in Iudaeo et fratre suo au- 10
dierunt ergo omnes principes et universus populus qui inierant
pactum ut dimitteret unusquisque servum suum et unusquisque
ancillam suam liberos et ultra non dominarentur in eis audierunt
igitur et dimiserunt et conversi sunt deinceps et retraxerunt ser- 11
vos et ancillas suas quos dimiserant liberos et subiugaverunt in
famulos et in famulas et factum est verbum Domini ad Hie- 12
remiam a Domino dicens haec dicit Dominus Deus Israhel ego 13
percussi foedus cum patribus vestris in die qua eduxi eos de terra
Aegypti de domo servitutis dicens cum conpleti fuerint septem 14
anni dimittat unusquisque fratrem suum hebraeum qui venditus
est ei et serviet tibi sex annis et dimittes eum a te liberum et non
audierunt patres vestri me nec inclinaverunt aurem suam et con- 15
versi estis vos hodie et fecistis quod rectum est in oculis meis ut
praedicaretis libertatem unusquisque ad amicum suum et inistis
pactum in conspectu meo in domo in qua invocatum est nomen
meum super eam et reversi estis et commaculastis nomen meum 16
et reduxistis unusquisque servum suum et unusquisque ancillam
suam quos dimiseratis ut essent liberi et suae potestatis et su-
biugastis eos ut sint vobis servi et ancillae propterea haec dicit 17
Dominus vos non audistis me ut praedicaretis libertatem unu-
squisque fratri suo et unusquisque amico suo ecce ego praedico
libertatem ait Dominus ad gladium et pestem et famem et da-
bo vos in commotionem cunctis regnis terrae et dabo viros qui 18
praevaricantur foedus meum et non observaverunt verba foederis
quibus adsensi sunt in conspectu meo vitulum quem ceciderunt
in duas partes et transierunt inter divisiones eius principes Iuda 19
et principes Hierusalem eunuchi et sacerdotes et omnis populus
terrae qui transierunt inter divisiones vituli et dabo eos in ma- 20
nu inimicorum suorum et in manu quaerentium animam eorum
et erit morticinum eorum in escam volucribus caeli et bestiis
terrae et Sedeciam regem Iuda et principes eius dabo in manu 21
inimicorum suorum et in manu quaerentium animam eorum et
in manu exercituum regis Babylonis qui recesserunt a vobis ecce 22
ego praecipio dicit Dominus et reducam eos in civitatem hanc et
proeliabuntur adversum eam et capient eam et incendent igni et
civitates Iuda dabo in solitudinem eo quod non sit habitator

XXXV verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in diebus
2 Ioachim filii Iosiae regis Iuda dicens vade ad domum Rechabita-
rum et loquere eis et introduces eos in domum Domini in unam
3 exedram thesaurorum et dabis eis bibere vinum et adsumpsi
Iezoniam filium Hieremiae filii Absaniae et fratres eius et omnes
4 filios eius et universam domum Rechabitarum et introduxi eos
in domum Domini ad gazofilacium filiorum Anan filii Hiegede-
liae hominis Dei quod erat iuxta gazofilacium principum super
5 thesaurum Maasiae filii Sellum qui erat custos vestibuli et posui
coram filiis domus Rechabitarum scyphos plenos vino et calices
6 et dixi ad eos bibite vinum qui responderunt non bibemus vinum
quia Ionadab filius Rechab pater noster praecepit nobis dicens
7 non bibetis vinum vos et filii vestri usque in sempiternum et
domum non aedificabitis et sementem non seretis et vineas non
plantabitis nec habebitis sed in tabernaculis habitabitis cunctis
diebus vestris ut vivatis diebus multis super faciem terrae in qua
8 vos peregrinamini oboedivimus ergo voci Ionadab filii Rechab
patris nostri in omnibus quae praecepit nobis ita ut non bibere-
mus vinum cunctis diebus nostris nos et mulieres nostrae filii et
9 filiae nostrae et non aedificaremus domos ad habitandum et vi-
10 neam et agrum et sementem non habuimus sed habitavimus in
tabernaculis et oboedientes fecimus iuxta omnia quae praecepit
11 nobis Ionadab pater noster cum autem ascendisset Nabuchodo-
nosor rex Babylonis ad terram nostram diximus venite et ingre-
diamur Hierusalem a facie exercitus Chaldeorum et a facie exer-
12 citus Syriae et mansimus in Hierusalem et factum est verbum
13 Domini ad Hieremiam dicens haec dicit Dominus exercituum
Deus Israhel vade et dic viris Iuda et habitatoribus Hierusalem
numquid non recipietis disciplinam ut oboediatis verbis meis di-
14 cit Dominus praevaluerunt sermones Ionadab filii Rechab quos
praecepit filiis suis ut non biberent vinum et non biberunt usque
ad diem hanc quia oboedierunt praecepto patris sui ego autem
locutus sum ad vos de mane consurgens et loquens et non ob-
15 oedistis mihi misique ad vos omnes servos meos prophetas con-
surgens diluculo mittensque et dicens convertimini unusquisque
a via sua pessima et bona facite studia vestra et nolite sequi deos
alienos neque colatis eos et habitabitis in terra quam dedi vobis
et patribus vestris et non inclinastis aurem vestram neque audi-
16 stis me firmaverunt igitur filii Ionadab filii Rechab praeceptum

patris sui quod praeceperat eis populus autem iste non oboedivit
mihi idcirco haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce 17
ego adduco super Iudam et super omnes habitatores Hierusalem
universam adflictionem quam locutus sum adversum eos eo quod
locutus sum ad illos et non audierunt vocavi illos et non respon-
derunt mihi domui autem Rechabitarum dixit Hieremias haec 18
dicit Dominus exercituum Deus Israhel pro eo quod oboedistis
praecepto Ionadab patris vestri et custodistis omnia mandata
eius et fecistis universa quae praecepit vobis propterea haec di- 19
cit Dominus exercituum Deus Israhel non deficiet vir de stirpe
Ionadab filii Rechab stans in conspectu meo cunctis diebus

et factum est in anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda **XXXVI**
factum est verbum hoc ad Hieremiam a Domino dicens tolle 2
volumen libri et scribes in eo omnia verba quae locutus sum ti-
bi adversum Israhel et Iudam et adversum omnes gentes a die
qua locutus sum ad te ex diebus Iosiae usque ad diem hanc si 3
forte audiente domo Iuda universa mala quae ego cogito face-
re eis revertatur unusquisque a via sua pessima et propitius ero
iniquitati et peccato eorum vocavit ergo Hieremias Baruch fi- 4
lium Neriae et scripsit Baruch ex ore Hieremiae omnes sermones
Domini quos locutus est ad eum in volumine libri et praece- 5
pit Hieremias Baruch dicens ego clausus sum nec valeo ingredi
domum Domini ingredere ergo tu et lege de volumine in quo 6
scripsisti ex ore meo verba Domini audiente populo in domo
Domini in die ieiunii insuper et audiente universo Iuda qui ve-
niunt de civitatibus suis leges eis si forte cadat oratio eorum in 7
conspectu Domini et revertatur unusquisque a via sua pessima
quoniam magnus furor et indignatio quam locutus est Dominus
adversum populum hunc et fecit Baruch filius Neriae iuxta om- 8
nia quae praeceperat ei Hieremias propheta legens ex volumine
sermones Domini in domo Domini factum est autem in anno 9
quinto Ioachim filii Iosiae regis Iuda in mense nono praedicave-
runt ieiunium in conspectu Domini omni populo in Hierusalem
et universae multitudini quae confluxerat de civitatibus Iuda in
Hierusalem legitque Baruch ex volumine sermones Hieremiae 10
in domo Domini in gazofilacio Gamariae filii Saphan scribae in
vestibulo superiori in introitu portae novae domus Domini au-
diente omni populo cumque audisset Micheas filius Gamariae 11
filii Saphan omnes sermones Domini ex libro descendit in do- 12

mum regis ad gazofilacium scribae et ecce ibi omnes principes
sedebant Elisama scriba et Dalaias filius Semeiae et Elnathan
filius Achobor et Gamarias filius Saphan et Sedecias filius Ana-
13 niae et universi principes et nuntiavit eis Micheas omnia verba
14 quae audivit legente Baruch ex volumine in auribus populi mi-
serunt itaque omnes principes ad Baruch Iudi filium Nathaniae
filii Selemiae filii Chusi dicentes volumen ex quo legisti audiente
populo sume in manu tua et veni tulit ergo Baruch filius Neriae
15 volumen in manu sua et venit ad eos et dixerunt ad eum sede
et lege haec in auribus nostris et legit Baruch in auribus eorum
16 igitur cum audissent omnia verba obstipuerunt unusquisque ad
proximum suum et dixerunt ad Baruch nuntiare debemus regi
17 omnes sermones istos et interrogaverunt eum dicentes indica
18 nobis quomodo scripsisti omnes sermones istos ex ore eius di-
xit autem eis Baruch ex ore suo loquebatur quasi legens ad me
omnes sermones istos et ego scribebam in volumine atramento
19 et dixerunt principes ad Baruch vade et abscondere tu et Hiere-
20 mias et nemo sciat ubi sitis et ingressi sunt ad regem in atrium
porro volumen commendaverunt in gazofilacio Elisamae scribae
21 et nuntiaverunt audiente rege omnes sermones misitque rex Iu-
di ut sumeret volumen qui tollens illud de gazofilacio Elisamae
scribae legit audiente rege et universis principibus qui stabant
22 circa regem rex autem sedebat in domo hiemali in mense nono
23 et posita erat arula coram eo plena prunis cumque legisset Iudi
tres pagellas vel quattuor scidit illud scalpello scribae et proiecit
in igne qui erat super arulam donec consumeretur omne volu-
24 men igni qui erat in arula et non timuerunt neque sciderunt
vestimenta sua rex et omnes servi eius qui audierunt universos
25 sermones istos verumtamen Elnathan et Dalaias et Gamarias
26 contradixerunt regi ne conbureret librum et non audivit eos et
praecepit rex Hieremahel filio Ammelech et Saraiae filio Ezrihel
et Selemiae filio Abdehel ut conprehenderent Baruch scribam
27 et Hieremiam prophetam abscondit autem eos Dominus et fac-
tum est verbum Domini ad Hieremiam postquam conbuserat rex
volumen et sermones quos scripserat Baruch ex ore Hieremiae di-
28 cens rursum tolle volumen aliud et scribe in eo omnes sermones
priores qui erant in volumine primo quod conbusit Ioachim rex
29 Iuda et ad Ioachim regem Iuda dices haec dicit Dominus tu
conbusisti volumen illud dicens quare scripsisti in eo adnuntians

festinus veniet rex Babylonis et vastabit terram hanc et cessare
faciet ex illa hominem et iumentum propterea haec dicit Domi- 30
nus contra Ioachim regem Iuda non erit ex eo qui sedeat super
solium David et cadaver eius proicietur ad aestum per diem et
ad gelu per noctem et visitabo contra eum et contra semen eius 31
et contra servos eius iniquitates suas et adducam super eos et
super habitatores Hierusalem et super viros Iuda omne malum
quod locutus sum ad eos et non audierunt Hieremias autem tu- 32
lit volumen aliud et dedit illud Baruch filio Neriae scribae qui
scripsit in eo ex ore Hieremiae omnes sermones libri quem con-
buserat Ioachim rex Iuda igni et insuper additi sunt sermones
multo plures quam ante fuerant

et regnavit rex Sedecias filius Iosiae pro Iechonia filio Ioachim **XXXVII**
quem constituit regem Nabuchodonosor rex Babylonis in terra
Iuda et non oboedivit ipse et servi eius et populus terrae verbis 2
Domini quae locutus est in manu Hieremiae prophetae et misit 3
rex Sedecias Iuchal filium Selemiae et Sophoniam filium Maa-
siae sacerdotem ad Hieremiam prophetam dicens ora pro nobis
Dominum Deum nostrum Hieremias autem libere ambulabat in 4
medio populi non enim miserant eum in custodiam carceris igi-
tur exercitus Pharao egressus est Aegyptum et audientes Chaldei
qui obsidebant Hierusalem huiuscemodi nuntium recesserunt ab
Hierusalem et factum est verbum Domini ad Hieremiam pro- 5
phetam dicens haec dicit Dominus Deus Israhel sic dicetis regi 6
Iuda qui misit vos ad me ad interrogandum ecce exercitus Pha-
raonis qui egressus est vobis in auxilium revertetur in terram
suam in Aegyptum et redient Chaldei et bellabunt contra ci- 7
vitatem hanc et capient eam et incendent igni haec dicit Do- 8
minus nolite decipere animas vestras dicentes euntes abibunt et
recedent a nobis Chaldei quia non abibunt sed et si percus- 9
seritis omnem exercitum Chaldeorum qui proeliantur adversum
vos et derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati singuli de tento-
rio suo consurgent et incendent civitatem hanc igni ergo cum 10
recessisset exercitus Chaldeorum ab Hierusalem propter exerci-
tum Pharaonis egressus est Hieremias de Hierusalem ut iret in 11
terram Beniamin et divideret ibi possessionem in conspectu ci-
vium cumque pervenisset ad portam Beniamin erat ibi custos 12
portae per vices nomine Hierias filius Selemiae filii Ananiae et
adprehendit Hieremiam prophetam dicens ad Chaldeos profugis

13 et respondit Hieremias falsum est non fugio ad Chaldeos et non
audivit eum sed conprehendit Hierias Hieremiam et adduxit eum
14 ad principes quam ob rem irati principes contra Hieremiam cae-
sum eum miserunt in carcerem qui erat in domo Ionathan scribae
15 ipse enim praepositus erat super carcerem itaque ingressus est
Hieremias in domum laci et in ergastula et sedit ibi Hieremias
16 diebus multis mittens autem rex Sedecias tulit eum et interroga-
vit in domo sua abscondite et dixit putasne est sermo a Domino
et dixit Hieremias est et ait in manu regis Babylonis traderis
17 et dixit Hieremias ad regem Sedeciam quid peccavi tibi et ser-
18 vis tuis et populo tuo quia misisti me in domum carceris ubi
sunt prophetae vestri qui prophetabant vobis et dicebant non
19 veniet rex Babylonis super vos et super terram hanc nunc ergo
audi obsecro domine mi rex valeat deprecatio mea in conspectu
tuo et ne me remittas in domum Ionathan scribae ne moriar ibi
20 praecepit ergo rex Sedecias ut traderetur Hieremias in vestibulo
carceris et daretur ei torta panis cotidie excepto pulmento donec
consumerentur omnes panes de civitate et mansit Hieremias in
vestibulo carceris

XXXVIII audivit autem Saphatias filius Matthan et Gedelias filius Phas-
sur et Iuchal filius Selemiae et Phassur filius Melchiae sermones
2 quos Hieremias loquebatur ad omnem populum dicens haec di-
cit Dominus quicumque manserit in civitate hac morietur gladio
et fame et peste qui autem profugerit ad Chaldeos vivet et erit
3 anima eius sospes et vivens haec dicit Dominus tradenda trade-
tur civitas haec in manu exercitus regis Babylonis et capiet eam
4 et dixerunt principes regi rogamus ut occidatur homo iste de
industria enim dissolvit manus virorum bellantium qui remanse-
runt in civitate hac et manus universi populi loquens ad eos iuxta
verba haec siquidem homo hic non quaerit pacem populi huius
5 sed malum et dixit rex Sedecias ecce ipse in manibus vestris est
6 nec enim fas est regem vobis quicquam negare tulerunt ergo Hie-
remiam et proiecerunt eum in lacu Melchiae filii Ammelech qui
erat in vestibulo carceris et submiserunt Hieremiam in funibus et
in lacum non erat aqua sed lutum descendit itaque Hieremias in
7 caenum audivit autem Abdemelech Aethiops vir eunuchus qui
erat in domo regis quod misissent Hieremiam in lacum porro rex
8 sedebat in porta Beniamin et egressus est Abdemelech de domo
9 regis et locutus est ad regem dicens domine mi rex malefecerunt

viri isti omnia quaecumque perpetrarunt contra Hieremiam pro-
phetam mittentes eum in lacum ut moriatur ibi fame non sunt
enim panes ultra in civitate praecepit itaque rex Abdemelech 10
Aethiopi dicens tolle tecum hinc triginta viros et leva Hieremiam
prophetam de lacu antequam moriatur adsumptis ergo Abdeme- 11
lech secum viris ingressus est domum regis quae erat sub cellario
et tulit inde veteres pannos et antiqua quae conputruerant et
submisit ea ad Hieremiam in lacum per funiculos dixitque Ab- 12
demelech Aethiops ad Hieremiam pone veteres pannos et haec
scissa et putrida sub cubitu manuum tuarum et subter funes fecit
ergo Hieremias sic et extraxerunt Hieremiam funibus et eduxe- 13
runt eum de lacu mansit autem Hieremias in vestibulo carceris
et misit rex Sedecias et tulit ad se Hieremiam prophetam ad 14
ostium tertium quod erat in domo Domini et dixit rex ad Hie-
remiam interrogo ego te sermonem ne abscondas a me aliquid
dixit autem Hieremias ad Sedeciam si adnuntiavero tibi num- 15
quid non interficies me et si consilium tibi dedero non me audies
iuravit ergo rex Sedecias Hieremiae clam dicens vivit Dominus 16
qui fecit nobis animam hanc si occidero te et si tradidero te in
manu virorum istorum qui quaerunt animam tuam et dixit Hie- 17
remias ad Sedeciam haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel
si profectus exieris ad principes regis Babylonis vivet anima tua
et civitas haec non succendetur igni et salvus eris tu et domus
tua si autem non exieris ad principes regis Babylonis tradetur 18
civitas haec in manu Chaldeorum et succendent eam igni et tu
non effugies de manu eorum et dixit rex Sedecias ad Hieremiam 19
sollicitus sum propter Iudaeos qui transfugerunt ad Chaldeos ne
forte tradar in manus eorum et inludant mihi respondit autem 20
Hieremias non te tradent audi quaeso vocem Domini quam ego
loquor ad te et bene tibi erit et vivet anima tua quod si nol- 21
ueris egredi iste est sermo quem ostendit mihi Dominus ecce 22
omnes mulieres quae remanserunt in domo regis Iuda educen-
tur ad principes regis Babylonis et ipsae dicent seduxerunt te et
praevaluerunt adversum te viri pacifici tui demerserunt in caeno
et lubrico pedes tuos et recesserunt a te et omnes uxores tuae et 23
filii tui educentur ad Chaldeos et non effugies manus eorum sed
in manu regis Babylonis capieris et civitatem hanc conburet igni
dixit ergo Sedecias ad Hieremiam nullus sciat verba haec et non 24
morieris si autem audierint principes quia locutus sum tecum 25

et venerint ad te et dixerint tibi indica nobis quid locutus sis
cum rege ne celes nos et non te interficiemus et quid locutus est
26 tecum rex dices ad eos prostravi ego preces meas coram rege ne
27 me reduci iuberet in domum Ionathan et ibi morerer venerunt
ergo omnes principes ad Hieremiam et interrogaverunt eum et
locutus est eis iuxta omnia verba quae praeceperat ei rex et ces-
28 saverunt ab eo nihil enim fuerat auditum mansit vero Hieremias
in vestibulo carceris usque ad diem quo capta est Hierusalem et
factum est ut caperetur Hierusalem

XXXIX anno nono Sedeciae regis Iuda mense decimo venit Nabucho-
donosor rex Babylonis et omnis exercitus eius ad Hierusalem et
2 obsidebant eam undecimo autem anno Sedeciae mense quarto
3 quinta mensis aperta est civitas et ingressi sunt omnes principes
regis Babylonis et sederunt in porta media Neregel Sereser Seme-
gar Nabu Sarsachim Rabsares Neregel Sereser Rebmag et omnes
4 reliqui principes regis Babylonis cumque vidisset eos Sedecias
rex Iuda et omnes viri bellatores fugerunt et egressi sunt nocte de
civitate per viam horti regis et per portam quae erat inter duos
5 muros et egressi sunt ad viam deserti persecutus est autem eos
exercitus Chaldeorum et conprehenderunt Sedeciam in campo
solitudinis hiericuntinae et captum adduxerunt ad Nabuchodo-
nosor regem Babylonis in Reblatha quae est in terra Emath et lo-
6 cutus est ad eum iudicia et occidit rex Babylonis filios Sedeciae
in Reblatha in oculis eius et omnes nobiles Iuda occidit rex Ba-
7 bylonis oculos quoque Sedeciae eruit et vinxit eum conpedibus
8 ut duceretur in Babylonem domum quoque regis et domum vul-
gi succenderunt Chaldei igni et murum Hierusalem subverterunt
9 et reliquias populi quae remanserunt in civitate et perfugas qui
transfugerant ad eum et superfluos vulgi qui remanserant tran-
10 stulit Nabuzardan magister militum in Babylonem et de plebe
pauperum qui nihil penitus habebant dimisit Nabuzardan magi-
ster militum in terra Iuda et dedit eis vineas et cisternas in die
11 illa praeceperat autem Nabuchodonosor rex Babylonis de Hie-
12 remia Nabuzardan magistro militiae dicens tolle illum et pone
super eum oculos tuos nihilque ei mali facias sed ut voluerit sic
13 facies ei misit ergo Nabuzardan princeps militiae et Nabu et
Sesban et Rabsares et Neregel et Sereser et Rebmag et omnes
14 optimates regis Babylonis miserunt et tulerunt Hieremiam de
vestibulo carceris et tradiderunt eum Godoliae filio Ahicam filii

Saphan ut intraret domum et habitaret in populo ad Hieremiam 15
autem factus fuerat sermo Domini cum clausus esset in vestibulo
carceris dicens vade et dic Abdemelech Aethiopi dicens haec di- 16
cit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego inducam sermones
meos super civitatem hanc in malum et non in bonum et erunt
in conspectu tuo in die illa et liberabo te in die illa ait Dominus 17
et non traderis in manus virorum quos tu formidas sed eruens 18
liberabo te et gladio non cades sed erit tibi anima tua in salutem
quia in me habuisti fiduciam ait Dominus

sermo qui factus est ad Hieremiam a Domino postquam di- **XL**
missus est a Nabuzardan magistro militiae de Rama quando tulit
eum vinctum catenis in medio omnium qui migrabant de Hieru-
salem et Iuda et ducebantur in Babylonem tollens ergo princeps 2
militiae Hieremiam dixit ad eum Dominus Deus tuus locutus est
malum hoc super locum istum et adduxit et fecit Dominus sicut 3
locutus est quia peccastis Domino et non audistis vocem eius et
factus est vobis sermo hic nunc ergo ecce solvi te hodie de cate- 4
nis quae sunt in manibus tuis si placet tibi ut venias mecum in
Babylonem veni et ponam oculos meos super te si autem displi-
cet tibi venire mecum in Babylonem reside ecce omnis terra in
conspectu tuo quod elegeris et quo placuerit tibi ut vadas illuc
perge et mecum noli venire sed habita apud Godoliam filium 5
Ahicam filii Saphan quem praeposuit rex Babylonis civitatibus
Iudaeae habita ergo cum eo in medio populi vel quocumque pla-
cuerit tibi ut vadas vade dedit quoque ei magister militiae cibaria
et munuscula et dimisit eum venit autem Hieremias ad Godo- 6
liam filium Ahicam in Masphat et habitavit cum eo in medio
populi qui relictus fuerat in terra cum ergo audissent omnes 7
principes exercitus qui dispersi fuerant per regiones ipsi et socii
eorum quod praefecisset rex Babylonis Godoliam filium Ahicam
terrae et quod commendasset ei viros et mulieres et parvulos et
de pauperibus terrae qui non fuerant translati in Babylonem ve- 8
nerunt ad Godoliam in Masphat et Ismahel filius Nathaniae et
Iohanan et Ionathan filii Caree et Sareas filius Thenoemeth et
filii Offi qui erat de Nethophathi et Iezonias filius Maachathi ipsi
et viri eorum et iuravit eis Godolias filius Ahicam filii Saphan 9
et comitibus eorum dicens nolite timere servire Chaldeis habita-
te in terra et servite regi Babylonis et bene erit vobis ecce ego 10
habito in Masphat ut respondeam praecepto Chaldeorum qui

mittuntur ad nos vos autem colligite vindemiam et messem et
oleum et condite in vasis vestris et manete in urbibus vestris quas
11 tenetis sed et omnes Iudaei qui erant in Moab et in filiis Am-
mon et in Idumea et in universis regionibus audito quod dedisset
rex Babylonis reliquias in Iudaeam et quod praeposuisset super
12 eos Godoliam filium Ahicam filii Saphan reversi sunt inquam
omnes Iudaei de universis locis ad quae profugerant et venerunt
in terram Iuda ad Godoliam in Masphat et collegerunt vinum
13 et messem multam nimis Iohanan autem filius Caree et omnes
principes exercitus qui dispersi erant in regionibus venerunt ad
14 Godoliam in Masphat et dixerunt ei scito quia Baalis rex filio-
rum Ammon misit Ismahel filium Nathaniae percutere animam
15 tuam et non credidit eis Godolias filius Ahicam Iohanan vero
filius Caree dixit ad Godoliam seorsum in Masphat loquens ibo
et percutiam Ismahel filium Nathaniae nullo sciente ne interficiat
animam tuam et dissipentur omnes Iudaei qui congregati sunt
16 ad te et peribunt reliquiae Iuda et ait Godolias filius Ahicam
ad Iohanan filium Caree noli facere verbum hoc falsum enim tu
loqueris de Ismahel

XLI et factum est in mense septimo venit Ismahel filius Natha-
niae filii Elisama de semine regali et optimates regis et decem
viri cum eo ad Godoliam filium Ahicam in Masphat et comede-
2 runt ibi panes simul in Masphat surrexit autem Ismahel filius
Nathaniae et decem viri qui erant cum eo et percusserunt Go-
doliam filium Ahicam filii Saphan gladio et interfecerunt eum
3 quem praefecerat rex Babylonis terrae omnes quoque Iudaeos
qui erant cum Godolia in Masphat et Chaldeos qui repperti sunt
4 ibi et viros bellatores percussit Ismahel secundo autem die post-
5 quam occiderat Godoliam nullo adhuc sciente venerunt viri de
Sychem et de Silo et de Samaria octoginta viri rasi barbam et
scissis vestibus et squalentes munera et tus habebant in manu
6 ut offerrent in domo Domini egressus ergo Ismahel filius Na-
thaniae in occursum eorum de Masphat incedens et plorans ibat
cum autem occurrisset eis dixit ad eos venite ad Godoliam fi-
7 lium Ahicam qui cum venissent ad medium civitatis interfecit
eos Ismahel filius Nathaniae circa medium laci ipse et viri qui
8 erant cum eo decem autem viri repperti sunt inter eos qui dixe-
runt ad Ismahel noli occidere nos quia habemus thesauros in agro
frumenti et hordei et olei et mellis et cessavit et non interfecit

eos cum fratribus suis lacus autem in quem proiecerat Ismahel 9
omnia cadavera virorum quos percussit propter Godoliam ipse
est quem fecit rex Asa propter Baasa regem Israhel ipsum re-
plevit Ismahel filius Nathaniae occisis et captivas duxit Ismahel 10
omnes reliquias populi qui erant in Masphat filias regis et uni-
versum populum qui remanserat in Masphat quos commendarat
Nabuzardan princeps militiae Godoliae filio Ahicam et cepit eos
Ismahel filius Nathaniae et abiit ut transiret ad filios Ammon
audivit autem Iohanan filius Caree et omnes principes bellato- 11
rum qui erant cum eo omne malum quod fecerat Ismahel filius
Nathaniae et adsumptis universis viris profecti sunt ut bella- 12
rent adversum Ismahel filium Nathaniae et invenerunt eum ad
aquas Multas quae sunt in Gabaon cumque vidisset omnis po- 13
pulus qui erat cum Ismahel Iohanan filium Caree et universos
principes bellatorum qui erant cum eo laetati sunt et reversus 14
est omnis populus quem ceperat Ismahel in Masphat reversusque
abiit ad Iohanan filium Caree Ismahel autem filius Nathaniae 15
fugit cum octo viris a facie Iohanan et abiit ad filios Ammon tu- 16
lit ergo Iohanan filius Caree et omnes principes bellatorum qui
erant cum eo universas reliquias vulgi quas reduxerat ab Isma-
hel filio Nathaniae de Masphat postquam percussit Godoliam
filium Ahicam fortes viros ad proelium et mulieres et pueros et
eunuchos quos reduxerat de Gabaon et abierunt et sederunt 17
peregrinantes in Chamaam quae est iuxta Bethleem ut perge-
rent et introirent Aegyptum a facie Chaldeorum timebant enim 18
eos quia percusserat Ismahel filius Nathaniae Godoliam filium
Ahicam quem praeposuerat rex Babylonis in terra Iuda

et accesserunt omnes principes bellatorum et Iohanan filius **XLII**
Caree et Iezonias filius Osaiae et reliquum vulgus a parvo usque
ad magnum dixeruntque ad Hieremiam prophetam cadat ora- 2
tio nostra in conspectu tuo et ora pro nobis ad Dominum Deum
tuum pro universis reliquiis istis quia derelicti sumus pauci de
pluribus sicut oculi tui nos intuentur et adnuntiet nobis Domi- 3
nus Deus tuus viam per quam pergamus et verbum quod facia-
mus dixit autem ad eos Hieremias propheta audivi ecce ego oro 4
ad Dominum Deum vestrum secundum verba vestra omne ver-
bum quodcumque responderit mihi indicabo vobis nec celabo vos
quicquam et illi dixerunt ad Hieremiam sit Dominus inter nos 5
testis veritatis et fidei si non iuxta omne verbum in quo miserit

6 te Dominus Deus tuus ad nos sic faciemus sive bonum est sive
malum voci Domini Dei nostri ad quem mittimus te oboediemus
7 ut bene sit nobis cum audierimus vocem Domini Dei nostri cum
autem conpleti essent decem dies factum est verbum Domini ad
8 Hieremiam vocavitque Iohanan filium Caree et omnes principes
bellatorum qui erant cum eo et universum populum a minimo
9 usque ad magnum et dixit ad eos haec dicit Dominus Deus
Israhel ad quem misistis me ut prosternerem preces vestras in
10 conspectu eius si quiescentes manseritis in terra hac aedificabo
vos et non destruam plantabo et non evellam iam enim placa-
11 tus sum super malo quod feci vobis nolite timere a facie regis
Babylonis quem vos pavidi formidatis nolite eum metuere dicit
Dominus quia vobiscum sum ego ut salvos faciam vos et eruam
12 de manu eius et dabo vobis misericordiam et miserebor vestri
13 et habitare vos faciam in terra vestra si autem dixeritis vos non
habitabimus in terra ista nec audiemus vocem Domini Dei nostri
14 dicentes nequaquam sed ad terram Aegypti pergemus ubi non vi-
debimus bellum et clangorem tubae non audiemus et famem non
15 sustinebimus et ibi habitabimus propter hoc nunc audite ver-
bum Domini reliquiae Iuda haec dicit Dominus exercituum Deus
Israhel si posueritis faciem vestram ut ingrediamini Aegyptum
16 et intraveritis ut ibi habitetis gladium quem vos formidatis ibi
conprehendet vos in terra Aegypti et fames pro qua estis solliciti
17 adherebit vobis in Aegypto et ibi moriemini omnesque viri qui
posuerint faciem suam ut ingrediantur Aegyptum et habitent ibi
morientur gladio et fame et peste nullus de eis remanebit nec
18 effugient a facie mali quod ego adferam super eos quia haec
dicit Dominus exercituum Deus Israhel sicut conflatus est furor
meus et indignatio mea super habitatores Hierusalem sic confla-
bitur indignatio mea super vos cum ingressi fueritis Aegyptum
et eritis in iusiurandum et in stuporem et in maledictum et in
19 obprobrium et nequaquam ultra videbitis locum istum verbum
Domini super vos reliquiae Iuda nolite intrare Aegyptum scientes
20 scietis quia obtestatus sum vobis hodie quia decepistis animas
vestras vos enim misistis me ad Dominum Deum nostrum dicen-
tes ora pro nobis ad Dominum Deum nostrum et iuxta omnia
quaecumque dixerit tibi Dominus Deus noster sic adnuntia no-
21 bis et faciemus et adnuntiavi vobis hodie et non audistis vocem
Domini Dei vestri super universis pro quibus misit me ad vos

nunc ergo scientes scietis quia gladio et fame et peste moriemini 22
in loco ad quem voluistis intrare ut habitaretis ibi
factum est autem cum conplesset Hieremias loquens ad popu- **XLIII**
lum universos sermones Domini Dei eorum pro quibus miserat
eum Dominus Deus eorum ad illos omnia verba haec dixit Aza- 2
rias filius Osaiae et Iohanan filius Caree et omnes viri superbi
dicentes ad Hieremiam mendacium tu loqueris non misit te Do-
minus Deus noster dicens ne ingrediamini Aegyptum ut habitetis
illuc sed Baruch filius Neriae incitat te adversum nos ut tradat 3
nos in manibus Chaldeorum ut interficiat nos et transduci faciat
in Babylonem et non audivit Iohanan filius Caree et omnes prin- 4
cipes bellatorum et universus populus vocem Domini ut maneret
in terra Iuda sed tollens Iohanan filius Caree et universi prin- 5
cipes bellatorum universos reliquiarum Iuda qui reversi fuerant
de cunctis gentibus ad quas fuerant ante dispersi ut habitarent
in terra Iuda viros et mulieres et parvulos et filias regis et om- 6
nem animam quam reliquerat Nabuzardan princeps militiae cum
Godolia filio Ahicam filii Saphan et Hieremiam prophetam et Ba-
ruch filium Neriae et ingressi sunt terram Aegypti quia non ob- 7
oedierunt voci Domini et venerunt usque ad Tafnas et factus est 8
sermo Domini ad Hieremiam in Tafnis dicens sume in manu tua 9
lapides grandes et absconde eos in crypta quae est sub muro late-
ricio in porta domus Pharaonis in Tafnis cernentibus viris iudaeis
et dices ad eos haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ec- 10
ce ego mittam et adsumam Nabuchodonosor regem Babylonis
servum meum et ponam thronum eius super lapides istos quos
abscondi et statuet solium suum super eos veniensque percutiet 11
terram Aegypti quos in morte in morte et quos in captivitate
in captivitate et quos in gladio in gladio et succendet ignem in 12
delubris deorum Aegypti et conburet ea et captivos ducet illos et
amicietur terra Aegypti sicut amicitur pastor pallio suo et egre-
dietur inde in pace et conteret statuas domus Solis quae sunt 13
in terra Aegypti et delubra deorum Aegypti conburet igni
verbum quod factum est ad Hieremiam ad omnes Iudaeos qui **XLIV**
habitant in terra Aegypti habitantes in Magdolo et in Tafnis et
in Memphis et in terra Fatures dicens haec dicit Dominus exer- 2
cituum Deus Israhel vos vidistis omne malum istud quod adduxi
super Hierusalem et super omnes urbes Iuda et ecce sunt desertae
hodie et non est in eis habitator propter malitiam quam fece- 3

runt ut me ad iracundiam provocarent et irent et sacrificarent
et colerent deos alienos quos nesciebant et illi et vos et patres
4 vestri et misi ad vos omnes servos meos prophetas de nocte
consurgens mittensque et dicens nolite facere verbum abomina-
5 tionis huius quam odi et non audierunt nec inclinaverunt aurem
suam ut converterentur a malis suis et non sacrificarent diis alie-
6 nis et conflata est indignatio mea et furor meus et succensa
est in civitatibus Iuda et in plateis Hierusalem et versae sunt in
7 solitudinem et vastitatem secundum diem hanc et nunc haec
dicit Dominus exercituum Deus Israhel quare vos facitis malum
grande contra animas vestras ut intereat ex vobis vir et mulier
parvulus et lactans de medio Iudae nec relinquatur vobis quic-
8 quam residuum provocantes me in operibus manuum vestrarum
sacrificando diis alienis in terra Aegypti in quam ingressi estis ut
habitetis ibi et dispereatis et sitis in maledictionem et in obpro-
9 brium cunctis gentibus terrae numquid obliti estis mala patrum
vestrorum et mala regum Iuda et mala uxorum eius et mala ve-
stra et mala uxorum vestrarum quae fecerunt in terra Iuda et in
10 regionibus Hierusalem non sunt mundati usque ad diem hanc et
non timuerunt et non ambulaverunt in lege et in praeceptis meis
11 quae dedi coram vobis et coram patribus vestris ideo haec dicit
Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego pono faciem meam
12 in vobis in malum et disperdam omnem Iudam et adsumam re-
liquias Iudae qui posuerunt facies suas ut ingrederentur terram
Aegypti et habitarent ibi et consumentur omnes in terra Aegyp-
ti cadent in gladio et in fame consumentur a minimo usque ad
maximum in gladio et in fame morientur et erunt in iusiuran-
13 dum et in miraculum et in maledictionem et in obprobrium et
visitabo habitatores terrae Aegypti sicut visitavi super Hieru-
14 salem in gladio et in fame et in peste et non erit qui effugiat
et sit residuus de reliquiis Iudaeorum qui vadunt ut peregrinen-
tur in terra Aegypti et revertantur in terram Iuda ad quam ipsi
elevant animas suas ut revertantur et habitent ibi non reverten-
15 tur nisi qui fugerint responderunt autem Hieremiae omnes viri
scientes quod sacrificarent uxores eorum diis alienis et universae
mulieres quarum stabat multitudo grandis et omnis populus ha-
16 bitantium in terra Aegypti in Fatures dicens sermonem quem
17 locutus es ad nos in nomine Domini non audiemus ex te sed
facientes faciemus omne verbum quod egreditur de ore nostro ut

sacrificemus Reginae caeli et libemus ei libamina sicut fecimus
nos et patres nostri reges nostri et principes nostri in urbibus
Iuda et in plateis Hierusalem et saturati sumus panibus et bene
nobis erat malumque non vidimus ex eo autem quo cessavimus 18
sacrificare Reginae caeli et libare ei libamina indigemus omni-
bus et gladio et fame consumpti sumus quod si nos sacrificamus 19
Reginae caeli et libamus ei libamina numquid sine viris nostris
fecimus ei placentas ad colendum eam et liba libandi et dixit 20
Hieremias ad omnem populum adversum viros et adversum mu-
lieres et adversum universam plebem qui responderant ei verbum
dicens numquid non sacrificium quod sacrificastis in civitatibus 21
Iuda et in plateis Hierusalem vos et patres vestri reges vestri et
principes vestri et populus terrae horum recordatus est Dominus
et ascendit super cor eius et non poterat Dominus ultra portare 22
propter malitiam studiorum vestrorum et propter abominationes
quas fecistis et facta est terra vestra in desolationem et in stu-
porem et in maledictum eo quod non sit habitator sicut est dies
haec propterea quod sacrificaveritis idolis et peccaveritis Domi- 23
no et non audieritis vocem Domini et in lege et in praeceptis
et in testimoniis eius non ambulaveritis idcirco evenerunt vobis
mala haec sicut est dies haec dixit autem Hieremias ad omnem 24
populum et ad universas mulieres audite verbum Domini omnis
Iuda qui estis in terra Aegypti haec inquit Dominus exercituum 25
Deus Israhel dicens vos et uxores vestrae locuti estis ore vestro
et manibus vestris implestis dicentes faciamus vota nostra quae
vovimus ut sacrificemus Reginae caeli et libemus ei libamina im-
plestis vota vestra et opere perpetrastis ea ideo audite verbum 26
Domini omnis Iuda qui habitatis in terra Aegypti ecce ego iuravi
in nomine meo magno ait Dominus quia nequaquam ultra nomen
meum vocabitur ex ore omnis viri iudaei dicentis vivit Dominus
Deus in omni terra Aegypti ecce ego vigilabo super eos in ma- 27
lum et non in bonum et consumentur omnes viri Iuda qui sunt in
terra Aegypti gladio et fame donec penitus consumantur et qui 28
fugerint gladium revertentur de terra Aegypti in terram Iuda viri
pauci et scient omnes reliquiae Iuda ingredientium terram Ae-
gypti ut habitent ibi cuius sermo conpleatur meus an illorum et 29
hoc vobis signum ait Dominus quod visitem ego super vos in loco
isto ut sciatis quia vere conplebuntur sermones mei contra vos in
malum haec dicit Dominus ecce ego tradam Pharaonem Efree 30

regem Aegypti in manu inimicorum eius et in manu quaerentium
animam illius sicut tradidi Sedeciam regem Iuda in manu Na-
buchodonosor regis Babylonis inimici sui et quaerentis animam
eius

XLV verbum quod locutus est Hieremias propheta ad Baruch filium
Neri cum scripsisset verba haec in libro de ore Hieremiae anno
2 quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda dicens haec dicit Dominus
3 Deus Israhel ad te Baruch dixisti vae misero mihi quoniam ad-
didit Dominus dolorem dolori meo laboravi in gemitu meo et re-
4 quiem non inveni haec dices ad eum sic dicit Dominus ecce quos
aedificavi ego destruo et quos plantavi ego evello et universam
5 terram hanc et tu quaeris tibi grandia noli quaerere quia ecce
ego adducam malum super omnem carnem ait Dominus et dabo
tibi animam tuam in salutem in omnibus locis ad quaecumque
perrexeris

XLVI quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam
2 contra gentes ad Aegyptum adversum exercitum Pharaonis Ne-
chao regis Aegypti qui erat iuxta flumen Eufraten in Charchamis
quem percussit Nabuchodonosor rex Babylonis in quarto anno
3 Ioachim filii Iosiae regis Iuda praeparate scutum et clypeum
4 et procedite ad bellum iungite equos et ascendite equites state
5 in galeis polite lanceas induite vos loricis quid igitur vidi ipsos
pavidos et terga vertentes fortes eorum caesos fugerunt conciti
6 nec respexerunt terror undique ait Dominus non fugiat velox
nec salvari se putet fortis ad aquilonem iuxta flumen Eufraten
7 victi sunt et ruerunt quis est iste qui quasi flumen ascendit et
8 veluti fluviorum intumescunt gurgites eius Aegyptus fluminis
instar ascendet et velut flumina movebuntur fluctus eius et di-
cet ascendens operiam terram perdam civitatem et habitatores
9 eius ascendite equos et exultate in curribus et procedant for-
tes Aethiopia et Lybies tenentes scutum et Lydii arripientes et
10 iacientes sagittas dies autem ille Domini Dei exercituum dies
ultionis ut sumat vindictam de inimicis suis devorabit gladius et
saturabitur et inebriabitur sanguine eorum victima enim Domi-
11 ni exercituum in terra aquilonis iuxta flumen Eufraten ascende
in Galaad et tolle resinam virgo filia Aegypti frustra multiplicas
12 medicamina sanitas non erit tibi audierunt gentes ignominiam
tuam et ululatus tuus replevit terram quia fortis inpegit in fortem
13 ambo pariter conciderunt verbum quod locutus est Dominus ad

Hieremiam prophetam super eo quod venturus esset Nabuchodo-
nosor rex Babylonis et percussurus terram Aegypti adnuntiate 14
Aegypto et auditum facite Magdolo et resonet in Memphis et in
Tafnis dicite sta et praepara te quia devoravit gladius ea quae
per circuitum tuum sunt quare conputruit fortis tuus non stetit 15
quoniam Dominus subvertit eum multiplicavit ruentes cecidit- 16
que vir ad proximum suum et dicent surge et revertamur ad
populum nostrum et ad terram nativitatis nostrae a facie gladii
columbae vocate nomen Pharao regis Aegypti Tumultum addu- 17
xit tempus vivo ego inquit Rex Dominus exercituum nomen eius 18
quoniam sicut Thabor in montibus et sicut Carmelus in mari ve-
niet vasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia Aegypti quia 19
Memphis in solitudinem erit et deseretur inhabitabilis vitula 20
eligans atque formonsa Aegyptus stimulator ab aquilone veniet
ei mercennarii quoque eius qui versabantur in medio eius quasi 21
vituli saginati versi sunt et fugerunt simul nec stare potuerunt
quia dies interfectionis eorum venit super eos tempus visitatio-
nis eorum vox eius quasi aeris sonabit quoniam cum exercitu 22
properabunt et cum securibus venient ei quasi ligna caedentes
succiderunt saltum eius ait Dominus qui supputari non potest 23
multiplicati sunt super lucustas et non est eis numerus confusa 24
est filia Aegypti et tradita in manu populi aquilonis dixit Domi- 25
nus exercituum Deus Israhel ecce ego visitabo super tumultum
Alexandriae et super Pharao et super Aegyptum et super deos
eius et super reges eius et super Pharao et super eos qui confi-
dunt in eo et dabo eos in manu quaerentium animam eorum et 26
in manu Nabuchodonosor regis Babylonis et in manu servorum
eius et post haec habitabitur sicut diebus pristinis ait Dominus
et tu ne timeas serve meus Iacob et ne paveas Israhel quia ecce 27
ego salvum te faciam de longinquo et semen tuum de terra cap-
tivitatis suae et revertetur Iacob et quiescet et prosperabitur et
non erit qui exterreat eum et tu noli timere serve meus Iacob 28
ait Dominus quia tecum ego sum quia consumam ego cunctas
gentes ad quas eieci te te vero non consumam sed castigabo te
in iudicio nec quasi innocenti parcam tibi

quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam **XLVII**
contra Palestinos antequam percuteret Pharao Gazam haec di- 2
cit Dominus ecce aquae ascendunt ab aquilone et erunt quasi
torrens inundans et operient terram et plenitudinem eius urbem

et habitatores eius clamabunt homines et ululabit omnis habi-
3 tator terrae ab strepitu pompae armorum et bellatorum eius a
commotione quadrigarum eius et multitudine rotarum illius non
4 respexerunt patres filios manibus dissolutis pro adventu diei in
quo vastabuntur omnes Philisthim et dissipabitur Tyrus et Si-
don cum omnibus reliquis auxiliis suis depopulatus est enim Do-
5 minus Palestinos reliquias insulae Cappadociae venit calvitium
super Gazam conticuit Ascalon et reliquiae vallis earum usque-
6 quo concideris o mucro Domini usquequo non quiescis ingredere
7 in vaginam tuam refrigerare et sile quomodo quiescet cum Do-
minus praeceperit ei adversus Ascalonem et adversus maritimas
eius regiones ibique condixerit illi

XLVIII ad Moab haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel vae su-
per Nabo quoniam vastata est et confusa capta est Cariathaim
2 confusa est fortis et tremuit non est ultra exultatio in Moab
contra Esebon cogitaverunt malum venite et disperdamus eam
3 de gente ergo silens conticesces sequeturque te gladius vox cla-
4 moris de Oronaim vastitas et contritio magna contrita est Moab
5 adnuntiate clamorem parvulis eius per ascensum enim Luaith
plorans ascendet in fletu quoniam in descensu Oronaim hostes
6 ululatum contritionis audierunt fugite salvate animas vestras et
7 eritis quasi myrice in deserto pro eo enim quod habuisti fidu-
ciam in munitionibus tuis et in thesauris tuis tu quoque capieris
et ibit Chamos in transmigrationem sacerdotes eius et princi-
8 pes eius simul et veniet praedo ad omnem urbem et urbs nulla
salvabitur et peribit vallis et dissipabuntur campestria quoniam
9 dixit Dominus date florem Moab quia floriens egredietur et ci-
10 vitates eius desertae erunt et inhabitabiles maledictus qui facit
opus Domini fraudulenter et maledictus qui prohibet gladium
11 suum a sanguine fertilis fuit Moab ab adulescentia sua et re-
quievit in fecibus suis nec transfusus est de vase in vas et in
transmigrationem non abiit idcirco permansit gustus eius in eo
12 et odor eius non est inmutatus propterea ecce dies veniunt dicit
Dominus et mittam ei ordinatores et stratores laguncularum et
sternent eum et vasa eius exhaurient et lagoenas eorum conli-
13 dent et confundetur Moab a Chamos sicut confusa est domus
14 Israhel a Bethel in qua habebat fiduciam quomodo dicitis for-
15 tes sumus et viri robusti ad proeliandum vastata est Moab et
civitates illius ascenderunt et electi iuvenes eius descenderunt

in occisionem ait Rex Dominus exercituum nomen ei prope est 16
interitus Moab ut veniat et malum eius velociter adcurret ni-
mis consolamini eum omnes qui estis in circuitu eius et universi 17
qui scitis nomen eius dicite quomodo confracta est virga fortis
baculus gloriosus descende de gloria et sede in siti habitatio 18
filiae Dibon quoniam vastator Moab ascendet ad te dissipabit
munitiones tuas in via sta et prospice habitatio Aroer interroga 19
fugientem et eum qui evasit dic quid accidit confusus est Moab 20
quoniam victus est ululate et clamate adnuntiate in Arnon quo-
niam vastata est Moab et iudicium venit ad terram campestrem 21
super Helon et super Iaesa et super Mefath et super Dibon et 22
super Nabo et super domum Deblathaim et super Cariathaim et 23
super Bethgamul et super Bethmaon et super Carioth et super 24
Bosra et super omnes civitates terrae Moab quae longe et quae
prope sunt abscisum est cornu Moab et brachium eius contri- 25
tum est ait Dominus inebriate eum quoniam contra Dominum 26
erectus est et adlidet manum Moab in vomitu suo et erit in de-
risum etiam ipse fuit enim in derisum tibi Israhel quasi inter 27
fures repperisses eum propter verba ergo tua quae adversum il-
lum locutus es captivus duceris relinquite civitates et habitate 28
in petra habitatores Moab et estote quasi columba nidificans in
summo ore foraminis audivimus superbiam Moab superbus est 29
valde sublimitatem eius et arrogantiam et superbiam et altitudi-
nem cordis illius ego scio ait Dominus iactantiam eius et quod 30
non sit iuxta eam virtus eius nec iuxta quod poterat conata sit
facere ideo super Moab heiulabo et ad Moab universam clama- 31
bo ad viros muri fictilis lamentantes de planctu Iazer plorabo 32
tibi vinea Sobema propagines tuae transierunt mare usque ad
mare Iazer pervenerunt super messem tuam et vindemiam tuam
praedo inruit ablata est laetitia et exultatio de Carmelo et de 33
terra Moab et vinum de torcularibus sustuli nequaquam calcator
uvae solitum celeuma cantabit de clamore Esebon usque Eleale 34
et Iaesa dederunt vocem suam a Segor usque ad Oronaim vitu-
la conternante aquae quoque Namrim pessimae erunt et aufe- 35
ram de Moab ait Dominus offerentem in excelsis et sacrificantem
diis eius propterea cor meum ad Moab quasi tibiae resonabit 36
et cor meum ad viros muri fictilis dabit sonitum tibiarum quia
plus fecit quam potuit idcirco perierunt omne enim caput cal- 37
vitium et omnis barba rasa erit in cunctis manibus conligatio

38 et super omne dorsum cilicium super omnia tecta Moab et in
plateis eius omnis planctus quia contrivi Moab sicut vas inutile
39 ait Dominus quomodo victa est et ululaverunt quomodo deiecit
cervicem Moab et confusus est eritque Moab in derisum et in ex-
40 emplum omnibus in circuitu suo haec dicit Dominus ecce quasi
41 aquila evolabit et extendet alas suas ad Moab capta est Ca-
rioth et munitiones conprehensae sunt et erit cor fortium Moab
42 in die illa sicut cor mulieris parturientis et cessabit Moab esse
43 populus quoniam contra Dominum gloriatus est pavor et fovea
44 et laqueus super te o habitator Moab ait Dominus qui fugit a
facie pavoris cadet in foveam et qui conscenderit de fovea capie-
tur laqueo adducam enim super Moab annum visitationis eorum
45 dicit Dominus in umbra Esebon steterunt de laqueo fugientes
quia ignis egressus est de Esebon et flamma de medio Seon et
46 devorabit partem Moab et verticem filiorum tumultus vae tibi
Moab peristi popule Chamos quia conprehensi sunt filii tui et
47 filiae tuae in captivitatem et convertam captivitatem Moab in
novissimis diebus ait Dominus hucusque iudicia Moab

XLIX ad filios Ammon haec dicit Dominus numquid filii non sunt
Israhel aut heres non est ei cur igitur hereditate possedit Mel-
2 chom Gad et populus eius in urbibus eius habitavit ideo ecce
dies veniunt dicit Dominus et auditum faciam super Rabbath
filiorum Ammon fremitum proelii et erit in tumulum dissipata
filiaeque eius igni succendentur et possidebit Israhel possessores
3 suos dicit Dominus ulula Esebon quoniam vastata est Ahi cla-
mate filiae Rabbath accingite vos ciliciis plangite et circuite per
sepes quia Melchom in transmigratione ducetur sacerdotes eius
4 et principes eius simul quid gloriaris in vallibus defluxit vallis
tua filia delicata quae confidebas in thesauris tuis et dicebas quis
5 veniet ad me ecce ego inducam super te terrorem ait Dominus
Deus exercituum ab omnibus qui sunt in circuitu tuo et disperge-
mini singuli a conspectu vestro nec erit qui congreget fugientem
6 et post haec reverti faciam captivos filiorum Ammon ait Domi-
7 nus ad Idumeam haec dicit Dominus exercituum numquid non
est ultra sapientia in Theman periit consilium a filiis inutilis fac-
8 ta est sapientia eorum fugite terga vertite descendite in voragine
habitatores Dedan quoniam perditionem Esau adduxi super eum
9 tempus visitationis eius si vindemiatores venissent super te non
reliquissent racemum si fures in nocte rapuissent quod sufficeret

sibi ego vero discoperui Esau revelavi abscondita eius et celari 10
non poterit vastatum est semen eius et fratres eius et vicini eius
et non erit relinque pupillos tuos ego eos faciam vivere et viduae 11
tuae in me sperabunt quia haec dicit Dominus ecce quibus non 12
erat iudicium ut biberent calicem bibentes bibent et tu quasi in-
nocens relinqueris non eris innocens sed bibens bibes quia per 13
memet ipsum iuravi dicit Dominus quod in solitudinem et in ob-
probrium et in desertum et in maledictionem erit Bosra et omnes
civitates eius erunt in solitudines sempiternas auditum audivi 14
a Domino et legatus ad gentes missus est congregamini et venite
contra eam et consurgamus in proelium ecce enim parvulum de- 15
di te in gentibus contemptibilem inter homines arrogantia tua 16
decepit te et superbia cordis tui qui habitas in cavernis petrae
et adprehendere niteris altitudinem collis cum exaltaveris qua-
si aquila nidum tuum inde detraham te dicit Dominus et erit 17
Idumea deserta omnis qui transibit per eam stupebit et sibilabit
super omnes plagas eius sicuti subversa est Sodoma et Gomorra 18
et vicinae eius ait Dominus non habitabit ibi vir et non incolet
eam filius hominis ecce quasi leo ascendet de superbia Iordanis 19
ad pulchritudinem robustam quia subito currere eum faciam ad
illam et quis erit electus quem praeponam ei quis enim similis
mei et quis sustinebit me et quis est iste pastor qui resistat vul-
tui meo propterea audite consilium Domini quod iniit de Edom 20
et cogitationes eius quas cogitavit de habitatoribus Theman si
non deiecerint eos parvuli gregis nisi dissipaverint cum eis habi-
taculum eorum a voce ruinae eorum commota est terra clamor 21
in mari Rubro auditus est vocis eius ecce quasi aquila ascen- 22
det et evolabit et expandet alas suas super Bosram et erit cor
fortium Idumeae in die illa quasi cor mulieris parturientis ad 23
Damascum confusa est Emath et Arfad quia auditum pessimum
audierunt turbati sunt in mari sollicitudine quiescere non potuit
dissoluta est Damascus versa in fugam tremor adprehendit eam 24
angustia et dolores tenuerunt eam quasi parturientem quomodo 25
dereliquerunt civitatem laudabilem urbem laetitiae ideo cadent 26
iuvenes eius in plateis eius et omnes viri proelii conticescent in
die illa ait Dominus exercituum et succendam ignem in muro 27
Damasci et devorabit moenia Benadad ad Cedar et ad regna 28
Asor quae percussit Nabuchodonosor rex Babylonis haec dicit
Dominus surgite ascendite ad Cedar et vastate filios orientis ta- 29

bernacula eorum et greges eorum capient pelles eorum et omnia
vasa eorum et camelos eorum tollent sibi et vocabunt super eos
30 formidinem in circuitu fugite abite vehementer in voraginibus
sedete qui habitatis Asor ait Dominus iniit enim contra vos Na-
buchodonosor rex Babylonis consilium et cogitavit adversum vos
31 cogitationes consurgite et ascendite ad gentem quietam et habi-
tantem confidenter ait Dominus non ostia non vectes ei soli habi-
32 tant et erunt cameli eorum in direptionem et multitudo iumen-
torum in praedam et dispergam eos in omnem ventum qui sunt
adtonsi in comam et ex omni confinio eorum adducam interitum
33 super eos ait Dominus et erit Asor in habitaculum draconum
deserta usque in aeternum non manebit ibi vir nec incolet eam
34 filius hominis quod factum est verbum Domini ad Hieremiam
prophetam adversus Aelam in principio regni Sedeciae regis Iu-
35 da dicens haec dicit Dominus exercituum ecce ego confringam
36 arcum Aelam summam fortitudinem eorum et inducam super
Aelam quattuor ventos a quattuor plagis caeli et ventilabo eos
in omnes ventos istos et non erit gens ad quam non perveniant
37 profugi Aelam et pavere faciam Aelam coram inimicis suis et
in conspectu quaerentium animam eorum et adducam super eos
malum iram furoris mei dicit Dominus et emittam post eos gla-
38 dium donec consumam eos et ponam solium meum in Aelam et
39 perdam inde reges et principes ait Dominus in novissimis autem
diebus reverti faciam captivos Aelam dicit Dominus
L verbum quod locutus est Dominus de Babylone et de terra
2 Chaldeorum in manu Hieremiae prophetae adnuntiate in gen-
tibus et auditum facite levate signum praedicate et nolite celare
dicite capta est Babylon confusus est Bel victus est Marodach
3 confusa sunt sculptilia eius superata sunt idola eorum quoniam
ascendit contra eam gens ab aquilone quae ponet terram eius in
solitudinem et non erit qui habitet in ea ab homine usque ad
4 pecus et moti sunt et abierunt in diebus illis et in tempore illo
ait Dominus venient filii Israhel ipsi et filii Iuda simul ambulan-
5 tes et flentes properabunt et Dominum Deum suum quaerent in
Sion interrogabunt viam huc facies eorum venient et adponentur
ad Dominum foedere sempiterno quod nulla oblivione delebitur
6 grex perditus factus est populus meus pastores eorum seduxerunt
eos feceruntque vagari in montibus de monte in collem transie-
7 runt obliti sunt cubilis sui omnes qui invenerunt comederunt

eos et hostes eorum dixerunt non peccavimus pro eo quod pec-
caverunt Domino decori iustitiae et expectationi patrum eorum
Domino recedite de medio Babylonis et de terra Chaldeorum 8
egredimini et estote quasi hedi ante greges quoniam ecce ego 9
suscito et adducam in Babylonem congregationem gentium ma-
gnarum de terra aquilonis et praeparabuntur adversum eam et
inde capietur sagitta eius quasi viri fortis interfectoris non rever-
tetur vacua et erit Chaldea in praedam omnes vastantes eam 10
replebuntur ait Dominus quoniam exultatis et magna loquimini 11
diripientes hereditatem meam quoniam effusi estis sicut vitulus
super herbam et mugistis ut tauri confusa est mater vestra ni- 12
mis et adaequata pulveri quae genuit vos ecce novissima erit in
gentibus deserta invia et arens ab ira Domini non habitabitur 13
sed redigetur tota in solitudinem omnis qui transit per Babylo-
nem stupebit et sibilabit super universis plagis eius praeparami- 14
ni contra Babylonem per circuitum omnes qui intenditis arcum
debellate eam non parcatis iaculis quia Domino peccavit cla- 15
mate adversus eam ubique dedit manum ceciderunt fundamenta
eius destructi sunt muri eius quoniam ultio Domini est ultio-
nem accipite de ea sicut fecit facite ei disperdite satorem de 16
Babylone et tenentem falcem in tempore messis a facie gladii
columbae unusquisque ad populum suum convertetur et singuli
ad terram suam fugient grex dispersus Israhel leones eiecerunt 17
eum primus comedit eum rex Assur iste novissimus exossavit
eum Nabuchodonosor rex Babylonis propterea haec dicit Domi- 18
nus exercituum Deus Israhel ecce ego visitabo regem Babylonis
et terram eius sicut visitavi regem Assur et reducam Israhel ad 19
habitaculum suum et pascetur Carmelum et Basan et in mon-
te Ephraim et Galaad saturabitur anima eius in diebus illis et 20
in tempore illo ait Dominus quaeretur iniquitas Israhel et non
erit et peccatum Iuda et non invenietur quoniam propitius ero
eis quos reliquero super terram dominantium ascende et super 21
habitatores eius visita dissipa et interfice quae post eos sunt ait
Dominus et fac iuxta omnia quae praecepi tibi vox belli in terra 22
et contritio magna quomodo confractus est et contritus est mal- 23
leus universae terrae quomodo versa est in desertum Babylon in
gentibus inlaqueavi te et capta es Babylon et nesciebas inventa 24
es et adprehensa quoniam Dominum provocasti aperuit Domi- 25
nus thesaurum suum et protulit vasa irae suae quoniam opus est

26 Domino Deo exercituum in terra Chaldeorum venite ad eam
ab extremis finibus aperite ut exeant qui conculcent eam tolli-
te de via lapides et redigite in acervos et interficite eam nec sit
27 quicquam reliquum dissipate universos fortes eius descendant
in occisionem vae eis quia venit dies eorum tempus visitationis
28 eorum vox fugientium et eorum qui evaserunt de terra Babylo-
nis ut adnuntient in Sion ultionem Domini Dei nostri ultionem
29 templi eius adnuntiate in Babylonem plurimis omnibus qui ten-
dunt arcum consistite adversum eam per gyrum et nullus evadat
reddite ei secundum opus suum iuxta omnia quae fecit facite illi
30 quia contra Dominum erecta est adversum Sanctum Israhel id-
circo cadent iuvenes eius in plateis eius et omnes viri bellatores
31 eius conticescent in die illa ait Dominus ecce ego ad te superbe
dicit Dominus Deus exercituum quia venit dies tuus tempus visi-
32 tationis tuae et cadet superbus et corruet et non erit qui suscitet
eum et succendam ignem in urbibus eius et devorabit omnia in
33 circuitu eius haec dicit Dominus exercituum calumniam susti-
nent filii Israhel et filii Iuda simul omnes qui ceperunt eos tenent
34 nolunt dimittere eos redemptor eorum Fortis Dominus exerci-
tuum nomen eius iudicio defendet causam eorum ut exterreat
35 terram et commoveat habitatores Babylonis gladius ad Chal-
deos ait Dominus et ad habitatores Babylonis et ad principes et
36 ad sapientes eius gladius ad divinos eius qui stulti erunt gla-
37 dius ad fortes illius qui timebunt gladius ad equos eius et ad
currus eius et ad omne vulgus quod est in medio eius et erunt
38 quasi mulieres gladius ad thesauros eius qui diripientur siccitas
super aquas eius erit et arescent quia terra sculptilium est et in
39 portentis gloriantur propterea habitabunt dracones cum fatuis
ficariis et habitabunt in ea strutiones et non habitabitur ultra
usque ad sempiternum nec extruetur usque ad generationem et
40 generationem sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram et
vicinas eius ait Dominus non habitabit ibi vir nec incolet eam
41 filius hominis ecce populus venit ab aquilone et gens magna et
42 reges multi consurgent a finibus terrae arcum et scutum adpre-
hendent crudeles sunt et inmisericordes vox eorum quasi mare
sonabit et super equos ascendent sicut vir paratus ad proelium
43 contra te filia Babylon audivit rex Babylonis famam eorum et
dissolutae sunt manus eius angustia adprehendit eum dolor qua-
44 si parturientem ecce quasi leo ascendet de superbia Iordanis ad

pulchritudinem robustam quia subito currere eum faciam ad il-
lam et quis erit electus quem praeponam ei quis enim similis mei
et quis sustinebit me et quis est iste pastor qui resistat vultui
meo propterea audite consilium Domini quod mente concepit 45
adversum Babylonem et cogitationes eius quas cogitavit super
terram Chaldeorum nisi detraxerint eos parvuli gregum nisi dis-
sipatum fuerit cum ipsis habitaculum eorum a voce captivitatis 46
Babylonis commota est terra et clamor inter gentes auditus est

haec dicit Dominus ecce ego suscitabo super Babylonem et **LI**
super habitatores eius qui cor suum levaverunt contra me qua-
si ventum pestilentem et mittam in Babylonem ventilatores et 2
ventilabunt eam et demolientur terram eius quoniam venerunt
super eam undique in die adflictionis eius non tendat qui tendit 3
arcum suum et non ascendat loricatus nolite parcere iuvenibus
eius interficite omnem militiam eius et cadent interfecti in terra 4
Chaldeorum et vulnerati in regionibus eius quoniam non fuit vi- 5
duatus Israhel et Iuda a Deo suo Domino exercituum terra autem
eorum repleta est delicto a Sancto Israhel fugite de medio Ba- 6
bylonis et salvet unusquisque animam suam nolite tacere super
iniquitatem eius quoniam tempus ultionis est Domino vicissitu-
dinem ipse retribuet ei calix aureus Babylon in manu Domini 7
inebrians omnem terram de vino eius biberunt gentes et ideo
commotae sunt subito cecidit Babylon et contrita est ululate 8
super eam tollite resinam ad dolorem eius si forte sanetur cura- 9
vimus Babylonem et non est sanata derelinquamus eam et eamus
unusquisque in terram suam quoniam pervenit usque ad caelos
iudicium eius et elevatum est usque ad nubes protulit Dominus 10
iustitias nostras venite et narremus in Sion opus Domini Dei no-
stri acuite sagittas implete faretras suscitavit Dominus spiritum 11
regum Medorum et contra Babylonem mens eius ut perdat eam
quoniam ultio Domini est ultio templi sui super muros Babylo- 12
nis levate signum augete custodiam levate custodes praeparate
insidias quia cogitavit Dominus et fecit quaecumque locutus est
contra habitatores Babylonis quae habitas super aquas multas 13
locuples in thesauris venit finis tuus pedalis praecisionis tuae iu- 14
ravit Dominus exercituum per animam suam quoniam replebo te
hominibus quasi brucho et super te celeuma cantabitur qui fe- 15
cit terram in fortitudine sua praeparavit orbem in sapientia sua
et prudentia sua extendit caelos dante eo vocem multiplicantur 16

aquae in caelo qui levat nubes ab extremo terrae fulgura in plu-
17 viam fecit et produxit ventum de thesauris suis stultus factus
est omnis homo ab scientia confusus est omnis conflator in sculp-
18 tili quia mendax conflatio eius nec est spiritus in eis vana sunt
19 opera et risu digna in tempore visitationis suae peribunt non
sicut haec pars Iacob quia qui fecit omnia ipse est et Israhel scep-
20 trum hereditatis eius Dominus exercituum nomen eius conlidis
tu mihi vasa belli et ego conlidam in te gentes et disperdam in te
21 regna et conlidam in te equum et equitem eius et conlidam in te
22 currum et ascensorem eius et conlidam in te virum et mulierem
et conlidam in te senem et puerum et conlidam in te iuvenem
23 et virginem et conlidam in te pastorem et gregem eius et con-
lidam in te agricolam et iugales eius et conlidam in te duces et
24 magistratus et reddam Babyloni et cunctis habitatoribus Chal-
deae omne malum suum quod fecerunt in Sion in oculis vestris
25 ait Dominus ecce ego ad te mons pestifer ait Dominus qui cor-
rumpis universam terram et extendam manum meam super te et
26 evolvam te de petris et dabo te in montem conbustionis et non
tollent de te lapidem in angulum et lapidem in fundamenta sed
27 perditus in aeternum eris ait Dominus levate signum in terra
clangite bucina in gentibus sanctificate super eam gentes adnun-
tiate contra illam regibus Ararat Menni et Aschenez numerate
contra eam Thapsar adducite equum quasi bruchum aculeatum
28 sanctificate contra eam gentes reges Mediae duces eius et uni-
29 versos magistratus eius cunctamque terram potestatis eius et
commovebitur terra et turbabitur quia evigilavit contra Baby-
lonem cogitatio Domini ut ponat terram Babylonis desertam et
30 inhabitabilem cessaverunt fortes Babylonis a proelio habitave-
runt in praesidiis devoratum est robur eorum et facti sunt quasi
mulieres incensa sunt tabernacula eius contriti sunt vectes eius
31 currens obviam currenti veniet et nuntius obvius nuntianti ut
adnuntiet regi Babylonis quia capta est civitas eius a summo
32 usque ad summum et vada praeoccupata sunt et paludes incen-
33 sae sunt igni et viri bellatores conturbati sunt quia haec dicit
Dominus exercituum Deus Israhel filia Babylon quasi area tem-
pus triturae eius adhuc modicum et veniet tempus messionis eius
34 comedit me devoravit me Nabuchodonosor rex Babylonis reddi-
dit me quasi vas inane absorbuit me sicut draco replevit ventrem
35 suum teneritudine mea et eiecit me iniquitas adversum me et

caro mea super Babylonem dicit habitatio Sion et sanguis meus
super habitatores Chaldeae dicit Hierusalem propterea haec di- 36
cit Dominus ecce ego iudicabo causam tuam et ulciscar ultionem
tuam et desertum faciam mare eius et siccabo venam eius et 37
erit Babylon in tumulos habitatio draconum stupor et sibilus eo
quod non sit habitator simul ut leones rugient excutient co- 38
mas velut catuli leonum in calore eorum ponam potus eorum 39
et inebriabo eos ut sopiantur et dormiant somnum sempiternum
et non consurgant dicit Dominus deducam eos quasi agnos ad 40
victimam quasi arietes cum hedis quomodo capta est Sesach 41
et conprehensa est inclita universae terrae quomodo facta est in
stuporem Babylon inter gentes ascendit super Babylonem mare 42
multitudine fluctuum eius operta est factae sunt civitates eius 43
in stuporem terra inhabitabilis et deserta terra in qua nullus ha-
bitet nec transeat per eam filius hominis et visitabo super Bel 44
in Babylone et eiciam quod absorbuerat de ore eius et non con-
fluent ad eum ultra gentes siquidem et murus Babylonis corruit
egredimini de medio eius populus meus ut salvet unusquisque 45
animam suam ab ira furoris Domini et ne forte mollescat cor 46
vestrum et timeatis auditum qui audietur in terra et veniet in
anno auditio et post hunc annum auditio et iniquitas in terra et
dominator super dominatorem propterea ecce dies veniunt et 47
visitabo super sculptilia Babylonis et omnis terra eius confunde-
tur et universi interfecti eius cadent in medio eius et laudabunt 48
super Babylonem caeli et terra et omnia quae in eis sunt quia
ab aquilone venient ei praedones ait Dominus et quomodo fe- 49
cit Babylon ut caderent occisi in Israhel sic de Babylone cadent
occisi in universa terra qui fugistis gladium venite nolite sta- 50
re recordamini procul Domini et Hierusalem ascendat super cor
vestrum confusi sumus quoniam audivimus obprobrium operuit 51
ignominia facies nostras quia venerunt alieni super sanctificatio-
nem domus Domini propterea ecce dies veniunt ait Dominus et 52
visitabo super sculptilia eius et in omni terra eius mugiet vul-
neratus si ascenderit Babylon in caelum et firmaverit in excel- 53
so robur suum a me venient vastatores eius ait Dominus vox 54
clamoris de Babylone et contritio magna de terra Chaldeorum
quoniam vastavit Dominus Babylonem et perdidit ex ea vocem 55
magnam et sonabunt fluctus eorum quasi aquae multae dedit so-
nitum vox eorum quia venit super eam id est super Babylonem 56

praedo et adprehensi sunt fortes eius et emarcuit arcus eorum
57 quia fortis ultor Dominus reddens retribuet et inebriabo princi-
pes eius et sapientes eius duces eius et magistratus eius et fortes
eius et dormient somnum sempiternum et non expergiscentur ait
58 Rex Dominus exercituum nomen eius haec dicit Dominus exer-
cituum murus Babylonis ille latissimus suffossione suffodietur et
portae eius excelsae igni conburentur et labores populorum ad
59 nihilum et gentium in igne erunt et disperibunt verbum quod
praecepit Hieremias prophetes Saraiae filio Neriae filii Maasiae
cum pergeret cum Sedecia rege in Babylonem in anno quarto
60 regni eius Saraias autem erat princeps prophetiae et scripsit
Hieremias omne malum quod venturum erat super Babylonem
in libro uno omnia verba haec quae scripta sunt contra Babylo-
61 nem et dixit Hieremias ad Saraiam cum veneris Babylonem et
62 videris et legeris omnia verba haec dices Domine tu locutus es
contra locum istum ut disperderes eum ne sit qui in eo habitet
63 ab homine usque ad pecus et ut sit perpetua solitudo cumque
conpleveris legere librum istum ligabis ad eum lapidem et proi-
64 cies illum in medio Eufraten et dices sic submergetur Babylon
et non consurget a facie adflictionis quam ego adduco super eam
et dissolventur hucusque verba Hieremiae

LII filius viginti et unius anni Sedecias cum regnare coepisset et
undecim annis regnavit in Hierusalem et nomen matris eius Ami-
2 thal filia Hieremiae de Lobna et fecit malum in oculis Domini
3 iuxta omnia quae fecerat Ioachim quoniam furor Domini erat
in Hierusalem et in Iuda usquequo proiceret eos a facie sua et re-
4 cessit Sedecias a rege Babylonis factum est autem in anno nono
regni eius in mense decimo decima mensis venit Nabuchodonosor
rex Babylonis ipse et omnis exercitus eius adversum Hierusalem
et obsederunt eam et aedificaverunt contra eam munitiones in
5 circuitu et fuit civitas obsessa usque ad undecimum annum re-
6 gis Sedeciae mense autem quarto nona mensis obtinuit fames in
7 civitate et non erant alimenta populo terrae et disrupta est civi-
tas et omnes viri bellatores fugerunt et exierunt de civitate nocte
per viam portae quae est inter duos muros et ducit ad hortum
regis Chaldeis obsidentibus urbem in gyro et abierunt per viam
8 quae ducit in heremum persecutus est autem exercitus Chal-
deorum regem et adprehenderunt Sedeciam in deserto quod est
9 iuxta Hiericho et omnis comitatus eius diffugit ab eo cumque

conprehendissent regem adduxerunt eum ad regem Babylonis in
Reblatha quae est in terra Emath et locutus est ad eum iudicia
et iugulavit rex Babylonis filios Sedeciae in oculis eius sed et om- 10
nes principes Iudae occidit in Reblatha et oculos Sedeciae eruit 11
et vinxit eum conpedibus et adduxit eum rex Babylonis in Baby-
lonem et posuit eum in domo carceris usque ad diem mortis eius
in mense autem quinto decima mensis ipse est annus nonusdeci- 12
mus Nabuchodonosor regis Babylonis venit Nabuzardan princeps
militiae qui stabat coram rege Babylonis in Hierusalem et incen- 13
dit domum Domini et domum regis et omnes domos Hierusalem
et omnem domum magnam igne conbusit et totum murum Hie- 14
rusalem per circuitum destruxit cunctus exercitus Chaldeorum
qui erat cum magistro militiae de pauperibus autem populi et 15
de reliquo vulgo quod remanserat in civitate et de perfugis qui
transfugerant ad regem Babylonis et ceteros de multitudine tran-
stulit Nabuzardan princeps militiae de pauperibus vero terrae 16
reliquit Nabuzardan princeps militiae in vinitores et in agricolas
columnas quoque aereas quae erant in domo Domini et bases et 17
mare aereum quod erat in domo Domini confregerunt Chaldei et
tulerunt omne aes eorum in Babylonem et lebetas et creagras et 18
psalteria et fialas et mortariola et omnia vasa aerea quae in mini-
sterio fuerant tulerunt et hydrias et thymiamateria et urceos et 19
pelves et candelabra et mortaria et cyatos quotquot aurea aurea
et quotquot argentea argentea tulit magister militiae columnas 20
duas et mare unum vitulos duodecim aereos qui erant sub basi-
bus quas fecerat rex Salomon in domo Domini non erat pondus
aeris omnium vasorum horum de columnis autem decem et octo 21
cubiti altitudinis erant in columna una et funiculus duodecim cu-
bitorum circuibat eam porro grossitudo eius quattuor digitorum
et intrinsecus cava erat et capitella super utramque aerea altitu- 22
do capitelli unius quinque cubitorum et retiacula et mala granata
nonaginta sex dependentia omnia mala granata centum retiaculis 23
circumdabantur et tulit magister militiae Saraiam sacerdotem 24
primum et Sophoniam sacerdotem secundum et tres custodes
vestibuli et de civitate tulit eunuchum unum qui erat praepo- 25
situs super viros bellatores et septem viros de his qui videbant
faciem regis qui inventi sunt in civitate et scribam principem mi-
litum qui probabat tirones et sexaginta viros de populo terrae
qui inventi sunt in medio civitatis tulit autem eos Nabuzardan 26

magister militiae et duxit eos ad regem Babylonis in Reblatha
27 et percussit eos rex Babylonis et interfecit eos in Reblatha in
28 terra Emath et translatus est Iuda de terra sua iste est populus
quem transtulit Nabuchodonosor in anno septimo Iudaeos tria
29 milia et viginti tres in anno octavodecimo Nabuchodonosor de
30 Hierusalem animas octingentas triginta duas in anno vicesimo
tertio Nabuchodonosor transtulit Nabuzardan magister militiae
Iudaeorum animas septingentas quadraginta quinque omnes ergo
31 animae quattuor milia sescentae et factum est in tricesimo septi-
mo anno transmigrationis Ioachim regis Iudae duodecimo mense
vicesima quinta mensis elevavit Evilmerodach rex Babylonis ipso
anno regni sui caput Ioachim regis Iudae et eduxit eum de do-
32 mo carceris et locutus est cum eo bona et posuit thronum eius
33 super thronos regum qui erant post se in Babylone et mutavit
vestimenta carceris eius et comedebat panem coram eo semper
34 cunctis diebus vitae suae et cibaria eius cibaria perpetua da-
bantur ei a rege Babylonis statuta per singulos dies usque ad
diem mortis suae cunctis diebus vitae eius

THE BOOK OF BARUCH

Et haec verba libri quae scripsit Baruch filius Neeri filius I
Maasei filii Sedechiae filii Sedei filii Helchiae in Baby-
lonia in anno quinto in septima die mensis in tempore 2
quo ceperunt Chaldei Hierusalem et succenderunt eam
igni et legit Baruch verba libri huius ad aures Iechoniae filii Ioa- 3
chim regis Iuda et ad aures universi populi venientis ad librum
et ad aures potentium filiorum regum et ad aures presbyterorum 4
et ad aures populi a minimo usque ad magnum eorum omnium
habitantium in Babylonia ad flumen Sudi qui audientes plora- 5
bant et ieiunabant et orabant in conspectu Domini et college- 6
runt pecuniam secundum quod potuit uniuscuiusque manus et 7
miserunt in Hierusalem ad Ioachim filium Helchiae filii Salom
sacerdotem et ad sacerdotes et ad omnem populum qui inventi
sunt cum eo in Hierusalem cum acciperet vasa templi Domini 8
quae ablata fuerant de templo revocare in terram Iuda decima
die illius sivan vasa argentea quae fecit Sedechias filius Iosiae
rex Iuda posteaquam cepisset Nabuchodonosor rex Babylonum 9
Iechoniam et principes et vinctos et potentes et populum terrae
ab Hierusalem et duxit eos in Babyloniam et dixerunt ecce mi- 10
simus ad vos pecunias de quibus emite holocaustomata et tus et
facite manna et offerte pro peccato ad aram Domini Dei nostri
et orate pro vita Nabuchodonosor regis Babyloniae et pro vita 11
Balthasar filii eius ut sint dies ipsorum sicut dies caeli super ter-
ram et det Dominus virtutem nobis et inluminet oculos nostros 12
ut vivamus sub umbra Nabuchodonosor regis Babyloniae et sub
umbra Balthasar filii eius et serviamus eis multis diebus et inve-
niamus gratiam in conspectu eorum et pro nobis ipsis orate ad 13
Dominum Deum nostrum quia peccavimus Domino Deo nostro
et non est aversus furor eius a nobis usque in hunc diem et legite 14
librum istum quem misimus ad vos recitari in templo Domini in
die sollemni et in die oportuno et dicetis Domino Deo nostro 15
iustitia nobis autem confusio faciei nostrae sicut dies haec omni

16 Iuda et habitantibus in Hierusalem regibus nostris et principi-
bus nostris sacerdotibus nostris et prophetis nostris et patribus
17 nostris peccavimus ante Dominum nostrum et non credidimus
18 diffidentes in eum et non fuimus subiectibiles illi et non obau-
divimus vocem Domini Dei nostri ut ambularemus in mandatis
19 eius quibus dedit nobis a die qua eduxit patres nostros de ter-
ra Aegypti usque in hunc diem eramus incredibiles ad Dominum
Deum nostrum et dissipati recessimus ne audiremus vocem ipsius
20 et adheserunt nobis mala multa et maledictiones quae constituit
Dominus Moysi servo suo qui eduxit patres nostros de terra Ae-
gypti dare nobis terram fluentem lac et mel sicut hodierna die
21 et non audivimus vocem Domini Dei nostri secundum omnia ver-
22 ba prophetarum quos misit ad nos et abivimus unusquisque in
sensum cordis nostri maligni operari diis alienis facientes mala
ante oculos Domini Dei nostri

II propter quod statuit Dominus Deus noster verbum suum quod
locutus est ad nos et ad iudices nostros qui iudicaverunt in Israhel
et ad reges nostros et ad principes nostros et ad omnem Israhel
2 et Iuda ut adduceret Dominus super nos mala magna quae non
sunt facta sub caelo quemadmodum facta sunt Hierusalem se-
3 cundum quae scripta sunt in lege Moysi ut manducaret homo
4 carnes filii sui et carnes filiae suae et dedit illos sub manus re-
gum omnium qui sunt in circuitu nostro in inproperium et in
desolationem et in omnibus populis quo nos dispersit Dominus
5 et facti sumus subtus et non supra quia peccavimus Domino Deo
6 nostro non obaudiendo vocem ipsius Domino Deo nostro iusti-
tia nobis autem et patribus nostris confusio faciei sicut dies haec
7 quae locutus est Dominus super nos omnia mala haec quae evene-
8 runt super nos et non sumus deprecati faciem Domini Dei nostri
9 ut reverteremur unusquisque nostrum a viis nostris pessimis et
vigilavit Dominus in malis et adduxit ea super nos quia iustus
10 est Dominus in omnibus operibus suis quae mandavit nobis et
non audivimus vocem ipsius ut iremus in praeceptis Domini quae
11 dedit ante faciem nostram et nunc Domine Deus Israhel qui edu-
xisti plebem tuam de terra Aegypti in manu valida et in signis et
in prodigiis et in virtute tua magna et in brachio excelso et fecisti
12 tibi nomen sicut dies iste peccavimus impie egimus inique gessi-
13 mus Domine Deus noster in omnibus iustitiis tuis avertatur ira
tua a nobis quia derelicti sumus pauci inter gentes ubi dispersisti

nos exaudi Domine preces nostras et orationes nostras et educ 14
nos propter te et da nobis invenire gratiam ante faciem eorum qui
nos abduxerunt ut sciat omnis terra quia tu es Dominus Deus 15
noster et quia nomen tuum invocatum est super Israhel et super
genus ipsius respice Domine de domo sancta tua in nos et inclina 16
aurem tuam et audi aperi oculos tuos et vide quia non mortui 17
qui sunt in inferno quorum spiritus acceptus est a visceribus suis
dabunt honorem et iustificationem Domino sed anima quae tri- 18
stis est super magnitudine et incedit curva et infirmis et oculi
deficientes et anima esuriens dat tibi gloriam et iustitiam Domi-
no quia non secundum iustitias patrum nostrorum nos fundimus 19
misericordiam ante conspectum tuum Domine Deus noster sed 20
quia misisti iram tuam et furorem tuum super nos sicut locu-
tus es in manus puerorum tuorum prophetarum dicens sic dicit 21
Dominus inclinate umerum vestrum et cervicem vestram et ope-
ra facite regi Babylonis et sedebitis in terra quam dedi patribus
vestris quod si autem non audieritis vocem Domini Dei vestri 22
operari regi Babyloniae defectionem faciam de civitatibus Iuda
et a foris Hierusalem et auferam a vobis vocem iucunditatis et 23
vocem gaudimonii et vocem sponsi et vocem sponsae et erit om-
nis terra sine vestigio ab inhabitantibus eam et non audierunt 24
vocem tuam ut operarentur regi Babyloniae et statuisti verba
tua quae locutus es in manibus puerorum tuorum prophetarum
ut proferrentur ossa regum nostrorum et ossa patrum nostrorum
de loco suo et ecce sunt proiecta in calore solis et in gelu noc- 25
tis et mortui sunt in doloribus pessimis in fame et in gladio et
in emissione et posuisti templum in quo invocatum est nomen 26
tuum in ipso sicut haec dies propter iniquitatem domus Israhel
et domus Iuda et fecisti in nobis Domine Deus noster secundum 27
omnem benignitatem tuam et secundum omnem miserationem
tuam illam magnam sicut locutus es in manu pueri tui Moysi 28
in die qua praecepisti ei scribere legem tuam coram filiis Israhel
dicens si non obaudieritis vocem meam ambitio haec magna et 29
multa convertetur in minimo inter gentes quo ego dispergam il-
los quia scio quod me non audiet populus populus est enim dura 30
cervice et convertetur ad cor suum in terra captivitatis suae et 31
scient quoniam ego sum Dominus Deus eorum et dabo eis cor
et audient aures et laudabunt me in terra captivitatis suae et 32
memores erunt nominis mei et avertent se a dorso suo duro et 33

a malignitatibus suis quia reminiscentur viam patrum suorum
34 qui peccaverunt in me et revocabo illos in terram quam iura-
vi patribus illorum Abraham et Isaac et Iacob et dominabuntur
35 eius et multiplicabo eos et non minorabuntur et statuam illis
testamentum alterum sempiternum ut sim illis in Deum et ipsi
erunt mihi in populum et non movebo amplius populum meum
filios Israhel a terra quam dedi illis
III et nunc Domine omnipotens Deus Israhel anima in angustiis
2 et spiritus anxius clamat ad te audi Domine et miserere quia
Deus es misericors et miserere nostri quia peccavimus ante te
3, 4 quia tu sedes in sempiternum et nos peribimus in aevum Domine
omnipotens Deus Israhel audi nunc orationem mortuorum Isra-
hel et filiorum ipsorum qui peccaverunt ante te et non audierunt
5 vocem Domini Dei sui et adglutinata sunt nobis mala noli me-
minisse iniquitates patrum nostrorum sed memento manus tuae
6 et nominis tui in tempore isto quia tu es Dominus Deus noster et
7 laudabimus te Domine quia propter hoc dedisti timorem tuum
in cordibus nostris et ut invocemus nomen tuum et laudemus te
in captivitate nostra quia convertemus iniquitatem patrum no-
8 strorum qui peccaverunt ante te et ecce nos hodie in captivitate
nostra sumus quo nos dispersisti in inproperium et in maledictum
et in peccatum secundum omnes iniquitates patrum nostrorum
9 qui discesserunt a te Domine Deus noster audi Israhel manda-
10 ta vitae auribus percipite ut scias prudentiam quid est Israhel
11 quid est quod in terra es inimicorum inveterasti in terra aliena
coinquinatus es cum mortuis deputatus es cum descendentibus
12, 13 in infernum dereliquisti fontem sapientiae si in via Dei am-
14 bulasses habitasses in pace sempiterna disce ubi sit prudentia
ubi sit virtus ubi sit intellectus ut scias simul ubi sit longiturni-
15 tas vitae et victus ubi sit lumen oculorum et pax quis invenit
16 locum eius et quis intravit in thesauros eius ubi sunt principes
gentium et qui dominantur super bestias quae sunt super terram
17, 18 qui in avibus caeli inludunt qui argentum thesaurizant et aurum
in quo confidebant homines et non est finis adquisitionis eorum
qui argentum fabricant et solliciti sunt nec est inventio operum
19 illorum exterminati sunt et ad inferos descenderunt et alii lo-
20 co eorum exsurrexerunt iuvenes viderunt lumen et habitaverunt
21 super terram viam autem disciplinae ignoraverunt neque intel-
lexerunt semitas eius neque filii eorum susceperunt eam a facie

ipsorum longe facta est non est audita in terra Chanaan neque 22
visa est in Theman filii quoque Agar qui exquirunt prudentiam 23
quae de terra est negotiatores Merrae et Theman et fabulatores
et exquisitores intellegentiae viam autem sapientiae nescierunt
neque commemorati sunt semitas eius o Israhel quam magna 24
est domus Dei et ingens locus possessionis eius magnus et non 25
habet finem excelsus et inmensus ibi fuerunt gigantes nomina- 26
ti illi qui ab initio fuerunt statura magna scientes bellum non 27
hos elegit Deus neque viam disciplinae dedit illis et perierunt eo 28
quod non haberent sapientiam et perierunt propter insipientiam
suam quis ascendit in caelum et accepit eam et deduxit eam de 29
nubibus quis transfretavit mare et invenit illam et adtulit illam 30
super aurum electum non est qui possit scire viam eius neque 31
qui exquirat semitas eius sed qui scit universa novit eam et inve- 32
nit eam prudentia sua qui praeparavit terram in aeterno tempore
et replevit eam pecudibus et quadrupedibus qui emittit lumen 33
et vadit et vocavit illud et obaudit illi in tremore stellae autem 34
lumen dederunt in custodiis suis et laetatae sunt vocatae sunt 35
et dixerunt adsumus et luxerunt ei cum iucunditate qui fecit il-
las hic Deus noster non aestimabitur alius adversus eum hic 36, 37
adinvenit omnem viam disciplinae et tradidit illam Iacob puero
suo et Israhel dilecto suo post haec in terris visus est et cum 38
hominibus conversatus est

hic liber mandatorum Dei et lex quae est in aeternum omnes **IV**
qui tenent eam ad vitam qui autem dereliquerint eam in mortem
convertere Iacob et adprehende eam ambula per viam ad splen- 2
dorem eius contra lumen eius ne tradas altero gloriam tuam 3
et dignitatem tuam genti alienae beati sumus Israhel quoniam 4
quae Deo placent nobis manifesta sunt animaequior esto po- 5
pulus Dei memorabilis Israhel venundati estis gentibus non in 6
perditionem sed propter quod in ira ad iracundiam provocastis
Deum traditi estis adversariis exacerbastis enim eum qui fecit 7
vos Deum aeternum immolantes daemoniis et non Deo obliti au- 8
tem estis eum qui nutrivit vos et contristastis nutricem vestram
Hierusalem vidit enim iracundiam a Deo venientem vobis et 9
dixit audite confines Sion adduxit enim mihi Deus luctum ma-
gnum vidi enim captivitatem populi mei filiorum meorum et 10
filiarum quam superduxit illis Aeternus nutrivi enim illos cum 11
iucunditate dimisi autem illos cum fletu et luctu nemo gaudeat 12

super me viduam et desolatam a multis derelicta sum propter
13 peccata filiorum meorum quia declinaverunt a lege Dei iustitias
autem ipsius nescierunt nec ambulaverunt per vias mandatorum
Dei neque per semitas veritatis eius cum iustitia ingressi sunt
14 veniant confines Sion et memorentur captivitatem filiorum et fi-
15 liarum mearum quam superduxit illis Aeternus adduxit enim
super illos gentem de longinquo gentem inprobam et alterius lin-
16 guae qui non sunt reveriti senem neque puerorum miserti sunt et
17 abduxerunt dilectos viduae et a filiis unicam desolaverunt ego
18 autem quid possum adiuvare vos qui enim adduxit super vos
19 mala ipse vos eripiet de manibus inimicorum vestrorum ambu-
20 late filii ambulate ego enim derelicta sum sola exui me stola
pacis indui autem me sacco obsecrationis et clamabo ad Altissi-
21 mum in diebus meis animaequiores estote filii clamate ad Do-
22 minum et eripiet vos de manu principum inimicorum ego enim
speravi in Aeternum salutem vestram et venit mihi gaudium a
Sancto super misericordia quae veniet vobis ab Aeterno saluta-
23 ri nostro emisi enim vos cum luctu et ploratu reducet autem
24 vos mihi Deus cum gaudio et iucunditate in sempiternum sicut
enim viderunt vicinae Sion captivitatem vestram sic videbunt et
in celeritate salutem vestram a Deo quae superveniet vobis cum
25 honore magno et splendore aeterno filii patienter sustinete iram
quae supervenit vobis persecutus est enim te inimicus tuus sed
cito videbis perditionem ipsius et super cervices ipsius ascendes
26 delicati mei ambulaverunt vias asperas ducti sunt enim ut grex
27 direptus ab inimicis animaequiores estote filii et proclamate ad
28 Deum erit enim memoria vestra ab eo qui ducit vos sicut enim
fuit sensus vester ut erraretis a Deo decies tantum iterum con-
29 vertentes requiretis eum qui enim induxit vobis mala ipse rur-
sum adducet vobis sempiternam iucunditatem cum salute vestra
30 animaequior esto Hierusalem exhortatur enim te qui te nomina-
31 vit nocentes parebunt qui te vexaverunt et qui gratulati sunt in
32 tua ruina punientur civitates quibus servierunt filii tui punie-
33 tur quae accepit filios tuos sicut enim gavisa est in tua ruina
et laetata est in tuo casu sic contristabitur in sua desolatione
34 et amputabitur exultatio multitudinis eius et gaudimonium eius
35 erit in luctum ignis enim superveniet ei ab Aeterno in longitur-
nis diebus et habitabitur a daemoniis in multitudinem temporis
36 circumspice Hierusalem ad orientem et vide iucunditatem a Deo

tibi venientem ecce enim veniunt filii tui quos dimisisti dispersos 37
veniunt collecti ab oriente usque ad occidentem in verbo Sancti
gaudentes in honorem Dei

exue te Hierusalem stola luctus et vexationis tuae et indue te **V**
decore et honore eius quae a Deo tibi est in sempiterna gloriae
circumdato te deploide a Deo iustitiae et inpone mitram capiti 2
tuo honoris Aeterni Deus enim ostendet splendorem suum in 3
te omni quod sub caelo est nominabitur enim tibi nomen tuum 4
a Deo in sempiternum Pax iustitiae et Honor pietatis exsurge 5
Hierusalem et sta in excelso et circumspice ad orientem et vide
collectos filios tuos ab oriente sole usque ad occidentem in ver-
bo Sancti gaudentes Dei memoria exierunt enim abs te pedibus 6
ducti ab inimicis adducet autem illos Dominus ad te portatos in
honorem sicut filios regni constituit enim Deus humiliare om- 7
nem montem excelsum et rupes perennes et convalles replere in
aequalitatem terrae ut ambulet Israhel diligenter in honorem Dei
obumbraverunt autem et silvae et omne lignum suavitatis Isra- 8
hel mandato Dei adducet enim Deus Israhel cum iucunditate in 9
lumine maiestatis suae cum misericordia et iustitia quae est ab
ipso

exemplum epistulae quam misit Hieremias ad abductos cap- **VI**
tivos in Babyloniam a rege Babyloniorum ut nuntiaret illis se-
cundum quod praeceptum est illi a Deo propter peccata quae
peccastis ante Deum abducemini in Babyloniam captivi a Na-
buchodonosor rege Babylonum ingressi itaque in Babyloniam 2
eritis illic annis plurimis et tempus longum usque ad generatio-
nes septem post hoc autem educam vos inde cum pace nunc 3
autem videbitis in Babylonia deos aureos et argenteos et lapi-
deos et ligneos in umeros portari ostentantes metum gentibus
videte ergo ne et vos similes efficiamini factis alienis et metuatis 4
et metus vos capiat in ipsis visa itaque turba de retro et ab ante 5
adorantes dicite in cordibus vestris tibi oportet adorari Domine
angelus autem meus vobiscum est ipse autem exquiram animas 6
vestras nam lingua ipsorum polita a fabro ipsa etiam inaurata 7
et inargentata falsa sunt et non possunt loqui et sicut virgini 8
amanti ornamenti ita accepto auro fabricati sunt coronas certe 9
habent aureas super capita sua dii illorum unde subtrahent sa-
cerdotes ab eis aurum et argentum et erogant illud in semet ipsis
dant autem et ex ipso prostitutis et meretrices ornant et iterum 10

11 cum receperint illud a meretricibus ornant deos suos hii autem
12 non liberantur ab erugine et tinea opertis autem illis veste pur-
purea extergent faciem ipsorum propter pulverem domus qui est
13 plurimus inter eos sceptrum autem habet ut homo sicut iudex
14 regionis qui in se peccantem non interficit habet etiam gladium
in manu et securem se autem de bello et a latronibus non liberat
15 unde vobis notum sit quia non sunt dii ne ergo timueritis eos si-
cut enim vas hominis confractum inutile efficitur tales sunt et dii
16 illorum constitutis illis in domo oculi eorum pleni sunt pulvere a
17 pedibus introeuntium et sicut alicui qui regem offendit circum-
septae sunt ianuae aut sicut ad sepulchrum adductum mortuum
ita tutant sacerdotes ostia clusuris et seris ne a latronibus ex-
18 polientur lucernas accendunt illis et quidem multas ex quibus
19 nullam videre possunt sunt autem sicut trabes in domo corda
vero eorum dicunt elingere serpentes qui de terra sunt dum co-
20 medent eos et vestimentum ipsorum et non sentiunt nigrae fiunt
21 facies eorum a fumo qui in domo fit supra corpus eorum et su-
pra caput volant noctuae et hirundines et aves etiam similiter
22 et cattae unde scietis quia non sunt dii ne ergo timueritis eos
23 aurum etiam quod habent ad speciem est nisi aliquis exterserit
eruginem non fulgebunt neque enim dum conflarentur sentiebant
24, 25 ex omni pretio empta sunt in quibus spiritus non est in ipsis si-
ne pedibus in umeris portantur ostentantes ignobilitatem suam
26 hominibus confundantur etiam qui colunt ea propterea si ce-
ciderint in terram a semet ipsis non surgent neque si quis eum
statuerit rectum per semet ipsum stabit sed sicut mortuis mu-
27 nera eorum illis adponentur hostias illorum sacerdotes ipsorum
vendunt et abutuntur similiter et mulieres eorum decerpentes
28 neque infirmo neque mendicanti aliquid inpertiunt de sacrifi-
ciis eorum fetae et menstruatae contingunt scientes itaque ex his
29 quia non sunt dii ne timeatis eos unde enim vocantur dii quia
30 mulieres adponunt diis argenteis et aureis et ligneis et in domi-
bus eorum sacerdotes sedent habentes tunicas scissas et capita
31 et barbas rasa quorum capita nuda sunt rugiunt autem claman-
32 tes contra deos suos sicut in cena mortui a vestimento eorum
33 auferent sacerdotes et vestiunt uxores suas et filios suos neque
si quid mali patiantur ab aliquo neque si quid bonum poterunt
34 retribuere neque regem constituere possunt neque auferre simi-
liter neque divitias dare possunt neque malum retribuere si quis

illis votum voverit et non reddiderit nec hoc requirent hominem 35
a morte non liberant neque infimum a potentiore eripient ho- 36
minem caecum ad visum non restituent de necessitate hominem
non liberabunt viduae non miserebuntur neque orfanis benefa- 37
cient lapidibus de monte similes sunt dii illorum lignei et lapidei 38
aurei et argentei qui autem colunt illa confundentur quomodo 39
ergo aestimandum est aut dicendum illos esse deos adhuc enim 40
ipsis Chaldeis non honorantibus ea qui cum audierint mutum non
posse loqui offerent illum ad Bel postulantes ab eo loqui quasi 41
possint sentire qui non habent motum et ipsi cum intellexerint
relinquent ea sensum enim non habent ipsi dii illorum mulieres 42
autem circumdatis funibus in viis sedent succendentes ossa oli-
varum cum autem aliqua ex ipsis adtracta ab aliquo transeunte 43
dormierit proximae suae exprobrat quod ea non sit digna habi-
ta sicut ipsa neque funis eius disruptus sit omnia autem quae 44
illis fiunt falsa sunt quomodo ergo aestimandum aut dicendum
est esse illos deos a fabris autem et ab aurificibus facta sunt 45
nihil aliud erint nisi id quod volunt esse sacerdotes aurifices ip- 46
si etiam qui ea faciunt non sunt multi temporis numquid ergo
possunt quae ab ipsis fabricata sunt esse dii reliquerunt autem 47
falsa et obprobrium postea futuris nam cum supervenerit illis 48
proelium et mala cogitant post se sacerdotes ubi se abscondant
cum illis quomodo ergo sentiri debeant quoniam dii sunt qui 49
nec de bello se liberant neque de malis se eripiunt nam cum 50
sint lignea et inaurata et inargentata scietur postea quia falsa
sunt gentibus universis et regibus quae manifestata sunt quia
non sunt dii sed opera manuum hominum et nullum opus Dei in
illis unde ergo notum est quia non sunt dii sed opera manuum 51
hominum et nullum Dei opus in ipsis est regem regioni non su- 52
scitant neque pluviam hominibus dabunt iudicium quoque non 53
discernent neque regionem liberabunt ab iniuria quia nihil pos-
sunt sicut corniculae inter medium caeli et terrae etenim cum 54
inciderit ignis in domum deorum ligneorum aureorum et argen-
teorum sacerdotes quidem ipsorum fugient et liberabuntur ipsi
vero sicut trabes in medio conburentur regi autem et bello non 55
resistent quomodo ergo aestimandum est aut recipiendum quia
dii sunt non a furibus neque a latronibus se liberabunt dii lignei 56
et lapidei et inaurati et argentati quibus hii qui fortiores sunt
aurum et argentum et vestimentum quod operti sunt auferent 57

58 illis et abibunt nec sibi auxilium ferunt itaque melius est esse
regem ostentantem virtutem suam aut vas in domo utile in quo
gloriabitur qui possidet illud quam falsi dii vel ostium in domo
59 quod custodit quae in ipsa sunt quam falsi dii sol quidem et
luna sidera cum sint splendida et emissa ad utilitates obaudiunt
60 similiter et fulgur cum apparuerit perspicuum est id ipsum au-
61 tem et spiritus in omni regione spirat et nubes quibus cum im-
peratum fuerit a Deo perambulare universum orbem perficiunt
62 quod imperatum est eis ignis etiam missus desuper ut consu-
mat montes et silvas facit quod praeceptum est ei haec autem
63 neque speciebus neque virtutibus uni eorum similia sunt unde
neque aestimandum est neque dicendum esse illos deos quando
non possint neque iudicium iudicare neque benefacere hominibus
64, 65 scientes itaque quia non sunt dii ne ergo timueritis eos neque
66 enim regibus maledicent neque benedicent signa etiam in caelo
gentibus non ostendunt neque ut sol lucebunt neque inlumina-
67 bunt ut luna bestiae meliores sunt illis quae possunt fugere sub
68 tectum ac prodesse sibi nullo itaque modo nobis est manifestum
69 quia sunt dii propter quod ne timeatis eos nam sicut in cucume-
raria formido nihil custodit ita sunt dii illorum lignei et argentei
70 et inaurati eodem modo et in horto spina alba supra quam om-
nis avis sedet similiter et mortuo proiecto in tenebris similes sunt
71 dii illorum lignei et inaurati et inargentati a purpura quoque et
marmore quae supra illos tineant scietis itaque quia non sunt dii
ipsi etiam postremo comeduntur et erit obprobrium in regione
72 melior est homo iustus qui non habet simulacra nam erit longe
ab obprobriis

THE LAMENTATIONS OF JEREMIAH.

ALEPH quomodo sedit sola civitas plena populo facta **I**
est quasi vidua domina gentium princeps provinciarum
facta est sub tributo BETH plorans ploravit in nocte 2
et lacrimae eius in maxillis eius non est qui console-
tur eam ex omnibus caris eius omnes amici eius spreverunt eam
et facti sunt ei inimici GIMEL migravit Iuda propter adflictio- 3
nem et multitudinem servitutis habitavit inter gentes nec invenit
requiem omnes persecutores eius adprehenderunt eam inter an-
gustias DELETH viae Sion lugent eo quod non sint qui veniant 4
ad sollemnitatem omnes portae eius destructae sacerdotes eius
gementes virgines eius squalidae et ipsa oppressa amaritudine
HE facti sunt hostes eius in capite inimici illius locupletati sunt 5
quia Dominus locutus est super eam propter multitudinem ini-
quitatum eius parvuli eius ducti sunt captivi ante faciem tribu-
lantis VAV et egressus est a filia Sion omnis decor eius facti sunt 6
principes eius velut arietes non invenientes pascuam et abierunt
absque fortitudine ante faciem subsequentis ZAI recordata est 7
Hierusalem dierum adflictionis suae et praevaricationis omnium
desiderabilium suorum quae habuerat a diebus antiquis cum ca-
deret populus eius in manu hostili et non esset auxiliator viderunt
eam hostes et deriserunt sabbata eius HETH peccatum peccavit 8
Hierusalem propterea instabilis facta est omnes qui glorificabant
eam spreverunt illam quia viderunt ignominiam eius ipsa autem
gemens et conversa retrorsum TETH sordes eius in pedibus eius 9
nec recordata est finis sui deposita est vehementer non habens
consolatorem vide Domine adflictionem meam quoniam erectus
est inimicus IOTH manum suam misit hostis ad omnia desi- 10
derabilia eius quia vidit gentes ingressas sanctuarium suum de
quibus praeceperas ne intrarent in ecclesiam tuam CAPH om- 11
nis populus eius gemens et quaerens panem dederunt pretiosa
quaeque pro cibo ad refocilandam animam vide Domine consi-
dera quoniam facta sum vilis LAMED o vos omnes qui transitis 12

per viam adtendite et videte si est dolor sicut dolor meus quo-
niam vindemiavit me ut locutus est Dominus in die irae furoris
13 sui MEM de excelso misit ignem in ossibus meis et erudivit
me expandit rete pedibus meis convertit me retrorsum posuit
14 me desolatam tota die maerore confectam NUN vigilavit iugum
iniquitatum mearum in manu eius convolutae sunt et inpositae
collo meo infirmata est virtus mea dedit me Dominus in manu
15 de qua non potero surgere SAMECH abstulit omnes magnificos
meos Dominus de medio mei vocavit adversum me tempus ut
contereret electos meos torcular calcavit Dominus virgini filiae
16 Iuda AIN idcirco ego plorans et oculus meus deducens aquam
quia longe factus est a me consolator convertens animam meam
17 facti sunt filii mei perditi quoniam invaluit inimicus FE ex-
pandit Sion manus suas non est qui consoletur eam mandavit
Dominus adversum Iacob in circuitu eius hostes eius facta est
18 Hierusalem quasi polluta menstruis inter eos SADE iustus est
Dominus quia os eius ad iracundiam provocavi audite obsecro
universi populi et videte dolorem meum virgines meae et iuve-
19 nes mei abierunt in captivitatem COPH vocavi amicos meos et
ipsi deceperunt me sacerdotes mei et senes mei in urbe consump-
ti sunt quia quaesierunt cibum sibi ut refocilarent animam suam
20 RES vide Domine quoniam tribulor venter meus conturbatus est
subversum est cor meum in memet ipsa quoniam amaritudine
21 plena sum foris interfecit gladius et domi mors similis est SEN
audierunt quia ingemesco ego et non est qui consoletur me om-
nes inimici mei audierunt malum meum laetati sunt quoniam tu
22 fecisti adduxisti diem consolationis et fient similes mei THAU
ingrediatur omne malum eorum coram te et devindemia eos si-
cut vindemiasti me propter omnes iniquitates meas multi enim
gemitus mei et cor meum maerens

II ALEPH quomodo obtexit caligine in furore suo Dominus fi-
liam Sion proiecit de caelo terram inclitam Israhel et non recor-
2 datus est scabilli pedum suorum in die furoris sui BETH prae-
cipitavit Dominus nec pepercit omnia speciosa Iacob destruxit
in furore suo munitiones virginis Iuda deiecit in terram polluit
3 regnum et principes eius GIMEL confregit in ira furoris omne
cornu Israhel avertit retrorsum dexteram suam a facie inimici
et succendit in Iacob quasi ignem flammae devorantis in gyro
4 DELETH tetendit arcum suum quasi inimicus firmavit dexte-

ram suam quasi hostis et occidit omne quod pulchrum erat vi-
su in tabernaculo filiae Sion effudit quasi ignem indignationem
suam HE factus est Dominus velut inimicus praecipitavit Isra- 5
hel praecipitavit omnia moenia eius dissipavit munitiones eius
et replevit in filia Iuda humiliatum et humiliatam VAV et dissi- 6
pavit quasi hortum tentorium suum demolitus est tabernaculum
suum oblivioni tradidit Dominus in Sion festivitatem et sabba-
tum et obprobrio in indignatione furoris sui regem et sacerdotem
ZAI reppulit Dominus altare suum maledixit sanctificationi suae 7
tradidit in manu inimici muros turrium eius vocem dederunt
in domo Domini sicut in die sollemni HETH cogitavit Domi- 8
nus dissipare murum filiae Sion tetendit funiculum suum et non
avertit manum suam a perditione luxitque antemurale et murus
pariter dissipatus est TETH defixae sunt in terra portae eius 9
perdidit et contrivit vectes eius regem eius et principes eius in
gentibus non est lex et prophetae eius non invenerunt visionem
a Domino IOTH sederunt in terra conticuerunt senes filiae Sion 10
consperserunt cinere capita sua accincti sunt ciliciis abiecerunt
in terra capita sua virgines Hierusalem CAPH defecerunt prae 11
lacrimis oculi mei conturbata sunt viscera mea effusum est in
terra iecur meum super contritione filiae populi mei cum defice-
ret parvulus et lactans in plateis oppidi LAMED matribus suis 12
dixerunt ubi est triticum et vinum cum deficerent quasi vulnerati
in plateis civitatis cum exhalarent animas suas in sinu matrum
suarum MEM cui conparabo te vel cui adsimilabo te filia Hie- 13
rusalem cui exaequabo te et consolabor te virgo filia Sion magna
enim velut mare contritio tua quis medebitur tui NUN prophe- 14
tae tui viderunt tibi falsa et stulta nec aperiebant iniquitatem
tuam ut te ad paenitentiam provocarent viderunt autem tibi ad-
sumptiones falsas et eiectiones SAMECH plauserunt super te 15
manibus omnes transeuntes per viam sibilaverunt et moverunt
caput suum super filiam Hierusalem haecine est urbs dicentes
perfecti decoris gaudium universae terrae FE aperuerunt super 16
te os suum omnes inimici tui sibilaverunt et fremuerunt denti-
bus dixerunt devoravimus en ista est dies quam expectabamus
invenimus vidimus AIN fecit Dominus quae cogitavit conplevit 17
sermonem suum quem praeceperat a diebus antiquis destruxit et
non pepercit et laetificavit super te inimicum et exaltavit cornu
hostium tuorum SADE clamavit cor eorum ad Dominum super 18

muros filiae Sion deduc quasi torrentem lacrimas per diem et
per noctem non des requiem tibi neque taceat pupilla oculi tui
19 COPH consurge lauda in nocte in principio vigiliarum effunde
sicut aqua cor tuum ante conspectum Domini leva ad eum ma-
nus tuas pro anima parvulorum tuorum qui defecerunt in fame
20 in capite omnium conpetorum RES vide Domine et considera
quem vindemiaveris ita ergone comedent mulieres fructum suum
parvulos ad mensuram palmae si occidetur in sanctuario Domini
21 sacerdos et propheta SEN iacuerunt in terra foris puer et senex
virgines meae et iuvenes mei ceciderunt in gladio interfecisti in
22 die furoris tui percussisti nec misertus es THAU vocasti quasi
ad diem sollemnem qui terrerent me de circuitu et non fuit in
die furoris Domini qui effugeret et relinqueretur quos educavi et
enutrivi inimicus meus consumpsit eos

III ALEPH ego vir videns paupertatem meam in virga indigna-
2 tionis eius ALEPH me minavit et adduxit in tenebris et non in
3 lucem ALEPH tantum in me vertit et convertit manum suam
4 tota die BETH vetustam fecit pellem meam et carnem meam
5 contrivit ossa mea BETH aedificavit in gyro meo et circumdedit
6 me felle et labore BETH in tenebrosis conlocavit me quasi mor-
7 tuos sempiternos GIMEL circumaedificavit adversum me ut non
8 egrediar adgravavit conpedem meam GIMEL sed et cum clama-
9 vero et rogavero exclusit orationem meam GIMEL conclusit vias
10 meas lapidibus quadris semitas meas subvertit DELETH ursus
11 insidians factus est mihi leo in absconditis DELETH semitas
12 meas subvertit et confregit me posuit me desolatam DELETH
13 tetendit arcum suum et posuit me quasi signum ad sagittam HE
14 misit in renibus meis filias faretrae suae HE factus sum in derisu
15 omni populo meo canticum eorum tota die HE replevit me ama-
16 ritudinibus inebriavit me absinthio VAV et fregit ad numerum
17 dentes meos cibavit me cinere VAV et repulsa est anima mea
18 oblitus sum bonorum VAV et dixi periit finis meus et spes mea
19 a Domino ZAI recordare paupertatis et transgressionis meae
20 absinthii et fellis ZAI memoria memor ero et tabescet in me
21, 22 anima mea ZAI hoc recolens in corde meo ideo sperabo HE-
TH misericordiae Domini quia non sumus consumpti quia non
23 defecerunt miserationes eius HETH novae diluculo multa est fi-
24 des tua HETH pars mea Dominus dixit anima mea propterea
25 expectabo eum TETH bonus est Dominus sperantibus in eum

animae quaerenti illum TETH bonum est praestolari cum si- 26
lentio salutare Domini TETH bonum est viro cum portaverit 27
iugum ab adulescentia sua IOTH sedebit solitarius et tacebit 28
quia levavit super se IOTH ponet in pulvere os suum si forte sit 29
spes IOTH dabit percutienti se maxillam saturabitur obprobriis 30
CAPH quia non repellet in sempiternum Dominus CAPH quia 31, 32
si abiecit et miserebitur secundum multitudinem misericordia-
rum suarum CAPH non enim humiliavit ex corde suo et abiecit 33
filios hominis LAMED ut contereret sub pedibus suis omnes 34
vinctos terrae LAMED ut declinaret iudicium viri in conspectu 35
vultus Altissimi LAMED ut perverteret hominem in iudicio suo 36
Dominus ignoravit MEM quis est iste qui dixit ut fieret Domino 37
non iubente MEM ex ore Altissimi non egredientur nec mala nec 38
bona MEM quid murmuravit homo vivens vir pro peccatis suis 39
NUN scrutemur vias nostras et quaeramus et revertamur ad Do- 40
minum NUN levemus corda nostra cum manibus ad Dominum 41
in caelos NUN nos inique egimus et ad iracundiam provoca- 42
vimus idcirco tu inexorabilis es SAMECH operuisti in furore 43
et percussisti nos occidisti nec pepercisti SAMECH opposuisti 44
nubem tibi ne transeat oratio SAMECH eradicationem et abiec- 45
tionem posuisti me in medio populorum FE aperuerunt super 46
nos os suum omnes inimici FE formido et laqueus facta est nobis 47
vaticinatio et contritio FE divisiones aquarum deduxit oculus 48
meus in contritione filiae populi mei AIN oculus meus adflictus 49
est nec tacuit eo quod non esset requies AIN donec respiceret 50
et videret Dominus de caelis AIN oculus meus depraedatus est 51
animam meam in cunctis filiabus urbis meae SADE venatione 52
ceperunt me quasi avem inimici mei gratis SADE lapsa est in 53
lacu vita mea et posuerunt lapidem super me SADE inundave- 54
runt aquae super caput meum dixi perii COPH invocavi nomen 55
tuum Domine de lacis novissimis COPH vocem meam audisti 56
ne avertas aurem tuam a singultu meo et clamoribus COPH 57
adpropinquasti in die quando invocavi te dixisti ne timeas RES 58
iudicasti Domine causam animae meae redemptor vitae meae
RES vidisti Domine iniquitatem adversum me iudica iudicium 59
meum RES vidisti omnem furorem universas cogitationes eo- 60
rum adversum me SEN audisti obprobria eorum Domine om- 61
nes cogitationes eorum adversum me SEN labia insurgentium 62
mihi et meditationes eorum adversum me tota die SEN ses- 63

sionem eorum et resurrectionem eorum vide ego sum psalmus
64 eorum THAU reddes eis vicem Domine iuxta opera manuum
65, 66 suarum THAU dabis eis scutum cordis laborem tuum THAU
persequeris in furore et conteres eos sub caelis Domine
IV ALEPH quomodo obscuratum est aurum mutatus est color
optimus dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium pla-
2 tearum BETH filii Sion incliti et amicti auro primo quomodo
3 reputati sunt in vasa testea opus manuum figuli GIMEL sed et
lamiae nudaverunt mammam lactaverunt catulos suos filia popu-
4 li mei crudelis quasi strutio in deserto DELETH adhesit lingua
lactantis ad palatum eius in siti parvuli petierunt panem et non
5 erat qui frangeret eis HE qui vescebantur voluptuose interie-
runt in viis qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercora
6 VAV et maior effecta est iniquitas filiae populi mei peccato So-
domorum quae subversa est in momento et non ceperunt in ea
7 manus ZAI candidiores nazarei eius nive nitidiores lacte rubi-
8 cundiores ebore antiquo sapphyro pulchriores HETH denigrata
est super carbones facies eorum et non sunt cogniti in plateis
9 adhesit cutis eorum ossibus aruit et facta est quasi lignum TE-
TH melius fuit occisis gladio quam interfectis fame quoniam isti
10 extabuerunt consumpti ab sterilitate terrae IOTH manus mu-
lierum misericordium coxerunt filios suos facti sunt cibus earum
11 in contritione filiae populi mei CAPH conplevit Dominus fu-
rorem suum effudit iram indignationis suae et succendit ignem
12 in Sion et devoravit fundamenta eius LAMED non crediderunt
reges terrae et universi habitatores orbis quoniam ingrederetur
13 hostis et inimicus per portas Hierusalem MEM propter peccata
prophetarum eius iniquitates sacerdotum eius qui effuderunt in
14 medio eius sanguinem iustorum NUN erraverunt caeci in plateis
polluti sunt sanguine cumque non possent tenuerunt lacinias suas
15 SAMECH recedite polluti clamaverunt eis recedite abite nolite
tangere iurgati quippe sunt et commoti dixerunt inter gentes non
16 addet ultra ut habitet in eis FE facies Domini divisit eos non
addet ut respiciat eos facies sacerdotum non erubuerunt neque
17 senum miserti sunt AIN cum adhuc subsisteremus defecerunt
oculi nostri ad auxilium nostrum vanum cum respiceremus ad-
18 tenti ad gentem quae salvare non poterat SADE lubricaverunt
vestigia nostra in itinere platearum nostrarum adpropinquavit fi-
19 nis noster conpleti sunt dies nostri quia venit finis noster COPH

velociores fuerunt persecutores nostri aquilis caeli super montes
persecuti sunt nos in deserto insidiati sunt nobis RES spiritus 20
oris nostri christus dominus captus est in peccatis nostris cui di-
ximus in umbra tua vivemus in gentibus SEN gaude et laetare 21
filia Edom quae habitas in terra Hus ad te quoque perveniet calix
inebriaberis atque nudaberis THAU conpleta est iniquitas tua 22
filia Sion non addet ultra ut transmigret te visitavit iniquitatem
tuam filia Edom discoperuit peccata tua

recordare Domine quid acciderit nobis intuere et respice ob- **V**
probrium nostrum hereditas nostra versa est ad alienos domus 2
nostrae ad extraneos pupilli facti sumus absque patre matres no- 3
strae quasi viduae aquam nostram pecunia bibimus ligna nostra 4
pretio conparavimus cervicibus minabamur lassis non dabatur 5
requies Aegypto dedimus manum et Assyriis ut saturaremur 6
pane patres nostri peccaverunt et non sunt et nos iniquitates 7
eorum portavimus servi dominati sunt nostri non fuit qui redi- 8
meret de manu eorum in animabus nostris adferebamus panem 9
nobis a facie gladii in deserto pellis nostra quasi clibanus exusta 10
est a facie tempestatum famis mulieres in Sion humiliaverunt 11
virgines in civitatibus Iuda principes manu suspensi sunt facies 12
senum non erubuerunt adulescentibus inpudice abusi sunt et 13
pueri in ligno corruerunt senes de portis defecerunt iuvenes de 14
choro psallentium defecit gaudium cordis nostri versus est in 15
luctu chorus noster cecidit corona capitis nostri vae nobis quia 16
peccavimus propterea maestum factum est cor nostrum ideo 17
contenebrati sunt oculi nostri propter montem Sion quia dispe- 18
riit vulpes ambulaverunt in eo tu autem Domine in aeternum 19
permanebis solium tuum in generatione et generatione quare 20
in perpetuum oblivisceris nostri derelinques nos in longitudinem
dierum converte nos Domine ad te et convertemur innova dies 21
nostros sicut a principio sed proiciens reppulisti nos iratus es 22
contra nos vehementer

THE BOOK OF THE PROPHET EZEKIEL.

I Et factum est in tricesimo anno in quarto mense in quin-
ta mensis cum essem in medio captivorum iuxta flu-
2 vium Chobar aperti sunt caeli et vidi visiones Dei in
quinta mensis ipse est annus quintus transmigrationis
3 regis Ioachin factum est verbum Domini ad Hiezecihel filium
Buzi sacerdotem in terra Chaldeorum secus flumen Chobar et
4 facta est super eum ibi manus Domini et vidi et ecce ventus
turbinis veniebat ab aquilone et nubes magna et ignis involvens
et splendor in circuitu eius et de medio eius quasi species elec-
5 tri id est de medio ignis et ex medio eorum similitudo quat-
tuor animalium et hic aspectus eorum similitudo hominis in eis
6, 7 et quattuor facies uni et quattuor pinnae uni et pedes eorum
pedes recti et planta pedis eorum quasi planta pedis vituli et
8 scintillae quasi aspectus aeris candentis et manus hominis sub
pinnis eorum in quattuor partibus et facies et pinnas per quat-
9 tuor partes habebant iunctaeque erant pinnae eorum alterius
ad alterum non revertebantur cum incederent sed unumquod-
10 que ante faciem suam gradiebatur similitudo autem vultus eo-
rum facies hominis et facies leonis a dextris ipsorum quattuor
facies autem bovis a sinistris ipsorum quattuor et facies aqui-
11 lae ipsorum quattuor et facies eorum et pinnae eorum extentae
desuper duae pinnae singulorum iungebantur et duae tegebant
12 corpora eorum et unumquodque coram facie sua ambulabat ubi
erat impetus spiritus illuc gradiebantur nec revertebantur cum
13 ambularent et similitudo animalium aspectus eorum quasi car-
bonum ignis ardentium et quasi aspectus lampadarum haec erat
visio discurrens in medio animalium splendor ignis et de igne
14 fulgor egrediens et animalia ibant et revertebantur in similitu-
15 dinem fulguris coruscantis cumque aspicerem animalia apparuit
16 rota una super terram iuxta animalia habens quattuor facies et

aspectus rotarum et opus earum quasi visio maris et una simi-
litudo ipsarum quattuor et aspectus earum et opera quasi sit
rota in medio rotae per quattuor partes earum euntes ibant et 17
non revertebantur cum ambularent statura quoque erat rotis et 18
altitudo et horribilis aspectus et totum corpus plenum oculis in
circuitu ipsarum quattuor cumque ambularent animalia ambu- 19
labant pariter et rotae iuxta ea et cum elevarentur animalia de
terra elevabantur simul et rotae quocumque ibat spiritus illuc 20
eunte spiritu et rotae pariter levabantur sequentes eum spiritus
enim vitae erat in rotis cum euntibus ibant et cum stantibus 21
stabant et cum elevatis a terra pariter elevabantur et rotae se-
quentes ea quia spiritus vitae erat in rotis et similitudo super 22
caput animalium firmamenti quasi aspectus cristalli horribilis et
extenti super capita eorum desuper sub firmamento autem pin- 23
nae eorum rectae alterius ad alterum unumquodque duabus alis
velabat corpus suum et alterum similiter velabatur et audie- 24
bam sonum alarum quasi sonum aquarum multarum quasi so-
num sublimis Dei cum ambularent quasi sonus erat multitudinis
ut sonus castrorum cumque starent dimittebantur pinnae eorum
nam cum fieret vox supra firmamentum quod erat super caput 25
eorum stabant et submittebant alas suas et super firmamentum 26
quod erat inminens capiti eorum quasi aspectus lapidis sapphyri
similitudo throni et super similitudinem throni similitudo qua-
si aspectus hominis desuper et vidi quasi speciem electri velut 27
aspectum ignis intrinsecus eius per circuitum a lumbis eius et
desuper et a lumbis eius usque deorsum vidi quasi speciem ignis
splendentis in circuitu velut aspectum arcus cum fuerit in nube 28
in die pluviae hic erat aspectus splendoris per gyrum

haec visio similitudinis gloriae Domini et vidi et cecidi in fa- **II**
ciem meam et audivi vocem loquentis et dixit ad me fili hominis
sta supra pedes tuos et loquar tecum et ingressus est in me spi- 2
ritus postquam locutus est mihi et statuit me supra pedes meos
et audivi loquentem ad me et dicentem fili hominis mitto ego te 3
ad filios Israhel ad gentes apostatrices quae recesserunt a me pa-
tres eorum praevaricati sunt pactum meum usque ad diem hanc
et filii dura facie et indomabili corde sunt ad quos ego mitto te et 4
dices ad eos haec dicit Dominus Deus si forte vel ipsi audiant et 5
si forte quiescant quoniam domus exasperans est et scient quia
propheta fuerit in medio eorum tu ergo fili hominis ne timeas 6

eos neque sermones eorum metuas quoniam increduli et subver-
sores sunt tecum et cum scorpionibus habitas verba eorum ne
timeas et vultus eorum ne formides quia domus exasperans est
7 loqueris ergo verba mea ad eos si forte audiant et quiescant quo-
8 niam inritatores sunt tu autem fili hominis audi quaecumque
loquor ad te et noli esse exasperans sicut domus exasperatrix est
9 aperi os tuum et comede quaecumque ego do tibi et vidi et ecce
manus missa ad me in qua erat involutus liber et expandit illum
coram me qui erat scriptus intus et foris et scriptae erant in eo
lamentationes et carmen et vae
III et dixit ad me fili hominis quodcumque inveneris comede co-
2 mede volumen istud et vadens loquere ad filios Israhel et aperui
3 os meum et cibavit me volumine illo et dixit ad me fili hominis
venter tuus comedet et viscera tua conplebuntur volumine isto
quod ego do tibi et comedi illud et factum est in ore meo sicut
4 mel dulce et dixit ad me fili hominis vade ad domum Israhel et
5 loqueris verba mea ad eos non enim ad populum profundi ser-
6 monis et ignotae linguae tu mitteris ad domum Israhel neque
ad populos multos profundi sermonis et ignotae linguae quorum
non possis audire sermones et si ad illos mittereris ipsi audirent
7 te domus autem Israhel nolent audire te quia nolunt audire me
8 omnis quippe domus Israhel adtrita fronte est et duro corde ecce
dedi faciem tuam valentiorem faciebus eorum et frontem tuam
9 duriorem frontibus eorum ut adamantem et ut silicem dedi fa-
ciem tuam ne timeas eos neque metuas a facie eorum quia domus
10 exasperans est et dixit ad me fili hominis omnes sermones meos
11 quos loquor ad te adsume in corde tuo et auribus tuis audi et
vade ingredere ad transmigrationem ad filios populi tui et loque-
ris ad eos et dices eis haec dicit Dominus Deus si forte audiant
12 et quiescant et adsumpsit me spiritus et audivi post me vocem
13 commotionis magnae benedicta gloria Domini de loco suo et
vocem alarum animalium percutientium alteram ad alteram et
vocem rotarum sequentium animalia et vocem commotionis ma-
14 gnae spiritus quoque levavit me et adsumpsit me et abii ama-
rus in indignatione spiritus mei manus enim Domini erat mecum
15 confortans me et veni ad transmigrationem acervum novarum
frugum ad eos qui habitabant iuxta flumen Chobar et sedi ubi
illi sedebant et mansi ibi septem diebus maerens in medio eo-
16 rum cum autem pertransissent septem dies factum est verbum

Domini ad me dicens fili hominis speculatorem dedi te domui 17
Israhel et audies de ore meo verbum et adnuntiabis eis ex me
si dicente me ad impium morte morieris non adnuntiaveris ei 18
neque locutus fueris ut avertatur a via sua impia et vivat ip-
se impius in iniquitate sua morietur sanguinem autem eius de
manu tua requiram si autem tu adnuntiaveris impio et ille non 19
fuerit conversus ab impietate sua et via sua impia ipse quidem
in iniquitate sua morietur tu autem animam tuam liberasti sed 20
et si conversus iustus a iustitia sua fecerit iniquitatem ponam
offendiculum coram eo ipse morietur quia non adnuntiasti ei in
peccato suo morietur et non erunt in memoria iustitiae eius quas
fecit sanguinem vero eius de manu tua requiram si autem tu 21
adnuntiaveris iusto ut non peccet iustus et ille non peccaverit
vivens vivet quia adnuntiasti ei et tu animam tuam liberasti et 22
facta est super me manus Domini et dixit ad me surgens egre-
dere in campum et ibi loquar tecum et surgens egressus sum in 23
campum et ecce ibi gloria Domini stabat quasi gloria quam vidi
iuxta fluvium Chobar et cecidi in faciem meam et ingressus est 24
in me spiritus et statuit me super pedes meos et locutus est mihi
et dixit ad me ingredere et includere in medio domus tuae et tu 25
fili hominis ecce data sunt super te vincula et ligabunt te in eis
et non egredieris in medio eorum et linguam tuam adheresce- 26
re faciam palato tuo et eris mutus nec quasi vir obiurgans quia
domus exasperans est cum autem locutus fuero tibi aperiam os 27
tuum et dices ad eos haec dicit Dominus Deus qui audit audiat
et qui quiescit quiescat quia domus exasperans est

et tu fili hominis sume tibi laterem et pones eum coram te et **IV**
describes in eo civitatem Hierusalem et ordinabis adversus eam 2
obsidionem et aedificabis munitiones et conportabis aggerem et
dabis contra eam castra et pones arietes in gyro et tu sume 3
tibi sartaginem ferream et pones eam murum ferreum inter te
et inter civitatem et obfirmabis faciem tuam ad eam et erit in
obsidionem et circumdabis eam signum est domui Israhel et tu 4
dormies super latus tuum sinistrum et pones iniquitates domus
Israhel super eo numero dierum quibus dormies super illud et
adsumes iniquitatem eorum ego autem dedi tibi annos iniquita- 5
tis eorum numero dierum trecentos et nonaginta dies et portabis
iniquitatem domus Israhel et cum conpleveris haec dormies su- 6
per latus tuum dextrum secundo et adsumes iniquitatem domus

Iuda quadraginta diebus diem pro anno diem inquam pro anno
7 dedi tibi et ad obsidionem Hierusalem convertes faciem tuam et
8 brachium tuum erit exertum et prophetabis adversus eam ecce
circumdedi te vinculis et non te convertes a latere tuo in latus
9 aliud donec conpleas dies obsidionis tuae et tu sume tibi fru-
mentum et hordeum et fabam et lentem et milium et viciam et
mittes ea in vas unum et facies tibi panes numero dierum quibus
dormies super latus tuum trecentis et nonaginta diebus comedes
10 illud cibus autem tuus quo vesceris erit in pondere viginti sta-
11 teres in die a tempore usque ad tempus comedes illud et aquam
in mensura bibes sextam partem hin a tempore usque ad tempus
12 bibes illud et quasi subcinericium hordiacium comedes illud et
stercore quod egredietur de homine operies illud in oculis eorum
13 et dixit Dominus sic comedent filii Israhel panem suum pollutum
14 inter gentes ad quas eiciam eos et dixi ha ha ha Domine Deus
ecce anima mea non est polluta et morticinum et laceratum a
bestiis non comedi ab infantia mea usque nunc et non est ingres-
15 sa os meum omnis caro inmunda et dixit ad me ecce dedi tibi
fimum boum pro stercoribus humanis et facies panem tuum in
16 eo et dixit ad me fili hominis ecce ego conteram baculum panis
in Hierusalem et comedent panem in pondere et in sollicitudine
17 et aquam in mensura et in angustia bibent ut deficientibus pane
et aqua corruat unusquisque ad fratrem suum et contabescant
in iniquitatibus suis

V et tu fili hominis sume tibi gladium acutum radentem pilos
adsumes eum et duces per caput tuum et per barbam tuam et
2 adsumes tibi stateram ponderis et divides eos tertiam partem
igni conbures in medio civitatis iuxta conpletionem dierum ob-
sidionis et adsumens tertiam partem concides gladio in circuitu
eius tertiam vero aliam disperges in ventum et gladium nuda-
3 bo post eos et sumes inde parvum numerum et ligabis eos in
4 summitate pallii tui et ex eis rursum tolles et proicies in me-
dio ignis et conbures eos igni ex eo egredietur ignis in omnem
5 domum Israhel haec dicit Dominus Deus ista est Hierusalem in
6 medio gentium posui eam et in circuitu eius terras et contemp-
sit iudicia mea ut plus esset impia quam gentes et praecepta
mea ultra quam terrae quae in circuitu eius sunt iudicia enim
7 mea proiecerunt et in praeceptis meis non ambulaverunt idcirco
haec dicit Dominus Deus quia superastis gentes quae in circuitu

vestro sunt in praeceptis meis non ambulastis et iudicia mea non
fecistis et iuxta iudicia gentium quae in circuitu vestro sunt non
estis operati ideo haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te et ipse 8
ego faciam in medio tui iudicia in oculis gentium et faciam in 9
te quae non feci et quibus similia ultra non faciam propter om-
nes abominationes tuas ideo patres comedent filios in medio tui 10
et filii comedent patres suos et faciam in te iudicia et ventilabo
universas reliquias tuas in omnem ventum idcirco vivo ego dicit 11
Dominus Deus nisi pro eo quod sanctum meum violasti in om-
nibus offensionibus tuis et in omnibus abominationibus tuis ego
quoque confringam et non parcet oculus meus et non miserebor
tertia tui pars peste morietur et fame consumetur in medio tui et 12
tertia tui pars gladio cadet in circuitu tuo tertiam vero partem
tuam in omnem ventum dispergam et gladium evaginabo post
eos et conpleam furorem meum et requiescere faciam indigna- 13
tionem meam in eis et consolabor et scient quia ego Dominus
locutus sum in zelo meo cum implevero indignationem meam in
eis et dabo te in desertum et in obprobrium in gentibus quae in 14
circuitu tuo sunt in conspectu omnis praetereuntis et eris ob- 15
probrium et blasphemia exemplum et stupor in gentibus quae
in circuitu tuo sunt cum fecero in te iudicia in furore et in in-
dignatione et in increpationibus irae ego Dominus locutus sum 16
quando misero sagittas famis pessimas in eos quae erunt mor-
tiferae et quas mittam ut disperdam vos et famem congregabo
super vos et conteram vobis baculum panis et inmittam in vos 17
famem et bestias pessimas usque ad internicionem et pestilentia
et sanguis transibunt per te et gladium inducam super te ego
Dominus locutus sum

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone **VI**, 2
faciem tuam ad montes Israhel et prophetabis ad eos et dices 3
montes Israhel audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus
Deus montibus et collibus rupibus et vallibus ecce ego inducam
super vos gladium et disperdam excelsa vestra et demoliar aras 4
vestras et confringentur simulacra vestra et deiciam interfectos
vestros ante idola vestra et dabo cadavera filiorum Israhel ante 5
faciem simulacrorum vestrorum et dispergam ossa vestra circum
aras vestras in omnibus habitationibus vestris urbes desertae 6
erunt et excelsa demolientur et dissipabuntur et interibunt arae
vestrae et confringentur et cessabunt idola vestra et conterentur

7 delubra vestra et delebuntur opera vestra et cadet interfectus
8 in medio vestri et scietis quoniam ego Dominus et relinquam in
vobis eos qui fugerint gladium in gentibus cum dispersero vos in
9 terris et recordabuntur mei liberati vestri in gentibus ad quas
captivi ducti sunt quia contrivi cor eorum fornicans et recedens
a me et oculos eorum fornicantes post idola sua et displicebunt
sibimet super malis quae fecerunt in universis abominationibus
10 suis et scient quia ego Dominus non frustra locutus sum ut fa-
11 cerem eis malum hoc haec dicit Dominus Deus percute manu
tua et adlide pedem tuum et dic eheu ad omnes abominationes
12 malorum domus Israhel qui gladio fame peste ruituri sunt qui
longe est peste morietur qui autem prope gladio corruet et qui
relictus fuerit et obsessus fame morietur et conpleam indigna-
13 tionem meam in eis et scietis quia ego Dominus cum fuerint
interfecti vestri in medio idolorum vestrorum in circuitu ararum
vestrarum in omni colle excelso in cunctis summitatibus mon-
tium et subtus omne lignum nemorosum et subtus universam
quercum frondosam locum ubi accenderunt tura redolentia uni-
14 versis idolis suis et extendam manum meam super eos et faciam
terram desolatam et destitutam a deserto Deblatha in omnibus
habitationibus eorum et scient quia ego Dominus

VII, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens et tu fili hominis
haec dicit Dominus Deus terrae Israhel finis venit finis super
3 quattuor plagas terrae nunc finis super te et emittam furorem
meum in te et iudicabo te iuxta vias tuas et ponam contra te
4 omnes abominationes tuas et non parcet oculus meus super te
et non miserebor sed vias tuas ponam super te et abominationes
5 tuae in medio tui erunt et scietis quia ego Dominus haec dicit
6 Dominus Deus adflictio una adflictio ecce venit finis venit venit
7 finis evigilavit adversum te ecce venit venit contractio super te
qui habitas in terra venit tempus prope est dies occisionis et non
8 gloriae montium nunc de propinquo effundam iram meam super
te et conpleam furorem meum in te et iudicabo te iuxta vias tuas
9 et inponam tibi omnia scelera tua et non parcet oculus meus ne-
que miserebor sed vias tuas inponam tibi et abominationes tuae
in medio tui erunt et scietis quia ego sum Dominus percutiens
10 ecce dies ecce venit egressa est contractio floruit virga germina-
11 vit superbia iniquitas surrexit in virga impietatis non ex eis et
non ex populo neque ex sonitu eorum et non erit requies in eis

venit tempus adpropinquavit dies qui emit non laetetur et qui 12
vendit non lugeat quia ira super omnem populum eius quia qui 13
vendit ad id quod vendidit non revertetur et adhuc in viventibus
vita eorum visio enim ad omnem multitudinem eius non regre-
dietur et vir in iniquitate vitae suae non confortabitur canite 14
tuba praeparentur omnes et non est qui vadat ad proelium ira
enim mea super universum populum eius gladius foris pestis et 15
fames intrinsecus qui in agro est gladio morietur et qui in civita-
te pestilentia et fame devorabuntur et salvabuntur qui fugerint 16
ex eis et erunt in montibus quasi columbae convallium omnes
trepidi unusquisque in iniquitate sua omnes manus dissolventur 17
et omnia genua fluent aquis et accingent se ciliciis et operiet eos 18
formido et in omni facie confusio et in universis capitibus eorum
calvitium argentum eorum foris proicietur et aurum eorum in 19
sterquilinium erit argentum eorum et aurum eorum non valebit
liberare eos in die furoris Domini animam suam non saturabunt
et ventres eorum non implebuntur quia scandalum iniquitatis eo-
rum factum est et ornamentum monilium suorum in superbiam 20
posuerunt et imagines abominationum suarum et simulacrorum
fecerunt ex eo propter hoc dedi eis illud in inmunditiam et da- 21
bo illud in manus alienorum ad diripiendum et impiis terrae in
praedam et contaminabunt illud et avertam faciem meam ab 22
eis et violabunt arcanum meum et introibunt in illud emissarii
et contaminabunt illud fac conclusionem quoniam terra plena 23
est iudicio sanguinum et civitas plena iniquitate et adducam 24
pessimos de gentibus et possidebunt domos eorum et quiescere
faciam superbiam potentium et possidebunt sanctuaria eorum
angustia superveniente requirent pacem et non erit conturbatio 25, 26
super conturbationem veniet et auditus super auditum et quae-
rent visionem de propheta et lex peribit a sacerdote et consilium
a senioribus rex lugebit et princeps induetur maerore et ma- 27
nus populi terrae conturbabuntur secundum viam eorum faciam
eis et secundum iudicia eorum iudicabo eos et scient quia ego
Dominus

et factum est in anno sexto in sexto mense in quinta mensis **VIII**
ego sedebam in domo mea et senes Iuda sedebant coram me et
cecidit super me ibi manus Domini Dei et vidi et ecce simili- 2
tudo quasi aspectus ignis ab aspectu lumborum eius et deorsum
ignis et a lumbis eius et sursum quasi aspectus splendoris ut visio

3 electri et emissa similitudo manus adprehendit me in cincinno
capitis mei et elevavit me spiritus inter terram et caelum et ad-
duxit in Hierusalem in visione Dei iuxta ostium interius quod
respiciebat aquilonem ubi erat statutum idolum zeli ad provo-
4 candam aemulationem et ecce ibi gloria Dei Israhel secundum
5 visionem quam videram in campo et dixit ad me fili hominis
leva oculos tuos ad viam aquilonis et levavi oculos meos ad viam
aquilonis et ecce ab aquilone portae altaris idolum zeli in ip-
6 so introitu et dixit ad me fili hominis putasne vides tu quid
isti faciant abominationes magnas quas domus Israhel facit hic
ut procul recedam a sanctuario meo et adhuc conversus videbis
7 abominationes maiores et introduxit me ad ostium atrii et vidi
8 et ecce foramen unum in pariete et dixit ad me fili hominis fode
parietem et cum perfodissem parietem apparuit ostium unum
9 et dixit ad me ingredere et vide abominationes pessimas quas
10 isti faciunt hic et ingressus vidi et ecce omnis similitudo repti-
lium et animalium abominatio et universa idola domus Israhel
11 depicta erant in pariete in circuitu per totum et septuaginta vi-
ri de senioribus domus Israhel et Hiezonias filius Saphan stabat
in medio eorum stantium ante picturas et unusquisque habebat
12 turibulum in manu sua et vapor nebulae de ture consurgebat et
dixit ad me certe vides fili hominis quae seniores domus Israhel
faciunt in tenebris unusquisque in abscondito cubiculi sui dicunt
13 enim non videt Dominus nos dereliquit Dominus terram et dixit
ad me adhuc conversus videbis abominationes maiores quas isti
14 faciunt et introduxit me per ostium portae domus Domini quod
respiciebat ad aquilonem et ecce ibi mulieres sedebant plangen-
15 tes Adonidem et dixit ad me certe vidisti fili hominis adhuc
16 conversus videbis abominationes maiores his et introduxit me
in atrium domus Domini interius et ecce in ostio templi Domini
inter vestibulum et altare quasi viginti quinque viri dorsa haben-
tes contra templum Domini et facies ad orientem et adorabant
17 ad ortum solis et dixit ad me certe vidisti fili hominis numquid
leve est hoc domui Iuda ut facerent abominationes istas quas
fecerunt hic quia replentes terram iniquitate conversi sunt ad in-
18 ritandum me et ecce adplicant ramum ad nares suas ergo et ego
faciam in furore non parcet oculus meus nec miserebor et cum
clamaverint ad aures meas voce magna non exaudiam eos

IX et clamavit in auribus meis voce magna dicens adpropinqua-

verunt visitationes urbis et unusquisque vas interfectionis habet
in manu sua et ecce sex viri veniebant de via portae superio- 2
ris quae respicit ad aquilonem et uniuscuiusque vas interitus in
manu eius vir quoque unus in medio eorum vestitus lineis et
atramentarium scriptoris ad renes eius et ingressi sunt et ste-
terunt iuxta altare aereum et gloria Domini Israhel adsumpta 3
est de cherub quae erat super eum ad limen domus et vocavit
virum qui indutus erat lineis et atramentarium scriptoris habe-
bat in lumbis suis et dixit Dominus ad eum transi per mediam 4
civitatem in medio Hierusalem et signa thau super frontes vi-
rorum gementium et dolentium super cunctis abominationibus
quae fiunt in medio eius et illis dixit audiente me transite per 5
civitatem sequentes eum et percutite non parcat oculus vester
neque misereamini senem adulescentulum et virginem parvu- 6
lum et mulieres interficite usque ad internicionem omnem autem
super quem videritis thau ne occidatis et a sanctuario meo incipi-
te coeperunt ergo a viris senioribus qui erant ante faciem domus
et dixit ad eos contaminate domum et implete atria interfectis 7
egredimini et egressi sunt et percutiebant eos qui erant in civi-
tate et caede conpleta remansi ego ruique super faciem meam 8
et clamans aio heu heu heu Domine Deus ergone disperdes om-
nes reliquias Israhel effundens furorem tuum super Hierusalem
et dixit ad me iniquitas domus Israhel et Iuda magna est nimis 9
valde et repleta est terra sanguinibus et civitas repleta est aver-
sione dixerunt enim dereliquit Dominus terram et Dominus non
videt igitur et meus non parcet oculus neque miserebor viam 10
eorum super caput eorum reddam et ecce vir qui indutus erat 11
lineis qui habebat atramentarium in dorso suo respondit verbum
dicens feci sicut praecepisti mihi

et vidi et ecce in firmamento quod erat super caput cherubin **X**
quasi lapis sapphyrus quasi species similitudinis solii apparuit su-
per ea et dixit ad virum qui indutus erat lineis et ait ingredere 2
in medio rotarum quae sunt subtus cherub et imple manum tuam
prunis ignis quae sunt inter cherubin et effunde super civitatem
ingressusque est in conspectu meo cherubin autem stabant a 3
dextris domus cum ingrederetur vir et nubes implevit atrium
interius et elevata est gloria Domini desuper cherub ad limen 4
domus et repleta est domus nube et atrium repletum est splendo-
re gloriae Domini et sonitus alarum cherubin audiebatur usque 5

6 ad atrium exterius quasi vox Dei omnipotentis loquentis cum-
que praecepisset viro qui indutus erat lineis dicens sume ignem
de medio rotarum quae sunt inter cherubin ingressus ille stetit
7 iuxta rotam et extendit cherub manum de medio cherubin ad
ignem qui erat inter cherubin et sumpsit et dedit in manus eius
8 qui indutus erat lineis qui accipiens egressus est et apparuit in
9 cherubin similitudo manus hominis subtus pinnas eorum et vi-
di et ecce quattuor rotae iuxta cherubin rota una iuxta cherub
unum et rota alia iuxta cherub unum species autem erat rotarum
10 quasi visio lapidis chrysoliti et aspectus earum similitudo una
11 quattuor quasi sit rota in medio rotae cumque ambularent in
quattuor partes gradiebantur non revertebantur ambulantes sed
ad locum ad quem ire declinabat quae prima erat sequebantur
12 et ceterae nec convertebantur et omne corpus earum et colla et
manus et pinnae et circuli plena erant oculis in circuitu quattuor
13, 14 rotarum et rotas istas vocavit volubiles audiente me quattuor
autem facies habebat unum facies una facies cherub et facies se-
cunda facies hominis et in tertio facies leonis et in quarto facies
15 aquilae et elevata sunt cherubin ipsum est animal quod videram
16 iuxta flumen Chobar cumque ambularent cherubin ibant pariter
et rotae iuxta ea et cum levarent cherubin alas suas ut exalta-
rentur de terra non residebant rotae sed et ipsae iuxta erant
17 stantibus illis stabant et cum elevatis elevabantur spiritus enim
18 vitae erat in eis et egressa est gloria Domini a limine templi
19 et stetit super cherubin et elevantia cherubin alas suas exaltata
sunt a terra coram me et illis egredientibus rotae quoque subse-
cutae sunt et stetit in introitu portae domus Domini orientalis et
20 gloria Dei Israhel erat super ea ipsum est animal quod vidi sub-
ter Deum Israhel iuxta fluvium Chobar et intellexi quia cherubin
21 essent quattuor per quattuor vultus uni et quattuor alae uni et
22 similitudo manus hominis sub alis eorum et similitudo vultuum
eorum ipsi vultus quos videram iuxta fluvium Chobar et intuitus
eorum et impetus singulorum ante faciem suam ingredi

XI et elevavit me spiritus et introduxit me ad portam domus Do-
mini orientalem quae respicit solis ortum et ecce in introitu por-
tae viginti quinque viri et vidi in medio eorum Hiezoniam filium
2 Azur et Pheltiam filium Banaiae principes populi dixitque ad
me fili hominis hii viri qui cogitant iniquitatem et tractant con-
3 silium pessimum in urbe ista dicentes nonne dudum aedificatae

sunt domus haec est lebes nos autem carnes idcirco vaticinare 4
de eis vaticinare fili hominis et inruit in me spiritus Domini et 5
dixit ad me loquere haec dicit Dominus sic locuti estis domus
Israhel et cogitationes cordis vestri ego novi plurimos occidistis 6
in urbe hac et implestis vias eius interfectis propterea haec di- 7
cit Dominus Deus interfecti vestri quos posuistis in medio eius
hii sunt carnes et haec est lebes et educam vos de medio eius
gladium metuistis et gladium inducam super vos ait Dominus 8
Deus et eiciam vos de medio eius daboque vos in manu hostium 9
et faciam in vobis iudicia gladio cadetis in finibus Israhel iu- 10
dicabo vos et scietis quia ego Dominus haec non erit vobis in 11
lebetem et vos non eritis in medio eius in carnes in finibus Isra-
hel iudicabo vos et scietis quia ego Dominus qui in praeceptis 12
meis non ambulastis et iudicia mea non fecistis sed iuxta iudicia
gentium quae in circuitu vestro sunt estis operati et factum est 13
cum prophetarem Pheltias filius Banaiae mortuus est et cecidi in
faciem meam clamans voce magna et dixi heu heu heu Domine
Deus consummationem tu facis reliquiarum Israhel et factum 14
est verbum Domini ad me dicens fili hominis fratres tui fratres 15
tui viri propinqui tui et omnis domus Israhel universi quibus
dixerunt habitatores Hierusalem longe recedite a Domino nobis
data est terra in possessionem propterea haec dicit Dominus 16
Deus quia longe feci eos in gentibus et quia dispersi eos in terris
ero eis in sanctificationem modicam in terris ad quas venerunt
propterea loquere haec dicit Dominus Deus congregabo vos de 17
populis et adunabo de terris in quibus dispersi estis daboque
vobis humum Israhel et ingredientur illuc et auferent omnes of- 18
fensiones cunctasque abominationes eius de illa et dabo eis cor 19
unum et spiritum novum tribuam in visceribus eorum et aufe-
ram cor lapideum de carne eorum et dabo eis cor carneum ut 20
in praeceptis meis ambulent et iudicia mea custodiant faciant-
que ea et sint mihi in populum et ego sim eis in Deum quorum 21
cor post offendicula et abominationes suas ambulat horum viam
in capite suo ponam dicit Dominus Deus et elevaverunt cheru- 22
bin alas suas et rotae cum eis et gloria Dei Israhel erat super
ea et ascendit gloria Domini de medio civitatis stetitque super 23
montem qui est ad orientem urbis et spiritus levavit me addu- 24
xitque in Chaldeam ad transmigrationem in visione in spiritu
Dei et sublata est a me visio quam videram et locutus sum ad 25

transmigrationem omnia verba Domini quae ostenderat mihi
XII, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis in medio
domus exasperantis tu habitas qui oculos habent ad videndum
et non vident et aures ad audiendum et non audiunt quia domus
3 exasperans est tu ergo fili hominis fac tibi vasa transmigratio-
nis et transmigrabis per diem coram eis transmigrabis autem de
loco tuo ad locum alterum in conspectu eorum si forte aspiciant
4 quia domus exasperans est et efferes foras vasa tua quasi vasa
transmigrantis per diem in conspectu eorum tu autem egredie-
5 ris vespere coram eis sicut egreditur migrans ante oculos eorum
6 perfodi tibi parietem et egredieris per eum in conspectu eorum
in umeris portaberis in caligine effereris faciem tuam velabis et
7 non videbis terram quia portentum dedi te domui Israhel feci
ergo sicut praeceperat mihi vasa mea protuli quasi vasa trans-
migrantis per diem et vespere perfodi mihi parietem manu in
caligine egressus sum et in umeris portatus in conspectu eorum
8, 9 et factus est sermo Domini ad me mane dicens fili hominis num-
quid non dixerunt ad te domus Israhel domus exasperans quid
10 tu facis dic ad eos haec dicit Dominus Deus super ducem onus
istud qui est in Hierusalem et super omnem domum Israhel quae
11 est in medio eorum dic ego portentum vestrum quomodo feci
12 sic fiet illis in transmigrationem et captivitatem ibunt et dux
qui est in medio eorum in umeris portabitur in caligine egredie-
tur parietem perfodient ut educant eum facies eius operietur ut
13 non videat oculo terram et extendam rete meum super illum et
capietur in sagena mea et adducam eum in Babylonem in terram
14 Chaldeorum et ipsam non videbit ibique morietur et omnes qui
circa eum sunt praesidium eius et agmina eius dispergam in om-
15 nem ventum et gladium evaginabo post eos et scient quia ego
Dominus quando dispersero illos in gentibus et disseminavero
16 eos in terris et relinquam ex eis viros paucos a gladio et fame et
pestilentia ut narrent omnia scelera eorum in gentibus ad quas
17 ingredientur et scient quia ego Dominus et factus est sermo Do-
18 mini ad me dicens fili hominis panem tuum in conturbatione
19 comede sed et aquam tuam in festinatione et maerore bibe et
dices ad populum terrae haec dicit Dominus Deus ad eos qui ha-
bitant in Hierusalem in terra Israhel panem suum in sollicitudine
comedent et aquam suam in desolatione bibent ut desoletur ter-
ra a multitudine sua propter iniquitatem omnium qui habitant

in ea et civitates quae nunc habitantur desolatae erunt terraque 20
deserta et scietis quia ego Dominus et factus est sermo Domini 21
ad me dicens fili hominis quod est proverbium istud vobis in ter- 22
ra Israhel dicentium in longum differentur dies et peribit omnis
visio ideo dic ad eos haec dicit Dominus Deus quiescere faciam 23
proverbium istud neque vulgo dicetur ultra in Israhel et loque-
re ad eos quod adpropinquaverint dies et sermo omnis visionis
non enim erit ultra omnis visio cassa neque divinatio ambigua in 24
medio filiorum Israhel quia ego Dominus loquar quodcumque 25
locutus fuero verbum et fiet non prolongabitur amplius sed in
diebus vestris domus exasperans loquar verbum et faciam illud
dicit Dominus Deus et factus est sermo Domini ad me dicens 26
fili hominis ecce domus Israhel dicentium visio quam hic videt in 27
dies multos et in tempora longa iste prophetat propterea dic ad 28
eos haec dicit Dominus Deus non prolongabitur ultra omnis ser-
mo meus verbum quod locutus fuero conplebitur dicit Dominus
Deus

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis vatici- **XIII**, 2
nare ad prophetas Israhel qui prophetant et dices prophetantibus
de corde suo audite verbum Domini haec dicit Dominus Deus 3
vae prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suum et ni-
hil vident quasi vulpes in desertis prophetae tui Israhel erant 4
non ascendistis ex adverso neque opposuistis murum pro domo 5
Israhel ut staretis in proelio in die Domini vident vana et divi- 6
nant mendacium dicentes ait Dominus cum Dominus non miserit
eos et perseveraverunt confirmare sermonem numquid non vi- 7
sionem cassam vidistis et divinationem mendacem locuti estis
et dicitis ait Dominus cum ego non sim locutus propterea haec 8
dicit Dominus Deus quia locuti estis vana et vidistis mendacium
ideo ecce ego ad vos ait Dominus Deus et erit manus mea su- 9
per prophetas qui vident vana et divinant mendacium in concilio
populi mei non erunt et in scriptura domus Israhel non scriben-
tur nec in terra Israhel ingredientur et scietis quia ego Dominus
Deus eo quod deceperint populum meum dicentes pax et non 10
est pax et ipse aedificabat parietem illi autem liniebant eum luto
absque paleis dic ad eos qui liniunt absque temperatura quod 11
casurus sit erit enim imber inundans et dabo lapides praegrandes
desuper inruentes et ventum procellae dissipantem siquidem ec- 12
ce cecidit paries numquid non dicetur vobis ubi est litura quam

13 levistis propterea haec dicit Dominus Deus et erumpere faciam
spiritum tempestatum in indignatione mea et imber inundans in
14 furore meo erit et lapides grandes in ira in consummationem et
destruam parietem quem levistis absque temperamento et adae-
quabo eum terrae et revelabitur fundamentum eius et cadet et
15 consumetur in medio eius et scietis quia ego sum Dominus et
conplebo indignationem meam in parietem et in his qui linunt
eum absque temperamento dicamque vobis non est paries et non
16 sunt qui linunt eum prophetae Israhel qui prophetant ad Hie-
rusalem et vident ei visionem pacis et non est pax ait Dominus
17 Deus et tu fili hominis pone faciem tuam contra filias populi
18 tui quae prophetant de corde suo et vaticinare super eas et dic
haec ait Dominus Deus vae quae consuunt pulvillos sub omni
cubito manus et faciunt cervicalia sub capite universae aetatis
ad capiendas animas cum caperent animas populi mei vivifica-
19 bant animas eorum et violabant me ad populum meum propter
pugillum hordei et fragmen panis ut interficerent animas quae
non moriuntur et vivificarent animas quae non vivunt mentientes
20 populo meo credenti mendaciis propter hoc haec dicit Dominus
Deus ecce ego ad pulvillos vestros quibus vos capitis animas vo-
lantes et disrumpam eos de brachiis vestris et dimittam animas
21 quas vos capitis animas ad volandum et disrumpam cervicalia
vestra et liberabo populum meum de manu vestra neque erunt
ultra in manibus vestris ad praedandum et scietis quia ego Do-
22 minus pro eo quod maerere fecistis cor iusti mendaciter quem
ego non contristavi et confortastis manus impii ut non reverte-
23 retur a via sua mala et viveret propterea vana non videbitis et
divinationes non divinabitis amplius et eruam populum meum
de manu vestra et scietis quoniam ego Dominus

XIV et venerunt ad me viri seniorum Israhel et sederunt coram me
2, 3 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis viri isti
posuerunt inmunditias suas in cordibus suis et scandalum iniqui-
tatis suae statuerunt contra faciem suam numquid interrogatus
4 respondebo eis propter hoc loquere eis et dices ad eos haec dicit
Dominus Deus homo homo de domo Israhel qui posuerit inmun-
ditias suas in corde suo et scandalum iniquitatis suae statuerit
contra faciem suam et venerit ad prophetam interrogans per eum
me ego Dominus respondebo ei in multitudine inmunditiarum
5 suarum ut capiatur domus Israhel in corde suo quo recesserunt

a me in cunctis idolis suis propterea dic ad domum Israhel haec 6
dicit Dominus Deus convertimini et recedite ab idolis vestris et ab
universis contaminationibus vestris avertite facies vestras quia 7
homo homo de domo Israhel et de proselytis quicumque advena
fuerit in Israhel si alienatus fuerit a me et posuerit idola sua in
corde suo et scandalum iniquitatis suae statuerit contra faciem
suam et venerit ad prophetam ut interroget per eum me ego
Dominus respondebo ei per me et ponam faciem meam super 8
hominem illum et faciam eum in exemplum et in proverbium et
disperdam eum de medio populi mei et scietis quia ego Dominus
et propheta cum erraverit et locutus fuerit verbum ego Dominus 9
decepi prophetam illum et extendam manum meam super eum et
delebo eum de medio populi mei Israhel et portabunt iniquita- 10
tem suam iuxta iniquitatem interrogantis sic iniquitas prophetae
erit ut non erret ultra domus Israhel a me neque polluatur in 11
universis praevaricationibus suis sed sit mihi in populum et ego
sim eis in Deum ait Dominus exercituum et factus est sermo 12
Domini ad me dicens fili hominis terra cum peccaverit mihi ut 13
praevaricetur praevaricans extendam manum meam super eam
et conteram virgam panis eius et inmittam in eam famem et in-
terficiam de ea hominem et iumentum et si fuerint tres viri isti 14
in medio eius Noe Danihel et Iob ipsi iustitia sua liberabunt ani-
mas suas ait Dominus exercituum quod si et bestias pessimas 15
induxero super terram ut vastem eam et fuerit invia eo quod non
sit pertransiens propter bestias tres viri isti qui fuerint in ea vi- 16
vo ego dicit Dominus Deus quia nec filios nec filias liberabunt
sed ipsi soli liberabuntur terra autem desolabitur vel si gladium 17
induxero super terram illam et dixero gladio transi per terram et
interfecero de ea hominem et iumentum et tres viri isti fuerint 18
in medio eius vivo ego dicit Dominus Deus non liberabunt filios
neque filias sed ipsi soli liberabuntur si autem et pestilentiam 19
inmisero super terram illam et effudero indignationem meam su-
per eam in sanguine ut auferam ex ea hominem et iumentum et 20
Noe et Danihel et Iob fuerint in medio eius vivo ego dicit Domi-
nus Deus quia filium et filiam non liberabunt sed ipsi iustitia sua
liberabunt animas suas quoniam haec dicit Dominus Deus quod 21
si et quattuor iudicia mea pessima gladium et famem et bestias
malas et pestilentiam misero in Hierusalem ut interficiam de ea
hominem et pecus tamen relinquetur in ea salvatio educentium 22

filios et filias ecce ipsi egredientur ad vos et videbitis viam eorum
et adinventiones eorum et consolabimini super malo quod induxi
23 in Hierusalem in omnibus quae inportavi super eam et conso-
labuntur vos cum videritis viam eorum et adinventiones eorum
et cognoscetis quod non frustra fecerim omnia quae feci in ea ait
Dominus Deus

XV, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis quid
fiet ligno vitis ex omnibus lignis nemorum quae sunt inter ligna
3 silvarum numquid tolletur de ea lignum ut fiat opus aut fabri-
4 cabitur de ea paxillus ut dependeat in eo quodcumque vas ecce
igni datum est in escam utramque partem eius consumpsit ignis
et medietas eius redacta est in favillam numquid utile erit ad
5 opus etiam cum esset integrum non erat aptum ad opus quan-
to magis cum ignis illud devoraverit et conbuserit nihil ex eo
6 fiet operis propterea haec dicit Dominus Deus quomodo lignum
vitis inter ligna silvarum quod dedi igni ad devorandum sic tra-
7 didi habitatores Hierusalem et ponam faciem meam in eos de
igne egredientur et ignis consumet eos et scietis quia ego Domi-
8 nus cum posuero faciem meam in eos et dedero terram inviam
et desolatam eo quod praevaricatores extiterint dicit Dominus
Deus

XVI, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis notas
3 fac Hierusalem abominationes suas et dices haec dicit Dominus
Deus Hierusalem radix tua et generatio tua de terra chananea
4 pater tuus Amorreus et mater tua Cetthea et quando nata es in
die ortus tui non est praecisus umbilicus tuus et in aqua non es
5 lota in salutem nec sale salita nec involuta pannis non pepercit
super te oculus ut facerem tibi unum de his miseratus tui sed
proiecta es super faciem terrae in abiectione animae tuae in die
6 qua nata es transiens autem per te vidi te conculcari in sangui-
ne tuo et dixi tibi cum esses in sanguine tuo vive dixi inquam
7 tibi in sanguine tuo vive multiplicatam quasi germen agri dedi
te et multiplicata es et grandis effecta et ingressa es et perveni-
sti ad mundum muliebrem ubera tua intumuerunt et pilus tuus
8 germinavit et eras nuda et confusionis plena et transivi per te
et vidi te et ecce tempus tuum tempus amantium et expandi
amictum meum super te et operui ignominiam tuam et iuravi
tibi et ingressus sum pactum tecum ait Dominus Deus et facta
9 es mihi et lavi te aqua et emundavi sanguinem tuum ex te et

unxi te oleo et vestivi te discoloribus et calciavi te ianthino et 10
cinxi te bysso et indui te subtilibus et ornavi te ornamento et 11
dedi armillas in manibus tuis et torquem circa collum tuum et 12
dedi inaurem super os tuum et circulos auribus tuis et coronam
decoris in capite tuo et ornata es auro et argento et vestita 13
es bysso et polymito et multicoloribus similam et mel et oleum
comedisti et decora facta es vehementer nimis et profecisti in
regnum et egressum est nomen tuum in gentes propter speciem 14
tuam quia perfecta eras in decore meo quem posueram super te
dicit Dominus Deus et habens fiduciam in pulchritudine tua for- 15
nicata es in nomine tuo et exposuisti fornicationem tuam omni
transeunti ut eius fieres et sumens de vestimentis meis fecisti 16
tibi excelsa hinc inde consuta et fornicata es super eis sicut non
est factum neque futurum est et tulisti vasa decoris tui de au- 17
ro meo et argento meo quae dedi tibi et fecisti tibi imagines
masculinas et fornicata es in eis et sumpsisti vestimenta tua 18
multicoloria et vestita es eis et oleum meum et thymiama meum
posuisti coram eis et panem meum quem dedi tibi similam et 19
oleum et mel quibus enutrivi te posuisti in conspectu eorum in
odorem suavitatis et factum est ait Dominus Deus et tulisti fi- 20
lios tuos et filias tuas quas generasti mihi et immolasti eis ad
devorandum numquid parva est fornicatio tua immolantis filios 21
meos et dedisti illos consecrans eis et post omnes abominatio- 22
nes tuas et fornicationes non es recordata dierum adulescentiae
tuae quando eras nuda et confusione plena conculcata in sangui-
ne tuo et accidit post omnem malitiam tuam vae vae tibi ait 23
Dominus Deus et aedificasti tibi lupanar et fecisti tibi prosti- 24
bulum in cunctis plateis ad omne caput viae aedificasti signum 25
prostitutionis tuae et abominabilem fecisti decorem tuum et di-
visisti pedes tuos omni transeunti et multiplicasti fornicationes
tuas et fornicata es cum filiis Aegypti vicinis tuis magnarum 26
carnium et multiplicasti fornicationem tuam ad inritandum me
ecce ego extendi manum meam super te et auferam ius tuum et 27
dabo te in animam odientium te filiarum Palestinarum quae eru-
bescunt in via tua scelerata et fornicata es in filiis Assyriorum 28
eo quod necdum fueris expleta et postquam fornicata es nec sic
es satiata et multiplicasti fornicationem tuam in terra Chanaan 29
cum Chaldeis et nec sic satiata es in quo mundabo cor tuum ait 30
Dominus Deus cum facias omnia haec opera mulieris meretricis

31 et procacis quia fabricasti lupanar tuum in capite omnis viae
et excelsum tuum fecisti in omni platea nec facta es quasi me-
32 retrix fastidio augens pretium sed quasi mulier adultera quae
33 super virum suum inducit alienos omnibus meretricibus dantur
mercedes tu autem dedisti mercedes cunctis amatoribus tuis et
donabas eis ut intrarent ad te undique ad fornicandum tecum
34 factumque in te est contra consuetudinem mulierum in fornica-
tionibus tuis et post te non erit fornicatio in eo enim quod dedisti
mercedes et mercedes non accepisti factum est in te contrarium
35, 36 propterea meretrix audi verbum Domini haec dicit Dominus
Deus quia effusum est aes tuum et revelata est ignominia tua in
fornicationibus tuis super amatores tuos et super idola abomi-
nationum tuarum in sanguine filiorum tuorum quos dedisti eis
37 ecce ego congregabo omnes amatores tuos quibus commixta es
et omnes quos dilexisti cum universis quos oderas et congrega-
bo eos super te undique et nudabo ignominiam tuam coram eis
38 et videbunt omnem turpitudinem tuam et iudicabo te iudiciis
adulterarum et effundentium sanguinem et dabo te in sangui-
39 nem furoris et zeli et dabo te in manus eorum et destruent
lupanar tuum et demolientur prostibulum tuum et denudabunt
te vestimentis tuis et auferent vasa decoris tui et derelinquent
40 te nudam plenamque ignominia et adducent super te multitu-
dinem et lapidabunt te lapidibus et trucidabunt te gladiis suis
41 et conburent domos tuas igni et facient in te iudicia in oculis
mulierum plurimarum et desines fornicari et mercedes ultra non
42 dabis et requiescet indignatio mea in te et auferetur zelus meus
43 a te et quiescam nec irascar amplius eo quod non fueris recor-
data dierum adulescentiae tuae et provocasti me in omnibus his
quapropter et ego vias tuas in capite tuo dedi ait Dominus Deus
et non feci iuxta scelera tua in omnibus abominationibus tuis
44 ecce omnis qui dicit vulgo proverbium in te adsumet illud dicens
45 sicut mater ita et filia eius filia matris tuae es tu quae proiecit
virum suum et filios suos et soror sororum tuarum tu quae pro-
iecerunt viros suos et filios suos mater vestra Cetthea et pater
46 vester Amorreus et soror tua maior Samaria ipsa et filiae eius
quae habitat ad sinistram tuam soror autem tua minor te quae
47 habitat a dextris tuis Sodoma et filiae eius sed nec in viis ea-
rum ambulasti neque secundum scelera earum fecisti pauxillum
48 minus paene sceleratiora fecisti illis in omnibus viis tuis vivo

ego dicit Dominus Deus quia non fecit Sodoma soror tua ipsa
et filiae eius sicut fecisti tu et filiae tuae ecce haec fuit iniqui- 49
tas Sodomae sororis tuae superbia saturitas panis et abundantia
et otium ipsius et filiarum eius et manum egeno et pauperi non
porrigebant et elevatae sunt et fecerunt abominationes coram 50
me et abstuli eas sicut vidisti et Samaria dimidium peccatorum 51
tuorum non peccavit sed vicisti eas sceleribus tuis et iustifica-
sti sorores tuas in omnibus abominationibus tuis quas operata
es ergo et tu porta confusionem tuam quae vicisti sorores tuas 52
peccatis tuis sceleratius agens ab eis iustificatae sunt enim a te
ergo et tu confundere et porta ignominiam tuam quae iustificasti
sorores tuas et convertam restituens eas conversione Sodomo- 53
rum cum filiabus suis et conversione Samariae et filiarum eius
et convertam reversionem tuam in medio earum ut portes igno- 54
miniam tuam et confundaris in omnibus quae fecisti consolans
eas et soror tua Sodoma et filiae eius revertentur ad antiquita- 55
tem suam et Samaria et filiae eius revertentur ad antiquitatem
suam et tu et filiae tuae revertimini ad antiquitatem vestram
non fuit autem Sodoma soror tua audita in ore tuo in die super- 56
biae tuae antequam revelaretur malitia tua sicut hoc tempore 57
in obprobrium filiarum Syriae et cunctarum in circuitu tuo fi-
liarum Palestinarum quae ambiunt te per gyrum scelus tuum 58
et ignominiam tuam tu portasti ait Dominus Deus quia haec 59
dicit Dominus Deus et faciam tibi sicut dispexisti iuramentum
ut irritum faceres pactum et recordabor ego pacti mei tecum in 60
diebus adulescentiae tuae et suscitabo tibi pactum sempiternum
et recordaberis viarum tuarum et confunderis cum receperis so- 61
rores tuas te maiores cum minoribus tuis et dabo eas tibi in filias
sed non ex pacto tuo et suscitabo ego pactum meum tecum et 62
scies quia ego Dominus ut recorderis et confundaris et non sit 63
tibi ultra aperire os prae confusione tua cum placatus fuero tibi
in omnibus quae fecisti ait Dominus Deus

et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis pro- **XVII**, 2
pone enigma et narra parabolam ad domum Israhel et dices 3
haec dicit Dominus Deus aquila grandis magnarum alarum lon-
go membrorum ductu plena plumis et varietate venit ad Liba-
num et tulit medullam cedri summitatem frondium eius avellit 4
et transportavit eam in terram Chanaan in urbem negotiatorum
posuit illam et tulit de semente terrae et posuit illud in terra 5

pro semine ut firmaret radicem super aquas multas in superfi-
6 cie posuit illud cumque germinasset crevit in vineam latiorem
humili statura respicientibus ramis eius ad eam et radices eius
sub illa erunt facta est ergo vinea et fructificavit in palmites et
7 emisit propagines et facta est aquila altera grandis magnis alis
multisque plumis et ecce vinea ista quasi mittens radices suas ad
eam palmites suos extendit ad illam ut inrigaret eam de areo-
8 lis germinis sui in terra bona super aquas multas plantata est
ut faciat frondes et portet fructum et sit in vineam grandem
9 dic haec dicit Dominus Deus ergone prosperabitur nonne radices
eius evellet et fructum eius distringet et siccabit omnes palmites
germinis eius et arescet et non in brachio grandi neque in po-
10 pulo multo ut evelleret eam radicitus ecce plantata est ergone
prosperabitur nonne cum tetigerit eam ventus urens siccabitur
11 et in areis germinis sui arescet et factum est verbum Domini ad
12 me dicens dic ad domum exasperantem nescitis quid ista signi-
ficent dic ecce venit rex Babylonis Hierusalem et adsumet regem
et principes eius et adducet eos ad semet ipsum in Babylonem
13 et tollet de semine regni ferietque cum eo foedus et accipiet ab
14 eo iusiurandum sed et fortes terrae tollet ut sit regnum humile
15 et non elevetur sed custodiat pactum eius et servet illud qui
recedens ab eo misit nuntios ad Aegyptum ut daret sibi equos
et populum multum numquid prosperabitur vel consequetur sa-
lutem qui fecit haec et qui dissolvit pactum numquid effugiet
16 vivo ego dicit Dominus Deus quoniam in loco regis qui consti-
tuit eum regem cuius fecit irritum iuramentum et solvit pactum
17 quod habebat cum eo in medio Babylonis morietur et non in
exercitu grandi neque in populo multo faciet contra eum Pharao
proelium in iactu aggeris et in extructione vallorum ut interficiat
18 animas multas spreverat enim iuramentum ut solveret foedus et
ecce dedit manum suam et cum omnia haec fecerit non effugiet
19 propterea haec dicit Dominus Deus vivo ego quoniam iuramen-
tum quod sprevit et foedus quod praevaricatus est ponam in
20 caput eius et expandam super eum rete meum et conprehen-
detur sagena mea et adducam eum in Babylonem et iudicabo
21 illum ibi in praevaricatione qua despexit me et omnes profugi
eius cum universo agmine gladio cadent residui autem in omnem
ventum dispergentur et scietis quia ego Dominus locutus sum
22 haec dicit Dominus Deus et sumam ego de medulla cedri subli-

mis et ponam de vertice ramorum eius tenerum distringam et
plantabo super montem excelsum et eminentem in monte subli- 23
mi Israhel plantabo illud et erumpet in germen et faciet fructum
et erit in cedrum magnam et habitabunt sub eo omnes volucres
universum volatile sub umbra frondium eius nidificabit et scient 24
omnia ligna regionis quia ego Dominus humiliavi lignum sublime
et exaltavi lignum humile et siccavi lignum viride et frondere feci
lignum aridum ego Dominus locutus sum et feci

et factus est sermo Domini ad me dicens quid est quod inter **XVIII**, 2
vos parabolam vertitis in proverbium istud in terra Israhel dicen-
tes patres comederunt uvam acerbam et dentes filiorum obstupe-
scunt vivo ego dicit Dominus Deus si erit vobis ultra parabola 3
haec in proverbium in Israhel ecce omnes animae meae sunt ut 4
anima patris ita et anima filii mea est anima quae peccaverit ipsa
morietur et vir si fuerit iustus et fecerit iudicium et iustitiam 5
in montibus non comederit et oculos suos non levaverit ad idola 6
domus Israhel et uxorem proximi sui non violaverit et ad mulie-
rem menstruatam non accesserit et hominem non contristaverit 7
pignus debitori reddiderit per vim nihil rapuerit panem suum
esurienti dederit et nudum operuerit vestimento ad usuram non 8
commodaverit et amplius non acceperit ab iniquitate averterit
manum suam iudicium verum fecerit inter virum et virum in 9
praeceptis meis ambulaverit et iudicia mea custodierit ut faciat
veritatem hic iustus est vita vivet ait Dominus Deus quod si 10
genuerit filium latronem effundentem sanguinem et fecerit unum
de istis et haec quidem omnia non facientem sed in montibus 11
comedentem et uxorem proximi sui polluentem egenum et pau- 12
perem contristantem rapientem rapinas pignus non reddentem
et ad idola levantem oculos suos abominationem facientem ad 13
usuram dantem et amplius accipientem numquid vivet non vi-
vet cum universa detestanda haec fecerit morte morietur sanguis
eius in ipso erit quod si genuerit filium qui videns omnia peccata 14
patris sui quae fecit timuerit et non fecerit simile eis super mon- 15
tes non comederit et oculos suos non levaverit ad idola domus
Israhel et uxorem proximi sui non violaverit et virum non con- 16
tristaverit pignus non retinuerit et rapinam non rapuerit panem
suum esurienti dederit et nudum operuerit vestimento a paupe- 17
ris iniuria averterit manum suam usuram et superabundantiam
non acceperit iudicia mea fecerit in praeceptis meis ambulaverit

18 hic non morietur in iniquitate patris sui sed vita vivet pater
eius quia calumniatus est et vim fecit fratri et malum opera-
tus est in medio populi sui ecce mortuus est in iniquitate sua
19 et dicitis quare non portavit filius iniquitatem patris videlicet
quia filius iudicium et iustitiam operatus est omnia praecepta
20 mea custodivit et fecit illa vita vivet anima quae peccaverit ip-
sa morietur filius non portabit iniquitatem patris et pater non
portabit iniquitatem filii iustitia iusti super eum erit et impietas
21 impii erit super eum si autem impius egerit paenitentiam ab
omnibus peccatis suis quae operatus est et custodierit universa
praecepta mea et fecerit iudicium et iustitiam vita vivet non mo-
22 rietur omnium iniquitatum eius quas operatus est non recorda-
23 bor in iustitia sua quam operatus est vivet numquid voluntatis
meae est mors impii dicit Dominus Deus et non ut convertatur
24 a viis suis et vivat si autem averterit se iustus a iustitia sua et
fecerit iniquitatem secundum omnes abominationes quas opera-
ri solet impius numquid vivet omnes iustitiae eius quas fecerat
non recordabuntur in praevaricatione qua praevaricatus est et in
25 peccato suo quod peccavit in ipsis morietur et dixistis non est
aequa via Domini audite domus Israhel numquid via mea non
26 est aequa et non magis viae vestrae pravae sunt cum enim aver-
terit se iustus a iustitia sua et fecerit iniquitatem morietur in
27 eis in iniustitia quam operatus est morietur et cum averterit se
impius ab impietate sua quam operatus est et fecerit iudicium
28 et iustitiam ipse animam suam vivificabit considerans enim et
avertens se ab omnibus iniquitatibus suis quas operatus est vita
29 vivet et non morietur et dicunt filii Israhel non est aequa via
Domini numquid viae meae non sunt aequae domus Israhel et
30 non magis viae vestrae pravae idcirco unumquemque iuxta vias
suas iudicabo domus Israhel ait Dominus Deus convertimini et
agite paenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris et non erit
31 vobis in ruinam iniquitas proicite a vobis omnes praevaricatio-
nes vestras in quibus praevaricati estis et facite vobis cor novum
32 et spiritum novum et quare moriemini domus Israhel quia nolo
mortem morientis dicit Dominus Deus revertimini et vivite

XIX, 2 et tu adsume planctum super principes Israhel et dices quare
mater tua leaena inter leones cubavit in medio leunculorum enu-
3 trivit catulos suos et eduxit unum de leunculis suis leo factus
4 est et didicit capere praedam hominemque comedere et audie-

runt de eo gentes et non absque vulneribus suis ceperunt eum
et adduxerunt eum in catenis in terram Aegypti quae cum vi- 5
disset quoniam infirmata est et periit expectatio eius tulit unum
de leunculis suis leonem constituit eum qui incedebat inter leo- 6
nes et factus est leo didicit praedam capere et homines devorare
didicit viduas facere et civitates eorum in desertum adducere 7
et desolata est terra et plenitudo eius a voce rugitus illius et 8
convenerunt adversum eum gentes undique de provinciis et ex-
panderunt super eum rete suum in vulneribus earum captus est
et miserunt eum in caveam in catenis adduxerunt eum ad regem 9
Babylonis miseruntque eum in carcerem ne audiretur vox eius
ultra super montes Israhel mater tua quasi vinea in sanguine 10
tuo super aquam plantata fructus eius et frondes eius creverunt
ex aquis multis et factae sunt ei virgae solidae in sceptra domi- 11
nantium et exaltata est statura eius inter frondes et vidit altitu-
dinem suam in multitudine palmitum suorum et evulsa est in 12
ira in terramque proiecta et ventus urens siccavit fructum eius
marcuerunt et arefactae sunt virgae roboris eius ignis comedit
eam et nunc transplantata est in desertum in terra invia et si- 13
tienti et egressus est ignis de virga ramorum eius qui fructum 14
eius comedit et non fuit in ea virga fortis sceptrum dominantium
planctus est et erit in planctum

et factum est in anno septimo in quinto mense in decima men- **XX**
sis venerunt viri de senioribus Israhel ut interrogarent Dominum
et sederunt coram me et factus est sermo Domini ad me dicens 2
fili hominis loquere senioribus Israhel et dices ad eos haec dicit 3
Dominus Deus num ad interrogandum me vos venistis vivo ego
quia non respondebo vobis ait Dominus Deus si iudicas eos si 4
iudicas fili hominis abominationes patrum eorum ostende eis et 5
dices ad eos haec dicit Dominus Deus in die qua elegi Israhel
et levavi manum meam pro stirpe domus Iacob et apparui eis
in terra Aegypti et levavi manum meam pro eis dicens ego Do-
minus Deus vester in die illa levavi manum meam pro eis ut 6
educerem eos de terra Aegypti in terram quam provideram eis
fluentem lacte et melle quae est egregia inter omnes terras et 7
dixi ad eos unusquisque offensiones oculorum suorum abiciat et
in idolis Aegypti nolite pollui ego Dominus Deus vester et in- 8
ritaverunt me nolueruntque audire unusquisque abominationes
oculorum suorum non proiecit nec idola Aegypti reliquerunt et

dixi ut effunderem indignationem meam super eos et implerem
9 iram meam in eis in medio terrae Aegypti et feci propter nomen
meum ut non violaretur coram gentibus in quarum medio erant
10 et inter quas apparui eis ut educerem eos de terra Aegypti eieci
11 ergo eos de terra Aegypti et eduxi in desertum et dedi eis prae-
cepta mea et iudicia mea ostendi eis quae faciat homo et vivat in
12 eis insuper et sabbata mea dedi eis ut esset signum inter me et
13 eos et scirent quia ego Dominus sanctificans eos et inritaverunt
me domus Israhel in deserto in praeceptis meis non ambulave-
runt et iudicia mea proiecerunt quae faciens homo vivet in eis
et sabbata mea violaverunt vehementer dixi ergo ut effunderem
14 furorem meum super eos in deserto et consumerem eos et feci
propter nomen meum ne violaretur coram gentibus de quibus
15 eieci eos in conspectu earum ego igitur levavi manum meam
super eos in deserto ne inducerem eos in terram quam dedi eis
16 fluentem lacte et melle praecipuam terrarum omnium quia iu-
dicia mea proiecerunt et in praeceptis meis non ambulaverunt et
sabbata mea violaverunt post idola enim cor eorum gradiebatur
17 et pepercit oculus meus super eos ut non interficerem eos nec
18 consumpsi eos in deserto dixi autem ad filios eorum in solitu-
dine in praeceptis patrum vestrorum nolite incedere nec iudicia
19 eorum custodiatis nec in idolis eorum polluamini ego Dominus
Deus vester in praeceptis meis ambulate et iudicia mea custodite
20 et facite ea et sabbata mea sanctificate ut sit signum inter me et
21 vos et sciatur quia ego Dominus Deus vester et exacerbaverunt
me filii in praeceptis meis non ambulaverunt et iudicia mea non
custodierunt ut facerent ea quae cum fecerit homo vivet in eis
et sabbata mea violaverunt et comminatus sum ut effunderem
furorem meum super eos et implerem iram meam in eis in deser-
22 to averti autem manum meam et feci propter nomen meum ut
non violaretur coram gentibus de quibus eieci eos in oculis earum
23 iterum levavi manum meam in eos in solitudine ut dispergerem
24 illos in nationes et ventilarem in terras eo quod iudicia mea non
fecissent et praecepta mea reprobassent et sabbata mea violas-
25 sent et post idola patrum suorum fuissent oculi eorum ergo et
ego dedi eis praecepta non bona et iudicia in quibus non vivent
26 et pollui eos in muneribus suis cum offerrent omne quod aperit
27 vulvam propter delicta sua et scient quia ego Dominus quam
ob rem loquere ad domum Israhel fili hominis et dices ad eos

haec dicit Dominus Deus adhuc et in hoc blasphemaverunt me
patres vestri cum sprevissent me contemnentes et induxissem 28
eos in terram super quam levavi manum meam ut darem eis vi-
derunt omnem collem excelsum et omne lignum nemorosum et
immolaverunt ibi victimas suas et dederunt ibi inritationem obla-
tionis suae et posuerunt ibi odorem suavitatis suae et libaverunt
libationes suas et dixi ad eos quid est excelsum ad quod vos 29
ingredimini et vocatum est nomen eius Excelsum usque ad hanc
diem propterea dic ad domum Israhel haec dicit Dominus Deus 30
certe in via patrum vestrorum vos polluimini et post offendicula
eorum vos fornicamini et in oblatione donorum vestrorum cum 31
transducitis filios vestros per ignem vos polluimini in omnibus
idolis vestris usque hodie et ego respondebo vobis domus Israhel
vivo ego dicit Dominus Deus quia non respondebo vobis neque 32
cogitatio mentis vestrae fiet dicentium erimus sicut gentes et si-
cut cognationes terrae ut colamus ligna et lapides vivo ego dicit 33
Dominus Deus quoniam in manu forti et brachio extento et in
furore effuso regnabo super vos et educam vos de populis et 34
congregabo vos de terris in quibus dispersi estis in manu vali-
da et brachio extento et in furore effuso regnabo super vos et 35
adducam vos in desertum populorum et iudicabor vobiscum ibi
facie ad faciem sicut iudicio contendi adversum patres vestros 36
in deserto terrae Aegypti sic iudicabo vos dicit Dominus Deus
et subiciam vos sceptro meo et inducam vos in vinculis foederis 37
et eligam de vobis transgressores et impios et de terra incolatus 38
eorum educam eos et terram Israhel non ingredientur et scietis
quia ego Dominus et vos domus Israhel haec dicit Dominus Deus 39
singuli post idola vestra ambulate et servite eis quod si et in hoc
non audieritis me et nomen meum sanctum pollueritis ultra in
muneribus vestris et in idolis vestris in monte sancto meo in 40
monte excelso Israhel ait Dominus Deus ibi serviet mihi omnis
domus Israhel omnes inquam in terra in qua placebunt mihi et
ibi quaeram primitias vestras et initium decimarum vestrarum
in omnibus sanctificationibus vestris in odorem suavitatis su- 41
scipiam vos cum eduxero vos de populis et congregavero vos de
terris in quas dispersi estis et sanctificabor in vobis in oculis na-
tionum et scietis quia ego Dominus cum induxero vos ad terram 42
Israhel in terram pro qua levavi manum meam ut darem eam pa-
tribus vestris et recordabimini ibi viarum vestrarum et omnium 43

scelerum vestrorum quibus polluti estis in eis et displicebitis vo-
bis in conspectu vestro in omnibus malitiis vestris quas fecistis
44 et scietis quia ego Dominus cum benefecero vobis propter nomen
meum non secundum vias vestras malas neque secundum scelera
45 vestra pessima domus Israhel ait Dominus Deus et factus est
46 sermo Domini ad me dicens fili hominis pone faciem tuam con-
tra viam austri et stilla ad africum et propheta ad saltum agri
47 meridiani et dices saltui meridiano audi verbum Domini haec
dicit Dominus Deus ecce ego succendam in te ignem et conburam
in te omne lignum viride et omne lignum aridum non extinguetur
flamma succensionis et conburetur in ea omnis facies ab austro
48 usque ad aquilonem et videbit universa caro quia ego Dominus
49 succendi eam nec extinguetur et dixi ha ha ha Domine Deus
ipsi dicunt de me numquid non per parabolas loquitur iste
XXI, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone
faciem tuam ad Hierusalem et stilla ad sanctuaria et propheta
3 contra humum Israhel et dices terrae Israhel haec dicit Domi-
nus Deus ecce ego ad te et eiciam gladium meum de vagina sua
4 et occidam in te iustum et impium pro eo autem quod occidi
in te iustum et impium idcirco egredietur gladius meus de va-
5 gina sua ad omnem carnem ab austro ad aquilonem ut sciat
omnis caro quia ego Dominus eduxi gladium meum de vagina
6 sua inrevocabilem et tu fili hominis ingemesce in contritione
7 lumborum et in amaritudinibus ingemesce coram eis cumque
dixerint ad te quare tu gemis dices pro auditu quia venit et ta-
bescet omne cor et dissolventur universae manus et infirmabitur
omnis spiritus et per cuncta genua fluent aquae ecce venit et
8 fiet ait Dominus Deus et factus est sermo Domini ad me dicens
9 fili hominis propheta et dices haec dicit Dominus Deus loquere
10 gladius gladius exacutus est et limatus ut caedat victimas exa-
cutus est ut splendeat limatus est qui moves sceptrum filii mei
11 succidisti omne lignum et dedi eum ad levigandum ut teneatur
manu iste exacutus est gladius et iste limatus ut sit in manu
12 interficientis clama et ulula fili hominis quia hic factus est in
populo meo hic in cunctis ducibus Israhel qui fugerant gladio
13 traditi sunt cum populo meo idcirco plaude super femur quia
probatus est et hoc cum sceptrum subverterit et non erit dicit
14 Dominus Deus tu ergo fili hominis propheta et percute manu ad
manum et duplicetur gladius ac triplicetur gladius interfectorum

hic est gladius occisionis magnae qui obstupescere eos facit et 15
corde tabescere et multiplicat ruinas in omnibus portis eorum
dedi conturbationem gladii acuti et limati ad fulgendum amicti
ad caedem exacuere vade ad dextram sive ad sinistram quo- 16
cumque faciei tuae est appetitus quin et ego plaudam manu ad 17
manum et implebo indignationem meam ego Dominus locutus
sum et factus est sermo Domini ad me dicens et tu fili hominis 18, 19
pone tibi duas vias ut veniat gladius regis Babylonis de terra una
egredientur ambo et manu capiet coniecturam in capite viae civi-
tatis coniciet viam pones ut veniat gladius ad Rabbath filiorum 20
Ammon et ad Iudam in Hierusalem munitissimam stetit enim 21
rex Babylonis in bivio in capite duarum viarum divinationem
quaerens commiscens sagittas interrogavit idola exta consuluit
ad dextram eius facta est divinatio super Hierusalem ut ponat 22
arietes ut aperiat os in caede ut elevet vocem in ululatu ut ponat
arietes contra portas ut conportet aggerem ut aedificet munitio-
nes eritque quasi consulens frustra oraculum in oculis eorum 23
et sabbatorum otium imitans ipse autem recordabitur iniquita-
tis ad capiendum idcirco haec dicit Dominus Deus pro eo quod 24
recordati estis iniquitatis vestrae et revelastis praevaricationes
vestras et apparuerunt peccata vestra in omnibus cogitationibus
vestris pro eo inquam quod recordati estis manu capiemini tu 25
autem profane impie dux Israhel cuius venit dies in tempore ini-
quitatis praefinita haec dicit Dominus Deus aufer cidarim tolle 26
coronam nonne haec est quae humilem sublevavit et sublimem
humiliavit iniquitatem iniquitatem iniquitatem ponam eam et 27
hoc nunc factum est donec veniret cuius est iudicium et tradam
ei et tu fili hominis propheta et dic haec dicit Dominus Deus ad 28
filios Ammon et ad obprobrium eorum et dices mucro mucro eva-
ginate ad occidendum limate ut interficias et fulgeas cum tibi 29
viderentur vana et divinarentur mendacia ut dareris super colla
vulneratorum impiorum quorum venit dies in tempore iniquita-
tis praefinita revertere ad vaginam tuam in loco in quo creatus 30
es in terra nativitatis tuae iudicabo te et effundam super te in- 31
dignationem meam in igne furoris mei sufflabo in te daboque te
in manus hominum insipientium et fabricantium interitum igni 32
eris cibus sanguis tuus erit in medio terrae oblivioni traderis quia
ego Dominus locutus sum

et factum est verbum Domini ad me dicens et tu fili homi- **XXII**, 2

3 nis num iudicas num iudicas civitatem sanguinum et ostendes
ei omnes abominationes suas et dices haec dicit Dominus Deus
civitas effundens sanguinem in medio sui ut veniat tempus eius
4 et quae fecit idola contra semet ipsam ut pollueretur in san-
guine tuo qui a te effusus est deliquisti et in idolis tuis quae
fecisti polluta es et adpropinquare fecisti dies tuos et adduxisti
tempus annorum tuorum propterea dedi te obprobrium gentibus
5 et inrisionem universis terris quae iuxta sunt et quae procul
6 a te triumphabunt de te sordida nobilis grandis interitu ecce
principes Israhel singuli in brachio suo fuerunt in te ad effun-
7 dendum sanguinem patrem et matrem contumeliis adfecerunt
in te advenam calumniati sunt in medio tui pupillum et viduam
8 contristaverunt apud te sanctuaria mea sprevistis et sabbata
9 mea polluistis viri detractores fuerunt in te ad effundendum
sanguinem et super montes comederunt in te scelus operati sunt
10 in medio tui verecundiora patris discoperuerunt in te inmundi-
11 tiam menstruatae humiliaverunt in te et unusquisque in uxorem
proximi sui operatus est abominationem et socer nurum suam
polluit nefarie frater sororem suam filiam patris sui oppressit
12 in te munera acceperunt apud te ad effundendum sanguinem
usuram et superabundantiam accepisti et avare proximos tuos
13 calumniabaris meique oblita es ait Dominus Deus ecce conplosi
manus meas super avaritiam tuam quam fecisti et super sangui-
14 nem qui effusus est in medio tui numquid sustinebit cor tuum
aut praevalebunt manus tuae in diebus quos ego faciam tibi ego
15 Dominus locutus sum et faciam et dispergam te in nationes et
ventilabo te in terras et deficere faciam inmunditiam tuam a te
16 et possidebo te in conspectu gentium et scies quia ego Dominus
17, 18 et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis versa
est mihi domus Israhel in scoriam omnes isti aes et stagnum et
ferrum et plumbum in medio fornacis scoria argenti facti sunt
19 propterea haec dicit Dominus Deus eo quod versi estis omnes in
scoriam propterea ecce ego congregabo vos in medium Hierusa-
20 lem congregatione argenti et aeris et ferri et stagni et plumbi in
medium fornacis ut succendam in eam ignem ad conflandum sic
congregabo in furore meo et in ira mea et requiescam et confla-
21 bo vos et congregabo vos et succendam vos in igne furoris mei
22 et conflabimini in medio eius ut conflatur argentum in medio
fornacis sic eritis in medio eius et scietis quia ego Dominus ef-

fuderim indignationem meam super vos et factum est verbum 23
Domini ad me dicens fili hominis dic ei tu es terra inmunda 24
et non conpluta in die furoris coniuratio prophetarum in me- 25
dio eius sicut leo rugiens capiensque praedam animam devorave-
runt opes et pretium acceperunt viduas eius multiplicaverunt in
medio illius sacerdotes eius contempserunt legem meam et pol- 26
luerunt sanctuaria mea inter sanctum et profanum non habuere
distantiam et inter pollutum et mundum non intellexerunt et a
sabbatis meis averterunt oculos suos et coinquinabar in medio
eorum principes eius in medio illius quasi lupi rapientes prae- 27
dam ad effundendum sanguinem et perdendas animas et avare
sectanda lucra prophetae autem eius liniebant eos absque tem- 28
peramento videntes vana et divinantes eis mendacium dicentes
haec dicit Dominus Deus cum Dominus non sit locutus populi 29
terrae calumniabantur calumniam et rapiebant violenter egenum
et pauperem adfligebant et advenam opprimebant calumnia abs-
que iudicio et quaesivi de eis virum qui interponeret sepem et 30
staret oppositus contra me pro terra ne dissiparem eam et non
inveni et effudi super eos indignationem meam in igne irae meae 31
consumpsi eos viam eorum in caput eorum reddidi ait Dominus
Deus

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis duae **XXIII**, 2
mulieres filiae matris unius fuerunt et fornicatae sunt in Ae- 3
gypto in adulescentia sua fornicatae sunt ibi subacta sunt ube-
ra earum et fractae sunt mammae pubertatis earum nomina 4
autem earum Oolla maior et Ooliba soror eius et habui eas et
pepererunt filios et filias porro earum nomina Samaria Oolla et
Hierusalem Ooliba fornicata est igitur Oolla super me et insani- 5
vit in amatores suos in Assyrios propinquantes vestitos hyacin- 6
tho principes et magistratus iuvenes cupidinis universos equites
ascensores equorum et dedit fornicationes suas super eos electos 7
filios Assyriorum universos et in omnibus in quos insanivit in in-
munditiis eorum polluta est insuper et fornicationes suas quas 8
habuerat in Aegypto non reliquit nam et illi dormierant cum
ea in adulescentia eius et illi confregerant ubera pubertatis eius
et effuderant fornicationem suam super eam propterea tradidi 9
eam in manu amatorum suorum in manus filiorum Assur su-
per quorum insanivit libidinem ipsi discoperuerunt ignominiam 10
eius filios et filias illius tulerunt et ipsam occiderunt gladio et

11 factae sunt famosae mulieres et iudicia perpetrarunt in ea quod
cum vidisset soror eius Ooliba plus quam illa insanivit libidi-
12 ne et fornicationem suam super fornicationem sororis suae ad
filios Assyriorum praebuit inpudenter ducibus et magistratibus
ad se venientibus indutis veste varia equitibus qui vectabantur
13 equis et adulescentibus forma cunctis egregia et vidi quod pol-
14 luta esset via una ambarum et auxit fornicationes suas cumque
vidisset viros depictos in pariete imagines Chaldeorum expressas
15 coloribus et accinctos balteis renes et tiaras tinctas in capitibus
eorum formam ducum omnium similitudinem filiorum Babylo-
16 nis terraeque Chaldeorum in qua orti sunt et insanivit super
eos concupiscentia oculorum suorum et misit nuntios ad eos in
17 Chaldeam cumque venissent ad eam filii Babylonis ad cubile
mammarum polluerunt eam stupris suis et polluta est ab eis et
18 saturata est anima eius ab illis denudavit quoque fornicatio-
nes suas et discoperuit ignominiam suam et recessit anima mea
19 ab ea sicut recesserat anima mea a sorore eius multiplicavit
enim fornicationes suas recordans dies adulescentiae suae quibus
20 fornicata est in terra Aegypti et insanivit libidine super con-
cubitu eorum quorum carnes sunt ut carnes asinorum et sicut
21 fluxus equorum fluxus eorum et visitasti scelus adulescentiae
tuae quando subacta sunt in Aegypto ubera tua et confractae
22 mammae pubertatis tuae propterea Ooliba haec dicit Dominus
Deus ecce ego suscitabo omnes amatores tuos contra te de quibus
satiata est anima tua et congregabo eos adversum te in circui-
23 tu filios Babylonis et universos Chaldeos nobiles tyrannosque
et principes omnes filios Assyriorum iuvenes forma egregia du-
ces et magistratus universos principes principum et nominatos
24 ascensores equorum et venient super te instructi curru et ro-
ta multitudo populorum lorica et clypeo et galea armabuntur
contra te undique et dabo coram eis iudicium et iudicabunt te
25 iudiciis suis et ponam zelum meum in te quem exercent tecum in
furore nasum tuum et aures tuas praecident et quae remanserint
gladio concident ipsi filios tuos et filias tuas capient et novissi-
26 mum tuum devorabitur igni et denudabunt te vestimentis tuis
27 et tollent vasa gloriae tuae et requiescere faciam scelus tuum
de te et fornicationem tuam de terra Aegypti nec levabis oculos
28 tuos ad eos et Aegypti non recordaberis amplius quia haec dicit
Dominus Deus ecce ego tradam te in manu eorum quos odisti in

manu de quibus satiata est anima tua et agent tecum in odio 29
et tollent omnes labores tuos et dimittent te nudam et ignomi-
nia plenam revelabitur ignominia fornicationum tuarum scelus
tuum et fornicationes tuae fecerunt haec tibi quia fornicata es 30
post gentes inter quas polluta es in idolis eorum in via sororis 31
tuae ambulasti et dabo calicem eius in manu tua haec dicit Do- 32
minus Deus calicem sororis tuae bibes profundum et latum eris
in derisum et in subsannationem quae es capacissima ebrietate 33
et dolore repleberis calice maeroris et tristitiae calice sororis tuae
Samariae et bibes illum et epotabis usque ad feces et fragmen- 34
ta eius devorabis et ubera tua lacerabis quia ego locutus sum
ait Dominus Deus propterea haec dicit Dominus Deus quia ob- 35
lita es mei et proiecisti me post corpus tuum tu quoque porta
scelus tuum et fornicationes tuas et ait Dominus ad me dicens 36
fili hominis numquid iudicas Oollam et Oolibam et adnuntias
eis scelera earum quia adulterae sunt et sanguis in manibus ea- 37
rum et cum idolis suis fornicatae sunt insuper et filios suos quos
genuerunt mihi obtulerunt eis ad devorandum sed et hoc fece- 38
runt mihi polluerunt sanctuarium meum in die illa et sabbata
mea profanaverunt cumque immolarent filios suos idolis suis et 39
ingrederentur sanctuarium meum in die illa ut polluerent illud
etiam haec fecerunt in medio domus meae miserunt ad viros 40
venientes de longe ad quos nuntium miserant itaque ecce vene-
runt quibus te lavisti et circumlevisti stibio oculos tuos et ornata
es mundo muliebri sedisti in lecto pulcherrimo et mensa ordi- 41
nata est ante te thymiama meum et unguentum meum posuisti
super eam et vox multitudinis exultantis erat in ea et in viris 42
qui de multitudine hominum adducebantur et veniebant de de-
serto posuerunt armillas in manibus eorum et coronas speciosas
in capitibus eorum et dixi ei quae adtrita est in adulteriis nunc 43
fornicabitur in fornicatione sua etiam haec et ingressi sunt ad 44
eam quasi ad mulierem meretricem sic ingrediebantur ad Oollam
et ad Oolibam mulieres nefarias viri ergo iusti sunt hii iudica- 45
bunt eas iudicio adulterarum et iudicio effundentium sanguinem
quia adulterae sunt et sanguis in manibus earum haec enim di- 46
cit Dominus Deus adduc ad eas multitudinem et trade eas in
tumultum et in rapinam et lapidentur lapidibus populorum et 47
confodiantur gladiis eorum filios et filias earum interficient et do-
mos earum igne succendent et auferam scelus de terra et discent 48

49 omnes mulieres ne faciant secundum scelus earum et dabunt sce-
lus vestrum super vos et peccata idolorum vestrorum portabitis
et scietis quia ego Dominus Deus
XXIV et factum est verbum Domini ad me in anno nono in mense
2 decimo decima mensis dicens fili hominis scribe tibi nomen diei
huius in qua confirmatus est rex Babylonis adversum Hierusalem
3 hodie et dices per proverbium ad domum inritatricem parabo-
lam et loqueris ad eos haec dicit Dominus Deus pone ollam pone
4 inquam et mitte in ea aquam congere frusta eius in ea omnem
5 partem bonam femur et armum electa et ossibus plena pinguis-
simum pecus adsume conpone quoque struices ossuum sub ea
efferbuit coctio eius et discocta sunt ossa illius in medio eius
6 propterea haec dicit Dominus Deus vae civitati sanguinum ollae
cuius rubigo in ea est et rubigo eius non exivit de ea per partes
7 et per partes suas eice eam non cecidit super eam sors sanguis
enim eius in medio eius est super limpidissimam petram effu-
dit illum non effudit illum super terram ut possit operiri pulve-
8 re ut superducerem indignationem meam et vindicta ulciscerer
dedi sanguinem eius super petram limpidissimam ne operiretur
9 propterea haec dicit Dominus Deus vae civitati sanguinum cuius
10 ego grandem faciam pyram congere ossa quae igne succendam
consumentur carnes et concoquetur universa conpositio et ossa
11 tabescent pone quoque eam super prunas vacuam ut incalescat
et liquefiat aes eius et confletur in medio eius inquinamentum
12 eius et consumatur rubigo eius multo labore sudatum est et
13 non exibit de ea nimia rubigo eius neque per ignem inmundi-
tia tua execrabilis quia mundare te volui et non es mundata a
sordibus tuis sed nec mundaberis prius donec quiescere faciam
14 indignationem meam in te ego Dominus locutus sum venit et
faciam non transeam nec parcam nec placabor iuxta vias tuas
15 et iuxta adinventiones tuas iudicavi te dicit Dominus et factum
16 est verbum Domini ad me dicens fili hominis ecce ego tollo a te
desiderabile oculorum tuorum in plaga et non planges neque plo-
17 rabis neque fluent lacrimae tuae ingemesce tacens mortuorum
luctum non facies corona tua circumligata sit tibi et calciamenta
tua erunt in pedibus tuis nec amictu ora velabis nec cibos lugen-
18 tium comedes locutus sum ergo ad populum mane et mortua
19 est uxor mea vesperi fecique mane sicut praeceperat mihi et di-
xit ad me populus quare non indicas nobis quid ista significent

quae tu facis et dixi ad eos sermo Domini factus est ad me di- 20
cens loquere domui Israhel haec dicit Dominus Deus ecce ego 21
polluam sanctuarium meum superbiam imperii vestri et deside-
rabile oculorum vestrorum et super quo pavet anima vestra et
filii vestri et filiae quas reliquistis gladio cadent et facietis sicut 22
feci ora amictu non velabitis et cibos lugentium non comedetis
coronas habebitis in capitibus vestris et calciamenta in pedibus 23
non plangetis neque flebitis sed tabescetis in iniquitatibus vestris
et unusquisque gemet ad fratrem suum eritque Hiezecihel vobis 24
in portentum iuxta omnia quae fecit facietis cum venerit istud
et scietis quia ego Dominus Deus et tu fili hominis ecce in die 25
quo tollam ab eis fortitudinem eorum et gaudium dignitatis et
desiderium oculorum eorum super quo requiescunt animae eo-
rum filios et filias eorum in die illa cum venerit fugiens ad te ut 26
adnuntiet tibi in die inquam illa aperietur os tuum cum eo qui 27
fugit et loqueris et non silebis ultra erisque eis in portentum et
scietis quia ego Dominus

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone **XXV**, 2
faciem tuam contra filios Ammon et prophetabis de eis et di- 3
ces filiis Ammon audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus
Deus pro eo quod dixisti euge euge super sanctuarium meum
quia pollutum est et super terram Israhel quoniam desolata est
et super domum Iuda quoniam ducti sunt in captivitatem idcir- 4
co ego tradam te filiis orientalibus in hereditatem et conlocabunt
caulas suas in te et ponent in te tentoria sua ipsi comedent fruges
tuas et ipsi bibent lac tuum daboque Rabbath in habitaculum 5
camelorum et filios Ammon in cubile pecorum et scietis quia ego
Dominus quia haec dicit Dominus Deus pro eo quod plausisti 6
manu et percussisti pede et gavisa es ex toto affectu super ter-
ram Israhel idcirco ecce ego extendam manum meam super te 7
et tradam te in direptionem gentium et interficiam te de populis
et perdam de terris et conteram et scies quia ego Dominus haec 8
dicit Dominus Deus pro eo quod dixerunt Moab et Seir ecce si-
cut omnes gentes domus Iuda idcirco ecce ego aperiam umerum 9
Moab de civitatibus de civitatibus inquam eius et de finibus eius
inclitas terrae Bethiesimoth et Beelmeon et Cariathaim filiis 10
orientis cum filiis Ammon et dabo eam in hereditatem ut non sit
memoria ultra filiorum Ammon in gentibus et in Moab faciam 11
iudicia et scient quia ego Dominus haec dicit Dominus Deus pro 12

eo quod fecit Idumea ultionem ut se vindicaret de filiis Iuda pec-
13 cavitque delinquens et vindictam expetivit de eis idcirco haec
dicit Dominus Deus extendam manum meam super Idumeam et
auferam de ea hominem et iumentum et faciam eam desertum
14 ab austro et qui sunt in Daedan gladio cadent et dabo ultionem
meam super Idumeam per manum populi mei Israhel et facient
in Edom iuxta iram meam et furorem meum et scient vindic-
15 tam meam dicit Dominus Deus haec dicit Dominus Deus pro eo
quod fecerunt Palestini in vindictam et ulti se sunt toto animo
16 interficientes et implentes inimicitias veteres propterea haec di-
cit Dominus Deus ecce ego extendam manum meam super Pale-
stinos et interficiam interfectores et perdam reliquias maritimae
17 regionis faciamque in eis ultiones magnas arguens in furore et
scient quia ego Dominus cum dedero vindictam meam super eos
XXVI et factum est in undecimo anno prima mensis factus est sermo
2 Domini ad me dicens fili hominis pro eo quod dixit Tyrus de
Hierusalem euge confractae sunt portae populorum conversa est
3 ad me implebor deserta est propterea haec dicit Dominus Deus
ecce ego super te Tyre et ascendere faciam ad te gentes multas
4 sicut ascendit mare fluctuans et dissipabunt muros Tyri et de-
struent turres eius et radam pulverem eius de ea et dabo eam in
5 limpidissimam petram siccatio sagenarum erit in medio maris
quia ego locutus sum ait Dominus Deus et erit in direptionem
6 gentibus filiae quoque eius quae sunt in agro gladio interficien-
7 tur et scient quia ego Dominus quia haec dicit Dominus Deus
ecce ego adducam ad Tyrum Nabuchodonosor regem Babylonis
ab aquilone regem regum cum equis et curribus et equitibus et
8 coetu populoque magno filias tuas quae sunt in agro gladio in-
terficiet et circumdabit te munitionibus et conportabit aggerem
9 in gyro et levabit contra te clypeum et vineas et arietes tem-
perabit in muros tuos et turres tuas destruet in armatura sua
10 inundatione equorum eius operiet te pulvis eorum a sonitu equi-
tum et rotarum et curruum movebuntur muri tui dum ingressus
11 fuerit portas tuas quasi per introitus urbis dissipatae ungulis
equorum suorum conculcabit omnes plateas tuas populum tuum
12 gladio caedet et statuae tuae nobiles in terram corruent vasta-
bunt opes tuas diripient negotiationes tuas et destruent muros
tuos et domos tuas praeclaras subvertent et lapides tuos et ligna
13 tua et pulverem tuum in medio aquarum ponent et quiescere

faciam multitudinem canticorum tuorum et sonitus cithararum
tuarum non audietur amplius et dabo te in limpidissimam pe- 14
tram siccatio sagenarum eris nec aedificaberis ultra quia ego lo-
cutus sum dicit Dominus Deus haec dicit Dominus Deus Tyro 15
numquid non a sonitu ruinae tuae et gemitu interfectorum tuo-
rum cum occisi fuerint in medio tui commovebuntur insulae et 16
descendent de sedibus suis omnes principes maris et auferent ex-
uvias suas et vestimenta sua varia abicient et induentur stupore
in terra sedebunt et adtoniti super repentino casu tuo admira-
buntur et adsumentes super te lamentum dicent tibi quomodo 17
peristi quae habitas in mari urbs inclita quae fuisti fortis in mari
cum habitatoribus tuis quos formidabant universi nunc stupe- 18
bunt naves in die pavoris tui et turbabuntur insulae in mari eo
quod nullus egrediatur ex te quia haec dicit Dominus Deus cum 19
dedero te urbem desolatam sicut civitates quae non habitantur
et adduxero super te abyssum et operuerint te aquae multae et 20
detraxero te cum his qui descendunt in lacum ad populum sem-
piternum et conlocavero te in terra novissima sicut solitudines
veteres cum his qui deducuntur in lacum ut non habiteris por-
ro dedero gloriam in terra viventium in nihilum redigam te et 21
non eris et requisita non invenieris ultra in sempiternum dicit
Dominus Deus

et factum est verbum Domini ad me dicens tu ergo fili homi- **XXVII**, 2
nis adsume super Tyrum lamentum et dices Tyro quae habitat 3
in introitu maris negotiationi populorum ad insulas multas haec
dicit Dominus Deus o Tyre tu dixisti perfecti decoris ego sum
et in corde maris sita finitimi tui qui te aedificaverunt imple- 4
verunt decorem tuum abietibus de Sanir extruxerunt te cum 5
omnibus tabulatis maris cedrum de Libano tulerunt ut facerent
tibi malum quercus de Basan dolaverunt in remos tuos transtra 6
tua fecerunt tibi ex ebore indico et praetoriola de insulis Italiae
byssus varia de Aegypto texta est tibi in velum ut poneretur 7
in malo hyacinthus et purpura de insulis Elisa facta sunt ope-
rimentum tuum habitatores Sidonis et Aradii fuerunt remiges 8
tui sapientes tui Tyre facti sunt gubernatores tui senes Bibli 9
et prudentes eius habuerunt nautas ad ministerium variae su-
pellectilis tuae omnes naves maris et nautae earum fuerunt in
populo negotiationis tuae Persae et Lydi et Lybies erant in ex- 10
ercitu tuo viri bellatores tui clypeum et galeam suspenderunt

11 in te pro ornatu tuo filii Aradii cum exercitu tuo erant super
muros tuos in circuitu sed et Pigmei qui erant in turribus tuis
faretras suas suspenderunt in muris tuis per gyrum ipsi conple-
12 verunt pulchritudinem tuam Carthaginienses negotiatores tui a
multitudine cunctarum divitiarum argento ferro stagno plumbo-
13 que repleverunt nundinas tuas Graecia Thubal et Mosoch ipsi
14 institores tui mancipia et vasa aerea adduxerunt populo tuo de
domo Thogorma equos et equites et mulos adduxerunt ad forum
15 tuum filii Dadan negotiatores tui insulae multae negotiatio ma-
nus tuae dentes eburneos et hebeninos commutaverunt in pretio
16 tuo Syrus negotiator tuus propter multitudinem operum tuo-
rum gemmam purpuram et scutulata et byssum et sericum et
17 chodchod proposuerunt in mercatu tuo Iuda et terra Israhel ip-
si institores tui in frumento primo balsamum et mel et oleum et
18 resinam proposuerunt in nundinis tuis Damascenus negotiator
tuus in multitudine operum tuorum in multitudine diversarum
19 opum in vino pingui in lanis coloris optimi Dan et Graecia et
Mozel in nundinis tuis proposuerunt ferrum fabrefactum stacte
20 et calamus in negotiatione tua Dadan institores tui in tapetibus
21 ad sedendum Arabia et universi principes Cedar ipsi negotia-
tores manus tuae cum agnis et arietibus et hedis venerunt ad
22 te negotiatores tui venditores Saba et Reema ipsi negotiatores
tui cum universis primis aromatibus et lapide pretioso et auro
23 quod proposuerunt in mercatu tuo Aran et Chenne et Eden ne-
24 gotiatores Saba Assur Chelmad venditores tui ipsi negotiatores
tui multifariam involucris hyacinthi et polymitorum gazarumque
pretiosarum quae obvolutae et adstrictae erant funibus cedros
25 quoque habebant in negotiationibus tuis naves maris principes
tuae in negotiatione tua et repleta es et glorificata nimis in corde
26 maris in aquis multis adduxerunt te remiges tui ventus auster
27 contrivit te in corde maris divitiae tuae et thesauri tui et mul-
tiplex instrumentum tuum nautae tui et gubernatores tui qui
tenebant supellectilem tuam et populo tuo praeerant viri quo-
que bellatores tui qui erant in te cum universa multitudine tua
quae est in medio tui cadent in corde maris in die ruinae tuae
28 a sonitu clamoris gubernatorum tuorum conturbabuntur clas-
29 ses et descendent de navibus suis omnes qui tenebant remum
30 nautae et universi gubernatores maris in terra stabunt et heiu-
labunt super te voce magna et clamabunt amare et superiacient

pulverem capitibus suis et cinere conspergentur et radent super 31
te calvitium et accingentur ciliciis et plorabunt te in amaritu-
dine animae ploratu amarissimo et adsument super te carmen 32
lugubre et plangent te quae est ut Tyrus quae obmutuit in me-
dio maris quae in exitu negotiationum tuarum de mari implesti 33
populos multos in multitudine divitiarum tuarum et populorum
tuorum ditasti reges terrae nunc contrita es a mari in profundis 34
aquarum opes tuae et omnis multitudo tua quae erat in me-
dio tui ceciderunt universi habitatores insularum obstipuerunt 35
super te et reges earum omnes tempestate perculsi mutaverunt
vultus negotiatores populorum sibilaverunt super te ad nihilum 36
deducta es et non eris usque in perpetuum

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis dic prin- **XXVIII**, 2
cipi Tyri haec dicit Dominus Deus eo quod elevatum est cor tuum
et dixisti Deus ego sum et in cathedra Dei sedi in corde maris
cum sis homo et non Deus et dedisti cor tuum quasi cor Dei
ecce sapientior es tu Danihele omne secretum non est abscondi- 3
tum a te in sapientia et prudentia tua fecisti tibi fortitudinem 4
et adquisisti aurum et argentum in thesauris tuis in multitudine 5
sapientiae tuae et in negotiatione tua multiplicasti tibi fortitu-
dinem et elevatum est cor tuum in robore tuo propterea haec 6
dicit Dominus Deus eo quod elevatum est cor tuum quasi cor
Dei idcirco ecce ego adducam super te alienos robustissimos 7
gentium et nudabunt gladios suos super pulchritudinem sapien-
tiae tuae et polluent decorem tuum interficient et detrahent te 8
et morieris interitu occisorum in corde maris numquid dicens 9
loqueris Deus ego sum coram interficientibus te cum sis homo
et non Deus in manu occidentium te morte incircumcisorum 10
morieris in manu alienorum quia ego locutus sum ait Dominus
Deus et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis leva 11
planctum super regem Tyri et dices ei haec dicit Dominus Deus 12
tu signaculum similitudinis plenus sapientia et perfectus decore
in deliciis paradisi Dei fuisti omnis lapis pretiosus operimentum 13
tuum sardius topazius et iaspis chrysolitus et onyx et berillus
sapphyrus et carbunculus et zmaragdus aurum opus decoris tui
et foramina tua in die qua conditus es praeparata sunt tu che- 14
rub extentus et protegens et posui te in monte sancto Dei in
medio lapidum ignitorum ambulasti perfectus in viis tuis a die 15
conditionis tuae donec inventa est iniquitas in te in multitudine 16

negotiationis tuae repleta sunt interiora tua iniquitate et pecca-
sti et eieci te de monte Dei et perdidi te o cherub protegens de
17 medio lapidum ignitorum elevatum est cor tuum in decore tuo
perdidisti sapientiam tuam in decore tuo in terram proieci te ante
18 faciem regum dedi te ut cernerent te in multitudine iniquitatum
tuarum et iniquitate negotiationis tuae polluisti sanctificationem
tuam producam ergo ignem de medio tui qui comedat te et dabo
te in cinerem super terram in conspectu omnium videntium te
19 omnes qui viderint te in gentibus obstupescent super te nihili
20 factus es et non eris in perpetuum et factus est sermo Domini
21 ad me dicens fili hominis pone faciem tuam contra Sidonem et
22 prophetabis de ea et dices haec dicit Dominus Deus ecce ego ad
te Sidon et glorificabor in medio tui et scient quia ego Dominus
23 cum fecero in ea iudicia et sanctificatus fuero in ea et inmittam
ei pestilentiam et sanguinem in plateis eius et corruent interfecti
24 in medio eius gladio per circuitum et scient quia ego Dominus et
non erit ultra domui Israhel offendiculum amaritudinis et spina
dolorem inferens undique per circuitum eorum qui adversantur
25 eis et scient quia ego Dominus Deus haec dicit Dominus Deus
quando congregavero domum Israhel de populis in quibus di-
spersi sunt sanctificabor in eis coram gentibus et habitabunt in
26 terra sua quam dedi servo meo Iacob et habitabunt in ea securi
et aedificabunt domos plantabuntque vineas et habitabunt con-
fidenter cum fecero iudicia in omnibus qui adversantur eis per
circuitum et scient quia ego Dominus Deus eorum
XXIX in anno decimo in decimo mense undecima mensis factum est
2 verbum Domini ad me dicens fili hominis pone faciem tuam
contra Pharaonem regem Aegypti et prophetabis de eo et de Ae-
3 gypto universa loquere et dices haec dicit Dominus Deus ecce
ego ad te Pharao rex Aegypti draco magne qui cubas in medio
fluminum tuorum et dicis meus est fluvius et ego feci memet
4 ipsum et ponam frenum in maxillis tuis et adglutinabo pisces
fluminum tuorum squamis tuis et extraham te de medio flumi-
5 num tuorum et universi pisces tui squamis tuis adherebunt et
proiciam te in desertum et omnes pisces fluminis tui super faciem
terrae cades non colligeris neque congregaberis bestiis terrae et
6 volatilibus caeli dedi te ad devorandum et scient omnes habi-
tatores Aegypti quia ego Dominus pro eo quod fuisti baculus
7 harundineus domui Israhel quando adprehenderunt te manu et

confractus es et lacerasti omnem umerum eorum et innitenti-
bus eis super te comminutus es et dissolvisti omnes renes eorum
propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego adducam super te 8
gladium et interficiam de te hominem et iumentum et erit terra 9
Aegypti in desertum et solitudinem et scient quia ego Dominus
eo quod dixerit fluvius meus est et ego feci idcirco ecce ego 10
ad te et ad flumina tua daboque terram Aegypti in solitudines
gladio dissipatam a turre Syenes usque ad terminos Aethiopiae
non pertransibit eam pes hominis neque pes iumenti gradietur 11
in ea et non habitabitur quadraginta annis daboque terram Ae- 12
gypti desertam in medio terrarum desertarum et civitates eius
in medio urbium subversarum erunt desolatae quadraginta an-
nis et dispergam Aegyptios in nationes et ventilabo eos in terras
quia haec dicit Dominus Deus post finem quadraginta annorum 13
congregabo Aegyptum de populis in quibus dispersi fuerunt et 14
reducam captivitatem Aegypti et conlocabo eos in terra Fatu-
res in terra nativitatis suae et erunt ibi in regnum humile inter 15
regna cetera erit humillima et non elevabitur ultra super natio-
nes et inminuam eos ne imperent gentibus neque erunt ultra 16
domui Israhel in confidentia docentes iniquitatem ut fugiant et
sequantur eos et scient quia ego Dominus Deus et factum est 17
in vicesimo et septimo anno in primo in una mensis factum est
verbum Domini ad me dicens fili hominis Nabuchodonosor rex 18
Babylonis servire fecit exercitum suum servitute magna adver-
sum Tyrum omne caput decalvatum et omnis umerus depilatus
est et merces non est reddita ei neque exercitui eius de Tyro pro
servitute qua servivit mihi adversum eam propterea haec dicit 19
Dominus Deus ecce ego dabo Nabuchodonosor regem Babylonis
in terra Aegypti et accipiet multitudinem eius et depraedabitur
manubias eius et diripiet spolia eius et erit merces exercitui illius
et operi pro quo servivit adversum eam dedi ei terram Aegyp- 20
ti pro eo quod laboraverunt mihi ait Dominus Deus in die illo 21
pullulabit cornu domui Israhel et tibi dabo apertum os in medio
eorum et scient quoniam ego Dominus

et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis pro- **XXX**, 2
pheta et dic haec dicit Dominus Deus ululate vae vae diei quia 3
iuxta est dies et adpropinquavit dies Domini dies nubis tempus
gentium erit et veniet gladius in Aegyptum et erit pavor in Ae- 4
thiopia cum ceciderint vulnerati in Aegypto et ablata fuerit mul-

5 titudo illius et destructa fundamenta eius Aethiopia et Lybia et
Lydii et omne reliquum vulgus et Chub et filii terrae foederis cum
6 eis gladio cadent haec dicit Dominus Deus et corruent fulcien-
tes Aegyptum et destruetur superbia imperii eius a turre Syenes
7 gladio cadent in ea ait Dominus exercituum et dissipabuntur in
medio terrarum desolatarum et urbes eius in medio civitatum
8 desertarum erunt et scient quoniam ego Dominus cum dedero
9 ignem in Aegyptum et adtriti fuerint omnes auxiliatores eius in
die illa egredientur nuntii a facie mea in trieribus ad conterendam
Aethiopiae confidentiam et erit pavor in eis in die Aegypti quia
10 absque dubio veniet haec dicit Dominus Deus et cessare faciam
multitudinem Aegypti in manu Nabuchodonosor regis Babylonis
11 ipse et populus eius cum eo fortissimi gentium adducentur ad di-
sperdendam terram et evaginabunt gladios suos super Aegyptum
12 et implebunt terram interfectis et faciam alveos fluminum ari-
dos et tradam terram in manu pessimorum et dissipabo terram
et plenitudinem eius in manu alienorum ego Dominus locutus
13 sum haec dicit Dominus Deus et disperdam simulacra et ces-
sare faciam idola de Memphis et dux de terra Aegypti non erit
14 amplius et dabo terrorem in terra Aegypti et disperdam terram
Fatures et dabo ignem in Tafnis et faciam iudicia in Alexan-
15 driam et effundam indignationem meam super Pelusium robur
16 Aegypti et interficiam multitudinem Alexandriae et dabo ignem
in Aegypto quasi parturiens dolebit Pelusium et Alexandria erit
17 dissipata et in Memphis angustiae cotidianae iuvenes Eliupo-
18 leos et Bubasti gladio cadent et ipsae captivae ducentur et in
Tafnis nigrescet dies cum contrivero ibi sceptra Aegypti et de-
fecerit in ea superbia potentiae eius ipsam nubes operiet filiae
19 autem eius in captivitatem ducentur et faciam iudicia in Ae-
20 gypto et scient quia ego Dominus et factum est in undecimo
anno in primo in septima mensis factum est verbum Domini ad
21 me dicens fili hominis brachium Pharao regis Aegypti confregi
et ecce non est obvolutum ut restitueretur ei sanitas ut ligaretur
pannis et farciretur linteolis et recepto robore posset tenere gla-
22 dium propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego ad Pharao
regem Aegypti et comminuam brachium eius forte sed confrac-
23 tum et deiciam gladium de manu eius et dispergam Aegyptum
24 in gentibus et ventilabo eos in terris et confortabo brachia regis
Babylonis daboque gladium meum in manu eius et confringam

brachia Pharaonis et gement gemitibus interfecti coram facie eius
et confortabo brachia regis Babylonis et brachia Pharaonis con- 25
cident et scient quia ego Dominus cum dedero gladium meum in
manu regis Babylonis et extenderit eum super terram Aegypti
et dispergam Aegyptum in nationes et ventilabo eos in terris et 26
scient quia ego Dominus

et factum est in undecimo anno tertio una mensis factum est **XXXI**
verbum Domini ad me dicens fili hominis dic Pharaoni regi Ae- 2
gypti et populo eius cui similis factus es in magnitudine tua ecce 3
Assur quasi cedrus in Libano pulcher ramis et frondibus nemo-
rosus excelsusque altitudine et inter condensas frondes elevatum
est cacumen eius aquae nutrierunt illum abyssus exaltavit eum 4
flumina eius manabant in circuitu radicum eius et rivos suos
emisit ad universa ligna regionis propterea elevata est altitudo 5
eius super omnia ligna regionis et multiplicata sunt arbusta eius
et elevati sunt rami eius prae aquis multis cumque extendisset 6
umbram suam in ramis eius fecerunt nidos omnia volatilia caeli
et sub frondibus eius genuerunt omnes bestiae saltuum et sub
umbraculo illius habitabat coetus gentium plurimarum eratque 7
pulcherrimus in magnitudine sua et in dilatatione arbustorum
suorum erat enim radix illius iuxta aquas multas cedri non fue- 8
runt altiores illo in paradiso Dei abietes non adaequaverunt sum-
mitatem eius et platani non fuerunt aequae frondibus illius omne
lignum paradisi Dei non est adsimilatum illi et pulchritudini eius
quoniam speciosum feci eum et multis condensisque frondibus et 9
aemulata sunt eum omnia ligna voluptatis quae erant in paradiso
Dei propterea haec dicit Dominus Deus pro eo quod sublimatus 10
est in altitudine et dedit summitatem suam virentem atque con-
densam et elevatum est cor eius in altitudine sua tradidi eum in 11
manu fortissimi gentium faciens faciet ei iuxta impietatem eius
eieci eum et succident illum alieni et crudelissimi nationum et 12
proicient eum super montes et in cunctis convallibus corruent ra-
mi eius et confringentur arbusta eius in universis rupibus terrae
et recedent de umbraculo eius omnes populi terrae et relinquent
eum in ruina eius habitaverunt omnia volatilia caeli et in ramis 13
eius fuerunt universae bestiae regionis quam ob rem non ele- 14
vabuntur in altitudine sua omnia ligna aquarum neque ponent
sublimitatem suam inter nemorosa atque frondosa nec stabunt in
sublimitate eorum omnia quae inrigantur aquis quia omnes tradi-

ti sunt in mortem ad terram ultimam in medio filiorum hominum
15 ad eos qui descendunt in lacum haec dicit Dominus Deus in die
quando descendit ad inferos indixi luctum operui eum abysso et
prohibui flumina eius et coercui aquas multas contristatus est
16 super eum Libanus et omnia ligna agri concussa sunt a sonitu
ruinae eius commovi gentes cum deducerem eum ad infernum
cum his qui descendebant in lacum et consolata sunt in terra
infima omnia ligna voluptatis egregia atque praeclara in Libano
17 universa quae inrigabantur aquis nam et ipsi cum ea descendent
ad infernum ad interfectos gladio et brachium uniuscuiusque se-
18 debit sub umbraculo eius in medio nationum cui adsimilatus es
o inclite atque sublimis inter ligna voluptatis ecce deductus es
cum lignis voluptatis ad terram ultimam in medio incircumciso-
rum dormies cum his qui interfecti sunt gladio ipse est Pharao
et omnis multitudo eius dicit Dominus Deus

XXXII et factum est duodecimo anno in mense duodecimo in una
2 mensis factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis ad-
sume lamentum super Pharao regem Aegypti et dices ad eum
leoni gentium adsimilatus es et draconi qui est in mari et ven-
tilabas cornu in fluminibus tuis et conturbabas aquas pedibus
3 tuis et conculcabas flumina eorum propterea haec dicit Domi-
nus Deus expandam super te rete meum in multitudine populo-
4 rum multorum et extrahent te in sagena mea et proiciam te in
terram super faciem agri abiciam te et habitare faciam super te
omnia volatilia caeli et saturabo de te bestias universae terrae
5 et dabo carnes tuas super montes et implebo colles tuos sanie
6 tua et inrigabo terram pedore sanguinis tui super montes et
7 valles implebuntur ex te et operiam cum extinctus fueris caelos
et nigrescere faciam stellas eius solem nube tegam et luna non
8 dabit lumen suum omnia luminaria caeli maerere faciam super
9 te et dabo tenebras super terram tuam dicit Dominus Deus et
inritabo cor populorum multorum cum induxero contritionem
10 tuam in gentibus super terras quas nescis et stupescere faciam
super te populos multos et reges eorum horrore nimio formi-
dabunt super te cum volare coeperit gladius meus super facies
eorum et obstupescent repente singuli pro anima sua in die rui-
11 nae suae quia haec dicit Dominus Deus gladius regis Babylonis
12 veniet tibi in gladiis fortium deiciam multitudinem tuam inex-
pugnabiles gentes omnes heae et vastabunt superbiam Aegypti et

dissipabitur multitudo eius et perdam omnia iumenta eius quae 13
erant super aquas plurimas et non conturbabit eas pes hominis
ultra neque ungula iumentorum turbabit eas tunc purissimas 14
reddam aquas eorum et flumina eorum quasi oleum adducam ait
Dominus Deus cum dedero terram Aegypti desolatam deseretur 15
autem terra a plenitudine sua quando percussero omnes habita-
tores eius et scient quia ego Dominus planctus est et plangent 16
eum filiae gentium plangent eum super Aegypto et super mul-
titudine eius plangent eum ait Dominus Deus et factum est in 17
duodecimo anno in quintadecima mensis factum est verbum Do-
mini ad me dicens fili hominis cane lugubre super multitudine 18
Aegypti et detrahe eam ipsam et filias gentium robustarum ad
terram ultimam cum his qui descendunt in lacum quo pulchrior 19
es descende et dormi cum incircumcisis in medio interfectorum 20
gladio cadent gladius datus est adtraxerunt eam et omnes popu-
los eius loquentur ei potentissimi robustorum de medio inferni 21
qui cum auxiliatoribus eius descenderunt et dormierunt incir-
cumcisi interfecti gladio ibi Assur et omnis multitudo eius in 22
circuitu illius sepulchra eius omnes interfecti et qui ceciderunt
gladio quorum data sunt sepulchra in novissimis laci et facta 23
est multitudo eius per gyrum sepulchri eius universi interfecti
cadentesque gladio qui dederant quondam formidinem in terra
viventium ibi Aelam et omnis multitudo eius per gyrum sepul- 24
chri sui omnes hii interfecti ruentesque gladio qui descenderunt
incircumcisi ad terram ultimam qui posuerunt terrorem suum in
terra viventium et portaverunt ignominiam suam cum his qui
descendunt in lacum in medio interfectorum posuerunt cubile 25
eius in universis populis eius in circuitu eius sepulchrum illius
omnes hii incircumcisi interfectique gladio dederant enim terro-
rem in terra viventium et portaverunt ignominiam suam cum
his qui descendunt in lacum in medio interfectorum positi sunt
ibi Mosoch et Thubal et omnis multitudo eius in circuitu illius 26
sepulchra eius omnes hii incircumcisi interfectique et cadentes
gladio quia dederunt formidinem suam in terra viventium et 27
non dormient cum fortibus cadentibusque et incircumcisis qui
descenderunt ad infernum cum armis suis et posuerunt gladios
suos sub capitibus suis et fuerunt iniquitates eorum in ossibus eo-
rum quia terror fortium facti sunt in terra viventium et tu ergo 28
in medio incircumcisorum contereris et dormies cum interfectis

29 gladio ibi Idumea et reges eius omnes duces eius qui dati sunt
cum exercitu suo cum interfectis gladio et qui cum incircumcisis
30 dormierunt et cum his qui descenderunt in lacum ibi principes
aquilonis omnes et universi venatores qui deducti sunt cum in-
terfectis paventes et in sua fortitudine confusi qui dormierunt
incircumcisi cum interfectis gladio et portaverunt confusionem
31 suam cum his qui descendunt in lacum vidit eos Pharao et con-
solatus est super universa multitudine sua quae interfecta est
32 gladio Pharao et omnis exercitus eius ait Dominus Deus quia
dedi terrorem meum in terra viventium et dormivit in medio in-
circumcisorum cum interfectis gladio Pharao et omnis multitudo
eius ait Dominus Deus

XXXIII, 2 et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis lo-
quere ad filios populi tui et dices ad eos terra cum induxero super
eam gladium et tulerit populus terrae virum unum de novissimis
3 suis et constituerit eum super se speculatorem et ille viderit
gladium venientem super terram et cecinerit bucina et adnuntia-
4 verit populo audiens autem quisquis ille est sonum bucinae non
se observaverit veneritque gladius et tulerit eum sanguis ipsius
5 super caput eius erit sonum bucinae audivit et non se observa-
vit sanguis eius in ipso erit si autem custodierit animam suam
6 salvavit quod si speculator viderit gladium venientem et non in-
sonuerit bucina et populus non se custodierit veneritque gladius
et tulerit de eis animam ille quidem in iniquitate sua captus est
7 sanguinem autem eius de manu speculatoris requiram et tu fili
hominis speculatorem dedi te domui Israhel audiens ergo ex ore
8 meo sermonem adnuntiabis eis ex me si me dicente ad impium
impie morte morieris non fueris locutus ut se custodiat impius a
via sua ipse impius in iniquitate sua morietur sanguinem autem
9 eius de manu tua requiram si autem adnuntiante te ad impium
ut a viis suis convertatur non fuerit conversus a via sua ipse in
10 iniquitate sua morietur porro tu animam tuam liberasti tu ergo
fili hominis dic ad domum Israhel sic locuti estis dicentes ini-
quitates nostrae et peccata nostra super nos sunt et in ipsis nos
11 tabescimus quomodo ergo vivere poterimus dic ad eos vivo ego
dicit Dominus Deus nolo mortem impii sed ut revertatur impius
a via sua et vivat convertimini a viis vestris pessimis et quare mo-
12 riemini domus Israhel tu itaque fili hominis dic ad filios populi
tui iustitia iusti non liberabit eum in quacumque die peccaverit

et impietas impii non nocebit ei in quacumque die conversus fue-
rit ab impietate sua et iustus non poterit vivere in iustitia sua in
quacumque die peccaverit etiam si dixero iusto quod vita vivat 13
et confisus in iustitia sua fecerit iniquitatem omnes iustitiae eius
oblivioni tradentur et in iniquitate sua quam operatus est in ipsa
morietur sin autem dixero impio morte morieris et egerit pae- 14
nitentiam a peccato suo feceritque iudicium et iustitiam pignus 15
restituerit ille impius rapinamque reddiderit in mandatis vitae
ambulaverit nec fecerit quicquam iniustum vita vivet et non mo-
rietur omnia peccata eius quae peccavit non inputabuntur ei 16
iudicium et iustitiam fecit vita vivet et dixerunt filii populi tui 17
non est aequi ponderis via Domini et ipsorum via iniusta est
cum enim recesserit iustus a iustitia sua feceritque iniquitatem 18
morietur in eis et cum recesserit impius ab impietate sua fecerit- 19
que iudicium et iustitiam vivet in eis et dicitis non est recta via 20
Domini unumquemque iuxta vias suas iudicabo de vobis domus
Israhel et factum est in duodecimo anno in duodecimo mense in 21
quinta mensis transmigrationis nostrae venit ad me qui fugerat
de Hierusalem dicens vastata est civitas manus autem Domini 22
facta fuerat ad me vespere antequam veniret qui fugerat aper-
uitque os meum donec veniret ad me mane et aperto ore meo
non silui amplius et factum est verbum Domini ad me dicens 23
fili hominis qui habitant in ruinosis his super humum Israhel lo- 24
quentes aiunt unus erat Abraham et hereditate possedit terram
nos autem multi nobis data est terra in possessionem idcirco di- 25
ces ad eos haec dicit Dominus Deus qui in sanguine comeditis et
oculos vestros levatis ad inmunditias vestras et sanguinem fun-
ditis numquid terram hereditate possidebitis stetistis in gladiis 26
vestris fecistis abominationes et unusquisque uxorem proximi sui
polluit et terram hereditate possidebitis haec dices ad eos sic di- 27
cit Dominus Deus vivo ego quia qui in ruinosis habitant gladio
cadent et qui in agro est bestiis tradetur ad devorandum qui au-
tem in praesidiis et in speluncis sunt peste morientur et dabo 28
terram in solitudinem et desertum et deficiet superba fortitudo
eius et desolabuntur montes Israhel eo quod nullus sit qui per
eos transeat et scient quia ego Dominus cum dedero terram de- 29
solatam et desertam propter universas abominationes suas quas
operati sunt et tu fili hominis filii populi tui qui loquuntur de 30
te iuxta muros et in ostiis domorum et dicunt unus ad alterum

vir ad proximum suum loquentes venite et audiamus qui sit ser-
31 mo egrediens a Domino et veniunt ad te quasi si ingrediatur
populus et sedent coram te populus meus et audiunt sermones
tuos et non faciunt eos quia in canticum oris sui vertunt illos
32 et avaritiam suam sequitur cor eorum et es eis quasi carmen
musicum quod suavi dulcique sono canitur et audient verba tua
33 et non facient ea et cum venerit quod praedictum est ecce enim
venit tunc scient quod prophetes fuerit inter eos
XXXIV, 2 et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis pro-
pheta de pastoribus Israhel propheta et dices pastoribus haec
dicit Dominus Deus vae pastoribus Israhel qui pascebant semet
3 ipsos nonne greges pascuntur a pastoribus lac comedebatis et
lanis operiebamini et quod crassum erat occidebatis gregem au-
4 tem meum non pascebatis quod infirmum fuit non consolidastis
et quod aegrotum non sanastis quod fractum est non alligastis
et quod abiectum est non reduxistis quod perierat non quaesistis
5 sed cum austeritate imperabatis eis et cum potentia et disper-
sae sunt oves meae eo quod non esset pastor et factae sunt in
6 devorationem omnium bestiarum agri et dispersae sunt errave-
runt greges mei in cunctis montibus et in universo colle excelso et
super omnem faciem terrae dispersi sunt greges mei et non erat
7 qui requireret non erat inquam qui requireret propterea pasto-
8 res audite verbum Domini vivo ego dicit Dominus Deus quia
pro eo quod facti sunt greges mei in rapinam et oves meae in
devorationem omnium bestiarum agri eo quod non esset pastor
neque enim quaesierunt pastores gregem meum sed pascebant
9 pastores semet ipsos et greges meos non pascebant propterea
10 pastores audite verbum Domini haec dicit Dominus Deus ecce
ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum
et cessare eos faciam ut ultra non pascant gregem nec pascant
amplius pastores semet ipsos et liberabo gregem meum de ore
11 eorum et non erunt ultra eis in escam quia haec dicit Dominus
12 Deus ecce ego ipse requiram oves meas et visitabo eas sicut vi-
sitat pastor gregem suum in die quando fuerit in medio ovium
suarum dissipatarum sic visitabo oves meas et liberabo eas de
13 omnibus locis quo dispersae fuerant in die nubis et caliginis et
educam eas de populis et congregabo eas de terris et inducam
eas in terram suam et pascam eas in montibus Israhel in rivis et
14 in cunctis sedibus terrae in pascuis uberrimis pascam eas et in

montibus excelsis Israhel erunt pascuae eorum ibi requiescent in
herbis virentibus et in pascuis pinguibus pascentur super montes
Israhel ego pascam oves meas et ego eas accubare faciam dicit 15
Dominus Deus quod perierat requiram et quod abiectum erat 16
reducam et quod confractum fuerat alligabo et quod infirmum
erat consolidabo et quod pingue et forte custodiam et pascam
illas in iudicio vos autem greges mei haec dicit Dominus Deus 17
ecce ego iudico inter pecus et pecus arietum et hircorum non- 18
ne satis vobis erat pascuam bonam depasci insuper et reliquias
pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris et cum puris-
simam aquam biberetis reliquam pedibus vestris turbabatis et 19
oves meae his quae conculcata pedibus vestris fuerant pasceban-
tur et quae pedes vestri turbaverant haec bibebant propterea 20
haec dicit Dominus Deus ad eos ecce ego ipse iudico inter pecus
pingue et macilentum pro eo quod lateribus et umeris inpinge- 21
batis et cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora donec
dispergerentur foras salvabo gregem meum et non erit ultra in 22
rapinam et iudicabo inter pecus et pecus et suscitabo super ea 23
pastorem unum qui pascat ea servum meum David ipse pascet
ea et ipse erit eis in pastorem ego autem Dominus ero eis in 24
Deum et servus meus David princeps in medio eorum ego Do-
minus locutus sum et faciam cum eis pactum pacis et cessare 25
faciam bestias pessimas de terra et qui habitant in deserto securi
dormient in saltibus et ponam eos in circuitu collis mei benedic- 26
tionem et deducam imbrem in tempore suo pluviae benedictionis
erunt et dabit lignum agri fructum suum et terra dabit germen 27
suum et erunt in terra sua absque timore et scient quia ego Do-
minus cum contrivero catenas iugi eorum et eruero eos de manu
imperantium sibi et non erunt ultra in rapinam gentibus neque 28
bestiae terrae devorabunt eos sed habitabunt confidenter absque
ullo terrore et suscitabo eis germen nominatum et non erunt 29
ultra inminuti fame in terra neque portabunt amplius obprobria
gentium et scient quia ego Dominus Deus eorum cum eis et ipsi 30
populus meus domus Israhel ait Dominus Deus vos autem gre- 31
ges mei greges pascuae meae homines estis et ego Dominus Deus
vester dicit Dominus Deus

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone **XXXV**, 2
faciem tuam adversum montem Seir et prophetabis de eo et di-
ces illi haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te mons Seir et 3

extendam manum meam super te et dabo te desolatum atque
4 desertum urbes tuas demoliar et tu desertus eris et scies quia
5 ego Dominus eo quod fueris inimicus sempiternus et concluse-
ris filios Israhel in manus gladii in tempore adflictionis eorum in
6 tempore iniquitatis extremae propterea vivo ego dicit Dominus
Deus quoniam sanguini tradam te et sanguis te persequetur et
7 cum sanguinem oderis sanguis persequetur te et dabo montem
Seir desolatum et desertum et auferam de eo euntem et redeun-
8 tem et implebo montes eius occisorum suorum in collibus tuis
et in vallibus tuis atque in torrentibus interfecti gladio cadent
9 in solitudines sempiternas tradam te et civitates tuae non habi-
10 tabuntur et scietis quoniam ego Dominus eo quod dixeris duae
gentes et duae terrae meae erunt et hereditate possidebo eas cum
11 Dominus esset ibi propterea vivo ego dicit Dominus Deus quia
faciam iuxta iram tuam et secundum zelum tuum quem fecisti
12 odio habens eos et notus efficiar per eos cum te iudicavero et
scies quia ego Dominus audivi universa obprobria tua quae lo-
cutus es de montibus Israhel dicens deserti nobis dati sunt ad
13 devorandum et insurrexistis super me ore vestro et rogastis ad-
14 versum me verba vestra ego audivi haec dicit Dominus Deus
15 laetante universa terra in solitudinem te redigam sicuti gavisus
es super hereditatem domus Israhel eo quod fuerit dissipata sic
faciam tibi dissipatus eris mons Seir et Idumea omnis et scient
quia ego Dominus

XXXVI tu autem fili hominis propheta super montes Israhel et dices
2 montes Israhel audite verbum Domini haec dicit Dominus Deus
eo quod dixerit inimicus de vobis euge altitudines sempiternae in
3 hereditatem datae sunt nobis propterea vaticinare et dic haec
dicit Dominus Deus pro eo quod desolati estis et conculcati per
circuitum et facti in hereditatem reliquis gentibus et ascendi-
4 stis super labium linguae et obprobrium populi propterea mon-
tes Israhel audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus Deus
montibus et collibus torrentibus vallibusque et desertis parieti-
nis et urbibus derelictis quae depopulatae sunt et subsannatae
5 a reliquis gentibus per circuitum propterea haec dicit Dominus
Deus quoniam in igne zeli mei locutus sum de reliquis gentibus
et de Idumea universa qui dederunt terram meam sibi in here-
ditatem cum gaudio et toto corde ex animo et eiecerunt eam ut
6 vastarent idcirco vaticinare super humum Israhel et dices mon-

tibus et collibus iugis et vallibus haec dicit Dominus Deus ecce
ego in zelo meo et in furore meo locutus sum eo quod confu-
sionem gentium sustinueritis idcirco haec dicit Dominus Deus 7
ego levavi manum meam ut gentes quae in circuitu vestro sunt
ipsae confusionem suam portent vos autem montes Israhel ra- 8
mos vestros germinetis et fructum vestrum adferatis populo meo
Israhel prope est enim ut veniat quia ecce ego ad vos et conver- 9
tar ad vos et arabimini et accipietis sementem et multiplicabo 10
in vobis homines omnemque domum Israhel et habitabuntur ci-
vitates et ruinosa instaurabuntur et replebo vos hominibus et 11
iumentis et multiplicabuntur et crescent et habitari vos faciam
sicut a principio bonisque donabo maioribus quam habuistis ab
initio et scietis quia ego Dominus et adducam super vos homi- 12
nes populum meum Israhel et hereditate possidebunt te et eris
eis in hereditatem et non addes ultra ut absque eis sis haec dicit 13
Dominus Deus pro eo quod dicunt de vobis devoratrix hominum
es et suffocans gentem tuam propterea homines non comedes 14
amplius et gentem tuam non necabis ultra ait Dominus Deus
nec auditam faciam in te amplius confusionem gentium et ob- 15
probrium populorum nequaquam portabis et gentem tuam non
amittes amplius ait Dominus Deus et factum est verbum Do- 16
mini ad me dicens fili hominis domus Israhel habitaverunt in 17
humo sua et polluerunt eam in viis suis et in studiis suis iuxta
inmunditiam menstruatae facta est via eorum coram me et ef- 18
fudi indignationem meam super eos pro sanguine quem fuderunt
super terram et in idolis suis polluerunt eam et dispersi eos in 19
gentes et ventilati sunt in terris iuxta vias eorum et adinventio-
nes iudicavi eos et ingressi sunt ad gentes ad quas introierunt 20
et polluerunt nomen sanctum meum cum diceretur de eis po-
pulus Domini iste est et de terra eius egressi sunt et peperci 21
nomini meo sancto quod polluerat domus Israhel in gentibus ad
quas ingressi sunt idcirco dices domui Israhel haec dicit Domi- 22
nus Deus non propter vos ego faciam domus Israhel sed propter
nomen sanctum meum quod polluistis in gentibus ad quas intra-
stis et sanctificabo nomen meum magnum quod pollutum est 23
inter gentes quod polluistis in medio earum ut sciant gentes quia
ego Dominus ait Dominus exercituum cum sanctificatus fuero in
vobis coram eis tollam quippe vos de gentibus et congregabo de 24
universis terris et adducam vos in terram vestram et effundam 25

super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus inqui-
26 namentis vestris et ab universis idolis vestris mundabo vos et
dabo vobis cor novum et spiritum novum ponam in medio vestri
et auferam cor lapideum de carne vestra et dabo vobis cor car-
27 neum et spiritum meum ponam in medio vestri et faciam ut in
praeceptis meis ambuletis et iudicia mea custodiatis et operemini
28 et habitabitis in terra quam dedi patribus vestris et eritis mihi in
29 populum et ego ero vobis in Deum et salvabo vos ex universis
inquinamentis vestris et vocabo frumentum et multiplicabo illud
30 et non inponam in vobis famem et multiplicabo fructum ligni et
genimina agri ut non portetis ultra obprobrium famis in gentibus
31 et recordabimini viarum vestrarum pessimarum studiorumque
non bonorum et displicebunt vobis iniquitates vestrae et scelera
32 vestra non propter vos ego faciam ait Dominus Deus notum sit
vobis confundimini et erubescite super viis vestris domus Israhel
33 haec dicit Dominus Deus in die qua mundavero vos ex omni-
bus iniquitatibus vestris et habitari fecero urbes et instauravero
34 ruinosa et terra deserta fuerit exculta quae quondam erat de-
35 solata in oculis omnis viatoris dicent terra illa inculta facta est
ut hortus voluptatis et civitates desertae et destitutae atque suf-
36 fossae munitae sederunt et scient gentes quaecumque derelictae
fuerint in circuitu vestro quia ego Dominus aedificavi dissipata
37 plantavique inculta ego Dominus locutus sum et fecerim haec
dicit Dominus Deus adhuc in hoc invenient me domus Israhel ut
38 faciam eis multiplicabo eos sicut gregem hominum ut gregem
sanctum ut gregem Hierusalem in sollemnitatibus eius sic erunt
civitates desertae plenaeque gregibus hominum et scient quia ego
Dominus

XXXVII facta est super me manus Domini et eduxit me in spiritu Do-
2 mini et dimisit me in medio campi qui erat plenus ossibus et
circumduxit me per ea in gyro erant autem multa valde super
3 faciem campi siccaque vehementer et dixit ad me fili hominis
4 putasne vivent ossa ista et dixi Domine Deus tu nosti et dixit
ad me vaticinare de ossibus istis et dices eis ossa arida audite
5 verbum Domini haec dicit Dominus Deus ossibus his ecce ego
6 intromittam in vos spiritum et vivetis et dabo super vos ner-
vos et succrescere faciam super vos carnes et superextendam in
vobis cutem et dabo vobis spiritum et vivetis et scietis quia ego
7 Dominus et prophetavi sicut praeceperat mihi factus est autem

sonitus prophetante me et ecce commotio et accesserunt ossa ad
ossa unumquodque ad iuncturam suam et vidi et ecce super ea 8
nervi et carnes ascenderunt et extenta est in eis cutis desuper
et spiritum non habebant et dixit ad me vaticinare ad spiritum 9
vaticinare fili hominis et dices ad spiritum haec dicit Dominus
Deus a quattuor ventis veni spiritus et insufla super interfectos
istos et revivescant et prophetavi sicut praeceperat mihi et in- 10
gressus est in ea spiritus et vixerunt steteruntque super pedes
suos exercitus grandis nimis valde et dixit ad me fili hominis 11
ossa haec universa domus Israhel est ipsi dicunt aruerunt ossa
nostra et periit spes nostra et abscisi sumus propterea vaticinare 12
et dices ad eos haec dicit Dominus Deus ecce ego aperiam tu-
mulos vestros et educam vos de sepulchris vestris populus meus
et inducam vos in terram Israhel et scietis quia ego Dominus 13
cum aperuero sepulchra vestra et eduxero vos de tumulis vestris
populus meus et dedero spiritum meum in vobis et vixeritis et 14
requiescere vos faciam super humum vestram et scietis quia ego
Dominus locutus sum et feci ait Dominus Deus et factus est 15
sermo Domini ad me dicens et tu fili hominis sume tibi lignum 16
unum et scribe super illud Iudae et filiorum Israhel sociis eius
et tolle lignum alterum et scribe super eum Ioseph lignum Eph-
raim et cunctae domui Israhel sociorumque eius et adiunge illa 17
unum ad alterum tibi in lignum unum et erunt in unionem in
manu tua cum autem dixerint ad te filii populi tui loquentes 18
nonne indicas nobis quid in his tibi velis loqueris ad eos haec 19
dicit Dominus Deus ecce ego adsumam lignum Ioseph quod est
in manu Ephraim et tribus Israhel quae iunctae sunt ei et dabo
eas pariter cum ligno Iuda et faciam eas in lignum unum et erunt
unum in manu eius erunt autem ligna super quae scripseris in 20
manu tua in oculis eorum et dices ad eos haec dicit Dominus 21
Deus ecce ego adsumam filios Israhel de medio nationum ad quas
abierunt et congregabo eos undique et adducam eos ad humum
suam et faciam eos gentem unam in terra in montibus Israhel et 22
rex unus erit omnibus imperans et non erunt ultra duae gentes
nec dividentur amplius in duo regna neque polluentur ultra in 23
idolis suis et abominationibus suis et in cunctis iniquitatibus suis
et salvos eos faciam de universis sedibus suis in quibus peccave-
runt et mundabo eos et erunt mihi populus et ego ero eis Deus
et servus meus David rex super eos et pastor unus erit omnium 24

eorum in iudiciis meis ambulabunt et mandata mea custodient
25 et facient ea et habitabunt super terram quam dedi servo meo
Iacob in qua habitaverunt patres vestri et habitabunt super eam
ipsi et filii eorum et filii filiorum eorum usque in sempiternum et
26 David servus meus princeps eorum in perpetuum et percutiam
illis foedus pacis pactum sempiternum erit eis et fundabo eos et
multiplicabo et dabo sanctificationem meam in medio eorum in
27 perpetuum et erit tabernaculum meum in eis et ero eis Deus et
28 ipsi erunt mihi populus et scient gentes quia ego Dominus sanc-
tificator Israhel cum fuerit sanctificatio mea in medio eorum in
perpetuum

XXXVIII, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone fa-
ciem tuam contra Gog terram Magog principem capitis Mosoch
3 et Thubal et vaticinare de eo et dices ad eum haec dicit Domi-
nus Deus ecce ego ad te Gog principem capitis Mosoch et Thubal
4 et circumagam te et ponam frenum in maxillis tuis et educam te
et omnem exercitum tuum equos et equites vestitos loricis uni-
versos multitudinem magnam hastam et clypeum arripientium
5 et gladium Persae Aethiopes et Lybies cum eis omnes scutati et
6 galeati Gomer et universa agmina eius domus Thogorma latera
7 aquilonis et totum robur eius populique multi tecum praepara
et instrue te et omnem multitudinem tuam quae coacervata est
8 ad te et esto eis in praeceptum post dies multos visitaberis in
novissimo annorum venies ad terram quae reversa est a gladio
congregata est de populis multis ad montes Israhel qui fuerunt
deserti iugiter haec de populis educta est et habitaverunt in ea
9 confidenter universi ascendens autem quasi tempestas venies et
quasi nubes ut operias terram tu et omnia agmina tua et populi
10 multi tecum haec dicit Dominus Deus in die illa ascendent ser-
11 mones super cor tuum et cogitabis cogitationem pessimam et
dices ascendam ad terram absque muro veniam ad quiescentes
habitantesque secure omnes habitant sine muro vectes et portae
12 non sunt eis ut diripias spolia et invadas praedam ut inferas
manum tuam super eos qui deserti fuerant et postea restituti
et super populum qui est congregatus ex gentibus qui possidere
13 coepit et esse habitator umbilici terrae Seba et Dedan et ne-
gotiatores Tharsis et omnes leones eius dicent tibi numquid ad
sumenda spolia tu venis ecce ad diripiendam praedam congre-
gasti multitudinem tuam ut tollas argentum et aurum auferas

supellectilem atque substantiam et diripias manubias infinitas
propterea vaticinare fili hominis et dices ad Gog haec dicit Do- 14
minus Deus numquid non in die illo cum habitaverit populus
meus Israhel confidenter scies et venies de loco tuo a lateribus 15
aquilonis tu et populi multi tecum ascensores equorum universi
coetus magnus et exercitus vehemens et ascendes super popu- 16
lum meum Israhel quasi nubes ut operias terram in novissimis
diebus eris et adducam te super terram meam ut sciant gentes
me cum sanctificatus fuero in te in oculis eorum o Gog haec 17
dicit Dominus Deus tu ergo ille es de quo locutus sum in diebus
antiquis in manu servorum meorum prophetarum Israhel qui pro-
phetaverunt in diebus illorum temporum ut adducerem te super
eos et erit in die illa in die adventus Gog super terram Israhel 18
ait Dominus Deus ascendet indignatio mea in furore meo et in 19
zelo meo in igne irae meae locutus sum quia in die illa erit com-
motio magna super terram Israhel et commovebuntur a facie 20
mea pisces maris et volucres caeli et bestiae agri et omne reptile
quod movetur super humum cunctique homines qui sunt super
faciem terrae et subvertentur montes et cadent sepes et omnis
murus in terra corruet et convocabo adversum eum in cunctis 21
montibus meis gladium ait Dominus Deus gladius uniuscuiusque
in fratrem suum dirigetur et iudicabo eum peste et sanguine et 22
imbre vehementi et lapidibus inmensis ignem et sulphur pluam
super eum et super exercitum eius et super populos multos qui
sunt cum eo et magnificabor et sanctificabor et notus ero in 23
oculis gentium multarum et scient quia ego Dominus

tu autem fili hominis vaticinare adversum Gog et dices haec **XXXIX**
dicit Dominus Deus ecce ego super te Gog principem capitis
Mosoch et Thubal et circumagam te et seducam te et ascendere 2
faciam de lateribus aquilonis et adducam te super montes Israhel
et percutiam arcum tuum in manu sinistra tua et sagittas tuas 3
de manu dextera tua deiciam super montes Israhel cades tu et 4
omnia agmina tua et populi qui sunt tecum feris avibus omnique
volatili et bestiis terrae dedi te devorandum super faciem agri 5
cades quia ego locutus sum ait Dominus Deus et emittam ignem 6
in Magog et in his qui habitant in insulis confidenter et scient
quia ego Dominus et nomen sanctum meum notum faciam in 7
medio populi mei Israhel et non polluam nomen sanctum meum
amplius et scient gentes quia ego Dominus Sanctus Israhel ecce 8

venit et factum est ait Dominus Deus haec est dies de qua locu-
9 tus sum et egredientur habitatores de civitatibus Israhel et suc-
cendent et conburent arma clypeum et hastas arcum et sagittas
et baculos manus et contos et succendent ea igne septem annis
10 et non portabunt ligna de regionibus neque succident de salti-
bus quoniam arma succendent igne et depraedabuntur eos quibus
11 praedae fuerant et diripient vastatores suos ait Dominus Deus et
erit in die illa dabo Gog locum nominatum sepulchrum in Isra-
hel vallem Viatorum ad orientem maris quae obstupescere facit
praetereuntes et sepelient ibi Gog et omnem multitudinem eius
12 et vocabitur vallis Multitudinis Gog et sepelient eos domus Isra-
13 hel ut mundent terram septem mensibus sepeliet autem omnis
populus terrae et erit eis nominata dies in qua glorificatus sum
14 ait Dominus Deus et viros iugiter constituent lustrantes terram
qui sepeliant et requirant eos qui remanserant super faciem terrae
ut emundent eam post menses autem septem quaerere incipient
15 et circumibunt peragrantes terram cumque viderint os hominis
statuent iuxta illud titulum donec sepeliant illud pollinctores in
16 valle Multitudinis Gog nomen autem civitatis Amona et mun-
17 dabunt terram tu ergo fili hominis haec dicit Dominus Deus dic
omni volucri et universis avibus cunctisque bestiis agri conveni-
te properate concurrite undique ad victimam meam quam ego
immolo vobis victimam grandem super montes Israhel ut come-
18 datis carnes et bibatis sanguinem carnes fortium comedetis et
sanguinem principum terrae bibetis arietum agnorum et hirco-
19 rum taurorumque altilium et pinguium omnium et comedetis
adipem in saturitate et bibetis sanguinem in ebrietate de victi-
20 ma quam ego immolabo vobis et saturabimini super mensam
meam de equo et de equite forti et de universis viris bellatori-
21 bus ait Dominus Deus et ponam gloriam meam in gentibus et
videbunt omnes gentes iudicium meum quod fecerim et manum
22 meam quam posuerim super eos et scient domus Israhel quia
23 ego Dominus Deus eorum a die illa et deinceps et scient gentes
quoniam in iniquitate sua capta sit domus Israhel eo quod reli-
querint me et absconderim faciem meam ab eis et tradiderim eos
24 in manu hostium et ceciderint in gladio universi iuxta inmun-
ditiam eorum et scelus feci eis et abscondi faciem meam ab illis
25 propterea haec dicit Dominus Deus nunc reducam captivitatem
Iacob et miserebor omnis domus Israhel et adsumam zelum pro

nomine sancto meo et portabunt confusionem suam et omnem 26
praevaricationem quam praevaricati sunt in me cum habitaverint
in terra sua confidenter neminem formidantes et reduxero eos 27
de populis et congregavero de terris inimicorum suorum et sanc-
tificatus fuero in eis in oculis gentium plurimarum et scient quia 28
ego Dominus Deus eorum eo quod transtulerim eos in nationes et
congregavero eos super terram suam et non dereliquerim quem-
quam ex eis ibi et non abscondam ultra faciem meam ab eis eo 29
quod effuderim spiritum meum super omnem domum Israhel ait
Dominus Deus

in vicesimo et quinto anno transmigrationis nostrae in exordio **XL**
anni decima mensis quartodecimo anno postquam percussa est
civitas in ipsa hac die facta est super me manus Domini et ad-
duxit me illuc in visionibus Dei adduxit me in terram Israhel et 2
dimisit me super montem excelsum nimis super quem erat quasi
aedificium civitatis vergentis ad austrum et introduxit me illuc 3
et ecce vir cuius erat species quasi species aeris et funiculus lineus
in manu eius et calamus mensurae in manu eius stabat autem
in porta et locutus est ad me idem vir fili hominis vide oculis 4
tuis et auribus tuis audi et pone cor tuum in omnia quae ego
ostendam tibi quia ut ostendantur tibi adductus es huc adnuntia
omnia quae tu vides domui Israhel et ecce murus forinsecus in 5
circuitu domus undique et in manu viri calamus mensurae sex
cubitorum et palmo et mensus est latitudinem aedificii calamo
uno altitudinem quoque calamo uno et venit ad portam quae 6
respiciebat viam orientalem et ascendit per gradus eius et men-
sus est limen portae calamo uno latitudinem id est limen unum
calamo uno in latitudine et thalamum uno calamo in longum 7
et uno calamo in latum et inter thalamos quinque cubitos et 8
limen portae iuxta vestibulum portae intrinsecus calamo uno et 9
mensus est vestibulum portae octo cubitorum et frontem eius
duobus cubitis vestibulum autem portae erat intrinsecus porro 10
thalami portae ad viam orientalem tres hinc et tres inde mensura
una trium et mensura una frontium ex utraque parte et mensus 11
est latitudinem liminis portae decem cubitorum et longitudinem
portae tredecim cubitorum et marginem ante thalamos cubiti 12
unius et cubitus unus finis utrimque thalami autem sex cubito-
rum erant hinc et inde et mensus est portam a tecto thalami 13
usque ad tectum eius latitudinem viginti et quinque cubitorum

14 ostium contra ostium et fecit frontes per sexaginta cubitos et
15 ad frontem atrium portae undique per circuitum et ante faciem
portae quae pertingebat usque ad faciem vestibuli portae interio-
16 ris quinquaginta cubitos et fenestras obliquas in thalamis et in
frontibus eorum quae erant intra portam undique per circuitum
similiter autem erant et in vestibulis fenestrae per gyrum intrin-
17 secus et ante frontes pictura palmarum et eduxit me ad atrium
exterius et ecce gazofilacia et pavimentum stratum lapide in atrio
18 per circuitum triginta gazofilacia in circuitu pavimenti et pavi-
mentum in fronte portarum secundum longitudinem portarum
19 erat inferius et mensus est latitudinem a facie portae inferioris
usque ad frontem atrii interioris extrinsecus centum cubitos ad
20 orientem et ad aquilonem portam quoque quae respiciebat viam
aquilonis atrii exterioris mensus est tam in longitudine quam
21 in latitudine et thalamos eius tres hinc et tres inde et fron-
tem eius et vestibulum eius secundum mensuram portae prioris
quinquaginta cubitorum longitudinem eius et latitudinem viginti
22 quinque cubitorum fenestrae autem eius et vestibulum et scalp-
turae secundum mensuram portae quae respiciebat ad orientem
et septem graduum erat ascensus eius et vestibulum ante eam
23 et porta atrii interioris contra portam aquilonis et orientalem et
24 mensus est a porta usque ad portam centum cubitos et duxit
me ad viam australem et ecce porta quae respiciebat ad austrum
et mensus est frontem eius et vestibulum eius iuxta mensuras su-
25 periores et fenestras eius et vestibula in circuitu sicut fenestras
ceteras quinquaginta cubitorum longitudine et latitudine viginti
26 quinque cubitorum et in gradibus septem ascendebatur ad eam
et vestibulum ante fores eius et celatae palmae erant una hinc et
27 altera inde in fronte eius et porta atrii interioris in via australi
et mensus est a porta usque ad portam in via australi centum
28 cubitos et introduxit me in atrium interius ad portam australem
29 et mensus est portam iuxta mensuras superiores thalamum eius
et frontem eius et vestibulum eius hisdem mensuris et fenestras
eius et vestibulorum eius in circuitu quinquaginta cubitos longi-
30 tudinis et latitudinis viginti quinque cubitos et vestibulum per
gyrum longitudine viginti quinque cubitorum et latitudine quin-
31 que cubitorum et vestibulum eius ad atrium exterius et palmas
eius in fronte et octo gradus erant quibus ascendebatur per eam
32 et introduxit me in atrium interius per viam orientalem et men-

sus est portam secundum mensuras superiores thalamum eius 33
et frontem eius et vestibula eius sicut supra et fenestras eius
et vestibuli eius in circuitu longitudine quinquaginta cubitorum
et latitudine viginti quinque cubitorum et vestibulum eius id 34
est atrii exterioris et palmae celatae in fronte eius hinc et inde
et in octo gradibus ascensus eius et introduxit me ad portam 35
quae respiciebat ad aquilonem et mensus est secundum mensuras
superiores thalamum eius frontem eius vestibulum eius et fene- 36
stras eius per circuitum longitudine quinquaginta cubitorum et
latitudine viginti quinque cubitorum vestibulum eius in atrium 37
exterius et celatura palmarum in fronte illius hinc et inde et in
octo gradibus ascensus eius et per singula gazofilacia ostium 38
in frontibus portarum ibi lavabunt holocaustum et in vestibulo 39
portae duae mensae hinc et duae mensae inde ut immoletur super
eas holocaustum et pro peccato et pro delicto et ad latus exte- 40
rius quod ascendit ad ostium portae quae pergit ad aquilonem
duae mensae et ad latus alterum ante vestibulum portae duae
mensae quattuor mensae hinc et quattuor mensae inde per late- 41
ra portae octo mensae erunt super quas immolabunt quattuor 42
autem mensae ad holocaustum de lapidibus quadris extructae
longitudine cubiti unius et dimidii et latitudine cubiti unius et
dimidii et altitudine cubiti unius super quas ponant vasa in qui-
bus immolatur holocaustum et victima et labia earum palmi 43
unius reflexa intrinsecus per circuitum super mensas autem car-
nes oblationis et extra portam interiorem gazofilacia cantorum 44
in atrio interiori quod erat in latere portae respicientis ad aquilo-
nem et facies eorum contra viam australem una ex latere portae
orientalis quae respiciebat ad viam aquilonis et dixit ad me hoc 45
est gazofilacium quod respicit viam meridianam sacerdotum qui
excubant in custodiis templi porro gazofilacium quod respicit 46
ad viam aquilonis sacerdotum erit qui excubant ad ministerium
altaris isti sunt filii Sadoc qui accedunt de filiis Levi ad Domi-
num ut ministrent ei et mensus est atrium longitudine centum 47
cubitorum et latitudine centum cubitorum per quadrum et alta-
re ante faciem templi et introduxit me in vestibulum templi et 48
mensus est vestibulum quinque cubitis hinc et quinque cubitis
inde et latitudinem portae trium cubitorum hinc et trium cubi-
torum inde longitudinem autem vestibuli viginti cubitorum et 49
latitudinem undecim cubitorum et octo gradibus ascendebatur

ad eam et columnae erant in frontibus una hinc et altera inde
XLI et introduxit me in templum et mensus est frontes sex cu-
bitos latitudinis hinc et sex cubitos latitudinis inde latitudinem
2 tabernaculi et latitudo portae decem cubitorum erat et latera
portae quinque cubitis hinc et quinque cubitis inde et mensus est
longitudinem eius quadraginta cubitorum et latitudinem viginti
3 cubitorum et introgressus intrinsecus mensus est in fronte por-
tae duos cubitos et portam sex cubitorum et latitudinem portae
4 septem cubitorum et mensus est longitudinem eius viginti cu-
bitorum et latitudinem viginti cubitorum ante faciem templi et
5 dixit ad me hoc est sanctum sanctorum et mensus est parietem
domus sex cubitorum et latitudinem lateris quattuor cubitorum
6 undique per circuitum domus latera autem latus ad latus bis
triginta tria et erant eminentia quae ingrederentur per parietem
domus in lateribus per circuitum ut continerent et non adtin-
7 gerent parietem templi et platea erat in rotundum ascendens
sursum per cocleam et in cenaculum templi deferebat per gyrum
idcirco latius erat templum in superioribus et sic de inferioribus
8 ascendebatur ad superiora in medium et vidi in domo altitu-
dinem per circuitum fundata latera ad mensuram calami sex
9 cubitorum spatio et latitudinem per parietem lateris forinsecus
10 quinque cubitorum et interior domus in lateribus domus et in-
ter gazofilacia latitudinem viginti cubitorum in circuitu domus
11 undique et ostium lateris ad orationem ostium unum ad viam
aquilonis et ostium unum ad viam australem et latitudinem loci
12 ad orationem quinque cubitorum in circuitu et aedificium quod
erat separatum versumque ad viam respicientem ad mare latitu-
dinis septuaginta cubitorum paries autem aedificii quinque cubi-
torum latitudinis per circuitum et longitudo eius nonaginta cubi-
13 torum et mensus est domus longitudinem centum cubitorum et
quod separatum erat aedificium et parietes eius longitudinis cen-
14 tum cubitorum latitudo autem ante faciem domus et eius quod
15 erat separatum contra orientem centum cubitorum et mensus
est longitudinem aedificii contra faciem eius quod erat separa-
tum ad dorsum ekthetas ex utraque parte centum cubitorum et
16 templum interius et vestibula atrii limina et fenestras obliquas
et ekthetas in circuitu per tres partes contra uniuscuiusque li-
men stratumque ligno per gyrum in circuitu terra autem usque
17 ad fenestras et fenestrae clausae super ostia et usque ad domum

interiorem et forinsecus per omnem parietem in circuitu intrinse-
cus et forinsecus ad mensuram et fabrefacta cherubin et palmae 18
et palma inter cherub et cherub duasque facies habebat cherub
faciem hominis iuxta palmam ex hac parte et faciem leonis iuxta 19
palmam ex alia parte expressam per omnem domum in circuitu
de terra usque ad superiora portae cherubin et palmae celatae 20
erant in pariete templi limen quadrangulum et facies sanctuarii 21
aspectus contra aspectum altaris lignei trium cubitorum altitu- 22
do et longitudo eius duo cubitorum et anguli eius et longitudo
eius et parietes eius lignei et locutus est ad me haec est mensa
coram Domino et duo ostia erant in templo et in sanctuario 23
et in duobus ostiis ex utraque parte bina erant ostiola quae in 24
se invicem plicabantur bina enim ostia erant ex utraque parte
ostiorum et celata erant in ipsis ostiis templi cherubin et scalp- 25
tura palmarum sicut in parietibus quoque expressa erat quam ob
rem erant et grossiora ligna in vestibuli fronte forinsecus super 26
quae fenestrae obliquae et similitudo palmarum hinc atque in-
de in umerulis vestibuli secundum latera domus latitudinemque
parietum

et eduxit me in atrium exterius per viam ducentem ad aqui- **XLII**
lonem et eduxit me in gazofilacium quod erat contra separatum
aedificium et contra aedem vergentem ad aquilonem in facie 2
longitudinis centum cubitos ostii aquilonis et latitudinis quin-
quaginta cubitos contra viginti cubitos atrii interioris et con- 3
tra pavimentum stratum lapide atrii exterioris ubi erat porticus
iuncta porticui triplici et ante gazofilacia deambulatio decem 4
cubitorum latitudinis ad interiora respiciens viae cubiti unius et
ostia earum ad aquilonem ubi erant gazofilacia in superioribus 5
humiliora quia subportabant porticus quae ex illis eminebant de
inferioribus et de mediis aedificii tristega enim erant et non ha- 6
bebant columnas sicut erant columnae atriorum propterea emi-
nebant de inferioribus et de mediis a terra et peribolus exterior 7
secundum gazofilacia quae erant in via atrii exterioris ante ga-
zofilacia longitudo eius quinquaginta cubitorum quia longitudo 8
erat gazofilaciorum atrii exterioris quinquaginta cubitorum et
longitudo ante faciem templi centum cubitorum et erat subter 9
gazofilacia haec introitus ab oriente ingredientium in ea de atrio
exteriori in latitudine periboli atrii quod erat contra viam orien- 10
talem in facie aedificii separati et erant ante aedificium gazofila-

11 cia et via ante faciem eorum iuxta similitudinem gazofilaciorum
quae erant in via aquilonis secundum longitudinem eorum sic et
latitudo eorum et omnis introitus eorum et similitudines et ostia
12 eorum secundum ostia gazofilaciorum quae erant in via respi-
ciente ad notum ostium in capite viae quae via erat ante vesti-
13 bulum separatum per viam orientalem ingredientibus et dixit
ad me gazofilacia aquilonis et gazofilacia austri quae sunt an-
te aedificium separatum haec sunt gazofilacia sancta in quibus
vescuntur sacerdotes qui adpropinquant ad Dominum in sancta
sanctorum ibi ponent sancta sanctorum et oblationem pro pec-
14 cato et pro delicto locus enim sanctus est cum autem ingressi
fuerint sacerdotes non egredientur de sanctis in atrium exterius
et ibi reponent vestimenta sua in quibus ministrant quia sancta
sunt vestienturque vestimentis aliis et sic procedent ad popu-
15 lum cumque conplesset mensuras domus interioris eduxit me
per viam portae quae respiciebat ad viam orientalem et mensus
16 est eam undique per circuitum mensus autem est contra ven-
tum orientalem calamo mensurae quingentos calamos in cala-
17 mo mensurae per circuitum et mensus est contra ventum aqui-
18 lonem quingentos calamos in calamo mensurae per gyrum et
ad ventum australem mensus est quingentos calamos in calamo
19 mensurae per circuitum et ad ventum occidentalem mensus est
20 quingentos calamos in calamo mensurae per quattuor ventos
mensus est illud murum eius undique per circuitum longitudine
quingentorum cubitorum et latitudine quingentorum cubitorum
dividentem inter sanctuarium et vulgi locum

XLIII et duxit me ad portam quae respiciebat ad viam orientalem
2 et ecce gloria Dei Israhel ingrediebatur per viam orientalem et
vox erat ei quasi vox aquarum multarum et terra splendebat a
3 maiestate eius et vidi visionem secundum speciem quam vide-
ram quando venit ut disperderet civitatem et species secundum
aspectum quem videram iuxta fluvium Chobar et cecidi super fa-
4 ciem meam et maiestas Domini ingressa est templum per viam
5 portae quae respiciebat ad orientem et levavit me spiritus et in-
troduxit me in atrium interius et ecce repleta erat gloria Domini
6 domus et audivi loquentem ad me de domo et vir qui stabat iux-
7 ta me dixit ad me fili hominis locus solii mei et locus vestigiorum
pedum meorum ubi habito in medio filiorum Israhel in aeternum
et non polluent ultra domus Israhel nomen sanctum meum ipsi

et reges eorum in fornicationibus suis et in ruinis regum suorum
et in excelsis qui fabricati sunt limen suum iuxta limen meum 8
et postes suos iuxta postes meos et murus erat inter me et eos
et polluerunt nomen sanctum meum in abominationibus quas
fecerunt propter quod consumpsi eos in ira mea nunc ergo re- 9
pellant procul fornicationem suam et ruinas regum suorum a me
et habitabo in medio eorum semper tu autem fili hominis osten- 10
de domui Israhel templum et confundantur ab iniquitatibus suis
et metiantur fabricam et erubescant ex omnibus quae fecerunt 11
figuram domus et fabricae eius exitus et introitus et omnem de-
scriptionem eius et universa praecepta eius cunctumque ordinem
eius et omnes leges eius ostende eis et scribes in oculis eorum et
custodiant omnes descriptiones eius et praecepta illius et faciant
ea ista est lex domus in summitate montis omnes fines eius in 12
circuitu sanctum sanctorum est haec ergo est lex domus istae 13
autem mensurae altaris in cubito verissimo qui habebat cubi-
tum et palmum in sinu eius erat cubitus et cubitus in latitudine
et definitio usque ad labium eius in circuitu palmus unus haec
quoque erat fossa altaris et de sinu terrae usque ad crepidinem 14
novissimam duo cubiti et latitudo cubiti unius et a crepidine
maiori usque ad crepidinem minorem quattuor cubiti et latitudo
unius cubiti ipse autem arihel quattuor cubitorum et ab arihel 15
usque sursum cornua quattuor et arihel duodecim cubitorum 16
in longitudine per duodecim cubitos latitudinis quadrangulatum
aequis lateribus et crepido quattuordecim cubitorum longitu- 17
dinis per quattuordecim latitudinis in quattuor angulis eius et
corona in circuitu eius dimidii cubitus et sinus eius unius cubiti
per circuitum gradus autem eius versi ad orientem et dixit ad 18
me fili hominis haec dicit Dominus Deus hii sunt ritus altaris in
quacumque die fuerit fabricatum ut offeratur super illud holo-
caustum et effundatur sanguis et dabis sacerdotibus Levitis qui 19
sunt de semine Sadoc qui accedunt ad me ait Dominus Deus ut
offerant mihi vitulum de armento pro peccato et adsumens de 20
sanguine eius pones super quattuor cornua eius et super quattuor
angulos crepidinis et super coronam in circuitu et mundabis illud
et expiabis et tolles vitulum qui oblatus fuerit pro peccato et 21
conbures illum in separato loco domus extra sanctuarium et in 22
die secunda offeres hircum caprarum inmaculatum pro peccato
et expiabunt altare sicut expiaverunt in vitulo cumque conple- 23

veris expians illud offeres vitulum de armento inmaculatum et
24 arietem de grege inmaculatum et offeres eos in conspectu Do-
mini et mittent sacerdotes super eos sal et offerent eos holocau-
25 stum Domino septem diebus facies hircum pro peccato cotidie
et vitulum de armento et arietem de pecoribus inmaculatos of-
26 ferent septem diebus expiabunt altare et mundabunt illud et
27 implebunt manum eius expletis autem diebus in die octava et
ultra facient sacerdotes super altare holocausta vestra et quae
pro pace offerunt et placatus ero vobis ait Dominus Deus
XLIV et convertit me ad viam portae sanctuarii exterioris quae re-
2 spiciebat ad orientem et erat clausa et dixit Dominus ad me
porta haec clausa erit non aperietur et vir non transiet per eam
quoniam Dominus Deus Israhel ingressus est per eam eritque
3 clausa principi princeps ipse sedebit in ea ut comedat panem
coram Domino per viam vestibuli portae ingredietur et per viam
4 eius egredietur et adduxit me per viam portae aquilonis in con-
spectu domus et vidi et ecce implevit gloria Domini domum Do-
5 mini et cecidi in faciem meam et dixit ad me Dominus fili homi-
nis pone cor tuum et vide oculis tuis et auribus tuis audi omnia
quae ego loquor ad te de universis caerimoniis domus Domini
et de cunctis legibus eius et pones cor tuum in viis templi per
6 omnes exitus sanctuarii et dices ad exasperantem me domum
Israhel haec dicit Dominus Deus sufficiant vobis omnia scelera
7 vestra domus Israhel eo quod inducitis filios alienos incircum-
cisos corde et incircumcisos carne ut sint in sanctuario meo et
polluant domum meam et offertis panes meos adipem et sangui-
nem et dissolvitis pactum meum in omnibus sceleribus vestris
8 et non servastis praecepta sanctuarii mei et posuistis custodes
9 observationum mearum in sanctuario meo vobismet ipsis haec
dicit Dominus Deus omnis alienigena incircumcisus corde et in-
circumcisus carne non ingredietur sanctuarium meum omnis fi-
10 lius alienus qui est in medio filiorum Israhel sed et Levitae qui
longe recesserunt a me in errore filiorum Israhel et erraverunt
11 a me post idola sua et portaverunt iniquitatem suam erunt in
sanctuario meo aeditui et ianitores portarum domus et ministri
domus ipsi mactabunt holocaustosin et victimas populi et ip-
12 si stabunt in conspectu eorum ut ministrent eis pro eo quod
ministraverunt illis in conspectu idolorum suorum et facti sunt
domui Israhel in offendiculum iniquitatis idcirco levavi manum

meam super eos dicit Dominus Deus et portaverunt iniquitatem
suam et non adpropinquabunt ad me ut sacerdotio fungantur 13
mihi neque accedent ad omne sanctuarium meum iuxta sancta
sanctorum sed portabunt confusionem suam et scelera sua quae
fecerunt et dabo eos ianitores domus in omni ministerio eius 14
et universis quae fiunt in ea sacerdotes autem Levitae filii Sa- 15
doc qui custodierunt caerimonias sanctuarii mei cum errarent filii
Israhel a me ipsi accedent ad me ut ministrent mihi et stabunt in
conspectu meo ut offerant mihi adipem et sanguinem ait Domi-
nus Deus ipsi ingredientur sanctuarium meum et ipsi accedent 16
ad mensam meam ut ministrent mihi et custodiant caerimonias
meas cumque ingredientur portas atrii interioris vestibus lineis 17
induentur nec ascendet super eos quicquam laneum quando mi-
nistrant in portis atrii interioris et intrinsecus vittae lineae erunt 18
in capitibus eorum et feminalia linea erunt in lumbis eorum et
non accingentur in sudore cumque egredientur atrium exterius 19
ad populum exuent se vestimenta sua in quibus ministraverunt
et reponent ea in gazofilacio sanctuarii et vestient se vestimentis
aliis et non sanctificabunt populum in vestibus suis caput autem 20
suum non radent neque comam nutrient sed tondentes adtondent
capita sua et vinum non bibet omnis sacerdos quando ingressu- 21
rus est atrium interius et viduam et repudiatam non accipient 22
uxores sed virgines de semine domus Israhel sed et viduam quae
fuerit vidua a sacerdote accipient et populum meum docebunt 23
quid sit inter sanctum et pollutum et inter mundum et inmun-
dum ostendent eis et cum fuerit controversia stabunt in iudiciis 24
meis et iudicabunt leges meas et praecepta mea in omnibus sol-
lemnitatibus meis custodient et sabbata mea sanctificabunt et 25
ad mortuum hominem non ingredientur ne polluantur nisi ad
patrem et matrem et filium et filiam et fratrem et sororem quae
alterum virum non habuit in quibus contaminabuntur et post- 26
quam fuerit emundatus septem dies numerabuntur ei et in die 27
introitus sui in sanctuarium ad atrium interius ut ministret mi-
hi in sanctuario offeret pro peccato suo ait Dominus Deus erit 28
autem eis hereditas ego hereditas eorum et possessionem non da-
bitis eis in Israhel ego enim possessio eorum victimam et pro 29
peccato et pro delicto ipsi comedent et omne votum in Israhel ip-
sorum erit et primitiva omnium primogenitorum et omnia liba- 30
menta ex omnibus quae offeruntur sacerdotum erunt et primitiva

ciborum vestrorum dabitis sacerdoti ut reponat benedictionem
31 domui suae omne morticinum et captum a bestia de avibus et
de pecoribus non comedent sacerdotes
XLV cumque coeperitis terram dividere sortito separate primitias
Domino sanctificatum de terra longitudine viginti quinque milia
et latitudine decem milia sanctificatum erit in omni termino eius
2 per circuitum et erit ex omni parte sanctificatum quingentos per
quingentos quadrifariam per circuitum et quinquaginta cubitis in
3 suburbana eius per gyrum et a mensura ista mensurabis longi-
tudinem viginti quinque milium et latitudinem decem milium et
4 in ipso erit templum sanctumque sanctorum sanctificatum de
terra erit sacerdotibus ministris sanctuarii qui accedunt ad mini-
sterium Domini et erit eis locus in domos et in sanctuarium sanc-
5 titatis viginti quinque autem milia longitudinis et decem milia
latitudinis erunt Levitis qui ministrant domui ipsi possidebunt
6 viginti gazofilacia et possessionem civitatis dabitis quinque mi-
lia latitudinis et longitudinis viginti quinque milia secundum se-
7 parationem sanctuarii omni domui Israhel principi quoque hinc
et inde in separationem sanctuarii et in possessionem civitatis
contra faciem separationis sanctuarii et contra faciem possessio-
nis urbis a latere maris usque ad mare et a latere orientis usque
ad orientem longitudinem autem iuxta unamquamque partium
8 a termino occidentali usque ad terminum orientalem de terra
erit ei possessio in Israhel et non depopulabuntur ultra princi-
pes populum meum sed terram dabunt domui Israhel secundum
9 tribus eorum haec dicit Dominus Deus sufficiat vobis principes
Israhel iniquitatem et rapinas intermittite et iudicium et iusti-
tiam facite separate confinia vestra a populo meo ait Dominus
10 Deus statera iusta et oephi iustum et batus iustus erit vobis
11 oephi et batus aequalia et unius mensurae erunt ut capiat deci-
mam partem chori batus et decimam partem chori oephi iuxta
12 mensuram chori erit aequa libratio eorum siclus autem viginti
obolos habeat porro viginti sicli et viginti quinque sicli et quin-
13 decim sicli minam facient et haec sunt primitiae quas tolletis
sextam partem oephi de choro frumenti et sextam partem oe-
14 phi de choro hordei mensura quoque olei batus olei decima pars
chori est et decem bati chorum faciunt quia decem bati implent
15 chorum et arietem unum de grege ducentorum de his quae nu-
triunt Israhel in sacrificium et in holocaustum et in pacifica ad

expiandum pro eis ait Dominus Deus omnis populus terrae te- 16
nebitur primitiis his principi in Israhel et super principem erunt 17
holocausta et sacrificium et libamina in sollemnitatibus et in ka-
lendis et in sabbatis in universis sollemnitatibus domus Israhel
ipse faciat pro peccato sacrificium et holocaustum et pacifica ad
expiandum pro domo Israhel haec dicit Dominus Deus in primo 18
mense una mensis sumes vitulum de armento inmaculatum et
expiabis sanctuarium et tollet sacerdos de sanguine quod erit 19
pro peccato et ponet in postibus domus et in quattuor angu-
lis crepidinis altaris et in postibus portae atrii interioris et sic 20
facies in septima mensis pro unoquoque qui ignoravit et errore
deceptus est et expiabitis pro domo in primo mense quarta- 21
decima die mensis erit vobis paschae sollemnitas septem diebus
azyma comedentur et faciet princeps in die illa pro se et pro 22
universo populo terrae vitulum pro peccato et in septem die- 23
rum sollemnitate faciet holocaustum Domino septem vitulos et
septem arietes inmaculatos cotidie septem diebus et pro pecca-
to hircum caprarum cotidie et sacrificium oephi per vitulum et 24
oephi per arietem faciet et olei hin per singula oephi septimo 25
mense quintadecima die mensis in sollemnitate faciet sicut supra
dicta sunt per septem dies tam pro peccato quam pro holocausto
et in sacrificio et in oleo

haec dicit Dominus Deus porta atrii interioris quae respicit **XLVI**
ad orientem erit clausa sex diebus in quibus opus fit die au-
tem sabbati aperietur sed et in die kalendarum aperietur et 2
intrabit princeps per viam vestibuli portae de foris et stabit in
limine portae et facient sacerdotes holocaustum eius et pacifica
eius et adorabit super limen portae et egredietur porta autem
non claudetur usque ad vesperam et adorabit populus terrae 3
ad ostium portae illius in sabbatis et in kalendis coram Domino
holocaustum autem hoc offeret princeps Domino in die sabbati 4
sex agnos inmaculatos et arietem inmaculatum et sacrificium 5
oephi per arietem agnis autem sacrificium quod dederit manus
eius et olei hin per singula oephi in die autem kalendarum vi- 6
tulum de armento inmaculatum et sex agni et arietes inmaculati
erunt et oephi per vitulum oephi quoque per arietem faciet sa- 7
crificium agnis autem sicut invenerit manus eius et olei hin per
singula oephi cumque ingressurus est princeps per viam vesti- 8
buli portae ingrediatur et per eandem viam exeat et cum intra- 9

bit populus terrae in conspectu Domini in sollemnitatibus qui
ingreditur per portam aquilonis ut adoret egrediatur per viam
portae meridianae porro qui ingreditur per viam portae meri-
dianae egrediatur per viam portae aquilonis non revertetur per
viam portae per quam ingressus est sed e regione illius egredietur
10 princeps autem in medio eorum cum ingredientibus ingredietur
11 et cum egredientibus egredietur et in nundinis et in sollemni-
tatibus erit sacrificium oephi per vitulum et oephi per arietem
agnis autem erit sacrificium sicut invenerit manus eius et olei
12 hin per singula oephi cum autem fecerit princeps spontaneum
holocaustum aut pacifica voluntaria Domino aperietur ei porta
quae respicit ad orientem et faciet holocaustum suum et pacifica
sua sicut fieri solet in die sabbati et egredietur claudeturque por-
13 ta postquam exierit et agnum eiusdem anni inmaculatum faciet
14 holocaustum cotidie Domino semper mane faciet illud et sacrifi-
cium faciet super eo cata mane mane sextam partem oephi et de
oleo tertiam partem hin ut misceatur similae sacrificium Domi-
15 no legitimum iuge atque perpetuum faciet agnum et sacrificium
16 et oleum cata mane mane holocaustum sempiternum haec dicit
Dominus Deus si dederit princeps donum alicui de filiis suis he-
17 reditas eius filiorum suorum erit possidebunt ea hereditarie si
autem dederit legatum de hereditate sua uni servorum suorum
erit illius usque ad annum remissionis et revertetur ad princi-
18 pem hereditas autem eius filiis eius erit et non accipiet princeps
de hereditate populi per violentiam et de possessione eorum sed
de possessione sua hereditatem dabit filiis suis ut non disperga-
19 tur populus meus unusquisque a possessione sua et introduxit
me per ingressum qui erat ex latere portae in gazofilacia sanc-
tuarii ad sacerdotes quae respiciebant ad aquilonem et erat ibi
20 locus vergens ad occidentem et dixit ad me iste est locus ubi
coquent sacerdotes pro delicto et pro peccato ubi coquent sacri-
ficium ut non efferant in atrio exteriori et sanctificetur populus
21 et eduxit me in atrium exterius et circumduxit me per quattuor
angulos atrii et ecce atriolum erat in angulo atrii atriola singula
22 per angulos atrii in quattuor angulos atrii atriola disposita qua-
draginta cubitorum per longum et triginta per latum mensurae
23 unius quattuor erant et paries per circuitum ambiens quattuor
24 atriola et culinae fabricatae erant subter porticus per gyrum et
dixit ad me haec est domus culinarum in qua coquent ministri

domus Domini victimas populi
et convertit me ad portam domus et ecce aquae egrediebantur XLVII
subter limen domus ad orientem facies enim domus respiciebat
ad orientem aquae autem descendebant in latus templi dextrum
ad meridiem altaris et eduxit me per viam portae aquilonis et 2
convertit me ad viam foras portam exteriorem viam quae respi-
ciebat ad orientem et ecce aquae redundantes a latere dextro
cum egrederetur vir ad orientem qui habebat funiculum in manu 3
sua et mensus est mille cubitos et transduxit me per aquam us-
que ad talos rursumque mensus est mille et transduxit me per 4
aquam usque ad genua et mensus est mille et transduxit me per 5
aquam usque ad renes et mensus est mille torrentem quem non
potui pertransire quoniam intumuerant aquae profundae torren-
tis qui non potest transvadari et dixit ad me certe vidisti fili 6
hominis et duxit me et convertit ad ripam torrentis cumque me 7
convertissem ecce in ripa torrentis ligna multa nimis ex utraque
parte et ait ad me aquae istae quae egrediuntur ad tumulos sa- 8
buli orientalis et descendunt ad plana deserti intrabunt mare et
exibunt et sanabuntur aquae et omnis anima vivens quae serpit 9
quocumque venerit torrens vivet et erunt pisces multi satis post-
quam venerint illuc aquae istae et sanabuntur et vivent omnia ad
quae venerit torrens vivent et stabunt super illa piscatores ab 10
Engaddi usque ad Engallim siccatio sagenarum erunt plurimae
species erunt piscium eius sicut pisces maris magni multitudinis
nimiae in litoribus autem eius et in palustribus non sanabuntur 11
quia in salinas dabuntur et super torrentem orietur in ripis eius 12
ex utraque parte omne lignum pomiferum non defluet folium ex
eo et non deficiet fructus eius per singulos menses adferet primi-
tiva quia aquae eius de sanctuario egredientur et erunt fructus
eius in cibum et folia eius ad medicinam haec dicit Dominus 13
Deus hic est terminus in quo possidebitis terram in duodecim
tribubus Israhel quia Ioseph duplicem funiculum habet pos- 14
sidebitis autem eam singuli aeque ut frater suus quam levavi
manum meam ut darem patribus vestris et cadet terra haec vo-
bis in possessionem hic est autem terminus terrae ad plagam 15
septentrionalem a mari magno via Bethalon venientibus Sada-
da Emath Berotha Sabarim quae est inter terminum Damasci 16
et confinium Emath domus Atticon quae est iuxta terminos Au-
ran et erit terminus a mari usque ad atrium Aenon terminus 17

Damasci et ab aquilone ad aquilonem et terminus Emath pla-
18 ga autem septentrionalis porro plaga orientalis de medio Auran
et de medio Damasci et de medio Galaad et de medio terrae
Israhel Iordanis disterminans ad mare orientale metiemini etiam
19 plagam orientalem plaga autem australis meridiana a Thamar
usque ad aquas Contradictionis Cades et torrens usque ad mare
20 magnum et plaga ad meridiem australis et plaga maris mare
magnum a confinio per directum donec venias Emath haec est
21 plaga maris et dividetis terram istam vobis per tribus Israhel
22 et mittetis eam in hereditatem vobis et advenis qui accesserint
ad vos qui genuerint filios in medio vestrum et erunt vobis sicut
indigenae inter filios Israhel vobiscum divident possessionem in
23 medio tribuum Israhel in tribu autem quacumque fuerit advena
ibi dabitis possessionem illi ait Dominus Deus

XLVIII et haec nomina tribuum a finibus aquilonis iuxta viam Ae-
thlon pergentibus Emath atrium Aenon terminus Damasci ad
aquilonem iuxta Emath et erit ei plaga orientalis mare Dan una
2 et ad terminum Dan a plaga orientali usque ad plagam maris
3 Aser una et super terminum Aser a plaga orientali usque ad
4 plagam maris Nepthalim una et super terminum Nepthalim a
5 plaga orientali usque ad plagam maris Manasse una et super
terminum Manasse a plaga orientali usque ad plagam maris Eph-
6 raim una et super terminum Ephraim a plaga orientali usque
7 ad plagam maris Ruben una et super terminum Ruben a plaga
8 orientali usque ad plagam maris Iuda una et super terminum
Iuda a plaga orientali usque ad plagam maris erunt primitiae
quas separabitis viginti quinque milibus latitudinis et longitu-
dinis sicuti singulae partes a plaga orientali usque ad plagam
9 maris et erit sanctuarium in medio eius primitiae quas separa-
stis Domino longitudo viginti quinque milibus et latitudo decem
10 milibus hae autem erunt primitiae sanctuarii sacerdotum ad
aquilonem viginti quinque milia et ad mare latitudinis decem
milia sed et ad orientem latitudinis decem milia et ad meridiem
longitudinis viginti quinque milia et erit sanctuarium Domini in
11 medio eius sacerdotibus sanctuarium erit de filiis Sadoc qui cu-
stodierunt caerimonias meas et non erraverunt cum errarent filii
12 Israhel sicut erraverunt et Levitae et erunt eis primitiae de pri-
13 mitiis terrae sanctum sanctorum iuxta terminum Levitarum sed
et Levitis similiter iuxta fines sacerdotum viginti quinque milia

longitudinis et latitudinis decem milia omnis longitudo viginti et
quinque milium et latitudo decem milium et non venundabunt 14
ex eo neque mutabunt nec transferentur primitiae terrae quia
sanctificatae sunt Domino quinque milia autem quae supersunt 15
in latitudine per viginti quinque milia profana erunt urbis in ha-
bitaculum et in suburbana et erit civitas in medio eius et heae 16
mensurae eius ad plagam septentrionalem quingenti et quattuor
milia et ad plagam meridianam quingenti et quattuor milia et
ad plagam orientalem quingenti et quattuor milia et ad plagam
occidentalem quingenti et quattuor milia erunt autem subur- 17
bana civitatis ad aquilonem ducenti quinquaginta et in meridie
ducenti quinquaginta et ad orientem ducenti quinquaginta et ad
mare ducenti quinquaginta quod autem reliquum fuerit in lon- 18
gitudine secundum primitias sanctuarii decem milia in orientem
et decem milia ad occidentem erunt sicut primitiae sanctuarii
et erunt fruges eius in panes his qui serviunt civitati servientes 19
autem civitati operabuntur ex omnibus tribubus Israhel om- 20
nes primitiae viginti quinque milium per viginti quinque milia in
quadrum separabuntur in primitias sanctuarii et possessionem ci-
vitatis quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte 21
primitiarum sanctuarii et possessionis civitatis e regione viginti
quinque milium primitiarum usque ad terminum orientalem sed
et ad mare e regione viginti quinque milium usque ad terminum
maris similiter in partibus principis erit et erunt primitiae sanc-
tuarii et sanctuarium templi in medio eius de possessione autem 22
Levitarum et de possessione civitatis in medio partium princi-
pis erit inter terminum Iuda et inter terminum Beniamin et ad
principem pertinebit et reliquis tribubus a plaga orientali usque 23
ad plagam occidentalem Beniamin una et contra terminum Be- 24
niamin a plaga orientali usque ad plagam occidentalem Symeon
una et super terminum Symeonis a plaga orientali usque ad pla- 25
gam occidentis Isachar una et super terminum Isachar a plaga 26
orientali usque ad plagam occidentalem Zabulon una et super 27
terminum Zabulon a plaga orientali usque ad plagam maris Gad
una et super terminum Gad ad plagam austri in meridiem et 28
erit finis de Thamar usque ad aquas Contradictionis Cades he-
reditas contra mare magnum haec est terra quam mittetis in 29
sortem tribubus Israhel et hae partitiones earum ait Dominus
Deus et hii egressus civitatis a plaga septentrionali quingentos 30

31 et quattuor milia mensurabis et portae civitatis in nominibus
tribuum Israhel portae tres a septentrione porta Ruben una por-
32 ta Iudae una porta Levi una et ad plagam orientalem quingentos
et quattuor milia et portae tres porta Ioseph una porta Benia-
33 min una porta Dan una et ad plagam meridianam quingentos
et quattuor milia metieris portam Symeonis unam portam Isa-
34 char unam portam Zabulon unam et ad plagam occidentalem
quingenti et quattuor milia portae eorum tres porta Gad una
35 porta Aser una porta Nepthalim una per circuitum decem et
octo milia et nomen civitatis ex illa die Dominus ibidem

THE BOOK OF DANIEL.

Anno tertio regni Ioachim regis Iuda venit Nabuchodo- I
nosor rex Babylonis Hierusalem et obsedit eam et tra- 2
didit Dominus in manu eius Ioachim regem Iudae et
partem vasorum domus Dei et asportavit ea in terram
Sennaar in domum dei sui et vasa intulit in domum thesauri dei
sui et ait rex Asfanaz praeposito eunuchorum suorum ut intro- 3
duceret de filiis Israhel et de semine regio et tyrannorum pueros 4
in quibus nulla esset macula decoros forma et eruditos omni sa-
pientia cautos scientia et doctos disciplina et qui possent stare
in palatio regis ut doceret eos litteras et linguam Chaldeorum
et constituit eis rex annonam per singulos dies de cibis suis et 5
de vino unde bibebat ipse ut enutriti tribus annis postea starent
in conspectu regis fuerunt ergo inter eos de filiis Iuda Danihel 6
Ananias Misahel et Azarias et inposuit eis praepositus eunu- 7
chorum nomina Daniheli Balthasar et Ananiae Sedrac Misaheli
Misac et Azariae Abdenago proposuit autem Danihel in corde 8
suo ne pollueretur de mensa regis neque de vino potus eius et ro-
gavit eunuchorum praepositum ne contaminaretur dedit autem 9
Deus Daniheli gratiam et misericordiam in conspectu principis
eunuchorum et ait princeps eunuchorum ad Danihel timeo ego 10
dominum meum regem qui constituit vobis cibum et potum qui
si viderit vultus vestros macilentiores prae ceteris adulescentibus
coaevis vestris condemnabitis caput meum regi et dixit Danihel 11
ad Malassar quem constituerat princeps eunuchorum super Da-
nihel Ananiam Misahel et Azariam tempta nos obsecro servos 12
tuos diebus decem et dentur nobis legumina ad vescendum et
aqua ad bibendum et contemplare vultus nostros et vultus pue- 13
rorum qui vescuntur cibo regio et sicut videris facies cum servis
tuis qui audito sermone huiuscemodi temptavit eos diebus de- 14
cem post dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores 15
et corpulentiores prae omnibus pueris qui vescebantur cibo regio
porro Malassar tollebat cibaria et vinum potus eorum dabatque 16

17 eis legumina pueris autem his dedit Deus scientiam et disci-
plinam in omni libro et sapientia Daniheli autem intellegentiam
18 omnium visionum et somniorum conpletis itaque diebus post
quos dixerat rex ut introducerentur introduxit eos praepositus
19 eunuchorum in conspectu Nabuchodonosor cumque locutus eis
fuisset rex non sunt inventi de universis tales ut Danihel Ana-
20 nias Misahel et Azarias et steterunt in conspectu regis et omne
verbum sapientiae et intellectus quod sciscitatus est ab eis rex in-
venit in eis decuplum super cunctos ariolos et magos qui erant in
21 universo regno eius fuit autem Danihel usque ad annum primum
Cyri regis
II in anno secundo regni Nabuchodonosor vidit Nabuchodonosor
somnium et conterritus est spiritus eius et somnium eius fugit
2 ab eo praecepit ergo rex ut convocarentur arioli et magi et ma-
lefici et Chaldei et indicarent regi somnia sua qui cum venissent
3 steterunt coram rege et dixit ad eos rex vidi somnium et men-
4 te confusus ignoro quid viderim responderuntque Chaldei regi
syriace rex in sempiternum vive dic somnium servis tuis et in-
5 terpretationem eius indicabimus et respondens rex ait Chaldeis
sermo recessit a me nisi indicaveritis mihi somnium et coniectu-
6 ram eius peribitis vos et domus vestrae publicabuntur si autem
somnium et coniecturam eius narraveritis praemia et dona et
honorem multum accipietis a me somnium igitur et interpreta-
7 tionem eius indicate mihi responderunt secundo atque dixerunt
rex somnium dicat servis suis et interpretationem illius indica-
8 bimus respondit rex et ait certo novi quia tempus redimitis
9 scientes quod recesserit a me sermo si ergo somnium non indi-
caveritis mihi una est de vobis sententia quod interpretationem
quoque fallacem et deceptione plenam conposueritis ut loquami-
ni mihi donec tempus pertranseat somnium itaque dicite mihi ut
10 sciam quod interpretationem quoque eius veram loquamini re-
spondentes ergo Chaldei coram rege dixerunt non est homo super
terram qui sermonem tuum rex possit implere sed neque regum
quisquam magnus et potens verbum huiuscemodi sciscitatur ab
11 omni ariolo et mago et Chaldeo sermo enim quem tu rex quaeris
gravis est nec repperietur quisquam qui indicet illum in conspec-
tu regis exceptis diis quorum non est cum hominibus conversatio
12 quo audito rex in furore et in ira magna praecepit ut perirent
13 omnes sapientes Babylonis et egressa sententia sapientes inter-

ficiebantur quaerebaturque Danihel et socii eius ut perirent tunc 14
Danihel requisivit de lege atque sententia ab Arioch principe mi-
litiae regis qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes Baby-
lonis et interrogavit eum qui a rege acceperat potestatem quam 15
ob causam tam crudelis sententia a facie esset regis egressa cum
ergo rem indicasset Arioch Daniheli Danihel ingressus rogavit 16
regem ut tempus daret sibi ad solutionem indicandam regi et 17
ingressus est domum suam Ananiaeque Misaheli et Azariae sociis
suis indicavit negotium ut quaererent misericordiam a facie Dei 18
caeli super sacramento isto et non perirent Danihel et socii eius
cum ceteris sapientibus Babylonis tunc Daniheli per visionem 19
nocte mysterium revelatum est et Danihel benedixit Deo caeli
et locutus ait sit nomen Domini benedictum a saeculo et usque 20
in saeculum quia sapientia et fortitudo eius sunt et ipse mutat 21
tempora et aetates transfert regna atque constituit dat sapien-
tiam sapientibus et scientiam intellegentibus disciplinam ipse 22
revelat profunda et abscondita et novit in tenebris constituta et
lux cum eo est tibi Deus patrum meorum confiteor teque laudo 23
quia sapientiam et fortitudinem dedisti mihi et nunc ostendi-
sti mihi quae rogavimus te quia sermonem regis aperuisti nobis
post haec Danihel ingressus ad Arioch quem constituerat rex ut 24
perderet sapientes Babylonis sic ei locutus est sapientes Babylo-
nis ne perdas introduc me in conspectu regis et solutionem regi
enarrabo tunc Arioch festinus introduxit Danihelem ad regem 25
et dixit ei inveni hominem de filiis transmigrationis Iudae qui
solutionem regi adnuntiet respondit rex et dixit Daniheli cuius 26
nomen erat Balthasar putasne vere potes indicare mihi somnium
quod vidi et interpretationem eius et respondens Danihel coram 27
rege ait mysterium quod rex interrogat sapientes magi et ario-
li et aruspices non queunt indicare regi sed est Deus in caelo 28
revelans mysteria qui indicavit tibi rex Nabuchodonosor quae
ventura sunt novissimis temporibus somnium tuum et visiones
capitis tui in cubili tuo huiuscemodi sunt tu rex cogitare coepisti 29
in stratu tuo quid esset futurum post haec et qui revelat myste-
ria ostendit tibi quae ventura sunt mihi quoque non in sapientia 30
quae est in me plus quam in cunctis viventibus sacramentum hoc
revelatum est sed ut interpretatio regi manifesta fieret et cogi-
tationes mentis tuae scires tu rex videbas et ecce quasi statua 31
una grandis statua illa magna et statura sublimis stabat contra

32 te et intuitus eius erat terribilis huius statuae caput ex auro
optimo erat pectus autem et brachia de argento porro venter et
33 femora ex aere tibiae autem ferreae pedum quaedam pars erat
34 ferrea quaedam fictilis videbas ita donec abscisus est lapis sine
manibus et percussit statuam in pedibus eius ferreis et fictilibus
35 et comminuit eos tunc contrita sunt pariter ferrum testa aes
argentum et aurum et redacta quasi in favillam aestivae areae
rapta sunt vento nullusque locus inventus est eis lapis autem qui
percusserat statuam factus est mons magnus et implevit uni-
36 versam terram hoc est somnium interpretationem quoque eius
37 dicemus coram te rex tu rex regum es et Deus caeli regnum for-
38 titudinem et imperium et gloriam dedit tibi et omnia in quibus
habitant filii hominum et bestiae agri volucresque caeli dedit in
manu tua et sub dicione tua universa constituit tu es ergo caput
39 aureum et post te consurget regnum aliud minus te et regnum
40 tertium aliud aereum quod imperabit universae terrae et re-
gnum quartum erit velut ferrum quomodo ferrum comminuit et
41 domat omnia sic comminuet omnia haec et conteret porro quia
vidisti pedum et digitorum partem testae figuli et partem fer-
ream regnum divisum erit quod tamen de plantario ferri orietur
42 secundum quod vidisti ferrum mixtum testae ex luto et digi-
tos pedum ex parte ferreos et ex parte fictiles ex parte regnum
43 erit solidum et ex parte contritum quia autem vidisti ferrum
mixtum testae ex luto commiscebuntur quidem humano semine
sed non adherebunt sibi sicuti ferrum misceri non potest testae
44 in diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus caeli regnum
quod in aeternum non dissipabitur et regnum eius populo alteri
non tradetur comminuet et consumet universa regna haec et ip-
45 sum stabit in aeternum secundum quod vidisti quod de monte
abscisus est lapis sine manibus et comminuit testam et ferrum et
aes et argentum et aurum Deus magnus ostendit regi quae futu-
ra sunt postea et verum est somnium et fidelis interpretatio eius
46 tunc rex Nabuchodonosor cecidit in faciem suam et Danihelum
47 adoravit et hostias et incensum praecepit ut sacrificarent ei lo-
quens ergo rex ait Daniheli vere Deus vester Deus deorum est
et Dominus regum et revelans mysteria quoniam potuisti ape-
48 rire sacramentum hoc tunc rex Danihelum in sublime extulit
et munera multa et magna dedit ei et constituit eum principem
super omnes provincias Babylonis et praefectum magistratuum

super cunctos sapientes Babylonis Danihel autem postulavit a 49
rege et constituit super opera provinciae Babylonis Sedrac Misac
et Abdenago ipse autem Danihel erat in foribus regis

Nabuchodonosor rex fecit statuam auream altitudine cubito- **III**
rum sexaginta latitudine cubitorum sex et statuit eam in campo
Duram provinciae Babylonis itaque Nabuchodonosor rex misit 2
ad congregandos satrapas magistratus et iudices duces et tyran-
nos et praefectos omnesque principes regionum ut convenirent ad
dedicationem statuae quam erexerat Nabuchodonosor rex tunc 3
congregati sunt satrapae magistratus et iudices duces et tyran-
ni et optimates qui erant in potestatibus constituti et univer-
si principes regionum ut convenirent ad dedicationem statuae
quam erexerat Nabuchodonosor rex stabant autem in conspec-
tu statuae quam posuerat Nabuchodonosor et praeco clamabat 4
valenter vobis dicitur populis tribubus et linguis in hora qua au- 5
dieritis sonitum tubae et fistulae et citharae sambucae et psalterii
et symphoniae et universi generis musicorum cadentes adorate
statuam auream quam constituit Nabuchodonosor rex si quis 6
autem non prostratus adoraverit eadem hora mittetur in forna-
cem ignis ardentis post haec igitur statim ut audierunt omnes 7
populi sonitum tubae fistulae et citharae sambucae et psalte-
rii et symphoniae et omnis generis musicorum cadentes omnes
populi et tribus et linguae adoraverunt statuam auream quam
constituerat Nabuchodonosor rex statimque et in ipso tempore 8
accedentes viri chaldei accusaverunt Iudaeos dixeruntque Nabu- 9
chodonosor regi rex in aeternum vive tu rex posuisti decretum 10
ut omnis homo qui audierit sonitum tubae fistulae et citharae
sambucae et psalterii et symphoniae et universi generis musico-
rum prosternat se et adoret statuam auream si quis autem non 11
procidens adoraverit mittatur in fornacem ignis ardentem sunt 12
ergo viri iudaei quos constituisti super opera regionis Babyloniae
Sedrac Misac et Abdenago viri isti contempserunt rex decretum
tuum deos tuos non colunt et statuam auream quam erexisti non
adorant tunc Nabuchodonosor in furore et in ira praecepit ut 13
adducerentur Sedrac Misac et Abdenago qui confestim adduc-
ti sunt in conspectu regis pronuntiansque Nabuchodonosor rex 14
ait eis verene Sedrac Misac et Abdenago deos meos non colitis
et statuam auream quam constitui non adoratis nunc ergo si 15
estis parati quacumque hora audieritis sonitum tubae fistulae et

citharae sambucae psalterii et symphoniae omnisque generis mu-
sicorum prosternite vos et adorate statuam quam feci quod si non
adoraveritis eadem hora mittemini in fornacem ignis ardentem et
16 quis est Deus qui eripiat vos de manu mea respondentes Sedrac
Misac et Abdenago dixerunt regi Nabuchodonosor non oportet
17 nos de hac re respondere tibi ecce enim Deus noster quem co-
limus potest eripere nos de camino ignis ardentis et de manibus
18 tuis rex liberare quod si noluerit notum tibi sit rex quia deos
tuos non colimus et statuam auream quam erexisti non adora-
19 mus tunc Nabuchodonosor repletus est furore et aspectus faciei
illius inmutatus est super Sedrac Misac et Abdenago et praecepit
20 ut succenderetur fornax septuplum quam succendi consuerat et
viris fortissimis de exercitu suo iussit ut ligatis pedibus Sedrac
21 Misac et Abdenago mitterent eos in fornacem ignis ardentem et
confestim viri illi vincti cum bracis suis et tiaris et calciamentis
22 et vestibus missi sunt in medium fornacis ignis ardentis nam ius-
sio regis urguebat fornax autem succensa erat nimis porro viros
illos qui miserant Sedrac Misac et Abdenago interfecit flamma
23 ignis viri autem hii id est tres Sedrac Misac et Abdenago cecide-
24 runt in medio camini ignis ardentis conligati et ambulabant in
25 medio flammae laudantes Deum et benedicentes Domino stans
autem Azarias oravit sic aperiensque os suum in medio ignis ait
26 benedictus es Domine Deus patrum nostrorum et laudabilis et
27 gloriosum nomen tuum in saecula quia iustus es in omnibus
quae fecisti nobis et universa opera tua vera et viae tuae rectae
28 et omnia iudicia tua vera iudicia enim vera fecisti iuxta omnia
quae induxisti super nos et super civitatem sanctam patrum no-
strorum Hierusalem quia in veritate et in iudicio induxisti omnia
29 haec propter peccata nostra peccavimus enim et inique egimus
30 recedentes a te et deliquimus in omnibus et praecepta tua non
audivimus nec observavimus nec fecimus sicut praeceperas nobis
31 ut bene nobis esset omnia ergo quae induxisti super nos et uni-
32 versa quae fecisti nobis vero iudicio fecisti et tradidisti nos in
manibus inimicorum iniquorum et pessimorum praevaricatorum-
33 que et regi iniusto et pessimo ultra omnem terram et nunc non
possumus aperire os confusio et obprobrium facti sumus servis
34 tuis et his qui colunt te ne quaesumus tradas nos in perpetuum
35 propter nomen tuum et ne dissipes testamentum tuum neque
auferas misericordiam tuam a nobis propter Abraham dilectum

tuum et Isaac servum tuum et Israhel sanctum tuum quibus 36
locutus es pollicens quod multiplicares semen eorum sicut stel-
las caeli et sicut harenam quae est in litore maris quia Domine 37
inminuti sumus plus quam omnes gentes sumusque humiles in
universa terra hodie propter peccata nostra et non est in tem- 38
pore hoc princeps et propheta et dux neque holocaustum neque
sacrificium neque oblatio neque incensum neque locus primitia-
rum coram te ut possimus invenire misericordiam sed in anima 39
contrita et spiritu humilitatis suscipiamur sicut in holocaustum 40
arietum et taurorum et sicut in milibus agnorum pinguium sic
fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie ut placeat tibi
quoniam non est confusio confidentibus in te et nunc sequimur 41
in toto corde et timemus te et quaerimus faciem tuam ne confun- 42
das nos sed fac nobiscum iuxta mansuetudinem tuam et secun-
dum multitudinem misericordiae tuae et erue nos in mirabilibus 43
tuis et da gloriam nomini tuo Domine et confundantur omnes 44
qui ostendunt servis tuis mala confundantur in omni potentia et
robur eorum conteratur sciant quia tu Domine Deus solus et 45
gloriosus super orbem terrarum et non cessabant qui inmise- 46
rant eos ministri regis succendere fornacem naptha et stuppa et
pice et malleolis et effundebatur flamma super fornacem cubi- 47
tis quadraginta novem et erupit et incendit quos repperit iuxta 48
fornacem de Chaldeis angelus autem descendit cum Azaria et 49
sociis eius in fornacem et excussit flammam ignis de fornace et 50
fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem et non tetigit
eos omnino ignis neque contristavit nec quicquam molestiae in-
tulit tunc hii tres quasi ex uno ore laudabant et glorificabant 51
et benedicebant Deo in fornace dicentes benedictus es Domine 52
Deus patrum nostrorum et laudabilis et superexaltatus in saecula
et benedictum nomen gloriae tuae sanctum et laudabile et supe-
rexaltatum in omnibus saeculis benedictus es in templo sancto 53
gloriae tuae et superlaudabilis et supergloriosus in saecula bene- 54
dictus es in throno regni tui et superlaudabilis et superexaltatus
in saecula benedictus es qui intueris abyssos et sedes super che- 55
rubin et laudabilis et superexaltatus in saecula benedictus es 56
in firmamento caeli et laudabilis et gloriosus in saecula benedi- 57
cite omnia opera Domini Domino laudate et superexaltate eum
in saecula benedicite angeli Domino laudate et superexaltate 58
eum in saecula benedicite caeli Domino laudate et superexal- 59

60 tate eum in saecula benedicite aquae omnes quae super caelos
61 sunt Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite
omnes virtutes Domini Domino laudate et superexaltate eum in
62 saecula benedicite sol et luna Domino laudate et superexaltate
63 eum in saecula benedicite stellae caeli Domino laudate et supe-
64 rexaltate eum in saecula benedicite omnis imber et ros Domino
65 laudate et superexaltate eum in saecula benedicite omnis spiri-
66 tus Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite
ignis et aestus Domino laudate et superexaltate eum in saecu-
67 la benedicite frigus et aestus Domino laudate et superexaltate
68 eum in saecula benedicite rores et pruina Domino laudate et
69 superexaltate eum in saecula benedicite gelu et frigus Domi-
70 no laudate et superexaltate eum in saecula benedicite glacies
71 et nives Domino laudate et superexaltate eum in saecula be-
nedicite noctes et dies Domino laudate et superexaltate eum in
72 saecula benedicite lux et tenebrae Domino laudate et superexal-
73 tate eum in saecula benedicite fulgura et nubes Domino laudate
74 et superexaltate eum in saecula benedicat terra Dominum lau-
75 det et superexaltet eum in saecula benedicite montes et colles
76 Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite uni-
versa germinantia in terra Domino laudate et superexaltate eum
77 in saecula benedicite fontes Domino laudate et superexaltate
78 eum in saecula benedicite maria et flumina Domino laudate et
79 superexaltate eum in saecula benedicite cete et omnia quae mo-
ventur in aquis Domino laudate et superexaltate eum in saecula
80 benedicite omnes volucres caeli Domino laudate et superexaltate
81 eum in saecula benedicite omnes bestiae et pecora Domino lau-
82 date et superexaltate eum in saecula benedicite filii hominum
83 Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedic Isra-
84 hel Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite
sacerdotes Domini Domino laudate et superexaltate eum in sae-
85 cula benedicite servi Domini Domino laudate et superexaltate
86 eum in saecula benedicite spiritus et animae iustorum Domi-
87 no laudate et superexaltate eum in saecula benedicite sancti
et humiles corde Domino laudate et superexaltate eum in sae-
88 cula benedicite Anania Azaria et Misahel Domino laudate et
superexaltate eum in saecula quia eruit nos de inferno et salvos
fecit de manu mortis et liberavit de medio ardentis flammae et
89 de medio ignis eruit nos confitemini Domino quoniam bonus

quoniam in saeculum misericordia eius benedicite omnes reli- 90
giosi Domino Deo deorum laudate et confitemini quia in omnia
saecula misericordia eius tunc Nabuchodonosor rex obstipuit et 91
surrexit propere et ait optimatibus suis nonne tres viros misi-
mus in medio ignis conpeditos qui respondentes dixerunt regi
vere rex respondit et ait ecce ego video viros quattuor solutos 92
et ambulantes in medio ignis et nihil corruptionis in eis est et
species quarti similis filio Dei tunc accessit Nabuchodonosor ad 93
ostium fornacis ignis ardentis et ait Sedrac Misac et Abdenago
servi Dei excelsi egredimini et venite statimque egressi sunt Se-
drac Misac et Abdenago de medio ignis et congregati satrapae 94
magistratus et iudices et potentes regis contemplabantur viros il-
los quoniam nihil potestatis habuisset ignis in corporibus eorum
et capillus capitis eorum non esset adustus et sarabara eorum
non fuissent inmutata et odor ignis non transisset per eos et 95
erumpens Nabuchodonosor ait benedictus Deus eorum Sedrac
videlicet Misac et Abdenago qui misit angelum suum et eruit
servos suos quia crediderunt in eo et verbum regis inmutaverunt
et tradiderunt corpora sua ne servirent et ne adorarent omnem
deum excepto Deo suo a me ergo positum est hoc decretum 96
ut omnis populus et tribus et lingua quaecumque locuta fuerit
blasphemiam contra Deum Sedrac Misac et Abdenago dispereat
et domus eius vastetur neque enim est Deus alius qui possit ita
salvare tunc rex promovit Sedrac Misac et Abdenago in provin- 97
cia Babylonis Nabuchodonosor rex omnibus populis gentibus et 98
linguis quae habitant in universa terra pax vobis multiplicetur
signa et mirabilia fecit apud me Deus excelsus placuit ergo mi- 99
hi praedicare signa eius quia magna sunt et mirabilia eius quia 100
fortia et regnum eius regnum sempiternum et potestas eius in
generationem et generationem

ego Nabuchodonosor quietus eram in domo mea et florens **IV**
in palatio meo somnium vidi quod perterruit me et cogitatio- 2
nes meae in stratu meo et visiones capitis mei conturbaverunt
me et per me propositum est decretum ut introducerentur in 3
conspectu meo cuncti sapientes Babylonis et ut solutionem som-
nii indicarent mihi tunc ingrediebantur arioli magi Chaldei et 4
aruspices et somnium narravi in conspectu eorum et solutionem
eius non indicaverunt mihi donec collega ingressus est in con- 5
spectu meo Danihel cuius nomen Balthasar secundum nomen

dei mei qui habet spiritum deorum sanctorum in semet ipso et
6 somnium coram eo locutus sum Balthasar princeps ariolorum
quem ego scio quod spiritum deorum sanctorum habeas in te et
omne sacramentum non est inpossibile tibi visiones somniorum
7 meorum quas vidi et solutionem eorum narra visio capitis mei
in cubili meo videbam et ecce arbor in medio terrae et altitudo
8 eius nimia magna arbor et fortis et proceritas eius contingens
caelum aspectus illius erat usque ad terminos universae terrae
9 folia eius pulcherrima et fructus eius nimius et esca universorum
in ea subter eam habitabant animalia et bestiae et in ramis eius
10 conversabantur volucres caeli et ex ea vescebatur omnis caro vi-
debam in visione capitis mei super stratum meum et ecce vigil et
11 sanctus de caelo descendit clamavit fortiter et sic ait succidite
arborem et praecidite ramos eius excutite folia eius et dispergite
fructum eius fugiant bestiae quae subter eam sunt et volucres de
12 ramis eius verumtamen germen radicum eius in terra sinite et
alligetur vinculo ferreo et aereo in herbis quae foris sunt et rore
13 caeli tinguatur et cum feris pars eius in herba terrae cor eius
ab humano commutetur et cor ferae detur ei et septem tempora
14 mutentur super eum in sententia vigilum decretum est et sermo
sanctorum et petitio donec cognoscant viventes quoniam domi-
natur Excelsus in regno hominum et cuicumque voluerit dabit
15 illud et humillimum hominem constituet super eo hoc somnium
vidi ego rex Nabuchodonosor tu ergo Balthasar interpretatio-
nem narra festinus quia omnes sapientes regni mei non queunt
solutionem edicere mihi tu autem potes quia spiritus deorum
16 sanctorum in te est tunc Danihel cuius nomen Balthasar coepit
intra semet ipsum tacitus cogitare quasi hora una et cogitationes
eius conturbabant eum respondens autem rex ait Balthasar som-
nium et interpretatio eius non conturbent te respondit Balthasar
et dixit domine mi somnium his qui te oderunt et interpretatio
17 eius hostibus tuis sit arborem quam vidisti sublimem atque ro-
bustam cuius altitudo pertingit ad caelum et aspectus illius in
18 omnem terram et rami eius pulcherrimi et fructus eius nimius
et esca omnium in ea subter eam habitantes bestiae agri et in
19 ramis eius commorantes aves caeli tu es rex qui magnificatus es
et invaluisti et magnitudo tua crevit et pervenit usque ad caelum
20 et potestas tua in terminos universae terrae quod autem vidit
rex vigilem et sanctum descendere de caelo et dicere succidite

arborem et dissipate illam attamen germen radicum eius in ter-
ra dimittite et vinciatur ferro et aere in herbis foris et rore caeli
conspergatur et cum feris sit pabulum eius donec septem tem-
pora commutentur super eum haec est interpretatio sententiae 21
Altissimi quae pervenit super dominum meum regem eicient te 22
ab hominibus et cum bestiis feris erit habitatio tua et faenum
ut bos comedes et rore caeli infunderis septem quoque tempora
mutabuntur super te donec scias quod dominetur Excelsus super
regnum hominum et cuicumque voluerit det illud quod autem 23
praecepit ut relinqueretur germen radicum eius id est arboris
regnum tuum tibi manebit postquam cognoveris potestatem es-
se caelestem quam ob rem rex consilium meum placeat tibi et 24
peccata tua elemosynis redime et iniquitates tuas misericordiis
pauperum forsitan ignoscat delictis tuis omnia venerunt super 25
Nabuchodonosor regem post finem mensuum duodecim in aula 26
Babylonis deambulabat responditque rex et ait nonne haec est 27
Babylon magna quam ego aedificavi in domum regni in robore
fortitudinis meae et in gloria decoris mei cum adhuc sermo esset 28
in ore regis vox de caelo ruit tibi dicitur Nabuchodonosor rex re-
gnum transiit a te et ab hominibus te eicient et cum bestiis feris 29
erit habitatio tua faenum quasi bos comedes et septem tempo-
ra mutabuntur super te donec scias quod dominetur Excelsus in
regno hominum et cuicumque voluerit det illud eadem hora ser- 30
mo conpletus est super Nabuchodonosor ex hominibus abiectus
est et faenum ut bos comedit et rore caeli corpus eius infectum
est donec capilli eius in similitudinem aquilarum crescerent et
ungues eius quasi avium igitur post finem dierum ego Nabu- 31
chodonosor oculos meos ad caelum levavi et sensus meus reddi-
tus est mihi et Altissimo benedixi et viventem in sempiternum
laudavi et glorificavi quia potestas eius potestas sempiterna et
regnum eius in generationem et generationem et omnes habita- 32
tores terrae apud eum in nihilum reputati sunt iuxta voluntatem
enim suam facit tam in virtutibus caeli quam in habitatoribus
terrae et non est qui resistat manui eius et dicat ei quare fecisti
in ipso tempore sensus meus reversus est ad me et ad honorem 33
regni mei decoremque perveni et figura mea reversa est ad me
et optimates mei et magistratus mei requisierunt me et in regno
meo constitutus sum et magnificentia amplior addita est mihi
nunc igitur ego Nabuchodonosor laudo et magnifico et glorifico 34

Regem caeli quia omnia opera eius vera et viae eius iudicia et
gradientes in superbia potest humiliare
V Balthasar rex fecit grande convivium optimatibus suis mille
2 et unusquisque secundum suam bibebat aetatem praecepit er-
go iam temulentus ut adferrentur vasa aurea et argentea quae
asportaverat Nabuchodonosor pater eius de templo quod fuit in
Hierusalem ut biberent in eis rex et optimates eius uxoresque
3 eius et concubinae tunc adlata sunt vasa aurea quae asportave-
rat de templo quod fuerat in Hierusalem et biberunt in eis rex
4 et optimates eius uxores et concubinae illius bibebant vinum et
laudabant deos suos aureos et argenteos et aereos ferreos ligneos-
5 que et lapideos in eadem hora apparuerunt digiti quasi manus
hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis au-
6 lae regiae et rex aspiciebat articulos manus scribentis tunc regis
facies commutata est et cogitationes eius conturbabant eum et
conpages renum eius solvebantur et genua eius ad se invicem
7 conlidebantur exclamavit itaque rex fortiter ut introducerent
magos Chaldeos et aruspices et proloquens rex ait sapientibus
Babylonis quicumque legerit scripturam hanc et interpretatio-
nem eius manifestam mihi fecerit purpura vestietur et torquem
8 auream habebit in collo et tertius in regno meo erit tunc ingres-
si omnes sapientes regis non potuerunt nec scripturam legere nec
9 interpretationem indicare regi unde rex Balthasar satis contur-
batus est et vultus illius inmutatus est sed et optimates eius
10 turbabantur regina autem pro re quae acciderat regi et optima-
tibus eius domum convivii ingressa est et proloquens ait rex in
aeternum vive non te conturbent cogitationes tuae neque facies
11 tua inmutetur est vir in regno tuo qui spiritum deorum sanc-
torum habet in se et in diebus patris tui scientia et sapientia
inventae sunt in eo nam et rex Nabuchodonosor pater tuus prin-
cipem magorum incantatorum Chaldeorum et aruspicum con-
12 stituit eum pater inquam tuus o rex quia spiritus amplior et
prudentia intellegentiaque interpretatio somniorum et ostensio
secretorum ac solutio ligatorum inventae sunt in eo hoc est in
Danihelo cui rex posuit nomen Balthasar nunc itaque Danihel
13 vocetur et interpretationem narrabit igitur introductus est Da-
nihel coram rege ad quem praefatus rex ait tu es Danihel de
filiis captivitatis Iudae quam adduxit rex pater meus de Iudaea
14 audivi de te quoniam spiritum deorum habeas et scientia intel-

legentiaque ac sapientia ampliores inventae sint in te et nunc 15
introgressi sunt in conspectu meo sapientes magi ut scripturam
hanc legerent et interpretationem eius indicarent mihi et nequi-
verunt sensum sermonis huius edicere porro ego audivi de te 16
quod possis obscura interpretari et ligata dissolvere si ergo va-
les scripturam legere et interpretationem indicare mihi purpura
vestieris et torquem auream circa collum tuum habebis et ter-
tius in regno meo princeps eris ad quae respondens Danihel 17
ait coram rege munera tua sint tibi et dona domus tuae alte-
ri da scripturam autem legam tibi rex et interpretationem eius
ostendam tibi o rex Deus altissimus regnum et magnificentiam 18
gloriam et honorem dedit Nabuchodonosor patri tuo et propter 19
magnificentiam quam dederat ei universi populi tribus et linguae
tremebant et metuebant eum quos volebat interficiebat et quos
volebat percutiebat quos volebat exaltabat et quos volebat hu-
miliabat quando autem elevatum est cor eius et spiritus illius 20
obfirmatus est ad superbiam depositus est de solio regni sui et
gloria eius ablata est et a filiis hominum eiectus est sed et cor 21
eius cum bestiis positum est et cum onagris erat habitatio eius
faenum quoque ut bos comedebat et rore caeli corpus eius infec-
tum est donec cognosceret quod potestatem habeat Altissimus
in regno hominum et quemcumque voluerit suscitabit super illud
tu quoque filius eius Balthasar non humiliasti cor tuum cum sci- 22
res haec omnia sed adversum Dominatorem caeli elevatus es et 23
vasa domus eius adlata sunt coram te et tu et optimates tui et
uxores tuae et concubinae vinum bibistis in eis deos quoque ar-
genteos et aureos et aereos ferreos ligneosque et lapideos qui non
vident neque audiunt neque sentiunt laudasti porro Deum qui
habet flatum tuum in manu sua et omnes vias tuas non glorifi-
casti idcirco ab eo missus est articulus manus quae scripsit hoc 24
quod exaratum est haec est autem scriptura quae digesta est 25
mane thecel fares et haec interpretatio sermonis mane numera- 26
vit Deus regnum tuum et conplevit illud thecel adpensum est 27
in statera et inventus es minus habens fares divisum est regnum 28
tuum et datum est Medis et Persis tunc iubente rege indutus 29
est Danihel purpura et circumdata est torques aurea collo eius et
praedicatum est de eo quod haberet potestatem tertius in regno
eadem nocte interfectus est Balthasar rex Chaldeus et Darius 30, 31
Medus successit in regnum annos natus sexaginta duo

VI placuit Dario et constituit supra regnum satrapas centum vi-
2 ginti ut essent in toto regno suo et super eos principes tres ex
quibus Danihel unus erat ut satrapae illis redderent rationem et
3 rex non sustineret molestiam igitur Danihel superabat omnes
4 principes et satrapas quia spiritus Dei amplior erat in eo porro
rex cogitabat constituere eum super omne regnum unde principes
et satrapae quaerebant occasionem ut invenirent Daniheli ex la-
tere regni nullamque causam et suspicionem repperire potuerunt
eo quod fidelis esset et omnis culpa et suspicio non inveniretur in
5 eo dixerunt ergo viri illi non inveniemus Daniheli huic aliquam
6 occasionem nisi forte in lege Dei sui tunc principes et satrapae
subripuerunt regi et sic locuti sunt ei Darie rex in aeternum vive
7 consilium inierunt cuncti principes regni magistratus et satrapae
senatores et iudices ut decretum imperatorium exeat et edictum
ut omnis qui petierit aliquam petitionem a quocumque deo et
homine usque ad dies triginta nisi a te rex mittatur in lacum
8 leonum nunc itaque rex confirma sententiam et scribe decre-
tum ut non inmutetur quod statutum est a Medis atque Persis
9 nec praevaricari cuiquam liceat porro rex Darius proposuit edic-
10 tum et statuit quod cum Danihel conperisset id est constitutam
legem ingressus est domum suam et fenestris apertis in cenaculo
suo contra Hierusalem tribus temporibus in die flectebat genua
sua et adorabat confitebaturque coram Deo suo sicut et ante fa-
11 cere consueverat viri igitur illi curiosius inquirentes invenerunt
12 Danihel orantem et obsecrantem Deum suum et accedentes lo-
cuti sunt regi super edicto rex numquid non constituisti ut omnis
homo qui rogaret quemquam de diis et hominibus usque ad dies
triginta nisi a te rex mitteretur in lacum leonum ad quod re-
spondens rex ait verus sermo iuxta decretum Medorum atque
13 Persarum quod praevaricari non licet tunc respondentes dixe-
runt coram rege Danihel de filiis captivitatis Iudae non curavit
de lege tua et de edicto quod constituisti sed tribus temporibus
14 per diem orat obsecratione sua quod verbum cum audisset rex
satis contristatus est et pro Danihel posuit cor ut liberaret eum
15 et usque ad occasum solis laborabat ut erueret illum viri autem
illi intellegentes regem dixerunt ei scito rex quia lex Medorum
est atque Persarum ut omne decretum quod constituit rex non
16 liceat inmutari tunc rex praecepit et adduxerunt Danihelem et
miserunt eum in lacum leonum dixitque rex Daniheli Deus tuus

quem colis semper ipse liberabit te adlatusque est lapis unus et 17
positus est super os laci quem obsignavit rex anulo suo et anulo
optimatum suorum ne quid fieret contra Danihel et abiit rex in 18
domum suam et dormivit incenatus cibique non sunt inlati co-
ram eo insuper et somnus recessit ab eo tunc rex primo diluculo 19
consurgens festinus ad lacum leonum perrexit adpropinquans- 20
que lacui Danihelem voce lacrimabili inclamavit et affatus est
eum Danihel serve Dei viventis Deus tuus cui tu servis semper
putasne valuit liberare te a leonibus et Danihel regi respondens 21
ait rex in aeternum vive Deus meus misit angelum suum et con- 22
clusit ora leonum et non nocuerunt mihi quia coram eo iustitia
inventa est in me sed et coram te rex delictum non feci tunc rex 23
vehementer gavisus est super eo et Danihelem praecepit educi de
lacu eductusque est Danihel de lacu et nulla laesio inventa est in
eo quia credidit Deo suo iubente autem rege adducti sunt viri illi 24
qui accusaverant Danihelem et in lacum leonum missi sunt ipsi et
filii et uxores eorum et non pervenerunt usque ad pavimentum
laci donec arriperent eos leones et omnia ossa eorum commin-
uerunt tunc Darius rex scripsit universis populis tribubus et 25
linguis habitantibus in universa terra pax vobis multiplicetur a 26
me constitutum est decretum ut in universo imperio et regno
meo tremescant et paveant Deum Danihelis ipse est enim Deus
vivens et aeternus in saecula et regnum eius non dissipabitur et
potestas eius usque in aeternum ipse liberator atque salvator 27
faciens signa et mirabilia in caelo et in terra qui liberavit Da-
nihelem de manu leonum porro Danihel perseveravit usque ad 28
regnum Darii regnumque Cyri Persae

anno primo Balthasar regis Babylonis Danihel somnium vidit **VII**
visio autem capitis eius in cubili suo et somnium scribens brevi
sermone conprehendit summatimque perstringens ait videbam 2
in visione mea nocte et ecce quattuor venti caeli pugnabant in
mari magno et quattuor bestiae grandes ascendebant de ma- 3
ri diversae inter se prima quasi leaena et alas habebat aquilae 4
aspiciebam donec evulsae sunt alae eius et sublata est de terra
et super pedes quasi homo stetit et cor eius datum est ei et 5
ecce bestia alia similis urso in parte stetit et tres ordines erant
in ore eius et in dentibus eius et sic dicebant ei surge comede
carnes plurimas post hoc aspiciebam et ecce alia quasi pardus 6
et alas habebat avis quattuor super se et quattuor capita erant

7 in bestia et potestas data est ei post hoc aspiciebam in visione
noctis et ecce bestia quarta terribilis atque mirabilis et fortis ni-
mis dentes ferreos habebat magnos comedens atque comminuens
et reliqua pedibus suis conculcans dissimilis autem erat ceteris
8 bestiis quas videram ante eam et habebat cornua decem con-
siderabam cornua et ecce cornu aliud parvulum ortum est de
medio eorum et tria de cornibus primis evulsa sunt a facie eius
et ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu isto et os loquens
9 ingentia aspiciebam donec throni positi sunt et antiquus dierum
sedit vestimentum eius quasi nix candidum et capilli capitis eius
quasi lana munda thronus eius flammae ignis rotae eius ignis ac-
10 census fluvius igneus rapidusque egrediebatur a facie eius milia
milium ministrabant ei et decies milies centena milia adsistebant
11 ei iudicium sedit et libri aperti sunt aspiciebam propter vocem
sermonum grandium quos cornu illud loquebatur et vidi quoniam
interfecta esset bestia et perisset corpus eius et traditum esset ad
12 conburendum igni aliarum quoque bestiarum ablata esset po-
testas et tempora vitae constituta essent eis usque ad tempus et
13 tempus aspiciebam ergo in visione noctis et ecce cum nubibus
caeli quasi filius hominis veniebat et usque ad antiquum dierum
14 pervenit et in conspectu eius obtulerunt eum et dedit ei pote-
statem et honorem et regnum et omnes populi tribus ac linguae
ipsi servient potestas eius potestas aeterna quae non auferetur
15 et regnum eius quod non corrumpetur horruit spiritus meus ego
Danihel territus sum in his et visiones capitis mei conturbaverunt
16 me accessi ad unum de adsistentibus et veritatem quaerebam
ab eo de omnibus his qui dixit mihi interpretationem sermonum
17 et edocuit me hae bestiae magnae quattuor quattuor regna con-
18 surgent de terra suscipient autem regnum sancti Dei altissimi
et obtinebunt regnum usque in saeculum et saeculum saeculo-
19 rum post hoc volui diligenter discere de bestia quarta quia erat
dissimilis valde ab omnibus et terribilis nimis dentes et ungues
eius ferrei comedebat et comminuebat et reliquias pedibus suis
20 conculcabat et de cornibus decem quae habebat in capite et
de alio quod ortum fuerat ante quod ceciderant tria cornua de
cornu illo quod habebat oculos et os loquens grandia et maius
21 erat ceteris aspiciebam et ecce cornu illud faciebat bellum ad-
22 versus sanctos et praevalebat eis donec venit antiquus dierum
et iudicium dedit sanctis Excelsi et tempus advenit et regnum

obtinuerunt sancti et sic ait bestia quarta regnum quartum erit 23
in terra quod maius erit omnibus regnis et devorabit universam
terram et conculcabit et comminuet eam porro cornua decem 24
ipsius regni decem reges erunt et alius consurget post eos et ipse
potentior erit prioribus et tres reges humiliabit et sermones con- 25
tra Excelsum loquetur et sanctos Altissimi conteret et putabit
quod possit mutare tempora et leges et tradentur in manu eius
usque ad tempus et tempora et dimidium temporis et iudicium 26
sedebit ut auferatur potentia et conteratur et dispereat usque
in finem regnum autem et potestas et magnitudo regni quae 27
est subter omne caelum detur populo sanctorum Altissimi cuius
regnum regnum sempiternum est et omnes reges servient ei et
oboedient hucusque finis verbi ego Danihel multum cogitatio- 28
nibus meis conturbabar et facies mea mutata est in me verbum
autem in corde meo conservavi

anno tertio regni Balthasar regis visio apparuit mihi ego Da- **VIII**
nihel post id quod videram in principio vidi in visione mea cum 2
essem in Susis castro quod est in Aelam civitate vidi autem in
visione esse me super portam Ulai et levavi oculos meos et vidi 3
et ecce aries unus stabat ante paludem habens cornua excelsa
et unum excelsius altero atque succrescens postea vidi arietem 4
cornibus ventilantem contra occidentem et contra aquilonem et
contra meridiem et omnes bestiae non poterant resistere ei ne-
que liberari de manu eius fecitque secundum voluntatem suam
et magnificatus est et ego intellegebam ecce autem hircus ca- 5
prarum veniebat ab occidente super faciem totius terrae et non
tangebat terram porro hircus habebat cornu insigne inter oculos
suos et venit usque ad arietem illum cornutum quem videram 6
stantem ante portam et cucurrit ad eum in impetu fortitudi-
nis suae cumque adpropinquasset prope arietem efferatus est 7
in eum et percussit arietem et comminuit duo cornua eius et
non poterat aries resistere ei cumque eum misisset in terram
conculcavit et nemo quibat liberare arietem de manu eius hir- 8
cus autem caprarum magnus factus est nimis cumque crevisset
fractum est cornu magnum et orta sunt cornua quattuor subter
illud per quattuor ventos caeli de uno autem ex eis egressum est 9
cornu unum modicum et factum est grande contra meridiem et
contra orientem et contra fortitudinem et magnificatum est us- 10
que ad fortitudinem caeli et deiecit de fortitudine et de stellis et

11 conculcavit eas et usque ad principem fortitudinis magnificatus
est et ab eo tulit iuge sacrificium et deiecit locum sanctificatio-
12 nis eius robur autem datum est contra iuge sacrificium propter
peccata et prosternetur veritas in terra et faciet et prosperabi-
13 tur et audivi unum de sanctis loquentem et dixit unus sanctus
alteri nescio cui loquenti usquequo visio et iuge sacrificium et
peccatum desolationis quae facta est et sanctuarium et fortitudo
14 conculcabitur et dixit ei usque ad vesperam et mane duo mi-
15 lia trecenti et mundabitur sanctuarium factum est autem cum
viderem ego Danihel visionem et quaererem intellegentiam ecce
16 stetit in conspectu meo quasi species viri et audivi vocem viri
inter Ulai et clamavit et ait Gabrihel fac intellegere istum vi-
17 sionem et venit et stetit iuxta ubi ego stabam cumque venisset
pavens corrui in faciem meam et ait ad me intellege fili hominis
18 quoniam in tempore finis conplebitur visio cumque loqueretur
ad me conlapsus sum pronus in terram et tetigit me et statuit
19 me in gradu meo dixitque mihi ego ostendam tibi quae futu-
ra sint in novissimo maledictionis quoniam habet tempus finem
20 suum aries quem vidisti habere cornua rex Medorum est atque
21 Persarum porro hircus caprarum rex Graecorum est et cornu
22 grande quod erat inter oculos eius ipse est rex primus quod
autem fracto illo surrexerunt quattuor pro eo quattuor reges de
23 gente eius consurgent sed non in fortitudine eius et post regnum
eorum cum creverint iniquitates consurget rex inpudens facie et
24 intellegens propositiones et roborabitur fortitudo eius sed non
in viribus suis et supra quam credi potest universa vastabit et
prosperabitur et faciet et interficiet robustos et populum sanc-
25 torum secundum voluntatem suam et dirigetur dolus in manu
eius et cor suum magnificabit et in copia rerum omnium occidet
plurimos et contra principem principum consurget et sine manu
26 conteretur et visio vespere et mane quae dicta est vera est tu
27 ergo signa visionem quia post dies multos erit et ego Danihel
langui et aegrotavi per dies cumque surrexissem faciebam opera
regis et stupebam ad visionem et non erat qui interpretaretur

IX in anno primo Darii filii Asueri de semine Medorum qui impe-
2 ravit super regnum Chaldeorum anno uno regni eius ego Dani-
hel intellexi in libris numerum annorum de quo factus est sermo
Domini ad Hieremiam prophetam ut conplerentur desolationes
3 Hierusalem septuaginta anni et posui faciem meam ad Domi-

num Deum rogare et deprecari in ieiuniis sacco et cinere et oravi 4
Dominum Deum meum et confessus sum et dixi obsecro Domine
Deus magne et terribilis custodiens pactum et misericordiam di-
ligentibus te et custodientibus mandata tua peccavimus inique 5
fecimus impie egimus et recessimus et declinavimus a manda-
tis tuis ac iudiciis non oboedivimus servis tuis prophetis qui 6
locuti sunt in nomine tuo regibus nostris principibus nostris pa-
tribus nostris omnique populo terrae tibi Domine iustitia nobis 7
autem confusio faciei sicut est hodie viro Iuda et habitatoribus
Hierusalem et omni Israhel his qui prope sunt et his qui procul
in universis terris ad quas eiecisti eos propter iniquitates eorum
in quibus peccaverunt in te Domine nobis confusio faciei regi- 8
bus nostris principibus nostris et patribus nostris qui peccave-
runt tibi autem Domino Deo nostro misericordia et propitiatio 9
quia recessimus a te et non audivimus vocem Domini Dei no- 10
stri ut ambularemus in lege eius quam posuit nobis per servos
suos prophetas et omnis Israhel praevaricati sunt legem tuam et 11
declinaverunt ne audirent vocem tuam et stillavit super nos ma-
ledictio et detestatio quae scripta est in libro Mosi servi Dei quia
peccavimus ei et statuit sermones suos quos locutus est super 12
nos et super principes nostros qui iudicaverunt nos ut super-
ducerent in nos malum magnum quale numquam fuit sub omni
caelo secundum quod factum est in Hierusalem sicut scriptum 13
est in lege Mosi omne malum hoc venit super nos et non ro-
gavimus faciem tuam Domine Deus noster ut reverteremur ab
iniquitatibus nostris et cogitaremus veritatem tuam et vigilavit 14
Dominus et adduxit eam super nos iustus Dominus Deus noster
in omnibus operibus suis quae fecit non enim audivimus vocem
eius et nunc Domine Deus noster qui eduxisti populum tuum 15
de terra Aegypti in manu forti et fecisti tibi nomen secundum
diem hanc peccavimus iniquitatem fecimus Domine in omnem 16
iustitiam tuam avertatur obsecro ira tua et furor tuus a civitate
tua Hierusalem et monte sancto tuo propter peccata enim nostra
et iniquitates patrum nostrorum Hierusalem et populus tuus in
obprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum nunc ergo ex- 17
audi Deus noster orationem servi tui et preces eius et ostende
faciem tuam super sanctuarium tuum quod desertum est prop-
ter temet ipsum inclina Deus meus aurem tuam et audi ape- 18
ri oculos tuos et vide desolationem nostram et civitatem super

quam invocatum est nomen tuum neque enim in iustificationibus
nostris prosternimus preces ante faciem tuam sed in miserationi-
19 bus tuis multis exaudi Domine placare Domine adtende et fac
ne moreris propter temet ipsum Deus meus quia nomen tuum
20 invocatum est super civitatem et super populum tuum cumque
adhuc loquerer et orarem et confiterer peccata mea et peccata
populi mei Israhel ut prosternerem preces meas in conspectu Dei
21 mei pro monte sancto Dei mei adhuc me loquente in oratione
ecce vir Gabrihel quem videram in visione principio cito volans
22 tetigit me in tempore sacrificii vespertini et docuit me et lo-
cutus est mihi dixitque Danihel nunc egressus sum ut docerem
23 te et intellegeres ab exordio precum tuarum egressus est sermo
ego autem veni ut indicarem tibi quia vir desideriorum es tu ergo
24 animadverte sermonem et intellege visionem septuaginta ebdo-
mades adbreviatae sunt super populum tuum et super urbem
sanctam tuam ut consummetur praevaricatio et finem accipiat
peccatum et deleatur iniquitas et adducatur iustitia sempiterna
et impleatur visio et prophetes et unguatur sanctus sanctorum
25 scito ergo et animadverte ab exitu sermonis ut iterum aedifi-
cetur Hierusalem usque ad christum ducem ebdomades septem
et ebdomades sexaginta duae erunt et rursum aedificabitur pla-
26 tea et muri in angustia temporum et post ebdomades sexaginta
duas occidetur christus et non erit eius et civitatem et sanctua-
rium dissipabit populus cum duce venturo et finis eius vastitas
27 et post finem belli statuta desolatio confirmabit autem pactum
multis ebdomas una et in dimidio ebdomadis deficiet hostia et
sacrificium et in templo erit abominatio desolationis et usque ad
consummationem et finem perseverabit desolatio

X anno tertio Cyri regis Persarum verbum revelatum est Da-
niheli cognomento Balthasar et verum verbum et fortitudo ma-
gna intellexitque sermonem intellegentia est enim opus in visione
2 in diebus illis ego Danihel lugebam trium ebdomadarum diebus
3 panem desiderabilem non comedi et caro et vinum non introie-
runt in os meum sed neque unguento unctus sum donec conple-
4 rentur trium ebdomadarum dies die autem vicesima et quarta
5 mensis primi eram iuxta fluvium magnum qui est Tigris et leva-
vi oculos meos et vidi et ecce vir unus vestitus lineis et renes eius
6 accincti auro obrizo et corpus eius quasi chrysolitus et facies eius
velut species fulgoris et oculi eius ut lampas ardens et brachia

eius et quae deorsum usque ad pedes quasi species aeris candentis
et vox sermonum eius ut vox multitudinis vidi autem ego Dani- 7
hel solus visionem porro viri qui erant mecum non viderunt sed
terror nimius inruit super eos et fugerunt in absconditum ego 8
autem relictus solus vidi visionem grandem hanc et non remansit
in me fortitudo sed et species mea inmutata est in me et emar-
cui nec habui quicquam virium et audivi vocem sermonum eius 9
et audiens iacebam consternatus super faciem meam vultusque
meus herebat terrae et ecce manus tetigit me et erexit me super 10
genua mea et super articulos manuum mearum et dixit ad me 11
Danihel vir desideriorum intellege verba quae ego loquor ad te
et sta in gradu tuo nunc enim sum missus ad te cumque dixisset
mihi sermonem istum steti tremens et ait ad me noli metuere 12
Danihel quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intellegen-
dum ut te adfligeres in conspectu Dei tui exaudita sunt verba tua
et ego veni propter sermones tuos princeps autem regni Persa- 13
rum restitit mihi viginti et uno diebus et ecce Michahel unus de
principibus primis venit in adiutorium meum et ego remansi ibi
iuxta regem Persarum veni autem ut docerem te quae ventu- 14
ra sunt populo tuo in novissimis diebus quoniam adhuc visio in
dies cumque loqueretur mihi huiuscemodi verbis deieci vultum 15
meum ad terram et tacui et ecce quasi similitudo filii hominis 16
tetigit labia mea et aperiens os meum locutus sum et dixi ad
eum qui stabat contra me domine mi in visione tua dissolutae
sunt conpages meae et nihil in me remansit virium et quomodo 17
poterit servus domini mei loqui cum domino meo nihil enim in
me remansit virium sed et halitus meus intercluditur rursum 18
ergo tetigit me quasi visio hominis et confortavit me et dixit 19
noli timere vir desideriorum pax tibi confortare et esto robustus
cumque loqueretur mecum convalui et dixi loquere domine mi
quia confortasti me et ait numquid scis quare venerim ad te 20
et nunc revertar ut proelier adversum principem Persarum cum
enim egrederer apparuit princeps Graecorum veniens verumta- 21
men adnuntiabo tibi quod expressum est in scriptura veritatis
et nemo est adiutor meus in omnibus his nisi Michahel princeps
vester

ego autem ab anno primo Darii Medi stabam ut confortare- **XI**
tur et roboraretur et nunc veritatem adnuntiabo tibi ecce adhuc 2
tres reges stabunt in Perside et quartus ditabitur opibus nimiis

super omnes et cum invaluerit divitiis suis concitabit omnes ad-
3 versum regnum Graeciae surget vero rex fortis et dominabitur
4 potestate multa et faciet quod placuerit ei et cum steterit con-
teretur regnum eius et dividetur in quattuor ventos caeli sed non
in posteros eius neque secundum potentiam illius qua dominatus
est lacerabitur enim regnum eius etiam in externos exceptis his
5 et confortabitur rex austri et de principibus eius praevalebit su-
6 per eum et dominabitur dicione multa enim dominatio eius et
post finem annorum foederabuntur filiaque regis austri veniet ad
regem aquilonis facere amicitiam et non obtinebit fortitudinem
brachii nec stabit semen eius et tradetur ipsa et qui adduxerunt
7 eam adulescentes eius et qui confortabant eam in temporibus et
stabit de germine radicum eius plantatio et veniet cum exerci-
tu et ingredietur provinciam regis aquilonis et abutetur eis et
8 obtinebit insuper et deos eorum et sculptilia vasa quoque pre-
tiosa argenti et auri captiva ducet in Aegyptum ipse praevalebit
9 adversum regem aquilonis et intrabit in regnum rex austri et re-
10 vertetur ad terram suam filii autem eius provocabuntur et con-
gregabunt multitudinem exercituum plurimorum et veniet pro-
perans et inundans et revertetur et concitabitur et congredietur
11 cum robore eius et provocatus rex austri egredietur et pugnabit
adversum regem aquilonis et praeparabit multitudinem nimiam
12 et dabitur multitudo in manu eius et capiet multitudinem et
exaltabitur cor eius et deiciet multa milia sed non praevalebit
13 convertetur enim rex aquilonis et praeparabit multitudinem mul-
to maiorem quam prius et in fine temporum annorumque veniet
14 properans cum exercitu magno et opibus nimiis et in tempo-
ribus illis multi consurgent adversum regem austri filii quoque
praevaricatorum populi tui extollentur ut impleant visionem et
15 corruent et veniet rex aquilonis et conportabit aggerem et capiet
urbes munitissimas et brachia austri non sustinebunt et consur-
16 gent electi eius ad resistendum et non erit fortitudo et faciet
veniens super eum iuxta placitum suum et non erit qui stet con-
tra faciem eius et stabit in terra inclita et consumetur in manu
17 eius et ponet faciem suam ut veniat ad tenendum universum
regnum eius et recta faciet cum eo et filiam feminarum dabit ei
18 ut evertat illud et non stabit nec illius erit et convertet faciem
suam ad insulas et capiet multas et cessare faciet principem ob-
19 probrii sui et obprobrium eius convertetur in eum et convertet

faciem suam ad imperium terrae suae et inpinget et corruet et
non invenietur et stabit in loco eius vilissimus et indignus de- 20
core regio et in paucis diebus conteretur non in furore nec in
proelio et stabit in loco eius despectus et non tribuetur ei ho- 21
nor regius et veniet clam et obtinebit regnum in fraudulentia et 22
brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius et conterentur in-
super et dux foederis et post amicitias cum eo faciet dolum et 23
ascendet et superabit in modico populo abundantes et uberes 24
urbes ingredietur et faciet quae non fecerunt patres eius et patres
patrum eius rapinas et praedam et divitias eorum dissipabit et
contra firmissimas cogitationes iniet et hoc usque ad tempus et 25
concitabitur fortitudo eius et cor eius adversum regem austri in
exercitu magno et rex austri provocabitur ad bellum multis auxi-
liis et fortibus nimis et non stabunt quia inibunt adversum eum
consilia et comedentes panem cum eo conterent illum exercitus- 26
que eius opprimetur et cadent interfecti plurimi duorum quoque 27
regum cor erit ut malefaciant et ad mensam unam mendacium
loquentur et non proficient quia adhuc finis in aliud tempus et 28
revertetur in terram suam cum opibus multis et cor eius adver-
sus testamentum sanctum et faciet et revertetur in terram suam
statuto tempore revertetur et veniet ad austrum et non erit prio- 29
ri simile novissimum et venient super eum trieres et Romani 30
et percutietur et revertetur et indignabitur contra testamentum
sanctuarii et faciet reverteturque et cogitabit adversum eos qui
dereliquerunt testamentum sanctuarii et brachia ex eo stabunt 31
et polluent sanctuarium fortitudinis et auferent iuge sacrificium
et dabunt abominationem in desolationem et impii in testa- 32
mentum simulabunt fraudulenter populus autem sciens Deum
suum obtinebit et faciet et docti in populo docebunt plurimos 33
et ruent in gladio et in flamma in captivitate et rapina dierum
cumque corruerint sublevabuntur auxilio parvulo et adplicabun- 34
tur eis plurimi fraudulenter et de eruditis ruent ut conflentur et 35
eligantur et dealbentur usque ad tempus praefinitum quia adhuc
aliud tempus erit et faciet iuxta voluntatem suam rex et ele- 36
vabitur et magnificabitur adversum omnem deum et adversum
Deum deorum loquetur magnifica et diriget donec conpleatur ira-
cundia perpetrata est quippe definitio et Deum patrum suorum 37
non reputabit et erit in concupiscentiis feminarum nec quem-
quam deorum curabit quia adversum universa consurget deum 38

autem Maozim in loco suo venerabitur et deum quem ignorave-
runt patres eius colet auro et argento et lapide pretioso rebusque
39 pretiosis et faciet ut muniat Maozim cum deo alieno quem co-
gnovit et multiplicabit gloriam et dabit eis potestatem in multis
40 et terram dividet gratuito et in tempore praefinito proeliabitur
adversum eum rex austri et quasi tempestas veniet contra illum
rex aquilonis in curribus et in equitibus et in classe magna et
41 ingredietur terras et conteret et pertransiet et introibit in ter-
ram gloriosam et multae corruent hae autem solae salvabuntur
42 de manu eius Edom et Moab et principium filiorum Ammon et
43 mittet manum suam in terras et terra Aegypti non effugiet et
dominabitur thesaurorum auri et argenti et in omnibus pretio-
44 sis Aegypti per Lybias quoque et Aethiopias transibit et fama
turbabit eum ab oriente et ab aquilone et veniet in multitudine
45 magna ut conterat et interficiat plurimos et figet tabernaculum
suum Apedno inter maria super montem inclitum et sanctum et
veniet usque ad summitatem eius et nemo auxiliabitur ei
XII in tempore autem illo consurget Michahel princeps magnus
qui stat pro filiis populi tui et veniet tempus quale non fuit ab
eo quo gentes esse coeperunt usque ad tempus illud et in tempore
illo salvabitur populus tuus omnis qui inventus fuerit scriptus in
2 libro et multi de his qui dormiunt in terrae pulvere evigilabunt
alii in vitam aeternam et alii in obprobrium ut videant semper
3 qui autem docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti et
qui ad iustitiam erudiunt multos quasi stellae in perpetuas ae-
4 ternitates tu autem Danihel clude sermones et signa librum us-
que ad tempus statutum pertransibunt plurimi et multiplex erit
5 scientia et vidi ego Danihel et ecce quasi duo alii stabant unus
6 hinc super ripam fluminis et alius inde ex altera ripa fluminis et
dixi viro qui indutus erat lineis qui stabat super aquas fluminis
7 usquequo finis horum mirabilium et audivi virum qui indutus
erat lineis qui stabat super aquas fluminis cum levasset dexteram
et sinistram suam in caelum et iurasset per viventem in aeternum
quia in tempus temporum et dimidium temporis et cum conpleta
fuerit dispersio manus populi sancti conplebuntur universa haec
8 et ego audivi et non intellexi et dixi domine mi quid erit post haec
9 et ait vade Danihel quia clausi sunt signatique sermones usque
10 ad tempus praefinitum eligentur et dealbabuntur et quasi ignis
probabuntur multi et impie agent impii neque intellegent omnes

impii porro docti intellegent et a tempore cum ablatum fuerit 11
iuge sacrificium et posita fuerit abominatio in desolatione dies
mille ducenti nonaginta beatus qui expectat et pervenit ad dies 12
mille trecentos triginta quinque tu autem vade ad praefinitum 13
et requiesce et stabis in sorte tua in fine dierum

et erat vir habitans in Babylone et nomen eius Ioachim et **XIII**, 2
accepit uxorem nomine Susannam filiam Chelciae pulchram ni-
mis et timentem Dominum parentes enim illius cum essent iusti 3
erudierunt filiam suam secundum legem Mosi erat autem Ioa- 4
chim dives valde et erat ei pomerium vicinum domus suae et ad
ipsum confluebant Iudaei eo quod esset honorabilior omnium et 5
constituti sunt duo senes iudices in anno illo de quibus locutus
est Dominus quia egressa est iniquitas de Babylone a senibus
iudicibus qui videbantur regere populum isti frequentabant do- 6
mum Ioachim et veniebant ad eos omnes qui habebant iudicia
cum autem populus revertisset per meridiem ingrediebatur Su- 7
sanna et deambulabat in pomerio viri sui et videbant eam senes 8
cotidie ingredientem et deambulantem et exarserunt in concupi-
scentia eius et everterunt sensum suum et declinaverunt oculos 9
suos ut non viderent caelum neque recordarentur iudiciorum iu-
storum erant ergo ambo vulnerati amore eius nec indicaverunt 10
sibi vicissim dolorem suum erubescebant enim indicare concu- 11
piscentiam suam volentes concumbere cum ea et observabant 12
cotidie sollicitius videre eam dixitque alter ad alterum eamus 13
domum quia prandii hora est et egressi recesserunt a se cumque 14
revertissent venerunt in unum et sciscitantes ab invicem causam
confessi sunt concupiscentiam suam et tunc in commune sta-
tuerunt tempus quando eam possent invenire solam factum est 15
autem cum observarent diem aptum ingressa est aliquando sicut
heri et nudius tertius cum duabus solis puellis voluitque lavari
in pomerio aestus quippe erat et non erat ibi quisquam praeter 16
duos senes absconditos et contemplantes eam dixit ergo puellis 17
adferte mihi oleum et smegmata et ostia pomerii claudite ut la-
vem et fecerunt sicut praeceperat clauseruntque ostia pomerii 18
et egressae sunt per posticium ut adferrent quae iusserat nescie-
bantque senes intus esse absconditos cum autem egressae essent 19
puellae surrexerunt duo senes et adcurrerunt ad eam et dixerunt
ecce ostia pomerii clausa sunt et nemo nos videt et in concupi- 20
scentia tui sumus quam ob rem adsentire nobis et commiscere

21 nobiscum quod si nolueris dicemus testimonium contra te quod
22 fuerit tecum iuvenis et ob hanc causam emiseris puellas a te in-
gemuit Susanna et ait angustiae mihi undique si enim hoc egero
mors mihi est si autem non egero non effugiam manus vestras
23 sed melius mihi est absque opere incidere in manus vestras quam
24 peccare in conspectu Domini et exclamavit voce magna Susanna
25 exclamaverunt autem et senes adversus eam et cucurrit unus et
26 aperuit ostia pomerii cum ergo audissent clamorem in pomerio
famuli domus inruerunt per posticam ut viderent quidnam esset
27 postquam autem senes locuti sunt erubuerunt servi vehemen-
ter quia numquam dictus fuerat sermo huiuscemodi de Susanna
28 et facta est dies crastina cumque venisset populus ad virum
eius Ioachim venerunt et duo presbyteri pleni iniqua cogitatio-
29 ne adversum Susannam ut interficerent eam et dixerunt coram
populo mittite ad Susannam filiam Chelciae uxorem Ioachim et
30 statim miserunt et venit cum parentibus et filiis et universis co-
31 gnatis suis porro Susanna erat delicata nimis et pulchra specie
32 at iniqui illi iusserunt ut discoperiretur erat enim cooperta ut vel
33 sic satiarentur decore eius flebant igitur sui et omnes qui nove-
34 rant eam consurgentes autem duo presbyteri in medio populi
35 posuerunt manus super caput eius quae flens suspexit ad cae-
36 lum erat enim cor eius fiduciam habens in Domino et dixerunt
presbyteri cum deambularemus in pomerio soli ingressa est haec
cum duabus puellis et clausit ostia pomerii et dimisit puellas
37 venitque ad eam adulescens qui erat absconditus et concubuit
38 cum ea porro nos cum essemus in angulo pomerii videntes ini-
quitatem cucurrimus ad eos et vidimus eos pariter commisceri
39 et illum quidem non quivimus conprehendere quia fortior nobis
40 erat et apertis ostiis exilivit hanc autem cum adprehendissemus
interrogavimus quisnam esset adulescens et noluit indicare no-
41 bis huius rei testes sumus credidit eis multitudo quasi senibus
42 populi et iudicibus et condemnaverunt eam ad mortem excla-
mavit autem voce magna Susanna et dixit Deus aeterne qui abs-
43 conditorum es cognitor qui nosti omnia antequam fiant tu scis
quoniam falsum contra me tulerunt testimonium et ecce mo-
rior cum nihil horum fecerim quae isti malitiose conposuerunt
44, 45 adversum me exaudivit autem Dominus vocem eius cumque
duceretur ad mortem suscitavit Deus spiritum sanctum pueri iu-
46 nioris cuius nomen Danihel et exclamavit voce magna mundus

ego sum a sanguine huius et conversus omnis populus ad eum 47
dixit quis est sermo iste quem tu locutus es qui cum staret in 48
medio eorum ait sic fatui filii Israhel non iudicantes neque quod
verum est cognoscentes condemnastis filiam Israhel revertimini 49
ad iudicium quia falsum testimonium locuti sunt adversum eam
reversus est ergo populus cum festinatione et dixerunt ei senes 50
veni et sede in medio nostrum et indica nobis quia tibi dedit
Deus honorem senectutis et dixit ad eos Danihel separate illos 51
ab invicem procul et diiudicabo eos cum ergo divisi essent alter 52
ab altero vocavit unum de eis et dixit ad eum inveterate dierum
malorum nunc venerunt peccata tua quae operabaris prius iu- 53
dicans iudicia iniusta innocentes opprimens et dimittens noxios
dicente Domino innocentem et iustum non interficies nunc ergo 54
si vidisti eam dic sub qua arbore videris eos loquentes sibi qui ait
sub scino dixit autem Danihel recte mentitus es in caput tuum 55
ecce enim angelus Dei accepta sententia ab eo scindet te me-
dium et amoto eo iussit venire alium et dixit ei semen Chanaan 56
et non Iuda species decepit te et concupiscentia subvertit cor
tuum sic faciebatis filiabus Israhel et illae timentes loqueban- 57
tur vobis sed non filia Iuda sustinuit iniquitatem vestram nunc 58
ergo dic mihi sub qua arbore conprehenderis eos loquentes sibi
qui ait sub prino dixit autem ei Danihel recte mentitus es et tu 59
in caput tuum manet enim angelus Dei gladium habens ut se-
cet te medium et interficiat vos exclamavit itaque omnis coetus 60
voce magna et benedixerunt Deo qui salvat sperantes in se et 61
consurrexerunt adversum duos presbyteros convicerat enim eos
Danihel ex ore suo falsum dixisse testimonium feceruntque eis
sicuti male egerant adversum proximum ut facerent secundum 62
legem Mosi et interfecerunt eos et salvatus est sanguis innoxius
in die illa Chelcias autem et uxor eius laudaverunt Deum pro 63
filia sua Susanna cum Ioachim marito eius et cognatis omnibus
quia non esset inventa in ea res turpis Danihel autem factus est 64
magnus in conspectu populi a die illa et deinceps

et rex Astyages adpositus est ad patres suos et suscepit Cyrus **XIV**
Perses regnum eius erat autem Danihel conviva regis et honora-
tus super omnes amicos eius erat quoque idolum nomine Bel 2
apud Babylonios et inpendebantur in eo per dies singulos simi-
lae artabae duodecim et oves quadraginta vinique amphorae sex
rex quoque colebat eum et ibat per singulos dies adorare eum 3

porro Danihel adorabat Deum suum dixitque ei rex quare non
4 adoras Bel qui respondens ait ei quia non colo idola manufac-
ta sed viventem Deum qui creavit caelum et terram et habet
5 potestatem omnis carnis et dixit ad eum rex non tibi videtur
esse Bel vivens deus an non vides quanta comedat et bibat co-
6 tidie et ait Danihel adridens ne erres rex iste enim intrinsecus
7 luteus est et forinsecus aereus neque comedit aliquando et ira-
tus rex vocavit sacerdotes eius et ait eis nisi dixeritis mihi quis
8 est qui comedat inpensas has moriemini si autem ostenderitis
quoniam Bel comedat haec morietur Danihel quia blasphemavit
9 in Bel et dixit Danihel regi fiat iuxta verbum tuum erant au-
tem sacerdotes Bel septuaginta exceptis uxoribus et parvulis et
10 filiis et venit rex cum Danihele in templum Belis et dixerunt
sacerdotes Belis ecce nos egredimur foras et tu rex pone escas
11 et vinum misce et claude ostium et signa anulo tuo et cum
ingressus fueris mane nisi inveneris omnia comesta a Bel morie-
12 mur vel Danihel qui mentitus est adversum nos contemnebant
autem quia fecerant sub mensa absconditum introitum et per
13 illum ingrediebantur semper et devorabant ea factum est igitur
postquam egressi sunt illi et rex posuit cibos ante Bel praecepit
Danihel pueris suis et adtulerunt cinerem et cribravit per totum
templum coram rege et egressi clauserunt ostium et signantes
14 anulo regis abierunt sacerdotes autem ingressi sunt nocte iux-
ta consuetudinem suam et uxores et filii eorum et comederunt
15 omnia et biberunt surrexit autem rex primo diluculo et Danihel
16 cum eo et ait rex salvane sunt signa Danihel qui respondit sal-
17 va rex statimque cum aperuissent ostium intuitus rex mensam
exclamavit voce magna magnus es Bel et non est apud te dolus
18 quisquam et risit Danihel et tenuit regem ne ingrederetur intro
et dixit ecce pavimentum animadverte cuius vestigia sunt haec
19 et dixit rex video vestigia virorum et mulierum et infantium et
20 iratus rex tunc adprehendit sacerdotes et uxores et filios eorum
et ostenderunt ei abscondita ostiola per quae ingrediebantur et
21 consumebant quae erant super mensam occidit ergo illos rex et
tradidit Bel in potestate Daniheli qui subvertit eum et templum
22 eius et erat draco magnus in loco illo et colebant eum Babylo-
23 nii et dixit rex Daniheli ecce nunc non potes dicere quia non
24 sit iste deus vivens adora ergo eum dixitque Danihel Dominum
25 Deum meum adoro quia ipse est Deus vivens tu autem rex da

mihi potestatem et interficiam draconem absque gladio et fuste
et ait rex do tibi tulit ergo Danihel picem et adipem et pilos et 26
coxit pariter fecitque massas et dedit in os draconi et disruptus
est draco et dixit ecce quae colebatis quod cum audissent Ba- 27
bylonii indignati sunt vehementer et congregati adversum regem
dixerunt Iudaeus factus est rex Bel destruxit draconem interfecit
et sacerdotes occidit et dixerunt cum venissent ad regem tra- 28
de nobis Danihelum alioquin interficiemus te et domum tuam
vidit ergo rex quod inruerent in eum vehementer et necessitate 29
conpulsus tradidit eis Danihelum qui miserunt eum in lacum 30
leonum et erat ibi diebus sex porro in lacu erant septem leones 31
et dabantur eis cotidie duo corpora et duae oves et tunc non data
sunt eis ut devorarent Danihelum erat autem Abacuc propheta 32
in Iudaea et ipse coxerat pulmentum et intriverat panes in al-
veolo et ibat in campum ut ferret messoribus dixitque angelus 33
Domini ad Abacuc fer prandium quod habes in Babylonem Da-
niheli qui est in lacu leonum et dixit Abacuc domine Babylonem 34
non vidi et lacum nescio et adprehendit eum angelus Domini in 35
vertice eius et portavit eum capillo capitis sui posuitque eum in
Babylone supra lacum in impetu spiritus sui et clamavit Aba- 36
cuc dicens Danihel tolle prandium quod misit tibi Deus et ait 37
Danihel recordatus es enim mei Deus et non dereliquisti diligen-
tes te surgensque Danihel comedit porro angelus Dei restituit 38
Abacuc confestim in loco suo venit ergo rex die septima ut lu- 39
geret Danihelum et venit ad lacum et introspexit et ecce Danihel
sedens et exclamavit rex voce magna dicens magnus es Domine 40
Deus Danihelis et extraxit eum porro illos qui perditionis eius 41
causa fuerant intromisit et devorati sunt in momento coram eo

THE FOURTH BOOK OF ESDRAS

I Liber Ezrae prophetae , filii Sarei, filii Azarei, filii Hel-
2 chiae, filii Salame , filii Sadoch, filii Acitob, filii Achiae,
filii Finees, filii Heli, filii Ameriae, filii Aziei , filii Ma-
rimoth, filii Arna, filii Oziae, filii Borith, filii Abissei,
3 filii Finees, filii Eleazar , filii Aaron ex tribu Levi, qui fuit cap-
tivus in regione Medorum, in regno Artaxersis regis Persarum.
4, 5 et factum est verbum Domini ad me dicens: vade adnuntia po-
pulo meo facinora ipsorum et filiis eorum iniquitates quas in me
6 admiserunt, ut nuntient filiis filiorum suorum , quia peccata pa-
rentum illorum in illis creverunt obliti enim me sacrificaverunt
7 diis alienis. nonne ego eos eduxi de terra Aegypti de domo servi-
8 tutis? ipsi autem inritaverunt me et consilia mea spreverunt. tu
autem excute comam capitis tui et proice omnia mala super illos,
quoniam non oboedierunt legi meae populus autem indisciplina-
9 tus. usquequo eos sustinebo, quibus tanta beneficia contuli?
10 reges multos propter eos subverti, Pharaonem cum pueris suis
11 et omnem exercitum eius percussi. omnes gentes a facie eorum
perdidi et in oriente provinciarum duarum populos Tyri et Si-
12 donis dissipavi et omnes adversarios eorum interfeci. tu vero
13 loquere ad eos dicens: haec dicit Dominus: nempe ego vos ma-
re traieci et plateas vobis in invio munitas exhibui ducem vobis
14 dedi Moysen et Aaron sacerdotem. lucem vobis per columnam
ignis praestiti et magna mirabilia feci in vobis. vos autem mei
15 obliti estis, dicit Dominus. haec dicit Dominus omnipotens: co-
turnix vobis in signo fuit, castra vobis ad tutelam dedi, et illic
16 murmurastis. et non triumphastis in nomine meo de perditio-
ne inimicorum vestrorum, sed adhuc nunc usque murmuratis .
17 ubi sunt beneficia quae praestiti vobis? nonne in deserto cum
18 esuriretis et sitiretis proclamastis ad me dicentes: ut quid nos
in desertum istud adduxisti interficere nos? melius nobis fuerat
19 servire Agyptiis quam mori in deserto hoc. ego dolui gemitos
vestros et dedi mannam vobis in escam, panem angelorum man-

ducastis. nonne cum sitiretis petram excidi, et fluxerunt aquae 20
in satietatem ? propter aestus folia arborum vos texi. divi- 21
si vobis terras pingues, Chananeos et Ferezeos et Philistheos a
facie vestra proieci. quid faciam vobis adhuc? dicit Dominus.
haec dicit Dominus omnipotens: in deserto cum essetis in flumi- 22
ne amaro sitientes et blasphemantes nomen meum, non ignem 23
vobis pro blasphemiis dedi, sed mittens lignum in aqua dulce
feci flumen. quid tibi faciam, Iacob? noluisti me obaudire, Iu- 24
da. transferam me ad alias gentes et dabo eis nomen meum,
ut custodiant legitima mea. quoniam me dereliquistis, et ego 25
vos derelinquam petentibus vobis a me misericordiam, non mi-
serebor vestri. quando invocabitis me, ego non exaudiam vos. 26
maculastis enim manus vestras sanguine, et pedes vestri impi-
gri sunt ad committenda homicidia. non quasi me dereliquistis, 27
sed vos ipsos, dicit Dominus. haec dicit Dominus omnipotens: 28
nonne ego vos rogavi ut pater filios et ut mater filias et nutrix
parvulos suos. ut essetis mihi in populo et ego vobis in Deum, 29
et vos mihi in filios et ego vobis in patrem? ita vos collegi ut 30
gallina filios suos sub alas suas. modo autem quid faciam vo-
bis? proiciam vos a facie mea. oblationes mihi cum obtuleritis, 31
avertam faciem meam a vobis dies enim festos vestros et neome-
nias et circumcisiones carnis repudiavi. ego misi pueros meos 32
prophetas ad vos, quos acceptos interfecistis et laniastis corpora
illorum , quorum sanguinem exquiram, dicit Dominus. haec di- 33
cit Dominus omnipotens: domus vestra deserta est, proiciam vos
sicut ventus stipulam. et filii procreationem non facient, quo- 34
niam mandatum meum vobiscum neglexerunt et quod malum
est coram me fecerunt. tradam domus vestras populo venienti. 35
qui me non audientes credunt quibus signa non ostendi, facient
quae praecepi. prophetas non viderunt et memorabuntur anti- 36
quitatum eorum. testor populi venientis gratiam, cuius parvuli 37
exultant cum laetitia, me non videntes oculis carnalibus, sed
spiritu credent quae dixi. et nunc, pater , aspice cum gloria 38
et vide populum venientem ab oriente. quibus dabo ducatum 39
Abraham, Isaac et Iacob et Osee et Amos et Michae et Iohe-
lis et Abdiae et Ionae et Naum et Abacuc, Sofoniae. Aggei, 40
Zacchariae et Malachiae, qui et angelus Domini vocatus est.

haec dicit Dominus: ego eduxi populum istum de servitute, **II**
quibus mandata dedi per pueros meos prophetas , quos audi-

2 re noluerunt, sed irrita fecerunt mea consilia. mater quae eos
generavit dicit illis: ite, filii, quia ego vidua sum et derelicta.
3 educavi vos cum laetitia et amisi vos cum luctu et tristitia, quo-
niam peccastis coram Domino Deo et quod malum est coram
4 me fecistis. modo autem quid faciam vobis? ego enim vidua
sum et derelicta. ite, filii, et petite a Domino misericordiam.
5 ego autem te, pater, testem invoco super matrem filiorum, quia
6 noluerunt testamentum meum servare, ut des eis confusionem
7 et matrem eorum in direptionem, ne generatio eorum fiat. di-
spergantur in gentes, nomina eorum deleantur a terra, quoniam
8 spreverunt testamentum meum. vae tibi, Assur, qui abscondis
iniquos penes te. gens mala, memorare quid fecerim Sodomae
9 et Gomorrae, quorum terra iacet in piceis glebis et aggeribus
cinerum. sic dabo eos qui me non audierunt, dicit Dominus
10 omnipotens. haec dicit Dominus ad Ezram: adnuntia populo
meo, quoniam dabo eis regnum Hierusalem, quod daturus eram
11 Israhel. et sumam mihi gloriam illorum et dabo eis tabernacu-
12 la aeterna, quae praeparaveram illis. lignum vitae erit illis in
13 odore unguenti, et non laborabunt neque fatigabuntur. ite et
accipietis, rogate vobis dies paucos ut minorentur iam paratum
14 est vobis regnum, vigilate. testare testare , caelum et terram ,
omisi enim malum et creavi bonum, quia vivo ego, dicit Dominus.
15 mater, conplectere filios tuos , educa illos cum laetitia sicut co-
lumba, confirma pedes eorum, quoniam te elegi, dicit Dominus.
16 et resuscitabo mortuos de locis suis et de monumentis educam
17 illos, quoniam cognovi nomen meum in illis . noli timere, mater
18 filiorum, quoniam te elegi, dicit Dominus. mittam tibi adiuto-
rium pueros meos Esaiam et Hieremiam, ad quorum consilium
sanctificavi et paravi tibi arbores duodecim gravatas variis fruc-
19 tibus et totidem fontes fluentes lac et mel et montes inmensos
septem habentes rosam et lilium, in quibus gaudio replebo filios
20 tuos. viduam iustifica, pupillo iudica, egenti da , orfanum tue-
21 re, nudum vesti, confractum et debilem cura, claudum inridere
noli, tutare mancum, et caecum ad visionem claritatis meae ad-
22, 23 mitte, senem et iuvenem intra muros tuos serva, mortuos ubi
inveneris signans commenda sepulchro, et dabo tibi primam ses-
24 sionem in resurrectione mea . pausa et quiesce, populus meus,
25 quia veniet requies tua. nutrix bona, nutri filios tuos, confirma
26 pedes eorum. servos quos tibi dedi, nemo ex eis interiet , ego

enim eos requiram de numero tuo. noli satagere , cum venerit 27
enim dies pressurae et angustiae, alii plorabunt et tristes erunt,
tu autem hilaris et copiosa eris. zelabunt gentes et nihil adver- 28
sum te poterunt, dicit Dominus. manus meae tegent te, ne filii 29
tui gehennam videant. iucundare, mater, cum filiis tuis, quia 30
ego te eripiam , dicit Dominus. filios tuos dormientes memora- 31
re, quoniam ego eos educam de latibulis terrae et misericordiam
cum illis faciam, quoniam misericors sum, dicit Dominus omni-
potens. amplectere natos tuos usque dum venio et praedica illis 32
misericordiam, quoniam exuberant fontes mei et gratia mea no
A. ego Ezra accepi praeceptum a Domino in monte Horeb, ut 33
irem ad Israhel. ad quos cum venirem, reprobaverunt me et re-
spuerunt mandatum Domini. ideoque vobis dico, gentes quae 34
auditis et intellegitis: expectate pastorem vestrum, requiem ae-
ternitatis dabit vobis, quoniam in proximo est ille, qui in finem
saeculi adveniet. parati estote ad praemia regni, quia lux per- 35
petua lucebit vobis per aeternitatem temporis. fugite umbram 36
saeculi huius, accipite iucunditatem gloriae vestrae. ego testor
palam salvatorem meum. commendatum Domini accipite et iu- 37
cundamini gratias agentes ei qui vos ad caelestia regna vocavit.
surgite et state et videte numerum signatorum in convivio Domi- 38
ni. qui se de umbra saeculi transtulerunt, splendidas tunicas a 39
Domino acceperunt. recipe , Sion, numerum tuum et conclude 40
candidatos tuos, qui legem Domini conpleverunt. filiorum tuo- 41
rum, quos optabas, plenus est numerus roga imperium Domini,
ut sanctificetur populus tuus, qui vocatus est ab initio. ego 42
Ezra vidi in monte Sion turbam magnam, quam numerare non
potui, et omnes canticis conlaudabant Dominum. et in medio 43
eorum erat iuvenis statura celsus, eminentior omnibus illis, et
singulis eorum capitibus inponebat coronas, et magis exaltaba-
tur ego autem miraculo tenebar. tunc interrogavi angelum et 44
dixi: qui sunt hii, domine? qui respondens dixit mihi: hii sunt 45
qui mortalem tunicam deposuerunt et inmortalem sumpserunt et
confessi sunt nomen Dei modo coronantur et accipiunt palmas.
et dixi ad angelum : ille iuvenis quis est, qui eis coronas inponit 46
et palmas in manus tradit? qui respondens dixit mihi: ipse est 47
Filius Dei, quem in saeculo confessi sunt. ego autem magnificare
eos coepi, qui fortiter pro nomine Domini steterunt. tunc dixit 48
mihi angelus: vade et adnuntia populo meo, qualia et quanta

mirabilia Domini Dei vidisti.
III anno tricesimo ruinae civitatis eram in Babylone , ego Sala-
thihel qui et Ezras , et conturbatus sum super cubili meo re-
cumbens, et cogitationes meae ascendebant super cor meum,
2 quoniam vidi desertionem Sion et abundantiam eorum qui ha-
3 bitabant in Babylone . et ventilatus est spiritus meus valde,
4 et coepi loqui ad Altissimum verba timorata, et dixi: o Domi-
ne Dominator , tu dixisti ab initio, quando plantasti terram, et
5 hoc solus, et imperasti pulveri, et dedit Adam corpus mortuum.
sed et ipsum figmentum manuum tuarum erat, et insuflasti in
6 eum spiritum vitae, et factus est vivens coram te. et induxisti
eum in paradisum , quem plantavit dextera tua antequam terra
7 adventaret. et huic mandasti diligentiam unam tuam , et prae-
terivit eam, et statim instituisti in eum mortem et in nationibus
eius. et natae sunt ex eo gentes et tribus, populi et cognationes,
8 quorum non est numerus. et ambulavit unaquaque gens in vo-
luntate sua, et impie agebant coram te et spernebant praecepta
9 tua , et tu non prohibuisti eos . iterum autem in tempore indu-
10 xisti diluvium super habitantes saeculum et perdidisti eos. et
factum est in uno casui eorum, sicut Adae mors sic et his dilu-
11 vium. dereliquisti autem ex his unum Noe cum domo sua ex
12 eo iustos omnes. et factum est cum coepissent multiplicari qui
habitabant super terram, et multiplicaverunt filios et populos et
gentes multas, et coeperunt iterato impietatem facere plus quam
13 priores. et factum est cum iniquitatem facerent coram te, elegi-
14 sti tibi ex his unum , cui nomen erat Abraham. et dilexisti eum
15 et demonstrasti ei temporum finem solo secrete noctu. et di-
sposuisti ei testamentum aeternum et dixisti ei, ut non umquam
derelinquas semen eius. et dedisti ei Isaac, et Isaac dedis Esau.
16 et segregasti tibi Iacob, Esau autem separasti. et factus est Iacob
17 in multitudine magna . et factum est cum educeres semen eius
18 ex Aegypto, et adduxisti eos super montem Sina. et inclinasti
caelos et statuisti terram et commovisti orbem et tremere fecisti
19 abyssos et conturbasti saeculum. et transiit gloria tua portas
quattuor, ignis et terraemotus et spiritus et gelu , ut dares semini
20 Iacob legem et generationi Israhel diligentiam. et non abstulisti
21 ab eis cor malignum, ut faceret lex tua in eis fructum. cor enim
malignum baiulans primus Adam transgressus et victus est, sed
22 et omnes qui ex eo nati sunt. et facta est permanens infirmi-

tas et lex cum corde populi cum malignitate radicis, et discessit
quod bonum est et mansit malignum . et transierunt tempora 23
et finiti sunt anni, et suscitasti tibi servum nomine David. et 24
dixisti ei aedificare civitatem nominis tui et offerre tibi in ea de
tuis oblationes. et factum est hoc annis multis. et dereliquerunt 25
qui habitabant civitatem, in omnibus facientes sicut fecit Adam 26
et omnes generationes eius utebantur enim et ipsi cor malignum
. et tradidisti civitatem tuam in manus inimicorum tuorum. 27
et dixi ego tunc in corde meo : numquid meliora faciunt qui ha- 28
bitant in Babylone , et propter hoc dominabit Sion? factum 29
est autem cum venissem huc, et vidi impietates quorum non est
numerus, et delinquentes multos vidit anima mea hoc tricesimo
anno. et excessit cor meum, quoniam vidi quomodo sustines 30
eos peccantes et pepercisti impie agentibus, et perdidisti popu-
lum tuum et conservasti inimicos tuos, et non significasti nihil 31
nemini quomodo debeat derelinqui via haec. numquid meliora
facit Babylon quam Sion, aut alia gens cognovit te praeter Isra- 32
hel? aut quae tribus crediderunt testamentis sicut haec Iacob.
quarum merces non conparuit neque labor fructificavit? per- 33
transiens enim pertransivi in gentibus, et vidi abundantes eas
et non memorantes mandatorum tuorum. nunc ergo pondera 34
in statera nostras iniquitates et eorum qui habitant in saecu-
lo, et invenietur momentum puncti ubi declinet . aut quando 35
non peccaverunt in conspectu tuo qui habitant terram, aut quae
gens sic observavit mandata tua? homines quidem per nomina 36
invenies servasse mandata tua, gentes autem non invenies.

et respondit ad me angelus qui missus est ad me, cui nomen **IV**
Urihel, et dixit mihi: excedens excessit cor tuum in saeculo hoc, 2
et conprehendere cogitas viam Altissimi? et dixi: ita, domine 3
meus , et respondit mihi et dixit: tres vias missus sum ostendere
tibi et tres similitudines proponere coram te. de quibus si mihi 4
renuntiaveris unam ex his, et ego tibi demonstrabo viam quam
desideras videre, et doceam te quare cor malignum . et dixi: 5
loquere, domine meus . et dixit ad me: vade, pondera mihi ignis
pondus, aut mensura mihi flatum venti, aut revoca mihi diem
quae praeteriit. et respondi et dixi: quis natorum poterit facere 6
, ut me interroges de his? et dixit ad me: si eram interrogans 7
te dicens: quantae habitationes sunt in corde maris, aut quantae
venae sunt in principio abyssi, aut quantae venae sunt super fir-

8 mamentum, aut qui sint exitus paradisi, dicebas fortassis mihi
: in abyssum non descendi neque in infernum adhuc, neque in
9 caelis umquam ascendi. nunc autem non interrogavi te nisi de
igne et vento et diem per quem transisti, et sine quibus separari
10 non potes , et non respondisti mihi de eis. et dixit mihi: tu quae
11 tua sunt tecum coadulescentia non potes cognoscere, et quomo-
do poterit vas tuum capere Altissimi viam? ... et iam exterritus
corrupto saeculo intellegere incorruptionem ? et cum haec au-
12 dissem , cecidi in faciem meam et dixi illi: melius erat nos non
adesse , quam advenientes vivere in impietatibus et pati et non
13 intellegere de qua re. et respondit ad me et dixit: proficiscens
profectus sum ad silvam lignorum campi, et cogitaverunt cogita-
14 tionem et dixerunt: venite et eamus et faciamus ad mare bellum,
15 ut recedat coram nos , et faciamus nobis alias silvas, et simili-
ter fluctus maris et ipsi cogitaverunt cogitationem et dixerunt:
venite ascendentes debellemus silvam campi, ut et ibi consum-
16 memus nobismet ipsis aliam regionem. et factus est cogitatus
17 silvae in vano , venit enim ignis et consumpsit eam. similiter et
cogitatus fluctuum maris, stetit enim harena et prohibuit eam .
18 si enim eras iudex horum, quem incipiebas iustificare aut quem
19 condemnare? et respondi et dixi: utrique vanam cogitationem
cogitaverunt, terra enim data est silvae, et maris locus portare
20 fluctus suos. et respondit ad me et dixit: bene tu iudicasti, et
21 quare non iudicasti tibimet ipso ? quemadmodum enim terra
silvae data est et mare fluctibus suis, et qui super terram inha-
bitant quae sunt super terram intellegere solummodo possunt,
22 et qui super caelos super altitudinem caelorum. et respondi et
dixi: deprecor te, domine, ut mihi datus est sensus intellegen-
23 di. non enim volui interrogare de superioribus viis, sed de his
quae pertranseunt per nos cotidie, propter quod Israhel datus
est in obprobrium gentibus, quem dilexisti populum datus est
tribubus impiis , et lex patrum nostrorum in interitum deducta
24 est, et dispositiones scriptae nusquam sunt. et pertransivimus
de saeculo ut lucustae, et vita nostra ut vapor , et nec digni su-
25 mus misericordiam consequi. sed quid faciet nomini suo quod
26 invocatum est super nos? et his interrogavi. et respondit ad
me et dixit: si fueris videbis, et si vixeris , frequenter mirabe-
27 ris, quoniam festinans festinat saeculum pertransire. non capiet
portare quae in temporibus iustis repromissa sunt, quoniam ple-

num maestitia est saeculum hoc et infirmitatibus. seminatum 28
est enim malum , quibus me interrogas de ea, et necdum venit
destrictio ipsius. si ergo non messum fuerit quod seminatum 29
est, et discesserit locus ubi seminatum est malum, non veniet
ager ubi seminatum est bonum. quoniam granum seminis mali 30
seminatum est in corde Adam ab initio, et quantum impietatis
generavit usque nunc et generabit usque cum veniat area. ae- 31
stima autem apud te, granum mali seminis quantum fructum
impietatis generaverit . quando seminatae fuerint spicae qua- 32
rum non est numerus, quam magnam aream incipient facere. et 33
respondi et dixi: quo et quando haec? quare modici et mali anni
nostri? et respondit ad me et dixit : non festina spiritu super 34
Altissimum tu enim festinas propter temet ipsum spiritum , nam
Excelsus pro multis . nonne de his interrogaverunt animae iu- 35
storum in promptuariis suis dicentes: usquequo spero sic ? et
quando venit fructus areae mercedis nostrae? et respondit ad 36
ea Hieremihel archangelus et dixit: quando impletus fuerit nu-
merus similium vobis, quoniam in statera ponderavit saeculum
et mensura mensuravit tempora et numero numeravit tempora, 37
et non commovet nec excitabit usque dum impleatur praedicta
mensura . et respondi et dixi: o dominator domine, sed et nos 38
omnes pleni sumus impietate . et ne forte propter nos inpedia- 39
tur iustorum area , propter peccata inhabitantium super terram.
et respondit ad me et dixit: vade et interroga praegnantem, si 40
quando impleverit novem menses suos, adhuc poterit matrix eius
retinere fetus in semet ipsa. et dixi: non potest, domine. et di- 41
xit ad me: in inferno promptuaria animarum matrici adsimilata
sunt. quemadmodum enim festinavit quae parit effugere neces- 42
sitatem partus, sic et haec festinat reddere ea quae commendata
sunt ab initio. tunc tibi demonstrabitur de his quae concupi- 43
scis videre. et respondi et dixi: si inveni gratiam ante oculos 44
tuos, et si possibile est, et si idoneus sum,, demonstra mihi et 45
hoc si plus quam praeteriti habet venire aut plura pertransie-
runt super nos , quoniam quod pertransivit scio, quid autem 46
futuri sit ignoro . et dixit ad me: sta super dexteram partem 47
et demonstrabo tibi interpretationem similitudinis. et steti et 48
vidi, et ecce fornax ardens transiit coram me et factum est cum
transiret flamma, et vidi et ecce superavit fumus. et post hoc 49
transiit coram me nubes plena aquae et inmisit pluviam impetu

multam et cum transisset impetus pluviae et superaverunt in ea
50 guttae. et dixit ad me: cogita tibi. sicut enim crescit pluvia
amplius quam guttae, et ignis amplius quam fumus, sic supe-
rabundavit quae transivit mensura, superaverunt autem guttae
51 et fumus. et oravi et dixi: putas vivo usque in diebus illis, vel
52 quis erit in diebus illis? respondit ad me et dixit: de signis de
quibus me perrogas , ex parte possum tibi dicere, de vita autem
tua non sum missus dicere tibi, sed nescio.
V de signis autem: ecce dies venient, et adprehendentur qui in-
habitant super terram in excessu multo , et abscondetur veritatis
2 via, et sterilis erit a fide regio. et multiplicabitur iniustitia su-
3 per hanc quam ipse tu vides et super quam audisti olim. et
erit inconposita vestigio quam nunc vides regnare regionem, et
4 videbunt eam desertam. si autem tibi dederit Altissimus vivere,
et videbis post tertiam turbatam , et relucescet subito sol noctu
5 et luna interdie. et de ligno sanguis stillabit, et lapis dabit vo-
cem suam et populi commovebuntur, et gressus commutabuntur
6 . et regnabit quem non sperant qui inhabitant super terram
7 et volatilia conmigrationem facient. et mare Sodomitum pisces
reiciet. et dabit vocem noctu quem non noverant multi, om-
8 nes autem audient vocem eius. et chaus fiet per loca multa, et
ignis frequenter emittetur , et bestiae agrestes transmigrabunt
9 regionem suam , et mulieres parient menstruatae monstra, et
in dulcibus aquis salsae invenientur. et amici omnes semet ipsos
expugnabunt et abscondetur tunc sensus , et intellectus separa-
10 bitur in promptuarium suum . et quaeretur a multis et non
invenietur , et multiplicabitur iniustitia et incontinentia super
11 terram . et interrogabit regio proximam suam et dicet : num-
quid per te pertransiit iustitia iustum faciens? et haec negabit
12 . et erit in illo tempore, et sperabunt homines et non inpe-
13 trabunt, laborabunt et non dirigentur viae eorum. haec signa
dicere tibi permissum est mihi. et si oraveris iterum et ploraveris
sicut et nunc et ieiunaveris septem diebus, audies iterato horum
14 maiora. et evigilavi, et corpus meum horruit valde, et anima
15 mea laboravit ut deficeret. et tenuit me qui venit angelus, qui
loquebatur in me, et confortavit me et statuit me super pedes.
16 et factum est in nocte secunda, et venit ad me Phalthihel dux
17 populi et dixit mihi: ubi eras et quare vultus tuus tristis? aut
nescis quoniam tibi creditus est Israhel in regione transmigra-

tionis eorum? exsurge ergo et gusta panem alicuius , et non 18
derelinquas nos sicut pastor gregem suum in manibus luporum
malignorum. et dixi ei: vade a me et non ad me accedas usque 19
diebus septem , et tunc venies ad me . et audivit ut dixi et reces-
sit a me. et ego ieiunavi diebus septem ululans et plorans, sicut 20
mihi mandavit Urihel angelus. et factum est post dies septem, 21
et iterum cogitationes cordis mei molestae erant mihi valde. et 22
resumpsit anima mea spiritum intellectus, et iterum coepi loqui
coram Altissimo sermones et dixi: Dominator Domine, ex omni 23
silva terrae et ex omnium arborum eius elegisti vineam unam ,
et ex omnium terrarum orbis elegisti tibi foveam unam, et ex 24
omnibus floribus orbis elegisti tibi lilium unum, et ex omnibus 25
abyssis maris replesti tibi rivum unum, et ex omnibus aedificatis
civitatibus sanctificasti tibimet ipsi Sion, et ex omnibus crea- 26
tis volatilibus nominasti tibi columbam unam, et ex omnibus
plasmatis pecoribus providisti tibi ovem unam, et ex omnibus 27
multiplicatis populis adquisisti tibi populum unum, et ab omni-
bus probatam legem donasti huic quem desiderasti populo. et 28
nunc Domine, ut quid tradidisti unum plurimis et praeparasti
unam radicem super alias et dispersisti unicum tuum in multis?
et conculcaverunt qui contradicebant sponsionibus tuis quique 29
tuis testamentis credebant. et si odiens odisti populum tuum 30
tuis manibus debet castigari. et factum est, cum locutus essem 31
sermones istos , et missus est angelus ad me qui ante venerat
ad me praeterita nocte, et dixit mihi: audi me et instruam te, 32
et intende mihi et adiciam coram te. et dixi: loquere, domi- 33
nus meus . et dixit ad me: valde in excessu mentis factus es 34
in Israhel aut plus dilexisti eum super eum qui fecit eum: non,
domine, sed dol torquent enim me renes mei per omnem horam
quaerentem adprehendere semitam Altissimi et investigare par-
tem iudicii eius. et dixit ad me: non potes. et dixi: quare, 35
domine, aut quid nascebar, aut quare non fiebat matrix matris
meae mihi sepulchrum, ut non viderem laborem Iacob et defa-
tigationem generis Israhel? et dixit ad me: numera mihi qui 36
necdum venerunt , et collige mihi dispersas guttas, et revirida
mihi aridos flores, et aperi mihi clausa promptuaria et produc 37
mihi inclusos in eis flatus, aut monstra mihi vocis imaginem, et
tunc ostendam tibi eum laborem quem rogas videre. et dixi: 38
dominator domine, quis enim est qui potest haec scire, nisi qui

39 cum hominibus habitationem non habet? ego autem insipiens,
40 et quomodo potero dicere de his quibus me interrogasti? et di-
xit ad me: quomodo non potes facere unum de his quae dicta
sunt, sic non poteris invenire iudicium meum aut finem caritatis
41 quem pro populo meo promisi. et dixi: sed ecce, domine, tu
praees his qui in fine sunt, et quid facient qui ante me sunt aut
42 nos aut hii qui post nos? et dixit ad me: coronae adsimilabo
iudicium meum. sicut non novissimorum tarditas, sic nec prio-
43 rum velocitas. et respondi et dixi: nec enim poteras facere qui
facti sunt et qui sunt et qui futuri sunt in unum, ut celerius iu-
44 dicium tuum ostendas? et respondit ad me et dixit: non potest
festinare creatura super creatorem, nec sustinere saeculum qui
45 in eo creati sunt in unum. et dixi: quomodo dixisti servo tuo,
quoniam vivificans vivificabis a te creatam creaturam in unum?
si ergo viventes vivent in unum et sustinebit creatura, poterit
46 et nunc portare praesentes in unum. et dixit ad me: interroga
matricem mulieris et dices ad eam: decem si paris, quare per
47 tempus? roga ergo eam, ut det decem in unum. et dixi: non
48 utique poterit, sed secundum tempus. et dixit ad me: et ego
dedi matricem terrae his qui seminati sunt super eam per tem-
49 pus. quemadmodum enim infans non parit nec ea quae senuit
50 adhuc , sic ego disposui a me creatum saeculum. et interrogavi
et dixi: cum iam dederis mihi viam, loquar coram te nam mater
nostra, de qua dixisti mihi, adhuc iuvenis est, iam ad senectu-
51 tem adpropinquat? et respondit ad me et dixit: interroga quae
52 parit, et dicet tibi. dices enim ei: quare quos peperisti nunc
53 non sunt similes his qui ante , sed minores statu ? et dicet tibi
et ipsa: alii sunt qui in iuventute virtutis nati sunt, et alii qui
54 sub tempus senectutis deficiente matrice sunt nati . considera
ergo et tu, quoniam minores statu estis prae his qui ante vos,
55 et qui post vos quam ut vos, quasi iam senescentis creaturae et
fortitudinem iuventutis praeterientis. et dixi: rogo domine, si
inveni gratiam ante oculos tuos, demonstra servo tuo per quem
visitas creaturam tuam.

VI et dixit ad me: initium terreni orbis, et antequam starent ex-
2 itus saeculi, et antequam spirarent conventiones ventorum, et
antequam sonarent voces tonitruum, et antequam splenderent ni-
tores coruscuum , et antequam confirmarentur fundamenta para-
3 disi, et antequam viderentur decores flores , et antequam confir-

marentur motuum virtutes, et antequam colligerentur innumera-
biles militiae angelorum, et antequam extollerentur altitudines 4
aerum , et antequam nominarentur mensurae firmamentorum,
et antequam aestimaretur scabillum Sion, et antequam investi- 5
garentur praesentes anni, et antequam abalienarentur eorum qui
nunc peccant adinventiones et consignarentur qui fidem thesau-
rizaverunt, tunc cogitavi, et facta sunt haec per me solum et 6
non per alium, ut et finis per me et non per alium. et respondi 7
et dixi: quae erit separatio temporum, aut quando prioris finis
aut sequentis initium? et dixit ad me: ab Abraham usque ad 8
Abraham , quoniam ab eo natus est Iacob et Esau, manus enim
Iacob tenebat ab initio calcaneum Esau. finis enim huius saeculi 9
Esau, et principium sequentis Iacob. finis enim hominis calca- 10
neum et principium hominis manus, inter calcaneum et manum
aliud noli quaerere, Ezra. et respondi et dixi: o dominator do- 11
mine, si inveni gratiam ante oculos tuos, ut demonstres servo 12
tuo finem signorum tuorum, quorum ex parte mihi demonstrasti
nocte praecedente . et respondit et dixit ad me: surge super 13
pedes tuos et audies vocem plenissimam sonus . et erit, si com- 14
motione commovebitur locus, in quo stas super eum, in eo cum 15
loqueretur , tu non expaveas , quoniam de fine verbum. et fun-
damenta terrae intellegetur, quoniam de ipsis sermo, tremescet 16
et commovebitur scit enim, quoniam finem eorum oportet com-
mutari. et factum est cum audissem, et surrexi super pedes 17
meos et audivi, et ecce vox loquens, et sonus eius sicut sonus
aquarum multarum. et dixit: ecce dies veniunt, et erit quan- 18
do adpropinquare incipio , ut visitem habitantes in terram , et 19
quando inquirere incipiam ab eis qui iniuste nocuerunt iniustitia
sua, et quando suppleta fuerit humilitas Sion, et cum supersi- 20
gnabitur saeculum quod incipiet pertransire, haec signa faciam:
libri aperientur ante faciem firmamenti et omnes videbunt simul,
et anniculi infantes loquentur vocibus suis, et praegnantes inma- 21
turos parient infantes trium et quattuor mensuum et vivent et
scirtabuntur , et subito apparebunt seminata loca non semi- 22
nata, et plena promptuaria subito invenientur vacua, et tuba 23
canet cum sono, quam cum omnes audierint subito expavescent.
et erit in illo tempore, debellabunt amici amicos ut inimici, et 24
expavescet terra cum his qui inhabitant in eam, et venae fon-
tium stabunt ut non decurrant in horis tribus. et erit, omnis 25

qui derelictus fuerit ex omnibus istis quibus praedixi tibi, ipse
26 salvabitur et videbit salutare meum et finem saeculi mei, et vi-
debunt qui recepti sunt homines, qui mortem non gustaverunt
a nativitate sua, et mutabitur cor inhabitantium et convertetur
27 in sensum alium. delebitur enim malum et extinguetur dolus.
28 florebit autem fides et vincetur corruptela, et ostendebitur veri-
29 tas quae sine fructu fuit tantis temporibus. et factum est cum
loqueretur mihi, et ecce paulatim movebatur locus super quem
30 stabam super eum . et dixit ad me: haec veni tibi ostendere et
31 venturae nocti. si ergo iterum rogaveris et iterum ieiunaveris
septem diebus, iterum tibi renuntiabo horum maiora per diem ,
32 quoniam auditu audita est vox tua apud Altissimum. vidit enim
Fortis directionem tuam et providit pudicitiam quam a iuventu-
33 te tua habuisti. et propter hoc misit me demonstrare tibi: haec
34 omnia et dicere tibi confide et noli timere, et noli festinare in
prioribus temporibus cogitare vana, ut non properes a novissimis
35 temporibus. et factum est post haec, et flevi iterum et similiter
ieiunavi septem diebus, ut suppleam tres ebdomadas quae dictae
36 sunt mihi. et factum est in octava nocte, et cor meum iterato
37 turbabatur in me et coepi loqui coram Altissimo. inflamma-
38 batur enim spiritus meus valde et anima mea anxiabatur. et
dixi: o Domine, loquens locutus es ab initio creaturae in primo
die dicens: fiat caelum et terra, et tuum verbum opus perfecit
39 . et erat tunc spiritus volans , et tenebrae circumferebantur et
40 silentium, sonus vocis hominis nondum erat abs te. tunc dixi-
sti de thesauris tuis proferri lumen quod luminis , ut apparerent
41 tunc opera tua . et in die secundo iterum creasti spiritum fir-
mamenti et imperasti ei, ut divideret et divisionem faceret inter
aquas, ut pars quidem sursum recederet, pars vero deorsum ma-
42 neret. et tertio die imperasti aquis congregari in septima parte
terrae, sex vero partes siccasti et conservasti, ut ex his sint co-
43 ram te ministrantia seminata adeo et culta. verbum enim tuum
44 processit, et opus statim fiebat. processit enim subito fructus
multitudinis inmensus et concupiscentia gustus multiformis et
flores colore inimitabili et odores odoramentis investigabiles . et
45 die tertio haec facta sunt. quarta autem die imperasti fieri solis
46 splendorem, lunae lumen stellarum dispositionem, et impera-
47 sti eis, ut deservirent futuro plasmato homini. quinto autem
die dixisti septimae parti ubi erat aqua congregata, ut procrea-

ret animalia, volatilia et pisces, et ita fiebat aqua muta et sine 48
anima, quod ei iubebatur , animalia faciens , ut ex hoc mira-
bilia tua nationes enarrent. et tunc conservasti duas animas , 49
nomen uni vocasti Enoch et nomen secundi vocasti Leviathan.
et separasti ea ab alterutro non enim poterat septima pars ubi 50
erat aqua congregata capere ea. et dedisti Enoch unam partem 51
quae siccata est tertio die, ut inhabitet in ea, ubi sunt montes
mille. Leviathae autem dedisti septimam partem humidam. et 52
servasti ea , ut fiant in devorationem quibus vis et quando vis.
sexto autem die imperasti terrae, ut crearet coram te iumenta et 53
bestias et reptilia, et super his Adam, quem constituisti ducem 54
super omnibus factis quae fecisti, et ex eo educimur nos om-
nes quem elegisti populum. haec autem omnia dixi coram te, 55
Domine, quoniam dixisti quia propter nos creasti primogenitum
saeculum. residuas autem gentes ab Adam natas dixisti eas ni- 56
hil esse, et quoniam salivae adsimilatae sunt, et sicut stillicidium
de vaso similasti abundantiam eorum. et nunc, Domine, ecce 57
istae gentes quae in nihilum deputatae sunt dominari nostri et
devorare nos . nos autem populus tuus quem vocasti primoge- 58
nitum, unigenitum, aemulatorem, carissimum , traditi sumus in
manibus eorum. et si propter nos creatum est saeculum, qua- 59
re non hereditatem possidemus nostrum saeculum ? usquequo
haec?

et factum est cum finissem loqui verba haec, et missus est ad **VII**
me angelus, qui missus fuerat ad me primis noctibus, et dixit 2
ad me: surge, Ezra, et audi sermones quos veni loqui ad te. et 3
dixi: loquere, dominus meus . et dixit ad me: mare positum
est in spatioso loco ut esset altum et inmensum. erit autem ei 4
introitus in angusto loco positus, ut esset similis fluminis . si 5
quis enim volens voluerit ingredi mare videre eum vel dominari
eius, si non transierit angustum, in latitudinem venire quomodo
poterit? item aliud: civitas est aedificata et posita in loco cam- 6
pestri, est autem plena omnium bonorum. introitus autem eius 7
angustus et in praecipiti positus, ut esset a dextris quidem ignis,
a sinistris vero aqua alta. semita autem est una sola inter eos 8
posita, hoc est ignis et aqua , ut non capiat semita nisi solum-
modo vestigium hominis. si autem data dabitur civitas homini 9
in hereditatem, si non heres antepositum periculum pertransie-
rit , quomodo accipiet hereditatem suam? et dixi: sic, domine. 10

11 et dixit ad me: sic est et Israhel pars. propter eos enim feci
saeculum, et quando transgressus est Adam constitutiones meas,
12 iudicatum est quod factum est. et facti sunt introitus huius sae-
culi angusti et dolentes et laboriosi, paucae autem et malae et
13 periculorum plenae et laborum magnorum fultae . nam maioris
saeculi introitus spatiosi et securi et facientes inmortalitatis fruc-
14 tum. si ergo non ingredientes ingressi fuerint qui vivunt angusta
15 et vana haec, non poterunt recipere quae sunt reposita. nunc
ergo tu quare conturbaris, corruptibilis cum sis ? et quid moveris
16 tu, cum sis mortalis? et quare non accepisti in corde tuo quod
17 futurum, sed quod in praesenti ? et respondi et dixi: dominator
domine, ecce disposuisti in lege tua, quoniam iusti hereditabunt
18 haec, impii autem peribunt. iusti autem ferent angusta speran-
tes spatiosa qui enim impie gesserunt, et angustiam passi sunt
19 et spatiosa non viderunt . et dixit ad me: non es iudex super
20 Dominum neque intellegens super Altissimum. pereant enim
multi praesentes, quam neglegatur quae anteposita est Dei lex.
21 mandans enim mandavit Dominus venientibus quando venerunt,
22 quid facientes viverent, et quid observantes non punirentur. hii
autem non sunt persuasi et contradixerunt ei. et constituerunt
23 sibi cogitamenta vanitatis et proposuerunt sibi circumventiones
delictorum. et superdixerunt Altissimum non esse, et vias eius
24 non cognoverunt. et legem eius spreverunt et sponsiones eius
abnegaverunt et legitimis eius fidem non habuerunt et opera eius
25 non perfecerunt. propter hoc, Ezra, vacua vacuis et plena ple-
26 nis. ecce enim tempus veniet, et erit quando venient signa quae
praedixi tibi, et apparebit sponsa et apparescens civitas et osten-
27 detur quae nunc subducitur terra. et omnis qui liberatus est de
28 praedictis malis, ipse videbit mirabilia mea . revelabitur enim
Filius meus Iesus cum his qui cum eo, et iucundabit qui relicti
29 sunt annis quadringentis. et erit post annos hos, et morietur
Filius meus Christus et omnes qui spiramentum habent hominis
30 . et convertetur saeculum in antiquum silentium diebus septem
31 sicut in prioribus initiis , ita ut nemo derelinquatur. et erit post
dies septem, et excitabitur qui nondum vigilat saeculum et mo-
32 rietur corruptum. et terra reddet qui in eam dormiunt, et pulvis
qui in eo silentio habitant, et promptuaria reddent quae eis com-
33 mendatae sunt animae. et revelabitur Altissimus super sedem
iudicii, et pertransibunt misericordiae , et longanimitas congre-

gabitur, iudicium autem solum remanebit. et veritas stabit et 34
fides convalescet, et opus subsequetur et merces ostendetur. et 35
iustitiae vigilabunt et iniustitiae non dormibunt . et apparebit 36
lacus tormenti et contra illum erit locus requietionis, et cliba-
nus gehennae ostendetur et contra eam iucunditatis paradisus.
et dicet tunc Altissimus ad excitatas gentes: videte et intellegite 37
quem negastis vel cui non servistis vel cuius diligentias sprevistis.
videte contra et in contra, hic iucunditas et requies et ibi ignis 38
et tormenta. haec autem loquetur ad eos in die iudicii. haec 39
talis quae neque solem habet neque lunam neque stellas, neque 40
nubem neque tonitruum neque coruscationem, neque ventum ne-
que aquam neque aerem, neque tenebras neque sero neque mane,
neque aestatem neque ver neque aestum, neque hiemem neque 41
gelum neque frigus, neque grandinem neque pluviam neque ros
, neque meridiem neque noctem neque ante lucem, neque nito- 42
rem neque claritatem neque lucem , nisi solummodo splendorem
claritatis Altissimi, unde omnes incipiant videre quae anteposita
sunt. spatium enim habebit sicut ebdomada annorum. hoc est 43, 44
iudicium meum et constitutio eius, tibi autem soli ostendi haec.
et respondi: tunc et dixi, domine, et nunc dico: beati praesentes 45
et observantes quae a te constituta sunt. sed de quibus erat ora- 46
tio mea, quis enim est de praesentibus qui non peccavit, vel quis
natorum qui non praeterivit sponsionem tuam. et nunc video, 47
quoniam ad paucos pertinebit futurum saeculum iucunditatem
facere, multis autem tormenta. increvit enim in nos cor malum, 48
quod nos abalienavit ab his et deduxit nos in corruptionem, et
itinera mortis ostendit nobis, semitas perditionis, et longe fecit
nos a vita et hoc non paucos, sed paene omnes qui creati sunt.
et respondit ad me et dixit: audi me et instruam te et de sequenti 49
corripiam te. propter hoc non fecit Altissimus unum saeculum 50
sed duo. tu enim quia dixisti non esse multos iustos sed paucos, 51
impios vero multiplicari, audi ad haec. lapides electos si habue- 52
ris paucos valde, ad numerum eorum conpones eos tibi, plumbum
autem et fictile abundat. et dixi: domine, quomodo poterit? et 53, 54
dixit ad me: non hoc solummodo, sed interroga terram et dicet
tibi, adulare ei et narrabit tibi. dices enim ei : aurum creas et 55
argentum et aeramentum et ferrum quoque et plumbum et ficti-
le. multiplicatur autem argentum super aurum, et aeramentum 56
super argentum, et ferrum super aeramentum, plumbum super

57 ferrum, et fictile super plumbum. aestima ergo tu quae haec
sint pretiosa et desiderabilia , quod multiplicatur aut quod ra-
58 rum nascitur. et dixi: dominator domine, quod abundat vilius,
59 quod enim rarius pretiosius est. et respondit ad me et dixit: in
te ista pondera quae cogitasti, quoniam qui habet quod difficile
60 est, gaudet super eum qui habet abundantia . sic et a me repro-
missa creatura. iucundabor enim super paucis qui salvabuntur,
propterea quod ipsi sunt qui gloriam meam nunc dominationem
61 fecerunt et per quos nunc nomen meum nominatum est. et
non contristabor super multitudinem eorum qui perierunt, ipsi
enim sunt qui vapori nunc adsimilati sunt et flammae ac fumo
62 adaequati sunt et exarserunt et ferverunt et extincti sunt. et
respondi et dixi: o tu terra, quid peperisti? si sensus factus est
63 de pulvere sicut et cetera creatura, melius enim erat et ipsum
64 pulverem non esse natum, ut non sensus inde fieret. nunc au-
tem nobiscum crescit sensus, et propter hoc torquemur, quoniam
65 scientes perimus. lugeat hominum genus et agrestes bestiae lae-
tentur lugeant omnes qui nati sunt, quadrupedia vero et pecora
66 iucundentur . multum enim melius est illis quam nobis. non
enim sperant iudicium, nec enim sciunt cruciamenta nec salu-
67 tem post mortem repromissam sibi. nobis autem quid prodest,
68 quoniam salvati salvabimur sed tormento tormentabimur? om-
nes enim qui nati sunt commixti sunt iniquitatibus et pleni sunt
69 peccatis et gravati delictis. et si non essemus post mortem in
70 iudicio venientes, melius fortassis nobis venisset. et respondit
ad me et dixit: et quando Altissimus faciens faciebat saeculum
et Adam et omnes qui ex eo venerunt, primum praeparavit iudi-
71 cium et quae sunt iudicii. et nunc de sermonibus tuis intellege,
72 quoniam dixisti quia sensus nobiscum crescit. qui ergo commo-
rantes sunt in terra hinc cruciabuntur, quoniam sensum haben-
tes iniquitatem fecerunt, et mandata accipientes non servaverunt
73 ea, et legem consecuti fraudaverunt eam quam acceperunt. et
quid habebunt dicere in iudicio vel quomodo respondebunt in
74 novissimis temporibus? quantum enim tempus, ex quo longa-
nimitatem habuit Altissimus his qui inhabitant saeculum, et non
75 propter eos, sed propter ea quae providit tempora. et respondi
et dixi: si inveni gratiam coram te, domine demonstra et hoc
servo tuo, si post mortem vel nunc quando reddemus unusquis-
que animam suam, si conservati conservabimur in requie, donec

veniant tempora illa in quibus incipies creaturam renovare aut
amodo cruciabimur ? et respondit ad me et dixit: ostendam 76
tibi et hoc. tu autem noli commisceri cum eis qui spreverunt,
neque connumeres te cum his qui cruciantur. etenim est tibi 77
thesaurus operum repositus apud Altissimum, sed non tibi de-
monstrabitur usque in novissimis temporibus. nam de morte 78
sermo: quando profectus fuerit terminus sententiae ab Altissimo
ut homo moriatur, recedente inspiratione de corpore ut dimitta-
tur iterum ad eum qui dedit , adorare gloriam Altissimi primum.
et si quidem esset eorum qui spreverunt et non servaverunt viam 79
Altissimi et eorum qui contempserunt legem eius et eorum qui
oderunt eos qui timent Deum , haec inspirationes inhabitatio- 80
nes non ingredientur, sed vagantes erunt amodo in cruciamentis,
dolentes semper et tristes, per septem vias . via prima, quia 81
spreverunt legem Altissimi. secunda via, quia iam non pos- 82
sunt reversionem bonam facere, ut vivant. tertia via, vident 83
repositam mercedem his qui testamentis Altissimi crediderunt.
quarta via, considerabunt sibi in novissimis repositum crucia- 84
mentum . quinta via, videntes aliorum habitacula ab angelis 85
conservari cum silentio magno. sexta via, videntes quemadmo- 86
dum de eis pertransientem cruciamentum . septima via, quae 87
omnium supradictarum viarum maior est , quoniam detabescent
in confusione et consumentur inhonoribus et marcescent in timo-
ribus, videntes gloriam Altissimi coram quem viventes peccave-
runt et coram quem incipient in novissimis temporibus iudicari.
nam eorum qui servaverunt vias Altissimi ordo hic est , quando 88
separari incipient a vaso corruptibili. in eo tempore commora- 89
tae servierunt cum labore Altissimo et omni hora sustinuerunt
periculum, uti perfecte custodirent legislatoris legem. propter 90
quod hic de his sermo : in primis vident cum exultatione multa 91
gloriam eius qui suscipit eas, requiescent enim per septem or-
dines. ordo primus, quoniam cum labore multo certati sunt, 92
ut vincerent cum eis plasmatum cogitamentum malum, ut non
eas seducat a vita ad mortem . secundus ordo, quoniam vident 93
conplicationem in qua vagantur impiorum animae et quae in eis
manet punitio . tertius ordo, videntes testimonium quod testi- 94
ficatus est eis qui plasmavit eas, quoniam viventes servaverunt
quae per fidem data est lex . quartus ordo, intellegentes re- 95
quiem quam nunc in promptuariis eorum congregati requiescent

cum silentio multo ab angelis conservati , et quae in novissi-
96 mis eorum manet gloriam . quintus ordo, exultantes quomodo
corruptibile effugerunt nunc , et futurum quomodo hereditatem
possidebunt , adhuc autem videntes angustum et labore plenum
quo iam liberati sunt et spatiosum incipiunt recipere, frunescen-
97 tes et inmortales . sextus ordo, quando eis ostendetur quomodo
incipiet vultus eorum fulgere sicut sol, et quomodo incipient stel-
98 lis adsimilari lumini , amodo non corrupti . septimus ordo, qui
est omnibus supradictis maior, quoniam exultabunt cum fiducia
et quoniam confidebunt non confusi et gaudebunt non reveren-
tes festinant enim videre vultum eius cui serviunt viventes et a
99 quo incipiunt gloriosi mercedem recipere. hic ordo animarum
iustorum , ut amodo adnuntiatur praedictae viae cruciatus quas
100 patiuntur amodo qui neglexerint. et respondi et dixi: ergo dabi-
tur tempus animabus, postquam separatae fuerint de corporibus,
101 ut videant de quo mihi dixisti? et dixit mihi : septem diebus
erit libertas earum, ut videant in septem diebus qui praedicti
102 sunt sermones, et postea congregabuntur in habitaculis suis. et
respondi et dixi: si inveni gratiam ante oculos tuos, demonstra
mihi adhuc servo tuo, si in die iudicii iusti impios excusare pote-
103 rint vel deprecari pro eis Altissimum, si patres pro filiis vel filii
pro parentibus, si fratres pro fratribus, si adfines pro proximis,
104 si fidentes pro carissimis. et respondit ad me et dixit : quoniam
invenisti gratiam coram oculis meis , et hoc tibi demonstrabo .
dies iudicii audax est et omnibus signaculum veritatis demon-
strans. quemadmodum nunc non mittit pater filium vel filius
patrem aut dominus servum vel fidus carissimum, ut pro eo in-
105 tellegat aut dormiat aut manducet aut curetur, sic numquam
nemo pro aliquo rogabit omnes enim portabunt unusquisque tunc
106 iniustitias suas aut iustitias. et respondi et dixi: et quomodo
invenimus modo , quoniam rogavit primus Abraham propter So-
107 domitas , et Moyses pro patribus qui in deserto peccaverunt, et
Iesus qui post eum pro Israhel in diebus Achar , et Samuhel in
108 diebus Saul, et David pro confractione, et Salomon pro eis qui
109 in sanctificationem , et Helias pro his qui pluviam acceperunt et
110 pro mortuo ut viveret, et Ezechias pro populo in diebus Senna-
111 cherib, et multi pro multis? si ergo modo, quando corruptibile
increvit et iniustitia multiplicata est, exoraverunt iusti pro im-
112 piis quare et tunc sic non erit? et respondit ad me et dixit:

praesens saeculum non est finis, gloria in eo non frequens manet
, propter hoc oraverunt qui potuerunt pro invalidis . dies enim 113
iudicii erit finis temporis huius et initium futuri inmortalis tem-
poris , in quo pertransivit corruptela, soluta est intemperantia, 114
abscisa est incredulitas, crevit autem iustitia, orta est veritas.
tunc ergo nemo poterit misereri eius qui in iudicio victus fuerit 115
, neque demergere eum qui vicerit . et respondi et dixi: hic 116
sermo meus primus et novissimus, quoniam melius erat non dare
terram Adam vel, cum iam dedisset, coercere eum ut non pecca-
ret. quid enim prodest omnibus in praesenti vivere in tristitia et 117
mortuos sperare punitionem? o tu quid fecisti, Adam? si enim 118
tu peccasti, non est factum solius tuus casus sed et nostrum qui
ex te advenimus. quid enim nobis prodest , si promissum est 119
nobis inmortale tempus, nos vero mortalia opera egimus ? et 120
quoniam praedicta est nobis perennis spes, nos vero pessime vani
facti sumus? et quoniam reposita sunt habitacula sanitatis et 121
securitatis, nos vero male conversati sumus? et quoniam inci- 122
piet gloria Altissimi protegere eos qui caste conversati sunt, nos
autem pessimis viis ambulavimus? et quoniam ostendetur para- 123
disus, cuius fructus incorruptus perseverat, in quo est saturitas
et medella, nos vero non ingrediemur, ingratis enim locis con- 124
versati sumus? et quoniam super stellas fulgebunt facies eorum 125
qui abstinentiam habuerunt, nostrae vero facies super tenebras
nigrae? non enim cogitavimus viventes quando iniquitatem fa- 126
ciebamus, quid incipientes post mortem pati. et respondit et 127
dixit: hoc est cogitamentum certaminis, quem certavit qui super
terram natus est homo, ut si victus fuerit patiatur quod dixisti, 128
si autem vicerit recipiet quod dico, quoniam haec est via , quam 129
Moyses dixit cum viveret ad populum dicens: elige tibi vitam ut
vivas. non crediderunt autem ei, sed nec post eum prophetis, 130
sed nec mihi qui locutus sum ad eos, quoniam non esset tristi- 131
tia in perditione eorum, sicut et futurum est gaudium super eos
quibus persuasa est salus. et respondi et dixi: scio, domine, 132
quoniam nunc vocatus est Altissimus misericors, in eo quod mi-
sereatur qui nondum in saeculo advenerunt , et miserator , in 133
eo quod miseretur illis qui conversionem faciunt in lege eius, et 134
longanimis , quoniam longanimitatem praestat his qui peccave-
runt quasi suis operibus, et munificus , quoniam quidem donare 135
vult pro exigere , et multae misericordiae, quoniam multiplicat 136

magis misericordias his qui praesentes sunt et qui praeterierunt
137 et qui futuri sunt. si enim non multiplicaverit , non vivificabitur
138 saeculum cum his qui habitant in eo. et donator , quoniam si
non donaverit de bonitate sua, ut adleventur hii qui iniquitates
fecerunt de suis iniquitatibus, non poterit decies millesima pars
139 hominum vivificari , et iudex , si non ignoverit his qui creati
sunt verbo eius et deleverit multitudinem contemptionum, non
fortassis derelinquentur innumerabilem multitudinem nisi pauci
valde.

VIII et respondit ad me et dixit: hoc saeculum fecit Altissimus
2 propter multos, futurum autem propter paucos. dicam autem
coram te similitudinem, Ezra. quomodo autem interrogabis ter-
ram et dicet tibi, quoniam dabit terram multam magis unde
fiat fictile, parvum autem pulverem unde aurum fit, sic et actus
3 praesentis saeculi. multi quidem creati sunt, pauci autem sal-
4 vabuntur. et respondi et dixi: absolve ergo anima sensum et
5 devoret quod sapit. convenisti inobaudire et profecta es nolens
, nec enim tibi est datum spatium nisi solum modicum vivere.
6 o Domine super nos, si permittes servo tuo, ut oremus coram
te et des nobis semen cordis et sensui culturam unde fructum
fiat, unde vivere possit omnis corruptus qui portabit locum ho-
7 minis. solus enim es, et una plasmatio nos sumus manuum
8 tuarum, sicut locutus es. et quoniam vivificas nunc in matrice
plasmatum corpus et praestas membra, conservatur in igne et
aqua tua creatio et novem mensibus patitur tua plasmatio tuae
9 creaturae quae in eo creata est. ipsum autem quod servat et
quod servatur utraque servabuntur servatione tua. et quando
10 iterum reddit matrix quae in ea creverint, imperasti ut ex ipsis
membris, hoc est mamillis, praebere lac, fructum mamillarum.
11 ut nutriatur id quod plasmatum est usque in tempus aliquem.
12 et postea dispones eum tuae misericordiae , enutristi eum tuae
iustitiae, et erudisti eum in lege tua et corripuisti eum tuo in-
13 tellectu, et mortificabis eum ut tuam creaturam et vivificabis
14 eum ut tuum opus . si ergo perdideris qui tantis laboribus pla-
15 smatus est tuo iussu, facili ordine , et ut quid fiebat? et nunc
dicens dicam: de omni homine tu magis scis, de populo autem
16 tuo quod mihi dolet , et de hereditate tua propter quam lugeo,
et de Israhel propter quem tristis sum, et de semine Iacob prop-
17 ter quod conturbor . ideo incipiam orare coram te pro me et pro

eis, quoniam video lapsos nostros qui inhabitamus terram, sed 18
audivi celeritatem iudicii quod futurum est. ideo audi meam 19
vocem et intellege sermonum meorum , et loquar coram te. ini- 20
tium verborum Ezrae priusquam adsumeretur, et dixit : Domine
qui habitas in saeculum , cuius oculi elati et superna in aerem,
et cuius thronus inaestimabilis et gloria inconprehensibilis, cui 21
adstat exercitus angelorum cum tremore, quorum servatio in 22
vento et igni convertitur, cuius verbum verum et dicta perseve-
rantia, cuius iussio fortis et dispositio terribilis, cuius aspectus 23
arefecit abyssos et indignatio tabescere facit montes et veritas
testificatur. exaudi, Domine , orationem servi tui et auribus 24
percipe precationem figmenti tui, intende verba mea . dum 25
enim vivo loquar et dum sapio respondeam . ne aspicias po- 26
puli tui delicta, sed qui tibi in veritate serviunt . nec adtendas 27
impie agentium studia, sed qui tua testimonia cum doloribus cu-
stodierunt. neque cogites qui in conspectu tuo false conversati 28
sunt, sed memorare qui ex voluntate tuum timorem cognove-
runt. neque volueris perdere qui pecorum mores habuerunt, 29
sed respicias eos qui legem tuam splendide docuerunt. neque 30
indigneris eis qui bestiis peius sunt iudicati , sed diligas eos qui
semper in tua gloria confiderunt . quoniam nos et patres nostri 31
mortalibus moribus egimus , tu autem propter nos peccatores
misericors vocaberis . si enim desideraveris ut nostri miserea- 32
ris, tunc misericors vocaberis, nobis enim non habentibus opera
iustitiae. iusti enim, quibus sunt operae multae repositae apud 33
te , ex propriis operibus recipient mercedem. quid est enim ho- 34
mo, ut ei indigneris, aut genus corruptibile, ut ita amariceris de
ipso. in veritate enim nemo de genitis est qui non impie gessit, 35
et de confitentibus qui non deliquit. in hoc enim adnuntiabi- 36
tur iustitia tua , et bonitas tua Domine, cum misertus fueris eis
qui non habent substantiam operum bonorum . et respondit 37
ad me et dixi:t recte locutus es aliqua, et iuxta sermones tuos
sic et fiet , quoniam vere non cogitabo super plasma eorum 38
qui peccaverunt aut mortem aut iudicium aut perditionem, sed 39
iucundabor super iustorum figmentum, peregrinationes quoque
et salvationes et mercedis receptiones . quomodo ergo locutus 40
sum, sic et est. sicut enim agricola serit super terram semina 41
multa et plantationis multitudinem plantat, sed non in tempore
non omnia quae seminata sunt salvabuntur, sed nec omnia quae

plantata sunt radicabunt, sic et qui in saeculo seminati sunt non
42 omnes salvabuntur. et respondi et dixi: si inveni gratiam lo-
43 quar. quoniam semen agricolae, si non ascenderit – non enim
accepit pluviam tuam in tempore – et si corruptum fuerit multi-
44 tudine pluviae, hoc perit sed homo qui manibus tuis plasmatus
est et tuae imagini nominatus, quoniam similatus est per quem
45 omnia plasmasti, et similasti eum semini agricolae. non super
nos , sed parce populo tuo et miserere hereditati tuae, tuae enim
46 creaturae misereris. et respondit ad me et dixit: quae sunt
47 praesentia praesentibus et quae futura futuris. multum enim
tibi restat, ut possis diligere meam creaturam super me. tu au-
48 tem frequenter te et ipsum proximasti iniustis numquam . sed
49 et in hoc mirabilis eris coram Altissimo, quoniam humiliasti te,
sicut decet te , et non iudicasti te inter iustos. plurimum glorifi-
50 ceris , propter quod miseriae multae miserabiles efficientur qui
inhabitant saeculum in novissimis, quia in multa superbia ambu-
51 laverunt. tu autem pro te intellege et de similibus tuis inquire
52 gloriam. vobis enim apertus est paradisus, plantata est arbor
vitae, praeparatum est futurum tempus praeparata est abun-
dantia, aedificata est civitas, probata est requies, perfecta est
53 bonitas ante perfecta sapientia. radix signata est a vobis, infir-
mitas extincta est a vobis et mors absconsa est, infernum fugit et
54 corruptio in oblivionem . transierunt dolores et ostensus est in
55 finem thesaurus inmortalitatis. noli ergo adicere inquirendo de
56 multitudine eorum qui pereunt . nam et ipsi accipientes liberta-
tem spreverunt Altissimum et legem eius contempserunt et vias
57 eius dereliquerunt. adhuc autem et iustos eius conculcaverunt.
58 et dixerunt in corde suo non esse Deum, et quidem scientes quo-
59 niam moriuntur. sicut enim vos suscipient quae praedicta sunt,
sic eos sitis et cruciatus quae praeparata sunt, non enim Altis-
60 simus vo v. A. A hominem disperdi. sed ipsi qui creati sunt
coinquinaverunt nomen eius qui fecit eos, et ingrati fuerunt ei qui
61 praeparavit eis nunc vitam. quapropter iudicium meum modo
62 adpropinquat, quod non omnibus demonstravi nisi tibi et tibi
63 similibus paucis. et respondi et dixi: ecce nunc, Domine, de-
monstrasti mihi multitudinem signorum quae incipies facere in
novissimis, sed non demonstrasti mihi quo tempore.

IX et respondit ad me et dixit: metiens metire in temet ipso,
et erit cum videris, quoniam transivit pars quaedam signorum

quae praedicta sunt, tunc intelleges, quoniam ipsud est tem- 2
pus, in quo incipiet Altissimus visitare saeculum qui ab eo factus
est. et quando videbitur in saeculo motio locorum, populorum 3
turbatio, gentium cogitationes , ducum inconstantia, principum
turbatio . et tunc intelleges, quoniam de his erat Altissimus lo- 4
cutus a diebus qui fuerunt ante ab initio. sicut enim omne quod 5
factum est in saeculo, initium per consummationem et consum-
matio manifesta, sic et Altissimi tempora, initia manifesta in 6
prodigiis et virtutibus, et consummatio in actu et in signis. et 7
erit, omnis qui salvus factus fuerit et qui poterit effugere per
opera sua vel per fidem in qua credidit , is relinquetur de prae- 8
dictis periculis et videbit salutare meum in terra mea et in finibus
meis, quae sanctificavi mihi a saeculo. et tunc mirabuntur qui 9
nunc abusi sunt vias meas, et in cruciamentis commorabuntur
hii qui eos proiecerunt in contemptu. quotquot enim non cogno- 10
verunt me viventes beneficia consecuti, et quotquot fastidierunt 11
legem meam, cum adhuc erant habentes libertatem, et cum ad- 12
huc esset eis apertum paenitentiae locus non intellexerunt sed
spreverunt, hos oportet post mortem in cruciamento cognoscere.
tu ergo adhuc noli curiosus esse quomodo impii cruciabuntur, 13
sed inquire quomodo iusti salvabuntur, et quorum saeculum et
propter quos saeculum et quando . respondi et dixi: olim locu- 14, 15
tus sum et nunc dico et postea dicam, quoniam plures sunt qui
pereunt quam qui salvabuntur, sicut multiplicat fluctus super 16
guttam. et respondit ad me et dixit: qualis ager, talia et semina, 17
et quales flores, tales et tincturae, et qualis opera, talis et crea-
tio, et qualis agricola, talis et area. quoniam tempus erat saeculi,
et tunc cum essem parans eis, his qui nunc , antequam fieret illis 18
saeculum in quo inhabitarent , et nemo contradixit mihi tunc, 19
nec enim erat quisquam, et nunc creati in hoc mundo parato
et mensa indeficienti et lege investigabili, corrupti sunt moribus
eorum. et consideravi saeculum meum , et ecce erat perditum 21
et orbem meum , et ecce erat periculi propter cogitationes quae
in eo vix mihi acinum de botru et plantationem de tribu multa.
pereat ergo multitudo quae sine causa nata est, et servetur acinus 22
meus et plantatio mea, quia cum multo labore perfeci haec . tu 23
autem si adhuc intermittas septem dies alios, sed non ieiunabis
in eis, ibis autem in campum florum, ubi domus non est aedifi- 24
cata, et manduca solummodo de floribus campi, et carnem non

25 gustabis et vinum non bibes sed solummodo flores, et deprecare
26 Altissimum sine intermissione, et veniam et loquar tecum. et
profectus sum, sicut dixit mihi, in campum quod vocatur Ardat,
et sedi ibi in floribus et de herbis agri manducavi et facta est esca
27 earum mihi in saturitatem. et factum est post dies septem, et
ego discumbebam supra faenum et cor meum iterum turbabatur
28 sicut et ante . et apertum est os meum et inchoavi dicere co-
29 ram Altissimo et dixi: o Domine, in nobis ostendens ostensus
es patribus nostris in deserto, quando erant exientes de Aegypto
et quando veniebant in deserto quod non calcatur et infructuoso
30 , et dicens dixisti: tu Israhel audi me, et semen Iacob intendite
31 sermonibus meis. ecce enim ego semino in vobis legem meam,
et faciet in vobis fructum, et glorificamini in eo per saeculum.
32 nam patres nostri accipientes legem non servaverunt et legitima
mea non custodierunt. et factum est fructum legis non periens
33 nec enim poterat, quoniam tuus erat. nam qui acceperunt pe-
34 rierunt, non custodientes quod in eis seminatum fuerat. et ecce
consuetudo est ut, cum acceperit terra semen vel navem mare vel
35 vas aliud escas vel potus, , et cum fuerit ut exterminetur quod
seminatum est vel quod missum est vel quae suscepta sunt, ex-
terminentur haec , susceptoria vero manent. apud nos si enim
36 non sic factum est. nos quidem qui legem accepimus peccantes
37 peribimus et cor nostrum quod suscepit eam. nam lex non pe-
38 rit sed permanet in suo honore . et cum loquor haec in corde
meo, et respexi oculis meis et vidi mulierem in dextera parte, et
ecce haec lugebat et plorabat cum voce magna, et animo dolebat
39 valde, et vestimenta eius discisa et cinis super caput eius. et
dimisi cogitatus in quibus eram cogitans et conversus sum ad
40 eam et dixi ei: ut quid fles et quid doles animo? et dixit ad me:
41 dimitte me, dominus meus , ut defleam me et adiciam dolorem
42 , quoniam valde amara sum animo et humiliata sum valde. et
43 dixi ei: quid passa es, dic mihi. et dixit ad me: sterilis fui ego
44 famula tua et non peperi habens maritum annis triginta. ego
enim per singulas horas et per singulos dies in annis triginta his
45 deprecabar Altissimum nocte ac die. et factum est post triginta
annos, exaudivit me Deus ancillae tuae et pervidit humilitatem
meam et adtendit tribulationi meae et dedit mihi filium. et iu-
cundata sum super eum valde ego et vir meus et omnes cives
46 mei, et honorificabamus valde Fortem. et nutrivi eum cum la-

bore multo. et factum est cum crevisset et venissem accipere 47
illi uxorem, et feci diem epuli.
et factum est cum introisset filius meus in thalamo suo, ceci- X
dit et mortuus est. et evertimus omnes lumina, et surrexerunt 2
omnes cives mei ad consolandam me , et quievi usque in alium
diem usque noctem . et factum est cum omnes quievissent ut 3
me consolarentur ut quiescerem, et surrexi nocte et fugi et veni,
sicut vides, in hoc campo. et cogito iam non reverti in civitatem 4
sed hic consistere, et neque manducabo neque bibam , sed sine
intermissione lugere et ieiunare usque dum moriar. et dereliqui 5
adhuc sermones in quibus eram et respondi cum iracundia ad
eam et dixi: stulta super omnes mulieres, non vides luctum no- 6
strum et quae nobis contigerunt . quoniam Sion mater nostra 7
omnium in tristitia contristatur et humilitate humiliata est. lu-
gete validissime et nunc quoniam omnes lugemus , et tristes este 8
quoniam omnes contristati sumus. tu autem contristaris in uno
filio. interroga enim terram et dicet tibi, quoniam haec est quae 9
debeat lugere tantorum superstes germinantium. et ex ipsa ini- 10
tio omnes nati et alii venient , et ecce paene omnes in perditio-
nem ambulant et in exterminium fit multitudo eorum. et quis 11
ergo debet lugere magis nisi haec quae tam magnam multitudi-
nem perdidit, quam tu quae pro uno doles? si autem dices mihi
quoniam non est similis planctus meus terrae, quoniam fructum 12
ventris mei perdidi, quem cum maeroribus peperi et cum dolori-
bus genui, terra autem secundum viam terrae, abiit quae in ea 13
multitudo praesens quomodo et venit et ego tibi dico: sicut tu 14
cum dolore peperisti, sic et terra dedit fructum suum hominem
ab initio ei qui fecit eam . nunc ergo retine apud temet ipsam 15
dolorem tuum et fortiter fer quae tibi contigerunt casus. si enim 16
iustificaveris terminum Dei, et filium tuum recipies in tempore
et in mulieribus conlaudaberis. ingredere ergo in civitatem ad 17
virum tuum. et dixit ad me: non faciam neque ingrediar civi- 18
tatem, sed hic moriar. et adposui adhuc loqui ad eam et dixi: 19
noli facere sermonem hunc , sed consenti persuaderi – quid enim 20
casus Sion – et consolare propter dolorem Hierusalem. vides 21
enim, quoniam sanctificatio nostra deserta effecta est et altare
nostrum demolitum est et templum nostrum destructum est ,
et psalterium nostrum humiliatum est et hymnus noster conti- 22
cuit et exultatio nostra dissoluta est, et lumen candelabri nostri

extinctum est et arca testamenti nostri direpta est et sancta no-
stra contaminata sunt, et nomen quod nominatum est super nos
paene profanatum est, et liberi nostri contumeliam passi sunt,
et sacerdotes nostri succensi sunt et Levitae nostri in captivitate
abierunt, et virgines nostrae coinquinatae sunt et mulieres no-
strae vim passae sunt, et iusti nostri rapti sunt et parvuli nostri
proditi sunt, et iuvenes nostri servierunt et fortes nostri invalidi
23 facti sunt. et quod omnium maius, signaculum Sion, quoniam
resignata est de gloria sua nunc et tradita est in manibus eorum
24 qui nos oderunt. tu ergo excute tuam multam tristitiam et de-
pone abs te multitudinem dolorum, ut tibi repropitietur Fortis
25 et requiem faciat tibi Altissimus, requietionem laborum. et fac-
tum est cum loquebar ad eam, et ecce facies eius fulgebat valde
subito, et species coruscus fiebat visus eius, ut etiam paverem
26 valde ad eam, et cogitarem quid esset hoc. et ecce subito emi-
sit sonum vocis magnum timore plenum, ut commoveretur terra
27 a sono. et vidi, et ecce amplius mulier non conparebat mihi,
sed civitas aedificabatur et locus demonstrabatur de fundamen-
28 tis magnis. et timui et clamavi voce magna et dixi: ubi est
Urihel angelus, qui a principio venit ad me? quoniam ipse me
fecit venire in multitudinem excessus mentis huius, et factus est
29 finis meus in corruptionem et oratio mea in inproperium. et
cum essem loquens ego haec, et ecce venit ad me angelus qui in
30 principio venerat ad me et vidit me, et ecce eram positus ut
mortuus et intellectus meus alienatus erat, et tenuit dexteram
meam et confortavit me et statuit me super pedes meos et dixit
31 mihi: quid tibi est et quare conturbaris et quid conturbatum est
32 intellectum tuum et sensus cordis tui ? et dixi: quoniam de-
relinquens dereliquisti me. ego quidem feci secundum sermones
tuos et exivi in campum, et ecce vidi et video quod non possum
33 enarrare. et dixit ad me: sta ut vir , et commonebo te. et
34 dixi: loquere, dominus meus , tantum me noli derelinquere, ut
35 non frustra moriar, quoniam vidi quae non sciebam , et audio
36 quae non scio . aut numquid sensus meus fallitur et anima mea
37 somniat ? nunc ergo deprecor te, ut demonstres servo tuo de
38 excessu hoc. et respondit ad me et dixit: audi me, et doceam te
et dicam tibi de quibus times, quoniam Altissimus revelavit tibi
39 mysteria multa. vidit rectam viam tuam quoniam sine inter-
missione contristabaris pro populo tuo et valde lugebas propter

Sion. hic ergo intellectus visionis: mulier quae tibi apparuit an- 40
te paululum, quam vidisti lugentem et inchoasti consolare eam, 41
nunc autem iam non speciem mulieris vides, sed apparuit tibi ci- 42
vitas aedificari. et quoniam enarrabat tibi de casu filii sui, haec 43
absolutio est: haec mulier quam vidisti haec est Sion, quam 44
nunc conspicis ut civitatem aedificatam. et quoniam dixit tibi 45
, quia sterilis fuit annis triginta , propter quod erant anni sae-
culo tria milia, quando non erat in ea adhuc oblatio oblata. et 46
factum est post annos tres , et aedificavit Salomon civitatem et
obtulit oblationes. tunc fuit quando peperit sterilis filium. et 47
quod tibi dixit quoniam nutrivi eum cum labore, haec erat habi-
tatio Hierusalem. et quoniam dixit tibi quod filius meus veniens 48
in suo thalamo mortuus esset et contigisset ei casus, haec erat
quae facta est ruina Hierusalem. et ecce vidisti similitudinem 49
eius, quomodo filium luget , et tu inchoasti consolare eam de his
quae contigerunt. haec erant tibi aperienda . et nunc videns 50
Altissimus, quoniam ex animo contristatus es et quoniam ex to-
to corde pateris pro ea, ostendit tibi claritatem gloriae eius et
pulchritudinem decoris eius. propterea enim dixi tibi, ut mane- 51
res in campo, ubi domus non est aedificata. sciebam enim ego 52
, quoniam Altissimus incipiebat tibi ostendere haec. propterea 53
dixi tibi, ut venires in agrum, ubi non est fundamentum aedifi-
cii. nec enim poterat opus aedificii hominis sustinere in loco , 54
ubi incipiebat Altissimi civitas ostendi. tu ergo noli timere ne- 55
que expavescat cor tuum, sed ingredere et vide splendorem vel
magnitudinem aedificii, quantum capax est tibi visu oculorum
videre. et post haec audies, quantum capit auditus aurium tua- 56
rum audire. tu enim beatus es prae multis et vocatus es apud 57
Altissimum sicut et pauci. nocte autem quae in crastinum fu- 58
tura est manebis hic, et ostendet tibi Altissimus eas visiones 59
somniorum , quae faciet Altissimus his qui inhabitant super ter-
ram a novissimis diebus. et dormivi illam noctem et aliam sicut 60
dixerat mihi.

et factum est secunda nocte, et vidi somnium, et ecce ascende- **XI**
bat de mari aquila, cui erant duodecim alae pinnarum et capita
tria. et vidi, et ecce expandebat alas suas in omnem terram, et 2
omnes venti caeli insuflabant ad eam et nubes ad eam collige-
bantur. et vidi, et de pinnis eius nascebantur contrariae pinnae, 3
et ipsae fiebant in pinnaculis minutis et modicis. nam capita 4

eius erant quiescentia, et de medium caput erat maius aliorum
5 capitum, sed et ipsa quiescebat cum eis. et vidi, et ecce aqui-
la volavit in pinnis suis et regnavit super terram et super eos
6 qui inhabitant in ea. et vidi, quomodo subiecta erant ei omnia
quae sub caelo, et nemo illi contradicebat, neque unus de creatu-
7 ra quae est super terram. et vidi, et ecce surrexit aquila super
8 ungues suos et emisit vocem pinnis suis dicens: nolite omnes
simul vigilare, dormite unusquisque in loco suo et per tempus
9, 10 vigilate, capita autem in novissimo serventur. et vidi, et ecce
vox non exiebat de capitibus eius, sed de medietate corporis eius.
11, 12 et numeravi contrarias pinnas eius, et ecce ipsae erant octo. et
vidi, et ecce a dextera parte surrexit una pinna et regnavit super
13 omnem terram. et factum est cum regnaret, et venit ei finis
et non apparuit , ita ut non appareret locus eius . et sequens
14 exsurrexit et regnabat et ipsa multum tenuit tempus . et fac-
tum est cum regnaret , et veniebat finis eius, ut non appareret
15, 16 sicut prior. et ecce vox emissa est illi dicens: audi, tu quae
toto tempore tenuisti terram, hoc adnuntii, antequam incipias
17 non parere : nemo post te tenebit tempus tuum, sed nec di-
18 midium eius. et levavit se tertia et tenuit principatum sicut
19 priores, et non apparuit et ipsa. et sic contingebat omnibus alis
20 singillatim principatum gerere et iterum nusquam conparere. et
vidi, et ecce in tempore sequentes pinnae erigebantur et ipsae a
dextera parte . ut tenerent et ipsae principatum et ex his erant
21 quae tenebant, sed tamen statim non conparescebant . nam et
22 aliquae ex eis erigebantur, sed non tenebant principatum. et vi-
di post haec, et ecce non conparuerunt duodecim pinnae et duo
23 pinnacula. et nihil superavit in corpore aquilae nisi tria capita
24 quiescentia et sex pinnacula. et vidi, et ecce de sex pinnaculis
divisa sunt duo et manserunt sub capite quod est ad dexteram
25 partem nam quattuor manserunt in loco suo. et vidi, et ecce hae
26 subalares cogitabant se erigere et tenere principatus. et vid,i et
27 ecce una erecta est, sed statim non conparuit. et secunda , et
28 haec velocius quam prior non conparuit . et vidi, et ecce duae
quae superaverunt apud semet ipsas cogitabant et ipsae regnare.
29 et in eo cum cogitarent, et ecce unum de quiescentium capitum
, quod erat medium, evigilabat, hoc enim erat duorum capitum
30, 31 maior . et vidi, quomodo conplexa est duo capita secum, et
ecce conversum est caput cum his qui cum ea erant et comedit

duas subalares quae cogitabant regnare. hoc autem caput per- 32
continuit omnem terram et dominavit qui inhabitant in ea cum
labore multo, et potentatum tenuit orbem terrarum super omnes
alas quae fuerunt. et vidi post haec, et ecce medium caput su- 33
bito non conparuit, et hoc sicut alae. superaverunt autem duo 34
capita, quae et ipsa similiter regnaverunt super terram et super
eos qui habitant in ea . et vidi, et ecce devoravit caput a dexte- 35
ra parte illud quod est a leva . et audivi vocem dicentem mihi: 36
conspice contra te et considera quod vides. et vidi, et ecce sicut 37
leo suscitatus de silva mugiens , et audivi quomodo emisit vocem
hominis ad aquilam et dixit dicens : audi tu, et loquar ad te, et 38
dicit Altissimus tibi: nonne tu es, quae superasti de quattuor 39
animalibus quae feceram regnare saeculi mei , et ut per eos veni-
ret finis temporum meorum ? et quartus veniens devicit omnia 40
animalia quae transierunt, et potentatum tenens saeculum cum
tremore multo et omnem orbem cum labore pessimo, et inhabi-
tabant tot temporibus orbem terrarum cum dolo. et iudicasti 41
terram non cum veritate. tribulasti enim mansuetos et laesi- 42
sti quiescentes, odisti verum dicentes et dilexisti mendaces, et
destruxisti habitationes eorum qui fructificabant, et humiliasti
muros eorum qui te non nocuerunt. et ascendit contumelia ad 43
Altissimum et superbia tua ad Fortem. et respexit Altissimus 44
super sua tempora, et ecce finita sunt et saecula eius conpleta
sunt. propterea non apparens non appareas, tu aquila et alae 45
tuae horribiles et pinnacula tua pessima et capita tua maligna et
ungues tui pessimi et omne corpus tuum vanum , uti refrigeret 46
omnis terra et relevetur liberata de tua vi et speret iudicium et
misericordiam eius qui fecit eam.

et factum est dum loqueretur leo verba haec ad aquilam, et **XII**
vidi, et ecce quod superaverat caput et non conparuit , et alae 2
duae quae ad eum transierunt et erectae sunt ut regnarent, et
erat regnum eorum exile et tumultu plenum . et vidi et ecce 3
ipsa non apparescebant, et omne corpus aquilae incendebatur,
et expavescebat terra valde. et ego a multo excessu mentis et a
magno timore vigilavi, et dixi spiritui meo: ecce tu mihi prae- 4
stitisti haec , in eo quod scrutas vias Altissimi. ecce adhuc 5
fatigatus sum animo et spiritu meo invalidus sum valde, et nec
modica est in me virtus a multo timore quem expavi nocte hac.
nunc ergo orabo Altissimum, ut me confortet usque in finem. 6

7 et dixi: Dominator Domine, si inveni gratiam ante oculos tuos,
et si iustificatus sum apud te prae multis, et si certum ascen-
8 dit deprecatio mea ante faciem tuam, conforta me et ostende
servo tuo mihi interpretationem et distinctionem visus horribi-
9 lis huius, ut plenissime consoles animam meam. dignum enim
me habuisti ostendere mihi temporum finem et temporum no-
10 vissima . et dixit ad me: haec est interpretatio visionis huius
11 quam vidisti : aquilam quam vidisti ascendentem de mari, hoc
est regnum quartum, quod visum est in visu Danihelo fratri tuo,
12 sed non est illi interpretatum, quomodo ego nunc tibi interpretor
13 vel interpretavi . ecce dies veniunt, et exsurget regnum super
terram et erit timoratior omnium regnorum quae fuerunt an-
14 te eam . regnabunt autem in ea duodecim reges , unus post
15 unum. nam secundus qui incipiet regnare, ipse tenebit amplius
16 tempus prae duodecim. haec est interpretatio duodecim alarum
17 quas vidisti. et quoniam audisti vocem quae locuta est non de
18 capitibus eius exientem, sed de medio corpore eius. haec est
interpretatio, quoniam post tempus regni illius nascentur con-
tentiones non modicae, et periclitabitur ut cadat, et non cadet
19 tunc, sed iterum constituetur in suum initium. et quoniam vi-
20 disti subalares octo coherentes alis eius, haec est interpretatio :
exsurgent enim in ipso octo reges, quorum erunt tempora levia
21 et anni citati, et duo quidem ex ipsis perient adpropinquante
tempore medio, quattuor autem servabuntur in tempore, cum
incipiet adpropinquare tempus eius ut finiatur, duo vero in fi-
22 nem servabuntur. et quoniam vidisti tria capita quiescentia,
23 haec est interpretatio: in novissimis eius suscitabit Altissimus
24 tria regna et renovabit in ea multa, et dominabunt terram et
qui inhabitant in ea cum labore multo super omnes qui fuerunt
25 ante hos. propter hoc ipsi vocati sunt capita aquilae. isti enim
erunt qui recapitulabunt impietates eius et qui perficient novis-
26 sima eius. et quoniam vidisti caput maius non apparescentem,
quoniam unus ex eis super lectum suum morietur, et tamen cum
27 tormentis. nam duo qui perseveraverunt, gladius eos comedet
28 . unius enim gladius comedet qui cum eo, sed tamen et hic
29 gladio in novissimis cadet. et quoniam vidisti duas subalares
30 treicientes super caput quod est a dextera parte , haec est in-
terpretatio: hii sunt quos conservavit Altissimus in finem suam
31 , hoc erat regnum exile et turbationis plenum, sicut vidisti. et

leonem quem vidisti de silva evigilantem mugientem et loquen-
tem ad aquilam et arguentem eam iniustitias ipsius per omnes
sermones eius, sicut audisti. hic est unctus , quem reservavit 32
Altissimus in finem ad eos et impietates ipsorum. arguet illos
de iniustitiis ipsorum et infulciet coram ipsis spretiones eorum
. statuet enim eos primum in iudicium vivos, et erit cum ar- 33
guerit eos, tunc corrumpet eos. nam residuum populum meum 34
liberabit cum misericordia , qui salvati sunt super fines meos ,
et iucundabit eos, quoadusque veniat finis , dies iudicii, de quo
locutus sum tibi ab initio. hoc somnium quod vidisti, et haec 35
interpretatio eius . tu ergo solus dignus fuisti scire Altissimi 36
secretum hoc. scribe ergo omnia ista in libro quae vidisti, et 37
pones ea in loco abscondito. et docebis ea sapientes de popu- 38
lo tuo, quorum scis corda posse capere et servare secreta haec.
tu autem adhuc sustine hic alios dies septem, ut tibi ostenda- 39
tur quicquid visum fuerit Altissimo ostendere tibi. et profectus 40
est a me. et factum est cum audisset omnis populus, quoniam
pertransierunt septem dies, et ego non fuissem reversus in civi-
tatem, et congregavit se omnis a minimo usque ad maximum et
venit ad me, et dixerunt mihi dicentes: quid peccavimus tibi 41
et quid iniuste egimus in te, quoniam derelinquens nos sedisti
in loco hoc? tu enim nobis superasti ex omnibus prophetis , 42
sicut botrus de vindemia et sicut lucerna in loco obscuro, et si-
cut portus navi salvatae a tempestate. aut non sufficiunt nobis 43
mala quae contigerunt? si ergo tu nos dereliqueris, quanto erat 44
nobis melius, si essemus succensi et nos incendio Sion. nec enim 45
nos meliores sumus eorum, qui ibi mortui sunt. et ploraverunt
voce magna. et respondi ad eos et dixi: confide, Israhel, et 46
noli tristari, tu domus Iacob. est enim memoria vestri coram 47
Altissimo, et Fortis non est oblitus vestri in contentione . ego 48
enim non dereliqui vos neque excessi a vobis, sed veni in hunc
locum, ut deprecarer pro desolatione Sion, et ut quaererem mi-
sericordiam pro humilitate sanctificationis vestrae. et nunc ite 49
unusquisque vestrum in domum suam, et ego veniam ad vos post
dies istos. et profectus est populus, sicut dixi, ei in civitatem. 50
ego autem sedi in campo septem diebus, sicut mihi mandavit, 51
et manducabam de floribus solummodo agri, de herbis facta est
mihi esca in diebus illis.

et factum est post dies septem, et somniavi somnium nocte. **XIII**

2 et ecce de mari ventus exsurgebat, ut conturbaret omnes fluctus
3 eius. et vidi, et ecce convolabat ipse homo cum nubibus cae-
li. et ubi vultum suum convertebat ut consideraret, tremebant
4 omnia quae sub eo videbantur. et ubicumque exiebat vox de
ore eius, ardescebant omnes qui audiebant voces eius. sicut li-
5 quescit cera quando senserit ignem. et vidi post haec, et ecce
congregabatur multitudo hominum, quorum non erat numerus,
de quattuor ventis caeli, ut debellarent hominem qui ascenderat
6 de mari. et vidi, et ecce sibimet ipso sculpsit montem magnum
7 et volavit super eum. ego autem quaesivi videre regionem vel
8 locum, unde sculptus esset mons, et non potui. et post haec
vidi, et ecce omnes, qui congregati sunt ad eum ut expugnarent
9 eum, timebant valde , tamen audebant pugnare. et ecce ut vidit
impetum multitudinis venientis, non levavit manum suam neque
frameam tenebat neque aliquod vas bellicosum, nisi solummo-
10 do vidi, quomodo emittit de ore suo sicut fluctum ignis, et de
labiis eius spiritum flammae, et de lingua eius emittebat scin-
tillas tempestatis. et commixta sunt simul omnia haec , fluctus
11 et multitudo tempestat et concidit super multitudinis impetum
quod paratum erat pugnare, et succendit omnes, ut subito nihil
videretur de innumerabili multitudine nisi solummodo pulvis ci-
12 neris et fumi odor. et vidi et extiti . et post haec vidi ipsum
hominem descendentem de monte et advocantem ad se multitu-
13 dinem aliam pacificam. et accedebant ad eum vultus hominum
multorum, quorumdam gaudentium , quorumdam tristantium,
aliqui vero alligati, aliqui adducentes ex eis qui offerebantur. et
ego a multitudine pavoris expergefactus sum et deprecatus sum
14 Altissimum et dixi: tu ab initio demonstrasti servo tuo mira-
bilia haec et dignum me habuisti, ut susciperes deprecationem
15 meam. et nunc demonstra mihi adhuc et interpretationem som-
16 nii huius. sicut enim existimo in sensu meo, vae qui derelicti
fuerint in diebus illis, et multo plus vae his qui non sunt derelicti.
17, 18 qui enim non sunt derelicti, tristes erunt intellegentes quae sunt
reposita in novissimis diebus, et non occurrentes eis. sed et qui
19 derelicti sunt propter hoc vae , viderunt enim pericula magna
20 et necessitates multas, sicut ostendunt somnia haec. attamen
facilius est periclitantem venire in haec , quam pertransire sicut
nubem a saeculo et non videre quae contigerunt in novissimo.
21 et respondit ad me et dixit: et visionis interpretationem dicam

tibi, sed et de quibus locutus es adaperiam tibi. quoniam di- 22
xisti de his qui derelicti sunt, et de his qui non derelicti sunt
haec interpretatio: qui adferet periculum in illo tempore, ip- 23
se custodibit qui in periculo inciderint , qui habent operas et
fidem ad Fortissimum . scito ergo, quoniam magis beatificati 24
sunt qui derelicti super eos qui mortui sunt. interpretatio enim 25
visionis haec : quia vidisti virum ascendentem de corde maris,
ipse est quem conservat Altissimus multis temporibus, qui per 26
semet ipsum liberabit creaturam suam, et ipse disponet qui de-
relicti sunt. et quoniam vidisti de ore eius exire ut spiritum et 27
ignem et tempestatem, et quoniam non tenebat frameam ne- 28
que vas bellicosum, corrumpit enim impetum eius multitudinis
quae venerat ad expugnare eum , haec interpretatio: ecce dies 29
veniunt, quando incipiet Altissimus liberare eos qui super ter-
ram sunt . et veniet excessus mentis super eos qui inhabitant 30
terram. et in alisalio cogitabunt bellare, civitates civitatem et 31
locus locum et gens ad gentem et regnum adversus regnum. et 32
erit cum fient haec et contingent signa quae ante ostendi tibi,
et tunc revelabitur Filius meus quem vidisti virum ascendentem.
et erit quando audierint omnes gentes vocem eius, et derelinquet 33
unusquisque regionem suam et bellum quod habent in alterutro
, et colligetur in unum multitudo innumerabilis, sicut vidisti 34
volentes venire et expugnare eum. ipse autem stabit super ca- 35
cumen montis Sion. Sion autem veniet et ostendetur omnibus 36
parata et aedificata, sicut vidisti montem sculpi sine manibus.
ipse autem Filius meus arguet quae advenerunt gentes impieta- 37
tes eorum, has quae tempestati adpropiaverunt , et inproperabit
coram eis mala cogitamenta eorum et cruciamenta quibus inci-
pient cruciari, quae adsimilatae sunt flammae, et perdet eos sine 38
labore et legem quae igni adsimilata est . et quoniam vidisti 39
eum colligentem ad se aliam multitudinem pacificam, haec sunt 40
novem tribus, quae captivae factae sunt de terra sua in diebus
Iosiae regis, quem captivum duxit Salmanassar rex Assyriorum,
et transtulit eos trans Flumen, et translati sunt in terram aliam.
ipsi autem sibi dederunt consilium hoc, ut derelinquerent mul- 41
titudinem gentium, et proficiscerentur in ulteriorem regionem,
ubi numquam quisquam inhabitavit ibi genus humanum. ut 42
vel ibi observarent legitima sua, quae non fuerant servantes in
regione sua. per introitus autem angustos fluminis Eufraten in- 43

44 troierunt. fecit enim eis tunc Altissimus signa, et statuit venas
45 Fluminis usquequo transirent. per eam enim regionem erat via
multa itineris anni unius et dimidii, nam regio illa vocatur Ar-
46 zar et, tunc inhabitaverunt ibi usque in novissimo tempore. et
47 nunc iterum coeperunt venire, iterum Altissimus statuit venas
Fluminis, ut possint transire, propter hoc vidisti multitudinem
48 collectam cum pace, sed et qui derelicti sunt de populo tuo, qui
49 invenientur intra terminum meum sanctum . erit ergo quando
incipiet perdere multitudinem earum quae collectae sunt gentes,
50 proteget qui superaverit populum. et tunc ostendet eis multa
51 plurima portenta. et dixi ego: Dominator Domine, hoc mihi
ostende, propter quod vidi virum ascendentem de corde maris.
52 et dixit mihi: sicut non potest hoc vel scrutinare vel scire quis,
quid sit in profundo maris, sic non poterit quisquam super ter-
ram videre Filium meum vel eos qui cum eo sunt nisi in tempore
53 diei. haec est interpretatio somnii quem vidisti, et propter quod
54 inluminatus es haec solus. dereliquisti enim tua et circa mea
55 vacasti et legem meam exquisisti. vitam enim tuam disposuisti
56 in sapientiam , et sensum tuum vocasti matrem. et propter hoc
ostendi tibi haec , merces apud Altissimum. erit enim post alios
tres dies, ad te alia loquar et exponam tibi gravia et mirabilia.
57 et profectus sum et transii in campum, multum glorificans et lau-
58 dans Altissimum de mirabilibus, quae per tempus faciebat, et
quoniam gubernat tempora et quae sunt in temporibus inlata.
et sedi ibi tribus diebus.

XIV, 2 et factum est tertio die, et ego sedebam sub quercu, et ecce
vox exivit contra me de rubo et dixit: Ezra, Ezra. et dixi: ecce
3 ego, Domine. et surrexi super pedes meos. et dixit ad me: re-
velans revelatus sum super rubum et locutus sum Moysi, quando
4 populus meus serviebat in Aegypto. et misi eum et eduxi po-
pulum meum de Aegypto , et adduxi eum super montem Sina et
5 detinebam eum apud me diebus multis. et enarravi ei mirabilia
multa, et ostendi ei temporum secreta et temporum finem. et
6 praecepi ei dicens: haec in palam facies verba et haec abscon-
7, 8 des. et nunc tibi dico: signa quae demonstravi et somnia quae
vidisti et interpretationes quas tu audisti in corde tuo repone
9 ea. tu enim recipieris ab hominibus , et converteris residuum
cum Filio meo et cum similibus tuis, usquequo finiantur tempo-
10 ra. quoniam saeculum perdidit iuventutem suam et tempora

adpropinquant senescere. duodecim enim partibus divisum est 11
saeculum, et transierunt eius decem iam et dimidium decimae
partis, superant autem eius duae prae medium decimae partis 12
nunc ergo dispone domum tuam, et corripe populum tuum, et 13
consolare humiles eorum, et renuntia iam corruptae vitae , et 14
dimitte abs te mortales cogitationes, et proice abs te pondera
humana, et exue te iam infirmam naturam, et repone in unam
partem molestissima tibi cogitamenta, et festina transmigrare a
temporibus his. quae enim vidisti nunc contigisse mala, ite- 15
rum horum deteriora facientur , quantum enim invalidum fieri 16
saeculum a senectute, tantum multiplicabunt super inhabitantes
mala, prolongavit enim magis veritas et adpropinquavit menda- 17
cium, iam enim festinat aquila venire, quam vidisti in visionem .
et respondi: dixi coram te, Domine. ecce enim ego abibo sicut 18, 19
praecepisti mihi, et corripiam praesentem populum. qui autem
iterum nati fuerint, quis commonebit? positum est ergo saecu- 20
lum in tenebris, et qui inhabitant in eo sine lumine, quoniam lex 21
tua incensa est, propter quod nemo scit quae a te facta sunt vel
quae incipient operae. si enim inveni gratiam coram te , inmitte 22
in me spiritum sanctum , et scribam omne quod factum est in
saeculo ab initio, quae erant in lege tua scripta, ut possint homi-
nes invenire semitam, et qui voluerint vivere in novissimis vivant
. et respondit ad me et dixit: vadens congrega populum et di- 23
ces ad eos, ut non te quaerant diebus quadraginta. tu autem 24
praepara tibi buxos multos et accipe tecum Saream, Dabriam,
Selemiam, Ethanum et Asihel, quinque hos qui parati sunt ad
scribendum velociter. et venies hic , et ego accendam in cor- 25
de tuo lucernam intellectus, quae non extinguetur quoadusque
finiantur quae incipies scribere. et cum perfeceris , quaedam pa- 26
lam facies, quaedam sapientibus absconse trades. in crastinum
enim hac hora incipies scribere. et profectus sum, sicut mihi 27
praecepit, et congregavi omnem populum et dixi: audi, Isra- 28
hel, verba haec: peregrinantes peregrinati sunt patres nostri ab 29
initio in Aegypto, et liberati sunt inde. et acceperunt legem 30
vitae quem non custodierunt, quem et vos post eos transgressi
estis. et data est vobis terra in sortem in terra Sion, et vos et 31
patres vestri iniquitatem fecistis et non servastis vias, quas vobis
praecepit Altissimus. iustus iudex cum sit, abstulit a vobis in 32
tempore quod donaverat. et nunc vos hic estis, et fratres vestri 33

34 introrsus vestrum sunt . si ergo imperaveritis sensui vestro et
erudieritis cor vestrum, vivi conservati eritis et post mortem mi-
35 sericordiam consequemini . iudicium enim post mortem veniet,
quando iterum revivescemus, et tunc iustorum nomina parebunt
36 et impiorum facta ostendentur. ad me autem nemo accedat
37 nunc, neque requirent me usque diebus quadraginta. et accepi
quinque viros, sicut mandavit mihi, et profecti sumus in campo
38 et mansimus ibi. et factus sum in crastinum, et ecce vox vocavit
39 me dicens: Ezra, aperi os tuum et bibe quod te potiono . et
aperui os meum, et ecce calix plenus porrigebatur mihi hoc erat
40 plenum sicut aqua, color autem eius ut ignis similis. et accepi
et bibi, et in eo cum bibissem cor meum eructabatur intellectum
et in pectus meum increscebat sapientia. nam spiritus meus
41 conservabat memoriam, et apertum est os meum et non est
42 clausum amplius. Altissimus autem dedit intellectum quinque
viris, et scripserunt quae dicebantur ex successione notis quas
non sciebant, et sederunt quadraginta diebus . ipsi autem per
43 diem scribebant , nocte autem manducabant panem ego autem
44 per diem loquebar et nocte non tacebam. scripti sunt autem
45 in quadraginta diebus libri nongenti quattuor . et factum est
cum conpleti essent quadraginta dies, et locutus est Altissimus
dicens: priora quae scripsisti in palam pone, et legant digni et
46 indigni. novissimos autem septuaginta conservabis, ut tradas
47 eos sapientibus de populo tuo. in his enim est vena intellectus
et sapientiae fons et scientiae flumen. et feci sic.

XV ecce loquere in aures plebi meae sermones prophetiae quos
2 inmisero in os tuum, dicit Dominus, et fac in carta scribi eos
3 , quoniam fideles et veri sunt. ne timeas a cogitationibus ad-
4 versum te, nec conturbent te incredulitates dicentium, quoniam
5 omnis incredulus in incredulitate sua morietur. ecce ego induco,
dicit Dominus, super orbem terrarum mala, gladium et famem
6 et mortem et interitum, propter quod superposuit iniquitas om-
7 nem terram et adimpletae sunt operationes eorum. propterea
8 dicit Dominus: iam non silebo impietates eorum quae inreli-
giose agunt , nec sustinebo in his quae inique exercent . ecce
sanguis innoxius et iustus clamat ad me, et animae iustorum
9 clamant perseveranter . vindicans vindicabo illos, dicit Domi-
nus, et accipiam omnem sanguinem innocuum ex illis ad me.
10 ecce populus meus quasi grex ad occisionem ducitur. iam non

patiar illum habitare in terra Aegypti, sed educam eum in manu 11
potenti et brachio excelso, et percutiam Aegyptum plaga sicut
prius, et corrumpam terram omnem eius. lugeat Aegyptus et 12
fundamenta eius a plaga verberati et mastigati quam inducet
Dominus. lugeant cultores operantes terram, quoniam deficient 13
semina eorum et vastabuntur ligna eorum ab uredine et gran-
dine et a sidus terribile. vae saeculo et qui habitant in eum 14
. quia adpropinquavit gladius et extritio illorum, et exsurget 15
gens contra gentem ad pugnam, et romphea in manibus eorum.
erit enim constabilitio hominibus, alisalios supervalescentes non 16
curabunt regem suum et principem megestanorum suorum in
potentia sua. concupiscet enim homo in civitatem ire et non 17
poterit. propter superbiam enim eorum civitates turbabuntur, 18
domus exterentur, homines metuent. non miserebitur homo 19
proximo suo ad irritum faciendum in domos eorum in gladium,
ad diripiendas substantias eorum propter famem panis et tribu-
lationem multam . ecce ego convoco, dicit Deus , omnes reges 20
terrae ad movendum , qui sunt a borea et a noto et ab euro et
a libano, ad convertendos in se et reddere quae dederunt illis.
sicut faciunt usque hodie electis meis, sic faciam et reddam in 21
sinum ipsorum . haec dicit Dominus Deus: non parcet dexte- 22
ra mea super peccantes nec cessabit romphea super effundentes
sanguinem innocuum super terram. et exiit ignis ab ira eius 23
et devoravit fundamenta terrae et peccatores quasi stramen in-
censum. vae eis qui peccant et non observant mandata mea, 24
dicit Dominus, non parcam illis, discedite, filii apostatae , noli- 25
te contaminare sanctificationem meam. novit Deus qui peccant 26
in eum , propterea tradet eos in mortem et in occisionem. iam 27
enim venerunt super orbem terrarum mala, et manebitis in il-
lis non enim liberabit vos Deus, propter quod peccastis in eum.
ecce visio horribilis, et facies illius ab oriente. et exient natio- 28, 29
nes draconum Arabum in curris multis, et sibilatus eorum a die
itineris fertur super terram, ut etiam timeant et trepidentur om-
nes qui illos audient. Carmonii insanientes in ira exient de silva 30
et advenient in virtute magna et constabunt in pugnam cum il-
lis et vastabunt portionem terrae Assyriorum in dentibus suis .
et post haec supervalescet draco nativitatis memoria suae, et si 31
converterint se conspirantes in virtute magna ad persequendos
eos, et isti turbabuntur et silebunt in virtute illorum et conver- 32

33 tent pedes suos in fugam, et a territorio Assyriorum subsessor
subsedebit eos et consumet unum ex illis, et erit timor et tremor
34 in exercitum illorum et inconstabilitio in regno illorum . ecce
nubs ab oriente et a septentrione usque ad meridianum, et facies
35 illorum horrida valde, plena irae et procellae. et conlident se in-
vicem et effundent sidus copiosum super terram et sidus illorum,
36 et erit sanguis a gladio usque ad ventrem equi et femur homi-
nis et suffraginem cameli. et erit timor et tremor multus super
37 terram, et horrebunt qui videbunt iram illam, et tremor adpre-
38 hendet illos. et post haec movebuntur nimbi copiosi a meridiano
39 et septentrione, et portio alia ab occidente. et superinvalescent
venti ab oriente et recludent eum et nubem quam suscitavit in
ira, et sidus ad faciendam exteritionem ab orientalem notum et
40 occidentem violabitur. et exaltabuntur nubes magnae et vali-
dae plenae irae et sidus, ut exterant omnem terram et inhabi-
tantes eam, et fundent super omnem altum et eminentem sidus
41 terribile . ignem et grandinem et rompheas volantes et aquas
multas, ut etiam impleantur omnes campi et omnes rivi a ple-
42 nitudine aquarum illarum . et demolient civitates et muros et
montes et colles et ligna silvarum et faena pratorum et frumenta
43 eorum. et transibunt constanter usque Babylonem et exterent
44 eam. convenient ad ipsam et circuibunt eam et effundent sidus
et omnem iram super eam, et subibit pulvis et fumus usque ad
45 caelum, et omnes in circuitu lugebunt eam, et qui subreman-
46 serint servientes his qui eam exteruerunt . et tu Asia consors
47 in specie Babylonis et gloria personae eius, vae tibi, misera,
propter quod adsimilasti ei, ornasti filias tuas in fornicatione ad
placendum et gloriandum in amatoribus tuis, qui te cupierunt
48 semper fornicari. odibilem imitata es in omnibus operibus eius
49 et adinventionibus eius. propterea dicit Deus: inmittam tibi
mala, viduitatem, paupertatem et famem et gladium et pestem
ad devastandas domos tuas, ad violationem et mortem . et gloria
50 virtutis tuae sicut flos siccabitur, cum exsurget ardor qui emis-
51 sus est super te. et infirmaberis et paupera a plaga et mastigata
a vulneribus, ut non possis tuos suscipere potentes et amatores.
52, 53 numquid ego sic zelabo te, dicit Dominus, nisi occidisses electos
meos in omni tempore, exultans percussione manuum et dicens,
54 super mortem eorum cum inebriata es : exorna speciem vultus
55 tui? merces fornicariae in sinus tuos, propterea redditionem

percipies . sicut facies electis meis , dicit Dominus, sic faciet 56
tibi Deus et tradet te in malis. et nati tui fame interient, et 57
tu romphea cades, et civitates tuae conterentur, et omnes tui in
campo gladio cadent. et qui sunt in montibus fame peribunt, 58
et manducabunt carnes suas et sanguinem bibent a fame panis
et siti aquae. propter priora misera es et iterum excipies ma- 59
la. et in transitum adlident civitatem oditam et exterent eam, 60
portionem aliquam gloriae tuae et territorii tui, dum revertuntur
a Babylonia . extrita illis eris in stramine , et ipsi tibi erunt 61
ignis. omnes hii comedunt te et civitates tuas et territoria tua 62
et montes, et omnem silvam tuam et ligna pomifera igne consu-
ment. et natos tuos captivabunt et honestatem tuam spoliabunt 63
et gloriam faciei tuae exterminabunt.

vae tibi, Babylon et Asia, vae tibi, Aegypte et Syria. prae- **XVI**, 2
cingite vos saccos , plangite filios vestros et dolete de his, quia
adpropinquavit contritio vestra. inmissus est gladius vobis , 3
et quis est qui avertat eum . inmissus est vobis ignis, et quis 4
est qui extinguat eum . inmissa sunt vobis mala, et quis est 5
qui recutiet ea? numquid recutiet aliquis leonem esurientem in 6
silva aut numquid extinguet ignem , cum stramen incensum fue-
rit? aut numquid recutiet sagittam inmissam a sagittario forte? 7
Dominus Deus mittit mala, et quis recutiet ea? et exiet ignis 8, 9
ex iracundia eius, et quis est qui extinguat eum? coruscabit, 10
et quis non timebit? tonabit, et quis non horrebit ? Dominus 11
comminatur , quis non conterretur a facie eius ? tremet ter- 12
ra a fundamento eius , mare fluctuatur de profundo, et fluctus
eius turbabuntur et pisces eius a facie Domini et a gloria virtutis
eius, quoniam fortis gloriae qui tendit sagittam , et acumen eius 13
acutum, quae dimissa est ab eo , non deficiet missa super fines
terrae. ecce mittuntur mala et non revertentur, donec venient 14
super terram. et ignis incendetur et non extinguetur, donec ex- 15
comedat frumenta terrae. quomodo non revertitur sagitta missa 16
a sagittario valido , sic non revertentur mala quae fuerint emis-
sa in terram. vae mihi, vae mihi, quis me liberabit in diebus 17
illis ? initium gemitus et copiosi suspirantium, initium famis 18
et multi disperient, initium belli et timebunt potestates, initium
malor ab eis quid facient, cum venerint mala? ecce famis plaga 19, 20
dimissa est, et tribulatio eius tamquam mastix, castigatio in di-
sciplina. et super his omnibus non se avertent ab iniquitatibus 21

22 suis nec super has plagas memorantur sempiterna. ecce erit an-
nonae vilitas in brevi super terram, ut putent sibi esse directam
pacem. tunc superflorescent mala super terram, gladius et famis
23 . et aporiant vitam super terram , et gladius dispersit quae
24 superaverint a fame. et mortui quasi stercora proicientur , et
non habent qui consolentur eos. et derelinquetur deserta terra ,
25 et civitates eius demolientur . non derelinquetur agricola , qui
26 colit terram et qui seminat eam. ligna fructiferabunt , et quis
27 vindemiet illa? et uva tradet se ad vindemiam , et quis adligabit
28 eam ? erit enim et locis desertio multa. concupiscet enim homo
29 hominem videre vel certe vocem eius audire. relinquentur enim
decem de civitate et duo ex agro, qui absconderint se in silva
30 et in fissuras petrarum. quemadmodum relinquentur in oliveto
31 tres vel quattuor olivae, aut sicut in vinea vindemiata et sub-
remanet racemus patens ab scrutantibus vindemiam diligenter,
32 sic remanebunt in diebus illis tres vel quattuor ab scrutantibus
33 domos eorum in romphea. et relinquetur deserta terra , et agri
eius inveteraverunt , et viae eius et omnes semitae germinabunt
34 spinas, eo quod non transient oves per eam. lugebunt virgines
non habentes sponsos , lugebunt mulieres non habentes viros,
35 lugebunt filiae earum non habentes adiutorium. sponsi earum
36 in bello consumentur, et viri earum in fame exterentur. audite
37 vero ista et cognoscite, ea servi Domini. ecce verbum Domini,
38 excipite eum , ne discredatis de quibus dicit Dominus: ecce ad-
39 propinquant mala et non tardantur . quemadmodum praegnans
in nono mense filium suum in adpropinquante hora partus eius,
ante horas duas vel tres gementes dolores circum ventrem eius,
40 et prodiente infante de ventre non tardabit uno puncto, sic non
morabuntur mala ad prodiendum super terram, et saeculum ge-
41 met et dolores circumtenent illum . audite verbum, plebs mea,
parate vos ad pugnam in malis. sic estote quasi advenae terrae:
42 qui vendit , quasi qui fugiet et qui emit, quasi qui perditurus
43 qui mercatur, quasi qui fructum non capiat et qui aedificat, qua-
44 si non habitaturus qui seminat, quasi non messem facturus et
45 qui putat , quasi non vindemiaturus qui nubunt, sic quasi filios
46 non facturi et qui non nubunt, sic quasi vidui. propter quod qui
47 laborant sine causa laborant, fructus enim illorum alienigenae
metent et substantiam illorum rapient et domos evertent et filios
eorum captivabunt, quia in captivitate et fame generant natos

suos et qui negotiantur negotiantur in rapina. quamdiu exor- 48
nant civitates et domos suas et possessiones et personas suas,
tanto magis adzelabor eos super peccata dicit Dominus. quo- 49, 50
modo zelatur fornicaria mulierem idoneam et bonam valde, sic 51
zelabitur iustitia iniquitatem cum exornat se, et accusat eam in
faciem , cum venerit qui defendat exquirentem omnem pecca-
tum super terram. propterea nolite similari eam nec operibus 52
eius, quoniam ecce adhuc pusillum, et tolletur iniquitas a terra 53
et iustitia regnabit in nos . non dicat peccator non se peccasse 54
quoniam carbones ignis conburet super caput eius qui dicit: non
peccavi coram Deo et gloria ipsius. ecce Dominus cognoscit om- 55
nia opera hominis et adinventiones illorum et cogitatum illorum
et corda illorum . qui dixit : fiat terra, et facta est, fiat caelum, 56
et factum est, et in verbo illius stellae fundatae sunt, et novit 57
numerum stellarum, qui scrutat abyssum et thesauros illorum 58
, qui metitus est mare et conceptum eius , qui conclusit mare 59
in medio aquarum et suspendit terram super aquam verbo suo,
qui extendit caelum quasi cameram et super aquas fundavit eum, 60
qui posuit in deserto fontes aquarum et super vertices montium 61
lacus ad emittendum flumina ab eminenti ut potaret terra , qui 62
finxit hominem et posuit cor in medio corporis et misit ei spiri-
tum et vitam et intellectum et spiramentum Dei omnipotentis, 63
qui fecit omnia et scrutinat absconsa in absconsis certe hic novit 64
adinventionem vestram et quae cogitatis in cordibus vestris. vae
peccantibus et volentibus occultare peccata sua . propter quod 65
Dominus scrutinando scrutinabit omnia opera eorum et traducet
vos omnes. et vos confusi eritis, cum processerint peccata vestra 66
coram hominibus, et iniquitates erint quae accusatores stabunt
in die illo. quid facietis aut quomodo abscondetis peccata vestra 67
coram Domino et gloria eius? ecce iudex Deus , timete eum, 68
et desinite a peccatis vestris et obliviscimini iniquitates vestras
iam agere eas sempiterno, et Deus educabit vos et liberabit de
omni tribulatione. ecce enim incenditur ardor super vos turbae 69
copiosae, et rapient quosdam ex vobis et cibabunt idolis occisam.
et qui consenserint eis, erunt illis in derisum et in inproperium et 70
in conculcationem. erit enim Lociis et in vicinas civitates exsur- 71
rectio multa super timentes Dominum. erunt quasi insani nemi- 72
nem parcentes ad diripiendum et devastandum adhuc timentes
Dominum, quia devastabunt et diripient substantias eorum et 73

74 de domo sua eos eicient, tunc parebit probatio electorum meo-
75 rum, ut aurum quod probatur ab igne. audite, electi mei, dicit
Dominus, ecce adsunt dies tribulationis, et de his liberabo vos.
76, 77 ne timeatis nec haesitemini , quoniam Deus dux vester est. et
qui servatis mandata et praecepta mea, dicit Dominus Deus, ne
praeponderent vos peccata vestra nec superelevent se iniquitates
78 vestrae. vae qui constringuntur a peccatis suis et obteguntur
ab iniquitatibus suis, quemadmodum ager constringitur a silva
et spinis tegitur semita eius, per quam non transiet homo, et
excluditur et mittitur ad devorationem ignis.

THE PRAYER OF MANASSEH

Domine Deus omnipotens patrum nostrorum, Abraham I
, Isaac et Iacob et semini eorum iusto, qui fecisti cae- 2
lum et terram cum omni ornatu eorum, qui signasti 3
mare verbo praecepti tui, qui conclusisti abyssum et
signasti terribili et laudabili nomini tuo, quod omnes pavent 4
et tremunt a vultu virtutis tuae. et insustentabilis ira super 5
peccatores comminationis tuae , inmensa vero et investigabilis 6
misericordia promissionis tuae, quoniam tu es Dominus altis- 7
simus super omnem terram , longanimis et multum misericors
et paenitens super malitias hominum. tu autem Domine, secun-
dum bonitatem tuam promisisti paenitentiam remissionis pecca-
torum, et tu Deus iustorum, non posuisti paenitentiam iustis 8
Abraham , Isaac et Iacob, his qui tibi non peccaverunt. quo- 9
niam peccavi super numerum harenae maris, multiplicatae sunt
iniquitates meae. incurvatus sum multo vinculo ferri et non est 10
respiratio mihi, quia excitavi iracundiam tuam et malum coram
te feci, statuens abominationes et multiplicans offensiones. et 11
nunc flecto genua cordis mei, precans ad te bonitatem, Domine
. peccavi Domine, peccavi et iniquitatem meam agnosco. pe- 12, 13
to rogans te Domine remitte mihi, remitte mihi, ne simul perdas
me cum iniquitatibus meis neque in aeternum reserves mala mihi
, quia indignum salvabis me secundum magnam misericordiam 14
tuam. et laudabo te semper omnibus diebus vitae meae quo- 15
niam te laudat omnis virtus caelorum et tibi est gloria in saecula
saeculorum, amen .

THE GOSPEL ACCORDING TO ST. MATTHEW.

I Liber generationis Iesu Christi filii David filii Abraham
2 Abraham genuit Isaac Isaac autem genuit Iacob Iacob
3 autem genuit Iudam et fratres eius Iudas autem gen-
uit Phares et Zara de Thamar Phares autem genuit
4 Esrom Esrom autem genuit Aram Aram autem genuit Ami-
nadab Aminadab autem genuit Naasson Naasson autem genuit
5 Salmon Salmon autem genuit Booz de Rachab Booz autem gen-
uit Obed ex Ruth Obed autem genuit Iesse Iesse autem genuit
6 David regem David autem rex genuit Salomonem ex ea quae
7 fuit Uriae Salomon autem genuit Roboam Roboam autem gen-
8 uit Abiam Abia autem genuit Asa Asa autem genuit Iosaphat
9 Iosaphat autem genuit Ioram Ioram autem genuit Oziam Ozias
autem genuit Ioatham Ioatham autem genuit Achaz Achaz au-
10 tem genuit Ezechiam Ezechias autem genuit Manassen Manas-
11 ses autem genuit Amon Amon autem genuit Iosiam Iosias autem
12 genuit Iechoniam et fratres eius in transmigratione Babylonis et
post transmigrationem Babylonis Iechonias genuit Salathihel Sa-
13 lathihel autem genuit Zorobabel Zorobabel autem genuit Abiud
14 Abiud autem genuit Eliachim Eliachim autem genuit Azor Azor
autem genuit Saddoc Saddoc autem genuit Achim Achim autem
15 genuit Eliud Eliud autem genuit Eleazar Eleazar autem genuit
16 Matthan Matthan autem genuit Iacob Iacob autem genuit Io-
seph virum Mariae de qua natus est Iesus qui vocatur Christus
17 omnes ergo generationes ab Abraham usque ad David generatio-
nes quattuordecim et a David usque ad transmigrationem Baby-
lonis generationes quattuordecim et a transmigratione Babylonis
18 usque ad Christum generationes quattuordecim Christi autem
generatio sic erat cum esset desponsata mater eius Maria Iose-
ph antequam convenirent inventa est in utero habens de Spiritu
19 Sancto Ioseph autem vir eius cum esset iustus et nollet eam

traducere voluit occulte dimittere eam haec autem eo cogitante 20
ecce angelus Domini in somnis apparuit ei dicens Ioseph fili Da-
vid noli timere accipere Mariam coniugem tuam quod enim in
ea natum est de Spiritu Sancto est pariet autem filium et voca- 21
bis nomen eius Iesum ipse enim salvum faciet populum suum a
peccatis eorum hoc autem totum factum est ut adimpleretur id 22
quod dictum est a Domino per prophetam dicentem ecce virgo 23
in utero habebit et pariet filium et vocabunt nomen eius Emma-
nuhel quod est interpretatum Nobiscum Deus exsurgens autem 24
Ioseph a somno fecit sicut praecepit ei angelus Domini et accepit
coniugem suam et non cognoscebat eam donec peperit filium 25
suum primogenitum et vocavit nomen eius Iesum

cum ergo natus esset Iesus in Bethleem Iudaeae in diebus He- **II**
rodis regis ecce magi ab oriente venerunt Hierosolymam dicentes 2
ubi est qui natus est rex Iudaeorum vidimus enim stellam eius in
oriente et venimus adorare eum audiens autem Herodes rex tur- 3
batus est et omnis Hierosolyma cum illo et congregans omnes 4
principes sacerdotum et scribas populi sciscitabatur ab eis ubi
Christus nasceretur at illi dixerunt ei in Bethleem Iudaeae sic 5
enim scriptum est per prophetam et tu Bethleem terra Iuda ne- 6
quaquam minima es in principibus Iuda ex te enim exiet dux qui
reget populum meum Israhel tunc Herodes clam vocatis magis 7
diligenter didicit ab eis tempus stellae quae apparuit eis et mit- 8
tens illos in Bethleem dixit ite et interrogate diligenter de puero
et cum inveneritis renuntiate mihi ut et ego veniens adorem eum
qui cum audissent regem abierunt et ecce stella quam viderant in 9
oriente antecedebat eos usque dum veniens staret supra ubi erat
puer videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde 10
et intrantes domum invenerunt puerum cum Maria matre eius et 11
procidentes adoraverunt eum et apertis thesauris suis obtulerunt
ei munera aurum tus et murram et responso accepto in somnis 12
ne redirent ad Herodem per aliam viam reversi sunt in regionem
suam qui cum recessissent ecce angelus Domini apparuit in som- 13
nis Ioseph dicens surge et accipe puerum et matrem eius et fuge
in Aegyptum et esto ibi usque dum dicam tibi futurum est enim
ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum qui consurgens 14
accepit puerum et matrem eius nocte et recessit in Aegyptum
et erat ibi usque ad obitum Herodis ut adimpleretur quod dic- 15
tum est a Domino per prophetam dicentem ex Aegypto vocavi

16 filium meum tunc Herodes videns quoniam inlusus esset a ma-
gis iratus est valde et mittens occidit omnes pueros qui erant in
Bethleem et in omnibus finibus eius a bimatu et infra secundum
17 tempus quod exquisierat a magis tunc adimpletum est quod
18 dictum est per Hieremiam prophetam dicentem vox in Rama
audita est ploratus et ululatus multus Rachel plorans filios suos
19 et noluit consolari quia non sunt defuncto autem Herode ecce
20 apparuit angelus Domini in somnis Ioseph in Aegypto dicens
surge et accipe puerum et matrem eius et vade in terram Israhel
21 defuncti sunt enim qui quaerebant animam pueri qui surgens
22 accepit puerum et matrem eius et venit in terram Israhel au-
diens autem quod Archelaus regnaret in Iudaea pro Herode patre
suo timuit illo ire et admonitus in somnis secessit in partes Gali-
23 laeae et veniens habitavit in civitate quae vocatur Nazareth ut
adimpleretur quod dictum est per prophetas quoniam Nazareus
vocabitur

III in diebus autem illis venit Iohannes Baptista praedicans in de-
2 serto Iudaeae et dicens paenitentiam agite adpropinquavit enim
3 regnum caelorum hic est enim qui dictus est per Esaiam pro-
phetam dicentem vox clamantis in deserto parate viam Domini
4 rectas facite semitas eius ipse autem Iohannes habebat vesti-
mentum de pilis camelorum et zonam pelliciam circa lumbos
5 suos esca autem eius erat lucustae et mel silvestre tunc exie-
bat ad eum Hierosolyma et omnis Iudaea et omnis regio circa
6 Iordanen et baptizabantur in Iordane ab eo confitentes peccata
7 sua videns autem multos Pharisaeorum et Sadducaeorum ve-
nientes ad baptismum suum dixit eis progenies viperarum quis
8 demonstravit vobis fugere a futura ira facite ergo fructum di-
9 gnum paenitentiae et ne velitis dicere intra vos patrem habemus
Abraham dico enim vobis quoniam potest Deus de lapidibus istis
10 suscitare filios Abrahae iam enim securis ad radicem arborum
posita est omnis ergo arbor quae non facit fructum bonum ex-
11 ciditur et in ignem mittitur ego quidem vos baptizo in aqua
in paenitentiam qui autem post me venturus est fortior me est
cuius non sum dignus calciamenta portare ipse vos baptizabit in
12 Spiritu Sancto et igni cuius ventilabrum in manu sua et per-
mundabit aream suam et congregabit triticum suum in horreum
13 paleas autem conburet igni inextinguibili tunc venit Iesus a Ga-
14 lilaea in Iordanen ad Iohannem ut baptizaretur ab eo Iohannes

autem prohibebat eum dicens ego a te debeo baptizari et tu ve-
nis ad me respondens autem Iesus dixit ei sine modo sic enim 15
decet nos implere omnem iustitiam tunc dimisit eum baptiza- 16
tus autem confestim ascendit de aqua et ecce aperti sunt ei caeli
et vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam venientem
super se et ecce vox de caelis dicens hic est Filius meus dilectus 17
in quo mihi conplacui

tunc Iesus ductus est in desertum ab Spiritu ut temptaretur **IV**
a diabolo et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta 2
noctibus postea esuriit et accedens temptator dixit ei si Filius 3
Dei es dic ut lapides isti panes fiant qui respondens dixit scrip- 4
tum est non in pane solo vivet homo sed in omni verbo quod
procedit de ore Dei tunc adsumit eum diabolus in sanctam ci- 5
vitatem et statuit eum supra pinnaculum templi et dixit ei si 6
Filius Dei es mitte te deorsum scriptum est enim quia angelis
suis mandabit de te et in manibus tollent te ne forte offendas
ad lapidem pedem tuum ait illi Iesus rursum scriptum est non 7
temptabis Dominum Deum tuum iterum adsumit eum diabolus 8
in montem excelsum valde et ostendit ei omnia regna mundi et
gloriam eorum et dixit illi haec tibi omnia dabo si cadens adora- 9
veris me tunc dicit ei Iesus vade Satanas scriptum est Dominum 10
Deum tuum adorabis et illi soli servies tunc reliquit eum dia- 11
bolus et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei cum autem 12
audisset quod Iohannes traditus esset secessit in Galilaeam et 13
relicta civitate Nazareth venit et habitavit in Capharnaum ma-
ritimam in finibus Zabulon et Nepthalim ut adimpleretur quod 14
dictum est per Esaiam prophetam terra Zabulon et terra Nep- 15
thalim via maris trans Iordanen Galilaeae gentium populus qui 16
sedebat in tenebris lucem vidit magnam et sedentibus in regione
et umbra mortis lux orta est eis exinde coepit Iesus praedicare 17
et dicere paenitentiam agite adpropinquavit enim regnum cae-
lorum ambulans autem iuxta mare Galilaeae vidit duos fratres 18
Simonem qui vocatur Petrus et Andream fratrem eius mittentes
rete in mare erant enim piscatores et ait illis venite post me 19
et faciam vos fieri piscatores hominum at illi continuo relictis 20
retibus secuti sunt eum et procedens inde vidit alios duos fra- 21
tres Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius in navi cum
Zebedaeo patre eorum reficientes retia sua et vocavit eos illi 22
autem statim relictis retibus et patre secuti sunt eum et cir- 23

cumibat Iesus totam Galilaeam docens in synagogis eorum et
praedicans evangelium regni et sanans omnem languorem et om-
24 nem infirmitatem in populo et abiit opinio eius in totam Syriam
et obtulerunt ei omnes male habentes variis languoribus et tor-
mentis conprehensos et qui daemonia habebant et lunaticos et
25 paralyticos et curavit eos et secutae sunt eum turbae multae
de Galilaea et Decapoli et Hierosolymis et Iudaea et de trans
Iordanen

V videns autem turbas ascendit in montem et cum sedisset ac-
2 cesserunt ad eum discipuli eius et aperiens os suum docebat eos
3 dicens beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum cae-
4, 5 lorum beati mites quoniam ipsi possidebunt terram beati qui
6 lugent quoniam ipsi consolabuntur beati qui esuriunt et sitiunt
7 iustitiam quoniam ipsi saturabuntur beati misericordes quia ip-
8 si misericordiam consequentur beati mundo corde quoniam ipsi
9, 10 Deum videbunt beati pacifici quoniam filii Dei vocabuntur bea-
ti qui persecutionem patiuntur propter iustitiam quoniam ipso-
11 rum est regnum caelorum beati estis cum maledixerint vobis et
persecuti vos fuerint et dixerint omne malum adversum vos men-
12 tientes propter me gaudete et exultate quoniam merces vestra
copiosa est in caelis sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt
13 ante vos vos estis sal terrae quod si sal evanuerit in quo sallietur
ad nihilum valet ultra nisi ut mittatur foras et conculcetur ab
14 hominibus vos estis lux mundi non potest civitas abscondi supra
15 montem posita neque accendunt lucernam et ponunt eam sub
modio sed super candelabrum ut luceat omnibus qui in domo
16 sunt sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant vestra
17 bona opera et glorificent Patrem vestrum qui in caelis est nolite
putare quoniam veni solvere legem aut prophetas non veni solve-
18 re sed adimplere amen quippe dico vobis donec transeat caelum
et terra iota unum aut unus apex non praeteribit a lege donec
19 omnia fiant qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et
docuerit sic homines minimus vocabitur in regno caelorum qui
autem fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno caelo-
20 rum dico enim vobis quia nisi abundaverit iustitia vestra plus
quam scribarum et Pharisaeorum non intrabitis in regnum cae-
21 lorum audistis quia dictum est antiquis non occides qui autem
22 occiderit reus erit iudicio ego autem dico vobis quia omnis qui
irascitur fratri suo reus erit iudicio qui autem dixerit fratri suo

racha reus erit concilio qui autem dixerit fatue reus erit gehen-
nae ignis si ergo offeres munus tuum ad altare et ibi recordatus 23
fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te relinque ibi 24
munus tuum ante altare et vade prius reconciliare fratri tuo et
tunc veniens offers munus tuum esto consentiens adversario tuo 25
cito dum es in via cum eo ne forte tradat te adversarius iudici
et iudex tradat te ministro et in carcerem mittaris amen dico 26
tibi non exies inde donec reddas novissimum quadrantem audi- 27
stis quia dictum est antiquis non moechaberis ego autem dico 28
vobis quoniam omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum
eam iam moechatus est eam in corde suo quod si oculus tuus 29
dexter scandalizat te erue eum et proice abs te expedit enim
tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam totum corpus
tuum mittatur in gehennam et si dextera manus tua scandali- 30
zat te abscide eam et proice abs te expedit tibi ut pereat unum
membrorum tuorum quam totum corpus tuum eat in gehennam
dictum est autem quicumque dimiserit uxorem suam det illi li- 31
bellum repudii ego autem dico vobis quia omnis qui dimiserit 32
uxorem suam excepta fornicationis causa facit eam moechari et
qui dimissam duxerit adulterat iterum audistis quia dictum est 33
antiquis non peierabis reddes autem Domino iuramenta tua ego 34
autem dico vobis non iurare omnino neque per caelum quia th-
ronus Dei est neque per terram quia scabillum est pedum eius 35
neque per Hierosolymam quia civitas est magni Regis neque per 36
caput tuum iuraveris quia non potes unum capillum album fa-
cere aut nigrum sit autem sermo vester est est non non quod 37
autem his abundantius est a malo est audistis quia dictum est 38
oculum pro oculo et dentem pro dente ego autem dico vobis non 39
resistere malo sed si quis te percusserit in dextera maxilla tua
praebe illi et alteram et ei qui vult tecum iudicio contendere 40
et tunicam tuam tollere remitte ei et pallium et quicumque te 41
angariaverit mille passus vade cum illo alia duo qui petit a te 42
da ei et volenti mutuari a te ne avertaris audistis quia dictum 43
est diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum ego 44
autem dico vobis diligite inimicos vestros benefacite his qui ode-
runt vos et orate pro persequentibus et calumniantibus vos ut 45
sitis filii Patris vestri qui in caelis est qui solem suum oriri facit
super bonos et malos et pluit super iustos et iniustos si enim 46
diligatis eos qui vos diligunt quam mercedem habebitis nonne et

47 publicani hoc faciunt et si salutaveritis fratres vestros tantum
48 quid amplius facitis nonne et ethnici hoc faciunt estote ergo vos
perfecti sicut et Pater vester caelestis perfectus est
VI adtendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus ut
videamini ab eis alioquin mercedem non habebitis apud Patrem
2 vestrum qui in caelis est cum ergo facies elemosynam noli tuba
canere ante te sicut hypocritae faciunt in synagogis et in vicis
ut honorificentur ab hominibus amen dico vobis receperunt mer-
3 cedem suam te autem faciente elemosynam nesciat sinistra tua
4 quid faciat dextera tua ut sit elemosyna tua in abscondito et
5 Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi et cum oratis non
eritis sicut hypocritae qui amant in synagogis et in angulis pla-
tearum stantes orare ut videantur ab hominibus amen dico vobis
6 receperunt mercedem suam tu autem cum orabis intra in cubi-
culum tuum et cluso ostio tuo ora Patrem tuum in abscondito
7 et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi orantes autem
nolite multum loqui sicut ethnici putant enim quia in multilo-
8 quio suo exaudiantur nolite ergo adsimilari eis scit enim Pater
9 vester quibus opus sit vobis antequam petatis eum sic ergo vos
orabitis Pater noster qui in caelis es sanctificetur nomen tuum
10 veniat regnum tuum fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra
11, 12 panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie et dimitte
13 nobis debita nostra sicut et nos dimisimus debitoribus nostris et
14 ne inducas nos in temptationem sed libera nos a malo si enim
dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet et vobis Pater ve-
15 ster caelestis delicta vestra si autem non dimiseritis hominibus
16 nec Pater vester dimittet peccata vestra cum autem ieiunatis
nolite fieri sicut hypocritae tristes demoliuntur enim facies suas
ut pareant hominibus ieiunantes amen dico vobis quia recepe-
17 runt mercedem suam tu autem cum ieiunas ungue caput tuum
18 et faciem tuam lava ne videaris hominibus ieiunans sed Patri
tuo qui est in abscondito et Pater tuus qui videt in abscondito
19 reddet tibi nolite thesaurizare vobis thesauros in terra ubi erugo
20 et tinea demolitur ubi fures effodiunt et furantur thesaurizate
autem vobis thesauros in caelo ubi neque erugo neque tinea de-
21 molitur et ubi fures non effodiunt nec furantur ubi enim est
22 thesaurus tuus ibi est et cor tuum lucerna corporis est oculus
23 si fuerit oculus tuus simplex totum corpus tuum lucidum erit si
autem oculus tuus nequam fuerit totum corpus tuum tenebrosum

erit si ergo lumen quod in te est tenebrae sunt tenebrae quantae
erunt nemo potest duobus dominis servire aut enim unum odio 24
habebit et alterum diliget aut unum sustinebit et alterum con-
temnet non potestis Deo servire et mamonae ideo dico vobis ne 25
solliciti sitis animae vestrae quid manducetis neque corpori ve-
stro quid induamini nonne anima plus est quam esca et corpus
plus est quam vestimentum respicite volatilia caeli quoniam non 26
serunt neque metunt neque congregant in horrea et Pater vester
caelestis pascit illa nonne vos magis pluris estis illis quis au- 27
tem vestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum
unum et de vestimento quid solliciti estis considerate lilia agri 28
quomodo crescunt non laborant nec nent dico autem vobis quo- 29
niam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum
ex istis si autem faenum agri quod hodie est et cras in clibanum 30
mittitur Deus sic vestit quanto magis vos minimae fidei nolite 31
ergo solliciti esse dicentes quid manducabimus aut quid bibemus
aut quo operiemur haec enim omnia gentes inquirunt scit enim 32
Pater vester quia his omnibus indigetis quaerite autem primum 33
regnum et iustitiam eius et omnia haec adicientur vobis nolite 34
ergo esse solliciti in crastinum crastinus enim dies sollicitus erit
sibi ipse sufficit diei malitia sua

nolite iudicare ut non iudicemini in quo enim iudicio iudi- **VII**, 2
caveritis iudicabimini et in qua mensura mensi fueritis metietur
vobis quid autem vides festucam in oculo fratris tui et trabem 3
in oculo tuo non vides aut quomodo dicis fratri tuo sine eiciam 4
festucam de oculo tuo et ecce trabis est in oculo tuo hypocrita 5
eice primum trabem de oculo tuo et tunc videbis eicere festucam
de oculo fratris tui nolite dare sanctum canibus neque mittatis 6
margaritas vestras ante porcos ne forte conculcent eas pedibus
suis et conversi disrumpant vos petite et dabitur vobis quaerite 7
et invenietis pulsate et aperietur vobis omnis enim qui petit ac- 8
cipit et qui quaerit invenit et pulsanti aperietur aut quis est ex 9
vobis homo quem si petierit filius suus panem numquid lapidem
porriget ei aut si piscem petet numquid serpentem porriget ei 10
si ergo vos cum sitis mali nostis bona dare filiis vestris quan- 11
to magis Pater vester qui in caelis est dabit bona petentibus se
omnia ergo quaecumque vultis ut faciant vobis homines et vos 12
facite eis haec est enim lex et prophetae intrate per angustam 13
portam quia lata porta et spatiosa via quae ducit ad perditionem

14 et multi sunt qui intrant per eam quam angusta porta et arta via
15 quae ducit ad vitam et pauci sunt qui inveniunt eam adtendite
a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ovium intrin-
16 secus autem sunt lupi rapaces a fructibus eorum cognoscetis eos
17 numquid colligunt de spinis uvas aut de tribulis ficus sic omnis
arbor bona fructus bonos facit mala autem arbor fructus malos
18 facit non potest arbor bona fructus malos facere neque arbor
19 mala fructus bonos facere omnis arbor quae non facit fructum
20 bonum exciditur et in ignem mittitur igitur ex fructibus eorum
21 cognoscetis eos non omnis qui dicit mihi Domine Domine in-
trabit in regnum caelorum sed qui facit voluntatem Patris mei
22 qui in caelis est ipse intrabit in regnum caelorum multi dicent
mihi in illa die Domine Domine nonne in nomine tuo prophe-
tavimus et in tuo nomine daemonia eiecimus et in tuo nomine
23 virtutes multas fecimus et tunc confitebor illis quia numquam
24 novi vos discedite a me qui operamini iniquitatem omnis ergo
qui audit verba mea haec et facit ea adsimilabitur viro sapienti
25 qui aedificavit domum suam supra petram et descendit pluvia
et venerunt flumina et flaverunt venti et inruerunt in domum il-
26 lam et non cecidit fundata enim erat super petram et omnis qui
audit verba mea haec et non facit ea similis erit viro stulto qui
27 aedificavit domum suam supra harenam et descendit pluvia et
venerunt flumina et flaverunt venti et inruerunt in domum illam
28 et cecidit et fuit ruina eius magna et factum est cum consum-
masset Iesus verba haec admirabantur turbae super doctrinam
29 eius erat enim docens eos sicut potestatem habens non sicut
scribae eorum et Pharisaei

VIII cum autem descendisset de monte secutae sunt eum turbae
2 multae et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens Domine
3 si vis potes me mundare et extendens manum tetigit eum Ie-
4 sus dicens volo mundare et confestim mundata est lepra eius et
ait illi Iesus vide nemini dixeris sed vade ostende te sacerdoti et
5 offer munus quod praecepit Moses in testimonium illis cum au-
tem introisset Capharnaum accessit ad eum centurio rogans eum
6 et dicens Domine puer meus iacet in domo paralyticus et male
7, 8 torquetur et ait illi Iesus ego veniam et curabo eum et respon-
dens centurio ait Domine non sum dignus ut intres sub tectum
9 meum sed tantum dic verbo et sanabitur puer meus nam et
ego homo sum sub potestate habens sub me milites et dico huic

vade et vadit et alio veni et venit et servo meo fac hoc et facit
audiens autem Iesus miratus est et sequentibus se dixit amen 10
dico vobis non inveni tantam fidem in Israhel dico autem vobis 11
quod multi ab oriente et occidente venient et recumbent cum
Abraham et Isaac et Iacob in regno caelorum filii autem regni 12
eicientur in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium
et dixit Iesus centurioni vade et sicut credidisti fiat tibi et sana- 13
tus est puer in hora illa et cum venisset Iesus in domum Petri 14
vidit socrum eius iacentem et febricitantem et tetigit manum 15
eius et dimisit eam febris et surrexit et ministrabat eis vespere 16
autem facto obtulerunt ei multos daemonia habentes et eiciebat
spiritus verbo et omnes male habentes curavit ut adimpleretur 17
quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem ipse infirmita-
tes nostras accepit et aegrotationes portavit videns autem Iesus 18
turbas multas circum se iussit ire trans fretum et accedens unus 19
scriba ait illi magister sequar te quocumque ieris et dicit ei Iesus 20
vulpes foveas habent et volucres caeli tabernacula Filius autem
hominis non habet ubi caput reclinet alius autem de discipulis 21
eius ait illi Domine permitte me primum ire et sepelire patrem
meum Iesus autem ait illi sequere me et dimitte mortuos sepe- 22
lire mortuos suos et ascendente eo in navicula secuti sunt eum 23
discipuli eius et ecce motus magnus factus est in mari ita ut 24
navicula operiretur fluctibus ipse vero dormiebat et accesserunt 25
et suscitaverunt eum dicentes Domine salva nos perimus et dicit 26
eis quid timidi estis modicae fidei tunc surgens imperavit ventis
et mari et facta est tranquillitas magna porro homines mirati 27
sunt dicentes qualis est hic quia et venti et mare oboediunt ei
et cum venisset trans fretum in regionem Gerasenorum occur- 28
rerunt ei duo habentes daemonia de monumentis exeuntes saevi
nimis ita ut nemo posset transire per viam illam et ecce cla- 29
maverunt dicentes quid nobis et tibi Fili Dei venisti huc ante
tempus torquere nos erat autem non longe ab illis grex porco- 30
rum multorum pascens daemones autem rogabant eum dicentes 31
si eicis nos mitte nos in gregem porcorum et ait illis ite at illi 32
exeuntes abierunt in porcos et ecce impetu abiit totus grex per
praeceps in mare et mortui sunt in aquis pastores autem fuge- 33
runt et venientes in civitatem nuntiaverunt omnia et de his qui
daemonia habuerant et ecce tota civitas exiit obviam Iesu et 34
viso eo rogabant ut transiret a finibus eorum

IX et ascendens in naviculam transfretavit et venit in civitatem
2 suam et ecce offerebant ei paralyticum iacentem in lecto et vi-
dens Iesus fidem illorum dixit paralytico confide fili remittuntur
3 tibi peccata tua et ecce quidam de scribis dixerunt intra se hic
4 blasphemat et cum vidisset Iesus cogitationes eorum dixit ut
5 quid cogitatis mala in cordibus vestris quid est facilius dicere
6 dimittuntur tibi peccata aut dicere surge et ambula ut sciatis
autem quoniam Filius hominis habet potestatem in terra dimit-
tendi peccata tunc ait paralytico surge tolle lectum tuum et vade
7, 8 in domum tuam et surrexit et abiit in domum suam videntes
autem turbae timuerunt et glorificaverunt Deum qui dedit po-
9 testatem talem hominibus et cum transiret inde Iesus vidit ho-
minem sedentem in teloneo Mattheum nomine et ait illi sequere
10 me et surgens secutus est eum et factum est discumbente eo
in domo ecce multi publicani et peccatores venientes discumbe-
11 bant cum Iesu et discipulis eius et videntes Pharisaei dicebant
discipulis eius quare cum publicanis et peccatoribus manducat
12 magister vester at Iesus audiens ait non est opus valentibus me-
13 dico sed male habentibus euntes autem discite quid est miseri-
cordiam volo et non sacrificium non enim veni vocare iustos sed
14 peccatores tunc accesserunt ad eum discipuli Iohannis dicen-
tes quare nos et Pharisaei ieiunamus frequenter discipuli autem
15 tui non ieiunant et ait illis Iesus numquid possunt filii sponsi
lugere quamdiu cum illis est sponsus venient autem dies cum au-
16 feretur ab eis sponsus et tunc ieiunabunt nemo autem inmittit
commissuram panni rudis in vestimentum vetus tollit enim ple-
17 nitudinem eius a vestimento et peior scissura fit neque mittunt
vinum novum in utres veteres alioquin rumpuntur utres et vi-
num effunditur et utres pereunt sed vinum novum in utres novos
18 mittunt et ambo conservantur haec illo loquente ad eos ecce
princeps unus accessit et adorabat eum dicens filia mea modo
19 defuncta est sed veni inpone manum super eam et vivet et sur-
20 gens Iesus sequebatur eum et discipuli eius et ecce mulier quae
sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis accessit retro et te-
21 tigit fimbriam vestimenti eius dicebat enim intra se si tetigero
22 tantum vestimentum eius salva ero at Iesus conversus et videns
eam dixit confide filia fides tua te salvam fecit et salva facta est
23 mulier ex illa hora et cum venisset Iesus in domum principis
24 et vidisset tibicines et turbam tumultuantem dicebat recedite

non est enim mortua puella sed dormit et deridebant eum et 25
cum eiecta esset turba intravit et tenuit manum eius et surrexit
puella et exiit fama haec in universam terram illam et tran- 26, 27
seunte inde Iesu secuti sunt eum duo caeci clamantes et dicentes
miserere nostri Fili David cum autem venisset domum acces- 28
serunt ad eum caeci et dicit eis Iesus creditis quia possum hoc
facere vobis dicunt ei utique Domine tunc tetigit oculos eorum 29
dicens secundum fidem vestram fiat vobis et aperti sunt oculi 30
illorum et comminatus est illis Iesus dicens videte ne quis sciat
illi autem exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa egres- 31, 32
sis autem illis ecce obtulerunt ei hominem mutum daemonium
habentem et eiecto daemone locutus est mutus et miratae sunt 33
turbae dicentes numquam paruit sic in Israhel Pharisaei autem 34
dicebant in principe daemoniorum eicit daemones et circumi- 35
bat Iesus civitates omnes et castella docens in synagogis eorum
et praedicans evangelium regni et curans omnem languorem et
omnem infirmitatem videns autem turbas misertus est eis quia 36
erant vexati et iacentes sicut oves non habentes pastorem tunc 37
dicit discipulis suis messis quidem multa operarii autem pauci
rogate ergo dominum messis ut eiciat operarios in messem suam 38

et convocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestatem **X**
spirituum inmundorum ut eicerent eos et curarent omnem lan-
guorem et omnem infirmitatem duodecim autem apostolorum 2
nomina sunt haec primus Simon qui dicitur Petrus et Andreas
frater eius Iacobus Zebedaei et Iohannes frater eius Philippus et 3
Bartholomeus Thomas et Mattheus publicanus et Iacobus Alphei
et Thaddeus Simon Cananeus et Iudas Scariotes qui et tradidit 4
eum hos duodecim misit Iesus praecipiens eis et dicens in viam 5
gentium ne abieritis et in civitates Samaritanorum ne intraveritis
sed potius ite ad oves quae perierunt domus Israhel euntes au- 6, 7
tem praedicate dicentes quia adpropinquavit regnum caelorum
infirmos curate mortuos suscitate leprosos mundate daemones 8
eicite gratis accepistis gratis date nolite possidere aurum neque 9
argentum neque pecuniam in zonis vestris non peram in via ne- 10
que duas tunicas neque calciamenta neque virgam dignus enim
est operarius cibo suo in quamcumque civitatem aut castellum 11
intraveritis interrogate quis in ea dignus sit et ibi manete donec
exeatis intrantes autem in domum salutate eam et siquidem 12, 13
fuerit domus digna veniat pax vestra super eam si autem non

14 fuerit digna pax vestra ad vos revertatur et quicumque non re-
ceperit vos neque audierit sermones vestros exeuntes foras de
15 domo vel de civitate excutite pulverem de pedibus vestris amen
dico vobis tolerabilius erit terrae Sodomorum et Gomorraeorum
16 in die iudicii quam illi civitati ecce ego mitto vos sicut oves in
medio luporum estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices
17 sicut columbae cavete autem ab hominibus tradent enim vos in
18 conciliis et in synagogis suis flagellabunt vos et ad praesides et
ad reges ducemini propter me in testimonium illis et gentibus
19 cum autem tradent vos nolite cogitare quomodo aut quid loqua-
20 mini dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini non enim
vos estis qui loquimini sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in
21 vobis tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium et
22 insurgent filii in parentes et morte eos adficient et eritis odio
omnibus propter nomen meum qui autem perseveraverit in fi-
23 nem hic salvus erit cum autem persequentur vos in civitate ista
fugite in aliam amen enim dico vobis non consummabitis civita-
24 tes Israhel donec veniat Filius hominis non est discipulus super
25 magistrum nec servus super dominum suum sufficit discipulo
ut sit sicut magister eius et servus sicut dominus eius si patrem
26 familias Beelzebub vocaverunt quanto magis domesticos eius ne
ergo timueritis eos nihil enim opertum quod non revelabitur et
27 occultum quod non scietur quod dico vobis in tenebris dicite in
28 lumine et quod in aure auditis praedicate super tecta et noli-
te timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt
occidere sed potius eum timete qui potest et animam et corpus
29 perdere in gehennam nonne duo passeres asse veneunt et unus
30 ex illis non cadet super terram sine Patre vestro vestri autem
31 et capilli capitis omnes numerati sunt nolite ergo timere multis
32 passeribus meliores estis vos omnis ergo qui confitebitur me co-
ram hominibus confitebor et ego eum coram Patre meo qui est
33 in caelis qui autem negaverit me coram hominibus negabo et
34 ego eum coram Patre meo qui est in caelis nolite arbitrari quia
venerim mittere pacem in terram non veni pacem mittere sed
35 gladium veni enim separare hominem adversus patrem suum et
filiam adversus matrem suam et nurum adversus socrum suam
36, 37 et inimici hominis domestici eius qui amat patrem aut matrem
plus quam me non est me dignus et qui amat filium aut filiam
38 super me non est me dignus et qui non accipit crucem suam et

sequitur me non est me dignus qui invenit animam suam per- 39
det illam et qui perdiderit animam suam propter me inveniet
eam qui recipit vos me recipit et qui me recipit recipit eum qui 40
me misit qui recipit prophetam in nomine prophetae mercedem 41
prophetae accipiet et qui recipit iustum in nomine iusti merce-
dem iusti accipiet et quicumque potum dederit uni ex minimis 42
istis calicem aquae frigidae tantum in nomine discipuli amen dico
vobis non perdet mercedem suam

et factum est cum consummasset Iesus praecipiens duodecim **XI**
discipulis suis transiit inde ut doceret et praedicaret in civitati-
bus eorum Iohannes autem cum audisset in vinculis opera Chri- 2
sti mittens duos de discipulis suis ait illi tu es qui venturus es 3
an alium expectamus et respondens Iesus ait illis euntes renun- 4
tiate Iohanni quae auditis et videtis caeci vident claudi ambu- 5
lant leprosi mundantur surdi audiunt mortui resurgunt pauperes
evangelizantur et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me 6
illis autem abeuntibus coepit Iesus dicere ad turbas de Iohanne 7
quid existis in desertum videre harundinem vento agitatam sed 8
quid existis videre hominem mollibus vestitum ecce qui mollibus
vestiuntur in domibus regum sunt sed quid existis videre pro- 9
phetam etiam dico vobis et plus quam prophetam hic enim est 10
de quo scriptum est ecce ego mitto angelum meum ante faciem
tuam qui praeparabit viam tuam ante te amen dico vobis non 11
surrexit inter natos mulierum maior Iohanne Baptista qui au-
tem minor est in regno caelorum maior est illo a diebus autem 12
Iohannis Baptistae usque nunc regnum caelorum vim patitur et
violenti rapiunt illud omnes enim prophetae et lex usque ad Io- 13
hannem prophetaverunt et si vultis recipere ipse est Helias qui 14
venturus est qui habet aures audiendi audiat cui autem simi- 15, 16
lem aestimabo generationem istam similis est pueris sedentibus
in foro qui clamantes coaequalibus dicunt cecinimus vobis et 17
non saltastis lamentavimus et non planxistis venit enim Iohan- 18
nes neque manducans neque bibens et dicunt daemonium habet
venit Filius hominis manducans et bibens et dicunt ecce homo 19
vorax et potator vini publicanorum et peccatorum amicus et
iustificata est sapientia a filiis suis tunc coepit exprobrare ci- 20
vitatibus in quibus factae sunt plurimae virtutes eius quia non
egissent paenitentiam vae tibi Corazain vae tibi Bethsaida quia 21
si in Tyro et Sidone factae essent virtutes quae factae sunt in vo-

22 bis olim in cilicio et cinere paenitentiam egissent verumtamen
dico vobis Tyro et Sidoni remissius erit in die iudicii quam vobis
23 et tu Capharnaum numquid usque in caelum exaltaberis usque
in infernum descendes quia si in Sodomis factae fuissent virtutes
24 quae factae sunt in te forte mansissent usque in hunc diem veru-
mtamen dico vobis quia terrae Sodomorum remissius erit in die
25 iudicii quam tibi in illo tempore respondens Iesus dixit confiteor
tibi Pater Domine caeli et terrae quia abscondisti haec a sapien-
26 tibus et prudentibus et revelasti ea parvulis ita Pater quoniam
27 sic fuit placitum ante te omnia mihi tradita sunt a Patre meo et
nemo novit Filium nisi Pater neque Patrem quis novit nisi Filius
28 et cui voluerit Filius revelare venite ad me omnes qui laboratis
29 et onerati estis et ego reficiam vos tollite iugum meum super
vos et discite a me quia mitis sum et humilis corde et invenietis
30 requiem animabus vestris iugum enim meum suave est et onus
meum leve est

XII in illo tempore abiit Iesus sabbato per sata discipuli autem
2 eius esurientes coeperunt vellere spicas et manducare Pharisaei
autem videntes dixerunt ei ecce discipuli tui faciunt quod non
3 licet eis facere sabbatis at ille dixit eis non legistis quid fece-
4 rit David quando esuriit et qui cum eo erant quomodo intravit
in domum Dei et panes propositionis comedit quos non licebat
5 ei edere neque his qui cum eo erant nisi solis sacerdotibus aut
non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum
6 violant et sine crimine sunt dico autem vobis quia templo ma-
7 ior est hic si autem sciretis quid est misericordiam volo et non
8 sacrificium numquam condemnassetis innocentes dominus est
9 enim Filius hominis etiam sabbati et cum inde transisset venit
10 in synagogam eorum et ecce homo manum habens aridam et
interrogabant eum dicentes si licet sabbatis curare ut accusarent
11 eum ipse autem dixit illis quis erit ex vobis homo qui habeat
ovem unam et si ceciderit haec sabbatis in foveam nonne tenebit
12 et levabit eam quanto magis melior est homo ove itaque licet
13 sabbatis benefacere tunc ait homini extende manum tuam et ex-
14 tendit et restituta est sanitati sicut altera exeuntes autem Pha-
risaei consilium faciebant adversus eum quomodo eum perderent
15 Iesus autem sciens recessit inde et secuti sunt eum multi et cura-
16, 17 vit eos omnes et praecepit eis ne manifestum eum facerent ut
adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem

ecce puer meus quem elegi dilectus meus in quo bene placuit ani- 18
mae meae ponam spiritum meum super eum et iudicium gentibus
nuntiabit non contendet neque clamabit neque audiet aliquis in 19
plateis vocem eius harundinem quassatam non confringet et li- 20
num fumigans non extinguet donec eiciat ad victoriam iudicium
et in nomine eius gentes sperabunt tunc oblatus est ei daemo- 21, 22
nium habens caecus et mutus et curavit eum ita ut loqueretur
et videret et stupebant omnes turbae et dicebant numquid hic 23
est Filius David Pharisaei autem audientes dixerunt hic non 24
eicit daemones nisi in Beelzebub principe daemoniorum Iesus 25
autem sciens cogitationes eorum dixit eis omne regnum divisum
contra se desolatur et omnis civitas vel domus divisa contra se
non stabit et si Satanas Satanan eicit adversus se divisus est 26
quomodo ergo stabit regnum eius et si ego in Beelzebub eicio 27
daemones filii vestri in quo eiciunt ideo ipsi iudices erunt vestri
si autem ego in Spiritu Dei eicio daemones igitur pervenit in vos 28
regnum Dei aut quomodo potest quisquam intrare in domum 29
fortis et vasa eius diripere nisi prius alligaverit fortem et tunc
domum illius diripiat qui non est mecum contra me est et qui 30
non congregat mecum spargit ideo dico vobis omne peccatum 31
et blasphemia remittetur hominibus Spiritus autem blasphemia
non remittetur et quicumque dixerit verbum contra Filium ho- 32
minis remittetur ei qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum
non remittetur ei neque in hoc saeculo neque in futuro aut fa- 33
cite arborem bonam et fructum eius bonum aut facite arborem
malam et fructum eius malum siquidem ex fructu arbor agno-
scitur progenies viperarum quomodo potestis bona loqui cum 34
sitis mali ex abundantia enim cordis os loquitur bonus homo 35
de bono thesauro profert bona et malus homo de malo thesauro
profert mala dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum 36
quod locuti fuerint homines reddent rationem de eo in die iudicii
ex verbis enim tuis iustificaberis et ex verbis tuis condemnaberis 37
tunc responderunt ei quidam de scribis et Pharisaeis dicentes 38
magister volumus a te signum videre qui respondens ait illis ge- 39
neratio mala et adultera signum quaerit et signum non dabitur
ei nisi signum Ionae prophetae sicut enim fuit Ionas in ventre 40
ceti tribus diebus et tribus noctibus sic erit Filius hominis in
corde terrae tribus diebus et tribus noctibus viri ninevitae sur- 41
gent in iudicio cum generatione ista et condemnabunt eam quia

paenitentiam egerunt in praedicatione Ionae et ecce plus quam
42 Iona hic regina austri surget in iudicio cum generatione ista et
condemnabit eam quia venit a finibus terrae audire sapientiam
43 Salomonis et ecce plus quam Salomon hic cum autem inmundus
spiritus exierit ab homine ambulat per loca arida quaerens re-
44 quiem et non invenit tunc dicit revertar in domum meam unde
exivi et veniens invenit vacantem scopis mundatam et ornatam
45 tunc vadit et adsumit septem alios spiritus secum nequiores se
et intrantes habitant ibi et fiunt novissima hominis illius peiora
46 prioribus sic erit et generationi huic pessimae adhuc eo loquen-
te ad turbas ecce mater eius et fratres stabant foris quaerentes
47 loqui ei dixit autem ei quidam ecce mater tua et fratres tui fo-
48 ris stant quaerentes te at ipse respondens dicenti sibi ait quae
49 est mater mea et qui sunt fratres mei et extendens manum in
50 discipulos suos dixit ecce mater mea et fratres mei quicumque
enim fecerit voluntatem Patris mei qui in caelis est ipse meus et
frater et soror et mater est

XIII, 2 in illo die exiens Iesus de domo sedebat secus mare et congre-
gatae sunt ad eum turbae multae ita ut in naviculam ascendens
3 sederet et omnis turba stabat in litore et locutus est eis mul-
4 ta in parabolis dicens ecce exiit qui seminat seminare et dum
seminat quaedam ceciderunt secus viam et venerunt volucres et
5 comederunt ea alia autem ceciderunt in petrosa ubi non habe-
bat terram multam et continuo exorta sunt quia non habebant
6 altitudinem terrae sole autem orto aestuaverunt et quia non ha-
7 bebant radicem aruerunt alia autem ceciderunt in spinas et cre-
8 verunt spinae et suffocaverunt ea alia vero ceciderunt in terram
bonam et dabant fructum aliud centesimum aliud sexagesimum
9, 10 aliud tricesimum qui habet aures audiendi audiat et accedentes
11 discipuli dixerunt ei quare in parabolis loqueris eis qui respon-
dens ait illis quia vobis datum est nosse mysteria regni caelorum
12 illis autem non est datum qui enim habet dabitur ei et abun-
13 dabit qui autem non habet et quod habet auferetur ab eo ideo
in parabolis loquor eis quia videntes non vident et audientes non
14 audiunt neque intellegunt et adimpletur eis prophetia Esaiae
dicens auditu audietis et non intellegetis et videntes videbitis et
15 non videbitis incrassatum est enim cor populi huius et auribus
graviter audierunt et oculos suos cluserunt nequando oculis vi-
deant et auribus audiant et corde intellegant et convertantur et

sanem eos vestri autem beati oculi quia vident et aures vestrae 16
quia audiunt amen quippe dico vobis quia multi prophetae et 17
iusti cupierunt videre quae videtis et non viderunt et audire quae
auditis et non audierunt vos ergo audite parabolam seminantis 18
omnis qui audit verbum regni et non intellegit venit malus et 19
rapit quod seminatum est in corde eius hic est qui secus viam
seminatus est qui autem supra petrosa seminatus est hic est qui 20
verbum audit et continuo cum gaudio accipit illud non habet 21
autem in se radicem sed est temporalis facta autem tribulatio-
ne et persecutione propter verbum continuo scandalizatur qui 22
autem est seminatus in spinis hic est qui verbum audit et sollici-
tudo saeculi istius et fallacia divitiarum suffocat verbum et sine
fructu efficitur qui vero in terra bona seminatus est hic est qui 23
audit verbum et intellegit et fructum adfert et facit aliud qui-
dem centum aliud autem sexaginta porro aliud triginta aliam 24
parabolam proposuit illis dicens simile factum est regnum caelo-
rum homini qui seminavit bonum semen in agro suo cum autem 25
dormirent homines venit inimicus eius et superseminavit zizania
in medio tritici et abiit cum autem crevisset herba et fructum 26
fecisset tunc apparuerunt et zizania accedentes autem servi pa- 27
tris familias dixerunt ei domine nonne bonum semen seminasti in
agro tuo unde ergo habet zizania et ait illis inimicus homo hoc 28
fecit servi autem dixerunt ei vis imus et colligimus ea et ait non 29
ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis et triticum
sinite utraque crescere usque ad messem et in tempore messis 30
dicam messoribus colligite primum zizania et alligate ea fasci-
culos ad conburendum triticum autem congregate in horreum
meum aliam parabolam proposuit eis dicens simile est regnum 31
caelorum grano sinapis quod accipiens homo seminavit in agro
suo quod minimum quidem est omnibus seminibus cum autem 32
creverit maius est omnibus holeribus et fit arbor ita ut volucres
caeli veniant et habitent in ramis eius aliam parabolam locu- 33
tus est eis simile est regnum caelorum fermento quod acceptum
mulier abscondit in farinae satis tribus donec fermentatum est
totum haec omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas et si- 34
ne parabolis non loquebatur eis ut impleretur quod dictum erat 35
per prophetam dicentem aperiam in parabolis os meum eructa-
bo abscondita a constitutione mundi tunc dimissis turbis venit 36
in domum et accesserunt ad eum discipuli eius dicentes dissere

37 nobis parabolam zizaniorum agri qui respondens ait qui semi-
38 nat bonum semen est Filius hominis ager autem est mundus
bonum vero semen hii sunt filii regni zizania autem filii sunt ne-
39 quam inimicus autem qui seminavit ea est diabolus messis vero
40 consummatio saeculi est messores autem angeli sunt sicut ergo
colliguntur zizania et igni conburuntur sic erit in consummatione
41 saeculi mittet Filius hominis angelos suos et colligent de regno
42 eius omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem et mittent
43 eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor dentium tunc iusti
fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum qui habet aures audiat
44 simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro quem
qui invenit homo abscondit et prae gaudio illius vadit et vendit
45 universa quae habet et emit agrum illum iterum simile est re-
gnum caelorum homini negotiatori quaerenti bonas margaritas
46 inventa autem una pretiosa margarita abiit et vendidit omnia
47 quae habuit et emit eam iterum simile est regnum caelorum sa-
48 genae missae in mare et ex omni genere congreganti quam cum
impleta esset educentes et secus litus sedentes elegerunt bonos
49 in vasa malos autem foras miserunt sic erit in consummatione
saeculi exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum
50 et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor dentium
51, 52 intellexistis haec omnia dicunt ei etiam ait illis ideo omnis scri-
ba doctus in regno caelorum similis est homini patri familias
53 qui profert de thesauro suo nova et vetera et factum est cum
54 consummasset Iesus parabolas istas transiit inde et veniens in
patriam suam docebat eos in synagogis eorum ita ut mirarentur
55 et dicerent unde huic sapientia haec et virtutes nonne hic est
fabri filius nonne mater eius dicitur Maria et fratres eius Iacobus
56 et Ioseph et Simon et Iudas et sorores eius nonne omnes apud
57 nos sunt unde ergo huic omnia ista et scandalizabantur in eo
Iesus autem dixit eis non est propheta sine honore nisi in pa-
58 tria sua et in domo sua et non fecit ibi virtutes multas propter
incredulitatem illorum

XIV, 2 in illo tempore audiit Herodes tetrarcha famam Iesu et ait
pueris suis hic est Iohannes Baptista ipse surrexit a mortuis et
3 ideo virtutes inoperantur in eo Herodes enim tenuit Iohannem
et alligavit eum et posuit in carcere propter Herodiadem uxorem
4 fratris sui dicebat enim illi Iohannes non licet tibi habere eam
5 et volens illum occidere timuit populum quia sicut prophetam

eum habebant die autem natalis Herodis saltavit filia Herodia- 6
dis in medio et placuit Herodi unde cum iuramento pollicitus 7
est ei dare quodcumque postulasset ab eo at illa praemonita 8
a matre sua da mihi inquit hic in disco caput Iohannis Bapti-
stae et contristatus est rex propter iuramentum autem et eos 9
qui pariter recumbebant iussit dari misitque et decollavit Iohan- 10
nem in carcere et adlatum est caput eius in disco et datum est 11
puellae et tulit matri suae et accedentes discipuli eius tulerunt 12
corpus et sepelierunt illud et venientes nuntiaverunt Iesu quod 13
cum audisset Iesus secessit inde in navicula in locum desertum
seorsum et cum audissent turbae secutae sunt eum pedestres de
civitatibus et exiens vidit turbam multam et misertus est eius 14
et curavit languidos eorum vespere autem facto accesserunt ad 15
eum discipuli eius dicentes desertus est locus et hora iam prae-
teriit dimitte turbas ut euntes in castella emant sibi escas Iesus 16
autem dixit eis non habent necesse ire date illis vos manducare
responderunt ei non habemus hic nisi quinque panes et duos pi- 17
sces qui ait eis adferte illos mihi huc et cum iussisset turbam 18, 19
discumbere supra faenum acceptis quinque panibus et duobus pi-
scibus aspiciens in caelum benedixit et fregit et dedit discipulis
panes discipuli autem turbis et manducaverunt omnes et satu- 20
rati sunt et tulerunt reliquias duodecim cofinos fragmentorum
plenos manducantium autem fuit numerus quinque milia viro- 21
rum exceptis mulieribus et parvulis et statim iussit discipulos 22
ascendere in navicula et praecedere eum trans fretum donec di-
mitteret turbas et dimissa turba ascendit in montem solus orare 23
vespere autem facto solus erat ibi navicula autem in medio mari 24
iactabatur fluctibus erat enim contrarius ventus quarta autem 25
vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare et videntes eum 26
supra mare ambulantem turbati sunt dicentes quia fantasma est
et prae timore clamaverunt statimque Iesus locutus est eis di- 27
cens habete fiduciam ego sum nolite timere respondens autem 28
Petrus dixit Domine si tu es iube me venire ad te super aquas at 29
ipse ait veni et descendens Petrus de navicula ambulabat super
aquam ut veniret ad Iesum videns vero ventum validum timuit 30
et cum coepisset mergi clamavit dicens Domine salvum me fac
et continuo Iesus extendens manum adprehendit eum et ait illi 31
modicae fidei quare dubitasti et cum ascendissent in naviculam 32
cessavit ventus qui autem in navicula erant venerunt et adora- 33

34 verunt eum dicentes vere Filius Dei es et cum transfretassent
35 venerunt in terram Gennesar et cum cognovissent eum viri loci
illius miserunt in universam regionem illam et obtulerunt ei om-
36 nes male habentes et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti
eius tangerent et quicumque tetigerunt salvi facti sunt
XV tunc accesserunt ad eum ab Hierosolymis scribae et Pharisaei
2 dicentes quare discipuli tui transgrediuntur traditionem senio-
3 rum non enim lavant manus suas cum panem manducant ipse
autem respondens ait illis quare et vos transgredimini manda-
4 tum Dei propter traditionem vestram nam Deus dixit honora
patrem et matrem et qui maledixerit patri vel matri morte moria-
5 tur vos autem dicitis quicumque dixerit patri vel matri munus
6 quodcumque est ex me tibi proderit et non honorificabit patrem
suum aut matrem et irritum fecistis mandatum Dei propter tra-
7 ditionem vestram hypocritae bene prophetavit de vobis Esaias
8 dicens populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est
9 a me sine causa autem colunt me docentes doctrinas mandata
10 hominum et convocatis ad se turbis dixit eis audite et intellegi-
11 te non quod intrat in os coinquinat hominem sed quod procedit
12 ex ore hoc coinquinat hominem tunc accedentes discipuli eius
dixerunt ei scis quia Pharisaei audito verbo scandalizati sunt
13 at ille respondens ait omnis plantatio quam non plantavit Pater
14 meus caelestis eradicabitur sinite illos caeci sunt duces caecorum
caecus autem si caeco ducatum praestet ambo in foveam cadunt
15 respondens autem Petrus dixit ei edissere nobis parabolam istam
16, 17 at ille dixit adhuc et vos sine intellectu estis non intellegitis quia
omne quod in os intrat in ventrem vadit et in secessum emittitur
18 quae autem procedunt de ore de corde exeunt et ea coinquinant
19 hominem de corde enim exeunt cogitationes malae homicidia
20 adulteria fornicationes furta falsa testimonia blasphemiae haec
sunt quae coinquinant hominem non lotis autem manibus man-
21 ducare non coinquinat hominem et egressus inde Iesus secessit
22 in partes Tyri et Sidonis et ecce mulier chananea a finibus il-
lis egressa clamavit dicens ei miserere mei Domine Fili David
23 filia mea male a daemonio vexatur qui non respondit ei ver-
bum et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes dimitte
24 eam quia clamat post nos ipse autem respondens ait non sum
25 missus nisi ad oves quae perierunt domus Israhel at illa venit
26 et adoravit eum dicens Domine adiuva me qui respondens ait

non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus at illa 27
dixit etiam Domine nam et catelli edunt de micis quae cadunt
de mensa dominorum suorum tunc respondens Iesus ait illi o 28
mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis et sanata est filia
illius ex illa hora et cum transisset inde Iesus venit secus mare 29
Galilaeae et ascendens in montem sedebat ibi et accesserunt ad 30
eum turbae multae habentes secum mutos clodos caecos debiles
et alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curavit eos ita 31
ut turbae mirarentur videntes mutos loquentes clodos ambulan-
tes caecos videntes et magnificabant Deum Israhel Iesus autem 32
convocatis discipulis suis dixit misereor turbae quia triduo iam
perseverant mecum et non habent quod manducent et dimittere
eos ieiunos nolo ne deficiant in via et dicunt ei discipuli unde 33
ergo nobis in deserto panes tantos ut saturemus turbam tantam
et ait illis Iesus quot panes habetis at illi dixerunt septem et 34
paucos pisciculos et praecepit turbae ut discumberet super ter- 35
ram et accipiens septem panes et pisces et gratias agens fregit 36
et dedit discipulis suis et discipuli dederunt populo et come- 37
derunt omnes et saturati sunt et quod superfuit de fragmentis
tulerunt septem sportas plenas erant autem qui manducaverant 38
quattuor milia hominum extra parvulos et mulieres et dimissa 39
turba ascendit in naviculam et venit in fines Magedan

et accesserunt ad eum Pharisaei et Sadducaei temptantes et **XVI**
rogaverunt eum ut signum de caelo ostenderet eis at ille re- 2
spondens ait eis facto vespere dicitis serenum erit rubicundum
est enim caelum et mane hodie tempestas rutilat enim triste 3
caelum faciem ergo caeli diiudicare nostis signa autem tempo- 4
rum non potestis generatio mala et adultera signum quaerit et
signum non dabitur ei nisi signum Ionae et relictis illis abiit et 5
cum venissent discipuli eius trans fretum obliti sunt panes acci-
pere qui dixit illis intuemini et cavete a fermento Pharisaeorum 6
et Sadducaeorum at illi cogitabant inter se dicentes quia panes 7
non accepimus sciens autem Iesus dixit quid cogitatis inter vos 8
modicae fidei quia panes non habetis nondum intellegitis neque 9
recordamini quinque panum quinque milium hominum et quot
cofinos sumpsistis neque septem panum quattuor milium homi- 10
num et quot sportas sumpsistis quare non intellegitis quia non 11
de pane dixi vobis cavete a fermento Pharisaeorum et Sadducae-
orum tunc intellexerunt quia non dixerit cavendum a fermento 12

13 panum sed a doctrina Pharisaeorum et Sadducaeorum venit au-
tem Iesus in partes Caesareae Philippi et interrogabat discipulos
14 suos dicens quem dicunt homines esse Filium hominis at illi
dixerunt alii Iohannem Baptistam alii autem Heliam alii vero
15 Hieremiam aut unum ex prophetis dicit illis vos autem quem
16 me esse dicitis respondens Simon Petrus dixit tu es Christus
17 Filius Dei vivi respondens autem Iesus dixit ei beatus es Si-
mon Bar Iona quia caro et sanguis non revelavit tibi sed Pater
18 meus qui in caelis est et ego dico tibi quia tu es Petrus et su-
per hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi non
19 praevalebunt adversum eam et tibi dabo claves regni caelorum
et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum in caelis et
20 quodcumque solveris super terram erit solutum in caelis tunc
praecepit discipulis suis ut nemini dicerent quia ipse esset Ie-
21 sus Christus exinde coepit Iesus ostendere discipulis suis quia
oporteret eum ire Hierosolymam et multa pati a senioribus et
scribis et principibus sacerdotum et occidi et tertia die resurgere
22 et adsumens eum Petrus coepit increpare illum dicens absit a te
23 Domine non erit tibi hoc qui conversus dixit Petro vade post me
Satana scandalum es mihi quia non sapis ea quae Dei sunt sed
24 ea quae hominum tunc Iesus dixit discipulis suis si quis vult
post me venire abneget semet ipsum et tollat crucem suam et
25 sequatur me qui enim voluerit animam suam salvam facere per-
det eam qui autem perdiderit animam suam propter me inveniet
26 eam quid enim prodest homini si mundum universum lucretur
animae vero suae detrimentum patiatur aut quam dabit homo
27 commutationem pro anima sua Filius enim hominis venturus
est in gloria Patris sui cum angelis suis et tunc reddet unicuique
28 secundum opus eius amen dico vobis sunt quidam de hic stan-
tibus qui non gustabunt mortem donec videant Filium hominis
venientem in regno suo

XVII et post dies sex adsumpsit Iesus Petrum et Iacobum et Io-
hannem fratrem eius et ducit illos in montem excelsum seorsum
2 et transfiguratus est ante eos et resplenduit facies eius sicut sol
3 vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix et ecce appar-
4 uit illis Moses et Helias cum eo loquentes respondens autem
Petrus dixit ad Iesum Domine bonum est nos hic esse si vis fa-
ciamus hic tria tabernacula tibi unum et Mosi unum et Heliae
5 unum adhuc eo loquente ecce nubes lucida obumbravit eos et

ecce vox de nube dicens hic est Filius meus dilectus in quo mihi
bene conplacuit ipsum audite et audientes discipuli ceciderunt 6
in faciem suam et timuerunt valde et accessit Iesus et tetigit 7
eos dixitque eis surgite et nolite timere levantes autem oculos 8
suos neminem viderunt nisi solum Iesum et descendentibus illis 9
de monte praecepit Iesus dicens nemini dixeritis visionem donec
Filius hominis a mortuis resurgat et interrogaverunt eum di- 10
scipuli dicentes quid ergo scribae dicunt quod Heliam oporteat
primum venire at ille respondens ait eis Helias quidem venturus 11
est et restituet omnia dico autem vobis quia Helias iam venit 12
et non cognoverunt eum sed fecerunt in eo quaecumque volue-
runt sic et Filius hominis passurus est ab eis tunc intellexerunt 13
discipuli quia de Iohanne Baptista dixisset eis et cum venisset 14
ad turbam accessit ad eum homo genibus provolutus ante eum
dicens Domine miserere filii mei quia lunaticus est et male pa-
titur nam saepe cadit in ignem et crebro in aquam et obtuli 15
eum discipulis tuis et non potuerunt curare eum respondens Ie- 16
sus ait o generatio incredula et perversa quousque ero vobiscum
usquequo patiar vos adferte huc illum ad me et increpavit ei 17
Iesus et exiit ab eo daemonium et curatus est puer ex illa ho-
ra tunc accesserunt discipuli ad Iesum secreto et dixerunt quare 18
nos non potuimus eicere illum dicit illis propter incredulitatem 19
vestram amen quippe dico vobis si habueritis fidem sicut gra-
num sinapis dicetis monti huic transi hinc et transibit et nihil
inpossibile erit vobis hoc autem genus non eicitur nisi per ora- 20
tionem et ieiunium conversantibus autem eis in Galilaea dixit 21
illis Iesus Filius hominis tradendus est in manus hominum et oc- 22
cident eum et tertio die resurget et contristati sunt vehementer
et cum venissent Capharnaum accesserunt qui didragma accipie- 23
bant ad Petrum et dixerunt magister vester non solvit didragma
ait etiam et cum intrasset domum praevenit eum Iesus dicens 24
quid tibi videtur Simon reges terrae a quibus accipiunt tributum
vel censum a filiis suis an ab alienis et ille dixit ab alienis dixit 25
illi Iesus ergo liberi sunt filii ut autem non scandalizemus eos 26
vade ad mare et mitte hamum et eum piscem qui primus ascen-
derit tolle et aperto ore eius invenies staterem illum sumens da
eis pro me et te

in illa hora accesserunt discipuli ad Iesum dicentes quis putas **XVIII**
maior est in regno caelorum et advocans Iesus parvulum statuit 2

3 eum in medio eorum et dixit amen dico vobis nisi conversi fueri-
tis et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum caelorum
4 quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste hic est ma-
5 ior in regno caelorum et qui susceperit unum parvulum talem
6 in nomine meo me suscipit qui autem scandalizaverit unum de
pusillis istis qui in me credunt expedit ei ut suspendatur mo-
7 la asinaria in collo eius et demergatur in profundum maris vae
mundo ab scandalis necesse est enim ut veniant scandala veru-
8 mtamen vae homini per quem scandalum venit si autem manus
tua vel pes tuus scandalizat te abscide eum et proice abs te bo-
num tibi est ad vitam ingredi debilem vel clodum quam duas
9 manus vel duos pedes habentem mitti in ignem aeternum et si
oculus tuus scandalizat te erue eum et proice abs te bonum tibi
est unoculum in vitam intrare quam duos oculos habentem mitti
10 in gehennam ignis videte ne contemnatis unum ex his pusillis
dico enim vobis quia angeli eorum in caelis semper vident faciem
11 Patris mei qui in caelis est venit enim Filius hominis salvare
12 quod perierat quid vobis videtur si fuerint alicui centum oves et
erraverit una ex eis nonne relinquet nonaginta novem in montibus
13 et vadit quaerere eam quae erravit et si contigerit ut inveniat
eam amen dico vobis quia gaudebit super eam magis quam super
14 nonaginta novem quae non erraverunt sic non est voluntas ante
Patrem vestrum qui in caelis est ut pereat unus de pusillis istis
15 si autem peccaverit in te frater tuus vade et corripe eum inter te
16 et ipsum solum si te audierit lucratus es fratrem tuum si autem
non te audierit adhibe tecum adhuc unum vel duos ut in ore duo-
17 rum testium vel trium stet omne verbum quod si non audierit
eos dic ecclesiae si autem et ecclesiam non audierit sit tibi sicut
18 ethnicus et publicanus amen dico vobis quaecumque alligaveri-
tis super terram erunt ligata et in caelo et quaecumque solveritis
19 super terram erunt soluta et in caelo iterum dico vobis quia si
duo ex vobis consenserint super terram de omni re quacumque
20 petierint fiet illis a Patre meo qui in caelis est ubi enim sunt duo
21 vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum tunc
accedens Petrus ad eum dixit Domine quotiens peccabit in me
22 frater meus et dimittam ei usque septies dicit illi Iesus non dico
23 tibi usque septies sed usque septuagies septies ideo adsimilatum
est regnum caelorum homini regi qui voluit rationem ponere cum
24 servis suis et cum coepisset rationem ponere oblatus est ei unus

qui debebat decem milia talenta cum autem non haberet unde 25
redderet iussit eum dominus venundari et uxorem eius et filios et
omnia quae habebat et reddi procidens autem servus ille orabat 26
eum dicens patientiam habe in me et omnia reddam tibi miser- 27
tus autem dominus servi illius dimisit eum et debitum dimisit
ei egressus autem servus ille invenit unum de conservis suis qui 28
debebat ei centum denarios et tenens suffocabat eum dicens red-
de quod debes et procidens conservus eius rogabat eum dicens 29
patientiam habe in me et omnia reddam tibi ille autem noluit 30
sed abiit et misit eum in carcerem donec redderet debitum vi- 31
dentes autem conservi eius quae fiebant contristati sunt valde
et venerunt et narraverunt domino suo omnia quae facta erant
tunc vocavit illum dominus suus et ait illi serve nequam omne 32
debitum dimisi tibi quoniam rogasti me non ergo oportuit et 33
te misereri conservi tui sicut et ego tui misertus sum et iratus 34
dominus eius tradidit eum tortoribus quoadusque redderet uni-
versum debitum sic et Pater meus caelestis faciet vobis si non 35
remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris

et factum est cum consummasset Iesus sermones istos migra- **XIX**
vit a Galilaea et venit in fines Iudaeae trans Iordanen et secutae 2
sunt eum turbae multae et curavit eos ibi et accesserunt ad eum 3
Pharisaei temptantes eum et dicentes si licet homini dimittere
uxorem suam quacumque ex causa qui respondens ait eis non 4
legistis quia qui fecit ab initio masculum et feminam fecit eos et 5
dixit propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adherebit
uxori suae et erunt duo in carne una itaque iam non sunt duo 6
sed una caro quod ergo Deus coniunxit homo non separet dicunt 7
illi quid ergo Moses mandavit dari libellum repudii et dimittere
ait illis quoniam Moses ad duritiam cordis vestri permisit vo- 8
bis dimittere uxores vestras ab initio autem non sic fuit dico 9
autem vobis quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob for-
nicationem et aliam duxerit moechatur et qui dimissam duxerit
moechatur dicunt ei discipuli eius si ita est causa homini cum 10
uxore non expedit nubere qui dixit non omnes capiunt verbum 11
istud sed quibus datum est sunt enim eunuchi qui de matris ute- 12
ro sic nati sunt et sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus et
sunt eunuchi qui se ipsos castraverunt propter regnum caelorum
qui potest capere capiat tunc oblati sunt ei parvuli ut manus eis 13
inponeret et oraret discipuli autem increpabant eis Iesus vero 14

ait eis sinite parvulos et nolite eos prohibere ad me venire talium
15 est enim regnum caelorum et cum inposuisset eis manus abiit
16 inde et ecce unus accedens ait illi magister bone quid boni fa-
17 ciam ut habeam vitam aeternam qui dixit ei quid me interrogas
de bono unus est bonus Deus si autem vis ad vitam ingredi serva
18 mandata dicit illi quae Iesus autem dixit non homicidium fa-
cies non adulterabis non facies furtum non falsum testimonium
19 dices honora patrem et matrem et diliges proximum tuum sicut
20 te ipsum dicit illi adulescens omnia haec custodivi quid adhuc
21 mihi deest ait illi Iesus si vis perfectus esse vade vende quae
habes et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et veni
22 sequere me cum audisset autem adulescens verbum abiit tristis
23 erat enim habens multas possessiones Iesus autem dixit disci-
pulis suis amen dico vobis quia dives difficile intrabit in regnum
24 caelorum et iterum dico vobis facilius est camelum per foramen
25 acus transire quam divitem intrare in regnum caelorum auditis
autem his discipuli mirabantur valde dicentes quis ergo poterit
26 salvus esse aspiciens autem Iesus dixit illis apud homines hoc
27 inpossibile est apud Deum autem omnia possibilia sunt tunc
respondens Petrus dixit ei ecce nos reliquimus omnia et secuti
28 sumus te quid ergo erit nobis Iesus autem dixit illis amen dico
vobis quod vos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit
Filius hominis in sede maiestatis suae sedebitis et vos super se-
29 des duodecim iudicantes duodecim tribus Israhel et omnis qui
reliquit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem
aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum
30 accipiet et vitam aeternam possidebit multi autem erunt primi
novissimi et novissimi primi

XX simile est enim regnum caelorum homini patri familias qui ex-
2 iit primo mane conducere operarios in vineam suam conventione
autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in vineam
3 suam et egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro
4 otiosos et illis dixit ite et vos in vineam et quod iustum fuerit
5 dabo vobis illi autem abierunt iterum autem exiit circa sextam
6 et nonam horam et fecit similiter circa undecimam vero exiit
et invenit alios stantes et dicit illis quid hic statis tota die otiosi
7 dicunt ei quia nemo nos conduxit dicit illis ite et vos in vineam
8 cum sero autem factum esset dicit dominus vineae procuratori
suo voca operarios et redde illis mercedem incipiens a novissimis

usque ad primos cum venissent ergo qui circa undecimam horam 9
venerant acceperunt singulos denarios venientes autem et primi 10
arbitrati sunt quod plus essent accepturi acceperunt autem et
ipsi singulos denarios et accipientes murmurabant adversus pa- 11
trem familias dicentes hii novissimi una hora fecerunt et pares 12
illos nobis fecisti qui portavimus pondus diei et aestus at ille re- 13
spondens uni eorum dixit amice non facio tibi iniuriam nonne ex
denario convenisti mecum tolle quod tuum est et vade volo au- 14
tem et huic novissimo dare sicut et tibi aut non licet mihi quod 15
volo facere an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum sic 16
erunt novissimi primi et primi novissimi multi sunt enim vocati
pauci autem electi et ascendens Iesus Hierosolymam adsumpsit 17
duodecim discipulos secreto et ait illis ecce ascendimus Hiero- 18
solymam et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et
scribis et condemnabunt eum morte et tradent eum gentibus 19
ad deludendum et flagellandum et crucifigendum et tertia die
resurget tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedaei cum fi- 20
liis suis adorans et petens aliquid ab eo qui dixit ei quid vis 21
ait illi dic ut sedeant hii duo filii mei unus ad dexteram tuam
et unus ad sinistram in regno tuo respondens autem Iesus dixit 22
nescitis quid petatis potestis bibere calicem quem ego bibiturus
sum dicunt ei possumus ait illis calicem quidem meum bibe- 23
tis sedere autem ad dexteram meam et sinistram non est meum
dare vobis sed quibus paratum est a Patre meo et audientes 24
decem indignati sunt de duobus fratribus Iesus autem vocavit 25
eos ad se et ait scitis quia principes gentium dominantur eorum
et qui maiores sunt potestatem exercent in eos non ita erit in- 26
ter vos sed quicumque voluerit inter vos maior fieri sit vester
minister et qui voluerit inter vos primus esse erit vester servus 27
sicut Filius hominis non venit ministrari sed ministrare et dare 28
animam suam redemptionem pro multis et egredientibus eis ab 29
Hiericho secuta est eum turba multa et ecce duo caeci sedentes 30
secus viam audierunt quia Iesus transiret et clamaverunt dicen-
tes Domine miserere nostri Fili David turba autem increpabat 31
eos ut tacerent at illi magis clamabant dicentes Domine miserere
nostri Fili David et stetit Iesus et vocavit eos et ait quid vultis 32
ut faciam vobis dicunt illi Domine ut aperiantur oculi nostri 33
misertus autem eorum Iesus tetigit oculos eorum et confestim 34
viderunt et secuti sunt eum

XXI et cum adpropinquassent Hierosolymis et venissent Bethfa-
2 ge ad montem Oliveti tunc Iesus misit duos discipulos dicens
eis ite in castellum quod contra vos est et statim invenietis asi-
3 nam alligatam et pullum cum ea solvite et adducite mihi et
si quis vobis aliquid dixerit dicite quia Dominus his opus habet
4 et confestim dimittet eos hoc autem factum est ut impleretur
5 quod dictum est per prophetam dicentem dicite filiae Sion ecce
rex tuus venit tibi mansuetus et sedens super asinam et pullum
6 filium subiugalis euntes autem discipuli fecerunt sicut praece-
7 pit illis Iesus et adduxerunt asinam et pullum et inposuerunt
8 super eis vestimenta sua et eum desuper sedere fecerunt plu-
rima autem turba straverunt vestimenta sua in via alii autem
9 caedebant ramos de arboribus et sternebant in via turbae au-
tem quae praecedebant et quae sequebantur clamabant dicentes
osanna Filio David benedictus qui venturus est in nomine Domi-
10 ni osanna in altissimis et cum intrasset Hierosolymam commota
11 est universa civitas dicens quis est hic populi autem dicebant
12 hic est Iesus propheta a Nazareth Galilaeae et intravit Iesus in
templum Dei et eiciebat omnes vendentes et ementes in templo
et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas
13 evertit et dicit eis scriptum est domus mea domus orationis
14 vocabitur vos autem fecistis eam speluncam latronum et acces-
15 serunt ad eum caeci et claudi in templo et sanavit eos videntes
autem principes sacerdotum et scribae mirabilia quae fecit et
pueros clamantes in templo et dicentes osanna Filio David indi-
16 gnati sunt et dixerunt ei audis quid isti dicant Iesus autem dicit
eis utique numquam legistis quia ex ore infantium et lactantium
17 perfecisti laudem et relictis illis abiit foras extra civitatem in
18 Bethaniam ibique mansit mane autem revertens in civitatem
19 esuriit et videns fici arborem unam secus viam venit ad eam
et nihil invenit in ea nisi folia tantum et ait illi numquam ex te
fructus nascatur in sempiternum et arefacta est continuo ficulnea
20 et videntes discipuli mirati sunt dicentes quomodo continuo ar-
21 uit respondens autem Iesus ait eis amen dico vobis si habueritis
fidem et non haesitaveritis non solum de ficulnea facietis sed et
22 si monti huic dixeritis tolle et iacta te in mare fiet et omnia
23 quaecumque petieritis in oratione credentes accipietis et cum
venisset in templum accesserunt ad eum docentem principes sa-
cerdotum et seniores populi dicentes in qua potestate haec facis

et quis tibi dedit hanc potestatem respondens Iesus dixit illis 24
interrogabo vos et ego unum sermonem quem si dixeritis mihi
et ego vobis dicam in qua potestate haec facio baptismum Io- 25
hannis unde erat e caelo an ex hominibus at illi cogitabant inter
se dicentes si dixerimus e caelo dicet nobis quare ergo non cre-
didistis illi si autem dixerimus ex hominibus timemus turbam 26
omnes enim habent Iohannem sicut prophetam et respondentes 27
Iesu dixerunt nescimus ait illis et ipse nec ego dico vobis in qua
potestate haec facio quid autem vobis videtur homo habebat 28
duos filios et accedens ad primum dixit fili vade hodie operare
in vinea mea ille autem respondens ait nolo postea autem pae- 29
nitentia motus abiit accedens autem ad alterum dixit similiter 30
at ille respondens ait eo domine et non ivit quis ex duobus fecit 31
voluntatem patris dicunt novissimus dicit illis Iesus amen dico
vobis quia publicani et meretrices praecedunt vos in regno Dei
venit enim ad vos Iohannes in via iustitiae et non credidistis ei 32
publicani autem et meretrices crediderunt ei vos autem videntes
nec paenitentiam habuistis postea ut crederetis ei aliam para- 33
bolam audite homo erat pater familias qui plantavit vineam et
sepem circumdedit ei et fodit in ea torcular et aedificavit tur-
rem et locavit eam agricolis et peregre profectus est cum autem 34
tempus fructuum adpropinquasset misit servos suos ad agricolas
ut acciperent fructus eius et agricolae adprehensis servis eius 35
alium ceciderunt alium occiderunt alium vero lapidaverunt ite- 36
rum misit alios servos plures prioribus et fecerunt illis similiter
novissime autem misit ad eos filium suum dicens verebuntur fi- 37
lium meum agricolae autem videntes filium dixerunt intra se hic 38
est heres venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius
et adprehensum eum eiecerunt extra vineam et occiderunt cum 39, 40
ergo venerit dominus vineae quid faciet agricolis illis aiunt illi 41
malos male perdet et vineam locabit aliis agricolis qui reddant
ei fructum temporibus suis dicit illis Iesus numquam legistis 42
in scripturis lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus
est in caput anguli a Domino factum est istud et est mirabile
in oculis nostris ideo dico vobis quia auferetur a vobis regnum 43
Dei et dabitur genti facienti fructus eius et qui ceciderit super 44
lapidem istum confringetur super quem vero ceciderit conteret
eum et cum audissent principes sacerdotum et Pharisaei para- 45
bolas eius cognoverunt quod de ipsis diceret et quaerentes eum 46

tenere timuerunt turbas quoniam sicut prophetam eum habebant
XXII, 2 et respondens Iesus dixit iterum in parabolis eis dicens si-
mile factum est regnum caelorum homini regi qui fecit nuptias
3 filio suo et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias et nole-
4 bant venire iterum misit alios servos dicens dicite invitatis ecce
prandium meum paravi tauri mei et altilia occisa et omnia pa-
5 rata venite ad nuptias illi autem neglexerunt et abierunt alius
6 in villam suam alius vero ad negotiationem suam reliqui vero
7 tenuerunt servos eius et contumelia adfectos occiderunt rex au-
tem cum audisset iratus est et missis exercitibus suis perdidit
8 homicidas illos et civitatem illorum succendit tunc ait servis
suis nuptiae quidem paratae sunt sed qui invitati erant non fue-
9 runt digni ite ergo ad exitus viarum et quoscumque inveneritis
10 vocate ad nuptias et egressi servi eius in vias congregaverunt
omnes quos invenerunt malos et bonos et impletae sunt nuptiae
11 discumbentium intravit autem rex ut videret discumbentes et
12 vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali et ait illi amice
quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem at ille ob-
13 mutuit tunc dixit rex ministris ligatis pedibus eius et manibus
mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor den-
14, 15 tium multi autem sunt vocati pauci vero electi tunc abeuntes
16 Pharisaei consilium inierunt ut caperent eum in sermone et mit-
tunt ei discipulos suos cum Herodianis dicentes magister scimus
quia verax es et viam Dei in veritate doces et non est tibi cura de
17 aliquo non enim respicis personam hominum dic ergo nobis quid
18 tibi videatur licet censum dare Caesari an non cognita autem
19 Iesus nequitia eorum ait quid me temptatis hypocritae ostendi-
20 te mihi nomisma census at illi obtulerunt ei denarium et ait illis
21 Iesus cuius est imago haec et suprascriptio dicunt ei Caesaris
tunc ait illis reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt
22, 23 Dei Deo et audientes mirati sunt et relicto eo abierunt in illo
die accesserunt ad eum Sadducaei qui dicunt non esse resurrec-
24 tionem et interrogaverunt eum dicentes magister Moses dixit si
quis mortuus fuerit non habens filium ut ducat frater eius uxo-
25 rem illius et suscitet semen fratri suo erant autem apud nos
septem fratres et primus uxore ducta defunctus est et non ha-
26 bens semen reliquit uxorem suam fratri suo similiter secundus
27 et tertius usque ad septimum novissime autem omnium et mu-
28 lier defuncta est in resurrectione ergo cuius erit de septem uxor

omnes enim habuerunt eam respondens autem Iesus ait illis er- 29
ratis nescientes scripturas neque virtutem Dei in resurrectione 30
enim neque nubent neque nubentur sed sunt sicut angeli Dei in
caelo de resurrectione autem mortuorum non legistis quod dic- 31
tum est a Deo dicente vobis ego sum Deus Abraham et Deus 32
Isaac et Deus Iacob non est Deus mortuorum sed viventium et 33
audientes turbae mirabantur in doctrina eius Pharisaei autem 34
audientes quod silentium inposuisset Sadducaeis convenerunt in
unum et interrogavit eum unus ex eis legis doctor temptans eum 35
magister quod est mandatum magnum in lege ait illi Iesus dili- 36, 37
ges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua
et in tota mente tua hoc est maximum et primum mandatum 38
secundum autem simile est huic diliges proximum tuum sicut te 39
ipsum in his duobus mandatis universa lex pendet et prophe- 40
tae congregatis autem Pharisaeis interrogavit eos Iesus dicens 41, 42
quid vobis videtur de Christo cuius filius est dicunt ei David ait 43
illis quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum dicens
dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam ini- 44
micos tuos scabillum pedum tuorum si ergo David vocat eum 45
Dominum quomodo filius eius est et nemo poterat respondere 46
ei verbum neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius
interrogare

tunc Iesus locutus est ad turbas et discipulos suos dicens **XXIII**, 2
super cathedram Mosi sederunt scribae et Pharisaei omnia er- 3
go quaecumque dixerint vobis servate et facite secundum opera
vero eorum nolite facere dicunt enim et non faciunt alligant 4
autem onera gravia et inportabilia et inponunt in umeros homi-
num digito autem suo nolunt ea movere omnia vero opera sua 5
faciunt ut videantur ab hominibus dilatant enim phylacteria sua
et magnificant fimbrias amant autem primos recubitus in cenis 6
et primas cathedras in synagogis et salutationes in foro et vocari 7
ab hominibus rabbi vos autem nolite vocari rabbi unus enim est 8
magister vester omnes autem vos fratres estis et patrem nolite 9
vocare vobis super terram unus enim est Pater vester qui in caelis
est nec vocemini magistri quia magister vester unus est Christus 10
qui maior est vestrum erit minister vester qui autem se exalta- 11, 12
verit humiliabitur et qui se humiliaverit exaltabitur vae autem 13
vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia clauditis regnum cae-
lorum ante homines vos enim non intratis nec introeuntes sinitis

15 intrare vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia circuitis
mare et aridam ut faciatis unum proselytum et cum fuerit fac-
16 tus facitis eum filium gehennae duplo quam vos vae vobis duces
caeci qui dicitis quicumque iuraverit per templum nihil est qui
17 autem iuraverit in aurum templi debet stulti et caeci quid enim
18 maius est aurum an templum quod sanctificat aurum et qui-
cumque iuraverit in altari nihil est quicumque autem iuraverit
19 in dono quod est super illud debet caeci quid enim maius est
20 donum an altare quod sanctificat donum qui ergo iurat in altare
21 iurat in eo et in omnibus quae super illud sunt et qui iuraverit
22 in templo iurat in illo et in eo qui inhabitat in ipso et qui iurat
23 in caelo iurat in throno Dei et in eo qui sedet super eum vae
vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia decimatis mentam et
anethum et cyminum et reliquistis quae graviora sunt legis iudi-
cium et misericordiam et fidem haec oportuit facere et illa non
24 omittere duces caeci excolantes culicem camelum autem glut-
25 tientes vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia mundatis
quod de foris est calicis et parapsidis intus autem pleni sunt ra-
26 pina et inmunditia Pharisaee caece munda prius quod intus est
27 calicis et parapsidis ut fiat et id quod de foris est mundum vae
vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia similes estis sepulchris
dealbatis quae a foris parent hominibus speciosa intus vero ple-
28 na sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia sic et vos a foris
quidem paretis hominibus iusti intus autem pleni estis hypocrisi
29 et iniquitate vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia ae-
dificatis sepulchra prophetarum et ornatis monumenta iustorum
30 et dicitis si fuissemus in diebus patrum nostrorum non essemus
31 socii eorum in sanguine prophetarum itaque testimonio estis
32 vobismet ipsis quia filii estis eorum qui prophetas occiderunt et
33 vos implete mensuram patrum vestrorum serpentes genimina
34 viperarum quomodo fugietis a iudicio gehennae ideo ecce ego
mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas ex illis occidetis
et crucifigetis et ex eis flagellabitis in synagogis vestris et per-
35 sequemini de civitate in civitatem ut veniat super vos omnis
sanguis iustus qui effusus est super terram a sanguine Abel iusti
usque ad sanguinem Zacchariae filii Barachiae quem occidistis
36 inter templum et altare amen dico vobis venient haec omnia
37 super generationem istam Hierusalem Hierusalem quae occidis
prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt quotiens volui con-

gregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos
sub alas et noluisti ecce relinquitur vobis domus vestra deserta 38
dico enim vobis non me videbitis amodo donec dicatis benedictus 39
qui venit in nomine Domini

et egressus Iesus de templo ibat et accesserunt discipuli eius **XXIV**
ut ostenderent ei aedificationes templi ipse autem respondens 2
dixit eis videtis haec omnia amen dico vobis non relinquetur hic
lapis super lapidem qui non destruatur sedente autem eo super 3
montem Oliveti accesserunt ad eum discipuli secreto dicentes dic
nobis quando haec erunt et quod signum adventus tui et consum-
mationis saeculi et respondens Iesus dixit eis videte ne quis vos 4
seducat multi enim venient in nomine meo dicentes ego sum 5
Christus et multos seducent audituri autem estis proelia et opi- 6
niones proeliorum videte ne turbemini oportet enim haec fieri
sed nondum est finis consurget enim gens in gentem et regnum 7
in regnum et erunt pestilentiae et fames et terraemotus per loca
haec autem omnia initia sunt dolorum tunc tradent vos in tribu- 8, 9
lationem et occident vos et eritis odio omnibus gentibus propter
nomen meum et tunc scandalizabuntur multi et invicem tradent 10
et odio habebunt invicem et multi pseudoprophetae surgent et 11
seducent multos et quoniam abundabit iniquitas refrigescet ca- 12
ritas multorum qui autem permanserit usque in finem hic salvus 13
erit et praedicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in 14
testimonium omnibus gentibus et tunc veniet consummatio cum 15
ergo videritis abominationem desolationis quae dicta est a Da-
nihelo propheta stantem in loco sancto qui legit intellegat tunc 16
qui in Iudaea sunt fugiant ad montes et qui in tecto non descen- 17
dat tollere aliquid de domo sua et qui in agro non revertatur 18
tollere tunicam suam vae autem praegnatibus et nutrientibus 19
in illis diebus orate autem ut non fiat fuga vestra hieme vel 20
sabbato erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab ini- 21
tio mundi usque modo neque fiet et nisi breviati fuissent dies 22
illi non fieret salva omnis caro sed propter electos breviabuntur
dies illi tunc si quis vobis dixerit ecce hic Christus aut illic no- 23
lite credere surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et 24
dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem inducantur si
fieri potest etiam electi ecce praedixi vobis si ergo dixerint vo- 25, 26
bis ecce in deserto est nolite exire ecce in penetrabilibus nolite
credere sicut enim fulgur exit ab oriente et paret usque in occi- 27

28 dente ita erit et adventus Filii hominis ubicumque fuerit corpus
29 illuc congregabuntur aquilae statim autem post tribulationem
dierum illorum sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum
et stellae cadent de caelo et virtutes caelorum commovebuntur
30 et tunc parebit signum Filii hominis in caelo et tunc plangent
omnes tribus terrae et videbunt Filium hominis venientem in
31 nubibus caeli cum virtute multa et maiestate et mittet ange-
los suos cum tuba et voce magna et congregabunt electos eius
a quattuor ventis a summis caelorum usque ad terminos eorum
32 ab arbore autem fici discite parabolam cum iam ramus eius tener
33 fuerit et folia nata scitis quia prope est aestas ita et vos cum
34 videritis haec omnia scitote quia prope est in ianuis amen dico
vobis quia non praeteribit haec generatio donec omnia haec fiant
35, 36 caelum et terra transibunt verba vero mea non praeteribunt de
die autem illa et hora nemo scit neque angeli caelorum nisi Pater
37 solus sicut autem in diebus Noe ita erit et adventus Filii hominis
38 sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes
nubentes et nuptum tradentes usque ad eum diem quo introivit
39 in arcam Noe et non cognoverunt donec venit diluvium et tulit
40 omnes ita erit et adventus Filii hominis tunc duo erunt in agro
41 unus adsumetur et unus relinquetur duae molentes in mola una
42 adsumetur et una relinquetur vigilate ergo quia nescitis qua ho-
43 ra Dominus vester venturus sit illud autem scitote quoniam si
sciret pater familias qua hora fur venturus esset vigilaret uti-
44 que et non sineret perfodiri domum suam ideoque et vos estote
45 parati quia qua nescitis hora Filius hominis venturus est quis
putas est fidelis servus et prudens quem constituit dominus suus
46 supra familiam suam ut det illis cibum in tempore beatus ille
servus quem cum venerit dominus eius invenerit sic facientem
47 amen dico vobis quoniam super omnia bona sua constituet eum
48 si autem dixerit malus servus ille in corde suo moram facit domi-
49 nus meus venire et coeperit percutere conservos suos manducet
50 autem et bibat cum ebriis veniet dominus servi illius in die qua
51 non sperat et hora qua ignorat et dividet eum partemque eius
ponet cum hypocritis illic erit fletus et stridor dentium

XXV tunc simile erit regnum caelorum decem virginibus quae acci-
2 pientes lampadas suas exierunt obviam sponso et sponsae quin-
3 que autem ex eis erant fatuae et quinque prudentes sed quin-
que fatuae acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum

prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus 4
moram autem faciente sponso dormitaverunt omnes et dormie- 5
runt media autem nocte clamor factus est ecce sponsus venit 6
exite obviam ei tunc surrexerunt omnes virgines illae et orna- 7
verunt lampades suas fatuae autem sapientibus dixerunt date 8
nobis de oleo vestro quia lampades nostrae extinguntur respon- 9
derunt prudentes dicentes ne forte non sufficiat nobis et vobis
ite potius ad vendentes et emite vobis dum autem irent eme- 10
re venit sponsus et quae paratae erant intraverunt cum eo ad
nuptias et clausa est ianua novissime veniunt et reliquae virgi- 11
nes dicentes domine domine aperi nobis at ille respondens ait 12
amen dico vobis nescio vos vigilate itaque quia nescitis diem 13
neque horam sicut enim homo proficiscens vocavit servos suos 14
et tradidit illis bona sua et uni dedit quinque talenta alii autem 15
duo alii vero unum unicuique secundum propriam virtutem et
profectus est statim abiit autem qui quinque talenta acceperat 16
et operatus est in eis et lucratus est alia quinque similiter qui 17
duo acceperat lucratus est alia duo qui autem unum accepe- 18
rat abiens fodit in terra et abscondit pecuniam domini sui post 19
multum vero temporis venit dominus servorum illorum et posuit
rationem cum eis et accedens qui quinque talenta acceperat ob- 20
tulit alia quinque talenta dicens domine quinque talenta mihi
tradidisti ecce alia quinque superlucratus sum ait illi dominus 21
eius euge bone serve et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super
multa te constituam intra in gaudium domini tui accessit autem 22
et qui duo talenta acceperat et ait domine duo talenta tradidi-
sti mihi ecce alia duo lucratus sum ait illi dominus eius euge 23
serve bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis supra multa
te constituam intra in gaudium domini tui accedens autem et 24
qui unum talentum acceperat ait domine scio quia homo durus
es metis ubi non seminasti et congregas ubi non sparsisti et ti- 25
mens abii et abscondi talentum tuum in terra ecce habes quod
tuum est respondens autem dominus eius dixit ei serve male 26
et piger sciebas quia meto ubi non semino et congrego ubi non
sparsi oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis et 27
veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura tollite 28
itaque ab eo talentum et date ei qui habet decem talenta omni 29
enim habenti dabitur et abundabit ei autem qui non habet et
quod videtur habere auferetur ab eo et inutilem servum eicite 30

31 in tenebras exteriores illic erit fletus et stridor dentium cum au-
tem venerit Filius hominis in maiestate sua et omnes angeli cum
32 eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae et congregabuntur
ante eum omnes gentes et separabit eos ab invicem sicut pastor
33 segregat oves ab hedis et statuet oves quidem a dextris suis he-
34 dos autem a sinistris tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt
venite benedicti Patris mei possidete paratum vobis regnum a
35 constitutione mundi esurivi enim et dedistis mihi manducare
36 sitivi et dedistis mihi bibere hospes eram et collexistis me nu-
dus et operuistis me infirmus et visitastis me in carcere eram
37 et venistis ad me tunc respondebunt ei iusti dicentes Domine
quando te vidimus esurientem et pavimus sitientem et dedimus
38 tibi potum quando autem te vidimus hospitem et colleximus te
39 aut nudum et cooperuimus aut quando te vidimus infirmum aut
40 in carcere et venimus ad te et respondens rex dicet illis amen
dico vobis quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis mi-
41 hi fecistis tunc dicet et his qui a sinistris erunt discedite a me
maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis
42 eius esurivi enim et non dedistis mihi manducare sitivi et non
43 dedistis mihi potum hospes eram et non collexistis me nudus
et non operuistis me infirmus et in carcere et non visitastis me
44 tunc respondebunt et ipsi dicentes Domine quando te vidimus
esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum
45 vel in carcere et non ministravimus tibi tunc respondebit illis
dicens amen dico vobis quamdiu non fecistis uni de minoribus
46 his nec mihi fecistis et ibunt hii in supplicium aeternum iusti
autem in vitam aeternam

XXVI et factum est cum consummasset Iesus sermones hos omnes
2 dixit discipulis suis scitis quia post biduum pascha fiet et Filius
3 hominis tradetur ut crucifigatur tunc congregati sunt principes
sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum
4 qui dicebatur Caiaphas et consilium fecerunt ut Iesum dolo te-
5 nerent et occiderent dicebant autem non in die festo ne forte
6 tumultus fieret in populo cum autem esset Iesus in Bethania
7 in domo Simonis leprosi accessit ad eum mulier habens alaba-
strum unguenti pretiosi et effudit super caput ipsius recumbentis
8 videntes autem discipuli indignati sunt dicentes ut quid perdi-
9 tio haec potuit enim istud venundari multo et dari pauperibus
10 sciens autem Iesus ait illis quid molesti estis mulieri opus bonum

operata est in me nam semper pauperes habetis vobiscum me 11
autem non semper habetis mittens enim haec unguentum hoc in 12
corpus meum ad sepeliendum me fecit amen dico vobis ubicum- 13
que praedicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo dicetur et
quod haec fecit in memoriam eius tunc abiit unus de duodecim 14
qui dicitur Iudas Scarioth ad principes sacerdotum et ait illis 15
quid vultis mihi dare et ego vobis eum tradam at illi constitue-
runt ei triginta argenteos et exinde quaerebat oportunitatem ut 16
eum traderet prima autem azymorum accesserunt discipuli ad 17
Iesum dicentes ubi vis paremus tibi comedere pascha at Iesus 18
dixit ite in civitatem ad quendam et dicite ei magister dicit tem-
pus meum prope est apud te facio pascha cum discipulis meis et 19
fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus et paraverunt pascha
vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis et 20, 21
edentibus illis dixit amen dico vobis quia unus vestrum me tradi-
turus est et contristati valde coeperunt singuli dicere numquid 22
ego sum Domine at ipse respondens ait qui intinguit mecum 23
manum in parapside hic me tradet Filius quidem hominis vadit 24
sicut scriptum est de illo vae autem homini illi per quem Filius
hominis traditur bonum erat ei si natus non fuisset homo ille re- 25
spondens autem Iudas qui tradidit eum dixit numquid ego sum
rabbi ait illi tu dixisti cenantibus autem eis accepit Iesus panem 26
et benedixit ac fregit deditque discipulis suis et ait accipite et
comedite hoc est corpus meum et accipiens calicem gratias egit 27
et dedit illis dicens bibite ex hoc omnes hic est enim sanguis 28
meus novi testamenti qui pro multis effunditur in remissionem
peccatorum dico autem vobis non bibam amodo de hoc genimi- 29
ne vitis usque in diem illum cum illud bibam vobiscum novum
in regno Patris mei et hymno dicto exierunt in montem Olive- 30
ti tunc dicit illis Iesus omnes vos scandalum patiemini in me in 31
ista nocte scriptum est enim percutiam pastorem et dispergentur
oves gregis postquam autem resurrexero praecedam vos in Gali- 32
laeam respondens autem Petrus ait illi et si omnes scandalizati 33
fuerint in te ego numquam scandalizabor ait illi Iesus amen di- 34
co tibi quia in hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis
ait illi Petrus etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo 35
similiter et omnes discipuli dixerunt tunc venit Iesus cum illis in 36
villam quae dicitur Gethsemani et dixit discipulis suis sedete hic
donec vadam illuc et orem et adsumpto Petro et duobus filiis 37

38 Zebedaei coepit contristari et maestus esse tunc ait illis tristis
est anima mea usque ad mortem sustinete hic et vigilate mecum
39 et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens
mi Pater si possibile est transeat a me calix iste verumtamen
40 non sicut ego volo sed sicut tu et venit ad discipulos et invenit
eos dormientes et dicit Petro sic non potuistis una hora vigilare
41 mecum vigilate et orate ut non intretis in temptationem spi-
42 ritus quidem promptus est caro autem infirma iterum secundo
abiit et oravit dicens Pater mi si non potest hic calix transire
43 nisi bibam illum fiat voluntas tua et venit iterum et invenit eos
44 dormientes erant enim oculi eorum gravati et relictis illis ite-
45 rum abiit et oravit tertio eundem sermonem dicens tunc venit
ad discipulos suos et dicit illis dormite iam et requiescite ecce
adpropinquavit hora et Filius hominis traditur in manus pecca-
46, 47 torum surgite eamus ecce adpropinquavit qui me tradit adhuc
ipso loquente ecce Iudas unus de duodecim venit et cum eo turba
multa cum gladiis et fustibus a principibus sacerdotum et senio-
48 ribus populi qui autem tradidit eum dedit illis signum dicens
49 quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum et confestim
50 accedens ad Iesum dixit have rabbi et osculatus est eum dixitque
illi Iesus amice ad quod venisti tunc accesserunt et manus inie-
51 cerunt in Iesum et tenuerunt eum et ecce unus ex his qui erant
cum Iesu extendens manum exemit gladium suum et percutiens
52 servum principis sacerdotum amputavit auriculam eius tunc ait
illi Iesus converte gladium tuum in locum suum omnes enim qui
53 acceperint gladium gladio peribunt an putas quia non possum
rogare Patrem meum et exhibebit mihi modo plus quam duode-
54 cim legiones angelorum quomodo ergo implebuntur scripturae
55 quia sic oportet fieri in illa hora dixit Iesus turbis tamquam ad
latronem existis cum gladiis et fustibus conprehendere me coti-
56 die apud vos sedebam docens in templo et non me tenuistis hoc
autem totum factum est ut implerentur scripturae prophetarum
57 tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt at illi tenentes Iesum
duxerunt ad Caiaphan principem sacerdotum ubi scribae et se-
58 niores convenerant Petrus autem sequebatur eum a longe usque
in atrium principis sacerdotum et ingressus intro sedebat cum
59 ministris ut videret finem principes autem sacerdotum et omne
concilium quaerebant falsum testimonium contra Iesum ut eum
60 morti traderent et non invenerunt cum multi falsi testes acces-

sissent novissime autem venerunt duo falsi testes et dixerunt hic 61
dixit possum destruere templum Dei et post triduum aedificare
illud et surgens princeps sacerdotum ait illi nihil respondes ad 62
ea quae isti adversum te testificantur Iesus autem tacebat et 63
princeps sacerdotum ait illi adiuro te per Deum vivum ut dicas
nobis si tu es Christus Filius Dei dicit illi Iesus tu dixisti ve- 64
rumtamen dico vobis amodo videbitis Filium hominis sedentem
a dextris virtutis et venientem in nubibus caeli tunc princeps 65
sacerdotum scidit vestimenta sua dicens blasphemavit quid ad-
huc egemus testibus ecce nunc audistis blasphemiam quid vobis 66
videtur at illi respondentes dixerunt reus est mortis tunc expue- 67
runt in faciem eius et colaphis eum ceciderunt alii autem palmas
in faciem ei dederunt dicentes prophetiza nobis Christe quis est 68
qui te percussit Petrus vero sedebat foris in atrio et accessit 69
ad eum una ancilla dicens et tu cum Iesu Galilaeo eras at ille 70
negavit coram omnibus dicens nescio quid dicis exeunte autem 71
illo ianuam vidit eum alia et ait his qui erant ibi et hic erat cum
Iesu Nazareno et iterum negavit cum iuramento quia non novi 72
hominem et post pusillum accesserunt qui stabant et dixerunt 73
Petro vere et tu ex illis es nam et loquella tua manifestum te
facit tunc coepit detestari et iurare quia non novisset hominem 74
et continuo gallus cantavit et recordatus est Petrus verbi Iesu 75
quod dixerat priusquam gallus cantet ter me negabis et egressus
foras ploravit amare

mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacer- **XXVII**
dotum et seniores populi adversus Iesum ut eum morti traderent
et vinctum adduxerunt eum et tradiderunt Pontio Pilato prae- 2
sidi tunc videns Iudas qui eum tradidit quod damnatus esset 3
paenitentia ductus rettulit triginta argenteos principibus sacer-
dotum et senioribus dicens peccavi tradens sanguinem iustum 4
at illi dixerunt quid ad nos tu videris et proiectis argenteis in 5
templo recessit et abiens laqueo se suspendit principes autem 6
sacerdotum acceptis argenteis dixerunt non licet mittere eos in
corbanan quia pretium sanguinis est consilio autem inito eme- 7
runt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum propter 8
hoc vocatus est ager ille Acheldemach ager sanguinis usque in
hodiernum diem tunc impletum est quod dictum est per Hiere- 9
miam prophetam dicentem et acceperunt triginta argenteos pre-
tium adpretiati quem adpretiaverunt a filiis Israhel et dederunt 10

11 eos in agrum figuli sicut constituit mihi Dominus Iesus autem
stetit ante praesidem et interrogavit eum praeses dicens tu es rex
12 Iudaeorum dicit ei Iesus tu dicis et cum accusaretur a principi-
13 bus sacerdotum et senioribus nihil respondit tunc dicit illi Pila-
14 tus non audis quanta adversum te dicant testimonia et non re-
spondit ei ad ullum verbum ita ut miraretur praeses vehementer
15 per diem autem sollemnem consueverat praeses dimittere popu-
16 lo unum vinctum quem voluissent habebat autem tunc vinctum
17 insignem qui dicebatur Barabbas congregatis ergo illis dixit Pi-
latus quem vultis dimittam vobis Barabban an Iesum qui dicitur
18, 19 Christus sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum se-
dente autem illo pro tribunali misit ad illum uxor eius dicens nihil
tibi et iusto illi multa enim passa sum hodie per visum propter
20 eum princeps autem sacerdotum et seniores persuaserunt po-
21 pulis ut peterent Barabban Iesum vero perderent respondens
autem praeses ait illis quem vultis vobis de duobus dimitti at illi
22 dixerunt Barabban dicit illis Pilatus quid igitur faciam de Iesu
23 qui dicitur Christus dicunt omnes crucifigatur ait illis praeses
quid enim mali fecit at illi magis clamabant dicentes crucifigatur
24 videns autem Pilatus quia nihil proficeret sed magis tumultus fie-
ret accepta aqua lavit manus coram populo dicens innocens ego
25 sum a sanguine iusti huius vos videritis et respondens universus
26 populus dixit sanguis eius super nos et super filios nostros tunc
dimisit illis Barabban Iesum autem flagellatum tradidit eis ut
27 crucifigeretur tunc milites praesidis suscipientes Iesum in prae-
28 torio congregaverunt ad eum universam cohortem et exuentes
29 eum clamydem coccineam circumdederunt ei et plectentes co-
ronam de spinis posuerunt super caput eius et harundinem in
dextera eius et genu flexo ante eum inludebant dicentes have rex
30 Iudaeorum et expuentes in eum acceperunt harundinem et per-
31 cutiebant caput eius et postquam inluserunt ei exuerunt eum
clamydem et induerunt eum vestimentis eius et duxerunt eum
32 ut crucifigerent exeuntes autem invenerunt hominem cyreneum
33 nomine Simonem hunc angariaverunt ut tolleret crucem eius et
venerunt in locum qui dicitur Golgotha quod est Calvariae locus
34 et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum et cum gustasset
35 noluit bibere postquam autem crucifixerunt eum diviserunt ve-
36, 37 stimenta eius sortem mittentes et sedentes servabant eum et
inposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam hic est Ie-

sus rex Iudaeorum tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones unus 38
a dextris et unus a sinistris praetereuntes autem blasphema- 39
bant eum moventes capita sua et dicentes qui destruit templum 40
et in triduo illud reaedificat salva temet ipsum si Filius Dei es
descende de cruce similiter et principes sacerdotum inludentes 41
cum scribis et senioribus dicentes alios salvos fecit se ipsum non 42
potest salvum facere si rex Israhel est descendat nunc de cruce
et credemus ei confidet in Deo liberet nunc eum si vult dixit 43
enim quia Dei Filius sum id ipsum autem et latrones qui fi- 44
xi erant cum eo inproperabant ei a sexta autem hora tenebrae 45
factae sunt super universam terram usque ad horam nonam et 46
circa horam nonam clamavit Iesus voce magna dicens Heli Heli
lema sabacthani hoc est Deus meus Deus meus ut quid dereliqui-
sti me quidam autem illic stantes et audientes dicebant Heliam 47
vocat iste et continuo currens unus ex eis acceptam spongiam 48
implevit aceto et inposuit harundini et dabat ei bibere ceteri 49
vero dicebant sine videamus an veniat Helias liberans eum Ie- 50
sus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum et ecce 51
velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum
et terra mota est et petrae scissae sunt et monumenta aperta 52
sunt et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt et 53
exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in
sanctam civitatem et apparuerunt multis centurio autem et qui 54
cum eo erant custodientes Iesum viso terraemotu et his quae
fiebant timuerunt valde dicentes vere Dei Filius erat iste erant 55
autem ibi mulieres multae a longe quae secutae erant Iesum a
Galilaea ministrantes ei inter quas erat Maria Magdalene et 56
Maria Iacobi et Ioseph mater et mater filiorum Zebedaei cum 57
sero autem factum esset venit quidam homo dives ab Arimathia
nomine Ioseph qui et ipse discipulus erat Iesu hic accessit ad 58
Pilatum et petiit corpus Iesu tunc Pilatus iussit reddi corpus et 59
accepto corpore Ioseph involvit illud sindone munda et posuit 60
illud in monumento suo novo quod exciderat in petra et advol-
vit saxum magnum ad ostium monumenti et abiit erat autem 61
ibi Maria Magdalene et altera Maria sedentes contra sepulchrum
altera autem die quae est post parasceven convenerunt principes 62
sacerdotum et Pharisaei ad Pilatum dicentes domine recordati 63
sumus quia seductor ille dixit adhuc vivens post tres dies resur-
gam iube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium ne 64

forte veniant discipuli eius et furentur eum et dicant plebi surre-
65 xit a mortuis et erit novissimus error peior priore ait illis Pilatus
66 habetis custodiam ite custodite sicut scitis illi autem abeuntes
munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus

XXVIII vespere autem sabbati quae lucescit in primam sabbati venit
2 Maria Magdalene et altera Maria videre sepulchrum et ecce ter-
raemotus factus est magnus angelus enim Domini descendit de
3 caelo et accedens revolvit lapidem et sedebat super eum erat
autem aspectus eius sicut fulgur et vestimentum eius sicut nix
4 prae timore autem eius exterriti sunt custodes et facti sunt velut
5 mortui respondens autem angelus dixit mulieribus nolite timere
6 vos scio enim quod Iesum qui crucifixus est quaeritis non est hic
surrexit enim sicut dixit venite videte locum ubi positus erat Do-
7 minus et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit et ecce
praecedit vos in Galilaeam ibi eum videbitis ecce praedixi vobis
8 et exierunt cito de monumento cum timore et magno gaudio cur-
9 rentes nuntiare discipulis eius et ecce Iesus occurrit illis dicens
havete illae autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et adora-
10 verunt eum tunc ait illis Iesus nolite timere ite nuntiate fratribus
11 meis ut eant in Galilaeam ibi me videbunt quae cum abissent
ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem et nuntiaverunt
12 principibus sacerdotum omnia quae facta fuerant et congregati
cum senioribus consilio accepto pecuniam copiosam dederunt mi-
13 litibus dicentes dicite quia discipuli eius nocte venerunt et furati
14 sunt eum nobis dormientibus et si hoc auditum fuerit a praeside
15 nos suadebimus ei et securos vos faciemus at illi accepta pecu-
nia fecerunt sicut erant docti et divulgatum est verbum istud
16 apud Iudaeos usque in hodiernum diem undecim autem disci-
puli abierunt in Galilaeam in montem ubi constituerat illis Iesus
17, 18 et videntes eum adoraverunt quidam autem dubitaverunt et ac-
cedens Iesus locutus est eis dicens data est mihi omnis potestas
19 in caelo et in terra euntes ergo docete omnes gentes baptizan-
20 tes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti docentes eos
servare omnia quaecumque mandavi vobis et ecce ego vobiscum
sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi

THE GOSPEL ACCORDING TO ST. MARK.

Initium evangelii Iesu Christi Filii Dei sicut scriptum **I**, 2
est in Esaia propheta ecce mitto angelum meum ante
faciem tuam qui praeparabit viam tuam vox claman- 3
tis in deserto parate viam Domini rectas facite semitas
eius fuit Iohannes in deserto baptizans et praedicans baptismum 4
paenitentiae in remissionem peccatorum et egrediebatur ad il- 5
lum omnis Iudaeae regio et Hierosolymitae universi et baptiza-
bantur ab illo in Iordane flumine confitentes peccata sua et erat 6
Iohannes vestitus pilis cameli et zona pellicia circa lumbos eius
et lucustas et mel silvestre edebat et praedicabat dicens venit 7
fortior me post me cuius non sum dignus procumbens solvere
corrigiam calciamentorum eius ego baptizavi vos aqua ille vero 8
baptizabit vos Spiritu Sancto et factum est in diebus illis venit 9
Iesus a Nazareth Galilaeae et baptizatus est in Iordane ab Iohan-
ne et statim ascendens de aqua vidit apertos caelos et Spiritum 10
tamquam columbam descendentem et manentem in ipso et vox 11
facta est de caelis tu es Filius meus dilectus in te conplacui et 12
statim Spiritus expellit eum in desertum et erat in deserto qua- 13
draginta diebus et quadraginta noctibus et temptabatur a Sa-
tana eratque cum bestiis et angeli ministrabant illi postquam 14
autem traditus est Iohannes venit Iesus in Galilaeam praedicans
evangelium regni Dei et dicens quoniam impletum est tempus 15
et adpropinquavit regnum Dei paenitemini et credite evangelio
et praeteriens secus mare Galilaeae vidit Simonem et Andream 16
fratrem eius mittentes retia in mare erant enim piscatores et 17
dixit eis Iesus venite post me et faciam vos fieri piscatores homi-
num et protinus relictis retibus secuti sunt eum et progressus 18, 19
inde pusillum vidit Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius
et ipsos in navi conponentes retia et statim vocavit illos et re- 20
licto patre suo Zebedaeo in navi cum mercennariis secuti sunt

21 eum et ingrediuntur Capharnaum et statim sabbatis ingressus
22 synagogam docebat eos et stupebant super doctrina eius erat
enim docens eos quasi potestatem habens et non sicut scribae
23 et erat in synagoga eorum homo in spiritu inmundo et exclama-
24 vit dicens quid nobis et tibi Iesu Nazarene venisti perdere nos
25 scio qui sis Sanctus Dei et comminatus est ei Iesus dicens ob-
26 mutesce et exi de homine et discerpens eum spiritus inmundus
27 et exclamans voce magna exivit ab eo et mirati sunt omnes ita
ut conquirerent inter se dicentes quidnam est hoc quae doctrina
haec nova quia in potestate et spiritibus inmundis imperat et
28 oboediunt ei et processit rumor eius statim in omnem regionem
29 Galilaeae et protinus egredientes de synagoga venerunt in do-
30 mum Simonis et Andreae cum Iacobo et Iohanne decumbebat
31 autem socrus Simonis febricitans et statim dicunt ei de illa et
accedens elevavit eam adprehensa manu eius et continuo dimisit
32 eam febris et ministrabat eis vespere autem facto cum occi-
disset sol adferebant ad eum omnes male habentes et daemonia
33, 34 habentes et erat omnis civitas congregata ad ianuam et curavit
multos qui vexabantur variis languoribus et daemonia multa ei-
35 ciebat et non sinebat loqui ea quoniam sciebant eum et diluculo
36 valde surgens egressus abiit in desertum locum ibique orabat et
37 persecutus est eum Simon et qui cum illo erant et cum invenis-
38 sent eum dixerunt ei quia omnes quaerunt te et ait illis eamus
in proximos vicos et civitates ut et ibi praedicem ad hoc enim
39 veni et erat praedicans in synagogis eorum et omni Galilaea et
40 daemonia eiciens et venit ad eum leprosus deprecans eum et
41 genu flexo dixit si vis potes me mundare Iesus autem misertus
eius extendit manum suam et tangens eum ait illi volo mundare
42, 43 et cum dixisset statim discessit ab eo lepra et mundatus est et
44 comminatus ei statim eiecit illum et dicit ei vide nemini dixeris
sed vade ostende te principi sacerdotum et offer pro emundatio-
45 ne tua quae praecepit Moses in testimonium illis at ille egressus
coepit praedicare et diffamare sermonem ita ut iam non posset
manifeste in civitatem introire sed foris in desertis locis esse et
conveniebant ad eum undique

II, 2 et iterum intravit Capharnaum post dies et auditum est quod
in domo esset et convenerunt multi ita ut non caperet neque ad
3 ianuam et loquebatur eis verbum et venerunt ferentes ad eum
4 paralyticum qui a quattuor portabatur et cum non possent of-

ferre eum illi prae turba nudaverunt tectum ubi erat et patefa-
cientes submiserunt grabattum in quo paralyticus iacebat cum 5
vidisset autem Iesus fidem illorum ait paralytico fili dimittun-
tur tibi peccata erant autem illic quidam de scribis sedentes 6
et cogitantes in cordibus suis quid hic sic loquitur blasphemat 7
quis potest dimittere peccata nisi solus Deus quo statim cognito 8
Iesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se dicit illis quid ista
cogitatis in cordibus vestris quid est facilius dicere paralytico di- 9
mittuntur tibi peccata an dicere surge et tolle grabattum tuum et
ambula ut autem sciatis quia potestatem habet Filius hominis 10
in terra dimittendi peccata ait paralytico tibi dico surge tolle 11
grabattum tuum et vade in domum tuam et statim ille surrexit 12
et sublato grabatto abiit coram omnibus ita ut admirarentur om-
nes et honorificarent Deum dicentes quia numquam sic vidimus
et egressus est rursus ad mare omnisque turba veniebat ad eum 13
et docebat eos et cum praeteriret vidit Levin Alphei sedentem 14
ad teloneum et ait illi sequere me et surgens secutus est eum
et factum est cum accumberet in domo illius multi publicani et 15
peccatores simul discumbebant cum Iesu et discipulis eius erant
enim multi qui et sequebantur eum et scribae et Pharisaei vi- 16
dentes quia manducaret cum peccatoribus et publicanis dicebant
discipulis eius quare cum publicanis et peccatoribus manducat
et bibit magister vester hoc audito Iesus ait illis non necesse 17
habent sani medicum sed qui male habent non enim veni voca-
re iustos sed peccatores et erant discipuli Iohannis et Pharisaei 18
ieiunantes et veniunt et dicunt illi cur discipuli Iohannis et Pha-
risaeorum ieiunant tui autem discipuli non ieiunant et ait illis 19
Iesus numquid possunt filii nuptiarum quamdiu sponsus cum illis
est ieiunare quanto tempore habent secum sponsum non possunt
ieiunare venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus et tunc 20
ieiunabunt in illa die nemo adsumentum panni rudis adsuit ve- 21
stimento veteri alioquin aufert supplementum novum a veteri et
maior scissura fit et nemo mittit vinum novellum in utres vete- 22
res alioquin disrumpet vinum utres et vinum effunditur et utres
peribunt sed vinum novum in utres novos mitti debet et factum 23
est iterum cum sabbatis ambularet per sata et discipuli eius coe-
perunt praegredi et vellere spicas Pharisaei autem dicebant ei 24
ecce quid faciunt sabbatis quod non licet et ait illis numquam 25
legistis quid fecerit David quando necessitatem habuit et esuriit

26 ipse et qui cum eo erant quomodo introiit in domum Dei sub
Abiathar principe sacerdotum et panes propositionis manduca-
vit quos non licet manducare nisi sacerdotibus et dedit eis qui
27 cum eo erant et dicebat eis sabbatum propter hominem factum
28 est et non homo propter sabbatum itaque dominus est Filius
hominis etiam sabbati

III et introivit iterum synagogam et erat ibi homo habens manum
2 aridam et observabant eum si sabbatis curaret ut accusarent il-
3, 4 lum et ait homini habenti manum aridam surge in medium et
dicit eis licet sabbatis bene facere an male animam salvam fa-
5 cere an perdere at illi tacebant et circumspiciens eos cum ira
contristatus super caecitatem cordis eorum dicit homini extende
6 manum tuam et extendit et restituta est manus illi exeuntes
autem statim Pharisaei cum Herodianis consilium faciebant ad-
7 versus eum quomodo eum perderent et Iesus cum discipulis suis
secessit ad mare et multa turba a Galilaea et Iudaea secuta est
8 eum et ab Hierosolymis et ab Idumea et trans Iordanen et qui
circa Tyrum et Sidonem multitudo magna audientes quae facie-
9 bat venerunt ad eum et dixit discipulis suis ut navicula sibi
10 deserviret propter turbam ne conprimerent eum multos enim
sanabat ita ut inruerent in eum ut illum tangerent quotquot
11 habebant plagas et spiritus inmundi cum illum videbant proci-
12 debant ei et clamabant dicentes tu es Filius Dei et vehementer
13 comminabatur eis ne manifestarent illum et ascendens in mon-
14 tem vocavit ad se quos voluit ipse et venerunt ad eum et fecit
15 ut essent duodecim cum illo et ut mitteret eos praedicare et
dedit illis potestatem curandi infirmitates et eiciendi daemonia
16, 17 et inposuit Simoni nomen Petrus et Iacobum Zebedaei et Io-
hannem fratrem Iacobi et inposuit eis nomina Boanerges quod
18 est Filii tonitrui et Andream et Philippum et Bartholomeum et
Mattheum et Thomam et Iacobum Alphei et Thaddeum et Si-
19, 20 monem Cananeum et Iudam Scarioth qui et tradidit illum et
veniunt ad domum et convenit iterum turba ita ut non possent
21 neque panem manducare et cum audissent sui exierunt tenere
22 eum dicebant enim quoniam in furorem versus est et scribae
qui ab Hierosolymis descenderant dicebant quoniam Beelzebub
23 habet et quia in principe daemonum eicit daemonia et convoca-
tis eis in parabolis dicebat illis quomodo potest Satanas Satanan
24 eicere et si regnum in se dividatur non potest stare regnum

illud et si domus super semet ipsam dispertiatur non poterit 25
domus illa stare et si Satanas consurrexit in semet ipsum di- 26
spertitus est et non potest stare sed finem habet nemo potest 27
vasa fortis ingressus in domum diripere nisi prius fortem alliget
et tunc domum eius diripiet amen dico vobis quoniam omnia 28
dimittentur filiis hominum peccata et blasphemiae quibus blas-
phemaverint qui autem blasphemaverit in Spiritum Sanctum 29
non habet remissionem in aeternum sed reus erit aeterni delicti
quoniam dicebant spiritum inmundum habet et veniunt mater 30, 31
eius et fratres et foris stantes miserunt ad eum vocantes eum et 32
sedebat circa eum turba et dicunt ei ecce mater tua et fratres tui
foris quaerunt te et respondens eis ait quae est mater mea et 33
fratres mei et circumspiciens eos qui in circuitu eius sedebant 34
ait ecce mater mea et fratres mei qui enim fecerit voluntatem 35
Dei hic frater meus et soror mea et mater est

et iterum coepit docere ad mare et congregata est ad eum **IV**
turba multa ita ut in navem ascendens sederet in mari et omnis
turba circa mare super terram erat et docebat eos in parabolis 2
multa et dicebat illis in doctrina sua audite ecce exiit semi- 3
nans ad seminandum et dum seminat aliud cecidit circa viam 4
et venerunt volucres et comederunt illud aliud vero cecidit su- 5
per petrosa ubi non habuit terram multam et statim exortum
est quoniam non habebat altitudinem terrae et quando exortus 6
est sol exaestuavit et eo quod non haberet radicem exaruit et 7
aliud cecidit in spinas et ascenderunt spinae et offocaverunt illud
et fructum non dedit et aliud cecidit in terram bonam et dabat 8
fructum ascendentem et crescentem et adferebat unum triginta
et unum sexaginta et unum centum et dicebat qui habet aures 9
audiendi audiat et cum esset singularis interrogaverunt eum hii 10
qui cum eo erant cum duodecim parabolas et dicebat eis vobis 11
datum est mysterium regni Dei illis autem qui foris sunt in para-
bolis omnia fiunt ut videntes videant et non videant et audientes 12
audiant et non intellegant nequando convertantur et dimittantur
eis peccata et ait illis nescitis parabolam hanc et quomodo om- 13
nes parabolas cognoscetis qui seminat verbum seminat hii au- 14, 15
tem sunt qui circa viam ubi seminatur verbum et cum audierint
confestim venit Satanas et aufert verbum quod seminatum est in
corda eorum et hii sunt similiter qui super petrosa seminantur 16
qui cum audierint verbum statim cum gaudio accipiunt illud et 17

non habent radicem in se sed temporales sunt deinde orta tribu-
latione et persecutione propter verbum confestim scandalizantur
18 et alii sunt qui in spinis seminantur hii sunt qui verbum audiunt
19 et aerumnae saeculi et deceptio divitiarum et circa reliqua con-
cupiscentiae introeuntes suffocant verbum et sine fructu efficitur
20 et hii sunt qui super terram bonam seminati sunt qui audiunt
verbum et suscipiunt et fructificant unum triginta et unum sexa-
21 ginta et unum centum et dicebat illis numquid venit lucerna ut
sub modio ponatur aut sub lecto nonne ut super candelabrum
22 ponatur non enim est aliquid absconditum quod non manife-
23 stetur nec factum est occultum sed ut in palam veniat si quis
24 habet aures audiendi audiat et dicebat illis videte quid audiatis
in qua mensura mensi fueritis remetietur vobis et adicietur vobis
25 qui enim habet dabitur illi et qui non habet etiam quod habet
26 auferetur ab illo et dicebat sic est regnum Dei quemadmodum
27 si homo iaciat sementem in terram et dormiat et exsurgat nocte
28 ac die et semen germinet et increscat dum nescit ille ultro enim
terra fructificat primum herbam deinde spicam deinde plenum
29 frumentum in spica et cum se produxerit fructus statim mittit
30 falcem quoniam adest messis et dicebat cui adsimilabimus re-
31 gnum Dei aut cui parabolae conparabimus illud sicut granum
sinapis quod cum seminatum fuerit in terra minus est omnibus
32 seminibus quae sunt in terra et cum seminatum fuerit ascen-
dit et fit maius omnibus holeribus et facit ramos magnos ita
33 ut possint sub umbra eius aves caeli habitare et talibus multis
34 parabolis loquebatur eis verbum prout poterant audire sine pa-
rabola autem non loquebatur eis seorsum autem discipulis suis
35 disserebat omnia et ait illis illa die cum sero esset factum tran-
36 seamus contra et dimittentes turbam adsumunt eum ita ut erat
37 in navi et aliae naves erant cum illo et facta est procella magna
38 venti et fluctus mittebat in navem ita ut impleretur navis et
erat ipse in puppi supra cervical dormiens et excitant eum et
39 dicunt ei magister non ad te pertinet quia perimus et exsurgens
comminatus est vento et dixit mari tace obmutesce et cessavit
40 ventus et facta est tranquillitas magna et ait illis quid timidi
estis necdum habetis fidem et timuerunt magno timore et dice-
bant ad alterutrum quis putas est iste quia et ventus et mare
oboediunt ei

V, 2 et venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum et

exeunti ei de navi statim occurrit ei de monumentis homo in
spiritu inmundo qui domicilium habebat in monumentis et ne- 3
que catenis iam quisquam eum poterat ligare quoniam saepe 4
conpedibus et catenis vinctus disrupisset catenas et conpedes
comminuisset et nemo poterat eum domare et semper nocte ac 5
die in monumentis et in montibus erat clamans et concidens se
lapidibus videns autem Iesum a longe cucurrit et adoravit eum 6
et clamans voce magna dicit quid mihi et tibi Iesu Fili Dei summi 7
adiuro te per Deum ne me torqueas dicebat enim illi exi spiritus 8
inmunde ab homine et interrogabat eum quod tibi nomen est et 9
dicit ei Legio nomen mihi est quia multi sumus et deprecaba- 10
tur eum multum ne se expelleret extra regionem erat autem ibi 11
circa montem grex porcorum magnus pascens et deprecabantur 12
eum spiritus dicentes mitte nos in porcos ut in eos introeamus
et concessit eis statim Iesus et exeuntes spiritus inmundi intro- 13
ierunt in porcos et magno impetu grex praecipitatus est in mare
ad duo milia et suffocati sunt in mare qui autem pascebant eos 14
fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in agros et egressi sunt
videre quid esset facti et veniunt ad Iesum et vident illum qui a 15
daemonio vexabatur sedentem vestitum et sanae mentis et tim-
uerunt et narraverunt illis qui viderant qualiter factum esset 16
ei qui daemonium habuerat et de porcis et rogare eum coepe- 17
runt ut discederet de finibus eorum cumque ascenderet navem 18
coepit illum deprecari qui daemonio vexatus fuerat ut esset cum
illo et non admisit eum sed ait illi vade in domum tuam ad 19
tuos et adnuntia illis quanta tibi Dominus fecerit et misertus sit
tui et abiit et coepit praedicare in Decapoli quanta sibi fecisset 20
Iesus et omnes mirabantur et cum transcendisset Iesus in navi 21
rursus trans fretum convenit turba multa ad illum et erat circa
mare et venit quidam de archisynagogis nomine Iairus et videns 22
eum procidit ad pedes eius et deprecabatur eum multum dicens 23
quoniam filia mea in extremis est veni inpone manus super eam
ut salva sit et vivat et abiit cum illo et sequebatur eum turba 24
multa et conprimebant illum et mulier quae erat in profluvio 25
sanguinis annis duodecim et fuerat multa perpessa a conplu- 26
ribus medicis et erogaverat omnia sua nec quicquam profecerat
sed magis deterius habebat cum audisset de Iesu venit in turba 27
retro et tetigit vestimentum eius dicebat enim quia si vel ve- 28
stimentum eius tetigero salva ero et confestim siccatus est fons 29

30 sanguinis eius et sensit corpore quod sanata esset a plaga et
statim Iesus cognoscens in semet ipso virtutem quae exierat de
31 eo conversus ad turbam aiebat quis tetigit vestimenta mea et
dicebant ei discipuli sui vides turbam conprimentem te et dicis
32 quis me tetigit et circumspiciebat videre eam quae hoc fecerat
33 mulier autem timens et tremens sciens quod factum esset in se
34 venit et procidit ante eum et dixit ei omnem veritatem ille au-
tem dixit ei filia fides tua te salvam fecit vade in pace et esto
35 sana a plaga tua adhuc eo loquente veniunt ab archisynagogo
dicentes quia filia tua mortua est quid ultra vexas magistrum
36 Iesus autem verbo quod dicebatur audito ait archisynagogo noli
37 timere tantummodo crede et non admisit quemquam sequi se
38 nisi Petrum et Iacobum et Iohannem fratrem Iacobi et veniunt
in domum archisynagogi et videt tumultum et flentes et heiu-
39 lantes multum et ingressus ait eis quid turbamini et ploratis
40 puella non est mortua sed dormit et inridebant eum ipse vero
eiectis omnibus adsumit patrem et matrem puellae et qui secum
41 erant et ingreditur ubi erat puella iacens et tenens manum puel-
lae ait illi talitha cumi quod est interpretatum puella tibi dico
42 surge et confestim surrexit puella et ambulabat erat autem an-
43 norum duodecim et obstipuerunt stupore maximo et praecepit
illis vehementer ut nemo id sciret et dixit dari illi manducare
VI et egressus inde abiit in patriam suam et sequebantur illum
2 discipuli sui et facto sabbato coepit in synagoga docere et multi
audientes admirabantur in doctrina eius dicentes unde huic haec
omnia et quae est sapientia quae data est illi et virtutes tales
3 quae per manus eius efficiuntur nonne iste est faber filius Ma-
riae frater Iacobi et Ioseph et Iudae et Simonis nonne et sorores
4 eius hic nobiscum sunt et scandalizabantur in illo et dicebat
eis Iesus quia non est propheta sine honore nisi in patria sua et
5 in cognatione sua et in domo sua et non poterat ibi virtutem
6 ullam facere nisi paucos infirmos inpositis manibus curavit et
7 mirabatur propter incredulitatem eorum et circumibat castella
in circuitu docens et convocavit duodecim et coepit eos mittere
8 binos et dabat illis potestatem spirituum inmundorum et prae-
cepit eis ne quid tollerent in via nisi virgam tantum non peram
9 non panem neque in zona aes sed calciatos sandaliis et ne in-
10 duerentur duabus tunicis et dicebat eis quocumque introieritis
11 in domum illic manete donec exeatis inde et quicumque non re-

ceperint vos nec audierint vos exeuntes inde excutite pulverem
de pedibus vestris in testimonium illis et exeuntes praedicabant 12
ut paenitentiam agerent et daemonia multa eiciebant et ungue- 13
bant oleo multos aegrotos et sanabant et audivit Herodes rex 14
manifestum enim factum est nomen eius et dicebat quia Iohannes
Baptista resurrexit a mortuis et propterea inoperantur virtutes
in illo alii autem dicebant quia Helias est alii vero dicebant pro- 15
pheta est quasi unus ex prophetis quo audito Herodes ait quem 16
ego decollavi Iohannem hic a mortuis resurrexit ipse enim He- 17
rodes misit ac tenuit Iohannem et vinxit eum in carcere propter
Herodiadem uxorem Philippi fratris sui quia duxerat eam dice- 18
bat enim Iohannes Herodi non licet tibi habere uxorem fratris
tui Herodias autem insidiabatur illi et volebat occidere eum nec 19
poterat Herodes enim metuebat Iohannem sciens eum virum iu- 20
stum et sanctum et custodiebat eum et audito eo multa faciebat
et libenter eum audiebat et cum dies oportunus accidisset He- 21
rodes natalis sui cenam fecit principibus et tribunis et primis
Galilaeae cumque introisset filia ipsius Herodiadis et saltasset 22
et placuisset Herodi simulque recumbentibus rex ait puellae pete
a me quod vis et dabo tibi et iuravit illi quia quicquid petieris 23
dabo tibi licet dimidium regni mei quae cum exisset dixit matri 24
suae quid petam et illa dixit caput Iohannis Baptistae cumque 25
introisset statim cum festinatione ad regem petivit dicens volo
ut protinus des mihi in disco caput Iohannis Baptistae et con- 26
tristatus rex propter iusiurandum et propter simul recumbentes
noluit eam contristare sed misso speculatore praecepit adfer- 27
ri caput eius in disco et decollavit eum in carcere et adtulit 28
caput eius in disco et dedit illud puellae et puella dedit matri
suae quo audito discipuli eius venerunt et tulerunt corpus eius 29
et posuerunt illud in monumento et convenientes apostoli ad Ie- 30
sum renuntiaverunt illi omnia quae egerant et docuerant et ait 31
illis venite seorsum in desertum locum et requiescite pusillum
erant enim qui veniebant et rediebant multi et nec manducandi
spatium habebant et ascendentes in navi abierunt in desertum 32
locum seorsum et viderunt eos abeuntes et cognoverunt multi et 33
pedestre et de omnibus civitatibus concurrerunt illuc et praeve-
nerunt eos et exiens vidit multam turbam Iesus et misertus est 34
super eos quia erant sicut oves non habentes pastorem et coepit
docere illos multa et cum iam hora multa fieret accesserunt di- 35

scipuli eius dicentes desertus est locus hic et iam hora praeterivit
36 dimitte illos ut euntes in proximas villas et vicos emant sibi cibos
37 quos manducent et respondens ait illis date illis manducare et
dixerunt ei euntes emamus denariis ducentis panes et dabimus eis
38 manducare et dicit eis quot panes habetis ite et videte et cum
39 cognovissent dicunt quinque et duos pisces et praecepit illis ut
accumbere facerent omnes secundum contubernia super viride
40 faenum et discubuerunt in partes per centenos et per quinqua-
41 genos et acceptis quinque panibus et duobus piscibus intuens in
caelum benedixit et fregit panes et dedit discipulis suis ut pone-
42 rent ante eos et duos pisces divisit omnibus et manducaverunt
43 omnes et saturati sunt et sustulerunt reliquias fragmentorum
44 duodecim cofinos plenos et de piscibus erant autem qui mandu-
45 caverunt quinque milia virorum et statim coegit discipulos suos
ascendere navem ut praecederent eum trans fretum ad Bethsai-
46 dam dum ipse dimitteret populum et cum dimisisset eos abiit
47 in montem orare et cum sero esset erat navis in medio mari et
48 ipse solus in terra et videns eos laborantes in remigando erat
enim ventus contrarius eis et circa quartam vigiliam noctis ve-
49 nit ad eos ambulans super mare et volebat praeterire eos at illi
ut viderunt eum ambulantem super mare putaverunt fantasma
50 esse et exclamaverunt omnes enim eum viderunt et conturbati
sunt et statim locutus est cum eis et dixit illis confidite ego sum
51 nolite timere et ascendit ad illos in navem et cessavit ventus et
52 plus magis intra se stupebant non enim intellexerant de panibus
53 erat enim cor illorum obcaecatum et cum transfretassent perve-
54 nerunt in terram Gennesareth et adplicuerunt cumque egressi
55 essent de navi continuo cognoverunt eum et percurrentes uni-
versam regionem illam coeperunt in grabattis eos qui se male
56 habebant circumferre ubi audiebant eum esse et quocumque in-
troibat in vicos vel in villas aut civitates in plateis ponebant
infirmos et deprecabantur eum ut vel fimbriam vestimenti eius
tangerent et quotquot tangebant eum salvi fiebant

VII et conveniunt ad eum Pharisaei et quidam de scribis venien-
2 tes ab Hierosolymis et cum vidissent quosdam ex discipulis eius
communibus manibus id est non lotis manducare panes vitupera-
3 verunt Pharisaei enim et omnes Iudaei nisi crebro lavent manus
4 non manducant tenentes traditionem seniorum et a foro nisi
baptizentur non comedunt et alia multa sunt quae tradita sunt

illis servare baptismata calicum et urceorum et aeramentorum et
lectorum et interrogant eum Pharisaei et scribae quare discipuli 5
tui non ambulant iuxta traditionem seniorum sed communibus
manibus manducant panem at ille respondens dixit eis bene 6
prophetavit Esaias de vobis hypocritis sicut scriptum est popu-
lus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me in 7
vanum autem me colunt docentes doctrinas praecepta hominum
relinquentes enim mandatum Dei tenetis traditionem hominum 8
baptismata urceorum et calicum et alia similia his facitis multa
et dicebat illis bene irritum facitis praeceptum Dei ut traditio- 9
nem vestram servetis Moses enim dixit honora patrem tuum et 10
matrem tuam et qui maledixerit patri aut matri morte moriatur
vos autem dicitis si dixerit homo patri aut matri corban quod est 11
donum quodcumque ex me tibi profuerit et ultra non dimittitis 12
eum quicquam facere patri suo aut matri rescindentes verbum 13
Dei per traditionem vestram quam tradidistis et similia huiusmo-
di multa facitis et advocans iterum turbam dicebat illis audite 14
me omnes et intellegite nihil est extra hominem introiens in eum 15
quod possit eum coinquinare sed quae de homine procedunt illa
sunt quae communicant hominem si quis habet aures audien- 16
di audiat et cum introisset in domum a turba interrogabant 17
eum discipuli eius parabolam et ait illis sic et vos inprudentes 18
estis non intellegitis quia omne extrinsecus introiens in hominem
non potest eum communicare quia non introit in cor eius sed 19
in ventrem et in secessum exit purgans omnes escas dicebat au- 20
tem quoniam quae de homine exeunt illa communicant hominem
ab intus enim de corde hominum cogitationes malae procedunt 21
adulteria fornicationes homicidia furta avaritiae nequitiae do- 22
lus inpudicitia oculus malus blasphemia superbia stultitia om- 23
nia haec mala ab intus procedunt et communicant hominem et 24
inde surgens abiit in fines Tyri et Sidonis et ingressus domum
neminem voluit scire et non potuit latere mulier enim statim 25
ut audivit de eo cuius habebat filia spiritum inmundum intravit
et procidit ad pedes eius erat autem mulier gentilis Syrophoe- 26
nissa genere et rogabat eum ut daemonium eiceret de filia eius
qui dixit illi sine prius saturari filios non est enim bonum sume- 27
re panem filiorum et mittere canibus at illa respondit et dicit 28
ei utique Domine nam et catelli sub mensa comedunt de micis
puerorum et ait illi propter hunc sermonem vade exiit daemo- 29

30 nium de filia tua et cum abisset domum suam invenit puellam
31 iacentem supra lectum et daemonium exisse et iterum exiens de
finibus Tyri venit per Sidonem ad mare Galilaeae inter medios
32 fines Decapoleos et adducunt ei surdum et mutum et deprecan-
33 tur eum ut inponat illi manum et adprehendens eum de turba
seorsum misit digitos suos in auriculas et expuens tetigit lin-
34 guam eius et suspiciens in caelum ingemuit et ait illi eppheta
35 quod est adaperire et statim apertae sunt aures eius et solutum
36 est vinculum linguae eius et loquebatur recte et praecepit illis
ne cui dicerent quanto autem eis praecipiebat tanto magis plus
37 praedicabant et eo amplius admirabantur dicentes bene omnia
fecit et surdos facit audire et mutos loqui

VIII in illis diebus iterum cum turba multa esset nec haberent
2 quod manducarent convocatis discipulis ait illis misereor super
turba quia ecce iam triduo sustinent me nec habent quod man-
3 ducent et si dimisero eos ieiunos in domum suam deficient in
4 via quidam enim ex eis de longe venerunt et responderunt ei
discipuli sui unde istos poterit quis hic saturare panibus in soli-
5 tudine et interrogavit eos quot panes habetis qui dixerunt sep-
6 tem et praecepit turbae discumbere supra terram et accipiens
septem panes gratias agens fregit et dabat discipulis suis ut ad-
7 ponerent et adposuerunt turbae et habebant pisciculos paucos
8 et ipsos benedixit et iussit adponi et manducaverunt et satu-
rati sunt et sustulerunt quod superaverat de fragmentis septem
9 sportas erant autem qui manducaverunt quasi quattuor milia
10 et dimisit eos et statim ascendens navem cum discipulis suis
11 venit in partes Dalmanutha et exierunt Pharisaei et coeperunt
conquirere cum eo quaerentes ab illo signum de caelo temptan-
12 tes eum et ingemescens spiritu ait quid generatio ista quaerit
13 signum amen dico vobis si dabitur generationi isti signum et
14 dimittens eos ascendens iterum abiit trans fretum et obliti sunt
sumere panes et nisi unum panem non habebant secum in navi
15 et praecipiebat eis dicens videte cavete a fermento Pharisaeorum
16 et fermento Herodis et cogitabant ad alterutrum dicentes quia
17 panes non habemus quo cognito Iesus ait illis quid cogitatis
quia panes non habetis nondum cognoscitis nec intellegitis ad-
18 huc caecatum habetis cor vestrum oculos habentes non videtis
19 et aures habentes non auditis nec recordamini quando quinque
panes fregi in quinque milia et quot cofinos fragmentorum ple-

nos sustulistis dicunt ei duodecim quando et septem panes in 20
quattuor milia quot sportas fragmentorum tulistis et dicunt ei
septem et dicebat eis quomodo nondum intellegitis et veniunt 21, 22
Bethsaida et adducunt ei caecum et rogabant eum ut illum tan-
geret et adprehendens manum caeci eduxit eum extra vicum et 23
expuens in oculos eius inpositis manibus suis interrogavit eum
si aliquid videret et aspiciens ait video homines velut arbores 24
ambulantes deinde iterum inposuit manus super oculos eius et 25
coepit videre et restitutus est ita ut videret clare omnia et misit 26
illum in domum suam dicens vade in domum tuam et si in vicum
introieris nemini dixeris et egressus est Iesus et discipuli eius in 27
castella Caesareae Philippi et in via interrogabat discipulos suos
dicens eis quem me dicunt esse homines qui responderunt illi 28
dicentes Iohannem Baptistam alii Heliam alii vero quasi unum
de prophetis tunc dicit illis vos vero quem me dicitis esse re- 29
spondens Petrus ait ei tu es Christus et comminatus est eis ne 30
cui dicerent de illo et coepit docere illos quoniam oportet Filium 31
hominis multa pati et reprobari a senioribus et a summis sacer-
dotibus et scribis et occidi et post tres dies resurgere et palam 32
verbum loquebatur et adprehendens eum Petrus coepit increpa-
re eum qui conversus et videns discipulos suos comminatus est 33
Petro dicens vade retro me Satana quoniam non sapis quae Dei
sunt sed quae sunt hominum et convocata turba cum discipulis 34
suis dixit eis si quis vult post me sequi deneget se ipsum et tollat
crucem suam et sequatur me qui enim voluerit animam suam 35
salvam facere perdet eam qui autem perdiderit animam suam
propter me et evangelium salvam eam faciet quid enim proderit 36
homini si lucretur mundum totum et detrimentum faciat animae
suae aut quid dabit homo commutationem pro anima sua qui 37, 38
enim me confusus fuerit et mea verba in generatione ista adulte-
ra et peccatrice et Filius hominis confundetur eum cum venerit
in gloria Patris sui cum angelis sanctis et dicebat illis amen di- 39
co vobis quia sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt
mortem donec videant regnum Dei veniens in virtute

et post dies sex adsumit Iesus Petrum et Iacobum et Iohan- **IX**
nem et ducit illos in montem excelsum seorsum solos et transfi-
guratus est coram ipsis et vestimenta eius facta sunt splenden- 2
tia candida nimis velut nix qualia fullo super terram non potest
candida facere et apparuit illis Helias cum Mose et erant lo- 3

4 quentes cum Iesu et respondens Petrus ait Iesu rabbi bonum
est hic nos esse et faciamus tria tabernacula tibi unum et Mo-
5 si unum et Heliae unum non enim sciebat quid diceret erant
6 enim timore exterriti et facta est nubes obumbrans eos et venit
vox de nube dicens hic est Filius meus carissimus audite illum
7 et statim circumspicientes neminem amplius viderunt nisi Iesum
8 tantum secum et descendentibus illis de monte praecepit illis ne
cui quae vidissent narrarent nisi cum Filius hominis a mortuis
9 resurrexerit et verbum continuerunt apud se conquirentes quid
10 esset cum a mortuis resurrexerit et interrogabant eum dicen-
tes quid ergo dicunt Pharisaei et scribae quia Heliam oporteat
11 venire primum qui respondens ait illis Helias cum venerit pri-
mo restituet omnia et quomodo scriptum est in Filium hominis
12 ut multa patiatur et contemnatur sed dico vobis quia et Helias
venit et fecerunt illi quaecumque voluerunt sicut scriptum est
13 de eo et veniens ad discipulos suos vidit turbam magnam circa
14 eos et scribas conquirentes cum illis et confestim omnis populus
15 videns eum stupefactus est et adcurrentes salutabant eum et
16 interrogavit eos quid inter vos conquiritis et respondens unus
de turba dixit magister adtuli filium meum ad te habentem spi-
17 ritum mutum qui ubicumque eum adprehenderit adlidit eum
et spumat et stridet dentibus et arescit et dixi discipulis tuis
18 ut eicerent illum et non potuerunt qui respondens eis dicit o
generatio incredula quamdiu apud vos ero quamdiu vos patiar
19 adferte illum ad me et adtulerunt eum et cum vidisset illum
statim spiritus conturbavit eum et elisus in terram volutabatur
20 spumans et interrogavit patrem eius quantum temporis est ex
21 quo hoc ei accidit at ille ait ab infantia et frequenter eum et in
ignem et in aquas misit ut eum perderet sed si quid potes adiuva
22 nos misertus nostri Iesus autem ait illi si potes credere omnia
23 possibilia credenti et continuo exclamans pater pueri cum lacri-
24 mis aiebat credo adiuva incredulitatem meam et cum videret
Iesus concurrentem turbam comminatus est spiritui inmundo di-
cens illi surde et mute spiritus ego tibi praecipio exi ab eo et
25 amplius ne introeas in eum et clamans et multum discerpens
eum exiit ab eo et factus est sicut mortuus ita ut multi dice-
26 rent quia mortuus est Iesus autem tenens manum eius elevavit
27 illum et surrexit et cum introisset in domum discipuli eius se-
28 creto interrogabant eum quare nos non potuimus eicere eum et

dixit illis hoc genus in nullo potest exire nisi in oratione et ieiu-
nio et inde profecti praetergrediebantur Galilaeam nec volebat 29
quemquam scire docebat autem discipulos suos et dicebat illis 30
quoniam Filius hominis tradetur in manus hominum et occident
eum et occisus tertia die resurget at illi ignorabant verbum et 31
timebant eum interrogare et venerunt Capharnaum qui cum do- 32
mi esset interrogabat eos quid in via tractabatis at illi tacebant 33
siquidem inter se in via disputaverant quis esset illorum maior
et residens vocavit duodecim et ait illis si quis vult primus esse 34
erit omnium novissimus et omnium minister et accipiens pue- 35
rum statuit eum in medio eorum quem cum conplexus esset ait
illis quisquis unum ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo 36
me recipit et quicumque me susceperit non me suscipit sed eum
qui me misit respondit illi Iohannes dicens magister vidimus 37
quendam in nomine tuo eicientem daemonia qui non sequitur
nos et prohibuimus eum Iesus autem ait nolite prohibere eum 38
nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo et possit cito
male loqui de me qui enim non est adversum vos pro vobis est 39
quisquis enim potum dederit vobis calicem aquae in nomine meo 40
quia Christi estis amen dico vobis non perdet mercedem suam
et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus in 41
me bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo eius
et in mare mitteretur et si scandalizaverit te manus tua abscide 42
illam bonum est tibi debilem introire in vitam quam duas manus
habentem ire in gehennam in ignem inextinguibilem ubi vermis 43
eorum non moritur et ignis non extinguitur et si pes tuus te 44
scandalizat amputa illum bonum est tibi claudum introire in vi-
tam aeternam quam duos pedes habentem mitti in gehennam
ignis inextinguibilis ubi vermis eorum non moritur et ignis non 45
extinguitur quod si oculus tuus scandalizat te eice eum bonum 46
est tibi luscum introire in regnum Dei quam duos oculos haben-
tem mitti in gehennam ignis ubi vermis eorum non moritur et 47
ignis non extinguitur omnis enim igne sallietur et omnis victima 48
sallietur bonum est sal quod si sal insulsum fuerit in quo illud 49
condietis habete in vobis sal et pacem habete inter vos

et inde exsurgens venit in fines Iudaeae ultra Iordanen et con- **X**
veniunt iterum turbae ad eum et sicut consueverat iterum doce-
bat illos et accedentes Pharisaei interrogabant eum si licet viro 2
uxorem dimittere temptantes eum at ille respondens dixit eis 3

4 quid vobis praecepit Moses qui dixerunt Moses permisit libel-
5 lum repudii scribere et dimittere quibus respondens Iesus ait ad
6 duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud ab initio
7 autem creaturae masculum et feminam fecit eos Deus propter
hoc relinquet homo patrem suum et matrem et adherebit ad uxo-
8 rem suam et erunt duo in carne una itaque iam non sunt duo sed
9, 10 una caro quod ergo Deus iunxit homo non separet et in domo
11 iterum discipuli eius de eodem interrogaverunt eum et dicit illis
quicumque dimiserit uxorem suam et aliam duxerit adulterium
12 committit super eam et si uxor dimiserit virum suum et alii
13 nupserit moechatur et offerebant illi parvulos ut tangeret illos
14 discipuli autem comminabantur offerentibus quos cum videret
Iesus indigne tulit et ait illis sinite parvulos venire ad me et ne
15 prohibueritis eos talium est enim regnum Dei amen dico vobis
quisque non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit
16 in illud et conplexans eos et inponens manus super illos bene-
17 dicebat eos et cum egressus esset in viam procurrens quidam
genu flexo ante eum rogabat eum magister bone quid faciam ut
18 vitam aeternam percipiam Iesus autem dixit ei quid me dicis
19 bonum nemo bonus nisi unus Deus praecepta nosti ne adulteres
ne occidas ne fureris ne falsum testimonium dixeris ne fraudem
20 feceris honora patrem tuum et matrem et ille respondens ait illi
21 magister omnia haec conservavi a iuventute mea Iesus autem
intuitus eum dilexit eum et dixit illi unum tibi deest vade quae-
cumque habes vende et da pauperibus et habebis thesaurum in
22 caelo et veni sequere me qui contristatus in verbo abiit maerens
23 erat enim habens possessiones multas et circumspiciens Iesus
ait discipulis suis quam difficile qui pecunias habent in regnum
24 Dei introibunt discipuli autem obstupescebant in verbis eius at
Iesus rursus respondens ait illis filioli quam difficile est confi-
25 dentes in pecuniis regnum Dei introire facilius est camelum per
26 foramen acus transire quam divitem intrare in regnum Dei qui
magis admirabantur dicentes ad semet ipsos et quis potest salvus
27 fieri et intuens illos Iesus ait apud homines inpossibile est sed
28 non apud Deum omnia enim possibilia sunt apud Deum coe-
pit Petrus ei dicere ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus
29 te respondens Iesus ait amen dico vobis nemo est qui relique-
rit domum aut fratres aut sorores aut matrem aut patrem aut
30 filios aut agros propter me et propter evangelium qui non ac-

cipiat centies tantum nunc in tempore hoc domos et fratres et
sorores et matres et filios et agros cum persecutionibus et in sae-
culo futuro vitam aeternam multi autem erunt primi novissimi 31
et novissimi primi erant autem in via ascendentes in Hierosoly- 32
ma et praecedebat illos Iesus et stupebant et sequentes timebant
et adsumens iterum duodecim coepit illis dicere quae essent ei
ventura quia ecce ascendimus in Hierosolyma et Filius hominis 33
tradetur principibus sacerdotum et scribis et senioribus et dam-
nabunt eum morti et tradent eum gentibus et inludent ei et 34
conspuent eum et flagellabunt eum et interficient eum et tertia
die resurget et accedunt ad illum Iacobus et Iohannes filii Zebe- 35
daei dicentes magister volumus ut quodcumque petierimus facias
nobis at ille dixit eis quid vultis ut faciam vobis et dixerunt 36, 37
da nobis ut unus ad dexteram tuam et alius ad sinistram tuam
sedeamus in gloria tua Iesus autem ait eis nescitis quid petatis 38
potestis bibere calicem quem ego bibo aut baptismum quo ego
baptizor baptizari at illi dixerunt ei possumus Iesus autem ait 39
eis calicem quidem quem ego bibo bibetis et baptismum quo ego
baptizor baptizabimini sedere autem ad dexteram meam vel ad 40
sinistram non est meum dare sed quibus paratum est et au- 41
dientes decem coeperunt indignari de Iacobo et Iohanne Iesus 42
autem vocans eos ait illis scitis quia hii qui videntur principari
gentibus dominantur eis et principes eorum potestatem habent
ipsorum non ita est autem in vobis sed quicumque voluerit fieri 43
maior erit vester minister et quicumque voluerit in vobis pri- 44
mus esse erit omnium servus nam et Filius hominis non venit 45
ut ministraretur ei sed ut ministraret et daret animam suam re-
demptionem pro multis et veniunt Hierichum et proficiscente eo 46
de Hiericho et discipulis eius et plurima multitudine filius Timei
Bartimeus caecus sedebat iuxta viam mendicans qui cum audis- 47
set quia Iesus Nazarenus est coepit clamare et dicere Fili David
Iesu miserere mei et comminabantur illi multi ut taceret at ille 48
multo magis clamabat Fili David miserere mei et stans Iesus 49
praecepit illum vocari et vocant caecum dicentes ei animaequior
esto surge vocat te qui proiecto vestimento suo exiliens venit 50
ad eum et respondens illi Iesus dixit quid vis tibi faciam caecus 51
autem dixit ei rabboni ut videam Iesus autem ait illi vade fides 52
tua te salvum fecit et confestim vidit et sequebatur eum in via

et cum adpropinquarent Hierosolymae et Bethaniae ad mon- **XI**

2 tem Olivarum mittit duos ex discipulis suis et ait illis ite in
castellum quod est contra vos et statim introeuntes illuc inve-
nietis pullum ligatum super quem nemo adhuc hominum sedit
3 solvite illum et adducite et si quis vobis dixerit quid facitis dici-
4 te quia Domino necessarius est et continuo illum dimittet huc et
abeuntes invenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in bivio
5 et solvunt eum et quidam de illic stantibus dicebant illis quid
6 facitis solventes pullum qui dixerunt eis sicut praeceperat illis
7 Iesus et dimiserunt eis et duxerunt pullum ad Iesum et inponunt
8 illi vestimenta sua et sedit super eo multi autem vestimenta sua
straverunt in via alii autem frondes caedebant de arboribus et
9 sternebant in via et qui praeibant et qui sequebantur clamabant
10 dicentes osanna benedictus qui venit in nomine Domini benedic-
11 tum quod venit regnum patris nostri David osanna in excelsis et
introivit Hierosolyma in templum et circumspectis omnibus cum
12 iam vespera esset hora exivit in Bethania cum duodecim et alia
13 die cum exirent a Bethania esuriit cumque vidisset a longe ficum
habentem folia venit si quid forte inveniret in ea et cum venisset
ad eam nihil invenit praeter folia non enim erat tempus ficorum
14 et respondens dixit ei iam non amplius in aeternum quisquam
15 fructum ex te manducet et audiebant discipuli eius et veniunt
Hierosolymam et cum introisset templum coepit eicere venden-
tes et ementes in templo et mensas nummulariorum et cathedras
16 vendentium columbas evertit et non sinebat ut quisquam vas
17 transferret per templum et docebat dicens eis non scriptum est
quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus
18 vos autem fecistis eam speluncam latronum quo audito princi-
pes sacerdotum et scribae quaerebant quomodo eum perderent
timebant enim eum quoniam universa turba admirabatur super
19 doctrina eius et cum vespera facta esset egrediebatur de civitate
20 et cum mane transirent viderunt ficum aridam factam a radici-
21 bus et recordatus Petrus dicit ei rabbi ecce ficus cui maledixisti
22, 23 aruit et respondens Iesus ait illis habete fidem Dei amen dico
vobis quicumque dixerit huic monti tollere et mittere in mare et
non haesitaverit in corde suo sed crediderit quia quodcumque di-
24 xerit fiat fiet ei propterea dico vobis omnia quaecumque orantes
25 petitis credite quia accipietis et veniet vobis et cum stabitis ad
orandum dimittite si quid habetis adversus aliquem ut et Pater
26 vester qui in caelis est dimittat vobis peccata vestra quod si vos

non dimiseritis nec Pater vester qui in caelis est dimittet vobis
peccata vestra et veniunt rursus Hierosolymam et cum ambu- 27
laret in templo accedunt ad eum summi sacerdotes et scribae
et seniores et dicunt illi in qua potestate haec facis et quis tibi 28
dedit hanc potestatem ut ista facias Iesus autem respondens ait 29
illis interrogabo vos et ego unum verbum et respondete mihi et
dicam vobis in qua potestate haec faciam baptismum Iohannis 30
de caelo erat an ex hominibus respondete mihi at illi cogitabant 31
secum dicentes si dixerimus de caelo dicet quare ergo non cre-
didistis ei sed dicemus ex hominibus timebant populum omnes 32
enim habebant Iohannem quia vere propheta esset et respon- 33
dentes dicunt Iesu nescimus respondens Iesus ait illis neque ego
dico vobis in qua potestate haec faciam

et coepit illis in parabolis loqui vineam pastinavit homo et **XII**
circumdedit sepem et fodit lacum et aedificavit turrem et loca-
vit eam agricolis et peregre profectus est et misit ad agricolas in 2
tempore servum ut ab agricolis acciperet de fructu vineae qui 3
adprehensum eum ceciderunt et dimiserunt vacuum et iterum 4
misit ad illos alium servum et illum capite vulneraverunt et con-
tumeliis adfecerunt et rursum alium misit et illum occiderunt et 5
plures alios quosdam caedentes alios vero occidentes adhuc ergo 6
unum habens filium carissimum et illum misit ad eos novissimum
dicens quia reverebuntur filium meum coloni autem dixerunt ad 7
invicem hic est heres venite occidamus eum et nostra erit heredi-
tas et adprehendentes eum occiderunt et eiecerunt extra vineam 8
quid ergo faciet dominus vineae veniet et perdet colonos et dabit 9
vineam aliis nec scripturam hanc legistis lapidem quem repro- 10
baverunt aedificantes hic factus est in caput anguli a Domino 11
factum est istud et est mirabile in oculis nostris et quaerebant 12
eum tenere et timuerunt turbam cognoverunt enim quoniam ad
eos parabolam hanc dixerit et relicto eo abierunt et mittunt ad 13
eum quosdam ex Pharisaeis et Herodianis ut eum caperent in
verbo qui venientes dicunt ei magister scimus quoniam verax es 14
et non curas quemquam nec enim vides in faciem hominis sed
in veritate viam Dei doces licet dari tributum Caesari an non
dabimus qui sciens versutiam eorum ait illis quid me temptatis 15
adferte mihi denarium ut videam at illi adtulerunt et ait illis 16
cuius est imago haec et inscriptio dicunt illi Caesaris respondens 17
autem Iesus dixit illis reddite igitur quae sunt Caesaris Caesari et

18 quae sunt Dei Deo et mirabantur super eo et venerunt ad eum
Sadducaei qui dicunt resurrectionem non esse et interrogabant
19 eum dicentes magister Moses nobis scripsit ut si cuius frater
mortuus fuerit et dimiserit uxorem et filios non reliquerit accipiat
20 frater eius uxorem ipsius et resuscitet semen fratri suo septem
ergo fratres erant et primus accepit uxorem et mortuus est non
21 relicto semine et secundus accepit eam et mortuus est et nec
22 iste reliquit semen et tertius similiter et acceperunt eam simili-
ter septem et non reliquerunt semen novissima omnium defuncta
23 est et mulier in resurrectione ergo cum resurrexerint cuius de
24 his erit uxor septem enim habuerunt eam uxorem et respon-
dens Iesus ait illis non ideo erratis non scientes scripturas neque
25 virtutem Dei cum enim a mortuis resurrexerint neque nubent
26 neque nubentur sed sunt sicut angeli in caelis de mortuis autem
quod resurgant non legistis in libro Mosi super rubum quomodo
dixerit illi Deus inquiens ego sum Deus Abraham et Deus Isaac
27 et Deus Iacob non est Deus mortuorum sed vivorum vos er-
28 go multum erratis et accessit unus de scribis qui audierat illos
conquirentes et videns quoniam bene illis responderit interroga-
29 vit eum quod esset primum omnium mandatum Iesus autem
respondit ei quia primum omnium mandatum est audi Israhel
30 Dominus Deus noster Deus unus est et diliges Dominum Deum
tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua
31 et ex tota virtute tua hoc est primum mandatum secundum au-
tem simile illi diliges proximum tuum tamquam te ipsum maius
32 horum aliud mandatum non est et ait illi scriba bene magister
33 in veritate dixisti quia unus est et non est alius praeter eum et
ut diligatur ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima
et ex tota fortitudine et diligere proximum tamquam se ipsum
34 maius est omnibus holocaustomatibus et sacrificiis Iesus autem
videns quod sapienter respondisset dixit illi non es longe a regno
35 Dei et nemo iam audebat eum interrogare et respondens Iesus
dicebat docens in templo quomodo dicunt scribae Christum Fi-
36 lium esse David ipse enim David dicit in Spiritu Sancto dixit
Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimi-
37 cos tuos scabillum pedum tuorum ipse ergo David dicit eum
Dominum et unde est filius eius et multa turba eum libenter au-
38 divit et dicebat eis in doctrina sua cavete a scribis qui volunt in
39 stolis ambulare et salutari in foro et in primis cathedris sedere

in synagogis et primos discubitus in cenis qui devorant domos 40
viduarum sub obtentu prolixae orationis hii accipient prolixius
iudicium et sedens Iesus contra gazofilacium aspiciebat quomo- 41
do turba iactaret aes in gazofilacium et multi divites iactabant
multa cum venisset autem una vidua pauper misit duo minuta 42
quod est quadrans et convocans discipulos suos ait illis amen 43
dico vobis quoniam vidua haec pauper plus omnibus misit qui
miserunt in gazofilacium omnes enim ex eo quod abundabat il- 44
lis miserunt haec vero de penuria sua omnia quae habuit misit
totum victum suum

et cum egrederetur de templo ait illi unus ex discipulis suis **XIII**
magister aspice quales lapides et quales structurae et respon- 2
dens Iesus ait illi vides has omnes magnas aedificationes non re-
linquetur lapis super lapidem qui non destruatur et cum sederet 3
in montem Olivarum contra templum interrogabant eum separa-
tim Petrus et Iacobus et Iohannes et Andreas dic nobis quando 4
ista fient et quod signum erit quando haec omnia incipient con-
summari et respondens Iesus coepit dicere illis videte ne quis 5
vos seducat multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego 6
sum et multos seducent cum audieritis autem bella et opinio- 7
nes bellorum ne timueritis oportet enim fieri sed nondum finis
exsurget autem gens super gentem et regnum super regnum et 8
erunt terraemotus per loca et fames initium dolorum haec vide- 9
te autem vosmet ipsos tradent enim vos conciliis et in synagogis
vapulabitis et ante praesides et reges stabitis propter me in te-
stimonium illis et in omnes gentes primum oportet praedicari 10
evangelium et cum duxerint vos tradentes nolite praecogitare 11
quid loquamini sed quod datum vobis fuerit in illa hora id loqui-
mini non enim estis vos loquentes sed Spiritus Sanctus tradet 12
autem frater fratrem in mortem et pater filium et consurgent filii
in parentes et morte adficient eos et eritis odio omnibus propter 13
nomen meum qui autem sustinuerit in finem hic salvus erit cum 14
autem videritis abominationem desolationis stantem ubi non de-
bet qui legit intellegat tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes
et qui super tectum ne descendat in domum nec introeat ut tollat 15
quid de domo sua et qui in agro erit non revertatur retro tollere 16
vestimentum suum vae autem praegnatibus et nutrientibus in 17
illis diebus orate vero ut hieme non fiant erunt enim dies illi 18, 19
tribulationes tales quales non fuerunt ab initio creaturae quam

20 condidit Deus usque nunc neque fient et nisi breviasset Domi-
nus dies non fuisset salva omnis caro sed propter electos quos
21 elegit breviavit dies et tunc si quis vobis dixerit ecce hic est
22 Christus ecce illic ne credideritis exsurgent enim pseudochristi
et pseudoprophetae et dabunt signa et portenta ad seducendos
23 si potest fieri etiam electos vos ergo videte ecce praedixi vobis
24 omnia sed in illis diebus post tribulationem illam sol contene-
25 brabitur et luna non dabit splendorem suum et erunt stellae
26 caeli decidentes et virtutes quae sunt in caelis movebuntur et
tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute
27 multa et gloria et tunc mittet angelos suos et congregabit elec-
tos suos a quattuor ventis a summo terrae usque ad summum
28 caeli a ficu autem discite parabolam cum iam ramus eius tener
fuerit et nata fuerint folia cognoscitis quia in proximo sit aestas
29 sic et vos cum videritis haec fieri scitote quod in proximo sit
30 in ostiis amen dico vobis quoniam non transiet generatio haec
31 donec omnia ista fiant caelum et terra transibunt verba autem
32 mea non transibunt de die autem illo vel hora nemo scit neque
33 angeli in caelo neque Filius nisi Pater videte vigilate et orate ne-
34 scitis enim quando tempus sit sicut homo qui peregre profectus
reliquit domum suam et dedit servis suis potestatem cuiusque
35 operis et ianitori praecipiat ut vigilet vigilate ergo nescitis enim
quando dominus domus veniat sero an media nocte an galli cantu
36, 37 an mane ne cum venerit repente inveniat vos dormientes quod
autem vobis dico omnibus dico vigilate

XIV erat autem pascha et azyma post biduum et quaerebant sum-
mi sacerdotes et scribae quomodo eum dolo tenerent et occi-
2 derent dicebant enim non in die festo ne forte tumultus fieret
3 populi et cum esset Bethaniae in domo Simonis leprosi et re-
cumberet venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati
4 pretiosi et fracto alabastro effudit super caput eius erant autem
quidam indigne ferentes intra semet ipsos et dicentes ut quid
5 perditio ista unguenti facta est poterat enim unguentum istud
veniri plus quam trecentis denariis et dari pauperibus et freme-
6 bant in eam Iesus autem dixit sinite eam quid illi molesti estis
7 bonum opus operata est in me semper enim pauperes habetis
vobiscum et cum volueritis potestis illis benefacere me autem
8 non semper habetis quod habuit haec fecit praevenit unguere
9 corpus meum in sepulturam amen dico vobis ubicumque prae-

dicatum fuerit evangelium istud in universum mundum et quod
fecit haec narrabitur in memoriam eius et Iudas Scariotis unus 10
de duodecim abiit ad summos sacerdotes ut proderet eum illis
qui audientes gavisi sunt et promiserunt ei pecuniam se datu- 11
ros et quaerebat quomodo illum oportune traderet et primo die 12
azymorum quando pascha immolabant dicunt ei discipuli quo
vis eamus et paremus tibi ut manduces pascha et mittit duos 13
ex discipulis suis et dicit eis ite in civitatem et occurret vobis
homo laguenam aquae baiulans sequimini eum et quocumque 14
introierit dicite domino domus quia magister dicit ubi est refec-
tio mea ubi pascha cum discipulis meis manducem et ipse vobis 15
demonstrabit cenaculum grande stratum et illic parate nobis et 16
abierunt discipuli eius et venerunt in civitatem et invenerunt si-
cut dixerat illis et praeparaverunt pascha vespere autem facto 17
venit cum duodecim et discumbentibus eis et manducantibus 18
ait Iesus amen dico vobis quia unus ex vobis me tradet qui man-
ducat mecum at illi coeperunt contristari et dicere ei singillatim 19
numquid ego qui ait illis unus ex duodecim qui intinguit mecum 20
in catino et Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo 21
vae autem homini illi per quem Filius hominis traditur bonum ei
si non esset natus homo ille et manducantibus illis accepit Iesus 22
panem et benedicens fregit et dedit eis et ait sumite hoc est cor-
pus meum et accepto calice gratias agens dedit eis et biberunt 23
ex illo omnes et ait illis hic est sanguis meus novi testamenti 24
qui pro multis effunditur amen dico vobis quod iam non bibam 25
de genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam novum
in regno Dei et hymno dicto exierunt in montem Olivarum et 26, 27
ait eis Iesus omnes scandalizabimini in nocte ista quia scriptum
est percutiam pastorem et dispergentur oves sed posteaquam 28
resurrexero praecedam vos in Galilaeam Petrus autem ait ei et 29
si omnes scandalizati fuerint sed non ego et ait illi Iesus amen 30
dico tibi quia tu hodie in nocte hac priusquam bis gallus vo-
cem dederit ter me es negaturus at ille amplius loquebatur et si 31
oportuerit me simul conmori tibi non te negabo similiter autem
et omnes dicebant et veniunt in praedium cui nomen Gethsema- 32
ni et ait discipulis suis sedete hic donec orem et adsumit Petrum 33
et Iacobum et Iohannem secum et coepit pavere et taedere et 34
ait illis tristis est anima mea usque ad mortem sustinete hic et
vigilate et cum processisset paululum procidit super terram et 35

36 orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora et dixit Abba Pa-
ter omnia possibilia tibi sunt transfer calicem hunc a me sed non
37 quod ego volo sed quod tu et venit et invenit eos dormientes
38 et ait Petro Simon dormis non potuisti una hora vigilare vi-
gilate et orate ut non intretis in temptationem spiritus quidem
39 promptus caro vero infirma et iterum abiens oravit eundem ser-
40 monem dicens et reversus denuo invenit eos dormientes erant
enim oculi illorum ingravati et ignorabant quid responderent ei
41 et venit tertio et ait illis dormite iam et requiescite sufficit venit
42 hora ecce traditur Filius hominis in manus peccatorum surgi-
43 te eamus ecce qui me tradit prope est et adhuc eo loquente
venit Iudas Scarioth unus ex duodecim et cum illo turba cum
gladiis et lignis a summis sacerdotibus et a scribis et a seniori-
44 bus dederat autem traditor eius signum eis dicens quemcumque
45 osculatus fuero ipse est tenete eum et ducite et cum venisset
46 statim accedens ad eum ait rabbi et osculatus est eum at illi
47 manus iniecerunt in eum et tenuerunt eum unus autem quidam
de circumstantibus educens gladium percussit servum summi sa-
48 cerdotis et amputavit illi auriculam et respondens Iesus ait illis
tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis conprehendere
49 me cotidie eram apud vos in templo docens et non me tenuistis
50 sed ut adimpleantur scripturae tunc discipuli eius relinquentes
51 eum omnes fugerunt adulescens autem quidam sequebatur illum
52 amictus sindone super nudo et tenuerunt eum at ille reiecta sin-
53 done nudus profugit ab eis et adduxerunt Iesum ad summum
sacerdotem et conveniunt omnes sacerdotes et scribae et senio-
54 res Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in atrium
summi sacerdotis et sedebat cum ministris et calefaciebat se ad
55 ignem summi vero sacerdotes et omne concilium quaerebant ad-
versum Iesum testimonium ut eum morti traderent nec invenie-
56 bant multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum et
57 convenientia testimonia non erant et quidam surgentes falsum
58 testimonium ferebant adversus eum dicentes quoniam nos audi-
vimus eum dicentem ego dissolvam templum hoc manufactum et
59 per triduum aliud non manufactum aedificabo et non erat con-
60 veniens testimonium illorum et exsurgens summus sacerdos in
medium interrogavit Iesum dicens non respondes quicquam ad ea
61 quae tibi obiciuntur ab his ille autem tacebat et nihil respondit
rursum summus sacerdos interrogabat eum et dicit ei tu es Chri-

stus Filius Benedicti Iesus autem dixit illi ego sum et videbitis 62
Filium hominis a dextris sedentem Virtutis et venientem cum
nubibus caeli summus autem sacerdos scindens vestimenta sua 63
ait quid adhuc desideramus testes audistis blasphemiam quid 64
vobis videtur qui omnes condemnaverunt eum esse reum mor-
tis et coeperunt quidam conspuere eum et velare faciem eius et 65
colaphis eum caedere et dicere ei prophetiza et ministri alapis
eum caedebant et cum esset Petrus in atrio deorsum venit una 66
ex ancillis summi sacerdotis et cum vidisset Petrum calefacien- 67
tem se aspiciens illum ait et tu cum Iesu Nazareno eras at ille 68
negavit dicens neque scio neque novi quid dicas et exiit foras
ante atrium et gallus cantavit rursus autem cum vidisset illum 69
ancilla coepit dicere circumstantibus quia hic ex illis est at ille 70
iterum negavit et post pusillum rursus qui adstabant dicebant
Petro vere ex illis es nam et Galilaeus es ille autem coepit ana- 71
thematizare et iurare quia nescio hominem istum quem dicitis
et statim iterum gallus cantavit et recordatus est Petrus verbi 72
quod dixerat ei Iesus priusquam gallus cantet bis ter me negabis
et coepit flere

et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum **XV**
senioribus et scribis et universo concilio vincientes Iesum du-
xerunt et tradiderunt Pilato et interrogavit eum Pilatus tu es 2
rex Iudaeorum at ille respondens ait illi tu dicis et accusabant 3
eum summi sacerdotes in multis Pilatus autem rursum inter- 4
rogavit eum dicens non respondes quicquam vide in quantis te
accusant Iesus autem amplius nihil respondit ita ut miraretur 5
Pilatus per diem autem festum dimittere solebat illis unum ex 6
vinctis quemcumque petissent erat autem qui dicebatur Barab- 7
bas qui cum seditiosis erat vinctus qui in seditione fecerant ho-
micidium et cum ascendisset turba coepit rogare sicut semper 8
faciebat illis Pilatus autem respondit eis et dixit vultis dimittam 9
vobis regem Iudaeorum sciebat enim quod per invidiam tradi- 10
dissent eum summi sacerdotes pontifices autem concitaverunt 11
turbam ut magis Barabban dimitteret eis Pilatus autem ite- 12
rum respondens ait illis quid ergo vultis faciam regi Iudaeorum
at illi iterum clamaverunt crucifige eum Pilatus vero dicebat 13, 14
eis quid enim mali fecit at illi magis clamabant crucifige eum
Pilatus autem volens populo satisfacere dimisit illis Barabban 15
et tradidit Iesum flagellis caesum ut crucifigeretur milites au- 16

tem duxerunt eum intro in atrium praetorii et convocant totam
17 cohortem et induunt eum purpuram et inponunt ei plectentes
18 spineam coronam et coeperunt salutare eum have rex Iudaeo-
19 rum et percutiebant caput eius harundine et conspuebant eum
20 et ponentes genua adorabant eum et postquam inluserunt ei
exuerunt illum purpuram et induerunt eum vestimentis suis et
21 educunt illum ut crucifigerent eum et angariaverunt praetereun-
tem quempiam Simonem Cyreneum venientem de villa patrem
22 Alexandri et Rufi ut tolleret crucem eius et perducunt illum
23 in Golgotha locum quod est interpretatum Calvariae locus et
24 dabant ei bibere murratum vinum et non accepit et crucifigen-
tes eum diviserunt vestimenta eius mittentes sortem super eis
25 quis quid tolleret erat autem hora tertia et crucifixerunt eum
26, 27 et erat titulus causae eius inscriptus rex Iudaeorum et cum eo
crucifigunt duos latrones unum a dextris et alium a sinistris eius
28 et adimpleta est scriptura quae dicit et cum iniquis reputatus
29 est et praetereuntes blasphemabant eum moventes capita sua
et dicentes va qui destruit templum et in tribus diebus aedifi-
30, 31 cat salvum fac temet ipsum descendens de cruce similiter et
summi sacerdotes ludentes ad alterutrum cum scribis dicebant
32 alios salvos fecit se ipsum non potest salvum facere Christus
rex Israhel descendat nunc de cruce ut videamus et credamus et
33 qui cum eo crucifixi erant conviciabantur ei et facta hora sexta
tenebrae factae sunt per totam terram usque in horam nonam
34 et hora nona exclamavit Iesus voce magna dicens Heloi Heloi
lama sabacthani quod est interpretatum Deus meus Deus meus
35 ut quid dereliquisti me et quidam de circumstantibus audien-
36 tes dicebant ecce Heliam vocat currens autem unus et implens
spongiam aceto circumponensque calamo potum dabat ei dicens
37 sinite videamus si veniat Helias ad deponendum eum Iesus au-
38 tem emissa voce magna exspiravit et velum templi scissum est
39 in duo a sursum usque deorsum videns autem centurio qui ex
adverso stabat quia sic clamans exspirasset ait vere homo hic
40 Filius Dei erat erant autem et mulieres de longe aspicientes in-
ter quas et Maria Magdalene et Maria Iacobi minoris et Ioseph
41 mater et Salome et cum esset in Galilaea sequebantur eum et
ministrabant ei et aliae multae quae simul cum eo ascenderant
42 Hierosolyma et cum iam sero esset factum quia erat parasce-
43 ve quod est ante sabbatum venit Ioseph ab Arimathia nobilis

decurio qui et ipse erat expectans regnum Dei et audacter in-
troiit ad Pilatum et petiit corpus Iesu Pilatus autem mirabatur 44
si iam obisset et accersito centurione interrogavit eum si iam
mortuus esset et cum cognovisset a centurione donavit corpus 45
Ioseph Ioseph autem mercatus sindonem et deponens eum in- 46
volvit sindone et posuit eum in monumento quod erat excisum de
petra et advolvit lapidem ad ostium monumenti Maria autem 47
Magdalene et Maria Ioseph aspiciebant ubi poneretur
et cum transisset sabbatum Maria Magdalene et Maria Ia- **XVI**
cobi et Salome emerunt aromata ut venientes unguerent eum
et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum orto 2
iam sole et dicebant ad invicem quis revolvet nobis lapidem 3
ab ostio monumenti et respicientes vident revolutum lapidem 4
erat quippe magnus valde et introeuntes in monumento vide- 5
runt iuvenem sedentem in dextris coopertum stola candida et
obstipuerunt qui dicit illis nolite expavescere Iesum quaeritis 6
Nazarenum crucifixum surrexit non est hic ecce locus ubi posue-
runt eum sed ite et dicite discipulis eius et Petro quia praece- 7
dit vos in Galilaeam ibi eum videbitis sicut dixit vobis at illae 8
exeuntes fugerunt de monumento invaserat enim eas tremor et
pavor et nemini quicquam dixerunt timebant enim surgens au- 9
tem mane prima sabbati apparuit primo Mariae Magdalenae de
qua eiecerat septem daemonia illa vadens nuntiavit his qui cum 10
eo fuerant lugentibus et flentibus et illi audientes quia viveret 11
et visus esset ab ea non crediderunt post haec autem duobus 12
ex eis ambulantibus ostensus est in alia effigie euntibus in villam
et illi euntes nuntiaverunt ceteris nec illis crediderunt novissime 13, 14
recumbentibus illis undecim apparuit et exprobravit incredulita-
tem illorum et duritiam cordis quia his qui viderant eum resurre-
xisse non crediderant et dixit eis euntes in mundum universum 15
praedicate evangelium omni creaturae qui crediderit et bapti- 16
zatus fuerit salvus erit qui vero non crediderit condemnabitur
signa autem eos qui crediderint haec sequentur in nomine meo 17
daemonia eicient linguis loquentur novis serpentes tollent et si 18
mortiferum quid biberint non eos nocebit super aegrotos ma-
nus inponent et bene habebunt et Dominus quidem postquam 19
locutus est eis adsumptus est in caelum et sedit a dextris Dei
illi autem profecti praedicaverunt ubique Domino cooperante et 20
sermonem confirmante sequentibus signis

THE GOSPEL ACCORDING TO ST. LUKE.

I Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narratio-
2 nem quae in nobis conpletae sunt rerum sicut tra-
diderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt et ministri
3 fuerunt sermonis visum est et mihi adsecuto a princi-
pio omnibus diligenter ex ordine tibi scribere optime Theophile
4 ut cognoscas eorum verborum de quibus eruditus es veritatem
5 fuit in diebus Herodis regis Iudaeae sacerdos quidam nomine Zac-
charias de vice Abia et uxor illi de filiabus Aaron et nomen eius
6 Elisabeth erant autem iusti ambo ante Deum incedentes in om-
7 nibus mandatis et iustificationibus Domini sine querella et non
erat illis filius eo quod esset Elisabeth sterilis et ambo processis-
8 sent in diebus suis factum est autem cum sacerdotio fungeretur
9 in ordine vicis suae ante Deum secundum consuetudinem sa-
cerdotii sorte exiit ut incensum poneret ingressus in templum
10 Domini et omnis multitudo erat populi orans foris hora incensi
11 apparuit autem illi angelus Domini stans a dextris altaris incensi
12, 13 et Zaccharias turbatus est videns et timor inruit super eum ait
autem ad illum angelus ne timeas Zaccharia quoniam exaudita
est deprecatio tua et uxor tua Elisabeth pariet tibi filium et vo-
14 cabis nomen eius Iohannem et erit gaudium tibi et exultatio et
15 multi in nativitate eius gaudebunt erit enim magnus coram Do-
mino et vinum et sicera non bibet et Spiritu Sancto replebitur
16 adhuc ex utero matris suae et multos filiorum Israhel conver-
17 tet ad Dominum Deum ipsorum et ipse praecedet ante illum
in spiritu et virtute Heliae ut convertat corda patrum in filios et
incredibiles ad prudentiam iustorum parare Domino plebem per-
18 fectam et dixit Zaccharias ad angelum unde hoc sciam ego enim
19 sum senex et uxor mea processit in diebus suis et respondens
angelus dixit ei ego sum Gabrihel qui adsto ante Deum et missus
20 sum loqui ad te et haec tibi evangelizare et ecce eris tacens et
non poteris loqui usque in diem quo haec fiant pro eo quod non

credidisti verbis meis quae implebuntur in tempore suo et erat 21
plebs expectans Zacchariam et mirabantur quod tardaret ipse in
templo egressus autem non poterat loqui ad illos et cognoverunt 22
quod visionem vidisset in templo et ipse erat innuens illis et per-
mansit mutus et factum est ut impleti sunt dies officii eius abiit 23
in domum suam post hos autem dies concepit Elisabeth uxor 24
eius et occultabat se mensibus quinque dicens quia sic mihi fecit 25
Dominus in diebus quibus respexit auferre obprobrium meum in-
ter homines in mense autem sexto missus est angelus Gabrihel a 26
Deo in civitatem Galilaeae cui nomen Nazareth ad virginem de- 27
sponsatam viro cui nomen erat Ioseph de domo David et nomen
virginis Maria et ingressus angelus ad eam dixit have gratia ple- 28
na Dominus tecum benedicta tu in mulieribus quae cum vidisset 29
turbata est in sermone eius et cogitabat qualis esset ista salutatio
et ait angelus ei ne timeas Maria invenisti enim gratiam apud 30
Deum ecce concipies in utero et paries filium et vocabis nomen 31
eius Iesum hic erit magnus et Filius Altissimi vocabitur et dabit 32
illi Dominus Deus sedem David patris eius et regnabit in domo 33
Iacob in aeternum et regni eius non erit finis dixit autem Maria 34
ad angelum quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco et 35
respondens angelus dixit ei Spiritus Sanctus superveniet in te et
virtus Altissimi obumbrabit tibi ideoque et quod nascetur sanc-
tum vocabitur Filius Dei et ecce Elisabeth cognata tua et ipsa 36
concepit filium in senecta sua et hic mensis est sextus illi quae
vocatur sterilis quia non erit inpossibile apud Deum omne ver- 37
bum dixit autem Maria ecce ancilla Domini fiat mihi secundum 38
verbum tuum et discessit ab illa angelus exsurgens autem Ma- 39
ria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in civitatem
Iuda et intravit in domum Zacchariae et salutavit Elisabeth et 40, 41
factum est ut audivit salutationem Mariae Elisabeth exultavit
infans in utero eius et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth et 42
exclamavit voce magna et dixit benedicta tu inter mulieres et
benedictus fructus ventris tui et unde hoc mihi ut veniat mater 43
Domini mei ad me ecce enim ut facta est vox salutationis tuae 44
in auribus meis exultavit in gaudio infans in utero meo et beata 45
quae credidit quoniam perficientur ea quae dicta sunt ei a Domi-
no et ait Maria magnificat anima mea Dominum et exultavit 46, 47
spiritus meus in Deo salutari meo quia respexit humilitatem 48
ancillae suae ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes genera-

49 tiones quia fecit mihi magna qui potens est et sanctum nomen
50 eius et misericordia eius in progenies et progenies timentibus
51 eum fecit potentiam in brachio suo dispersit superbos mente
52, 53 cordis sui deposuit potentes de sede et exaltavit humiles esu-
54 rientes implevit bonis et divites dimisit inanes suscepit Israhel
55 puerum suum memorari misericordiae sicut locutus est ad pa-
56 tres nostros Abraham et semini eius in saecula mansit autem
Maria cum illa quasi mensibus tribus et reversa est in domum
57 suam Elisabeth autem impletum est tempus pariendi et peperit
58 filium et audierunt vicini et cognati eius quia magnificavit Do-
59 minus misericordiam suam cum illa et congratulabantur ei et
factum est in die octavo venerunt circumcidere puerum et voca-
60 bant eum nomine patris eius Zacchariam et respondens mater
61 eius dixit nequaquam sed vocabitur Iohannes et dixerunt ad
illam quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine
62, 63 innuebant autem patri eius quem vellet vocari eum et postu-
lans pugillarem scripsit dicens Iohannes est nomen eius et mirati
64 sunt universi apertum est autem ilico os eius et lingua eius et
65 loquebatur benedicens Deum et factus est timor super omnes
vicinos eorum et super omnia montana Iudaeae divulgabantur
66 omnia verba haec et posuerunt omnes qui audierant in corde
suo dicentes quid putas puer iste erit etenim manus Domini erat
67 cum illo et Zaccharias pater eius impletus est Spiritu Sancto et
68 prophetavit dicens benedictus Deus Israhel quia visitavit et fecit
69 redemptionem plebi suae et erexit cornu salutis nobis in domo
70 David pueri sui sicut locutus est per os sanctorum qui a saeculo
71 sunt prophetarum eius salutem ex inimicis nostris et de manu
72 omnium qui oderunt nos ad faciendam misericordiam cum pa-
73 tribus nostris et memorari testamenti sui sancti iusiurandum
74 quod iuravit ad Abraham patrem nostrum daturum se nobis ut
sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati serviamus il-
75, 76 li in sanctitate et iustitia coram ipso omnibus diebus nostris et
tu puer propheta Altissimi vocaberis praeibis enim ante faciem
77 Domini parare vias eius ad dandam scientiam salutis plebi eius
78 in remissionem peccatorum eorum per viscera misericordiae Dei
79 nostri in quibus visitavit nos oriens ex alto inluminare his qui in
tenebris et in umbra mortis sedent ad dirigendos pedes nostros
80 in viam pacis puer autem crescebat et confortabatur spiritu et
erat in deserto usque in diem ostensionis suae ad Israhel

factum est autem in diebus illis exiit edictum a Caesare Augu- II
sto ut describeretur universus orbis haec descriptio prima facta 2
est praeside Syriae Cyrino et ibant omnes ut profiterentur sin- 3
guli in suam civitatem ascendit autem et Ioseph a Galilaea de 4
civitate Nazareth in Iudaeam civitatem David quae vocatur Be-
thleem eo quod esset de domo et familia David ut profiteretur 5
cum Maria desponsata sibi uxore praegnate factum est autem 6
cum essent ibi impleti sunt dies ut pareret et peperit filium 7
suum primogenitum et pannis eum involvit et reclinavit eum in
praesepio quia non erat eis locus in diversorio et pastores erant 8
in regione eadem vigilantes et custodientes vigilias noctis supra
gregem suum et ecce angelus Domini stetit iuxta illos et claritas 9
Dei circumfulsit illos et timuerunt timore magno et dixit illis an- 10
gelus nolite timere ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum
quod erit omni populo quia natus est vobis hodie salvator qui 11
est Christus Dominus in civitate David et hoc vobis signum in- 12
venietis infantem pannis involutum et positum in praesepio et 13
subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudan-
tium Deum et dicentium gloria in altissimis Deo et in terra pax 14
in hominibus bonae voluntatis et factum est ut discesserunt ab 15
eis angeli in caelum pastores loquebantur ad invicem transea-
mus usque Bethleem et videamus hoc verbum quod factum est
quod fecit Dominus et ostendit nobis et venerunt festinantes et 16
invenerunt Mariam et Ioseph et infantem positum in praesepio
videntes autem cognoverunt de verbo quod dictum erat illis de 17
puero hoc et omnes qui audierunt mirati sunt et de his quae dic- 18
ta erant a pastoribus ad ipsos Maria autem conservabat omnia 19
verba haec conferens in corde suo et reversi sunt pastores glorifi- 20
cantes et laudantes Deum in omnibus quae audierant et viderant
sicut dictum est ad illos et postquam consummati sunt dies octo 21
ut circumcideretur vocatum est nomen eius Iesus quod vocatum
est ab angelo priusquam in utero conciperetur et postquam im- 22
pleti sunt dies purgationis eius secundum legem Mosi tulerunt
illum in Hierusalem ut sisterent eum Domino sicut scriptum est 23
in lege Domini quia omne masculinum adaperiens vulvam sanc-
tum Domino vocabitur et ut darent hostiam secundum quod 24
dictum est in lege Domini par turturum aut duos pullos colum-
barum et ecce homo erat in Hierusalem cui nomen Symeon et 25
homo iste iustus et timoratus expectans consolationem Israhel et

26 Spiritus Sanctus erat in eo et responsum acceperat ab Spiritu
Sancto non visurum se mortem nisi prius videret Christum Do-
27 mini et venit in Spiritu in templum et cum inducerent puerum
Iesum parentes eius ut facerent secundum consuetudinem legis
28 pro eo et ipse accepit eum in ulnas suas et benedixit Deum
29 et dixit nunc dimittis servum tuum Domine secundum verbum
30, 31 tuum in pace quia viderunt oculi mei salutare tuum quod pa-
32 rasti ante faciem omnium populorum lumen ad revelationem
33 gentium et gloriam plebis tuae Israhel et erat pater eius et ma-
34 ter mirantes super his quae dicebantur de illo et benedixit illis
Symeon et dixit ad Mariam matrem eius ecce positus est hic
in ruinam et resurrectionem multorum in Israhel et in signum
35 cui contradicetur et tuam ipsius animam pertransiet gladius ut
36 revelentur ex multis cordibus cogitationes et erat Anna pro-
phetissa filia Phanuhel de tribu Aser haec processerat in diebus
37 multis et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua et
haec vidua usque ad annos octoginta quattuor quae non disce-
debat de templo ieiuniis et obsecrationibus serviens nocte ac die
38 et haec ipsa hora superveniens confitebatur Domino et loqueba-
tur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Hierusalem
39 et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini reversi sunt in
40 Galilaeam in civitatem suam Nazareth puer autem crescebat et
41 confortabatur plenus sapientia et gratia Dei erat in illo et ibant
parentes eius per omnes annos in Hierusalem in die sollemni pa-
42 schae et cum factus esset annorum duodecim ascendentibus illis
43 in Hierosolymam secundum consuetudinem diei festi consum-
matisque diebus cum redirent remansit puer Iesus in Hierusalem
44 et non cognoverunt parentes eius existimantes autem illum esse
in comitatu venerunt iter diei et requirebant eum inter cognatos
45 et notos et non invenientes regressi sunt in Hierusalem requiren-
46 tes eum et factum est post triduum invenerunt illum in templo
sedentem in medio doctorum audientem illos et interrogantem
47 stupebant autem omnes qui eum audiebant super prudentia et
48 responsis eius et videntes admirati sunt et dixit mater eius ad
illum fili quid fecisti nobis sic ecce pater tuus et ego dolentes
49 quaerebamus te et ait ad illos quid est quod me quaerebatis ne-
50 sciebatis quia in his quae Patris mei sunt oportet me esse et ipsi
51 non intellexerunt verbum quod locutus est ad illos et descen-
dit cum eis et venit Nazareth et erat subditus illis et mater eius

conservabat omnia verba haec in corde suo et Iesus proficiebat 52
sapientia aetate et gratia apud Deum et homines
anno autem quintodecimo imperii Tiberii Caesaris procurante III
Pontio Pilato Iudaeam tetrarcha autem Galilaeae Herode Philip-
po autem fratre eius tetrarcha Itureae et Trachonitidis regionis
et Lysania Abilinae tetrarcha sub principibus sacerdotum Anna 2
et Caiapha factum est verbum Dei super Iohannem Zacchariae
filium in deserto et venit in omnem regionem Iordanis praedi- 3
cans baptismum paenitentiae in remissionem peccatorum sicut 4
scriptum est in libro sermonum Esaiae prophetae vox clamantis
in deserto parate viam Domini rectas facite semitas eius omnis 5
vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt
prava in directa et aspera in vias planas et videbit omnis caro 6
salutare Dei dicebat ergo ad turbas quae exiebant ut baptiza- 7
rentur ab ipso genimina viperarum quis ostendit vobis fugere a
ventura ira facite ergo fructus dignos paenitentiae et ne coeperi- 8
tis dicere patrem habemus Abraham dico enim vobis quia potest
Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahae iam enim securis 9
ad radicem arborum posita est omnis ergo arbor non faciens fruc-
tum exciditur et in ignem mittitur et interrogabant eum turbae 10
dicentes quid ergo faciemus respondens autem dicebat illis qui 11
habet duas tunicas det non habenti et qui habet escas similiter
faciat venerunt autem et publicani ut baptizarentur et dixerunt 12
ad illum magister quid faciemus at ille dixit ad eos nihil amplius 13
quam quod constitutum est vobis faciatis interrogabant autem 14
eum et milites dicentes quid faciemus et nos et ait illis neminem
concutiatis neque calumniam faciatis et contenti estote stipen-
diis vestris existimante autem populo et cogitantibus omnibus 15
in cordibus suis de Iohanne ne forte ipse esset Christus respon- 16
dit Iohannes dicens omnibus ego quidem aqua baptizo vos venit
autem fortior me cuius non sum dignus solvere corrigiam calcia-
mentorum eius ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto et igni cuius 17
ventilabrum in manu eius et purgabit aream suam et congregabit
triticum in horreum suum paleas autem conburet igni inextin-
guibili multa quidem et alia exhortans evangelizabat populum 18
Herodes autem tetrarcha cum corriperetur ab illo de Herodiade 19
uxore fratris sui et de omnibus malis quae fecit Herodes adie- 20
cit et hoc supra omnia et inclusit Iohannem in carcere factum 21
est autem cum baptizaretur omnis populus et Iesu baptizato et

22 orante apertum est caelum et descendit Spiritus Sanctus cor-
porali specie sicut columba in ipsum et vox de caelo facta est tu
23 es Filius meus dilectus in te conplacuit mihi et ipse Iesus erat
incipiens quasi annorum triginta ut putabatur filius Ioseph qui
24 fuit Heli qui fuit Matthat qui fuit Levi qui fuit Melchi qui fuit
25 Iannae qui fuit Ioseph qui fuit Matthathiae qui fuit Amos qui
26 fuit Naum qui fuit Esli qui fuit Naggae qui fuit Maath qui fuit
27 Matthathiae qui fuit Semei qui fuit Iosech qui fuit Ioda qui fuit
Iohanna qui fuit Resa qui fuit Zorobabel qui fuit Salathihel qui
28 fuit Neri qui fuit Melchi qui fuit Addi qui fuit Cosam qui fuit
29 Helmadam qui fuit Her qui fuit Iesu qui fuit Eliezer qui fuit Io-
30 rim qui fuit Matthat qui fuit Levi qui fuit Symeon qui fuit Iuda
31 qui fuit Ioseph qui fuit Iona qui fuit Eliachim qui fuit Melea
qui fuit Menna qui fuit Matthata qui fuit Nathan qui fuit David
32 qui fuit Iesse qui fuit Obed qui fuit Booz qui fuit Salmon qui fuit
33 Naasson qui fuit Aminadab qui fuit Aram qui fuit Esrom qui
34 fuit Phares qui fuit Iudae qui fuit Iacob qui fuit Isaac qui fuit
35 Abraham qui fuit Thare qui fuit Nachor qui fuit Seruch qui fuit
36 Ragau qui fuit Phalec qui fuit Eber qui fuit Sale qui fuit Cainan
37 qui fuit Arfaxat qui fuit Sem qui fuit Noe qui fuit Lamech qui
fuit Mathusalae qui fuit Enoch qui fuit Iared qui fuit Malelehel
38 qui fuit Cainan qui fuit Enos qui fuit Seth qui fuit Adam qui
fuit Dei

IV Iesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est ab Iordane et
2 agebatur in Spiritu in desertum diebus quadraginta et tempta-
batur a diabolo et nihil manducavit in diebus illis et consummatis
3 illis esuriit dixit autem illi diabolus si Filius Dei es dic lapidi
4 huic ut panis fiat et respondit ad illum Iesus scriptum est quia
5 non in pane solo vivet homo sed in omni verbo Dei et duxit il-
lum diabolus et ostendit illi omnia regna orbis terrae in momento
6 temporis et ait ei tibi dabo potestatem hanc universam et glo-
7 riam illorum quia mihi tradita sunt et cui volo do illa tu ergo si
8 adoraveris coram me erunt tua omnia et respondens Iesus dixit
illi scriptum est Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies
9 et duxit illum in Hierusalem et statuit eum supra pinnam tem-
10 pli et dixit illi si Filius Dei es mitte te hinc deorsum scriptum
11 est enim quod angelis suis mandabit de te ut conservent te et
quia in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem
12 tuum et respondens Iesus ait illi dictum est non temptabis Do-

minum Deum tuum et consummata omni temptatione diabolus 13
recessit ab illo usque ad tempus et regressus est Iesus in virtute 14
Spiritus in Galilaeam et fama exiit per universam regionem de
illo et ipse docebat in synagogis eorum et magnificabatur ab 15
omnibus et venit Nazareth ubi erat nutritus et intravit secun- 16
dum consuetudinem suam die sabbati in synagogam et surrexit
legere et traditus est illi liber prophetae Esaiae et ut revolvit li- 17
brum invenit locum ubi scriptum erat Spiritus Domini super me 18
propter quod unxit me evangelizare pauperibus misit me prae- 19
dicare captivis remissionem et caecis visum dimittere confractos
in remissionem praedicare annum Domini acceptum et diem re-
tributionis et cum plicuisset librum reddidit ministro et sedit 20
et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum coepit 21
autem dicere ad illos quia hodie impleta est haec scriptura in
auribus vestris et omnes testimonium illi dabant et miraban- 22
tur in verbis gratiae quae procedebant de ore ipsius et dicebant
nonne hic filius est Ioseph et ait illis utique dicetis mihi hanc 23
similitudinem medice cura te ipsum quanta audivimus facta in
Capharnaum fac et hic in patria tua ait autem amen dico vobis 24
quia nemo propheta acceptus est in patria sua in veritate di- 25
co vobis multae viduae erant in diebus Heliae in Israhel quando
clusum est caelum annis tribus et mensibus sex cum facta est fa-
mes magna in omni terra et ad nullam illarum missus est Helias 26
nisi in Sareptha Sidoniae ad mulierem viduam et multi leprosi 27
erant in Israhel sub Heliseo propheta et nemo eorum munda-
tus est nisi Neman Syrus et repleti sunt omnes in synagoga ira 28
haec audientes et surrexerunt et eiecerunt illum extra civitatem 29
et duxerunt illum usque ad supercilium montis supra quem ci-
vitas illorum erat aedificata ut praecipitarent eum ipse autem 30
transiens per medium illorum ibat et descendit in Capharnaum 31
civitatem Galilaeae ibique docebat illos sabbatis et stupebant 32
in doctrina eius quia in potestate erat sermo ipsius et in synago- 33
ga erat homo habens daemonium inmundum et exclamavit voce
magna dicens sine quid nobis et tibi Iesu Nazarene venisti per- 34
dere nos scio te qui sis Sanctus Dei et increpavit illi Iesus dicens 35
obmutesce et exi ab illo et cum proiecisset illum daemonium in
medium exiit ab illo nihilque illum nocuit et factus est pavor 36
in omnibus et conloquebantur ad invicem dicentes quod est hoc
verbum quia in potestate et virtute imperat inmundis spiritibus

37 et exeunt et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis
38 surgens autem de synagoga introivit in domum Simonis socrus
autem Simonis tenebatur magnis febribus et rogaverunt illum
39 pro ea et stans super illam imperavit febri et dimisit illam et
40 continuo surgens ministrabat illis cum sol autem occidisset om-
nes qui habebant infirmos variis languoribus ducebant illos ad
41 eum at ille singulis manus inponens curabat eos exiebant au-
tem etiam daemonia a multis clamantia et dicentia quia tu es
Filius Dei et increpans non sinebat ea loqui quia sciebant ipsum
42 esse Christum facta autem die egressus ibat in desertum locum
et turbae requirebant eum et venerunt usque ad ipsum et de-
43 tinebant illum ne discederet ab eis quibus ille ait quia et aliis
civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei quia ideo missus
44 sum et erat praedicans in synagogis Galilaeae
V factum est autem cum turbae inruerent in eum ut audirent
2 verbum Dei et ipse stabat secus stagnum Gennesareth et vidit
duas naves stantes secus stagnum piscatores autem descende-
3 rant et lavabant retia ascendens autem in unam navem quae
erat Simonis rogavit eum a terra reducere pusillum et sedens
4 docebat de navicula turbas ut cessavit autem loqui dixit ad
5 Simonem duc in altum et laxate retia vestra in capturam et
respondens Simon dixit illi praeceptor per totam noctem labo-
6 rantes nihil cepimus in verbo autem tuo laxabo rete et cum hoc
fecissent concluserunt piscium multitudinem copiosam rumpeba-
7 tur autem rete eorum et annuerunt sociis qui erant in alia navi
ut venirent et adiuvarent eos et venerunt et impleverunt ambas
8 naviculas ita ut mergerentur quod cum videret Simon Petrus
procidit ad genua Iesu dicens exi a me quia homo peccator sum
9 Domine stupor enim circumdederat eum et omnes qui cum illo
10 erant in captura piscium quam ceperant similiter autem Iaco-
bum et Iohannem filios Zebedaei qui erant socii Simonis et ait
ad Simonem Iesus noli timere ex hoc iam homines eris capiens
11 et subductis ad terram navibus relictis omnibus secuti sunt il-
12 lum et factum est cum esset in una civitatum et ecce vir plenus
lepra et videns Iesum et procidens in faciem rogavit eum dicens
13 Domine si vis potes me mundare et extendens manum tetigit
14 illum dicens volo mundare et confestim lepra discessit ab illo et
ipse praecepit illi ut nemini diceret sed vade ostende te sacerdoti
et offer pro emundatione tua sicut praecepit Moses in testimo-

nium illis perambulabat autem magis sermo de illo et convenie- 15
bant turbae multae ut audirent et curarentur ab infirmitatibus
suis ipse autem secedebat in deserto et orabat et factum est 16, 17
in una dierum et ipse sedebat docens et erant Pharisaei seden-
tes et legis doctores qui venerant ex omni castello Galilaeae et
Iudaeae et Hierusalem et virtus erat Domini ad sanandum eos
et ecce viri portantes in lecto hominem qui erat paralyticus et 18
quaerebant eum inferre et ponere ante eum et non invenientes 19
qua parte illum inferrent prae turba ascenderunt supra tectum
per tegulas submiserunt illum cum lecto in medium ante Iesum
quorum fidem ut vidit dixit homo remittuntur tibi peccata tua 20
et coeperunt cogitare scribae et Pharisaei dicentes quis est hic 21
qui loquitur blasphemias quis potest dimittere peccata nisi solus
Deus ut cognovit autem Iesus cogitationes eorum respondens 22
dixit ad illos quid cogitatis in cordibus vestris quid est facilius 23
dicere dimittuntur tibi peccata an dicere surge et ambula ut 24
autem sciatis quia Filius hominis potestatem habet in terra di-
mittere peccata ait paralytico tibi dico surge tolle lectum tuum
et vade in domum tuam et confestim surgens coram illis tulit 25
in quo iacebat et abiit in domum suam magnificans Deum et 26
stupor adprehendit omnes et magnificabant Deum et repleti sunt
timore dicentes quia vidimus mirabilia hodie et post haec exiit 27
et vidit publicanum nomine Levi sedentem ad teloneum et ait
illi sequere me et relictis omnibus surgens secutus est eum et 28, 29
fecit ei convivium magnum Levi in domo sua et erat turba mul-
ta publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes et 30
murmurabant Pharisaei et scribae eorum dicentes ad discipulos
eius quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis
et respondens Iesus dixit ad illos non egent qui sani sunt medico 31
sed qui male habent non veni vocare iustos sed peccatores in 32
paenitentiam at illi dixerunt ad eum quare discipuli Iohannis 33
ieiunant frequenter et obsecrationes faciunt similiter et Phari-
saeorum tui autem edunt et bibunt quibus ipse ait numquid 34
potestis filios sponsi dum cum illis est sponsus facere ieiunare
venient autem dies et cum ablatus fuerit ab illis sponsus tunc ie- 35
iunabunt in illis diebus dicebat autem et similitudinem ad illos 36
quia nemo commissuram a vestimento novo inmittit in vesti-
mentum vetus alioquin et novum rumpit et veteri non convenit
commissura a novo et nemo mittit vinum novum in utres ve- 37

teres alioquin rumpet vinum novum utres et ipsum effundetur
38 et utres peribunt sed vinum novum in utres novos mittendum
39 est et utraque conservantur et nemo bibens vetus statim vult
novum dicit enim vetus melius est
VI factum est autem in sabbato secundoprimo cum transiret per
sata vellebant discipuli eius spicas et manducabant confricantes
2 manibus quidam autem Pharisaeorum dicebant illis quid facitis
3 quod non licet in sabbatis et respondens Iesus ad eos dixit nec
hoc legistis quod fecit David cum esurisset ipse et qui cum eo
4 erant quomodo intravit in domum Dei et panes propositionis
sumpsit et manducavit et dedit his qui cum ipso erant quos non
5 licet manducare nisi tantum sacerdotibus et dicebat illis quia
6 dominus est Filius hominis etiam sabbati factum est autem et in
alio sabbato ut intraret in synagogam et doceret et erat ibi homo
7 et manus eius dextra erat arida observabant autem scribae et
8 Pharisaei si in sabbato curaret ut invenirent accusare illum ipse
vero sciebat cogitationes eorum et ait homini qui habebat ma-
9 num aridam surge et sta in medium et surgens stetit ait autem
ad illos Iesus interrogo vos si licet sabbato bene facere an ma-
10 le animam salvam facere an perdere et circumspectis omnibus
dixit homini extende manum tuam et extendit et restituta est
11 manus eius ipsi autem repleti sunt insipientia et conloquebantur
12 ad invicem quidnam facerent Iesu factum est autem in illis die-
13 bus exiit in montem orare et erat pernoctans in oratione Dei et
cum dies factus esset vocavit discipulos suos et elegit duodecim
14 ex ipsis quos et apostolos nominavit Simonem quem cognomi-
navit Petrum et Andream fratrem eius Iacobum et Iohannem
15 Philippum et Bartholomeum Mattheum et Thomam Iacobum
16 Alphei et Simonem qui vocatur Zelotes Iudam Iacobi et Iudam
17 Scarioth qui fuit proditor et descendens cum illis stetit in loco
campestri et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis
18 ab omni Iudaea et Hierusalem et maritimae Tyri et Sidonis qui
venerunt ut audirent eum et sanarentur a languoribus suis et qui
19 vexabantur ab spiritibus inmundis curabantur et omnis turba
quaerebant eum tangere quia virtus de illo exiebat et sanabat
20 omnes et ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat beati
21 pauperes quia vestrum est regnum Dei beati qui nunc esuritis
22 quia saturabimini beati qui nunc fletis quia ridebitis beati eritis
cum vos oderint homines et cum separaverint vos et exprobrave-

rint et eiecerint nomen vestrum tamquam malum propter Filium
hominis gaudete in illa die et exultate ecce enim merces vestra 23
multa in caelo secundum haec enim faciebant prophetis patres
eorum verumtamen vae vobis divitibus quia habetis consolatio- 24
nem vestram vae vobis qui saturati estis quia esurietis vae vobis 25
qui ridetis nunc quia lugebitis et flebitis vae cum bene vobis di- 26
xerint omnes homines secundum haec faciebant prophetis patres
eorum sed vobis dico qui auditis diligite inimicos vestros bene- 27
facite his qui vos oderunt benedicite maledicentibus vobis orate 28
pro calumniantibus vos ei qui te percutit in maxillam praebe et 29
alteram et ab eo qui aufert tibi vestimentum etiam tunicam noli
prohibere omni autem petenti te tribue et qui aufert quae tua 30
sunt ne repetas et prout vultis ut faciant vobis homines et vos 31
facite illis similiter et si diligitis eos qui vos diligunt quae vobis 32
est gratia nam et peccatores diligentes se diligunt et si benefe- 33
ceritis his qui vobis benefaciunt quae vobis est gratia siquidem
et peccatores hoc faciunt et si mutuum dederitis his a quibus 34
speratis recipere quae gratia est vobis nam et peccatores pec-
catoribus fenerantur ut recipiant aequalia verumtamen diligite 35
inimicos vestros et benefacite et mutuum date nihil desperan-
tes et erit merces vestra multa et eritis filii Altissimi quia ipse
benignus est super ingratos et malos estote ergo misericordes 36
sicut et Pater vester misericors est nolite iudicare et non iu- 37
dicabimini nolite condemnare et non condemnabimini dimittite
et dimittemini date et dabitur vobis mensuram bonam confer- 38
sam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum
eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis dice- 39
bat autem illis et similitudinem numquid potest caecus caecum
ducere nonne ambo in foveam cadent non est discipulus super 40
magistrum perfectus autem omnis erit sicut magister eius quid 41
autem vides festucam in oculo fratris tui trabem autem quae
in oculo tuo est non consideras et quomodo potes dicere fratri 42
tuo frater sine eiciam festucam de oculo tuo ipse in oculo tuo
trabem non videns hypocrita eice primum trabem de oculo tuo
et tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui non 43
est enim arbor bona quae facit fructus malos neque arbor mala
faciens fructum bonum unaquaeque enim arbor de fructu suo 44
cognoscitur neque enim de spinis colligunt ficus neque de ru-
bo vindemiant uvam bonus homo de bono thesauro cordis sui 45

profert bonum et malus homo de malo profert malum ex abun-
46 dantia enim cordis os loquitur quid autem vocatis me Domine
47 Domine et non facitis quae dico omnis qui venit ad me et audit
48 sermones meos et facit eos ostendam vobis cui similis est si-
milis est homini aedificanti domum qui fodit in altum et posuit
fundamenta supra petram inundatione autem facta inlisum est
flumen domui illi et non potuit eam movere fundata enim erat
49 supra petram qui autem audivit et non fecit similis est homini
aedificanti domum suam supra terram sine fundamento in quam
inlisus est fluvius et continuo concidit et facta est ruina domus
illius magna

VII cum autem implesset omnia verba sua in aures plebis intravit
2 Capharnaum centurionis autem cuiusdam servus male habens
3 erat moriturus qui illi erat pretiosus et cum audisset de Iesu
misit ad eum seniores Iudaeorum rogans eum ut veniret et sal-
4 varet servum eius at illi cum venissent ad Iesum rogabant eum
5 sollicite dicentes ei quia dignus est ut hoc illi praestes diligit
6 enim gentem nostram et synagogam ipse aedificavit nobis Iesus
autem ibat cum illis et cum iam non longe esset a domo mi-
sit ad eum centurio amicos dicens Domine noli vexari non enim
7 dignus sum ut sub tectum meum intres propter quod et me ip-
sum non sum dignum arbitratus ut venirem ad te sed dic verbo
8 et sanabitur puer meus nam et ego homo sum sub potestate
constitutus habens sub me milites et dico huic vade et vadit et
9 alio veni et venit et servo meo fac hoc et facit quo audito Iesus
miratus est et conversus sequentibus se turbis dixit amen dico
10 vobis nec in Israhel tantam fidem inveni et reversi qui missi fue-
11 rant domum invenerunt servum qui languerat sanum et factum
est deinceps ibat in civitatem quae vocatur Naim et ibant cum
12 illo discipuli eius et turba copiosa cum autem adpropinquaret
portae civitatis et ecce defunctus efferebatur filius unicus matri
13 suae et haec vidua erat et turba civitatis multa cum illa quam
cum vidisset Dominus misericordia motus super ea dixit illi no-
14 li flere et accessit et tetigit loculum hii autem qui portabant
15 steterunt et ait adulescens tibi dico surge et resedit qui erat
16 mortuus et coepit loqui et dedit illum matri suae accepit au-
tem omnes timor et magnificabant Deum dicentes quia propheta
17 magnus surrexit in nobis et quia Deus visitavit plebem suam et
exiit hic sermo in universam Iudaeam de eo et omnem circa re-

gionem et nuntiaverunt Iohanni discipuli eius de omnibus his 18
et convocavit duos de discipulis suis Iohannes et misit ad Do- 19
minum dicens tu es qui venturus es an alium expectamus cum 20
autem venissent ad eum viri dixerunt Iohannes Baptista misit
nos ad te dicens tu es qui venturus es an alium expectamus in 21
ipsa autem hora curavit multos a languoribus et plagis et spiri-
tibus malis et caecis multis donavit visum et respondens dixit 22
illis euntes nuntiate Iohanni quae vidistis et audistis quia caeci
vident claudi ambulant leprosi mundantur surdi audiunt mortui
resurgunt pauperes evangelizantur et beatus est quicumque non 23
fuerit scandalizatus in me et cum discessissent nuntii Iohannis 24
coepit dicere de Iohanne ad turbas quid existis in desertum vi-
dere harundinem vento moveri sed quid existis videre hominem 25
mollibus vestimentis indutum ecce qui in veste pretiosa sunt et
deliciis in domibus regum sunt sed quid existis videre prophe- 26
tam utique dico vobis et plus quam prophetam hic est de quo 27
scriptum est ecce mitto angelum meum ante faciem tuam qui
praeparabit viam tuam ante te dico enim vobis maior inter na- 28
tos mulierum propheta Iohanne Baptista nemo est qui autem
minor est in regno Dei maior est illo et omnis populus audiens 29
et publicani iustificaverunt Deum baptizati baptismo Iohannis
Pharisaei autem et legis periti consilium Dei spreverunt in se- 30
met ipsos non baptizati ab eo cui ergo similes dicam homines 31
generationis huius et cui similes sunt similes sunt pueris seden- 32
tibus in foro et loquentibus ad invicem et dicentibus cantavimus
vobis tibiis et non saltastis lamentavimus et non plorastis venit 33
enim Iohannes Baptista neque manducans panem neque bibens
vinum et dicitis daemonium habet venit Filius hominis mandu- 34
cans et bibens et dicitis ecce homo devorator et bibens vinum
amicus publicanorum et peccatorum et iustificata est sapientia 35
ab omnibus filiis suis rogabat autem illum quidam de Pharisaeis 36
ut manducaret cum illo et ingressus domum Pharisaei discubuit
et ecce mulier quae erat in civitate peccatrix ut cognovit quod ac- 37
cubuit in domo Pharisaei adtulit alabastrum unguenti et stans 38
retro secus pedes eius lacrimis coepit rigare pedes eius et capillis
capitis sui tergebat et osculabatur pedes eius et unguento un-
guebat videns autem Pharisaeus qui vocaverat eum ait intra se 39
dicens hic si esset propheta sciret utique quae et qualis mulier
quae tangit eum quia peccatrix est et respondens Iesus dixit ad 40

41 illum Simon habeo tibi aliquid dicere at ille ait magister dic duo
debitores erant cuidam feneratori unus debebat denarios quin-
42 gentos alius quinquaginta non habentibus illis unde redderent
43 donavit utrisque quis ergo eum plus diliget respondens Simon
dixit aestimo quia is cui plus donavit at ille dixit ei recte iudica-
44 sti et conversus ad mulierem dixit Simoni vides hanc mulierem
intravi in domum tuam aquam pedibus meis non dedisti haec
45 autem lacrimis rigavit pedes meos et capillis suis tersit osculum
mihi non dedisti haec autem ex quo intravit non cessavit osculari
46 pedes meos oleo caput meum non unxisti haec autem unguento
47 unxit pedes meos propter quod dico tibi remittentur ei pecca-
ta multa quoniam dilexit multum cui autem minus dimittitur
48, 49 minus diligit dixit autem ad illam remittuntur tibi peccata et
coeperunt qui simul accumbebant dicere intra se quis est hic qui
50 etiam peccata dimittit dixit autem ad mulierem fides tua te
salvam fecit vade in pace

VIII et factum est deinceps et ipse iter faciebat per civitatem et
castellum praedicans et evangelizans regnum Dei et duodecim
2 cum illo et mulieres aliquae quae erant curatae ab spiritibus
malignis et infirmitatibus Maria quae vocatur Magdalene de qua
3 daemonia septem exierant et Iohanna uxor Chuza procurato-
ris Herodis et Susanna et aliae multae quae ministrabant eis de
4 facultatibus suis cum autem turba plurima conveniret et de ci-
5 vitatibus properarent ad eum dixit per similitudinem exiit qui
seminat seminare semen suum et dum seminat aliud cecidit se-
cus viam et conculcatum est et volucres caeli comederunt illud
6 et aliud cecidit supra petram et natum aruit quia non habebat
7 humorem et aliud cecidit inter spinas et simul exortae spinae
8 suffocaverunt illud et aliud cecidit in terram bonam et ortum fe-
cit fructum centuplum haec dicens clamabat qui habet aures au-
9 diendi audiat interrogabant autem eum discipuli eius quae esset
10 haec parabola quibus ipse dixit vobis datum est nosse myste-
rium regni Dei ceteris autem in parabolis ut videntes non videant
11 et audientes non intellegant est autem haec parabola semen est
12 verbum Dei qui autem secus viam sunt qui audiunt deinde venit
diabolus et tollit verbum de corde eorum ne credentes salvi fiant
13 nam qui supra petram qui cum audierint cum gaudio suscipiunt
verbum et hii radices non habent qui ad tempus credunt et in
14 tempore temptationis recedunt quod autem in spinis cecidit hii

sunt qui audierunt et a sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus
vitae euntes suffocantur et non referunt fructum quod autem in 15
bonam terram hii sunt qui in corde bono et optimo audientes
verbum retinent et fructum adferunt in patientia nemo autem 16
lucernam accendens operit eam vaso aut subtus lectum ponit sed
supra candelabrum ponit ut intrantes videant lumen non enim 17
est occultum quod non manifestetur nec absconditum quod non
cognoscatur et in palam veniat videte ergo quomodo auditis 18
qui enim habet dabitur illi et quicumque non habet etiam quod
putat se habere auferetur ab illo venerunt autem ad illum ma- 19
ter et fratres eius et non poterant adire ad eum prae turba et 20
nuntiatum est illi mater tua et fratres tui stant foris volentes te
videre qui respondens dixit ad eos mater mea et fratres mei hii 21
sunt qui verbum Dei audiunt et faciunt factum est autem in 22
una dierum et ipse ascendit in naviculam et discipuli eius et ait
ad illos transfretemus trans stagnum et ascenderunt naviganti- 23
bus autem illis obdormiit et descendit procella venti in stagnum
et conplebantur et periclitabantur accedentes autem suscitave- 24
runt eum dicentes praeceptor perimus at ille surgens increpavit
ventum et tempestatem aquae et cessavit et facta est tranquil-
litas dixit autem illis ubi est fides vestra qui timentes mirati 25
sunt dicentes ad invicem quis putas hic est quia et ventis impe-
rat et mari et oboediunt ei enavigaverunt autem ad regionem 26
Gerasenorum quae est contra Galilaeam et cum egressus esset 27
ad terram occurrit illi vir quidam qui habebat daemonium iam
temporibus multis et vestimento non induebatur neque in domo
manebat sed in monumentis is ut vidit Iesum procidit ante il- 28
lum et exclamans voce magna dixit quid mihi et tibi est Iesu
Fili Dei altissimi obsecro te ne me torqueas praecipiebat enim 29
spiritui inmundo ut exiret ab homine multis enim temporibus
arripiebat illum et vinciebatur catenis et conpedibus custoditus
et ruptis vinculis agebatur a daemonio in deserta interrogavit 30
autem illum Iesus dicens quod tibi nomen est at ille dixit Legio
quia intraverunt daemonia multa in eum et rogabant illum ne 31
imperaret illis ut in abyssum irent erat autem ibi grex porcorum 32
multorum pascentium in monte et rogabant eum ut permitteret
eos in illos ingredi et permisit illos exierunt ergo daemonia ab 33
homine et intraverunt in porcos et impetu abiit grex per praeceps
in stagnum et suffocatus est quod ut viderunt factum qui pasce- 34

35 bant fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in villas exierunt
autem videre quod factum est et venerunt ad Iesum et invene-
runt hominem sedentem a quo daemonia exierant vestitum ac
36 sana mente ad pedes eius et timuerunt nuntiaverunt autem illis
37 et qui viderant quomodo sanus factus esset a Legione et rogave-
runt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum ut discederet
ab ipsis quia timore magno tenebantur ipse autem ascendens na-
38 vem reversus est et rogabat illum vir a quo daemonia exierant
39 ut cum eo esset dimisit autem eum Iesus dicens redi domum
tuam et narra quanta tibi fecit Deus et abiit per universam ci-
40 vitatem praedicans quanta illi fecisset Iesus factum est autem
cum redisset Iesus excepit illum turba erant enim omnes expec-
41 tantes eum et ecce venit vir cui nomen Iairus et ipse princeps
synagogae erat et cecidit ad pedes Iesu rogans eum ut intraret
42 in domum eius quia filia unica erat illi fere annorum duodecim
et haec moriebatur et contigit dum iret a turbis conprimebatur
43 et mulier quaedam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim
quae in medicos erogaverat omnem substantiam suam nec ab ul-
44 lo potuit curari accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius
45 et confestim stetit fluxus sanguinis eius et ait Iesus quis est qui
me tetigit negantibus autem omnibus dixit Petrus et qui cum illo
erant praeceptor turbae te conprimunt et adfligunt et dicis quis
46 me tetigit et dixit Iesus tetigit me aliquis nam ego novi virtu-
47 tem de me exisse videns autem mulier quia non latuit tremens
venit et procidit ante pedes illius et ob quam causam tetigerit
eum indicavit coram omni populo et quemadmodum confestim
48 sanata sit at ipse dixit illi filia fides tua te salvam fecit vade in
49 pace adhuc illo loquente venit a principe synagogae dicens ei
50 quia mortua est filia tua noli vexare illum Iesus autem audito
hoc verbo respondit patri puellae noli timere crede tantum et
51 salva erit et cum venisset domum non permisit intrare secum
quemquam nisi Petrum et Iohannem et Iacobum et patrem et
52 matrem puellae flebant autem omnes et plangebant illam at ille
53 dixit nolite flere non est mortua sed dormit et deridebant eum
54 scientes quia mortua esset ipse autem tenens manum eius cla-
55 mavit dicens puella surge et reversus est spiritus eius et surrexit
56 continuo et iussit illi dari manducare et stupuerunt parentes eius
quibus praecepit ne alicui dicerent quod factum erat

IX convocatis autem duodecim apostolis dedit illis virtutem et

potestatem super omnia daemonia et ut languores curarent et 2
misit illos praedicare regnum Dei et sanare infirmos et ait ad il- 3
los nihil tuleritis in via neque virgam neque peram neque panem
neque pecuniam neque duas tunicas habeatis et in quamcumque 4
domum intraveritis ibi manete et inde ne exeatis et quicumque 5
non receperint vos exeuntes de civitate illa etiam pulverem pe-
dum vestrorum excutite in testimonium supra illos egressi au- 6
tem circumibant per castella evangelizantes et curantes ubique
audivit autem Herodes tetrarcha omnia quae fiebant ab eo et 7
haesitabat eo quod diceretur a quibusdam quia Iohannes sur- 8
rexit a mortuis a quibusdam vero quia Helias apparuit ab aliis
autem quia propheta unus de antiquis surrexit et ait Herodes 9
Iohannem ego decollavi quis autem est iste de quo audio ego ta-
lia et quaerebat videre eum et reversi apostoli narraverunt illi 10
quaecumque fecerunt et adsumptis illis secessit seorsum in lo-
cum desertum qui est Bethsaida quod cum cognovissent turbae 11
secutae sunt illum et excepit illos et loquebatur illis de regno Dei
et eos qui cura indigebant sanabat dies autem coeperat declina- 12
re et accedentes duodecim dixerunt illi dimitte turbas ut euntes
in castella villasque quae circa sunt devertant et inveniant escas
quia hic in loco deserto sumus ait autem ad illos vos date illis 13
manducare at illi dixerunt non sunt nobis plus quam quinque
panes et duo pisces nisi forte nos eamus et emamus in omnem
hanc turbam escas erant autem fere viri quinque milia ait autem 14
ad discipulos suos facite illos discumbere per convivia quinqua-
genos et ita fecerunt et discumbere fecerunt omnes acceptis 15, 16
autem quinque panibus et duobus piscibus respexit in caelum et
benedixit illis et fregit et distribuit discipulis suis ut ponerent
ante turbas et manducaverunt omnes et saturati sunt et subla- 17
tum est quod superfuit illis fragmentorum cofini duodecim et 18
factum est cum solus esset orans erant cum illo et discipuli et
interrogavit illos dicens quem me dicunt esse turbae at illi re- 19
sponderunt et dixerunt Iohannem Baptistam alii autem Heliam
alii quia propheta unus de prioribus surrexit dixit autem illis 20
vos autem quem me esse dicitis respondens Simon Petrus dixit
Christum Dei at ille increpans illos praecepit ne cui dicerent 21
hoc dicens quia oportet Filium hominis multa pati et reprobari 22
a senioribus et principibus sacerdotum et scribis et occidi et ter-
tia die resurgere dicebat autem ad omnes si quis vult post me 23

venire abneget se ipsum et tollat crucem suam cotidie et sequa-
24 tur me qui enim voluerit animam suam salvam facere perdet
illam nam qui perdiderit animam suam propter me salvam faciet
25 illam quid enim proficit homo si lucretur universum mundum
26 se autem ipsum perdat et detrimentum sui faciat nam qui me
erubuerit et meos sermones hunc Filius hominis erubescet cum
27 venerit in maiestate sua et Patris et sanctorum angelorum di-
co autem vobis vere sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt
28 mortem donec videant regnum Dei factum est autem post haec
verba fere dies octo et adsumpsit Petrum et Iohannem et Iaco-
29 bum et ascendit in montem ut oraret et factum est dum oraret
30 species vultus eius altera et vestitus eius albus refulgens et ecce
31 duo viri loquebantur cum illo erant autem Moses et Helias visi
in maiestate et dicebant excessum eius quem conpleturus erat in
32 Hierusalem Petrus vero et qui cum illo gravati erant somno et
evigilantes viderunt maiestatem eius et duos viros qui stabant
33 cum illo et factum est cum discederent ab illo ait Petrus ad
Iesum praeceptor bonum est nos hic esse et faciamus tria taber-
nacula unum tibi et unum Mosi et unum Heliae nesciens quid
34 diceret haec autem illo loquente facta est nubes et obumbravit
35 eos et timuerunt intrantibus illis in nubem et vox facta est de nu-
36 be dicens hic est Filius meus electus ipsum audite et dum fieret
vox inventus est Iesus solus et ipsi tacuerunt et nemini dixerunt
37 in illis diebus quicquam ex his quae viderant factum est autem
in sequenti die descendentibus illis de monte occurrit illi turba
38 multa et ecce vir de turba exclamavit dicens magister obsecro
39 te respice in filium meum quia unicus est mihi et ecce spiritus
adprehendit illum et subito clamat et elidit et dissipat eum cum
40 spuma et vix discedit dilanians eum et rogavi discipulos tuos ut
41 eicerent illum et non potuerunt respondens autem Iesus dixit o
generatio infidelis et perversa usquequo ero apud vos et patiar
42 vos adduc huc filium tuum et cum accederet elisit illum dae-
43 monium et dissipavit et increpavit Iesus spiritum inmundum et
44 sanavit puerum et reddidit illum patri eius stupebant autem
omnes in magnitudine Dei omnibusque mirantibus in omnibus
quae faciebat dixit ad discipulos suos ponite vos in cordibus ve-
stris sermones istos Filius enim hominis futurum est ut tradatur
45 in manus hominum at illi ignorabant verbum istud et erat vela-
tum ante eos ut non sentirent illud et timebant interrogare eum

de hoc verbo intravit autem cogitatio in eos quis eorum maior 46
esset at Iesus videns cogitationes cordis illorum adprehendens 47
puerum statuit eum secus se et ait illis quicumque susceperit 48
puerum istum in nomine meo me recipit et quicumque me recipit
recipit eum qui me misit nam qui minor est inter omnes vos hic
maior est respondens autem Iohannes dixit praeceptor vidimus 49
quendam in nomine tuo eicientem daemonia et prohibuimus eum
quia non sequitur nobiscum et ait ad illum Iesus nolite prohi- 50
bere qui enim non est adversum vos pro vobis est factum est 51
autem dum conplerentur dies adsumptionis eius et ipse faciem
suam firmavit ut iret Hierusalem et misit nuntios ante conspec- 52
tum suum et euntes intraverunt in civitatem Samaritanorum ut
pararent illi et non receperunt eum quia facies eius erat euntis 53
Hierusalem cum vidissent autem discipuli eius Iacobus et Iohan- 54
nes dixerunt Domine vis dicimus ut ignis descendat de caelo et
consumat illos et conversus increpavit illos et abierunt in aliud 55, 56
castellum factum est autem ambulantibus illis in via dixit qui- 57
dam ad illum sequar te quocumque ieris et ait illi Iesus vulpes 58
foveas habent et volucres caeli nidos Filius autem hominis non
habet ubi caput reclinet ait autem ad alterum sequere me ille 59
autem dixit Domine permitte mihi primum ire sepelire patrem
meum dixitque ei Iesus sine ut mortui sepeliant mortuos suos tu 60
autem vade adnuntia regnum Dei et ait alter sequar te Domine 61
sed primum permitte mihi renuntiare his qui domi sunt ait ad 62
illum Iesus nemo mittens manum suam in aratrum et aspiciens
retro aptus est regno Dei

post haec autem designavit Dominus et alios septuaginta duos **X**
et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et lo-
cum quo erat ipse venturus et dicebat illis messis quidem multa 2
operarii autem pauci rogate ergo Dominum messis ut mittat ope-
rarios in messem ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos 3
nolite portare sacculum neque peram neque calciamenta et nemi- 4
nem per viam salutaveritis in quamcumque domum intraveritis 5
primum dicite pax huic domui et si ibi fuerit filius pacis requie- 6
scet super illam pax vestra sin autem ad vos revertetur in eadem 7
autem domo manete edentes et bibentes quae apud illos sunt di-
gnus enim est operarius mercede sua nolite transire de domo in
domum et in quamcumque civitatem intraveritis et susceperint 8
vos manducate quae adponuntur vobis et curate infirmos qui in 9

10 illa sunt et dicite illis adpropinquavit in vos regnum Dei in qua-
mcumque civitatem intraveritis et non receperint vos exeuntes in
11 plateas eius dicite etiam pulverem qui adhesit nobis de civitate
vestra extergimus in vos tamen hoc scitote quia adpropinquavit
12 regnum Dei dico vobis quia Sodomis in die illa remissius erit
13 quam illi civitati vae tibi Corazain vae tibi Bethsaida quia si in
Tyro et Sidone factae fuissent virtutes quae in vobis factae sunt
14 olim in cilicio et cinere sedentes paeniterent verumtamen Tyro
15 et Sidoni remissius erit in iudicio quam vobis et tu Capharnaum
16 usque in caelum exaltata usque ad infernum demergeris qui vos
audit me audit et qui vos spernit me spernit qui autem me sper-
17 nit spernit eum qui me misit reversi sunt autem septuaginta duo
cum gaudio dicentes Domine etiam daemonia subiciuntur nobis
18 in nomine tuo et ait illis videbam Satanan sicut fulgur de caelo
19 cadentem ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes
et scorpiones et supra omnem virtutem inimici et nihil vobis
20 nocebit verumtamen in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis
subiciuntur gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in
21 caelis in ipsa hora exultavit Spiritu Sancto et dixit confiteor tibi
Pater Domine caeli et terrae quod abscondisti haec a sapientibus
et prudentibus et revelasti ea parvulis etiam Pater quia sic pla-
22 cuit ante te omnia mihi tradita sunt a Patre meo et nemo scit
qui sit Filius nisi Pater et qui sit Pater nisi Filius et cui voluerit
23 Filius revelare et conversus ad discipulos suos dixit beati oculi
24 qui vident quae videtis dico enim vobis quod multi prophetae
et reges voluerunt videre quae vos videtis et non viderunt et au-
25 dire quae auditis et non audierunt et ecce quidam legis peritus
surrexit temptans illum et dicens magister quid faciendo vitam
26 aeternam possidebo at ille dixit ad eum in lege quid scriptum
27 est quomodo legis ille respondens dixit diliges Dominum Deum
tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus
viribus tuis et ex omni mente tua et proximum tuum sicut te
28, 29 ipsum dixitque illi recte respondisti hoc fac et vives ille autem
volens iustificare se ipsum dixit ad Iesum et quis est meus proxi-
30 mus suscipiens autem Iesus dixit homo quidam descendebat ab
Hierusalem in Hiericho et incidit in latrones qui etiam despolia-
31 verunt eum et plagis inpositis abierunt semivivo relicto accidit
autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via et viso illo
32 praeterivit similiter et Levita cum esset secus locum et videret

eum pertransiit Samaritanus autem quidam iter faciens venit 33
secus eum et videns eum misericordia motus est et adpropians 34
alligavit vulnera eius infundens oleum et vinum et inponens il-
lum in iumentum suum duxit in stabulum et curam eius egit et 35
altera die protulit duos denarios et dedit stabulario et ait curam
illius habe et quodcumque supererogaveris ego cum rediero red-
dam tibi quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui 36
incidit in latrones at ille dixit qui fecit misericordiam in illum et 37
ait illi Iesus vade et tu fac similiter factum est autem dum irent 38
et ipse intravit in quoddam castellum et mulier quaedam Martha
nomine excepit illum in domum suam et huic erat soror nomine 39
Maria quae etiam sedens secus pedes Domini audiebat verbum
illius Martha autem satagebat circa frequens ministerium quae 40
stetit et ait Domine non est tibi curae quod soror mea reliquit me
solam ministrare dic ergo illi ut me adiuvet et respondens dixit 41
illi Dominus Martha Martha sollicita es et turbaris erga plurima
porro unum est necessarium Maria optimam partem elegit quae 42
non auferetur ab ea

et factum est cum esset in loco quodam orans ut cessavit di- **XI**
xit unus ex discipulis eius ad eum Domine doce nos orare sicut
et Iohannes docuit discipulos suos et ait illis cum oratis dicite 2
Pater sanctificetur nomen tuum adveniat regnum tuum panem 3
nostrum cotidianum da nobis cotidie et dimitte nobis peccata 4
nostra siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis et ne nos
inducas in temptationem et ait ad illos quis vestrum habebit 5
amicum et ibit ad illum media nocte et dicit illi amice commoda
mihi tres panes quoniam amicus meus venit de via ad me et 6
non habeo quod ponam ante illum et ille de intus respondens 7
dicat noli mihi molestus esse iam ostium clausum est et pueri
mei mecum sunt in cubili non possum surgere et dare tibi dico 8
vobis et si non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit prop-
ter inprobitatem tamen eius surget et dabit illi quotquot habet
necessarios et ego vobis dico petite et dabitur vobis quaerite et 9
invenietis pulsate et aperietur vobis omnis enim qui petit accipit 10
et qui quaerit invenit et pulsanti aperietur quis autem ex vobis 11
patrem petet panem numquid lapidem dabit illi aut piscem num-
quid pro pisce serpentem dabit illi aut si petierit ovum numquid 12
porriget illi scorpionem si ergo vos cum sitis mali nostis bona 13
data dare filiis vestris quanto magis Pater vester de caelo da-

14 bit spiritum bonum petentibus se et erat eiciens daemonium et
illud erat mutum et cum eiecisset daemonium locutus est mu-
15 tus et admiratae sunt turbae quidam autem ex eis dixerunt in
16 Beelzebub principe daemoniorum eicit daemonia et alii temp-
17 tantes signum de caelo quaerebant ab eo ipse autem ut vidit
cogitationes eorum dixit eis omne regnum in se ipsum divisum
18 desolatur et domus supra domum cadet si autem et Satanas in
se ipsum divisus est quomodo stabit regnum ipsius quia dicitis in
19 Beelzebub eicere me daemonia si autem ego in Beelzebub eicio
daemonia filii vestri in quo eiciunt ideo ipsi iudices vestri erunt
20 porro si in digito Dei eicio daemonia profecto praevenit in vos
21 regnum Dei cum fortis armatus custodit atrium suum in pace
22 sunt ea quae possidet si autem fortior illo superveniens vicerit
eum universa arma eius aufert in quibus confidebat et spolia eius
23 distribuit qui non est mecum adversum me est et qui non col-
24 ligit mecum dispergit cum inmundus spiritus exierit de homine
perambulat per loca inaquosa quaerens requiem et non inveniens
25 dicit revertar in domum meam unde exivi et cum venerit invenit
26 scopis mundatam et tunc vadit et adsumit septem alios spiritus
nequiores se et ingressi habitant ibi et sunt novissima hominis
27 illius peiora prioribus factum est autem cum haec diceret ex-
tollens vocem quaedam mulier de turba dixit illi beatus venter
28 qui te portavit et ubera quae suxisti at ille dixit quippini beati
29 qui audiunt verbum Dei et custodiunt turbis autem concurren-
tibus coepit dicere generatio haec generatio nequam est signum
30 quaerit et signum non dabitur illi nisi signum Ionae nam sicut
Ionas fuit signum Ninevitis ita erit et Filius hominis generationi
31 isti regina austri surget in iudicio cum viris generationis huius
et condemnabit illos quia venit a finibus terrae audire sapientiam
32 Salomonis et ecce plus Salomone hic viri ninevitae surgent in
iudicio cum generatione hac et condemnabunt illam quia paeni-
tentiam egerunt ad praedicationem Ionae et ecce plus Iona hic
33 nemo lucernam accendit et in abscondito ponit neque sub mo-
dio sed supra candelabrum ut qui ingrediuntur lumen videant
34 lucerna corporis tui est oculus tuus si oculus tuus fuerit sim-
plex totum corpus tuum lucidum erit si autem nequam fuerit
35 etiam corpus tuum tenebrosum erit vide ergo ne lumen quod in
36 te est tenebrae sint si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit
non habens aliquam partem tenebrarum erit lucidum totum et

sicut lucerna fulgoris inluminabit te et cum loqueretur rogavit 37
illum quidam Pharisaeus ut pranderet apud se et ingressus re-
cubuit Pharisaeus autem coepit intra se reputans dicere quare 38
non baptizatus esset ante prandium et ait Dominus ad illum 39
nunc vos Pharisaei quod de foris est calicis et catini mundatis
quod autem intus est vestrum plenum est rapina et iniquitate
stulti nonne qui fecit quod de foris est etiam id quod de intus 40
est fecit verumtamen quod superest date elemosynam et ecce 41
omnia munda sunt vobis sed vae vobis Pharisaeis quia decima- 42
tis mentam et rutam et omne holus et praeteritis iudicium et
caritatem Dei haec autem oportuit facere et illa non omittere
vae vobis Pharisaeis quia diligitis primas cathedras in synago- 43
gis et salutationes in foro vae vobis quia estis ut monumenta 44
quae non parent et homines ambulantes supra nesciunt respon- 45
dens autem quidam ex legis peritis ait illi magister haec dicens
etiam nobis contumeliam facis at ille ait et vobis legis peritis vae 46
quia oneratis homines oneribus quae portari non possunt et ipsi
uno digito vestro non tangitis sarcinas vae vobis quia aedifica- 47
tis monumenta prophetarum patres autem vestri occiderunt illos
profecto testificamini quod consentitis operibus patrum vestro- 48
rum quoniam quidem ipsi eos occiderunt vos autem aedificatis
eorum sepulchra propterea et sapientia Dei dixit mittam ad il- 49
los prophetas et apostolos et ex illis occident et persequentur ut 50
inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a con-
stitutione mundi a generatione ista a sanguine Abel usque ad 51
sanguinem Zacchariae qui periit inter altare et aedem ita dico
vobis requiretur ab hac generatione vae vobis legis peritis quia 52
tulistis clavem scientiae ipsi non introistis et eos qui introibant
prohibuistis cum haec ad illos diceret coeperunt Pharisaei et 53
legis periti graviter insistere et os eius opprimere de multis in- 54
sidiantes et quaerentes capere aliquid ex ore eius ut accusarent
eum

multis autem turbis circumstantibus ita ut se invicem con- **XII**
culcarent coepit dicere ad discipulos suos adtendite a fermento
Pharisaeorum quae est hypocrisis nihil autem opertum est quod 2
non reveletur neque absconditum quod non sciatur quoniam 3
quae in tenebris dixistis in lumine dicentur et quod in aurem
locuti estis in cubiculis praedicabitur in tectis dico autem vobis 4
amicis meis ne terreamini ab his qui occidunt corpus et post haec

5 non habent amplius quod faciant ostendam autem vobis quem
timeatis timete eum qui postquam occiderit habet potestatem
6 mittere in gehennam ita dico vobis hunc timete nonne quinque
passeres veneunt dipundio et unus ex illis non est in oblivione co-
7 ram Deo sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt nolite
8 ergo timere multis passeribus pluris estis dico autem vobis om-
nis quicumque confessus fuerit in me coram hominibus et Filius
9 hominis confitebitur in illo coram angelis Dei qui autem negave-
10 rit me coram hominibus denegabitur coram angelis Dei et omnis
qui dicit verbum in Filium hominis remittetur illi ei autem qui in
11 Spiritum Sanctum blasphemaverit non remittetur cum autem
inducent vos in synagogas et ad magistratus et potestates nolite
12 solliciti esse qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis Spi-
ritus enim Sanctus docebit vos in ipsa hora quae oporteat dicere
13 ait autem quidam ei de turba magister dic fratri meo ut dividat
14 mecum hereditatem at ille dixit ei homo quis me constituit iu-
15 dicem aut divisorem super vos dixitque ad illos videte et cavete
ab omni avaritia quia non in abundantia cuiusquam vita eius est
16 ex his quae possidet dixit autem similitudinem ad illos dicens
17 hominis cuiusdam divitis uberes fructus ager adtulit et cogita-
bat intra se dicens quid faciam quod non habeo quo congregem
18 fructus meos et dixit hoc faciam destruam horrea mea et maiora
faciam et illuc congregabo omnia quae nata sunt mihi et bona
19 mea et dicam animae meae anima habes multa bona posita in
20 annos plurimos requiesce comede bibe epulare dixit autem illi
Deus stulte hac nocte animam tuam repetunt a te quae autem
21 parasti cuius erunt sic est qui sibi thesaurizat et non est in Deum
22 dives dixitque ad discipulos suos ideo dico vobis nolite sollici-
ti esse animae quid manducetis neque corpori quid vestiamini
23, 24 anima plus est quam esca et corpus quam vestimentum consi-
derate corvos quia non seminant neque metunt quibus non est
cellarium neque horreum et Deus pascit illos quanto magis vos
25 pluris estis illis quis autem vestrum cogitando potest adicere ad
26 staturam suam cubitum unum si ergo neque quod minimum est
27 potestis quid de ceteris solliciti estis considerate lilia quomodo
crescunt non laborant non nent dico autem vobis nec Salomon
28 in omni gloria sua vestiebatur sicut unum ex istis si autem fae-
num quod hodie in agro est et cras in clibanum mittitur Deus sic
29 vestit quanto magis vos pusillae fidei et vos nolite quaerere quid

manducetis aut quid bibatis et nolite in sublime tolli haec enim 30
omnia gentes mundi quaerunt Pater autem vester scit quoniam
his indigetis verumtamen quaerite regnum Dei et haec omnia 31
adicientur vobis nolite timere pusillus grex quia conplacuit Pa- 32
tri vestro dare vobis regnum vendite quae possidetis et date 33
elemosynam facite vobis sacculos qui non veterescunt thesau-
rum non deficientem in caelis quo fur non adpropiat neque tinea
corrumpit ubi enim thesaurus vester est ibi et cor vestrum erit 34
sint lumbi vestri praecincti et lucernae ardentes et vos similes 35, 36
hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a
nuptiis ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei beati 37
servi illi quos cum venerit dominus invenerit vigilantes amen dico
vobis quod praecinget se et faciet illos discumbere et transiens
ministrabit illis et si venerit in secunda vigilia et si in tertia vigi- 38
lia venerit et ita invenerit beati sunt servi illi hoc autem scitote 39
quia si sciret pater familias qua hora fur veniret vigilaret utique
et non sineret perfodiri domum suam et vos estote parati quia 40
qua hora non putatis Filius hominis venit ait autem ei Petrus 41
Domine ad nos dicis hanc parabolam an et ad omnes dixit au- 42
tem Dominus quis putas est fidelis dispensator et prudens quem
constituet dominus super familiam suam ut det illis in tempore
tritici mensuram beatus ille servus quem cum venerit dominus 43
invenerit ita facientem vere dico vobis quia supra omnia quae 44
possidet constituet illum quod si dixerit servus ille in corde suo 45
moram facit dominus meus venire et coeperit percutere pueros et
ancillas et edere et bibere et inebriari veniet dominus servi illius 46
in die qua non sperat et hora qua nescit et dividet eum partem-
que eius cum infidelibus ponet ille autem servus qui cognovit 47
voluntatem domini sui et non praeparavit et non fecit secundum
voluntatem eius vapulabit multas qui autem non cognovit et fe- 48
cit digna plagis vapulabit paucis omni autem cui multum datum
est multum quaeretur ab eo et cui commendaverunt multum plus
petent ab eo ignem veni mittere in terram et quid volo si ac- 49
cendatur baptisma autem habeo baptizari et quomodo coartor 50
usque dum perficiatur putatis quia pacem veni dare in terram 51
non dico vobis sed separationem erunt enim ex hoc quinque in 52
domo una divisi tres in duo et duo in tres dividentur pater in 53
filium et filius in patrem suum mater in filiam et filia in matrem
socrus in nurum suam et nurus in socrum suam dicebat autem 54

et ad turbas cum videritis nubem orientem ab occasu statim di-
55 citis nimbus venit et ita fit et cum austrum flantem dicitis quia
56 aestus erit et fit hypocritae faciem terrae et caeli nostis pro-
57 bare hoc autem tempus quomodo non probatis quid autem et
58 a vobis ipsis non iudicatis quod iustum est cum autem vadis
cum adversario tuo ad principem in via da operam liberari ab
illo ne forte trahat te apud iudicem et iudex tradat te exactori
59 et exactor mittat te in carcerem dico tibi non exies inde donec
etiam novissimum minutum reddas

XIII aderant autem quidam ipso in tempore nuntiantes illi de Ga-
lilaeis quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum
2 et respondens dixit illis putatis quod hii Galilaei prae omnibus
3 Galilaeis peccatores fuerunt quia talia passi sunt non dico vobis
4 sed nisi paenitentiam habueritis omnes similiter peribitis sicut
illi decem et octo supra quos cecidit turris in Siloam et occidit
eos putatis quia et ipsi debitores fuerunt praeter omnes homines
5 habitantes in Hierusalem non dico vobis sed si non paenitentiam
6 egeritis omnes similiter peribitis dicebat autem hanc similitu-
dinem arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua et
7 venit quaerens fructum in illa et non invenit dixit autem ad cul-
torem vineae ecce anni tres sunt ex quo venio quaerens fructum
in ficulnea hac et non invenio succide ergo illam ut quid etiam
8 terram occupat at ille respondens dixit illi domine dimitte il-
lam et hoc anno usque dum fodiam circa illam et mittam stercora
9 et si quidem fecerit fructum sin autem in futurum succides eam
10, 11 erat autem docens in synagoga eorum sabbatis et ecce mulier
quae habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo et erat
12 inclinata nec omnino poterat sursum respicere quam cum vide-
ret Iesus vocavit ad se et ait illi mulier dimissa es ab infirmitate
13 tua et inposuit illi manus et confestim erecta est et glorificabat
14 Deum respondens autem archisynagogus indignans quia sabba-
to curasset Iesus dicebat turbae sex dies sunt in quibus oportet
15 operari in his ergo venite et curamini et non in die sabbati re-
spondit autem ad illum Dominus et dixit hypocritae unusquisque
vestrum sabbato non solvit bovem suum aut asinum a praesepio
16 et ducit adaquare hanc autem filiam Abrahae quam alligavit
Satanas ecce decem et octo annis non oportuit solvi a vinculo
17 isto die sabbati et cum haec diceret erubescebant omnes adver-
sarii eius et omnis populus gaudebat in universis quae gloriose

fiebant ab eo dicebat ergo cui simile est regnum Dei et cui simi- 18
le esse existimabo illud simile est grano sinapis quod acceptum 19
homo misit in hortum suum et crevit et factum est in arborem
magnam et volucres caeli requieverunt in ramis eius et iterum 20
dixit cui simile aestimabo regnum Dei simile est fermento quod 21
acceptum mulier abscondit in farinae sata tria donec fermentare-
tur totum et ibat per civitates et castella docens et iter faciens 22
in Hierusalem ait autem illi quidam Domine si pauci sunt qui 23
salvantur ipse autem dixit ad illos contendite intrare per an- 24
gustam portam quia multi dico vobis quaerunt intrare et non
poterunt cum autem intraverit pater familias et cluserit ostium 25
et incipietis foris stare et pulsare ostium dicentes Domine aperi
nobis et respondens dicet vobis nescio vos unde sitis tunc in- 26
cipietis dicere manducavimus coram te et bibimus et in plateis
nostris docuisti et dicet vobis nescio vos unde sitis discedite a 27
me omnes operarii iniquitatis ibi erit fletus et stridor dentium 28
cum videritis Abraham et Isaac et Iacob et omnes prophetas in
regno Dei vos autem expelli foras et venient ab oriente et occi- 29
dente et aquilone et austro et accumbent in regno Dei et ecce 30
sunt novissimi qui erunt primi et sunt primi qui erunt novissi-
mi in ipsa die accesserunt quidam Pharisaeorum dicentes illi 31
exi et vade hinc quia Herodes vult te occidere et ait illis ite 32
dicite vulpi illi ecce eicio daemonia et sanitates perficio hodie
et cras et tertia consummor verumtamen oportet me hodie et 33
cras et sequenti ambulare quia non capit prophetam perire ex-
tra Hierusalem Hierusalem Hierusalem quae occidis prophetas 34
et lapidas eos qui mittuntur ad te quotiens volui congregare fi-
lios tuos quemadmodum avis nidum suum sub pinnis et noluisti
ecce relinquitur vobis domus vestra dico autem vobis quia non 35
videbitis me donec veniat cum dicetis benedictus qui venit in
nomine Domini

et factum est cum intraret in domum cuiusdam principis Pha- **XIV**
risaeorum sabbato manducare panem et ipsi observabant eum
et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum et respondens 2, 3
Iesus dixit ad legis peritos et Pharisaeos dicens si licet sabbato
curare at illi tacuerunt ipse vero adprehensum sanavit eum ac 4
dimisit et respondens ad illos dixit cuius vestrum asinus aut bos 5
in puteum cadet et non continuo extrahet illum die sabbati et 6
non poterant ad haec respondere illi dicebat autem et ad invi- 7

tatos parabolam intendens quomodo primos accubitus eligerent
8 dicens ad illos cum invitatus fueris ad nuptias non discumbas
9 in primo loco ne forte honoratior te sit invitatus ab eo et ve-
niens is qui te et illum vocavit dicat tibi da huic locum et tunc
10 incipias cum rubore novissimum locum tenere sed cum voca-
tus fueris vade recumbe in novissimo loco ut cum venerit qui te
invitavit dicat tibi amice ascende superius tunc erit tibi gloria
11 coram simul discumbentibus quia omnis qui se exaltat humi-
12 liabitur et qui se humiliat exaltabitur dicebat autem et ei qui
se invitaverat cum facis prandium aut cenam noli vocare amicos
tuos neque fratres tuos neque cognatos neque vicinos divites ne
13 forte et ipsi te reinvitent et fiat tibi retributio sed cum facis con-
14 vivium voca pauperes debiles claudos caecos et beatus eris quia
non habent retribuere tibi retribuetur enim tibi in resurrectione
15 iustorum haec cum audisset quidam de simul discumbentibus
16 dixit illi beatus qui manducabit panem in regno Dei at ipse di-
17 xit ei homo quidam fecit cenam magnam et vocavit multos et
misit servum suum hora cenae dicere invitatis ut venirent quia
18 iam parata sunt omnia et coeperunt simul omnes excusare pri-
mus dixit ei villam emi et necesse habeo exire et videre illam
19 rogo te habe me excusatum et alter dixit iuga boum emi quin-
20 que et eo probare illa rogo te habe me excusatum et alius dixit
21 uxorem duxi et ideo non possum venire et reversus servus nun-
tiavit haec domino suo tunc iratus pater familias dixit servo suo
exi cito in plateas et vicos civitatis et pauperes ac debiles et cae-
22 cos et claudos introduc huc et ait servus domine factum est ut
23 imperasti et adhuc locus est et ait dominus servo exi in vias et
24 sepes et conpelle intrare ut impleatur domus mea dico autem
vobis quod nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabit cenam
25 meam ibant autem turbae multae cum eo et conversus dixit ad
26 illos si quis venit ad me et non odit patrem suum et matrem
et uxorem et filios et fratres et sorores adhuc autem et animam
27 suam non potest esse meus discipulus et qui non baiulat cru-
28 cem suam et venit post me non potest esse meus discipulus quis
enim ex vobis volens turrem aedificare non prius sedens conputat
29 sumptus qui necessarii sunt si habet ad perficiendum ne postea-
quam posuerit fundamentum et non potuerit perficere omnes qui
30 vident incipiant inludere ei dicentes quia hic homo coepit aedi-
31 ficare et non potuit consummare aut qui rex iturus committere

bellum adversus alium regem non sedens prius cogitat si possit
cum decem milibus occurrere ei qui cum viginti milibus venit
ad se alioquin adhuc illo longe agente legationem mittens rogat 32
ea quae pacis sunt sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat 33
omnibus quae possidet non potest meus esse discipulus bonum 34
est sal si autem sal quoque evanuerit in quo condietur neque 35
in terram neque in sterquilinium utile est sed foras mittetur qui
habet aures audiendi audiat

erant autem adpropinquantes ei publicani et peccatores ut au- **XV**
dirent illum et murmurabant Pharisaei et scribae dicentes quia 2
hic peccatores recipit et manducat cum illis et ait ad illos para- 3
bolam istam dicens quis ex vobis homo qui habet centum oves 4
et si perdiderit unam ex illis nonne dimittit nonaginta novem in
deserto et vadit ad illam quae perierat donec inveniat illam et 5
cum invenerit eam inponit in umeros suos gaudens et veniens 6
domum convocat amicos et vicinos dicens illis congratulamini
mihi quia inveni ovem meam quae perierat dico vobis quod ita 7
gaudium erit in caelo super uno peccatore paenitentiam habente
quam super nonaginta novem iustis qui non indigent paeniten-
tia aut quae mulier habens dragmas decem si perdiderit drag- 8
mam unam nonne accendit lucernam et everrit domum et quaerit
diligenter donec inveniat et cum invenerit convocat amicas et 9
vicinas dicens congratulamini mihi quia inveni dragmam quam
perdideram ita dico vobis gaudium erit coram angelis Dei super 10
uno peccatore paenitentiam agente ait autem homo quidam ha- 11
buit duos filios et dixit adulescentior ex illis patri pater da mihi 12
portionem substantiae quae me contingit et divisit illis substan-
tiam et non post multos dies congregatis omnibus adulescentior 13
filius peregre profectus est in regionem longinquam et ibi dissi-
pavit substantiam suam vivendo luxuriose et postquam omnia 14
consummasset facta est fames valida in regione illa et ipse coepit
egere et abiit et adhesit uni civium regionis illius et misit illum 15
in villam suam ut pasceret porcos et cupiebat implere ventrem 16
suum de siliquis quas porci manducabant et nemo illi dabat in se 17
autem reversus dixit quanti mercennarii patris mei abundant pa-
nibus ego autem hic fame pereo surgam et ibo ad patrem meum 18
et dicam illi pater peccavi in caelum et coram te et iam non sum 19
dignus vocari filius tuus fac me sicut unum de mercennariis tuis
et surgens venit ad patrem suum cum autem adhuc longe esset 20

vidit illum pater ipsius et misericordia motus est et adcurrens
21 cecidit supra collum eius et osculatus est illum dixitque ei filius
pater peccavi in caelum et coram te iam non sum dignus vocari
22 filius tuus dixit autem pater ad servos suos cito proferte stolam
primam et induite illum et date anulum in manum eius et cal-
23 ciamenta in pedes et adducite vitulum saginatum et occidite et
24 manducemus et epulemur quia hic filius meus mortuus erat et
25 revixit perierat et inventus est et coeperunt epulari erat autem
filius eius senior in agro et cum veniret et adpropinquaret domui
26 audivit symphoniam et chorum et vocavit unum de servis et
27 interrogavit quae haec essent isque dixit illi frater tuus venit et
occidit pater tuus vitulum saginatum quia salvum illum recepit
28 indignatus est autem et nolebat introire pater ergo illius egres-
29 sus coepit rogare illum at ille respondens dixit patri suo ecce
tot annis servio tibi et numquam mandatum tuum praeterii et
30 numquam dedisti mihi hedum ut cum amicis meis epularer sed
postquam filius tuus hic qui devoravit substantiam suam cum
31 meretricibus venit occidisti illi vitulum saginatum at ipse dixit
32 illi fili tu semper mecum es et omnia mea tua sunt epulari au-
tem et gaudere oportebat quia frater tuus hic mortuus erat et
revixit perierat et inventus est
XVI dicebat autem et ad discipulos suos homo quidam erat dives
qui habebat vilicum et hic diffamatus est apud illum quasi dissi-
2 passet bona ipsius et vocavit illum et ait illi quid hoc audio de
te redde rationem vilicationis tuae iam enim non poteris vilicare
3 ait autem vilicus intra se quid faciam quia dominus meus aufert a
4 me vilicationem fodere non valeo mendicare erubesco scio quid
faciam ut cum amotus fuero a vilicatione recipiant me in domos
5 suas convocatis itaque singulis debitoribus domini sui dicebat
6 primo quantum debes domino meo at ille dixit centum cados
olei dixitque illi accipe cautionem tuam et sede cito scribe quin-
7 quaginta deinde alio dixit tu vero quantum debes qui ait centum
8 choros tritici ait illi accipe litteras tuas et scribe octoginta et
laudavit dominus vilicum iniquitatis quia prudenter fecisset quia
filii huius saeculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt
9 et ego vobis dico facite vobis amicos de mamona iniquitatis ut
10 cum defeceritis recipiant vos in aeterna tabernacula qui fidelis
est in minimo et in maiori fidelis est et qui in modico iniquus est
11 et in maiori iniquus est si ergo in iniquo mamona fideles non fui-

stis quod verum est quis credet vobis et si in alieno fideles non 12
fuistis quod vestrum est quis dabit vobis nemo servus potest 13
duobus dominis servire aut enim unum odiet et alterum diliget
aut uni adherebit et alterum contemnet non potestis Deo servire
et mamonae audiebant autem omnia haec Pharisaei qui erant 14
avari et deridebant illum et ait illis vos estis qui iustificatis vos 15
coram hominibus Deus autem novit corda vestra quia quod ho-
minibus altum est abominatio est ante Deum lex et prophetae 16
usque ad Iohannem ex eo regnum Dei evangelizatur et omnis in
illud vim facit facilius est autem caelum et terram praeterire 17
quam de lege unum apicem cadere omnis qui dimittit uxorem 18
suam et ducit alteram moechatur et qui dimissam a viro ducit
moechatur homo quidam erat dives et induebatur purpura et 19
bysso et epulabatur cotidie splendide et erat quidam mendi- 20
cus nomine Lazarus qui iacebat ad ianuam eius ulceribus plenus
cupiens saturari de micis quae cadebant de mensa divitis sed et 21
canes veniebant et lingebant ulcera eius factum est autem ut 22
moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahae
mortuus est autem et dives et sepultus est in inferno elevans 23
oculos suos cum esset in tormentis videbat Abraham a longe et
Lazarum in sinu eius et ipse clamans dixit pater Abraham mi- 24
serere mei et mitte Lazarum ut intinguat extremum digiti sui in
aqua ut refrigeret linguam meam quia crucior in hac flamma et 25
dixit illi Abraham fili recordare quia recepisti bona in vita tua et
Lazarus similiter mala nunc autem hic consolatur tu vero crucia-
ris et in his omnibus inter nos et vos chasma magnum firmatum 26
est ut hii qui volunt hinc transire ad vos non possint neque inde
huc transmeare et ait rogo ergo te pater ut mittas eum in do- 27
mum patris mei habeo enim quinque fratres ut testetur illis ne 28
et ipsi veniant in locum hunc tormentorum et ait illi Abraham 29
habent Mosen et prophetas audiant illos at ille dixit non pater 30
Abraham sed si quis ex mortuis ierit ad eos paenitentiam agent
ait autem illi si Mosen et prophetas non audiunt neque si quis 31
ex mortuis resurrexerit credent

et ad discipulos suos ait inpossibile est ut non veniant scan- **XVII**
dala vae autem illi per quem veniunt utilius est illi si lapis mo- 2
laris inponatur circa collum eius et proiciatur in mare quam ut
scandalizet unum de pusillis istis adtendite vobis si peccaverit 3
frater tuus increpa illum et si paenitentiam egerit dimitte illi

4 et si septies in die peccaverit in te et septies in die conversus
5 fuerit ad te dicens paenitet me dimitte illi et dixerunt apostoli
6 Domino adauge nobis fidem dixit autem Dominus si haberetis
fidem sicut granum sinapis diceretis huic arbori moro eradicare
7 et transplantare in mare et oboediret vobis quis autem vestrum
habens servum arantem aut pascentem qui regresso de agro dicet
8 illi statim transi recumbe et non dicet ei para quod cenem et
praecinge te et ministra mihi donec manducem et bibam et post
9 haec tu manducabis et bibes numquid gratiam habet servo illi
10 quia fecit quae sibi imperaverat non puto sic et vos cum feceritis
omnia quae praecepta sunt vobis dicite servi inutiles sumus quod
11 debuimus facere fecimus et factum est dum iret in Hierusalem
12 transiebat per mediam Samariam et Galilaeam et cum ingrede-
retur quoddam castellum occurrerunt ei decem viri leprosi qui
13 steterunt a longe et levaverunt vocem dicentes Iesu praeceptor
14 miserere nostri quos ut vidit dixit ite ostendite vos sacerdotibus
15 et factum est dum irent mundati sunt unus autem ex illis ut vi-
dit quia mundatus est regressus est cum magna voce magnificans
16 Deum et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens et hic
17 erat Samaritanus respondens autem Iesus dixit nonne decem
18 mundati sunt et novem ubi sunt non est inventus qui rediret
19 et daret gloriam Deo nisi hic alienigena et ait illi surge vade
20 quia fides tua te salvum fecit interrogatus autem a Pharisaeis
quando venit regnum Dei respondit eis et dixit non venit regnum
21 Dei cum observatione neque dicent ecce hic aut ecce illic ecce
22 enim regnum Dei intra vos est et ait ad discipulos venient dies
quando desideretis videre unum diem Filii hominis et non vide-
23 bitis et dicent vobis ecce hic ecce illic nolite ire neque sectemini
24 nam sicut fulgur coruscans de sub caelo in ea quae sub caelo sunt
25 fulget ita erit Filius hominis in die sua primum autem oportet
26 illum multa pati et reprobari a generatione hac et sicut factum
27 est in diebus Noe ita erit et in diebus Filii hominis edebant et
bibebant uxores ducebant et dabantur ad nuptias usque in diem
qua intravit Noe in arcam et venit diluvium et perdidit omnes
28 similiter sicut factum est in diebus Loth edebant et bibebant
29 emebant et vendebant plantabant aedificabant qua die autem
exiit Loth a Sodomis pluit ignem et sulphur de caelo et omnes
30 perdidit secundum haec erit qua die Filius hominis revelabitur
31 in illa hora qui fuerit in tecto et vasa eius in domo ne descendat

tollere illa et qui in agro similiter non redeat retro memores 32
estote uxoris Loth quicumque quaesierit animam suam salvare 33
perdet illam et qui perdiderit illam vivificabit eam dico vobis 34
illa nocte erunt duo in lecto uno unus adsumetur et alter relin-
quetur duae erunt molentes in unum una adsumetur et altera 35
relinquetur duo in agro unus adsumetur et alter relinquetur re- 36
spondentes dicunt illi ubi Domine qui dixit eis ubicumque fuerit 37
corpus illuc congregabuntur aquilae

dicebat autem et parabolam ad illos quoniam oportet semper **XVIII**
orare et non deficere dicens iudex quidam erat in quadam civi- 2
tate qui Deum non timebat et hominem non verebatur vidua 3
autem quaedam erat in civitate illa et veniebat ad eum dicens
vindica me de adversario meo et nolebat per multum tempus 4
post haec autem dixit intra se et si Deum non timeo nec ho-
minem revereor tamen quia molesta est mihi haec vidua vin- 5
dicabo illam ne in novissimo veniens suggillet me ait autem 6
Dominus audite quid iudex iniquitatis dicit Deus autem non fa- 7
ciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte
et patientiam habebit in illis dico vobis quia cito faciet vindic- 8
tam illorum verumtamen Filius hominis veniens putas inveniet
fidem in terra dixit autem et ad quosdam qui in se confidebant 9
tamquam iusti et aspernabantur ceteros parabolam istam duo 10
homines ascenderunt in templum ut orarent unus Pharisaeus et
alter publicanus Pharisaeus stans haec apud se orabat Deus 11
gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum raptores
iniusti adulteri vel ut etiam hic publicanus ieiuno bis in sab- 12
bato decimas do omnium quae possideo et publicanus a longe 13
stans nolebat nec oculos ad caelum levare sed percutiebat pectus
suum dicens Deus propitius esto mihi peccatori dico vobis de- 14
scendit hic iustificatus in domum suam ab illo quia omnis qui se
exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur adferebant 15
autem ad illum et infantes ut eos tangeret quod cum viderent
discipuli increpabant illos Iesus autem convocans illos dixit si- 16
nite pueros venire ad me et nolite eos vetare talium est enim
regnum Dei amen dico vobis quicumque non acceperit regnum 17
Dei sicut puer non intrabit in illud et interrogavit eum quidam 18
princeps dicens magister bone quid faciens vitam aeternam pos-
sidebo dixit autem ei Iesus quid me dicis bonum nemo bonus 19
nisi solus Deus mandata nosti non occides non moechaberis non 20

furtum facies non falsum testimonium dices honora patrem tuum
21, 22 et matrem qui ait haec omnia custodivi a iuventute mea quo
audito Iesus ait ei adhuc unum tibi deest omnia quaecumque
habes vende et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et
23 veni sequere me his ille auditis contristatus est quia dives erat
24 valde videns autem illum Iesus tristem factum dixit quam dif-
25 ficile qui pecunias habent in regnum Dei intrabunt facilius est
enim camelum per foramen acus transire quam divitem intrare
26 in regnum Dei et dixerunt qui audiebant et quis potest salvus
27 fieri ait illis quae inpossibilia sunt apud homines possibilia sunt
28 apud Deum ait autem Petrus ecce nos dimisimus omnia et secu-
29 ti sumus te qui dixit eis amen dico vobis nemo est qui reliquit
domum aut parentes aut fratres aut uxorem aut filios propter
30 regnum Dei et non recipiat multo plura in hoc tempore et in
31 saeculo venturo vitam aeternam adsumpsit autem Iesus duode-
cim et ait illis ecce ascendimus Hierosolyma et consummabuntur
32 omnia quae scripta sunt per prophetas de Filio hominis trade-
33 tur enim gentibus et inludetur et flagellabitur et conspuetur et
34 postquam flagellaverint occident eum et die tertia resurget et
ipsi nihil horum intellexerunt et erat verbum istud absconditum
35 ab eis et non intellegebant quae dicebantur factum est autem
cum adpropinquaret Hiericho caecus quidam sedebat secus viam
36 mendicans et cum audiret turbam praetereuntem interrogabat
37 quid hoc esset dixerunt autem ei quod Iesus Nazarenus transiret
38, 39 et clamavit dicens Iesu Fili David miserere mei et qui praeibant
increpabant eum ut taceret ipse vero multo magis clamabat Fili
40 David miserere mei stans autem Iesus iussit illum adduci ad se
41 et cum adpropinquasset interrogavit illum dicens quid tibi vis
42 faciam at ille dixit Domine ut videam et Iesus dixit illi respice
43 fides tua te salvum fecit et confestim vidit et sequebatur illum
magnificans Deum et omnis plebs ut vidit dedit laudem Deo

XIX, 2 et ingressus perambulabat Hiericho et ecce vir nomine Zac-
3 cheus et hic erat princeps publicanorum et ipse dives et quae-
rebat videre Iesum quis esset et non poterat prae turba quia
4 statura pusillus erat et praecurrens ascendit in arborem syco-
5 morum ut videret illum quia inde erat transiturus et cum venis-
set ad locum suspiciens Iesus vidit illum et dixit ad eum Zacchee
festinans descende quia hodie in domo tua oportet me manere
6, 7 et festinans descendit et excepit illum gaudens et cum vide-

rent omnes murmurabant dicentes quod ad hominem peccato-
rem devertisset stans autem Zaccheus dixit ad Dominum ecce 8
dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus et si quid
aliquem defraudavi reddo quadruplum ait Iesus ad eum quia 9
hodie salus domui huic facta est eo quod et ipse filius sit Abra-
hae venit enim Filius hominis quaerere et salvum facere quod 10
perierat haec illis audientibus adiciens dixit parabolam eo quod 11
esset prope Hierusalem et quia existimarent quod confestim re-
gnum Dei manifestaretur dixit ergo homo quidam nobilis abiit 12
in regionem longinquam accipere sibi regnum et reverti vocatis 13
autem decem servis suis dedit illis decem mnas et ait ad illos
negotiamini dum venio cives autem eius oderant illum et mise- 14
runt legationem post illum dicentes nolumus hunc regnare super
nos et factum est ut rediret accepto regno et iussit vocari ser- 15
vos quibus dedit pecuniam ut sciret quantum quisque negotiatus
esset venit autem primus dicens domine mna tua decem mnas 16
adquisivit et ait illi euge bone serve quia in modico fidelis fuisti 17
eris potestatem habens supra decem civitates et alter venit di- 18
cens domine mna tua fecit quinque mnas et huic ait et tu esto 19
supra quinque civitates et alter venit dicens domine ecce mna 20
tua quam habui repositam in sudario timui enim te quia homo 21
austeris es tollis quod non posuisti et metis quod non semina-
sti dicit ei de ore tuo te iudico serve nequam sciebas quod ego 22
austeris homo sum tollens quod non posui et metens quod non
seminavi et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam et 23
ego veniens cum usuris utique exegissem illud et adstantibus 24
dixit auferte ab illo mnam et date illi qui decem mnas habet et 25
dixerunt ei domine habet decem mnas dico autem vobis quia 26
omni habenti dabitur ab eo autem qui non habet et quod habet
auferetur ab eo verumtamen inimicos meos illos qui noluerunt 27
me regnare super se adducite huc et interficite ante me et his 28
dictis praecedebat ascendens in Hierosolyma et factum est cum 29
adpropinquasset ad Bethfage et Bethania ad montem qui vocatur
Oliveti misit duos discipulos suos dicens ite in castellum quod 30
contra est in quod introeuntes invenietis pullum asinae alligatum
cui nemo umquam hominum sedit solvite illum et adducite et si 31
quis vos interrogaverit quare solvitis sic dicetis ei quia Dominus
operam eius desiderat abierunt autem qui missi erant et inve- 32
nerunt sicut dixit illis stantem pullum solventibus autem illis 33

34 pullum dixerunt domini eius ad illos quid solvitis pullum at il-
35 li dixerunt quia Dominus eum necessarium habet et duxerunt
illum ad Iesum et iactantes vestimenta sua supra pullum inpo-
36 suerunt Iesum eunte autem illo substernebant vestimenta sua
37 in via et cum adpropinquaret iam ad descensum montis Olive-
ti coeperunt omnes turbae discentium gaudentes laudare Deum
38 voce magna super omnibus quas viderant virtutibus dicentes
benedictus qui venit rex in nomine Domini pax in caelo et gloria
39 in excelsis et quidam Pharisaeorum de turbis dixerunt ad illum
40 magister increpa discipulos tuos quibus ipse ait dico vobis quia
41 si hii tacuerint lapides clamabunt et ut adpropinquavit videns
42 civitatem flevit super illam dicens quia si cognovisses et tu et
quidem in hac die tua quae ad pacem tibi nunc autem abscondita
43 sunt ab oculis tuis quia venient dies in te et circumdabunt te
inimici tui vallo et circumdabunt te et coangustabunt te undique
44 ad terram prosternent te et filios qui in te sunt et non relinquent
in te lapidem super lapidem eo quod non cognoveris tempus vi-
45 sitationis tuae et ingressus in templum coepit eicere vendentes
46 in illo et ementes dicens illis scriptum est quia domus mea do-
mus orationis est vos autem fecistis illam speluncam latronum
47 et erat docens cotidie in templo principes autem sacerdotum et
48 scribae et principes plebis quaerebant illum perdere et non in-
veniebant quid facerent illi omnis enim populus suspensus erat
audiens illum

XX et factum est in una dierum docente illo populum in templo et
evangelizante convenerunt principes sacerdotum et scribae cum
2 senioribus et aiunt dicentes ad illum dic nobis in qua potestate
3 haec facis aut quis est qui dedit tibi hanc potestatem respondens
autem dixit ad illos interrogabo vos et ego verbum respondete
4, 5 mihi baptismum Iohannis de caelo erat an ex hominibus at illi
cogitabant inter se dicentes quia si dixerimus de caelo dicet quare
6 ergo non credidistis illi si autem dixerimus ex hominibus plebs
universa lapidabit nos certi sunt enim Iohannem prophetam esse
7, 8 et responderunt se nescire unde esset et Iesus ait illis neque ego
9 dico vobis in qua potestate haec facio coepit autem dicere ad
plebem parabolam hanc homo plantavit vineam et locavit eam
10 colonis et ipse peregre fuit multis temporibus et in tempore mi-
sit ad cultores servum ut de fructu vineae darent illi qui caesum
11 dimiserunt eum inanem et addidit alterum servum mittere illi

autem hunc quoque caedentes et adficientes contumelia dimise-
runt inanem et addidit tertium mittere qui et illum vulnerantes 12
eiecerunt dixit autem dominus vineae quid faciam mittam filium 13
meum dilectum forsitan cum hunc viderint verebuntur quem 14
cum vidissent coloni cogitaverunt inter se dicentes hic est heres
occidamus illum ut nostra fiat hereditas et eiectum illum extra 15
vineam occiderunt quid ergo faciet illis dominus vineae veniet 16
et perdet colonos istos et dabit vineam aliis quo audito dixerunt
illi absit ille autem aspiciens eos ait quid est ergo hoc quod 17
scriptum est lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic fac-
tus est in caput anguli omnis qui ceciderit supra illum lapidem 18
conquassabitur supra quem autem ceciderit comminuet illum et 19
quaerebant principes sacerdotum et scribae mittere in illum ma-
nus illa hora et timuerunt populum cognoverunt enim quod ad
ipsos dixerit similitudinem istam et observantes miserunt insi- 20
diatores qui se iustos simularent ut caperent eum in sermone et
traderent illum principatui et potestati praesidis et interroga- 21
verunt illum dicentes magister scimus quia recte dicis et doces et
non accipis personam sed in veritate viam Dei doces licet nobis 22
dare tributum Caesari an non considerans autem dolum illorum 23
dixit ad eos quid me temptatis ostendite mihi denarium cuius 24
habet imaginem et inscriptionem respondentes dixerunt Caesaris
et ait illis reddite ergo quae Caesaris sunt Caesari et quae Dei 25
sunt Deo et non potuerunt verbum eius reprehendere coram 26
plebe et mirati in responso eius tacuerunt accesserunt autem 27
quidam Sadducaeorum qui negant esse resurrectionem et inter-
rogaverunt eum dicentes magister Moses scripsit nobis si frater 28
alicuius mortuus fuerit habens uxorem et hic sine filiis fuerit ut
accipiat eam frater eius uxorem et suscitet semen fratri suo sep- 29
tem ergo fratres erant et primus accepit uxorem et mortuus est
sine filiis et sequens accepit illam et ipse mortuus est sine filio 30
et tertius accepit illam similiter et omnes septem et non reli- 31
querunt semen et mortui sunt novissima omnium mortua est 32
et mulier in resurrectione ergo cuius eorum erit uxor siquidem 33
septem habuerunt eam uxorem et ait illis Iesus filii saeculi huius 34
nubunt et traduntur ad nuptias illi autem qui digni habebun- 35
tur saeculo illo et resurrectione ex mortuis neque nubunt neque
ducunt uxores neque enim ultra mori poterunt aequales enim 36
angelis sunt et filii sunt Dei cum sint filii resurrectionis quia 37

vero resurgant mortui et Moses ostendit secus rubum sicut dicit
38 Dominum Deum Abraham et Deum Isaac et Deum Iacob Deus
autem non est mortuorum sed vivorum omnes enim vivunt ei
39 respondentes autem quidam scribarum dixerunt magister bene
40, 41 dixisti et amplius non audebant eum quicquam interrogare di-
xit autem ad illos quomodo dicunt Christum Filium David esse
42 et ipse David dicit in libro Psalmorum dixit Dominus Domino
43 meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabillum
44 pedum tuorum David ergo Dominum illum vocat et quomo-
45 do filius eius est audiente autem omni populo dixit discipulis
46 suis adtendite a scribis qui volunt ambulare in stolis et amant
salutationes in foro et primas cathedras in synagogis et primos
47 discubitus in conviviis qui devorant domos viduarum simulantes
longam orationem hii accipient damnationem maiorem
XXI respiciens autem vidit eos qui mittebant munera sua in gazo-
2 filacium divites vidit autem et quandam viduam pauperculam
3 mittentem aera minuta duo et dixit vere dico vobis quia vidua
4 haec pauper plus quam omnes misit nam omnes hii ex abundan-
ti sibi miserunt in munera Dei haec autem ex eo quod deest illi
5 omnem victum suum quem habuit misit et quibusdam dicenti-
bus de templo quod lapidibus bonis et donis ornatum esset dixit
6 haec quae videtis venient dies in quibus non relinquetur lapis
7 super lapidem qui non destruatur interrogaverunt autem illum
dicentes praeceptor quando haec erunt et quod signum cum fieri
8 incipient qui dixit videte ne seducamini multi enim venient in
nomine meo dicentes quia ego sum et tempus adpropinquavit no-
9 lite ergo ire post illos cum autem audieritis proelia et seditiones
10 nolite terreri oportet primum haec fieri sed non statim finis tunc
dicebat illis surget gens contra gentem et regnum adversus re-
11 gnum terraemotus magni erunt per loca et pestilentiae et fames
12 terroresque de caelo et signa magna erunt sed ante haec omnia
inicient vobis manus suas et persequentur tradentes in synago-
gas et custodias trahentes ad reges et praesides propter nomen
13, 14 meum continget autem vobis in testimonium ponite ergo in
cordibus vestris non praemeditari quemadmodum respondeatis
15 ego enim dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt resiste-
16 re et contradicere omnes adversarii vestri trademini autem a
parentibus et fratribus et cognatis et amicis et morte adficient
17, 18 ex vobis et eritis odio omnibus propter nomen meum et capil-

lus de capite vestro non peribit in patientia vestra possidebitis 19
animas vestras cum autem videritis circumdari ab exercitu Hie- 20
rusalem tunc scitote quia adpropinquavit desolatio eius tunc 21
qui in Iudaea sunt fugiant in montes et qui in medio eius disce-
dant et qui in regionibus non intrent in eam quia dies ultionis 22
hii sunt ut impleantur omnia quae scripta sunt vae autem prae- 23
gnatibus et nutrientibus in illis diebus erit enim pressura magna
supra terram et ira populo huic et cadent in ore gladii et capti- 24
vi ducentur in omnes gentes et Hierusalem calcabitur a gentibus
donec impleantur tempora nationum et erunt signa in sole et 25
luna et stellis et in terris pressura gentium prae confusione so-
nitus maris et fluctuum arescentibus hominibus prae timore et 26
expectatione quae supervenient universo orbi nam virtutes cae-
lorum movebuntur et tunc videbunt Filium hominis venientem 27
in nube cum potestate magna et maiestate his autem fieri inci- 28
pientibus respicite et levate capita vestra quoniam adpropinquat
redemptio vestra et dixit illis similitudinem videte ficulneam et 29
omnes arbores cum producunt iam ex se fructum scitis quoniam 30
prope est aestas ita et vos cum videritis haec fieri scitote quo- 31
niam prope est regnum Dei amen dico vobis quia non praeteri- 32
bit generatio haec donec omnia fiant caelum et terra transibunt 33
verba autem mea non transient adtendite autem vobis ne forte 34
graventur corda vestra in crapula et ebrietate et curis huius vi-
tae et superveniat in vos repentina dies illa tamquam laqueus 35
enim superveniet in omnes qui sedent super faciem omnis terrae
vigilate itaque omni tempore orantes ut digni habeamini fugere 36
ista omnia quae futura sunt et stare ante Filium hominis erat 37
autem diebus docens in templo noctibus vero exiens morabatur
in monte qui vocatur Oliveti et omnis populus manicabat ad 38
eum in templo audire eum

adpropinquabat autem dies festus azymorum qui dicitur pa- **XXII**
scha et quaerebant principes sacerdotum et scribae quomodo 2
eum interficerent timebant vero plebem intravit autem Sata- 3
nas in Iudam qui cognominatur Scarioth unum de duodecim et 4
abiit et locutus est cum principibus sacerdotum et magistrati-
bus quemadmodum illum traderet eis et gavisi sunt et pacti 5
sunt pecuniam illi dare et spopondit et quaerebat oportunita- 6
tem ut traderet illum sine turbis venit autem dies azymorum in 7
qua necesse erat occidi pascha et misit Petrum et Iohannem di- 8

9 cens euntes parate nobis pascha ut manducemus at illi dixerunt
10 ubi vis paremus et dixit ad eos ecce introeuntibus vobis in civi-
tatem occurret vobis homo amphoram aquae portans sequimini
11 eum in domum in qua intrat et dicetis patri familias domus dicit
tibi magister ubi est diversorium ubi pascha cum discipulis meis
12 manducem et ipse vobis ostendet cenaculum magnum stratum
13 et ibi parate euntes autem invenerunt sicut dixit illis et para-
14 verunt pascha et cum facta esset hora discubuit et duodecim
15 apostoli cum eo et ait illis desiderio desideravi hoc pascha man-
16 ducare vobiscum antequam patiar dico enim vobis quia ex hoc
17 non manducabo illud donec impleatur in regno Dei et accepto
18 calice gratias egit et dixit accipite et dividite inter vos dico enim
vobis quod non bibam de generatione vitis donec regnum Dei ve-
19 niat et accepto pane gratias egit et fregit et dedit eis dicens hoc
est corpus meum quod pro vobis datur hoc facite in meam com-
20 memorationem similiter et calicem postquam cenavit dicens hic
est calix novum testamentum in sanguine meo quod pro vobis
21 funditur verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in
22 mensa et quidem Filius hominis secundum quod definitum est
23 vadit verumtamen vae illi homini per quem traditur et ipsi coe-
perunt quaerere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset
24 facta est autem et contentio inter eos quis eorum videretur esse
25 maior dixit autem eis reges gentium dominantur eorum et qui
26 potestatem habent super eos benefici vocantur vos autem non
sic sed qui maior est in vobis fiat sicut iunior et qui praecessor
27 est sicut ministrator nam quis maior est qui recumbit an qui
ministrat nonne qui recumbit ego autem in medio vestrum sum
28 sicut qui ministrat vos autem estis qui permansistis mecum in
29 temptationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit mihi
30 Pater meus regnum ut edatis et bibatis super mensam meam in
regno et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus Isra-
31 hel ait autem Dominus Simon Simon ecce Satanas expetivit vos
32 ut cribraret sicut triticum ego autem rogavi pro te ut non defi-
33 ciat fides tua et tu aliquando conversus confirma fratres tuos qui
dixit ei Domine tecum paratus sum et in carcerem et in mortem
34 ire et ille dixit dico tibi Petre non cantabit hodie gallus donec
35 ter abneges nosse me et dixit eis quando misi vos sine sacculo et
pera et calciamentis numquid aliquid defuit vobis at illi dixerunt
36 nihil dixit ergo eis sed nunc qui habet sacculum tollat similiter

et peram et qui non habet vendat tunicam suam et emat gla-
dium dico enim vobis quoniam adhuc hoc quod scriptum est 37
oportet impleri in me et quod cum iniustis deputatus est etenim
ea quae sunt de me finem habent at illi dixerunt Domine ecce 38
gladii duo hic at ille dixit eis satis est et egressus ibat secundum 39
consuetudinem in montem Olivarum secuti sunt autem illum et
discipuli et cum pervenisset ad locum dixit illis orate ne intre- 40
tis in temptationem et ipse avulsus est ab eis quantum iactus 41
est lapidis et positis genibus orabat dicens Pater si vis transfer 42
calicem istum a me verumtamen non mea voluntas sed tua fiat
apparuit autem illi angelus de caelo confortans eum et factus in 43
agonia prolixius orabat et factus est sudor eius sicut guttae san- 44
guinis decurrentis in terram et cum surrexisset ab oratione et 45
venisset ad discipulos suos invenit eos dormientes prae tristitia
et ait illis quid dormitis surgite orate ne intretis in temptatio- 46
nem adhuc eo loquente ecce turba et qui vocabatur Iudas unus 47
de duodecim antecedebat eos et adpropinquavit Iesu ut osculare-
tur eum Iesus autem dixit ei Iuda osculo Filium hominis tradis 48
videntes autem hii qui circa ipsum erant quod futurum erat di- 49
xerunt ei Domine si percutimus in gladio et percussit unus ex 50
illis servum principis sacerdotum et amputavit auriculam eius
dextram respondens autem Iesus ait sinite usque huc et cum 51
tetigisset auriculam eius sanavit eum dixit autem Iesus ad eos 52
qui venerant ad se principes sacerdotum et magistratus templi et
seniores quasi ad latronem existis cum gladiis et fustibus cum 53
cotidie vobiscum fuerim in templo non extendistis manus in me
sed haec est hora vestra et potestas tenebrarum conprehenden- 54
tes autem eum duxerunt ad domum principis sacerdotum Petrus
vero sequebatur a longe accenso autem igni in medio atrio et 55
circumsedentibus illis erat Petrus in medio eorum quem cum 56
vidisset ancilla quaedam sedentem ad lumen et eum fuisset in-
tuita dixit et hic cum illo erat at ille negavit eum dicens mulier 57
non novi illum et post pusillum alius videns eum dixit et tu de 58
illis es Petrus vero ait o homo non sum et intervallo facto quasi 59
horae unius alius quidam adfirmabat dicens vere et hic cum illo
erat nam et Galilaeus est et ait Petrus homo nescio quod dicis et 60
continuo adhuc illo loquente cantavit gallus et conversus Domi- 61
nus respexit Petrum et recordatus est Petrus verbi Domini sicut
dixit quia priusquam gallus cantet ter me negabis et egressus 62

63 foras Petrus flevit amare et viri qui tenebant illum inludebant ei
64 caedentes et velaverunt eum et percutiebant faciem eius et in-
65 terrogabant eum dicentes prophetiza quis est qui te percussit et
66 alia multa blasphemantes dicebant in eum et ut factus est dies
convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et scribae
et duxerunt illum in concilium suum dicentes si tu es Christus
67, 68 dic nobis et ait illis si vobis dixero non creditis mihi si autem
69 et interrogavero non respondebitis mihi neque dimittetis ex hoc
70 autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei dixerunt
autem omnes tu ergo es Filius Dei qui ait vos dicitis quia ego
71 sum at illi dixerunt quid adhuc desideramus testimonium ipsi
enim audivimus de ore eius
XXIII et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatum
2 coeperunt autem accusare illum dicentes hunc invenimus subver-
tentem gentem nostram et prohibentem tributa dari Caesari et
3 dicentem se Christum regem esse Pilatus autem interrogavit
eum dicens tu es rex Iudaeorum at ille respondens ait tu dicis
4 ait autem Pilatus ad principes sacerdotum et turbas nihil inve-
5 nio causae in hoc homine at illi invalescebant dicentes commovet
populum docens per universam Iudaeam et incipiens a Galilaea
6 usque huc Pilatus autem audiens Galilaeam interrogavit si ho-
7 mo Galilaeus esset et ut cognovit quod de Herodis potestate
esset remisit eum ad Herodem qui et ipse Hierosolymis erat il-
8 lis diebus Herodes autem viso Iesu gavisus est valde erat enim
cupiens ex multo tempore videre eum eo quod audiret multa de
9 illo et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri interrogabat
10 autem illum multis sermonibus at ipse nihil illi respondebat sta-
bant etiam principes sacerdotum et scribae constanter accusan-
11 tes eum sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo et inlusit
12 indutum veste alba et remisit ad Pilatum et facti sunt amici He-
rodes et Pilatus in ipsa die nam antea inimici erant ad invicem
13 Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et magistrati-
14 bus et plebe dixit ad illos obtulistis mihi hunc hominem quasi
avertentem populum et ecce ego coram vobis interrogans nul-
lam causam inveni in homine isto ex his in quibus eum accusatis
15 sed neque Herodes nam remisi vos ad illum et ecce nihil dignum
16, 17 morte actum est ei emendatum ergo illum dimittam necesse
18 autem habebat dimittere eis per diem festum unum exclamavit
autem simul universa turba dicens tolle hunc et dimitte nobis

Barabban qui erat propter seditionem quandam factam in ci- 19
vitate et homicidium missus in carcerem iterum autem Pilatus 20
locutus est ad illos volens dimittere Iesum at illi succlamabant 21
dicentes crucifige crucifige illum ille autem tertio dixit ad illos 22
quid enim mali fecit iste nullam causam mortis invenio in eo
corripiam ergo illum et dimittam at illi instabant vocibus ma- 23
gnis postulantes ut crucifigeretur et invalescebant voces eorum
et Pilatus adiudicavit fieri petitionem eorum dimisit autem il- 24, 25
lis eum qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in
carcerem quem petebant Iesum vero tradidit voluntati eorum
et cum ducerent eum adprehenderunt Simonem quendam Cy- 26
renensem venientem de villa et inposuerunt illi crucem portare
post Iesum sequebatur autem illum multa turba populi et mu- 27
lierum quae plangebant et lamentabant eum conversus autem 28
ad illas Iesus dixit filiae Hierusalem nolite flere super me sed su-
per vos ipsas flete et super filios vestros quoniam ecce venient 29
dies in quibus dicent beatae steriles et ventres qui non genuerunt
et ubera quae non lactaverunt tunc incipient dicere montibus 30
cadite super nos et collibus operite nos quia si in viridi ligno 31
haec faciunt in arido quid fiet ducebantur autem et alii duo ne- 32
quam cum eo ut interficerentur et postquam venerunt in locum 33
qui vocatur Calvariae ibi crucifixerunt eum et latrones unum a
dextris et alterum a sinistris Iesus autem dicebat Pater dimitte 34
illis non enim sciunt quid faciunt dividentes vero vestimenta eius
miserunt sortes et stabat populus expectans et deridebant il- 35
lum principes cum eis dicentes alios salvos fecit se salvum faciat
si hic est Christus Dei electus inludebant autem ei et milites 36
accedentes et acetum offerentes illi dicentes si tu es rex Iudae- 37
orum salvum te fac erat autem et superscriptio inscripta super 38
illum litteris graecis et latinis et hebraicis hic est rex Iudaeorum
unus autem de his qui pendebant latronibus blasphemabat eum 39
dicens si tu es Christus salvum fac temet ipsum et nos respon- 40
dens autem alter increpabat illum dicens neque tu times Deum
quod in eadem damnatione es et nos quidem iuste nam digna 41
factis recipimus hic vero nihil mali gessit et dicebat ad Iesum 42
Domine memento mei cum veneris in regnum tuum et dixit illi 43
Iesus amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso erat autem 44
fere hora sexta et tenebrae factae sunt in universa terra usque in
nonam horam et obscuratus est sol et velum templi scissum est 45

46 medium et clamans voce magna Iesus ait Pater in manus tuas
47 commendo spiritum meum et haec dicens exspiravit videns au-
tem centurio quod factum fuerat glorificavit Deum dicens vere
48 hic homo iustus erat et omnis turba eorum qui simul aderant
ad spectaculum istud et videbant quae fiebant percutientes pec-
49 tora sua revertebantur stabant autem omnes noti eius a longe
50 et mulieres quae secutae erant eum a Galilaea haec videntes et
51 ecce vir nomine Ioseph qui erat decurio vir bonus et iustus hic
non consenserat consilio et actibus eorum ab Arimathia civita-
52 te Iudaeae qui expectabat et ipse regnum Dei hic accessit ad
53 Pilatum et petiit corpus Iesu et depositum involvit sindone et
posuit eum in monumento exciso in quo nondum quisquam po-
54 situs fuerat et dies erat parasceves et sabbatum inlucescebat
55 subsecutae autem mulieres quae cum ipso venerant de Galilaea
viderunt monumentum et quemadmodum positum erat corpus
56 eius et revertentes paraverunt aromata et unguenta et sabbato
quidem siluerunt secundum mandatum

XXIV una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum
2 portantes quae paraverant aromata et invenerunt lapidem revo-
3 lutum a monumento et ingressae non invenerunt corpus Domini
4 Iesu et factum est dum mente consternatae essent de isto ecce
5 duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti cum timerent au-
tem et declinarent vultum in terram dixerunt ad illas quid quae-
6 ritis viventem cum mortuis non est hic sed surrexit recordamini
7 qualiter locutus est vobis cum adhuc in Galilaea esset dicens
quia oportet Filium hominis tradi in manus hominum peccato-
8 rum et crucifigi et die tertia resurgere et recordatae sunt ver-
9 borum eius et regressae a monumento nuntiaverunt haec omnia
10 illis undecim et ceteris omnibus erat autem Maria Magdalene
et Iohanna et Maria Iacobi et ceterae quae cum eis erant quae
11 dicebant ad apostolos haec et visa sunt ante illos sicut delira-
12 mentum verba ista et non credebant illis Petrus autem surgens
cucurrit ad monumentum et procumbens videt linteamina sola
13 posita et abiit secum mirans quod factum fuerat et ecce duo ex
illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorum se-
14 xaginta ab Hierusalem nomine Emmaus et ipsi loquebantur ad
15 invicem de his omnibus quae acciderant et factum est dum fa-
bularentur et secum quaererent et ipse Iesus adpropinquans ibat
16, 17 cum illis oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent et

ait ad illos qui sunt hii sermones quos confertis ad invicem am-
bulantes et estis tristes et respondens unus cui nomen Cleopas 18
dixit ei tu solus peregrinus es in Hierusalem et non cognovisti
quae facta sunt in illa his diebus quibus ille dixit quae et di- 19
xerunt de Iesu Nazareno qui fuit vir propheta potens in opere
et sermone coram Deo et omni populo et quomodo eum tradi- 20
derunt summi sacerdotum et principes nostri in damnationem
mortis et crucifixerunt eum nos autem sperabamus quia ipse 21
esset redempturus Israhel et nunc super haec omnia tertia dies
hodie quod haec facta sunt sed et mulieres quaedam ex nostris 22
terruerunt nos quae ante lucem fuerunt ad monumentum et non 23
invento corpore eius venerunt dicentes se etiam visionem angelo-
rum vidisse qui dicunt eum vivere et abierunt quidam ex nostris 24
ad monumentum et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt ipsum
vero non viderunt et ipse dixit ad eos o stulti et tardi corde 25
ad credendum in omnibus quae locuti sunt prophetae nonne 26
haec oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam et 27
incipiens a Mose et omnibus prophetis interpretabatur illis in
omnibus scripturis quae de ipso erant et adpropinquaverunt ca- 28
stello quo ibant et ipse se finxit longius ire et coegerunt illum 29
dicentes mane nobiscum quoniam advesperascit et inclinata est
iam dies et intravit cum illis et factum est dum recumberet cum 30
illis accepit panem et benedixit ac fregit et porrigebat illis et 31
aperti sunt oculi eorum et cognoverunt eum et ipse evanuit ex
oculis eorum et dixerunt ad invicem nonne cor nostrum ardens 32
erat in nobis dum loqueretur in via et aperiret nobis scripturas
et surgentes eadem hora regressi sunt in Hierusalem et invene- 33
runt congregatos undecim et eos qui cum ipsis erant dicentes 34
quod surrexit Dominus vere et apparuit Simoni et ipsi narra- 35
bant quae gesta erant in via et quomodo cognoverunt eum in
fractione panis dum haec autem loquuntur Iesus stetit in medio 36
eorum et dicit eis pax vobis ego sum nolite timere conturbati 37
vero et conterriti existimabant se spiritum videre et dixit eis 38
quid turbati estis et cogitationes ascendunt in corda vestra vi- 39
dete manus meas et pedes quia ipse ego sum palpate et videte
quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me videtis habere
et cum hoc dixisset ostendit eis manus et pedes adhuc autem 40, 41
illis non credentibus et mirantibus prae gaudio dixit habetis hic
aliquid quod manducetur at illi obtulerunt ei partem piscis assi 42

43 et favum mellis et cum manducasset coram eis sumens reliquias
44 dedit eis et dixit ad eos haec sunt verba quae locutus sum ad
vos cum adhuc essem vobiscum quoniam necesse est impleri om-
nia quae scripta sunt in lege Mosi et prophetis et psalmis de
45, 46 me tunc aperuit illis sensum ut intellegerent scripturas et di-
xit eis quoniam sic scriptum est et sic oportebat Christum pati
47 et resurgere a mortuis die tertia et praedicari in nomine eius
paenitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes inci-
48, 49 pientibus ab Hierosolyma vos autem estis testes horum et ego
mitto promissum Patris mei in vos vos autem sedete in civitate
50 quoadusque induamini virtutem ex alto eduxit autem eos foras
51 in Bethaniam et elevatis manibus suis benedixit eis et factum
est dum benediceret illis recessit ab eis et ferebatur in caelum
52 et ipsi adorantes regressi sunt in Hierusalem cum gaudio magno
53 et erant semper in templo laudantes et benedicentes Deum amen

THE GOSPEL ACCORDING TO ST. JOHN.

In principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum et I
Deus erat Verbum hoc erat in principio apud Deum 2
omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est ni- 3
hil quod factum est in ipso vita erat et vita erat lux 4
hominum et lux in tenebris lucet et tenebrae eam non conpre- 5
henderunt fuit homo missus a Deo cui nomen erat Iohannes 6
hic venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine 7
ut omnes crederent per illum non erat ille lux sed ut testimo- 8
nium perhiberet de lumine erat lux vera quae inluminat omnem 9
hominem venientem in mundum in mundo erat et mundus per 10
ipsum factus est et mundus eum non cognovit in propria venit 11
et sui eum non receperunt quotquot autem receperunt eum de- 12
dit eis potestatem filios Dei fieri his qui credunt in nomine eius
qui non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque ex vo- 13
luntate viri sed ex Deo nati sunt et Verbum caro factum est et 14
habitavit in nobis et vidimus gloriam eius gloriam quasi unige-
niti a Patre plenum gratiae et veritatis Iohannes testimonium 15
perhibet de ipso et clamat dicens hic erat quem dixi vobis qui
post me venturus est ante me factus est quia prior me erat et 16
de plenitudine eius nos omnes accepimus et gratiam pro gratia
quia lex per Mosen data est gratia et veritas per Iesum Christum 17
facta est Deum nemo vidit umquam unigenitus Filius qui est 18
in sinu Patris ipse enarravit et hoc est testimonium Iohannis 19
quando miserunt Iudaei ab Hierosolymis sacerdotes et Levitas
ad eum ut interrogarent eum tu quis es et confessus est et non 20
negavit et confessus est quia non sum ego Christus et interroga- 21
verunt eum quid ergo Helias es tu et dicit non sum propheta es
tu et respondit non dixerunt ergo ei quis es ut responsum demus 22
his qui miserunt nos quid dicis de te ipso ait ego vox clamantis 23
in deserto dirigite viam Domini sicut dixit Esaias propheta et 24

25 qui missi fuerant erant ex Pharisaeis et interrogaverunt eum et
dixerunt ei quid ergo baptizas si tu non es Christus neque He-
26 lias neque propheta respondit eis Iohannes dicens ego baptizo
27 in aqua medius autem vestrum stetit quem vos non scitis ipse
est qui post me venturus est qui ante me factus est cuius ego
28 non sum dignus ut solvam eius corrigiam calciamenti haec in
Bethania facta sunt trans Iordanen ubi erat Iohannes baptizans
29 altera die videt Iohannes Iesum venientem ad se et ait ecce agnus
30 Dei qui tollit peccatum mundi hic est de quo dixi post me venit
31 vir qui ante me factus est quia prior me erat et ego nesciebam
eum sed ut manifestaretur Israhel propterea veni ego in aqua
32 baptizans et testimonium perhibuit Iohannes dicens quia vidi
Spiritum descendentem quasi columbam de caelo et mansit su-
33 per eum et ego nesciebam eum sed qui misit me baptizare in
aqua ille mihi dixit super quem videris Spiritum descendentem
34 et manentem super eum hic est qui baptizat in Spiritu Sancto et
35 ego vidi et testimonium perhibui quia hic est Filius Dei altera
36 die iterum stabat Iohannes et ex discipulis eius duo et respi-
37 ciens Iesum ambulantem dicit ecce agnus Dei et audierunt eum
38 duo discipuli loquentem et secuti sunt Iesum conversus autem
Iesus et videns eos sequentes dicit eis quid quaeritis qui dixerunt
39 ei rabbi quod dicitur interpretatum magister ubi habitas dicit
eis venite et videte venerunt et viderunt ubi maneret et apud
40 eum manserunt die illo hora autem erat quasi decima erat au-
tem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus qui audierant
41 ab Iohanne et secuti fuerant eum invenit hic primum fratrem
suum Simonem et dicit ei invenimus Messiam quod est interpre-
42 tatum Christus et adduxit eum ad Iesum intuitus autem eum
Iesus dixit tu es Simon filius Iohanna tu vocaberis Cephas quod
43 interpretatur Petrus in crastinum voluit exire in Galilaeam et
44 invenit Philippum et dicit ei Iesus sequere me erat autem Phi-
45 lippus a Bethsaida civitate Andreae et Petri invenit Philippus
Nathanahel et dicit ei quem scripsit Moses in lege et prophetae
46 invenimus Iesum filium Ioseph a Nazareth et dixit ei Nathana-
hel a Nazareth potest aliquid boni esse dicit ei Philippus veni et
47 vide vidit Iesus Nathanahel venientem ad se et dicit de eo ecce
48 vere Israhelita in quo dolus non est dicit ei Nathanahel unde
me nosti respondit Iesus et dixit ei priusquam te Philippus vo-
49 caret cum esses sub ficu vidi te respondit ei Nathanahel et ait

rabbi tu es Filius Dei tu es rex Israhel respondit Iesus et dixit ei 50
quia dixi tibi vidi te sub ficu credis maius his videbis et dicit ei 51
amen amen dico vobis videbitis caelum apertum et angelos Dei
ascendentes et descendentes supra Filium hominis

et die tertio nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae et erat ma- **II**
ter Iesu ibi vocatus est autem ibi et Iesus et discipuli eius ad 2
nuptias et deficiente vino dicit mater Iesu ad eum vinum non 3
habent et dicit ei Iesus quid mihi et tibi est mulier nondum venit 4
hora mea dicit mater eius ministris quodcumque dixerit vobis 5
facite erant autem ibi lapideae hydriae sex positae secundum 6
purificationem Iudaeorum capientes singulae metretas binas vel
ternas dicit eis Iesus implete hydrias aqua et impleverunt eas 7
usque ad summum et dicit eis Iesus haurite nunc et ferte ar- 8
chitriclino et tulerunt ut autem gustavit architriclinus aquam 9
vinum factam et non sciebat unde esset ministri autem sciebant
qui haurierant aquam vocat sponsum architriclinus et dicit ei 10
omnis homo primum bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint
tunc id quod deterius est tu servasti bonum vinum usque adhuc
hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilaeae et manife- 11
stavit gloriam suam et crediderunt in eum discipuli eius post 12
hoc descendit Capharnaum ipse et mater eius et fratres eius et
discipuli eius et ibi manserunt non multis diebus et prope erat 13
pascha Iudaeorum et ascendit Hierosolyma Iesus et invenit in 14
templo vendentes boves et oves et columbas et nummularios se-
dentes et cum fecisset quasi flagellum de funiculis omnes eiecit 15
de templo oves quoque et boves et nummulariorum effudit aes
et mensas subvertit et his qui columbas vendebant dixit auferte 16
ista hinc nolite facere domum Patris mei domum negotiationis
recordati vero sunt discipuli eius quia scriptum est zelus domus 17
tuae comedit me responderunt ergo Iudaei et dixerunt ei quod 18
signum ostendis nobis quia haec facis respondit Iesus et dixit eis 19
solvite templum hoc et in tribus diebus excitabo illud dixerunt 20
ergo Iudaei quadraginta et sex annis aedificatum est templum
hoc et tu tribus diebus excitabis illud ille autem dicebat de 21
templo corporis sui cum ergo resurrexisset a mortuis recordati 22
sunt discipuli eius quia hoc dicebat et crediderunt scripturae et
sermoni quem dixit Iesus cum autem esset Hierosolymis in pa- 23
scha in die festo multi crediderunt in nomine eius videntes signa
eius quae faciebat ipse autem Iesus non credebat semet ipsum 24

25 eis eo quod ipse nosset omnes et quia opus ei non erat ut quis
testimonium perhiberet de homine ipse enim sciebat quid esset
in homine
III erat autem homo ex Pharisaeis Nicodemus nomine princeps
2 Iudaeorum hic venit ad eum nocte et dixit ei rabbi scimus quia
a Deo venisti magister nemo enim potest haec signa facere quae
3 tu facis nisi fuerit Deus cum eo respondit Iesus et dixit ei amen
amen dico tibi nisi quis natus fuerit denuo non potest videre re-
4 gnum Dei dicit ad eum Nicodemus quomodo potest homo nasci
cum senex sit numquid potest in ventrem matris suae iterato
5 introire et nasci respondit Iesus amen amen dico tibi nisi quis
renatus fuerit ex aqua et Spiritu non potest introire in regnum
6 Dei quod natum est ex carne caro est et quod natum est ex
7 Spiritu spiritus est non mireris quia dixi tibi oportet vos nasci
8 denuo Spiritus ubi vult spirat et vocem eius audis sed non scis
unde veniat et quo vadat sic est omnis qui natus est ex Spiritu
9, 10 respondit Nicodemus et dixit ei quomodo possunt haec fieri re-
spondit Iesus et dixit ei tu es magister Israhel et haec ignoras
11 amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur et quod vidimus
12 testamur et testimonium nostrum non accipitis si terrena dixi
vobis et non creditis quomodo si dixero vobis caelestia credetis
13 et nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo Filius
14 hominis qui est in caelo et sicut Moses exaltavit serpentem in
15 deserto ita exaltari oportet Filium hominis ut omnis qui credit
16 in ipso non pereat sed habeat vitam aeternam sic enim dilexit
Deus mundum ut Filium suum unigenitum daret ut omnis qui
17 credit in eum non pereat sed habeat vitam aeternam non enim
misit Deus Filium suum in mundum ut iudicet mundum sed ut
18 salvetur mundus per ipsum qui credit in eum non iudicatur qui
autem non credit iam iudicatus est quia non credidit in nomi-
19 ne unigeniti Filii Dei hoc est autem iudicium quia lux venit
in mundum et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem
20 erant enim eorum mala opera omnis enim qui mala agit odit
21 lucem et non venit ad lucem ut non arguantur opera eius qui
autem facit veritatem venit ad lucem ut manifestentur eius opera
22 quia in Deo sunt facta post haec venit Iesus et discipuli eius in
23 iudaeam terram et illic demorabatur cum eis et baptizabat erat
autem et Iohannes baptizans in Aenon iuxta Salim quia aquae
24 multae erant illic et adveniebant et baptizabantur nondum enim

missus fuerat in carcerem Iohannes facta est ergo quaestio ex 25
discipulis Iohannis cum Iudaeis de purificatione et venerunt ad 26
Iohannem et dixerunt ei rabbi qui erat tecum trans Iordanen cui
tu testimonium perhibuisti ecce hic baptizat et omnes veniunt
ad eum respondit Iohannes et dixit non potest homo accipere 27
quicquam nisi fuerit ei datum de caelo ipsi vos mihi testimo- 28
nium perhibetis quod dixerim ego non sum Christus sed quia
missus sum ante illum qui habet sponsam sponsus est amicus 29
autem sponsi qui stat et audit eum gaudio gaudet propter vocem
sponsi hoc ergo gaudium meum impletum est illum oportet cre- 30
scere me autem minui qui desursum venit supra omnes est qui 31
est de terra de terra est et de terra loquitur qui de caelo venit
supra omnes est et quod vidit et audivit hoc testatur et testi- 32
monium eius nemo accipit qui accipit eius testimonium signavit 33
quia Deus verax est quem enim misit Deus verba Dei loquitur 34
non enim ad mensuram dat Deus Spiritum Pater diligit Filium 35
et omnia dedit in manu eius qui credit in Filium habet vitam 36
aeternam qui autem incredulus est Filio non videbit vitam sed
ira Dei manet super eum

ut ergo cognovit Iesus quia audierunt Pharisaei quia Iesus plu- **IV**
res discipulos facit et baptizat quam Iohannes quamquam Iesus 2
non baptizaret sed discipuli eius reliquit Iudaeam et abiit ite- 3
rum in Galilaeam oportebat autem eum transire per Samariam 4
venit ergo in civitatem Samariae quae dicitur Sychar iuxta prae- 5
dium quod dedit Iacob Ioseph filio suo erat autem ibi fons Iacob 6
Iesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic super fontem hora erat
quasi sexta venit mulier de Samaria haurire aquam dicit ei Iesus 7
da mihi bibere discipuli enim eius abierant in civitatem ut cibos 8
emerent dicit ergo ei mulier illa samaritana quomodo tu Iudae- 9
us cum sis bibere a me poscis quae sum mulier samaritana non
enim coutuntur Iudaei Samaritanis respondit Iesus et dixit ei si 10
scires donum Dei et quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu for-
sitan petisses ab eo et dedisset tibi aquam vivam dicit ei mulier 11
Domine neque in quo haurias habes et puteus altus est unde er-
go habes aquam vivam numquid tu maior es patre nostro Iacob 12
qui dedit nobis puteum et ipse ex eo bibit et filii eius et pecora
eius respondit Iesus et dixit ei omnis qui bibit ex aqua hac sitiet 13
iterum qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in
aeternum sed aqua quam dabo ei fiet in eo fons aquae salientis 14

15 in vitam aeternam dicit ad eum mulier Domine da mihi hanc
16 aquam ut non sitiam neque veniam huc haurire dicit ei Iesus
17 vade voca virum tuum et veni huc respondit mulier et dixit non
habeo virum dicit ei Iesus bene dixisti quia non habeo virum
18 quinque enim viros habuisti et nunc quem habes non est tuus
19 vir hoc vere dixisti dicit ei mulier Domine video quia propheta
20 es tu patres nostri in monte hoc adoraverunt et vos dicitis quia
21 Hierosolymis est locus ubi adorare oportet dicit ei Iesus mulier
crede mihi quia veniet hora quando neque in monte hoc neque in
22 Hierosolymis adorabitis Patrem vos adoratis quod nescitis nos
23 adoramus quod scimus quia salus ex Iudaeis est sed venit hora
et nunc est quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu
24 et veritate nam et Pater tales quaerit qui adorent eum spiritus
est Deus et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet
25 adorare dicit ei mulier scio quia Messias venit qui dicitur Chri-
26 stus cum ergo venerit ille nobis adnuntiabit omnia dicit ei Iesus
27 ego sum qui loquor tecum et continuo venerunt discipuli eius et
mirabantur quia cum muliere loquebatur nemo tamen dixit quid
28 quaeris aut quid loqueris cum ea reliquit ergo hydriam suam
29 mulier et abiit in civitatem et dicit illis hominibus venite videte
hominem qui dixit mihi omnia quaecumque feci numquid ipse
30, 31 est Christus exierunt de civitate et veniebant ad eum interea
32 rogabant eum discipuli dicentes rabbi manduca ille autem dixit
33 eis ego cibum habeo manducare quem vos nescitis dicebant ergo
34 discipuli ad invicem numquid aliquis adtulit ei manducare dicit
eis Iesus meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me
35 ut perficiam opus eius nonne vos dicitis quod adhuc quattuor
menses sunt et messis venit ecce dico vobis levate oculos vestros
36 et videte regiones quia albae sunt iam ad messem et qui metit
mercedem accipit et congregat fructum in vitam aeternam ut et
37 qui seminat simul gaudeat et qui metit in hoc enim est verbum
38 verum quia alius est qui seminat et alius est qui metit ego misi
vos metere quod vos non laborastis alii laboraverunt et vos in la-
39 borem eorum introistis ex civitate autem illa multi crediderunt
in eum Samaritanorum propter verbum mulieris testimonium pe-
40 rhibentis quia dixit mihi omnia quaecumque feci cum venissent
ergo ad illum Samaritani rogaverunt eum ut ibi maneret et man-
41 sit ibi duos dies et multo plures crediderunt propter sermonem
42 eius et mulieri dicebant quia iam non propter tuam loquellam

credimus ipsi enim audivimus et scimus quia hic est vere salvator
mundi post duos autem dies exiit inde et abiit in Galilaeam ip- 43, 44
se enim Iesus testimonium perhibuit quia propheta in sua patria
honorem non habet cum ergo venisset in Galilaeam exceperunt 45
eum Galilaei cum omnia vidissent quae fecerat Hierosolymis in
die festo et ipsi enim venerant in diem festum venit ergo iterum 46
in Cana Galilaeae ubi fecit aquam vinum et erat quidam regu-
lus cuius filius infirmabatur Capharnaum hic cum audisset quia 47
Iesus adveniret a Iudaea in Galilaeam abiit ad eum et rogabat
eum ut descenderet et sanaret filium eius incipiebat enim mori
dixit ergo Iesus ad eum nisi signa et prodigia videritis non credi- 48
tis dicit ad eum regulus Domine descende priusquam moriatur 49
filius meus dicit ei Iesus vade filius tuus vivit credidit homo 50
sermoni quem dixit ei Iesus et ibat iam autem eo descendente 51
servi occurrerunt ei et nuntiaverunt dicentes quia filius eius vi-
veret interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit et 52
dixerunt ei quia heri hora septima reliquit eum febris cognovit 53
ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei Iesus filius tuus vivit
et credidit ipse et domus eius tota hoc iterum secundum signum 54
fecit Iesus cum venisset a Iudaea in Galilaeam

post haec erat dies festus Iudaeorum et ascendit Iesus Hie- **V**
rosolymis est autem Hierosolymis super Probatica piscina quae 2
cognominatur hebraice Bethsaida quinque porticus habens in 3
his iacebat multitudo magna languentium caecorum claudorum
aridorum expectantium aquae motum erat autem quidam homo 5
ibi triginta et octo annos habens in infirmitate sua hunc cum 6
vidisset Iesus iacentem et cognovisset quia multum iam tem-
pus habet dicit ei vis sanus fieri respondit ei languidus Domine 7
hominem non habeo ut cum turbata fuerit aqua mittat me in
piscinam dum venio enim ego alius ante me descendit dicit ei 8
Iesus surge tolle grabattum tuum et ambula et statim sanus 9
factus est homo et sustulit grabattum suum et ambulabat erat
autem sabbatum in illo die dicebant Iudaei illi qui sanatus fuerat 10
sabbatum est non licet tibi tollere grabattum tuum respondit 11
eis qui me fecit sanum ille mihi dixit tolle grabattum tuum et
ambula interrogaverunt ergo eum quis est ille homo qui dixit 12
tibi tolle grabattum tuum et ambula is autem qui sanus fuerat 13
effectus nesciebat quis esset Iesus enim declinavit turba consti-
tuta in loco postea invenit eum Iesus in templo et dixit illi ecce 14

sanus factus es iam noli peccare ne deterius tibi aliquid contin-
15 gat abiit ille homo et nuntiavit Iudaeis quia Iesus esset qui fecit
16 eum sanum propterea persequebantur Iudaei Iesum quia haec
17 faciebat in sabbato Iesus autem respondit eis Pater meus usque
18 modo operatur et ego operor propterea ergo magis quaerebant
eum Iudaei interficere quia non solum solvebat sabbatum sed et
Patrem suum dicebat Deum aequalem se faciens Deo respondit
19 itaque Iesus et dixit eis amen amen dico vobis non potest Filius
a se facere quicquam nisi quod viderit Patrem facientem quae-
20 cumque enim ille fecerit haec et Filius similiter facit Pater enim
diligit Filium et omnia demonstrat ei quae ipse facit et maiora
21 his demonstrabit ei opera ut vos miremini sicut enim Pater su-
22 scitat mortuos et vivificat sic et Filius quos vult vivificat neque
23 enim Pater iudicat quemquam sed iudicium omne dedit Filio ut
omnes honorificent Filium sicut honorificant Patrem qui non ho-
24 norificat Filium non honorificat Patrem qui misit illum amen
amen dico vobis quia qui verbum meum audit et credit ei qui
misit me habet vitam aeternam et in iudicium non venit sed
25 transit a morte in vitam amen amen dico vobis quia venit hora
et nunc est quando mortui audient vocem Filii Dei et qui audie-
26 rint vivent sicut enim Pater habet vitam in semet ipso sic dedit
27 et Filio vitam habere in semet ipso et potestatem dedit ei et
28 iudicium facere quia Filius hominis est nolite mirari hoc quia
venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem
29 eius et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitae qui
30 vero mala egerunt in resurrectionem iudicii non possum ego a
me ipso facere quicquam sicut audio iudico et iudicium meum
iustum est quia non quaero voluntatem meam sed voluntatem
31 eius qui misit me si ego testimonium perhibeo de me testimo-
32 nium meum non est verum alius est qui testimonium perhibet
de me et scio quia verum est testimonium quod perhibet de me
33, 34 vos misistis ad Iohannem et testimonium perhibuit veritati ego
autem non ab homine testimonium accipio sed haec dico ut vos
35 salvi sitis ille erat lucerna ardens et lucens vos autem voluistis
36 exultare ad horam in luce eius ego autem habeo testimonium
maius Iohanne opera enim quae dedit mihi Pater ut perficiam
ea ipsa opera quae ego facio testimonium perhibent de me quia
37 Pater me misit et qui misit me Pater ipse testimonium perhi-
buit de me neque vocem eius umquam audistis neque speciem

eius vidistis et verbum eius non habetis in vobis manens quia 38
quem misit ille huic vos non creditis scrutamini scripturas quia 39
vos putatis in ipsis vitam aeternam habere et illae sunt quae te-
stimonium perhibent de me et non vultis venire ad me ut vitam 40
habeatis claritatem ab hominibus non accipio sed cognovi vos 41, 42
quia dilectionem Dei non habetis in vobis ego veni in nomine 43
Patris mei et non accipitis me si alius venerit in nomine suo illum
accipietis quomodo potestis vos credere qui gloriam ab invicem 44
accipitis et gloriam quae a solo est Deo non quaeritis nolite pu- 45
tare quia ego accusaturus sim vos apud Patrem est qui accuset
vos Moses in quo vos speratis si enim crederetis Mosi crederetis 46
forsitan et mihi de me enim ille scripsit si autem illius litteris 47
non creditis quomodo meis verbis credetis

post haec abiit Iesus trans mare Galilaeae quod est Tiberia- **VI**
dis et sequebatur eum multitudo magna quia videbant signa 2
quae faciebat super his qui infirmabantur subiit ergo in mon- 3
tem Iesus et ibi sedebat cum discipulis suis erat autem proxi- 4
mum pascha dies festus Iudaeorum cum sublevasset ergo ocu- 5
los Iesus et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum dicit
ad Philippum unde ememus panes ut manducent hii hoc au- 6
tem dicebat temptans eum ipse enim sciebat quid esset facturus
respondit ei Philippus ducentorum denariorum panes non suffi- 7
ciunt eis ut unusquisque modicum quid accipiat dicit ei unus 8
ex discipulis eius Andreas frater Simonis Petri est puer unus 9
hic qui habet quinque panes hordiacios et duos pisces sed haec
quid sunt inter tantos dixit ergo Iesus facite homines discum- 10
bere erat autem faenum multum in loco discubuerunt ergo viri
numero quasi quinque milia accepit ergo panes Iesus et cum 11
gratias egisset distribuit discumbentibus similiter et ex piscibus
quantum volebant ut autem impleti sunt dixit discipulis suis 12
colligite quae superaverunt fragmenta ne pereant collegerunt 13
ergo et impleverunt duodecim cofinos fragmentorum ex quinque
panibus hordiaciis quae superfuerunt his qui manducaverunt illi 14
ergo homines cum vidissent quod fecerat signum dicebant quia
hic est vere propheta qui venturus est in mundum Iesus ergo 15
cum cognovisset quia venturi essent ut raperent eum et facerent
eum regem fugit iterum in montem ipse solus ut autem sero 16
factum est descenderunt discipuli eius ad mare et cum ascen- 17
dissent navem venerunt trans mare in Capharnaum et tenebrae

18 iam factae erant et non venerat ad eos Iesus mare autem ven-
19 to magno flante exsurgebat cum remigassent ergo quasi stadia
viginti quinque aut triginta vident Iesum ambulantem super ma-
20 re et proximum navi fieri et timuerunt ille autem dicit eis ego
21 sum nolite timere voluerunt ergo accipere eum in navi et statim
22 fuit navis ad terram quam ibant altera die turba quae stabat
trans mare vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una et quia
non introisset cum discipulis suis Iesus in navem sed soli disci-
23 puli eius abissent aliae vero supervenerunt naves a Tiberiade
iuxta locum ubi manducaverant panem gratias agente Domino
24 cum ergo vidisset turba quia Iesus non esset ibi neque discipuli
eius ascenderunt naviculas et venerunt Capharnaum quaeren-
25 tes Iesum et cum invenissent eum trans mare dixerunt ei rabbi
26 quando huc venisti respondit eis Iesus et dixit amen amen dico
vobis quaeritis me non quia vidistis signa sed quia manducastis
27 ex panibus et saturati estis operamini non cibum qui perit sed
qui permanet in vitam aeternam quem Filius hominis vobis da-
28 bit hunc enim Pater signavit Deus dixerunt ergo ad eum quid
29 faciemus ut operemur opera Dei respondit Iesus et dixit eis hoc
30 est opus Dei ut credatis in eum quem misit ille dixerunt ergo
ei quod ergo tu facis signum ut videamus et credamus tibi quid
31 operaris patres nostri manna manducaverunt in deserto sicut
32 scriptum est panem de caelo dedit eis manducare dixit ergo eis
Iesus amen amen dico vobis non Moses dedit vobis panem de
33 caelo sed Pater meus dat vobis panem de caelo verum panis
34 enim Dei est qui descendit de caelo et dat vitam mundo dixe-
35 runt ergo ad eum Domine semper da nobis panem hunc dixit
autem eis Iesus ego sum panis vitae qui veniet ad me non esuriet
36 et qui credit in me non sitiet umquam sed dixi vobis quia et
37 vidistis me et non creditis omne quod dat mihi Pater ad me
38 veniet et eum qui venit ad me non eiciam foras quia descendi
de caelo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius
39 qui misit me haec est autem voluntas eius qui misit me Patris
ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo sed resuscitem illum
40 novissimo die haec est enim voluntas Patris mei qui misit me
ut omnis qui videt Filium et credit in eum habeat vitam aeter-
41 nam et resuscitabo ego eum in novissimo die murmurabant ergo
Iudaei de illo quia dixisset ego sum panis qui de caelo descendi
42 et dicebant nonne hic est Iesus filius Ioseph cuius nos novimus

patrem et matrem quomodo ergo dicit hic quia de caelo descen-
di respondit ergo Iesus et dixit eis nolite murmurare in invicem 43
nemo potest venire ad me nisi Pater qui misit me traxerit eum 44
et ego resuscitabo eum novissimo die est scriptum in prophetis 45
et erunt omnes docibiles Dei omnis qui audivit a Patre et didicit
venit ad me non quia Patrem vidit quisquam nisi is qui est a 46
Deo hic vidit Patrem amen amen dico vobis qui credit in me 47
habet vitam aeternam ego sum panis vitae patres vestri man- 48, 49
ducaverunt in deserto manna et mortui sunt hic est panis de 50
caelo descendens ut si quis ex ipso manducaverit non moriatur
ego sum panis vivus qui de caelo descendi si quis manducaverit 51, 52
ex hoc pane vivet in aeternum et panis quem ego dabo caro mea
est pro mundi vita litigabant ergo Iudaei ad invicem dicentes 53
quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum
dixit ergo eis Iesus amen amen dico vobis nisi manducaveritis car- 54
nem Filii hominis et biberitis eius sanguinem non habetis vitam
in vobis qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem 55
habet vitam aeternam et ego resuscitabo eum in novissimo die
caro enim mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus qui 56, 57
manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet
et ego in illo sicut misit me vivens Pater et ego vivo propter 58
Patrem et qui manducat me et ipse vivet propter me hic est 59
panis qui de caelo descendit non sicut manducaverunt patres ve-
stri manna et mortui sunt qui manducat hunc panem vivet in
aeternum haec dixit in synagoga docens in Capharnaum multi 60, 61
ergo audientes ex discipulis eius dixerunt durus est hic sermo
quis potest eum audire sciens autem Iesus apud semet ipsum 62
quia murmurarent de hoc discipuli eius dixit eis hoc vos scanda-
lizat si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius 63
spiritus est qui vivificat caro non prodest quicquam verba quae 64
ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt sed sunt quidam 65
ex vobis qui non credunt sciebat enim ab initio Iesus qui essent
credentes et quis traditurus esset eum et dicebat propterea dixi 66
vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datum a Patre
meo ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro et iam non 67
cum illo ambulabant dixit ergo Iesus ad duodecim numquid et 68
vos vultis abire respondit ergo ei Simon Petrus Domine ad quem 69
ibimus verba vitae aeternae habes et nos credidimus et cognovi- 70
mus quia tu es Christus Filius Dei respondit eis Iesus nonne ego 71

72 vos duodecim elegi et ex vobis unus diabolus est dicebat autem
Iudam Simonis Scariotis hic enim erat traditurus eum cum esset
unus ex duodecim

VII post haec ambulabat Iesus in Galilaeam non enim volebat in
2 Iudaeam ambulare quia quaerebant eum Iudaei interficere erat
3 autem in proximo dies festus Iudaeorum scenopegia dixerunt
autem ad eum fratres eius transi hinc et vade in Iudaeam ut et
4 discipuli tui videant opera tua quae facis nemo quippe in occul-
to quid facit et quaerit ipse in palam esse si haec facis manifesta
5, 6 te ipsum mundo neque enim fratres eius credebant in eum di-
cit ergo eis Iesus tempus meum nondum advenit tempus autem
7 vestrum semper est paratum non potest mundus odisse vos me
autem odit quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera eius
8 mala sunt vos ascendite ad diem festum hunc ego non ascendo
ad diem festum istum quia meum tempus nondum impletum est
9, 10 haec cum dixisset ipse mansit in Galilaea ut autem ascenderunt
fratres eius tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste
11 sed quasi in occulto Iudaei ergo quaerebant eum in die festo
17 et dicebant ubi est ille et murmur multus de eo erat in turba
18 qui a semet ipso loquitur gloriam propriam quaerit qui autem
quaerit gloriam eius qui misit illum hic verax est et iniustitia in
19 illo non est nonne Moses dedit vobis legem et nemo ex vobis
20 facit legem quid me quaeritis interficere respondit turba et di-
21 xit daemonium habes quis te quaerit interficere respondit Iesus
22 et dixit eis unum opus feci et omnes miramini propterea Moses
dedit vobis circumcisionem non quia ex Mose est sed ex patribus
23 et in sabbato circumciditis hominem si circumcisionem accipit
homo in sabbato ut non solvatur lex Mosi mihi indignamini quia
24 totum hominem sanum feci in sabbato nolite iudicare secun-
25 dum faciem sed iustum iudicium iudicate dicebant ergo quidam
26 ex Hierosolymis nonne hic est quem quaerunt interficere et ecce
palam loquitur et nihil ei dicunt numquid vere cognoverunt prin-
27 cipes quia hic est Christus sed hunc scimus unde sit Christus
28 autem cum venerit nemo scit unde sit clamabat ergo docens in
templo Iesus et dicens et me scitis et unde sim scitis et a me ipso
29 non veni sed est verus qui misit me quem vos non scitis ego
30 scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit quaerebant ergo
eum adprehendere et nemo misit in illum manus quia nondum
31 venerat hora eius de turba autem multi crediderunt in eum et

dicebant Christus cum venerit numquid plura signa faciet quam
quae hic facit audierunt Pharisaei turbam murmurantem de illo 32
haec et miserunt principes et Pharisaei ministros ut adprehen-
derent eum dixit ergo Iesus adhuc modicum tempus vobiscum 33
sum et vado ad eum qui misit me quaeretis me et non invenietis 34
et ubi sum ego vos non potestis venire dixerunt ergo Iudaei ad 35
se ipsos quo hic iturus est quia non inveniemus eum numquid in
dispersionem gentium iturus est et docturus gentes quis est hic 36
sermo quem dixit quaeretis me et non invenietis et ubi sum ego
non potestis venire in novissimo autem die magno festivitatis 37
stabat Iesus et clamabat dicens si quis sitit veniat ad me et bi-
bat qui credit in me sicut dixit scriptura flumina de ventre eius 38
fluent aquae vivae hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi 39
erant credentes in eum non enim erat Spiritus quia Iesus nondum
fuerat glorificatus ex illa ergo turba cum audissent hos sermo- 40
nes eius dicebant hic est vere propheta alii dicebant hic est 41
Christus quidam autem dicebant numquid a Galilaea Christus
venit nonne scriptura dicit quia ex semine David et Bethleem 42
castello ubi erat David venit Christus dissensio itaque facta est 43
in turba propter eum quidam autem ex ipsis volebant adpre- 44
hendere eum sed nemo misit super illum manus venerunt ergo 45
ministri ad pontifices et Pharisaeos et dixerunt eis illi quare non
adduxistis eum responderunt ministri numquam sic locutus est 46
homo sicut hic homo responderunt ergo eis Pharisaei numquid 47
et vos seducti estis numquid aliquis ex principibus credidit in 48
eum aut ex Pharisaeis sed turba haec quae non novit legem ma- 49
ledicti sunt dicit Nicodemus ad eos ille qui venit ad eum nocte 50
qui unus erat ex ipsis numquid lex nostra iudicat hominem ni- 51
si audierit ab ipso prius et cognoverit quid faciat responderunt 52
et dixerunt ei numquid et tu Galilaeus es scrutare et vide quia
propheta a Galilaea non surgit et reversi sunt unusquisque in 53
domum suam

Iesus autem perrexit in montem Oliveti et diluculo iterum **VIII**, 2
venit in templum et omnis populus venit ad eum et sedens doce-
bat eos adducunt autem scribae et Pharisaei mulierem in adul- 3
terio deprehensam et statuerunt eam in medio et dixerunt ei 4
magister haec mulier modo deprehensa est in adulterio in lege 5
autem Moses mandavit nobis huiusmodi lapidare tu ergo quid
dicis haec autem dicebant temptantes eum ut possent accusare 6

eum Iesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra
7 cum autem perseverarent interrogantes eum erexit se et dixit
eis qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat
8, 9 et iterum se inclinans scribebat in terra audientes autem unus
post unum exiebant incipientes a senioribus et remansit solus et
10 mulier in medio stans erigens autem se Iesus dixit ei mulier ubi
11 sunt nemo te condemnavit quae dixit nemo Domine dixit autem
Iesus nec ego te condemnabo vade et amplius iam noli peccare
12 iterum ergo locutus est eis Iesus dicens ego sum lux mundi qui
sequitur me non ambulabit in tenebris sed habebit lucem vitae
13 dixerunt ergo ei Pharisaei tu de te ipso testimonium perhibes
14 testimonium tuum non est verum respondit Iesus et dixit eis et
si ego testimonium perhibeo de me ipso verum est testimonium
meum quia scio unde veni et quo vado vos autem nescitis unde
15 venio aut quo vado vos secundum carnem iudicatis ego non iu-
16 dico quemquam et si iudico ego iudicium meum verum est quia
17 solus non sum sed ego et qui me misit Pater et in lege vestra
18 scriptum est quia duorum hominum testimonium verum est ego
sum qui testimonium perhibeo de me ipso et testimonium perhi-
19 bet de me qui misit me Pater dicebant ergo ei ubi est Pater
tuus respondit Iesus neque me scitis neque Patrem meum si me
20 sciretis forsitan et Patrem meum sciretis haec verba locutus est
in gazofilacio docens in templo et nemo adprehendit eum quia
21 necdum venerat hora eius dixit ergo iterum eis Iesus ego vado et
quaeretis me et in peccato vestro moriemini quo ego vado vos non
22 potestis venire dicebant ergo Iudaei numquid interficiet semet
23 ipsum quia dicit quo ego vado vos non potestis venire et dice-
bat eis vos de deorsum estis ego de supernis sum vos de mundo
24 hoc estis ego non sum de hoc mundo dixi ergo vobis quia mo-
riemini in peccatis vestris si enim non credideritis quia ego sum
25 moriemini in peccato vestro dicebant ergo ei tu quis es dixit
26 eis Iesus principium quia et loquor vobis multa habeo de vobis
loqui et iudicare sed qui misit me verax est et ego quae audivi
27 ab eo haec loquor in mundo et non cognoverunt quia Patrem
28 eis dicebat dixit ergo eis Iesus cum exaltaveritis Filium homi-
nis tunc cognoscetis quia ego sum et a me ipso facio nihil sed
29 sicut docuit me Pater haec loquor et qui me misit mecum est
non reliquit me solum quia ego quae placita sunt ei facio semper
30, 31 haec illo loquente multi crediderunt in eum dicebat ergo Iesus

ad eos qui crediderunt ei Iudaeos si vos manseritis in sermone
meo vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem et veritas 32
liberabit vos responderunt ei semen Abrahae sumus et nemini 33
servivimus umquam quomodo tu dicis liberi eritis respondit eis 34
Iesus amen amen dico vobis quia omnis qui facit peccatum ser-
vus est peccati servus autem non manet in domo in aeternum 35
filius manet in aeternum si ergo Filius vos liberaverit vere liberi 36
eritis scio quia filii Abrahae estis sed quaeritis me interficere 37
quia sermo meus non capit in vobis ego quod vidi apud Patrem 38
loquor et vos quae vidistis apud patrem vestrum facitis respon- 39
derunt et dixerunt ei pater noster Abraham est dicit eis Iesus si
filii Abrahae estis opera Abrahae facite nunc autem quaeritis 40
me interficere hominem qui veritatem vobis locutus sum quam
audivi a Deo hoc Abraham non fecit vos facitis opera patris ve- 41
stri dixerunt itaque ei nos ex fornicatione non sumus nati unum
patrem habemus Deum dixit ergo eis Iesus si Deus pater ve- 42
ster esset diligeretis utique me ego enim ex Deo processi et veni
neque enim a me ipso veni sed ille me misit quare loquellam 43
meam non cognoscitis quia non potestis audire sermonem meum
vos ex patre diabolo estis et desideria patris vestri vultis face- 44
re ille homicida erat ab initio et in veritate non stetit quia non
est veritas in eo cum loquitur mendacium ex propriis loquitur
quia mendax est et pater eius ego autem quia veritatem dico 45
non creditis mihi quis ex vobis arguit me de peccato si veri- 46
tatem dico quare vos non creditis mihi qui est ex Deo verba 47
Dei audit propterea vos non auditis quia ex Deo non estis re- 48
sponderunt igitur Iudaei et dixerunt ei nonne bene dicimus nos
quia Samaritanus es tu et daemonium habes respondit Iesus ego 49
daemonium non habeo sed honorifico Patrem meum et vos inho-
noratis me ego autem non quaero gloriam meam est qui quaerit 50
et iudicat amen amen dico vobis si quis sermonem meum ser- 51
vaverit mortem non videbit in aeternum dixerunt ergo Iudaei 52
nunc cognovimus quia daemonium habes Abraham mortuus est
et prophetae et tu dicis si quis sermonem meum servaverit non
gustabit mortem in aeternum numquid tu maior es patre nostro 53
Abraham qui mortuus est et prophetae mortui sunt quem te ip-
sum facis respondit Iesus si ego glorifico me ipsum gloria mea 54
nihil est est Pater meus qui glorificat me quem vos dicitis quia
Deus noster est et non cognovistis eum ego autem novi eum et 55

si dixero quia non scio eum ero similis vobis mendax sed scio
56 eum et sermonem eius servo Abraham pater vester exultavit ut
57 videret diem meum et vidit et gavisus est dixerunt ergo Iudaei
ad eum quinquaginta annos nondum habes et Abraham vidisti
58 dixit eis Iesus amen amen dico vobis antequam Abraham fieret
59 ego sum tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum Iesus autem
abscondit se et exivit de templo

IX, 2 et praeteriens vidit hominem caecum a nativitate et interro-
gaverunt eum discipuli sui rabbi quis peccavit hic aut parentes
3 eius ut caecus nasceretur respondit Iesus neque hic peccavit
4 neque parentes eius sed ut manifestetur opera Dei in illo me
oportet operari opera eius qui misit me donec dies est venit nox
5 quando nemo potest operari quamdiu in mundo sum lux sum
6 mundi haec cum dixisset expuit in terram et fecit lutum ex
7 sputo et linuit lutum super oculos eius et dixit ei vade lava in
natatoria Siloae quod interpretatur Missus abiit ergo et lavit et
8 venit videns itaque vicini et qui videbant eum prius quia men-
dicus erat dicebant nonne hic est qui sedebat et mendicabat alii
9 dicebant quia hic est alii autem nequaquam sed similis est eius
10 ille dicebat quia ego sum dicebant ergo ei quomodo aperti sunt
11 oculi tibi respondit ille homo qui dicitur Iesus lutum fecit et un-
xit oculos meos et dixit mihi vade ad natatoriam Siloae et lava
12, 13 et abii et lavi et vidi dixerunt ei ubi est ille ait nescio addu-
14 cunt eum ad Pharisaeos qui caecus fuerat erat autem sabbatum
15 quando lutum fecit Iesus et aperuit oculos eius iterum ergo in-
terrogabant eum Pharisaei quomodo vidisset ille autem dixit eis
16 lutum posuit mihi super oculos et lavi et video dicebant ergo ex
Pharisaeis quidam non est hic homo a Deo quia sabbatum non
custodit alii dicebant quomodo potest homo peccator haec signa
17 facere et scisma erat in eis dicunt ergo caeco iterum tu quid dicis
de eo qui aperuit oculos tuos ille autem dixit quia propheta est
18 non crediderunt ergo Iudaei de illo quia caecus fuisset et vidisset
19 donec vocaverunt parentes eius qui viderat et interrogaverunt
eos dicentes hic est filius vester quem vos dicitis quia caecus na-
20 tus est quomodo ergo nunc videt responderunt eis parentes eius
et dixerunt scimus quia hic est filius noster et quia caecus natus
21 est quomodo autem nunc videat nescimus aut quis eius aper-
uit oculos nos nescimus ipsum interrogate aetatem habet ipse de
22 se loquatur haec dixerunt parentes eius quia timebant Iudaeos

iam enim conspiraverant Iudaei ut si quis eum confiteretur Chri-
stum extra synagogam fieret propterea parentes eius dixerunt 23
quia aetatem habet ipsum interrogate vocaverunt ergo rursum 24
hominem qui fuerat caecus et dixerunt ei da gloriam Deo nos
scimus quia hic homo peccator est dixit ergo ille si peccator est 25
nescio unum scio quia caecus cum essem modo video dixerunt 26
ergo illi quid fecit tibi quomodo aperuit tibi oculos respondit 27
eis dixi vobis iam et audistis quid iterum vultis audire numquid
et vos vultis discipuli eius fieri maledixerunt ei et dixerunt tu 28
discipulus illius es nos autem Mosi discipuli sumus nos scimus 29
quia Mosi locutus est Deus hunc autem nescimus unde sit re- 30
spondit ille homo et dixit eis in hoc enim mirabile est quia vos
nescitis unde sit et aperuit meos oculos scimus autem quia pec- 31
catores Deus non audit sed si quis Dei cultor est et voluntatem
eius facit hunc exaudit a saeculo non est auditum quia aperuit 32
quis oculos caeci nati nisi esset hic a Deo non poterat facere 33
quicquam responderunt et dixerunt ei in peccatis natus es to- 34
tus et tu doces nos et eiecerunt eum foras audivit Iesus quia 35
eiecerunt eum foras et cum invenisset eum dixit ei tu credis in
Filium Dei respondit ille et dixit quis est Domine ut credam in 36
eum et dixit ei Iesus et vidisti eum et qui loquitur tecum ipse 37
est at ille ait credo Domine et procidens adoravit eum dixit ei 38, 39
Iesus in iudicium ego in hunc mundum veni ut qui non vident
videant et qui vident caeci fiant et audierunt ex Pharisaeis qui 40
cum ipso erant et dixerunt ei numquid et nos caeci sumus dixit 41
eis Iesus si caeci essetis non haberetis peccatum nunc vero dicitis
quia videmus peccatum vestrum manet

amen amen dico vobis qui non intrat per ostium in ovile ovium **X**
sed ascendit aliunde ille fur est et latro qui autem intrat per 2
ostium pastor est ovium huic ostiarius aperit et oves vocem 3
eius audiunt et proprias oves vocat nominatim et educit eas et 4
cum proprias oves emiserit ante eas vadit et oves illum sequun-
tur quia sciunt vocem eius alienum autem non sequuntur sed 5
fugient ab eo quia non noverunt vocem alienorum hoc prover- 6
bium dixit eis Iesus illi autem non cognoverunt quid loqueretur
eis dixit ergo eis iterum Iesus amen amen dico vobis quia ego 7
sum ostium ovium omnes quotquot venerunt fures sunt et la- 8
trones sed non audierunt eos oves ego sum ostium per me si 9
quis introierit salvabitur et ingredietur et egredietur et pascua

10 inveniet fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat ego
11 veni ut vitam habeant et abundantius habeant ego sum pastor
12 bonus bonus pastor animam suam dat pro ovibus mercennarius
et qui non est pastor cuius non sunt oves propriae videt lupum
venientem et dimittit oves et fugit et lupus rapit et dispergit oves
13 mercennarius autem fugit quia mercennarius est et non pertinet
14 ad eum de ovibus ego sum pastor bonus et cognosco meas et co-
15 gnoscunt me meae sicut novit me Pater et ego agnosco Patrem
16 et animam meam pono pro ovibus et alias oves habeo quae non
sunt ex hoc ovili et illas oportet me adducere et vocem meam
17 audient et fiet unum ovile unus pastor propterea me Pater dili-
18 git quia ego pono animam meam ut iterum sumam eam nemo
tollit eam a me sed ego pono eam a me ipso potestatem ha-
beo ponendi eam et potestatem habeo iterum sumendi eam hoc
19 mandatum accepi a Patre meo dissensio iterum facta est in-
20 ter Iudaeos propter sermones hos dicebant autem multi ex ipsis
21 daemonium habet et insanit quid eum auditis alii dicebant haec
verba non sunt daemonium habentis numquid daemonium potest
22 caecorum oculos aperire facta sunt autem encenia in Hieroso-
23 lymis et hiemps erat et ambulabat Iesus in templo in porticu
24 Salomonis circumdederunt ergo eum Iudaei et dicebant ei quo-
usque animam nostram tollis si tu es Christus dic nobis palam
25 respondit eis Iesus loquor vobis et non creditis opera quae ego
facio in nomine Patris mei haec testimonium perhibent de me
26, 27 sed vos non creditis quia non estis ex ovibus meis oves meae
28 vocem meam audiunt et ego cognosco eas et sequuntur me et
ego vitam aeternam do eis et non peribunt in aeternum et non
29 rapiet eas quisquam de manu mea Pater meus quod dedit mihi
maius omnibus est et nemo potest rapere de manu Patris mei
30, 31 ego et Pater unum sumus sustulerunt lapides Iudaei ut lapida-
32 rent eum respondit eis Iesus multa opera bona ostendi vobis ex
33 Patre meo propter quod eorum opus me lapidatis responderunt
ei Iudaei de bono opere non lapidamus te sed de blasphemia et
34 quia tu homo cum sis facis te ipsum Deum respondit eis Iesus
35 nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dii estis si illos
dixit deos ad quos sermo Dei factus est et non potest solvi scrip-
36 tura quem Pater sanctificavit et misit in mundum vos dicitis
37 quia blasphemas quia dixi Filius Dei sum si non facio opera Pa-
38 tris mei nolite credere mihi si autem facio et si mihi non vultis

credere operibus credite ut cognoscatis et credatis quia in me est
Pater et ego in Patre quaerebant ergo eum prendere et exivit 39
de manibus eorum et abiit iterum trans Iordanen in eum locum 40
ubi erat Iohannes baptizans primum et mansit illic et multi ve- 41
nerunt ad eum et dicebant quia Iohannes quidem signum fecit
nullum omnia autem quaecumque dixit Iohannes de hoc vera 42
erant et multi crediderunt in eum

erat autem quidam languens Lazarus a Bethania de castello **XI**
Mariae et Marthae sororis eius Maria autem erat quae unxit 2
Dominum unguento et extersit pedes eius capillis suis cuius fra-
ter Lazarus infirmabatur miserunt ergo sorores ad eum dicentes 3
Domine ecce quem amas infirmatur audiens autem Iesus dixit 4
eis infirmitas haec non est ad mortem sed pro gloria Dei ut glo-
rificetur Filius Dei per eam diligebat autem Iesus Martham et 5
sororem eius Mariam et Lazarum ut ergo audivit quia infirma- 6
batur tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus deinde 7
post haec dicit discipulis suis eamus in Iudaeam iterum dicunt 8
ei discipuli rabbi nunc quaerebant te Iudaei lapidare et iterum
vadis illuc respondit Iesus nonne duodecim horae sunt diei si 9
quis ambulaverit in die non offendit quia lucem huius mundi vi-
det si autem ambulaverit nocte offendit quia lux non est in eo 10
haec ait et post hoc dicit eis Lazarus amicus noster dormit sed 11
vado ut a somno exsuscitem eum dixerunt ergo discipuli eius 12
Domine si dormit salvus erit dixerat autem Iesus de morte eius 13
illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret tunc 14
ergo dixit eis Iesus manifeste Lazarus mortuus est et gaudeo 15
propter vos ut credatis quoniam non eram ibi sed eamus ad eum
dixit ergo Thomas qui dicitur Didymus ad condiscipulos eamus 16
et nos ut moriamur cum eo venit itaque Iesus et invenit eum 17
quattuor dies iam in monumento habentem erat autem Betha- 18
nia iuxta Hierosolyma quasi stadiis quindecim multi autem ex 19
Iudaeis venerant ad Martham et Mariam ut consolarentur eas
de fratre suo Martha ergo ut audivit quia Iesus venit occurrit 20
illi Maria autem domi sedebat dixit ergo Martha ad Iesum Do- 21
mine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus sed et nunc 22
scio quia quaecumque poposceris a Deo dabit tibi Deus dicit illi 23
Iesus resurget frater tuus dicit ei Martha scio quia resurget in 24
resurrectione in novissima die dixit ei Iesus ego sum resurrectio 25
et vita qui credit in me et si mortuus fuerit vivet et omnis qui 26

27 vivit et credit in me non morietur in aeternum credis hoc ait illi
utique Domine ego credidi quia tu es Christus Filius Dei qui in
28 mundum venisti et cum haec dixisset abiit et vocavit Mariam
29 sororem suam silentio dicens magister adest et vocat te illa ut
30 audivit surgit cito et venit ad eum nondum enim venerat Iesus
in castellum sed erat adhuc in illo loco ubi occurrerat ei Martha
31 Iudaei igitur qui erant cum ea in domo et consolabantur eam
cum vidissent Mariam quia cito surrexit et exiit secuti sunt eam
32 dicentes quia vadit ad monumentum ut ploret ibi Maria ergo
cum venisset ubi erat Iesus videns eum cecidit ad pedes eius et
33 dixit ei Domine si fuisses hic non esset mortuus frater meus Ie-
sus ergo ut vidit eam plorantem et Iudaeos qui venerant cum ea
34 plorantes fremuit spiritu et turbavit se ipsum et dixit ubi posui-
35 stis eum dicunt ei Domine veni et vide et lacrimatus est Iesus
36, 37 dixerunt ergo Iudaei ecce quomodo amabat eum quidam autem
dixerunt ex ipsis non poterat hic qui aperuit oculos caeci facere
38 ut et hic non moreretur Iesus ergo rursum fremens in semet ipso
venit ad monumentum erat autem spelunca et lapis superpositus
39 erat ei ait Iesus tollite lapidem dicit ei Martha soror eius qui
40 mortuus fuerat Domine iam fetet quadriduanus enim est dicit
ei Iesus nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam Dei
41 tulerunt ergo lapidem Iesus autem elevatis sursum oculis dixit
42 Pater gratias ago tibi quoniam audisti me ego autem sciebam
quia semper me audis sed propter populum qui circumstat dixi
43 ut credant quia tu me misisti haec cum dixisset voce magna
44 clamavit Lazare veni foras et statim prodiit qui fuerat mortuus
ligatus pedes et manus institis et facies illius sudario erat ligata
45 dicit Iesus eis solvite eum et sinite abire multi ergo ex Iudaeis
qui venerant ad Mariam et viderant quae fecit crediderunt in
46 eum quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisaeos et dixerunt
47 eis quae fecit Iesus collegerunt ergo pontifices et Pharisaei con-
cilium et dicebant quid facimus quia hic homo multa signa facit
48 si dimittimus eum sic omnes credent in eum et venient Roma-
49 ni et tollent nostrum et locum et gentem unus autem ex ipsis
Caiaphas cum esset pontifex anni illius dixit eis vos nescitis quic-
50 quam nec cogitatis quia expedit nobis ut unus moriatur homo
51 pro populo et non tota gens pereat hoc autem a semet ipso non
dixit sed cum esset pontifex anni illius prophetavit quia Iesus
52 moriturus erat pro gente et non tantum pro gente sed et ut fi-

lios Dei qui erant dispersi congregaret in unum ab illo ergo die 53
cogitaverunt ut interficerent eum Iesus ergo iam non in palam 54
ambulabat apud Iudaeos sed abiit in regionem iuxta desertum
in civitatem quae dicitur Efrem et ibi morabatur cum discipulis
proximum autem erat pascha Iudaeorum et ascenderunt multi 55
Hierosolyma de regione ante pascha ut sanctificarent se ipsos
quaerebant ergo Iesum et conloquebantur ad invicem in templo 56
stantes quid putatis quia non veniat ad diem festum dederant 57
autem pontifices et Pharisaei mandatum ut si quis cognoverit
ubi sit indicet ut adprehendant eum

Iesus ergo ante sex dies paschae venit Bethaniam ubi fuerat **XII**
Lazarus mortuus quem suscitavit Iesus fecerunt autem ei cenam 2
ibi et Martha ministrabat Lazarus vero unus erat ex discumben-
tibus cum eo Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici 3
pretiosi unxit pedes Iesu et extersit capillis suis pedes eius et do-
mus impleta est ex odore unguenti dicit ergo unus ex discipulis 4
eius Iudas Scariotis qui erat eum traditurus quare hoc unguen- 5
tum non veniit trecentis denariis et datum est egenis dixit au- 6
tem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum sed quia fur erat
et loculos habens ea quae mittebantur portabat dixit ergo Iesus 7
sine illam ut in die sepulturae meae servet illud pauperes enim 8
semper habetis vobiscum me autem non semper habetis cogno- 9
vit ergo turba multa ex Iudaeis quia illic est et venerunt non
propter Iesum tantum sed ut Lazarum viderent quem suscitavit
a mortuis cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et La- 10
zarum interficerent quia multi propter illum abibant ex Iudaeis 11
et credebant in Iesum in crastinum autem turba multa quae 12
venerat ad diem festum cum audissent quia venit Iesus Hiero-
solyma acceperunt ramos palmarum et processerunt obviam ei 13
et clamabant osanna benedictus qui venit in nomine Domini rex
Israhel et invenit Iesus asellum et sedit super eum sicut scrip- 14
tum est noli timere filia Sion ecce rex tuus venit sedens super 15
pullum asinae haec non cognoverunt discipuli eius primum sed 16
quando glorificatus est Iesus tunc recordati sunt quia haec erant
scripta de eo et haec fecerunt ei testimonium ergo perhibebat 17
turba quae erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento
et suscitavit eum a mortuis propterea et obviam venit ei turba 18
quia audierunt eum fecisse hoc signum Pharisaei ergo dixerunt 19
ad semet ipsos videtis quia nihil proficimus ecce mundus totus

20 post eum abiit erant autem gentiles quidam ex his qui ascende-
21 rant ut adorarent in die festo hii ergo accesserunt ad Philippum
qui erat a Bethsaida Galilaeae et rogabant eum dicentes domine
22 volumus Iesum videre venit Philippus et dicit Andreae Andreas
23 rursum et Philippus dixerunt Iesu Iesus autem respondit eis
24 dicens venit hora ut clarificetur Filius hominis amen amen di-
co vobis nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit
25 ipsum solum manet si autem mortuum fuerit multum fructum
adfert qui amat animam suam perdet eam et qui odit animam
26 suam in hoc mundo in vitam aeternam custodit eam si quis mihi
ministrat me sequatur et ubi sum ego illic et minister meus erit
27 si quis mihi ministraverit honorificabit eum Pater meus nunc
anima mea turbata est et quid dicam Pater salvifica me ex ho-
28 ra hac sed propterea veni in horam hanc Pater clarifica tuum
nomen venit ergo vox de caelo et clarificavi et iterum clarificabo
29 turba ergo quae stabat et audierat dicebant tonitruum factum
30 esse alii dicebant angelus ei locutus est respondit Iesus et dixit
31 non propter me vox haec venit sed propter vos nunc iudicium
32 est mundi nunc princeps huius mundi eicietur foras et ego si
33 exaltatus fuero a terra omnia traham ad me ipsum hoc autem
34 dicebat significans qua morte esset moriturus respondit ei turba
nos audivimus ex lege quia Christus manet in aeternum et quo-
modo tu dicis oportet exaltari Filium hominis quis est iste Filius
35 hominis dixit ergo eis Iesus adhuc modicum lumen in vobis est
ambulate dum lucem habetis ut non tenebrae vos conprehendant
36 et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat dum lucem habetis
credite in lucem ut filii lucis sitis haec locutus est Iesus et abiit
37 et abscondit se ab eis cum autem tanta signa fecisset coram
38 eis non credebant in eum ut sermo Esaiae prophetae implere-
tur quem dixit Domine quis credidit auditui nostro et brachium
39 Domini cui revelatum est propterea non poterant credere quia
40 iterum dixit Esaias excaecavit oculos eorum et induravit eorum
cor ut non videant oculis et intellegant corde et convertantur et
41 sanem eos haec dixit Esaias quando vidit gloriam eius et locu-
42 tus est de eo verumtamen et ex principibus multi crediderunt
in eum sed propter Pharisaeos non confitebantur ut de synagoga
43 non eicerentur dilexerunt enim gloriam hominum magis quam
44 gloriam Dei Iesus autem clamavit et dixit qui credit in me non
45 credit in me sed in eum qui misit me et qui videt me videt eum

qui misit me ego lux in mundum veni ut omnis qui credit in 46
me in tenebris non maneat et si quis audierit verba mea et non 47
custodierit ego non iudico eum non enim veni ut iudicem mun-
dum sed ut salvificem mundum qui spernit me et non accipit 48
verba mea habet qui iudicet eum sermo quem locutus sum ille
iudicabit eum in novissimo die quia ego ex me ipso non sum 49
locutus sed qui misit me Pater ipse mihi mandatum dedit quid
dicam et quid loquar et scio quia mandatum eius vita aeterna 50
est quae ergo ego loquor sicut dixit mihi Pater sic loquor

ante diem autem festum paschae sciens Iesus quia venit eius **XIII**
hora ut transeat ex hoc mundo ad Patrem cum dilexisset suos qui
erant in mundo in finem dilexit eos et cena facta cum diabolus 2
iam misisset in corde ut traderet eum Iudas Simonis Scariotis
sciens quia omnia dedit ei Pater in manus et quia a Deo exi- 3
vit et ad Deum vadit surgit a cena et ponit vestimenta sua et 4
cum accepisset linteum praecinxit se deinde mittit aquam in 5
pelvem et coepit lavare pedes discipulorum et extergere linteo
quo erat praecinctus venit ergo ad Simonem Petrum et dicit 6
ei Petrus Domine tu mihi lavas pedes respondit Iesus et dicit 7
ei quod ego facio tu nescis modo scies autem postea dicit ei 8
Petrus non lavabis mihi pedes in aeternum respondit Iesus ei si
non lavero te non habes partem mecum dicit ei Simon Petrus 9
Domine non tantum pedes meos sed et manus et caput dicit ei 10
Iesus qui lotus est non indiget ut lavet sed est mundus totus et
vos mundi estis sed non omnes sciebat enim quisnam esset qui 11
traderet eum propterea dixit non estis mundi omnes postquam 12
ergo lavit pedes eorum et accepit vestimenta sua cum recubuisset
iterum dixit eis scitis quid fecerim vobis vos vocatis me magister 13
et Domine et bene dicitis sum etenim si ergo ego lavi vestros 14
pedes Dominus et magister et vos debetis alter alterius lavare
pedes exemplum enim dedi vobis ut quemadmodum ego feci 15
vobis ita et vos faciatis amen amen dico vobis non est servus 16
maior domino suo neque apostolus maior eo qui misit illum si 17
haec scitis beati eritis si feceritis ea non de omnibus vobis dico 18
ego scio quos elegerim sed ut impleatur scriptura qui manducat
mecum panem levavit contra me calcaneum suum amodo dico 19
vobis priusquam fiat ut credatis cum factum fuerit quia ego sum
amen amen dico vobis qui accipit si quem misero me accipit qui 20
autem me accipit accipit eum qui me misit cum haec dixisset 21

Iesus turbatus est spiritu et protestatus est et dixit amen amen
22 dico vobis quia unus ex vobis tradet me aspiciebant ergo ad in-
23 vicem discipuli haesitantes de quo diceret erat ergo recumbens
24 unus ex discipulis eius in sinu Iesu quem diligebat Iesus innuit
25 ergo huic Simon Petrus et dicit ei quis est de quo dicit itaque
cum recubuisset ille supra pectus Iesu dicit ei Domine quis est
26 respondit Iesus ille est cui ego intinctum panem porrexero et cum
27 intinxisset panem dedit Iudae Simonis Scariotis et post buccel-
lam tunc introivit in illum Satanas dicit ei Iesus quod facis fac
28 citius hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei
29 quidam enim putabant quia loculos habebat Iudas quia dicit ei
Iesus eme ea quae opus sunt nobis ad diem festum aut egenis ut
30 aliquid daret cum ergo accepisset ille buccellam exivit continuo
31 erat autem nox cum ergo exisset dicit Iesus nunc clarificatus est
32 Filius hominis et Deus clarificatus est in eo si Deus clarificatus
est in eo et Deus clarificabit eum in semet ipso et continuo cla-
33 rificabit eum filioli adhuc modicum vobiscum sum quaeretis me
et sicut dixi Iudaeis quo ego vado vos non potestis venire et vobis
34 dico modo mandatum novum do vobis ut diligatis invicem sicut
35 dilexi vos ut et vos diligatis invicem in hoc cognoscent omnes
36 quia mei discipuli estis si dilectionem habueritis ad invicem di-
cit ei Simon Petrus Domine quo vadis respondit Iesus quo ego
37 vado non potes me modo sequi sequeris autem postea dicit ei
Petrus quare non possum sequi te modo animam meam pro te
38 ponam respondit Iesus animam tuam pro me ponis amen amen
dico tibi non cantabit gallus donec me ter neges

XIV non turbetur cor vestrum creditis in Deum et in me credite
2 in domo Patris mei mansiones multae sunt si quo minus dixissem
3 vobis quia vado parare vobis locum et si abiero et praeparavero
vobis locum iterum venio et accipiam vos ad me ipsum ut ubi
4, 5 sum ego et vos sitis et quo ego vado scitis et viam scitis dicit
ei Thomas Domine nescimus quo vadis et quomodo possumus
6 viam scire dicit ei Iesus ego sum via et veritas et vita nemo ve-
7 nit ad Patrem nisi per me si cognovissetis me et Patrem meum
utique cognovissetis et amodo cognoscitis eum et vidistis eum
8 dicit ei Philippus Domine ostende nobis Patrem et sufficit nobis
9 dicit ei Iesus tanto tempore vobiscum sum et non cognovistis me
Philippe qui vidit me vidit et Patrem quomodo tu dicis ostende
10 nobis Patrem non credis quia ego in Patre et Pater in me est

verba quae ego loquor vobis a me ipso non loquor Pater autem
in me manens ipse facit opera non creditis quia ego in Patre et 11
Pater in me est alioquin propter opera ipsa credite amen amen 12
dico vobis qui credit in me opera quae ego facio et ipse faciet et
maiora horum faciet quia ego ad Patrem vado et quodcumque 13
petieritis in nomine meo hoc faciam ut glorificetur Pater in Fi-
lio si quid petieritis me in nomine meo hoc faciam si diligitis 14, 15
me mandata mea servate et ego rogabo Patrem et alium para- 16
cletum dabit vobis ut maneat vobiscum in aeternum Spiritum 17
veritatis quem mundus non potest accipere quia non videt eum
nec scit eum vos autem cognoscitis eum quia apud vos manebit
et in vobis erit non relinquam vos orfanos veniam ad vos ad- 18, 19
huc modicum et mundus me iam non videt vos autem videtis me
quia ego vivo et vos vivetis in illo die vos cognoscetis quia ego 20
sum in Patre meo et vos in me et ego in vobis qui habet man- 21
data mea et servat ea ille est qui diligit me qui autem diligit me
diligetur a Patre meo et ego diligam eum et manifestabo ei me
ipsum dicit ei Iudas non ille Scariotis Domine quid factum est 22
quia nobis manifestaturus es te ipsum et non mundo respondit 23
Iesus et dixit ei si quis diligit me sermonem meum servabit et
Pater meus diliget eum et ad eum veniemus et mansiones apud
eum faciemus qui non diligit me sermones meos non servat et 24
sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me Pa-
tris haec locutus sum vobis apud vos manens paracletus autem 25, 26
Spiritus Sanctus quem mittet Pater in nomine meo ille vos do-
cebit omnia et suggeret vobis omnia quaecumque dixero vobis
pacem relinquo vobis pacem meam do vobis non quomodo mun- 27
dus dat ego do vobis non turbetur cor vestrum neque formidet
audistis quia ego dixi vobis vado et venio ad vos si diligeretis me 28
gauderetis utique quia vado ad Patrem quia Pater maior me est
et nunc dixi vobis priusquam fiat ut cum factum fuerit creda- 29
tis iam non multa loquar vobiscum venit enim princeps mundi 30
huius et in me non habet quicquam sed ut cognoscat mundus 31
quia diligo Patrem et sicut mandatum dedit mihi Pater sic facio
surgite eamus hinc

ego sum vitis vera et Pater meus agricola est omnem palmi- **XV**, 2
tem in me non ferentem fructum tollet eum et omnem qui fert
fructum purgabit eum ut fructum plus adferat iam vos mundi 3
estis propter sermonem quem locutus sum vobis manete in me 4

et ego in vobis sicut palmes non potest ferre fructum a semet
5 ipso nisi manserit in vite sic nec vos nisi in me manseritis ego
sum vitis vos palmites qui manet in me et ego in eo hic fert fruc-
6 tum multum quia sine me nihil potestis facere si quis in me non
manserit mittetur foras sicut palmes et aruit et colligent eos et
7 in ignem mittunt et ardent si manseritis in me et verba mea in
8 vobis manserint quodcumque volueritis petetis et fiet vobis in
hoc clarificatus est Pater meus ut fructum plurimum adferatis et
9 efficiamini mei discipuli sicut dilexit me Pater et ego dilexi vos
10 manete in dilectione mea si praecepta mea servaveritis mane-
bitis in dilectione mea sicut et ego Patris mei praecepta servavi
11 et maneo in eius dilectione haec locutus sum vobis ut gaudium
12 meum in vobis sit et gaudium vestrum impleatur hoc est prae-
13 ceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos maiorem hac
dilectionem nemo habet ut animam suam quis ponat pro amicis
14, 15 suis vos amici mei estis si feceritis quae ego praecipio vobis iam
non dico vos servos quia servus nescit quid facit dominus eius vos
autem dixi amicos quia omnia quaecumque audivi a Patre meo
16 nota feci vobis non vos me elegistis sed ego elegi vos et posui vos
ut eatis et fructum adferatis et fructus vester maneat ut quod-
17 cumque petieritis Patrem in nomine meo det vobis haec mando
18 vobis ut diligatis invicem si mundus vos odit scitote quia me
19 priorem vobis odio habuit si de mundo fuissetis mundus quod
suum erat diligeret quia vero de mundo non estis sed ego elegi
20 vos de mundo propterea odit vos mundus mementote sermonis
mei quem ego dixi vobis non est servus maior domino suo si me
persecuti sunt et vos persequentur si sermonem meum servave-
21 runt et vestrum servabunt sed haec omnia facient vobis propter
22 nomen meum quia nesciunt eum qui misit me si non venissem
et locutus fuissem eis peccatum non haberent nunc autem ex-
23 cusationem non habent de peccato suo qui me odit et Patrem
24 meum odit si opera non fecissem in eis quae nemo alius fecit
peccatum non haberent nunc autem et viderunt et oderunt et
25 me et Patrem meum sed ut impleatur sermo qui in lege eorum
26 scriptus est quia odio me habuerunt gratis cum autem vene-
rit paracletus quem ego mittam vobis a Patre Spiritum veritatis
27 qui a Patre procedit ille testimonium perhibebit de me et vos
testimonium perhibetis quia ab initio mecum estis

XVI, 2 haec locutus sum vobis ut non scandalizemini absque syna-

gogis facient vos sed venit hora ut omnis qui interficit vos ar-
bitretur obsequium se praestare Deo et haec facient quia non 3
noverunt Patrem neque me sed haec locutus sum vobis ut cum 4
venerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi vobis haec au- 5
tem vobis ab initio non dixi quia vobiscum eram at nunc vado
ad eum qui me misit et nemo ex vobis interrogat me quo vadis
sed quia haec locutus sum vobis tristitia implevit cor vestrum 6
sed ego veritatem dico vobis expedit vobis ut ego vadam si enim 7
non abiero paracletus non veniet ad vos si autem abiero mittam
eum ad vos et cum venerit ille arguet mundum de peccato et 8
de iustitia et de iudicio de peccato quidem quia non credunt 9
in me de iustitia vero quia ad Patrem vado et iam non vide- 10
bitis me de iudicio autem quia princeps mundi huius iudicatus 11
est adhuc multa habeo vobis dicere sed non potestis portare 12
modo cum autem venerit ille Spiritus veritatis docebit vos in 13
omnem veritatem non enim loquetur a semet ipso sed quaecum-
que audiet loquetur et quae ventura sunt adnuntiabit vobis ille 14
me clarificabit quia de meo accipiet et adnuntiabit vobis omnia 15
quaecumque habet Pater mea sunt propterea dixi quia de meo
accipit et adnuntiabit vobis modicum et iam non videbitis me et 16
iterum modicum et videbitis me quia vado ad Patrem dixerunt 17
ergo ex discipulis eius ad invicem quid est hoc quod dicit nobis
modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me
et quia vado ad Patrem dicebant ergo quid est hoc quod dicit 18
modicum nescimus quid loquitur cognovit autem Iesus quia vo- 19
lebant eum interrogare et dixit eis de hoc quaeritis inter vos quia
dixi modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis
me amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos mundus 20
autem gaudebit vos autem contristabimini sed tristitia vestra
vertetur in gaudium mulier cum parit tristitiam habet quia ve- 21
nit hora eius cum autem pepererit puerum iam non meminit
pressurae propter gaudium quia natus est homo in mundum et 22
vos igitur nunc quidem tristitiam habetis iterum autem videbo
vos et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum nemo tollit a
vobis et in illo die me non rogabitis quicquam amen amen dico 23
vobis si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis usque 24
modo non petistis quicquam in nomine meo petite et accipietis
ut gaudium vestrum sit plenum haec in proverbiis locutus sum 25
vobis venit hora cum iam non in proverbiis loquar vobis sed pa-

26 Iam de Patre adnuntiabo vobis illo die in nomine meo petetis
27 et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis ipse enim
Pater amat vos quia vos me amastis et credidistis quia ego a Deo
28 exivi exivi a Patre et veni in mundum iterum relinquo mundum
29 et vado ad Patrem dicunt ei discipuli eius ecce nunc palam lo-
30 queris et proverbium nullum dicis nunc scimus quia scis omnia
et non opus est tibi ut quis te interroget in hoc credimus quia a
31, 32 Deo existi respondit eis Iesus modo creditis ecce venit hora et
iam venit ut dispergamini unusquisque in propria et me solum
33 relinquatis et non sum solus quia Pater mecum est haec locutus
sum vobis ut in me pacem habeatis in mundo pressuram habetis
sed confidite ego vici mundum
XVII haec locutus est Iesus et sublevatis oculis in caelum dixit Pa-
ter venit hora clarifica Filium tuum ut Filius tuus clarificet te
2 sicut dedisti ei potestatem omnis carnis ut omne quod dedisti
3 ei det eis vitam aeternam haec est autem vita aeterna ut co-
gnoscant te solum verum Deum et quem misisti Iesum Christum
4 ego te clarificavi super terram opus consummavi quod dedisti
5 mihi ut faciam et nunc clarifica me tu Pater apud temet ipsum
6 claritatem quam habui priusquam mundus esset apud te mani-
festavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo tui
7 erant et mihi eos dedisti et sermonem tuum servaverunt nunc
8 cognoverunt quia omnia quae dedisti mihi abs te sunt quia ver-
ba quae dedisti mihi dedi eis et ipsi acceperunt et cognoverunt
9 vere quia a te exivi et crediderunt quia tu me misisti ego pro eis
rogo non pro mundo rogo sed pro his quos dedisti mihi quia tui
10 sunt et mea omnia tua sunt et tua mea sunt et clarificatus sum
11 in eis et iam non sum in mundo et hii in mundo sunt et ego ad
te venio Pater sancte serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi
12 ut sint unum sicut et nos cum essem cum eis ego servabam eos
in nomine tuo quos dedisti mihi custodivi et nemo ex his perivit
13 nisi filius perditionis ut scriptura impleatur nunc autem ad te
venio et haec loquor in mundo ut habeant gaudium meum im-
14 pletum in semet ipsis ego dedi eis sermonem tuum et mundus
odio eos habuit quia non sunt de mundo sicut et ego non sum
15 de mundo non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serves eos ex
16, 17 malo de mundo non sunt sicut et ego non sum de mundo sanc-
18 tifica eos in veritate sermo tuus veritas est sicut me misisti in
19 mundum et ego misi eos in mundum et pro eis ego sanctifico me

ipsum ut sint et ipsi sanctificati in veritate non pro his autem 20
rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum
in me ut omnes unum sint sicut tu Pater in me et ego in te ut et 21
ipsi in nobis unum sint ut mundus credat quia tu me misisti et 22
ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis ut sint unum sicut nos
unum sumus ego in eis et tu in me ut sint consummati in unum 23
et cognoscat mundus quia tu me misisti et dilexisti eos sicut me
dilexisti Pater quos dedisti mihi volo ut ubi ego sum et illi sint 24
mecum ut videant claritatem meam quam dedisti mihi quia di-
lexisti me ante constitutionem mundi Pater iuste et mundus te 25
non cognovit ego autem te cognovi et hii cognoverunt quia tu
me misisti et notum feci eis nomen tuum et notum faciam ut 26
dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego in ipsis

haec cum dixisset Iesus egressus est cum discipulis suis trans **XVIII**
torrentem Cedron ubi erat hortus in quem introivit ipse et disci-
puli eius sciebat autem et Iudas qui tradebat eum ipsum locum 2
quia frequenter Iesus convenerat illuc cum discipulis suis Iudas 3
ergo cum accepisset cohortem et a pontificibus et Pharisaeis mi-
nistros venit illuc cum lanternis et facibus et armis Iesus itaque 4
sciens omnia quae ventura erant super eum processit et dicit eis
quem quaeritis responderunt ei Iesum Nazarenum dicit eis Iesus 5
ego sum stabat autem et Iudas qui tradebat eum cum ipsis ut 6
ergo dixit eis ego sum abierunt retrorsum et ceciderunt in terram
iterum ergo eos interrogavit quem quaeritis illi autem dixerunt 7
Iesum Nazarenum respondit Iesus dixi vobis quia ego sum si er- 8
go me quaeritis sinite hos abire ut impleretur sermo quem dixit 9
quia quos dedisti mihi non perdidi ex ipsis quemquam Simon 10
ergo Petrus habens gladium eduxit eum et percussit pontificis
servum et abscidit eius auriculam dextram erat autem nomen
servo Malchus dixit ergo Iesus Petro mitte gladium in vaginam 11
calicem quem dedit mihi Pater non bibam illum cohors ergo et 12
tribunus et ministri Iudaeorum conprehenderunt Iesum et liga-
verunt eum et adduxerunt eum ad Annam primum erat enim 13
socer Caiaphae qui erat pontifex anni illius erat autem Caia- 14
phas qui consilium dederat Iudaeis quia expedit unum hominem
mori pro populo sequebatur autem Iesum Simon Petrus et alius 15
discipulus discipulus autem ille erat notus pontifici et introivit
cum Iesu in atrium pontificis Petrus autem stabat ad ostium 16
foris exivit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici et dixit

17 ostiariae et introduxit Petrum dicit ergo Petro ancilla ostiaria
numquid et tu ex discipulis es hominis istius dicit ille non sum
18 stabant autem servi et ministri ad prunas quia frigus erat et
calefiebant erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se
19 pontifex ergo interrogavit Iesum de discipulis suis et de doctrina
20 eius respondit ei Iesus ego palam locutus sum mundo ego sem-
per docui in synagoga et in templo quo omnes Iudaei conveniunt
21 et in occulto locutus sum nihil quid me interrogas interroga eos
qui audierunt quid locutus sum ipsis ecce hii sciunt quae dixerim
22 ego haec autem cum dixisset unus adsistens ministrorum dedit
23 alapam Iesu dicens sic respondes pontifici respondit ei Iesus si
male locutus sum testimonium perhibe de malo si autem bene
24 quid me caedis et misit eum Annas ligatum ad Caiaphan ponti-
25 ficem erat autem Simon Petrus stans et calefaciens se dixerunt
ergo ei numquid et tu ex discipulis eius es negavit ille et dixit non
26 sum dicit unus ex servis pontificis cognatus eius cuius abscidit
27 Petrus auriculam nonne ego te vidi in horto cum illo iterum ergo
28 negavit Petrus et statim gallus cantavit adducunt ergo Iesum a
Caiapha in praetorium erat autem mane et ipsi non introierunt
in praetorium ut non contaminarentur sed manducarent pascha
29 exivit ergo Pilatus ad eos foras et dixit quam accusationem ad-
30 fertis adversus hominem hunc responderunt et dixerunt ei si
31 non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum dixit ergo
eis Pilatus accipite eum vos et secundum legem vestram iudicate
eum dixerunt ergo ei Iudaei nobis non licet interficere quemquam
32 ut sermo Iesu impleretur quem dixit significans qua esset morte
33 moriturus introivit ergo iterum in praetorium Pilatus et voca-
34 vit Iesum et dixit ei tu es rex Iudaeorum et respondit Iesus a
35 temet ipso hoc dicis an alii tibi dixerunt de me respondit Pila-
tus numquid ego Iudaeus sum gens tua et pontifices tradiderunt
36 te mihi quid fecisti respondit Iesus regnum meum non est de
mundo hoc si ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei
decertarent ut non traderer Iudaeis nunc autem meum regnum
37 non est hinc dixit itaque ei Pilatus ergo rex es tu respondit Ie-
sus tu dicis quia rex sum ego ego in hoc natus sum et ad hoc
veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati omnis qui
38 est ex veritate audit meam vocem dicit ei Pilatus quid est ve-
ritas et cum hoc dixisset iterum exivit ad Iudaeos et dicit eis
39 ego nullam invenio in eo causam est autem consuetudo vobis ut

unum dimittam vobis in pascha vultis ergo dimittam vobis re-
gem Iudaeorum clamaverunt rursum omnes dicentes non hunc 40
sed Barabban erat autem Barabbas latro

tunc ergo adprehendit Pilatus Iesum et flagellavit et mili- **XIX**, 2
tes plectentes coronam de spinis inposuerunt capiti eius et veste
purpurea circumdederunt eum et veniebant ad eum et dicebant 3
have rex Iudaeorum et dabant ei alapas exiit iterum Pilatus fo- 4
ras et dicit eis ecce adduco vobis eum foras ut cognoscatis quia
in eo nullam causam invenio exiit ergo Iesus portans spineam 5
coronam et purpureum vestimentum et dicit eis ecce homo cum 6
ergo vidissent eum pontifices et ministri clamabant dicentes cru-
cifige crucifige dicit eis Pilatus accipite eum vos et crucifigite ego
enim non invenio in eo causam responderunt ei Iudaei nos legem 7
habemus et secundum legem debet mori quia Filium Dei se fecit
cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem magis timuit et in- 8, 9
gressus est praetorium iterum et dicit ad Iesum unde es tu Iesus
autem responsum non dedit ei dicit ergo ei Pilatus mihi non 10
loqueris nescis quia potestatem habeo crucifigere te et potesta-
tem habeo dimittere te respondit Iesus non haberes potestatem 11
adversum me ullam nisi tibi esset datum desuper propterea qui
tradidit me tibi maius peccatum habet exinde quaerebat Pilatus 12
dimittere eum Iudaei autem clamabant dicentes si hunc dimittis
non es amicus Caesaris omnis qui se regem facit contradicit Cae-
sari Pilatus ergo cum audisset hos sermones adduxit foras Iesum 13
et sedit pro tribunali in locum qui dicitur Lithostrotus hebraice
autem Gabbatha erat autem parasceve paschae hora quasi sex- 14
ta et dicit Iudaeis ecce rex vester illi autem clamabant tolle tolle 15
crucifige eum dixit eis Pilatus regem vestrum crucifigam respon-
derunt pontifices non habemus regem nisi Caesarem tunc ergo 16
tradidit eis illum ut crucifigeretur susceperunt autem Iesum et
eduxerunt et baiulans sibi crucem exivit in eum qui dicitur Cal- 17
variae locum hebraice Golgotha ubi eum crucifixerunt et cum eo 18
alios duos hinc et hinc medium autem Iesum scripsit autem et 19
titulum Pilatus et posuit super crucem erat autem scriptum Iesus
Nazarenus rex Iudaeorum hunc ergo titulum multi legerunt Iu- 20
daeorum quia prope civitatem erat locus ubi crucifixus est Iesus
et erat scriptum hebraice graece et latine dicebant ergo Pilato 21
pontifices Iudaeorum noli scribere rex Iudaeorum sed quia ipse
dixit rex sum Iudaeorum respondit Pilatus quod scripsi scripsi 22

23 milites ergo cum crucifixissent eum acceperunt vestimenta eius
et fecerunt quattuor partes unicuique militi partem et tunicam
24 erat autem tunica inconsutilis desuper contexta per totum di-
xerunt ergo ad invicem non scindamus eam sed sortiamur de illa
cuius sit ut scriptura impleatur dicens partiti sunt vestimenta
mea sibi et in vestem meam miserunt sortem et milites quidem
25 haec fecerunt stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius et
26 soror matris eius Maria Cleopae et Maria Magdalene cum vi-
disset ergo Iesus matrem et discipulum stantem quem diligebat
27 dicit matri suae mulier ecce filius tuus deinde dicit discipulo ec-
28 ce mater tua et ex illa hora accepit eam discipulus in sua postea
sciens Iesus quia iam omnia consummata sunt ut consummaretur
29 scriptura dicit sitio vas ergo positum erat aceto plenum illi au-
tem spongiam plenam aceto hysopo circumponentes obtulerunt
30 ori eius cum ergo accepisset Iesus acetum dixit consummatum
31 est et inclinato capite tradidit spiritum Iudaei ergo quoniam
parasceve erat ut non remanerent in cruce corpora sabbato erat
enim magnus dies ille sabbati rogaverunt Pilatum ut frangeren-
32 tur eorum crura et tollerentur venerunt ergo milites et primi
33 quidem fregerunt crura et alterius qui crucifixus est cum eo ad
Iesum autem cum venissent ut viderunt eum iam mortuum non
34 fregerunt eius crura sed unus militum lancea latus eius aperuit
35 et continuo exivit sanguis et aqua et qui vidit testimonium pe-
rhibuit et verum est eius testimonium et ille scit quia vera dicit
36 ut et vos credatis facta sunt enim haec ut scriptura impleatur os
37 non comminuetis ex eo et iterum alia scriptura dicit videbunt
38 in quem transfixerunt post haec autem rogavit Pilatum Ioseph
ab Arimathia eo quod esset discipulus Iesu occultus autem prop-
ter metum Iudaeorum ut tolleret corpus Iesu et permisit Pilatus
39 venit ergo et tulit corpus Iesu venit autem et Nicodemus qui ve-
nerat ad Iesum nocte primum ferens mixturam murrae et aloes
40 quasi libras centum acceperunt ergo corpus Iesu et ligaverunt
41 eum linteis cum aromatibus sicut mos Iudaeis est sepelire erat
autem in loco ubi crucifixus est hortus et in horto monumentum
42 novum in quo nondum quisquam positus erat ibi ergo propter
parasceven Iudaeorum quia iuxta erat monumentum posuerunt
Iesum

XX una autem sabbati Maria Magdalene venit mane cum adhuc
tenebrae essent ad monumentum et videt lapidem sublatum a

monumento cucurrit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad 2
alium discipulum quem amabat Iesus et dicit eis tulerunt Domi-
num de monumento et nescimus ubi posuerunt eum exiit ergo 3
Petrus et ille alius discipulus et venerunt ad monumentum cur- 4
rebant autem duo simul et ille alius discipulus praecucurrit citius
Petro et venit primus ad monumentum et cum se inclinasset 5
videt posita linteamina non tamen introivit venit ergo Simon 6
Petrus sequens eum et introivit in monumentum et videt lintea-
mina posita et sudarium quod fuerat super caput eius non cum 7
linteaminibus positum sed separatim involutum in unum locum
tunc ergo introivit et ille discipulus qui venerat primus ad monu- 8
mentum et vidit et credidit nondum enim sciebant scripturam 9
quia oportet eum a mortuis resurgere abierunt ergo iterum ad 10
semet ipsos discipuli Maria autem stabat ad monumentum foris 11
plorans dum ergo fleret inclinavit se et prospexit in monumen-
tum et vidit duos angelos in albis sedentes unum ad caput et 12
unum ad pedes ubi positum fuerat corpus Iesu dicunt ei illi mu- 13
lier quid ploras dicit eis quia tulerunt Dominum meum et nescio
ubi posuerunt eum haec cum dixisset conversa est retrorsum et 14
videt Iesum stantem et non sciebat quia Iesus est dicit ei Iesus 15
mulier quid ploras quem quaeris illa existimans quia hortulanus
esset dicit ei domine si tu sustulisti eum dicito mihi ubi posuisti
eum et ego eum tollam dicit ei Iesus Maria conversa illa dicit 16
ei rabboni quod dicitur magister dicit ei Iesus noli me tangere 17
nondum enim ascendi ad Patrem meum vade autem ad fratres
meos et dic eis ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum
et Deum meum et Deum vestrum venit Maria Magdalene ad- 18
nuntians discipulis quia vidi Dominum et haec dixit mihi cum 19
esset ergo sero die illo una sabbatorum et fores essent clausae
ubi erant discipuli propter metum Iudaeorum venit Iesus et ste-
tit in medio et dicit eis pax vobis et hoc cum dixisset ostendit 20
eis manus et latus gavisi sunt ergo discipuli viso Domino dixit 21
ergo eis iterum pax vobis sicut misit me Pater et ego mitto vos
hoc cum dixisset insuflavit et dicit eis accipite Spiritum Sanctum 22
quorum remiseritis peccata remittuntur eis quorum retinueritis 23
detenta sunt Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur Di- 24
dymus non erat cum eis quando venit Iesus dixerunt ergo ei alii 25
discipuli vidimus Dominum ille autem dixit eis nisi videro in ma-
nibus eius figuram clavorum et mittam digitum meum in locum

26 clavorum et mittam manum meam in latus eius non credam et
post dies octo iterum erant discipuli eius intus et Thomas cum
eis venit Iesus ianuis clausis et stetit in medio et dixit pax vobis
27 deinde dicit Thomae infer digitum tuum huc et vide manus meas
et adfer manum tuam et mitte in latus meum et noli esse incre-
28 dulus sed fidelis respondit Thomas et dixit ei Dominus meus et
29 Deus meus dicit ei Iesus quia vidisti me credidisti beati qui non
30 viderunt et crediderunt multa quidem et alia signa fecit Iesus
in conspectu discipulorum suorum quae non sunt scripta in libro
31 hoc haec autem scripta sunt ut credatis quia Iesus est Christus
Filius Dei et ut credentes vitam habeatis in nomine eius
XXI postea manifestavit se iterum Iesus ad mare Tiberiadis ma-
2 nifestavit autem sic erant simul Simon Petrus et Thomas qui
dicitur Didymus et Nathanahel qui erat a Cana Galilaeae et filii
3 Zebedaei et alii ex discipulis eius duo dicit eis Simon Petrus
vado piscari dicunt ei venimus et nos tecum et exierunt et ascen-
4 derunt in navem et illa nocte nihil prendiderunt mane autem
iam facto stetit Iesus in litore non tamen cognoverunt discipuli
5 quia Iesus est dicit ergo eis Iesus pueri numquid pulmentarium
6 habetis responderunt ei non dixit eis mittite in dexteram na-
vigii rete et invenietis miserunt ergo et iam non valebant illud
7 trahere a multitudine piscium dicit ergo discipulus ille quem
diligebat Iesus Petro Dominus est Simon Petrus cum audisset
quia Dominus est tunicam succinxit se erat enim nudus et mi-
8 sit se in mare alii autem discipuli navigio venerunt non enim
longe erant a terra sed quasi a cubitis ducentis trahentes rete
9 piscium ut ergo descenderunt in terram viderunt prunas posi-
10 tas et piscem superpositum et panem dicit eis Iesus adferte de
11 piscibus quos prendidistis nunc ascendit Simon Petrus et tra-
xit rete in terram plenum magnis piscibus centum quinquaginta
12 tribus et cum tanti essent non est scissum rete dicit eis Iesus
venite prandete et nemo audebat discentium interrogare eum tu
13 quis es scientes quia Dominus esset et venit Iesus et accepit pa-
14 nem et dat eis et piscem similiter hoc iam tertio manifestatus
15 est Iesus discipulis cum surrexisset a mortuis cum ergo prandis-
sent dicit Simoni Petro Iesus Simon Iohannis diligis me plus his
dicit ei etiam Domine tu scis quia amo te dicit ei pasce agnos
16 meos dicit ei iterum Simon Iohannis diligis me ait illi etiam
17 Domine tu scis quia amo te dicit ei pasce agnos meos dicit ei

tertio Simon Iohannis amas me contristatus est Petrus quia dixit
ei tertio amas me et dicit ei Domine tu omnia scis tu scis quia
amo te dicit ei pasce oves meas amen amen dico tibi cum esses 18
iunior cingebas te et ambulabas ubi volebas cum autem senue-
ris extendes manus tuas et alius te cinget et ducet quo non vis
hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset Deum 19
et hoc cum dixisset dicit ei sequere me conversus Petrus vidit 20
illum discipulum quem diligebat Iesus sequentem qui et recubuit
in cena super pectus eius et dixit Domine quis est qui tradit te
hunc ergo cum vidisset Petrus dicit Iesu Domine hic autem quid 21
dicit ei Iesus si sic eum volo manere donec veniam quid ad te tu 22
me sequere exivit ergo sermo iste in fratres quia discipulus ille 23
non moritur et non dixit ei Iesus non moritur sed si sic eum volo
manere donec venio quid ad te hic est discipulus qui testimo- 24
nium perhibet de his et scripsit haec et scimus quia verum est
testimonium eius sunt autem et alia multa quae fecit Iesus quae 25
si scribantur per singula nec ipsum arbitror mundum capere eos
qui scribendi sunt libros amen

THE ACTS OF THE APOSTLES.

I Primum quidem sermonem feci de omnibus o Theophile
2 quae coepit Iesus facere et docere usque in diem qua
praecipiens apostolis per Spiritum Sanctum quos ele-
3 git adsumptus est quibus et praebuit se ipsum vivum
post passionem suam in multis argumentis per dies quadragin-
4 ta apparens eis et loquens de regno Dei et convescens praecepit
eis ab Hierosolymis ne discederent sed expectarent promissionem
5 Patris quam audistis per os meum quia Iohannes quidem bap-
tizavit aqua vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post
6 multos hos dies igitur qui convenerant interrogabant eum di-
7 centes Domine si in tempore hoc restitues regnum Israhel dixit
autem eis non est vestrum nosse tempora vel momenta quae Pa-
8 ter posuit in sua potestate sed accipietis virtutem supervenientis
Spiritus Sancti in vos et eritis mihi testes in Hierusalem et in om-
9 ni Iudaea et Samaria et usque ad ultimum terrae et cum haec
dixisset videntibus illis elevatus est et nubes suscepit eum ab
10 oculis eorum cumque intuerentur in caelum eunte illo ecce duo
11 viri adstiterunt iuxta illos in vestibus albis qui et dixerunt viri
galilaei quid statis aspicientes in caelum hic Iesus qui adsump-
tus est a vobis in caelum sic veniet quemadmodum vidistis eum
12 euntem in caelum tunc reversi sunt Hierosolymam a monte qui
13 vocatur Oliveti qui est iuxta Hierusalem sabbati habens iter et
cum introissent in cenaculum ascenderunt ubi manebant Petrus
et Iohannes Iacobus et Andreas Philippus et Thomas Bartholo-
meus et Mattheus Iacobus Alphei et Simon Zelotes et Iudas Ia-
14 cobi hii omnes erant perseverantes unianimiter in oratione cum
15 mulieribus et Maria matre Iesu et fratribus eius et in diebus
illis exsurgens Petrus in medio fratrum dixit erat autem turba
16 nominum simul fere centum viginti viri fratres oportet imple-
ri scripturam quam praedixit Spiritus Sanctus per os David de
17 Iuda qui fuit dux eorum qui conprehenderunt Iesum quia con-
numeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministerii huius

et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis et suspen- 18
sus crepuit medius et diffusa sunt omnia viscera eius et notum 19
factum est omnibus habitantibus Hierusalem ita ut appellare-
tur ager ille lingua eorum Acheldemach hoc est ager Sanguinis
scriptum est enim in libro Psalmorum fiat commoratio eius de- 20
serta et non sit qui inhabitet in ea et episcopatum eius accipiat
alius oportet ergo ex his viris qui nobiscum congregati sunt in 21
omni tempore quo intravit et exivit inter nos Dominus Iesus in- 22
cipiens a baptismate Iohannis usque in diem qua adsumptus est
a nobis testem resurrectionis eius nobiscum fieri unum ex istis
et statuerunt duos Ioseph qui vocabatur Barsabban qui cognomi- 23
natus est Iustus et Matthiam et orantes dixerunt tu Domine qui 24
corda nosti omnium ostende quem elegeris ex his duobus unum
accipere locum ministerii huius et apostolatus de quo praevari- 25
catus est Iudas ut abiret in locum suum et dederunt sortes eis 26
et cecidit sors super Matthiam et adnumeratus est cum undecim
apostolis

et cum conplerentur dies pentecostes erant omnes pariter in **II**
eodem loco et factus est repente de caelo sonus tamquam ad- 2
venientis spiritus vehementis et replevit totam domum ubi erant
sedentes et apparuerunt illis dispertitae linguae tamquam ignis 3
seditque supra singulos eorum et repleti sunt omnes Spiritu 4
Sancto et coeperunt loqui aliis linguis prout Spiritus Sanctus
dabat eloqui illis erant autem in Hierusalem habitantes Iudaei 5
viri religiosi ex omni natione quae sub caelo sunt facta autem 6
hac voce convenit multitudo et mente confusa est quoniam au-
diebat unusquisque lingua sua illos loquentes stupebant autem 7
omnes et mirabantur dicentes nonne omnes ecce isti qui loquun-
tur Galilaei sunt et quomodo nos audivimus unusquisque lingua 8
nostra in qua nati sumus Parthi et Medi et Elamitae et qui ha- 9
bitant Mesopotamiam et Iudaeam et Cappadociam Pontum et
Asiam Frygiam et Pamphiliam Aegyptum et partes Lybiae quae 10
est circa Cyrenen et advenae romani Iudaei quoque et proselyti 11
Cretes et Arabes audivimus loquentes eos nostris linguis ma-
gnalia Dei stupebant autem omnes et mirabantur ad invicem 12
dicentes quidnam hoc vult esse alii autem inridentes dicebant 13
quia musto pleni sunt isti stans autem Petrus cum undecim 14
levavit vocem suam et locutus est eis viri iudaei et qui habita-
tis Hierusalem universi hoc vobis notum sit et auribus percipite

15 verba mea non enim sicut vos aestimatis hii ebrii sunt cum sit
16 hora diei tertia sed hoc est quod dictum est per prophetam
17 Iohel et erit in novissimis diebus dicit Dominus effundam de
Spiritu meo super omnem carnem et prophetabunt filii vestri et
filiae vestrae et iuvenes vestri visiones videbunt et seniores ve-
18 stri somnia somniabunt et quidem super servos meos et super
ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo et pro-
19 phetabunt et dabo prodigia in caelo sursum et signa in terra
20 deorsum sanguinem et ignem et vaporem fumi sol convertetur
in tenebras et luna in sanguinem antequam veniat dies Domi-
21 ni magnus et manifestus et erit omnis quicumque invocaverit
22 nomen Domini salvus erit viri israhelitae audite verba haec Ie-
sum Nazarenum virum adprobatum a Deo in vobis virtutibus et
prodigiis et signis quae fecit per illum Deus in medio vestri sicut
23 vos scitis hunc definito consilio et praescientia Dei traditum per
24 manus iniquorum adfigentes interemistis quem Deus suscitavit
solutis doloribus inferni iuxta quod inpossibile erat teneri illum
25 ab eo David enim dicit in eum providebam Dominum coram me
26 semper quoniam a dextris meis est ne commovear propter hoc
laetatum est cor meum et exultavit lingua mea insuper et caro
27 mea requiescet in spe quoniam non derelinques animam meam
28 in inferno neque dabis Sanctum tuum videre corruptionem no-
tas fecisti mihi vias vitae replebis me iucunditate cum facie tua
29 viri fratres liceat audenter dicere ad vos de patriarcha David
quoniam et defunctus est et sepultus est et sepulchrum eius est
30 apud nos usque in hodiernum diem propheta igitur cum esset
et sciret quia iureiurando iurasset illi Deus de fructu lumbi eius
31 sedere super sedem eius providens locutus est de resurrectione
Christi quia neque derelictus est in inferno neque caro eius vidit
32 corruptionem hunc Iesum resuscitavit Deus cui omnes nos te-
33 stes sumus dextera igitur Dei exaltatus et promissione Spiritus
Sancti accepta a Patre effudit hunc quem vos videtis et audistis
34 non enim David ascendit in caelos dicit autem ipse dixit Do-
35 minus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos
36 tuos scabillum pedum tuorum certissime ergo sciat omnis do-
mus Israhel quia et Dominum eum et Christum Deus fecit hunc
37 Iesum quem vos crucifixistis his auditis conpuncti sunt corde et
dixerunt ad Petrum et ad reliquos apostolos quid faciemus viri
38 fratres Petrus vero ad illos paenitentiam inquit agite et baptize-

tur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem
peccatorum vestrorum et accipietis donum Sancti Spiritus vo- 39
bis enim est repromissio et filiis vestris et omnibus qui longe
sunt quoscumque advocaverit Dominus Deus noster aliis etiam 40
verbis pluribus testificatus est et exhortabatur eos dicens sal-
vamini a generatione ista prava qui ergo receperunt sermonem 41
eius baptizati sunt et adpositae sunt in illa die animae circiter
tria milia erant autem perseverantes in doctrina apostolorum 42
et communicatione fractionis panis et orationibus fiebat autem 43
omni animae timor multa quoque prodigia et signa per apostolos
fiebant in Hierusalem et metus erat magnus in universis omnes 44
etiam qui credebant erant pariter et habebant omnia communia
possessiones et substantias vendebant et dividebant illa omnibus 45
prout cuique opus erat cotidie quoque perdurantes unianimiter 46
in templo et frangentes circa domos panem sumebant cibum cum
exultatione et simplicitate cordis conlaudantes Deum et haben- 47
tes gratiam ad omnem plebem Dominus autem augebat qui salvi
fierent cotidie in id ipsum

Petrus autem et Iohannes ascendebant in templum ad horam **III**
orationis nonam et quidam vir qui erat claudus ex utero matris 2
suae baiulabatur quem ponebant cotidie ad portam templi quae
dicitur Speciosa ut peteret elemosynam ab introeuntibus in tem-
plum is cum vidisset Petrum et Iohannem incipientes introire 3
in templum rogabat ut elemosynam acciperet intuens autem in 4
eum Petrus cum Iohanne dixit respice in nos at ille intendebat 5
in eos sperans se aliquid accepturum ab eis Petrus autem dixit 6
argentum et aurum non est mihi quod autem habeo hoc tibi do
in nomine Iesu Christi Nazareni surge et ambula et adprehen- 7
sa ei manu dextera adlevavit eum et protinus consolidatae sunt
bases eius et plantae et exiliens stetit et ambulabat et intravit 8
cum illis in templum ambulans et exiliens et laudans Dominum
et vidit omnis populus eum ambulantem et laudantem Deum 9
cognoscebant autem illum quoniam ipse erat qui ad elemosynam 10
sedebat ad Speciosam portam templi et impleti sunt stupore et
extasi in eo quod contigerat illi cum teneret autem Petrum et 11
Iohannem concurrit omnis populus ad eos ad porticum qui ap-
pellatur Salomonis stupentes videns autem Petrus respondit ad 12
populum viri israhelitae quid miramini in hoc aut nos quid intue-
mini quasi nostra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare

13 Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob Deus patrum nostro-
rum glorificavit Filium suum Iesum quem vos quidem tradidistis
14 et negastis ante faciem Pilati iudicante illo dimitti vos autem
sanctum et iustum negastis et petistis virum homicidam dona-
15 ri vobis auctorem vero vitae interfecistis quem Deus suscitavit
16 a mortuis cuius nos testes sumus et in fide nominis eius hunc
quem videtis et nostis confirmavit nomen eius et fides quae per
eum est dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium
17 vestrum et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis si-
18 cut et principes vestri Deus autem quae praenuntiavit per os
19 omnium prophetarum pati Christum suum implevit sic paeni-
20 temini igitur et convertimini ut deleantur vestra peccata ut cum
venerint tempora refrigerii a conspectu Domini et miserit eum
21 qui praedicatus est vobis Iesum Christum quem oportet caelum
quidem suscipere usque in tempora restitutionis omnium quae
locutus est Deus per os sanctorum suorum a saeculo propheta-
22 rum Moses quidem dixit quia prophetam vobis suscitabit Domi-
nus Deus vester de fratribus vestris tamquam me ipsum audietis
23 iuxta omnia quaecumque locutus fuerit vobis erit autem om-
nis anima quae non audierit prophetam illum exterminabitur de
24 plebe et omnes prophetae a Samuhel et deinceps qui locuti sunt
25 et adnuntiaverunt dies istos vos estis filii prophetarum et testa-
menti quod disposuit Deus ad patres vestros dicens ad Abraham
26 et in semine tuo benedicentur omnes familiae terrae vobis pri-
mum Deus suscitans Filium suum misit eum benedicentem vobis
ut convertat se unusquisque a nequitia sua

IV loquentibus autem illis ad populum supervenerunt sacerdo-
2 tes et magistratus templi et Sadducaei dolentes quod docerent
3 populum et adnuntiarent in Iesu resurrectionem ex mortuis et
iniecerunt in eis manus et posuerunt eos in custodiam in crasti-
4 num erat enim iam vespera multi autem eorum qui audierant
verbum crediderunt et factus est numerus virorum quinque mi-
5 lia factum est autem in crastinum ut congregarentur principes
6 eorum et seniores et scribae in Hierusalem et Annas princeps sa-
cerdotum et Caiphas et Iohannes et Alexander et quotquot erant
7 de genere sacerdotali et statuentes eos in medio interrogabant
8 in qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos tunc Petrus
repletus Spiritu Sancto dixit ad eos principes populi et seniores
9 si nos hodie diiudicamur in benefacto hominis infirmi in quo iste

salvus factus est notum sit omnibus vobis et omni plebi Isra- 10
hel quia in nomine Iesu Christi Nazareni quem vos crucifixistis
quem Deus suscitavit a mortuis in hoc iste adstat coram vobis
sanus hic est lapis qui reprobatus est a vobis aedificantibus qui 11
factus est in caput anguli et non est in alio aliquo salus nec enim 12
nomen aliud est sub caelo datum hominibus in quo oportet nos
salvos fieri videntes autem Petri constantiam et Iohannis con- 13
perto quod homines essent sine litteris et idiotae admirabantur
et cognoscebant eos quoniam cum Iesu fuerant hominem quo- 14
que videntes stantem cum eis qui curatus fuerat nihil poterant
contradicere iusserunt autem eos foras extra concilium secede- 15
re et conferebant ad invicem dicentes quid faciemus hominibus 16
istis quoniam quidem notum signum factum est per eos omnibus
habitantibus in Hierusalem manifestum et non possumus nega-
re sed ne amplius divulgetur in populum comminemur eis ne 17
ultra loquantur in nomine hoc ulli hominum et vocantes eos de- 18
nuntiaverunt ne omnino loquerentur neque docerent in nomine
Iesu Petrus vero et Iohannes respondentes dixerunt ad eos si 19
iustum est in conspectu Dei vos potius audire quam Deum iudi-
cate non enim possumus quae vidimus et audivimus non loqui 20
at illi comminantes dimiserunt eos non invenientes quomodo pu- 21
nirent eos propter populum quia omnes clarificabant Deum in
eo quod acciderat annorum enim erat amplius quadraginta ho- 22
mo in quo factum erat signum istud sanitatis dimissi autem 23
venerunt ad suos et adnuntiaverunt eis quanta ad eos principes
sacerdotum et seniores dixissent qui cum audissent unianimi- 24
ter levaverunt vocem ad Deum et dixerunt Domine tu qui fecisti
caelum et terram et mare et omnia quae in eis sunt qui Spiritu 25
Sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti quare frem-
uerunt gentes et populi meditati sunt inania adstiterunt reges 26
terrae et principes convenerunt in unum adversus Dominum et
adversus Christum eius convenerunt enim vere in civitate ista 27
adversus sanctum puerum tuum Iesum quem unxisti Herodes et
Pontius Pilatus cum gentibus et populis Israhel facere quae ma- 28
nus tua et consilium decreverunt fieri et nunc Domine respice 29
in minas eorum et da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum
tuum in eo cum manum tuam extendas sanitates et signa et 30
prodigia fieri per nomen sancti Filii tui Iesu et cum orassent 31
motus est locus in quo erant congregati et repleti sunt omnes

32 Spiritu Sancto et loquebantur verbum Dei cum fiducia multi-
tudinis autem credentium erat cor et anima una nec quisquam
eorum quae possidebant aliquid suum esse dicebat sed erant illis
33 omnia communia et virtute magna reddebant apostoli testimo-
nium resurrectionis Iesu Christi Domini et gratia magna erat in
34 omnibus illis neque enim quisquam egens erat inter illos quot-
quot enim possessores agrorum aut domorum erant vendentes
35 adferebant pretia eorum quae vendebant et ponebant ante pe-
des apostolorum dividebantur autem singulis prout cuique opus
36 erat Ioseph autem qui cognominatus est Barnabas ab aposto-
lis quod est interpretatum Filius consolationis Levites Cyprius
37 genere cum haberet agrum vendidit illum et adtulit pretium et
posuit ante pedes apostolorum

V vir autem quidam nomine Ananias cum Saffira uxore sua ven-
2 didit agrum et fraudavit de pretio agri conscia uxore sua et
3 adferens partem quandam ad pedes apostolorum posuit dixit
autem Petrus Anania cur temptavit Satanas cor tuum mentiri
4 te Spiritui Sancto et fraudare de pretio agri nonne manens ti-
bi manebat et venundatum in tua erat potestate quare posuisti
5 in corde tuo hanc rem non es mentitus hominibus sed Deo au-
diens autem Ananias haec verba cecidit et exspiravit et factus
6 est timor magnus in omnes qui audierant surgentes autem iuve-
7 nes amoverunt eum et efferentes sepelierunt factum est autem
quasi horarum trium spatium et uxor ipsius nesciens quod fac-
8 tum fuerat introiit respondit autem ei Petrus dic mihi si tanti
9 agrum vendidistis at illa dixit etiam tanti Petrus autem ad eam
quid utique convenit vobis temptare Spiritum Domini ecce pe-
des eorum qui sepelierunt virum tuum ad ostium et efferent te
10 confestim cecidit ante pedes eius et exspiravit intrantes autem
iuvenes invenerunt illam mortuam et extulerunt et sepelierunt ad
11 virum suum et factus est timor magnus in universa ecclesia et
12 in omnes qui audierunt haec per manus autem apostolorum fie-
bant signa et prodigia multa in plebe et erant unianimiter omnes
13 in porticu Salomonis ceterorum autem nemo audebat coniunge-
14 re se illis sed magnificabat eos populus magis autem augebatur
15 credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum ita ut
in plateas eicerent infirmos et ponerent in lectulis et grabattis ut
veniente Petro saltim umbra illius obumbraret quemquam eorum
16 concurrebat autem et multitudo vicinarum civitatum Hierusalem

adferentes aegros et vexatos ab spiritibus inmundis qui curaban-
tur omnes exsurgens autem princeps sacerdotum et omnes qui 17
cum illo erant quae est heresis Sadducaeorum repleti sunt zelo
et iniecerunt manus in apostolos et posuerunt illos in custodia 18
publica angelus autem Domini per noctem aperiens ianuas car- 19
ceris et educens eos dixit ite et stantes loquimini in templo plebi 20
omnia verba vitae huius qui cum audissent intraverunt diluculo 21
in templum et docebant adveniens autem princeps sacerdotum
et qui cum eo erant convocaverunt concilium et omnes seniores
filiorum Israhel et miserunt in carcerem ut adducerentur cum 22
venissent autem ministri et aperto carcere non invenissent illos
reversi nuntiaverunt dicentes carcerem quidem invenimus clau- 23
sum cum omni diligentia et custodes stantes ad ianuas aperien-
tes autem neminem intus invenimus ut audierunt autem hos 24
sermones magistratus templi et principes sacerdotum ambige-
bant de illis quidnam fieret adveniens autem quidam nuntiavit 25
eis quia ecce viri quos posuistis in carcere sunt in templo stan-
tes et docentes populum tunc abiit magistratus cum ministris 26
et adduxit illos sine vi timebant enim populum ne lapidarentur
et cum adduxissent illos statuerunt in concilio et interrogavit 27
eos princeps sacerdotum dicens praecipiendo praecepimus vobis 28
ne doceretis in nomine isto et ecce replestis Hierusalem doctri-
na vestra et vultis inducere super nos sanguinem hominis istius
respondens autem Petrus et apostoli dixerunt oboedire oportet 29
Deo magis quam hominibus Deus patrum nostrorum suscitavit 30
Iesum quem vos interemistis suspendentes in ligno hunc Deus 31
principem et salvatorem exaltavit dextera sua ad dandam paeni-
tentiam Israhel et remissionem peccatorum et nos sumus testes 32
horum verborum et Spiritus Sanctus quem dedit Deus omnibus
oboedientibus sibi haec cum audissent dissecabantur et cogita- 33
bant interficere illos surgens autem quidam in concilio Phari- 34
saeus nomine Gamalihel legis doctor honorabilis universae plebi
iussit foras ad breve homines fieri dixitque ad illos viri israheli- 35
tae adtendite vobis super hominibus istis quid acturi sitis ante 36
hos enim dies extitit Theodas dicens esse se aliquem cui consen-
sit virorum numerus circiter quadringentorum qui occisus est et
omnes quicumque credebant ei dissipati sunt et redactus est ad
nihilum post hunc extitit Iudas Galilaeus in diebus professionis 37
et avertit populum post se et ipse periit et omnes quotquot con-

38 senserunt ei dispersi sunt et nunc itaque dico vobis discedite ab
hominibus istis et sinite illos quoniam si est ex hominibus con-
39 silium hoc aut opus dissolvetur si vero ex Deo est non poteritis
dissolvere eos ne forte et Deo repugnare inveniamini consense-
40 runt autem illi et convocantes apostolos caesis denuntiaverunt
41 ne loquerentur in nomine Iesu et dimiserunt eos et illi quidem
ibant gaudentes a conspectu concilii quoniam digni habiti sunt
42 pro nomine Iesu contumeliam pati omni autem die in templo et
circa domos non cessabant docentes et evangelizantes Christum
Iesum
VI in diebus autem illis crescente numero discipulorum factus est
murmur Graecorum adversus Hebraeos eo quod dispicerentur in
2 ministerio cotidiano viduae eorum convocantes autem duode-
cim multitudinem discipulorum dixerunt non est aequum nos
3 derelinquere verbum Dei et ministrare mensis considerate er-
go fratres viros ex vobis boni testimonii septem plenos Spiritu
4 et sapientia quos constituamus super hoc opus nos vero oratio-
5 ni et ministerio verbi instantes erimus et placuit sermo coram
omni multitudine et elegerunt Stephanum virum plenum fide et
Spiritu Sancto et Philippum et Prochorum et Nicanorem et Ti-
6 monem et Parmenam et Nicolaum advenam Antiochenum hos
statuerunt ante conspectum apostolorum et orantes inposuerunt
7 eis manus et verbum Dei crescebat et multiplicabatur numerus
discipulorum in Hierusalem valde multa etiam turba sacerdotum
8 oboediebat fidei Stephanus autem plenus gratia et fortitudine
9 faciebat prodigia et signa magna in populo surrexerunt autem
quidam de synagoga quae appellatur Libertinorum et Cyrenen-
sium et Alexandrinorum et eorum qui erant a Cilicia et Asia
10 disputantes cum Stephano et non poterant resistere sapientiae
11 et Spiritui quo loquebatur tunc submiserunt viros qui dicerent
se audisse eum dicentem verba blasphemiae in Mosen et Deum
12 commoverunt itaque plebem et seniores et scribas et concurrentes
13 rapuerunt eum et adduxerunt in concilium et statuerunt testes
falsos dicentes homo iste non cessat loqui verba adversus locum
14 sanctum et legem audivimus enim eum dicentem quoniam Iesus
Nazarenus hic destruet locum istum et mutabit traditiones quas
15 tradidit nobis Moses et intuentes eum omnes qui sedebant in
concilio viderunt faciem eius tamquam faciem angeli
VII, 2 dixit autem princeps sacerdotum si haec ita se habent qui ait

viri fratres et patres audite Deus gloriae apparuit patri nostro
Abraham cum esset in Mesopotamiam priusquam moraretur in
Charram et dixit ad illum exi de terra tua et de cognatione 3
tua et veni in terram quam tibi monstravero tunc exiit de terra 4
Chaldeorum et habitavit in Charram et inde postquam mortuus
est pater eius transtulit illum in terram istam in qua nunc vos
habitatis et non dedit illi hereditatem in ea nec passum pedis 5
et repromisit dare illi eam in possessionem et semini eius post
ipsum cum non haberet filium locutus est autem Deus quia erit 6
semen eius accola in terra aliena et servituti eos subicient et ma-
le tractabunt eos annis quadringentis et gentem cui servierint 7
iudicabo ego dixit Deus et post haec exibunt et deservient mihi
in loco isto et dedit illi testamentum circumcisionis et sic genuit 8
Isaac et circumcidit eum die octava et Isaac Iacob et Iacob duo-
decim patriarchas et patriarchae aemulantes Ioseph vendiderunt 9
in Aegyptum et erat Deus cum eo et eripuit eum ex omnibus 10
tribulationibus eius et dedit ei gratiam et sapientiam in con-
spectu Pharaonis regis Aegypti et constituit eum praepositum
super Aegyptum et super omnem domum suam venit autem 11
fames in universam Aegyptum et Chanaan et tribulatio magna
et non inveniebant cibos patres nostri cum audisset autem Ia- 12
cob esse frumentum in Aegypto misit patres nostros primum et 13
in secundo cognitus est Ioseph a fratribus suis et manifestatum
est Pharaoni genus eius mittens autem Ioseph accersivit Iacob 14
patrem suum et omnem cognationem in animabus septuaginta
quinque et descendit Iacob in Aegyptum et defunctus est ip- 15
se et patres nostri et translati sunt in Sychem et positi sunt 16
in sepulchro quod emit Abraham pretio argenti a filiis Emmor
filii Sychem cum adpropinquaret autem tempus repromissionis 17
quam confessus erat Deus Abrahae crevit populus et multipli-
catus est in Aegypto quoadusque surrexit rex alius in Aegypto 18
qui non sciebat Ioseph hic circumveniens genus nostrum adfli- 19
xit patres ut exponerent infantes suos ne vivificarentur eodem 20
tempore natus est Moses et fuit gratus Deo qui nutritus est tri-
bus mensibus in domo patris sui exposito autem illo sustulit 21
eum filia Pharaonis et enutrivit eum sibi in filium et eruditus 22
est Moses omni sapientia Aegyptiorum et erat potens in verbis
et in operibus suis cum autem impleretur ei quadraginta anno- 23
rum tempus ascendit in cor eius ut visitaret fratres suos filios

24 Israhel et cum vidisset quendam iniuriam patientem vindica-
vit illum et fecit ultionem ei qui iniuriam sustinebat percusso
25 Aegyptio existimabat autem intellegere fratres quoniam Deus
26 per manum ipsius daret salutem illis at illi non intellexerunt se-
quenti vero die apparuit illis litigantibus et reconciliabat eos in
27 pacem dicens viri fratres estis ut quid nocetis alterutrum qui
autem iniuriam faciebat proximo reppulit eum dicens quis te
28 constituit principem et iudicem super nos numquid interficere
29 me tu vis quemadmodum interfecisti heri Aegyptium fugit au-
tem Moses in verbo isto et factus est advena in terra Madiam
30 ubi generavit filios duos et expletis annis quadraginta apparuit
31 illi in deserto montis Sina angelus in igne flammae rubi Moses
autem videns admiratus est visum et accedente illo ut consi-
32 deraret facta est vox Domini ego Deus patrum tuorum Deus
Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob tremefactus autem Moses
33 non audebat considerare dixit autem illi Dominus solve calcia-
mentum pedum tuorum locus enim in quo stas terra sancta est
34 videns vidi adflictionem populi mei qui est in Aegypto et ge-
mitum eorum audivi et descendi liberare eos et nunc veni et
35 mittam te in Aegyptum hunc Mosen quem negaverunt dicentes
quis te constituit principem et iudicem hunc Deus principem et
redemptorem misit cum manu angeli qui apparuit illi in rubo
36 hic eduxit illos faciens prodigia et signa in terra Aegypti et in
37 Rubro mari et in deserto annis quadraginta hic est Moses qui
dixit filiis Israhel prophetam vobis suscitabit Deus de fratribus
38 vestris tamquam me hic est qui fuit in ecclesia in solitudine cum
angelo qui loquebatur ei in monte Sina et cum patribus nostris
39 qui accepit verba vitae dare nobis cui noluerunt oboedire patres
nostri sed reppulerunt et aversi sunt cordibus suis in Aegyptum
40 dicentes ad Aaron fac nobis deos qui praecedant nos Moses enim
hic qui eduxit nos de terra Aegypti nescimus quid factum sit
41 ei et vitulum fecerunt in illis diebus et obtulerunt hostiam si-
42 mulacro et laetabantur in operibus manuum suarum convertit
autem Deus et tradidit eos servire militiae caeli sicut scriptum
est in libro Prophetarum numquid victimas aut hostias obtulistis
43 mihi annis quadraginta in deserto domus Israhel et suscepistis
tabernaculum Moloch et sidus dei vestri Rempham figuras quas
44 fecistis adorare eas et transferam vos trans Babylonem taberna-
culum testimonii fuit patribus nostris in deserto sicut disposuit

loquens ad Mosen ut faceret illud secundum formam quam vi-
derat quod et induxerunt suscipientes patres nostri cum Iesu 45
in possessionem gentium quas expulit Deus a facie patrum no-
strorum usque in diebus David qui invenit gratiam ante Deum 46
et petiit ut inveniret tabernaculum Deo Iacob Salomon autem 47
aedificavit illi domum sed non Excelsus in manufactis habitat 48
sicut propheta dicit caelum mihi sedis est terra autem scabillum 49
pedum meorum quam domum aedificabitis mihi dicit Dominus
aut quis locus requietionis meae est nonne manus mea fecit 50
haec omnia dura cervice et incircumcisi cordibus et auribus vos 51
semper Spiritui Sancto resistitis sicut patres vestri et vos quem 52
prophetarum non sunt persecuti patres vestri et occiderunt eos
qui praenuntiabant de adventu Iusti cuius vos nunc proditores
et homicidae fuistis qui accepistis legem in dispositionem an- 53
gelorum et non custodistis audientes autem haec dissecabantur 54
cordibus suis et stridebant dentibus in eum cum autem esset 55
plenus Spiritu Sancto intendens in caelum vidit gloriam Dei et
Iesum stantem a dextris Dei et ait ecce video caelos apertos et
Filium hominis a dextris stantem Dei exclamantes autem voce 56
magna continuerunt aures suas et impetum fecerunt unianimi-
ter in eum et eicientes eum extra civitatem lapidabant et testes 57
deposuerunt vestimenta sua secus pedes adulescentis qui voca-
batur Saulus et lapidabant Stephanum invocantem et dicentem 58
Domine Iesu suscipe spiritum meum positis autem genibus cla- 59
mavit voce magna Domine ne statuas illis hoc peccatum et cum
hoc dixisset obdormivit Saulus autem erat consentiens neci eius
facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesia quae **VIII**
erat Hierosolymis et omnes dispersi sunt per regiones Iudaeae
et Samariae praeter apostolos curaverunt autem Stephanum vi- 2
ri timorati et fecerunt planctum magnum super illum Saulus 3
vero devastabat ecclesiam per domos intrans et trahens viros ac
mulieres tradebat in custodiam igitur qui dispersi erant pertran- 4
siebant evangelizantes verbum Philippus autem descendens in 5
civitatem Samariae praedicabat illis Christum intendebant au- 6
tem turbae his quae a Philippo dicebantur unianimiter audientes
et videntes signa quae faciebat multi enim eorum qui habebant 7
spiritus inmundos clamantes voce magna exiebant multi autem
paralytici et claudi curati sunt factum est ergo magnum gau- 8
dium in illa civitate vir autem quidam nomine Simon qui ante 9

fuerat in civitate magus seducens gentem Samariae dicens esse
10 se aliquem magnum cui auscultabant omnes a minimo usque ad
11 maximum dicentes hic est virtus Dei quae vocatur Magna ad-
tendebant autem eum propter quod multo tempore magicis suis
12 dementasset eos cum vero credidissent Philippo evangelizanti de
regno Dei et nomine Iesu Christi baptizabantur viri ac mulieres
13 tunc Simon et ipse credidit et cum baptizatus esset adherebat
Philippo videns etiam signa et virtutes maximas fieri stupens
14 admirabatur cum autem audissent apostoli qui erant Hieroso-
lymis quia recepit Samaria verbum Dei miserunt ad illos Petrum
15 et Iohannem qui cum venissent oraverunt pro ipsis ut acciperent
16 Spiritum Sanctum nondum enim in quemquam illorum venerat
17 sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu tunc inpo-
18 nebant manus super illos et accipiebant Spiritum Sanctum cum
vidisset autem Simon quia per inpositionem manus apostolorum
19 daretur Spiritus Sanctus obtulit eis pecuniam dicens date et
mihi hanc potestatem ut cuicumque inposuero manus accipiat
20 Spiritum Sanctum Petrus autem dixit ad eum pecunia tua te-
cum sit in perditionem quoniam donum Dei existimasti pecunia
21 possideri non est tibi pars neque sors in sermone isto cor enim
22 tuum non est rectum coram Deo paenitentiam itaque age ab hac
nequitia tua et roga Deum si forte remittatur tibi haec cogitatio
23 cordis tui in felle enim amaritudinis et obligatione iniquitatis
24 video te esse respondens autem Simon dixit precamini vos pro
me ad Dominum ut nihil veniat super me horum quae dixistis
25 et illi quidem testificati et locuti verbum Domini rediebant Hie-
rosolymam et multis regionibus Samaritanorum evangelizabant
26 angelus autem Domini locutus est ad Philippum dicens surge et
vade contra meridianum ad viam quae descendit ab Hierusalem
27 in Gazam haec est deserta et surgens abiit et ecce vir aethiops
eunuchus potens Candacis reginae Aethiopum qui erat super om-
28 nes gazas eius venerat adorare in Hierusalem et revertebatur
29 sedens super currum suum legensque prophetam Esaiam dixit
autem Spiritus Philippo accede et adiunge te ad currum istum
30 adcurrens autem Philippus audivit illum legentem Esaiam pro-
31 phetam et dixit putasne intellegis quae legis qui ait et quomodo
possum si non aliquis ostenderit mihi rogavitque Philippum ut
32 ascenderet et sederet secum locus autem scripturae quam le-
gebat erat hic tamquam ovis ad occisionem ductus est et sicut

agnus coram tondente se sine voce sic non aperuit os suum in 33
humilitate iudicium eius sublatum est generationem illius quis
enarrabit quoniam tollitur de terra vita eius respondens autem 34
eunuchus Philippo dixit obsecro te de quo propheta dicit hoc de
se an de alio aliquo aperiens autem Philippus os suum et inci- 35
piens ab scriptura ista evangelizavit illi Iesum et dum irent per 36
viam venerunt ad quandam aquam et ait eunuchus ecce aqua
quid prohibet me baptizari et iussit stare currum et descende- 38
runt uterque in aquam Philippus et eunuchus et baptizavit eum
cum autem ascendissent de aqua Spiritus Domini rapuit Philip- 39
pum et amplius non vidit eum eunuchus ibat enim per viam suam
gaudens Philippus autem inventus est in Azoto et pertransiens 40
evangelizabat civitatibus cunctis donec veniret Caesaream

Saulus autem adhuc inspirans minarum et caedis in discipulos **IX**
Domini accessit ad principem sacerdotum et petiit ab eo epistu- 2
las in Damascum ad synagogas ut si quos invenisset huius viae
viros ac mulieres vinctos perduceret in Hierusalem et cum iter 3
faceret contigit ut adpropinquaret Damasco et subito circumful-
sit eum lux de caelo et cadens in terram audivit vocem dicentem 4
sibi Saule Saule quid me persequeris qui dixit quis es Domine 5
et ille ego sum Iesus quem tu persequeris sed surge et ingredere 7
civitatem et dicetur tibi quid te oporteat facere viri autem illi
qui comitabantur cum eo stabant stupefacti audientes quidem
vocem neminem autem videntes surrexit autem Saulus de terra 8
apertisque oculis nihil videbat ad manus autem illum trahentes
introduxerunt Damascum et erat tribus diebus non videns et 9
non manducavit neque bibit erat autem quidam discipulus Da- 10
masci nomine Ananias et dixit ad illum in visu Dominus Anania
at ille ait ecce ego Domine et Dominus ad illum surgens vade 11
in vicum qui vocatur Rectus et quaere in domo Iudae Saulum
nomine Tarsensem ecce enim orat et vidit virum Ananiam no- 12
mine introeuntem et inponentem sibi manus ut visum recipiat
respondit autem Ananias Domine audivi a multis de viro hoc 13
quanta mala sanctis tuis fecerit in Hierusalem et hic habet po- 14
testatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui invocant
nomen tuum dixit autem ad eum Dominus vade quoniam vas 15
electionis est mihi iste ut portet nomen meum coram gentibus et
regibus et filiis Israhel ego enim ostendam illi quanta oporteat 16
eum pro nomine meo pati et abiit Ananias et introivit in do- 17

mum et inponens ei manus dixit Saule frater Dominus misit me
Iesus qui apparuit tibi in via qua veniebas ut videas et implearis
18 Spiritu Sancto et confestim ceciderunt ab oculis eius tamquam
19 squamae et visum recepit et surgens baptizatus est et cum acce-
pisset cibum confortatus est fuit autem cum discipulis qui erant
20 Damasci per dies aliquot et continuo in synagogis praedicabat
21 Iesum quoniam hic est Filius Dei stupebant autem omnes qui
audiebant et dicebant nonne hic est qui expugnabat in Hieru-
salem eos qui invocabant nomen istud et huc ad hoc venit ut
22 vinctos illos duceret ad principes sacerdotum Saulus autem ma-
gis convalescebat et confundebat Iudaeos qui habitabant Dama-
23 sci adfirmans quoniam hic est Christus cum implerentur autem
24 dies multi consilium fecerunt Iudaei ut eum interficerent notae
autem factae sunt Saulo insidiae eorum custodiebant autem et
25 portas die ac nocte ut eum interficerent accipientes autem di-
scipuli eius nocte per murum dimiserunt eum submittentes in
26 sporta cum autem venisset in Hierusalem temptabat iungere se
discipulis et omnes timebant eum non credentes quia esset disci-
27 pulus Barnabas autem adprehensum illum duxit ad apostolos et
narravit illis quomodo in via vidisset Dominum et quia locutus
est ei et quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Iesu
28 et erat cum illis intrans et exiens in Hierusalem et fiducialiter
29 agens in nomine Domini loquebatur quoque et disputabat cum
30 Graecis illi autem quaerebant occidere eum quod cum cogno-
vissent fratres deduxerunt eum Caesaream et dimiserunt Tarsum
31 ecclesia quidem per totam Iudaeam et Galilaeam et Samariam
habebat pacem et aedificabatur ambulans in timore Domini et
32 consolatione Sancti Spiritus replebatur factum est autem Pe-
trum dum pertransiret universos devenire et ad sanctos qui ha-
33 bitabant Lyddae invenit autem ibi hominem quendam nomine
Aeneam ab annis octo iacentem in grabatto qui erat paralyticus
34 et ait illi Petrus Aeneas sanat te Iesus Christus surge et sterne
35 tibi et continuo surrexit et viderunt illum omnes qui habita-
36 bant Lyddae et Saronae qui conversi sunt ad Dominum in Ioppe
autem fuit quaedam discipula nomine Tabitas quae interpretata
dicitur Dorcas haec erat plena operibus bonis et elemosynis quas
37 faciebat factum est autem in diebus illis ut infirmata moreretur
38 quam cum lavissent posuerunt eam in cenaculo cum autem pro-
pe esset Lydda ab Ioppe discipuli audientes quia Petrus esset in

ea miserunt duos viros ad eum rogantes ne pigriteris venire usque
ad nos exsurgens autem Petrus venit cum illis et cum advenis- 39
set duxerunt illum in cenaculum et circumsteterunt illum omnes
viduae flentes et ostendentes tunicas et vestes quas faciebat illis
Dorcas eiectis autem omnibus foras Petrus ponens genua oravit 40
et conversus ad corpus dixit Tabita surge at illa aperuit oculos
suos et viso Petro resedit dans autem illi manum erexit eam et 41
cum vocasset sanctos et viduas adsignavit eam vivam notum 42
autem factum est per universam Ioppen et crediderunt multi in
Domino factum est autem ut dies multos moraretur in Ioppe 43
apud quendam Simonem coriarium

vir autem quidam erat in Caesarea nomine Cornelius centurio X
cohortis quae dicitur Italica religiosus et timens Deum cum om- 2
ni domo sua faciens elemosynas multas plebi et deprecans Deum
semper vidit in visu manifeste quasi hora nona diei angelum Dei 3
introeuntem ad se et dicentem sibi Corneli at ille intuens eum 4
timore correptus dixit quid est domine dixit autem illi orationes
tuae et elemosynae tuae ascenderunt in memoriam in conspectu
Dei et nunc mitte viros in Ioppen et accersi Simonem quendam 5
qui cognominatur Petrus hic hospitatur apud Simonem quen- 6
dam coriarium cuius est domus iuxta mare et cum discessisset 7
angelus qui loquebatur illi vocavit duos domesticos suos et mili-
tem metuentem Dominum ex his qui illi parebant quibus cum 8
narrasset omnia misit illos in Ioppen postera autem die iter il- 9
lis facientibus et adpropinquantibus civitati ascendit Petrus in
superiora ut oraret circa horam sextam et cum esuriret voluit 10
gustare parantibus autem eis cecidit super eum mentis exces-
sus et videt caelum apertum et descendens vas quoddam velut 11
linteum magnum quattuor initiis submitti de caelo in terram
in quo erant omnia quadrupedia et serpentia terrae et volatilia 12
caeli et facta est vox ad eum surge Petre et occide et mandu- 13
ca ait autem Petrus absit Domine quia numquam manducavi 14
omne commune et inmundum et vox iterum secundo ad eum 15
quae Deus purificavit ne tu commune dixeris hoc autem fac- 16
tum est per ter et statim receptum est vas in caelum et dum 17
intra se haesitaret Petrus quidnam esset visio quam vidisset ecce
viri qui missi erant a Cornelio inquirentes domum Simonis ad-
stiterunt ad ianuam et cum vocassent interrogabant si Simon 18
qui cognominatur Petrus illic haberet hospitium Petro autem 19

cogitante de visione dixit Spiritus ei ecce viri tres quaerunt te
20 surge itaque et descende et vade cum eis nihil dubitans quia
21 ego misi illos descendens autem Petrus ad viros dixit ecce ego
22 sum quem quaeritis quae causa est propter quam venistis qui
dixerunt Cornelius centurio vir iustus et timens Deum et testi-
monium habens ab universa gente Iudaeorum responsum acce-
pit ab angelo sancto accersire te in domum suam et audire verba
23 abs te introducens igitur eos recepit hospitio sequenti autem die
surgens profectus est cum eis et quidam ex fratribus ab Ioppe
24 comitati sunt eum altera autem die introivit Caesaream Corne-
lius vero expectabat illos convocatis cognatis suis et necessariis
25 amicis et factum est cum introisset Petrus obvius ei Cornelius
26 et procidens ad pedes adoravit Petrus vero levavit eum dicens
27 surge et ego ipse homo sum et loquens cum illo intravit et inve-
28 nit multos qui convenerant dixitque ad illos vos scitis quomodo
abominatum sit viro iudaeo coniungi aut accedere ad alienige-
nam et mihi ostendit Deus neminem communem aut inmundum
29 dicere hominem propter quod sine dubitatione veni accersitus
30 interrogo ergo quam ob causam accersistis me et Cornelius ait
a nudius quartana die usque in hanc horam orans eram hora no-
na in domo mea et ecce vir stetit ante me in veste candida et
31 ait Corneli exaudita est oratio tua et elemosynae tuae comme-
32 moratae sunt in conspectu Dei mitte ergo in Ioppen et accersi
Simonem qui cognominatur Petrus hic hospitatur in domo Si-
33 monis coriarii iuxta mare confestim igitur misi ad te et tu bene
fecisti veniendo nunc ergo omnes nos in conspectu tuo adsumus
34 audire omnia quaecumque tibi praecepta sunt a Domino ape-
riens autem Petrus os dixit in veritate conperi quoniam non est
35 personarum acceptor Deus sed in omni gente qui timet eum et
36 operatur iustitiam acceptus est illi verbum misit filiis Israhel
adnuntians pacem per Iesum Christum hic est omnium Dominus
37 vos scitis quod factum est verbum per universam Iudaeam inci-
piens enim a Galilaea post baptismum quod praedicavit Iohannes
38 Iesum a Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto et
virtute qui pertransivit benefaciendo et sanando omnes oppres-
39 sos a diabolo quoniam Deus erat cum illo et nos testes sumus
omnium quae fecit in regione Iudaeorum et Hierusalem quem
40 et occiderunt suspendentes in ligno hunc Deus suscitavit tertia
41 die et dedit eum manifestum fieri non omni populo sed testibus

praeordinatis a Deo nobis qui manducavimus et bibimus cum il-
lo postquam resurrexit a mortuis et praecepit nobis praedicare 42
populo et testificari quia ipse est qui constitutus est a Deo iu-
dex vivorum et mortuorum huic omnes prophetae testimonium 43
perhibent remissionem peccatorum accipere per nomen eius om-
nes qui credunt in eum adhuc loquente Petro verba haec cecidit 44
Spiritus Sanctus super omnes qui audiebant verbum et obsti- 45
puerunt ex circumcisione fideles qui venerant cum Petro quia et
in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est audiebant enim illos 46
loquentes linguis et magnificantes Deum tunc respondit Petrus 47
numquid aquam quis prohibere potest ut non baptizentur hii
qui Spiritum Sanctum acceperunt sicut et nos et iussit eos in 48
nomine Iesu Christi baptizari tunc rogaverunt eum ut maneret
aliquot diebus

audierunt autem apostoli et fratres qui erant in Iudaea quo- **XI**
niam et gentes receperunt verbum Dei cum ascendisset autem 2
Petrus in Hierosolymam disceptabant adversus illum qui erant
ex circumcisione dicentes quare introisti ad viros praeputium 3
habentes et manducasti cum illis incipiens autem Petrus expo- 4
nebat illis ordinem dicens ego eram in civitate Ioppe orans et 5
vidi in excessu mentis visionem descendens vas quoddam velut
linteum magnum quattuor initiis submitti de caelo et venit us-
que ad me in quod intuens considerabam et vidi quadrupedia 6
terrae et bestias et reptilia et volatilia caeli audivi autem et vo- 7
cem dicentem mihi surgens Petre occide et manduca dixi autem 8
nequaquam Domine quia commune aut inmundum numquam in-
troivit in os meum respondit autem vox secundo de caelo quae 9
Deus mundavit tu ne commune dixeris hoc autem factum est 10
per ter et recepta sunt rursum omnia in caelum et ecce confestim 11
tres viri adstiterunt in domo in qua eram missi a Caesarea ad me
dixit autem Spiritus mihi ut irem cum illis nihil haesitans vene- 12
runt autem mecum et sex fratres isti et ingressi sumus in domum
viri narravit autem nobis quomodo vidisset angelum in domo 13
sua stantem et dicentem sibi mitte in Ioppen et accersi Simonem
qui cognominatur Petrus qui loquetur tibi verba in quibus sal- 14
vus eris tu et universa domus tua cum autem coepissem loqui 15
decidit Spiritus Sanctus super eos sicut et in nos in initio recor- 16
datus sum autem verbi Domini sicut dicebat Iohannes quidem
baptizavit aqua vos autem baptizabimini Spiritu Sancto si ergo 17

eandem gratiam dedit illis Deus sicut et nobis qui credidimus in
Dominum Iesum Christum ego quis eram qui possem prohibere
18 Deum his auditis tacuerunt et glorificaverunt Deum dicentes er-
19 go et gentibus Deus paenitentiam ad vitam dedit et illi quidem
qui dispersi fuerant a tribulatione quae facta fuerat sub Stepha-
no perambulaverunt usque Foenicen et Cyprum et Antiochiam
20 nemini loquentes verbum nisi solis Iudaeis erant autem quidam
ex eis viri cyprii et cyrenei qui cum introissent Antiochiam lo-
21 quebantur et ad Graecos adnuntiantes Dominum Iesum et erat
manus Domini cum eis multusque numerus credentium conver-
22 sus est ad Dominum pervenit autem sermo ad aures ecclesiae
quae erat Hierosolymis super istis et miserunt Barnaban usque
23 Antiochiam qui cum pervenisset et vidisset gratiam Dei gavisus
est et hortabatur omnes proposito cordis permanere in Domino
24 quia erat vir bonus et plenus Spiritu Sancto et fide et adposita
25 est turba multa Domino profectus est autem Tarsum ut quaere-
26 ret Saulum quem cum invenisset perduxit Antiochiam et annum
totum conversati sunt in ecclesia et docuerunt turbam multam
ita ut cognominarentur primum Antiochiae discipuli Christiani
27 in his autem diebus supervenerunt ab Hierosolymis prophetae
28 Antiochiam et surgens unus ex eis nomine Agabus significabat
per Spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum
29 quae facta est sub Claudio discipuli autem prout quis habebat
proposuerunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus
30 in Iudaea fratribus quod et fecerunt mittentes ad seniores per
manus Barnabae et Sauli

XII eodem autem tempore misit Herodes rex manus ut adfligeret
2 quosdam de ecclesia occidit autem Iacobum fratrem Iohannis
3 gladio videns autem quia placeret Iudaeis adposuit adprehen-
4 dere et Petrum erant autem dies azymorum quem cum adpre-
hendisset misit in carcerem tradens quattuor quaternionibus mi-
litum custodire eum volens post pascha producere eum populo
5 et Petrus quidem servabatur in carcere oratio autem fiebat sine
6 intermissione ab ecclesia ad Deum pro eo cum autem productu-
rus eum esset Herodes in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter
duos milites vinctus catenis duabus et custodes ante ostium cu-
7 stodiebant carcerem et ecce angelus Domini adstitit et lumen
refulsit in habitaculo percussoque latere Petri suscitavit eum di-
8 cens surge velociter et ceciderunt catenae de manibus eius dixit

autem angelus ad eum praecingere et calcia te gallicas tuas et
fecit sic et dixit illi circumda tibi vestimentum tuum et sequere
me et exiens sequebatur et nesciebat quia verum est quod fie- 9
bat per angelum aestimabat autem se visum videre transeun- 10
tes autem primam et secundam custodiam venerunt ad portam
ferream quae ducit ad civitatem quae ultro aperta est eis et ex-
euntes processerunt vicum unum et continuo discessit angelus
ab eo et Petrus ad se reversus dixit nunc scio vere quia misit 11
Dominus angelum suum et eripuit me de manu Herodis et de
omni expectatione plebis Iudaeorum consideransque venit ad 12
domum Mariae matris Iohannis qui cognominatus est Marcus
ubi erant multi congregati et orantes pulsante autem eo ostium 13
ianuae processit puella ad audiendum nomine Rhode et ut co- 14
gnovit vocem Petri prae gaudio non aperuit ianuam sed intro
currens nuntiavit stare Petrum ante ianuam at illi dixerunt ad 15
eam insanis illa autem adfirmabat sic se habere illi autem dice-
bant angelus eius est Petrus autem perseverabat pulsans cum 16
autem aperuissent viderunt eum et obstipuerunt annuens autem 17
eis manu ut tacerent enarravit quomodo Dominus eduxisset eum
de carcere dixitque nuntiate Iacobo et fratribus haec et egressus
abiit in alium locum facta autem die erat non parva turbatio in- 18
ter milites quidnam de Petro factum esset Herodes autem cum 19
requisisset eum et non invenisset inquisitione facta de custodibus
iussit eos duci descendensque a Iudaea in Caesaream ibi commo-
ratus est erat autem iratus Tyriis et Sidoniis at illi unianimes 20
venerunt ad eum et persuaso Blasto qui erat super cubiculum re-
gis postulabant pacem eo quod alerentur regiones eorum ab illo
statuto autem die Herodes vestitus veste regia sedit pro tribunali 21
et contionabatur ad eos populus autem adclamabat dei voces 22
et non hominis confestim autem percussit eum angelus Domini 23
eo quod non dedisset honorem Deo et consumptus a vermibus
exspiravit verbum autem Domini crescebat et multiplicabatur 24
Barnabas autem et Saulus reversi sunt ab Hierosolymis expleto 25
ministerio adsumpto Iohanne qui cognominatus est Marcus

erant autem in ecclesia quae erat Antiochiae prophetae et **XIII**
doctores in quibus Barnabas et Symeon qui vocabatur Niger et
Lucius Cyrenensis et Manaen qui erat Herodis tetrarchae conlac-
taneus et Saulus ministrantibus autem illis Domino et ieiunan- 2
tibus dixit Spiritus Sanctus separate mihi Barnaban et Saulum

3 in opus quod adsumpsi eos tunc ieiunantes et orantes inpo-
4 nentesque eis manus dimiserunt illos et ipsi quidem missi ab
Spiritu Sancto abierunt Seleuciam et inde navigaverunt Cyprum
5 et cum venissent Salamina praedicabant verbum Dei in synago-
6 gis Iudaeorum habebant autem et Iohannem in ministerio et
cum perambulassent universam insulam usque Paphum invene-
runt quendam virum magum pseudoprophetam Iudaeum cui no-
7 men erat Bariesu qui erat cum proconsule Sergio Paulo viro
prudente hic accitis Barnaba et Saulo desiderabat audire verbum
8 Dei resistebat autem illis Elymas magus sic enim interpretatur
9 nomen eius quaerens avertere proconsulem a fide Saulus autem
10 qui et Paulus repletus Spiritu Sancto intuens in eum dixit o ple-
ne omni dolo et omni fallacia fili diaboli inimice omnis iustitiae
11 non desinis subvertere vias Domini rectas et nunc ecce manus
Domini super te et eris caecus non videns solem usque ad tem-
pus et confestim cecidit in eum caligo et tenebrae et circumiens
12 quaerebat qui ei manum daret tunc proconsul cum vidisset fac-
13 tum credidit admirans super doctrinam Domini et cum a Papho
navigassent Paulus et qui cum eo venerunt Pergen Pamphiliae
14 Iohannes autem discedens ab eis reversus est Hierosolymam illi
vero pertranseuntes Pergen venerunt Antiochiam Pisidiae et in-
15 gressi synagogam die sabbatorum sederunt post lectionem au-
tem legis et prophetarum miserunt principes synagogae ad eos
dicentes viri fratres si quis est in vobis sermo exhortationis ad
16 plebem dicite surgens autem Paulus et manu silentium indicens
17 ait viri israhelitae et qui timetis Deum audite Deus plebis Isra-
hel elegit patres nostros et plebem exaltavit cum essent incolae
18 in terra Aegypti et in brachio excelso eduxit eos ex ea et per
quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto
19 et destruens gentes septem in terra Chanaan sorte distribuit eis
20 terram eorum quasi post quadringentos et quinquaginta annos
21 et post haec dedit iudices usque ad Samuhel prophetam et exin-
de postulaverunt regem et dedit illis Deus Saul filium Cis virum
22 de tribu Beniamin annis quadraginta et amoto illo suscitavit il-
lis David regem cui et testimonium perhibens dixit inveni David
filium Iesse virum secundum cor meum qui faciet omnes volunta-
23 tes meas huius Deus ex semine secundum promissionem eduxit
24 Israhel salvatorem Iesum praedicante Iohanne ante faciem ad-
25 ventus eius baptismum paenitentiae omni populo Israhel cum

impleret autem Iohannes cursum suum dicebat quem me arbi-
tramini esse non sum ego sed ecce venit post me cuius non sum
dignus calciamenta pedum solvere viri fratres filii generis Abra- 26
ham et qui in vobis timent Deum vobis verbum salutis huius
missum est qui enim habitabant Hierusalem et principes eius 27
hunc ignorantes et voces prophetarum quae per omne sabbatum
leguntur iudicantes impleverunt et nullam causam mortis inve- 28
nientes in eum petierunt a Pilato ut interficerent eum cumque 29
consummassent omnia quae de eo scripta erant deponentes eum
de ligno posuerunt in monumento Deus vero suscitavit eum a 30
mortuis qui visus est per dies multos his qui simul ascenderant 31
cum eo de Galilaea in Hierusalem qui usque nunc sunt testes eius
ad plebem et nos vobis adnuntiamus ea quae ad patres nostros 32
repromissio facta est quoniam hanc Deus adimplevit filiis no- 33
stris resuscitans Iesum sicut et in psalmo secundo scriptum est
Filius meus es tu ego hodie genui te quod autem suscitaverit 34
eum a mortuis amplius iam non reversurum in corruptionem ita
dixit quia dabo vobis sancta David fidelia ideoque et alias di- 35
cit non dabis Sanctum tuum videre corruptionem David enim 36
sua generatione cum administrasset voluntati Dei dormivit et
adpositus est ad patres suos et vidit corruptionem quem vero 37
Deus suscitavit non vidit corruptionem notum igitur sit vobis 38
viri fratres quia per hunc vobis remissio peccatorum adnuntiatur
ab omnibus quibus non potuistis in lege Mosi iustificari in hoc 39
omnis qui credit iustificatur videte ergo ne superveniat quod 40
dictum est in prophetis videte contemptores et admiramini et 41
disperdimini quia opus operor ego in diebus vestris opus quod
non credetis si quis enarraverit vobis exeuntibus autem illis ro- 42
gabant ut sequenti sabbato loquerentur sibi verba haec cumque 43
dimissa esset synagoga secuti sunt multi Iudaeorum et colen-
tium advenarum Paulum et Barnaban qui loquentes suadebant
eis ut permanerent in gratia Dei sequenti vero sabbato paene 44
universa civitas convenit audire verbum Domini videntes au- 45
tem turbas Iudaei repleti sunt zelo et contradicebant his quae
a Paulo dicebantur blasphemantes tunc constanter Paulus et 46
Barnabas dixerunt vobis oportebat primum loqui verbum Dei
sed quoniam repellitis illud et indignos vos iudicastis aeternae
vitae ecce convertimur ad gentes sic enim praecepit nobis Do- 47
minus posui te in lumen gentibus ut sis in salutem usque ad

48 extremum terrae audientes autem gentes gavisae sunt et glorifi-
cabant verbum Domini et crediderunt quotquot erant praeordi-
49 nati ad vitam aeternam disseminabatur autem verbum Domini
50 per universam regionem Iudaei autem concitaverunt religiosas
mulieres et honestas et primos civitatis et excitaverunt persecu-
tionem in Paulum et Barnaban et eiecerunt eos de finibus suis
51, 52 at illi excusso pulvere pedum in eos venerunt Iconium discipuli
quoque replebantur gaudio et Spiritu Sancto
XIV factum est autem Iconii ut simul introirent synagogam Iudae-
orum et loquerentur ita ut crederet Iudaeorum et Graecorum co-
2 piosa multitudo qui vero increduli fuerunt Iudaei suscitaverunt
et ad iracundiam concitaverunt animas gentium adversus fratres
3 multo igitur tempore demorati sunt fiducialiter agentes in Do-
mino testimonium perhibente verbo gratiae suae dante signa et
4 prodigia fieri per manus eorum divisa est autem multitudo civi-
tatis et quidam quidem erant cum Iudaeis quidam vero cum apo-
5 stolis cum autem factus esset impetus gentilium et Iudaeorum
cum principibus suis ut contumeliis adficerent et lapidarent eos
6 intellegentes confugerunt ad civitates Lycaoniae Lystram et Der-
ben et universam in circuitu regionem et ibi evangelizantes erant
7 et quidam vir in Lystris infirmus pedibus sedebat claudus ex
8 utero matris suae qui numquam ambulaverat hic audivit Pau-
lum loquentem qui intuitus eum et videns quia haberet fidem ut
9 salvus fieret dixit magna voce surge super pedes tuos rectus et
10 exilivit et ambulabat turbae autem cum vidissent quod fecerat
Paulus levaverunt vocem suam lycaonice dicentes dii similes fac-
11 ti hominibus descenderunt ad nos et vocabant Barnaban Iovem
12 Paulum vero Mercurium quoniam ipse erat dux verbi sacerdos
quoque Iovis qui erat ante civitatem tauros et coronas ante ian-
13 uas adferens cum populis volebat sacrificare quod ubi audierunt
apostoli Barnabas et Paulus conscissis tunicis suis exilierunt in
14 turbas clamantes et dicentes viri quid haec facitis et nos morta-
les sumus similes vobis homines adnuntiantes vobis ab his vanis
converti ad Deum vivum qui fecit caelum et terram et mare et
15 omnia quae in eis sunt qui in praeteritis generationibus dimisit
16 omnes gentes ingredi in vias suas et quidem non sine testimonio
semet ipsum reliquit benefaciens de caelo dans pluvias et tem-
17 pora fructifera implens cibo et laetitia corda vestra et haec di-
18 centes vix sedaverunt turbas ne sibi immolarent supervenerunt

autem quidam ab Antiochia et Iconio Iudaei et persuasis tur-
bis lapidantesque Paulum traxerunt extra civitatem aestimantes
eum mortuum esse circumdantibus autem eum discipulis sur- 19
gens intravit civitatem et postera die profectus est cum Barnaba
in Derben cumque evangelizassent civitati illi et docuissent mul- 20
tos reversi sunt Lystram et Iconium et Antiochiam confirman- 21
tes animas discipulorum exhortantes ut permanerent in fide et
quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum
Dei et cum constituissent illis per singulas ecclesias presbyte- 22
ros et orassent cum ieiunationibus commendaverunt eos Domino
in quem crediderunt transeuntesque Pisidiam venerunt Pam- 23
philiam et loquentes in Pergen verbum Domini descenderunt 24
in Attaliam et inde navigaverunt Antiochiam unde erant tradi- 25
ti gratiae Dei in opus quod conpleverunt cum autem venissent 26
et congregassent ecclesiam rettulerunt quanta fecisset Deus cum
illis quia aperuisset gentibus ostium fidei morati sunt autem 27
tempus non modicum cum discipulis

et quidam descendentes de Iudaea docebant fratres quia nisi **XV**
circumcidamini secundum morem Mosi non potestis salvi fieri
facta ergo seditione non minima Paulo et Barnabae adversum il- 2
los statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas et quidam alii
ex illis ad apostolos et presbyteros in Hierusalem super hac quae-
stione illi igitur deducti ab ecclesia pertransiebant Foenicen et 3
Samariam narrantes conversionem gentium et faciebant gaudium
magnum omnibus fratribus cum autem venissent Hierosolymam 4
suscepti sunt ab ecclesia et ab apostolis et senioribus adnuntian-
tes quanta Deus fecisset cum illis surrexerunt autem quidam 5
de heresi Pharisaeorum qui crediderant dicentes quia oportet
circumcidi eos praecipere quoque servare legem Mosi convene- 6
runtque apostoli et seniores videre de verbo hoc cum autem 7
magna conquisitio fieret surgens Petrus dixit ad eos viri fratres
vos scitis quoniam ab antiquis diebus in nobis elegit Deus per
os meum audire gentes verbum evangelii et credere et qui novit 8
corda Deus testimonium perhibuit dans illis Spiritum Sanctum
sicut et nobis et nihil discrevit inter nos et illos fide purificans 9
corda eorum nunc ergo quid temptatis Deum inponere iugum 10
super cervicem discipulorum quod neque patres nostri neque nos
portare potuimus sed per gratiam Domini Iesu credimus salvari 11
quemadmodum et illi tacuit autem omnis multitudo et audie- 12

bant Barnaban et Paulum narrantes quanta fecisset Deus signa
13 et prodigia in gentibus per eos et postquam tacuerunt respondit
14 Iacobus dicens viri fratres audite me Simeon narravit quemad-
modum primum Deus visitavit sumere ex gentibus populum no-
15 mini suo et huic concordant verba prophetarum sicut scriptum
16 est post haec revertar et aedificabo tabernaculum David quod
17 decidit et diruta eius reaedificabo et erigam illud ut requirant
ceteri hominum Dominum et omnes gentes super quas invocatum
18 est nomen meum dicit Dominus faciens haec notum a saeculo
19 est Domino opus suum propter quod ego iudico non inquietari
20 eos qui ex gentibus convertuntur ad Deum sed scribere ad eos
ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum et fornicatio-
21 ne et suffocatis et sanguine Moses enim a temporibus antiquis
habet in singulis civitatibus qui eum praedicent in synagogis ubi
22 per omne sabbatum legitur tunc placuit apostolis et senioribus
cum omni ecclesia eligere viros ex eis et mittere Antiochiam cum
Paulo et Barnaba Iudam qui cognominatur Barsabban et Silam
23 viros primos in fratribus scribentes per manus eorum apostoli
et seniores fratres his qui sunt Antiochiae et Syriae et Ciliciae
24 fratribus ex gentibus salutem quoniam audivimus quia quidam
ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis evertentes animas ve-
25 stras quibus non mandavimus placuit nobis collectis in unum
eligere viros et mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba et
26 Paulo hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine Do-
27 mini nostri Iesu Christi misimus ergo Iudam et Silam qui et ipsi
28 vobis verbis referent eadem visum est enim Spiritui Sancto et
29 nobis nihil ultra inponere vobis oneris quam haec necessario ut
abstineatis vos ab immolatis simulacrorum et sanguine suffocato
30 et fornicatione a quibus custodientes vos bene agetis valete illi
igitur dimissi descenderunt Antiochiam et congregata multitudi-
31 ne tradiderunt epistulam quam cum legissent gavisi sunt super
32 consolatione Iudas autem et Silas et ipsi cum essent prophe-
33 tae verbo plurimo consolati sunt fratres et confirmaverunt facto
autem ibi tempore dimissi sunt cum pace a fratribus ad eos qui
35 miserant illos Paulus autem et Barnabas demorabantur Antio-
chiae docentes et evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domi-
36 ni post aliquot autem dies dixit ad Barnaban Paulus revertentes
visitemus fratres per universas civitates in quibus praedicavimus
37 verbum Domini quomodo se habeant Barnabas autem volebat

secum adsumere et Iohannem qui cognominatur Marcus Paulus 38
autem rogabat eum qui discessisset ab eis a Pamphilia et non
isset cum eis in opus non debere recipi eum facta est autem 39
dissensio ita ut discederent ab invicem et Barnabas adsumpto
Marco navigaret Cyprum Paulus vero electo Sila profectus est 40
traditus gratiae Domini a fratribus perambulabat autem Syriam 41
et Ciliciam confirmans ecclesias

pervenit autem in Derben et Lystram et ecce discipulus qui- **XVI**
dam erat ibi nomine Timotheus filius mulieris iudaeae fidelis pa-
tre gentili huic testimonium reddebant qui in Lystris erant et 2
Iconii fratres hunc voluit Paulus secum proficisci et adsumens 3
circumcidit eum propter Iudaeos qui erant in illis locis sciebant
enim omnes quod pater eius gentilis esset cum autem pertran- 4
sirent civitates tradebant eis custodire dogmata quae erant de-
creta ab apostolis et senioribus qui essent Hierosolymis et eccle- 5
siae quidem confirmabantur fide et abundabant numero cotidie
transeuntes autem Frygiam et Galatiae regionem vetati sunt a 6
Sancto Spiritu loqui verbum in Asia cum venissent autem in 7
Mysiam temptabant ire Bithyniam et non permisit eos Spiritus
Iesu cum autem pertransissent Mysiam descenderunt Troadem 8
et visio per noctem Paulo ostensa est vir macedo quidam erat 9
stans et deprecans eum et dicens transiens in Macedoniam adiu-
va nos ut autem visum vidit statim quaesivimus proficisci in 10
Macedoniam certi facti quia vocasset nos Deus evangelizare eis
navigantes autem a Troade recto cursu venimus Samothraciam 11
et sequenti die Neapolim et inde Philippis quae est prima par- 12
tis Macedoniae civitas colonia eramus autem in hac urbe diebus
aliquot conferentes die autem sabbatorum egressi sumus foras 13
portam iuxta flumen ubi videbatur oratio esse et sedentes loque-
bamur mulieribus quae convenerant et quaedam mulier nomine 14
Lydia purpuraria civitatis Thyatirenorum colens Deum audivit
cuius Dominus aperuit cor intendere his quae dicebantur a Paulo
cum autem baptizata esset et domus eius deprecata est dicens si 15
iudicastis me fidelem Domino esse introite in domum meam et
manete et coegit nos factum est autem euntibus nobis ad ora- 16
tionem puellam quandam habentem spiritum pythonem obviare
nobis quae quaestum magnum praestabat dominis suis divinan-
do haec subsecuta Paulum et nos clamabat dicens isti homines 17
servi Dei excelsi sunt qui adnuntiant vobis viam salutis hoc 18

autem faciebat multis diebus dolens autem Paulus et conversus
spiritui dixit praecipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea et
19 exiit eadem hora videntes autem domini eius quia exivit spes
quaestus eorum adprehendentes Paulum et Silam perduxerunt
20 in forum ad principes et offerentes eos magistratibus dixerunt
21 hii homines conturbant civitatem nostram cum sint Iudaei et
adnuntiant morem quem non licet nobis suscipere neque facere
22 cum simus Romani et concurrit plebs adversus eos et magistra-
23 tus scissis tunicis eorum iusserunt virgis caedi et cum multas
plagas eis inposuissent miserunt eos in carcerem praecipientes
24 custodi ut diligenter custodiret eos qui cum tale praeceptum ac-
cepisset misit eos in interiorem carcerem et pedes eorum strinxit
25 in ligno media autem nocte Paulus et Silas adorantes laudabant
26 Deum et audiebant eos qui in custodia erant subito vero terrae-
motus factus est magnus ita ut moverentur fundamenta carceris
et aperta sunt statim ostia omnia et universorum vincula solu-
27 ta sunt expergefactus autem custos carceris et videns apertas
ianuas carceris evaginato gladio volebat se interficere aestimans
28 fugisse vinctos clamavit autem Paulus magna voce dicens nihil
29 feceris tibi mali universi enim hic sumus petitoque lumine intro-
30 gressus est et tremefactus procidit Paulo et Silae et producens
31 eos foras ait domini quid me oportet facere ut salvus fiam at illi
32 dixerunt crede in Domino Iesu et salvus eris tu et domus tua et
locuti sunt ei verbum Domini cum omnibus qui erant in domo
33 eius et tollens eos in illa hora noctis lavit plagas eorum et bap-
34 tizatus est ipse et omnes eius continuo cumque perduxisset eos
in domum suam adposuit eis mensam et laetatus est cum omni
35 domo sua credens Deo et cum dies factus esset miserunt magi-
36 stratus lictores dicentes dimitte homines illos nuntiavit autem
custos carceris verba haec Paulo quia miserunt magistratus ut
37 dimittamini nunc igitur exeuntes ite in pace Paulus autem dixit
eis caesos nos publice indemnatos homines romanos miserunt in
38 carcerem et nunc occulte nos eiciunt non ita sed veniant et ipsi
nos eiciant nuntiaverunt autem magistratibus lictores verba haec
39 timueruntque audito quod Romani essent et venientes deprecati
40 sunt eos et educentes rogabant ut egrederentur urbem exeun-
tes autem de carcere introierunt ad Lydiam et visis fratribus
consolati sunt eos et profecti sunt

XVII cum autem perambulassent Amphipolim et Apolloniam ve-

nerunt Thessalonicam ubi erat synagoga Iudaeorum secundum 2
consuetudinem autem Paulus introivit ad eos et per sabbata tria
disserebat eis de scripturis adaperiens et insinuans quia Chri- 3
stum oportuit pati et resurgere a mortuis et quia hic est Christus
Iesus quem ego adnuntio vobis et quidam ex eis crediderunt et 4
adiuncti sunt Paulo et Silae et de colentibus gentilibusque mul-
titudo magna et mulieres nobiles non paucae zelantes autem 5
Iudaei adsumentesque de vulgo viros quosdam malos et turba
facta concitaverunt civitatem et adsistentes domui Iasonis quae-
rebant eos producere in populum et cum non invenissent eos 6
trahebant Iasonem et quosdam fratres ad principes civitatis cla-
mantes quoniam hii qui orbem concitant et huc venerunt quos 7
suscepit Iason et hii omnes contra decreta Caesaris faciunt re-
gem alium dicentes esse Iesum concitaverunt autem plebem et 8
principes civitatis audientes haec et accepto satis ab Iasone et 9
a ceteris dimiserunt eos fratres vero confestim per noctem di- 10
miserunt Paulum et Silam in Beroeam qui cum advenissent in
synagogam Iudaeorum introierunt hii autem erant nobiliores eo- 11
rum qui sunt Thessalonicae qui susceperunt verbum cum omni
aviditate cotidie scrutantes scripturas si haec ita se haberent et 12
multi quidem crediderunt ex eis et gentilium mulierum honesta-
rum et viri non pauci cum autem cognovissent in Thessaloni- 13
ca Iudaei quia et Beroeae praedicatum est a Paulo verbum Dei
venerunt et illuc commoventes et turbantes multitudinem sta- 14
timque tunc Paulum dimiserunt fratres ut iret usque ad mare
Silas autem et Timotheus remanserunt ibi qui autem deduce- 15
bant Paulum perduxerunt usque Athenas et accepto mandato ab
eo ad Silam et Timotheum ut quam celeriter venirent ad illum
profecti sunt Paulus autem cum Athenis eos expectaret incita- 16
batur spiritus eius in ipso videns idolatriae deditam civitatem
disputabat igitur in synagoga cum Iudaeis et colentibus et in fo- 17
ro per omnes dies ad eos qui aderant quidam autem epicurei 18
et stoici philosophi disserebant cum eo et quidam dicebant quid
vult seminiverbius hic dicere alii vero novorum daemoniorum vi-
detur adnuntiator esse quia Iesum et resurrectionem adnuntiabat
eis et adprehensum eum ad Ariopagum duxerunt dicentes pos- 19
sumus scire quae est haec nova quae a te dicitur doctrina nova 20
enim quaedam infers auribus nostris volumus ergo scire quidnam
velint haec esse Athenienses autem omnes et advenae hospites 21

ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere aut audire aliquid novi
22 stans autem Paulus in medio Ariopagi ait viri athenienses per
23 omnia quasi superstitiosiores vos video praeteriens enim et vi-
dens simulacra vestra inveni et aram in qua scriptum erat ignoto
24 deo quod ergo ignorantes colitis hoc ego adnuntio vobis Deus
qui fecit mundum et omnia quae in eo sunt hic caeli et terrae
25 cum sit Dominus non in manufactis templis inhabitat nec mani-
bus humanis colitur indigens aliquo cum ipse det omnibus vitam
26 et inspirationem et omnia fecitque ex uno omne genus homi-
num inhabitare super universam faciem terrae definiens statuta
27 tempora et terminos habitationis eorum quaerere Deum si forte
adtractent eum aut inveniant quamvis non longe sit ab unoquo-
28 que nostrum in ipso enim vivimus et movemur et sumus sicut
et quidam vestrum poetarum dixerunt ipsius enim et genus su-
29 mus genus ergo cum simus Dei non debemus aestimare auro aut
argento aut lapidi sculpturae artis et cogitationis hominis divi-
30 num esse simile et tempora quidem huius ignorantiae despiciens
Deus nunc adnuntiat hominibus ut omnes ubique paenitentiam
31 agant eo quod statuit diem in qua iudicaturus est orbem in ae-
quitate in viro in quo statuit fidem praebens omnibus suscitans
32 eum a mortuis cum audissent autem resurrectionem mortuorum
quidam quidem inridebant quidam vero dixerunt audiemus te de
33, 34 hoc iterum sic Paulus exivit de medio eorum quidam vero viri
adherentes ei crediderunt in quibus et Dionisius Ariopagita et
mulier nomine Damaris et alii cum eis

XVIII, 2 post haec egressus ab Athenis venit Corinthum et inveniens
quendam Iudaeum nomine Aquilam Ponticum genere qui nuper
venerat ab Italia et Priscillam uxorem eius eo quod praecepisset
3 Claudius discedere omnes Iudaeos a Roma accessit ad eos et
quia eiusdem erat artis manebat apud eos et operabatur erat
5 autem scenofactoriae artis cum venissent autem de Macedonia
Silas et Timotheus instabat verbo Paulus testificans Iudaeis esse
6 Christum Iesum contradicentibus autem eis et blasphemanti-
bus excutiens vestimenta dixit ad eos sanguis vester super caput
7 vestrum mundus ego ex hoc ad gentes vadam et migrans inde in-
travit in domum cuiusdam nomine Titi Iusti colentis Deum cuius
8 domus erat coniuncta synagogae Crispus autem archisynagogus
credidit Domino cum omni domo sua et multi Corinthiorum au-
9 dientes credebant et baptizabantur dixit autem Dominus nocte

per visionem Paulo noli timere sed loquere et ne taceas propter 10
quod ego sum tecum et nemo adponetur tibi ut noceat te quo-
niam populus est mihi multus in hac civitate sedit autem an- 11
num et sex menses docens apud eos verbum Dei Gallione autem 12
proconsule Achaiae insurrexerunt uno animo Iudaei in Paulum
et adduxerunt eum ad tribunal dicentes quia contra legem hic 13
persuadet hominibus colere Deum incipiente autem Paulo ape- 14
rire os dixit Gallio ad Iudaeos si quidem esset iniquum aliquid
aut facinus pessimum o viri iudaei recte vos sustinerem si ve- 15
ro quaestiones sunt de verbo et nominibus et legis vestrae vos
ipsi videritis iudex ego horum nolo esse et minavit eos a tribu- 16
nali adprehendentes autem omnes Sosthenen principem syna- 17
gogae percutiebant ante tribunal et nihil eorum Gallioni curae
erat Paulus vero cum adhuc sustinuisset dies multos fratribus 18
valefaciens navigavit Syriam et cum eo Priscilla et Aquila qui si-
bi totonderat in Cencris caput habebat enim votum devenitque 19
Ephesum et illos ibi reliquit ipse vero ingressus synagogam di-
sputavit cum Iudaeis rogantibus autem eis ut ampliori tempore 20
maneret non consensit sed valefaciens et dicens iterum revertar 21
ad vos Deo volente profectus est ab Epheso et descendens Cae- 22
saream ascendit et salutavit ecclesiam et descendit Antiochiam
et facto ibi aliquanto tempore profectus est perambulans ex ordi- 23
ne galaticam regionem et Frygiam confirmans omnes discipulos
Iudaeus autem quidam Apollo nomine Alexandrinus natione vir 24
eloquens devenit Ephesum potens in scripturis hic erat edoctus 25
viam Domini et fervens spiritu loquebatur et docebat diligenter
ea quae sunt Iesu sciens tantum baptisma Iohannis hic ergo coe- 26
pit fiducialiter agere in synagoga quem cum audissent Priscilla
et Aquila adsumpserunt eum et diligentius exposuerunt ei viam
Dei cum autem vellet ire Achaiam exhortati fratres scripserunt 27
discipulis ut susciperent eum qui cum venisset contulit multum
his qui crediderant vehementer enim Iudaeos revincebat publice 28
ostendens per scripturas esse Christum Iesum

factum est autem cum Apollo esset Corinthi ut Paulus pera- **XIX**
gratis superioribus partibus veniret Ephesum et inveniret quo-
sdam discipulos dixitque ad eos si Spiritum Sanctum accepistis 2
credentes at illi ad eum sed neque si Spiritus Sanctus est au-
divimus ille vero ait in quo ergo baptizati estis qui dixerunt 3
in Iohannis baptismate dixit autem Paulus Iohannes baptizavit 4

baptisma paenitentiae populum dicens in eum qui venturus esset
5 post ipsum ut crederent hoc est in Iesum his auditis baptiza-
6 ti sunt in nomine Domini Iesu et cum inposuisset illis manum
Paulus venit Spiritus Sanctus super eos et loquebantur linguis et
7, 8 prophetabant erant autem omnes viri fere duodecim introgres-
sus autem synagogam cum fiducia loquebatur per tres menses
9 disputans et suadens de regno Dei cum autem quidam indu-
rarentur et non crederent maledicentes viam coram multitudine
discedens ab eis segregavit discipulos cotidie disputans in scola
10 Tyranni hoc autem factum est per biennium ita ut omnes qui
habitabant in Asia audirent verbum Domini Iudaei atque gen-
11 tiles virtutesque non quaslibet Deus faciebat per manus Pauli
12 ita ut etiam super languidos deferrentur a corpore eius sudaria
vel semicintia et recedebant ab eis languores et spiritus nequam
13 egrediebantur temptaverunt autem quidam et de circumeunti-
bus iudaeis exorcistis invocare super eos qui habebant spiritus
malos nomen Domini Iesu dicentes adiuro vos per Iesum quem
14 Paulus praedicat erant autem quidam Scevae Iudaei principis
15 sacerdotum septem filii qui hoc faciebant respondens autem spi-
ritus nequam dixit eis Iesum novi et Paulum scio vos autem qui
16 estis et insiliens homo in eos in quo erat daemonium pessimum
et dominatus amborum invaluit contra eos ita ut nudi et vul-
17 nerati effugerent de domo illa hoc autem notum factum est
omnibus Iudaeis atque gentilibus qui habitabant Ephesi et ce-
cidit timor super omnes illos et magnificabatur nomen Domini
18 Iesu multique credentium veniebant confitentes et adnuntiantes
19 actus suos multi autem ex his qui fuerant curiosa sectati contu-
lerunt libros et conbuserunt coram omnibus et conputatis pretiis
illorum invenerunt pecuniam denariorum quinquaginta milium
20, 21 ita fortiter verbum Dei crescebat et confirmabatur his autem
expletis posuit Paulus in Spiritu transita Macedonia et Achaia
ire Hierosolymam dicens quoniam postquam fuero ibi oportet me
22 et Romam videre mittens autem in Macedoniam duos ex mini-
strantibus sibi Timotheum et Erastum ipse remansit ad tempus
23 in Asia facta est autem in illo tempore turbatio non minima de
24 via Demetrius enim quidam nomine argentarius faciens aedes
argenteas Dianae praestabat artificibus non modicum quaestum
25 quos convocans et eos qui eiusmodi erant opifices dixit viri sci-
26 tis quia de hoc artificio adquisitio est nobis et videtis et auditis

quia non solum Ephesi sed paene totius Asiae Paulus hic suadens
avertit multam turbam dicens quoniam non sunt dii qui manibus
fiunt non solum autem haec periclitabitur nobis pars in redar- 27
gutionem venire sed et magnae deae Dianae templum in nihilum
reputabitur sed et destrui incipiet maiestas eius quam tota Asia
et orbis colit his auditis repleti sunt ira et exclamaverunt dicen- 28
tes magna Diana Ephesiorum et impleta est civitas confusione 29
et impetum fecerunt uno animo in theatrum rapto Gaio et Ari-
starcho Macedonibus comitibus Pauli Paulo autem volente in- 30
trare in populum non permiserunt discipuli quidam autem et de 31
Asiae principibus qui erant amici eius miserunt ad eum rogantes
ne se daret in theatrum alii autem aliud clamabant erat enim 32
ecclesia confusa et plures nesciebant qua ex causa convenissent
de turba autem detraxerunt Alexandrum propellentibus eum Iu- 33
daeis Alexander ergo manu silentio postulato volebat rationem
reddere populo quem ut cognoverunt Iudaeum esse vox facta 34
est una omnium quasi per horas duas clamantium magna Diana
Ephesiorum et cum sedasset scriba turbas dixit viri ephesii quis 35
enim est hominum qui nesciat Ephesiorum civitatem cultricem
esse magnae Dianae Iovisque prolis cum ergo his contradici non 36
possit oportet vos sedatos esse et nihil temere agere adduxistis 37
enim homines istos neque sacrilegos neque blasphemantes deam
vestram quod si Demetrius et qui cum eo sunt artifices habent 38
adversus aliquem causam conventus forenses aguntur et pro con-
sulibus sunt accusent invicem si quid autem alterius rei quaeritis 39
in legitima ecclesia poterit absolvi nam et periclitamur argui se- 40
ditionis hodiernae cum nullus obnoxius sit de quo non possimus
reddere rationem concursus istius et cum haec dixisset dimisit
ecclesiam

postquam autem cessavit tumultus vocatis Paulus discipulis **XX**
et exhortatus eos valedixit et profectus est ut iret in Macedoniam
cum autem perambulasset partes illas et exhortatus eos fuisset 2
multo sermone venit ad Graeciam ubi cum fecisset menses tres 3
factae sunt illi insidiae a Iudaeis navigaturo in Syriam habuitque
consilium ut reverteretur per Macedoniam comitatus est autem 4
eum Sopater Pyrri Beroensis Thessalonicensium vero Aristar-
chus et Secundus et Gaius Derbeus et Timotheus Asiani vero
Tychicus et Trophimus hii cum praecessissent sustinebant nos 5
Troade nos vero navigavimus post dies azymorum a Philippis et 6

venimus ad eos Troadem in diebus quinque ubi demorati sumus
7 diebus septem in una autem sabbati cum convenissemus ad fran-
gendum panem Paulus disputabat eis profecturus in crastinum
8 protraxitque sermonem usque in mediam noctem erant autem
9 lampades copiosae in cenaculo ubi eramus congregati sedens au-
tem quidam adulescens nomine Eutychus super fenestram cum
mergeretur somno gravi disputante diu Paulo eductus somno ce-
10 cidit de tertio cenaculo deorsum et sublatus est mortuus ad
quem cum descendisset Paulus incubuit super eum et conplexus
11 dixit nolite turbari anima enim ipsius in eo est ascendens au-
tem frangensque panem et gustans satisque adlocutus usque in
12 lucem sic profectus est adduxerunt autem puerum viventem et
13 consolati sunt non minime nos autem ascendentes navem ena-
vigavimus in Asson inde suscepturi Paulum sic enim disposuerat
14 ipse per terram iter facturus cum autem convenisset nos in As-
15 son adsumpto eo venimus Mytilenen et inde navigantes sequenti
die venimus contra Chium et alia adplicuimus Samum et sequenti
16 venimus Miletum proposuerat enim Paulus transnavigare Ephe-
sum ne qua mora illi fieret in Asia festinabat enim si possibile
17 sibi esset ut diem pentecosten faceret Hierosolymis a Mileto au-
18 tem mittens Ephesum vocavit maiores natu ecclesiae qui cum
venissent ad eum et simul essent dixit eis vos scitis a prima die
qua ingressus sum in Asiam qualiter vobiscum per omne tem-
19 pus fuerim serviens Domino cum omni humilitate et lacrimis
et temptationibus quae mihi acciderunt ex insidiis Iudaeorum
20 quomodo nihil subtraxerim utilium quo minus adnuntiarem vo-
21 bis et docerem vos publice et per domos testificans Iudaeis atque
gentilibus in Deum paenitentiam et fidem in Dominum nostrum
22 Iesum Christum et nunc ecce alligatus ego Spiritu vado in Hie-
23 rusalem quae in ea eventura sint mihi ignorans nisi quod Spiri-
tus Sanctus per omnes civitates protestatur mihi dicens quoniam
24 vincula et tribulationes me manent sed nihil horum vereor nec
facio animam pretiosiorem quam me dummodo consummem cur-
sum meum et ministerium quod accepi a Domino Iesu testificari
25 evangelium gratiae Dei et nunc ecce ego scio quia amplius non
videbitis faciem meam vos omnes per quos transivi praedicans
26 regnum Dei quapropter contestor vos hodierna die quia mun-
27 dus sum a sanguine omnium non enim subterfugi quo minus
28 adnuntiarem omne consilium Dei vobis adtendite vobis et uni-

verso gregi in quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos regere
ecclesiam Dei quam adquisivit sanguine suo ego scio quoniam 29
intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos non par-
centes gregi et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes perversa 30
ut abducant discipulos post se propter quod vigilate memoria 31
retinentes quoniam per triennium nocte et die non cessavi cum
lacrimis monens unumquemque vestrum et nunc commendo vos 32
Deo et verbo gratiae ipsius qui potens est aedificare et dare he-
reditatem in sanctificatis omnibus argentum aut aurum aut ve- 33
stem nullius concupivi ipsi scitis quoniam ad ea quae mihi opus 34
erant et his qui mecum sunt ministraverunt manus istae omnia 35
ostendi vobis quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos
ac meminisse verbi Domini Iesu quoniam ipse dixit beatius est
magis dare quam accipere et cum haec dixisset positis genibus 36
suis cum omnibus illis oravit magnus autem fletus factus est 37
omnium et procumbentes super collum Pauli osculabantur eum
dolentes maxime in verbo quo dixerat quoniam amplius faciem 38
eius non essent visuri et deducebant eum ad navem

cum autem factum esset ut navigaremus abstracti ab eis recto **XXI**
cursu venimus Cho et sequenti die Rhodum et inde Patara et 2
cum invenissemus navem transfretantem in Foenicen ascendentes
navigavimus cum paruissemus autem Cypro et relinquentes eam 3
ad sinistram navigabamus in Syriam et venimus Tyrum ibi enim
navis erat expositura onus inventis autem discipulis mansimus 4
ibi diebus septem qui Paulo dicebant per Spiritum ne ascenderet
Hierosolymam et explicitis diebus profecti ibamus deducentibus 5
nos omnibus cum uxoribus et filiis usque foras civitatem et po-
sitis genibus in litore oravimus et cum valefecissemus invicem 6
ascendimus in navem illi autem redierunt in sua nos vero na- 7
vigatione explicita a Tyro descendimus Ptolomaida et salutatis
fratribus mansimus die una apud illos alia autem die profecti 8
venimus Caesaream et intrantes in domum Philippi evangelistae
qui erat de septem mansimus apud eum huic autem erant filiae 9
quattuor virgines prophetantes et cum moraremur per dies ali- 10
quot supervenit quidam a Iudaea propheta nomine Agabus is 11
cum venisset ad nos tulit zonam Pauli et alligans sibi pedes et
manus dixit haec dicit Spiritus Sanctus virum cuius est zona haec
sic alligabunt in Hierusalem Iudaei et tradent in manus gentium
quod cum audissemus rogabamus nos et qui loci illius erant ne 12

13 ascenderet Hierosolymam tunc respondit Paulus et dixit quid
facitis flentes et adfligentes cor meum ego enim non solum alliga-
ri sed et mori in Hierusalem paratus sum propter nomen Domini
14 Iesu et cum ei suadere non possemus quievimus dicentes Domi-
15 ni voluntas fiat post dies autem istos praeparati ascendebamus
16 Hierusalem venerunt autem et ex discipulis a Caesarea nobi-
scum adducentes apud quem hospitaremur Mnasonem quendam
17 Cyprium antiquum discipulum et cum venissemus Hierosoly-
18 mam libenter exceperunt nos fratres sequenti autem die introi-
bat Paulus nobiscum ad Iacobum omnesque collecti sunt senio-
19 res quos cum salutasset narrabat per singula quae fecisset Deus
20 in gentibus per ministerium ipsius at illi cum audissent ma-
gnificabant Deum dixeruntque ei vides frater quot milia sint in
21 Iudaeis qui crediderunt et omnes aemulatores sunt legis audie-
runt autem de te quia discessionem doceas a Mose eorum qui
per gentes sunt Iudaeorum dicens non debere circumcidere eos
22 filios suos neque secundum consuetudinem ingredi quid ergo est
utique oportet convenire multitudinem audient enim te superve-
23 nisse hoc ergo fac quod tibi dicimus sunt nobis viri quattuor
24 votum habentes super se his adsumptis sanctifica te cum illis
et inpende in illis ut radant capita et scient omnes quia quae de
25 te audierunt falsa sunt sed ambulas et ipse custodiens legem de
his autem qui crediderunt ex gentibus nos scripsimus iudicantes
ut abstineant se ab idolis immolato et sanguine et suffocato et
26 fornicatione tunc Paulus adsumptis viris postera die purificatus
cum illis intravit in templum adnuntians expletionem dierum pu-
27 rificationis donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio dum
autem septem dies consummarentur hii qui de Asia erant Iudaei
cum vidissent eum in templo concitaverunt omnem populum et
28 iniecerunt ei manus clamantes viri israhelitae adiuvate hic est
homo qui adversus populum et legem et locum hunc omnes ubi-
que docens insuper et gentiles induxit in templum et violavit
29 sanctum locum istum viderant enim Trophimum Ephesium in
civitate cum ipso quem aestimaverunt quoniam in templum indu-
30 xisset Paulus commotaque est civitas tota et facta est concursio
populi et adprehendentes Paulum trahebant eum extra templum
31 et statim clausae sunt ianuae quaerentibus autem eum occidere
nuntiatum est tribuno cohortis quia tota confunditur Hierusa-
32 lem qui statim adsumptis militibus et centurionibus decucurrit

ad illos qui cum vidissent tribunum et milites cessaverunt percu-
tere Paulum tunc accedens tribunus adprehendit eum et iussit 33
alligari catenis duabus et interrogabat quis esset et quid fecisset
alii autem aliud clamabant in turba et cum non posset certum 34
cognoscere prae tumultu iussit duci eum in castra et cum ve- 35
nisset ad gradus contigit ut portaretur a militibus propter vim
populi sequebatur enim multitudo populi clamans tolle eum et 36, 37
cum coepisset induci in castra Paulus dicit tribuno si licet mihi
loqui aliquid ad te qui dixit graece nosti nonne tu es Aegyptius 38
qui ante hos dies tumultum concitasti et eduxisti in desertum
quattuor milia virorum sicariorum et dixit ad eum Paulus ego 39
homo sum quidem iudaeus a Tarso Ciliciae non ignotae civitatis
municeps rogo autem te permitte mihi loqui ad populum et cum 40
ille permisisset Paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem
et magno silentio facto adlocutus est hebraea lingua dicens
viri fratres et patres audite quam ad vos nunc reddo rationem **XXII**
cum audissent autem quia hebraea lingua loquitur ad illos magis 2
praestiterunt silentium et dixit ego sum vir iudaeus natus Tar- 3
so Ciliciae nutritus autem in ista civitate secus pedes Gamalihel
eruditus iuxta veritatem paternae legis aemulator legis sicut et
vos omnes estis hodie qui hanc viam persecutus sum usque ad 4
mortem alligans et tradens in custodias viros ac mulieres sicut 5
princeps sacerdotum testimonium mihi reddit et omnes maiores
natu a quibus et epistulas accipiens ad fratres Damascum per-
gebam ut adducerem inde vinctos in Hierusalem uti punirentur
factum est autem eunte me et adpropinquante Damasco media 6
die subito de caelo circumfulsit me lux copiosa et decidens in 7
terram audivi vocem dicentem mihi Saule Saule quid me perse-
queris ego autem respondi quis es Domine dixitque ad me ego 8
sum Iesus Nazarenus quem tu persequeris et qui mecum erant 9
lumen quidem viderunt vocem autem non audierunt eius qui lo-
quebatur mecum et dixi quid faciam Domine Dominus autem 10
dixit ad me surgens vade Damascum et ibi tibi dicetur de omni-
bus quae te oporteat facere et cum non viderem prae claritate 11
luminis illius ad manum deductus a comitibus veni Damascum
Ananias autem quidam vir secundum legem testimonium habens 12
ab omnibus habitantibus Iudaeis veniens ad me et adstans dixit 13
mihi Saule frater respice et ego eadem hora respexi in eum at 14
ille dixit Deus patrum nostrorum praeordinavit te ut cognosce-

res voluntatem eius et videres Iustum et audires vocem ex ore
15 eius quia eris testis illius ad omnes homines eorum quae vidi-
16 sti et audisti et nunc quid moraris exsurge baptizare et ablue
17 peccata tua invocato nomine ipsius factum est autem revertenti
mihi in Hierusalem et oranti in templo fieri me in stupore mentis
18 et videre illum dicentem mihi festina et exi velociter ex Hierusa-
19 lem quoniam non recipient testimonium tuum de me et ego dixi
Domine ipsi sciunt quia ego eram concludens in carcerem et cae-
20 dens per synagogas eos qui credebant in te et cum funderetur
sanguis Stephani testis tui ego adstabam et consentiebam et cu-
21 stodiebam vestimenta interficientium illum et dixit ad me vade
22 quoniam ego in nationes longe mittam te audiebant autem eum
usque ad hoc verbum et levaverunt vocem suam dicentes tolle de
23 terra eiusmodi non enim fas est eum vivere vociferantibus au-
tem eis et proicientibus vestimenta sua et pulverem iactantibus
24 in aerem iussit tribunus induci eum in castra et flagellis caedi
et torqueri eum ut sciret propter quam causam sic adclamarent
25 ei et cum adstrinxissent eum loris dixit adstanti sibi centurioni
Paulus si hominem romanum et indemnatum licet vobis flagella-
26 re quo audito centurio accessit ad tribunum et nuntiavit dicens
27 quid acturus es hic enim homo civis romanus est accedens au-
tem tribunus dixit illi dic mihi tu Romanus es at ille dixit etiam
28 et respondit tribunus ego multa summa civitatem hanc conse-
29 cutus sum et Paulus ait ego autem et natus sum protinus ergo
discesserunt ab illo qui eum torturi erant tribunus quoque timuit
postquam rescivit quia civis romanus esset et quia alligasset eum
30 postera autem die volens scire diligentius qua ex causa accusa-
retur a Iudaeis solvit eum et iussit sacerdotes convenire et omne
concilium et producens Paulum statuit inter illos

XXIII intendens autem concilium Paulus ait viri fratres ego omni
conscientia bona conversatus sum ante Deum usque in hodier-
2 num diem princeps autem sacerdotum Ananias praecepit ad-
3 stantibus sibi percutere os eius tunc Paulus ad eum dixit per-
cutiet te Deus paries dealbate et tu sedens iudicas me secundum
4 legem et contra legem iubes me percuti et qui adstabant dixe-
5 runt summum sacerdotem Dei maledicis dixit autem Paulus ne-
sciebam fratres quia princeps est sacerdotum scriptum est enim
6 principem populi tui non maledices sciens autem Paulus quia
una pars esset Sadducaeorum et altera Pharisaeorum exclamavit

in concilio viri fratres ego Pharisaeus sum filius Pharisaeorum de
spe et resurrectione mortuorum ego iudicor et cum haec dixis- 7
set facta est dissensio inter Pharisaeos et Sadducaeos et soluta
est multitudo Sadducaei enim dicunt non esse resurrectionem 8
neque angelum neque spiritum Pharisaei autem utrumque con-
fitentur factus est autem clamor magnus et surgentes quidam 9
Pharisaeorum pugnabant dicentes nihil mali invenimus in homi-
ne isto quod si spiritus locutus est ei aut angelus et cum magna 10
dissensio facta esset timens tribunus ne discerperetur Paulus ab
ipsis iussit milites descendere et rapere eum de medio eorum ac
deducere eum in castra sequenti autem nocte adsistens ei Domi- 11
nus ait constans esto sicut enim testificatus es de me Hierusalem
sic te oportet et Romae testificari facta autem die collegerunt se 12
quidam ex Iudaeis et devoverunt se dicentes neque manducatu-
ros neque bibituros donec occiderent Paulum erant autem plus 13
quam quadraginta qui hanc coniurationem fecerant qui acces- 14
serunt ad principes sacerdotum et seniores et dixerunt devotione
devovimus nos nihil gustaturos donec occidamus Paulum nunc 15
ergo vos notum facite tribuno cum concilio ut producat illum ad
vos tamquam aliquid certius cognituri de eo nos vero priusquam
adpropiet parati sumus interficere illum quod cum audisset fi- 16
lius sororis Pauli insidias venit et intravit in castra nuntiavitque
Paulo vocans autem Paulus ad se unum ex centurionibus ait 17
adulescentem hunc perduc ad tribunum habet enim aliquid in-
dicare illi et ille quidem adsumens eum duxit ad tribunum et 18
ait vinctus Paulus vocans rogavit me hunc adulescentem per-
ducere ad te habentem aliquid loqui tibi adprehendens autem 19
tribunus manum illius secessit cum eo seorsum et interrogavit
illum quid est quod habes indicare mihi ille autem dixit Iudaeis 20
convenit rogare te ut crastina die Paulum producas in concilium
quasi aliquid certius inquisituri sint de illo tu vero ne credideris 21
illis insidiantur enim ei ex eis viri amplius quadraginta qui se
devoverunt non manducare neque bibere donec interficiant eum
et nunc parati sunt expectantes promissum tuum tribunus igi- 22
tur dimisit adulescentem praecipiens ne cui loqueretur quoniam
haec nota sibi fecisset et vocatis duobus centurionibus dixit illis 23
parate milites ducentos ut eant usque Caesaream et equites sep-
tuaginta et lancearios ducentos a tertia hora noctis et iumenta 24
praeparate ut inponentes Paulum salvum perducerent ad Feli-

26 cem praesidem scribens epistulam continentem haec Claudius
27 Lysias optimo praesidi Felici salutem virum hunc conprehen-
sum a Iudaeis et incipientem interfici ab eis superveniens cum
28 exercitu eripui cognito quia Romanus est volensque scire cau-
29 sam quam obiciebant illi deduxi eum in concilium eorum quem
inveni accusari de quaestionibus legis ipsorum nihil vero dignum
30 morte aut vinculis habentem crimen et cum mihi perlatum esset
de insidiis quas paraverunt ei misi ad te denuntians et accusa-
31 toribus ut dicant apud te milites ergo secundum praeceptum
sibi adsumentes Paulum duxerunt per noctem in Antipatridem
32 et postera die dimissis equitibus ut irent cum eo reversi sunt ad
33 castra qui cum venissent Caesaream et tradidissent epistulam
34 praesidi statuerunt ante illum et Paulum cum legisset autem et
interrogasset de qua provincia esset et cognoscens quia de Cili-
35 cia audiam te inquit cum et accusatores tui venerint iussitque
in praetorio Herodis custodiri eum
XXIV post quinque autem dies descendit princeps sacerdotum Ana-
nias cum senioribus quibusdam et Tertullo quodam oratore qui
2 adierunt praesidem adversus Paulum et citato Paulo coepit ac-
cusare Tertullus dicens cum in multa pace agamus per te et multa
3 corrigantur per tuam providentiam semper et ubique suscipimus
4 optime Felix cum omni gratiarum actione ne diutius autem te
5 protraham oro breviter audias nos pro tua clementia invenimus
hunc hominem pestiferum et concitantem seditiones omnibus Iu-
daeis in universo orbe et auctorem seditionis sectae Nazarenorum
6 qui etiam templum violare conatus est quem et adprehendimus
8 a quo poteris ipse iudicans de omnibus istis cognoscere de quibus
9 nos accusamus eum adiecerunt autem et Iudaei dicentes haec
10 ita se habere respondit autem Paulus annuente sibi praeside di-
cere ex multis annis esse te iudicem genti huic sciens bono animo
11 pro me satisfaciam potes enim cognoscere quia non plus sunt
dies mihi quam duodecim ex quo ascendi adorare in Hierusalem
12 et neque in templo invenerunt me cum aliquo disputantem aut
concursum facientem turbae neque in synagogis neque in civi-
13 tate neque probare possunt tibi de quibus nunc accusant me
14 confiteor autem hoc tibi quod secundum sectam quam dicunt
heresim sic deservio patrio Deo meo credens omnibus quae in
15 lege et prophetis scripta sunt spem habens in Deum quam et
hii ipsi expectant resurrectionem futuram iustorum et iniquo-

rum in hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere 16
ad Deum et ad homines semper post annos autem plures ele- 17
mosynas facturus in gentem meam veni et oblationes et vota in 18
quibus invenerunt me purificatum in templo non cum turba ne-
que cum tumultu quidam autem ex Asia Iudaei quos oportebat 19
apud te praesto esse et accusare si quid haberent adversum me
aut hii ipsi dicant si quid invenerunt in me iniquitatis cum stem 20
in concilio nisi de una hac solummodo voce qua clamavi inter 21
eos stans quoniam de resurrectione mortuorum ego iudicor hodie
a vobis distulit autem illos Felix certissime sciens de via dicens 22
cum tribunus Lysias descenderit audiam vos iussitque centu- 23
rioni custodiri eum et habere requiem nec quemquam prohibere
de suis ministrare ei post aliquot autem dies veniens Felix cum 24
Drusilla uxore sua quae erat Iudaea vocavit Paulum et audivit ab
eo fidem quae est in Iesum Christum disputante autem illo de 25
iustitia et castitate et de iudicio futuro timefactus Felix respon-
dit quod nunc adtinet vade tempore autem oportuno accersiam
te simul et sperans quia pecunia daretur a Paulo propter quod 26
et frequenter accersiens eum loquebatur cum eo biennio autem 27
expleto accepit successorem Felix Porcium Festum volens autem
gratiam praestare Iudaeis Felix reliquit Paulum vinctum

Festus ergo cum venisset in provinciam post triduum ascen- **XXV**
dit Hierosolymam a Caesarea adieruntque eum principes sacer- 2
dotum et primi Iudaeorum adversus Paulum et rogabant eum
postulantes gratiam adversum eum ut iuberet perduci eum Hie- 3
rusalem insidias tendentes ut eum interficerent in via Festus 4
autem respondit servari Paulum in Caesarea se autem maturius
profecturum qui ergo in vobis ait potentes sunt descendentes si- 5
mul si quod est in viro crimen accusent eum demoratus autem 6
inter eos dies non amplius quam octo aut decem descendit Cae-
saream et altera die sedit pro tribunali et iussit Paulum adduci
qui cum perductus esset circumsteterunt eum qui ab Hierosoly- 7
ma descenderant Iudaei multas et graves causas obicientes quas
non poterant probare Paulo autem rationem reddente quoniam 8
neque in legem Iudaeorum neque in templum neque in Caesarem
quicquam peccavi Festus autem volens Iudaeis gratiam praesta- 9
re respondens Paulo dixit vis Hierosolymam ascendere et ibi de
his iudicari apud me dixit autem Paulus ad tribunal Caesaris 10
sto ubi me oportet iudicari Iudaeis non nocui sicut tu melius

11 nosti si enim nocui aut dignum morte aliquid feci non recuso
mori si vero nihil est eorum quae hii accusant me nemo potest
12 me illis donare Caesarem appello tunc Festus cum consilio lo-
13 cutus respondit Caesarem appellasti ad Caesarem ibis et cum
dies aliquot transacti essent Agrippa rex et Bernice descende-
14 runt Caesaream ad salutandum Festum et cum dies plures ibi
demorarentur Festus regi indicavit de Paulo dicens vir quidam
15 est derelictus a Felice vinctus de quo cum essem Hierosolymis
adierunt me principes sacerdotum et seniores Iudaeorum postu-
16 lantes adversus illum damnationem ad quos respondi quia non
est consuetudo Romanis donare aliquem hominem priusquam is
qui accusatur praesentes habeat accusatores locumque defenden-
17 di accipiat ad abluenda crimina cum ergo huc convenissent sine
ulla dilatione sequenti die sedens pro tribunali iussi adduci virum
18 de quo cum stetissent accusatores nullam causam deferebant de
19 quibus ego suspicabar malum quaestiones vero quasdam de sua
superstitione habebant adversus eum et de quodam Iesu defuncto
20 quem adfirmabat Paulus vivere haesitans autem ego de huiu-
smodi quaestione dicebam si vellet ire Hierosolymam et ibi iudi-
21 cari de istis Paulo autem appellante ut servaretur ad Augusti
cognitionem iussi servari eum donec mittam eum ad Caesarem
22 Agrippa autem ad Festum volebam et ipse hominem audire cras
23 inquit audies eum altera autem die cum venisset Agrippa et
Bernice cum multa ambitione et introissent in auditorium cum
tribunis et viris principalibus civitatis et iubente Festo adduc-
24 tus est Paulus et dixit Festus Agrippa rex et omnes qui simul
adestis nobiscum viri videtis hunc de quo omnis multitudo Iu-
daeorum interpellavit me Hierosolymis petens et hic clamantes
25 non oportere eum vivere amplius ego vero conperi nihil dignum
eum morte admisisse ipso autem hoc appellante Augustum iu-
26 dicavi mittere de quo quid certum scribam domino non habeo
propter quod produxi eum ad vos et maxime ad te rex Agrippa
27 ut interrogatione facta habeam quid scribam sine ratione enim
mihi videtur mittere vinctum et causas eius non significare

XXVI Agrippa vero ad Paulum ait permittitur tibi loqui pro temet
2 ipso tunc Paulus extenta manu coepit rationem reddere de om-
nibus quibus accusor a Iudaeis rex Agrippa aestimo me beatum
3 apud te cum sim defensurus me hodie maxime te sciente om-
nia quae apud Iudaeos sunt consuetudines et quaestiones propter

quod obsecro patienter me audias et quidem vitam meam a iu- 4
ventute quae ab initio fuit in gente mea in Hierosolymis noverunt
omnes Iudaei praescientes me ab initio si velint testimonium 5
perhibere quoniam secundum certissimam sectam nostrae reli-
gionis vixi Pharisaeus et nunc in spe quae ad patres nostros 6
repromissionis facta est a Deo sto iudicio subiectus in quam 7
duodecim tribus nostrae nocte ac die deservientes sperant deve-
nire de qua spe accusor a Iudaeis rex quid incredibile iudicatur 8
apud vos si Deus mortuos suscitat et ego quidem existimaveram 9
me adversus nomen Iesu Nazareni debere multa contraria agere
quod et feci Hierosolymis et multos sanctorum ego in carceribus 10
inclusi a principibus sacerdotum potestate accepta et cum occi-
derentur detuli sententiam et per omnes synagogas frequenter 11
puniens eos conpellebam blasphemare et amplius insaniens in eos
persequebar usque in exteras civitates in quibus dum irem Da- 12
mascum cum potestate et permissu principum sacerdotum die 13
media in via vidi rex de caelo supra splendorem solis circumfulsis-
se me lumen et eos qui mecum simul erant omnesque nos cum 14
decidissemus in terram audivi vocem loquentem mihi hebraica
lingua Saule Saule quid me persequeris durum est tibi contra
stimulum calcitrare ego autem dixi quis es Domine Dominus 15
autem dixit ego sum Iesus quem tu persequeris sed exsurge et 16
sta super pedes tuos ad hoc enim apparui tibi ut constituam te
ministrum et testem eorum quae vidisti et eorum quibus appare-
bo tibi eripiens te de populo et gentibus in quas nunc ego mitto 17
te aperire oculos eorum ut convertantur a tenebris ad lucem et 18
de potestate Satanae ad Deum ut accipiant remissionem pecca-
torum et sortem inter sanctos per fidem quae est in me unde rex 19
Agrippa non fui incredulus caelestis visionis sed his qui sunt Da- 20
masci primum et Hierosolymis et in omnem regionem Iudaeae et
gentibus adnuntiabam ut paenitentiam agerent et converteren-
tur ad Deum digna paenitentiae opera facientes hac ex causa 21
me Iudaei cum essem in templo conprehensum temptabant inter-
ficere auxilio autem adiutus Dei usque in hodiernum diem sto 22
testificans minori atque maiori nihil extra dicens quam ea quae
prophetae sunt locuti futura esse et Moses si passibilis Chri- 23
stus si primus ex resurrectione mortuorum lumen adnuntiaturus
est populo et gentibus haec loquente eo et rationem reddente 24
Festus magna voce dixit insanis Paule multae te litterae ad in-

25 saniam convertunt at Paulus non insanio inquit optime Feste
26 sed veritatis et sobrietatis verba eloquor scit enim de his rex
ad quem et constanter loquor latere enim eum nihil horum arbi-
27 tror neque enim in angulo quicquam horum gestum est credis
28 rex Agrippa prophetis scio quia credis Agrippa autem ad Pau-
29 lum in modico suades me Christianum fieri et Paulus opto apud
Deum et in modico et in magno non tantum te sed et omnes hos
qui audiunt hodie fieri tales qualis et ego sum exceptis vincu-
30 lis his et exsurrexit rex et praeses et Bernice et qui adsidebant
31 eis et cum secessissent loquebantur ad invicem dicentes quia ni-
32 hil morte aut vinculorum dignum quid facit homo iste Agrippa
autem Festo dixit dimitti poterat homo hic si non appellasset
Caesarem

XXVII ut autem iudicatum est eum navigare in Italiam et tradi Pau-
lum cum reliquis custodiis centurioni nomine Iulio cohortis Au-
2 gustae ascendentes autem navem hadrumetinam incipientem
navigare circa Asiae loca sustulimus perseverante nobiscum Ari-
3 starcho Macedone Thessalonicense sequenti autem die deveni-
mus Sidonem humane autem tractans Iulius Paulum permisit
4 ad amicos ire et curam sui agere et inde cum sustulissemus
5 subnavigavimus Cypro propterea quod essent venti contrarii et
pelagus Ciliciae et Pamphiliae navigantes venimus Lystram quae
6 est Lyciae et ibi inveniens centurio navem alexandrinam navi-
7 gantem in Italiam transposuit nos in eam et cum multis diebus
tarde navigaremus et vix devenissemus contra Cnidum prohi-
8 bente nos vento adnavigavimus Cretae secundum Salmonem et
vix iuxta navigantes venimus in locum quendam qui vocatur Bo-
9 ni portus cui iuxta erat civitas Thalassa multo autem tempore
peracto et cum iam non esset tuta navigatio eo quod et ieiu-
10 nium iam praeterisset consolabatur Paulus dicens eis viri video
quoniam cum iniuria et multo damno non solum oneris et navis
11 sed etiam animarum nostrarum incipit esse navigatio centurio
autem gubernatori et nauclerio magis credebat quam his quae
12 a Paulo dicebantur et cum aptus portus non esset ad hieman-
dum plurimi statuerunt consilium navigare inde si quo modo
possent devenientes Phoenice hiemare portum Cretae respicien-
13 tem ad africum et ad chorum adspirante autem austro aesti-
mantes propositum se tenere cum sustulissent de Asson legebant
14 Cretam non post multum autem misit se contra ipsam ventus

typhonicus qui vocatur euroaquilo cumque arrepta esset navis 15
et non posset conari in ventum data nave flatibus ferebamur
insulam autem quandam decurrentes quae vocatur Caudam po- 16
tuimus vix obtinere scapham qua sublata adiutoriis utebantur 17
accingentes navem timentes ne in Syrtim inciderent submisso va-
se sic ferebantur valide autem nobis tempestate iactatis sequenti 18
die iactum fecerunt et tertia die suis manibus armamenta na- 19
vis proiecerunt neque sole autem neque sideribus apparentibus 20
per plures dies et tempestate non exigua inminente iam ablata
erat spes omnis salutis nostrae et cum multa ieiunatio fuisset 21
tunc stans Paulus in medio eorum dixit oportebat quidem o viri
audito me non tollere a Creta lucrique facere iniuriam hanc et
iacturam et nunc suadeo vobis bono animo esse amissio enim 22
nullius animae erit ex vobis praeterquam navis adstitit enim 23
mihi hac nocte angelus Dei cuius sum ego et cui deservio dicens 24
ne timeas Paule Caesari te oportet adsistere et ecce donavit ti-
bi Deus omnes qui navigant tecum propter quod bono animo 25
estote viri credo enim Deo quia sic erit quemadmodum dictum
est mihi in insulam autem quandam oportet nos devenire sed 26, 27
posteaquam quartadecima nox supervenit navigantibus nobis in
Hadria circa mediam noctem suspicabantur nautae apparere si-
bi aliquam regionem qui submittentes invenerunt passus viginti 28
et pusillum inde separati invenerunt passus quindecim timentes 29
autem ne in aspera loca incideremus de puppi mittentes anchoras
quattuor optabant diem fieri nautis vero quaerentibus fugere de 30
navi cum misissent scapham in mare sub obtentu quasi a prora
inciperent anchoras extendere dixit Paulus centurioni et militi- 31
bus nisi hii in navi manserint vos salvi fieri non potestis tunc 32
absciderunt milites funes scaphae et passi sunt eam excidere et 33
cum lux inciperet fieri rogabat Paulus omnes sumere cibum di-
cens quartadecima hodie die expectantes ieiuni permanetis nihil
accipientes propter quod rogo vos accipere cibum pro salute ve- 34
stra quia nullius vestrum capillus de capite peribit et cum haec 35
dixisset sumens panem gratias egit Deo in conspectu omnium
et cum fregisset coepit manducare animaequiores autem facti 36
omnes et ipsi adsumpserunt cibum eramus vero universae ani- 37
mae in navi ducentae septuaginta sex et satiati cibo adleviabant 38
navem iactantes triticum in mare cum autem dies factus es- 39
set terram non agnoscebant sinum vero quendam considerabant

40 habentem litus in quem cogitabant si possent eicere navem et
cum anchoras abstulissent committebant se mari simul laxantes
iuncturas gubernaculorum et levato artemone secundum flatum
41 aurae tendebant ad litus et cum incidissemus in locum bithalas-
sum inpegerunt navem et prora quidem fixa manebat inmobilis
42 puppis vero solvebatur a vi maris militum autem consilium fuit
43 ut custodias occiderent ne quis cum enatasset effugeret centu-
rio autem volens servare Paulum prohibuit fieri iussitque eos qui
possent natare mittere se primos et evadere et ad terram exire
44 et ceteros alios in tabulis ferebant quosdam super ea quae de navi
essent et sic factum est ut omnes animae evaderent ad terram
XXVIII et cum evasissemus tunc cognovimus quia Militene insula vo-
catur barbari vero praestabant non modicam humanitatem no-
2 bis accensa enim pyra reficiebant nos omnes propter imbrem qui
3 inminebat et frigus cum congregasset autem Paulus sarmento-
rum aliquantam multitudinem et inposuisset super ignem vipera
4 a calore cum processisset invasit manum eius ut vero viderunt
barbari pendentem bestiam de manu eius ad invicem dicebant
utique homicida est homo hic qui cum evaserit de mari Ultio
5 non sinit vivere et ille quidem excutiens bestiam in ignem nihil
6 mali passus est at illi existimabant eum in tumorem conver-
tendum et subito casurum et mori diu autem illis sperantibus
et videntibus nihil mali in eo fieri convertentes se dicebant eum
7 esse deum in locis autem illis erant praedia principis insulae
8 nomine Publii qui nos suscipiens triduo benigne exhibuit con-
tigit autem patrem Publii febribus et dysenteria vexatum iacere
ad quem Paulus intravit et cum orasset et inposuisset ei manus
9 salvavit eum quo facto et omnes qui in insula habebant infir-
10 mitates accedebant et curabantur qui etiam multis honoribus
nos honoraverunt et navigantibus inposuerunt quae necessaria
11 erant post menses autem tres navigavimus in nave alexandrina
12 quae in insula hiemaverat cui erat insigne Castorum et cum ve-
13 nissemus Syracusam mansimus ibi triduo inde circumlegentes
devenimus Regium et post unum diem flante austro secunda die
14 venimus Puteolos ubi inventis fratribus rogati sumus manere
15 apud eos dies septem et sic venimus Romam et inde cum audis-
sent fratres occurrerunt nobis usque ad Appii Forum et Tribus
Tabernis quos cum vidisset Paulus gratias agens Deo accepit fi-
16 duciam cum venissemus autem Romam permissum est Paulo

manere sibimet cum custodiente se milite post tertium autem 17
diem convocavit primos Iudaeorum cumque convenissent dice-
bat eis ego viri fratres nihil adversus plebem faciens aut morem
paternum vinctus ab Hierosolymis traditus sum in manus Ro-
manorum qui cum interrogationem de me habuissent voluerunt 18
me dimittere eo quod nulla causa esset mortis in me contra- 19
dicentibus autem Iudaeis coactus sum appellare Caesarem non
quasi gentem meam habens aliquid accusare propter hanc igitur 20
causam rogavi vos videre et adloqui propter spem enim Israhel
catena hac circumdatus sum at illi dixerunt ad eum nos neque 21
litteras accepimus de te a Iudaea neque adveniens aliquis fratrum
nuntiavit aut locutus est quid de te malum rogamus autem a 22
te audire quae sentis nam de secta hac notum est nobis quia
ubique ei contradicitur cum constituissent autem illi diem ve- 23
nerunt ad eum in hospitium plures quibus exponebat testificans
regnum Dei suadensque eos de Iesu ex lege Mosi et prophetis a
mane usque ad vesperam et quidam credebant his quae dice- 24
bantur quidam vero non credebant cumque invicem non essent 25
consentientes discedebant dicente Paulo unum verbum quia bene
Spiritus Sanctus locutus est per Esaiam prophetam ad patres no-
stros dicens vade ad populum istum et dic aure audietis et non 26
intellegetis et videntes videbitis et non perspicietis incrassatum 27
est enim cor populi huius et auribus graviter audierunt et ocu-
los suos conpresserunt ne forte videant oculis et auribus audiant
et corde intellegant et convertantur et sanem illos notum ergo 28
sit vobis quoniam gentibus missum est hoc salutare Dei ipsi et
audient mansit autem biennio toto in suo conducto et suscipie- 30
bat omnes qui ingrediebantur ad eum praedicans regnum Dei 31
et docens quae sunt de Domino Iesu Christo cum omni fiducia
sine prohibitione

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE ROMANS.

I Paulus servus Christi Iesu vocatus apostolus segregatus
2 in evangelium Dei quod ante promiserat per prophe-
3 tas suos in scripturis sanctis de Filio suo qui factus est
4 ex semine David secundum carnem qui praedestinatus
est Filius Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis ex
5 resurrectione mortuorum Iesu Christi Domini nostri per quem
accepimus gratiam et apostolatum ad oboediendum fidei in om-
6 nibus gentibus pro nomine eius in quibus estis et vos vocati
7 Iesu Christi omnibus qui sunt Romae dilectis Dei vocatis sanc-
tis gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo
8 primum quidem gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro
omnibus vobis quia fides vestra adnuntiatur in universo mundo
9 testis enim mihi est Deus cui servio in spiritu meo in evangelio
10 Filii eius quod sine intermissione memoriam vestri facio semper
in orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando
11 prosperum iter habeam in voluntate Dei veniendi ad vos desi-
dero enim videre vos ut aliquid inpertiar gratiae vobis spiritalis
12 ad confirmandos vos id est simul consolari in vobis per eam quae
13 invicem est fidem vestram atque meam nolo autem vos ignorare
fratres quia saepe proposui venire ad vos et prohibitus sum usque
adhuc ut aliquem fructum habeam et in vobis sicut et in ceteris
14 gentibus Graecis ac barbaris sapientibus et insipientibus debi-
15 tor sum ita quod in me promptum est et vobis qui Romae estis
16 evangelizare non enim erubesco evangelium virtus enim Dei est
17 in salutem omni credenti Iudaeo primum et Graeco iustitia enim
Dei in eo revelatur ex fide in fidem sicut scriptum est iustus au-
18 tem ex fide vivit revelatur enim ira Dei de caelo super omnem
impietatem et iniustitiam hominum eorum qui veritatem in iniu-
19 stitiam detinent quia quod notum est Dei manifestum est in il-
20 lis Deus enim illis manifestavit invisibilia enim ipsius a creatura
mundi per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna

quoque eius virtus et divinitas ut sint inexcusabiles quia cum 21
cognovissent Deum non sicut Deum glorificaverunt aut gratias
egerunt sed evanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est
insipiens cor eorum dicentes enim se esse sapientes stulti facti 22
sunt et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem 23
imaginis corruptibilis hominis et volucrum et quadrupedum et
serpentium propter quod tradidit illos Deus in desideria cor- 24
dis eorum in inmunditiam ut contumeliis adficiant corpora sua
in semet ipsis qui commutaverunt veritatem Dei in mendacio 25
et coluerunt et servierunt creaturae potius quam creatori qui est
benedictus in saecula amen propterea tradidit illos Deus in pas- 26
siones ignominiae nam feminae eorum inmutaverunt naturalem
usum in eum usum qui est contra naturam similiter autem et 27
masculi relicto naturali usu feminae exarserunt in desideriis suis
in invicem masculi in masculos turpitudinem operantes et merce-
dem quam oportuit erroris sui in semet ipsis recipientes et sicut 28
non probaverunt Deum habere in notitia tradidit eos Deus in
reprobum sensum ut faciant quae non conveniunt repletos om- 29
ni iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia plenos invidia
homicidio contentione dolo malignitate susurrones detractores 30
Deo odibiles contumeliosos superbos elatos inventores malorum
parentibus non oboedientes insipientes inconpositos sine affec- 31
tione absque foedere sine misericordia qui cum iustitiam Dei co- 32
gnovissent non intellexerunt quoniam qui talia agunt digni sunt
morte non solum ea faciunt sed et consentiunt facientibus

propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas in quo **II**
enim iudicas alterum te ipsum condemnas eadem enim agis qui
iudicas scimus enim quoniam iudicium Dei est secundum veri- 2
tatem in eos qui talia agunt existimas autem hoc o homo qui 3
iudicas eos qui talia agunt et facis ea quia tu effugies iudicium Dei
an divitias bonitatis eius et patientiae et longanimitatis contem- 4
nis ignorans quoniam benignitas Dei ad paenitentiam te adducit
secundum duritiam autem tuam et inpaenitens cor thesaurizas 5
tibi iram in die irae et revelationis iusti iudicii Dei qui red- 6
det unicuique secundum opera eius his quidem qui secundum 7
patientiam boni operis gloriam et honorem et incorruptionem
quaerentibus vitam aeternam his autem qui ex contentione et 8
qui non adquiescunt veritati credunt autem iniquitati ira et in-
dignatio tribulatio et angustia in omnem animam hominis ope- 9

10 rantis malum Iudaei primum et Graeci gloria autem et honor
11 et pax omni operanti bonum Iudaeo primum et Graeco non est
12 enim personarum acceptio apud Deum quicumque enim sine
lege peccaverunt sine lege et peribunt et quicumque in lege pec-
13 caverunt per legem iudicabuntur non enim auditores legis iusti
14 sunt apud Deum sed factores legis iustificabuntur cum enim
gentes quae legem non habent naturaliter quae legis sunt faciunt
15 eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex qui ostendunt
opus legis scriptum in cordibus suis testimonium reddente illis
conscientia ipsorum et inter se invicem cogitationum accusan-
16 tium aut etiam defendentium in die cum iudicabit Deus occulta
17 hominum secundum evangelium meum per Iesum Christum si
autem tu Iudaeus cognominaris et requiescis in lege et gloriaris
18 in Deo et nosti voluntatem et probas utiliora instructus per le-
19 gem confidis te ipsum ducem esse caecorum lumen eorum qui
20 in tenebris sunt eruditorem insipientium magistrum infantium
21 habentem formam scientiae et veritatis in lege qui ergo alium
doces te ipsum non doces qui praedicas non furandum furaris
22 qui dicis non moechandum moecharis qui abominaris idola sa-
23 crilegium facis qui in lege gloriaris per praevaricationem legis
24 Deum inhonoras nomen enim Dei per vos blasphematur inter
25 gentes sicut scriptum est circumcisio quidem prodest si legem
observes si autem praevaricator legis sis circumcisio tua prae-
26 putium facta est si igitur praeputium iustitias legis custodiat
27 nonne praeputium illius in circumcisionem reputabitur et iudi-
cabit quod ex natura est praeputium legem consummans te qui
28 per litteram et circumcisionem praevaricator legis es non enim
qui in manifesto Iudaeus est neque quae in manifesto in carne
29 circumcisio sed qui in abscondito Iudaeus et circumcisio cordis
in spiritu non littera cuius laus non ex hominibus sed ex Deo est
III quid ergo amplius est Iudaeo aut quae utilitas circumcisio-
2 nis multum per omnem modum primum quidem quia credita
3 sunt illis eloquia Dei quid enim si quidam illorum non credi-
derunt numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit absit
4 est autem Deus verax omnis autem homo mendax sicut scriptum
5 est ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris si
autem iniquitas nostra iustitiam Dei commendat quid dicemus
numquid iniquus Deus qui infert iram secundum hominem dico
6, 7 absit alioquin quomodo iudicabit Deus mundum si enim veritas

Dei in meo mendacio abundavit in gloriam ipsius quid adhuc et
ego tamquam peccator iudicor et non sicut blasphemamur et 8
sicut aiunt nos quidam dicere faciamus mala ut veniant bona
quorum damnatio iusta est quid igitur praecellimus eos nequa- 9
quam causati enim sumus Iudaeos et Graecos omnes sub peccato
esse sicut scriptum est quia non est iustus quisquam non est 10, 11
intellegens non est requirens Deum omnes declinaverunt simul 12
inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad
unum sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose 13
agebant venenum aspidum sub labiis eorum quorum os male- 14
dictione et amaritudine plenum est veloces pedes eorum ad ef- 15
fundendum sanguinem contritio et infelicitas in viis eorum et 16, 17
viam pacis non cognoverunt non est timor Dei ante oculos eo- 18
rum scimus autem quoniam quaecumque lex loquitur his qui in 19
lege sunt loquitur ut omne os obstruatur et subditus fiat omnis
mundus Deo quia ex operibus legis non iustificabitur omnis caro 20
coram illo per legem enim cognitio peccati nunc autem sine lege 21
iustitia Dei manifestata est testificata a lege et prophetis iusti- 22
tia autem Dei per fidem Iesu Christi super omnes qui credunt
non enim est distinctio omnes enim peccaverunt et egent glo- 23
riam Dei iustificati gratis per gratiam ipsius per redemptionem 24
quae est in Christo Iesu quem proposuit Deus propitiationem 25
per fidem in sanguine ipsius ad ostensionem iustitiae suae prop-
ter remissionem praecedentium delictorum in sustentatione Dei 26
ad ostensionem iustitiae eius in hoc tempore ut sit ipse iustus
et iustificans eum qui ex fide est Iesu ubi est ergo gloriatio ex- 27
clusa est per quam legem factorum non sed per legem fidei ar- 28
bitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus legis
an Iudaeorum Deus tantum nonne et gentium immo et gentium 29
quoniam quidem unus Deus qui iustificabit circumcisionem ex 30
fide et praeputium per fidem legem ergo destruimus per fidem 31
absit sed legem statuimus

quid ergo dicemus invenisse Abraham patrem nostrum secun- **IV**
dum carnem si enim Abraham ex operibus iustificatus est habet 2
gloriam sed non apud Deum quid enim scriptura dicit credidit 3
Abraham Deo et reputatum est illi ad iustitiam ei autem qui 4
operatur merces non inputatur secundum gratiam sed secundum
debitum ei vero qui non operatur credenti autem in eum qui iu- 5
stificat impium reputatur fides eius ad iustitiam sicut et David 6

dicit beatitudinem hominis cui Deus accepto fert iustitiam si-
7 ne operibus beati quorum remissae sunt iniquitates et quorum
8 tecta sunt peccata beatus vir cui non inputabit Dominus pecca-
9 tum beatitudo ergo haec in circumcisione an etiam in praeputio
10 dicimus enim quia reputata est Abrahae fides ad iustitiam quo-
modo ergo reputata est in circumcisione an in praeputio non in
11 circumcisione sed in praeputio et signum accepit circumcisio-
nis signaculum iustitiae fidei quae est in praeputio ut sit pater
omnium credentium per praeputium ut reputetur et illis ad iu-
12 stitiam et sit pater circumcisionis non his tantum qui sunt ex
circumcisione sed et his qui sectantur vestigia quae est in prae-
13 putio fidei patris nostri Abrahae non enim per legem promissio
Abrahae aut semini eius ut heres esset mundi sed per iustitiam
14 fidei si enim qui ex lege heredes sunt exinanita est fides abolita
15 est promissio lex enim iram operatur ubi enim non est lex nec
16 praevaricatio ideo ex fide ut secundum gratiam ut firma sit pro-
missio omni semini non ei qui ex lege est solum sed et ei qui ex
17 fide est Abrahae qui est pater omnium nostrum sicut scriptum
est quia patrem multarum gentium posui te ante Deum cui cre-
didit qui vivificat mortuos et vocat quae non sunt tamquam ea
18 quae sunt qui contra spem in spem credidit ut fieret pater mul-
tarum gentium secundum quod dictum est sic erit semen tuum
19 et non infirmatus fide consideravit corpus suum emortuum cum
20 fere centum annorum esset et emortuam vulvam Sarrae in repro-
missione etiam Dei non haesitavit diffidentia sed confortatus est
21 fide dans gloriam Deo plenissime sciens quia quaecumque pro-
22 misit potens est et facere ideo et reputatum est illi ad iustitiam
23 non est autem scriptum tantum propter ipsum quia reputatum
24 est illi sed et propter nos quibus reputabitur credentibus in eum
25 qui suscitavit Iesum Dominum nostrum a mortuis qui traditus
est propter delicta nostra et resurrexit propter iustificationem
nostram

V iustificati igitur ex fide pacem habeamus ad Deum per Domi-
2 num nostrum Iesum Christum per quem et accessum habemus
fide in gratiam istam in qua stamus et gloriamur in spe gloriae fi-
3 liorum Dei non solum autem sed et gloriamur in tribulationibus
4 scientes quod tribulatio patientiam operatur patientia autem
5 probationem probatio vero spem spes autem non confundit quia
caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum

qui datus est nobis ut quid enim Christus cum adhuc infirmi 6
essemus secundum tempus pro impiis mortuus est vix enim pro 7
iusto quis moritur nam pro bono forsitan quis et audeat mori
commendat autem suam caritatem Deus in nos quoniam cum 8
adhuc peccatores essemus Christus pro nobis mortuus est mul- 9
to igitur magis iustificati nunc in sanguine ipsius salvi erimus ab
ira per ipsum si enim cum inimici essemus reconciliati sumus 10
Deo per mortem Filii eius multo magis reconciliati salvi erimus in
vita ipsius non solum autem sed et gloriamur in Deo per Domi- 11
num nostrum Iesum Christum per quem nunc reconciliationem
accepimus propterea sicut per unum hominem in hunc mundum 12
peccatum intravit et per peccatum mors et ita in omnes homines
mors pertransiit in quo omnes peccaverunt usque ad legem enim 13
peccatum erat in mundo peccatum autem non inputatur cum lex
non est sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosen etiam in eos 14
qui non peccaverunt in similitudinem praevaricationis Adae qui
est forma futuri sed non sicut delictum ita et donum si enim 15
unius delicto multi mortui sunt multo magis gratia Dei et do-
num in gratiam unius hominis Iesu Christi in plures abundavit
et non sicut per unum peccantem ita et donum nam iudicium 16
ex uno in condemnationem gratia autem ex multis delictis in iu-
stificationem si enim in unius delicto mors regnavit per unum 17
multo magis abundantiam gratiae et donationis et iustitiae ac-
cipientes in vita regnabunt per unum Iesum Christum igitur 18
sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem
sic et per unius iustitiam in omnes homines in iustificationem
vitae sicut enim per inoboedientiam unius hominis peccatores 19
constituti sunt multi ita et per unius oboeditionem iusti con-
stituentur multi lex autem subintravit ut abundaret delictum 20
ubi autem abundavit delictum superabundavit gratia ut sicut 21
regnavit peccatum in morte ita et gratia regnet per iustitiam in
vitam aeternam per Iesum Christum Dominum nostrum

quid ergo dicemus permanebimus in peccato ut gratia abundet **VI**
absit qui enim mortui sumus peccato quomodo adhuc vivemus in 2
illo an ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo Ie- 3
su in morte ipsius baptizati sumus consepulti enim sumus cum 4
illo per baptismum in mortem ut quomodo surrexit Christus a
mortuis per gloriam Patris ita et nos in novitate vitae ambu-
lemus si enim conplantati facti sumus similitudini mortis eius 5

6 simul et resurrectionis erimus hoc scientes quia vetus homo no-
ster simul crucifixus est ut destruatur corpus peccati ut ultra non
7 serviamus peccato qui enim mortuus est iustificatus est a pec-
8 cato si autem mortui sumus cum Christo credimus quia simul
9 etiam vivemus cum Christo scientes quod Christus surgens ex
10 mortuis iam non moritur mors illi ultra non dominabitur quod
enim mortuus est peccato mortuus est semel quod autem vivit
11 vivit Deo ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato
12 viventes autem Deo in Christo Iesu non ergo regnet peccatum
13 in vestro mortali corpore ut oboediatis concupiscentiis eius sed
neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato sed ex-
hibete vos Deo tamquam ex mortuis viventes et membra vestra
14 arma iustitiae Deo peccatum enim vobis non dominabitur non
15 enim sub lege estis sed sub gratia quid ergo peccavimus quo-
16 niam non sumus sub lege sed sub gratia absit nescitis quoniam
cui exhibetis vos servos ad oboediendum servi estis eius cui ob-
17 oeditis sive peccati sive oboeditionis ad iustitiam gratias autem
Deo quod fuistis servi peccati oboedistis autem ex corde in eam
18 formam doctrinae in qua traditi estis liberati autem a pecca-
19 to servi facti estis iustitiae humanum dico propter infirmitatem
carnis vestrae sicut enim exhibuistis membra vestra servire in-
munditiae et iniquitati ad iniquitatem ita nunc exhibete membra
20 vestra servire iustitiae in sanctificationem cum enim servi esse-
21 tis peccati liberi fuistis iustitiae quem ergo fructum habuistis
22 tunc in quibus nunc erubescitis nam finis illorum mors est nunc
vero liberati a peccato servi autem facti Deo habetis fructum ve-
23 strum in sanctificationem finem vero vitam aeternam stipendia
enim peccati mors gratia autem Dei vita aeterna in Christo Iesu
Domino nostro
VII an ignoratis fratres scientibus enim legem loquor quia lex in
2 homine dominatur quanto tempore vivit nam quae sub viro est
mulier vivente viro alligata est legi si autem mortuus fuerit vir
3 soluta est a lege viri igitur vivente viro vocabitur adultera si
fuerit cum alio viro si autem mortuus fuerit vir eius liberata est
4 a lege ut non sit adultera si fuerit cum alio viro itaque fratres
mei et vos mortificati estis legi per corpus Christi ut sitis alte-
5 rius qui ex mortuis resurrexit ut fructificaremus Deo cum enim
essemus in carne passiones peccatorum quae per legem erant ope-
6 rabantur in membris nostris ut fructificarent morti nunc autem

soluti sumus a lege morientes in quo detinebamur ita ut servia-
mus in novitate spiritus et non in vetustate litterae quid ergo 7
dicemus lex peccatum est absit sed peccatum non cognovi nisi
per legem nam concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret non
concupisces occasione autem accepta peccatum per mandatum 8
operatum est in me omnem concupiscentiam sine lege enim pec-
catum mortuum erat ego autem vivebam sine lege aliquando sed 9
cum venisset mandatum peccatum revixit ego autem mortuus 10
sum et inventum est mihi mandatum quod erat ad vitam hoc
esse ad mortem nam peccatum occasione accepta per manda- 11
tum seduxit me et per illud occidit itaque lex quidem sancta et 12
mandatum sanctum et iustum et bonum quod ergo bonum est 13
mihi factum est mors absit sed peccatum ut appareat peccatum
per bonum mihi operatum est mortem ut fiat supra modum pec-
cans peccatum per mandatum scimus enim quod lex spiritalis 14
est ego autem carnalis sum venundatus sub peccato quod enim 15
operor non intellego non enim quod volo hoc ago sed quod odi
illud facio si autem quod nolo illud facio consentio legi quoniam 16
bona nunc autem iam non ego operor illud sed quod habitat in 17
me peccatum scio enim quia non habitat in me hoc est in carne 18
mea bonum nam velle adiacet mihi perficere autem bonum non
invenio non enim quod volo bonum hoc facio sed quod nolo ma- 19
lum hoc ago si autem quod nolo illud facio non ego operor illud 20
sed quod habitat in me peccatum invenio igitur legem volen- 21
ti mihi facere bonum quoniam mihi malum adiacet condelector 22
enim legi Dei secundum interiorem hominem video autem aliam 23
legem in membris meis repugnantem legi mentis meae et capti-
vantem me in lege peccati quae est in membris meis infelix ego 24
homo quis me liberabit de corpore mortis huius gratia Dei per 25
Iesum Christum Dominum nostrum igitur ego ipse mente servio
legi Dei carne autem legi peccati

nihil ergo nunc damnationis est his qui sunt in Christo Iesu **VIII**
qui non secundum carnem ambulant lex enim Spiritus vitae in 2
Christo Iesu liberavit me a lege peccati et mortis nam quod 3
inpossibile erat legis in quo infirmabatur per carnem Deus Fi-
lium suum mittens in similitudinem carnis peccati et de pecca-
to damnavit peccatum in carne ut iustificatio legis impleretur 4
in nobis qui non secundum carnem ambulamus sed secundum
Spiritum qui enim secundum carnem sunt quae carnis sunt sa- 5

piunt qui vero secundum Spiritum quae sunt Spiritus sentiunt
6 nam prudentia carnis mors prudentia autem Spiritus vita et pax
7 quoniam sapientia carnis inimicitia est in Deum legi enim Dei
8 non subicitur nec enim potest qui autem in carne sunt Deo pla-
9 cere non possunt vos autem in carne non estis sed in Spiritu
si tamen Spiritus Dei habitat in vobis si quis autem Spiritum
10 Christi non habet hic non est eius si autem Christus in vobis
est corpus quidem mortuum est propter peccatum spiritus vero
11 vita propter iustificationem quod si Spiritus eius qui suscitavit
Iesum a mortuis habitat in vobis qui suscitavit Iesum Christum
a mortuis vivificabit et mortalia corpora vestra propter inhabi-
12 tantem Spiritum eius in vobis ergo fratres debitores sumus non
13 carni ut secundum carnem vivamus si enim secundum carnem
vixeritis moriemini si autem Spiritu facta carnis mortificatis vi-
14, 15 vetis quicumque enim Spiritu Dei aguntur hii filii sunt Dei non
enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore sed accepi-
stis Spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus Abba Pater
16 ipse Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii
17 Dei si autem filii et heredes heredes quidem Dei coheredes au-
18 tem Christi si tamen conpatimur ut et conglorificemur existimo
enim quod non sunt condignae passiones huius temporis ad futu-
19 ram gloriam quae revelabitur in nobis nam expectatio creaturae
20 revelationem filiorum Dei expectat vanitati enim creatura su-
21 biecta est non volens sed propter eum qui subiecit in spem quia
et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem
22 gloriae filiorum Dei scimus enim quod omnis creatura ingeme-
23 scit et parturit usque adhuc non solum autem illa sed et nos
ipsi primitias Spiritus habentes et ipsi intra nos gemimus adop-
24 tionem filiorum expectantes redemptionem corporis nostri spe
enim salvi facti sumus spes autem quae videtur non est spes
25 nam quod videt quis quid sperat si autem quod non videmus
26 speramus per patientiam expectamus similiter autem et Spiri-
tus adiuvat infirmitatem nostram nam quid oremus sicut oportet
nescimus sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenar-
27 rabilibus qui autem scrutatur corda scit quid desideret Spiritus
28 quia secundum Deum postulat pro sanctis scimus autem quo-
niam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum his qui
29 secundum propositum vocati sunt sancti nam quos praescivit
et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii eius ut sit ipse

primogenitus in multis fratribus quos autem praedestinavit hos 30
et vocavit et quos vocavit hos et iustificavit quos autem iustifi-
cavit illos et glorificavit quid ergo dicemus ad haec si Deus pro 31
nobis quis contra nos qui etiam Filio suo non pepercit sed pro 32
nobis omnibus tradidit illum quomodo non etiam cum illo om-
nia nobis donabit quis accusabit adversus electos Dei Deus qui 33
iustificat quis est qui condemnet Christus Iesus qui mortuus est 34
immo qui resurrexit qui et est ad dexteram Dei qui etiam inter-
pellat pro nobis quis nos separabit a caritate Christi tribulatio 35
an angustia an persecutio an fames an nuditas an periculum an
gladius sicut scriptum est quia propter te mortificamur tota die 36
aestimati sumus ut oves occisionis sed in his omnibus supera- 37
mus propter eum qui dilexit nos certus sum enim quia neque 38
mors neque vita neque angeli neque principatus neque instantia
neque futura neque fortitudines neque altitudo neque profun- 39
dum neque creatura alia poterit nos separare a caritate Dei quae
est in Christo Iesu Domino nostro

veritatem dico in Christo non mentior testimonium mihi pe- **IX**
rhibente conscientia mea in Spiritu Sancto quoniam tristitia est 2
mihi magna et continuus dolor cordi meo optabam enim ipse 3
ego anathema esse a Christo pro fratribus meis qui sunt cognati
mei secundum carnem qui sunt Israhelitae quorum adoptio est 4
filiorum et gloria et testamenta et legislatio et obsequium et pro-
missa quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem 5
qui est super omnia Deus benedictus in saecula amen non au- 6
tem quod exciderit verbum Dei non enim omnes qui ex Israhel
hii sunt Israhel neque quia semen sunt Abrahae omnes filii sed 7
in Isaac vocabitur tibi semen id est non qui filii carnis hii filii 8
Dei sed qui filii sunt promissionis aestimantur in semine pro- 9
missionis enim verbum hoc est secundum hoc tempus veniam
et erit Sarrae filius non solum autem sed et Rebecca ex uno 10
concubitum habens Isaac patre nostro cum enim nondum na- 11
ti fuissent aut aliquid egissent bonum aut malum ut secundum
electionem propositum Dei maneret non ex operibus sed ex vo- 12
cante dictum est ei quia maior serviet minori sicut scriptum est 13
Iacob dilexi Esau autem odio habui quid ergo dicemus numquid 14
iniquitas apud Deum absit Mosi enim dicit miserebor cuius mi- 15
sereor et misericordiam praestabo cuius miserebor igitur non 16
volentis neque currentis sed miserentis Dei dicit enim scriptura 17

Pharaoni quia in hoc ipsum excitavi te ut ostendam in te vir-
tutem meam et ut adnuntietur nomen meum in universa terra
18, 19 ergo cuius vult miseretur et quem vult indurat dicis itaque mi-
20 hi quid adhuc queritur voluntati enim eius quis resistit o homo
tu quis es qui respondeas Deo numquid dicit figmentum ei qui
21 se finxit quid me fecisti sic an non habet potestatem figulus
luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem aliud
22 vero in contumeliam quod si volens Deus ostendere iram et no-
tam facere potentiam suam sustinuit in multa patientia vasa irae
23 aptata in interitum ut ostenderet divitias gloriae suae in vasa
24 misericordiae quae praeparavit in gloriam quos et vocavit nos
25 non solum ex Iudaeis sed etiam ex gentibus sicut in Osee dicit
vocabo non plebem meam plebem meam et non misericordiam
26 consecutam misericordiam consecutam et erit in loco ubi dic-
27 tum est eis non plebs mea vos ibi vocabuntur filii Dei vivi Esa-
ias autem clamat pro Israhel si fuerit numerus filiorum Israhel
28 tamquam harena maris reliquiae salvae fient verbum enim con-
summans et brevians in aequitate quia verbum breviatum faciet
29 Dominus super terram et sicut praedixit Esaias nisi Dominus
Sabaoth reliquisset nobis semen sicut Sodoma facti essemus et
30 sicut Gomorra similes fuissemus quid ergo dicemus quod gentes
quae non sectabantur iustitiam adprehenderunt iustitiam iusti-
31 tiam autem quae ex fide est Israhel vero sectans legem iustitiae
32 in legem iustitiae non pervenit quare quia non ex fide sed quasi
33 ex operibus offenderunt in lapidem offensionis sicut scriptum
est ecce pono in Sion lapidem offensionis et petram scandali et
omnis qui credit in eum non confundetur

X fratres voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad Deum fit
2 pro illis in salutem testimonium enim perhibeo illis quod aemu-
3 lationem Dei habent sed non secundum scientiam ignorantes
enim Dei iustitiam et suam quaerentes statuere iustitiae Dei non
4 sunt subiecti finis enim legis Christus ad iustitiam omni creden-
5 ti Moses enim scripsit quoniam iustitiam quae ex lege est qui
6 fecerit homo vivet in ea quae autem ex fide est iustitia sic dicit
ne dixeris in corde tuo quis ascendit in caelum id est Christum
7 deducere aut quis descendit in abyssum hoc est Christum ex
8 mortuis revocare sed quid dicit prope est verbum in ore tuo
9 et in corde tuo hoc est verbum fidei quod praedicamus quia si
confitearis in ore tuo Dominum Iesum et in corde tuo credideris

quod Deus illum excitavit ex mortuis salvus eris corde enim cre- 10
ditur ad iustitiam ore autem confessio fit in salutem dicit enim 11
scriptura omnis qui credit in illum non confundetur non enim 12
est distinctio Iudaei et Graeci nam idem Dominus omnium dives
in omnes qui invocant illum omnis enim quicumque invocaverit 13
nomen Domini salvus erit quomodo ergo invocabunt in quem 14
non crediderunt aut quomodo credent ei quem non audierunt
quomodo autem audient sine praedicante quomodo vero prae- 15
dicabunt nisi mittantur sicut scriptum est quam speciosi pedes
evangelizantium pacem evangelizantium bona sed non omnes 16
oboedierunt evangelio Esaias enim dicit Domine quis credidit
auditui nostro ergo fides ex auditu auditus autem per verbum 17
Christi sed dico numquid non audierunt et quidem in omnem 18
terram exiit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum sed 19
dico numquid Israhel non cognovit primus Moses dicit ego ad ae-
mulationem vos adducam in non gentem in gentem insipientem
in iram vos mittam Esaias autem audet et dicit inventus sum 20
non quaerentibus me palam apparui his qui me non interroga-
bant ad Israhel autem dicit tota die expandi manus meas ad 21
populum non credentem et contradicentem

dico ergo numquid reppulit Deus populum suum absit nam et **XI**
ego Israhelita sum ex semine Abraham tribu Beniamin non rep- 2
pulit Deus plebem suam quam praesciit an nescitis in Helia quid
dicit scriptura quemadmodum interpellat Deum adversus Isra-
hel Domine prophetas tuos occiderunt altaria tua suffoderunt et 3
ego relictus sum solus et quaerunt animam meam sed quid di- 4
cit illi responsum divinum reliqui mihi septem milia virorum qui
non curvaverunt genu Baal sic ergo et in hoc tempore reliquiae 5
secundum electionem gratiae factae sunt si autem gratia non 6
ex operibus alioquin gratia iam non est gratia quid ergo quod 7
quaerebat Israhel hoc non est consecutus electio autem consecuta
est ceteri vero excaecati sunt sicut scriptum est dedit illis Deus 8
spiritum conpunctionis oculos ut non videant et aures ut non au-
diant usque in hodiernum diem et David dicit fiat mensa eorum 9
in laqueum et in captionem et in scandalum et in retributionem
illis obscurentur oculi eorum ne videant et dorsum illorum sem- 10
per incurva dico ergo numquid sic offenderunt ut caderent absit 11
sed illorum delicto salus gentibus ut illos aemulentur quod si de- 12
lictum illorum divitiae sunt mundi et deminutio eorum divitiae

13 gentium quanto magis plenitudo eorum vobis enim dico gen-
tibus quamdiu quidem ego sum gentium apostolus ministerium
14 meum honorificabo si quo modo ad aemulandum provocem car-
15 nem meam et salvos faciam aliquos ex illis si enim amissio eo-
rum reconciliatio est mundi quae adsumptio nisi vita ex mortuis
16 quod si delibatio sancta est et massa et si radix sancta et rami
17 quod si aliqui ex ramis fracti sunt tu autem cum oleaster esses
insertus es in illis et socius radicis et pinguidinis olivae factus es
18 noli gloriari adversus ramos quod si gloriaris non tu radicem por-
19, 20 tas sed radix te dices ergo fracti sunt rami ut ego inserar bene
propter incredulitatem fracti sunt tu autem fide stas noli altum
21 sapere sed time si enim Deus naturalibus ramis non pepercit
22 ne forte nec tibi parcat vide ergo bonitatem et severitatem Dei
in eos quidem qui ceciderunt severitatem in te autem bonita-
23 tem Dei si permanseris in bonitate alioquin et tu excideris sed
et illi si non permanserint in incredulitate inserentur potens est
24 enim Deus iterum inserere illos nam si tu ex naturali excisus es
oleastro et contra naturam insertus es in bonam olivam quanto
25 magis hii secundum naturam inserentur suae olivae nolo enim
vos ignorare fratres mysterium hoc ut non sitis vobis ipsis sa-
pientes quia caecitas ex parte contigit in Israhel donec plenitudo
26 gentium intraret et sic omnis Israhel salvus fieret sicut scriptum
27 est veniet ex Sion qui eripiat avertet impietates ab Iacob et hoc
28 illis a me testamentum cum abstulero peccata eorum secundum
evangelium quidem inimici propter vos secundum electionem au-
29 tem carissimi propter patres sine paenitentia enim sunt dona et
30 vocatio Dei sicut enim aliquando et vos non credidistis Deo nunc
autem misericordiam consecuti estis propter illorum incredulita-
31 tem ita et isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam ut
32 et ipsi misericordiam consequantur conclusit enim Deus omnia
33 in incredulitatem ut omnium misereatur o altitudo divitiarum
sapientiae et scientiae Dei quam inconprehensibilia sunt iudicia
34 eius et investigabiles viae eius quis enim cognovit sensum Do-
35 mini aut quis consiliarius eius fuit aut quis prior dedit illi et
36 retribuetur ei quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso omnia
ipsi gloria in saecula amen

XII obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei ut exhibeatis
corpora vestra hostiam viventem sanctam Deo placentem ratio-
2 nabile obsequium vestrum et nolite conformari huic saeculo sed

reformamini in novitate sensus vestri ut probetis quae sit volun-
tas Dei bona et placens et perfecta dico enim per gratiam quae 3
data est mihi omnibus qui sunt inter vos non plus sapere quam
oportet sapere sed sapere ad sobrietatem unicuique sicut Deus
divisit mensuram fidei sicut enim in uno corpore multa mem- 4
bra habemus omnia autem membra non eundem actum habent
ita multi unum corpus sumus in Christo singuli autem alter al- 5
terius membra habentes autem donationes secundum gratiam 6
quae data est nobis differentes sive prophetiam secundum ra-
tionem fidei sive ministerium in ministrando sive qui docet in 7
doctrina qui exhortatur in exhortando qui tribuit in simplici- 8
tate qui praeest in sollicitudine qui miseretur in hilaritate di- 9
lectio sine simulatione odientes malum adherentes bono carita- 10
tem fraternitatis invicem diligentes honore invicem praevenientes
sollicitudine non pigri spiritu ferventes Domino servientes spe 11, 12
gaudentes in tribulatione patientes orationi instantes necessi- 13
tatibus sanctorum communicantes hospitalitatem sectantes be- 14
nedicite persequentibus benedicite et nolite maledicere gaudere 15
cum gaudentibus flere cum flentibus id ipsum invicem sentien- 16
tes non alta sapientes sed humilibus consentientes nolite esse
prudentes apud vosmet ipsos nulli malum pro malo reddentes 17
providentes bona non tantum coram Deo sed etiam coram om-
nibus hominibus si fieri potest quod ex vobis est cum omnibus 18
hominibus pacem habentes non vosmet ipsos defendentes caris- 19
simi sed date locum irae scriptum est enim mihi vindictam ego
retribuam dicit Dominus sed si esurierit inimicus tuus ciba il- 20
lum si sitit potum da illi hoc enim faciens carbones ignis congeres
super caput eius noli vinci a malo sed vince in bono malum 21

omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit non est **XIII**
enim potestas nisi a Deo quae autem sunt a Deo ordinatae sunt
itaque qui resistit potestati Dei ordinationi resistit qui autem 2
resistunt ipsi sibi damnationem adquirunt nam principes non 3
sunt timori boni operis sed mali vis autem non timere potesta-
tem bonum fac et habebis laudem ex illa Dei enim minister est 4
tibi in bonum si autem male feceris time non enim sine causa
gladium portat Dei enim minister est vindex in iram ei qui ma-
lum agit ideo necessitate subditi estote non solum propter iram 5
sed et propter conscientiam ideo enim et tributa praestatis mi- 6
nistri enim Dei sunt in hoc ipsum servientes reddite omnibus 7

debita cui tributum tributum cui vectigal vectigal cui timorem ti-
8 morem cui honorem honorem nemini quicquam debeatis nisi ut
9 invicem diligatis qui enim diligit proximum legem implevit nam
non adulterabis non occides non furaberis non concupisces et si
quod est aliud mandatum in hoc verbo instauratur diliges pro-
10 ximum tuum tamquam te ipsum dilectio proximo malum non
11 operatur plenitudo ergo legis est dilectio et hoc scientes tempus
quia hora est iam nos de somno surgere nunc enim propior est
12 nostra salus quam cum credidimus nox praecessit dies autem
adpropiavit abiciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma
13 lucis sicut in die honeste ambulemus non in comesationibus et
ebrietatibus non in cubilibus et inpudicitiis non in contentione
14 et aemulatione sed induite Dominum Iesum Christum et carnis
curam ne feceritis in desideriis

XIV infirmum autem in fide adsumite non in disceptationibus co-
2 gitationum alius enim credit manducare omnia qui autem infir-
3 mus est holus manducat is qui manducat non manducantem non
spernat et qui non manducat manducantem non iudicet Deus
4 enim illum adsumpsit tu quis es qui iudices alienum servum
suo domino stat aut cadit stabit autem potens est enim Deus
5 statuere illum nam alius iudicat diem plus inter diem alius iu-
6 dicat omnem diem unusquisque in suo sensu abundet qui sapit
diem Domino sapit et qui manducat Domino manducat gratias
enim agit Deo et qui non manducat Domino non manducat et
7 gratias agit Deo nemo enim nostrum sibi vivit et nemo sibi mo-
8 ritur sive enim vivimus Domino vivimus sive morimur Domino
9 morimur sive ergo vivimus sive morimur Domini sumus in hoc
enim Christus et mortuus est et revixit ut et mortuorum et vi-
10 vorum dominetur tu autem quid iudicas fratrem tuum aut tu
quare spernis fratrem tuum omnes enim stabimus ante tribunal
11 Dei scriptum est enim vivo ego dicit Dominus quoniam mihi
12 flectet omne genu et omnis lingua confitebitur Deo itaque unu-
13 squisque nostrum pro se rationem reddet Deo non ergo amplius
invicem iudicemus sed hoc iudicate magis ne ponatis offendicu-
14 lum fratri vel scandalum scio et confido in Domino Iesu quia
nihil commune per ipsum nisi ei qui existimat quid commune
15 esse illi commune est si enim propter cibum frater tuus contri-
statur iam non secundum caritatem ambulas noli cibo tuo illum
16 perdere pro quo Christus mortuus est non ergo blasphemetur

bonum nostrum non est regnum Dei esca et potus sed iustitia et 17
pax et gaudium in Spiritu Sancto qui enim in hoc servit Christo 18
placet Deo et probatus est hominibus itaque quae pacis sunt sec- 19
temur et quae aedificationis sunt in invicem noli propter escam 20
destruere opus Dei omnia quidem munda sunt sed malum est ho-
mini qui per offendiculum manducat bonum est non manducare 21
carnem et non bibere vinum neque in quo frater tuus offendit aut
scandalizatur aut infirmatur tu fidem habes penes temet ipsum 22
habe coram Deo beatus qui non iudicat semet ipsum in eo quo
probat qui autem discernit si manducaverit damnatus est quia 23
non ex fide omne autem quod non ex fide peccatum est

debemus autem nos firmiores inbecillitates infirmorum susti- **XV**
nere et non nobis placere unusquisque vestrum proximo suo 2
placeat in bonum ad aedificationem etenim Christus non sibi 3
placuit sed sicut scriptum est inproperia inproperantium tibi ce-
ciderunt super me quaecumque enim scripta sunt ad nostram 4
doctrinam scripta sunt ut per patientiam et consolationem scrip-
turarum spem habeamus Deus autem patientiae et solacii det 5
vobis id ipsum sapere in alterutrum secundum Iesum Christum
ut unianimes uno ore honorificetis Deum et Patrem Domini no- 6
stri Iesu Christi propter quod suscipite invicem sicut et Chri- 7
stus suscepit vos in honorem Dei dico enim Christum Iesum 8
ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei ad confir-
mandas promissiones patrum gentes autem super misericordiam 9
honorare Deum sicut scriptum est propter hoc confitebor tibi in
gentibus et nomini tuo cantabo et iterum dicit laetamini gen- 10
tes cum plebe eius et iterum laudate omnes gentes Dominum 11
et magnificate eum omnes populi et rursus Esaias ait erit radix 12
Iesse et qui exsurget regere gentes in eo gentes sperabunt Deus 13
autem spei repleat vos omni gaudio et pace in credendo ut abun-
detis in spe in virtute Spiritus Sancti certus sum autem fratres 14
mei et ego ipse de vobis quoniam et ipsi pleni estis dilectione re-
pleti omni scientia ita ut possitis alterutrum monere audacius 15
autem scripsi vobis fratres ex parte tamquam in memoriam vos
reducens propter gratiam quae data est mihi a Deo ut sim mini- 16
ster Christi Iesu in gentibus sanctificans evangelium Dei ut fiat
oblatio gentium accepta sanctificata in Spiritu Sancto habeo 17
igitur gloriam in Christo Iesu ad Deum non enim audeo aliquid 18
loqui eorum quae per me non effecit Christus in oboedientiam

19 gentium verbo et factis in virtute signorum et prodigiorum in
virtute Spiritus Sancti ita ut ab Hierusalem per circuitum us-
20 que in Illyricum repleverim evangelium Christi sic autem hoc
praedicavi evangelium non ubi nominatus est Christus ne super
21 alienum fundamentum aedificarem sed sicut scriptum est qui-
bus non est adnuntiatum de eo videbunt et qui non audierunt
22 intellegent propter quod et inpediebar plurimum venire ad vos
23 nunc vero ulterius locum non habens in his regionibus cupidita-
24 tem autem habens veniendi ad vos ex multis iam annis cum in
Hispaniam proficisci coepero spero quod praeteriens videam vos
et a vobis deducar illuc si vobis primum ex parte fruitus fuero
25, 26 nunc igitur proficiscar in Hierusalem ministrare sanctis proba-
verunt enim Macedonia et Achaia conlationem aliquam facere in
27 pauperes sanctorum qui sunt in Hierusalem placuit enim eis et
debitores sunt eorum nam si spiritalium eorum participes facti
28 sunt gentiles debent et in carnalibus ministrare eis hoc igitur
cum consummavero et adsignavero eis fructum hunc proficiscar
29 per vos in Hispaniam scio autem quoniam veniens ad vos in
30 abundantia benedictionis Christi veniam obsecro igitur vos fra-
tres per Dominum nostrum Iesum Christum et per caritatem
31 Spiritus ut adiuvetis me in orationibus pro me ad Deum ut li-
berer ab infidelibus qui sunt in Iudaea et obsequii mei oblatio
32 accepta fiat in Hierosolyma sanctis ut veniam ad vos in gaudio
33 per voluntatem Dei et refrigerer vobiscum Deus autem pacis sit
cum omnibus vobis amen
XVI commendo autem vobis Phoebem sororem nostram quae est
2 in ministerio ecclesiae quae est Cenchris ut eam suscipiatis in
Domino digne sanctis et adsistatis ei in quocumque negotio vestri
3 indiguerit etenim ipsa quoque adstitit multis et mihi ipsi salu-
4 tate Priscam et Aquilam adiutores meos in Christo Iesu qui pro
anima mea suas cervices subposuerunt quibus non solus ego gra-
5 tias ago sed et cunctae ecclesiae gentium et domesticam eorum
ecclesiam salutate Ephaenetum dilectum mihi qui est primiti-
6 vus Asiae in Christo salutate Mariam quae multum laboravit
7 in vobis salutate Andronicum et Iuniam cognatos et concapti-
vos meos qui sunt nobiles in apostolis qui et ante me fuerunt
8 in Christo salutate Ampliatum dilectissimum mihi in Domino
9 salutate Urbanum adiutorem nostrum in Christo et Stachyn di-
10, 11 lectum meum salutate Apellen probum in Christo salutate eos

qui sunt ex Aristoboli salutate Herodionem cognatum meum sa-
lutate eos qui sunt ex Narcissi qui sunt in Domino salutate Try- 12
fenam et Tryfosam quae laborant in Domino salutate Persidam
carissimam quae multum laboravit in Domino salutate Rufum 13
electum in Domino et matrem eius et meam salutate Asyncri- 14
tum Flegonta Hermen Patrobam Hermam et qui cum eis sunt
fratres salutate Filologum et Iuliam Nereum et sororem eius et 15
Olympiadem et omnes qui cum eis sunt sanctos salutate invi- 16
cem in osculo sancto salutant vos omnes ecclesiae Christi rogo 17
autem vos fratres ut observetis eos qui dissensiones et offendicula
praeter doctrinam quam vos didicistis faciunt et declinate ab il-
lis huiusmodi enim Christo Domino nostro non serviunt sed suo 18
ventri et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda in-
nocentium vestra enim oboedientia in omnem locum divulgata 19
est gaudeo igitur in vobis sed volo vos sapientes esse in bono
et simplices in malo Deus autem pacis conteret Satanan sub 20
pedibus vestris velociter gratia Domini nostri Iesu Christi vobi-
scum salutat vos Timotheus adiutor meus et Lucius et Iason 21
et Sosipater cognati mei saluto vos ego Tertius qui scripsi epi- 22
stulam in Domino salutat vos Gaius hospes meus et universae 23
ecclesiae salutat vos Erastus arcarius civitatis et Quartus frater
ei autem qui potens est vos confirmare iuxta evangelium meum 25
et praedicationem Iesu Christi secundum revelationem mysterii
temporibus aeternis taciti quod nunc patefactum est per scrip- 26
turas prophetarum secundum praeceptum aeterni Dei ad oboe-
ditionem fidei in cunctis gentibus cognito solo sapienti Deo per 27
Iesum Christum cui honor in saecula saeculorum amen

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE CORINTHIANS.

I Paulus vocatus apostolus Christi Iesu per voluntatem
2 Dei et Sosthenes frater ecclesiae Dei quae est Corinthi
sanctificatis in Christo Iesu vocatis sanctis cum omni-
bus qui invocant nomen Domini nostri Iesu Christi in
3 omni loco ipsorum et nostro gratia vobis et pax a Deo Patre
4 nostro et Domino Iesu Christo gratias ago Deo meo semper pro
5 vobis in gratia Dei quae data est vobis in Christo Iesu quia in
omnibus divites facti estis in illo in omni verbo et in omni scien-
6, 7 tia sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis ita ut
nihil vobis desit in ulla gratia expectantibus revelationem Domi-
8 ni nostri Iesu Christi qui et confirmabit vos usque ad finem sine
9 crimine in die adventus Domini nostri Iesu Christi fidelis Deus
per quem vocati estis in societatem Filii eius Iesu Christi Domini
10 nostri obsecro autem vos fratres per nomen Domini nostri Iesu
Christi ut id ipsum dicatis omnes et non sint in vobis scismata
11 sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem sententia signi-
ficatum est enim mihi de vobis fratres mei ab his qui sunt Chloes
12 quia contentiones inter vos sunt hoc autem dico quod unusquis-
que vestrum dicit ego quidem sum Pauli ego autem Apollo ego
13 vero Cephae ego autem Christi divisus est Christus numquid
Paulus crucifixus est pro vobis aut in nomine Pauli baptizati
14 estis gratias ago Deo quod neminem vestrum baptizavi nisi Cri-
15 spum et Gaium ne quis dicat quod in nomine meo baptizati
16 sitis baptizavi autem et Stephanae domum ceterum nescio si
17 quem alium baptizaverim non enim misit me Christus baptiza-
re sed evangelizare non in sapientia verbi ut non evacuetur crux
18 Christi verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est his
19 autem qui salvi fiunt id est nobis virtus Dei est scriptum est
enim perdam sapientiam sapientium et prudentiam prudentium
20 reprobabo ubi sapiens ubi scriba ubi conquisitor huius saeculi

nonne stultam fecit Deus sapientiam huius mundi nam quia in 21
Dei sapientia non cognovit mundus per sapientiam Deum placuit
Deo per stultitiam praedicationis salvos facere credentes quo- 22
niam et Iudaei signa petunt et Graeci sapientiam quaerunt nos 23
autem praedicamus Christum crucifixum Iudaeis quidem scan-
dalum gentibus autem stultitiam ipsis autem vocatis Iudaeis 24
atque Graecis Christum Dei virtutem et Dei sapientiam quia 25
quod stultum est Dei sapientius est hominibus et quod infirmum
est Dei fortius est hominibus videte enim vocationem vestram 26
fratres quia non multi sapientes secundum carnem non multi po-
tentes non multi nobiles sed quae stulta sunt mundi elegit Deus 27
ut confundat sapientes et infirma mundi elegit Deus ut confun-
dat fortia et ignobilia mundi et contemptibilia elegit Deus et 28
quae non sunt ut ea quae sunt destrueret ut non glorietur om- 29
nis caro in conspectu eius ex ipso autem vos estis in Christo 30
Iesu qui factus est sapientia nobis a Deo et iustitia et sanctifica-
tio et redemptio ut quemadmodum scriptum est qui gloriatur 31
in Domino glorietur

et ego cum venissem ad vos fratres veni non per sublimitatem **II**
sermonis aut sapientiae adnuntians vobis testimonium Christi
non enim iudicavi scire me aliquid inter vos nisi Iesum Christum 2
et hunc crucifixum et ego in infirmitate et timore et tremo- 3
re multo fui apud vos et sermo meus et praedicatio mea non 4
in persuasibilibus sapientiae verbis sed in ostensione Spiritus et
virtutis ut fides vestra non sit in sapientia hominum sed in vir- 5
tute Dei sapientiam autem loquimur inter perfectos sapientiam 6
vero non huius saeculi neque principum huius saeculi qui de-
struuntur sed loquimur Dei sapientiam in mysterio quae abs- 7
condita est quam praedestinavit Deus ante saecula in gloriam
nostram quam nemo principum huius saeculi cognovit si enim 8
cognovissent numquam Dominum gloriae crucifixissent sed si- 9
cut scriptum est quod oculus non vidit nec auris audivit nec
in cor hominis ascendit quae praeparavit Deus his qui diligunt
illum nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum Spiritus 10
enim omnia scrutatur etiam profunda Dei quis enim scit homi- 11
num quae sint hominis nisi spiritus hominis qui in ipso est ita
et quae Dei sunt nemo cognovit nisi Spiritus Dei nos autem 12
non spiritum mundi accepimus sed Spiritum qui ex Deo est ut
sciamus quae a Deo donata sunt nobis quae et loquimur non in 13

doctis humanae sapientiae verbis sed in doctrina Spiritus spirita-
14 libus spiritalia conparantes animalis autem homo non percipit
ea quae sunt Spiritus Dei stultitia est enim illi et non potest
15 intellegere quia spiritaliter examinatur spiritalis autem iudicat
16 omnia et ipse a nemine iudicatur quis enim cognovit sensum
Domini qui instruat eum nos autem sensum Christi habemus
III et ego fratres non potui vobis loqui quasi spiritalibus sed qua-
2 si carnalibus tamquam parvulis in Christo lac vobis potum dedi
non escam nondum enim poteratis sed ne nunc quidem potestis
3 adhuc enim estis carnales cum enim sit inter vos zelus et conten-
4 tio nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis cum
enim quis dicit ego quidem sum Pauli alius autem ego Apollo
5 nonne homines estis quid igitur est Apollo quid vero Paulus mi-
6 nistri eius cui credidistis et unicuique sicut Dominus dedit ego
7 plantavi Apollo rigavit sed Deus incrementum dedit itaque ne-
que qui plantat est aliquid neque qui rigat sed qui incrementum
8 dat Deus qui plantat autem et qui rigat unum sunt unusquis-
que autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem
9 Dei enim sumus adiutores Dei agricultura estis Dei aedificatio
10 estis secundum gratiam Dei quae data est mihi ut sapiens archi-
tectus fundamentum posui alius autem superaedificat unusquis-
11 que autem videat quomodo superaedificet fundamentum enim
aliud nemo potest ponere praeter id quod positum est qui est
12 Christus Iesus si quis autem superaedificat supra fundamentum
hoc aurum argentum lapides pretiosos ligna faenum stipulam
13 uniuscuiusque opus manifestum erit dies enim declarabit quia in
igne revelabitur et uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit
14 si cuius opus manserit quod superaedificavit mercedem accipiet
15 si cuius opus arserit detrimentum patietur ipse autem salvus erit
16 sic tamen quasi per ignem nescitis quia templum Dei estis et
17 Spiritus Dei habitat in vobis si quis autem templum Dei viola-
verit disperdet illum Deus templum enim Dei sanctum est quod
18 estis vos nemo se seducat si quis videtur inter vos sapiens esse
19 in hoc saeculo stultus fiat ut sit sapiens sapientia enim huius
mundi stultitia est apud Deum scriptum est enim conprehendam
20 sapientes in astutia eorum et iterum Dominus novit cogitatio-
21 nes sapientium quoniam vanae sunt itaque nemo glorietur in
22 hominibus omnia enim vestra sunt sive Paulus sive Apollo sive
Cephas sive mundus sive vita sive mors sive praesentia sive fu-

tura omnia enim vestra sunt vos autem Christi Christus autem 23
Dei

sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores **IV**
mysteriorum Dei hic iam quaeritur inter dispensatores ut fidelis 2
quis inveniatur mihi autem pro minimo est ut a vobis iudicer 3
aut ab humano die sed neque me ipsum iudico nihil enim mihi 4
conscius sum sed non in hoc iustificatus sum qui autem iudicat
me Dominus est itaque nolite ante tempus iudicare quoadus- 5
que veniat Dominus qui et inluminabit abscondita tenebrarum
et manifestabit consilia cordium et tunc laus erit unicuique a Deo
haec autem fratres transfiguravi in me et Apollo propter vos ut in 6
nobis discatis ne supra quam scriptum est unus adversus alterum
infletur pro alio quis enim te discernit quid autem habes quod 7
non accepisti si autem accepisti quid gloriaris quasi non accepe-
ris iam saturati estis iam divites facti estis sine nobis regnastis 8
et utinam regnaretis ut et nos vobiscum regnaremus puto enim 9
Deus nos apostolos novissimos ostendit tamquam morti destina-
tos quia spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus
nos stulti propter Christum vos autem prudentes in Christo nos 10
infirmi vos autem fortes vos nobiles nos autem ignobiles usque 11
in hanc horam et esurimus et sitimus et nudi sumus et colaphis
caedimur et instabiles sumus et laboramus operantes manibus 12
nostris maledicimur et benedicimus persecutionem patimur et
sustinemus blasphemamur et obsecramus tamquam purgamen- 13
ta huius mundi facti sumus omnium peripsima usque adhuc non 14
ut confundam vos haec scribo sed ut filios meos carissimos mo-
neo nam si decem milia pedagogorum habeatis in Christo sed 15
non multos patres nam in Christo Iesu per evangelium ego vos
genui rogo ergo vos imitatores mei estote ideo misi ad vos Ti- 16, 17
motheum qui est filius meus carissimus et fidelis in Domino qui
vos commonefaciat vias meas quae sunt in Christo sicut ubique
in omni ecclesia doceo tamquam non venturus sim ad vos sic in- 18
flati sunt quidam veniam autem cito ad vos si Dominus voluerit 19
et cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt sed virtutem
non enim in sermone est regnum Dei sed in virtute quid vultis 20, 21
in virga veniam ad vos an in caritate et spiritu mansuetudinis

omnino auditur inter vos fornicatio et talis fornicatio qualis **V**
nec inter gentes ita ut uxorem patris aliquis habeat et vos inflati 2
estis et non magis luctum habuistis ut tollatur de medio vestrum

3 qui hoc opus fecit ego quidem absens corpore praesens autem
4 spiritu iam iudicavi ut praesens eum qui sic operatus est in no-
mine Domini nostri Iesu Christi congregatis vobis et meo spiritu
5 cum virtute Domini Iesu tradere huiusmodi Satanae in interi-
6 tum carnis ut spiritus salvus sit in die Domini Iesu non bona
gloriatio vestra nescitis quia modicum fermentum totam massam
7 corrumpit expurgate vetus fermentum ut sitis nova consparsio
sicut estis azymi etenim pascha nostrum immolatus est Christus
8 itaque epulemur non in fermento veteri neque in fermento ma-
9 litiae et nequitiae sed in azymis sinceritatis et veritatis scripsi
10 vobis in epistula ne commisceamini fornicariis non utique forni-
cariis huius mundi aut avaris aut rapacibus aut idolis servientibus
11 alioquin debueratis de hoc mundo exisse nunc autem scripsi vo-
bis non commisceri si is qui frater nominatur est fornicator aut
avarus aut idolis serviens aut maledicus aut ebriosus aut rapax
12 cum eiusmodi nec cibum sumere quid enim mihi de his qui foris
13 sunt iudicare nonne de his qui intus sunt vos iudicatis nam eos
qui foris sunt Deus iudicabit auferte malum ex vobis ipsis
VI audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum iu-
2 dicari apud iniquos et non apud sanctos an nescitis quoniam
sancti de mundo iudicabunt et si in vobis iudicabitur mundus
3 indigni estis qui de minimis iudicetis nescitis quoniam angelos
4 iudicabimus quanto magis saecularia saecularia igitur iudicia si
habueritis contemptibiles qui sunt in ecclesia illos constituite ad
5 iudicandum ad verecundiam vestram dico sic non est inter vos
6 sapiens quisquam qui possit iudicare inter fratrem suum sed
7 frater cum fratre iudicio contendit et hoc apud infideles iam
quidem omnino delictum est in vobis quod iudicia habetis inter
vos quare non magis iniuriam accipitis quare non magis fraudem
8 patimini sed vos iniuriam facitis et fraudatis et hoc fratribus
9 an nescitis quia iniqui regnum Dei non possidebunt nolite erra-
10 re neque fornicarii neque idolis servientes neque adulteri neque
molles neque masculorum concubitores neque fures neque avari
neque ebriosi neque maledici neque rapaces regnum Dei posside-
11 bunt et haec quidam fuistis sed abluti estis sed sanctificati estis
sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi et in
12 Spiritu Dei nostri omnia mihi licent sed non omnia expediunt
13 omnia mihi licent sed ego sub nullius redigar potestate esca ven-
tri et venter escis Deus autem et hunc et haec destruet corpus

autem non fornicationi sed Domino et Dominus corpori Deus 14
vero et Dominum suscitavit et nos suscitabit per virtutem suam
nescitis quoniam corpora vestra membra Christi sunt tollens er- 15
go membra Christi faciam membra meretricis absit an nescitis 16
quoniam qui adheret meretrici unum corpus efficitur erunt enim
inquit duo in carne una qui autem adheret Domino unus spiri- 17
tus est fugite fornicationem omne peccatum quodcumque fecerit 18
homo extra corpus est qui autem fornicatur in corpus suum pec-
cat an nescitis quoniam membra vestra templum est Spiritus 19
Sancti qui in vobis est quem habetis a Deo et non estis vestri
empti enim estis pretio magno glorificate et portate Deum in 20
corpore vestro

de quibus autem scripsistis bonum est homini mulierem non **VII**
tangere propter fornicationes autem unusquisque suam uxorem 2
habeat et unaquaeque suum virum habeat uxori vir debitum 3
reddat similiter autem et uxor viro mulier sui corporis potesta- 4
tem non habet sed vir similiter autem et vir sui corporis potesta-
tem non habet sed mulier nolite fraudare invicem nisi forte ex 5
consensu ad tempus ut vacetis orationi et iterum revertimini in
id ipsum ne temptet vos Satanas propter incontinentiam vestram
hoc autem dico secundum indulgentiam non secundum imperium 6
volo autem omnes homines esse sicut me ipsum sed unusquisque 7
proprium habet donum ex Deo alius quidem sic alius vero sic
dico autem non nuptis et viduis bonum est illis si sic maneant 8
sicut et ego quod si non se continent nubant melius est enim 9
nubere quam uri his autem qui matrimonio iuncti sunt prae- 10
cipio non ego sed Dominus uxorem a viro non discedere quod 11
si discesserit manere innuptam aut viro suo reconciliari et vir
uxorem ne dimittat nam ceteris ego dico non Dominus si quis 12
frater uxorem habet infidelem et haec consentit habitare cum il-
lo non dimittat illam et si qua mulier habet virum infidelem et 13
hic consentit habitare cum illa non dimittat virum sanctificatus 14
est enim vir infidelis in muliere fideli et sanctificata est mulier
infidelis per virum fidelem alioquin filii vestri inmundi essent
nunc autem sancti sunt quod si infidelis discedit discedat non 15
est enim servituti subiectus frater aut soror in eiusmodi in pace
autem vocavit nos Deus unde enim scis mulier si virum salvum 16
facies aut unde scis vir si mulierem salvam facies nisi unicui- 17
que sicut divisit Dominus unumquemque sicut vocavit Deus ita

18 ambulet et sic in omnibus ecclesiis doceo circumcisus aliquis
vocatus est non adducat praeputium in praeputio aliquis voca-
19 tus est non circumcidatur circumcisio nihil est et praeputium
20 nihil est sed observatio mandatorum Dei unusquisque in qua
21 vocatione vocatus est in ea permaneat servus vocatus es non
22 sit tibi curae sed et si potes liber fieri magis utere qui enim in
Domino vocatus est servus libertus est Domini similiter qui liber
23 vocatus est servus est Christi pretio empti estis nolite fieri servi
24 hominum unusquisque in quo vocatus est fratres in hoc maneat
25 apud Deum de virginibus autem praeceptum Domini non ha-
beo consilium autem do tamquam misericordiam consecutus a
26 Domino ut sim fidelis existimo ergo hoc bonum esse propter
27 instantem necessitatem quoniam bonum est homini sic esse al-
ligatus es uxori noli quaerere solutionem solutus es ab uxore noli
28 quaerere uxorem si autem acceperis uxorem non peccasti et si
nupserit virgo non peccavit tribulationem tamen carnis habebunt
29 huiusmodi ego autem vobis parco hoc itaque dico fratres tem-
pus breve est reliquum est ut qui habent uxores tamquam non
30 habentes sint et qui flent tamquam non flentes et qui gaudent
tamquam non gaudentes et qui emunt tamquam non possidentes
31 et qui utuntur hoc mundo tamquam non utantur praeterit enim
32 figura huius mundi volo autem vos sine sollicitudine esse qui
sine uxore est sollicitus est quae Domini sunt quomodo placeat
33 Deo qui autem cum uxore est sollicitus est quae sunt mundi
34 quomodo placeat uxori et divisus est et mulier innupta et virgo
cogitat quae Domini sunt ut sit sancta et corpore et spiritu quae
autem nupta est cogitat quae sunt mundi quomodo placeat viro
35 porro hoc ad utilitatem vestram dico non ut laqueum vobis ini-
ciam sed ad id quod honestum est et quod facultatem praebeat
36 sine inpedimento Dominum observandi si quis autem turpem
se videri existimat super virgine sua quod sit superadulta et ita
37 oportet fieri quod vult faciat non peccat nubat nam qui statuit
in corde suo firmus non habens necessitatem potestatem autem
habet suae voluntatis et hoc iudicavit in corde suo servare virgi-
38 nem suam bene facit igitur et qui matrimonio iungit virginem
39 suam bene facit et qui non iungit melius facit mulier alligata est
quanto tempore vir eius vivit quod si dormierit vir eius liberata
40 est cui vult nubat tantum in Domino beatior autem erit si sic
permanserit secundum meum consilium puto autem quod et ego

Spiritum Dei habeo
de his autem quae idolis sacrificantur scimus quia omnes scien- VIII
tiam habemus scientia inflat caritas vero aedificat si quis se ex- 2
istimat scire aliquid nondum cognovit quemadmodum oporteat
eum scire si quis autem diligit Deum hic cognitus est ab eo de 3, 4
escis autem quae idolis immolantur scimus quia nihil est idolum
in mundo et quod nullus Deus nisi unus nam et si sunt qui dican- 5
tur dii sive in caelo sive in terra siquidem sunt dii multi et domini
multi nobis tamen unus Deus Pater ex quo omnia et nos in illum 6
et unus Dominus Iesus Christus per quem omnia et nos per ipsum
sed non in omnibus est scientia quidam autem conscientia usque 7
nunc idoli quasi idolothytum manducant et conscientia ipsorum
cum sit infirma polluitur esca autem nos non commendat Deo 8
neque si non manducaverimus deficiemus neque si manducave-
rimus abundabimus videte autem ne forte haec licentia vestra 9
offendiculum fiat infirmibus si enim quis viderit eum qui habet 10
scientiam in idolio recumbentem nonne conscientia eius cum sit
infirma aedificabitur ad manducandum idolothyta et peribit in- 11
firmus in tua scientia frater propter quem Christus mortuus est
sic autem peccantes in fratres et percutientes conscientiam eo- 12
rum infirmam in Christo peccatis quapropter si esca scandalizat 13
fratrem meum non manducabo carnem in aeternum ne fratrem
meum scandalizem

non sum liber non sum apostolus nonne Iesum Dominum no- IX
strum vidi non opus meum vos estis in Domino si aliis non sum 2
apostolus sed tamen vobis sum nam signaculum apostolatus mei
vos estis in Domino mea defensio apud eos qui me interrogant 3
haec est numquid non habemus potestatem manducandi et bi- 4
bendi numquid non habemus potestatem sororem mulierem cir- 5
cumducendi sicut et ceteri apostoli et fratres Domini et Cephas
aut solus ego et Barnabas non habemus potestatem hoc ope- 6
randi quis militat suis stipendiis umquam quis plantat vineam 7
et fructum eius non edit quis pascit gregem et de lacte gregis
non manducat numquid secundum hominem haec dico an et 8
lex haec non dicit scriptum est enim in lege Mosi non alligabis 9
os bovi trituranti numquid de bubus cura est Deo an propter 10
nos utique dicit nam propter nos scripta sunt quoniam debet in
spe qui arat arare et qui triturat in spe fructus percipiendi si nos 11
vobis spiritalia seminavimus magnum est si nos carnalia vestra

12 metamus si alii potestatis vestrae participes sunt non potius nos
sed non usi sumus hac potestate sed omnia sustinemus ne quod
13 offendiculum demus evangelio Christi nescitis quoniam qui in
sacrario operantur quae de sacrario sunt edunt qui altario de-
14 serviunt cum altario participantur ita et Dominus ordinavit his
15 qui evangelium adnuntiant de evangelio vivere ego autem nullo
horum usus sum non scripsi autem haec ut ita fiant in me bonum
est enim mihi magis mori quam ut gloriam meam quis evacuet
16 nam si evangelizavero non est mihi gloria necessitas enim mihi
17 incumbit vae enim mihi est si non evangelizavero si enim vo-
lens hoc ago mercedem habeo si autem invitus dispensatio mihi
18 credita est quae est ergo merces mea ut evangelium praedicans
sine sumptu ponam evangelium ut non abutar potestate mea in
19 evangelio nam cum liber essem ex omnibus omnium me servum
20 feci ut plures lucri facerem et factus sum Iudaeis tamquam Iu-
21 daeus ut Iudaeos lucrarer his qui sub lege sunt quasi sub lege
essem cum ipse non essem sub lege ut eos qui sub lege erant lucri
facerem his qui sine lege erant tamquam sine lege essem cum sine
lege Dei non essem sed in lege essem Christi ut lucri facerem eos
22 qui sine lege erant factus sum infirmis infirmus ut infirmos lu-
cri facerem omnibus omnia factus sum ut omnes facerem salvos
23 omnia autem facio propter evangelium ut particeps eius efficiar
24 nescitis quod hii qui in stadio currunt omnes quidem currunt sed
25 unus accipit bravium sic currite ut conprehendatis omnis autem
qui in agone contendit ab omnibus se abstinet et illi quidem ut
26 corruptibilem coronam accipiant nos autem incorruptam ego
igitur sic curro non quasi in incertum sic pugno non quasi aerem
27 verberans sed castigo corpus meum et in servitutem redigo ne
forte cum aliis praedicaverim ipse reprobus efficiar

X nolo enim vos ignorare fratres quoniam patres nostri omnes
2 sub nube fuerunt et omnes mare transierunt et omnes in Mo-
3 se baptizati sunt in nube et in mari et omnes eandem escam
4 spiritalem manducaverunt et omnes eundem potum spiritalem
biberunt bibebant autem de spiritali consequenti eos petra petra
5 autem erat Christus sed non in pluribus eorum beneplacitum
6 est Deo nam prostrati sunt in deserto haec autem in figura fac-
ta sunt nostri ut non simus concupiscentes malorum sicut et illi
7 concupierunt neque idolorum cultores efficiamini sicut quidam
ex ipsis quemadmodum scriptum est sedit populus manducare

et bibere et surrexerunt ludere neque fornicemur sicut quidam 8
ex ipsis fornicati sunt et ceciderunt una die viginti tria milia ne- 9
que temptemus Christum sicut quidam eorum temptaverunt et
a serpentibus perierunt neque murmuraveritis sicut quidam eo- 10
rum murmuraverunt et perierunt ab exterminatore haec autem 11
omnia in figura contingebant illis scripta sunt autem ad correp-
tionem nostram in quos fines saeculorum devenerunt itaque qui 12
se existimat stare videat ne cadat temptatio vos non adprehen- 13
dat nisi humana fidelis autem Deus qui non patietur vos temptari
super id quod potestis sed faciet cum temptatione etiam proven-
tum ut possitis sustinere propter quod carissimi mihi fugite ab 14
idolorum cultura ut prudentibus loquor vos iudicate quod di- 15
co calicem benedictionis cui benedicimus nonne communicatio 16
sanguinis Christi est et panis quem frangimus nonne participa-
tio corporis Domini est quoniam unus panis unum corpus multi 17
sumus omnes quidem de uno pane participamur videte Israhel 18
secundum carnem nonne qui edunt hostias participes sunt alta-
ris quid ergo dico quod idolis immolatum sit aliquid aut quod 19
idolum sit aliquid sed quae immolant gentes daemoniis immo- 20
lant et non Deo nolo autem vos socios fieri daemoniorum non
potestis calicem Domini bibere et calicem daemoniorum non 21
potestis mensae Domini participes esse et mensae daemoniorum
an aemulamur Dominum numquid fortiores illo sumus omnia li- 22
cent sed non omnia expediunt omnia licent sed non omnia ae- 23
dificant nemo quod suum est quaerat sed quod alterius omne 24, 25
quod in macello venit manducate nihil interrogantes propter con-
scientiam Domini est terra et plenitudo eius si quis vocat vos 26, 27
infidelium et vultis ire omne quod vobis adponitur manducate
nihil interrogantes propter conscientiam si quis autem dixerit 28
hoc immolaticium est idolis nolite manducare propter illum qui
indicavit et propter conscientiam conscientiam autem dico non 29
tuam sed alterius ut quid enim libertas mea iudicatur ab alia
conscientia si ego cum gratia participo quid blasphemor pro eo 30
quod gratias ago sive ergo manducatis sive bibitis vel aliud quid 31
facitis omnia in gloriam Dei facite sine offensione estote Iudaeis 32
et gentilibus et ecclesiae Dei sicut et ego per omnia omnibus 33
placeo non quaerens quod mihi utile est sed quod multis ut salvi
fiant

imitatores mei estote sicut et ego Christi laudo autem vos **XI**, 2

fratres quod omnia mei memores estis et sicut tradidi vobis
3 praecepta mea tenetis volo autem vos scire quod omnis viri
caput Christus est caput autem mulieris vir caput vero Christi
4 Deus omnis vir orans aut prophetans velato capite deturpat ca-
5 put suum omnis autem mulier orans aut prophetans non velato
capite deturpat caput suum unum est enim atque si decalvetur
6 nam si non velatur mulier et tondeatur si vero turpe est mulieri
7 tonderi aut decalvari velet caput suum vir quidem non debet
velare caput quoniam imago et gloria est Dei mulier autem gloria
8, 9 viri est non enim vir ex muliere est sed mulier ex viro etenim
non est creatus vir propter mulierem sed mulier propter virum
10 ideo debet mulier potestatem habere supra caput propter ange-
11 los verumtamen neque vir sine muliere neque mulier sine viro in
12 Domino nam sicut mulier de viro ita et vir per mulierem omnia
13 autem ex Deo vos ipsi iudicate decet mulierem non velatam ora-
14 re Deum nec ipsa natura docet vos quod vir quidem si comam
15 nutriat ignominia est illi mulier vero si comam nutriat gloria
16 est illi quoniam capilli pro velamine ei dati sunt si quis autem
videtur contentiosus esse nos talem consuetudinem non habemus
17 neque ecclesiae Dei hoc autem praecipio non laudans quod non
18 in melius sed in deterius convenitis primum quidem convenien-
19 tibus vobis in ecclesia audio scissuras esse et ex parte credo nam
oportet et hereses esse ut et qui probati sunt manifesti fiant in
20 vobis convenientibus ergo vobis in unum iam non est domini-
21 cam cenam manducare unusquisque enim suam cenam praesu-
mit ad manducandum et alius quidem esurit alius autem ebrius
22 est numquid domos non habetis ad manducandum et bibendum
aut ecclesiam Dei contemnitis et confunditis eos qui non habent
23 quid dicam vobis laudo vos in hoc non laudo ego enim accepi
a Domino quod et tradidi vobis quoniam Dominus Iesus in qua
24 nocte tradebatur accepit panem et gratias agens fregit et dixit
hoc est corpus meum pro vobis hoc facite in meam commemo-
25 rationem similiter et calicem postquam cenavit dicens hic calix
novum testamentum est in meo sanguine hoc facite quotienscum-
26 que bibetis in meam commemorationem quotienscumque enim
manducabitis panem hunc et calicem bibetis mortem Domini ad-
27 nuntiatis donec veniat itaque quicumque manducaverit panem
vel biberit calicem Domini indigne reus erit corporis et sanguinis
28 Domini probet autem se ipsum homo et sic de pane illo edat et

de calice bibat qui enim manducat et bibit indigne iudicium si- 29
bi manducat et bibit non diiudicans corpus ideo inter vos multi 30
infirmes et inbecilles et dormiunt multi quod si nosmet ipsos 31
diiudicaremus non utique iudicaremur dum iudicamur autem a 32
Domino corripimur ut non cum hoc mundo damnemur itaque 33
fratres mei cum convenitis ad manducandum invicem expecta-
te si quis esurit domi manducet ut non in iudicium conveniatis 34
cetera autem cum venero disponam

de spiritalibus autem nolo vos ignorare fratres scitis quoniam **XII**, 2
cum gentes essetis ad simulacra muta prout ducebamini euntes
ideo notum vobis facio quod nemo in Spiritu Dei loquens dicit 3
anathema Iesu et nemo potest dicere Dominus Iesus nisi in Spi-
ritu Sancto divisiones vero gratiarum sunt idem autem Spiritus 4
et divisiones ministrationum sunt idem autem Dominus et divi- 5, 6
siones operationum sunt idem vero Deus qui operatur omnia in
omnibus unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilita- 7
tem alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiae alii autem 8
sermo scientiae secundum eundem Spiritum alteri fides in eo- 9
dem Spiritu alii gratia sanitatum in uno Spiritu alii operatio 10
virtutum alii prophetatio alii discretio spirituum alii genera lin-
guarum alii interpretatio sermonum haec autem omnia operatur 11
unus atque idem Spiritus dividens singulis prout vult sicut enim 12
corpus unum est et membra habet multa omnia autem membra
corporis cum sint multa unum corpus sunt ita et Christus ete- 13
nim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus
sive Iudaei sive gentiles sive servi sive liberi et omnes unum Spi-
ritum potati sumus nam et corpus non est unum membrum sed 14
multa si dixerit pes quoniam non sum manus non sum de cor- 15
pore non ideo non est de corpore et si dixerit auris quia non 16
sum oculus non sum de corpore non ideo non est de corpore si 17
totum corpus oculus ubi auditus si totum auditus ubi odoratus
nunc autem posuit Deus membra unumquodque eorum in corpo- 18
re sicut voluit quod si essent omnia unum membrum ubi corpus 19
nunc autem multa quidem membra unum autem corpus non po- 20, 21
test dicere oculus manui opera tua non indigeo aut iterum caput
pedibus non estis mihi necessarii sed multo magis quae viden- 22
tur membra corporis infirmiora esse necessariora sunt et quae 23
putamus ignobiliora membra esse corporis his honorem abundan-
tiorem circumdamus et quae inhonesta sunt nostra abundantio-

24 rem honestatem habent honesta autem nostra nullius egent sed
Deus temperavit corpus ei cui deerat abundantiorem tribuendo
25 honorem ut non sit scisma in corpore sed id ipsum pro invicem
26 sollicita sint membra et si quid patitur unum membrum conpa-
tiuntur omnia membra sive gloriatur unum membrum congau-
27 dent omnia membra vos autem estis corpus Christi et membra
28 de membro et quosdam quidem posuit Deus in ecclesia primum
apostolos secundo prophetas tertio doctores deinde virtutes exin
gratias curationum opitulationes gubernationes genera lingua-
29 rum numquid omnes apostoli numquid omnes prophetae num-
30 quid omnes doctores numquid omnes virtutes numquid omnes
gratiam habent curationum numquid omnes linguis loquuntur
31 numquid omnes interpretantur aemulamini autem charismata
maiora et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro

XIII si linguis hominum loquar et angelorum caritatem autem non
2 habeam factus sum velut aes sonans aut cymbalum tinniens et
si habuero prophetiam et noverim mysteria omnia et omnem
scientiam et habuero omnem fidem ita ut montes transferam ca-
3 ritatem autem non habuero nihil sum et si distribuero in cibos
pauperum omnes facultates meas et si tradidero corpus meum ut
4 ardeam caritatem autem non habuero nihil mihi prodest caritas
patiens est benigna est caritas non aemulatur non agit perperam
5 non inflatur non est ambitiosa non quaerit quae sua sunt non
6 inritatur non cogitat malum non gaudet super iniquitatem con-
7 gaudet autem veritati omnia suffert omnia credit omnia sperat
8 omnia sustinet caritas numquam excidit sive prophetiae evacua-
9 buntur sive linguae cessabunt sive scientia destruetur ex parte
10 enim cognoscimus et ex parte prophetamus cum autem venerit
11 quod perfectum est evacuabitur quod ex parte est cum essem
parvulus loquebar ut parvulus sapiebam ut parvulus cogitabam
ut parvulus quando factus sum vir evacuavi quae erant parvu-
12 li videmus nunc per speculum in enigmate tunc autem facie
ad faciem nunc cognosco ex parte tunc autem cognoscam sicut
13 et cognitus sum nunc autem manet fides spes caritas tria haec
maior autem his est caritas

XIV sectamini caritatem aemulamini spiritalia magis autem ut
2 prophetetis qui enim loquitur lingua non hominibus loquitur
3 sed Deo nemo enim audit Spiritu autem loquitur mysteria nam
qui prophetat hominibus loquitur aedificationem et exhortatio-

nem et consolationes qui loquitur lingua semet ipsum aedificat 4
qui autem prophetat ecclesiam aedificat volo autem omnes vos 5
loqui linguis magis autem prophetare nam maior est qui pro-
phetat quam qui loquitur linguis nisi si forte ut interpretetur ut
ecclesia aedificationem accipiat nunc autem fratres si venero ad 6
vos linguis loquens quid vobis prodero nisi si vobis loquar aut
in revelatione aut scientia aut prophetia aut in doctrina tamen 7
quae sine anima sunt vocem dantia sive tibia sive cithara nisi
distinctionem sonituum dederint quomodo scietur quod canitur
aut quod citharizatur etenim si incertam vocem det tuba quis 8
parabit se ad bellum ita et vos per linguam nisi manifestum 9
sermonem dederitis quomodo scietur id quod dicitur eritis enim
in aera loquentes tam multa ut puta genera linguarum sunt in 10
mundo et nihil sine voce est si ergo nesciero virtutem vocis ero 11
ei cui loquor barbarus et qui loquitur mihi barbarus sic et vos 12
quoniam aemulatores estis spirituum ad aedificationem ecclesiae
quaerite ut abundetis et ideo qui loquitur lingua oret ut in- 13
terpretetur nam si orem lingua spiritus meus orat mens autem 14
mea sine fructu est quid ergo est orabo spiritu orabo et mente 15
psallam spiritu psallam et mente ceterum si benedixeris spiri- 16
tu qui supplet locum idiotae quomodo dicet amen super tuam
benedictionem quoniam quid dicas nescit nam tu quidem bene 17
gratias agis sed alter non aedificatur gratias ago Deo quod om- 18
nium vestrum lingua loquor sed in ecclesia volo quinque verba 19
sensu meo loqui ut et alios instruam quam decem milia ver-
borum in lingua fratres nolite pueri effici sensibus sed malitia 20
parvuli estote sensibus autem perfecti estote in lege scriptum 21
est quoniam in aliis linguis et labiis aliis loquar populo huic et
nec sic exaudient me dicit Dominus itaque linguae in signum 22
sunt non fidelibus sed infidelibus prophetia autem non infideli-
bus sed fidelibus si ergo conveniat universa ecclesia in unum 23
et omnes linguis loquantur intrent autem idiotae aut infideles
nonne dicent quod insanitis si autem omnes prophetent intret 24
autem quis infidelis vel idiota convincitur ab omnibus diiudica-
tur ab omnibus occulta cordis eius manifesta fiunt et ita cadens 25
in faciem adorabit Deum pronuntians quod vere Deus in vobis
est quid ergo est fratres cum convenitis unusquisque vestrum 26
psalmum habet doctrinam habet apocalypsin habet linguam ha-
bet interpretationem habet omnia ad aedificationem fiant sive 27

lingua quis loquitur secundum duos aut ut multum tres et per
28 partes et unus interpretetur si autem non fuerit interpres ta-
29 ceat in ecclesia sibi autem loquatur et Deo prophetae duo aut
30 tres dicant et ceteri diiudicent quod si alii revelatum fuerit se-
31 denti prior taceat potestis enim omnes per singulos prophetare
32 ut omnes discant et omnes exhortentur et spiritus propheta-
33 rum prophetis subiecti sunt non enim est dissensionis Deus sed
34 pacis sicut in omnibus ecclesiis sanctorum mulieres in ecclesiis
taceant non enim permittitur eis loqui sed subditas esse sicut et
35 lex dicit si quid autem volunt discere domi viros suos interro-
36 gent turpe est enim mulieri loqui in ecclesia an a vobis verbum
37 Dei processit aut in vos solos pervenit si quis videtur prophe-
ta esse aut spiritalis cognoscat quae scribo vobis quia Domini
38, 39 sunt mandata si quis autem ignorat ignorabitur itaque fratres
40 aemulamini prophetare et loqui linguis nolite prohibere omnia
autem honeste et secundum ordinem fiant

XV notum autem vobis facio fratres evangelium quod praedicavi
2 vobis quod et accepistis in quo et statis per quod et salvami-
ni qua ratione praedicaverim vobis si tenetis nisi si frustra cre-
3 didistis tradidi enim vobis in primis quod et accepi quoniam
Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas
4 et quia sepultus est et quia resurrexit tertia die secundum scrip-
5, 6 turas et quia visus est Cephae et post haec undecim deinde
visus est plus quam quingentis fratribus simul ex quibus mul-
7 ti manent usque adhuc quidam autem dormierunt deinde visus
8 est Iacobo deinde apostolis omnibus novissime autem omnium
9 tamquam abortivo visus est et mihi ego enim sum minimus
apostolorum qui non sum dignus vocari apostolus quoniam per-
10 secutus sum ecclesiam Dei gratia autem Dei sum id quod sum
et gratia eius in me vacua non fuit sed abundantius illis omni-
11 bus laboravi non ego autem sed gratia Dei mecum sive enim
12 ego sive illi sic praedicamus et sic credidistis si autem Christus
praedicatur quod resurrexit a mortuis quomodo quidam dicunt
13 in vobis quoniam resurrectio mortuorum non est si autem re-
14 surrectio mortuorum non est neque Christus resurrexit si autem
Christus non resurrexit inanis est ergo praedicatio nostra inanis
15 est et fides vestra invenimur autem et falsi testes Dei quoniam
testimonium diximus adversus Deum quod suscitaverit Christum
16 quem non suscitavit si mortui non resurgunt nam si mortui non

resurgunt neque Christus resurrexit quod si Christus non resur- 17
rexit vana est fides vestra adhuc enim estis in peccatis vestris
ergo et qui dormierunt in Christo perierunt si in hac vita tan- 18, 19
tum in Christo sperantes sumus miserabiliores sumus omnibus
hominibus nunc autem Christus resurrexit a mortuis primitiae 20
dormientium quoniam enim per hominem mors et per hominem 21
resurrectio mortuorum et sicut in Adam omnes moriuntur ita et 22
in Christo omnes vivificabuntur unusquisque autem in suo ordi- 23
ne primitiae Christus deinde hii qui sunt Christi in adventu eius
deinde finis cum tradiderit regnum Deo et Patri cum evacuaverit 24
omnem principatum et potestatem et virtutem oportet autem 25
illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius no- 26
vissima autem inimica destruetur mors omnia enim subiecit sub
pedibus eius cum autem dicat omnia subiecta sunt sine dubio 27
praeter eum qui subiecit ei omnia cum autem subiecta fuerint il- 28
li omnia tunc ipse Filius subiectus erit illi qui sibi subiecit omnia
ut sit Deus omnia in omnibus alioquin quid facient qui bapti- 29
zantur pro mortuis si omnino mortui non resurgunt ut quid et
baptizantur pro illis ut quid et nos periclitamur omni hora co- 30, 31
tidie morior per vestram gloriam fratres quam habeo in Christo
Iesu Domino nostro si secundum hominem ad bestias pugnavi 32
Ephesi quid mihi prodest si mortui non resurgunt manducemus
et bibamus cras enim moriemur nolite seduci corrumpunt mo- 33
res bonos conloquia mala evigilate iuste et nolite peccare igno- 34
rantiam enim Dei quidam habent ad reverentiam vobis loquor
sed dicet aliquis quomodo resurgunt mortui quali autem corpore 35
veniunt insipiens tu quod seminas non vivificatur nisi prius mo- 36
riatur et quod seminas non corpus quod futurum est seminas 37
sed nudum granum ut puta tritici aut alicuius ceterorum Deus 38
autem dat illi corpus sicut voluit et unicuique seminum proprium
corpus non omnis caro eadem caro sed alia hominum alia peco- 39
rum alia caro volucrum alia autem piscium et corpora caelestia 40
et corpora terrestria sed alia quidem caelestium gloria alia autem
terrestrium alia claritas solis alia claritas lunae et alia claritas 41
stellarum stella enim ab stella differt in claritate sic et resurrec- 42
tio mortuorum seminatur in corruptione surgit in incorruptione
seminatur in ignobilitate surgit in gloria seminatur in infirmitate 43
surgit in virtute seminatur corpus animale surgit corpus spirita- 44
le si est corpus animale est et spiritale sic et scriptum est factus 45

est primus homo Adam in animam viventem novissimus Adam in
46 spiritum vivificantem sed non prius quod spiritale est sed quod
47 animale est deinde quod spiritale primus homo de terra terrenus
48 secundus homo de caelo caelestis qualis terrenus tales et terreni
49 et qualis caelestis tales et caelestes igitur sicut portavimus ima-
50 ginem terreni portemus et imaginem caelestis hoc autem dico
fratres quoniam caro et sanguis regnum Dei possidere non pos-
51 sunt neque corruptio incorruptelam possidebit ecce mysterium
vobis dico omnes quidem resurgemus sed non omnes inmutabi-
52 mur in momento in ictu oculi in novissima tuba canet enim et
53 mortui resurgent incorrupti et nos inmutabimur oportet enim
corruptibile hoc induere incorruptelam et mortale hoc induere
54 inmortalitatem cum autem mortale hoc induerit inmortalita-
tem tunc fiet sermo qui scriptus est absorta est mors in victoria
55, 56 ubi est mors victoria tua ubi est mors stimulus tuus stimulus
57 autem mortis peccatum est virtus vero peccati lex Deo autem
gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum
58 Christum itaque fratres mei dilecti stabiles estote et inmobiles
abundantes in opere Domini semper scientes quod labor vester
non est inanis in Domino

XVI de collectis autem quae fiunt in sanctos sicut ordinavi eccle-
2 siis Galatiae ita et vos facite per unam sabbati unusquisque
vestrum apud se ponat recondens quod ei beneplacuerit ut non
3 cum venero tunc collectae fiant cum autem praesens fuero quos
probaveritis per epistulas hos mittam perferre gratiam vestram
4 in Hierusalem quod si dignum fuerit ut et ego eam mecum ibunt
5 veniam autem ad vos cum Macedoniam pertransiero nam Mace-
6 doniam pertransibo apud vos autem forsitan manebo vel etiam
7 hiemabo ut vos me deducatis quocumque iero nolo enim vos mo-
do in transitu videre spero enim me aliquantum temporis manere
8 apud vos si Dominus permiserit permanebo autem Ephesi us-
9 que ad pentecosten ostium enim mihi apertum est magnum et
10 evidens et adversarii multi si autem venerit Timotheus videte
ut sine timore sit apud vos opus enim Domini operatur sicut et
11 ego ne quis ergo illum spernat deducite autem illum in pace ut
12 veniat ad me expecto enim illum cum fratribus de Apollo au-
tem fratre multum rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus
et utique non fuit voluntas ut nunc veniret veniet autem cum ei
13 vacuum fuerit vigilate state in fide viriliter agite et confortamini

omnia vestra in caritate fiant obsecro autem vos fratres nostis 14, 15
domum Stephanae et Fortunati quoniam sunt primitiae Acha-
iae et in ministerium sanctorum ordinaverunt se ipsos ut et vos 16
subditi sitis eiusmodi et omni cooperanti et laboranti gaudeo 17
autem in praesentia Stephanae et Fortunati et Achaici quoniam
id quod vobis deerat ipsi suppleverunt refecerunt enim et meum 18
spiritum et vestrum cognoscite ergo qui eiusmodi sunt salutant 19
vos ecclesiae Asiae salutant vos in Domino multum Aquila et
Prisca cum domestica sua ecclesia salutant vos fratres omnes 20
salutate invicem in osculo sancto salutatio mea manu Pauli si 21, 22
quis non amat Dominum Iesum Christum sit anathema mara-
natha gratia Domini Iesu vobiscum caritas mea cum omnibus 23, 24
vobis in Christo Iesu amen

THE SECOND EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE CORINTHIANS.

I Paulus apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei et Ti-
motheus frater ecclesiae Dei quae est Corinthi cum
2 sanctis omnibus qui sunt in universa Achaia gratia
vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Chri-
3 sto benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi Pater
4 misericordiarum et Deus totius consolationis qui consolatur nos
in omni tribulatione nostra ut possimus et ipsi consolari eos qui
in omni pressura sunt per exhortationem qua exhortamur et ipsi
5 a Deo quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis ita et
6 per Christum abundat consolatio nostra sive autem tribulamur
pro vestra exhortatione et salute sive exhortamur pro vestra ex-
hortatione quae operatur in tolerantia earundem passionum quas
7 et nos patimur et spes nostra firma pro vobis scientes quoniam
8 sicut socii passionum estis sic eritis et consolationis non enim
volumus ignorare vos fratres de tribulatione nostra quae facta est
in Asia quoniam supra modum gravati sumus supra virtutem ita
9 ut taederet nos etiam vivere sed ipsi in nobis ipsis responsum
mortis habuimus ut non simus fidentes in nobis sed in Deo qui
10 suscitat mortuos qui de tantis periculis eripuit nos et eruet in
11 quem speramus quoniam et adhuc eripiet adiuvantibus et vobis
in oratione pro nobis ut ex multis personis eius quae in nobis
12 est donationis per multos gratiae agantur pro nobis nam gloria
nostra haec est testimonium conscientiae nostrae quod in simpli-
citate et sinceritate Dei et non in sapientia carnali sed in gratia
13 Dei conversati sumus in mundo abundantius autem ad vos non
enim alia scribimus vobis quam quae legistis et cognoscitis spero
14 autem quod usque in finem cognoscetis sicut et cognovistis nos
ex parte quia gloria vestra sumus sicut et vos nostra in die Do-
15 mini nostri Iesu Christi et hac confidentia volui prius venire ad
16 vos ut secundam gratiam haberetis et per vos transire in Ma-
cedoniam et iterum a Macedonia venire ad vos et a vobis deduci

in Iudaeam cum hoc ergo voluissem numquid levitate usus sum 17
aut quae cogito secundum carnem cogito ut sit apud me est et
non fidelis autem Deus quia sermo noster qui fit apud vos non 18
est in illo est et non Dei enim Filius Iesus Christus qui in vobis 19
per nos praedicatus est per me et Silvanum et Timotheum non
fuit est et non sed est in illo fuit quotquot enim promissiones Dei 20
sunt in illo est ideo et per ipsum amen Deo ad gloriam nostram
qui autem confirmat nos vobiscum in Christum et qui unxit nos 21
Deus et qui signavit nos et dedit pignus Spiritus in cordibus 22
nostris ego autem testem Deum invoco in animam meam quod 23
parcens vobis non veni ultra Corinthum non quia dominamur 24
fidei vestrae sed adiutores sumus gaudii vestri nam fide stetistis
statui autem hoc ipse apud me ne iterum in tristitia venirem **II**
ad vos si enim ego contristo vos et quis est qui me laetificet 2
nisi qui contristatur ex me et hoc ipsum scripsi ut non cum 3
venero tristitiam super tristitiam habeam de quibus oportuerat
me gaudere confidens in omnibus vobis quia meum gaudium om-
nium vestrum est nam ex multa tribulatione et angustia cordis 4
scripsi vobis per multas lacrimas non ut contristemini sed ut
sciatis quam caritatem habeo abundantius in vobis si quis au- 5
tem contristavit non me contristavit sed ex parte ut non onerem
omnes vos sufficit illi qui eiusmodi est obiurgatio haec quae fit 6
a pluribus ita ut e contra magis donetis et consolemini ne for- 7
te abundantiori tristitia absorbeatur qui eiusmodi est propter 8
quod obsecro vos ut confirmetis in illum caritatem ideo enim 9
et scripsi ut cognoscam experimentum vestrum an in omnibus
oboedientes sitis cui autem aliquid donatis et ego nam et ego 10
quod donavi si quid donavi propter vos in persona Christi ut 11
non circumveniamur a Satana non enim ignoramus cogitationes
eius cum venissem autem Troadem propter evangelium Chri- 12
sti et ostium mihi apertum esset in Domino non habui requiem 13
spiritui meo eo quod non invenerim Titum fratrem meum sed va-
lefaciens eis profectus sum in Macedoniam Deo autem gratias 14
qui semper triumphat nos in Christo Iesu et odorem notitiae
suae manifestat per nos in omni loco quia Christi bonus odor 15
sumus Deo in his qui salvi fiunt et in his qui pereunt aliis qui- 16
dem odor mortis in mortem aliis autem odor vitae in vitam et
ad haec quis tam idoneus non enim sumus sicut plurimi adul- 17
terantes verbum Dei sed ex sinceritate sed sicut ex Deo coram

Deo in Christo loquimur
III incipimus iterum nosmet ipsos commendare aut numquid ege-
mus sicut quidam commendaticiis epistulis ad vos aut ex vobis
2 epistula nostra vos estis scripta in cordibus nostris quae scitur
3 et legitur ab omnibus hominibus manifestati quoniam epistu-
la estis Christi ministrata a nobis et scripta non atramento sed
Spiritu Dei vivi non in tabulis lapideis sed in tabulis cordis car-
4 nalibus fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum
5 non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex no-
6 bis sed sufficientia nostra ex Deo est qui et idoneos nos fecit
ministros novi testamenti non litterae sed Spiritus littera enim
7 occidit Spiritus autem vivificat quod si ministratio mortis litte-
ris deformata in lapidibus fuit in gloria ita ut non possent inten-
dere filii Israhel in faciem Mosi propter gloriam vultus eius quae
8 evacuatur quomodo non magis ministratio Spiritus erit in gloria
9 nam si ministratio damnationis gloria est multo magis abundat
10 ministerium iustitiae in gloria nam nec glorificatum est quod
11 claruit in hac parte propter excellentem gloriam si enim quod
evacuatur per gloriam est multo magis quod manet in gloria est
12, 13 habentes igitur talem spem multa fiducia utimur et non sicut
Moses ponebat velamen super faciem suam ut non intenderent
14 filii Israhel in faciem eius quod evacuatur sed obtusi sunt sensus
eorum usque in hodiernum enim diem id ipsum velamen in lectio-
ne veteris testamenti manet non revelatum quoniam in Christo
15 evacuatur sed usque in hodiernum diem cum legitur Moses ve-
16 lamen est positum super cor eorum cum autem conversus fuerit
17 ad Deum aufertur velamen Dominus autem Spiritus est ubi au-
18 tem Spiritus Domini ibi libertas nos vero omnes revelata facie
gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transformamur
a claritate in claritatem tamquam a Domini Spiritu
IV ideo habentes hanc ministrationem iuxta quod misericordiam
2 consecuti sumus non deficimus sed abdicamus occulta dedecoris
non ambulantes in astutia neque adulterantes verbum Dei sed in
manifestatione veritatis commendantes nosmet ipsos ad omnem
3 conscientiam hominum coram Deo quod si etiam opertum est
4 evangelium nostrum in his qui pereunt est opertum in quibus
deus huius saeculi excaecavit mentes infidelium ut non fulgeat
5 inluminatio evangelii gloriae Christi qui est imago Dei non enim
nosmet ipsos praedicamus sed Iesum Christum Dominum nos au-

tem servos vestros per Iesum quoniam Deus qui dixit de tenebris 6
lucem splendescere qui inluxit in cordibus nostris ad inluminatio-
nem scientiae claritatis Dei in facie Christi Iesu habemus autem 7
thesaurum istum in vasis fictilibus ut sublimitas sit virtutis Dei
et non ex nobis in omnibus tribulationem patimur sed non angu- 8
stiamur aporiamur sed non destituimur persecutionem patimur 9
sed non derelinquimur deicimur sed non perimus semper morti- 10
ficationem Iesu in corpore nostro circumferentes ut et vita Iesu
in corporibus nostris manifestetur semper enim nos qui vivimus 11
in mortem tradimur propter Iesum ut et vita Iesu manifestetur
in carne nostra mortali ergo mors in nobis operatur vita autem 12
in vobis habentes autem eundem spiritum fidei sicut scriptum 13
est credidi propter quod locutus sum et nos credimus propter
quod et loquimur scientes quoniam qui suscitavit Iesum et nos 14
cum Iesu suscitabit et constituet vobiscum omnia enim propter 15
vos ut gratia abundans per multos gratiarum actione abundet
in gloriam Dei propter quod non deficimus sed licet is qui foris 16
est noster homo corrumpitur tamen is qui intus est renovatur de
die in diem id enim quod in praesenti est momentaneum et le- 17
ve tribulationis nostrae supra modum in sublimitatem aeternum
gloriae pondus operatur nobis non contemplantibus nobis quae 18
videntur sed quae non videntur quae enim videntur temporalia
sunt quae autem non videntur aeterna sunt

scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius habita- **V**
tionis dissolvatur quod aedificationem ex Deo habeamus domum
non manufactam aeternam in caelis nam et in hoc ingemescimus 2
habitationem nostram quae de caelo est superindui cupientes si 3
tamen vestiti non nudi inveniamur nam et qui sumus in ta- 4
bernaculo ingemescimus gravati eo quod nolumus expoliari sed
supervestiri ut absorbeatur quod mortale est a vita qui autem 5
efficit nos in hoc ipsum Deus qui dedit nobis pignus Spiritus au- 6
dentes igitur semper et scientes quoniam dum sumus in corpore
peregrinamur a Domino per fidem enim ambulamus et non per 7
speciem audemus autem et bonam voluntatem habemus magis 8
peregrinari a corpore et praesentes esse ad Deum et ideo conten- 9
dimus sive absentes sive praesentes placere illi omnes enim nos 10
manifestari oportet ante tribunal Christi ut referat unusquisque
propria corporis prout gessit sive bonum sive malum scientes 11
ergo timorem Domini hominibus suademus Deo autem manifesti

sumus spero autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse
12 non iterum nos commendamus vobis sed occasionem damus vobis
gloriandi pro nobis ut habeatis ad eos qui in facie gloriantur et
13 non in corde sive enim mente excedimus Deo sive sobrii sumus
14 vobis caritas enim Christi urget nos aestimantes hoc quoniam
15 si unus pro omnibus mortuus est ergo omnes mortui sunt et
pro omnibus mortuus est ut et qui vivunt iam non sibi vivant
16 sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit itaque nos ex hoc
neminem novimus secundum carnem et si cognovimus secundum
17 carnem Christum sed nunc iam non novimus si qua ergo in Chri-
18 sto nova creatura vetera transierunt ecce facta sunt nova omnia
autem ex Deo qui reconciliavit nos sibi per Christum et dedit
19 nobis ministerium reconciliationis quoniam quidem Deus erat
in Christo mundum reconcilians sibi non reputans illis delicta
20 ipsorum et posuit in nobis verbum reconciliationis pro Christo
ergo legationem fungimur tamquam Deo exhortante per nos ob-
21 secramus pro Christo reconciliamini Deo eum qui non noverat
peccatum pro nobis peccatum fecit ut nos efficeremur iustitia
Dei in ipso

VI adiuvantes autem et exhortamur ne in vacuum gratiam Dei
2 recipiatis ait enim tempore accepto exaudivi te et in die salutis
adiuvavi te ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies salutis
3 nemini dantes ullam offensionem ut non vituperetur ministerium
4 sed in omnibus exhibeamus nosmet ipsos sicut Dei ministros in
multa patientia in tribulationibus in necessitatibus in angustiis
5 in plagis in carceribus in seditionibus in laboribus in vigiliis in
6 ieiuniis in castitate in scientia in longanimitate in suavitate in
7 Spiritu Sancto in caritate non ficta in verbo veritatis in virtu-
8 te Dei per arma iustitiae a dextris et sinistris per gloriam et
ignobilitatem per infamiam et bonam famam ut seductores et
9 veraces sicut qui ignoti et cogniti quasi morientes et ecce vivi-
10 mus ut castigati et non mortificati quasi tristes semper autem
gaudentes sicut egentes multos autem locupletantes tamquam
11 nihil habentes et omnia possidentes os nostrum patet ad vos o
12 Corinthii cor nostrum dilatatum est non angustiamini in nobis
13 angustiamini autem in visceribus vestris eandem autem haben-
14 tes remunerationem tamquam filiis dico dilatamini et vos nolite
iugum ducere cum infidelibus quae enim participatio iustitiae
15 cum iniquitate aut quae societas luci ad tenebras quae autem

conventio Christi ad Belial aut quae pars fideli cum infidele qui 16
autem consensus templo Dei cum idolis vos enim estis templum
Dei vivi sicut dicit Deus quoniam inhabitabo in illis et inambula-
bo et ero illorum Deus et ipsi erunt mihi populus propter quod 17
exite de medio eorum et separamini dicit Dominus et inmundum
ne tetigeritis et ego recipiam vos et ero vobis in patrem et vos 18
eritis mihi in filios et filias dicit Dominus omnipotens

has igitur habentes promissiones carissimi mundemus nos ab **VII**
omni inquinamento carnis et spiritus perficientes sanctificatio-
nem in timore Dei capite nos neminem laesimus neminem cor- 2
rupimus neminem circumvenimus non ad condemnationem di- 3
co praedixi enim quod in cordibus nostris estis ad conmorien-
dum et ad convivendum multa mihi fiducia est apud vos multa 4
mihi gloriatio pro vobis repletus sum consolatione superabun-
do gaudio in omni tribulatione nostra nam et cum venissemus 5
Macedoniam nullam requiem habuit caro nostra sed omnem tri-
bulationem passi foris pugnae intus timores sed qui consolatur 6
humiles consolatus est nos Deus in adventu Titi non solum au- 7
tem in adventu eius sed etiam in solacio quo consolatus est in
vobis referens nobis vestrum desiderium vestrum fletum vestram
aemulationem pro me ita ut magis gauderem quoniam et si con- 8
tristavi vos in epistula non me paenitet et si paeniteret videns
quod epistula illa et si ad horam vos contristavit nunc gaudeo 9
non quia contristati estis sed quia contristati estis ad paeniten-
tiam contristati enim estis secundum Deum ut in nullo detrimen-
tum patiamini ex nobis quae enim secundum Deum tristitia est 10
paenitentiam in salutem stabilem operatur saeculi autem tri-
stitia mortem operatur ecce enim hoc ipsum secundum Deum 11
contristari vos quantam in vobis operatur sollicitudinem sed de-
fensionem sed indignationem sed timorem sed desiderium sed
aemulationem sed vindictam in omnibus exhibuistis vos incon-
taminatos esse negotio igitur et si scripsi vobis non propter eum 12
qui fecit iniuriam nec propter eum qui passus est sed ad manife-
standam sollicitudinem nostram quam pro vobis habemus ad vos
coram Deo ideo consolati sumus in consolatione autem nostra 13
abundantius magis gavisi sumus super gaudium Titi quia refec-
tus est spiritus eius ab omnibus vobis et si quid apud illum de 14
vobis gloriatus sum non sum confusus sed sicut omnia vobis in
veritate locuti sumus ita et gloriatio nostra quae fuit ad Titum

15 veritas facta est et viscera eius abundantius in vos sunt remi-
niscentis omnium vestrum oboedientiam quomodo cum timore
16 et tremore excepistis eum gaudeo quod in omnibus confido in
vobis

VIII notam autem facimus vobis fratres gratiam Dei quae data
2 est in ecclesiis Macedoniae quod in multo experimento tribula-
tionis abundantia gaudii ipsorum et altissima paupertas eorum
3 abundavit in divitias simplicitatis eorum quia secundum virtu-
tem testimonium illis reddo et supra virtutem voluntarii fuerunt
4 cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam et communica-
5 tionem ministerii quod fit in sanctos et non sicut speravimus sed
semet ipsos dederunt primum Domino deinde nobis per volunta-
6 tem Dei ita ut rogaremus Titum ut quemadmodum coepit ita et
7 perficiat in vos etiam gratiam istam sed sicut in omnibus abun-
datis fide et sermone et scientia et omni sollicitudine et caritate
8 vestra in nos ut et in hac gratia abundetis non quasi imperans
dico sed per aliorum sollicitudinem etiam vestrae caritatis in-
9 genitum bonum conprobans scitis enim gratiam Domini nostri
Iesu Christi quoniam propter vos egenus factus est cum esset di-
10 ves ut illius inopia vos divites essetis et consilium in hoc do hoc
enim vobis utile est qui non solum facere sed et velle coepistis
11 ab anno priore nunc vero et facto perficite ut quemadmodum
promptus est animus voluntatis ita sit et perficiendi ex eo quod
12 habetis si enim voluntas prompta est secundum id quod habet
13 accepta est non secundum quod non habet non enim ut aliis
14 sit remissio vobis autem tribulatio sed ex aequalitate in prae-
senti tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat ut et
illorum abundantia vestrae inopiae sit supplementum ut fiat ae-
15 qualitas sicut scriptum est qui multum non abundavit et qui
16 modicum non minoravit gratias autem Deo qui dedit eandem
17 sollicitudinem pro vobis in corde Titi quoniam exhortationem
quidem suscepit sed cum sollicitior esset sua voluntate profec-
18 tus est ad vos misimus etiam cum illo fratrem cuius laus est in
19 evangelio per omnes ecclesias non solum autem sed et ordinatus
ab ecclesiis comes peregrinationis nostrae in hac gratia quae mi-
nistratur a nobis ad Domini gloriam et destinatam voluntatem
20 nostram devitantes hoc ne quis nos vituperet in hac plenitudine
21 quae ministratur a nobis providemus enim bona non solum co-
22 ram Deo sed etiam coram hominibus misimus autem cum illis et

fratrem nostrum quem probavimus in multis saepe sollicitum es-
se nunc autem multo sollicitiorem confidentia multa in vos sive 23
pro Tito qui est socius meus et in vos adiutor sive fratres nostri
apostoli ecclesiarum gloriae Christi ostensionem ergo quae est 24
caritatis vestrae et nostrae gloriae pro vobis in illos ostendite in
faciem ecclesiarum

nam de ministerio quod fit in sanctos ex abundanti est mihi **IX**
scribere vobis scio enim promptum animum vestrum pro quo 2
de vobis glorior apud Macedonas quoniam Achaia parata est ab
anno praeterito et vestra aemulatio provocavit plurimos misi 3
autem fratres ut ne quod gloriamur de vobis evacuetur in hac
parte ut quemadmodum dixi parati sitis ne cum venerint me- 4
cum Macedones et invenerint vos inparatos erubescamus nos ut
non dicamus vos in hac substantia necessarium ergo existimavi 5
rogare fratres ut praeveniant ad vos et praeparent repromissam
benedictionem hanc paratam esse sic quasi benedictionem non
quasi avaritiam hoc autem qui parce seminat parce et metet et 6
qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet unu- 7
squisque prout destinavit corde suo non ex tristitia aut ex neces-
sitate hilarem enim datorem diligit Deus potens est autem Deus 8
omnem gratiam abundare facere in vobis ut in omnibus semper
omnem sufficientiam habentes abundetis in omne opus bonum
sicut scriptum est dispersit dedit pauperibus iustitia eius manet 9
in aeternum qui autem administrat semen seminanti et panem 10
ad manducandum praestabit et multiplicabit semen vestrum et
augebit incrementa frugum iustitiae vestrae ut in omnibus lo- 11
cupletati abundetis in omnem simplicitatem quae operatur per
nos gratiarum actionem Deo quoniam ministerium huius officii 12
non solum supplet ea quae desunt sanctis sed etiam abundat per
multas gratiarum actiones in Domino per probationem ministe- 13
rii huius glorificantes Deum in oboedientia confessionis vestrae
in evangelium Christi et simplicitate communicationis in illos
et in omnes et ipsorum obsecratione pro vobis desiderantium 14
vos propter eminentem gratiam Dei in vobis gratias Deo super 15
inenarrabili dono eius

ipse autem ego Paulus obsecro vos per mansuetudinem et mo- **X**
destiam Christi qui in facie quidem humilis inter vos absens au-
tem confido in vobis rogo autem ne praesens audeam per eam 2
confidentiam qua existimo audere in quosdam qui arbitrantur

3 nos tamquam secundum carnem ambulemus in carne enim am-
4 bulantes non secundum carnem militamus nam arma militiae
nostrae non carnalia sed potentia Deo ad destructionem muni-
5 tionum consilia destruentes et omnem altitudinem extollentem
se adversus scientiam Dei et in captivitatem redigentes omnem
6 intellectum in obsequium Christi et in promptu habentes ulci-
sci omnem inoboedientiam cum impleta fuerit vestra oboedientia
7 quae secundum faciem sunt videte si quis confidit sibi Christi
se esse hoc cogitet iterum apud se quia sicut ipse Christi est
8 ita et nos nam et si amplius aliquid gloriatus fuero de pote-
state nostra quam dedit Dominus in aedificationem et non in
9 destructionem vestram non erubescam ut autem non existimer
10 tamquam terrere vos per epistulas quoniam quidem epistulae
inquiunt graves sunt et fortes praesentia autem corporis infirma
11 et sermo contemptibilis hoc cogitet qui eiusmodi est quia quales
sumus verbo per epistulas absentes tales et praesentes in facto
12 non enim audemus inserere aut conparare nos quibusdam qui se
ipsos commendant sed ipsi in nobis nosmet ipsos metientes et
13 conparantes nosmet ipsos nobis nos autem non in inmensum
gloriabimur sed secundum mensuram regulae quam mensus est
14 nobis Deus mensuram pertingendi usque ad vos non enim quasi
non pertingentes ad vos superextendimus nos usque ad vos enim
15 pervenimus in evangelio Christi non in inmensum gloriantes in
alienis laboribus spem autem habentes crescentis fidei vestrae
in vobis magnificari secundum regulam nostram in abundantiam
16 etiam in illa quae ultra vos sunt evangelizare non in aliena regula
17 in his quae praeparata sunt gloriari qui autem gloriatur in Do-
18 mino glorietur non enim qui se ipsum commendat ille probatus
est sed quem Dominus commendat
XI utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae sed et su-
2 bportate me aemulor enim vos Dei aemulatione despondi enim
3 vos uni viro virginem castam exhibere Christo timeo autem ne
sicut serpens Evam seduxit astutia sua ita corrumpantur sen-
4 sus vestri et excidant a simplicitate quae est in Christo nam
si is qui venit alium Christum praedicat quem non praedicavi-
mus aut alium spiritum accipitis quem non accepistis aut aliud
5 evangelium quod non recepistis recte pateremini existimo enim
6 nihil me minus fecisse magnis apostolis et si inperitus sermone
7 sed non scientia in omnibus autem manifestatus sum vobis aut

numquid peccatum feci me ipsum humilians ut vos exaltemini
quoniam gratis evangelium Dei evangelizavi vobis alias eccle- 8
sias expoliavi accipiens stipendium ad ministerium vestrum et 9
cum essem apud vos et egerem nulli onerosus fui nam quod mihi
deerat suppleverunt fratres qui venerunt a Macedonia et in om-
nibus sine onere me vobis servavi et servabo est veritas Christi 10
in me quoniam haec gloria non infringetur in me in regionibus
Achaiae quare quia non diligo vos Deus scit quod autem facio 11, 12
et faciam ut amputem occasionem eorum qui volunt occasionem
ut in quo gloriantur inveniantur sicut et nos nam eiusmodi pseu- 13
doapostoli operarii subdoli transfigurantes se in apostolos Christi
et non mirum ipse enim Satanas transfigurat se in angelum lu- 14
cis non est ergo magnum si ministri eius transfigurentur velut 15
ministri iustitiae quorum finis erit secundum opera ipsorum ite- 16
rum dico ne quis me putet insipientem alioquin velut insipien-
tem accipite me ut et ego modicum quid glorier quod loquor 17
non loquor secundum Dominum sed quasi in insipientia in hac
substantia gloriae quoniam multi gloriantur secundum carnem 18
et ego gloriabor libenter enim suffertis insipientes cum sitis ipsi 19
sapientes sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit si quis 20
devorat si quis accipit si quis extollitur si quis in faciem vos cae-
dit secundum ignobilitatem dico quasi nos infirmi fuerimus in 21
quo quis audet in insipientia dico audeo et ego Hebraei sunt et 22
ego Israhelitae sunt et ego semen Abrahae sunt et ego ministri 23
Christi sunt minus sapiens dico plus ego in laboribus plurimis
in carceribus abundantius in plagis supra modum in mortibus
frequenter a Iudaeis quinquies quadragenas una minus accepi 24
ter virgis caesus sum semel lapidatus sum ter naufragium feci 25
nocte et die in profundo maris fui in itineribus saepe pericu- 26
lis fluminum periculis latronum periculis ex genere periculis ex
gentibus periculis in civitate periculis in solitudine periculis in
mari periculis in falsis fratribus in labore et aerumna in vigi- 27
liis multis in fame et siti in ieiuniis multis in frigore et nuditate
praeter illa quae extrinsecus sunt instantia mea cotidiana sollici- 28
tudo omnium ecclesiarum quis infirmatur et non infirmor quis 29
scandalizatur et ego non uror si gloriari oportet quae infirmi- 30
tatis meae sunt gloriabor Deus et Pater Domini Iesu scit qui 31
est benedictus in saecula quod non mentior Damasci praeposi- 32
tus gentis Aretae regis custodiebat civitatem Damascenorum ut

33 me conprehenderet et per fenestram in sporta dimissus sum per
murum et effugi manus eius
XII si gloriari oportet non expedit quidem veniam autem ad vi-
2 siones et revelationes Domini scio hominem in Christo ante an-
nos quattuordecim sive in corpore nescio sive extra corpus ne-
3 scio Deus scit raptum eiusmodi usque ad tertium caelum et
scio huiusmodi hominem sive in corpore sive extra corpus nescio
4 Deus scit quoniam raptus est in paradisum et audivit arcana
5 verba quae non licet homini loqui pro eiusmodi gloriabor pro
6 me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis nam et si
voluero gloriari non ero insipiens veritatem enim dicam parco
autem ne quis in me existimet supra id quod videt me aut audit
7 ex me et ne magnitudo revelationum extollat me datus est mihi
8 stimulus carnis meae angelus Satanae ut me colaphizet propter
9 quod ter Dominum rogavi ut discederet a me et dixit mihi suf-
ficit tibi gratia mea nam virtus in infirmitate perficitur libenter
igitur gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus
10 Christi propter quod placeo mihi in infirmitatibus in contume-
liis in necessitatibus in persecutionibus in angustiis pro Christo
11 cum enim infirmor tunc potens sum factus sum insipiens vos me
coegistis ego enim debui a vobis commendari nihil enim minus
12 fui ab his qui sunt supra modum apostoli tametsi nihil sum si-
gna tamen apostoli facta sunt super vos in omni patientia signis
13 et prodigiis et virtutibus quid est enim quod minus habuistis
prae ceteris ecclesiis nisi quod ego ipse non gravavi vos donate
14 mihi hanc iniuriam ecce tertio hoc paratus sum venire ad vos
et non ero gravis vobis non enim quaero quae vestra sunt sed
vos nec enim debent filii parentibus thesaurizare sed parentes fi-
15 liis ego autem libentissime inpendam et superinpendar ipse pro
16 animabus vestris licet plus vos diligens minus diligar sed esto
17 ego vos non gravavi sed cum essem astutus dolo vos cepi num-
18 quid per aliquem eorum quos misi ad vos circumveni vos rogavi
Titum et misi cum illo fratrem numquid Titus vos circumvenit
19 nonne eodem spiritu ambulavimus nonne hisdem vestigiis olim
putatis quod excusemus nos apud vos coram Deo in Christo lo-
quimur omnia autem carissimi propter vestram aedificationem
20 timeo enim ne forte cum venero non quales volo inveniam vos
et ego inveniar a vobis qualem non vultis ne forte contentiones
aemulationes animositates dissensiones detractiones susurratio-

nes inflationes seditiones sint inter vos ne iterum cum venero 21
humiliet me Deus apud vos et lugeam multos ex his qui ante
peccaverunt et non egerunt paenitentiam super inmunditia et
fornicatione et inpudicitia quam gesserunt

ecce tertio hoc venio ad vos in ore duorum vel trium testium **XIII**
stabit omne verbum praedixi et praedico ut praesens bis et nunc 2
absens his qui ante peccaverunt et ceteris omnibus quoniam si
venero iterum non parcam an experimentum quaeritis eius qui 3
in me loquitur Christi qui in vos non infirmatur sed potens est in
vobis nam et si crucifixus est ex infirmitate sed vivit ex virtute 4
Dei nam et nos infirmi sumus in illo sed vivemus cum eo ex vir-
tute Dei in vobis vosmet ipsos temptate si estis in fide ipsi vos 5
probate an non cognoscitis vos ipsos quia Christus Iesus in vobis
est nisi forte reprobi estis spero autem quod cognoscetis quia nos 6
non sumus reprobi oramus autem Deum ut nihil mali faciatis 7
non ut nos probati pareamus sed ut vos quod bonum est faciatis
nos autem ut reprobi simus non enim possumus aliquid adversus 8
veritatem sed pro veritate gaudemus enim quando nos infirmi 9
sumus vos autem potentes estis hoc et oramus vestram consum-
mationem ideo haec absens scribo ut non praesens durius agam 10
secundum potestatem quam Dominus dedit mihi in aedificatio-
nem et non in destructionem de cetero fratres gaudete perfecti 11
estote exhortamini idem sapite pacem habete et Deus dilectionis
et pacis erit vobiscum salutate invicem in osculo sancto salutant 12
vos sancti omnes gratia Domini nostri Iesu Christi et caritas Dei 13
et communicatio Sancti Spiritus cum omnibus vobis amen

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE GALATIANS.

I Paulus apostolus non ab hominibus neque per hominem
sed per Iesum Christum et Deum Patrem qui suscita-
2 vit eum a mortuis et qui mecum sunt omnes fratres
3 ecclesiis Galatiae gratia vobis et pax a Deo Patre et
4 Domino nostro Iesu Christo qui dedit semet ipsum pro peccatis
nostris ut eriperet nos de praesenti saeculo nequam secundum
5 voluntatem Dei et Patris nostri cui est gloria in saecula sae-
6 culorum amen miror quod sic tam cito transferimini ab eo qui
7 vos vocavit in gratiam Christi in aliud evangelium quod non
est aliud nisi sunt aliqui qui vos conturbant et volunt convertere
8 evangelium Christi sed licet nos aut angelus de caelo evange-
lizet vobis praeterquam quod evangelizavimus vobis anathema
9 sit sicut praediximus et nunc iterum dico si quis vobis evan-
10 gelizaverit praeter id quod accepistis anathema sit modo enim
hominibus suadeo aut Deo aut quaero hominibus placere si ad-
11 huc hominibus placerem Christi servus non essem notum enim
vobis facio fratres evangelium quod evangelizatum est a me quia
12 non est secundum hominem neque enim ego ab homine acce-
13 pi illud neque didici sed per revelationem Iesu Christi audistis
enim conversationem meam aliquando in iudaismo quoniam su-
14 pra modum persequebar ecclesiam Dei et expugnabam illam et
proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos in genere meo
abundantius aemulator existens paternarum mearum traditio-
15 num cum autem placuit ei qui me segregavit de utero matris
16 meae et vocavit per gratiam suam ut revelaret Filium suum
in me ut evangelizarem illum in gentibus continuo non adquievi
17 carni et sanguini neque veni Hierosolyma ad antecessores meos
apostolos sed abii in Arabiam et iterum reversus sum Damascum
18 deinde post annos tres veni Hierosolyma videre Petrum et mansi
19 apud eum diebus quindecim alium autem apostolorum vidi ne-

minem nisi Iacobum fratrem Domini quae autem scribo vobis 20
ecce coram Deo quia non mentior deinde veni in partes Syriae et 21
Ciliciae eram autem ignotus facie ecclesiis Iudaeae quae erant in 22
Christo tantum autem auditum habebant quoniam qui perse- 23
quebatur nos aliquando nunc evangelizat fidem quam aliquando
expugnabat et in me clarificabant Deum 24

deinde post annos quattuordecim iterum ascendi Hierosoly- **II**
ma cum Barnaba adsumpto et Tito ascendi autem secundum 2
revelationem et contuli cum illis evangelium quod praedico in
gentibus seorsum autem his qui videbantur ne forte in vacuum
currerem aut cucurrissem sed neque Titus qui mecum erat cum 3
esset gentilis conpulsus est circumcidi sed propter subintroduc- 4
tos falsos fratres qui subintroierunt explorare libertatem nostram
quam habemus in Christo Iesu ut nos in servitutem redigerent
quibus neque ad horam cessimus subiectioni ut veritas evangelii 5
permaneat apud vos ab his autem qui videbantur esse aliquid 6
quales aliquando fuerint nihil mea interest Deus personam homi-
nis non accipit mihi enim qui videbantur nihil contulerunt sed 7
e contra cum vidissent quod creditum est mihi evangelium prae-
putii sicut Petro circumcisionis qui enim operatus est Petro in 8
apostolatum circumcisionis operatus est et mihi inter gentes et 9
cum cognovissent gratiam quae data est mihi Iacobus et Cephas
et Iohannes qui videbantur columnae esse dextras dederunt mihi
et Barnabae societatis ut nos in gentes ipsi autem in circum-
cisionem tantum ut pauperum memores essemus quod etiam 10
sollicitus fui hoc ipsum facere cum autem venisset Cephas An- 11
tiochiam in faciem ei restiti quia reprehensibilis erat prius enim 12
quam venirent quidam ab Iacobo cum gentibus edebat cum au-
tem venissent subtrahebat et segregabat se timens eos qui ex
circumcisione erant et simulationi eius consenserunt ceteri Iu- 13
daei ita ut et Barnabas duceretur ab eis in illa simulatione sed 14
cum vidissem quod non recte ambularent ad veritatem evangelii
dixi Cephae coram omnibus si tu cum Iudaeus sis gentiliter et
non iudaice vivis quomodo gentes cogis iudaizare nos natura 15
Iudaei et non ex gentibus peccatores scientes autem quod non 16
iustificatur homo ex operibus legis nisi per fidem Iesu Christi
et nos in Christo Iesu credidimus ut iustificemur ex fide Chri-
sti et non ex operibus legis propter quod ex operibus legis non
iustificabitur omnis caro quod si quaerentes iustificari in Chri- 17

sto inventi sumus et ipsi peccatores numquid Christus peccati
18 minister est absit si enim quae destruxi haec iterum aedifico
19 praevaricatorem me constituo ego enim per legem legi mortuus
20 sum ut Deo vivam Christo confixus sum cruci vivo autem iam
non ego vivit vero in me Christus quod autem nunc vivo in carne
in fide vivo Filii Dei qui dilexit me et tradidit se ipsum pro me
21 non abicio gratiam Dei si enim per legem iustitia ergo Christus
gratis mortuus est

III o insensati Galatae quis vos fascinavit ante quorum oculos
2 Iesus Christus proscriptus est crucifixus hoc solum volo a vobis
discere ex operibus legis Spiritum accepistis an ex auditu fidei
3 sic stulti estis cum Spiritu coeperitis nunc carne consummamini
4, 5 tanta passi estis sine causa si tamen sine causa qui ergo tribuit
vobis Spiritum et operatur virtutes in vobis ex operibus legis an
6 ex auditu fidei sicut Abraham credidit Deo et reputatum est ei
7 ad iustitiam cognoscitis ergo quia qui ex fide sunt hii sunt filii
8 Abrahae providens autem scriptura quia ex fide iustificat gen-
tes Deus praenuntiavit Abrahae quia benedicentur in te omnes
9 gentes igitur qui ex fide sunt benedicentur cum fideli Abraham
10 quicumque enim ex operibus legis sunt sub maledicto sunt scrip-
tum est enim maledictus omnis qui non permanserit in omnibus
11 quae scripta sunt in libro legis ut faciat ea quoniam autem in
lege nemo iustificatur apud Deum manifestum est quia iustus ex
12 fide vivit lex autem non est ex fide sed qui fecerit ea vivet in
13 illis Christus nos redemit de maledicto legis factus pro nobis
maledictum quia scriptum est maledictus omnis qui pendet in li-
14 gno ut in gentibus benedictio Abrahae fieret in Christo Iesu ut
15 pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem fratres secundum
hominem dico tamen hominis confirmatum testamentum nemo
16 spernit aut superordinat Abrahae dictae sunt promissiones et
semini eius non dicit et seminibus quasi in multis sed quasi in uno
17 et semini tuo qui est Christus hoc autem dico testamentum con-
firmatum a Deo quae post quadringentos et triginta annos facta
18 est lex non irritam facit ad evacuandam promissionem nam si
ex lege hereditas iam non ex repromissione Abrahae autem per
19 promissionem donavit Deus quid igitur lex propter transgressio-
nes posita est donec veniret semen cui promiserat ordinata per
20 angelos in manu mediatoris mediator autem unius non est Deus
21 autem unus est lex ergo adversus promissa Dei absit si enim da-

ta esset lex quae posset vivificare vere ex lege esset iustitia sed 22
conclusit scriptura omnia sub peccato ut promissio ex fide Iesu
Christi daretur credentibus prius autem quam veniret fides sub 23
lege custodiebamur conclusi in eam fidem quae revelanda erat
itaque lex pedagogus noster fuit in Christo ut ex fide iustifice- 24
mur at ubi venit fides iam non sumus sub pedagogo omnes 25, 26
enim filii Dei estis per fidem in Christo Iesu quicumque enim 27
in Christo baptizati estis Christum induistis non est Iudaeus 28
neque Graecus non est servus neque liber non est masculus ne-
que femina omnes enim vos unum estis in Christo Iesu si autem 29
vos Christi ergo Abrahae semen estis secundum promissionem
heredes

dico autem quanto tempore heres parvulus est nihil differt **IV**
servo cum sit dominus omnium sed sub tutoribus est et actori- 2
bus usque ad praefinitum tempus a patre ita et nos cum esse- 3
mus parvuli sub elementis mundi eramus servientes at ubi venit 4
plenitudo temporis misit Deus Filium suum factum ex muliere
factum sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret ut adoptio- 5
nem filiorum reciperemus quoniam autem estis filii misit Deus 6
Spiritum Filii sui in corda nostra clamantem Abba Pater itaque 7
iam non es servus sed filius quod si filius et heres per Deum sed 8
tunc quidem ignorantes Deum his qui natura non sunt dii servie-
batis nunc autem cum cognoveritis Deum immo cogniti sitis a 9
Deo quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa
quibus denuo servire vultis dies observatis et menses et tempo- 10
ra et annos timeo vos ne forte sine causa laboraverim in vobis 11
estote sicut et ego quia et ego sicut vos fratres obsecro vos nihil 12
me laesistis scitis autem quia per infirmitatem carnis evangeli- 13
zavi vobis iam pridem et temptationem vestram in carne mea 14
non sprevistis neque respuistis sed sicut angelum Dei excepistis
me sicut Christum Iesum ubi est ergo beatitudo vestra testi- 15
monium enim perhibeo vobis quia si fieri posset oculos vestros
eruissetis et dedissetis mihi ergo inimicus vobis factus sum ve- 16
rum dicens vobis aemulantur vos non bene sed excludere vos 17
volunt ut illos aemulemini bonum autem aemulamini in bono 18
semper et non tantum cum praesens sum apud vos filioli mei 19
quos iterum parturio donec formetur Christus in vobis vellem 20
autem esse apud vos modo et mutare vocem meam quoniam con-
fundor in vobis dicite mihi qui sub lege vultis esse legem non 21

22 legistis scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit
23 unum de ancilla et unum de libera sed qui de ancilla secundum
24 carnem natus est qui autem de libera per repromissionem quae
sunt per allegoriam dicta haec enim sunt duo testamenta unum
25 quidem a monte Sina in servitutem generans quae est Agar Si-
na enim mons est in Arabia qui coniunctus est ei quae nunc est
26 Hierusalem et servit cum filiis eius illa autem quae sursum est
27 Hierusalem libera est quae est mater nostra scriptum est enim
laetare sterilis quae non paris erumpe et exclama quae non par-
turis quia multi filii desertae magis quam eius quae habet virum
28, 29 nos autem fratres secundum Isaac promissionis filii sumus sed
quomodo tunc qui secundum carnem natus fuerat persequebatur
30 eum qui secundum spiritum ita et nunc sed quid dicit scriptura
eice ancillam et filium eius non enim heres erit filius ancillae cum
31 filio liberae itaque fratres non sumus ancillae filii sed liberae qua
libertate nos Christus liberavit

V, 2 state et nolite iterum iugo servitutis contineri ecce ego Pau-
lus dico vobis quoniam si circumcidamini Christus vobis nihil
3 proderit testificor autem rursum omni homini circumcidenti se
4 quoniam debitor est universae legis faciendae evacuati estis a
5 Christo qui in lege iustificamini a gratia excidistis nos enim
6 spiritu ex fide spem iustitiae expectamus nam in Christo Ie-
su neque circumcisio aliquid valet neque praeputium sed fides
7 quae per caritatem operatur currebatis bene quis vos inpedi-
8 vit veritati non oboedire persuasio non est ex eo qui vocat vos
9, 10 modicum fermentum totam massam corrumpit ego confido in
vobis in Domino quod nihil aliud sapietis qui autem conturbat
11 vos portabit iudicium quicumque est ille ego autem fratres si
circumcisionem adhuc praedico quid adhuc persecutionem patior
12 ergo evacuatum est scandalum crucis utinam et abscidantur qui
13 vos conturbant vos enim in libertatem vocati estis fratres tan-
tum ne libertatem in occasionem detis carnis sed per caritatem
14 servite invicem omnis enim lex in uno sermone impletur diliges
15 proximum tuum sicut te ipsum quod si invicem mordetis et co-
16 meditis videte ne ab invicem consumamini dico autem spiritu
17 ambulate et desiderium carnis non perficietis caro enim con-
cupiscit adversus spiritum spiritus autem adversus carnem haec
enim invicem adversantur ut non quaecumque vultis illa faciatis
18, 19 quod si spiritu ducimini non estis sub lege manifesta autem sunt

opera carnis quae sunt fornicatio inmunditia luxuria idolorum 20
servitus veneficia inimicitiae contentiones aemulationes irae rixae
dissensiones sectae invidiae homicidia ebrietates comesationes 21
et his similia quae praedico vobis sicut praedixi quoniam qui ta-
lia agunt regnum Dei non consequentur fructus autem Spiritus 22
est caritas gaudium pax longanimitas bonitas benignitas fides 23
modestia continentia adversus huiusmodi non est lex qui autem 24
sunt Christi carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis
si vivimus spiritu spiritu et ambulemus non efficiamur inanis 25, 26
gloriae cupidi invicem provocantes invicem invidentes

fratres et si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos **VI**
qui spiritales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis consi-
derans te ipsum ne et tu tempteris alter alterius onera portate 2
et sic adimplebitis legem Christi nam si quis existimat se ali- 3
quid esse cum sit nihil ipse se seducit opus autem suum probet 4
unusquisque et sic in semet ipso tantum gloriam habebit et non
in altero unusquisque enim onus suum portabit communicet 5, 6
autem is qui catecizatur verbum ei qui se catecizat in omnibus
bonis nolite errare Deus non inridetur quae enim seminaverit 7, 8
homo haec et metet quoniam qui seminat in carne sua de carne
et metet corruptionem qui autem seminat in spiritu de spiritu
metet vitam aeternam bonum autem facientes non deficiamus 9
tempore enim suo metemus non deficientes ergo dum tempus 10
habemus operemur bonum ad omnes maxime autem ad dome-
sticos fidei videte qualibus litteris scripsi vobis mea manu qui- 11, 12
cumque volunt placere in carne hii cogunt vos circumcidi tantum
ut crucis Christi persecutionem non patiantur neque enim qui 13
circumciduntur legem custodiunt sed volunt vos circumcidi ut in
carne vestra glorientur mihi autem absit gloriari nisi in cruce 14
Domini nostri Iesu Christi per quem mihi mundus crucifixus est
et ego mundo in Christo enim Iesu neque circumcisio aliquid 15
valet neque praeputium sed nova creatura et quicumque hanc 16
regulam secuti fuerint pax super illos et misericordia et super
Israhel Dei de cetero nemo mihi molestus sit ego enim stigmata 17
Iesu in corpore meo porto gratia Domini nostri Iesu Christi cum 18
spiritu vestro fratres amen

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE EPHESIANS.

I Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei sanc-
tis omnibus qui sunt Ephesi et fidelibus in Christo Iesu
2 gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Ie-
3 su Christo benedictus Deus et Pater Domini nostri
Iesu Christi qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in
4 caelestibus in Christo sicut elegit nos in ipso ante mundi con-
stitutionem ut essemus sancti et inmaculati in conspectu eius in
5 caritate qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Ie-
sum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suae
6 in laudem gloriae gratiae suae in qua gratificavit nos in dilecto
7 in quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem
8 peccatorum secundum divitias gratiae eius quae superabunda-
9 vit in nobis in omni sapientia et prudentia ut notum faceret
nobis sacramentum voluntatis suae secundum bonum placitum
10 eius quod proposuit in eo in dispensationem plenitudinis tem-
porum instaurare omnia in Christo quae in caelis et quae in
11 terra sunt in ipso in quo etiam sorte vocati sumus praedestinati
secundum propositum eius qui omnia operatur secundum consi-
12 lium voluntatis suae ut simus in laudem gloriae eius qui ante
13 speravimus in Christo in quo et vos cum audissetis verbum veri-
tatis evangelium salutis vestrae in quo et credentes signati estis
14 Spiritu promissionis Sancto qui est pignus hereditatis nostrae
15 in redemptionem adquisitionis in laudem gloriae ipsius propte-
rea et ego audiens fidem vestram quae est in Domino Iesu et
16 dilectionem in omnes sanctos non cesso gratias agens pro vobis
17 memoriam vestri faciens in orationibus meis ut Deus Domini
nostri Iesu Christi Pater gloriae det vobis spiritum sapientiae
18 et revelationis in agnitione eius inluminatos oculos cordis ve-
stri ut sciatis quae sit spes vocationis eius quae divitiae gloriae
19 hereditatis eius in sanctis et quae sit supereminens magnitudo

virtutis eius in nos qui credidimus secundum operationem poten-
tiae virtutis eius quam operatus est in Christo suscitans illum a 20
mortuis et constituens ad dexteram suam in caelestibus supra 21
omnem principatum et potestatem et virtutem et dominationem
et omne nomen quod nominatur non solum in hoc saeculo sed
et in futuro et omnia subiecit sub pedibus eius et ipsum dedit 22
caput supra omnia ecclesiae quae est corpus ipsius plenitudo 23
eius qui omnia in omnibus adimpletur

et vos cum essetis mortui delictis et peccatis vestris in quibus **II**, 2
aliquando ambulastis secundum saeculum mundi huius secun-
dum principem potestatis aeris huius spiritus qui nunc operatur
in filios diffidentiae in quibus et nos omnes aliquando conversa- 3
ti sumus in desideriis carnis nostrae facientes voluntates carnis
et cogitationum et eramus natura filii irae sicut et ceteri Deus 4
autem qui dives est in misericordia propter nimiam caritatem
suam qua dilexit nos et cum essemus mortui peccatis convi- 5
vificavit nos Christo gratia estis salvati et conresuscitavit et 6
consedere fecit in caelestibus in Christo Iesu ut ostenderet in 7
saeculis supervenientibus abundantes divitias gratiae suae in bo-
nitate super nos in Christo Iesu gratia enim estis salvati per 8
fidem et hoc non ex vobis Dei enim donum est non ex operibus 9
ut ne quis glorietur ipsius enim sumus factura creati in Christo 10
Iesu in operibus bonis quae praeparavit Deus ut in illis ambule-
mus propter quod memores estote quod aliquando vos gentes in 11
carne qui dicimini praeputium ab ea quae dicitur circumcisio in
carne manufacta quia eratis illo in tempore sine Christo alienati 12
a conversatione Israhel et hospites testamentorum promissionis
spem non habentes et sine Deo in mundo nunc autem in Christo 13
Iesu vos qui aliquando eratis longe facti estis prope in sanguine
Christi ipse est enim pax nostra qui fecit utraque unum et me- 14
dium parietem maceriae solvens inimicitiam in carne sua legem 15
mandatorum decretis evacuans ut duos condat in semet ipsum
in unum novum hominem faciens pacem et reconciliet ambos 16
in uno corpore Deo per crucem interficiens inimicitiam in semet
ipso et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe fuistis et pa- 17
cem his qui prope quoniam per ipsum habemus accessum ambo 18
in uno Spiritu ad Patrem ergo iam non estis hospites et advenae 19
sed estis cives sanctorum et domestici Dei superaedificati super 20
fundamentum apostolorum et prophetarum ipso summo angulari

21 lapide Christo Iesu in quo omnis aedificatio constructa crescit
22 in templum sanctum in Domino in quo et vos coaedificamini in
habitaculum Dei in Spiritu

III huius rei gratia ego Paulus vinctus Christi Iesu pro vobis gen-
2 tibus si tamen audistis dispensationem gratiae Dei quae data est
3 mihi in vobis quoniam secundum revelationem notum mihi fac-
4 tum est sacramentum sicut supra scripsi in brevi prout potestis
5 legentes intellegere prudentiam meam in mysterio Christi quod
aliis generationibus non est agnitum filiis hominum sicuti nunc
6 revelatum est sanctis apostolis eius et prophetis in Spiritu esse
gentes coheredes et concorporales et conparticipes promissionis
7 in Christo Iesu per evangelium cuius factus sum minister secun-
dum donum gratiae Dei quae data est mihi secundum operatio-
8 nem virtutis eius mihi omnium sanctorum minimo data est gra-
tia haec in gentibus evangelizare ininvestigabiles divitias Christi
9 et inluminare omnes quae sit dispensatio sacramenti absconditi
10 a saeculis in Deo qui omnia creavit ut innotescat principibus et
potestatibus in caelestibus per ecclesiam multiformis sapientia
11 Dei secundum praefinitionem saeculorum quam fecit in Chri-
12 sto Iesu Domino nostro in quo habemus fiduciam et accessum
13 in confidentia per fidem eius propter quod peto ne deficiatis in
14 tribulationibus meis pro vobis quae est gloria vestra huius rei
gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi
15, 16 ex quo omnis paternitas in caelis et in terra nominatur ut det
vobis secundum divitias gloriae suae virtute corroborari per Spi-
17 ritum eius in interiore homine habitare Christum per fidem in
18 cordibus vestris in caritate radicati et fundati ut possitis con-
prehendere cum omnibus sanctis quae sit latitudo et longitudo et
19 sublimitas et profundum scire etiam supereminentem scientiae
20 caritatem Christi ut impleamini in omnem plenitudinem Dei ei
autem qui potens est omnia facere superabundanter quam peti-
mus aut intellegimus secundum virtutem quae operatur in nobis
21 ipsi gloria in ecclesia et in Christo Iesu in omnes generationes
saeculi saeculorum amen

IV obsecro itaque vos ego vinctus in Domino ut digne ambuletis
2 vocatione qua vocati estis cum omni humilitate et mansuetudine
3 cum patientia subportantes invicem in caritate solliciti servare
4 unitatem spiritus in vinculo pacis unum corpus et unus spiritus
5 sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae unus Dominus

una fides unum baptisma unus Deus et Pater omnium qui su- 6
per omnes et per omnia et in omnibus nobis unicuique autem 7
nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi
propter quod dicit ascendens in altum captivam duxit captivi- 8
tatem dedit dona hominibus quod autem ascendit quid est nisi 9
quia et descendit primum in inferiores partes terrae qui descen- 10
dit ipse est et qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia
et ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam autem pro- 11
phetas alios vero evangelistas alios autem pastores et doctores
ad consummationem sanctorum in opus ministerii in aedifica- 12
tionem corporis Christi donec occurramus omnes in unitatem 13
fidei et agnitionis Filii Dei in virum perfectum in mensuram ae-
tatis plenitudinis Christi ut iam non simus parvuli fluctuantes 14
et circumferamur omni vento doctrinae in nequitia hominum in
astutia ad circumventionem erroris veritatem autem facientes 15
in caritate crescamus in illo per omnia qui est caput Christus
ex quo totum corpus conpactum et conexum per omnem iunc- 16
turam subministrationis secundum operationem in mensuram
uniuscuiusque membri augmentum corporis facit in aedificatio-
nem sui in caritate hoc igitur dico et testificor in Domino ut 17
iam non ambuletis sicut gentes ambulant in vanitate sensus sui
tenebris obscuratum habentes intellectum alienati a vita Dei per 18
ignorantiam quae est in illis propter caecitatem cordis ipsorum
qui desperantes semet ipsos tradiderunt inpudicitiae in operatio- 19
nem inmunditiae omnis in avaritia vos autem non ita didicistis 20
Christum si tamen illum audistis et in ipso edocti estis sicut 21
est veritas in Iesu deponere vos secundum pristinam conver- 22
sationem veterem hominem qui corrumpitur secundum deside-
ria erroris renovamini autem spiritu mentis vestrae et induite 23, 24
novum hominem qui secundum Deum creatus est in iustitia et
sanctitate veritatis propter quod deponentes mendacium loqui- 25
mini veritatem unusquisque cum proximo suo quoniam sumus
invicem membra irascimini et nolite peccare sol non occidat 26
super iracundiam vestram nolite locum dare diabolo qui fura- 27, 28
batur iam non furetur magis autem laboret operando manibus
quod bonum est ut habeat unde tribuat necessitatem patienti
omnis sermo malus ex ore vestro non procedat sed si quis bonus 29
ad aedificationem oportunitatis ut det gratiam audientibus et 30
nolite contristare Spiritum Sanctum Dei in quo signati estis in

31 die redemptionis omnis amaritudo et ira et indignatio et clamor
32 et blasphemia tollatur a vobis cum omni malitia estote autem
invicem benigni misericordes donantes invicem sicut et Deus in
Christo donavit nobis

V, 2 estote ergo imitatores Dei sicut filii carissimi et ambulate in
dilectione sicut et Christus dilexit nos et tradidit se ipsum pro
3 nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis fornicatio
autem et omnis inmunditia aut avaritia nec nominetur in vobis
4 sicut decet sanctos aut turpitudo aut stultiloquium aut scurri-
5 litas quae ad rem non pertinent sed magis gratiarum actio hoc
enim scitote intellegentes quod omnis fornicator aut inmundus
aut avarus quod est idolorum servitus non habet hereditatem in
6 regno Christi et Dei nemo vos seducat inanibus verbis propter
7 haec enim venit ira Dei in filios diffidentiae nolite ergo effici par-
8 ticipes eorum eratis enim aliquando tenebrae nunc autem lux
9 in Domino ut filii lucis ambulate fructus enim lucis est in omni
10 bonitate et iustitia et veritate probantes quid sit beneplacitum
11 Deo et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum
12 magis autem et redarguite quae enim in occulto fiunt ab ip-
13 sis turpe est et dicere omnia autem quae arguuntur a lumine
14 manifestantur omne enim quod manifestatur lumen est propter
quod dicit surge qui dormis et exsurge a mortuis et inluminabit
15 tibi Christus videte itaque fratres quomodo caute ambuletis non
16 quasi insipientes sed ut sapientes redimentes tempus quoniam
17 dies mali sunt propterea nolite fieri inprudentes sed intellegen-
18 tes quae sit voluntas Domini et nolite inebriari vino in quo est
19 luxuria sed implemini Spiritu loquentes vobismet ipsis in psal-
mis et hymnis et canticis spiritalibus cantantes et psallentes in
20 cordibus vestris Domino gratias agentes semper pro omnibus in
21 nomine Domini nostri Iesu Christi Deo et Patri subiecti invicem
22 in timore Christi mulieres viris suis subditae sint sicut Domino
23 quoniam vir caput est mulieris sicut Christus caput est eccle-
24 siae ipse salvator corporis sed ut ecclesia subiecta est Christo
25 ita et mulieres viris suis in omnibus viri diligite uxores sicut et
26 Christus dilexit ecclesiam et se ipsum tradidit pro ea ut illam
27 sanctificaret mundans lavacro aquae in verbo ut exhiberet ipse
sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam aut
28 aliquid eiusmodi sed ut sit sancta et inmaculata ita et viri de-
bent diligere uxores suas ut corpora sua qui suam uxorem diligit

se ipsum diligit nemo enim umquam carnem suam odio habuit 29
sed nutrit et fovet eam sicut et Christus ecclesiam quia membra 30
sumus corporis eius de carne eius et de ossibus eius propter hoc 31
relinquet homo patrem et matrem suam et adherebit uxori suae
et erunt duo in carne una sacramentum hoc magnum est ego 32
autem dico in Christo et in ecclesia verumtamen et vos singuli 33
unusquisque suam uxorem sicut se ipsum diligat uxor autem ut
timeat virum

filii oboedite parentibus vestris in Domino hoc enim est iu- **VI**
stum honora patrem tuum et matrem quod est mandatum pri- 2
mum in promissione ut bene sit tibi et sis longevus super ter- 3
ram et patres nolite ad iracundiam provocare filios vestros sed 4
educate illos in disciplina et correptione Domini servi oboedite 5
dominis carnalibus cum timore et tremore in simplicitate cordis
vestri sicut Christo non ad oculum servientes quasi hominibus 6
placentes sed ut servi Christi facientes voluntatem Dei ex animo
cum bona voluntate servientes sicut Domino et non hominibus 7
scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum hoc 8
percipiet a Domino sive servus sive liber et domini eadem facite 9
illis remittentes minas scientes quia et illorum et vester Dominus
est in caelis et personarum acceptio non est apud eum de ce- 10
tero fratres confortamini in Domino et in potentia virtutis eius
induite vos arma Dei ut possitis stare adversus insidias diaboli 11
quia non est nobis conluctatio adversus carnem et sanguinem sed 12
adversus principes et potestates adversus mundi rectores tene-
brarum harum contra spiritalia nequitiae in caelestibus propte- 13
rea accipite armaturam Dei ut possitis resistere in die malo et
omnibus perfectis stare state ergo succincti lumbos vestros in 14
veritate et induti loricam iustitiae et calciati pedes in praepara- 15
tione evangelii pacis in omnibus sumentes scutum fidei in quo 16
possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere et galeam salutis 17
adsumite et gladium Spiritus quod est verbum Dei per omnem 18
orationem et obsecrationem orantes omni tempore in Spiritu et
in ipso vigilantes in omni instantia et obsecratione pro omnibus
sanctis et pro me ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum 19
fiducia notum facere mysterium evangelii pro quo legatione fun- 20
gor in catena ita ut in ipso audeam prout oportet me loqui ut 21
autem et vos sciatis quae circa me sunt quid agam omnia nota
vobis faciet Tychicus carissimus frater et fidelis minister in Do-

22 mino quem misi ad vos in hoc ipsum ut cognoscatis quae circa
23 nos sunt et consoletur corda vestra pax fratribus et caritas cum
24 fide a Deo Patre et Domino Iesu Christo gratia cum omnibus
qui diligunt Dominum nostrum Iesum Christum in incorruptione

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE PHILIPPIANS.

Paulus et Timotheus servi Iesu Christi omnibus sanc- I
tis in Christo Iesu qui sunt Philippis cum episcopis et
diaconis gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et 2
Domino Iesu Christo gratias ago Deo meo in omni 3
memoria vestri semper in cunctis orationibus meis pro omnibus 4
vobis cum gaudio deprecationem faciens super communicatione 5
vestra in evangelio a prima die usque nunc confidens hoc ip- 6
sum quia qui coepit in vobis opus bonum perficiet usque in diem
Christi Iesu sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis 7
eo quod habeam in corde vos et in vinculis meis et in defensio-
ne et confirmatione evangelii socios gaudii mei omnes vos esse
testis enim mihi est Deus quomodo cupiam omnes vos in visce- 8
ribus Christi Iesu et hoc oro ut caritas vestra magis ac magis 9
abundet in scientia et omni sensu ut probetis potiora ut sitis 10
sinceres et sine offensa in diem Christi repleti fructu iustitiae 11
per Christum Iesum in gloriam et laudem Dei scire autem vos 12
volo fratres quia quae circa me sunt magis ad profectum vene-
runt evangelii ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in 13
omni praetorio et in ceteris omnibus et plures e fratribus in Do- 14
mino confidentes vinculis meis abundantius audere sine timore
verbum Dei loqui quidam quidem et propter invidiam et conten- 15
tionem quidam autem et propter bonam voluntatem Christum
praedicant quidam ex caritate scientes quoniam in defensionem 16
evangelii positus sum quidam autem ex contentione Christum 17
adnuntiant non sincere existimantes pressuram se suscitare vin-
culis meis quid enim dum omni modo sive per occasionem sive 18
per veritatem Christus adnuntiatur et in hoc gaudeo sed et gau-
debo scio enim quia hoc mihi proveniet in salutem per vestram 19
orationem et subministrationem Spiritus Iesu Christi secundum 20
expectationem et spem meam quia in nullo confundar sed in omni

fiducia sicut semper et nunc magnificabitur Christus in corpore
21 meo sive per vitam sive per mortem mihi enim vivere Christus
22 est et mori lucrum quod si vivere in carne hic mihi fructus ope-
23 ris est et quid eligam ignoro coartor autem e duobus desiderium
24 habens dissolvi et cum Christo esse multo magis melius perma-
25 nere autem in carne magis necessarium est propter vos et hoc
confidens scio quia manebo et permanebo omnibus vobis ad pro-
26 fectum vestrum et gaudium fidei ut gratulatio vestra abundet
27 in Christo Iesu in me per meum adventum iterum ad vos tan-
tum digne evangelio Christi conversamini ut sive cum venero et
videro vos sive absens audiam de vobis quia stetistis uno spiritu
28 unianimes conlaborantes fide evangelii et in nullo terreamini ab
adversariis quae est illis causa perditionis vobis autem salutis et
29 hoc a Deo quia vobis donatum est pro Christo non solum ut in
30 eum credatis sed ut etiam pro illo patiamini eundem certamen
habentes qualem et vidistis in me et nunc audistis de me
II si qua ergo consolatio in Christo si quod solacium caritatis
2 si qua societas spiritus si quid viscera et miserationes imple-
te gaudium meum ut idem sapiatis eandem caritatem habentes
3 unianimes id ipsum sentientes nihil per contentionem neque per
inanem gloriam sed in humilitate superiores sibi invicem arbi-
4 trantes non quae sua sunt singuli considerantes sed et ea quae
5, 6 aliorum hoc enim sentite in vobis quod et in Christo Iesu qui
cum in forma Dei esset non rapinam arbitratus est esse se aequa-
7 lem Deo sed semet ipsum exinanivit formam servi accipiens in
8 similitudinem hominum factus et habitu inventus ut homo hu-
miliavit semet ipsum factus oboediens usque ad mortem mortem
9 autem crucis propter quod et Deus illum exaltavit et donavit
10 illi nomen super omne nomen ut in nomine Iesu omne genu
11 flectat caelestium et terrestrium et infernorum et omnis lingua
confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris
12 itaque carissimi mei sicut semper oboedistis non ut in praesentia
mei tantum sed multo magis nunc in absentia mea cum metu
13 et tremore vestram salutem operamini Deus est enim qui ope-
14 ratur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate omnia
15 autem facite sine murmurationibus et haesitationibus ut sitis
sine querella et simplices filii Dei sine reprehensione in medio
nationis pravae et perversae inter quos lucetis sicut luminaria
16 in mundo verbum vitae continentes ad gloriam meam in die

Christi quia non in vacuum cucurri neque in vacuum laboravi
sed et si immolor supra sacrificium et obsequium fidei vestrae 17
gaudeo et congratulor omnibus vobis id ipsum autem et vos 18
gaudete et congratulamini mihi spero autem in Domino Iesu 19
Timotheum cito me mittere ad vos ut et ego bono animo sim
cognitis quae circa vos sunt neminem enim habeo tam uniani- 20
mem qui sincera affectione pro vobis sollicitus sit omnes enim 21
sua quaerunt non quae sunt Christi Iesu experimentum autem 22
eius cognoscite quoniam sicut patri filius mecum servivit in evan-
gelium hunc igitur spero me mittere mox ut videro quae circa 23
me sunt confido autem in Domino quoniam et ipse veniam ad 24
vos cito necessarium autem existimavi Epafroditum fratrem et 25
cooperatorem et commilitonem meum vestrum autem apostolum
et ministrum necessitatis meae mittere ad vos quoniam quidem 26
omnes vos desiderabat et maestus erat propterea quod audiera-
tis illum infirmatum nam et infirmatus est usque ad mortem 27
sed Deus misertus est eius non solum autem eius verum etiam
et mei ne tristitiam super tristitiam haberem festinantius ergo 28
misi illum ut viso eo iterum gaudeatis et ego sine tristitia sim
excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino et eiusmodi 29
cum honore habetote quoniam propter opus Christi usque ad 30
mortem accessit tradens animam suam ut impleret id quod ex
vobis deerat erga meum obsequium

de cetero fratres mei gaudete in Domino eadem vobis scribere **III**
mihi quidem non pigrum vobis autem necessarium videte ca- 2
nes videte malos operarios videte concisionem nos enim sumus 3
circumcisio qui spiritu Deo servimus et gloriamur in Christo Ie-
su et non in carne fiduciam habentes quamquam ego habeam 4
confidentiam et in carne si quis alius videtur confidere in car-
ne ego magis circumcisus octava die ex genere Israhel de tri- 5
bu Beniamin Hebraeus ex Hebraeis secundum legem Pharisaeus
secundum aemulationem persequens ecclesiam Dei secundum iu- 6
stitiam quae in lege est conversatus sine querella sed quae mihi 7
fuerunt lucra haec arbitratus sum propter Christum detrimenta
verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminen- 8
tem scientiam Iesu Christi Domini mei propter quem omnia de-
trimentum feci et arbitror ut stercora ut Christum lucri faciam
et inveniar in illo non habens meam iustitiam quae ex lege est sed 9
illam quae ex fide est Christi quae ex Deo est iustitia in fide ad 10

agnoscendum illum et virtutem resurrectionis eius et societatem
11 passionum illius configuratus morti eius si quo modo occurram
12 ad resurrectionem quae est ex mortuis non quod iam acceperim
aut iam perfectus sim sequor autem si conprehendam in quo et
13 conprehensus sum a Christo Iesu fratres ego me non arbitror
conprehendisse unum autem quae quidem retro sunt obliviscens
14 ad ea vero quae sunt in priora extendens me ad destinatum
persequor ad bravium supernae vocationis Dei in Christo Iesu
15 quicumque ergo perfecti hoc sentiamus et si quid aliter sapitis et
16 hoc vobis Deus revelabit verumtamen ad quod pervenimus ut
17 idem sapiamus et in eadem permaneamus regula imitatores mei
estote fratres et observate eos qui ita ambulant sicut habetis for-
18 mam nos multi enim ambulant quos saepe dicebam vobis nunc
19 autem et flens dico inimicos crucis Christi quorum finis interitus
quorum deus venter et gloria in confusione ipsorum qui terrena
20 sapiunt nostra autem conversatio in caelis est unde etiam sal-
21 vatorem expectamus Dominum Iesum Christum qui reformabit
corpus humilitatis nostrae configuratum corpori claritatis suae
secundum operationem qua possit etiam subicere sibi omnia
IV itaque fratres mei carissimi et desiderantissimi gaudium meum
2 et corona mea sic state in Domino carissimi Euhodiam rogo et
3 Syntychen deprecor id ipsum sapere in Domino etiam rogo et te
germane conpar adiuva illas quae mecum laboraverunt in evan-
gelio cum Clemente et ceteris adiutoribus meis quorum nomina
4 sunt in libro vitae gaudete in Domino semper iterum dico gau-
5 dete modestia vestra nota sit omnibus hominibus Dominus pro-
6 pe nihil solliciti sitis sed in omni oratione et obsecratione cum
7 gratiarum actione petitiones vestrae innotescant apud Deum et
pax Dei quae exsuperat omnem sensum custodiat corda vestra
8 et intellegentias vestras in Christo Iesu de cetero fratres quae-
cumque sunt vera quaecumque pudica quaecumque iusta quae-
cumque sancta quaecumque amabilia quaecumque bonae famae
9 si qua virtus si qua laus haec cogitate quae et didicistis et ac-
cepistis et audistis et vidistis in me haec agite et Deus pacis erit
10 vobiscum gavisus sum autem in Domino vehementer quoniam
tandem aliquando refloruistis pro me sentire sicut et sentiebatis
11 occupati autem eratis non quasi propter penuriam dico ego enim
12 didici in quibus sum sufficiens esse scio et humiliari scio et abun-
dare ubique et in omnibus institutus sum et satiari et esurire et

abundare et penuriam pati omnia possum in eo qui me confor- 13
tat verumtamen bene fecistis communicantes tribulationi meae 14
scitis autem et vos Philippenses quod in principio evangelii quan- 15
do profectus sum a Macedonia nulla mihi ecclesia communicavit
in ratione dati et accepti nisi vos soli quia et Thessalonicam et 16
semel et bis in usum mihi misistis non quia quaero datum sed 17
requiro fructum abundantem in rationem vestram habeo autem 18
omnia et abundo repletus sum acceptis ab Epafrodito quae mi-
sistis odorem suavitatis hostiam acceptam placentem Deo Deus 19
autem meus impleat omne desiderium vestrum secundum divi-
tias suas in gloria in Christo Iesu Deo autem et Patri nostro 20
gloria in saecula saeculorum amen salutate omnem sanctum in 21
Christo Iesu salutant vos qui mecum sunt fratres salutant vos 22
omnes sancti maxime autem qui de Caesaris domo sunt gratia 23
Domini Iesu Christi cum spiritu vestro amen

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE COLOSSIANS.

I Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei et Ti-
2 motheus frater his qui sunt Colossis sanctis et fidelibus
fratribus in Christo Iesu gratia vobis et pax a Deo Pa-
3 tre nostro gratias agimus Deo et Patri Domini nostri
4 Iesu Christi semper pro vobis orantes audientes fidem vestram
in Christo Iesu et dilectionem quam habetis in sanctos omnes
5 propter spem quae reposita est vobis in caelis quam audistis in
6 verbo veritatis evangelii quod pervenit ad vos sicut et in uni-
verso mundo est et fructificat et crescit sicut in vobis ex ea die
7 qua audistis et cognovistis gratiam Dei in veritate sicut didi-
cistis ab Epaphra carissimo conservo nostro qui est fidelis pro
8 vobis minister Christi Iesu qui etiam manifestavit nobis dilec-
9 tionem vestram in Spiritu ideo et nos ex qua die audivimus non
cessamus pro vobis orantes et postulantes ut impleamini agni-
10 tione voluntatis eius in omni sapientia et intellectu spiritali ut
ambuletis digne Deo per omnia placentes in omni opere bono
11 fructificantes et crescentes in scientia Dei in omni virtute con-
fortati secundum potentiam claritatis eius in omni patientia et
12 longanimitate cum gaudio gratias agentes Patri qui dignos nos
13 fecit in partem sortis sanctorum in lumine qui eripuit nos de po-
testate tenebrarum et transtulit in regnum Filii dilectionis suae
14, 15 in quo habemus redemptionem remissionem peccatorum qui est
16 imago Dei invisibilis primogenitus omnis creaturae quia in ipso
condita sunt universa in caelis et in terra visibilia et invisibi-
lia sive throni sive dominationes sive principatus sive potestates
17 omnia per ipsum et in ipso creata sunt et ipse est ante omnes et
18 omnia in ipso constant et ipse est caput corporis ecclesiae qui
est principium primogenitus ex mortuis ut sit in omnibus ipse
19 primatum tenens quia in ipso conplacuit omnem plenitudinem
20 habitare et per eum reconciliare omnia in ipsum pacificans per
sanguinem crucis eius sive quae in terris sive quae in caelis sunt

et vos cum essetis aliquando alienati et inimici sensu in operi- 21
bus malis nunc autem reconciliavit in corpore carnis eius per 22
mortem exhibere vos sanctos et inmaculatos et inreprehensibiles
coram ipso si tamen permanetis in fide fundati et stabiles et in- 23
mobiles ab spe evangelii quod audistis quod praedicatum est in
universa creatura quae sub caelo est cuius factus sum ego Paulus
minister qui nunc gaudeo in passionibus pro vobis et adimpleo 24
ea quae desunt passionum Christi in carne mea pro corpore eius
quod est ecclesia cuius factus sum ego minister secundum di- 25
spensationem Dei quae data est mihi in vos ut impleam verbum
Dei mysterium quod absconditum fuit a saeculis et generatio- 26
nibus nunc autem manifestatum est sanctis eius quibus voluit 27
Deus notas facere divitias gloriae sacramenti huius in gentibus
quod est Christus in vobis spes gloriae quem nos adnuntiamus 28
corripientes omnem hominem et docentes omnem hominem in
omni sapientia ut exhibeamus omnem hominem perfectum in
Christo Iesu in quo et laboro certando secundum operationem 29
eius quam operatur in me in virtute

volo enim vos scire qualem sollicitudinem habeam pro vobis **II**
et pro his qui sunt Laodiciae et quicumque non viderunt faciem
meam in carne ut consolentur corda ipsorum instructi in cari- 2
tate et in omnes divitias plenitudinis intellectus in agnitionem
mysterii Dei Patris Christi Iesu in quo sunt omnes thesauri sa- 3
pientiae et scientiae absconditi hoc autem dico ut nemo vos 4
decipiat in subtilitate sermonum nam et si corpore absens sum 5
sed spiritu vobiscum sum gaudens et videns ordinem vestrum et
firmamentum eius quae in Christo est fidei vestrae sicut ergo ac- 6
cepistis Christum Iesum Dominum in ipso ambulate radicati et 7
superaedificati in ipso et confirmati fide sicut et didicistis abun-
dantes in gratiarum actione videte ne quis vos decipiat per phi- 8
losophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominum
secundum elementa mundi et non secundum Christum quia in 9
ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter et estis in 10
illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis in quo et 11
circumcisi estis circumcisione non manufacta in expoliatione cor-
poris carnis in circumcisione Christi consepulti ei in baptismo 12
in quo et resurrexistis per fidem operationis Dei qui suscitavit il-
lum a mortuis et vos cum mortui essetis in delictis et praeputio 13
carnis vestrae convivificavit cum illo donans vobis omnia delicta

14 delens quod adversum nos erat chirografum decretis quod erat
contrarium nobis et ipsum tulit de medio adfigens illud cruci
15 expolians principatus et potestates traduxit palam triumphans
16 illos in semet ipso nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut
17 in parte diei festi aut neomeniae aut sabbatorum quae sunt um-
18 bra futurorum corpus autem Christi nemo vos seducat volens in
humilitate et religione angelorum quae non vidit ambulans fru-
19 stra inflatus sensu carnis suae et non tenens caput ex quo totum
corpus per nexus et coniunctiones subministratum et construc-
20 tum crescit in augmentum Dei si mortui estis cum Christo ab
elementis mundi quid adhuc tamquam viventes in mundo decer-
21, 22 nitis ne tetigeris neque gustaveris neque contrectaveris quae
sunt omnia in interitu ipso usu secundum praecepta et doctri-
23 nas hominum quae sunt rationem quidem habentia sapientiae
in superstitione et humilitate et ad non parcendum corpori non
in honore aliquo ad saturitatem carnis
III igitur si conresurrexistis Christo quae sursum sunt quaerite
2 ubi Christus est in dextera Dei sedens quae sursum sunt sapite
3 non quae supra terram mortui enim estis et vita vestra abs-
4 condita est cum Christo in Deo cum Christus apparuerit vita
5 vestra tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria mortificate
ergo membra vestra quae sunt super terram fornicationem in-
munditiam libidinem concupiscentiam malam et avaritiam quae
6 est simulacrorum servitus propter quae venit ira Dei super filios
7 incredulitatis in quibus et vos ambulastis aliquando cum vive-
8 retis in illis nunc autem deponite et vos omnia iram indigna-
tionem malitiam blasphemiam turpem sermonem de ore vestro
9 nolite mentiri invicem expoliantes vos veterem hominem cum ac-
10 tibus eius et induentes novum eum qui renovatur in agnitionem
11 secundum imaginem eius qui creavit eum ubi non est gentilis
et Iudaeus circumcisio et praeputium barbarus et Scytha servus
12 et liber sed omnia et in omnibus Christus induite vos ergo si-
cut electi Dei sancti et dilecti viscera misericordiae benignitatem
13 humilitatem modestiam patientiam subportantes invicem et do-
nantes vobis ipsis si quis adversus aliquem habet querellam sicut
14 et Dominus donavit vobis ita et vos super omnia autem haec
15 caritatem quod est vinculum perfectionis et pax Christi exultet
in cordibus vestris in qua et vocati estis in uno corpore et grati
16 estote verbum Christi habitet in vobis abundanter in omni sa-

pientia docentes et commonentes vosmet ipsos psalmis hymnis
canticis spiritalibus in gratia cantantes in cordibus vestris Deo
omne quodcumque facitis in verbo aut in opere omnia in nomi- 17
ne Domini Iesu gratias agentes Deo et Patri per ipsum mulieres 18
subditae estote viris sicut oportet in Domino viri diligite uxores 19
et nolite amari esse ad illas filii oboedite parentibus per omnia 20
hoc enim placitum est in Domino patres nolite ad indignatio- 21
nem provocare filios vestros ut non pusillo animo fiant servi ob- 22
oedite per omnia dominis carnalibus non ad oculum servientes
quasi hominibus placentes sed in simplicitate cordis timentes Do-
minum quodcumque facitis ex animo operamini sicut Domino 23
et non hominibus scientes quod a Domino accipietis retributio- 24
nem hereditatis Domino Christo servite qui enim iniuriam facit 25
recipiet id quod inique gessit et non est personarum acceptio

domini quod iustum est et aequum servis praestate scientes **IV**
quoniam et vos Dominum habetis in caelo orationi instate vi- 2
gilantes in ea in gratiarum actione orantes simul et pro nobis 3
ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium
Christi propter quod etiam vinctus sum ut manifestem illud ita 4
ut oportet me loqui in sapientia ambulate ad eos qui foris sunt 5
tempus redimentes sermo vester semper in gratia sale sit condi- 6
tus ut sciatis quomodo oporteat vos unicuique respondere quae 7
circa me sunt omnia vobis nota faciet Tychicus carissimus frater
et fidelis minister et conservus in Domino quem misi ad vos ad 8
hoc ipsum ut cognoscat quae circa vos sunt et consoletur corda
vestra cum Onesimo carissimo et fideli fratre qui est ex vobis 9
omnia quae hic aguntur nota facient vobis salutat vos Aristar- 10
chus concaptivus meus et Marcus consobrinus Barnabae de quo
accepistis mandata si venerit ad vos excipite illum et Iesus qui 11
dicitur Iustus qui sunt ex circumcisione hii soli sunt adiutores
in regno Dei qui mihi fuerunt solacio salutat vos Epaphras qui 12
ex vobis est servus Christi Iesu semper sollicitus pro vobis in
orationibus ut stetis perfecti et pleni in omni voluntate Dei te- 13
stimonium enim illi perhibeo quod habet multum laborem pro
vobis et pro his qui sunt Laodiciae et qui Hierapoli salutat vos 14
Lucas medicus carissimus et Demas salutate fratres qui sunt 15
Laodiciae et Nympham et quae in domo eius est ecclesiam et 16
cum lecta fuerit apud vos epistula facite ut et in Laodicensium
ecclesia legatur et eam quae Laodicensium est vos legatis et di- 17

cite Archippo vide ministerium quod accepisti in Domino ut illud
18 impleas salutatio mea manu Pauli memores estote vinculorum
meorum gratia vobiscum amen

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE THESSALONIANS.

Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessalonicen- I
sium in Deo Patre et Domino Iesu Christo gratia vobis
et pax gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis 2
memoriam facientes in orationibus nostris sine inter-
missione memores operis fidei vestrae et laboris et caritatis et 3
sustinentiae spei Domini nostri Iesu Christi ante Deum et Pa-
trem nostrum scientes fratres dilecti a Deo electionem vestram 4
quia evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum sed 5
et in virtute et in Spiritu Sancto et in plenitudine multa sicut
scitis quales fuerimus vobis propter vos et vos imitatores nostri 6
facti estis et Domini excipientes verbum in tribulatione multa
cum gaudio Spiritus Sancti ita ut facti sitis forma omnibus cre- 7
dentibus in Macedonia et in Achaia a vobis enim diffamatus 8
est sermo Domini non solum in Macedonia et in Achaia sed in
omni loco fides vestra quae est ad Deum profecta est ita ut non
sit nobis necesse quicquam loqui ipsi enim de nobis adnuntiant 9
qualem introitum habuerimus ad vos et quomodo conversi estis
ad Deum a simulacris servire Deo vivo et vero et expectare Fi- 10
lium eius de caelis quem suscitavit ex mortuis Iesum qui eripuit
nos ab ira ventura

nam ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos quia non ina- II
nis fuit sed ante passi et contumeliis affecti sicut scitis in Phi- 2
lippis fiduciam habuimus in Deo nostro loqui ad vos evangelium
Dei in multa sollicitudine exhortatio enim nostra non de errore 3
neque de inmunditia neque in dolo sed sicut probati sumus a 4
Deo ut crederetur nobis evangelium ita loquimur non quasi ho-
minibus placentes sed Deo qui probat corda nostra neque enim 5
aliquando fuimus in sermone adulationis sicut scitis neque in oc-
casione avaritiae Deus testis est nec quaerentes ab hominibus 6
gloriam neque a vobis neque ab aliis cum possimus oneri esse ut 7
Christi apostoli sed facti sumus lenes in medio vestrum tamquam

8 si nutrix foveat filios suos ita desiderantes vos cupide volebamus
tradere vobis non solum evangelium Dei sed etiam animas no-
9 stras quoniam carissimi nobis facti estis memores enim estis
fratres laborem nostrum et fatigationem nocte et die operantes
ne quem vestrum gravaremus praedicavimus in vobis evangelium
10 Dei vos testes estis et Deus quam sancte et iuste et sine querella
11 vobis qui credidistis fuimus sicut scitis qualiter unumquemque
12 vestrum tamquam pater filios suos deprecantes vos et consolan-
tes testificati sumus ut ambularetis digne Deo qui vocavit vos in
13 suum regnum et gloriam ideo et nos gratias agimus Deo sine
intermissione quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus
Dei accepistis non ut verbum hominum sed sicut est vere verbum
14 Dei qui operatur in vobis qui credidistis vos enim imitatores
facti estis fratres ecclesiarum Dei quae sunt in Iudaea in Christo
Iesu quia eadem passi estis et vos a contribulibus vestris sicut et
15 ipsi a Iudaeis qui et Dominum occiderunt Iesum et prophetas
et nos persecuti sunt et Deo non placent et omnibus hominibus
16 adversantur prohibentes nos gentibus loqui ut salvae fiant ut
impleant peccata sua semper praevenit autem ira Dei super illos
17 usque in finem nos autem fratres desolati a vobis ad tempus ho-
rae aspectu non corde abundantius festinavimus faciem vestram
18 videre cum multo desiderio quoniam voluimus venire ad vos ego
19 quidem Paulus et semel et iterum et inpedivit nos Satanas quae
est enim nostra spes aut gaudium aut corona gloriae nonne vos
20 ante Dominum nostrum Iesum estis in adventu eius vos enim
estis gloria nostra et gaudium

III propter quod non sustinentes amplius placuit nobis remanere
2 Athenis solis et misimus Timotheum fratrem nostrum et mini-
strum Dei in evangelio Christi ad confirmandos vos et exhortan-
3 dos pro fide vestra ut nemo moveatur in tribulationibus istis
4 ipsi enim scitis quod in hoc positi sumus nam et cum apud vos
essemus praedicebamus vobis passuros nos tribulationes sicut et
5 factum est et scitis propterea et ego amplius non sustinens mi-
si ad cognoscendam fidem vestram ne forte temptaverit vos is
6 qui temptat et inanis fiat labor noster nunc autem veniente
Timotheo ad nos a vobis et adnuntiante nobis fidem et carita-
tem vestram et quia memoriam nostri habetis bonam semper
7 desiderantes nos videre sicut nos quoque vos ideo consolati su-
mus fratres in vobis in omni necessitate et tribulatione nostra

per vestram fidem quoniam nunc vivimus si vos statis in Do- 8
mino quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere 9
pro vobis in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum
nostrum nocte et die abundantius orantes ut videamus faciem 10
vestram et conpleamus ea quae desunt fidei vestrae ipse autem 11
Deus et Pater noster et Dominus Iesus dirigat viam nostram ad
vos vos autem Dominus multiplicet et abundare faciat carita- 12
tem in invicem et in omnes quemadmodum et nos in vobis ad 13
confirmanda corda vestra sine querella in sanctitate ante Deum
et Patrem nostrum in adventu Domini nostri Iesu cum omnibus
sanctis eius amen

de cetero ergo fratres rogamus vos et obsecramus in Domino **IV**
Iesu ut quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat
ambulare et placere Deo sicut et ambulatis ut abundetis magis
scitis enim quae praecepta dederimus vobis per Dominum Iesum 2
haec est enim voluntas Dei sanctificatio vestra ut abstineatis 3, 4
vos a fornicatione ut sciat unusquisque vestrum suum vas possi-
dere in sanctificatione et honore non in passione desiderii sicut 5
et gentes quae ignorant Deum ut ne quis supergrediatur neque 6
circumveniat in negotio fratrem suum quoniam vindex est Do-
minus de his omnibus sicut et praediximus vobis et testificati
sumus non enim vocavit nos Deus in inmunditia sed in sanctifi- 7
catione itaque qui spernit non hominem spernit sed Deum qui 8
etiam dedit Spiritum suum Sanctum in vobis de caritate autem 9
fraternitatis non necesse habemus scribere vobis ipsi enim vos
a Deo didicistis ut diligatis invicem etenim facitis illud in om- 10
nes fratres in universa Macedonia rogamus autem vos fratres ut
abundetis magis et operam detis ut quieti sitis et ut vestrum 11
negotium agatis et operemini manibus vestris sicut praecepimus
vobis et ut honeste ambuletis ad eos qui foris sunt et nullius ali- 12
quid desideretis nolumus autem vos ignorare fratres de dormien- 13
tibus ut non contristemini sicut et ceteri qui spem non habent
si enim credimus quod Iesus mortuus est et resurrexit ita et Deus 14
eos qui dormierunt per Iesum adducet cum eo hoc enim vobis 15
dicimus in verbo Domini quia nos qui vivimus qui residui sumus
in adventum Domini non praeveniemus eos qui dormierunt quo- 16
niam ipse Dominus in iussu et in voce archangeli et in tuba Dei
descendet de caelo et mortui qui in Christo sunt resurgent primi
deinde nos qui vivimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis 17

in nubibus obviam Domino in aera et sic semper cum Domino
18 erimus itaque consolamini invicem in verbis istis
V de temporibus autem et momentis fratres non indigetis ut
2 scribamus vobis ipsi enim diligenter scitis quia dies Domini si-
3 cut fur in nocte ita veniet cum enim dixerint pax et securitas
tunc repentinus eis superveniet interitus sicut dolor in utero ha-
4 benti et non effugient vos autem fratres non estis in tenebris
5 ut vos dies ille tamquam fur conprehendat omnes enim vos filii
6 lucis estis et filii diei non sumus noctis neque tenebrarum igitur
7 non dormiamus sicut ceteri sed vigilemus et sobrii simus qui
enim dormiunt nocte dormiunt et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt
8 nos autem qui diei sumus sobrii simus induti loricam fidei et
9 caritatis et galeam spem salutis quoniam non posuit nos Deus
in iram sed in adquisitionem salutis per Dominum nostrum Ie-
10 sum Christum qui mortuus est pro nobis ut sive vigilemus sive
11 dormiamus simul cum illo vivamus propter quod consolamini
12 invicem et aedificate alterutrum sicut et facitis rogamus autem
vos fratres ut noveritis eos qui laborant inter vos et praesunt vo-
13 bis in Domino et monent vos ut habeatis illos abundantius in
14 caritate propter opus illorum pacem habete cum eis rogamus
autem vos fratres corripite inquietos consolamini pusillianimes
15 suscipite infirmos patientes estote ad omnes videte ne quis ma-
lum pro malo alicui reddat sed semper quod bonum est sectamini
16, 17 et in invicem et in omnes semper gaudete sine intermissione
18 orate in omnibus gratias agite haec enim voluntas Dei est in
19, 20 Christo Iesu in omnibus vobis Spiritum nolite extinguere pro-
21 phetias nolite spernere omnia autem probate quod bonum est
22, 23 tenete ab omni specie mala abstinete vos ipse autem Deus pa-
cis sanctificet vos per omnia et integer spiritus vester et anima et
corpus sine querella in adventu Domini nostri Iesu Christi serve-
24, 25 tur fidelis est qui vocavit vos qui etiam faciet fratres orate pro
26, 27 nobis salutate fratres omnes in osculo sancto adiuro vos per
28 Dominum ut legatur epistula omnibus sanctis fratribus gratia
Domini nostri Iesu Christi vobiscum amen

THE SECOND EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE THESSALONIANS.

Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessaloni- I
censium in Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo
gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu 2
Christo gratias agere debemus Deo semper pro vobis 3
fratres ita ut dignum est quoniam supercrescit fides vestra et
abundat caritas uniuscuiusque omnium vestrum in invicem ita 4
ut et nos ipsi in vobis gloriemur in ecclesiis Dei pro patientia ve-
stra et fide in omnibus persecutionibus vestris et tribulationibus
quas sustinetis in exemplum iusti iudicii Dei ut digni habeamini 5
regno Dei pro quo et patimini si tamen iustum est apud Deum 6
retribuere tribulationem his qui vos tribulant et vobis qui tri- 7
bulamini requiem nobiscum in revelatione Domini Iesu de caelo
cum angelis virtutis eius in flamma ignis dantis vindictam his 8
qui non noverunt Deum et qui non oboediunt evangelio Domini
nostri Iesu qui poenas dabunt in interitu aeternas a facie Do- 9
mini et a gloria virtutis eius cum venerit glorificari in sanctis 10
suis et admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt quia credi-
tum est testimonium nostrum super vos in die illo in quo etiam 11
oramus semper pro vobis ut dignetur vos vocatione sua Deus et
impleat omnem voluntatem bonitatis et opus fidei in virtute ut 12
clarificetur nomen Domini nostri Iesu Christi in vobis et vos in
illo secundum gratiam Dei nostri et Domini Iesu Christi

rogamus autem vos fratres per adventum Domini nostri Iesu II
Christi et nostrae congregationis in ipsum ut non cito movea- 2
mini a sensu neque terreamini neque per spiritum neque per
sermonem neque per epistulam tamquam per nos quasi instet
dies Domini ne quis vos seducat ullo modo quoniam nisi venerit 3
discessio primum et revelatus fuerit homo peccati filius perditio-
nis qui adversatur et extollitur supra omne quod dicitur Deus 4
aut quod colitur ita ut in templo Dei sedeat ostendens se quia

5 sit Deus non retinetis quod cum adhuc essem apud vos haec
6 dicebam vobis et nunc quid detineat scitis ut reveletur in suo
7 tempore nam mysterium iam operatur iniquitatis tantum ut qui
8 tenet nunc donec de medio fiat et tunc revelabitur ille iniquus
quem Dominus Iesus interficiet spiritu oris sui et destruet inlu-
9 stratione adventus sui eum cuius est adventus secundum opera-
tionem Satanae in omni virtute et signis et prodigiis mendacibus
10 et in omni seductione iniquitatis his qui pereunt eo quod cari-
11 tatem veritatis non receperunt ut salvi fierent ideo mittit illis
12 Deus operationem erroris ut credant mendacio ut iudicentur
omnes qui non crediderunt veritati sed consenserunt iniquitati
13 nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis fratres
dilecti a Deo quod elegerit nos Deus primitias in salutem in sanc-
14 tificatione Spiritus et fide veritatis ad quod et vocavit vos per
evangelium nostrum in adquisitionem gloriae Domini nostri Iesu
15 Christi itaque fratres state et tenete traditiones quas didicistis
16 sive per sermonem sive per epistulam nostram ipse autem Do-
minus noster Iesus Christus et Deus et Pater noster qui dilexit
nos et dedit consolationem aeternam et spem bonam in gratia
17 exhortetur corda vestra et confirmet in omni opere et sermone
bono

III de cetero fratres orate pro nobis ut sermo Domini currat et
2 clarificetur sicut et apud vos et ut liberemur ab inportunis et
3 malis hominibus non enim omnium est fides fidelis autem Do-
4 minus est qui confirmabit vos et custodiet a malo confidimus
autem de vobis in Domino quoniam quae praecipimus et facitis
5 et facietis Dominus autem dirigat corda vestra in caritate Dei
6 et patientia Christi denuntiamus autem vobis fratres in nomi-
ne Domini nostri Iesu Christi ut subtrahatis vos ab omni fratre
ambulante inordinate et non secundum traditionem quam acce-
7 perunt a nobis ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari
8 nos quoniam non inquieti fuimus inter vos neque gratis panem
manducavimus ab aliquo sed in labore et fatigatione nocte et die
9 operantes ne quem vestrum gravaremus non quasi non habue-
rimus potestatem sed ut nosmet ipsos formam daremus vobis ad
10 imitandum nos nam et cum essemus apud vos hoc denuntiaba-
11 mus vobis quoniam si quis non vult operari nec manducet audi-
mus enim inter vos quosdam ambulare inquiete nihil operantes
12 sed curiose agentes his autem qui eiusmodi sunt denuntiamus

et obsecramus in Domino Iesu Christo ut cum silentio operantes
suum panem manducent vos autem fratres nolite deficere bene- 13
facientes quod si quis non oboedit verbo nostro per epistulam 14
hunc notate et non commisceamini cum illo ut confundatur et 15
nolite quasi inimicum existimare sed corripite ut fratrem ipse 16
autem Dominus pacis det vobis pacem sempiternam in omni lo-
co Dominus cum omnibus vobis salutatio mea manu Pauli quod 17
est signum in omni epistula ita scribo gratia Domini nostri Iesu 18
Christi cum omnibus vobis amen

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO TIMOTHY.

I Paulus apostolus Christi Iesu secundum imperium Dei
2 salvatoris nostri et Christi Iesu spei nostrae Timotheo
dilecto filio in fide gratia misericordia pax a Deo Patre
3 et Christo Iesu Domino nostro sicut rogavi te ut rema-
neres Ephesi cum irem in Macedoniam ut denuntiares quibusdam
4 ne aliter docerent neque intenderent fabulis et genealogiis inter-
minatis quae quaestiones praestant magis quam aedificationem
5 Dei quae est in fide finis autem praecepti est caritas de corde
6 puro et conscientia bona et fide non ficta a quibus quidam aber-
7 rantes conversi sunt in vaniloquium volentes esse legis doctores
non intellegentes neque quae loquuntur neque de quibus adfir-
8 mant scimus autem quia bona est lex si quis ea legitime utatur
9 sciens hoc quia iusto lex non est posita sed iniustis et non subdi-
tis impiis et peccatoribus sceleratis et contaminatis patricidis et
10 matricidis homicidis fornicariis masculorum concubitoribus pla-
giariis mendacibus periuris et si quid aliud sanae doctrinae ad-
11 versatur quae est secundum evangelium gloriae beati Dei quod
12 creditum est mihi gratias ago ei qui me confortavit Christo Iesu
Domino nostro quia fidelem me existimavit ponens in ministerio
13 qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus sed mi-
sericordiam consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate
14 superabundavit autem gratia Domini nostri cum fide et dilec-
15 tione quae est in Christo Iesu fidelis sermo et omni acceptione
dignus quia Christus Iesus venit in mundum peccatores salvos fa-
16 cere quorum primus ego sum sed ideo misericordiam consecutus
sum ut in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam
ad deformationem eorum qui credituri sunt illi in vitam aeternam
17 regi autem saeculorum inmortali invisibili soli Deo honor et glo-
18 ria in saecula saeculorum amen hoc praeceptum commendo tibi
fili Timothee secundum praecedentes in te prophetias ut milites

in illis bonam militiam habens fidem et bonam conscientiam 19
quam quidam repellentes circa fidem naufragaverunt ex quibus 20
est Hymeneus et Alexander quos tradidi Satanae ut discant non
blasphemare

obsecro igitur primo omnium fieri obsecrationes orationes po- **II**
stulationes gratiarum actiones pro omnibus hominibus pro regi- 2
bus et omnibus qui in sublimitate sunt ut quietam et tranquillam
vitam agamus in omni pietate et castitate hoc enim bonum est 3
et acceptum coram salutari nostro Deo qui omnes homines vult 4
salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire unus enim Deus 5
unus et mediator Dei et hominum homo Christus Iesus qui de- 6
dit redemptionem semet ipsum pro omnibus testimonium tem-
poribus suis in quo positus sum ego praedicator et apostolus 7
veritatem dico non mentior doctor gentium in fide et veritate
volo ergo viros orare in omni loco levantes puras manus sine ira 8
et disceptatione similiter et mulieres in habitu ornato cum ve- 9
recundia et sobrietate ornantes se non in tortis crinibus aut auro
aut margaritis vel veste pretiosa sed quod decet mulieres pro- 10
mittentes pietatem per opera bona mulier in silentio discat cum 11
omni subiectione docere autem mulieri non permitto neque do- 12
minari in virum sed esse in silentio Adam enim primus formatus 13
est deinde Eva et Adam non est seductus mulier autem seducta 14
in praevaricatione fuit salvabitur autem per filiorum generatio- 15
nem si permanserint in fide et dilectione et sanctificatione cum
sobrietate

fidelis sermo si quis episcopatum desiderat bonum opus de- **III**
siderat oportet ergo episcopum inreprehensibilem esse unius 2
uxoris virum sobrium prudentem ornatum hospitalem doctorem
non vinolentum non percussorem sed modestum non litigiosum 3
non cupidum suae domui bene praepositum filios habentem sub- 4
ditos cum omni castitate si quis autem domui suae praeesse ne- 5
scit quomodo ecclesiae Dei diligentiam habebit non neophytum 6
ne in superbia elatus in iudicium incidat diaboli oportet autem 7
illum et testimonium habere bonum ab his qui foris sunt ut non
in obprobrium incidat et laqueum diaboli diaconos similiter pu- 8
dicos non bilingues non multo vino deditos non turpe lucrum
sectantes habentes mysterium fidei in conscientia pura et hii 9, 10
autem probentur primum et sic ministrent nullum crimen haben-
tes mulieres similiter pudicas non detrahentes sobrias fideles in 11

12 omnibus diacones sint unius uxoris viri qui filiis suis bene prae-
13 sunt et suis domibus qui enim bene ministraverint gradum sibi
bonum adquirent et multam fiduciam in fide quae est in Christo
14, 15 Iesu haec tibi scribo sperans venire ad te cito si autem tarda-
vero ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conversari quae
16 est ecclesia Dei vivi columna et firmamentum veritatis et mani-
feste magnum est pietatis sacramentum quod manifestatum est
in carne iustificatum est in spiritu apparuit angelis praedicatum
est gentibus creditum est in mundo adsumptum est in gloria

IV Spiritus autem manifeste dicit quia in novissimis temporibus
discedent quidam a fide adtendentes spiritibus erroris et doctri-
2 nis daemoniorum in hypocrisi loquentium mendacium et cau-
3 teriatam habentium suam conscientiam prohibentium nubere
abstinere a cibis quos Deus creavit ad percipiendum cum gra-
4 tiarum actione fidelibus et his qui cognoverunt veritatem quia
omnis creatura Dei bona et nihil reiciendum quod cum gratia-
5 rum actione percipitur sanctificatur enim per verbum Dei et
6 orationem haec proponens fratribus bonus eris minister Christi
Iesu enutritus verbis fidei et bonae doctrinae quam adsecutus es
7 ineptas autem et aniles fabulas devita exerce te ipsum ad pie-
8 tatem nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est pietas
autem ad omnia utilis est promissionem habens vitae quae nunc
9, 10 est et futurae fidelis sermo et omni acceptione dignus in hoc
enim laboramus et maledicimur quia speravimus in Deum vivum
11 qui est salvator omnium hominum maxime fidelium praecipe
12 haec et doce nemo adulescentiam tuam contemnat sed exem-
plum esto fidelium in verbo in conversatione in caritate in fide
13 in castitate dum venio adtende lectioni exhortationi doctrinae
14 noli neglegere gratiam quae in te est quae data est tibi per pro-
15 phetiam cum inpositione manuum presbyterii haec meditare in
16 his esto ut profectus tuus manifestus sit omnibus adtende tibi
et doctrinae insta in illis hoc enim faciens et te ipsum salvum
facies et qui te audiunt

V seniorem ne increpaveris sed obsecra ut patrem iuvenes ut
2 fratres anus ut matres iuvenculas ut sorores in omni castitate
3, 4 viduas honora quae vere viduae sunt si qua autem vidua filios
aut nepotes habet discant primum domum suam regere et mu-
tuam vicem reddere parentibus hoc enim acceptum est coram
5 Deo quae autem vere vidua est et desolata speravit in Deum et

instat obsecrationibus et orationibus nocte ac die nam quae in 6
deliciis est vivens mortua est et hoc praecipe ut inreprehensibi- 7
les sint si quis autem suorum et maxime domesticorum curam 8
non habet fidem negavit et est infideli deterior vidua eligatur 9
non minus sexaginta annorum quae fuerit unius viri uxor in 10
operibus bonis testimonium habens si filios educavit si hospi-
tio recepit si sanctorum pedes lavit si tribulationem patientibus
subministravit si omne opus bonum subsecuta est adulescentio- 11
res autem viduas devita cum enim luxuriatae fuerint in Christo
nubere volunt habentes damnationem quia primam fidem irri- 12
tam fecerunt simul autem et otiosae discunt circumire domos 13
non solum otiosae sed et verbosae et curiosae loquentes quae non
oportet volo ergo iuveniores nubere filios procreare matres fami- 14
lias esse nullam occasionem dare adversario maledicti gratia iam 15
enim quaedam conversae sunt retro Satanan si qua fidelis habet 16
viduas subministret illis et non gravetur ecclesia ut his quae vere
viduae sunt sufficiat qui bene praesunt presbyteri duplici ho- 17
nore digni habeantur maxime qui laborant in verbo et doctrina
dicit enim scriptura non infrenabis os bovi trituranti et dignus 18
operarius mercede sua adversus presbyterum accusationem noli 19
recipere nisi sub duobus et tribus testibus peccantes coram om- 20
nibus argue ut et ceteri timorem habeant testor coram Deo et 21
Christo Iesu et electis angelis ut haec custodias sine praeiudicio
nihil faciens in aliam partem declinando manus cito nemini in- 22
posueris neque communicaveris peccatis alienis te ipsum castum
custodi noli adhuc aquam bibere sed vino modico utere prop- 23
ter stomachum tuum et frequentes tuas infirmitates quorundam 24
hominum peccata manifesta sunt praecedentia ad iudicium quo-
sdam autem et subsequuntur similiter et facta bona manifesta 25
sunt et quae aliter se habent abscondi non possunt

quicumque sunt sub iugo servi dominos suos omni honore di- **VI**
gnos arbitrentur ne nomen Domini et doctrina blasphemetur qui 2
autem fideles habent dominos non contemnant quia fratres sunt
sed magis serviant quia fideles sunt et dilecti qui beneficii par-
ticipes sunt haec doce et exhortare si quis aliter docet et non 3
adquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi et ei quae
secundum pietatem est doctrinae superbus nihil sciens sed lan- 4
guens circa quaestiones et pugnas verborum ex quibus oriuntur
invidiae contentiones blasphemiae suspiciones malae conflicta- 5

tiones hominum mente corruptorum et qui veritate privati sunt
6 existimantium quaestum esse pietatem est autem quaestus ma-
7 gnus pietas cum sufficientia nihil enim intulimus in mundum
8 haut dubium quia nec auferre quid possumus habentes autem
9 alimenta et quibus tegamur his contenti sumus nam qui volunt
divites fieri incidunt in temptationem et laqueum et desideria
multa inutilia et nociva quae mergunt homines in interitum et
10 perditionem radix enim omnium malorum est cupiditas quam
quidam appetentes erraverunt a fide et inseruerunt se doloribus
11 multis tu autem o homo Dei haec fuge sectare vero iustitiam pie-
12 tatem fidem caritatem patientiam mansuetudinem certa bonum
certamen fidei adprehende vitam aeternam in qua vocatus es et
13 confessus bonam confessionem coram multis testibus praecipio
tibi coram Deo qui vivificat omnia et Christo Iesu qui testimo-
14 nium reddidit sub Pontio Pilato bonam confessionem ut serves
mandatum sine macula inreprehensibile usque in adventum Do-
15 mini nostri Iesu Christi quem suis temporibus ostendet beatus
16 et solus potens rex regum et Dominus dominantium qui solus
habet inmortalitatem lucem habitans inaccessibilem quem vidit
nullus hominum sed nec videre potest cui honor et imperium
17 sempiternum amen divitibus huius saeculi praecipe non subli-
me sapere neque sperare in incerto divitiarum sed in Deo qui
18 praestat nobis omnia abunde ad fruendum bene agere divites
19 fieri in operibus bonis facile tribuere communicare thesauriza-
re sibi fundamentum bonum in futurum ut adprehendant veram
20 vitam o Timothee depositum custodi devitans profanas vocum
21 novitates et oppositiones falsi nominis scientiae quam quidam
promittentes circa fidem exciderunt gratia tecum

THE SECOND EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO TIMOTHY.

Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei secun- I
dum promissionem vitae quae est in Christo Iesu Ti- 2
motheo carissimo filio gratia misericordia pax a Deo
Patre et Christo Iesu Domino nostro gratias ago Deo 3
cui servio a progenitoribus in conscientia pura quam sine inter-
missione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die
desiderans te videre memor lacrimarum tuarum ut gaudio im- 4
plear recordationem accipiens eius fidei quae est in te non ficta 5
quae et habitavit primum in avia tua Loide et matre tua Eunice
certus sum autem quod et in te propter quam causam admo- 6
neo te ut resuscites gratiam Dei quae est in te per inpositionem
manuum mearum non enim dedit nobis Deus spiritum timoris 7
sed virtutis et dilectionis et sobrietatis noli itaque erubescere 8
testimonium Domini nostri neque me vinctum eius sed conlabo-
ra evangelio secundum virtutem Dei qui nos liberavit et vocavit 9
vocatione sancta non secundum opera nostra sed secundum pro-
positum suum et gratiam quae data est nobis in Christo Iesu
ante tempora saecularia manifestata est autem nunc per inlu- 10
minationem salvatoris nostri Iesu Christi qui destruxit quidem
mortem inluminavit autem vitam et incorruptionem per evange-
lium in quo positus sum ego praedicator et apostolus et magister 11
gentium ob quam causam etiam haec patior sed non confundor 12
scio enim cui credidi et certus sum quia potens est depositum
meum servare in illum diem formam habe sanorum verborum 13
quae a me audisti in fide et dilectione in Christo Iesu bonum de- 14
positum custodi per Spiritum Sanctum qui habitat in nobis scis 15
hoc quod aversi sunt a me omnes qui in Asia sunt ex quibus est
Phygelus et Hermogenes det misericordiam Dominus Onesifori 16
domui quia saepe me refrigeravit et catenam meam non erubuit
sed cum Romam venisset sollicite me quaesivit et invenit det illi 17, 18

Dominus invenire misericordiam a Domino in illa die et quanta
Ephesi ministravit melius tu nosti
II tu ergo fili mi confortare in gratia quae est in Christo Iesu
2 et quae audisti a me per multos testes haec commenda fidelibus
3 hominibus qui idonei erunt et alios docere labora sicut bonus
4 miles Christi Iesu nemo militans inplicat se negotiis saeculari-
5 bus ut ei placeat cui se probavit nam et qui certat in agone non
6 coronatur nisi legitime certaverit laborantem agricolam oportet
7 primum de fructibus accipere intellege quae dico dabit enim tibi
8 Dominus in omnibus intellectum memor esto Iesum Christum
resurrexisse a mortuis ex semine David secundum evangelium
9 meum in quo laboro usque ad vincula quasi male operans sed
10 verbum Dei non est alligatum ideo omnia sustineo propter elec-
tos ut et ipsi salutem consequantur quae est in Christo Iesu cum
11 gloria caelesti fidelis sermo nam si conmortui sumus et convive-
12 mus si sustinemus et conregnabimus si negabimus et ille negabit
13 nos si non credimus ille fidelis manet negare se ipsum non potest
14 haec commone testificans coram Domino noli verbis contendere
15 in nihil utile ad subversionem audientium sollicite cura te ip-
sum probabilem exhibere Deo operarium inconfusibilem recte
16 tractantem verbum veritatis profana autem inaniloquia devi-
17 ta multum enim proficient ad impietatem et sermo eorum ut
18 cancer serpit ex quibus est Hymeneus et Philetus qui a verita-
te exciderunt dicentes resurrectionem iam factam et subvertunt
19 quorundam fidem sed firmum fundamentum Dei stetit habens
signaculum hoc cognovit Dominus qui sunt eius et discedat ab
20 iniquitate omnis qui nominat nomen Domini in magna autem
domo non solum sunt vasa aurea et argentea sed et lignea et fic-
tilia et quaedam quidem in honorem quaedam autem in contu-
21 meliam si quis ergo emundaverit se ab istis erit vas in honorem
sanctificatum et utile Domino ad omne opus bonum paratum
22 iuvenilia autem desideria fuge sectare vero iustitiam fidem ca-
ritatem pacem cum his qui invocant Dominum de corde puro
23 stultas autem et sine disciplina quaestiones devita sciens quia
24 generant lites servum autem Domini non oportet litigare sed
25 mansuetum esse ad omnes docibilem patientem cum modestia
corripientem eos qui resistunt nequando det illis Deus paeniten-
26 tiam ad cognoscendam veritatem et resipiscant a diaboli laqueis
a quo capti tenentur ad ipsius voluntatem

hoc autem scito quod in novissimis diebus instabunt tempora **III**
periculosa et erunt homines se ipsos amantes cupidi elati superbi 2
blasphemi parentibus inoboedientes ingrati scelesti sine affectio- 3
ne sine pace criminatores incontinentes inmites sine benignitate
proditores protervi tumidi voluptatium amatores magis quam 4
Dei habentes speciem quidem pietatis virtutem autem eius ab- 5
negantes et hos devita ex his enim sunt qui penetrant domos 6
et captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis quae ducuntur
variis desideriis semper discentes et numquam ad scientiam veri- 7
tatis pervenientes quemadmodum autem Iannes et Mambres re- 8
stiterunt Mosi ita et hii resistunt veritati homines corrupti men-
te reprobi circa fidem sed ultra non proficient insipientia enim 9
eorum manifesta erit omnibus sicut et illorum fuit tu autem 10
adsecutus es meam doctrinam institutionem propositum fidem
longanimitatem dilectionem patientiam persecutiones passiones 11
qualia mihi facta sunt Antiochiae Iconii Lystris quales persecu-
tiones sustinui et ex omnibus me eripuit Dominus et omnes qui 12
volunt pie vivere in Christo Iesu persecutionem patientur mali 13
autem homines et seductores proficient in peius errantes et in er-
rorem mittentes tu vero permane in his quae didicisti et credita 14
sunt tibi sciens a quo didiceris et quia ab infantia sacras litteras 15
nosti quae te possint instruere ad salutem per fidem quae est in
Christo Iesu omnis scriptura divinitus inspirata et utilis ad do- 16
cendum ad arguendum ad corrigendum ad erudiendum in iustitia
ut perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus 17

testificor coram Deo et Christo Iesu qui iudicaturus est vivos **IV**
ac mortuos et adventum ipsius et regnum eius praedica ver- 2
bum insta oportune inportune argue obsecra increpa in omni
patientia et doctrina erit enim tempus cum sanam doctrinam 3
non sustinebunt sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros
prurientes auribus et a veritate quidem auditum avertent ad fa- 4
bulas autem convertentur tu vero vigila in omnibus labora opus 5
fac evangelistae ministerium tuum imple ego enim iam delibor 6
et tempus meae resolutionis instat bonum certamen certavi cur- 7
sum consummavi fidem servavi in reliquo reposita est mihi iu- 8
stitiae corona quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex
non solum autem mihi sed et his qui diligunt adventum eius fe- 9
stina venire ad me cito Demas enim me dereliquit diligens hoc 10
saeculum et abiit Thessalonicam Crescens in Galliam Titus in

11 Dalmatiam Lucas est mecum solus Marcum adsume et adduc
12 tecum est enim mihi utilis in ministerium Tychicum autem misi
13 Ephesum paenulam quam reliqui Troade apud Carpum veniens
14 adfers et libros maxime autem membranas Alexander aerarius
multa mala mihi ostendit reddat ei Dominus secundum opera
15, 16 eius quem et tu devita valde enim restitit verbis nostris in pri-
ma mea defensione nemo mihi adfuit sed omnes me dereliquerunt
17 non illis reputetur Dominus autem mihi adstitit et confortavit
me ut per me praedicatio impleatur et audiant omnes gentes et
18 liberatus sum de ore leonis liberabit me Dominus ab omni opere
malo et salvum faciet in regnum suum caeleste cui gloria in sae-
19 cula saeculorum amen saluta Priscam et Aquilam et Onesifori
20 domum Erastus remansit Corinthi Trophimum autem reliqui
21 infirmum Mileti festina ante hiemem venire salutat te Eubulus
22 et Pudens et Linus et Claudia et fratres omnes Dominus Iesus
cum spiritu tuo gratia nobiscum amen

THE EPISTLE OF PAUL TO TITUS.

Paulus servus Dei apostolus autem Iesu Christi secun- I
dum fidem electorum Dei et agnitionem veritatis quae
secundum pietatem est in spem vitae aeternae quam 2
promisit qui non mentitur Deus ante tempora saecula-
ria manifestavit autem temporibus suis verbum suum in prae- 3
dicatione quae credita est mihi secundum praeceptum salvatoris
nostri Dei Tito dilecto filio secundum communem fidem gratia 4
et pax a Deo Patre et Christo Iesu salvatore nostro huius rei gra- 5
tia reliqui te Cretae ut ea quae desunt corrigas et constituas per
civitates presbyteros sicut ego tibi disposui si quis sine crimine 6
est unius uxoris vir filios habens fideles non in accusatione luxu-
riae aut non subditos oportet enim episcopum sine crimine esse 7
sicut Dei dispensatorem non superbum non iracundum non vino-
lentum non percussorem non turpilucri cupidum sed hospitalem 8
benignum sobrium iustum sanctum continentem amplectentem 9
eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem ut potens
sit et exhortari in doctrina sana et eos qui contradicunt arguere
sunt enim multi et inoboedientes vaniloqui et seductores maxime 10
qui de circumcisione sunt quos oportet redargui qui universas 11
domos subvertunt docentes quae non oportet turpis lucri gra-
tia dixit quidam ex illis proprius ipsorum propheta Cretenses 12
semper mendaces malae bestiae ventres pigri testimonium hoc 13
verum est quam ob causam increpa illos dure ut sani sint in fide
non intendentes iudaicis fabulis et mandatis hominum aversan- 14
tium se a veritate omnia munda mundis coinquinatis autem et 15
infidelibus nihil mundum sed inquinatae sunt eorum et mens et
conscientia confitentur se nosse Deum factis autem negant cum 16
sunt abominati et incredibiles et ad omne opus bonum reprobi

tu autem loquere quae decet sanam doctrinam senes ut sobrii **II**, 2
sint pudici prudentes sani fide dilectione patientia anus simili- 3
ter in habitu sancto non criminatrices non vino multo servientes
bene docentes ut prudentiam doceant adulescentulas ut viros 4

5 suos ament filios diligant prudentes castas domus curam ha-
bentes benignas subditas suis viris ut non blasphemetur verbum
6, 7 Dei iuvenes similiter hortare ut sobrii sint in omnibus te ip-
sum praebe exemplum bonorum operum in doctrina integritatem
8 gravitatem verbum sanum inreprehensibilem ut is qui ex adver-
10 so est vereatur nihil habens malum dicere de nobis nostri Dei
11 ornent in omnibus apparuit enim gratia Dei salutaris omnibus
12 hominibus erudiens nos ut abnegantes impietatem et saecularia
13 desideria sobrie et iuste et pie vivamus in hoc saeculo expec-
tantes beatam spem et adventum gloriae magni Dei et salvatoris
14 nostri Iesu Christi qui dedit semet ipsum pro nobis ut nos redi-
meret ab omni iniquitate et mundaret sibi populum acceptabilem
15 sectatorem bonorum operum haec loquere et exhortare et argue
cum omni imperio nemo te contemnat

III admone illos principibus et potestatibus subditos esse dic-
2 to oboedire ad omne opus bonum paratos esse neminem blas-
phemare non litigiosos esse modestos omnem ostendentes man-
3 suetudinem ad omnes homines eramus enim et nos aliquando
insipientes increduli errantes servientes desideriis et voluptati-
bus variis in malitia et invidia agentes odibiles odientes invicem
4 cum autem benignitas et humanitas apparuit salvatoris nostri
5 Dei non ex operibus iustitiae quae fecimus nos sed secundum
suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis
6 et renovationis Spiritus Sancti quem effudit in nos abunde per
7 Iesum Christum salvatorem nostrum ut iustificati gratia ipsius
8 heredes simus secundum spem vitae aeternae fidelis sermo est
et de his volo te confirmare ut curent bonis operibus praeesse qui
9 credunt Deo haec sunt bona et utilia hominibus stultas autem
quaestiones et genealogias et contentiones et pugnas legis devita
10 sunt enim inutiles et vanae hereticum hominem post unam et
11 secundam correptionem devita sciens quia subversus est qui eiu-
12 smodi est et delinquit proprio iudicio condemnatus cum misero
ad te Arteman aut Tychicum festina ad me venire Nicopolim
13 ibi enim statui hiemare Zenan legis peritum et Apollo sollicite
14 praemitte ut nihil illis desit discant autem et nostri bonis operi-
15 bus praeesse ad usus necessarios ut non sint infructuosi salutant
te qui mecum sunt omnes saluta qui nos amant in fide gratia Dei
cum omnibus vobis amen

THE EPISTLE OF PAUL TO PHILEMON.

Paulus vinctus Iesu Christi et Timotheus frater Phile- I
moni dilecto et adiutori nostro et Appiae sorori et 2
Archippo commilitoni nostro et ecclesiae quae in do-
mo tua est gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et 3
Domino Iesu Christo gratias ago Deo meo semper memoriam 4
tui faciens in orationibus meis audiens caritatem tuam et fidem 5
quam habes in Domino Iesu et in omnes sanctos ut communi- 6
catio fidei tuae evidens fiat in agnitione omnis boni in nobis in
Christo Iesu gaudium enim magnum habui et consolationem in 7
caritate tua quia viscera sanctorum requieverunt per te frater
propter quod multam fiduciam habentes in Christo Iesu impe- 8
randi tibi quod ad rem pertinet propter caritatem magis ob- 9
secro cum sis talis ut Paulus senex nunc autem et vinctus Iesu
Christi obsecro te de meo filio quem genui in vinculis Onesimo 10
qui tibi aliquando inutilis fuit nunc autem et tibi et mihi utilis 11
quem remisi tu autem illum id est mea viscera suscipe quem 12, 13
ego volueram mecum detinere ut pro te mihi ministraret in vin-
culis evangelii sine consilio autem tuo nihil volui facere uti ne 14
velut ex necessitate bonum tuum esset sed voluntarium forsitan 15
enim ideo discessit ad horam a te ut aeternum illum reciperes
iam non ut servum sed plus servo carissimum fratrem maxime 16
mihi quanto autem magis tibi et in carne et in Domino si ergo 17
habes me socium suscipe illum sicut me si autem aliquid nocuit 18
tibi aut debet hoc mihi inputa ego Paulus scripsi mea manu ego 19
reddam ut non dicam tibi quod et te ipsum mihi debes ita frater 20
ego te fruar in Domino refice viscera mea in Domino confidens 21
oboedientia tua scripsi tibi sciens quoniam et super id quod dico
facies simul autem et para mihi hospitium nam spero per ora- 22
tiones vestras donari me vobis salutat te Epaphras concaptivus 23
meus in Christo Iesu Marcus Aristarchus Demas Lucas adiu- 24

25 tores mei gratia Domini nostri Iesu Christi cum spiritu vestro
amen

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO HEBREWS.

Multifariam et multis modis olim Deus loquens patri- I
bus in prophetis novissime diebus istis locutus est 2
nobis in Filio quem constituit heredem universorum
per quem fecit et saecula qui cum sit splendor gloriae 3
et figura substantiae eius portansque omnia verbo virtutis suae
purgationem peccatorum faciens sedit ad dexteram Maiestatis in
excelsis tanto melior angelis effectus quanto differentius prae il- 4
lis nomen hereditavit cui enim dixit aliquando angelorum Filius 5
meus es tu ego hodie genui te et rursum ego ero illi in Patrem
et ipse erit mihi in Filium et cum iterum introducit primogeni- 6
tum in orbem terrae dicit et adorent eum omnes angeli Dei et 7
ad angelos quidem dicit qui facit angelos suos spiritus et mini-
stros suos flammam ignis ad Filium autem thronus tuus Deus in 8
saeculum saeculi et virga aequitatis virga regni tui dilexisti iu- 9
stitiam et odisti iniquitatem propterea unxit te Deus Deus tuus
oleo exultationis prae participibus tuis et tu in principio Do- 10
mine terram fundasti et opera manuum tuarum sunt caeli ipsi 11
peribunt tu autem permanebis et omnes ut vestimentum vete-
rescent et velut amictum involves eos et mutabuntur tu autem 12
idem es et anni tui non deficient ad quem autem angelorum 13
dixit aliquando sede a dextris meis quoadusque ponam inimicos
tuos scabillum pedum tuorum nonne omnes sunt administra- 14
torii spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem
capient salutis

propterea abundantius oportet observare nos ea quae audivi- II
mus ne forte pereffluamus si enim qui per angelos dictus est ser- 2
mo factus est firmus et omnis praevaricatio et inoboedientia ac-
cepit iustam mercedis retributionem quomodo nos effugiemus si 3
tantam neglexerimus salutem quae cum initium accepisset enar-
rari per Dominum ab eis qui audierunt in nos confirmata est

4 contestante Deo signis et portentis et variis virtutibus et Spi-
5 ritus Sancti distributionibus secundum suam voluntatem non
6 enim angelis subiecit orbem terrae futurum de quo loquimur te-
status est autem in quodam loco quis dicens quid est homo quod
7 memor es eius aut filius hominis quoniam visitas eum minui-
sti eum paulo minus ab angelis gloria et honore coronasti eum
8 et constituisti eum super opera manuum tuarum omnia subie-
cisti sub pedibus eius in eo enim quod ei omnia subiecit nihil
dimisit non subiectum ei nunc autem necdum videmus omnia
9 subiecta ei eum autem qui modico quam angeli minoratus est
videmus Iesum propter passionem mortis gloria et honore co-
10 ronatum ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem decebat
enim eum propter quem omnia et per quem omnia qui multos
filios in gloriam adduxerat auctorem salutis eorum per passiones
11 consummare qui enim sanctificat et qui sanctificantur ex uno
omnes propter quam causam non confunditur fratres eos vocare
12 dicens nuntiabo nomen tuum fratribus meis in medio ecclesiae
13 laudabo te et iterum ego ero fidens in eum et iterum ecce ego
14 et pueri mei quos mihi dedit Deus quia ergo pueri communi-
caverunt sanguini et carni et ipse similiter participavit hisdem
ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium id
15 est diabolum et liberaret eos qui timore mortis per totam vi-
16 tam obnoxii erant servituti nusquam enim angelos adprehendit
17 sed semen Abrahae adprehendit unde debuit per omnia fratri-
bus similare ut misericors fieret et fidelis pontifex ad Deum ut
18 repropitiaret delicta populi in eo enim in quo passus est ipse
temptatus potens est eis qui temptantur auxiliari

III unde fratres sancti vocationis caelestis participes considerate
2 apostolum et pontificem confessionis nostrae Iesum qui fidelis
3 est ei qui fecit illum sicut et Moses in omni domo illius amplioris
enim gloriae iste prae Mose dignus habitus est quanto amplio-
4 rem honorem habet domus qui fabricavit illam omnis namque
5 domus fabricatur ab aliquo qui autem omnia creavit Deus et
Moses quidem fidelis erat in tota domo eius tamquam famulus in
6 testimonium eorum quae dicenda erant Christus vero tamquam
filius in domo sua quae domus sumus nos si fiduciam et gloriam
7 spei usque ad finem firmam retineamus quapropter sicut dicit
8 Spiritus Sanctus hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare
corda vestra sicut in exacerbatione secundum diem temptatio-

nis in deserto ubi temptaverunt me patres vestri probaverunt 9
et viderunt opera mea quadraginta annos propter quod infen- 10
sus fui generationi huic et dixi semper errant corde ipsi autem
non cognoverunt vias meas sicut iuravi in ira mea si introibunt 11
in requiem meam videte fratres ne forte sit in aliquo vestrum 12
cor malum incredulitatis discedendi a Deo vivo sed adhortamini 13
vosmet ipsos per singulos dies donec hodie cognominatur ut non
obduretur quis ex vobis fallacia peccati participes enim Chri- 14
sti effecti sumus si tamen initium substantiae usque ad finem
firmum retineamus dum dicitur hodie si vocem eius audieritis 15
nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatio-
ne quidam enim audientes exacerbaverunt sed non universi qui 16
profecti sunt ab Aegypto per Mosen quibus autem infensus est 17
quadraginta annos nonne illis qui peccaverunt quorum cadavera
prostrata sunt in deserto quibus autem iuravit non introire in 18
requiem ipsius nisi illis qui increduli fuerunt et videmus quia 19
non potuerunt introire propter incredulitatem

timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in re- **IV**
quiem eius existimetur aliqui ex vobis deesse etenim et nobis 2
nuntiatum est quemadmodum et illis sed non profuit illis sermo
auditus non admixtis fidei ex his quae audierunt ingrediemur 3
enim in requiem qui credidimus quemadmodum dixit sicut iu-
ravi in ira mea si introibunt in requiem meam et quidem operi-
bus ab institutione mundi factis dixit enim quodam loco de die 4
septima sic et requievit Deus die septima ab omnibus operibus
suis et in isto rursum si introibunt in requiem meam quoniam 5, 6
ergo superest quosdam introire in illam et hii quibus prioribus
adnuntiatum est non introierunt propter incredulitatem iterum 7
terminat diem quendam hodie in David dicendo post tantum
temporis sicut supra dictum est hodie si vocem eius audieritis
nolite obdurare corda vestra nam si eis Iesus requiem praesti- 8
tisset numquam de alio loqueretur posthac die itaque relinqui- 9
tur sabbatismus populo Dei qui enim ingressus est in requiem 10
eius etiam ipse requievit ab operibus suis sicut a suis Deus fe- 11
stinemus ergo ingredi in illam requiem ut ne in id ipsum quis
incidat incredulitatis exemplum vivus est enim Dei sermo et 12
efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens usque
ad divisionem animae ac spiritus conpagum quoque et medul-
larum et discretor cogitationum et intentionum cordis et non 13

est ulla creatura invisibilis in conspectu eius omnia autem nuda
14 et aperta sunt oculis eius ad quem nobis sermo habentes er-
go pontificem magnum qui penetraverit caelos Iesum Filium Dei
15 teneamus confessionem non enim habemus pontificem qui non
possit conpati infirmitatibus nostris temptatum autem per om-
16 nia pro similitudine absque peccato adeamus ergo cum fiducia
ad thronum gratiae ut misericordiam consequamur et gratiam
inveniamus in auxilio oportuno

V omnis namque pontifex ex hominibus adsumptus pro homi-
nibus constituitur in his quae sunt ad Deum ut offerat dona et
2 sacrificia pro peccatis qui condolere possit his qui ignorant et
3 errant quoniam et ipse circumdatus est infirmitate et propter
eam debet quemadmodum et pro populo ita etiam pro semet ip-
4 so offerre pro peccatis nec quisquam sumit sibi honorem sed qui
5 vocatur a Deo tamquam Aaron sic et Christus non semet ipsum
clarificavit ut pontifex fieret sed qui locutus est ad eum Filius
6 meus es tu ego hodie genui te quemadmodum et in alio dicit tu
7 es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech qui
in diebus carnis suae preces supplicationesque ad eum qui possit
salvum illum a morte facere cum clamore valido et lacrimis offe-
8 rens et exauditus pro sua reverentia et quidem cum esset Filius
9 didicit ex his quae passus est oboedientiam et consummatus
factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis aeternae
10, 11 appellatus a Deo pontifex iuxta ordinem Melchisedech de quo
grandis nobis sermo et ininterpretabilis ad dicendum quoniam
12 inbecilles facti estis ad audiendum etenim cum deberetis magi-
stri esse propter tempus rursum indigetis ut vos doceamini quae
sint elementa exordii sermonum Dei et facti estis quibus lacte
13 opus sit non solido cibo omnis enim qui lactis est particeps ex-
14 pers est sermonis iustitiae parvulus enim est perfectorum autem
est solidus cibus eorum qui pro consuetudine exercitatos habent
sensus ad discretionem boni ac mali

VI quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem ad
perfectionem feramur non rursum iacientes fundamentum pae-
2 nitentiae ab operibus mortuis et fidei ad Deum baptismatum
doctrinae inpositionis quoque manuum ac resurrectionis mor-
3 tuorum et iudicii aeterni et hoc faciemus siquidem permiserit
4 Deus inpossibile est enim eos qui semel sunt inluminati gustave-
runt etiam donum caeleste et participes sunt facti Spiritus Sancti

gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum virtutesque saeculi 5
venturi et prolapsi sunt renovari rursus ad paenitentiam rur- 6
sum crucifigentes sibimet ipsis Filium Dei et ostentui habentes
terra enim saepe venientem super se bibens imbrem et generans 7
herbam oportunam illis a quibus colitur accipit benedictionem
a Deo proferens autem spinas ac tribulos reproba est et male- 8
dicto proxima cuius consummatio in conbustionem confidimus 9
autem de vobis dilectissimi meliora et viciniora saluti tametsi ita
loquimur non enim iniustus Deus ut obliviscatur operis vestri 10
et dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius qui ministrastis
sanctis et ministratis cupimus autem unumquemque vestrum 11
eandem ostentare sollicitudinem ad expletionem spei usque in fi-
nem ut non segnes efficiamini verum imitatores eorum qui fide et 12
patientia hereditabunt promissiones Abrahae namque promit- 13
tens Deus quoniam neminem habuit per quem iuraret maiorem
iuravit per semet ipsum dicens nisi benedicens benedicam te 14
et multiplicans multiplicabo te et sic longanimiter ferens adep- 15
tus est repromissionem homines enim per maiorem sui iurant et 16
omnis controversiae eorum finis ad confirmationem est iuramen-
tum in quo abundantius volens Deus ostendere pollicitationis 17
heredibus inmobilitatem consilii sui interposuit iusiurandum ut 18
per duas res inmobiles quibus inpossibile est mentiri Deum for-
tissimum solacium habeamus qui confugimus ad tenendam pro-
positam spem quam sicut anchoram habemus animae tutam 19
ac firmam et incedentem usque in interiora velaminis ubi prae- 20
cursor pro nobis introiit Iesus secundum ordinem Melchisedech
pontifex factus in aeternum

hic enim Melchisedech rex Salem sacerdos Dei summi qui ob- **VII**
viavit Abrahae regresso a caede regum et benedixit ei cui deci- 2
mas omnium divisit Abraham primum quidem qui interpretatur
rex iustitiae deinde autem et rex Salem quod est rex pacis si- 3
ne patre sine matre sine genealogia neque initium dierum neque
finem vitae habens adsimilatus autem Filio Dei manet sacerdos
in perpetuum intuemini autem quantus sit hic cui et decimam 4
dedit de praecipuis Abraham patriarcha et quidem de filiis Le- 5
vi sacerdotium accipientes mandatum habent decimas sumere a
populo secundum legem id est a fratribus suis quamquam et ipsi
exierunt de lumbis Abrahae cuius autem generatio non adnu- 6
meratur in eis decimas sumpsit Abraham et hunc qui habebat

7 repromissiones benedixit sine ulla autem contradictione quod
8 minus est a meliore benedicitur et hic quidem decimas morien-
9 tes homines accipiunt ibi autem contestatus quia vivit et ut
ita dictum sit per Abraham et Levi qui decimas accipit deci-
10 matus est adhuc enim in lumbis patris erat quando obviavit ei
11 Melchisedech si ergo consummatio per sacerdotium leviticum
erat populus enim sub ipso legem accepit quid adhuc necessa-
rium secundum ordinem Melchisedech alium surgere sacerdotem
12 et non secundum ordinem Aaron dici translato enim sacerdotio
13 necesse est ut et legis translatio fiat in quo enim haec dicuntur
14 de alia tribu est de qua nullus altario praesto fuit manifestum
enim quod ex Iuda ortus sit Dominus noster in qua tribu nihil
15 de sacerdotibus Moses locutus est et amplius adhuc manifestum
est si secundum similitudinem Melchisedech exsurgit alius sacer-
16 dos qui non secundum legem mandati carnalis factus est sed
17 secundum virtutem vitae insolubilis contestatur enim quoniam
18 tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech re-
probatio quidem fit praecedentis mandati propter infirmitatem
19 eius et inutilitatem nihil enim ad perfectum adduxit lex intro-
20 ductio vero melioris spei per quam proximamus ad Deum et
quantum est non sine iureiurando alii quidem sine iureiurando
21 sacerdotes facti sunt hic autem cum iureiurando per eum qui
dixit ad illum iuravit Dominus et non paenitebit tu es sacerdos
22 in aeternum in tantum melioris testamenti sponsor factus est
23 Iesus et alii quidem plures facti sunt sacerdotes idcirco quod
24 morte prohiberentur permanere hic autem eo quod maneat in
25 aeternum sempiternum habet sacerdotium unde et salvare in
perpetuo potest accedentes per semet ipsum ad Deum semper
26 vivens ad interpellandum pro eis talis enim decebat ut nobis es-
set pontifex sanctus innocens inpollutus segregatus a peccatori-
27 bus et excelsior caelis factus qui non habet cotidie necessitatem
quemadmodum sacerdotes prius pro suis delictis hostias offerre
28 deinde pro populi hoc enim fecit semel se offerendo lex enim ho-
mines constituit sacerdotes infirmitatem habentes sermo autem
iurisiurandi qui post legem est Filium in aeternum perfectum

VIII capitulum autem super ea quae dicuntur talem habemus pon-
2 tificem qui consedit in dextera sedis Magnitudinis in caelis sanc-
torum minister et tabernaculi veri quod fixit Dominus et non
3 homo omnis enim pontifex ad offerenda munera et hostias con-

stituitur unde necesse est et hunc habere aliquid quod offerat
si ergo esset super terram nec esset sacerdos cum essent qui of- 4
ferrent secundum legem munera qui exemplari et umbrae de- 5
serviunt caelestium sicut responsum est Mosi cum consummaret
tabernaculum vide inquit omnia facito secundum exemplar quod
tibi ostensum est in monte nunc autem melius sortitus est mi- 6
nisterium quanto et melioris testamenti mediator est quod in
melioribus repromissionibus sanctum est nam si illud prius cul- 7
pa vacasset non utique secundi locus inquireretur vituperans 8
enim eos dicit ecce dies veniunt dicit Dominus et consummabo
super domum Israhel et super domum Iuda testamentum novum
non secundum testamentum quod feci patribus eorum in die qua 9
adprehendi manum illorum ut educerem illos de terra Aegypti
quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo et ego ne-
glexi eos dicit Dominus quia hoc testamentum quod disponam 10
domui Israhel post dies illos dicit Dominus dando leges meas in
mentem eorum et in corde eorum superscribam eas et ero eis in
Deum et ipsi erunt mihi in populum et non docebit unusquisque 11
proximum suum et unusquisque fratrem suum dicens cognosce
Dominum quoniam omnes scient me a minore usque ad maiorem
eorum quia propitius ero iniquitatibus eorum et peccatorum 12
illorum iam non memorabor dicendo autem novum veteravit 13
prius quod autem antiquatur et senescit prope interitum est

habuit quidem et prius iustificationes culturae et sanctum sae- **IX**
culare tabernaculum enim factum est primum in quo inerant 2
candelabra et mensa et propositio panum quae dicitur sancta
post velamentum autem secundum tabernaculum quod dicitur 3
sancta sanctorum aureum habens turibulum et arcam testamen- 4
ti circumtectam ex omni parte auro in qua urna aurea habens
manna et virga Aaron quae fronduerat et tabulae testamenti
superque eam cherubin gloriae obumbrantia propitiatorium de 5
quibus non est modo dicendum per singula his vero ita conpo- 6
sitis in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes
sacrificiorum officia consummantes in secundo autem semel in 7
anno solus pontifex non sine sanguine quem offert pro sua et
populi ignorantia hoc significante Spiritu Sancto nondum pro- 8
palatam esse sanctorum viam adhuc priore tabernaculo habente
statum quae parabola est temporis instantis iuxta quam mu- 9
nera et hostiae offeruntur quae non possunt iuxta conscientiam

10 perfectum facere servientem solummodo in cibis et in potibus et
variis baptismis et iustitiis carnis usque ad tempus correctionis
11 inpositis Christus autem adsistens pontifex futurorum bonorum
per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum id est
12 non huius creationis neque per sanguinem hircorum et vitulo-
rum sed per proprium sanguinem introivit semel in sancta aeter-
13 na redemptione inventa si enim sanguis hircorum et taurorum
et cinis vitulae aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem
14 carnis quanto magis sanguis Christi qui per Spiritum Sanctum
semet ipsum obtulit inmaculatum Deo emundabit conscientiam
15 vestram ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi et ideo
novi testamenti mediator est ut morte intercedente in redemp-
tionem earum praevaricationum quae erant sub priore testamen-
to repromissionem accipiant qui vocati sunt aeternae hereditatis
16, 17 ubi enim testamentum mors necesse est intercedat testatoris te-
stamentum enim in mortuis confirmatum est alioquin nondum
18 valet dum vivit qui testatus est unde ne primum quidem sine
19 sanguine dedicatum est lecto enim omni mandato legis a Mose
universo populo accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum
aqua et lana coccinea et hysopo ipsum quoque librum et omnem
20 populum aspersit dicens hic sanguis testamenti quod mandavit
21 ad vos Deus etiam tabernaculum et omnia vasa ministerii san-
22 guine similiter aspersit et omnia paene in sanguine mundantur
23 secundum legem et sine sanguinis fusione non fit remissio ne-
cesse est ergo exemplaria quidem caelestium his mundari ipsa
24 autem caelestia melioribus hostiis quam istis non enim in ma-
nufactis sanctis Iesus introiit exemplaria verorum sed in ipsum
25 caelum ut appareat nunc vultui Dei pro nobis neque ut sae-
pe offerat semet ipsum quemadmodum pontifex intrat in sancta
26 per singulos annos in sanguine alieno alioquin oportebat eum
frequenter pati ab origine mundi nunc autem semel in consum-
matione saeculorum ad destitutionem peccati per hostiam suam
27 apparuit et quemadmodum statutum est hominibus semel mo-
28 ri post hoc autem iudicium sic et Christus semel oblatus ad
multorum exhaurienda peccata secundo sine peccato apparebit
expectantibus se in salutem

X umbram enim habens lex bonorum futurorum non ipsam ima-
ginem rerum per singulos annos hisdem ipsis hostiis quas offe-
runt indesinenter numquam potest accedentes perfectos facere

alioquin non cessassent offerri ideo quod nullam haberent ultra 2
conscientiam peccati cultores semel mundati sed in ipsis comme- 3
moratio peccatorum per singulos annos fit inpossibile enim est 4
sanguine taurorum et hircorum auferri peccata ideo ingrediens 5
mundum dicit hostiam et oblationem noluisti corpus autem ap-
tasti mihi holocaustomata et pro peccato non tibi placuit tunc 6, 7
dixi ecce venio in capitulo libri scriptum est de me ut faciam Deus
voluntatem tuam superius dicens quia hostias et oblationes et 8
holocaustomata et pro peccato noluisti nec placita sunt tibi quae
secundum legem offeruntur tunc dixit ecce venio ut faciam Deus 9
voluntatem tuam aufert primum ut sequens statuat in qua vo- 10
luntate sanctificati sumus per oblationem corporis Christi Iesu in
semel et omnis quidem sacerdos praesto est cotidie ministrans 11
et easdem saepe offerens hostias quae numquam possunt auferre
peccata hic autem unam pro peccatis offerens hostiam in sempi- 12
ternum sedit in dextera Dei de cetero expectans donec ponantur 13
inimici eius scabillum pedum eius una enim oblatione consum- 14
mavit in sempiternum sanctificatos contestatur autem nos et 15
Spiritus Sanctus postquam enim dixit hoc autem testamentum 16
quod testabor ad illos post dies illos dicit Dominus dando le-
ges meas in cordibus eorum et in mente eorum superscribam eas
et peccatorum et iniquitatium eorum iam non recordabor am- 17
plius ubi autem horum remissio iam non oblatio pro peccato 18
habentes itaque fratres fiduciam in introitu sanctorum in san- 19
guine Christi quam initiavit nobis viam novam et viventem per 20
velamen id est carnem suam et sacerdotem magnum super do- 21
mum Dei accedamus cum vero corde in plenitudine fidei aspersi 22
corda a conscientia mala et abluti corpus aqua munda teneamus 23
spei nostrae confessionem indeclinabilem fidelis enim est qui re-
promisit et consideremus invicem in provocationem caritatis et 24
bonorum operum non deserentes collectionem nostram sicut est 25
consuetudinis quibusdam sed consolantes et tanto magis quan-
to videritis adpropinquantem diem voluntarie enim peccantibus 26
nobis post acceptam notitiam veritatis iam non relinquitur pro
peccatis hostia terribilis autem quaedam expectatio iudicii et 27
ignis aemulatio quae consumptura est adversarios irritam quis 28
faciens legem Mosi sine ulla miseratione duobus vel tribus te-
stibus moritur quanto magis putatis deteriora mereri supplicia 29
qui Filium Dei conculcaverit et sanguinem testamenti pollutum

duxerit in quo sanctificatus est et Spiritui gratiae contumeliam
30 fecerit scimus enim qui dixit mihi vindictam ego reddam et ite-
31 rum quia iudicabit Dominus populum suum horrendum est inci-
32 dere in manus Dei viventis rememoramini autem pristinos dies
in quibus inluminati magnum certamen sustinuistis passionum
33 et in altero quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum
34 facti in altero autem socii taliter conversantium effecti nam et
vinctis conpassi estis et rapinam bonorum vestrorum cum gau-
dio suscepistis cognoscentes vos habere meliorem et manentem
35 substantiam nolite itaque amittere confidentiam vestram quae
36 magnam habet remunerationem patientia enim vobis necessaria
37 est ut voluntatem Dei facientes reportetis promissionem adhuc
enim modicum quantulum qui venturus est veniet et non tarda-
38 bit iustus autem meus ex fide vivit quod si subtraxerit se non
39 placebit animae meae nos autem non sumus subtractionis in
perditionem sed fidei in adquisitionem animae
XI est autem fides sperandorum substantia rerum argumentum
2 non parentum in hac enim testimonium consecuti sunt senes
3 fide intellegimus aptata esse saecula verbo Dei ut ex invisibi-
4 libus visibilia fierent fide plurimam hostiam Abel quam Cain
obtulit Deo per quam testimonium consecutus est esse iustus
testimonium perhibente muneribus eius Deo et per illam defunc-
5 tus adhuc loquitur fide Enoch translatus est ne videret mortem
et non inveniebatur quia transtulit illum Deus ante translatio-
6 nem enim testimonium habebat placuisse Deo sine fide autem
inpossibile placere credere enim oportet accedentem ad Deum
7 quia est et inquirentibus se remunerator fit fide Noe respon-
so accepto de his quae adhuc non videbantur metuens aptavit
arcam in salutem domus suae per quam damnavit mundum et
8 iustitiae quae per fidem est heres est institutus fide qui voca-
tur Abraham oboedivit in locum exire quem accepturus erat in
9 hereditatem et exiit nesciens quo iret fide moratus est in terra
repromissionis tamquam in aliena in casulis habitando cum Isaac
10 et Iacob coheredibus repromissionis eiusdem expectabat enim
fundamenta habentem civitatem cuius artifex et conditor Deus
11 fide et ipsa Sarra sterilis virtutem in conceptionem seminis acce-
pit etiam praeter tempus aetatis quoniam fidelem credidit esse
12 qui promiserat propter quod et ab uno orti sunt et haec emor-
tuo tamquam sidera caeli in multitudinem et sicut harena quae

est ad oram maris innumerabilis iuxta fidem defuncti sunt om- 13
nes isti non acceptis repromissionibus sed a longe eas aspicientes
et salutantes et confitentes quia peregrini et hospites sunt supra
terram qui enim haec dicunt significant se patriam inquirere 14
et si quidem illius meminissent de qua exierunt habebant uti- 15
que tempus revertendi nunc autem meliorem appetunt id est 16
caelestem ideo non confunditur Deus vocari Deus eorum paravit
enim illis civitatem fide obtulit Abraham Isaac cum temptare- 17
tur et unigenitum offerebat qui susceperat repromissiones ad 18
quem dictum est quia in Isaac vocabitur tibi semen arbitrans 19
quia et a mortuis suscitare potens est Deus unde eum et in pa-
rabola accepit fide et de futuris benedixit Isaac Iacob et Esau 20
fide Iacob moriens singulis filiorum Ioseph benedixit et adoravit 21
fastigium virgae eius fide Ioseph moriens de profectione filiorum 22
Israhel memoratus est et de ossibus suis mandavit fide Moses 23
natus occultatus est mensibus tribus a parentibus suis eo quod
vidissent elegantem infantem et non timuerunt regis edictum fi- 24
de Moses grandis factus negavit se esse filium filiae Pharaonis
magis eligens adfligi cum populo Dei quam temporalis peccati 25
habere iucunditatem maiores divitias aestimans thesauro Ae- 26
gyptiorum inproperium Christi aspiciebat enim in remuneratio-
nem fide reliquit Aegyptum non veritus animositatem regis invi- 27
sibilem enim tamquam videns sustinuit fide celebravit pascha et 28
sanguinis effusionem ne qui vastabat primitiva tangeret eos fi- 29
de transierunt mare Rubrum tamquam per aridam terram quod
experti Aegyptii devorati sunt fide muri Hiericho ruerunt circui- 30
ti dierum septem fide Raab meretrix non periit cum incredulis 31
excipiens exploratores cum pace et quid adhuc dicam deficiet 32
enim me tempus enarrantem de Gedeon Barac Samson Iepthae
David et Samuhel et prophetis qui per fidem devicerunt regna 33
operati sunt iustitiam adepti sunt repromissiones obturaverunt
ora leonum extinxerunt impetum ignis effugerunt aciem gladii 34
convaluerunt de infirmitate fortes facti sunt in bello castra ver-
terunt exterorum acceperunt mulieres de resurrectione mortuos 35
suos alii autem distenti sunt non suscipientes redemptionem ut
meliorem invenirent resurrectionem alii vero ludibria et verbera 36
experti insuper et vincula et carceres lapidati sunt secti sunt 37
temptati sunt in occisione gladii mortui sunt circumierunt in
melotis in pellibus caprinis egentes angustiati adflicti quibus 38

dignus non erat mundus in solitudinibus errantes et montibus
39 et speluncis et in cavernis terrae et hii omnes testimonio fidei
40 probati non acceperunt repromissionem Deo pro nobis melius
aliquid providente ut ne sine nobis consummarentur
XII ideoque et nos tantam habentes inpositam nubem testium
deponentes omne pondus et circumstans nos peccatum per pa-
2 tientiam curramus propositum nobis certamen aspicientes in
auctorem fidei et consummatorem Iesum qui pro proposito sibi
gaudio sustinuit crucem confusione contempta atque in dextera
3 sedis Dei sedit recogitate enim eum qui talem sustinuit a pecca-
toribus adversum semet ipsos contradictionem ut ne fatigemini
4 animis vestris deficientes nondum usque ad sanguinem restiti-
5 stis adversus peccatum repugnantes et obliti estis consolationis
quae vobis tamquam filiis loquitur dicens fili mi noli neglegere di-
6 sciplinam Domini neque fatigeris dum ab eo argueris quem enim
diligit Dominus castigat flagellat autem omnem filium quem re-
7 cipit in disciplina perseverate tamquam filiis vobis offert Deus
8 quis enim filius quem non corripit pater quod si extra discipli-
nam estis cuius participes facti sunt omnes ergo adulteri et non
9 filii estis deinde patres quidem carnis nostrae habuimus eru-
ditores et reverebamur non multo magis obtemperabimus Patri
10 spirituum et vivemus et illi quidem in tempore paucorum die-
rum secundum voluntatem suam erudiebant nos hic autem ad id
11 quod utile est in recipiendo sanctificationem eius omnis autem
disciplina in praesenti quidem videtur non esse gaudii sed mae-
roris postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam
12 reddit iustitiae propter quod remissas manus et soluta genua
13 erigite et gressus rectos facite pedibus vestris ut non claudi-
14 cans erret magis autem sanetur pacem sequimini cum omnibus
15 et sanctimoniam sine qua nemo videbit Dominum contemplan-
tes ne quis desit gratiae Dei ne qua radix amaritudinis sursum
16 germinans inpediat et per illam inquinentur multi ne quis for-
nicator aut profanus ut Esau qui propter unam escam vendidit
17 primitiva sua scitote enim quoniam et postea cupiens heredita-
re benedictionem reprobatus est non enim invenit paenitentiae
18 locum quamquam cum lacrimis inquisisset eam non enim acces-
sistis ad tractabilem et accensibilem ignem et turbinem et cali-
19 ginem et procellam et tubae sonum et vocem verborum quam
20 qui audierunt excusaverunt se ne eis fieret verbum non enim

portabant quod dicebatur et si bestia tetigerit montem lapida-
bitur et ita terribile erat quod videbatur Moses dixit exterritus 21
sum et tremebundus sed accessistis ad Sion montem et civi- 22
tatem Dei viventis Hierusalem caelestem et multorum milium
angelorum frequentiae et ecclesiam primitivorum qui conscrip- 23
ti sunt in caelis et iudicem omnium Deum et spiritus iustorum
perfectorum et testamenti novi mediatorem Iesum et sanguinis 24
sparsionem melius loquentem quam Abel videte ne recusetis 25
loquentem si enim illi non effugerunt recusantes eum qui super
terram loquebatur multo magis nos qui de caelis loquentem nobis
avertimur cuius vox movit terram tunc modo autem repromittit 26
dicens adhuc semel ego movebo non solum terram sed et caelum
quod autem adhuc semel dicit declarat mobilium translationem 27
tamquam factorum ut maneant ea quae sunt inmobilia itaque 28
regnum inmobile suscipientes habemus gratiam per quam servia-
mus placentes Deo cum metu et reverentia etenim Deus noster 29
ignis consumens est

caritas fraternitatis maneat hospitalitatem nolite oblivisci **XIII**, 2
per hanc enim latuerunt quidam angelis hospitio receptis me- 3
mentote vinctorum tamquam simul vincti et laborantium tam-
quam et ipsi in corpore morantes honorabile conubium in om- 4
nibus et torus inmaculatus fornicatores enim et adulteros iu-
dicabit Deus sint mores sine avaritia contenti praesentibus ipse 5
enim dixit non te deseram neque derelinquam ita ut confidenter 6
dicamus Dominus mihi adiutor non timebo quid faciat mihi ho-
mo mementote praepositorum vestrorum qui vobis locuti sunt 7
verbum Dei quorum intuentes exitum conversationis imitamini
fidem Iesus Christus heri et hodie ipse et in saecula doctri- 8, 9
nis variis et peregrinis nolite abduci optimum enim est gratia
stabiliri cor non escis quae non profuerunt ambulantibus in eis
habemus altare de quo edere non habent potestatem qui taber- 10
naculo deserviunt quorum enim animalium infertur sanguis pro 11
peccato in sancta per pontificem horum corpora cremantur extra
castra propter quod et Iesus ut sanctificaret per suum sangui- 12
nem populum extra portam passus est exeamus igitur ad eum 13
extra castra inproperium eius portantes non enim habemus hic 14
manentem civitatem sed futuram inquirimus per ipsum ergo 15
offeramus hostiam laudis semper Deo id est fructum labiorum
confitentium nomini eius beneficientiae autem et communionis 16

17 nolite oblivisci talibus enim hostiis promeretur Deus oboedite
praepositis vestris et subiacete eis ipsi enim pervigilant quasi
rationem pro animabus vestris reddituri ut cum gaudio hoc fa-
18 ciant et non gementes hoc enim non expedit vobis orate pro
nobis confidimus enim quia bonam conscientiam habemus in om-
19 nibus bene volentes conversari amplius autem deprecor vos hoc
20 facere ut quo celerius restituar vobis Deus autem pacis qui edu-
xit de mortuis pastorem magnum ovium in sanguine testamenti
21 aeterni Dominum nostrum Iesum aptet vos in omni bono ut
faciatis voluntatem eius faciens in vobis quod placeat coram se
22 per Iesum Christum cui gloria in saecula saeculorum amen ro-
go autem vos fratres sufferatis verbum solacii etenim perpaucis
23 scripsi vobis cognoscite fratrem nostrum Timotheum dimissum
24 cum quo si celerius venerit videbo vos salutate omnes praepo-
25 sitos vestros et omnes sanctos salutant vos de Italia gratia cum
omnibus vobis amen

EPISTLE TO THE LAODICEANS

Paulus apostolus non ab hominibus neque per hominem 1
sed per Iesum Christum, fratribus qui sunt Laodiciae.
gratia vobis et pax a Deo Patre et Domino Iesu Chri- 2
sto. gratias ago Christo per omnem orationem meam, 3
quod permanentes estis in eo et perseverantes in operibus eius ,
promissum expectantes in diem iudicii . neque destituant vos 4
quorundam vaniloquia insinuantium, ut vos evertant a verita-
te evangelii quod a me praedicatur. et nunc faciet Deus , ut 5
qui sunt ex me ad profectum veritatis evangelii deservientes et
facientes benignitatem operum quae aet et nunc palam sunt 6
vincula mea quae patior in Christo quibus laetor et gaudeo. et 7
hoc mihi est ad salutem perpetuam quod ipsum factum orationi-
bus vestris et administrantem Spiritum Sanctum, sive per vitam
sive per mortem. est enim mihi vere vita in Christo et mori 8
gaudium. et in ipsum in vobis faciet misericordiam suam , ut 9
eandem dilectionem habeatis et sitis unianimes. ergo, dilectis- 10
simi, ut audistis praesentia mei , ita retinete et facite in timore
Dei, et erit vobis vita in aeternum est enim Deus qui operatur in 11
vos . et facite sine retractu quaecumque facitis. et quod est , 12, 13
dilectissimi, gaudete in Christo. et praecavete sordidos in lucro .
omnes sint petitiones vestrae palam apud Deum . et estote firmi 14
in sensu Christi. et quae integra et vera et pudica et iusta et 15
amabilia facite. et quae audistis et accepistis, in corde retinete, 16
et erit vobis pax. salutant vos sancti . gratia Domini Iesu cum 18, 19
spiritu vestro. et facite legi Colosensium vobis . 20

THE GENERAL EPISTLE OF JAMES.

I Iacobus Dei et Domini nostri Iesu Christi servus duode-
2 cim tribubus quae sunt in dispersione salutem omne
gaudium existimate fratres mei cum in temptationibus
3 variis incideritis scientes quod probatio fidei vestrae
4 patientiam operatur patientia autem opus perfectum habeat ut
5 sitis perfecti et integri in nullo deficientes si quis autem vestrum
indiget sapientiam postulet a Deo qui dat omnibus affluenter et
6 non inproperat et dabitur ei postulet autem in fide nihil haesi-
tans qui enim haesitat similis est fluctui maris qui a vento move-
7 tur et circumfertur non ergo aestimet homo ille quod accipiat
8 aliquid a Domino vir duplex animo inconstans in omnibus viis
9, 10 suis glorietur autem frater humilis in exaltatione sua dives au-
11 tem in humilitate sua quoniam sicut flos faeni transibit exortus
est enim sol cum ardore et arefecit faenum et flos eius decidit et
decor vultus eius deperiit ita et dives in itineribus suis marcescet
12 beatus vir qui suffert temptationem quia cum probatus fuerit ac-
13 cipiet coronam vitae quam repromisit Deus diligentibus se nemo
cum temptatur dicat quoniam a Deo temptor Deus enim intemp-
14 tator malorum est ipse autem neminem temptat unusquisque
15 vero temptatur a concupiscentia sua abstractus et inlectus dein
concupiscentia cum conceperit parit peccatum peccatum vero
16 cum consummatum fuerit generat mortem nolite itaque errare
17 fratres mei dilectissimi omne datum optimum et omne donum
perfectum desursum est descendens a Patre luminum apud quem
18 non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio voluntarie
genuit nos verbo veritatis ut simus initium aliquod creaturae eius
19 scitis fratres mei dilecti sit autem omnis homo velox ad audien-
20 dum tardus autem ad loquendum et tardus ad iram ira enim
21 viri iustitiam Dei non operatur propter quod abicientes omnem
inmunditiam et abundantiam malitiae in mansuetudine suscipite
22 insitum verbum quod potest salvare animas vestras estote au-
tem factores verbi et non auditores tantum fallentes vosmet ipsos

quia si quis auditor est verbi et non factor hic conparabitur vi- 23
ro consideranti vultum nativitatis suae in speculo consideravit 24
enim se et abiit et statim oblitus est qualis fuerit qui autem 25
perspexerit in lege perfecta libertatis et permanserit non auditor
obliviosus factus sed factor operis hic beatus in facto suo erit si 26
quis autem putat se religiosum esse non refrenans linguam suam
sed seducens cor suum huius vana est religio religio munda et 27
inmaculata apud Deum et Patrem haec est visitare pupillos et
viduas in tribulatione eorum inmaculatum se custodire ab hoc
saeculo

fratres mei nolite in personarum acceptione habere fidem Do- **II**
mini nostri Iesu Christi gloriae etenim si introierit in conven- 2
tu vestro vir aureum anulum habens in veste candida introierit
autem et pauper in sordido habitu et intendatis in eum qui in- 3
dutus est veste praeclara et dixeritis tu sede hic bene pauperi
autem dicatis tu sta illic aut sede sub scabillo pedum meorum
nonne iudicatis apud vosmet ipsos et facti estis iudices cogitatio- 4
num iniquarum audite fratres mei dilectissimi nonne Deus elegit 5
pauperes in hoc mundo divites in fide et heredes regni quod re-
promisit Deus diligentibus se vos autem exhonorastis pauperem 6
nonne divites per potentiam opprimunt vos et ipsi trahunt vos
ad iudicia nonne ipsi blasphemant bonum nomen quod invoca- 7
tum est super vos si tamen legem perficitis regalem secundum 8
scripturas diliges proximum tuum sicut te ipsum bene facitis si 9
autem personas accipitis peccatum operamini redarguti a lege
quasi transgressores quicumque autem totam legem servaverit 10
offendat autem in uno factus est omnium reus qui enim dixit 11
non moechaberis dixit et non occides quod si non moechabe-
ris occides autem factus es transgressor legis sic loquimini et 12
sic facite sicut per legem libertatis incipientes iudicari iudicium 13
enim sine misericordia illi qui non fecit misericordiam supere-
xultat autem misericordia iudicio quid proderit fratres mei si 14
fidem quis dicat se habere opera autem non habeat numquid
poterit fides salvare eum si autem frater aut soror nudi sunt 15
et indigent victu cotidiano dicat autem aliquis de vobis illis ite 16
in pace calefacimini et saturamini non dederitis autem eis quae
necessaria sunt corporis quid proderit sic et fides si non habeat 17
opera mortua est in semet ipsam sed dicet quis tu fidem habes 18
et ego opera habeo ostende mihi fidem tuam sine operibus et

19 ego ostendam tibi ex operibus fidem meam tu credis quoniam
unus est Deus bene facis et daemones credunt et contremescunt
20 vis autem scire o homo inanis quoniam fides sine operibus otio-
21 sa est Abraham pater noster nonne ex operibus iustificatus est
22 offerens Isaac filium suum super altare vides quoniam fides coo-
23 perabatur operibus illius et ex operibus fides consummata est et
suppleta est scriptura dicens credidit Abraham Deo et reputa-
24 tum est illi ad iustitiam et amicus Dei appellatus est videtis
quoniam ex operibus iustificatur homo et non ex fide tantum
25 similiter autem et Raab meretrix nonne ex operibus iustificata
26 est suscipiens nuntios et alia via eiciens sicut enim corpus sine
spiritu emortuum est ita et fides sine operibus mortua est
III nolite plures magistri fieri fratres mei scientes quoniam ma-
2 ius iudicium sumitis in multis enim offendimus omnes si quis
in verbo non offendit hic perfectus est vir potens etiam freno
3 circumducere totum corpus si autem equorum frenos in ora
mittimus ad consentiendum nobis et omne corpus illorum cir-
4 cumferimus ecce et naves cum magnae sint et a ventis validis
minentur circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus di-
5 rigentis voluerit ita et lingua modicum quidem membrum est et
magna exultat ecce quantus ignis quam magnam silvam incendit
6 et lingua ignis est universitas iniquitatis lingua constituitur in
membris nostris quae maculat totum corpus et inflammat rotam
7 nativitatis nostrae inflammata a gehenna omnis enim natura be-
stiarum et volucrum et serpentium etiam ceterorum domantur
8 et domita sunt a natura humana linguam autem nullus homi-
num domare potest inquietum malum plena veneno mortifero
9 in ipsa benedicimus Dominum et Patrem et in ipsa maledicimus
10 homines qui ad similitudinem Dei facti sunt ex ipso ore pro-
cedit benedictio et maledictio non oportet fratres mei haec ita
11 fieri numquid fons de eodem foramine emanat dulcem et ama-
12 ram aquam numquid potest fratres mei ficus olivas facere aut
13 vitis ficus sic neque salsa dulcem potest facere aquam quis sa-
piens et disciplinatus inter vos ostendat ex bona conversatione
14 operationem suam in mansuetudine sapientiae quod si zelum
amarum habetis et contentiones in cordibus vestris nolite gloria-
15 ri et mendaces esse adversus veritatem non est ista sapientia
16 desursum descendens sed terrena animalis diabolica ubi enim
17 zelus et contentio ibi inconstantia et omne opus pravum quae

autem desursum est sapientia primum quidem pudica est deinde
pacifica modesta suadibilis plena misericordia et fructibus bonis
non iudicans sine simulatione fructus autem iustitiae in pace 18
seminatur facientibus pacem

unde bella et lites in vobis nonne hinc ex concupiscentiis ve- **IV**
stris quae militant in membris vestris concupiscitis et non ha- 2
betis occiditis et zelatis et non potestis adipisci litigatis et belli-
geratis non habetis propter quod non postulatis petitis et non 3
accipitis eo quod male petatis ut in concupiscentiis vestris in-
sumatis adulteri nescitis quia amicitia huius mundi inimica est 4
Dei quicumque ergo voluerit amicus esse saeculi huius inimicus
Dei constituitur aut putatis quia inaniter scriptura dicat ad 5
invidiam concupiscit Spiritus qui inhabitat in nobis maiorem 6
autem dat gratiam propter quod dicit Deus superbis resistit hu-
milibus autem dat gratiam subditi igitur estote Deo resistite 7
autem diabolo et fugiet a vobis adpropiate Domino et adpro- 8
pinquabit vobis emundate manus peccatores et purificate corda
duplices animo miseri estote et lugete et plorate risus vester 9
in luctum convertatur et gaudium in maerorem humiliamini in 10
conspectu Domini et exaltabit vos nolite detrahere de alteru- 11
trum fratres qui detrahit fratri aut qui iudicat fratrem suum
detrahit legi et iudicat legem si autem iudicas legem non es fac-
tor legis sed iudex unus est legislator et iudex qui potest perdere 12
et liberare tu autem quis es qui iudicas proximum ecce nunc qui 13
dicitis hodie aut crastino ibimus in illam civitatem et faciemus
quidem ibi annum et mercabimur et lucrum faciemus qui igno- 14
ratis quid erit in crastinum quae enim est vita vestra vapor est
ad modicum parens deinceps exterminatur pro eo ut dicatis si 15
Dominus voluerit et vixerimus faciemus hoc aut illud nunc au- 16
tem exultatis in superbiis vestris omnis exultatio talis maligna
est scienti igitur bonum facere et non facienti peccatum est illi 17

age nunc divites plorate ululantes in miseriis quae advenient **V**
vobis divitiae vestrae putrefactae sunt et vestimenta vestra a 2
tineis comesta sunt aurum et argentum vestrum eruginavit et 3
erugo eorum in testimonium vobis erit et manducabit carnes ve-
stras sicut ignis thesaurizastis in novissimis diebus ecce merces 4
operariorum qui messuerunt regiones vestras qui fraudatus est
a vobis clamat et clamor ipsorum in aures Domini Sabaoth in-
troiit epulati estis super terram et in luxuriis enutristis corda 5

6 vestra in die occisionis addixistis occidistis iustum non resistit
7 vobis patientes igitur estote fratres usque ad adventum Domini
ecce agricola expectat pretiosum fructum terrae patienter ferens
8 donec accipiat temporivum et serotinum patientes estote et vos
confirmate corda vestra quoniam adventus Domini adpropinqua-
9 vit nolite ingemescere fratres in alterutrum ut non iudicemini
10 ecce iudex ante ianuam adsistit exemplum accipite fratres la-
boris et patientiae prophetas qui locuti sunt in nomine Domini
11 ecce beatificamus qui sustinuerunt sufferentiam Iob audistis et
finem Domini vidistis quoniam misericors est Dominus et mi-
12 serator ante omnia autem fratres mei nolite iurare neque per
caelum neque per terram neque aliud quodcumque iuramentum
sit autem vestrum est est non non uti non sub iudicio decidatis
13, 14 tristatur aliquis vestrum oret aequo animo est psallat infirma-
tur quis in vobis inducat presbyteros ecclesiae et orent super eum
15 unguentes eum oleo in nomine Domini et oratio fidei salvabit
infirmum et adlevabit eum Dominus et si in peccatis sit dimit-
16 tentur ei confitemini ergo alterutrum peccata vestra et orate
pro invicem ut salvemini multum enim valet deprecatio iusti ad-
17 sidua Helias homo erat similis nobis passibilis et oratione oravit
ut non plueret super terram et non pluit annos tres et menses
18 sex et rursum oravit et caelum dedit pluviam et terra dedit
19 fructum suum fratres mei si quis ex vobis erraverit a veritate
20 et converterit quis eum scire debet quoniam qui converti fecerit
peccatorem ab errore viae suae salvabit animam eius a morte et
operit multitudinem peccatorum

THE FIRST EPISTLE GENERAL OF PETER.

Petrus apostolus Iesu Christi electis advenis dispersionis I
Ponti Galatiae Cappadociae Asiae et Bithyniae secun- 2
dum praescientiam Dei Patris in sanctificatione Spi-
ritus in oboedientiam et aspersionem sanguinis Iesu
Christi gratia vobis et pax multiplicetur benedictus Deus et 3
Pater Domini nostri Iesu Christi qui secundum magnam miseri-
cordiam suam regeneravit nos in spem vivam per resurrectionem
Iesu Christi ex mortuis in hereditatem incorruptibilem et incon- 4
taminatam et inmarcescibilem conservatam in caelis in vobis qui 5
in virtute Dei custodimini per fidem in salutem paratam revelari
in tempore novissimo in quo exultatis modicum nunc si oportet 6
contristati in variis temptationibus ut probatum vestrae fidei 7
multo pretiosius sit auro quod perit per ignem probato invenia-
tur in laudem et gloriam et honorem in revelatione Iesu Christi
quem cum non videritis diligitis in quem nunc quoque non viden- 8
tes credentes autem exultatis laetitia inenarrabili et glorificata
reportantes finem fidei vestrae salutem animarum de qua salute 9, 10
exquisierunt atque scrutati sunt prophetae qui de futura in vobis
gratia prophetaverunt scrutantes in quod vel quale tempus si- 11
gnificaret in eis Spiritus Christi praenuntians eas quae in Christo
sunt passiones et posteriores glorias quibus revelatum est quia 12
non sibi ipsis vobis autem ministrabant ea quae nunc nuntiata
sunt vobis per eos qui evangelizaverunt vos Spiritu Sancto mis-
so de caelo in quae desiderant angeli prospicere propter quod 13
succincti lumbos mentis vestrae sobrii perfecte sperate in eam
quae offertur vobis gratiam in revelatione Iesu Christi quasi filii 14
oboedientiae non configurati prioribus ignorantiae vestrae desi-
deriis sed secundum eum qui vocavit vos sanctum et ipsi sancti 15
in omni conversatione sitis quoniam scriptum est sancti eritis 16
quia ego sanctus sum et si Patrem invocatis eum qui sine ac- 17
ceptione personarum iudicat secundum uniuscuiusque opus in

18 timore incolatus vestri tempore conversamini scientes quod non
corruptibilibus argento vel auro redempti estis de vana vestra
19 conversatione paternae traditionis sed pretioso sanguine qua-
20 si agni incontaminati et inmaculati Christi praecogniti quidem
ante constitutionem mundi manifestati autem novissimis tempo-
21 ribus propter vos qui per ipsum fideles estis in Deo qui suscitavit
eum a mortuis et dedit ei gloriam ut fides vestra et spes esset in
22 Deo animas vestras castificantes in oboedientia caritatis in fra-
23 ternitatis amore simplici ex corde invicem diligite adtentius re-
nati non ex semine corruptibili sed incorruptibili per verbum Dei
24 vivi et permanentis quia omnis caro ut faenum et omnis gloria
25 eius tamquam flos faeni exaruit faenum et flos decidit verbum
autem Domini manet in aeternum hoc est autem verbum quod
evangelizatum est in vos

II deponentes igitur omnem malitiam et omnem dolum et si-
2 mulationes et invidias et omnes detractiones sicut modo geniti
infantes rationale sine dolo lac concupiscite ut in eo crescatis in
3, 4 salutem si gustastis quoniam dulcis Dominus ad quem acce-
dentes lapidem vivum ab hominibus quidem reprobatum a Deo
5 autem electum honorificatum et ipsi tamquam lapides vivi supe-
raedificamini domus spiritalis sacerdotium sanctum offerre spiri-
6 tales hostias acceptabiles Deo per Iesum Christum propter quod
continet in scriptura ecce pono in Sion lapidem summum angu-
larem electum pretiosum et qui crediderit in eo non confundetur
7 vobis igitur honor credentibus non credentibus autem lapis quem
8 reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli et la-
pis offensionis et petra scandali qui offendunt verbo nec credunt
9 in quod et positi sunt vos autem genus electum regale sacer-
dotium gens sancta populus adquisitionis ut virtutes adnuntietis
10 eius qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum qui
aliquando non populus nunc autem populus Dei qui non consecu-
11 ti misericordiam nunc autem misericordiam consecuti carissimi
obsecro tamquam advenas et peregrinos abstinere vos a carna-
12 libus desideriis quae militant adversus animam conversationem
vestram inter gentes habentes bonam ut in eo quod detractant
de vobis tamquam de malefactoribus ex bonis operibus conside-
13 rantes glorificent Deum in die visitationis subiecti estote omni
humanae creaturae propter Dominum sive regi quasi praecellenti
14 sive ducibus tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum

laudem vero bonorum quia sic est voluntas Dei ut benefacientes 15
obmutescere faciatis inprudentium hominum ignorantiam qua- 16
si liberi et non quasi velamen habentes malitiae libertatem sed
sicut servi Dei omnes honorate fraternitatem diligite Deum ti- 17
mete regem honorificate servi subditi in omni timore dominis 18
non tantum bonis et modestis sed etiam discolis haec est enim 19
gratia si propter conscientiam Dei sustinet quis tristitias patiens
iniuste quae enim gloria est si peccantes et colaphizati suffertis 20
sed si benefacientes et patientes sustinetis haec est gratia apud
Deum in hoc enim vocati estis quia et Christus passus est pro 21
vobis vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius qui 22
peccatum non fecit nec inventus est dolus in ore ipsius qui cum 23
malediceretur non maledicebat cum pateretur non comminaba-
tur tradebat autem iudicanti se iniuste qui peccata nostra ipse 24
pertulit in corpore suo super lignum ut peccatis mortui iustitiae
viveremus cuius livore sanati estis eratis enim sicut oves erran- 25
tes sed conversi estis nunc ad pastorem et episcopum animarum
vestrarum

similiter mulieres subditae suis viris ut et si qui non credunt **III**
verbo per mulierum conversationem sine verbo lucri fiant consi- 2
derantes in timore castam conversationem vestram quarum sit 3
non extrinsecus capillaturae aut circumdatio auri aut indumenti
vestimentorum cultus sed qui absconditus cordis est homo in in- 4
corruptibilitate quieti et modesti spiritus quod est in conspectu
Dei locuples sic enim aliquando et sanctae mulieres sperantes in 5
Deo ornabant se subiectae propriis viris sicut Sarra oboediebat 6
Abrahae dominum eum vocans cuius estis filiae benefacientes et
non timentes ullam perturbationem viri similiter cohabitantes 7
secundum scientiam quasi infirmiori vaso muliebri inpertientes
honorem tamquam et coheredibus gratiae vitae uti ne inpedian-
tur orationes vestrae in fine autem omnes unianimes conpatien- 8
tes fraternitatis amatores misericordes humiles non reddentes 9
malum pro malo vel maledictum pro maledicto sed e contrario
benedicentes quia in hoc vocati estis ut benedictionem heredita-
te possideatis qui enim vult vitam diligere et videre dies bonos 10
coerceat linguam suam a malo et labia eius ne loquantur do-
lum declinet autem a malo et faciat bonum inquirat pacem et 11
persequatur eam quia oculi Domini super iustos et aures eius 12
in preces eorum vultus autem Domini super facientes mala et 13

14 quis est qui vobis noceat si boni aemulatores fueritis sed et
si quid patimini propter iustitiam beati timorem autem eorum
15 ne timueritis et non conturbemini Dominum autem Christum
sanctificate in cordibus vestris parati semper ad satisfactionem
16 omni poscenti vos rationem de ea quae in vobis est spe sed cum
modestia et timore conscientiam habentes bonam ut in eo quod
detrahunt vobis confundantur qui calumniantur vestram bonam
17 in Christo conversationem melius est enim benefacientes si ve-
18 lit voluntas Dei pati quam malefacientes quia et Christus semel
pro peccatis mortuus est iustus pro iniustis ut nos offerret Deo
19 mortificatus carne vivificatus autem spiritu in quo et his qui
20 in carcere erant spiritibus veniens praedicavit qui increduli fue-
rant aliquando quando expectabat Dei patientia in diebus Noe
cum fabricaretur arca in qua pauci id est octo animae salvae
21 factae sunt per aquam quod et vos nunc similis formae salvos
facit baptisma non carnis depositio sordium sed conscientiae bo-
22 nae interrogatio in Deum per resurrectionem Iesu Christi qui
est in dextera Dei profectus in caelum subiectis sibi angelis et
potestatibus et virtutibus

IV Christo igitur passo in carne et vos eadem cogitatione ar-
2 mamini quia qui passus est carne desiit a peccatis ut iam non
hominum desideriis sed voluntate Dei quod reliquum est in carne
3 vivat temporis sufficit enim praeteritum tempus ad voluntatem
gentium consummandam qui ambulaverunt in luxuriis desideriis
vinolentiis comesationibus potationibus et inlicitis idolorum cul-
4 tibus in quo peregrinantur non concurrentibus vobis in eandem
5 luxuriae confusionem blasphemantes qui reddent rationem ei
6 qui paratus est iudicare vivos et mortuos propter hoc enim et
mortuis evangelizatum est ut iudicentur quidem secundum ho-
7 mines in carne vivant autem secundum Deum spiritu omnium
autem finis adpropinquavit estote itaque prudentes et vigilate
8 in orationibus ante omnia mutuam in vosmet ipsos caritatem
continuam habentes quia caritas operit multitudinem peccato-
9, 10 rum hospitales invicem sine murmuratione unusquisque sicut
accepit gratiam in alterutrum illam administrantes sicut boni
11 dispensatores multiformis gratiae Dei si quis loquitur quasi ser-
mones Dei si quis ministrat tamquam ex virtute quam admini-
strat Deus ut in omnibus honorificetur Deus per Iesum Christum
12 cui est gloria et imperium in saecula saeculorum amen carissimi

nolite peregrinari in fervore qui ad temptationem vobis fit quasi
novi aliquid vobis contingat sed communicantes Christi passio- 13
nibus gaudete ut et in revelatione gloriae eius gaudeatis exul-
tantes si exprobramini in nomine Christi beati quoniam gloriae 14
Dei Spiritus in vobis requiescit nemo enim vestrum patiatur 15
quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienorum appetitor
si autem ut Christianus non erubescat glorificet autem Deum in 16
isto nomine quoniam tempus ut incipiat iudicium de domo Dei 17
si autem primum a nobis qui finis eorum qui non credunt Dei
evangelio et si iustus vix salvatur impius et peccator ubi pare- 18
bit itaque et hii qui patiuntur secundum voluntatem Dei fideli 19
creatori commendant animas suas in benefactis

seniores ergo qui in vobis sunt obsecro consenior et testis Chri- **V**
sti passionum qui et eius quae in futuro revelanda est gloriae
communicator pascite qui est in vobis gregem Dei providentes 2
non coacto sed spontanee secundum Deum neque turpis lucri
gratia sed voluntarie neque ut dominantes in cleris sed formae 3
facti gregi et ex animo et cum apparuerit princeps pastorum 4
percipietis inmarcescibilem gloriae coronam similiter adulescen- 5
tes subditi estote senioribus omnes autem invicem humilitatem
insinuate quia Deus superbis resistit humilibus autem dat gra-
tiam humiliamini igitur sub potenti manu Dei ut vos exaltet in 6
tempore visitationis omnem sollicitudinem vestram proicientes 7
in eum quoniam ipsi cura est de vobis sobrii estote vigilate quia 8
adversarius vester diabolus tamquam leo rugiens circuit quaerens
quem devoret cui resistite fortes fide scientes eadem passionum 9
ei quae in mundo est vestrae fraternitati fieri Deus autem omnis 10
gratiae qui vocavit nos in aeternam suam gloriam in Christo Iesu
modicum passos ipse perficiet confirmabit solidabit ipsi impe- 11
rium in saecula saeculorum amen per Silvanum vobis fidelem 12
fratrem ut arbitror breviter scripsi obsecrans et contestans hanc
esse veram gratiam Dei in qua state salutat vos quae est in 13
Babylone cumelecta et Marcus filius meus salutate invicem in 14
osculo sancto gratia vobis omnibus qui estis in Christo

THE SECOND EPISTLE GENERAL OF PETER.

I Simon Petrus servus et apostolus Iesu Christi his qui
coaequalem nobis sortiti sunt fidem in iustitia Dei no-
2 stri et salvatoris Iesu Christi gratia vobis et pax adim-
3 pleatur in cognitione Domini nostri quomodo omnia
nobis divinae virtutis suae quae ad vitam et pietatem donata
est per cognitionem eius qui vocavit nos propria gloria et virtute
4 per quae maxima et pretiosa nobis promissa donavit ut per haec
efficiamini divinae consortes naturae fugientes eius quae in mun-
5 do est concupiscentiae corruptionem vos autem curam omnem
subinferentes ministrate in fide vestra virtutem in virtute autem
6 scientiam in scientia autem abstinentiam in abstinentia autem
7 patientiam in patientia autem pietatem in pietate autem amo-
8 rem fraternitatis in amore autem fraternitatis caritatem haec
enim vobis cum adsint et superent non vacuos nec sine fructu
9 vos constituent in Domini nostri Iesu Christi cognitione cui enim
non praesto sunt haec caecus est et manu temptans oblivionem
10 accipiens purgationis veterum suorum delictorum quapropter
fratres magis satagite ut per bona opera certam vestram voca-
tionem et electionem faciatis haec enim facientes non peccabitis
11 aliquando sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in
12 aeternum regnum Domini nostri et salvatoris Iesu Christi prop-
ter quod incipiam vos semper commonere de his et quidem scien-
13 tes et confirmatos in praesenti veritate iustum autem arbitror
quamdiu sum in hoc tabernaculo suscitare vos in commonitione
14 certus quod velox est depositio tabernaculi mei secundum quod
15 et Dominus noster Iesus Christus significavit mihi dabo autem
operam et frequenter habere vos post obitum meum ut horum
16 memoriam faciatis non enim doctas fabulas secuti notam feci-
mus vobis Domini nostri Iesu Christi virtutem et praesentiam
17 sed speculatores facti illius magnitudinis accipiens enim a Deo
Patre honorem et gloriam voce delapsa ad eum huiuscemodi a

magnifica gloria hic est Filius meus dilectus in quo mihi conpla-
cui et hanc vocem nos audivimus de caelo adlatam cum essemus 18
cum ipso in monte sancto et habemus firmiorem propheticum 19
sermonem cui bene facitis adtendentes quasi lucernae lucenti in
caliginoso loco donec dies inlucescat et lucifer oriatur in cordibus
vestris hoc primum intellegentes quod omnis prophetia scriptu- 20
rae propria interpretatione non fit non enim voluntate humana 21
adlata est aliquando prophetia sed Spiritu Sancto inspirati locuti
sunt sancti Dei homines

fuerunt vero et pseudoprophetae in populo sicut et in vobis **II**
erunt magistri mendaces qui introducent sectas perditionis et
eum qui emit eos Dominum negant superducentes sibi celerem
perditionem et multi sequentur eorum luxurias per quos via ve- 2
ritatis blasphemabitur et in avaritia fictis verbis de vobis nego- 3
tiabuntur quibus iudicium iam olim non cessat et perditio eorum
non dormitat si enim Deus angelis peccantibus non pepercit sed 4
rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit in iudicium cru-
ciatos reservari et originali mundo non pepercit sed octavum 5
Noe iustitiae praeconem custodivit diluvium mundo impiorum
inducens et civitates Sodomorum et Gomorraeorum in cinerem 6
redigens eversione damnavit exemplum eorum qui impie acturi
sunt ponens et iustum Loth oppressum a nefandorum iniuria 7
conversatione eruit aspectu enim et auditu iustus erat habi- 8
tans apud eos qui diem de die animam iustam iniquis operibus
cruciabant novit Dominus pios de temptatione eripere iniquos 9
vero in diem iudicii cruciandos reservare magis autem eos qui 10
post carnem in concupiscentia inmunditiae ambulant dominatio-
nemque contemnunt audaces sibi placentes sectas non metuunt
blasphemantes ubi angeli fortitudine et virtute cum sint maio- 11
res non portant adversum se execrabile iudicium hii vero velut 12
inrationabilia pecora naturaliter in captionem et in perniciem in
his quae ignorant blasphemantes in corruptione sua et peribunt
percipientes mercedem iniustitiae voluptatem existimantes diei 13
delicias coinquinationes et maculae deliciis affluentes in conviviis
suis luxuriantes vobiscum oculos habentes plenos adulterio et 14
incessabiles delicti pellicentes animas instabiles cor exercitatum
avaritiae habentes maledictionis filii derelinquentes rectam viam 15
erraverunt secuti viam Balaam ex Bosor qui mercedem iniquita-
tis amavit correptionem vero habuit suae vesaniae subiugale 16

mutum in hominis voce loquens prohibuit prophetae insipien-
17 tiam hii sunt fontes sine aqua et nebulae turbinibus exagitatae
18 quibus caligo tenebrarum reservatur superba enim vanitatis lo-
quentes pellicent in desideriis carnis luxuriae eos qui paululum
19 effugiunt qui in errore conversantur libertatem illis promitten-
tes cum ipsi servi sint corruptionis a quo enim quis superatus
20 est huius et servus est si enim refugientes coinquinationes mun-
di in cognitione Domini nostri et salvatoris Iesu Christi his rursus
inpliciti superantur facta sunt eis posteriora deteriora prioribus
21 melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiae quam post
agnitionem retrorsum converti ab eo quod illis traditum est sanc-
22 to mandato contigit enim eis illud veri proverbii canis reversus
ad suum vomitum et sus lota in volutabro luti
III hanc ecce vobis carissimi secundam scribo epistulam in qui-
2 bus excito vestram in commonitione sinceram mentem ut me-
mores sitis eorum quae praedixi verborum a sanctis prophetis et
3 apostolorum vestrorum praeceptorum Domini et salvatoris hoc
primum scientes quod venient in novissimis diebus in deceptio-
4 ne inlusores iuxta proprias concupiscentias ambulantes dicentes
ubi est promissio aut adventus eius ex quo enim patres dormie-
5 runt omnia sic perseverant ab initio creaturae latet enim eos
hoc volentes quod caeli erant prius et terra de aqua et per aquam
6 consistens Dei verbo per quae ille tunc mundus aqua inundatus
7 periit caeli autem qui nunc sunt et terra eodem verbo repositi
sunt igni servati in diem iudicii et perditionis impiorum hominum
8 unum vero hoc non lateat vos carissimi quia unus dies apud Do-
9 minum sicut mille anni et mille anni sicut dies unus non tardat
Dominus promissi sed patienter agit propter vos nolens aliquos
10 perire sed omnes ad paenitentiam reverti adveniet autem dies
Domini ut fur in qua caeli magno impetu transient elementa
11 vero calore solventur cum haec igitur omnia dissolvenda sint
quales oportet esse vos in sanctis conversationibus et pietatibus
12 expectantes et properantes in adventum Dei diei per quam cae-
13 li ardentes solventur et elementa ignis ardore tabescent novos
vero caelos et novam terram et promissa ipsius expectamus in
14 quibus iustitia habitat propter quod carissimi haec expectantes
15 satis agite inmaculati et inviolati ei inveniri in pace et Domi-
ni nostri longanimitatem salutem arbitramini sicut et carissimus
frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vo-

bis sicut et in omnibus epistulis loquens in eis de his in quibus 16
sunt quaedam difficilia intellectu quae indocti et instabiles de-
pravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem
vos igitur fratres praescientes custodite ne insipientium errore 17
transducti excidatis a propria firmitate crescite vero in gratia 18
et in cognitione Domini nostri et salvatoris Iesu Christi ipsi gloria
et nunc et in die aeternitatis amen

THE FIRST EPISTLE GENERAL OF JOHN.

I Quod fuit ab initio quod audivimus quod vidimus ocu-
lis nostris quod perspeximus et manus nostrae temp-
2 taverunt de verbo vitae et vita manifestata est et
vidimus et testamur et adnuntiamus vobis vitam ae-
3 ternam quae erat apud Patrem et apparuit nobis quod vidimus
et audivimus adnuntiamus et vobis ut et vos societatem habeatis
nobiscum et societas nostra sit cum Patre et cum Filio eius Iesu
4 Christo et haec scribimus vobis ut gaudium nostrum sit plenum
5 et haec est adnuntiatio quam audivimus ab eo et adnuntiamus
6 vobis quoniam Deus lux est et tenebrae in eo non sunt ullae si
dixerimus quoniam societatem habemus cum eo et in tenebris
7 ambulamus mentimur et non facimus veritatem si autem in lu-
ce ambulemus sicut et ipse est in luce societatem habemus ad
invicem et sanguis Iesu Filii eius mundat nos ab omni peccato
8 si dixerimus quoniam peccatum non habemus ipsi nos seducimus
9 et veritas in nobis non est si confiteamur peccata nostra fidelis
est et iustus ut remittat nobis peccata et emundet nos ab om-
10 ni iniquitate si dixerimus quoniam non peccavimus mendacem
facimus eum et verbum eius non est in nobis

II filioli mei haec scribo vobis ut non peccetis sed et si quis pecca-
verit advocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum
2 et ipse est propitiatio pro peccatis nostris non pro nostris autem
3 tantum sed etiam pro totius mundi et in hoc scimus quoniam
4 cognovimus eum si mandata eius observemus qui dicit se nos-
se eum et mandata eius non custodit mendax est in hoc veritas
5 non est qui autem servat verbum eius vere in hoc caritas Dei
6 perfecta est in hoc scimus quoniam in ipso sumus qui dicit se
7 in ipso manere debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare ca-
rissimi non mandatum novum scribo vobis sed mandatum vetus
quod habuistis ab initio mandatum vetus est verbum quod audi-
8 stis iterum mandatum novum scribo vobis quod est verum et in

ipso et in vobis quoniam tenebrae transeunt et lumen verum iam
lucet qui dicit se in luce esse et fratrem suum odit in tenebris est 9
usque adhuc qui diligit fratrem suum in lumine manet et scan- 10
dalum in eo non est qui autem odit fratrem suum in tenebris est 11
et in tenebris ambulat et nescit quo eat quoniam tenebrae ob-
caecaverunt oculos eius scribo vobis filioli quoniam remittuntur 12
vobis peccata propter nomen eius scribo vobis patres quoniam 13
cognovistis eum qui ab initio est scribo vobis adulescentes quo-
niam vicistis malignum scripsi vobis infantes quoniam cognovi- 14
stis Patrem scripsi vobis patres quia cognovistis eum qui ab initio
scripsi vobis adulescentes quia fortes estis et verbum Dei in vo-
bis manet et vicistis malignum nolite diligere mundum neque ea 15
quae in mundo sunt si quis diligit mundum non est caritas Patris
in eo quoniam omne quod est in mundo concupiscentia carnis 16
et concupiscentia oculorum est et superbia vitae quae non est
ex Patre sed ex mundo est et mundus transit et concupiscentia 17
eius qui autem facit voluntatem Dei manet in aeternum filioli 18
novissima hora est et sicut audistis quia antichristus venit nunc
antichristi multi facti sunt unde scimus quoniam novissima hora
est ex nobis prodierunt sed non erant ex nobis nam si fuissent 19
ex nobis permansissent utique nobiscum sed ut manifesti sint
quoniam non sunt omnes ex nobis sed vos unctionem habetis 20
a Sancto et nostis omnia non scripsi vobis quasi ignorantibus 21
veritatem sed quasi scientibus eam et quoniam omne mendacium
ex veritate non est quis est mendax nisi is qui negat quoniam 22
Iesus non est Christus hic est antichristus qui negat Patrem et
Filium omnis qui negat Filium nec Patrem habet qui confite- 23
tur Filium et Patrem habet vos quod audistis ab initio in vobis 24
permaneat si in vobis permanserit quod ab initio audistis et vos
in Filio et Patre manebitis et haec est repromissio quam ipse 25
pollicitus est nobis vitam aeternam haec scripsi vobis de eis qui 26
seducunt vos et vos unctionem quam accepistis ab eo manet in 27
vobis et non necesse habetis ut aliquis doceat vos sed sicut unctio
eius docet vos de omnibus et verum est et non est mendacium
et sicut docuit vos manete in eo et nunc filioli manete in eo ut 28
cum apparuerit habeamus fiduciam et non confundamur ab eo
in adventu eius si scitis quoniam iustus est scitote quoniam et 29
omnis qui facit iustitiam ex ipso natus est

videte qualem caritatem dedit nobis Pater ut filii Dei nomine- **III**

mur et sumus propter hoc mundus non novit nos quia non novit
2 eum carissimi nunc filii Dei sumus et nondum apparuit quid eri-
mus scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus quoniam
3 videbimus eum sicuti est et omnis qui habet spem hanc in eo
4 sanctificat se sicut et ille sanctus est omnis qui facit peccatum
5 et iniquitatem facit et peccatum est iniquitas et scitis quoniam
6 ille apparuit ut peccata tolleret et peccatum in eo non est om-
nis qui in eo manet non peccat omnis qui peccat non vidit eum
7 nec cognovit eum filioli nemo vos seducat qui facit iustitiam
8 iustus est sicut et ille iustus est qui facit peccatum ex diabolo
est quoniam ab initio diabolus peccat in hoc apparuit Filius Dei
9 ut dissolvat opera diaboli omnis qui natus est ex Deo peccatum
non facit quoniam semen ipsius in eo manet et non potest pec-
10 care quoniam ex Deo natus est in hoc manifesti sunt filii Dei et
filii diaboli omnis qui non est iustus non est de Deo et qui non
11 diligit fratrem suum quoniam haec est adnuntiatio quam audi-
12 stis ab initio ut diligamus alterutrum non sicut Cain ex maligno
erat et occidit fratrem suum et propter quid occidit eum quo-
13 niam opera eius maligna erant fratris autem eius iusta nolite
14 mirari fratres si odit vos mundus nos scimus quoniam translati
sumus de morte in vitam quoniam diligimus fratres qui non dili-
15 git manet in morte omnis qui odit fratrem suum homicida est et
scitis quoniam omnis homicida non habet vitam aeternam in se
16 manentem in hoc cognovimus caritatem quoniam ille pro nobis
animam suam posuit et nos debemus pro fratribus animas ponere
17 qui habuerit substantiam mundi et viderit fratrem suum necesse
habere et clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas Dei manet
18 in eo filioli non diligamus verbo nec lingua sed opere et veritate
19 in hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus et in conspectu
20 eius suadeamus corda nostra quoniam si reprehenderit nos cor
21 maior est Deus corde nostro et novit omnia carissimi si cor non
22 reprehenderit nos fiduciam habemus ad Deum et quodcumque
petierimus accipiemus ab eo quoniam mandata eius custodimus
23 et ea quae sunt placita coram eo facimus et hoc est mandatum
eius ut credamus in nomine Filii eius Iesu Christi et diligamus
24 alterutrum sicut dedit mandatum nobis et qui servat mandata
eius in illo manet et ipse in eo et in hoc scimus quoniam manet
in nobis de Spiritu quem nobis dedit

IV carissimi nolite omni spiritui credere sed probate spiritus si ex

Deo sint quoniam multi pseudoprophetae exierunt in mundum
in hoc cognoscitur Spiritus Dei omnis spiritus qui confitetur Ie- 2
sum Christum in carne venisse ex Deo est et omnis spiritus qui 3
solvit Iesum ex Deo non est et hoc est antichristi quod audistis
quoniam venit et nunc iam in mundo est vos ex Deo estis filioli 4
et vicistis eos quoniam maior est qui in vobis est quam qui in
mundo ipsi de mundo sunt ideo de mundo loquuntur et mundus 5
eos audit nos ex Deo sumus qui novit Deum audit nos qui non 6
est ex Deo non audit nos in hoc cognoscimus Spiritum veritatis et
spiritum erroris carissimi diligamus invicem quoniam caritas ex 7
Deo est et omnis qui diligit ex Deo natus est et cognoscit Deum
qui non diligit non novit Deum quoniam Deus caritas est in hoc 8, 9
apparuit caritas Dei in nobis quoniam Filium suum unigenitum
misit Deus in mundum ut vivamus per eum in hoc est caritas 10
non quasi nos dilexerimus Deum sed quoniam ipse dilexit nos et
misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris carissimi 11
si sic Deus dilexit nos et nos debemus alterutrum diligere Deum 12
nemo vidit umquam si diligamus invicem Deus in nobis manet
et caritas eius in nobis perfecta est in hoc intellegimus quoniam 13
in eo manemus et ipse in nobis quoniam de Spiritu suo dedit no-
bis et nos vidimus et testificamur quoniam Pater misit Filium 14
salvatorem mundi quisque confessus fuerit quoniam Iesus est 15
Filius Dei Deus in eo manet et ipse in Deo et nos cognovimus 16
et credidimus caritati quam habet Deus in nobis Deus caritas
est et qui manet in caritate in Deo manet et Deus in eo in hoc 17
perfecta est caritas nobiscum ut fiduciam habeamus in die iu-
dicii quia sicut ille est et nos sumus in hoc mundo timor non 18
est in caritate sed perfecta caritas foras mittit timorem quoniam
timor poenam habet qui autem timet non est perfectus in cari-
tate nos ergo diligamus quoniam Deus prior dilexit nos si quis 19, 20
dixerit quoniam diligo Deum et fratrem suum oderit mendax est
qui enim non diligit fratrem suum quem vidit Deum quem non
vidit quomodo potest diligere et hoc mandatum habemus ab eo 21
ut qui diligit Deum diligat et fratrem suum

omnis qui credit quoniam Iesus est Christus ex Deo natus est **V**
et omnis qui diligit eum qui genuit diligit eum qui natus est ex
eo in hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei cum Deum 2
diligamus et mandata eius faciamus haec est enim caritas Dei 3
ut mandata eius custodiamus et mandata eius gravia non sunt

4 quoniam omne quod natum est ex Deo vincit mundum et haec
5 est victoria quae vincit mundum fides nostra quis est qui vin-
6 cit mundum nisi qui credit quoniam Iesus est Filius Dei hic est
qui venit per aquam et sanguinem Iesus Christus non in aqua
solum sed in aqua et sanguine et Spiritus est qui testificatur
7 quoniam Christus est veritas quia tres sunt qui testimonium
8, 9 dant Spiritus et aqua et sanguis et tres unum sunt si testimo-
nium hominum accipimus testimonium Dei maius est quoniam
hoc est testimonium Dei quod maius est quia testificatus est de
10 Filio suo qui credit in Filio Dei habet testimonium Dei in se
qui non credit Filio mendacem facit eum quoniam non credidit
11 in testimonio quod testificatus est Deus de Filio suo et hoc est
testimonium quoniam vitam aeternam dedit nobis Deus et haec
12 vita in Filio eius est qui habet Filium habet vitam qui non
13 habet Filium Dei vitam non habet haec scripsi vobis ut scia-
tis quoniam vitam habetis aeternam qui creditis in nomine Filii
14 Dei et haec est fiducia quam habemus ad eum quia quodcum-
15 que petierimus secundum voluntatem eius audit nos et scimus
quoniam audit nos quicquid petierimus scimus quoniam habe-
16 mus petitiones quas postulavimus ab eo qui scit fratrem suum
peccare peccatum non ad mortem petet et dabit ei vitam pec-
cantibus non ad mortem est peccatum ad mortem non pro illo
17 dico ut roget omnis iniquitas peccatum est et est peccatum non
18 ad mortem scimus quoniam omnis qui natus est ex Deo non
peccat sed generatio Dei conservat eum et malignus non tangit
19 eum scimus quoniam ex Deo sumus et mundus totus in ma-
20 ligno positus est et scimus quoniam Filius Dei venit et dedit
nobis sensum ut cognoscamus verum Deum et simus in vero Fi-
21 lio eius hic est verus Deus et vita aeterna filioli custodite vos a
simulacris

THE SECOND EPISTLE OF JOHN.

Senior electae dominae et natis eius quos ego diligo in **I**
veritate et non ego solus sed et omnes qui cognove-
runt veritatem propter veritatem quae permanet in 2
nobis et nobiscum erit in aeternum sit nobiscum gra- 3
tia misericordia pax a Deo Patre et a Christo Iesu Filio Patris in
veritate et caritate gavisus sum valde quoniam inveni de filiis 4
tuis ambulantes in veritate sicut mandatum accepimus a Patre
et nunc rogo te domina non tamquam mandatum novum scri- 5
bens tibi sed quod habuimus ab initio ut diligamus alterutrum
et haec est caritas ut ambulemus secundum mandata eius hoc 6
mandatum est ut quemadmodum audistis ab initio in eo am-
buletis quoniam multi seductores exierunt in mundum qui non 7
confitentur Iesum Christum venientem in carne hic est seduc-
tor et antichristus videte vosmet ipsos ne perdatis quae operati 8
estis sed ut mercedem plenam accipiatis omnis qui praecedit et 9
non manet in doctrina Christi Deum non habet qui permanet
in doctrina hic et Filium et Patrem habet si quis venit ad vos 10
et hanc doctrinam non adfert nolite recipere eum in domum nec
have ei dixeritis qui enim dicit illi have communicat operibus 11
illius malignis plura habens vobis scribere nolui per cartam et 12
atramentum spero enim me futurum apud vos et os ad os lo-
qui ut gaudium vestrum plenum sit salutant te filii sororis tuae 13
electae

THE THIRD EPISTLE OF JOHN.

I, 2 Senior Gaio carissimo quem ego diligo in veritate ca-
rissime de omnibus orationem facio prospere te ingredi
3 et valere sicut prospere agit anima tua gavisus sum
valde venientibus fratribus et testimonium perhibenti-
4 bus veritati tuae sicut tu in veritate ambulas maiorem horum
non habeo gratiam quam ut audiam filios meos in veritate am-
5 bulantes carissime fideliter facis quicquid operaris in fratres et
6 hoc in peregrinos qui testimonium reddiderunt caritati tuae in
7 conspectu ecclesiae quos bene facies deducens digne Deo pro
8 nomine enim profecti sunt nihil accipientes a gentibus nos er-
go debemus suscipere huiusmodi ut cooperatores simus veritatis
9 scripsissem forsitan ecclesiae sed is qui amat primatum gerere in
10 eis Diotrepes non recipit nos propter hoc si venero commoneam
eius opera quae facit verbis malignis garriens in nos et quasi non
ei ista sufficiant nec ipse suscipit fratres et eos qui cupiunt pro-
11 hibet et de ecclesia eicit carissime noli imitari malum sed quod
bonum est qui benefacit ex Deo est qui malefacit non vidit Deum
12 Demetrio testimonium redditur ab omnibus et ab ipsa veritate
et nos autem testimonium perhibemus et nosti quoniam testi-
13 monium nostrum verum est multa habui scribere tibi sed nolui
14 per atramentum et calamum scribere tibi spero autem protinus
15 te videre et os ad os loquemur pax tibi salutant te amici saluta
amicos per nomen

THE GENERAL EPISTLE OF JUDE.

Iudas Iesu Christi servus frater autem Iacobi his qui in 1
Deo Patre dilectis et Iesu Christo conservatis vocatis
misericordia vobis et pax et caritas adimpleatur caris- 2, 3
simi omnem sollicitudinem faciens scribendi vobis de
communi vestra salute necesse habui scribere vobis deprecans su-
percertari semel traditae sanctis fidei subintroierunt enim qui- 4
dam homines qui olim praescripti sunt in hoc iudicium impii
Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam et solum Dominato-
rem et Dominum nostrum Iesum Christum negantes commone- 5
re autem vos volo scientes semel omnia quoniam Iesus populum
de terra Aegypti salvans secundo eos qui non crediderunt per-
didit angelos vero qui non servaverunt suum principatum sed 6
dereliquerunt suum domicilium in iudicium magni diei vincu-
lis aeternis sub caligine reservavit sicut Sodoma et Gomorra et 7
finitimae civitates simili modo exfornicatae et abeuntes post car-
nem alteram factae sunt exemplum ignis aeterni poenam susti-
nentes similiter et hii carnem quidem maculant dominationem 8
autem spernunt maiestates autem blasphemant cum Michahel 9
archangelus cum diabolo disputans altercaretur de Mosi corpore
non est ausus iudicium inferre blasphemiae sed dixit imperet tibi
Dominus hii autem quaecumque quidem ignorant blasphemant 10
quaecumque autem naturaliter tamquam muta animalia norunt
in his corrumpuntur vae illis quia via Cain abierunt et errore 11
Balaam mercede effusi sunt et contradictione Core perierunt hii 12
sunt in epulis suis maculae convivantes sine timore semet ipsos
pascentes nubes sine aqua quae a ventis circumferuntur arbo-
res autumnales infructuosae bis mortuae eradicatae fluctus feri 13
maris despumantes suas confusiones sidera errantia quibus pro- 14
cella tenebrarum in aeternum servata est his septimus ab Adam
Enoch dicens ecce venit Dominus in sanctis milibus suis facere 15
iudicium contra omnes et arguere omnes impios de omnibus ope-
ribus impietatis eorum quibus impie egerunt et de omnibus duris

16 quae locuti sunt contra eum peccatores impii hii sunt murmura-
tores querellosi secundum desideria sua ambulantes et os illorum
17 loquitur superba mirantes personas quaestus causa vos autem
carissimi memores estote verborum quae praedicta sunt ab apo-
18 stolis Domini nostri Iesu Christi quia dicebant vobis quoniam
in novissimo tempore venient inlusores secundum sua desideria
19 ambulantes impietatum hii sunt qui segregant animales Spiri-
20 tum non habentes vos autem carissimi superaedificantes vosmet
21 ipsos sanctissimae vestrae fidei in Spiritu Sancto orantes ipsos
22 vos in dilectione Dei servate et hos quidem arguite iudicatos
23 illos vero salvate de igne rapientes aliis autem miseremini in ti-
24 more odientes et eam quae carnalis est maculatam tunicam ei
autem qui potest vos conservare sine peccato et constituere an-
25 te conspectum gloriae suae inmaculatos in exultatione soli Deo
salvatori nostro per Iesum Christum Dominum nostrum gloria
magnificentia imperium et potestas ante omne saeculum et nunc
et in omnia saecula amen

THE REVELATION OF ST. JOHN THE DIVINE.

Apocalypsis Iesu Christi quam dedit illi Deus palam fa- I
cere servis suis quae oportet fieri cito et significavit
mittens per angelum suum servo suo Iohanni qui te- 2
stimonium perhibuit verbo Dei et testimonium Iesu
Christi quaecumque vidit beatus qui legit et qui audiunt verba 3
prophetiae et servant ea quae in ea scripta sunt tempus enim
prope est Iohannes septem ecclesiis quae sunt in Asia gratia 4
vobis et pax ab eo qui est et qui erat et qui venturus est et a
septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt et ab Iesu 5
Christo qui est testis fidelis primogenitus mortuorum et princeps
regum terrae qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in san-
guine suo et fecit nostrum regnum sacerdotes Deo et Patri suo 6
ipsi gloria et imperium in saecula saeculorum amen ecce venit 7
cum nubibus et videbit eum omnis oculus et qui eum pupugerunt
et plangent se super eum omnes tribus terrae etiam amen ego 8
sum A et W principium et finis dicit Dominus Deus qui est et qui
erat et qui venturus est Omnipotens ego Iohannes frater vester 9
et particeps in tribulatione et regno et patientia in Iesu fui in
insula quae appellatur Patmos propter verbum Dei et testimo-
nium Iesu fui in spiritu in dominica die et audivi post me vocem 10
magnam tamquam tubae dicentis quod vides scribe in libro et 11
mitte septem ecclesiis Ephesum et Zmyrnam et Pergamum et
Thyatiram et Sardis et Philadelphiam et Laodiciam et conver- 12
sus sum ut viderem vocem quae loquebatur mecum et conversus
vidi septem candelabra aurea et in medio septem candelabro- 13
rum similem Filio hominis vestitum podere et praecinctum ad
mamillas zonam auream caput autem eius et capilli erant can- 14
didi tamquam lana alba tamquam nix et oculi eius velut flamma
ignis et pedes eius similes orichalco sicut in camino ardenti et 15
vox illius tamquam vox aquarum multarum et habebat in dexte- 16
ra sua stellas septem et de ore eius gladius utraque parte acutus

17 exiebat et facies eius sicut sol lucet in virtute sua et cum vi-
dissem eum cecidi ad pedes eius tamquam mortuus et posuit
dexteram suam super me dicens noli timere ego sum primus et
18 novissimus et vivus et fui mortuus et ecce sum vivens in sae-
19 cula saeculorum et habeo claves mortis et inferni scribe ergo
20 quae vidisti et quae sunt et quae oportet fieri post haec sacra-
mentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea et septem
candelabra aurea septem stellae angeli sunt septem ecclesiarum
et candelabra septem septem ecclesiae sunt

II angelo Ephesi ecclesiae scribe haec dicit qui tenet septem stel-
las in dextera sua qui ambulat in medio septem candelabrorum
2 aureorum scio opera tua et laborem et patientiam tuam et quia
non potes sustinere malos et temptasti eos qui se dicunt aposto-
3 los et non sunt et invenisti eos mendaces et patientiam habes
4 et sustinuisti propter nomen meum et non defecisti sed habeo
5 adversus te quod caritatem tuam primam reliquisti memor esto
itaque unde excideris et age paenitentiam et prima opera fac sin
autem venio tibi et movebo candelabrum tuum de loco suo nisi
6 paenitentiam egeris sed hoc habes quia odisti facta Nicolaita-
7 rum quae et ego odi qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat
ecclesiis vincenti dabo ei edere de ligno vitae quod est in paradi-
8 so Dei mei et angelo Zmyrnae ecclesiae scribe haec dicit primus
9 et novissimus qui fuit mortuus et vivit scio tribulationem tuam
et paupertatem tuam sed dives es et blasphemaris ab his qui se
10 dicunt Iudaeos esse et non sunt sed sunt synagoga Satanae nihil
horum timeas quae passurus es ecce missurus est diabolus ex vo-
bis in carcerem ut temptemini et habebitis tribulationem diebus
decem esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vitae
11 qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis qui vicerit
12 non laedetur a morte secunda et angelo Pergami ecclesiae scri-
13 be haec dicit qui habet rompheam utraque parte acutam scio
ubi habitas ubi sedes est Satanae et tenes nomen meum et non
negasti fidem meam et in diebus Antipas testis meus fidelis qui
14 occisus est apud vos ubi Satanas habitat sed habeo adversus te
pauca quia habes illic tenentes doctrinam Balaam qui docebat
Balac mittere scandalum coram filiis Israhel edere et fornicari
15, 16 ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum similiter pae-
nitentiam age si quo minus venio tibi cito et pugnabo cum illis in
17 gladio oris mei qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ec-

clesiis vincenti dabo ei manna absconditum et dabo illi calculum
candidum et in calculo nomen novum scriptum quod nemo scit
nisi qui accipit et angelo Thyatirae ecclesiae scribe haec dicit 18
Filius Dei qui habet oculos ut flammam ignis et pedes eius simi-
les orichalco novi opera tua et caritatem et fidem et ministerium 19
et patientiam tuam et opera tua novissima plura prioribus sed 20
habeo adversus te quia permittis mulierem Hiezabel quae se dicit
propheten docere et seducere servos meos fornicari et manduca-
re de idolothytis et dedi illi tempus ut paenitentiam ageret et 21
non vult paeniteri a fornicatione sua ecce mitto eam in lectum 22
et qui moechantur cum ea in tribulationem maximam nisi pae-
nitentiam egerint ab operibus eius et filios eius interficiam in 23
morte et scient omnes ecclesiae quia ego sum scrutans renes et
corda et dabo unicuique vestrum secundum opera vestra vobis 24
autem dico ceteris qui Thyatirae estis quicumque non habent
doctrinam hanc qui non cognoverunt altitudines Satanae que-
madmodum dicunt non mittam super vos aliud pondus tamen 25
id quod habetis tenete donec veniam et qui vicerit et qui custo- 26
dierit usque in finem opera mea dabo illi potestatem super gentes
et reget illas in virga ferrea tamquam vas figuli confringentur si- 27, 28
cut et ego accepi a Patre meo et dabo illi stellam matutinam qui 29
habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis

et angelo ecclesiae Sardis scribe haec dicit qui habet septem **III**
spiritus Dei et septem stellas scio opera tua quia nomen habes
quod vivas et mortuus es esto vigilans et confirma cetera quae 2
moritura erant non enim invenio opera tua plena coram Deo meo
in mente ergo habe qualiter acceperis et audieris et serva et pae- 3
nitentiam age si ergo non vigilaveris veniam tamquam fur et
nescies qua hora veniam ad te sed habes pauca nomina in Sar- 4
dis qui non inquinaverunt vestimenta sua et ambulabunt mecum
in albis quia digni sunt qui vicerit sic vestietur vestimentis albis 5
et non delebo nomen eius de libro vitae et confitebor nomen eius
coram Patre meo et coram angelis eius qui habet aurem audiat 6
quid Spiritus dicat ecclesiis et angelo Philadelphiae ecclesiae 7
scribe haec dicit sanctus et verus qui habet clavem David qui
aperit et nemo cludit et cludit et nemo aperit scio opera tua 8
ecce dedi coram te ostium apertum quod nemo potest cludere
quia modicam habes virtutem et servasti verbum meum et non
negasti nomen meum ecce dabo de synagoga Satanae qui dicunt 9

se Iudaeos esse et non sunt sed mentiuntur ecce faciam illos ut
veniant et adorent ante pedes tuos et scient quia ego dilexi te
10 quoniam servasti verbum patientiae meae et ego te servabo ab
hora temptationis quae ventura est in orbem universum temp-
11 tare habitantes in terra venio cito tene quod habes ut nemo
12 accipiat coronam tuam qui vicerit faciam illum columnam in
templo Dei mei et foras non egredietur amplius et scribam super
eum nomen Dei mei et nomen civitatis Dei mei novae Hierusa-
lem quae descendit de caelo a Deo meo et nomen meum novum
13, 14 qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis et angelo
Laodiciae ecclesiae scribe haec dicit Amen testis fidelis et ve-
15 rus qui est principium creaturae Dei scio opera tua quia neque
16 frigidus es neque calidus utinam frigidus esses aut calidus sed
quia tepidus es et nec frigidus nec calidus incipiam te evomere
17 ex ore meo quia dicis quod dives sum et locupletatus et nullius
egeo et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et caecus
18 et nudus suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum ut
locuples fias et vestimentis albis induaris et non appareat confu-
19 sio nuditatis tuae et collyrio inungue oculos tuos ut videas ego
quos amo arguo et castigo aemulare ergo et paenitentiam age
20 ecce sto ad ostium et pulso si quis audierit vocem meam et aper-
uerit ianuam introibo ad illum et cenabo cum illo et ipse mecum
21 qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo sicut et ego vici
22 et sedi cum Patre meo in throno eius qui habet aurem audiat
quid Spiritus dicat ecclesiis

IV post haec vidi et ecce ostium apertum in caelo et vox prima
quam audivi tamquam tubae loquentis mecum dicens ascende
2 huc et ostendam tibi quae oportet fieri post haec statim fui in
3 spiritu et ecce sedis posita erat in caelo et supra sedem sedens et
qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardini et iris
4 erat in circuitu sedis similis visioni zmaragdinae et in circuitu
sedis sedilia viginti quattuor et super thronos viginti quattuor
seniores sedentes circumamictos vestimentis albis et in capitibus
5 eorum coronas aureas et de throno procedunt fulgura et vo-
ces et tonitrua et septem lampades ardentes ante thronum quae
6 sunt septem spiritus Dei et in conspectu sedis tamquam ma-
re vitreum simile cristallo et in medio sedis et in circuitu sedis
7 quattuor animalia plena oculis ante et retro et animal primum
simile leoni et secundum animal simile vitulo et tertium animal

habens faciem quasi hominis et quartum animal simile aquilae
volanti et quattuor animalia singula eorum habebant alas senas 8
et in circuitu et intus plena sunt oculis et requiem non habent die
et nocte dicentia sanctus sanctus sanctus Dominus Deus omni-
potens qui erat et qui est et qui venturus est et cum darent illa 9
animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super th-
ronum viventi in saecula saeculorum procident viginti quattuor 10
seniores ante sedentem in throno et adorabunt viventem in sae-
cula saeculorum et mittent coronas suas ante thronum dicentes
dignus es Domine et Deus noster accipere gloriam et honorem 11
et virtutem quia tu creasti omnia et propter voluntatem tuam
erant et creata sunt

et vidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum **V**
intus et foris signatum sigillis septem et vidi angelum fortem 2
praedicantem voce magna quis est dignus aperire librum et sol-
vere signacula eius et nemo poterat in caelo neque in terra neque 3
subtus terram aperire librum neque respicere illum et ego flebam 4
multum quoniam nemo dignus inventus est aperire librum nec
videre eum et unus de senioribus dicit mihi ne fleveris ecce vicit 5
leo de tribu Iuda radix David aperire librum et septem signacula
eius et vidi et ecce in medio throni et quattuor animalium et 6
in medio seniorum agnum stantem tamquam occisum habentem
cornua septem et oculos septem qui sunt spiritus Dei missi in
omnem terram et venit et accepit de dextera sedentis de throno 7
et cum aperuisset librum quattuor animalia et viginti quattuor 8
seniores ceciderunt coram agno habentes singuli citharas et fia-
las aureas plenas odoramentorum quae sunt orationes sanctorum
et cantant novum canticum dicentes dignus es accipere librum et 9
aperire signacula eius quoniam occisus es et redemisti nos Deo
in sanguine tuo ex omni tribu et lingua et populo et natione et 10
fecisti eos Deo nostro regnum et sacerdotes et regnabunt super
terram et vidi et audivi vocem angelorum multorum in circuitu 11
throni et animalium et seniorum et erat numerus eorum milia
milium dicentium voce magna dignus est agnus qui occisus est 12
accipere virtutem et divinitatem et sapientiam et fortitudinem
et honorem et gloriam et benedictionem et omnem creaturam 13
quae in caelo est et super terram et sub terram et quae sunt in
mari et quae in ea omnes audivi dicentes sedenti in throno et
agno benedictio et honor et gloria et potestas in saecula saeculo-

14 rum et quattuor animalia dicebant amen et seniores ceciderunt
et adoraverunt
VI et vidi quod aperuisset agnus unum de septem signaculis et
audivi unum de quattuor animalibus dicentem tamquam vocem
2 tonitrui veni et vidi et ecce equus albus et qui sedebat super
illum habebat arcum et data est ei corona et exivit vincens ut
3 vinceret et cum aperuisset sigillum secundum audivi secundum
4 animal dicens veni et exivit alius equus rufus et qui sedebat su-
per illum datum est ei ut sumeret pacem de terra et ut invicem
5 se interficiant et datus est illi gladius magnus et cum aperuisset
sigillum tertium audivi tertium animal dicens veni et vidi et ecce
equus niger et qui sedebat super eum habebat stateram in ma-
6 nu sua et audivi tamquam vocem in medio quattuor animalium
dicentem bilibris tritici denario et tres bilibres hordei denario
7 et vinum et oleum ne laeseris et cum aperuisset sigillum quar-
8 tum audivi vocem quarti animalis dicentis veni et vidi et ecce
equus pallidus et qui sedebat desuper nomen illi Mors et inferus
sequebatur eum et data est illi potestas super quattuor partes
9 terrae interficere gladio fame et morte et bestiis terrae et cum
aperuisset quintum sigillum vidi subtus altare animas interfecto-
rum propter verbum Dei et propter testimonium quod habebant
10 et clamabant voce magna dicentes usquequo Domine sanctus et
verus non iudicas et vindicas sanguinem nostrum de his qui ha-
11 bitant in terra et datae sunt illis singulae stolae albae et dictum
est illis ut requiescerent tempus adhuc modicum donec implean-
tur conservi eorum et fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et
12 illi et vidi cum aperuisset sigillum sextum et terraemotus factus
est magnus et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus et
13 luna tota facta est sicut sanguis et stellae caeli ceciderunt super
terram sicut ficus mittit grossos suos cum vento magno movetur
14 et caelum recessit sicut liber involutus et omnis mons et insulae
15 de locis suis motae sunt et reges terrae et principes et tribuni
et divites et fortes et omnis servus et liber absconderunt se in
16 speluncis et petris montium et dicunt montibus et petris cadite
super nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum et ab
17 ira agni quoniam venit dies magnus irae ipsorum et quis poterit
stare
VII post haec vidi quattuor angelos stantes super quattuor angu-
los terrae tenentes quattuor ventos terrae ne flaret ventus super

terram neque super mare neque in ullam arborem et vidi alte- 2
rum angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum Dei
vivi et clamavit voce magna quattuor angelis quibus datum est
nocere terrae et mari dicens nolite nocere terrae neque mari ne- 3
que arboribus quoadusque signemus servos Dei nostri in fronti-
bus eorum et audivi numerum signatorum centum quadraginta 4
quattuor milia signati ex omni tribu filiorum Israhel ex tribu 5
Iuda duodecim milia signati ex tribu Ruben duodecim milia ex
tribu Gad duodecim milia ex tribu Aser duodecim milia ex tri- 6
bu Nepthalim duodecim milia ex tribu Manasse duodecim milia
ex tribu Symeon duodecim milia ex tribu Levi duodecim milia ex 7
tribu Issachar duodecim milia ex tribu Zabulon duodecim mi- 8
lia ex tribu Ioseph duodecim milia ex tribu Beniamin duodecim
milia signati post haec vidi turbam magnam quam dinumera- 9
re nemo poterat ex omnibus gentibus et tribubus et populis et
linguis stantes ante thronum et in conspectu agni amicti stolas
albas et palmae in manibus eorum et clamabant voce magna 10
dicentes salus Deo nostro qui sedet super thronum et agno et 11
omnes angeli stabant in circuitu throni et seniorum et quattuor
animalium et ceciderunt in conspectu throni in facies suas et ado-
raverunt Deum dicentes amen benedictio et claritas et sapientia 12
et gratiarum actio et honor et virtus et fortitudo Deo nostro in
saecula saeculorum amen et respondit unus de senioribus dicens 13
mihi hii qui amicti sunt stolis albis qui sunt et unde venerunt et 14
dixi illi domine mi tu scis et dixit mihi hii sunt qui veniunt de
tribulatione magna et laverunt stolas suas et dealbaverunt eas
in sanguine agni ideo sunt ante thronum Dei et serviunt ei die 15
ac nocte in templo eius et qui sedet in throno habitabit super
illos non esurient neque sitient amplius neque cadet super illos 16
sol neque ullus aestus quoniam agnus qui in medio throni est 17
reget illos et deducet eos ad vitae fontes aquarum et absterget
Deus omnem lacrimam ex oculis eorum

et cum aperuisset sigillum septimum factum est silentium in **VIII**
caelo quasi media hora et vidi septem angelos stantes in con- 2
spectu Dei et datae sunt illis septem tubae et alius angelus venit 3
et stetit ante altare habens turibulum aureum et data sunt illi in-
censa multa ut daret orationibus sanctorum omnium super altare
aureum quod est ante thronum et ascendit fumus incensorum 4
de orationibus sanctorum de manu angeli coram Deo et accepit 5

angelus turibulum et implevit illud de igne altaris et misit in
terram et facta sunt tonitrua et voces et fulgora et terraemotus
6 et septem angeli qui habebant septem tubas paraverunt se ut tu-
7 ba canerent et primus tuba cecinit et facta est grando et ignis
mixta in sanguine et missum est in terram et tertia pars terrae
conbusta est et tertia pars arborum conbusta est et omne fae-
8 num viride conbustum est et secundus angelus tuba cecinit et
tamquam mons magnus igne ardens missus est in mare et facta
9 est tertia pars maris sanguis et mortua est tertia pars creatu-
10 rae quae habent animas et tertia pars navium interiit et tertius
angelus tuba cecinit et cecidit de caelo stella magna ardens tam-
quam facula et cecidit in tertiam partem fluminum et in fontes
11 aquarum et nomen stellae dicitur Absinthius et facta est tertia
pars aquarum in absinthium et multi hominum mortui sunt de
12 aquis quia amarae factae sunt et quartus angelus tuba cecinit
et percussa est tertia pars solis et tertia pars lunae et tertia pars
stellarum ut obscuraretur tertia pars eorum et diei non luceret
13 pars tertia et nox similiter et vidi et audivi vocem unius aqui-
lae volantis per medium caelum dicentis voce magna vae vae vae
habitantibus in terra de ceteris vocibus tubae trium angelorum
qui erant tuba canituri

IX et quintus angelus tuba cecinit et vidi stellam de caelo ce-
2 cidisse in terram et data est illi clavis putei abyssi et aperuit
puteum abyssi et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis ma-
3 gnae et obscuratus est sol et aer de fumo putei et de fumo
exierunt lucustae in terram et data est illis potestas sicut habent
4 potestatem scorpiones terrae et praeceptum est illis ne laederent
faenum terrae neque omne viride neque omnem arborem nisi tan-
5 tum homines qui non habent signum Dei in frontibus et datum
est illis ne occiderent eos sed ut cruciarentur mensibus quinque
et cruciatus eorum ut cruciatus scorpii cum percutit hominem
6 et in diebus illis quaerent homines mortem et non invenient eam
7 et desiderabunt mori et fugiet mors ab ipsis et similitudines
lucustarum similes equis paratis in proelium et super capita ea-
rum tamquam coronae similes auro et facies earum sicut facies
8 hominum et habebant capillos sicut capillos mulierum et dentes
9 earum sicut leonum erant et habebant loricas sicut loricas fer-
reas et vox alarum earum sicut vox curruum equorum multorum
10 currentium in bellum et habebant caudas similes scorpionum et

aculei in caudis earum potestas earum nocere hominibus men-
sibus quinque et habebant super se regem angelum abyssi cui 11
nomen hebraice Abaddon graece autem Apollyon et latine habet
nomen Exterminans vae unum abiit ecce veniunt adhuc duo vae 12
post haec et sextus angelus tuba cecinit et audivi vocem unum 13
ex cornibus altaris aurei quod est ante oculos Dei dicentem sex- 14
to angelo qui habebat tubam solve quattuor angelos qui alligati
sunt in flumine magno Eufrate et soluti sunt quattuor angeli qui 15
parati erant in horam et diem et mensem et annum ut occiderent
tertiam partem hominum et numerus equestris exercitus vicies 16
milies dena milia audivi numerum eorum et ita vidi equos in 17
visione et qui sedebant super eos habentes loricas igneas et hya-
cinthinas et sulphureas et capita equorum erant tamquam capita
leonum et de ore ipsorum procedit ignis et fumus et sulphur ab 18
his tribus plagis occisa est tertia pars hominum de igne et fumo
et sulphure qui procedebat ex ore ipsorum potestas enim equo- 19
rum in ore eorum est et in caudis eorum nam caudae illorum
similes serpentibus habentes capita et in his nocent et ceteri 20
homines qui non sunt occisi in his plagis neque paenitentiam
egerunt de operibus manuum suarum ut non adorarent daemo-
nia et simulacra aurea et argentea et aerea et lapidea et lignea
quae neque videre possunt neque audire neque ambulare et non 21
egerunt paenitentiam ab homicidiis suis neque a veneficiis suis
neque a fornicatione sua neque a furtis suis

et vidi alium angelum fortem descendentem de caelo amictum **X**
nube et iris in capite eius et facies eius erat ut sol et pedes
eius tamquam columna ignis et habebat in manu sua libellum 2
apertum et posuit pedem suum dextrum supra mare sinistrum
autem super terram et clamavit voce magna quemadmodum 3
cum leo rugit et cum clamasset locuta sunt septem tonitrua voces
suas et cum locuta fuissent septem tonitrua scripturus eram et 4
audivi vocem de caelo dicentem signa quae locuta sunt septem
tonitrua et noli ea scribere et angelum quem vidi stantem supra 5
mare et supra terram levavit manum suam ad caelum et iuravit 6
per viventem in saecula saeculorum qui creavit caelum et ea
quae in illo sunt et terram et ea quae in ea sunt et mare et
quae in eo sunt quia tempus amplius non erit sed in diebus 7
vocis septimi angeli cum coeperit tuba canere et consummabitur
mysterium Dei sicut evangelizavit per servos suos prophetas et 8

vox quam audivi de caelo iterum loquentem mecum et dicentem
vade accipe librum apertum de manu angeli stantis supra mare et
9 supra terram et abii ad angelum dicens ei ut daret mihi librum
et dicit mihi accipe et devora illum et faciet amaricare ventrem
10 tuum sed in ore tuo erit dulce tamquam mel et accepi librum
de manu angeli et devoravi eum et erat in ore meo tamquam mel
11 dulce et cum devorassem eum amaricatus est venter meus et
dicunt mihi oportet te iterum prophetare populis et gentibus et
linguis et regibus multis

XI et datus est mihi calamus similis virgae dicens surge et metire
2 templum Dei et altare et adorantes in eo atrium autem quod est
foris templum eice foras et ne metieris eum quoniam datum est
gentibus et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta
3 duobus et dabo duobus testibus meis et prophetabunt diebus
4 mille ducentis sexaginta amicti saccos hii sunt duo olivae et
5 duo candelabra in conspectu Domini terrae stantes et si quis
eos voluerit nocere ignis exiet de ore illorum et devorabit inimi-
cos eorum et si quis voluerit eos laedere sic oportet eum occidi
6 hii habent potestatem cludendi caelum ne pluat diebus prophe-
tiae ipsorum et potestatem habent super aquas convertendi eas
in sanguinem et percutere terram omni plaga quotienscumque
7 voluerint et cum finierint testimonium suum bestia quae ascen-
dit de abysso faciet adversus illos bellum et vincet eos et occidet
8 illos et corpora eorum in plateis civitatis magnae quae vocatur
spiritaliter Sodoma et Aegyptus ubi et Dominus eorum crucifi-
9 xus est et videbunt de populis et tribubus et linguis et gentibus
corpora eorum per tres dies et dimidium et corpora eorum non
10 sinunt poni in monumentis et inhabitantes terram gaudebunt
super illis et iucundabuntur et munera mittent invicem quoniam
hii duo prophetae cruciaverunt eos qui inhabitant super terram
11 et post dies tres et dimidium spiritus vitae a Deo intravit in eos
et steterunt super pedes suos et timor magnus cecidit super eos
12 qui viderunt eos et audierunt vocem magnam de caelo dicentem
illis ascendite huc et ascenderunt in caelum in nube et viderunt
13 illos inimici eorum et in illa hora factus est terraemotus ma-
gnus et decima pars civitatis cecidit et occisi sunt in terraemotu
nomina hominum septem milia et reliqui in timore sunt missi et
14 dederunt gloriam Deo caeli vae secundum abiit ecce vae tertium
15 veniet cito et septimus angelus tuba cecinit et factae sunt voces

magnae in caelo dicentes factum est regnum huius mundi Domini
nostri et Christi eius et regnabit in saecula saeculorum et vigin- 16
ti quattuor seniores qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis
ceciderunt in facies suas et adoraverunt Deum dicentes gratias 17
agimus tibi Domine Deus omnipotens qui es et qui eras quia ac-
cepisti virtutem tuam magnam et regnasti et iratae sunt gentes 18
et advenit ira tua et tempus mortuorum iudicari et reddere mer-
cedem servis tuis prophetis et sanctis et timentibus nomen tuum
pusillis et magnis et exterminandi eos qui corruperunt terram
et apertum est templum Dei in caelo et visa est arca testamenti 19
eius in templo eius et facta sunt fulgora et voces et terraemotus
et grando magna

et signum magnum paruit in caelo mulier amicta sole et lu- **XII**
na sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum duodecim
et in utero habens et clamat parturiens et cruciatur ut pariat 2
et visum est aliud signum in caelo et ecce draco magnus ru- 3
fus habens capita septem et cornua decem et in capitibus suis
septem diademata et cauda eius trahebat tertiam partem stel- 4
larum caeli et misit eas in terram et draco stetit ante mulierem
quae erat paritura ut cum peperisset filium eius devoraret et 5
peperit filium masculum qui recturus erit omnes gentes in vir-
ga ferrea et raptus est filius eius ad Deum et ad thronum eius
et mulier fugit in solitudinem ubi habet locum paratum a Deo 6
ut ibi pascant illam diebus mille ducentis sexaginta et factum 7
est proelium in caelo Michahel et angeli eius proeliabantur cum
dracone et draco pugnabat et angeli eius et non valuerunt ne- 8
que locus inventus est eorum amplius in caelo et proiectus est 9
draco ille magnus serpens antiquus qui vocatur Diabolus et Sa-
tanas qui seducit universum orbem proiectus est in terram et
angeli eius cum illo missi sunt et audivi vocem magnam in cae- 10
lo dicentem nunc facta est salus et virtus et regnum Dei nostri
et potestas Christi eius quia proiectus est accusator fratrum no-
strorum qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac
nocte et ipsi vicerunt illum propter sanguinem agni et propter 11
verbum testimonii sui et non dilexerunt animam suam usque ad
mortem propterea laetamini caeli et qui habitatis in eis vae ter- 12
rae et mari quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam
sciens quod modicum tempus habet et postquam vidit draco 13
quod proiectus est in terram persecutus est mulierem quae pe-

14 perit masculum et datae sunt mulieri duae alae aquilae magnae
ut volaret in desertum in locum suum ubi alitur per tempus et
15 tempora et dimidium temporis a facie serpentis et misit serpens
ex ore suo post mulierem aquam tamquam flumen ut eam face-
16 ret trahi a flumine et adiuvit terra mulierem et aperuit terra os
17 suum et absorbuit flumen quod misit draco de ore suo et iratus
est draco in mulierem et abiit facere proelium cum reliquis de
semine eius qui custodiunt mandata Dei et habent testimonium
18 Iesu et stetit super harenam maris
XIII et vidi de mare bestiam ascendentem habentem capita septem
et cornua decem et super cornua eius decem diademata et super
2 capita eius nomina blasphemiae et bestiam quam vidi similis
erat pardo et pedes eius sicut ursi et os eius sicut os leonis et
3 dedit illi draco virtutem suam et potestatem magnam et unum
de capitibus suis quasi occisum in mortem et plaga mortis eius
4 curata est et admirata est universa terra post bestiam et ado-
raverunt draconem quia dedit potestatem bestiae et adoraverunt
bestiam dicentes quis similis bestiae et quis poterit pugnare cum
5 ea et datum est ei os loquens magna et blasphemiae et data
6 est illi potestas facere menses quadraginta duo et aperuit os
suum in blasphemias ad Deum blasphemare nomen eius et ta-
7 bernaculum eius et eos qui in caelo habitant et datum est illi
bellum facere cum sanctis et vincere illos et data est ei potestas
8 in omnem tribum et populum et linguam et gentem et adora-
bunt eum omnes qui inhabitant terram quorum non sunt scripta
9 nomina in libro vitae agni qui occisus est ab origine mundi si
10 quis habet aurem audiat qui in captivitatem in captivitatem
vadit qui in gladio occiderit oportet eum gladio occidi hic est
11 patientia et fides sanctorum et vidi aliam bestiam ascendentem
de terra et habebat cornua duo similia agni et loquebatur sicut
12 draco et potestatem prioris bestiae omnem faciebat in conspec-
tu eius et facit terram et inhabitantes in eam adorare bestiam
13 primam cuius curata est plaga mortis et fecit signa magna ut
etiam ignem faceret de caelo descendere in terram in conspectu
14 hominum et seducit habitantes terram propter signa quae data
sunt illi facere in conspectu bestiae dicens habitantibus in terra
ut faciant imaginem bestiae quae habet plagam gladii et vixit
15 et datum est illi ut daret spiritum imagini bestiae ut et loqua-
tur imago bestiae et faciat quicumque non adoraverint imaginem

bestiae occidantur et faciet omnes pusillos et magnos et divi- 16
tes et pauperes et liberos et servos habere caracter in dextera
manu aut in frontibus suis et ne quis possit emere aut vende- 17
re nisi qui habet caracter nomen bestiae aut numerum nominis
eius hic sapientia est qui habet intellectum conputet numerum 18
bestiae numerus enim hominis est et numerus eius est sescenti
sexaginta sex

et vidi et ecce agnus stabat supra montem Sion et cum illo **XIV**
centum quadraginta quattuor milia habentes nomen eius et no-
men Patris eius scriptum in frontibus suis et audivi vocem de 2
caelo tamquam vocem aquarum multarum et tamquam vocem
tonitrui magni et vocem quam audivi sicut citharoedorum citha-
rizantium in citharis suis et cantabant quasi canticum novum 3
ante sedem et ante quattuor animalia et seniores et nemo poterat
discere canticum nisi illa centum quadraginta quattuor milia qui
empti sunt de terra hii sunt qui cum mulieribus non sunt coin- 4
quinati virgines enim sunt hii qui sequuntur agnum quocumque
abierit hii empti sunt ex hominibus primitiae Deo et agno et in 5
ore ipsorum non est inventum mendacium sine macula sunt et 6
vidi alterum angelum volantem per medium caelum habentem
evangelium aeternum ut evangelizaret sedentibus super terram
et super omnem gentem et tribum et linguam et populum di- 7
cens magna voce timete Deum et date illi honorem quia venit
hora iudicii eius et adorate eum qui fecit caelum et terram et
mare et fontes aquarum et alius angelus secutus est dicens ceci- 8
dit cecidit Babylon illa magna quae a vino irae fornicationis suae
potionavit omnes gentes et alius angelus tertius secutus est illos 9
dicens voce magna si quis adoraverit bestiam et imaginem eius
et acceperit caracterem in fronte sua aut in manu sua et hic 10
bibet de vino irae Dei qui mixtus est mero in calice irae ipsius et
cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum
et ante conspectum agni et fumus tormentorum eorum in sae- 11
cula saeculorum ascendit nec habent requiem die ac nocte qui
adoraverunt bestiam et imaginem eius et si quis acceperit carac-
terem nominis eius hic patientia sanctorum est qui custodiunt 12
mandata Dei et fidem Iesu et audivi vocem de caelo dicentem 13
scribe beati mortui qui in Domino moriuntur amodo iam dicit
Spiritus ut requiescant a laboribus suis opera enim illorum se-
quuntur illos et vidi et ecce nubem candidam et supra nubem 14

sedentem similem Filio hominis habentem in capite suo coronam
15 aureum et in manu sua falcem acutam et alter angelus exivit
de templo clamans voce magna ad sedentem super nubem mitte
falcem tuam et mete quia venit hora ut metatur quoniam aruit
16 messis terrae et misit qui sedebat supra nubem falcem suam in
17 terram et messa est terra et alius angelus exivit de templo quod
18 est in caelo habens et ipse falcem acutam et alius angelus de
altari qui habet potestatem supra ignem et clamavit voce magna
qui habebat falcem acutam dicens mitte falcem tuam acutam et
vindemia botros vineae terrae quoniam maturae sunt uvae eius
19 et misit angelus falcem suam in terram et vindemiavit vineam
20 terrae et misit in lacum irae Dei magnum et calcatus est lacus
extra civitatem et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum
per stadia mille sescenta

XV et vidi aliud signum in caelo magnum et mirabile angelos sep-
tem habentes plagas septem novissimas quoniam in illis consum-
2 mata est ira Dei et vidi tamquam mare vitreum mixtum igne et
eos qui vicerunt bestiam et imaginem illius et numerum nominis
3 eius stantes supra mare vitreum habentes citharas Dei et can-
tant canticum Mosi servi Dei et canticum agni dicentes magna
et mirabilia opera tua Domine Deus omnipotens iustae et verae
4 viae tuae rex saeculorum quis non timebit Domine et magnifi-
cabit nomen tuum quia solus pius quoniam omnes gentes venient
et adorabunt in conspectu tuo quoniam iudicia tua manifestata
5 sunt et post haec vidi et ecce apertum est templum tabernaculi
6 testimonii in caelo et exierunt septem angeli habentes septem
plagas de templo vestiti lapide mundo candido et praecincti circa
7 pectora zonis aureis et unus ex quattuor animalibus dedit sep-
tem angelis septem fialas aureas plenas iracundiae Dei viventis in
8 saecula saeculorum et impletum est templum fumo a maiestate
Dei et de virtute eius et nemo poterat introire in templum donec
consummarentur septem plagae septem angelorum

XVI et audivi vocem magnam de templo dicentem septem angelis
2 ite et effundite septem fialas irae Dei in terram et abiit primus
et effudit fialam suam in terram et factum est vulnus saevum
ac pessimum in homines qui habent caracterem bestiae et eos
3 qui adoraverunt imaginem eius et secundus effudit fialam suam
in mare et factus est sanguis tamquam mortui et omnis anima
4 vivens mortua est in mari et tertius effudit fialam suam super

flumina et super fontes aquarum et factus est sanguis et audivi 5
angelum aquarum dicentem iustus es qui es et qui eras sanctus
quia haec iudicasti quia sanguinem sanctorum et prophetarum 6
fuderunt et sanguinem eis dedisti bibere digni sunt et audivi 7
altare dicens etiam Domine Deus omnipotens vera et iusta iu-
dicia tua et quartus effudit fialam suam in solem et datum est 8
illi aestu adficere homines et igni et aestuaverunt homines aestu 9
magno et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem su-
per has plagas neque egerunt paenitentiam ut darent illi gloriam
et quintus effudit fialam suam super sedem bestiae et factum 10
est regnum eius tenebrosum et conmanducaverunt linguas suas
prae dolore et blasphemaverunt Deum caeli prae doloribus et 11
vulneribus suis et non egerunt paenitentiam ex operibus suis et 12
sextus effudit fialam suam in flumen illud magnum Eufraten et
siccavit aquam eius ut praepararetur via regibus ab ortu solis et 13
vidi de ore draconis et de ore bestiae et de ore pseudoprophetae
spiritus tres inmundos in modum ranarum sunt enim spiritus 14
daemoniorum facientes signa et procedunt ad reges totius terrae
congregare illos in proelium ad diem magnum Dei omnipotentis
ecce venio sicut fur beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua 15
ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius et congregavit 16
illos in locum qui vocatur hebraice Hermagedon et septimus 17
effudit fialam suam in aerem et exivit vox magna de templo a
throno dicens factum est et facta sunt fulgora et voces et toni- 18
trua et terraemotus factus est magnus qualis numquam fuit ex
quo homines fuerunt super terram talis terraemotus sic magnus
et facta est civitas magna in tres partes et civitates gentium ce- 19
ciderunt et Babylon magna venit in memoriam ante Deum dare
ei calicem vini indignationis irae eius et omnis insula fugit et 20
montes non sunt inventi et grando magna sicut talentum de- 21
scendit de caelo in homines et blasphemaverunt homines Deum
propter plagam grandinis quoniam magna facta est vehementer

et venit unus de septem angelis qui habebant septem fialas **XVII**
et locutus est mecum dicens veni ostendam tibi damnationem
meretricis magnae quae sedet super aquas multas cum qua for- 2
nicati sunt reges terrae et inebriati sunt qui inhabitant terram
de vino prostitutionis eius et abstulit me in desertum in spiritu 3
et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam plenam no-
minibus blasphemiae habentem capita septem et cornua decem

4 et mulier erat circumdata purpura et coccino et inaurata auro et
lapide pretioso et margaritis habens poculum aureum in manu
5 sua plenum abominationum et inmunditia fornicationis eius et
in fronte eius nomen scriptum mysterium Babylon magna mater
6 fornicationum et abominationum terrae et vidi mulierem ebriam
de sanguine sanctorum et de sanguine martyrum Iesu et miratus
7 sum cum vidissem illam admiratione magna et dixit mihi ange-
lus quare miraris ego tibi dicam sacramentum mulieris et bestiae
8 quae portat eam quae habet capita septem et decem cornua be-
stiam quam vidisti fuit et non est et ascensura est de abysso et
in interitum ibit et mirabuntur inhabitantes terram quorum non
sunt scripta nomina in libro vitae a constitutione mundi videntes
9 bestiam quia erat et non est et hic est sensus qui habet sapien-
tiam septem capita septem montes sunt super quos mulier sedet
10 et reges septem sunt quinque ceciderunt unus est alius nondum
11 venit et cum venerit oportet illum breve tempus manere et be-
stia quae erat et non est et ipsa octava est et de septem est et in
12 interitum vadit et decem cornua quae vidisti decem reges sunt
qui regnum nondum acceperunt sed potestatem tamquam reges
13 una hora accipiunt post bestiam hii unum consilium habent et
14 virtutem et potestatem suam bestiae tradunt hii cum agno pu-
gnabunt et agnus vincet illos quoniam Dominus dominorum est
15 et rex regum et qui cum illo sunt vocati et electi et fideles et
dixit mihi aquas quas vidisti ubi meretrix sedet populi sunt et
16 gentes et linguae et decem cornua quae vidisti et bestiam hii
odient fornicariam et desolatam facient illam et nudam et carnes
17 eius manducabunt et ipsam igni concremabunt Deus enim dedit
in corda eorum ut faciant quod illi placitum est ut dent regnum
18 suum bestiae donec consummentur verba Dei et mulier quam
vidisti est civitas magna quae habet regnum super reges terrae
XVIII et post haec vidi alium angelum descendentem de caelo ha-
bentem potestatem magnam et terra inluminata est a gloria eius
2 et exclamavit in forti voce dicens cecidit cecidit Babylon magna
et facta est habitatio daemoniorum et custodia omnis spiritus
3 inmundi et custodia omnis volucris inmundae quia de ira forni-
cationis eius biberunt omnes gentes et reges terrae cum illa for-
nicati sunt et mercatores terrae de virtute deliciarum eius divites
4 facti sunt et audivi aliam vocem de caelo dicentem exite de illa
populus meus ut ne participes sitis delictorum eius et de plagis

eius non accipiatis quoniam pervenerunt peccata eius usque ad 5
caelum et recordatus est Deus iniquitatum eius reddite illi sicut 6
ipsa reddidit et duplicate duplicia secundum opera eius in pocu-
lo quo miscuit miscite illi duplum quantum glorificavit se et in 7
deliciis fuit tantum date illi tormentum et luctum quia in corde
suo dicit sedeo regina et vidua non sum et luctum non videbo
ideo in una die venient plagae eius mors et luctus et fames et igni 8
conburetur quia fortis est Deus qui iudicavit illam et flebunt et 9
plangent se super illam reges terrae qui cum illa fornicati sunt
et in deliciis vixerunt cum viderint fumum incendii eius longe 10
stantes propter timorem tormentorum eius dicentes vae vae civi-
tas illa magna Babylon civitas illa fortis quoniam una hora venit
iudicium tuum et negotiatores terrae flebunt et lugebunt super 11
illam quoniam merces eorum nemo emet amplius mercem auri 12
et argenti et lapidis pretiosi et margaritis et byssi et purpurae et
serici et cocci et omne lignum thyinum et omnia vasa eboris et
omnia vasa de lapide pretioso et aeramento et ferro et marmore
et cinnamomum et amomum et odoramentorum et unguenti et 13
turis et vini et olei et similae et tritici et iumentorum et ovium
et equorum et raedarum et mancipiorum et animarum hominum
et poma tua desiderii animae discessit a te et omnia pinguia et 14
clara perierunt a te et amplius illa iam non invenient mercatores 15
horum qui divites facti sunt ab ea longe stabunt propter timorem
tormentorum eius flentes ac lugentes et dicentes vae vae civitas 16
illa magna quae amicta erat byssino et purpura et cocco et deau-
rata est auro et lapide pretioso et margaritis quoniam una hora 17
destitutae sunt tantae divitiae et omnis gubernator et omnis qui
in locum navigat et nautae et qui maria operantur longe stete-
runt et clamaverunt videntes locum incendii eius dicentes quae 18
similis civitati huic magnae et miserunt pulverem super capita 19
sua et clamaverunt flentes et lugentes dicentes vae vae civitas
magna in qua divites facti sunt omnes qui habent naves in mari
de pretiis eius quoniam una hora desolata est exulta super eam 20
caelum et sancti et apostoli et prophetae quoniam iudicavit Deus
iudicium vestrum de illa et sustulit unus angelus fortis lapidem 21
quasi molarem magnum et misit in mare dicens hoc impetu mit-
tetur Babylon magna illa civitas et ultra iam non invenietur et 22
vox citharoedorum et musicorum et tibia canentium et tuba non
audietur in te amplius et omnis artifex omnis artis non invenie-

23 tur in te amplius et vox molae non audietur in te amplius et lux
lucernae non lucebit tibi amplius et vox sponsi et sponsae non
audietur adhuc in te quia mercatores tui erant principes terrae
24 quia in veneficiis tuis erraverunt omnes gentes et in ea sanguis
prophetarum et sanctorum inventus est et omnium qui interfecti
sunt in terra
XIX post haec audivi quasi vocem magnam turbarum multarum
in caelo dicentium alleluia salus et gloria et virtus Deo nostro est
2 quia vera et iusta iudicia sunt eius quia iudicavit de meretrice
magna quae corrupit terram in prostitutione sua et vindicavit
3 sanguinem servorum suorum de manibus eius et iterum dixe-
4 runt alleluia et fumus eius ascendit in saecula saeculorum et
ceciderunt seniores viginti quattuor et quattuor animalia et ado-
raverunt Deum sedentem super thronum dicentes amen alleluia
5 et vox de throno exivit dicens laudem dicite Deo nostro omnes
6 servi eius et qui timetis eum pusilli et magni et audivi quasi vo-
cem turbae magnae et sicut vocem aquarum multarum et sicut
vocem tonitruum magnorum dicentium alleluia quoniam regna-
7 vit Dominus Deus noster omnipotens gaudeamus et exultemus
et demus gloriam ei quia venerunt nuptiae agni et uxor eius prae-
8 paravit se et datum est illi ut cooperiat se byssinum splendens
9 candidum byssinum enim iustificationes sunt sanctorum et di-
cit mihi scribe beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt
10 et dicit mihi haec verba vera Dei sunt et cecidi ante pedes eius
ut adorarem eum et dicit mihi vide ne feceris conservus tuus
sum et fratrum tuorum habentium testimonium Iesu Deum ado-
11 ra testimonium enim Iesu est spiritus prophetiae et vidi caelum
apertum et ecce equus albus et qui sedebat super eum vocaba-
12 tur Fidelis et Verax vocatur et iustitia iudicat et pugnat oculi
autem eius sicut flamma ignis et in capite eius diademata multa
13 habens nomen scriptum quod nemo novit nisi ipse et vestitus
erat vestem aspersam sanguine et vocatur nomen eius Verbum
14 Dei et exercitus qui sunt in caelo sequebantur eum in equis al-
15 bis vestiti byssinum album mundum et de ore ipsius procedit
gladius acutus ut in ipso percutiat gentes et ipse reget eos in
virga ferrea et ipse calcat torcular vini furoris irae Dei omni-
16 potentis et habet in vestimento et in femore suo scriptum rex
17 regum et Dominus dominantium et vidi unum angelum stan-
tem in sole et clamavit voce magna dicens omnibus avibus quae

volabant per medium caeli venite congregamini ad cenam ma-
gnam Dei ut manducetis carnes regum et carnes tribunorum et 18
carnes fortium et carnes equorum et sedentium in ipsis et carnes
omnium liberorum ac servorum et pusillorum ac magnorum et 19
vidi bestiam et reges terrae et exercitus eorum congregatos ad
faciendum proelium cum illo qui sedebat in equo et cum exerci-
tu eius et adprehensa est bestia et cum illo pseudopropheta qui 20
fecit signa coram ipso quibus seduxit eos qui acceperunt carac-
terem bestiae qui et adorant imaginem eius vivi missi sunt hii
duo in stagnum ignis ardentis sulphure et ceteri occisi sunt in 21
gladio sedentis super equum qui procedit de ore ipsius et omnes
aves saturatae sunt carnibus eorum

et vidi angelum descendentem de caelo habentem clavem abys- **XX**
si et catenam magnam in manu sua et adprehendit draconem 2
serpentem antiquum qui est diabolus et Satanas et ligavit eum
per annos mille et misit eum in abyssum et clusit et signavit 3
super illum ut non seducat amplius gentes donec consummentur
mille anni post haec oportet illum solvi modico tempore et vidi 4
sedes et sederunt super eas et iudicium datum est illis et ani-
mas decollatorum propter testimonium Iesu et propter verbum
Dei et qui non adoraverunt bestiam neque imaginem eius nec
acceperunt caracterem in frontibus aut in manibus suis et vixe-
runt et regnaverunt cum Christo mille annis ceteri mortuorum 5
non vixerunt donec consummentur mille anni haec est resurrec-
tio prima beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione 6
prima in his secunda mors non habet potestatem sed erunt sa-
cerdotes Dei et Christi et regnabunt cum illo mille annis et cum 7
consummati fuerint mille anni solvetur Satanas de carcere suo et
exibit et seducet gentes quae sunt super quattuor angulos terrae
Gog et Magog et congregabit eos in proelium quorum numerus
est sicut harena maris et ascenderunt super latitudinem ter- 8
rae et circumierunt castra sanctorum et civitatem dilectam et 9
descendit ignis a Deo de caelo et devoravit eos et diabolus qui
seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris ubi et be-
stia et pseudoprophetes et cruciabuntur die ac nocte in saecula 10
saeculorum et vidi thronum magnum candidum et sedentem su- 11
per eum a cuius aspectu fugit terra et caelum et locus non est
inventus ab eis et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in 12
conspectu throni et libri aperti sunt et alius liber apertus est

qui est vitae et iudicati sunt mortui ex his quae scripta erant in
13 libris secundum opera ipsorum et dedit mare mortuos qui in eo
erant et mors et inferus dederunt mortuos qui in ipsis erant et
14 iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum et inferus et
mors missi sunt in stagnum ignis haec mors secunda est stagnum
15 ignis et qui non est inventus in libro vitae scriptus missus est
in stagnum ignis

XXI et vidi caelum novum et terram novam primum enim caelum
2 et prima terra abiit et mare iam non est et civitatem sanctam
Hierusalem novam vidi descendentem de caelo a Deo paratam
3 sicut sponsam ornatam viro suo et audivi vocem magnam de
throno dicentem ecce tabernaculum Dei cum hominibus et habi-
tabit cum eis et ipsi populus eius erunt et ipse Deus cum eis erit
4 eorum Deus et absterget Deus omnem lacrimam ab oculis eo-
rum et mors ultra non erit neque luctus neque clamor neque dolor
5 erit ultra quae prima abierunt et dixit qui sedebat in throno ec-
ce nova facio omnia et dicit scribe quia haec verba fidelissima
6 sunt et vera et dixit mihi factum est ego sum A et W initium
7 et finis ego sitienti dabo de fonte aquae vivae gratis qui vicerit
8 possidebit haec et ero illi Deus et ille erit mihi filius timidis
autem et incredulis et execratis et homicidis et fornicatoribus et
veneficis et idolatris et omnibus mendacibus pars illorum erit in
9 stagno ardenti igne et sulphure quod est mors secunda et venit
unus de septem angelis habentibus fialas plenas septem plagis
novissimis et locutus est mecum dicens veni ostendam tibi spon-
10 sam uxorem agni et sustulit me in spiritu in montem magnum et
altum et ostendit mihi civitatem sanctam Hierusalem descenden-
11 tem de caelo a Deo habentem claritatem Dei lumen eius simile
12 lapidi pretioso tamquam lapidi iaspidis sicut cristallum et ha-
bebat murum magnum et altum habens portas duodecim et in
portis angelos duodecim et nomina inscripta quae sunt nomina
13 duodecim tribuum filiorum Israhel ab oriente portae tres et ab
aquilone portae tres et ab austro portae tres et ab occasu portae
14 tres et murus civitatis habens fundamenta duodecim et in ipsis
15 duodecim nomina duodecim apostolorum agni et qui loqueba-
tur mecum habebat mensuram harundinem auream ut metiretur
16 civitatem et portas eius et murum et civitas in quadro posi-
ta est et longitudo eius tanta est quanta et latitudo et mensus
est civitatem de harundine per stadia duodecim milia longitudo

et latitudo et altitudo eius aequalia sunt et mensus est murus 17
eius centum quadraginta quattuor cubitorum mensura hominis
quae est angeli et erat structura muri eius ex lapide iaspide ipsa 18
vero civitas auro mundo simile vitro mundo fundamenta muri 19
civitatis omni lapide pretioso ornata fundamentum primum ia-
spis secundus sapphyrus tertius carcedonius quartus zmaragdus
quintus sardonix sextus sardinus septimus chrysolitus octavus 20
berillus nonus topazius decimus chrysoprassus undecimus hya-
cinthus duodecimus amethistus et duodecim portae duodecim 21
margaritae sunt per singulas et singulae portae erant ex singulis
margaritis et platea civitatis aurum mundum tamquam vitrum
perlucidum et templum non vidi in ea Dominus enim Deus om- 22
nipotens templum illius est et agnus et civitas non eget sole 23
neque luna ut luceant in ea nam claritas Dei inluminavit eam
et lucerna eius est agnus et ambulabunt gentes per lumen eius 24
et reges terrae adferent gloriam suam et honorem in illam et 25
portae eius non cludentur per diem nox enim non erit illic et 26
adferent gloriam et honorem gentium in illam nec intrabit in ea 27
aliquid coinquinatum et faciens abominationem et mendacium
nisi qui scripti sunt in libro vitae agni

et ostendit mihi fluvium aquae vitae splendidum tamquam **XXII**
cristallum procedentem de sede Dei et agni in medio plateae 2
eius et ex utraque parte fluminis lignum vitae adferens fructus
duodecim per menses singula reddentia fructum suum et folia
ligni ad sanitatem gentium et omne maledictum non erit am- 3
plius et sedes Dei et agni in illa erunt et servi eius servient illi
et videbunt faciem eius et nomen eius in frontibus eorum et 4, 5
nox ultra non erit et non egebunt lumine lucernae neque lu-
mine solis quoniam Dominus Deus inluminat illos et regnabunt
in saecula saeculorum et dixit mihi haec verba fidelissima et 6
vera sunt et Dominus Deus spirituum prophetarum misit ange-
lum suum ostendere servis suis quae oportet fieri cito et ecce 7
venio velociter beatus qui custodit verba prophetiae libri huius
et ego Iohannes qui audivi et vidi haec et postquam audissem 8
et vidissem cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi haec
ostendebat et dicit mihi vide ne feceris conservus tuus sum et 9
fratrum tuorum prophetarum et eorum qui servant verba libri
huius Deum adora et dicit mihi ne signaveris verba prophetiae 10
libri huius tempus enim prope est qui nocet noceat adhuc et qui 11

in sordibus est sordescat adhuc et iustus iustitiam faciat adhuc
12 et sanctus sanctificetur adhuc ecce venio cito et merces mea
13 mecum est reddere unicuique secundum opera sua ego A et W
14 primus et novissimus principium et finis beati qui lavant stolas
suas ut sit potestas eorum in ligno vitae et portis intrent in ci-
15 vitatem foris canes et venefici et inpudici et homicidae et idolis
16 servientes et omnis qui amat et facit mendacium ego Iesus misi
angelum meum testificari vobis haec in ecclesiis ego sum radix et
17 genus David stella splendida et matutina et Spiritus et sponsa
dicunt veni et qui audit dicat veni et qui sitit veniat qui vult
18 accipiat aquam vitae gratis contestor ego omni audienti verba
prophetiae libri huius si quis adposuerit ad haec adponet Deus
19 super illum plagas scriptas in libro isto et si quis deminuerit de
verbis libri prophetiae huius auferet Deus partem eius de ligno
vitae et de civitate sancta et de his quae scripta sunt in libro
20 isto dicit qui testimonium perhibet istorum etiam venio cito
21 amen veni Domine Iesu gratia Domini nostri Iesu Christi cum
omnibus